Nr. 7 Sibiiu, Joi 19 Ianuarie (1 Februarie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil
rêndul cu litere garmond.

Coaliţia capitulează!

Sibiiu, 31 Ianuarie n.

In sfîrşit avem ştiri cari ne spun, că lucrurile au apucat pe calea care duce la pace şi înţelegere între Coroană şi coaliţia parlamentară. Solia trimisă coaliţiei din partea Maiestăţii Sale, cu mijlocirea contelui Andrássy, a fost acceptată din partea comitetului executiv al coaliţiei, ca basă pentru începerea pertractărilor, în scopul ca coaliţia să primească puterea. E semnul deci, că coaliţia se mulţămeşte deocamdată şi cu puţinul oferit din partea Coroanei, şi nu mai inzistă pe lângă limba maghiară ca limbă de comandă în armată, dupăce s'a convins, că Coroana nu-i poate face concesiunea aceasta.

In schimb însă Coroana a făcut Maghiarilor multe alte concesiuni însemnate. Cu toate că în formă autentică şi exactă nu se cunoaşte încă solia Maiestăţii Sale, a străbătut totuşi în publicitate, că Monarhul, dorind din toată inima se vadă restabilită liniştea şi ordinea în ţară, să învoeşte, ca pe lângă conservarea şi pe mai departe a limbei germane ca limbă de comandă la trupe, în afacerile penale, limba de pertractare la judecătoriile militare din Ungaria să fie cea maghiară. Se învoeşte, ca în viitor comandele militare se fie îndrumate să corespondeze cu autorităţile publice ungare în limba ungurească. Să învoeşte, ca în regimentele ungureşti să fie decretată *limba maghiară ca limbă de regiment.* Sĕ învoeşte, ca chestia steagurilor şi a emblemelor militare să se resolveze astfel, ca colorile Ungariei încă să fie aplicate. Să învoeşte, ca independenţa vamală a ţerii să se decreteze cu începere dela anul 1917. In cele interne apoi *Maghiarii primesc mână liberă*, de care de altcum s'au bucurat şi până acuma.

Dupăce contele Andràssy a comunicat întâiu şefilor din coaliţie condiţiunile acestea ale Coroanei, pe lângă cari Coroana *poate* să dee coaliţiei puterea, Luni seara, la oarele 5, le-a expus şi în faţa comitetului executiv al coaliţiei. Acì apoi *Kossuth* într'o vorbire mai lungă a făcut un exposeu amănunţit asupra situaţiunii, şi a propus spre primire condiţiunile Coroanei, cari sunt destul de favorabile, mai ales când se ţine în vedere, că continuarea luptei începute e de un succes foarte problematic. Cu excepţiunea lui *Ugron Gábor,* care a fost pentru continuarea luptei naţionale, până la împlinirea aspiraţiunilor şi postulatelor pentru cari s'a luptat până acum, toţi membrii din comitet au fost pentru capitulare, pentru abandonarea limbei maghiare ca limbă de comandă în armată, prin urmare pentru acceptarea propunerii Coroanei.

Contele Andrássy a plecat încă ieri, Marţi la Viena, şi probabil, că în momentul scrierii acestor şire se află de nou în faţa Monarhului pentru a-i comunica faptul, că „loiala“ coaliţie a căzut de perfect acord cu Coroana, îi primeşte propoziţiunile şi e gata să primească formarea unui cabinet parlamentar.

Săptămâna s'a început deci bine; şi dacă nu se vor ivì cumva pedeci neprevăzute, se poate încheia şi mai bine, cu formarea noului cabinet, care e vorba să fie pus sub presidenţia lui *Széll.*

Lucrurile au luat deci întorsătura dorită spre bine, în urma împrejurării, ca Coroana să află în dreptul ei când ţine la limba germană ca limbă de comandă în armată, drept rezervat pe seama Coroanei în învoeala legată la 1867 cu Maghiarii, dar mai ales în urma împrejurării, că coaliţia nu puteà purta lupta cu Coroana cu sorţi de izbândă, ci mai curând ori mai târziu trebuia să capituleze. A făcut bine deci, că a capitulat acum, până n'a intrat ţara de tot în era miseriei şi a nefericirilor.

Negreşit, că acum schimbări mari au să se facă în politica internă a Ungariei, în urma faptului, că şi partidul kossuthist ajunge să fie partid de guvernament, şi nu mai formează pentru Viena *spărietoarea* din trecut, când era considerat ca partid antidinastic, cu idei şi program resturnător de domnitori. Se vor face, probabil, grupări noue de partide, aşa ca partidul dela putere să aibă în faţă şi un partid respectabil de controlă, de oposiţie, care la timp potrivit să 'i iee locul. Schimbări însă, dela cari naţionalităţile nemaghiare din patrie n'au prospecte de a aştepta nici un bine. Ele jertfite au fost la anul 1867, şi jertfite rămân şi pentru mai departe, până când singure nu se vor supune din toate puterile sarcinei de a'şi croi, din propria lor hărnicie, o soarte mai bună, pe deplin meritată, în urma jertfelor ce le au adus şi le aduc pentru patria comună. Şi va da bunul Dumnezeu să vină odată şi vremea aceasta!

Cronică pedagogică.

Individualitatea.

(Fine).

Meritul nostru va fi cu atât mai mare, cu cât vom reuşì să avem mai mulţi şcolari stăpâni pe materia predată.

Temele şi compunerile de asemenea să fie cântărite după mijlocia nivelului intelectual al clasei.

După gradul de ştiinţă al şcolarilor se vor pune şi întrebările grele, de mijloc şi uşoare. Procedând astfel, nici un elev nu va fi pierdut din vedere, nici descurajat.

Lucrarea unui elev slab, care şi-a dat mai multă silinţă, să fie lăudată, chiar de ar fi inferioară acelei a unui elev mai intelig[illegible] care nu s'ar fi ostenit într'atâta.

Rămâne acum să vorbesc despre chipul, cum am puteà să studiem natura copilului.

A ştì să stabileşti individualitatea cuiva este o artă, care se dobândeşte prin cultură multi-laterală, teoretică şi practică, şi prin experienţă pedagogică.

Invăţătorul să fie un bun psiholog, să aibă cultură estetică şi socială, să mai cunoască individualitatea poporului.

Pentru cunoaşterea individualităţii se vor ţineà aşa numite registre de individualitate.

Iată notele, după cari se pot face observaţiunile:

1. Numele, pronumele şi etatea elevului.

2. Caracterul şi poziţia socială a părinţilor, relaţiunile lor familiare.

3. Din punct de vedere fizic: sănătatea şi inima elevului, defectele fizice, boalele de cari a suferit şi urmările lor.

4. Cu privire la educaţia intelectuală: darurile naturale ale copilului, ideile sale, dicţiunea sa, atenţiunea de care este susceptibil, judecata, inteligenţa, memoria, imaginaţia sa, gustul de învăţătură, progresul ce face la studii, cunoştinţele sale anterioare, dacă e impresionabil şi până la ce grad.

5. In privinţa educaţiunii morale: *a)* Inima, gradul de senzibilitate, dispoziţiunea lui generală, simpatia, iubirea de frumos. Observaţii particulare: puterea de atenţiune, de aperceptiune, de dezvoltare, în urma unei istorioare povestită de învăţător şi reprodusă de elevi. *b)* Condiţiunile morale: aplicarea, conduita în şcoală şi în afară de şcoală, supunerea ori încăpăţânarea, curăţenia, temperatura, veracitatea, onestitatea, caracterul în general.

6. Sentimentul religios sau moralitatea, observată când se propune religia în şcoală, conduita din biserică, spiritul de contemplaţie în natură, la excursiuni.

7. In rezumat se stabileşte de care temperament este elevul: flegmatic, cu reacţiunea înceată şi slabă, sangvin, cu reacţiunea repede şi slabă, melancolic, cu reacţiunea înceată şi puternică, coleric, cu reacţiunea repede şi puternică.

O materie interesantă este pentru învăţători *caracterizările individuale*, făcute asupra elevilor, spre a le discuta apoi în şedinţele intime ale cercurilor culturale, metoda raţională de tratare în diferite clase, cu elevi de diferite caractere.

Din timp în timp vom ceti şi înaintea clasei caracteristica scrisă, în termeni lesne de înţeles, a câte unuia din elevii mai greu de administrat, străgându-le, în

---

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

Şi creştinizmul şi-a avut epoca sa eroică. A fost firesc, ca această epocă influenţată de un nesfârşit entuziasm sfânt să a fost descrisă oral, prin tradiţiune, în colori pline de farmec şi de avânt poetic, cu un scop special moral: de a îndemna la imitaţiune. Şi earăşi firesc a fost, ca în aceste descripţiuni fantazia creatoare să-şi aibă rolul ei, să treacă evenimentele, mărindu-le din generaţiune în generaţiune, până când ele au fost fixate în scrieri.

Aşa se explică pentru profanii, cari toate vor să le cerceteze, să le pună la proba criticei, descripţiunile legendare ale eroilor, cari prin [illegible]enicia lor au făcut să biruiască creştinizmul asupra păgânizmului şi prin luminile lor au alungat în întunerec rătăcirile ereticilor.

Pentru cei credincioşi însă aceste descrieri, aşa [illegible], cum ni-s'au transmis din [illegible] sunt tot atâtea adevăruri dumnezeeşti nediscutabile, adevăruri, cari încălzesc şi mişcă inimile şi luminează minţile mai mult decât orice alte scrieri şi învăţături profane.

Eată pentruce descrierile aceste, cunoscute sub numirea *„Viaţa Sfinţilor“*, au fost atât de cu drag şi cu nesaţiu cetite şi gustate de poporul nostru încă neinfluenţat de spoiala unei false civilisaţiuni.

Dispărând aproape cu totul cărţile cu numele amintit, tipărite la Bucureşti 1835, credem că vom face un bun serviciu credinciosului popor român, dacă vom publica în foiletonul *„Telegrafului Român“* o colecţiune din *„Vieţile Sfinţilor“*, întocmite după ediţia de Bucureşti 1835, de către fostul protoprezbiter al Sibiiului *Simeon Popescu* profesor în Bucureşti.

Vom retipărì apoi aceste descrieri şi în broşurele mici, pentru a le putea avea pe lângă un preţ neînsemnat fiecare cărturar român şi bun creştin. Facem începutul cu

Vieaţa Sfântului Vasile.

Botezul. Născut în *Cesareea Capadochiei*, sfântul *Marele Vasile,* dupăce şi-a petrecut copilăria şi tinereţele la cele mai vestite şcoli, când a ajuns la vîrsta de 26 ani şi-a vândut averile şi s'a dus la *Ierusalim.* Acolo s'a înfăţişat Episcopului cetăţii şi l-a rugat să-l boteze în rîul *Iordan*, căci încă nu era botezat. Episcopul l-a ispitit de aproape şi minunându-se de învĕţătura, de înţelepciunea, de blândeţele şi de zmerenia lui şi din aceste cunoscând, că vas ales al lui Dzeu este, cu bucurie s'a dus în Iordan să-l boteze.

Ajuns pe malul rîului, Vasile a căzut cu faţa la pământ şi cu lacrămi ferbinţi s'a rugat lui Dzeu să-l facă vrednic de sfânta taină a Botezului, apoi a intrat în apă. Şi cum stetea el în apă, când s'a apropiat de dinsul Arhiereul, ca să-l boteze, eată un *fulger din senin s'a pogorât peste ei şi un porumbel din acel fulger, eşind a intrat în Iordan şi turburând apa a zburat la cer.*

Vasile-Pustnic. Deşi traiul Sfântului era ca al *Prorocului Ilie*, că purta numai o singură haină sărăcăcioasă, mânca numai odată pe zi puţină pâine de orz şi bea numai apă, dormia numai câte un cias-două pe noapte, acoperit cu un sac, ear cealaltă vreme ori cetia ori se ruga; deşi avea un aşa traiu sfânt, el totuşi nevrednic se credea de sfânta şi marea taină a *preoţiei.* Şi deci, ca să o poată primì cu vrednicie, după botez s'a dus în pustie, unde a petrecut în singurătate, în post, în rugăciune şi în ispitirea sfintelor Scripturi. Apoi a cercetat cu deamănuntul sfintele locuri şi pe călugării, cari se aflau pe acolo, întrecându-se cu ei în viaţa sfântă.

Vasile-Preot. După aproape trei ani de vieaţă pustnicească şi de [illegible], Vasile a primit [illegible] taină [illegible] vreme [illegible] *Cesareei, obştia cu un gla*[illegible] *voia să-l aleagă pe dînsul* [illegible] *însă, în smerenia sa nesim*[illegible] *pentru o aşa înaltă treapt*[illegible] *cunoscuţi şi s'a ascuns.* [illegible] afla obştia, au ales pe [illegible] vie era cu adevărat om [illegible] dar cu puţină învăţătură. [illegible] Vasile toţi îl cinstesc şi-l [illegible] învăţătura lui, s'a umplut de [illegible] început a se arăta cu duşm[illegible] Dar Sfântul, nevoind să [illegible] păcatului, fără de veste [illegible] s'a dus în pustie, unde a [illegible] ţină vreme. *Acolo în pusti*[illegible] *rul său mulţime de călugă*[illegible] *legi călugăreşti, după cari* [illegible] *vieaţa îngerească pe păm*[illegible] ste legi şi astăzi sunt în [illegible]

Vasile-Arhiepiscop. [illegible] grele, că biserica lui Dzeu [illegible] de goanele învăţătorilor [illegible] *eretici.* Ear Eusevie arhi[illegible] acelaş timp, atenţia asupra modului de purtare, în şcoală şi în afară.

Cu privire la timpul observaţiilor noastre, ni se recomandă următoarele:

Să observăm în tăcere toate apucăturile elevilor. Când nu este o încordare în suflet, când elevul nu ştie că e observat, atunci vedem naturelul lui adevărat.

Caracterul copiilor se cunoaşte foarte bine în recreaţie, în jocuri, şi acasă la dânşii.

Vor fi deci observaţi nu numai în clasă, ci şi în ogradă, acasă, cerând desluşiri dela membrii familiei.

Dacă învăţătorul se va deprinde a observà cu atenţiune psihicul şcolarilor săi, şi dacă va întâlnì şi perfecţionà procedările sale didactice, prin fiecare încercare răuşită ori neräuşită, atunci el va puteà învăţà mai mult decât din cărţi.

Pedagogul Cristian G. Salzmann ne povăţueşte:

„In loc de a cetì multe asupra educaţiunii şi a ascultà prelegeri pedagogice, căutaţi mai bine copiii, în a căror societate să petreceţi zilnic câteva ore."

Inainte de a terminà, adaug: In şcoale, mai avem câte unul doi din acei copii slabi la minte. Faţă de aceste fiinţe nenorocite să fim cu multă răbdare. Cu asprime nu putem face nimic.

Incheiu modestul meu articol cu afirmaţia: Numai studiind individualitatea şcolarilor le vom puteà mânuì cu mai mult succes educaţiunea convenabilă în epoca copilăriei, fără constrângere, şi printr'o procedare conformă naturii, mai rodnică în rezultate, pentru vieaţa practică.

(Din „Viitorul"). V. Costăchescu.

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Ştiu eu foarte bine, că libertatea prea mare în a cugetà, scrie şi vorbi, trece uşor în neînfrânare, sugrumă adevărata libertate, întunecă minţile şi violează adevărul. Dar ştiu şi aceea, că lipsa de libertate produce trândăvie şi apatia spiritelor, le face nefructifere, şi că stagnarea sau nemergerea înainte însemnează pierderea terenului cucerit. Dacă detragem pomului lumina şi aerul, vom vedeà în curând cum pomul îngălbeneşte şi cum vestejeşte flori şi frunze, ear fructele cad înainte de vreme. Dacă detragem spiritelor omeneşti lumina şi aerul unei oneste libertăţi, împintenarea de a face scrutări, cari nici odată nu sunt lipsite de muncă grea şi de primejdii, — vom aveà numai oameni timizi, nesiguri, trândavi, neproductivi, capabili poate de a conservà trecutul, ori de a călcà pe cărări bătucite, dar incapabili de a-şi forma nouă orizonturi!

Ordinea naturală se deosebeşte de cea supranaturală, raţiunea de credinţă, ştiinţele omeneşti de cele dumnezeeşti. Dar' deosebirea încă nu însemnează despărţire, cu atât mai puţin *contrast!* Natura e basa, pe care se ridică edificiul supranatural, ear noi suntem capabili de a primì revelaţiunea şi graţia numai pentrucă suntem fiinţe provăzute cu raţiune.

De acì urmează, că forţele naturii şi ale graţiei, fără ca să se contopească, se unesc şi se sprijinesc reciproc, în orice mod posibil. Să luăm o plantă sălbatică. Dacă o altoim, ea rămâne tot numai o singură plantă, dar prin ţesăturile ei circulează două vieţi deosebite. Viaţa veche a tulpinei, şi viaţa nouă a ramurei altuite. Două vieţi, cari întră în contactul cel mai intim, şi se contopesc în mod atât de miraculos, încât formează numai o viaţă. Dacă viaţa tulpinei e destul de tare, aşa are să fie şi viaţa ramurei altuite. Dacă e slabă şi sărăcăcioasă, la fel va fi şi a ramurei. Tot aşa stăm şi cu raţiunea naturală. Dacă e tare, nutrită cu studii temeinice şi e dezvoltată, atunci şi credinţa, care îi este suprapusă, va scoate din ea forţe, nutremânt, decor şi împodobire. Celce grijeşte rădăcina şi tulpina pomului nobilitat şi caută să-l aducă la putere şi prosperare, grijeşte prin aceasta şi partea de sus a pomului, făcându-o capabilă de a aduce fructe mai bogate şi mai bune.

Am zis, că Cristos nu pentru aceea a venit în lume ca să înveţe ştiinţe omeneşti, să creeze filozofi, fizicieni, matematici, ci a venit pe pământ şi a întemeiat biserica sa pentruca să ducă pe toţi oamenii la fericirea cea vecinică. Dar ştiinţele numite au existat şi există, mai mult ori mai puţin, în toate timpurile, la toate popoarele şi la toţi oamenii, cari le posed, cultivă şi le preţuesc, şi cari sunt mândri că le posed, compătimind şi despreţuind de multe-ori pe ceice sunt străini de ele, şi folosindu-le ca arme în paguba bisericei şi a credinţei. Acesta e un fapt văzut şi înţeles de toţi. Un preot, oricât de erudit să fie în ştiinţele sacre, dacă nu posede şi ştiinţele omeneşti, dacă îi lipseşte educaţia lumească pentru societatea civilă, dacă îi lipsesc studiile din acele ramuri ale ştiinţei, pe cari le cunosc şi le preţuesc laicii, nu-l va băga nimeni în seamă, lumea-l va numi: dur, necioplit, şi disprețul căzut asupra preotului se extinde în mod natural şi asupra reli[illegible]ei, pe care o reprezintă. Va zice lumea [illegible]uitaţi-vă, lucruri pe cari le ştie cancelistul notarului, farmacistul, veterinarul, şi mulţi alţii, cari n'au absolvit de cât puţine clase liceale, preotul cu atâta şcoală şi învăţătură nu le ştie. Ei bine, ce se învaţă în seminarii?

Dacă voim, ca oficiul nostru să nu fie despreţuit din partea stimei generale a păturei culte, activitatea noastră să nu fie impedecată, — atunci trebue să delăturăm aceasta pedecă, şi să intrăm în veacul acesta mândru de ştiinţele sale astfel înarmaţi, ca să nu ne râdă în faţă, despreţuindu-ne pe noi, şi aceea ce reprezentăm noi. Dacă voim, ca veacul acesta să primească dela noi învăţăturile supranaturale, pe cari i-le dăm în numele dumnezeirei, să le accepteze şi conserveze, atunci trebue să arătăm că şi noi cunoaştem întrucâtva şi stimăm învăţăturile sale. E aceasta o concesiune tăcută, reciprocă. Ca reprezentanţi ai dumnezeirei şi comunicatori ai poruncilor acesteea către omenime, nu ne este iertat să negligăm nimica ce ar puteà face, ca misiunea noastră să câştige în vază şi onoare, şi ar puteà face ca oamenii să câştige despre religia de noi reprezentată o noţiune mai înaltă. Pentru ajungerea scopului, mijloc extrem de eficace este *ştiinţa*, cu care lumea e atât de mult îmbogăţită. Pentrucă preotul mai puţin cult, chiar şi dacă ajunge între oameni superficiali în cultură, îşi dejoseşte religia, o pune pe treaptă inferioară, fie altcum ori cât de bun şi de punctuos. E groaznică acuzaţia *ignoranţei* chiar şi în lucruri omeneşti şi de domeniul ştiinţelor naturale. Pentrucă lumea le amestecă toate, pe nedreptul, dar le amestecă. E de înţeles deci, că dacă noi ne eschidem din lume, dela viaţa spirituală şi civilă, în care suntem siliţi să trăim; dacă nouă ne este necunoscut aceea ce lumea, în care trăim, cunoaşte, admiră şi cere dela fiecare om cu potrivită cultură: atunci negreşit că vom rămânea îndărătul acestei lumi, care cu greu ne va împrumuta urechia spre a primi cu stimă şi dor de învăţătura aceea, ce noi vrem să o învăţăm. Puţini sunt oamenii, cari posed puterea şi modestia de a se face şcolarii oamenilor cu mai puţină învăţătură de cât ei . . . . . . E deci necesar, ca clerul în ale ştiinţei să stea pe un nivel egal cu al laicilor, cel puţin în acele părţi ale ştiinţei, cari stau în legătură cu religiunea, pentruca să le poată spune laicilor, fără frică, dar şi fără îngâmfare: eu ştiu tot ce ştiţi voi, şi ştiu şi aceea ce voi nu ştiţi, ori nu ştiţi destul de bine, *adevărurile religiunii!* Aceasta o pretinde întâiu de toate onoarea bisericii şi a religiunii. Şi nu se poate repeta din destul, că deşi nu e raţional şi cu dreptul, ca preotul să fie confundat cu religia şi biserica, pe care o serveşte, — lucrul acesta totuşi se întâmplă în faptă, şi lumea aşa judecă şi nu altcum. Ignoranţa preotului vine pusă în contul bisericei, şi dă drept rezultat compătimirea ori bagatelizarea religiunei, care are un reprezentant slab şi puţin instruat. Dacă ne iubim religiunea, dacă ne iubim biserica, mama şi învăţătoarea noastră, atunci întreaga noastră nizuinţă trebue să meargă într'acolo, ca să o ferim de ruşine, pe care iar arunca-o în faţă din vina noastră, lumea atât de mândră de ştiinţele ei, când ar zice: [illegible]!

Dacă ignoranţa clerului aduce ruşine pe seama religiei şi a bisericei, — cunoştinţele sale vaste şi cultura sa negreşit mare onoare îi aduce, şi îi câştigă vază şi preţuire. Nu avem noi [illegible] oameni ai bisericei, [illegible] când [illegible] membrii din [illegible] pe terenul ştiinţelor? Nu ne lăudăm cu ei şi nu le pomenim numele la toate ocaziile, căutând ca şirul lor să fie cât să poată de lung?

Mai este şi un alt motiv, mult mai însemnat, care impune clerului să-şi însuşească, nu numai ştiinţele sacre, ci şi cele profane, întrucât ele au puncte de atingere cu cele dintâiu. Adevărul, în special adevărul revelat, e în continuu urmărit de vecinica sa duşmană şi prigonitoare, de *rătăcire*, întocmai cum pe omul sănătos îl tot încunjurat [illegible] de boale, gata să îl atace. Clerul să propage adevărurile primite dela Cristos, adevărurile pe cari biserica i le-a pus pe buze. Asta e prima datorinţa a clerului. Din ea se naşte însă a doua. Care? Aceea de a *apăra* adevărurile şi a le conserva neştirbite, scoţindule intregi din atacurile îndreptate în contra lor din partea ignoranţei, reavoinţei şi a patimei. Cristos şi apostolii au avut inimici şi contrari. Biserica încă i-a avut, îi are şi'i va aveà până în ziua din urmă a vremilor. Un singur adevăr revelat, o singură lege dumnezeiască sau bisericească n'a rămas fără atac, în tortochiare, calumniare sofistică, de ori-ce natură, puse toate la cale de către erezie, schizmă, necredinţă. Vă întreb deci, preoţilor, cum veţi fi voi în stare să respingeţi atacurile şi calumniile, să demascaţi sofismele, de cele mai de multeori foarte fine, să ţineţi în credinţă poporul simplu şi neespert, — *dacă vouă vă lipseşte ştiinţa?*

(Va urma).

NOUTĂŢI.

† Regele Cristian al Danemarcei a murit Luni la oarele 4 dimineaţa, după scurte suferinţe, în etate de 88 de ani. Era cel mai bătrân domnitor şi înrudit cu aproape toate curţile europene. In locul seu a fost proclamat rege al Danemarcei fiiul seu Frideric, ca Frideric VIII.

*

Un ordin al ministrului de honvezi. Ministrul unguresc de honvezi *Bihar* a adresat tuturor comandelor districtelor jandarmeriei un ordin, în care autoriză jandarmeria, ca în contra acelor rezervişti de întregire, cari nu se supun ordinului de chemare supt steag, respective nu s'au prezentat nici până acum la serviciu, să aplice mijloacele de forţă prevăzute în legea militară, adecă să-i escorteze cu forţa brachială la trupe, ca pe nişte dezertori militari.

*

Impăratul Wilhelm şi Polonii. Impăratul Germaniei pretinde abzicerea contelui Kospoth din postul de econom la academia de cavalerie din Liegnitz, fiindcă a permis să încapă pe mânile Polonilor o parte din averea academiei. La caz contrar se va începe cercetare disciplinară contra lui. In faţa acestei dileme Kospoth a predat economatul contelui [illegible].

*

Concert monstru la expoziţia naţională. Cetim în nr. 3 al „Vieţii literare": „A avut o idee fericită dl Chiriac, popularul nostru maestru de cor, când a propus dlui ministru al cultelor să înlesnească aranjarea unui *concert monstru* în expoziţia naţională din vara viitoare. Aflăm acum, că propunerea dlui Chiriac a fost primită, şi că dsa a fost însărcinat a lua măsurile de lipsă. Dl Chiriac a şi trimis o adresă tuturor corurilor române din Ungaria, Transilvania şi Bucovina, invitându-le să ià parte la acel concert. Vor mai colabora la aceeaşi serbare artist[illegible] corurile din ţară ale tuturor societăţilo[illegible] române şi germane, precum şi un cor di[illegible]e-o 400 învăţători.

Confişcare. Numărul de Sâmbătă al ziarului „Budapest" a fost confişcat, deoare-ce procuratura a găsit în articolul de fond ofenze la adresa regelui.

*

Foaie nouă. *„Lucrul"* se cheamă foaia economică literară, al cărei număr 2 din anul I ne-a sosit la redacţie, având ca editor şi redactor responzabil pe dl profesor Iosif *Bălan*. Apare de 2 ori la lună în Caransebeş, cu abonament anual de 4 coroane. Sumarul numărului 2 e bogat şi interesant, tratând la partea economică despre gunoiu, influenţa aerului rece asupra corpului animalelor, plantarea pomilor, etc., ear la partea literară găsim un articol interesant despre „Insemnătatea notelor vechi", şi începutul unei monografii a comunei [illegible], care porneşte din veacul al XV-lea. O recoman[illegible] şi-i urăm vieaţă lungă.

*

Nou sfetnic crăiesc. Regele [illegible] a distins cu titlul de „consilier regesc" pentru meritele sale pe dl Francisc Orban, directorul şcoalei superioare comerciale de stat din Braşov.

*

Petrecere în Cluj. Universitarii români din Cluj invită la petrecerea cu dans ce se va aranja în sala dela „Hotel Central", în 17 Februarie n. 1906. Inceputul la 8 oare seara. Intrarea: De persoană 2 cor. De familie (până la 3 membri) 5 cor. Venitul curat e destinat pentru casina română. Ofertele marinimoase se vor cuita în publicitate şi sunt a se adresa la cassarul: Vasile Cuca (strada [illegible] Ferencz n. 37).

*

---

destoinic să apere biserica, nevoit s'a văzut să cheme întru ajutor pe Vasile, pe care îl gonise din cetate. Deci, *cum oarecând* ***Impăratul Saul*** *şi-a cunoscut greşala către* ***Prorocul David,*** *aşa şi arhiepiscopul Eusevie şi-a cunoscut greşala către sf. Vasile,* şi prin scrisori s'a împăcat cu dânsul rugându-l să vină şi să-l ajute ca să apere biserica de goanele ereticilor. Cu bună inimă sf. Vasile iertând pe Eusevie, a alergat la dânsul şi mult ostenindu-se cu graiul şi cu scrisul, a înfrânt pe [illegible] dreapta credinţă de ereziile lor.

Nu mult după aceasta murind Eusevie, *sfântul Vasile, pe lângă voia sa, a fost ales şi aşezat arhiepiscop al Cesareei Capadochiei.*

Traiul lui Vasile. Ca *arhiepiscop Vasile nu şi-a schimbat felul vieţii. Hrana lui puţină pâine de orz şi apă; îmbrăcămintea lui smerită, dormia rar, abia câte [illegible]. Incolo toată vremea o petrecea în rugăciune pentru sine şi pentru alţii, învăţând pe alţii, apărându-i şi slujindu-le, ori povăţuindu-i spre tot binele; ori ajutând pe cei lipsiţi şi mângâind pe cei bolnavi, ori apoi apărând cu graiul şi cu condeiul dreapta credinţă.*

Din faptele lui vrednice de laudă vom povesti numai câteva, ca să-i putem vedea râvna dumnezeească pentru lege şi credincioşi, că pe toate cine le poate spune?!

1. **Scăparea de foamete.** *Foametea.* Pe vremea Marelui Vasile s'a făcut o înfricoşată foamete, încât mulţi muriau de foame: mai rămăsese grâu numai la câţiva bogaţi, cari îşi aveau hambarele pline, dar nu voiau să vândă, aşeptând ca grâul să se scumpească şi ei să câştige bani mulţi. *Această poftă de câştig păcătos a câtorva sgârciţi cu inima împietrită o mustră Sfântul cu mai multe cuvinte de înfruntare, dar fără vre o îndreptare.* Atunci el le scrie la fiecare îndeosebi, şi-i roagă să vină la biserică. Ei şi [illegible] să vadă, ce voeşte să le spună arhiepiscopul, care văzându-i le arată prăpastia păcatului, spunându-le, că *mai mare păcat nu este decât acela de a pândi strâmtorarea deaproapelui spre a-şi stoarce banii şi a se îmbogăţi prin [illegible] despoindu-l pe el. Asa oameni, zicea Sfântul, n'au drept să se numească creştini, dar nici măcar oameni, şi fiare, că sunt mai răi şi decât fierele, cari oricât sunt de sălbatice, se [illegible] la [illegible].*

Inlăturarea foametei. Prin [illegible] învăţături şi mustrări Sfântul a izbutit să înmoaie inimile celor sgârciţi, cari se înduplecară să deschidă hambarele şi să vândă grâu celor lipsiţi. Atunci Sf. Vasile şi-a *vândut tot ce a avut şi cu banii luaţi a cumpărat grâu pentru săraci. Şi, ca să poată împărţi tuturor după trebuinţă şi după cetate, el ziua şi noaptea se ostenia măsurând şi împărţind, ba a făcut mese, ca să [illegible] şi a împărţi celor mai lipsiţi. In chipul acesta a înlăturat primejdia foametei din eparhia sa.*

(Va urma).

Nou doctor în drepturi. Dl *Constantin Moga*, originar din Vălcele, fost stipendist al „Fundaţiunii episc. Moga", a depus la 22 Ianuarie a. c. cu succes eminent ultimul rigoros din ştiinţele juridice şi va fi promovat „*doctor juris*" Sâmbătă la 3 Febr. a. c.

*

Tripla alianţă balcanică. „Pester Lloyd" publică ştirea menită a face senzaţie în cercurile politice, că Sârbia, Bulgaria şi Muntenegro, sprijinindu-se pe protecţia Engliterei, au legat între dânsele alianţă politică. De va fi adevărat, faţa Balcanului se va putea limpezi.

*

Din Vale ni-se scrie, că pentru câştigarea sumei trebuincioase în scopul înfrumseţării bisericei şi a provederii şcoalei cu cele necesare s'a deschis acolo o colectă benevolă, care a dat rezultate îmbucurătoare, datorite în cea mai mare parte intervenirilor [illegible] ale protoprezbiterului tractual Dr *Ioan Stroia*, care în 27 Decembrie v. a mers la faţa locului, şi servind în biserică, a ţinut poporului, care venise întreg la biserică, o vorbire electrizătoare. A apelat în ea la simţul de jertfire al poporului, pentru biserică şi şcoală, averea lui cea mai scumpă, şi poporul l'a înţeles şi l'a ascultat. Lista ofertelor benevole, oferite cu ocaziunea aceasta pentru biserica şi şcoala din Vale, o vom publica într'un număr mai apropiat al ziarului nostru.

*

Nuntă. Domnul *Gheorghe Tăban* şi domnişoara *Mariţi I. Cârstea* îşi anunţă celebrarea religioasă a cununiei lor, care va avea loc Dumineca în 22 Ianuarie (4 Februarie) 1906 la orele 11½ a. m. în biserica gr. or. română din Stupini-Braşov.

*

Serbătorirea dlui Petru Poni. Cu prilejul împlinirii vârstei de 65 ani al P. *Poni*, [illegible] profesor universitar în Iaşi, va fi serbătorit de colegii săi şi de tot corpul profesoral din Iaşi. Academia română însă-şi va trimite un delegat. Din incidentul acesta dlui Poni i-se va prezenta un volum şi o sumă de 25.000 lei, strânsă prin subscripţie publică, din care se vor premia lucrările cele mai de seamă ale studenţilor. Se ştie, că dl Poni ca profesor are însemnate lucrări în mineralogie şi mai ales în chimie, făcând cunoscută compoziţia petroleurilor române. Ca ministru este întemeietorul Casei Şcoalelor, o instituţie, care a dat bune roade. Tot Dsa este făuritorul legii asupra învăţământului primar şi normal din [illegible] în România. Merite are multe, ca se fie [illegible] de o căldoroasă manifestare de dragoste din partea oamenilor de bine.

*

Ciuma. In Rusia a izbucnit ciuma, încă din luna lui Decembre, ear dela începutul lui Ianuarie şi în nordul Afganistanului. Din cauza acestei boale înfricoşate au murit în colosul dela nord peste 300 de inşi.

*

Din Bran ni-se scrie, că petrecerea aranjată acolo în 26 Decembre v. din partea reuniunii femeilor române, cu concursul corpului didactic dela şcoalele centrale, a fost bine succeasă. Programul a fost executat cu preciziune din partea elevilor dela şcoală, ear jocul a fost animat. S'a jucat şi „Romana". Dintre domnişoare patru s'au presentat în costum naţional. Ca totdeauna, ilustrul domn Ioan cav. de Puşcariu a arătat multă bunăvoinţă şi de astădată faţă de ceice lucrează pentru luminarea şi înaintarea poporului. Asemenea şi dl Iuliu cav. de Puşcariu.

*

Ear confiscare. Din foaia umoristică „Herkó páter" ear s'a confiscat un număr, din cauza unui chip cu inscripţia „Tempora mutantur", în care procuratura [illegible] lez[illegible]te.

*

Din [illegible] comisie constătătoare [illegible] provoacă pe catolici [illegible] uniuni catolice", al [illegible] lupta cu duşmanii religiunei şi [illegible] ea cu daruri pentru susţinerea ei. Datorinţele uniunei se cuprind în următoarele 5 puncte: a) asigurarea independenţei pentru papa; b) îngrijirea de călugăriţele nenorocite şi ajunse [illegible] pentru familiile lor; c) ajutarea călugărilor şi călugăriţelor din exil; d) intervenirea pentru a se schimba în bine situaţia [illegible] critică a episcopilor şi a preoţilor; şi e) apărarea bisericilor, şcoalelor, institutelor umanitare, a drepturilor şi a libertăţii catolicizmului. Provocarea [illegible] prezidenţi: Kelber şi contele La Rochefoucauld; ca vicepreziden[illegible] criticul Brunetière, ear ca [illegible]

*

„Muza Română". Numărul prim al revistei muzicale „*Muza Română*" va apărea la finea lui Ianuarie vechiu cu următorul conţinut muzical: 1. Marşul „O idea", compus din cântecele „Călugărul" şi „Adio la Carpaţi". 2. Uvertura la balada „Erculean". 3. Jocuri din Banat. 4. Priceasna dela sf. Paşti „Cu trupul", pentru cor bărbătesc. 5. Romanţă din opereta „Scara mâţei", voce şi pian.

*

Un papyrus preţios. Un învăţat german a aflat un papyrus grecesc, în care se descrie o luptă a lui Hannibal dintre anii 218-201 a. Hs. Pe dosul papyrusului stă scris, că fragmentul e scos din cartea a IV a „Cărţilor despre faptele lui Hannibal," scrise de grecul *Sophylos*, care a fost profesorul şi secretarul marelui general, şi care l'a însoţit în toate luptele, pe cari le-a purtat contra Romanilor.

*

Petrecere în Aciliu. Corpul învăţătoresc dela şcoala română gr. or. din Aciliu aranjază Dumineca, în 4 Februarie a. c. petrecere şcolară împreunetă cu teatru şi joc. Invitări speciale nu se fac. Profitul curat e destinat pentru biblioteca şcolară.

*

Petrecere cu dans se va aranja în Brad, hotel „Central" la 29 Ianuarie v. (11 Februarie n.) 1906 în favorul „fondului Dr. Iosif Hodoşiu" dela gimnaziul român gr. or. din Brad. Intrarea de persoană 2 cor. De familie 5 cor. Inceputul la 8 ore seara. Suprasolviri să se adreseze direcţiunii gimnaziale şi se vor cuita publice şi în programa gimnaziului.

*

Petrecere în Abrud. Reuniunea femeilor rom. din Abrud-Abrudsat şi jur invită la petrecerea cu dans, costumată (costume româneşti poporale), ce o va aranja Joi în 8 Februarie st. n. a. c. în sala hotelului „Detunata" din Abrud. Inceputul la orele 8 seara. Preţul de intrare: de persoană 2 cor. de familie 5 coroane. Venitul e al Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrud-sat şi jur. In pauză se aranjază o şezătoare poporală. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele dăruiri: Aurel [illegible], profesor, Ioan Popovici, paroh (Sadu), [illegible] Veturia Bois (Ormenişul-de-câmpie), din prilegiul plasării fratelui său Ilarie la lăcătuşerie, Ioan Prişcu (Braşov) din prilejul hirotonirei sale, I. Beja, măestru pantofar (Poiana), fiecare câte 1 cor.; Aron Suciu, locot., din prilejul plasării nepotului său A. Suciu de învăţăcel cojocar, 2 cor.; Nicolae Vlad-Stezar, cleric absolut, 30 fil.; George Lupu, paroh (Dridif), 40 fil.; Ioan Bologa, măestru pantofar, George Dima, profesor (Braşov), Vasile Muşat, paroh (Sâmbăta-infer.), Petru Tălmăcean, portărelul „Reuniunii rom. de înmorm. din Sibiiu", Petru Cânda curelar; Ioan Bârsan, înv., ambii din Reciu, fiecare câte 20 fileri, şi Vic. Tordăşianu, referent conzist., 10 fileri.

*

„Stimatului domn Albert Müller, Budapesta, V. Vadász-utcza 42/V. Crucea inventată de dta mi-a sosit şi te rog să primeşti cordiala mea mulţămită, deoarece invenţiunea dtale a avut o înrîurinţă de tot binefăcătoare asupra mea. Rog pe bunul Dzeu să te binecuvinteze pentru aceasta. Cu distinsă stimă, *Dirkán Mátyás*." Această epistolă a fost adresată inventorului crucei patentate electro-magnetice nr. 86.967 R. B. şi dovedeşte cât de eminent ajută această cruce la vindecarea boalelor reumatice, la astmă, ţiuituri de urechi, sgârciuri de inimă ş. a.

Nr. 25. 1906.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de inspector la casele fundaţiunii Gozsdu din Budapesta se escrie concurs.

Cererile sunt a se înainta la reprezentanţa fundaţiunii lui Gozsdu şi a se subşterne cancelariei fundaţionale (*Budapest, VII., Holló-utcza 8*) până în 16 Februarie (1 Martie) a. c.

Condiţiunile mai deaproape se pot vedeà în cancelaria fundaţiunii dela 10—12 oare a. m.

Din şedinţa comitetului fundaţional ţinută în 12/25 Ianuarie 1906.

Din Turda.

— 29 Ianuarie n.

Anul trecut am avut plăcuta ocazie ca să vestesc în coloanele acestei foi ştiri îmbucurătoare despre înaintarea pe toate terenele a românilor gr. or. din Turda.

Cu înfiinţarea şcoalei celei nouă o nouă eră s'a deschis pentru noi.

In anul trecut am avut fericirea de-a căpătà un învăţător harnic în persoana dlui Oct. Simtion, care din elemente cu totul laice şi analfabete a înjghebat un cor bisericesc, care în timp de 3 luni, din Oct. până la Crăciun, a studiat întreaga liturghie a lui Dima, spre mândria şi mângăerea sufletească a tuturor. Ear' cătră finea anului, acelaş cor ne-a delectat şi cu un concert poporal, ceva nou de tot pe aici, — care a pus în uimire pe toţi românii din loc şi împrejurime.

In anul acesta am avut apoi norocul de a căpătă earăşi un învăţător pricepător în ale muzicei vocale şi instrumentale, care a dus mai departe şi a perfecţionat opera începută de dl Simtion. Inţeleg pe dl teolog absolvent Laurenţiu Curea.

Proba hărniciei sale a fost concertul, ce l-a dat corul bisericei noastre în ziua de bobotează în sala cea mare din hotelul „Europa".

Aproape întreaga inteligenţă română, fără deosebire de confesiune, apoi popor şi meseriaşi în număr mare au umplut sala dela Europa, aşteptând cu dor prestaţiunile. Acestea au fost fără doar şi poate peste toată aşteptarea.

Programul a fost publicat şi în coloanele acestei foi. Aproape toate punctele au stârnit aplause meritate, iar unele au fost bisate, cum a fost „Răsunetul dela Crişana" şi „Pâc", de Vidu, apoi „Morariul" de D. Kiriac.

In pauză de asemenea s'a produs corul cu o mulţime de cântări aşa, că cei câţiva tineri Unguri, cari să aflau din întâmplare în restaurant, au rămas uimiţi de preciziunea, cu care cântau neşte ţărani, cei mai mulţi analfabeţi.

Publicul present a fost salutat de dl protopop Jovian Mureşan, care a muncit din greu la reuşita concertului.

Au mai vorbit dl Dr. V. Moldovan pentru protopopul local şi învăţătorul Curea.

Dl protopop onorar Ceontea din Cojocna a vorbit însufleţitor pentru corişti. Deasemeni pentru preoţime şi învăţătorime, accentuând importanţa şi greaua lor răspundere, a vorbit şi dl Vasile E. Moldovan din Cluj.

Resultatul material arată un profit curat de 97 Cor. 72 fileri în favorul fondului corului. Inainte cu zel şi însufleţire.

Roportor.

Cărţi şi reviste.

Candela, foaie bisericească-literară, an. XXV nr. 1. Cuprinde urmarea studiului dlui Dr. V. Găina asupra asemănărilor şi deosebirilor între Buddhizm şi Creştinizm; urmarea introducerei şi comentarului la cartea primă a [illegible] de dl Dr. Tarnavschi; [illegible] storsie, text rusesc, etc. Apare odată pe lună, în Cernăuţi, cu abonament anual de 8 coroane.

Albina, revistă enciclopedică poporală, an IX nr. 16, aduce articole de dnii Gh. Coşbuc, P. Dulfu, V. S. Moga, de dna Sofia Nădejde, etc. instructive şi potrivite unele.

*

„Din primăvara vieţii", poezii de *Emil A. Chiffa*. Autorul a cuprins sub titlul acesta activitatea sa dintre 1903—1905, ca versificator al foiletoanelor dela gazete, ori al vreunei reviste mai necitite. A făcut bine, a făcut rău? In tot cazul folos n'a adus literaturii noastre, dar nici gustul cititorilor nu-l va corumpe. Fiindcă autorul nu se ţine de sfatul bun, pe care i-l'a dat un îndrumător al vieţii noastre literare, şi urmează a scrie versuri — dsa le zice poezii, — poatecă i-s'ar puteà arătà greşeli de concepţie şi de formă, dar broşurica aceasta nu te sileşte să stărui asupra ei, căci nu e o făgăduinţă hotărîtă.

I. P.

Din public.+)

Mulţămite publice.

Ioan Lup j., Ilie Manta şi Ioan Călbează, intreprinzând în America, unde se află, o colectă între Românii de acolo pentru biserica din Trapold, tractul Sighişoara, au contribuit următorii:

Ilie Manta, Nicolae Fleşar, Ioan Călbează, Zaharie Călbează, Ioan Lup, Nicolae Lungociu, Nicolae Radu, Nicolae Picuşan 198, Ioan Manta, Ioan Suciu, Nicolae Spiridon, Stefan Caraba, Zaharie Şioner, Ioan Coman, Ioan Burlea, Dumitru Coman, Nicolae Şioner, Rupa Baboş, Zaharie Petrează, Nicolae Fleşar 208, Nicolae Sârb, fiecare câte 1 dolar, Ioan Moldovan, 50 cenţi, toţi din Trapold. Nicolae S. Rohan, 2 dolari, Zaharie Urdea, 20 cenţi, Ioan Manta, 25 cenţi, toţi din Şaeş. Stefan Moldovan, 50 cenţi, Stefan Şioner, 25 cenţi din Sighişoara. Nicolae Pologea, 25 cenţi, Boholţ, Ioan Hilo Iacob 25 cenţi, Dumitru Tonciu, 20 cenţi, Samoil Ar[illegible], 10 cenţi, Ioachim Popa, 40 cenţi, Demetrie Filip, 20 cenţi, Ioachim Frăţilă, 20 cenţi, Nicolae Axente, 25 cenţi, toţi din Calvaser. Aron Bonciu, 10 cenţi, Şeicamare. Maria Şulea, 50 cenţi, Daia săs. Visarion Hoisan, 25 cenţi, Ilie Hoisan, 20 cenţi, Mihail Hoisan 20 cenţi, toţi din Şarpotoc. Ioan Ionaş, 10 cenţi, Şola. Ioan Frăţilă, 20 cenţi, Veseud. Ioan Zorca 50 cenţi, Tanase Micu, 20 cenţi, Gheorghe Sol, David Bozocea, Nicolae Podariu, fiecare câte 15 cenţi, toţi din Vlădeni. Nicolae Rociu, Nucet, Vasilie Cătană, Simion Colceriu, fiecare câte 50 cenţi, ambii din Ucea de jos. Ioan V. Dicu, Sasşebes, Ilie Drăghiciu, Săsciori. Vasilie Tecusci, fiecare câte 25 cenţi, Gheorghe Habric, 10 cenţi. Petru Morar, 25 cenţi, Vasilie Faur, 25 cenţi, Iacob Faur, 15 cenţi, Ioan Faur 15 cenţi, Iacob Cotroşiu, 25 cenţi, toţi din Laz. Stefan Cândea, 20 cenţi, Rociu. Ioan Popa, 25 cenţi, Ilie Bogdan 10 cenţi, [illegible], 10 cenţi, Aron Axente, 5 cenţi, [illegible], Gheorghe [illegible], 15 cenţi, Făgăraş. Simion Blaga, 10 cenţi, [illegible] Avram Vidu, 15 cenţi, Şomărtin. Ioan Baboş, 50 cenţi, Axente Celemen, 25 cenţi, Moise Curki, 20 cenţi, toţi din Archita. Andreiu Sas, 20 cenţi, George Oţetea, 25 cenţi, Ambrozie Buzea, Iacob Oţetea, Ioanichie Bernati, toţi din Iacobeni, George Sorea, fiecare câte 25 cenţi, Nicolae Coman, Ioan Albu, ambii câte 10 cenţi, Simion Stinghită, 20 cenţi, Ioan Sonea, Ioan Burghişan, ambii câte 25 cenţi, Nicolae Filip, Nicolae Cismaş, ambii câte 5 cenţi. Ioan Trâin, 5 cenţi, Gheorghe Bruda, Nicolae Stan, ambii câte 25 cenţi, Nicolae Cismaş, 20 cenţi, toţi din Galaţi. Axente Bodolea, Ambrosie Bodolea, câte 25 cenţi, din Hundrubechiu. Nicolae Adam, A[illegible] Barb, Simion Adam, Ioan Adam, câte 25 cenţi, Avisalon Băluţa, 20 cenţi, Nicolae Stoica 15 cenţi, toţi din Criş. Dumitru Baciu, 15 cenţi, Chirion Dorca, 10 cenţi, Joan Dorca, 10 cenţi, Aftemie Brăţa, 20 cenţi, Nicolae Trif, 15 cenţi, toţi din Agârbiciu. Grigorie Ticuşan, 50 cenţi, din Trapold. Pe lângă acestea au mai donat pentru sfânta noastră biserică următorii: Ioan Dregan din Trapold de prezent în România (Bucureşti) o evanghelie cu litere latine în preţul de 30 cor., un apostol deasemenea cu litere latine în preţul de 18 cor. (ambele legate frumos), şi o cruce frumoasă de argint în preţ de 24 coroane, alţi binefăcători sunt Nicolae Ţeşar din Sighişoara, care a donat un rând de odoare bisericeşti în preţul de 80 coroane; ear mai mulţi locuitori din Sighişoara (Valea Vâlcândorfului) au donat alt rând de odoare bisericeşti (negre) pentru înmormântări în preţul de 70 cor.

Acestor donatori vină şi pe această cale a le aduce cele mai sincere mulţămiri. Trapold, la 6 Novembre 1905.

Chirion [illegible], paroch.

Procedura lui Scott

cu stoarcerea [illegible] de peşte dă cunoscuta emulziune a lui Scott. Numai astfel ajunge unsoarea de peşte la adevărata valoare, fiindcă face accesibilă pentru oricine puterea vindecătoare şi nutritoare probată, întăreşte organizmul şi-l face rezistent contra morburilor mai bine de cât untura de peşte. (13[illegible]

Emulziunea lui Scott e gustoasă şi foarte uşoară la mistuit. *Emulziunea lui Scott* constă din unsoare de peşte medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

***Se capătă** în toate farmaciile.*

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. E[illegible] BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV. Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

+) Pentru [illegible] în rubrica aceasta redacţia nu [illegible]

Nr. 38 1906 prot. [27] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Iclandul-mare**, tractul protoprezbiteral Murăş Oşorheiu, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti din partea statului.

Din şedinţa comitetului parohial ţinută în Iclandul-mare la 14/27 Ianuarie 1906.

Basiliu Hodoşiu adm. parohial. **Timoftei Florea** notar.

Vidi:

Murăş-Oşorheiu, la 15/28 Ianuarie 1906.

Stefan Rusu
protoprezbiter.

Nr. 49 1906. [28] 1—3

Concurs.

Pentru **întregirea parochiei** vacante **Subpeatra,** din protoprezbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor aşterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenţii, după prealabila înştinţare aici se pot prezenta şi înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 11 Ianuarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protoprezbiter.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil, la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Cea mai mar[illegible] inven[illegible]

a noului sec[illegible]

costă numai

fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie [illegible]
(Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juva[illegible]
gratis).

[illegible]

M. J. H[illegible]

Mare deposit de orológe şi aurării, [illegible]
Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang [illegible]
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitóre în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învĕţămêntului (Ediţia a doua)	„	1·60
Poveşti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţiă II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călăuza noului Abcdar	[illegible]	—·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

LUCEAFĂRUL

institut de arte grafice şi editură

Budapesta, IV. strada Molnar nr. 10.

Editează:

„Luceafărul“

revistă pentru literatură şi artă, cea mai răspândită şi îngrijită revistă ilustrată românească. Apare de douăori pe lună, având de colaboratori cei mai distinşi scriitori români.

Directori: **A. Ciura, O. Goga, O. C. Tăslăuanu.**

Abonament:

Ediţia simplă: 1 an **12 cor.**, 6 luni **6 cor.** Ediţia de lux: 1 an **20 cor.**, 6 luni **10 cor.** Pentru preoţi săraci, învăţători şi studenţi: 1 an 7 cor.

„Nueluşa“

revistă umoristică şi satirică ilustrată Apare în mărime de cel puţin 12 pagine ilustrate bogat. 1 an 8 cor., 6 luni 4 cor. Pentru preoţi săraci, învăţători şi studenţi: 1 an 6 cor, 6 luni 3 cor.

Abonamente se primesc şi la Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).

Volume ed. „Luceafărul“.

O. Goga: Poezii	cor.	2—
„ „ (ed. de lux)	„	3—
I. Agîrbiceanu: Dela ţară	„	1·50
I. Ciocîrlan: Traiul nostru	„	1·50
A. Ciura: Icoane	„	1·20
Z. Bârsan: Ramuri	„	2·—
M. Gorkii: Nuvele	„	1·—
Révai K.: Coşbuc Költeményei	„	1·50

— Porto pentru 1 volum 10 fil. —

Ilustrate cu motive româneşti, seria de 20 bucăţi 1 cor 20 fil. franco.

„Concepţiunea Mariei“ — **„Madona Sixtină“**, două tablouri artistice, franco 1 coroană. (23) 3—3

Se pot procura şi dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistruii şi a avé o colóre delicată a feţii, un să pun medicinal mai bun şi mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin

al lui Bergmann (marca doi băieşi)

Bergmann & Co, Tetschen a/E.

Se află de vînzare cu 80 fileri bucata
în **farmacia „la urs“** (piaţa mică),
în **farmacia E. Rummler, Sibiiu,**
la **I. B. Misselbacher sen.** (piaţa mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei şi gusteriţii 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei) (89) 21—25
Carol Arz (strada cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la farmacistul W. Lingner.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

☞ Pentru pacienţii de stomach! ☜

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vréme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnavicióse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

☛ Păziţi-vĕ de falsificări! ☚

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☛ Hubert Ullrich. ☚

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului american[illegible] Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. [illegible]dcm. [11] 14—

IULIU ERÖS

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 3.

Cel mai mare deposit ardelean de **orológe, juvaericale, aurării** şi **argintării.** Işi recomândă cu preţuri eftine tóte produsele din speciile **orologeriei** şi **aurăriei.**

Schimb şi cumpĕrare de aur, argint, diamant, mărgele, monede de aur şi argint, etc. [191] 20—20

Fie-care obiect de aur şi argint, cumpĕrat de la mine, e probat şi esaminat din oficiu şi pe fie-care bucată se vede precis proba oficiósă (k. u. k. Punze), şi afară de aceea se garantéză în scris veritabilitatea obiectelor.

Preţcuranturi ilustrate la dorinţă gratis şi franco.

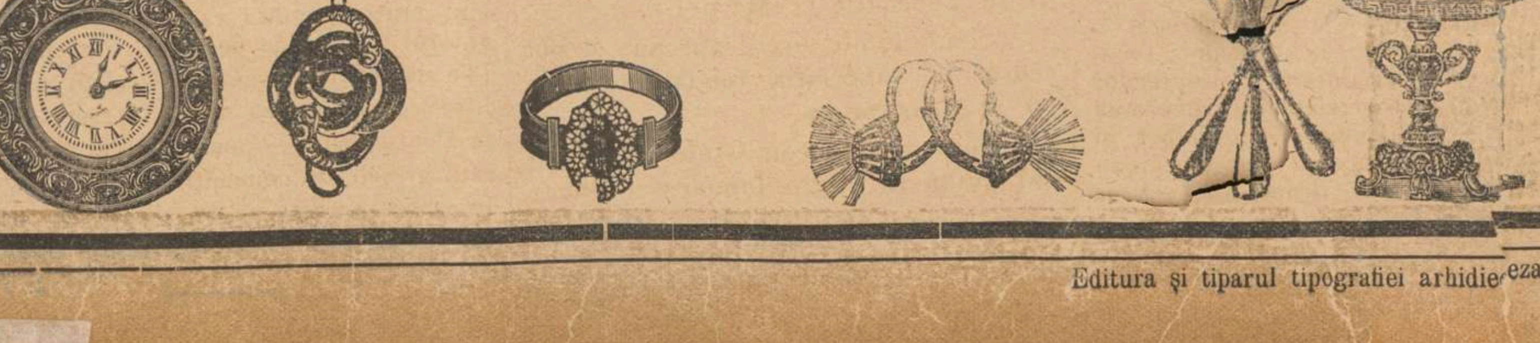

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Bal filantropic se va ţinea în ziua de Trei-Sfinţi la 12 Februarie n. în sala „Hotelului Univers“ din Blaj Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenţilor morboşi“. Inceputul la 8 ore sara. Preţul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Transformarea unei agenţii diplomatice. La Tokio s'a decis să se transforme legaţia Japoniei din Roma în ambasadă. Ucchida, ministrul Japoniei la Peking va fi numit probabil ambasador la Roma. Se crede, că şi legaţiunea Japoniei la Viena va fi transformată în ambasadă.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele dăruiri: Ioan Petrascu, măestru croitor, 60 fil. Fl. Cruciţă, măestru croitor, D. Baciu, sodal croitor şi Lazar Devan, cul. de litere, fiecare câte 40 fil., George Devan, 30 fil. N. Simtion, Ioaniche Bota, sodali croitori, Ioan Bologa, măestru pantofar, Dumitru Sgură, George Şoima, Dumitru Morariu, Ioan Mustaţiu, Nicolae Popa, Ioan Grozav, [illegible] Ilieş, Vasilie Dimitriu, Nicolae Roşca, George Comaniciu, Nicolae Işan, Vasiliu D. Poponea, George Ţerean, Alexandru Iacobeli, Ioan Imbăruş, expeditor, şi Mihai Farcaş, fiecare câte 20 fil.

*

Ofiţerii englezi învaţă să fearbă. In armata engleză s'a făcut o schimbare: ofiţerii învaţă lucrurile, cari se ţin de bucătărie. Aceasta, pentru-ca să poată supraveghea cum se cade asupra mâncărilor, ce se fierb pentru soldaţi.

*

A devenit modă folosirea [illegible] [illegible] de cură şi pentru vindecarea reumei şi podagrei. Cine sufere de aceste boale să nu folosească de cât [illegible] Zoltán, recomandată ca tămăduitoare de autorităţi medicale. A fost folosită cu efect miraculos în cazuri foarte grave, ceea-ce se dovedeşte prin numeroase scrisori de mulţămită şi recomandaţiuni medicale. Preţul unei sticle 2 cor., în farmaciile: Béla Zoltán, Budapesta, V Szabadságtér, şi Molnár din Sibiiu.

*

Un munte dispărut. Se vesteşte din Londra, că din Brit-Columbia soseşte ştirea unei catastrofe curioase. Pe inzula Princess-Royal a dispărut fără urme muntele [illegible], care era la ţărmul unui lac. In [illegible] Decembre, în urma unui cutremur mare de pământ, s'a rupt vârful muntelui şi prăbuşindu-se în lac a sdrobit un yacht, şi [illegible] pasageri s'au prăpădit. După aceea s'a surpat întreg muntele. Apa lacului făcea valuri încă şi la distanţă de 15 mile, ear periferia apei s'a ridicat cu 12 picioare.

*

Scrisorile de recunoştinţă, cari au fost trimise în anii 1902, 1903, 1904, şi 1905 domnului Albert Müller, inventatorul crucii duple electro magnetice R B. nr, 86967 la Budapesta V. str. Vadász 42/V le vom aduce pe rând la cunoştinţa cetitorilor. Scrisoarea nr. 3: St. dle Müller! Am comandat 3 cruci electromagnetice R. B. Nr. 86967. Fiindcă mi au făcut bine şi mie şi pretinilor căror li-am dat, te rog să-mi mai trimiţi 3 cruci la adresa mea. Cu stimă *Herman Kauer* în Biserica-Albă. — Tuturor cari sufăr de podagră, reumă, astmă, bătăi de inimă, influenţă şi dureri de şele, se recomandă călduros aparatul. Originalul acestei scrisori se poate vedeà la dl Albert Müller, Budapesta V. str. Vadász. 42/V.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Ne simţim plăcut îndatoraţi a aduce cele mai ferbinţi mulţămiri tuturor acelora, cari au contribuit la procurarea unui policandru pe seama bisericei noastre, îndeosebi dlui Ioan Grama, prof. la sf. Sava în Bucureşti, care ne-a trimis cu lista încredinţată on. dsale suma de 83 franci colectată dela următorii domni: Ioan Grama, profesor Bucureşti 20 lei, Nicolae Mircea, comerciant 10 lei, Victor Mircea, comerciant 10 lei, Ignatie Mircea 6 lei, Dr. Ilie Bărbulescu prof. 5 lei, Vasile Mosora, director Cassei Clayton et Shuthleworth 5 lei, Ioan Constantinescu-Muscel, advocat 5 lei, Victoria Grama 5 lei. Ioan Tzetzu, comerc. 10 lei, Dionisie Radeş, pensionist 5 lei, Aurel Popp, cassar la Eforie 2 lei.

2. Dl Vasile Purece, farmacist Ţăndărei a binevoit a ne trimite suma de 40 lei colectată dela domnii: Alex. Vlădescu Ţăndărei 2 lei, Tache Ducu Sudiţi, 4 lei, Victor I. Perlea, decedat 20 lei, V. Cruţescu Hagieni 3 lei, Vasile Purece, farmacist 11 lei.

3. Dela îndepărtaţii fraţi de peste Ocean ni-s'a trimis o colectă din partea lui Ioan Benţia, Dănilă Czecz şi Ilie Brânzea contribuind următorii: Dănilă Czecz 1 dolar 10 centi, Ilie Brânzea, Lascu Petraşcu, George Marcu, Ioan Benţia, Dănilă I. Sasu, George I. Sasu, Dănilă I. Benţia, Nicolae N. Brânzea, George Bârsan, fiecare câte 1 dolar şi 10 cenţi, George Leancu 1 dolar şi David Leancu, 50 cenţi, toţi din Hurez; Petru Uliţa, din Paloş 10 cenţi, Petru Şipos 25 cenţi, Ioan Jiga 10 cenţi, Ioan Boer 10 cenţi, Vasile Bârsan 10 cenţi, Mihaiu Cozma 10 cenţi, Moise Jiga 25 cenţi, Mateiu Boita 25 cenţi şi Vichente Şipoş 10 cenţi, toţi din Beclean; T. Boian 15 cenţi, Nicolae Calin 10 cenţi, B. Stefan 11 cenţi, N. Stan 15 cenţi, toţi din Şmig şi Zosim Muntean 10 cenţi, I. Muntean 10 cenţi, Tomatec 10 cenţi, P. Curilă, Şercaia 25 cenţi, N. Brădeală 10 cenţi, Gerase Vâjale 10 cenţi, V. Cristian 10 cenţi, B. Vâjole 20 cenţi, toţi din Netotu; Iac. Miloşan, Vajda-Recea 25 cenţi, Vis. Roşca, Sâmbăta-sup. 10 cenţi, Haralampie Miailat, Dejani 10 cenţi, I. Florea, Voivodenii-mici 25 cenţi, Nicolae Costea, N. Opriş, Luca Pamarand, I. Moldovean, toţi din Slimnic, fiecare câte 25 cenţi, St. Hania, Sadu 25 cenţi, I. Pultea, Lupşa 10 cenţi. Vic. Stoica, Geacăş 10 cenţi, N. Fleşer, Apold 25 cenţi, F. Andreian, Alma 10 cenţi, Isa. Ghindea 15 cenţi şi I. Schiau 10 cenţi, ambii din Cuciulata; Andrei Bulbarea, I. Stroia, I. Bubnariu, N. Căvărlaş câte 25 cenţi, G. Piticaş 5 cenţi, I. Comaniciu, 10 cenţi, toţi din Felmer, G. Iacob, Brad 5 cenţi, I. Plenchia, N. Bogdănel, câte 25 cenţi, M. Drăguşiu, N. Pandeca, câte 10 cenţi, toţi din Ucea, Nagy Iános 5 cenţi Vasile Lăluţiu, Beşimbac 10 cenţi şi Gr. Isairie 10 cenţi din Sâmbăta.

4. Dela credincioşii din parochie s'a colectat suma de 131 coroane 60 fileri, dela următorii: Ioan Benţia, notar, 5 cor. Procopiu Benţia, învăţător, 5 cor. Dumitru Purice, paroh, 20 cor. Maria Ios. Benţia, Gheorghe Drugoescu, Ioan g. Aldea Burlea, fiecare câte 5 cor. Ioan Ios. Benţia, 4 cor. Dănilă Benţia, Ios. Cipu, ambii câte 2 cor. Maria D. Brânzea, Maria D. Cojocariu, văd. Ios. Popp, Veroana Ios. Sasu, Ios. Muşa, Ioan N. Sasu, Nicolae B. Cipu, Dănilă Sasu, George N. Cipu, David Bara, Gheorghe Precup, Maria C. Czecziu, Ioan S. Burlea, Niculae Cipu, Ioan Il. Sasu, Ioan Z. Socaciu, Gheorghe N. Burlea, Ion Şipoş, Ioan D. Burlea, Bucura S. Marcu, Ioan g. Cipu, Ioan Sasu, Nr. 7., Ilie Burlea, Gehorghe Benţia, Ioan g. Benţia, Iacob Cojocariu, Ioan I. Cipu, Ludovica Grama, Maria g. Brânzea şi Raveca Il. Sasu, toţi câte 1 cor. Şofron Czecziu, Toader Burlea, Gheorghe g. Sasu, Ioan Al. Burlea, 127 şi familia sa Ana, Ion, Maria Elisaveta, Ilie N. Sasu, Ioan Sasu, Ios. Toma Cipu, Nicolae Brânzea, Ios. Sasu, Gheorghe B. Cipu, toţi câte 2 cor. Parohul gr. cath. Dănilă Sasu, 40 fil. Maria Av. Benţia, David Sasu şi Veroana D. Sasu, câte 40 fil., Regina N. Benţia, George Ios. Burlea, câte 60 fil. Ioan S. Sasu, Ioan N. Burlea, câte 80 fil. Gheorghe Rânea, 20 fil.

5. Dela domnii: Gerasim Grama, căpitan pens., Reuşor şi Clement Grama, notar cerc., Reuşor câte 5 cor. precum şi dela Dănilă D. Benţia, staţionat în Bucureşti, 6 cor. —

Tuturor acestor marinimoşi donatori le exprimăm şi pe această cale mulţămirile noastre.

Hurez, 21 Decembre 1905.

In numele comit. par.
Dumitru Purice
paroh

*

Emigranţii nostri români din Transilvania, cari se află azi în America, au contribuit colectând pentru biserica şi casa parohială din Roadeş, cu următoarele sume:

Gligor Bărdaş, 1 dolar, Manuil Mihaiu, 50 cenţi, Nicolae Mihaiu şi Ana Mihaiu, 50 cenţi, Andreiu Mihaiu, 25 cenţi, Manuil Gligor, Ioan Bugnariu, ambii câte 50 cenţi, Iustin Drăguş, 25 cenţi, toţi din Zoltari, Moise Fleşeriu, Eftim Dumitru, ambii câte 25 cenţi, Zaharie Călugăr, 50 cenţi, Gheorghe Tornoc, din Cloaşterf, 20 cenţi, Ioan Berescu, din Criţu, Berica Deneşiu, Pál Istvàn, ambii din Ferihaz, Ioan Maria, fiecare câte 25 cenţi, Pavel Cândea, Gheorghe Cândea, ambii câte 10 cenţi, Zaharie Pintea, 20 cenţi, Nicolae Mateiu, 10 cenţi, Mihail Câmpean, 15 cenţi, Pavel Tenea, Ilie Tenea 20 cenţi, Buzdugan Ferenţiu, 25 cenţi, Gheorghe Lazar, 20 cenţi, Adam Aron, Gheorghina Şerban, ambii câte 10 cenţi, Palcu Nicolae, 30 cenţi, Nicolae Lăpădaţ, Nicolae Raţiu, Seleuşiu, Sofronie Stoica, fiecare câte 10 cenţi, Nicolae Savu, Ferihaz, 15 cenţi, Ioan Nuţiu, Ioan Pupăză, ambii câte 10 cenţi, Ioan Nuţiu, 25 cenţi, Ioan Suteu, 15 cenţi, Ioan Staeru, Vidaent, 50 cenţi, Ilie Coca, în Tratebubj, Ioan Toma, fiecare câte 10 cenţi, Nicolae Costantin Danciu, 50 cenţi, Ioan Cândea, 10 cenţi, Ioan Goga (Daia), Vasilie Coman, ambii 25 cenţi, Nicolae Recman (Daneşiu), 20 cenţi, Stefan Hocnariu, 50 cenţi, Ioan Florea, 25 cenţi, Ioan Constantin, Ioan Muntean, Iosif Goga, Iosif German, Ioan Manta, fiecare câte 25 cenţi, pentru răposatul, Ioan Toma, 50 cenţi, Ioan Neagu (Boiu mare), Achim Ovesea (Ferihaz), ambii câte 10 cenţi, Isailă Fulica (Ferihaz), 50 cenţi, Ioan Şandru (Soard), 25 cenţi, Ioan Sauta, Mihailă Drăgits, Mihailă Moldovan, Zaharie Ferezan, fiecare câte 10 cenţi, Vagas Imre, 25 cenţi, Nicolae şi Maria Modoi, 25 cenţi, Pavel Danciu, 20 cenţi, Sofron Stoica, 10 cenţi, Ioan Dumitru (Feleag), Nicolae Dobre, ambii câte 25 cenţi, Ilie Dobre (Zoltan), 75 cenţi, Iosif Gligor, Petrea Bucur (Ferihaz), ambii câte 25 cenţi, Pavel Aron, 10 cenţi, Ilie Şerban, 25 cenţi, Pavel Pintea, 20 cenţi, Nicolae Dregan, Nicolae Pintea, ambii câte 25 cenţi, Ioan Şuten, 20 cenţi, Ioan Maier, 25 cenţi, Német Agniţiu, 10 cenţi, Stefan Şuteu 50 cenţi, Ioan Cădar, Ioan Celemen, Alexandru Bârsan (Daia), Nicolae Bârsan, Ion Tonciu, fiecare câte 25 cenţi, Nagy Mózes, 10 cenţi, Nagy Károly, Nagy Lajos ambii câte 25 cenţi, Sali János, 50 cenţi, Nicolae Boian, Ilie Cucu (Boiu-mare), N. Neagu, Nicolae Fleşariu, Ioan Ciş (Ferihas), Mihailă Ciş, Ierofteiu Fleşeriu (Daia), Partil. Mânsar, fiecare câte 25 cenţi, Ilie Bolţiu, 10 cenţi, Nicolae Bolţiu, 15 cenţi, Bartolemeiu Zaharie, 25 cenţi, Elisaveta Zaharie, Zaharie Jăcan, ambii câte 15 cenţi, Ioan Bucşa (Daia), Nicolae Mânsar, ambii câte 25 cenţi, Nicolae German, 50 cenţi, Nicolae Mânsar, 10 cenţi, Ioan Burlea, 15 cenţi, Zaharie Goga, 40 cenţi, Ioan German, 15 cenţi, Nicolae Goga, 10 cenţi Pavel Langocin (Haţfalău), Német János, Dan Sándor, Ferencz Mózes, Borbély Lajos, Nagy Lajos, Györfy Ignácz, Nagy József, fiecare câte 25 cenţi, Német Mariş, 15 cenţi, Vincze Şmuc, 25 cenţi, István Vajda, Szincseli Ferencz, ambii câte 10 cenţi, Ferenczi Maior, 20 cenţi, Safta Petrea (Hundorf), 25 cenţi, Achim Rucai (Feleag), Simeon Mihai (Ţichindeal), Simeon Avrigean (Roşia), ambii câte 25 cenţi, Nicolae Nepti, Ioan Fleşeriu, Nicolae Fleşeriu, fiecare câte 15 cenţi, Ferencz Mózes (Haşfalău), István János, ambii câte 25 cenţi, Manuil Oţetea (Zoltán), Tomiţa Oţetea, ambii câte 50 cenţi, Ioan Pană, Ambolbec Tenehante, ambii câte 25 cenţi, Ilie Coman (Daia), Dovnica Coman, ambii câte 50 cenţi, Zaharie Coman, Ioan Coman, Nicolae Coman, Mihail Crişan (Hetiuri), Petrea Baciu (Bea), Sofron Cernea, Dan Anica, Dan Sosim, fiecare câte 25 cenţi, Dan Romanuţ, 10 cenţi, Dan Achim, 25 cenţi, Josim Moldovan, 20 cenţi, Victoria Sărban, 20 cenţi, Simion Câlnic, Pavel Buzaş, Ioan Dobre (Zoltàn), Nicolae Maier, fiecare câte 25 cenţi, Nicolae Cişcan, 20 cenţi, Dionisie Diţă (Feleag), 40 cenţi, Vasilie Gligor, 20 cenţi, Gheorghe Botan, 15 cenţi, Ioan Rociu, 10 cenţi, Alexie Svârcea (Zoltán), Ioan Diţă (Feleag), Ilarion Jórga, Vasilie Morariu, fiecare câte 25 cenţi, Sosim Popa, 10 cenţi, Sosim Ilie, 10 cenţi, Ioan Becuş, 15 cenţi, Isailă Petri şi Ana (Hundorf), 15 cenţi, Ioan Nacu (Daneş), 10 cenţi, Ioan Dan, 10 cenţi, Ioan Cristea, 10 cenţi, Ilie Moldovan (Cohalm), 25 cenţi. Visalon Bliat, 10 cenţi, Ioan Lăpădat (Filon), 15 cenţi, Ioan Dăplăsan, 25 cenţi, Ioan Comşa (Seleuş) 20 cenţi, Zaharie Lileat, 15 cenţi, Danil Rusu, 25 cenţi, Simion Maier, 20 cenţi, Ilar Dessopoş, Certec Tomas, ambii câte 25 cenţi, Ani Mari (Feleag), 20 cenţi, Nicolae Cloştorfean, 10 cenţi, Gheorghe Drăgici, 10 cenţi, Moise Diţa, Domnica Diţa, Ioan Baciu (Vincenţiu), fiecare câte 25 cenţi, Ioan şi Maria Mihaiu (Zoltan), 50 cenţi.

Dumnezeu să le plătească jertfa adusă pentru biserica noastră din Roadăş, şi să-i ferească Dzeu de primejdii, de boale şi să le dea ajutor, noroc şi sporiu în străinătate.

Roadăş, în 15 Septembre 1905.

Eremie Bucşa
paroh gr. or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Cărţi şi reviste.

Vieaţa literară, revistă săptămânală, literară şi artistică, sub direcţia dlor Coşbuc şi Gorun. A apărut nr. 3 cu articoli în proză de dnii Chendi, Cazaban, G. Stoica, R. Cioflec, V. Cioflec, C. Xeni, poezii de dnii: Coşbuc, A. Naum, Ranetti, Minulescu, R. Rozetti şi dşoara M. Cunţan. Apare în Bucureşti, strada Sărindar 11, abonament anual de 7 coroane.

*

„Cartea de Aur“. A apărut *în ediţie nouă* volumul prim din opul premiat de Academia Română „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian*, şi póte fi procurat, împreună cu vol. II. şi III., prin librăria arhidiecezană din Sibiiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie care volum costă broşat 10 coróne, legat în pânză 12 cor. La cerere se acórdă şi înlesniri de plată.

*

„Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria şi Transilvania“, de Dr. Ilarion *Puşcariu*, arhimandrit-vicariu arhiepiscopesc. Lucrare valoroasă, bine apreciată atât la noi, cât şi în ziarele şi revistele din România, din prilejul apariţiei sale. Se împarte în două părţi; prima parte, pe 23 cóle de format 4° mare conţine un studiu istoric amănunţit despre reînfiinţarea metropoliei nostre, ear a doua, pe 55 coale, conţine o valoroasă colecţie de documente.

*

„Iconografia şi întocmirile din internul bisericei răsăritene“ de Dr. *Elie Miron Cristea* a apărut de curând cuprinzênd 318 pag. şi 123 figuri. Toţi cei competenţi o apreciază ca o lucrare de valoare şi unică până acum pe acest teren în literatura bisericească românéscă. O recomandăm tuturor ca pe o lectură instructivă şi absolut necesară mai ales clerului. Se poate procura dela autor în Sibiiu. Preţul: broşată 5 cor. compactată în lux 6 cor.

Când trebue să dăm copilului leacuri, şi copilul le ia cu plăcere, se poate aştepta cu siguranţă că efectul se va vedeà mai curând şi mai apriat, de cât când copilul se opune a luà leacuri. Aceasta se întâmplă cu deosebire la emulziunea lui Scott, care este un preparat gustos şi uşor de mistuit, şi constă din cea mai bună unsoare de peşte medicinală amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron. (13*)

Emulziunea lui Scott este cu deosebire la boale de copii foarte folositoare, face copilul viguros şi robust, şi î ajută să se dezvolte normal. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce poştale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“
Se capătă prescrindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

[29] 1—3

Concurs

Incuviinţând Preaveneratul Conzistor arhidiecezan cu rezoluţiunea dto 20 Decembre a. tr. instituirea unui post de **capelan,** în parohia noastră de clasa a treia **Selişte,** pe lângă parohul actual, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt jumătate din toate venitele cuprinse în coala B pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti.

Competenţii au să-şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului Zarand şi cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 14 Ianuarie 1906.

Vasiliu Damian
protoprezbiter.

Mare surprindere!

In viaţă nicicând nu se mai dă ocazia aceasta.

500 bucăţi cu numai 1 fl. 90 cr.

1 admirabil orologiu anker de preciziune cu mers regulat, a se trage la 36 ore, împreună cu lanţ şi garanţie pe 3 ani, 1 cravată modernă de mătasă pentru domni, 2 batiste fine, 1 inel cu imitaţie de peatră scumpă pt. domni, 1 sipcă de cigări de chihlibar, 1 broş elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă de buzunar, 1 portmoneu, 1 păreche bumbi de manjete şi 3 bumbi de pept toţi din aur duble cu încheiătură patentată, 1 drăgălaş album cu 10 chipuri cele mai frumoase din lume, 3 obiecte de haz 1 recuisit de scris din nichel, 20 obiecte importante de corespondenţă şi încă 400 diverse obiecte neapărat de lipsă în casă. Toate obiectele acestea, împreună cu orologiul, care singur e vrednic banii, costă numai 1 fl 90 cr. Trimite cu ramburs sau după primirea înainte a banilor

Casa de export de oroloage elveţiane

A. GELB, Krakau, Postfach, 40/4

Dacă se comandă două garnituri se dă gratuit un briciu englezesc. (31) 1—1

Nr. 49 1906. [28] 2—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Subpeatra,** din protoprezbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor aşterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenţii, după prealabila înştinţare aici, se pot prezenta şi înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta. In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 11 Ianuarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Lupşa

Vasile Gan
protoprezbiter.

O casă

cu **curte** şi **grădină**, se află de vânzare în **Strada Turnişorului nr. 22.** din sus de vamă. Informaţiuni la **Nicolae Târnovean** (Schlachthausgasse 7). (30) 1—2

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate."

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.,** + porto postal **80 fil.**

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii!

Veritabil numai cu

1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

triunghiu pe talpă.

Șoșoni, Slippers

Galoși

de Petersburg.

Singurii contrahenţi:

Messtorff Behn & Co.,
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. (25) 2—5

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA"

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

• • • Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. • • •

Fonduri de reservă și garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 13—52

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză neagră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniόse, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 22—52

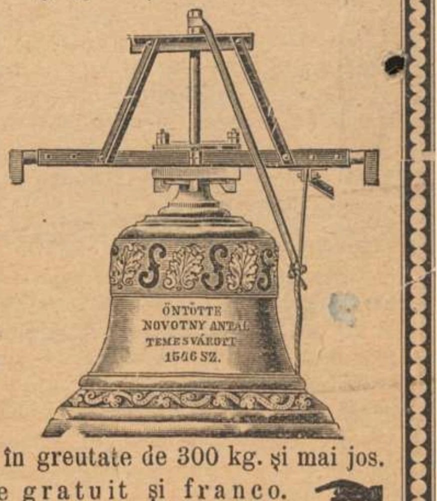

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminόsă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bĕtrâne** cu corόne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco.

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş .	5 —
Istoria bisericéscă în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const. Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9·—
Apologetica creştiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorgbian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16 —
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume . . .	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu . . .	1·50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ. de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura de la

Librăria arhidiecesană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

paroh în Ghimbav, Virgil Pop, paroh, Isaia Enescu, Ioan Debu, paroh, Ioan Tulbure, paroh, Ioan Avram, diacon, Ioan Oncioiu, paroh.

Din declaraţiunea aceasta rezultă, că nici nu „am tulburat impresiunea bună în mod surprinzător, nici nu am făcut o propunere nebazată, şi că nici nu mi-am retras această propunere fiind convins despre netemeinicia ei“, — precum susţine autorul acelui raport.

Mulţămindu-vă anticipative pentru bunăvoinţă, semnez. Râşnov, în 16 Ianuarie 1906 cu deosebită stimă *Ioan Hamsea*, paroch.

NOUTĂŢI.

Despărţământul Sibiiului. Directoratul despărţ. Sibiiu al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ ne încunoştinţează, că Joi, 2 Febr. v. (Intimp. Dlui) se va începe ciclul conferenţelor publice. Conferenţele se vor ţineà în sala festivă a *casei naţionale* la oarele 4 p. m. şi se vor inaugura prin prof. sem. Dr. *I. Lupaş*, care va tractă *„Un capitol din istoria jurnalisticei româneşti-ardelene.“* Atragem de pe acum luarea aminte a publicului român sibian asupra acestor conferenţe, cari vor fi pentru tot Românul iubitor de lumină un bun prilegiu de îmbogăţire a cunoştinţelor, atât de interes general, cât şi în deosebi din trecutul mai apropiat al neamului nostru. Ca şi în anul trecut, se va solvì o mică taxă de întrare pentru acoperirea speselor împreunate cu încălzirea salei, etc.

*

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu şi subcomisiunile ei ţin şedinţă ordinară Joi în 8 Februarie n. c. după amiazi la 3 ore, în sala cea mică de şedinţe a comitatului.

*

Noul rege al Danemarcei. In 30 Ianuarie n. la 12 ore din zi a eşit prezidentul conziliului de ministri din Danemarca pe un balcon în faţa pieţei Amalienberg şi a strigat de 3 ori: Regele Crisrian al IX a murit, trăiască Majestatea Sa Regele Fridrich al VIII-lea. Imenza mulţime a răspuns cu aclamaţii, şi după aceea a eşit noul rege şi a rostit un discurs care pe urmă şi-a făcut cunoscută suirea sa pe tron printr'o proclamaţie. Regele a declarat, că va guverna în spiritul tatălui său.

*

Gavriil Dragoş de Desesci şi Dragomireşti, fruntaş al Românilor din părţile Chiorului, a decedat la 1 Februarie n. dimineaţa, după scurte suferinţe, în etate de 63 ani. I'l deplânge văduva Marieta, născută Pogăceş de Pogăceua, şi fiii Augustin Dragoş şi Dr. Teofil Dragoş, advocat în Baia-mare. Inmormântarea i-s'a făcut în 3 Februarie n. la orele 2 d. a. în cimiteriul gr. cat. român din *Hideaga.*

*

Mandatul dela Dobra. Joi s'a rostit Curia din Budapesta asupra petiţiei înaintate contra alegerii dela Dobra de dl Dr V. Bontescu, ale cărei motive n'au fost acceptate, şi deci s'a declarat valid mandatul lui Dr. Lázár László.

*

† Toma F. Haneşiu, secretar şi şefcontabil al institutului de credit şi de economii *„Fageţana“* din Făget, a decedat Luni, săptămâna trecută, după un morb lung şi greu, în etate de 43 ani. Lasă în urma sa pe văduva Hermina, născută Schegian, şi trei copii minori.

*

Aviz. Petrecerea „Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur“, din 8 Faur a. c., din cauze neprevăzute, nu se va ţinea. *Ioan Simu*, secretar.

*

Comitele de Dobriţin. *Kovács* Gusz. comitele bătut la Dobriţin, s'ă însă- oşat încât îşi poate părăsi odaia. Pri nul drum i-a fost la ministrul de interne Kristóffy, cu care s'a sfătuit vreme îndeungată cu privire la instalarea sa de omite.

*

Confişcarea broşurei Zeysig — evocată. Faimoasa broşură, apărută în Germania supt numele fals prof. Iuliu A. Zeysig, care tracta despre „Criza din Ungaria şi Hohenzollernii“, şi care a fost onfişcată în cursul unui proces cu multă âlvă, după ce autorul şi editorul aceleia u fost absolvaţi de supt acuză, a fost căpată şi broşura de confişcare. Despre ceasta ministrul da comerciu a trimis un vi oficiilor de poştă, permiţând în viior întrarea în ţară a broşurii.

*

Relaţiile turco-bulgare înăsprite. Răspunsul Bulgariei la protestul Porţii, prin care a spus că tratatul dela Berlin (după războiul româno-ruso-turc) îi permite să încheie tratate de comerciu, şi că Poarta nu ar trebuì să invoace tratatul de Berlin, deoarece ea însaşi nu-l respectă, a produs în Constantinopol o impresie desagreabilă. Nu s'au luat încă măsuri militare de teamă să nu se provoace armarea Bulgariei.

*

Populaţia Română. După ultima statistică populaţia Moldovei e de 1.970.617 locuitori a Munteniei de 2.870.889 locuitori, a Olteniei de 1.261.017 locuitori, ear e Dobrogei de 279.800 locuitori. Populaţia României întregi este deci de 6.302.279 locuitori.

*

Baccilul paraliziei progresive. Se vesteşte din Londra, că patologul *Roberston* a ţinut o conferenţă, în care a declarat, că i-a succes se descopore baccilul paraliziei progresive, de care sufăr cei mai mulţi alienaţi. Aceasta e o descoperire, care va aduce mult bine omenimei.

*

Vaticanul şi separaţia bisericii de stat în Franţa. Ziarele aduc ştirea, cu o mare neiinişte domneşte în Vatican, căci s'a ştiut de a institui *exequatorul* pentru episcopii, după sistemul italian, în loc de a lăse sf. Scaun libera alegere a titularilor, şi aceasta pentru a se preveni intrigile şi ca să se împiedece numirea de episcopi, dintre politicianii prea activi.

*

Invenţie nouă. Un învăţător maghiar, Paul *Horráth*, a inventat un leagăn pentru copii, pe care nu trebue să'l mai legene mamele cu mânile lor, căci leagănul e provăzut cu un aparat, care leagănă singur. Inventatorul a abţinut brevet în Ungaria pentru invenţia sa folositoare.

*

Faptă vrednică de imitare. La iniţiativa luată din partea vicecomitelui *Ioanovich* din comitatul Timiş, funcţionarii dela acest comitat, vre-o 40 la număr, învaţă româneşte pentru a se puteà inţelege de-a dreptul cu populaţiunea română din comitat. S'a deschis un curs de limba română, care durează 5 luni, şi îl ţine profesorul dela pedagogia de stat din Timişoara, dl *Al. Mihuţa.* Ar puteà să iea pildă şi funcţionarii publici din celelalte comitate cu populaţiunea română, şi să înveţe toţi limba poporului, pentrucă ori cum, dar totuşi funcţionarii sunt pentru popor, nu poporul pentru funcţionari.

*

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ a dăruit dl *Samuil Petraşcu*, sodal-măsar în Paris, în amintirea mamei sale răposată în Dorstadt, suma de 7 cor., şi anume: fondului văduvelor şi orfanilor meseriaşilor români 4 cor., fondului halei 2 cor. şi fondului „Masa învăţăceilor meseriaşi“ 1 cor.

*

Daruri pentru biserică. Pentru biserica ortodoxă română din *Vaidasig* s'au făcut următoarele dăruiri: Pavel Hopârtean şi soţia sa Amalia Hopârtean născută Şerban au procurat 12 mineie cu litere latine în preţul de 174 cor. Iacob Hopârtean şi soţia sa Ana Hopârtean n. Stoica au procurat un penticostar cu litere latine în preţ de 12 cor. 40 fileri. Uliana Ognean născută Hirean şi Maria Hopârtean născută Boldor au procurat pe spesele lor un liturghier cu litere latine cu preţul de 10 coroane. Pentru cari fapte frumoase creştineşti poporul întreg din Vaidasig le aduce cele mai călduroase mulţămite şi pe această cale. Vaidasig, 19 Ianuarie 1906. *Pavel Stanciu*, învăţ. gr. or.

*

Fundaţia culturală a împăratului german. Bancherul din Berlin *Koppel* a pus la dispoziţia împăratului Wilhelm un milion de marce, pentru vre-un scop cultural oarecare. După ştirile din Berlin, împăratul a destinat suma aceasta pentru promovarea relaţiilor culturale ale Germaniei cu streinătatea; şi dispoziţiile mai detailate ale fundaţiei le va statori împăratul.

*

Inventarierea bunurilor bisericeşti. Fireşte, e vorba de Franţa. Luarea inventarului bunurilor bisericeşti a fost începută la mai multe biserici. Agenţii statului însă nu au putut face acest inventariu — în Paris, — deoarece preoţii s'au opus şi au refuzat să le deà cheile. Unii dintre manifestanţi au strigat: *Trăească libertatea! Joş profanatorii!* Jandarmii călări au arestat mai mulţi manifestanţi, între ei şi preoţi. Incidente mai serioase nu se semnalează.

Posta redacţiei.

Leonil. Mulţămim; dar nu publicăm în Februarie rapoarte despre lucruri întâmplate în Decemvrie.

Poveste adevărată.

Era la 1700 şi încă ceva.

Zilele se luminară şi lumea să umplu de zimbetele soarelui înviorător. Vânturi line şi călduţe pline cu mirezme de flori tinere se jucau prin văzduh „de-a prinsele“, gugulind în fuga lor peria verzişurilor proaspete, trezând mugurii „împăratului codru“ la nouă viaţă. Unele unde mai îndrăzneţe se furişau chiar şi prin chiliile oamenilor, făcândule poftă de largul naturii.

Una dintre acestea mai îndrăzneţe, sburdalnică ca o fetiţă, strebate prin crepăturile ferestrii hurubuite în chilia unui vestit filosof de mare neam. El sta încremenit la masă, cu capul înclinat cătră o bucoavnă. Şi unde începu să se joace cu părul cărunt, a se perde prin barba-i resficată şi al gădili pe la nas... Trezit; adulmecarea mirezmelor de pământ umed şi flori proaspete coborîră pe „închisul pentru lume“ din ceriul lui. — Uită pe o clipă adevărurile aflate prin „dialectica transcendentă“, adevăruri demonstrate în mod geometric şi matematic, aşa cum documentez o linie, sau că de 2 ori 2=4, uită de silogizme, categorii şi „numena“, şi vrăjit de aduceri aminte, se perde în zorii tinereţii, când flori şi zboruri de fluturi îl chemeau şi momeau departe în natură. Şi atâta farmec află în viaţa copilului, acolo în natură! In internul lui simţi ceva neobicinuit, de neînţeles pentru el, despre care nu-şi puteà da sama. Era dorul care ne leagă, cu firicele invizibile de trecut. — Deschise fereastra, aerul învierii năvăli în unde mari, în odaia scundă, primenindu-i sufletul şi inviorându-i inima otrăvită de acrul încărcat de filosofeme. Biata inimă aşa inviorată mai prinse puţină putere, şi ajutată de aducere aminte, îl îndeamnă să mai iese în natură, să o mai vadă şi cu ochii fizici, nu numai cu mintea, să vorbească cu semenii lui, să mai dea şi ei, inimii, prilej de răsuflare.

Şi părăsi cămăruţa ucigătoare de simţăminte, de unde de atâtea ori s'a înălţat cu gândul în lumi despre cari noi siliţi suntem a zice: „ignoramus“.

Pe stradă un popor întreg de umbre-oameni se târâia spre ţinta nevăzută, neînţeleasă, neprefiptă, căci gol le era sufletul, şi sarbedă viaţa; semăna mai mult unui stol de frunze purtate de vântul toamnei. Copii cu pântecele umflat, cu obraji plini de boala galbenei dureri a nepriceperii şi sărăciei, se încălzeau în pulberea razelor. — Mintea filozofulni se scârbi, ear' inima se înfioră la vederea lor.

Şi grăbindu-şi pasul îi părăsi. Dar altă ceată mare i-a prins vederea: ologi, bătrâni şi tineri fără minte, muţi, orbi şi surzi căutau pe strâmbe căi, ca să plătească birul vieţii pământene; necitavii la cap pe cărări alunecoase! Şi toţi înbrânceau, din pricina nămolului ce le făcea cărarea, şi nu se mai puteau îndrepta, se svârcoleau în tină.

Ii părăsi cu scârbă. „Afară, în larg, îşi grăi în mintea lui, — acolo e frumseţea“.

Şi când acolo în răsfăţarea câmpului o gloată şi mai mare, — un neam întreg de oameni prinşi de glie: „Moşnegi slăbiţi ce scris aveau pe frunte, zădărnicia pletelor cărunte“; „bărbaţi sfârşiţi cu sufletele moarte“; „femei cu ochii stânşi, cu trupul fără vlagă“ schiloade rău de „viaţa maşteră şi crudă“; copii culcaţi pe sinul mamei glii. Şi toţi erau gârboviţi de spate, cu ochii în pământ, în intunerec şi soarele sfânt nu'l puteau să'l vadă, din pricina celor suprapuşi. Şi alt fior trecu prin corpul lui, la toate acestea nu simţi, fără fior şi amărăciune.

Se întoarse aţă acasă; închise ferestrile, puse zăvor la uşă, luă carte după carte, ceti şi răsfoi şi apoi în gând îşi întoarse viaţa. Să gândi şi răsgândi multă vreme, — în urmă grăi în mintea lui. „Duce-mă-voi la puternicul împărat şi la sfetnicii lui, şi îi voi învăţa leacuri, iscodite de mintea mea, cari trebue să vindece, căci le voi demonstra cu grele argumente. Ii voi învăţa cum să vindece poporul de boalele cumplite, căci mintea mi-s'a tulburat, văzând cum să sfârşeşta neamul sub povara durerilor“...

Şi într'o zi cam pe la prânzul mare, vestitul filozof bătu la poarta puternicului împărat şi ceru intrare. Impăratul cunoscut din auzite cu marele învăţat îl primi cu cinste şi bucurie făţărită. Bătrînul mag îşi povesti pricina venirii, şi toţi îi lăudau gândul şi vrerea. Il cinstiră cu multe de ale lumii şi îl rugară să binevoiască a le tâlcui învăţăturile menite să fericească supuşii. Şi filozoful măgulit începu să le vorbească despre creşterea poporului, îmbunătăţirea sorţii lui, despre state, ce plutesc în zări înalte, cu popoare ce numai în mintea lui trăiau, şi toate acestea le ascultau sfetnicii şi împăratul cu atenţie şi insufleţire, în cât mereu căscau a somn, sărmanii!

Dar cât îşi mântuia vorba magul, băteau în pălmi şi 'l lăudau cu toţii. Aur mult şi cinste i-a fost plata, l'au ridicat în rang de conzilier intim şi îi tămâiau ştiinţa. Şi filozoful nu mai vedeà poporul, osândit să sufere şi să tacă, împăratul şi sfetnicii aceiaşi au rămas cu toată învăţătura primită din partea magului vestit.

Pe vremea aceia să ivi în popor un bărbat „fără casă, fără masă“, „om necăpătuit“, după vorba celor îngâmfaţi de mintea lor, dar a cărui gând era inimă şi inima-i era minte. Şi a văzut şi el pe cei îngenunchiaţi sub povara suferinţelor şi pe cei ce se svârcoleau în mocircă, şi-a întors faţa şi a plâns amar.

A plâns, dar nu s'a depărtat de cei nefericiţi. A rămas între ei, şi celor fără ţintă le-a luminat calea, şi le a umplut viaţa cu nădejde. A strîns copiii în jurul său, i-a mângăiat şi învăţat; ologilor le-a ajutat, pe cei orbi i-a călăuzit la lumină — pe cei gârboviţi i-a îndreptat spre soarele sfânt şi mângăitor, pe săracul l'a miluit — nu s'a scârbit de cei întinaţi, ci le-a întins mâna de ajutor, i-a scos din nămol. A stat cu toţi de vorbă, nu i-a înfruntat ci mângăiat cu graiu blând. Iubirea şi bunătatea inimii lui i-a deslegat taina durerii, şi a suferinţii lor.

Dragostea şi bunătatea lui a înviorat inimile, a primenit sufletele şi oţelit trupurile celor ce să stângeau în neguri şi uitare. Ear ei plângeau de bucurie şi priveau la el, ca la un bun părinte, şi precum copiii îşi varsă sufletele părinţilor lor, aşa şi ei îşi destăinuiau întreg sufletul. Şi văzând bărbatul acela sfânt dragostea curată ce i-o aduc aceste inimi neprihănite, nu plecă la puternicul împărat, nici nu să zăvori între patru ziduri, ci rămase în mijlocul lor, arătându-le soarele vieţii, tornându-le în inimi viaţă nouă şi puternică, plină de nădejde, de dragoste şi bunătate. Şi toţi îl ascultau şi îi ziceau *„tată“*.

Nu trecu multă vreme şi vestea despre bărbatul acesta sfânt trecu hotarele ţării şi lume multă curgea spre a se în călzi la învăţăturile mângăetoare. Şi împăratul puternic se minună împreună cu sfetnicul lui de puterea bărbatului, — dar mai mult să miră filozoful, cum de să poate ca un om de rând să facă astfel de minuni?!.

Şi acum încă o vorbă, drept comentar. Nu mintea, ci inima şi mintea în harmonie fac pe adevăratul om genial, în legea „nebunului“ Nietzsche. —

Jena, Ianuarie 1906.

Nicolae Păunaş.

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur“. A apărut *în ediţie nouă* volumul prim din opul premiat de Academia Română *„Cartea de Aur, sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară“*, de *Teodor V. Păcăţian*, şi póte fi procurat, împreună cu vol. II. şi III., prin librăria arhidiecezană din Sibiiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broşat 10 coróne, legat în pânză 12 cor. La cerere se acórdă şi înlesniri de plată.

Dela **Librăria arhidiecesană** din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procura următórele cărţi mai nou apărute:

	coróne
Agârbiceanu Ioan, Dela ţară . . .	1·50
Anghel D., In grădină, poem . . .	3·—
Baniescu I., Euripide Hecuba şi Ifigenia in Aulis	1·50
Bolcaş Lucian, Rĕsboiul ruso japonez	—·50
Boiu Zaharie, Frunze de laur, poesii eroice 1877—1878	—·50
Bârsan Z., Ramuri	2·—
Beldiceanu N., Chipuri dela Mahala	1·50
Bologa Dr. Vasilie, Studii pedagogice şi discursuri	2·—
Boureanul, povestiri din copilărie . .	1·50
Carmen Sylva, In luncă	1·—
„ „ Pe Dunăre	1·—
Coşbuc Gy. Költemények ford. Révai	1 50
Cioban Maria, Poesii	1·—
Ciocârlan Ioan, Traiul nostru . . .	1·50
Ciura Alexandru, Icóne	1·20
Chendi Il., Fragmente, informaţiuni literare	2·50
Cristea, Dr. E. Miron, Iconografia şi întocmirile din internul bisericei răsărit. cu 123 figuri broş. 5·— leg.	6·—
Cunţan Maria, Poesii	1·25
Dobrescu N., Fragmente privitóre la Istoria bisericei române . . .	1·20
Eminescu M., Poesii postume, ediţie nouă	1·50
Flammarion C., Tainele ceriului, trad. de Haralamb G. Lecca . . .	1·50
Fagure Emil D., Schiţe	2·50
Gorki Maxim, nuvele	1 —
Gane N., Pĕcate mărturisite . . .	3·—
Gârleanu-Emilgar Em., Bĕtrânii, schiţe din viaţa boierilor moldoveni .	1·50
Ghibu Onisifor, Limba nouelor cărţi bisericeşti	1·—
Grigorovitza Em., Dela hotarĕ, istorii moldoveneşti	2·—
Grigorovitza Em., Chipuri şi graiuri din Bucovina	2·50
Gorun Ioan, Taina a şésa	1·50
Goga Octavian, Poesii	2·—
„ „ „ ediţie de lux .	3·—

10659 1905 II. sz. [33] 1—1

Hirdetmény.

A resinári kiágazás th. uton levő 11 sz. **Schevizhid ujból épitése** és azzal kapcsolatos munkák biztositása céljából 1906 február hó 28-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati verseuy tárgyalás fog tartatni.

A szóbanforgó munkálatokra vonatkozó műszaki müvelet és részletfeltételek a szeben vármegyei m. kir. épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1906. évi február hó 1-én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 49 1906. [28] 3—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Subpeatra**, din protoprezbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor aşterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenţii, după prealabila înştinţare aici, se pot prezenta şi înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta. In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 11 Ianuarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protoprezbiter.

O casă

cu **curte** şi **grădină**, se află de vânzare în **Strada Turnişorului nr. 22** din sus de vamă. Informaţiuni la **Nicolae Târnovean** (Schlachthausgasse 7). (30) 1—2

Szám 576 1906 polg. [32] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Szebenvármegyébe kebelezett Szászorbói község határ általános tagositásának elrendelése iránt Albu Miklós ottani birtokos kérvénye folytán a tárgyalást elrendelte s annak határnapjáúl **1906. évi márczius hó 20-ik napját délelőtti 8 órakor** a szászorbói községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra ez összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1906 évi jánuárius hó 30 ik napján tartott üléséből.

Dr. Kemény elnök. **Glósz** jegyző.

[29] 2—3

Concurs

Incuviinţând Preaveneratul Conzistor arhidiecezan cu rezoluţiunea dto 20 Decembre a. tr. instituirea unui post de **capelan**, în parohia noastră de clasa a treia **Selişte**, pe lângă parohul actual, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt jumătate din toate venitele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti.

Competenţii au să şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului Zarand şi cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 14 Ianuarie 1906.

Vasiliu Damian
protoprezbiter.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vânzare următoarele.

Asaltul redutei Griviţa.
Dumbrava roşie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare şi aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Griviţa.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru şi Ioan Asan ridică steagul liberării.
Griviţa Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Pa după căderea Plevnei.
Preţul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun şi mare, 1 coroană.

De la

LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIIU,

se pot procura următoarele

Calendare pe anul 1906:

Calendarul arhidiecezan fără şematizm	„ —·40
Porto 10 fileri	
Micul Calendar (calendar portativ), de Ioan Apolzan, legat în pânză cu creion	„ —·70
legat simplu	„ —·40
Porto 6 fileri.	
Calendarul „Minervei“ (Calendar iubilar închinat în onoarea M. S. Regelui Carol I. cu ocasia împlinirii a 40 ani de domnie; esceptional ilustrat; cuprinde mulţime de articole originale şi 4 suplimente artistice; cel mai frumos cld.)	„ 1·25
Porto 20 fileri.	
Calendar de părete românesc cu foi de rupt, cu datul nou şi vechiu (porto 30 fil.)	„ 1·--

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent **nr. 86967.**

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secre**

vindecă şi învioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e* [illegible] *se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 182

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ŞCÓLĂ

pentru 2 şi 3 voci

PREŢUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiiu-Nagyszeben

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 şi 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Ţiganca. 8. Sunt fecior sdravĕn. 9. Eu mĕ duc codrul rĕmâne. 10. Imn ocasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireşar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marş vênătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pétră. 8. Cucule pénă galbenă. 9. Vivat ţéra mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostaşilor. 12. Colindă.

Cărţi bisericeşti.

ACAFTISTUL prea s. Născĕtóre de Dumnezeu şi alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1·70, legătură mai frumósă în piele roşie cor. 3·20, ediţie de lux cor. 4 şi cor. 5·20 peluche	7·70
AGHIAZMATAR, broş. . . .	4·—
APOSTOLUL, lit. latine, ediţie proprie 1900, broş. cor. 7, leg. în piele négră cor. 9·50, leg. în piele roşie cor. 11·50, ediţie de lux broş. . . . . . (se légă conform dorinţei comandatorului).	8·—
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu şi nou, nelegată cor. 10, legată . .	20·—
CAZANIA, cu litere latine, broş. 6, leg.	10·—
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat	16·—
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roşie	112·—
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată . .	33·—
EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), broş. cor. 8 80, legat	12·40
HIROTONIER pentru sf. de preoţi, litere cirile, leg. . . .	4·—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur	1·—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom, Vasile cel mare şi Grigorie Teologul, broş. cor. 6, legat în pânză négră cor. 8, fin broş. cor. 8, legat în piele	9·—
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broş. cor. 130, leg. în piele roşie cor. 172. Se vînd şi în tomuri singuratice 1 volum broş. cor. 11, legat	14 50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3·60, leg. cor. 5, fin legat	6·—
OCTOICH MARE, ciril, neleg. cor. 20, legat	26·—
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat	27·—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1·60, în piele roşie cu copcii cor. 3·20, în piele négră cor. 4, în piele chagrin cor. 5·20, legături mai fine la comandă.	
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broş. 24, leg.	34·—
CIASLOV (orologion), lit. latine, broş. cor. 2, leg. în pânză 2·40, legat în piele roşie cu copcii	4·—
PARACLISUL, Acaftistul şi viéţa sf. mare mucenic Dimitrie .	1·50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat	16·—
PENTICOSTARIU, latin, broş. cor. 8·80, legat	12·40
PSALTIREA, cu litere latine, broş. cor. 5·50, legată . . .	9·—
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broş. 1·20, legată .	3·20
RÊNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Şaguna, cu litere cirile, legată	10·—
RÊNDUIALA LA SFINŢIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg.	4·—
TÂLCUL EVANGELIILOR, cir. broşurat	2·—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat .	34·—
TRIODUL, latin, broş. cor. 22, leg.	27·—

Se pot procura de la

Libraria arhidiecezana.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 9 Sibiiu, Marţi 24 Ianuarie (6 Februarie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Vorbe frumoase.

Sibiiu, 5 Februarie n.

Domnii din coaliţie continuă a adresa vorbe frumoase naţionalităţilor nemaghiare din patrie, în scopul vădit de a le atrage pe toate în apele coaliţiei.

Când unul, când altul scrie câte un articol favorabil naţionalităţilor nemaghiare, ear' de altă parte ziare, până aci conduse de cel mai neîmpăcat şcvinizm faţă de Nemaghiari, încep să ne facă curte din greu, şi să infrunte rău cei ce doresc maghiarisarea cu forţa a intregei poporaţiuni din ţară, nitând că prin aceasta numai neîncredere şi ură provoacă faţă de Maghiari.

Nu altul decât însuşi ziariul „*Magyarország*“, dela care am primit de atâtea ori în trecut cele mai necruţătoare impunsături patriotice, o spune aceasta în ton foarte cuminte în numărul de Vineri, făcând pe cei ce nu o ştiu încă să înţeleagă, că e destul dacă Ungurii să războesc cu Viena, nu-şi mai facă duşmani şi acasă, asuprind naţionalităţile nemaghiare!

Sfat foarte înţelept. Numai cât tare ne temem, că în momentul în care Ungurii vor ajunge la înţelegere cu Coroana, şi nu vor mai aveà să se războiască cu Viena, vor uita de nou toate vorbele frumoase, întocmai cum au fost date uitării, nu vorbe, ci promisiuni solemne şi hotărâri formale aduse în dietă, la anii 1861 şi 1865, cu privire la drepturile naţionalităţilor nemaghiare din patrie! Şi tare ne temem, că tocmai ziariul „*Magyarország*“ îşi va uita vorbele mai curând. De aceea, îi reproducem scrisele, pentru a i-le puteà revoca în memorie la timpul seu. Articolul seu e următoriul:

„Până acì am recunoscut în scopurile Vienei tendinţa de a agità şi a folosì naţionalităţile în contra rassei maghiare. In timpul mai nou însă observăm şi acasă unele apariţiuni, cari ţintesc a duce la luptă pe naţionalităţi în contra maghiarimei luptătoare pentru drepturile sale, şi astfel a paralisà şi a slăbì puterile acesteia.

Prin un pseudo-şovinism gol, stupid, plăcut la aparenţă, se nizuesc unii a produce gelozie şi discordii între cetăţenii de limbi diferite ai patriei, nedându-şi de seamă, că prin asta numai Vienei fac serviciu. Vin a pretinde, ca maghiarimea, în loc să-şi dezvolte tăria faţă de Viena, să şi-o îndrepte contra naţionalităţilor, să se nizuiască a le „*maghiarisà*“ pe acestea cu fer şi foc.

Politica naţională maghiară *nicicodată n'a avut de scop maghiarizarea cu fer şi foc a naţionalităţilor.* Adevărata mare tradiţie naţională se manifestă prin aceea, ca în ţara aceasta să-şi afle toţi locuitorii ei căminul pacinic, şi *pentru limba ori credinţa sa nimeni să nu sufere maltratări.* Sub domnia partidului liberal, când partidul dominant nicicând n'a fost capabil să dezvolte nici un fel de rezistenţă în contra Vienei, a fost explicabil, că acel partid şi guvernele născute dintrânsul au voit să-şi ascundă caracterul antinaţional al politicei lor prin aceea, că — mai mult cu vorbele decât cu faptele — s'au năpustit contra naţionalităţilor. Tisza Kálmán tot prin aceea îşi reîmprospăta popularitatea în declin, că îndreptà câte un atac viforos în contra naţionalităţilor. Aceasta politică de fraze n'a produs nici un rezultat folositor, ci da, un rezultat păgubitor: *neîncrederea şi ura între magiarime şi naţionalităţi.*

Adevărata politică naţională maghiară n'are lipsă de atari arme nemernice. Maghiarul nu poate pricepe, de ce să-l urască şi prigonească pe acela, care e de altă naţionalitate, dacă e cetăţean fidel al patriei. Dar dacă îl urâm şi prigonim, cum să pretindem fidelitate şi alipire dela dânsul? Politica naţională numai un scop poate aveà: *a face posibil fiecărui cetăţean nemaghiar, ca şi pentru interesul său să înveţe limba maghiară, limba statului* Toate scopurile, cari pretind mai mult: *maghiarizare cu forţa, restrângerea autonomiei bisericeşti, etc.*, sunt sforţări zadarnice, păgubitoare şi nebune, cari numai pun greutăţi deslegărei chestiunei de naţionalităţi, micşorează puterea naţiunei maghiare, iar independenţa de stat naţională ni-o primejduesc.

Intr'adevăr, ar fi timpul, ca aceşti politiciani miopi, pseudo-şovinişti, să înceteze odată cu svârcolirile. Partea covârşitoare a naţiunei nu e de acord cu nizuinţele lor, dar acela e năcazul, că intonările de soiul acesta se impută întregei naţiuni maghiare. Astfel apoi se produc dujmani pentru naţiune, fără ca naţiunea să poarte vina. Avem noi destul năcaz cu Viena şi cu Austriacii, *de ce să ne sporim inimicii şi acasă*“?!.

Singurul cusur al acestor vorbe frumoase e acela, că nu sunt adevărate. Nu e adevărat, de es., că politica naţională maghiară n'a avut de scop maghiarisarea întregei ţeri! *A avut o şi o are.* Dovadă articolul de lege II. din anul 1844, prin care se introduce limba maghiară ca limbă de propunere în *toate* şoalele din ţeară, şi ordonanţele din urmă ale ministrului de culte şi instrucţiune, cari tot acolo mână lucrurile, precum şi toate legile asupritoare de naţionalităţi, aduse dela 1867 încoace!

Nu e adevărat nici aceea, că politica maghiară voeşte să dee numai posibilitatea cetăţenilor nemaghiari, ca în interesul lor propriu se înveţe limba statului, pentrucă posibilitatea aceasta la nici un caz nu li-se deschide în şcoalele elementare poporale. *Acolo nu va învăţa nime ungureşte.* Ear perzându-şi timpul cu învăţarea acestei limbi, nu va putè învăţa nime nimica nici din celelalte obiecte, şi astfel şcoala elementară poporală nemaghiară e condamnată să ajungă institut de îndobitocire, nu de luminare. Celce are trebuinţă de limba maghiară, caută singur şi află singur posibilitatea de a o învăţa, fără ajutorul politicei naţionale maghiare.

Incolo punctul nostru de vedere e bine precizat cu privire la astfel de vorbe frumoase. Vorbe am auzit destule; am dorì să vedem odată *fapte,* pentrucă faptele vorbesc mai elocvent şi prind mai bine.

In jurul păcii. Contele *Andrássy* a fost primit în audienţă Vineri la orele 10. Un ceas şi jumătate a stat în faţa Monarchului, comunicându'i punct de punct cele cuprinse în răspunsul coaliţiei. In urmă i'a predat răspunsul. Majestatea Sa l-a primit cu afalilitate, 'i-a ascultat espunerile şi şi-a rezervat dreptul de a se pronunţa mai târziu asupra celor cuprinse în răspunsul coaliţiei. In scopul acesta contele Andrássy a fost poftit se remână încă în Viena, pentru a se prezenta de nou, când va fi chemat, in faţa Domnitorului. Sâmbătă Maiestatea Sa a primit apoi în audienţă pe moştenitorul de tron *Francisc Ferdinand* şi pe prim-ministrul austriac *Gautsch,* ear în urmă a chemat la sfat pe toţi ministrii săi comuni, *Goluchowski, Pitreich* şi *Burian,* şi împreună s'au consultat asupra celor cuprinse în memorandul coaliţiei ungare. Eri, Duminecă, la orele 11 a fost apoi primit în audienţă ministrul-prezident ungar, baronul *Fejerváry,* ear la ora unu contele *Andrássy,* pentru a primi răspunsul Regelui la memorandul coaliţiei. Majestatea Sa i-a comunicat, că *nu poate accepta propunerile coaliţiei ungare.* Prin urmare, legarea păcii a fost de nou amânată, pentru alte zile.

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Nu pretind eu completa cunoştinţă a tuturor ştiinţelor acestora, cari stau în legătură cu religia. Nu. Aceasta o pot face numai aceia, cari din pasiune ori din dorul de a fi tari în ele, vreau şi pot să o facă. Nu cer eu ca preotul să fie perfect archeolog, geolog, biolog, inginer, sociolog, agronom, etc. Ar fi ridicol a cere aşa ceva. Cer cunoştinţă în măsura necesară, ca cel puţin în mod indirect rătăcirile să poată fi constatate şi combătute. Preotul să ştie, ce cărţi are să cetească şi către cari persoane are să se adreseze, pentru a câştiga lămuriri pentru rectificarea anumitelor e-

---

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

(Urmare).

Moartea lui Iulian. Această vedenie văzându-o Marele Vasile s'a pogorît degrabă de pe munte cu o seamă de clerici şi s'a dus în cetate, în biserica sf. Mucenic Mercurie, întru care se aflau şi cinstitele lui moaşte, căci sf. Mucenic Mercurie mărturiseşte cu o sută de ani înainte legea Domnului în Cesareea Capadochiei.

In această biserică, lângă icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se afla şi icoana Sfântului Mucenic Mercurie, închipuit ca ostaş într'armat cu suliţă. Deci înaintea acestor icoane stând se ruga Sfântul Vasile să se abată primejdia, care vine cu Impăratul asupra cetăţii. Şi cum se ruga el aşa cu toată osârdia, a văzut chipul Mucenicului schimbându-se şi făcându-se nevăzut, ear după scurtă vreme se arătă earăşi, dar acum cu suliţa încruntată, pentru-că în acel ceas Iulian Impăratul străpuns a fost de Mucenicul Mercurie, cel trimis de Preacurata Fecioară.

Vestea bună. Atunci a cunoscut Marele Vasile, că adevărată a fost vedenia de pe muntele Geamăn, şi îndată s'a suit earăşi în munte la popor şi i-a zis: „bucuraţi-vă fraţilor, că rugăciunea noastră a fost ascultată. Impăratul şi a luat dreapta răsplătire“. Apoi le-a spus ce vedenie a văzut în munte şi în biserica sfântului Mucenic Mercurie, adăugând: „Acum fraţilor să ne pogorîm în cetate şi fiecare să-şi iea banii pe cari mi i-a dat să-i păstrez“.

Aceste auzindu-le creştinii într'un cuget şi într'un glas au strigat: „Dacă buni bucuroşi eram să dăm avuţiile noastre Impăratului păgân, ca să ne cruţe vieaţa, cu cât mai vârtos nu vom fi să le dăm Impăratului cerului şi al pământului, pentrucă ne-a scăpat de îngrozirea tiranului“? Ear Sfântul, lăudându-le dorinţa, a poruncit ca fiecare să-şi iea a treia parte din ceeace dăduse. Cu ceealaltă avuţie rămasă din darurile creştinilor, a făcut spitaluri, case de sălăşluire şi de hrănire numite „aziluri“ pentru bătrâni neputincioşi, pentru săraci şi pentru străini.

2. **Pedeapsa nestatorniciei.** *Fiiul Impăratului.* Impăratul *Valent,* cel rău credincios, avea un fiiu, cu numele *Galatie.* Acest Galatie s'a îmbolnăvit aşa de rău, încât doctorii nu mai găsiau nici un chip de a-l scăpa de moarte. Impărăteasa, mama bolnavului, fiind drept credincioasă, a mustrat cu cuvinte grele pe Impăratul, zicându-i că boala prinţului este o pedeapsă dela Dzeu, pentrucă Impăratul se desmeardă în erezia Arienilor gonind pe drept credincioşi. Ea spunea, că a pătimit mult în vis pentru purtarea cea rea a Impăratului cu arhiepiscopul Vasile. Atunci Impăratul, la sfatul Impărătesei, a chemat pe Marele Vasile la sine şi i-a zis: „Dacă învăţăturile tale sunt plăcute lui Dumnezeu, roagă-te ca fiiul meu să se facă sănătos.“

Vindecarea. A răspuns Sfântul: „Impărate, de te vei alipì de credinţa drept măritoare şi de vei dăruì pace bisericii, fiiul tău va fi viu“. Ear Impăratul făgăduind, că va face întocmai cum cere arhiepiscopul, Marele Vasile s'a rugat lui Dumnezeu şi Prinţul Galatie s'a însănătoşat. Deci Impăratul cu mare cinste a trimis pe Sfântul la scaunul său arhipăstoresc.

Nestatornicia Impăratului — moartea fiiului lui. Dar Arienii văzându-le toate aceste se umplură de ură şi uneltind, ziceau Impăratului, că doară şi ei ar fi putut face aceeace Vasile a făcut, şi-l induplecară să rămână tot în legea lor, şi să boteze prin preoţi de ai lor şi pe fiiul său Galatie, cel vindecat de Marele Vasile. Şi, plecându-se Impăratul uneltirilor lor, a rămas arian şi pe fiiul său l-a botezat arian. Dar îndată după botez prinţul s'a îmbolnăvit de nou şi a murit în mânile Arienilor.

Vestea despre această întâmplare a îngrijorat foarte pe Impăratul Romei Valentinian, fratele lui Valent. Acest Valentinian a trimis lui Vasile mari bogăţii ca daruri. Cu aceste bogăţii Marele Vasile a întemeiat spitaluri, în cari se odihneau mulţime de săraci şi neputincioşi.

3. **Mântuirea de robia Satanei.** *Argatul îndrăgostit în fiica stăpânului său.* Un bun creştin, anume *Proterie,* avea o singură fiică, pe care se gândea să o ducă în mănăstire spre a slujì lui Dzeu. Dar diavolul, care e protivnic binelui, a pornit pe o slugă a lui Proterie cu nebună dragoste spre fiica stăpânului său. Şi văzând, că nu uşor îşi poate ajunge dorinţa, ba neîndrăznind măcar să zică vreun cuvânt către fată ori către tatăl ei, s'a dus la un vrăjitor şi i-a arătat patima sa, cerându-i să facă ce va ştì, ca să poată lua de soţie pe aceea, pe

nunţiaţiuni incorecte şi greşite. Fiecare preot să aibă o modestă colecţiune de astfel de cărţi moderne, cari arată divinitatea creştinizmului, şi rezolvează cele mai des întrebuinţate greutăţi. Nu ducem lipsă de astfel de cărţi. E suficient dacă arată, că nu-i sunt străine dificultăţile făcute religiunii din partea ştiinţelor. De ce să nu o poată face aceasta fiecare preot? Celce are voinţă, va aflà şi mijloace şi timp de a face studii în direcţia aceasta, şi va omorì şi plictiseala, care pentru clerul dela sate nu e primejdie tocmai mică. Priviţi numai la laici. Câţi sunt dintre ei, cari nu cultivă numai studiile lor speciale cărora s'au dedicat, ci din pasiune se ocupă şi cu de acelea, pe cari în mod necesar n'ar aveà săle cunoască. De ce să nu facem şi noi tot aşa? Ei fac istorie şi ştiinţă naturală, în paguba religiunei. De ce să nu facem şi noi, pentru a apăra şi preamărì religiunea? Nu există studiu, care n'ar fi de folos, şi experienţa m'a învăţat, că nu există ştiinţă, nu există cunoştinţe atât de vaste, ca la anumite persoane şi între anumite împrejurări să nu servească spre aceea, ca preotul prin ele să câştige influenţare. *Numai ignoranţa e păgubitoare!* Ce se poate întâmpla, dacă noi ne reducem studiul numai la ştiinţele religioase, în senzul strict al cuvântului? Nainte de toate aceea, că înseşi ştiinţele religioase rămân mance, fiindcă ele sunt legate de ştiinţele omeneşti şi reclamă sprijinul lor. Dacă am voì ca pomul să nu ne dea frunze, nici rădăcini, nici coajă, ci numai fructe, pentrucă acestea ne zac în interes, — vom aduce pomul însuşi la perire şi nu vom aveà nici pom, nici fructe. Să nu despărţim deci ştiinţele omeneşti de ştiinţele cele sacre, ci din contră, să le ţinem la olaltă, aşa cum graţia şi natura, credinţa şi raţiunea unite au să fie . . .

Să avem în vedere purtarea lui Cristos şi a apostolilor. Când se adresau Evreilor folosiau limba evreiască, cu formele şi cu figurile ei, şi se foloseau de singura ştiinţă admisă de Evrei, de ştiinţa *bibliei*. Când apostolul Pavel a întrat în Atena, ori a scris epistole Atenienilor, a vorbit greceşte şi a citat chiar din poeţii greci. Când apologeţii primelor şcoale, până la întrarea epocei de pace pentru biserică, răspund la calumniile păgânilor, apără credinţa în contra sofizmelor filozofilor şi în contra ereticilor, ţinându-şi peptul şi fruntea în faţa acestor din urmă, enorm de mulţi pretutindenea: e de admirat măsura, în care posedau cunoştinţe în toate ştiinţele păgânilor. Iustin, Tatian, Athenagora, Teofil din Antiochia, Clemente din Alexandria, Origen, Tertulian, Arnobiu, erau tari în istorie, filozofie, literatură, mitologie şi în credinţa religioasă a Grecilor şi Romanilor, în aşa mod, că puteau luà lupta cu cei mai învăţaţi contrari.

Prin părinţii ei, doctori şi teologi, a ştiut biserica să-şi asimileze tot ce e bun şi adevărat în cultura şi ştiinţa latină şi grecă, într'un mod admirabil. Nu şi-a ţinut biserica de sub demnitate a merge îndărăt până la Plato şi Aristotel, pentru a trece fructele genialităţii lor şi ale studiilor lor în serviciul evangheliei şi al ştiinţelor creştine. Sfântul Augustin a încreştinat pe Plato, ear sfântul Toma, principe între teologi, a făcut din Aristotel pe filozoful şcoalelor catolice, întrucât aceasta au putut-o permite dogmele dumnezeeşti, cari nu admit nici o schimbare . . .

De ce să nu facem şi noi, în măsura puterilor de cari dispunem, aceeace au făcut înaintaşii cei mari, amăsurat raporturilor, în cari ne-a aşezat providenţa? In felul cum a fost procedura celor din trecut a devenit veche şi modernă biserica, în toate timpurile şi pe toate locurile. Acì rezidă în cea mai mare măsură secretul forţelor şi cuceririlor ei.

Vedem preoţi cari se silesc să-şi înfrumseţeze bisericile, cu pictură frumoasă, cu stâlpi de marmoră, cu lucruri preţioase, cu tot ce moderna sârguinţă în ale artei poate numai să producă. E un zel nobil acesta, care face onoare clerului şi dă probă despre credinţa şi voia de jertfire a poporului, şi ne face să aşteptăm bine dela viitor, ear sufletele noastre le scaldă în bucurie. Dar sunt lucrurile acestea necesare? Nu! Ele sunt chemate să alimenteze şi întărească credinţa; formează tribut şi omaj pe seama dumnezeirei, dar *necesare nu sunt*. De ce nu ne ţinem de norma aceasta şi în ce priveşte însuşirea ştiinţelor omeneşti? Necesare nu sunt nici acestea pentru preot, dar îi sunt foarte, dar foarte folositoare. Voi căutaţi, ca bisericile voastre să lucească scăldate în aur, argint, în lucruri, cari fac bucurie ochilor şi urechilor. Foarte bine! Dar de ce nu vă îngrijiţi, ca şì spiritul vostru să fie împodobit cu ştiinţele, cari deşi nu sunt necesare şi nu se ţin de moştenirile credinţei sacre, sunt totuşi vrednice de stimă, sunt folositoare, şi participă la stabilirea adevărurilor eterne? Mai plăcut decât cea mai bogat împodobită biserică îmi este preotul, pe care-l împodobesc bogatele cunoştinţe dumnezeeşti şi omeneşti, pentrucă podoaba aceasta îl face la popor şi înaintea lumii plăcut, cu vază şi respectat. Mai bucuros aşi împodobì spiritul cu adevăruri, icoana vie şi neperitoare a dumnezeirei, decât piatra moartă a bisericei cu scumpeturi!

Apostolul Pavel scrie către Corinteni: „Grecii ne cer ştiinţă; noi li-o propoveduim, dar ei o ţin de nărozie; noi însă le vom arătà, că în Christos, care pentru ei este nerozie, sunt întrupate toate comorile ştiinţei şi ale înţelepciunei dumnezeeşti.“ Să ne dăm silinţe să facem şi noi aşa. Secolul acesta cere mai tare decât toate celelalte: ştiinţă şi numai ştiinţă. Ştiinţa e regina lumii. Ei bine, să ne arătăm lumii împodobiţi, după putinţă, cu ştiinţele, pe cari ea le cere şi le stimează. Poate că atunci ne va da şi ea crezământ cu privire la aceea ce predicăm, sau cel puţin ascultare va trebuì să ne dea. Şi aici am să spun un lucru, asupra căruia mulţi vor încreţi frunţile, care însă, oricât de aspru se fie esprimat, adevărat este. Anume, noi episcopii şi preoţii de astăzi, din veacul de acum, suntem în cele intelectuale cu mult îndărătul unui Augustin, Toma, şi alţi sfinţi părinţi. Ei erau adevăraţi urieşi, pe când noi suntem pigmei pe lângă ei. Dar tot aşa de sincer trebue să spun, că cu spiritul stăm, ce e drept, îndărătul vulturilor pe sus sburători, însă în estenziunea şi siguranţa cunoştinţelor sacre şi profane, am eşit noi înainte, precum adecă şi trebue să fie. Motivul e următoriul: In zilele acelor uriaşi, în ce priveşte inteligenţa omenească, n'a ezistat cea mai mare parte din ştiinţele naturale, cari cu drept umplu de mândrie secolul nostru, şi nici nu se credeà, că ele vor fi cândva posibile. Rare şi scumpe erau mijloacele, pe cari le avea lumea de pe atunci, pentru a da instrucţiune din ele. Astăzi e uşurat lucrul acesta enorm de tare, şi preotul de curând hirotonit ştie din toate ştiinţele naturale, de şi nu din studiu direct, — istoriceşte mai mult şi mai cu temeiu, ori apoi *poate* să ştie, decât toate spiritele cele mari din trecut, luate la olaltă. (Va urma).

Din „Răvaşul“.

Referitor la frumosul studiu ce 'l publicăm în coloanele ziarului nostru despre armele preotului în secolul XX, cetim în „*Răvaşul*“ din Cluj următoarele aprecieri, publicate în numărul din urmă:

„*Armele preotului în veacul al XX-lea*, studiu ce apare în „*Telegraful Român*“ din Sibiiu, este o lectură plină de idei originale, manifestarea unui spirit viu, genial, în care darul Domnului se vădeşte lucrând aievea. Autorul, episcopul italian din Cremona, se vede făcând parte din acea generaţie de elită, care în toate timpurile, mai mult sau mai puţin număroasă, dar necontenit a împodobit biserica lui Cristos. Ne cade bine tuturor văzând concepţiuni nouă, ale veacului adevărat, întrând în nişte orizonturi largi, cari ne înalţă sufletele. Şi ne cade cu atât mai bine, că *cetim aceste adevăruri strălucitoare într'o limbă românească frumoasă şi în coloanele unei foi de o vreme altcum foarte bine îngrijită*, care mai de mult numai cu vorbe de dispreţ se uita spre câmpia, din care acum culege mândre flori.

Intr'un timp, când bărbaţi de cultură largă şi de posiţie înaltă, cum este domnul Alex. de *Mocsonyi*, se ocupă cu drag de raportul dintre *ştiinţă* şi *credinţă*, ţinând a statorì la inteligenţii nostri echilibrul folositor şi fericitor dintre ele, negreşit că preoţimea noastră *să caute ca să se înzestreze cu arme corăspunzătoare veacului în care trăim*“ . . .

„*Răvaşul*“ recomândă apoi revistei „*Păstoriul sufletesc*“ să nu peardă din vedere studiul ce se publică în „*Telegraful Român*“, care „*ar fi vrednic să se publice şi în volum separat*“.

Convocare.

In conformitate cu punctul 8. al §-ului 20. din Statute, membrele „Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei,“ precum şi toţi aceia, cari se interesează de înaintarea şi cultura femeii române, prin aceasta se convoacă la *adunarea generală ordinară* ce se va ţineà Mercuri, la 1/14 Februarie, 1906. la 3. oare d. m. în localitatea Casinei române din Deva.

La ordinea zilei, va fi, între alte obiecte şi alegerea comitetului, pe un nou period de trei ani.

Deva, la 31 Ianuarie, 1906 st. n.

Elena Pop Hosszu Longin,
prezidentă.

Dionisie Ardelean,
secretar.

Intâmpinare.

Onorată Redacţiune! Vă rog să binevoiţi a publicà în preţuitul Dvoastră ziar următoarele:

Faţă de observarea făcută mie în raportul special despre conferenţa preoţească din tractul Bran, publicat în „Telegraful Roman“ N. 3. a. c. cum că prin propunerea mea făcută în aceea conferenţă aş fi „turburat impresia bună de care era stăpânită adunarea în urma frumosului discurs prezidial“, îmi permit a da publicităţii următoarea

Declaraţiune.

Subscrişii declarăm, că am consimţit cu motivele aduse de părintele Ioan Hamzea faţă de propunerea, de a se amânà conferinţa preoţească conchemată pe 28 Decembre 1905, — şi în special, că nu s'a convocat într'o comună unde să avem biserică, ca să putem ţineà serviciul divin, — şi dacă totuşi ne-am decis a ţineà aceea conferenţă, a fost împrejurarea, că preoţimea s'a prezentat într'un număr aşa de mare, şi s'a dat espresiune dorinţei, că pe viitor, la convocarea conferinţei, respective la statorirea ordinei de zi, să se ţină cont de Cerculariul Exelenţiei Sale şi de concluzele conferenţelor anterioare. Bran, la 28 Decembre 1905. [illegible]ntin Proca, paroh, Gheorghe Enescu, paroh în Moeciu inf., Gheorghe Tişca, paroh în Moeciu super., Nicolae Manoiu, paroh, Iosif Comanescu, Ioan Moşoiu, paroh în Şimon, Dumitru Tătulea, preot, Iosif Comanescu,

---

care el o iubeşte aşa de mult. Vrăjitorul la început nu voia să intre în vorbă, dar după multă stăruinţă a zis tinărului: „Eu nu pot să-ţi ajut nimic; dar dacă vrei să încerci, eu te trimit la stăpânul meu, Satana. El poate să-ţi ajute. Ear“ ticălosul de argat a zis: „Eu, de dragul ei mă duc şi la Satan, şi fac tot ce va cere dela mine“.

— „Dar de Christos te vei lăpăda şi te vei da lui Satana cu zapis?“

— „Gata sunt să mă lapăd şi să-l dau zapis dupăcum va poftì“.

Atunci vrăjitorul, luând hârtie, a scris Diavolului aşa: „Deoarece, Stăpâne, mie mi-se cuvine ca să deslipesc cât mai mulţi dela creştineasca credinţă şi să-i duc sub stăpânirea ta, eată trimit la tine pe tinărul, care-ţi aduce această scrisoare şi te rog să-i dai ajutor ca să-şi împlinească dorinţa, ca şi eu întru aceasta să mă proslăvesc şi cu mai mare sârguinţă să-ţi câştig robi dintre creştini“.

Dând această scrisoare tinărului, vrăjitorul i-a zis: „Să mergi în acest ceas al nopţii la mormintele păgâneşti şi să ridici scrisoarea în văzduh, că îndată vor venì ceice te vor duce la Satana.“

Argatul şi Satana. Eară argatul luând cu grăbire scrisoarea, a alergat la mormintele păgâneşti, unde venind duhurile cele necurate, l-au dus la stăpânul lor, căruia el i-a dat scrisoarea.

Ear Diavolul, luând scrisoarea, i-a zis: „Te lapezi tu de Christos şi te supui mie?“

— „Mă lapăd de Christos şi ţie mă supun!“

— „De multe-ori voi creştinii mă înşelaţi pe mine, că, dacă aveţi trebuinţă de ajutorul meu, veniţi la mine, ear dupăce vă împliniţi dorinţa, earăşi vă întoarceţi la Christos al vostru şi el vă primeşte. Tu însă, dacă vrei să-ţi ajut, să-mi faci un înscris, în care să areţi că de bunăvoe te lapezi de Christos şi de botez şi te făgăduești să fi al meu în veci“.

Ear tinărul, luând condeiu, a scris precum Diavolul i-a poftit.

Fata îndrăgostită în argat. Atunci Satana, perzătorul de suflete, a trimis pe slugile sale de au aprins pe fată cu nespusă şi nemărginită dragoste către argatul tatălui ei. Şi ne mai putându-şi ea ascunde patima s'a rugat cu lacrămi de tatăl ei, ca să-i fie milă de suferinţele ei şi să o dea femee tinărului, pe care îl iubeşte la nebunie.

Nenorocitul Proterie a rămas ca trăznit, când a auzit din gura fiicei sale neaşteptata ei mărturisire. La început n'a voit nici măcar să stea de vorbă cu ea, ci a gonit-o dela sine, crezând că prin asprime fata îşi va venì în fire. Dar ea stăruind şi spunându-i cu hotărîre, că de nu-i împlineşte voia, ea tot nu mai poate trăì fără iubitul ei, şi deci tatăl ei are să dea seamă înaintea lui Dzeu de vieaţa ei.

Inzadar a încercat bietul părinte să o abată cu asprime, înzadar cu buna şi cu făgăduinţe frumoase: faţa ţinea morţiş, să o mărite după argat. Dacă a văzut Protorie, că fiica sa se usucă pe picioare de dragoste şi că e gata să-şi facă sama, şi-a zis: decât moartă şi eu cu mustrarea pe suflet, mai bine vie şi soţie argatului — poatecă aşa e voia lui Dzeu.

Argatul căsătorit cu fiica stăpânului seu. Şi săvârşindu-se însoţirea cea pornită dela diavolul, nu după multă vreme lumea a băgat de seamă, că tinărul căsătorit nu merge la biserică şi cu sfintele taine nu se împărtăşeşte, de Christos nu vorbeşte şi nici sfântă cruce nu-şi face. Auzind de aceasta şi femeia lui şi din purtarea lui văzând, că el nu este creştin, ori că s'a lăpădat de lege, s'a mâhnit şi plângea întruna şi se tânguia, zicând: „Nimenea n'a ajuns bine, dacă n'a ascultat de părinţi. Eu n'am ascultat de tatăl meu şi pedeapsa m'a ajuns. Vai mie, ticăloasei, în ce ticăloşie am căzut, la ce m'am născut, şi dacă m'am născut, de ce n'am murit înainte de a aduce ruşinea aceasta pe capul tatălui meu!“

Aşa tânguindu-se ea, a auzit bărbatul ei şi a întrebat-o de ce plânge şi se tângueşte aşa de amar. Şi, auzind dela ea pentruce plânge, el a mângăiat-o spunându-i, că este creştin drept credincios. Ea însă neîncrezându-se în vorba lui, i-a zis: „Dacă vrei să mă încredinţezi că mi-ai spus adevărul şi să mă linişteşti, să mergi împreună cu mine la biserică şi mărturisindu-te Duhovnicului să te împărtăşeşti cu sf. cuminecătură.“

Acum ticălosul bărbat, văzându-se strâmtorat, a spus femeii sale toată taina sa cum s'a dat Satanei de dragostea ei! Ear ea văzând, că el de dragul ei a făcut aceeace a făcut, s'a îmbărbătat şi în loc să se tânguiască ori să-l mustre a alergat la Marele Vasile şi căzând la picioarele lui, i-a spus întreaga ei nenorocire, cum stăpânită de dragoste n'a ascultat de tatăl ei şi s'a măritat după cel ce pentru dragostea ei se dusese Satanei, şi a sfârşit rugând pe sfântul să o mântuească pe ea şi pe bărbatul ei. (Va urma).

Nr. 8 Sibiiu, Sâmbătă 21 Ianuarie (3 Februarie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Răspunsul coaliţiei.

Sibiiu, 2 Februarie n.

La solia Monarhului, trimisă coaliţiei din parlamentul ungar prin contele Andrássy, comitetul esecutiv al coaliţiei a dat un răspuns pe care contele Andrássy îl va prezentà astăzi în scris Maiestăţii Sale, cu ocaziunea audienţei ce o are la palat.

Comitetul executiv al coaliţiei a chibzuit mult până a compus răspunsul, pentrucă trei zile dearândul a discutat asupra lui, până a ajuns ca să-şi preciseze punct de punct părerile şi dorinţele, condiţiunile pe basa cărora poate intra în pertractări cu Coroana, în scopul ca să primească puterea.

Precum nu cunoaştem condiţiunile Coroanei pe lângă cari a oferit coaliţiei puterea, tot aşa nu cunoaştem nici răspunsul comitetului esecutiv al coaliţiei, — fiindcă şi acesta e act care n'a fost dat încă publicităţii, — şi astfel nu ne putem spune părerea, dacă pacea e întru adevĕr pe cale de a fi realisată, ori apoi tocmai faptul, ca comitetul esecutiv al coaliţiei a aflat de bine a rĕspunde la ofertul Coroanei cu *contrapropuneri*, o va fi îndepărtat earăşi dela noi pe un timp oarecare, până când se vor delătura pedecile cari îi mai stau în cale.

Incât am putut înţelege noi lucrurile, ca oameni neiniţiaţi în chestie, solia Domnitorului a fost un fel de *aut-aut*: ori primeşte coaliţia puterea pe basa propunerilor Coroanei, ori apoi urmeză aceea de ce nu se va bucurà, nici coaliţia, nici ţara!

Comitetul executiv al coaliţiei n'a răspuns, cum poate aştepta Coroana, cu *da*, ori *nu*, ci şi-a stabilit şi el condiţiunile, cari însă sunt de aşa, că Coroana *poate* să între în pertractări cu coaliţia pe baza lor, pentru legarea păcii. Aşa ne spun cel puţin gazetele din capitala. Ceeace ar însemna, că punctul de neînţelegere, chestia limbei de comandă în armată, e pusă la o parte. Coaliţia nu mai insistă asupra ei! Stând astfel lucrurile, înţelegerea e *posibilă,* pentrucă Coroana, respectându-i-se drepturile cu privire la armată, va face în celelalte toate concesiunile posibile coaliţiei şi naţiunii maghiare, dupăcum i-a făcut destule concesiuni şi până acum.

Aşa se spune, că răspunsul acesta al coaliţiei formeză un fel de program, pe baza căruia coaliţia poate şi să declară gata a primi guvernarea ţerii. Şi dacă Coroana îl acceptează, formarea cabinetului din sinul coaliţiei nu o mai impedecă nimica. Atârnă acum dela punctele trecute în acest program, dela însemnătatea lor, dacă Miestatea Sa se va puteà pronunţa imediat astăzi asupra programului, ori îl va studia întâiu bine şi va consulta şi pe cei mai deaproape ai sei, cerându-le sfatul, şi apoi îşi va spune cuvântul.

Va fi însă numai chestie de timp, pentrucă dacă *bazele* inţelegerii sunt aflate, şi bazele acestea sunt *solide*, toate celelalte sunt lucruri cari nu impedecă realisarea dorinţei generale, care inclină în ţara *spre pace*.

Cu siguranţă însă astăzi încă nu se poate vorbi despre pace, pentrucă Coroana are să-şi pună ultimul cuvânt, nu coaliţia. Şi acest ultim cuvânt al Coroanei îl aşteaptă acum, coaliţia şi ţara!

Dacă înţelegerea va succede, şi coaliţia primeşte să formeze noul cabinet ungar, cu cooperarea partidului kossuthist, deputatul Ugron Gábor, care a eşit din comitetul executiv al coaliţiei, va formà cu alţi nemulţămiţi un nou partid independist ungar şi va incepe lupta dela început pentru dobândirea de drepturi naţionale în armată. Şi se laudă Ugron, că are la spate vre-o 60—80 de deputaţi, cari sunt de o părere cu el!

Dacă lucrul se va adeverì, atunci pacea va fi numai pe hârtie legată în cazul dacă cu adevărat se va legà, pentrucă un grup parlamentar de 60—80 de gălăgioşi pot să însceneze de nou o obstrucţie în dieta ţerii, care să dee aceleaşi rezultate ca cele din trecut: împedecarea funcţionării parlamentului!

Sigur, că Coroana va trebuì să ţină în seamă şi o asemenea eventualitate, şi va cere garanţii dela aceia, cu cari va legà pace, că dacă e odată legată, apoi să fie şi respectată şi dusă la îndeplinire mult dorita pace. Atâta avem de spus pentru astăzi din politica internă. Poatecă pentru numărul viitor vom aveà ştiri mai sigure şi o situaţie mai clară.

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

In veacurile îndepărtate erezia îşi luà armele de regulă din însaşi ştiinţa sacră, falşificând inspiraţia cărţilor inspirate şi monumentele tradiţiunei. Astăzi ştiinţa, contrară credinţei, îşi bate foarte puţin capul cu armele vechi. Astăzi apelează la raţiune, numai la raţiune, la rezultatele şi la succesele provocătoare de admiraţie, pe cari genialitatea omului le-a produs în toate ramurile ştiinţei omeneşti, şi pe cari raţiunea ni-le prezentează cu faţă triumfătoare. Câte obiecţionări, îmbrăcate în colorile cele mai seducătoare, nu se ridică din partea criticei şi a istoriei în contra fundamentalelor adevăruri ale credinţei! Chiar şi cei mai mari învăţaţi dintre oamenii bisericei, cari între cărţi au încăruntit, se simţesc aproape copleşiţi de mulţimea greutăţilor şi a rătăcirilor, de ţesătura cea deasă a sofizmelor ţesute cu fineţă. Şi în privinţa aceasta situaţia clerului e astăzi cu mult mai grea, decât în vremile din trecut. Celce cunoaşte cât de puţin vremea, în care trăim, şi potopul de rătăciri, cari se lăţesc cu toate mijloacele şi cu iuţală înfricoşată, va concede că nu exagerez. Sfântul Paul a impus la timpul său episcopilor, şi în măsură potrivită tuturor celor ce răspândeau învăţăturile creştineşti, să-şi însuşască ştiinţele necesare. Erà aceasta pe atunci o necesitate. In zilele noastre, necesitatea unei culturi solide şi estinse e de zeceori mai mare, în urma estinderii instrucţiunii publice, şi în urma numeroaselor şi foarte adeseori prea periculoaselor rătăciri, cari se lăţesc, în sus şi în jos, în popor, cu o uşurătate, pe care în zilele de demult nimeni nu şi-o puteà închipuì.

Cum am spus, trebue să fim aşa de învăţaţi, ca să putem instruà fiecare clasă de persoane după starea şi trebuinţele ei, şi ca să putem stà gata spre apărarea învăţăturilor de noi propagate. Mai adaug acum, că trebue să fim aşà de învăţaţi, ca să putem dà învăţăturile poporului de rând şi învăţaţilor în formă accesibilă, acceptabilă şi plăcută, pentruca să străbată în spiritele oamenilor, să rămână sculptate acolo şi să influinţeze în mod eficace asupra voinţii. Nu e destul dacă dăm învăţăturile bisericei în întregitatea şi întregimea lor teologică. Ele *dezvălite* trebuesc să fie şi luminate, îmbrăcate în formele cari nu vatămă, nu plictisesc, nu inspiră frică, ci desfată şi fac să fie dorite şi plăcute. Şi apoi şi aceea se ţine de chemarea raţiunei, ca pe seama celor iubitori de învăţătură ea să deschidă calea netezită, să delăture ori împuţineze pedecile, să deslege greutăţile, totdeuna în mod prielnic pentru ascultător, şi să lumineze părţile raţionale ale dogmei cu exemple şi asemănări potrivite. Adevărul seamănă cu apa din râu, pe care dacă voim să treacă prin holde, pentru a le udà şi face mai fructifere, trebue să o trecem prin canaluri potrivite. Aşa trebue să facă şi raţiunea, pentruca să treacă adevărurile în spiritul de multeori închis şi certăreţ al ascultătorilor: drumurile trebuesc netezite, ridicăturile nivelate, pentru-ca adevărul să poată ajunge la toţi. O artă tot atât de grea, pe cât de necesară.

Va înţelege deci orişicine, că pentru a se ajunge scopul acesta se cere un studiu lung, adânc şi făcut cu cea mai mare indulgenţă, o cunoaştere sigură a învăţăturilor creştine, a dispoziţiei acelora, pe cari vrem să-i învăţăm, şi cunoaşterea celui mai bun metod pentru ajungerea la ţinta intenţionată.

Şi acum să-mi fie permisă întrebarea: îşi împlinesc oare toţi răspânditorii cuvântului dumnezeesc, preoţii şi catecheţii, chemarea lor, fac tot ce trebue făcut, pentruca să fie buni învăţători? Ce studii a făcut şi şi-a însuşit fiecare, afară de ce a învăţat în seminariu? Răspunsul îl las în grija conştiinţii fiecăruia.

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

(Urmare).

2. Ispita împărătească. *Goana Arienilor.* Tocmai pe vremea St. Marelui Vasile s'a arătat mai turbată goana ereticilor *Arieni.* Căci însuşi *Impăratul Valent* era orbit de acea nenorocită rătăcire şi el însuşi, cu toată puterea împărătească, s'a apucat să năpăstuiasaă pe creştini. Dar pe dreptcredincioşi nu-i putea smintì în credinţa lor, că Sf. Vasile priveghia neadormit asupra lor şi-i povăţuia şi-i abătea dela rătăcirea ereziei. Şi văzând Impăratul că Vasile îi este pedecă s'a hotărât, ca pe el să-l câştige pentru sine, adecă să-l facă arian.

Ademenirile zadarnice. Şi deci Valent a trimis pe prefectul *Modest* la Cesareea cu însărcinarea, ca cu orice preţ să atragă pe Vasile pe partea Arienilor.

Ajungând în Cesareea prefectul chiamă la sine pe arhiepiscopul Vasile şi, primindu-l cu mare cinste, mai întâiu l-a luat cu buna, vrând să-l momească cu fel de fel de făgăduinţe de avuţii şi de înălţări în cinste, ca să primească şi el ca mulţi alţii legea Impăratului, adecă erezia Arienilor.

Cu scârbă s'a întors Sfântul dela acele făgăduinţe, spunându-i: Dacă alţii, slabi la suflet, au fost în stare să se facă vânzătorii legii lor, află prefecte, că cu nu-mi lapăd, ci îmi apăr legea, dată mie dela Domnul şi Mântuitorul meu.

Ameninţările zadarnice. Văzând prefectul, că ademenirile nu folosesc, a zis cu mânie.

— „*Ce? Crezi tu că te vei putea împotrivì unui Impărat, căruia se supune toată lumea? Nu te temi tu, văzându-ne înarmaţi?*“

— „*Şi, până unde se întinde puterea voastră?*“ întrebà Sfântul.

— „*La luarea averilor, la surghiun, la munci şi chiar la moarte!*“

— „*Spune-mi altceva, căci aceasta nu mă îngrozeşte!*“

— „*Ce spui?*“ întrebà prefectul mirat.

— „*Luarea avuţiilor? Dar eu n'am să perd nimic, căci n'aveţi ce-mi lua, fiindcă eu n'am nimic al meu. Surghiunul? — Dar patria mea este întreg pământul: eu în tot locul sunt acasă. De munci nu mă tem. Trupul meu este aşa de slab, că o singură lovitură îmi va lua vieaţa şi-mi va curma suferinţele. De moarte nu mă tem nici atât: ea mă va unì mai curând cu Ziditorul, pentru care trăesc eu*“.

— „*Nimenea până acum n'a vorbit lui Modest cu atâta îndrăzneală*“, a zis prefectul.

— „*A bună seamă,* răspunde Vasile, *tu pentru întâiadată ai de a face cu un Episcop. De obiceiu* ***noi, Episcopii suntem cei mai blânzi şi mai pacinici oameni, n'avem nici cea mai mică asprime faţă cu oamenii de rând, cu atât mai puţin faţă cu cei puternici, dar când este vorba de dreapta credinţă, nu vrem să ştim de nimenea altul decât numai de Dumnezeu. Focul, sabia, fierele sălbatice, unghiile de fer, cu cari sfăşiaţi carnea celor supuşi chinurilor, nouă ne fac plăcere. Oricât mă vei ameninţa, eu nu mă voiu clătì***“.

— „*Ai răgaz până mâne să te gândeşti, bine ştiind că de nu mă vei asculta, te voiu da perzării*“, a zis Modest cu mânie, dar şi cu mirare pentru statornicia Sfântului.

— *Eu acelaşi voiu fi şi dimineaţă, însă vreau ca şi tu să rămâi acelaşi, neschimbat în cuvântul tău.*

Surghiunul oprit. Prefectul Modest spunând Impăratului cele auzite dela Sfântul, i-a zis: „*Suntem biruiţi Impărate, biruiţi, de Arhiepiscopul, pe care nu-l atinge nici o ameninţare.*“

Pentru acum Impăratul a dat poruncă să lase pe Vasile nesupărat, mai târziu însă, întărîtat de duşmanii dreptei credinţe, a hotărît să-l surghiunească. *Dar când a voit să iscălească osânda, scaunul pe care şedea Impăratul s'a mişcat şi condeiul, cu care voia să iscălească, s'a frânt între degetele lui. Luând al doilea condeiu s'a frânt şi acesta, asemenea şi al treilea condeiu.* Atunci cunoscând, că puterea lui Dzeu îl opeşte de a face o nelegiuire, a sfăşiat hârtia şi pe Vasile l-a lăsat în pace.

3. Apărarea văduviei. *Văduva urmărită.* Ajungând locoţiitorul prefectului prefect în locul lui Modest, un anume *Eusevie*, acesta a voit ca cu sila să mărite pe o văduvă bogată şi frumoasă după un prietin al său. Văduva însă, care se numia *Vestieana*, nu voia odată cu capul să se mărite după prietinul prefectului. Ear când a înţeles, că prefectul voeşte să o silească, a fugit de acasă şi s'a dus la arhiepiscopul Vasile şi l-a rugat să o apere. Sfântul a luat-o sub scutul său

Veţi întreba, ce ştiinţe să mai învăţăm altele, afară de ale noastre proprii sfinte, pentruca să putem corespunde cerinţelor timpului? Răspunsul, fireşte, nu e uşor, şi variază după timpul şi împrejurările, în cari ne aflăm. Religiunea, amăsurat naturei sale, atinge toate problemele vieţii publice şi private, ea strebate întreaga societate, inviorându-o, cum sufletul strebate toată părticica din corpul omenesc. Religia ne arată care e începutul omului, şi cum are să fie sfârşitul, ea stabileşte mijloacele cari duc la acest sfârşit, insoţind pe om din leagăn până la groapă, şi conducându-i şi înfrânându-i ideile, dispoziţiile şi întreaga acţiune. De aceea, nu exiztă ştiinţă, cu care religia să nu stea, cel puţin în anumite cazuri, în raporturi directe ori indirecte. Religia vine de sus, dela Dumnezeu, cum vine lumina dela soare. Dar e aşezată pe pământ, între oameni, şi punctele sale de atingere cu oamenii şi cu afacerile acestora sunt nesfârşite şi strâns legate între olaltă, astfel, că o desfacere e imposibilă.

Inainte de toate e de cerut cunoaşterea sigură şi fluentă a *limbei*, fără de care preotul e espus, la altar, pe amvon, ori în conversaţie, despreţuirei. *La vorbă să fie preotul simplu, clar, corect, demn şi potrivit*, pentruca aceea ce spune să fie o oglindă fidelă a adevărurilor propoveduite. Ar fi nebunie să aşteptăm, că oameni cu studii şi cu cultură să fie încântaţi de oratorul, de preotul, care ţine o vorbire dură şi confusă, care vatămă gramatica câte odată, care nu are nici o consideraţie faţă de ascultători, care trece în repetiţii prea dese, se dimite la vorbe aspre, foloseşte expresiuni vătămătoare, cu un cuvânt nu dă nici un nutremânt spiritului, şi nu face nici barem urechei plăcere. Sigur, că bisericile ar fi mai pline, dacă evanghelia ar fi mai bine tălmăcită, şi învăţăturile lui Iisus Cristos ar fi comunicate în dumnezeiasca lor frumuseţă cu mai mare iubire părintească şi într'un ton mai puţin pătimaş.

Ca să tac despre celelalte ştiinţe, voiu aminti numai, că chronologia, archeologia, paleontologia, geologia, astronomia, fizica în toate ramurile ei, fiziologia, psichologia, ideologia, biologia, economia naţională, dreptul natural şi filozofia, în toate ramurile ei, sunt tot atâtea ştiinţe, cari în multe privinţe *sunt strâns legate de religiune*, şi nu pot fi despărţite de către religiune. Din toate ştiinţele acestea îşi scoate moderna necredinţă greutăţile duşmănoase şi armele puternice pentru lupta de resturnare a fundamentului religiunei. Cel-ce cunoaşte fiinţa şi tactica necredinţei moderne, are să-mi dea dreptate.

Ce să mai spun de istoria sacră şi profană, care e prefăcută în arsenal de arme în războiul contra religiunii şi a bisericei? In toate bibliotecile şi în toate archivele, în toate cronicele se trec acuzaţiuni, acuşi adevărate, acuşi falze, acuşi esagerate, în contra reprezentanţilor sfinţitei autorităţi, şi se confundă de multeori cu intenţiune persoanele cu principiile. De aceea, ştiinţele acestea nu pot rămâneà necunoscute de aceia, cari sunt chemaţi să apere şi să conserve adevărurile revelate, din partea clerului, cel puţin în părţile acelea, cari privesc credinţa, şi cu cari se face abuz din partea duşmanilor credinţei. Ar fi prea dejositor şi fatal pentru însaşi cauza religiunii, dacă un preot, în societatea mai multor oameni culţi, ar ceti o carte ori o revistă, — sau ar asculta cum alţii cetesc din ele, — carte ori revistă, în care s'ar scrie ceva în contra credinţei sau în contra autorităţii bisericeşti, *şi el n'ar fi în stare să răspundă şi să rectifice.*

Se vor mira unii şi vor zice: Pofteşti greu lucru dela noi! Pofteşti aceea, ce e aproape imposibil. Cum se poate cere, cu mintea intreagă, atât de multe şi atât de varii cunoştinţe dela preot? Şi apoi pentru majoritatea preoţilor, pentru cei dela sate, e chiar de prisos lucrul acesta! (Va urma).

NOUTĂŢI.

Moştenitorul nostru de tron la familia regală din România. Foile bucureştene scriu, că moştenitorul tronului austro-ungar *Francisc Ferdinand* va face la primăvară vizită familiei regale române în castelul Peleş.

*

Limba română în bisericile din Basarabia. Se vesteşte din Chişineu, că în unele comune din nordul Basarabiei s'a început oficiarea serviciului divin în limba românească, ceeace a produs mare mulţămire şi bucurie la Românii de acolo.

*

Serenadă. Tinerimea dela şcoalele medii săseşti din Sibiiu a aranjat Miercuri sara conduct cu torţe şi a dat serenadă directorului dela gimnasiul săsesc, dlui *Albrich* senior, din incidentul implinirei anului al 70-lea de etate.

*

Medalie comemorativă pentru Macedonia. Din iniţiativa senatului român se va bate o medalie comemorativă pentru Macedonia, în amintirea zilei de 10 Maiu 1905, când s'au acordat Românilor din Turcia drepturi civile.

*

Himen. Dr. *Nicolae Schiau*, advocat în Mercurea, şi dşoara *Elvira F. Cristea*, fiica fericitului fost asesor conzistorial în Sibiiu *Nicolae Cristea*, acum locuitoare în Orăştie, — fidanţaţi.

— Ana *Popa* şi Nicolae *Fărcaşiu*, teolog. abs. şi înv. îşi serbează cununia Dumineacă, în 29 Ianuarie st. v. în biserica gr. ort. din Apoldul mic,

*

O bibliotecă. I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei *Partenie*, dorind a înfiinţà o bibliotecă în noul palat mitropolitan din Iaşi, a dat însuşi un număr însemnat de cărţi, a cerut şi obţinut dela Sinod, dela ministerul cultelor, dela academia română, dela comitetul revistei Albina, precum şi dela autori mai multor cărţi pentru înzestrarea acestei biblioteci. In acest scop roagă pe toţi autorii în ori-ce ramură ştiinţifică a participà cu obolul lor la formarea acestei noi biblioteci, a mitropoliei Moldovei şi Sucevei.

*

Sârbia respectă tratatul cu Austria. O foaie sârbească din Belgrad publică un interviev avut cu ministrul finanţelor, care a declarat, că cu toate măsurile luate de Austro-Ungaria, Sârbia nu va înceta să observe prescriptele tratatului, care e în vigoare până la 1 Marte curent.

*

Din Bulgaria. Principele Ferdinand al Bulgariei a sancţionat legea votată de Sobranie în privinţa uniunei vamale cu Sârbia, ear comercianţii bulgari au început să boicoteze mărfurile austriace. Turcia a protestat contra acestei uniuni, la ce Bulgarii au declarat, că ei alcătuesc stat autonom, şi Sultanul n'are să se amestece în daraverile principatului.

*

Naie scufundată. Din Madrid se telegrafiază, că vaporul *Eyder*, când cu furtunile groaznice din timpul mai de pe urmă, s'a scufundat cu întreg personalul, scăpând numai mecainicul singur.

*

Conveniri culturale. Dumineacă la 8 Ian. s'a aranjat în comuna *Marpod* (cott. Sibiiu) o producţiune cu coruri şi teatru. S'au jucat: „Ţiganul în căruţa", de E. Suciu şi „Arvinte şi Pepelea", de Alexandri, Diletanţii: ficiori şi fete de sat, instruaţi de părintele Florian Bologa, ajutat de învăţătorul G. Banciu. Răuşita preste aşteptare. Sala şcoalei era prea mică pentru public. Tineretul, foarte însufleţit. Este un merit deosebit al tinărului şi zelosului preot, care ridică iubirea de muncă şi deşteptarea parochienilor săi cu stăruinţe neobosite. Fructele ostenelelor sale sunt până astăzi Reuniunea femeilor, Societatea junilor şi Societatea fetelor, toate trei societăţile acestea în stare înfloritoare. Onoare bravului părinte sufletesc.

Altă convenire culturală au aranjat zeloşii învăţători din *Fofeldea*, dd. Alexe Manuil şi G. Bânda, la 15 Ian. a. c. S'au executat cântece în cor, triloguri de M. Drăgan, cu elevi şi eleve de şcoală, despre maiestrii, lene şi şcoală, şi s'au jucat canţoneta „Şoldan viteazul" şi comedia „Cinel cinel" de Alexandri. Diletanţii, afară de dl învăţător G. B. earăşi feciori şi fete de sat. Producţiunea a succes foarte bine. Public, afară de dl Tomaiagă şi soţia din Nocrich, numai din comună. Serata petrecătoare şi instructivă s'a continuat cu joc vesel pentru tinerime.

Impresia ce am căpătat'o la convenirile acestea culturale este, că tineretul poporului nostru de pe la sate se însufleţeşte de lucruri frumoase şi instructive. Acest tineret, condus cu judecată şi pricepere, va ridică sus starea morală şi culturală a poporului nostru. *X.*

*

Convocare. Despărţământul *Agnita* al „Asociaţiunei" îşi va ţineà adunarea generală Luni, 30 Ianuarie st. v. a c. în Comuna *Ilimbav*, cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul Comitetului. 3. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului şi înscrierea de membri. 4 Conferinţă populară. 5. Raportul comisiunei cenzurătoare. La aceasta adunare se învită cu onoare toţi membrii sprijinitori şi binevoitorii „Asociaţiunei", de pe teritorul despărţământului. Fofeldea 9 Ian. 1906. N. P. Petrescu m. p. dir. Desp. J. Alexandru, m. p. secretar.

*

Concursul publicat în numărul trecut (7) al ziarului nostru, pentru intregirea parohiei din *Iclandul-mare*, prin aceasta *se revoacă*

*

Proiect de lege american. In parlamentul statului american *Ohio* s'a depus un proiect de lege, prin care se permite medicilor a ucide prin otrăvire sau prin alte mijloace pe cei ce sufăr de boale incurabile sau chinuri groaznice, şi ar consimţi la aceasta.

*

Atentat contra unui ministru danez. Un oare-care *Böje*, osândit pentru spargere şi furt, a fost primit în audienţă de ministrul danez de justiţie *Alberti*. Böje a scos fără de veste un revolver, dar înainte de a trage cu el, ministrul i-l'a luat. Nefericitul atentator a fost închis îndată.

*

Alegere de preot. In comuna *Stoiceni*, tractul Solnoc, a fost ales cu unanimitate de preot clericul absolut Alexiu *Latiş*. în 28 Ianuarie n.

*

Teatru românesc în Timişoara. Aflăm cu plăcere, că inteligenţa română din Timişoara va dà o reprezentaţiune teatrală în 14 Februarie a. c. în reduta mare a hotelului „Principele de coroană" de acolo, şi anume comedia „Trei pălării de dame", localizată de dl Emil D. Fagure din Bucureşti. Atât rolurile de dame cât şi cele de domni sunt depuse în mâni bune, căci se va da publicului nostru ocaziunea de a se delectà în prestaţiunile artistice ale doamnelor Lucia A. Cosma, Alexandrina G. Adam, Silvia R. Cărăbaşiu, Victoria L. Magdu şi a unor domnişoare drăgălaşe, al căror nume nu ni-a succes încă a le afla, apoi ale dlor Zaharie Bârsan, bine cunoscutul artist al teatrului naţional din Bucureşti, Dr. Gheorghe Adam, Dr. Cornel Crăciunescu şi Liviu Magdu. Acum când arta teatrală română a început să şi desfăşure aripile în mai multe centre mai însemnate româneşti, avem drept cuvânt să ne bucurăm, că şi inteligenţa română din Timişoara îşi reclamă locul cuvenit în şirul factorilor culturali şi nu ne îndoim, că reprezentaţiunea proiectată va aveà rezultatul dorit de toţi oamenii de bine. Dl Zaharie Bârsan vine anume pentru acest scop dela Bucureşti la Timişoara, ear terminul fixat ni se pare potrivit şi din cauza, că „Timişana" în ziua aceea îşi va ţineà adunarea generală, prin urmare o parte a publicului nostru va fi în situaţia binenimerită de a împreuna „utile dulci".

*

şi n'a voit să o dea oamenilor celor trimişi de prefect, ca să o ducă cu puterea. Apoi ştiind, că au să vină de nou să o răpească, pe sub ascuns a trimis-o în o mănăstire de fecioare, la sora sa sf. *Macrina.*

Vasile şi prefectul Eusevie. Văzând prefectul, că Vasile nu voeşte să-i dea pe Vestiana ca să o mărite, a trimis ostaşi să o caute şi să o răpească dela Arhiepiscopul. Şi, căutându-o zadarnic, atât în biserică, cât şi în locuinţa arhierească, prefectul mâniindu-se foc, a trimis după marele Vasile.

Sosind Sfântul înaintea prefectului, acesta cu neruşinare a început a-l ocărî şi a-l amenința cu fel de fel de chinuri, ca să-i dea pe văduva cea ascunsă: *„Inzadar mă ameninţi, prefecte, i a răspuns Arhiereul, că pe mine nu mă înspăimântezi. Mie mi-se cuvine să apăr pe cei nevinovaţi, slabi şi nepăstuiţi de cei puternici şi nedrepţi. Şi dela datoria mea nu mă vor abate nici ameninţările, nici chinurile, nici moartea. Că de vei poruncì, precum mă ameninţi, ca cu fiere să-mi sfăşie trupul, îmi vei tămăduì pântecele, că şi aşa sunt bolnav".*

Intr'aceea, auzind cetăţenii ce se întâmplă Arhiepiscopului lor, s'au ridicat cu toţii, bărbaţi şi femei, înarmaţi care cu ce avea şi au alergat în curtea prefectului, ca să-l ucidă, pentrucă supără pe păstorul lor. Şi, de n'ar fi potolit sfântul Vasile pe popor, prefectul ar fi fost dat morţii.

4. *Liturghia sf. Vasile.* Pe lângă multe alte scrieri şi nepreţuite fapte, pentru cari i-s'a dat numele *„mare"*, numindu-se *„Marele Vasile"* sau *„Vasile cel Mare"*, Sfântul a alcătuit şi *rugăciunile şi rînduiala sfintei liturghii.* Când se slujeşte *liturghia sfântului Vasile* se cântă în onoarea lui cântarea: *„Pe Arătătorul celor cereşti, pe Tainicul Stăpânului, pe Sfetnicul cel luminat cu toţii să-l cinstim".*

Minunile Sfântului Vasile.

Faptele, de cari am făcut pomenire, sunt numai o mică părticică din aceea ce el a făptuit. Aceea ce l-a făcut să fie minunat în ochii tuturor sunt, pe lângă învăţăturile cuprinse în minunatele cărţi scrise de el, *minunile, pe cari le-a făcut el prin puterea rugăciunii sale ferbinţi şi a credinţei sale neclintite în puterea, mila şi bunătatea lui Dumnezeu.*

Din multele lui minuni, vom povestì acì numai vreo câteva:

1. **Iulian lăpădatul.** *Ameninţarea.* Impăratul *Iulian lăpădatul de Christos* trecea cu oastea ca să se răsboiască cu *Perşii.* Venind în apropiere de Cesareea Capadochiei, Sf. Vasile, care-l cunoştea din şcoală, l-a întimpinat cu întreg clerul şi cu mulţime de popor. Impăratul îi ceruse Sfântului să-i ducă un dar din mâncarea, pe care o mănâncă el. Sfântul *i-a dus trei pâni de orz, că aceasta îi era hrana.* Impăratul privind darul, pe semne socotind că Vasile îşi bate joc de dânsul, a poruncit slujilor sale să-i dea lui Vasile iarbă din livadă, ca dar pentru dar. Ear Sfântul, văzând o necinste ca aceasta, a răspuns: *„Noi, Impărate, ţi-am dăruit, dupăcum ai cerut, cu ce ne hrănim noi; şi tu, se vede, încă mă cinsteşti cu aceea, ce mănânci însuţi".*

Atunci Impăratul s'a mâniat foc, şi drept pedeapsă, a poruncit Sfântului să-i deà o mie de livre de aur. Vasile însă i-a răspuns, că nu are nici o avuţie a sa, afară de hainele de pe trup. Atunci Impăratul l-a ameninţat, zicând: *La întoarcerea mea cu biruinţă din Persia voiu arde cetatea ta şi voiu robì pe nebunul popor, care se lasă să fie amăgit de tine; ear tu îţi vei lua pedeapsa cuvenită.*

Darurile. Deci aşa înfricoşându-l pe Sfântul şi pe al său popor, păganul Impărat a mers mai departe spre Persia. Ear Sfântul, întorcându-se în cetate, a chemat la adunare pe cetăţeni şi le-a vestit ameninţarea Impăratului, povăţuindu-i să pună mai mult preţ pe vieaţa lor şi a copiilor lor, decât pe avuţie, şi deci fiindcă Impăratul este iubitor de argint, să dea fiecare banii ce-i are, ca atunci, când se va întoarce dela răsboiu să-l împace cu aur. Şi, ascultându-l creştinii au adus şi i-au dat lui în păstrare avuţii nenumărate în aur, argint şi petrii scumpe. Ear Sfântul, punând darul fiecăruia în câte o cutie deosebită, a scris pe fiecare numele dăruitorului, apoi le-a aşezat la loc ferit şi a pus păzitori ca să păzească până la venirea Impăratului. Şi când a înţeles că vine Impăratul, a dat poruncă tuturor creştinilor să postească trei zile.

Maica Domnului şi Sfântul Mucenic Mercurie. După postire s'a dus cu poporul în muntele Cesareei, numit *Geamănul*, la biserica sfintei Născătoare de Dumnezeu. In această biserică intrând s'a rugat cu osârdie ca să se zădărnicească pâgâneasca hotărîre a nelegiuitului Împărat. Şi cum se ruga el cu tot poporul, numai a văzut stând împreună cu poporul *mulţime de oaste cerească împrejurul muntelui, ear în mijlocul oastei o femeie strălucind cu multă slavă pe un scaun împodobit minunat. In mijlocul rugăciunii femeea a zis Îngerilor: chemaţi aici pe Mercurie. Şi venind sf. Mucenic Mercurie, îmbrăcat cu armele pe care le purtase în vieaţă, i-a zis femeea: „Ducându-te să ucizi pe Iulian, vrăşmaşul Fiiului meu! Ear Mucenicul îndată s'a făcut nevăzut.*

(Va urma).

Nr. 10 Sibiiu, Joi 26 Ianuarie (8 Februarie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Propuneri, contrapropuneri.

Sibiiu, 7 Februarie n.

E greu a face pe prorocul şi a spune înainte, că acum, dupăce propunerile coaliţiei parlamentare ungare, condiţiile ei pe lângă cari era aplicată să primească puterea, au fost respinse din partea Coroanei, ce va urmà, ce poate să urmeze?! Nici n'o ştie aceasta nimeni, nici chiar domnii din coaliţie, pentrucă chiar dacă ar fi să aibă dânşii pofta să mai lase ceva din condiţiuni, ear pe cele precizate cam în doi peri, să le stiliseze mai clar, pentru a nu le puteà dà peste câteva luni alte înţelesuri, e vorba că oare Coroana *doreşte* să mai steà de vorbă cu coaliţia, ori nu? Coroana n'a spus nimica contelui Andrássy despre vre-o continuare a pertractărilor de pace între ea şi coaliţie, ci i-a spus numai, că *nu poate accepta condiţiunile coaliţiei,* alta nimica. Ceeace însemnează, că s'a închis dosarul, nu se mai pertractează!

Ce e de interes pentru noi, cei condamnaţi să stăm la o parte şi dela distanţă sĕ privim cum se dezvoltă lucrurile în acest proces purtat între Coroană şi naţiunea maghiară, este ofertul făcut coaliţiei din partea Coroanei, ca să primească puterea, şi apoi cuprinsul răspunsului dat Coroanei din partea coaliţiei. Acum, dupăce actele încercării de pace sunt încheiate, nu mai este motiv de a le ţineà în secret, şi ziarul „*Budapesti Hirlap*“ a şi publicat deja în estras scurt, în numărul de Luni, atât solia Regelui, cât şi răspunsul coaliţiei.

După acest ziar Maiestatea Sa ar fi oferit coaliţiei puterea pe lângă următoarele condiţiuni: 1. Coaliţia să primească puterea şi să formeze un cabinet parlamentar ungar. 2. In chestiile militare vor fi executate propunerile comisiunei de nouă, făcute pe vremea când încă partidul liberal era la putere. 3. Coaliţia să accepteze convenţia comercială legată cu Germania, fiindcă Regele a promis executarea convenţiei. 4. In cele interne guvernul eşit din sinul coaliţiei primeşte *mână liberă.*

Comitetul executiv al coaliţiei apoi, a stabilit următoarele contracondiţiuni, pe cari, cum ştim, contele Andrássy le-a dus la Viena şi le-a comunicat în scris Maiestăţii Sale:

1. Coaliţia primeşte puterea. 2. Coaliţia se ţine însà de cele cuprinse în adresa ei de astă earnă, la care adresă Maiestatea Sa va aveà să trimită dietei răspuns. 3. Coaliţia primeşte convenţia legată cu Germania, însă numai pentru o Ungarie independentă, cu tarifă vamală proprie. Cu Austria încă va legà Ungaria convenţie, pe baza comerciului liber. 4. Noul guvern va înfiinţa numai decât o bancă nouă naţională. 5. In chestiile militare rămân lucrurile în suspens, până se va pronunţà de nou „*naţiunea*“, cu ocaziunea alegerilor pe cari noul guvern le va face pe baza unei legi noue electorale, în care dreptul de alegere are să fie lărgit. 6. Noul guvern va face pe întreaga linie o desăvârşită *restitutio in integrum,* pe toţi funcţionarii suspendaţi îi va pune în oficiile avute, şi va stabilì cu parlamentul împreună în mod clar, în cari cazuri poate fi parlamentul prorogat ori disolvat?

Acestea ar fi fost contrapropositiunile coaliţiei. Cetindu-le, înţelege fiecine foarte uşor, că Coroana *nu putea* să le accepteze. O astfel de pace rămânea legată numai de azi pe mâne, pentrucă chestiile militare în curând şi-ar fi ridicat capul earăşi deasupra, pe când Coraana voeşte ca aceste chestii *să dispară pentru totdeauna* din politica maghiară, ca neîndreptăţite. Lucru însă, pe care nici coaliţia nu-l poate face aşa uşor, dupăce tocmai pe chestiile acestea a pus „*naţiunea*“ în picioare, a organizat rezistenţa pasivă prin comitatele ungureşti, şi şi-a câştigat majoritatea parlamentară. De aceea, o spunem sincer, că pe calea aceasta Coroana nici nu va putea ajunge acolo unde doreşte să ajungă: *la pace şi linişte durabilă în ţeară* Pentru a se putea ajunge scopul acesta, trebue dată posibilitatea de a se forma un nou parlament ungar, cu alte grupări de partide, cu alte interese scoase deasupra, cu alte chestii puse la ordinea zilei, mult mai arzătoare decât chestiile militare. Alegeri nouă se cer deci, însă pe baza unei legi electorale *cu sufraj universal,* octroată din partea Coroanei, şi situaţia se schimbă în mod radical. Se poate, că acum şi la Viena, în direcţia aceasta se vor face combinaţiunile. Pentrucă altă cale de eşire din impas nu există!

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Chiar şi în cele curat teologice, moştenirea noastră a fost îmbogăţită în mod extraordinar, fiindcă noi avem întreaga moştenire a celor nouăsprezece veacuri trecute, cu începere dela apostoli până în zilele noastre. Fiecare generaţie, fiecare secol, şi-a adaus rodul muncei sale. Anumite adevăruri, pe cari cei vechi le aveau numai în sâmbure, au fost dezvoltate pe larg, şi au primit bogată lumină dela ramurile afine de ştiinţă, au dat schintei de lumini, pline de viaţă, sub loviturile criticei şi în flacăra luptelor purtate în contra ereziei şi a neştiinţei. Nu e exagerare deci, nu e cutezanţă, a repetà aceeace spune monsigniorul *Spalding*, că noi, ceice ne aflăm la începutul secolului XX, ştim: „cu mult mai multe decât învăţaţii din Alexandria, Capadochia, Antiochia, cari au pus fundamentele prime ale teologiei. Ştim mai multe decât sfântul Augustin şi sfântul Jeronim, mai multe decât toţi marii maestri ai şcolasticei din vechime. Ei nu ştiau aproape nimica din literatura creştină a secolului doilea şi al treilea, şi puţin din hebraică şi din grecă. Cunoştinţele lor din Aristotel, din filozofia acestuia, cu toate că ea formà baza edificiului lor, erau foarte imperfecte. Cei din vechime aparţin epocei de tinereţă a lumii, pecând noi, am devenit bătrâni în mijlocul întregei înţelepciuni şi ştiinţe, care ni-a fost dată din partea experienţei, scrutărilor, studiului, căderii şi învingerii secolilor trecuţi. Dar nu numai ştiinţa noastră întrece pe cea a înaintaşilor, a părinţilor noştri, ci chiar şi simţul istoric şi critic care lor le-a lipsit, e dezvoltat bine la noi. Şi împrejurarea aceasta face să avem o privire mai limpede asupra înţelesului şi conţinutului sfintelor scripturi, asupra dezvoltării şi a istoriei bisericeşti.“ Mai bine şi mai adevărat nu se poate spune lucrul. Şi fiindcă ni-se dă ocaziunea, nu fie cu supărare dacă mai fac şi o altă observare, care mie mi-se pare a fi tot aşa de importantă.

Am spus mai sus, că în ştiinţă şi cultură trebue să fim oamenii zilelor noastre, fireşte, amăsurat puterilor, de cari dispunem şi conform trebuinţelor societăţii, în care avem să ne împlinim misiunea. Dar aceasta nu e de ajuns. Dacă vrem să fim înţeleşi, trebue şi în formele scrierii şi ale vorbirii să fim oamenii zilelor şi ai societăţii noastre. A folosì în zilele noastre şi în societatea noastră limba vremurilor îndepărtate, forme învechite şi îngropate, termini scolastici, cari înainte de veacuri erau clari şi escelenţi, dar acum sunt scoşi din uz şi majoritatea cetitorilor şi ascultătorilor nu-i înţeleg; a scrie într'un stil greoiu, academic: însemnează a te izola de lumea, pe care voim a o lumina şi a o câştiga, însemnează a fi ascultat şi înţeles de puţinii, cari n'au trebuinţă să o facă aceasta, pentrucă aparţin clerului, ori au făcut studii serioase în ştiinţele ecleziastice.

Limba şi stilul se schimbă cu timpul, ca moda în îmbrăcăminte. Celce s'ar îmbrăca astăzi ca moşii noştri de acum o sută de ani, s'ar face de râs. Asemenea şi acela, care ar voì să scrie ori să vorbească ca în secolul XVI. Sfinţii Augustin şi Ambrozie, şi Ioan Crisostom, au vorbit şi au scris cum era obiceiul în secolul al patrulea în Mailand, Hippo şi Constantinopole. Sfântul Toma şi Bonaventura cum era obiceiul în veacul XIII. Pentru vremurile lor au fost oameni moderni prin eminenţă. Dar dacă ar trăì astăzi, ar trebuì să-şi schimbe stilul şi vorba . . . . . .

Să ne ferim deci de întrebuinţarea anumitelor forme cristalizate, escelente pentru alte vremuri, şi bune şi astăzi pentru noi, preoţii, dar pentru lumea modernă de nici o însemnătate, fiindcă cultura de astăzi nu le cunoaşte şi nu le respectă.

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

(Urmare).

Ear Marele Arhiereu, chemând la sine pe bărbatul ei, l-a întrebat dacă este adevărat ce spune femeia. Bărbatul i-a povestit din fir în păr tot ce a făcut şi cum s'a dat Diavolului cu zapis.

Atunci Sfântul l-a întrebat: „Voeşti u să te întorci earăşi la Domnul nostru sus Christos?

— „Voesc, Sfinte Părinte, dar nu pot, iindcă Diavolul are zapisul meu“.

— „Nu te mâhnì pentru aceasta, că zeu este iubitor de oameni şi primeşte pe eice se pocăesc. Crezi însă că te vei ântuì?“

— „Cred, Doamne, ajută necredinţei ele.“

Pocăinţa. Atunci luându-l Marele Va- e, l-a dus şi l-a închis în una din odăile sericii, poruncindu-i ca neîncetat să se ăge lui Dzeu. După trei zile, pe care ti- rul le-a petrecut în rugăciune, a venit la dânsul sfântul Vasile şi l-a întrebat cum se află.

— „In mare primejdie sunt Stăpîne, a răspuns tinărul. Nu mai pot răbda chiotul drăcesc, înfricoşările, săgetăturile şi bătăile dracilor, cari vin la mine, îmi arată zapisul şi mă ocăresc şi mă chinuesc minune mare“.

— „Nu te teme, fiiule, te vei mântuì, numai să nu-ţi perzi răbdarea, să nu slăbeşti în credinţă şi în nădejde“. Şi dându-i puţină hrană, l-a însemnat cu semnul sfintei cruci şi l-a îndemnat să stăruiască în rugăciune, apoi earăşi l-a închis în odaie.

După câteva zile Sfântul earăşi a cercetat pe acel tinăr şi l-a întrebat cum îi este. Tinărul i-a răspuns:

— „De departe aud chiotul şi îngrozirile diavolilor, ear pe ei nu-i văd.“ Ear Sfântul, dându-i puţină mâncare şi rugându-se pentru el, l-a închis de nou în odaie. După aceasta la 40 de zile earăşi l-a cercetat şi l-a întrebat: „ce mai faci, fiiule?“

— „Bine acum, Sfinte Părinte, pentru-că te-am văzut în vis luptându-te cu Satana pentru mine şi biruindu-l“.

Tinărul în biserică. Deci, făcând Sfântul rugăciune, l-a scos din închisoare şi l-a dus în odaia sa. Ear a doua zi a chemat tot clerul, pe călugări şi poporul, şi le-a zis:

— „Să preamărim, fraţilor, pe iubitorul de oameni Dzeu, pentrucă, eată pe oaia cea rătăcită voeşte să o iea pe umere şi să o aducă în biserica sa. Deci se cade să ne rugăm şi noi în noaptea aceasta bunătăţii lui.“

Şi s'a adunat poporul cu tot clerul în biserică şi toată noaptea au petrecut-o rugându-se pentru mântuirea celuice se pocăia. Ear făcându-se ziuă, Vasile s'a dus în odaia sa, a luat pe tinăr de mână şi l-a dus în biserică, psalmi de laudă cântând.

Sf. Vasile în luptă cu Satana. Şi eată, Diavolul fără de ruşine, cu toată puterea lui a năvălit nevăzut în biserică, vrând să răpească pe cel pocăit din mânile Sfântului. Tinărul simţind puterea Satanei, a început a striga: „Sfinte al lui Dumnezeu, ajută-mi, nu mă lăsa!“

Diavolul însă tot mai cu îndrăzneală tăbăria asupra tinărului şi-l trăgea după sine, ba în svircolirea lui şi pe Sf. Vasile îl sgăria.

Ear Sfântul, luând sf. cruce în mână şi întorcându-se cu ea spre Diavolul, i-a strigat: „Neruşinatule perzător de suflete omeneşti, începătorule al întunerecului şi al păcatului, nu-ţi ajunge perzarea ta, pe care ţi-ai făcut-o ţie şi celorce au fost cu tine? Nu încetezi a gonì această zidire a Dzeului meu?“

— „Mă nedreptăţeşti, Vasile“, a răspuns Diavolul, în auzul celor de faţă.

— „Să te certe pe tine Domnul, Diavole“.

— „Mă nedreptăţeşti, Vasile, că nu eu am mers la dânsul, ci el a venit la mine şi s'a lăpădat de Christos al tău, dându-mi zapis, pe care-l am în mânile mele şi la judecată îl voiu aduce înaintea judecătorului obştesc“.

— „Bine este cuvântat Domnul Dzeul meu, că nu va înceta poporul a-şi ridica mânile în rugăciune până nu vei da zapisul!“

Zapisul rupt şi ars. Şi întorcându-se către popor, a strigat Sfântul: „înălţaţi mânile voastre şi strigaţi; Doamne milueşte!“

Ear poporul ridicând spre cer mânile, multă vreme a stat aşa strigând cu lacrămi „Doamne milueşte“. Şi eată cum stetea aşa Sfântul cu sf. cruce ridicată şi tot poporul cu mânile ridicate şi se ruga, zapisul zboară prin văzduh şi văzut de tot poporul cade

Să nu ne îmbrăcăm adevărurile în forme învechite, cari celorce ne cetesc ori ne ascultă nu le spun nimica. Să le conzervăm numai ca mijloace sigure pentru stabilirea și conzervarea exactității și integrității învățăturilor creștine, întocmai cum păstrăm în cutii pietrile cele scumpe, ear laicului să i-le comunicăm în limba, pe care el o înțelege!...

Incă ceva mi-se pare a fi de necesitate să vă recomand. Pătura cultă, care a rupt-o cu credința, al cărei cap e plin de prejudiții față de biserică, nu prea umblă la biserică. Ori și dacă umblă, nu e sigur, că ascultând o predică adresată poporului, și-ar îndreptà cumva ideile greșite, apucând pe calea adevărului. Studii serioase religioase nu vor face acești inteligenți, pentruca să iase din pânzăturile rătăcirilor, în cari din nenorocire stau învăliți. La așaceva nu se gândesc ei. Să nu se afle deci mijloc și cale pentru a altoì și în ei adevărurile? Să-i lăsăm pe ei în grija sorții?

Eu cred, că cel mai apropiat și mai eficace mijloc pentru a face să străbată lumina și în sufletul lor, este acela, de a intra cu ei în conversații prietinești, în afară de biserică. Ne am puteà apropià, preoți și laici, pe cale confidențială de astfel de suflete străine de biserică (și vai, multe mai sunt!) pentru a le abate la calea cea dreaptă. Dar în conversații de natura aceasta să nu facem pe dăscălitorul, pentrucă aceasta ofenzează și atinge ambiția celor ce se țin învățați. Conversația trebue să fie făcută interesantă, să decurgă în dialoguri, cari potențează tot mai mult atențiunea, cu un cuvânt, să fie un interesant schimb de idei, ori, dacă pot să zic așa, un războiu spiritual.

Tot ce e artă și convenție, are să rămână la o parte, și atinse au să fie numai punctele cari duc spre inimă. Argumentul trebue combătut cu contraargument, nedumeririle au să fie resfirate, fie care întrebare trebue să fie acoperită cu răspuns corect, clar și scurt. Ar fi de mare favor, dacă în convenirile sociale de astăzi, în cari discuția e purtată mai numai pe teme politice, ori pe teme de scandal, s'ar pune în discuție teme serioase bisericești, iar persoanele chemate, preoții, ori chiar și laicii pricepuți, și-ar da din toate puterile silința de a lăți în mod plăcut și elegant lumina adevărului, ca să resfire de pe spiritele oamenilor ceața multelor rătăciri. Aceea ce ar fi cu neputință într'o conferență publică științifică, s'ar putea face cu ușurință pe calea conversațiunei amicale, căci pe calea aceasta putem urmări rătăcirea în toate înodăturile ei și în toate unghiurile de ascundere, pentru a o scoate afară, ceea ce într'o conferență publică nu se poate face. Tot așa cum vorbirile private și publice sunt mijloace eficace pentru lățirea rătăcirilor, pot ele să fie și mijloace escelente pentru împedecarea inficierii și pentru pregătirea spiritelor, ca să primească și recunoască adevărurile.

In veacurile prime, în zilele de groaznică perzecuțiune, creștinizmul s'a afirmat și lățit numai pe calea aceasta, și încet și pe nesimțite a străbătut prin întreaga societate păgână. De ce n'ar putea, preoți și laici, înzestrați cu suficiente științe sacre și profane, se esercieze în cercul cunoscuților și amicilor lor acest apostolat pacinic și modest, când știu, că anumite persoane din anumite clase au întors spatele religiunei și nu calcă nici odată pragul bisericei? Numai voință li se cere, alta nimica.

De multe ori ajunge o observație, un răspuns potrivit, o aluziune, o espunere isteață a adevărului, pentruca în anumite spirite să se deștepte dorința de a cunoaște aceea ce până aci a fost ignorat din partea lor, pentruca în ele să se deștepte buna aducere aminte și mustrarea de conștiență, făcându-le să apuce pe drumul Damascului. Acestea sunt seminte, cari s'ar puteà numì perdute, dar cari la timp potrivit totuși vor încolțì și vor da roade. Eu cunosc astfel de suflete, cari prin ușorul mijloc al conversației amicale au fost redobândite pe seama credinței.

Lângă cuvântul prietinesc și elegant, purtat în conversațiune, am să pun lectura de cărți folositoare, cari trebue să corespundă totdeauna gradului de cultură, aplicațiunilor și trebuințelor singuraticului, și nu va fi cu greutate, dacă în conversație însași să accentuează, care e gradul de cultură, aplicarea și trebuința respectivului, și prin urmare care e pentru el lectura potrivită. Cetirea cărților și revistelor astfel alese poate să perfecționeze opera de convertire, începută pe calea conversațiunei. (Va urma).

NOUTĂȚI.

Prea multe școale. „*Revista Bistriții*“ scrie, că ministrul școalelor a trimis cârmuirii fondului școlastic din districtul Năsăudului o scrisoare, în care zice: „Ai prea mari greutăți cu atâtea școale, ușurează-te și desființează din ele“. Cari sunt aceste instituții culturale? Gimnaziul din Năsăud, apoi 3 școale elementare câte cu 4 clase. Și să se desființeze și din acestea? De ce? Nu cumva pentrucă sunt românești?

*

Himen. Paraschiva *Suciu* și Nicolae *Ivan*, înv., își serbează cununia relig. în 29 Ianuarie st. v. în bis. gr. ort. din Dobârca.

*

Distincție. Dl M. *Vlădescu*, ministrul român al instrucției publice, titularul catedrei de botanică dela facultatea de științe din București, a fost ales de către societatea de botanică din Edinburg cu unanimitate membru corespondent.

*

Averile din Moldova. In Moldova dintre 1083 arendași, 542 sunt Români, 399 Ovrei, 124 streini și 18 Români asociați cu Ovreii. Dintre 1·023·291 hectare arendate în Moldova, 400·390 sunt cultivate de Români, 466 288 sunt ținute de Ovrei, 130·830 hectare de streini, și 25 693 sunt ținute în arendă de Români uniți cu Ovrei.

*

Moștenitorul de tron turcesc paralizat Telegrame din Constantinopole spun, că moștenitorul de tron, Mohamed Resad, care e de 62 de ani, e paralizat, și că starea lui e îngrijitoare.

*

Din România. Ministerul de instrucție din România a decis să se scrie un studiu despre literatura populară. In acest scop s'a trimis tuturor învățătorilor circulare, prin cari li se cere să răspundă: *a*) Care este cântecul cel mai nou, pe care îl cântă acum poporul și lăutarii în localitate? *b*) Cine a adus, sau de cine a fost făcut cântecul? — Intrebările acestea răspund numai la un lucru. Ce e esențial la un studiu asupra literaturii populare e cu totul altceva. Ai crede că e vorba despre o glumă la adresa ministerului de culte!

*

Nou roman de Tolstoi. Știri din Petersburg spun, că Tolstoi, renumitul scriitor rus, a isprăvit un nou roman: „*Zidirea turnului*“. Subiectul l'a scos din stările actuale ale Rusiei, cari se aseamănă cu zidirea turnului babilonic.

*

Naufragiu pe Elba. Pe cursul inferior al rîului Elba s'a ciocnit vasul englez *City of Berlin* cu un vas german din Hamburg, și acesta s'a și scufundat în scurtă vreme. Din personal a scăpat numai doi inși.

*

Producțiune școlară. Corpul învățătoresc din Gurarâului invită la producțiunea școlară, ce o va aranja în 30/I a. c. st. v. (3 sfinți. Hramul școalei), în sala festivă a școalei gr. or. Inceputul la 7 ore seara. Invitări speciale nu se fac. Programa: „Moartea vitează“, de I. Stefănescu, „Dunărea și Oltul“, poezie de G. Coșbuc, „Hai să tragem hora mare“, de T. Gheorghescu, „Earna pe uliță“, poezie de G. Coșbuc, „Salutare dragă vară“, de Iul. Crișan, „Trialog“ (despre școală), „Poutpouri“, de Iul. Crișan, și „Geloșii“, comedie într'un act de „Moșul“. Prețul de întrare la bunăvoință. După producțiune joc.

*

Aviz. „Producțiunea școlară împreunată cu joc“, ce aveà s'o aranjeze corpul didactic din Reșinar a doua zi de Crăciun — se va ținea Joi 2/15 Februarie a. c., la care se invită toți binevoitorii școalei. Invitări speciale nu se fac.

*

Al 80-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit zilele acestea ajutoriul statutar după răposatul membru *Man Cioran*, fost măestru măcelar.

Acesta este cazul al 80-lea de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

*

Expoziție internațională de artă femenină la Marsilia. La 15 April a c. va aveà loc în Franța, la Marsilia, o expoziție internațională de artă femenină, pusă sub patronajul unui comitet, în frunte cu marele poet Fr. Mistral. Pentru participanții străini fiind acordată scutirea vămii, aceștia nu vor aveà să achite nici o taxă la frontieră.

*

Reîntorși la păgânizm. Populația districtului *Urzum* din Rusia, care n'a fost luminată de conducătorii ei spirituali să înțeleagă adevărul creștinizmului, s'a folosit de edictul privitor la libertatea religionară al Țarului și au înaintat rugare să li-se conceadă reîntoarcerea la păgânizm. Permisia acum li-s'a și dat.

*

Mulțămită. Neputând mulțămì în special tuturor rudeniilor, pretinilor și cunoscuților pentru condolențele primite din incidentul trist al încetării din vieață a mult iubitului și neuitatului meu soț, *Victor Grindean*, fost paroh în Iclandul-mare, rog pe toți, ca pe aceasta cale să primească din parte-mi sincerile mele mulțamite. In special îmi țin de o deosebită datorință a mulțămì tuturor onoraților domni preoți, cari n'au pregetat a venì, ca să dee ultimul onor prin participarea în mod activ la ceremonialul funebral. Dumnezeu să le răsplătească pentru jertfele și ostenelele aduse și să i ferească de astfel de lovituri familiare! *Iclandul-mare*, în 23 Ianuarie 1906. *Eli Grindean n. Hodoșiu*, preoteasă văduvă.

*

Protestare Deputatul francez Presenssè, prezidentul ligei pentru apărarea drepturilor omului, a adresat dlui Rouvier în numele acestei ligi o scrisoare de protestare contra condamnărei belgianului atentator la vieața Sultanului Joris la moarte de către tribunalul din Constantinopole. Această condamnare violează tratatul turco-belgian și este un nou și insolent atentat la drepturile puterilor europene, — zice dumnealui!

*

Atentatorul contra guvernatorului din Minsk. Din Petersburg se telegrafiază, că poliția din Minsk a prins pe atentatorul-ucigaș al guvernatorului, când eșià din biserică. Atentatorul este una dintre fetele generalului de artilerie Izmailovici. Cealaltă fată a generalului încă este deținută, fiind bănuită.

*

Omor. In Rusova-nouă un țăran, Ioan Lungu, trecut cu nevastă cu tot la secta *pocăiților*, a ucis pe unchiul său Sofronie Lungu cu securea. Cauza: unchiul avea de gând să-și mustre nepotul pentrucă și-a părăsit, religia. Complice a fost și un membru al antistiei comunale Ucigașul și a anunțat crima și a fost deținut.

înaintea Marelui Vasile. Și luând marele Arhiereu zapisul cu bucurie, a dat mulțămită lui Dzeu. Apoi înaintea tuturor celorce se aflau în biserică, a zis tinărului pocăit: „Cunoști tu, frate, zapisul acesta?“

— „Cunosc, Sfinte al lui Dzeu, că eu însumi l-am scris, cu chiar mâna mea“.

Ear Marele Vasile îndată a rupt zapisul înaintea tuturor și l-a ars, eară pe tinăr l-a împărtășit cu dzeeștile taine și l-a dat femeii sale.

4. **Aflarea și vindecarea unui lepros.** *Preotul Anastasie.* Intr'un sat era un preot cu numele *Anastasie.* Acesta de 40 de ani viețuia în feciorie cu nevastă-sa *Teognia*, pe care lumea o credea că este stearpă. La acest preot s'a dus odată sfântul Vasile. Și, mergând cu dânsul în biserică, după porunca Sfântului a slugit Anastasie. Ear când slugia Anastasie, în vremea înălțării înfricoșatelor taine, Sfântul Vasile împreună cu mulțimea, care era în biserică, a văzut pe Duhul sfânt în chip de foc pogorându-se și încunjurând pe Anastasie.

Ear după săvârșirea dzeeștii slujbe, preotul a pus masă Sfântului Vasile și clerului lui. Și stând la masă Arhiereul a întrebat pe Anastasie: „Cum trăești și de unde-ți ai comoara?

— „Eu, Sfinte Părinte, om păcătos sunt. Am două părechi de boi, cu cari muncesc, ajutat de slugă și de femeea mea“.

— Pe Teognia să o numești mai bine *soră*, precum îți și este; să-mi spui însă binefacerile tale.

— Eu nimic bine n'am făcut pe pământ.

— Să ne sculăm dar, și să mergem împreună.

Comoara Preotului. Și sculându-se au mers la un bordeiu, și a zis Vasile să deschidă ușa bordeiului.

— „Nu, Sfinte al lui Dzeu, a răspuns Anastasie, să nu voești a intra, că n'am acolo decât cele trebuincioase pentru casă“.

— „Éu pentru aceste trebuincioase am venit.“

Și, zăbovind preotul cu deschisul, Sfântul a deschis ușa cu cuvântul și intrând înlăuntru a aflat acolo un om foarte stricat de lepră, așa de stricat, că-i putreziseră și-i căzuseră mai multe mădulare trupești. Despre acest nenorocit nu știa nimenea afară de Preotul și de Teognia, cari îl îngrijau. Deci a zis sf. Vasile către preot: „Pentruce ai voit să tăinuești de mine aceastà comoară a ta?“

„— M'am temut să nu greșesc cumva cu vreun cuvânt în fața Sfinției tale.“

„— Bună nevoință alegi, ci să mă lași pe mine întru această noapte să-l îngrijesc, ca și eu să fiu părtaș de răsplata ta.“

Vindecarea. Deci a rămas Preafericitul Vasile singur în acea noapte cu leprosul, și închizându-se înlăuntru, toată noaptea a petrecut-o în rugăciune, ear dimineața l-a scos întreg și sănătos pe celce bolia de lepră.

5. **Graiul în limbă străină.** *Stâlp de foc.* Pe acea vreme petrecea în pustie Cuviosul *Efrem Sirul.* Acest Cuvios auzise multe despre sf. Vasile și mult doria să-l vadă. Odată în vis a văzut un stâlp de foc, al cărui cap ajungea până la cer și un glas de sus i-a zis: „Efreme, așa este Vasile, ca acest stâlp de foc!“ Și, deșteptându-se Cuviosul, ardea de dorința să-l cunoască pe Vasile din vedere. Deci, fiindcă el nu știa elinește, și-a luat cu sine un tălmaciu și a mers în Cesareea Capadochiei la praznicul Arătării Domnului. Intrând de vreme în biserică, a așteptat să vadă venirea lui Vasile. Când l-a văzut că vine îmbrăcat în haine strălucite de liturgie, s'a întors către tălmaciul seu și i-a zis: „Mi-se pare, frate, că înzadar ne-am ostenit, pentrucă acesta nu este așa, cum l-am văzut eu. Noi suferind de greutatea și de zăduful zilii nimic n'am sporit, ear acesta fiind întru atâta slavă și cinste să fie stâlp de foc!? Mă mir!“

Chemarea. Și cum stetea Efrem Cuviosul într'un colț la o parte așa nedumerit, marele Vasile a chemat la sine în altar pe arhidiaconul și i-a zis: „Mergi la ușa bisericii dinspre apus și vei afla acolo un călugăr în unghiul bisericii stând cu un altul mic de stat și zi-i: „Vino în altar, că te cheamă arhiepiscopul“. Și mergând arhidiaconul și spunându-i prin tălmaciu, Efrem i-a zis: „Ai greșit, frate, pentrucă noi suntem străini și nu ne cunoaște arhiepiscopul.“

Limba de foc. În vremea în care a plecat arhidiaconul să-i spună lui Vasile răspunsul ce i-a dat Efrem, arhiepiscopul a început să învețe pe popor. Și cum învăța el, Cuviosul Efrem a văzut eșind din gura lui Vasile o limbă de foc.

Dupăce a isprăvit cuvântul de învățătură și a auzit răspunsul lui Efrem, sf. Vasile a zis de nou arhidiaconului: „Du-te și spune călugărului aceluia străin: „Domnule Efreme vino și intră în sfântul altar, că te cheamă arhiepiscopul“. Și mergând arhidiaconul a spus lui Efrem cum i-a poruncit Vasile. Și, mirându-se de aceasta Cuviosul Efrem, a proslăvit pe Dzeu, și făcând metanie a zis: „Cu adevărat mare este Vasile, cu adevărat stâlp de foc este Vasile; cu adevărat Duhul sfânt grăește prin gura lui Vasile“. Apoi a rugat pe arhidiacon să vestească pe Sfântul, că după sfânta slujbă va venì să i-se închine și să-l sărute.

Ear după săvârșirea sfintei slujbe, Cuviosul s'a dus la Vasile și i-s'a închinat Ear sfântul Vasile sărutându-l l-a oprit la sine și multe de cele dzeești vorbind împreună au stat la masă și s'au ospătat.

(Va urma).

PARTEA LITERARĂ.

Constatări şi propuneri.

Cu gândul de a scrie ceva despre anul literar 1905 în gazetele noastre, am cetit încă odată foiletoanele celor mai multe şi mai răspândite dintre ele, şi am ajuns la convingerea, că decât să dau un repertoriu bibliografic ca cel pe care 'l aduce an de an „Transilvania“ Asociaţiei noastre, sau să perd timpul cetitorilor cu înşirarea şi apreţiarea multor fleacuri stricăcioase sau nestricăcioase, este mai cu folos să stăruesc puţin asupra direcţiei generale a literaturei din foile noastre, şi pe urmă se spun, cum ar trebui conduse „foiţele“ lor.

Pentru a nu fi învinuit însă că afirmaţia de mai sus e fără temei, vreau să aduc câteva exemple elocvente, fără nume de autori, cari n'au vină când se află cineva să le publice îngăimările.

Acum 40 de ani dl T. Maiorescu arăta „într'o critică de poezii rele“, cum să nu se scrie poezia, şi citase modele din creaţiile „copiilor nevîrstnici“. Intre aceste modele sunt strofe întru nimic mai pe jos decât următoarea:

In zadar privesc la stele
Să văd chipul mult dorit,
Căci eu nu văd printre ele
Steluşoara ce-am iubit . . .

Urmează celelalte doue ipochimene ale banalei treimi: filomela (care e păcat că nu poate primi „forma de decadenţă limbistică“: diminutivarea) şi floricelele. (V. Tribuna din 1905, nr. 163).

Alt exemplu. O doamnă sau dşoară varsă neşte „lacrămi“ *fără rime* (Aceeaşi, nr. 196—7):

Pe când florile primăvara împodobesc livada
Rupându-le cu sărutări, *udândule*
Cu lacrimi, toate, toate numai lui le-aş da!

Aceasta este numai o dorinţă, şi deoarece nu se implineşte:

. . . Rozele *inimi-mi* . . . n'au loc de cât în mormânt!

Dar bun e Dumnezeu şi va înlătura o astfel de nenorocire, ear' poeta va zice pe viitor *rimelor* de astăzi *ritmi*.

Sau' iată alt autor, acesta fecund. Scrie poezii, scrie proză, scrie poezii în proză (fără a ajunge înălţimile din proza poeziilor sale), scrie aforizme: „Luna şi femeea sunt una: amândouă revarsă farmece noaptea“ (Drapelul din 1905 nr. 84). Uitam dările de seamă şi traducerile. Vorba sa: „are atâtea *feţi*“ (adecă feţe)! Dupăce a scăpat bun teafăr din bulhacul „pesimizmului“, cu „carnetul“ plin, a mers pe câmpul de luptă. Aici a dat de lucruri curioase şi fioroase: Mihai Viteazul prinde pe Turci de gât, li-se recomandă şi apoi le zbiară: Daţi-mi işlicul! (Tribuna nr. 189). Sătul de atari privelişti, îşi mângăie „înger-îngerelul“ cu vre-o „poveste simbolică“, ear azi rătăceşte pe tărîmurile „poeziei fantastice“, de unde cine ştie ce ne va aduce . . . poate volumul!

In sfârşit alţii au renunţat de a „intreprinde la voiajuri“ şi s'au perdut în ochii iubitelor, până când au ajuns să li se pară atâţia ochi — unul singur, şi mare:

Şi tot ochii, — ochii eară,
Bate-i-ar ispita lor.
Tot *ei* te *desface* eară
Şi te 'ncurcă ear, când vor!
Tribuna nr. 70.

Cred că ajunge, ca să se convingă ori-cine despre netrebnicia unei astfel de literaturi, care se poate ilustra cu exemple şi mai bălţate. Până şi poezia populară a fost coborâtă la rolul de umplătură, când e lipsă de material, în formă de scrisoare, cu răspuns în vr'un număr viitor (Libertatea din 1905, nr. 23 şi 25).

Importanţa, care i-se da folklorului în urmă cu ani de zile, rămâne ca noi tinerii să n'o cunoaştem. Numai rar cetim în foile de azi câte o doină, şi mai rar câte o baladă, cu toată naturalitatea şi spontaneitatea lor puternică.

Colo 'n sus în sus la oi
Moşneag cânta din cimpoi,
Şi cânta
Şi fluera
Şi lacrămi
Vale vărsa
Şi cânta şi blăstăma
Şi la codri se uita,
Se uita
Din graiu grăia . . .
(Tribuna nr. 19].

Ori jăluirea ciobanului în contra străinilor, cari

I-au luat păn' şi şuştarul
Şi lăsatu-i-au amarul,
I-au luat până şi sarea
Şi i-au lăsat supărarea . .

Sătenilor li-se trimet azi, în loc de „ale lui dintru ale lui“, pastele cu figuri din mitologia greco-romană, şi cu gazele:

Orcanul s'opreşte şi ploaea 'ncetează,
Din ceruri răsare Apollo cel falnic,
Pe plaiu vânătorul gazele vânează,
Pe lunci copilaşii se joacă zburdalnic.
(Răvaşul din 1905, nr. 7.)

Astfel a fost poezia gazetelor (ciudată apropiere de cuvinte) în anul trecut. In potopul acesta de nimicuri câte un cântec al dlui Z. *Bârsan*, şi puţinele reproduceri bune din reviste, se perd fără urmă.

Nici cu proza n'am fost mai fericiţi. Dacă n'ar fi povestirile dlor Z. *Bârsan*, R. *Cioflec* şi una — două de I. *Agârbiceanu*, nu s'ar însemna nimic nici în nuvelistică. Ici colea vre-o schiţă cu limba bună, dar' fără alte calităţi, şi încolo începuturi incolore, sau spirit ofelit. Bazme n'am găsit nici unul, afară de „Voinicul Luceafăr“ din Renaşterea, către sfârşitul anului. (Trebue să mărturisesc, că Foaia poporului n'am cercetat'o, ceea-ce nu slăbeşte constatările de mai sus, fiindcă şi redactarea acesteea lasă mult de dorit). Foarte mic e şi numărul articolelor, cari studiază credinţele, datinile şi felul de traiu al ţărănimei (v. d. e. Drapelul nr. 2).

Mai sunt apoi câteva note de drum. Dintre toate, câte un strop de vioiciune au ale lui *Sfinx* (De pe drum, în Tribuna), ear' folositoare cu adevărat sunt „Impresiile din călătoria mea prin România“ de dl Teodor *Filipescu* (Tribuna), cu observaţii juste şi spuse verde, cinstit.

Cu acestea am ajuns la singura parte care a avut darul să atragă de mai de multeori atenţia şi a celor din România asupra ei: informaţia literară. Locul de frunte îl au cele vre'o treizeci de articolaşe ale dlui *Il. Chendi*, în Tribuna, cu multă orientare şi competenţă, deşi nu s'a ferit totdeauna de personalităţi, cum îşi propusese. Celelalte cronici literare s'au ocupat aproape numai de cărţile eşite în editura „Luceafărului“, şi sunt scrise de începători într'ale criticei, dar' toate cu multă dragoste, căldură, şi cu intenţii bune. Doar două articole s'au ocupat de curente, dând astfel publicului mare putinţa unei orientări mai sigure în noianul atâtor încercări reclamagii.

Acum traducerile. Mai întâiu nici aici nu se vede o orientare deplină sau o ţintă urmărită cu îndărătnicie. Autori din toate ţerile, de o însemnătate inegală. Numai „Gazeta Transilvaniei“ a fost mai stăruitoare în popularizarea literaturii ruseşti şi italiene, aducând nuvele din Cehov, Tolstoi, Gorkii şi Grazzia Deledda, cea cu scrisul dulce ca numele ei. Al doilea păcat al traducerilor e limba. Cel din urmă anonim sau pseudonim, care îndrugă câteva fraze nemţeşti ori franţuzeşti, vrea să traducă, şi nu-şi dă seama, că un Vlahuţă, un Coşbuc, un Goga încă traduc, atât e de mare lucru a traduce bine şi frumos. Dar a încerca să traduci din autori de valoare, fără să cunoşti nici limba noastră literară, nici graiul cinstit din satul sau ţinutul, în care te-ai născut, aceasta însemnează a răsfrânge şi schilodi într'un ciob pătat de oglindă un chip luminos şi mare. Mai rară e greşala traducerilor cu urmări nesfârşite, după chipul jurnalelor din România, cari nu folosesc nici-odată.

Acestea sunt constatările, cari se pot face fără frică de păcat, dureroase prin irosirea puterilor sufleteşti într'un an de zile. Pe când iată ce ar trebui să se facă cu partea literară a unui ziar.

Avem atâtea reviste bune, cari nu străbat de multeori nici în casa alor o mie de cetitori, şi cari ar fi bucuroase şi ele să ajungă mai adânc, mai departe. Deci foile noastre să dea reproduceri *mărturisite*, poezii şi nuvele din acestea.

Apar atâtea cărţi, a căror valoare e recunoscută din capul locului, şi totuşi rămân să se prăfuească în rafturile vre-unei librării. Gazetele noastre să stărueascǎ asupra lor, relevându-le importanţa şi să reproducă specimene caracteristice.

Foile populare, mai ales, să aibă colaboratori conştienţioşi pentru folklor şi studiarea lui, respective răspândirea acestei ştiinţe pe înţelesul tuturora.

Pentru traduceri să se angajeze autori recunoscuţi, cum a propus dl Ilarie *Chendi*, pentru traducerea de piese teatrale, şi deplin orientaţi, dacă nu în literatura europeană, ceeace e destul de rar, cel puţin în literatura noastră, în dezvoltarea ei istorică, cu influenţele mai însemnate.

Ear la redacţiile ziarelor să se cearnă materialul prin sita unei critice obiective şi competente. In cel mai mare grad trebue să aibă redactorii literari simţul răspunderii înaintea conştienţei lor şi înaintea publicului.

Şi atunci n'ar aveà a se plânge nici de lipsa cetitorilor, nici de neputinţa unei îndrumări mai grabnice pe căi dorite de toţi cei cu durere de inimă pentru neamul acesta. *Ion Paltin.*

Cărţi şi reviste.

Albina an. IX nr. 17 Din sumarul variat se desfac: dulceaţa unui cântec de *Coşbuc*, frumuseţea unor versuri din „Răvaşul flăcăilor din regimentul 26 Rovine către A. S. R. Principele Carol,“ scrise de sublocotenentul N. *Vulovici*, şi începutul unei povestiri a lui *Sadoveanu*: Moş-Alisandru Ciobanu. Pe urmă lucruri de agronomie, cronici, etc.

Apare în fiecare Duminecă, în Bucureşti, abonamentul anual de 8 coroane.

*

Luceafărul, anul al V-lea Nr. 2. Revista aceasta, a cărei înălţime artistică e fără păreche la noi Românii, şi care a reuşit — în Ungaria! — să între în anul al V-lea de ezistenţă, fără a cerşi pomana bogaţilor şi fără a face gol în punga redactorilor, ne convinge despre putinţa dezvoltării gustului de cetit la publicul nostru, dupăce ne-a încredinţat despre talentul şi priceperea celor ce o conduc: *Goga*, *Tăslăuan*, *şi Ciura*. Numărul 2 are coperta lucrată la societatea „Albina“ din Bucureşti, sub conducerea dnei *Eliza A. Marghiloman*, alcătuită din motive româneşti din România. Ilustraţiile sunt cele ale dlui *Smigelschi* din catedrala noastră: Is. Hs Pantocratorul, în culori, evangelişti şi cete îngereşti. Sumarul foarte ales: sfârşitul studiului despre pictura bisericească, al dlui Dr. *M. E. Cristea*; Inviere, poezie de dl *O. Goga*, în care găsim cu bucurie earăşi pe marele maestru din cele mai bune bucăţi, ce a scris; La oaste, de *C. Sandu-Aldea*; De n'ai fi fost, (poezie) de *Fatma;* Două iubiri, nuvelă de *I. Agârbiceanu*. La cronică scrie dl *O. C. Tăslăuanu* un curajos articol despre „grupările literare“ din România, în care desfăşoară motivele apariţiei mai multor reviste: Sămănătorul, şi duşmancele acestuia: Vieaţa nouă, Curentul nou, Vieaţa literară; pe urmă scrie despre revistele şi ziarele dela noi, apărute acum de curând, al căror rost îl vede şi dsa cum s'a pus în rubrica acestui ziar.

Recomandăm cu inzistenţă şi cu multă căldură cetitorilor noştri „*Luceafărul*“, mai ales acum, când a început să dea şi cronica cerută de atâtea ori. Apare în Budapesta, IV., strada Molnár, nr. 10. Abonamentul pe an 12 coroane, pe $^1/_2$ an 6 coroane.

*

Viaţa literară, revistă săptămânală, literară şi artistică, supt direcţia dlor: *Gh. Coşbuc* şi *I. Gorun*, an. I. nr. 4. Poezii de dni: Gh. Coşbuc, C. Pavelescu, G. Tutoveanu, C. Ardeleanu, Fatma, C. Lazzariny şi I. Minulescu; proză de dnii: I. G. Duca, despre artă şi politică, vrând să arete, că „politica trebue să cuprindă şi ea, întrânsa, măcar o licărire de artă“; de I. Gorun, Dr V. Crăssescu-Basarabeanu, V. Cioflec, P. Bruno, M. Sorel, Şt. Tuţescu, A. Ştefănescu şi Gh. Coşbuc. In „cronica literară“ dl Il. Chendi se ocupă de „un romantic“: Mircea Dimitriade, care şi a scos un volum de *opere dramatice*, dizordonat în formă şi în gândire. Singur subiectul place în scrisul acestui fantast, fiindcă „dela „Simziana şi Pepelea“ a lui Alexandri încoace nimeni nu ne-a mai plimbat pe Făt-Frumos înaintea ochilor noştri“. Afară de dl *Constantin Berar*, în feeria sa în trei tablouri: „Făt-Frumos în grădina sfintei Vineri“, eşită — dupăce apăruse mai întâi în „Sămănătorul“ — şi în broşură, la Suceava. — Urmează informaţiile literare, artistice şi bibliografia.

„Viaţa literară“ apare în Bucureşti, strada Sărindar nr 11, abonamentul anual 7 coroane. 1. *P.*

*

„Cartea de Aur“. **A apărut *în ediţie nouă* volumul prim din opul premiat de Academia Română „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian*, şi póte fi procurat, împreună cu vol. II. şi III., prin librăria arhidiecezană din Sibiiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broşat 10 coroane, legat în pânză 12 cor. La cerere se acordă şi înlesniri de plată.**

Posta redacţiei.

Cenade. Dacă voiţi ca aceea ce ne trimiteţi spre publicare, să fie publicat întocmai, aşa cum ni-o trimiteţi, trebue întâiu să o ştiţi compune astfel, ca *să se poată* publicà întocmai. Ce nu e scris corect şi bine, noi nu putem publicà, decât numai după facerea îndreptărilor; pentru ce Dvoastră ar trebuì să ne mulţămiţi, ear nu să vă supăraţi.

Uşor poate vedeà oricine,
că un medicament care furnisează organizmului puteri nouă face posibil acestuia să oprească boale ameninţătoare. Aceasta se poate ajunge prin Emulziunea lui Scott, care este un preparat plăcut la gust şi uşor de mistuit, din cea mai fină unsoare de peşte medicinală amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.
Untura de peşte medicinală promovează formaţiunea de carne robustă ear hipofosfiţii întăresc nervii şi potenţează forţa vitală.
Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott. Emulziunea lui Scott *se capătă în toate farmaciile.*
Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin
Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.
Preţul sticlei originale Cor. 2.50.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea
Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).
„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Szám 576 1906 polg. [32] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Szebenvármegyébe kebelezett Szászorbói község határ általános tagositásának elrendelése iránt Albu Miklós ottani birtokos kérvénye folytán a tárgyalást elrendelte s annak határnapjáúl **1906. évi márczius hó 20-ik napját délelötti 8 órakor** a szászorbói községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra ez összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1906 évi jánuárius hó 30 ik napján tartott üléséből.

Dr. Kemény elnök. **Glósz** jegyző.

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vànzare următoarele:

Asaltul redutei Grivița.
Dumbrava roșie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare și aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Grivița.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru și Ioan Asan ridică steagul liberării.
Grivița Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Pașa după căderea Plevnei.
Prețul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun și mare, 1 coroană.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitóre în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învĕțămêntului (Ediția a doua) .	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„	—·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu
păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Prețul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

[29] 3—3

Concurs

Incuviințând Preaveneratul Conzistor arhidiecezan cu rezoluțiunea dto 20 Decembre a. tr. instituirea unui post de **capelan**, în parohia noastră de clasa a treia **Seliște**, pe lângă parohul actual, pentru întregirea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt jumătate din toate venitele cuprinse în coala B pentru întregirea dotațiunii preoțești.

Competenții au să și trimită rugările lor instruate în înțelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului Zaraud și cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 14 Ianuarie 1906.

Vasiliu Damian
protoprezbiter.

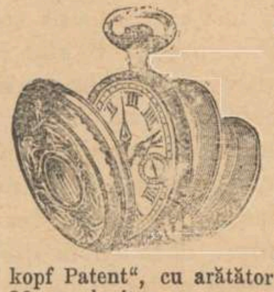

Cea mai mare
inventiune
a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat și garanție pe 3 ani. (Un lanț de orologiu elegant și 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 12—20

In cas de neconveniență banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER
Mare deposit de orológe și aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 și St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcționarilor de stat ces. reg.
Lista prețurilor dela orológe și aurării gratis și franco.
Agenți se caută.

Asemenea inserate sunt imitațiuni.

Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

O casă cu curte

se află de vânzare în **Ocna-Sibiiului**, lângă scăldătoare, fürdö-utca 146, unde se pot cere și informațiuni, la Magyar János. (34) 1—3

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, în deosebi pentru delăturarea pistruilor și pentru a aveà o coloare delicată a feții, un săpun mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui **Bergmann** (marca: doi băieși)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata,
în **farmacia „la urs“** (piața mică),
în farmacia **E. Rummler, Sibiiu.**
la **I. B. Misselbacher sen.** (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei și str. gușteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89 20—25
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner.**

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

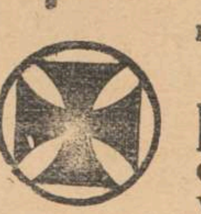

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire inventiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 183

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Cărți teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3—
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaș	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaș	3·50
Note și meditațiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș	12·—
Dicționar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt viețile sfinților de acelaș autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaș .	5—
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeșului și Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaș	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon Const. Nazarie	6·—
Viața Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiași, ambele vol.	9·—
Apologetica creștiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă și viața lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorgbian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paștilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broș.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere și esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕțături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărțile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărți ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu și Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinților apostolești, trad. de Iuliu Olariu . . .	1·50
Introducere în cărțile sfinte ale T. v. și N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credință și știință, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viața rĕposaților nostri și viața după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Șaguna, broș. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Șaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Șaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul așezămênt, de Dr. N. Nițulescu	1·50

A se procura de la

Librăria arhidiecesană

La **Librăria** Tipografiei **arhidiecezane** din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de toate zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rândueala Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicinele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicinele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Päschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Päschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 11 Sibiiu, Sâmbătă 28 Ianuarie (10 Februarie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Refuzul Coroanei.

Sibiiu, 9 Februarie n.

N'avem să le luăm în nume de rău domnilor din coaliţie, că acuma, dupăce nu le-a succes să bage Coroana în o încurcătură şi mai mare de cum e aceea în care se află, graţie înţelepciunii Monarhului, care nu le-a acceptat propunerile, vin şi se spală în faţa opiniunii publice, afirmând prin gazetele lor, că mai departe *nu puteau* merge în concesiuni, fiindcă aceea ce cer dela Coroană, sunt *în drept* să cea[illegible]! In sfîrşit, fiecare om, când se bagă într'un proces, o face aceasta în plină convingere, că se află în dreptul său. Şi tot călăreşte mereu pe dreptul său, până nu vine judecătoria competentă să-l convingă prin sentenţă despre contrarul. De ce să nu facă deci şi coaliţia tot aşa?

Pot însă să tot scrie ziarele coaliţiei, că pretensiune mai naturală şi mai legală nu există decât cea ridicată din partea coaliţiei cu privire la chestiile militare, şi că mai mare nedreptate nu s'a făcut nimănui decât coaliţiei atunci, când Maiestatea Sa nu i a acceptat *„modestele“* propuneri de pace, pentrucă adevărul şi dreptatea nu e pe partea coaliţiei. Dacă ar exista vre-o judecătorie oare-care şi pentru procese de natura aceasta, ivite între majorităţi parlamentare şi domnitori, sigur că în cazul de faţă şi sentenţa judecătorească n'ar suna altfel, decât în favorul coaliţiei.

Antâiu de toate coaliţia nici n'a făcut nici o concesiune Coroanei, ci chiar din contră, a întins coarda şi mai tare, cerând ca chestia să fie supusă judecăţii *„naţiunei“*, cu ocaziunea proximelor alegeri, pe cari coaliţia se le facă, aşa cum ea va şti şi va voi să le facă.

Dar' prerogativele Coroanei nu se discută; cu atât mai puţin să supun judecăţii cetăţenilor din Dobriţin ori Kecskemét! Pentrucă dacă ar fi aşa, atunci s'ar puteà supune judecăţii *„naţiunii“* şi chestia, dacă *„naţiunea“* mai voeşte se rămână sub domnia casei habsburgice, ori apoi îşi alege alt domnitor?!

Fapt e de altă parte, că nici Coroana n'a făcut concesiuni coaliţiei. Dar' Coroana nici nu puteà să facă. Coroana se află în dreptul ei cu privire la dispunerea asupra armatei, şi dreptul acesta îl are dela „naţiune“. L'a primit atunci când a legat învoială cu „naţiunea“, la anul 1867, şi e trecut în legile ţerii. Maiestatea Sa pe învoiala aceasta a pus jurământul şi a fost încoronat ca rege al Ungariei. Am înţelege deci, dacă politica maghiară ar zice, că dupăce s'a convins „naţiunea“, că învoeala legată la 1867 nu e favorabilă pentru ea, doreşte să lege altă învoială nouă cu Coroana, în înţelesul, ca armata recrutată din Ungaria să fie maghiară, cu privire la instruare, administrare şi conducere. Dar' a scoate un drept neexistent, de a fi comandată ungureşte armata recrutată din Ungaria, din o lege existentă, articolul XIÎ §-ul 11 din anul 1867, în care dreptul de a stabilì limba de comandă pe seama armatei *e rezervat Coroanei*: asta e ce nu putem înţelege! Şi nu va înţelege nimeni, nici dupăce dl Kossuth îşi va face turneul prin Europa, — după cum se spune că-l va face, — pentru a lumina pe cei neînţelegători despre drepturile „naţiunei“, pentrucă nicăiri în lume nu e altcum decât tot aşa ca la noi: Domnitoriul e singurul stăpân peste armată, nimeni altul!

A fost deci corectă procedura Coroanei, când bazată pe contract legat în toată forma cu Maghiarii, nu a acceptat propunerile coaliţiei, ci a rămas pe lângă drepturile ei, pe cari nu i le trage nimeni la îndoială dintre ceice nu fac parte din coaliţie. Şi opiniunea publică din străinătate, pe lângă toate turneurile ce voeşte Kossuth fiiul să le facă în străinătate, imitând în privinţa aceasta pe Kossuth tatăl, încă are să rămână neclintită pe partea Coroanei, pentrucă *pe partea ei e dreptatea.*

Acte istorice.

Comitetul esecutiv al coaliţiei, pentru a se justifica în faţa *„naţiunei“* şi a'i arătà, că nu s'a abătut nici de cum dela punctul de vedere de mai nainte în chestiile militare, a dat publicităţii documentele referitoare la tratările de pace purtate între coaliţie şi Coroană. Sunt acte însemnate acestea, de cari va fi cândva mare trebuinţă, de aceea le publicăm şi noi, după cum urmează.

Solia Regelui, trimisă coaliţiei prin contele *Andrássy*, a fost de acest cuprins *autentic*:

„Regele a provocat coaliţiunea să formeze guvernul pe baza programului militar propus de comisiunea de 9 şi primit de Maj. Sa.

A declarat Maj. Sa, că *în chestiunea limbei nu face nici o concesiune. Işi va stabilì propria sa emblemă, pe care vor purta o instituţiunile comune.*

Nu face obiecţie contra valorării corăspunzătoare a limbii maghiare în procedura penală militară.

In chestiunea economică a accentuat, că *doreşte primirea noului tarif vamal şi a convenţiunilor încheiate deja cu străinătatea*“.

La această solie comitetul coaliţiei a dat răspunsul următor, pe care l'a înmânat contele Andrássy Majestăţii Sale:

„Comitetul diriguitor al partidelor majorităţii parlamentare aliate, nu află baza indicată de Majestatea Sa potrivită pentru a fi posibil a se întemeià pe ea o guvernare statornică şi cu succes şi o pace parlamentară statornică. *Nu poate primì mai ales ca soluţiune a chestiunei militare, celece conţine în privinţa aceasta solia regească.* După convingerea neclătinată a comitetului diriguitor, guvernare statornică şi pace parlamentară durabilă se poate obţineà numai pe baza întregului program creat de coaliţie şi indicat în adresă, de sine înţeles, că fiecare partid din coaliţiune îşi menţine, pe lângă aceasta, propriul program.

Prin urmare, *comitetul dirigent menţine în toată extenziunea lui acest program de acţiune.* Având în vedere însă situaţia gravă a ţerii, şi cu conziderare la provocarea expresă a Majestăţii Sale adresată nouă, partidele aliate sunt gata a propune astfel de stipulaţiuni prealabile, pe baza cărora coaliţia, *fără a renunţà la principiile ei*, poate să ià asupă-şi guvernul, şi pentru a puteà restabilì funcţionarea regulată a factorilor constituţionali, să pregătească pe bază naţională învoiala între ei„.

Stipulaţiunile acestea nu se unesc în principiu cu punctul de vedere al Majestăţii Sale, dar ţin seamă de acesta din punct de vedere practic, şi faţă cu aceasta pun ca condiţie, ca Majestatea Sa să nu pretindă dela coaliţie negarea punctului său de vedere principiar, ceeace coaliţia în nici o împrejurare n'ar face, nu numai din conziderare la cinstea sa politică, ci mai vârtos din conziderare la inviolabilitatea constituţiei parlamentare, — deci să autoriseze (Maj. Sa) guvernul a declarà, că menţine în toată extenziunea acest punct de vedere principiar.

Partea economică a programului de acţiune al coaliţiunei, contra căruia, după repeţitele declaraţiuni ale Maj. Sale, n'a avut (monarhul) obiecţiuni principiare, adecă independenţa economică a Ungariei în forma şi extenziunea ce o permite formaţiunea economică politică europeană, să se realiseze de fapt.

Deci:

Nu încheiem alianţă vamală cu Austria, ci suntem gata a încheia cu ea convenţiune comercială, pe baza liberei circulaţiuni reciproce, pe timpul expirării convenţiunei germane.

Tariful vamal autonom îl vom înarticula în lege, dar' nu ca tarif vamal austro-ungar, ci ca tarif vamal maghiar. Convenţiile noastre cu statele străine însă, deşi cu conţinut identic, le vom încheia independent, şi de câteori textul oficial nu va fi cel francez, *cu text autentic maghiar.* Vom mijloci tot în forma aceasta şi ratificarea convenţiunilor comerciale încheiate deja.

Vom lua grabnic în lucrare regularea valutei şi *înfiinţarea băncii maghiare de sine stătătoare*; pe cea dintâiu neamânat, ear' pe cea din urmă o vom realiza în timpul cel mai scurt, ce ni-'l îngădue legea existentă.

Menţinem expres şi partea militară a programului coaliţiunei. Guvernul ce se va

---

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

(Urmare).

Rugămintea lui Efrem. Graiul elinesc. Şi ot vorbind ei prin tălmaciu, mai pe urmă uviosul i-a zis Marelui Vasile: „Părinte reas[illegible]ţite, un mare dar voesc să cer dela ne, rogu-te să mă asculţi“.

— „Spune, rogu-te, a răspuns Sfânl, spune-mi ce-ţi trebueşte, că mult îţi nt eu dator pentru osteneala ta şi penu cinstea, ce mi-ai făcut, cercetându-mă!“

— „Ştiu, Sfinte Părinte, că toate câte i cere dela Dzeu, îţi va da. Deci bineeşte a te ruga bunătăţii lui ca să-mi dea grăesc elineşte“.

— „Mai pe sus de puterea mea îţi este rerea; ci de vreme ce cu bună nădejde ri, să mergem cinstite Părinte şi povătorule al pustiei, să mergem în biserică să ne rugăm Domnuluì, carele puternic e să asculte rugăciunea ta.“ Şi mergând făcut rugăciune vreme îndelungată; apoi zis [illegible]. Vasile: „Pentruce domnule Efreme, primeşti sfinţirea de preot“?

— „Pentrucă păcătos sunt, Stăpâne!“

— „O, măcar de aş aveà eu păcatele tale. Să facem însă rugăciune“.

Şi îngenunchind ei, sf. Vasile şi-a pus mânile pe capul Cuviosului şi a rostit cu mare glas rugăciunea de hirotonire diaconească. Apoi a zis cătră Cuviosul: „Porunceşte acum, ca să ne sculăm“.

Şi s'a limpezit limba lui Efrem, şi a zis în limba elinească: „Mântueşte, milueşte, ridică-ne şi ne păzeşte pe noi, Dzeule, cu darul tău“. Cuviosului Efrem i-se împlinise cererea: el primise darul de a ştì să vorbească elineşte. Şi sculându-se ei dela pământ, au proslăvit pe Dzeu pentru harul său.

6. Deschiderea prin rugăciune a bisericii încuiate şi pecetluite. *Răpirea bisericii.* Impăratul Valent, trecând prin Niceea, cu puterea a luat biserica drept credincioşilor din acea cetate şi a dat-o Arienilor, fiind şi el însuşi arian. Rămânând acum dreptcredincioşii fără biserică, se găsiau în mare măhnire şi strâmtorare. Intr'aceea a venit pe acolo sfântul Marele Vasile, şi auzind dela dânşii ce li-s'a întâmplat, fără zăbavă a alergat la Constantinopole, unde se găsia Impăratul. Şi întâlnind pe Impăratul aspru l-a mustrat pentru nedreptatea, ce a făcut creştinilor din Niceea. Ear Impăratul, cunoscând că a greşit, i-a zis: „Nu-ţi place cum am judecat eu: judecă tu; dar să nu părtineşti pe cei de o credinţă cu tine“.

— „Eu voiu şi judeca, şi de îi voiu părtinì, în surghiun să mă trimiţi şi biserica să o dai pe vecie Arienilor.“

Judecata lui Vasile. Şi luând Sfântul scrisoare dela Impăratul, s'a întors în Niceea, unde a chemat la adunare pe Arieni şi pe dreptcredincioşi şi le-a zis: „Eată, Impăratul mi-a dat putere să fac judecată nouă între voi, pentru biserica pe care el a luat-o dela dreptcredincioşi şi a dat-o Arienilor. Ear judecata mea este aceasta: Să mergeţi împreună voi, Arienilor, şi voi, dreptcredincioşilor, să închideţi şi să încuiaţi biserica şi să o pecetluiţi cu peceţile voastre, atât ale unora, cât şi ale celoralalţi, şi să puneţi străji tari din amândouă părţile. Apoi mergând întâiu voi, Arienii, să vă rugaţi trei zile şi trei nopţi şi după aceea să vă apropiaţi de biserică. Şi dacă cu rugăciunile voastre se va deschide de sine uşa bisericii, să fie biserica a voastră în veci, ear de nu, apoi ne vom ruga noi o noapte şi cu litie cântând vom merge la biserică, şi de se va deschide nouă uşa bisericii, să o avem noi în veci. Dacă însă uşile bisericii nu se vor deschide de sine şi cu rugăciunile noastre, biserica să fie a voastră, a Arienilor.“

Judecata aceasta a plăcut Arienilor, ear dreptcredincioşii s'au mâhnit; ei ziceau că Vasile a judecat nu după dreptate, ci după porunca Impăratului.

Şi făcându-se cum a poruncit Sfântul, Arienii se rugară trei zile şi trei nopţi şi, apropiindu-se de biserică, nu li-s'a arătat nici un semn. Şi se rugară de dimineaţa până la meazăzi şi nu li-s'au deschis uşile bisericii, şi s'au dus deşerţi şi ruşinaţi.

Deschiderea. Atunci Marele Vasile adunând pe dreptcredincioşi cu femeile şi cu copìii lor, a eşit din cetate la biserica sfântului Diomid şi priveghiere de toată noaptea făcând, dimineaţa au mers cu toţii împreună cu Arienii la pecetluita biserică, cântând „Sfinte Dumnezeule“. Apoi stând înaintea uşii bisericii, Sfântul a strigat cătră popor: „Ridicaţi mânile voastre spre înălţimea cerului şi strigaţi cu deadinsul: „Doamne milueşte“. Dupăce s'a făcut aceasta, mare tăcere fiind, Sfântul s'a apropiat forma, va declara de nizuinţă a lui, ca să câştige pe Majestatea Sa pentru acest program; nu punem însă azi realizarea lui ca condiţie a formării guvernului, ci facem atârnătoare această pretenziune *dela noua manifestare a voinţei naţiunei, a cărei pregătire pe bază trebuincioasă va fi o problemă urgentă a guvernului.*

Ne învoim cu această amânare, deoarece respectăm scrupulele manifeste ale Majestăţii Sale faţă cu generalitatea voinţei naţiunei, manifestată într'o astfel de direcţie, şi deoarece noi înşine încă aflăm mai corect, că naţiunei să i-se dea prilej pentru o astfel de manifestare, care s'ar întâmpla pe bază mai largă şi în deplină cunoaştere a situaţiunei.

Pentru aceasta guvernul *va lua neamânat în mână cauza reformei electorale* şi cu temeinicia trebuincioasă, în timpul cel mai scurt, va cere dela legislativă realizarea ei pe basă largă, apoi va întreba naţiunea. In timpul ce va trece până atunci, guvernul *va uza în deplină măsură de libertatea de acţiune, recunoscută de altfel de Majestatea Sa, în afacerile interne,* atât pe terenul exercitărei puterei esecutive. cât şi pe terenul chestiunei parlamentare, mai ales în jurul garanţiilor constituţionale şi a instituţiunilor autonome.

Inainte de toate însă va împlinì acea datorie morală a sa indispenzabilă, pe care de altfel o stipulează şi hotărârea dela 21 Iunie a dietei de a da deplină satisfacţie morală şi materială funcţionarilor prigoniţi de guvernul anticonstituţional.

De sine înţeles, că în cazul că se va face o înţelegere pe o astfel de bază, majoritatea se va îngrijì de continuitatea cursului regulat al vieţii de stat, în toate ramurile, adecă şi de votarea contingentului regulat de recruţi şi de cheltuelile armatei, în marginile actuale; mai departe guvernul va realiza fără amânare acele reforme militare în direcţie naţională, pentru cari dobândim ori vom dobândì încuviinţarea Majestăţii Sale. Intre aceste însă nu se poate cuprinde acea rezolvare a chestiunii insigniilor şi emblemei, ce se cuprinde în nunţiul regal, şi pe care comitetul diriguitor *este silit a o declara inacceptabilă din punct de vedere al dreptului public.*"

Răspunsul acesta al comitetului esecutiv al coaliţiei a fost respins din partea Coroanei, şi contele Andrássy a primit dela Majestatea Sa o altă solie regească, de următoriul cuprins:

„Deoarece cercetarea minuţioasă asupra propoziţiunilor coaliţiunii, prezentate de contele Andrássy, a aflat, că acele propoziţiuni conţin respingerea punctului de vedere al Regelui, acţiunea contelui Andrássy s'a conziderat încheiată".

Comitetul executiv al coaliţiei apoi în şedinţa ţinută Luni sara, a luat la cunoştinţă aceasta a doua solie a Regelui, şi a votat următoarea hotărîre:

„Din comunicatele de mai sus naţiunea se poate convinge, că comitetul dirigent a făcut în interesul unei descurcături cinstite tot ce s'a putut, fără renegarea principiilor şi fără negarea mandatului primit dela naţiune, şi a pretins executarea imediată a programului de acţiune al coaliţiunii numai în partea privitoare la afacerile economice şi interne, dar şi aici ţinând cont de situaţiunea economică europeană politică.

In chestiunea militară, menţinând deplin punctul de vedere al coaliţiunii, a propus să se aştepte o nouă deciziune a naţiunei pe baza unei reforme electorale făcute pe temeiuri largi, ce s'a angajat a o realizà în primul rând, onorând prin aceasta acel motiv al punctului de vedere respingător al Regelui, ce a trebuit să şi-l presupună, deoarece singur acest motiv corespunde constituţiei noastre, că adecă Majestatea Sa are scrupul faţă cu adevăratul înţeles, faţă cu generalitatea şi statornicia voinţei naţionale, manifestate la alegerile din 1905.

Acest ofert a fost *respins simplu de Majestatea Sa*, spre cel mai mare regret al comitetului dirigent, şi a *tăiat astfel firul negocierilor.*"

Atât! Acum comitetul executiv al coaliţiei compune un manifest către „*naţiune*", în care se vor cuprinde, probabil, instrucţiuni cu privire la atitudinea viitoare a celor puşi în rezistenţă pasivă.

şi o a însemnat de uşă cu semnul crucii de trei ori zicând: „Bine este cuvântat Dzeul creştinesc totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor". Şi glăsuind poporul „Amin" îndată s'a făcut cutremur şi au început a se sfărâma zăvoarele, s'au deslipit peceţile şi s'a deschis uşa ca de un vânt puternic, aşa că cu vuiet s'a izbit de părete. Ear dzeescul Vasile a început a cânta: „Ridicaţi boieri porţile voastre . . ."

Şi aşa fără cârtirea Arienilor biserica a trecut la dreptcredincioşi pentru vecie.

7. Iertarea unei păcătoase. *Pocăinţa păcătoasei.* Pe vremea Marelui Vasile în Cesarea trăia o femeie de bun neam, bogată, dar care toată vieaţa şi-o petrecuse în desfrânări. Dela o vreme venindu-şi în fire, încetă de a mai duce vieaţă păcătoasă şi ducându-se în singurătate petrecea în plâns şi în tânguire pentru multele fărădelegi ce săvârşise. Dar oricât se tânguia şi-şi muncia trupul cu post, cu priveghiere şi cu mătănii, mângâiere şi linişte sufletească nu găsia. Şi deşteaptă şi în vis vedea înaintea ochilor sei muncile iadului, cari îi sunt gătite pentru faptele ei.

(Va urma).

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Dacă vrem ca cei aflători în rătăcire să primească adevărul, apoi trebue întâiu de toate să ne punem pe punctul lor de vedere, să ne aşezăm în mileul lor, în cercul lor de idei, silindu-ne ca de acì să-i ducem pas de pas la cunoaşterea adevărului, fără a aştepta, ca ei în câteva ceasuri, în câteva zile, să-şi schimbe prejudiţiile şi rătăcirile. Cum merge medicul la cel bolnav şi se informează necontenit despre starea boalei şi a motivelor ei, aşa trebue să mergem şi noi la aceşti bolnavi de spirit şi de inimă, pentru a stabilì starea în care se află, şi pentru a le dà vindecare. Vindecarea unei boale fizice reclamă timp şi poate să fie de lungă durată. Asemenea, ba în măsură mai mare, în grad mai înalt, stăm şi cu boalele spirituale, tocmai pentrucă acestea s'au încuibat în spirit şi sunt mai adânci decât cele corporale. Spiritul cu ideile sale, chiar greşite şi absurde să fie, formează o unitate, spiritul îşi iubeşte ideile ca pe copiii săi, şi cu iubire le apără.

De aceea, aceşti bolnavi de spirit trebue să fie trataţi cu cea mai mare iubire, scăderile lor trebuesc primite cu compătimire, opunerea lor primită cu calmitate, să nu ne pripim în procedura de vindecare şi să lăsăm adevărul să influenţeze singur, aşteptând ceasul, în care provedinţa le regulează toate, cu putere, dar şi cu blândeţă.

In nizuinţele acestea de a aduce pe fraţii cei rătăciţi la sinul bisericii cu cuvinte prietineşti şi cu sfaturi bune, au să fie observate unele norme practice şi simple, pe cari eu le ţin de foarte folositoare.

Câtă vreme n'avem dovezi sigure despre contrarul, trebue să presupunem, că cel rătăcit e de bună credinţă. Aşa cere iubirea, şi experienţa a arătat de multeori, că aşa e bine. De ce să presupunem rea credinţă, rele intenţiuni, când nimic nu ne sileşte să o facem aceasta? E veche sentenţa în teologia morală: „fiecare om e bun, câtă vreme nu se arată a fi rău". Cel rătăcit poate să fie jertfă a raporturilor vieţii, a unei lecturi nesănătoase, a slăbiciunei de caracter, a împrejurimei sale şi a patimilor, de cari toţi suntem stăpâniţi, în mod diferit şi în măsură diferită. Natural, că vina o poartă şi ei, asta nu se poate negà. Ei sigur că nu vor şti, — pentrucă atenţiunea lor n'a fost într'acolo îndreptată, — că vina lor cât de mare e, dar Dumnezeu o ştie aceasta, şi el va croì judecata. Chiar dacă ar fi fost de rea credinţă, n'are a face. Să ne facem că nu o ştim, şi ne va fi de folos. Ii putem compătimì mai uşor, iar inima lor de multeori plină de neîncredere şi de amărăciune ascunsă se va apropià de noi cu încredere şi nu vor mai fi neaplecaţi să ne dea ascultare.

De câteori mă aflu în societatea unui astfel de om rătăcit, care a perdut nepreţuita comoară a credinţei, a devenit sceptic şi liber cugetător, mă gândesc totdeuna la binefacerea cea mare, la bunătatea primită prin educare în casa părintească întâiu, apoi în biserică, în şcoalele creştine din zilele noastre, şi în urmă în seminarii. Mă gândesc la numeroasele şi puternicele ajutoare, pe cari ni-le-a dat şi ni-le dă biserica şi zic atunci întru mine: dacă aceşti bieţi necredincioşi erau împărtăşiţi de asemenea bunătăţi ca şi noi, ar fi şi ei ca şi noi, ori poate chiar mai buni decât noi. Şi dacă noi ne aflam în împrejurimile lor casnice şi sociale, aruncaţi, ca şi ei, în val vârtejul lumii; dacă eram cu ei prin şcoalele superioare, în cari credinţa e aruncată la o parte: am fi şi noi ca şi ei, ba poate chiar mai răi. Iată o împrejurare, care ne sileşte să meditām asupra ei şi să mulţămim lui Dumnezeu, impunându-ne noi înşine faţă de cei rătăciţi compătimirea, pe care am reclama-o şi noi, dacă am fi ca şi ei.

Ideia aceasta e simplă, naturală, şi serveşte inimei spre mângâiere. „Cei ce sunt buni şi nobili, — esclamă episcopul *Spaldin,* — trec cu vederea rătăcirile şi slăbiciunile chiar şi la cei mari şi inţelepţi", şi o fac aceasta, adaog eu dela mine, cu atât mai vârtos faţă de cei mici şi cu mai puţină învăţătură.

A fi cu conzideraţie faţă de cel rătăcit, nu însemnează a aproba rătăcirile sale, căci din contră, le condamnăm, dar' li-să uşurează vindecarea prin aceasta. E vorba despre eserciarea iubirei şi despre imitarea dumnezeirei, a cărei bunătate şi mizericordie e infinită şi, după vorbele sfintei scripturi, intrece toate perfecţiunile sale. Ignoranţa în chestii de religie e mare, chiar şi la oameni mari în alte ştiinţe, mai mare de cum ar crede omul. Apostolul Petru zicea, poate că numai la două luni după săvârşirea infiorătoarei crime de pe muntele Calvariei, în public, către Evreii de buzele cărora erau lipite încă cuvintele: „Restigneşte'l, restigneşte'l pe el," către Evreii ale căror mâni erau încă calde de sângele dumnezeiescului maestru, — zicea aşa: „Aţi omorât pe dătătoriul de vieaţă; dar' eu ştiu că din nepricepere a'ţi făcut'o, întocmai ca şi mai marii vostri". Când le-a spus acestea Petru despre Evrei şi mai marii lor, despre legiuitorii, martorii minunilor săvârşite de Cristos, calumniatorii şi ucigaşii sei, sigur că a spus aceea ce simţeà şi ce era adevărat. Şi eu cred, că cu motiv pot afirma, că şi dintre fraţii nostri căzuţi în rătăcire mulţi sunt jertfe ale neştiinţei lor, şi merită compătimirea exprimată în cuvintele de sus ale apostolului: „ştiu că din nepricepere aţi făcut'o, împreună cu mai marii vostrii". Accentuez acest punct, pentrucă sunt convins, că el e necesar, atât în predici cât şi în conferenţe şi în discuţiuni particulare, când credem, că la cel aflător în rătăcire putem constata urmele unei rele credinţe.

In conferenţe, în vorbiri şi în orice discuţiuni religioase trebue să observăm totdeauna măsura cea dreaptă, pentruca să nu vătămăm pe nimeni; aşa, ca noi să punem puterea şi siguranţa învingerei pe forţa argumentelor, iar nu pe vehemenţa stilului. Cu moderaţiune mai departe ajunge omul, decât cu asprimea, care nu e de nici un bine, căci aţâţă pasiunile şi promovează aceeace noi vrem să impedecăm. Ce vrem noi să ajungem prin conferenţe, vorbiri, conversări, discuţii? Sigur aceea ca rătăcirile, cari intunecă mintea confraţilor nostri, să fie resfirate. Să'i facem pe aceştia capabili de a primì adevărurile, de a îmbrăţişa credinţa, de a se apropia de Iisus Cristos. Pentru a ajunge însă la acest rezultat, trebue să ne câştigăm întâiu stima şi bunăvoinţa acelora, pe cari vrem să-i câştigăm. Chiar cea mai simplă prudenţă ne spune, că aşa trebue să facem. Pentrucă ascultare dăm numai aceluia, care ne vorbeşte cumpătat, ne tratează cu iubire şi cu stimă. Cum am puteà deci să aşteptăm, ca cu vorbe aspre şi amare, prin purtare provocătoare, prin desconziderarea lucrurilor de ei iubite şi stimate, prin condamnarea sumeaţă şi sumară a lucrurilor pe cari secolul nostru le prestă şi le admiră, să ne câştigăm iubirea şi bunăvoinţa acelora, pe cari vrem să-i convertim şi să-i atragem la învăţăturile noastre? Nu aceasta e calea dictată de prudenţă, pentrucă calea aceasta duce la un scop cu totul opus celui aşteptat de noi.

Mai este apoi ceva, ce încă trebue evitat. Noi, ceice aparţinem ierarhiei bisericeşti, avem o autoritate mai mult ori mai puţin înaltă.. Ea nu ni-s'a dat din partea oamenilor, ori din partea vre-unei puteri omeneşti, ci *o avem dela Iisus Christos şi dela biserica sa. E de provenienţă dumnezeiască, şi de aceea trebue să o păzim cu jaluzie şi să o conservăm ca pe un depozit preţios, despre care va cere cândva socoteală strictul Domn dela care am primit'o.*

(Va urma).

Din România.

Boala Regelui Carol. Majestatea Sa Regele Carol e bolnav de vreme mai lungă. Cu toate că boala n'a arătat din capul locului simptome îngrijitoare, s'a chemat totuşi la palat şi renumitul medic universitar dela Viena, *Orthens,* care cu mai mulţi medici români împreună, a vizitat cu deamănuntul pe Majestatea Sa, constatând că nu sunt motive de temere. Majestatea Sa se şi află de fapt mai bine, a început să facă primblări prin sala tronului şi să lucreze cu ministrii. Medicii îl sfătuesc însă, că dupăce va puteà să iase pe afară, să plece de acasă, mergând într'o ţară cu climă mai temperată, şi probabil că Majestatea Sa se va supune sfatului medicilor.

*

Expoziţia română. Lucrările pentru expoziţia română din anul 1906 se continuă cu mare zel. Comisariatul general are intenţiunea să organiseze un serviciu special pentru *locuinţe eftine,* pe seama celor ce cercetează expoziţia şi alt serviciu special pentru biletele de drum de fer pe căile ferate române, *cu reducere de 50 la sută.* In fine se va purtà de grije şi de un restaurant eftin, cu preţuri fixe, pe teritorul expoziţiei.

*

Legea clerului. In senatul român se discută proiectul de lege despre modificarea legii clerului. In şedinţa ţinută Marţi, 24 Ianuarie v, a luat cuvântul şi I. P. S. Sa Metropolitul Moldovei *Partenie,* făcând constatarea, că proiectul de lege, deşi nu e perfect, are multe părţi bune, prin urmare trebue votat. A accentuat apoi, că rolul preotului nu e numai acela de a face botezuri şi cununii, ci mai ales acela, de a întreţinea cu sfaturi pe credincioşi în lupta vieţii. Gândul preoţilor trebuie întors deci spre acest înalt apostolat! Pentru a se putea însă face aceasta, cere că facultatea teologică să fie pusă de a dreptul supt autoritatea sfântului sinod al bisericei autocefale române.

*

Unirea principatelor. Ziua de 24 Ianuarie v., în care s'a făcut unirea principatelor române la anul 1859, a fost serbată în Bucureşti şi în anul acesta cu solemnitate mare, ca zi de serbătoare naţională. In toate şcoalele elevii şi elevele au fost adunate la un loc, li s'a ţinut vorbire ocazională, apoi s'a cântat, declamat, jucat. La orele 2 s'a dat apoi un festival mare în sala dela Ateneu. A fost aranjat din partea ministrului de culte. Au participat membrii corpului didactic primar şi secundar din capitală, elevi şi eleve şi public numeros. Un cor mixt a cântat *Imnul Regal,* şi apoi *Imnul Coroanei,* iar dl *Aguletti,* inspector al învăţământului secundar, a vorbit despre însemnătatea zilei. S'a cântat în urmă *Hora Unirii* şi *Deşteaptă-te Române,* s'a declamat *Sergentul* de Alexandri, urmând alte cântări, şi apoi încheerea festivalului. Tot în felul acesta cu vorbiri ocazionale patriotice, cu cântări şi declamări, a fost serbată ziua şi la regimente. Şi aşa, cum a fost serbată în Bucureşti, a fost serbată pretutindene în ţară, în oraşe şi la sate.

NOUTĂŢI.

Despărţământul Agnita al „Asociaţiunii" îşi ţine adunarea generală Luni. 30 Ianuarie st. v., în comuna Jlimbav.

*

Membru în casa magnaţilor. Intr'un număr viitor foaea oficioasă va aduce ştirea, că Majestatea a numit membru în casa magnaţilor pe dl Wilhelm Ormondy, directorul primei societăţi maghiare generale de asigurare.

*

Raport de încordare între Domnitori. In cercurile politice se discută cu vioiciune despre neparticiparea regelui englez Eduard VII la înmormântarea lui Cristian IX. Dintru început regele Angliei aveà de gând să meargă la înmormântare, dar' şi-a schimbat planul cât ce s'a auzit, că şi împăratul Germaniei, Wilhelm va lua parte. Deja a trecut anul, de când aceşti doi suverani se ocolesc unul pe altul, şi abţinerea aceasta încă se consideră drept o dovadă nouă, că Eduard craiul nu simpatizează cu împăratul german. Până şi boala celui dintâiu se aduce în legătură cu faptul acesta.

*

Războiul vamal cu Sârbia continuă. Trimisul austro-ungar a predat guvernului sârbesc o notă, prin care protestează contra dizpoziţiilor vindicative şi pretinde nimicirea lor momentană.

*

Patriarhul vrând să înlocuească mitropoliţii. Se asigură din Constantinopole, că patriarhul Ioachim III stă la îndoeală de a numì pe noii membri ai sinodului, cari trebuiau să fie numiţi îndată după Bobotează. Patriarhul ar vrea să câştige timp spre a transferà pe câţiva mitropoliţi şi a face astfel cu putinţă întrarea partizanilor săi în sinodul din Fanar. Se zice într'adevăr, că mitropoliţii din Janina, Smirna şi Amassia vor fi probabil înlocuiţi prin cei din Trebisonda, Drynupolis şi Nonitza, din cauză că sunt adversari ai patriarhului. Astfel apoi dânşii nu vor mai face parte din sinod. O Fanar, Fanar! . . .

*

Inmormântarea regelui Cristian IX. Din Copenhaga vine ştirea, că pe regele Cristian al IX îl vor înmormânta abia în 18 Februarie n., conform dispoziţiei luate de rege.

*

Indul cel sfânt. Unde se împreună Gangesul cu Jumna, în ţeara vrăjită a floarei de lotus, Inzii fac în fiecare an pelerinaj. In anul acesta au plecat preste 200,000 de pustnici la sfântul loc să vadă cea mai mare zeitate vieţuitoare, pe *Mahatma*. Acesta e un bărbat de vre-o 60 ani, înalt, bine făcut, din ale cărui trăsături impozante se răsfrânge o religiozitate adâncă şi o mare inteligenţă. Poartă haină roşie şi se dă pre sine de trimes al lui Dzeu. Din zorii tinereţii duce o viaţă de ascet şi predică despre viziunile, cari le are. Secretul vazei şi trecerii sale stă în aceea, că cunoaşte toate dialectele inde, şi se poate înţelege cu locuitorii celor mai îndepărtate ţinuturi.

*

Memoriile lui Gapon. Vestitul preot rus Gapon, pe care-l acuză foile mari ruseşti că a tradat poporul, a publicat nişte memorii, pe cari i-le-a plătit cu aur greu o librărie engleză.

*

Agata Bârsescu în Londra. Se anunţă, că tragediana Agata Bârsescu a primit, după debuturile splendide în turneul ei prin America, un angajament foarte favorabil la un teatru londonez. Ea va juca mai întâiu folosindu-se de limba germană, şi pe urmă de cea engleză, pe care şi-a însuşit-o deplin prin America.

*

Nou institut de credit românesc. In Ceica se înfiinţează o bancă sub firma „Ceicana", cu capital social de 100.000 coroane. Noua bancă îşi începu activitatea la 1 Maiu 1906.

*

Confişcare. Procuratura a dispus confişcarea unui număr proaspăt din ziariul „A nap", fiindcă în versurile parodiei „Hordárok audenciája" (după *Kont*) a aflat ofenze la adresa regelui.

*

Coroane eterne. Neconzolabila Paraschiva Cioran n. Apolzan şi fiica sa Aurica, dăruesc în memoria răposatului soţ şi tată *Man Cioran*, fost măestru măcelar, fondului văduvelor şi orfanilor meseriaşilor, administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu", suma de 5 cor.

*

Pentru catedrală. Din comuna *Vamabuzăului*, protopresbiteratul Treiscaune, s'a colectat pentru fondul catedralei din Sibiiu suma de 45 coroane şi 20 fileri, la care au contribuit: cu câte 2 cor., George N. Sporea, Ioan Bularca şi Ioan Nagyanti, ear cu câte 1 coroană, Nicolae Bularca jun., George Drăgan, epitrop, Ioan I. Buzea, Vasile I. Borcia, doamna Elena Coman, Nicolae Dogariu, N. N., George I. Baba, Nicolae Pătrânjel, George Mirica, Elie Mariş, Ioan H. Mariş şi Ioan Comaniţă. Elevii şcoalei confesionale au contribuit apoi cu 1 cor. 60 fileri şi alţi credincioşi cu sume sub 1 cor.

*

Şedinţă publică. Societatea de lectură „Ioan Popasu" a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic diecezan din Caransebeş, invită la şedinţa publică, ce o va aranjà Joi la 2/15 Februarie 1906, în sala mare a hotelului „Pomul verde" din Caransebeş. Inceputul la 8 ore seara.

*

Petrecere în Tilişca. Corpul învăţătoresc dela şcoala gr. or. din Tilişca invită la producţiunea muzicală-teatrală împreunată cu joc ce o va aranjà cu elevii şcoalei Joi, în 2/15 Februarie a. c., cu ocaziunea hramului şcoalei, în edificiul şcolar. Inceputul la 7 ore seara. NB. Contribuiri benevole se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat se va destinà bibliotecei şcolare şi parohiale.

*

Prietenie anglo-franceză. Conziliul comunal din Paris a dat un prânz de gală în onoarea conzilierului din districtul de conţi al Londrei. La prânz au participat ambazadorul englez, căpeteniile comunei Paris, prezidenţii celor două camere şi mai mulţi ministri. Prefectul de Seina şi Cronwall, prezidentul conziliului de conţi, au toastat pentru susţinerea relaţiilor bune între cele două ţeri.

*

Balon cu cârmă pentru armata franceză. Figaro din Paris scrie, că ministerul de războiu a comandat la firma fraţilor Lebaudy trei baloane dirigiabile. Uunul s'a terminat şi s'a trimes ca să servească pentru pază la *Toul*, peste 10 luni de zile va fi gata al doilea balon.

*

Ţăran chemat la nuntă la împărat. Impăratul şi împărăteasa Germaniei acuşi îşi vor serba nunta de argint. Impăratul a chemat la serbare şi pe un ţăran din America, trimiţindu-i banii de drum. Pretinia între ei doi e veche, căci ţăranul Stefan Hesse a scăpat vieaţa împăratului, cu primejduirea vieţii sale. Impăratul l'a chemat şi la ospăţul seu, şi acum şi la nunta de argint. Fericit ţăran! . .

*

Vezuviul în acţiune. Depeşele spun, că Vezuviul earăşi primejdueşte împrejurimile. Lava ce o aruncă se împrăştie în două părţi la depărtare de câte 50 metri.

*

Petrecere în Almaşul-de-mijloc. Inteligenţa română din Almaşul-de-mijloc şi jur va aranjà Joi, în 2/15 Februarie, o producţie teatrală-declamatorică în Almaşul-de-mijloc. Se va jucà piesa „*Ruga dela Chisetău*" de I. Vulcan. Cântările le va executà corul şcolarilor din loc şi corul plugarilor din Almaşul-mic. După teatru se va jucà căluşeriul. Venitul curat e destinat pentru biblioteca şcolară.

*

Celebrităţi medicale recunosc, că unsoarea de peşte a lui Zoltán, care n'are nici miros neplăcut nici gust, este cel mai bun mijloc întăritor şi nutritor pentru copìi. Ofere acestora scut contra morburilor molipsitoare. Sticla cu 2 coroane, în farmacia producentului B. Zoltán, Budapesta, cum şi în alte farmacii.

*

Telegrafie fără sârmă supt pământ Preotul din Pittsburg, Iosif Murgas, într'atâta şi-a desăvârşit aparatul cu care se poate telegrafia pe supt pământ fără sârmă, încât se va face peste puţin timp încercare între America şi Anglia. Cele două staţiuni vor fi în fundul unor ocne de 1000 metri afunzime. Suma de 20.000 dolari, necesară pentru încercare, s'a acordat deja.

*

Oamenii bolnavi folosesc cu succes uimitor la boalele cele mai diferite crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967, care pentru aceea merită atenţiunea lumii întregi. Durerile de cap, de inimă, de stomah, cât de deosebite, cursul neregulat al sângelui, înfierbinţeala creerului şi chinuitorul reumatism, pe toate le vindecă acest aparat de minune. Pentru dovedirea lucrului acestuia mă provoc numai la una dintre sutele de scrisori de mulţămită, ce îmi vin, cari îmi vestesc cu bucurie însănătoşarea mai multor bolnavi: „Crucea duplă electro-magnetică, pe care D-ta ai bine voit a mi o da, o port şi acum. Mă simt mai în putere, zgârciurile la inimă au slăbit într'atâta, încât — după cum spun cei din jurul meu, — atunci când vin, în clipa aceea şi trec, fără ca să simt şi să ştiu, că a fost sgârciu la inimă. Domnul *Géza Boldog*, care de 40 de ani e epileptic (boală rea), acum se simte mai bine şi la el vin tot mai rar sgâriurile. Dnul Steinhübel a purtat crucea, nu mai simte nici o durere, e vioiu şi doarme bine. In sfârşit dl Stefani, care în bătrâneţa sa sufere atât de mult de reumatizm încă se simte mai bine, nu mai are dureri. Budapesta. Cu deosebită stimă Iosif *Khoór*, preot." Inventatorul şi fabricantul acestui aparat binecuvântat, Albert Müller. Budapesta V. Vadász-u. 42/V.

Cărţi şi reviste.

Junimea literară, revistă literară şi ştiinţifică, anul al III-lea Nr. 2. In „vesela grădină" a „dulcei Bucovine" de câtăva vreme cresc bălăriile în dragă voie. Limba multora dintre cei de acolo, dintre scriitori, e foarte neîngrijită, literatura celorlalţi Români — şi poate, şi a lor, — o terfelesc în noroiu. Cine ar puteà şi cine *ar vreà* să lucreze în Bucovina, ar avea teren larg. De pretutindenea se aşteaptă, ca opera de epuraţiune s'o săvârşească tinerii harnici, cari s'au grupat în jurul „Junimei literare," şi cari trebuie să dea publicului bucovinean de toate, dar mai ales să-i deschidă ochii să vadă strălucirile şi bogăţiile, de cari azi se fereşte cu indignare.

Numărul 2 al acestei reviste aduce: un „cuvânt de rugăciune" de dl *C. Moldovan*, al cărui lirizm îl ştim mai puternic; un cântecel palid al dlui *V. Loichiţă*; urmarea unui studiu despre „busuioc" în credinţele poporului nostru, tipărit cu rară negligenţă, scris cu bogată informaţie de dna *E. N. Voronca*; o contribuţie interesantă la toponimia munţilor din Bucovina de dl *T. V. Stefanelli*; ceva despre o „inscripţie românească cu litere cirile pe o sabie veche în Raguza" de dl *Iz. Ieşan*; o schiţă banală a dlui *S. Secula*; o povestire cu părţi duioase a pseudonimului *Nicu Nalbă*, care se vede că a cetit cu folos pe Creangă, şi în sfârşit o cronică de *Lili* despre „chipurile dela mahala" ale dlui N. N. Beldiceanu.

„Junimea literară" apare odată pe lună, în Suceava, strada Sturza Nr. 655. Abonamentul pe an 6 coroane.

*

In **„Voinţa naţională"** din Bucureşti dela 22 Ianuarie v. 1906 se publică o dare de seamă despre poeziile dlui *O. Goga*, scrisă de *Evan* (pseudonimul dnei Izabela Sadoveanu). Aici se laudă poezia naţională şi socială a poetului nostru, şi se reprobă aceea în „care se oglindesc simţirile personale". Pelângă alte calităţi, recenzenta dovedeşte şi o strajnică necunoaştere a multor lucruri dela noi.

*

Errata. In Nr 5 a. c. al ziarului nostru, în care m'am ocupat de traducerea poeziei „*Seară*" a dlui Goga, făcută de dl Révai, s'a cules greşit „Dorm doi pui de *rândurică*" în loc de „Dorm doi pui de *nevăstuică*," prin ceea-ce însă nu se înlătură afirmaţia, că imaginea e redată spălăcit şi nenatural în traducere.

I P.

ECONOMIE.

Expoziţia din Bucureşti. Ziariul maghiar din Sibiiu „*Nagyszebeni Ujság*" face propagandă în numărul din 28 Ianuarie n. pentru participarea industriaşilor maghiari din Ardeal la expoziţia internaţională, ce se va aranjà la vară în Bucureşti, în scopul de a-şi arătà destoinicia şi a recucerì earăşi terenul în Orient pe seama industriei maghiare, aşa cum l'a mai stăpânit într'o vreme. In articolul de propagandă se vorbeşte în termini elogioşi despre progresele enorme, pe cari le-a făcut România, decând şi-a câştigat independenţa, pe toate terenele, mai ales însă pe cel economic, şi se spune, că lumea va participà din toate părţile la expoziţia acestui tinăr stat, de aceea se participe şi Maghiarii, cu ce au mai bun şi mai de frunte.

— „Când salutăm România, — se spune în articol, — cu sinceritate maghiară pentru pregătirile ce le face, ca să aranjeze această serbare naţională, şi îi dorim cel mai desăvârşit succes, nu putem intrelăsa să nu ne admoniem şi pe noi cu toată sinceritatea, că ocaziunea e potrivită şi pentru noi, ca concentrându-ne forţele intelectuale şi economice, să facem să se manifeste la expoziţia aceasta geniul maghiar, pentruca cu ajutoriul acestuia să recucerim în Orient trecutul şi domnia glorioasă a economiei noastre naţionale, după care va urma apoi, pe baza comunicării economice maghiaro-române, şi fericirea patriei". . . .

Notăm, că pregătiri mari pentru participare la expoziţie se fac şi în Cluj, din parte maghiară, precum şi în alte oraşe ungureşti. Numai Aradul s'a ocoşit şi a zis că nu i-a parte la expoziţie valachă. Poate că acum, ori mai târziu îi va păreà rău!

*

Bihoreana, institut de credit şi de economìi, societate pe acţii în Oradea-mare, îşi ţine adunarea generală ordinară a VII-tea în 22 Februarie n. c. la orele 10, în localul institutului. Capitalul social 600,000 coroane. Profitul curat al anului trecut 69,358 coroane 94 fileri. Revirimentul cassei a fost în anul expirat: Intrate 7,849·726 cor. 14 fil. Eşite 7,781·148 cor. 81 fil. Din venitul curat s'a destinat pentru scopuri de binefacere suma de *810 cor. 40 fil.* şi pentru masa studenţilor din Oradea-mare *600 cor.*

*

Mielul, cassă de împrumut şi păstrare în *Poiana*, îşi ţine adunarea generală ordinară a XIV-cea în 15 Februarie n. la orele 2 d. a. în şcoala nouă din Poiana. La adunare, conform statutelor, pot participà numai acei acţionari, cari sunt trecuţi de cel puţin 6 luni în registrele acţionarilor. Din raportul direcţiunei către adunarea generală a acţionarilor, tipărit şi trimis şi nouă, aflăm că institutul s'a întemeiat cu un capital social de 50,000 coroane, iar circulaţiunea cassei a fost în anul trecut următoarea: Intrate 999,375·50. Eşite 970,487·97. cor. Venitul curat face 10.048·94, care se împarte ca dividendă şi supradividendă între acţionari, ca tantiemă şi supratantiemă membrilor din direcţiune, iar o parte se alătură la fondul de rezervă; şi apoi se dau 200 coroane şi pentru zidirea bisericei din Poiana, iar 300 coroane pentru fondul cultural filantropic.

Tuturor prietinilor, cari din prilejul perderii iubitului nostru răposat *Iosif Goga*, au trimis durerii noastre cuvinte de mângăiere — le aducem pe această cale sincere mulţămiri.

Răşinari, 24 Ian. 1906.

Familia Goga.

Posta redacţiei.

„*Revista Bistriţei*". Schimbul vă merge.

Fundaţiunea Gozsdu, Budapesta. Concursul s'a publicat în numărul 7. Ziarul vă merge.

Emulziune

însemnează un amestec de uleu sau unsoare cu un lichid apătos. Laptele şi zmântâna sunt emulziuni naturale şi conţin grăsime de unt descompusă în cele mai fine picături, împărţite regulat. In forma aceasta emulziunea lui Scott este o emulziune din cea mai bună unsoare de peşte medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

In toate cazurile unde folosirea unsoarei de peşte este necesară, merită emulziunea lui Scott să fie preferată, pentrucă nu numai este gustoasă, dar şi uşor de mistuit. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Teatru orăşenesc.

Vineri (9 Faur n.): „*Das Modell*", operetă în 3 acte, de Francisc Suppee. (Beneficiul actorului Fritz Günter-Pistol).

Dumineca (11 Faur n.), după amiazi: „*Minna von Barnhelm*", comedie în 5 acte, de G. E. Lessing; seara: „*Der Opernball*", operetă în 3 acte de Richard Heuberger.

Nr. 76. [35] 1—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Armeni,** protoprezbiteratul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor aşterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenţii, după prealabilă înştinţare aici, se pot prezentà şi înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Mercurea.

Mercurea, 23 Ianuarie 1906.

Avr. S. Pecurariu
protoprezbiter.

O casă cu curte

se află de vânzare în **Ocna-Sibiiului**, lângă scăldătoare, fürdö-utca 146, unde se pot cere şi informaţiuni, la Magyar János. (34) 2—3

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vànzare următoarele:

Asaltul redutei Griviţa.
Dumbrava roşie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare şi aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Griviţa.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru şi Ioan Asan ridică steagul liberării.
Griviţa Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Paşa după căderea Plevnei.
Preţul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun şi mare, 1 coroană.

Szám 576 1906 polg. [32] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Szebenvármegyébe kebelezett Szászorbói község határ általános tagositásának elrendelése iránt Albu Miklós ottani birtokos kérvénye folytán a tárgyalást elrendelte s annak határnapjáúl **1906. évi márczius hó 20-ik napját délelőtti 8 órakor** a szászorbói községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra ez összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1906 évi január hó 30 ik napján tartott üléséből.

Dr. Kemény elnök. **Glósz** jegyző.

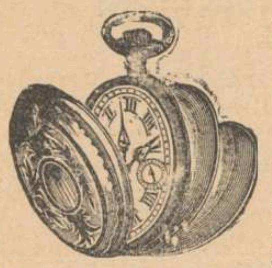

Cea mai mare inventiune

a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie pe 3 ani. (Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 13—20

In cas de neconvenienţă banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe şi aurării, Krakau Oesterr. Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii!

Veritabil numai cu

1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

triunghiu pe talpă.

Şoşoni, Slippers
Galoşi
de Petersburg.

Singurii contrahenţi:
Messtorff Behn & Co.,
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. (25) 3—5

Banca de asigurare „TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ **asigurări contra focului şi esplosiunilor,**
☞ **asigurări de viaţă şi de rente viagere,**
☞ **asigurări contra furtului prin spargere,**
☞ **asigurări de grindină,**
☞ **asigurări de accidente şi de sticlă.**

Valori asigurate 105 milióne coróne.
• • • **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** • • •
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 14—52

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată şi liberă de ori-ce substanţe păgubitóre

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun şi mai eftin, pentru orĭ-ce albituri şi pentru orĭ-ce metodă de spălat.

Garanţă: 25,000 cor. plăteşte firma **Georg Schicht** în **Aussig** fiecăruia, care dovedeşte, că săpunul ei cu numele **„Schicht“** conţine órecari adausuri stricăcióse.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniόse, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 23–52

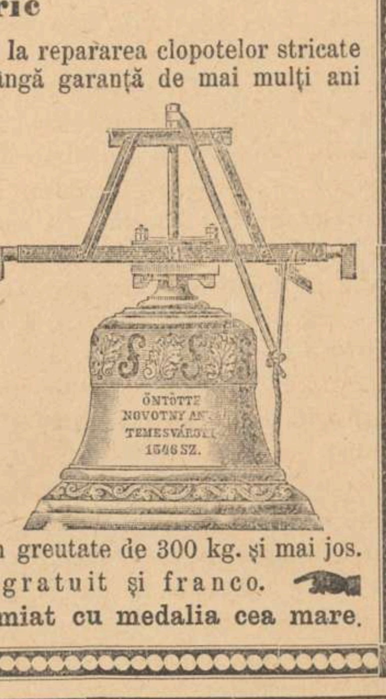

ÖNTÖTTE
NOVOTNY AN...
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

Clopotele găurite

o inventiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bĕtrâne** cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

☞ Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco. ☜

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

☞ Pentru pacienţii de stomach! ☜

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruenĭ

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

☞ Păziţi-vĕ de falsificări! ☜

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ Hubert Ullrich. ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 15—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 12 Sibiiu, Marţi 31 Ianuarie (13 Februarie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Răspuns la o întrebare.

Sibiiu, 12 Februarie n.

I.

De o vreme încoace pretutindenea în ţară se serbează ziua de 15 Martie din partea întregei naţiuni maghiare, ca zi de sărbătoare naţională. Accentuăm, *de o vreme încoace*, fiindcă ne aducem bine aminte de vremile în cari aceasta zi era prăznuită numai din partea celor independenţi, cari n'aveau legături cu stăpânirea, şi nu erau supuşi stăpânirii, din partea acelora, cari tocmai pentrucă o serbau, erau conziderați ca revoluţionari, ca contrari ai ordinei publice din stat.

Imprejurările însă s'au schimbat, şi astăzi fiecare Maghiar, funcţionar şi nefuncţionar, e în liberă voe să serbeze pe 15 Martie aşa cum voeşte şi cum îi place. Şi de fapt vedem, că acum pe cele mai multe locuri funcţionarii de stat se pun în fruntea serbărilor dela 15 Martie, iar în şcoalele publice de stat profesorii aranjază festivale în onoarea zilei.

Cu toate acestea, 15 Martie nu e zi de sărbătoare *oficială* naţională maghiară, bunăoră cum e în România 24 Ianuarie, ziua unirii principatelor române, în care zi se face serviciu dumnezeesc la biserici, ca în oricare altă zi de sărbătoare, nu se ţin prelegeri în şcoale, funcţionarii au zi de repaus, şi prăvăliile sunt închise. O astfel de sărbătoare nu e 15 Martie unguresc, pentrucă parlamentul ungar n'a voit să ridice ziua aceasta la demnitatea unei sărbători obligatoare naţionale, ci cu distincţia aceasta a onorat ziua de 11 Aprilie, ziua în care Domnitoriul ţerii a sancţionat la 1848 legile aduse de dieta din Pojon, — o serbătoare însă, pe care nimeni nu o ţine.

Prin aceasta din importanţa zilei de 15 Martie fireşte că nu s-a pierdut şi nu se perde nimica. Ea rămâne ziua de deşteptare a naţiunei ungureşti, şi ziua în care naţiunea maghiară singură s'a decretat liberă şi independentă faţă de guvernul dela Viena, prin stabilirea pretenziunilor sale naţionale, cuprinse în cele douăsprezece puncte pe cari le-a votat adunarea mare de popor, ţinută la 15 Martie 1848 în Pesta.

In 15 Martie s'a pus deci temeiul pentru cuceririle, pentru isbânzile de mai târziu ale compatrioţilor maghiari, cu privire la dorinţele lor naţionale, prin urmare cei de astăzi sunt în drept să serbeze ziua ca o zi mare şi istorică în vieaţa poporului ungar. Şi prevedem, că în anul acesta au să o serbeze în mod cu totul deosebit de splendid, dat fiind, că împrejurările cam seamănă cu cele dela 1848, raporturile sunt earăşi încordate din cale afară între naţiunea maghiară şi — Viena.

Dar aceasta nu ne impoartă. In procesul ce-l poartă compatrioţii maghiari cu Coroana nu ne amestecăm, mai ales, că nici una dintre părţi nu ne-a cerut ajutorul. Ce ne impoartă însă este, că se manifestă dorinţa din parte maghiară, ca să participăm şi noi Românii în anul acesta la serbările ce se vor aranjà la 15 Martie.

Ori apoi, dacă nu vrem, ori nu putem să participăm la serbările ungureşti din 15 Martie, să ne spunem cel puţin motivele, pentru cari nu o facem aceasta, pentruca după putinţă pedecile să fie delăturate, şi pacea şi buna înţelegere între Români şi Maghiari să poată fi legată.

Domnul profesor dela gimnaziul de stat din loc, Dr. *Szöcs Géza,* a pus ideea în discuţie, şi adresează în privinţa aceasta în numărul dela 6 Februarie al ziariului „*Független Magyarország*“ un apel tuturor fruntaşilor români din patrie, apel în care îi roagă pe toţi, să-'şi dee părerea, de ce concetăţenii români nu iau parte nici-când la serbările din 15 Martie, cu toate că în 15 Martie a fost decretat de om fiecare jobagiu, şi de patriot şi cetăţean fiecare Român! Părerea să şi-o spună fiecare fără incunjur, amăsurat convingerii sale politice, şi aşa cum şi-o spune va fi publicată într'un album mare, ce va fi scos pentru ziua de 15 Martie, în anul acesta.

Ca amici ai păcii şi ai bunei inţelegeri între popoarele acestei patrii, venim să împlinim dorinţa domnului profesor, şi să-i spunem de ce pentru poporul român din statul ungar nu are nici o însemnătate ziua de 15 Martie, şi de ce noi nu o putem serbà alături cu Maghiarii. Dar' răspunsul are să ne iese mai lung, şi de aceea îl vom dà într'un articol următor.

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Tari în autoritatea aceasta trebue să ne arătăm poporului, întocmai ca Iisus, despre care spuneau, că învaţă „ca unul care *putere are*“. De datorinţa poporului credincios este, să privească în noi pe reprezentanţii lui Christos, investiţi cu aceastâ autoritate supranaturală, să ne stimeze şi să ne deà supunere. Dar nu va negà nimeni, că alta e autoritatea primită dela Cristos şi dela biserică, şi iarăşi alta este biata noastră persoană. Persoana noastră e totdeuna supusă tuturor slăbiciunilor şi greşelelor, cari sunt nedespărţite de natura noastră. Nici graţia dumnezeiască şi nici darul preoţiei nu ne poate ferì de ele, şi nu pot să ne facă să fim nepăcătoşi. Din adevărul acesta nerăsturnat se nasc în mod necesar unele urmări, cari au să fie cântărite bine. Intâiu de toate ni-se impune datorinţa, să nu facem niciodată aceeace e păgubitor onoarei şi stimei, cu care datorim, nu nouă, ci demnităţii reprezentate prin noi. Dacă noi nu ne stimăm demnitatea, cum putem cere să ni-o stimeze alţii? Al doilea, trebue să ne purtăm aşa, ca purtarea noastră să fie totdeuna corăspunzătoare înălţimii demnităţii noastre. In fine, şi pe aceasta pun greutatea, *să nu căutăm ca cu prestigiul greutăţii noastre să ascundem şi să acoperim greşelele persoanei noastre.* Să nu ridicăm niciodată pretenziunea, ca lumea să stimeze persoana noastră pentru demnitatea ce o are, când noi înşine dăm prea puţin pe această demnitate. Cel mai frumos şi mai stimat steag nu e în stare să ascundă marfa de contrabandă, şi astfel grav delict se comite, când tristele urmări ale purtării noastre vin acoperite cu demnitatea şi autoritatea, ce o avem!

Sunt preoţi, cari cred, că greşelele lor chiar şi pentru aceea trebuesc ertate, pentrucă poporul nu le vede, ori apoi le-a uitat, ca şi cum nu le-ar fi văzut. Ce prostie! Asta ar însemnà atâta, cât a voì ceva ce e cu neputinţă. Demnitatea lor însaşi pune, prin acest contrast, purtarea lor în lumină şi mai urîtă, şi măreşte nemulţămirea. A spune şi a strigà: „Eu sunt preot, sunt paroh, trebue să mă stimeze şi să asculte de mine, pentrucă eu poruncesc în biserică, şi pot face ce mie-mi place“, e lucru foarte neprecugetat şi ofenzător. E străin şi spiritului evangheliei, mai ales când întreaga purtare a preotului lasă foarte mult de dorit. Poporul ştie foarte bine, că dreptul de a poruncì în biserică este al nostru, şi nu va trage nici odată la îndoială demnitatea noastră. Dar a o spune aceasta în public, şi a octroà aşa ceva poporului, seamănă a îngâmfare şi ne face nouă mult rău. Să nu uităm niciodată frumoasele cuvinte ale apostolului Petru: „Pe cei mai bătrâni dintre voi îi admoniez, că cel de o seamă cu ei şi martor al suferinţelor lui Christos, totodată şi tovarăş întru viitoarea domnie, ce se va revelà, paşte turma Domnului la voi, şi nu din constrângere, ci din voea liberă a lui Dumnezeu, şi nu pentru câştig, ci numai din atragere, şi nici nu pentru a stăpânì părţile, ci pentru a fi pildă turmei, din boldul inimei“. (Petru V, 1, 2, 3). Ce vorbe sublime, vrednice ca omul să mediteze asupra lor! Principele apostolilor, primul reprezentant al lui Iisus Cristos, admoniază, roagă, conjură pe cei dintâi creştini, dar' nu întrebuinţează niciodată cuvântul: *poruncesc!* Ce frumos exemplu pentru noi! Să ne onorăm noi întâiu demnitatea înaltă, şi apoi ne-o va onorà şi poporul. Să nu fim deci vanitoşi, să nu exagerăm cu accentuarea demnităţii, să nu o obtrudem cu forţa, lucru de altcum imposibil, dar şi periculos. Să nu facem privilej de imunitate din ea, pentruca să o subtragem de sub judecata altora, căci aceasta nu ne-ar

---

FOIŞOARĂ.

Din vieaţa Sfinţilor.

(Fine).

Scrisoarea cu păcatele. Aşa muncindu-se ea, într'o zi s'a gândit cu deamănuntul şi şi-a adus aminte de toate păcatele cele mai grele, pe cari le-a săvârşit din tinereţe până la bătrâneţe şi, luând condeiul, le-a scris pe hârtie; ear mai pe urmă a scris păcatul cel mai greu, şi apoi împăturând hârtia, o a pecetluit. Şi, pândind vremea, când Sfântul Vasile mergea la biserică, i-a eşit înainte, şi aruncându-se la picioarele lui, cu hârtia în mână, striga: „Milueşte-mă, Sfinte al lui Dzeu, pe mine cea mai păcătoasă decât toţi oamenii“. Ear Sfântul stând, o a întrebat cu bunătate, ce doreşte. Ea, dându-i hârtia, i-a zis: „Eată, Stăpâne, în hârtia aceasta pecetluită sunt scrise păcatele şi fărădelegile mele cele mai grele. Tu, Plăcutule al lui Dzeu, să nu despecetlueşti scrisoarea şi păcatele scrise să nu le ceteşti, ci numai cu rugăciunea ta să le ştergi şi pe mine să mă curăţeşti. Că eu cred nestrămutat, că acela, care mi-a dat mie gândul să vin la tine, te va asculta dacă tu te vei ruga lui pentru mine“.

Ear Sfântul, luând hârtia, a căutat spre cer şi s'a rugat; apoi intrând în biserică a îngenunchiat înaintea sfântului jertfelnic şi toată noaptea s'a rugat pentru femeea aceea. A doua zi, săvârşind dzeeasca slujbă, a chemat pe femee şi i-a dat hârtia pecetluită, precum o primise dela dânsa, zicându-i: „Ai auzit, femee, că nimenea nu poate ierta păcatele, fără numai singur Dzeu?“

— „Am auzit, Cinstite Părinte“, a răspuns ea, „şi pentru aceea te-am rugat să mijloceşti tu iertarea dela Dzeu“.

Păcatul neşters. Aceste zicând femeea şi-a despecetluit scrisoarea şi a aflat şterse toate păcatele, afară de unul, cel mai greu scris la urmă, care era neşters. Şi văzând aceasta femeea s'a spăimântat, şi bătându-şi pieptul a căzut la picioarele Sfântului strigând: „Milueşte-mă, robule al lui Dzeu, şi precum pentru toate fărădelegile te-ai rugat, aşa şi pentru acesta te roagă, ca cu totul curată să fiu şi să mă mântuesc de muncile, ce mă aşteaptă“.

Milă fiindu-i de ea, Sf. Vasile a lacrămat şi i-a zis: „Scoală-te, femee, că şi eu păcătos sunt, şi mie încă îmi trebue milostivire şi iertare. Ear celce a curăţit păcatele tale cele sterse de pe hârtie, puternic este să curete şi păcatul cel neşters. Ca să dobândeşti însă iertare şi pentru acel păcat, eu te sfătuesc să te duci în pustie, unde vei afla un bărbat sfânt, anume Efrem. Aceluia să-i dai hârtia aceasta şi să-l rogi, ca el să mijlocească pentru tine milostivirea iubitorului de oameni Dumnezeu“.

Femeea la sf. Efrem. Şi după sfatul Sfântului, mergând femeea aceea în pustie şi mult ostenindu-se, mai pe urmă a aflat pe Efrem şi i-a zis: „Milueşte-mă pe mine păcătoasa, cuvioase Părinte!“

Ear Efrem, ştiind cu duhul pricina, pentru care ea a venit la dânsul, i-a zis: „Du-te dela mine, femee, că eu păcătos sunt, şi mie îmi trebueşte ajutor dela alţii“. Atunci ea i-a arătat hârtia, zicându-i: „Arhiepiscopul Vasile m'a trimis la tine, ca tu rugându-te lui Dzeu, să-mi curăţeşti păcatul scris în această hârtie, că pe celelalte le-a curăţit el“.

— „Nu, fiica mea“, a răspuns Efrem, „ci celce a putut face ca milostivul Dzeu să-ţi ierte păcatele cele multe, va putea mijlocì iertare şi pentru unul. Deci du-te, du-te cu grăbire, ca să-l afli între cei vii, până nu se duce la Domnul“.

Sf. Vasile mort şterge păcatul. Ear ea închinându-se Cuviosului, s'a întors în Cesareea şi tocmai când a ajuns în cetate, duceau la groapă pe Sf. Marele Vasile. Şi văzând aceasta, femeea a început a se tăvălì pe pământ, tânguindu-se şi strigând: „Vai mie, Sfinte al lui Dzeu, vai mie ticăloasei; pentru aceasta m'ai trimis în pustie, ca nesupărat de mine să eşi din trup?“ Şi zicând aceste şi multe altele, a aruncat hârtia pe sicriul Sfântului. Ear unul din clerici a luat hârtia şi vrând să vadă ce este scris într'însa, a despecetluit-o; dar n'a aflat nimica scris, că toată hârtia era albă, curată.

Şi tot poporul văzând minunea, a proslăvit pe Dzeu, care a dat putere ca aceasta oamenilor şi după moarte.

8. *Increştinarea unui jidov. Doftorul iscusit.* Pe acea vreme era in Cesarea un Jidov, cu numele *Iosif*, care era atât de iscusit doftor, încât pe omul, care era să moară, îl cunoştea, de pe vine cu trei şi cu cinci zile înainte, şi-i spunea şi ceasul sfârşitului lui. Pe acest Jidov îl iubia Sfântul şi în mai multe rânduri încercase să-l aducă la credinţa lui Christos. Jidovul însă, deşi dedea dreptate celor zise de Vasile, rămânea în rătăcirea lui, zicând: „Eu vreau să mor în credinţa şi legea, în care m'am născut.“ Cu toate acestea Sfântul i-a zis nu odată, că nici unul din ei nu va muri până când el, Jidovul, nu va primi sfântul botez.

fi de folos, iar paguba, ce s'ar naște de acì pe seama religiunii, ar fi mare.

Oficiul nostru se deosebește de toate celelalte ale laicilor din societatea civilă. Pentru aceștia ajunge, dacă misiunea primită o execută în partea ei materială, pentrucă la ei totul se reduce la aceea, că ce se vede, aude, ori se poate prinde, să fie executat în mod desăvârșit. Ei nu sunt siliți să străbată prin învălișul lucrurilor în ordinea intelectuală sau morală, pentrucă ochiul omenesc nu ajunge să vadă atât de departe, prin urmare nici nu au motiv de a se ocupa cu așa ceva. Nu așa stă însă treaba cu oficiul nostru. Fără ca să negligem exteriorul, ba din contră, căutând să i-se dea cea mai posibilă perfecțiune, noi trebue să ne îndreptăm atențiunea și să dăm îngrijirea cea mai mare și lucrurilor cari nu să văd, nu se aud, nu se pot prinde. Noi trebue să trecem peste simțuri, să străbatem în suflet, în spirit, în inimă, acolo unde-și au rădăcina ideile, inclinările, cu un cuvânt toate acțiunile externe. Dumnezeu voește înainte de toate adorare, în spirit și în realitate. Mintea și inima voește să o aibă, de aceea munca oficiului nostru *asupra acestora* trebue să fie îndreptată. Dumnezeu nu știe ce să înceapă cu un popor, care cu buzele îl stimează, dar în inimă stă departe de el. De aceea preoții, cari întreaga sîrguință o pun în împlinirea materială a datorințelor lor, ear de aceea puțin poartă grije, ori poate că chiar de loc, ca partea materială se corespundă și celei *spirituale*, pot să fie buni funcționari, dar adevărați servitori ai lui Christos nu sunt. Cardinalul *Manning* numește acest fel de păstorire *oficializm*. Zic unii: „Am predicat, am cuminecat, am catehizat, am vizitat bolnavi, mi-am împlinit toate datorințele, conștiența mea e liniștită“. Foarte bine. Dar cum le-ai împlinit toate acestea? Cu ce zel și în ce spirit? Cu ce rezultat? A înțeles poporul din vorbele voastre cuvântul părintelui, care trebue să străbată în inimă, cuvântul aceluia, care-l iubește și-i voește binele? S'a stabilit între voi și poporul vostru acel misterios rîu de idei și afecțiuni, care ne garantează că ne vom înțelege reciproc, și ne face să simțim, că uniți suntem în aceeași credință și în aceiași iubire?

Preotul nu are să stea în mijlocul poporului ca colonelul în fruntea regimentului său, ca architectul între lucrătorii săi, ca șeful între subalternii săi, — căci aceștia vor fi fără îndoială stimați, poate și temuți, însă nu iubiți. El are să fie *părinte între fiii sei*! Oficiul său nu e oficiu de rând, nu e de măestrie ordinară, ci e oficiu sfânt, care îi dă putere de acțiune asupra rațiunei și a voinței, pentru a le atrage spre sine și a le pune în legătură cu Dumnezeu. Să ne ferim deci de oficializmul, care e adevărată lepră pentru oficiul nostru, și ni-'l reduce la rangul unei meseșugării ordinare . . . .

Pentru a câștiga pe om, trebue să cucerim mintea și inima. Mintea i-o câștigăm prinzându-o în firele adevărului și atrăgându-o către noi, ear' inima trebue să i-o prindem în firele bunătății, în firele *virtuții*, și astfel să o legăm de noi. Firele prime sunt de argint, cele din urmă de aur. Acestea dau tărie celor dintâi, și impedecă opunerea. Un liber cugetător a zis odată, că să pleacă în fața științei, dar' în fața bunătății și a virtuții trebue se cadă în genunchi! Să ținem în sinul bisericei pe cei ce se țin de ea, și să căutăm se aducem la sinul bisericei și pe aceia, cari stau departe de ea. Acesta e supremul scop al misiunei noastre. Toate celelalte n'au nici un preț. Pe lângă știință să ne luăm deci refugiul, în măsură chiar mai mare, la *virtute*, pentru a'i atinge, dacă se poate, suprema treaptă, *sfințenia!*

Adevărul este lumina, care luminează mintea și ne arată calea, pe care avem să umblăm, el ne spune ce avem să facem și ce avem să nu facem. Câtă vreme însă adevărul rămâne numai în minte, adecă pe câmpul ideilor, ca o stea pe firmanent, e ca o lumină care resfiră bucurie, e admirată, dar' e lumină foarte îndepărtată și foarte rece. Câtă vreme adevărul rămâne în minte, în lumea ideilor, nu toți îl înțeleg pe deplin. Numai spirite mai luminate pot să o facă aceasta. Poporul îl înțelege cu greu, ear' dacă 'l și ințelege, e a se atribuì mai mult autorității aceluia, care face să lumineze adevărul în fața lor, decât recunoașterei clare și directe, pe care poporul nu o poate face. Dar' când adevărul se coboară din înălțimile minții la inimă, când îmbrățișează voința și îi dă formă și mișcare, când devine, așa zicând, *pipăibil*, ca un corp, își începe opera și se preface în *virtute*. Lumina lui se reoglindează în ochii tuturor, face să se cutremure sufletele, umple pe toți de iubire și îi răpește pe toți cu sine, făcând ca toți să i-se închine.

Dumnezeu a fost dintru început, înainte de a se face om din cuvântul său. Chiar și pe atunci îngrămădeà Dumnezeu omenimea cu bunătăți, și a intins pretutindenea frumsețile sale, și i-a chemat pe toți la sine. Câți însă l'au recunoscut și l'au iubit? Câți i-au servit? Foarte puțini. Dumnezeu era departe de om. Nu'l vedeà, nu-i auzeà vocea, nu-l puteà pipăì cu mânile. Și atunci Dumnezeu se făcù om, văzut, auzit, pipăit, cu natură acceptată omenească. Ce schimbare! Cum se zguduesc oamenii, cât de iute se lățește adevărul și viața, cât de iute se schimbă popoarele! Și tot așa se întâmplă și astăți, dacă adevărurile se prefac în *virtute* . . . .

(Va urma).

Dela universitatea săsească.

Reprezentanța universității săsești și a celor șapte județe a fost întrunită zilele trecute în sesiune extraordinară în Sibiiu. A ținut două ședințe, în 8 și în 10 Februarie n. Ședințele au fost conduse de domnul comite suprem și comes al Sașilor Gustav Thalmann. Dintre deputații români a participat numai domnul Dr. *Liviu Leményi*, iar dl Dr. *Aurel Vlad* și-a scuzat absentarea.

Două chestii însemnate erau de rezolvat: alegerea secretarului pentru universitate, post devenit vacant prin trecerea domnului *Bock* la institutul de credit fonciar din Sibiiu în calitate de director, și aprobarea contractului legat cu o societate din Budapesta, care ià în exploatare pe 40 de ani pădurile celor șepte județe.

Secretar a fost ales domnul Dr. *Julius Orendi*, advocat în Brașov, cu totalitatea voturilor date, iar contractul prezentat reprezentanței a fost incuviințat, asemenea cu totalitatea voturilor.

In înțelesul acestui contract, societatea din Budapesta, plătește pentru exploatarea pădurilor celor șapte județe în curs de 40 de ani câte un sfert de milion de coroane la an, peste tot deci *zece milioane coroane*, în rate de câte 125 000 coroane la fiecare jumătate de an. Din sfertul de milion primit în fiecare an, universitatea săsească va face unele investițiuni, va acoperì unele cheltueli, iar restul care rămâne, în sumă de 114,000 coroane, va fi intrebuințat *pentru scopuri culturale*. Vor primì institutele de învățământ săsești de pe așa numitul fund regiu 68,400 coroane ajutor anual, apoi *gimnaziul gr. or. român din Brașov 7000 coroane și școalele poporale române gr. ort. de pe fundul regiu 13,800 coroane, sume plătite în cassa arhidiecezană din Sibiiu*. Mai primesc școalele gr. cat. române din Sibiiu și Cohalm 2000 coroane, iar institutele unguerești de învățământ de pe fundul regiu 22,800 coroane.

In chestia împărțirii acestui venit curat, care va resultà din exploatarea pădurilor celor șapte județe, a vorbit numai domnul Dr. *Liviu Leményi*, spunându-și părerea, că nu e mulțămit cu sumele cari vin împărțite școalelor românești, dar' contrapropunere nu face, ci primește cu mulțămită și aceea ce li-se dă.

Referenți în chestia încuviințării contractului de exploatare și a împărțirii venitului au fost domnii *Bock* și Dr. *Wolff*, cărora adunarea le-a votat mulțămită. S'a votat mulțămită și dlui comes săsesc, *Thalmann*, pentru buna conducere a acestei sesiuni extraordinare, — care apoi a fost încheiată.

Din România.

Instrucția militară în școale. Guvernul român a prezentat camerei un proiect de lege, prin care se întroduce instrucțiunea teoretică și practică militară a tuturor elevilor din școalele publice și particulare de băeți din statul român. Pe lângă exercițiile militare și cunoștințele teoretice ostășești, va fi obligătoare și tragerea la țîntă pentru toți elevii, cari vor obținea note și din aceste trei categorii de cunoștințe militare. In scopul urmărit se va instituì pe lângă ministrul instrucțiunii publice un serviciu special al instructorilor militari școlari, pus sub conducerea inspectorului general militar al școalelor. Instrucția în școale o va face la sate câte un soldat din regimentele de infanterie, la orașe câte un subofițer, ori chiar ofițer. Legea va intra în vigoare încă în cursul anului acestuia.

*

„Cartea verde“. Cum se știe, guvernul român a publicat în volum toate documentele referitoare la chestia macedoneană, sub titlul *„Cartea verde“*. Această carte verde română a făcut cea mai bună impresiune în străinătate. Ziarul parizian *„Figaro“*, publicând în rezumat de trei coloane și jumătate cuprinsul cărții, spunea într'un număr mai recent, că culegerea aceasta de documente e clară și explicită și dovedește, că *dreptatea e pe partea Românilor*. „Toți vor putea prețuì acum — spunea ziarul numit,-temeinicia și valoarea acuzărilor ridicate contra Grecilor“. Ziarul *„Figaro“* conchideà astfel: „Acum este luminos dovedit, că România voește în Macedonia perfecta egalitate a tuturor creștinilor, *libertatea limbei și a cultului.*“

*

Convenție cu Austro-Ungaria. Prin cercurile politice române se știe bine, că în Austro-Ungaria se simte necesitatea de a se importa vite și porci din România, dupăce din Sârbia nu se mai pot importa, în urma războiului vamal, care a izbucnit între monarhia austro-ungară și statul român. Se știe, că la Viena, Praga, Brünn și în alte orașe, se discută viu deschiderea granițelor spre România, dar se crede, că aceasta e numai o manevră pentru a face presiune asupra Sârbiei, ca să cedeze și să se supună voinței Austro-Ungariei. Dacă însă intențiunile sunt serioase în privința legării unei convenții veterinare între România și Austro-Ungaria, guvernul român e gata a întra ori-și-când în tratări pentru legarea convenției.

NOUTĂȚI.

Regele Angliei bolnav. Cu toate desmințirile de mai nainte, știrile cele mai nouă spun, că regele Eduard e foarte bolnav. Medicii sunt foarte îngrijați de boala regelui. Intr'un rînd se răspândise vestea că a murit.

*

Călătorie de studiu. Muzeul național ungar din Budapesta — precum ni-se comunică — a trimes pe dl Eugen *Zászló*, azistent bibliotecar la biblioteca regnicolară „Széchenyi“ din sinul aceluiaș Muzeu, ca să studieze manuscrisele și cărțile vechi românești din bibliotecile și archivele publice din București. Dnul Eugen *Zaszló* va petrece vr'o 10—14 zile în București.

*

† **Anton Menger,** profesor universitar în Viena, jurisconsult celebru, recunoscut ca autoritate în materie de drept privat, fost în mai multe rînduri rector al universității din Viena, a decedat în etate de 65 ani în Roma.

*

Nouă bancă românească. In Lăpușul-unguresc Românii înființează o bancă supt firma „Lăpușana“, cu capital de 100.000 coroane.

*

Un nou vapor românesc. Ministrul român al lucrărilor publice a însărcint cu construirea unui nou vapor românesc pe proprietarii șantierelor din portul Lyon, cari au construit și vaporul *România*. Noul vas român, care va costa lei 2.229,000, se va chema *„Dacia“*. Acesta va fi al cincilea vapor al societății de navigație română.

*

In interesul adevărului. „Dreptatea“ dela Brașov, care după nume ar trebuì să slujească adevărului, în numărul penultim la loc de frunte are un articol cu titlul „Conferențele învățătorești“. Autorul apreciind însemnătatea acestor conferențe, printre șire face recriminări la adresa autorității superioare pe motivul, că cu conducerea acestor conferențe nu se încredințează totdeauna cei mai destoinici bărbați de școală. Și să aduce aceasta învinuire Conzistoriului arhidiecezan, ca for suprem, din partea unui organ, condus de profesori și învățători confesionali, numai ca prilej pentru a lovi în „directorul unei școale comerciale“ și într'un „profesor gimnazial“, — căci atât dl Ars. Vlaicu, cât și dl Nicolae Sulică au condus conferențe învățătorești, ca mandatari conzistoriali. Cum și-au îndeplinit misiunea acești doi și ceialalți comisari, vor ști s'o judece cei chemați. Din parte-ne, pe baza informațiunilor câștigate din cel mai competent loc, trebue să constatăm, că Conzistoriul arhidiecezan în exerciarea dreptului indiscutabil de a designa pe comisarii săi se conduce numai de adevăratele interese ale școalei române confesionale. Și dacă totuși nu are totdeauna satisfacția de a vedeà în fruntea afacerilor bisericești-școlare pe cei mai „destoinici“, apoi vina nu o poartă Conzistoriul arhidiecezan, ci aceia, cari pe motive puțin serioase se subtrag dela îndeplinirea unor sarcini mai mult onorifice, decât rentabile. Din alesul corp profesoral al școalelor noastre din Brașov, nu mai puțin decât *3 membri* au refuzat Conzistoriului mandatul, denegând astfel bisericei și școalei române serviciul lor prețios. Și toți acești *trei membrii* stau la spatele organului, care suspiționează Conzistoriul!

Făgăduința Jidovului. Când a sosit vremea trecerii sale din această vieață, Sfântul a chemat pe Jidovul Iosif, ca-și-cum ar fi avut trebuință de ajutorul lui doftoricesc, și i-a zis: „Ce ți-se pare de mine, Iosife?“

Ear Jidovul, pipăind vinele Sfântului, a zis către casnici: „Să gătiți toate cele de îngropare, că va murì îndată.“

Zis-a Vasile: „Ce grăești“.?

A răspuns Iosif: „Să mă credeți, Stăpâne, că astăzi până nu apune soarele, tu vei murì“.

— „Dar de voiu trăì până mâne pe vremea asta, ce să ți-se întâmple?“

— „Să mor!“

— „Da, să mori, dar să mori păcatului, ca să viezi întru Dumnezeu“.

— „Ințeleg graiul tău, Stăpâne. Eată mă jur, că de vei trăì până mâne, eu mă fac creștin!“

Și s'a rugat lui Dzeu dumnezeescul Părinte, ca să-i lungească vieața încă o zi pentru mântuirea Jidovului. Și rugăciunea lui s'a împlinit.

A doua zi a trimis Sfântul să cheme pe Jidov. Jidovul credea, că e chemat să vadă pe sf. Vasile mort. El s'a și dus la Arhiepiscopul și văzându-l viu, a căzut la picioarele lui strigând: „Mare este Dzeul creștinilor și nu este alt Dzeu afară de el! Deci, Preasfințite stăpâne, dorind acum și eu să fiu creștin, te rog să mă învrednicești de sf. botez pe mine și pe întreagă casa mea“.

Botezul Jidovului. Atunci sfântul Vasile i-a grăit: „Eu însumì te voiu boteza“. Ear Judeul apropiindu-se de marele Vasile și pipăindu-i mâna dreaptă, i-a zis:

— „Stăpâne, puterile ți-au slăbit și nu vei putea să mă botezi“.

Cea din urmă slujbă. Moartea lui Vasile. „Avem pe Ziditorul celce ne întărește“ a fost răspunsul sf. Vasile, care sculându-se a întrat în biserică și înaintea tuturor a botezat pe Jidov și toată casa lui, apoi a slujit sfânta slujbă și a ținut un lung cuvânt de învățătură până pe la ameazi. Ear la acel ceas dând iertare la toți cei de față și binecuvântându-i, a mulțămit lui Dumnezeu pentru toate negrăitele dăruri lui date, și așa vorbind și-a dat duhul în ziua de 1 Ianuarie, anul Domnului 379.

Durere mare a cuprins pe toți la trecerea lui din această lume, nu numai pe dreptcredincioși, ci și pe eretici, și toți plângeau cu nemângăiere pentru mutarea lui de pe pământ.

La 1 Ianuarie, ziua adormirii lui, îi prăznuim pomenirea, noi credincioșii bisericei ortodoxe române.

Criza ministerială din Italia. Guvernul lui *Fortis* a căzut curând după constituirea lui, ear cu formarea unui nou cabinet a fost însărcinat *Sonnino*. După ştirile de până acum combinaţia e aceasta: Sonnino, prezident şi interne; Guicciardini, esterne; Luzzetti, erariu; Salandra finanţe; Casshi, justiţie; Tantano, agricultură.

*

Planurile lui Gapon. După informaţii din Berlin, preotul Gapon e în Petersburg, unde participă la adunările populare. Acum îl frământă gânduri mai pacinice. Vrea să întemeieze un ziar şi un institut de credit, numai pentru muncitori. Se zice că şi *Witte* îl sprijineşte, de oarece cunoaşte trecerea, de care se bucură Gapon înaintea muncitorilor din capitala Rusiei.

*

Gorki bolnav. Marele scriitor rusesc *Maxim Go·ki* a avut zilele trecute un atac de nervi, cu vărsare de sânge. Boala, după spusele medicilor, e îngrijitoare.

*

Condamnat. Curtea cu juraţi din Seghedin a declarat vinovat pe *Iancu Perici* redactor al ziariului sârbesc „*Branik*“ din Neoplanta, pentru delict de agitaţie în contra naţiunei maghiare, ear' tribunalul l'a judecat la două luni temniţă de stat şi 200 coroane amendă în bani. Dacă era improcesuat pentru vre'o crimă de leza majestate, sigur că-'l achitau!

*

Arestarea unui savant. Tinărul profesor din Viena *Schamanek* a fost arestat la Roma, pentrucă a furat din biblioteca Vaticanului o carte, care de altcum nu era nici de preţ şi nici vre-o raritate.

*

Sufragiul universal în Finnlanda. In ţerişoara aceasta e pe cale de a se introduce sufragiul universal. Un proiect de lege contemplează chestia în modul următor: dieta Finnlandei se va compune din 200 deputaţi aleşi pe trei ani; dreptul de alegător îl va avea fiecare cetăţean trecut de 21 ani (atât bărbaţi, cât şi femei). Pot fi aleşi deputaţi cei trecuţi de 25 (caz esceptional 24) ani, dar fie care numai în cercul său electoral. Deputaţii vor primi câte 1400 marce leafă anuală.

*

Jertfele din Macedonia. După o statistică oficială, s'au dat în districtele Monastir, Salonic şi Üsküb 119 lupte între trupe şi bande. Au fost în aceste ciocniri 1032 de jertfe omeneşti. 520 insurgenţi şi 122 soldaţi au fost ucişi. 200 insurgenţi şi 145 soldaţi au fost răniţi. Ceilalţi răniţi sau ucişi erau oameni nevinovaţi, nimeriţi la întâmplare.

*

Fără cauţie. Tabla regească din Budapesta a aprobat sentenţa tribunalului regesc de acolo, prin care redactorul ziarului „*Poporul Român*“ a fost condamnat la 500 coroane pedeapsă în bani, fiindcă a făcut politică în gazetă fără a fi avut depusă cauţiunea cerută de lege.

*

Rugare. Oficiul parohial gr. or. din *Heghig*, tractul protopresbiteral al Treiscaunelor, roagă pe toţi cari au primit apel pentru ajutorarea şcoalei din comuna aceasta, ca în termin de 8 zile să retrimită acel apel cu, sau fără resultat, pentruca să se poată face darea de seamă, cu atât mai vârtos că şcoala este gata şi se cere socoteala clădirei. *Iosif Bucşa*, paroh.

*

Daruri pentru biserică. Din comuna *Cenade* ni-se scrie, că parohul acelei comune, *Crucean Mărginean*, care şi până acuma a făcut frumoase daruri bisericei de acolo, a cumpărat un rând de vestminte negre de catifea pe seama bisericei, în valoare de 80 coroane, iar la indemnul său, şi îmboldiţi de pilda dată, mai mulţi credincoşi au cumpărat un alt rând de vestminte bisericeşti, de mătasă, în preţ de 140 coroane. A mai cumpărat apoi pentru biserică *Ioan Mărg'nean* două rânduri de vestminte, unul negru altul de mătasă, în preţ de 180 coroane şi fraţii *Ioan* şi *Samuilă Ivan*, alt rând în preţ de 140 coroane. Toate aceste 5 rânduri de vestminte au fost sfinţite în ziua a doua a Crăciunului de către numitul preot. Laudă merită toţi cei ce împodobesc casa Domnului!

*

Moartea unui inventator fericit. In London a murit zilele acestea în etate de 92 ani lordul *Masham*, care a contribuit foarte mult la perfecţionarea maşinelor prin invenţiile sale. El a făcut cu totul vreo 170 de invenţiuni, cari l-au costat — pentru experimentări — 12 milioane de marce.

*

Desminţire. Intr'o afacere de joc de cărţi cu care se ocupă acum poliţia din Budapesta, fiind implicat, poate pe nedrept, şi dl *Dr. Romulus Boiu*, particular în Sibiiu, unele ziare din capitală au scris despre d-sa, că e *vicepreşident al bisericei gr. ort.* Desminţim această ştire, care nu corespunde adevărului. Domnul *Boiu* nu e viceprezident al bisericei gr. ort române, căci o astfel de funcţiune nici nu ezistă în biserica noastră.

*

Cununia regelui spaniol. Regele Alfonzo se va cununa în 2 Iunie anul acesta în Madrid.

*

„Dansaţi pe cadavre!“ Cei din Lemberg nu se ţin de hotărârea luată de a nu aranja în carnevalul acesta petreceri, din cauza evenimentelor din Polonia-rusească, şi din acest motiv se fac dese demonstraţiuni. Mercuri seara, cu ocasiunea balului dat de societatea ruteană, studenţii au manifestat pe stradă sub un steag negru cu inscripţia: „Dansaţi pe cadavre“! A intervenit poliţia.

*

Himen. Dşoara *Valeria Todescu* şi domnul *Ioan Milarez* îşi serbează cununia în 31 Ianuarie v. la oarele 11 a. m. în biserica catedrală gr. ort. română din Caransebeş.

*

Petrecerea din Teiuş. Despre petrecerea din Teiuş ni-se scriu următoarele: „Corul plugarilor români din Mihalţ, sub conducerea învăţătoriului Ilie *Mihaiu*, a dat în opidul Teiuş la 26 Ianuarie o petrecere împreunată cu producţiune teatrală şi cântări, în favorul ambelor şcoale din Mihalţ. Deşi tinerul cor, compus numai din ţerani tineri, pentru prima dată s'a prezentat pe scenă, totuşi i-a succes să secere cele mai frumoase laude dela numerosul public din Teiuş şi jur, care era de faţă. Mai ales piesa teatrală: „*Ruga dela Chiseteu*“ a fost peste aşteptare succeasă şi lung aplaudată; apoi cântările, vre-o 4—5 au fost toate repetate. Publicul din Teiuş şi jur încă şi-a făcut datorinţa, căci s'a incassat la această petrecere suma de preste 600 cor. Ca toate lucrurile şi intenţiunile bune, — aşa şi aceasta petrecere a avut şi duşmani, ceeace se vede de acolo, că până când dl Mihaiu cu cei vre-o 50 de corişti secerau laude, *cineva* i-a spart cu petri ferestrele dela locuinţa sa. Să-i fie de bine. Laudă se cuvine învăţătoriului Mihaiu, că în timp scurt a format în Mihalţ un cor, cu care se poate prezentà şi înaintea celui mai mare public“. *P.*

*

Petrecere în Caransebeş. Societatea română de lectură din Caransebeş aranjază petrecere cu dans la 11/24 Faur 1906 în localităţile otelului „Pomul verde“ din Caransebeş. Inceputul la $8^1/_2$ ore seara. Invitările servesc drept bilete de intrare. Preţul de intrare: de familie 5 coroane, de persoană 2 cor.

*

Concert în Arad. Tinerimea din Arad şi jur aranjază în ziua de Joi 22 Februarie st. n. 1906 concert în sala dela „Ipartestület“ (Erzsébet-körút Nr 16). La acest concert îşi va dà binevoitorul concurs marele nostru artist Dumitru Popovici (Bayreuth) precum şi dna Lucia Cosma şi dşoarele Melania Brânduşanu şi Leontina Pap. Concertul, se va dà în folosul şcoalei civile de fete din Arad. Inceputul la 8 ore seara. După concert urmează dans.

*

Teatru în Răhău. Corpul învăţătoresc din Răhău invită la producţiunea teatrală-muzicală, ce se va aranja în ziua de 2 Februarie st. v. a. c. (Int. Domnului) în localul şcoalei gr. or. de acolo, de către tinerimea locală şi elevii şcoalei. Inceputul la 7 ore seara. Preţul de întrare de persoană 80 fileri; de familie à trei persoane 2 cor. Venitul curat este destinat pentru a se provedea copiii săraci cu recuisitele necesare şcolare şi pentru sporirea bibliotecii şcolare. Suprasolvirile marinimoase se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Incercare de sinucidere. Konrad *Lelbach*, mare proprietar şi milionar, fiind în vârstă de peste 60 ani, burlac, şi-a slobozit un glonte în pept. Incercarea n'a izbutit, căci rana e neînsemnată. Cauza: în urma unei dureri de inimă a devenit melancolic.

*

Moarte prin glonte. Din Varşovia se anunţă, că patru profesori dela universitatea de acolo: Spalski, Adler, Ezerno şi Sambor, au fost condamnaţi la moarte prin glonte, ear sentenţa s'a şi ezecutat.

*

O învingere a ţinutului nostru însemnează răspândirea neîntrecutelor motoare ale fabricei de motoare din Drezda. Atragem atenţiunea cetitorilor asupra anunţului de pe pagina a patra.

*

Coroane eterne. Membrii „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ dureros atinşi prin moartea zeloasei coriste, diletante şi declamatoare *Alexandrina Baciu*, fiica măiestrului cismar Ioan Baciu, cum şi prin decedarea vrednicului membru ordinar Man Cioran, fost măestru măcelar, au dăruit întru amintirea acestor răposaţi la fondul văduvelor şi orfanilor meseriaşilor nostri precum urmează: Victor Tordăşianu, prezident, 3 cor., Florea Cruciţă 2 cor., Ioan Părău 1 cor. 40 fileri, Ioan Petraşcu 1 cor. 20 fileri, toţi trei măiestrii croitori; George Săsărman, măiestru pantofar, 1 cor. 10 fil.; Scarlat Ilieş, sodal compactor, Ioan Luca, măiestru pantofar, Laurenţiu Boldor, Alexandru Dămian, măiestru rotar, Nicolae Şerban, sodal cofetar, fiecare câte 1 cor.; George Poponea şi Dumitru Axente, fiecare câte 80 fileri; Petru Bota şi Constantin Dragoş, fiecare câte 70 fileri; Stefan Duca, Nicolae Stoica, George Trifan, Isidor Marcovici, culegători de litere, fiecare câte 70 fileri; Elena Ucenic 1 cor., Toma Simtion, Ioan Marcu, culeg. tipogr.; Ioan Imbăruş, expeditor şi S. M., fiecare câte 50 fileri.

Cărţi şi reviste.

Luminarea săteanului şi starea învăţătorilor lui. Cuvântare rostită cu ocaziunea congresului didactic, ţinut la 29 Decemvrie 1905 în Galaţi, România, de *Mihai Timuş*. Tipografia Toma Basilescu, Bucureşti. Preţul 1 leu.

*

Şezătoarea Săteanului, revistă poporanistă a mişcărilor culturale şi economice, supt direcţia dlui Gh. Dumitrescu-Bumbeşti. An. VIII Nr. 1. Sumarul: O vorbă înainte, de Gh. Coşbuc; Obştile săteşti de I. G. Duca; Privire generală asupra mersului băncilor populare de Gh. Dumitrescu-Bumbeşti; Lămurire înaintemergătoare de C. Ţunescu; Traista cu idei de D. Brezulescu; De-ale medicinei şi igienei populare de Dr. Gomoi; Cerşitoarea de Em. Părăianu; morală şi credinţă (Naşterea Domnului) de Const. Cercel; Neamul nostru (Rumerii) de Al. T. Dumitrescu; Cugetări de Campo; Calendarul plugarului; Diverse.

Apare odată pe lună, în Bucureşti (str. Antim 27), 32 pp. numărul. Abonamentul anual de 6 coroane.

Din public.*)

Mulţămite publice.

La apelul nostru din 14 Oct v. 1905 pentru a contribui la zidirea primei şcoale confesionale gr. or. române din parohia Miheleni, tractul Zarand, care apel a fost încuviinţat din partea Preaveneratului Consistor arhidiecezan la 11 August, 1905 Nr. 7619 Şcol., au binevoit a contribui până cu finea anului 1905 următorii:

Din parohia Retisdorf: Zosim Bucur, Sterc Dobre, ambii câte 1 cor. Serafim Bărdaş, epitr. I. 40 fil. V. Gupanea, Ioan Colcer, ambii 30 fil. Ioan Sciopotă, Toma Dobre, Iudita Bârsan, Nicolae Bârsan, Moise Savu, Filimon Dobre, Ioan Dobre Iosif Dan, Ioan Dobre, Gheorghe Oţetea, Ioan Nistor, Anna Cristea, Moise Pop., fiecare câte 20 fil. — Nicolae Ţint a Mariei 12 fil. In naturalii s'a încassat prin epitropi în preţ de 52 fil.; total 5 cor. 24 fil.

Din parohia Mesteacăn. Ioan Irimie, paroh, Ilie Berariu, Ioan Vasiu, fiecare care câte 1 cor. Adam Şipoş, cantor, 40 fil. cu discul 36 fil.; total 3 cor. 76 fil.

Din parohia Crişţior. Iulius Papp of., Gheorghe Almăşan, epitr., Petru Vârciu, com., Plesa Gheorghe, fiecare câte 2 cor. Ioan Perian, paroh, Letiţia Draia, Nicolae Bexa. scriitor not., Pleşa Pătruţ, Nicolae Iacob, montanist, Aurel Fodorean, Sicue Dumitru, Ioan Marcu şi Azarie Popa, fiecare câte 1 cor. N. N. 20 fileri; — total 17 cor. 20 fileri.

Din parohia Vaca. Eufemia Costea, preoteasă, Rozalia Faur, văd. preoteasă, ambele câte 1 cor. Alex. Doţ, 50 fileri, Tanase Brana, com. şi Filip Dumitru, fiecare câte 40 fil. Lazar Iuon l. Iuon, 30 fil. Nicolae Popovici, Ioan Lupea l. Petru, Lazar Tulea, Avram Iuon l. Petru, Nicolae Lupea l. Gavrilă, primar, Petru Avram l. Dănilă, Ioan Neag l. Nicolae, Ioan Golda l. Iov, Pavelesc Ioan, Marta Bârna, Ioan Ianc l. Ioan, Lazar Cor. Ioan Manea l. Iov, Petru Manea l. Iov, Nicolae Cor a Vanchi, Todor Golda l. Lăpădat, Nicolae Lazar, sufletu, Petru Avram a Niculi, Petru Lupea a Stanchi, Petru Avram l. Iov, Todor Bârna, cantor, Nicolae Golda l. Nicolae şi Ioan Avram, crâsnic, fiecare câte 20 fileri, Nicolae Lupea l. Nicolae, Ioan Golda bujae, Petru Neaga, l. Nic. Ioan Lazar l. Filip, Maria Doţu, Deneş Ioan, Ioan Avram l. Ioan, Ioan Manea l. Nese, Petru Manea l. Nese, Nistor Cor, Iosif Indrei, Nicolae Ianc şi Maria Ianc, fiecare câte 10 fileri,; total 9 cor. 50 fil.

Din parohia Herţegani: Gavriil Mateş, înv., 1 cor. Avram Popa, 60 fil. Nicolae Mateş, paroh, Ioan Popa, cleric abs., Petru Bogdan l. Ioan, Nicolae Sârb l. Simion, Moise Lazar, Petru Dămian, Dumitru Neag a Lini şi Ioan Moga, fiecare câte 40 fil. Nicolae Nicşa, 30 fileri, Petru Popa l. Nic. a Susanei, H. Petru Suciu, Sav Nicolae bod, Ioan Moga l. Nicolae, Lazar Popa, Nicolae Vraciu, Ionuţ Dămian, Toder Nicula, Avram Suciu, Ioan Dămian, Avram Rad, Mateş Nicolae, Lazar Dămian şi Nicşa Toader, fiecare câte 20 fileri, Ioan Dămian a Culi, 18 fileri,; total 8 coroane şi 08 fileri.

Din parohia Barcan: Gheorghe Burlea, paroh, 2 cor.

Din parohia Bucium-Muntari: Ioan Cosma, paroh şi Teresia Cosma, preoteasă, fiecare câte 1 cor. Ioan Danciu, înv., 40 fileri şi Gheorghe Macaveiu, crâsnic, 20 fil., total 2 cor. 60 fil.

Din parohia Herman a întrat suma de 40 coroane. —

Din parohia Mogoş-Micleşti: Vasile Trifa, paroh, 1 cor. M. Cutean, înv., T. Mămăligă, N. Negru l. Ioan, Vasilie Negru, Nicolae Barb, Ioan Mărian, M. Mărian, Gavriil Miclea, Iosif Miclea, T. Liciu, Moise Barb, Ioan Brad şi N. Cutean, fiecare câte 20 fil. — Alex. Negru, Iosif Cristea l. N.-, Iosif Cristea l. Vasile, Nicolae Mărian, Ioan Sulare, G. Bârlea, M. Marian, Cl. Sulare, N. Sularia, I. Marian, N. Sularia şi T. David, fiecare câte 10 fileri, Loghin Brad şi mai mulţi consoţi 1 cor. 58 fil.; total 6 cor. 38 fileri.

Din parohia Petroşeni cu discul au întrat 4 coroane.

Dela Corpul profesoral din Brad: Dr. Pavel Oprişa, dir. gimn., 5 cor., Dr. Ioan Radu, Vasile Boneu, Stefan Albu, Traian Suciu, Ioan German şi Mihail Stoia, înv., şi instr. gimn. fiecare câte 1 cor. Tot pe această colectă au binevoit a contribui şi următori: Dr. Tiberiu Tisu, med. cercual, Ioan Cutean şi Nicolae P., măcelariu, fiecare câte 2 coroane. — în total au contribuit 17 coroane.

Suma totală face 115 cor., 76 fileri, drept răspuns la „Apelul“ nostru. —

Primească deci marinimoşii donatori şi sprijinitori ai scopului cultural, ce'l urmărim, şi pe această cale sincerele şi călduroasele noastre mulţămite.

Din şedinţa comitetului parohial a parohiei Miheleni, ţinută la 31 Decembre 1905.

Gheorghe Almăşan
prezident-paroh.

Posta redacţiei.

Rohia. Predica am primit-o, dar nu putem să-i facem loc. Poate mai târziu. Manuscriptul se păstrează.

Oficială.

Toţi câţi trimit conzistoriului arhidiecezan colecta pentru catedrală, fie direct fie pe calea oficiilor protopopeşti — să prezenteze şi consemnarea celor ce au contribuit, spre a se împrotocolà şi păstrà la acte.

După friguri repeţite

sau boale grele, reconvalescentul are trebuinţă de un medicament întăritor. Untura de peşte are mai bune însuşiri pentru a formà grăsime organică şi a întărì oasele şi muschii de cât alt medicament nutritor. Emulziunea lui Scott oferă untura de peşte în formă uşoară de mistuit şi gustoasă, aşa că şi cel mai slab pacient poate luà preparatul fără scârbă. Emulziunea lui Scott constă din cea mai fină unsoare de peşte medicina'ă norvegiană, amestecată cu hipofosfiţi de var şi naton.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expediază franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Nr. 76. [35] 2—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Armeni,** protoprezbiteratul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor așterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenții, după prealabilă înștințare aici, se pot prezentà și înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Mercurea.

Mercurea, 23 Ianuarie 1906.

Avr. S. Pecurariu
protoprezbiter.

O casă cu curte

se află de vânzare în **Ocna-Sibiiului,** lângă scăldătoare, fürdö-utca 146, unde se pot cere și informațiuni, la Magyar János. (34) 3—3

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistruii și a avé o colóre delicată a feții, un săpun medicinal mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca doi băieși)
Bergmann & Co, Tetschen a/E.

Se află de vînzare cu 80 fileri bucata
în farmacia „la urs“ (piața mică),
în farmacia **E. Rummler, Sibiiu,**
la **I. B. Misselbacher sen.** (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei și gușteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89) 22—25
Carol Arz (strada cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul **W. Lingner.**

10.000
motóre liferate
spre mulțămire
generală.

74
distinctii
6
medalli de stat

Fabrica de motóre din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellért & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13—91.

MOTÓRE CU BENZIN, Motóre cu gaz, Motóre cu uleu brut, Motóre cu spirt, Motóre cu acetilen, Locomobile cu benzin pt. treerat

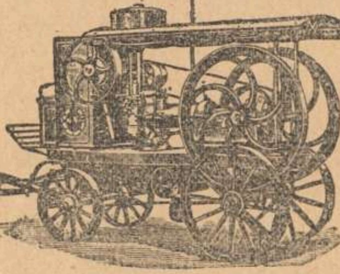

Noutate importantă! Motórele cu gaz sugativ sunt cele mai **moderne** și mai **perfecte,** și cer mai puțină putere de esplotare. **Motórele cu gaz sugativ** lucréză minunat și cu **cărbuni de lemn!**

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întrégă ca **fabricat eminent!** Construcție dovedit de perfectă. Construat din cel mai bun și mai solid material. E precis esecutat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiționat sigur la mânare. — Manuare simplă. — Spese de transmisiune relativ mici.

Motórele de Dresda se pot vedé la diferite intreprinderi industriale și economice, ca: **mori, țiglării, fabrici de mașini, instalații pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreț, lăptării, la treerat etc.** (285) 7—10

Se liferéză aranjamente complete.

Deslușiri și preliminare de spese se dau bucuros.

Garanție mare. Condiții de plată favorabile.

De la

LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIIU,

se pot procura următoarele

Calendare pe anul 1906:

Calendarul arhidiecezan fără șematizm . . . . . „ —·40
Porto 10 fileri.

Micul Calendar (calendar portativ), de Ioan Apolzan,
legat în pânză cu creion . . . . „ —·70
legat simplu . . . . „ —·40
Porto 6 fileri.

Calendarul „Minervei“ (Calendar iubilar închinat în onoarea M. S. Regelui Carol I. cu ocasia împlinirii a 40 ani de domnie; escepțional ilustrat; cuprinde mulțime de articole originale și 4 suplimente artistice; cel mai frumos cld.) „ 1·25
Porto 20 fileri.

Calendar de părete românesc cu foi de rupt, cu datul nou și vechiu (porto 30 fil.) . . . . „ 1·—

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 184

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

„FAGEȚANA“, institut de credit și de economii, Faget.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii **„FAGEȚANA“**, ca societate pe acțiuni în Făget, sunt prin aceasta invitați în senzul §-lui 15 al statutelor societății la

a XIV-a adunare generală ordinară

care se va țineà în Făget, **Joi la 1 Martie 1906 la 10 ore a. m.**, în localul societății.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunei despre activitatea institutului și despre rezultatul gestiunei anului XIV.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat, realizat în anul al XIV-lea de gestiune.
5. Darea absolutorului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiare.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.
7. Eventuale propuneri făcute în senzul §-ului 26 din statutele societății.
8. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală. (36) 1—1

Domnii acționari, cari voesc a participà la adunarea generală sau în persoană sau prin plenipotențiați, sunt invitați în virtutea § ului 16 din statutele societății a-și depune acțiunile dlor cu o zi înainte la cassa societății.

Făget, la 8 Februarie st. n. 1906.

Direcțiunea.

Contul bilanțului.

Active	K f
Cassa în numărar	16,783·54
Realitățile institutului	75.680 75
Efecte publice	108,296·40
Acțiuni străine	26,064 24
Imprumuturi pe cambii cu cavenți	615,746·25
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară	249,879 51
Imprumuturi pe hipotece	254.289·54
Imprumuturi pe oblig. cu cav.	189,213·81
Credite de cont-curent	131,769·03
Mobiliar	1,698·16
Diverse conturi debitoare și interese trans.	64,316 67
	1.733,737·90

Pasive	K f
Fonduri sociale:	
capital de acții 2000 b. acții à 200 K	400,000·—
fondul de rezervă	13,759·53
fondul realităților	14,146·86
fondul de penziune al funcționarilor	80,123·95
Depuneri spre fructificare	837,950·24
Cambii reescontate	317,799·18
Interese tranzitoare pe 1906	11,159·—
Diverse conturi creditoare	28,916·65
Profit curat	29,882·49
	1.733,737.90

Contul profit și perderi.

Eșite.	K f
Interese pentru fondul de rezervă	529·20
Interese după depuneri spre fructificare	46.918·38
Interese pentru cambii reescontate	12,316·38
Salare, relut de cuartir și marce de prezență	27,026·98
Tipărituri, remunerațiuni și spese	4,369·45
Contribuție directă și comunală	10,258·46
Contribuție pentru interese de depuneri, 10%	4,691·83
Dare de drum	609·33
Competință de timbru	416·16
10% amortizare din mobiliar	188·69
Profit curat	29,882·49
	137,207·35

Venite	K f
Interese dela împrumuturi pe cambii cu cavenți	62,434·67
Interese dela împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară	20,175·51
Interese dela împrumuturi pe hipotece	21,309·75
Interese dela împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți	13,425·93
Interese dela credite de cont-curent	5,59[illegible]·64
Interese dela efecte și acțiuni străine	4,813·14
Profit dela realități	1,014·—
Proviziuni și alte venite	8,435 73
	137,207·35

Făget, la 31 Decembre 1905.

Sebastian Olariu m. p.
director executiv.

Pentru contabilitate:
Adrian Olariu m. p.

Direcțiunea:
Gerasim Serb m. p. **Adam Groza** m. p. **Vasile Nicorescu** m. p.
Alexandru Iclozan m. p. **Axentie Gaita** m. p.

Conturile prezente examinându-le conform legilor și statutelor, le-am aflat exacte, și cărțile purtate în bună regulă.

Făget, la 8 Februarie 1906.

Comitetul de supraveghiare:
Dimitrie Iosof m. p. **Adam Leșnican** m. p. **Isaia Popovici** m. p.
Dimitrie Cărăbaș m. p. **Dimitrie Tatar** m. p.

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză neagră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

R[illegible] r V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 13 Sibiiu, Joi 2/15 Februarie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Răspuns la o întrebare.

Sibiiu, 14 Februarie n.

II.

La întrebarea pusă am puteà să răspundem cu o contraîntrebare, foarte îndreptățită, anume, că de ce ni-se adresează întrebarea tocmai acum, când raporturile sunt atât de încordate între națiunea maghiară și Viena, când absolutismul e la pragul ușii, și națiunea maghiară e pe bună cale de a perde tot ce a câștigat până acuma, dacă cumva în momentul din urmă nu se va face o îndreptare spre bine, din partea celor ce țin frânele conducerii în mână? Simțesc cumva compatrioții maghiari necesitatea de a le stà și noi într'ajutor în luptele grele ce vor aveà să le poarte de acum înainte cu Viena, și de aceea ne caută prietinia? Dar omul cuminte își câștigă prietini și aliați cu mult mai nainte de a dà de rele, nu în momentul din urmă, când nefericirea întră în casă!

Să nu începem însă în tonul acesta. Să începem așa, ca să putem lămurì bine chestiunea.

Ce ne-a adus nouă, Românilor, ziua de 15 Martie 1848? Absolut nimica! Din libertatea de presă de es., decretată atunci cu nespusă însuflețire, noi n'am primit nici măcar o rază binefăcĕtoare. Presa noastră periodică a fost necontenit urmărită, împrocesuată și condamnată. Ani de zile au petrecut autorii și redactorii români prin temnițele de stat ungare, în era constituțională, în era egalității și a libertății, și grele sume de bani au plătit ei ca amende.

Și pentruce? Numai pentrucă și-au apărat limba și legea, comorile cele mai sfinte pe cari le are un popor ajuns la conștiență națională, și pentrucă au îndemnat și poporul să țină cu toată sfințenia la aceste comori. Alte păcate nu au avut!

Dar chiar și în ziua de 15 Martie 1848, poporul a eliberat din temniță pe scriitorul maghiar *Tancsics*, însă de Românul *Eutimie Murgu*, care zăcea de patru ani în temniță preventivă, fără a fi fost judecat, nu și-a adus aminte. L'a lăsat în temniță!

Dar să prindem chestia din altă parte, din partea care ne privește pe noi, cei de astăzi.

Ne bucurăm noi cumva de libertatea învățământului în statul ungar? Câte mizerii ni-se fac în jurul școalelor noastre confesionale, susținute cu mari jertfe, o știu numai aceia, cari au să le întimpine. Avem apoi lege pozitivă, care îndrumă guvernul unguresc să ridice printre naționalități școale medii cu limba de propunere a naționalității respective. Câte astfel de școale au ridicat printre Români guvernele ungurești, cari au intrat la 1867 în moștenirea libertăților decretate în 15 Martie 1848? Nici una! Cele puține pe cari le avem, noi și celelalte naționalități nemaghiare, le avem din vremuri de mai nainte. Ba mai mult. Noi, Românii, pe banii noștri am voit să ne ridicăm un gimnaziu în Arad, și altul în Caransebeș, cu limba de propunere românească, și *nu ni-s'a permis!*

In chestiile curat bisericești nu stăm apoi cu nimic mai bine. Cu toate că avem autonomie garantată prin legi pozitive, ni-se fac și aici destule mizerii, mai ales din motivul, că noi, Românii, n'avem în ministerii nici un funcționar mai înalt, de neamul și confesiunea noastră, care se rezolveze afacerile noastre bisericești-școlare, așa cum se face cu privire la toate celelalte confesiuni, ci afacerile noastre ecleziastice le rezolvează funcționari de altă confesiune.

Ori apoi să luăm administrația. Avem noi Români, barem un singur comite suprem de neamul nostru în întreaga țară? Nici unul! Și din trei milioane de Români doară s'ar puteà afla unul barem, care să fie bun de treaba aceasta! Nu! In schimb însă avem sumedenie de funcționari, mai ales la judecătorie, cari nu cunosc limba poporului, nu se pot înțelege cu poporul, ci îi fac dreptate (vorba vine!) cu ajutorul tălmacilor, trecânduse cu vederea, că din gura tălmaciului, oricât de conștiențios și dester să fie, nicicând nu poate auzi judecătoriul adevărul așa cum îl aude din gura celui ce își apără ori își caută dreptul la judecătorie!

Și ce să mai spunem despre legea electorală, cea mai nedreaptă dintre toate câte au fost aduse în mod sistematic în era constituțională, în scopul de a ne asuprì pe noi, Românii?! Confrunteze-o oricare Maghiar cu legea electorală dela 1848, și va vedeà ce pas gigantic s'a făcut, nu înainte, ci *îndărăt,* numai pentruca poporul român din patria aceasta să fie nedreptățit, și să nu poată trimite la dieta țerii reprezentanți în număr corăspunzător forțelor de cari dispune.

Ori apoi ezistă pentru noi dreptul de liberă întrunire, cel mai cardinal drept pentru cetățenii din state constituționale? Nu! Pentru noi, Românii, acest drept a fost confișcat înainte cu 12 ani, pentrucă s'a aflat atunci un înțelept, care a restălmăcit legea de naționalități astfel, că grupări politice după naționalități nu se pot face, după-ce aceasta lege nu recunoaște decât o singură națiune în Ungaria, pe cea maghiară! Pe când adevăratul înțeles al legii de naționalități e acela, că fiecare naționalitate din statul ungar formează un întreg pentru sine, și toate împreună formează marea familie, națiunea politică ungară!

Dar' să nu mai continuăm. Un lucru nu se poate negà. E adevărat, că drepturi individuale au primit toți cetățenii Ungariei în urma adunării din 15 Martie 1848. Dar popoarele nemagiare din patrie n'au fost mulțămite numai cu drepturi individuale, ci voiau să li-se deà și drepturi *naționale*, dreptul de a se conservà fiecare ca popor cu limbă proprie și cu cultură proprie. Iar astfel de drepturi nu li-s'au dat Nemaghiarilor la 15 Martie 1848, nu ni-s'au dat deci nici nouă, Românilor.

Și aceasta a fost o greșală mare, recunoscută mai târziu și din partea lui Kossuth Lajos, care ca guvernator al țerii a căutat să o repare și a prezentat prin guvernul său un proiect de lege dietei din Seghedin, la anul 1849, despre drepturile naționale ale popoarelor nemaghiare din patrie. Legea a și fost votată, dar aceasta îndreptare de greșală a venit prea târziu, pentrucă Nemaghiarii, și în special Românii, nu mai puteau să-și părăséscă linia de conduită politică, pe care li-au impus-o atunci împrejurările. Insuși marele istoric maghiar, *Horváth Mihály*, vorbind în istoria patriei despre aceasta lege spune, că singura ei scădere a fost aceea, că s'a adus abia în Iulie 1849, și nu *în Martie 1848*, când trebuia să fie adusă!

Iată deci că avem o autoritate maghiară, un martor clasic, care ne justifică absentarea dela sărbările aranjate din parte maghiară în ziua de 15 Martie a fiecărui an!

Dar să mergem mai departe. Legea de naționalități din 1849 n'a putut fi executată, pentrucă vremile rele cari au urmat n'au permis executarea ei. S'au îndreptat însă vremile. Țara și-a redobândit constituția, și oameni de inimă și cu multă pricepere politică, în fruntea cărora se aflà: Deák, Eötvös, Andrássy, și alții, au făcut altă lege de naționalități, cea din 1868, în care, ca și în cea dela 1849, se acordau unele drepturi naționale și naționalităților nemaghiare din patrie. Intrebăm însă, care paragraf din aceasta lege e executat astăzi, și de care din drepturile trecute în legea aceasta se pot bucurà Românii? Nici de unul! Toate sunt, parte cassate prin alte legi, parte rămase literă moartă, în urma volniciei guvernelor, cari aveau datorința să execute legea!

Din libertățile câștigate la 1848 n'au primit deci nimica Românii, ca popor, ci numai ca indivizi, ca cetățeni singuratici. Iar numai cu atâta noi nu ne puteam mulțămì.

Am cerut, și cerem mereu, ca și drepturi naționale să ni-se deà, dreptul de a ne conservà și cultivà limba, cu ajutoriul școalei noastre confesionale și a bisericei noastre naționale, neîmpedecați de nime, dreptul de a ne întrunì și a ne conzultà noi între noi asupra năcazurilor, durerilor și dorințelor noastre, în sfârșit, drepturile trecute în programul politic al poporului român din patria aceasta, — și ziua în care ni-se vor acordà din partea politicei maghiare aceste drepturi, va fi pentru noi aceea ce e astăzi pentru compatrioții maghiari 15 Martie, zi de mare sărbătoare și totodată zi de adevărată înfrățire română-maghiară! Și noi credem, că va venì odată vremea aceasta de înfrățire, vremea când politica maghiară se va convinge, că un popor de trei milioane nu se poate maghiarizà cu puterea și peste noapte, iar a și-l face dujman, asuprindu-i legea și limba, nu e în interesul națiunii maghiare. Indicii bune avem în aceasta privință în frumoasele promisiuni ce ni-se fac din toate părțile, mai ales din partea șefilor partidului independist *Kossuth* și *Apponyi*, că *limba* și *cultura noastră națională* nu voește nimeni să ni-o atace, ci din contră, pentru cultivarea limbei și pentru promovarea culturei noastre se va căutà să ni-se deà tot ajutorul posibil din partea statului. Și noi n'avem dorință mai ferbinte decât aceea, ca să vedem prefăcute cât mai curând *în fapte* aceste promisiuni.

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Chemați în oficiul nostru să câștigăm sufletele pe seama bisericei, ear' prin biserică pe seama lui Christos, trebue să ne punem speranța întâiu de toate în *virtute*. Asta ne este *arma infalibilă*. Ea e văzută și simțită de toți, culți și neculți, avuți și săraci, amici și inimici, în măsură egală. Cine va putea spune: „Nu cunosc virtutea, nu pot se fac deosebire între ea și vițiu?“ Asta ar fi atâta, cât a spune: „Nu pot se fac deosebire între fer și aur, și nu cunosc lumina“. Virtutea apare în splendoarea propriei lumini, n'are trebuință de dovezi, argumentări și concluziuni subtile, ca adevărul teoretic. Ea luminează singură, ca și adevărul fundamental, și'și supune șieși și cea mai îndărătnică voință. Mai are apoi și alt avantaj față de simpla recunoaștere a adevărului și a științei, anume, că pe când adevărul și știința sunt numai flori, cari plac și distrag, virtutea e fructul gata de a fi gustat. Toți putem să propagăm virtutea, preoți și laici credincioși, fiecare după puterile sale, amăsurat stării sale, și în măsura, în care e împărtășit de grația cerească.

Dacă eu aș spune cuiva: „Tu trebue să te faci orator distins, teolog, ori filozof,“ — mi-ar putea răspunde așa: „Bucuros, dar' nu pot; talentul meu e prea neînsemnat și nu'l pot aduce la înălțimea cerută; și apoi n'am vreme, n'am mijloace, îmi lipsește sănătatea și puterea.“ Iși justifică neputința. Dar când e vorba de *virtute*, se schimbă lucrul. Ea e tuturor cu putință, întocmai ca și fericirea de veci. Aci nu se poate nime scuzà, că: *nu pot*. Toți pot și toți *trebue* se fie ocrotitori și propagatori de virtute. Va fi o deosebire între virtutea acestuia și a aceluia, precum și lumina unei stele difere de lumina ceilalte, — cum scrie apostolul Paul, — dar, în ființa sa, virtutea e un bun moștenit al tuturora. Fiecare *poate* și *trebue* să fie înzestrat cu virtute.

Cu cât mai *plin de virtute trebue să fie deci însuși preotul*! Inzestrat cu virtuțile reclamate de oficiul său, preotul e cea mai elocventă și mai apăsătoare demonstrare, e o apologie splendidă a adevărului și a sfințeniei religiunei. O poartă totdeauna preoții cu ei, o au scrisă, nu în cărți, ci în operele lor, în întreaga lor viață. O predică și atunci când tac, și o predică pretutindenea, în biserică și afară de biserică, acasă, pe stradă, la lucru, pretutindenea. Și pretutindenea e primită cu zmerenie.

Priviți numai ce se întâmplă în comunitatea, în care-și face intrarea un preot înzestrat cu toate virtuțile. In întregul sat ori oraș, și dacă e în fruntea diecesei, în întreaga diecesă se simte și se vede o reînviere a credinței și a cucerniciei, o înflorire a faptelor bune și plăcute cerului. Precum căldura în jurul focului, lumina în jurul făcliei, așa se resfiră în jurul oamenilor plini de virtute însași virtutea, ca un miros bun și plăcut al lui Christos, — cum zice apostolul Paul. Un singur om poate să schimbe, în puțini ani, fața unui sat, unui oraș, unei dieceze, ba unui ținut întreg. Să o schimbe și să o sfințească!

. . . .

Armele războiului nostru nu sunt arme materiale, dar sunt tari întru Dumnezeu, — zice apostolul. Aceste arme nemateriale sunt; *cuvântul*, pus de Christos şi de biserică pe buzele noastre, şi *virtuţile*, toate, şi în special acelea, cari se ţin mai mult de oficiul nostru şi ridică vaza oficiului nostru.

Cari sunt aceste virtuţi? Le cunoaşteţi toţi, ca şi mine, dar totuşi vi-le voiu revoca în memorie. Mă voiu folosì de admirabilele învăţături, pe cari ni-le dă în privinţa aceasta apostolul Pavel. Apostolul Pavel vrea, ca celce aparţine Domnului Christos să fie: fără cusur, treaz, veghietor, moderat, onest, binevoitor, drept, instruat şi *înfrânat*. Toate acestea sunt virtuţi necesare. Dar pentru noi, preoţii, cea din urmă are importanţa cea mai deosebită. Ea trebue să lucească pe fruntea preotului ca o piatră scumpă. Ea îi câştigă vaza şi încrederea poporului şi ridică clasa preoţească deasupra tuturor celoralalte clase de oameni. Fără virtutea aceasta se coboară omul bisericei dela înălţime, devine o fiinţă căzută, care inspiră celor buni compătimire, celor răi dispreţ, ear munca sa, lucrarea sa în via Domnului, rămâne fără spor. . . . . .
. . . .

(Va urma).

Din Munţii-Apuseni.

— O parohie model. —

— 25 Ianuarie v.

In 15 Ianuarie v. a. c. am azistat la ţinerea sinodului parohial greco-oriental în parohia Certege, prot. Câmpeni, în care sinod parohul Constantin Cothişel, arătând starea parohiei cu finea anului 1905, între altele a amintit, că sunt 176 familii după căsătorii, — după case 146 numeri, cu 750 suflete; aminteşte despre o fundaţiune făcută în 1905 numită: „Nicodim şi Sofia Cothişel“ de 6000 coroane, apoi să ceteşte raţiociniul parohiei pre 1905, unde se vede averea parohiei, care în total ajunge la frumoasa sumă de 29,514 cor. 17 fileri, din care în bani gata sunt 17,134 cor. 67 fileri.

In fine parohul, spre a îndemnà credincioşii, ca să păstreze iubirea către Dzeu şi biserică, face o scurtă paralelă între trecut şi prezent despre starea parohiei, luând starea de acum 25 ani, adecă 1880, şi arată cu cărţile parohiei, că atunci erau 80 familii cu 410 suflete, şi averea toată era 3036 cor. 84 fil. Eată la ce stare înfloritoare poate ajunge o parohie prin conducerea înţeleaptă, bună şi corectă, cum e aceasta a vrednicului paroch Constantin Cothişel, pe care faptele-'i nobile, atât parohiale şi comunale, cât şi de binefacere, ce le-a săvârşit şi zilnic le săvârşeşte, îl laudă şi-'i arată bunul tact, ce-l are mai mult de cât eu aş putea să o fac aceasta cu condeiul.

La înfiinţarea fundaţiunei amintite mai sus a contribuit cu ajutoriu moral şi Prea On. Domn asesor conzistorial Dr. Miron E. Cristea, şi eată cum: în Maiu 1904 venind în munţii apuseni în afacerea cu biserica din Albac-Mateşeşti, unde fie-i spre laudă, a făcut linişte în popor, la reîntoarcere s'a dus şi în parohia Certege pentru a cercetà pe parohul Constantin Cothişel, cu care ocaziune a vizitat biserica şi şcoala, despre a căror bunăstare, curăţenie şi rânduială a rămas deplin mulţămit, ceea ce să poate vedea din laudatoriul de pe foia din sf. evangelie, scrisă la adresa parohului Constantin Cothişel; apoi la mormântul răposatului tată a susnumitului paroh a servit o rugăciune pentru reposaţi, de unde mergând la casa parohului a luat masa, iar la masă, pe lângă mica inteligenţă din loc, a luat parte şi Dna Sofia Cothişel născ. Dandea, şi vorbindu-se între altele şi despre starea bisericei din Certege, Prea On. Domn asesor a lăudat preste tot mersul afacerilor bisericeşti şi prin cuvinte mişcătoare de inimi a vorbit despre zelul credincioşilor, deşì puţini, dar după cum a văzut din cartea de aur a bisericei, cu iubire către biserică şi şcoală.

După depărtarea Prea Onor. Domn asesor Dna Sofia Cothişel născ. Dandea, mama parohului, — fiind pătrunsă de cuvintele auzite s'a esprimat: „Mă bucur, că staţi bine cu afacerile bisericei, însă nici eu nu voiu uita, când voiu reposa, de biserică.“ Şi ca bună creştină, ceeace a dovedit-o încă până a fost în viaţă, grăbind a ajutà cu obolul său de câte ori numai a cerut trebuinţa a se procurà unele odoare necesare pentru sf. biserică, — aşa d. e. pentru 1 sfeşnic înaintea altariului a contribuit cu 120 cor., ba computând preţul tuturor obiectelor, respective odoarelor, precum şi aceea, că în mai multe rânduri a dat sf. Paşti, suma cu care a contribuit ar trece preste 1000 cor. — ş'a ţinut promisiunea despre care amintiiu mai sus, şi în Februarie 1905 a făcut un act de donaţiune şi a lăsat bisericei suma de 6000 cor. ca fond pentru edificarea bisericei.

De aceea am scris acestea, ca să se vadă cât de mult să poate face prin o conducere bună, prin iubirea credincioşilor către biserică, şi câtă înfluenţă are, dacă din gremiu se mai cercetează parohiile câte odată, apoi dacă cel ce le cercetează îşi face timp de a convenì cu credincioşii, şi a le vorbi la inima lor.

Un ortodox.

Din România.

O lege bună. In şedinţa de Sâmbătă, 28 Ianuarie v. a senatului român, profesorul universitar, senatorul *Toma Ionescu*, a prezentat ca venit din iniţiativă parlamentară un proiect de lege de cea mai mare însemnătate. După înţelesul acestui proiect de lege sunt a se declarà oprite căsătoriile între persoane atinse de vre-un viţiu de conformaţiune, cum e: tuberculoza, sifilisul, alcoolizmul, etc. O lege dintre cele mai umanitare, care va face cinste corpurilor legiuitoare române, votându-o!

*

Coruri pentru expoziţie. Ministrul instrucţiunii publice a luat dispoziţiuni să se formeze diferite coruri din elevi şi eleve dela şcoalele publice din Bucureşti, pentru festivităţile ce se vo aranjà rcu ocaziunea expoziţiei naţionale. Va fi un cor mixt, un cor de băieţi, alt cor de fete, şi va fi şi un cor de bărbaţi. Ministrul de instrucţie, în înţelegere cu comisariul general al expoziţiei, a stabilit pe seama fiecărui cor piesele, pe cari va aveà să le cânte.

*

Patriarhia cedează! In Bucureşti a sosit ştirea, că deputuţiuni ale comunelor aromâne din Macedonia vor merge curând la Constantinopol pentru a cere dela Patriarhul ecumenic incuviinţare, ca să folosească limba română în biserici ca limbă liturgică. Pasul acesta se face în urma unei notificări a patriarhiei, făcută către sublima Poartă, că dacă Aromânii s'ar adresa cu cererile lor în privinţa intrebuinţării limbei proprii în biserici deadreptul Patriarhului, ca supremei autorităţi bisericeşti, cererile li-s'ar luà în dreaptă conzideraţie.

*

Greci expulzaţi. S'a dat de urmă, că mulţi Greci din Bucureşti sunt implicaţi în atrocităţile bandelor greceşti, cari au jefuit şi omorît mulţi Români macedoneni, din motive politice, întru atâta, că au stat în legătură cu ele şi le-au dat ajutoare. Lucrul e dovedit, şi conziliul de ministri a hotărât în şedinţa de Sâmbătă expulzarea din ţară a tuturor Grecilor vinovaţi. Luni a fost subscris jurnalul de expulzare, ear' poliţia de siguranţă a fost îndrumată să continue cu cercetările. Cei ce se vor mai dovedì a fi vinovaţi, din Bucureşti ori din provincie, vor fi asemenea expulzaţi.

Convocare.

Onoraţii membrii ai „Reuniunii de înmormântare din *Sălişte*, prin aceasta se convoacă la *adunarea generală ordinară*, ce se va ţineà în 12/25 Februarie 1906, la 10 ore a m. în biserica mare rom. gr. or. din Sălişte cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării generale din partea prezidentului Dr. *Ioan Stroia*.
2. Constituirea biroului.
3. Cetirea raportului general.
4. Prezentarea şi cetirea Bilanţului pro 1905.
5. Alegerea a 3 membri în direcţiune, şi a unui membru în conziliul de inspecţiune.
6. Curenţii.
7. Inscrierea de membrii noi.

Sălişte, în 12 Februarie 1906.

Dr. Ioan Stroia
prezident.

Dumitru Băilă
secretar.

NOUTĂŢI.

Din cauza sfintei sărbători „*Intimpinarea Domnului*“, numàrul proxim al foaei noastre apare Luni după ameazi.

*

Inceputul conferenţelor româneşti. Se aduce la cunoştinţă, că conferenţa dlui prof. sem. Dr. Ioan Lupaş, anunţată pe ziua de Joi 2/15 Febr. se va ţineà numai Dumineca în 18 Febr. n., în sala cea mare a „Muzeului Asociaţiunii“. Inceputul la 5 oare post meridiane.

*

Dorinţa regelui şi a reginei României. Mareşalul palatului a comunicat presei, că dorinţa regelui şi a reginei este ca se nu se facă nici un fel de cheltuieli pentru a li-se oferi daruri cu ocazia jubileului.

*

„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, precum aflăm, va aranjà Sâmbătă la 24 Februarie n. c. în „Unicum“ o convenire socială împreunată cu concert şi joc.

*

Impăratul Wilhelm şi Nodzu. Impăratul Germaniei a oferit comandantului japonez *Nodzu* ordinul „pour le mèrite“. Prin distincţia aceasta îşi esprimă părerea de bine, că principele de Hohenzollern *Carol Antonie* a fost primit cu multă atenţie în tabăra generalului acestuia, pe vremea războiului.

*

Din Rusia. Contele Witte a rugat telegrafic pe guvernatorul Rusiei europene să ia măsuri energice spre a accelera elaborarea şi publicarea listelor electorale. Indată ce ministrul de interne va fi informat despre publicarea listelor, terminul convocării adunărilor electorale ale guvernămintelor vor fi fixate. Dela acest termin va depinde fixarea celui pentru alegeri în oraşe şi în provincii.

*

† **Meletios,** Patriarhul Antiochiei, a decedat Sâmbătă, în 28 Ianuarie v.

*

Nou medic român. Dela un prietin al foaei noastre aflăm, că dl Dr. A. *Cosmuţa*, internist şi bactereolog, actualminte medic militar la spitalul de garnizoană din loc, va începe cu ziua de 15 Febr. a. c. *praxă privată* în locuinţa sa din Quergasse nr. 7. Ordin. 2—3½ p. m. Inregistrăm cu plăcere această veste şi dorim noului medic român succese frumoase.

*

Himen. Dl Mihaiu *Ineoan* şi dşoara Cristina *Bănieş* îşi vor celebra cununia în 18 Februarie n. a. c. la oarele 12 a. m. în sfânta biserică gr. or. rom. din *Tornia.*

*

Corabie înecată. In apropierea Magdalenei, insulă lângă Sardinia, s'a înecat o corabie. Cinci oameni au perit în mare.

*

Dragoste de carte! Trăim vremuri grele, şi nu sunt semne să ne izbăvim curând de pacoste, pentru-că educaţia generaţiilor maghiare iată cum se face: întemeează „uniunea lui Kossuth“, pe urmă instituie comisii, cari se apere constituţia, şi . . . câte mai voiţi. Numai cartea, biata, n'o apără, n'o citeşte nimeni. Căci au alte treburi studenţii universitari unguri! E în primejdie patria, şi cine s'o apere, dacă ei mai şi — învaţă?!

*

FOIŞOARĂ.

Roadele milei creştineşti.

Noue aşezăminte de indreptare morală
de
Teodor Câmpeanu.

Supt titlul acesta a apărut la finea anului trecut în Aiud o carte ilustrată, care se ocupă cu educaţiunea copiilor rămaşi pe stradă după părinţii lor închişi în temniţă. Cartea tipărită pe hârtie fină, octav mare, tipariu frumos, se estinde, cu cele 30 de ilustraţiuni cu tot, pe 192 de pagini, şi a apărut în editura dlui protopop Dr. *Ilie Dăianu* din Cluj, carele o-a provăzut şi cu o precuvântare frumoasă.

După cum ne spune dl editor, cartea a eşit dintr'o temniţă, şi cuprinsul ei s'a publicat mai întâiu ungureşte, deşì s'a scris româneşte. Despre ediţia maghiară, zice tot editorul, că ziariul fruntaş „Budapesti Hirlap“ a publicat o recenziune de 2 coloane, în care se zice, că conziderând împrejurările, în care a apărut cartea aceasta, „este un unicum în literatura lumii“.

Autorul cărţii onorându-mă şi pe mine cu un exemplar din carte şi cu unextras din critica cărţii, apărută la 23 Septemvrie a. tr. în „B. H.“, îmi ţin de datorinţă a face cunoscut cetitorilor acestui ziariu, ce zic chiar străinii despre cartea aceasta de atâta importanţă, şi scrisă într'un stil cât se poate de ales şi de frumos.

Iată, în extras, ce zice „B. H.“ despre ea:

Autorul cărţii este *Teodor Câmpianu*, pe care judecătoria l'a osândit la penitenţiar, şi care tocmai acum, când i-a apărut cartea, îşi împlineşte pedeapsa în penitenţiarul din Aiud.

Cartea lui Câmpianu este o lucrare vrednică de conzideraţiune, fără privire la aceea, că autorul lui este supt pedeapsă penitenţiară.

Autorul, judecând după lucrarea sa apărută acum, se vede a fi orientat în tot ceea-ce priveşte afacerile penale din punct de vedere ştiinţific. Ştie care este destinaţiunea unei temniţe moderne, şi cunoaşte direcţiunile mai noue, cari se ocupă cu psichologia, antropologia şi clasificarea făcătorilor de rele.

Câmpianu se ocupă în lucrarea sa cu una dintre chestiunile sociale cele mai interesante, dar' şi cu cea mai nejligată: cu viitorul copiilor făcătorilor de rele. Cu aceia, pe cari nu moartea, ci legea i-a făcut orfani, cari sunt siliţi a se lupta cu vieaţa, purtând şi sarcina păcatelor părinţilor lor proprii. Cu grije şi pe alocurea cu măsura extraordinară a unei insufleţiri îmbrăţişează autorul cauza aceasta, faţă de care atât statul cât şi societatea arată atâta indiferentizm condamnabil.

Ideia aceasta mare, umanitară, i-a inspirat'o lui Câmpianu exemplul şi activitatea advocatutui italian Bartolo Longo şi a soţiei acestuia contesa Marianna de Fusco, cari aproape de Neopole, în Valle di Pompei, au întemeiat un institut de educaţiune pentru pruncii celor osândiţi. Institutul acesta, sprijinit materialiceşte de toţi umaniştii lumei culte, arată astfeliu de resultate, cari fac onoare culturei omeneşti.

Cartea, precum ne spune autorul, e scrisă în penitenţiarul din Aiud după operele advocatului Bartolo Longo, şi e dedicată directorului Vasile Uray de Urai de acolo (ediţiunea românească e dedicată: „inimilor nobile creştineşti, cari cunosc însemnătatea cuvintelor Mântuitoriului nostru, că n'a venit în lume să judece, ci să ierte păcatele celor ce se pocăesc, cât şi acel adevăr mare evanghelic: că celce nu iubeşte pe fratele său, pe carele îl vede, cum poate iubi pe Dumnezeu, pe carele nu'l vede“?).

In şirele de întroducere arată vioi cu cât este mai grea şi mai nesuportabilă soartea pământească a pruncilor păcătoşilor, adecă a pruncilor celor osândiţi, decât cea a celor deveniţi orfani pe cale naturală, a căror cale li-o netezeşte încâtva compătimirea societăţii şi numeroase instituţiuni sociale. Orfanul natural vorbeşte cu ambiţiune şi cu mândrie despre părinţii sei răposaţi, până când orfanii legii, precum numeşte autorul pe copii celor osândiţi, numai cu frică şi cu inima strânsă de durere cutează să ia pe buze numele părinţilor lor. (Va urma).

Cel-ce nu e condus de mintea proprie, e totdeauna duşman minţii altora.

Alegere de capelan s'a ținut Luni, în 26 Ianuarie v. în comuna *Ighișdorf*. A întrunit totalitatea voturilor absolventul de teologie *Romul Constantinescu*. Alegerea a fost condusă de administratorul protop. di *Nicolau Gavrea*.

*

Meeting femenin internațional Din Danemarca și din Țerile de jos a venit învitare ca a se face o mare adunare feministă, internațională, pentru a se alcătui o ligă spre a cere — sufragiul universal!

*

Inundare în Brazilia. Râul Parahyba, în urma ploilor necontenite din timpul ultim, a eșit din matcă și s'a revărsat peste orașul Campos. Pe unele locuri apa are o înălțime de 4 metri. Pagubele sunt enorme.

*

Nouri. Turcia se întărește contra Bulgariei. Sultanul a însărcinat pe ministrul de războiu să dea poruncă de a se face cât mai temeinic și grabnic lucrările de întărire la orașul Adrianopole.

*

Evreii din România au ținut Duminecă conferență culturală evreiască în Peatra-Neamțului. A luat parte multă lume. A prezidat Rosenbaum. S'a hotărât înființarea unei societăți culturale a tuturor Evreilor din statul român. S'a trimis telegramă Regelui Carol și ministrului de instrucție Vladescu. Eată cum se folosesc și se bucură oamenii de libertatea întrunirii în alte state!

*

Prezident poet. Despre prezidentul Franciei, Fallières, se spune, că în orele libere se ocupă cu poezia. Scrie numai cântece nevinovate, mai ales anacreontice. Ș'altfel în palatul Elysée mai sunt scriitori. Secretarul Marc Varénne e unul între cele mai puternice talente tinere în Franța. Chiar și fata nemăritată a lui Fallières se ocupă de critica literară.

*

Greva din Lupeni. Intre muncitorii dela uzinele de fier din Lupeni a izbucnit greva, care ia proporții mari. O mie și cinci sute de muncitori s'au pus în grevă, și în urma îndărătniciei direcțiunii nu e nădejde să se isprăvească curând greva.

*

La dureri chinuitoare este expus acela, care nu se cugetă la sănătatea sa și în caz de boală nu se nizuește a află cel mai sigur mijloc de vindecare a suferințelor sale. Mii de oameni au adresat scrisori de mulțămită producentului alifiei Zoltán, cari folosindu-se de universal renumita alifie Zoltán au scăpat de reumă și podagră. Această alifie se poate căpătă cu 2 cor. în farmacia Zoltán (Budapesta, V. Szabadságtér) și K Molnár (Sibiiu), ceeace este de interes pentru ceice sufer de junghiuri în coaste sau în membrele corpului.

*

Ninsori mari. Din Roma se depeșează, că un frig simțitor domnește acolo, în urma ninsorilor mari căzute în zilele din urmă. Zăpada e așa de mare, încât trenurile nu mai pot circula între Roma și Bruzzo.

*

Coroane eterne. Intru amintirea răposaților Man Cioran și Alexandrina Baciu au mai dăruit la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor nostri următorii membrii ai reuniunii: Petru Moga, măestru franzelar, Petru Ilieș măestru compactor, Ioan Bologa, măestru pantofar, Elisaveta Suciu, Roza Gergely, Pamfilie Crișan, Ioan Preda, sodali lăcătuși, Stefan Dejenariu și Nicolae Bulea, sodal lustruitor, ficare câte 60 fileri, Nicolae Roșca, Vasilie Maniu, culegători de litere, Gheorghe Devan, sodal lustruitor, Lazar Stoica, Mihai Turean, sodali măsari, fiecare câte 40 fileri, Ioanichie Bota, sodal croitor, Fritz Weisz, Therese Mihály, Bertha Schneider, Nicolae Gârloanță, sodal măsariu, fiecare câte 30 fileri, Ioan Apolzan, culegător de litere, 25 fileri, Gheorghe Mohan, cul. de litere, Alex. Tobiaș, Petru Popa, Ioan Pop, Antoniu Balomiri, Demetriu Baciu, fiecare câte 20 fileri, Ioan Oprița, 10 fileri.

*

„Stimatului domn Albert Müller Budapesta, V. Vadász-utcza 42/V. Crucea inventată de dta mi-a sosit și te rog să primești cordiala mea mulțămită, deoarece invențiunea dtale a avut o înrîurință de tot binefăcătoare asupra mea. Rog pe bunul Dzeu să te binecuvinteze pentru aceasta. Cu distinsă stimă *Dirkits Mátyás*“.

Această epistolă a fost adresată inventatorului crucei duple electro-magnetice nr. 86 967 R. B. și dovedește cât de eminent ajută această cruce la vindecarea boalelor reumatice, la astmă, țiuturi de urechi, sgârciuri de inimă ș. a.

Declarațiune.

In nrul 12 a. c. „Telegraful Român“ aduce sub titlu „Desmințire“ o notiță, care implică numele meu într'o afacere de joc de cărți, petrecută în Budapesta în „Hotel Royal“. Subscrisul declar, conform adevărului, că eu la o astfel de partie nu am luat parte, și în decursul jocului peste tot nici nu am fost prezent în hotel. Toate celelalte aserțiuni sensaționale, întrucât acelea s'ar ocupà și de persoana mea, sunt scornituri neadevărate.

Sibiiu, în 12 Februarie 1906.

Dr. Romul Boiu
proprietar.

AMVONUL.

Cuvântări liturghice

este titlul unei cărți, compusă și edată de arhimandritul *Nicodem Muntean*, vicarul episcopiei Dunărea-de-jos, în care în formă de cuvântări se explică momentele mai însemnate ale sf. liturghii.

După cum însuși autorul accentuează: acestea cuvântări *„umple un gol simțit în literatura amvonului nostru“*, pentrucă colecțiuni de predici duminecale, ocazionale și pentru diferite sărbători, în timpul mai recent și din inițiative proprii au început a se înmulți, pe când lipsa de astfel de cuvântări, prin cari să se dea o explicare a momentelor mai însemnate din sf. liturghie era de tot simțită, cu atât mai mult, că în fața sentimentului religios apatic, ce se manifestează mai ales la categoria credincioșilor, cari pretind a fi taxați de clasă cultă și inteligentă, datori suntem a ne folosì de toate mijloacele pentru a combate acest indiferentizm, câtă vreme mai are și efectul dezastros, că influențează în mod epidemic și asupra credincioșilor de categoria mai inferioară intelectuală.

O stare aceasta, căreia într'o formă destul de marcată i-s'a dat expresiune nu tocmai de mult, din partea cea mai competentă în fața reprezentanților bisericei noastre din arhidieceză.

Dar nu mai puțin vătămător pentru bunul simț este când vezi, că și acei puțini, cari fie din datorință mult puțin oficială, fie pentru a masca la vedere sentimentul lor religios, și dacă iau parte la serviciile divine, chiar și la actele cele mai cardinale, cu însemnătate simbolică deosebită, ce stau în strînsă legătură cu învățăturile bisericii noastre ortodoxe de credință și morală, sau că demustră un fel de indiferentizm provocător, sau că-și caută chiar distracțiune prin conversare cu vecinii, ca se nu simtă greul indiferentismului.

Un adevăr acesta, trist și dureros, mai ales câtă vreme în biserica noastră ortodoxă serviciile divine de cult se îndeplinesc în limba proprie a credincioșilor, nu ca în biserica apuseană în o limbă străină, neînțeleasă de credincioși. Ba le este dată posibilitatea credincioșilor, ca nu numai să urmărească și să înțeleagă tot ce se îndeplinește, ci să concurgă în mod activ la îndeplinirea serviciului divin, pe când credincioșii bisericei apusene sunt reduși la un rol pasiv, numai contemplativ, și cu toate acestea să nu ne sfiim a recunoaște, că în ce privește ținuta credincioșilor bisericei apusene în decursul serviciilor divine — de orice categorie socială și culturală ar fi ei — peste tot este mult mai neexcepționabilă decât a credincioșilor bisericei ortodoxe.

Vor fi ele și alte împrejurări, cari contribue la această stare puțin mulțămitoare a manifestării sentimentului de evlavie, dar nu se poate ignora, că prea puțin pond s'a pus în trecut pe înzestrarea credincioșilor și cu cunoștințele necesare în ale cultului nostru divin ortodox, mai ales în ce privește interpretarea simbolică a diferitelor forme rituale, aduse într'o combinațiune atât de perfectă și cu influență atât de puternică, pentru cultivarea sentimentului religios, ceeace se recunoaște și din partea celor de altă credință, cari le apreciază numai după aparență.

Acestei trebuințe intenționează a satisface autorul *„Cuvântărilor liturghice“*, când în XIII. cuvântări de extenziune corespunzătoare, în formă pastorală revine asupra momentelor mai însemnate ale sf. liturghii, și vine într'ajutorul confraților săi preoți, ca pe baza cunoștințelor privitoare la explicarea cultului divin, având la îndemână un model, cu mai multă ușurință să poată înșiși compune atari cuvântări liturghice adecvate categoriei credincioșilor, ce-i au spre păstorire, sau întrucât din orice motive nu ar putea în această formă să facă uz de aceste cuvântări, n'au decât să le folosească așa, după cum sunt compuse.

Din toate aceste conziderante, recomand preoțimii procurarea acestei cărți, ce se poate procura dela autor deadreptul, sau prin mijlocirea librăriei arhidiecezane, cu prețul de 1 leu 50 bani.

Dr. E. R.

Posta ultimă.

Disolvarea parlamentului.

In audiența pe care a avut-o ministrul-prezident ungar, baronul *Fejérváry*, eri, Marți, după ameaz, la Monarhul, au fost stabilite și încuviințate din parte preaînaltă toate amănuntele referitoare la *disolvarea parlamentului ungar*, care are să se întâmple în una din zilele cele mai apropiate. Nouăle alegeri pentru dietă nu vor fi ordonate. Se crede, că rescriptul regesc de dizolvare va fi publicat simplu în foaia oficială. Se afirmă însă și aceea, că rescriptul va fi cetit în fața deputaților și a magnaților, *din partea unui comisar regesc*, numit spre acest scop de Maiestatea Sa, și luat dintre generalii activi de naționalitate maghiară.

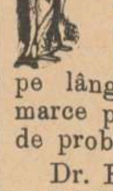

Emulziunea lui Scott

este o emulziune din cea mai bună unsoare de pește medicinală din Norvegia împreunată cu hypofosfiți de var și natron. Se folosește pentru toate scopurile, pentru cari se întrebuința până acum unsoarea de pește ordinară. Deoarece emulziunea lui Scott conține unsoarea descompusă și împărțită deopotrivă în cele mai mici picături (prin procedura lui Scott), unsoarea de pește este astfel cu mult mai ușoară la mistuit decât în forma vechiă de până acum. Afară de aceea emulziunea lui Scott e gustos și ascunde gustul neplăcut al unsoarei de pește ordinare. Pescarul cu batocul pe spate este semnul care garantează pentru veritabilitatea procedurei lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta și pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se espedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50

Prețul sticlei originale: Cor. 2 50.

Teatru orășenesc.

Mercuri (14 Faur n.): *„Der Helfer“* dramă în 3 acte de F. Phippi.

„Porumbăceana“ cassă de economii, societate pe acții în Porumbacul-inferior.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii *„Porumbăceana“* societate pe acții conform §-lui 16 din statute se invită la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Porumbacul-inferior la 11 Martie st. n. 1906 la 11 oare înainte de ameazi în școala confesională.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1905 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Deciziune asupra distribuirii profitului curat.
3. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere pro 1906.
4. Ameliorarea respective statorirea lefilor funcționarilor societății și a prezidentului direcțiunii.

Domnii acționari cari voesc a participà la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, în senzul §. 17 din statute sunt rugați a-și depune acțiile eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de adunare la cassa societății pe lângă revers.

Porumbacul-inferior, în 10 Febr. 1906.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului.

Activa.		K f	Pasiva.	K f
Cassa în numărar		4,949·04	Capital social 400 acții à K 100	40·000·—
Cambii escomptate		253,228·—	Fondul de rezervă	9,679 57
Imprumuturi hipotecare		25,906·—	Cambii reescomptate	29,636·—
Imprumuturi pe obligațiuni		14,576·—	Fondul de binefaceri	188·55
Diverse conturi debitoare		802·80	Depuneri spre fructificare	206,555·17
Mobiliar:	475·97		Interese tranzitoare anticipate	4,502·19
după amortizare de 10%	47·60	428 37	Dividende neridicate	28·—
			Diverse conturi creditoare	517·30
			Profit curat	8,783·43
		299,890·21		299,890·21

Contul Profit și Perderi.

Debit.		K f	Credit.		K f
Interese:			Interese:		
pentru dep. spre fructificare	10,190·77		dela cambii escomptate	17,365·65	
„ cambii reexcomptate	2,394·60	12,585·37	dela imprum. hipotecare pe		
Spese de birou și salare	1,527·33		obligațiuni	2,266·61	
Marce de prezență	923·40	24,50·73	de întârziere	2,438·44	22,070·70
Chirie		200·—	Proviziuni		4,053·13
Contribuțiune:					
directă	1,167·50				
10% pentru inter. dep.	878·20	2,045·70			
Competință de timbru		11·—			
10% amortizare din mobiliar		47·60			
Profit curat		8,783·43			
		26,123·83			26,123·83

Porumbacul-inferior în 31 Decemvrie 1905.

Membrii direcțiunei:

I. Marinescu, prez. N. Solomon. D. Mandeal. L. Stoichiția. Ioan Grecu. S. Silca. I. Stoichiția.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă le-am găsit în conzonanță cu aceleaș și exacte.

Membrii comitetului de supraveghiare:

I. Cândea, prez. Dr. I. Șenchea. I. Dejenar. G. Comșia. S. Grădinar. G. Codrea

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, sĕ se céră totdeuna: ambalagiu *etare originală „Roche“*.

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vànzare următoarele:

Asaltul redutei Griviţa.
Dumbrava roşie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare şi aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Griviţa.
Jurămêntul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru şi Ioan Asan ridică steagul liberării.
Griviţa Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Paşa după căderea Plevnei.
Preţul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun şi mare, 1 coroană.

Se cauta

un practicant

pentru subsemnata societate de asigurare. **Condiţiuni**: petentul să nu fie trecut peste 24 ani, să fie absolvent al unei şcoale superioare de comerciu, şi să poseadă în vorbire şi scriere limbile română, maghiară şi germană sau cel puţin româna şi germâna. Salar începător 60 cor., cu prospecte de avanzament şi aplicare definitivă. (37) 1—2

Tot aci se acceptează şi **mai mulţi acuisitori buni** pe lângă proviziuni mari şi salare fixe.

Posturile sunt a se ocupà imediat ev. până la 1 Martie a. c. n.

Ofertele să se înainteze la:

Agentura generală a societăţii de asigurare „Dunărea“ în Sibiiu (Nagyszeben) strada Măcelarilor nr. 20.

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii!

Veritabil numai cu

1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

triunghiu pe talpă.

Şoşoni, Slippers

Galoşi

de Petersburg.

Singurii contrahenţi:

Messtorff Behn & Co.,
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. (25) 4--5

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonióse, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 24-52

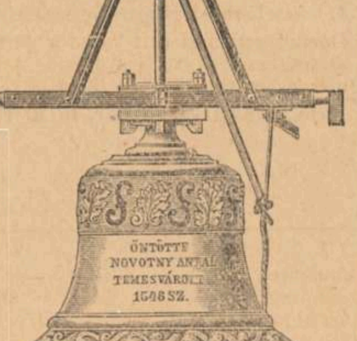

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bĕtrâne** cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

☞ Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco. ☜

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 15—52

„PLUGARIUL“

institut de credit şi economii, societate pe acţii, în Săcădate.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „PLUGARIUL“, societate pe acţii, se invită conform statutelor la

a VIII-a adunare generală ordinară

care se va ţiueà în Săcădate (localul institutului) **Joi în 22 Februarie a. c. n. la 1 oră p. m.**

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei şi comitetului de supraveghiare asupra bilanţului anului de gestiune 1905.
2. Propunerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiare referitor la distribuirea profitului realizat. (38) 1—1
3. Alegerea comitetului de supraveghiare pe un nou period de 3 ani.

Acei domni acţionari, cari sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi, voesc a luà parte la adunare se fac atenţi conform §. 17 din statute a depune acţiile scrise pe numele lor precum şi plenipotenţa înainte de deschiderea adunării la cassa societăţii.

Săcădate, la 8 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Bilanţ la 31 Decemvrie 1905.

Activa. — Vagyon. Mérleg számla 1905. deczember 31-ével. **Pasiva — Teher**

Activa. — Vagyon.		K f
Cassa în numărar — Készpénz		4,131·76
Cambii escontate — Leszámitolt váltók		120,530·70
Imprumuturi pe obligaţiuni — Kötvénykölcsön		2,196·—
Mobiliar — Feiszerelés	160 —	
amortizare — leirás	20 —	140·—
		126,998·46

Pasiva — Teher		K f
Capital social — Részvénytőke		20,000·—
Fond de rezervă — Tartalék alap		2,100·—
Fond de binefaceri — Jótékony alap		400·—
Depuneri spre fructificare — Betétek		75,969·05
Cambii reescontate — Visszleszámitolt váltók		23,600·—
Creditori — Hitelezők		182·71
Interese transitoare — Átmeneti kamatok		1,215·30
Profit transpus din 1904 — Áthozott nyereség 1904-ből	18·94	
Profit realizat în 1905 — Nyereség 1905. évből	3,512·46	3,531·40
		126,998.46

Profite şi Perderi la 31 Decemvrie 1905.

Spese — Kiadások. Nyereség és veszteség számla. **Venite — Bevételek**

Spese — Kiadások.		K f
Interese după depuneri spre fructificare — Betét kamat		3,367·51
Salare — Fizetések	600·—	
Marce de prezenţă — Jelenleti jegyek	192·—	
Spese: chirie, luminat, încălzit, tipărituri — Költségek: házbér, világitás, fűtés, nyomtatványok	588·54	1,380·54
Dări — Adó:		
Contribuţiune directă şi aruncuri — Egyenes és pótadó	696·93	
10% după interese de depun. — Betét kamat után	336·75	1,033·68
Amortizare din mobiliar — Leirás a felszerelésből		20·—
Profit curat — Tiszta nyereség		3,531·40
		9,333·13

Venite — Bevételek		K f
Profit transpus din 1904 — Áthozott nyereség 1904. évből		18·94
Interese dela cambii escontate — Kamat leszámitolt váltók után	8358·87	
Interese dela obligaţiuni — Kamat kötvények után	178·90	8,537 77
Proviziuni — Jutalékok		776·42
		9,333·13

Săcădate, la 31 Decembre 1905.

Constantin Prie m. p.
prezident — elnök.

Ioan Cândea m. p.
membru în direcţ. — igazgatósági tag.

Simeon Grădinariu m. p.
membru în dir. — igazgat. tag.

Ioan Iordachie m. p.
contabil — könyvelő.

Ioan Stanciu m. p.
cassariu — pénztárnok.

Ioan Vătăşan s. k.
revizor expert pentru băncile române asociate — szakértő revizor.

Revăzut şi aflat în conzonanţă cu registrele principale şi auxiliare — Megvizsgáltatott és a fő- és segédkönyvekkel összhangzásban találtatott.

Comitetul de supraveghiare — A felügyelő bizottság:

Ioan Prie m. p. **Toma Mahara** m. p. **Ioan Bucur** m. p. **Toma Podea** m. p.

O singură frecare cu

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca şi (131) 13—39

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun şi mai eftin.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 14 Sibiiu, Marți 7/20 Februarie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Disolvarea parlamentului.

Sibiiu, 19 Februarie n.

Soartea parlamentului ungar, eșit din alegerile din urmă, efectuite la inceputul anului trecut, e sigilată. In momentele în cari scriem șirele acestea, dieta e intrunită in ședință extraordinară, convocată de Majestatea Sa, Domnitoriul țerii, în scopul ca să-i asculte solia, că după-ce nu se poate ințelege cu ea, o trimite la primblare.

Se știe, că dieta fusese prorogată prin rescript regesc până la 1 Martie n. c. Dar Majestatea Sa a aflat de bine să o convoace înainte de vreme, *pe astăzi*, la orele zece la ședință, pentru a i-se comunica, că a incetat de a exista. Rescriptul de disolvare se va ceti tot la orele zece și în casa magnaților, va să zică în același timp in ambele corpuri legiuitoare.

Așa spun unele ziare că se va întâmplà disolvarea. Pecând altele susțin, că la orele 10 se va publicà, atât în dietă, cât și în casa magnaților, numai invitarea deputaților și a membrilor din casa magnaților, ca tot astăzi la orele 12 să se prezinte la palat, în Buda, unde în sala tronului rescriptul de disolvare li-se va cetì din partea comisariului regesc, generalul *Nyiri Sándor,* fost ministru de honvezi în ministeriul contelui Tisza, care e înzestrat cu toate drepturile de a intrebuința intreaga putere- armară din Budapesta, în cazul dacă deputații și magnații nu s'ar împrăștia imediat după cetirea rescriptului regesc de disolvare, ori vor impedeca cumva pe comisariul regesc în exerciarea funcțiunii sale, ca mandatar al Maiestății Sale.

La atâta însă credem, că nu vor ajunge lucrurile. Patrioții nostri, cărora le-a scăzut mult în zilele din urmă energia și curagiul, se vor mulțămì cu ridicarea unui protest în contra dizolvării, și se vor resfirà cu capetele plecate, ca oameni cari se simțesc vinovați pentru provocarea situației în care întră țara, în urma dizolvării parlamentului ei, din vina lor.

Se vor resfirà, și guvernul își va începe greaua muncă de a aduce ordine în țară. După cum suntem informași dela loc vrednic de toată încrederea, se va face în prima linie o mare schimbare în administrație. Guvernul va decreta statificarea administrației, pe baza legii deja votate încă sub guvernul prezidat de contele Szapáry, și în toate comitatele puse în rezistență pasivă va suspenda pe funcționarii renitenți și neascultători de poruncile guvernului, înlocuindu-i cu alții, *numiți din partea guvernului.* In fruntea tuturor comitatelor răzvrătite vor fi puși apoi comisari reg. energici, cari să fie în stare să țină în mână frânele conducerii și să facă pace în comitat.

Se vor face paralel apoi și pregătirile necesare pentru nouele alegeri dietale, pe cari încă nu să știe când și care guvern le va face, cel de astăzi, ori altul? In tot cazul însă un guvern, care să va angajà și va dà garanții suficiente Majestății Sale, că va scoate din urnă o majoritate, care acceptează punctul de vedere al Coroanei, căreia e gata ai da tot sprijinul. Intrucât înțelegem noi lucrurile dela distanță, Monarhul voește o îndreptare radicală spre bine, ear' nu pace provisorie, armistițiu numai, de astăzi pe mâne. Și tocmai de aceea, nu e eschisă posibilitatea, ca proximele alegeri să se facă pe baza unei legi electorale *octroate*, în care se fie trecut votul universal. Pentrucă pe baza actualei legi electorale, ori de câte ori să se facă alegerile, cu greu se va putea schimba în mod radical fața dietei ungare.

E vorba apoi și de suspendarea în parte a libertății de presă și a dreptului de întrunire, precum și de un *manifest,* care va fi adresat încă astăzi poporațiunii din țară de către Măjestatea Sa, spunându-se în manifest de ce a trebuit să urmeze disolvarea parlamentului țerii.

Natural, că imediat după disolvarea parlamentului va înceta și funcționarea comitetului esecutiv al coaliției, eară dacă totuși va cuteza să se mai întrunească și se împartă porunci țării, vor fi dați în judecată toți membrii sei, și eventual chiar și arestați. In privința aceasta guvernul a primit dela M. Sa mână liberă, pentrucă scopul e, să se facă pace în țară.

Intrăm deci cu ziua de astăzi în o nouă stare de lucruri, în o nouă situație, din care nimeni nu știe când și cum vom eși. In deosebi pentru noi Românii, și pentru celelalte naționalități nemaghiare, viitorul e foarte nesigur, și prevedem, că nimic bun nu ne așteaptă. N'avem deci decât să fim foarte precauți în toate acțiunile noastre, și să ne strângem bine rândurile, pentruca se putem întâmpina mai ușor relele ce vor cădea asupra noastră. Soartea noastră e în mânile noastre, și hărnicia și cumințenia noastră are să ni o croiască. Să avem deci toți, dar mai ales conducătorii, ochii în patru!

Armele preotului în secolul XX.

(Urmare.)

Apostolul Pavel ne recomandă tuturora celorce aparținem hierarchiei bisericești, cu mare intețire, *să evităm cu scrupuloasă îngrijire iubirea față de bunurile lumești.* El vrea, ca celce servește lui Christos să nu se amestece în daraveri lumești, și să nu umble după câștiguri deșarte. Dacă avem ce mânca și avem cu ce ne îmbrăca, să fim mulțămiți, pentrucă o rădăcină a tuturor relelor este lăcomia după bani, și în rîvna de a pune mâna pe bani mulți au deviat dela calea credinței și s'au înecat în torturi. Și apostolul vrea să fim așa de fără cusur, încât contrarul să se rușineze, când nu poate se spună nimica rău împotriva noastră.

Asta e învățătura sfântului apostol Pavel, icoana fidelă a celor de Christos propoveduite, în vorbe și în exemple, pe cari le găsim pe toate paginile evangheliei.

Dela altar și de pe amvon spunem totdeauna, că Christos a voit să fie sărac. In iesle dobitocească s'a născut, și ieslea nu era a sa! In vieața sa nu și-a câștigat o palmă de pământ, pe care să-și fi putut culca capul. Gol a murit pe cruce și a fost așezat în groapă cumpărată de unul dintre învățăceii sei.

Predicăm despre necesitatea desfacerei sufletului de către bunurile lumești, despre sărăcia spiritului, despre aceea, că avuția e cunună de spini, și că cei bogați mai greu primesc fericirea de veci. Ei bine, dacă toate acestea le predicăm, suntem datori ca și *exemple să dăm* noi înșine, și prin fapte să arătăm, că suntem adevărați învățăcei ai lui Christos, imitatori ai apostolilor și ai sfinților părinți. Și aceasta e astăzi cu atât mai necesar, cu cât lumea în care trăim e torturată mai mult ca oricând de foame și de setea după avuții. Tremură după bani; și astfel noi, propagatorii cuvântului evangheliei, datori suntem să-i punem în față desinteresarea și desconziderarea, nepăsarea față cu bunurile trecătoare lumești. O vieață curată, nepătată, fără cusur, curățită de uricioasa smoală a intereselor lumești, liberă de rîvna de a vâna după avere și moșie, lucruri, cari după apostolul Pavel acoper cu rușine oficiul nostru: astfel trebue să fie vieața adevăratului servitor al lui Christos, căruia îi este rezervată gloria de a cucerì sufletele oamenilor!

Lângă aceste două virtuți esențiale, *curățenia vieții* și nobila *desinteresare,* mai vine pusă a treia, care e coroana, și fără de care nici celelalte nu au nici un preț. Cred că veți ști că e: *iubirea.* Dar iubirea aceea, pe care ne-o descrie apostolul în mod atât de admirabil, că e: „îndelung răbdătoare, bună, nu e prepuelnică, nu e îngâmfată, nu e lăudăreață, nu se supără, nu se gândește la rele, nu se bucură de nedreptate, se bucură însă împreună cu adevărul, nu se topește, ci e mai mare decât credința și nădejdea, căci e plinirea legii“. (Corinteni I., 4 și Romani XIII. 10).

Ce icoană frumoasă ne dă evanghelia despre iubire! Iubirea cea adevărată, eficace, care n'are nimic a face cu senzibilitatea, își are culmea în Dumnezeu, și numai acì își are și rădăcinile, căci venind dela Dumnezeu, lumina ei să resfiră asupra fraților și a oamenilor în măsură egală. Toate operele sunt eșite din mânile ei, căci natura și grația dumnezeiască chipul ei l-a împregnat în ele. Dumnezeu iubește pe toți, împărtășește tuturor bu-

FOIȘOARĂ.

Roadele milei creștinești.

Noue așezăminte de indreptare morală
de
Teodor Câmpeanu.
(Urmare).

Și pruncii aceștia, zice autorul, sunt candidații cei mai siguri ai păcatului. Nu pentru că doară ar fi criminali născuți și nu pentru că doară ar fi ineducabili și incorigibili, ci mai cu seamă pentrucă lipsa absolută de compătimire față de ei, omoară din sufletul lor de timpuriu tot simțămîntul față de societate.

După autor două prejudiții i-a succes a invinge nobilului advocat italian, unul prejudițiul societății, care nu privea pe copiii părinților păcătoși de victimele acestora, ci de moștenitorii păcatelor lor, și altul prejudițiul științei, care după teoriile ei mai noue judecă de încorigibili și de ineducabili pe pruncii celor osândiți.

Câmpianu, după ce descrie pe larg institutul lui Bartolo Longo, intrețese în cartea sa mai multe cazuri foarte mișcătoare, în cari se arată: cum ajung pruncii celor osândiți pe stradă, în mizeria cea mai mare, unde îi așteaptă foarte de timpuriu decadența cea mai mare trupească și sufletească, și la urmă temnița și chiar moartea cea mai grea și mai rușinoasă. Nu sunt acestea povești, ci tragedii construite din actele penale oficioase, pe cari nimeni nu le poate ceti fără emotiune până la lacrimi.

Acea parte a cărții, în care interpretează succesul activității nobilului advocat italian, este fără îndoială cea mai grațioasă. Datele sunt cu grijă alese și cu bun gust clasificate. Autorul se silește a pune în mișcare sentimentele cele mai nobile ale omenimei. Cu patos adevărat recomandă în grija societății pe orfanii legii, pe pruncii celor osândiți, cari și ei au drept la sprijinul societății după toate legile morale ale tuturor timpurilor.

Pe autor atât de mult îl însuflețește obiectul, încât se pare, că și-a uitat cu total de soartea sa. Când vorbește despre făcătorul de rele, judecata lui este aspră, zdrobitoare, dar îndată ce e vorba despre copilul acelui, glasul [illegible] înmoaie în mod pătrunzător.

Câmpianu propovăduește iubirea ca bază adevărată la ori ce sistem de educațiune. Numai iubirea poate crește cetățeni folositori din copiii osândiților, cari să se înfioreze de păcat, care este contrastul iubirei.

Cu multă vioiciune și cu mare energie ne arată, că dacă vom scăpa pruncii osândiților de mizeria materială și ne vom îngriji de educațiunea lor morală și intelectuală, atunci chiar și pe părinții lor decăzuți îi vom recuceri vieții lor oneste de mai nainte, și drept dovadă ne reproduce câte-va epistole de ale părinților deținuți, cari au prunci în institutul lui Bartolo Longo.

Ori cine poate ceti cartea aceasta cu interes, și considerând împrejurările, între cari a apărut, este un unicum în literatura universală.

Acestea în estras după „B. H.“

Dar voiu reproduce ceva și din cuvintele editorului, pentru ca să vedem cum o aprețiază și dânsul, și ce l-a îndemnat să ia asupra sa sarcini materiale, cari cu greu credem să i-se reîntoarcă cândva, judecând după trecerea și a celor mai de valoare cărți la noi.

„Cartea lui T. Câmpianu ... arată ce face legea cea blândă alui Isus Christos în privința stârpirei fărădelegilor dintre oameni. Ea lucrează în inima oamenilor, ca să vindece răul chiar dela rădăcină. Ea își îndreaptă grija sa de mamă și asupra „orfanilor legii“, asupra copiilor născuți din oameni făcători de rele, pe cari așa numita „știință pozitivă“ i-a osândit perirei rușinoase; ea îi culege de pe ulițì, îi adună într'o casă, îi crește în duhul legii Domnului, făcându-le pe Isus Christos — Tată, și pe Maica lui Preacurată — Mamă, și astfeliu în loc să devie toți ucigași, sau altfel de blăstămați, se fac măestri harnici, învățători, profesori, preoți chiar, sau altfel de oameni de omenie.

„Am nădejde, că pe urma acestei cărți pilda dată de Italieni nu va rămânea fără urmare la noi Românii, cari suntem frații lor. Noi cei din părțile ardelene ale Ungariei n'avem nici măcar un azil pentru orfanii cei adevărați, dar să ne fi mai gândit la orfanii legii, pe cari i-am învăluit și noi în dispreţul și prejudițiul păgân al tuturor.

(Va urma).

nătăţile sale, pentru toţi a jertfit pe fiiul său, şi pe toţi îi chiamă la vieaţa de veci, la existenţă neîntreruptă, prin sine înşişi. Şi fiindcă iubirea se extinde asupra tuturor, ea caută, ca toţi să fie scutiţi de rele corporale şi spirituale, şi dacă ar fi cu putinţă, ea pe toţi i-ar face fericiţi, în lumea aceasta şi în cea viitoare. Priviţi numai pe preotul, a cărui inimă e plină de iubire, în mijlocul activităţii sale. Nu înţeleg aci prevenirea şi acurateţa cu care-şi împlineşte agendele religioase în biserică, predică, catechizează, cuminecă, cercetează bolnavi şi împlineşte toate datorinţele, ce se ţin de oficiul seu. Iubirea preotului nu se restrânge numai la biserică şi la împlinirea agendelor şi funcţiunilor legate de ea, ci trebue să cuprindă în sine tot ce în senzul cel mai larg al cuvântului se ţine de binele şi bunăstarea poporului. Dacă o nefericire dă peste cutare familie, preotul e cel dintâiu, care merge să o mângăie. Dacă neînţelegeri se nasc în comună şi ameninţă pacea familiară de mai nainte, preotul, care nu cunoaşte partide şi nu ştie de partide, face pe împăciuitorul, pentrucă el e părintele tuturor, al celor buni, ca şi al celor răi. Şi nu se linişteşte până nu a restabilit pacea în comună. Dacă e vorba de o reuniune cu scop de ajutorare reciprocă, preotul animează, să pune în fruntea mişcării, munceşte împreună, ori apoi dacă nu o face aceasta, ci stă la o parte, cel puţin nu critică şi nu împedecă, decât numai atunci, când intenţiunea, ce o are, e în contra religiunii. Are cineva trebuinţă de un sfat bun, de vre-un serviciu, ajutor, recomandaţie, etc., preotul e totdeauna la îndemână şi nu refuză pe nimeni. Pe toţi îi primeşte, pe toţi îi ascultă, pe toţi îi ajută, cu cuvântul, cu sfatul şi cu fapta, în modul cel mai prevenitor şi atrăgător, ceeace ridică valoarea serviciilor sale. Şi chiar şi atunci, când unuia ori altuia nu-i poate ajuta, le dă cel puţin vorbe bune şi prieteneşti, pline de mângăiere. El e sfătuitorul, părintele, amicul tuturor, casa şi inima lui deschise sunt pentru toţi. Pe scurt, n'are înaintea ochilor un astfel de preot decât aceeace a scris apostolul Pavel către Filipeni, unde sunt depuse regulele sale de vieaţă: „Fraţilor! — zice apostolul, — toate câte sunt adevărate, câte sunt curate, câte sunt drepte, câte sunt sfinte, câte sunt plăcute, câte sunt glorioase, tot ce e virtute şi ce laudă buna purtare, să ne fie spre cugetare. Ce aţi învăţat şi aţi primit şi aţi văzut dela mine faceţi şi voi, şi Dumnezeul păcii va fi cu voi". (Filip. IV. 8, 9). Câtă bogăţie de idei! Ce ideal sublim al oficiului nostru ne-a zugrăvit în puţine cuvinte marele apostol! El vrea, ca nici o operă bună în societate să nu se facă fără a noastră participare, nici o intreprindere folositoare, nici o acţiune de binefacere să nu fie dela care noi să lipsim! Ei bine, nu e aşa, că un astfel de preot, care nu cunoaşte partide, care se fereşte de intrigi şi le condamnă, care îi iubeşte pe toţi deopotrivă, face tuturor bine, sau dacă nu poate să facă bine, doreşte cel puţin binele, care e părinte adevărat al poporului: poate să facă religia şi biserica scumpă şi plăcută, şi poate să-i câştige vază şi în faţa inimicului? Aceasta nu o va trage nimeni la îndoială, pentrucă faptele dovedesc că aşa este. (Va urma).

De la „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu".

Convocare.

Pe baza hotărârii luate în şedinţa subsemnatei direcţiuni, ţinută la data de jos, şi în conformitate cu dispoziţiunile §-lui 14 din statute, se convoacă prin aceasta

a VI-a adunare generală ordinară

a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu" pe *Dumінecă în 12/25 Februarie* c. la ora 11 a. m. în localităţile „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" (strada Bruckenthal nr. 17. etagiu) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea raportului general pe 1905.
2. Cenzurarea şi aprobarea raţiociniilor pe 1905.
3. Eventuale propuneri independente.
4. Alegerea direcţiunei pe periodul al 3-lea (1906-1908).
5 Autenticarea sumarului adunării generale.

Invităm la această adunare pe toţi membrii reuniunei noastre.

Din şedinţa direcţiunei „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu", ţinută la 16 Februarie 1906.

Pantaleon Lucuţa
director.

Vic. Iordăşianu
secretariu.

„Asociaţiunea."

Adunarea generală a desp. Agnita.

— 15 Februarie n.

Luni, în ziua de 3 sfinţi, s'a ţinut în comuna *Ilimbav* (com. Sibiiului) adunarea generală a desp. Agnita al Asociaţiunii, cu un rezultat pe deplin satisfăcător. Primirea directorului despărţământului, a dlui N. P. *Petrescu*, a fost foarte sărbătorească. In capul satului se ridicase un arc de triumf, împodobit cu năfrămi şi cu ţesături frumoase. Aici aşteptau membrii comitetului parohial, ai comitetului comunal, cu mult popor şi cu tineretul, îmbrăcaţi în haine serbătoreşti. In frunte se afla harnicul notar, dl *Procopiu Marin*. La sosirea directorului tineretul a intonat un cântec naţional după care dl notar în cuvinte alese salută pe dl director ca pe reprezentantul Asociaţiunii noastre culturale, exprimându şi bucuria, că se ţine adunarea desp. în comuna aceasta. Directorul mulţămeşte de buna primire şi dă expresie bucuriei sale, văzând că poporul din comuna Ilimbav se alipeşte cu atâta căldură de aşezământul nostru cel mai însemnat.

Slujba bisericească, la care a asistat şi publicul sosit din împrejurime, a durat până la 11 ore. Eşind din biserică, membrii comitetului cercual şi inteligenţa din afară au făcut mai întâiu vizitele cuvenite dlui paroh local Ioan Alexandru, dlui notar Marin, primarului şi învăţătorului din loc.

La orele 12 s'a dat semnalul, că se deschide adunarea, prin tragerea clopotelor. După chemarea Duhului Sfânt prin parohul local se începe adunarea generală, fiind de faţă aproape întreg poporul din comună. Comitetul cercual era reprezentat prin directorul său, prin secretarul comitetului dl Ioan Alexandru, cassarul dl I. *Maniu* şi membrii Ioan Petrişor şi Florian Bologa. Din afară mi-am mai notat pe domnii Dumitru Duca şi Iosif Gligor, înv. Bendorf, Iancu Dragotă, înv. Chirpăr, Ioan Bonea, paroh, George Bânda, înv. Ţăranii fraţii Sava din Fofeldea.

Din Agnita era de faţă venerabilul preot Ioachim Părău. Din Ţichindeal, parohul I. Tatu şi ţăranul Ienciu. Din Nocrihiu am văzut pe dl Tomaiaga şi soţia Din Cornăţel pe dl primar Benchia şi alţii, al căror nume îmi scapă.

Directorul despărţământului deschide adunarea prin o cuvântare frumoasă şi potrivită, tălmăcind poporului însemnătatea Asociaţiunii şi înşirând scopurile, ce aceasta urmăreşte pentru înaintarea poporului nostru românesc. După aceasta secretarul comitetului ceteşte raportul comitetului şi al cassei, cari se predau unei comisiuni spre cenzurare.

Urmează interesantele conferenţe pline de învăţături, ţinute din partea domnilor *Ioan Petrişor*, paroh, Alţina, care a tractat tema: „Cari sunt căile, pe cari trebue să umble poporul spre a înainta", apoi din partea dlui *Ioan Tatu*, care a vorbit pe larg despre „cultura pomilor", şi în sfârşit din partea părintelui Alexandru, care ne-a vorbit despre trecutul comunei Ilimbav. Toate conferenţele au făcut bună impresiune asupra celor de faţă şi sperăm, că vor fi împărtăşite şi publicului celui mare.

Terminându-se conferenţele, comisia cenzurătoare recomandă luarea spre ştire a rapoartelor comitetului şi primirea propunerilor acestuia. Ca membru nou al Desp. s'a înscris dl Duca, notariu în Bendorf.

Terminându-se acestea se constitue agentura desp. alegându-se comitetul în persoanele domnilor: I. Alexandru, P. Marin, I. Dragoman, înv. şi parohul gr. cat. Luca, cărora li se predă ca bază pentru bibliotecă colecţiunea broşurilor apărute în Biblioteca Asociaţiunii. Intre popor se împart din partea comitetului mai multe broşuri şi câteva „Povestiri", dăruite de directorul despărţământului.

Cu acestea s'au terminat agendele adunărei generale, iar directorul, mulţămind celor prezenţi în termini călduroşi pentru interesul deosebit, ce'l arată pentru Asociaţiune şi desp. acesta, îndeamnă poporul la muncă şi mulţămeşte în deosebi părintelui Alexandru şi Dlui notariu Marin pentru zelul neobosit desvoltat la primirea atât de sărbătorească şi deamnă a desp. în comuna Ilimbav.

Părintele Alexandru mulţămeşte în numele comunei pentru onoarea, ce 'i s'a făcut de a se ţinea adunarea generală în comuna aceasta, iar părintele Ioachim Părău mulţămeşte directorului desp. şi comitetului pentru ostenelele şi jertfele, ce le depun în interesul cauzei naţionale.

A urmat apoi masa în casele dlui paroh Alexandru, cu multă veselie şi cu toaste frumoase.

Seara s'a ţinut o întrunire cu cântece şi cu piese instructive populare, dintre cari remarcăm o şezătoare de femei şi convorbiri între bărbaţi, lucrate anume pentru popor de părintele Alexandru. Producţiunile au fost predate sub conducerea dlui I. Alexandru de feciori şi fete din sat. După producţiune s'a continuat voia bună până dimineaţa.

Publicul din afară s'a îndepărtat cu convingerea, că în comuna aceasta se află un preot inteligent, harnic şi vrednic, care lucrează şi cu cuvântul şi cu fapta pentru înaintarea poporului său. De asemenea merită laudă şi dl Marin, notariul comunal, care încă îşi dă sprijinul, cu toată bunăvoinţa, spre binele poporului.

G. B.

Din Brad.

— 14 Februarie n.

Petrecerea cu dans, pe care corpul profesoral a aranjat o în presara de SS. trei Ierarchi pentru sporirea fondului *„Dr. Iosif Hodoşiu"* dela gimnaziul din Brad, a succes deplin.

Drept, că „spaţioasa sală" dela „Central" n'a fost ticsuită de public, ca să nu te poţi mişca, căci timpurile grele, petrecerile premergătoare, chiar 3 la număr în scurtul sezon de 4 săptămâni, şi toate cu scopuri culturale umanitare, împrejurări sanitare, doliu etc. au reţinut câteva familii fruntaşe din mica noastră elită, — totuşi interesul ce se arată din toate părţile întru promovarea scopului întru aievea cultural, ne trezeşte puterile latente la noauă viaţă, la noauă muncă.... Parcă duhul cel luminat al fer. *Dr. Iosif Hodoşiu* iar planează asupra Zarandului.

Infăţişarea petrecerii era festivă. Costumul naţional, deşi cam rar, strălucea atât de radios printre toaletele de elită; fetiţele frumoase, drăgălaşe, simpatice, junii mlădioşi, modeşti, plini de speranţă, — un buchet firesc de figuri alese şi forme variate, dar îngrijite, întâlnite din felurite comune ale romanticului Zarand, însuflau nou drag de viaţă. —

Fost-a de faţă şi stabul dela bogatele mine de aur dela „Societatea 12 apostoli" din raionul Bradului, în frunte cu directorul său cavalerul Fr. Menking, care, dupăce s'a informat direct despre scopul fondului Dr. Iosif Hodoşiu, a salutat ideea de a da prilej profesorului să folosească vacanţa îmbogăţindu-şi mintea şi inima cu experienţe şi cunoştinţe, pe cari să le validiteze întru luminarea tinerimei, speranţa unui popor. „Aşa fac Germanii nostri — a zis dsa, — aşa Francezii, Englezii, şi astfel trebue să muncească oricare popor, care se interesează de al său viitor!" Cavalerul ordului Francisc Iosif s'a simţit mândru, că pe pieptul său poate atârna o „ordine de dans", în care pe lângă „Hora" şi „Sârba" era şi „Romana", şi de 2 ori „Ardeleana". A luat parte activă, atât la condus de dame, cât şi la dans, convorbiri, etc.

Dintre cei însufleţiţi de cauza culturii a lipsit stindardul nostru, protopresbiterul deputat Vasile Damian, mân[illegible] Zarandului şi a neamului. Dar a lipsit numai cu trupul, căci cu duhul a fost în mijlocul celor adunaţi. Doliul, în care se află de 2 săptămâni, i-a impus respectarea datorinţelor religioase şi familiare.

Petrecerea a durat in dulce iub[illegible] până la 6 ore dimineaţa. Atunci au plecat cei din urmă oaspeţi spre casă, salutându-se cu „Bună dimineaţa!"

Despre partea materială nu pot da seamă exact.

Venitul curat e mai multe sute. Dăruirile incurg zi de zi. Nu numai inteligenţi, fruntaşi conştienţi de importanţa culturii naţionale şi inimi nobile, pe cari de obiceiu le afli pretutindenea contribuind, când e vorba de promovarea culturii naţionale, ci şi foşti şcolari ai institului nostru, ajunşi la liman, se silesc a se înşira printre contribuitori.

Interesul general mult poate ajuta cauzei comune. Laudă tinerilor conştienţi de chemarea lor.

La finea lui Febr. voiu face bilanţul venitelor şi cheltuelilor.

Concordia res parvae crescunt!

Dr. P. C

Pentru catedrală.

La fondul catedralei din Sibiiu au mai intrat următoarele oferte benevole:

Din comuna *Poiana* (parohia primă), protopresbiteratul Mercurei 56 coroane 20 fileri, sumă adunată dela următorii credincioşi:

Constantin Mănițiu, George Hăndorian, Ioan Mănigutiu, Costantin Bozdog, Ilie Branga, Ilie Oprian, George Oprian, fiecare câte 1 cor.; Nicolae Rodian 2 cor., Ioan Vonica, Pavel Dobrotă, Nicolae Siminicu, Ioan Schiopu, Nicolae Lazar, Nicolae Dâncilă, Ioan Bozdog, Vasile Bă[illegible] (Martin), Nicolae Oprian, Costantin Şiufană, Ioan Lal, Ilie Cândea, Nicolae Hăndorian, Ioan Rodian, Ioan Crişan, Dumitru Nicoară, Nicolae Dâncilă, George Radu, Dumitru Şerb, Ilie Dâncilă, George Bogdan, Dumitru Rodian, Ioan Vlad, Dumitru Bâjia, Nicolae Muntean, Ioan Prodan, Dumitru Şiufană, Dumitru Vraciu, Nicolae Şiufană, Ilie Şerb, Costantin Hândorian, Ioan Bejiu, Nicolae Fântână, fiecare câte 1 cor.; Dumitru Stoica 2 cor. Mai mulţi credincioşi cu contribuiri sub 1 cor.

Din comuna *Bedeciu*, protoprezbiteratul Cluj 27 cor. 20 fileri, la care sumă au contribuit următorii: Biserica gr. ort. 10 cor., Alexandru Sava, paroh, Eleonora Sava, preoteasă, Traian Sava, student, fiecare câte 5 cor.; George Peica 1 coroană. Mai mulţi credincioşi cu contribuiri sub 1 cor.

Din comuna *C-Giurgeşti*, protopresbiteratul *Dejului* 8[illegible] cor. 40 fileri, adunate dela următorii: Constantin Pop, înv., Alexă Pop, cant., Ioan Bogdan, Pantelemon Cornea, Gavrilă Banabic, fiecare câte 2 cor.; Ioan Pop, epitr., Mitru Rugăşan, George Soldereac, Vasile Cailan, Todor Danciu, Gavrilă Florea Nicolae Medveschi, Maria Moldovan, Ilie Borodi, Irimie Pop, Grigore Nastasi, Grigore Rus, Ioan Pop, Dumitru Popp, Indrei Isai, Maria Florea, Zaharie Iuga, Todora Vlasiu, Iacob Gomboş, Ioan Danciu, Nicolae Sima, Irimie Banabic, Grigore Petrina, Ioan Nastase, George Câmpean, George Nastase, Chiria Magdu, fiecare câte 1 cor. Mai mulţi credincioşi au contribuit cu sume sub 1 cor.

NOUTĂŢI.

In chestia pădurilor celor şapte judeţe. O deputaţiune a universităţii săseşti a fost zilele trecute la ministrul de interne *Kristoffy* pentru a'l rugà să dea aprobare ministerială contractului legat cu societatea, care ia în esploatare pădurile celor şapte judeţe. Ministrul a răspuns, că vinderea pădurilor se va putea face numai după ce va fi terminată taxarea lor, lucru încă în curgere, dar şi atunci vinderea va fi încuviinţată din partea guvernului numai în cazul, dacă starea fundaţiunei nu sufere scădere, dacă venitele se întrebuinţează conform literelor fundaţionale, şi dacă vânzarea se face pe calea licitaţiunii publice, ear' nu pe sub mână. Scurt, domnul ministru n'a încuviinţat contractul legat între reprezentanţa universităţii săseşti şi societatea de esploatare, despre care de altcum ziarele din capitală scriu multe lucruri rele.

Dela curtea română. Majestatea Sa gele Carol, însoţit de Majestatea Sa gina Elisabeta, va plecă în 22 Februa-v. în Italia, unde va rămânea până la a lunei Aprilie. Va avea întrevedere Regele Italiei.

*

Sultanul şi principele Bulgariei. Constantinopole vine ştirea, că Sul-ul a rugat pe principele Ferdinand Mumir-paşa să meargă în Constanti-ole şi să aplaneze cu bună înţelegere ele dintre ţerile lor. Cercurile diplo-ice din Bulgaria spun, că principele va conformă părerii generale din ţară, u va primi învitarea.

*

Regimentul micului prinţ. Intre ările plănuite din incidentul împlinirii 40 ani de domnie a regelui român ol s'a pus un punct nou, care va fi fără oeală priveliştea cea mai frumoasă a licului. Anume în 10 Maiu fiul de 13 al moştenitorului de tron, prinţul Ca-va conduce înaintea regelui un regi-t. Il vor alcătui numai băieţi, între cel mai vîrstnic va fi de 14 ani. Idea regimentul de copii e a prefectului de v, şi chiar provederea cu îmbrăcămin-războinică o va face judeţul acesta, are e şi capitala ţării, Bucureşti. Re-entul va consta din 12 companii, şi-l conduce de-a călare micul principe. Lui a urma o muzică a micuţilor, cu diri-tul cel de 13 ani, şi apoi oştirea băe-r în uniformă, cu săbii şi cu puşti. a a plăcut şi regelui, care a dat ordin se facă tot ce se va putea, ca planul mecior de frumos să reuşească cât bine.

*

Din Perzia. După ştiri din Constan-opole se scrie, că pe ministrul de fi-al Perziei l'au prins şi exilat pe ndcă el era sufletul mişcării re-nare. Mai înainte a fost 10 ani con-Bruxelles şi acolo s'a făcut adept eilor revoluţionare.

*

Bonomelli şi Fogazzaro. Fiindcă ganul nostru publică admirabilul studiu pre „Armele preotului în secolul al -lea“ al episcpului din Cremona *Bono-li*, vom face un serviciu cetitorilor, du-le şi câteva ştiri despre el şi legă-ile lui cu strălucitul romanţier *Fogazzaro*, după nrul din 15 Faur al lui „B. H.“ ste tot se ştie despre „sărăcia duhului“ erului italian. Aceasta o recunosc şi alienii. Dar s'a început o acţiune de re-nerare. In frunte stă dintre episcopi onomelli, care luptă pentru reforme ra-cale cu toată puterea, ear dintre scrii-rii profani Fogazzaro. Acesta a scris de ând un roman: *Santo*, care era cât pe să pus la *Index*. In romanul acesta nt aproape toate chestiile agitate de iscop în pastorala sa, sau numai atinse, u discutate serios. De altfel Fogazzaro Bonomelli sunt pretini buni. Pe urma tivităţii acestor doi bărbaţi şi a aderen-or lor — toţi oameni inteligenţi — se teaptă o prefacere îmbucurătoare în lia.

*

Patriarhatul din Antiochia. După artea patriarhului s'a încins o discuţie rinsă între Arabii ortodoxi şi Grecii i puţini la număr. Cei dintâi vreau ţionalizarea patriarhatului, ear Grecii au să-i păstreze şi pe viitor caracterul cesc. Ceilalţi trei patriarhi, — cari n'au it să recunoască pe răposatul, cred, că -ce mitropolit din patriarhatul lor poate ales. Se prevăd lupte mari.

*

Coroane eterne. Intru amintirea ră-saţilor Man Cioran şi Alexandrina Baciu mai dăruit la fondul văduvelor şi orfa- meseriaşilor nostri următorii membri reuniunii: Valeriu D. Poponea, cul. de re, Ioan Mihălţan, măestru pantofar, e 60 fil., Petru Butariu, Lazar Devan, . de litere, George Şoima, fiecare câte fil., Emil Vintilă, Nicolae Marcu măe-tapesier, M. Mihaiu, Toma Iancu, o-tar, Petru Mihălţan, măestru pantofar, ilie Ban şi Teodor Moldovan, măestri ari, Mihaiu Sinu, măestru croitor, Ale-dru Nemeş, măestru faur, Zaharie Mo-măestru franzelar, Augustin Iosivaş, al faur, Alexandru Şerban, Valer Ta-, Nicolae Simtion, toţi trei sodali cro-i, Vasile Dimitriu, sodal pantofar, N. Traian Dochiţa, Petru Pop, sodal lă-ş, Moise Fărcaş, George Vlad, sodal , fiecare câte 40 fil., Ioan Crişan, so-măsar. 50 fil., George Adam, măestru ar, N. Nedelcu, coperitor de case, itru Sgură, Mihail Figan, Nicolae Pa-Lazar Părău, Vasile Magoş, sodali tofari, Gavrilă Matieş, Ilie Slavu, G. cescu, Gheorghe Mihu, Nicolae Mohan, lae Popa, Ioan Grozav, Aurel Miherţa, lae Şerban, Ioan Stoia, fiecare câte ileri, Alexandru Craiu, 10 fileri.

*

Diploma de nobil a lui Fejérváry. Incă în luna trecută s'a întâmplat, că neşte necunoscuţi au răpit din casa văduvei lui Coloman Pejérváry cassa cu documentele vechi ale familiei. Intre ele era şi diploma de nobil a primului ministru de azi. Cercetarea riguroasă a descoperit atât actele furate cât şi pe făptuitori.

*

Rectificare. Foarte târziu, după publicarea raportului meu în ziarul acesta, în nrul 128 anul trecut despre conferenţa preoţească din tractul Clujului, — dintr'un act autentic am aflat şi m-am convins, că parohul Augustin *Cupşa* nu din cauza ocupaţiunilor sale private, ci din cauza *morbului alor 2 membrii din familie* nu şi-a putut lucră tema pentru conferenţă. In interesul adevărului deci cu plăcere fac rectificarea cuvenită. Butene, 1 Februarie n. 1906. Gavriil Todoruţ, paroh.

*

Martir coaliţionist. Se scrie din Braşov: un domn îmbrăcat elegant a cutreerat săptămâna trecută prin jurul Făgăraşului. I-a cercetat pe rând pe vestiţii patrioţi din Făgăraş şi jur, pretutindenea arătându-se ca „viceşpan suspendat de guvern“. Mulţi au contribuit cu sume mai mari. Mai târziu au început să bănuească ceva, dar atunci dl viceşpan şi-a cam luat tălpăşita.

*

Teatru în Alba-Iulia. Reuniunea meseriaşilor şi econ. din Alba-Iulia învită la producţiunea teatrală împreunată cu dans, ce se va aranjă Sâmbătă, în 24 Februarie st. n. a. c. în sala cea mare dela hotelul Europa. Inceputul precis la 8 ore seara. Se va juca comedia „Peatra din casă“ de Alexandri.

*

Curs de moşit. Din partea direcţiunei şcoalei de moşit din Sibiiu se aduce la cunoştinţă că proximul *curs de moşit*, numit de vară, se deschide la începutul lui Martie, şi se termină la finea lui Iulie. Instrucţia se dă în limba maghiară, germână şi *română*, şi e gratuită. Pentru 15 femei, cari se anunţă din vreme la cursul de vară, se dă şi locuinţă gratuită. Pentru a fi primită la curs, se cere ca femeia, care se anunţă, se fie sănătoasă, să ştie ceti şi scrie, şi se aducă cu sine carte de botez şi atestat de bună purtare morală. Cursul de earnă se începe în Octom vrie şi se termină în Februarie.

*

Himen. Elena *Tătar* şi Pompiliu *E. Constantin*, înv., şi-au serbat cununia în 5/18 Februarie a. c. 10 ore a. m. în biserica gr. or. din Daneş.

Himen. Dşoara *Letiţia Mărginean* şi domnul *Ioan A. Avram* îşi anunţă celebrarea religioasă a cununiei lor, care a avut loc Duminecă la 18 Februarie st. n. a. c. oara 3 p. m. în biserica gr. ort. din Alba-Iulia (Maieri).

*

Petrecere în Bistriţa. Tinerimea română inteligentă din Bistriţa învită la petrecerea cu dans, ce o aranjează Joi în 22 Februarie st. n. 1906 în sala cea mare dela „Gewerbe-Verein“. Inceputul la 8 ore seara. Intrarea: de persoană 1 cor 50 fileri, pe galerie 1 cor. Recomandă toiletă simplă. Venitul curat e destinat: reuniunii române de cântări din Bistriţa. Contribuirile marinimoase sunt dorite, ele se vor cuită în publicitate şi sunt a se adresă dlui cassar *Emil A. Chiffa*, Bistriţa (Besztercze).

*

Concert în Budapesta. Tinerimea română din Budapesta aranjează sub patronajul ilustrilor domni: Dr. Iosif Gall, Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen şi George Szerb, cu concursul domnişoarei Valeria Pop şi al domnilor: Sigismund Sida şi Ernest n Lengyel de Bagota în favorul societăţii „Petru Maior“, în 8 Martie 1906 st. n. în sala mare dela „Magyar tisztviselők oszágos egyesülete“ (VIII. ker., Esterházy-utcza 4. sz.) un concert urmat de dans. Preţul de întrare pentru persoană 4 cor., pentru familie 10 cor. Inceputul precis la 8 oare seara. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulţămită la adresa dlui Dr. Aurel Popescu (VIII., József-körút 68, l. em 9 sz.) şi se vor cuita pe cale ziaristică. E de dorit ca damele să se prezente în costum naţional.

*

Ucis de huligani! Se scrie din Chişineu (Basarabia), că preotul român de acolo, *A. Cazacu*, a fost ucis Dumineca trecută pe stradă de banda neagră a huliganilor, din cauza, că a cutezat să ia în apărare copiii, femeile şi bătrânii evrei, pe cari banda neagră a huliganilor voia să'i măcelărească. Indignarea printre români e mare.

Teatru orăşenesc.

Luni, (19 Faur n.): “T[illegible]ur“, operă în 3 acte, de Verdi.

Cărţi şi reviste.

„Viaţa literară“, an. I. nr. 5. Dl Gorun răspunde la articolul dlui Tăslăuanu dela „Luceafărul“; Schiţe sau cronici au domnii V. Cozmovici, N. A. Berendei, Al. Cazaban (care rîde de dl O. Densuşianu), Il. Chendi, V. Cioflec, P. Bruno, I. Bârseanul şi P. Tudor. Poezii de domnii Gh. Coşbuc, S. Cujbă, C. Lazzariny, A. Naum şi dşoara A. Călugăru (aceştia traduc din Lenau).

*

Numărul 9770 (din 10 Februarie n.) al ziarului „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ din Sibiiu aduce o bună traducere autorizată a domnişoarei *Nora B.* din M. Sadoveanu: Zina lacului (Die Nixe des Weihers).

*

Năvaliri barbare, nuvelă de *Lucian Bolcaş*. De câtăva vreme povestirile istorice sunt îmbrăţişate cu multă dragoste de scriitorii nostri. Nu e de lipsă să amintesc tot ce a eşit în direcţia aceasta, fie şi numai dela apariţia naraţiunii istorice a dlui I. Slavici: „Din bătrâni“ încoace, ci numai minunaţii „Şoimi“ de Sadoveanu, „Fica lui Radu cel Frumos“ de E. T. Aslan, „Bătrânul Dan“ de Gh. Silvan, ca să se invedereze asertiunea aceasta. Astfel dl Bolcaş se află într'una dintre direcţiile principale ale curentului de astăzi în literatura noastră. *Nuvela* dsale e din vremea năvălirii Ungurilor prin părţile bihorene, pe unde Românii erau statorniciţi cu mult mai înainte. Un ospăţ neisprăvit, răpirea miresii, o luptă între băştinaşi şi venetici, câteva epizoade — iată sujetul. Că acţiunea înaintează sfioasă sau se poticneşte pe alocurea, că povestirea întreagă îţi face mai curând impresia unui fragment decât a unei nuvele, ori alte neajunsuri inevitabile unui începător, toate acestea nu impedecă să alcătuească o carte limpede şi potrivită povestirea dlui Bolcaş, cu limba ei frumoasă şi cu căldura-i binefăcătoare, menită unei largi pături a poporului nostru.

*

Cele două numere din urmă ale „Răvaşului“ din Cluj aduc neşte pagini „dintr'un ziar“, datorite dlui *Sever C. Dan*, căruea-i dorim să nu fie *preţios* în stil. O pagină de acestea discută o chestie lămurită deja pentru toţi literaţii nostri cu scaun la cap: a folosirii provincializmelor în limba literară. Tot în „Răvaşul“ o crestătură cuminte despre „Revista idealistă“.

*

In „Tribuna“ din Arad dl *Il. Chendi* îşi continuă informaţiile literare, pe cari le intrerupsese de mai multe săptămâni. In ultima informaţie (a *XXXI*-a) scrie despre ceeace se cheamă *personal* în scrisul cuiva, şi vrea să arete, că a fi personal în marginile adevăvului nu e păcat.

I. P.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Cu înfiinţarea şcoalei confesionale gr. or. în comuna Miheleni, s'a pus bază şi la înfiinţarea unei biblioteci şcolare din partea Dlui Nicolae Simulescu, înv. pens. în Mercurea, donând spre acest scop 41 opuri, cărţi de cuprins pedagogic în semn de iubire şi reamintire faţă de locul său natal. —

Scopul iniţiat să servească spre luminare, iar donatoriului îi esprim mulţămită pentru viul interes, ce'l arată faţă de şcoala creată în locul său natal. —

Fapta vrednică se laudă de sine.

Miheleni, la 18/1 1906.

Gheorghe Almăşan
dir. şi înv. prov.

*

Deşi poporul e îngreunat cu repartiţie pentru edificarea şcoalei şi cu alte neajunsuri, totuşi iubitor fiind de înfrumseţarea casei lui Dzeu, şi în anul acesta au contribuit mai mulţi credincioşi pentru procurarea unui rând complet de vestminte bisericeşti în preţ de 80 coroane, şi anume:

Gheorghe Almăşan, paroh, 2 cor. Dna Iuliana Plaştea, soţie de not., 10 coroane, Ţeran Achim şi soţia Susana, 20 coroane, Neag Iuon l. Iuon, 8 cor. Mic Solomon, 6 cor. Giurca Avram gr. Moţului, Marc Maria şi Oprean Marişca, fiecare câte 4 cor. Simulesc Florinca, Poenar Sofia şi Ilie Poenar, crâsnic epitr., fiecare câte 2 cor. văd. Maria Poenar, 2 cor. Filip Gavrilă, Drăgan Rusalina, Bocşer Salomie, Floreana Marişca, Ana Susana, Sofia Simulescu, Oprean Petru, Florinca Florincă, Alex. Bucur, Treja Florincă, Sav Filimon şi Leaha Raveca, fiecare câte 1 cor. Dura Ioan, 2 cor. — total 80 cor. —

Dna Minodora Candrea, preoteasă din Brad, a donat sf. bis. din Miheleni o acoperitoare (măsăriţă) de dantelă foarte frumoasă pe sf. prestol în preţ de 10 coroane. —

Tuturor acestor iubitori de podoaba casei lui Dzeu, în numele comitetului parohial şi al întregului popor, le aduc pe această cale mulţămitele noastre, rugând pe Dzeu să le răsplătească înzecit şi însutit pentru jertfa adusă pe altariul Domnului. —

Miheleni, la 31 Dec. 1905.

Gheorghe Almăşan
paroh gr. or. rom.

*

La stăruinţa binevoitoare a lui Dumitru Brânga din Poiana, au contribuit mai mulţi credincioşi de ai noştri, aflători de prezent în America, cu sumele mai jos arătate pentru nou zidinda biserică din Poiana Sibiiului.

Dumitru Mănit Onişor, 5 dolari, Dumitru Şufană, Nr. 680, 2 dolari, Ioan I. Oprean şi Constantin I. Oprean, Nr. 1048, câte 5 dolari, Dumitru Branga Brănguţiu, Nr. 204 şi Şufană Constantin, Nr. 680, câte 5 dolari, Dumitru N. Şufană, Nr. 233, Ioan Şerb, Floricel şi Iosif Lami, Nr. 769, Dumitru Gheorghe, Nr. 702, câte 2 dolari, aceştia toţi din Poiana. — Ioan Salonic, 1 dolariu, Ioan Schitea, 1 dol. 50 cenţi, Nicolae Hăşegan, 1 dol. Ioan Gherghina, 25 cenţi, Dumitru Bârză, 5 dolari şi Maria Pătruţ, 25 cenţi, toţi din Sălişte, Ioan I. Relea, 1 dolariu şi Toma Doican, 25 cenţi, din Sebeşul de jos, Nicolae Brojin, 25 cenţi, Vasilie Pepelea, 25 cenţi, Gheorghe Brojin, 20 cenţi, Ioan Timofta, 10 cenţi, toţi din Cincul-Mare.

Ioan Grindean, 50 cenţi, Nicolae Grindean, 25 cenţi, Vasilie Joanto, 20 cenţi, aceşti din Băholţ. — Ioan Hetrea şi Alexandru Hetrea, câte 50 cenţi, Gheorghe Guţea, 25 cenţi, din Calbor — Andreiu Truţiu din Bruiu 25 cenţi şi Aureli Kraiovean, din T. Strajia 50 cenţi.

Pentru această faptă creştinească comitetul parohial să simte prea plăcut îndemnat a le aduce şi pe această cale cea mai ferbinte mulţămită, dorindu-le tărie în purtarea muncei şi reîntoarcere sănătoasă la ale lor.

Poiana, la 24 Ianuarie 1906.

Pentru comitetul parohial.

Nicolae Dobrotă *Aron Şerb*
president *notar*

*

Subscrisul, în numele comitetului aranjator, mă simt plăcut îndatorat a esprima şi pe această cale sincerele noastre mulţămite următorilor domni, cari prin marinimoase suprasolviri au contribuit la rezultatul material al producţiunei teatrale aranjate de tinerimea adultă din comuna noastră Turnişor, la 15/28 Ianuarie a. c.: Ioan Doican, comerciant, Sebeşul inferior 2 cor. Nicolau Vlad, paroch, Şelimbăr, Ieronim Preda, director la Libr. Archid., Oprea Olariu, înv. în Poplaca, şi Ioan Viţelariu, directorul şcoalei din Poplaca, fieşte care câte 1 cor. Ioan Părău, croitor în Sibiiu 60 fil. Prin poştă am primit dela P. O. domn Ioan de Preda, fişcal Consistorial şi advocat în Sibiiu 2 cor. şi dela dl Iosif Stoica, înv. în Sebeşul inf. 2 cor. Intratele au fost de 122 cor. 04 fil, din cari subtrăgând spesele în sumă de 62 cor. 53 fil., rezultă un venit curat de 59 cor. 51 fil. —

Din venitul curat s-au dat în cassa bisericei 40 cor., ear din restul de 19 cor. 51 fil., la cari s-au mai adus încă 5 cor. 60 fil. dela o petrecere din vara anului trecut, se va procura o cădelniţă pentru sf. biserică. —

Turnişor la 1/14 Februarie 1606.

Pentru comitetul aranjator.

Romul Platoş.
paroh gr. or.

Posta redacţiei.

Zanu în B. Bună. E pusă la rând spre a fi publicată. Mai trimite şi altele, însă tot aşa de scurte.

Jg. Chestiile *personale* sunt eschise din coloanele ziarului nostru. Nu putem publică cele trimise.

Bucureşti, Radu-Voda 24. De aici foaia se expediază regulat, la adresa dată. Sigur că acolo se face greşala. Probabil pune altul mâna pe ea. Scrie, cari numeri nu i-ai primit?

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Arândă.

Moșie, clasa primă, în **comuna Șilea** (ungurește Magyar Sülye, comitatul Alba-inferioară), în apropiere de gara căilor ferate, cu drum bun comitatens și aproape de oraș, în extenziune de **420 jugăre catastrale**, din cari 240 jugăre arător, 100 jugăre cositor și fânaț, 14 jugăre intern cu supraedificate corăspunzătoare și grajduri pentru 90 vite, iar restul pădure, **este de a se exarânda** începând de acum, ori cu Sf. George pe timp de 4—6 ani.

A se adresà la proprietar: **Dl Dr. Laurențiu Nestor, advocat în Blaj** (Balázsfalva).

Se caută

un practicant

pentru subsemnata societate de asigurare. **Condițiuni**: petentul să nu fie trecut peste 24 ani, să fie absolvent al unei școale superioare de comerciu, și să posedă în vorbire și scriere limbile română, maghiară și germană sau cel puțin româna și germana. Salar începător 60 cor., cu prospecte de avanzament și aplicare definitivă. (37) 2—2

Tot aci se accepteazà și **mai mulți acuizitori buni** pe lângă proviziuni mari și salare fixe.

Posturile sunt a se ocupà imediat ev. până la 1 Martie a. c. n.

Ofertele să se înainteze la:

Agentura generală a societății de asigurare „Dunărea“ în Sibiiu (Nagyszeben) strada Măcelarilor nr. 20.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Mare surprindere!

In viață nicicând nu se mai dă ocazia aceasta.

500 bucăți cu numai 1 fl. 90 cr.

1 admirabil orologiu anker de preciziune cu mers regulat, a se trage la 36 ore, împreună cu lanț și garanție pe 3 ani, 1 cravată modernă de mătasă pentru domni, 2 batiste fine, 1 inel cu imitație de peatră scumpă pt. domni, 1 sipcă de cigări de chihlibar, 1 broș elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă de buzunar, 1 portmoneu, 1 păreche bumbi de manjete și 3 bumbi de pept toți din aur duble cu încheiătură patentată 1 drăgălaș album cu 10 chipuri cele mai frumoase din lume, 3 obiecte de haz 1 recuisit de scris din nichel, 20 obiecte importante de corespondență și încă 400 diverse obiecte neapărat de lipsă în casă Toate obiectele acestea, împreună cu orologiul, care singur e vrednic banii, costă numai 1 fl 90 cr. Trimite cu ramburs sau după primirea înainte a banilor

Casa de export de oroloage elvețiane

A. GELB, Krakau, Postfach, 40/4

Dacă se comandă două garnituri se dă gratuit un briciu englezesc. (31) 1—1

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vànzare următoarele:

Asaltul redutei Grivița.
Dumbrava roșie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare și aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Grivița.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru și Ioan Asan ridică steagul liberării.
Grivița Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Pașa după căderea Plevnei.
Prețul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun și mare, 1 coroană.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli** cu **vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua disposiție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tótе calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cirește 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 16—

„ALBINA“, Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Nr. 5187.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „ALBINA“ sunt învitați prin aceasta în virtutea §. 20 din statutele societății la a

XXXIII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Sibiiu, **Sâmbătă în 24 Martie 1906 st. n.** la 10 ore a. m. în casa institutului (strada Baier nr. 1 cu următoarea

ordine de zi:

1. Bilanțul anului de gestiune 1905 și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului net realizat conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.
4. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
5. Alegerea a 2 membri în direcțiune cu mandat pe 6 ani.
6. Alegerea membrilor (5) comitetului de supraveghiare cu mandat pe 3 ani.

Domnii acționari, cari voesc a participà la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în conformitate cu §§-ii 22, 23 și 24 din statutele societății sunt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Mercuri în 21 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m. la cassa centralei noastre din Sibiiu sau a filialei din Brașov.

Depunerea acților, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: „Bihoreana“ în Oradea-mare; „Bocșana“ în Bocșa-montană; „Furnica“ în Făgăraș; „Lipovana“ în Lipova; „Lugojana“ în Lugoj; „Oravițana“ în Oravița; „Patria“ în Blaj; „Silvania“ în Șimleu; „Timișana“ în Timișoara; „Victoria“ în Arad și „Cassa de păstrare“ în Săliște, în acest caz însă cel mult până Sâmbătă în 17 Martie a. c. st. n.

Sibiiu, în Februarie 1906.

Direcțiunea.

A XXXIII-a încheiere a Conturilor cu 31 Decemvrie 1905.

CONTUL BILANȚULUI.

ACTIVE.

		K f
Cassa în numărar		141,023·46
Monete		23,296·44
Cambii de bancă		9.503,998·84
Împrum. hipot. în scrisuri fonc.	5.907,147·54	
„ „ în numărar	344,898·69	6.252,046·23
Credite personale		1.680,933·40
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		1.833,260·—
Credite de cont-curent		2.503,740·82
Avansuri pe efecte publice		97,943·—
Credite fixe și împrumuturi pe producte		8,674·60
Cassa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare		625,760·27
Efecte publice		2.874,646·35
Acțiuni dela diverse bănci		186,465·—
Efectele fondului de garanție al scris. fonciare		509,383·—
Efectele fondului de penziuni al funcționarilor institutului		3,000·—
Mobiliar	8,300·—	
după amortizare de	1,630·—	6,670·—
Diverse conturi debitoare		154,418·57
		26.405,259·98

PASIVE.

		K f
Capital social:		
6000 acțiuni à K 200		1.200,000·—
Fondul de rezervă al acționarilor		200,000·—
Fondul de garanție al scrisurilor fonciare		500,000·—
Fondul special de rezervă		112,310·22
Fondul de penziuni al funcționarilor		486,398·65
Depuneri spre fructificare		13.833,376·85
Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune	1.280,000·—	
Scrisuri fonc. cu 5% în coroane în circulațiune	2.881,000·—	
Scrisuri fonciare cu 4½%	1.500,000·—	5.661,000·—
Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune		334,000·—
Cambii de bancă reescomptate		2.208,658·11
Diverse conturi creditoare		1.464,964·35
Dividende neridicate		3,948·—
Interese anticipate pro 1905		138,593·22
Profit net		262,010·58
		26.405,259·98

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

DEBIT.

		K f
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	569,284·72	
„ scrisuri fonciare	275,430·27	
„ imprum. luate pe efecte	51,101·82	895,816·81
Spese:		
Salare	114,997·24	
Bani de cuartir	18,887·50	
Imprim., registre, porto, diverse	27,201·12	
Marce de prezență	9,240·—	170,325·86
Contribuțiune:		
directă	34,000·—	
10% dare la inter. dela depuneri	56,928·47	90,928·47
Amortizare din mobiliar		1,630·—
Profit net		262,010·58
		1.420,711·72

CREDIT.

		K f
Interese:		
dela cambii de bancă	494,407·68	
„ împrumuturi hipotecare	377,764·83	
„ credite personale	132,158·19	
„ efecte publice	148,341·18	
„ credite camb. cu acop. hip.	102,025·17	
„ credite de cont-curent	115,828·22	
„ avansuri pe efecte	5,933.77	
„ credite fixe și împrumuturi pe producte	354·58	1.376,813·6
Chirii		20,394·9
Proviziuni		22,798·9
Profit la monete		704·1
		1.420,711·7

Sibiiu, 31 Decemvrie 1905.

A. Lebu m. p. membru al direcțiunei.
Dr. L. Leményi m. p. membru al direcțiunei.
Dr. Beu m. p. membru al direcțiunei.
Cosma m. p. director executiv.
Iosif Lissai m. p. contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță c registrele institutului.

Sibiiu, 19 Februarie 1906.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. **Mateiu Voileanu** m. p. **Nicolau Ivan** m. p. **Ioan Henteș** m. p. **Victor Fincu** m. p.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

„CREDITUL“

institut de credit şi economii, societate pe acţiuni, Zerneşti.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii ca societate pe acţii „CREDITUL“ se convoacă la

a II-a adunare generală ordinară

care se va ţineà în **Zerneşti, la 4 Martie 1906** la 2 ore p. m. în localul institutului

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin prezident.
2. Numirea a 2 notari şi 3 verificători şi scrutători. [41] 1—1
3. Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare.
4. Distribuirea profitului, realisat conform bilanţului.
5. Alegerea a 2 membri în direcţiune în locul celor sortaţi cu mandat de 5 şi 4 ani.
6. Eventuale propuneri întrate conform statutelor.

Domnii acţionari, cari în senzul §-ului 20 din statutele societăţii voesc a luà parte la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi a-şi depune acţiile şi eventual dovezile de plenipotenţă cel puţin cu o oră mai nainte de deschiderea şedinţei la cassa institutului.

Zerneşti, 12 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Contul Bilanţ.

Activa		K f	Pasiva	K f
Cassa în numărar		5,814·79	Capital social:	
Cambii de bancă		177,298·66	800 acţii à 100 cor.	80,000·—
Credite personale		36.965·80	Fondul de rezervă	1,050·—
Spese de fondare	776·—		Fondul cultural	457·—
după amortizare de	196·—	580·—	Depuneri spre fructificare	119,174·10
Mobiliar	922·80		Cambii de bancă reescontate	12,860·—
după amortizare de	92·80	830·—	Interese anticipate pro 1906	3,127·33
Diverse conturi debitoare		4,319·99	Profit curat	9,140·81
		225,809·24		225,809·24

Contul Profit şi Perdere.

Debit		K f	Credit		K f
Interese pentru depuneri spre fructificare		4,249·19	Interese:		
Spese:			dela cambii de bancă	12.430·22	
Remuneraţiuni	500·—		dela credite personale	2,309·38	
Porto şi diverse spese	688·95	1,188.95	dela credite de conto curent	9·50	14,749·10
Contribuţiune:			Proviziuni		384·48
directă	148·10		Profit transpus din anul 1904		547·19
10% dare la interesele dela depuneri	424·92	573·02			
Chirie		240·—			
Amortisări:					
din spese de fondare	196·—				
din mobiliar	92·80	288·80			
Profit curat		9,140·81			
		15,680·77			15,680·77

Zerneşti, 31 Decembre 1905.

Garoiu m. p.
prezident.

Ioan Comşa m. p.
membru în direcţiune.

Dr. **Iancu Metian** m. p.
director executiv.

Nicolae Guguian m. p.
membru în direcţiune.

Nicolae Pană m. p.
contabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în conzonanţă cu registrele principale şi auxiliare.

Zerneşti, în 12 Februarie 1906.

Comitetul de supraveghiare:

Ioan Strevoiu m. p., prezident **Ioan Sperchez** m. p. **Bucur Meţian** m. p.
Ioan Comşa Baiu [illegible]

Distribuirea profitului curat de 9140·81 cor.:

1.	5% după capitalul social, ca dividendă acţionarilor	C.	4000·—
2.	5% fondului de rezervă	„	257·04
3.	10% tantiemă direcţiunii	„	514·08
4.	5% membrilor comitetului de supraveghiare	„	257·04
5.	2% directorului executiv	„	102·81
6.	2% contabilului	„	102·81
7.	2% fondului cultural	„	102·81

Acestia conform §. 49 din statute, iar restul de 3804·22 cor. în următorul mod:

a)	fondului de rezervă	„	2000·—
b)	fondului cultural	„	300·—
c)	pentru scopuri de binefacere	„	104·22
d)	venit transpus pe anul 1906	„	1400·—
		Cor	9140·81

„CREDITUL“
institut de credit şi economii societate pe acţiuni
Zerneşti.

„ZLĂGNEANA“

institut de credit şi economii, societate pe acţii, în Zlagna.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „ZLĂGNEANA“, societate pe acţii, se convoacă prin aceasta la

a VIII-a adunare generală ordinară

conform §. 16 din statutele societăţii, pe **Sâmbătă la 3 Martie st. n. 1906**, la orele 10 a. m., **eventual la 10 Martie st. n. 1906**, în localul şcoalei române greco-orientale din Zlagna cu următorul

Program:

1. Raportul direcţiunii, bilanţul anual şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Impărţirea profitului curat. [42] 1—1
3. Fixarea marcelor de prezenţă pe anul 1906 pentru membrii direcţiunii şi ai comitetului de supraveghiare.
4. Alegerea a doi membri în direcţiune conform § ului 32 din statute.
5. Eventuale propuneri în senzul statutelor.

Acei domni acţionari, cari voesc a participà cu vot deciziv la adunarea generală sunt poftiţi conform §. 52 din statute, a-şi depune înainte de adunare acţiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum şi documentele de plenipotenţă, la cassa societăţii în Zlagna, la „Albina“ în Sibiiu, la „Victoria“ din Arad, la „Făgeţana“ în Făget, la „Auraria“ din Abrud, la „Detunata“ în Bucium şi la „Buciumana“ în Bucium Poeni.

Zlagna, 10 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Contul Bilanţului.

Active		K f	Pasive	K f
Cassa		7,184·04	Capital social	50,000·—
Escompt		269,332·—	Fond de rezervă	10,621·—
Imprumuturi hipotecare		8,028·—	Depuneri	86,738·13
Imprumuturi pe obligaţiuni		2,919·—	Reescont	126,531·—
Mobiliar	300·—		Tantieme neridicate	57·31
după 10% amortizare	30·—	270·—	Dividendă neridicată	405·—
„Albina“ cont-curent		2,410·—	„Dunărea“ cont-curent	8·82
Diverşi debitori		1,583·33	Scop de binefaceri	194·91
			Diverşi creditori	1,399·33
			Interese transit. anticipate	7,489·32
			Profit curat	8,281·55
		291,726·37		291,726·37

Contul Profit şi Perderi.

Debit	K f	Credit	K f
Interese de depuneri	4,529·49	Interese de escompt	16,354·56
Chirie	600·—	Interese hipotecare	658·62
Salare	2,966·68	Interese după împr. pe obligaţ.	126·82
Dare directă şi aruncuri	1,862·31	Proviziuni	3,417·29
Dare după interese de depuneri	452·95		
Marce de prezenţă	604·—		
Porto-postal	81·03		
Competinţă de timbru	39·92		
Spese	606·36		
10% amortizare din mobiliar	30·—		
5% fondului de rezervă	503·—		
Profit curat	8,281·55		
	20.557·29		20,557·29

Zlagna, la 31 Decembre 1905.

Emanuil Beşa m. p.
director executiv.

Stefan Păscuţiu m. p.
cassar.

Iosif Goia m. p.
contabil.

Membrii direcţiunii:

Nicolae Cristea m. p.
prezident.

P. Popoviciu m. p. **Dominic Raţiu** m. p.

I. Magda m. p. **V. Dămian** m. p. **S. Corpade** m. p. **P. Presecan** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente şi le-am aflat în ordine.

Zlagna, la 16 Februarie 1906.

Alexandru Băieşan m. p.
prezident.

Ioan Lucăcel m. p. **Petru Onea** m. p.

Dionisie Costea m. p. **Iacob Nicola** m. p.

Revăzut şi aflat în ordine!

Zlagna, la 10 Februarie 1906.

Dominic Raţiu
revizor expert.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

„CRIŞANA“, societate de economìi şi credit, Brad.

Convocare.

Membrii societăţii de economìi şi credit „CRIŞANA“ sunt învitaţi la

a XV-a adunare generală ordinară

ce se va ţineà la 4, **eventual la 11 Martie n. a c.** la 2 ore p. m. în localul societăţii din Brad.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenţi.
3. Constatarea împlinirii prescriselor din §§ 46 şi 72 ai statutelor.
4. Raportul direcţiunei şi al comisiunei de supraveghiare, pe a. de gestiune 1905.
5. Decidere asupra conturilor anuale şi a distribuirii profitului curat.
6. Alegerea a trei membri în direcţiune, pe trei ani, cu observarea §. 53 alin. 2 şi §. 60 alin. 4 din statute.

In lipsa membrilor receruţi în senzul §. 47 alin. 2 din statute, adunarea se va ţineà în 11 Martie n. la locul şi timpul indicat.

Membrii pot luà parte în persoană sau prin plenipotenţiaţii lor, în senzul §. 48 din statute.

Numărul membrilor înscrişi cu 31 Decembre 1905 au fost 129 cu 1000 părţi fundamentale.

(40) 1—1

Numărul membrilor noi întraţi în decursul anului 1905 au fost 15.

Numărul părţilor fundamentale depuse în acel an au fost 534.

Din societate n'a eşit nici un membru, în acel interval, nici părţi fundamentale abzise ori replătite n'au fost.

Brad, la 8 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Bilanţ cu 31 Decemvrie 1905.

Activa.		K f	Pasiva.		K f
Cassa		55,590·76	Părţi fundamentale		94,400·—
Escont de cambii		309,855·30	Fond de rezervă		98,370·99
Imprumut pe obligaţii		512,425·14	Fond de rezervă special		4,287·93
Imprumut pe hipotecă		97,563·93	Depuneri		748,230·12
Depuneri proprii		30,581·07	Reescont		89,000·—
Realităţi:			Dividende neridicate		228·—
Casa societăţii	53000·—		Diverşi creditori		6,607·55
Realităţi de vânzare	9773·84	62,773·84	Interese transitoare anticipate		14,140·40
Mobiliar	912.61		Profit transpus	1,100·38	
după 10 % amort.	91·26	821·35	Profit curat	22,854·70	23,955·08
Acţiuni		2,000·—			
Anticipaţiuni		1,000·—			
Diverşi debitori		6,608·68			
		1.079,220·07			1.079,220.07

Contul Profit şi Perdere.

Debit.		K f	Credit.	K f
Interese de depuneri		39,708·42	Interese de escont	24,104·—
Interese de reescont		5,184·60	Interese de oblig.	34,690·75
Salare		6,524.—	Interese de hipotecă	5,768 31
Spese		2,488·61	Chirii	2,930·—
Contribuţiune		4,400·—	Interese de depuneri proprii	2,455·—
10% dare după depuneri		3,995·94	Proviziuni	10,649·24
10% amortizare din mobiliar		91·26	Diverse	5,710 65
Remuneraţiune		800·—	Profit transpus	1,100·38
Competinţă de timbru		260 42		
Profit transpus	1100·38			
Profit curat	22854·70	23,955·08		
		87,408·33		87,408·33

Brad, la 31 Decembre 1905.

P. Rimbaş m. p., dir. exec. **A. Draia** m. p, cassar. **A. Damian** m. p, contabil.

Direcţiunea:

V. Damian m. p., prezid. **Dr. P. Oprişa** m. p., viceprez. **Ioan German** m. p.
A. Roman m. p. **D. Sida** m. p. **N. Oběděu** m. p. **N. Bedea** m. p.
I. Câmpian m. p. **S. Albu** m. p.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am examinat contul prezent şi l'am aflat în deplină regulă şi în conzonanţă cu registrele societăţii.

P. Gligor m. p. **Dr. I. Radu** m. p. **V. Boněu** m. p. **I. Perian** m. p.
E. A. Joldea m. p.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secre**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, au[illegible] greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 185

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

„AVRIGEANA“, cassă de economii, societate pe acţii, Avrig.

Convocare.

Domnii acţionari ai cassei de economii „AVRIGEANA“ societate pe acţii în Avrig se invită la

a II-a adunare generală ordinară

care se va tineà în Avrig **la 10 Martie st. n. 1906** la 2 ore d. a. în localitatea băncii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcţiunii despre gestiunea societăţii pe anul 1905.
3. Raportul comitetului de supraveghiare.
4. Prezentarea bilanţului încheat cu 31 Decemvrie 1905.
5. Fixarea marcelor de prezenţă pentru membrii direcţiunii şi comitetului de supraveghiare.

[44] 1—

6. Propunerea asupra distribuirii venitului curat.
7. Alegerea unui membru în direcţiune pe termin de un an.
8. Eventuale propuneri din partea direcţiunii.

NB. Acei domni acţionari, cari în persoană sau prin plenipotenţiaţi, voesc a lua parte la adunare se fac atenţi a depune conform § 20 din statute, „certificatul de acţii“ eventual plenipotenţele, cel puţin cu o zi înainte de ţinerea adunării generale la cassa societăţii pe lângă revers.

Direcţiunea.

Bilanţ încheat la 31 Decemvrie 1905.

Activa.		K f	Pasiva.	K
Numărar		3,386·78	Capital societar, 200 acţiuni à 100 cor.	20,000·—
Capital nevărsat		3,670 —	Fond de rezervă	[illegible]1,050·—
Cambii escontate		39,668·—	Depuneri spre fructificare	122,140·1
Imprumuturi hipotecare		34,903·—	Cambii reescontate	9,000·—
Imprumuturi pe obligaţiuni		77,323·—	Creditori	907·
Mobiliar	700·—		Interese transitoare anticipate	2,352·
amortizare	100·—	600·—	Profit curat	3,703
Interese transitoare restante		262·86		
		159,813·64		159,813·

Profite şi perderi.

Debit.		K f	Credit.		K
Interese de depuneri		5,043·85	Interese dela cambii escontate	831·8	
Remuneraţiuni	330·—		Interese dela împrumuturi hipotecare	1,654·29	
Spese diverse	358·02		Interese dela împrumuturi pe obligaţiuni	5,915·39	
Marce de prezenţă	542·40	1,230·42	Interese de întârziare	794·12	9,195·6
Contribuţiune directă şi aruncuri	699·40		Proviziune		2,117·8
10% după interesele de depuneri	504·38	1,203·78	Profit transpus din anul trecut		67·6
Amortizare din mobiliar	100·—				
Amortizare din spesele de fondare	100·—	200·—			
Profit curat		3,703·06			
		11,381·11			11,381·1

Avrig, în 31 Decembre 1905.

Irimie Răduţ m. p. prezident. **Ioan Maxim** m. p. cassar. **Ioan Nicolae** m. p. contabil.
Gheorghe Postea m. p. membru în direcţiune. **Ioan Oancea** m. p. membru în direcţiune. **Ion Răduţiu** m. p. membru în direcţiune.
Ioan Vătăşan m. p. revizor expert.

Am revăzut conturile prezente şi le-am aflat în ordine şi în conzonanţ cu registrele principale şi auxiliare.

Comitetul de supraveghiare:

S. Silca m. p. **Nichita Spârlea** m. p. **Victor E. Preda** m. p.

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere st[illegible] cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Me[illegible]anu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Dumineca din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Nr. 15 Sibiiu, Joi 9/22 Februarie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil. rêndul cu litere garmond.

Absolutism.

Sibiiu, 21 Februarie n.

Marele eveniment al disolvării parlamentului ungar s'a întâmplat Luni, în 19 Februarie, și cu acest act însemnat în istoria patriei noastre conflictul dintre Coroană și majoritatea parlamentară e aplanat deocamdată. Țara va fi guvernată de aci înainte fără parlament, prin ministrii Maiestății Sale, pe calea ordonanțelor ministeriale.

Au ajuns deci lucrurile acolo, unde în mod fatal trebuiau să ajungă, dupăce majoritatea parlamentului ungar n'a voit să înțeleagă, că aceea ce cere dela Coroană nu e în drept să ceară. Asupra armatei numai domnitorul țerii are să dispună, ca supremul șef al armatei!

Ceice au adus lucrurile acolo unde au ajuns, pot să mediteze acum în liniște asupra incorectității politicei lor hazardate, și mai ales asupra faptului, că Coroana totuși nu e atât de slabă cum credeau ei, pentrucă nu s'a plecat lor, cu toate că și-au bătut pintenii din toate puterile. Dar mai pot medită și asupra altui fapt, tot atât de însemnat, anume, că țara, la care se provocau ei necontenit, massele cele mari, nu s'au revoltat de loc în urma disolvării parlamentului, ci și-au căutat de năcazurile proprii, semnul, că nu se solidarisează cu politica și cu faptele majorității parlamentare ungare. Cea mai mare liniște domnește pretutindenea în țară, ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimica în capitala țerii noastre.

Și totuși lucru mare s'a întâmplat! A fost înmormântat parlamentarismul maghiar, care singur s'a sinucis. Nu Coroana l'a omorât, cum spun gazetele opoziționale maghiare, ori consilierii Coroanei, ministrii, ci s'a omorât singur, din sburdălnicie, iar Coroana a făcut numai actul creștinesc de a-l așeză în sicriu și a-l înmormântă.

Odihnească acum în pace. N'avem motiv de a-l deplânge, pentrucă pentru noi a fost mai rău decât cel mai neconștiențios absolutizm. Toate relele căzute asupra noastră, ca popor, dela parlamentul maghiar au venit. El ni-a luat pas de pas de sub picioare terenul de liberă mișcare, manifestare și înaintare națională, și el ne-a cassat rând pe rând drepturile pe cari le câștigasem înainte de a ajunge sub a sa nemiloasă stăpânire.

Dar de morți, așa e vorba, să se vorbească ori bine, ori nimica. Să nu ne tânguim deci nici noi asupra relelor de cari ne-a împărtășit parlamentarismul maghiar în cursul celor patruzeci de ani din urmă, ci să privim cu încredere în viitoriul care ne așteaptă. Așa credem, că disolvarea parlamentului ungar, întâmplată între împrejurările pe cari le schițăm mai la vale, însemnează mai mult decât aceea ce se pare, — câștigare de timp, pentru ca liniștindu-se lumea, calmându-se spiritele, lucrurile să se înceapă de nou de acolo de unde s'au început la 1867, — trebue să însemne *o schimbare radicală în sistemul de guvernare a țerii.*

Se va fi convins acum Coroana, că a fost greșală mare punerea naționalităților nemaghiare din patrie la 1867 sub supremația maghiară, și aceasta greșală trebue reparată. Și credința noastră e tare, că *va fi reparată*. In credința aceasta ne întărește energia cu care Coroana a căutat să-și apere drepturile față de o majoritate meșteșugită parlamentară ungară, și mai ales faptul, că presa vieneză ne dă să înțelegem, că întru adevăr la Viena se lucră la un plan, care are scopul de a face din Ungaria un stat modern, în care să nu mai țină puterea în mână o clasă de oameni, o clică luată dintr'o singură naționalitate, ci toate clasele de popor și toate naționalitățile să fie scoase din cătușe, și scăpate de asupriri să fie făcute părtașe de libertățile cărora le duc de mult dorul.

Să așteptăm deci cu încredere zilele ce au să vină, cari în tot cazul mai rele decât cele din trecut pentru noi nu au să fie; iar actul disolvării parlamentului țerii să-l primim așa cum se cuvine unui popor pururea credincios tronului și dinastiei, cu omagială supunere, ca act săvârșit din partea Coroanei, nu de bunăvoe, ci din necesitate absolută, nu spre ruinarea, ci spre binele poporațiunii țerii.

Disolvarea parlamentului.

Imprejurările între cari s'a făcut Luni disolvarea parlamentului, sunt pe scurt următoarele:

Comisarul regesc, generalul *Nyiri*, însărcinat cu misiunea de a face disolvarea parlamentului unguresc, a sosit la Budapesta Sâmbătă, și s'a dus deadreptul la palatul regesc din Buda, unde i-se aranjase locuința. A venit cu tren special dela Alba-Regală, unde e staționat. La gară l-au primit câțiva funcționari înalți, cari singuri știau despre sosirea lui, iar la palat, garda militară i-a dat toate onorurile cari se dau când sosește însuși Maiestatea Sa.

Comisarul regesc a mers apoi la ministrul-prezident, baronul Fejérváry, cu care împreună a stabilit modalitățile dizolvării parlamentului.

Duminecă după ameazi comisarul a trimis doi oficeri din statul major la prezidentul camerei ungare, *Justh Gyula*, și la prezidentul casei magnaților, contele *Csáky Albin*, cu câte o scrisoare, în care le spunea, că e numit comisar regesc pentru dizolvarea parlamentului, și le trimitea și alte două scrisori sigilate, în cari se cuprindeau: actul seu de numire ca comisar regesc. și rescriptul regesc de dizolvare. Generalul *Nyiri* le spunea celor doi prezidenți în scrisoarea sa, că celelalte două scrisori sigilate au să le desfacă în ședința din ziua următoare, convocată pe oarele 10 și să le cetească în fața corpurilor legiuitoare, iar după aceasta imediat să se resfire deputații și membrii casei magnaților, căci în caz contrar *va trebuì să facă întrebuințare de drepturile sale și de întreaga putere de care dispune.*

Se făcuse deci planul, ca comisarul regesc să nici nu între în parlament, ci atât în dietă, cât și în casa magnaților prezidentul se efectuiască dizolvarea.

Lucrurile însă nu s'au întâmplat întocmai, conform planului.

Intâiu prezidentul camerei ungare, *Justh*, s'a bolnăvit și n'a putut conduce ședința dietei. A condus-o viceprezidentul *Rákovszky*, care dupăce a deschis-o la oarele 10 precis, s'a plâns, că parlamentul e încunjurat de miliție și poliție, și a ridicat protest în numele camerei în contra acestei violări a dreptului de imunitate.

De fapt, era multă miliție concentrată în jurul parlamentului, infanterie, cavalerie și honvezime, puse toate trupele sub comanda unui general, și era și poliția, în frunte cu căpitanul Rudnay, aproape întreagă la post.

Viceprezidentul camerei *Rákovszky*, dispune apoi să fie cetit rescriptul preaînalt, prin care dieta e convocată pe ziua de 19 Februarie. Rescriptul *să ia la cunoștință, fără discuție.* Face apoi cunoscut viceprezidentul, că prezidentul dietei, *Justh Gyula*, care e bolnav, a primit dela generalul *Nyiri* o scrisoare, în care acesta îi comunică, că e numit comisar regesc pentru efectuirea dizolvării parlamentului și îi trimite în plic sigilat actul său de numire și rescriptul de dizolvare. Declară însă în fața dietei, că procedura aceasta nu e constituțională, dupăce Regele poate comunica cu dieta numai prin minister responzabil. El deci, viceprezidentul dietei, nu *va desface scrisorile sigilate, primite dela prezidentul Justh Gyula, nu le va publica în dietă, ci cere împuternicire dela dietă să le retrimită nedesfăcute generalului Nyiri.*

Camera primește propunerea, aproape cu unanimitate, și hotărește în acest înțeles.

După o pauză scurtă, ședința se continuă sub conducerea viceprezidentului *Bolgár*. Să decide, ca proxima ședință a dietei să se țină Mercuri, în 21 Februarie și se procede la autenticarea procesului verbal, luat despre decursul acestei ședințe.

Deputații încep a se împrăștia. Atunci intră în sală, cu asistență militară, colonelul de honvezi *Fabritius*, și urcând

---

FOIȘOARĂ.

Roadele milei creștinești.

Noue așezăminte de indreptare morală
de
Teodor Câmpeanu.
(Fine).

„Fie ca această carte, — al cărei eventual câștig va sluji de temelie unui azil pentru orfanii români, — să miște inimile cetitorilor și să pornească și la noi curentul acela generos, care în Apus, ca prin farmec, clădește biserici, deschide școli, ridică azile, ba întemeiază chiar orășele ca „Valle di Pompei“. Aceasta este ținta editării acestei cărți“.

Regret, că spațiul unei critice restrânse nu permite reproducerea unor pasage din cartea din cestiune, dar' pentru ca să poată fi aprețiată și mai bine de publicul cetitor, s'ar face bun serviciu cauzei, la care sa angajat P. O. D. editor, dacă s'ar reproduce din ea prin jurnale barem întroducerea autorului, istoriile de tot mișcătoare ale pruncului Vincenzio, a fetiții Filomela, și Testamentul unui osândit.

Eu, în urma celor zise mai sus, nu am să zic nimic, decât să fac descoperirea, că nu m'am putut despărți de carte până nu o am cetit întreagă, și că adeseori m'au inundat lacrimile de compătimire și n'aș fi putut grăi atunci nici un cuvânt din cauza emoțiunei, de care eram cuprins. Și impresiunea aceasta adâncă față de soartea tristă a orfanilor legii căzuți într'atâta mizerie și espuși la atâtea pericule în viață, nu cred să mă părăsească nici odată, și unde numai voiu putea, barem cât de puțin, totdeauna mă voiu sili a alinà această mizerie, la care sunt espuși acești copii nevinovați.

Dar mult m'a pătruns și împrejurarea, că cartea e scrisă de un preot osândit, care prin aceasta ni se prezintă ca un model de penitent, vrednic de imitat de ori ce nenorocit, care ar ajunge la soartea lui fatală. De altcum numitul astă vară a mai publicat o cărticică moralizătoare sub titlul: *Credința mea*, în editura colegului meu Ioan Russu, spiritual la penitențiarul din Aiud, și precum mi se comunică, mai are o mulțime de lucrări gata spre tipărire, scrise tot în penitențiar. Afară de aceasta, mi se spune, că vorbește mai multe limbi, precum: română, maghiară germană, franceză, italiană, grecă, etc. Deci laudă i-se cuvine și nu dispreț, după ce se va eliberà, căci de sigur nu va fi mai mult un membru stricător societății, ci din contră, un membru foarte folositor, urmând pe calea, pe care a apucat cu scrierile acestea.

Dar laudă și sprijin i-se cuvine și P. O. D. editor Dr. Elie Dăianu, protopop în Clușiu, pentru jertfele aduse cu publicarea acestei cărți pentru un scop atât de nobil și măreț.

O apreciere foarte folositoare i-s'a făcut cărții și în „Răvașul“ din Cluj dela finea anului trecut.

De însemnat, că lucrarea aceasta în edițiunea ei maghiară a fost înaintată congresului internațional de criminalistică, ținut astă toamnă în Budapesta, dar până acum nu am putut afla ce apreciere i-a dat acela.

De încheere fac numai câteva observări, nu asupra cărții, ci într'altă direcțiune, dar tot în legătură cu îndreptarea morală a celor deținuți în închisori.

Noi Românii din Ungaria suntem departe încă de a puteà face ceeace a făcut marinimosul advocat italian Bartolo Longo pentru educarea pruncilor părinților deținuți în închisori, și nici statul nu se îngrijește de aceștia, ci abia a instituit preoți pe la penitențiare pentru îngrijirea morală a celor osândiți. Ce a făcut statul nostru în privința aceasta, am putut vedeà în monografia capelei noastre dela penitențiarul din Gherla, publicată în acest ziariu în anul 1903. Altceva mai nimic, decât că unora li-se dă putința de a învățà, tot în penitențiare, ceva a ceti și scrie și câte o meserie, ceeace între împrejurările de până acum încă nu e de desconziderat.

Dar trebue să recunoaștem, că societatea, dupăce astfel de nenorociți ies din penitențiare, în loc să se îngrijească de soartea lor materială și morală, tocmai în interesul ei și precum pretinde spiritul evanghelic, îi dă disprețului general, și așa nu e mirare, că recad în păcatele de mai înainte și devin din nou spaima societății, și acum dimpreună cu copiii lor cu tot, căci nime nu se îngrijește de creșterea lor până când le sunt părinții închiși, iar aceștia fiind acum cu totul disprețuiți și mizeri, ne putem închipuì ce fel de creștere își vor fi dând copiilor lor nenorociți prin păcatele lor.

Știu din experiență proprie, dintr'un caz concret, că un rob dela penitențiarul de aici învățând cântările biseriecști și estrada presidială, *ceteşte rescriptul regesc prin care se disoalvă dieta.* Provoacă apoi pe toţi cei de faţă să părăsească sala, ceea ce să face, fără opunere. In urmă toţi funcţionarii şi servitorii au fost daţi afară din palatul parlamentar, şi *toate uşile şi porţile au fost încuiate şi sigilate, ear la porţi au fost puse străji militare.*

Aşa s'a întâmplat disolvarea parlamentului în casa de jos a ţerii. In casa de sus lucrurile au mers mai neted. Aci au fost cetite toate rescriptele regeşti, cel despre convocarea parlamentului pe 19 Februarie, cel despre numirea generalului *Nyiri* de comisar regesc, şi în urmă rescriptul de disolvare. Toate au fost ascultate în linişte şi în urmă şedinţa a fost închisă.

Pe la ameaz a apărut apoi foaia oficioasă în ediţie separată. In ea încă au fost publicate cele trei rescripte regeşti. In rescriptul de disolvare să spun următoarele:

„După ce partidele coaliate din dietă, la repeţita noastră provocare de a primi puterea, fără stirbirea drepturilor regeşti garantate pe seama noastră în lege, — pe bază acceptabilă guvernamentală, — au răspuns consecvent cu refuzare, şi noi spre durerea inimei noastre nu putem aştepta dela dieta aceasta nici o activitate folositoare intereselor ţerii, la propunerea ministeriului nostru unguresc declarăm parlamentul de disolvat şi ne rezervăm dreptul de a convocà cât mai curând noul parlament“.

Notăm, că deputaţii naţionali români au fost luat Duminecă seara hotărîre, să *iee la cunoştinţă* rescriptul prea înalt de disolvare, şi dacă va fi de lipsă, să preciseze punctul de vedere al Românilor prin rostul deputatului *Dr. Mihályi.* Dar n'a ajuns nime la rând să vorbească în dietă, cum arată cele espuse mai sus.

Despre publicarea rescriptelor regeşti în dietă, prin colonelul Fabriţius, s'a dresat proces verbal, care a apărut în numărul de eri (Marţi) al foaiei oficiale, în întregime.

S'au luat apoi toate măsurile, ca şedinţa de astăzi a dietei, dacă peste tot să mai gândeşte cineva să o ţină, să fie împedecată cu forţă militară. Ear în contra comitetului esecutiv al coaliţiei s'a deschis procedură penală, pentru crimă de lesa majestate.

In fruntea tuturor comitatelor răsvrătite a fost pus apoi câte un comisar regesc, cu drepturi largi, a căror numire e publicată asemenea în numărul de eri al ziariului oficial.

Astfel s'a făcut deci disolvarea parlamentului unguresc, şi s'a făcut inceputul unei ere noue, care poate să aducă şi rău şi bine asupra poporului nostru. Cu răul suntem învăţaţi, de rău deci nu ne spăriem, iar binele îl dorim din toată inima.

Armele preotului în secolul XX.

(Fine).

Şi acum, ce deosobire între preotul care e aşa, şi între preotul care nu e aşa, care, deşi corect în afacerile sale şi destul de instruat, e străin de popor, de credincioşii de cari se fereşte, evitând contactul cu ei! Astfel de preoţi nu sunt buni preoţi. Episcopul *Spalding* zice aşa: „Preotul trebue să ştie, că noi suntem datori să avem milă cu oamenii, dacă voim să-i căştigăm, şi că pentru a căştigà încrederea lor, trebue să i facem să înţeleagă şi să simtă, că voim şi putem să le ajutăm. Numai aşa vor puteà să manifeste şi laicii interesare faptică faţă de binele şi înaintarea bisericei, şi vor puteà fi convinşi, că sunt datori să coopereze şi ei întru toate cu clerul, în chestii folositoare religiunei şi bisericei“.

Şi acum încă ceva să vă mai recomand, înainte de a încheià. Preotul nu trăieşte în mănăstire, ci în lume are să-şi exercieze funcţiunea sa dumnezeiască. Pentru a atinge deci mai bine scopul misiunei sale, preotul trebue să delăture tot ce îi îngreunează comunicaţia cu lumea, şi să-şi procure tot ce-i uşurează aceasta comunicaţie. Să-şi însuşească deci o purtare urbană, cuviincioasă, şi observarea tuturor regulelor de generală bună purtare, reclamate de buna educaţiune. „Cele mai sfinte lucruri perd în mare parte sfinţenia caracterului, dacă vin date pe mâna spiritelor dure şi nepricepute. Nu e destul, ca servitorul altarului să aibă inimă curată şi plină de iubire, un spirit statornic şi bine disciplinat, ci trebue să aibă şi educaţia şi cultura unui *gentleman.* Frumoasele maniere să nu-i fie indiferente, fiind ele expresiunea externă a demnităţii interioare, şi totodată floricelele unei înalte gândiri şi ale unei vieţi regulate“, — zice episcopul Spalding.

O purtare urbană şi potrivită, în vorbire, scriere şi în făptuiri, fie acestea publice ori private, făcute în biserică ori afară de biserică, trebue deci să şi însuşească fiecare preot. Astfel de purtare nu e alta decât fructul iubirei, care cere, ca tot să evităm ce poate să displacă deaproapelui, şi tot să facem ce lui poate să-i placă şi să-i fie lui şi nouă de folos.

Cardinalul Manning se plângeà, că clerul din Anglia nu are educaţia, pe care ar trebuì şi ar puteà să o aibă. Ce să zicem noi, fraţilor? In trecut era onoare pentru clasa avută, şi chiar şi pentru patricieni, dacă unii membri din familiile lor puteau să intre în tagma preoţiei. Nu erà aproape nici o familie aristocrată care să nu-şi fi avut pe preotul ei. Şi era foarte natural. Pe atunci era încă vie credinţa şi educaţia creştinească în clasele de sus, dar' acum lucrurile s'au schimbat. Pe atunci biserica puteà să împartă onoruri, avuţii şi privilegii, pe când astăzi ştim şi vedem în ce raporturi se află. De aceea nu e mirare, dacă clasa aristocrată nu mai trimite pe nimeni în seminar şi la preoţie. Să nu credeţi, că aceasta ar fi o tânguire pentru adânca schimbare făcută în anumite raporturi. Clerul nostru de astăzi e recrutat aproape esclusiv din popor, din poporaţiunea muncitoare şi agronomă, mai corect spus, din *sărăcime.* Ne-am întors la vremile lui Cristos, care şi-a ales apostolii dintre pescari, dintre vămuitori, din clasa cea de jos socială. Şi *e bine aşa.* Insă totuşi, starea aceasta de lucruri are de multeori şi urmări păgubitoare. Nu vorbesc despre influenţa, pe care ar puteà să o aibă avuţia, numele vestit şi raporturile sociale ale unui cler recrutat din aristocraţime asupra bisericei, ci amintesc numai, că clericii nostri sunt toţi fii din popor, sunt dela ţară. Educaţia lor casnică ni-o putem închipuì. Iar în seminar nu poate fi nimicită duritatea adusă de acasă, purtarea necioplită, devenită a doua natură, nu poate fi schimbată. Seminarul va mai rade coaja dură, dar nu o poate înlocuì cu alta. Şi totuşi, o exactitate în îmbrăcăminte, în vorbire, în conversare, scurt, în intreaga comunicaţie socială, e atât de necesară şi atât de folositoare! De anumite persoane nici nu ne putem apropia, dacă nu suntem aşa! Ezactitatea în toate ne fereşte de multe neplăceri, delătură multe greutăţi şi ne deschide calea pentru a înainta în cele religioase, făcându-ne şi prezentul plăcut pretutindenea. Ştiu eu bine, că urbanitatea e lucru secundar. De câteori însă are importanţa cea mai mare, şi de câteori, din lipsa ei, nu aduc folos nici celelalte multe însuşiri bune. „O, dacă clerul meu ar fi mai bine educat, şi înzestrat cu maniere mai fine, cunoscând şi aplicând mai cu rigoare legile convenţiei: câte pedeci nu ar delătura, şi cu cât mai mult bine ar puteà să facă“?! Cuvintele acestea le-am auzit din gura unui episcop, care aveà motive să esclame astfel.

Când vă recomand, iubiţi preoţi, să nu treceţi cu vederea normele curtoaziei şi ale bunei educaţiuni, fiind ele mijioace pentru mai bună dezvoltare a eficacităţii noastre în societatea civilă, veţi şti că sub aceasta nu inţeleg afectaţie, debălăzare ori vanitate în îmbrăcăminte, dorinţa de a plăceà, maniere măestrite, lucruri cari ne fac ridicoli, şi cari nu se potrivesc pentru laici, cu atât mai puţin pentru oamenii bisericei. Inţeleg aceea ce a inţeles şi conciliul din Trient, care, ocupându-se şi cu acest obiect, la aparenţă de mică însemnătate, a decretat următoarele: „Cade-se ca cei chemaţi la preoţie să-şi reguleze vieaţa şi moravurile astfel, ca în îmbrăcăminte, în purtare, în mersul lor, în vorbire şi în toate celelalte, să nu arete nimica alta decât aceeace e cu demnitate cu moderaţiune şi cu spirit religionar. Chiar şi de greşeli mici, cari la ei pot să apară ca foarte mari, au să se ferească. Purtarea lor trebue să stoarcă respectul tuturor“.

Incheiu, reasumând pe scurt cele spuse, în următoarele: Cristos are să primească în stăpânire sufletele, cari formează împărăţia sa; şi nouă ne-a încredinţat întreprinderea aceasta, fiecăruia teritoriul primit dela biserică. Misiunea noastră este deci mare, şi pentru implinirea ei două feluri de mijloace ne sunt necesare: *ştiinţa* şi *virtutea.* Acestea sunt armele, pe cari Cristos ni le-a dat în mână, prin biserică. Ştiinţa e o armă necesară şi puternică. Dar mult mai necesară şi mai puternică e virtutea. Precum au eşit odinioară apostolii din intrunirea lor şi au plecat în toate părţile, pentruca să cucerească lumea, aşa să eşim şi noi, înarmaţi cu amândouă, *cu ştiinţa şi cu virtutea,* din casele noastre, pentru a cuceri mica parte de lume, sufletele pe cari biserica le-a incredinţat îngrijirii noastre. Să le cucerim şi să le conservăm!

Noi încă putem zice cu apostolul Pavel: „zilele sunt rele“, — şi avem să ne temem, că în curând au să fie şi mai rele. Insă să nu perdem curajul, ci să ne gândim totdeauna la cuvintele lui Cristos: „*Eu sunt cu voi, până la sfârşitul lumii*“. Lupta va fi amară, dar învingerea e sigură!.. Amin.

NOUTĂŢI.

Nou protopop. Conzistorul arhidiecezan în şedinţa plenară ţinută Luni a numit protoprezbiter al tractului *Agnita* pe *Ioachim Munteanu,* paroh în Gurarîului.

*

Doi să duc. Despre doi ministri e vorba că ies din actualul cabinet ungar, făcând loc altora, şi anume, dl. *Lukács György* dela instrucţiunea publică, care nu voeşte să mai rămână în fruntea ministeriului de culte, şi apoi dl *Kristoffy,* care nu mai poate să rămână ministru, fiindcă a căpătat o boală grea de nervi, muncind prea mult.

*

Ziare confişcate. Un număr proaspăt al ziariului cotidian „Budapesti Hirlap“ a fost confişcat din cauza unui articol de fond „*Forţă*“, în care procuratura a aflat ofenze la adresa regelui. A fost apoi confişcate şi ziarele „*Független Magyarország*“, „Pesti Hirlap“ şi „Friss Ujság“ din Oradea-mare.

*

Rege la universitate. Din *Drezda* vine ştirea, că regele Friedrich August va călători la *Lipsca,* unde va asculta la universitate mai multe prelegeri.

*

Patriarhul din Constantinopole contra postului. Patriarhul Ioachim III. din Constantinopole în timpul din urmă se ocupă cu gândul, cum s'ar puteà reduce zilele de post, şi cum s'ar puteà explica în acest senz hotărîrile ecumenice. In această chestie a şi înaintat un proiect la sf. sinod. Patriarhul face amintire, că lumea s'a schimbat foarte şi nu e aşa de sălbatecă în moravuri, ca mai de mult, de aceea s'ar puteà îngăduì să postească ca rom.-catolicii cu oue, lapte şi unt. Postul e azi numai pentru clasa de jos, intelectualii nu-l menţin. Proiectul de reformă al patriarhului însă, precum se zvoneşte, nici nu se va lua la dezbatere.

*

Din cetatea sfântă. Autorităţile turceşti au hotărât să predee biserica „Dormitio S. Mariae Virginis“ ordului be[illegible]dictin. Predarea se va face cu mare solemnitate, în luna lui Martie, şi mulţi Germani au plecat deja spre Ierusalim.

*

Conferenţa de Duminecă după ameazi, a domnului profesor seminarial Dr. *Ion Lupaş,* a plăcut mult. Dsa şi-a ales o temă specific ardelenească: începuturile ziaristicei la noi şi întemeierea de fapt şi dezvoltarea ei prin activitatea lui Gheorghe Bariţ, tratată cu competenţa omului de specialitate, care-şi iubeşte ştiinţa, într'o limbă frumoasă. După-ce a trecut în revistă încercările neizbutite ale lui Molnar şi Carcalechi — în 1821, — se opreşte un moment la „Biblioteca“ acestuia din 1829. Cum însă dascălul mulţimii noastre a fost Bariţ, acest erou al condeiului, — care se chema Nestorul ziaristicei româneşti ardelene, conferenţiarul stă rue asupra unor momente biografice dela începutul vieţii lui, ca să arete cu ce pregătire venia cel-ce a trebuit să-şi creeze şi organe de publicitate, şi public cetitor. După multe greutăţi apar „Gazeta de Transilvania“ şi „Foaia pentru minte, inimă şi literatură“, cărora li-se analizează cuprinsul, vădindu-se — prin câteva exemple potrivite şi unele hazlii — gustul cetitoriior. Urmează anul 1848 cu prefaceri, cu răsturnări şi cu multe mizerii. Bariţ, deşi nu mai redacta el „Gazeta“, continuă a scrie la ea, pânăce, după înfiinţarea Asociaţiei, trece — în calitate de prim-secretar — la *Transilvania.* Revista aceasta ajunge — pe urma activităţii acestui îndrăgit de meşteşugul lui de istoric — să primească un caracter de specialitate. Necazurile însă nu încetară, nici dujmăniile, aşa că Bariţ se vede odată nevoit să dovedească însuşi Românilor, cât au primit dela el. In 1878 înfiinţează ziarul „Observatorul“, în Sibiiu, şi cu acest prilej conferenţiarul vorbeşte despre politica lui Bariţ, care pretindea concurenţă liberă pentru neamul său, pe toate terenele. Conferenţa s'a terminat printr'o admirabilă caracterizare a activităţii gazetăreşti a lui Bariţ.

Public a fost mult şi foare ales.

---

tipicul foarte bine, dupăce s'a eliberat şi a mers acasă, în Dumineca primă s'a dus la biserică şi s'a apropiat de strană ca să cânte şi el din cărţile bisericeşti. Dar preotul, în loc să'l încurajeze şi să-i pară bine de penitenţa lui, în faţa poporului l'a îndrumat să şadă înapoi în biserică, căci un om ca el nu e vrednic să se atingă de lucrurile cele sfinte. Şi bietul om a fost silit să se retragă, şi mă mir, că în urma acestei primiri n'a recăzut până acum în vieaţa păcătoasă de mai înainte. Şi aud şi dintr'alte părţi, că tocmai preoţii se feresc mai mult de convenirea cu astfel de oameni (onoare excepţiunilor!). Ei, dar Cristos nu a făcut aşa. El nu numai că a primit cu bucurie la sine pe cei păcătoşi, cari se apropiau de El cu gând de îndreptare, ci chiar El îi cerceta, pentru că El a zis, că nu celor sănătoşi le trebue doctor, ci celor bolnavi, şi că Dumnezeu nu voeşte moartea păcătosului, ci să se îndrepte şi să fie viu. Cum l'ar fi îndreptat, dacă nu l'ar fi lăsat să se apropie de El, ori nu l'ar fi cercetat El, pe acela?

Astfel trebue să se poarte şi societatea faţă de păcătoşii ce se pocăesc, şi mai cu seamă preoţii, cari suntchiar datori a face aceasta, în urma oficiului lor de păstori sufleteşti, căutând după oile cele rătăcite, pentru cari încă sunt răspunzători păstoriului păstorilor, adecă Dlui nostru Iisus Cristos. Şi până când astfel de oi rătăcite sunt în temniţe, să le cerceteze familiile mai adeseori şi să se îngrijească de ele, mai cu seamă de creşterea pruncilor acelora în familie şi la şcoală, şi ajutorându-le înşişi şi prin alţii cu sfatul părintesc, şi în caz de lipsă şi cu sprijin material, întru cât le este cu putinţă. Căci ce zice Dl nostru Iisus Cristos? „In temniţă am fost şi m'aţi cercetat“. Iar Maica Biserică oare nu ne porunceşte: Pe cei din închisori a-i cerceta? Şi cercetarea aceasta are un înţeles foarte mare, căci ne impune tuturor o mulţime de datorinţe faţă de cei din închisori şi faţă de familiile lor, într'o mulţime de direcţiuni, pe toate terenele vieţii publice şi private. Făcând aşa, cum zice Evanghelia, ne vom bucurà mai mult de oaie cea rătăcită, dar aflată, decât de celelalte nouăzeci şi noauă de oi, ce nu s'au rătăcit.

Făcătorii de rele şi familiile acelora încă sunt deaproapele nostru, deci şi lor trebue să le arătăm dragostea prescrisă de evanghelie, şi apoi să nu uităm, că omul numai prin tratament pătruns de iubire poate fi educat şi readus la calea cea bună, de cumva a rătăcit.

Gherla, 25 Ianuarie (7 Februarie) 1906.

Gavriil Hango
spiritual greco oriental român
la penitenţiarul r. u. regn.

Inmormântarea regelui Cristian. In 18 l. c. a fost petrecut la odihnă vecinică fostul rege al Danemarcei, în mijlocul unui cortej funebru vrednic de o solemnitate regală. Cuvântarea înainte de a merge la criptă a rostit-o episcopul *Roerdan*, iar înaintea sarcofagului preotul de curte *Pauli*.

*

„Victoria“, institut de credit şi economii în Arad. îşi ţine adunarea generală ordinară în 25 Februarie n. în localul propriu din Arad.

*

Nouă expediţie a principelui de Abruzzo. *Ludovic*, principe de Abruzzo, nepotul regelui italian, se pregăteşte să conducă o expediţie în mijlocul Africei, cu care să urce muntele Ruvenzori. Va pleca pe la jumătatea lui April, întovărăşit de generalul *Cagni* şi de Dr. *Cavalli-Molinelli*. Tot principele Ludovic a fost cel dintâi, care acum câţiva ani s'a urcat pe Mont-Elias din Alasca, şi după aceea a condus o expediţie spre polul nordic.

*

Adunarea generală a reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoara, ţinută în 14 Februarie n. în Deva, a decurs foarte bine. Raport vom dà în numărul proxim.

*

Programul convenirei sociale, ce o aranjază „Reuniunea sodalilor români“ din Sibiiu Sâmbătă la 24 Februarie n. în „Unicum“, e următorul: 1. *a*) „Cântare solemnă“, *b*) „Românaşului îi place“, coruri mixte de T. Teodorescu. 2. *a*) „Fă-mă Doamne“, *b*) „Leliţo dela Munteni“, coruri bărb. cu solo de bariton, de T. Teodorescu, (dnii *A. Praşca* şi *I. Slav.*) 3. „De ce am rămas flăcău bătrân?“, monolog de A. Pop, predat de dl *L. Boldor*. 4. „Toarce leo“, cor bărbătesc de T. Popovici. 5. „La o tânără fată“, cor mixt de ***. 6. „Pustie mi-e viaţa“, romanţă de Tito Mattei, solo de tenor, cântată de dl *Ioan Stanciu*. 7. „Auzi valea“, cor bărbătesc de I. Vidu. 8. *a*) „De n'ar fi iubirile“, cor mixt de I. Mateiu. *b*) „Nevasta care iubeşte“, cor mixt de G. Muzicescu. In cursul programului comunică poşta umoristică. De încheiere urmează joc.

*

Cercetare disciplinară contra unui poet. Poetul Iosif *Holy* din Moravia e profesor la un liceu de fete. Acum s'a dispus cercetare disciplinară contra lui, din cauza unei poezii, a cărei direcţie imorală nu e compatibilă cu autoritatea unui profesor la o şcoală de fete.

*

Alianţă izraelită în Germania. Membrii comitetului central, cari locuesc în Germania, ai Alianţei izraelite universale, au ţinut în Berlin o consfătuire, şi au hotărât — în conţelegere cu căpeteniile din Paris, — că vor intemeia şi în ţara nemţească comunitatea. De prezidenţi au ales pe conzilierul *Goldberger* şi pe *Hallgarten*. Pentru a câştiga opinia publică din Germania, iată ce au mai decis: „Afară de întrebări referitoare la organizaţia internă, în şcolile din Orient, susţinute de Alianţă, trebue să se introducă şi să se răspândească învăţarea limbei germane“. — Nădăjduim, că nu preste mult va aveà feri cirea de a se mândri şi Ungaria cu adăpostirea vreunei astfel de... — cum să i zicem? — de cloacă organizată ovreiască. Ar fi şi ruşine, căci uite, ţările înaintate...

*

Moştenire regească — licitată. Din Paris se scrie, că s'au vândut în licitaţie publică 300 tablouri, rămase dela regele *Alexandru* al Sârbiei şi dela *Milan*. S'au ncassat 25.000 de franci.

*

Moşiile patriarhului din Ierusalim. Patriarhatul din Ierusalim posede în Bucovina moşii dobândite sau moştenite dela boeri bogaţi români. Patriarhatul a decis să-şi vândă averea imobilă din această ţară, iar banii îi va întrebuinţà spre scopuri de colonizare ori îşi va cumpărà în Palestina alte moşii. Moşiile scoase la vânzare sunt: Volcineţ, Văşcăuţi, Babrinestie, Trestiana vel Dinca şi Drăgineştii. Ofertele se vor adresà până la 30 Iunie 1906. Cu patriarhatul de Ierusalim familia *Mustaţă* a purtat un proces senzaţional, care s'a aplanat — după lungi dificultăţi — printr'o transacţiune.

*

Tolstoi în iad. In biserica unui sat rusesc se află o iconiţă ce înfăţişează judecata cea din urmă. In o căldare demonii frig o fiinţă, a cărei faţă fără îndoeală e a romanţierului *Leo Tolstoi*. Demonii samănă cu episcopul, care a poruncit îndată să fie schimbate chipurile. S'a constatat, că toată treaba a fost pusă la cale de preotul satului, care a poruncit să fie zugrăviţi cei urîţi de el.

*

Rockefeller. Foile americane apar cu portretul celui mai bogat om din lume, cu al lui Rockefeller, al regelui petrolului. Din luna lui Decembre a dispărut din New-York şi nu l'a mai văzut nimenea. Chiar şi premii s'au pus, pentruca să-i găsească locul, unde stă azi.

*

Al 81, 82 şi 83-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutoarele statutare după răposaţii membri Ioan Imbuzan, funcţionar de finanţe în penz. (Gherla), Cecilia Tămaş n. Cornea, soţie de funcţionar în penz. şi Petru Simion, ziler.

Acestea formează cazurile 81, 82 şi 83 de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

*

Coroane eterne Neconzolabilul soţ Nicolae Tămaş, funcţ. penz. şi fiica sa Silvia, dăruesc întru vecinica odihnă a decedatei Cecilia Tămaş năs. Cornea, fondului de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, 5 cor.

*

Autor norocos. Intre toţi dramaturgii din lume, fără îndoeală cei mai mulţi bani i-a căpătat Victorien *Sardou*. Anul trecut a primit 100,993 franci, dintre cari ultimele trei cifre le-a dăruit pentru scopuri filantropice. De altfel acest scriitor jertfeşte în fiecare an 7000 franci, cari îi capătă ca penzie dela „Uniunea scriitorilor“. Fireşte, penzia — un bagatel — o poate sacrificà, după câştigul celalalt!

*

Emulziunea lui Scott. Ne aflăm în plăcută poziţie de a aduce ştirea, că renumita emulziune a lui Scott se capătă în toate farmaciile din ţară. Constă din unsoare de peşte amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron, şi întrece toate mijloacele de acest soiu puse în vânzare. Emulziunea lui Scott se ţine mult timp, e bună la luat, uşoară de mistuit şi nu lasă gust rău în urmă.

Muzeul „Asociaţiunii“.

Pentru favorul Muzeului „Asociaţiunii“ în scopul rescumpărării felicitărilor de Anul nou 1906 au mai contribuit următorii P. T. Domni:

Galaction Şagău, protoprezb., Cueşd, Gheorghe Şeolean, notar comunal, Pianul-superior, Dimitrie Moldovan, protoprezbiter, Sighişoara, fiecare câte 5 cor., Gheorghe Ciocoiu, preot, Hitiaş, 2 cor., Aurel I. Nicolescu, 5 cor., Cavaler Augustin Dobrean, 10 cor., Ioan Hurubean, înv, Mihail Ittu, silvicultor, Nicolae Truţu, fiecare câre 1 cor., Ioan Ucea, toţi din Tulgheş, Gheorghe Maier, preot, Topliţa, Ioan Gliţia, notar, Nauhegheşel, Pavel Roşca, protopop, Fizeş Sân-Petru, Ioan Bândea, notar cerc., Cerghidul-mare, Petru A. Mihuţ, preot Hondol, fiecare câte 2 cor., Dr. Liviu Cigorean, advocat, Oraviţa, 6 cor., Iacob Muntean, înv., Coşlar, Remus Bortoşiu, înv., T. Cubin, ambii câte 2 cor., Iuliu Roşiu, proprietar, Vrani, 1 cor., Augustin Mosolggo, Tetisiu, 2 cor., Teodor Panciovan, preot, Iectof, 5 cor., Ioan Popoviciu, măestru măsar, Panciova, 1 cor., Petru Danciu, înv. dirig., Ţânţari, 1 cor., Iancu Turcu, pretor, Bran, 4 cor., Gheorghe Magherin, Ohabuforgaci, 2 cor., Dănilă Muntean, notar cerc., Cucin, 3 cor. Ioan Dordea, cand. de adv., Păuca, Gheorghe Ittu, Vale, Ioan Serbac, preot, Avasvámfalău, fiecare câte 2 cor., Dr. Aurel Isacu, advocat, Cluj, 10 cor., Ioan Papirin Pop, protopop, Siciu, 6 cor., Martin Câmpian, Gherla, 16 cor., Aron Flucuş, preot, Săcel, 2 cor., dna Agnes Măcelar şi dl Dr. G. Măcelar, adv, Mercurea, 10 cor., Căpitan Florian, A. Iulia, Ioan Pap, protopop, Hunedoara, ambii câte 4 cor., Iuliu Suceava, preot, Borgo-Prund, 2 cor., Stefan Crişan, proprietar, Teiuş, 5 cor., Căpitan Chinteanu, Braşov, 5 cor., Teofil Vlad, Borgo Prund, Ioan Vana, notar cercual, Albac, ambii câte 2 cor., Ioan Mihu, preot, Laz, 3 cor.

Total 1176 90 cor.

Sibiiu, în 18 Februar 1906.

Biroul Asociaţiunii.

Cărţi şi reviste.

„Biserica ortodoxă română“, anul XXIX. nr. 10. Cuprinde: Câteva cuvinte asupra catehumenului, de M. P.; Discursul în memoria lui Stefan cel Mare, dela 15 August 1871, care n'a fost pronunţat din lipsă de timp, de Filaret Scriban; Literatura religioasă (despre „Cuvântările liturgice“ ale arhimandritului Nicodem Munteanu; „Liturgica bisericii ortodoxe“, de diaconul I. V. Raiculescu; „Cântece de stea“, transpuse din psaltichie în note lineare, de Gh. Ionescu), de G.; Note asupra istoriei bis. a Românilor pentru sec. al XIX-lea, de C. Erbiceanu; Intemeierea mitropoliilor în ţară, de Dr. N. Dobrescu; Mesia, de C.; Povestire prea folositoare a lui avvà Macarie Eghipteanul, de C. Erbiceanu; Pietatea, de Drag. Demetrescu; Cronica bisericească; Apologetica lui Tertulian, tradusă de Pr. N. Georgescu; Predică la sfinţirea bisericei, de arhiereul Calist Botoşeneanul; Donaţiuni.

Apare odată pe lună în Bucureşti. Abonamentul anual 12 cor.

*

Analele reuniunii învăţătorilor români dela şcoalele confesionale gr. ort. din dieceza Caransebeşului, anul şcolar 1905/6 nr. 3, aduc ceva despre „Teoria planului de învăţământ: alegerea şi aranjarea materiei de învăţământ după treptele cultural-istorice“; despre „Jocurile în şcoalele poporale“, de Traian Ionaş; indigetări metodice cu privire la „Caligrafia în şcoala populară“; un „Apel literar“ al învăţătorului Ioan Crişan, care-şi anunţă apariţia manualului său „Călăuzul învăţătorului“; Felurimi etc.

Redactorul „Analelor“ e dl P. Buzera.

*

„Albina“, an. IX. nr. 19. Cuprinde sfîrşitul duioasei povestiri a lui Sadoveanu: „Moş-Alexandru Ciobanu“; despre obligativitatea învăţământului, de Gh. Adamescu; Unirea principatelor, de I. Luca; Roagă-te lui Dumnezeu, de V. A. Stefănescu; despre facerea pănei, despre beţie, rîie şi vindecarea ei; Dări de seamă; Cronica săptămânei; Ilustraţii, etc. Apare odată la săptămână în Bucureşti. Abonamentul la an 8 cor.

*

Viaţa literară, an I. nr. 6. O frumoasă traducere din Carmen Sylva de dl Gh. Coşbuc, poezii originale de dnii Gh. Ranetti, C. Pavelescu, S. Cujbă şi dna Elena Farago (Fatma). In articol prim dl Il. Chendi ţine să rectifice greşala unora dintre criticii de azi, cari văd numai talente şi arhitalente, pecând de fapt — zice dsa — prin scritorii cei noi“, nu ne am urcat (faţă de generaţiile lui Creangă şi Vlahuţă), ci ne-am lărgit (numai, la baza literaturii“. Proză mai dau în numărul acesta dnii: Gh. Stoica, D. Drăghicescu, Ion Gorun, V. Cioflec, V. Cosmovici, G. Frunză, S. Radovici şi alţii. Pe urmă informaţii literare şi artistice, şi bibliografie.

Apare în fiecare săptămână în Bucureşti; abonamentul la an 7 coroane.

*

Luceafărul, an V nr. 3, a eşit cu o copertă tot aşa de frumoasă, ca acelea ale celorlalte numere. Poezia „De de mult“ a dlui Goga e foarte frumoasă şi adevărată; „Pastelul“ Fatmei nu e destul de concentrat şi de clar, dar poezia „De ursită“ a aceleiaşi e drăguţă. Dl V. Pîrvan începe publicarea conferenţei sale, ţinută la „Societatea academică română“ din Berlin în ziua de 24 Ianuarie st. v. 1906 despre „Unire“. Dl *Ion Agârbiceanu* urmează cu nuvela sa „Două iubiri“, care s'a vestit puternică şi arată, că e cea mai botezată în „Iordanul artei“ dintre bucăţile acestui artist. Dl O. C. Tăslauanu continuă cronica despre „Grupările literare“ din România, ocupându se mai pe larg de „Viaţa literară“ a dlor Coşbuc şi Gorun. Ilustraţiile acestui număr sunt cele mai multe după pânzele pictorului E. Voinescu, un chip de pescar al lui O. Späthe şi un cap de espresie al lui Arhip Roşca.

Luceafărul apare de două ori la lună, în Budapesta, cu abonament anual de 12 coroane.

Din public.†)

Mulţămită publică.

Din însărcinarea sinodului parohial gr. or. din *Haşag*, subsemnatul vin prin aceasta a'mi înplini o plăcută datorinţă, mulţămind şi pe această cale preastimaţilor domni Dr. Dionisiu Roman, advocat, şi Ioan Hotea, executor reg. în Mediaş, pentru ideia salutară, căreia d-lor în Haşag fiind — i-au dat naştere, precum şi viaţă, donând fieşte care câte 10 cor., în scopul înfiinţărei unui fond pentru ridicarea unui turn la sf. noastră biserică, în locul clopotniţei celei vechi şi necorespunzătoare de astăzi.

Acestor 20 cor. s'au mai adăugat încă ceva şi din partea parochiei, aşa încât astăzi fondul numără suma de 85 cor. 84 fileri.

Fapta este atât de nobilă, încât se laudă de sine, dar cu toate acestea doresc preastimaţilor donatori viaţă îndelungată şi fericită, pentru a mai putea săvârşi atari fapte plăcute oamenilor, dar cu deosebire lui Dumnezeu.

Haşag, în 30 Ianuarie 1906.

Ioan Dordea
paroh gr.-or.

Oficială.

Toţi câţi trimit conzistoriului arhidiecezan colecta pentru catedrală, fie direct fie pe calea oficiilor protopopeşti — să prezenteze şi consemnarea celor ce au contribuit, spre a se împrotocolà şi păstrà la acte.

Din cutare sau cutare causă mulţi copii nu fac adevărate progrese în desvoltare, ceeace de multeori se explică prin durerile ce le sufer în timpul când le iasă dinţii. Sunt vrednice de notat eminentele servicii ce le face copiilor emulziunea lui Scott în timpul când le iasă dinţii, căci le face cu putinţă a trece fără dureri peste periodul acesta greu al dezvoltării lor.

EMULZIUNEA LUI SCOTT constă din unsoare de peşte medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron, şi pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Teatru orăşenesc.

Mercuri, (21 Faur n.): „Der Helfer“, dramă în 4 acte de Felix Philippi.

Joi, (22 Faur): „Der Biberpelz“, comedie în 4 acte de Gerhart Hauptmann.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tuse, flegma, asudarea noaptea
Se prescrie zilnic de numărosi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, să se céră totdeuna: împachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).
„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Arândă.

Moșie, clasa primă, în **comuna Șilea** (ungurește Magyar Sülye, comitatul Alba-inferioară), în apropiere de gara căilor ferate, cu drum bun comitatens și aproape de oraș, în extenziune de **420 jugăre catastrale**, din cari 240 jugăre arător, 100 jugăre cositor și fânaț, 14 jugăre intern cu supraedificate corăspunzătoare și grajduri pentru 90 vite, iar restul pădure, **este de a se exarânda** începând de acum, ori cu Sf. George pe timp de 4—6 ani.

A se adresà la proprietar: **Dl Dr. Laurențiu Nestor, advocat în Blaj** (Balázsfalva).

Mare surprindere!

In viață nicicând nu se mai dă ocazia aceasta.

500 bucăți cu numai 1 fl. 90 cr.

1 admirabil orologiu anker de preciziune cu mers regulat, a se trage la 36 ore, împreună cu lanț și garanție pe 3 ani, 1 cravată modernă de mătasă pentru domni, 2 batiste fine, 1 inel cu imitație de peatră scumpă pt. domni, 1 sipcă de cigări de chihlibar, 1 broș elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă de buzunar, 1 portmoneu, 1 părechе bumbi de manjete și 3 bumbi de pept toți din aur duble cu încheiătură patentată 1 drăgălaș album cu 10 chipuri cele mai frumoase din lume, 3 obiecte de haz, 1 recuisit de scris din nichel, 20 obiecte importante de corespondență și încă 400 diverse obiecte neapărat de lipsă în casă Toate obiectele acestea, împreună cu orologiul, care singur e vrednic banii, costă numai 1 fl. 90 cr. Trimite cu ramburs sau după primirea înainte a banilor

Casa de export de oroloage elvețiane

A. GELB, Krakau, Postfach, 40/4

Dacă se comandă două garnituri se dă gratuit un briciu englezesc. (31) 1—1

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vànzare următoarele:

Asaltul redutei Grivița.
Dumbrava roșie,
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mare și aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Grivița.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru și Ioan Asan ridică steagul liberării.
Grivița Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Pașa după căderea Plevnei.
Prețul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun și mare, 1 coroană.

Nr. 76. [35] 3—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Armeni**, protoprezbiteratul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor așterne cererile de concurs înzestrate cu documentele de lipsă, conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral. Concurenții, după prealabilă înștințare aici, se pot prezentà și înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Mercurea.

Mercurea, 23 Ianuarie 1906.

Avr. S. Pecurariu
protoprezbiter.

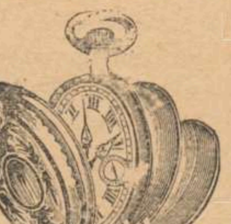

Cea mai mare inventiune

a noului secol

costă numai

fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat și garanție pe 3 ani. (Un lanț de orologiu elegant și 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 14—20

In cas de neconveniență banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe și aurării, Krakau Oesterr. Dietelsg. 73 și St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcționarilor de stat ces. reg.
Lista prețurilor dela orológe și aurării gratis și franco.
Agenți se caută.
Asemenea inserate sunt imitațiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, în deosebi pentru delăturarea pistruilor și pentru a aveà o coloare delicată a feții, un săpun mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin

al lui **Bergmann** (marca: doi băieși)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata,
în farmacia „la urs“ (piața mică),
în farmacia E. Rummler, Sibiiu.
la I. B. Misselbacher sen. (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei și str. gușteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89 21—25
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul W. Lingner.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua)	„ 1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar	„ — 20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

◆

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză 6.60 **cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

◆

„VICTORIA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

Contul Bilanț.

Activa.		K f
Cassa în numărar		98,368·43
Bon în Giro Conto și la alte bănci		20,956 52
Cambii		7.705,891·95
Imprumuturi hipotecare		1.239,806·—
Avansuri pe efecte		61,338·—
Efecte publice	490,000·—	
Acții dela diverse bănci	45,790·—	535'790·—
Credite de cont-curent		26,740·12
Casa institutului și alte realități		185,153·56
Mobiliar	5479·22	
după amortizare	547·92	4,931·30
Diverse conturi debitoare		1,362·62
Interese transitoare restante		5,928 40
		9.886,266·90

Pasiva.		K f
Capital social 6,000 buc. acții à 200 cor.		1.200,000·—
Fond de rezervă	761,273·15	
Fond special de rez.	10,000·—	771,273·15
Fond de penziuni		86,046·19
Depuneri spre fructificare		5.171,879·72
Depozit de cassă		16,710·05
Reescont		2.355,579·01
Dividendă neridicată		1,334·—
Contribuție după interese de depuneri		[illegible]1,028·08
Interese acționarilor din emisia anului 1905		20,166·11
Interese transitoare anticipate		102,952·—
Diverse conturi creditoare		2,020·[illegible]
Profit transp. din 1904	6,489·61	
Profit net	141.188·40	147,678·01
		9.886,266·90

Contul Profit și Perdere.

Debit.		K f
Interese pentru depuneri spre fructificare		248,999·62
Spese: salare		38,059·96
Bani de cuartir		7,329·98
Imprimate, diverse plăți și spese de birou		26,125·53
Porto		8,093·66
Contribuție directă	25,937·74	
10% dare la depun.	25,149·76	51,087·50
Chirie		2,600·—
Amortizare din mobiliar		547·92
Profit transpus	6,489 61	
Profit net	141,188·40	147,678·01
		530,522·18

Credit.		K f
Profit transpus din anul 1904		6,489·61
Interese:		
dela cambii	383,829·64	
dela împrum. hip.	78,454·04	
dela avans. pe efecte	4 077 09	
dela efecte publice	22,358·32	
dela interese de cont-curent	1,821·05	490,540·14
Chirie și alte arânzi		12,092·21
Proviziuni și alte venite		21,400·12
		530,522·18

Arad, la 31 Decemvrie 1905.

Dr. Nicolae Oncu m. p.
director executiv.

Sava Raicu m. p.
secretar.

Direcțiunea:

Mihaiu Veliciu m. p. prezident. **R. Ciorogariu** m. p. viceprezident. **V. Mangra** m. p. **P. Truția** m. p.
Dr. **A. Demian** m. p. **G. Popovici** m. p. **T. Vațian** m. p. Dr. **Ciaclan** m. p.

Comitetul de supraveghiare:

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

George Feier m. p. prezident. Dr. **S. Ispravnic** m. p. **Nicolae Marcu** m. p.
A. Secula m. p. Dr. **Cornel Ardelean** m. p.

[46] 1—1

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și invioréză

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sě se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 186

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Infiintată la anul 1822. **Sighișóra**, piața de sus nr. 47

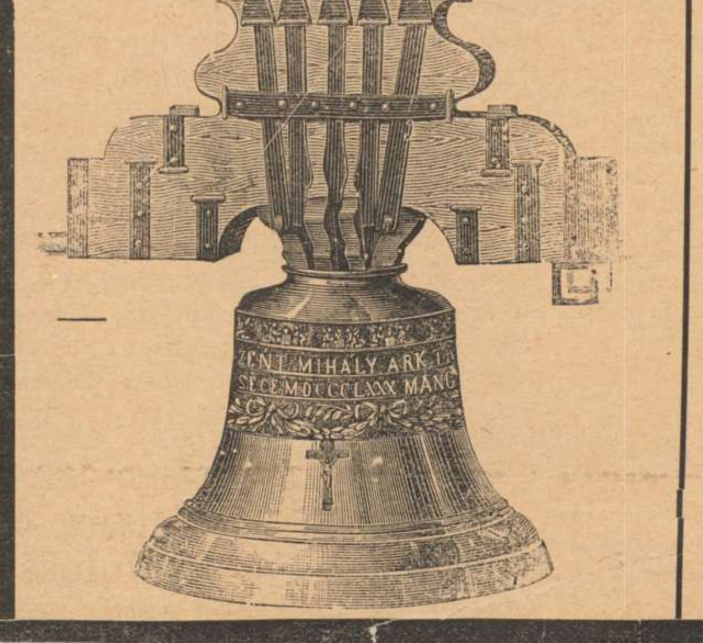

o firmă ce esistă de la anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomândă tuturor comunelor bisericești a lifera și repara clopote de tótă mărimea cu corónă de stejar ori de fer legat, cum și clopote cu sunet armonic, Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuéză și în depărtare. Clopote mai mici se află gata, în tot timpul. Solvirea se va primí și în rate.

(21[illegible]

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecesane.

Nr. 16 Sibiiu, Sâmbătă 11/24 Februarie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Parlamentul popoarelor.

Sibiiu, 23 Februarie n.

In rescriptul regesc prin care s'a făcut Luni disolvarea parlamentului ungar ni-se spune, că Coroana și-a rezervat dreptul de a convocà earăși parlamentul țerii *cât mai curând.*

Acest *„cât mai curând"* va face pe mulți să creadă, că ne aflăm în preajma unor alegeri noue pentru dietă, în ajunul unor noue lupte electorale, pentru cari vom aveà să ne pregătim și noi din vreme, ca să le putem purtà cu mai bun și mai mulțămitor succes decât în trecutul apropiat.

Pentru luptele electorale viitoare negreșit că trebue să ne pregătim și noi, și să stăm totdeuna gata pentru a intrà în ele, mai ales noi, Românii, în contra cărora se aliază în caz de necesitate toate partidele unguresti din țară, numai pentruca să ne împedece intrarea în dietă în măsura în care ni se cuvine, conform forțelor noastre numerice și intelectuale, — dar pentru aceea să nu creadă nimeni, că alegerile noue pentru parlamentul țerii se vor face în curând. Intrată odată țara în starea în care se află, e tot una acum, dacă trei luni, ori trei ani, sau chiar 10 ani va fi guvernată fără parlament, pe calea ordonanțelor ministeriale.

Să nu trecem cu vederea, că conflictul aplanat deocamdată prin disolvarea parlamentului unguresc nu s'a întâmplat între țară și Coroană, ci între Coroană și o majoritate parlamentară, care n'a reprezentat poporațiunea țerii, ci interesele sale particulare. Intre Coroană și aristocrațime, ca să ne esprimăm mai lămurit. Căci cine s'a aflat în fruntea coaliției? Conții cutare, și baronii cutare, — oameni, cari dela Coroană și-au primit la timpul său rangul și averea.

Acum, dacă Coroana s'a convins, că cu oamenii acestia, cari au ținut să-și manifesteze în mod atât de evident ingratitudinea față de Coroană, și și-au permis a trage la îndoială drepturile cardinale ale Coroanei, nu mai poate face treabă comună, și nu mai poate stà de vorbă ca factor constituțional cu alt factor constituțional, ci le-a luat putința de a mai fi conziderați de factori constituționali, de reprezentanți ai țerii: va trebuì în mod firesc să meargă un pas mai departe, și *să-i împedece* pentru viitor de a mai ajunge să fie cândva factori constituționali în țară, cu puterea pe care au avut-o în trecut.

Parlamentul ungar va trebuì să înceate de a mai fi parlamentul aristocrațimei maghiare, ci va trebuì să fie prefăcut în *parlamentul popoarelor țerii* ungurești. Și ca să poată ajunge lucrurile aci, Coroana va trebui să caute și să afle căi și mijloace, ca alegerile ce se vor face, atunci când le va fi venit timpul, să se facă pe baza unei legi drepte electorale, în care să fie trecute cu drept de vot cele mai largi pături ale claselor de jos, ale temeliilor pe cari sunt așezate tronurile, ale masselor, pe cari dinastia totdeauna se poate rezima cu cea mai deplină încredere, și pe cari Coroana tocmai acum, când se află în conflict cu aristocrațimea, va trebuì să le întărească în credință și alipire față de tron, prin deschiderea porților constituționale și pe seama lor.

Pe scurt, nouele alegeri parlamentare vor trebuì să se facă în țara noastră pe baza unei legi electorale *octroate*, în care să fie trecut votul universal, fără restrângere, pentrucă numai așa poate fi spartă clicăria parlamentară dela noi, oligarhia, care să credea destul de tare de a puteà purta lupta în două părți, în sus cu Coroana și în jos cu desmoșteniții, cu sărăcimea, pe când în faptă a fost numai gura de ea, după cum s'a văzut Luni, cu ocaziunea disolvării parlamentului, când a luat-o la fugă din vreme, ca nu cumva să vină în coatingere cu baionetele, cari au obiceiul de cam — ghidălă.

Eată de ce credem noi deci, că nouele alegeri nu se vor face în curând; iar și dacă se vor face, Coroana le va ordona efectuirea numai în cazul, când ar găsì un om, care se angajază să le facă esclusiv pentru scopul, ca parlamentul ce va eșì din ele se voteze o lege nouă electorală, cu drept universal de vot, iar apoi iarăși să fie disolvat, pentru a se forma de nou, pe baza nouei legi electorale. Și cum un astfel de om cu greu se va găsì astăzi printre Maghiari, nu rămâne decât apucarea pe ceealaltă cale deschisă: *octroarea unei legi electorale drepte,* care să ne dee un parlament așa cum trebue să fie, *parlamentul popoarelor din Ungaria.* Iar pentru a se puteà face acest pas, se cere timp.

Comisari. Pentru capitala Budapesta și pentru comitatul Pesta a fost numit comisar regesc căpitanul de poliție *Rudnay.* Au mai fost apoi numiți și alți zece comisari guverniali, pentru zece comitate resvrătite. Intre ei sunt și doi Români: *Dr. Alexandru Papp,* fost jude de tablă și deputat la dietă, pentru comitatul Bistrița-Năsăud, și apoi judele regesc *Vasile Barbul,* pentru comitatul Turda-Arieș.

Un ordin ministerial a fost publicat în foaia oficioasă, numărul de Mercuri, subscris de toți membrii guvernului, prin care se decretează întrarea în vigoare a tarifului vamal autonom austro-ungar cu începere dela 1 Martie n. c. ca bază a convențiilor comerciale legate cu străinătatea. Primul act al guvernului, făcut fără învoire parlamentară. Cele multe înainte!

Se tem. Ședința convocată pe Mercuri domnii din coaliție nu au tinut'o, din motivul că — s'au temut de bajonete. La parlament îi așteptau de altcum: patru companii infanterie, două escadroane cavalerie și două companii de honvezí, cu o droie de polițiști. Comitetul esecutiv al coaliției a decis deci se protesteze în contra forței și — se remână acasă. E și mai bine!

O declarațiune. In ședința de Marți a Reichsrathului dela Viena a făcut ministrul prezident austriac, baronul *Gautsch,* următoarea declarațiune: „Sunt împuternicit a declarà, că cu privire la bazele probate ale armatei comune, care 'și are razimul cel mai însemnat în drepturile esclusive garantate în legi pe seama supremului beliduce, referitor la unitara conducere a armatei comune și la toate dispozițiile ce se refer la organisația ei internă, *nu se va face nici o schimbare.* Și mai ales nu să va face nici o schimbare *în privința limbei de comandă și serviciu în armata comună".* Cei ce tot mai trag nădejde, că Monarchul le va împlinì dorințele și le va da limbă de comandă maghiară, pot să-și pună deci pofta în cuiu, pentru totdeauna.

Rescripte regești.

Publicăm actele referitoare la disolvarea parlamentului, eveniment întâmplat Luni, și anume, rescriptul regesc, prin care generalul *Nyiri Sándor* a fost numit comisar regesc pentru efectuirea disolvării, și apoi rescriptul de disolvare. Sunt de următoriul cuprins:

I. Noi Francisc Iosif I, din mila lui Dumnezeu împăratul Austriei, regele Boemiei etc. Regele apostolic al Ungariei.

Stegarilor Ungariei noastre fidele și ai țărilor anexe, Magnaților bisericești și mireni, precum și deputaților adunați în dieta convocată de noi pe ziua de 15 Februarie 1905 în capitala și reședința noastră Budapesta, salutul nostru regal.

Iubiților fideli! Fiindcă prin rescriptul nostru grațios cu data de astăzi am hotărît disolvarea dietei ungare, pentru ezecutarea acesteia am numit și delegat pe fidelul nostru iubit, Excelența Sa *Alexandru Nyiri* de Székely, conzilierul nostru intim, generalul nostru de brigadă și comandant al districtului V. de honvezi din Székesfejérvár.

Pentru care în virtutea puterii noastre regale *vă ordonăm și poruncim, ca să cunoașteți de datoria voastră sub greutatea pedepsei legale, ce va ajunge pe cei ce s'ar împotrivi, a împlinì toate ordinele comisarului regesc numit de noi, a asculta de acele ordine și a vă supune poruncei noastre regești, și în alt chip să nu faceți.*

Față cu cari de altmintrea rămânem aplecați cu grația noastră regală permanentă. Dat în Viena, anul una miie nouă sute șease, Februarie șeapte-spre zece. (ss) Francisc Iosif, Baron Fejérváry Géza.

II. Noi Francisc Iosif I, din mila lui Dumnezeu împărat al Austriei, rege al Boemiei etc. rege apostolic al Ungariei.

Stegarilor Ungariei noastre fidele și ai țărilor anexe, Magnaților bisericești și mireni, precum și deputaților adunați în dieta convocată de noi pe ziua de 15 Februarie 1905 în capitala și reședința noastră Budapesta, salutul nostru regal.

Iubiților fideli! Deoarece partidele aliate ale majorității dietei, la repețitele Noastre provocări, *au refuzat statornic a venì la guvern pe o bază de guvernare acceptabilă și fără violarea drepturilor noastre regești garantate în lege, — așa dar, spre regretul inimei Noastre, nu putem aștepta o activitate folositoare în interesul țării dela această dietă, — la propunerea ministeriului nostru ungar declarăm disolvată dieta convocată pe ziua de 15 Februarie 1905, rezervându-ne a convocà cât mai curând o nouă dietă.*

Față cu cari de altmintrea rămânem aplecați cu grația noastră regală permanentă. Dat în Viena, anul una miie noauă sute șease, Februarie șeapte-spre-zece. (ss) Francisc Iosif, Baron Géza Fejérváry m. p.

„Ungaria medievală."

Spre întărirea celor scrise în primul nostru din numărul trecut, cu privire la semnele, că este intențiunea la Viena de a se face acum dreptate tuturor claselor sociale și tuturor naționalităților din Ungaria, până aci asuprite și eschise din cadrele constituționalizmului, lăsăm să urmeze un remarcabil articol apărut în preajma disolvării parlamentului ungar în fruntașa foaie dela Viena *„Wiener Allgemeine Zeitung"*, articol de cuprinsul următor:

„Luni se va disolva camera ungară! Și nu va fi o disolvare în senzul comun! Nu va fi o disolvare ca aceea, pe care și-o propusese Bismark, când parlamentul german refuzase a vota septenatul. Nu, va fi o disolvare deosebită, extraordinară, — căci ea va însemna *începutul disolvării Ungariei medievale.*

Și nu numai dieta actuală își primește verdictul prin această disolvare, ci Coroana prin pasul acesta, pe care îl întreprinde, face cunoscut lumei, că acele clase și elemente, cari singure erau îndreptățite până acuma a reprezenta poporul unguresc, nu mai sunt capabile a reprezentà adevăratele interese ale țerii. E vorba *să se pună capăt stăpânirei clasei feudale în Ungaria,* și țara să nu rămână îndărăt din cauza unui parlament anti-social.... Coroana vreà să democratizeze Ungaria, — dieta vreà să o păstreze aristocratică. Coroana vreà să limiteze stăpânirea oligarhiei, oligarhia vreà să nimicească drepturile Coroanei.

După 1848 Ungaria a devenit un stat de sine stătător. Țara a devenit liberă, poporul însă nu s'a eliberat.

Sunt 40 de ani de când regele Ungariei a pus jurământ solemn pe constituție... Patruzeci de ani a avut timp gentry maghiar a se gândì la implinirea datorințelor, pentru ca să legitimeze posesiunea sa politică. Dar cum au utilizat ei acest timp prețioș?

Certuri infructuoase de drept public, chestiuni de embleme și drapele, încercări de tragere pe sfoară a Austriei, unele reușite, — iată în ce a constat arta de guvernare a oligarhiei unguresti.

Dar să facă din Ungaria un stat modern, un stat cu instrucție publică modernă, un stat care să nu lase chestiunea socială exclusiv în competența gendarmilor și a poliției, — pentru toate acestea domnii din gentry n'au avut timp.

Este oare necesar să mai accentuăm, cât de înapoiată este Ungaria în chestia muncitorilor? Acest parlament, în care nu șade un singur țăran, — cu toate că Ungaria este stat agrar — și nici un lucrător, n'a avut nici un interes pentru postulatele masselor.... Zăpăcită cu subtilități teoretice, oligarhia aceasta, ce se perdea, în altercațiuni potrivite pentru staturile secolelor XIV sau XV, neîngrijindu-se de cât să-și înmulțească puterea pe contul Coroanei, bunăstarea pe contul Austriei, ajunsă în coliziune cu spiritul timpului, a trebuit să se prăpușească.

Contele Andrássy, a cărui particularitate este să expună cu spirit în cărțile sale adevăruri, pentru ca în politica practică să lupte în potriva acestor adevăruri, și încă nu tocmai cu spirit, contele Andrássy a scris despre existența milenară a Ungariei următoarele:

„In istoria ungară se repetă mereu același spectacol. O oligarhie, stând în fruntea statului, se angajează în luptă cu Coroana, căutând a restrînge privilegiile acestea. Dar apreciind exagerat puterea sa, oligarhia negligează a lua în conziderațiune lipsa masselor, din care cauză când ajunge la luptă cu Coroana, trebue să lupte în doue fronturi, în sus şi în jos. Prea slabă însă pentru asemenea problemă ea sucombă, pentru a se ridicà din nou şi pentru a se repetà pe urmă iarăşi sucombarea“.

Şi acelaşi bărbat, care observă atât de corect şi dojeneşte atât de aspru purtarea vechilor oligarhi, nu vede că comite aceeaşi greşală, nu vede că el nu se deosebeşte întru nimic de oligarhia medievală şi că şi de astădată lupta se poartă în două fronturi.

Disolvarea dietei ungare este primul pas pe calea de a crea din Ungaria mediavală un stat modern. Un stat, în care *nu va mai stăpâni numai o clasă a unei naţiuni. Căci libertatea presei, libertatea cuvântului, libertatea intrunirilor au valoare numai pentru clasele bogate ale naţiunei maghiare. Proletariatul şi celelalte naţionalităţi erau încătuşate şi asuprite în „Ungaria liberă“, a cărei unică libertate părea a fi numai libertatea de a înjurà Coroana... Jandarmi şi temniţă! Aşa se prezentà „statul constituţional“ ungar faţă de majoritatea covărşitoare a populaţiei sale.*

Acum însă a căzut zarul. Se începe o vânzolire mare şi decisivă. Ziua de 19 Februarie 1906 va fi un dat epocal în istoria Ungariei, căci în această zi *se va începe încercarea de a prăbuşi cetăţuia evului mediu în Europa*“ ...

Deà Dumnezeu, ca aşa să fie!

Din Deva.

Adunarea generală a „Reuniunii fem. rom. din comitatnl Hunedoarei“, şi petrecerea cu dans, aranjată în favorul Reuniunii.

Deva, 15 Februarie n.

Una din cele mai interesante a fost adunarea generală a Reuniunii femeilor române, ţinută eri aici.

In localităţile casinei române s'a întrunit o drăgălaşă cunună de membre şi membrii şi au desbătut cu viu interes obiectele puse la ordinea zilei. La 3 oare d. a. doamna prezidentă, Elena Pop Hossu-Longin a deschis şedinţa cn următoarea cuvântare:

„Onorabilă adunare generală! Când în anul al XX-lea al existenţei Reuniunii noastre, am onoare a deschide a XV-a ad. gen, o fac aceasta cu deosebită bucurie, putând constata, că aceste două decenii ne-au apropiat de idealul fixat atunci, când am arborat modestul nostru stindard, care reclama: cinste şi onoare cuvenită muncei ţărancei române!

Precum atunci, când mii de greutăţi întimpinau ideea înfiinţării acestei Reuniuni, s'au grupat în jurul ei toate femeile de valoare ale acestui mare comitat românesc, tot aşa am mulţămire azi a vedeà pe urmaşele acelor vrednice matrone a duce cu mândrie steagul aproape de izbândă.

Am deosebita plăcere a vă puteà vestì, că munca a lor 20 de ani a acestei Reuniuni n'a fost zădarnică, şi că azi e aproape să fie încununată de succes, ce abia îndrăzniam a spera la întemeierea ei.

Incurajate din toate părţile, stăm cu ajutorul lui Dzeu înaintea realizării scopului frumos, ce Reuniunea şi-a propus.

Dela început era clar, că până când nu vom aveà un atelier, unde sub conducere pricepută să se lucreze sistematic, nu vom puteà izbutì să răspândim şi valorizăm frumoasele producte ale industriei noastre de casă.

Pentru instalarea cu cele trebuincioase a unui atelier însă să reclamă o sumă, de care Reuniunea noastră — lucru firesc, — atunci nu dispunea. Azi, — mulţam Doamne! — avem un capital frumos de aproape 14.000 cor.

Interesele acestui capital, precum alte venite dela sprijinitorii şi binefăcătorii Reuniunei, ne vor face posibil, sperăm, ca în cel mai scurt timp să vă cerem încuviinţarea de a deschide primul atelier românesc de industrie de casă.

Mult, foarte mult, ni-s'a înlesnit problema noastră prin faptul, că mult stimatul domn profesor Dimitrie Comşa, cu abnegaţiune şi osteneală fără margini a scos Albumul său admirabil, care conţine întreaga noastră comoară de ornamentică românească. Mai apoi, dşoara Minerva Cosma din Sibiiu a surprins lumea cu alt album drăgălaş. Avem deci modelele cele mai ideale, cari altfel ar fi trebuit noi să le adunăm cu mari spese şi multă osteneală.

Uşurată fiind munca noastră prin acest fapt norocos şi de mare importanţă în mod conziderabil, toată stăruinţa noastră trebue să o îndreptăm acum, ca într'un an de zile cel mult să avem atelierul nostru.

Şi aceasta cu atât mai vârtos, fiindcă azi toate aparinţele vieţii noastre naţionale se manifestă în cadrele formelor româneşti. Frumoasele noastre serbări de azi-vară dela Sibiiu ş'au atins culmea în vraja vedeniei, ce produceau frumoasele ţăsături şi cusături româneşti.

„Luceafărul“, — revista preţioasă — a bravei noastre tinerimi dela Budapesta, apare număr de număr împodobită cu motive româneşti.

Apoi creaţiunea cea mai nouă, — măreaţa catedrală din Sibiiu, — ne prezentă în ornamentica ei formele gingaşe, ce veacuri au fost conservate de războiul şi acul femeii române.

Inchinându-ne acestui măreţ templu, înfrumseţat cel dintâiu cu motivele străbunelor noastre, să cerem darul lui Dzeu, ca la bun sfârşit să ducem şi noi lucrarea noastră!

Ad. gen. o declar deschisă!“

A urmat cetirea raportului prezentat despre activitatea comitetului dela ultima ad. gen.

In legătură cu raportul comitetului s'a dat cetire proiectului prezentat într'o anchetă al fericitului Constantin P. Barcianu, fost profesor în România, cum şi în ce mod s'ar puteà înfiinţa un atelier, contemplat de Reuniune. Tot în legătură cu raportul amintit s'a cetit scrisoarea dlui Demetriu Comşa, profesor în Sibiiu, în care îndegetează amănunţit părerile sale relativ la înfiinţarea atelierului amintit.

Atât raportul comitetului, cât şi părerile numiţilor specialişti în materie, au fost ascultate cu viu interes şi cu aprobări însufleţite.

Din raportul cassierei se vede, că Reuniunea are de prezent un capital de aproape 14.000 cor.

Se aleg acum comisiunile, şi anume în comisiunea pentru înscrierea membrelor noue: doamna Emilia Moldovan născ. Herbay, dşoara Agatta Ardelean şi dl Dr. Alexandru L. Hossu.

In comisiunea pentru revizuirea raportului general: doamna Regina Dragomir, dşoara Maria Ardelean şi dl Cornel Popescu.

Iar în comisiunea pentru revizuirea cassei: doamna Ana Petrovici, dşoara Marietta Olariu şi Adam Lesnican.

S'au prezentat şi primit următoarele propuneri, importante pentru Reuniune, şi adecă: să se înfiinţeze un atelier pentru înaintarea industriei de casă, îndrumându-se comitetul, ca în cadrele statutelor şi pe baza averii, de care dispune Reuniunea, să pregătească un plan, pe baza căruia să se poată înfiinţa atelierul amintit, iar după terminarea planului să se convoace o adunare generală extraordinară, anumit pentru a se decide asupra acelui elaborat.

A doua propunere primită a fost aceea, că ad. gen. a încredinţat comitetul să deschidă liste de contribuiri la fondul special al atelierului şi să le trimită în toate părţile locuite de Români.

S'a mai propus, ca să se exprime mulţămită protocolară tuturor membrelor Reuniunii, cari au trimis obiecte la exposiţia din Sibiiu, special doamnei Ella Moldovan născ. Moldovan, pentru aranjarea casei ţărăneşti, doamnei Hortensa Suciu născ. Penciu, pentru păpuşele şi costumele trimise; apoi doamnelor Regina Dragomir, Gliceria Mihuţ, Maria Gabor, domnişoarei Asinefta Popovici şi celorlalte zeloase membre ale Reuniunii.

Au urmat rapoartele comisiunilor.

Comisiunea pentru înscriere de membrii raportează, că s'au înscris de membre fundatoare: Eugenia Pop năs. Ianza, protopopeasa din Baia-de-Criş şi Emilia Moldovan n. Herbay, din Deva; de membrii ajutători: Francisc Hossu Longin, George Romanul, Dr. Alex. L. Hossu, Cornel Popescu şi Adam Lesnican.

Comisiunea pentru reviz. raportului general a aflat toate lucrările comitetului în cea mai bună corectitate.

Comisiunea pentru reviz. cassei raportează, că averea Reuniunii se chiverniseşte cu conştienţiozitate şi s'au aflat socoţile în deplină ordine; deci propune ca ad. gen. să dea cassierei şi controlorei obicinuitul absolutor.

Ad. gen. în unanimitate a luat spre ştire rapoartele comisiunilor.

După acestea s'a ales comitetul pe un nou period de trei ani, astfel: Prezidentă: Elena Pop Hossu Longin; viceprezidentă: Victoria Erdélyi născ. Bárdosy; cassieră: Susana Csattu Aldea; controloră: Vilma Schuster n. Moldovan; secretari: Dionisie Ardelean şi Dr. Virgil Olariu, bibliotecar şi arhivar: Cornel Popescu.

Membre în comitet doamnele: Aurelia Hossu n. Petco, Emilia Romanul năs. Papiu, Emilia Moldovan n. Herbay, Valentina Popescu născ. Chiorniţa, Marietta Olariu din Deva, Hortense Suciu n. Penciu, Victoria Popovici n. Vlad, Elena Popovici n. Barcianu, Eugenia Sânzăian născ. Pop din Haţeg, Luiza Pop născ. Sándor, Ana Macrea n. Dănilă, Veturia Dubleş n. Corvin, Ana Osvadă n. Dănilă din Hunedoara, Olimpia Morariu, Iulia Roşu născ. Şuiagă, Victoria Lesnican n. Trifan din Dobra, Regina Dragomir din Gurasada, Ella Moldovan născ. Moldovan din Băiţă, Aurelia Dămian, Veturia Popp năs. Bontescu, Sofiia German n. Fejér din Brad, Maria Mihaiu n. Demian, Hortenza Draia n. Mihaiu din Orăştie, Asinefta Popovici din Lejnic, Maria Oprea născ. Adamovici din Ilia, Maria Gligor n. Mihailovici, Eugenia Pop n. Ianza din Baia-de-Criş.

Bărbaţi de încredere: George Csatt, Francisc Hossu Longin, Dr. Alex. L. Hossu, George Romanul, Alex. Moldovan sen., Dr. Iustin Pop şi Alex. Moldovan jun. din Deva.

Seara s'a dat apoi o animată petrecere cu dans, aranjată de tinerimea din Deva, în favorul înfiinţândului atelier.

Nota caracteristică a acestei petreceri a fost voia bună intimă şi dragostea frăţească, cu care întreg publicul a petrecut ca o familie mare românească, până în dalbele zori. Costumele naţionale încă au fost bine reprezentate, prin câteva domnişoare drăgălaşe.

Frumoasele noastre dansuri româneşti au fost jucate cu adevărată însufleţire, pe lângă muzica fermecătoare a vestitului lăutar naţional Gogi dela Orăştie.

Venitul curat e 150 cor.

Raportor.

Convocare.

Domnii membrii ai *„Societăţii române de lectură din Sibiiu“* se invită la adunarea generală ce se va ţineà Dumineca în 4 Martie a. c., la orele 11 a. m., în localităţile societăţii.

Pentru comitetul „Societătii române de lectură din Sibiiu“:

Sibiiu, în 23 Februarie n. 1906.

Dr. Beu, *secretar.*

Parteniu Cozma *prezident.*

Impărţire de săminţe.

Subscrisul comitet central cu scop de a răspândì cultura nutreţurilor măestrite va împărţi în primăvara de faţă între membrii Reuniunei noastre agricole în mod gratuit săminţe de trifoiu, de napi, de nutreţ şi de luţernă.

Doritorii de a fi împărtăşiţi să-şi înainteze cererile la comitet până în 10 Martie n. c.

Membrii împărtăşiţi în anii trecuţi cu asemenea săminte sunt rugaţi a ne face raport despre modul de purcedere la cultivare şi despre rezultatul recoltei.

Sibiiu, 21 Februarie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Luţuţa *prezident.*

Vic. Tordăşianu *secretar.*

Jubileul unui profesor universitar.

Sibiiu, 23 Februarie n.

Mâne, Sâmbătă în 24 Februarie st. n. sunt 25 de ani de când facultatea teologică din Cernăuţi a dat bisericei ortodoxe din Austro-Ungaria pe primul doctor de teologie, care este dl profesor *Dr. Emilian Wojutschi*. Născut în Cernăuţi în 31 Martie 1850. La 1874 sfârşindu-şi studiile teologice la teologia din Cernăuţi merge spre continuarea studiilor la Viena, Innsbruck şi Strassburg. Se ocupă mai mult cu studiul biblic şi exegesa testamentului vechiu şi cu limbile orientale, preparându-se pentru catedra, carea aveà să o ocupe la nou înfiinţata facultate teologică. Reîntorcându-se dela studii a fost prefect seminarial. In 24 Februarie 1881 este promovat la gradul de doctor în sfânta teologie, pe baza ordinei de rigoroase edată la 1879. El este primul doctor de teologie La 1881 capătă o catedră pentru teologia morală, ca profesor suplent, la care catedră este apoi denumit în 1888 ca profesor ordinar. A suplinit în decurs de mai mulţi ani studiul biblic al T. Vechiu.

A fost în mai multe rânduri decan al facultăţii teologice, şi de câteva ori rector al universităţii. Opurile dlui profesor Wojutschi, care este şi protopresbiter staurofor, membru al conzistorului metropolitan, membru în consiliul şcolar al ţării, membru în comisia la rigoroasele teologice, sunt următoarele:

„Profetul Ioil“, traducere şi explicare după textul masoretic.

„Morala testamentului vechiu“. „Diferitele sisteme principale ale principiilor morale-filosofice“. „Despre superstiţiuni“. „Despre emanciparea femeilor“. „Proverbele lui Solomon“, traduse şi explicate după textul masoretic. Un merit deosebit şi-a câştigat prin edarea opurilor rămase dela profesorul *Onciul*, mai ales a „psalmilor lui David“, traduşi şi explicaţi după textul masoretic.

De cea mai mare valoare pentru biserica noastră românească este însă opul: *„Prelegeri dogmatice“*, dela prof. A. Comorosan, a căror editare avem să o mulţumim dlui prof. Wojutschi. El a îndrăznit să-şi ià asupra sa greaua răspundere de a dà bisericei noastre o dogmatică originală şi bună. Dimpreună cu dl Dr. T. Tarnavschi a edat o colecţiune de predici, foarte valoroasă.

După cum suntem informaţi la acest jubileu vor fi delegaţii tuturor fostilor elevi ai dlui Dr. Voiutschi, adecă delegaţii Sârbilor, Bulgarilor, Bosniacilor. Din România şi-au anunţat participarea la jubileu mai mulţi arhierei, fosti elevi ai facultăţii cernăuţene.

Asemenea va fi acolo şi metropolitul din Moştar, ca fost elev. Absolvenţii români din Austro-Ungaria încă au trimis delegatul lor, care va exprima stima şi iubirea ce o păstrează fiecare absolvent al facultăţii, atât pentru facultate, cât şi pentru toţi membrii corpului profesoral, cari cu zel extraordinar şi cu cea mai mare abnegaţiune caută a răspândì adevărul dzeesc în întreaga biserică ortodoxă.

Dorim din inimă, ca dl prof. Dr. Wojutschi să poată lucrà încă mulţi, mulţi ani spre binele şi întărirea bisericei ortodoxe, dinpreună cu alesul, valorosul şi distinsul corp profesoral al facultăţii teologice, convinşi fiind şi noi, că prin dânşii se va răspândì numai lumina şi adevărul în biserica noastră.

Dl prof. Wojutschi, dimpreună cu toţi ceealalţi domni profesori dela teologie, sunt elevii celui mai însemnat profesor de teologie actual, care dela 1868 este prof. la teologia din Cernăuţi, *Eusebie Popovici*, despre care dnul *N. Iorga* zice: „Intre câţi au urmat cursurile facultăţii teologice bucovinene, nu este unul singur, care să nu pomenească cu evlavie numele acestui venerabil bătrân, care e pentru dânşii şi pentru oricine-l cunoaşte un sfânt al ştiinţei şi al bisericei sale. Un mare învăţat, devotat învăţător al şcolarilor săi iubiţi, Român bun şi harnic, om de superioră valoare morală, numai bunătate şi jertfă“.

NOUTĂŢI.

Academia română din Bucureşti îşi va începe sesiunea generală în 13 Martie st. n. printr'o şedinţă solemnă.

*

Universitatea din Budapesta închisă. *Láng Lajos*, rectorul universităţii din Budapesta, pentru încunjurarea eventualelor demonstraţii, a închis în 19 Februarie, însă numai pentru ziua aceea, universitatea.

*

Despre Londra. Domnul *Emanuil Comşa*, cassierul băncei de asigurare „Transilvania" din Sibiiu, ţine Duminecă conferenţă publică, în sala casei naţionale, cu projecţiuni, despre *Londra.* Inceputul la 5½ seara.

*

„Dominaţia rassei maghiare." Sâmbătă a condus comitele suprem al cott. Odorhei Ioan Ugron o deputaţie de Secui la ministrul de agricultură bar. *Feilitsch*, reclamând modificarea legii silvanale. Ministrul a primit deputaţia cu mare solemnitate şi a zis: „Politica mea este să întăresc rassa maghiară ca *să poată stăpâni naţionalităţile*". A declarat apoi, că nu e amic al politicei, care caută să fie bine cu naţionalităţile. — Ministrul a fost jurat în procesul „Memorandului". Fiind deci din Cluj, nu putea să vorbească altcum despre naţionalităţi.

*

Amnestie generală! Din Berlin se telegrafează, că cu prilejul serbării nunţii de argint a părechii imperiale germane se va proclamà amnestia generală, fără a se avea în vedere faptele nefericiţilor osândiţi.

*

O declaraţie a împăratului Wilhelm. Conferenţa marocană decurge încă, şi nu se ştie ce se va hotărî. Lumea se gândea la un eventual războiu, pornit de Germania. Dar de astă dată, împăratul Wilhelm a spus, la un prânz, că trebuie respins şi numai gândul războiului. Căci, adaose, ar fi şi nebunie să înceapă Germania războiu pentru Maroc.

*

Ce spuneţi? In „Alkotmány" dela 20 Februarie este o corespondenţă despre Românii din Bihor, ale cărei concluzii privitoare la noi sunt esagerate, toate fără deosebire. Dar e interesant ce spune organul acesta papistăşesc despre maghiarizare în acelaş articol: „In locul muncii şi al pânei i-s'a dat poporului gramatică ungurească. Nici când nu s'a mai văzut o aşa imposibilitate". Pe urmă se formulează o axiomă greşită: paralel cu îmbogăţirea Românilor va creşte şi dragostea lor de limba maghiară. Asta — fireşte — s'o creadă cine nu ne cunoaşte; noi ştim, că bogaţi ori săraci, limba ne-o iubim toţi, ca şi sufletul din noi. Vorba e însă, dacă recunoaşteţi absurditatea tendinţei de maghiarizare, atunci lăsaţi-vă de gândul maghiarizării, domnilor!

*

Dl **Alexandru Măcelariu**, mare proprietar în Sângătin, şi dşoara *Mărioara Popescu* din Sibiel, drept rescumpărare a anunţurilor de logodnă, au dăruit pentru biserica gr. or. ce se va zidi în Sângătin suma de *20 coroane.*

*

Dela **poştă.** Direcţiunea poştelor din Cluj aduce la cunoştinţă publică, că în reţeaua telefonică maghiară-română au fost luate, afară de capitala Bucureşti, încă şi oraşele Brăila, Ploieşti, Câmpina, Comarnic şi Sinaia. Iar din Ungaria se poate telefonà, afară de Budapesta, din oraşele Alba-Iulia, Cluj, Braşov, Csiksereda, Sibiiu, Sighişoara, şı Sepsziszentgyörgy. Taxa pentru o folosire de trei minute a telefonului e dela Budapesta, Alba-Iulia şi Cluj la Brăila 3 cor. 50 fil., la Ploeşti, Câmpina, Comarnic şi Sinaia 2 cor. 50 fil. Dela Braşov, Sibiiu, Sighişoara, Csikszereda şi Sepsiszentgyörgy la Brăila 3 coroane, iar la Ploeşti, Câmpina, Comarnic şi Sinaia 2 coroane.

*

Târg de vite. La Marţia-mare de obiceiu se aduc foarte multe vite cornute în târgul din loc. Ziua aceasta cade pe 27 Februarie, ceeace se aduce la cunoştinţă vânzătorilor şi cumpărătorilor.

*

Chelner bogat. In New-York s'a retras la penzie chelnerul Charles *Millek*, care a ajuns abia la vârsta de 30 ani, dar are o avere de peste ½ milion. Fiind chelner în mai multe otele, având o memorie fenomenală, aşa că după ce vedeà odată un oaspete, a doua oară îl cunoştea şi'i ştia toate capriţiile, servind pe placul fiecăruia, a căpătat bacşişe grase, căci leafa lunară îi era neînsemnată.

*

Noul director al tipografiei Cărţilor Bisericeşti. Pe întâi Februar, P. S. S. Arhiereul Meletie Gălăţeanu a fost numit director al tipografiei cărţilor bisericeşti din Bucureşti, în locul dlui C. Chiricescu, profesor universitar, demisionat în urma multor certuri şi frecări.

*

Papa şi Francezii. Din Roma se vesteşte: Papa Pius X a trimis o enciclică catolicilor din Franţa, referitoare la despărţirea bisericei de către stat. Enciclica arată, că despărţirea e păgubitoare, zicând între altele: Despărţirea în Franţa e în dauna statului, căci Franţa până acum numai prin biserică a ajuns la mărire, biruinţă şi renume. Indeamnă apoi clerul şi poporul, ca în bună înţelegere să se alăture pe lângă apărarea religiunei, pe care cu tot preţul voiesc s'o stârpească din Franţa. Catolicii să-şi urmeze în fapte episcopii şi preoţii, şi să-şi rânduească atât viaţa publică cât şi cea privată după principiile moralei creştine.

*

Din Rusia. Din capitala Rusiei se telegrafiază, că pe comandanţii armatelor I şi III din Mandciuria, pe Kuropatkin şi pe Batjanov, i-au rechemat. Celui dintâi i-au conces totuşi demnitatea de primajutor.

*

Petrecerea din Ticuşul-Român, aranjată în 2 Februarie v. c. după cum aflăm dintr'un raport mai lung ce ni-s'a trimis a succes foarte bine. S'a jucat piesa „Cinel-Cinel" de Alexandri, bine instruată, în care rolurile au fost bine interpretate de fetiţe din sat, jucând pe boerul învăţătoriul *Maican*, căruia îi revine întregul merit al succesului. Ceealaltă parte a programului au format'o declamări şi două triologuri poporale, despre lene şi despre sărbătorile băbeşti, predate de către trei fetiţe de şcoală. Public a fost numeros, chiar şi din satele din apropiere. Toţi cei de faţă au lăudat zelul învăţătorului Maican, dovedit întru luminarea poporului din comuna sa. Succesul material încă a fost mulţămitor. S'a încassat atâta, că învăţătorul Maican şi-a putut face o bină proprie permanentă pentru celelalte producţiuni ce le va mai de cu tinerimea din comună. Ii dorim succes la toate!

*

Atentat contra unui prezident de republică In contra vieţii prezidentului *Reyes* s'a făcut acum de curând un atentat, la Washington. Atentatorul a puşcat cu revolverul de opt ori, ajungând trăsura prezidentului de cinci ori. Din fericire atăcatul a scăpat neatins.

*

Rockefeller, cel mai bogat om din America, dispărut fără urmă, a fost aflat în Italia, unde 'şi petrece zilele. De prezent e în Roma.

*

Pentru iubiţii răposaţi. Binefăcătorii „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu", părintele Constantin Cothişel, paroh în Certege şi soţia sa, au dăruit întru vecinica odihnă a neuitatei lor mame Sofiia Cothişel n. Dandea, fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 10 cor.

*

Sănătatea copilului este cea mai mult păzită comoară familiară. Dacă copilul este nutrit cu untura de peşte a lui Zoltán e resistibil contra boalelor şi contra influinţelor stricăcioase. De aceea mortalitatea copiilor în Anglia e cu mult mai mică, decât la noi, pentrucă acolo nu ezistă familie, în care copiii să nu folosească în sezonul rece untură de peşte. In scopul acesta nu ezistă preparat mai eminent decât untura de peşte a lui Zoltán. Sticla costă 2 coroane, la farmacistul B. Zoltán în Budapesta, cum şi în farmacii.

*

Un om care a luat parte la 800 bătălii, a fost generalul american Iosif *Wekler*, care a murit deunăzi în etate de 70 ani. Şi totdeauna a scăpat teafăr din lupte.

*

Scrisorile de recunoştinţă, cari au fost trimise în anii 1902, 1903, 1904, şi 1905 domnului Albert Müller, inventatorul crucei duple electro magnetice R. B. nr. 86967 în Budapesta V. strada Vadász 42/V le vom aduce pe rând la cunoştinţa cetitorilor. Scrisoarea nr. 3: Stimate dle Müller! Am comandat 3 cruci electro-magnetice R. B. nr. 86967. Fiind-că mi-au făcut bine şi mie şi pretinilor căror le-am dat, te rog să-mi mai trimiţi 3 cruci la adresa mea. Cu stimă *Hermann Kauer* în Biserica Albă. — Tuturor cari sufer de podagră, reumă, astmă, bătăi de inimă, influenţă şi dureri de şele, se recomandă căldur[illegible] ratul. Originalul acestei scrisori [illegible] vedeà la dl Albert Müller, Bud[illegible] strada Vadász 42/V.

*

Rolul automobilului în războiu. Intrebuinţarea atât de răspândită a automobilului n'a putut rămâneà fără efect nici în cercurile militare. Toate puterile europene se ocupă de gândul, că oare cum s'ar puteà folosì automobilul şi la miliţie. Până acum s'a întrodus în Franţa, cu mare succes.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Cu ocaziunea sfinţirei şcoalei nou edificată în *Runcu*, protopresbit. Lupşa, s'a ţinut şi o petrecere poporală împreunată cu concert dat din partea copiilor de şcoală, sub conducerea învăţătorului *Iosif Panţa* în ziua de 8/21 Ianuarie 1906, care a reuşit bine. Au întrat dela următorii preastimaţi oaspeţi suprasolviri benevole, anume: Domnii Vasile Gan, protopresbiter, I. Harmath, notar cerc., N. Manciu, preot fiecare câte 4 coroane; Constantin Giurgescu 3 cor., George Cimoca, preot, Andr. Muntean, învăţ. pens., Nicolae Fodorean, învăţ, fiecare câte 2 cor.; Elem. Sereshelyi, vicenotar şi Sim. Dobos, fiecare câte 2 cor.; Mihail Teuţan, not., I. Caleian, cand. de adv., I. Moldovan, învăţ., S. Todoran, înv., S. Samoilă, preot, N. Dumitru, înv., Sim. Onosi, vicenot., T. Brânzeiu, propr., I. Breta, Stef. Reduţu, C. Cimoca, I. Panţa, propr., fiecare câte 1 cor.; I. Brânzeiu 60 fileri, P. Voica 20 fil., afară de acestia Andreiu Muntean şi pe altă cale a contribuit la acoperirea speselor cu 8 cor. 40 fileri. Cărora li-se exprimă cele mai călduroase mulţămiri.

Venitul brut al concertului a fost 163 cor. 20 fileri, din care subtrăgându-se spesele cu 84 cor. 88 fileri, rezultă venit curat 78 cor. 32 fileri, din care sumă s'a destinat pentru biblioteca parohială din Runcu 4 cor. 52 fileri, iar cu restul de 73 cor. 80 fileri se pune bază unui fond religionar ort. român, din a cărui venit cu timpul să se poată acoperì cele mai mari lipse ale şcoalei ort. române din Runcu.

Tot cu aceasta ocaziune pentru înfiinţânda bibliotecă parohială lângă cele 4 cor. 52 fileri au mai contribuit următorii:

Partenie Giurgescu, propriet., 5 cor. Ioan Brenzeiu, prim. com. 4 cor. Iosif Panţa, înv. Todor Brenzeiu, propriet., toţi din Runcu, Nestor Maniu, paroh, Andreiu Muntean, înv. pens., fiecare câte 2 coroane Simion Todoran, înv. penz., Ioan Muntean, prorietar, ambii câte 1 cor., toţi din Ocolişu-mare, în total au contribuit 23 cor. 52 fileri.

Acestor contribuitori benevoli încă li-se exprimă mulţămită publică.

Comitetul aranjator.

*

Cu ocaziunea petrecerii aranjate la 6/19 Ianuarie a. c. în favorul bisericii gr. or. din Brad au binevoit a contribuì următorii:

Costea George, Ursu Florea, Rusu P., Călamar Ilie, Bolca George, Bogdan I., Adam Damian, Ilie Omătă, Drăgan St., Bolcu Constantin, Lupea Petru, Popa G., Corinda Petru. Constantin Călămariu, Giurgiu Ant., Pop Pavel, Alex. Săbău, Stanciu Ioan, Şortoc Iosif, Giurgiu Dimitrie, Luca Nic., Bolcu Petru, Impărat Ioan, Aron Radu, Leghin László şi Filip Anton, Dr. Ghelner, Petru Florinca, Dr. Baumgarten, Trif N., Iula Petru, Skoarnitzki Anton, Ioan Sabo, Ronta Ioan, Sabin Jula, G. Rocsa, Szatmáry N., Costea N. şi Banciu V., Banciu Nicolae, Maria Cristea, Andron Bogdan, Onea Nicolae, Ioan Drâmbărean, Popa Petrescu, Chinda Francisc, Oprişa Ioan, Bota Eliza, Maniu Demetriu, Corpade István, Dr. Tisu T., Dr. Pavel Oprişa, Sida Dionisiu şi Borza Nicolae, fiecare câte 2 coroane; Dr. Ioan Papp, advocat 10 coroane; Ioan Cutean 4 cor., Braţa Vasa Stolici 4 cor., Petru Rimbaş 5 cor, Vasile R. Damian 6 cor., Ioan German, Stefan Albu, Rom. Cotiş, Drăgan Ioan, fiecare câte 3 cor.; Grof Petru, Luca Nicolae, Vas. Boneu, Martin R., Ghişa I., Luca I., Indreiu I., Mihail Moldovan, Traian Suciu, Golcea N., Braun N., Luca Alex., Ioan Devean, Cioflica I., Bauer Ig., fiecare câte 1 cor.; Vinţeleriu I. 1 cor. 20 fileri, Florea Impărat 1 cor. 60 fileri, Sabin Indrieş 80 fileri, Parva Lazar 4 cor., Tonţa Tanase 1 cor. 20 fileri, Zerna Ilie 4 cor., Todor Deonca 60 fileri, Dragoş Ilie şi consoţii 6 cor.; Cineva 1 cor., Petru Cioflica 2 cor. Venitul brut: 182 cor. 30 fileri. Spesele 69 cor. 92 fil. Venitul curat 112 cor 38 fil.

P. T. contribuenţi li-se exprimă profundă mulţămită. Totodată se exprimă mulţămită on. domn Romul Cotiş, com., din Baia-de-Criş şi consoţilor pentru vestminte de căluşeri împrumutate cu un preţ mai moderat.

Brad, la 28 Ianuarie v. 1906.

Ioan German
epit.-cassar.

*

Cu ocaziunea petrecerei aranjată în 7 Ianuarie a. c. de „Reuniunea femeilor române din Vingard" au binevoit a contribui următorii Domni şi Doamne:

Pompiliu Predovici, paroh ort., 6 cor., Danil Şandru, com, 4 cor., Ioan Dancu, înv., 2 cor., ambii din Ungureiu, Ioan Bătăcuiu, paroh gr. cat., 3 cor., N. Mesaroş, cand. de adv., 1 cor., Ioan Murăşan, com., 2 cor., Nicolae Lup, înv., 2 cor., toţi din Ohaba, Nicolae Ionaş, com., în Berghin, 3 cor., Nechifor Frăţilă, înv., Valeriu Mărginean, înv., Dumitru Prică, com., toţi din Ghirbom, Oprea Greavu, com. în Roşia, Ioan Bârsan, com. în Draşov, Ilie Tâmpănariu, din Galeş, Mihail Batzoni, preot ev. luth., Bene Károly, com. Aurelia Ciugudean, Nicolae Răcuciu, com. toţi din Vingard, Florian Suciu, proprietar în Spring, fiecare câte 2 cor., Vasile Răduţ, Gavrilă Bogdănel, Izmailă Putzan, Sos Iozsef, Sos Gyula, Nicolae Suciu I. Alexe, Maria Nimu, Ggeorgge Bozdog, Nicolae Mărginean, fiecare câte 1 cor., Aron Pál respicient 1 cor. 40 fil., Gheorghe Groza, 1 cor. 20 fil., Maria Tarcea, 70 fil., Achim Similie, Ioan Putzan, Ioan Radu, Ioan Bozdog, col., Ilie Russu, Ioan Bozdog, Nicolae Piţu, Ioan Bozdog, Dumitru Similie, epitrop, Gheorghe Găinar, Ioan Bogdănel, epitrop, Patrichie Pop, Lucreţia Pop, fiecare câte 60 fil., Ioan Groza, Ioan Bozdog, fiecare câte 50 fil., Raveca Turcu, Ana Turcu, Ludovica Arsu, fiecare câte 30 fil.

Venitul brut a fost preste tot 68 cor. 20 fil. din care subtrăgându-se spesele avute în sumă de 34 cor. 20 fil. rămâne ca venit curat în favorul reuniunei suma de 34 cor. care s'a depus spre fructificare.

Pentru sprijinul moral şi material manifestat faţă de reuniunea noastră de susnumiţii Domni şi Doamne, ne esprimăm şi pe această cale călduroasele noastre mulţămite.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei femeilor române din Vingard" ţinută la 25 Ianuarie 1906.

Vingard, în 25 Ianuarie 1906.

Ana Predovici — *v. prezidentă*
Maria Turcu — *cassieră*
Ana Răduţ — *secretară*

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur". A apărut *în ediţie nouă* volumul prim din opul premiat de Academia Română *„Cartea de Aur, sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară"*, de *Teodor V. Păcăţian*, şi póte fi procurat, împreună cu vol. II. şi III., prin librăria arhidiecezană din Sibiiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broşat 10 coroane, legat în pânză 12 cor. La cerere se acordă şi înlesniri de plată.

Cuvântul emulziune

însemnează un amestec de unsoare, sau uleu cu apă; laptele şi smântâna sunt emulziunile untului. După procedura lui Scott unsoarea de peşte asemenea se oferе în forma unei emulziuni şi devine astfel ca laptele de uşoară la luat şi la mistuit, prin ceeace i-se ridică foarte mult puterea de vindecare şi de nutrire. EMULZIUNEA LUI SCOTT constă din cea mai fină unsoare de peşte medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott. (13³)

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se espedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Teatru orăşenesc.

Vineri (23 Faur n.): „Die Zwillingsschwester", comedie în 4 acte, de L. Fulda. Beneficiul actriţei Terezia Bellau.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

„VOILEANA“, cassă de economii, societate pe acţiuni, Voila.

Convocare.

Domnii acţionari ai cassei de economii „VOILEANA“ societate pe acţiuni în Voila se învită la

a II-a adunare generală ordinară

care se va ţineà în **Voila la 18 Martie n. 1906** la 2 ore d. a. în localitatea băncii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcţiunii despre gestiunea societăţii pe anul 1905.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1905.
4. Propunerea asupra distribuirii venitului curat.

NB. Acei domni acţionari, cari în persoană sau prin plenipotenţiaţi, voesc a luà parte la adunare, se fac atenţi a depune — conform §-ului 17 din statute — acţiile, „certificatul de acţii“, eventual actele de plenipotenţă cel puţin cu o zi înainte de ţinerea adunării, la cassa societăţii, pe lângă revers.

Direcţiunea.

Activa. — Vagyon. Contul Bilanţ — Mérleg számla. Pasiva. -- Teher.

Activa. — Vagyon.	K f	Pasiva. -- Teher.	K f
Cassa — Pénztári készlet . .	10,254·03	Capital — Alaptőke	60,000·—
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	289,687·—	Depuneri spre fructificare — Betétek	107,185·41
Mobiliar — Felszerelés 1231·77 10% amortizare — 10% törlesztés . 123·17	1,108·60	Fond de rezervă — Tartalék alap	3,985·92
Diverşi debitori — Különféle adósok	525·—	Scopuri filantropice culturale — Jótékony és müvelődési célokra	140·87
		Dividende neridicate -- Fel nem vett osztalékok	99·39
		Cambii reescontate — Visszleszámitolt váltók	118,884·—
		Interese transitorii — Átmeneti kamatok	3,001·—
		Profit curat — Tiszta nyereség	8,278·04
	301,574·63		301,574·63

Contul perdere şi profit — Veszteség és nyereség számla.

Spese. — Kiadás.	K f	Venite. — Bevétel.	K f
Interese la depuneri — Betéti kamatok	3,473·45	Interese de escont — Váltókamat	23,243·30
10% dare la interese de depuneri — 10% betéti kamat adó . .	347·35	Proviziuni — Jutalékok . . .	71·90
Interese de reescont — Visszleszámitolási kamat	7,227·60	Taxe pentru transcriere de acţii — Részvény átirási dij . . .	108·—
Interese la fondul de rezervă — Tartalék alap kamat	189·81		
Interese la scopuri culturale filantropice — Jótékony és müvelődési cél. kamat	6·71		
Salare — Fizetések	1,480·—		
Spese — Költségek	1 217·21		
Chirie — Házbér	200·—		
Marce de prezenţă — Jelenléti dijak	302·—		
Dare directă şi arunc comunal — Egyenes és községi pótadó . .	561·44		
Competinţe de timbru — Bélyegilleték	16·42		
Amortizare din mobiliar — Törlesztés felszerelésből	123·17		
Profit net — Tiszta nyereség . .	8,278·04		
	23,423·20		23.423·20

Voila, în 31 Decemvrie 1905.

Leon Solomon m. p.
v.-prezident.

George Vasu m. p.
prezident şi cassar.

N. Frâncu m. p.
contabil.

Membri în direcţiune:

Vasilie V. Muşiatu m. p. **George Dobrin** m. p. **Ioan Moiau** m. p.
Dr. **Octavian Vasu** m. p. **Ioan Dobrin** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină consonanţă cu registrele principale şi auxiliare, cari au fost purtate în ordine.

Voila, în 1 Februarie 1906.

Solomon Făgărăşan m. p.
prezident.

Ioan Dejenariu m. p.

Trandafir Dragomir m. p.
[47] 1—1

George Vasu m. p.

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată şi liberă de ori-ce substanţe păgubitóre

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun şi mai eftin, pentru orĭ-ce albituri şi pentru orĭ-ce metodă de spălat.

Garanţă: 25,000 cor. plăteşte firma **Georg Schicht** în **Aussig** fiecăruia, care dovedeşte, că săpunul ei cu numele **„Schicht“** conţine órecari adausuri stricăcióse.

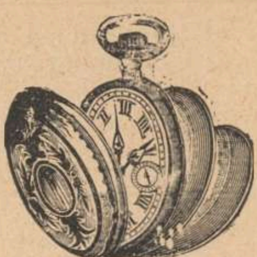

Cea mai mare inventiune
a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie pe 3 ani. (Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 15—20

In cas de neconvenienţă banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe şi aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu (Nagyszeben) se află de vânzare următoarele:

Asaltul redutei Griviţa.
Dumbrava roşie.
Mórtea lui Stefan cel Mare.
Bombardarea Vidinului.
Stefan cel Mareş şi aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.
Principele Carol inspectând reduta Griviţa.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.
Prinderea lui Tudor.
Petru şi Ioan Asan ridică steagul liberării.
Griviţa Nr. 1.
Intâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Paşa după căderea Plevnei.
Preţul fiecărui tablou 3 coroane.
Stefan Vodă cel bun şi mare, 1 coroană.

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii!

Veritabil numai cu
1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.
triunghiu pe talpă.

Şoşoni, Slippers
Galoşi
de Petersburg.

Singurii contrahenţi:
Messtorff Behn & C.o., Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. (25) 5—5

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
• • • **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** • • •
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 16—52

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniose, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 25—52

Clopotele găurite

o inventiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot **patentat de 327 kg.**, este egal în ton cu **unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute,** de sine stătătóre, **spre adjustarea clopotelor** bĕtrâne cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de tóce din **metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

☞ Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco. ☜

La esposiţia mileniară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 17 Sibiiu, Marţi 14/27 Februarie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Reformele electorale în Austria.

Sibiiu, 26 Februarie n.

Şi-au avut şi cei din Austria ziua lor istorică în cursul săptămânii trecute, întocmai cum am avut'o noi, cei din Ungaria. Insă pe când la noi ziua istorică de Luni, 19 Februarie, înseamnă un pas spre rău, întreprins în scopul delăturării unui rău şi mai mare, la ei istorica zi de Vineri, 23 Februarie, înseamnă un pas îmbucurător spre bine.

In ziua numită a prezentat adecă ministrul-prezident *Gautsch* reichsrathului austriac proiectele de lege referitoare la *reformele electorale,* menite să aducă mulţămire generală în ceealaltă parte a monarhiei

Sunt *cinci* la număr proiectele acestea de lege, supuse acum aprecierii parlamentului austriac, dar toate cinci formează un întreg prin care se regulează dreptul electoral dincolo de Leitha aşa cum cere dreptatea, echitatea şi spiritul timpului în care trăim.

Primul proiect de lege vorbeşte despre *dreptul electoral*, despre vot, care e liber, secret şi se dă pentru viitor fiecărui cetăţan al Austriei, fără nici o restricţiune, decât aceea, să fie trecut de 24 ani, adecă să fie majoren. Nu se cere deci nici cens, nici să ştie cetì şi scrie, ci numai aceea, ca cel puţin de un an să aparţină la vreuna din comunele ori oraşele din ţerile ereditare austriace.

Ales apoi poate fi iarăşi fiecare cetăţean austriac, care a împlinit anul 30-lea al etăţii, şi căruia nu i-s'a suspendat cumva exerciarea dreptului electoral prin vre-o sentenţă judecătorească.

Celelalte proiecte de lege vorbesc despre procedura la alegeri, despre garantarea tuturor libertăţilor la alegeri, despre dreptul de imunitate a deputaţilor, şi despre modificarea regulamentului de casă.

De cea mai mare importanţă e deci proiectul prim de lege, prin care vin trecute în cadrele constituţiunii păturile largi ale poporaţiuni de dincolo, desmoşteniţii, cei ce mai nainte aveau numai datorinţe faţă de stat, nu încă şi drepturi.

Importanţa cea mai mare a acestui proiect de lege rezidă apoi în felul cum vin arondate cercurile electorale astfel, ca *fiecare naţionalitate să-şi aibă cu siguranţă pe reprezentanţii ei în parlament, în raport cu numărul sufletelor*. Guvernul austriac, după cum a spus-o prim-ministrul *Gautsch* în memorabila vorbire rostită din incidentul prezentării acestor proiecte de lege, Vineri, în reichsrathul dela Viena, tocmai pe împrejurarea aceea a pus greutatea, ca chestia reformei electorale să fie resolvată în consonanţă cu chestia naţională. Pentrucă egala îndreptăţire nu e perfectă dacă e numai individuală, ci trebue să fie şi naţională într'un stat compus din mai multe popoare.

Numărul deputaţilor din reichsrath se înmulţeşte cu 30, astfel, că în loc de 425, ca până acum, vor fi în viitor 455. Nemţi rămân tot atâţa ca în trecut, 205. Cehii se înmulţesc, vor fi 99 în loc de 87, iar Polonii se împuţinează, pentrucă vor aveà numai 64 în loc de 72. Rutenii primesc 31 mandate în loc de 10 Slovenii 23 în loc de 15, Sârbo-Croaţii 13 în loc de 12, Italienii 16 în loc de 19, iar Românii din Bucovina 4 în loc de 5. Peste tot deci vor fi în reichsrath 205 Nemţi şi 240 reprezentanţi din celelalte naţionalităţi.

Proectele de lege vor fi luate în discuţie în cursul lunei Martie, şi se crede, că vor fi votate. Pentrucă în principiu toţi sunt pentru acceptarea bazelor pe cari se intenţionează aşezarea în viitor a parlamentului din Austria, şi numai cu privire la arondarea cercurilor se ciocnesc interesele. Dar şi în priviuţa aceasta se va ajunge probabil la un compromis mulţămitor.

Austria e deci pe cale de a fi trecută între statele moderne, cu un parlament în contra căruia nu va aveà nimeni nimic de excepţionat. Şi primeşte aceasta inovaţie cu învoirea, ba poate chiar la porunca Monarhului. Când vom ajunge oare să ne bucurăm şi noi, cei din Ungaria, de o asemenea inovaţie?!

Adunări oprite. Cei din coaliţie au fost luat hotărîre, ca pe eri, Duminecă, fiecare fost deputat opoziţional să-şi convoace alegătorii la o întrunire publică, pentru aşi ţineà în faţa lor darea de seamă despre *„activitatea“* dezvoltată în parlament. Guvernul însă a oprit ţinerea acestor întruniri, dispunând să fie împrăştiate în caz de necezitate chiar şi cu puterea, cerându-se ajutorul miliţiei. Nici nu s'a ţinut adunările, al căror scop adevărat era acela, de a se pune de nou *„ţara în mişcare“*. Dar ţara are alta de lucru!

Războiul vamal între monarhia noastră şi Sârbia e pe cale de a fi delăturat. Un schimb de note diplomatice deschis între Viena şi Belgrad a avut de urmare stabilirea punctelor de înţelegere, pe baza cărora se vor începe pertractări pentru legarea convenţiei comerciale.

Ce va fi? Contele *Andrássy* întrebat de un ziarist din Germania, că acum *ce va fi*, şi-a dat părerea, că situaţia în care a întrat ţara, are să ţină foarte mult. Alegeri noue nu se vor face în curând, pentrucă făcându-se, coaliţia întră de nou în parlament, poate chiar mai tare decât în trecut. Şi se poate, ca nouele alegeri să dee majoritate parlamentară partidului kossuthist, în care caz încurcătura ar fi şi mai mare. Da, în cazul dacă alegerile s'ar face pe baza actualei legi electorale. Dar unde e scris, întrebăm noi, ca ele să nu se poată face şi pe baza *altei* legi electorale?

Mobilizare. Se afirmă, că toate regimentele recrutate din Ungaria vor fi în curând mobilizate, ca în vreme de războiu, şi anume, numai pentruca să se poată face asentările, fiindcă în caz de mobilisare ele se pot face şi fără ca parlamentul să fi votat contingentul de recruţi.

Cronică pedagogică.

Herbart.

Pe vremea când Pestalozzi, copleşit de suferinţa şi obida poporului muncitor, răbdător, îngheunnchiat de lipse, să coboară cu ochiul sufletului în inima lui imbrumată spre a afla rădăcina nefericirii şi a răului, a dezlega taina şi legea firii omeneşti: pe vremea aceea se lupta pe malul Saalei un tiner plin de sfânt idealizm, cu nevoi şi un vifor de gânduri. Era studentul *Herbart* în epoca de ferbere sufletească.

Inainte de amiazi era silit să se îngroape în gălbuele foi ale codicilor conţinătoare de legi moarte, pe cari le arunca cu greaţă cât ce auzea glasul meredial, şi cu voluptate nepilduită se arunca în braţele marilor cugetători. După amiazi se încălzea la înaltele gânduri ale filozofilor. In liniştea amurgului însă părăsea odaia ucigătoare de inimi, eşea pe marginea Saalei, soră cuminte şi mângăetoare a atâtor oameni mari, cari şi-au făcut anii cei mai frumoşi din vieaţă aici!... Şi precum Saalea îşi înpingea spre mare apele negre, unde să se limpezească, astfel îşi împingea şi tinerul student gândurile tulburi către marea metafizicei spre destilare.[1]) Apa cu murmurul ei lin îi fura oftările, şi poate şi refrenurile de dor, pe cari numai ea le ştie.

Mama lui era cu el, dar dela ea nu puteà aştepta multă mângăere. Era o femeie escentrică de tot. Hiperdragostea ei de mamă aştepta să-l vadă cât mai curând în poziţie înaltă, sufletul ei cerea mereu să vadă roadele hărniciei lui. Şi îi şi succede! Dorul ei neastâmpărat îl mână în Helveţia, ţara de vrajă unde să-şi vădească prisosul sufletului clădit între zidurile din Jena. Şi Herbart, după o grea luptă internă, dupăce îşi răspunde la întrebarea răsărită în conştienţă, că suntem noi oare îndreptăţiţi a creşte pe semeni de ai noştri? plecă în Helveţia, spre a educa copiii familiei Steiger.

Aici în ţara învăluită de duhul lui Pestalozzi, în locul de purificare şi ade-

---

[1]) „Trüb sind meine Gedanken wie die Wellen der Saale“, a glumit de multe-ori în zilele de luptă sufletească.

FOIŞOARĂ.

Sfârşitul lumii, după sfânta scriptură.

Curiozitatea despre sfârşitul lumii în toată vremea a cuprins duhul omului. In continuu se nizuia să afle felul cum se va săvârşi acest fenomen extraordinar, ce îngrozeşte sufletul omului dornic de vieaţă, precum şi timpul ivirii lui. Mult preocupat acest fenomen mai ales primele comunităţi creştine, cărora li-se vorbea de sfârşitul lumii acesteia şi venirea împărăţiei lui Cristos. Erau în nerăbdare, aşteptând în continuu venirea acestui timp. Cu vremea a început a nu mai dà crezare învăţăturilor despre sfârşitul veacurilor, pentru care fapt apostolul Petru le şi zice când vorbeşte despre sfârşitul lumii: „Domnul nu întârziază cu făgăduinţa sa, după cum unii socotesc întârziere“ (II Petru 3. g.).

Chiar şi ucenicii şi sfinţii apostoli au întrebat pe Cristos de timpul sfârşirii lumei acesteea, de timpul ivirii împărăţiei lui Izrail. Cristos le şi vorbeşte de acest timp, comunicându-le şi unele semne cereşti şi pământeşti, ce vor precede sfârşitului lumii. Astfel avem în sfânta scriptură o mulţime de locuri, unde se vorbeşte de acest fenomen, ce mişcă toată mintea.

Nici ştiinţa n'a rămas mai pe jos, fără ca să nu-şi dea şi ea părerea despre acest fapt. Spiritul învăţaţilor a produs mai multe teorii, cari le-am puteà aduce în concordanţă cu unele relatări din sfânta scriptură. Aceste teorii purced dela hipotezele referitoare la nimicirea soarelui, pûterea de vieaţă, ştiinţificeşte zis, a planetei noastre.

Cea mai nouă teorie este alui *Fage*, renumit astronom francez. După el petele, ce se află în soare, cu timpul vor cuprinde întreg corpul soarelui, şi astfel împedecată fiind radiarea luminei, întreg universul va fi stăpânit de un frig şi întunerec colosal, în urma căruia se va nimicì. In acest înţeles am puteà lua şi cuvintele dela Mat 24. 29: „Soarele va fi întunecat şi luna nu va dà lumina ei şi stelele vor cădeà din ceriu şi puterile ceriului vor fi zguduite“.

O altă teorie este alui *Helmhotz*, un mare fizician şi fiziolog german, după care lumea se va nimici prin căldură, — fiindcă el afirmă, că orice putere mehanică se preface în căldură, şi numai o parte se foloseşte ca putere mehanică. Astfel cu timpul universul cu toate corpurile din el va ajunge la acelaşi grad de căldură, în urma căreia nu se va mai produce mişcare, care e vieaţa universului; lumea va încetà şi fiinţele vor pierì. Nu va exista de cât o căldură grozavă, care totul va nimicì.

Acest înţeles am puteà dà şi cuvintelor sfintei scripturi dela II Petru III v. 12. „Aşteptând şi grăbind venirea zilei lui Dzeu, pentru care zi cerurile aprinse fiind, vor fi desfiinţate şi stihiile vor fi nimicite, arse fiind“.

Vedem deci, că sfânta scriptură concordează şi în punctul acesta cu rezultatele ştiinţii, cari pot interpreta relatările sfintei scripturi referitoare la sfârşitul lumii.

Se naşte însă acum întrebarea, că din cele doue teorii, care e cea adevărată? Adevărul e unul, în una şi aceeaşi chestiune.

Cum de sfânta scriptură şi cu una şi cu alta pare a concorda?

Răspunsul precum şi lămurirea în punctul acesta zace în felul cum este de a se înţelege sfârşitul lumii după sfânta scriptură, — după spiritul ce stăpâneşte evangeliul lui Cristos.

Sfânta scriptură nu vorbeşte de lumea ce cade sub imediata impresie a senzurilor noastre, ea vorbeşte de o altă lume, al cărei teritoriu de extindere nu este material, ci *spiritual*. Ea nu face teorii cozmice, căci „Cristos nu pentru aceea a venit în lume, ca să înveţe ştiinţe omeneşti, să creeze filozofii, fiziciani, matematici, ci a venit pe pământ şi a întemeiat biserica sa pentru ca să ducă pe *toţi oamenii la fericirea cea vecinică*“. Pentru aceea însă scriptura nu condamnă teoriile învăţaţilor, câtă vreme sunt inofenzive, ba încă folositoare, ci le lasă în bună pace.

Să vedem deci, care e lumea de al cărei sfârşit vorbeşte sfânta scriptură?

După sf. scriptură sfârşitului lumii îi urmează întemeierea împărăţiei lui Christos, care aşa zicând e condiţionată de sfârşitul veacurilor acestora. In locul lumei acesteia va apare împărăţia lui Christos. Ştim, că împărăţia lui Christos este spirituală, „ea nu este din lumea aceasta“, nu seamănă cu împărăţiile domnitorilor lumeşti; ea se ridică peste toate stăpânirile şi desconsideră toate prejudiţiile, ce preocupă împărăţiile profane. Teritorul exvărată premenire sufletească la poporului, trăește Herbart cele mai frumoase zile. Aici i-se limpezește sufletul, i-se lămurește și adâncește văzul și îi se lărgește orizontul. Adulmecând înțeleptele învățături ale sfântului, trece multe dealuri, stânci înalte și văi fermecătoare, merge să-l cerceteze, sau mai bine zis, face perigrinaj ca la un braman..

Și îl află în mijlocul tinerelor mlădițe, plin de bunătate și dragoste.

Se încălzește, se luminează la para de pe altarele iubirii, cu un dor neastâmpărat soarbe învățăturile „bramanului", se adâncește în scrierile lui, și apoi urmărește în gând ceeace bătrânul dascăl a urmărit luptând și încercând în vieață. Cultura superioară îi deschide porți largi în împărăția educației, unde nu rătăcește, căci ca înțeleaptă povață are bogatul suflet al lui Pestalozzi, durere numai, că mai târziu metafizica și motivarea logică la depărtat prea mult de Pestalozzi, la care aflăm mai mult sau mai puțin dezvoltată partea cea bună a pedagogiei de azi. La el, la Pestalozzi, aflăm treptele formale într'o formă simplă, — dar poate mai corăspunzătoare ca a urmașilor, — treptele cultural istorice la el, căci nu-i invenția lui Herbart, sau cum susțin cei mai mulți, a lui Ziller; și chiar și „Kunstunterricht"-ul e ideie pestalozziană, și nu o noutate a zilelor noastre, precum susține lumea dăscălească, ba chiar și Rein.

Dar să nu ne depărtăm. Nu-mi este scopul de a arătà părțile bune și rele, originale și adoptate ale lui Herbart, aceea mi-o reserv pe mai târziu, — ci scopul meu e de a arătà, cum am văzut la Pestalozzi, — idea lui despre educație.

Cuvintele lui Pestalozzi îi desleagă minții lui taina sufletului și legea firii. Tot mai mult se pătrunde de sfințenia scopului, cătră care trebue să tindă adevărata pedagogie. Rațiunea caută în natură și suflet după legi și căi, după mijloace, cari au să ajute ajungerea scopului sfânt. Și el, călcând în numele bătrânului „fantast" ajunge la convingerea, că educația e mai mult o afacere a mamei sau, vorba lui, a familiei. „Creșterea aparține familiei, din sinul ei pornește și acolo se întoarce în cele mai multe cazuri". Gândul acesta a fost de altcum prins și de Kant, care a căutat ca cel puțin în mic să'l realizeze*). Dar la acesta din urmă îl aflăm esprimat într'o formă mai puțin seducătoare ca la Herbart.

Herbart a lărgit noțiunea pestalozziană despre educație; ear în urmă ajungând, — ca profesor la universitatea din Königsberga — în luptă cu statul, care cochetând cu Spartanii lui Lycurg, pretindea în puterea analogiei, că educația e afacerea statului și copiii trebue crescuți pentru scopurile statului, e silită să își lărgească chiar și noțiunea sa, zicând că educația e *„gemeindesache"*.

Diferința între noțiunea herbartiană și a lui Pestalozzi e vădită. Mai aproape de Pestallozzi se află în cazul acesta, entuziastul frate mai mic al lui, anume Froebel.

Convingerea adevărată despre educație a lui Herbart, că creșterea e de a se face în familie, poate fi, cea din urmă nu e a lui, e a împrejurărilor, a luptei cu statul.

Un gând sănătos a fost și e a lui Pestalozzi, o inspirație fericită a lui Herbart, un adevăr de cea mai mare însemnătate, pe care însă, cu durere văd că nici azi în veacul al XX-lea nu se pune pond destul de mare. Școala după vorba lui Herbart și a altor pedagogi, e mai mult un „malum necessarium", o necesitate a împrejurărilor, a referințelor sociale. Și ca să se apropie cel puțin întru câtva de ținta ei sublimă trebue să se alipească, ba ași zice să fie concrescută cu familia. Căci sufletul copilului e zidit în desfășurarea activității, obiceiurilor, tradițiilor, graiului, obiectelor din familie, și nime nu poate înfluința mai mult sufletul copilului, ca inima de mamă. Impresiile câștigate în frageda pruncie, începând dela naștere, sunt puterile, motivele interne, cari determină feliul de a fi, de manifestare și lucrare a copilului și a omului. Acestea sunt contururile voinții, a caracterului, a „temperamentelor". Noi nu ne mai putem da samă de ele, căci nu mai răsar în conștiință, ori numai greu de tot, ele sunt „die dunklen Mächte" ale poeților germani, e fatumul intern, soartea. Fiindcă nu ne putem da samă de ele, comitem o *„ignoratio elenchi"*, zicând că totul e predestinat. Predestinația nu e alta decât acestea „petite perception", impresiile mici, cari dorm așa zicând în sufletul nostru, întradevăr însă lucră, căci nimic nu se pierde din suflet, și determină direcția simțirilor, a înclinărilor, a caracterului moral și intelectual. De aceea aș pretinde ca cel mai mare pond să se pună pe luminarea și creșterea *femeii*, ca ea în urmă să ne dea generații sănătoase la inimă și minte. — Cum că inpresiile, ideile câștigate în frageda etate sunt cele mai puternice, se vede și din împrejurarea, că chiar și când ni se deschide o lume mai largă, mai liberă, cercul cel mai drag tot cel familiar va rămânea, gândul va cutreera împrejurimile casei părintești. Cu icoanele primite în viața strânsă a familiei ne vom înfrumseța tot ce ne îmbie lumea mare; tot ce să ofere și ne atrage, ne vom înbrăcà în farmecele și în podoaba de aur a copilăriei.

Jena, Februarie 1906

Nicolae Păunoș.

---

[*] Kant era convins, că primul factor în creșterea copiilor e mama, familia, pentru aceea a lucrat mult ca să înființeze o școală un alumneu pe lângă universitate, în fruntea căreia să stea o familie model, și în școala asta să practizeze universitarii. —

De la sate.

— Petrecere cu teatru în Răhău. —

— 21 Februarie n.

Incredințat, că în unire stă puterea, unul dintre primii pași ai învățătorului spre activitatea practică va fi *„tovărășia oamenilor de bine"*, pe care va trebuì s'o caute în comuna sa. Acesta va fi unul dintre cele mai frumoase mijloace, care-l vor pune în stare să-și realiseze datoriile sale.

Față de toți cei cari au un rol în comună, dar nu posed pregătirea necesară pentru a-l aprecia, învățătorul va aveà de lucrat. Acesta e un principiu foarte salutar, căci vrând să determini pe cineva la bine, trebue să cauți a-i înălța ființa lui, a-l convinge că el e bun și poate realiza binele, cu un cuvânt a naște încrederea într'însul, că poate fi un agent al binelui în lume.

Invățătorul astfel având concursul tuturor și pe de altă parte, dându-l pe al său tuturor celorce lucrează binele, va fi pus mâna pe mijlocul cel mai fericit pentru îndeplinirea datoriilor sale. El nu numai că își va putea împlinì datoriile, dar va căpăta curajul, când se va vedeà sprijinit, după cum și alții vor prinde curaj prin co[illegible]. Nu mai punem la socoteală iubirea, pe care o va câștigà din partea voitorilor de bine și mai cu seamă din partea conlucrătorilor săi, căci fără să vrea prinzi simpatie pentru celce lucrează alăturea în acelaș senz și mână în mână cu tine.

După cum se va vedeà mai jos, învățătorii școalei noastre din loc au ținut seamă de înaintarea poporului nostru în cele bune și folositoare, când au luat hotărîrea a aranja o producțiune „teatrală-muzicală".

Acest ziar a publicat ținerea reprezentațiunii pusă pe ziua de 2 Febr. st. v. (Intimpinarea Domnului) a. c., când a și avut loc.

La orele 7 și jum. seara s'a început programul cu serenada „Pe crengi de soc", executată cu îngrijire. După ridicarea cortinei se arată apoi pe scenă o cunună de fete și feciori îmbrăcați în frumosul lor costum românesc, cântând cu multă acuratețǎ în cor mixt cântarea „Păsărică trecătoare". Punctul 4 al programului l-a format piesa teatrală „Cine ce face, lui își face", predată de elevii școalei.

Intreaga piesă a reușit peste așteptare. Instrucția a fost făcută de destoinicul înv. Vas. Cărpinișan. După aceste s'a declamat cu [illegible] poezii ear' corul a mai executat [illegible] cântări dintre cari compo[illegible], la dorința publicului azisten[illegible] a fost repetată. Corurile au fost dirig[illegible] de învățătorul local Nicolae Hamzea.

Ca punct final al programului a fost pieza teatrală „B[illegible]". Dșoara Alexandrina Cri[illegible] în rolul Paraschivei s'a achitat conști[illegible]. Bun a fost și învățătorul N. Ham[illegible] în rolul lui Trăilă. Cu o îndemânare [illegible] dșoara învățătoa[illegible] rolul Rusalinei. Mult h[illegible], Ioan Ursuț și Șl[illegible].

Nu trebue s[illegible] tivitate a fost des[illegible] al parohului Nic[illegible] Cărpinișan. După [illegible] nirea programulu[illegible] se începe [illegible] horă vesel[illegible] și frumoasă. [illegible] se face pauza obi[illegible] multe toaste.

Venitul mat[illegible] țămitor. La cassă [illegible] trăgându-se spese[illegible] rat de 40 cor. 36 [illegible] procura cărți pen[illegible] școlare și recuisit[illegible] mai săraci. Dintre [illegible] în fuga condeiul[illegible] Stângu, par. (Bo[illegible] paroh cu familia ([illegible] paroh cu soția (I[illegible] preoteasă cu dșoar[illegible] Munthiu, funcționa[illegible] pinișan, notar cu [illegible] Tătar, funcționar [illegible] paroh cu familia ([illegible] înv. (Petrifalău), [illegible] (Săsciori), Ambros[illegible] (Sebeș), Ioan Popp[illegible] Voina Gusan și Io[illegible] (Cut), Zaharie Tăta[illegible] și Gheorghe Ghișo[illegible] a durat până la ziu[illegible] depărtat cu toții, d[illegible] La anul cu bine.

[illegible]

NOUTĂȚI

Conferența de [illegible] a dlui *Emanuil Com*[illegible] viu interes. Confe[illegible] centrul „metropole[illegible] partea mai veche a [illegible] acì ne-a arătat difer[illegible] nate, intercalând şti[illegible] al Englezilor, atinga[illegible] din istoria lor polit[illegible] toate acestea une-or[illegible] sonale. Două mici o[illegible] conferențiar: să-și [illegible] controleze cu neîndu[illegible] istorice. Implinind [illegible] mai pune lui Richa[illegible] mele lui Ioan, care [illegible] *țară*. Proiecțiunile [illegible] clare. Publicul a fo[illegible] a răsplătit cu aplauz[illegible] dlui Comșa. O între[illegible] anul trecut și Angli[illegible] să-i vină rândul și [illegible] de Români, să zicem [illegible] murășul, — măcar l[illegible]

Mesagiul lui F[illegible] bruarie ministrul-pre[illegible] cetire mesagiului no[illegible] publicei franceze, Fa[illegible]

Convenirea soc[illegible] niunea sodalilor rom[illegible] bătă seara a reușit [illegible] giate de dl *Candid P*[illegible] blicul foarte număros [illegible] mai multor puncte [illegible] Foarte bine au fos[illegible] care observarea expr[illegible] fi sticat nimic), „Auz[illegible] ultim, de ***Muzicescu***. [illegible] vocea sa puternică ș[illegible] *Moga*, manierat și cu [illegible] fost la înălțime. Ace[illegible] dat cu mult haz „Ăl[illegible] lume" a regretatului [illegible] *rina*. Afară de progra[illegible] genia *Joandrea* cu [illegible] școlărească. Prezident[illegible] lăria „Dzeu vede" 18 [illegible] nitul celalalt — mi-s'[illegible] 20 cor. 12 fil. Dorim [illegible]

---

tinderii împărăției lui Christos este spiritual, precum spiritual e și caracterul ei. Duhul, firea și conștiența omenimei formează acest teritor. Cea mai mare parte a acestui nobil și sfânt teritor este înțelenit; sământa divină din împărăția lui Christos nu este sădită peste întreaga lui suprafață, ca încolțind să aducă fructe, ce înviorează și mântue. Când împărăția lui Christos va stăpânì întreg acest teritor, atunci îi va fi adevărata ei întemeiere pe pământ.

Atunci această împărăție prin forța ei divină va pune capăt ultimei sbuciumări a spiritului necredinții și va sufoca revoluția spirituală produsă prin ivirea luminei creștine. In acea vreme va cădeà și sfârșitul lumei acesteia, ce se manifestează în activitatea vieții spirituale a *întregei omenimi*. *Duhul*, firea omenimei, cu toate datinile, obiceiurile, moravurile ei, precum și inclinările și voințele spiritului omenesc, cari sunt tot atâtea cauze efective ale multor fapte etice, *formează această lume*. Cu un cuvânt „duhul vremii" și „conștiința omenimei" formează ființa lumei biblice. Când acest „duh", această lume va fi nimicită, pentruca mai curată să apară, atunci va fi *„sfârșitul veacurilor"*; [illegible]

Aceasta va fi într'un timp, când întreagă omenimea va fi creștină, căci scris este „și evanghelia *trebue mai întâiu* să fie predicată la *toate neamurile* (Marcu 13, 10). „Și se va predica această evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; *și atunci va fi sfârșitul*" (Mat. 24, 14), căci Domnul nu voește „ca unii să piară, *ci toți să vie la pocăință*" (II. Petru 3, 9). Fără îndoială atunci va fi sfârșitul lumii acesteia, care nu se va nimicì definitiv, ci se va purifica fizicește și moralicește, pentruca în ceealaltă fază de ezistență să apară cu mult mai curată și mai virginală. Atunci cu adevărat Christos, despre care scris este, că „trebue să-l primească cerul până la timpuri de *întocmire din nou a tuturor*, despre care timpuri a vorbit Dzeu din veac prin rostul sfinților profeți" (Fapt. ap. II. 21), va fi iarăși în mijlocul întregei omenimi prin însaşi biserica creștină, sfânta lui instituțiune. Că ne apropiem de acest timp, e lucru învederat, căci o evoluție morală de dezvoltare se poate constatà aproape pe toate terenele, deși nu cu pași mari. Când împărăția lui Cristos va cucerì întreagă omenimea, stăpânindu-o, atunci această lume se va nimicì; soarele de acum se va întunecà, cernit fiind de faptele necredinții, luna și stelele vor cădeà, zguduite de faptele nedreptății și o nouă lume se va începe cu alți sori și alte ceruri, căci „noi așteptăm potrivit făgăduințelor ceruri noi și pământ nou, în care locuește dreptatea" (II Petru 3, 13).

Atunci va strălucì în această nouă lume un alt soare, soarele dreptății, și o altă lună, luna faptei bune va luminà văzduhul lumii spirituale. Cristos va fi venit cu mai mare mărire pe norii văzduhului lumei noi, ca să lumineze împodobind bolta spiritului omenesc. Norii, ce vor umpleà văzduhul, nu vor fi nori negri, cari întunecă soarele dreptății, ci vor fi nori frumoși și luminoși, cari vor manifesta în undulațiuni [illegible] gândiri nobile ale duhului [illegible]. Spiritele mari și genialitățile vor forma [illegible], cari vor pune în lumină toate tainele naturii și ale dumnezeirii, ce astăzi se află ascunse în întunerecul nopții spirituale. Focul divinei lumini va [illegible] atmosfera vederilor spiritului omenesc, care va apare cu o forță mai puternică pentru aflarea mijloacelor mai e[illegible] la scrutarea naturii și înțelegerea dumnezeirii.

Un cuget și un scop va conduce omenimea. Un singur Dzeu va fi adorat și rugat de toți. Atunci cu adevărat „o turmă și un păstor va fi" (Ioan 10, 16).

Zaharie Manu.

[illegible] **împăratului Wilhelm.** [illegible] scriau gazetele — din [illegible] ării la înmormântarea [illegible] despre dujmănia dintre [illegible] ei şi *Eduard* al Angliei. [illegible] espre aceasta, din Ham- [illegible] ă între aceşti doi mo- [illegible] corespondenţă foa- [illegible] ând *Wilhelm* şi-a [illegible]

*

[illegible] **ni în a**[illegible] e an[illegible] mâni [illegible] şi a [illegible] ezia [illegible] asta [illegible] a [illegible] pentru [illegible]

[illegible] **ie Atos şi re-** [illegible] omâni dela mână- [illegible] sfântul munte au [illegible] adevărată operă de artă, [illegible] é mânăstirea, în cele [illegible] Suveranii şi principii [illegible] âniei, ear la estremită- [illegible] erioare sunt desenate [illegible] podul de peste Du- [illegible] da. Tabloul are o lă- [illegible] o lungime de 2·80 m [illegible] u a făcut o minunată [illegible] bloul se află depus în [illegible] l *Icoanei.*

*

[illegible] minecă, în 4 Martie st. [illegible] rastas în biserica din [illegible] entru răposatul paroh [illegible] *ean* din Iclandul-mare.

*

[illegible] **adelor milei creşti-** [illegible] n Aiud i-se scrie „Ră- [illegible] *Câmpeanu*, fost preot [illegible] ni şi jumătate a petre- [illegible] ost eliberat prin graţie, [illegible] i jumătate din pedea- [illegible] a sa, care dovedeà o [illegible] şi îndreptare, dar mai [illegible] despre care s'a scris [illegible] acesta: Roadele milei [illegible]

*

[illegible] **ană.** *Agenţia Havas* află [illegible] ui important persona- [illegible] care spune, că s'a a- [illegible] a se însărcina congre- [illegible] ezolve litigiul marocan. [illegible] conferenta dela Al- [illegible]

*

[illegible] **reşti.** [illegible] Macedonia s'au rugat [illegible] de instru[illegible] oficială la [illegible] şi a [illegible] a organiza [illegible]

*

[illegible] **rin cutii de poştă.** [illegible] nerciu se lucrează un [illegible] în viitor telegramele [illegible] prin cutiile de poştă. [illegible] a s'ar da circulaţiei [illegible] e cari le-ar pune nu- [illegible] elegrame în cutia po- [illegible] dica din ceas în ceas.

*

[illegible] **doi ani, de silă trei** [illegible] zetă din Viena aduce [illegible] disolvării dietei, gu- [illegible] m un apel către toate [illegible] prin care va chema [illegible] ciorii, cari trebuie să [illegible] e vor merge de bună [illegible] numai doi ani, ear [illegible] zenta de bună voie, [illegible] de acest favor. Mili- [illegible] un ordin, în care s'a [illegible] lor trei ani de ser- [illegible]

*

[illegible] **preotului Agapon.** [illegible] muncitorilor la fabri- [illegible] în ziarul „Rus“ o [illegible] ală a lui Agapon, [illegible] de odată. Spune a- [illegible] tr'o fundaţiune des- [illegible] voluţionare, care se [illegible] 00 de ruble, a făcut [illegible] comisiei numai 7 000 [illegible] olosit pentrn trebu [illegible]

*

[illegible] **proces din lume.** [illegible] va decide în curând [illegible] e adevăratul pro- [illegible] marmură de Car- [illegible] r comori a fost na- [illegible] *Manfredi*, ear după [illegible] pe mâna familiei [illegible] ei dintâi au intentat [illegible] cottiştilor încă din [illegible] izbutit să amâne [illegible] nă acum. Valoarea [illegible] noră e preţuită la [illegible]

Faptă creştinească. Pentru procurarea unui ornat bisericesc la biserica noastră din Deva au binevoit a contribuì următoarele credincioase din Deva: Văd. P. Zarea 2 cor., văd. A. Irimie 1 cor., Al. Schuster 1 cor., Sofia Trestian 60 fileri, [illegible] Păţa Pârvu, Eva Bera, [illegible] Orădean, Pavel Gaftia, [illegible] Terezia Drăgan, Saveta Cara [illegible] ereş, fiecare câte 40 fileri, A. [illegible] 20 fileri.

Mulţămindu-le şi pe calea aceasta pentru jertfa adusă, rog pe preabunul Dzeu ca această faptă creştinească să li-o scrie în cartea vieţii. Deva, la 5/18 Februarie 1906. *C. Popescu*, paroh gr. or.

*

Anunţ. In comuna bis. *Jibert* se va ţinea în 4 Martie n. c. licitaţiune pentru darea în întreprindere a nouei şcoale confesionale.

*

Naufragiu. Se scrie din capitala Portugaliei, că vasul *Oporto* s'a lovit de o stâncă submarină, şi în câteva minute s'a scufundat. S'au înecat 25 de călători, toţi din cele mai bune familii portugheze.

*

Rectificarea lui Lucheni. Ucigaşul împărătesei şi reginei noastre a cetit în biblioteca temniţii o gazetă franceză, în care se scria despre tratamentul său cel rău. Atunci Lucheni a scris — într'o franţuzească neesceptionabilă — o rectificare, în care spunea între altele, că are mai bună mâncare decât zilerii italieni. Directorul închisorii din *Genera* însă nu i-a permis să trimită această îndreptare.

ECONO[illegible]

„Cassa de păstrar[illegible] **euniune) în Sălişte.** Acest institut, [illegible] dat la 1884 cu un modest capital societ[illegible] le K 26,000,— merită a fi menţionat între [illegible] rimele noastre instituţiuni financiare, [illegible] aceasta cu deosebire pen[illegible] însemnate[illegible] crificii, ce le aduce a[illegible] pentru c[illegible] mai varii scopuri [illegible] culturale [illegible] româneşti cu deo[illegible] Săli[illegible] 190[illegible] publicat între inserţiunile ace[illegible] ar, cu active de C 1.736,742·23 [illegible] un câştig curat de C 20,085·18. Cea [illegible] mare parte a activelor este plasată în Cambii cu C 156,470 50 şi Imprum. hipotecare C [illegible]. Depozitele spre fruc[illegible] lă a încrederei publi[illegible] se urcă la conziderabila [illegible]·45, ear Rezervele la [illegible]·86. Pe lângă aceasta banca dispune de un *fond de binefaceri* de C 50,110·04. Modul, cum lucră această cassă de păstrare la înaintarea culturală şi economică a sediului său, se invederează mai bine din propunerea, ce o prezintă direcţiunea către adunarea generală asupra distribuirii câştigului de C 20,085·18, şi care este următoarea:

Conform §. 8 din statutele reuniunii se detrag înainte de toate asupra capitalului social de 26.000 cor., adecă 1300 cor. Restul de 18,785·18 cor. se distribue în modul următor: 20% membrilor ca dividendă 3757·04 cor., 30% fondului de rezervă 5635·55 cor., 45% fondului de binefaceri 8453·33 cor., 5% tantiema pentru oficialii reuniunii 939·26.

După această distribuire din cuota destinată pentru fondul de rezervă de 5635·55 cor., va intrà în senzul §. 3 din statutele reuniunei suma de 4532·14 cor., în fondul general de rezervă şi-l va intregì pe acesta la 100·000 cor., iar restul de 1103·51 cor., intră şi pune bază la crearea fondului special de rezervă.

Cuota menită pentru fondul de binefaceri de 8453·33, se împarte conform regulamentului despre administrarea lui, în modul următor:

A $\frac{1}{5}$ parte din cuotă, adecă 1690·67 cor., intră şi sporeşte capitalul inatacabil al fondului de binefaceri la suma de 51,800·71. Restul cuotei de 6762·66 cor., se distribue, şi anume: 40% pentru fondul spitalului public în Sălişte 2705.06 fileri, 20% pentru fondul cultural al bisericei Sălişte 1352·53 cor., 20% pentru fondul grădinei de altoi 1352·53 cor., 20% pentru ajutoare de natură filantr. 1352·54 coroane.

Dividenda pro 1905. Membrii reuniunii vor primi odată câte 5% interese, adecă câte 10 cor. iar din cuota de 3757·04 vor mai primi câte 28 cor., astfel dividenda pro 1905 va fi de 38 cor. iar restul cuotei de 117.04 cor. va intra în senzul §. 3. litera *b*) din statute în fondul special de rezervă.

Din public.+)

Mulţămite publice.

Cu ocaziunea petrecerii teatrale-declamatorice ce am dat cu tinerimea şcolară şi adultă din comuna noastră Ticuşul-român, Joi în 2 Febr. v., a participat public foarte număros din jur, încurajându-mă prin sprijinul ce mi-l'a dat. Ţin deci de bine ale aduce şi pe această cale sincerile mele mulţămiri promiţându-le, că şi în viitor mă voiu silì ale procurà seri plăcute ca cea din chestiune. Acesti domni sunt: Cuciulata: Notarul I. Boldea cu familia, învăţătorii: G. Cantor cu familia şi I. Niciu. Comăna-inf.: Invăţătorii: L. Pop cu familia, I. M. Popa şi doamna M. D. Gridanu, precum şi alţi poporeni. Părău: Invăţătorii: T. Cerbu cu doamna şi I. Comşa Halmeag: Dl preot I. Dumitrescu cu familia, precum şi alţi poporeni. Crihalma: Domnul preot G. Bucur cu familia, notarul G. Taflan şi inv. N. Lancea, precum şi alţi poporeni. Ticuşul-săsesc: Dl preot I. Cojocariu cu familia şi alţi poporeni. Indeosebi mulţămesc dlui preot Ioan Broş, din Dîrste (Braşov) originar dela noi, care fără să participe ne-a trimis 2 coroane, iar dl George Carlan, notar în Vlădeni, asemenea 2 coroane. Mulţămesc dlor G. Stoica şi D. Bucur, studenţi la gimnaziul din Braşov, cari având ferii mi-au ajutat la succesul petrecerii declamând fiecare câte o poezie cu un succes care numai falà face şcoalei la care studiază.

Venitul petrecerii care s'a dat în scopul augmentării „bibliotecei parohiale“ a fost de 48 cor. 40 fil.

Dumnezeu să primească — de unde s'a dat să isvorească.

Ticuşul-Roman, 4 Faur 1906.

Gheorghe Maican
învăţător

Cu oca[illegible] i declamatorice-teatrale, aranjata [illegible] mea română adultă din Cristian su[illegible] cerea comitetului parohial rom. gr. [illegible] Cristian în ziua de 1 Ianuarie 190[illegible] de anul nou) cu concursul cânta[illegible] dela biserica Sf. Nicolae din Braşov a [illegible] onoratului domn Toma Brenciu în fav[illegible] rul înfrumseţării bisericei române gr. or. din Cristian, s'a incassat sara la casă suma de 165 coroane 50 fileri.

Suprasolviri marinimoase s'au făcut de către următorii domni:

Stefan Popovici, directorul şcoalei normale de băeţi din Braşov, 3 coroane, Gherasim Popa, învăţător, Cristian, 2 coroane, Gheorghe Petrescu frizer, Braşov, 50 fileri, Dr. Eduard Sternheim, medic, Cristian, Martin Fielk, neguţător, Cristian, Dr. Francz Herfurth, decan, Cristian, fiecare câte 2 coroane, Toma Brenciu, cântăreţ, Braşov, Dumitru Frunză, Braşov, Carl Liveri, cassarul firmei „Czell“ din Cristian, fiecare câte 1 coroană, Virgil Pop, paroh, Cristian, 3 coroane, Bucur Popovici, neguţător, Haţeg, 15 coroare, Ioan Maximilian, paroh, Stupini, 2 coroane, Ioan Maximilian, capelan, Stupini, 1 coroană.

Peste tot au întrat 201 coroane, din cari scăzându se cheltuelile de 116 cor., rezultă un venit curat de 85 coroane, care sumă s'a depus cu libel la filiala „Albina“ din Brasov, cu destinaţiunea pentru înfrumseţarea bisericei române gr. or. din Cristian.

In numele comitetului parohial român gr. or. din Cristian, în calitate de prezident, îmi ţin de datorinţă a mulţămi călduros tuturor generoşilor suprasolvitori, amici şi oaspeţi, pentru binevoitorul sprigin şi viul interes manifestat şi cu acest prilej.

Mulţămesc stimaţilor oaspeţi Saşi, cari în frunte cu decanul lor M. o. domn Dr. Francz Herfurth, au binevoit a ne onora cu prezenţa dlor.

Mulţămesc mult onor. doamne Dr. Francz Herfurth, decăniţei şi prezidentei femeilor săseşti din Cristian, care în mod gratuit a binevoit a pune la dizpoziţia tinerimei noastre bina teatrală.

In fine mulţămesc dlui Toma Brenciu, cântăreţul bisericei sf. Nicolae din Braşov, pentru valorosul concurs dat asemenea gratis, căci prin puternica-i şi melodioasa-i voce a stors aplauze generale şi a ridicat nimbul petrecerei noastre.

Cristian, în 26 Ianuarie 1906.

Virgil Pop
paroh.

*

Cu oca[illegible] ducţiunei mus. teatrale aranjată [illegible] corul bis. gr. or. rom. din Deva, [illegible] oit a suprasolvi următorii P. T. [illegible]

D. Ardelean, [illegible] r. Al. Hossu şi R. Curiac, ambi [illegible], Fr. Hossu Longin şi G. Roma[illegible] ambii câte 4 cor., Dr. Iustin Pop, [illegible] oga Károly, C. Popescu, M. O[illegible]. Pop, Samuil Jurj, N. Gerő şi [illegible] János, fiecare câte 2 cor., A. Drag[illegible] lück şi N. Frank câte 1 20 cor. [illegible] ch, Romul Popa, G. Pitica, jun. [illegible] tuca şi Grıltz Mihály, fiecare [illegible] N. Marina, 40 fil., Vas. Brădean [illegible] Crişan, ambii câte 20 fileri.

In numele corului bis. mă sim[illegible] cut îndemnat a aduce tuturor P. T. [illegible] prasolvenţi cea mai sinceră mulţămită.

Întratele în total au fost 310 cor. spesele 230 cor; venitul curat de 80 cor. s'a predat epitropiei parohiale pentru a fi adausă suma aceasta la fondul pentru înfrumseţarea bis. noastre din Deva.

Deva, la 5/18 Faur 1906.

Cornel Popescu
paroh gr. or.

*

Conduşi de adevărată râvnă şi alipire creştinească către biserica şi legea noastră strămoşească, au procurat pe seama bisericii gr. ort. din Lunca (cttul Turda-Arieş) evlavioşii creştini Macaveiu Vessa şi soţia Todosie un rând de vestminte bisericeşti în preţ de 120 coroane; Vasile Vessa şi Marta Szőcs (aceasta de religia romano-catolică), un rând de vestminte negre în preţ de 80 coroane; Ioana Pora un stihar alb în preţ de 10 coroane; S. Morda şi Chirilă Cerean, un prapor negru cu 16 coroane; Iosif Nandrea, o linguriţă pentru sf. cuminecătură, şi Ilie Miclea cu soţia Susana, o copie, ambele cu câte 5 coroane.

Nu pot trece cu vederea nici pe [illegible] buni creştini, cari prin donaţiunile [illegible] bani au făcut posibilă acuirarea [illegible] biserică a unor mobile bisericeş[illegible] doabe a casei Domnului; anu[illegible] curat un policandru de sticlă [illegible] 29 coroane; 4 icoane executate [illegible] de oleu după ritul oriental în [illegible] 55 cor. 4 fileri, un chivot în pre[illegible] cor. Aceşti buni creştini sunt [illegible] ii: D. Călbază 10 cor., Ioana P[illegible] cor., Vas. Miclea, învăţător şi so[illegible]., Eugeniu Munteanu, preot şi [illegible] an Man, fiecare câte 4 cor.; [illegible] lea şi soţia 4 cor., Mih. Pora, [illegible] s, Iosif Nandrea, fiecare câte 3 [illegible] P. Pora, S. Vessa [illegible] olda), Glig[illegible] a, Gavrilă Miclea l. T. P[illegible] fiecare câte 2 cor.; Na[illegible] cor. 40 fileri, G. Bega şi [illegible] fiecare câte 1 coroană 20 fil.; Do[illegible] ea l. Gavrilă, T. Macarie, A. Boga[illegible] Cetean, I. Miclea l. Simeon, Cătrina [illegible] an, Mărina Călbază, Vas. Oarga, H. Miclea, Maria Bedelean, I. Vessa, Nastasie Vessa, Pavel Boban, Todosie Martoma, Iacob Miclea a Chimului, Mahoana Vessa, Mărina Vessa, Ch. Bolog, Toma Haşa, S. Oarga, Ioan Oarga l. Vasile, N. Tătar, I. Bedelean, F. Bega, Fl. Macarie, Vas. Micleaţilic, Vas. Vessa, Măgdălina Bega, Ioan Miclea l. Ioan, Pavel Boban a Dochiei, Nastasie Martoma, Mih. Hagău, Ileana Horda, fiecare câte 1 cor.; Elisabeta Popa, Maria Miclea l. Nechită, Nastasie Bega lui Todor, fiecare câte 60 fileri; S. Vessa lui Ilie, Simeon Cetean, Păscerii, fiecare câte 40 fileri; I. Brata 30 fileri, Nastasie Troc, Irina Vessa, M. Poiată, fiecare câte 20 fileri; dând în total suma de 96 cor. 70 fileri.

In urma acestora subsemnatul mă simt plăcut înemnat a aduce pe această cale în numele comitetului parchial de aici mulţămita cea mai ferbinte pentru frumoasele daruri aduse pe altarul Domnului şi rog pe bunul Dumnezeu să le răsplătească aceste jertfe din prisosinţa milii sale — pe pământ cu sănătate, fericire şi belşug, iar „dincolo“ părtaşi să-i facă fericirii nespuse a raiului!

Lunca, la 29 Ianuarie v. 1906.

Eugeniu Muntean
paroh gr. ort.

Arândă.

Moşie, clasa primă, în **comuna Şilea** (ungureşte Magyar Sülye, comitatul Alba-inferioară), în apropiere de gara căilor ferate, cu drum bun comitatens şi aproape de oraş, în extenziune de **420 jugăre catastrale**, din cari 240 jugăre arător, 100 jugăre cositor şi fânaţ, 14 jugăre intern cu supraedificate corăspunzătoare şi grajduri pentru 90 vite, iar restul pădure, **este de a se exarânda** începând de acum, ori cu Sf. George pe timp de 4—6 ani.

A se adresà la proprietar: **Dl Dr. Laurenţiu Nestor, advocat în Blaj** (Balázsfalva).

Nr. 1468 Epitr. 1906 [53] 1—1

Publicare de licitațiune.

Pentru **zidirea unei biserici noue** gr. or. în **Boz** (protoprezbiteratul Mercurei) pe baza conclusului luat de reprezentanța bisericească în sedința sa din 29 Ianuarie a. c. se escrie concurs *cu terminul 5/18 Martie* dela prețul preliminat cu **4800 coroane**.

Doritorii cari vor a luà în intreprindere zidirea, au în terminul mai sus amintit să-și înainteze ofertele lor în scris sau verbal, oficiului parohial până la ziua licitării, care se va ținea la 5/18 Martie a. c., două ore după amiazi în școala confesională din loc, unde vor puteà privì atât planul, cât și preliminarul de spese aprobat de Preaveneratul conzistoriu arhidiecezan. Inainte de licitare are datorință a depune fiecare licitant vadiul de 10% în bani sau în hârtie de valoare. Minusoferentul va încheià contract de zidire pe baza condițiunilor de zidire, statorite.

Lucrările vor aveà să se înceapă numai după aprobarea contractului din partea Preaveneratului conzistor arhidiecezan.

Dat în Boz din ședința comitetului parohial gr. or. ținută la 29 Ianuarie 1906.

In conțelegere cu Preaonoratul oficiu protoprezbiteral gr. or. din Mercurea.

Boz în 1 Februarie 1906.

Ioan Stângu, paroh-prezident, **Ioan Gârluj**, **Ioan Springean**, epitropi, **Achim Oana**. notar.

Văzut:

Avram S. Pecurariu
protoprezbiter.

1651/1906. alisp. sz. [50] 1—1

Pályázat.

Szebenvármegye nagyszebeni járásában előléptetés folytán megüresedett és a X. fizetési osztályba sorozott **járásorvosi állásra** pályázatott hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen tiszti állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában előirt minősitéseket, valamint a 80099/1893. sz. alatt kibocsátott belügyministeri szabályrendelet 22. §-a értelmében a tiszti orvosi vizsga sikeres letételét igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Szebenvármegye főispánjához czimezve, a 125000/1902. B. M. sz. V. Ü. Sz. 3—5 §-aiban előirt módon hozzám **1906. évi márczius hó 22-éig** bezárolag annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbben beérkezett vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Oly pályázók pályázati kérvényei, kik még végleges vármegyei vagy állami szolgálatban nem állanak, a minősitést igazoló okmányokon kivül még az erkölcsi előéletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló hatósági és az ép testalkatukat és kifogástalan egészségi állapotukat igazoló tiszti orvosi bizonyitványnyal és születési bizonyitványnyal is felszerelendők.

Nagyszeben, 1906. február hó 19 én.

Reissenberger Gusztáv s. k.
alispán.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Convocare.

P. T. membrii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște se convoacă la ședința

adunării generale ordinare

conform §-ului 15 din statutele reuniunii, pe Dumineca *11 Martie n.* (26 Februarie v.) a. c. la *2 ore p. m.* în sala festivă a școalei gr. or. române din Săliște, pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul general al direcțiunii.
3. Raportul conziliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanțului cu 31 Decemvrie 1905.
5. Rapoartele speciale ale direcțiunii și propunerea acesteia. [48] 1—1
6. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai conziliului de inspecțiune.
7. Alegerea conziliului de inspecțiune conform §-ului 20 din statutele reuniunii.

Din ședința direcțiunii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște, ținută la 21 Februarie 1906.

Direcțiunea.

Bilanț cu 31 Decemvrie 1905.

ACTIVE.		K f	PASIVE.	K f
Cassa în numărar		38,872·45	Capital social	[illegible]
Imprumuturi hipotecare		495,562·—	Fondul de rezervă	93,467·86
Credite personale		342,344·50	Fond de binefaceri	50,110·04
Cambii de bancă		156,470·50	Fondul de penziune	8,493·12
Credite de cont-curent		346,918·59	Fondul unui spital public în Săliște	24,394·57
Efecte publice și diverse acții		135,095·—	Depuneri spre fructificare	1.47[illegible]
Cassele institutului		100,000·—	Interese anticipate pro 1906	[illegible]
Realități		2,091·72	Diverse conturi creditoare	29,325·44
Imprum. din fondul de binefaceri	38,449·99		Profit net	20,085·18
Depunerea fondului de binefaceri	11,660 05	50,110·04		
Depunerea înființândului spital public din Săliște		24,394·57		
Depunerea fondului de penziune		8,493·12		
Mobiliar	3,732·30			
după amortizare de 10%	373·23	3,359·07		
Diverse conturi deb. și interese tranzit. restante		33,030·67		
		1.736,742·23		1.736,742·23

Contul Profit și Perdere.

Debit.		K f	Credit.		K f
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	60,188·16		dela împrumuturi hipotecare	36,452 64	
pentru fondul de binefaceri	409·15		dela credite personale	29,122·84	
pentru fondul de penziune	414·17	61,011·48	dela cambii de bancă	8,089·40	
Spese:			dela credite de cont curent	6.627 02	
salare și marce de prezență	9,228 05		dela efecte	6,543·14	9[illegible]
imprim., registre, porto, comp. de timbru	2,840·59	12,068·64	Chiria		[illegible],625·34
Contribuțiune:			Proviziuni și taxe dela întabulări		[illegible],279·35
directă	3,425 39				
10% după interese la depuneri	6,018·82	9,444·21			
Amortizări:					
din pretenziuni	400·—				
din mobiliar	373·23	773·23			
Perdere de curs		358·—			
Profit net		20,085·18			
		103,740·74			103,740·74

Săliște, în 31 Decemvrie 1905

Dr. N. Calefariu m. p., președinte. **D. Banciu** m. p., vicepreședinte. **C. Herța** m. p., șef-contabil
Iordachie Roșca m. p., cassar. **Dumitru Lăpădat** m. p., secretar.

Direcțiunea:

Dr. I. Stroia m. p. **Petru T. Comșa** m. p. **Bucur Comșa** m. p. **Nicolae Lupaș** m. p. **S[illegible]n Stefl[illegible]** m. p.

Iosif Lissai m. p., revizor expert al Delegațiunii băncilor române asociate.

Subsemnatul conziliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Săliște, în 21 Februarie 1906. Nr. 44 [illegible]

Comitetul de supraveghiare:

Dr. N. Comșa m. p. **Ioan Banciu** m. p. **Nicolae Roman** m. p. **Dumitrŭ Roșca** m. p.

„HUNEDÒRA“, însoțire de anticipațiune și credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanți ai însoțirii de anticipațiune și credit „HUNEDÓRA“ se învită în vîrtutea §§-lor 23 și 24 ai statutelor la

a XXI-a adunare generală ordinară

care se va ținea în **Deva la 7 Martie n. 1906** la 2 ore d. a. în localul însoțirii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea unui prezident, a unui viceprezident, cum a 2 secretari și 2 scrutinători.
2. Raportul direcțiunii cu privire la activitatea conziliului administrativ și la starea cassei însoțirii (bilanțul) pe anul 1905, raportul comisiei de supraveghiare și hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea budgetului pe anul 1906.
4. Alegerea contabilului pe timp de un an.
5. Alegerea comisiunii de supraveghiare pe timp de un an.
6. Eventuale propuneri (§. 29).

In lipsa membrilor receruți, — de peste jumătate a părților fundamentale — adunarea se va ținea în înțelesul §-ului 25 din statute la 14 Martie a. c. tot la timpul și în localul indicat.

Domnii participanți pot luà parte sau în persoană, sau prin plenipotențiații lor, cari asemenea au să fie participanți fundamentali (§ 26); nime nu poate exercità însă mai mult de 20 voturi (§. 10).

In timpul încheierii bilanțului însoțirea a avut 319 părți fundamentale à 100 cor. 31900 cor.

Din ședința conziliului administrativ al însoțirii „Hunedóra“ ținută în Deva la 7 Februarie 1906.

Alexandru Moldovan m. p.
director.

Alexandru Moldovan jun. m. p.
secretar.

Contul Bilanțului pe anul 1905.

Activa.	K f	Pasiva.	K f
Cassa în numărar	9,448·53	Părți fundamentale	31,900·—
In cambii	156,791·80	Depuneri spre fructificare și interese capitalizate	222,[illegible]·88
In obligațiuni	138,687·—	Fondul de rezervă	23,000·—
Realități	1,204·92	Fondul de rezervă special	10,270·—
In mobiliar după detr. de 10%	312·72	Reescont	9,000·—
Depuneri proprii	3,000 —	Conturi creditoare	1,907·73
In conturi debitoare	447·90	Contribuțiune trans.	1,939·39
		Profit curat	9,020·37
	309,892·87		309,892·87

Contul profitului și perderilor pe anul 1905.

Spese.	K f	Venite.	K f
Interese la depuneri	12,146·72	Interese de escont și obligațiuni	2[illegible],035·1[illegible]
Interese la reescont	503·25	Proviziuni	5,582·7[illegible]
Salare	3,680·—	Accidențe diverse și interese de întârziere	4,41[illegible]
Spese diverse (recuizite de cancelarie, încălzit, luminat, serviciu etc.)	1,404·54	Venite după realități	[illegible]115·4[illegible]
Contribuțiune solvită	2,204·17		
Taxe de prezență	772·—		
Chirie	440·—		
Deteriorarea mobil. cu 10%	34·74		
Contribuțiune nesolvită	1,939·39		
Profit curat	9,020·37		
	32,145·18		32,145·18

Deva, în 31 Decemvrie 1905.

Ioan Lazariciu m. p.
cassar.

Alex. Moldovan sen. m. p.
director.

Alex. Moldovan jun. m. p.
secretar.

Subsemnata comisie de supraveghiare am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu cărțile și exacte.

Deva, în 14 Februarie 1906.

Adam Lesnican m. p. **Dr. Silviu Moldovan** m. p. **Romul Cutean** m. p.
prezident.

[51] 1—1

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecesane.

Nr. 18 Sibiiu, Joi 16 Februarie (1 Martie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

E liniște în țară.

Sibiiu, 28 Februarie n.

Toate zisrele din capitală fac constatarea în rapoartele ce le dau despre întâmplările din Dumineca din urmă, că țara e liniștită, și că nicăiri în țară nu s'au întâmplat turburări, ori ciocniri cu armata.

Și se puteau întâmpla Duminecă, când aveau să se țină în țară la vre'o trei sute de întruniri publice, în scopul ca fostii deputați dietali să-și facă darea de seamă către alegători, nu numai tulburări, ci și ciocniri. Dar nu s'au întâmplat. Semnul că *țara e cuminte*. Nu s'au întâmplat turburări nici acolo, unde întrunirile publice au fost oprite, și nici [illegible] ele au [illegible] acolo unde [illegible] fost ținute. P[illegible] Pentrucă în câteva locuri s'au ținut. [illegible] Unde nu s'au ținut, țara își va fi zis, că știe destul de bine ce vrea să-i spună fostul deputat cutare, iar unde s'au ținut, oratorii s'au ferit să atingă coardele cari agită și duc mulțimea la fapte nesocotite. Și astfel puterea armată, care a fost pretutindenea la îndemână, n'a avut motiv să intrevină, ci a făcut pe privitorul, dela distanță.

E de înțeles acest lucru. Cine a provocat și până acuma turburările și conflictele cu reprezentanții puterii de stat? Nu țara, ci gălăgioșii din dietă, cari ascunși sub mantaua imunității parlamentare, își permiteau un ton în vorbirile lor rostite mulțimei, chemat, nu să o lumineze, ci să o zăpăcească și să o ducă la fapte nesocotite.

Cum însă acum imunitatea a încetat și la umbra ei nu mai poate agita și îndârji nimeni mulțimea, fără ca puterea de stat să'l poată trage la respundere, se feresc domnii din coaliție de conflicte, ale căror urmări ei ar avea să le simtă în prima linie.

Țara e deci liniștită, cu toate că parlamentul a fost disolvat, întrunirile publice au fost oprite, presa maghiară e zi de zi confișcată, etc. etc. și tot liniștită va rămânea țara chiar și dacă s'ar lua măsuri și mai aspre pentru restabilirea ordinei și a păcii în țară.

E evident deci, că nu din pricina țării s'a întâmplat aceea ce s'a întâmplat: disolvarea parlamentului și inaugurarea unui regim absolutistic, ci s'a întâmplat din cauza gălăgioșilor din dietă, cari earăși au făcut gură și au început tragerea în degete cu Coroana, fără să studieze bine dispoziția țării. De aci apoi nefericirea, că pe când ei să așteptau, ca acum, după ce parlamentul a fost disolvat cu putere armată, ear dreptul de liberă întrunire e confișcat, precum confișcată e în parte și libertatea de presă, țara să va ridicà în picioare și va pune și ea mâna pe arme, pentru a'și redobândi bunurile răpite: *țara e liniștită*, ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimica!

Învăța-vor oare conducătorii, domnii din coaliție, din pățania aceasta cel puțin atâta, că nu e bine să pleci la războiu, fie de orice natură, fără armată puternică la spate, care în caz de necesitate să între în foc în rânduri bine închiegate? Nu știm! Țara însă la tot cazul va trebuì sĕ tragă învățătură, că nu e bine sĕ-și pună destinele în mânile unor conducători, cari contrar voinței ei, *o* duc acolo unde nu trebuia să o ducă, la conflict și dușmănie cu Coroana.

Tocmai faptul, că țara e liniștită, formează critica cea mai aspră și necruțătoare adusă politicei domnilor din coaliție, pe cari nici lumea de astăzi, nici cea viitoare, istoria, nu poate să-i scoată decât numai vinovați pentru situația creată prin ei țerii. Și dacă dl Kossuth vine și scrie în gazete, că el și cu unii dintre ai săi știau bine, că așa au să iase lucrurile, că *„națiunea“* are să fie respinsă cu pretensiunile ei, și are să fie pusă sub jug militar: nu face alta decât să acuză singur pe sine. Pentrucă dacă știa lucrul acesta, nu trebuia să ducă țara, ca conducător, dinadins la rău.

Să fim însă mulțămiți, că țara e liniștită. Pentrucă ce ar fi dacă țara n'ar fi liniștită? Foc și vărsare de sânge pretutindenea. La *asta* a contat coaliția, dar s'a înșelat!

Alegerile pentru sinod.

Dupăce în anul acesta, la Dumineca Tomii, expiră mandatele deputaților aleși pentru sinodul arhidiecezan pe periodul din urmă, conzistorul arhidiecezan a luat măsurile necesare pentru efectuirea nouelor alegeri. Pentru alegerea deputaților din cler a pus terminul pe *Joi, 23 Februarie v.*, iar pentru alegerea deputaților mireni, în sinoadele parohiale, pe *Duminecă, 26 Februarie v*, având a se publicà aceasta în fiecare biserică, cu 8 zile înainte, adecă *Duminecă, în 19 Februarie v.*

Comisari de alegere au fost numiți din partea conzistorului următorii domni:

Cercul I, Sibiiu, comisar preoțesc Dr. E. R. Roșca, protosincel, asesor conzist. în Sibiiu; mirean Pantaleon ucuța, ases. conzist., căp. c. și reg. în penziune. Cercul II, Săliște, comisar preoțesc Dr. Ioan Stroia, protoprezbiter în Săliște; mirean Parteniu Cosma, directorul „Albinei“. Cercul III, Sebeș, comisar preoțesc Ioan Tipeiu, protoprezb. în penz. în Sebeș; mirean Ioan de Preda, fișcal conzistorial. Cercul IV, Alba-Iulia, comisar preoțesc Ioan Teculescu, protoprezbiter în A.-Iulia; mirean Ioan Muntean, advocat. Cercul V, Deva, comisar preoțesc Ioan Papiu, protoprezbiter în Sibiiu; mirean Dr. I. Mihu, advocat. Cercul VI, Hațeg, comisar preoțesc Tit Gheaja, protoprezbiter în Hațeg; mirean G. Dănilă, primar în Hunedoara Cercul VII, Ilia, comisar preoțesc Avram Pĕcurariu, protoprezbiter în Hunedoara; mirean Simeon Dragomir, notar în Gurasada. Cercul VIII, Gioagiu, comisar preoțesc V. Domșa, protoprezbiter în Orăștie; mirean Dr. Ioan Marghitta, advocat. Cercul IX, Zarand, Vasile Dămian, protoprezbiter în Brad; mirean Constantin Costin, prof. gimnazial. Cercul X, Câmpeni, comisar preoțesc Romul Furdui, protoprezb. în Câmpeni; mirean Dr. Vasiliu Preda, advocat. Cercul XI, Turda, comisar preoțesc Iovian Murășianu, protoprezbiter în Turda; mirean Ioan Boldea, căpitan în penz. Cercul XII, Cluj, com. preoțesc Tuliu Roșescu, protoprezb. în Cluj; mirean Vasilie Almășan, advocat. Cercul XIII, Solnoc, comisar preoțesc Teodor Hermann, protoprezbiter în Dej; mirean Dr. Gavriil Buzura, advocat. Cercul XIV, Bistriță, comisar preoțesc Galaction Șagău, protoprezbiter în Reghin; mirean Dr. Ioan Popescu, adv. Cercul XV, Târnave, comisar preoțesc Romul Mircea, protoprezbiter în Mediaș; mirean Dr. Liviu de Leményi, advocat. Cercul XVI, Sighișoara, comisar preoțesc Demetriu Moldovanu, protoprezbiter în Sighișoara; mirean Dr. Gheorghe Proca, secretar conzist. Cercul XVII, Treiscaune, comisar preoțesc Constantin Dimian, protoprezbiter în Bretcu; mirean Dr. Nicolae Vecerdea, dirigent de bancă. Cercul XVIII, Brașov, comisar preoțesc Vasiliu Voina, protoprezbiter în Brașov; mirean Simeon Dămian, adv. Cercul XIX, Bran, comisar preoțesc Ioan Dan, protoprezbiter on. în Zernești; mirean Iosif Pușcariu, advocat. Cercul XX, Făgăraș, comisar preoțesc Nicolae Borzea, protoprezbiter în Făgăraș; mirean Ioan Turcu, protonotar comitat, în penziune, advocat.

Votul universal în Austria.

Nicicând nu a fost primit în Austria, așa spun ziarele vieneze, vre-un proiect de lege cu atâta bunăvoință, s'ar puteà zice insuflețire, ca cele prezentate reichsrathului Vineri, în 23 Februarie n. din partea ministrului-prezident *Gautsch*, în chestia *reformelor electorale*. Și nicicând n'a fost ascultat cu mai mare atențiune un ministru austriac din partea întregului senat imperial, ca ministrul-prezident *Gautsch* Vineri, când și-a *motivat* proiectele numite de lege, într'o clasică vorbire, care a ținut o oră întreagă, și a făcut impresiune atât de adâncă asupra ascultătorilor, încât ședința a fost numai decât închisă, iar cea proximă a fost anunțată abia pe

---

FOIȘOARĂ.

Predici sau învățături la toate Duminecile și sărbătorile anului, culese de Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin. Editate acum întâia dată cu litere latinești de *Dr. Elie Dăianu.*

La sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui trecut păstorià credincioșii din ținuturile Gurghiului și ale Reghinului, în calitate de protopop, cel din urmă din acea treime luminoasă, vestită pentru deșteptarea conștiinței noastre naționale, despre care știe sau a auzit orice român cu carte: *Clain-Șincai-Maior*. Activitatea educativă a vieții sale de păstor sufletesc e de o importanță capitală. El a luminat nu numai o anumită clasă — se zicem cea preoțească, — sau oameni de o anumită vârstă dintre poporenii săi, ci — după vorba poetului — „bătrâni, bărbați, juni, tineri“. Ii *dumerea* pe toți *ca să învețe*, cum se exprimă însuși într'o carte, în care își [illegible]ără viața sa particulară. Pentru modul cum învăța și greutățile, ce a întimpinat, e caracteristic următorul pasaj din răspunsul său la *Cârtire*. Dupăce ne spune „cum trimitea pe flăcăi și fete la diacul bisericei a învăța lucrurile cele creștinești“, cum impunea părinților să supravegheze acasă învățătura copiilor lor, cum ținea cu bătrânii, în vizitele sale de protopop, „examen“ prin sate, continuă: „Vara umbla pe câmpuri, prin păduri, unde știa că sunt adunați pruncii a paște vitele și, văzându-i îi striga la dânsul; carii cunoscându-l îndată, alergau toți acolo, și el îi întreba cele ce au învățat și de nou îi mai învăța și-i lumina, având osebită dulceață de a băiluì cu pruncii, pentru care a tuturor era iubit . . . Atâta au fost aprins Petru Maior voia pruncilor spre învățătură, cât pruncii uitase jocurile sale și, când se întâlneau la uliță tot de învățătură grăiau și se întrebau unul pe altul. Fetele cele mari încă adunate la șezătoare a toarce, în loc de obicinuitele nebunii, despre învățătura lucrurilor celor sfinte povestiau și se întrebau. Atâta au fost întâiu prostia oamenilor acelora în treaba învățăturei acesteia, cât unii, ca când ar fi venit o nevoe mare pe sat, așa și până la domnii locurilor au ajuns cu plânsoare asupra protopopului, ca să-i scutească de învățătură. Iar după aceea, văzând nu numai pe fii, ci prin dânșii și pe sine înșuși învățați în cele trebuincioase, i-au iertat de păcate lui Petre Maior și părinților lui ce l-au făcut. Așa s'au purtat Petre Maior cu învățătura pe locurile acele“. (Citat după „Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea“ de dnul N. *Iorga*; de altfel răspunsul lui P. Maior la cârtire s'a publicat în „Revista critică-literară“ anul al doilea).

La începutul anului 1809 însă zelosul protopop părăsì „locurile acele“ și merse în Buda, ca cenzor și corector la tipografia din acest oraș. Grija de trebuințele sufletești ale obștei române nu-l slăbì nici aici, deci scoase încă în acelaș an „Propovedaniile la îngropăciunea oamenilor morți“ și „Didahiile, adecă învățăturile pentru creșterea fiilor, la îngropăciunea pruncilor morți“. La doi ani, în 1811, urmară *Predicile*, din cari edă acum dnul Dr. Elie Dăianu prima broșură.

Maior a cules predicile sale pentru preoții, cari „nu odată sunt siliți a ținea buzele închise, nu că doară nu ar aveà învăpăiată rîvnă spre propoveduirea cuvântului lui Dzeu, ci lipsa cărților de unde se pot scoate mântuitoarele învățături, neîndrăzneți îi face pe ei“ (ed. Dăianu, p. 3), și astfel se „împlinește în bisericile lor tânguirea aceea a prorocului Ieremie: „Pruncii au cerut pâne și nu este cine să le frângă lor“ (Plângeri IV. 4). Deci dă el o „plasă de învățături mai cu țapene dovediri răzimate“, prin cari să deștepte pe creștini din „lângoarea păcatului“.

Predicile lui Maior sunt foarte frumoase. După vre-un citat din evanghelie dezvoltă pe larg, cu deplină cunoaștere a sfintelor scripturi, cu cele mai îndrăznețe și pătrunzătoare mijloace ale oratoriei bisericești, cu înflorirea stilului, cum nu se scriu astăzi predici. Iată d. e. cum vorbește despre acele „chemări puternice“, acele „daruri spre pocăință“, pe cari le trimite Dumnezeu păcătoșilor, dupăce spune despre întârzierea pocăinței: „Deci, iubiților păcătoși, când vă cheamă Dzeu ca să vă întoarceți și să vă pocăiți, nu vă învârtoșați inima, nu vă îndărătniciți, nu vă lăpădați de chemare, ca să nu vă faceți cu aceea nevrednici de a doua chemare. Când ar chema împăratul pe robul din temniță, care e judecat spre moarte, când l-ar chema, zisei, ca să-l sloboadă și

6 Martie, pentruca deputaţii să aibă timp a medita asupra celor auzite din gura dlui *Gautsch.*

Reproducem şi noi din lunga vorbire a prim-ministrului *Gautsch* următoarele părţi frumoase şi interesante:

„Proiectul — este întemeiat pe idea fundamentală a înlăturărei oricărui *privilegiu* electoral şi a ori-cărui *cenz.* Noua cameră, după proiectul nostru, va fi compusă din 455 membrii, cari vor eşì din alegeri singulare. O abatere dela principiul alegerii singulare se admite numai pentru cercurile rurale din Galiţia, întrucât acestea vor alege câte doi deputaţi, şi acela va fi considerat ca ales, care va întruni mai mult de o treime a tuturor voturilor exprimate. Forma aceasta a dreptului electoral corăspunde cu deosebire raporturilor populaţiunei din Galiţia răsăriteană şi *asigură minorităţilor naţionale o reprezentanţă.* Guvernul n'a lăsat nimic neîncercat în proiect, spre a evita pe cât se poate perderi de drept electoral naţionale, iar în Galiţia de ost nu se pot limita cercurile naţionaliceşte, aşa că dacă era ca un milion de Poloni să nu rămână nereprezentaţi, trebuia să se adopteze acest expedient.

Numărul de până acum a rămas cam peste tot, numai acolo s'au înmulţit mandatele, unde reclamă mulţimea populaţiunei şi coeficientul mare al impozitelor, ori în sfârşit gradul cultural.

Felul cum este compus statul nostru aduce cu sine, că adevărata probă a durabilităţii unei mari reforme sunt raporturile ei cu chestiunea naţională.. Greutăţile au fost mari şi noi am cumpănit serios toate eventualităţile, aşa că nu ni-se va putea tăgădui voinţa de a face dreptate într'un stat de *naţionalităţi cum e te al nostru.*

Pentru rezolvirea chestiunei naţionale în Galiţia noi am aplicat pe cât posibil principiul teritorialităţii, *creând cercuri unitare naţionale* şi mergând cu acest principiu până la cea mai mică unitate administrativă: *comuna rurală.*

O escepţie dela acest principiu s'a făcut şi în Moravia, unde era greu de a crea cercuri electorale naţionaliceşte omogene. Pentru această ţară, guvernul a găsit o organizaţiune electorală întemeiată pe principiul naţionalităţii, alcătuită de cele doue partide în inţelegere liberă. De oare-ce această organizaţie serveşte pacea naţională, guvernul a acceptat'o.

Alegerile viitoare nu se vor face deci sub deviza luptei naţionale, şi prin aceasta va fi dată posibilitatea formării de partide din puncte de vedere economice, sociale şi culturale.

In 9 ţări cu populaţiune mixtă: Boemia, Moravia, Silesia, Galiţia, Bucovina, Stiria, Carintia, Goriţia-Gradisca şi Istria cu 19 milioane locuitori, actualmente numai 15 milioane sunt reprezentate de deputaţi naţionali, pe când aproape 4 milioane sunt reprezentate prin deputaţi de naţionalitate străină. Aceste 4 milioane se vor reduce în viitor la 1.173.000, aşa că din 19 milioane, pe viitor 18 milioane vor aveà reprezentanţi naţionali. Minorităţile naţionale până acum neprezentate din aceste ţări, cari făceau 20 % a populaţiunei se reduc la 6%. Acesta este un câştig naţional, de care — caz rar în Austria — toate popoarele profită în mod egal.

In ce priveşte forma, guvernul a propus fără excepţie *alegerile directe.*

Tot în interesul naţional s'a prevăzut în lege un termin de domiciliare în localitatea respectivă, iar în interesul libertăţii alegerilor încă s'au prevăzut măsurile necesare.

In ce priveşte majoritatea, este un fapt, că în camera aceasta nici un popor nu are majoritatea şi nu o va aveà nici în noua cameră, ci fiecare spre a forma o parte din majoritate, va fi avizat a face politică de alianţă. Viitorul Austriei se întemeiază pe aceea, că popoarele cari sunt factorii mai distinşi ai dezvoltării culturale a statului, în loc să-şi risipească ca acum, fără efect forţele productive, se vor unì şi vor participà cu responsabilitate la conducerea afacerilor.

Proiectul n'a fost făcut în interesul vre-unui partid, mai ales nu în interesul social democraţilor. Proiectul de reformă a isvorît din *necesitatea de a dà parlamentului o bază mai sigură decât până acuma.*

Dacă vrem să combatem social-democraţia cu şanze de reuşită, trebue să i-se smulgă arma puternică: acuzarea contra statului, că *clasele sărace sunt despoiate de drepturile lor politice*, iar alte clase sunt înzestrate cu privilegii. Aici este secretul propagandei social-democratice! Dacă ea nu va mai aveà această armă, atunci se va puteà duce lupta contra ei pe terenul dreptului egal cu mai mult succes. In alte state cu votul universal partidele burgheze s'au întărit. Aşa va fi şi în Austria.

Dacă vrem să facem încercarea să săvârşim opera mare a egalităţii politice, atunci să fim în armonie cu tendenţele vizibile de dezvoltare a vieţii noastre sociale. ... Eu aştept dela reformă *renaşterea parlamentului austriac pe terenul dreptului egal.* Cunosc dificultăţile, dar eu nu depune arma, până nu vor fi epuizate toate mijloacele unei lupte legale. Şi dacă va fi să cad, *idea nu va cădeà. Persoanele merg, ideile rămân. Căderea mea nu va fi căderea reformei electorale!*" ...

De la „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu".

Direcţiunea acestei reuniuni a prezentat adunării generale, ţinută Dumineacă (25 Februarie n.) următorul raport:

Onorabilă adunare generală!

Despre activitatea Reuniunei noastre de înmormântare în anul 1905, care este al 6-lea dela întemeierea ei, ne luăm voie a vă prezenta următorul

Raport general:

In 1905 am solvit ajutoare după următorii 18 membrii răposaţi, şi anume după Ioan Poplăceanu, ziler, Elena Ionaşcu, precupeaţă, Ana Meltzer, Ioan Banciu, ziler, Ludovic Binder, cond. de tip., Regina Todor, zileriţă, Elisaveta Joandrea, soţie de ospătar, Domnica Milea, zileriţă, Emilia Noreck, soţie de căpit., Ilie Dopp, ing. de comas. (Mediaş), Maria I. Banciu, zileriţă, Ana Bots, zileriţă, Petru Milea, ziler, Iosif Marschall, propr. de tipogr., Maria Trifan, soţ. de jude r. (Baia de Criş), Ioan Chelemenciu, ziler, Rozalia Cristea, soţie de comp., şi Nicolae Stanciu, econom.

Cu morţii anului acestuia, numărul membrilor răposaţi dela întemeierea Reuniunii au ajuns la cifra de 78.

Ajutoarele solvite în acest an dau suma de cor. 2281·50, la cari adause ajutoarele solvite în anii trecuţi, dela întemeiarea Reuniunii, am solvit în total cor. 8,967·50 ajutoare, din cari subtrase cele 10 percente statutare, revenite fondului „Azilului" cu cor. 896·75, s'a solvit la mâna moştenitorilor legali ai membrilor răposaţi în total cor. 8070·75.

Grupaţi membrii răposaţi după poziţiunea socială aflăm, că 52 au aparţinut clasei muncitorilor zileri şi economi; 1 clasei comersanţilor, 10 clasei meseriaşilor şi 15 clasei aşa zise a inteligenţei. Cifrele acestea vorbesc şi ele din destul despre marea importanţă, ce Reuniunea noastră o are mai ales pentru clasa muncitorilor, avizată la ajutor.

In anul 1905 am încassat drept taxe [illegible] fileri dela membrii noştri cor. [illegible] mai mult ca în anul trecut cu cor. 2369·84, [illegible] prin faptul, că în acest an [illegible] încassat taxele după mai mulţi membri răposaţi la finea anului 1904, cum şi prin aceea, că în 1905 au decedat 18 membri. Totalul taxelor à 60 fileri, ce am încassat dela întemeierea Reuniunii, dau suma de cor. 15,768·14. Sub titlul taxe de înscriere în 1905 am încassat dela 51 membri à cor. 2 = cor. 102, cu cari suma taxelor de înscriere încassate de noi fac cor. 1190. — Inscrişi am avut aşa dar dela întemeierea Reuniunei 595 membrii, din cari până la 31 Decemvrie 1905 au răposat 78.

Sub titlul interese după averea proprie a Reuniunii s'a încassat cor. 235·10 ear încassările totale ale anului 1905, inclusiv bani gata din 31 Dec. 1904, au fost de cor. 6551·09.

Cheltuelile totale ale anului 1905 sunt de cor. 2944·50, din cari c. 2281·50 ajutoare după 18 cazuri de moarte, cor. 23 s'au dat drept ajutoare extraordinare la două familii scăpătate, cor. 270·— în competinţa directorului, secretarului şi cassarului, cor. 310·— s'a solvit în competinţele neridicate de fostul portărel în 1904, cum şi competinţa portărelului actual, şi cor. 60 e chiria localului.

Averea proprie a Reuniunii la 31 Decemvrie 1905 e de cor. 7103·55, din cari cor. 129·95 în numărar; coroane 1473·60 depuşi la „Albina" şi coroane 5500 sunt în scrisuri fonciare la „Albina". Crescământul averei faţă de anul trecut e de cor. 2519·50.

Fondul „Azilului" a ajuns suma de 1567·44 cor., cu un sporiu de 355·16 cor. faţă de anul trecut. Averea acestuia cu 365·11 este elocată la „Albina" şi 1202·33 cor. la institutul „Arieşana", în Turda. Acest fond a sporit cu cele 10% detrase după 18 cazuri de moarte în suma de 228·15 cor., cu suma de 72 cor., dăruită de directorul Pant. Lucuţa, cu 54 cor., dăruită de secretarul V. Tordăşianu, cum şi cu 1·01 cor. interese după capitalul elocat la „Albina". Interesele după depunerea la „Arieşana" se vor induce în libelul respectiv în anul curent. Sumele dăruite prin directorul nostru dela întemeierea Reuniunii dau suma de 312 cor. — şi de secretar 234.

Totalul averii proprii şi al fondului „Azilului" cu 31 Decembre 1905 e de 8670·99 cor., iar crescământul total faţă de anul 1904 e de 2874·66 cor.

In cursul anului 1905 am esclus din şirul membrilor pe următorii: P. Dragomir, I. Oprişor, Ioan Simtion, Maria Simtion n. Mihaiu, Mina Savu, Emil Vinţeler, Maria Veza, Paraschiva Apolzan, Ioan Bologa, Maria Bologa, Elena Moga n. Mândrean, Ana Roşca, Dumitru Băcilă, Lina Băcilă, Eva Devan, Paraschiva Tăban, Petru Mărcuţ, Carolina Bobrovski, Ioan Comşa, Elisa Ludvig, Katarina Krauss şi alţi 19 locuitori din Breţcu, cari deşi provocaţi să-şi achite taxele restante, nu s'au supus prescriselor din statute.

Membrii esclusi au fost înlocuiţi cu membrii noi.

Afacerea activării secţiei a 2-a independentă, din lipsa de numărul recerut de membrii, se află tot în stadiul cunoscut.

Hotărârea onorabilei adunări generale din anul trecut, conform căreia, cu conziderare la suma însemnată de care Reuniunea dispune şi care este în creştere; cu conziderare mai departe la faptul, că imobilele mereu cresc în preţ, iar banii plasaţi în acestea aduc mai bune dobânde decum o aduc când ei sunt elocaţi la bănci, şi în fine cu conziderare la scopul, ce s'a dat fondului „Azilului" la întemeiere — direcţiunea a fost însărcinată a se ocupa cu idea cumpărării unei grădini potrivite, unde ar fi să se înfiinţeze „Azilul" şi în care scop se poate reflecta şi la banii gata proprii ai Reuniunei, această afacere zicem, a fost mereu obiect de preocupaţiune pentru direcţiunea D-voastră.

Incheiându-se cu anul 1905 al 2-lea period de 3 ani, Onorabila adunare generală va binevoi a ne absolva şi a pune la cale alegerea nouei direcţiuni pe al 3-lea period statutar.

Acestea premise, Onorabila adunare generală să binevoiască:

1. A lua raportul general la cunoştinţă.
2. A aproba raţiociniile anului 1905 şi a vota direcţiunii absolutorul.
3. A exprima condolenţă pentru membrii răposaţi.
4. A pune la cale alegerea nouei direcţiuni pe periodul 1906—1908.
5. A lua măsuri pentru autentificarea sumarului.

Din şedinţa direcţiunii „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu", ţinută la 6 Febr. 1906.

Pantaleon Lucuţa, prezident. *Vic. Tordăşianu*, secretar.

Din România.

Dela curtea română. Moştenitorul de tron al României, Principele *Ferdinand*, a plecat Vineri, săptămâna trecută la Berlin, unde a participat eri Marţi la nunta de argint a părechei imperiale germane şi la căsătoria principelui *Eitel Friedrich*, fiiul împăratului Vilhelm. Ear Maiestatea Sa Regele Carol, însoţit de Regina Elisabeta, va plecà abia pe la mijlocul lui Martie în Italia, după ce se vor închide corpurile legiuitoare române. Starea sănătăţii Suveranului român e de altcum pe deplin restabilită. In Viena Regele Carol va aveà întrevedere cu Monarhul nostru.

*

Nou ordin român. Din incidentul jubileului de 40 ani de domnie ai Maiestăţii Sale Regelui Carol să va înfiinţa un nou ordin român, care va purta numele Regelui Carol, şi va fi atârnat de o panglică albastră, cu bordură de aur, cam la fel cu ordinul Sfântul Andreiu din Rusia. Noul ordin va avea trei clase: *colierul*, care se va conferì numai suveranilor, *cordonul*, sau crucea mare, care va fi acordat numai între imprejurări esceptionale, şi în urmă *comanderia*, la care vor putea ajunge şi muncitori mai de rând.

*

Teatru sătesc. Ministrul instrucţiunei publice din Bucureşti a dispus, ca pe un teren potrivit, ce i-s'a acordat din partea comisariatului general al espoziţiei naţionale române să fie construit un teatur mic sătesc, pe a cărui scenă vor juca copìi de ţărani, de pe domeniile Coroanei, unde ezistă asemenea teatre.

---

să-l mântuească de moarte, au n'ar fi nebun acesta, de ar zăbovì a eşì din temniţă? Mai nebun e păcătosul acela, care întârzie a se întoarce dela păcatele sale, care întârzie a se pocăì după chemarea lui Dzeu şi a se mântuì de căderea în prăpastia iadului şi cu totul a se face nevrednic de altă chemare: Ascultaţi cuvinte cumplite ce tună Dzeu asupra unor păcătoşi, ca aceia ce nu bagă în seamă mila lui Dumnezeu şi întârzie a se pocăì: „Căuta-mă-veţi, zice, şi în păcatul vostru veţi murì", etc. Iar în mijlocul unor învăţături morale, cari se potrivesc ori şi cui, găsim ici-colea şi câte o urmă despre păcatele credincioşilor români de atunci şi de azi (ca în predicele dela Dumineca fiiului rătăcit şi dela ziua lăsatului de carne).

Insă importanţa cea mai mare a tipăririi acestor cuvântări cu litere latineşti o constitue folosul, ce l vor aduce prin limba lor. Ceeace spune dnul editor în „Cuvântul său" e dureros de adevărat: „Ne-am prea îndepărtat cu gândirea, dar mai ales cu *graiul*, de poporul căruia suntem puşi povăţuitori,..., şi care este însaşi marea biserică ascultătoare .... Noi trebue să revenim la limba dulce românească a sfintelor scripturi vechi şi lăsând la o parte limba de savanterie nepotrivită şi neînţeleasă, să căutăm a intra în curentul modern al limbei româneşti, vorbind verde româneşte pe *înţelesul tuturora*". Fiindcă Petru Maior, „deşi cel mai învăţat între ai săi, nu s'a îndepărtat cu nimica de sufletul poporului şi (de) limba lui", e vrednic să i-se facă cinstea — cum cred unii, — sau să ne împlinim o sfântă datorie faţă de el şi faţă de *noi*, cum zicem cei mai mulţi, prin reeditarea acestei cărţi a lui.

Curând după vremea aceea, în care „a sosit primăvara luminii neamului" nostru, a scris undeva Constantin Diaconovici *Loga*, gândindu-se la munca harnicilor traducători, prelucrători şi mai ales la aceea a luminaţilor, învăpăiaţilor scriitori originali: „Aşa se zideşte oltarul neamului şi din darurile a mai multora se aduc jertfele luminării" (N. Iorga, o. c. v. II. p. 430). Da, din darurile minţii celor cari pot, dar şi din primirea înţelegătoare, cu căldură, de care trebue să se învrednicească ele la *toţi*.

I. P.

NOUTĂȚI.

Congregație în Sibiiu. Adunare generală estraordinară ține comitetul municipal al comitatului Sibiiu, în 6 Martie n. c. la orele 9 dimineața. La ordinea zilei sunt puse 128 de obiecte.

*

Criza ungară. Primim știrea, că în Lipsca a apărut în nemțește un volum de studii politice, asupra crizei ungare, având ca autor pe distinsul publicist român *Aurel C. Popoviciu.* In cartea aceasta senzațională, care trece drept eveniment literar, se analisează cauzele actualei situațiuni politice din Ungaria, dovedindu-se lipsa concepțiilor mari în politica de până acuma, și în urmă se arată *modul rezolvării crizei*, prin armonizarea principiilor unitare, *cu respectarea naționalităților*. Cartea se încheie cu un proiect de reforme, în vederea unei soluțiuni a crizei dualizmului.

*

Conferențe ministeriale. Atât primministrul, cât și titularii dela comerciu și dela agronomie ai Ungariei se află de Luni în Viena, unde țin conferențe ministeriale cu colegii lor din Austria, în chestia convențiilor comerciale încă pendente.

*

Confișcări de ziare unguresti. In Budapesta au fost confișcate șapte ziare maghiare pentru leză majestate. S'au mai făcut apoi confișcări de ziare unguresti în Arad, Cluj, și pe alte locuri. Văzând guvernul că numai confișcarea nu duce la scop, cu ziua de eri, Marți, a oprit vinderea ziarelor cu numărul, pe stradă. Sigur, că după aceasta vor urmà și alte măsuri, tot mai aspre, pentru îmblânzirea „*loialei*“ prese maghiare.

*

Condamnat. Curtea cu jurați din Oradea-mare a declararat vinovat Luni pe dl *Indreica* într'un proces de presă al „*Tribunei*“ din Arad, și tribunalul i-a dat ca pedeapsă șase luni de temniță și 500 coroane amendă.

*

O propunere cuminte. Un inginer silvic din Bacău propune cu prilejul serbării jubilelui de 40 ani de domnie ai regelui Carol înființarea unei instituții numită „Casa gospodăriilor țărănești“, care să studieze starea culturală și economică, nevoile, dorințele și aspirațiile sătenilor; să propună măsuri de îndreptarea relelor, de cari sufer țăranii; să veghieze, ca măsurile luate să se aplice cu sinceritate. In acest scop să se pună la dispoziția acestei case un fond inatacabil, al cărui venit anual, la încept să fie cel. puțin un milion, și să revizuească toate legile privitoare la săteni, ca să se pună în concordanță cu nevoile lor. Propunerea aceasta e în cadrul preocupațiilor multor politiciani de valoare din România.

*

Incă o măsură aspră. „Alkotmány“ scrie, că cu conziderare la situația excepțională în care se afla țara, funcționarea curților cu jurați în procese de presă va fi suspendată, și judecarea astorfel de procese va fi încredințată judecătoriilor ordinare.

*

Regele Angliei la Paris. Din capitala Franciei vine știrea, că regele Eduard al Angliei se va opri din drumul său la Biaritz 24 ore în Paris, unde va conversa cu dnii Falliéres și Rouvier. „Petit Parisien“ spune, că regele Eduard va trece, cam pela jumătatea lui Marte, prin Paris spre Lisabon.

*

Protest contra căsătoriei regelui Alfonzo. *Don Jaime*, feciorul lui Don Carlos a fost acum de curând în audiență la papa și a protestat energic — în numele familiilor nobile carliste — contra însoțirii regelui spaniol cu o femee din casă protestantă. Papa a observat, că el și-a dat învoirea numai pe lângă condiția, că mireasa își va părăsi religia. De altfel aceasta este o chestie de conștiință, și aici Vaticanul nu se poate amesteca.

*

Demonstrație! Tinerimea universitară maghiară a adresat o provocare „națiunii“, că precum în anii 50, așa și acum să manifesteze contra absolutizmului și prin îmbrăcăminte națională. Ei, tinerii patrioți, — pentru *tranziție* — își vor coase șinoare pe haine, ca să le facă mai — unguresti.

*

† Priele Cornelia, marea artistă dramatică de odinioară a Maghiarilor, a decedat Luni în Budapesta, în etate de 80 ani. Ziarele au scris mult despre ea în săptămânile trecute, când a legat căsătorie cu un scriitor maghiar numai de treizeci și câțiva de ani.

*

† Teodor Kővary, prepozitul capitular al diecezei gr. cat. române din Oradea mare, a decedat în 22 Februarie n. la orele 4 d. a. în Oradea mare, în etate de 87 ani.

*

† Dr. Eugen Pătăceanu, advocat, prezident al eforiei școlare gr. cat. și a meseriașilor rom. din Turda, membru în direcțiunea „Arieșenei“, membru al „Asociațiunii“ și a congregației comitatului Turda-Arieș etc. etc., după un morb scurt și greu împărtășit cu sfintele taine a decedat Marți în 27 Februarie st. n. 1906 în etate de 35 de ani.

*

Pentru muzeul „Asociațiunii“. Dna Eugenia Paraschiv născ. Mihali, în Sebeșul-săsesc, a dăruit muzeului „Asociațiunii“ 10 cor., în memoria iubiților săi răposați: a soțului său Ioan Paraschiv, fost subjude regesc, a fiiului Gregoriu și a fiicei Ana. Primească stim. donatoare mulțămita comitetului central. *Presidiul „Asociațiunii“.*

*

Fiiul pentru tată-seu. In urma unei apostrofări primite în cameră dela deputatul Nicu Filipescu, ministrul român de justiție Bădărău a provocat la duel pe dl Filipescu, care însă n'a voit să se bată cu el în duel, pe motivul, că ministrul mai are și alte afaceri de asemenea natură, încă nerezolvate. Auzindu-le acestea fiiul dlui Bădărău, care studiază la Paris, a plecat imediat acasă, și a provocat *el* la duel pe dl Filipescu. Duelul a avut loc Sâmbătă, și s'a terminat cu o rănire ușoară a tinărului Bădărău.

*

Clasa a treia la trenul accelerat. Direcția căilor ferate ungare a hotărât, ca cu începere dela întâi Maiu a. c. să fie alăturate vagoane de clasa a treia și la trenurile accelerate.

*

Lăptăresele — în grevă! Lăptăresele din Turnișor, comună vecină cu Sibiiul, în urma șicanelor ce aveau să le îndure din partea poliției din loc și în deosebi din partea comisarului de piață, au hotărât să se pună în grevă. Au abzis deci partidelor din Sibiiu laptele cu 1 Martie. Se vorbește că se vor asocià la grevă și lăptăresele din alte comune, cari aduc lapte la Sibiiu.

*

Ger cumplit în Rusia. Comanda militară din Samara a trimes o trupă de soldați la Bungnolav, care e la depărtare numai de un kilometru. Și până să facă soldații acest drum pe jos, vre-o 25 dintre ei au înghețat, și celor mai mulți leau degerat mâinile și picioarele. Atât este de cumplit gerul în Rusia, pecând la noi se desprimăvărează mereu.

*

Mont-Pelèe. Vulcanul acesta din insula Martinique earăși e în activitate. Locuitorii sunt foarte înspăimântați. Pe 5 dintre ei i-au rănit pietre aruncate de vulcan. Cutremurele de pământ sunt dese și puternice.

*

Impreună și în groapă. Nevasta unui penzionist din Alba-Regală s'a bolnăvit, și soțul ei ziua noaptea a petrecut lângă patul bolnavei, căutând să-i facă suferințele mai ușoare. Veghiarea cea multă însă întru atâta a slăbit puterile bătrânului om (era de 72 ani), încât a căzut odată de pe picioare și a rămas mort. La câteva ore a murit apoi și nevasta sa. Au fost înmormântați deodată și într'o singură groapă.

*

Călcat de tren. Un funcționar din Budapesta, mergând cu trenul la Nagy-Körös, a avut imprudența de a sări din tren, înainte de a se oprì acesta în gară, și a sărit așa de rău, că a ajuns sub roți și la moment a fost omorît.

*

Efect miraculos se va obține prin crucea vindecătoare electro-magnetică R. B. nr. 86.967 și neîntrecutele resultate ce le poate arăta, inventatorul acelei cruci dl Albert Müller, Budapesta Vadász u. nr. 42/V. In fiecare zi sosesc scrisori de mulțămită și de recunoștință dela bolnavii vindecați. D. e. dnul Steinhardt Iacob din Kula scrie așa: „Cinstite dle Müller! Am onoare ați aduce la cunoștință, că de când am întrebuințat crucea magnetică R. B. nr. 86.967, pe care mi-am procurat-o înainte de aceasta cu 4 săptămâni, am scăpat de durerile reumatice, ce mă chinuiau de 15 ani, din care cauză nu pot deajuns a o recomanda deaproapelui nostru. Primește și din parte-mi cele mai sincere mulțămite, Dumnezeu să vă dee ani îndelungați și norocoși pentru sîrguința și activitatea dtale. Invenția dtale merită nu 6, ci mii de cor. Cu toată stima *Steinhardt Iacob.*

Cărți și reviste.

„Cărticica sănătății“, de Dr. *I. Beu*, cu două ilustrațiuni. Prețul 20 fileri.

Biblioteca poporală a „Asociațiunii“ s'a înmulțit cu o broșură nouă, foarte folositoare cărturarilor dela sate. Poartă titlul de sus, și în ea se dau îndrumări și sfaturi cu privire la conservarea celui mai mare bun al omului, *a sănătății.* Iar învățăturile cuprinse în aceasta broșurică de 66 pagini, sunt întocmite într'adevăr *pe înțelesul tuturor*, astfel, că fiecare cetitor le înțelege. Autorul cărticelei, dl Dr. *Beu*, arată întâiu în lucrarea sa cum e făcut corpul omenesc, ce menițiune și ce funcție are fiecare parte din el, apoi spune ce e sănătatea și ce e boala, cum se naște boala în cele mai multe cazuri, pentru a începe în urmă cu sfaturile omului de competență, că ce are să facă mama, înainte de naștere, la naștere și după naștere, pentruca tinăra ei odraslă să fie și să rămână sănătoasă. In cea mai mare parte a cărticelei dl Dr. *Beu* se ocupă cu îngrijirea ce trebue dată copiilor mici, stăruind mult asupra *curățeniei*, unul din păcatele cele mai mari ale mamelor noastre dela sate. Se dau apoi sfaturi și îndrumări și cu privire la primul ajutor, ce trebue dat în anumite cazuri bolnavilor, până poate să vină medicul, de care ar fi bine să nu se mai ferească poporul nostru, ca până acuma. Explică apoi dl Dr. *Beu* primejdia cuprinsă în boalele molipsitoare, cari trec dela om la om, pentru a încheià broșurica cu un sfat tot atât de folositor poporului dela țară, ca toate cele cuprinse în cărticica sa, anume, că în chestii de sănătate să nu se scuze nimeni cu *sărăcia*, pentrucă oameni în adevăr săraci sunt puțini, dar sunt mulți oameni leneși, prădători, perde-vară.

„Cine muncește (a muncì e lucru foarte cinstit!) și agonisala o întrebuințează numai pentru lucruri folositoare, acela nu e om sărac“, — zice dl Dr. *Beu.* Hotărît că e așa! Iar pentruca să *poată* omul muncì, fie cu brațele, fie cu mintea, se cere să fie *sănatos.* Grijindu-și omul de sănătate, se îngrijește deci și de bunăstarea sa și a familiei sale.

Nu putem decât să dorim răspândirea în cercuri cât mai largi țărănești a acestei cărticele, de mare folos pentru poporul nostru.

*

„Candela“, foaie bisericească-literară, an. XXV. nr. 2. Cuprinde urmarea studiului despre budhaizm și creștinism, despre asemănările și deosebirile între aceste două religiuni, de Dr. *Vasile Găina*; Introducere și comentar la cartea întâie a lui Moisi (Genezis), de Dr. V. Tarnavschi; text rusesc, comunicări, cronică și biblio grafie.

Apare în Cernăuți odată pe lună, cu abonamentui anual de 8 cor.

*

„Albina“, an. IX. nr. 20. Articole de Coșbuc, Nicolaescu, Stoinescu, Luca, doamna Sofia Nădejde etc. Monotonia acestei reviste poporale merge crescând, căci tot mai rare sunt numerele, cari aduc câte ceva ce ți-ar înlănțuì atenția.

*

„Vieața literară“, an. I. nr. 7. Poezii de Coșbuc, Ranetti, Naum, Z. Bârsan, Tutoveanu; articolul prim al dlui *Gorun* sfătuește pe artist să se ridice cu simțirea până acolo „de unde izvorește alcătuirea operei de artă, — și lasă apoi să sufle pe de desupt în toată voia lor toate curentele“. Dl *Chendi* scrie despre Sadoveanu, pe care-l apreciază foarte asprù. Schițe sau cronici de Cazaban, V. Cioflec, Sorel, Marian, Ion Bârseanul, Cristescu etc.

*

„Predicele“ lui Petru Maior, edate de Dr. E. Dăianu, se capătă la administrația „Răvașului“ în Cluj, cu prețul de 1 cor. plus 15 fileri porto. Broșura primă cuprinde periodul Triodului.

*

In **„Voința Națională“** dela 11/24 Februarie pseudonimul *Evan*, care s'a împedecat în înțelegerea poeziilor dlui Goga, scrie o foarte pătrunzătoare dare de seamă despre „Floarea ofilită“, romanul dlui Sadoveanu, despre care a fost vorba și în ziarul nostru.

Din public.*)

Mulțămite publice.

La apelul făcut de subscrisul către creștinii nostri aflători în America, pentru procurarea unui policandru în sf. biserică din Sebeșul de jos, la inițiativa dlui Ioan Zărestea, Adam Roman, Toma Iosif Popa, Victor Durdun et cons. s'a colectat dela următorii credincioși o sumă de 247 cor. și anume:

Dela Adam Roman, Nicolae I. C. Roman, Gheorghe Stoica, Vasile Ritivoiu, Toma V. Dolomeț, Ioan I. Ionuș, Constantin Roman, fiecare câte 6 cor. 40 fil., Vasile Ritivoiu, Nr. 63, Adam Stoica, ambii câte 6 cor., Nicolae Popa 6 cor. 40 fil., Iosif Roman, Iosif Flucsă, ambii câte 6 cor., Nicolae A. Posa, Ioan Zărestea, ambii câte 6 cor. 40 fil., Daniil Roman 6 cor., Achim Moldovean, 6 cor. 40 fileri, toți din Sebeșul de jos, Toma Moldovean, Iordan Măerean, Ioan V. Frăsie, fiecare câte 6 cor. 40 fil., Nicolae I. P. Roman, 6 cor., Ioan N. Micu, 1 cor. 25 fil., Anghel N. Posa, 20 fil., Nicolae Pr. Cercel, 50 fil., Iosif N. Posa, 40 fil., Ioan Băra, 5 cor. toți din Sebeșul de jos, Ioan Costeiu, Marcu Istrata, ambii din Porcești, fiecare câte 6 cor., Topal Enache, România, 1 cor. 25 fil., Iosif Nic. Posa, Daniil Roman, ambii câte 5 cor., Nicolae Turcu, 6 cor. 10 fil., Iosif I. Roman, 5 cor., Victor Durdun, Toma Ios. Popa, ambii câte 10 cor., toți din Sebeșul de jos, Ioan Podorean, Gheorghe Tatu, Ioan Ionuș, Nicolae Ungurean, Vasile Cândea, fiecare câte 2 cor., Vasile Ionuș, Ioan Curtean, ambii câte 1 cor. 10 fil., Toma Urzica, 2 cor. 50 fil., toți din Sebeșul de sus, Ioan I. Roman Nicolae Posa, Iosif S. Frăsie, Vasile Frăsie, fiecare câte 5 cor., Iosif Băra, 10 cor., Iosif Turcu, Iosif Flucsă, toți din Sebeșul de jos, Achim Mija, din Bertan, fiecare câte 5 cor. Suma totală 247 cor., adecă: Două sute patru zeci și șepte coroane, pentru care sumă s'a și procurat. dela firma „Weindel“ din Sibiiu un policandru cu 48 lumini de toată frumseța.

Deci în numele comitetului și sinodului parohial am aflat de bine a le aduce și pe această cale mulțămita mea călduroasă, dorindu-le ca bunul Dzeu, dela care tot darul și toată darea cea bună este, să le răsplătească înmiit această faptă nobilă, să'i aducă întregi și sănătoși earăși la căminele lor.

Sebeșul de jos, 16/29 Iulie 1905.

Toma Doicanu
prezbiter.

*

Cu ocaziunea petrecerei teatrale împreunată cu joc, aranjată de tinerimea adultă română din Criț la 29 Ianuarie c. v. au binevoit a contribuì cu suprasolviri următorii:

Dr. Felix de Steinburg, medic cercual 2 cor. Dr. Eugen Curta, medic 1 cor. 40 fil. Iohann Montsch, preot 1 cor. Gheorghe Stelea, înv. 1 cor. 40 fil. Nicolae Fleșer, tâmplar 80 fil. I. Schwartz, econom 1 cor. I. Curta, paroh 40 fil. G. Bălaș, jandarm 1 cor. 80 fil. G. D. Möckesch, capelan 10 fil. Aduc în numele comitetului aranjator și pe această cale mulțămită domnilor suprasolvenți, precum și On. primării, care ne a pus la dispoziție, în mod gratuit, spațioasa sală comunală. Mulțămesc dlui învățător Marcu din Șard pentru ostenelele puse întru buna reușire a acestei petreceri. In fine aduc mulțămită On. diletanți, cari au depus la mâna epitropiei parochiale ca donațiune suma de 30 cor. pentru a-se procura în școală unele recvizite de învățământ.

Criț 5/18 Februarie 1906.

Toma Bâsan
paroh gr. ort.

Numai într'o casă,

în care copii sunt sănătoși și viguroși, domnește fericire și mulțămire. Unul dintre cele mai bune mijloace pentru a aveà copii sănătoși este emulziunea lui Scott, o emulziune din cea mai bună unsoare de pește medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiți de var și natron. Unde se folosește emulziunea lui Scott, acolo nu se află copii debili ori bolnăvicioși și în creștere înapoiați.

Toți copiii o iau bucuros, căci emulziunea lui Scott e dulce și plăcută și e mistuibilă și pentru stomacul celui mai debil copil.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott. (13⁸)

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta și pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se espedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: Cor. 2·50.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea,

Nr. 34 1906. [55] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia de clasa a III a din **Galomfalăul-mare** cu filiile Andrașfalăul-ung., Bethlenfalău, Bitfalău, Galomfalăul-mic, Odorheiul-săcuesc și Rugonfalău, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții își vor înaintà rugările însoțite cu documentele prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind îndatorați a se prezentà conform prescriselor regulamentare în biserica parohiei, pentru a cântà, respective a celebrà și predicà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial.

Sighișoara, 18 Ianuarie 1906.

Dimitrie Moldovan
protoprezbiter.

Nr. 32 1906. [54] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** cu dreptul de succesiune pe lângă parohul actual Mihail Zevoean din parohia de clasa a III a **Teliuc**, protoprezbiteratul Hunedoarei, pe baza rezoluțiunii conzistoriale dto 17 Ianuarie a. c. nr. 374 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele stolare, cât și din cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor așterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat subsemnatului oficiu protoprezbiteral, având a se prezentà și în biserică în terminul regulamentar pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Hunedoarei în conțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 10 Februar 1906.

Avram P. Pecurariu
protoprezbiter.

Ad. nr. 91/906. (52) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **parohi** a parohiilor de clasa a treia din comunele: 1. **Cărăstău** și 2. **Peștera** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionale în coala B., a fiecărui parochii, pentru întregirea dotațiuni preoțești.

Competenții au să își trimită rugările lor instruate în înțelesul normelor din vigoare, în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului zarand și cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà respactive a celebrà și cuvântà.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 3 Februarie 1096.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian.
protoprezbiter.

Dr. Petru Span:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„	— 20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Deschidere de magazin.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoștință a onoratului public, că am deschis în **piața mică nr. 2** (casele parohiale r.-cat.) un

magazin de confecțiune pentru domni și dame.

Imi permit a atrage atențiunea onoratului public în mod deosebit asupra împrejurării, că **hainele pentru bărbați și băieți** cum și **costumele de copiii** le am cumpărat numai dela cele mai mari firme de branșa aceasta, astfel că prin **depozitul meu nou asortat** mă aflu în poziție de a mulțămì on. mușterii atât în ce privește **calitatea** cât și **croiala** fiind cea mai nouă și elegantă. Prin serviciu real și prețuri uimitor de eftine mă voiu nizuì a căștiga încrederea stimaților mei mușterii.

Fiecare amic al buzunarului propriu să nu întrelase, în cas că are trebuință de haine pentru domni și băieți sau costume de copii, a nu se convinge, că la mine se pot cumpărà hainele cele mai moderne în **calitate eminentă** și pe lângă **prețuri deosebit de eftine**. [49] 1—4

Invitând on. public de a mă onorà cu prețioasele sale vizite, semnez

cu toată stima

E. ELIAS

Sibiiu, piața mică nr. 2 (casele parohiale r.-cat.)

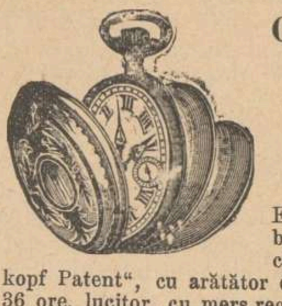

Cea mai mare inventiune
a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat și garanție pe 3 ani. (Un lanț de orologiu elegant și 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 16—20

In cas de neconveniență banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe și aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 și St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcționarilor de stat ces. reg.
Lista prețurilor dela orológe și aurării gratis și-franco.
Agenți se caută.
Asemenea inserate sunt imitațiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistruii și a avé o colóre delicată a feții, un săpun medicinal mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca doi băieși)
Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vînzare cu 80 fileri bucata în **farmacia „la urs“** (piața mică), în farmacia **E. Rummler, Sibiiu,** la **I. B. Misselbacher sen.** (piața mare), **G. Meltzer** (str. cisnădiei și gușteriții 25), **prima fabrică transilv. de luminări de stearin** (str. cisnădiei) (89) 23—25 **Carol Arz** (strada cisnădiei), cum și în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner.**

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și înviorézá organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințézá puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări,** cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție,** precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Lupeni, Pui, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 17—

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCÓLĂ

pentru 2 și 3 voci

PREȚUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiiu-Nagyszeben

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior sdravĕn. 9. Eu mĕ duc codrul rĕmâne. 10. Imn ocasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireșar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vênătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pétră. 8. Cucule pénă galbenă. 9. Vivat țéra mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

Cărți bisericești.

ACAFTISTUL prea s. Născĕtóre de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu litere latine, ed.1898, legat simplu cor. 1·70, legătură mai frumósă în piele roșie cor. 3·20, ediție de lux cor. 4 și cor. 5·20 peluche	7·70
AGHIAZMATAR, broș. . . .	4·—
APOSTOLUL, lit. latine, ediție proprie 1900, broș. cor. 7, leg. în piele négră cor. 9·50, leg. în piele roșie cor. 11·50, ediție de lux broș.	8·—
(se légă conform dorinței comandatorului).	
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu și nou, nelegată cor. 10, legată . .	20·—
CAZANIA, cu litere latine, broș. 6, leg.	10·—
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat	16·—
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roșie	112·—
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată . .	33·—
EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), broș. cor. 8 80, legat	12 40
HIROTONIER pentru sf. de preoți, litere cirile, leg. . . .	4·—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur	1·—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom, Vasile cel mare și Grigorie Teologul, broș. cor. 6, legat în pânză négră cor. 8, fin broș. cor. 8, legat în piele	9·—
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broș. cor. 130, leg. în piele roșie cor. 172. Se vînd și în tomuri singuratice 1 volum broș. cor. 11, legat	14 50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3·60, leg. cor. 5, fin legat	6·—
OCTOICH MARE, ciril, neleg. cor. 20, legat	26·—
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat	27·—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1·60, în piele roșie cu copcii cor. 3·20, în piele négră cor. 4, în piele chagrin cor. 5·20, legături mai fine la comandă.	
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broș. 24, leg.	34·—
CIASLOV (orologion), lit. latine, broș. cor. 2, leg. în pânză 2·40, legat în piele roșie cu copcii	4·—
PARACLISUL, Acaftistul și viéța sf. mare mucenic Dimitrie .	1·50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat	16·—
PENTICOSTARIU, latin, broș. cor. 8·80, legat	12·40
PSALTIREA, cu litere latine, broș. cor. 5·50, legată . . .	9·—
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broș. 1·20, legată .	3·20
RÊNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Șaguna, cu litere cirile, legată	10·—
RÊNDUIALA LA SFINȚIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg.	4·—
TÂLCUL EVANGELIILOR, cir. broșurat	2·—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat .	34·—
TRIODUL, latin, broș. cor. 22, leg.	27·—

Se pot procura de la

Libraria arhidiecezana.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 19 Sibiiu, Sâmbătă 18 Februarie (3 Martie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sě se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sě se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douě-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Manifestul coaliţiei.

Sibiiu, 2 Martie n.

Ziarele din capitală publică manifestul coaliţiei, adresat naţiunii maghiare. A fost subscris dupăce a trecut prin mai multe modificări, şi de aceea 'i s'a făcut şi publicarea cu întârziere mare. Pentrucă intenţiunea era să fie publicat imediat după disolvarea parlamentului.

Credem însă, că *„naţiunea“* va primi manifestul şi acum, după zece zile, cu aceeaşi receală, cu care l'ar fi primit în ziua după disolvarea parlamentului. Pentrucă manifestul nu schimbă întru nimica situaţiunea creată ţerii prin coaliţie. Guvernarea ţerii fără parlament e acum fapt împlinit, pe care manifestul nu 'l poate şterge de pe paginele istoriei ţerii, nici acum, nici mai târziu.

Manifestul e ţinut de altcum în ton destul de calm şi cuviincios, şi în el se spune de nou, cari au fost cererile coaliţiei cu privire la chestiile militare, şi care a fost punctul de vedere al Coroanei. Coaliţia nu recunoaşte drepturi *absolute* suverane pe seama domnitoriului, ci numai drepturi primite dela *„naţiune“* pe cale constituţională, pe când Coroana a fost de altă părere, şi de aci conflictul, şi încheerea conflictului, cu disolvarea parlamentului.

Spune apoi manifestul, că Monarhul a oferit coaliţiei puterea, însă pe baza unui program de guvernare, pe care coaliţia nu l'a putut accepta, fiindcă ar fi venit în conflict cu *„naţiunea“* dela care a primit însărcinare să lupte pentru ducerea la isbândă a principiilor naţionale. Coaliţia crede, că Monarhul să va ţinea de promisiunea făcută, şi *în curând* va convocà de nou parlamentul maghiar. Dar cu toate acestea, după ce guvernul a început să atace dreptul de întrunire şi libertatea de presă, şi prin aceasta a inaugurat regimul absolutistic, naţiunea să stea gata de apărare, pentrucă probabil că vor fi călcate în picioare şi alte drepturi, legi şi libertăţi, şi constituţia însaşi. E vorba acum *de apărarea constituţiei,* — să spune în manifest, — ear în lupta aceasta de apărare *„trebue să între toţi cetăţenii ungari, fără deosebire de limbă, fiindcă libertatea şi drepturile pe cari le apărăm, formează comoara comună a tuturor!“*

Spiritul *rezistenţei* să se sălăşluească deci în inima fiecărui cetăţean, şi atunci după zile de suferinţe are să vină cu siguranţă şi ziua mântuirii! Credinţă şi perseveranţă, şi atunci nimeni nu va putea învinge naţiunea. Pentrucă dacă Dumnezeu e cu ea, cine e în contra ei?...

Cum să vede deci, manifestul coliţiei e un fel de apel adresat ţării, ca să ducă lupta mai departe cu Coroana, amăsurat programului coaliţiei. Dar tocmai aici reşede greşala coaliţiei şi a memorandului ei. Căci politiceşte corect era, dacă coaliţia spunea *„naţiunii“* următoarele: „Cu ocaziunea alegerilor din urmă ţara ne-a dat nouă majoritatea parlamentară, pe baza programului ce-l desvoltasem şi susţinusem mai nainte în dietă. Am luptat pentru realizarea acestui program, dar realizarea nu ne-a succes, pentrucă Coroana să împotriveşte. Coroana ne-a trimis apoi acasă. Naţiunea va avea deci să decidă acum, la proximele alegeri, *dacă e pe partea noastră, ori pe partea Coroanei?* Dacă le va da iarăşi nouă majoritatea parlamentară, vom lupta mai departe. Dacă nu, e semnul, că naţiunea să pleacă Coroanei. Cum va decide naţiunea, aşa va fi bine“.

Aşa trebuia să zică coaliţia în manifestul ei, pentrucă aşa era corect. Ear pe cei de limbă nemaghiară putea coaliţia să'i treacă şi de astădată cu vederea, cum i a trecut totdeauna. Nu ne mai cheme şi pe noi întru ajutor, spre apărarea drepturilor confiscate şi a libertăţilor răpite, pe cari noi nu acuma le-am perdut, pentrucă ele pentru noi nici mai nainte n'au existat. Şi n'au existat, pentrucă cei din coaliţie n'au voit să existe. Când a fost confiscat pentru noi dreptul de liberă întrunire şi libertatea de presă, cine a aplaudat oare mai tare măsurile draconice ale guvernelor din trecut decât cei din coaliţie? Acum am fi buni, fireşte, să le stângem focul, când la ei arde; dar când ardeà la noi, ei rîdeau şi ne batjocoriau! Să şi-l stângă deci singuri!

Conferenţele învăţătoreşti.

Cu privire la conferenţele învăţătoreşti ce se vor ţineà în anul acesta, conzistorul arhidiecezan din Sibiiu a adresat următorul cercular către toate oficiile protoprezbiterale şi parohiale şi către toţi învăţătorii dela şcoalele confesionale poporale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei:

„In conformitate cu dispoziţiile §-lui 130 din Statutul organic, Conzistorul arhidiecezan ordonează ţinerea conferenţelor învăţătoreşti pentru anul 1906 în zilele 6 şi 7 Aprilie st v.

La aceste conferenţe sunt îndatoraţi a luà parte toţi învăţătorii şi învăţătoarele dela şcoalele noastre poporale confesionale.

Arhidieceza rămâne şi pe mai departe împărţită în 17 cercuri şi anume:

Cercul I. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Braşovului, Branului şi Treiscaunelor. Centrul de întrunire este com. *Cernat;* comisar conzistorial pentru conducerea lucrărilor conferenţelor *Nicolae Sulică*, profesor la gimn. din Braşov.

Cercul II. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Făgăraşului şi Agnitei. Centrul de întrunire este *Sâmbăta-inferioară;* comisar conzistorial Dr. *Aurel Crăciunescu*, profesor la semin. „Andreian“.

Cercul III. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Sibiiului şi Avrigului. Centrul de întrunire este *Boiţa;* comisar conzistorial *Mateiu Voileanu*, asesor conzistorial.

Cercul IV. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Săliştei şi Mercurei. Locul de întrunire este *Sălişte;* comisar conzistorial *Dr. Ioan Lupaş*, profesor la semin. „Andreian“.

Cercul V. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Sebeşului şi al Albei-Iulie. Centrul de întrunire este *Sebeş;* comisar conzistorial *Dr. Ioan Stroia*, protoprezbiter în Sălişte.

Cercul VI. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Haţegului şi Hunedoarei. Centrul de întrunire este *Petroşeni;* comisar conzistorial *Dr. George Proca*, secretar conzistorial.

Cercul VII. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratul Orăştie. Centrul de întrunire este *Orăştie;* comisar conzistorial *Dr. Vasile Bologa*, director la şcoala civilă de fete a Asociaţiunii.

Cercul VIII. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Devei, Dobrei şi Iliei. Centrul de întrunire este *Deva;* comisar conzistorial *Aurel Bratu*, profesor la şcoala civilă de fete a Asociaţiunii.

Centrul IX. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratul Zarand. Centrul de întrunire este *Brad;* comisar conzistorial *Dr. Pavel Oprişa*, director gimnazial în Brad.

Cercul X. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Abrudului şi Câmpenilor. Centrul de întrunire este *Abrud-sat;* comisar conzistorial *Lazar Triteanu*, ref. şcolar.

Cercul XI. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Lupşei şi Turdei. Centrul de întrunire este *Lupşa;* comisar conzistorial *Dr. Petru Şpan*, prof. la semin. „Andreian“.

Cercul XII. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Clujului şi Unguraşului. Centrul de întrunire este *Bonţida;* comisar conzistorial *Marcu Jantea*, cand. de prof., catechet în Cluj.

Cercul XIII. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Dejului şi Bistriţei. Centrul de întrunire este *Chintelnic;* comisar conzistorial *Gregoriu Pletos*, profesor gimnazial în Năsăud.

Centrul XIV. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Cetăţii-de-peatră şi Solnocului. Centrul de întrunire este *Finteuşul mare;* comisar conzistorial *Gavril Hango*, spiritual la penitenciarul din Gherla.

FOIŞOARĂ.

Şarpele alb.

— Poveste. —

De mult, foarte de mult, trăia un rege a cărui inţelepciune era cunoscută în lumea intreagă.

Nimic nu-i rămâneà ascuns, parcă vestea ori-cărei întâmplări, fie cât de tainică, ise aducea prin aerul văzduhului.

Dar şi el aveà un obiceiu ciudat.

La fiecare prânz dupăce totul se luà de pe masă şi când nimeni nu mai era de faţă, o slugă credincioasă trebuia să-i aducă un castron. Castronul era acoperit şi sluga nu ştia ce e înlăuntru şi nici altcineva nu puteà să o ştie, căci regele nu luà capacul de pe castron şi nu mânca din el până nu era singur, singurel.

Asta merse aşa un timp îndelungat până într'o zi când sluga luase castronul de pe masă şi îl cuprinse curiozitatea până într'atâta, în cât nu mai putú să se împotrivească ei şi de aceea duse castronul în odaia sa.

Inchise binişor uşa, ridică capacul şi găsi în castron un şarpe alb.

Cum îl văzú îi veni poftă să mânânce şi el, tăiă dar o bucăţică si o duse la gură.

Dar abia atinse această bucăţică limba lui, când eată că aude pe la fereastră o şoptire ciudată de neşte glasuri subţirele.

El se apropiă, ascultă şi pricepú, că erau vrăbii, cari vorbeau între ele, şi-şi povesteau ce văzuseră în pădure şi pe câmpii.

Vezi minune, mâncând din şarpe omul căpătase darul de a inţelege limba animalelor.

Se întâmplă ca tocmai în aceeaşi zi să peardă regina inelul ei cel mai frumos, toţi bănuiau că sluga din casă l'ar fi furat, fiind că numai el aveà întrarea prin toate odăile. El fú chemat înaintea regelui, care cu vorbe îngrozitoare îl ameninţà, că dacă nu va descoperì până a doua zi pe hoţ, îl vor luà drept hoţ şi îl vor omorî. Sărmanul om se jura că nu ştià nimic, că el este nevinovat, dar tot nu i-se dete crezământ.

In acest mare chin şi nelinişte servitorul se duse în curte şi se tot gândeà cum să scape din această mare nevoie.

Raţele şedeau tocmai unele lângă altele pe lângă o apă curgătoare şi se odihneau, îşi curăţeau şi netezau penele cu ciocurile şi vorbiau intim între ele.

Servitorul se apropie intim de ele şi le ascultă cu băgare de seamă. Ele îşi povesteau cum de dimineaţă s'a făcut mare tărăboiu prin curte şi ce mâncare bună au găsit!

De odată una din ele, cam supărată, zice: „Mie-mi stă ceva greu în stomach, din grabă am înghiţit un inel, ce căzuse în dreptul ferestrei reginei“.

Servitoriul o prinse numai decât, o duse în bucătărie şi zice bucătariului: „Ia taie această raţă grasă“.

„Da, răspunse bucătarul, cântărindu-o în mână, asta de mult aştepta cuţitul şi va da o friptură bună“, şi numai decât îi tăiă capul.

Deşertându-se măruntaiele se găsi inelul reginei în stomacul raţei.

Acum îi era servitoriului lezne să probeze nevinovăţia lui în faţa reginei şi regele voind să-şi repare greşala, dete voie servitoriului să ceară ce doreşte, fie chiar slujba cea mai înaltă la curte. Servitorul refuză totul, cerú numai un cal şi bani de drum, căci zicea el că ar aveà mare plăcere să cunoască lumea şi doreşte să se primble câtăva vreme. Aşa dar, el plecă dela rege şi se duse în lume. Intr'o zi ajunse la un heleşteu şi văzú trei peşti, cari se încurcaseră printre trestii şi se chinuiau să ajungă earăşi în apă. Cum el inţelegea limba animalelor, auzea vaetele lor că se vor prăpădì. Fiind milos, se dete jos de pe cal şi aruncă peştii în apă. Ei nu mai puteau de bucurie şi strigară către mântuitorul lor: „O vom ţineà minte şi-ţi vom răsplătì“. Omul nostru mai merse cât mai merse, când auzì o voce în năsip. El luă seama şi auzì cum regele furnicilor se plângea: „Ah! de ce oamenii nu ne cruţă cu animalele lor grozolane. Iată acel cal nătâng mi-a omorât fără milă oamenii mei cu copitele lui greoaie“. Omul apucă pe altă potecă şi regele furnicilor îi strigă: „O vom ţineà minte şi-ţi vom răsplătì“.

Ajunse acum într'o pădure şi acolo văzú o păreche de corbi, aruncând puii din cuib: „Plecaţi de aici ştrengarilor, strigau ei, nu vă mai putem sătura, sunteţi

Cercul XV. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Reghinului şi Murăş-Oşorheiului. Centrul de întrunire este *Deda* comisar conzistoral Dr. *Miron E. Cristea*, asesor cons.

Cercul XVI. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Mediaşului şi Târnavei. Centrul de întrunire este *Cetatea-de-baltă;* comisar conzistoral *Vasile Stan*, prof. la semin. „Andreian“.

Cercul XVII. îl formează învăţătorii dela şcoalele din protoprezbiteratele Cohalmului şi Sighişoarei. Centrul de întrunire este *Boiul-mare*; comisar conzistorial *Arsenie Vlaicu*, directorul şcoalei comerciale din Braşov.

In conferenţele aceste învăţătoreşti se vor predà modele de lecţiuni şi se vor tractà temele, pe cari le-au statorit conferenţele însăşi în întrunirile lor anterioare, sau pe cari le vor designà comisarii conzistoriali şi Conzistorul.

Din partea Conzistorului se pune ca temă de tractat în conferenţele anului acestuia:

Organizarea şcoalelor economice de repetiţie cu indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora.

Comisarii conzistoriali se vor conforma în conducerea lucrărilor conferenţelor prescrierilor cuprinse în instrucţiunea conzistorială dela 16 Septemvrie 1899 nr. 6848 şcol., iar dela învăţători se aşteaptă, că în vederea însemnătăţii ce conferenţele învăţătoreşti au pentru perfecţionarea din ce în ce tot mai mare în chemarea lor învăţătorească, şi prin aceasta pentru ridicarea nivelului cultural al poporului nostru, să fie conduşi în lucrările şi deliberările din conferenţe de spiritul iubirii împrumutate, al bunei înţelegeri şi al ordinei, precum şi de simţământul datoriei şi de interesul pentru promovarea binelui obştesc.

Conferenţele învăţătoreşti vor fi precedate de serviciul divin cu invocarea Duhului sfânt. La acest serviciu au să participe toţi membrii conferenţei.

Oficiile protoprezbiterale tractuale sunt obligate a trimite la adresa comisarului conzistorial al cercului în termin de 8 zile dela primirea acestui cercular consemnarea învăţătorilor dela şcoalele noastre poporale din tract, ca comisarii să poată încredinţà de cu bună vreme unora sau altora din învăţători, lucrarea temelor speciale.

Invăţătorilor dela şcoalele noastre poporale confesionale le compete pentru participare la conferenţele învăţătoreşti spese de drum pe calea cea mai apropiată şi mai ieftină, precum şi diurn de cel puţin 3 coroane pe fiecare zi, socotindu-se şi zilele de călătorie, care diurn le compete şi acelor învăţători, cari locuesc în centrul, unde se ţin conferenţele“.

Din România.

Şcoli închise. Ministrul român de culte şi instrucţiune publică a dispus să fie închise toate şcoalele particulare greceşti din Brăila, după ce s'a constatat, că ele nesocoteau legile şi regulamentele şcolare române, chiar şi după repeţitele admonieri ce li s'au făcut.

*

Institutul geologic, care va fi înfiinţat pe lângă ministeriul domeniilor, în Bucureşti, va fi pus sub conducerea domnului profesor universitar şi membu al „Academiei Romăe“ Dr. *Mrazec*, având ca ajutor pe dnii *Popovici Haţeg, Muntean Murgoci* şi *Radu Pascu.*

*

Corpurile legiuitoare române, a căror sesiune aveà să fie închisă la 15 Februarie v. rămân întrunite până la 1 Martie v. având încă de lucru.

*

Export de carne în Anglia. Un ziar din Bucureşti află din sorginte oficială, că guvernul român va începe în curând să trateze cu o companie engleză pentru exportarea de carne din România în Anglia, cu ajutorul vapoarelor, cari vor fi provăzute cu aparate frigorifice. Se mai începuseră odată asemenea tratative, dar ele n'au dus la bun sfârşit.

*

Conferenţele „Societăţii Femeilor Române“ se continuă. Sâmbătă la orele 6 sara a vorbit profesorul universitar din Bucureşti *D Murgoci*, despre potopul cel mare şi interpretarea lui ştienţifică. Conferenţiarul a ajuns la concluzia, că potopul lui Noe a fost cauzat de o inundaţie colosală şi s'a întâmplat acum 5000 de ani, adecă cu vre-o 3000 de ani înainte de Christos.

*

Să se păstreze ce e vechiu! S'a făcut esperienţa tristă, că dela bisericile din România multe obiecte de aur şi argint de mare valoare chiar prin vechimea lor, vin schimbate cu altele nouă, frumoase la privire, dar de valoare inferioară. Pentru a nu se mai putea întâmpla lucrul acesta, ministrul român de culte a dat ordin, ca totdeauna când se intenţionează aşa ceva, să fie întrebat întâi ministrul.

Convocare.

Membrii români ai adunării municipale sunt învitaţi a participa la consfătuirea ce se va ţineà cu privire la ordinea de zi a congregaţiunii din 6 l. c. în 5 Martie la orele 5 p. m. în localul casinei române din Sibiiu.

Sibiiu, în 1 Martie n. 1906.

Dr. Borcia
secr.

Dr. Liviu Leményi
prezident.

Incunoştinţare.

Cu provocare la dispoziţiunea cuprinsă în §. 8 al regulamentului de procedură la alegerea deputaţilor pentru sinodul arhidiecezan aduc la cunoştinţă membrilor din colegiul preoţesc, cercul electoral I. Sibiiu, că pentru actul alegerii de deputat clerical ce conform ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 6 a curentei nr. 660 Plen. se va ţineà în 23 a curentei la 11 ore a. m., ca local designez sala nr. 23 a seminarului „Andreian“.

Sibiiu, 16 Februarie 1906.

Dr. Eusebiu Roşca
comis. consist.

Revista externă.

Uniunea sârbo-bulgară. Uniunea despre care se svonise, că ar voì să o încheie Sârbia şi Bulgaria, nu se va întâmplà deocamdată. Bulgaria a abzis de a întrà în această unire. In schimb vor încheià cele două state o convenţiune comercială pe timp mai îndelungat. Din mai multe părţi s'au ivit nemulţămiri referitor la proiectul uniunei şi aşa acesta a căzut cu totul.

*

Din Rusia. Foile din România aduc ştirea, că ţarul a promulgat două ucaze în timpul din urmă. Unul se referă la convocarea Dumei pe ziua de 10 Mai. Ucazul al doilea zice, că tulburările interne au împedecat mai multe provincii de a primì instrucţiunile pentru alegeri. De aceea s'a luat decisiunea de a se schimbà regulamentul pentru alegeri conform diferitelor provincii, iar alegerile să se poată face şi în timpuri diferite. Zilele de alegere pentru Duma le va stabilì alt ucaz imperial.

*

Conferenţa din Algeziras. In cercurile diplomatice din Paris se vorbeşte, că în timpul cel mai scurt conferenţa din Algeziras se va întrerupe şi amânà. Cauză ar fi faptul că delegaţii Franciei şi ai Germaniei nu se pot înţelege. Iar delegaţii Italiei au ajuns în situaţia penibilă de a sprijinì interesele Germaniei, cu toate că în realitate s'ar păreà că sprijinesc interesele Franciei. De aceea s'a ivit ideea de a amânà conferenţa în speranţa, că în decursul acestui armistiţiu, delegaţii vor puteà ajunge la o înţelegere oarecare.

*

Principele de Orleans, Filip, a sosit în zilele trecute la Bruxela. In cercurile politice se discută mult faptul acesta, deoarece îl conzideră de o mahinaţie politică. Filip este adecă cel mai aprig pretendent al eventualei monarhii franceze, pe care o parte a politicianilor ar dorì să o reînvie. Scopul li-ar fi ca în momentul când papa ar provocà pe catolicii din Francia să se împotrivească întroducerii legii celei noue despre separarea statului de biserică, Filip să încerce restaurarea monarhiei.

*

Răscoala Chinezilor. După veştile ce vin din depărtatul răsărit e semn, că răscoala a început să prindă rădăcini tot mai adânci la Chinezi. In Nauciang au ucis răsculaţii 6 misionari şi o familie engleză. In multe părţi ale ţării au început indigenii să pustiască staţiunile misionare. Curtea domnitoare din China e îngrozită de cele ce se vor întâmplà. Două vapoare americane de războiu au plecat momentan la Cingvan.

NOUTĂŢI.

Redacţional. *Domnul* Sebastian Stanca *absolvent de teologie şi filozofie, face parte cu începere dela 1 Martie n. din redacţiunea ziariului nostru, ca colaborator intern.*

*

Maiestatea Sa bolnav. Foile de eri din Pesta aduc scornitura că Maiestatea Sa s'ar fi înbolnăvit greu în zilele din urmă. Inainte cu 5 săptămâni l'ar fi lovit o mică paralizie în partea stângă, ceeace însă a fost ţinut în secret. In timpul din urmă însă vestea ar fi eşit dintre zidurile palatului din Viena şi s'a răzpândit în întreaga ţară, prin indiscreţia unei domnişoare dela telefonul din Pojon, care zice-se a fost martoră când s'a împărtăşit ştirea principelui Fridric.

*

Inchiderea universităţii. Din Pesta ne vine ştirea, că cu ziua de 5 Martie guvernul va închide universitatea pe timp nedeterminat. Motivul e situaţia politică, la care şi studenţimea vrea să contribue cu partea sa.

*

Principele moştenitor şi votul universal. Foile din Pesta aduc ştirea, pe baza unei informaţii din Pilsen, că principele moştenitor Francisc Ferdinand ar fi declarat unui deputat, că el nu leagă nici o speranţă îmbucurătoare, de întroducerea votului universal fără restricţiuni. Datoria guvernului ar fi fost să suprime pornirea asta încă la timp şi să strâmtorească pretenziunile democraţilor în anumite restricţiuni. Nici aceea nu o aproabă principele, că demonstraţiunile socialiştilor s'au făcut sub ocrotirea guvernului. Se înţelege ştirea o aduc foile opoziţionale cu anumită tendenţă. Deşi nu e dezminţită în mod formal, noi nu credem să fie adevărată.

*

Conferenţele Asociaţiei. Dumінecă în 19 Februarie (4 Martie) va ţineà conferenţă dl *Ion Duma*, cleric în seminarul „Andreian“, despre: *Legăturile culturale şi literare ale lui Eminescu cu Românii din Ungaria.* Se va începe la orele 5 şi jumătate.

*

Nuntă de argint înpărătească. Marţi şi-a serbat părechea domnitoare din Germania nunta de argint împreunată cu mare pompă. Toate ţările şi-au avut reprezentanţii, cari au adus omagii fericitului împărat, iar cele mai multe i-au trimis şi daruri preţioase. Domnitorul nostru şi-a trimis bustul turnat în argint. Cu această ocazie sa pus bază mai multor fonduri de binefacere. Sumele incurse s'au ridicat până la trei milioane şi jumătate mărci germane.

*

Din Lipsca primim ştirea. că la universitatea de acolo va fi înfiinţat şi un seminar bulgăresc, la fel cum e seminariul român. Conducerea o va primi dl profesor *Weigand*, care conduce şi seminarul român. Cheltuelile le poartă statul bulgar.

*

Nyiri renegat. Din Sigetul Marmaţiei se vesteşte, că comunitatea izraelită de acolo a ţinut o mare întrunire în care a hotărât să înalţe rugăciuni ferbinţi la cer, ca să se îndure Dzeu şi să împlinească cererile patrioţilor. Intre vorbitori a fost un oarecare Moise, care a aruncat vina stărilor de azi asupra lui Nyiri, căci zice el, Nyiri îşi trage originea din neamul lui Moise, tatăl seu a purtat numele de Kandel Iosif, el însă s'a renegat şi faptul acesta a adus cu sine, că el s'a angajat să sugrume coaliţia. Şi adunarea a hotărât să scrie scrisoare lui Nyiri, în care să îl roage să se întoarcă de pe calea rătăcită şi să între iar în ogaşa bătută de strămoşii săi. Foile jidane laudă hotărârea acestei adunări.

*

---

destul de mari, hrăniţi-vă singuri“. Sărmanii pui erau pe jos şi se zbăteau cu aripioarele şi încercau să zboare cu aripioarele şi ţipau: „Vai de noi, copii neputincioşi, să ne hrănim noi singuri, când nici nu putem să zburăm! N'avem decât să murim de foame!“ Bunul tinăr se dete jos de pe cal, îşi omorî calul cu sabia şi îl lăsă să fie hrana puilor de corbi. Puii se apropiară, se săturară şi strigară: „O vom ţineà minte şi-ţi vom răsplătì“. Acum tinărul trebuia să meargă înainte pe jos şi după-ce străbătuse căi multe, ajunse într'un oraş mare. In acest oraş era mare larmă şi înbulzeală şi mai mare pe stradă şi un om călare făcea cunoscut tuturor, că fica regelui caută un soţ, dar cine voeşte s'o dobândească trebue să execute mai întâiu o muncă grea, grea de tot, şi dacă nu va izbutì s'o facă, îşi va perde viaţa! Mulţi se încercaseră deja, dar nereuşind îşi perduseră viaţa.

Tinărul nostru când văzú pe fica regelui în toată frumseţea ei, uită orice primejdie, merse la rege şi i-se înfăţişà ca peţitor. Fú dus la marginea mării şi în faţa lui fú aruncat un inel de aur în mare şi i-se dete poruncă să scoată acel inel din fundul mării, tot odată fú ameninţat că dacă se va ivì deasupra apei fără inel îl vor cufundà din nou în mare şi el va trebuì să peară acolo.

Stând el aşa la mal nehotărât ce să facă, vede odată apropiinduse trei peşti şi erau tocmai aceia cărora le scăpase viaţa.

Peştele din mijloc ţineà în gură o scoică pe care o aducea la mal la picioarele junelui şi când el ridică scoica şi o deschise, găsì inelul de aur în ea.

Foarte vesel îl duse regelui, aşteptând să i-se dee răsplata făgăduită.

Dar când fica regelui care era foarte mândră, află că tinerul nu e din sânge nobil, îi cerú să i mai facă şi o a doua ispravă. Chiar ea se scoborî în grădină şi risipi prin iarbă zece saci de meiu şi-i zise: „Până mâne dimineaţă înainte de răsăritul soarelui, trebue să aduni meiul şi să nu lipsească nici un grăunte“. In zadar junele se tot gândea cum să mai facă şi aceasta şi şedeà trist în grădină şi aştepta să fie dus la moarte, când se va crepa de ziuă. Când cele dintâiu raze ale soarelui străbăteau prin grădină el văzú cei zece saci plini, puşi unul lângă altul şi nu lipsi nici un grăunte de meiu. Regele furnicilor venise peste noapte cu mii şi mii de furnici şi animalele recunoscătoare adunaseră în saci tot meiul. De dimineaţă fica regelui se scoborî în grădină şi se miră când văzú, că tinerul făcuse ce ea ceruse. Dar ea tot nu putú să-şi stăpânească mândria inimei şi zise: „Deşi ai făcut cele două lucruri ce eu ţi-am cerut, tot nu vei fi soţul meu până ce nu-mi vei aduce un măr din pomul vieţii“. Nici odată bietul tinăr n'ar fi putut să găsească pomul vieţii, dacă puii de corb, cari voiau să fie şi ei recunoscători, nu i-ar fi venit întru ajutor. Ei crescuseră mari şi mergeau după mântuitorul lor şi când auziră ce cere fica regelui, sburară numai decât la pomul vieţii şi unul dintre ei aduse în cioc mărul şi îl lăsă să cadă în mâna tinărului, care îl prezentă frumoasei fecioare, şi acum ultima condiţiune fiind împlinită şi ne mai având nici un alt cuvânt de împotrivire, ea deveni soţia tinărului şi când bătrânul rege muri, el fú încoronat ca rege şi trăiră amândoi fericiţi şi ajunseră la adânci bătrâneţe.

Toma Dicescu.

Cununia prințului Eitel Fridrich. Marți după ameazi s'a săvârșit cununia prințului Eitel Fridrich cu princesa Sofia Charlotta de Oldenburg. Cununia a fost sărbată cu manifestații mari de simpatie din partea poporului. Preotul de curte Driander a rostit o frumoasă vorbire ocazională, pornind dela învățătura epistolei I. a apostolului Pavel către Corinteni. Textul acesta l-a ales însuși împăratul.

*

Mulțămită. In numele credincioșilor bisericei ortodoxe române din M. Ilia, comitetul parohial aduce călduroase mulțămite dlui advocat Dr. *Stefan Rozvány* pentru frumoasa donațiune de cinci sute cor. (500 cor.), făcută bisericei noastre de aici. Dee bunul Dumnezeu ca fapta aceasta nobilă care se laudă de sine să afle mulți imitatori! *Comitetul parohial*

*

† Nicolae Luugu, preot gr. ort. în Ghioroc, lândă Arad, rămas de curând văduv și perzecutat de soarte și'a pus capăt vieții Lunia trecută. D-zeu să'l odihnească în pace.

*

Greva studenților. In Baia s'au pus în grevă studenții unui curs dela pedagogia de acolo din causa unui profesor, care tracta peste măsură de rău cu ei. Greva a ținut aproape două săptămâni și s'a sfârșit cu aceea, că unul dintre studenți a fost eliminat, iar ceilalți au început din nou să cerceteze regulat prelegerile. Ministerul a pornit cercetare din oficiu.

*

Concert întrerupt. In Tokio aranjase în zilele trecute curtea domnitoare de acolo un concert în onoarea principelui de Conaught. Au fost siliți însă să întrerupă concertul din cauza cutremurului de pământ destul de simțitor, care se prilegise tocmai atunci pe acolo. Publicul prezent s'a umplut de groază. Nenorocire însă nu s'a întâmplat.

*

Vapor înecat. Vaporul unguresc „Matia Corvin“ proprietatea societății ungare de navigațiune în drumul seu spre Genua s'a nenorocit în apropierea Gibraltarului și s'a cufundat. Personalul a fost mântuit de un vapor venit într'ajutor.

*

Perderile Iaponezilor. Abia în timpul din urmă a apărut statistica oficioasă din Tokio asupra numărului ostașilor perduți de Iaponia în războiul din anul trecut. Conform acestei statistici au rămas morți 47.152 oameni, au murit în urma rănilor 11.424, în alte boale au murit 21.802, [illegible] totul 80.378. Intre aceștia au fost 2113 oficeri, 76.908 suboficeri și soldați simpli și 1357 voluntari. Cu privire la calitatea lor au fost 63.485 infanterie, 3957 artilerie, 829 cavalerie, 1944 geniu, 517 medici și personalul de ajutor, 8130 furnizori, 3 muzicanți, alții 1357. Războiul ruso-iaponez a costat deci pe Iaponezi 80.379 morți și 170.129 răniți.

*

Nenorocire. In noaptea spre prima Martie c. în gara din „Kocsárd“ un biet regulator de cupee cu numele *Szöllősi* a fost strîns cu capul între apărătoarele dela capetele cupeelor și strivindu-se capul a rămas mort la moment.

*

Unsoarea de pește a lui Zoltán nu e amestecătură, ci e curată, transparentă, galbin-aurie, fără gust și miros, pentruce se ia bucuros atât de copii cât și de oameni în vârstă. Unsoarea aceasta se bucură de trecere și pentru puterea ei nutritivă și mistuirea ușoară. Sticla cu 2 cor., în farmacia producentului Béla Zoltán, Budapesta, V Szabadságtér, și în alte farmacii.

*

Concert în Făgăraș. Tinerimea română din Făgăraș învită la concertul artistic, ce se va da Dumineca în 4 Martie n. a. c. în sala dela hotel „Paris“ cu concursul dlor: N. Stefănescu, bine cunoscutul tenorist din opera „Moș Ciocârlan“, jucată în Sibiiu și Petre Ghimpețeanu, renumitul baritonist dela opera din București. Inceputul la 8 ore seara precis.

*

Coroane eterne. Intru vecinica odihnă a sufletului răposatului advocat, Dr Eugen Pătăcean, fost prezident al meseriașilor români din Turda, au dăruit fondului de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ prietinii răposatului Dr. Vasile Dan, advocat, Silvestru Moldovan, redactor și Victor Tordășianu, referent conzist., fiecare câte 1 cor.

In legătură ni se comunică, că Reuniunea sodalilor a arborat drapelul cernit pe casele Reuniunei în ziua înmormântării regretatului Dr. Pătăcean.

ECONOMIE.

„Albina“ institut de credit și de economii în Sibiiu, primul nostru așezământ financiar, „mama“ tuturor celorlalte institute de bani române, fondate pe urmele lui cu deosebire în anii ultimi în număr atât de frumos, și-a convocat a 33-a adunare generală ordinară, precum s'a publicat deja între inserțiunile acestei foi, pe 24 Martie a. c. n.

Conziderând importantul rol al „Albinei“, la noi Românii, ca regulatorul întregei noastre vieți economice-financiare, câteva informațiuni și constatări fugitive asupra ultimei sale încheieri anuale, credem, că vor fi întimpinate cu interes din partea cetitorilor acestui organ.

Bilanțul pe 1905 l'a încheiat „Albina“, în butul situației politice interne nefavorabile și a concurenței ce n'a încetat nici în anul expirat, cu un total de active de 26.405,259 cor., cu 1.548,142 cor. mai mare decât în 1904, iar câștigul curat este în creștere față de 1904 cu 16,539 cor. și se cifrează cu însemnata sumă de 262,010 cor. Cea mai mare parte a activelor o constitue: cambiile, cu 9.503,998 cor., în care sumă se cuprinde o mare parte a reescontului celorlalte bănci române; după aceasta vin imediat împrumuturile hipotecare cu 6.252,046 cor.; pretenziunile aceste sunt asigurate prin hipotecă de un areal de 115,787 jugăre în valoare de 23.739,283 coroane. Alte poziții însemnate ale activelor sunt efectele publice cu conziderabila sumă de 2.874,646 cor. și cambiile cu acoperire hipotecară în sumă de 1.833,260 cor. etc. In Realități sunt plasate 625,760 cor. In general activele acestui institut se caracterisează prin o mare mobilitate.

Increderea de care se bucură „Albina“ în butul multelor știri tendențioase, ce se publică continuu asupra ei din partea adversarilor, nimic nu o dovedește mai eclatant, decât creșterea continuă a depozitelor sale spre fructificare. Acestea s'au cifrat la finea anului 1905 cu suma de 13.833,376 cor., arătând față de anul precedent o creștere de aproape 711,000 cor. (în anul 1904 încă au fost crescut cu 832,772 cor.). De o căutare extraordinară se bucură și Scrisurile fonciare ale „Albinei“ cari s'au aflat în circulațiune la finea anului 1905 în sumă de 5.995,000 cor.

Fondurile de rezervă (incluzive Fondul de garanție al scrisurilor fonciare de 500,000 cor.) au fost de 812,310 coroane. Acestea se vor urca cu dotațiunea anului curent la aproape 839,000 cor., iar fondul de penziune al funcționarilor de 486,398 cor. va trece cu dotațiunea anului 1905 peste suma de ½ milion coroane. Penziunile plătite în 1905 din acest fond s'au cifrat cu 10,823 cor.

Venitul brut al anului 1905 a fost de 1.420,711 cor. cu 83,379 cor. mai mare decât în 1904. Cheltuelile s'au urcat la 1.158,701, cor. din cari salare și bani de cuartir funcționarilor 133,885 cor., Imprimate, registre, porto, etc. 27,201 cor., Marce de prezență 9,240 cor. și contribuții diverse 90,928 cor. Revirementul cassei prezintă Intrate 43.845,037 cor., Eșite 43.798,850 cor. — total 87.643,887 cor., iar revirementul general s'a cifrat cu 387.225,631 coroane.

Asupra distribuirii profitului net de 262,010·58 cor. direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere: Dividendă și supradividendă 168,000·—, Tantieme direcțiunii, comit. de supraveghiere și funcționarilor 36,362, cor. Remunerațiuni 2160 cor. Pentru scopuri de binefacere 14,000 cor., Fondului de penziune al funcționarilor 15,000 cor. și Fondului special de rezervă 26,488·58 cor.

In conformitate cu această propunere dividenda anului 1905 va fi 14% = 28 cor. de acție, ca și în ultimii 8 ani.

Rezumând putem constata, că progresele realizate de „Albina“ în operațiile sale în anul de gestiune expirat deși nu se pot numi extraordinare, sunt totuși destul de conziderabile, pentruca anul 1905 să poată fi considerat cu drept cuvânt, ca „un nou pas înainte“ în viața acestei instituțiuni. Atât conducătorii cât și acționarii „Albinei“ pot fi deplin satisfăcuți cu gestiunea anului 1905 și cu icoana, ce li-o prezintă asupra situației societății lor ultimul bilanț, la compunerea căruia direcțiunea a purces cum nu se poate mai riguros, menținânduși principiul de până acum de a prezentă acționarilor nu numai un bilanț „frumos“ în respectul beneficiului curat, ci și unul *„real și solid“*.

Din public.+)

Mulțămite publice.

Emigrații noștri români, cari se află azi în America, au contribuit pentru înfrumsețarea bisericei noastre din *Alțina* cu următoarele sume:

Ioa Jimen 50 cenți, Maria Jimen 25 cenți, Ioana Tecanța, Nicolau Coman, Ioan Monda și Maria Monda, fiecare câte 50 cenți, Nicolae Monda, Ioan Cichindelean, câte 25 cenți, Zosim Teconța 50 cenți, Nicolae Petrișor, Iacob Tobias, Ioan Tat, Dumitru Tobias, Mitru Tobias, Vasilie Nau, Iacob Tobias, fiecare câte 25 cenți, Nicolae Bârsan 50, toți din Alțina, Ioan Berghea din Bruiu 50 cenți, Ștefan Lazar din Birghis 25 cenți, Ioan Poșloi din Birghiș 25 cenți, Nicolae Bârsan 25 cenți, Ioan Cândea 50 cenți, Ioan Fraticiu 25 cenți, Ioan Gânfălean 100 cenți, Zosim Preda, Simion Bucșa și Ioan Carea, fiecare câte 50 cenți, Zosim Petrișor, Iosif Șerban, Toader Grancea, Vasilie Nau și Ioan Cichindelean fiecare câte 25 cenți, Vasilie Hidu 50 cenți, Iosif Monda 100 cenți, Ioan Cichindelean, Iacob Duda, Lazar Jimen, Simion Jimen toți din Alțina, Aurel Stoikosky din Bănat, Teodor Itu, și Nicolea Candu fiecare câte 25 cenți.

Suma întreagă face 70 coroane și s'a primit de subscrisul, prin Nicolae Coman.

In fine Nicolae Tat din Alțina a contribuit cu 43 coroane pentru cumpărarea icoanei înmormântărei Dlui. Tuturor acestora li se esprimă cea mai călduroasă mulțămită rugând pe bunul D-zeu să'i ferească de primejdii și să'i aducă în pace acasă.

Alțina în 13 Februarie 1906.

Ioan Petrișor
paroh.

*

Iubiți nostri frații, aflători acum în America, la apelul trimis de subscrisul, pentru înfrumsețarea casei Domnului, din parohia gr. ort. din *Țichindeal* au contribuit cu următoarele sume:

Pe lista lui Ioan Drogoman, din Țichindeal și Radu Cârje, din Vistea inf., au contribuit următorii creștini aflători în *Madison*:

Ioan Drogoman, 5 dolari, Simion Giurgiu, 4 dol., ambii din Țichindeal, Radu Cârje, din Vistea inf., 3 dol., Simion Oana, 2 dol. 50 cenți, Simion Mihuleț, 2 dol. 25 cenți, ambii Țichindeal, Gavrilă M Burja, din Nucet, 2 dol. 10 cenți, Aron Dragoman, din Țichindeal, Simion Cloțan, din Hosman, Pavel Crăciun și fam. din Șiard, Moritz Valdman, din București, câte 1 dolar, Nonicu Pușcariu, din Ibașfalău, 60 cenți, Ioan Cloțan și Ioan Morariu, ambii din Țichindeal, Alexandru G. Cârje, din Vistea inf., Ioan Câmpean, din Găinar, Fam. Stefan Tocaciu, din M. Șincra, Nicolae Păzitor, din Țințari, fiecare câte 50 cenți, Toader Coțofană, din Avrig, Gheorghe Chidor, din Gainar, Toma Achim, Avram Comiza, Ilie Comiza, toți din Fofeldea, Ioan German, din Daia săs., Toader Pușcașiu, Radutiu Bălgărăzan, Ioan Nicula și Ioan Tafiea, toți din Ibașfalău, Ioan Moldovan și Dumitru Clemente, ambii din Sighișoara, Ioan Adam, Petru Dop, Ana Dop, Arisim Dop și Emilia Dop, toți din Daneș, Ioan Petrosea și Ilie Linția, ambii din Naidaș (Bănat) Ieronim Bucur, din Maria Sânt Crai, Stefan Donu, Gheorghe Rogoz, Mihail Rogoz, Iosif Rogoz, Nicolae Soimița, Nicolae Scorneica, Iosif Iaropa, Gheorghe Neguliciu, toți din Țintari, Lazar Ghidia, din Richito, Ioan Bunea, din Pian, Moise Popenciu, din Calbor, Vasile Zugrav, din Ucea sup., Nicolae Hiriza din, Vinerea, Toma Bucur, din Săcădate, Zaharie Mânzar și Nicolae Mânzar, din ? Vasile Murza, din Vidoca, Pavel Iosof și Nicolae Iosof, ambii din Galeș, Gheorghe Andreiu, din Brundorf, Gheorghe Miheș, din Gocel, Ilie Bailoș, din Boiu mare, Ioan Arsu, din Ronșiora, Ioan Cucu, din Mândra, Nicolae Rîcu și Nicolae Brumariu, din M. Crițin, Pușcașiu Crăciun, din M. Captalan, Nicolae Cândea și Ilie Șerban, ambii din Ferihaz, fiecare câte 25 cenți, Iosif Muntean, din Daneș, 21 cenți, Pavel Giurgiu, din Armeni, Gheorghe Scorneica și Ioan Popa, ambii din Țintari, Gligor Hoportean, din M. Dej, Toader Crăciun, din Abușiu, Ioan Lungu, din Iași, Ioan Cleșiu, din Rebiția, Nicolae Roșca, din Uibărești, Gavrilă Șiovocan din Berivoi mici, Ioan Șerban, din Vistea sup., fiecare câte 20 cenți, Dumitru Grapa, din Vistea inf., Nicolae Tărcășian, din Netot, Iosif Grecu, din Breaza, Zosim Puscașiu, Gheorghe Birișin și Anica Olariu, toți din Ibașfalău, Ioan Strâmtu, din Țințari, fiecare câte 15 cenți, Vasile Grunca, din Fofeldea, Nicolae Florea, din Sebeșul mare, Toader Popa, din Sânt Crai, Petru Boldea, din Silvașul rom., Ilie Chiverean, din Beșa, David Mateiu, din Radoș, Gheorghe Bucur, din Vidoca, Ioan Bărăbaș, din Ferihaz, Petru Sîrbu și Petru Andronie, ambii din Sassebeș, Vasile Bălgărazăn, Manoilă Birișin, Istok Iános, Zoida András, Saveta Brundușe, Ioan Feișan și Nicolae Bumbea, toți din Ibașfalău, Ioan Stefan și Ioan Bota, ambii din Sâmbăta sup., Mihail Neagoe, Moise Gajman, Iosif Scorneica, Ioan Pascu, Grămada, Iosif Macavei, Ioan Morariu Nicolae Grama, Nicolae Radian și Nicolae Comaniciu, toți din Țințari, fiecare câte 10 cenți.

Pe lista lui Ioan Tatu, din Țichindeal și Nicolae M. Burja, din Nucet au binevoit a contribui următorii creștini aflători în Harbor Indiana: Ioan Tatu, din Țichindeal, 3 dol., Nicolae M. Burja, din Nucet, 2 dol., Ioan Banciu, din Hosman, Nicolae Burja și Nicolae Rociu, ambii din Nucet, Ioan Ivan, din Ocna Sibiului, Nicolae Ploșca, din Hisman, Mihail Blidar, din Petrifalău, fiecare câte 50 cenți, Iosif Oana, Ioan D. Rociu, Nastailă Dan, Nicolae Popa, Ioan Popa, Nicolae Cosma, Iordan Cosma, Nicolae Constantin, Toader Bogdan și Ioan Burja, toți din Nucet, Ioan Muntean, Sonu Ivan, Simion Oprișor, Saia Popa, Gheorghe Lomnășan, Gheorghe Cărăbulea și Simon Henteș, toți din Ocna Sibiului, Ilie Muntean, Gheorghe Fara, Gheorghe Scănilă, Ioan Nanu, Ilie Rău, Moise Fulea, Moise Sanchea, Nicolae Fulea și Ioan Micu, toti din Ludoșul mare, Gheorghe German, Elisaveta German, Aurelia German, Helonia German, Anisim German, Petru Gheja și Ioan Gheja, toți din Daneș, Ioan Marta, Ioan Damian, Gheorghe Păcală, Nicolae Seleușan și Ioan Purenciu, toți din Sighișoara, Ioan Dobrotă, Ioan Dobrin și Petru Dobrotă, toți din Cornățel, Ioan Ivan și Vasile Rotariu, ambii din Cenade, Ioan Petca din Săcădate, Dumitru Popa, din Șeica mare, Toma Tibor, din Roșia săs., Zacheiu Sighișorean, din Criș și Toma Cloțan, din Noul săs., fiecare câte 25 cenți, Gheorghe Rociu, din Nucet, Dumitru Petru din Micasasa și Nicolae Acilian din Daneș, fiecare câte 20 cenți, Nicolae Ivan, Ana Ivan, Isaia Ivan, Nicolae Ivan și Safta Ivan, toți din Ocna Sibiului, Dumitru Cârje și Elisaveta Câmpian, ambii din Dupușdorf, și Alexandru Muntean, din Șeica mică, fiecare câte 15 cenți, Ioan Șandru, din Nucet, 10 cenți, Vasile Neamțu, din Armeni și Nicolae Homorozan, din Cohalm, fiecare câte 25 cenți,

Pe lista lui Toma Hila, din Țichindeal, au contribuit: Toma Hila, din Țichindeal, 5 dol., Simion Tatu, 2 dol, 15 cenți, Achim Cloțan, 2 dol. 10 cenți, Aron Dragoman, 1 dol., toți din Țichindeal, Ioan Ioaneșiu, din Hosman, 1 dol., Toma Ciora. din Țichindeal, 50 cenți, Ioan Maer, din Hosman, 40 cenți Ioan Picola, din Glâmboaca, Paraschiva Mosor, din Serata, Ioan Goda, din Ludoșul mare, și Aron ? fiecare câte 25 cenți, Ioan Calin, din Săcădate și Ioan Bucșa, din Daia săs., câte 15 cenți, Mai mulți despre cari n'am primit însemnarea au dat 4 dol. 15 cenți.

Pe lista lui Adam Moldovan, cantor, în Roșia săs., au dat următorii: Simion Mihai, 5 dol, Ioan Dorcă și Toma Dragomir, fiecare câte 2 dol. 50 cenți, Achim Giurgiu, 1 dol, Ioan Mihaiu, Ioan Oprean și Ioan Hurdubelea, toți din Țichindeal, Adam Moldovan și Nicolae Radu, ambii din Roșia săs., fiecare câte 50 cenți, Simion Avrigean și Ilie Bălăban, ambii din Roșia săs., câte 25 cenți.

Suma întreagă, după detragerea speselor e 475 coroane.

Tuturor acestor marinimoși donatori le esprim în numele credincioșilor și pe această cale cea mai sinceră mulțămită și în special colectorilor, cari și-au lăsat lucrul lor, umblând să colecteze pentru sfânta biserică.

Țichindeal, la 1 Ianuarie 1906.

Ioan Tatu
paroh.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacției.

Leonil. In numărul viitor.

Dlui G. Arad. Asemenea.

Teatru orășenesc.

Sâmbătă (3 Martie n.): „Der Postillon von Lonjumeau“, operă comică de A. K. Adam. Beneficiul tenoristului Richard Burger.

„TÂRNĂVEANA“, institut de credit şi economii, societate pre acţii în Sighişoara.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii **„Târnăveana“**, societate pre acţii în Sighişoara se învită la

I-a adunare generală ordinară

care se va ţineà în Sighişoara la **18 Martie n. 1906** la 2 ore după ameazi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Raportul anual al direcţiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiare despre examinarea bilanţului şi contuluii profit şi perderi, şi despre propunerea direcţiunei referitor la împărţirea profitului net.
3. Decidere asupra bilanţului, şi darea absolutorului direcţiunii şi comitetului de reviziune, precum şi decidere asupra împărţirii venitului net.
4. Stabilirea marcelor de prezenţă pe anul 1905. [56] 1--1
5. Alegerea comitetului de reviziune pe un period de 3 ani.

Sighişoara, la 3 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Contul Bilanţ.

Activa.	K f	K f	Pasiva.	K f	K f
Cassa		5,225·90	Capital de acţii incurs	56,890·—	
Cambii escontate .	77,376·—		Fond de rezervă .	70·03	56,960·03
Imprum. cambiale cu acoper. hipotecară	65 046·—		Depuneri	101,028·37	
Imprum. pe obligaţ.	32,263·—		Reescont	78,980·—	180,008·37
Imprum. hipotecare	60,940·—	236,625·—	Diversi creditori		539·25
Cont curent		250 —	Interese transitoare anticipate .		3,482 54
Mobiliar	1,463·36		Profit net		2,472·09
Amortizare . . .	146·34	1,317·02			
Spese de fondare după amortizare		44·36			
		243,462·28			243,462·28

Contul perdere şi profit

Perderi.	K f	K f	Profit.	K f
Interese după depuneri .	2167·32		Interese de escont	2,311·95
Interese de reescont . .	1764·77		Interese de împrum. hipotecare .	2,665·33
4% interese fondului de rezervă	2·69	3,934·78	Interese de credite cambiale cu acoperire hipotecară	1 938·85
Salare	1164·—		Interese de credite personale . .	2,079 90
Spese de manipulare .	628 60		Interese de cont curent	10·52
Porto	53 11			
Chirie	86·—	1,931·71		
Contribuţiune directă .	293·82			
Dare de venit după dep.	216·73	510 55		
Amortizări din spese de fondare	11·08			
Amortizări din mobiliar .	146·34	157·42		
Profit net		2,472·09		
		9,006·55		9,006·55

Sighişoara, la 31 Decemvrie 1905.

Dr. Cornea m. p., director executiv. **Ioan Mafteiu** m. p, contabil.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Muntean m. p., prezident. **Nicolae Dobre** m. p. **Nicolae Manta** m. p.
Dr. Cornea m. p. **Mihailă Gavrilă** m. p. **Chirion Muntean** m. p.

S'a revăzut, şi aflat în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare, purtate în bună regulă.

Sighişoara, la 3 Februarie 1906.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Ioan Dan m. p., prez. **Ioan Herţioagă** m. p. **Nicolae Belu** m. p. **Mihail Ittu** m. p.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent **nr. 86967.**

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secre

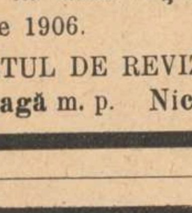

vindecă şi învioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulatò a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire inventiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 187

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi şi femei de constituţie fór e slabă.

Espeditie din centru şi locul de vênḑare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

O singură frecare cu

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca şi (131) 14—39

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun şi mai eftin.

Deschidere de magazin.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoştinţă a onoratului public, că am deschis în **piaţa mică nr. 2** (casele parohiale r.-cat.) un

magazin de confecţiune pentru domni şi dame.

Imi permit a atrage atenţiunea onoratului public în mod deosebit asupra împrejurării, că **hainele pentru bărbaţi şi băieţi** cum şi **costumele de copiii** le am cumpărat numai dela cele mai mari firme de branşa aceasta, astfel că prin **depozitul meu nou asortat** mă aflu în poziţie de a mulţămì on. muşterii atât în ce priveşte **calitatea** cât şi **croiala** fiind cea mai nouă şi elegantă. Prin serviciu real şi preţuri uimitor de eftine mă voiu nizuì a căştiga încrederea stimaţilor mei muşterii.

Fiecare amic al buzunarului propriu să nu întrelase, în cas că are trebuinţă de haine pentru domni şi băieţi sau costume de copii, a nu se convinge, că la mine se pot cumpărà hainele cele mai moderne în **calitate eminentă** şi pe lângă **preţuri deosebit de eftine**. [49] 2—4

Invitând on. public de a mă onorà cu preţioasele sale vizite, semnez
cu toată stima

E. ELIAS

Sibiiu, piaţa mică nr. 2 (casele parohiale r.-cat.)

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☛ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☛ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☛ asigurări contra furtului prin spargere,
☛ asigurări de grindină,
☛ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 17—52

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniose, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 26—52

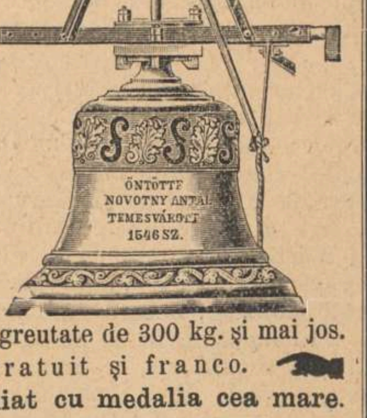

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bĕtrâne** cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

☛ Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco. ☚

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 20 Sibiiu, Marți 21 Februarie (6 Martie) 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil
rêndul cu litere garmond.

Statele unite ale Austriei-Mari.

— Die vereinigten Staaten von Gross-Österreich. —

Acesta e titlul cărții dlui *Aurel C. Popoviciu,* apărută de curând în nemțește, în Lipsca.

Cunoscutul autor al „*Replicei*“ și distinsul politician român a făcut mare supărare Ungurilor cu cartea sa. Il și înjură presa lor în fel și chip. Ziarul „*Magyar Szó*“ nu-l mai slăbeste din „*gazember*“, par'că ar vorbí despre vre-un oarecare *Nessi Pál,* kossuthist înfocat, care e pe calea de a ajunge la răcoare pentru diferite escrocherii.

Și fiindcă întreaga presă maghiară a început să strige, ca și cum țara ar fi într'adevăr luată deja din mânile Maghiarilor și dată pe mânile naționalităților îndărătnice, cari nu vreau să înțeleagă bunele intențiuni ale națiunii maghiare, și nu vreau să se contopească în ea: guvernul s'a văzut îndemnat să întrevină numai decât. *A oprit intrarea cărții pe teritorul Ungariei,* și ministrul de comerciu și comunicațiune a dat ordin încă Joi, ca posta *să confiște cartea* dacă sosește pe vre-o adresă din țară. Judele de instrucție din Budapesta apoi asemenea a ordonat confișcarea cărții în întreaga țară, pe motivul, că procurorul a ridicat acuză în contra ei pentru crima de lesă majestate și crima de ațâțare la resvrătire.

Ținem că a fost de prisos pornirea în contra cărții cu aparat atât de mare, oprirea și confișcarea ei pe teritorul Ungariei, pentrucă cartea nu pentru Unguri a fost scrisă, ci pentru cei din străinătate. Mai ales însă pentru aceea, pentrucă prin opriri și confișcări de cărți, adevărurile și ideile cuprinse în ele nu vin, nici combătute, nici nimicite. Cine știe dacă nu se va întâmplà odată totuși așa cum scrie *Popoviciu* că ar fi bine să se întâmple? Vedem că presa vieneză laudă cartea și zice că singura soluție pentru resolvarea crisei e cea propusă de Popoviciu!

Și apoi e numai plan aceea ce scrie Popoviciu. Nu provoacă autorul cărții pe nimeni, credem noi, să-l execute imediat cu puterea, răsculându-se în contra actualei întocmiri de stat. Iar când se va aflà odată omul destul de capabil ca să-l execute, și destul de tare pentruca să deà la o parte pedecile cari azi se opun executării, — planul are să fie executat, ori le place ori nu le place Ungurilor!

Firește, că acest *odată* e încă foarte îndepărtat. Astăzi Maghiarii sunt destul de tari, ca să se poată opune cu succes împărțirii Ungariei în stătulețe mici, după naționalități, așa cum propune Popoviciu. Și tăria lor nu o slăbește întru nimica cartea dlui Popoviciu, care le-a făcut atât de mare supărare. Ori apoi se știu ei slabi și se tem că se poate întâmplà totuși în curând aceeace spune Popoviciu că ar fi bine să se întâmple? Atunci oprirea și confișcarea cărții lui Popoviciu nu le ajută absolut nimica, pentrucă prin aceasta n'ajung să fie mai tari!

Asupra cărții nu ne putem pronunțà, pentrucă nu-i cunoaștem încă cuprinsul. Tot ce știm despre conținutul ei, știm din ziarele maghiare. Ele ne spun, că planul și propunerea dlui *Popoviciu* este aceea, că în locul dualismului de astăzi, care nu multămește pe nimeni, să se întroducă un nou sistem de guvernare în imperiul austro-ungar, astfel, ca fiecare naționalitate să formeze un întreg pentru sine, cu administrație proprie, supus însă guvernului *central* dela Viena.

Cui face dl *Popoviciu* propunerea aceasta? Sigur că nu Ungurilor, ci *Vienei,* care a dat destule probe până acuma, că partea ei cea bună nu e tocmai aceea de a mulțămì toate naționalitățile deodată. Mulțămește pe una, pentru a nemulțămì pe celelalte; iar când nu se mai poate, le mulțămește în parte și pe acestea, dar nemulțămește pe cea până acì favorizată. Politica Vienei a fost totdeuna aceea, de a rămână naționalitățile în continuă dujmănie între olaltă. De aceea, în monarhia noastră sunt numai popoare nemulțămite; și fiindcă sunt popoarele nemulțămite, războaiele purtate de cătră monarhia noastră cu puterite străine s'au terminat toate cu dezastru.

Să nu se teamă Ungurii, că Viena își va schimba cumva politica aceasta de *divide et impera,* în urma cărții dlui *Popoviciu.* Nu! Pentrucă tocmai să voiască să și-o schimbe, nu poate. Politica magiară de 40 de ani n'a făcut alta, decât i-a prins în gură degetele, unul câte unul. A ajuns acum acolo, că îi cere mâna întreagă, dar Viena zice că nu i-o dă. Aceeace voește *Popoviciu* na'r fi deci alta, decât ca Viena să-și scoată cu o opintire mare degetele din gura maghiarismului. Dar Viena nu o va face aceasta, pentrucă e foarte ușor cu putință, ca degetele să-i rămână rupte în gura celorce le țin azi bine prinse. Aceeace vrea *Popoviciu* s'ar fi putut face la 1849, după capitularea dela Șiria, când Ungurii erau slăbiți rău. Astăzi însă nu se mai poate face, decât iarăși numai după o nouă catastrofă ca cea dela Șiria, de care însă Maghiarii sigur că se vor ferì. Tocmai de aceea, e nemotivat sgomotul ce'l fac și temerea ce o manifestă Maghiarii din incidentul apariției cărții lui *Popoviciu,* cu al cărei cuprins de altcum nici nu ne identificăm, nici nu ne vom putea ocupa mai pe larg, după ce cartea e oprită și dată în judecată.

Din protoprezbiterate.

Sinodul protoprezbiteral al tractului Săliște.

— 24 Februarie n.

De câțiva ani încoace aproape fiecare dintre sinoadele protoprezbiterale a început să desvoalte o activitate mai intensivă, mai bine făcătoare. Intre toate însă cu deosebire s'a distins sinodul protoprezbiteral al tractului Săliște, care prin hotărârea adusă în ultima ședință, ținută în 22 Februarie st. n., a devenit chiar memorabil în viața noastră bisericească, creștinească și românească.

Inainte însă de a vorbì despre aceastà însemnată hotărâre, voi schița pe scurt decursul acestui sinod.

Dupăce protoprezbiterul Dr. I. *Stroia* ține un marcant discurs de deschidere, cetește un prea voluminos și prea interesant raport, icoană fidelă a afacerilor și stării acestui cerc protoprezbiteral.

Din acest raport extrag următoarele date:

a) referitor la afacerile bisericești s'a constatat. că au decurs normal în toate comunele, comitatele și sinoadele parohiale. Expirând periodul de funcțiune al organelor alese la 1903, în anul acesta s'au reconstituit în toate comunele cu excepțiunea comunei Aciliu. Proteste au întrat din Săcel și Topârcea.

Dintre preoți în anul 1905 au reposat Ioan Hanzu, care a fost înlocuit cu fiiul său și diaconul N. Neamțu, din Săliște. Starea preoțimii e: un protoprezbiter și 18 parohi;

b) referitor la starea poporațiunii s'a constatat, că numărul familiilor cu finea anului 1905 este: 4418 cu 19.282 suflete, dintre cari 9608 bărbați și 9774 femei; o creștere față de anul trecut cu 160 suflete, dintre cari 100 bărbați și 60 femei.

Din aceștia, cu excepția copiilor sub 6 ani cari sunt în număr de 3228 știu cetì și scrie 13.208, sau în percente 83%.

In anul trecut s'au încheiat 130 căsătorii, nici una fără binecuvântarea bisericească, iar concubinate au fost 25, cu unul mai puțin ca în trecut;

c) referitor la starea edificiilor bisericești s'a constatat, că sunt toate în stare cât se poate de corespunzătoare afară de biserica din Săcel și Vale. Cât privește comuna Vale, dl protoprezbiter raportează, că în urma unei colecte întreprinse de dsa s'a adunat suma de 2000 cor., care e depusă la cassa de păstrare și din care se va înfrumseța și repara și această biserică;

d) referitor la afacerile școlare s'a constatat, că numărul elevilor cari au cercetat școala a fost în total: 2926, cu 113 mai mulți ca în trecut. Aceștia au fost provăzuți cu toate cele de lipsă. Sporul a fost deplin mulțămitor, căci învățătorii deplin conștii de chemarea lor, au căutat după putință și împrejurări să-și împlinească sarcina grea de educatori ai poporului. Edificiile școlare afară de două comune sunt corespunzătoare și provăzute cu requisitele de lipsă. Necorăspunzătoare

---

FOIȘOARĂ.

Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903.

de Dr. Sextil Pușcariu.

Desigur avem motive să ne plângem de felul cum este informată străinătatea asupra literaturii noastre. Căci nu se va găsi nici un român orientat și cinstit, care se aprobe ce scriu despre noi și despre ai nostri un *Mozes Gaster,* rabinul rătăcitor și mănios pe cei-ce au voit să'l învețe omenie, un *Nicolae Vaschide* cu competența-i contestată de toți, un *Pompiliu Eliade,* cu causeriile sale interminabile și fade dintr'un organ bucureștean francez, s'au alții *eiusdem farinae.* Dar atmosfera aceasta împâclită a început a se curățì. Locul pizmătăreților, al răutăcioșilor, al ușuraticilor îl iau bărbați nestăpâniți de patimi, competenți și cu sentimentul răspunderii înaintea noastră și înaintea străinilor pentru lucrarea ce săvârșesc. Informațiile mai vechi ale dlui *Georg Adam,* a cărui bunăvoință și bunăcredință e păcat că nu-i spriginită pe o cunoaștere mai adâncă a literaturii noastre, până la un punct și ale dlui *Adolf Flachs,* apoi dările de seamă ale dlui *Gustav Weigand* au tot dreptul și la atenția și la recunoștința Românilor. Dar fără îndoială, aci trebue să punem în locul prim pe dl *Dr. Sextil Pușcariu.* Cei cari au urmărit articolele sale din „Luceafărul“ cunosc originalitatea și puterea sa de a judeca, precum și simțul fin estetic. Deci vor primi cu aceeași bucurie, cu care dăm noi în traducere, următoarea dare de seamă despre literatura românească în 1902 și 1903, poatecă incompletă dar foarte justă, publicată în revista științifică „Kritischer Jahresbericht über die Fortschritte der romanischen Philologie“ a profesorului Karl Vollmöller:

„Darea de seamă despre literatura românească mi-s'a încredințat numai în momentul din urmă. Aceasta ca scuză pentru lacunele inevitabile. Am tratat împreună anii 1902 și 1903, pentrucă așa mi-a venit mai ușor să dau o icoană completă despre viața literară a Românilor, trebuind să revin adeseori, fie și numai într'o formă neîndestulitoare, și asupra unor cărți apărute mai înainte, cari au rămas neamintite în dările de seamă de până acum. In împărțirea materialului sunt unele înoiri. Astfel lipsesc înainte de toate capitolele despre literatura veche și populară, pentrucă acestea amândouă încap mai bine în raportul lui Weigand asupra limbei, întrucât manuscriptele și tipăriturile vechi românești au mai mult o valoare linguistică, — și asupra etnologiei. Au intrat capitole noue, pentrucă productele literare ale unui popor, care face cu o iuțală uimitoare trecerea dela cugetarea și năzuințele medievale spre treptele celei mai moderne stări culturale, trebue să le măsurăm adesea cu totului tot altă măsură decât cea aplicată în Apus.

Istorie literară. Critică. Aici trebue să numim înainte de toate marea „Istorie a literaturii române în secolul al XVIII-lea“ în două volume mari, cu index și îndreptar, de *N. Iorga,* care trebue să fie pomenit de multeori. Iorga de fapt este istoric, ceeace se vede și din opera sa, care poate fi socotită mai curând ca istoria culturii românești între anii 1688—1821 (i. e. dela pășirea marilor cronicari până la moartea lui Gh. Lazar și nașterea lui Alexandri, tot deodată și până la anul răscoalei supt Tudor Vladimirescu); totuși lui Iorga nu-i lipsește nici decum un simț extetic foarte fin, și rar poate caracteriza cineva în câteva vorbe așa de nimerit, ca el, o periodă întreagă sau o mișcare literară. Unele capitole, cum sunt cele despre Neculce și Cantemir, sunt complete ca niște monografii, altele vor trebuì prelucrate încă de istoricul literar al viitorului, totuși cartea — ca cea dintâiu în direcția aceasta, va fi o comoară neprețuită pentru cercetările viitoare, și pentru un apusean e chiar de neînțeles cum invidia și ura unor dujmani personali în Academia bucureșteană au putut să treacă cu vederea la premiare cea mai bună carte științifică în limba română din ultimii ani. — *Maiorescu* a predat Academiei române scrierile rămase dela *Eminescu* și lui e a se mulțămi că acum suntem mai bine informați despre activitatea celui mai mare poet român. Revista „Sămănătorul“ a fost cea dintâi care a publicat câtva timp ineditele lui Eminescu, pe urmă acestea și altele au apărut în două volume: „M. Eminescu: Poezii postume“, și „M. Eminescu: Opere complete, I. Literatura populară“. Deși se observă, că poeziilor acesunt edificiile din Alămor și Topârcea. Comuna din urmă e pe cale a-l edifica acum. Biblioteci școlare au toate comunele afară de Alămor. Aceasta s'a putut ajunge numai prin mijlocirea „*Asociațiunii*“ și tot prin mijlocirea ei se va pune bază bibliotecii și în Alămor. Grădinile școlare să cultivă destul de intensiv. Invățători au funcționat 30 și o conducătoare de azil. Dintre aceștia definitivi au fost 23, iar provizori au fost 7. Deplin cualificați sunt 27, apoi sunt 2 pedagogi cu absolutor și un teolog. Salarele s'au solvit regulat afară de Amnaș și Săcel;

e) referitor la afacerile epitropești s'a constatat, că au decurs normal. Ratiociniile pe anul 1904 s'au așternut la timp și revăzute de dl protoprezbiter au fost trimise spre aprobare, care a și urmat.

Din conspectul general al averilor bisericilor din tract se vede, că averea bisericii în acest tract este 1,034.111 cor. 70 fileri față de care este datorie de 34.020 cor. A crescut cu 12.361 cor. 85 fil.

Afară de această avere cu bucurie s'a luat la cunoștință înființarea unui fond protoprezbiteral în sumă de 1500 cor.

Dupăce acest raport să ia la plăcuta cunoștință, apoi se verifică noii membri ai sinodului protoprezbiteral și să aproabă ratiociniul pe 1905 cu budgetul pe 1906, se trece la *desbaterea propunerii referitoare la înființarea unui azil pentru bolnavi și neputincioși*, care formează partea cea mai însemnată a acestui sinod.

Dl protoprezbiter Dr. I. *Stroia* aduce la cunoștință sinodului, că a primit dela membrul sinodului dl primpretor P. *Drăghiciu* următoarea epistolă:

Preastimate dle protoprezbiter!

Manifestațiunea ce mi s'a făcut din incidentul împlinirii a zece ani din funcțiune în această comună și în acest cerc, a fost pentru mine atât de deobligătoare încât nici nu știu cum să vă mulțămesc pentru ea.

Dorind a lega de aducerea aminte de această zi frumoasă pentru mine, un act bun, în înțelegere cu ai mei m'am hotărât a face începutul cu un dar de 200 cor. pentru un fond în scopul întemeierii unui „Institut ortodox, răsăritean român pentru îngrijirea bolnavilor și pentru ocrotirea celor neajutorați“ în această comună și pentru acest cerc.

In libelul alăturat am depus la „Cassa de păstrare“ din loc suma de 50 cor. și mă oblig, că cel mult în 3 ani voi complecta-o la suma de mai sus.

Acest institut aș dorì să-l văd realizat sub puternicul scut al bisericei noastre, administrat după normele statorite de sinodul protoprezbiteral cu încuviințarea forului nostru bisericesc mai înalt de comitetul protoprezbiteral, chivernisindu-se averea lui de epitropia protoprezbiterală.

Acest institut va primì o numire corespunzătoare cu scopul ce-l urmărește și va fi cu timpul locul, unde virtutea creștinească: *caritatea* va fi cultivată în fond și formă sub conducerea învățăturilor dumnezeești ale bisericei noastre.

Gândul meu este bun și provenit din curat sentiment de umanitate, dar el se va puteà întrupa numai dacă toți cei chemați îl vom îmbrățișa și puternice corporațiuni ne vor da tot sucursul lor.

Vă rog preastimate domnule protoprezbiter, îndreptați azi de ziua anului nou o ferbinte rugăciune pentru realizarea acestui gând, rămânându-ți pentru totdeauna recunoscător și mulțămitor. Săliște în 1 Ianuarie 1906 st. v. Petru *Drăghiciu*, primpretor.

(Va urma). *Leonil.*

De la sate.

Inmormântarea parohului gr. or. Iuliu Pop din Cașva.

— 28 Februarie n.

Luni în 26 Februarie n. s'a îndeplinit actul înmormântării mult regretatului nostru paroh *Iuliu Pop*, din Cașva (tractul Reghinului). Cu câteva luni mai nainte — adecă în ziua de sf. Arhangeli Mihail și Gavril — am avut plăcuta ocaziune de a felicità pe neobositul preot pentru mănoasa lui activitate, întrucât la acest praznic am fost fericiți a luà parte la actul sfințirei bisericei acum zidite din filia *Glăjărie*, aparținătoare la matera *Cașva*.

Dintre toate calitățile acestui meritat paroh era de admirat puternicul lui simț predispus spre filantropie. Dovadă despre aceasta cele două biserici din Cașva, și filia Glăjărie, cari la stăruința lui de fer din nimic s'au ridicat, într'un timp relativ de tot scurt.

Pentru a-și vedea visul de aur realizat nu a crutat ostenele uriașe, nu a crutat nici însemnate jertfe materiale, ci alergat-a ziua și noaptea în toate părțile, numai spre a și putea grupa micul său popor sub scutul larg și puternic al sf. biserici. —

Aceasta — mulțămită cerului și oamenilor de bine i-a și succes foarte în pripă, dar — durere — nu s'a putut bucura de rodul ostenelelor sale, căci moartea i-a secerat prea de timpuriu firul vieții — fiind în al 30-lea an al etății și al 8 lea al căsătoriei și preoției sale — tocmai când se afià în poziția plăcută de a privì cu satisfacție îndărăt la trecutul scurt dar bogat în fapte al chinuitei lui vieți. —

Rămășițele pământești ale defunctului paroh au fost așezate spre vecinică odihnă în cimiteriul bisericesc din Cașva. Actul înmormântării a fost săvârșit de preoții nostri: Ioan Silaghi, paroh în Idicel, Ioan Petru, paroh în Ibănești, și Gregoriu Nicoară, capelan în Ibănești. Pe lângă acestea au mai fungat preoții gr. cath. Dumitru Racoțan din din Cașva, și Gavriil Cioba din Orșova. Cuvântul funebral a fost rostit de preotul Gregoriu Nicoră, ear ertăciunile au fost luate de către tinărul paroh Ioan Silaghi. —

Perderea parochului Iuliu Pop o deplâng frații, surorile, număroasele rudenii, cele 2 biserici împreună cu toți credincioșii dar mai ales neconsolata soție, dinpreună cu 3 prunci, minoreni, cari au rămas acum lipsiți de conducătoriu și susținător, în neagră miserie avisați la mila și ajutorul altora. — *S.*

Revistă esternă.

Cameră franceză. In camera franceză s'a pertractat în zilele trecute budgetul ministeriului de războiu. Deputatul *Rousset* a accentuat faptul, că Francia trebue să și întărească granițele spre răsărit și să-și sporească bateriile, pentru că nu-i eschisă eventualitatea unui războiu. Vorbirea și-a încheat'o cu cuvintele: „Cu fruntea senină stăm în fața unui eventual războiu cu Germania, dar nu-l dorim.

*

Chestia marocană. E mai presus de toate sigur, că Austria și Statele-Unite fac tot posibilul pentruca diplomații să ajungă la o înțelegere pacinică. Austro-Ungaria ca părtașă la tripla alianță stă mai mult pe partea Germaniei, deși nu-și poate ascunde nici părtinirea ce ar manifesta-o față de Francia. Ceealaltă aliată Italia e cu o nuansă mai aproape de Francia, pentrucă Italia își are și ea politica africană, în care tripla alianță nu a sprijinit-o. Pe de altă parte politica tradițională a Italiei s'a îndreptat tot spre Anglia. Rusia are o atitudine foarte rezervată. De Francia e legată în urma datoriilor grozave ce le-a făcut, de Germania o leagă prietenia și interesele de vecinàtate. Astfel nu cutează să se declare pe față pentru una sau alta. Statele-Unite sprijinesc Francia pentrucă interesele lor economice le îndreaptă spre Francia.

Portugalia și Spania sunt hotărât pe partea Franciei și Angliei, pe când Belgia pe partea Germaniei. Situația de azi e foarte încurcată și pentruca să nu ajungă chestiunea la vot și prin aceasta unul sau altul dintre state să ajungă în corn de capră s'au ivit părerile, ca să amâne conferența.

NOUTĂȚI.

Personal. Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu* a plecat azi dimineață cu trenul la Budapesta, pentru a conduce ședințele reprezentanței fundațiunei *Gozsdu*, convocată în sesiune de primăvară. Tot astăzi a plecat la Budapesta și dnul *Parteniu Cosma*, directorul „Albinei“, membru în reprezentanța fundațiunei Gozsdu.

*

Aniversarea P. S. Sale episcopului Nic. Popea. Venerabilul arhiereu și episcop al Caransebeșului a împlinit Vinerea trecută vârsta de 80 ani și totodată și anul al 50-lea de când a întrat în tagma monahală. Din acest incident i-au făcut manifestații de deosebită dragoste și alipire toți cei aproape de dânsul, precum și dieceza întreagă. Academia Română, al cărei distins membru este, l-a felicitat printr'o delegație. Noi cei din arhidieceză încă ne alăturăm la aceste urări de bine, dorindu-i încă zile multe cu sănătate ca să-și poată păstorì dieceza și mai departe cu înțelepciunea și iubirea de până acum.

*

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu ține ședință Vineri, 9 Martie n. la orele 10 dimineața, în sala mică a casei comitatense. Va lua măsurile necesare cu privire la compunerea listelor alegătorilor pentru anul următor 1907 pe întregul teritor al comitatului Sibiiu.

*

Conferența de Duminecă. In șirul conferențiarilor dela Asociație, Duminecă a vorbit dl Ion Duma, cleric, despre: Legăturile culturale și literare ale lui Eminesc cu Românii din Ungaria, în fața unui public ales și destul de număros. Cu graiul limpede ne-a înfățișat pe Eminescu, care din scrierile postume apare sub o față nouă, ca unul care și-a plecat urechea și a ascultat toate pulsațiunile vieții românești, pe când înainte era conziderat ca „un crunt demon vrăjind spre pierzare“, prin frumseța poeziilor sale. Cu mult zel și temeinicie a studiat conferențiarul vederile poetului despre modul cum se scria la noi pe vremea aceea, precum și despre cele mai înalte instituții culturale ale noastre: Asociațiunea și Societatea pentru fond de teatru, arătând că multe dintre părerile lui cu privire la noi și acum după 30 de ani au valoare reală. Subiectul a fost cât se poate de norocos ales pentru o conferență la Asociație, iar conferențiarul s'a achitat cât se poate mai bine de sarcina sa.

*

Zichy Mihály, unul dintre artiștii pictori ai Ungurilor a murit Vineri noaptea în Petersburg. Bătrânul artist căutase alinare suferințelor sale de ani de [illegible] prin peninsula Crimea. Acum la [illegible] moartea în Petersburg. Era în vârstă [illegible] 79 ani.

*

Wilhelm II și situația politică a Ungariei. Din Paris i se scrie ziarului „Az Ujság“ din Pesta că împăratul Wilhelm II ar fi încunoștiințat pe domnitorul nostru, că el e gata ori când ca să-i dea sprijin în contra coaliției. Conducătorii coaliției ar fi auzit lucrul acesta și de atunci sunt dușmani neîmpăcați ai triplei alianțe. Pe de altă parte i se vestește tot acestui ziar, că nu i adevărat aceea ce a zis contele Iuliu Andrássy întro scrisoare deschisă, că adecă împăratul german ar aproba atitudinea coaliției. Din contră este un document pe care Wilhelm și-a scris observările *desaprobătoare.* Documentul acesta să nu fie oare vre-un *memorand unguresc*, adresat de vre unul din coaliție împăratului Wilhelm? Ar fi bine să se știe!

*

Nu-i amnestie. Scriseseră foile din Germania înainte de festivitățile nunții de argint a împăratului german că se va da cu această ocazie amnestiție generală pentru întreaga țară. Festivitățile au trecut, dar de promisa amnestie și-a uitat împăratul și cei din jurul lui. Faptul acesta a produs nemulțămire în multe părți și unele foi, cum e „Berliner Tageblatt“, și dau espresie acestei nemulțămiri pe față. —

*

Himen. *Hortensia Sturza* și *M[illegible]n Moldovenescu* căsătoriți.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit oaspeții dela nunta economului Ilie Chidu, prin mijlocirea învățătoriului I. Bândă din Gușteriță, 1·20 cor., Dr. Tiberiu Bredicean, secretarul „Albinei“, din prilegiul reînsănătoșerii sale, 4 cor., Ana Banciu, întru odihna zilerului Petru Simion, 1 cor., Ionel Comșa, comers. (Săliște), 1 cor., Dr. I. Lupaș, prof. Oct. Goga. poet, Dr. I. Borcia, prof., Aurel Bratu, prof., Dr. I. Fruma, adv., fiecare câte 20 fileri, „Tip. Azan.“ 13 cor., mai departe la inițiativa controlorului Nic. Stoica: Octavian Morariu, ped. c. III, Ioan Marcu, tip., Nicolae Bulea, sodal văpsitor, fiecare câte 20 fileri, Petru Bo[illegible] croitor și soția sa 40 fileri, Vic. Tordășianu, 10 fileri

*

---

stora le lipsește ultima poleire a măestrului, totuși se află între ele unele, cari ca frumseță nu sunt mai pe jos de cât cele apărute pe când trăia Eminescu. Dar înainte de toate arată multele variante ale aceleiași poezii cât de mult prelucra Eminescu versurile sale și ce jertfă grea aducea el pentru desăvârșirea formei, ștergând adeseori strofe întregi de o frumseță neîndoioasă. In ineditele acestea ies la iveală și unele trăsături noue ale concepției lui Eminescu despre lume, asupra cărora îndreaptă atenția *Il. Chendi* în prefața cărții citate mai în urmă. Despre Eminescu a publicat mai departe o meritoasă monografie *I. Scurtu*: „Eminescu's Leben und Prozaschriften“, în care s'au făcut cunoscute multe lucruri noue din vieața lui Eminescu și s'au analizat scrierile sale în proză, mai ales unele articole politice. Afară de acestea Scurtu a dat prin „Sămănătorul“ într'un șir de articolașe contribuții noue la apreciarea poetului, apoi un studiu mic: „Portretele lui Eminescu“, și a scris o prefață la traducerile lui *V. Teconția*: „M. Eminescu: Gedichte“. — *Il. Chendi* își unește foiletoanele și studiile în „Preludii“, prin cari se războește, în articole de cele mai multe ori aspre în ton dar drepte, deși uneori prea unilaterale, cu curentele nesănătoase în literatura românească și cu reprezentanții acestora.

Ziaristică. Unei țări, care a stat veacuri întregi supt jugul turcesc, i-s'a dat deodată, aproape fără nici o pregătire, forma de stat modern, cenzura cea strictă s'a schimbat într'o libertate de presă, cum nu se află în nici o altă țară așa nețărmurită. Politica pasionează toate spiritele, fiecare își poate publica părerile liber, și mulți nechemați fac uz de aceasta. Politică se face pretutindenea, pentrucă dela ea se așteaptă poziție și bunăstare. Aceastà urmare naturală, dar nepriincioasă, a saltului în dezvoltare s'a îmbunătățit temeinic în ultimele două decenii, dar până la maturitatea politică trebue totuși să mai treacă ani. Acest fapt a avut urmări nefaste pentru literatură, fiindcă talente ca *B. Stefănescu Delavrancea* au renunțat la laurii de poet pentru portofoliul ministerial, iar pentru producte literare nu se mai găsește vreme și nu se mai află nici o plăcere în ele. Dacă ziarele acestea, între cari unele se tipăresc în mai mult de o sută mii de exemplare, și ar împlini mai bine misiunea lor culturală și ar dà publicului prin critice bune o educațiune literară, și prin cernerea materialului publicat la partea literară o sănătoasă hrană sufletească, atunci i-ar merge mult mai bine literaturii românești, pentrucă nu e lipsită, în timpul mai din urmă, de talente adevărate. In locul acestora însă criticul alunecă la atacuri personale, scriitorii fără talent îmbie cetitorilor nepregătiți literatura decadentă a Apusului, în loc de literatură națională se tipăresc traduceri rele din romanele de duzină. Intre cei mulți cari își tipăresc productele literare în ziare abia se poate numi unul: *Ranetti* cel cu mult spirit, care și-a unit schițele pline de glume istețe și de satiră mușcătoare în volumul: „Eu râd, tu râzi, el râde“. — In schimb, pe terenul politicei e un eveniment de rangul prim edarea „Discursurilor parlamentare“ I—III ale aceluia, care dela începutul activității sale așa de cu influență, a fost pătruns de idei cinstite, consecvente și mature: *T. Maiorescu.* Dircursurile sunt într'adevăr modele ale artei oratorice românești.

(Va urma).

Parastas. In 4 Martie n. c. s'a săvârşit în biserica din suburbiul Iosefin parastas întru pomenirea şi vecinica odihnă a răposatului paroh din Iclandul-mare Victor Grindean. Rugăciunile prescrise au fost îndeplinite de către Prea Cuvioşia Sa domnul director seminarial Dr. Eusebie R. Roşca, fost şef al regretatului, iar cântările şi răspunsurile funebrale au fost executate de un grup de teologi a seminarului „Andreian“ constituiţi în cor, cari prin azistarea lor la acest act de înaltă pietate au dat dovadă de recunoştinţă şi şi-au manifestat dragostea faţă de colegul lor de odinioară, care acum îşi doarme somnul de veci.

*

Epidemie de nebunie. O epidemie curioasă s'a ivit în timpul din urmă în jurul oraşului Kecskemét. Zi de zi înebunesc oamenii şi îndeosebi femeile. Intr'una din zilele trecute au internat în spitalul din Kecskemét nu mai puţin ca 30 de nebuni. Toţi aceştia sunt pocăiţi. Lucrul fiind suspect s'a pornit cercetare şi s'a dovedit, că serviciul divin al pocăiţilor causează această nebunie. Credincioşii adunaţi într'o casă simplă stau ciasuri întregi în picioare şi cu ochii încordaţi la „fratele cel mai mare“ al lor, mormăindu-şi rugăciunile. Faptul acesta se înţelege are o influinţă dezastroasă asupra creerului, ceeace o dovedesc cazurile de nebunie ivite. Forurile civile au oprit în părţile acele toate adunările nazarenilor.

*

Politică în şcoală. In şirul exagerărilor nesăbuite ale coaliţiei e fără păreche următorul caz întâmplat în şcoala elementară din Kassa. Fetiţele dela această şcoală au o învăţătoare tinără cu numele Horvat Edit, care înferbântată de ideile koşutiste a crezut că a sosit timpul să lumineze copilele, de 9—10 ani, asupra situaţiei politice din ţară. Şi s'a pus într'o zi să ţină o conferenţă mlădiţelor neamului său cam de următorul cuprins: „Dieta e azi risipită pe bază ilegală. Datoria regelui ar fi să numiască ministrii din sinul maiorităţii, dar n'a făcut-o. Ţara s'a rupt în două: patrioţi şi trădători. Patrioţii sunt în maioritate, dar sunt mulţi şi trădători, precum şi mulţi aderenţi ai partidului progresist, cari nu sunt oameni cinstiţi pentru că s'au vândut guvernului pe bani. Funcţionari administraţiei din comitatul nostru sunt patrioţi buni căci s'au lăsat mai bine fără post decât să slujască guvernului. Cu astfel de oameni putem fi mândrii!“ Frumos! Intrebăm însă, că dacă un învăţător de ai noştri ar face politică (fireşte românească) în şcoală, ce s'ar întâmpla cu el?

*

Dela „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu“. Adunarea generală a acestei reuniuni ţinută Duminecă în 25 Februarie n. c. în localităţile „Reuniunei sodalilor români“, a decurs în ordine exemplară. La adunare a participat un număr mare de membrii, aparţinând clasei economilor, meseriaşilor şi inteligenţei. In cuvântul de deschidere dl prezident P. Lucuţa, arată marea însemnătate, ce Reuniunea o are şi binefacerile ce ea le revarsă asupra membrilor ei. Scoţând în relief frumoasa sumă, ce Reuniunea în scurt timp şi-a agonisit-o, roagă pe membrii prezenţi a se interesa şi ei, ca Reuniunea conform hotărârii din anul trecut să-şi poată acuira imobilul pe care ar fi să se înfiinţeze „Asilul“. Raportul general despre activitatea direcţiunei în 1905, cetit de secretarul Victor Tordăşian, a fost luat la cunoştinţă; socotelile purtate în mod corect de cassarul P. Ciora, au fost aprobate. S'a votat mulţămită protocolară pentru sumele dăruite fondului „Asilului“ de directorul Lucuţa cu 312 cor., de secretarul Tordăşianu cu 234 cor. Direcţiunea a fost însărcinată a acuira cât mai mulţi membrii spre a se puteà înfiinţa secţia a 2-a cu 300 membri. Expirând periodul de 3 ani (al 2-lea) de când direcţiunea a funcţionat, s'a ales o nouă direcţiune constătătoare din dnii Pant. Lucuţa, prezident-director, Victor Tordăşianu, secretar, Petru Ciora, cassar, iar membri Iul. de Bardoşy, insp. şcol. penz., Alexiu Oniţiu jude r. în penz.. Dr. Petru Şpan, profesor seminarial, Ier. Preda, Iosif Enescu, paroh, N. Domnariu, cismar, Iosif Marcu, pardositor, Ioan Duşe, cojocar, Florea Cruciţă, croitor, Simeon Stoiţă, epitrop, Petru Stoica şi George Arpăşan, econom.

*

Dar pentru biserică. Achim Ghicăsan şi soţia Maria au cumpărat pe seama bisericei gr. ort. române din comune *Vorumloc* un rând de vestminte frumoase bisericeşti, 110 cor. Ioan Floca şi muma sa Florica un prapor negru cu 20 cor. Ioan şi Simion Băcilă, Vasile şi Ana Hentea rotar, Ioan şi Ilie Porima şi Aron Telia, un prapore roşiu cu 20 cor. apoi Nicolae şi Călin Moldovan un epitrafir cu 10 cor. şi Gafia Hentea văduvă un epitrafir cu 10 cor. tuturor donatorilor cari din iubire şi alipire către sfânta noastră biserică au adus jertfă bisericii, bunul D zeu să le primească darul şi de vecinicile sale bunătăţi părtaşi să-i facă. *Elie Tărchilă*, paroch ort

*

Indreptare. Ni se trimit spre publicare următoarele şire: „In numărul 18 al foaiei „Telegraful Roman“ sub rubrica „*Din public*“ D-nul paroch Toma Bârsan mulţămeşte pentru suprasolvirile contribuite, şi apoi on. diletanţi pentru reuşira petrecerii din com. *Criţ*, însă, sigur că din greşeală, — a uitat să publice lucrul principal; nu face amintire de dşoata învăţătoare *Sultana Ciuleiu*, care merită cea mai mare laudă pentru reuşita petrecerii, de oarece dânsa a obosit săptămâni intregi cu probele, cu aranjarea binei, etc. Toate au stat în sarcina dşoarei *Ciuleiu*, şi cu drept cuvânt merită recunoştinţa tuturor“.

ECONOMIE.

Adunarea generală a institutului „Victoria“.

Arad, 27 Februarie n.

Duminecă în 25 Februarie a. c. şi-a ţinut „Victoria“ a XVIII-a adunare generală Ca întotdeuna aşa şi în anul acesta adunarea generală a „Victoriei“ a fost o zi de sărbătoare. Sărbătoarea secerişului financiar al institutului „Victoria“. Şi cu tot dreptul, pentrucă „Victoria“ în viaţa ei scurtă de 18 ani prin o înţeleaptă şi precautà conducere a cârmuitorilor, şi mai vârtos a directorului executiv, dl *Nicolae Oncu*, care toată viaţa şi tot gândul şi l'a consacrat institutului, şi-a eluptat o poziţie de frunte între institutele româneşti. Nu înzadar aminteşte raportul direcţiunii cu mândrie, că interesul faţă de institut din zi în zi creşte, şi dovada cea mai eclatantă a încrederei obşteşti este rezultatul strălucit al emisiunei nouă, prin care capitalul propriu al institutului a crescut la *două milioane*.

Această încredere s'a şi manifestat acum cu ocaziunea adunării generale prin prezenţa unui număr mare al acţionarilor.

Din causă, că prezidentul institutului, dl *Demetriu Bonciu*, precum şi zelosul şi neobositul prezident al direcţiunii, dl *Mihaiu Veliciu*, din cauze sanitare au absentat, adunarea generală a fost prezidată de vicepreziclentul direcţiunii, Preacuvioşia Sa dl *Roman R. Ciorogariu*.

Prezidentul prin o cuvântare avântată desvăleşte istoricul institutului „Victoria“ de 18 ani şi face apologia muncei şi dezvoltării institutului. Arată cum acest mic institut prin zelul neţărmurit, prin cinstea nepătată, prin munca neobosită a conducătorilor lui în toiul atacurilor vrăşmaşe, încet, dar sigur se întăreşte, creşte şi se dezvoltă. Şi azi, când acest insitut a ajuns factor important financiar în viaţa noastră românească, aruncă o privire asupra apusului apropiat a întemeietorilor şi conducătorilor „Victoriei“ şi apelează la cei cari au să le urmeze, să nu se lase ademeniţi de „plinul“ ce-l găsesc, ci gândul şi nizuinţa lor să le fie, că acest „plin“ să-şi lărgească hotarăle şi să şi mărească puterile.

După acest frumos cuvânt de deschidere se constată valabilitatea adunării generale, se compune biroul şi se aleg verificători ai protocolului acţionarii Sava *Raicu* şi Vasile *Pap*, iar în comisiunea de scrutiniu Gerasim *Serb*, Fabriciu *Mănuilă* şi Dr. Teodor *Burdan*. După constituirea biroului, iubitul şi veneratul nostru director executiv, dl *Oncu*, ceteşte raportul direcţiunii.

Cu mândrie şi cu satisfacţiune deosebită anunţă direcţiunea, că emisiunea nouă a succes în mod neaşteptat de bine şi deşi terminele au fost cam scurte şi anul nu prea favorabil în cele economice, capitalul a fost pe deplin vărsat la finea 1905. Anunţă mai departe că s'a optat de tot 2351 acţii cu à 300 cor., iar restul de 649 cor. s'a vândut cu preţul de 320 cor. Din capitalul vărsat de 913,980 cor. 600,000 cor. s'au adaugat la capitalul de acţii, crescând acesta la 1.200,000 cor., iar restul de 313,980 cor. după detragerea speselor de emisiune s'a dat fondului de rezervă care cu dotaţiunea din anul acesta s'a ridicat mult peste 800,000 cor.

Se anunţă cu bucurie creşterea tot mai mare a capitalelor şi a fondurilor şi prin urmare şi a agendelor şi din cauză că personalul încă a trebuit sporit localităţile au devenit insuficiente. Cere împuternicire de a face unele străformări, eventual a zidì din nou.

Anunţă mai departe, că eşind prin vechime din direcţiune dnii Petru *Truţa* şi George *Popovici*, cere alegerea alor 2 membri în direcţiune pe termin de 3 ani. Prin un raport special arată zelul şi abnegaţiunea direcţiunei faţă de institut şi recerând afacerile de împrumut pe piaţa Aradului o cenzurare zilnică, propune şi roagă adunarea generală să primească onorarea ostenelelor ei prin votarea de marce de prezenţă precum şi întregirea de tantiemă a comitetului de supraveghiare la suma de 300 cor.

Trecând la circulaţiunea anului trecut arată că la finea anului au fost: depuneri 5.171,880 cor., escontul 7.705,892 cor., hipoteca 1.239,806 cor., lombardul 64,638 cor., iar circulaţiunea totală a fost de 92.345,279 cor.

Din venitul curat de 147,678 cor. să se împartă dividendă acţionarilor 54 000 cor., fondului de rezervă 47,071 cor., fondului de penziune 4942 cor., fondului special de rezervă 5000 cor., pentru scopuri filantropice 5000 cor., şcoalei de fete civile din loc 200 cor., iar tantiemă direcţiunii, comitetului şi funcţionarilor 21,182 cor. Cere ca dividenda să se stabilească şi plătească de loc după adunarea generală cu 18 cor.

Toate propunerile şi socotelile direcţiunii se primesc cu unanimitate, se aleg din nou unanim în direcţiune Petru *Truţia* şi George *Popovici*, precum şi un consiliu de 35 cenzori pe un period de 5 ani.

Prezidentul mulţămeşte acţionarilor pentru încrederea arătată şi de astădată faţă de institut, iar acţionarul, dl Vasile *Goldiş*, mulţămeşte direcţiunii, comitetului şi în special directorului executiv Nicolae *Oncu* şi secretarului Sava *Raicu* pentru buna şi înţeleapta conducere a institutului „Victoria“.

După adunare a fost prânz comun în restaurantul „Millenium“ care a ţinut până la orele $^1/_2$4 d. a.

Astfel şi-a serbat „Victoria“ secerişul ei de un an. *G.*

Din public.*)

Mulţămite publice.

Subscrişii în numele poporului gr. or. din Frâua, protoprezbiteratul Mediaşului venim şi pe această cale a ne esprimà cele mai sincere mulţămiri iubiţilor nostri fraţi emigraţi în America, cari au contribuit cu obolul lor pentru sfânta noastră biserică şi anume:

Dumitru Drusan, Nicolae Coman, câte 20 cor. Ilie Muntean, Vasilie Chisăliţă, Nicolae Drusan, câte 10 cor. toţi din Frâua, Ioan Muntean din Vorumloc, 2 cor. 50 fil., Ioan Mărginean, Aron Suciu ambii din Ibisdorf, câte 2 cor. 50 fil., Nicolae Mâica din Şaldorf, 5 cor. Ilie Morariu, 2 cor. 50 fil., Maria Morariu Letiţia Morariu, Maria Morariu, Anna Morariu din Şeica mare, câte 1 cor. 25 fil., Dumitru Coman din Apold, 2 cor. Petre Ioan din Somârtia, 2 cor. Vasile Jampa, Toader Solomon din Copşa mică, câte 2 cor. 50 de fil., Ioan Mărginean din Copşa mică, 5 cor., Ioan Rotariu, 2 cor. 50 fil., Simion Mani, 7 cor. 50 fil., ambii din Frâua, Ilie Banciu, Isailă Blotor, Aron Moldovan din Şeica mare câte 1 cor. 25 fil., Pavel Badiu din Steria, 1 cor 25 fil., Aurel Isac din Comlaş, 1 cor 25 fileri, Anica Moldovan, 1 cor. 25 fil., Turcu Isaila din Proştea mare, 50 fil., Nonu Băeşan din Blâjel, 1 cor. 25 fileri, Constantin Baţia din Şărcăiţa, Toader Crişan din Alma, Nicolae Coros din Banadie, Zosim Lăpădat din Alma, Lazar Şeieşan din Sighişoara, Vasilie Părău din Cetatedebaltă, Istir Dejan din Dârlos, Ioan Coroş din Banadie, Niculae Ilupan Covasna, Toader Barbu din Dârlos, Ioan Bârsan din Boian, câte 1 cor. 25 fil., Ioan Hâlăgan din Blâjuţu, Gheorghe Cândea din Alma câte 50 fil., Ioan Andraş din Blâjuţu, 2 cor. Toader Rotariu din Giacăş, Gheorghe Haţăgan din Blăjuţu, Ioan Suteu din Pâucea, Ioan Moldovan din Blăjuţu, Toader Branişte din Sighişoara, Gheorghe Lebu din Ucea câte 1 cor. 25 fil., Vasilie Lebu din Ucea, 1 cor., Sekeli Bori din Copşa mică, 50 de fil., Ioan Bucherdrea din Copşa mică 2 cor. 50 fil., Achim Mohan din Copşa mică, 1 cor 25 fil., Nicolae Radu din Frâua, 5 cor. Lazar Deneşan din Şaeş, Ioan Todoron din Ernea-săsească câte 1 cor. 25 fil, Marton Gheorghe din Copşa mică 1 cor. 25 fil, Vasilie Bâlâban din Toderiţa 2 cor. 50 fil., Ioan Ploeş din Copşa mică, Ioan Macaveiu, din Copşa mică ambii câte 2 cor. 50 fil., Vasilie Coţofan din Calvaser, Dionisie Popa din Frâua, 1 cor. 25 în total 170 coroane.

In deosebi ne esprimăm mulţămirile noastre junilor Nicolae Coman şi Dumitru Drusan, cari au colectat această sumă.

Mai departe au donat pentru sfânta noastră biserică evlavioşii creştini: Ioan Chisaliţa Părău şi soţia sa Maria un rând de vestminte preoţeşti în preţ de 80 cor. Ioan Axente, fleşeriu, un Apostol cu litere latine, în preţ de 10 cor., şi strana cântăreţilor cu trei scaune în preţ de 32 cor. Rafira Radu, icoana „Cina cea de taină în preţ de 40 cor., Nicolae Mani, şi soţia sa Maria o masă, în preţ de 16 cor. la legatul Mineelor au contribuit preoteasa, Maria Holerga, Nicolae Muntean jun. şi Dămian Rotariu, cu 32 cor. Măriuţa Borţan, o măsăriţă pe sf. prestol în preţ de 10 cor, Ioana Axente, o măsăriţă în preţ de 4 cor. Isidora Bogdan, o naframă în preţ de 2 cor., Dumitru Roampa, 2 candele în preţ de 5 cor. şi 8 strănuţe în preţ de 24 cor. Anna Vişa o măsăriţă în preţ de 2 cor. şi Vasilie Vacarescu o cupolă în miniatură.

Tuturor acestora răsplătească-le Dzeu cu bunătăţile Sale cele cereşti, ear iubiţilor fraţi emigraţi în America le dorim reintoarcere sănătoasă la vetrele părinteşti.

Frâua în 31 August 1905.

Teofil Holerga
paroh gr. or.

Vasilie Popp
epitropu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

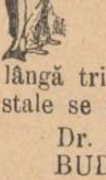

Slăbiciunea bătrâneţelor

sau slăbiciune provenită din alte cauze, că lângezire după morburi, ori la copii mici în urma durerilor gingeilor, poate fi delăturată cu succes cu emulziunea lui Scott. Emulziunea lui Scott constă din cea mai fină unsoare de peşte medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron. (13⁹)

Faţă de emulziunea lui Scott nu e lipsa să aibă nimeni greaţă, căci ea e cu totul gustoasă, pentru toţi afară din seamă uşoară de mistuit, şi deoarece prin neîntrecuta procedură a lui Scott unsoarea trece iute în organizm, fără a cauza cele mai mici greutăţi.

Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Sirolin

Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.

Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 34 1906. [55] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia de clasa a III a din **Galomfalăul-mare** cu filiile Andraşfalăul-ung., Bethlenfalău, Bitfalău, Galomfalăul-mic, Odorheiul-săcuesc şi Rugonfalău, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările însoţite cu documentele prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind îndatoraţi a se prezentà conform prescriselor regulamentare în biserica parohiei, pentru a cântà, respective a celebrà şi predicà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Sighişoara, 18 Ianuarie 1906.

Dimitrie Moldovan
protoprezbiter.

Nr. 32 1906. [54] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** cu dreptul de succesiune pe lângă parohul actual Mihail Zevoean din parohia de clasa a III a **Teliuc**, protoprezbiteratul Hunedoarei, pe baza rezoluţiunii conzistoriale dto 17 Ianuarie a. c. nr. 374 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele stolare, cât şi din cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor a şterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat subsemnatului oficiu protoprezbiteral, având a se prezentà şi în biserică în terminul regulamentar pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Hunedoarei în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 10 Februar 1906.

Avram P. Pecurariu
protoprezbiter.

„TURNU-ROŞU“, cassă de economii, societate pe acţiuni în Boiţa.

Convocare.

Domnii acţionari ai „cassei de economii societate pe acţiuni **„Turnu-Roşu“** în Boiţa, se invită prin aceasta în virtutea §. 17 al statutelor societăţii la

a II-a adunare generală ordinară

care se va ţineà în Boiţa la **22 Martie n. 1906** la 10 ore a. m. în localul societăţii.

Obiectele:

1. Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare privitor la bilanţul societăţii cu finea anului 1905.
2. Propunerea direcţiunii şi a comitetului de supraveghiare referitor la distribuirea profitului curat şi darea absolutorului.
3. Fixarea marcelor de prezenţă a membrilor direcţiunii şi a comitetului de supraveghiare.

Boiţa, 28 Februarie 1906.

Direcţiunea.

Bilanţ la 31 Decemvrie 1905.

Activa. — Vagyon. Mérlegszámla 1905. év deczember hó 31-én. **Pasiva. — Teher.**

Activa. — Vagyon.		K f
Cassa în numărar — Pénztári kész'et		1,449·09
Cambii escontate — Leszámitolt váltók		24,916·—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kőlcsönök		5,820·—
Imprumuturi pe oblig. — Kötvény kölcsönök		350·—
Mobiliar — Felszerelés	434·70	
Amortizare 10% — 10% leirás	43·50	391·20
Cont curent la „Albina“ — Folyó számla az „Albina“-nál		8,069·93
		40,996·22

Pasiva. — Teher.	K f
Capital de acţii — Részvénytőke	17,516·—
Fond de rezervă — Tartalékalap	447·34
Fond de binefacere — Jótékony czélu alap	12·53
Depuneri spre fruct. — Gyümölcsöző betétek	20,007·06
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalékok	190·13
Interese transitoare anticipate — Előlegezett átmeneti kamatok	382·78
Creditori — Hitelezők	494·32
Profit curat — Tiszta nyeremény	1,946·06
	40,996·22

Profit şi perderi.

Spese. — Kiadás. Nyeremény és veszteség számla. **Venite. — Bevételek.**

Spese. — Kiadás.		K f
Interese de depuneri — Betéti kamatok		603 21
Spese — Költségek:		
Porto, diverse, etc. — Postadíj, különféle, stb.		99·64
Amortizare pe mobiliar — Felszerelésből leirás		43·50
Contribuţiune directă — Egyenes adó	16·50	
10% dare după int. de depuneri — 10% betéti kamatók utáni adó	60·32	76·82
Profit curat — Tiszta nyeremény		1,946·06
		2,769·23

Venite. — Bevételek.	K f
Interese de escont — Leszámitolt váltók utáni kamatok	1,933·47
Interese hipotecare — Jelzálogos kölcsőn kamat	261·60
Interese de credite personale — Személyes hitelek utáni kamatok	43·76
Interese de cont-curent — Folyó számla utáni kamat	69·93
Proviziuni — Jutalék	255·58
Competinţă de scris — Irási illeték	204·89
	2,769·23

Boiţa, la 31 Decemvrie 1905. — Boicza, 1905. év deczember hó 31 én.

Direcţiunea — Az igazgatóság:

Georgiu Comşa m. p. **Petru Indrieşiu** m. p. **Vasile Cloaje** m. p.
Ioan Bratilescu m. p. **Ioan Druhora** m. p.

Confrontând aceste conturi cu registrele principale şi auxiliare le-am aflat în regulă. — Jelen számlákat megvizsgálván a fő és segédkönyvekkel összhangzásban találtuk.

Boiţa, în 28 Februarie, 1906. — Boicza, 1906. év február hó 28-án.

Comitetul de supraveghiare. — A felügyelő bizottság.

Ioan Stoia Bobeşiu m. p. **Frangu Constantinescu** m. p. **Nicolae Hamsea** m. p.,
Nicolae Brătilescu m. p. **Ioan Moldor** m. p.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secre**

vindecă şi invioréză pe lângă garanţie.

Deosebità atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sg[illegible] de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni şi piciόre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţ unea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sě se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

[2] 188

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouě volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul	6·50
Didahi (învěţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120

Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu	1·50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rěposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş.	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bar. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ. de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura de la

Librăria arhidiecesană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 21 Sibiiu, Joi 23 Februarie (8 Martie) 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Politica coaliției.

Sibiiu, 7 Martie n.

Ni-a sosit la redacție o broșurică, tipărită de curând în nemțește, în Berlin. In ea sunt espuse părerile unui patriot maghiar, care trăește de multă vreme în străinătate, asupra situației politice din patria de care se află îndepărtat. Și părerile sunt clare și sănătoase. Vede și înțelege îngrijoratul patriot, că politica coaliției, cu forțarea reformelor militare, a fost cea mai ne[illegible]ricită ce se poate numai închipuì, și dacă nu se abandonează, are să ducă țara la ruină desăvârșită. Vom reproduce din broșură unele părți mai interesante, pentruca să vadă cetitorii, că sunt și între Unguri oameni cu vederi sănătoase, oameni cari văd mai departe decât ceice au ajuns aici acasă să fie conducătorii și dătătorii de ton în politica maghiară, spre paguba și nefericirea țării întregi. Necunoscutul nostru patriot scrie astfel:

„... Trăiesc de vreme mai lungă în străinătate, și privesc dela distanță la nemaiauzitele scormoniri, pe cari, afară de conducătorii interesați, și de mulțimea agitată orbește din partea lor, nu le înțelege nimeni dintre amicii monarhiei, prin urmare și ai Ungariei, cei cu judecată trează și serioasă. Pentrucă aceea, că fericirea Ungariei ar depinde numai dela limba de comandă națională, cerută din partea coaliției din [illegible]arată vanitate națională, nu o crede nici un om cuminte de pe rotogolul pământului. Dar că răsturnarea unității armatei, a cărei condiție primordială e unitatea limbei de comandă, — până acum cea germană, — *înseamnă slăbirea Ungariei*, o vede clar și cel mai simplu observator al raporturilor politice din Europa! Cu Austro-Ungaria se va ferì azi să înceapă războiu neprecugetat vre-o mare putere, — dar cu Ungaria singură o isprăvește iute fiecare stat, fie că are ori nu are aliați!

Zilele lui Ludovic cel Mare din casa Anjou, ale marilor Corvini, eroul Ioan de Huniade și fiiul său regele Mathia, sunt, durere, trecute pentru totdeuna. Atunci firește, era Ungaria o mare putere, pentrucă în epoca aceea se aflau în Europa numai state dărăburite, si în Ungaria nu erau cunoscute certele pe teme naționaliste și nizuințele de separare. Afară de aceasta, persoana sfințită a regelui ungar erà pentru fiecare sudit, — Maghiar ori Nemaghiar, — suprema putere, în fața căreia își plecà fiecare genunchii, ca în fața unei ființe dumnezeești.

Acum sunt însă iarăși alte vremi, în cari Ungaria e încunjurată din toate părțile de state puternice, mari și mici, iar înlăuntru e frământată de certele naționalităților. E potrivită pentru fiecare stat din lume zicătoarea: vanae irae sine vire. Dacă nu ești destul de tare, n'ajută nimica mânia! Zicătoarea se va adeverì odată și cu privire la Ungaria.

Să admitem, că într'o bună dimineață întru adevăr între Ungaria și Austria nu există altă legătură decât uniunea personală. In cazul acesta Ungaria își perde întâiu posiția de mare putere, pe care o are acum numai împreună cu Austria, prin urmare *ajunge să fie neputincioasă înafară* Al doilea, ajunge să fie *slabă și înlăuntru*, pentrucă diferitele naționalități din țară se vor ferì, după putință, să se expună pentru un stat separat și independent, *cu totul național*, cum se intenționează să fie Ungaria. Iar o eventuală alianță cu Austria n'ar fi în stare să ridice vaza acestor două stătulețe, — acum de mijloc, — în fața popoarelor.

Dacà Maghiarilor le a succes până acum să-și afirme și valideteze în țară hegemonia, motivul e, că diferitele popoare au avut conziderație față de dinastie și persoana sfințită a Maiestății Sale! De ex. Sașii și Românii din Ardeal.

... Dar între alte raporturi dinastice *nu s'ar încălzì nime dintre Nemaghiari pentru izolatul stat ungar*, afară de cei materialicește interesați; ba într'un eventual caz de războiu *naționalitățile pot să devină chiar periculoase pentru Maghiari*, iar Ungaria n'ar mai aveà nici un sprijin în Austria“ ...

Iată un om, un adevărat patriot, care vede lucrurile așa cum sunt și așa cum trebue să le vadă fiecare om cu judecată limpede. O Ungarie independentă, așa cum dorește coaliția să devină patria noastră, poate să fie tare numai în perfectă înțelegere cu naționalitățile, și mulțămindu-le pe acestea. Numai așa, dacă națiunea maghiară, ca soră mai mare, le dă și lor aceea ce le compete după drept, lege și dreptate: *libera desvoltare națională pe toate terenele* și necondiționata recunoaștere de factori în stat, nu numai cu datorințe, ci și cu drepturi cetățenești. Lucrul acesta li-s'a spus de atâteaori politicianilor maghiari, și totuși nu'l înțeleg! Și acum, când să află în strâmtoare, li-ar fi ușor să-'l înțeleagă. Nu *pot* oare, ori nu *vreau* să-'l înțeleagă?!..

Din protoprezbiterate.

Sinodul protoprezbiteral al tractului Săliște.

— 24 Februarie n.

(Fine).

După primirea acestei epistole convins fiind de însemnătatea cuprinsului ei dl protoprezbiter a convocat o consfătuire, la care a fost invitat și dl primpretor, cu care consfătuire după o discuție purtată cu seriozitatea cuvenită s'a constatat, că ideea aceasta este realizabilă și cât se poate de umană, și dusă la îndeplinire face numai cinste comunei și tractului acestuia. S'au stabilit apoi următoarele

Litere fundaționale:

1. Pentru crearea unui așezământ cu scopul de a ocrotì pe cei neputincioși și de a îngrijì de cei bolnavi, să întemeiază un fond sub administrarea organelor protoprezbiterale.

2. Acest fond se va alimenta din donațiunile ce se vor face din partea persoanelor juridice și fizice, cari ca *patroni*, *întemeietori*, sprijinitori și ajutători vor contribuì pentru sporirea lui.

3. Ca patroni să conzideră acele persoane, cari vor contribuì cu câte 2000 coroane odată pentru totdeauna, de atâtea ori câte locuri vor dorì a creia.

4. Intemeietori vor fi aceia, cari vor contribuì la fond odată pentru totdeauna cu o sumă de 200 cor. cel mult în 4 rate anuale.

5. Sprijinitori sunt cari contribue cu o sumă de 100 cor. deodată, ori o cotizație de 5 cor. la an.

6. Afară de aceasta să primesc drept ajutor daruri de orice fel și în ori și ce sumă pentru sporirea fondului și pentru promovarea scopului urmărit.

7. Din fondul creat se va întemeia cu timpul un institut sub numirea „*Binefacerea*“, așezământ ort. răs. român în Săliște, pentru ocrotirea celor neputincioși și pentru îngrijirea bolnavilor cu preferință din protoprezbiteratul Săliște.

8. Fondul se va chivernisi prin epitropia protoprezbiterală, iar institutul la timpul său se va administra după indicațiunile și normativele statorite de comitetul protoprezbiteral, prin un epitrop anume ales pe vieață de sinodul protoprezbiteral.

9. Donațiunile patronilor și a întemeietorilor constitue fondul nealienabil al așezământului și acesta se poate plasa în hârtii de valoare, în depuneri la institute solide și în inmobile ce pot servì scopului.

10. Pentru trebuințe de susținere se vor întrebuința numai interesele fondului nealienabil, precum și fondul disponibil.

11. In fondul disponibil vor întra și eventualele subvențiuni anuale, menite pentru acoperirea speselor de susținere și a trebuințelor curente.

12. Patronii așezământului la timpul său vor fi scriși pe frontispiciul edificiului pe o tablă de marmoră, și vor aveà dreptul de a recomanda comitetului protoprezbiteral persoanele, cari ar fi de ocrotit la locurile înființate de ei. Iar comitetul va țineà după putință și împrejurări cont de recomandarea făcută.

13. Patronii și întemeietorii vor forma un sfat de opinare pe lângă comitet și vor fi a să învita să se întrunească la prezentarea rațiocinului fondului și la toate afacerile însemnate de organizare.

Patronii și întemeietorii vor aveà drept de a face propuneri, reprezentațiuni

---

FOIȘOARĂ.

Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903.

De **Dr. Sextil Pușcariu.**

(Urmare.)

Reviste. Școala nouă.

Prin starea lucrului se face evident, că în România lipsesc editorii aproape de tot, și dacă voiește cineva să urmăriască mișcarea literară, trebue să pună mâna pe reviste. Nici cu acestea nu stăm tocmai bine, și dacă publicul arată o neîncredere așa de mare față de ele, aceasta se justifică prin aceea, că în fiecare an apar o mulțime de reviste, ca să apună earăși după numărul prim.

Cea mai veche revistă a regatului român, „Convorbirile literare“, cari au intrat cu anul 1902 în al 36 an de existență, a avut odinioară un rol foarte binefăcător în istoria literaturii române. Dupăce s'au retras întemeietorii ei, sub [illegible]evii acestora a scăzut câtäva vreme, ca să se avânte în timpul mai nou earăși, sub conducerea profesorului bucureștean *Ion Bogdan*. Ea își perde însă tot mai mult caracterul literar și devine revistă științifică, — singura condusă bine. Aici își continuă *D. Zamfirescu* romanul filozofic *Lydda*, și se publică romanul plictisitor „Din Rucăr“ al lui *Ciru Oeconomu*, un scriitor fără talent.

In volum apar: romanul „Din războiu“ de D. Zamfirescu, despre care a fost vorba în darea de seamă precedentă, și povestirile publicate mai întâiu în „Convorbiri literare“ ale celor doi scriitori talentați: *I. Al. Brătescu-Voinești*: „Nuvele și schițe“, și *I. Basarabescu*: „Nuvele“. Amândoi se ocupă de oameni mici, cu toate acestea cel dintâi înfățișează suflete triste, obidite, al doilea descrie partea ridiculă a burghezimei. Ceeace bate îndată la ochi la Brătescu-Voinești e dragostea cea mare, care o arată eroilor din povestirile sale, și la aceasta se reduce și tonul adevărat, pe care-l nimerește totdeuna.

Fără nici o meșteșugire, stilul său e matur și cinstit, ca simțămintele sale, și acestea le transmite cetitorilor într'un mod minunat. *Pană Trăsnea Sfântul* al său este așa de simplu și de adevărat, încât numai odată trebue să-l cetești ca să-l îndrăgești pentru vecie. Și la Brătescu trebue să se laude înainte de toate maturitatea artistică. El, ca și marele său maestru *Caragiale*, se mișcă în cercul burghezimei române, ametită de năvala pripită a culturii apusene, și găsește material bogat pentru schițele sale în ridiculul năzuințelor ei vecinice după ceva ce îi e inaccesibil. Dar pe când Caragiale în comediile sale neajunse face pe cetitor să gândească, fiindcă în conturuti largi zugrăvește o întreagă clasă socială dintr'o epocă anumită, — Basarabescu se mulțămește să-și aleagă un teren mic, ca să-l poată cultivà cu temeinicie. Pătrunzătorul său dar de observație îl face să descopere atâtea lucruri nouă și vrednice de atenție, încât nu devine banal nici când, iar ale sale *Pe drezină* și *Cât ține liturghia* stau cu cinste lângă operele lui Caragiale.

Să amintim și dările de seamă escelente, despre cărțile apărute de curând, ale lui *Gh. Bogdan-Duică*, din „Convorbiri literare“.

Cei doi poeți *A. Vlahuță* și *Gh. Coșbuc* și-au dat mâna și la începutul anului 1902 au înființat revista „*Sămănătorul*“. Dar peste puțin timp revista aceasta întemeiată între împrejurări așa de favorabile — începuse publicarea postumelor lui Eminescu, — a fost amenințată să apună. Din norocire s'a aflat în curând bărbatul care — după retragerea întemeietorilor ei — a luat în mâna sa energică conducerea și a pregătit o renaștere în literatura română. Acesta este profesorul universitar amintit deja, *N. Iorga*, un bărbat cu știință extraordinară și vioiciune uimitoare, care a adunat în jurul său cele mai bune forțe tinere. Principiul „Sămănătorului“ nu e nici nou, nici inatacabil; dar influența sa binefăcătoare nu este de loc neînsemnată, fiindcă acest principiu se exprimă pentru întâiaș dată într'o formă curată, și încă în timpul cel mai potrivit, încât și exagerările apar ca fiind necesare. „Românilor le trebue o literatură națională“, se zice în „Sămănătorul“, „o literatură care încopciindu-se cu tradiția, are rădăcini în viața românească, redă cugetarea românească, zugrăvește viața românească din trecut și din prezent. Numai cu condiția aceasta poate fi înșirată literatura românească printre literaturile celorlalte popoare și poate sta alăturea de ele ca un product cu caracterul particular, deosebit de al tuturor şi plângeri către organele mai înalte (sinod protoprezbiteral, conzistor arhidiecezan) şi de a să convinge, că administrarea să face în spiritul literilor prezente.

14. Dacă ideia creerii unui aşezământ în formă şi cu scopul indicat până la finea anului 1920 nu s'ar puteà realiza comitetul din jumătate venitele fondului va puteà să dee ajutoare celor avizaţi la ocrotire fie din lipsă de putinţă de a câştiga, fie din cauza morbului, rămânând ca jumătate interesele şi venitele să se capitaliseze întru sporirea fondului şi cu timpul întru realizarea scopului.

15. Aceste litere fundaţionale întră în vigoare îndată ce vor fi aprobate de conzistorul arhidiecezan şi se vor puteà schimba sau întregì prin sinodul protoprezbiteral numai cu aprobarea Ven. Conzistor.

Aceste litere fundaţionale şi ideea dată au fost desbătute şi în şedinţa comitetului şi sinodului protoprezbiteral şi comitetul a primit a lucra în sensul literilor acestora. Vine acum rândul, ca sinodul să-şi dea părerea în această chestiune de o însemnătate atât de mare.

După o discuţiune deamnă purtat, cu toată seriozitatea, la care ia parte cu deosebire membrul sinodului D. Lăpădat, sinodul primeşte administrarea institutului *„Binefacerea“* şi hotăreşte ca epitropia să ia în primire libelul de depunere cu suma de 50 cor. şi că literile fundaţionale să fie aşternute la Prea Ven. Conzistor spre aprobare, rugând sinodul pe domnul protoprezbiter ca şi dânsul să lucre, ca Prea Ven. Conzistor să le aproabe.

Dacă vom arunca acum o privire asupra celor discutate în acest sinod protoprezbiteral trebue să constatăm:

1. Că acolo unde din totalitatea locuitorilor 83% ştiu cetì şi scrie acolo atât bisericile, cât şi şcoalele sunt în cea mai bună rânduială; acolo oamenii trăesc mai moral, mai corespunzător legilor bisericei noastre.

2. Că acolo unde în fruntea unui tract sunt oameni de categoria dlui Dr. Stroia, om cu cultură înaltă, atât afacerile administrative, cât şi cele culturale şi morale trebue să progreseze.

3. Că acolo unde e pace, unde e bună înţelegere şi iubire cu adevărat creştinească, acolo numai se nasc şi să desvoaltă idei umanitare, ca aceea cărei fiinţă i-a dat sinodul protoprezbiteral al tractului Sălişte.

Dee Dumnezeu ca această idee să fie imitată şi de alte sinoade protoprezbiterale, în folosul credincioşilor bisericei noastre.

Leonil.

Revistă esternă.

Tulburări în Francia. De când s'a pornit inventarizarea bisericilor franceze din partea statului s'a iscat şi nemulţămire şi tulburare în popor. In multe comune a baricadat poporul biserica înarmându-se cu furci, topoare şi coase. Soldaţii şi comisia, care face inventarizarea au primit ordin strict ca să nu cruţe pe nime şi să-şi facă datoria cu orice preţ. Aşa s'a întâmplat că în cele mai multe comune s'a ciocnit poporul cu soldaţii şi s'a vărsat şi sânge. In unele biserici au putut străbate numai dupăce au spart uşile cu dinamit. In ajutorul miliţiei s'au pus şi socialiştii, cari sparg şi strică tot. In unele biserici au sfărâmat obiecte foarte preţioase. Poporul în partea cea mai mare e pe partea preoţimei, care protestează în potriva faptelor statului. Situaţiunea devine tot mai încordată şi nemulţămirea tot mai mare.

*

Chestia marocană devine tot mai serioasă. Diplomaţii nu se pot capacità. Conferenţa s'a mutat dela Algeziras la Berlin unde se fac cele mai mari sforţări pentru de a îndupleca pe diplomaţii francezi şi nemţi să ajungă la o înţelegere. După cum se pare lucrul acesta nu va succede curând. Ba e pericol să nu se poată împăcà de fel şi atunci am fi ajuns în pragul unui războiu între Francia şi Germania. Monarhia noastră nu are nici un interes în afacerea asta, în timpul mai nou a păşit însă ca mijlocitoare de împăciuire.

*

Rusia constituţională. Legea cea nouă referitoare la dieta ţării (duma) va fi sancţionată şi promulgată în timpul cel mai scurt, fără să mai treacă prin senatul imperial. Conform legii acesteia de acì înainte orice lege va aveà valoare numai aprobată de duma şi de senatul imperial. Senatul acesta va constà din două părţi egale. O parte o constitue persoane numite de Ţar, altă parte persoane alese de preoţimea ortodoxă, nobilime, academia de ştiinţe, universitate şi de cercurile superioare de industrie şi comerciu.

Atât senatul cât şi duma o va convoca Ţarulîn fie carean prin ucaz. Amândouă corporaţiunile aceste au dreptul să interpeleze pe ministri, în caz că acestia lucră contrar legilor. Toate legile şi actele de drept şi bine public au să treacă prin dumă şi prin senatul imperial. Şedinţele acestora sunt publice.

*

Revoluţia din China. Tot mereu sosesc veşti despre o răscoală a boxierilor din China, cari ar fi omorît şi pustiit ţinuturi întregi. Ba venise vestea că şi pe împărăteasa ar fi omorît-o. Toatele ştirile s'au desminţit însă, şi s'a dovedit că din toată scornitura puţin este adevărat. O mică răsvrătire s'a întâmplat împotriva a câtorva misionari, pe cari i-au omorît. Ştirea a venit însă peste America şi nu-i vorbă, calea e lungă şi uşor s'a făcut dintr'un ţânţar armăsar. Fapt e, că America a expedat momentan câteva vapoare de războiu în China. Pe de altă parte de mult timp pregăteşte America o mare expediţie militară până în China cu intenţii foarte nevinovate. E cam suspectă dragostea asta a Americei pentru China şi probabil o parte conziderabilă în scornitura cu revoluţia îi revine Americei. Mai ştì cu ce planuri îşi frământă creerii practicii Americani!

NOUTĂŢI.

Conferenţele „Asociaţiunii“ Duminecă în 11 Martie n. va ţineà conferenţă dl Ioan Baptist *Boiu,* oficial conzistorial, despre: *Martin Opitz şi Românii.* Inceputul la orele 5 şi jum. seara.

*

Din Austria. Partidul pangerman din parlamentul Austriei a hotărît să ceară dela guvern unele schimbări în proiectul referitor la împărţirea cercurilor electorale. Şi anume cere, ca numărul deputaţilor nemţi să fie ridicat dela 205, cât e provăzut în proiect, la 220, iar plusul acesta să se împartă în provinciile Boemia, Austriile amândouă, Silezia şi Craina. Maioritatea parlamentului însă e aplicată să primească proiectul despre reforma electorală aşa cum e prezentat de guvern, deoarece puterea covârşitoare a elementului german e asigurată.

*

Dela comitat. Mâne, Joi, în 8 Martie la orele 3 d. a. ţine comitetul administrativ al comitatului Sibiiu şi subcomisiunile sale şedinţă ordinară lunară, în sala mică a casei comitatenze.

*

Domnitorii în escurziuni. Abia au răsărit ghioceii, cei dintâi vestitori ai primăverii şi au şi început domnitorii să se mişte din odihna de iarnă. Foile aduc veşti despre diferite întâlniri şi escurziuni ce ar intenţiona unii capi ai statelor. Astfel regele Angliei a făcut deja începutul. A vizitat pe noul prezident al Franciei la Paris. Tot acelaş lucru vrea să'l facă şi tinărul domnitor al Spaniei. Se vorbeşte apoi, de o întâlnire a regelui Angliei cu împăratul Germaniei, iar tot în vara asta vor porni în vizită noii domnitori ai Norvegiei şi Danemarcei.

*

Prima faptă a lui Falliers. Semne bune se leagă de începutul activităţii noului prezident al republicei franceze. Inaugurarea şi-a făcut-o printr'o faptă foarte nobilă, agraţiând pe un osândit la moarte şi schimbându-i pedeapsa de moarte în temniţă pe viaţă.

*

Târg de vite. Târgul de vite cornute, subvenţionat de stat şi de comitatul Sibiiu, se va ţinea anul acesta *în 26 şi 27 Ma tie* în Sibiiu. E al şaptesprezecelea. Se vor împărţì şi de astădată premii şi diplome.

*

Dar frumos pentru biserică. Din Roma vine ştirea, că un necunoscut, ori necunoscută, a pus la dispoziţia Papei două milioane de lire pentru ajutorarea bisericei catolice din Francia. Se presupune, că banii sunt ai exîmpărătesei *Eugenia*, odinioară suverana Franciei.

*

Laesa Maiestate. Câţiva studenţi dela gimnaziul din Careii mari înfierbântaţi şi ei de propovedania koşutistă s'au pus să facă o vitejie. Au smuls chipul Maiestăţii Sale de pe părete dintr'o sală de învăţământ şi rupându-l l'au călcat în picioare. Inspectorul suprem a pornit cercetare severă.

*

Furt. Bachmaier Julius, substitutul notarului public din Braşov, Dr. Lurtz Carol, a furat din cancelarie 80 mii c[illegible]. şi şi-a făcut urma perdută. Până acum nu l-au prins.

*

Bătae la universitatea din Lemberg. Studenţii ruteni dela universitatea din Lemberg voiau să ţină o adunare în universitate, pentruca să protesteze împotriva persecuţiunilor ce le fac Polonii asupra Rutenilor. Rectorul nu le-a permis, iar rugarea li-a respins o cu observarea, că limba oficioasă e cea polonă. Studenţii ruteni totuşi şi-au ţinut adunarea. Au întrat cu forţa într'o sală a universităţii şi s'au baricadat. Studenţii poloni auzind de aceasta au luat partea opusă şi au pătruns şi ei în universitate ca să scoată pe Ruteni. S'a încins o bătae straşnică. Mulţi au fost transportaţi la spitale greu răniţi. Universitatea probabil va fi închisă.

*

Un orologiu al împăratului Maximilian. In zilele trecute a fost licitat la institutul de amanetare din Madrid un orologiu preţios, pe care l'a cumpărat un necunoscut cu 1300 Pes. (1700 cor.), Orologiul a fost al împăratului Maximi[illegible] din Mexico şi se crede, că acesta e orologiul, pe care l'a predat înaintea morţii sale preotului său, ca să'l ducă împărătesei Charlotta. Orologiul are trei capace. Pe unul e gravată coroana împărătească cu vulturul duplu, pe cel din lăuntru e inscripţia: „Ofiţerii marinei principelui Maximilian, 1854.“ In acel an fusese el numit comandant suprem al marinei austriace.

*

Gorki. Se vesteşte din Berlin, că Maxim Gorki a fost silit să se refugieze iarăşi în străinătate din cauza necontenitelor perzecuţiuni. De prezent e în Berlin, unde va azista la reprezentarea dramei sale „Azilul de noapte“ din partea unei trupe ruseşti din Moscva.

*

Concert în Făgăraş. Ni-se scriu următoarele: „Duminecă în 4 Martie a. c. ni-s'a dat şi nouă celor din Făgăraş rara ocazie de a ascultà un concert artistic. Programul a constat din 12 puncte dintre cari toate, afară de unul, care a fost un solo de violină, executat de simpaticul domn Dr. Camil Negrea, au fost executate de cei doi artişti ai operei din Bucureş[illegible], de bine cunoscutul tenorist N. Stefănescu, care avuse partea leului şi în opera Moş Ciocârlan predată în Sibiiu, şi de baritonistul Petre Chimpeţianu, care deşi poate nu e atât de cunoscut în cercurile româneşti din Ardeal, în privinţa artei nu rămâne de loc mai pe jos de cât artistul Stefănescu. E trist însă că publicul român din Făgăraş n'a prea fost atras de artă şi nu s'a prea înbulzit la concert“.

*

Hoţ de 100 ani. Intr'o temniţă preventivă din Paris e închis acum un moşneag de 100 ani, din cauza unui furt. Bătrânul îşi aşteaptă liniştit pedeapsa şi speră, că va ajunge să părăsească temniţa încă în vieaţă şi deplin sănătos.

*

Servitoare brutală. Servitoarea unui profesor din Sibiiu mâniându-se pe copilaşul de care aveà să grijască, a aruncat cu un cuţit după el, nimerindu-l în spate. Rana nu e periculoasă. Servitoarea însă de groaza urmărilor s'a urcat în pod voind să se spânzure. Stăpânii i-au prins însă de veste la timp şi au predat-o poliţiei.

*

Saşii în contra jidanilor. In Lipsca a fost în zilele trecute o mare aduna[illegible] care a hotărât să ceară dela guvern, [illegible] în interesul comercianţilor mici să nu permită jidanilor din Rusia şi Austria să se aşeze în Sacsonia.

*

Femeia iaponeză Când femeia iaponeză ia asupra sa taina sfintei căsătorii mama o prevede cu sfaturile cele mai bune şi folositoare. Aşa de ex.: Fi totdeauna prevenitoare faţă de socrii tăi. Nu vorbì mult. Fi cea dintâiu la ascultat şi cea din urmă la culcat. Nu te mesteca în vorbele muerilor până ce treci de 50 ani. De vrăjitoare să nu ţii seamă. Nu fi supărăcioasă şi încăpăţinată chiar dreptate să ai. Nu clevetì vecinii. Ai totdeauna înaintea ochilor, că cinstea femeii susţine cinstea casii. Nu-ţi supăra bărbatul şi nu-l face jaluz. Tot sfaturi bune şi preţioase, cari n'ar strica dacă s'ar aplica şi la noi. S[illegible] vede că şi societatea iaponeză sufere de aceleaşi păcate ca şi a noastră.

*

---

celorlalte. Prin urmare“, încheie programul „Sămănătorului“, „trebue să combatem tot ce n'are caracter naţional în literatura românească, să respingem tot ce vine de din afară“.

Concluzia e evident falsă, însă — pentru cine cunoaşte stările româneşti — nu e lipsită de temeiu: Aristocraţia ţerii creşte încă în cea mai mare parte în străinătate şi ceteşte numai franţuzeşte, rareori englezeşte şi nemţeşte, încât nu aflăm la ea o înţelegere adâncă a spiritului românesc. Afară de aceea în urmă cu vreo zece ani a fost deschis *Gherea*, prin criticele sale epocale, orizonturi nouă pentru principiile socialiste şi tinerimea informată despre curentele literaturii esotice le-a urmărit cu zel aproape bolnăvicios, şi a început a le întroduce în România. Dar au lipsit talentele adevărate, cari să împrumute acestei importaţii o pecetie personală, din care cauză plantelor esotice nu le-a priit de loc terenul nepregătit, şi astfel pentru moment exagerările amintite sunt mai mult folositoare decât stricăcioase. In senzul acesta lucrează „Sămănătorul“ sub conducerea lui Iorga, sprijinit de ucenicii săi talentaţi, al căror număr creşte zi de zi. Articolul prim din fiecare număr scris de Iorga, precum şi cronica sa sunt într'adevăr magistrale, aş zice chiar că sunt cronica prezentului românesc. In volumul său „Drumuri şi oraşe în România“, Iorga caută să facă cunoscută Românilor ţara lor, prin descrieri potrivite cari sunt înfiorate uneori de o frumseţă adevărată şi însoţite totdeauna de notiţe istorice bogate în învăţături. In „Sămănătorul“ publică *St. O. Iosif* poeziile sale, dintre cari au apărut volumele „Patriarhale“ şi „Cântece de Heine“ (cele mai bune traduceri în româneşte din Heine), mai departe „Poezii“ şi „A fost odată, poveste în versuri“, în sfârşit „Traduceri din Verlaine“ (în colaboraţie cu *D. Anghel*).

Iosif a ajuns dintr'odată poetul favorit al Românilor, pentrucă din versurile prime ale tinărului scriitor se vedeau calităţile de mai târziu. Mai presus de toate se observă la el o pietate înaintea măreţiei artei sale, care se mărgineşte la sfială, o autocritică continuă.

Aşa se explică desăvârşirea formei în versurile sale, şi rezerva, care-l face să-şi înfrâneze izbucnirea patimei, tonurile stridente ce le-am vedeà bucuros câteodată în melodia aceasta. Deci cele mai bune poezii ale sale sunt icoanele, în cari redă o dispoziţie sufletească duioasă, pastelele în strofe mici, sonetele impecabile, ori apoi baladele sale.

In direcţia din urmă Iosif a întrodus în literatura română o inovaţie norocoasă: curăţirea a tot ce-i de prisos în frumoasele, dar prolixele balade populare şi preschimbarea lor în balade artistice cu observarea cât se poate de fidelă a tonului popular („Frumoasa Irina, Novăceştii“ etc.). Când a părăsit odată forma sa rară, desăvârşită şi aşa de expresivă, şi a spus în cânturi lungi o poveste, opera sa şi-a perdut farmecul particular, care o caracterizează; cântecul faurului intercalat acì mai că întrece poemul „A fost odată“. Un lucru încă trebue să i-se recunoască cu laudă. El este cel dintâiu, care s'a emancipat de sub influenţa directă a celor doi poeţi mari: Eminescu şi Coşbuc, şi pe când alţii imitau felul de a scrie al unuia sau al celuialalt dintre măestri, el învaţă deopotrivă dela amândoi, dar astfel încât personalitatea sa, care dacă nu e puternică, e totuşi foarte pronunţată, nu sufere nici o daună.

(Va urma).

† **George Cerbu**, paroh în Părău, a încetat din vieață, după grele suferințe. Luni în 5 Martie 1906 st n în etate de 74 ani, dupăce a fost împărtășit cu sf. taine după ritul gr. or. și se va înmormânta azi, Mercuri, în 7 Martie 1906, în cimiterul bisericei din Părău.

*

Moarte din înveninare. Din comuna Armeni ne vine știrea, că unui țăran de acolo i-s'a bolnăvit nu demult o vacă. Văz[illegible]d, că vaca merge tot mai spre rău și-a chemat doi prieteni, cu ajutorul cărora a tăiat vaca și a împărțit carnea prin sat. N'a trecut mult și amândoi prietenii se bolnăviră și în scurt au și murit. S'a constatat, că amândoi s'au infectat și aceasta i-a omorât. Au rămas de ei nouă copii orfani. Și se zice, că mulți dintre cei ce au mâncat din carnea aceea sunt astăzi bolnavi greu.

*

Bal cu pușcături. La un bal ce s'a dat Dumineca trecută în Veneția a ajuns un oarecare inspector în ceartă cu mai mulți oaspeți. Oaspeții l-au scos afară. Nu peste mult s'a întors însă inspectorul cu o pușcă încărcată și a început să puște orbiș în public. Pe două persoane le-a omorât, pe trei le-a rănit greu. Pe urmă s'a dat prins de bună voe.

*

Teatru ars. Firul telegrafic aduce iarăși vestea unei nenorociri întâmplate departe peste Ocean în republica Chile. Teatru din orașul Santiago de Chile s'a [illegible]ins în decursul representației. Erau de [illegible] peste 1500 oameni. O panică grozavă a cuprins publicul. Au pierit 40 de persoane, între cari și patru actori. Peste 80 zac greu răniți prin spitale.

*

Duel de femei. In comuna Brad de lângă Deva trăiau de mult în dușmănie Eva Miclușa și Vasilica Fejer din cauză că amândouă iubeau un fecior. Sâmbăta trecută s'au întâlnit și s'au încăerat la bătae. Intr'un moment bine venit Vasilica fugì în casă și se întoarse cu un cuțit mare, pe care înfuriată îl implântă dușmanei în piept. Eva rămase moartă pe loc.

*

Mireasă sinucigașă. O fată tinără de vreo 19 ani dintro comună aproape de Pesta a încercat în zilele trecute să se sinucidă. Fata era mireasa unui meseriaș, era decisă și ziua cununiei și ea își făcuse și haina de mireasă când a auzit că mirele a părăsit'o. In desperarea ei s'a îmbrăcat în haina de mireasă, a aprins două lumini și a beut un pahar de leșie. Acum se luptă cu moartea.

*

Conte ucigaș. In comuna Priboc din comitatul Turocz a murit în luna trecută o contesă Beniczky. Moartea ei a fost suspectă și așa unchiul moartei, vicecomitele comitatului, a pornit cercetare. Și rezultatul a fost că s'a constatat cu siguranță, că a fost înveninată cu arsenic. Iar ucigașul e un anumit conte Nayhaus, care era înrudit cu moarta și care trăia la curtea ei. Motivul care l-a îndemnat să'și ucidă pe binefăcătoarea lui încă nu se știe, deoarece ucigașul neagă morțiș.

*

Cine mă scapă definitiv de durerile astmatice și reumatice? Până de prezent acestei întrebări singur dl Müller Albert (Budapesta, Vadász u. nr. 42/V. a fost în stare să răspundă, deoarece rezultatul ce l-a ajuns prin crucea sa duplă electro-magnetică R. B. nr. 86967 este aproape de necrezut, pentru ceeace din partea bolnavilor reînsănătoșați primește multe mulțămite. O astfel de scrisoare i-a adresat de ex. cu ocaziunea Anului-nou Feit János din Biserica-albă: Preastimate dle Müller! Prind peana, ca să-ți exprim cele mai ferbinți mulțămite pentru crucea R. B. nr. 86967 ce ați inventat, pentrucă eu prin folosirea aceleia m'am vindecat pe deplin de durerile reumatice ce mă chi[illegible]au de 5 ani. Intr'un timp zăceam în pat și nu mă puteam nici mișca; acum însă nu sunt silit să păzesc patul. Cu toată stima: Feit János.

Cărți și reviste.

Păstorul sufletesc, periodic de predici, an. I. nr. 3. Are predici pentru primele patru Dumineci din postul mare, apoi la întroducerea în parohie nouă, cuvânt la mormântul lui Iuliu Sabo, nește interesante schițe de predici pentru postul Paștilor, sfaturi în scaunul mărturisirii, despre Liturgică, oratoria sacră, cronici etc. Aceiași nobilă dorință de a veni într'ajutorul preoților, și același mare pă[illegible]t neiertat: limba rea, ca și în celelalte numere.

*

Albina, revistă enciclopedică populară, an. IX nr. 21. O traducere a lui *Coșbuc* din Carmen Sylva. *Sadoveanu* urmează cu „Scrisorile trimise de un prietin pribeag“, și scrie despre cearta unor rude, „nepoții lui Moș Vasile Bujor“, niște pagini luminoase despre „sărbătoarea mare a văzduhului și a pământului“, cari dovedesc și ele netemeinicia celor ce nu vreau să creadă în talentul lui Sadoveanu. Apoi articole de Moș-Neagu, D. Cădere, Grig. Teodossiu, și alții. Intre cele două ilustrații, una înfățișează „în port ciobănesc“ pe *Cârțan* al nostru.

*

Sămănătorul, revistă literară săptămânală, an. V. nr. 8. Dl *Iorga* scrie un articol „Despre Teatrul „Național“ al Capitalei românești“, în care ironizează puternic întreaga *activitate* de *ozi* a acestei instituții culturale, cu certurile nesfârșite, cu izgonirea oamenilor de talent, cu oplosea tuturor celor ce-i batjocoresc menirea și caracterul. Despre ce a fost Teatrul Național și despre ce va putea fi din nou, va scrie în nrul viitor. Tot D-sa face și cronica, bogată și hotărîtă, ca să poată îndrepta. Poezii au D. Nanu, Ecaterina Pitiș Elena-Farago-Fatma și I. M. Marinescu. Teodor Poruciuc dă un articolaș actual despre partidele politice din Rusia și mișcarea națională a Românilor basarabeni. Proză mai scriu Ion Bârseanul și Virgil Caraiman. — Revista aceasta, cu începere dela anul nou, a ieșit cu ilustrații, prin cari se va face cunoscut Românilor trecutul lor.

Apare în București, str. Regală 6; abonament anual de 12 coroane. *I. P.*

Din public.*)

Mulțămite publice.

Obicinuita petrecere din carneval a studenților universitari români din Cluj și-a ținut anul acesta Sâmbătă sara în 17 Faur n. și a fost cercetată de un public ales și număros, dar nu atât din loc, cât mai mult din provincie. Au jost atât de mulți oaspeți încât sala angajată s'a dovedit prea strâmtă. Că succesul moral al petrecerii a fost peste așteptare, o poate spune ori-cine, care a fost de față, iar despre reușita materială dă dovadă venitul curat al petrecerii, care trece preste suma de 300 cor. Amănuntele le lăsăm în grija altor raportori. Scopul nostru în această dare de seamă este a cuita pe cale publică ofertele marinimoase și suprasolvirile. Iatăle: Inainte de petrecere au sosit parte prin postă, parte prin mijlocirea unor persoane următoarele sume: Dr. Liviu Lemènyi, advocat, Sibiiu, 10 cor, Ioan Pop, sen., funcț. de postă loco 2 cor., Dr. Zosim Chirtop, adv. Câmpeni, 20 cor., Magnificenția Sa Alexandru Mocsonyi de Foen, mare proprietar, Birhiș, 20 cor., Dr. Aurel Novac, adv. și deputat dietal, Biserica-Albă, 10 cor., văd. dna Ana German, Șimbotelec, 5 cor., Aurel Poruțiu, protopop onorar, Dezmir, 5 cor., Gheorghe Pop de Băsești, 50 cor., P. Sf. S Dr. Demetriu Radu, episcop, Oradea-mare, 10 cor., Ioan Marinescu, notar, cercual, Ucea-de-jos, 2 cor., I. P. Sf. S. Ioan Metianu, metropolit, Sibiiu, 15 cor., Augustin Motta, comerciant în loc, 6 cor., Ioan Leoca, m. prop., M. Sombutelea, 6 cor., Matilda Dr. Șimon, Năsăud, 5 cor., Pamfiliu Grapini, protopop, Rodna-nouă, 2 cor., Dr. Nicolae Oncu, director de bancă Arad, 5 cor., Ioan Mezei, jude de curie, Budapesta, 6 cor., Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, Sibiiu, 5 cor., sara la casă au întrat următoarele suprasolviri: Ladislau Pop, assesor la sedria orf., 3 cor., Dr. Aurel Anca, medic în regiment, 4 cor., Simion Pop, curator la institut corection. 2 cor., Dr. Amos Frâncu, adv. și director la bancă, 30 cor., toți din loc, Dr. Teodor Mihályi, deputat dietal, Dej, 8 cor., Iuliu Morariu, cand. de adv., 3 cor., Mihail Nemeș, preot, Ujfalău, 6 cor., Raveca Dregan, Nădășel, 5 cor., Dr. Ioan Vaida-Voevod, adv., Dej, 20 cor., Ioan Telea, căpitan, 5 cor., Vasilie Hosszu, jude de tablă, 5 cor., Dr. Simion Tămaș, adv., Hidălmaș, 8 cor., Dr. Ioan Dan, medic, Mociu, 5 cor., Ioan Bozac, preot, Sârmbetelec, 8 cor., Regina Moga, Apahida, 4 cor., Galacteon Șagău, protoprezbiter, Cuesd, 15 cor., Samuil Poruțiu, preot, Cianul-deșert, 5 cor., Dr. Ioan Popescu adv., Reghinul-săsesc, 26 cor, Dr. Ștefan Morariu, adv. în loc, 6 cor., Dr. L. Gyurkó, adv., Jibău, 5 cor, Nicolae Moldovan, croitor în loc, 2 cor., Lázár Ödön, în loc, 8 cor., Dr. Constantin Ignea, medic Lugoj, 3 cor., Nicolae Tincu, preot, Gyirold, 4 cor., Dr. Elie Daianu, protopop, 8 cor., Dr. Iuliu Pordea, adv., 5 cor, văd. Ana Pop de Leményi, 2 cor, Dr. Victor Porudiu adv, 8 cor., Antoniu Mandeal, secr. la „Transilvania“, 2 cor., Dr. Romul Marcu, medic, 8 cor., Mihail Pop, preot, Băbuț, 2 cor., Demetriu Cușman, concipist la direcțiunea financ., 1 cor.. Iosif Bogdan, preot, Suceag, 3 cor., Dr Iuliu Pop, cand. adv., 2 cor.

Ulterior au intrat următoarele oferte: Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, 20 cor., Vasiliu Pop, protopop, Sân-Georgiul de Meseșu, 8 cor., Victor Illyés, mare prop., Recea-Criștur, 10 cor., Mihaiu Veliciu, adv., Chișineu, 6 cor.

In numele tinerimei univ. române le exprimăm tuturor acestor marinimoși dni și doamne, călduroasă mulțămită, rugându-i ca și cu altă ocaziune să nu ne uite.

Cluj, 27 Faur n. 1906.

Iuliu L. Dan
prezident.

Vasile Cucu
stud. med. cassar.

*

Pentru S. biserica din filia Hoghilag (Tractul Mediașului) s'au colectat în America prin harnicii și bunii creștini, Nicolae Costea, Zosim Moșoiu din Hoghilag și Stefan Zolog din comuna Hundorf sumele următoare:

Nicolae Costea, 1 dol., Gligor Sancu, 1 dol., Vasilie Dudaș, 1 dol. și Dumitru Someșan, 1 dol., toți din Hoghilag, Nicolae Corăuan, 20 cenți, Nicolae Șoneriu, 10 cenți, S. Rampa, 20 cenți, Nicolae Solomon, 28 cenți, Candit Solomon, 25 cenți, Stefan Șoneriu, 50 cenți, Ioan Șoneriu, 25 cenți, Stefan Nechide, 50 cenți, Mihaila Șarlun, 50 cenți, Lazar Tomuleți, Mihaila Borlat, ambii câte 25 cenți, Petru Tomuleți, 10 cenți, Nicolae Tomuleți, Gheorghe Hofnăr, ambii câte 25 cenți, toți din Sighișoara. Ioan Muntean, Achim Almășan, Loghin Muntean, Zosim Stoica, Virca Ilie, Stefan Vellar, Nicolae Bleahu, Gheorghe Bleahu, fiecare câte 25 cenți, Achim Frățila 20 cenți, Moise Popoviciu, 10 cenți, toți din Saroș, Niculita Șaneu, Nonie Șaneu Istichie Șaneu, fiecare câte 50 cenți, Mihaila Biris, 20 cenți, Gheorghe Biris, Lucreția Biris, ambii câte 25 cenți, Traian Sighișorean, 35 cenți, Nicolae Stejan, 10 cenți, Stefan Turc, Nonie Turc, Maria Turc iun., fiecare câte 25 cenți, Szabó Sándor, 10 cenți, Nicolae Crișian, 20 cenți, Iosif Brenduș, Nonie Brendus, Dozsa Péter, fiecare câte 25 cenți, Simon Mozsi, 10 cenți, Augustin Crăciun 5 cenți, Nicolae Tocaciu, Maria Tocaciu, ambii câte 25 cenți, Vasilie Bălgărăzan, Teodor Stoica, ambii câte 50 cenți, Nicolae Dodoc, 25 cenți, Mihailla Nappó toți din Elisabetopole, Adam Bocor, 25 cenți, Ioan Timar, 20 cenți, Mihaila Duna, toți din Sárd, Stefan Zolog 1 dol., Iosif Lup, Vasile Lăpădat, Vasile Sas, fiecare câte 50 cenți, Mihaila Coruțiu, 25 cenți, Ioan Coruțiu, 20 cenți, Aron Suciu, Măriuța Suciu, ambii câte 50 cenți, Maria Suciu Istodia L rințiu, ambii 25 cenți, Vasile Teodor, 10 cenți, Iuga Roman, Ioan Petri, Iosif Petri, fiecare câte 25 cenți, Ironim Petri, 50 cenți, Stefan Petri, Nicolae Gereg, Ioan Gergel, fiecare câte 25 cenți Teodor Dan, 50 cenți, Ilie Petri, Ioan Petri, ambii câte 25 cenți, Patrihie, 50 cenți, toți din comuna Hundorf, Ioan Stefan Feleag, 20 cenți, Achim Braciu, 15 cenți, Moi e Homorazan, 15 cenți, Vasilie Bocoman, 5 cenți, Ioan Oprea, 5 cenți, Gheorghe Lăpădat, 10 cenți, Nicolae Cândea, toți din Feriház. Strimar Gheorghe din Ruja, Adam Piorariu, Aurel Tătar, Gheorghe Medrea, Nicolae Mosorea, fiecare câte 25 cenți, Ioan Todoran, 50 cenți Ioan Crișian, Emanuel Medrea, ambii câte 20 cenți, Nicolae Medrea, 25 cenți, Petru Geaja, Nicolae Costandin, Samuila Șoneriu, Ioan Geaja, fiecare câte 10 cenți, Iosif Cristea, Iosif Dopp, Zaharie Cristea, Zaharie Medrea, toți din comuna Daneș, Mihaila Farcaș din Vámos-Udriheiu, Zaharie Fleșeriu din Daia-Săsască, Gligor Toma din Sighișoara, fiecare câte 25 cenți, Ioan Lăpădat din Saeș, Ana Urdea din Saeș, ambii câte 15 cenți, Zaharie Suciu, 25 cenți, din Ferihàz, Veseiam Simion, 15 cenți, Vasilie Precup, 25 cenți, din Himbav, Avram Vale, 10 cenți, din Pianul de Sus, Nicolae Filip, 20 cenți, din Găinar, Ioan Precup, 15 cenți, din Fofeldea, Roman Maiani, Toma Vecerzan, ambii din Fofeldea, Ioan Chiș, din Glimboca, Ioan Țara din Glimboca, fiecare câte 20 cenți, Pavel Hohoțin, 25 cenți, Ioan Popa, 10 cenți, ambii din Cohalm, Vasilie Bogdan, 25 cenți, Victor Popoviciu, 10 cenți, Ioan Șărban, Filon Bogdan, ambii câte 25 cenți, Victor Șărban, 20 cenți, Ioan Șărban, Dumitru Halom, Maria Halom, toți din Lepindea, fiecare câte 25 cenți, Nonica Șoneriu, Zaharie Manta, ambii din Sighișoara, Dumitru Duma din Țichindeal, fiecare câte 10 cenți, Nicolae Hoghilagean din Criș, Ioan Flehan din Retișdorf, fiecare câte 25 cenți, Tamași Mozeș, 5 cenți din Elisabetopole, Ioan Carosi, 10 cenți din Bărnadia, Ioan Hăhu, 5 cenți din Țichindeal, Ioan Moldovean, 10 cenți din Bărnadia, Ioan Rus 20 cenți din Vorolea, Ioan Hordubelea, 5 cenți din Țichindeal, Mihaila Panie, 10 cenți din Hașfalău, Gheorghe Morariu, Gheorghe Văgan, Petri Teșcula, toți din Hașfalău, Zaharie Hofnăr din Sighișoara, fiecare câte 25 fil., Petru Anghiel, Pătruț Năstoza, ambii 10 cenți, Petru Stanciu, 15 cenți, Ioan Dogat, Petru Nashaza, ambii 10 cenți, toți din Fofeldea, Achim Dan din Alma Săsească, Dănilă Balon din Ernea Săsească, ambii 25 cenți, Avram Morariu, 30 cenți, Avram Maier, Aron Rus, Avram Țioția, Ioan Dărlosan, Ioan Tocaciu, Iuonița Aldea, Ioan Dangulea, toți din Ernea Săsească. Zaharie Andreiu, Nicolae Bozoșian, Ioan Bozoșian, fiecare câte 25 cenți, Vasilie Bozoșian, 50 cenți toți din Bertan, Teodor Hățăgan, Teodor Florea, ambii câte 20 cenți, Dumitru Simu, Maria Simu, toți din Blăjăl, Gavrila Olariu, Gheorghe Olariu, ambii din Proștea-Mare, Nicolae Călin din Smig, Achim Savu din Dupusdorf, fiecare câte 25 cenți, Gheorghe Fleșeriu, 1 dol, din Copșa-Mare, Elena Ionescu, 50 cenți din București, Alexandru Dorobanțiu din Ratisdorf, Avram Suplacean din Róndola, ambii câte 20 cenți.

Suma aceasta în bani nostri face 235 cor. și 25 fileri.

Mai departe tot pentru sf. Biserica din Hoghilag s'a mai făcut o colectă de vrednicii creștini Ambrozia Toduț și Simion Costea, ambii din Hoghilag. E următoarea:

Ambrosia Totim, 5 dol., Simion Costea, Vasilie Costea, ambii câte 5 dolari, toți din Hoghilag, Nicolae Dudaș, Zaharie Hundorfean, Teodor Mitrea Zaharie Suciu, toți din Hetur, Iosif Morcos din Hoghilag, fiecare câte 1 dol., Gheorghe Deac, Teodor Hundorfean, Mihaila Hundorfean, Zaharie Deac, toți din Hetur, Zosim Dudaș din Sebeșul Mare, Mihaila Țifrea Vasilie Colceriu ambii din Hetur, fiecare câte 50 cenți, Petrus Ran, 25 cenți, Samoila Marcos, din Hundorf, Iosif Boila din Varulea, Ioan Murășan, fiecare câte 50 cenți, Aron Murășan, 25 cenți, ambii din Varulea, Ioan Cămpian, Filon Boila, ambii 50 cenți, toți din Vorulea, Irimie Muscă, 25 cenți din Agnita. Ioan Mihaiu, 10 cenți din Bărcut, Ioan Savu din Șelimbăr, Ioan Steaua din Topârcea, ambii 25 cenți, Iacob Lăpădat, 15 cenți, Ilie Ciotlos, 25 cenți Teofil Ciotloș, 20 cenți, ambii din Ticmandru, Ioan Hociota, 50 cenți, Stefan Țifrea, 25 cenți, Gheorghe Neag, 1 dol., din Topârcea, Naftanail Holerga, 50 cenți din Măgării, Gitia Vițielar, 1 dol. din Elisavetopole, Gheorghe Preda din Valchid, Alexandru Bumbea din Elisavetopole, Paraschiva Aron, fiecare câte 50 cenți, Ioan Pop, 20 cenți.

In banii nostri suma face 165 cor., și 80 fileri.

Comitetul parohial gr. or. din filia Hoghilag își ține de o datorință sfântă, că și pe această cale să-și esprime mulțămita și recunoștința față de toți binevoitorii și donatorii acestor două colecte în suma de 401 cor. și 05 fileri. Eară acelora, cari au intreprins aceste colecte și anume lui Simion Costea, Zosim Musoiu, Stefan Zolog Ambrosia Toduțiu, și Simion Costea, comitetul parohial le mulțămește în special pentru dragostea credința și iubirea manifestată față de sfânta biserică gr. or. din Hoghilag. Dee Bunul Dzeu ca în schimb pentru binefacerea aceasta să-și primească fiecare resplata cerească dela Părintele Atotputernic care își revarsă darurile sale cele bogate preste toți cei cu fapte bune.

Hoghilag, la 27 Ianuarie 1905.

In numele comitetului.

Ioan Dragolea
adm. paroh.

Procedura lui Scott

cu stoarceea unsoarei de pește dă cunoscuta emulziune a lui Scott. Numai astfel ajunge unsoarea de pește la adevărată valoare, fiindcă face accesibilă pentru oricine puterea vindecătoare și nutritoare probată, întărește organizmul și-l face rezistent contra morburilor mai bine de cât untura de pește. (13*)

Emulziunea lui Scott e gustoasă și foarte ușoară la mistuit. *Emulziunea lui Scott* constă din unsoare de pește medicinală din Norvegia amestecată cu hipofosfiți de var și natron.

Pescarul cubatogul cel mare e semnul de garanță al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta și pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin
Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.
Prețul sticlei originale: Cor. 2·50.

Teatru orășenesc.

Mercuri (7 Martie n.): „Madame Sans gêne“, comedie în 4 acte, de Victori Sardu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

[58] 1—2

Edict de licitaţie.

Comuna bisericească gr. orient. din **Reciu**, pretura Mercurei, predă în licitaţie publică minuendă la oficiul parohial gr. or. *în 22 Martie a. c. st. n.* 10 ore a. m.

zidirea unui edificiu şcolar.

Preţul strigării e preliminat cu 4000 cor., o mare parte a materialului o pune comuna bisericească la disposiţie. Oferte în scris provăzute cu vadiul de 10% se primesc din partea comitetului parohial pănă imediat la începerea licitaţiunei verbale. Comitetul îşi susţine dreptul de alegere între cei 3 minusoferenţi.

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de zidire stau la vedere publică la oficiul parohial gr. or. din loc.

Reciu (p. u. Szászorbó), în 4 Martie 1906.

Comitetul parohial.

Nr. 32 1906. [54] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** cu dreptul de succesiune pe lângă parohul actual Mihail Zevoean din parohia de clasa a III a **Teliuc**, protoprezbiteratul Hunedoarei, pe baza rezoluţiunii conzistoriale dto 17 Ianuarie a. c. nr. 374 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele stolare, cât şi din cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare pănă la terminul indicat subsemnatului oficiu protoprezbiteral, având a se prezentà şi în biserică în terminul regulamentar pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Hunedoarei în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 10 Februar 1906.

Avram P. Pecurariu
protoprezbiter.

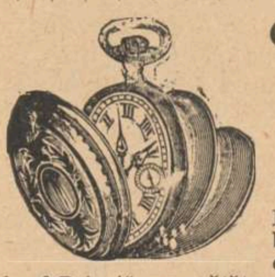

Cea mai mare inventiune
a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie pe 3 ani. (Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 17—20

In cas de neconvenienţă banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER
Mare deposit de orològe şi aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orològe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orològe de buzunar unul în cinste

Nr. 34 1906. [55] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia de clasa a III a din **Galomfalăul-mare** cu filiile Andraşfalăul-ung., Bethlenfalău, Bitfalău, Galomfalăul-mic, Odorheiul-săcuesc şi Rugonfalău, se escrie concurs cu termin də 30 zile dela prima publicare în „Telegrafuı Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările însoţite cu documentele prescrise de legile în vigoare subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind îndatoraţi a se prezentà conform prescriselor regulamentare în biserica parohiei, pentru a cântà, respective a celebrà şi predicà.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Sighişoara, 18 Ianuarie 1906.

Dimitrie Moldovan
protoprezbiter.

Ad. nr. 91/906. (52) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **parohi** a parohiilor de clasa a treia din comunele: 1. **Cărăstău** şi 2. **Peştera** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionale în coala B., a fiecărui parochii, pentru întregirea dotaţiuni preoţeşti.

Competenţii au să îşi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare, în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului zarand şi cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà respactive a celebrà şi cuvântà

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 3 Februarie 1096.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian
protoprezbiter.

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, în deosebi pentru delăturarea pistruilor şi pentru a aveà o coloare delicată a feţii, un săpun mai bun şi mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca: doi băieşi)
Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata,
în **farmacia „la urs“** (piaţa mică),
în farmacia **E. Rummler, Sibiiu.**
la **I. B. Misselbacher sen.** (piaţa mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei şi str. gusteriţii 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89 22—25
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner.**

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor. foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de primăvară

Atelierul de croitorie
Sibiiu, strada poplăcii 21
— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecţionez pe lângă un serviciu solid şi prompt şi pe lângă preţuri moderate tot felul de **haine bărbăteşti**, ca: **paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete**, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecţionez tot felul de

* **uniforme**, cum şi **reverenzi** şi **ornate bisericeşti** *

In cas de urgenţă reverenzile le confecţionez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu preţioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 1— **Ioan Părău**, croitor.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli** cu **vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruenį

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi prόspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tótə calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 18—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 22 Sibiiu, Sâmbătă 25 Februarie (10 Martie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și insertiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Politica coaliției.

II.

Vom mai spicuì câte ceva din interesanta broșurică a necunoscutului patriot ungar, cu locuința în străinătate, care probabil de aceea nu-și spune numele, pentrucă se teme că-l vor luà la goană necruțătoare cei de acasă.

Ingrijoratul patriot merge și mai departe în combinațiunile sale politice, și zice, că o Ungarie isolată, independentă, fără ajutorul Austriei la spate, *ar da cu siguranță de un nou Mohács*, așa de tragic ca cel dela 1526, pregătit acum, nu de Turci, ci de Slavi și de — *Români*. O catastrofă are să o ajungă în mod inevitabil, și să-i schimbe cu desăvârșire harta, luând de pe ea: Croația și Slavonia, părțile locuite de Sârbi și *de Români*. Și părțile acestea au să rămână apoi perdute pentru totdeuna pentru Ungaria! „O Ungarie isolată și probabil micșorată, nu o poate mântuì de ruină nici cântarea lui Kossuth, chiar dacă ar fi cântată în cel mai frumos glas de sopran“, — zice autorul broșurii, firește, cu greșală, pentrucă contele Apponyi, la care se pare că vrea să facă aluziune, are glas de bariton, nu de sopran.

Le dă apoi sfatul acestor de acasă autorul broșurii, să lucre mai mult și mai cu temeiu, și să facă vorbă mai puțină, pentrucă cu toastele ridicate în miile de banchete ce se țin an de an, nu se fericește țara. Le face în urmă imputarea, că sărbările lor naționale sunt prea *demonstrative*, și nu au nici o conziderație față de Regele.

In meritul chestiei se pronunță apoi astfel:

„Ce se atinge acum de adevărata chestie de drept, luată din punctul de vedere al coaliției, e sigur, că Ungaria e legată de Austria și de dinastia habsburgică prin lege, prin sancțiunea pragmatică dela 1723 și prin învoiala dela 1867. Acest raport de drept de stat e regulat prin comunitatea armatei, a corpului diplomatic și a finanțelor, cari stau în legătură cu armata și diplomația. A rupe, ori chiar și numai a slăbì măcar una din legăturile acestea, *nu poate să o facă nici una dintre părți în mod unilateral*... Acum, dacă dieta ungară ridică astfel de pretenziuni noue, cari sunt contrare învoielei (dela 1867), *nu se poate aștepta ca Coroana să le accepteze*, cu atât mai puțin, că în legea de învoială e trecută, *ca drept al Coroanei*, stabilirea limbei de comandă și de serviciu în armată!“

Autorul broșurii condamnă deci încercarea de a se stoarce cu forța dela Coroană aceeace Coroana nu vreà să dee fiindcă e al ei, și condamnă și denegarea încassării dărilor și denegarea înrolării recruților, pentrucă prin aceasta slăbește țara, statul ungar, nu Coroana! Și-și exprimă dorința, ca dreptul acesta al municipiilor, de a denegà încassarea dărilor și recrutările, să fie șters la cea mai apropiată revizuire a constituției. Mijlocul acesta de presiune asupra Coroanei să poată fi aplicat în viitor numai în caz extraordinar, când călcarea constituției e evidentă.

De altcum autorul broșurei crede, că aceeace cere coaliția nici nu poate fi executat, *fără uniune personală*, din motive tehnice. Coroana nu va puteà să renunțe la prerogativele ei, reichsrathul dela Viena va protestà, iar Croația și Slavonia va cere, ca pentru Croați limba de comandă să fie cea *croată*. Un chaos, ca la turnul Vavilonului! Dar firește, lucrurile acestea nu le înțeleg cei ce cer comandă națională în armată, chiar și cu pericolul de a se prăbușì monarhia, și cu ea și Ungaria.

E deci pentru menținerea limbei germane ca limbă de comandă în armată, pentrucă numai o Ungarie unită cu Austria are viitor, altcum s'a dus cu plutele!

Autorul broșurii își încheie apoi expunerile astfel: „Cugete fiecare patriot cu capul său propriu, și nu mai permită să fie întrebuințat ca marionetă pentru cucerirea de palate aflătoare în lună, ori la experimente cari primejduesc înaintarea și posiția de mare putere a Ungariei. Deocamdată țara va fi guvernată fără parlament, câtă vreme coaliția nu se lasă de pretenziunile contrare legii de învoială (dela 1867) Altă cale de eșire nu este. E adevărat, că e recunoscut în legile vechi unguresti dreptul Ungariei de a-și aveà armata ei independentă; dar *tocmai dreptul acesta a fost modificat în articolul de lege XII dela 1867*. Și dacă Ungaria voiește să-i fie respectate legile, *trebue și ea să lase neatinse prerogativele legale ale Coroanei*. Iar coaliția, căutând să dovedească altceva, părăsește terenul constituțional, și pe calea aceasta periculoasă n'avem să-i urmăm, fie că ține ori nu ține întruniri de protestare... Fiii cei mari ai Ungariei cari au creat și întărit noua Ungarie, își dorm toți somnul de veci. Să nu le îngreunăm pământul patriei, prin această ceartă cu totul neîndreptățită cu Coroana, ci să dăm lui Dumnezeu ce e a lui Dumnezeu, și Regelui aceea ce e a Regelui!“

Frumoase cuvinte, dar ne temem, că nu va fi cine să le înțeleagă!

Ministri noi. Mercuri a apărut în foaia oficială ungară rescriptul regesc, prin care ministrul-prezident, baronul *Fejérváry*, vine desărcinat dela conducerea ministerului de finanțe, și se primește demisiunea ministrului de honvezi *Bihar* și a ministrului de culte și instrucțiune publică *Lukács György*, iar în posturile devenite vacante se numesc următorii titulari: la finanțe *Hegedüs Ferencz*, la culte și instrucțiune publică *Joszt Gyula*, la honvezi generalul de brigadă *Papp Béla*. Noii ministri au depus eri, Joi, jurământul de fidelitate.

S'a spart coaliția. Baronul *Bánffy* s'a pronunțat într'o scrisoare deschisă, adresată alegătorilor săi din Seghedin, pentru *renunțarea* la limba de comandă maghiară în armată. Prin aceasta a ajuns în conflict cu cei din coaliție, și urmarea a fost, că a eșit din comitetul executiv al coaliției. Cu el împreună a eșit din coaliție și *Eötvös Károly*. Părerea generală e, că Bánffy și-a terminat de nou rolul politic.

Din Brad.

Sinoade. — Adunări. — Prelegeri.

Brad, 4 Martie n.

Marele Andreiu, dumnezeescul Părinte, a întocmit constituția organică a bisericii gr. or. astfel, ca în lunile Ianuarie, Februarie și Martie să se adune comitetele și *sinoadele* parohiale și protoprezbiterale și să se facă pregătirile — alegerile — rapoartele — pentru cele eparhiale.

Sunt instructive, izvor de învățături aceste întâlniri și sfătuiri ale fraților de acelaș neam și lege! In ele dăți-se prilejul să vezi, ce înaintare, ori ce rămânere îndărăt, ce sporire, ori ce lipsă, ce rânduială, ori ce nerânduială se arată într'o parohie, ori protoprezbiterat și astfel într'o eparhie și în sfârșit să cunoști oglinda întregii metropolii ortodoxe a neamului românesc.

Ințelege-se atunci, când în fruntea fiilor săi sufletești dintr'o parohie se află un preot adevărat, „lumina lumii și sarea pământului“, când în fruntea protoprezbiteratelor afli protoprezbiteri plini de însuflețire și dragoste, adevărate vase ale duhului nemuritorului Șaguna, — pentru a tractului și neamului înflorire precum în averile pământești, temelia celor sufletești — învățăturii, așa și în cele sufletești, temelia pentru ați câștiga *libertate* aici, pe pământ și arvunì *fericire* dincolo de mormânt.

Da! Mărețe, într'adevăr mărețe sunt întrunirile bisericești! Dar mari și și mai mărețe vor devenì ele, când înțelepciunea de a lucra împreună în frățească iubire, pusă în Statutul organic va fi înțeleasă și va lumina pe toți frații „uniți în cugete și simțiri“.

Se strigă prin sinoade de tot felul: „dați-ne *școale, lumină, învățătură*, căci *fără* învățătură rămânem îndărătul neamurilor cu cari laolaltă locuim, ajungem sclavii, robii celor luminați și învățați și astfel ne prăpădim, și auzi răspunsul *trist*: „N'avem mijloacele de lipsă, n'avem pâne, n'avem sare, căci — toate, toate le-a dus...... mare...

Trist răspuns, dar și *mincinos!*

FOIȘOARĂ.

Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903.

De Dr. Sextil Pușcariu.

(Urmare.)

Perdut cu totul în lumea visurilor n[illegible]le, amintind adeseori pe romanticii germani, își scrie *Z. Bârsan* „Visurile de noroc“. Cele mai bune poezii ale sale sunt fără îndoială cântecele mici, cari reflectă — ca beșicile de săpun — o lume de visuri bogată în colori, dar cari se topesc în fața oricărei analize, tot ca beșicile de săpun. Subiectul lor sunt de cele mai multeori sentimente nelămurite, aflătoare în toți, pentru cari poetul găsește o expresie, și fără să determine astfel mai deaproape sentimentele acestea, evocă totuși impresia adevărată. Intre ceilalți poeți cari și-au publicat poeziile în „Sămănătorul“, dar încă nu și în volum, trebue să numim pe subtilul și originalul *D. Anghel*, mai departe pe *I. Bâr[illegible]anul* cel noptatec uneori. Poeziile acestea arată adesea o uimitoare originalitate în felul de exprimare și-s cutremurate de o învăpăiare aproape fioroasă. In sfîrșit să amintim cu numele și pe mult promițătorul *Gh. Vîlsan*.

Dintre prozatori merită atenție *N. Beldiceanu* și *N. Macedoneanu* (*N. Bațaria*), — despre cel mai talentat: *Mihail Sadoveanu*, va fi vorba în darea de seamă viitoare. Foarte matur și puternic e *T. Cercel*, dela care putem așteptà multe surprinderi. In volum a apărut „Pe plaiu“ de *I. Ciocîrlan*. Autorul volumului e încă un începător, și în schițele sale ne jicnește uneori felul stângaciu de exprimare și repetițiile prea dese. Talent are totuși mult, și cele două pagini, întitulate „La arie“, tradează așa zicând pe viitorul măestru. Că în volum ne impresionează neplăcut o anumită monotonie, aceasta nu se poate atribuì într'atâta lipsei de invenție, cât mai ales vieții sale cu variații puține, și orizontului îngust, la care e mărginit în urma poziției sale de învățător rural. Povestirea „Dina și Dana“ de *Gabrovanu* a rămas necunoscută scriitorului acestor rânduri. In fine mai amintesc aici „Din ocna vieții“ de *V. Pop*, fiindcă autorul acesteia a intrat mai târziu în cercul „Sămănătorului“. Că Pop e un adevărat artist arată îndestul schița „In valea hoților“, și până când rămâne în mediul său, fie că eroii săi sunt copii mici, fie că s cerșitori, Țigani, hoți, funcționari inculți etc. pe cari a avut ocazie să-i observe bine în decursul unei vieți agitate, povestirile sale sunt merituoase. El privește partea ridiculă a vieții și o descrie cu umor plin de miez și cu glume pipărate, uneori triviale, cari însă nu prea jicnesc în mediul acesta; partea serioasă și tristă o cetești într'acelaș timp printre rânduri. Când voește însă să stăruească asupra acestei părți și caută cuvintele, greșește aproape totdeuna, și provoacă efectul contrar prin trivialitatea inconștientă a stilului și prin ridiculul situației.

Scriitorii din Ungaria întemeiază la 1902, în Budapesta, revista „Luceafărul“. La început e încă foarte copilărească și fără orientare, dar mai apoi se ridică încetul cu încetul prin aceea, că acceptează programul „Sămănătorului“, și cu deosebire prin poeziile redactorului ei *O. Goga*, despre care se va scrie într'o viitoare dare de seamă. Intre colaboratori trebue să pomenim pe *I. Agîrbiceanu* (cu povestirea „Mistrețul“) și *A. Ciura*. Acesta din urmă însă mai mult ne-a desiluzionat decât ne-a însuflețit cu cărticica sa „Visuri trecute“, pentrucă față de primele sale povestiri, cari promiteau mult, acestea nu arată nici un progres. Meritul principal al „Luceafărului“ este, că a regenerat în Ungaria literatura română, care decăzuse cu totul, restabilind legăturile culturale cu România. De altfel toate mișcările mari în literatura română și-au avut începutul din Ardeal: cele dintâi bucăți scrise în românește, cele dintâi tipărituri în limba română din sec. al XVI-lea le găsim aici; școala numită latinistă, la începutul veacului trecut, care e temeiul unei literaturi naționale, a pornit din Ardeal.

Gheorghe Lazar a plecat de aici la București și a întemeiat cea dintâiu școală românească într'o țară, care era copleșită de felul de gândire grecesc. Mulți dintre cei mai însemnați scriitori în vieață s'au născut în Ardeal și aici și-au început activitatea. Amintesc numai pe *Slavici*, *Coșbuc*, *Gorun*, *Iosif*. Dar chiar în urma imprejurării că cei mai buni scriitori și-au părăsit țeara, aceasta a rămas fără talente creatoare și aici vegetează de secole o literatură particulară, care e mai puțin decât mediocră. Cauza acestei stări este, pe lângă violenta opresie ungurească, lipsa unei legături culturale cu regatul ro-

Noi Românii *nu* suntem săraci! Au doar nu suntem dedați cu puțin? Și bine ar fi nici să nu cunoaștem îmbuibarea, luxul!? Au nu suntem sănătoși? Căci aerul de munte și apa cristalină ne roșește fața. Au doar nu suntem plini de viață? „Șepte vieți în peptul de aramă Românul are“, adecă câte șepte copii drăgălași în casa fiecăruia . . .

Și avem *bani destui* . . zeci, sute, milioane de coroane . . .

Dacă nu-mi credeți, că suntem bogați: Vă rog cetiți cu băgare de seamă dările de seamă (*bilanțurile*) despre isprăvile institutelor de economii și credit, ce se tipăresc prin foi, ori dacă vreți să vă faceți oglindă despre toate deodată, puneți mâna pe „*Compasul băncilor române*“ și vă veți convinge cât de *bogat* e Românul . . .

Aflave-ți institute cu venituri brute de câte peste un jumătate milion cor. pe an, multe cu câte peste 100 mii cor. *venit curat pe an*, apoi câte cu de 50 mii cor., 20 mii și numai puține sub 10 mii cor.

Par-că aceste arsenale de bogății naționale anume își țin *adunările generale* deodată cu cele bisericești, ca lipsele ce le accentuiază aceste să le înțeleagă și lecuiască acele. Căci de vor lecuì băncile lipsele bisericii și școalei române, cu cât vor jertfì mai mult pentru adevărata luminare (*cultură*) a neamului român, fie sigure, că pentru a lor (*a băncilor*) întărire și a neamului înaintare au jertfit . . . . Un popor, ca și un singuratic, luminat nu-și cheltuește vremea, adecă viața, căci *vremea e viață*, prin crâșme și bordeie, ci încalecă pe „Loyd“ și cutrieră cu vaporul Oceanul *atlantic*, se duce în America, Australia ori Africa și puterea cu care l-a înzestrat Dumnezeu o folosește drept mijloc să scoată avuțiile din fundul pământului, ori Oceanului și prin prelucrarea materiilor necioplite să pună temelie la a sa bunăstare, izvorul culturii, puterii și libertății . . .

De aș avea loc deajuns să vă dovedesc pentruce e Anglia ori Germania atât de puternică! Scurt: pentrucă sunt luminate și lumina lor a aprins în întunecimile colțurilor din părțile necunoscute ale pământului.

Deci: să ne luminăm și fivom!

Astfel își înțelege chemarea sa modestul institut al nostru „*Crișana*“ din Brad. Aceasta e tâlcuiala, că adunarea ei generală de azi din 22 mii coroane venit curat anual 4000 cor. a închinat pentru scopuri culturale și de binefaceri. Tocmai de aceea a și binecuvântat Dzeu roadele acestui institut.

In decursul anului 1905 și-a rotunzit capitalul la suma îndoită de 100.000 cor., și-a sporit rezervele la 110.000 cor., acționarii primesc 12%, în piața Bradului a cumpărat casa cea mai bine situată, tocmai lângă gimnaziul român gr. or. — fala Zarandului; acum a cumpărat averea întâiului proprietar din Brad, pe care o va parțela poporului, ce „*vrea pământ*“, iar intravilanul de circa 20 jugăre întins la marginea comunei Brad se va păstra pentru alte scopuri mai înalte.

„*Zeit und Raum*“ (= *timp* și *spațiu*) ne-a recitat un înțelept părinte, fericitul Constantin Gurban nainte cu 9 ani, când se vorbia despre cea mai sfântă cauză culturală a Zarandului, și de nu-l răpia nemiloasa moarte la începutul anului curent, de sigur s'ar puteà convinge, că sămânța sa a căzut în ogor roditor . . .

Făcutu-s'au și la „Crișana“ realegerile obicinuite prin direcțiune cu unanimitate de voturi, ceeace dovedește că societatea, în fruntea căreia se află un bărbat, ca idealul protoprezbiter al Zarandului, muncește cu omenie, pricepere de cauză și dragoste de progres. Dar aceste sunt treburi de interes local.

Pentru binele și folosul obștesc ar fi, dacă din frumoasele venituri s'ar întrebuința mai mult pentru scopuri culturale. Acum e timpul să ne asigurăm viitorul, iar viitorul numai prin cultură se poate asigura.

A striga în gura mare prin articli subtrași, că lucrăm spre binele poporului, că reducem interesele la 6% ori 5% sunt vorbe seducătoare și fapte nu folositoare unui popor ca al nostru, dedat a solvì încă câte 20% și neștiutor, ce prețuește banul. Așezăminte culturale, lumină să dăm poporului.

Vreau să vă amintesc și de *prelegerile poporale economice*. Despărțământul nostru și-a pregătit un plan special, la a cărui întrupare a chemat și angajat: protoprezbiter, preoți, profesori, învățători, advocați și medici de ai nostri, — toți câți vreau să munciască cu dragă inimă. *Comitetul central* a întărit planul și i-a pus la îndemână 100 cor. pentru cele de lipsă. Prelegerile s'au început Dumineca în 12/25 Febr. în Brad, iar azi s'a continuat în Baia-de-Criș — centrul vieții românești dela 1861—1875. Au fost bine cercetate de cărturari și popor. Dr. P. Oprișa a stăruit în amândouă prelegerile să se popularizeze *ideile Asociațiunii, cunoștințe despre conducătorii, așezămintele, organizarea ei și datorința obștii față de acest așezământ cultural*. Dr. I. Radu a combătut *patima beției* și a îndemnat la prăsirea cu plan și judecată a vitelor de casă (vaci, boi, cai, oi, porci și galițe) mai alese, izvorul de bunăstare al poporului agricol. S'au făcut arătări, intuiții, cu skiopticonul. Diregătoriile politice administrative s'au arătat prevenitoare. Pe stindardul nostru e scris: *Cultură, desăvârșire . . , căci cultura îmblânzește inimile, luminează mințile.* Deci: *cultură și salut frățesc neamului românesc!*

Dr. P. O.

Din protoprezbiterate.

Sinodul protoprezbiteral în Sighișoara.

— Raport special. —

— 6 Martie n.

Precum în trecut sinodul nostru protoprezbiteral s'a întrunit și de astădată regulat, la terminul prescris, în sesiune ordinară anuală.

Membrii, preoți și mireni, între cari cu plăcere am observat elemente tinere de valoare, s'au prezentat Joi (1 Martie n.) în număr aproape complet în școala noastră din cetate.

Domnul protoprezbiter Dimitrie *Moldovan*, a deschis ședința cu următoarea vorbire, ascultată cu viu interes:

Onoraților și stimaților domni:

Inainte de toate vă salut cu un cordial: „*Bine ați venit!*“.

Onorat frățiile voastre în Cristos frați preoți, și stimat dvoastre iubiți mireni fii credincioși ai bisericei noastre ortodoxe române, sunteți aleșii și trimișii clerului și ai poporului nostru tractual, — sunteți învestiți cu onorificul mandat de deputați la sinodul protopopesc ordinar al tractului Sighișoarei pe noul period de 3 ani, 1906—1908, prin urmare formați corporațiunea cea mai înaltă tractuală.

Chemarea dvoastră și a noastră a tuturora cari compunem această înaltă corporațiune tractuală este precizată în statutul organic legea fundamentală a bisericei noastre naționale, plăsmuit acest statut organic, de marele Andreiu Șaguna bunul providențial, și sancționat de Maiestatea Sa prea bunul nostru monarh.

Agendele cele dântâiu și mai importante conform aceluaș „statut organic“ sunt obiectele economice-bisericești școlare și fundamentale referitoare la protoprezbiterat, apoi înaintarea cauzei școlare în protoprezbiterat, și năzuința pentru susținerea vazei și autonomiei bisericești.

Puține cuvinte dar puse după înțelesul lor în lucrare cu diligință — bogate în urmări, frumoase obligamente, sfinte datorințe, — îndeplinirea acelora conștiențios din partea fiecăruia și a noastră a tuturor depinde dela noi toți. Soartea protoprezbiteratului nostru în care ne-a lăsat Dzeu a trăì e pusă deci pe periodul curent de 3 ani prin indicatele din „statutul organic“, în mânile noastre, în mânile acestei onorabile corporațiuni, în mânile sinodului protoprezbiteral pe care îl reprezentați dvoastră împreună cu mine.

Acelor sfinte obligamente onoraților domni și frați însă numai atunci vom puteà satisface, dacă înainte de toate vom fi pătrunși cu toții și unul fiecare de sfințenia și însemnătatea acelora, apoi între singuraticii membrii ai acestei onorabile corporațiuni între noi toți va exista pacea, bunaînțelegere și iubirea de frați, — și în fine dacă fiecare la lucrul seu precum în comuna sa bisericească unde domiciliează așa și în această corporațiune, în sinodul protoprezbiteral, prin puterile sale de care dispune, cu suflet curat va lucra spre tot ce e bun, plăcut lui Dzeu și oamenilor de bine în senzul legilor din vigoare pentru promovarea cauzelor noastre bisericești școlare și fundamentale și prin aceea pentru bunăstarea protoprezbiteratului, ca astfel să binemeritați de încrederea acelor frați ai nostri clericali și mireni cari v'au investit cu onorificul mandat de deputați ai sinodului protoprezbiteral, și astfel să vă învredniciți de binecuvântarea ceriului și mulțămirile celor de acum și celor din viitor.

Da fraților să lucrăm din răzputeri pentru înălțarea sionului nostru tractual *căci precum înșivă știți, vremile grele sunt*, să lucrăm mai întâiu pentru întărirea poporului nostru credincios în virtuțile creștinești: Credință, dragoste și speranță, fără de cari promovarea cauzelor întâmpină greutăți, și fără de cari nu există fericire durabilă.

In fine rugându-mă bunului Dzeu zic: Binecuvântat să fie de Dzeu acest moment nou de întrunire a supremei noastre poporațiuni bisericești tractuale, în care corporațiune cu bucurie văd și o frumoasă cunună de inteligenți, baza de granit a bisericei noastre ortodoxe române din Ungaria și Transilvania. Binecuvântat de Dzeu să fie zelul dvoastră cu care ați grăbit a răzpunde la invitarea ce v'am făcut prin convocatorul meu. Dzeu vă binecuvinte fraților pe toți cu sănătate, pace și mulțămire ca astfel să puteți satisface mandatului spre deplina satizfacțiune a fraților cari v'au onorat cu această încredere pe lângă cari ședința sinodulni protoprezbiteral deschisă o declar.

Pentru verificarea membrilor aleși pe noul period de trei ani s'a ales o comisiune în persoanele domnilor: Dr. Romul Boiu (Sibiiu), Z. Tătar și N. Costea Neintrând nici un protest, s'a propus verificarea celor 36 membri aleși.

Noul comitet protoprezbiteral, epitropia și notarul (N. Gheaja, paroh în Laslea-mare) s'au ales cu aclamațiune.

După comunicarea mai multor ordine conzistoriale a urmat cetirea voluminosului raport despre starea protoprezbiteratului în anul expirat.

Se constată spor îmbucurător în toată privința.

La dezbaterea specială au luat parte domnii Ioan Baptist Boiu, Z. Tătar și Ioan Popa.

Stârpirea multelor convietuiri ilegale (peste 200) vor trebuì să formeze și pe viitor obiectul deosebitei solicitudini a preoțimei tractuale.

In comisiunea pentru censurarea rațiociniilor se aleg domnii Anastasiu Boiu, Ioan Popa și Emanuil Florea. Aflându-se rațiociniile în deplină regulă, se dă epitropiei absolutoriul.

Mai însemn aici, că starea *fondului protoprezbiteral* este de cor. *6222·87*.

Fondul *școalei centrale*, înființat la 1892 de asesorul conzistorial Zaharia *Boiu*, a ajuns cu finea anului 1905 la suma de cor. *2959.20*. In scopul augmentării acestui fond s'a decis lansarea unui apel către publicul român.

Ședința sinodală s'a terminat după o desbatere meritorică de trei ore. La cuvântul de încheere al părintelui protopop răspunde în termini aleși preotul Ioan Manoviciu, dorindu-i dela Dumnezeu încă mulți ani spre binele tractului Sighișoara.

A urmat apoi o convenire veselă lor „mielul alb“, unde s'au rostit mai multe toaste cu miez. La revedere în 1907!

Pius.

NOUTĂȚI.

Asentările. Se menține știrea, că asentările se vor face în curând, pe la finea lunii Martie, și anume așa, cum anunțasem odată, pe calea mobilizării.

*

Procese de presă. Sumedenie de procese de presă sunt în curgere la tribunalul regesc din Budapesta, intentate ziariștilor maghiari, pentru lesa majestate, agitație și ațîțare. Judele de instrucție a ascultat zilele trecute pe toți acuzații (între ei e și baronul Kaàs Ivor [illegible] Dr. Papp Zoltán, foști deputați dietali), și le-a comunicat, că în cazul, dacă pentru aceeași crimă ori delict să mai ridică odată acuză în contra vreunuia în cursul cercetării, *are să-'l aresteze la moment.*

*

Din Austria. Mercuri s'a început în Reichsrath discuția asupra proiectului de lege referitor la reformele electorale.

*

Algeziras. De mult timp au început foile să vorbească despre evenimentele ce se întâmplă în acest orășel de pe malul mării mediterane. O mare parte din publicul cetitor însă de bună seamă n'are idee unde și ce este acest oraș. Algeziras este într'unul din cele mai ferite sinuri de mare ale Spaniei. Acì e insula Al—Gezirat—al—chadra, care în limba arabă înseamnă insula verde. Pe această insulă s'au dat pe la 1344 ultimele lupte cu Maurii și acì s'a format un orășel, care poartă numele insulei și astăzi are vre-o două mii locuitori.

*

---

mân, o izolare condiționată de relații politice și geografice. Aceasta se vede foarte bine din formarea unei limbi literare rele, care e cu atât mai evidentă, cu cât se găsește la un popor, a cărui limbă e aproape fără deosebiri dialectale. Pe când un țăran ardelean se înțelege fără nici o greutate cu un moldovean sau muntean și vorbește aproape aceiași limbă, un român din regat înțelege numai cu greu o carte apărută în Ardeal, ba pe alocurea nici n'o înțelege. Aceasta se explică prin aceea, că în ambele provincii s'a dezvoltat limba literară independent. Elementele nouă, cari s'au adaus în limba literară celei populare, — expresiile pentru abstracții, necunoscute acesteea, — s'au luat în ambele ținuturi din izvoare deosebite, și ceeace e mai important, în România limba literară a fost formată de scriitori cu talent, cari au împrumutat din izvoarele cele potrivite — parte conștient, parte instinctiv, — și numai atunci, când limbei populare îi lipsea într'adevăr expresia nimerită; din contră, în Ardeal scriu bărbați cu puțin simț artistic, cari nu-și iau osteneala să caute cuvântul în limba poporului, ci pe cât pot, îl iau din limba latină moartă și adeseori nu direct, ci prin intermediarea limbei germane ori unguresti. Astfel a trebit să se caute un remediu și singura societate științifică și literară, care există în Ardeal: „Asociația pentru cultura și literatura poporului român“ a pornit în 1902 o mișcare, al cărei scop era unificarea limbei literare. Dar „Asociația“ aceasta stă sub o conducere așa de rea, editorul organului ei, *Dr. C. Diaconovich*, e așa de puțin potrivit în poziția aceasta, încât curentul sănătos a rămas fără nici un rezultat. Dimpotrivă, năzuințele revistei „Luceafărul“, amintită mai sus, sunt cu mult mai rodnice, fiindcă ea nu și-a propus să apropie cele două limbi literare teoreticește, ci prin practică, întrucât s'a alăturat — după putință — pe lângă singura limbă literară îndreptățită, cea a regatului, și-a câștigat colaborarea celor mai buni scriitori din România și recomandă — prin critici bine informați — Românilor din Ungaria o lectură potrivită.

Alte reviste, cari apar, abea merită amintire. „Literatură și artă română“ din București, și „Revista idealistă“, care iese din 1903, cuprind foarte rar câte ceva ce se poate ceti, dar nici atunci nu cu izcălitura editorilor lor, *Pătrașcu și Vaschide*. Asemenea și „Archiva“ din Iași. Reclama esagerată, pe care au făcut-o aceste din urmă două reviste scriitoarei *Riria*, s'a dovedit de neîndreptățită, pentrucă dama, care scrie sub pseudonimul acesta n'are nici un strop de talent artistic. Despre aceasta se va convinge oricine va cetì tragedia „Elvira“, în cinci acte, a Ririei.

(Va urma).

Birou tehnic a deschis în Blaj dl *Ioan F. Negruțiu*, inginer diplomat, și apelează la sprijinul publicului românu, promițând că'l va servi bine și eftin. Primește măsurări de pământ, comasări, etc. și compune planuri și devize, pentru ori-ce zidiri. Conzistoriul din Blaj l-a numit inginer archidiecesan.

*

In chestia marocană s'a ajuns la înțelegere între Francia și Germania. A fost legat un *provizor de trei ani.*

*

Espoziție de copii. Precum aflăm, comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiului" în ședința s'a ținută Marți în 6 Martie n. c. la propunerea secretariului Reuniunei dl *Vic. Tordășianu*, a luat hotărîrea de a aranjà în fruntașa comună *Apoldul românesc* o *expoziție de copii*, prima de acest fel la noi. Scopul urmărit este de a se dà medicilor români din comitat, cari au se formeze juriul expoziției, prilegiul potrivit de a aflà prin studii comparative dezvoltarea fizică a copiilor, condițiile de traiu ale țăranului, alimentația, ocupațiunea, curățenia, locuințele, îmbrăcămintea etc., cari condiționează puterea vitală a generațiunilor viitoare. Cu un cuvânt expoziția va servì ca mijloc pentru aflarea defectelor, cari cauzează marea mortalitate a copiilor, cum și a remediilor de luat pentru împedecarea relelor.

Expoziția se va ținea a 2-a zi de Rosalii și va fi împreunată cu distribuire de premii în bani, ce se vor decerne mamelor harnice, și cari poartă deosebită îngrijire pentru dezvoltarea priincioasă copiilor lor

*

Pentru amatorii de colecțiuni. Câteva colecții complete din „*Voința*", foaie săptămânală apărută în Bistrița (1903—4) se află de vânzare, cu prețul de 15 coroane o colecție legată la dl *Lucian Bolcaș, Budapesta* VII *Izabella tér 3.*

*

Invenție nouă. In timpul mai nou s'a perfecționat și mai mult telegraful și telefonul zilelor noastre. Un profesor din München A. Korn a izbutit să transpună la depărtări foarte mari prin firul telegrafic reproducerea de chipuri și fotografii. Un chip de 13 până 18 cm. se poate transmite prin firul telegrafic la depărtare de opt mii kilometri. Invenția a făcut-o încă înainte cu o jumătate de an, astăzi însă a ajuns să o perfecționeze așa de bine, încât se poate pune în serviciul obștesc.

*

Pericolul galbin. De când cu războiul ruso-japonez s'a vorbit mult despre acest pericol. Europa s'a îngrozit de progresele Japonezilor, a seminției galbine și s'a accentuat din multe părți, că semințiile galbine vor ajunge să cutropească semințiile albe ale Europei. Acum vine știrea că Japonia ar legà uniune cu China, ceea-ce ar fi primul pas spre realizarea faptului de care se teme Europa.

*

Din Cleveland ni să scrie, că în 18 Februarie n. preotul nostru *Moise Balea* a ținut acolo o liturghie cu care ocaziune a făcut și colectă pentru fondul bisericei gr. or. române ce se va zidi în Cleveland. Au fost adunați 131 dolari (655 coroane) dela următori:

Iosif Welcelean, Ciclova m., 10 dol., Ioan Mosora, Samoilă Soner, ambii din Daneș, Gheorghe Cristea, Ioan Ordean, Ioan Bucur, Iosif Bucur, Vasile Bucur, Zosim Pumnea, toți din Dăișoara și fiecare câte 5 dolari, Andron Pleșa, 1 dol., Eftimie Anghel, 2 dol., ambii din Fîntînă, Pavel Chitea Lupșa, 1 dol., Nicolae Moldovan Bertan, 3 dol., Nicolae Streza Ludișor, Dumitru Șerban Sâmbăta inf., ambii 5 dol., Stefan Cândea, Biertan, 3 dol., Iosif Goga, Zaharie Șoveriu, Ioan Medrea, Ilie Brânduse, toți din Daneș, fiecare câte 5 dol., Nicolae Floasca, Corbi, 3 dolari, Zaharie Radu, 5 dol., Zaharie Popoviciu, 2 dol.- Achim Popa, 5 dol., toți din Vălchid, Ioan Muntean, Ruja, 2 dol., Simion Bârnau, Constantin Jean, ambii din Reșița m. fiecare câte 5 dol., Gheorghe Boldea, Corbi, 3 dol., Ioan Șerban, Viștea de sus, 5 dol, Ioan Comanița, Grid, 1 dolar. Suma totală, 131 dolari (655 cor.)

Tot pentru fondul bisericii a adunat credinciosul *Petru Măcriș* suma de 11 dolari 50 cenți dela mai mulți Englezi din Leetonia.

*

Unsoarea de pește a lui Zoltán pentru aceea se bucură de trecere așa mare, pentrucă are putere nutritivă conziderabiăl și pentrucă atât copiii cât și oamenii în etate o iau bucuros. E un mijloc neîntrecut pentru împedecarea diferitelor boale, pentrucă promovează puterea și rezistibilitatea copiilor. Sticla cu 2 coroane, în farmacii.

*

Bătaia la judecătorie. Se vede, că precum în modă așa și în alte acte ale vieții publice ne întoarcem după un timp iarăși la trecut. In Danemarca s'a întrodus anul trecut o lege nouă, prin care iarăși se acceptează la judecătorii pedeapsa de bătae, pe care o aveau toate statele în secolii trecuți. In zilele trecute s'a pus mai întâiu în pracsă în Kopenhaga, unde s'a măsurat unui delicuent 15 nuele de alun pe spate.

*

Pedeapsa de moarte. Se vestește, că în Rusia ar fi depus guvernul un proiect, prin care se șterje pedeapsa de moarte în Rusia. Unele dintre foi desmint știrea, altele susțin însă cu siguranță, că Țarul ar fi subscris și sancționat această lege.

*

Comună înecată. O nenorocire deosebită a ajuns pe o comună Tavernola din Italia. In zilele trecute s'a cufundat în lacul Iseo, la a cărui margine este, o parte mare din comună, cu farmacie, poștă și vilele cele mai frumoase. Nu se știe din ce cauză s'au pornit valuri extraordinar de mari, cari au spălat aproape jumătate comuna, înecându-i partea cea mai frumoasă. Până acum au aflat zece persoane înecate.

*

Luptă cu lupii. Din Deva ni se vestește, că un român cu numele Iancu din Sălaș eșise la pădure să tae lemne unde îl atacară deodată mai mulți lupi. Românul s'a apărat vitejește cu săcurea, și după o luptă crâncenă de aproape o jumătate de ceas a isbutit să-i alunge. Pe unul care era mai îndârjit, la omorât. A suferit și el câteva mușcături, dar rănile nu sunt periculoase.

*

Om împetrit. In spitalul din Uberlingen lângă lacul Baden a murit de curând un bolnav cu numele Brand. Moartea i-a cauzat-o o boală necunoscută până acum: împetrirea. Muschii trupului au început încetul cu încetul să i-se împetrească. S'au împetrit întâiu picioarele și în timpul din urmă a ajuns la inimă. Boala i-s'a ivit la vârsta de 15 ani. Medicii au rămas uimiți și nu i-au putut da nici un ajutor.

*

Dactiloscopia este sistemul cel mai nou întrodus nu demult și la poliția din Pesta, și care face serviciile cele mai strălucite și sigure poliției. Toți făcătorii de rele, cari ajung la poliție sunt siliți să-și lase imprimarea vârfului degetelor în protocoalele poliției. Pe baza acestor imprimări se constată perfect identitatea fiecăruia. In zilele trecute încă ajunsese un feciorаș pela poliția din Pesta. Și-a spus un nume falș. Pe baza dactiloscopiei s'a constatat însă numele adevărat. Il cheamă Iókai Sándor. Când l'au întrebat de ce nu și-a spus numele adevărat, a zis, că n'a voit să facă rușine numelui marelui bărbat al Ungurilor.

Cărți și reviste.

Comoara tinerimei, revistă bilunară sub direcția unui comitet, an. I. Nr. 14. I. Nădejde scrie despre: „rostul, ce-l are învățătura după pedagogia de azi"; S. Nădejde își urmează romanul „Irimel". Articole despre celulă și protoplazmă, despre cutremurele de pământ, despre Mozart. Sfârșitul unei povestiri a lui E. de Amicis, un chip de țigan prins din fugă, felurimi, etc. etc.

*

„Mihail Eminescu", literatură — artă — știință, an. I. Nr. 7. De supt umbra uriașă a acestui nume vreau să-și scoată capetele câțiva nebăgați în seamă, alăturea de o reputație uzurpată literaricește, și căreia i-se recunosc alte merite. „Adunându-se împreună picături din depărtări", mi-se pare unele din Muntenia, altele din Moldova, și un picur (acesta n'are vină, căci e mort, ear postumele i-au încăput pe mâna unuia fără importanță în literatură) din Bucovina, s'au hotărât să. . . să iea numele lui Eminescu îndeșert. Și reușesc de minune. Două fețe ale troiței literare din Iașii scăzuți tare după depărtarea „Junimei" de acolo (lipsește conferențiarul *Vojen*, al treilea personaj istoric) încep și încheie numărul acesta. Intre aceste două granițe largi, după versurile scrise'n proză ca formă și ca fond, ale Ririei, urmează ceva de Ana-Konta-Kernbach, Gordon, Victor (Eminescu), tot versificat. O traducere urâtă a poemului biblic de Rostand, din care s'a inspirat al nostru H. Gh. Leca când a scris: „I. N. R. I." Un oarecare M. A. Rennert vorbește cu lipsa de respect a unui profan despre niște scrisori de dragoste ale lui Eminescu trimese Veronicăi Micle. Apoi Rădulescu Niger, care „n' are o limbă tocmai rea" (serios?) și care a întrat în grația unui om de gust, urmează cu o povestire a sa despre fata domnișoară a unui lăutar. Restul are aceeași valoare de mistificare a gustului cetitorilor. — De altfel revista e eftină: 8 coroane la an.

*

Revista Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România, an. VI. Nr. 8 Chirițescu: Către cei cinci mii de învățători ai neamului; Gr. Patriciu: Reforma învățământului primar; Isvoranu: Invățător; Ionescu: Dezvoltarea principalelor virtuți în copil; Salviu: Momente sublime; Agapie: Cercurile culturale: Marinescu: Școla primară nu dă profesioniști; Rădulescu: Inființarea sindicatelor agricole; Informații etc.

*

Viața literară, an. I. nr. 8. Un articol folositor despre „Provincializmele scriitorilor noștri" de Gh. Coșbuc. Un fragment de roman țărănesc al lui I. Ciocîrlan. Cronica dramatică despre „Răzvan și Vidra" a lui Gh. Ranetti e spirituală. Inceputul unei nuvele de R. Cioflec, cronică artistică de V. Cioflec, cronică muzicală de P. Bruno, un obicei din popor de M. Lungianu. Dl Chendi scrie despre „lipsa de corectitudine" în materie literară a dlui Iorga. Cronica aceasta literară a compatriotului nostru ne pare foarte nedreaptă, și a provocat de sigur nemulțămiri în mai multe părți. Noi nu vrem să găsim în „viața literară" românească aceleași vederi, cari mișună în orbecările după „o nouă viață", și de cari am izbutit — spre folosul nostru — să ne izolăm până azi. — Poezii publică: N. Gane (din „Infernul" lui Dante), I. Minulescu, C. Ardelean, Alice Călugăru, Zoe G. Frasin, Informații literare și artistice, etc.

*

In „Tribuna" din 22 Februarie publică dl *Ilarie Chendi* a XXXIII-a informație literară. Dupăce amintește despre împlinirea alor 50 ani dela moartea lui *Heine*, se oprește puțin la „manifestația spiritului de solidaritate al Evreilor față de un scriitor al lor, dela care cu toții avem de învățat". E foarte drept. Numai cât unele articole ale dsale nu sunt proprii a ne îndemna la solidaritate, ci dimpotrivă Și Doamne bine ne-ar păreà să-l vedem scriind earăși ca mai nainte, fără aluzii — acestea rămână să fie caracteristice tot numai pentru Ovid Densușianu, — fără gând de îndujmănire.

„Să sperăm cel puțin". *I. P.*

Din public.†)

Mulțămite publice.

In sara de 29 Maiu (11 Iunie n). a. c. s'a dat în sala cea mare a școalei confesionale ort române din Bungard o producțiune muzicală-teatrală sub conducerea dșoarei învățătoare Aurelia Săvoiu.

Pe lângă câștigul moral, am avut — după împrejurările nefavorabile de atunci — un câștig material neașteptat, incassându-se însemnata sumă de 70 cor. 90 fil. Din această sumă s'a spesat cu tipărirea și expedarea învitărilor, luminatul salelor, lăutarii ș. a. 35 cor. 82 fil. resultând un venit curat de 35 cor. 08 fil., carele — conform hotărârii aranjerilor — s'a împărțit astfel: suma de 10 cor. 08 fil., pentru cumpărarea de cărți pe seama înființândei biblioteci școlare, iar restul de 25 cor. s'a depus spre fructificare la institutul „Albina", ca baza unui fond școlar neatacabil, pănăce prin donațiuni și mai ales prin eventualele venite ale următoarelor prod. va ajunge suma de 1,000 cor., când va fi a se și decide: spre ce anume să se folosească? Libelul despre 25 cor. s'a predat epitropiei parohiale. La acest venit material — pe lângă taxa de întrare — au binevoit a contribuì prin ofert: Dnii Petru Iuga, paroh și Nicolae Comăniciu, învățător din Tilișca ambii câte 2 cor., Toma Ciora, epitrop paroh 60 fileri, Nicolae Opriș, proprietar din Bungard, 2 cor., fam. Foica 20 fil. și Ioan Hămbășan, jurist, Sibiiu, 1 cor. 20 fileri, Ioan Bânda, învăț. 80 fileri și Aurel Tărchilă, pădurar, cerc., Gușterița, 40 fileri, Ioan Iancu, învăț. 80 fil., Ilie Piso, student, Mohu, 20 fil., N. Căliman, student, Cărnățel, 20 fil., Augustin Nedelcu, comerciant, Tălmăcel, 40 fil., Nicolae Vlad, paroh, 1 cor. și Irimie Millea, proprietar, Șelimbăr, 50 fileri.

Ne ținem de a noastră datorință, a aduce și pe aceasta cale cele mai călduroase mulțămiri dlor contribuenți și sprijinitori ai causei salutare ce urmărim. — Dorim — ca baza acestui fond, pusă din jertfele contribuenților — să fie cu temeiu, ajungând în curând scopul seu!

Comitetul.

*

Cu ocaziunea producțiunii școlare aranjată de corpul învățătoresc dela școala română gr. or. din Gurarîului în ziua de 3 sfinți 30/I. st. v. a. c., au întrat dela următorii preastimați oaspeți suprasolviri benevole, cărora le exprimăm și pe această cale sincerile noastre mulțămite.

Din Sibiiu: G. Nicola 5 cor., G. Nicola jun., I. Aranyosi, G. Simtion și I. Tatu, fiecare câte 1 cor. Din Orlat: Dionisiu Decei, paroh, L. Pesamosca și G. Baciu, fiecare câte 4 cor.; A. Drăgan, not. 3 cor. Din Săliște: A. Gherman, înv. 3 cor.; P. Giura, înv. și N. Țintea, fiecare câte 2 cor.; D. Roșca 1 cor. Din Cacova: I. Hanzu, par. 4 cor.; N. Tămaș, not. 2 cor.; I. Tipuriță, înv. și Balteș, ambii câte 1 cor. Din Sibiel: V. Popoviciu, par. și I. Popescu, ambii câte 4 cor.; Joandrea, înv. 2 cor. și Coman Bârs 1 coroană. Din Poplaca: Coman Baca, par. și O. Olariu, înv., ambii câte 2 cor.; I. Vițelariu, înv., N. Neagu, înv. și Arpătăceanul, fiecare câte 1 cor.; A. Măcelariu din Sângătin 4 cor. Din Gurarîului: I. Manta, par., Ioan Ivan, not., A. Decei, not. II., Ilie Măcelariu și Iohann Simon, fiecare câte 4 cor.; Dionisiu Aaron, par. 3 cor.; Coman Gligor, Dionisiu Dancea, înv., I. Hanzalek și Maria Arseniu, fiecare câte 2 coroane; P. Ciontea, 1 cor. 20 fileri, Ilie Brad Crețiu 60 fileri, Ioan Drăgan 80 fil., Ioan Hanzu 40 fileri, Nicolae Hanzu, Francisc Pesamosca, I. R. Cândea, fiecare câte 60 fil.; I. Arseniu 1 cor. 40 fileri, Ilie P. Brad 60 fileri, I. Ihora 2 cor., Savu Droc 60 fil., I. Triștiu 1 cor. și dela mai mulți 3 cor. 80 fileri, ulterior au mai incurs dela Ioana Rebega 2 cor. și dela I. Rebega, funcț. la „Albina" 2 cor.

Venitul brut e de 111 cor. 20 fileri, din care subtrăgându-se spesele de 54 cor. 58 fileri rămâne un venit curat de 56 cor. 62 fileri în favorul bibliotecii școlare.

Gurarîului, în 5 Martie st. n. 1906.

Corpul învățătoresc.

ECONOMIE.

Vânzare de altoi. Subscrisul comitet central în scopul de a lăți pomăritul printre economii români, împarte în primăvara anului curent *7000 de meri nobili* în soiurile: *Pătul; Aurii parmen de iarnă; de stettin; Poînic; Reinette mare de Cassel*, între membrii reuniunei și economi români, pentru prețul de 25 cr. (50 fileri) bucata.

Pomișorii sunt toți altoiți în pădureți, tractați în școala de pomi, ca meri mijlocii (Halbhochstämme) de 4 ani cu coroană formată la înălțimea de 140 și 150 cm.

Doritorii de a cumpăra din acești meri să se adreseze cu comandele până în 25 Martie a. c. la comitetul central al reuniunii în Sibiiu eventual la viceprezidentul reuniunii Ioan Chirca în Săliște, comitatul Sibiiu.

Expediția se va face prin viceprezidentul reuniunei în ordinea comandelor și prenotărilor sosite și se începe în 15 Martie st. n. a. c.

Pomișorii se expedează pe lângă solvire înainte s'au cu rambursă (utánvét).

Rugăm pe cărturarii nostri dela sate, preoți, învățători și notari a face cunoscut economilor dela sate această ocaziune binevenită de a și procura pomișori nobili de soiuri veritabile.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Pantaleon Lucuța
prezident.

Vic. Tordășianu.
secretar.

Când trebue să dăm copilului

leacuri, și copilul le ia cu plăcere, se poate așteptà cu siguranță că efectul se va vedeà mai curând și mai apriat, de cât când copilul se opune a luà leacuri. Aceasta se întâmplă cu deosebire la emulziunea lui Scott, care este un preparat gustos și ușor de mistuit, și constă din cea mai bună unsoare de pește medicinală amestecată cu hipofosfiți de var și natron. (13⁴)

Emulziunea lui Scott este cu deosebire al boale de copii foarte folositoare, face copilul viguros și robust, și l ajută să se dezvolte normal. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanță al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta și pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: Cor. 2·50.

---

†) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

Nr. 61 1906. [60] 1—3

Concurs

Pentru **ocuparea posturilor învățătorești** dela școalele poporale confesionale gr. or. române din parohiile mai jos numite, prin aceasta se publică concurs **cu termin de 15 zile** dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. **Gârbou,** cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 200 cor. din repartiție de pe popor și 400 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc.

2. **Gostila,** cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 350 cor. din repartiție de pe popor și 250 coroane din ajutor de stat. Cuartir, grădină de legumi și lemne de foc.

3. **Muncel** cu Filia Fălcușa, cu salariu de 600 cor., dintre cari 242 cor. din repartiție de pe popor și 358 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc. Invățătorul va fi ambulant.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a și înaintà rugările instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protoprezbiteral și a se prezentà în vre-o Dumineca ori sărbătoare în parohiile amintite spre a cântà la biserică și a face cunoștință cu poporul.

Notare. Postul din Gârbou este a se ocupà momentan, iar celelalte cu începutul anului școlar 1906/7.

Dej, 14 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral al tractului gr. or. Dej, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Teodor Hermann
protoprezbiter.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

10.000
motóre liferate
spre mulțămire
generală.

74
distinctii
6
medalli de stat

Fabrica de motóre din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellért & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13—91.

MOTÓRE CU BENZIN, Motóre cu gaz, Motóre cu uleu brut, Motóre cu spirt, Motóre cu acetilen, Locomobile cu benzin pt. treerat

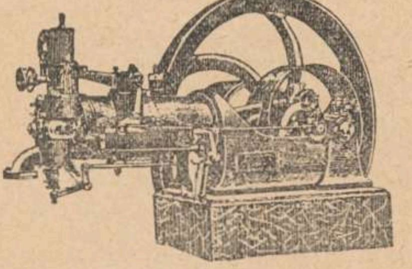

Noutate importantă! Motórele cu gaz sugativ sunt cele mai **moderne** și mai **perfecte,** și cer mai puțină putere de esplotare. **Motórele cn gaz sugativ** lucréză minunat și cu **cărbuni de lemn!**

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întrégă ca **fabricat eminent!** Construcție dovedit de perfectă. Construat din cel mai bun și mai solid material. E precis esecutat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiționat sigur la mânare. — Manuare simplă. — Spese de transmisiune relativ mici.

Motórele de Dresda se pot vedé la diferite intreprinderi industriale și economice, ca: **mori, țiglării, fabrici de mașini, instalații pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreț, lăptării, la treerat etc.** (285) 8—10

Se liferéză aranjamente complete.

Deslușiri și preliminare de spese se dau bucuros.

Garanție mare. Condiții de plată favorabile.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului,* de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale și alte oficii, cu prețul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se află de vânzare

ilustrate cu catedrala

ortodoxă română din Sibiiu. Prețul unei bucăți 6 fileri, colorate 10 fileri.

In **„Biblioteca băncilor române“** a apărut

Băncile române

din Transilvania și Ungaria

de **Constantin Popp,** funcționariu la centrala „Albinei“, Sibiiu. — Se póte procura de la **Librăria arhidiecesană** din Sibiiu cu prețul de 50 fileri.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secre

vindecă și învioréză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitat[illegible] *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire* [illegible] *țiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sě se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 189

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espediție din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată și liberă de ori-ce substanțe păgubitóre

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai eftin, pentru orĭ-ce albituri și pentru orĭ-ce metodă de spălat.

Garanță: 25,000 cor. plătește firma **Georg Schicht** în **Aussig** fiecăruia, care dovedește, că săpunul ei cu numele **„Schicht“** conține órecari adausuri stricăcióse.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniόse, pe lângă garanță de mai mulți ani în fie-care mărime, provězute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 27—52

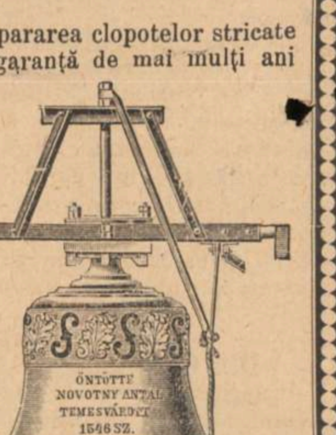

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminόsă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bětrâne** cu corόne de fier bătut, ca și spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

☛ Preț curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. ☚

La esposiția milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primește în condiții favorabile

- ☛ asigurări contra focului și esplosiunilor,
- ☛ asigurări de viață și de rente viagere,
- ☛ asigurări contra furtului prin spargere,
- ☛ asigurări de grindină,
- ☛ asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne corόne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne corόne.** ● ● ●

Fonduri de reservă și garanție 2 milióne corόne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad, Bistrița, Brașov** și **Cluj,** cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 18—52

Deschidere de magazin.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoștință a onoratului public, că am deschis în **piața mică nr. 2** (casele parohiale r.-cat.) un

magazin de confecțiune pentru domni și dame.

Imi permit a atrage atențiunea onoratului public în mod deosebit asupra împrejurării, că **hainele pentru bărbați și băieți** cum și **costumele de copiii** le am cumpărat numai dela cele mai mari firme de branșa aceasta, astfel că prin **depozitul meu nou asortat** mă aflu în poziție de a mulțămì on. mușterii atât în ce privește **calitatea** cât și **croiala** fiind cea mai nouă și elegantă. Prin serviciu real și prețuri uimitor de eftine mă voiu nizuì a câștiga încrederea stimaților mei mușterii.

Fiecare amic al buzunarului propriu să nu întrelase, în cas că are trebuință de haine pentru domni și băieți sau costume de copii, a nu se convinge, că la mine se pot cumpărà hainele cele mai moderne în **calitate eminentă** și pe lângă **prețuri deosebit de eftine.** [49] 3—4

Invitând on. public de a mă onorà cu prețioasele sale vizite, semnez

cu toată stima

E. ELIAS

Sibiiu, piața mică nr. 2 (casele parohiale r.-cat.)

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 23 Sibiiu, Marţi 28 Februarie (13 Martie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Ființa principiului de naționalitate.

I.

In secolul 19 s'a scris o literatură întreagă despre semnele caracteristice ale *naţionalităţii*, despre măsura îndreptăţirii nizuinţelor naţionale, scurt, despre *principiul naţionalităţii*. In general se admite, că principiul naţionalităţii e o ideie modernă politică. De fapt nu se pot arătà ca existente pretenziuni şi lupte naţionale, în înţelesul [illegible]elor noastre, nici în evul vechiu, nici în evul mediu, şi nici în evul nou înainte de revoluţiunea franceză.

Cu privire la semnele considerate de caracteristice pentru existenţa unei naţionalităţi părerile cam coincid astăzi. Se numeşte naţionalitate poporul, care locueşte pe un teritor comun, vorbeşte aceeaşi limbă, a ajuns la conştiinţa comunităţii sale naţionale şi urmăreşte un ideal comun politic-cultural. Semnul distinctiv al naţionalităţii, care îi acordă totodată o importanţă mare politică, după cum a stabilit întâiu corect şcoala italiană, Vico, Mancini, Mamiani, şi alţii, aprobată tot mai mult de atunci încoace, e deci *conştiinţa naţională*. Aceasta e *cogito ergo sum* a naţionalităţii, o unitate morală purtată de un gând comun!

„Ordinea duplă a condiţiunilor naturale şi istorice, — spune Mancini, — comunitatea teritorului, originea şi [illegible]mba, încă nu sunt suficiente, pentru a formà o naţionalitate, aşa cum o înţelegem noi. Elementele acestea formează *materia* nemişcătoare, însă cu putere de viaţă, în care n'a fost suflat încă duhul vieţii. Acest principiu de viaţă deci, această perfecţionare a existenţei naţionalităţii, acest început al văditei existenţe e *conştiinţa naţionalităţii* “

Aceeaşi părere o aflăm mai târziu şi la Marco Mingheti, care zice: „Se poate spune, că naţionalitatea e persoana civilă a unui popor, şi că se manifestă când *poporul a ajuns la conştiinţă*“.

Popoarele ajunse la conştiinţă naţională ridică însă pretenziuni. Idealele libertăţii şi ale egalităţii din revoluţia franceză s'au referit la început aproape numai la *indivizi*. Dar în curând au fost extinse şi asupra grupărilor sociale. După libertatea şi egalitatea civilă a urmat proclamarea libertăţii religionare, şi egalitatea pe sama diferitelor confesiuni, cu eliberarea iobagilor din cătuşele feudalismului. In urma diferenţierii ulterioare naturale a acestor idei generale de libertate şi egalitate, s'a format în mod tot mai clar *principiul de naţionalitate*. Dacă unele din popoare au putut să înlocuiască absolutismul monarhic cu puterea lor proprie şi cu propria lor dispunere de sine, de ce să nu aibă alte popoare dreptul să se scuture de absolutismul de rassă al vre-unui popor care le ţine sub tutorat?...

Luptele polone pentru libertate, ales cele din revoluţia polonă dela 1830, au promovat aţâţarea însufleţirii naţionale în o măsură oarecare. Dar influenţa împărţirii Poloniei asupra naşterii ideii naţionale se exagerează de regulă prea tare. Adevărul pare a-l fi nimerit domnul Delbrück, care spune că poporul polon s'a opus foarte slab descompunerii corpului său de stat prin împărţirea între cele trei puteri, Rusia, Austria şi Prusia.

„Rescularea în momentul ultim, cu Kosciusko în frunte, a fost slabă şi nici nu poate fi asemănată cu cea din Prusia dela 1813, ori cu desperata apărare a Prusiei în războiul de şapte ani. Abia în secolul nostru s'a născut un sentiment naţional polon. După cum se vede deci, *în urma presiunei unei domnii străine*“, — zice Delbrück.

Dar de altă parte, cum bine se ştie, sentimentul naţional a fost puternic aţîţat cu mult mai nainte, prin influinţarea franceză în Germania sub Frideric II. şi prin reacţiunea ce a urmat în contra îngâmfării franceze şi în contra prepotenţei franceze. Chiar şi nizuinţele de germanizare de sub împăratul Iosif II. au dat impuls puternic naşterii principiului de naţionalitate, căci au deşteptat conştienţa naţională la popoarele ameninţate în existenţa lor, întâiu la Maghiari. Mişcarea pentru separarea naţională s'a deslănţuit apoi în mod puternic şi în urma luptei statelor unite din America-de-nord pentru independenţa lor.

E deci o denaturare tendenţioasă când se accentuiază în continuu din anumite părţi în timpul din urmă, că chestia naţionalităţilor e o vană înşelătorie, şi că n'are nici un drept de existenţă, pentrucă e numai o chestie de pâne pentru singuraticii agitatori, al căror interes de viaţă cere, ca chestiile naţionale să fie inventate şi sgândărate, ca ţărănimea să fie aţîţată şi prostită, etc. Concluzia finală a acestei înţelepciuni speculative era prielnică numai anumitelor nizuinţe de asimilare, şi era aceea, ca statul polinaţional să se prefacă în Saturn şi să-şi conzume propriile popoare, ori apoi să le prefacă în alt popor, favorizat.

Chiar şi siluitoarea sociologie s'a ocupat cu principiul de naţionalitate şi a făcut asupra lui adânci observaţiuni, cu toate că în cele din urmă vorba e numai de un rezultat cultural, eşit din anumite împrejurări: un popor asuprit de altul ajunge prin cultură progresivă la conştienţa soiului său individual-etnic, şi vrea să desvoalte viaţă naţională-politică şi naţională-culturală. In scopul acesta, de sine înţeles, că are trebuinţă de *instituţiuni naţionale de stat*. Principiul acesta stă deci în cea mai strânsă legătură cu dezvoltarea culturală generală.

Conflictul greco-român.

Se ştie, că raporturile dintre România şi Grecia sunt foarte încordate, în urma faptului, că bandele greceşti, cari au răpit averi şi vieţi româneşti în Macedonia, au fost sprijinite pe sub mână de cercurile oficioase greceşti; mai ales însă în urma faptului, că Grecia se împotriveşte realizării dorinţelor Aromânilor din Macedonia, de a-şi vedeà întrodusă limba lor naţională în şcoală şi biserică.

Se vorbeà mai zilele trecute, că tratările de pace între guvernul românesc şi cel grecesc ar fi fost întrerupte; iar guvernul românesc a desminţit ştirea în acel înţeles, că pentru a puteà fi întrerupte tratările de pace, trebuiau să fie începute, dar încă n'au fost nici începute. Va să zică, raporturile rămân încordate, ca şi mai nainte!

Acum însă, că regele *George* al Greciei se află la Viena, şi a avut acì lungă întrevedere, nu numai cu Maiestatea Sa, Domnitorul nostru, ci şi cu ministrul nostru comun de externe, cu contele Goluchovski, se vorbeşte de nou despre apropiata aplanare a conflictului greco-român, aplanare care se va face în urma intervenţiei Monarhului nostru.

Regele George ar fi foarte aplicat spre pace, şi ar fi declarat, că e gata să meargă *până la ultima extremitate*, numai pentruca conflictul să se înlăture cât mai curând. Ceeace înseamnă, că Grecia e convinsă, că din conflictul născut între ea şi România, nu statul român are să tragă perderea, şi mai e convinsă, că dreptatea e pe partea României, pe care *trebue* să o sprijinească şi celelalte puteri europene, toate.

Pusă odată pe acest punct de vedere politica grecească, conflictul e usor de aplanat, mai ales că el nu s'a născut din vr-un interes *direct* al Greciei, interes ce l-ar aveà în Macedonia, pentrucă conaţionalii ei din Macedonia nu sunt scurtaţi întru nimica în drepturile lor prin aceea, că Aromânii nu mai ascultă slujba dumnezeiască *în greceşte* în bisericile susţinute de ei, ci s'a născut din dorul de *cucerire* naţională, pe un teren, pe care Grecia nu poate străbate, pentrucă terenul e apărat de România, cu consentimentul şi aprobarea guvernului turcesc.

Că din parte grecească s'a ajuns la convingerea, că aplanarea conflic-

FOIȘOARĂ.

Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903.

De Dr. Sextil Puşcariu.

(Fine).

Scriitori negrupaţi. Despre scriitorii, cari au provocat avântul din anii nouăzeci, e puţin de zis. Despre *A. Vlahuţă* va fi vorba în darea de seamă viitoare. Institututul de editură Socec din Bucureşti a început o ediţie nouă a operelor complete de *B. Stefanescu-Delavrancea*, şi astfel a prilejit maestrului nuvelei psihologice în literatura română, de care s'a desfăcut aşa de timpuriu, o prelucrare a povestirilor sale scrise mai la început, care însă se mărgineşte numai la limbă şi la stil. Primele două volume, apărute în 1903: „Hagi Tudose“ şi „Intre vis şi viaţă“, cuprind evenimentele literare cele mai din urmă şi mai mature ale lui Delavrancea.

Naraţiunea istorică a lui *Slavici*: „Din bătrâni“, îmi pare greşită în chiar concepţia ei. Slavici ne duce pe coastele Carpaţilor, în veacul al VI-lea, şi ne zugrăveşte viaţa Românilor pe vremea năvălirilor barbare şi contactul cu Slavii. E evident că totul se bazează curat numai pe fantazie, pentrucă informaţia noastră cu privire la timpul acesta din istoria românească se reduce la nimic. Aceasta nu ne-ar fi jicnit, dacă autorul ar fi folosit întâmplările istorice ca pretext, ca astfel să poată pune în lumină eroii şi caracterele lor. Nu acesta a fost însă gândul lui Slavici, şi el evită aproape consecvent analiza psihologică de câteori acţiunea provoacă conflicte în sufletele eroilor săi. Atenţia sa s'a îndreptat numai asupra evenimentelor istorice, pe cari le numeşte în prefaţă „adevărate“; în descriere este aşa de precis, încât cetitorul povestirii sale îl poate urmărì aproape numai cu harta în mână. Lipsa de probabilitate şi anacronizmele, cari se găsesc acì, ne jicnesc, — amintesc numai împrejurarea, că Românii au aproape cu toţii nume de origine slavă, *înainte* de contactul cu Slavii, — şi regretăm că autorul, care s'a dovedit aşa cunoscător bun al sufletului omenesc în nuvelele sale din popor şi în romanele sale de mai nainte, de data aceasta s'a arătat numai maestru în arta de a povesti, nu şi psiholog, deşi a avut ocazie de atâteaori. Promisia făcută în prefaţă că va lucra mai departe în genul acesta, nu va umpleà pe mulţi de bucurie.

Pentru a fi complet pomenesc „Momentele“ lui *I. L. Caragiale*, apărute în 1901, o colecţie a schiţelor sale măestre, cari cuprind toate calităţile marelui scriitor.

Neobositul *G. Coşbuc* ne-a surprins cu un nou volum de poezii: „Ziarul unui perde vară“. Dela cetirea primei poezii vedem clar, că avem de lucru cu un poet de un talent neobicinuit, şi impresia aceasta rămâne neschimbată până la versul cel din urmă. Totuşi dupăce cunoaştem cele două mari evenimente în literatura românească: „Balade şi idile“ şi „Fire de tort“, trebue să mărturisim, că faţă de acestea „Ziarul unui perde vară“ nu arată nici un progres. Cauza e clară şi s'a accentuat de mai multeori. Coşbuc a fost zmuls din mediul care îi convenia, el, feciorul de ţăran care cunoştea aşa de temeinic viaţa dela ţară şi psihologia ţăranului român şi a descoperit în ele atâtea lucruri frumoase şi sublime, încât i-au inspirat versuri magistrale, el s'a simţit străin în vălmăşagul capitalei, unde a fost osândit să trăească; talentul său poetic, ajuns la maturitate într'o tinereţe timpurie, se pare că s'a sleit acum la vârsta de bărbat. Cu toate acestea trebue să lăudăm perfecţia artistică a versurilor sale, în cari izbucneşte icicolo iarăşi puterea sa extraordinară, dar peste tot se vede în poeziile sale o anumită oboseală, aproape toate sunt prea lungi şi celor mai multe le lipseşte ceeace făcuse farmecul versurilor sale de mai nainte: sinceritatea tonului, inspiraţia directă, tremurul unei inimi simpatizătoare, care acum e înlocuit aproape totdeauna numai prin cugetare. Se simţeşte că împrejurările, lumea externă în care trăeşte, nu-l pot inspirà, şi crearea, care rezultă continuu numai din internul său, fără a fi provocată şi de cauze externe, imprimă plăzmuirilor sale pecetea unei oboseli.

Septogenarul *Nicu Gane*, a cărui importanţă pentru literatura românească de obiceiu se preţueşte prea puţin, după mulţi ani de tăcere îşi povesteşte în „Zile trăite“ amintirile din viaţă. Ne trec pe dinaintea ochilor întâmplările cele mai însemnate din istoria română mai nouă, pentrucă Gane a trăit într'un timp de agitaţie şi a luat parte aproape la toate evenimentele, cari au fost bogate în urmări pentru formarea regatului de astăzi, întâlnim aproape toate numele celor cari au un loc de cinste în literatura românească, tului e o necesitate urgentă, este a se atribuì, credem noi, faptului, că la Viena să cunoaşte foarte bine politica şi intenţiunile regelui Carol al României cel mai puternic şi credincios susţinător al politicei triplei alianţe în Balcani, şi totodată susţinătorul păcii şi al ordinei în această parte a Europei.

Sigur, că cu ocaziunea vizitei pe care o va face în curând regele Carol la Viena, trecând pe acolo în străinătate, Maiestatea Sa, Domnitorul nostru şi ministrul comun de externe, contele Goluchowski, vor continua să facă pe mijlocitorii în chestia conflictului greco-român, şi credem că cu bun succes, pentrucă Regele Carol nici nu va pretinde ca Grecia să meargă până la „*ultima extremitate*“ cu concesiunile, ci se va mulţămì şi numai cu garanţiile necesare, că procedările bandelor greceşti în Macedonia nu vor mai fi, nici sprijinite, nici tolerate din partea Greciei, ci din contră, urmărite şi pedepsite; iar Aromânilor li-se va lăsa în voe liberă întroducerea limbei lor naţionale în biserică, aşa cum pretinde dreptul şi dreptatea. E atât de uşor să legi pace, când dai fiecăruia aceea ce i compete şi ce nu e cu dreptul să i-se iee!

Votul universal în Austria

In săptămâna trecută s'a început în parlamentul Austriei discuţia asupra noului proiect de lege electoral înaintat de ministrul prezident Gautsch. Introducerea votului universal în Austria nu întimpină din toate părţile o primire binevoitoare. Contrarii acestei inovaţii necutezând să păşească pe faţă în potriva ei se leagă de proiect zicând că nu e bun, pentrucă nu corăzpunde întru toate principiului egalei îndreptăţiri. S'au însinuat până acum 200 deputaţi la cuvânt. Regulamentul intern al dietei însă permite numai la 40 să-şi ridice glasul. Guvernul a pornit din acel punct de vedere, *ca să mulţămească naţionalităţile.* Se vede însă că unele din acestea tot sunt nedreptăţite, pentru că mai cer câteva mandate.

Intâiu a vorbit ministrul de interne Bylandt-Rheit, care espune pe larg proiectul şi îndeamnă pe deputaţii nemţi, cari şi-au manifestat temerea, că îi vor copleşì naţionalităţile, să nu ducă nici o grije, pentrucă proiectul e aşa construit, încât puterea elementului german nu se va clătina.

Deputaţii *Grohmayr* şi *Schwegel* exprimă punctul de vedere al partidului catolic, care zice că primeşte votul universal, dar nu cu egală îndreptăţire pentru toţi, pentrucă aceasta ar eschide dela influinţa în politică clasa bogaţilor.

Au mai vorbit apoi alţii şi alţii, (mai pe larg social-democratul Dr. *Adler* în favorul proiectului guvernului) între cari şi deputatul Bucovinei *Dr. Onciul*, care a cerut să rămână pentru Românii bucovineni 5 mandate asigurate, ca până aci, iar nu 4, conform proiectului guvernului.

Nemulţămirea faţă de proiectul de lege al guvernului se naşte tocmai de aci, că unele naţionalităţi primesc mandate prea puţine. Guvernul însă a început tratări cu ele, punândule în vedere înmulţirea mandatelor. E vorba, ca în loc de 455, să fie trecuţi în lege 475 de deputaţi, împărţinduse aceste nouă 20 de mandate între naţionalităţile nemulţămite.

De Mercuri până Sâmbătă a fost purtată discuţia în reichsrat asupra proiectului de lege despre reforma electorală, şi probabil că va ţineà şi săptămâna aceasta întreagă. Astăi reichsrathul nu ţine şedinţă. Proxima şedinţă se va ţineà mâne Marţi.

Din tractul Agnita.

— 7 Martie n.

Ori ce acţiune ce se săvârşeşte pentru binele public, e bine să se pună în sfeşnic, ca să lumineze tuturor şi să nu rămână sub obroc. Toate lucrările bune arătate lumei, nu numai că produc un sentiment de plăcere, dar dau anză şi la imitaţiuni şi secundări.

Acţiunile noastre, nu ca particulari, ci ca societăţi, trebue să aibă nimbul binelui public. Celce are, zice scriptura, să dea şi celui ce n'are. Ai avere, împrumută pe celce nu are, ai cunoştinţe, învaţă pe celce nu le are, ai inimă bună arat-o şi aceluia pe care soartea nu l'a învrednicit a cunoaşte în ce constă inima bună.

Postulatul scripturei e: să faci tot posibilul pentru binele deaproapelui tău. Fericit omul care posede cunoştinţe, are inimă bună şi mai posede şi avere, necesitatea vieţei pământene. Spre a nu fi lung în întroducere, revin la obiect. In primăvara anului trecut, s'a reconstituit despărţământul Agnita al Asociaţiunei pentru literatura română, şi cultura poporului român. In fruntea acestui despărţământ s'a ales ca director domnul *Nicolae Petra Petrescu*, director de bancă în Fofeldea. Dânsul dela data reconstituirei, ş'a pus cu bunăvoinţă puterile în serviciul înaintărei acestui despărţământ.

Va zice cineva să arăt fapte ce probează o activitate mănoasă. Conziderând însă, cât de greu ne mişcăm noi în direcţia aceasta, cred a fi de ajuns să spun, că acest Domn de care am stat aproape, i-am văzut intenţiile, i-am cunoscut bunăvoinţa şi râvna de a face ceva bun pentru poporul din acest despărţământ, — şi-a pus toate puterile sale în serviciul poporului din acest ţinut, ceeace s'a văzut în şedinţele comitetului despărţământului, la întrunirea din Alţina şi Ilimbav.

Spre a ajunge la ceva progres în direcţia culturală a poporului s'a exprimat dorinţa către conducătorii poporului, ca petrecerile ce să aranjează să se facă totdeauna cu cugetul, ca din venitul curat, să se procure pentru popor cărţi, pe cari să le cetească în timpul liber, prin ce să feresc de petrecerile prin crâşmă şi de jocul în cărţi. După această idee s'a aranjat petrecerea teatrală din Ilimbav — despre care a luat notiţă, jurnalul nostru „Telegraful Român“, şi în comuna Fofeldea în seara zilei lăsatului de carne.

După cât am cunoştinţa despre rezultatul material dela petrecerea din Ilimbav, s'ar fi procurat pentru poporul de acolo preste 20 de cărţi de diferit cuprins. Cât despre rezultatul material din Fofeldea nu-mi este cunoscut. Rezultatul moral însă a fost deplin satisfăcător, având role în ezecutarea programei domnul învăţătoriu Bânda, domnul Maniu cassar de bancă, domnişoara N. N. din Nocrich, soţia domnului Maniu, doi economi din loc, şi câteva fetiţe. Publicul din prejur a fost binişor reprezentat la această producţiune teatrală. —

Iată dară pentru ce am zis, că Domnul N. P. Petrescu şi-a pus şi'-şi pune puterile sale în serviciul poporului. Deşi n'are trebuiţă de laudele mele căci dânsul e cunoscut prea bine de inteligenţa noastră, totuşi ca un tribut pentru serviciile sale, mă simt datoriu a arătà publicului român cum se poate pune cineva cu toate puterile în serviciul cauzei sfinte pentru noi. Ceeace trecutul n'a putut organizà şi produce, sperăm că viitoriul va întregì şi va astupà golul rămas. Cu atât mai vârtos, că şi tractul îşi va căpătà în curând pe şeful său, de care să leagă multe speranţe. Să nu uităm, că la toate se cere bunăvoinţă de a „lucrà, încredere pusă în conducători şi înţelegere frăţească între toţi factorii conlucrători. Să ne mai însufleţim şi pentru idealuri, cari ne câştigă renume, căci materialul numai pentru sine, să îngroapă deodată cu noi. Aşa dară să imităm pe cei cu râvnă, ca să dăm dovadă, că nu vegetăm, ci trăim cu adevărat.

Ioan Alexandru
preot.

Revistă esternă.

Căderea guvernului francez. Abia a pus noul prezident Falliéres mâna pe frânele Franciei şi s'au şi ridicat nouri de griji pe orizontul stăpânirii lui. Războiul cultural pornit de Waldeck Rousseau şi continuat de urmaşii săi Combes şi acum Rouvier a ajuns în timpul din urmă să reclame sânge şi moarte de om. Legea despre despărţirea bisericii de stat dispune luarea la inventar a tuturor bisericilor din ţară, iar executarea dispoziţiei acesteia a întimpinat împotrivire colosală din partea poporului francez, care ţine încă cu tărie la credinţa şi biserica sa. Astfel în cele mai multe locuri au putut intra numai cu forţa în biserici, ba în unele comune au întrebuinţat jandarmii armele, cauzând măceluri adevărate. Aceste volnicii au ajuns obiect de discuţie în şedinţa din 8 Martie a parlamentului francez. Deputatul Plichon ajutat de Lasies şi alţii interpelează pe ministrul-prezident în cauza vărsării de sânge şi cer ca deocamdată să se amână inventarizarea până se va linişti poporul. Prezidentul Rouvier declară însă, că nu-i inclinat să o facă, ci e decis să ducă munca începută până la sfârşit. La aceste deputatul guvernamental Peret propune vot de încredere guvernului, în mijlocul celor mai verşunate proteste ale clericalilor. Se pune la vot şi spre mirarea tuturor propunerea lui Peret cade cu o majoritate de 33 voturi. Ministrul-prezident Rouvier numai decât a părăsit sala de şedinţă însoţit de ceilalţi ministri şi a înaintat lui Fallieres abzicerea întregului cabinet.

Căderea cabinetului francez a făcut impresie rea în străinătate cu deosebire în Anglia, pentrucă tocmai în timpul acesta, când Francia e încurcată cu chestiunea din Marocco, ar aveà lipsă de pace la sine acasă.

Falliéres a primit mai mulţi diplomaţi cu cari s'a sfătuit asupra crizei neaşteptate. Se vorbeşte, că va ajunge la stăpânire un guvern radical.

*

Criză în Sârbia. E ştiut, că de câtva timp decurg pertractări între Austro-Ungaria şi Sârbia, cu privire la convenţia comercială. In timpul din urmă se păreà, că amândouă părţile vor ajunge la deplină înţelegere. Austro-Ungaria a pus însă condiţii grele de învoială Sârbiei, iar guvernul sârbesc acasă la sine mai aveà să lupte şi cu o opoziţie înverşunată, care nu voià să accepte aceste condiţii şi de multeori făceà imposibile şedinţele scupcinei. Faptul acesta a cauzat abzicerea guvernului. In şedinţa de Joi a făcut ministrul-prezident Stoianovici următoarea declaraţie: „Aduc la cunoştinţă scupcinei, că guvernul şi-a înaintat astăzi abzicerea. Cauză este faptul, că deoarece condiţiile Austriei referitoare la provizoriu sunt foarte grele, iar pe de altă parte opoziţia continuă cu obstrucţia, guvernul nu poate luà asupra sa răspunderea pentru urmări. De aceea guvernul abzice şi rog scupcina să-şi amâne şedinţele până la constituirea noului guvern.“

Regele a primit dimisia guvernului şi a chemat la sfat pe conducătorii tuturor partidelor, precum şi pe alţi politiciani, între cari şi pe conzulii Vuici dela Viena şi Milovanovici dela Roma. Semnele arată, că această criză nu se va isprăvì curând.

Chestiuni învăţătoreşti.

Bibliotecile şi fondurile fostelor reuniuni din Arhidieceza gr. or. a Transilvaniei.

Stimate dle Redactor! In mai multe rânduri mi-s'a dat plăcuta ocaziune de a mă convinge despre ospitalitatea ce o dovediţi, dând loc în coloanele ziarului „Telegraful Român“ şi chestiunilor învăţătoreşti de un interes general. In firma speranţă că şi mie îmi veţi acorda ospitalitatea dvoastră, îmi iau voe a suleva în în cele următoare o chestiune de un deosebit interes pentru învăţătorii gr. or. din Arhidieceza Transilvaniei.

Este ştiut, că învăţătorii dela şcoalele confesionale gr. or. din arhidieceza Transilvaniei, până mai acum 8—9 ani erau constituiţi în reuniuni învăţătoreşti. Atunci cerându-se dela guvern subşterne-

---

şi cari sunt puşi în lumină din direcţii adesea cu totului tot nouă, încât cartea aceasta n'are numai o valoare literară, ci serveşte şi ca izvor bogat pentru istoricul literar. Totul e scris acolo atât de simplu, atât de nemeşteşugit, ici-colea cu humor adevărat şi judecat totdeauna drept şi cinstit! — *Djuvara* publică în 1902 poeziile poetului *Th. Şerbănescu*, care aminteşte pe Bolintineanu, şi cu greu se poate pune între ceice au făcut se progreseze literatura română cu un pas, dar care prin aceea că a aflat o formă atrăgătoare pentru sentimente cunoscute tuturora, a devenit foarte popular şi este încă la ordinea zilei.

Mai trebue să amintim încă pe *Ion Gorun* (pseudonimul lui *Al. Hodoş*), care şi-a adunat poeziile sub titlul „Câteva versuri“ şi proza în volumul „Alb şi negru“. Ar fi fost poate mai potrivit titlul „Negru şi alb“, pentrucă neagră e culoarea, în care vede autorul lumea. Dacă cu toate acestea răzvrătirea sa contra celorce i-au pricinuit atâta durere şi ura împotriva triumfătorilor nevrednici nu se revarsă în erupţii lirice, ca la maestrul său Eminescu, aceasta se explică aşa, că el n'a scris în vremea tinereţii, ci dupăce şi-a lămurit filozofia vieţii, dupăce izolarea a învăţat pe acest decepţionat să ştie ce înseamnă a renunţa. Dar pentru toate operele sale e caracteristică o ironie amară, usturătoare, un sarcazm, care tradează pe omul retras, şi la el se observă încă lupta grea dintre cei patru pereţi. Insă izolarea sa de lume aduce cu sine, că acestui stilist eminent îi lipseşte totuşi câteodată claritatea, fiindcă el înfăţişează cetitorului rezultatul gândirii sale, iar nu şi cauzele ei. Aceasta se întâmplă cu atât mai curând, cu cât limba sa lipsită de orice artificii curge ca izvorul cel limpede, încât omul trece uşor cu vederea adâncimea cugetării exprimate. — Soţia lui Gorun, *Constanţa Hodoş*, a scris o dramă în patru acte: „Aur!“, care — afară de unele scene puternice — e fără însemnătate şi acţiunea îi e nemotivată.

Cu mult mai bună e drama istorică scrisă în versuri frumoase a lui *A. Davila*: „Vlaicu Vodă“, care a fost judecată fără dreptate cu atâta asprime de critică. In direcţia aceasta cultivată slab a literaturii române trebue să mai numim „Cânii“, dramă în 4 acte de *H. Gh. Lecca.* Lecca e reprezentantul dramei moderne în România, cu toate acestea — prin o acţiune condusă bine, care însă lucrează asupra noastră foarte adesea numai prin mijloace externe — bucăţile sale ne fac să nu vevem lipsa de adâncime şi de fond psihologic. — Aceasta se potriveşte şi pentru „Două drame ţărăneşti“ de *Leonescu* şi *Duţu-Duţescu*, două drame a căror acţiune se petrece la ţară şi a căror eroi nu arată că sunt ţărani români decât prin îmbrăcăminte.

Din contră, „Făt-Frumos în grădina sf. Vineri“ de *C. Berariu* se poate numì cea dintâi încercare izbutită în feeria română, care-şi ià subiectul din bazmele poporului. — „Cele din urmă“ şi „Printre picături“ de *Radu Rosetti* cuprind versuri şi povestiri scrise foarte în grabă, cărora le lipseşte tot ce le-ar puteà face — în genere — să fie cetite şi e mirare, că autorul lor a fost un moment cel mai cetit între scriitorii români. — „Fecioara 'n alb“ de *St. Petică* este un volum de poezii, cari înseamnă un început bun. Din nefericire autorul lor, încă tinăr, a fost răpit de moarte. — Aceeaşi soarte tristă a ajuns pe alţi trei scriitori tineri, cari n'au promis mai puţin: pe poetul *Iuliu Săvescu* şi pe prozatorul *D. Manolache* şi pe *Prasin* („Calea robilor“, roman).

Gh. Tutoveanu se întroduce nu se poate mai bine în literatura românească cu volumul său de poezii „Albastru“. Lirica lui Tutoveanu este uşoară; el nimereşte totdeauna tonul cel adevărat şi află imagini nouă şi expresive, cari dau versurilor sale vioiciune şi putere de viaţă. — Romanele lui *I. Adam*: „Rătăcire“ şi „Sybaris“ mi-au fost cunoscute foarte târziu, şi astfel despre ele va puteà fi vorba numai în cea mai apropiată dare de seamă.

Trad. de *I. P.*

rea statutelor spre aprobare, pe baza cărora apoi vor puteà funcționa reuniunile și mai departe, conzistorul arhidiecezan spre a evita după posibilitate amestecul statului în școalele noastre confesionale, a schimbat sistemul reuniunilor cu cel al conferențelor, prevăzute în „statutul organic“ și cari astfel pot funcționà fără altă specială încuviințare a guvernului.

Cu ocaziunea acestei schimbări, averile fostelor reuniuni învățătorești au trecut spre administare în mânile conzistoriului arhidiecezan din Sibiiu. Ce s'au făcut și rezpective cum se administrează acești bani, adunați cu multă trudă din sudoarea bieților învățători, dacă nu toți învățătorii, apoi aproape toți nu știu nimica.

In conferențele învățătorești, domnii comisari nu au făcut nici o amintire despre aceste averi și asta, bine înțeles, pentrucă nu aveau însărcinarea pentru așa ceva.

In bibliotecile fostelor reuniuni cărțile, deși nu de multă și mare valoare, dar la tot cazul de mult folos pentru noi, stau sub lăcat spre hrana moliilor, până când ar puteà fi folosite cu mult succes, dacă nu de toți, apoi cel puțin de o mare parte a învățătorilor, întru înmulțirea cunoștințelor lor. Modestele salare învățătorești și traiul greu al vieții la foarte puțini le permite a-și cumpăra cărți, pe când spiritul timpul în continuu pretinde înmulțirea cunoștințelor.

Iată două puncte asupra cărora m'am [illegible] a atrage atențiunea, atât a organelor noastre superioare școlare, cât și a colegilor învățători, rugându-i ca expunându și cât mai mulți părerile lor, să aflăm calea pe care am puteà ajunge, ca să ne folosim mai cu succes de rodul muncei noastre.

Cu ocaziunea unei conveniri, vre-o 30—40 învățători din fosta reuniune, azi cercul conferențiar al Brașovului, a discutat aceste două chestiuni, alegând o comisiune de 4 membrii, care cu ocaziunea proximelor conferențe să prezinte niște propuneri concrete, atât asupra bibliotecii, cât și asupra fondului fostei reuniuni. Ce propuneri va prezenta această comisiune, vom vedeà la timpul său, dar părerea mea ar fi următoarea:

1. Prea Ven. Conzistor arhidiecesan să fie rugat a pune la dispoziția învățătorilor bibliotecile fostelor reuniuni, sub numirea de „Biblioteca cercului conferențiar respectiv“, iar cât privește înmulțirea acelor biblioteci, cu ocaziunea ținerii conferențelor să se aranjeze petreceri cu producțiuni și venitul acestor petreceri să fie destinat pentru înmulțirea bibliotecilor.

In modul acesta vom aveà două câștiguri, unul moral și altul material. Conferențele noastre vor primì un timbru mai sărbătoresc și vor fi educative și pentru poporul, unde se țin ele.

2. Incât privește fondurile fostelor reuniuni, acele să se contopească în unul singur, din care să se ajute fiii de învățători săraci, dar talentați cari studiază școalele mai înalte, ori eventual să se ajute învățătorii lipsiți.

Ba nici aceea nu ar fi rău, dacă o parte a intereselor acestui fond general s'ar întrebuința la edarea unui organ pedagogic, care să se dea învățătorilor cu preț redus, căci totuși e regretabil, că atâți învățători nu pot susținea un organ, care să ne apere interesele și în care să ne espunem părerile și păsurile noastre.

Toate tagmele și societățile mai de valoare își au organele lor de publicitate, cari în fața marelui public apără interesele lor. Oare numai noi să nu putem face aceasta?

Ori cum ar fi însă, dar banii adunați de noi și dela noi, să ne fie întrebuințați în folosul nostru. Și așa la distribuirea de favoruri nu prea suntem băgați în seamă, cel puțin munca noastră să ne fie de folos.

Cei cari ar aveà alte păreri în privința asta, foarte bine fac dacă le espun și dânșii, pentrucă alegând pe cea mai bună, în unire să putem ajunge la un rezultat cât mai salutar.

A. Boldor.

Oficială.

Conzistorul așteaptă imediata restituire a cutelor dela parohii, cari le-au primit.

Posta redacției.

N. Foișor. București. Te rog să trimiți cât mai în grabă și „Memoriul 1“, căci altfel ce să pot face? *I. P.*

NOUTĂȚI.

Personal. Inaltpreasfinția Sa, dl Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* a sosit eri Duminecă seara la reședință, venind din Budapesta, unde a condus ședințele reprezentanței fundațiunei Gozsdu.

*

Deputații din cler la sinodul arhidiecezan pentru noul period de 3 ani (1906—1908) aleși Joi, în 23 Februarie v. sunt următorii: In cercul I. Sibiiu: Dr. *Ilarion Pușcariu*, arhimandrit, vicariu arhiepiscopesc. In cercul II. Săliște: Dr. Ioan *Stroia*, protoprezbiter. In cercul III. Sebeș: Sergie *Medean*, protoprezbiter. In cercul IV. Alba-Iulia: Nicolau *Ivan*, ases. conzistorial. In cercul V. Deva: Ioan *Papiu*, protoprezbiter. In cercul VI. Hațeg: Titu V. *Gheaja*, protoprezbiter. In cercul VII. Ilia: Iosif *Morariu*, protoprezbiter. In cercul VIII. Geoagiu: Vasile *Domșa*, protoprezbiter. In cercul IX. Zarand: Vasile *Dămian*, protoprezbiter. In cercul X. Câmpeni: Romul *Furdui*, protoprezbiter. In cercul XI. Turda: Iovian *Murășan*, protoprezbiter. In cercul XII. Cluj: Dr. Eusebiu *Roșca*, protosincel, director seminarial. In cercul XIII Solnoc: Teodor *Herman*, protoprezbiter. In cercul XIV. Bistrița: Galacteon *Șagău*, protoprezbiter. In cercul XV. Târnava: Mateiu *Voileanu*, asesor conzistorial. In cercul XVI. Sighișoara: Demetrie *Moldovan*, prot. In cercul XVII. Treiscaune. Dr. Miron E. *Cristea*, asesor conzistorial. In cercul XVIII. Brașov: Vasile *Voina*, prot. In cercul XIX. Bran: Ioan *Droc*, prot. In cercul XX. Făgăraș: Nicolae *Borza*, protoprezbiter.

*

Promoțiuni. Sâmbăta trecută au fost promovați doctori în drept la universitatea din Cluj domnii *Chirion Bânda*, *Gheorghe Zaharie* și *Emil Pop.*

*

Conferența de Duminecă după amiazi, a domnului *Baptist Boiu*, a fost ascultată cu interes. Conferențiarul, dupăce face o scurtă teorie despre ceea ce constitue ființa etnică a unui popor, se oprește asupra biografiei și activității lui *Martin Opitz*, scriitor german din prima jumătate a veacului al XVII (1597—1639). Arată importanța lui pentru literatura germană și pentru noi Românii, mai ales în urma poemului „Zlatna, sau despre liniștea sufletească“. Dupăce spune între ce împrejurări a venit Opitz în Ardeal, la 1622, dă cuprinsul poemului, în traducere sau în rezumat și îl analisează, ca să încheie între aplauze bine meritate cu un vers foarte frumos al lui Opitz. Publicul n'a fost numeros, dar — firește — vina pentru aceasta n'o poartă conferențiarul.

*

Dl Lucian Bolcaș, fost câtva timp membru intern al redacției „Poporul Român“ din Budapeata ne înștiințează că începând cu ziua de 1 Martie n. nu mai face parte din redacția acestei foi.

*

Tudor cav. de Flondor. Inaltul minister reg. ung. de interne a luat în înțelesul statutelor — spre știre concluzul adunării generale a *Reuniunii române de muzică din Sibiiu*“, prin care dl Tudor cav., de Flondor, mare proprietar în Rogojești (Bucovina) și deputat în camera imperială din Viena, e numit *membru onorar* al reuniunii pentru meritele sale pe terenul muzicei românești.

*

Din Agnita ni se scriu următoarele: „Reuniunea de înmormântare a femeilor române din Agnita“ și-a ținut adunarea generală la 5 Febr. a. c. S'a cetit și esaminat rațiociniul pe 1905 și a fost aprobat. S'a ales directoare, casar, controlor și membrele în comitetul de supraveghere pe noul period de 3 ani. S'au făcut în urmă propunerile următoare: Să se procure Album de brodării și țăsăturii românești dela *Minerva Cosma*, recomandat de venerabilul conzistoriu arhidiecezan, pentru reuniune. Membrele reuniunei să fie obligate în Dumineci și sărbători peste vară a se îmbrăcă curat românește. La cazuri de boale, fiecare membră din reuniune să fie obligată a cercetà cel puțin o dată pe respectiva bolnavă și a o mângăia cu ce va putea. Aceste propuneri s'au primit cu unanimitate. Agnita 15 Febr. 1906. *Ana Corfar*, președ. *Ioachim Părău*, secretar.

*

Alegere de notar. Duminecă în 4 Martie a. c. a fost alegerea de notar în comuna Aciliu. Dintre 17 competenți au fost cadidați 4 și cu aclamațiune a fost ales Dl *Ioan Pop*. Să fie alegerea aceasta spre binele și mulțămirea poporului, care acum de 3 ani tot nemulțămit a fost.

*

Dl Dr. H. Cosmuța, medic superior al regimentului nr. 2 de călărași (staționat la Brașov), detașat de prezent la spitalul garnizoanei din Sibiiu, a fost decorat din partea Maiestății Sale Impăratului-Rege cu *medalia cu coroana* (signum laudis) exprimându-i-se totodată și în scris preaînalta recunoștință pentru devotamentul manifestat cu ocaziunea epidemiei tifusului, ce a grassat astă-toamnă în Sibiiu. Medalia i-se va oferì mâne pe lângă obicinuitele ceremonii militare. Felicitările noastre distinsului medic devotat misiunii sale, căreia era pe aci să cadă jertfă, bolnăvindu-se în un timp.

*

Princesa Elisabeta nevasta princ. Otto Windischgraetz și nepoata Maiestății Sale domnitorului nostru s'a supus Joia trecută unei operațiuni periculoase. De mai mult timp suferea de o boală de intestine, care în timpul din urmă deveni periculoasă. A fost silită să se supună unei operații, care a succes foarte bine. Princesa se simte acum mai bine.

*

† Gheorghe Tulvan, subjude reg., membru al comitetului opidan și membru al comitetului bisericei greco-orientale din Hațeg, după un morb greu, ș'a dat sufletul in mânile creatorului în 7 Martie 1906. st. n. în etate de 62 ani și în al 17-lea an al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihnă eternă Vineri în 9 Martie 1906. st. n. la 3 ore p. m. după ritul bisericei greco-orientale în cimiterul din Hațeg.

*

Reuniunea de înmormântare din Blaj își ține adunarea generală Duminecă în 25 Februarie v. c. la orele 3 d. a. în localul casinei române de acolo.

*

O vorbă a Regelui. Spune ziarul „*Nagyvárad*“ că baronul Fejérváry recomandase Monarhului pe baronul Banffy ca cel mai bun de a'i lua locul. Maiestatea Sa însă ar fi răspuns: „Lieber der Sultan, als Bánffy!“ I'l cunoaște Maiestatea Sa pe Banffy mai bine decum l'a cunoscut — coaliția!

*

Șepreușenii achitați. Nrul de ieri al „Tribunei“ din Arad ne aduce știrea, cu tabla reg. de acolo a mântuit pe cei 43 de Șepreușeni, cari fuseseră învinuiți din partea procuraturei că ar fi înscenat vestita răsmiriță de acum trei ani. Hărnicia și dibăcia apărătorului adv. Dr. St. Pop a izbutit să-i mântuiască, afară de unul singur Mihaiu Suciu, căruia is'a scăzut pedeapsa dela 9 luni robie la 6 luni temniță. Succesul acesta a stors lacrimi de bucurie din ochii bieților oameni nevinovați.

*

Pentru amatorii de colecțiuni. Câteva colecții complete din „*Voința*“, foaie săptămânală apărută în Bistrița (1903—4) se află de vânzare, cu prețul de 15 coroane o colecție legată la dl *Lucian Bolcaș, Budapesta* VII *Izabella tér 3.*

*

Concert mare în Giurgiu. Societatea filarmonică „*Lira*“ din Giurgiu, România, al cărei prezident e compatriotul nostru, domnul *N. Proc-Barcian*, va da mâne, Marți, la orele 8 și jumătate seara un mare concert, în sala ateneului din Giurgiu, sub patronajul doamnei și al domnului general *A. L. Capitanovici*. Programul concertului, trimis și nouă, e bogat și variat.

*

Izvor de petroleu în Transilvania. Țara noastră bogată în tot felul de bunătăți se credea lipsită de acest product al naturii. Se zice însă, că directorul institutului geologic din Pesta ar fi descoperit un izvor de petroleu în apropierea băilor dela Basna. Cercetătorii spun, că toate semnele externe dovedesc o cantitate conziderabilă de petroleu, care s'ar afla la o adâncime de vreo 500 metrii. Ministerul a pus unui intreprinzător la dispoziție suma de 100 mii coroane pentru exploatare. Și dacă exploatarea va aveà succes țara noastră va puteà înșira în rândul darurilor naturii un nou dar, de care nu se pot bucura multe state.

*

Școlariul e măgar. Un învățător, care distinsese pe unul din elevii săi cu titlul de „măgar“, a avut să umble și pe la judecată pe urma acestei „nesocotite vătămări de onoare“. Invățătorul scrisese adecă în caetul elevului la sfârșitul unei lucrări mizerabile: „școlarul e măgar“. Tata copilului s'a indignat grozav și a pârât pe învățător pentru „vătămare de onoare“. Judecătoria însă a respins acuza zicând, că astfel de espresii din partea învățătoriului față de elevul său nu se pot conziderà ca vătămări de onoare.

*

Invățător lăudat. Ni-se scrie că ministrul reg. ung. de agricultură Dr. Feilitzsch în 12 Februarie a. c. prin nr. 18192 și-a exprimat mulțămite față de harnicul învățător *Ioan Manica* din Buzd, care în calitate de raportor ministerial — cu cea mai mare punctualitate, zel și pricepere specială și-a împlinit în cursul anului 1905 chemarea, pentru ce i-s'a dat act de *distincție* din partea dlui ministru.

*

Sinucidere din cauza uriciunii. In zilele trecute a fost scos din lacul parcului orașului Graz cadavrul unei fete de vr'o 20 ani, care dispăruse înainte cu câteva săptămâni. Fata era foarte urâtă. Intrebuințase niște alifii, ca să-și curețe fața, dar aceste i-au stricat-o și mai mult. Atunci fata a pus gând de moarte. S'a îmbrăcat în haine de sărbătoare și s'a aruncat în lac. Lacul peste noapte a înghețat și așa numai acum au putut-o aflà, după ce gheața s'a topit.

*

Mireasă fugită. In comuna Bavaniște din comit. Timiș s'a întâmplat această fugă romantică. In ziua lăsatului de post s'a cununat acolo o tinără păreche de țărani. Pe la miezul nopții mireasa s'a retras, ca să se îmbrace în haine de nevastă conform obiceiului de pe acolo. După o așteptare îndelungată oaspeților le-a bătut la ochi lipsa miresii. Au pornit s'o caute, dar mireasa dispăruse cu un fecior dintre nuntași. Momentan s'a știut că mireasa a fugit cu feciorul cu care tractase dragoste îndelungată. Părinții o siliseră însă să se mărite după altul. După patru zile de abia i-au aflat. S'a încins bătae între ei, iar feciorul răpitor a fost rănit de moarte. Mireasa în învălmășală a scăpat din nou.

*

Mulțămită publică. Dela producțiunea aranjată de tinerimea din Agnita la 5/II. a. c. pentru înmulțirea bibliotecii poporale a rămas un profit net de 8 cor., lângă care un ofert de 1 cor. 20 fil. dela dl paroh din Coveș, *George Borza* și dela dl înv. *A. Bârsan*, tot de acolo 1 cor., cărora li-se exprimă mulțămită pe această cale. Agnita 15 Febr. 1906. *Andreiu Prunea*, sassar.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele dăruiri: Dr. Lucian Borcia, adv., Alexandru Simonescu, cand. de adv., Emil Borcia, funcț. la „Transilvania“, Dr. Enea Papiu, cand. de adv., Dr. Vasile Dan, adv., Ioan Șut, protocolist-exped. consist., Ioan Rebega, funcț., la „Albina“, fiecare câte 20 fileri Elenuța Șut 10 fileri, Iosif Barbu, restaurateur, 6 coroane, Ioan P. Popidan, măsar, Ioan Părău, croitor, Iuliu Salamon, măsar, fiecare câte 1 cor., Ioan Tatu, paroh, (Țichindeal) 40 fileri, Ioan Ienciu, cantor, (Țichindeal), Teodor Moldovan, măestru cismar, ambii câte 20 fileri și Vic. Tordășianu, 10 fileri.

*

Milioane de dame alese privesc de cel mai bun cosmetic *Crema Margit* a lui Földes, care e cu totul nestricăcioasă și nu conține nici mercuriu nici plumb. Damele sunt încântate de efectul acestei creme, deoarece ea nu numai curăță, face luciu și moale obrazul, dar îl și întinerește și-i dă coloare albă și delicată. Având părți constitutive cu putere de a întărì și ameliorà, este folosită și ca articol higienic. Scutește obrazul contra soarelui și vântului. Crema aceasta recunoscută ca cea mai bună se capătă în toate farmaciile, A se ferì însă de imitații. Cu posta trimite C. Földes, farmacist în Arad.

*

Cine mă scapă definitiv de durerile astmatice și reumatice? Până de prezent acestei întrebări singur dl Müller Albert (Budapesta, Vadász u. nr. 42/V. a fost în stare să răspundă, deoarece rezultatul ce l-a ajuns prin crucea sa duplă electro-magnetică R. B. nr. 86967 este aproape de necrezut, pentru ceeace din partea bolnavilor reînsănătoșați primește multe mulțămite. O astfel de scrisoare i-a adresat de ex. cu ocaziunea Anului-nou Feit János din Biserica-albă: Preastimate dle Müller! Prind peana, ca să-ți exprim cele mai ferbinți mulțămite pentru crucea R. B. nr. 86967 ce ați inventat, pentrucă eu prin folosirea aceleia m'am vindecat pe deplin de durerile reumatice ce mă chinuiau de 5 ani. Intr'un timp zăceam în pat și nu mă puteam nici mișca; acum însă nu sunt silit să păzesc patul. Cu toată stima: Feit János.

Teatru orășenesc.

Luni (12 Martie n.): Sherlock Holmes, comedie în 4 acte, de A. Bozenhard.

Marți (13 Martie n.): „Der Helfer“, dramă în 4 acte, de Felix Philippi.

Ad. nr. 91/906. (52) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **parohi** a parohiilor de clasa a treia din comunele: 1. **Cărăstău** şi 2. **Peştera** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionale în coala B., a fiecărui parochii, pentru întregirea dotaţiuni preoţeşti.

Competenţii au să îşi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare, în terminul deschis oficiului protoprezbiteral al tractului zarand şi cu 8 zile înainte de alegere au să se prezenteze în biserică pentru a cântà respactive a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 3 Februarie 1096.

Oficiul protoprezbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian
protoprezbiter.

---

[58] 2—2

Edict de licitaţie.

Comuna bisericească gr. orient. din **Reciu,** pretura Mercurei, predă în licitaţie publică minuendă la oficiul parohial gr. or. *în 22 Martie a. c. st. n.* 10 ore a. m.

zidirea unui edificiu şcolar.

Preţul strigării e preliminat cu 4000 cor., o mare parte a materialului o pune comuna bisericească la dispoziţie. Oferte în scris provăzute cu vadiul de 10% se primesc din partea comitetului parohial până imediat la începerea licitaţiunei verbale. Comitetul îşi susţine dreptul de alegere între cei 3 minus-oferenţi.

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de zidire stau la vedere publică la oficiul parohial gr. or. din loc.

Reciu (p. u. Szászorbó), în 4 Martie 1906.

Comitetul parohial.

Atenţiune!

50.000 părechi de ghete.

4 părechi de ghete cu numai fl. 3 25

se vând întrucât ajunge depositul, în urma cumpărării unei mari cantităţi de ghete, cu preţul bagatel de mai sus. 1 păreche de ghete cu şireturi pentru domni şi 1 păreche pentru dame, de piele brună ori neagră, prima calitate, galoşate, cu talpă bine bătută cu cuie, apoi 1 păreche de ghete de modă pentru domni şi 1 păreche pentru dame, cu paspoal foarte elegant, fasonul cel mai nou de vară, foarte drăguţi şi uşori. **Toate 4 părechile costă numai 3 fl. 25 cr.** şi se pot procurà cu ramburs sau trimiţându se banii înainte de la [61] 1—1

S. Urbach, Schuh-Export, Krakau 54/K.

Schimbul este admis; dacă nu convine se retrimit banii, astfel că ori-ce risic este eschis cu desevêrşire.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se află de vânzare

ilustrate cu catedrala

ortodoxă română din Sibiiu. Preţul unei bucăţi 6 fileri, colorate 10 fileri.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

∗ T. Popovici ∗

12 CÂNTECE DE ŞCÓLĂ

pentru 2 şi 3 voci

PREŢUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiiu-Nagyszeben

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 şi 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Ţiganca. 8. Sunt fecior sdravĕn. 9. Eu mĕ duc codrul rĕmâne. 10. Imn ocasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireşar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marş vênătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pétră. 8. Cucule pénă galbenă. 9. Vivat ţéra mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostaşilor. 12. Colindă.

In „**Biblioteca băncilor române**“ a apărut

Băncile române

din Transilvania şi Ungaria

de **Constantin Popp**, funcţionariu la centrala „Albinei“, Sibiiu. — Se póte procura de la **Librăria arhidiecesană** din Sibiiu cu preţul de 50 fileri.

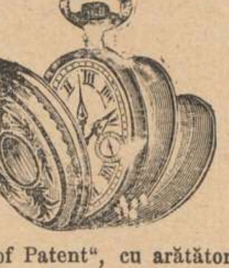

Cea mai mare inventiune

a noului secol

costă numai

fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie pe 3 ani. (Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 18—20

In cas de neconvenienţă banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe şi aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Multe milioane de dame alese folosesc universal renumita

CREMĂ MARGIT

a lui **Földes**

care e

fără unsoare, nestricăcioasă şi care **imediat înfrumseţează.**

Scutită prin lege.

Efect grabnic şi sigur.

Crema Margit a lui Földes e un mijloc nestricăcios, de efect grabnic şi sigur contra pistruilor, petelor de ficat, carilor de piele, şi altor necurăţenii ale pielii. — Cele mai alese dame din lume folosesc Crema Margit şi sunt încântate de efectul ei neîntrecut şi miraculos. — După întrebuinţarea unui borcan fiecine se poate convinge despre aceasta. A se feri de imitaţii!

PREŢUL unui borcan mic 1 cor., mare 2 cor., Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Apa Margit pentru obraz 1 cor., Pasta de dinţi Margit 1 cor. (62) 1-5

Producent:

Clemens v. FÖLDES

farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. se efeptuesc franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly** şi **Rummler Ervin**; în drogeria **Morscher Károly** şi parfumăria **Meltzer**

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor. foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidieces

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Cărţi bisericeşti.

ACAFTISTUL prea s. Născĕtóre de Dumnezeu şi alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1·70, legătură mai frumósă în piele roşie cor. 3·20, ediţie de lux cor. 4 şi cor. 5·20 peluche	7·70
AGHIAZMATAR, broş. . . .	4·—
APOSTOLUL, lit. latine, ediţie proprie 1900, broş. cor. 7, leg. în piele négră cor. 9·50, leg. în piele roşie cor. 11·50, ediţie de lux broş.	8·—
(se légă conform dorinţei comandatorului).	
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu şi nou, nelegată cor. 10, legată . .	20·—
CAZANIA, cu litere latine, broş. 6, leg.	10·—
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat	16·—
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roşie	112·—
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată . .	33·—
EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), broş. cor. 8·80, legat	12·40
HIROTONIER pentru sf. de preoţi, litere cirile, leg. . . .	4·—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur	1·—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom, Vasile cel mare şi Grigorie Teologul, broş. cor. 6, legat în pânză négră cor. 8, fin broş. cor. 8, legat în piele	9 —
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broş. cor. 130, leg. în piele roşie cor. 172. Se vînd şi în tomuri singuratice 1 volum broş. cor. 11, legat	14 50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3·60, leg. cor. 5, fin legat	6·—
OCTOICH MARE, ciril, neleg. cor. 20, legat	26·—
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat	27·—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1·60, în piele roşie cu copcii cor. 3·20, în piele négră cor. 4, în piele chagrin cor. 5·20, legături mai fine la comandă.	
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broş. 24, leg.	34·—
CIASLOV (orologion), lit. latine, broş. cor. 2, leg. în pânză 2·40, legat în piele roşie cu copcii	4·—
PARACLISUL, Acaftistul şi viéţa sf. mare mucenic Dimitrie .	1·50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat	16·—
PENTICOSTARIU, latin, broş. cor. 8·80, legat	12·40
PSALTIREA, cu litere latine, broş. cor. 5·50, legată . . .	9·—
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broş. 1·20, legată .	3·20
RÊNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Şaguna, cu litere cirile, legată	10·—
RÊNDUIALA LA SFINŢIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg.	4·—
TÂLCUL EVANGELIILOR, cir. broşurat	2·—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat .	34·—
TRIODUL, latin, broş. cor. 22, leg.	27·—

Se pot procura de la

Libraria arhidiecezana.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 24 Sibiiu, Joi 2/15 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ şe adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Fiinţa principiului de naţionalitate.

II.

De o sută de ani si mai bine trăim în o epocă, în care zilnic se vorbeşte despre suveranitatea poporului, despre democraţie şi decentralizarea puterilor de stat, despre votul electoral universal, făcându-se necontenite încercări pentru realizarea tuturor acestor principii, fiindcă *„fiecare drept vine dela popor“*. In o astfel de epocă e numai [illegible]ural, dacă diferitele personalităţi de popor ajung mai uşor ca de comun la conştiinţa ezistenţei lor şi a puterilor lor. Toate aceste noţiuni au ajuns să fie cunoscute în timpul mai recent chiar şi popoarelor până acì uitate, şi în mod natural trebuiau să facă ele cunoscută mai ales popoarelor asuprite însemnătatea ce o are autonomia politică pentru ezistenţa şi dezvoltarea lor proprie.

Chiar şi aceste trepte culturale de mijloc, priceperea şi interesarea pentru principiile cele mari ale vieţii naţionale, sunt de ajuns pentruca o naţionalitate asuprită de alta să înţeleagă valoarea decizătoare a guvernării de sine şi să lupte pentru această garanţă din ce în ce tot mai inevitabilă a dezvoltării sale mai înalte. Dar nici momentele economice nu joacă în aceste lupte naţionale rolul pe care vreau unii să le dee. Cu drept accentuează Bagehot, că [illegible]a popoare, trebuinţele inimei, dorinţa nedeterminată după mărimea naţională, glorie, etc. *trec peste cele fizice.*

„Chiar popoarele mai puţin cultivate sunt în stare să jertfească tot ce au, şi pe ele însele, pentru o idee, pentru un gând mai sublim, care trece peste realitate şi se leagă de ceva mai nobil, mai adânc, mai mare în om decât viaţa ordinară“, — zice Bagehot.

De când s'a făcut contelui Stadion imputarea, că dânsul a inventat naţionalitatea ruteană, se vorbeşte mult despre *„quasi naţionalităţi“*. Pe atunci putea să fie vorba aceasta o vorbă de spirit, dar acum a ajuns să fie de mult de râs. In privinţa aceasta e semnificativ aceeace spune dl Dr. *Schwicker*, apărătorul german al politicei etnografice maghiare, despre Românii din Ungaria şi Transilvania.

„Aici trebue să descoper — zice dsa — încă o greşală fundamentală a opiniunii publice din Ungaria. Intâlnim prea des părerea, că în aşa numita *„chestie română“* avem de a face numai cu câteva duzine de capete neliniştite, cu o mână de ştreberi ambiţioşi, agitatori profesionali şi malcontenţi egoistici, îmbrăcaţi în haine domneşti şi în reverenzi. Massele mari ale poporului român sunt pacinice, loiale şi stau departe de aceste agitaţiuni, faţă de cari nu manifestă nici pricepere, şi nici interes. Dacă deci se fac acei puţini agitatori şi seducători de popor imposibili, mult discutata chestie română e deslegată.

Ceice astfel gândesc şi calculează, trăesc într'o regretabilă rătăcire, care poate să devină fatală dacă va începe să stăpânească şi cercurile politice dătătoare de ton şi pe factorii ţării. Din proprie observaţie, precum şi din comunicările făcute din partea celorce bine cunosc poporul românesc şi modul său de gândire şi de simţire, în fine *pe baza faptelor înseşi*, pot să afirm, că toate păturile acestui popor, dela cioban şi ţăran până sus la cea mai înaltă treaptă a inteligenţei române, sunt stăpânite *de un simţ naţional egal de energic*, şi că pătimaşa alipire de limba sa şi de naţionalitatea sa, e proprietatea fiecărui român, fie cult, fie necult. Fiinţa şi eficacitatea acestui sentiment nu sufere prin aceea, că la massele cele mari se arată ca instinct, şi numai la cei culţi a ajuns la o conştiinţă clară. Pentrucă aşa se întâmplă şi la toate celelalte.“ *(Dr. J. H Schwicker:* Die nationalpolitischen Ansprüche der Romänen in Ungarn. S. 27.)

Astăzi deci fiecare politician cugetător trebue să fie în clar cu aceea, că principiul de naţionalitate e un rezultat natural al culturei generale şi că nu a fost nici o trebuinţă de *„camarile“* şi de *„cercuri externe“*, pentruca principiul acesta să afle întrare la popoarele din Austro-Ungaria.

De multeori cetim şi auzim, că întreaga chestie naţională e o luptă şi nizuinţă de valorare pentru anumite limbi naţionale. Dacă examinăm însă lucrul cu nepreocupare, aflăm uşor, că afirmarea aceasta se basează pe necunoaşterea fiinţei ideii naţionale. Adevărat că limba e un semn al naţionalităţii, dar nu e nici semnul principal, şi nici singurul semn al acestei noţiuni, şi iarăşi, nu e semn tocmai neîncunjurat de lipsă pentru determinarea unei naţionalităţi. Sunt naţionalităţi cari de mult şi-au uitat limba proprie naţională, şi se folosesc de altă limbă, străină, dar totuşi formează o naţionalitate. Irlandezii d. e. sunt fără îndoială o naţionalitate, cu toate că de mult nu mai vorbesc în idiomul lor cheltic.

Naţionalitate înseamnă deci *individualitate pregnantă de popor.* Se bazează pe conştiinţa unui teritor comun, nedespărţit, a unei origini comune, a unei istorii şi limbi comune, pe obiceiuri şi moravuri comune, şi în parte şi pe conştiinţa unei religiuni comune şi a unor sentimente comune.

Deşteptarea poporului de pe teritor comun la conştiinţa personalităţii sale naţionale e în sine luat *un titlu de drept etic foarte adânc pe seama poporului respectiv de a se constitui în individualitate politică.*

Chiar şi după Siegfried Brie urmează în mod nemijlocit „din însaşi fiinţa naţionalităţii, că fiecare naţiune, câtă vreme există, are pretensiunea raţională de a forma un stat pentru sine, pentrucă numai prin cooperare comună în stat naţional şi prin conservare din partea statului naţional poate să ajungă particularitatea naţiunii la deplină desvoltare şi înflorire. Insă îndreptăţirea naţionalităţii e totuşi numai o îndreptăţire relativă“.

Dacă îndreptăţirea aceasta e relativă, ori nu, lăsăm neatins la locul acesta. Pentru aceia, pentru cari sistemul modern reprezentativ are înţelesul de a se da exprimare voinţei poporului, — răspunsul e clar.

După *Bluntschli* naţiunea e întâiu comunitate culturală şi apoi comunitate de stat. Dar „dacă ajunge să fie vie în ea conştienţa comunităţii, e aproape şi cugetul şi dorinţa de a să preface comunitatea în *personalitate perfectă*, pentruca să poată exprima şi o voinţă comună şi să-şi poată afirma voinţa cu putere, adecă *să-şi determine statul, ori să se prefacă în stat“*.

Emanciparea şi ajungerea la independenţă a popoarelor din Balcani şi nizuinţele popoarelor din monarhia habsburgică în direcţia aceasta, ne dau cea mai bună dovadă despre exactitatea acestei păreri.

Când naţionalităţile vin scurtate în drepturile lor naţionale cu provocare la eventuala folosinţă a tuturor drepturilor şi libertăţilor garantate indivizilor, — nu să face alta decât sofismărie fără judecată! . . .

Dreptul popoarelor, naţionaliceşte deşteptate, dar încă asuprite, *pentru autonomie,* ne apare deci în senz mai larg ca *fiinţa principiului de naţionalitate.* Smburele acestui principiu îl poate recunoaşte ca bază de stat fiecare stat polinaţional, fără aşi periclita existenţa proprie. Istoria diferitelor lupte naţionale ne învaţă, că acest moment alcătuitor de stat peste tot constitue singura parte de drept public a principiului naţional.

Şi tot aşa toate chestiile naţionale din monarhia noastră, nu sunt chestii de limbă, ci chestii de drept public, de constituţie. *Din monarhia noastră,* zic, pentrucă toate se ţin de olaltă, chiar şi dualismul. Dacă nu erau astupate urechile decenii dearândul pentru astfel de adevăruri, eram scutiţi de actualele crize. Fiecare popor ajuns la conştienţă naţională vrea să-şi administreze singur, în mod autonom, afacerile sale publice. Iar la conştienţa naţionalităţii lor *au ajuns astăzi toate popoarele monarhiei noastre* Şi această conştienţă

FOIŞOARĂ.

Preoţii şi bisericile în America.

Gazetele europene publică din când în când ştiri despre starea bisericilor şi a preoţilor din statele unite ale Americei, ştiri ce nouă ne par ciudate cu totul, şi de multeori cetitorul e convins că ele sunt simple născociri ale vreunui gazetar glumeţ ori prea cu fantazia aprinsă. Unele ştiri au efect comic pentru noi şi nu le putem crede odată cu capul. Şi cu toate acestea zilnic se întâmplă în bisericile şi în vieaţa bisericească a feluritelor secte şi comunităţi religioase, astfel de lucruri, pe cari ceice nu cunosc sau nu pot pricepe vieaţa socială a Yankeilor, le ţin că sunt lucruri absolut cu neputinţă.

Cetitorii nostrii, obicinuiţi cu felul nostru de vieaţă, să nu se scandaliseze de cele ce urmează. Vreau să le arăt — după un bun cunoscător al Americei şi cinstit scriitor german, — câteva numai din multele lucruri bisericeşti şi preoţeşti din noul continent. Toate acestea se petrec numai în Statele-Unite, şi mai ales între sectele protestante — cari sunt peste 40 — nu în statele din America sudică, unde biserica e biserică şi preotul preot.

In toate statele-unite ale Americei statul nu are nici un amestec cu biserica. Nici statul nici comuna nu dă nici un ban nici pentru biserici nici pentru preoţi. Preoţii au venituri şi leafă fixă dela biserică, iar bisericile se susţin prin colecte, prin preţuri de întrare în biserică — în multe biserici se fac concerte lumeşti, se joacă teatru, ba chiar biliard şi popici, în încăperi anume întocmite prin subsoluri, dar fără de asta, se iau preţuri de întrare pentru ceice nu sunt membrii ai comunităţii, când voesc să asiste la serviciul divin — apoi prin donaţiuni, prin serbări bisericeşti, prin închiriere de scaune în biserică şi alte asemenea. Comunităţile îşi aleg singure preoţii, chiamă prin anunţuri la licitaţie pe cel care cere mai puţină leafă, şi-i angajează ca pe oricare servitor. Anunţurile spun de obiceiu: „Să caută pentru biserica noastră un preot voinic nu mai bătrân de 35 de ani. Concurenţii să fie deştepţi şi să nu vie beţi în biserică, să ştie bine limba engleză şi cea germană ca să nu se încurce în vorbe. Leafa e atâta şi atâta“. In oraşele cele mai din ost, bisericile cele bogate mereu se recomandă de altfel, „că sunt la înălţimea timpului şi ţin pas cu ştiinţa“. Mai în toate statele sunt legături telefonice între biserică şi multe case bogate din oraş şi chiar cu cafenelele, şi astfel bogaţii şed în fotoliu acasă şi ascultă serviciul divin şi predica; tot aşa muşterii prin cafenele îşi beau ceaiul şi cafeaua iar telefonul le predică la cap şi le cântă cântecele corului din biserică. Aşa e lezne să fi bisericos.

Dar asta nu e nimic. Se fac în biserică lucruri pe cari noi nu le putem crede şi ţineà cu putinţă. Aşa, cetesc des în ziarele din New-York anunţuri de felul acesta: „Sâmbătă seara mare ospăţ cu stridii, pentru doamne şi domni, în biserica congregiştilor. Persoanele, cari voesc să între în comunitate, sunt primite cu toată inima“. Aceste ospeţe le fac ca să prindă adepţi. Sau: „In biserica metodiştilor, Mercuri seara concert, declamaţiuni şi teatru. Toate încăperile sunt bine şi egal încălzite“. Aceste încăperi sunt sau în subsoluri sau într'o aripă a bisericii, şi cuprind sale de concert, de teatru, biblioteci, săli de lectură, garderoburi, biliard, popici, bufete şi bucătărie. Vestită şi de poveste a rămas înştiinţarea pe care a făcut'o prin anul 1890 comunitatea Salvation Army (armata mântuirii) din Broclyn, chemând lumea la serviciul divin: „La 11 ceasuri înainte de amiazi pogorârea duhului sfânt, la 11 şi jumătate veselie cumplită. Punct 12, mare atac general pe toată linia împotriva dracului, la 12 şi jumătate o aleluia în galop şi retragerea trupelor în casarmă“.

Numai Americanii pot face astfel de glume pe socoteala serviciului divin!

Ca oameni practici ei fac câte minuni toate. Pe vremea expoziţiei din Chicago, directorul seminarului teologic, profesorul Severinghaus, a avut o idee originală. „Teologii nostri“ a zis el „au vacanţe din Aprilie până în Octomvrie, şi în timpul vacanţelor vom transforma seminarul într'un otel garni pentru vizitatorii expoziţiei“. Aşa a şi făcut, şi seminarul deveni otel: „Odaia şi prânzul 1 dolar pe zi. Pentru societăţi mai ieftin“. Tot acest director a stăruit şi a reuşit ca pe toţi teologii sei din seminar să-i facă gardişti şi chelneri în palatele expoziţiei — „ca să câştige ceva şi să vadă gratuit expoziţia“.

(Va urma).

constitue dreptul pe care nu-l mai poate contesta nici un politician cuminte. Dreptul acesta e un drept alcătuitor de stat, dar el reclamă recunoaștere între limitele monarhiei.

Situația politică.

Amară desiluzie stăpânește astăzi sufletele patrioților exagerați. Prin ruinele coaliției răslețite suflă un vânt a jale și a pustiu. Insuflețirea de odinioară aprinsă de capii coaliției în întreaga țară e azi rușinată, idealiștii orbiți de ideea utopiei panmaghiarizării își văd iluziile spulberate, pe când capii conducătorii cari au crezut că-și spală mânile de vinovăție prin un simplu protest, trimbițat în toată țara, aleargă departe de centru, de câmpul de luptă, ca *să se recreeze.*

Acum când înferbântații patrioți credeau timpul sosit ca să-și întrupeze vrerile, dacă calea pe care au umblat ar fi fost calea dreaptă a binelui obștesc, ei ar fi încercat. N'au făcut-o însă pentrucă s'au simțit cu musca pe căciulă și s'au temut, că ar comite o nelegiuire prea mare să ducă țara până la deplina ruină. Mai bine și-au luat seama și și-au făcut calea întoarsă și pe când soldații lui Nyiri declarau parlamentul disolvat și măturau pe nevinovații funcționari, pe atunci Zoltánii et comp. sărbau *izbânda* prin restaurante.

Acum dupăce prin dizolvarea parlamentului s'a frânt capul coaliției și satana a vîrît mărul de ceartă între ei se limpezește încetul cu încetul lupta coaliției pentru binele obștesc Ruptura ce s'a produs între Bánffy și kossutiști a delăturat o mică perdea și ne-a dat posibilitatea să privim nițel și după culise. Și acì multe taine ni-se desvălesc în perfectă golătate. Acì ne convingem, că chestiunea limbei de comandă și afacerile economice de mult căzuseră în disgrația coaliției, deoarece știa aceasta prea bine, că nu le câștigă și numai din punctul de vedere al unei tactici neînțelese a ținut ascunsă mărturisirea păcatului; chestiunea votului universal cu care în vremea alegerilor îmbătase lumea, ca să-și scoată candidații, dela început a fost respinsă de coaliție, dar țara n'a știut.

Pe urmele tuturor acestora ne-a condus scrisoarea deschisă a lui Bánffy. Ne-a mai limpezit însă scrisoarea aceasta încă asupra unui fapt: că adecă în sinul coaliției principiul conducător n'a fost binele țerii și a popoarelor, ci cucerirea scaunelor roșii de catifea din dietă. Și lăcomiei acesteia de stăpânire au jertfit țara toată fără nici o mustrare de conștiință. Iar acum la urmă se vede că nu s'au putut înțelege asupra împărțirii oalei cu carne și s'au desbinat. De ce nu vin acum voinicii patrioți se apeleze la „judecata neamului?“ Tac tăcerea peștelui, pentrucă știu că judecata neamului pe ei i-ar lovì mai întâiu.

Nu-i mirare deci, că toate foile opoziției se plâng și se tângue și glasul lor e glas de cucuvae pe ruinele coaliției. Izbânda cu atâta siguranță trimbițată înainte cu câteva săptămâni și-a plecat capul în jugul câtorva ordinațiuni: opreliștea adunărilor poporale, goana asupra presei, comisarii împărătești și altele.

Și plângerea le va amărî sufletul și mai mult înduioșaților jăluitori când vor fi siliți să-și ducă la groapă toate speranțele. Și aceasta se va întâmpla în timpul cel mai scurt prin: *recrutare și încassarea dărilor.*

Știrile mai proaspete aduc în forma cea mai pozitivă decisul guvernului de a duce și aceste la îndeplinire. Recrutarea o vor face autoritățile militare, iar dările le vor încasa direcțiile financiare cu ajutorul jandarmeriei și a miliției. Cu chestiunile aceste s'a ocupat guvernul de mult, dar numai acum a ajuns la o oarecare soluție definitivă.

Asta e situația politică, creată de înțeleapta politică a și mai înțeleptei coaliții!

In pragul războiului

Afirmația aruncată în fuga condeiului de unele foi despre posibilitatea unui războiu între Francia și Germania, se pare că pe încetul și pe nesimțite caută să se întrupeze. Situația chestiei din Marocco e foarte serioasă. Spiritele se aprind tot mai mult în loc să se stâmpere.

Conferența din Algeziras a ajuns la punctul cel mai gingaș, pe care dacă nu-l va putea duce la desnodământ păcinic e inevatibilă soluția cu sabia. E vorba de pretenziunile Franciei, care cere ca să se institue în Marocco o poliție franco-spaniolă, care să supravegheze mersul acestei țări. Politica Franciei țintește la stăpânire esclusivă asupra Marocului și o știe bine, că această cale îi deschide posibilitatea. Cuceririle coloniale ale Franciei dovedesc, că influința ei totdeauna a devenit predominătoare cu o repeziciune uimitoare și această îndrăsneață predomnire a delăturat pe celelalte state. Așa de ex. pe această cale a isbutit Francia să reducă în favorul său importul Angliei în Madagascar. Pe când importà Anglia în 1897 bumbăcării în valoare de 169 mii punți șterlingi, în 1898 numai în valoare de 28 mii, iar în 1902 abia de 7000 punți șterlingi.

Germania pricepe foarte bine această politică a Franciei și tocmai de aceea caută să-i pună stavilă. Germania stă pe baza învoielii din 1880 de la Madrid, când puterile au garantat în Marocco suveranitatea Sultanului și liberul import al tuturor puterilor europene, ear întregitatea Marocului să rămână neatinsă. Germania știe prea bine, că prin o poliție franco-spaniolă în Maroc Francia ar ajunge la predomnire financiară în paguba statelor celorlalte, iar Sultanul ar ajunge o simplă păpușă în mânile ei.

Faptul acesta causează multă bătae de cap Germaniei, pentru că diplomații ei ar dorì să împedece realizarea proiectului francez referitor la poliție, pe de altă parte însă nu cutează să pășească energic în potriva Franciei, deoarece nu prea au poftă să se încurce într'un eventual războiu. In ședințele viitoare ale conferenței va înaintà și Austro-Ungaria un proiect referitor la poliție, prin care crede, că va puteà mijlocì o soluție pacinică. Fapt e însă, că spiritele sunt foarte agitate și toate semnele prevestesc, că izbucnirea răboiului e chestie de săptămâni numai.

NOUTĂȚI.

Dela curtea română. Ziua plecării suveranilor români în străinătate e fixată pe 23 Martie n. Maiestățile Lor se vor opri pe o zi la Viena, pe o zi la Zürich, și apoi vor merge la Lugano.

*

Conferențele „Asociațiunii“ se vor continua *Dumineca* proximă la terminul obicinuit 5$^1/_2$ prin dnul *Silvestru Moldovan*, ziarist și membru activ al societății geografice române din București, care și-a ales de obiect: *„Clujul. Trecutul* și *prezentul“*. Rugăm on. public român a sprijini despărțământul „Asociațiunii“ în nizuințele sale, participând în număr cât mai mare.

*

Dela Academia Română. Eri, Marți, în 13 Martie n. s'a făcut deschiderea solemnă a sesiunii generale anuale la Academia Română din București.

*

Măcelul din Aleșd. Epilogul măcelului din Aleșd s'a încheiat Sâmbătă la Curie în Pesta. E știut, că la adunarea poporală, ce o convocase acolo partidul koșutist acum trei ani s'a întâmplat vestitul măcel, când socialiștii au voit să contrabalanseze această adunare. Din această războire se-'nțelege Românii neștiutori au tras scurta rămânând morți, pe câmpul de luptă 30, iar 41 răniți.

Tribunalul din Oradea mare a osândit dintre 55 acuzați pe 22 între cari cei mai mulți Români, la temniță dela 6 luni până la 4 ani. Tabla regească a mai redus ceva din pedeapsă, iar pe 8 dintre cei 22 i-a achitat, iar Curia în ședința sa de Sâmbătă a întărit sentința tablei.

*

Scorniturì. De un timp încoaci s'a bolnăvit întreaga presă ungurească din Budapesta. Sufere de mania scorniturilor. In fiecare zi vine cu câte o nouă senzație, pe care a doua zi e silită să o dezmintă. Așa scorniseră foile din Pesta, că Maiestatea Sa a încurcat și pe papa dela Roma în criza Ungariei și că papa i-a răspuns să meargă numai pe calea apucată, că faptul acesta nu-i călcarea jurământului depus pe constituția țării. Scorniseră mai deunăzi o întrunire a deputaților naționalisti, în care aceștia ar fi adus cine știe ce minune de hotărîri, numai ca să-i discrediteze. Mai vorbiseră de un interviev al Esc. S. Metropolitului nostru, în care ar fi reprobat atitudinea deputaților naționaliști. Iar foile mai nouă aduc cea mai proaspătă știre eșită din fabrica scorniturilor, că regele Carol al României ar voì să abzică de tron. Motivul banal al abzicerii ar fi bătrânețea și slăbiciunea.

*

Promoție. Sâmbătă în 10 Martie st. n. promovat la universitatea din Cluj de *doctor în științele medicale* dl *Eugen Curta*, fiul preotului din Bundorf (Szász Buda).

*

Demonstrații la universitate. Senatul universitături din Budapesta în ședința sa de Sâmbătă a hotărât să felicite corporativ pe noul ministru de culte Iuliu Tost. Tinerimea universitară patriotică a aflat încă Sâmbătă înainte de ameaz de această hotărâre. Pela 11 ore a pornit o ceată de câteva sute prin coridoarele universității strigând și cântând și conturbând prelegerile tuturor profesorilor. De aci au trecut la technică și sporinduse mereu au ajuns la facultatea filozofică în palatul vechiu al parlamentului. Aci s'au constituit în ședință și în urma unor vorbiri înflăcărate au adus hotărâre, prin care declară trădători de patrie pe toți ceice sprijinesc actualul guvern pe ori și ce cale și în ori și ce mod.

Faptul acesta a contribuit și mai mult ca universitatea să fie închisă ceea ce probabil se va și întâmpla.

*

Confișcări. Zilele trecute au fost confișcate ziarele maghiare *„Kassai Lapok“* și *„Népszava“*, primul pentru ofenză la adresa Regelui, al doilea pentru ofenză la adresa judecătoriilor unguești.

*

Conspectul financiar pe 1905 al statului nostru a fost publicat în zilele trecute de ministrul de finanțe. Acest conspect ne arată, că în anul trecut au întrat cu 160 milioane cor și au eșit cu 42 mil. cor. mai puțin ca în 1904. Va să zică bilanțul anului 1905 are o scădere de 118 mil. cor. față de 1904. Au întrat însă din timbre cu 1 mil. 200 mii cor. mai mult decât în anul 1904, din tutun cu 3 mil., din sare cu 1 mil. 800 mii, dela postă cu 3 mil. 800 mii, din pădurile statului cu 1 mil. 200 mii coroane. Decrescență se observă la darea directă, de 141 mil. cor. la darea de conzum și de beuturi, de 10 mil. coroane.

*

Portretul Drului D. P. Barcianu. La colecta întreprinsă de comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ pentru procurarea chipului în uleu al mult regretatului fost vice prezident al reuniunei, Dr. D. P. Barcianu, a dăruit parohul Maniu Lungu din Reșinar 3 cor.

*

Nenorocire s'a întâmplat Luni la amiaz pe Dunăre la Budapesta. Cincisprezece cofărițe și 7 bărbați porniseră cu o luntre pe Dunăre la vale spre inzula Cepel. S'a iscat însă un vânt aprig și valurile răscolite au răsturnat luntrea. Zece s'au înecat, 7 femei și 3 bărbați.

*

Scrisoare deschisă. Dl Dr. D. Lascu, candidat de advocat în Oradea-mare a publicat în zilele trecute în foaia „Nagyvárad“ o scrisoare deschisă către primarul orașului acestuia. In această scrisoare Dr. Lascu înșiră toate volniciile câte s'au comis în potriva Românilor din întreg comitatul Bihorului și în deosebi celor din Oradea mare. Apelează la primar ca să pună capăt acestor volnicii și în deosebi atotputerniciei căpitanului de poliție. Crude și drepte sunt adevărurile spuse de această scrisoare, dar ni teamă că vor rămânea și aceste ca și altele: toacă la urechea surdului.

*

Rugare. Conducătorii corului român din Gherla roagă pe calea aceasta pe toți inteligenții români să se facă membri ajutători la corul lor, pentruca întărinduse să se poată preface în reuniune română de cultură. Ceice doresc să se facă membrii sunt rugați a se adresa domnului *S. Hossu*, în Gherla (Szamosujvár) Kovacsor 4.

*

„Luceafărul Bucovinei“ este titlul unei societăți culturale ce e în formațiune în Cernăuți. Scopul e progresul cultural și material al poporului român din Bucovina, și se va căuta ca să fie ajuns prin editare de cărți folositoare poporului român, prin înființare de cabinete de lectură, biblioteci poporale, etc. Comitetul de întemeiare a adresat un călduros și lung (prea lung) apel Românilor de pretutindenea, ca să trimită oferte benevole *„cât se poate de însemnate“* pentru înființarea societății din chestiune. Banii ce se vor colectà sunt a se trimite la adresa parohului *Victor Zaharovski*, ori a cooperatorului *Athanasie Gherman*, ambii *Mahala.*

*

La masa studenților dela gimnaziul român din Brad au întrat următoarele dăruiri marinimoase dela: „Crișana“, societate de credit și economii în Brad 100 cor.; „Grănițerul“, inatitut de credit și economii în Dobra 30 cor.; „Cordiana“, institut de credit și economìi în Fofeldea 10 cor.; „Zarandeana“, institut de credit și economìi în Băița 20 cor.; „Detunata“, institut de credit și economìi în Bucium 30 cor.; „Oravițana“, institut de credit și economii în Oravița 10 cor.; Dr. C. Moldovan, medic în Băița gratulare de anul nou 10 cor.; Vasile Boneu, profesor în Brad, gratulare de anul nou 2 cor.; Ioan Ghișa, oficial de bancă, pentru aniversarea de 25 ani 5 cor.; dela Marta Popa, pentru corul gimnazial la înmormântare 20 cor. Marinimoșii binefăcători primească profundă mulțămită! Brad, 28 Februarie 1906. *Direcțiunea gimnazială.*

*

Pentru amatorii de colecțiuni. Câteva colecții complete din *„Voința“*, foaie săptămânală apărută în Bistrița (1903—4) se află de vânzare, cu prețul de 15 coroane o colecție legată la dl *Lucian Bolcaș, Budapesta* VII *Izabella tér 3.*

*

Catastrofă grozavă. Din Francia iar vine vestea unei nenorociri grozave ce s'a întâmplat Sâmbătă în comuna Corieres, unde o societate are mine mari de cărbuni. O explozie uriașă a gazului numit „tanet“ a ucis peste o miie de lucrători. Sâmbătă dimineața se coborâseră în bae 1800 muncitori și abea trecu o jumătate de ceas, când o explozie grozavă a umplut toată baia de flacări. Cei mai mulți au fost arși de vii și numai foarte puțini au putut scăpa cu viață. Se zice că s'ar fi surpat o pătură de pământ, care a cauzat explozia și a astupat mai multe coridoare, așa că bieții muncitori sunt îngropați de vii în pământ. S'au făcut încercări grabnice ca să-i mântuiască pe cari îi mai pot, dar rezultatul e foarte nemulțămitor, pentru că forțele omenești nu sunt în stare să poată veni grabnic în ajutorul celor nenorociți. Va trebui o muncă uriașă de cel puțin o săptămână până vor putea pătrunde prin pământul surpat și până atunci nenorociții muncitori vor pieri înecați de fum sau uciși de foame.

In decursul zilei au fost scoși vro 400 mineri încă în viață. Cei rămași în fundul pământului sunt socotiți la 1193 de oameni, pe cari îi consideră perduți pentru că nu le pot veni într'ajutor. Familiile celor rămași în gura morții sunt adunate la întrările minelor și vaetele lor dau priveliști sfâșietoare. Desperarea e la culme.

*

Princesă înglodată în datorii. Princesa Clotilda, văduva archiducelui, Iosif, a ajuns în timpul din urmă întro criză de bani grozavă. Incă pe când îi trăia bărbatul a întrat în diferite întreprinderi mari, cari au dus-o la ruină. Căpătase zestre două milioane coroane bani gata. S'a pus însă și a zidit două palate în Budapesta lângă podul Elisabeta, cari au costat peste cinci milioane coroane. Mai târziu a întrat ca părtașe la unele fabrici mai mari din țară și străinătate și o mulțime alte întreprinderi mai mici. Faptul acesta se-'nțelege a îndemnat'-o să facă împrumuturi mari de bani. Deoarece însă nici ea nici secretariul ei nu se pricep la astfel de întreprinderi, aceste natural au început să meargă rău și în timpul din urmă a ajuns înalta doamnă să nu'și mai poată aranja afacerile financiare. Creditorii n'au pășit ânsă pe cale judecătorească pentru despăgubire, deoarece Rotter, un director al băncii austriace „Länderbank“ a luat în mâna sa aranjarea afacerilor princesei. Pasivele se urcă la 20 milioane coroane.

*

Unde lipsește apetitul să se facă o încercare cu somatosă fluidă. Seamănă la gust cu un buillon (supă) tare și bun și s'a dovedit de ani de zile ca eminent mijloc întăritor la toate slăbiciunile după morburi, cum și la chloroză și anemie.

*

Mulţămită. Onoratul Comitet central al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român cu datul 1 Februarie 1906 Nr. 1508/905 a donat corpului învăţătoresc dela şcoala comunală din Jina Nr. 1, 3—21 şi 23 din „Biblioteca poporală a Asociaţiunei“ în câte un exemplar, precum şi alte 35 opuri de valoros cuprins. Corpul didactic de aici a aşezat unele din cărţile donate — în biblioteca învăţătorilor, altele în a şcoalei, iar pe altele în biblioteca tinerimei, spre nobila lor destinaţiune. Pentru binevoitoarea şi mult preţuita donaţiune mai sus amintită subscrisul în numele corpului învăţătoresc dela şcoala noastră comunală din Jina aduc şi pe calea aceasta Onoratului Comitet central al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român cea mai respectuoasă mulţămită. *Jina*, la 22 Februarie (7/III) 1906. Ioan Sava, înv. director.

*

Un product fin al farmaceuticei moderne se poate căpătà acum şi în farmaciile din Ungaria. E Emulziunea lui Scott, preparată din unsoare de peşte amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron. La toate acele boale, la cari se folosià până acum unsoarea de peşte, emulzia aceasta are cu atât mai mare efect, cu cât e uşoară de mistuit şi n'are gust neplăcut.

Stipendii pentru industriaşi tineri.

Camera de comerciu şi industrie din Braşov face cunoscut, că ministrul de comerciu r. u. acoardă *două stipendii de câte 1082 coroane* la doi industriaşi tineri, din interesele fundaţiunei lui Frideric Voigtländer *„Maria Valeria“*.

Cu stipendiile acestea vor fi împărtăşiţi acei industriaşi tineri sau calfe mai vechi, cari preluând industria tatălui lor o lucrează mai departe, sau sunt pregătiţi de a o luà şi cari sunt lipsiţi de mijloace, sirguincioşi şi dibaci. Industria aceasta însă trebue să cadă în categoria acelora, cari sunt legate de dovedirea priceperei meseriei. Stipendiile se dau în scopul perfecţionării în meserie, ori pentru aranjarea atelierului (lucrătoarei), resp. pentru provederea lui cu cele de lipsă, ori şi drept capital de exploatare.

La aceste stipendii pot competa acei măestri sau calfe cu locuinţă stabilă în cercul camerei din Braşov (comit. Braşov, Târnava-mare, Sibiiu şi Făgăraş), cari [illegible] împlinit datorinţele militare sau au [illegible]pat de miliţie şi cari şi-au lucrat meseria ca atari: calfele cel puţin 5 ani, iar măestri cel puţin un an. Timpul petrecut la miliţie nu poate fi luat în considerare ci numai timpul faptic de praxă în atelier.

Rugările adresate ministerului de comerciu r. u. scrise în limba maghiară şi instruate conform ordinaţiunii ministeriale sunt a se înainta cel mai târziu până în 31 Martie n. c., camerei din Braşov.

Desluşiri amănunţite asupra condiţiunilor, compunerei rugărei documentelor de aclus etc. — dă biroul camerei

Atragem şi din parte-ne luarea aminte a celor interesaţi asupra acestor stipendii.

Sibiiu, 10 Martie n. 1906.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din comitatul Sibiiu“.

Vic. Tordăşianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Din public.†)

Mulţămite publice.

La acoperirea speselor avute cu ridicarea turnului bisericei din Miheş, tractul Turda, s'a dat ajutoriu din fundaţiunea „Şaguna“, 200 cor.

Daruri benevole au dat apoi următorii: Petru Seulean, paroh, din loc, 20 cor., Teodor Bleneche, cantor gr. or., 10 cor., Petru Centleşiu, econom, 32 cor., Ivan Todea, 4 cor., Vasile Dâmbean, 5 cor., Stefan Ceotleus, sen., 4 cor, Simion Ceotleus, 1 cor., Vasile Ceotleus, 3 cor., Ilie Ceotleuş, 3 cor., Miron Maier, 3 cor., Teodor Selegean, 1 cor., Ioan Blenche, sen., 2 cor., Vasile Soporan, 1 cor., Axente Tiscutean, 2 cor., Benedek Sándor, 2 cor., Partemiu Uilecan, 1 cor., Vasilie Senlean, Iacob Hulpe, Gligore Beldean, Constantin Moldovan, Todor Beldean, Gligore Parevan, Stefan Dndea, fiecare câte 2 cor., Ioan Critian, 80 fileri toţi aceştia sunt din Meheş.

Din comuna gr. cat., Velcheriul-de-câmpie au dăruit următorii: Dl Gregoriu Bozac, mare proprietar, 20 cor., Aron Boca Velchereanul, 30 cor., Emiliu Dan, 10 cor. Din comuna Budiul de-câmpie, Bucur Siogan, proprietar, 20 cor., din Zanul-de-câmpie, Filip Fenesian, proprietar, 6 cor., din comuna Frata, Danilă Corpsadean, 2 cor., Gligoraş Funar, David Budhaz, Ioan Socaciu, Samuil Corpădean, Achim Ploscariu, fiecare câte 1 cor., Ilie Baciu, 2 cor., Ioan Florea, 1 cor., Vasilie Florea, 1 cor., Dumitru Pop, 2 cor., din comuna Pogăcea-dc-câmpie, Nicolau Vulc, proprietar mare 30 cor.

Cu ocaziunea sfinţirei clopotului celui nou şi a potirului, întâmplată în 10 Decembre st. n. s'a mai adunat dela următorii binevoitori: Partemiu Gramu, paroh gr. cath., al Minesului, 2 cor., Vasile Cintesian, corat. I. gr. cat., 8 cor., Filip Fenesian din Zan, 2 cor., Gavrilă Jurian, 1 cor., Petru Grama, 2 cor, Petru Cortleus, 4 cor., Fogaraşi János, 2 cor., Ioan Baciu, 2 cor. Indrei Muntean, Ioan Runcan, Vasilie Seulean, fiecare câte 1 cor., Vasilie Chesevan din Năvi, 20 cor., David Bothoză, Frata, Petru Gorea, Toader Maier, Gligore Nemeş, Gligore Părăvan, Vasilie Nistor, Todor Beldean, Alexă Carlan, fiecare câte 1 cor., Gligore Beldean, 2 cor., Florian Moga, învăţător, 1 oor., Ioan Tudea, 2 cor., Artemie Radd, Vasile Suciu, Axente Tiscutean, Ioan Ceotleşiu, Vasile Dunbean, Ilie Ceotleşiu, Stefan Ceotleşiu, fiecare câte 1 cor., Manase Boariu, 1·60 cor., Iacob Hulpe, Vasilie Ceotleşiu, Iosif Bognean, cantor, gr. cat,, Stefan Ceotleşiu, jun., Constantin Kerekes, Simion Ceotleşiu, Iacob Zunean, George Triff, Vasile Catoni, Ioan Blenche, Vasilie Tiscutean, Dumitru Izvean, fiecare câte 1 cor., Teodor Blenche, cantor gr. or, 3 cor., Dommitions Sofia, Cintesian, Dochia Seulean, ambii câte 1 cor., Domnition Victoria, Seulean, off. de postă, 2 cor., Maria Ceotlentiu, 2 cor., Makkai Géza, 4 cor.

Tot ca ajutor pentru biserica de aici s'au mai dăruit din partea următorilor: Illyes Albert, mare proprietar, a dăruit la ridicarea turnului bisericei 2 copaci în preţ de 10 cor. Bunul credincios al bisericei noastre, Ioan Todea, şi soţia lui Maria Suciu, economi au dăruit un clopot mare în preţ de 260 cor. Bunul creştin Vasilie Cheseoan din Năvi a dăruit pentru biserica de aici şi întru memoria iubiţilor răposaţi ai sei, Ioan Tudhăzan, şi Aximia Suciu, un potir aurit, discos, stea, linguriţă şi cuţit, toate aurite, în valoare de 100 cor. Parohul Petru Seulean, a cumpărat un molitvelnic cu 6 cor. Domnitian Victoria Seulean, off postal aici în Mihăs, a dăruit o faţă de masă pe altarul bisericei cusută frumos în preţ de 16 cor. Buna credincioasă Maria Centleşiu, a dat o faţă de masă pe seama bisericei în preţ de 10 cor.

In 19 Decembre st. n. în ziua de sf. Nicolae au făcut sfinţirea crucii ridicată de credincioşii Ioan Todea şi soţia lui Maria Sciu, în cimiterul bisericei de aici care precum clopotul e cel dintâiu între clopotele întregei comune de aici aşa şi crucea încă e cea mai frumoasă în cimiterul bisericei gr. or.

Pentru toate binefacerile acestor binevoitori cari s'au îndurat de au ajutat această biserică, subscrişii din inimă le aducem mulţămită şi pe această cale, dorindu le ca bunul Dzeu să le răsplătească iar darurile aduse pentru reposaţi să dee acestora odihnă şi fericire cerească.

Miheşiu, în 20 Decemvrie st n.

Petru Şeulean, paroh, gr. or., *Indrei Muntean*, epitrop I, *Teodor Blenchea*, notariu.

*

In comuna *Crihalma* de zeci de ani există numai o biserică de lemn în cea mai slabă stare. Poporul e peste măsură împovărat cu multele contribuţiuni erariale, comunale şi comitatenze şi pe lângă acestea an de an amortisează cele 100 de mii coroane împrumutate dela institutul „Albina“ şi folosite pentru cumpărarea unui bun. In anul acesta mulţămită cerului, am putut face un pas spre înaintare şi a pune o piatră la fundamentul zidindei bisericiii gr. or. din Crihalma. Cu ocaziunea alegerii noului comitet parohial a întrat adecă în mijlocul nostru şi dl notar *George Taflan*, care momentan a inzistat pe lângă poporul adunat să contribue în scopul zidirii bisericii şi făcând dânsul începutul cu 50 de cor. în mai puţin de o oră s'a colectat suma de 387 cor., care sumă a şi depus-o la institutul „Şercăiana“ spre fructificare cu acea condiţie, că acest fond început şi chivernisit de dânsul să se folosească numai şi numai pentru zidirea bisericii gr. or. române din Crihalma. Facem acum apel şi rugăm pe toţi binevoitorii neamului nostru şi bine plăcuţii înaintea lui Dzeu creştini a ne ajuta după putinţă întru împlinirea scopului subilm.

La suma adunată au contribuit următorii: George Taflan, George Bucur, ambii câte 50 cor., Ioan Morariu, Nicolae Lancea, ambii câte 10 cor., Ioan Vlad, Vasile Cioarba, ambii càte 5 cor., Nicolae Morariu, Ioan Stoica, Ioan Stefan, fiecare câte 10 cor., Ioan Sotea 5 coroane, Vasile Grusea 10 cor., George Radu 5 cor., Ioan Micu 15 cor., Ioan Roncea sen. 5 coroane, Ioan Toma 20 cor., Simion Oprea 10 cor., Ioan Radu 10 cor., Simion Schiopu 2 cor., George Micu 5 cor., Petru Cruţiu 2 cor., Fatu Ioan 5 cor., Zaharie Oprea 5 cor., Zaheiu Zaheiu 3 cor., George Şolomon 5 cor., George Burdăruş 3 coroane, George Oprea 10 cor., George Ghindea 25 cor., Vasile Popa jun. 10 cor., George Grusea 3 cor., Ioan Ghindea George M. Oprea, George Roncea, fiecare câte 3 coroane, George Crâsmărel 5 cor, Ioan Grusea 2 cor., Nicolae Bucur, din Dăişoara 2 cor., Petru George Pruná 10 cor., Zaharie Ghindueltiu 20 cor., Vasile Oprea 2 cor., Agh Lajos 6 cor., Deutsch Lazar 10 coroane, Vlad Ioan 3 cor., iar ulterior Creţiu Zaharie a cedat bisericii o obligaţiune în valoare de 60 cor. Starea fondului e deci 447 cor.

Crihalma, la 6 Martie st. n. 1906.

George Ghindea
not. bis.

George Bucur
par. gr. or.

Cărţi şi reviste.

Luceafărul, anul V. nr. 4. O poezie mişcătoare a dlui *Goga*, şi un cântec înviorător, reprodus, de dl *St. O. Iosif.* Se reproduce un fragment din romanul „Mara“, publicat în „Vatra“, al dlui *I. Slavici*, care va eşi nu peste mult în volum, în editura „Luceafărului“. Dl *Ciura*, care pe aiurea a uitat meşteşugul celui ce a fost scris „Dăscăliţa“, are o schiţă înduioşătoare. Dl *Pârvan* termină conferenţa ţinută la Berlin. La „Dări de seamă“ dl *Marin Simionescu-Rîmniceanu* începe un articol, în care va dà câteva lămuriri asupra cărţii lui Sandu — Aldea: „In urma plugului“. Cronica dlui *Tăslăuanu*, de astădată variată, e vioaie.

Ilustraţiile cele mai multe din numărul acesta înfăţişează încrestături pe furci de tors (din colecţia dlui *D. Comşa*, Sibiiu).

*

Muza română, foaie muzicală şi literară sub conducerea dlui *Iacob Murăşan*, a apărut de nou. Numărul prim din anul acesta (al IV) cuprinde programul revistei, o precuvântare, ştiri din străinătate şi varietăţi. Compoziţii: O idee (marş), uvertura la „Erculean“ (baladă), jocuri din Bănat (Lugojane), priceazna Paştilor şi romanţa din opereta „Scara mâţei“, toate de dl I. Murăşan.

Revista apare odată pe lună, în Blaj, mărime de 16 pp. Preţul abonamentutui pe an: 16 coroane, pe $^1/_2$ an: 8 coroane.

*

In „Convorbiri literare“ dela 1 Februarie publică dl *Dr. Sexil Puşcariu* cea mai temeinică dare de seamă, care s'a scris până azi despre poeziile dlui Octavian Goga.

*

Din vârful unei glorii literare, răsărită pe urma multor versuri nule, şi într'o limbă mai rea decum se aşteaptă dela „tinerimea română din Cluj“, dl *V. Niţescu* face, în „salonul“ *Familiei* dela 19 Februar, un tărăboiu ca acela, de crezi că s'a apropiat venirea lui Antihrist. Dar primejdia nu-i aşa grozavă. „Nepricepuţii şi nechemaţii aduc verdict“ . . . Auzi obrăznicie! Noroc cu dl Niţescu, că-i mai astâmpără. — In special umilit subscrisul, care e dintre cei mai „modeşti“ (o, mă rog!), „să vâră ca mic păltinaş printre paltinii gigantici“. Ei, va mai creşte de-a trăì!

Dar nu voiam să relevez talentul de calamburgiu al dlui Niţescu, ci numai să-i atrag atenţia asupra unor expresii prea violente, cari ar trebuì lăsate celor ce-şi caută strămoşii pe alte meleaguri, şi mai ales când e vorba despre artă. Ce are a face „scârboasa şi laşa mască a pseudonizmului“ (care nu mă poate privì, câtă vreme cronica mea despre poeziile dlui Goga a fost iscălită şi cu numele cel adevărat), sau alte graţiozităţi de soiul acesteia, cu petrecerea dlui Corfescu înCluj? „Dă-ţi verdictul“, domnule Niţescu, Cuvântul ultim e al dtale.

„Retras într'un *fa'set* delicat, mi-se pare ca şi cum aş *ezistà* la murmurul fermecat al valurilor mării“ . . . O, murmur fermecat! O, valuri ale mării!

Ion Duma-Pultin.

*

„Cartea de Aur“. A apărut *în ediţie nouă* volumul prim din opul premiat de Academia Română *„Cartea de Aur, sau luptele politeci naţionale ale Românilor de sub coroana ungară“*, de *Teodor V. Păcăţian*, şi póte fi procurat, împreună cu vol. II. şi III., prin libraria arhidiecezană din Sibiiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broşat 10 coroane, legat în pânză 12 cor. La cerere se acordă şi înlesniri de plată.

Oficială.

Ven. Conzistor aşteaptă înainte de încheierea rapoartelor pentru sinodul arhidiecezan trimiterea colectei pentru catedrală din toate acele comune, cari încă n'au prezentat rezultatul acelei colecte; asemenea discul metropolitan şi taxa noucununaţilor.

Uşor poate vedeà oricine,

că un medicament care furnisează organizmului puteri nouă, face posibil acestuia să o-prească boale ameninţătoare. Aceasta se poate ajunge prin Emulziunea lui Scott, care este un preparat plăcut la gust şi uşor de mistuit, din cea mai fină unsoare de peşte medicinală amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

Untura de peşte medicinală promovează formaţiunea de carne robustă ear hipofosfiţii întăresc nervii şi potenţează forţa vitală.

Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott. Emulziunea lui Scott *se capătă în toate farmaciile.*

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.

Preţul sticlei originale Cor. 2.50.

Teatru orăşenesc.

Mercuri (14 Martie n): Der Weg zur Hölle“, comedie în 3 acte de Gustav Kadelburg.

Joi (15 Martie): „Die Goldne Eva“, comedie în 3 acte de F. Schönthan şi F. Koppel-Ellfeld.

---

†) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea

Sirolin

Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.

Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“,

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 61 1906. [60] 2—3

Concurs

Pentru **ocuparea posturilor învățătorești** dela școalele poporale confesionale gr. or. române din parohiile mai jos numite, prin aceasta se publică concurs **cu termin de 15 zile** dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. **Gârbou**, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 200 cor. din repartiție de pe popor și 400 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc.

2. **Gostila**, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 350 cor. din repartiție de pe popor și 250 coroane din ajutor de stat. Cuartir, grădină de legumi și lemne de foc.

3. **Muncel** cu Filia Fălcușa, cu salariu de 600 cor., dintre cari 242 cor. din repartiție de pe popor și 358 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc. Invățătorul va fi ambulant.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a și înaintà rugările instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protoprezbiteral și a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în parohiile amintite spre a cântà la biserică și a face cunoștință cu poporul.

Notare. Postul din Gârbou este a se ocupà momentan, iar celelalte cu începutul anului școlar 1906/7.

Dej, 14 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral al tractului gr. or. Dej, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Teodor Hermann
protoprezbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Nr. 208/1906 [64] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia **Lepindea** cu filia Cioș, din protoprezbiteratul Târnava, pe baza resoluțiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan din 20 Decembre a. tr. Nr. 12370 Bis., prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Capelanul se bucură de toate venitele parohiale fasionate la coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, și va primi și un ajutor din suma dela stat destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protoprezbiteral (u. p. Küküllővár) în terminul arătat mai sus și au a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà și cuvântà

Cetatea de baltă, 6 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or al tractului Târnava, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protoprezbiter.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se află de vânzare

ilustrate cu catedrala

ortodoxă română din Sibiiu. Prețul unei bucăți 6 fileri, colorate 10 fileri.

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistruii și a avé o colóre delicată a feții, un săpun medicinal mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin

al lui Bergmann (marca doi băieși)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vînzare cu 80 fileri bucata
în farmacia „la urs“ (piața mică),
în farmacia E. Rummler, Sibiiu,
la I. B. Misselbacher sen. (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei și gușteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei) (89) 24—25
Carol Arz (strada cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul W. Lingner.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit
și
întăritor de nervi.

(63 a) 1—26

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română*, *germână* și *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1·30 cor. și porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secre**

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgi*
pedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sg
de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și piciore, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

[2] 190

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

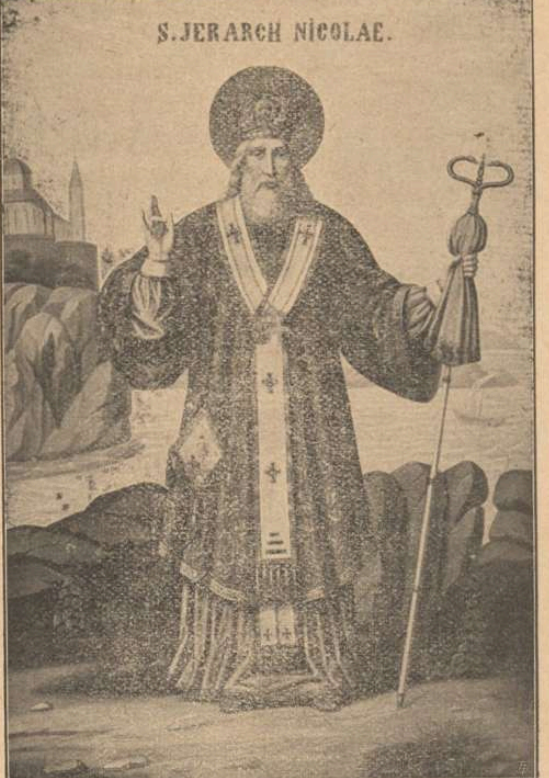
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sfntului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

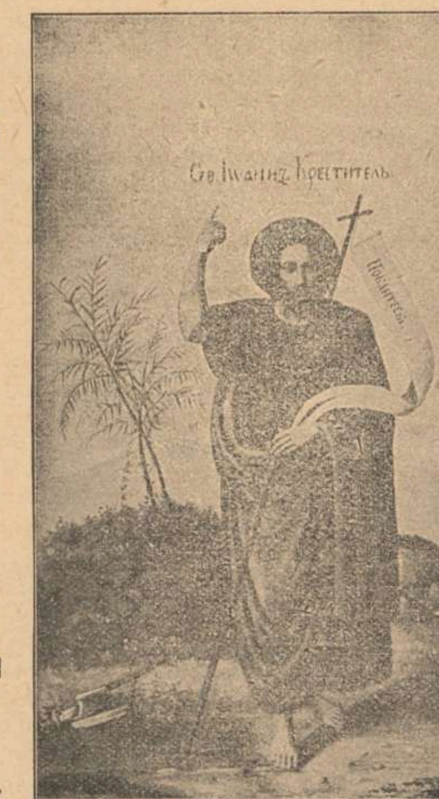

II.

- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34·60	42 —	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19 60	26 60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice coloare pe lângă condițiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 25 Sibiiu, Sâmbătă 4/17 Martie 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Ființa principiului de naționalitate.

III.

Școala italiană a recunoscut în principiul de naționalitate numai dreptul națiunilor de a se unì împreună și a duce o viață independentă.

Robert Mohl caracterisează principiul de naționalitate „mai corect“, ca un drept de împreună apartinere a semințiilor. Dar nu trebue să fie trecut cu vederea faptul, că pretutindenea lupta națională *s'a născut din asuprire.* Emile de Laveleye accentuează necontenit, că cu cât e asuprirea mai mare, cu atât mai puternică e mișcarea națională.

Tendința de a ajunge la unitate națională și la închiegare se manifestă atunci, când popoare conștiente sunt expuse cu toată puterea sugrumării și experimentărilor nebune de asimilare. Elveția și Belgia sunt exemple vii, că state polinaționale pot să eziste și mai departe, chiar și dacă dau individualităților lor de popor garanții reale pentru dezvoltarea liberă națională și le garantează egalitatea în condițiunile legale de dezvoltare.

„Știm, — spune L. Gumplovicz, — că istoria statelor europene se învârte în mare parte în jurul luptei claselor de jos, pentruca să [illegible] admise să participe la legislatură. Că lupta aceasta, parte s'a terminat cu învingere, parte se poartă încă. Istoria luptei acesteia încă nu e încheiată. Despre ce adecă e vorba? *Despre posibilitatea de a se purtà lupta socială cu arme egale*“.

După *Bismarck* națiunile trebue să respire și să-și miște membrele pentruca să trăiască. Pe aceasta se bazează sfântul drept al națiunilor, — zice *Bluntschli* drept întregire, — de a se formà și a primì organe cu cari să-și ducă viața și să se poată manifestà. *Un drept mai sfânt decât toate celelalte!*

Dacă o însemnată parte a unei națiuni vine asuprită, sentimentul național se manifestă întâiu în înțelesul autonomiei și egalității față cu celelalte naționalități, cari fac parte din acelaș stat. Dacă se menține poziția subordonată, asuprirea și primejdia pentru viața națională, atunci agitatul sentiment național caută ajutor, și lupta, la început locală, pentru autonomie și egalitate, se preface în luptă pentru închegarea națională, pentru unitatea națională a acelei frânturi de popor cu poporul frate ori afin din vecini. *Fiecare asuprit își caută aliați pentru purtarea luptei!*

Profesorul univerzitar italian, totodată cel mai vestit istoric al Italiei, *Pasquale Villari,* a publicat mai mulți articoli interesanți despre irredentism. Intr'unul spune așa:

„...Părerea, pe care Nemții și Austriacii și-au format-o despre irredentism, este următoarea: Italia erà foarte nemulțămită cu hotarele date pe seama regatului italian. Voià să aibă și Trientul, Triestul, Istria și Dalmația. Italia, care n'a renunțat niciodată la ura vechiă față de Austria, întreprinde tot posibilul, ca nemulțămirea să nu încete în poporațiunea italiană din statul austriac, în speranța, că odată va puteà adnecsà părțile italiane ale Austriei. Și așa Italia, intrată în tripla alianță, ține vie în Austria vecinica neîncredere, constringându-o pe aceasta să fie pe grije!

Confirmarea acestui lucru, așa se afirmă, reșede în faptul, că despre irredentizm se vorbește numai cu privire la provinciile italiene ale Austriei. Niciodată n'a fost vorba despre irredentism cu privire la Corsica, Malta, Nizza, patria lui Garibaldi, ori Savoya, leagănul dinastiei italiene. Nu sunt oare și acestea teritorii italiene sub domnii străine? Numai în Austria se află oare o parte din Italia, pusă sub domnie străină?

Greșala fundamentală e deci aceea, că se crede, că irredentizmul se lățește din Italia asupra provinciilor italiene ale Austriei, pe când în realitate e tocmai cazul contrar. Un călător care face drumul dela Milano la Palermo, nu va auzì vorbindu-se de irredentizm. In Triest, Trient și în Istria însă nu se vorbește despre altceva...“

Irlandezii sunt un popor asuprit. Nizuințele lor tind spre autonomie. Nu li-s'a dat. Atunci s'au adresat Americei, și s'a început stăruința, ca Irlanda să fie ruptă cu totul dela Englitera și să devină stat independent. Dacă geograficește ar fi cu putință, între Irlanda și America ar ezistà o colosală nizuință *de unire națională*, cu toate că dintre Americani puțini sunt Irlandezi. Adevăratul izvor al acestei mișcări reșede deci în asuprirea acestui popor, în denegarea autonomiei cerute.

Astfel de nizuințe secesioniste, ori cum le numim în Austro-Ungaria, irredentiste, se manifestă însă cu mult mai tare la popoare cu conștiință națională, dar naționalicește și politicește asuprite, *cari au în statele învecinate consângeni cari au dat statului respectiv timbru politic.*

Ca tendință politică nu s'ar fi născut irredentizmul niciodată, dacă n'ar fi existat guverne neputincioase. Nu Mazzini, ori mazzinismul a aruncat provinciile italiene în brațele irredentei, ci nepriceperea guvernelor austriace. In Elveția există și astăzi o provincie italiană, care nu manifestă de loc tendințe de desfacere. Rămâne unde e, pentrucă și acì se poate dezvolta în spirit național-italian.

Dar nu numai Italienii nu fac acolo politică de irredentizm, ci nici Francezii și nici Nemții! Din contră, sentimentul național satisfăcut, exerciază acì influință *centripetală,* întărind statul întreg și promovând cultura generală. Știu, că provocarea la Elveția a devenit de mult banală. Dar cu toate acestea, acest stat de naționalități rămâne pentru monarhia austro-ungară, nu numai un model plin de învățătură cu privire la dreptul de stat, ci și singurul model posibil.

Mișcarea irredentistă a născut-o și promovat-o deci *apăsarea.* Din apăsare se naște contraapăsare, și apoi nizuințe de eșire, — în afară!

Bluntschli zice așa: „Dacă boldurile naționale nu vin satisfăcute în îngusta ființă de stat, ele vor căutà să treacă peste hotarele statului, pentru a se unì cu tovarăși naționali din alte state într'un stat mai mare național. Pe calea aceasta s'a făcut mai nainte formațiunea de stat franceză, iar în secolul nostru cea italiană și germană“.

Herrnritt accentuiază cu deosebire, că ideea națională „izbucnește câteodată cu atâta putere elementară, încât nu numai că croește pe seama vieții de stat direcția necesară, ci determínă chiar formarea ori apunerea statelor. Și astfel *ordinea națională stă în anumită privință deasupra ordinei de drept*“.

Albrecht Wirth află de asemenea, că apartinerea la un stat oarecare e ceva extern, temporar. Dar aparținerea la o seminție, la un popor, e ceva intern, permanent, e ceva *ce nu se poate stârpì.* Pentrucă: „*alipirea de neam e virtutea cea mai nobilă și sfântă a bărbatului și a femeii. Ea dă sufletului adâncime și gentileță, caracterului durabilitate și firmitate.* A-și perde naționalitatea e din contră, cea mai mare și nimicitoare nefericire care poate să atingă pe un popor, ori pe un individ. Lupta pentru naționalitate formează jumătate din istoria universală. Și lupta aceasta trebue purtată în caz de necesitate chiar și în contra statului, ba și în contra domnitorului“.

FOIȘOARĂ.

Preoții și bisericile în America.

(Fine).

Predicatorii cei sărbătoriți sunt plătiți scump. Dr. Hall ca predicator are venituri pe an de 600.000 de lei. Din toate unghiurile Statelor-Unite aleargă milionarii la New-York la Dr. Hall ca să-i cunune, sau ca să le boteze copii: ceremonii la care Hall câștigă în câteva minute mia de dolari. Reverendul Dr. Morgan Dix, preotul bisericii episcopale Trinty-Church din New-Tork are o leafă fixă pe an de 250.000 de lei și pe lângă asta, alte 450 000 de lei ca administrator al foarte bogatei comunități Trinity. La 1892 când Dr. Dix a scos o colecție de predici „pentru post și pocăință“ editorul i-a plătit înainte un onorar de 75.000 de lei. Și reverendul pastor Talmage din Brooklyn — numit „cel mai mare măscăriciu al Americii“, căci într'adevăr mai bine i-ar fi șezut în circ decât pe amvon — are o leafă fixă pe an de 150.000 de lei.

Adevărat e că prin orașele mai mititele sunt preoți plătiți numai cu câte 100 și 150 de lei. Și iarăși e adevărat că și în orașele mari mulți preoți sunt peritori pe foame, și pe lângă preoție se ocupă cu fel de fel de lucruri după noțiunile noastre chiar cu lucruri imposibile, ca să scoată un dolar, doi. Unii umblă vânzând pe strade corsete, vax, hârtie de scrisori, și chiar haine vechi. Nu arareori găsești vre'un preot, care pe vremea când servea altarului, a fost pe rând și comptabil la o prăvălie, și vânzător de bilete de drum de fer, și librar, și notar, și agent de asigurare, și văxuitor de ghete, și mijlocitor la vânzări de pământuri emigranților. Mulți preoți de prin sate sunt angajați de comunități cu luna și cu anul; după trecerea vremii, ori îl mai țin, ori aduc pe altul și preotul pleacă să colinde după o nouă angajare. De multeori poporenii resiliază contractul și scot pe preot din sat, de multeori dându-i de cheltuială și câte o bătaie.

Pretutindeni prin sate sunt numai preoți angajați pe un timp anumit ori, până îi place comunității ori până ce se aude că e disponibil altul mai bun. Firește acești preoți n'au nici o pregătire, n'au învățat nici un seminar, n'au făcut nici un examen teologic. Cei mai mulți dintre ei sunt vagabonzi, foști cismari, neguțători faliți, oficeri fugiți din Europa din cauza datoriilor etc.

La multe biserici, catolice și protestante, sunt angajați coriști dela teatre. Coriștii câtorva biserici din New-York, cum e Trinity, Parton și biserica baptiștilor au lefuri ca de miniștri în Europa, câta 25 și 30 de mii de lei pe an. Cântărețele apar pe podiu cu evantaiul în mână dar chiar și preoții au obiceiul să predice cu evantaiul în mână și-și tot fac vânt pe când vorbesc.

In multe biserici se întâmplă câte o încăerare zdravănă între poporeni, sau între aceștia și preot.

Am văzut însumi, în Aprilie 1895, în Chicago cum poporul bisericii Beldan-Avenue, după predică a aplicat preotului lor Dr. Totérot o frumoasă porție de bastoane. Ei se plângeau că preotul dăduse prea multă atențiune câtorva văduve frumușele din comunitate. In biserică se aflau mai mulți preoți, căci după amiazi aveà să fie o conferență de preoți. Monitorul oficial al statului Illinois a încheat darea de seamă despre această bătaie cu fraza: „Mai mulți preoți, însă cu mânecele sufulcate, au restabilit liniștea“. Reclam și alergarea după sensațiuni sunt semnele caracteristice ale preoților din America. Anunță prin ziare subiectele temelor despre cari vor vorbì; tipăresc afișe și foi volante pe cari le împart copìii pe stradă, anunțând predicile, cari de cele mai multe ori sunt foarte originale. Așa: „Despre capital și muncă“, „Despre foloasele și pagubele unei greve“, „Cari erau mâncările favorite ale patriarhului Avram“, și așa mai departe. Firește ca oameni practici, preoții americani tipăresc anunțuri mereu. Așa bună oară: „Ieftin, ieftin, e pastorul W. Rhode la toate ceremoniile. Cununii și botezuri, la orice ceas, în casă ori afară. Nu e lipsă să mă angajez înainte, nu cer nici plata anticipativ. Veniți și vă convingeți“. Un alt preot anunță: „Pastor Iohan Zelt, iubit de tineri și bătrâni, se recomandă pentru botezuri, cununii și înmormântări. Anul trecut am săvârșit 305 cununii și 107 botezuri“. Spre a atrage publicul, Americanii nu se sfiesc să comită și blasfemii. Așa e cunoscut cazul, care a scandalizat Europa, că în biserica metodiștilor din Filadelfia au fost puși să predice într'o Duminecă vestiții bandiți frații Bidwell, cari abea eșiseră din temniță.

Revistă politică.

„Naţiunea e liniştită pentrucă e puternică. Şi cu atât e mai puternică, cu cât e mai liniştită“ — a zis unul dintre deputaţii opoziţionali, I. Hadik, în scrisoarea deschisă adresată Mercuri alegătorilor săi.

Aceste câteva cuvinte dau o frumoasă caracterizare a situaţiei, în care a ajuns ţara prin mahinaţiunile de până acì ale dornicilor de mărire şi stăpânire. Da, neamul e liniştit dupăcum a fost şi până acum, înainte de era această absolutistică, a fost şi este liniştit pentrucă nu s'a prea lăsat sedus de ademeniriie Sirenelor politice din Pesta.

Cuvintele de mai sus se refer însă indirect, nu la ţară, ci la însaşi coaliţia, care ajunsă în imposibilitate şi discreditată la extrem vrea să îmbete ţara şi mai departe cu apă rece şi să o mângăe asigurându-o, că deşì ea coaliţia ş'a rupt capul, ea totuşi e încă puternică. Şi fiindcă e aşa de puternică stă liniştită pentrucă pe calea asta va devenì şi mai puternică.

Frumoasă mângăere. Şi tot pe calapodul acesta călăresc şi ceilalţi deputaţi, cari s'au pornit în timpul din urmă să umple ţara cu scrisori către alegători, căutând fiecare să arete lumii, că a luptat luptă dreaptă şi s'a jertfit pentru binele obştesc. Zi de zi răsar aceste scrisori, fiecare deputat să grăbeşte să-şi dee seama de faptele sale înaintea alegătorilor. Curioasă dragoste faţă de popor i-a prins pe toţi dintr'odată. N'o fi având oare ceva legătură faptul acesta cu svonul, că se vor face alegeri noui nu peste mult? Mai ştì! In cazuri de aceste e nemărginită dragostea unora şi a altora faţă de popor.

Pe de altă parte ne dau scrisorile aceste o icoană cât se poate de tristă. Am amintit desvălirile experiate prin scrisoarea deschisă a lui Bánffy. Celelalte urmează. Câmpul de luptă s'a transpus acum în ziare şi în aceste scrisori deschise, unde s'au pornit cele mai copilăreşti polemii între deputaţii opoziţionali şi cei guvernamentali, în frunte cu Tisza şi Andrássy, cari nu mai sfârşesc cu răspunsurile şi contrarăspunsurile degenerate la simple personalităţi. Din toate aceste ne convingem tot mai mult, că politica fruntaşilor dela Pesta n'a fost principiul binelui public, ci al personalităţii, nu de ţară, ci de persoane a fost vorba. Şi cutezanţa le-a fost neruşinată de a duce ţara la starea în care se află azi.

Dovedeşte lucrul acesta şi dezastrul ce l-a suferit coaliţia. Il dovedeşte Bánffy însuşi, care mereu îşi schimbă principiul dupăcum bate vântul, numai să izbutească pe o cale oare-careva iar la fotelul roşu.

Are Românul un proverb care zice, că „dela cap să 'mpute peştele“. Perzându-şi capii conducători ai patriotizmului exaltat cumpătul în faţa puterii venite dela Viena mititeii puişori-golaşi din administraţia comitatelor, cari se împotriviseră cu atâta bărbăţie ordinaţiunilor guvernului şi ale Maiestăţii Sale şi-au tras ciocul între picioare şi acum tac mulcom şi aleargă grăbiţi la penele de prin cancelarie, date pradă ruginei. Comitatele rând pe rând abzic de obstrucţie. Insuşi vestitul Debreţin a hotărât să plătească dările *„numai pentruca să ocolească eventualele neplăceri“*, — cum se zice în concluz. Asemenea voinicosul comitat al Turzii a declarat, că dacă guvernul retrage pe comisar plăteşte darea şi dă recruţii! Ce frază banală. Dar înainte de venirea comisarului de ce a negat-o?

Pe de altă parte s'au pornit în minister lucrările pentru apropiatele recrutări şi încassarea dărilor cu forţa.

Se mai vorbeşte de escrierea alegerilor. Foile opoziţionale caută să forţeze guvernul, ca până în 11 Aprilie să escrie noul termin pentru alegeri, guvernul însă se pare că nu-şi prea bate mult capul cu asta. Cel puţin deocamdată, pentrucă se simte mai bine acum, când poate face ce vrea!

Ca încheere adaog că în America sunt şi biserici ambulante, clădiri de scânduri pe roţi, pe cari le poartă din loc în loc; biserici plutitoare, pe râuri, dar mai ales „biserici pe acţiuni“ sau aşa numitele biserici de speculă. Episcopul Walker din Dacota de Nord călătoreşte regulat prin eparhia lui într'o biserică pe care o duce o locomotivă pe şine; preotul Menker în New-York pluteşte dealungul portului cu biserica sa pe-o corabie. Ascultătorii s'adună pe podul corăbii, şi Menker predică. In altar cântă Yankei cu armonica, iar după predică toţi ascultătorii primesc ceaiu, cafea şi pâne cu unt. Iar biserici de speculă clădesc particularii, unul cu bani ridică biserică, îşi tocmeşte apoi cu plată un preot tinăr şi neînsurat, prin reclamă îşi formează o comunitate, şi câştigul e al clăditorului.

Nu e de tăgăduit că în comunităţile protestante şi între mulţimea de secte ale Americii se găsesc şi preoţi vrednici, serioşi, cu frica lui Dzeu şi cari pot stà alături cu cei mai buni preoţi ai Europei. Dar ei nu fac de loc afaceri strălucite, ba nici măcar îndestulitoare, şi bisericile lor nu sunt aşa de bine cercetate ca ale predicatorilor de modă şi ale preoţilor de reclamă.

G. Coşbuc.

Catastrofa din Francia.

Neînţeleasă şi nemăsurată e taina puterilor naturii. In faţa lor toată măreţia cugetării şi avântul minţii omeneşti trebue să se plece. N'are nimicinicia omului putinţa de a înlănţuì vârtejurile vânturilor, de a pune stavilă lacomelor valuri să nu-şi înghită prada şi fulgerele şi trăznetele să nu şi împlinească capriţiile însoţite de hohotele furtunei zdrobitoare. Piticul om urcă înălţimi ameţitoare, coboară în cel mai adânc întunerec al măruntaelor pământului, pururea expus ghiarelor rânjitoarei morţi, căci îl sileşte indispenzabila trebuinţă: *pânea.*

Pânea, acest neîndurat factor al vieţii omeneşti, an de an reclamă sute şi mii de jertfe. Pentru pâne pier chinuiţii muncitori; pier aceia, cari încălziţi de modeste speranţe şi pretenziuni pornesc în largul mărilor fără să se mai întoarcă, pier aceia, cari cu nădejdea unui viitor mai bun cobor pe scările murdare în bezna omorîtoare a pământului pentruca acolo să-şi afle mormântul.

Pentru pâne pier aceia, cari dau viaţă lumii, fără de cari n'ar fi pe pământ bunăstarea, comoditatea, îmbuibarea şi pungile pline, nici lipsa şi mizeria, pe care tot ei o menagează.

Un mic capriţiu al naturii sugrumă fără milă aceste mii de vieţi şi speranţele frumoase de azi stârnesc mâne jale şi desperare în sufletul unei fiinţe rămasă văduvă încunjurată de orfanii nevinovaţi şi nepricepuţi.

Sufletul ţi-se umple de durere şi amar, când ştì că pe urmele acelor nevinovate jertfe, câtă jale, câtă mizerie şi desperare îşi face cuib în casa rămasă fără stăpân, în sufletul soţiei rămasă fără sprijin şi în inimile micilor orfani, cărora nu mai are cine le aduce pâne. Mila te copleşeşte, pentrucă sunt oameni cari pot simţì bucuria şi durerea — ca şi tine.

Te revoltă însă faptul, că din acele milioane grele, pe cari le încasează intreprinzătorii din sudoarea amară a bieţilor muncitori nu se face o mică jertfă şi pentru asigurarea barem întru câtva a vieţii muncitorilor ori dacă nu a sorţii lui peste tot, pentrucă experinţa ne arată, că tocmai această parte e neglijată mai mult. Iar urmarea e, că soartea bietului muncitor nu se ridică mult peste aceea a animalului robotitor şi pe urmele lui nu rămâne decât plâns şi amar.

*

E unică în feliul ei grozava catastrofă întâmplată în Francia în minele dela Courieres, despre care am adus şi noi câteva şire în numărul trecut. Amănuntele ce ni le aduce firul de drot ne spun, că această nenorocire n'are păreche în istoria omenimei.

Sâmbătă dimineaţa se coborâseră în mine 1795 de lucrători. Abia trecură însă vro 25 minute şi o bubuitură uriaşă cutremură toată baia Pe urma ei începură să iasă nouri de fum pe gurile băii. Mai multe maşinării cari erau în legătură cu internul băii s'au strìcat.

Imediat s'a presupus o nenorocire mare şi inginerii au luat măsuri grabnice de a mântui pe muncitori. Nu s'au putut coborî însă în bae pentru că gazurile ucigătoare le-a înecat răsuflarea. Ventilatorele s'au pus în lucrare cu o iuţeală nebună, dar toate erau zădarnice, căci nime nu putea străbate la adâncime mai mare ca 150 metrii. La o jumătate de oră după nenorocire s'au ivit trei muncitori jumătate morţi, pe cari i-au scos la lumină. Aceştia spuneau că s'au târât peste zeci de cadavre ca să ajungă la aer.

Cu toate că s'au făcut sforţările cele mai mari n'a putut întra nime până după ameaz la 2 ore. Atunci au dat de primele cadavre arse şi mutilate de gazuri. N'au putut ajunge însă până în fund deşi s'au făcut încercări să scape pe aceia, ale căror gemete se auziau din afunzime.

Până seara au scos 571 lucrători, pe cari le-a succes să'i scape cu viaţa. Ceilalţi 1224 sunt necondiţionat perduţi. La adâncimea de 300 metrii au aflat cei mai mulţi morţi. Dintr'un coridor, unde lucrau 443 oameni, abia 13 au scăpat cu viaţa. Mulţi au murit când i-au scos la lumină, şi mulţi rămaşi în viaţă au amuţit de groază.

Cele mai multe cadavre sunt mutilate încât nu's de recunoscut.

In decursul lucrărilor de mântuire s'au nenorocit alţi 17 oameni, pe cari i-au ucis gazurile.

Scenele ce se petrec zi de zi înaintea băilor sunt grozave şi nu-i chip de ale putea descrie. Desperarea femeilor şi a orfanilor nu mai cunoaşte nici o înfrânare. Miliţia şi jandarmii abia pot susţinea ordinea.

Doi ministrii au plecat numai decât la faţa locului. Cercetarea probabil va dovedi, că o grije mai mare ar fi putut feri această primejdie. De vr'o trei săptămâni se aprinsese o parte de bae şi se vede că măsurile de precauţiune n'au fost destul de bune.

Luni s'au şi început colecte pentru ajutoarea celor rămaşi pe drumuri. Statul fancez a votat suma de 500 mii de franci, societăţile de mine din întreaga ţară au votat 200 mii, iar oraşul Paris 25 mii de franci. S'au început şi colecte private în Francia şi în Germania. Se zice, că societatea, în a cărei întreprindere sunt minele din Courieres, va da în fiecare an 500 mii franci pe sama familiilor rămase acum fără sprijin.

Statele-Unite ale Austriei-Mari.

(Cartea dlui Aurel C. Popovici).

Pe când la noi e oprită şi dată în judecată cartea dlui *Popovici*, scoasă din tipar acum de curând sub titlul de sus, presa germană o salută ca adevărat eveniment politic, şi ca o publicaţie în literatura politică, menită să facă mare lumină cu privire la soluţia ce trebue să fie dată odată crizei permanente, dela noi, şi de dincolo de Leitha.

Vom amintì cu numele unele din ziarele cari s'au arătat binevoitoare scrierii dlui Popovici. Ziarul *„Deutsches Volksblatt“* a scris mai mulţi articoli despre carte, iar deputatul *Scheucher* (prelat), care stă aproape de foaia aceasta, a trimis o scrisoare foarte măgulitoare dlui Popovici. Ziarul *„Gross-Oesterreich“* a umplut trei pagini din un număr mai recent numai cu laude la adresa cărţii şi a autorului, şi cu reasumate din carte. A fost lăudată nu numai cartea, ci mai ales alegerea potrivită a timpului când a fost tipărită. *„Reichspost“* din Berlin a publicat asemenea o apreciare favorabilă, făcând constatarea, că soluţia propusă de Popovici e *acceptabilă.* Ziarul *„Deutsche Zeitung“* dela Viena a adus un articol foarte călduros eşit din condeiul dlui Dr. Wesselski, care primeşte întru toate propunerile lui Popoviciu şi face apel la toate partidele din Austria, ca să se uniască asupra programului politic cuprins în cartea lui Popovici. Revista *„Waage“* aduce un articol de fond în care se face antiteza dreptului de stat unguresc cu propunerile de stat federativ ale lui Popovici şi se face constatarea, că starea actuală e insuportabilă. Propunerile lui Popovici sunt radicale, dar aceasta e singura cale pentru aflarea soluţiunii.

Va fi de interes să amintim şi aceea, că autorul cărţii, dl Popovici, a primit număroase scrisori de felicitare dela însemnaţi politiciani germani, între cari se află şi *Dr. Lueger*, primarul Vienei, şi *Dr. Porzer.*

Revistă esternă.

Guvernul Sârbiei. Criza Sârbiei n'a ţinut mult. Pertractările regelui cu partidele au dus la acel rezultat, că partidul nou-radical a acceptat formarea cabinetului. Regele a însărcinat pe generalul Gruici cu acuirarea noilor ministri. Cabinetul s'a şi constituit în frunte cu Gruici ca ministru prezident şi de externe. Ceilalţi ministri au rămas tot cei vechi. Regele a primit lista noului guvern şi acesta s'a prezentat deja şi în scupcină. In zilele acestea va începe din nou pertractări cu Austro-Ungaria în chestiunea convenţiei comerciale. Diplomatul Vuici s'a întors la Viena.

*

Din Elveţia. Senatul federaţiei e[illegible]ţiene a hotărît să convoace o mare adunare pe ziua de 11 Iulie în Genf pentruca să supună unei revizuiri convenţia făcută la 1864 în Genf. Unele puncte ale acestei convenţii au ajuns în contrast cu principiile de azi şi se simte necesitatea să le modifice. Se proiectează o organizaţie nouă a raporturilor între cele 35 stătuleţe părtaşe la convenţie.

*

Guvernul Franciei s'a constituit în săptămâna aceasta. Prezidentul cabinetului e *Sarrien*, din partidul radical. Ministri cei mai mulţi sunt radicali socialişti, ceeace a stârnit mare bucurie în presa socialistă. Programul noului cabinet e aproape acelaş, ca al lui Rouvier. In locul prim vrea să ducă la izbândă despărţirea bisericei de stat şi să închege alianţa cu Rusia.

Dela Hunedoara.

— Martie 1906.

Nu v'am scris demult, căci doriam şi doresc, ca în scrisele mele să remarc întotdeauna un pas înainte, în ori-şi-care direcţie a vieţii noastre româneşti.

— Sunt fericit, că vă pot comunica iarăşi fapte îmbucurătoare, fapte cari cumpànite prin importanţa lor — dovedesc, că Hunedoarenii nu-s numai oamenii vorbelor, ci şi ai faptelor.

Inregistrez în primul rând apariţia foii economice „Tovărăşia“, redactată de dl director al „Agricolei“ *Vasile C. Osvadă* foaie, care e chemată să umple un gol nespus de mare în stratul părăsit al vieţii noastre economice.

Avem nădejdea, că dacă această foaie v'a fi sprijinită îndeajuns de publicul românesc — v'a forma o busolă, o călăuză adevărată în toate acţiunile noastre economice.

Asupra faptului, că „Tovărăşia“ e redactată de un cunoscător al poporului, de un specialist în trebile noastre financiar-economice — nu trebue să mai inzist[illegible]l Osvadă e un vechiu şi desinteresat muncitor pe acest teren.

Sinodul parohial ţinut în 22 Ianuarie v. a ales în comitetul şi epitropia parohială bărbaţi cu tragere de inimă pentru biserică şi şcoală.

Acesta încă-i un pas înainte!

In sinodul protopopesc deasemenea sunt aleşii bărbaţi, dela cari să aşteaptă, ca prin munca lor se creeze o soarte mai bună pe seama tinărului, dar vitregului nostru tract.

Şcoala noastră confesională nu mai priveşte cu neîncredere ziua de mâne.

Băncile noastre de aici „Corvineana“ şi „Agricola“ în prietinească înţelegere au votat suma de *1200 cor.* anual pentru salarizarea puterilor didactice dela şcoala noastră — anume: „Corvineana“ dă anual 800 cor., „Agricola“ 400 cor.

Membrii din direcţiunile acestor două bănci au dovedit prin fapta lor, că ştiu să aprecieze rolul ce-l are şcoala în mijlocul poporului.

Onoare lor!

Corul mixt de sub conducerea dlui Andreiu Ludu se pregăteşte pentru un mare concert, care va forma o nouă verigă în lanţul activităţii dirigentului nostru. *Nima.*

NOUTĂŢI.

Corpurile legiuitoare române vor fi închise Marţi, prin decret regal

*

Sfatul fruntaşilor români. Foştii deputaţi naţionalişti împreună cu mai mulţi fruntaşi ai neamului nostru au ţinut Luni si Marţi sfat în Budapesta asupra atitudinei ce are să o ia politica noastră în situaţia actuală. Se zice, că ar fi hotărât edarea unui manifest către poporul românesc din întreaga ţară. In afacerea ziarului proiectat conferenţa a decis să lase cestiunea aceasta deocamdată neîntrupată.

*

Contele Iuliu Andrássy şi-a dat în zilele trecute abzicerea din rangul de ofi[illegible] Era locotenent de husari în rezervă. Motivul ar fi de căutat în complicaţiile politice de azi.

*

† Petru Nemeş, notar public regesc în Braşov, membru în direcţiunea „Albinei“, fost deputat dietal, a decedat Mercuri, în Braşov. A lăsat în urma sa o fică şi doi fii, dintre cari unul a luat deja diploma de inginer, iar celalalt studiază încă la politehnicul din Berlin. In viaţă decedatul s'a bucurat de stima şi simpatiile tuturor celorce l-au cunoscut, iar ştirea despre moartea sa a fost primită cu regrete generale. Pe casa *„Albinei“* din Sibiiu a fost arborat steag negru în semn de doliu. Inmormântarea se face astăzi, Vineri.

*

Expoziţia de copii, proiectată a se ţineà în Apoldul-românesc a doua zi de Rusalii, e recomandată cercurilor competente din regatul român ca vrednică de imitare, din partea ziarului *„Cronica“* din Bucureşti.

*

Hock Iános, vestitul preot catolic, mâna dreaptă a lui Bánffy s'a retras din [illegible]tidul acestuia. A adus aceasta la cunoştinţă prezidentului Kossuth, pentruca comitetul conducător al coaliţiei să decidă ori de mai are loc în acest comitet sau nu. Probabil îl vor ţineà cu program afară de partid, deoarece partidul acesta nu-i reprezentat în comitet.

*

Bandele greceşti şi acum mai neliniştesc pacea Macedoniei. Poliţia turcească a dat de urma astorfel de bande, cari treceau pe apă şi pe uscat în Macedonia. In cercul Castoriei a fost prinsă o astfel de bandă de 24 oameni. Poarta a dat de ştire guvernului grecesc provocându-l să ia măsuri de a împedeca nelegiuirile acestora.

*

Premiul Nobel. Cele cinci premii, cari vor fi împărţite anul acesta din fundaţiunea Nobel, sunt de câte 138,536 cor., adecă cu 453 coroane mai mari decât în anul trecut. Fericiţi ceice le vor primì!

*

Orcan. In timpul din urmă parcă tot pământul s'a răsvrătit şi înfrăţit cu puterile naturii s'a dat pustiirii. Zi de zi vin ştiri, cari te fac să te îngrozeşti. Vul[illegible]ii s'au pornit să verse lavă, inzula Martinique iar dă semne de viaţă, sate şi oraşe le îngroapă dealurile lunecătoare, cutremurile dărîmă colibe şi palate, gazurile explosive omoară mii de suflete într'o clipă, în marea nordică s'a rupt un uriaş câmp de ghiaţă, care a pustiit sute de pescari, Dunărea îneacă fiinţe nevinovate, iar acum mai vine o veste nouă, că nici vântul nu se lasă mai pe jos de celelalte elemente In zilele trecute a bântuit în capitala ţerii noastre un adevărat orcan, care cu o furie nebună îşi împlântà ghiarăle în coperişele caselor aruncând ţiglele la depărtări mari în capul câte unui trecător cutezător, smulgeà fereşti şi firme, izbeà femei şi copii de păreţi şi zdrobià tot ce i stà în cale. Spun foile din Pesta, că parcă erà adevărată ziua judecăţii. Numărul celor nenorociţi de acest orcan şi [illegible]gubele cauzate încă nu s'au putut stabilì.

*

Sfinţirea mirului în România se va face în anul acesta cu deosebită festivitate de către Mitropolitul primat azistat de toţi episcopii. Cassa bisericei a votat suma de 2450 lei spre scopul acesta. Este pentru a treia oară decând se face sfinţirea Mirului în biserica autocefală ortodoxă română. Prima sfinţire s'a făcut pe vremea Metropolitului Calinic Miclescu, care cu cunoscuta-i energie pe tărâmul bisericesc, a dobândit dela Patriarchia ecumenică din Costantinopol, pe lângă autocefalia bisericei române, şi sfinţirea Mirului. Este de observat, că din 10 în 10 ani aproape se remarcă necesitatea de 50 litri de Sf. Mir pentru trebuinţele credincioşilor ortodoxi din România. Până pe vremea Metropolitutui Calinic se aducea Sf. Mir dela Constantinopol.

*

Ucigaşul ministrului-prezident. Cartoforul *Gerakiris* din Atena, care în Iunie anul trecut a omorât cu pumnalul pe ministrul-prezident al Greciei, *Teodor Deliannis*, a fost judecat zilele trecute *la moarte*. Complicele seu Mitcea a primit opt ani de muncă zilnică.

*

Demonstraţii la universitate. Marţi iar s'au pornit studenţii să facă demonstraţii la universitatea din Budapesta. Le-a umblat însă rău (ca de regulă). Pe trei inşi i a legat poliţia cot la cot şi aşa i-a dus la căpitanul, de unde au fost eliberaţi numai dupăce s'au putut legitimà. Alţi trei au fost pedepsiţi unul cu 100 cor., ceilalţi cu câte 50 cor. De altfel vitejia studenţimii din Pesta până acum totdeuna a suferit fiasco. Insufleţirea şi curajul ţine numai până răsar penele albe ale poliţiştilor. Cum se zăresc aceste imnul lui Kossuth amuţeşte, înflăcărarea se potoleşte şi de regulă o singură modestă provocare a căpitanului e de ajuns ca voinicoşii să se resfire. Ici colea cu câte unul mai sfătos isprăveşte poliţistul scurt şi uşor. Studenţimea din Pesta nu prea face multă grijă poliţiei, după cum o face aceasta studenţimea altor state.

*

Societate pentru arderea cadavrelor s'a înfiinţat şi în ţara noastră. Işi are sediul în Budapesta. Prezident e profesorul universitar *Dr. Kétly Károly.* Statutele au fost stabilite şi vor fi înaintate guvernului spre aprobare.

*

Naţionalitatea evrească. In reichsrathul dela Viena se discută, cum ştim, asupra legii electorale. Deputatul *Straucher* a propus în şedinţa de Marţi ca să fie ţinuţi în vedere Evreii la împărţirea mandatelor, aşa ca şi ei să'şi aibă reprezentanţii lor naţionali. De când formează şi Evreii naţionalitate separată??.

*

Conjuraţie. Poliţia din Italia a dat de urmele unei conjuraţii împotriva regelui. In spitalul temniţei din Turin a murit în zilele trecute un rob, care pe patul de moarte a mărturisit, că e membru al unei bande anarhiste, care umblă să omoare pe regele. Planul conjuraţilor era să-şi implinească propusul la deschiderea expoziţiei internaţionale din Milan.

*

E de interes a atrage atenţiunea tuturor pacienţilor de reumă şi podagră asupra renumitei alifii Zoltán, al cărei efect neîntrecut e dovedit prin mii de scrisori de mulţămită. Aşa d. e. majorul Laficsár, canonicul Iosif Zsendovici, dna Dr. Ioh. Wég, Dr. Richnaszky, Fodor Gábor, baronesa Stransky, contele Nyári, contele Keglevich, contele Aursperg, şi-au exprimat mulţămita şi recunoşiinţa pentru această alifie eminentă, accentuând că ei cu ajutorul acesteia s'au mântuit de suferinţele de podagră şi reumă învechite. Sticla cu 2 cor. Se poate comanda din farmaciile B. Zoltàn, Budapesta (V. Szabadságtér), şi I. Molnár, Sibiiu.

*

Vin bun de vânzare are preotul nostru *Crucean Mărginean* din Cenade (Szász Csanád) postă în loc. Vinul e din toamna anului 1904.

*

Foc. In comuna Ruda din comitatul Hunedoarei a pustiit focul în Lunia trecută şepte case şi zece şuri încărcate cu bucate. Focul s'a iscat la şura lui Adam Novac, unde copii se jucaseră cu chibrite. Un vânt aprig ce sufla într'o clipă a dat pradă flacărilor edificiile amintite. Locuitorii cei mai mulţi erau duşi la târg la Brad şi aşa n'a fost nime ca să scape barem ceva din ghiarăle focului.

*

Ce trebue să ştie fiecare damă? In prima linie cum să-şi conserve frumseţa până la adânci bătrâneţe, cum să-şi scutească obrazul contra influinţelor vântului şi soarelui, apoi şi cum să delăture pistruii, petele de ficat, jubruţele, carii de piele şi alte necurăţenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conţine nici mercuriu, nici plumb, şi care în câteva zile netezeşte creţele şi dă obrazului coloare fină şi trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producent: Clemens Földes, farmacist în Arad, şi în alte farmacii.

„Albina.“

Conziliul de administraţie al *„Albinei“* va prezentà adunării generale ordinare ce se va ţineà în 24 Martie n. c. următorul raport despre gestiunea acestui institut de credit şi economii din anul expirat:

Onorată adunare generală!

Relativ la gestiunea institutului nostru în anul expirat ne luăm voie a raportà:

că, deşi încurcăturile politice, cari de ani de zile bântue patria noastră, împedecând orice activitate mai intensivă pe terenul industrial şi comercial, în anul expirat — s'au potenţat şi cu toate că atât cu pri- privire la escont, cât şi cu privire la împrumuturile hipotecare marele capital din capitală şi din străinătate ne concurează mai tare decât oricând, graţie cu deosebire recoltei bune de care s'a bucurat clientela noastră principală — ţărănească — totuş ne-a succes a realizà un modest progres în afacerile institutului.

Astfel:

Depunerile spre fructificare au crescut cu 711,000 cor.

Escontul de cambii cu 956,000 cor.

Imprumuturile hipotecare cu 408,000 coroane.

Creditele de cont curent cu 275,000 coroane.

Scrisurile fonciare cu 354,000 cor., iar la profitul net avem un plus de 17,000 cor. faţă de anul precedent.

Din direcţiune ies după ordinea vechimei domnii Dr. Liviu Lemény şi Stefan Stroia; deasemenea a expirat şi mandatul membrilor comitetului de supraveghiare.

Veţi binevoì deci la rândul său a alege în conziliul de administraţie doi şi în comitetul de supraveghiare cinci membri.

Aceste premise vă prezentăm tabloul comparativ al operaţiunilor principale:

Depunerile au fost cu 31 Decembre 1905 6,633 în sumă de 13,833·376.85 cor., cu 710,751·01 cor. mai mult decât în anul precedent.

Escontul de cambii. Starea portofoliului cu finea anului 1905 e de 28,238 cambii în valoare de 9.503,998 84 cor. faţă de anul trecut mai mult cu 956,079 68 cor.

Credit personal ţărănesc. Starea cu 31 Decembre 1905 11,479 obligaţii în suma de 1.680,933 40 cor. cu 3,695·10 cor. mai puţin decât în anul precedent.

Imprumuturi hipotecare. Starea cu 31 Decembre 1905 3,490 obligaţ. în suma de 6,252·046 23 cor. o creştere de 407,877·25 cor. faţă de anul precedent.

Aceste pretenziuni sunt asigurate prin hipotecă de un areal preste tot de 115,787 jugere 370 stângini ☐ în valoare de 23.739,283·52 cor.

Credite cambiale cu acoperire hipotecară. Starea cu 31 Decembre 1905 881 împrum. de 1.833,260 cor. faţă de anul precedent o reducere de 35,419 cor.

Credite de Cont-curent cu finea anului 1905 cu fost 2.503,740·82 cor. mai mult cu 275,394·14 cor. faţă de anul precedent.

Imprumuturi pe efecte publice (lombard) la finea anului 1905 104 împrum. de 97,943 cor. faţă de anul precedent mai mult cu 33,644 coroane.

Scrisuri fanciare cu 5%. Cu 31 Decembre 1904 au fost în circulaţiune în valoare de 4.607,000 cor. Din acestea s'au sortat în cursul anului 1905 446,000 cor. Rămân prin urmare cu 31 Decemvrie 1905 în circulaţiune 4.161,000 cor.

Scrisuri fonciare cu 4½%. Cu 31 Decemvrie 1904 au fost în circulaţiune cor. 700,000. In cursul anului 1905 s'au mai emis 800,000 cor. La finea anului 1905 au fost 1.500,000 cor.

Mişcarea cassei. Intrate, la centrală 33.589,976·43 cor., la sucursală 10.255,060·58 cor., suma întratelor 43.845,037·01 coroane Eşite, la centrală 33.577,198·51 cor., la sucursală 10·221,651·79 cor., suma eşitelor 43.798,850·30 cor. Total 87.643 887·31 cor.

Revirementul în giro-conto al băncei austro-ungare a fost în anul expirat cor. 25 603,682·51 revirementul prima-notei de 55.411,954·19 cor. iar revirementul general de 387.225 631 72 cor.

Din bilanţul general al anului 1905 rezultă că:

Suma activelor institutului este cu 1.548,142·29 cor, iar suma venitului brut cu 83,378 89 cor. mai mare decât în anul premergător.

Subtrăgênd din venitul brut al anului de 1 420,711·72 cor., totalul erogaţiunilor cu 1.158,701 14 cor., rezultă un profit net al anului de 262,010·58 cor., cu 16,538·74 cor. mai mare decât în anu precedent.

Fondul de penziuni al funcţionarilor, carele în cursul anului a avut erogaţiuni de 10,823·84 cor. de asemenea a crescut cu 30,292·65 coroane ajungând suma de 486,398 65 coroane.

Distribuirea profitului net.

Relativ la distribuirea profitului net de 262.010 cor. 58 fileri ne luăm voe a vă face următoarea propunere:

I. Să se deà acţionarilor dividenda de 5% provăzută în §. 62 din statute după capitalul social de 1,200.000 cor. 60.000 c.

II. Restul de 202.010 cor. 58 fileri să se împartă cum urmează: 1. 18% tantiemă statutară (*§. b, c, d, e, f*), membrilor direcţiunii, comitetului de supraveghiare şi funcţionarilor institutului 36.362 cor. 2. Remuneraţiune funcţionarilor fără drept de tantiemă şi servitorilor 2160 coroane. 3. Pentru scopuri de binefacere 14.000 cor. 4. Fondului de penziune al funcţionarilor 15.000 cor. 5. Supradividendă acţionarilor 108.000 cor. 6. Fondului special de rezervă restul de 26.488 cor. 58 fil., total 202.010 cor. 58 fileri.

Primită această propunere: dividenda anului 1905 va fi tot ca în anul precedent de 28 cor. de acţie şi se poate ridica imediat după adunarea generală.

Fondul special de rezerva va fi de 138.798 cor. 80 fil.

Fondul de penziuni al funcţionarilor de 501.398 cor. 65 fil.

Terminând vă prezentăm raţiociniul cu toate conturile sale, rugându-vă, ca dupăce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare să binevoiţi:

1. a aprobà bilanţul încheiat cu 31 Decemvrie 1905 şi a dà direcţiunii şi comitetului de supraveghiare absolutor pentru gestiunea lor pe anul expirat;
2. a primì propunerea noastră cu privire la distribuirea profitului net;
3. a distribuì suma destinată pentru scopuri culturale şi de binefacere;
4. a fixà preţul marcelor de prezenţă pe anul curent;
5. a alege 2 membri în direcţiune cu mandat pe 6 ani;
6. a alege 5 membri în comitetul de supraveghiare cu mandat pe 3 ani.

Din şedinţa direcţiunii ţinută la 23 Febr. 1906.

Iosif St. Şuluţu m. p. *prezident.* *Cosma* m. p. *direct. exec.*

Raportul comitetului de supraveghiare.

Onorată adunare generală!

Subscrisul comitet avem onoare a raportà, că în decursul anului 1905 am revidat diferitele operaţiuni ale institutului, — şi am aflat la toate ordine şi punctualitate deplină. — Cenzurând la finea anului 1905 conturile „bilanţ“ şi „profite şi perderi“ ale institutului de credit şi de economii „Albina“, — am aflat singuraticele poziţii în consonanţă numerică cu cărţile principale şi cu extrasele din cărţile auxiliare.

Asemenea am scontrat efectele şi alte valori, şi le-am aflat în conzonanţă cu registrele institutului, — purtate exact.

Referitor la împărţirea profitului net de 262,010·58 K ne alăturăm propunerei direcţiunei, — şi o recomandăm spre primire.

Vă rugăm în fine, — că aprobând bilanţul pro 1905, — să daţi atât direcţiunei, cât şi comitetului subscris absolutoriu pentru gestiunea lor pro 1905.

Sibiiu, 24 Faur 1906.

Comitetului de supraveghiare:

Dr. Ilarion Puşcariu m. p. Mateiu Voileanu m. p. Nicolau Ivan m. p. Ioan Henteş m. p. Victor Fincu m. p.

Emulziune

înseamnează un amestec de uleu sau unsoare cu un lichid apătos. Laptele şi zmântâna sunt emulziuni naturale şi conţin grăsime de unt descompusă în cele mai fine picături, împărţite regulat. In forma aceasta emulziunea lui Scott este o emulziune din cea mai bună unsoare de peşte medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

In toate cazurile unde folosirea unsoarei de peşte este necesară, merită emulziunei lui Scott să fie preferată, pentrucă nu numai este gustoasă, dar şi uşor de mistuit. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50

4897
6213

Nr. 61 1906. [60] 3—3

Concurs

Pentru **ocuparea posturilor învăţătoreşti** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din parohiile mai jos numite, prin aceasta se publică concurs **cu termin de 15 zile** dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. **Gârbou**, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 200 cor. din repartiţie de pe popor şi 400 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul şcolar şi lemne de foc.

2. **Gostila**, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 350 cor. din repartiţie de pe popor şi 250 coroane din ajutor de stat. Cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

3. **Muncel** cu Filia Fălcuşa, cu salariu de 600 cor., dintre cari 242 cor. din repartiţie de pe popor şi 358 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul şcolar şi lemne de foc. Invăţătorul va fi ambulant.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a şi înaintà rugările instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protoprezbiteral şi a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în parohiile amintite spre a cântà la biserică şi a face cunoştinţă cu poporul.

Notare. Postul din Gârbou este a se ocupà momentan, iar celelalte cu începutul anului şcolar 1906/7.

Dej, 14 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral al tractului gr. or. Dej, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

Teodor Hermann
protoprezbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Nr. 208/1906 [64] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia **Lepindea** cu filia Cioş, din protoprezbiteratul Târnava, pe baza resoluţiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan din 20 Decembre a. tr. Nr. 12370 Bis., prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Capelanul se bucură de toate venitele parohiale fasionate la coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, şi va primi şi un ajutor din suma dela stat destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protoprezbiteral (u. p. Küküllővár) în terminul arătat mai sus şi au a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà

Cetatea de baltă, 6 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or al tractului Târnava, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protoprezbiter.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad**, **Bistriţa**, **Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 19—52

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniόse, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 28—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bĕtrâne** cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco.

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

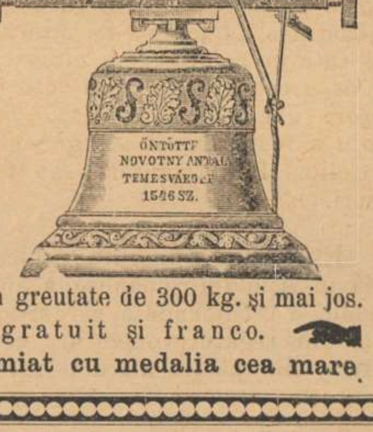

O singură frecare cu

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca şi (131) 15—39

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun şi mai eftin.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit
şi
întăritor de nervi.

(63 a) 2—26

Deschidere de magazin.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoştinţă a onoratului public, că am deschis în **piaţa mică nr. 2** (casele parohiale r.-cat.) un

magazin de confecţiune pentru domni şi dame.

Imi permit a atrage atenţiunea onoratului public în mod deosebit asupra împrejurării, că **hainele pentru bărbaţi şi băieţi** cum şi **costumele de copiii** le am cumpărat numai dela cele mai mari firme de branşa aceasta, astfel că prin **depozitul meu nou asortat** mă aflu în poziţie de a mulţămì on. muşterii atât în ce priveşte **calitatea** cât şi **croiala** fiind cea mai nouă şi elegantă. Prin serviciu real şi preţuri uimitor de eftine mă voiu nizuì a căştiga încrederea stimaţilor mei muşterii.

Fiecare amic al buzunarului propriu să nu întrelase, în cas că are trebuinţă de haine pentru domni şi băieţi sau costume de copii, a nu se convinge, că la mine se pot cumpărà hainele cele mai moderne în **calitate eminentă** şi pe lângă **preţuri deosebit de eftine**. [49] 4—4

Invitând on. public de a mă onorà cu preţioasele sale vizite, semnez

cu toată stima

E. ELIAS

Sibiiu, piaţa mică nr. 2 (casele parohiale r.-cat.)

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 19—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 26 Sibiiu, Marți 7/20 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Acte de nedreptate.

— Articol trimis din afară. —

Așa se vede, că nici un ministru de culte și instrucțiune publică maghiar nu se poate despărțì de fotoliul ministerial fără ca să deà bisericilor și școalelor naționalităților nemaghiare câte o lovitură, pentruca să le slăbească, și prin aceasta să deschidă nou teren de espansiune intereselor maghiarizmului pe socoteala acelora.

Cea mai nouă lovitură de această natură este, că catecheților dela gimnaziile de stat, cari nu propun religiunea în limba maghiară, li-s'a detras remunerațiunea ce li-s'a dat până acum dela stat pentru propunerea religiunei, pe motivul, că respectivele institute fiind institute de stat, și în institutele statului fiind limba de propunere limba statului, adecă limba maghiară, în ele toate obiectele de învățământ, deci și religiunea, trebue să se propună în limba statului, în limba maghiară, căci altcum statul nu poate dà nici o remunerațiune pentru propunerea vre-unui obiect de învățământ într'altă limbă și așa nici pentru propunerea religiunei.

Amăsurat acestui ordin, direcțiunile gimnaziale au denegat catecheților vidimarea cuitanțelor pentru ridicarea remunerațiunilor dela perceptorate, — unele cu finea lui Ianuarie, iar altele chiar cu începutul anului școlar, cu toate că ordinul ministerial li-s'a comunicat prin direcțiunile gimnaziale numai cu finea lunei lui Ianuarie.

Și ce remunerațiune?! Câte 50 cor, pentru o oră pe săptămână de peste întreg anul școlar! In privința aceasta unele direcțiuni au fost cel puțin drepte, căci au vidimat cuitanțele de pe semestrul I, dar altele au interpretat ordinul ministerial așa, că au denegat vidimarea cuitanțelor și de pe acest semestru, deci cu păgubirea vădită și nemotivată a catecheților.

Astfel de prezent se dă remunerațiune numai acelor catecheți dela gimnaziile de stat, cari propun religiunea în limba maghiară.

Nu știu încă positiv, datu-s'a acest ordin tuturor gimnaziilor de stat, ori numai acelora, cari sunt mai înadins cercetate de elevi, cărora li-se propune religiunea într'altă limbă, nu în limba maghiară.

Destul însă că stăm rău cu egalitatea confesiunilor înaintea statului constituțional și liberal, — asigurată prin legile sale.

Și mai simțim noi aceasta „egalitate“ și într'altă privință, tot referitor la propunerea religiunei în gimnaziile de stat. Iată cum.

Până când caticheților cari propun religiunea în limba maghiară li-se dau toate orele prescrise de lege — 2 ore pe săptămână pentru câte o clasă, pentru biserica noastră, avem cazuri conerete, că la un gimnaziu de stat s'au dat elevilor noștri pe săptămână pentru câte o clasă — înțelegând acì și cele 10 minute pauză dintre ore — numai câte 20 minute, zi, *douăzeci minute*, așa că catechetul a trebuit să aglomereze câte trei clase în aceeași oră de prelegere, pentruca să nu-și peardă ziua întreagă tot mergând la ore și venind dela ele. Și abia după stăruințe de ani de zile a putut esopera câte *o jumătate* de oră pe săptămână pentru câte o clasă, când earăși a trebuit să instrueze câte două clase în aceeași oră de prelegere. Și s'a făcut aceasta sub pretextul, că sunt puțini elevi în clase, ceeace însă legea, foarte natural, nu prevede, căci osteneala catechetului este tot atâta, ori cu unul, ori cu zece elevi din aceeași clasă.

Apoi până când în testimoniile școlare și în programele gimnaziilor religiunea este înșirată în fruntea tuturor obiectelor de învățământ, pe atunci orele de prelegere pentru religiune, în parte ori în total, sunt puse pe după ameazi, și de multeori chiar în zilele de ferii, când elevii sunt mai puțin dispuși pentru un studiu atât de abstract și de important, și când ei consideră lucrul numai de o povară pentru ei, căci îi lipsește de timpul de recreațiune și de distracție, și astfel se înstrăinează și de către biserică. Deci la gimnaziile de stat în multe cazuri „ecclesia praecedit“ numai pe hârtie, adecă numai pentru ochii lumei, și nu și acolo unde i-se cuvine după importanța ei chiar și pentru stat. Și așa bagatelizarea religiunei din partea statului, mai cu samă pentru biserica noastră, este evidentă chiar și din procedura aceasta.

Și încă ceva. Unui catechet ortodox român direcțiunea gimnazială n'a voit să-i comunice ordinul ministerial respectiv în scris și nici să și-l copieze nu i-l'a dat, ba nici chiar atâta nu i-a permis, ca să-și insemneze de pe el datul și numărul, pentruca să se poată provocà la el ca la act oficios în raportul ce a zis că-l va face autorității sale superioare bisericești despre această afacere, nefiind el îndreptățit a face singur vre-o schimbare în limba de propunere a religiunei fără autorizațiune mai înaltă. Pentruce? Ne putem închipuì.

Dar ce este mai regretabil în afacerea aceasta chiar și decât călcarea egalității confesiunilor înaintea statului, egalitate asigurată prin legi de stat, este împrejurarea, că fostul ministru Lukács cu ocolirea autorității supreme bisericești a încercat pentru un bagatel de câteva coroane a duce în ispită pe catecheți, adecă pe nește organe inferioare ca să facă ei înșiși spărtură în autonomia și drepturile divine ale bisericei lor, cu privire la limba de cult și instrucțiune publică, autonomie și așa destul de ciuruită prin atâtea ordine ministeriale și legi nedrepte.

Dar până acum cu deplină mângăere sufletească pot constata, că nu s'a aflat nici un catehet de al bisericei noastre, care să cadă în această ispită, și sperăm că nici în viitor nu se va afla.

Văzând aceasta ministrul în curând a dat un nou ordin, prin care face concesiunea, că va asemna remunerațiunea pe seama acelor catehеți, cari se vor declara, că vor propune religiunea în limba magiară, putând însă a *propune și explica elevilor în limba lor maternă acele părți din religiune, cari stau în legătură cu ritualul bisericesc.* Dar spre lauda catehеților nostri fie zis n'a căzut nici unul nici în această ispită.

Astfel mai putem propune religiunea la gimnaziile de stat în limba bisericei, firește, acum fără remunerațiune dela stat, dar pănăcând, nu se poate prevedeà.

Apoi ordinul ministerial nici nu e executabil. Căci încât privește biserica noastră ortodoxă română, afară de mărturisirea ortodoxă alui Petru Movilă, tradusă în ungurește în Pesta la anul 1791, nici o altă carte de religiune nu este tradusă în limba maghiară, iar propunerea și învățarea din manuscripte este oprită, afară de univerzități.

Maghiarii vreau să se scuture de tot de limba germană, iar nouă ne impun, cât cu forța, cât cu apucături nedemne limba lor. Este aceasta frățietate? Cu astfel de neîndreptățiri însă niciodată nu vom fi prietini. Ce ție nu-ți place, altuia nu face, zice sf. Scriptură.

Nu rămâne alta acum, decât ca biserica să ia în mână remunerațiunea și a catehеților dela gimnaziul de stat.

Scopul ordinului ministerial de altcum este evident: lipsirea elevilor nemaghiari dela gimnaziile de stat de putința de a-și învăța limba lor națională, limba bisericei lor, ca astfel să o uite chiar și întrucât o stiu din casa părintească, iar oare-

---

FOIȘOARĂ.

Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țării-românești.

De N. Iorga.

Publicul cetitor românesc din Ardeal cunoaște — în cea mai mare parte — activitatea dlui *Nicolae Iorga*, profesor universitar în București, numai după polemicele, pe cari s'a întâmplat să le aibă și cu bărbați dela noi, dar munca sa pozitivă n'o cunoaște — mai ales cea dezvoltată pe terenul istoriei naționale. Căci dsa nu scrie numai critică literară, istorie literară, critică socială, gândiri strălucitoare de originalitate, cari „zugràvesc un caracter“ cum sunt foarte puține, dsa nu e numai un „deschizător de drumuri“ (*Il. Chendi*: Foiletoane, p. 108) vieții noastre sufletești, ci înainte de toate istoric. De vre-o cincisprezece ani și-a închinat viața cercetărilor istorice privitoare la neamul nostru, înviindu-i oameni și fapte, cu un talent extraordinar: mă gândesc la monografia sa zguduitoare despre Mihaiu Viteazul. A adunat de prin arhive române și străine un număr imens de documente și le-a dat la lumină precedate de câte o prefață, în care se lămuresc epoce mai puțin cunoscute din istoria noastră, sau se cercetează relațiile principatelor române cu țările învecinate, sau se urmărește dezvoltarea istorică a vre-unei religii străină de sufletul nostru. . . . Dar nu se pot înșira aici toate meritele istoricului Iorga, fiindcă nici titlurile scrierilor sale n'ar încăpea într'un foileton, voiu cita însă o caracterizare scurtă, concisă, pe care s'a simțit îndemnat să o scrie dl Il. Chendi (o. c. p. 107): „In timpul din urmă un scriitor român s'a ridicat la înălțimi neobicinuite în analele culturii noastre. Luptător semeț, cugetător drept și adânc, simțire aleasă și muncitor uriaș, acest scriitor clădește zi cu zi adevărul istoric și dărîmă minciuna contemporană“.

Intr'o chiliuță a acestei clădiri mărețe voiu să întroduc pe cetitorii ziarului nostru, chiliuță împodobită frumos, în care lucrurile sunt orânduite cu pricepere.

Peste tot, noi Românii din Ungaria în urma împrejurărilor politice, între cari trăim, și în urma minunatei neinteresări în direcția aceasta, știm foarte puțină istorie românească. In discuțiile noastre (atât de dese!), când nu începem dela Traian, punem în frunte pe neexistentul descălecător Negru-Vodă din Făgăraș și exclamăm mândri: „Tot Ardelenii, săracii!“, urmăm apoi repede cu Mircea, Vlad Țepeș, Stefan-cel-Mare, Mihaiu-Viteazul (eroul, care . . . .), blăstămații de Fanarioți, între cari unii au isprăvit lucruri folositoare, trecem dela „Domnul Tudor“ la 48 (aici nu știm nici un nume), la unire, și mântuim, radioși, cu Plevna. Și dacă despre epocele mai îndepărtate tot avem o brumă de cunoștință, din cartea cea mare, care acum are lipsă și de îndreptări și de adaose, a dlui *A. D. Xenopol*, despre secolul trecut știm mai puțin decât despre vânătoarea lui Nemrod.

Deci cum s'ar puteà vorbì mai cu folos despre o monografie istorică din veacul al XIX-lea decât dându-i-se pe scurt cuprinsul cu citații potrivite, cari se arete și puterea de a caracteriza a autorului, și frumseța limbei, ce întrebuințează, și schinteі ale putinții de a ne înfățișa, vioi, oameni din trecut? Astfel voiu urma cu cele două memorii, cetite la Academia Română, despre „viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, domn al Țării-românești dela 1849 – 1856“, ale dlui N. Iorga.

Pe la jumătatea anului 1849 a urcat treptele scaunului domnesc din București Barbu Dimitrie Știrbei, care aveà să stăpânească principatul Țării-românești vreme de 7 ani, sub neadormiții ochi de pază ai comisarilor extraordinari turci și ruși, — aceștia din urmă trimiseră pe vestitul Duhamel (Eliad a scris în pofida lui cunoscuta fabulă cu „Diuha, diuha măi!“), „Francezul rusificat, care unia în sine păcatele a două neamuri“.

Noul Domn, a cărui înțelepciune trebuia să se arete între împrejurări neobicinuit de grele, ca cele create de revoluția din 48, s'a născut pe la sfârșitul (1795) veacului al XVIII-lea din familia de boeri olteni a Bibeștilor. Mamă-sa a fost o Văcărească, fiică de suflet a lui Barbu Știrbei, dela care viitorul Vodă a moștenit, pe lângă nume, și o avere „cam îngustată și primejduită“. Educația și-a început-o acasă, în Craiova, cu știință de grecește, pe urmă a mers în străinătate, în Francia, unde a rămas pân' la vârsta de 30 ani. „Pe atunci el făcuse să fie primit în loja francmasonică din Paris. Tinărul se infectase deci de ideile liberale ce stăpâneau la Paris pe acea vreme“, cu toate acestea în 1828, când își începe cariera când sub pretextul, că o parte din popor, adecă cei eșiți din școalele cu limbă de propunere magiară, scriind ungurește guvernul să scoată și din biserică cu încetul limbile de cult nemaghiare și în locul lor să întroducă și acolo limba maghiară, cum a făcut în parte până acum la Ruteni, și astfel să lipsească naționalitățile nemaghiare și de ultimul sanctuar public pentru cultivarea limbei lor naționale.

Dar scopul necreștinesc nu și-l va ajunge guvernul, chiar de ne-ar și silì prin forța de stat să propunem religiunea în limba maghiară la institutele de stat, și chiar de ne-ar închide și bisericile, căci nu este putere omenească care să ne poată silì a ruga și preamărì pe Dzeu în limbi străine, în contra dreptului divin de care să bucură chiar și animalele, fiindcă și atunci ne rămâne deschisă biserica cea mare și frumoasă a naturei, acoperită de bolta cerului, câmpiile și luncile, munții și văile, peșterile și pădurile unde să ne cultivăm pe pământul nostru dulcea noastră limbă românească și să rugăm și preamărim pe Dzeu în limba în care ne-am născut. Așa au făcut și creștinii cei vechi pe timpul persecuțiunilor păgânilor tirani și așa vom face și noi.

Dar va trece și această furtună peste capetele noastre, chiar de vor și cădea unii, cum au trecut atâtea nevoi peste creștinii cei vechi și cum au trecut atâtea chiar și peste noi în decurs de aproape 2000 de ani de când ne aflăm aici, căci scris este: Pogorîse-vor cei puternici de pe scaune și se vor înălțà cei smeriți și cei flămânzi se vor umplea de bunătăți, iar cei bogați se vor scoate afară deșerți.

Și așa va și fi, numai credință tare să avem în Dumnezeu și să ținem până la moarte la legea și la limba noastră strămoșească!

— *io.* —

Din Făgăraș.

— Dela Reuniunea femeilor române. —

Statutele „Reuniunei femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur“, aprobate și de Venerabilul Conzistor, dispun, ca despre starea și activitatea acestei reuniuni, după fiecare adunare generală ordinară să se facă dare de seamă în ziarul nostru bisericesc „Tel. Rom.“.

In senzul acestei dispozițiuni rog a să publicà în coloanele prețuitului nostru organ bisericesc următoarele:

Reuniunea s'a înfiintat acum treizeci de ani, cu scop de a creia un fond din care să se ajutore biserica română la susținerea școalei confesionale.

Duminecă în 11 Martie reuniunea și-a ținut adunarea generală ordinară și din rapoartele prezentate și cenzurate s'a constatat, că reuniunea prosperează, averea ei să chivernisește cu îngrijire, căci fondul ei atinge suma de 14·226 coroane 09 fil. în hârtii de valoare și depuneri la „Furnica“.

Reuniunea apoi s'a constituit pe un nou period de trei ani, alegând, respective realegând cu unanimitate și cu mare însuflețire de prezidentă pe doamna *Eugenia Dr. Turcu*, viceprezidentă d-na *Ana Popa-Radu*, cassiera d-na *Ana Dr. Motoc*, iar în comitet 12 doamne și șase bărbați de conziliu.

Nouăle puteri ajunse în fruntea și în comitetul reuniunei, precum și dispozițiile ce s'au luat în această adunare generală pentru sporirea numărului de membre, ne dau garanță, că reuniunea, nu numai se va menținea la nivelul social și la starea materială, ce a ajuns, ci va progresà în mod vădit în ciclul nou de trei ani, ce ne stă înainte.

Ioan Berescu
secretar.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

In înțelesul ordinului circular al veneratului conzistor arhidiecezan din 3 Februarie a. c. nr. 85 școl., convoc învățătorii gr. or. din cercul XVI (protoprezbiteratele Mediașului și Târnavei) la *conferența anuală*, ce va fi ținută în *6 și 7 April v. a. c.* în școala gr. or. din *Cetatea de baltă.*

Obiectele:

1. Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“, temă decretată de Veneratul conzistor și lucrată de toți învățătorii cercului.

2. Temele stabilite pentru conferențele din acest an în ședința dela 22 April v. 1905 în conclusul de sub nr. prot. 11.

Conferențelor va premerge *serviciul divin împreunat cu chemarea duhului sfânt*, celebrat în 6 April v. la 8 oare în biserica gr. or. din *Cetatea-de-baltă*, la care sunt poftiți să participe toți învățătorii.

Sibiiu, 2 Martie v. 1906.

Vasilie Stan
comisar conzisiorial.

Convocare.

In conformitate cu cercularul Prea venerat. conzistor arhidiecezan de dto 3 Faur a. c. nr. 85 școlar se convoacă prin aceasta conferența învățătorilor din cercul XIII Dej compus din protoprezbiteratele Bistriței și Dej, ce se va ținеà în parohia noastră Chintelnic din protoprezbiteratul Bistriței în zilele 6 și 7 April st. v. 1906, — Joi și Vineri după sf. Paști.

Programa detaiată se împărtășește în următoarele:

1. La 8 oare dimineața serviciu divin și invocarea duhului sfânt.

2. La 9 oare deschiderea conferenței prin comisar în localul școalei confesionale.

3. Teme disertative de cuprins general:

a) Tema pusă de Preaven. conzistor arhidiecezan:

„Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“. — Vor refera asupra ei, învățătorii Eugen Tanase, Victor Dejenariu din Blasfaleul-de-sus și Augustin Herman din Dej și Valeriu Dragoș-Chinești.

b) Alcoholizmul și urmările lui sub raport material și moral. Ref. Ion Cotutiu — Galați; Ion Lacea, Ion Ianca și Teodor Coroian.

4. Prelegeri practice:

a) *Din limba română*: Cetirea și scrierea literii z și a cuvântului *Zala* pe baza noului abecedar de Dr. P. Șpan. Prelegere practică pentru despărțământul I. de învățătorii: Ion Percea, I. Cotuțiu — Diug, Alexandru Frăsincariu.

b) *Din aritmetică*: Înmulțirea cu numeri întregi. Prelegere practică pentru despărțământul al III. — Invățătorii Leontina Beșa, Ioan Roman, Leon Ursace, Gheorghe Prigoana și Gavril Bizo.

c) Din *constituția patriei*: Moștenirea și testamentul prelegerii practice pentru despărțământul VI. Invățătorul Bartolomeiu Farcaș, Simion Pahone, Mihail Oros și Ioan Duca.

d) Din *Istoria naturală:* Starea comună; prelegerea practică pentru despărțământul V. Invățătorii: Vincențiu Runea, Gavril Gog, Vasile Tira și Petru Pastoi.

La aceste conferențe se invită P. t. Dni protoprezbiteri ca inspectori districtuali școlari, P. T. Dni preoți ca directori locali apoi toți iubitorii de înaintarea cauzelor noastre școlare.

Se notifică că la stația căii ferate Sajo Magyaros, în imediată apropiere de Chintelnic sosesc trenurile:

a) de către Deș dimineața la 11$^1/_2$ și sara la 9 oare.

b) de către Bistrița dimineața la 5$^1/_2$ și după amiazi la 1$^1/_2$ ore.

Năsăud, 1/14 Martie 1906.

Greg. Pletosu
comisar conzistorial.

Pentru catedrală.

La fondul catedralei din Sibiiu au mai incurs următoarele oferte benevole.

Din *Vale*, protoprezbiteratul Săliște, 201 cor. 46 fileri, la care sumă au contribuit următorii credincioși:

Comuna bisericească, 50 cor., Mihail Stănilă, 20 cor., Dumitru Stănilă, 20 cor., văd. Marina Ioan Ittu Dochițu, Ioan Toma, sen., Ioan Gavrilă, Ioan Salomie (Hălmagiu), fiecare câte 10 cor., Ilie Sandru, Nicolae Dragomir, nr. 62, Vasilie Stirimin, Ioan Dordea, nr. 111, fiecare câte 5 cor., Nicolau Oprea, Giurgiu, Mihail Oțetea, ambii câte 4 cor., Nicolau Banciu Comanică, Nicolau Popa Nartea, Nicolau N. Balu, Ioan Mânea, Nicolau Taureanu, Petru N. Popa, Nartea, Nicolau Oprean, fiecare câte 2 cor., Ioan Nedelcu sen., Nicolau Dragomir, nr. 25, Dumitru Ureche (Brânzariu), Toma Ionaș, Dumitru Dtru Dragomir, Vasilie Dtru, Oancea, Ioan Dtru Suciu, Stan Gavrilă, Petru Ittu, Ioan Dordea, Ioan Ittu Maxim, Ioan Ittu Toma, Vasilie Balu, Ioan Luca, Ioan Banciu (Radu), Ioan Cristea, Vasilie Tipuriță, sen., Ioan Barb, Ioan Comaniciu, Constantin Stirimin, fiecare câte 1 cor., mai mulți cu sume sub 1 cor.

Din comuna bisericească *Deva*, 354 coroane, adunate dela următorii credincioși:

Ioanichiu Olariu cu soția Ecaterina, năs. Orbonaș, Dr. Alexandru L. Hossu și soția născută Dr. Petco, Alexandru Moldovan, sen., fiecare câte 50 cor., Roth Iános, 2 cor., Alexandru Mețu, proprietar, 5 cor., văd. Maria Ardelean, 10 cor., Steiner Frigyeș, 5 cor., Atanasiu Timariu, 2 cor., Nusbaum Adolf, 1 cor., Romul Popa, amploiat, 10 cor., Nicolau Benea, proprietar, 5 cor., Paul Ferencz, proprietar, 2 cor., Ioan Solymosi, amploiat, 5 cor., Likker Rezső, amploiat, 2 cor., Schvarcz Nathan, 3 cor., Amos Gligor, protopretore, 10 cor., Ioan Crișovan, proprietar, 4 cor., văd. Maria Zara, 10 cor., Reuniunea a II a de înmormântare, 10 cor., Banca „Industria“ 25 cor., Daniel Iános și soția, proprietari, 20 cor., Iosif Botean, profesor, 5 cor., văd. Irimie, 10 cor., Iustinian Moldovan, notar, 2 cor., Szalánczynél, Ioan Moga, Surorile Pop, fiecare câte 1 cor., Szabó Döme inginer, 3 cor., Gheorghe Gila, prezbiter, 5 cor., Steimann Frigyes, proprietar [illegible] cor., Pesthy Mihály, 2 cor., Ioan Antal, învățător, Ioan Lazariciu, profesor, 2 cor., Kroll Gyula, Hits Károly, Iusth Iózsef, Kiss Iozsef, fiecare câte 1 cor., Hoffinger Dumoseus, 2 cor., văd. Terbocs, 1 cor., Alexandru Szabó, student, 1 cor., Szölösy Imre, Somogyi Mór, Ioan Carea Mihaiu Oradean, Carol Cozian, Tovic Dragan, Gheorghe Stegău, fiecare câte 2 cor., Marin Dimitvov, 1 cor., Iosif Kertèsz, 1 cor., Nicolae Gârlea, 2 cor., Solomon Borca, 5 cor., Irimie Tovie, 1 cor., Constantin Cizmaș, 2 cor.

NOUTĂȚI.

Bülow, cancelarul imperiului german, după cum anunță știrile mai nouă, abzice de postul său, îndată ce se va încheia conferența din Algeziras. Motivul ar fi nemulțămirea înpăratului cu decursul conferenței și cu atitudinea delegației germane.

*

Chestia Marocului înăsprește situația. Delegații nu se pot împăca. De aceea au suspendat ședințele conferenței și au avizat guvernele celor două state Francia și Germania, ca să înceapă pertractări direct și după ce vor ajunge la o învoială definitivă conferența își va continua ședințele.

*

Kossuth, fruntea opoziției și a coaliției s'a bolnăvit în zilele trecute. Spun foile, că boala îi este grea și periculoasă. Comitetul coaliției și-a ținut sfatul la Kossuth acasă și acesta a condus ședința din pat.

*

Gimnaziu ars. In Solnoc s'a aprins Miercuri pe zi gimnaziul, un edificiu vechiu zidit de călugării franciscani. Focul a cuprins într'o clipă tot edificiul și acesta a ars tot. Paguba se urcă la 1[illegible] mii cor. Nenorocire nu s'a întîmplat.

*

---

de funcționar și de om politic, „el era dregător după vechiul regim patriarhal“ al Munteniei. A trecut prin diferite trepte de boerie, și în curând a ajuns ministru de interne, numit de Chiselev, pentru „iubirea binelui public și purtarea onorabilă, ce l-au deosebit totdeauna“. In 1833, dupăce trecuse și prin Eforia școalelor, fusese secretar al guvernului și membru al sfatului administrativ, ajunge la „*sarcina* și la *răspunderea* de Logofăt al trebilor bisericești, fiind acum un adevărat ministru al cultelor și instrucției publice“.

Acest funcționar harnic și cinstit a lucrat foarte mult pentru țara sa, mai ales prin aceea, că a reorganizat școalele, că „tot regulamentul organic s'a alcătuit bucată cu bucată sub ochii lui, și nimeni nu puteà fi mai potrivit ca să-l aplice“. In 1834 Barbu Știrbei a scris „o lucrare preciză, cumpătată, bogată în tot felul de lămuriri, întovărășită de statistice prețioase“ despre munca, pe care o îndeplinise cu Chiselev. Acest luminat conzul rusesc părăsià Țara românească.

In toamna aceluiaș an, când a venit Domn nou: Alexandru Ghica, Știrbei a cetit în adunarea obștească o cuvântare a sa, în care „se arată întreaga operă de cultură îndeplinită de dânsul“. Și aceasta e mare. S'au întemeiat seminare pentru a crește preoți, s'a început repararea bisericilor și a mănăstirilor, s'au pus pe baze trainice spitalele. Invățământul popular își ia și el începutul acum, socotindu-se numărul școlarilor la 3000. „Cu privire la scopul pentru care ei învățau, Știrbei se exprimà în aceste cuvinte deosebit de frumoase: „Rezultatul cel mai mare al organizației școalelor de acum este că toate învățăturile se urmează în limba românească. Rezultat neprețuit, care singur poate insuflà un caracter național, și tinărul, înstrăinat pentru îndeplinirea învățăturii sale, va păstrà în sine, în tot locul, neșters acest sentiment de naționalitate.“

Cu noul Vodă însă, om bănuitor, Barbu n'a dus casă bună la început, dar mai apoi se făcù necesar și ajunse, în 1837, ministru de justiție Rezortul acesta l'a reformat și modernizat de-a binele.

Când a ajuns, în 1842, Domn fratele lui Știrbei — căci din „smeritele și slabele începuturi“ ale neamului Bibeștilor au odrăslit doi cârmuitori ai principatului muntean! — el a ținut postul de ministru de interne, conducând de fapt măsurile de administrație în cursul domniei lui Gheorghe Bibescu. Revoluția din 1848 nu l'a răpit în vârtejul ei, ci când a fost vorba să se denumească, în 1849, Domn, Știrbei a candidat și el, — era a treia oară. Rușii, cari „îl înțelegeau ca pe un vecinic colaborator al politicei lor în Orient“, l'au impus. „In aceasta însă ei se înșelau. Știrbei se încercă dela un capăt al domniei sale la altul să domnească așa cum îi indicà simțul său de corectitudine, datoria lui de om și de Domn. Iar la sfârșit își îndeplinì fățiș și datoria de Român, în înțelesul cel nou și mare al cuvântului.“

Greutățile domniei erau enorme. Turcii și Rușii ocupaseră cu armatele țara și nu se gândeau s'o evacueze până nu va dispăreà și umbra de bănuială despre vr'o răscoală ungurească. Cheltuelile cu aceste lifte — după deficitul rămas pe urma utopiștilor din 48 — și cu unii capi puternici de oaste, sleiau totul. In sfârșit Vodă Știrbei a avut norocul să se vadă curățit de oaspeții aceștia nedoriți, și s'a pus să-și dovedească talentul de administrator. In Moldova a aflat o înțelegere frățească la Grigore Ghica Vodă, care n'aveà atâta simț practic, dar întrebà dela cine știà că se pricepe, dela Barbu. Deci — pentru ușurința comunicației și pentru alte motive — s'a început cu regularea poștei. Pe urmă, fiindcă mai puteà fi teamă de isbucnirea unei revoluții, s'a creat armata munteană, de peste 8000 oameni, — Voevodul găsise numai 1200 de ostași.

Ce a urmat în „programul scurtei domnii nesigure“ se va vedeà în numărul viitor.

I. Poltin.

Conferenţa de eri după ameazi a dlui *Silvestru Moldovan* a fost cetită repede şi ascultată cu interes — şi de data aceasta — de puţinul public. E drept, că conferenţa despre trecutul Clujului — prezentul a fost prea puţin atins, prin chiar subiectul ei n'a fost proprie să atragă lume multă. Cu toate acestea materialul istoric despre Cluj a fost adunat cu sîrguinţă şi orânduit cu pricepere destulă. Poatecă ar fi fost mai bine să se vorbească mai puţin despre *Napoca* vremii romane, despre Clujul dela 1173—1175 până pe la jumătatea veacului al XVI-lea, când se constată mai întâiu existenţa Românilor în acest oraş, să se omită datele prea multe şi abaterile epizodice, în cari se descrie până şi îmbrăcămintea „de catifea roşie, cusută cu fir" a cutărui surugiu dela o nuntă domnească, şi atunci ar fi trebuit să se dee o mai largă dezvoltare Clujului din secolul trecut întrucât a fost în legătură cu evenimente, cari ne privesc pe noi, asemenea şi Clujului de azi.

Poatecă iarăşi ar fi fost mai bine să ni-se înfăţişeze, în locul întâmplărilor prinse după cursul vremii, fără a le vedeà cauzele, vieaţa claselor, cari au trăit în Cluj, să fi mirosit, cum a zis cineva foarte nimerit a sociologie. Aceste sunt păreri, cari se ridică în faţa celor ce se desfac din conferenţa dlui Moldovan, şi nu critică — şi încă răutăcioasă. Din contră, trebue să se vorbească cu cuvinte de laudă pentru dragostea, cu care s'au căutat şi urmele Românilor Clujeni de pe vremuri, pentru limba frumoasă şi colorată a dlui S. Moldovan, pentru apucătura isteaţă cu care şi-a încheiat conferenţa — tabloul acela, în care vedem inelul de sate româneşti încunjurând oraşul străin, şi preste care se leagănă melodia dulce; „Lungu-i drumul Clujului"...

*

***Lista deputaţilor sinodali mireni,** aleşi în a-h-dieceză pentru noul period de trei ani, o vom publica în numărul viitor.*

*

Advocaţi pedepsiţi. După cum cetim în „Drapelul" din Lugoj, camera advocaţială din Timişoara a făcut şi ea un act de vitejie patriotică, a adus o jertfă pe altarul şovinizmului maghiarizător. Advocaţii din Lugoj Dr. St. Petrovici, Dr. G. Dobrin şi Dr. C. Jurca au fost acuzaţi de fiscul camerei advocaţilor, că ar fi călcat ordinul acestei camere, care cere ca firmele advocaţilor să fie scrise ungureşte.

In 10 Martie a ţinut judecătoria disciplinară a acestei camere pertractarea, la care fiscul ajutorat şi secundat de procuror şi-a susţinut acuzaţia cerând ca fiecare acuzat să fie pedepsit cu câte 500 [illegible] Vorbirea frumoasă şi argumentele logice ale apărătorului dl Coriolan Bredicean n'au prea atins bunul simţ al judecătorilor. Toţi trei au fost declaraţi vinovaţi şi li s'a dictat pedeapsă, Dr. St. Petrovici şi Dr. G. Dobrin de câte 200 cor., iar Dr. C. Jurca 100 cor. Iar în timp de 90 zile să pună pe firmele lor şi cuvântul „ügyvéd", căci altcum vor fi traşi în cercetare disciplinară din nou.

Apărătorul a anunţat recurs de nulitate.

*

Siguranţa publică în Sârbia. Sunt triste datele ce ni-le dă statistica cea mai proaspătă despre siguranţa publică a Sârbiei. Statistica aceasta arată, că în anul trecut s'au comis în Sârbia 847 omoruri, 142 hoţii cu ucideri şi 2300 furturi.

*

† Ioan Perhaiţă. Ni-se scriu următoarele: Duminecă în 19 Februarie st. v. 1906 a trecut la cele vecinice parohul *Ioan Perhaiţa* din Borcut (tractul Solnocului) în al 26 an al fericitei sale căsătorii şi tot în al 26 an al preoţiei. Il deplânge unica sa fică Cornelia. Actul funebral a fost îndeplinit de următorii preoţi: Alexandru Perhaiţa din Libotin, Petru Vaida din Irieu, Ioan Herman din Rogoz, Petru Man din Boereni, Nicolae German din Rohia Ioan Perhaiţa din Dobric şi Ioan Dobre din Maşca. Predica a rostit'o parohul Ion Perhaiţa din Dobric, iar iertăciunile parohul Nicolae German din Rohia. — In sunetul jelnic al clopotelor şi însoţit de un public număros din comună şi jur, a fost dus la lăcaşul veciniciei mult persecutatul de soarte paroh al Borcutului. Să-i fie ţărâna uşoară!"

*

Notar păcătos. In anul trecut s'a întâmplat că s'a aprins cancelaria notarului I. Vasiu din Petrila (comitatul Hunedoara). Cercetarea a îndreptat presupunerea păcatului asupra notarului. S'a constatat adecă o lipsă de 10.600 cor., din banii comunei. Notarul a fost deţinut. In săptămâna aceasta s'a ţinut pertractarea la tribunalul din Deva. Au fost ascultaţi 240 martori. Notarul a fost pedepsit cu un an şi zece luni temniţă, iar cassarul comunal, care s'a dovedit părtaş la acest păcat, cu nouă luni temniţă! Şi acuzaţii şi procurorul au înaintat recurs.

*

Societatea Musicală „Armonia", din Cernăuţi s'a constituit pentru anul administrativ 1906 în următorul mod: Dirigent onorar: *Tudor cav. de Flondor*. Prezident: Teodor Bujor, director la licen. vicepreşedinte: Stefan Scalat, concipist. Secretar: Dr. Emilian Sluşanschi, cand. de adv. Cassar: Dionisiu Daşchovici, oficial. Bibliotecar: Gheorghe Hoinic, cand. în filosofie. Econom: Mihai Piteiu, învăţător superior. Controlori: Alexie Procopovici, cand. în filozofie. Victor Tomaşciuc, auscultant. Membri fără funcţie: Numitor Litvinim, concipist la poliţie. Gheorghe Mandicevschi, profesor de cântare. Eufrosina Täuber. învăţătoare. Dimitrie Turcan, asistent silvic.

*

Dinamit în muzeu. Un servitor al muzeului din Pesta a aflat la măturat pe treptele muzeului un vas de tinichea umplut cu materii, lui necunoscute. L-a dus la poliţie, unde s'a constatat, că e o bombă umplută cu dinamit. Cum a ajuns aceasta în muzeu e o enigmă, care dă mult de gândit poliţiei şi fruntaşilor poliţiei, cari presupun un complot politic.

*

Soţie ucigaşă. Cavalerul P. Bialoskursky, şeful uneia dintre cele mai mari firme din Pesta şi un membru distins al societăţii din capitală începuse de un timp încoaci să ducă un trai tot mai rău în familie. Decând i-a căzut la inimă femeea tinără a altuia începuse să se răcească tot mai mult faţă de a sa. S'au pornit certuri şi gâlceavă în casă, ba în timpul din urmă au ajuns chiar la bătae. Bărbatul a declarat soţiei, că vrea cu orice preţ să se despartă de ea. Atunci a încolţit în creerul femeii gândul năpraznic să pună capăt acestei stării insuportabile.

— Dacă nu vrea să fie al meu, să nu fie nici al alteia — şi-a gândit ea şi Mercuri noaptea pe când bărbatul durmia ea s'a sculat, a luat un cuţit mare de bucătărie, şi l-a împlântat de trei ori în spatele bărbatului. Acesta cu un strigăt de durere a sărit din pat dar în momentul următor a căzut mort la picioarele patului. Femeea şi-a împlântat cuţitul de câteva ori în piept şi şi-a tăiat vinele dela mâni. Copilul de zece ani ce îl aveau, s'a trezit şi a alarmat toată casa. Incă atunci noaptea a făcut şi poliţia ancheta obicinuită iar femeea a fost dusă la spital.

*

Statistica nobilimei O foaie din Viena face o interesantă statistică despre dărnicia Ungariei în împărţirea titlurilor de nobili. Nici o ţară nu e aşa risipitoare în privinţa aceasta. Dela 1867 încoaci au primit titlul de nobil 800 familii. Dela 1867—1874 a răsărit tot la patru luni un nobil nou. Dela 1875—1894 la două luni trei nobili. Dela 1895—8898 sub Bánffy au căzut pe fiecare lună trei nobili noi, dela 1899—1903 sub Széll lunar un nobil şi sub Tisza 1904–1905 lunar cinci nobili noi. Şi e interesant că între nobilii ultimilor 30 ani, zece percente sunt ovrei.

*

Mulţămită publică. La petrecerea aranjată de învăţătoriul din Petroşeni Ion Arad în favorul şcoalei de acolo au binevoit a solvi peste tacsa de întrare domnii A Stanca, D. Lucaciu, Marcu Ciuciu, G. Crainic, I. Arad, P. Popa-Voilean, N. Căzan, câte 2 cor. M. Pelger, M. Grün, I. Homan, I. Bîjia, I. Moldoky, Giz. şi Roza Mader, G. Györke, N. Todea, I Oprea. I. Schmider, S. Corpade câte 1 cor. B. Kopeczki 40 fil. Venitul brut al petrecerii a fost 121 cor. 40 fil. Spese 99 18 cor. Venitul curat 22·22 cor.

Tuturor participanţilor, şi contribuitorilor le esprimă pe această cale călduroasă mulţămită *Comitetul parchial.*

*

In interesul economilor intenţionează o inovaţie folositoare Magazinul de seminţe c. şi reg. de curte Edmund Mauthner din Budapesta. Până acum economii îşi cumpărau seminţele economice din prăvăliile în cari se vindeau seminţele de zarzavaturi şi de flori ale lui Mauthner, fiind de credinţa, că acolo necondiţionat se vând şi seminţele economice ale lui Mauthner. Durere, în multe cazuri li-s'au vândut economilor astfel de seminţe economice, cari nici când n'au fost în magazinele lui Mauthner. După cum se vesteşte, numita firmă — în interesul bunului ei renume – va publicà încă în cursul acestei luni lista tuturor comercianţilor şi însoţirilor, cari vând seminţele economice ale lui Mauthner. Până atunci însă fiecare cumpărător să se orienteze asupra izvorului de procurare al acestor seminţe.

*

Vin bun, ca la 200 vedre, are de vânzare preotul nostru *Crucean Mărginean* din Cenade (Szász-Csanád) posta în loc. Vinul e din toamna anului 1904.

*

Lupii în sat. Din Tălmăcel ni-se scrie, că Marţi în săptămâna trecută pe la 9 ore sara au întrat lupii în curtea economului Toma Hilea, care avea în curte 40 oi. Auzind cei din casă sgomot, au eşit afară să vadă ce e, şi când să iese s'au împedecat în oi trântite pe jos Eşind ciobanul afară din curte, a auzit un ied văetânduse sub pod, — căci din curte la stradă conduce un pod peste vale. — A strigat atunci după vecini, cari îndată au venit. Lupii erau sub pod, mâncau din prada aci târâită. Cinsprezece oi au fost omorâte, 6 rănite şi 5 nu se găsesc.

Posta ultimă.

Disolvarea comitetului coaliţiei.

Comitetul diriguitor al coaliţiei *a fost disolvat* din partea guvernului, care i-a interzis continuarea activităţii, din motivul, că şi-a arogat drepturi de competenţă de cari dispune numai puterea esecutivă, guvernul.

Lege electorală octroată.

Baronul Bánffy, eşit din coaliţie, a declarat, că o schimbare radicală de lucruri se poate întâmpla în ţară numai atunci, dacă alegerile viitoare se fac *pe baza unei legi electorale octroate*, în care să fie trecut *votul universal*. S'a pus deci pe punctul de vedere, pe care l-a reprezentat ziarul nostru din capul locului. Fireşte, declaraţia lui Bánffy e mai mult îmbiere în sus, ca să-l pună pe el să facă nouăle alegeri.

Morbul regelui Carol.

Ştirile alarmante despre o nouă îmbolnăvire a Regelui Carol din România nu se confirmă Maiestatea Sa e relativ destul de bine şi în curând pleacă în străinătate.

Nouele alegeri.

Cu privire la facerea nouelor alegeri pentru dietă guvernul a declarat, că n'are intenţiunea să facă propuneri Măiestăţii Sale în privinţa aceasta, decât numai după ce se va restabili ordinea în ţară. Ceea-ce, cine ştie când se va întâmplà?!

Dela clubul dietal naţionalist.

Clubul dietal al deputaţilor naţionalişti şi comitetul executiv al partidului naţional român a ţinut Marţi şi Mercuri şedinţă comună în Budapesta, discutând asupra situaţiei S'a redactat şi votat textul unui manifest, care va fi adresat în zilele acestea poporului român, slovac şi sârb din patrie, şi s'a luat hotărîre cu privire la înfiinţarea unui nou ziar politic în Budapesta. Ideea deci n'a fost abandonată, — cum scrià foaia din Arad.

O nouă oprelişte.

Guvernul unguresc a interzis *„Asociaţiunei"* din Sibiiu participarea la expoziţia generală română din 1906 şi a interzis peste tot Românilor din Ungaria trimiterea de obiecte pe seama unui pavilion special al Românilor din Ungaria. Se învoeşte însă guvernul, ca Românii cari voesc să expună ceva să trimită obiectele pe seama pavilionului statului ungar. Comitetul central al *„Asociaţiunii"* e convocat de urgenţă pe astăzi după amiazi la orele 5 la şedinţă, pentru a luà hotărâri în causă.

Din public.+)

Mulţămite publice.

Pentru biserica română gr. or. din Cleveland s'a colectat: 1) în *Leetonia* (Statul Ohio a fost purtată foaia de colectă Nr. 19 de Dnii Gheorghe Pop Vas şi Gheorghe Dobrin, şi au contribuit următorii:

Gheorghe Dobrin, Gheorghe Pop Vas, ambii câte 5 dolari, Petru Oana, Siche Vas, Vasile Stoica, Gheorghe Boier, Nicolae Boier, Ioan Boier, Vasile Cucu, fiecare câte 1 dolar, toţi din Arpaşul de jos, Alexandru Bîndea 5 dol., Gheorghe Bîndea, Nicolae Cucu, toţi din Ucea de jos, ambii câte 50 cenţi, Petru Măcriş, 1 dolar, Nicolae Dobrota, 50 cenţi, Ioan Măcriş, 3 dol., Ioan Măcriş, 20 cenţi, Petru Micu, Petru Benchea, ambii câte 50 cenţi, Ioan Popa, 1 dol., toţi din Cornăţel, Szabó Iános, 50 cenţi, Ilie Florea, 1 dol., Ioan Visalom, Orszák Mihály, Ana Balu, Nanasi Samu, Ioan Achim, Alex. David, Korpanai Sándor, toţi din Noul-Roman, fiecare câte 50 cenţi, Ioan Butilă, 1 dol., Simion Stănuleţ, Savu Bandor, toţi din Săsăuş, Cruceşan Coman, Iosif Gurca, fiecare câte 50 cenţi, Toma Cucu, 1 dol., Nicolae Coman, 50 cenţi, toţi din Roşia săsească, Mihăilă Valean din Cristianul Sibiiului, 5 dolari, Nicolae Ştirbeţ. Feleag, 1 dol., Vasile Mihu, Niculae Balteş, Ana Balteş şi Gheorghe Balteş, toţi din Brad, câte 25 cenţi, Gheorghe Coman şi Lazar Coman, din Găinariu, ambii câte 50 cenţi, Nechit Leleţ, din Besinback, 50 cenţi, Ilie Deac Hetiur, a donat 1 dol, Ioan Toader Colun, 25 cenţi Ana Cocan, Glâmboaca, Csali Sem Leetonia, ambii 1 dol., Suma 50·95 dolari.

2) In *South-Sharon* (statul Pennsylvania). Cu ocaziunea vizitărei credincioşilor de acolo preotul gr. or. Moise Balea, a colectat dela următorii:

a) Foaia de colectă Nr. 7. Ioan Bogorin din Ocna Sibiiului, 1 dol., Vasilie Vălean din Cristianu, 1 dol., 15 cenţi, Ioanes Tănase, Man Motronie, ambii din Poplaca, Paraschiva Aron-Oros din Sibiiu, fiecare câte 1 dol., Aurel Moldovan din 50 cenţi, Ioan Kerekes, 25 cenţi, ambii din Ocna Sibiiului, Ioan Mija, Zaharie Mija, Ambrosie Nistor, Miron Răduleţ, toţi din Aţel, fiecare câte 50 cenţi, Gheorghe Gherghel din Daia săsească, Petru Comăneţ Grid, ambii câte 20 cenţi, Achim Măierean, Simion Dragoman, ambii 25 c. Ioan Dragoman, 1 dol., Simion Giurgiu, Ioan Barb, toţi din Ţichindeal, Savu Marcu din Aţel, fiecare câte 25 cenţi, Ioan Schiau din Broşteni, 2 dol., Naftanail Holerga din Măgărei, Maria Holerga din Ruja, Andreiu Florea din Biertan, Ioan Mija, fiecare câte 50 cenţi, Vasile Fărcaş ambii din Tăun, 25 cenţi, Nicolae Muntean din Topârcea, Ioan Sas din Iacobeni, ambii câte 50 cenţi, Nicolae Stanciu din Coveş, Nicolae Monda, Iosif Şerban, Ioan Monda, Maria Monda, toţi din Alţina, fiecare câte 25 cnnţi, Dumitru Florea din Aţel, Ioan Puşcaş, ambii câte 50 cenţi, Petru Doda, Achim Holerga, Nicolae Holerga, Maria Holerga Gheorghe Rotar din Proştea, fiecare câte 25 cenţi, Gheorghe Firu din Iacobeni, 50 cenţi, Maxim Firu din Şulumberg, 25 cenţi, Ioan Muntean şi Ana din Veseud, 50 cenţi. Teofil Stoia din Tăun, 1 dol., Antonie Hăţegan din Vezea, Nicolae Lazar din Măgărei, Toader Benchea din Lupu, fiecare câte 50 cenţi, Raveca Fanea din Topârcea, Silvestru Suciu, Ioan

Sirolin

Promovează apetitul şi creşterea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.

Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, să se céră totdeauna:

impachetare originală „Roche".

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche"

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Popoviciu, fiecare câte 25 cenţi, Veronica Andreiu, toţi din Măgărei, Gligor Cheţan, Toader Deac, Zaharie Deac, Mihail Ţiflea, Zaharie Mihaiu, Stefan Ţiflea, Zaharie Suciu, toţi din Hetiur, Gheorghe Bogolea din Boiu Mare, Toader Brădean, Ioan Nerghes din Nădăşul săsesc, fiecare câte 50 cenţi, Stefan şi Maria Mitrea din Hetiur, Ioan Ghenea din Făget, ambii 1 dol., Vasile Ilie din Luncă, 25 cenţi, Eutimius Popa din Făget, 50 cenţi, Onichim Mihaiu, Vasile Mihaiu, ambii din Luncă, Dumitru Piştea din Micăsasa, Ioan Mărginean din Ţapu, fiecare câte 25 cenţi, Ioan Macrea, 50 cenţi, Vasile Ştirban, 1 dol., ambii din Topârcea, Gheorghe Oancea, Ana Oancea, ambii din Breaza, fiecare câte 50 cenţi, Ioan Ciorogar din Laslea Mare, Marcu Corădinar din Hódvilag, ambii câte 1 dol., Gheorghe Urs, Nicolae Urs ambii din Laslea Mare, Nicolae Mitru, Vasile Simon, ambii din Nadeşul săsesc, Teodor Sas din Elisavetopole, Petru Sîrb din Felta, fiecare câte 50 cenţi, Dumitru Iuon din Agrişteu, Vasile Nicula din Boloşeri, Stefan Ciotloş din Ţicmandru, Nicolae Ciotloş, Nadăsul săs. Ioan Popa, Nicolae Dumitru Frosina Ciotloş, toţi din Homorod, Ilie Ciotloş, Vasilie Viciu, ambii din Agrişteu, Porfirin Bruslea din Vamoş-Odorheiu, Vasile Moldovan din Topârcea, Iosif Roman din Sebeşul de jos, fiecare câte 25 cenţi, Iacob Roşu din Nodroman, 50 cenţi, Augustin Roşu din Ţapu, 25 cenţi, Ioan Ilea, Nicolae Doţ, ambii din Topârcea, Moise Fleaca din Apoldul mic, fiecare câte 50 cenţi, Nicolae Carată, Ioan Părăian, toţi din Topârcea, ambii câte 25 c. Gheorghe Muntean din Armeni, 50 cenţi, Ioan Doţ din Topârcea, 25 cenţi, Dumitru Cula, Moise Popa, ambii 50 cenţi, Ilio Mondravel 25 c. toţi din Apoldul mic, Ioan Şchiau, 1 dolar, Iacob Mărginean 25 cenţi, Vasile Păiş 10 cenţi, toţi din Topârcea, Ilie Miclea din Coveş, 50 cenţi, Dumitru Oros din Ighisdorf rom., 1 dol., Nicolae Bădilă din Răşinari, Ioan Cioran din Ocna Sibiiului, ambii câte 50 cenţi, Vasile Lăpădat din Topârcea 1 dol., Ioan Ţeţu din Săşciori (Făgăraş) 50 cenţi, Iacob Popa din Vlădeni, 35 cenţi, Toader Somota din Ghijasa de jos, Zacheiu Văduoiu, din Vecerdea, ambii câte 50 de c. Ioan Solomon din Ghijasa de jos, 25 c. Simion Păcurar din Coveş, Ilie Dragoman din Ilimbav, Ioan Oancea din Răhău, fiecare câte 50 cenţi, Nicolae Orlandea Ruja, Ioan Zlatu din Cincul mare, ambii câte 1 dol., Dumitru Zlatu din Măgărei, 50 cenţi, Nicolae Varga, Dionisie Pod, Simion Morar, toţi din Veseud, Iohann Kelp din Schlatt (Mediaş), fiecare câte 1 dol., Stefan Casian din Cîmpina (Rom.), Aldea Trandaburn din Satulung, Vasile Lujerdean, Dănilă Timar, Tănase Rus, fiecare care câte 50 cenţi, Simion Timar, 30 cenţi, toţi din Berlad, Vasilie Irimie, Zaharie Irimie, Dumitru Strungar, Stefan Strungar, toţi din R. Budák, Petre Pop Kis Budos, Nichită Timar din Berlad, Ioan Bulea Constantin Chirilă, ambii din R. Budák, Ioan Hordobeţ din Ilimbav, Ioan Armenciu din Nocrich, Ioan Savu Şulumberg, Toader Itu din Ghijasa de sus, fiecare câte 50 cenţi, Ioan Bărăbas din Jacul rom., Floarea Fleşeriu din Toarela, Ioan Costea, Ioan Maier, ambii din Jacul rom., Vasile Rohan din Sighişoara, fiecare câte 1 dol., Ilie Colceriu şi Femeia, 1 dol., 50 cenţi, Petru Ciatoş, ambii din Jacul rom., Gheorghe Savu din Vidacutul rom., ambii câte 50 cenţi, Mihail Costea Vidacutul rom., Nicolae Neagă din Răhău, Tit Onijescu din Sîncel, Iosif Finta, Maria Finta fiecare câte 1 dol., Nicolae Balta 50 cenţi toţi din Blaj, Ioan Jurca, 1 dol., Ioan Moldovan, 50 cenţi, ambii din Totoiu, Stefan Bicfalvi din Bărăbanţ, 20 cenţi, Petru Cristea din Cergălu Mare, Stefan şi Maria Socaciu din Ţicmandru, ambii câte 50 cenţi.

b) Foaia de colectă Nr. 13. Ioan Tecvantă, Ioan Jimăn, Maria Jimăn, Ioan Cichindelean, fiecare câte 25 cenţi, Nicolae Bucşa, 50 cenţi, Zosim Petrişor, Nicolae Bîrsan, Nicolae Bîrsan, Nicolae Bârsan, Ioan Tat, Simion Bucşa, Nicolae Petrişor, Zosim Tecoanţă, Lucreţia Bîrsan toţi din Alţîna, Chirion Cucea din Valhid, fiecare câte 25 cenţi, Spiridon Frăţilă şi Ana din Vecerd, Nicolae Doţu din Topârcea, ambii câte 50 cenţi, Ioan Frăţilă din Vecerd, 10 cenţi, Valeriu Luca din Ilimbav, Artemie Popoviciu, Iosif Milea ambii din Bendorf, Ioan Constantin Ighişdorf, Ioan Dobran din Bendorf Nicolae Savu din Vecerd, Pamfiliu Zeic, Ioan Bab, Dan Micu, Toader Savu, toţi din Ghijasa de jos, fiecare câte 25 cenţi, Ioan David din Vecerd, 50 cenţi, Ioan Solomon din Ghijasa de jos, 25 cenţi.

c) Foaia de colectă Nr. 18. The Colonial Trust Co. 15 dolari, Andron Muntean din Mordăsiu, Pavel Tatu din Buia Gheorghe Mica, Ciupici (Băn) fiecare câte 1 dol., Nicolae Bărbat din Ighisdorf rom., 50 cenţi, Ioan Călin din Ghijasa de sus, Ioan Blotor din Şeica Mare, ambii 1 dol., Alex. Crişca, Vasile Răduţ, Ioan Moldovan, Ioan Stanciu, toţi din Ghijasa de sus, fiecare câte 50 cenţi, Ioan Gherghel din Sălcău, 1 dol., Moise Moldovan din Ghijasa de sus, 50 cenţi, Dumitru Cosma din Veseudul săs. 1 dol, Ilie Balota din Ciuchici Ioan Chivoiu din Moardaş, ambii 50 cenţi, Iulius Horváth din South Sharon, 1 dol., Suma 123 dolari.

Ioan Tănase Apold-sus, o faţă de masă à 3 dol. Simion Herlea, din Vinerea o masă şi neşte trepte 3 dolari 50 cenţi Mihail Bârză, Sălişte o cruce de argint pentru purtat în mână 7 dolari, 50 cenţi, Andronic Hălmaciu Dupuşdorf, o cruce de argint pentru prestol 7 dolari 50 cenţi, Ioan Mihailă din Vinerea un octoich mic slegat în piele à 1 fl. 60 şi pentru apostol 2 dollari.

Posta redacţiei.

Dlui G. S. în R. Cele înşirate în corespondenţa trimisă nu sunt de publicat. Dacă vi-s'a făcut nedreptate faceţi arătare la locurile mai înalte cu încredere deplină şi îndreptarea are să urmeze.

Oficială.

Ven. Conzistor aşteaptă înainte de încheierea rapoartelor pentru sinodul arhidiecezan trimiterea colectei pentru catedrală din toate acele comune, cari încă n'au prezentat rezultatul acelei colecte; asemenea discul metropolitan şi taxa noucununaţilor.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.** cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secre

vindecă şi invioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 190

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Prima şi cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote şi scaune de clopote din fer bătut.

Infiinţată la anul 1822. **Sighişóra**, piaţa de sus nr. 47

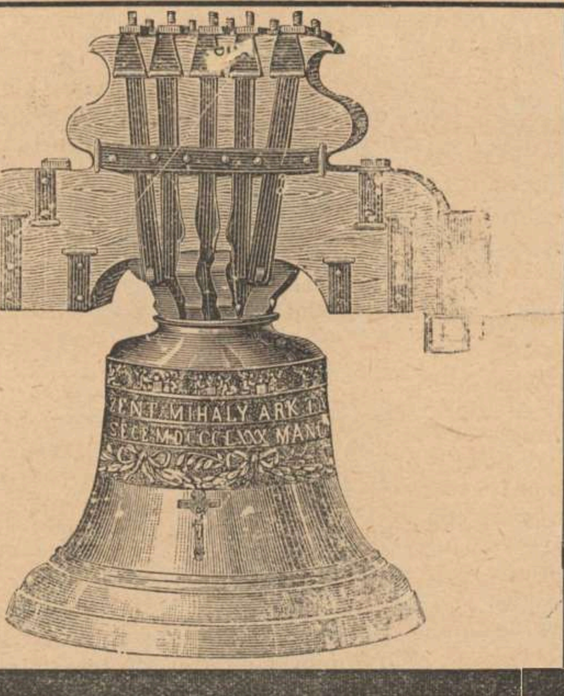

o firmă ce esistă de la anul 1822 şi se bucură de bun renume, se recomândă tuturor comunelor bisericeşti a lifera şi repara clopote de tótă mărimea cu corónă de stejar ori de fer legat, cum şi clopote cu sunet armonic, Face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuéză şi în depărtare. Clopote mai mici se află gata, în tot timpul. Solvirea se va primí şi în rate.

(212) 9—

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ŞCÓLĂ

pentru 2 şi 3 voci

PREŢUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiiu-Nagyszeben

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 şi 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Ţiganca. 8. Sunt fecior sdravěn. 9. Eu mě duc codrul rěmâne. 10. Imn ocasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireşar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marş vênătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pétră. 8. Cucule pénă galbenă. 9. Vivat ţéra mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostaşilor. 12. Colindă.

Cărţi bisericeşti.

ACAFTISTUL prea s. Născětóre de Dumnezeu şi alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1·70, legătură mai frumósă în piele roşie cor. 3·20, ediţie de lux cor. 4 şi cor. 5·20 peluche	7·70
AGHIAZMATAR, broş.	4·—
APOSTOLUL, lit. latine, ediţie proprie 1900, broş. cor. 7, leg. în piele négră cor. 9·50, leg. în piele roşie cor. 11·50, ediţie de lux broş.	8·—
(se légă conform dorinţei comandatorului).	
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu şi nou, nelegată cor. 10, legată	20·—
CAZANIA, cu litere latine, broş. 6, leg.	10·—
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat	16·—
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roşie	112·—
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată	33·—
EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), broş. cor. 8 80, legat	12 40
HIROTONIER pentru sf. de preoţi, litere cirile, leg.	4·—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur	1·—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom. Vasile cel mare şi Grigorie Teologul, broş. cor. 6, legat în pânză négră cor. 8, fin broş. cor. 8, legat în piele	9 —
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broş. cor. 130, leg. în piele roşie cor. 172. Se vînd şi în tomuri singuratice 1 volum broş. cor. 11, legat	14 50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3·60, leg. cor. 5, fin legat	6 —
OCTOICH MARE ciril, neleg. cor. 20, legat	26·—
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat	27·—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1·60, în piele roşie cu copcii cor. 3·20, în piele négră cor. 4, în piele chagrin cor. 5·20, legături mai fine la comandă.	
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broş. 24, leg.	34·—
CIASLOV (orologion), lit. latine, broş. cor. 2, leg. în pânză 2·40, legat în piele roşie cu copcii	4·—
PARACLISUL, Acaftistul şi viéţa sf. mare mucenic Dimitrie	1·50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat	16·—
PENTICOSTARIU, latin, broş. cor. 8·80, legat	12·40
PSALTIREA, cu litere latine, broş. cor. 5·50, legată	9·—
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broş. 1·20, legată	3·20
RÊNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Şaguna, cu litere cirile, legată	10·—
RÊNDUIALA LA SFINŢIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg	4·—
TÂLCUL EVANGELIILOR, cir. broşurat	2·—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat	34·—
TRIODUL, latin, broş. cor. 22, leg.	27·—

Se pot procura de la

Libraria arhidiecezana.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 27 Sibiiu, Joi 9/22 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Manifest.

Clubul parlamentar al naţionalităţilor nemaghiare din patrie adresează alegătorilor celor trei naţionalităţi aliate, română, sârbă şi slovacă, următorul manifest:

După un an de sbuciumări zadarnice, parlamentul s'a disolvat, fără ca noi să fi avut posibilitatea afirmării punctelor noastre de mânecare şi a crezului nostru politic în toate direcţiile, dar mai ales în ce priveşte chestiunile militare, cari sunt cauza şi cari dominează criza actuală.

Cu toate acestea proiectul de adresă ce l'am prezentat parlamentului în luna Maiu 1905, exprimă convingerea noastră nestrămutată, că atât interesul general al tuturor popoarelor din ţară, cât şi interesul dinastiei, reclamă imperativ cele mai radicale reforme politice în chestiunile interne.

Convingerea noastră e, că garanţiile — de cari e lipsit constituţionalismul şi raportul reciproc între dinastie şi popor vor fi expuse în mod fatal unei perpetue crize — rezidă în introducerea şi în chezăşia sufragiului universal şi a egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor.

Dar am fost siliţi să renunţăm deocamdată de a aduce în discuţie gravaminele noastre specific naţionale şi toate celelalte aspiraţiuni ale noastre cuprinse în programele particulare ale partidelor naţionalităţilor, deoarece întreagă lupta politică era dominată exclusiv de fatalul conflict, ivit între Coroană şi între coaliţie. Şi se ştie, că această din urmă formà doar majoritatea parlamentului. Fireşte că din această cauză n'am aflat nici teren potrivit pentru combaterea, aplanarea, delăturarea acestui conflict, pe deoparte fiindcă actualul sistem reprezentativ zădărniceşte a limine posibilitatea unei reprezentări corespunzătoare a poporaţiunei ţării, iar pe de altă parte nefiind noi înscenătorii acestui conflict, eram chiar dispenzaţi de a-i luà răspunderea. Ne găseam în situaţia, că chiar şi cea mai mică ingerenţă a noastră ar fi părut absolut nemotivată, prin faptul, că partidul nostru, al cărui program conţine fără îndoială, destule şi practicabile principii şi toate condiţiile pentru rezolvarea crizei — n'a fost nici măcar audiat din partea Coroanei şi prin faptul că nici un singur factor nu ne-a arătat măcar aparenţa unei bunevoinţe, cu atât mai puţin ne-a dovedit nizuinţe serioase pentru realizarea justei noastre pretenziuni: *egala îndreptăţire a naţionalităţilor.*

In această stare de lucruri nu putem însă nici decum să perdem ocaziunea de a supune unei critice obiective cauzele şi sorgintea acestei crize.

Naţionalităţile nemaghiare ale ţării şi-au dovedit convingerea lor, pe care o menţin şi astăzi, că eventuala introducere a comandei maghiare la trupele armatei comune scrutate din Ungaria n'ar fi nici pe departe îndestulitoare pentru rezolvarea definitivă a crizei, ba cei mai mulţi factori ar rămâneà chiar nemulţămiţi.

Astăzi, când diferitele partide politice maghiare vor să treacă peste limitele pactului legal dela 1867 şi când totodată e atât de evident, că acea lege nici pe departe nu cuprinde acele principii de drept public, pe cari le contemplà la 1867 domnitorul — noi ne îndeplinim numai o datorinţă, când punem în adevărata ei lumină situaţia. Convingerea noastră e, că art. de lege XII din 1867 azi nu mai poate fi corespunzător pentru a susţineà şi pe viitor raporturile dintre cele două ţări ale monarhiei. Trebue necondiţionat să perhorescăm toate intervertirile şi mistificările pe cari guvernele ungare şi acele partide, ce se afirmă pe baza pactului dela 1867, le-au săvârşit trimbiţând urbi et orbi, că acel pact ar fi sorgintea întregei puteri politice, baza întregului progres economic, ba chiar şi conditio sine qua non a bunăstării şi mulţămirii popoarelor. Natural, căci până când această lege a pactului ţinuse deoparte ca şi învăluit într'o negură raportul reciproc între drepturile maiestatice şi cele ale suveranităţii poporului, asigură pe de altă parte guvernelor cel mai liber procedeu pe toate terenele politicei interne, încătuşând fatal, toate nizuinţele adevărate al căror izvor erà dorul de-a asigurà tuturor popoarelor libertatea politică, ca astfel libere să se închiege într'o puternică consimţire cu dinastia.

Acest procedeu liber garantat în afacerile politicei interne a fost folosit de toate guvernele, ca să încetăţenească dominaţiunea rigidă şi esclusivistă a unui singur partid; iar această dominaţiune a degenerat, devenind dominaţiunea unei singure caste, şi a unei singure rasse.

In cadrele constituţiunei au fost toleraţi numai aceia dintre cetăţeni, cari fie prin tradiţiile istorice, fie ajutaţi de avere, confişcară îndată toate îndreptăţirile izvorîte din constituţiune, punându-şi-le în serviciul celor mai esclusiviste scopuri ale lor. Prin aceasta marilor masse ale popoarelor li-s'a făcut curat iluzorie orice posibilitate de a ezercià drepturi politice, zădărnicindu-le, fie prin staviliri meşteşugite, fie prin dispoziţiuni administrative particulare, prin cari se batjocoresc toate drepturile omeneşti. Astfel se esplică apoi faptul, că naţionalităţile au fost escluse din parlament aproape pe de-a întregul, iar clasele muncitorimei cu desăvârşire. Iar parlamentul în acest chip constituit, e lucru foarte firesc, că nu poate fi considerat ca adevărată reprezentanţă a ţării. El însuşi confirmă doar acel adevăr esprimat de noi atât de des şi de atâta vreme, că constituţionalizmul nostru e o simplă minciună; iar sub masca acestui constituţionalizm s'a încuibat la noi dominaţiunea cea mai revoltătoare de clasă şi de rassă.

Intreg sistemul politic inaugurat în urma pactului din 1867 esclude de pe toate terenele vieţii de stat chiar şi ideea egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor şi a egalităţii de drept în genere. Acest sistem avù drept firească urmare zdruncinarea temeliei însaşi, discreditând direct opera pactului.

Pentrucă politica internă, ce a urmat acestui pact, timp de 4 decenii, a făcut imposibilă masselor mari ale poporului acuirarea şi eserciarea drepturilor politice şi ajungerea unei situaţii social-economice îndestulitoare. Iar această nedreptate, mai curând sau mai târziu dar fatal trebuià să se răzbune şi încă amar.

De aceea în vîrtutea tuturor drepturilor omeneşti, în vîrtutea principiului sfânt al egalei îndreptăţiri pretindem sanarea acestor culpabile negligenţe. Dar mai ales acum, când şubredele temelii şi toate proptelele pactului se surpă, când însuşi pactul reclamă imperativ revizuirea, *pretindem necondiţionat, ca această revizuire să se facă cu concursul totalităţii popoarelor ţării.* Pretindem ca această revizuire *să asigure absolut posibilitatea afirmării corăspunzătoare a diferitelor popoare şi să pună odată stavilă pornirii distructive a atâtor elemente separatiste.*

Şi pretindem toate aceste în interesul statului şi al poporului şi o pretindem în interesul dinastiei, pentrucă n'am dorì să ne expunem nici Ţara, nici Casa domnitoare acelei labilităţi a tocmelilor pe temeiu de drept public, pe care o involvà în mod firesc egoismul cras şi capriciile unui parlament de clasă şi de rassă.

Astfel stând lucrurile, am primit cu bucurie acea manifestare a nizuinţei Maiestăţii Sale, conform căreia *întroducerea sufragiului universal ar corăspunde intenţiilor Maiestăţii*

Nu ne sfiim însă nici decum a ne exprima nedumerirea şi temerea că o restricţiune atât de mare a dreptului de alegere activ şi pasiv, cum o contemplează proiectul guvernului Fejérváry — n'o să poată fi de loc potrivită pentru asigurarea instituirei unei adevărate reprezentanţe a poporului, care să pună capăt actualului parlament de clasă şi de rassă Căci abstragând dela împrejurarea, că condiţionarea cunoaşterii scrisului şi cetitului, drept bază a îndreptăţirii electorale, involvà deja o nemotivată despoiere de drept, — ea ar fi o restricţiune care asigură privilegii şi favoruri neîndreptăţite şi o neîntemeiată preponderanţă politică tocmai acelor elemente, ale căror abuzuri ar trebuì paralizate, chiar prin sufragiul universal.

Protestăm în contra tuturor acelor enunciaţiuni făcute în numele ţărei întregi din partea incidentalei majorităţi a parlamentului disolvat.

Pentrucă în vreme ce acele comunicaţiuni cuprind în sine dorinţa lărgirii drepturilor naţionale ale rassei maghiare cu orice preţ, fie chiar şi în detrimentul celorlalţi factori constituţionali şi cu directa restrângere a îndreptăţirii şi a drepturilor acestora, — în aceiaşi vreme desconzideră cu cel mai îndărătnic cinism drepturile celorlalte naţionalităţi, cari formează majoritatea ţării.

Enunţăm, că popoarele de naţionalitate nemaghiară ale acestei ţări *nu vor abzice niciodată şi de dragul nimărui de drepturile şi aspiraţiile lor naţionale.* Dimpotrivă, *pretind tocmai asigurarea deplină a acestor drepturi pe baza legilor constituţionale* şi declară solemn, că nici când *individualitatea lor naţională nu şi-o vor contopì în fiinţa altor neamuri străine.*

Absolutismul neomenos exerciat din partea guvernelor maghiare faţă de noi n'a fost în stare să ne stângă văpaia vieţii noastre naţionale.

Forţa brutală n'a putut să ne stânjinească pornirea avântului în luptă!

Corupţia n'a izbutit să ne pângărească caracterele!

Iar loviturile nemeritate n'au fost în stare să ne slăbească loialitatea către Coroană!

Politica brutală de maghiarizare a guvernelor n'a făcut din noi nici duşmani ai poporului maghiar şi nici ai statului, pentrucă noi vedem, că guvernele şi partidele politice maghiare nu cu consimţământul poporului maghiar s'au încumătat a se atinge de cele mai sfinte comori ale sufletului nostru şi pentrucă ne e mult mai ferbinte dragostea de Ţară decât urgisirea duşmanului.

Pe orizontul istoriei ţărei noastre iată-l a răsărit în sfârşit soarele, care nici nu va mai apune, până când cei despoiaţi de drepturi nu vor fi cinstiţi şi până când acei cari astăzi sunt obidiţi nu vor fi ridicaţi.

Dorul drepturilor naţionale şi dragostea libertăţii politice e deja sânge din sângele nostru. Şi cum stăm în faţa unor curente politice, cari fie sub masca rezistenţei naţionale maghiare, fie sub masca unor promisiuni netrebnice, în esenţă doresc însă numai şi numai susţinerea şi pe viitor a actualei asupriri a naţionalităţilor şi actuala înjosire socială: în faţa acestor curente noi stăm şi vom sta neclintiţi şi puternici ca stânca!

N'o să spriginim astfel de curente nici odată şi *desfidem pe toţi aderenţii nostrii de aşi dà spriginul acelor grupări al căror ultim scop e perzarea noastră.* Chiar şi conştiinţa noastră naţională ne sugerează necesitatea luptei noastre contra acelor cotterii politice, cari pe de o parte vor să restrângă însuşi dreptul de alegere în detrimentul naţionalităţilor, pe de altă parte îmbuibaţi de faptul, că în mod particular s'au putut folosi de întreaga putere politică şi că sunt părtaşii esclusivi ai intregei bunăstări economice, iată-i, că nici nu mai pot pune stavilă aspiraţiilor lor utopiste pe temeiul dreptului public, iar prin aceasta dau naştere şi agravează fatala neînţelegere între popor şi domnitorul său!

Din tabăra noastră, din tabăra popoarelor nemaghiare, asuprite atât politiceşte, cât şi economiceşte răsună şi astăzi, ca şi în trecut pretinderea conştientă a libertăţii popoarelor şi a drepturilor naţionale.

Atitudinea partidelor noastre, ale naţionalităţilor, faţă de pactul din 1867 e justificată în mod incontestabil chiar prin însaşi actuală crisă.

Atitudinea noastră vădită în proiectul nostru de adresă, cu privire la întroducerea sufragiului universal, a acceptat'o şi Maiestatea Sa.

Fondul tendinţelor noastre politice şi conştiinţa aceia, că naţiunile: română, slovacă şi sârbă ale acestei patrii nu sunt închiegate la olaltă numai şi numai prin aceleaşi suferinţe, ci şi prin comunitatea intereselor politice — ne dă putere şi bărbăţie pentru continuarea luptei, ne garantează izbânda apropiată a seninelor noastre străduinţe, iar patriei îi asigură putere şi trăinicie, domnitorului nostru pace şi mărire!

Budapesta la 12 Martie 1906.

Clubul parlamentar al deputaţilor naţionalişti.

Dr. Teodor Mihali *president.* *Milan Hodzsa* *secretar..*

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Brad.

Brad, 15 Martie n.

Zarandenii, înţeleg: Românii din grădina cea romantică încunjurată de culmi şi coline şi strătăiată de Crişul-alb, iar s'au arătat urmaşi vrednici ai înaintaşilor lor.

Sinodul protopresbiteral ordinar s'a arătat luminat de spiritul, pe care înţeleptul Şaguna şi legiuitorii primului congres naţional bisericesc l-au depus în statutul organic. Aproape toţi membrii sinodali au fost prezenţi şi şi alţi onoraţiori. Raportul protopresbiterului tractual despre activitatea sa pe anul 1905 a prezentat o icoană curată asupra afacerilor bisericeşti, şcolare şi epitropeşti. Din el se vede, că poporul ţine cu tărie la legea sa, la căsătoria bisericească. Bisericile sunt în bună rânduială, provăzute cu odoarele de lipsă, preoţii repausaţi în decursul anului expirat ori renunciaţi la oficiu, s'au înlocuit cu alţii tineri, aşa că în întreg Zarandul de abia sunt 2 parohii vacante, pentru cari încă s'a escris concurs. Şcoalele încă arată o înaintare treptată. Se zidesc şcoale nouă chiar şi acolo unde nimenea nu visa mai nainte, ca la Mihăleni, se înmulţesc şcolarii, examenele sunt mai bune. La 8 şcoale rezultatul s'a clasificat cu *foarte bine*, pe când de altădată numai câţiva erau cu bine, acum — pare-mi-se — numai 3 cu mediocru. Se află oameni atât din protopresbiterat, cât şi din afară de protopresbiterat, cari se interesează de luminarea neamului. Astfel unii dintre inteligenţi (Dr. I. Popp, adv. în Brad) luând parte la examene contribuesc pentru premiarea şcolarilor silitori; iar dl *Dr. Iustin Pop*, advocat în Deva a pus la dispoziţia protopresbiterului 100 cor. să înfiinţeze biblioteci şcolare în parohiile mai mizere.

Raţiociniile pe anul 1904 toate sunt aprobate. Fondul protopresbiteral sporeşte treptat, că parohiile îşi solvesc cvotele, iar „Crişana“ an de an dărueşte câte 500—600 cor. De vor incurge şi ofertele particularilor protopresbiteratul Zarand în curând va depura datoria de pe casa tractului şi astfel protopresbiterul va aveà locuinţă liberă şi cancelaria de lipsă.

Sinodul a luat cu plăcere act despre cele referate şi a dat expresie convingerii sale, că afacerile publice şi în viitor vor progresà. Atât comitetul, cât şi epitropia s'au ales cu aclamaţiune. Numai pentru alegerea unui membru în scaunul protopopesc a trebuit să se voteze de 2 ori, căci oamenii aşa înţeleg dispoziţia statutului, că dintre cei trei, cari întrunesc mai multe voturi Ven. Conzistor *poate* întărì care vrea şi nu aşa că unul dintre toţi trebue să aibă majoritate, căci cel cu majoritate *trebue* întărit.

E mare puterea ce se află în buna înţelegere. Nu zadarnic au zis strămoşii: *Concordia res parvae crescunt.*

Prelegerea poporală economică din Halmagiu, alt centru al Zarandului, ţinută la 11/III. de comitetul cercual al Asociaţiunii din Brad, e vestitorul unui bun început. A făcut cinste poporului şi conducătorilor din Halmagiu. Comitetul cercual a fost întimpinat la gară cu dragoste românească şi condus la biserică cu convoiu de trăsuri oferite de cetăţenii hălmăgeni. La biserică aştepta protopresbiterul tractual, Cornel Lazar — încunjurat de preoţi şi învăţători, popor şi inteligenţă. Numai protopresbiterul gr. cat. a lipsit. Bătrâneţa moroasă l-a împedecat.

Prelegerea despre Asociaţiune, prăsirea vitelor, gunoiu şi gunoire, sfaturi pe baza legilor despre tractarea vitelor etc. a ţinut dela $2^1/_2$—$5^1/_5$ ore d. a.

Poporul a fost plăcut impresionat de cele auzite dela inteligenţa lor; iar aceasta a fost însufleţită de prezenţa poporului într'un număr atât de mare — 1500 persoane. Onoare conducătorilor şi poporului!

Când vom înţelege ce va să zică: „*Luminează-te şi vei fi!*“ vom părăsì plăcerea stricătoare ce o află mulţi în beuturi alcoholice, ne vom interesa altcum de cultivarea ogorului strămoşesc, de prăsirea vitelor, de înaintarea literaturii române şi culturii naţionale şi nu vom mai fi tot robii altora.

Adă Doamne ziua în care fiecare român să-şi iubească pe fratele său, să aibă încredere unii într'alţii, să se ajutore împrumutat, să ştie muncì şi cruţà răsplata sudorii feţii sale, să înţeleagă şi păstreze virtuţile strămoşeşti: iubirea de neam, lege, limbă şi patrie şi atunci: viitor de aur vom aveà!

Salut frăţesc neamului românesc!

Dr. P. O.

Sinodul protopopesc al tractului Bran.

— 2 Martie v.

Sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Bran s'a ţinut la 28 Februarie a. c. în Zerneşti.

Serviciul divin, împreunat cu parastas şi invocarea duhului sfânt, s'a săvârşit în biserica cea mare. După terminarea actului religios, la învitarea şefului, membrii sinodali se întrunesc în o sală a edificiului şcolar anume pregătită în care s'a ţinut şedinţa.

Membrii sinodului, preoţi şi mireni sunt prezenţi aproape în număr complet.

In vorbirea de deschidere, dl adm. protopopesc *I. Dan*, salută pe membrii sinodului realeşi şi nou aleşi pe periodul acesta, arată însemnătatea sinodului protopopesc, drepturile şi datorinţele membrilor lui. — Invită pe cei prezenţi la muncă statornică, solidară şi armonică şi declară şedinţa deschisă.

Vorbirea dlui administrator a fost ascultată cu plăcere şi a făcut bună impresie asupra celor prezenţi.

Se denumeşte prin presidiu de notar adhoc dl Vart. Bude. Se alege o comisie verificătoare şi alta candidătoare, iar şedinţa se suspinde pe 15 minute.

După redeschiderea şedinţei, comisiunea verificătoare prin raportorul său părintele G. Enescu, propune, iar sinodul verifică pe toţi deputaţii din cler şi mireni afară de doi mireni: unul din Poiana Mărului şi altul din Râşnov, în contra alegerii cărora, s'a înaintat protest.

La stăruinţa dlui Pomp. Dan ambele proteste se cetesc în întregime.

Se ridică apoi iarăşi dl Pomp. Dan, harnicul şi zelosul învăţător din Zerneşti, — şi veştejeşte şi înfierează după cuviinţă abaterile şi abuzurile ce ici colea se ivesc pe la alegeri, fie din necunoştinţă de lege fie din nerespectarea ei cu voie, apără scumpul talizman sub care se ocroteşte biserica noastră ortodoxă „Statutul organic“ şi cere luarea celor mai riguroase măsuri de disciplină, contra celor ce abatere fac dela respectarea până în cele mai mici detaile a acestei liberale şi frumoase legi, şi în fine propune ca membrii aleşi în Poiana Mărului şi Râşnov să nu se verifice, până se va face cercetare în cauză.

Vorbesc încă la acest obiect, părintele Cenţu, dnii Proca, sen. şi jun. şi în urmă dl advocat Garoiu. Dsa recomândă calmitate şi mai mult sânge rece în discuţii, apără propunerea comisiui, al cărei membru a fost, că adecă: unul dintre cei aleşi în Poiana Mărului să se verifice, iar al doilea, a cărei alegere a fost protestată pe motiv de purtare nemorală să nu se verifice până ce se va face cercetare. Asemenea recomândă verificarea alor doi membrii aleşi cu unanimitate în Râşnov, a domnilor G. Proca şi G. Ilie, iar al treilea să nu se verifice până se va efectui cercetarea, ceeace sinodul aproabă.

Se constitue biroul definitiv, alegându-se cu aclamaţiune de notar dl Vart Bude, înv.-dir. în Zerneşti pentru noul period de trei ani, iar bărdaţi de încredere pentru autenticarea procesului verbal domnii: Ioan Străvoiu paroh şi Nicolae Garoiu adv.

Părintele administ. protopop. *Ioan Dan* îşi ceteşte raportul despre starea protopopiatului în anii 1904 şi 1905.

Acest raport bine redigiat şi voluminos a făcut asupra ascultătorilor o bună impresie şi cu bucurie constat şi eu aici pe baza aceluia că preoţimea tractuală a corespuns preste tot chemării sale apostolice, împlinindu-şi cu prea puţine şi neînsemnate escepţii, datorinţele pastorale, rituale şi duhovniceşti, susţinând astfel în credincioşi credinţa evangelică şi alipirea către biserica ortodoxă şi sfintele ei aşezăminte.

Au ştiut preoţii acestui tract să ferească turma lor cuvântătoare de ispitele vremurilor şi de prorocii falşi, cari prin alte părţi au început să se încuibe în sinul poporului nostru.

La noi treceri religionare n'au fost, căsătorii fără binecuvântarea bisericei asemenea, şi dacă din raport am auzit că în tract sunt 52 de cocubinate aceasta nu ne sperie, căci cele mai multe cam la 30 sunt între ţiganii — lăeţi — din Codlea şi Cristian, pe cari după cum spuneau vrednicii parohi locali, pe lângă toată munca şi rigoarea nu-i poţi disciplina.

In decursul anilor t[illegible] a eşit la penzie bolnavul paroh din Peştera Iosif Cojanu, a trecut la cele vecinice vrednicul paroh din Sohodol Leontin Puşcariu, şi unul a fost delăturat din tagma preoţească. Personalul bisericesc tractual constă azi din 30 membrii.

Invăţători sunt în tract 44 şi 2 învăţătorese. Şcoale sunt în toate parohiile, multe edificii şcolare sunt necorăzpunzătoare şi reclamă o reztaurare radicală sau zidirea altora nouă.

Şcoala de toate zilele are 2622 elevi, cari o cercetează, 19% sunt lipsiţi de binefacerile şcoalei cotidiane.

Şcoala de repetiţie o cercetează 1020 elevi, 36% nu.

Cei mai mulţi învăţători sunt la culmea misiunei lor, îşi împlinesc cu zel şi devotament chemarea de luminători ai tinerei generaţii, dar pe de altă parte ar fi nedrept să nu spun că sunt cam multişori şi de aceia, cari ar trebui să se reculeagă până e timp ori să închine slujba pentru care n'are nici atragere nici dragoste şi nici pricepere, ca să nu nenorocească o generaţie întreagă.

Din statul învăţătoresc am perdut în anii trecuţi pe zelosul învăţător din Zerneşti Nicodin Dan, pe Ioan Iliescu din Codlea, Ioan Rădoiu din Vâlcan şi Bucur Gârbacea din Cheia.

Penzionat a fost binemeritatul învăţător dela şcoala centrală din Bran Nicolae Reit.

Fonduri şi fundaţiuni bisericeşti şcolare sunt în toate parohiile şi's bine chivernisite.

Harnicul învăţător din Codlea şi dibaciul pomolog dl An. Boldor face în urma raportului cetit propunerea ca dl adm. protopopesc cu ocaziunea examenelor să meargă cu doi învăţători din sat în sat, să asiste la acele şi la finea lor să se ţină o restrânsă conferenţă în care să se pronunţe asupra rezultatului examenului. Propunerea se primeşte.

Raportul comitetului protopopesc să ia la cunoştinţă. Raţiociniul fondului purtat în regulă se aproabă, tot asemenea şi budgetul.

Comisiunea candidătoare prin raportorul său dl A. Boldor propune iar sinodul declară aleşi în comitetul propopesc pe noul period pe următorii domni:

a) din cler: dl Ioan Dan, protopop onorar, Ilariou Plotogea, Ioan Hamsea şi Ioan Cenţa,

b) mirenii: dnii Ioan Cav. de Puşcariu, Dr. Iancu Meţian, Nicolae Garoiu, Pompiliu Dan, Gheorghe Proca, Miron Tătoiu, Anania Boldor şi Ioan Enescu, precum şi 6 suplenţi.

In epitropia protoprezbiterală se aleg Gheorghe Babeş paroh, Ioan Străvoiu, Vart. Bude şi I. Niculoiu.

Eshauriată fiind astfel ordinea de zi dl administrator, mulţămind membrilor sinodului pentru zelul dezvoltat şi pacienţa avută, închee şedinţa.

Pentru alegerea a doi membrii în scaun şi a defensorului matrimonial se va convoca în scurt timp un sinod extraordinar.

Părerea mea şi impresia generală a fost, că acest sinod a fost unul dintre cele mai bine reuşite şi interesant din toate punctele de vedere, ceeace reiese şi din faptul, că deşi timpul era înaintat — 3 oare p. m. — totuşi nu s'a observat la membrii oboseală şi plictiseală.

Preotul *Gheorghe Babeş.*

Din Brad.

Corespondenţa „Telegrafului Român“

— 14 Martie n.

„Reuniunea I. de înmormântare a locuitorilor Români gr. or. din Brad“, în 11 l. c. şi-a ţinut a doua adunare generală ordinară. A fost bine cercetată atât din partea inteliginţei, cât şi a meseriaşilor şi economilor.

Prezidentul Vas. Boneu a deschis adunarea cu o vorbire însufleţitoare. A arătat greutăţile, ce a întimpinat cu întărirea statutelor compuse pe baza statutelor altor reuniuni ezistente pe la 1894. Statutele acestei reuniuni abia au fost aprobate în 1903 în Decemvrie. — Prezidentul a făcut evidentă însemnătatea unei atari societăţi umanitare, a arătat scopul ei măreţ, atât din punct de vedere religios moral, cât şi din punct de vedere material.

Prin cuvinte simţite a pus la inima fiecărui membru actual, să se intere[illegible], ca de binele său propriu de progresarea reuniunei, să se nizuiască a convinge pe prietini şi cunoscuţi de binefacerile unei atari societăţi, a-i îndemnà a se înscrie şi prin aceasta a înmulţi numărul membrilor şi tot odată averea societăţii. — A arătat mai departe, că această societate în timp de 2 ani, de când viează, şi-a revărsat până la 11 Martie a. c. binefacerile ei asupra alor 18 familii năcăjite, lipsite de mijloace materiale, pentru de a-şi petrece la odihnă vecinică pe rudele lor în modul cuvenit obiceiurilor şi legii noastre creştineşti. —

Adunarea a decurs în ordine esemplară obicinuită Românului. —

Raportul anual al direcţiunei constată, că cu înscrierea de membri merge tot aşa de anevoios, după cum a mers şi cu aprobarea statutelor. Cauza e de o parte nepriceperea ţăranului, care şi când cu sila vreai să-i faci bine, nu să învoieşte, de altă parte perseverarea în acea credinţă greşită, că precum a fost îngropat tata, mă vor îngropa şi pe mine, iară alţi [illegible]posteează, că doară am eu cu ce să mă îngroape s. a. m. d.

Nu înţeleg cei mai mulţi pre lângă toate desluşirile date, că numai punând umăr la umăr, bogat cu sărac şi sărac cu bogat, putem duce un lucru la bun sfârşit. Asta e cauză, ca numărul membrilor abia cu finea anului 1905 s'a completat, după cum pretind statutele. Aşa în anul 1904 s'au înscris şi solvit toate tacsele numai 246, iar în anul 1905 s'au mai înscris şi solvit încă 61 membri. Din aceştia au murit până în prezent 18, 6 în 1904, 9 în 1905 şi 3 în 1906. Cu finea anului 1904 au fost membri 240, eară cu finea anului 1905 au rămas 292 membri.

S'au solvit erezilor după 18 morţi până în prezent suma de 1874 coroane, o sumă conziderabilă, dacă luăm că numărul de 300 n'a fost de loc complet.

Cu toate acestea e speranţă, că numărul membrilor se va sporì mereu mai ales dupăce întreagă inteligenţa română din Brad dela început şi-a dat spriginul spre întărirea societăţii îndemnând prin aceasta şi pe alţi să facă asemenea.

Din raportul cassarului se constată, că averea Reuniunii face cu finea anului 1905 în bani gata depuşi la „Crişana“ suma de 902 cor. 79 fileri, faţă de anul 1904 este un crescământ de 417 cor. 22 fileri. Poziţiuni transitorii 457 cor. 80 fil. Dându-se posibilul de a încassa şi această sumă, atunci averea Reuniunii, în care e cuprins şi fondul de rezervă în sumă de 186 cor. ar atinge suma de 1360 coroane

Cu cetirea raportului comitetului de supraveghiere şi cu alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere s'au eshauriat obiectele puse la ordinea zilei. S'a aprobat raportul direcţiunii şi al cassarului, pe baza raportului comitetului de supraveghiere şi s'a dat absolutor, atât direcţiunii, cât şi cassarului pe anul 1905.

Raportor.

NOUTĂŢI.

La Viena. Prim-ministrul *Fejérváry* a plecat eri, Marţi, la Viena şi astăzi a fost primit în audienţă din partea Maiestăţii Sale. Se crede, că vor fi luate astăzi însemnate hotărâri cu privire la îndreptarea stărilor de lucruri din ţară.

*

Deputaţii mireni ai sinodului arhidiecezan, aleşi pe noul period de trei ani, sunt următorii:

Cercul I Sibiiu: Partenie *Cosma*, directorul „Albinei“, şi Ioan de *Preda*, advocat, Sibiiu.

Cercul II Sălişte: Dr. Nicolae *Comşa*, medic în Sălişte, şi Dr. Ghiţă *Măcelar*, advocat în Mercurea.

Cercul III Sebeş: Dr. Eugen *Meţian*, fisc comit. în Braşov, şi Lazar *Triteanu*, asesor conzistorial în Sibiiu.

Cercul IV Alba-Iulia: Dr. Vasile *Bologa*, director de şcoală în Sibiiu, şi Mihaiu *Cirlea*, not. public regesc în Abrud.

Cercul V Deva: Dr. Aurel *Vlad*, directorul „Ardelenei“ din Orăştie şi Daniil [illegible]*id*, senator magistratual.

Cercul VI Haţeg: George *Dănilă*, primar în Hunedoara, şi Dr. George *Proca*, secretar conzist. în Sibiiu.

Cercul VII Ilia: Dr. Stefan *Rezvány*, advocat în Ilia, Victor *Iordăşianu*, funcţ. conzistorial în Sibiiu.

Cercul VIII Geoagiu: Dr. Ioan *Marghita*, advocat în Geoagiu. şi Dr. Enea *Papiu*, cand. de adv. în Sibiiu.

Cercul XI Turda: Dr. Petru *Şpan*, prof. semin. şi Dr. Valeriu *Moldovan*, advocat, Turda.

Cercul XII Cluj: Vasile *Almăşianu*, advocat în Cluj şi Demetriu *Comşa*, prof. sem., Sibiiu.

Cercul XIII Solnoc: Dr. Gavril *Buzura*, advocat în Lăpuşul-ungur. şi Dr. Ioan *Farcaş*, advocat în Dej.

Cercul XIV Bistriţa: Iosif *Popescu*, dir. de bancă, Reghin şi Dr. Nicol. *Bălan*, prof. sem., Sibiiu.

Cercul XV Târnava: Dr. Dumitru *Stefan*, adj. advocaţial la „Albina“, Sibiiu şi Dr. Dion. *Roman*, advocat, Mediaş.

Cercul XVI Sighişoara: Virgil *Oniţ*, dir. gimn., Braşov şi Victor *Păcală*, prof., Sibiiu.

Cercul XVII Treiscaune: Dr. Iancu *Meţianu*, proprietar, Zârneşti şi Nic. *Bogda*[illegible], profesor, Braşov.

Cercul XVIII Braşov: Arsenie *Vlaicu*, director şcolar, Braşov şi Dr. Nicol. *Vecerdea*, dirig. „Albina“, Braşov.

Cercul XIX Bran: Ioan cav. de *Puşcariu*, membru al „Academiei Române“ şi Nic. *Garoiu*, advocat, Zârneşti.

Cercul XX Făgăraş: Dr. Ioan *Şenchea* şi Dr. Octavian *Vasu*, advocaţi în Făgăraş.

N'avem informaţii despre rezultatul scrutiniului din *Zarand* şi din *Câmpeni*.

*

Pretore insultat. O ceată de patrioţi războinici a atacat într'o cafenea din Careii mari pe pretorele Dr. Aurel Breban, pentru că a primit acest post şi nu s'a alăturat şi el la opoziţie. Conducătorul lor se zice că ar fi fost un iurist Român perdut cu numele Chirillă. Vicecomitele a cerut miliţie şi jandarmerie în oraş, pentru vre-o eventuală tulburare.

*

Profesorul Weigand dela Lipsca, directorul seminarului român de acolo, a făcut şi înaintat ministrului de culte şi instrucţiune publică din România un frumos şi amănunţit raport despre activitatea acestui seminar, dela înfiinţare până acum. Seminarul e subvenţionat de statul român.

*

Crucea la universitate. In săptămâna trecută s'a înplinit anul decând s'a pornit mişcarea pentru reîntroducerea crucii în salele universităţii din Budapesta. O deputaţie de o sută studenţi s'a prezentat cu un memorand la rectorul universităţii şi a cerut ca să împlinească promisiunile făcute de senatul universitar în anul trecut cu întroducerea crucii din nou. Rectorul a promis că le va rezolva cererea favorabil.

*

Numire. Dl *Fabiu Rezei* advocat în Lugoj a fost numit notar public tot acolo.

*

Locotenentul Schmidt unul dintre conducătorii răsculaţilor din Rusia fusese judecat la moarte prin ştreang. El a cerut, drept graţie, să fie împuşcat. Rugarea i-a fost ascultată, iar recursul apărătorului pentru achitarea lui Schmidt, a fost respins. A fost împuşcat Mercuri, împreună cu trei marinari. Locotenentul Schmidt a fost conducătorul rescoalei militare dela Sebastopol, întâmplată în Decembre anul trecut. Marina rusească începuse atunci să bombardeze oraşul şi a întrat în luptă deschisă cu trupele ruseşti de pe uscat, dar a fost învinsă şi locotenentul Schmidt a fost prins şi dat în judecată.

*

Mine în flacări. Din Braşov vine ştirea că în minele din Băcău în România a isbucnit un foc grozav, care a mistuit toată mina. Şapte oameni s'au nenorocit.

*

Domnişoară Doctor. Sâmbătă a fost promovată la universitatea din Budapesta ca doctor în medicină domnişoara *Melitta Szalkay*, fiica profesorului dela şcoala reală din Budapesta, Dr. Iulius Szalkay, ear după mamă nepoata fericitului Dr. *Paul Vasciu*, fost inspector de şcoale româneşti în Ardeal şi fost membru al „Academiei Române“

*

Tribunal delegat. Pentru judecarea procesului intentat celor din Debreţin, cari au bătut pe comitele suprem Kovács, a fost delegat tribunalul din *Oradea-mare*. Tot acest tribunal va judeca şi în procesele de presă intentate ziarelor maghiare din Debreţin.

*

Pensionări. Din Petersburg vine ştirea, că 71 de generali din armata rusască au fost trecuţi în zilele din urmă la penzie, pentru bătrânţe şi incapacitate de muncă. Cam târziu se face selecţiunea. Trebuia făcută înainte de începerea războiului cu Japonia!

*

Kristóffy la judecătorie. Pe când Kristóffy era comite suprem la Sătmar avusese un servitor, pe care după câtva timp l'a dimisionat din serviciu. Servitorul însă nu şi-a primit cartea de slujit şi de aceea a pârât pe Kristóffy la judecătoria din Careii mari. Aceasta a trimis mandat la Budepesta ca să asculte pe domnul ministru, care Sâmbătă s'a prezentat în faţa judecătoriei cercului VI unde s'a luat protocol cu el.

*

Bani falşi. De un timp încoaci a ajuns în circulaţie în Ardeal o sumă conziderabilă de bancnote falze de 20 cor. Cei prinşi până acum sunt tot oameni simpli, ţărani, cari spun că au primit banii dela „domni“. La judecătoria din Turda sunt reţinute bancnote falze în valoare de 200 mii cor. In zilele trecute au prins pe un mare proprietar de lângă Turda, Ios. Balog, la care au aflat bancnote false în valoare de 40 mii cor., iar la un funcţionar comitatens, Car. Balla, 14 mii cor. Probabil aceştia sunt fabricanţii. Au fost deţinuţi.

*

Catastrofă nouă. In America s'a întâmplat în zilele aceste iar o catastrofă grozavă. S'au ciocnit două trenuri, cari înaintau cu cea mai mare iuţeală. Un tren avea două locomotive. Ciocnirea a fost atât de puternică, încât amândouă trenurile s'au zdrobit total. Patruzeci persoane au rămas moarte pe loc. Peste 100 au suferit răni grele. Numai 15 au scăpat teferi.

*

Sinucidere. Judele regesc Horváth Géza dela judecătoria cercuală din Salgótarjan s'a aruncat înaintea trenului accelerat, pe şine, şi a fost nimicit în sensul adevărat al cuvântului. Cine ştie ce păcate l'au îndemnat să facă fapta aceasta?

*

Donaţie frmoasă. Cetim în foile din Bucureşti. că I. P. S fostul metropolit primat Ghenadie a dăruit universităţii din capitala României o sumă de 50 mii de lei.

*

Grevă. Minerii rămaşi în viaţă în grozava catastrofă de Courriéres s'au pus acum în grevă. Ei învinuesc pe ingineri, că n'au luat la timp măsuri de apărare. La greviştii aceştia s'au alăturat şi muncitori altor mine. E teamă de o grevă generală în toată ţara.

*

Vin bun, ca la 200 vedre, are de vânzare preotul nostru *Crucean Mărginean* din Cenade (Szász-Csanád) posta în loc. Vinul e din toamna anului 1904.

*

Cerşitoare avută. In Zolyomlipcse a murit zilele trecute o cerşitoare bătrână. După înmormântare s'au aflat în straiele ei, sdrânţuite, *patruzeci de mii de coroane*, adunate cu cruceriul din mila altora.

Cărţi şi reviste.

Vieaţa literară, în nrul 9, aduce un articol cuminte şi bine gândit al dlui *Il. Chendi* despre „Junimea şi Ardealul“. In liniamente generale, dar îndestulitoare pentru a închega o icoană clară, vorbeşte despre meritele Junimei, trece la raporturile noastre cu „Convorbirile“, organul acestei societăţi literare, şi constată, că „ele n'au fost totdeauna dintre cele mai bune“. Duşmănia între bătrânii noştri şi dl Maiorescu, teoreticianul şcoalei, a fost de lungă durată, până a venit „floarea tinerimei“ să îndulcească, ba chiar să schimbe relaţiile acestea. Dl Slavici şi întreaga activitate a răposatei „Tribune“ şi-au câştigat meritele cele mai mari pentru aceasta. Astăzi, director la „Convorbiri“ e dl Ioan Bogdan, ardelean, „unul din cei mai limpezi şi mai corecţi oameni de litere“. — Urmează un „cântec de robie“ al dlui *Gorun*, cântec amar despre „grija zilei de mâne, sila zilei de azi, mila zilei de ieri“, cum scria odată şi maestrul Vlahuţă, că aceasta e ce-i mai rămâne: „Silă de ziua de azi şi teamă de ziua de mâne“. O traducere din Carmen Sylva de dl *Coşbuc*. Versuri mai scriu Soreanu, C. Pavelescu, C. Lazzariny şi dulcele Al. Zamfirescu. Proză de V. Crăsescu, I. Minulescu, V. Cioflec, M. Sorel, D. N. Ciotori. Informaţiile literare şi artistice sunt foarte juste, dacă nu socotim pe Sadoveanu mai puţin decât D. Zamfirescu, cu povestirile din războiul pentru neatârnare.

*

Junimea literară, anul III. nr. 3. Dl *Gh. Tofan*, un informator literar conştienţios, cel mai competent în Bucovina, scrie — din prilejul publicării în volum a foiletoanelor regretatului umorist M. Teliman — despre mişcarea literară din Bucovina, — pe scurt. Ii arată partea foarte modestă, ce o are în istoria literaturii noastre, dezvelindu-i şi cauzele. Comparaţia cu trecutul literar al Bucovinei e nimicitoare pentru prezent. Indreptarea se aşteaptă dela bătrânii şi tinerii grupaţi în jurul revistei „Junimea literară“, — ceeace şi noi credem, şi s'a mai spus de alţii. Un lucru ne miră: dl Tofan „pune alăturea, dacă nu în fruntea“ unor scriitori ca Bassarabescu, V. Pop ş. a. pe M. Teliman. Aşteptăm volumul să ne risipească ceaţa de neîncredere. — Dl *H. Petra-Petrescu* traduce o schiţă din Daudet, dna *El N. Voronca* mântuie studiul său comparativ despre busuioc, o notiţă bibliografică despre dicţionarul de muzică al dlui T. Popovici, elogioasă şi o dare de seamă a dlui *Iancu I. Nistor* despre „Istoria poporului român“, scrisă nemţeşte de dl N. Iorga, în două volume, asupra cărora străinii competenţi s'au rostit cu cuvinte de laudă, precând Românii au tăcut. Dl Nistor consideră, şi arată pentru ce, opera aceasta drept „epocală“ — Versuri publică dnii *V. Loichiţă* şi *Leandru*, a cărui chemare ferbinte e păcat că nu s'a făcut în o formă mai desăvârşită:

> Veniţi la noi din răsărit
> Voi magi cu steaua sfântă,
> Şi'n bezna nopţii luminaţi
> Şi ne 'ndreptaţi spre ţântă.
> . . . .
> La noi o stea de-ar răsări
> Am crede că-i un soare . . .

I. Paltin.

ECONOMIE.

Programul de lucru.

al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ pe 1906.

1. Pentru cunoaşterea referinţelor economice din comune se vor ţineà întruniri agricole în comunele: Avrig, Noul-săsesc, Şugag, Şura-mică, Săsăuş şi Sibiiu suburbiul de jos.

2. Pentru înaintarea economiei de vite se va aranjà a 16-a expoziţie de vite de prăsilă împreunată cu împărţire de premii în bani, în comuna Săsciori.

3. Intre membrii cu locuinţa în Guraráului se va sorta o viţea, rassa „Pinzgau“ curată, ce se va cumpărà din mijloacele Reuniunii.

4. Cu scop de a înleznì cumpărarea de vite de prăsilă, comitetul acoardă micilor proprietari împrumuturi ieftine, replătibile în rate.

5. Pentru a înainta cultura pomilor:

a) în primăvară se vor împărţi între membrii pomi pădureţi (meri, peri, pruni, vişini, perseci etc.;

b) în luna August se va ţineà în comuna Sibişel un curs de pomărit pentru învăţătorii aplicaţi la conducerea şcoalelor de pomi comunale. Participanţii la curs vor primì diurne;

c) cu câte un altoiu (măr pătul) vor fi dăruiţi membrii cu locuinţa în Poplaca. Pomii se vor plantà în grădina fiecărui membru;

d) comitetul a procurat 8000 altoi (meri), carì se pun în vânzare cu preţ redus;

e) în cursul toamnei se va pune în lucrare cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille“, ce este zidit în Sălişte.

6. Cu scop de a studià de cei competenţi referinţele igienice ale ţăranului, în comuna Apoldul-românesc se va aranjà a 2-a zi de Rusalii o expoziţie de copii, împreunată cu premii în bani, prima de acest fel la noi.

7 Intre membri se vor împărţì în mod gratuit seminţe de nutreţuri măestrite şi se va mijlocì pentru obştea noastră procurarea de seminţe mai bune şi mai eftine.

Cei împărtăşiţi în trecut cu pădureţi, seminţe, etc., sunt rugaţi a face comitetului raport despre experienţele făcute şi despre rezultatele obţinute.

8. Direcţiunile însoţirilor de credit săteşti sistem „Raiffeisen“ sunt rugate a face raport despre activitatea lor în 1905. Totodată se va lucrà la înfiinţarea de asemenea aşezăminte.

9. Direcţiunile tovărăşiilor agricole vor fi deasemenea rugate a raportà despre activitatea desvoltată în 1905. Comitetul va îngrijì de înfiinţarea de comiţii agricole.

10. Se vor împărţì galiţe de soiu, apoi coşniţe şi alte unelte pentru cultivătorii de albine.

11. Se va lucrà la desăvârşirea şcoalei practice de economie din Sălişte.

12. Adunarea generală ordinară se va ţineà în comuna Bradu.

După friguri repeţite

sau boale grele, reconvalescentul are trebuinţă de un medicament întăritor. Untura de peşte are mai bune însuşiri pentru a formà grăsime organică şi a întărì oasele şi muschii de cât alt medicament nutritor. Emulziunea lui Scott oferă untura de peşte în formă uşoară de mistuit şi gustoasă, aşa că şi cel mai slab pacient poate luà preparatul fără scârbă. Emulziunea lui Scott constă din cea mai fină unsoare de peşte medicinală norvegiană, amestecată cu hipofosfiţi de var şi naton.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expediază franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Teatru orăşenesc.

Mercuri (21 Martie n.): „Fuhrmann Henschel“, dramă în 5 acte, de Gerhart Hauptmann.

Joi (22 Martie n.): „Sherlock Holmes“, comedie în 4 acte, de A. Bozenhard,

Mulțămită.

Pentru număroasele dovezi de participare din incidentul trecerii la cele eterne a profesorului spiritual **Johann Antal**, mulțămeşte în numele său cum şi în al părinților răposatului

Corpul didactic
ál şcoalei de cadeți de infanterie.

66 1

Nr. 208/1906 [64] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia **Lepindea** cu filia Cioş, din protoprezbiteratul Târnava, pe baza resoluțiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan din 20 Decembre a. tr. Nr 12370 Bis., prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Capelanul se bucură de toate venitele parohiale fasionate la coala B. pentru întregirea ventilor preoțeşti dela stat, şi va primi şi un ajutor din suma dela stat destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protoprezbiteral (u. p. Küküllővár) în terminul arătat mai sus şi au a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Cetatea de baltă, 6 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. or al tractului Târnava, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protoprezbiter.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3 —
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ — 20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la
Librăria arhidiecesană.

In „**Biblioteca băncilor române**“ a apărut

Băncile române
din Transilvania și Ungaria

de **Constantin Popp**, funcționariu la centrala „Albinei“, Sibiiu. — Se póte procura de la **Librăria arhidiecesană** din Sibiiu cu prețul de 50 fileri.

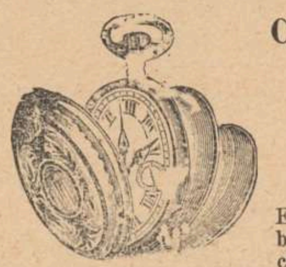

Cea mai mare invențiune

a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanție pe 3 ani. (Un lanț de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 19—20

In cas de neconveniență banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe şi aurării, Krakau Oesterr. Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcționarilor de stat ces. reg.
Lista prețurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenți se caută.
Asemenea inserate sunt imitațiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistruii şi a avé o colóre delicată a feții. un săpun medicinal mai bun şi mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca doi băieși)
Bergmann & Co, Tetschen a/E.

Se află de vînzare cu 80 fileri bucata
în **farmacia „la urs“** (piața mică),
în farmacia **E. Rummler, Sibiiu,**
la I. B. Misselbacher sen. (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei şi guşteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei) (89) 25—25
Carol Arz (strada cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner.**

NOU! NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit
și
întăritor de nervi.

(63 a) 3—26

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen
(propise)

pentru scrierea *română*, *germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1·30 cor. și porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de primăvară

Atelierul de croitorie
Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecționez pe lângă un serviciu solid și prompt și pe lângă prețuri moderate tot felul de **haine bărbătești**, ca: paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecționez tot felul de

* **uniforme**, cum și **reverenzi** și **ornate bisericești** *

In cas de urgență reverenzile le confecționez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu prețioasele sale comande, semnez

cu toată stima
Ioan Părău, croitor.

[59] 2—

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

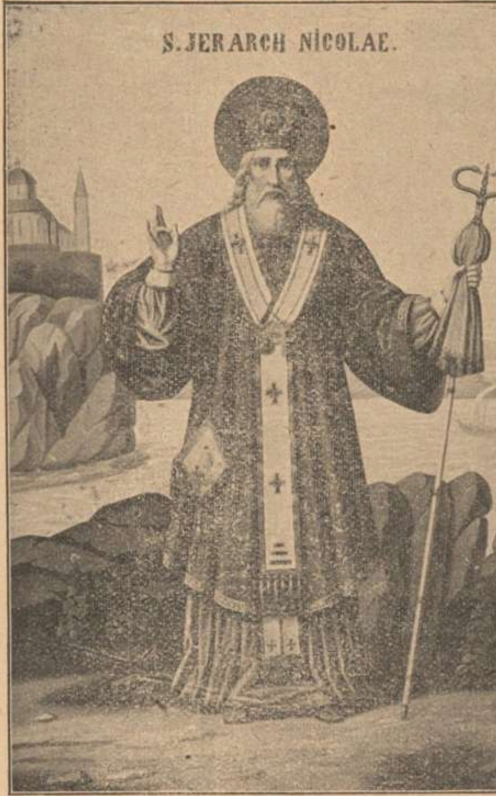
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

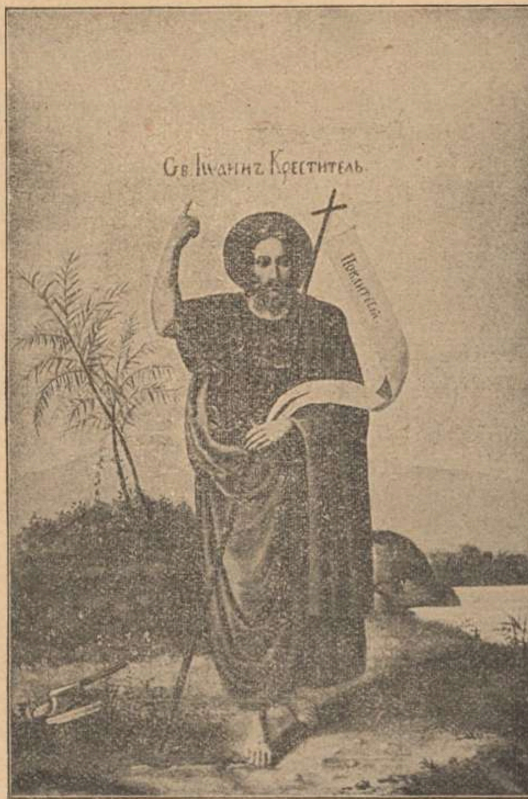

II.

- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34 60	42 —	56·—	70·—	**cor. foarte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19 60	26 60	**„ simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice coloare pe lângă condițiile cele **mai** favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 28 Sibiiu, Sâmbătă 11/24 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Ființa principiului de naționalitate.

IV.

Italienii din Veneția și Lombardia, asupriți din partea Austriei, puși sub tutorat și amenințați cu germanizarea, au căutat și în curând au aflat sprijin natural în învecinata Italie, și din mulțimea asupriților s'a născut unitatea Italiei libere și independente.

Va să zică, numai *apăsarea* și *primejdia comună* dau naștere trebuinței și apoi și nizuinței de a se ajunge la unitate națională! Ce factor puternic a fost primejdia franceză pentru unitatea germană, e în deobște cunoscut și n'are trebuință de esplicări mai largi!

Asuprirea și subordonarea unui popor dă naștere chiar și dorinței de altcum cu totul nenaturale de a se unì politicește un astfel de popor cu popoare, deșì nu de aceeași naționalitate, dar de aceeași rasă, numai pentruca să scuture jugul devenit insuportabil. Panslavismul sigur că n'ar fi putut ezercià niciodată asupra spiritelor popoarelor slave puterea, pe care o ezerciază astăzi, dacă aceste popoare slave nu erau totdeuna asuprite de popoare de altă rasă, precum asuprite sunt ele și astăzi.

In mod mult mai clar și controlabil se poate vedeà desvoltarea mișcării secesioniste, izvorîtă din asuprirea unui popor, la Românii din monarhia austro-ungară.

Poporul acesta, cu proverbială credință față de stat și domnitor, cere aproape de un secol autonomie între marginile teritorului monarhiei habsburgice. Dr. Jancsó Benedek face o observare potrivită când scrie, că unirea cu Roma a îndrumat spre cultură Românii din Ungaria, dar „Cultura aprinde în internul omului schinteia lui Prometeu, care face din mulțimi un popor, din popor o națiune“.

Au urmat însă asupriri, și rezultatul e, că Românii din monarhia habsburgică încep acum să aștepte ajutor dela conaționalii lor din regatul român. Inainte numai cu câțiva ani, nu erà nici urmă de mișcare irredentistă la Românii din Austro-Ungaria, dar alergarea după ajutor a creat o comunitate de interese între Românii de aici și de acolo, și dacă asupririle nu au să încete, ideea irredentistă are să devină tot mai puternică. și în cele din urmă nu va mai puteà fi stăpânită . .

In Austria numai Nemții din Boemia și din Știria sunt întrucâtva accesibili pentru idei de irredentizm german. Pentruce? Și de ce tocmai Germanii acestor provincii? Germanii doresc o guvernare de sine. Dar imposibilitatea ezistentă de mai mulți ani de a aveà un guvern german, mai ales însă lipsa de sistem în politica de naționalități, a amenințat pe Nemții din Boemia și Știria cu pericolul slavizării. De acì dorința de a scăpà de această primejdie prin împreunarea provinciilor germane ale Austriei cu marea — Germanie!

Cea mai înaltă artă de a conduce statul e în stat polinațional și în stat unitar național aceeași, *a mulțămì elementele etnice, singurele propte ale statului, și ale face acestora prețioasă aparținerea la stat!*

In istorie ideile se desvoltă încet, pas de pas. După marea însuflețire pentru ideile de naționalitate din anii 1840 și 1860, când nici contrarii acestei idei n'au îndrăznit să tragă la îndoială însemnătatea epocală și momentul etic foarte adânc al acestui principiu, a urmat reacțiunea, care a declarat pe scurt, că naționalitatea nu e decizătoare pentru stat, că statul e scop propriu, prin urmare nizuințele au să meargă într'acolo, ca naționalitățile să se contopească rând pe rând într'una mai favorizată. Dar aceste nizuințe, când e vorba de asimilarea și absorbirea naționalităților, sunt și greșite și nerealizabile.

Se schimbă însă lucrul imediat, cum e vorba numai de mici frânturi străine etnice, de *enclave* mici. Principiul de naționalitate nu poate să fie nici el absolut, cum nu poate fi nici unul, ori care altul.

A dà tuturor acestor frânturi mici de popor, acestor enclave, autonomie, ar fi atâta, cât a duce principiul național la absurd. Deosebirea între naționalitate și enclavă e tocmai pentru împrejurările noastre de importanță decizătoare. Tocmai cu privire la aceste enclave pot fi aplicate teoriile de asimilare. Astfel de enclave pot fi absorbite pe cale pacinică naturală de naționalitatea ce le încunjură, și vor și fi absorbite. Dar la noi a fost vorba totdeuna de chestia *naționalităților*, nu de enclave singuratice. Chestia enclavelor s'a născut din ceealaltă, numai pentru a i-se prezentà deslegarea ca imposibilă. Enclave mai mari trebue însă să fie și ele luate în conziderare.

Audiența de Mercuri a primministrului ungar Fejérváry a avut loc dela ora unu după ameazi până la orele trei. Seara apoi domnul ministru-president a plecat îndărăt la Budapesta. Nu se știe nimic despre rezultatul audienței. Se presupune însă, că nu s'a luat nici o hotărâre finală și că baronul Fejérváry va merge peste câteva zile de nou la Viena.

Ministrul de agricultură nu a incuviințat contractul legat cu universitatea săsească, referitor la darea în exploatare a pădurilor celor șapte județe, pentru prețul de 10 milioane coroane, plătite în 40 de ani, din motivul că guvernul a primit oferte mai mari, de 11 și 12 milioane, că taxarea pădurilor încă nu e terminată, și că vinderea pădurilor din mână liberă ministrul nu poate să o permită, ci numai pe calea licitațiunei publice

---

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al Sebeșului.

Sebeș, 17 Martie n.

La 2/15 Martie a. c. s'a întrunit în Sebeș sinodul protopresbiteral, în sesiunea ordinară a anului 1906.

Dela sinodul acesta comunic următoarele:

Prezidentul, protopresbiterul tractual Sergiu Medean a deschis sinodul la orele $10^{1}/_{2}$ prin un cuvânt remarcabil.

Cuvântul de deschidere în reasumat a fost cam de următorul cuprins:

Dupăce arată marele triumf al bisericei noastre ordotoxe din țară obținut la 1868 când i-s'a dat autonomia și când s'a întrunit primul congres național bisericesc, și nemuritoriul arhiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna „toată competința legislativă și administrativă a bisericii a depus-o în mânile congresului — arată însemnătatea și binefacerile constituției noastre bisericești pentru biserică și întreagă viața noastră culturală.

Arată, că, dupăce soartea bisericii e depusă în mânile organelor și corporațiunilor chemate la conducerea afacerilor, numai dela tresvia, hărnicia desinteresată a acelora e condiționată înaintarea și întărirea bisericii și a poporului credincios.

Arată că dela decretarea constituției bisericești s'au și realizat multe și mărețe succese de înaintare și întărire pe toate terenele, dovadă că organele și corporațiunile dela conducere au fost la culmea chemării lor.

Că constituția noastră liberală până acum n'a putut realizà succesele dorite până în cele din urmă pături ale poporului, cauza nu este a se căutà decât în împrejurarea, că poporul ținut fiind atâtea veacuri de-arândul în sclăvie și întunerec, n'a ajuns încă pe totdearândul la priceperea și cunoștința ca să folosească libertatea garantată așa precum reclamă adevăratele lui interese de propășire și cultură. In unele comune poporul și acum cheltuește frumoasa libertate constituțională pe lucruri nefolositoare, ambiții trecătoare și certe personale.

Când poporul va cunoaște și va fi convins că interesele sale de înaintare re-

---

FOIȘOARĂ.

Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țării-românești.

De N. Iorga.

(Fine.)

O comisie studià legea rurală, care erà destul de grea în Regulamentul organic, dar membrii comisiei nu se puteau înțelege. Atunci Domnul făcù să învingă părerea sa: țăranii să se poată strămutà liber, „păstrându-se anumite îngrădiri de legi și regulamente“, și să facă învoială slobodă cu stăpânii moșiei. Știrbei țineà să schimbe și legea șoselelor, făcând să simțească greutatea ei boerii și sătenii de-o potrivă. Aceasta însă n'a putut-o face decât într'o „formă îndulcită“.

Unii, cari au urmat dupăce fusese Știrbei oarecum ministru de instrucție, au stricat multe orândueli bune ale acestuia referitoare la învățământ, deci Vodă cel nou s'a pus să-și continue opera *sa*, călăuzit de aceleași principii practice sănătoase: „Instrucția trebue să fie națională, să mulțămească nevoile deosebitelor clase și să păstreze coloarea locală“. Limba latină, în școalele secundare a învins „spiritul parisian“, căruia i-s'a făcut totuși un loc de cinste în „școala de lux“.

Știrbei s'a nizuit să facă rânduială în toate domeniile, în cari lucrase oarecând ca ministru, și întrucât n'a izbutit, vina e mai mult a împrejurărilor. El „a cheltuit necontenite silinți“ pentru europenizarea orașelor, pentru stârpirea abuzurilor funcționărești, pentru îmbogățirea visteriei, — pe când trebuià să se teamă de pretendenții domnești, cari nu și-au perdut speranța într'un viitor norocos, și de acțiunea revoluționarilor din 48, cărora nu le-a îngăduit să între în țară. Dar ziarelor străine se pare că nu li-s'au deschis porțile principatului muntean, afară poate de foile ardelene din Brașov și de cele din Moldova. Iar în Țara-românească eșiau numai două foi românești, un jurnal eclesiastic de scurtă durată, și două ziare străine.

Scurta domnie de 7 ani a lui Știrbei n'a avut norocul să se urmeze fără întrerupere. In 1853 Rușii cer dela Turci unele lucruri, a căror împlinire știau că n'o să vie. Astfel s'a început războiul dela Crimea. Rușii ocupă din nou principatele. Domnul muntean pentru Turci nu mai erà Domn legitim, Muscalii i-au dat să înțeleagă, că poate plecà, deci „în astfel de împrejurări domnia erà moralicește imposibilă“. Atunci Știrbei a părăsit țara, în Octomvrie, mergând la Baden, lângă Viena, și așteptând desfășurarea întâmplărilor. Acestea s'au urmat repede, cu biruință la început și cu înfrângerea la urmă a Rușilor. In Muntenia locul ostașilor Țarului îl ocupă Turcii, apoi Austriacii. Comandantul acestora era Italianul Coronini, și tot Italieni erau 4.000 de soldați, încât ziarul german din București scrià: „Dela împăratul Traian, ale cărui legiuni, cum se știe au ocupat țările Dunării-de-jos, n'au mai călcat trupe italiene în Dacia de odinioară, care e Moldova și țara românească de atunci“.

După străinii aceștia hrăpareți venià în capitală, în Septemvrie viitor, Barbu Dimitrie Știrbei, și păgânii s'au îngrijit să nu fie primit prea călduros“. O impresie justă și frumoasă a acestei primiri dă tot ziarul german: „o adevărată serbare de familie, ca părinți ce se întorc acasă“. Numai că în familia aceasta aveà s'o ducă foarte greu cu Turcii, dar mai ales cu Austriacii, și împrejurările acestea nimiceau avânturile de dinaintea anului 1853.

Dar războiul se întorceà tot mai mult în contra Rusiei și se puteà prevedeà, că vor veni schimbări hotărâtoare. In fața acestora Știrbei și-a lămurit punctul său de vedere în mai multe memorii, din cari îl vedem Român și în senzul cel nou și mare al cuvântului“.

El susțineà, că Sultanul să rămână „protector“, fără îngerință însă. Ear' dacă nu s'ar socoti aceasta ca o rușine pentru Turci, ar fi foarte folositoare o alianță a lor cu principatele, fiindcă s'ar dobândi „o nouă garanție pentru integritatea și independența Imperiului otoman“. Altădată propune, ca principatele să formeze teritor neutru și inviolabil, ear' Domnul să fie din aceeași familie. „Pentru a fi totuși interpretul credincios al opiniei publice, trebue să adăugăm, că dorințele unanime ale Valaho-Moldovenilor chiamă unirea celor două principate sub un singur cap, chiar dacă aceasta ar trebuì să fie luat din una din familiile princiale din străinătate, — ceeace ar cruța cu adevăclamă să fie desinteresat, să nu se certe din consideraţiuni personale, şi ambiţiuni şi foloase trecătoare, că cine să fie aleşi în comitetul şi epitropia parohială, s'au chiar preot şi învăţător, ci la fiecare loc va pune totdeauna pe cel mai vrednic şi mai cualificat, care dă garanţă deplină, că oficiul ce i-se dă nu-l priveşte numai de o realizare a ambiţiei şi foloaselor lui personale, ci va lucra desinteresat şi numai pentru înaintarea bisericii şi fericirea poporului, când poporul şi noi toţi, vom fi convinşi, că în împrejurările, în cari trăim biserica e singurul nostru scut de scăpare şi în jurul acesteia vom pune toată capabilitatea şi toată activitatea noastră, în jurul bisericii vom grămădi toate puterile noastre şi tot bunul nostru, ca pe aceasta să o facem cetate tare, precum vedem că au făcut şi fac şi alte neamuri, atunci şi numai atunci avem garanţă deplină, că se vor revărsà belşug asupra noastră succesele garantate prin constituţia noastră liberală.

După deschidere a urmat verificarea deputaţilor aleşi pe noul period. S'au verificat 34 dintre cari prezenţi 30 deputaţi.

Din raportul general al protopresbiterului despre starea tractului cu finea anului 1905 remarc următoarele date:

Numărul preoţilor 35. Nici o parohie vacantă.

Numărul sufletelor 33885. Creştere 179. Ceti şi scrie ştiu 13705. Creştere 552.

Căsătorii au fost 206, toate încheate cu binecuvântarea bisericii. Concubinate au fost 59, mai multe cu 1 decât în anul precedent.

Edificiile bisericeşti sunt în stare bună afară de cele din comunele Tărtăria, Cioara, Berghin, Ohaba, Daia şi Pianul-de-jos, unde sunt slabe şi neglijate.

Şcoale au funcţionat 25 cu 50 de învăţători. Dintre învăţători au fost 35 definitivi şi 15 provizori, 41 cualificaţi şi 9 necualificaţi. Numărul învăţătorilor definitivi a crescut cu 8 şi al celor cualificaţi cu 4.

Numărul elevilor a fost: în şcoala de toate zilele 3175, în şcoala de repetiţie 1173, la olaltă 4348.

Edificiile şcolare sunt în stare necesar corăzpunzătoare numai în comunele: Laz, Petrifalău, Pianul-de-jos, Tărtăria şi Berghin.

Administrarea averilor bisericeşti e normală şi raţiociniile în ordine.

Starea averilor bisericeşti se prezintă astfel:

I. *Curat activă*:

A. Protopresbiterat. Realităţi 1547·61 cor. Bani 56038·40 cor. la olaltă 57586·01 coroane.

B. Comune bisericeşti: Realităţi 5720 cor. Pământuri 50406·36 cor. Drepturi 59069, cor. Bani 160,110·36 cor., la olaltă 275,305·72, cor. Suma 332,891·73 cor.

II. Edificii şi utensilii: Bisericeşti, 300420 14 cor., şcolare, 201,722·68 cor., la olaltă 502,142·82 coroane. Suma totală, 835,034·55 cor.

Dupăce s'au luat dispoziţii faţă de concubinate şi faţă de edificiile bisericeşti şi şcolare necorăspunzătoare, sinodul la propunerea comitetului a decis modificarea §-ului 2 din statutete fondului protopresbiteral, referitor la destinaţiunea fondului, care cu finea anului 1905 s'a urcat la suma de 51.000 cor.

După statutele vechi destinaţiunea fondului era, ca cu timpul, când va fi crescut fondul de ajuns şi se va puteà, să se deschidă în Sebeşul săsesc o şcoală medie română gr. ort.

Fiind sinodul convins, că după dezvoltarea lucrurilor din ţară şi măsurile de restricţiune faţă de şcoalele naţionalităţilor, cari an de an se opresc, — scopul amintit nici când nu va puteà fi realizat; şi dupăce promovarea intereselor culturale confesionale şi naţionale din protoprezbiterat se poate ajunge şi pe altă cale şi chestiuni actuale şi foarte urgente reclamă acum ajutorul fondului, — sinodul a modificat § 2, decretând ca meniţiune a fondului: dotarea protopresbiterului, ameliorarea dotaţiunii preoţilor şi învăţătorilor din protoprezbiterat, cu deosebire în cazurile, când aceia fără vina lor şi fără ca autoritatea bisericească să-i fi aflat vinovaţi — îşi perd întregirea dela stat; şi ajutorarea şcoalelor confesionale gr. or. din protopresbiterat.

La anul 1895 sinodul a fost proiectat zidirea unei case protopresbiterale şi a iniţiat un fond în scopul acesta. Dupăce fondul acesta acum de 7000 cor., pe lângă alimentările de până acum creşte prea încet; iar împrejurările locale şi întărirea noastră pe toate terenele faţă cu conlocuitorii saşi, reclamă ca cât mai în grabă să se zidească şi casa tractuală, — sinodul a votat pentru acest fond pe zece ani o proviziune anuală de 2000 cor., împărţită asupra fondului protopresbiteral şi asupra comunelor bisericeşti.

Cu aprobarea raţiociniului pe 1905, votarea bugetului pe 1906 şi alegerea membrilor în comitetul şi epitropia protopresbiterală pe periodul 1906—1908 agendele sinodului au fost terminate. X.

Sinodul protopresbiteral în A.-Iulia.

Poiana, 18 Martie n.

Sinodul protopresb. s'a întrunit în şedinţa sa ordinară la 2/15 l. c. în Alba-Iulia.

Avându-se în vedere principiul, că orice lucru dacă nu e urmat de binecuvântarea lui Dumnezeu nu ajunge la bun sfârşit, membrii sinodali au azistat în corpore la „Invocarea Duhului Sfânt“.

După terminarea acestui act au mers la şcoala gr. or. din Alba-Iulia-oraş, localul destinat pentru ţinerea şedinţei.

Intrându-se în ordinea de zi, prezidentul rosteşte vorbire de deschidere

Cuvântul acesta fiind o expunere purceasă din o adâncă cugetare, îl public în întregime dupăcum urmează:

„On. Sinod! Domnilor şi fraţilor! Nu o adunare simplă de regulament dictată spre ascultarea de rapoarte şi contribuire la exhauriarea punctelor din programul deja stabilit, aş dorì eu ca să se socotească întrunirile noastre în sinoadele protopresbiterale! Un punct mai înalt, mai ideal, nescris pe hârtie în ordinea de zi, dar care pentru aceea covârşeşte şi cuprinde în sine pe toate cele scrise, trebue să ne închipuim, că este însemnat în programul de lucrare al acestor sinoade. E punctul, după care venirea la sinod trebue să fie privită de către fiecare membru din cler şi mirean, ca o pelegrinare plăcută şi pioasă, din intimă convingere făcută spre a fi părtaş la praznicul anual al constituţiei noastre bisericeşti şi prin el la comemorarea vrednică a numelui marelui ei autor! Da. Pentrucă dacă avem aceeace avem astăzi în biserica noastră, odinioară cea mai lipsită şi mai umilită în această ţară; şi dacă stăm acolo unde stăm cu aceeaşi biserică, odată cea mai prigonită şi mai desconziderată dintre toate, cine nu înţelege şi nu cunoaşte, că numai şi numai din acea binecuvântată constituţiune, numai şi numai prin acea fericită dispoziţiune a ei, în sensul căreia chemaţi şi puşi sunt alăturea de cler şi mirenii spre a îngrijì de soartea aceleia — s'a ajuns la bunăstarea ei materială şi morală de astăzi! Iar judecata înţeleaptă asupra acestui lucru, care se impune oricărui membru cugetàtor, când pleacă la sinod, oare nu-i spune, nu-i toarnă în inimă convingerea, cumcă în adevăr cinstită, praznic prea vrednic e adunarea la care se sileşte a lua parte?!..

Pentrucă în adevăr, nu ştiu dacă a-ţi meditat vreodată asupra lucrului, iar la aceste sinoade potrivit e întru toate prilejul de a medittogether, unde ar sta oare biserica noastră drept credincioasă din această patrie, dacă nu ar fi avut acea constituţie, acea lege, care o posede? Ce s'ar fi ales din naia ei, menită a plutì tot prin valuri grele şi duşmănoase, dacă la conducerea ei nu s'ar fi angajat, pe lângă cler şi braţele vânjoase ale mirenilor?

E greu şi nesigur răspunsul fără îndoială având de bază numai închipuirea. Dar totuşi din compararea semnelor vremurilor ce se urmează tocmai în zilele noastre şi din cunoaşterea situaţiunii altor biserici putem mult deduce şi şi mai mult învăţa!

Căci ce socotiţi, domnilor şi fraţilor! Oare vandalica şi desgustătoarea expediţiune de spargere a bisericilor, ce tocmai acum se intreprinde în Francia cea vestită s'ar fi cutezat a se pune la cale şi s'ar fi putut ezecuta şi numai un pas, dacă soartea aceloraşi biserici ar fi direct şi prin express mandat încredinţată purtării de grije şi apărării şi a mirenilor pe lângă cler? Nu aflaţi, că s'ar fi pus zid în faţa bisericii toţi fii mireni, alăturea de preoţi pentru a oprì necinstirea ei, căreia i-a ales şi angajat în mod solemn de a o apărà şi ferì de orice stricăciuni? Dar nu sunt aleşi şi nu sunt angajaţi la aşa mirenii, bunăoară cum sunt la noi deputaţii sinodali de toată categoria şi astfel se vede, că nici nu se simt îndemnaţi de a sărì întru apărarea bisericei, ci privesc indiferenţi la jocul macabru a lui Anticrist, ce-şi face cursul înainte, spre ruşinea şi scandalizarea creştinităţii, mai ales pentru forma cum ezecută acel joc.

Dar apoi biserica reformată cu toate ramificările ei, cum credeţi, că s'ar fi putut înfiinţa şi susţinea în faţa trufaşului şi puternicului papism, din sinul căruia se desfăcuse, când acelaş papism plin de cea mai neagră ură şi răsbunare pornită asupra ei, cele mai infernale torturi de inquiziţiune, cele mai îngrozitoare masacre de extirpare, ca cele din noaptea Sf. Vartolomeiu şi toate mijloacele de nimicire pe întreaga linie puse în aplicare în războaie continue până la 30 de ani, cum repet, socotiţi, că s'ar fi putut susţinea, dacă soartea aceleaşi biserici ar fi fost încredinţată numai preoţimii ei şi, nu ar fi dat mână de ajutor şi mirenii constituiţi în aşa numitul episcopat extern, spre deosebire de episcopatul intern, care-l formează preoţimea? Cu tactica aceasta înţeleaptă însă, de apărare comună susţinută de către preoţime, ca episcopat intern şi şi de către mireni ca episcopat extern cum i-se zice, biserica a rămas biruitoare în toate grelele lupte, iar papismul a rămas în rana primită şi ruşinat.

Iată domnilor şi fraţilor, din istorie pilde, prea eloquent grăitoare despre marea însemnătate şi nestimatul preţ ce-l are o constituţiune cum e şi a bisericei noastre, care încă-şi are instituit la conducerea şi apărarea ei, pe lângă episcopatul intern al preoţimii şi episcopatul extern al mirenilor! Iată explicarea tainei despre existenţa şi progresul atât de îmbucurător al bisericei noastre numai în câteva decenii, şi iată în sfârşit semnul întru care şi de acì înainte vom puteà biruì toate greutăţile şi uneltirile vrăşmaşe! Să nu devaloreze deci nici decât şi nici în o împrejurare nimenea din noi preţul cel mare al constituţiei noastre fericite, ci umăr la umăr, preoţi şi mireni s'o apărăm ca ochii din cap şi prin armonica conlucrare să o îndeplinim în toată extensiunea ei, convinşi fiind că ea ne garantează existenţa şi înflorirea bisericei şi prin aceasta a neamului însuşi.

In armonie şi iubire deplină să lucrăm deci şi de acì înainte la bunăstarea şi înaintarea bisericei noastre, căutându-i şi apărându-i cinstea şi vaza cuvenită, noi cei de acì pentru tractul nostru şi alţii din alte centre pentru tractul lor, ca astfel din toate părţile de jos ale bisericei noastre să se justifice marea cinste şi vaza, care de acì înainte şi mai mult o impune ţării şi lumii măreaţa catedrală din Sibiiu, şi care în timpul cel mai apropiat va fi predată destinaţiunii sale sublime!

Cu acestea şedinţa sinodală o declar deschisă“.

Constatându-se prezenţa a lor 22 membri, se procede la constituirea biroului. Ca notar al şedinţei se alege preotul C. Suciu, iar ca membrii verificatori parohul Fl. Rusan şi advocatul R. Patiţa.

Având a se face verifioarea membrilor aleşi pe noul period de 3 ani se alege o comisiune verificătoare în persoanele membrilor: Iliescu, Lobonţ şi Crişan.

Comisia aceasta studiind actele şi aflându-le în bună ordine propune verificarea membrilor aleşi.

Presidiul dă cetire raportului despre starea protopresbiteratului în anul expirat.

Raportul şi-'l împarte în 3 capitole: I. Afaceri bisericeşti. II. Afaceri şcolare şi III. Afaceri epitropeşti.

Capitolul I. ne scoate la iveală faptul îmbucurător, că în decursul anului expirat parohiile rămase vacante în număr de 3 sau şi intregit.

Numărul familiilor ni-l prezintă în sumă de 6349 cu un scăzământ de 58, ceeace se explică prin emigrările la America.

Numărul sufletelor a fost la finea anului 31.064, o creştere de tot mică, abia

---

rat o ţară ce a suferit atâta de încercările alegerilor şi prefacerilor“. Frumoasă cinste a sufletului acestui Voevod!

Dar sfârşitul domniei reglementare se apropià, uneltirile duşmanilor personali prindeau la Turci, deci în Iunie 1856 Ştirbei anunţă ţării, că după „şapte ani, cari n'au fost decât o singură criză lungă“, lasă puterea în mânile ministerului său. In locul său a fost denumit Caimacam, câteva zile în urmă, Vodă Ghica. Triumfau inimicii.

Curând după această dată a urmat unirea principatelor şi domnia lui Cuza. Fostul Domn nu s'a mai amestecat, personal în politica ţării. Insă după detronarea acelui curagios ofiţer, sub care Românii au văzut realizat în parte „visul neîmplinit, copil al suferinţii“, Ştirbei ar fi dorit să vadă pe tronul românesc pe unul dintre copìii săi. Dar a fost ales Carol de Hohenzollern, care a primit următoarea scrisoare foarte frumoasă:

„*Măria Ta!*

Ţara mea ţi-a încredinţat acum soartea ei.

Un popor crud încercat vi se ofere şi vă ia drept şef. Fìi, Doamne, părintele, regeneratorul lui, începătorul unei ere nouă. Astfel vei răspunde încrederii ce a pus-o în Măria Ta, precum şi înaltei voastre misiuni, pe care v'o înseamnă degetul lui Dumnezeu.

Să dai voie, Măria Ta, unui veteran al cauzei româneşti, a fi şi el unul dintre cei dintâi, cari să-ţi facă omagiu, şi să cheme din adâncul inimii binecuvântările Cerului asupra capului vostru sfinţit.

Dacă aş fi mai tinăr, aş fi căutat cu nerăbdare cinstea de a dà, cel dintâi ezemplul devotamentului faţă de Măria Ta; dar fìii mei mă vor înlocui pe lângă Măria Ta prin servicii pline de râvnă şi de credinţă. Poţi să te razimi pe sentimentele lor de cinste şi de loialitate, cari sunt inerente Casei noastre“.

Sunt cuvintele lui Ştirbei, în „anul de criză 1866“. Fìilor sài le recomandă observarea „religioasă“ a constituţiei celei nouă, şi să ajute „în chip nobil“, ca şi ori ce Român de inimă, pe noul stăpân.

După ce şi-a făcut acest testament politic, Ştirbei a murit în primăvara anului 1869, în Nizza, dar osemintele i s'au adus într'un sat de lângă Bucureşti.

Dl *Iorga* închee cartea a doua despre domnia şi vieaţa lui Ştirbei cu propoziţia aceasta: „Faptele lui, fericite sau greşite, pornite însă totdeauna dintr'un gând prielnic ţării şi săvârşite totdeauna cu un braţ harnic, sunt acele cari cu nepărtinire şi întrebuinţarea a multor izvoare, s'au povestit aicea, — înainte de toate pentrucă un popor trebue să cunoască totdeauna adevărul asupra trecutului său“.

Aceste memorii mai aduc neşte anexe şi escursuri, folositoare prin multe şi variate lucruri, cari — ca acele despre şcoale — trebue să intereseze pe orice om cu tragere de inimă către ştiinţa românească.

Ioan Paltin.

Vorbe înţelepte.

Pasiunile sunt pentru natura omenească aceea ce sunt vânturile pentru corăbii. Omul lipsit de pasiuni e o nulitate. Dar omul trebue să ştie stăpânì pasiunile, întocmai cum stăpâneşte corăbierul vânturile. Pe corăbier vânturile, pe omul cuminte pasiunile, bine dirigate, au să-l ducă la mal, la fericire.

cu 30 ca în 1904. Cari știu scrie și cetì sau pus cu totul 7317, deci aproximativ $23\ ^{5}/_{10}\,\%$.

Căsătorii s'au încheiat față de 1904 cu 39 mai puține. Numai civile 2, o scădere față de 1904 cu 2.

Căsătorii mixte au fost 35, egal cu anul precedent.

Convietuiri ilegale au fost 126 cu 5 mai multe ca în anul precedent.

S'au născut copìi 1042 legitimi și 55 ilegit. Legitimi au fost mai puțini cu 91, ilegitimi cu 23. Cu totul scăzământ 114.

Au murit 771, un scăzământ cu 50 față de anul precedent.

Treceri religioase la noi 11, dela noi 3.

Incât privește edificiile bisericești față de trecut se constată un progres.

Trecând la afacerile școlare ne aduce raportul la cunoștință, că în anul expirat au funcționat 33 școale cu 36 puteri didactice. Invățători cualificați și definitivi 22, provizori 7 și tolerați 7.

In firul raportului să constată și excepționarea mai multor edificii școlare.

Cât privește examenele ne prezentă un spor multămitor.

Salariile învățătorilor încassându se în mod greoi și neregulat în mai multe comune, șeful tractual ne îndeamnă a stărui pe lângă sanarea acestui rău.

La unele comune se constată și lipsa de cărți școlare.

Ajutoare de stat s'au dat la 13 comune.

Școale comune cu gr. cat., dar purtând caracterul gr. or. avem 8, iar 2 de caracter gr. cat.

Școală de stat se află în Vurpăr, iar comunală în Cârna.

Ne arată apoi locurile unde sunt statoriți cateheți.

Copìi obligați a cerceta școala au fost dela 6—12 3454, cu 27 mai mulți ca în 1904. Dela 12—15 au fost 1350, mai mulți cu 145 ca în anul premergător.

Au cercetat școala dela 6—12 băieți 1703, dela 12—15 ani 256. Cu totul 2088 cu 82 mai puțin ca în 1904.

Preparanzi din tract sunt 6.

In ce privește afacerile epitropești se constată manipulare corectă și în ordine.

Terminându-se cetirea raportului se ia cu plăcere la cunoștință.

Se dă cetire rațiociniului pe 1905. Cuprinzând în sine recerințele necesare se aproabă.

Cu această ocazie se votează și budgetul pro 1906.

Urmând la rând alegerea comitetului și a epitropiei pe noul period se alege o comisie de candidare.

Lista compusă cuprinzând în sine bărbații cei mai de valoare ai tractului, se primește fără obiecțiune.

Exhauriându-se ordinea de zi ședința sinodală după o desbatere de 2 ore și jum. se declară închisă.

La cuvântul de încheiere al șefului tractual I. *Teculescu*, în care mulțămește membrilor sinodali pentru participare și interesul dovedit, răspunde preotul Iliescu, scoțând în relief devotamentul, zelul și stăruința de fer a presidiului în munca spre propășirea tractului. Ii dorește mulți ani de activitate în sfera aceasta.

Alex. Băieșan
preot.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Invățătorii din cercul XI, constătător din protopresbiteratele Lupșa și Turda se convoacă la conferența, ce se va ținea în *6 și 7 Aprilie* st. v. a. c. în școala gr. or. din comuna *Lupșa*, în urma dispozițiilor cuprinse în cercularul Preaven. Conzistor din 3 Februarie 1906 nr. 85 școlar.

Programul lucrării:

Teme teoretice.

1. Desteritățile tehnice, de Laurențiu Curea, învățător în Turda.

2. Gimnastica în școala poporală, de Ioan Pârvu, învățător în Poșaga de jos, și Simeon Lazar, învățător în Agârbiciu.

3. „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“ temă dată de Prea ven. Conzistor. Această întrebare va formà un obiect de discuție generală, deci se impune ca deobligătoare pentru toți învățătorii.

4. Ocupațiile private ale elevilor de Ioan Moldovan, învățător în Vidolm.

Lecțiuni practice.

1. Predarea unei cântări de Vasile Jina, învățător în Valea Geogelului.

2. Increștinarea sfântului apostol Pavel de Lazar Chirilă, învățător în Muncel.

3. Tabela de înmulțire nr. 9 de Ioan Popuța, învățător în Bedeleu.

4. Descrierea mesei, lecție practică din limba maghiară, de Ioan Pascu și Sebastian Ceapa, învățători în Lupșa.

Inainte de începerea conferenței se va celebrà serviciul divin, împreunat cu chemarea duhului sfânt în biserica gr. or. din Lupșa la orele 8 a. m. în 6 Aprilie st. v., la care au să participe toți învățătorii.

Sibiiu, 8 Martie v. 1906

Dr. Petru Șpan
comisar conzistorial.

NOUTĂȚI.

Maiestatea Sa, domnitorul nostru, va petrece și vara anului acestuia mai mult la Ischl. Până în Iunie stă la Schönbrunn, apoi merge la Ischl. In 25 Mai va lua parte la defilarea trupelor în Királyhid. In April va umbla regulat la călărit. In Septemvrie va lua parte la manevrele, ce se vor ținea în Silezia. In 8 Sept. se va întoarce la Viena, iar în 10 Sept. va fi de față la manevra de mare în Pola.

*

Dela curtea română. Plecarea suveranilor români în străinătate e fixată în mod definitiv pentru Duminecă. Maiestățile Lor, Regele și Regina României, vor pleca din București la orele 2 d. a. cu tren special și vor ajunge Luni la Viena, Marți pleacă mai departe la Zürich, ear' de aci se vor duce la Lugano.

*

Conferențele despărțământului „Asociațiunii“. Aducem la cunoștință celor interesați cumcă din cauze neatârnătoare de noi, conferența ce era să se țină acum Duminecă în 12/25 Martie a. c., să amână pe Dumineca viitoare. Așadar proxima conferență va fi în 1 Aprilie st. n. după amiazi la timpul obicinuit. Despre conferențiar și subiectul ce va tracta vom încunoștința publicul nostru în cursul săptămânii viitoare. *Biroul despărțământului.*

*

Alegeri municipale. In cercul electoral III al orașului Sibiiu sunt de ales *doi* membri în reprezentanța municipală a comitatului Sibiiu, și anume, unul pe 5 ani, unul pe 2 ani. Terminul de alegere e pus pe *4 Aprilie n* Locul de alegere e sala de ședințe din casa sfatului (casa orașului). Inceputul votării la orele 9 dimineața, încheerea la orele 4 d. a.

*

Deputați sinodali. Completăm lista deputaților mireni aleși pentru sinodul arhidiecezan pe noul period de trei ani astfel: In cercul *Câmpeni* au fost aleși domnii Dr. *Vasile Preda* și Dr. *Zosim Chirtop*, advocați în Câmpeni, iar în cercul *Zarand* domnii Dr. *Pavel Oprișa*, director și Dr. *Ioan Radu*, profesor la gimnaziul din Brad.

*

Episcopie sârbească în America. Ziarele maghiare scriu, că în America va fi înființată în curând o episcopie gr. ort. sârbească, pe seama Sârbilor aflători acolo. Pentru demnitatea de episcop e luat în combinație Arhimandritul *Dadovici*, care și-a câștigat mari merite prin organizarea de comunități bisericești gr. ort. sârbești pretutindenea în America. E adecă născut și crescut în America, dar părinții săi sunt originari din Ungaria. Studiile și le-a făcut la *Kiev.* Pe patrioții nostrii îi supără că noua episcopie sârbească nu va fi supusă patriarhiei din Carloveț, ci metropoliei din Belgrad, ori apoi celei din Muntenegru.

*

Rosă albastră. Unui grădinar iscusit din America i-a succes să afle modalitatea prin care se poate câștiga coloarea albastră pe seama roselor, lucru cu care și-au bătut mult capul și alți grădinari, din Europa, însă până acum fără rezultat. Știrea a fost primită cu mare bucurie din partea tuturor amatorilor de rose.

*

Nepoata domnitorului nostru, princesa Elisabeta Windischgraetz s'a însănătoșat bine. In zilele viitoare va părăsi sanatoriul și la dorința espresă a Maiestății Sale va petrece mai mult timp la Schönbrunn până se va restabili deplin.

*

„Saskör“ disolvat. Ministrul de interne Kristóffy a disolvat clubul partidului koșutist numit „Saskör“ din cercul IV din Budapesta, pe motivul că acest club ș'ar fi pus localul la dispoziție întrunirilor de caracter politic. In contra conducătorilor s'a pornit cercetare.

*

Conferința din Algeziras e pe sfârșite. Germania a cedat pretenziunilor Franciei, după ce a decurs o târguială lungă între Berlin și Paris și în zilele viitoare probabil se va încheia și protocoalele vor fi subscrise.

*

Semne triste. In statistica emigranților spre America în săptămâna trecută locul de frunte îl ocupă țara noastră. Au emigrat în săptămâna trecută 5240 de oameni din Ungaria. Intre aceștia sunt 1143 Maghiari 2279 Slovaci, 732 Șvabi, 860 Croați și 226 Români. Emigrarea ia proporții tot mai mari și mai îngrijitoare.

*

Director împușcat din greșală. Cetim în foile din România această întâmplare tristă: Țiganii I. Călin, I. Bogdan și V. Gh. Turcău, deținuți în arestul preventiv din Huși pentru furturi, au încercat Marți seara pe la orele 11 să fugă. In acest scop au îndoit gratiile de fier dela fereastră, prin ajutorul unei scânduri dela pat și făcând loc au sărit în curte. In timpul când voiră să sară peste zid sentinela postată lângă zid i-a văzut și a dat alarmă. Intreaga gardă a venit imediat și a început urmărirea lor. Directorul penitenciarului Alecu Ghițescu, auzind zgomotul, veni tocmai în acel moment spre soldații, cari urmăreau pe țigani. In învălmășeală și cum soldați trăgeau focuri, un glonte a lovit pe director în frunte, și acesta a căzut mort pe loc.

*

Osămintele lui Traian. Arheologul Boni, care conduce săpăturile din forul roman, a descoperit în fundamentul columnei lui Traian chiliuța în care, amintește Eutrop și Diocassiu, s'ar afla osămintele lui Traian întro urmă de aur. Săpăturile se continuă cu un zel deosebit.

*

Duel pe stradă. Un proprietar din București O. Sava a publicat în „Secolul“ mai mulți articoli vehemenți la adresa administrației poștelor. D. Flechtenmacher, director la telefon, a cerut satisfacție, ceeace Sava n'a voit să-i dea. Duminecă sara s'au întâlnit pe bulevardul Elisabeta, unde Flechtenmacher a atacat pe Sava, dându-i câteva lovituri de baston. Sava a scos revolverul. Contrarul asemenea și fără ca publicul mult ce era de față să-i poată împedeca au tras amândoi câteva focuri. Flechtenmacher a fost rănit greu de trei gloanțe. Sava a fost deținut.

*

Bătae în camera italiană. Doi deputați italieni Arigo și Fulci au ajuns de s'au încăerat la bătae în parlament Arigo l-a atacat pe soțul său. Fulci fiind însă mai voinic la trântit la pământ și i a tras câteva lovituri cu bâta peste cap.

*

Rugare. Număroșii morboși și reconvalescenți, cari și de prezent se află în spitalul civil din loc „Francisc-Iosefin“ și cari în urma asprelor vânturi, ce bântue, sunt siliți a stà închiși în odăi, își exprimă adeseori dorința după îndeletniciri spirituale în zilele lor de dureri. Din nefericire însă spitalului nu-i stau la dispoziție mijloacele necesare de a face posibilă pacienților gustarea unei lecturi bune, care cultivă deopotrivă spiritul și inima și alină durerile. Dreptaceea adresez rugare către prietinii și binevoitorii bolnavilor, cari apreciază această dorință a lor, îndeosebi mă adresez către toate reuniunile de lectură, către librăriile din loc și depărtare, ca să pună la dispoziția pacienților cărți de cetit (*în toate trei limbile patriei*), cari distrag și cultivă. Tot astfel vor fi bine primite ziare și reviste. Biblioteca stă sub conducerea unui medic și împărțirea cărților la bolnavi o îngrijesc surorile de caritate. Donatorilor de până acì le aduc în numele pacienților sincere mulțămite: astfel conducătorilor ziarului „S. D. Tageblatt“, „Caffée Hermann“ domnilor Martin Schuster, director, Frideric de Sachsenheim, preot, Dr. Adolf Schullerus, Dr. Winterstein (Cassel). Cărțile și ziarele donate rog a le preda portarului dela spital.

Dr. Sachsenheim.

*

Eötvös Bálint, fost deputat koșutist, advocat în Budapesta și fiul lui Eötvös Károly, a fost deținut Marți noaptea. Fusese judecat la 3 ani temniță pentru înșelăciune. Procesul s'a înnoit, iar Eötvös a înduplecat pe un pretin ca să-i fie martor fals. Aceasta s'a descoperit și de aceea a fost pus la răcoare.

*

Cinci milioane în mare. In apropiere de New York s'a cufundat în zilele trecute un vapor mare, care ducea marfă în valoare de 5 milioane coroane. Furtuna l-a izbit de o stâncă și vaporul s'a zdrobit. Personalul și călătorii au scăpat.

*

Oamenii cei mai sănătoși. Un medic din Canada a studiat întreagă omenimea și a aflat că cei mai sănătoși oameni sunt eschimoșii. Aceștia trăesc mai mult cu pește și uleu și afară de reumă ei nu cunosc altă boală. La ei aerul este totdeauna curat și boale de pept nu se pomenesc. Picioarele le sunt slabe fiindcă umblă puțin, mai tari le sunt brațele, ceeace provine dela vâslitul cel mult.

*

Unsoarea de pește a lui Zoltán nu e amestecătură, ci e curată, transparentă, galbin-aurie, fără gust și miros, pentruce se ia bucuros atât de copii cât și de oameni în vârstă. Unsoarea aceasta se bucură de trecere și pentru puterea ei nutritivă și mistuirea ușoară. Sticla cu 2 cor., în farmacia producentului Béla Zoltán, Budapesta, V Szabadságtér, și în alte farmacii.

*

Tata anarhiștilor. In New-York a murit în zilele aceste un vestit anarhist Ion Most, în vârstă de 60 ani, care pentru scrierile sale de un caracter deosebit de războinic a fost numit tata anarhiștilor.

*

La neurastenie și nervozitate face servicii însemnate somatosa ca mijloc auxiliar pe lângă mâncarea naturală. Promovează apetitul și întărește întreg organizmul. Somatosa cea nouă, fluidă, samănă la gust cu un buillon bun și este luată bucuros și de cei mai grei bolnavi.

*

Soț fericit. Bucuria și norocul pădurariului Stafan Bauc din Gordișa, comit. Baranya, a uimit cu drept cuvânt întreg jurul. Femeea lui era atât de bolnavă, încât nici el nu mai credeà că va scăpa. Dar scrisoarea lui merită să o reproducem acì cuvânt de cuvânt. E lauda cea mai frumoasă, ce se poate dà crucii electromagnetice nr. 86967 R. B., care a vindecat până acum atâtea zeci de bolnavi de nervi. „Dlui A. Müller Budapesta, V, Vadász-utcza. 42/V. Iți sunt dator cu cea mai sinceră mulțămită pentru uimitoarea putere a crucii duple electro-magnetice nr. 86977 R. B., cu care ai surprins lumea. Aparatul dtale electric merită să ajungă la renume, căci mântue lumea de durerile boalelor de nervi. Sute și mii de mulțămite, dle Müller. Iți poftesc din adâncul inimii, ca Dzeu să te țină mulți ani fericit și mulțămit. In 8 August 1900 erau durerile reumatice ale soției mele, atât de mari, că nu se puteà nici întoarce în pat. Ți-am scris iute dtale și am primit aparatul cu 3 florini. Trei zile l'a purtat și după 3 zile s'a sculat soția mea singură din pat. Cu bucurie am privit la efectul aparatului și femeea mea în scurt timp s'a însănătoșat pe deplin. De aceea îndemn cu căldură pe toți cari sufer de vre'o boală de nervi să cumpere această cruce. Recunoscător *Stefan Bauc*, pădurariu. Gordișa, (comit. Baranya).

Poșta redacției.

Iena. Adresa s'a îndreptat. Lucrarea s'a primit și va fi publicată. Așteptăm continuarea promisă. Adresa cerută e următoarea: *Birkis* (posta în loc) Ungaria.

Dlui I. B. în C. Surduc. O discuție pe tema indicată nu putem deschide, din motivul, că chestia e foarte clară. La scrutiniu vin prezentate numai protocoalele de alegere din diferitele comune bisericești, nu și listele electorale, cari n'au nimic a face cu scrutiniul. Dacă unele protocoale de alegere sunt defectuoase, colegiul de scrutiniu le poate respinge. Dar respingerea protocolului electoral, pe motivul, că *lista electorală* n'a fost subscrisă de bărbații de încredere, cum scrii, că s'a întâmplat, *n'a fost de loc corectă*, pentrucă, accentuăm de nou, lista alegătorilor n'are ce căută la scrutiniu. Bărbații de încredere duc cu ei și predau comisariului *numai* protocoalele electorale, subscrise și sigilate, așa cum prescrie statutul organic în §-ul 91 litera *g*.

Nr. 1903/906 tkvi. Traducere.

Publicaţiune.

In urma comasaţiei cartea funduară a oraşului Nagyszeben se va schimbà conform ordinaţiunii normale nr. 2579 din 1869, îndeplinindu-se prin aceasta totodată — privitor la toate acele realităţi. la cari art. de lege XXIX din 1886, XXXVIII din 1889 şi XVI din 1891 dispun inducerea dreptului de proprietate al posesiunii faptice — procedura normată în art de lege XXIX din 1892, în legătură cu îndreptarea inducerilor în cartea funduară.

In scopul acesta se începe autenticarea preparativelor pentru transformare şi procedura la faţa locului în Nagyszeben (casa sfatului, etaj), la 18 Aprilie n. 1906.

Prin urmare sunt provocaţi:

1. Toţi interesaţii, să participe la pertractarea de autenticare, în persoană sau prin plenipotenţiaţi, şi a-şi face eventualele observări contra proiectului cărţii funduare, cu atât mai vârtos, cu cât după transformarea definitivă a cărţii funduare vechi nu-şi mai pot validità obiecţiunile posibile la treceri greşite contra persoanei a treia, care se află în bună credinţă. (67) 1—3

2. Să se înfăţişeze înaintea comisiei de autenticare a autorit. de carte funduară, care începe pertractările la terminul prescris, toţi aceia, cari doresc a face reprezentaţiune motivată privitor la inducerile din protocoalele cărţii funduare, având a prezentà totodată şi documentele justificătoare.

3. Toţi aceia, cari ridică drept de proprietate asupra vre unei realităţi, cari însă nu posed nici un document pentruca pe baza lui să se poată face inducerea în cartea funduară, să lucreze într'acolo, ca să-şi câştige datele de lipsă în senzul §. 15 al art. de lege XXIX din 1886 şi §§. 5, 6, 7 şi 9 al art. de lege XXXVIII din 1889, şi cu ele să-şi justifice pretenziunile înaintea comisiei esmisă, ori să se îngrijască, ca proprietarul din cartea funduară să recunoască verbal înaintea comisiei esmise, că s'a ajuns la înţelegere cu privire la transcriere, şi să-şi deà învoire la incorporarea dreptului de proprietate, pentru că altcum nu-şi mai pot validità dreptul pe această cale şi perd şi favorul de a fi scutiţi de timbru.

4. Toţi aceia, în favorul cărora se află indus în cartea funduară un drept la o pretenziune de fapt achitată cu privire la dreptul de zălogire, ori un alt drept încetat, asemenea proprietarii realităţilor însărcinate cu astfel de induceri, pentru a cere ştergerea dreptului indus, respective a declarà înaintea comisiei esmise, că se învoeşte la ştergere, altcum perd favorul de a fi scutiţi de timbru în cauză.

Nagyszeben, 16 Martie n. 1906.

Tribunalul reg. din Nagyszeben ca autoritate de carte funduară.

Czipott György m. p.
jude regesc.

Loc mare de zidit

(clădit) în imediată apropiere de **staţiunea liniei ferate,** foarte potrivit pentru zidirea unei fabrici sau pentru orice altă intreprindere, precum şi o **casă cu o grădiniţă** pentru **o familie** sunt de vânzare din mână liberă.

Adresa în administraţia foaiei acesteia.
68 1—3

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circularului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.,** + porto postal **80 fil.**

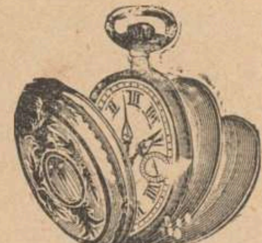

Cea mai mare inventiune
a noului secol
costă numai
fl. 2·55.

E vorba de orologiul de buzunar remontoar de nichel marca „System Roskopf Patent“, cu arătător de secunde, a se trage la 36 ore, lucitor, cu mers regulat şi garanţie pe 3 ani. (Un lanţ de orologiu elegant şi 5 juvaericale se adaug gratis). (275) 20—20

In cas de neconvenienţă banii se dau înapoi, deci ori-ce risic este eschis. Trimite cu ramburs sau după primirea sumei

M. J. HOLZER

Mare deposit de orológe şi aurării, Krakau Oesterr.
Dietelsg. 73 şi St. Sebastiang. 26.
Liferantul funcţionarilor de stat ces. reg.
Lista preţurilor dela orológe şi aurării gratis şi franco.
Agenţi se caută.
Asemenea inserate sunt imitaţiuni.
Comandându-se 10 orológe de buzunar unul în cinste

De imitaţii se avertisează!

O cerinţă principală a frumseţii e teintul frumos.

Fiecare damă şi-l poate câştiga folosind

CREMA MARGIT

a lui **FÖLDES.**

Crema Margit e un mijloc deosebit de fin, luciu plăcut, binemirositor, grabnic absorbit, care deja la prima încercare place. Face pielea imediat moale ca mătasa şi o schimbă cu totul în 10—12 zile, curăţând pe deplin pistruii, petele de ficat şi orice fel de necurăţenii de pe obraz.

O calitate avantagioasă a acestei creme este şi aceea, că nu face pielea unsuroasă, nu o face sclipicioasă, ci din contră detrage pielii sclipeala ca şi pudra, prin urmare poate fi întrebuinţată şi peste zi. Crema aceasta nutreşte pielea, prin ce se invioreză obrazul, se face moale ca mătasa şi primeşte o graţiositate rară.

Cel mai important avantaj al ei este însă, că **nu conţine nici mercuriu, nici plumb,** şi astfel e cu totul nestricăcioasă.

Preţul unui borcan mare 2 coroane, al unui borcan mic 1 cor.

Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Pasta de dinţi Margit 1 cor., Apa de obraz 1 cor.

Producent:

Clemens v. FÖLDES

farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. în sus se trimit franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly** şi **Rummler Ervin**; în drogeria **Morscher Károly,** şi parfumăria **Meltzer.** (62) 1–5

Să ne ferim de falsificaţiuni!

10.000 motóre liferate spre mulţămire generală.

74 distincţii 6 medalii de stat

Fabrica de motóre din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellért & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13—91.

MOTÓRE CU BENZIN, Motóre cu gaz, Motóre cu uleu brut, Motóre cu spirt, Motóre cu acetilen, Locomobile cu benzin pt. **treerat**

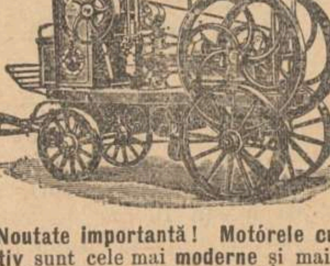

Noutate importantă! Motórele cu gaz sugativ sunt cele mai **moderne** şi mai **perfecte,** şi cer mai puţină putere de esplotare. **Motórele cu gaz sugativ** lucréză minunat şi cu **cărbuni de lemn!**

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întrégă ca **fabricat eminent!** Construcţie dovedit de perfectă. Construat din cel mai bun şi mai solid material. E precis esecutat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiţionat sigur la mânare. — Manuare simplă. — Spese de transmisiune relativ mici.

Motórele de Dresda se pot vedé la diferite intreprinderi industriale şi economice, ca: **mori, ţîglării, fabrici de maşini, instalaţii pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreţ, lăptării, la treerat** etc. (285) 8—10

Se liferéză aranjamente complete.

Deslușiri şi preliminare de spese se dau bucuros.

Garanţie mare. Condiţii de plată favorabile.

Somatose

(albumină de carne) produce apetit şi întăreşte

Este a se recomandà în mod deosebit tuturor persoanelor, cari sunt espuse la încordări corporale şi spirituale. (63 c) 1—5

In préjma esamenelor! * In préjma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă,* pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată şi liberă de ori-ce substanţe păgubitóre

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun şi mai eftin, pentru orĭ-ce albituri şi pentru orĭ-ce metodă de spălat.

Garanţă: 25,000 cor. plăteşte firma **Georg Schicht** în **Aussig** fiecăruia, care dovedeşte, că săpunul ei cu numele **„Schicht“** conţine órecari adausuri stricăcióse.

Banca de asigurare „TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
• • • **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** • • •
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj,** cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 20—52

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişóra-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum şi la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniόse, pe lângă garanţă de mai mulţi ani în fie-care mărime, provĕzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a întórce clopotele cu uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomândă: (119) 28–52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminósă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, **câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg.** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătute, de sine stătătóre, spre adjustarea clopotelor bětrâne** cu coróne de fier bătut, ca şi spre turnarea de **tóce din metal.** Se află clopote în greutate de 300 kg. şi mai jos.

☞ Preţ curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit şi franco. ☜

La esposiţia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

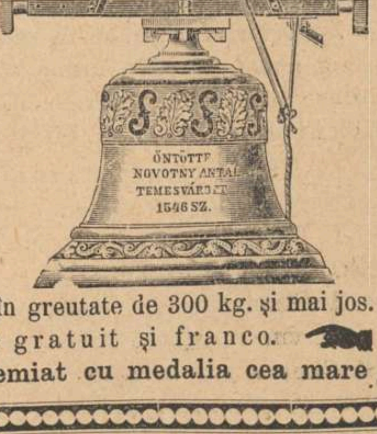

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 29 Sibiiu, Marți 14/27 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
së se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
së se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douë-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Ființa principiului de naționalitate.

V.

— Articol final. —

Vorbind sociologicește, naționalitățile sunt „grupări sociale“, și luptele lor, luptele de rassă, formează fundamentul adevărat al desvoltării sociale. Gumplovitz zice așa: „Nu egoizmul personal e puterea motrice a desvoltării sociale, ci sociologizmul. Nu sacrificarea pentru totalitate, pentru omenime, nu iubirea deaproapelui în senzul larg, universal al teoriei creștinești, nu simpatia față de omenime, *ci simpatia socială, jertfirea pentru o unitate naturală socială.* Omul nu e atât de rău, precum îl descrie materializmul, dar nici nu e atât de bun la inimă, cum cere teoria creștină să fie. Nu e nici drac, nici ânger, e numai — om. Legat prin legături naturale de sânge, de obiceiuri, de gândire, de o comunitate, egoizmul său e de natură socială, simpatia sa e socială. A cere dela el mai mult decât simpatie socială, înseamnă a cere dela el ceva nenatural, neomenesc. A așteptà dela el ceva mai mult decât socializm social, este a-i face nedreptate. Dar în egoizmul social reșede simpatia socială, iar simpatie socială e socialegoizm. Să numim unitatea acestor două sentimente singenizm, și iată că am aflat puterea motrice a întregei desvoltări sociale și totodată adevărata cheie pentru explicarea ei“.

Fiecare epocă are predilecție pentru anumite idei, ba și pentru anumite expresiuni. Tot ce se numește aici (la Gumplovicz) *social*, este a se înțelege, în mod natural, ca *național*. Principiul de naționalitate e prin urmare o formă modernă de luptă a contrastelor neobositoare naționale din natură, e lupta devenită mai morală a semințiilor de odinioară ale naturei. E de dorit, să devină tot mai morală. pentrucă ezistă numai o conducere etnică a luptei pentru ezistență, în contrast cu cea bestială, — după cum spune *Celso Ferrari.*

Și acum să ne gândim la faptul cum presa noastră aflătoare în mâni evreești nu s'a sfiit a prezentà mișcarea naționalităților în mod consecuent și cu încăpățìnare ca o intrigă a reacțiunei feudale-clericale. Și aceste organe pretinse liberale se tânguesc și astăzi, la toate ocaziunile, că politica națională sugrumă orice conziderație față de constituție! Dacă scriitorii dela aceste ziare ar aveà sentiment adevărat național, nu ar scrie astfel de neghiobii, pentrucă atunci ar înțelege, că *fiecare luptă națională e o luptă pentru libertate.* Dar știind cum presa liberală evreiască e atât în Austria, cât mai ales în Ungaria, pe partea stăpânirii izvorîte din cel mai brutal despotizm, n'avem decât să ne bucurăm, că acest liberalizm fals își trăește acum zilele din urmă.

Lupta națională e o luptă pentru bunuri ideale, și tocmai de aceea e purtată de multeori cu atâta amărăciune. La dreptul vorbind, e lupta tipică pentru libertate!

Sunt politiciani, cari se mângăe cu aceea, că ideea naționalității are în curând să încete de a mai însufleți massele. Sigur că și această idee politică, ca multe altele, va încetà să țină spiritele în deșteptare, însă numai atunci, când *chestiile naționale vor fi resolvate în mod durabil.*

In întreaga Europă de vest au încetat cele mai multe chestii religioase să mai fie chestii politice. Și tot așa are să fie și cu diferitele chestii naționale. Vor esistà până atunci, până nu vor dà de o resolvare mulțămitoare. In Macedonia însă tot mai ezistă chestii politice-religioase, tocmai pentrucă n'au fost încă resolvate în mod durabil! Ce se atinge însă de plăcuta lozincă cu tendința naturală de a ajunge la cosmopolitism, la internaționalitate, la o tot mai mare reducere a numărului popoarelor prin contopire, primul volum din filozofia lui Spencer ne-ar puteà învățà, că *evoluțiunea generală purcede dela omogenitate și tinde tot mai mult și tot spre mai mare diversitate.*

Chamberlain se exprimă astfel: „Presupunerei, că desvoltarea tinde tot mai mult spre uniformizare, îi contrazice experiența, care ne învață, că individualizarea e product al diferențierii și al separatizării aflătoare în creștere. Intreaga știință biologică vorbește în contra presupunerei, că ființa organică s'ar arătà la început cu semne pregnante, cari apoi încet cu încetul ar dispăreà“. Iar Adolf Bastian, poate cel mai de samă etnograf din zilele noastre, spuneà încă înainte cu 40 de ani, că „aceea ce ne prezintă istoria nu e schimbare, trecerea raselor într'olaltă, ci sunt *creațiuni noue și perfecte,* pe cari forța productivă, totdeuna tinără, a naturei, le scoate la suprafață“.

Numai oameni cu judecată slabă și de acèia, cari au interes să laude internaționalizarea ori generala bastardare, pot să aștepte dela aceasta încetarea luptelor naționale. Desvoltarea normală și sănătoasă a omenimei nu e aceea, de a se trece dela naționalitate la cosmopolitizm, ci din contră, de a se ajunge la rasă din ce în ce tot mai pronunțată, — după cum spune Chamberlain.

Celce cunoaște bine raporturile în monarhia noastră știe bine, că tocmai dorința de a ajunge la o pregnare tot mai pronunțată a naționalității, e izvorul luptelor noastre de drept public. Toate naționalitățile fac în scopul acesta politică națională. Și orice tendință contrară rămâne de rușine, pentrucă însuflețirea națională stăpânește astăzi toate popoarele din monarhia habsburgică, și toate cer astăzi, întocmai ca înainte cu 50 de ani, *autonomie națională, între marginile mònarhiei.* Iar o idee, care atât de îndelungat și atât de consecuent cere realizare, trebue conziderată ca o idee politicește *îndreptățită* și sociologește *motivată.* In contra acestor idei politice ale naturei pot să fie purtate procese, dar în cele din urmă procesele le câștigă totuși natura, pentrucă *ea e cea mai tare!*

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Mediaș.

Buzd, 14 Martie n.

Sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Mediaș s'a ținut în 15 Martie st. n sub prezidiul protoprezbiterului tractual *Romul Mircea.*

Acest sinod ne-a convins și de astădată, că afacerile bisericei noastre înaintează în mod mulțămitor, căci frumos interes se manifestă atât din partea acelora cari au depus în mânile reprezentanților lor — deputați din cler și mireni — aceste afaceri, cât și din partea acestor deputați, cari fără considerare la timpul nefavorabil, cu esceptiunea a doi, — toți au luat parte la sinod.

Convinsu-s'au fiii bisericii noastre din acest tract, că unica fortăreață a noastră, — sfânta biserică, numai așa va rămâneà neînvinsă, dacă toți fii ei, preoți și mireni, inteligenți și țărani, vor fi una întru promovarea intereselor ei. Și frumos erà să privești în acest sinod, cum una erau toți, și mai vârtos când mireanul inteligent era însuflețit pentru înaintarea afacerilor bisericei noastre, când acesta dà exemplu țăranului, cum să-și apere și cum să-și ajute biserica sa.

Și meritul, pentru o astfel de însuflețire, în prima linie revine șefului nostru tractual, care totdeauna când e vorba de lucru, se pune în frunte, ear' când e vorba de recompenză, rămâne în urmă.

Să arăt însă cum a decurs acest sinod și să scot la iveală și unele lucruri mai însemnate, cari stau în strânsă legătură cu vieața bisericei noastre din acest tract.

FOIȘOARĂ.

Biruința creștinizmului în lumea veche.

De Dr. N. Bălan, prof. semin.

Creștinizmul nu s'a ivit în lume numai ca o putere religioasă-morală nouă ci ivirea sa însemnà ceva mai mult: legea creștină aduceà cu sine o concepțiune completă până atunci necunoscută despre lume și viață.

Este adevărat, că în prima linie și în ființa sa creștinizmul cuprindeà vestirea „minunei tuturor minunilor“,[1]) vestea bună despre acea măreață operă a nemărginitei iubiri a lui Dumnezeu, prin care Christos-Domnul „chipul servului luând“ (Filipeni 2, 7) a săvârșit mântuirea lumii și împăcarea ei cu Dumnezeu, cuprindeà predica crucii, evangelia harului de mântuire în Christos, ce aveà să se împărțească tuturor oamenilor, cari îl primiau cu credință și cu pocăință. Cuprindeà deci istoria și doctrina mântuirii. Dar faptele și adevărurile religioase-morale ale mânturii, pe cari le propoveduià creștinizmul, stăteau în cea mai strânsă legătură cu o concepție impozantă și de tot nouă despre lume și viață. Această concepție a fost ce e drept pregătită deja în vechiul așezământ, la poporul iudeu, apoi în istoria și în cultura lumii păgâne, cu deosebire în filozofia grecească și mai presus de toate în sufletul și în inima, în cugetul și în conștiința omului, după ființa sa însă ea nu a fost din lume.

Deja primele adevăruri fundamentale: învățătura despre *unitatea divinității* (monoteizmul) și cea despre *unitatea genului omenesc*, pe cari le vestia sftul apostol Pavel în mijlocul Areopagului din Atena[2]), trebuiau să provoace o mișcare și o schimbare neașteptată, o întreagă revoluțiune a spiritelor. Ce aspect nou și ce față schimbată va fi luat deodată atunci lumea privită ca opera *unui* creator, ca făptura iubirii unui *Părinte* ceresc, care cu puterea înțelepciunii și a dragostii sale susține și cârmuește toate „dă tuturor viață și suflare și toate“, căruia nici cele mai depărtate nu-i sunt prea departe, nici cele mai neînsemnate nu-i sunt prea neînsemnate, „la care nu este căutare în față“, nici și-a ales dintre oameni oare-cari favoriți, ci cu deasemenea dragoste părintească îi cuprinde pe toți deopotrivă, care nu poartă grije numai de cele trecătoare ale vieții oamenilor, ci mai ales de mântuirea sufletelor lor, cerându-le iubirea din toată inima, din tot sufletul, din toată puterea și din tot cugetul lor! Aceste toate au fost idei nouă, pe cari lumea veche nu le-a cunoscut. Apoi, că în vinele întregului neam omenesc curge *un* sânge, căci Dumnezeul, care o hotărât veacurile „a făcut dintr'un sânge tot neamul omenesc“, că toți oamenii sunt într'olaltă *frați* deopotrivă, uniți prin o legătură a dragostii, că nu străinul ne este dușmanul, ci deaproapele nostru, pentru al cărui bine avem să purtăm grije, deschizându-ne inima largă pentru bunuri altruiste, iar nu îngrădindu-ne în mulțămirea poftelor noastre înguste, că egoismul este izvorul tuturor relelor, iar altruismul, jertfirea pentru binele altora și iubirea este virtutea cea mai înaltă, cea mai frumoasă — cine a și visat numai înainte de aceea despre toate acestea? Și, în fine, că *o* gândire, aceeași rațiune străbate și dirige istoria popoarelor și a statelor, ca și viața singuraticilor, că există o *singură istorie* a omenimei întregi, cu *un* început în trecut și cu *aceeași* țântă în viitor, că are să se înființeze o *împărăție a lui Dumnezeu* pe pământ, care va cuprinde și va unì pe toți fii oamenilor și că această împărăție s'a întemeiat deja pe dreptate și har, pe cele mai adânci fundamente morale, de Acela, care formează centrul istoriei, sfârșitul lumii vechi și începutul erei noui, care este arătarea lui Dumnezeu însuși, descoperirea vieții, a luminii și a dragostii lui Dumnezeu în istoria neamului omenesc: *Isus Christos*, spre care se concentrează toate razele istoriei de până atunci și dela care purced toate liniile istoriei de atunci, prin care fieștecare sufiet și omenimea în întregul ei are să-și ajungă menirea „silindu-se a păzì unitatea spiritului prin legătura păcii“ — ce văl se ridică și ce privire largă se deschide asupra vieții și a țîntei omului, asupra chemării și a conducerii omenimii, asupra întregii istorii, întrunind toate într'o admirabilă *unitate!* [1])

---

[1]) Cum numește istoricul german *Leopold v. Ranke* (Weltgeschichte, t. VIII. p. 72) fapta istorică a întrupării Dumnezeu—Cuvântului.

[2]) Fapt. Ap. 17, 22 seq.

[1]) „Un corp, un spirit, precum și sunteți chemați într'o nădejde a chemării noastre; un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Părinte al tuturora, care este peste toți și prin toți și în voi toți“ (Efes. 4, 3—7), „căci dintr'însul și printr'însul și pentru dânsul sunt toate“ (Rom. 11, 36).

Prin un cuvânt de deschidere bine simțit protopresbiterul a deschis sinodul. Acest cuvânt, ascultat cu mare atențiune rostit de un adevărat părinte și conținând sfaturi, încuragieri și îndemnări la muncă și jertte, ne-a dat și acum dovadă despre interesul, ce 'l are protopresbiterul nostru către instituțiunile noastre sfinte.

Apoi cu ocaziunea reconstituirei sinodului pentru noul period, ș'a exprimat șeful tractual complăcerea foarte îndreptățită pentru premenirea nimerită a sinodului cu membrii, cari deja la prima ocaziune ne-au dat foarte frumoase dovezi de iubire și alipire către sfânta noastră biserică.

După deschidere și dupăce s'a constituit sinodul, aclamânduse bărbați de încredere membrii: Ioan Marian, paroh, și Dr. Dionisie Roman, advocat ear' notar, G. Iacob, paroh, apoi dupăce s'au verificat membrii aleși pentru noul period, membrul nou ales, dl Atanasie Popovici negustor în Mediaș, a oferit și depus în favorul fondului tractual o sumă de 200 coroane, pentru care marinimoasă faptă sinodul prea plăcut atins, pe lângă urale de „să trăească“ la adresa donatorului, i-a exprimat mulțămită protocolară.

A urmat apoi cetirea raportului oficiului protopresbiteral despre activitatea sa și despre starea tractului în anul trecut. Acest raport e o icoană fidelă a stării tractului și a celor săvârșite în decursul anului trecut, și ne îndreptățește a afirmà, că afacerile bisericei noaste tractuale sunt depuse în vrednice mâni și că neobosit a fost șeful nostru dela început și până azi, ceea ce mai bine o pot spune cele 32 parohii, cari toate fără escepțiune pot pune nu numai câte ceva, dar foarte mult la activul protopopului nostru, și o pot spune cele 25 biserici, parte de nou zidite parte renovate, precum și multele școale, în frunte cu mândra casă protopresbiterală, cari sunt fala tractului, dar' o pot spune cei 30 preoți în activitate, între cari domnește intimă amiciție și bunăînțelege, susținute și alimentate prin protopopul nostru, care ne este cap coleg și amic sincer deodată, în fine o pot dovedi membrii sinodului din cler și mireni inteligenți și țărani și mai vârtos în inteligenții, cari văzând atâta concordie și prin ea obținerea de rezultate atât de frumoase, a început nu numai a se interesa, dar a se însufleți pentru cauzele bisericei noastre ceeace ne îndreptățește a crede că promovarea intereselor bisericei noastre, în acest tract e bine asigurată.

In general acest raport se primește cu însuflețire. La desbaterea specială sinodul își esprimă regretele pentru perderea unui valoros preot al bisericei noastre, decedat în anul trecut a neuitatului nostru coleg, prea de timpuriu răpit dintre cei vii, *Ilie Ciuruga*, fost paroh în Șeicamare, și-'și arată și cu această ocaziune semnul de iubire și stimă avută către acest fost vrednic preot, prin sculare și prin rugăciunea, ca D-zeu să-l ierte și odihnească în pace.

La partea unde se arată numărul căsătoriilor încheiate, să esprimă dorința, ca organele chemate se facă tot posibilul, ca căsătoriile încheiate numai la forul civil — trei la număr — să 'și primească și binecuvântarea bisericească, iar unde nu s'ar putea face aceasta din cauze de impedimente canonice, să se esopereze deslegare.

Cu aceasta s'a încheiat desbaterea specială a raportului din cestiune.

Urmează cenzurarea rațiociniului tractului și votarea budgetului pe 1906.

La propunerea comisiunei esmise în persoanele membrilor Z. Sas, Dr. D. Roman și D. Boieșan, se dă epitropiei absolutor, iar budgetul se votează cu percepțiuni cor. 3225·95 erogațiuni coroane 2190·—.

Se aleg în comitetul protoprezbiteral, din cler Ioan Marian și Gheorghe Iacob, din mireni Dr. Dionisie Roman, Atanasiu Popoviciu, Dionisie Boieșan și Nicolae Stan. In epitropia protoprezbiterală membrii Ioan Fodorean, Dionisie Chendi și Atanasie Popoviciu.

Se face alegerea unui membru în scaunul protopopesc în locul reposatului V. Popoviciu, fost paroh în Richișdorf.

După-ce sinodul își esprimă condolențele sale și pentru perderea acestui vrednic preot, decedat în decursul acestui an, se face votarea și totalitatea voturilor o întrunește Dionisie Chendi, paroh în Șaroș, care se declară ales membru în scaunul protoprezbiteral.

Cu acestea s'a terminat ședința la oarele 1 p. m. La cuvântul de încheiere al protopopului a respuns în termini frumoși membrul I. Marian, dorindu-i sănătate și vieață lungă spre binele tractului nostru.

Fiind osteniți ne-a prins bine invitarea ce ne-au făcut-o domnii Dr. D. Roman și A. Popoviciu la o masă comună, unde am petrecut împreună până pe la 4 oare, când apoi ne-am depărtat spre casă, ducând cu noi convingerea, că deșì timpurile sunt grele, biserica noastră înaintează spre binele nostru al tuturora.

G. Iacob.

Cu tot dreptul au exclamat Grecii din Atena cuprinși de admirare, când le spunea sf. apostol Pavel aceste conturi mărețe ale privirii creștine despre lume, pe cari le-a dezvoltat apoi în scrierile sale (mai ales în cei unsprezece capitoli dela începutul epistolei sale către Romani): „Tu aduci la auzul nostru niște lucruri străine!“ Căci, ceeace învățau și prin ce au schimbat fața lumii acei simpli pescari, conduși de tăria credinții și de căldura convingerii, nici o înțelepciune omenească, nici cel mai ager spirit, nici cel mai luminat filosof — un Socrate, Plato, Aristotel la Greci — nu a fost în stare să cunoască lămurit, să învețe cu curaj, să aducă asemenea gândiri la cunoștința generală, să le facă un bun comun, un izvor și o putere de viață a sufletelor mulțimii. Scurt zis: creștinizmul a întrat în lume ca o concepțiune nouă despre lume.

Astăzi, pentru noi, toate acestea sunt gândiri de toate zilele și îndeobște recunoscute. Celece erau pe acelea vremuri nouă, surprinzătoare, ne mai pomenite, aparțin astăzi modului de gândire al creștinului, ele sunt pentru mintea lui adevărurile cele mai elementare. Dar cu toate acestea ne-am înșela dacă am crede, că acele gândiri și-au perdut strălucirea și măreția lor de odinioară. *Ele*, au rămas și sunt și astăzi ca și înainte vreme aceleași, tot atât de adevărate, tot atât de mărețe și tot atât de frumoase, numai *noi* am perdut impresia vie a strălucirii și a frumseții lor, noi prea ne-am deprins cu ele, de aceea ne apar acum prea de rând. Aceasta este soartea tuturor adevărurilor mari.

(Va urma).

Dela „Asociațiune“.

Aviz.

In conformitate cu deciziunea Comitetului central Nr. 68 din 19 Martie a c. se aduce la cunoștința despărțămintelor „Asociațiunii“ și a publicului român la care aceasta s'a adresat în afacerea *Expozițiunii generale române din București*, că dl ministru r. u. de interne, prin ordinațiunea sa Nr. 146/1906 din 13 Martie a. c., a oprit „Asociațiunea“ dela aranjarea și înzestrarea pavilionului Românilor din Ungaria în partea etnografică a Expozițiunii, și că Comitetul central, deșì convins că această ordinațiune nu are nici o bază legală de drept, — totuși, spre a nu expune „Asociațiunea“ la alte neplăceri mai grave, — a decis sistarea acțiunii începute și a încunoștiințat Comisariatul general al Expozițiunii despre această hotărîre. Sibiiu, 21 Martie 1906. Prezidiul Asociațiunii:

Iosif Sterca Șuluțu.

Aviz.

In calitate de delegat al comisariatului expozițiunii generale române din 1906, încredințat cu conducerea lucrărilor pentru înzestrarea pavilionului etnografic al Românilor din Ungaria, și în vederea ordinațiunii dl ministru r. u. de interne nr. 146 din 13 Martie a. c., prin care „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ a fost oprită dela aranjarea pavilionului amintitși din această cauză a și zistat acțiunea începută în scopul arătat, îmi iau voia a rugà pe toți aceia, cari au făcut pregătiri pentru participarea lor la expozițiune, să continue lucrările începute și să aștepte avizul comisariatului general, care fără îndoială va luà în timpul cel mai apropiat dispozițiunile necesare, ca acțiunea zistată din partea „Asociațiunii“ să se continue pe altă cale și ca Românii din Ungaria să nu rămână neprezentați în partea etnografică română a expozițiunii.

Și până atunci rog pe toți aceia cari se interesează de această parte a expozițiunii proiectate, să binevoiască a se adresà pentru orice informațiuni la mine în Sibiiu, strada Morii nr. 6. Sibiiu, 21 Martie 1906. *Dr. C. Diaconovich.*

Adunarea generală a „Albinei“.

Sâmbătă în 24 Martie n. și-a ținut *„Albina“*, institut de credit și economii în Sibiiu, a 33-a adunare generală ordinară la care au participat 48 acționari cu 1460 acții și 260 voturi.

S'a deschis la orele 10 prin vicepresidentul consiliului de administrație, dl *Alexandru Lebu*, care a numit notar pe dl Dr. *Tiberiu Brediceanu*, ear' verificători ai procesului verbal și scrutinători pe dnii Dr. *Diaconovich* și *Dominic Rațiu*

Adunarea generală a primit raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, a aprobat bilanțul anului 1905 și a votat absolutorul îndatinat, incuviințând propunerea direcțiunii și cu privire la împărțirea venitului curat, care se va face astfel:

Dividendă și supradividendă 168,000 cor., —, tantiemă statutară direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor 36,362·— cor., Remunerațiuni funcționarilor fără drept la tantiemă și servitorilor 2,160 — cor., pentru scopuri culturale și de binefacere 14,000·— cor., fondului de penziune al funcționarilor 15,000 cor., fondului special de rezervă restul de 26,488·58 cor. Dividenda de 14% = 28·— cor. pro cupon se poate ridicà imediat după adunarea generală.

Suma destinată pentru scopuri de binefacere (14.000 coroane) vine împărțită astfel:

Mesei studenților 6000 cor. Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român pentru școala civilă de fete 2000 cor. Școala Reuniunii femeilor române din Sibiiu 600 cor. Internatului Reuniunii femeilor române din Brașov 400 cor. Asociațiunii pentru spriginirea învățăceilor și sodalilor români din Brașov 200 cor Societății „România Jună“, Viena 200 cor. Societății „Petru Maior“, Budapesta 200 cor. Tinerimii univerzitare din Cluj 200 cor. Societății academice „Carmen Sylva“ din Graz 100 cor. Fondului Alumneului din Timișoara 200 cor. Internatului gr. or. din Beiuș 200 cor. Studenților morboși din Brașov 200 cor. Studenților mizeri din Blaj 200 cor. Fundațiunii studenților din Brad 200 cor. Reuniunii române de muzică din Sibiiu 200 coroane. Reuniunii române de muzică din Brașov 200 cor. Reuniunii de agricultură din Sibiiu 200 cor. Reuniunii pentru înfrumsețarea orașului Sibiiu 200 cor. Reuniunii pentru înfrumsețarea orașului Brașov 100 cor. Reuniunii higienice, Sibiiu 100 cor. Gremiului comercial, Sibiiu 100 cor. Pompierilor din Sibiiu 200 cor. La dispoziția direcțiunii 1800 cor.

Prețul marcelor de prezență adunarea generală l-a stabilit pentru anul 1906 în 10 coroane, atât la centrală, cât și la filială.

In direcțiune au fost realeși pe 6 ani domnii: *Dr. Liviu Lemény* și *Stefan Stroia*, iar în comitetul de supraveghere au fost realeși pe trei ani domnii *Dr. Ilarion Pușcariu*, *Victor Fincu*, *Ioan Henteș*, *Nicolae Ivan* și *Mateiu Voileanu*.

Adunarea generală a fost apoi declarată închisă, la orele 11 și jum.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Cu provocare la ordinul Preaveneratului Conzistoriu Archidiecesan din Sibiiu, dto 3 Februarie 1906, Nr. 85, Școl., am onorul a convoca p. t învățători și învățătoare dela școalele noastre poporale din protopopiatul Orăștie la *conferența învățătorească*, ce se va ținea în școala noastră din Orăștie: *Joi și Vineri în 6 și 7 Aprile v.* (19 și 20 Apr. n.) 1906.

Programa lucrărilor:

1. Participare la serviciul divin, dimineața la 9 ore (în 6 Aprile v.)
2. După serviciul divin, la 10 ore, deschiderea conferenței.
3. Prezentarea cerculariului consistorial pentru ținerea conferenței înv.

4 și 5. Apelul nominal.

6. Constituirea conferenței, alegerea comisiunilor.

Temele statorite de confereuța precedentă pentru pertractare sunt:

1. Impărțirea planului de învățământ după timp, încredințată spre lucrare membrilor: *Ioan Căliman* înv. în Sibișel și *Avram Budoiu*, înv. în Simeria.
2. Alcoholismul și efectele lui, încredințată spre lucrare membrilor: *Petru Onea*, înv. în Almaș și *Teofil Crișan*, înv. în Băcăinți.
3. Prelegere practică din limba maghiară cu desp. IV, alegere liberă, încredințată spre lucrare și predare membrilor: *Petru Doroga*, înv. în Boiu și *N Botean*, înv. în Gioagiu de jos.
4. Prelegere practică din Istoria patriei sau constituție, alegere liberă, încredințată spre lucrare și predare membrilor: *Vasilie Basarab* și *Dionisiu Giurgiu*, înv. în Balșa.
5. Metodul de predare phonomimic, raport de *Ioachim Cerbicean*, înv. în Jibot.
6. Metodul lui Gabel, raport de *Const. Baicu*, înv. în Orăștie.
7. Tema designată de Veneratul Consistoriu: *Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora*, va refera dl Constantin Baicu, înv.-dirigent în Orăștie. —

Elaboratele sunt a-se prezenta în scris, cu 8 zile înainte de conferență, subsemnatului comisar conzistorial.

Sibiiu 6 Martie v. 1906.

Dr. Vasile Bologa
comisar conzistorial.

NOUTĂȚI.

Dreptul de întrunire. Ministrul de interne Kristóffy a dat un nou ordin în țară, în care zice, că de aci nainte concesia adunărilor poporale o poate da numai comitele suprem însuși sau, unde este, comisarul regesc. Aceasta ar fi o nouă restricțiune a dreptului de întrunire.

*

Hirotonire. Ieri, Dumineca în 12/25 Martie a. c. I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul nostru *Ioan* a hirotonit pe dl *Gheorghe Tulbure*, absolvent de teologie și filosofie, întru diacon ceremonial pentru biserica catedrală din Sibiiu.

*

Ordin nou. Foaia oficioasă de Joi aduce un nou ordin al ministrului Kristóffy, prin care poruncește ca toate foile din capitală să se deà la poștă cu cel puțin o oră înainte de plecarea trenului, pentru [illegible] cenzorii puși anume spre scopul acesta să le poată controlà și să le oprească în caz când ar aflà în ele ceva nepermis. Foile din Pesta sunt indignate din cauza aceasta pentrucă văd în ordinul acesta întrodusă cenzura.

*

La temniță. Domnii Dr. *Stefan Petroviciu*, Dr *Cornel Jurca* și *Mihail Gașpar*, condamnați în procesele „*Drapelului.* din Lugoj, au primit ordin să-'și înceapă pedeapsa cu ziua 1 Maiu n. c. în temnița de stat din Seghedin.

*

Copii deținuți. Trei copii din Segedin făcuseră în săptămâna trecută o poezie de câteva versuri vătămătoare la adresa Maiestății Sale. Un prietin ucenic de tipografie le-a tipărit-o și-au aruncat-o prin cafenele. Poliția i-a prins și i-a închis pe toți trei.

*

Conferenţă importantă. Cetim în *„Biserica şi Şcoala“* din Arad, că P. S Sa, domnul episcop diecezan al Aradului, *Ioan I. Papp,* a convocat pe toţi protoprezbiterii din dieceză la reşedinţa episcopească pe 28 Februarie (13 Martie) pentruca să se consfătuiască asupra stării morale a bisericei vii. Chestiunile pertractate cuprind întreagă sfera vieţii religioase-morale a clerului şi poporului, şi au fost pertractate din tot cugetul şi din toată inima apostolească a celor adunaţi în numele lui Christos. In cuvântul de mulţămită adresat către P. S. Sa pentru convocarea acestei adunări oratorul a zis: „Am venit cu speranţa, că de aici se va începe regenerarea diecezei şi acum mă duc cu credinţa, că bazele regenerării sunt puse“.

*

O aniversară. Mâne, Marţi, se împlinesc 25 de ani dela proclamarea regatului român. Din acest incident se va oficia la metropolia din Bucureşti un Te Deum solemn.

*

Din Austria. Vineri s'a încheiat discuţia asupra proiectului de lege despre reforma electorală. Reichsrathul a decis să fie predat proiectul de lege unei comisiuni speciale de 49 membri, spre studiare. Se vorbeşte, că guvernul, pentru a asigura votarea legii, e aplicat a înmulţi numărul mandatelor cu 23, dintre cari zece ar fi ale Nemţilor, zece ale Polonilor.

*

Confişcări. Confişcările ziarelor din capitală, prea slobode la vorbă, se continuă. Astfel Joi a fost confişcată foaia *„A nap“*, pentru un articol ofenzător pentru Maiestatea Sa, scris de Ugron Gábor, iar Vineri şi Duminecă dimineaţa foaia *„Budapesti Hirlap“*, pentru un articol de fond, în care erà atacată justiţia maghiară.

*

Dela fraţi la fraţi. Din Roma vine ştirea, că în scop de a se dà probă de recunoştinţă naţiunei române, care în mod constant dovedeşte afecţiune pentru Roma, unde 'şi are originea, afecţiune călduros înapoiată, conziliul municipal al Romei a hotărât, ca pentru ocazia serbărilor împlinirei a 40 de ani dela urcarea pe tron a Regelui Carol şi a 1800 de ani dela colonizarea Daciei de Traian, să ofere României o reproducţiune în bronz după antica lupoaică romană, simbol al Romei, care se află în localul primăriei.

*

Satisfacţie mortului. Locotenentul Erhardt din Caşovia a fost degradat în luna trecută de către ministrul de războiu. Când era însă să se ezecute ordinul ministerial, Erhardt s'a împuşcat. Cu toate aceste pe catafalc a fost despoiat de rangul de ofiţer şi îngropat ca un soldat simplu. Acum s'a dovedit că a fost nevinovat, iar comanda militară îl va desgropa şi rehabilitându-l îl va îngropà cu pompa cuvenită unui ofiţer.

*

Reforme în Rusia. Ţarul a adresat rescript împărătesc ministrului său de răsboiu, comuncându-i, că serviciul militar activ l'a redus l'a trei ani pentru infanterie şi artilerie, şi la patru ani pentru celelalte trupe.

*

Canonic — jude. Comuna Szepeshely din comitatul Szepes a ales jude comunal pe canonicul Ion Beerwaldski In comuna aceasta e sediul episcopiei Szepeşului şi canonicul a fost la îndemână. Vorba e însă, dacă e compatibil postul de jude comunal cu canonicia, şi peste tot cu preoţia? Noi ştim că — *nu!*

*

Foamete în Rusia. Prin unele părţi ale Rusiei meridionale bântue o foamete teribilă. Sute de inşi, mai ales bătrâni şi copii, mor de foame, între cele mai cumplite dureri.

*

Defraudant sinucis. Ajutoriul de notar public din Braşov, cu numele *Bachmeier*, care dispăruse în ziua în care s'a descoperit că defraudase sume mari de bani din cancelaria şefului său, după cum îşi vor mai aduce aminte cetitorii ziarului nostru, a fost găsit mort în pădure, de către două Românce, cari umblau după lemne pe acolo. Lângă cadavrul intrat în putrefacţie s'a găsit revorverul, cu care s'a sinucis nenorocitul om înainte, cu vre o trei săptămâni. In buzunar s'a aflat o scrisoare şi suma de 117 coroane.

*

Manuel Garcia, inventatorul oglinzii pe care o folosesc medicii la ezaminarea boalelor de gât, trăeşte încă în Londra. şi în zilele trecute a împlinit anul 101 al etăţii, când a primit felicitări din toate părţile lumii. Se află în cea mai perfectă sănătate, şi umblă pedestru ceasuri întregi.

*

Vinul cel mai scump se află în pivniţa primăriei oraşului Brema sub numele „Rose“. Vinul acesta e din anul 1653 şi câte o picătură se întrebuinţează pe seama bolnavilor oraşului. Câte o sticluţă din acest vin a fost făcută cinste împăratului Wilhelm I, Fridric III şi lui Bismark. Vinul nu se vinde, nici nu s'ar puteà, pentrucă nu se poate preţuì.

*

Furt îndrăsneţ. In Moscva au intrat în localul băncii de credit mutual, aflător în centrul oraşului, tocmai pe când funcţionarii aveau de gând să închidă banca, douăzeci de oameni înarmaţi şi au jefuit cassa, luând cu ei 850 mii de ruble în aur şi în hârtii de valoare. Când a ajuns poliţia, jefuitorii erau dispăruţi.

*

Pustiire. Un cutremur mare a pustiit în ziua de 18 Martie toată inzula Formosa. Toate oraşele şi satele s'au ruinat. N'a rămas peatră pe peatră. Cadavrele nenorociţilor zac cu miile prin ruine. Raportul oficios al guvernorului din Formosa spune că au fost ucişi de cutrămur 6173 oameni, au fost ruinate total 2677 edificii, iar stricate 18000 case.

*

Căzut în fântână. In curtea unui ţăran din Sânt-Crai se jucau mai mulţi copii. Unul mai mărişor s'a suit pe fântână şi a căzut în apă. Până i-au venit într'ajutor copilul a fost mort.

*

Rectificare. In raportul păr. Gheorghe *Baleş* din numărul 27 al ziarului nostru despre *„Sinodul protopopesc din Bran“* se spune, că „şi dacă din raport am auzit că în tract sunt 52 de concubinate, aceasta nu ne sparie, căci cele mai multe, cam la 30, sunt între ţiganii — lăeţi — din Codlea şi Cristian, etc.“. Faţă de această aserţiune, preotul din Cristian, dl Virgil *Pop*, ne scrie, că în Cristian „nici n'a ezistat, nici nu ezistă nici de prezent nici o familie de ţigani lăeţi, în consecinţă nu ezistă nici concubinate între ţigani-lăeţi în Cristian, şi puţinii ţigani-meşteşugari, cari ezistă în Cristian sunt parohieni morali şi evlavioşi, cari ţin foarte mult la aşezămintele bisericeşti şi că între ei nu ezistă nici un caz de concubinat.“ Luăm act.

ECONOMIE.

Pentru cultivătorii de pomi.

Vestim prin aceasta pe cei interesaţi, că subscrisul comitet central împarte între cultivătorii nostri de pomi în mod gratuit mai multe mii pădureţi: meri, peri, pruni, perseci, etc. La împărţire vor fi preferiţi membrii Reuniunei. Impărţirea pădureţilor se va face Vineri în 30 Martie n. dela ora 9 a. m. începând în grădina custosului Reuniunei, dl Teodor Andreiu, (Sibiiu, Walkmühlg. 10).

Pentru altoii de meri, ce se pun în vânzare cu 50 bani bucata, doritorii de a cumpărà să se adreseze dlui Ioan Chirca, vice-prezident al Reuniunei în Sălişte, (comitatul Sibiiu), de unde se face expedarea.

Sibiiu, 21 Martie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuţa
prezident.

Vic. Tordăşianu.
secretar.

Procurare favorabilă de articli economici.

Aducem la cunoştinţa economilor nostri, că subscrisul comitet este gata a mijlocì pentru orişicine i-se va adresà procurarea articlilor economici amintiţi mai jos, lângă cari însemnăm şi preţurile:

1. Sământă de luţernă franceză, veritabilă, prima calitate 1 kg 1 cor. 48 fil.
2. Sământă de trifoiu roşu, de tot fină, 1 kg 1 cor. 50 fil.
3. Sământă de iarbă engleză, 1 kg 54 fil.
4. Sământă de iarbă franceză, 1 kg 96 fil.
5. Sământă de iarbă italiană, 1 kg 66 fil.
6. Sământă de napi de nutreţ, Mammut, roşu, uriaş, 1 kg 66 fil.
7. Sământă de napi de nutreţ, Obern-dorf, 1 kg 72 fil.
8. Sământă de varză de Erfurt, 20 grame 20 fil.
9. Sământă de varză Braunschweig, uriaşă, de iarnă, 20 gr 20 fil.
10. Sământă de ceapă uriaşă, Rocca, 20 gr 30 fil.
11. Sământă de ceapă de Madeira, 20 gr 30 fil.
12. Sământă de ceapă rotundă, galbină, uriaşă de Zittau, foarte trainică, 20 gr 40 fil.
13. Patlagele, Prezident Garfield, 1 kg grele, 20 gr 1 cor. 20 fil.
14. Ardeiu bulgăresc, roşu sau galbin (Buldog), uriaş, domol, 1 porţie 20 fil.
15. Legături de altoit Rafiia, foarte practice, 1 kg 1 cor. 40 fil.
16. Funii de Cocos (de legat altoii), foarte trainice, 1 kg 1 cor. 20 fil., 5 kg 5 cor.
17. Răşină de altoit, fluidă, o cutie à 125 gr 50 fil., à 250 gr 1 cor., à 30 gr. 20 fil.
18. Etiquette de tinichea albă pentru scrierea numirilor: 100 bucăţi 2 cor.
19. Cucuruz „Regele preriilor“, soiu nou, care izbuteşte la noi şi se coace deodată cu soiul îndatinat. Din 1 hectolitru = 100 litre tuleu rezultă aproape 3 ferdele = 60 litre grăunţe, se vinde 100 klgr. cu 20 cor.

Doritorii, cari vor trimite la adresa „Comitetului reuniunii române agricole din comitatul Sibiiu“ preţul, cum şi 12 bani pentru buletinul de expediţie, 4 bani de chilogram pentru pachetare şi 4 bani taxa de înmanuare postală — vor primi articlii comandaţi cu posibilă grăbire.

Sibiiu, 16 Martie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Pantaleon Lucuţa,
prezident.

Victor Tordăşianu,
secretar.

Din public.*)

Mulţămite publice.

In anul 1898 parohianul *Nicolae Noghin* cu soţia sa *Efrosina*, au făcut o fundaţiune de 200 cor. care până în present s'a urcat la suma de 392 cor. 92 fil., şi anume, spre înfrumseţarea bis. In anul 1902 parohianul *Ioan Noghin* pe lângă că a procurat liturgierul cu litere latine de la Sibiiu, a donat 40 cor. tot spre înfrumseţarea bis. In anul trecut din o producţiune teatrală aranjată de tinerime s'a procurat un policandru în preţ de 50 cor. Cu începutul anului curent parohianul *Gheorghe Bontea* cu soţia sa *Domnica* tot pentru înfrumsetarea bis. au făcut o fundaţiune de 200 cor. Asemenea *Ioan Toma* cu soţia sa *Maria Neagu*, au dăruit 200 cor. în obligaţiune. Ear în anul trecut din partea On. Eforii dela bis. Sf. Nicolae din Braşov scheiu am primit din donaţia fericitului în Domnul *Buntoiu* un rând întreg de odăjdii bis. S'au mai făcut în anii trecuţi şi alte daruri mai mărunte în bani şi în pânză din partea mai multor parohieni buni şi cu tragere de inimă pentru procurarea unui rând de vestminte liturgice. Prin aceasta tuturor le aduc deci mulţămirile mele rugând pre atot puternicul tată ceresc să le scrie faptele bune în cartea celor drepţi, şi celor vii să le răsplătească înzecit şi însutit jertfele făcute, iar celor răpoşaţi să le aşeze sufletele între cei drepţi.

Ungra, în 27 Februarie 1906.

Sofroniu Roşca
par. gr. or.

*

La producţia muzicală teatrală împreunată cu joc, aranjiată de corul bisericei gr. or. române din Ilia sub conducerea învăţătorului Petru Furdui la 11/24 Februarie în favorul fondului bisericesc au fost venite peste tot 189 cor. 70 fil., din care sumă subtragându-să spesele de 89 cor. 70 fil., a rezultat venit curat 100 cor. care sumă sa predat destinaţiunei sale.

Au binevoit a suprasolvì peste preţul de intrare următorii prea stimaţi D-ni: Csuts József, 10 cor., Iuliu Orbonaş, 7 cor., Dr. Stefan Rozvány, advocat, 6 cor., Gheorghe Oprea, protoprezbiter, 4 cor., Ioanichiu Olariu, cassar, 3 cor., Simion Dragomir, notar Gurasada, 2 cor., Doctorandul Chirilovici, 1 cor., Maximilian Flore, agricultor, 60 fil., Eugen Tordăşianu 40 de fil., Chirilovici practicant postal 40 fil., Invăţătorul Răsădean, M. Bretea, 20 de fileri.

Tuturor participătorilor şi suprasolvitorilor li se aduce şi pe aceasta cale mulţămită sinceră.

Ilea, la 5 Martie st. n. 1906.

Comitetul aranjator.

*

Subscrişii în numele comunei bisericeşti Mesteacăn aducem şi pe această cale mulţămită următorilor creştini evlavioşi pentru darurile făcute la sf. noastră biserică, anume:

Ioan Vasiu, care a făcut pe seama sf. biserici o strană în preţ de 25 cor. a cumpărat un prapor cu 25 cor. iar în 1904 a cumpărat un frustru de pământ cu 200 şi acuma un alt frustru de pământ cu 160 coroane.

Nicolae Simedrea, care a donat un rând de vestminte preoţeşti în preţ de 70 cor. *Şipoş Toma* un rând de vestminte negre în preţ de 70 cor. şi *Ioan Dobârcău*, un prapor cu 20 cor.

Dumnezeu să le răsplătească fapta, care să laudă de sine şi să le dăruiască multe zile senine şi fericite, ca să mai poată jertfi şi mai departe pe altarul naţiunii şi al bisericei.

Mesteacăn, din şedinţa comitetului parohial dela 26 Februarie 1906.

Ioan Irimie
paroh.

Pavel Lazar
învăţător.

Cărţi şi reviste.

Vieaţa literară, an. I. nr. 10. Cuprinsul: Al. Vlahuţă: Casa artiştilor; Gh. Coşbuc: Cuscri (poezie); I. A. Basarabescu: Thali; A. Naum: Dragoste veche (dramă); I. Gorun: O farsă a direcţiunii Teatrului; Z. Bîrsan: Cîntece; V. Cioflec: Cronică artistică; H. Chendi: Cronică literară (Papagalii antipatici); Al. Cazaban: O spaimă; N. G. Nicolaescu: Sonet; Şt. St. Tuţescu: Finul sf. Arhangel; Informaţii literare şi artistice; Bibliografie.

Apare în Bucureşti, str. Sărindar 11; abonament anual 7 coroane.

*

Luceafărul, an. V. nr. 5. O nuvelă a maestrului Vlahuţă; o traducere splendidă din Ada Negri de Goga; actul întâi dintr'o dramă istorică: „Pintea viteazul“, de V. E. Moldovan; un cântec de Fatma. La dările de seamă termină M. Simionescu Râmniceanu articolul despre Sandu-Aldea, şi publică I. Paltin o recenzie despre „Amintirile căprarului Gheorghiţă“ de Sadoveanu. In cronică se vorbeşte despre iubileul P. S. S. episcopului N. Popea şi despre festivalul damelor române din Lugoj.

Coperta şi ilustraţiile sunt ezecutate frumos. Apare în Budapesta, IV. str. Molnár, nr. 10, abonament anual de 12 coroane.

Poşta redacţiei.

Dlui S. D. în G. Aveţi dreptate. Părerea noastră din numărul trecut a fost greşită. Era croită pe baza procedurii ce se observă în celelalte două dieceze, unde nu se cere alăturarea listei electorale la protocolul de alegere. In arhidieceză însă e introdusă, prin regulamentul votat de sinodul din 1899, şi *alăturarea listei*, ca parte întregitoare a protocolului.

Uşor poate vedeà oricine,

că un medicament care furnisează organizmului puteri nouă, face posibil acestuia să oprească boale ameninţătoare. Aceasta se poate ajunge prin Emulziunea lui Scott, care este un preparat plăcut la gust şi uşor de mistuit, din cea mai fină unsoare de peşte medicinală amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

Untura de peşte medicinală promovează formaţiunea de carne robustă ear hipofosfiţii întăresc nervii şi potenţează forţa vitală.

Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott. Emulziunea lui Scott *se capătă în toate farmaciile.*

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.

Preţul sticlei originale 2·50. Cor.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor.**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Avis domnilor învăţători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuiţiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri şi casa ţărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu beţişoare sus şi jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu beţişoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Loc mare de zidit

(clădit) în imediată apropiere de **staţiunea liniei ferate,** foarte potrivit pentru zidirea unei fabrici sau pentru orice altă intreprindere, precum şi o **casă cu o grădiniţă** pentru **o familie** sunt de vânzare din mână liberă.

Adresa în administraţia foaiei acesteia.

68 2—3

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de primăvară

Atelierul de croitorie

Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecţionez pe lângă un serviciu solid şi prompt şi pe lângă preţuri moderate tot felul de **haine bărbăteşti,** ca: **paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete,** etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecţionez tot felul de

* **uniforme,** cum şi **reverenzi** şi **ornate bisericeşti** *

In cas de urgenţă reverenzile le confecţionez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu preţioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 3— **Ioan Părău,** croitor.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sě se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 190

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză,** în orişicare mărime, pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

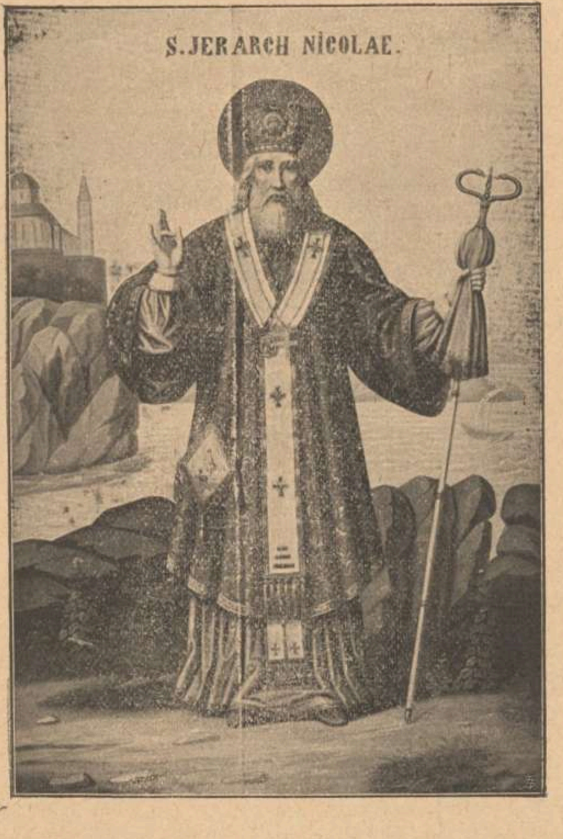
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Naşterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare.
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la faţă
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălţarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Naşterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Naşterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie şi Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

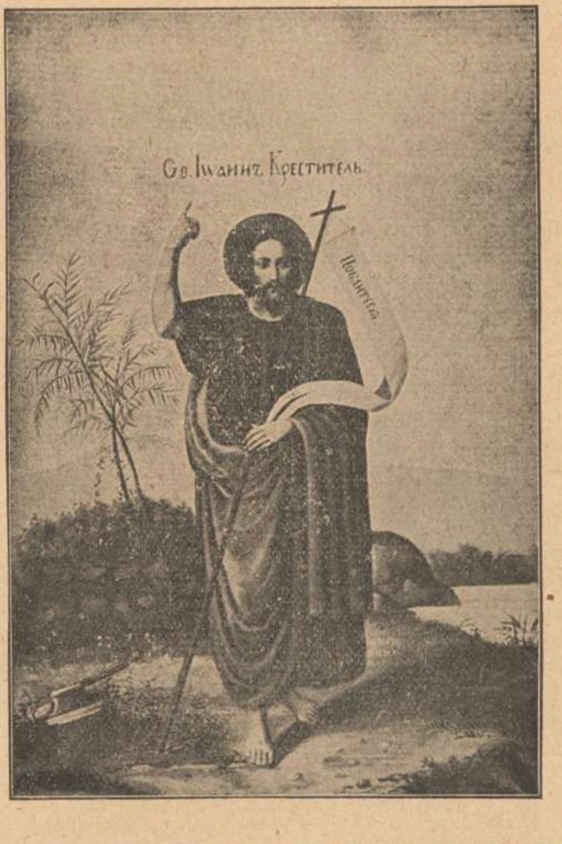

II.

- Iisus pe Cruce
- Inălţarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin şi Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru şi Pavel
- Arhanghelii Mihail şi Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim şi Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					şi Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34·60	42 —	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19 60	26 60	„ simple.

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icoane pictate pe pânză şi fără cadre (rame). La dorinţă se pictează însă şi pe lemn, tinichea şi aluminiu.

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din orişice fel de materii şi de orişice coloare pe lângă condiţiile cele mai favorabile

Nr. 30 Sibiiu, Joi 16/29 Martie 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Ministrii ungari la Viena.

Sibiiu, 28 Martie n.

Lucruri mari trebue că s'au întâmplat eri, Marți, la Viena. Se vor fi luat hotărâri de mare însemnătate și decizătoare pentru îndreptarea siuației politice, atât de încurcată în țara noastră. O deducem aceasta din faptul, că toți ministrii ungari se află încă de Luni în Viena, și în cursul zilei de eri au fost primiți toți în audiență din partea Maiestății Sale.

Prim-ministrul Fejérváry făcuse adecă propunere Coroanei încă în rândul trecut, cu ocaziunea audienței ce a avut-o săptămâna trecută la palat, ca Maiestatea Sa să asculte și părerile celoralalți membri ai cabinetului asupra situațiunei politice din Ungaria, iar Maiestatea Sa i-a acceptat propunerea. In scopul acesta a mers deci la începutul săptămânii acesteia întregul guvern maghiar la Viena.

Ministrii ungari s'au sfătuit eri întâiu ei între ei, într'un consiliu de ministri, apoi a mers întâiu la palat prim-ministrul Fejérváry, și în urmă ceialalți. Probabil, că dupăce-i va fi primit Maiestatea Sa pe toți, se vor fi întrunit de nou în consiliu de ministri, poatecă chiar la palat, sub prezidenția Maiestății Sale, pentru a lua hotărârile necesare, ca țara să fie scoasă din nesiguranța și din chaosul în care se află.

Despre cele hotărâte, firește, că lumea va lua cunoștință abia mai târziu, când hotărârile vor fi puse în executare, iar până atunci să fac numai combinațiuni, cari pot să fie corecte, dar pot să fie și greșite. Planurile și intențiunile Coroanei nu le știe nimeni, decât numai consilierii săi, cari au stat eri față în față cu Maiestatea Sa, pentru a-i primì — poruncile.

Presa maghiară e de credința, că chestia alegerilor pentru dietă a făcut necesară peregrinarea întregului guvern maghiar la Viena. Anume, după legile țării, în caz că parlamentul vine dizolvat, nouăle alegeri au să se facă negreșit în curs de trei luni dela datul dizolvării. Dacă e se rămână țara în legalitate și în cadrele constituției, guvernul trebue să facă nouăle alegeri în cursul lunei viitoare. Hotărîrea care s'a luat eri la Viena să învârte deci în jurul următoarei întrebări: Să se facă, ori să nu se facă alegerile în terminul legal de trei luni?

Sunt însă politiciani cari cred, că mult mai însemnate decât chestia alegerilor sunt chestiile celelalte două: *récrutarea* și *încassarea dărilor*, și că cu privire la rezolvarea favorabilă a acestor chestiuni au avut să-'și expună ministrii ungari părerile în fața Măiestății Sale, în cursul zilei de eri.

Adevărul îl vom aflà în curând, pentrucă așa credem, că hotărîrile luate eri la Viena, vor fi fără amânare executate. Curiozitatea ne va fi deci satisfăcută nu peste mult.

Combinațiunile noastre merg însă în altă direcțiune. Se poate, că pe lângă toate asigurările ce ni-se dau prin comunicate semioficioase despre perfecta armonie care domnește între membrii actualului cabinet ungar, ințelegerea totuși să nu fie perfectă cu privire la *executarea* programului Coroanei referitor la sanarea situațiunei, și de aceea Maiestatea Sa a poftit pe toți ministrii maghiari la Viena, pentru a se ințelege în persoană cu ei.

Dacă însă totuși chestia alegerilor a făcut necesară mergerea lor la Viena, atunci situația ni se prezentă astfel: Ori s'a decis efectuirea alegerilor în luna viitoare, sau pe la începutul lui Maiu, așa cum prescrie constituția țerii, ori s'a decis, ca alegerile să nu să facă. In cazul din urmă întrăm în scurt timp în plin absolutism, ear' în casul prim alegerile se fac numai pentruca parlamentul să fie de nou disolvat, imediat după întrunire, pentrucă e imposibil ca nouele alegeri să facă mare schimbare în dietă, decât poate că numai în favorul coaliției, dar la nici un caz în favorul guvernului. Pentru-ca din nouele alegeri să iase o majoritate parlamentară, pe care să se poată răzimà guvernul și Coroana, ar trebuì ca alegerile să se facă, cum am mai spus, pe baza unei legi noue electorale *octroate*, (și se vorbește mult în presă și despre eventualitatea aceasta) dar în cazul acesta earăși nu se pot face într'o lună, ori două, pentru-că întâiu ar trebuì să fie compuse listele electorale, pe baza nouei legi.

Dar cum am spus, toate acestea sunt combinațiuni. Adevărul îl vom ști și cunoaște în curând, în întreaga lui ființă. Până atunci nu putem decât să dorim, ca aceea ce s'a hotărât eri la Viena, să fie spre binele tronului și al patriei, și spre fericirea tuturor popoarelor ei.

Cronică pedagogică.

— Froebel. —

A suflat un vânt și văzduhul înpâclit de „metodele încâlcite“ sau „încâlcelile metodice“ ale „șlendrianilor“ începù să se limpezească, un vânt de reînviere, pornit din inima caldă a unui bătrân, a suflat preste țara plină de farmec, Helveția, și umbrele morții prinseră carne, cei îngenunchiați de mizeriile besnei se ridicară și se îndreptară spre soarele iubirii și bunătății. —

Un vânt a suflat și o omenime întreagă s'a trezit la vieață puternică și nouă, căci vântul acesta de renaștere sufletească n'a rămas încătușat între uriașele sghiaburi de Alpi, ci s'a abătut pe la toate neamurile cu viață proprie, mai puternic însă a suflat preste Germania, alungând norii negri, odraslele răsfățate ale îngâmfării naționale.

Fichte e bărbatul trimis, care strigă „gătiți calea Domnului“, el e acela, care „oable făcut'a căile Impăratului luminii“, el e acela, care a sfărmat peatra inimilor, a omorât pseudo-sufletele germane ca cele divine să răsară; el e vestitoriul primăverii dătătoare de fericire și vieață! Și conștiința adevărată de neam a încolțit puternică și hotărâtă în urma glasului de profet.

Nici când nu s'a desmetecit Neamțul mai bine din piroteala îngâmfării ca la glasul de aramă al acestui bărbat ideal. Vremea lui e vremea clasicismului german pe toate terenele, afară doar de al tehnicei. — Un roiu de bărbați, tot *individualități sufletești*, să iviră lângă și după el, cari trag greu în cumpăna inteligenții naționale.

In pedagogie începutul bun s'a făcut; o știm cu toții, prin Pestalozzi. El e vântul cald de reînviere, care a topit „palatele de ghiață“ din spatele poporului, el e isvorul nesecat de înțelepte învățături, din care toți cei cu suflet mai larg și inimă mai caldă se adăpară, se adapă și se vor adăpà. Dela el s'a însuflețit *nobilul idealist* Fichte, *intelectualul realist* Herbart și *romanticul entusiast* Froebel.

Acești trei sunt cei mai de seamă ucenici ai lui Pestalozzi, ei sunt cei-ce au ințeles mai temeinic strădaniile dascălului Helvețian, fiecare în felul seu, potrivit culturii sufletești și a inimii lor. Ei nu sunt școlari în înțelesul strict al cuvântului. Da, învață dela bătrânul și marele măestru, însă fără ca personalitatea lor răpitoare de puternică să sufere vre'o daună. Fiecare să emancipează la vremea sa, de sub oblăduirea măestrului, devenind înșiși mari măestrii.

„Cel mai părăsit și necunoscut și pe nedrept e „fratele sufletesc“ al lui Pestalozzi, *Froebel*, așa încât la noi Românii din Ardeal nici un pomelnic nu i-s'a făcut încă, și mi-se pare că nici la frații din regat. — E părăsit fiindcă ideile lui nu-s în destul de apercepute, personalitatea lui sufletească nu e scoasă în adevărată lumină din întunerecul regulativelor prusiace, de pe la mijlocul veacului al XIX lea. Și tocmai al acestui „vecinic tiner“ va fi viitorul:

FOIȘOARĂ.

Biruința creștinizmului în lumea veche.

De Dr. N. Bălan, prof. semin.

(Urmare).

A fost ceva natural, că această concepțiune nouă despre lume, pe care o învață creștinizmul n'a putut străbate dintr'odată, ci numai succesiv în decursul timpului. Ea a trebuit să susțină mai întâiu lupta cu curentele opuse ale vremii de atunci și numai după învingerea acelora a putut să-și asigure propria existență.

Ce e drept, creștinizmul nu a avut să poarte lupta în fața unor șiruri închegate ale unui sistem unitar, deoarece *concepțiunea păgână despre lume* se aflà spre sfârșitul unui proces de descompunere. Acest proces începuse deja lung timp înainte de aceea, deodată cu ivirea filozofiiei în veacul al VI-lea în. d. Chr. Acea filozofie destrămase pe încetul formele religioase ale superstițiunii păgâne și în locul puterilor spirituale, cari stăpâniseră până atunci viața mulțimii, cercà să așeze lumea ideilor sale. Filozofia antică voià să ocupe însași locul religiunii. Ea nu a avut numai un caracter pur speculativ, ci și o tendință practică hotărâtă și să ocupà cu acelaș interes și cu întrebările morale și politice, ca și cu cele naturaliste și metafizice. Dar cu toate aceste filozofia antică n'a pătruns nici când mai adânc în popor, nu și-a putut câștiga niciodată o putere de stăpânire asupra vieții mulțimei, ci a rămas întotdeauna o haină de paradă pentru aristocrați. Locul religiunii n'a fost în stare să l ocupe. Afară de aceasta acelei filozofii îi lipsià unitatea doctrinei; ea nu formà un sistem de gândire unitar, ci se dezbinase într'o mulțime de secte și școale cu principii diferite, cari să combăteau reciproc. După filozofia lui *Plato* cu un caracter nobil, idealist și în multe privințe pătrunsă de vederi teistice, a urmat deizmul rece a lui *Aristotel*, apoi panteizmul *Stoicilor*, cu care se afla în opoziție materializmul *Epicureilor*, — întâlnim deci în ființă acelaș proces de dezvoltare, prin care a trecut și filozofia timpurilor mai noui. Șirul acelui proces s'a încheiat cu un *scepticizm* general, care a avut ca urmare o zdruncinare a tuturor convingerilor și o îndoială desnădăjduită de a mai ajunge cândva cu siguritate la cunoașterea adevărului atât de mult dorit și căutat.

Dar mintea omenească nu poate afla liniște într'un scepticizm sarbăd, care nu-i ofere nimic. Este împotriva ființii sale să se mulțămească cu o necredință radicală și cu o îndoială față de orice adevăr. Omul, dacă nu voește sau nu poate să primească credința adevărată, își ia scăparea la o credință deșartă,[1]) pentrucă *prin firea sa* este avizat la credință.

Din această cauză, mulți dintre acei ce nu aflau în doctrinele filozofiei nici o mângăiere, cercau să-și stîmpere cerința sufletească a credinții în tot felul de învățături și ceremonii misterioase, ocultiste și astfel s'a dezvoltat, pe lângă filozofie, o mulțime de credințe de această natură. Religiunea veche și miturile ei se interpretau în mod alegoric și se priviau ca simboale ale înțelepciunii și ale moralei. O lume întreagă de gândiri se îngrămădise ca un fel de bilanț al dezvoltării spiritului antic. Dar acea lume a fost numai o îngrămădire de ruine. Spirite agere și nobile au cules fărâmăturile vremilor trecute și au făcut încercarea a construì din ele o clădire nouă. O lucrare de mare încordare spirituală s'a cheltuit în scopul zadarnic de a reîntinerì lumea păgână cu vederile ei. Zborul fantaziei s'a unit cu adâncimea gândirii pentruca să ridice o clădire măreață, care să întreacă prin bogăția și frumseța cuprinsului ei, comoara învățăturii disprețuiților Galileeni. Rezultatul tuturor acestor sforțări ni-l înfățișează acel conglomerat de elemente heterogene, care este cunoscut sub numele de *neoplatonizm*. Toate religiunile și toate timpurile, aproape tot ce a produs spiritul antic mai nobil, și-a dat concursul ca să construiască, cu ajutorul culturii generale a acelui timp, acest sistem îndreptat împotriva creștinizmului, cu scop de al nimicì. Dar toate acestea n'au însemnat altceva decât zbaterile desperate ale unei ființe, ce-și vede amenințată existența. Creștinizmul a eșit triumfător! Concepția păgână despre lume a fost învinsă de cea creștină, care stăpânește de atunci încoace lumea culturală.

(Va urma).

---

[1]) Un exemplu în această privință întâlnim și în veacul al XIX-lea în „religiunea umanității“ (Religion de l' Humanité) sau cultul bărbaților mari, propovăduit — ca o ironie a întregului sistem — de întemeietorul *„pozitivizmului“*: Auguste *Comte* (+1857 în luna lui Guttemberg — după călindarul introdus de el).

Necunoscut, nebăgat în seamă, huiduit şi batjocorit a fost în vieaţă ca şi Pestalozzi, vecinic în mijlocul celor săraci, sărind şi jucânduse cu aceia de pe cari „curgeau zdrenţele", rîzând şi veselindu-se cu copiii dela 2—8 ani. Mai mult fără casă, mereu pe drum ca şi romanticii filosofi ai clasicismului antic, ca un Pythagora, Xenophanes, Heraclit şi ceialalţi, cari în versuri îşi vărsau sufletul lor filozofic, s'au în largi intuiţii aforistice. — De mic fără mamă, părăsit de ajutorul părintesc, surghiunit la neamuri şi străini, — ca în poveşti din pricina maşterei mame, — învaţă lucrurile elementare, şi apoi pleacă la un silvicultor „neisprăvit" unde se înpretineşte cu natura. Dar mai mult! Natura, mama blândă şi iubitoare a unui Nicolae Cusanus, Giordano Bruno, Spinoza şi Goethe, îl primeşte cu aceeaşi dragoste la sinul ei, îl creşte, îi dă poveţe înalte, lăsându-l să pătrundă adânc în tainele ei. — Ea i-se relevează în toată măreţia ei, îi devine adevărată mamă şi tată, îi lămureşte văzul şi adânceşte sufletul şi inima, şi el vede cum totul se desvoaltă, cum se discompune şi se compune earăşi în alte forme, tot după legi eterne. Se coboară în „inima" floricelelor, stă cu ele de vorbă şi fiecare firicel de iarbă ştie să-i povestească mai multe decât o mare carte conţinătoare de învăţături iscodite. Dar nu numai floricelele, verzişurile, ci şi petrile încep să-i vorbească în limba lor — nimic nu este mut înaintea lui „dem Tüchtigen ist diese Welt nicht stumm" vorba lui Goethe, fiecare petricică îi spune ceva nou, bulgărul să desbracă de fiinţa *„phoenomenului"* şi el pătrunde în *„das Ding an sich„* al lui Kant, află în el urmele Dumnezeirei, ca şi marele botanic Linée în floricele. — Incepe a cuprinde totul „sub specia" *aeternitatis*" a lui Spinoza. Cerul instelat şi legile cristalizaţiunii îl îngenunche, şi cu fruntea în ţărină, cu ochi înrouraţi mulţămeşte şi preaslăveşte pe cel ce a făcut ceriul şi pământul, plăsmuind o astfel de armonie desăvârşită.

Dar totodată simţeşte o lacună în sufletul său, lipsa unei culturi temeinice. „In internul meu trebue să stăpânească o armonie ca şi în natură", glăsueşte el şi se hotăreşte să se înscrie ca „civis academicus" la vre-o universitate, spre a umpleà golul ce-l simte în suflet. Dar după trei semestre petrecute în „chin şi vai" la universitatea din Jena, — unde din pricina neputinţii de a plăti rata semestrală mai sufere şi „carcer" vre'o 6 săptămâni, părăseşte „altarul sfinţirii" spre a pribegi. Abia la o vreme valurile înfuriate ale „sorţii" îl aruncă la un liman, devine dascăl la o şcoală din Frankfurt.

Aici îi răsare gândul „nobilitarea omenimii" ceeace numai prin educaţie bine chibzuită e posibil. — Auzind de înaltele strădanii ale lui Pestalozzi, nu mai are stare, lasă şcoală, prietină, lasă totul şi pleacă în Helveţia, la Pestalozzi, că să-l vadă, să-l asculte, să se lumineze în ce priveşte educaţia sănătoasă, singura cale a „nobilitării omenimii".

Pestalozzi îi insuflă admiraţie, nu însă şi instituţiile, — ceeace e esplicabil, considerând că acestea erau tocmai în fazele dezvoltării. — Dar el modest ca şi Socrate[1]) nu aruncă vina asupra lor s'au asupra măestrului ci să învinueşte pe sine însuşi: „nu m'au mulţămit fiindcă n'am avut putere să le înţeleg". Deci nemulţămit cu sine însuşi se întoarce în Germania ca să mai înveţe şi earăşi devine „civis academicus" în Göttingen şi Berlin dar nu pe mult timp, căci glasul de liberare prusiacă momeşte şi pe Thuringianul Froebel şi el ia parte la răsboiul pentru neatârnare, şi încă sub steagul sălbaticului Lützov, a cărui vitejie ne mai pomenită e cântată în poesia „Lützow's wilde Iagd" de Th. Körner.

Dar nici în tabără, nici în duhoarea pravului de puşcă, nu l părăseşte ideea „nobilitării"; probleme de educaţie îl preocupă, îi muncesc creerul ca şi pe părintele raţionalismului, pe Descartes[2]) matematica şi filozofia.

Intors la Berlin cercetează şcoalele poporale şi civile şi tot odată află ocupaţiune în muzeul mineralogic, dar impresia ce i-a făcuto Pestalozzi şi strădaniile lui nu'l mai părăsesc. Lumea copiilor mereu îl atrage — muzeul mineralogic nu-i prea dă ocazia însă a fi în mijlocul lor.

Moartea frate-seu Cristof, înseamnă învingerea punctului mortal în roata vieţii lui. Copiii frateseu au trebuinţă de creştere bună, sănătoasă, iar mama văduvă nu e în stare să le-o dea. Părăseşte deci postul său sigur, renunţă la învitarea de profesor universitar în Stocholm şi stăpânit de idea sfântă de a nobilità omenimea, ià greaua, şi în cele mai multe cazuri nerecunoscătoarea sarcină de crescător asupraşi.

Acum cu orizonturi mai largi, cu sufletul mai adâncit cercetează încă odată pe Pestalozzi — ca să-l înţeleagă mai bine, şi într'adevăr să şi întoarce mulţămit şi bogat în înţelepte învăţături, cari îi servesc însă numai ca norme la clădire a idealului seu. Incepe a pătrunde în tainele vieţii copilăreşti, înţelege toată firea sufletească precum nime altul, căci lui Pestalozzi i-a lipsit cultura mai înaltă, iar Herbart s'a lăsat vrăjit de metafizică. Froebel cunoscând lumea organică şi anorganică, străbate mai adânc în vieaţa copilului, şi acum lumea copiilor e împărăţia lui, familia plină cu „tolofani de copii" ia locul lui cel mai drag şi cel mai stânt, „căci dela copii poţi învăţă cea mai înaltă înţelepciune". Copii îl atrag ca magia pe Faustul lui Goethe, şi unde vede un copil, afară în largul naturii s'au între zidurile oraşului, uită tot, şi aţă la el ca un smintit la minte, numai şi numai ca să privească odată în limpezii şi nevinovaţii ochi, şi să vorbească o vorbă două cu el. Iar copilul agrăit de acest „curiosum" pentru cei superficiali, „adevărat părinte" pentru copii, nu-l mai uită în vieaţa întreagă.

„Natura a fost gimnaziul meu, pomul directorul, casa copiilor universitatea, iar' copii profesorii mei".

Părerile lui despre educaţie le voiu expune cu altă ocazie.

Jena, în Martie 1906.

Nicolae Păunaş

Din România.

Călătoria Regelui Carol. Duminecă la orele 2 a plecat Maiestatea Sa Regele Carol din Bucureşti, însoţit de Maiestatea Sa Regina Elisabeta, şi de curtea regală, pentru a merge în străinătate. In apropierea capitalei noastre, la Alberti-Irsa, locomotivul trenului regal a abzis serviciul, şi a trebuit să fie adus alt locomotiv dela Budapesta. Sosirea trenului regal la Budapesta s'a făcut deci cu întârziere de jumătate oră. In Viena trenul a sosit la vreme. Aci Maiestatea Sa s'a supus unei vizitaţiuni noui medicale, din partea profesorului *Ortner*, care a constatat, că morbul ce l'a avut Maiestatea Sa n'a lăsat nici o urmă îngrijitoare. Reumatizmul de care sufere acum Maiestatea Sa e cu totul neînsemnat. Maiestăţile Lor au plecat apoi la *Lugano*, de unde se vor întoarce la Bucureşti pe la începutul lunei Maiu, pentruca să fie de faţă la deschiderea expoziţiei, care se va face în 10 Maiu v.

*

Demonstraţiuni în Bucureşti. Societatea *„Obolul"* din Bucureşti voià să dee şi anul acesta reprezentaţiune teatrală franceză, în favorul săracilor. Studenţii din Bucureşti au făcut însă o manifestaţie ostilă Duminecă seara, împedecând şi ţinerea unei conferenţe franceze la Ateneu, tot în favorul societăţii *„Obolul"*. Cu toate manifestaţiile reprezentaţia teatrală nu a fost contramandată, ci urmà să se ţină Luni seara. Studenţii s'au adunat însă cu sutele înaintea teatrului naţional pentru a o împedeca. Poliţia simţindu-se prea slabă pentru învingerea studenţilor, a cerut azistenţă militară. Studenţii au răsturnat atunci câteva tramvaie, au făcut baricade şi au început să se apere în contra miliţiei, care îi luase la goană cu baionetele. S'au tras focuri din ambele părţi, şi *doi inşi au rămas morţi, vre-o treisute sunt răniţi. Arestaţi au fost vre-o 100 de studenţi.* Aşa ne spune o telegramă scurtă. Amănuntele le vom da după ziarele din Bucureşti, cari ne vor sosì mâne.

Conferenţele învăţătoreşti.

Convocare.

Cu provocare la ordinul P. V. Conz. arhidiecezan dto 3 Februarie a. c. nr. 85 şcol., prin aceasta convoc la conferenţa învăţătorească, ce se va ţineà la *6 şi 7 Aprilie st. v.* în edificiul şcoalei noastre confesionale din *Abrudsat*, pe toţi învăţătorii din cercul conferenţiar X. al Abrudului.

Programul lucrărilor:

1. Organizarea şcoalelor economice de repetiţie cu indicarea mijloacelor de susţinere. *Octavian Simtion* din Abrudsat.

2. Importanţa cunoştinţelor psichologice pentru susţinerea disciplinei în şcoală. *George Nariţă* şi *Ioan Luca* din Vidra-de-sus.

3. Cum să fie raportul între şcoală şi familie, ca învăţământul şi disciplina pedagogică să-şi ajungă scopul *Ioan Tănăsescu* şi *Partenie Duca*, din Zlatna.

4. Teme practice din:

a) limba română: *Descrierea*. Prelegere practică din statistică cu desp. V. şi VI. pe baza unei poezii descriptive, de V. Alexandri;

b) limba maghiară: *A. kutya* cu desp. al III-lea;

c) geografie: *Munţii şi rîurile* din comitatul Albei-inferioare cu desp. al IV-lea;

d) aritmetică: *Diviziunea* cu desp. al II-lea.

Poezia de V. Alexandri, precum şi prelegătorii temelor practice se vor designa la stabilirea ordinei de zi pentru fiecare şedinţă. Deci toţi membrii conferenţei să se prezinte bine pregătiţi.

Lucrărilor conferenţei le va premerge serviciul divin cu chemarea Duhului Sfânt. Toţi sprijinitorii cauzei şcolare vor fi bineveniţi.

Sibiiu, la 14/27 Martie 1906.

Lazar Triteanu
comis. conz.

Convocare.

In urma ordinului Preaveneratului conzistor arhidiecesan din 3 Februarie 1906 st. v. nr. 85 Şcol. şi 2 Martie 1906 nr. 1960 şcolar prin aceasta declar convocată conferenţa învăţătorească, ce se va ţineà cu învăţătorii din cercul XIV. (protopresbiteratele Cetatea-de-peatră şi Solnoc) în Finteuşul-mare (Nagy-fentős prot., Cetăţii-de-peatră) la 6/19 şi 7/20 April 1906 în sala de învăţământ a şcoalei noastre elementare de acolo cu următoriul

Program:

Joi, 6/19 April, înainte de ameazi.

Şedinţa I. 1. La 8 ore oficiu divin împreunat cu invocarea spiritului sfânt.

2. Prezentarea şi cetirea cercularului conzistorial menţionat mai sus şi deschiderea conferenţei şi a şedinţei.

3. Constituirea biroului prin alegerea alor doi notari pentru conducerea proceselor verbale şi alor doi bărbaţi de încredere pentru verificarea acelora.

4. Prezentarea convocării şi a programei conferenţei.

5. Prezentarea consemnării învăţătorilor.

6. Prezentarea în scris şi cetirea eventualelor scuze motivate pentru absentare dela conferenţă şi deciderea asupra lor.

7. Constatarea membrilor prezenţi şi eventual absenţi dela conferenţă.

8. Prezentarea în scris a temelor (prelegerilor) practice şi a disertaţiunilor de pertractat în conferenţă din partea celor designaţi mai jos.

9. Tractarea temei: Idea despre Dumnezeu, începând dela părinţi şi arătând cum existenţa copiilor atârnă dela dânşi şi apoi a acestora dela un părinte comun al tuturor oamenilor. Prelegere practică din religiune cu elevii cl. I., ce o va ţineà înv. Gavriil Nodiş, par. în Costeni.

10. Incheerea şedinţei.

După ameazi.

Şedinţa II. 11. Deschiderea şedinţei la 2 ore.

12. Tractarea temei: Cultivarea prunilor. Prelegere practică din istoria naturală şi pomărit, ce o va ţineà cu elevii cl. V. înv. Flore Cosma din Rogoz.

13. Tractarea temei: Sinodul parohial. Prelegere practică din constituţiunea bisericei noastre, ce o va ţineà cu elevii cl. VI. înv. Ioan Bărbos din Făureşti.

14. Cetirea şi pertractarea raportului comisiunei constătător din învăţătorii Gavr. Hereş din Berinţa, Ioanichie Şovre din Cărbunariu şi Ioan Dragomir din Copalnic, referitor la planul de învăţământ şi împărţirea orelor pentru şcoala cu un învăţător, elaborat de învăţătorul Gavriil Bogdan din Finteuşul mare.

15. Incheerea şedinţei.

Vineri 7/20 April. înainte de ameazi.

Şedinţa III. 16. Deschiderea şedinţei la 8 ore

17. Tractarea temei: Casa şi părţile ei. Prelegere practică din limba maternă, pe basa unei piese de cetire pentru deprindere în vorbire şi înmulţirea cunoştinţelor, ce o va ţineà cu elevii cl. II. înv. Gavriil Criste din Văleni.

18. Tractarea temei: Eserciţii de vorbire şi înţelegere prin formarea de ziceri simple. Prelegere practică din limba maghiară pe baza unei piese de cetire ce o va ţineà cu elevii cl. III. înv. Vasile Tyira din Inău.

19. Tractarea temei: Impărţirea cu divisori din mai multe cifre şi proba ei. Prelegere practică din comput, ce o va ţineà cu elevii cl. IV. înv. Vasile Costin din Văleni.

20. Incheerea şedinţei.

După ameazi.

Şedinţa IV. 21. Deschiderea şedi ţei la 2 ore.

22. Cetirea disertaţiunei: Organisarea şcoalelor economice de repetiţie cu indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora, de învăţătorii Greg. Bărbos din Ciocotiş şi Nicolau Man din Libotin. (Fiecare separat).

23. Alegerea unei comisiuni permanente de trei membrii, care să studieze în decursul anului şcolar starea învăţământului şi peste tot trebuinţele şcoalelor noastre din cercul acesta şi să prezinte comisarului conzistorial raport ş propuneri concrete cu privire la temel didactice-pedagogice, ce vor fi a se designa pentru conferenţa proximă, afar de eventualele teme date de P. ven. conzistor, precum şi cu privire la persoanel cărora să se încredinţeze elaborarea acelor

24. Prezentarea în scris, cetirea, pertractarea şi deciderea asupra eventuale propuneri venite dela membrii conferenţei

25. Inchiderea şedinţei şi a conferenţei.

Dispoziţiuni generale.

La prelegerile practice sunt [illegible]to a se pregătì toţi învăţătorii membri a conferenţei, pentruca să le poată ţineà î conferenţă în mod liber cu copìi; deasemenea sunt datori a medita şi asupra temelor teoretice (disertaţiuni), pentruca î conferenţă eventualele scăderi să se poat delătura.

După fiecare prelegere practică v urma discuţiune şi se va clasifica, iar o servările membrilor şi clasificaţiunile s vor induce la protocol.

Alte dispoziţiuni se vor lua dup trebuinţă în decursul şedinţelor.

Gherla, 1/14 Martie 1906.

Comisarul conzistorial
Gavriil Hango
spiritual gr. ort. ro
la penitenciarul reg. ung. re

---

[1] Socrate cetind pe „nebulosul" Heraclit se esprimă astfel: „Ceea ce am înţeles mi-a plăcut foarte şi sunt pe deplin convins că şi cealaltă parte mi ar fi plăcut să o fi înţeles".

[2] Rene Descartes, nemulţămit cu cultura, cu filosofia medievală, apucat de valurile scepticismului părăseşte Parisul, şi ia parte la luptele Niederlandezilor; dar nici aici nu află scăpare. Mereu caută să scape din scepticism, şi în lupta aceasta desperată strigă: Maică preacurată ajută-mi, ca să aflu un gând de care să se sfarme ori ce scepticism şi voi face un peregrinaj la un loc sfânt" Gândul l'a aflat „Cogito ergo sum" şi peregrinajul l'a făcut la Locetto.

NOUTĂȚI.

Omagiu Reginei Carmen Sylva. Conzulul României dela Viena, Lindheim, a pus la cale întocmirea unui album al literaţilor din Austria Au incurs 192 de foi (127 în limba germană, 27 în limba cehă, 19 în cea slavă şi 7 în cea poloneză). Sunt poezii şi sentinţe autografe ale celor mai mari autori din Austria. Albumul lucrat într'o casetă artistică va fi predat ca omagiu reginei la iubileul din anul acesta.

*

Decorat. Compatriotul nostru, domnul *N. Droc Barcianu*, director de şcoale în Giurgiu, România, a fost decorat din partea Maiestăţii Sale Regelui Carol cu ordinul *„Răsplata Muncii“ clasa I.*, pentru serviciul adus învăţământului secundar.

*

Himen. *Irina Popovici*, Oradea-mare şi *Emil P. Grozda*, Şimand, logodiţi.

*

Monument episcopului Pavel. Dşoara Valeria Pap, cunscuta noastră cântăreaţă, a păşit în public cu ideea de-a pune bază unui fond, din care să se ridice monument fostului episcop gr. cat. Pavel dela Oradea mare. Dşoara Pap va da concerte în oraşele unde va fi învitată, iar venitul e destinat acestui fond.

*

Din Sârbia aduce ziarul „Pravda“ vestea, că s'a făcut o conjuraţie în cercuri foarte largi în potriva ofiţerilor, cari au omorât pe Alexandru şi Draga. Se susţine cu siguranţă, că ezistă această conjuraţie, care şi-a propus să omoare pe acei ofiţeri. Nu s'a putut descoperi încă.

*

Greva studenţilor din Baia. Am amintit şi noi despre greva studenţilor dela pedagogia de stat din Baia. Minstrul a făcut cercetare aspră, iar rezultatul a fost, că 7 studenţi au fost eliminaţi pentru totdeauna, iar 17 au fost lipsiţi de ajutorul de stat.

*

Expoziţia de copii din Apoldul românesc. Dl Dr. *Ilie Beu*, medic în Sibiiu, pătruns de însemnătatea, ce o are expoziţia de copii, ce se va aranja în comuna sa natală, Apoldul românesc, a dăruit Reuniunei agricole 10 cor. la crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice.

*

Tezaurul episcopului Bubics. In luna Ianuarie a. c. s'a lăţit vestea, că episcopul Bubics ar fi căzut pradă unei bande de hoţi, cari l au despoiat de mulţimea de anticităţi preţioase. S'a făcut cercetare şi s'a aflat, că primul vinovat e Jos. Hainoczi, secretariul episcopului, care a furat anticităţile înlocuindu-le cu falzificate. Le-a vândut negustorilor de anticităţi pe sume bagatele, fiind înţeles cu aceştia. Paguba e aproape la 250 mii coroane. Unul dintre aceşti negustori din Pesta, Fil. Lazar, a fost deţinut. Se'nţelege toţi sunt jidani şi se zice că însuşi secretariul e jidan botezat.

*

Rockfeller, cel mai bogat om din lume sufere de o boală de creer. Crede că îl urmăresc făcători de rele pe cari creerul înfierbântat îi vede la tot, pasul. De aceea ţine o mulţime de detectivi în jurul său. Conştiinţa bolnavă însă tot nu'i dă pace.

*

Tulipani. Femeile aristocraţiei din Pesta au hotărât ca în aceste vremuri de grea încercare să sară în apărarea neamului prin purtarea unui insigniu deosebit. Acesta ar fi tulipanul, care din graţia naturii s'a împodobit cu tricolorul unguresc. Iar nobilele cocoane au apelat la tot publicul capitalei, ca să poarte tulipani în piept — întru mântuirea patriei. Ideea colosală a aflat răsunet. In câteva zile nu mai puteai afla tulipani pe teritoriul capitalei. Toată lumea purta tulipani — iar biata patrie e mântuită. Şi cum grădinarii din Budapesta nu pot să lifereze atâţa tulipani, câte sânuri calde patriotice sunt în capitală, un om cu socoteală a inventat tulipani artificiali, din porcelan, şi'i vinde cu miile. Are să ajungă milionar în curând. Ce om cu noroc!

*

Prefectul Constantinopolei, paşa Redvan, a fost omorât Vineri sara de către doi necunoscuţi. Motivul ar fi o răzbunare personală.

*

Erată. In foiţa numărului trecut s'a strecurat o greşeală de tipar, care schimbă înţelesul ideii pe care autorul voià să o esprime. In coloana a treia, şirul 16, se spune adecă greşit *„că nu străinul ne este duşmanul, ci de aproapele nostru“*, pecând zicerea trebuia să sune astfel: *„că străinul **nu ne este duşmanul, ci e de aproapele nostru**, pentru al cărui bine avem să purtăm grije“*. Facem îndreptarea cuvenită.

*

Inştiinţare. Am onoare a aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că începând din *1 Aprile st. n.* Cancelaria mea se află în strada *Urezului* Nr. 5, (Casele Conzistoriului arhidiecezan) în etagiu. Sibiiu la 27 Martie 1906. Cu toată stima Dr. *Ioan Fruma* advocat.

*

Drum bun! Ungurii din România, cam 150.000 au luat hotărâre ca în cazul dacă ar ajunge în primejdie patria lor veche, Ungaria, să plece imediat acasă, pentru a se pune în serviciile ei. Aşa scrie cel puţin ziarul „Magyar Hirlap“, care îi mângăe, că la vărsare de sânge n'au să ajungă lucrurile, şi de aceea şadă numai pe loc în România. Păcat! Cei din ţară, Românii, sigur că cu multă dragoste le-ar fi rostit un sincer şi prietinesc: Drum bun şi să nu mai veniţi!

*

Duel de femei. Două engleze mai calde la sânge s'au certat şi urmarea a fost că s'au provocat la duel cu pistolul. La o pretină s'au întâlnit şi în odaia ei s'au postat la duel. După trei puşcături, cu cari nici una n'a nimerit, una s'a înfricat şi a fugit afară. Cealaltă însă aşa se înfierbântase încât n'a observat şi a luat la ţintă pe pretina şi a rănit'o pe aceasta.

*

Doamna Bieloskursky care mai dăunăzi şi a omorât bărbatul şi a încercat să se sinucidă s'a vindecat pe deplin şi Sâmbătă a fost dusă din spital la temniţă.

*

Revistă nouă. La 17 Martie apare revista ilustrată „Turbinca“, satiră socială, politică şi literară sub îngrijirea D-lor D. Anghel, N. Beldiceanu, Em. Gârleanu, St. O. Iosif, M. Sadoveanu şi I. Scurtu, şi cu un număr considerabil de colaboratori.

*

Rugare. In luna April 1906, urmând a se dezvăli la Iaşi, statua lui Vasile Alexandri, însemnătatea acestei sărbători va mişcà adânc suflarea românească; deaceea revista *„Mihail Eminescu“* din Botoşani, pentru a putea aduce şi ea omagii întru amintirea bardului dela Mirceşti, consacră un număr în întregime şi roagă atât pe colaboratorii ei, cât şi pe toate persoanele — de ori-unde — cari voesc a'şi arăta recunoştinţa sau simpatia către marele poet, de a trimete din timp, Direcţiunei noastre, ori-ce gândiri sau alte comunicări importante ale Domniilor lor. Adresa: Revista literară *„Mihail Eminescu“* în Botoşani, România.

*

Semne bune! Intr'o foaie nemţească din Germania cetim ştirea laconică venită din Konstanz, că în casa de amanetare de acolo au fost amanetate în ziua ultimă a câşlegilor *180 inele de logodnă*!

*

Sinucidere. Dumitru Bernide din Sălişte Hunedoarei, om de 72 ani, într'atât s'a amărât în timpul din urmă din cauză, că îi murise nevasta, încât ş'a pus capăt vieţii, neputând trăi fără ea.

*

Copil aruncat din tren. Conzulul austroungar la Trapezunt baronul Mischke venià în zilele trecute cu trenul dinspre Constantinopol spre Viena cu întreaga familie şi cu servitoarele. In apropiere de Semlin una din servitoare a născut un copil şi l-a aruncat pe fereastă. Un păzitor de linie a observat şi a dat de ştire la gara din Semlin. Când a sosit trenul în gară jandarmii aşteptau şi au deţinut pe amândouă servitoarele.

*

Expoziţia din Milano. In anul acesta să aranjază o expoziţie şi în Milano, în Italia, care va fi deschisă în 21 Aprilie. Regele Victor Emanuel şi regina Elena vor sosì în 20 Aprilie în Milano, pentru a fi de faţă la actul de deschidere, care va fi foarte pompos.

Posta ultimă.

Ştiri dela Viena.

Ministrii ungari, pe cari Maiestatea Sa i-a primit deodată în audienţă, iar nu pe rând, au stat eri dela oara unu pănă la două şi jumătate în faţa Maiestăţii Sale. Fiecare şi-a spus părerea asupra situaţiunii. Maiestatea Sa i-a dimis apoi cu observarea, că hotărârea ce o va lua, are să li-o comunice mai târziu. In scopul acesta prim-ministrul baronul Fejérváry a rămas în Viena. Ceilalţi ministri au plecat acasă la Budapesta.

Cărţi şi reviste.

Viaţa românească, sub direcţia dlor C. Sterie şi P. Bujor, an. I. nr. 1. In urmă cu 40 de ani, la întâi Martie 1866, a apărut în Iaşi primul număr al „Convorbirilor literare“, revista care a purtat războiu crâncen şi la urmă a biruit rătăcirile filologilor şi ale naţionaliştilor neînţelegători, care a avut norocul să facă cunoscute publicului românesc operele lui Eminescu, Caragiale, Vlahuţă, Creangă, Slavici, Gane, Maiorescu, Brătescu-Voineşti, o parte a activităţii lui Alexandri, I. Ghica ş. a. Iar acum, după 40 de ani, tot din Iaşi ne vine întâiul număr al unei reviste mari: „Viaţa românească“. Din cuvântul către cetitori i-se desluşeşte rostul, care e acela al celor mai bune reviste de azi (Luceafărul, Sămănătorul etc.): colaborarea la „cultura universală, omenească“ prin aceea, că muuceşte“ pe câmpul culturii naţionale“.

Numărul prim se prezintă foarte bogat. Dl Gane dă nişte amintiri, dl Vlahuţă o nuvelă, dl Sadoveanu asemenea, scrise toate cu calităţile, ce disting personalităţile acestea. Poezia dlui Stavri e frumoasă. Un Basarabean îşi publică impresiile, pe cari i-le-a sugerat poeziile dlui Goga. Foarte folositor şi documentat e un studiu al dlui Ibrăileanu despre „spiritul critic în cultura românească“ („Dela M. Cogălniceanu la d. Maiorescu). Mai publică dnii: A. Philippide, P. Bujor şi C. Botez. Este şi cronică literară, ştiinţifică, pedagogică, internă, externă, recenzii despre cărţile mai nouă ale dlor Sadoveanu, Ciocîrlan, traducerile dlui Coşbuc din Carmen Sylva, Gârleanu-Emilgar, Aurel C. Popovici, Spiru Haret etc. Revista revistelor şi mişcarea intelectuală în străinătate.

„Viaţa românească“ apare lunar cu aproximativ 150 pagini (nr. 1 are 196) şi costă, pentru Ardeleni, 15 coroane la an. Pentru înleznire suma aceasta se poate plăti în trei rate de câte cinci coroane, din patru în patru luni. Numere singuratece se capătă cu 1 cor. 50 fileri.

Administraţia e în Iaşi, str. Manolescu 2, la dl I. Botez.

Se poate abona şi prin „Librăria arhidiecezană“ din Sibiiu.

*

Biserica ortodoxă română, an. XXIX. nr. 11. Dl Dr. N. Dobrescu termină minuţiosul său studiu despre „Intemeierea mitropoliilor şi a celor dintîi mănăstiri din ţară“. Acest număr mai aduce apoi: o epistolă a sf. Hrisostom; Mesia; pentruce se serbează la 30 Ianuarie cei Trei Ierarchi? Predică la acelaş praznic şi alta despre creşterea copiilor. Pietatea. Apologetica lui Tertulian; note asupra istoriei bisericeşti a Românilor pentru sec. XIX-lea, Cronică etc.

*

Viaţa literară, an. I. nr. 11. Dl Gorun scrie despre „plaga“ colaboratorilor literari gratuiţi la ziare. Dl Chendi îşi reproduce, cu unele schimbări şi cu atacuri noi, articolul despre solidaritate (cu prilejul serbării alor 50 de ani dela moartea lui Heine), care a fost publicat în „Tribuna“ din Arad; dl E. Lovinescu vorbeşte despre deosebirea dintre artă şi morală, susţinând că „frumosul din punctul de vedere omenesc nu poate să fie moral sau imoral, din punctul de vedere artistic el nu e decât moral“. Proză mai scriu dnii T. Cercel, V. Cioflec, Artur Gorovei, E. Săpunaru; poezii: Gh. Coşbuc, C. Pavelescu, M. Cunţan, Fatma, I. Minulescu; informaţii literare şi artistice, bibliografie.

Teatru orăşenesc.

Mercuri (28 Martie n.): „Hoffmanns Erzählungen“, operă în 4 acte de J. Offenbach.

Joi (29 Martie): „Heimkehr“, dramă în 3 acte, de R. Hawel.

Emulziune

însemnează un amestec de uleu sau unsoare cu un lichid apătos. Laptele şi zmântâna sunt emulziuni naturale şi conţin grăsime de unt descompusă în cele mai fine picături, împărţite regulat. In forma aceasta emulziunea lui Scott este o emulziune din cea mai bună unsoare de peşte medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiţi de var şi natron.

In toate cazurile unde folosirea unsoarei de peşte este necesară, merită emulziunei lui Scott să fie preferată, pentrucă nu numai este gustoasă, dar şi uşor de mistuit. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanţă al procedurei veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expedează franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50

Nr. 219/1906 (71) 1—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei vacante Borgo-Bistriţa,** din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de parch sunt venitele arătate în coala de fasiune B.

Concurenţii au aşi înaintà suplicele instruite conform legilor în vigoare pentru parohiile de clasa I-ă la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţa în Borgo-Bistriţa p. u. Borgo-Prund, şi după prealibila incunoştiinţare a protopresbiterului, se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Borgo-Bistriţa în 15 Februarie 1906.
In conţelegere cu comitetul parohial.

Simion Monda
protoprezbiter.

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, îndeosebi pentru delăturarea pistruilor şi pentru a aveà o coloare delicată a feţii, un săpun mai bun şi mai cu efect decât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui **Bergmann** (marca: doi băieşi)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata,
în **farmacia „la urs“** (piaţa mică),
în farmacia E. Rummler, Sibiiu.
la **I. B. Misselbacher sen.** (piaţa mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei şi str. guşteriţii 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89) 22—25
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner.**

Sirolin

Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.

Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

„CORDIANA“, inst. de credit și de economii, societate pe acții, în Fofeldea.

Contul Bilanțului — Mérleg számla.

Activa.

	K f
Cassa — Készpénz	2,798 68
Cambii de bancă — Bankváltok	345,763·—
Imprum. hip. — Jelz. kölcsönök	33,609·—
Mobiliar — Felszerelés 742·42 amortizare — leirás 72·42	670·—
Edificiul institut. — Intézeti ház	7,000·—
	389,840·68

Pasiva.

	K f
Capital — Részvénytőke . . .	60,000·—
Depuneri spre fruct. — Betétek	179,631·16
Fond de rezervă — Tartalék alap	11,557·—
Reescont — Visszleszámitolás .	111,798·—
Creditori — Hitelezők . . .	10,881·04
Div. nerid. — Fel nem vett osztalék	63·—
Int. tranzitoare — Átmeneti kamat	7,354·38
Profit curat — Tiszta nyereség	8,556·10
	389,840·68

Contul de perderi și profite — Veszteség- és nyereség-számla.

Debit.

	K f
Interese — Kamatok:	
de cont-curent — folyó-számla után	1,097·65
de depuneri — betétek után . .	8.131·04
Contribuție directă — Egyenes adó	3,073·33
10% după interese de depuneri — 10% betéti kamatok után . .	839·98
Spese (porto, chirie, diverse) — Költségek (postadíj, házbér és különtél.)	1,620·02
Salare — Fizetések	4,200·—
Marce de prezență — Jelenléti díj	177·—
Amort. din mobil. — Leirás a leltár sz.	72 42
Profit curat — Tiszta nyereség .	8.556·10
	27,767·54

Credit.

	K f
Interese — Kamatok:	
de escont — leszámitolt váltók után	18,692·26
de împrumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök után	2 576·—
Proviziuni — Jutalékok	5,699·28
Chirie — Házbér	800·—
	27,767·54

Fofeldea, 31 Decemvrie 1905.

Iosif Lissai m. p. prezident. **Ioan Bonea** m. p. viceprezident. **Petrescu** m. p. director executiv. **Iacob Nastase** m. p. contabil.

Dominic Rațiu m. p. membru în direcțiune. **Alexe Manuil** m. p. membru în direcțiune. **Ioan Precup** m. p. membru în direcțiune. **Ion Maniu** m. p. cassar.

Revăzut și aflat în conzonanță cu registrele principale și auxiliare.

Fofeldea, 10 Ianuarie 1906.

Comitetul de supraveghiare:

Eliseiu Balaban m. p., prezident. **Petru Sopa** (36) m. p. **Petru Sopa** (54) m. p.
Toma Sava m. p. **Ion Manuil** m. p.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secre

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 190

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „CORDIANA“, societate pe acții, se invită conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor societății la

a VIII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Fofeldea (localul institutului) **Dumineca în 29 April st. n. 1906** după ameazi la 1 oră.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1905 și raportul comitetului de supraveghiare.

2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.

3. Alegerea a doi membri în direcțiune, eventual întregirea comitetului de supraveghiare.

4 Fixarea marcelor de prezență pentru membrii din direcțiune.

Domnii acționari, cari în senzul §§-lor 22, 23 și 24 din statutele societății voesc să participe la adunare în persoană, sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență, cel mult până Vineri în 27 Aprilie n. a. c. la 6 ore p. m. la cassa institutului în Fofeldea, la institutul de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu și la filiala „Albina“ în Brașov.

Fofeldea, 27 Martie 1906.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiare-

Onorată adunare generală! Subsemnatul Comitet de supraveghiare am examinat în decursul anului de mai multeori cărțile și valorile institutului „Cordiana“ și am aflat totdeuna cea mai bună ordine. Bilanțul anual și contul perderi și profite pe anul 1905 l'am examinat și l'am aflat în ordine cu registrele principale și auxiliare ale institutului, cu cari consună întru toate. Deci, Vă propunem a da absolutor direcțiunii pentru anul de gestiune 1905.

In privința împărțirii profitului curat ne alăturăm întru toate la propunerile direcțiunii.

Fofeldea, 10 Ianuarie 1906.

Comitetul de supraveghiare: Eliseiu Balaban m. p., prezident. Petru Sopa (36) m. p. Toma Sava m p. Petru Sopa (54) m. p. Ioan Manuil m. p.

Cassa cercuală din Nagyszeben pentru ajutorarea bolnavilor.

Intrate și Eșite în anul 1905.

Intrate.

	K	f	K	f	K	f
Sald dela 31 Decemvrie 1904					1263	92
Cotizații dela membri obligați	40386	79				
Cotizații dela membri voluntari	874	30	41261	09		
Cotizații dela patroni			31788	82	73049	91
Tipărituri (libele) rebonificate de membri obligați			308	20		
Tipărituri (libele) rebonificate de membri voluntari			25	—	333	20
Taxe de înscriere dela membri voluntari .					10	—
Interese după depunerile fondului de rezervă			340	62		
Interese după depunerile dela Postsparcassa			9	02		
Interese de întârziare după cotiz. restante			1021	38	1371	02
Venite dela casă					1424	—
Rabat dela farmacii					1005	70
Alte venite					10	—
Depuneri ale fondului de rezervă replătite					6000	—
Replătiri dela Postsparcassa r. u.					7654	40
Spese de cură rebonificate					447	34
Dăruiri la fondul de ajutorare			46	60		
Interese pentru fondul ajutorare			73	62		
Replătire din depunerile fond. de ajutorare			163	80	284	02
					92853	51

Eșite.

	K	f	K	f	K	f
Bani în cazuri de morb:						
ajutor întreg, pentru membri obligați .	28925	18				
ajutor întreg, pentru membri voluntari .	351	25				
50% pentru membri obligați	738	46				
150% pentru membri obligați	17	28				
pentru lehuze	126	80	30158	97		
Ajutoare de înmormântare			1464	—		
Spese de cură în spital			16343	02		
Spese pentru transportări în spital . . .			199	60		
Medicamente	10487	09				
Ape minerale	286	03				
Instrumente terapeutice și bandagii . . .	1147	58				
Băi	916	78	12837	48		
Onorarii pentru medici			8628	09		
Onorarii pt. îngrijitoare de bolnavi . . .			200	—		
Onorarii pentru moașe			94	—		
Spese de călătorie pentru medici			410	82	70335	98
Salarii funcționarilor și ajutătorilor . . .			4751	92		
Simbrie servitorului și ajutătorilor . . .			909	—		
Proviziuni pentru reprezentanți externi .			1941	76		
Onorarii controlorului bolnavilor			552	—		
Spese de călătorie			633	36	8788	04
Cotizații cassei pentru personalul propriu					126	46
Aranjam. biroului, odăii de consult. și casei			160	18		
Chirie			480	—		
Taxă de telefon			84	—		
Postsparcassei, porto și proviziuni . . .			52	92		
Tipărituri, publicațiuni și registre . . .			937	77		
Abonamente pentru foi de specialitate . .			28	34		
Spese de birou			133	89		
Incălzit și luminat			365	98		
Spese de curățire			112	50	2335	58
Spese pentru susținerea în ordine a casei			137	60		
Asiguranța contra focului			12	56		
Taxă pentru apă			22	95		
Contribuții			105	93	279	04
Alte spese					216	—
Plătiri la Postsparcassa					8548	67
Dotarea fondului de rezervă					340	62
Cotizații de membri replătite					52	42
Bani pentru bolnavi de peste 20 săptămâni			163	80		
Depuneri în favorul fondului de ajutorare			120	22	284	02
Sald la 31 Decemvrie 1905 (numărar) . .					1526	68
					92853	51

Bilanț cu 31 Decembre 1905.

Activa.

	K	f	K	f
Restul cassei din 1905			1526	68
Bun la Postsparcassa r. u.			1440	81
Averea în bani a fondului de rezervă	7989	86		
Prețul cumpărării casei (apart. fondului de rezerză) .	20000	—	27989	86
Adaptare și renovări (neleg. de fondul de rezervă .			3082	96
Cotizații de membri restante			14160	95
Interese neridicate			10	94
Inventarul			1492	88
Alte bunuri			1853	84
Fondul pentru ajutorarea membrilor, bolnavi peste 20 săptămâni			640	—
Sald ca perdere			5179	12
			57378	04

Pasiva

	K	f	K	f
Ajutoare în bani pentru bolnavi, neplătite			454	10
Medicamente neplătite			3805	73
Spese de spital neplătite			6875	04
Onorarii medicilor neplătite			622	—
Alte îndatoriri			981	17
Fondul de rezervă statutar*)			44000	—
Fondul pentru ajutorarea membrilor, bolnavi peste 20 săptămâni			640	—
			57378	04

Nagyszeben, la 31 Decemvrie 1905.

Ernst Robert Buchinger, controlor. **Carl Roth**, cassier.

Pentru Direcțiune: Dr. Carl F. Jickeli, prezident; **Adolf Bönig**, notar.

Examinând conturile de sus le-am aflat exacte.

Fried. Kreisler, prezid. comit. de suprav. **Friedr. Schuster**, viceprezid. comit de suprav. **F. Mankesch**, membru în comit. de suprav.

---

*) Conform hotărîrii adunării generale din 23 Aprilie 1899 mărimea fondului de rezervă a fost stabilită pe baza eșitelor celor 5 ani anteriori, luate în stare medie, și în senzul §. 14 al art. de lege XIV ex 1891, cu 44000 coroane.

Convocare

la

adunarea generală ordinară

a **„Cassei cercuale din Nagyszeben pentru ajutorarea bolnavilor“**, care se va ținea **Dumineca în 1 Aprilie n. c.** la 10 ore a. m., în sala de ședințe a comunității din Sibiiu (strada Măcelarilor Nr. 2). In caz că adunarea nu e capabilă a aduce concluze valide se va ținea **Dumineca în 8 Aprilie n. c.** la 10 ore a. m. în acelaș local.

Ordinea de zi:

1. Cetirea protocolului verificat al adunării generale din anul trecut și designarea verificătorilor pentru protocolul acestei adunări generale.

2 Hotărîri asupra raportului direcțiunii, asupra socotelilor și cu privire la darea absolutorului.

3. Alegerea de membri noi în direcțiune: *a*) ordinari, *b*) suplenți, în locul acelora, al căror mandat expiră, conform statutelor.

4. Alegerea comitetului de supraveghiare.

5. Propuneri libere.*)

Nagyszeben, 12 Martie 1906.

Direcțiunea
cassei cercuale din Nagyszeben pentru ajutorarea bolnavilor.

---

*) Pentru a putea fi pertractate propunerile trebuesc înaintate în scris cel puțin 3 zile înainte de ținerea adunării generale, în biroul cassei (strada Faurilor 15).

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 31 Sibiiu, Sâmbătă 18/31 Martie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sě se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sě se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douě-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Lege octroată.

Sibiiu, 30 Martie n.

Așa se svonește, că nu se vor face alegeri pentru dietă în terminul legal de trei luni dela dizolvarea parlamentului. In acest înțeles ar fi fost luate hotărârile la Viena, cu ocaziunea consiliului de miniștri, ținut acolo Marți sub prezidenția Maiestății Sale.

Guvernul unguresc și-a tras deci bine seama, că o luptă electorală începută acum nu poate să-i aducă decât numai dezastru. Din ea ar eșì de nou coaliția biruitoare, care ar întra în dietă cu mult mai tare decât mai nainte. Guvernul unguresc a amânat prin urmare efectuirea alegerilor pentru mai târziu, când lumea se va desmetecì și va începe să înțeleagă, că e greșită calea pe care a apucat coaliția.

Când se vor ivì oare aceste zile de generală desiluzionare? Noi credem, că niciodată. De aceea, ori făceà guvernul maghiar alegerile pentru dietă acum, ori le va face la toamnă, sau poate peste doi ani, rezultatul nu poate să fie altul, decât întărirea coaliției, respective întărirea kossuthismului. Pe lângă actuala lege electorală alt rezultat nu poate eșì din alegeri, nici acum, nici mai târziu.

Și tocmai de aceea am spus-o din capul locului, că dacă se dorește cu sinceritate din partea guvernului o îndreptare spre bine, guvernul va trebuì să facă alegerile viitoare pe baza altei legi electorale, *octroate prin decret regal.*

Am văzut cum părerea aceasta a împărtășit-o și baronul Bánffy, care a întors coaliției spatele, în speranța, că Coroana îl va onora cu încrederea de nou și-l va însărcina pe dânsul cu formarea unui nou cabinet, care ar fi avut apoi să facă alegerile pentru dietă, pe baza unei legi octroate, și vedem cum chestia cu legea octroată o ține la suprafață și presa vieneză, ca singurul mijloc potrivit pentru a se da soluție încurcăturilor dela noi.

Ziarul „*Wiener Sonn- und Montag Zeitung*“ de ex. vorbind într'un articol mai lung despre situația politică din Ungaria, constată adevărul accentuat și de noi, că dacă acum s'ar face alegeri nouă pentru dieta ungară, după legea electorală din vigoare, *noul parlament ungar ar ajunge să fie compus aproape numai din kossuthiști.* Firește apoi, că o astfel de dietă n'ar puteà să țină nici o singură ședință, pentrucă în ziua întrunirii ar fi de nou dizolvată. Scriitorul articolului ajunge deci la concluziunea, că e neîncunjurat de lipsă, și e foarte cu putință, ca actualul guvern ungar, dupăce va restabilì ordinea în comitate, să vină cu o nouă lege *octroată* electorală, în care să fie trecut *votul universal, și făcând pe baza ei alegerile, să și câștige o sigură și covârșitoare majoritate parlamentară.*

In acest înțeles a scris și marele ziar „*Wiener Allgemeine Zeitung*“, rectificându-și părerea apoi astfel, că nu proximile alegeri dietale au să se facă pe baza unei legi octroate electorale, pentrucă acestea vor fi făcute tot pe baza vechei legi, însă dacă vor dà rezultat negativ pentru guvern, *se vor face altele, pe baza votului universal octroat.*

Destul deci, că chestia cu octroarea unei legi electorale, în care are să fie trecut sufragiul universal, e discutată. Și fiindcă nu e fum fără foc, presupunem, că și cercurile competente s'au ocupat și se ocupă cu ea, și poate că au luat chiar hotărâre în privința aceasta, probabil conform celor scrise din partea ziarului „*Wiener Allg. Zeitung*“. Să va mai face o ultimă încercare, (când, nu impoartă) pentru a se trezi lumea din beția națională, și dacă nu succede, va urmà octroarea unei legi, care va dà cu totul altă față parlamentului unguresc. Și înzadar scriu gazetele maghiare, că aceasta nu se poate, pentrucă foarte se va puteà, numai să voiască Coroana. Despre disolvarea parlamentului în stare de ex-lex încă spuneau că nu se poate face, și totuși s'a făcut, în cea mai perfectă ordine, și fără nici o vărsare de sânge. Se va face deci și octroarea legii electorale, atunci când se va afla de bine să se facă. Numai apoi să fie *dreaptă* această lege electorală pentru toate popoarele și pentru toate clasele sociale ale țării. Asta e prima condițiune ce trebue să o întrunească, dacă e să dee roadele dorite și așteptate.

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Dej.

Gherla, 25 Martie n.

La 9/22 Martie a. c. s'a ținut în Dej sinodul protoprezbiteral al tractului Dej, sub prezidența protoprezbiterului tractual Teodor Hermann. După premergerea celor prescrise de Statutul organic și după celebrarea unui parastas pentru fericiții metropoliți Andreiu și Miron și pentru marii mecenați Gozsdu și Andronic și după chemarea Duhului Sfânt membrii sinodului s'au adunat în sala de învățământ a școalei noastre elementare, unde șeful tractual a deschis ședința prin o frumoasă cuvântare despre măreața chemare ce o are în special sinodul protoprezbiteral în cadrele constituții noastre bisericești.

La sinod au fost prezenți dimpreună cu șeful tractual 9 preoți, adecă toți membrii clericali, iar dintre mireni 10; absenți au fost 6 mireni, dintre cari doi cu scuză motivată.

Agendele notariale le-a purtat parohul Sigism Lengyel, iar bărbați de încredere au fost G. Lărgean, par. și Mafteiu Meșter, cant.

Ca membrii la sinodul protoprezbiteral pe noul period de trei ani 1906—1908, au fost aleși din cler: Gavriil Hango, Teodor Cotuțiu, Victor Cupșa, Georgiu Lărgean, Ioan Giurginca, Sigismund Lengyel, Vasile Andreiu și Alexandru Sighiarteu, iar mireni: Ioan Bota sen., Gavr. Farkaș, Dr. Aug. Bodea, Ioan Cotuțiu, Gavr. Zob, Nic. Danciu, Daniil Faur, Dr. Ioan Farkaș, Vas. Conțiș, Ioan Tarniță, Maft. Meșter, Gavr. Nechita, Ilie Vadean, Alex. Micle, Vart. Farkaș și Laz. Rotariu.

In comitet au fost aleși membrii ordinari: Vict. Cupșa și Georg. Lărgean, preoți și Dr. I. Farkaș, Dr. Aug. Bodea, Ioan Bota sen. și Daniil Faur, mireni, iar suplenți: Alex. Sighiarteu, paroh și Vart. Farkaș și Maft. Meșter, mireni.

Iar în epitropie: membrii ordinari: Gavriil Hango, preot, Alex. Micle, Ioan Cotuțiu și Vas. Conțiș, mireni, iar suplenți: Ioan Giurgiuca, preot și Lazar Rotariu, mirean.

Pentru crutarea timpului rapoartele nu s'au dat la comisiuni spre cenzurare, ci s'au cetit direct în sinod, când s'a și decis asupra lor.

Din *raportul general despre starea tractului în anul 1905* extrag următoarele:

A) Partea administrativă. In anul 1905 au întrat 350 esibite, deci cu 117 mai puține ca în anul precedent, cari toate au fost rezolvate. Administrația în general a fost normală, dar o au împedecat foarte mult prin negligența lor parohii Vasile Bodea din Gostila, Vasile Gog din Olpret și Ioan Buzura din Poiana-Blenchi, pentruce vor fi trași la răspundere.

B) Partea organizătoare. Corporațiunile parohiale toate s'au reconstituit pe noul period de trei ani 1906—1908, iar starea comunelor noastre bisericești nou înființate Săcel și Dragomirești în Maramurăș prin trecere dela biserica gr. cat. este tot aceeași ca în anul 1904 cu observarea, că o comisiune mixtă pentru examinarea trecerilor tocmai acum este întrunită la fața locului pentru efectuirea lucrării sale, fiind reprezentată biserica noastră prin asesorul conzistorial Dr. Miron E. Cristea, ieromonah.

C) Scaunul protoprezbiteral în anul 1905 a ținut trei ședințe: una într'o cauză de divorț, alta în cauza alegerii de preot a lui Ioan Cotuțiu pentru parohia Dobricel și alta pentru aplanarea divergențelor de competențe salariale ivite între par. Ioan Buzura, din Poiana-Blenchi și între poporul din Ciceu-Corabie, pe când era adm par. aici.

FOIȘOARĂ.

Biruința creștinizmului în lumea veche.

De Dr. N. Bălan, prof. semin.

(Fine.)

Dar și după această biruință a creștinizmului, puterile învinse n'au dispărut cu totul, ci au cercat să pătrundă în însuși sinul bisericii creștine, sub forma diferitelor învățături eretice, cari s'au ivit în decursul timpului. Primul punct de atac asupra căruia s'au îndreptat acele învățături eretice, a fost doctrina despre persoana Mântuitorului, care doctrină cercau să o schimonosească, când în senzul iudaizmului, când într'al păgânizmului. In senzul iudaizmului Mântuitorul a fost degradat la treapta unui simplu profet, deși a celui mai mare dintre câți s'au ivit vreodată, iar în senzul păgânizmului se reduceà însemnătatea și realitatea istorică a Mântuitorului la o simplă idee. Și în toate acele rânduri n'a fost vorba numai de una sau altă întrebare doctrinală, ci se aflà în joc *ființa* creștinizmului întreg, care e atât de strîns legată de persoana Mântuitorului, încât cu *dogma cristologică stă ori cade creștinizmul.*

Dar și din această luptă internă împotriva ideilor iudaiste și păgâne, cari îmbrăcând o manta creștină, se furișaseră în sinul bisericii, adevărul creștinizmului a eșit la izbândă întărit. Bărbatul, care și-a câștigat mari merite pe acest teren, după oare-cari începuturi anterioare — a fost, în Orient, scriitorul bisericesc *Origen* (+254), unul dintre cele mai mari spirite ale tuturor timpurilor, care împreunând cultura grecească cu seriozitatea spiritului creștin, a cercat să aducă pe bază filozofică învățătura credinței creștine într'un sistem, pe care să-l opună gnozei false. Deși acest genial scriitor, fiind prea influințat de ideile filozofiei neoplatonice (alui Amoniu Saccas), n'a aflat întru toate calea ortodoxiei, totuși sinceritatea intențiunilor și meritele sale pentru întărirea conștiinței creștine, nu pot fi întunecate nicidecum. După Origen, părinții și scriitorii bisericești ai timpurilor următoare, întrupând — așa zicând — spiritul creștin atât în scrierile lor, cât și în puternica lor personalitate, i-au dat creștinizmului acea strălucire, iar bisericei creștine acea putere de viață, care și astăzi ne stoarce admirația pentru acele vremuri.

In apus a fost fericitul *Augustin*, episcop de Hippo în Africa, acea impozantă personalitate a timpului patriotic, care întrunind în sine avântul înalt al unui idealism științific cu puterea unui realism religios-moral sănătos, în multe privințe a îndrumat pe căi nouă dezvoltarea bisericei apusene. Influința acestui bărbat rar nu s'a resimțit numai în tot decursul evului mediu, ci prin adâncile sale cercetări asupra proceselor conștiinței, asupra raportului între credință și știință și asupra altor întrebări, a fost întru câtva hotărâtoare și pentru dezvoltarea filozofiei și a teologiei timpului mai nou.[1] Geniul fericitului Augustin se oglindește mai ales în scrierea sa „De civitate Dei“, prin care — pe lângă aceea că a pus primele fundamente pentru filozofia istoriei [2] — a întărit și ridicat conștiința creștină atât de mult, încât „creștinizmul și-a socotit rezolvată problema sa științifică față de lumea veche“.[1] Astfel s'a săvârșit biruința creștinizmului în lumea veche. In acel timp de luptă a bisericei, spiritul creștin nu și-a arătat numai superioritatea sa față de cel antic, ci s'a dovedit și ca un izvor nesecat de idei nouă ca creatorul unei dezvoltări nouă în viața culturală a omenimei. Credința creștină învingând lumea antică și-a arătat totodată și puterea de-a ajunge un *princip de formare al viitorului,* un izvor de întinerire, nu numai a vieții religioase-morale, ci și a celei spirituale a omenimii. In curgerea a lor 19 veacuri și-a împlinit creștinizmul această problemă culturală și civilizătoare. Cultura mai înaltă a lumei de astăzi își are rădăcinele sale în pământul creștinizmului, pe care a crescut. „Popoarele, cari au trecut prin școala creștinizmului și sunt conduse mai mult ori mai puțin de sfintele lui principii, stau în fruntea națiunilor lumii“.[2] Un Bileam al necredinței de azi,

---

[1] Dr. Albert *Schwegler*, Geschichte der Philosophie, ed. Reclam., pag. 201—203.

[2] A acelei științe, a cărei dezvoltare a fost reluată numai în timpul mai nou, începând cu I. Gott. v. *Herder* (+1803) și care a fost mult cultivată în secl. XIX.

[1] Andreas *Schill*, Theologische Principienlehre, 1895, p. 17.

[2] *F. Ballard*, Die Wunder des Unglaubens. Trad. din englez., de prof. Ed. König. 1903 p. 213.

Alegerea spiritualului Gavriil Hango dela penitențiarul din Gherla de membru în scaunul protoprezbiteral a fost protestată de cand. de adv. Dr. Aug. Bodea pe motivul, că membrul ales este cumnat cu prezidentul natural al scaunului, adecă cu actualul protoprezbiter Teodor Hermann; dar Preaven. Conzistor Arhid. a respins protestul pe motivul, că Statutul organic normează relațiunile de rudenie numai dintre membrii scaunului și nu și dintre membrii și prezidentul aceluia.

D) Partea bisericească. In anul 1905 protoprezbiteratul a constat din 27 matre și 5 filii, în cari au funcționat 25 parohi și 1 adm. par. La finea anului n'a fost nici o parohie vacantă. In oficiu de stat se află și acum numai prezb. G. Hango la penitențiarul din Gherla.

La finea anului 1905 au fost 3663 familii cu 9300 bărbați și 8992 femei, deci cu 177 credincioși mai mult decât în a. 1904.

Căsătorii religioase s'au încheiat 121, dintre cari 99 curat gr. ort., iar 22 mixte, deci cu 12 mai mai puține ca în anul precedent. Numai civile 1, căci nu s'a cerut dispenzație. Convietuiri ilegale au fost 110, deci cu 1 mai puțin ca în anul trecut.

S'au născut legitimi 255 copii și 251 copile, iar ilegitimi 15 copii și 17 copile; deci peste tot cu 15 mai puțini decât în a. trecut.

Au murit 194 bărbați și 199 femei; deci cu 14 mai mulți decât în a. tr. De moarte silnică au murit 4 bărbați.

Treceri religionare au fost: la noi, în C.-Hășmas 1, în Negrilești 9, în Săcel 1 și în Dragomirești 2; dela noi n'a trecut nimenea la alte confesiuni. (Va urma)

Sinod protopopesc în Murăș-Oșorheiu,

Gernesig, 12 Martie v.

In 28 Februarie a. c. s'a ținut sinodul protopopesc al Murăș Oșorheiului în M.-Oșorheiu.

Sinodului i-a premers slujba sfintei liturgii împreunată cu invocarea Duhului sfânt. Din acest incident s'a celebrat și parastas pentru mult regretatul nostru în Cristos frate, Victor Grindean fost paroh în Iclandul-mare. Terminându-se actele religioase, toți membrii ne-am întrunit în casele cantorale ale bisericii noastre din loc, unde prin o vorbire foarte potrivită dl protopresbiter a deschis ședința.

Membrii sinodali s'au prezentat toți din partea preoțească, iar dintre mireni încă au fost aproape un număr complet.

Dnul protopop își cetește raportul despre afacerile bisericești, epitropești și școlare din decursul anului trecut. Din acest raport clar și detaiat estrag următoarele, *a*) percurgerea afacerilor a fost normală; *b*) In întreg protopopiatul sunt 20 parohii matere și 11 filii, dintre acestea susțin școală confesională 10 matere și 1 filie; *c*) Parohii astăzi sunt în vieață 17 și un protopresbiter, iar în decursul anului au încetat din vieață doi preoți: Ioan Moldovan din Vidrasău și Victor Grindean din Iclandul mare; *d*) Bisericile din întreg tractul sunt într'o stare slăbuță, pentrucă dintre ele de abia sunt două din peatră zidite, cari sunt pe deplin corăzpunzătoare, trei sunt de lemn corăspunzătoare, iar celelalte toate nu mai corăzpund timpului de astăzi, deci apelând dnul protopop la bunul simț al nostru al preoților — ne impune datorință sfântă, ca pe viitor să cruăm căile, și să cercăm mijloacele, prin cari vom puteà înlocuì bisericuțele vechi de acum cu biserici frumoase și pompoase, cari biserici și prin esteriorul lor să arete înaltul scop pe care îl au pe acest pământ.

Sinodul își exprimă simțămintele de durere, pentru adormiții doi preoți Victor Grindean și Ioan Moldovan, prin sculare și cântând în veci pomenirea lor.

Rațiociniul de pe 1905 se aproabă dându-se absolutorul membrilor din epitropie și se alege noua epitropie pe noul period de trei ani

Prin încetarea din vieață a preotului Ioan Moldovan și prin părăsirea tractului de harnicul preot Izidor Suceava, fost preot în Sângeorgiul-de-pădure, au devenit două locuri vacante în scaunul protopopesc, cari au fost întregite cu preotul D. Moișin din Sânger și Pavel Suciu din Gernesig.

Se pune pe tapet chestiunea edificării caselor protopopești. Se cetește cercularul conzist. 2076 Epitr. referitor la aceastǎ chestiune și concluzul comitetului parohial din Murăș Oșorheiu, prin care membri comitetului au decis, ca casele protopopești să se edifice pe locul unde sunt casele cantorale ale bisericei, ear' casele cantorale să se mute unde sunt casele vechi parohiale, cari atât ca edificiu, cât și ca poziție sunt necorăspunzătoare pentru locuința protopresbiterului. Acest conclus s'a primit și de sinodul protopopesc.

Pentruca edificarea caselor să nu se amâne timp îndelungat, dnul protopresbiter propune, ca să se ia un împrumut de 10000 cor., punându-se ca hipotecă averea bisericii din loc, care sumă împreună cu interesele ei în decurs de 10 ani s'ar puteà replătì din următoarele izvoare: din ofertele benevole ale preoților din tract, cari să urcă la suma de 4000 cor., din repartiția anuală aruncată pe parohii, care sumă conform claselor în care sunt ele împărțite, trebue s'o solvească în anii: 1906, 1907 și 1908, din obligământul dlui protopop, de a plătì anual 300 coroane, bani de chirie și a dà arânda locurilor preoțești din Rimetea, — aparținătoare astăzi la biserica din M.-Oșorheiu, — cari să urcă pe an la 115 cor. Sinodul primește propunerea dlui protopop, aducându-i mulțămită în special pentru obligământul făcut.

Cu acestea s'a sfârșit sinodul, ear' dnul protopresbiter mulțămește membrilor pentru dragostea și bunaînțelegere, care domnit în decursul întregei ședințe.

P. S.

Manifestația sângeroasă din București.

Studenții universitari din București s'au întrunit Luni seara, când erà să se dee reprezentație teatrală *franceză* în teatrul național, din partea damelor *române*, pentru ași ridicà glasul în contra acestui fapt neromânesc. La întrunire a luat parte aproape întreaga studențime. Pe la orele 7 sosește dl *N. Iorga*, profesor universitar, și vorbește studențimei despre *„primejdia înstră·nării claselor dirigente“*. In cursul conferenței dlui *Iorga* a sosit și dl Marghiloman, fost ministru, și în numele damelor române a făcut declarație, că în viitor nu se vor mai dà reprezentațiuni teatrale franceze, dar cea de acum studenții să nu o împedece. Nu i-a dat nimeni ascultare.

După terminarea conferenței dlui Iorga, studenții au pornit spre teatrul național Sosiți în piața teatrului național, au început să fluere și să huiduească.... Pentru susținerea ordinei nu erau de față decât sergenții de stradă, și personalul poliției. S'a telefonat după jandarmii pedestri, cari sosind în curând, au început să resfire mulțimea, însă fără succes. Au sosit apoi și jandarmii călări, și învălmășala s'a început. Studenții s'au retras în o berărie din piața teatrului, iar jandarmii în urma lor. S'a început o luptă formală între studenți și jandarmi. Jandarmii au isbutit să între în berărie și începuse a o golì. Studenții scăpați din mânile jandarmeriei s'au adunat în strada regală, și oprind în loc mai multe vagoane de tramvai, au făcut baricadă, ca să împedece înaintarea jandarmilor. Și-au adunat apoi petri destule și au început să atace jandarmeria. Tot așa s'au apărat studenții și în contra unui batalion de vânători, care venise întru apărarea jandarmilor.

Natural, că ciocnirile au produs răniri, mai grave și mai ușoare. Un student originar din Craiova, se zicea că a fost rănit atât de rău, încât Marți dimineața a sucombat. Știrea însă se desminte! Răniții au fos pansați toți și așezați prin spitale.

Pe la oarele 11 studenții au promis că se liniștesc, dar să li-se dee voe să treacă prin fața teatrului, cântând *„Deșteaptă-te Române“*. Li-s'a făcut concesiunea și studenții au mers apoi la statua lui Mihaiu-Viteazul, unde a vorbit un student. Pe la oarele 2 din noapte lumea s'a fost resfirat și liniștea era perfectă în București. Reprezentația teatrală firește că nu s'a ținut.

Marți studenții au ținut o nouă întrunire, în care au hotărât să ceară deplină satisfacție pentru insulta ce li-s'a făcut.

In contra profesorului univerzitar N. *Iorga* s'a deschis cercetare, fiind bănuit ca autor intelectual al întregei nefericiri.

Aceste sunt amănuntele pe cari le-am putut scoate din ziarele din București, cu privire la regretabilele întâmplări de Luni seara.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Conform cercularului Ven. Conzistor arhidiecezan din 3 Febr. a. c. Nr. 85 Școl., convoc onorata învățătorime gr. or. din cercul IX Zarand la conferința, ce se va ținea la 7 și 8 Aprilie v. a. c. (adecă Vineri și Sâmbătă după Paști) în școala gr or. din Criștior (H. Kristyor).

Program:

1. Vineri la 8 ore dimineața serviciu divin cu invocarea duhului sfânt în biserica gr. or. din Criștior săvârșit de parohul I. Perian, împreună cu alți preoți prezenți.

2. La $8^{1}/_{2}$ ore deschiderea conferenții și constituirea ei.

3. La 9 ore „Andreiu Baron de Șaguna“, prelegere practică din Istoria patriei, pentru anul al doilea de școală, de I. Uibariu, învățător în Zdrapți.

4. La 10 ore „Cărțile funduare“, prelegere din Constituția patriei, predate școlarilor din anul VI, de Petru Slugan, învățător în Birtin.

5. La $10^{1}/_{2}$ ore „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“, de I. Simulescu, învățător în Blășeni.

6. La $11^{1}/_{2}$ ore vizitarea onoraționilor din comuna Criștior.

7. La 12 ore prânz comun la parohul I. Perian.

8. Dela 1—5 ore d. a. excurziune în corpore la șteampurile și minele de aur ale „Societății 12 apostoli“ dela Gura-Barzii.

9. Dela 5—7 ore sara participare în corpore la prelegerea poporală aranjată de despărțământul Asociațiunii din Brad în școala din Criștior, conform programei speciale.

10. La $7^{1}/_{2}$ ore sara cină comună la învățătorul penzionat Al. Draia, eventual unde va dispune dsa.

11. Sâmbătă la $7^{1}/_{2}$ ore dimineața „Cercul Brad“, prelegere practică din Geografie cu școlarii din anul al III-lea de I. Fodor, învățător în Curechiu.

12. La 9 ore „A község“, prelegere practică din Maghiară cu școlarii din anul al IV-lea de Adam Iezan, învățător în Ribicioara.

13. La 10 ore referada comisiune asupra rezultatului examenelor dela finea anului școlar 1904/5.

14. La ora 11 eventualii și închiderea conferenței.

La conferență se învită dl protopresbiter ca inspector tractual de școală, dnii preoți ca directori locali, apoi toți cei, cari iubesc și sprijinesc cauzele școlare.

Invățătorii sunt învitați a se prezentà la timpul fixat. De încuartirare se îngrijește parohul și învățătorul din Criștior.

Brad, 12/24 Martie 1906.

Dr. P. Oprișa
comisar conzistorial.

Convocare.

In conformitate cu dispozițiunile Veneratului Conzistor arhidiecezan dela 3 Februarie a. c. Nr. 85 școl. învățătorii dela școalele noastre confesionale din protopresbiteratele Hațeg și Hunedoara, prin aceasta se convoacă la conferențele învățătorești, ce se vor ținea în 6 și 7 Aprilie a. c. st. v. în *Petroșeni*, pe lângă următoarea

Programă:

1. Participarea la serviciul divin împreunat cu invocarea Duhului sfânt.

2. La 11 ore a. m. deschiderea conferenței prin comisarul conzistorial.

3. Constatarea învățătorilor prezenți și constituirea biroului.

4. Tractarea temei date din partea Vener. Conzistor, și anume: „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“, de Andreiu Ludu, învățător în Hunedoara.

5. Prelegeri practice: *a*) Baba nesățioasă, poveste de D. Stăncescu, lecțiune după treptele formale de Dr. Petru Șpan, pentru anul I școlar; *b*) Din limba maghiară: A deschide ușa, de Dr A. Schullerus și I. Popoviciu, pagina 21. Prelegător Ioan Arad, învățător în Petroșeni.

6. Tractarea prelegerilor practice designate de conferența din anul trecut și anume: *a*) din religiune. A. Daju, învățător în Fizeși; *b*) din istoria natural inv. Stefan Otta din Cerbel; *c*) din limb maghiară, înv. V. Părăianu din Ocolișul-mare; *d*) din comput, înv. G. Șinca din Sâncraiu.

7. „Higiena școlară“, disertațiune, de A. Ludu, înv., Hunedoara.

8. Eventuale disertațiuni, cari se vor anunța.

9. Desiguarea temelor pentru conferența proximă.

10. Inchiderea conferenței.

Sibiiu, 14 Martie 1906.

Dr. George Proca
com. conzistorial.

Convocare.

In conformitate cu ordinul Prea Ven. Conzistoriu arhidiecezan de datul 3 Februarie c. Nr. 85 școlar convoc pe domnii învățători ai cercului I. conferențiar din protopopiatele Brașov, Bran și Treiscaune la conferența anuală, ce se va ținea în zilele de 6 și 7 Aprilie st. v. în localul școalei gr. or. române din Cernatul Săcelelor.

Programul:

Joi în 6 Aprilie st. v.

I. Inainte de amiazi:

a) Serviciu divin cu chemarea duhului sfânt și parastas pentru membrii răposați ai cercului conferențiar.

b) Discurs de deschidere.

c) Constituirea biroului.

d) Cetirea și complectarea apelului nominal.

II. După amiazi:

a) Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora, raport sistematic prezentat de corpul învățătoresc din Zârnești cu concursul învățătorilor dirigenți Anania Boldor (Codlea) și Romul Cristolovean (Râșnov).

b) Prima lecție practică din economie cu elevii anului V și VI de școală. Obiectul: altoirea de Ioan Sporea, învățător dirigent în Feldioara.

Vineri în 7 Aprilie st. v.

I. Inainte de amiazi:

a) A doua lecție practică din economie cu fetițele din școala de repetiție.

---

materialistul *Emil du Bois-Reymond*, (fost prof. de fiziologie la Berlin) a fost silit să mărturisească, că cultura modernă e cultură creștină. De va recunoaște-o sau nu va voì să o recunoască cineva aceasta, *faptul în sine* rămâne neatins. Și: „oricare ar fi răspunsul la întrebarea: de mai este peste tot posibilă o civilizație durabilă și sănătoasă fără de predica evangeliei? — un lucru rămâne totuși sigur, anume acela, că: popoarele, cari stăpânesc astăzi pământul, stau ori cad deodată cu civilizația creștină și că viitorul nu va tolera alta pe lângă aceasta“.[2]) Căci: „Poate înainta cultura spirituală oricât de mult, științele naturale se pot dezvolta în dimenziuni oricât de largi și de adânci și spiritul omenesc se poate extinde oricum va voì dar: înălțimea și cultura morală a creștinizmului nu va întrece-o nicicodată“.[3])

---

[2]) *Adolf Harnak*, (prof. de teol. Berlin), Die Aufgabe der theologischen Fakultäten und die allgemeine Religionsgeschichte, 1901 p. 8.

[3]) *Goethe.*

Obiectul: din cultura legumelor de primăvară, în special sămănatul, de domnişoara Maria Jarca, învăţătoare în Cernatul Săcelelor.

b) Cauzele decadenţei economice la Românii din Săcele. Eventuale mijloace de îndreptare. In special: întru cât şi în ce formă s-ar putea contribui la ridicarea economică a Românilor Săceleni prin instituţiunea şcoalelor economice de repetiţie. Raport sistematic lucrat de corpul învăţătoresc din Săcele.

II. După amiazi:

a) Prelegere practică din desemnul liber cu elevii anului al V lea de şcoală. Obiectul: stropitoarea de flori de David Popp învăţător dirigent în Herman.

b) Prelegere practică din desemnul geometric cu elevii anului VI de şcoală. Obiectul: împărţirea grădinei în table şi straturi, de Nicolae Ilie, învăţător în Feldioara.

c) Desemnul liber şi geometric în şcoala primară (importanţa, scopul, indicaţiuni metodice), temă teoretică de Gheorghe Preşmerean, învăţător în Braşov.

d) Propuneri şi dispoziţii pentru anul viitor.

e) Inchiderea conferenţelor.

N. B. Pentru lecţiile practice se vor pregăti toţi învăţătorii fără excepţie. Prin designarea prealabilă a prelegenţilor se face abatere numai formală dela praxa anului trecut. Având în vedere principiul angajării tuturor membrilor conferenţei la lucrările ficsate, comisarul conzistorial îşi rezervă dreptul de a schimbà eventual pe prelegenţi. Domnii învăţători vor meditâ şi asupra temelor teoretice, în special asupra chestiei organizării şcoalelor economice de repetiţie.

Informaţii pentru încvartirare se dau la învăţătorul Ştefan Cotoară din Cernatul Săcelelor.

Braşov, 11 Martie v. 1906.

Nicolae Sulică
comisar conzist.

NOUTĂŢI

La colecta pentru biserica catedrală, au mai incurs dela un anonim 15 coroane.

*

Principele Francisc Ferdinand a sosit Marţi la ameazi în Drezda, însoţit de o mare azistenţă militară, unde a fost întimpinat de regele Sacsoniei, Fridric August, cu onoruri deosebite. Poporul oraşului i a făcut frumoase ovaţii, atât la sosire, cât şi sara la teatru.

*

Conferenţele „Asociaţiunei“ Mâne, Duminecă în 1 Aprile n. va ţinea conferenţă dl *Sebastian Stanca,* col. intern al ziarului nostru, despre *„Pastelele lui Alexandri“*. Inceputul la orele 5 şi jumătate.

*

Firmele advocaţilor. Dumineca trecută a ţinut camera advocaţială din Arad adunare generală. Au fost de faţă şi 30 advocaţi români. Intre altele a fost vorba şi de tablele advocaţilor, asupra cărora decisese comitetul camerei, că trebue să fie ungureşti. Dl Fr. Hossu înaintase recurs. In jurul acestei cestiuni s'a încins o luptă aprigă. Advocaţii români fiind în minoritate n'au putut izbuti. Hotărârea comitetului s'a primit.

*

Eötvös Bálint, fostul deputat a fost judecat la trei ani temniţă pentru defraudare.

*

Reuniunea de muzică din Braşov. Cetim în „Gazeta“ din Braşov ştirea îmbucurătoare, că micile neînţelegeri ivite în sinul reuniunei române de muzică de acolo au fost aplanate în şedinţele ei ţinute în zilele trecute. S'au obligat peste 100 membrii că vor lua parte activă le reuniune. Dl *G. Dima* a fost din nou rugat să ia conducerea în mână. Dl Dima s'a mărginit numai la postul de dirigent. Prezident a fost ales dl Dr. *V. Saftu.* Comitetul a fost ales din nou.

*

Procese politice. O gazetă din capitală scrie, că la tribunalul regesc din Budapesta sunt puse în curgere 234 procese de presă în contra gazetarilor maghiari. Guvernul nu cutează însă să ceară extractare finală în ele pentrucă ştie că toţi acusaţii vor fi achitaţi.

*

Dar frumos. Banca „Auraria“ din Abrud a votat în adunarea sa generală din acest an suma de 20 mii coroane pentru edificarea şcoalei de fetiţe susţinută de reuniunea femeilor de acolo.

*

Fugiţi din seminar. Din seminariul gr. ort. sârbesc din Carloveţ au fugit 46 de elevi, nemulţămiţi cu tratamentul prea sever din internat. Şi-au luat locuinţe în oraş.

*

Căpitanul Budapestei. Fiind Rudnay numit comisar regesc locul lui a devenit vacant. In săptămâna trecută a fost întregit prin Dr. *D. Boda,* fostul comisar la Debreţin. Boda şi'a ocupat deja postul.

*

Societatea „Petru Maior“. In urma abzicerii prezidentului ei Const. Nedelcu societatea în şedinţa-generală din 24 Martie a ales prezident nou pe stud. în med. *Pompil Nistor.* Viceprez. *Traian Iarca* stud. med. vet. Intreg comitetul a fost înoit.

*

Ţara scade. Statistica ţării noastre pe anul 1905 arată un număr de 140 mii nou născuţi. Numărul morţilor împreună cu cei emigraţi se urcă la 220 mii. Va se zică în 1905 ţara noastră a avut un deficit de 80 mii de suflete. Dacă luăm apoi în considerare, că dintre cei nou născuţi abia jumătate ajung la vârsta de 2 ani cifra perderii e îngrijitoare.

*

Dividende. Reuniunea funcţionarilor, filiala Sibiiu, a stabilit dividendele pentru 1905 cu 5½% şi se pot ridica dela cassa Reuniunii zilnic dela 3—5 p. m. strada Wiesen nr. 1 etagiul I., după toate elocările complete, cari au ajuns suma stabilită de adunarea generală cu 600 cor. Acei membri, cari nu voesc să ridice dividendele şi doresc a-şi forma elocări nouă sunt poftiţi a anunţa aceasta la cassa reuniunii verbal ori în scris fără întârziere. Dividendele după elocări necomplete sub 100 cor. se vor computa din oficiu la activul membrului.

*

Societate nouă. In Budapesta s'a pus bază Dumineca trecută unei societăţi cu cea mai nobilă menire: îndreptarea moralei şi higienei publice, care în zilele noastre ne dă icoane de tot triste. Societatea au înfiinţat-o medicii profesori la universitate. Idea a fost întâmpinată cu deosebită însufleţire.

*

Elveţia şi anarchiştii. Anarchiştii răzvrătitori aveau până acum cuib de refugiu în Elveţia, unde se simţeau siguri de răzbunarea justiţiei. Senatul federaţiei întrunit zilele trecute în Bern a adus o nouă lege, prin care pedepseşte aspru orice pornire sau agitaţie spre anarchie. Se închid deci şi porţile Elveţiei pentru anarchişti.

*

Cuminecătură otrăvită. Preotul unei comune din Bănat s'a bolnăvit rău îndată după serviciul divin. S'a constatat că vinul din cuminecătură a fost otrăvit Vinul era adus dela jidanul din comună, iar jidanul îl falsificase cu otrăvuri. S'a pornit cercetare în potriva acestuia. Ziariul *„Alkotmány“* din care scoatem ştirea, nu ne spune de ce lege e preotul otrăvit.

*

Partid nou. Fostul deputat Andreiu Achim în darea de samă, ce a ţinut-o alegătorilor săi a declarat, că el nu se ţine de nici un partid, ci el înfiinţează un partid nou, partidul ţărănesc. Alegătorii lui l-au primit cu entuziasm.

*

Locotenentul Erhart n'a fost desgropat, dupăcum se svonise, ci i-s'a făcut la mormântul din Kőbánya, unde e îngropat, slujbă cu pompă mare şi azistenţă militară. Slujba s'a săvârşit Mercuri d. a. fiind de faţă întreg corpul oficeresc al reg. 34 şi 32. Muzica a cântat, iar soldaţii au dat câteva salve de onoare.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice la expoziţia de copii, ce se va aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Apoldul-românesc, au mai contribuit: Dr. Ioan Fruma, adv., 3 cor., Dr. Demetriu Stefan, cand. de adv., Eugen Vancu, funcţionar de bancă, Leonte Puşcariu, funcţ. de bancă (Cluj) şi Lazar Tritean, fiecare câte 1 cor.

*

Prin toate păturile poporaţiunii şi-a făcut cale convingerea, că alifia Zoltán, atât de mult lăudată de autorităţile medicale, e singurul preparat care vindecă sigur reuma şi podagra. Se capătă cu sticla în farmaciile B. Zoltán din Budapesta (V. Szabadságtér) şi J. Molnár din Sibiiu.

*

† Sava Popoviciu Savoiu, cesaro şi regesc protopresbiter militar în retragere, decorat cu crucea de aur cea mare pentru merite preoţeşti şi medalie pentru războiu, cavaler al ordinului Francisc Iosefin, membru fundator al „Asociaţiunii“, etc. a trecut la cele eterne eri în 16/29 Martie, împărtăşit cu sfintele taine, în al 88-lea an al etăţii şi 56 ai preoţiei sale, împliniţi cu neîntrecută dragoste de neam şi biserică, dintre cari 50 în serviciul armatei şi Domnitorului. Rămăşiţele pământeşti ale neuitatului defunct se vor aşezà spre odihnă vecinică Duminecă, la 19 Martie (1 Aprile) 1906 la 1 oară p. m. în cimiterul greco-ortodox din Sadu. Fie-i amintirea eternă şi memoria binecuvântată!

*

Greva muncitorilor de câmp. In comitatele Somogy, Szabolcs, Vesprem şi Zemplen, a izbucnit greva muncitorilor de câmp. Domnii mari, posesorii colosalelor moşii, ca să împace muncitorii, le-a ridicat plata cu 10 fil. la zi. Aceştia nu primesc însă. Greva ameninţă să se lăţească mai departe. A fost pusă la cale de socialişti, cari săprămâni dearândul au cutreerat aceste comitate aţiţând oamenii.

*

Metal nou. In Anglia s'a inventat un nou metal pe care l-au botezat „Victormetal“. Conţine 50 părţi aramă, 35 ţinc, 15 nicăl şi câteva fărâne de aluminiu şi fier. Ţincul îi dă posibilitate să se poată uşor topi, şi nu se rupe. E foarte bun în deosebi la corăbii, căci noul metal are o putere deosebită de rezistenţă.

*

Durerile în stomac micşorează tot mai mult valoarea unsoarei de peşte crude. Prin folosirea emulziei unsoarei de peşte a lui Scott amestecată cu hipofosfiţi de var şi natron, indispoziţiile acestea sunt eschise. Emulzia lui Scott e un product cu totul curat, pregătit după procedura renumită a lui Scott, care măreşte puterea de vindecare a unsoarei de peşte.

*

Cine e chinuit de reumatism, podadră, vigeit de urechi, migrenă? Dacă pătimeşte cineva de morburile acestea, folosească crucea duplă electro-magnetică, inventată dl Albert Müller (Budapesta V. Vadász-utcza 42/V. n. p. 86.967, care produce rezultate uimitoare în privinţa morburilor amintite mai sus. Epistolele de mulţămită sunt nenumărate, dovedind toate efectul uimitor produs de această cruce cum se poate vedeà aceasta, între altele şi din epistola dlui Ludvig Weiser, organist în Pojon.

*

Cel mai plăcut cosmetic, care poate fi privit de neîntrecut, e fără îndoială *Crema Margit* a lui Földes, care şi-a câştigat plăcerea damelor. Se foloseşte chiar şi de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delătură în câteva zile ori ce necurăţenie a pielii, pistruii, jubruţele, carii de piele, etc. şi înviorează şi întinereşte obrazul. Nu se foloseşte numai pentru pielea obrazului, ci şi pentru înălbirea grumazului, a umerilor şi mânilor. Damele noastre sunt încântate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la produeentul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum şi în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitaţii.

Din public.*)

Dare de samă şi mulţămită publică.

La petrecerea aranjată de corpul profesoral dela gimnaziul român din Brad în 29 Ianuarie st. v. în favorul „Fondului Dr Iosif Hodoş“, al cărui scop e: „a dà ajutor profesorilor dela acest institut, cari vor tipărì vre un manual, vre-o carte bună pentru instrucţiune, vre-o scriere de valoare literară, vre-o prelegere publică ori disertaţiune, vrednică de a fi publicată în anuarul institutului nostru; a dà ajutor profesorilor, cari vor face excurziuni ştienţifice cu scopul de a înălţà nivelul învăţământului dela institutul nostru“, — au incurs următoarele sume:

1. Participanţi:

Dr. I. Papp, advocat în Brad, 20 cor., Dr. P. Oprişa, director gimnazial în Brad, A. Roman, preot în Luncoiul de sus, P. Rimbaş, preot în Brad şi A. Draia, cassar din Crişcior, fiecare câte 10 cor., I. Cuteanu, comerciant în Brad, 7 coroane, T. Maghier, preot în Saturău, D. Maniu hotolier în Brad, Dr. A. Török, medic în Crişcior şi N. Timbus, măcelar în Brad, fiecare câte 6 cor., I. German, învăţător, I. Săbău, hotelier, P. Bolcu, privatier, toţi din Brad, I. Felea, preot în Valea-Brad, L. Molnár, forestier, Dr. I. Radu, profesor, C. Costin, profesor penzionat, S. Albu, profesor I. Stanciu, comerciant, toţi din Brad, I. Cosma, preot în Crăciuneşti, N. Pop, preot în Ormindea, I. Zerna, timar, P. Lazar, învăţător, T. Oţăl, măestru, I. Markovics, arendar, I. Impărat, măcelar, toţi din Brad. A Bogdan, preot în Ţărăţel fiecare câte 5 cor., T. Suciu, profesor, F. Menking, director de mine, ambii din Brad, L. Vraciu, comptabil în Dobra, S. Glava, învăţător în Luncoiul de jos, Dr. I. Baumgarten, advocat în Brad, d-ra M. Cristea, învăţătoare în Gura-Barza şi A. David comerciant în Brad, fiecare câte 4 cor., N. Perian, cand. preot în Sălişte, P. Mateeş, învăţător în Valea-Brad, T. Luag, învăţător în Ţărăţel, fiecare câte 3 cor., D. Ganea, cand. preot în Ciuciu, I. Popa, cand. preot în Herţegani, I. Mateiu, cand. preot în Zdrapţi, V. Boneu, profesor în Brad, G. Jula, învăţător în Brad, I. Giurgiu, student în Brad, B. Belle, vice-notar în Luncoiul de jos, D. Toda, timar în Crişcior şi I. Ghişa, oficial de bancă în Brad, fiecare câte 2 coroane.

2. Au contribuit, fără însă a participà: S. Damian, advocat în Braşov, Dr. A. Mocsonyi, mare proprietar în Birchiş, C. Cothişel, preot în Certej, fiecare câte 20 cor., Dr. Z. Chirtop, advocat în Câmpeni, Dr. A. Novac, advocat în Biserica albă M. Rişcuţia, sublocotenent în reg. inf. Nr. 33 Arad, Dr. N. Oncu, director de bancă în Arad. A. Boiu, servitor de bancă în Haţeg, I. Pap, oficiant de mine în Crişcior, şi dna Letiţia Hodoş m. Dr. Oncu, fiecare câte 10 cor., G. Fleşeriu, căpitan în reg. inf. Nr. 51 în Salzburg, 8 cor., V. Damian, protopop în Brad, N. Bedea, vice-notar în Mihăleni, ambii câte 6 cor., P. Călciunariu, advocat în Orşova, Dr. T. Bogdan, medic în Jbbs a/D, S. de Herbay, maior în Serajevo, D. Radivoeviciu, comerciant în Bozoviciu, I. Kovordányi, inginer în B-Visegrad, Dr. G. Wilt inspector de şcoale în Nyiregyháza, A. Damian, comptabil în Brad, L. Pârva, proprietar în Brad, Florea Lina, proprietar în Brad, G. Nagy, apotecar în Brad, L. Perian, proprietar în Baiţa, S. Cuteanu, locotenent în reg. inf. Nr. 51 Viena, S. Buda, proprietar în Pâncota, A. Saviciu, cassar în Lipova, L. Oncu, proprietar în Lunca, V. Popoviciu, preot în Békés-Csaba, Dr. T. Tisu, medic cercual în Brad, O. Săbău, preot în Boceş şi P. Bota, notar în Buceş, fiecare câte 5 cor., M. Stoia, învăţător în Brad, E. Joldea, învăţător în Hălmagiu, fiecare câte 4 cor., S. Bagoly, proprietar în Brad, S. Stănilă, preot în Ribiţa, ambii câte 3 cor., N. Fizeşanu, preot militar în Braşov, R. Perian, cand preot în Berlişte, I. Fugătă, preot în Luncoiul de jos, I. Jurca, preot Cebea, Dr. A. Biriescu, advocat în Panciova, Dr. P. Penţa, advocat în Panciova, I. Candrea, vice-notar de tribunal în Panciova, G. Drăgan, preot în Băiţa, P. Rusu, învăţător în Cebea, V. Florea, cancelist în Cebea, I. Indreiu, cand. preot în Cebea, I. Sirca, proprietar în Hălmagiu, Dr. E. R. Roşca, director seminarial în Sibiiu, I. Şortan, preot în Ruseşti, I. Câmpean, preot în Stanija de sus I. Costea, preot în Vaca, I Rusu, preot în Crişcior, S. Morcan, preot în Gârda de jos, fiecare câte 2 cor., A. Ţinţariu, din Panciova, I. Penţia, din Panciova, G. Zaria, din Panciova şi T. Petrişor, din Panciova, câte 1 coroană.

A incurs dară la cassă suma de: 530 coroane, din care s'au spesat: 111·28 cor., rezultă dară un venit curat de: 418·72 cor.

Primească marinimoşii contribuenţi sincerile noastre mulţămite pentru obolul adus pe altarul culturei române!

Brad, 28 Februarie v. 1906.

Direcţiunea gimnazială.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

După friguri repeţite

sau boale grele, reconvalescentul are trebuinţă de un medicament întăritor. Untura de peşte are mai bune însuşiri pentru a formà grăsime organică şi a întărì oasele şi muschii de cât alt medicament nutritor. Emulziunea lui Scott oferă untura de peşte în formă uşoară de mistuit şi gustoasă, aşa că şi cel mai slab pacient poate luà preparatul fără scârbă. Emulziunea lui Scott constă din cea mai fină unsoare de peşte medicinală norvegiană, amestecată cu hipofosfiţi de var şi naton.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul care garantează procedura veritabilă a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la foaia aceasta şi pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expediază franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV, Váczi-utcza 34/50

Preţul sticlei originale: Cor. 2·50.

Nr. 1903/906 tkvi. Traducere.

Publicaţiune.

In urma comasaţiei cartea funduară a oraşului Nagyszeben se va schimbà conform ordinaţiunii normale nr. 2579 din 1869, îndeplinindu-se prin aceasta totodată — privitor la toate acele realităţi la cari art. de lege XXIX din 1886, XXXVIII din 1889 şi XVI din 1891 dispun inducerea dreptului de proprietate al posesiunii faptice — procedura normată în art de lege XXIX din 1892, în legătură cu îndreptarea inducerilor în cartea funduară.

In scopul acesta se începe autenticarea preparativelor pentru transformare şi procedura la faţa locului în Nagyszeben (casa sfatului, etaj), la 18 Aprilie n. 1906.

Prin urmare sunt provocaţi:

1. Toţi interesaţii, să participe la pertractarea de autenticare, în persoană sau prin plenipotenţiaţi, şi a-şi face eventualele observări contra proiectului cărţii funduare, cu atât mai vârtos, cu cât după transformarea definitivă a cărţii funduare vechi nu-şi mai pot validità obiecţiunile posibile la treceri greşite contra persoanei a treia, care se află în bună credinţă. (67) 2—3

2. Să se înfăţişeze înaintea comisiei de autenticare a autorit. de carte funduară, care începe pertractările la terminul prescris, toţi aceia, cari doresc a face reprezentaţiune motivată privitor la inducerile din protocoalele cărţii funduare, având a prezentà totodată şi documentele justificătoare.

3. Toţi aceia, cari ridică drept de proprietate asupra vre unei realităţi, cari însă nu posed nici un document pentruca pe baza lui să se poată face inducerea în cartea funduară, să lucreze într'acolo, ca să-şi câştige datele de lipsă în senzul §. 15 al art. de lege XXIX din 1886 şi §§. 5, 6, 7 şi 9 al art. de lege XXXVIII din 1889, şi cu ele să-şi justifice pretenziunile înaintea comisiei esmisă, ori să se îngrijască, ca proprietarul din cartea funduară să recunoască verbal înaintea comisiei esmise, că s'a ajuns la înţelegere cu privire la transcriere, şi să-şi deà învoire la incorporarea dreptului de proprietate, pentrucă altcum nu-şi mai pot validità dreptul pe această cale şi perd şi favorul de a fi scutiţi de timbru.

4. Toţi aceia, în favorul cărora se află indus în cartea funduară un drept la o pretenziune de fapt achitată cu privire la dreptul de zălogire, ori un alt drept încetat, asemenea proprietarii realităţilor însărcinate cu astfel de induceri, pentru a cere ştergerea dreptului indus, respective a declarà înaintea comisiei esmise, că se învoeşte la ştergere, altcum perd favorul de a fi scutiţi de timbru în cauză.

Nagyszeben, 16 Martie n. 1906.

Tribunalul reg. din Nagyszeben ca autoritate de carte funduară.

Czipott György m. p.
jude regesc.

„Buciumana“, reuniune de păstrare şi anticipare, Bucium-Poeni.

Convocare.

Domnii acţionari ai reuniunii de păstrare şi anticipare „BUCIUMANA“ se învită la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ţineà **Marţi în 17 April st. n. a. c.** la 10 ore a. m. în localul reuniunii cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării generale şi constituirea (conform §-ului 24 din statute).
2. Alegerea comisiunei de trei pentru constatarea libelelor şi a plenipotenţelor întrate pe baza § ului 21 din statute.
3. Rapoartele direcţiunii şi ale comitetului de supraveghiare de pe anul 1905 şi darea absolutorului.
4. Decidere asupra împărţirii profitului curat.
5. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
6 Alegerea unui membru în direcţiune, şi
7. Eventuale propuneri, cari se vor face în scris cu 8 zile înainte de ţinerea adunării generale (§-ul 20 din statute). (72) 1—1

Domnii membri ai reuniunii, cari doresc a participà în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-şi depune libelele de solvire şi plenipotenţele cel mult până în 14 Aprilie st n a. c. la 4 ore p. m. la cassa reuniunii noastre.

La caz că adunarea generală ar fi incapabilă de concluze valide, lipsind voturile necesare, convocăm acum tot cu aceleaşi obiecte de pertractare a II-a adunare generală pe 26 Aprilie 1906 st. n. la 10 ore a. m. conform §-ului 26 din statute.

Bucium-Poeni, la 27 Martie 1906.

Direcţiunea.

Activa. Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1905. Pasiva.

Activa		K f
Cassa în numărar		344·23
Cambii escontate	49,396·—	
amortizare	2,742·—	46,654·—
Imprumuturi cambiale cu acoperire hipotecară		24,873·—
Realităţi		301·61
Interese restante, anticipate la reescont şi debitori		2,315·80
Mobiliar	1,100·—	
amortizare	110 —	990·—
		75,478·64

Pasiva	K f
Capital de cuote	11,292·—
Fond de rezervă	1,024 34
Fond de penziune	60 —
Depuneri spre fructificare	22 564·60
Reescont	37,774·—
Depozite	109·13
Dividendă neridicată	104·05
Interese anticipate pe 1906	1 543·67
Profit curat	1,006·85
	75,478 64

Debit. Profit şi perdere la 31 Decemvrie 1905. Credit.

Debit		K f
Interese după depuneri	1,404·09	
Interese de reescont	2,392·71	3,796·80
Spese: salare, porto, tipărituri, diverse		1.476·35
Dare directă	100·—	
Dare după interese la depuneri	141 05	241·05
Amortizare din pretenziuni cambiale	2742·—	
Amortizare din mobiliar	110 —	2,852·—
Profit curat		1,006·85
		9,373·05

Credit		K f
Interese dela cambii escontate	2 826·85	
Interese dela cambii cu acoperire hipotecară	1,570·85	
Interese de întârziere	3,168·05	7,565·75
Proviziuni şi competinţă de scris	1,323·30	
Provocări	484·—	1,807·30
		9 373·05

Bucium-Poeni, la 31 Decemvrie 1905.

Nicolae Adamoviciu m. p.
director executiv.

Nicolae I. Adamoviciu m. p.
contabil.

Membrii direcţiunii:

Georgiu Lupu m. p., prezident. **Alexandru Jurca** m. p. **Ioan Jurca** m. p
Nicolae Jurca m. p. **Nicolae Iancu** m. p. **Alexandru Crâsnic** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în conzonanţă cu registrele reuniunii.

Bucium-Poeni, la 27 Martie 1906.

Ioan D Şortan m p. prezident. **Ioan Tr. Popa** m. p. **Lazar Ceteraş** m. p.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

O singură frecare cu

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca şi

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun şi mai eftin.

(181)

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit şi întăritor de nervi.

(88 a) 4—28

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la Direcţiune în Sibiiu şi prin agenturile principale din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 21—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 30—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru adjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Marţi 21 Martie (3 Aprilie) 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Dela naţiune!...

Sibiiu, 2 Aprilie n.

— „Lumea noastră nu e ca lumea voastră! Statul nostru nu e statul vostru. Voi abià de eri-alaltăeri aveţi constituţie, noi o avem de o mie de ani. Voi sunteţi obicinuiţi cu *octroările*, noi nu le cunoaştem şi nu le vom primì, pentrucă la noi toate drepturile Coroanei *sunt dela naţiune!* Regele le-a primit dela noi, pe cale constituţională, prin urmare şi aceea ce ne dă Regele trebue să se facă pe cale constituţională!...“

Cam aşa răspund ziarele maghiare celor dela Viena, cari mereu vorbesc despre posibilitatea *octroării* unei legi noue electorale ungare, pe baza căreia vor aveà apoi să se facă viitoarele alegeri parlamentare.

Au dreptate gazetele maghiare când spun, că Coroana toate prerogativele sale *dela naţiune* le-a primit, fireşte, dela naţiunea politică ungară, va să zică dela toate popoarele cari locuesc aceasta ţară, pentrucă de fapt aşa stă lucrul.

Dar aşa stă lucrul în fiecare stat! In fiecare stat poporul şi-a cedat o parte, mai mare ori mai mică, din drepturile sale Domnitorului, pentruca acesta să le exercieze spre binele şi fericirea tuturor.

A cedat deci Regelui ungar şi naţiunea magiară o parte din drepturile ei, pe cale constituţională, însă *nu cu scopul ca earăşi să le reclame pentru sine*, atunci când aşa îi va venì pofta! Le-a cedat *pentru totdeuna*, aşa cum s'a făcut lucrul şi în celelalte state, în toate. Şi tocmai aceasta e partea necorectă, am puteà spune *imorală*, a politicei maghiare, că vine şi cere îndărăt dela Coroană aceeace de bună voie i-a cedat atunci când împrejurările *au silit-o* să o facă aceasta.

Articolul de lege XII din anul 1867 despre învoiala cu Austria, respective cu Coroana, nu Monarhul l-a făcut, ci naţiunea maghiară, prin reprezentanţii ei constituţionali, prin parlamentul ţării, şi l-a trimis gata Monarhului spre aprobare şi sancţionare. Iar în articolul acesta de lege, care e lege fundamentală, mai mult chiar, e însaşi constituţia modificată a ţării ungureşti, se spune apriat, că dreptul de a dispune asupra armatei, cu privire la limba de comandă, la administraţie şi la conducere, *aparţine exclusiv Regelui*, ca drept primit dela ţară, dela naţiune.

Acum de ce vine *„naţiunea“* şi îşi reclamă iarăşi acest drept pe care l'a cedat odată Regelui? Cine o mai face aceasta, nu în viaţa popoarelor, ci chiar şi în viaţa particularilor? Cine mai îndrăsneşte să ceară îndărăt aceeace de bunăvoe a donat cuiva? Iar celce totuşi o face aceasta, mai poate fi conziderat oare, după regulele sociale de astăzi, de om serios, corect şi cinstit? Aşa credem, că şi Maghiarii cari ştiu judecà vor răspunde cu noi împreună că — *nu*.

Dar păcatul acesta în politica maghiară e vechiu, foarte vechiu. Datează dela începutul erei constituţionale. Atunci deja a început politica maghiară, imediat cum s'a văzut stăpână pe situaţie, să iee îndărăt dela naţionalităţile nemaghiare toate favorurile ce le câştigaseră mai nainte, şi a mers atât de departe, încât a luat îndărăt şi aceea ce ea, de bună voe, a fost dat naţionalităţilor. N'avem decât să ne provocăm în privinţa aceasta la legea despre naţionalităţi, în care politica maghiară a depus frumoase drepturi pe sama naţionalităţilor, şi apoi la legile aduse mai târziu, prin cari a fost ciuruită întreaga lege de naţionalităţi, ne mai rămânând alta din ea decât numai titlul. Mai că nu-i vine omului să creadă că a fost cu putinţă lucrul acesta, într'o ţară a cărei reprezentanţă constituţională, floarea naţiunii maghiare, asigurà pe cei de buze nemaghiare la anul 1861, că drepturile naţionale ale naţionalităţilor nemaghiare au să fie puse *„sub scutul onoarei naţiunii maghiare!“*

Nu le spunem acestea pentru a face cuiva imputare, ci pentru a constatà un lucru, anume: că concesiunile făcute odată naţionalităţilor nemaghiare din patrie, bunăoară în legea de naţionalităţi, la nici un caz nu puteau fi luate iarăşi îndărăt, după cum de fapt s'a întâmplat, dacă Viena nu-şi dădeà consentimentul la aceasta, fie şi numai prin tăcere. Acum, dacă politica maghiară s'a avântat atât de sus în îndrăsneală, încât a cutezat şi cutează să ceară îndărăt chiar şi dela Coroană unele din prerogative lepe cari ea le-a cedat Coroanei de bună voe, — în toată forma, pe cale constituţională, — nu e alta decât o urmare firească a concilianţei, a închiderei din ochi ce i-s'a arătat din partea Vienei totdeuna când acelaşi lucru l-a comis faţă de naţionalităţi. Ar fi fost bine deci, dacă la prima ocaziune li-se spuneà Maghiarilor un *„veto“* energic şi categoric, pentrucă atunci nu ajungeau lucrurile la nici un caz acolo unde au ajuns. Căci ştiut este, că mâncând vine apetitul!

Manifest. E vorba ca mâne, Marţi, să apară manifestul prin care Maiestatea Sa comunică ţerii, că alegerile pentru dietă *de ce* nu se pot face în terminul legal de trei luni dela dizolvarea parlamentului. Mercuri va fi publicat apoi contramanifestul coaliţiei.

Lege electorală octroată. *Ziarele din capitală aduc ştirea, că moştenitorul de tron Francisc Ferdinand ar fi declarat cu ocaziunea vizitei făcute zilele trecute la Drezda, că în Ungaria (şi poate şi în Austria)* ***va fi întrodusă prin octroare o nouă lege electorală,*** *pe baza căreia se vor face apoi la toamnă alegerile pentru dietă. Ziarul* „Budapesti Hirlap“ *aducând ştirea constată, că are cunoştinţă positivă despre aceea, că guvernul într'adevăr s'a ocupat cu ideea octroării unei legi electorale compusă pe baza sufragiului universal, şi că toate lucrările sunt gata pentru a se puteà face încercarea cu octroarea în oricare moment.*

Din protopresbiterate.

Sinod protopopesc în Hunedoara.

— Martie 1906.

In 14/27 l. c. s'a ţinut sinodul protopopesc al tractului nostru. Au luat parte la acest sinod peste 20 membrii preoţi şi mireni.

După serviciul Dzeesc la orele 11 a. m. — membri s'au întrunit în şcoala noastră confesională, unde păr. protopop *Păcurariu* prin cuvinte potrivite declară sinodul deschis şi învită pe membrii prezenţi să pertracteze cu interes şi dragoste frăţească obiectele puse la ordinea zilei.

Se constitue biroul alegându-se de notar păr. Constantin Dăncilă din Manereu, ear' bărbaţi de încredere, primarul Gheorghe Dănilă şi păr. Petru Şinca.

Comisia verificătoare constătătoare din membrii: *Gheorghe Dănilă, Petru Şinca,* şi *Nicolae Macrea* luând în revizuire protocoalele de alegere şi aflându-le în regulă propune — prin ref. N. Macrea — verificarea membrilor aleşi.

Se ceteşte raportul general din care se reoglindează starea tractului şi din datele statistice comparate cu trecutul se constată, că afacerile bisericeşti-şcolare lasă încă mult de dorit. — Pildele bune ce se dau din centrul protopopesc pare că prind rădăcini ici-colea. — Ştiind că biserica şi şcoala este baza existenţei noastre naţionale — membrul *Nicolae Macrea* propune ca să se aleagă dintre membrii sinodului protopopesc o comisie cu însărcinarea ca în lunile de vară să meargă în tract, în mijlocul poporului, să-i dee poporului poveţe pentru înfiinţarea şi susţinerea şcoalelor noastre confesionale.

Pentru-ca scopul urmărit să fie încoronat cu rezultatele cât mai frumoase propunătorul — aflà de bine, ca atunci când comisia îşi va începe munca, să fie rugat ven. conzistor arhidiecezan să esmită în ajutorul acestei comisiuni 1—2 bărbaţi, din sinul conzistorului, cari să ocupă mai cu seamă cu afacerile şcolare ca astfel munca începută — cu temeinicie, să dee roadele cuvenite.

Sinodul primeşte propunerea membrului *Nicolae Macrea* şi alege în comisia şcolară sub prezidiul protopopului tractual *A. Pecurariu*, pe membrii: *Petru Şinca, Gheorghe Rain, Nicolau Macrea, Constantin Dima, Mihail Rimbaş* şi *Sim. Chirca.*

Comisia aceasta este îndatorată a'şi face raport despre rezultatul lucrării sale la proximul sinod protopopesc.

In comitetul şi epitropia protopopiatului s'au ales: *Gheorghe Dănilă, Teofil Tulea, Petru Şinca, Gheorghe Rain, Gheorghe Henţa, Mihail Rimbaş, Nicolae Popoviciu, Dr. Aug. Drăgici, Constantin Dăncilă, Nic. Macrea* şi *Constantin Dima,* precum şi suplenţi. Defensor matrimonial: Dr. Gheorghe Dubleş.

Membrul Gheorghe Rain, pune în discuţie starea materială insuficientă a protopopiatului şi roagă prezidiul să ne comunice rezultatul rugării noastre către vener. conzistor în scopul de a contribuì la „fondul protopopesc cu 600 cor. în loc de 400 cor. anual din fondul general al arhidiecezei. — Sunt protopopiate bogate — zice păr. Rain — cari se bucură de favorul de a primì 600 cor. din fondul general, iar noi începători şi săraci fiind suntem prea nebăgaţi în seamă.

Prezidentul comunică sinodului că conf. hotărîrii sinodului protopopesc din anul trecut, a înaintat rugarea la vener. conzistor, iar rugarea a fost respinsă arătându-ne calea, de a face rugare la sinodul arhidiecezan în această chestiune.

Pretenziunea noastră fiind modestă şi justă membrul Petru Şinca propune ca să se redacteze din sinodul protopopesc de azi o rugare către sinodul arhidiecezan, iar deputaţii sinodali *Gheorghe Dănilă şi Dr. Gheorghe Proca* să fie rugaţi a expune şi verbal, înaintea sinodului arhidiecezan, starea în care se aflà tinărul nostru tract protopopesc.

Propunerea păr. Şinca se primeşte şi rugarea către ven. sinod arhidiecezan se şi subscrie de membrii prezenţi ai sinodului protopopesc şi se predă dep. sinodal *Gheorghe Dănilă* spre a o duce la locul competent.

Nima.

Sinod protopresbiteral în Dej.

(Urmare). Gherla, 25 Martie n.

E. Partea şcolară. Pe terenul învăţământului poporal deşì progresul este în continuă dezvoltare, totuşi din lipsa de învăţători cualificaţi şi la unii dintre cei aplicaţi din lipsa de devotament pentru şcoală şi popor nu s'a putut ajunge la unele comune acel rezultat, ce'l reclamă spiritul timpului în care trăim. S'a făcut şi se va face tot posibilul şi pentru ridicarea de şcoale corăspunzătoare în acele parohii, în care încă nu sunt de acestea şi pentru înzestrarea lor cu cele prescrise de lege.

In anul şcolar 1904/5 au ezistat 22 şcoale cu 21 edificii şcolare şi 1 închiriat, dintre cari 16 corezpunzătoare legii, deci cu două mai multe decât în celălalt an. — Şcoale nouă s'au ridicat, cu multe greutăţi în parohiile Gostila şi Osoiu. La cea din Gostila a ostenit foarte mult parohul Victor Cupşa din Magogea.

La cele 22 şcoale au funcţionat 12 învăţători definitivi, 4 provizori şi 4 toleraţi.

In Gherla şi Secătură sunt şcoale gr. cat., iar în Chenchiş, Diviciorii mari, Gălgău, Săcel, Dragomireşti şi Telişca cu filia Căscău şcoale de stat.

In Esc nici acum nu e întregit salariul înv. la minimul de 600 cor. din cauza că în lipsa de edificiu scolar corezpunzător legii, ministrul nu vrea să dee ajutor dela stat.

Salariile înv. s'au acoperit:

Din fond bisericesc 600 cor., dela popor 6290 cor. 50 fil., dela comuna politică 37 cor. 50 fil., dela arhidieceză 200 cor. şi cuincuenalii din fond bisericesc 200 cor., iar dela stat în salarii 4762 coroane şi în cuincuenalii 700 cor.

Obligaţi la şcoală au fost: dela 6—12 ani copìi 868 şi copile 830, iar dela 12—15 ani copìi 332 şi copile 318, dintre cari au umblat la şcoală dela 6—12 ani copìi 653 şi copile 492, iar dela 12—15 ani copìi 237 şi copile 204.

La catechisaţie au fost obligaţi 369 tineri şi 315 fete, dintre cari au umblat 319 tineri şi 273 fete.

Elevii dela şcoalele străine toţi au fost catechizaţi prin preoţii nostri din acele locuri.

La locul acesta prezbiterul G. Hango propune iar sinodul protoprezbiteral decide:

Având în vedere, că în urma mediului străin în cari să aflà elevii nostri dela şcoalele străine, aceştia fără o catechizaţie mai intensivă sunt espuşi pericolului de a se înstrăină de către biserica noastră ortodoxă română; având în vedere, că la școalele străine nu se dau și pentru elevii nostri atâtea ore de catechizație câte prescrie legea (câte 2 pe săptămână pentru 1 clasă); având în vedere, că la școalele străine de multe ori orele de catechizațiune se pun chiar pe timp de ferii săptămânale, când elevii nostri sunt lipsiți de timpul de recreație, prin ce Religiunea o consideră numai de o povară pentru ei și așa se înstrăinează de către biserică; având în vedere, că la unele școale străine s'au făcut încercări, ca religiunea să se propună în limba maghiară, cu călcarea drepturilor divine ale bisericei, asigurate chiar și prin legile statului; și în fine având în vedere, că unor cateheți dela școalele străine li s'a detras remunerația dela stat pentrucă nù propun Religiunea în limba statului, adecă în limba maghiară: sinodul protoprezbiteral însărcinează pe oficiul protoprezbiteral, ca la sinodul protoprezbiteral ordinar din anul proxim următor să raporteze — unde și la cari școale străine avem elevi și câți elevi în fiecare clasă, câte oare de catechizație se dau pentru fiecare clasă la săptămână și nu cumva sunt acele puse pe zile de ferii săptămânale, cine sunt catecheții și de unde și cu cât sunt remunerați și în fine în ce limbă se propune Religiunea elevilor nostri la fiecare școală străină?

Esamenele publice anuale la finea a. șc. 1904/5 s'au ținut toate sub conducerea șefului tractual și rezultatul în general a fost multămitor. Tot atunci s'a făcut și vizitațiunea școalelor și cea canonică.

La finea anului 1905 dintre 18,292 credincioși au știut ceti și scrie 2714 bărbați și 1268 femei, deci cu 231 mai mulți ca în anul 1904.

F) Partea epitropească. De oarece nu toate comunele bisericești au înaintat încă conspectele despre averile bisericești-școlare și fundaționale, starea acestora nu se poate aprețiă de astădată.

Pentru rațiociniul fondurilor protopresbiterale din anul 1904 P. ven. conzistor arhidiecezan a dat absolutor epitropiei fără observări și statutele pentru administrarea fondului, pentru salarizarea protopresbiterului le-a aprobat prin resoluțiunea din 5 Septemvrie 1905 nr. 5798 Plen. și tipărindu-se s'au distribuit comunelor bisericești spre conformare.

Starea averii protopresbiteratului se va vedeà mai jos din raportul epitropiei protopresbiterale.

Reprivire istorică asupra protopresbiteratului.

Inainte de ași încheia raportul protopresbiterul Teodor Herman în anul acesta împlinind 20 ani de când se află în fruntea acestui tract, face o scurtă reprivire istorică asupra lui, estinzându-se mai cu seamă la cei 20 ani din urmă, din care estragem următoarele:

Până la anul 1854 protopresbiteratele de azi al Solnocului și al Dejului au format un singur protopresbiterat sub numele de protopresbiteratul Solnocului. In anul acesta însă fericitul episcop de atunci Șaguna prin cercularul seu din 21 Octomvrie 1654 nr. 817 a împărțit tractul în două, formând din el protopresbiteratele Solnocul I. și Solnocul II. Tractul Solnocul I. (numit de prin anii 1880 tractul Dejului) s'a format în comunele: Baba, Gostila, Gălgău, Fălcușa, Corneni, Vimamare, Ciceu Poiană, Diug, Curtuiușul-desus, Dobricel, Ciceu Giurgești, Ciceu Corabie, Ciceu Hășmaș, Gârbon, Magórjia, Chinești, Negrilești, Olpret, Ciubanca-desus, Ciubanca-de-jos, Osoiu, Vesc, Poiana Blenchi și Muncel, cu totul 24 comune; iar tractul Solnocului II. s'a format din comunele: Rohia, Poiana Porcului, Văleni, Peteritta, Mașca, Borcut, Ineu, Stoiceni, Dobriținaș, Dobric, Costeni, Cupșeni, Ungureni, Libotin, Rogoz și Suciul-de sus, cu totul 16 comune.

Cadrele protopresbiteratelor acestora cu puține escepțiuni sunt aceleași ca și la separarea lor, iar reședințele protopresbiterale au fost, atât înainte cât și după separare, în comuna unde au locuit protopopii ca parohi. In decursul timpului organisându-se din nou protopresbiteratele tractul Solnocului I. a luat numirea de tractul Dejului după numele orașului în care la anul 1873 s'a înființat o parohie nouă prin treceri dela biserica gr. cat. Parohia aceasta a fost organizată prin protopresbiterul Solnocului II. Samuil Cupșa, sub care s'a ridicat o biserică de scânduri, demolată în primăvara anului 1906, dupăce în anii 1900—1902 sub actualul protopresbiter Teodor Herman s'a ridicat o frumoasă biserică de peatră, care a fost dată destinației sale în toamna anului 1905. După înființarea acestei parohii prin ordinul conzistorial din Iunie 1876 nr. 1613 reședința protopresbiterală a fost mutată definitiv la Dej, declarându-se aceasta parohie de parohie protopresbiterală, unde se află și azi și unde s'a ridicat apoi și o locuință de peatră pentru protopresbiter, în care s'a înființat și o școală poporală pentru pruncii credincioșilor nostri din acel oraș. Cam prin anii 1880 tract. Solnoc. I. a luat numele de protopresbiteratul Dejului, iar tractul Soln. II de prpr. Solnocului.

(Va urma)

In preajma conferențelor învățătorești.

— Păreri. —

Școala noastră română a fost totdeauna datoare să împărtășească soartea poporului său, împărțind cu el bucuriile din vremi binecuvântate de Dumnezeu, cum și durerile din cele de răstriște.

Inchegarea acestui organism social-public și religios, cerut de însași natura omului, este întemeiată pe constituțiunea naturei omenești, alcătuită din suflet și trup. Nu se poate lua trupului sufletul, căci atunci se nimicește; nu se poate mai departe înăbuși sufletul prin prea multă încredere dată trupului, căci atunci stricăm armonia dintr'aceste două elemente ale constituției noastre.

Chestia educării copiilor este o chestie vitală și una din cele mai însemnate, însemnată mai cu seamă pentru urmările ei binefăcătoare asupra vieții morale a omenimii. De la o rezolvare rațională a acestei probleme va depinde, atât *fericirea copilului*, cât și a societății în mijlocul căreia va fi pus să promoveze interesele *culturale umanitare*. Dacă așa stă lucrul, atunci trebue să nizuim a da copiilor cunoștințele *practice necesare*, pentruca în viața aceasta vremelnică să se poată călăuzì singuri pe marea acestei lumi pline de atâtea stânci.

Dintre mijloacele ce ne stau la dispoziție pentru validitarea și perfecționarea noastră pe terenul școlar, un loc de frunte ocupă *conferențele anuale învățătorești.* Nimenea nu va trage la îndoială înrâurirea binefăcătoare a acestora, asupra învățătorimii noastre. Mai cu seamă timpurile grele, în cari trăim, ne impun datorința, ca învățătorimea să fie la locul ei. Ne vom grăbì deci a participa la conferențele învățătorești, unde ni-se va deschide teren larg pentru a adauge nouă cunoștințe la cvantul de cunoștințe deja existent.

Căci să nu credem, că cu cunoștințele eșite de pe băncile școalei suntem desăvârșiți în cariera noastră, din contră ne mai lipsește mult, foarte mult, ceeace numai studiul serios și continuu poate suplinì, ducându-ne către limitea perfecționării, știut fiind, că între neperfecțiunile omenești să numără și *uitarea.*

Pentruca rezultatul muncei noastre să fie cât mai bogat în fructe, ar fi de dorit, ca fiecare membru al conferenței să-și ridice cuvântul acolo, unde se cere *neapărată* trebuință, căpătând astfel îndemn și însuflețindu-ne pentru cauza ce urmărim.

Și pentruca munca și activitatea desfășurată în aceste conferențe să nu rămână ascunsă sub obroc, ar fi un lucru foarte salutar, ca cele pertractate acolo să *se tipărească an de an în protocoalele menite pentru acest scop*, ca astfel urmașii nostri să poată face comparație între progresul actual pe terenul școlar și cel viitor, având astfel o icoană fidelă înaintea ochilor despre mersul instrucțiunii în școalele noastre poporale. O zic aceasta din motivul, că lumea mare e obicinuită cu laude de toată forma și cu osanale speciale aduse singuraticilor indivizi, cu și fără îndreptățire.

Afirmațiunea aceasta a mea se întemeiază pe experiența din trecut. Câte idei, câte planuri și hotărâri frumoase și sănătoase — împodobite cu fraze frumos sunătoare — nu se aduc prin conferențele noastre învățătorești, până în fine își așterne uitarea vălul peste ele. Scurt zis, vorbă mai puțină și ispravă mai multă.

(Răhău). *N. Hamsea.*

Conferențele învățătorești.

Convocare.

In înțelesul hotărîrilor Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dto 3 Februarie a. c. nr. 85 școl. și 2 Martie a. c. nr. 2192 școl., — convoc pe toți învățătorii rom. gr. or. din cercul conferențiar al V-lea (protopresbiteratele Sebeș și Alba-Iulia), la conferența învățătorească, ce se va ținea la *6 și 7 Aprilie st. v.* în comuna *Lancrăm.*

Programul este următorul:

1. Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora. Elaborarea acestei teme designate din partea Ven. Conzistor s'a încredințat: *a)* dlui Teofil Trifa, învățător în Pianul de jos; recenzent dl Gheorghe Albu, învățător în Pianul de sus; *b)* dlui Nicolae Hamzea din Răhău, recenzent Teodor Murgău din Cacova; *c)* dlui Emanuil Comanescu din Mihalț, și *d)* dlui Ambroziu Tătar din Sebeș, iar recenzent dl Avram Savu din Lancrăm.

2. Tema: „Limba română în școala poporală“ o vor lucrà: *a)* dl Gheorghe Gligor, învățător în Șugag; recenzent dl Ioan Păcală din Căpâlna; *b)* dl Ioan Buta din Sibișani, recenzent Vasile Zdrenghea din Petrisat.

3. Lecțiuni practice vor ținea: *a)* din Istoria bisericească despre episcopul Vasile Moga, dl învățător Ioan Pavel din Lancrăm, cu elevii din cl. VI; *b)* din Limba maghiară despre scaun (a szék) dl Ioan Fleșeriu din Lancrăm, cu elevii clasei III.

4. Comisiunea școlară permanentă va raportà despre trebuințele școalelor și ale învățătorilor din acest cerc.

Lucrările conferenței vor fi precedate de serviciul divin obicinuit, la sfîrșitul căruia parohul locului sau unul dintre domnii învățători va rostì o predică despre importanța școalei.

Sibiiu, la 16/29 Martie 1906.

Dr. Ioan Lupaș
comisar conzistorial.

Convocare.

In conformitate cu ordinul Preaven. Conzistor arhidiecezan din Sibiiu nr. 85 școl. dto 3 Februarie 1906, am onoarea a convocă conferența învățătorească a cercului II — protopopiatele Agnita și Făgăraș — la care au să se prezinte toți p. t. învățători dela școalele noastre confesionale. Ședințele se vor ținea în 6 și 7 Aprilie st v. Locul întrunirei este Sâmbăta de jos în localul școalei gr. or. române de acolo. Joi în 6 Aprilie la 8 ore dimineața se va ținea serviciul divin în biserica gr. or. română din Sâmbăta de jos, la care sunt rugați a se prezentă toți învățătorii.

Programa lucrărilor:

Din limba maghiară:

1. „Masa“, anul al II-lea, predau I. Bica, înv. în Bârghiș, și I. Nicui, înv. în Cuciulata; recenzent L. Zbârnenciu, înv. Toderița.

2. „Boul“, anul al III-lea, predau T. Macedon, înv. în Perșani, și Ilie Huiu, înv. în Prostea; recenzent N. Bugneri, înv. în Selisteat.

3. „Subtragerea cu numeri dela 1 până la 100“, predau I. Bica, înv. în Dridif, și I. Maxim, înv. în Ruja; recenzent G. Bica, înv. în Sâmbăta.

4. „Alegerea manualelor acomodate pentru propunerea limbei maghiare, de C. Măhăra, înv. în Alțina.

5. „Vorbă multă, ispravă puțină“, disertațiune în limba română, de V. Monea, înv. în Toderița; recenzent I. Comșa, înv. în Mândra.

6. „Conjugarea unui verb în forma hotărîtă, timpul prezent, modul indicativ“, anul al V-lea, prelegători N. Cârstea, inv. în Vărd, și V. Ștefan, inv. în Sâmbăta super. răsărit.; recenzent Ciungara, inv. în Breaza.

7. Analizarea unei ziceri — părțile vorbirei și ale zicerei — anul al VI-lea, predau I. Dragota, înv. în Chirpăr, și M. Ciugudea, înv. în Berivoii mici; recenzent G. Stelea, înv. în Șeica nouă.

8. Tema designată din partea Preavenerat. Conzistor arhidiecezan: „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“. Această temă va fi și obiect de discuție în ședința ultimă.

Sibiiu, 20 Martie st. v. 1906.

Dr. Aurel Crăciunescu
comisar consist.

Convocare.

In vîrtutea ordinului consistorial din 3 Februarie a. c. nr. 85 școl. am onoarea a convocă învățătorii din cercul VIII (Deva, Dobra și Ilia) la conferențele învățătorești, ce se vor ținea în 6 și 7 April st. v. în școala noastră poporală din Deva. Deschiderei va premerge serviciul divin împreunat cu invocarea duhului sfânt.

Program.

1. Propoziția amplificată și părțile ei, prelegere practică din limba română cu despărțământul III, de George Copos, învățător în Vălișoara.

2. Primăvara, prelegere practică din limba maghiară cu desp. II, de N. Igna, învățător în Deva.

3. Despre orologiu, oră și subîmpărțirea ei, prelegere practică cu desp III, de Ioanichie Olariu, învățător în Tătărești.

4. Cum își poate susținea învățătorul autoritatea în și afară de școală, temă lucrată de I. Jula, învățător în Săcărâmb.

5. Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora, temă pusă de Ven. Conzistor și tractată de Toma Roșu, înv. în Dobra, Ioan Petrutoniu, înv. în Tiss, și Aron Stanilă, înv. în Chișcădaga.

6. Raportul comisiei permanente despre starea învățământului de pe anul școl. 1904/5.

La conferențe sunt invitați și inspectorii tractuali și directorii școlari ai acestui cerc.

Oaspeții sunt bineväzuți.

Sibiiu, la 17 Martie v. 1906.

Aurel Bratu
com. consistorial.

NOUTĂȚI.

Principele Ferdinand în Drezda. Primirea frumoasă ce i-s'a făcut principelui Francisc Ferdinand în Drezda a fost încoronată cu un prânz splendid de gală în onoarea lui. A toastat și regele și principele în cuvinte de cea mai sinceră pretinie și alipire. Muzica reg. 17 de husari i-a făcut serenadă. Mercuri sara principele a plecat din Drezda.

*

Iubileul șef-contabilului „Albinei“. La 1 Aprilie a. c. n. dl *Iosif Lissai*, bine cunoscutul și meritosul șef-contabil al „Albinei“ a împlinit 25 de ani în serviciul numitului institut. Din incidentul acesta iubilantul a fost obiectul unor călduroase și bine meritate ovațiuni din partea corpului funcționarilor și a număroșilor săi cunoscuți și stimători. La inițiativa dlui director executiv Parteniu Cosma, corpul funcționarilor împreună cu câțiva membrii ai consiliului de administrație și comit. de reviziune, s'au întrunit în onoarea iubilantului la un banchet festiv aranjat Sâmbăta trecută la „Impăratul Romanilor“ spre a da și prin semne vizibile expresiune sentimentelor lor de stimă și alipire față de acest distins funcționar al „Albinei“. Număroase toaste ridicate cu această ocaziune au relevat meritele deosebite ale iubilantului și excelentele servicii prestate institutului „Albina“ în cursul celor 25 de ani trecuți. S'a cetit și un mare număr de telegrame și scrisori de felicitare (ca la 40) sosite la adresa iubilantului din cercuri financiare române și străine, dintre cari unele ținute în termini cât se poate de călduroși și elogiosi. Felicităm și noi pe iubilant.

Conferenţa de eri după ameazi a fost ascultată cu plăcere şi cu interes de public Dl *Stanca*, înainte de a trece la subiectul ce şi-a ales, a arătat în câteva cuvinte importanţa evenimentului, care e premiarea poeziilor dlui *Goga*. Poetul a fost aclamat la întrare — cu nespusă însufleţire.

După acestea conferenţiarul a vorbit despre *Pastelele lui V. Alexandri*. De fapt conferenţa e şi mai mult şi mai puţin decât arată titlul. Căci fără a se spune tot ce e de spus despre aceste poezii ale bardului dela Mirceşti, pe motivul că „orice aş mai zice, numai elogii ar fi“, dl Stanca a cetit multe pagini, în cari erau comparaţii între Alexandri, Coşbuc, Iosif, Goga.

Deşi sunt unele amănunte discutabile, conferenţa în întregime a fost lucrată cu foarte multă tragere de inimă şi cu pricepere, într'o limbă *volubilă*, — şi a fost apreciată de azistenţi, cari au aplaudat căl duros pe dl Stanca.

*

Dela „Academia Română“. Premiul Năsturel de 4000 lei, a fost acordat anul acesta din partea Academiei Române domnului *Octavian Goga*, secretar II al Asociaţiunei din Sibiiu, pentru volumul său de poezii, apărută anul trecut.

*

Descoperiri frumoase. Ziarul „Vossische Zeitung“ aduce ştirea sensaţională că în acţiunile bandelor bulgare sunt amestecaţi şi primministrul şi min. de războiu al Bulgariei. Spune, că ei au liferat arme acestora, iar armele le-au comandat dela un fabricant din Budapesta, dela care au primit percente mari. Se zice, că afacerea ar fi descoperit'o ziarul bulgar „Mir“, căruia ministrii i au intentat proces de presă.

*

Tulipanii, mântuitorii colosalei idei patriotice abia şi-au scos capetele în atmosfera rece a primăverii şi au şi păţit fiasco. S'a constatat adecă faptul, că tulipanii aceştia liferaţi de firma *Fischer* Emil sunt producte aduse dela Viena. Dovezile aduse de foile guvernamentale răstoarnă toate protestările foilor opoziţionale. Ce ironie amară.

*

Iubileu de 500 ani. In anul acesta se împlinesc 500 ani de când au ridicat Nemţii în Roma un seminar de teologie pentru biserica lor. In luna lui April se va serbà acest iubileu cu mare festivitate.

*

Alegere de preot. Duminecă în 25 Martie nou a fost alegere de preot în comuna Armeni, tractul Mercurei, cu care ocaziune a fost ales cu totalitatea voturilor tinerul absolvent de teologie *Vasilie Spătariu*.

*

Jidanii din Rusia. Societatea Standard aduce vestea din Odesa, că guvernul oraşului Sebastopol a dat ordin că în decurs de 48 ore toţi jidanii să părăsească oraşul şi teritorul lui întreg.

*

Inmormântarea preotesei Silvia Simedrea n. Comşa din Scrofa. Ni-se scriu următoarele: Silvia Simedrea n. Comşa preoteasă, după lungi şi grele suferinţe şi-a dat blândul suflet în mânile Creatorului, Dumineca la 5 ore p. m. la casa părintească, în etate de 38 ani, şi după 20 ani de căsătorie cu soţul ei, parohul Gavriil Simedrea, care în adevăr urmărit de soarte nu de mult şi-a petrecut la cele vecinice pe fiica sa Valeria, absolventă a şcoalei de fete din Braşov, şi acum se vede rămas a supleni şi locul de mamă la mititelele prunce nevinovate, Cornelia, Eugenia şi Octavia.

Partea pământească a defunctei a fost înmormântată Marţi în 14/27 Martie a. c. la 6 ore p. m. în cimiteriul gr. or. din comuna Zdrapţi.

Serviciul funebral a fost servit din partea domnilor *Vasile Dămian*, protopresb. din Brad, şi de preoţii Ioan Perian din Crişcior şi Gheorghiu Almăşan din Mihăleni. Dl protopresbiter a rostit o cuvântare ocazională, purcezând din cuvântul prorocului Ieremia „nu este durere ca durerea mea“. A scos la iveală mărimea durerii şi a pierderii, îndemnând la resignaţiune pe soţul greu lovit de soarte.

La acest act trist şi dureros al înmormântării, luat-au parte oamenii din Zdrapţi, Crişcior, Mihăleni, Blăjeni şi Scrofa, rudenii, cunoscuţi, dând onorul din urmă.

Dela groapă s'au întors mai mulţi la casele parohului şi neconsolatului tată Ioachim Comşa, unde s'a servit pomană îndatinată. Tu soţule rămas întristat, şi frate în Christos, mângăe-te ca preot al legii lui Christos prin cuv. evang. „Celce va răbdà până în sfârşit acela se va mântuì“. Iar răposata odihnească în pace! Mihăleni, la 15 Martie 1906. *Gheorghiu Almăşan*, paroh.

*

Iurist — curagios. Inainte cu două luni a ademenit un student iurist din Debreţin, Varga Lajos, pe fata unui farmacist de acolo să fugă cu el în lume. După-ce trista realitate le-a mai răcorit tâmplele înferbântate au luat hotărâre să se omoare. Fata a beut veninul, iar viteazul iurist văzându o murind n'a cutezat să bea. Fata a murit, iar' eroul a fost prins şi judecat la temniţă pe patru luni.

*

Foamete. In Spania a isbucnit mizeria foametei. Ultimii ani răi au adus pe capul ţării această nenorocire. Oamenii lipsiţi cutreeră cu sutele oraşele şi fură tot ce pot numai să ajungă la pâne.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice la expoziţia de copii, ce se va aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Apoldul-românesc, au mai contribuit: Tasi Boiu, Radu Ardelea, Ioan Budiu, Constantin Nartea, Nicolae Benţa, fiecare câte 1 cor.

*

Alegerile în Rusia. Din Rusia vin primele ştiri despre rezultatul alegerilor pentru dumă. Astfel din Moscva se vesteşte, că au fost aleşi 63 guvernamentali 35 liberali şi 8 afară de partid. Unele foi ungureşti dau glas desiluzionării lor zicând: Ce bine ar fi să trăiască în Rusia.

*

Copii sătui de viaţă. In Viena în apropierea unui spital au aflat în zilele trecute două fetiţe, fiecare de 13 ani, cari beuseră leşie şi erau jumătate moarte. Le-au internat în spital, unde li s'a scăpat viaţa. Au declarat că s'au săturat de viaţă din cauza dojanelor profesorului.

Din Mezőtur încă au pierit doi studenţi, unul din clasa a şasa, altul din a patra. Au lăsat pe urma lor scrisoare, în care spun, că au pus gând de sinucidere. Iată rodul educaţiei moderne!

*

Petrecere în Sânta-Măriei Producţiune muzicală-declamatorică se va ţineà în Săntă-Mărie (Szent-Mária) la 17 Aprilie 1906 st. n. (a treia zi de Paşti) dată de elevii şi de adulţii şcoalei poporale conf. gr. or. române de acolo. După producţiune joc. Inceputul la 7 ore seara. Venitul e destinat fondului pentru edificarea şcoalei. Suprasolviri se primesc cu mulţămită, şi se vor cuità pe cale publică.

*

Jidan ori creştin. Mercuri a murit în spitalul Crucii roşie din Pesta pictorul ungur Alexandru Bihari. Era jidan. Pe patul de moarte a făcut însă trecerea la religia creştină botezându-se catolic, confesiunea soţiei sale. Comunitatea ovreiască n'a voit să recunoască această trecere şi a declarat, că mortul trebue îngropat după ritul jidovesc. Catolicii încă s'au legat de trupul mortului, că e al lor. Chestiunea a ajuns la senatul capitalei, care a declarat, că chestiunea înmormântării depinde exclusiv dela familie, astfel mortul a fost îngropat după ritul bisericei catolice. Jidanii au făcut protest şi cer exhumarea mortului şi înmormântarea lui după ritul lor.

Nr. 27/1906

Concurs

„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ va conferì pentru anul şcolar 1905/6 *un stipendiu de 200 cor.* din „Fundaţiunea Gheorghiu Boeriu din Vadu“, pentru un elev de naţionalitate română, ce urmează la vre-una din şcoalele medii din patrie, având preferinţă în înţelesul literelor fundaţionale aceia, cari sunt înrudiţi cu fericitul fundator.

Cererile pentru acest stipendiu au să se înainteze comitetului central al „Asociaţiunii“ *în Sibiiu* (*Nagyszeben*) *strada Morii nr. 6*, cel mult *până la 20 April st. n. a. c.* provăzute cu următoarele documente:

a) atestat de botez,

b) testimoniu de pe anul şcolar 1904—1905.

c) atestat de paupertate,

d) documente prin cari să se constate înrudirea cu fericitul fundator.

Cererile întrate după terminul de 20 April n, nu se vor considerà.

Sibiiu, din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ ţinută la 27 Ian. 1906.

Iosif Sterca Şuluţu — *Octavian Goga*
prezident. — secretar

Convocare.

Membrii „Reuniunii a doua de înmormântare din Deva“ împărţiţi la filia nr. X. Zlagna şi jur şi toţi oamenii de bine din Zlagna şi comunele învecinate sunt învitaţi la *I-a adunare generală*, ce se va ţineà la 25 Martie (7 Aprilie) 1906, în ziua Buneivestiri, Sâmbătă, îndată după sfânta liturgie în biserica gr. or. din Zlagna şi se va continua d. a. la 3 oare în şcoala gr. or.

Obiecte:

1. Cuvânt de deschidere şi raportul directorului substitut despre starea filiei.

2. Scopul şi binefacerile reuniunii II. d. î. d. Deva“, problemele ei din viitor cu „Şcoala de economie şi meserii“, pentru orfanii săraci cei mai talentaţi din deosebitele părţi ale reuniunii.

Prelegere poporală de directorul.

3. Inscrierea de membrii noui, pe lângă taxa de 2 coroane 60 fileri de persoană.

Deva şi Zlagna, 14/27 Mart. 1906.

*

Apel.

Toţi oamenii de bine, iar domnii preoţi şi învăţători din Zlagna şi comunele apropiate sunt îndeosebi învitaţi a venì în persoană şi a aduce cu sine baremi câte 3 fruntaşi pe d. a. la 3 oare în şcoala gr. or., pentruca mână în mână să înfiinţăm una dintre cele mai puternice reuniuni din ţeară.

Directorul: — Directorul substitut:
August A. Nicoară — *Samuil Beşa*

Cărţi şi reviste.

„Comoara tinerimei“ an. I. nr 15, revistă ce apare de 2-ori pe lună, conţine articoli ştienţifici şi literari. Rolul conducător îl are scriitoarea Sofia Nădejde.

*

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“. Credem că facem bun serviciu credinciosului popor român publicând şi apoi retipărind din când în când în broşurele mici şi eftine o colecţie din vieţile sfinţilor, sărbătoriţi în biserica noastră, după întocmirea făcută de fostul protopresbiter al Sibiiului, *Simeon Popescu*. Prima broşurică din aceasta bibliotecă a apărut deja, sub titlul *„Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cesareei-Capadochiei“*. Conţine pe 48 pagini, format mic, viaţa şi minunile acestui sfânt, expuse în stil poporal, după viaţa sfinţilor, tipărită în Bucureşti la anul 1835. Exemplarul se vinde cu *20 fileri*. Recomandăm tuturor cărturarilor nostri dela sate aceasta broşurică, nu numai pentru eftinătatea ei, cât mai vârtos pentru cuprinsul religios-moral cel are, convinşi fiind, că cetirea ei va procurà fiecărui creştin ceasuri de mângăere şi de întărire sufletească. Nu peste mult vom scoate *a doua* broşurică din această bibliotecă, urmând apoi pe rând şi altele. Comandele să se adreseze *Librăriei arhidiecezane*, Sibiiu (Nagyszeben).

*

„Dialoage“, de *Iuliu Grofşoreanu*, învăţător. Preţul 60 fileri, Tipariul tipografiei diecezane din Arad.

*

„Păstoriul sufletesc“, numărul 4, a apărut cu următoriul cuprins: Teodor Kőváry de Kis-Nyires, schiţă biografică „Predici pentru Dumineca V din postul mare, pentru Bunavestire, Dumineca Floriilor, Vinerea patimilor, Ziua de Paşti, Dumineca Tomii şi Dumineca mironosiţelor. Schiţe de predici pentru postul mare, sfaturi în scaunul mărturisirii, Cronică, etc. Apare odată în fiecare lună în Şimleul Silvaniei. Preţul 10 Coroane pe an.

*

„Candela“, a. XXV nr. 3. Dr. V. Găina: Buddhizmul şi creştinizmul; Dr. V. Tarnavschi: Geneza; Cronică, bibliografie, cazuri pastorale şi text rusesc.

Poşta redacţiei.

„Ita“. Congru se împarte. Trimite cuitanţa. Adresa s'a îndreptat. Recvisitele dorite se pot comandà prin librăria arhidiecesană din Sibiiu.

Deva. Ţi-am fost răspuns că nu putem publicà lungul comunicat, decât numai ca inserat, pe plată.

Dela „Reuniunea agricolă din Sibiiu“.

— Impărţirea sămânţelor. —

In şedinţa sa cu data de jos, subscrisul comitet central, luând în conziderare cele 65 cereri întrate, a împărţit în mod gratuit între membrii petenţi în total 76 klgr. semânţă de trifoiu, 28 klgr. semânţă de napi de nutreţ şi 39 klgr. semânţă de luţernă, şi anume:

A. Sămânţă de trifoiu.

Izidor Blaga, paroh, Lancrăm, Nicolae Ivan, învăţător, Dobârca, Toma Dragomir, paroh, Porceşti, Florian Bologa, paroh, Marpod, Aron Suciu, econ., Dobârca, Ioan Dobre, învăţător, Deal, la fiecare câte $2^{1}/_{2}$ klgr.; Valeriu Florian, paroh, Racoviţa, Dem. Orăştian, învăţător, Apoldul rom., Ioan Stănuleţ, econ., Ilimbav, Ilie Iosof, paroh, Paleş, Demetriu Săcărea, înv., penz., Sebeşul sup., Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Comuna politică, Deal, Nicolae Sasu, notar, Nicolae Şurean, paroh şi Alexandru Bârsan, învăţător, toţi din Ruşciori, Ştefan Bratu, econ., Tilişca, Nicolae Cârpenişan, paroh, Răhău, Ioan Bratu, înv. dirig., Tilişca, Ioan Alexandru, econ., Topârcia, Ioan Marin, paroh, Râusadului, la fiecare câte 2 klgr.; Ioan Petrişor, paroh, Alţina, Irimie Răduţ, notar, Avrig, Demetriu Ivan, paroh, Dobârca, Toma Doican, paroh, Sebeşul inf., Iordache Roşca Căpitan, propr., Sălişte, Ioan Bunea, paroh, Tilişca, Petru Iuga, sen. şi Petru Iuga, jun., ambii parohi Tilişca, Comuna bisericească Deal, Vasile Maxim, paroh, Avrig, Comuna bisericească Sebeşul sup., Ioan Mateiu, paroh, Sebeşul sup., Ioan Tatu, paroh, Ţichindeal, Ioan Cândea, protoprezb., Avrig, Nicolae G. Popa, econ., Savu Florea, econ., ambii din Pianul inf., Ioan Demian, paroh, Nucet şi Comuna bisericească, Sebeşul inf., la fiecare câte $1^{1}/_{2}$ klgr.; Toader Masca, econ., Slimnic, Nicolae Ift. Ursu, înv., Bradu, Ioan Hanzu, paroh, Cacova, Ioan Bena, paroh, Pianul inf., la fiecare câte 1 klgr.

B. Sămânţă de napi de nutreţ.

Teodor Necşa, paroh Bungard, Nicolae Dură, capelan, Deal, la fiecare câte 2 klgr.; Demetriu Băilă, înv. penz., Şura mare, Comuna bisericească Racoviţa, Ioan Cărpenişan, propr., Gârbova, Vasile Bălan, epitrop, Cristian, Nicolae Cărpenişan, paroh, Răhău, Ioan Bena, paroh, Pianul inf., Ioan Demian, paroh, Nucet, la fiecare câte $1^{1}/_{2}$ klgr.; Irimie Răduţ, notar, Avrig, Nicolae Ift. Ursu, înv., Bradu, Ioan Bunea, paroh, Tilişca, Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Aron Suciu, econ., Dobârca, Vasile Maxim, paroh, Avrig, Ieronim Nemeş, înv., Cristian, Ioan Cândea, prot., Avrig, Nicolae G. Popa, econ., Pianul inf., Vasile Musoiu, notar, Bungard, la fiecare câte 1 klgr., Toader Maşca, econ., Slimnic Ioan Hanzu, paroh, Cacova, Valeriu Millea, notar, Tilişca, Ioan Tatu, paroh, Ţichindeal, Savu Florea, econ., Pianul inf., Nicolae Stoica, înv. penz., Bungard, la fiecare, câte $^{1}/_{2}$ klgr.

C. Sămânţă de luţernă.

Nicolae Gavrea, adm. prot., Bendorf, Teodor Necşa, înv. penz., Bungard, Comuna bisericească Galeş, Vasile Dura, vicenotar, Deal, Ieronim Nemeş, înv., şi Vasile Bălan, epitrop, ambii din Cristian, Savu Florea, econ., Pianul inf., Nicolae Hinţa paroh, Sebeşel, Nicolae Stoica, înv. penz., Bungard, Ioan Călăraş, econ., Bradu, Ioan Aleman, econ., Topârcea, Alexandru Drăgan, notar, Orlat, la fiecare câte 2 klgr.; Ioan Petrişor, paroh, Alţina, Demetriu Ivan, paroh, Dobârca, Ioan Bunea, paroh, Tilişca, Valeriu Bonea, paroh, Fofeldea, Ioan Bena, paroh şi Nicolae G. Popa, econ., ambii din Pianul inf., Vasile Muşoiu, notar, Bungard, Comuna bisericească Râusadului, Comuna bisericească Şura mare şi Nicolae Opriş, paroh, Şura mare, la fiecare câte $1^{1}/_{2}$ klgr.

Sămânţele împachetate şi purtând numele membrilor împărtăşiţi se pot lua în primire din magazinul de seminţe (hala de vânzare) al Reuniunii economice săseşti (Piaţa mare) pe lângă o simplă adeverinţă de primire.

Membrii împărtăşiţi sunt rugaţi a separa la sămânat sămânţa primită şi a nu o mesteca cu eventuala sămânţă procurată de la firmă neacreditată și în fine a ne face la timpul său raport cât mai amănunțit despre modul de purcedere la cultura acestor plante, cum și despre rezultatul recoltei.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, ținută la 26 Martie n. 1906.

Pantaleon Lucuța
prezident.

Vic. Tordășianu.
secretar.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea concertului urmat de dans aranjat de tinerimea română din Budapesta, au binevoit a suprasolvì: Il. L. dni: Dr. Iosif Gall, membru în casa mag. (Lukarecz) 200 cor., Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen, mare propr. (Birchiș), 200 cor., Gheorghiu Szerb, cons. de curte (Budap.), 220 cor., Prea Sfințiile Lor: Ioan I. Pap, episcop (Arad) 20 cor., Nicolae Popea, episcop (Caransebeș) 40 cor., Prea C. Sa dl Augustin Hamzea, arhim. (Arad), 20 cor., rev. dn. Ghenadie Bogoeviciu, paroh (Bp), 10 cor., Il. S. dl Ioan cav. de Pușcariu, jude la curie, penz. (Bp.), 20 cor., Part Cozma, director la Albina (Sibiiu) 10 cor., N. N., 50 cor., Silviu Suciu, secr. min. (Bp.), 20 cor., Anton Mocsonyi (Bp.), 100 cor., Petru Mocsonyi, 16 cor., Alexandru Mocsonyi, jun., 16 cor., dl Ionaș, 6 cor., Dr. Gheorghe Bilasko, med, 30 cor., dna Sofia Babeș, 20 cor., dna Sofia Vlad, 2 cor., Gheorghiu Sida, propr. 10 cor., Gheorghiu Rădulescu, 2 cor., Ilarie Dancașiu, 5 cor., familia Hornoi, 10 cor., Nicol Mihaiu, 2 cor., Nicol Chisan, 1 cor., Iosif Farchescu, 3 cor., toți din (Budapesta), dna Iosefina Pop, 11 cor., dna Șagău, 6 cor., dna Monda, 6 cor. Ioan Roșca, 1 cor., Aurel Pârvu, 2 cor., Ant. Huszár, 1 cor., dna Moldovan, 2 cor., dna Elisabeta Tanco, 6 cor., Dr. Emiliu Babeș, adv., 6 cor., Dr. Aurel Oltean, adv., 2 cor., toți din (Budapesta), Dr. Nicolae Poymar, adv. (Aleșd), 6 cor., Cornel Mesaroșiu, inginer, 6 cor., Dr. Iosif Siegescu, prof., 5 cor., Dr. Tit Babeș, adv., 6 cor., Victor Topoiov, 2 cor., Gheorghe Imbăruș, ingen., 2 cor., Alexandru Ureche, 2 cor., toți din Budapesta.

Și a rescumpărat biletele: Escel. Sa dl Ioan Mețianu, metrop. (Sibiiu) cu 40 cor; Il. Sa dl Dr. Demetriu Radu, episcop (Oradea M.) cu 50 cor; Il. Sa dl Ioan Mezei, jude la curie (Bp.) 20 cor; Dr. Aurel Novac, adv. (Biserica-Albă) 20 cor; Andreiu Cozma, dir. de bancă (Șimleul-Silvaniei) 10 cor; Avram Păcurariu, protop. (Hunedoară) 10 cor; Dr. Petru Pentia, adv. și soția (Panciova) 10 cor; Ioan și Barb Lupul, (Zagrab) 4 cor; Ilie Câmpean, (Gyo.-Sz. Miclos) 2 cor; Dr. Valeriu Olariu, med. (Teregova) 10 cor; Ioan Urzicean, (Gyo.-Békáș) 4 cor; Vasiliu Mica (Bășești) 4 cor; Iosif Pop, propr. (Iloba c. Satmar) 10 cor; Dr. Z. Chirtoc, adv. (Câmpeni) 10 cor; Dr. Atanasiu Marienescu (Sibiiu) 4 cor; Simion Bozanciu, (Bis.-Albă) 20 cor.

Venitul curat al petrecerei a fost 1069 cor. 04 fil. care s'a depus la fondul societății „Petru Maior“.

Ne înplinim o plăcută datorință, când și pe astă cale ne esprimăm pentru marinimoasele donațiuni călduroasa noastră mulțămită.

Comitetul aranjator.

*

Cu mare bucurie aduc la cunoștință publică, că iubiții mei parohieni gr. ort. emigrați de curând la America-de-nord au avut îndemnul nobil a trimite la adresa oficiului parohial din Săsciori (protopresb. Sebeș) suma de 951 cor., din cari să se procure pe seama bisericei noastre două sfeșnice de metal și un prapore negru. Marinimoșii binefăcători sunt, afară de doi, toți din Săsciori și anume au contribuit următorii: Traian Aleman, Nicolae Ilie Drăghiciu, Ioan Bunea, Ioan I. Mirion, Ilie Ilie Drăghiciu, Vasile Ioan Sivan, Nicolae Ioan Sivan, Ioan G. Roman, George Ignat, Ioan Constantin Rehovean, Marina Ioan Rehovean, Ilie Suciu, Constantin P. Bogdan Ilie P. Bogdan, Ilie P. Gabor, Ioan St. Petra, George Trif Ungur, Alexandru Maica, Irimie Mihu și George G. Faur, toți câte 21 cor.; Vasile Nistor, Dimitrie Ilie Radu și Ilie Ilie Radu, toți câte 21 cor. 30 fileri; Ioan M. Mihalcea, Vasile Basarabă, Daniil V. Bruntea, Ilie Sim. Moga, Ilie Ioan Dumbravă, Ioan Martin, toți câte 20 cor.; Petru Cioca, Marina I. Rahovean, Nicolae Ioan Luca, Ioan N. Bogdan, Mateiu Roman, Ioan Luca Ungur și Nicolae Vas. Capătă, toți câte 16 cor.; Vasile Ioan Capătă, Ierofteiu Istrate, Demian Ioan Aleman, Nicolae Ioan Aleman și familia, toți câte 15 cor.; Pavel Cătă 11 cor. și Ioan Fulea 10 cor.; Ana fiica lui Ioan Rehovean 6 cor.; Ioan Crăciun și Ioan Roman, ambii din Căpâlna, câte 10 cor., deci în total 901 cor. 90 fil. Colecta a fost inițiată și dusă în deplinire de neobositul nostru tinăr Traian Aleman, care să primească și pe calea aceasta mulțămita noastră. Suma de 150 cor. pentru prapore a fost donată de: Nicolae Il. Drăghiciu, Vasile I. Sivan, Ioan M. Mihalcea și Vasile Basarabă.

Primească toți acesti marinimoși binefăcători mulțămita noastră și jertfa lor să fie de exemplu și pentru alții, cari doresc a-și vedeà casa lui Dumnezeu cât mai frumos împodobită! Dorindu-le sănătate și o bună reîntoarcere în țara lor le zicem: Dumnezeu să le ajute!

Pentru comitetul parohial:
Ilie Moga
paroh.

Nr. 219/1906 (71) 2—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei vacante Borgo-Bistrița**, din protopresbiteratul gr. or. al Bistriței, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt venitele arătate în coala de fasiune B.

Concurenții au ași înaintà suplicele instruite conform legilor în vigoare pentru parohiile de clasa I-ă la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în Borgo-Bistrița p. u. Borgo-Prund, și după prealibila incunoștiințare a protopresbiterului, se pot înfățișà înaintea alegătorilor pentru a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Borgo-Bistrița în 15 Februarie 1906.
In conțelegere cu comitetul parohial.

Simion Monda
protoprezbiter.

Loc mare de zidit

(clădit) în imediată apropiere de **stațiunea liniei ferate,** foarte potrivit pentru zidirea unei fabrici sau pentru orice altă intreprindere, precum și o **casă cu o grădiniță** pentru **o familie** sunt de vânzare din mână liberă.

Adresa în administrația foaiei acesteia.
68 3—3

Mare surprindere!

In viață nicicând nu se mai dă ocazia aceasta.

500 bucăți cu numai 1 fl. 90 cr.

1 admirabil orologiu anker de preciziune cu mers regulat, a se trage la 36 ore, împreună cu lanț și garanție pe 3 ani, 1 cravată modernă de mătasă pentru domni, 2 batiste fine, 1 inel cu imitație de peatră scumpă pt. domni, 1 sipcă de cigări de chihlibar, 1 broș elegant pentru dame (noutate). 1 oglindă de buzunar, 1 portmoneu, 1 părechie bumbi de manjete și 3 bumbi de pept toți din aur duble cu încheiătură patentată 1 drăgălaș album cu 10 chipuri cele mai frumoase din lume, 3 obiecte de haz 1 recuisit de scris din nichel, 20 obiecte importante de corespondență și încă 400 diverse obiecte neapărat de lipsă în casă Toate obiectele acestea, împreună cu orologiul, care singur e vrednic banii, costă numai 1 fl. 90 cr. Trimite cu ramburs sau după primirea înainte a banilor

Casa de export de oroloage elvețiane
A. GELB, Krakau, Postfach, 40/4

Dacă se comandă două garnituri se dă gratuit un briciu englezesc. (31) 1—1

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale și alte oficii, cu prețul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor.**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 190

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Inființată la anul 1822. **Sighișóra**, piața de sus nr. 47

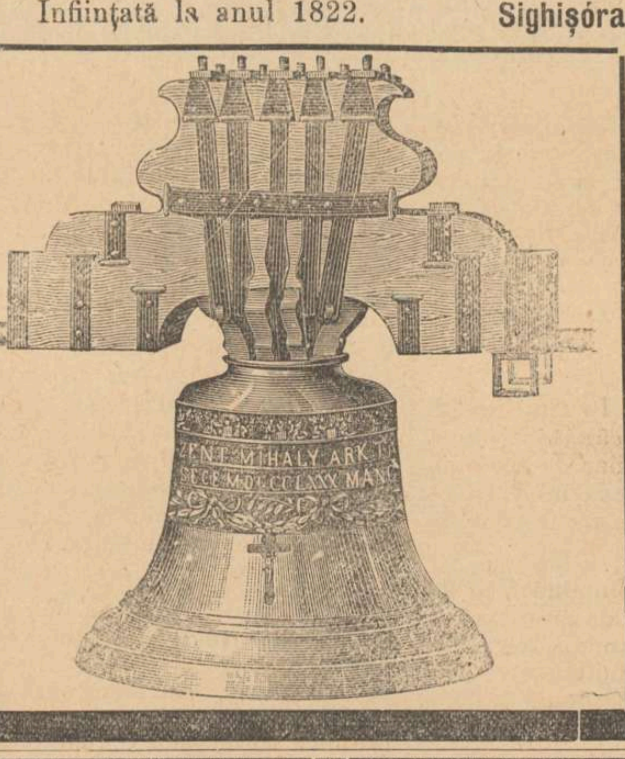

o firmă ce esistă de la anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomândă tuturor comunelor bisericești a lifera și repara clopote de tótă mărimea cu corónă de stejar ori de fer legat, cum și clopote cu sunet armonic, Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuéză și în depărtare. Clopote mai mici se află gata, în tot timpul. Solvirea se va primí și în rate.

(212) 9—

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rěcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănětos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sě nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli** cu **vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție,** precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspět impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță.** Nenuměrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sělište, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalěu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșiněu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalěu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Bohol̦t, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vě de falsificări!

Sě se céră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cirețe 320,0, Coacăză, Aniș, Răděcină „Helen“, iarba ferului americană, Răděcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă.

un. dem. [11] 20—

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 33 Sibiiu, Joi 23 Martie (5 Aprilie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sě se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sě se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil
rêndul cu litere garmond.

In impas.

Sibiiu, 4 Aprilie n.

Prim-ministrul ungar, baronul Fejérváry, a plecat eri, Marţi, de nou la Viena, şi astăzi va fi primit în audienţă din partea Maiestăţii Sale. Asupra scopului acestei noue călătorii nu mai încape nici o îndoială. Ministrul-president ungar s'a dus la Viena ca să primească ordinul Maiestăţii Sale în chestia escrierii alegerilor pentru dieta ungară. Să se facă, ori să nu se facă? Asta se va decide astăzi la Viena.

Sunt încă politiciani maghiari, cari cred, că Coroana va respectà legile ţerii, şi se va pronunţà pentru facerea alegerilor în terminul legal; dar sunt şi de aceia, cari nu mai cred în posibilitatea aceasta, ci aşteaptă, ca astăzi Maiestatea Sa să subscrie manifestul către *„naţiune“*, în care comunică acesteia, că din motivele cari vor fi înşirate alegerile de astădată nu se pot face, ci se vor face mai târziu.

Ultimul cuvânt deci nu s'a rostit încă în chestia alegerilor, ci se va rostì astăzi, şi oricum va sunà, guvernul va aveà să-l execute.

Că cuvântul acesta din urmă nu va fi favorabil politicei maghiare, mai bine zis, politicei coaliţiei, se poate vedeà din faptul, că coaliţia ar dorì cu orice preţ să ajungă la înţelegere cu Coroana. S'a scris foarte mult în zilele trecute despre un nou plan de descurcare, croit de fostul ministru-president Széll Kálmán, de înţelesul, ca domnul Széll se formeze un cabinet nou ungar, din elemente cari stau pe baza transacţiei dela 1867, şi sprijinit de coaliţie să facă el alegerile nouă pentru dietă, în terminul legal, cu un program de muncă în care să fie trecut şi *votul universal*, adecă modificarea legii electorale. Széll a şi fost Sâmbătă la Viena, dupăcum se spunea, pentruca să solicite o audienţă, dar Maiestatea Sa i-ar fi trimis vorbă, că îl primeşte în audienţă ca consilier intim, însă nu ca politician maghiar.

Dacă aşa s'a întâmplat lucrul, apoi e de foarte mare însemnătate. El ne spune, nici mai mult, nici mai puţin, decât că Maiestatea Sa nu mai are nici o încredere în politicianii maghiari, fie ei chiar şi de deşteptăciunea şi calmitatea unui Széll, ci e decis acum să dee curs liber evenimentelor, cari încă'-şi au logica lor şi mersul lor.

Fireşte, dupăce n'a succes încercarea, presa maghiară le desminte acum toate, şi afirmă, că Széll a fost la Viena *numai* în afaceri particulare, şi nici în gând n'a avut să păşască în faţa Monarhului cu plan nou de descurcare. Dar noi ţinem la zicătoarea, că „nu e fum fără foc“, şi credem, că planul *a ezistat,* fie şi numai în gândul domnului Széll, ori în gândul coaliţiei. Dovadă regretele unanime ale presei maghiare, că nu s'a putut alege nimica din planul frumos combinat, dar mai ales faptul, că ziarele maghiare scriau cu toată positivitatea, că 173 de foşti deputaţi kossuthisti s'au angajat *în scris* să sprijinească noul guvern Széll, cu abandonarea limbei maghiare ca limbă de comandă în armată.

Ce denotă aceasta? Nimic alta, decât că kossuthistii au ajuns la convingerea, că politica lor a dat faliment, că sunt prea slabi să poarte lupta cu Coroana şi să o ducă la învingere. Nimic alta, decât că Coroana, aflându-se în dreptul ei, şi desvoltând de astădată energia reclamată de interesele cele mari ale monarhiei întregi, a câştigat lupta, şi oricare să fie planul ei pentru viitor, cu privire la executare n'are să mai întimpine mari greutăţi, pentrucă Maghiarii au slăbit înainte de vreme, fără a fi intrat în luptă decisivă. Ar eşì acum bucuros din impasul în care se află, ei şi ţara, din vina lor, dar nu ştiu — *cum!*

Abzicerea lui Kristoffy. *Să afirmă, că ministrul de interne Kristoffy a demisionat. Locul lui îl va ţineà deocamdată ministrul-president Fejérváry. Ultima sa faptă ca ministru de interne a fost o faptă bună. A revocat toate ordonanţele sale date pentru restrângerea dreptului de întrunire, pe motivul, că acum ţara e liniştită şi nu mai este trebuinţă de dispoziţii extraordinare. Fapta bună a dlui Kristoffy era însă desăvârşită dacă revocà şi nefericitele ordonanţe ale lui Hieronimy, referitoare la întrunirea Românilor, cari sunt cei mai liniştiţi între liniştiţii locuitori ai ţerii.*

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului Solnoc.

15 Martie v.

In timpul din urmă aproape în fiecare număr al „Telegrafului Român“, apar rapoarte despre starea bisericilor şi şcoalelor noastre, scoase la iveală în sinoadele protopresbiterale, precum şi despre activitatea ce această corporaţiune desvoaltă în cercul ei de competinţă.

Am onoare deci şi eu a raportà în următoarele despre decursul sinodului protopresbiteral al Solnocului, ţinut la 11/24 Martie a. c. în *Boereni.*

Deşi este decisă contopirea acestui tract cu al „Cetăţii de peatră“ şi aceasta se aşteaptă în tot momentul, totuş actualul nostru adm. protopresbiteral, zelosul ppbit. al Dejului dl Teodor Herman, n'a lăsat să sufere agendele de natură administrativă în mersul lor normal, ci călăuzit în toate lucrurile sale de adevărul cuprins în maxima: „Ordo est anima rerum“ a condus, poate pentru noi ceşti din Solnoc, ultimul sinod protopresbiteral ordinar de sine stătător.

După terminarea serviciului divin împreunat cu parastas pentru metropoliţii Andreiu şi Miron, şi marii mecenaţi Gozsdu şi Andronic, şi după invocarea duhului sfânt, membrii sinodului se întrunesc în casa parohului local.

Prezidentul prin o concisă vorbire sulevează frumoasa chemare ce o are sinodul protopresbiteral în organizmul bisericii noastre, precum şi datorinţa membrilor faţă de această instituţiune, îndemnându-i totodată la muncă spre binele şi prosperarea bisericii şi şcoalei noastre. Declară şedinţa deschisă.

Prezidentul numeşte notar ad hoc pe parohul din Rohia, Nicolae German, invitând sinodul să aleagă o comisiune, care să examineze actele de alegere ale membrilor sinodali din cler şi mireni aleşi pe noul period de 3 ani. Şedinţa se suspinde pe 15 minute.

Redeschizându-se comisiunea verificătoare prin raportorul Ioan Perhaiţă propune, iar sinodul verifică pe toţi membri aleşi pe noul period 1906—1908.

La învitarea prezidentului sinodul se constitue definitiv, alegându-se prin aclamaţiune notar Nicolae German, paroh în Rohia, iar pentru autenticarea protocolului ca bărbaţi de încredere: parohii Alexandru Perhaiţa din Libotin şi Ioan Herman din Rogoz, — constatându-se totodată că membrii sunt în maioritate absolută prezenţi.

Urmează apoi raportul admin. protopresbiteral despre starea acestui tract în anul 1905, din care estrag următoarele:

La finea anului 1905 au fost 4 parohii vacante, dintre cari parohia Stoiceni s'a întregit prin alegerea candidatului de paroh Alexiu Latiş. Bisericile cu puţină esceptiune sunt în stare bună. Căsătorii numai civile n'a fost nici una.

Starea şcoalelor nu e chiar favorabilă, dar treptat merge înainte, deoarece şi în decursul anului acestuia s'a început ridicarea alor 2 edificii şcolare corăspunzătoare în parohiile Libotin şi Poianaporcului. Venind la ordinea zilei cetirea raţiociniului fondului protopresbiteral de pe anul 1905, precum şi bugetul pe anul 1906, — ambele se aproabă.

Punându-se la ordinea zilei alegerea membrilor în comitetul şi epitropia protopresbiterală pe periodul de 3 ani 1906—8, sinodul alege prin aclamaţiune în comitet pe următorii membri ordinari, din cler: Alexandru Perhaiţa, par. în Libotin şi Nicolae German, paroh în Rohia, — mi-

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

A. Viaţa şi pătimirile lui.

Gheorghe oştean. In ţara Capadochiei trăiau doi boieri bogaţi, un bărbat cu soţia sa. Amândoi erau buni creştini. Dupăce au avut împreună un băieţel, bărbatul a fost prins de păgâni şi ucis, pentrucă erà creştin. Femeea cu băieţelul s'a dus la moşiile ei în ţeara Palestinei şi acolo a petrecut îngrijind de copil, pănăce s'a făcut mărişor. Când copilul a ajuns vârsta de 16—17 ani a intrat în armată. Şi mergând cu armata la războiu, tinărul s'a purtat aşa de vitejeşte în luptă, încât Impăratul l-a numit *Tribun*, adecă *Mare Căpitan de oaste* şi l-a înălţat la vrednicia de *Comite.*

Ca ocârmuitor al unei părţi din oştirea împărătească, dovedind că n'are seamăn în întreagă Impărăţia, deşì abia erà de 20 de ani şi încă nici nu-i răsărise mustaţa, Impăratul l-a pus mai mare, adecă Comandant peste toate oştirile din Impărăţie.

Incă nu avuseseră oştile împărăteşti aşa Comandant. Că era tinăr şi frumos, minune mare! Cu faţa frumoasă de fecioară, cu braţul înarmat, când umbla călare, fie singur, fie în fruntea oştilor, păreà că nu este om pământean, ci o arătare dumnezeească, vr'un Arhanghel.

Acest tinăr şi minunat general se numià Gheorghe. Şi, fiindcă el erà nebiruit în războae, i-s'a dat numele: *purtător de biruinţe* sau Viteaz fără seamăn. El este sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, despre care vom vorbì aici.

Goana lui Diocleţian. Pe acea vreme Impăratul roman *Diocleţian* păgân fiind, a dat straşnică poruncă să se stârpească neamul creştinesc de pe pământ. Şi s'a pornit o goană înfricoşată împotriva creştinilor, cum noi, cei de astăzi nici nu ne putem închipuì şi nici nu putem crede. Şi muriau creştinii în cele mai îngrozitoare chinuri.

Erà destul să fi numai bănuit, că eşti creştin, ca să fi aruncat în închisoare, bătut şi chinuit, întâiu să mărturiseşti că eşti creştin, apoi să te lapezi de lege şi să te faci păgân, că de nu: oricine ai fi fost, ţi-se luà tot ce aveai şi apoi erai bătut şi chinuit pănăce muriai în dureri.

Aceasta o ştià bine şi viteazul general Gheorghe, care nu se dăduse pe faţă că ar fi creştin. El ştià, că de se va vădì că e creştin va fi lipsit şi de deregătorie şi şi de avuţiile sale părinţeşti, şi va fi dus la munci şi la moarte, de nu se va dà pe partea păgânilor, lăpădându-se de creştini.

Dar el nu puteà suferì, ca fraţii săi creştini cu vitejie să-şi mărturisească credinţa lor şi pentru ea să sufere chinuri şi moarte, iar el să steà la o parte tăinuit. El îşi ziceà: Adevăraţi viteji sunt aceia, cari au curajul să spună lumii întregi, că sunt creştini, iar ceice se tăinuesc sunt nişte fricoşi. Apoi pilda atrage: cu cât cineva este mai sus pus, cu atâta mai mulţi privesc la el şi-l urmează. Eu sunt tocmai în fruntea oştirilor şi a împărăţiei. Dacă eu mă dosesc, dela mine pot să iee pildă rea toţi creştinii. Dar mie nu-mi este iertat să dau pildă rea fraţilor mei, cari trebuesc încurajiaţi în lupta lor pentru dreptate şi pentru adevăr. Mie mi-se cade să fiu în fruntea lor, să le dau pildă bună.

Gheorghe în adunare. Aşa chibzuind generalul Gheorghe a intrat în adunarea sfetnicilor (consilierilor) Impăratului şi cu îndrăzneală neaşteptată a arătat: şi nevinovăţia creştinilor şi fărădelegea gonirii şi a uciderii lor şi nebunia slujirii idoleşti, cerând cu stăruinţă, ca creştinii să nu mai fie supăraţi, dacă nu fac rele, pedepsite de legile Impărăţiei.

Toţi cei din adunare au rămas uimiţi de îndrăzneala generalului şi mai ales de puterea cuvântării lui, căreia nimenea nu găseà un cuvânt de împotrivire. Ca înlemniţi se uitară cu toţii îngroziţi la Impăratul să vadă ce va face acesta.

Impăratul ţineà mult, tare mult la viteazul seu general. Deci, când l-a văzut pe Gheorghe cu ce îndrăzneală şi însufleţire vorbeşte pentru creştini şi împotriva Impăratului, a rămas ca trăznit: i-se încleştaseră fălcile, aşa că n'a putut zice nici măcar un cuvânt, ci a făcut semn unui sfetnic al său, Magnenţie, să vorbească cu Gheorghe.

Magnenţie l-a luat pe Gheorghe la o parte, şi îngrijorat l-a întrebat:

— Pentru Dumnezeu, ce ai făcut? Cine te-a pus să vorbeşti aşa fără socotinţă, cum ai vorbit?

— Adevărul, a răspuns generalul scurt şi liniştit, dar respicat aşa că toţi cei din adunare l-au înţeles.

(Va urma)

reni: Alexandru Pop, primar în Rogoz, Nicolae Cosma, notar cercual penz. în Rohia, Stefan Anton, primar în Stoiceni şi Ioan Pic, econom în Dobric.

Iar în epitropia protopresbiterală s'au ales următorii membri ordinari: Ioan Herman, paroh în Rogoz, Vasile Perţa şi Ignat Perhaiţa, ambii economi din Libotin. Atât în comitet cât şi în epitropie s'au ales şi membri suplenţi în număr corăspunzător.

Deşi puţin timp a condus acest tract dl ppresbiter T. Herman, totuş cu respect va trebuì să ne reamintim tactica cu care a condus toate afacerile aparţinătoare chemării sale. Iar urmele rămase sunt tot atâtea baze, cari formează pentru cei ce vor voì să lucre întru prosperarea bisericii şi şcoalei, un bun razim la reuşita lor.

Era la 2 ore p. m. când eshauriate fiind obiectele puse la ordinea zilei, prezidentul prin cuvinte alese mulţămind membrilor pentru interesul manifestat faţă biserică şi înaintarea ei, declară sinodul încheiat.

După încheerea sinodului, am fost invitaţi apoi la ospitala masă a parohului local Petru Man, de unde abea pe la 4 ore ne-am depărtat.

Nicolae German.

Sinod protopresbiteral în Dej.

(Urmare). Gherla, 25 Martie n.

Până la împărţirea tractului Solnoc în două întâmplată la anul 1854 s'a putut dà până acum urmă de următorii protopopi:

Ioan Popovici, despre care se face amintire prin subscrierea lui proprie într'un Evangelieriu din Magoagea la 7 Decembre 1807 şi din o inscripţie de pe frontarul bisericei din Cupşeni la a. 1823.

Ioan Duma, despre care se face amintire în matriculele parohiei Magoagea vidimându-le cu datul, de 8 şi 30 Maiu 1830.

Arsente Bodea, care subscrie matriculele parohiei Magoagea cu datul 4 August 1839.

Iar prin anii 1840—1850 spun contimporanii că a fost un protopop cu numele Lador, având toţi aceştia reşedinţa în Chineşti după care a urmat altul, Ioan Greblea cu reşedinţa în Muncel.

După acestia a urmat Ioan Bodea, la început cu reşedinţa în Ciceu-Giurgeşti apoi în Dej, care într'un protocol de exibite la anul 1844 se subscrie namesnic protopopesc, rămânând după împărţirea din 1854 protopop al Solnocului I numit apoi al Dejului şi repausând în anul 1880.

După el a urmat ca administrator fiul său Constantin Bodea până la finea anului 1885, iar dela începutul anului 1886 până în prezent protopop este Teodor Hermann.

După împărţirea din 1854 în tractul Solnocului II a rămas protopop Vasile Cosma cu reşedinţa în Rohia, dar născut în Rogoz, după moartea căruia întâmplată în anul 1868 a urmat Samuil Cupşa, repausat în anul 1905, administrat fiind tractul şi azi de ginerele său, protopopul Teodor Hermann din Dej.

In cele următoare protopresbiterul ne spune în ce stare mizeră a aflat tractul când a ajuns în fruntea lui şi ce greutăţi nenumărate a avut să învingă pentru conservarea credincioşilor bisericei noastre resfiraţi pe teritorul alor 12 protopopiate unite, cari mereu dau năvală ca să-i rupă de către biserica străbună, apoi pentru susţinerea şcoalelor şi pentru întemeierea de fonduri pentru trebuinţele bisericilor şi şcoalelor şi în urmă pentru ameliorarea administraţiei de tot decăzute, din cauza căreia proveneau şi cele mai multe rele asupra bisericilor, şcoalelor şi asupra poporului credincios. Nici nu mai aminteşte despre slăbirea în credinţă a unei părţi din popor pentru biserica noastră şi chiar şi a unei părţi a preoţimei, care parte în lipsa de devotament, parte din cauza neştiinţei, lucrá chiar contrar intereselor bisericei şi erà stăpânită, ca şi azi mulţi preoţi şi învăţători, numai de interesele lor materiale Dar mulţămită lui Dzeu şi ostenelelor sale neobosite de ani de zile, cu conştiinţa liniştită poate privì îndărăt la cei 20 de ani ai săi ca protopop al acestui tract, căci perderile aproape dispar faţă de câştigul obţinut, fiind ajutorat şi de unii preoţi devotaţi chemării lor şi de factorii mai înalţi şi de alţi chemaţi în acest scop sublim şi măreţ.

Ca perderi relevează, că în a. 1886/7 parohul Ioan Farcaş din Sec (trecut la noi ca laic dela biserica gr. cat.) după păstorire de 27 ani, a trecut cu parohie şi cu averea bisericească cu tot la biserica gr. cat. din cauză, că desfiinţându se tractul Secului, a căzut din administraţia acestui tract, iar de protopop n'a putut fi ales nicăiri în lipsa de cualificaţiune recerută. Astfel biserica a perdut o modestă avere bisericească şi circa 90 credincioşi.

Tot aşa a trecut în anul 1889 la biserica gr. cat. parohul Vasile Danciu din Olpret cu 17 familii, dar partea covârşitoare a credincioşilor în frunte cu celalalt paroh Vasile Gog a rămas dimpreună cu averea bisericească cu tot. Cauzele acestei treceri iarăşi au fost interese materiale personale.

Tot în anul 1889 a trecut la biserica gr. cat. cantorul Alexiu Cosma din Bonţida dimpreună cu doi cumnaţi ai săi, din cauză, că în lipsa de pregătiri şcolare n'a putut fi instituit de învăţător, dupăce însuşi îndemnase pe popor a împreunà postul cantoral cu cel de învăţător. In urma acestei treceri a cercat înfiinţarea unei parohii gr. cat. din cele vre-o 60 familii gr. cat. servitori la domni străini de acolo, dar deşi episcopia din Gherla le a făcut biserică, parohul Gavriil Hango, care a funcţionat acolo din anul 1891 până în 1893, aproape pe toţi i-a rentors la biserica noastră, şi iar a consolidat parohia.

In fine în anul 1897 au trecut la biserica gr. cat. 24 familii din Osoiu din cauza purtării dure cu poporul a parohului Pant. Pop şi din cauza relei administrări a averei bisericeşti.

Faţă cu aceste perderi dureroase suntem însă rebonificaţi, că în anul 1888 au trecut la noi dela biserica gr. cat. 20 familii din Sălişca, cărora li-s'a clădit biserica şi casa parohială şi s'au înmulţit prin stăruinţele adm. par. Teodor Purdean şi în urmă li-s'a dat preot, mai întâiu Samuil Iuta, iar după amovarea aceluia actualul paroh Sigismund Lengyel, trecut dela biserica gr. cat.

Apoi în anul 1897 au venit la noi tot dela biserica gr. cat. 22 familii din Câscău, cărora vrednicul parohian Ioan Bota, sen. din Dej le-a cumpărat şi donat o grădină pe carea în curând şi-au zidit o biserică şi s'au afiliat la Sălişca.

Tot aşa în anul 1899 s'au reîntors la biserica noastră dela biserica gr. cat. 30 familii din Secătura, cari în anul 1880 trecuse dela noi, pe când comuna aceasta aparţineà tractului Cetăţii-de-peatră. Astfel parohia aceasta iar s'a reînfiinţat, după ce mai tot poporul de acolo deviase dela biserica străbună.

In fine în anul 1900 au venit la noi vre-o 300 familii din Secol în Maramurăş, tot dela biserica unită cu biserica rom. cat. înfiinţându-se şi acolo o parohie nouă cu circa 1700 credincioşi, şi

Tot în chipul acesta trec în Dragomireşti în anul 1903 circa 60 familii respective 220 de credincioşi, deşi aceste două parohii în urma intrigelor străine nu sunt consolidate încă pe deplin.

Astfel de treceri parţiale s'au mai întâmplat şi într'alte comune, dar câştigurile peste tot ne sunt mai mari decât perderile.

Cu privire la diferitele arondări ale tractului în acesti 20 ani arată, că la acest tract au fost incorporate comunele Bonţida, Cheuchiş, Diviciorii-mari şi Sec cu filia Gherla şi apoi cele nou înfiinţate înşirate mai sus, iar dela el au fost rupte Bonţida cu filia Sec şi Vima-mare.

La finea anului 1885 au fost în acest tract 3182 familii cu 7660 bărbaţi şi 7505 femei.

Tot cu finea anului 1885 au existat 26 şcoale, dintre cari 15 cu edificii şcolare proprii, iar 11 închiriate. Din cele 15 erau ameninţate cu închidere 11. Acì aminteşte cuvintele ce i le-a zis Il. Sa dl arhimandrit de atunci Nic. Popea, actualul episcop al Caransebeşului: „In celelalte privinţe vei face cum vei puteà, dar şcoalele din acest tract sunt în o astfel de stare, încât sigur le vei perde".

După multe oboseli însă i-a succes a ridica cu ajutorul preoţimii şcoale nouă şi corăspunzătoare legii în comunele: Baba, Chiueşti, C.-Poeni, Corneni, Curtuius, Dej, Dobricel, Gârbou, Gostila, Fălcuşa, Magoagia, Negrileşti, Olpret, Osoiu şi Poiana-Blenchi şi sunt pe cale a se ridica încă în 4 parohii. Dar s'au perdut şcoalele din comunele Cheuchiş, Gălgău şi Diviciorii-mari, din cauza sărăciei poporului, unde neputându-se întregì salarul învăţătoresc la 600 cor. s'au înfiinţat şcoale de stat. (Va urma.)

Inmormântarea protopresbiterului Sava Popovici.

Sibiiu, 2 Aprilie n.

Rămăşiţele pământeşti ale veteranului protopop c. şi reg. militar penz. Sava Popovici s'au aşezat spre vecinică odihnă, Duminecă în 19 l. c. d. a., în cimiterul din Sadu, locul naşterii sale.

Actul îngropării s'a îndeplinit cu toată pompa şi ceremonia vrednică de binemeritatul răposat. Prohodul a fost săvârşit prin dl *Nicolae Ivan*, asesor conzist., ca reprezentant al I. P. S. D. Arhiepiscop şi Metropolit Ioan, asistat de dl *Ioan Boldea*, protopresbiter militar în Sibiiu, preoţii *I. Popovici* şi *D. Bunea* din Sadu şi de diaconul ceremonial *G. Tulbure* din Sibiiu, cu concursul corului funebral al clericilor din seminarul „Andreian". Era de faţă public foarte distins şi număros, prietini şi stimători ai răposatului din toate părţile, şi poporul întreg din Sadu, care cu lacrimi sincere s'a despărţit de cel mai ales fiu al comunei, de cel mai iubitor părinte şi binefăcător al ei.

La înălţarea ceremonialului a contribuit mult pompa militară, cu care a fost însoţit vrednicul defunct pe cea mai de pe urmă cale a vieţii sale. Colonelul Padevits însoţit de mai mulţi ofiţeri, o companie de soldaţi dela reg. 31 din Sibiiu cu muzica militară au grăbit se deà distinsului răposat onorurile militare cuvenite.

Conductul impunător, format de miliţie, reuniunea pompierilor din loc, copii de şcoală, şi mulţimea poporului ca la 2 mii de oameni, a pornit din casa defunctului şi între sunetele marşurilor funebre ale fanfarei militare, alternate de cântările duioase ale corului funebral seminarial a înaintat până la biserica gr. or., unde aşteptà mulţimea poporului. Cosciugul purtat de 6 soldaţi erà încărcat de frumoase cununi, având deasupra ordurile, cinci la număr, cu cari a fost distins răposatul pentru serviciile preţioase aduse patriei şi tronului.

In biserică s'a săvârşit ceremonialul funebral la finea căruia dl asesor *Ivan* a rostit în termini avântaţi şi pătrunzători cuvântarea panegirică, în care a prezentat în trăsături generale viaţa şi activitatea răposatului, relevând mai cu stăruinţă eroizmul, vredniciile şi curajul ce l'a desfăşurat în calitate de preot militar pe câmpul de luptă dela Custozza şi Solferino (1859), unde cu crucea în mână alergà în fruntea soldaţilor lui îmbărbătându i la luptă, şi apoi se întorceà şi însuşi ridicà în braţe pe cei căzuţi şi le legà ranele, scăpând astfel de moarte o mulţime de feciori şi uscând lacrimile a sute de mame. Pentru vredniciile sale a fost decorat, după ce a scăpat din prinsoarea franceză, de însuşi Maiestatea Sa Impăratul nostru cu crucea de aur, cea mai înaltă distincţiune, ce se poate dà unui preot.

Răposatul s'a născut din părinţi preoţi, în Sadu, la 1817. Dupăce a învăţat puţină carte, câtă se puteà pe vremile acelea; s'a dedicat carierii preoţeşti şi a fost chirotonit pentru parohia din Deva. După abia 6 luni de căsătorie, tinăra lui soţie e răpită de moarte. Rămas singur, Sava Popovici, cu încredere în Dzeu se pune pe muncă şi nu peste mult e numit preot militar. In cariera aceasta e avanzat la rangul de protopop, în Viena. In tot decursul vieţii sale prin purtarea sa, prin faptele sale şi prin virtuţile caracterului săua a adus dinastiei servicii preţioase, iar clerului nostru numai cinste şi fală.

Fără a fi trecut prin multe şcoale, răposatul în cursul activităţii sale şi-a însuşit o cultură temeinică şi multilaterală. In Viena se învârtià în cele mai aristocrate cercuri militare şi civile şi erà pretutindeni respectat şi binevăzut.

Nu se poate lăsà nepomenită măestria lui vrednică de conzideraţie în pictură şi sculptură. Păreţii casei lui sunt încărcaţi de tablouri pictate de mâna sa şi încadrate în rame lucrate artistic de dânsul. In locuinţa sa din Sadu şi-a avut capela proprie, împodobită cu icoane sfinte tot de ale dânsului; cu cruci şi odăjdii preţioase. Autobiografia şi-a scris-o cu deamăruntul şi foarte cu gust în câteva manuscrise voluminoase.

Incărcat de merite şi decoraţii, după 56 ani de preoţie, s'a retras în liniştea căminului său părintesc, unde după aproape nouă ani de viaţă tignită, — încunjurat de mulţimea nepoţeilor şi cercetat zilnic de prietini, cunoscuţi şi stimători — Joi în 16 l. c. Domnul l'a chemat în casele sale cereşti, ca să-l împodobească cu cununa măririi, ce şi-a gătit-o prin hărnicie.

Dzeu să-l odihnească în corturile drepţilor. *G. T.*

Conferenţele învăţătoreşti.

Convocare.

In senzul cerculariului conzistorial din 3 Februarie 1906 nr. 85 şcol. în calitate de comisar conzistorial pentru conferenţa învăţătorilor din cercul III Sibiiu, convoc prin aceasta conferenţa pe ziua de *Joi* în săptămâna luminată, *6 Aprilie* vechiu a. c. dimineaţa la orele 8 în şcoala noastră din comuna *Boiţa*.

Conferenţei va premerge ţinerea liturgiei cu chemarea duhului sfânt, la care au să participe toţi învăţătorii.

Ordinea de pertractare a obiectelor se va statorì în conferenţă.

Preoţii, ca directori locali de şcoală sunt bine văzuţi în sinul conferenţei.

Sibiiu, 20 Martie 1906.

Mateiu Voileanu
comisar conzistorial.

Convocare.

Conform ordinului ven. conzistor arhidiecezan din 3 Februarie a. c. nr. 85 şcolar şi a dispoziţiilor luate în 5 l. c. de comisiunea permanentă, convoc învăţătorii dela şcoalele noastre confesionale din protopresbiteratul Sălişte şi Mercurea, la conferenţa învăţătorească, ce se va ţineà în 6 şi 7 Aprilie st. v. a. c. în şcoala gr. or. din *Vale*, pe lângă următorul

Program:

1. Serviciu divin împreunat cu invocarea duhului sfânt la 8 ore a. m.
2. La 9 ore deschiderea conferenţei prin comisarul conzist.
3. Constituirea conferenţei, constatarea celor prezenţi şi stabilirea ordineide zi.
4. Tema statorită de ven. conzistor: „Organizarea şcoalelor de repetiţie economice, cu indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora", — cu elaborarea căreia se însărcinează Ioan Dobrotă, înv. în Sibiel, iar cu critica, Ioan Oltean, înv. în Ludoş.
5. „A vadász" (sufixele posesive) lecţiune practică din limba maghiară, pentru anul V. de şcoală, prelegător Constantin Tipuriţă, înv. în Vale, critic Ieronim Puia, înv. în Mercurea.
6. „Diviziunea în scris", lecţiune practică din comput, pentru anul III de şcoală, prelegător Ioan Chioariu, înv. în Vale, critic Ioan Tănase, înv. în Poiana.
7. Ocupaţiunile scripturistice în l. română în şcoală şi afară de şcoală, pentru toţi anii de şcoală. Elaboratori Dumitru Lăpădat şi Iuliu Crişan, înv. în Sălişte.
8. Alegerea comisiei permanente.
9. Eventuale propuneri şi dispoziţii pentru conferenţa proximă.

Toate temele scripturistice au a se aşterne negreşit subsemnatului, cel mult până în 28 Martie st. v. spre a le transpune criticilor.

Sălişte, la 10 Martie 1906.

Dr. I. Stroia.
prot. comis. conzist.

NOUTĂŢI.

Inştiinţare. Aducem la cunoştinţa P. T. public, că şirul conferenţelor ini- iate din partea despărţământului „Aso- iaţiunii" pentru sesiunea actuală s'a în- heat. Când aducem P. T. public sincerile oastre mulţămite pentru sprijinul moral ferit prin urmărirea cu interes a confe- enţelor, anunţăm totodată, că la toamnă postul Crăciunului vom continuà cu ţi- erea acelora. *Biroul despărţământului.*

*

Justiţie promptă. Luni săptămâna recută au fost turburările de stradă din ucureşti, şi Sâmbătă s'a ţinut deja jude- ata asupra celor trimişi ca bănuiţi în faţa ustiţiei. Erau 27 acuzaţi, dintre cari tri- unalul din Bucureşti a achitat pe 8, iar eilalţi au fost judecaţi pentru turburarea niştei astfel: 6 la câte 15 zile, 1 la 10 zile, la câte 5 zile, 6 la câte 3 zile închisoare, r 1 la 50 lei amendă în bani. Procurorul apelat. Condamnaţii nu sunt studenţi.

*

Teatru în Sibiiu. Tinerimea română in Sibiiu se pregăteşte pe sărbătorile Pa- tilor cu aranjarea unei reprezentaţii tea- ale în casa noastră naţională. Debutanţii unt dşoarele şi domnii, cari au dovedit e repeţite ori că sunt cei mai desăvârşiţi iletanţi ai societăţii noastre. In locul rim figurează artistul Z. Bârsan. Pro- ramul încă nu e definitiv stabilit.

*

Cartea domnului A. C. Popovici. ititulată „Statele-unite ale Austriei-mari", fost oprită şi de pe teritorul Croaţiei şi lavoniei, sigur că la cererea guvernului nguresc.

*

Conferenţa din Algeziras, după um anunţă o telegramă mai proaspătă, i-a încheiat afacerile, dupăce delegaţii au juns la deplină înţelegere asupra tuturor unctelor. Sâmbătă s'au încheiat protocoa- le. Se zice că Germania ar fi cedat foarte ult, deoarece toate puterile Europei au ravitat mai mult spre Francia.

*

Conferenţă de pace. Ţarul Nicolae făcuse propunere prezidentului ameri- an Roosevelt ca să se concheme o a doua onferenţă de pace. Acesta a primit pro- unerea foarte bucuros. Guvernul statelor nite a şi cerut 50 mii dolari ca să poată ă parte, la conferenţă. Va se zică e pro- abil că aceasta se va ţineà în curând.

*

Sanator de tuberculoşi s'a înfiinţat Bucureşti. Va începe să funcţioneze u prima Aprilie v. c. Inaugurarea i-se a face însă numai în Maiu, când va fi asă M. Sa Regele Carol; care va fi ru- at să participe la actul de inaugurare. anatorul va purta numele Carol I.

*

Daruri pentru biserică. Domnul oan *Berea* şi soţia sa *Oana*, locuitori în ăuca, din curată iubire spre casa lui Dzeu i către sf. servicii dumnezeeşti ni-a făcut prea frumoasă surprindere în preseara ilei sf. Nicolae din anul trecut 1905 prin ăruirea unui rând de vestminte necesare a sf. liturgie cu toate cele de lipsă la ele um şi cu toate procoveţele pentru sfint. ase; toate din mătasă curată în diferite olori, în preţ de una sută coroane. Dnul oan *Beu* cu soţia sa *Maria*, proprietar în poldul-inferior şi dl Iacob *Orăştian* cu oţia *Paraschiva*, comerciant tot acolo, ne-a ăruit pe seama sfintei noastre biserici una i aceeaşi icoană în două exemplare, lu- rată în stil curat oriental pe hârtie, cu- rinzând peste tot fiecare exemplar într'un omplex douăzeci praznice ale Domnului hristos, ale Născătoarei de Dumnezeu şi unor sfinţi mai însemnaţi. Domnul Ilie *leşa* lui Gheorghe cu soţia *Agachia*, pro- rietar în Gusu, ne-au dăruit un stihar in jolgiu fin şi bine lucrat, ca parte în- regitoare la nouăle vestminte de mai sus. ubscrisul mă simt plăcut îndemnat să le duc şi pe calea aceasta sus pomeniţilor ăruitori în numele credincioşilor parohiei usu pentru darurile făcute sfintei noa- tre biserici, cele mai sincere şi călduroase ulţămite, rugând în acelaşi timp pe Dzeu ătătorul tuturor bunătăţilor cereşti şi pă- ânteşti, ca darurile şi jertfele aduse să e îndure ale răsplăti înzecit şi însutit, ât în viaţa vremelnică, cât şi în cea veci- ă. Gusu, la 9 Martie 1905 v. Stefan *Medeşan*, paroh gr. or.

*

Hotărîri laudabile. Ni se scrie, că la propunerea harnicului preot *Moise Babescu* din Fenlac, diecesa Aradului, reprezentanţa comunală de acolo a luat în unanimitate următoarele hotărâri: In zile de Duminecă şi sărbători crâşmele se fie închise de dimineaţa până la orele 2 d. a. Crişmele şi boltele se se închidă totdeuna când se trece pe lângă ele cu înmormântări ori cu procesiune. Crişmarii şi boltaşii să nu crediteze muerilor, fără ştirea bărbaţilor, mai mult de 5 coroane, şi să fie opriţi să vândă ceva copiilor pe bucare ori obiecte luate din casă. Hotărârile vor fi trimise congregaţiei comitatenze a comit. Timiş spre aprobare.

*

† Ambrosiu Ungurean, preot gr. or. român în Curtacher, a decedat în 20 Martie (2 April) a c. în al 48-lea an al vieţii şi al 19-lea al fericitei sale căsătorii, după împărtăşirea cu sfintele taine. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre vecinică odihnă în cimiterul din comuna Curtacher azi, la 22 Martie (4 April) a. c. la 10 ore a. m. Il deplânge soţia *Iulia* născ. *Ursu* şi fiica *Terenţia*. Fiei ţărina uşoară şi memoria binecuvântată.

*

Stössel. Din Petersburg se vesteşte, că generalul Stössel a fost cu siguranţă deţinut. Cercetarea ar fi dovedit că Stössel a predat Port Arturul Iaponezilor pentru preţul de două milioane ruble.

*

Din tainele războiului ruso-japonez Incetul cu încetul ies acum la lumină multele nelegiuiri întâmplate în acest trist războï. In lupta dela Sandepu au perdut Ruşii 14 mii oameni morţi şi răniţi. Serviciul sanitor al Ruşilor a fost atât de mizerabil încât o parte mare dintre răniţi au murit numai din această cauză. Astfel pe marginea drumului de fer au fost înşiraţi 1200 soldaţi răniţi. Nime nu s'a mai îngrijit de ei. Iar în gerul năpraznic, ce bântuià, toţi au îngheţat. Sobisev, comandantul serviciului sanitor, auzind aceasta s'a împuşcat.

*

Imnul sârbesc. Guvernul sârbesc, azi căzut, a pulicat concurs pentru alcătuirea unei poezii, care să fie imnul poporului sârbesc. Toate poeziile întrate la concurs au fost slabe. Acum au dat de una, care le corăspunde, şi pe aceasta au trimis'o tuturor compozitorilor să-i creeze melodia. Cea mai bună melodie va fi răsplătită cu un premiu de 1000 coroane.

*

Concert în Ţelna. Comitetul parohial din Ţelna învită la concertul ce se va da Marţi în 4/17 Aprilie a. c. (a 3-a zi de Paşti) în sala şcoalei de acolo cu concursul corului teologilor de a. II-lea din seminariul „Andreian." Inceputul la 7½ ore seara. Suprasolviri se primesc cu mulţămită, şi se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat pentru augmentarea bibliotecei şcolare din loc.

*

Nenorocire. Intr'una din zilele trecute o servitoare din Sălişte cu numele Salomia Bradu a voit să aprindă focul turnând petroleu pe aschiile ce ardeau domol. Intro clipă a luat petroleul foc şi vâlvătaia de flacări i-a ars fetei pieptul şi capul tot. Până dimineaţa nenorocita a murit în chinuri grozave.

*

Catastrofa din Francia. In decursul lucrărilor ce se săvârşesc acum în minele de cărbuni din Couriéres mântuitorii au dat de 13 oameni vii încă. Ca prin minune au scăpat aceştia întrun colţ de bae mai ferit. 20 de zile au dus o viaţă îngrozitoare. Opt zile nu s'au mişcat din loc. După aceea au început să caute o cale de scăpare. Au trăit cu pământ, cu ovăsul ce l'au aflat întrun grajd şi cu carne de cal trecută în putrezire. Au fost duşi la spital, unde au fost cuprinşi de friguri. Muncitorii sunt indignaţi asupra direcţiunei pentrucă sunt convinşi, că dacă aceasta ar fi luat măsuri de mântuire mai energice şi mai repede puteà scăpà încă pe mulţi cu viaţa. In zilele trecute au fost scoşi mai mulţi morţi despre cari au constatat medicii, că erau morţi numai de 2—3 zile. Şi se zice, că se mai aud şi acum gemete prin fundul pământului.

Greva muncitorilor creşte din zi în zi şi e teamă să nu ia proporţii periculoase.

*

Altoi de vânzare. Sosind la „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu" mai multe mii altoi, meri de soiuri de alese, altoi mari şi de tot frumoşi, comitetul ei vesteşte, că pomii se pun în vânzare cu începere de astăzi, la locuinţa custodelui Reuniunii, dl *Teodor Andreiu*, grădinar în Sibiiu (Walckmühl-g. nr. 10) cu preţul de 50 fileri bucata. Mai multe mii altoi Reuniunea îi pune în vânzare prin vicepresidentul ei, domnul Ioan Chirca (Szelistye, Szeben-m.) Sibiiu, 4 Aprilie n. 1906. *Comitetul Reuniunii.*

*

La fondul de 20 fileri, al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu", pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele dăruiri: „Maria din Câmpie", întru vecinica odihnă a vărului său Dr. Eugen Pătăcian, fost advocat în Turda, 4 cor., Gheorghe Tulbure din prilejul hirotonirei sale întru diacon ceremonial pentru catedrală, 50 fileri. Dr. med. K., 2 cor., Vasile Mateiu, paroh, Lancrăm, Ioan Savu, paroh, Vesăud. Gheorghe Dordea, sodal blănar dna Louize Şandor de Vist, fiecare câte 1 cor., Ioan Lascu, ziler (Gusteriţa) 20 fileri., Diamandi Steriu, mare proprietar Braşov, 10 cor. şi Vic. Tordăşian, 10 fileri.

In atenţiunea colegilor învăţători!

S'a ventilat de multe ori şi prin întrunirile noastre învăţătoreşti şi se discută des chestiunea, că poporul nostru în genere nu se prea îndeletniceşte cu lectura, şi cu drept cuvânt, pentrucă afară de câteva jurnale, şi poate ceva din cărţile bisericeşti, încolo nu ceteşte mai de loc. Şi aceasta nu se afirmă din cauză, că nu i-ar plăcea să cetească, din contră poporul nostru are râvnă de a ceti, şi ceteşte de multe ori chiar fără să înţeleagă ce ceteşte şi fără a trage vr'un folos din ce ceteşte, ba ceteşte şi ce n'ar trebui, pentrucă nu-'şi ştie alege ce este şi ce nu este de folos şi potrivit pentru el.

Va fi poate şi cauza, că nu avem destule scrieri poporale şi accesibile pentru popor, dar eu cred, că nici această afirmare n'are loc, pentrucă se lucră destul pentru a să dà poporului lectură bună şi folositoare („Asociaţiunea" d. e.). Avem şi scrieri acomodate pentru popor, numai trebue să căutăm după ele

Dacă în general constatăm, că se ceteşte cam puţin, vina, după a mea părere, nu o poartă numai poporul însuşi, ci o purtăm fără indoială şi noi conducătorii lui, cari poate că nu lucrăm în deajuns pentru răspândirea lecturei în popor. (Onoare esceptiunilor!).

Cei chemaţi şi cu tragere de inimă către popor, cred că mă înţeleg, de aceea nici nu mai continu pe coarda aceasta, ci revin la obiectul ce mă îndeamnă a scrie aceşte şire.

După cum s'a anunţat în numărul precedent al „*Telegrafului Român*", sub rubrica „Cărţi şi reviste", a apărut în zilele aceste în Tipografia arhidiecezană Nr. 1 din „*Biblioteca religioasă a Telegrafului Român*" de cuprinsul: „*Vasilie cel mare arhiepiscopul Cesareei—Capadochiei.* Viaţa şi minunile lui. Ediţie poporală alcătuită după „viaţa sfinţilor" tipărită în Bucureşti la 1835 de *Simeon Popescu*, protopresbiter".

In precuvântarea acestei broşuri între altele ni se spune, că: „dispărând aproape cu totul cărţile cu numele: „*Viaţa sfinţilor*" tipărite la Bucureşti în 1835, credem că facem un bun serviciu credinciosului popor român retipărind din foiletonul „*Tel. Rom.*" o colecţiune din „*viaţa sfinţilor*", întocmită după ediţia de Bucureşti dela 1835 de către fostul protopresbiter al Sibiiului Simeon Popescu, profesor în Bucureşti, în broşurele mici pentru a le puteà aveà pe lângă un preţ neînsemnat fiecare cărturar român şi bun creştin".

Bazaţi pe convingerea, că scrierile cunoscute sub numirea de „viaţa sfinţilor" în trecut au fost cu drag cetite de poporul nostru, credem că aceste scrieri religioase şi acum vor fi bine primite şi cetite cu aceeaşi dragoste ca şi în trecut.

Scopul acestei lucrări este deci a dà poporului nostru o lectură religioasă-morală, instructivă şi edificătoare totodată. Cum însă scrieri de felul acesta nu străbat cu destulă intenzitate la ţinta dorită de autori, ci le umple pravul prin librării s'a ajuns la o soluţie mai espeditivă cu răspândirea acestor broşuri în popor, luându-se iniţiativa a se angajà în acest scop învăţătorimea noastră, care vine în imediată atingere cu poporul. Drept aceea subscrisul apreciind nobila intenţiune ce se urmăreşte prin răspândirea acestei scrieri în popor, a luat asupra sa angajamentul a vinde aceste scrieri la cărturarii nostri, cu ajutorul fraţilor colegi învăţători.

Exemplarele din nrul 1 sunt puse spre vânzare *la dispoziţia mea*, şi aceia dintre domnii colegi, cari au bunăvoinţă a lucrà şi în această direcţie pentru popor, să se adreseze mie şi eu le dau atâtea exemplare din acest număr câte cred, că le pot desface, respective vinde cărturarilor şi poporului din comuna unde funcţionează. Preţul unui exemplar e 20 fileri.

Rog totodată şi pe onoraţii preoţi a atrage atenţiunea fraţilor învăţători asupra acestei înştiinţări.

Dorind acestei intreprinderi rezultatul cel mai favorabil semnez Sibiiu, 3 Aprilie n. 1906. *Candid Popa*, învăţător în Sibiiu-Cetate la şcoala de aplicaţie a sem. „Andreian".

Cărţi şi reviste.

Anunţ literar. Domnii profesori dela gimnaziul din Năsăud, Dr. A. *Pteancu* şi V. *Bichigean* au compus manuale corăspunzătoare pentru propunerea limbei latine în gimnaziile româneşti, şi anume gramatică şi carte de cetire. Cărţile se află sub tipar şi vor apăreà pe la mijlocul lui August 1906.

*

„Cartea de Aur" vol. III. A apărut volumul III din „**Cartea de Aur** *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coróna ungară*", de *Teodor V. Păcăţian* şi se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Preţul: 10 coróne esemplarul broşat şi 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda şi esemplare din volumul I. şi II., cu acelaşi preţ. **Volumul IV sub tipar.**

Poşta redacţiei.

Mai multor preoţi. Pălărierul, care face cele mai trainice şi mai frumoase pălării preoţeşti este *Andreiu Meşota* în Braşov. Dacă i-se comunică mărimea le trimite cu rambursă.

Poşta ultimă.

Nu se fac alegeri.

O telegramă dela Viena ne spune, că Maiestatea Sa s'a pronunţat pentru *amânarea* efectuirii alegerilor. Se va publicà un manifest.

Ministrul de justiţie *Lányi* a demisionat. In locul său a fost numit ministru de justiţie *Gegus*, procuror suprem. Retragerea ministrului de interne *Kristóffy* încă e sigură. Kristóffy va plecà apoi prin ţară pentru a organizà un partid nou, pe baza sufrajului universal.

Honvezii din rezervele întregitoare ale anului 1904 sunt chemaţi sub arme pe 9 Maiu n. c.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche".
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche"
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 49 1906. [73] 1—3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs la postul vacant de **paroh** în **Valcele rele** din tractul Hațeg, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele în aceasta parohie de clasa III sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții să trimită cererile lcr cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezenteze în vre-o Duminecă în biserică, spre a-și arătà vrednicia în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 18 Martie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Tu

nu vei afla pentru îngrijirea pielii, îndeosebi pentru delăturarea pistruilor și pentru a aveà o coloare delicată a feții, un săpun mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin
al lui Bergmann (marca: doi băieși)

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata,
în **farmacia „la urs“** (piața mică),
în farmacia **E. Rummler, Sibiiu.**
la **I. B. Misselbacher sen.** (piața mare),
G. Meltzer (str. cisnădiei și str. gușteriții 25),
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), (89 25—25
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner.**

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit** și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de primăvară

Atelierul de croitorie
Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecționez pe lângă un serviciu solid și prompt și pe lângă prețuri moderate tot felul de **haine bărbătești**, ca: **paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete**, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecționez tot felul de

* **uniforme, cum și reverenzi și ornate bisericești** *

In cas de urgență reverenzile le confecționez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu prețioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 4— **Ioan Părău,** croitor.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni și piciore, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire intențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție forte slabă.

[2] 190

„ **Espeditie din centru și locul de vândare pentru țêră și străinătate**

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

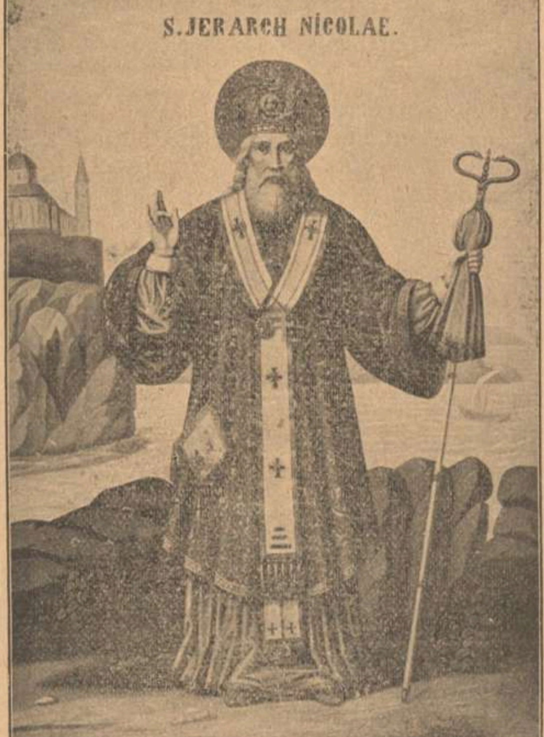
S. JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

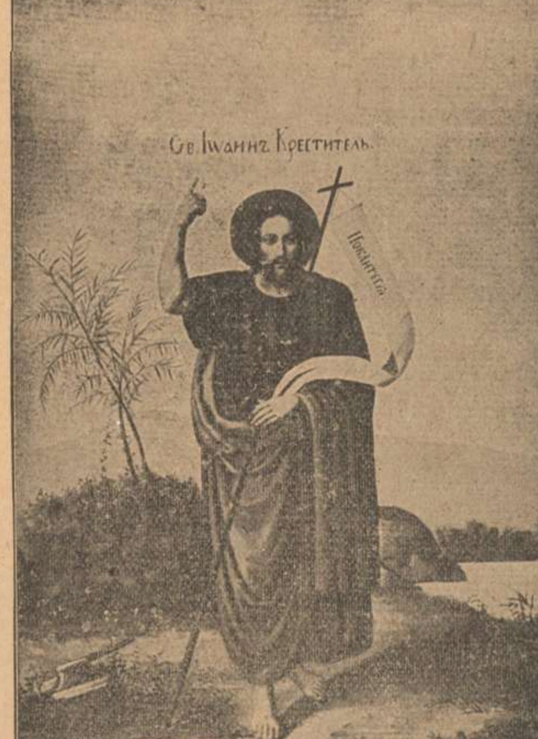

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34·60	42·—	56·—	70·—	**cor. foarte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	„ **fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19·60	26 60	„ **simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice coloare pe lângă condițiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian Editura și tiparul tipografiei arhidieceza

Nr. 34 Sibiiu, Sâmbătă 25 Martie (7 Aprilie) 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
sĕ se adreseze Administrației tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
sĕ se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Revistă.

Sibiiu, 6 Aprilie n.

Marți la orele 2 d. a. a fost primit în audiență la Viena prim-ministrul ungar, baronul Fejérváry, împreună cu ministrul de interne Kristóffy. Acest din urmă s'a prezentat în fața Maiestății Sale pentru a-i comunicà intențiunea ce o are de a se retrage din minister și a începe o agitație în țară pentru formarea unui partid, care la proximele alegeri pentru dietă să dee o majoritate parlamentară pe care să se poată răzimà guvernul și Coroana.

Rolul viitor al ministrului de interne Kristóffy, care a revocat ordonanțele referitoare la restrângerea dreptului de liberă întrunire numai pentruca să-și deschidă sieși calea de a ținea întruniri, îl descrie astfel ziarul „*Budapesti Hirlap*“ în numărul din 4 Aprilie:

„Fejérváry-eștii au făcut să se creadă la locul preaînalt, că pe baza actualului drept de alegere niciodată nu se va puteà formà un parlament, în care să aibă majoritate direcția care voește conservarea transacției dela 1867, așa cum e înțeleasă ea în Viena. Dar dupăce la Viena se dorește, ca direcția aceasta *să fie menținută cu orice preț*, mai bucuros se calcă în picioare orice lege. Acum se calcă în picioare legea fundamentală care regulează convocarea dietei, iar mai târziu va fi lucru mai mic și o disparentă greșală de formă — după mersul ideilor lui Tisza, — chiar și *aruncarea la o parte a legii electorale*, dându-se voe țerii să aleagă deputați, însă pe baza unui drept electoral stabilit *prin ordinațiune* (decret). Nu spunem, că octroarea dreptului electoral universal ar fi lucru hotărît; dar dacă agitația plănuită din partea lui Kristóffy va dà semne că duce la scop: *octroarea întră în cadrele posibilității.*“

Agitația o va duce deci exministrul de interne Kristóffy pe tema votului universal, singură chemată să adune massele, socialiștii și naționalitățile, în jurul guvernului. Și dl Kristóffy crede, că până la toamnă va puteà să convingă țara despre greșala cea mare comisă din partea coaliției atunci, când a dus lucrurile până la cuțit, și acum stă neputincioasă și așteaptă să-i cadă mură 'n gură.

Iar alegerile nu se vor face decât numai la toamnă. Așa s'a luat hotărîre într'un conziliu de coroană, ținut sub prezidenția Maiestății Sale tot Marți, la orele 4. Au luat parte la acest conziliu de coroană toți miniștrii comuni, Goluchowski, Pietreich și Burian, apoi ministrul-prezident ungar, baronul Fejérváry. Hotărîrea s'a luat pe baza articolului de lege X din anul 1867, în care se spune, că în caz de disolvare, parlamentul trebue să se întrunească încă în anul acela, astfel, ca să aibă vreme să voteze budgetul anului următor și să cenzureze socotelile de stat ale anului premergător, iar pentru a se face acestea, e destul dacă alegerile noi pentru dieta țării se fac la toamnă.

Despre hotărîrea aceasta țara va fi încunoștiințată prin un manifest, care va fi publicat Duminecă în foaia oficioasă, și prin placate va fi adus și la cunoștința publicului, care nu cetește ziare.

Alt eveniment însemnat e apoi faptul, că prim-ministrul Fejérváry a avut Mercuri intrevedere cu Kossuth, în locuința lui Barabás Béla, în scopul de a se aflà o nouă modalitate pentru eșirea din impas. Firește, nu se știe nimica despre rezultatul întrevederii; se dă însă cu socoteală, că ministrul-prezident ungar a adus solie nouă coaliției dela Maiestatea Sa, de înțelesul, că pe baza programului Coroanei, comunicat șefilor partidelor coaliate în 23 Septemvrie anul trecut, coaliția poate primì puterea, dacă voește. Intâlnirea s'a făcut în casă străină, pentruca lumea să nu afle nimica despre cele întâmplate. Și lumea totuși a aflat numai decât. Pertractările între Kossuth și Fejérváry au durat aproape două ceasuri. Că ce va eșì din această nouă întorsătură dată lucrurilor, vom vedeà nu peste mult. Deocamdată se tipărește manifestul Monarhului către țară, în toate limbile patriei, pentruca Duminecă să poată fi afișat în toate comunele, dând de știre că alegerile *nu se fac*; dar nu e imposibil, că tipărit gata manifestul să rămână neexpedat, ca maculatură prin podurile tipografiei de stat din Budapesta, pentrucă dacă se poate ajunge la înțelegere cu coaliția, — alegerile *se fac* în terminul legal.

Bazele înțelegerii ar fi următoarele: Un guvern nou, compus din bărbați cari nu sunt angajați politicește, să facă nouăle alegeri, sub lozinca *votului universal.* Oricare ar fi rezultatul alegerilor, dieta să voteze budgetul, contingentul de recruți și noua lege electorală, cu votul universal, apoi parlamentul să fie de nou disolvat, pentru a se face alegerile pe baza votului universal.

Ideea se zice că a venit dela coaliție, iar Monarhul, căruia a fost comunicată Marți, n'ar fi străin de realizarea ei. Eri, Joi, prim-ministrul Fejérváry a fost primit de nou în audiență, pentru a face raport Maiestății Sale despre rezultatul pertractărilor avute cu Kossuth.

Că ce va mai fi vom vedeá!

Conferența Românilor. Cetitorii noștri își vor mai aduce aminte, că pe 20 Septemvrie anul trecut fusese convocată o conferență electorală română la Sibiiu, care însă a fost oprită din partea autorităților locale. S'a dat recurs la guvern în contra oprelîștei, dar guvernul a binevoit a aprobà oprirea. Mercuri a primit dl *Dr. Liviu de Lemény*i, unul dintre convocatorii conferenței, respuns la recursul înaintat, spunându-i-se, că oprelîștea a trebuit să fie aprobată nu numai din motivele, pe cari le aduseseră autoritățile locale, ci chiar și pentru aceea, pentrucă *„naționalitățile nu sunt investite cu drepturi speciale politice, și astfel nu există îndreptățire legală pentru ținerea de întruniri politice de caracter național“*. Foarte frumos! Numai să nu vină cumva vremea, când alții vor căutà să aplice principiul acesta și asupra Maghiarilor!

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral în Turda.

— 2 Aprilie n.

In 11 Martie v. s'a ținut sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Turda. Despre decursul acestuia, precum și despre concluzele luate raportez următoarele:

Sinodul a fost prezidat și deschis cu o potrivită vorbire prin dl protopresbiter Iovian Murășan. Notar a fost dl Vincențiu Orăsan, preot în Agârbiciu.

Bărbați de încredere se aleg prin aclamare domnii Vasile Orăsan, preot și Dr. Valer Moldovan, adv.

Urmează exmiterea comisiunilor pentru cenzurarea actelor de alegere a membrilor sinodali. In urma rapoartelor acestor comisiuni se verifică toți membrii, atât din cler, cât și mireni, cu excepția membrului Andronic Groza din Gazud, care a emigrat în America. Astfel sinodul a decis ca în comuna aceasta să se facă alegere nouă.

După aceasta se dă cetire raportului protopresbiterului despre activitatea, gestiunea și starea protopresbiteratului.

In raportul acesta se cuprind o mulțime de date interesante față de progresul îmbucurător ce l-a realizat tractul nostru și în anul acesta și astfel cred a fi de interes general să spicuesc unele din ele.

La punctul 1. *afaceri oficioase administrative* aflăm că numărul esibitelor au fost 853, cu 149 mai puține ca anul trecut, ceeace se mulțămește faptului, că s'au împuținat restanțele de pe la oficiile parohiale.

Cauze desciplinare nu au fost nici una. Semn de ordine și bună înțelegere.

Vizitațiunile canonice s'au făcut la timp și rezultatul lor e satisfăcător.

Vedem mai departe din raport, că biblioteca tractuală deja e pe cale de a se

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe.

(Urmare.)

— Și, care este adevărul acela? a întrebat Magnenție.

— Adevărul este însuși Cristos Dzeu, pe care voi îl goniți.

— Ce? Doar nu ești și tu creștin?

— Da, răspunde Gheorghe, rob sunt al lui Cristos Dumnezeu, întru Carele nădăjduind am venit aici.

Aceste cuvinte ale Viteazului auzindu-le adunarea, s'a pornit o gălăgie și o gâlceavă nemaipomenită. Toți vorbiau ca eșiți din minte, așa că nu se mai puteà înțelege nimic din acel zgomot.

Gheorghe și Impăratul. Intr'un târziu Impăratul venindu-și în fire a poruncit să se facă liniște. Dupăce au tăcut toți, Impăratul privind cu dragoste la Gheorghe, a încercat cu vorbe dulci să-l ademenească și să-l înduplece ca să se lapede de Cristos și să slujească idolilor. El i-a zis:

— Ascultă-mă Gheorghe: Eu am prețuit mult neamul tău slăvit, frumseța ta și mai mult vitejia și înțelepciunea ta. De aceea te-am și înălțat până la cea mai înaltă deregătorie, punându-te aproape, aproape asemenea mie. Și acum îți vorbesc ca un tată, care te iubește și căruia îi pare rău de fapta ta cea neînțeleaptă. Te povățuesc deci, cu toată dragostea să nu te lipsești de slava ta ostășească și de cinstea înaltei tale deregătorii. Gândește-te că tu ești menit de Dumnezei să fi pavăza și mândria împărăției noastre și să nu te pui împotriva hotărârii Dumnezeilor, luându-te și tu după vorbele fără socotință ale unor nebuni, cari aduc vrajbă între cetățeni și micșorează și slăbesc puterea împărăției. Aceea, la ce Dumnezeii te-au menit pe tine tu nu poți fi decât numai fiind credincios lor, Dumnezeilor, legilor, împărăției și poruncilor noastre. Altfel, păcat de tinerețele tale, înzestrate cu așa minunate daruri dumnezeești, păcat să-ți curmi tu calea cea strălucită prin fapte nesocotite. De aceea, ascultă-mă, iubite Gheorghe, vino-ți în simțiri, întoarce-te la calea cea bună, rămânând credincios Dumnezeilor, împărăției și nouă, părăsind pe creștinii netrebnici.

Iar viteazul a răspuns: Dacă tu, împărate, ai voì prin mine să cunoști pe adevăratul Dumnezeu și i-ai aduce jertfă de laudă, tu te-ai învrednicì de o împărăție vecinică, statornică și plină de neschimbată fericire, nu cum este aceea, în care te desmierzi acum și care e trecătoare, deșartă, împreunată cu atâtea griji, greutăți și supărări. Deci, împărate, câtă vreme adevărul și dreptatea sunt cu mine și celorce am spus eu nimic nu se poate zice împotrivă, eu nu mă dau nici înlături, nici îndărăt, ci statornic rămân lângă adevăr, lângă Cristos Dzeu, de care nu mă vor puteà depărtà nici lipsirea mea de deregătorie, pe care mi-ai încredințat-o, nici înfricoșări, nici munci, nici moarte.

Gheorghe în închisoare și la munci. Iubià împăratul pe Gheorghe pentru vitejia și înțelepciunea lui, dar mai mult se iubià pe sine pentru slava cea deșartă. El, împăratul, pornise pe prăpastie ca gonaciu al legii creștinești, și acum nu se mai puteà oprì. El socotià, că ar fi o necinste pe slava împărăției sale să cunoască înaintea lumii că ce a făcut, nebunește a făcut și că acum se pleacă înaintea tinărului său general. De aceea când a auzit cuvintele, pe care Gheorghe i-le-a spus, întru atâta și-a perdut tot cumpătul, încât făcând spume la gură de mănie și scrâșnind din dinți, a poruncit ostașilor, cari erau de față, ca pe Gheorghe să-l ințape cu sulițele și să-l ducă să-l închidă în temniță și să-l supună la munci.

Ducând ostașii pe viteazul lor general la închisoare, după porunca împăratului l-au întins jos pe pământ cu fața în sus, apoi pe piept i-au răsturnat o piatră mare, și încuind ușa, l-au lăsat singur, sub acea piatră până a doua zi. Piatra cu greutatea ei i-a turtit pieptul, sfărâmându-i oasele. Generalul însă suferind sfărâmarea pieptului său, mulțămià lui Dumnezeu, că l-a învrednicit să primească și el mucenicia, cum o primise tatăl său.

In ziua următoare împăratul a poruncit de l-au scos pe Gheorghe din închisoare și l-au adus înaintea adunării. Văzând împăratul pe mucenicul, care cu pieptul zdrobit și plin de sânge, abia se puteà ținea pe picioare, l-a întrebat: Ce e Gheorghe? Ți-a venit mintea la cap, ori mai stăruești nesupunere?

(Va urma).

practică întrucât fondul bibliotecii face în bani gata 229 cor. 28 fileri şi în baze restante 114 cor. plus preţul unui dulap de 50 cor.

Cu fondul acesta toată averea fondului protopresbiteral face 1005 cor. 45 fileri. Sumă încă modestă. Dar socotind că acum 2—3 ani încă nu era nimic e un progres îmbucurător care ne îndreptăţeşte la speranţe frumoase în viitor.

Interesante sunt şi datele despre

2. *Afacerile bisericeşti.* Aici cetim, că din 30 biserici numai 9 sunt de piatră, dar că deja în anul acesta sunt în pregătire de a se edifica biserici nouă în trei comune.

A răposat preotul din Aţintiş Dionisiu Pop Mărginean, iar parohia Custiş a fost întregită prin Ioan Opriş.

Numărul sufletelor e de 14.717 cu un spor de 53 faţă de anul trecut.

Din aceştia abia 30% ştiu scrie şi cetì. Numărul lor însă a crescut faţă de anul trecut cu 230.

Convieţuirile ilegale au scăzut cu 11 faţă de anul trecut. Treceri religionare la noi au fost 27, dela noi 11.

3. *Afaceri şcolare.*

Nu chiar îmbucurător e tabloul ce ni-l ofer şcoalele. Avem în tract 14 şcoale din cari 5 cu edificii necorăspunzătoare.

Dintre 14 învăţători sunt numai 3 definitivi. In schimb însă, dintre cei constituiţi au fost afară de unul toţi cualificaţi.

Dintre copiii obligaţi la şcoală, din 1151 au cercetat o 1000.

Faptul acesta, precum şi împrejurarea, că numărul învăţătorilor necualificaţi s'a redus la unul, ne îndreptăţeşte a sperà că numărul cel mare al analfabeţilor va scădeà.

4. *Afaceri epitropeşti.* Aici raportul protopresbiteral ne dă date şi cifre interesante despre averea tractului care e în progres observabil faţă de anul trecut.

După cetirea acestui raport sinodul îl ia cu aprobare la cunoştinţă, atât în general, cât şi în special, iar dlui protopop i-se votează mulţămită protocolară pentru zelul şi acurateţa dovedită în redactarea lui.

De asemenea se iau aprobător la cunoştinţă raportul comitetului prezentat prin preotul George Murăşan, precum şi raţiociniul cenzurat de o comisiune în frunte cu Ioan Iliescu, preot.

Se aprobă şi budgetul cu suma proiectată de 1510 cor. 72 fileri la venite şi tot atâtea la eşite.

Urmează alegerea epitropiei şi comitetului protopresbiteral pe 3 ani.

Se aleg în comitet: Vincenţiu Orăsan şi Ioan Hopârtean, din cler şi Dr. V. Moldovan, Ioan Vesean, Ioan Lupescu şi Teofil Pop, dintre mireni.

Suplenţi G. Comşa, Teodor Langa şi Iacob Muţiu, mireni.

In epitropie: George Murăşan din cler, Mihaiu Teriţan, Ioan Radu şi Iosif Racolţa, mireni. Suplenţi: Vasile Çirtlan şi Vasile Radu.

Implinite astfel toate agendele curente a urmat o propunere de multă importanţă şi gravitate prezentată şi motivată cu temeiu de propunătorul Vinceţiu Orăsan, preot.

E vorba despre acuirarea unei case acomodate pentru locuinţa protopresbiterului şi a cancelariei protopresbiterale.

Sunt cinci ani de când s'a transpus la Turda sediul protopresbiteratului. In aceşti 5 ani cancelaria şi locuinţa protopopească s'a mutat de 3-ori şi în curând va trebuì să se mute din nou.

Pentrucă parohia centrală are o casă veche parohială într'un vîrf de deal, dar absolut necorăspunzătoare.

Astfel protopopul a trebuit să-şi ia odaie în chirie.

Aceasta nu poate merge aşa mult timp. Nu se poate unì cu demnitatea oficiului protopopesc, că aproape în fiecare an să se mute cu acte şi arhiva din casă în casă.

Pe lângă aceea relaţiile locale sunt de aşa că chiria în proporţie cu preţul intravilanelor e cu mult mai mare.

Astfel a venit dl Orăsan şi în urma lui comitetul protopopesc la ideea că nu ar fi bine să se cumpere o casă acomodată ori să se zidească o atare casă pe un loc potrivit din banii luaţi împrumut pe amortizare, iar anuităţile să se plătească parte din sumele destinate anume pentru chiria protopresbiterului parte prin unele resurse nouă.

Astfel tractul după 15—20 ani s'ar alege cu o avere care luata la an cù 5—6 mii peste 20 de ani va valora de sigur duplu atâta.

După o discuţie meritoasă la care au luat parte mai mulţi preoţi şi mireni s'a primit unanim propunerea care anunţă necesitatea cumpărării unei locuinţe pentru protopresbiter şi cancelarie protopresb.

Suma de lipsă se va acuira printr'un împrumut, pentru a cărui acordare va fi rugat respectuos Prea Ven. Consistor.

Parohia Turda încă va contribuì cu 1300—1400 cor., pentru care ie va devenì comproprietară în proporţia cuvenită. Totodată se va ruga şi Ven. Conzistor pentru un ajutor.

Ce întrece se va lua împrumut pe amortizare, iar anuităţile se vor acoperì din următoarele izvoare:

1. Din fondul protopresbiteral anual 100 cor.
2. Din chiria ce o plăteşte de prezent fondul 160 cor.
3. Protopresbiterul oferea anual 100 c.
4. Dela 31 parohii à 5 cor. anual 155 cor.
5. Dela 30 parohii à 10 cor. anual 300 cor.
6. Din venite extraordinare 30 cor.

Total 845 cor.

S'a aies apoi o comisiune mixtă, care se studieze chestia, se umble după o casă potrivită eventual, un loc bun de edificat. Când se va fi orientat apoi îndestul să vină în faţa unui sinod extraordinar cu o propunere detailată şi bine studiată.

Astfel sperăm că s'a pus prima peatră la un lucru bun şi necesar. Acum numai să avem energie şi bunăvoinţă şi dorul ni-se va realiza.

Cu aceasta am relatat cât se poate de fidel decursul sinodului protopresbiteral. Inainte de cuvintele de încheere ale protopresbiterului ne-am depărtat cu conştiinţa liniştită a unui lucru bine isprăvit. *Raportor.*

Sinod protopresbiteral în Dej.

(Fine). Gherla, 25 Martie n.

In privinţa stării materiale comunele bisericeşti stăteau foarte rău. Mai nu erau bani bisericeşti, cu atât mai puţin fonduri şi fundaţiuni. Iar acum, afară de comunele Esc, Muncel, Poiana Blenchi, Secel şi Dragomireşti, pretutindenea sunt şi s'a ameliorat mult şi administrarea averilor bisericeşti. In privinţa aceasta se află date preţioase în raportul din anul 1900.

In ce priveşte averea protopresbiteratului ca atare, acela nu aveà la anul 1885 decât un fond administrativ cu un capital de 80 floreni, carele abea l'au incassat prin proces dela unii debitori epitropii Iov Imbuzan şi Ioan Giurginca. Azi acel fond constă din 481 cor. 74 fil. depuşi la „Someşana" în Dej.

Iar în anul 1900 s'a înfiinţat un fond permanent pentru salarizarea în viitor a protopresbiterului tractual, care condus corect şi cu zel din partea epitropului Gavriil Hango, spiritual la penitenţiarul din Gherla, astăzi dă un capitol de 1708 cor. 81 fil. depuşi şi aceştia la bancă spre fructificare.

Apoi încheie zicând, că dacă a ajuns la rezultatele amintite, este a se atribuì pe lângă nizuinţele sale neîntrerupte şi preoţimei, mai cu samă celei tinere, fără de spriginul căreia nu puteà lucrà cu succesul obţinut şi evident mai sus.

Membrii sinodului au ascultat cu incordată atenţiune raportul protopresbiterului, şi după cetire la propunerea parohului Ioan Giurginca, pentru activitatea sa de 20 de ani ca protopresbiter al acestui tract, plină de roade mănoase pe toate terenele vieţii bisericeşti, şcolare, epitropeşti şi sociale, cu toate greutăţile imenze ce a avut de învins, i-au votat deplină recunoştinţă şi profundă mulţămită protocolară, ceeace i-se va comunicà şi în scris prin extras protocolar.

A urmat apoi cetirea *raportului epitropesc* prin epitropul Gavriil Hango, spiritual la ponitenţiarul reg. ung. regn. din Gherla, din care extragem următoarele:

Fondului protopresbiteral administrativ. întemeiat la anul 1869 prin contribuiri dela preoţi, la finea anului 1905 prezintă un capital de 481 cor. 74 fil. depus spre fructificare la „Someşana" în Dej.

Fondul are statute votate de sinodul protopresbiteral la 21 Februarie 1895 nr. 44 şi aprobate de ven. conzistor arhidiecezan la 22 April 1895 nr. 2216 Epitr.

Scopul fondului este: acoperirea trebuinţelor de cancelarie ale scaunului şi oficiului protopresbiteral, apoi provederea cu diurne şi spese de călătorie a membrilor sinodali, comitetului şi epitropiei protopresbiterale când se vor prezentà la şedinţele ordinare şi în fine pentru alte scopuri culturale gr. ort. rom. din acest protopresbiterat.

Precum vedem scopul fondului este atât de vast, încât numai din mijloacele de alimentare prevăzute în statute, acela nici peste secoli nu se và puteà ajunge. De aceea epitropul lansează ideea, că dupăce fondul pentru salarizarea protopresbiterului và ajunge la capitalul prevăzut în statutele aceluia, mijloacele pentru alimentarea acestui fond să se traducă pentru alimentarea aceluia.

Fondul protopresbiteral provizor pentru salarizarea curentă a protopresbiterului cu 400 cor. anual dela comunele bisericeşti s'a inactivat cu începutul anului 1900 prin conclusul sinodului pp. dela 24 Iunie 1900 nr. 5 aprobat de Prea ven. conzistor arhidiecezan la 4 Dec. 1900 nr. 5832 Plen., modificându-se însă repartiţia prin conclusul sinodului pp. dela 10/23 Martie 1905 nr. 14 când i-s'au statorit statutele, aprobate de Prea ven. conzistor arhidiecezan la 5 Sept. 1905 nr. 5798 Plen.

Taxe restante la comunele bisericeşti la finea anului 1905 sunt 358 cor. din cari salar de pe acel an nesolvit încă protopresbiterului 346 cor. Se observă, că protopresbiterul de prezent are un salar — fără venitele accidentale — de 3000 cor., şi anume: din fondurile arhidiecesane 600 cor., dela parohie şi dela stat 1600 cor., din fondul acesta protopresbiteral 400 cor. şi din vizitaţiunile canonice şi pentru ţinerea examenelor tot dela comunele bisericeşti circa 400 cor.

Fondul protopresbiteral permanent pentru salarizarea viitoare a protopresbiterului, s'a înfiinţat deodată cu fondul precedent şi are aceleaşi statute, dar s'a inactivat numai cu începutul anului 1901. Aceasta prezintă azi un capital real de 1708 cor. 81 fil. depuşi spre fructificare, şi 610 cor. 60 fil taxe restante la preoţi, la învăţători şi la o comună bisericească. Statutele cum s'a zis mai sus, s'au tipărit şi împărţit comunelor bisericeşti spre conformare. Istoricul lui se poate vedeà din cuprinsul statutelor şi din rapoartele publicate până acum în acest ziar despre sinoadele protopresbiterale din acest tract.

Cu părere de rău observă însă epitropul, că o mare parte din preoţime nu se conformează statutelor şi nu să îngrijeşte pentru incassarea regulată a taxelor şi aşa fondul păgubeşte mult în interese şi se îngreunează mult şi administraţiunea lui. In urma acestei împrejurări sinodul recercă pe oficiul protopresbiteral a îndrumà pe toţi încă odată la observarea strictă a statutelor şi la incassarea regulată a taxelor sub urmări disciplinare.

Biblioteca protopresbiterală la finea anului 1904 a constat din 47 opuri în 49 exemplare în valoare de 198 cor. 20 fil. şi din un capital de 35 cor. 67 fil. depus spre fructificare. Taxe restante la preoţi sunt 94 cor.

Biblioteca are regulament votat în conferenţa preoţească ţinută în Dej a 18/31 Dec. 1901 prin concl. 13, aprobat de Prea ven. conzistor arhidiecezan prin clauzula de datul 24 Sept. 1902 nr. 9966 bis.

Bibliotecar a fost ales în conferenţa preoţească din anul trecut înv. Aug. Herman din Dej pe un nou period de trei ani.

Intreagă averea protopresbiterală (fără valoarea 327 cor. 87 fil. a bibliotecei protopresbiterale, fără valoarea de 45 cor. a utenziliilor aparţinătoare fondului administrativ — cari nu aduc nici un venit, şi fără taxele restante dela botezuri — necunoscute încă în totul de pe anul 1905 în lipsa de rapoarte dela unii preoţi) la finea anului 1905 prezintă o valoare curată de 3159 cor. 15 fil.

După cetirea raportului detaiat, s'au examinat raţiociniile, cari aflându-se deplin exacte, s'a dat epitropiei absolutor şi s'au primit toate propunerile făcute în raport, care încă a fost luat la cunoştinţă cu aprobare, iar epitropului Gavriil Hango, la propunerea membrului clerical Alexandru Sighiartău, pentru preţioasele servicii ce le-a prestat până acum protopresbiteratului în decurs de 6 ani ca membru al sinodului protopresbiteral, dintre cari în cei trei dintâiu ca membru şi în comitetul protopresbiteral, iar în cei din urmă trei ca epitrop, mai cu seamă prin exacte conduceri a fondurilor protopresbiterale, compunând însuşi statutele fondului de salarizare — sinodul îi exprimă mulţămită protocolară, care i-se va comunicà şi în scris prin extras protocolar.

După acestea a urmat reconstituirea comitetului şi epitropiei pe noul period de trei ani 1906—1908 alegându-se din nou epitrop I. presbiterul Gavriil H[illegible]go spiritual la penitenţiarul din Gherla.

Cu acestea agendele sinodului fiind terminate, protopresbiterul prezident a închis şedinţa prin o frumoasă cuvântare la care a răspuns preotul T. Cotuţiu între strigăte entuziaste la adresa protopresbiterului-prezident T. Hermann.

Cu acestea ne-am depărtat ducând cu noi cele mai bune impresii şi speranţe de continuă înaintare, deşi înceată, în toate afacerile bisericei noastre din acest tract, cu toate pedecile ce ni-se pun în cale din partea străinilor şi prin negligenţa unora din noi, având în frunte un conducător atât de înţelept şi zelos ca actualul şef tractual T. Hermann. *—io—*

Tulburările din Bucureşti.

Epilogul zilei nefaste de 13 Martie decurge acum şi agită spiritele încă în măsură destul de mare. Lupta pentru l[illegible]ba naţională a trecut însă de pe câmpul de luptă din faţa teatrului naţional pe terenul cuvântului cu armele minţii. Rolul principal îl duc studenţii Acestia au redactat un manifest, prin care cer ca guvernul să îi asigure, că în teatrul naţional nici când nu se vor mai dà reprezentaţii în limbă străină, iar pe de altă parte cer delăturarea directorului teatrelor A. Davila.

Ministrul a răspuns studenţilor şi le-a promis că cererea primă se va ezecutà. Davila n'a fost amovat din post, ci i-s'a dat un concediu pe timp nedeterminat, ca să umble prin străinătate. Asemenea şi teatrul naţional stă deocamdată închis.

Studenţimea nu i mulţămită cu aceste dispoziţii. Inverşunarea contra lui Davila e mare şi revoltaţii pretind delăturarea necondiţionată a acestuia.

In ajutorul luptei acesteia pentru ridicarea limbei noastre naţionale la adevărata ei valoare au păşit în primul loc literaţii, cari au emanat un frumos manifest, în care provoacă pe tot Românul adevărat să între în luptă sub steagul lor.

Luni s'a ţinut în sala mare dela „Dacia" o grandioasă întrunire publică, unde au vorbit dnii Delavrancea, A. C. Cuza şi Iorga, accentuând dreptul limbei naţionale ca superior tuturor celorlalte interese.

Studenţimea continuă greva faţă de universitate. Nu vrea să cerceteze prelegerile până ce va ajunge la satisfacţie deplină.

In zilele trecute se svonise, că vreà să demonstreze împotriva familiei domnitoare. Studenţimea ca o contradovadă a făcut ovaţii principelui moştenitor, când a mers într'o sară la circ. O deputaţie de studenţi a predat princesei Maria un buchet asigurând familia domnitoare de cea mai mare stimă şi alipire.

Mişcarea aceasta impozantă din Bucureşti a aflat răsunet în toate părţile locuite de Români. Telegrame de aderenţă sosesc din toate colţurile.

Studenţimea dela universitatea din Iaşi încă a ţinut o mare întrunire în care s'a declarat solidară cu mişcarea din Bucureşti. Iar din ţările celelalte până acum au trimis la Bucureşti adrese de aderenţă tinerimea din Viena, şi cea din Bpesta. Nu este însă nici un suflet de Român, mai ales în ţările cestelalte, care să nu se însufleţească pentru ideea, care a reclamat mişcarea din Bucureşti.

Conferenţele învăţătoreşti.

Convocare.

Convoc prin aceasta pe toţi învăţătorii ortodoxi români din protopopiatele Murăş-Oşorheiu şi Reghin la conferenţa învăţătorească, care se va ţineà în comuna *Deda* la 6 şi 7 April vechiu 1906 conform programului, comunicat tuturor învăţătorilor prin circularul meu dela 1 Martie 1906 nr. 85.

Aştept participarea tuturor la slujba dumnezeiască, care va premerge.

Săcelul-Maramurăşului, 16 Martie 1906.

Dr. E. Miron Cristea
comisar conzistorial.

NOUTĂŢI.

***Din cauza** sfintei sărbători* „Buna-vestire“ *numărul proxim al foaiei noastre apare Mercuri.*

*

Sfântul Sinod al bisericei autocefale române din România e convocat în sesiune estraordinară pe 29 Martie v. la Bucureşti în scopul sfinţirii sfântului mir, act ce se săvârşeşte de întregul sinod.

*

Proces de presă. „Tribuna“ din Arad anunţă, că iar s'a pornit proces de presă contra ei pentru articolul de Crăciun „Nădejde“ scris de dl Vasile Goldiş, secretar conzistorial în Arad. Dl Goldiş a luat răspunderea.

*

Expoziţia din Bucureşti. Comisariatul general al expoziţiei avizează publicul, că pentru durata expoziţiei a emis bilete de abonament. Preţul unui bilet e fixat cu 50 lei de persoană şi 75 lei de familie (tată, mamă şi un copil până la 10 ani). Biletele vor fi provăzute cu fotografia abonaţilor. Expozanţii primesc aceste bilete cu preţul jumătate.

*

Redactor condamnat. Cetim în ziarele din capitală, că tribunalul din Zagrab a condamnat pe redactorul foii croate „Pocret“ la 6 luni temniţă şi 300 cor. în bani pentru agitaţie. Acuzatul a apelat.

*

Funcţiunile publice. In zilele aceste a apărut vol. 8 al statisticei ungare pe anul 1900. Acesta dă date asupra funcţiunilor publice ale ţării. In aceste funcţiuni au fost aplicaţi 114,761 bărbaţi şi 29,488 femei. Aceştia se împart în diferite categorii. Bărbaţii au fost în administraţie 34 mii, în justiţie 19,390, biserică 16,678, şcoală 29,833, serviciu sanitor 8924, artă şi ştiinţă 2727, etc. Femei au fost în administraţie 367, la educaţie 13,419, călugăriţe 4221, etc. Ce priveşte vârsta cei mai mulţi funcţionari sunt între 20—40 ani. După confesiune sunt catolici 54,323 bărbaţi, 19,141 femei; greco orientali bărb., 7684, femei 823 greco-catolici bărb. 7231 femei 770, jidani bărb. 15,107, femei 2663. Intre toţi ar fi să fie 80% maghiari — aşa zice statistica!

*

Imprumutul Rusiei. Guvernul rusesc a decis în zilele trecute să ià un împrumut de 150 milioane franci, o jumătate din Francia şi cealaltă din Anglia. Imprumutul îl va luà cu camătă de 5%.

*

Examen teoretic se va ţineà la economia de model comitatensă din Sibiiu (piaţa târgului de vite Nr. 10) în 27 Aprilie n. 1906 la orele 3 după amiazi, după programul următor: 1. Limba maghiară. 2. Aritmetica şi geometria. 3. Fizica. 4. Ştiinţele elementare din economia de câmp. 5. Ştiinţele speciale din cultura plantelor. 6. Pomologie. 7. Ştiinţele speciale din cultura higienă de vite. Cărţile de economie purtate de elevì, caietele lor etc. se expun spre vedere publică. *Reissenberger*, vicecomite.

*

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu şi subcomisiunile ei ţin şedinţă lunară Luni, în 9 Aprilie la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense, iar comisiunea pentru *prăsirea cailor*, ţine şedinţă tot în sala mică a casei comitatenze Marţi în 10 Aprilie, la orele 10 dimineaţa.

*

† Emil Constantin Popovits, stud. de cl. IV. gimn. după împărtăşirea cu sfintele taine a decedat în Oradea mare, în etate de 15 ani, în 4 Aprilie n. c. la ora unu din noapte. A fost înmormântat eri, Joi, la orele 4 d. a. E deplâns de mamă sa văd. Gabriela Dr. Popovits n. Rozvány, apoi de fraţii şi surorile: Gavriil, Gheorghe, Irina şi Gabriela.

*

Papa dela Roma a trimis pe sama nenorociţilor din Courriéres 20 mii franci. Foile anticlericale din Belgia, au început să agite într'acolo, ca să nu se mai trimită papei obolul obicinuit, care în anul trecut a ajuns la suma de 100 mii franci, cinste de anul nou. Aceste foi nu sunt mulţămite cu darul făcut de papa nenorociţilor acelora.

*

Dividende mari. Societatea pe acţii *Nobel*, pentru fabricarea dinamitei, îşi ţine adunarea generală în 10 Aprilie n. Conziliul de administraţie va propune să se dee câte 106 la sută dividende de fiecare acţie. Frumoase dividende!

*

Concert în Porumbacul-inferior. Inteligenţa română din Porumbacul-inferior invită la concertul ce l va da cu concursul elevilor constituiţi în cor din cursul al II-lea pedagogic al seminarului „Andreian“, Luni, în 3 Aprilie st. v. 1906 a 2-a zi de Paşti) în edificiul şcoalei. Dirigent: George Preşmerean, cl. curs. III. Inceputul la oarele 7 şi jum. seara. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii şcolare din Porumbacul-inf.

*

Concert în Orăştie. Reuniunea română de cântări din Orăştie anunţă pe 4/17 Aprilie 1906 (a treia zi de Paşti) în sala hotelului „Transsylvania“ din Orăştie concert dat de corul teologilor de a. III. din seminarul din Sibiiu în favorul fondului pentru completarea gimnaziului român din Brad. Inceputul la $^1/_2$8 ore seara. Preţul locurilor: Loge: 12 cor. — Fotele: 4 cor. — Loc I: 3 cor. — Loc II: 2 cor. — Loc III: cor. 1·50 — Parter 1 cor. — Galerie: 50 fil. Bilete de întrare se pot scoate înainte în prăvălia dlui Sim. Corvin iun., şi seara la cassă. Tot aici a se adresà şi suprasolvirile ce s'ar trimite prin postă.

*

Hoţie mare. Dumineca trecută au întrat hoţii în prăvălia unuia dintre cei mai mari aurari din Pesta şi au furat scumpeturi în valoare de 25 mii coroane. Fiind Duminecă şi prăvălia închisă hoţii au putut lucrà neconturbaţi de nime. Au întrat prin pivniţă. Incă nu li-s'a dat de urmă.

*

Din Ghelariu, protopresbiteratul Hunedoarei, ni-se scriu lucruri bune. Extragem dintr'o corespondenţă mai lungă, pe care din lipsă de spaţiu, nu o putem da în întregime, următoarele: In 5/18 Martie s'a făcut acolo sfinţirea noului cor, ridicat în sfânta biserică. Actul sfinţirii l'a săvârşit preotul locului *Gheorghe Ungur*, cu parohul din Ruda, *Iuliu Holder*. Răspunsurile le au dat coriştii din sat, 35 feciori şi fete, instruaţi de învăţătoriul din Ruda, *Ilie Bunea*. Predica a rostit'o părintele *Holder*, care a scos la iveală meritele dlui *Iosif Floreo*, oficiant la oficiul montanistic, câştigate nu numai în jurul noului cor, ci peste tot pe terenul bisericesc-şcolar. S'a făcut apoi sfinţirea apei, şi stropirea corului şi a publicului cu apă sfinţită. Coriştii cari acum mai întâiu au cântat în noul cor, vor fi eternizaţi pe pergament, afişat în ramă de sticlă sus în cor. Invăţătorului Bunea comitetul parohial i-a dat atestat de recunoştinţă, iar coriştii i-au cumpărat un inel de aur, drept suvenire. De prezent se lucrează cu mare zel la ridicarea turnurilor bisericei, şi se vor procura două clopote mari pe sama bisericei, pentru a căror sfinţire se va rugà Escelenţa Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan* să trimită un delegat din centru. Dorim, ca harnicii oameni să-şi vadă dorinţa împlinită.

*

Influinţelor timpului este expus fiecare om, şi pentru aceea sufer atâţia oameni de reumă şi podagră. Medici renumiţi dovedesc, că binecunoscuta alifie Zoltán nu numai alină durerile cauzate de reumă şi podagră, dar le şi delătură. Sticla cu 2 coroane în farmaciile B. Zoltán din Budapesta (Szabadságtér) şi I. Molnár din Sibiiu.

*

Expoziţia de copìi din Apoldul românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice, la expoziţia de copìi, ce se và aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Apoldul-românesc, au mai contribuit: Dr. Liviu Leményi, advocat, Constantin Colbasi, mare proprietar (Şpring), Dr. Octavian Rusu, advocat, Vasilie Gămulea, funcţ. de bancă şi Mateiu Zsiga, directorul „Furnicei“ (Făgăraş), fiecare câte 1 cor.

*

Mântuit dela moarte. Un om oarecare desnădăjduit trimite inventatorului crucei duple electro magnetice R. B. nr. 86967, dlui Albert Müller Budapesta V., Vadász u. 42/V următoarea scrisoare de mulţămită: Stimate domnule Müller! Inainte de toate te încunoştiinţez, că sunt un om sărac şi boala m'a silit să întru într'un spital din Budapesta, apoi am stat 4 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor şi toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mă pot vindeca, iar doctorii au perdut nădejdea şi eu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei dtale şi am cumpărat-o purtând-o pe piept dupăcum mi-ai scris. In timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mă simt sănătos şi nu mi-e teamă că mor, pentrucă m'ai mântuit dta. Iti mulţămesc de mii de ori. Cu stimă Francisc Ostiadat, maşinist în Priglenţa S.-Ivan (comit. Bács-Bodrog) în 27 Aprilie 1904. Crucea duplă electro-magnetică R. B. nr. 86967 costă numai 6 cor. şi vindecă boalele următoare: reumatism, respiraţie grea, lipsă de somn, batere de inimă, boala rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fiecare să se adreseze plin de încredere la dl Albert Müller, Budapesta, V., Vadász-utcza nr. 42/V.

*

Sănătatea şi frumseţa copiilor depinde în primul rând dela nutrirea adevărată. La copii debili, scrofuloşi ori cari sufer de chloroză, somatoza fluidă produce adevarată foame şi contribue astfel la promovarea puterilor şi a sănătăţii în general.

Poşta ultimă.

Semne de pace.

Ca întregire a celor scrise la loc de frunte, mai comunicăm cetitorilor următoarele: *Kossuth* şi *Andrássy* au fost chemaţi eri, Joi, la Viena şi astăzi au fost primiţi în audienţă din partea Maiestăţii Sale. Pe seară se aşteaptă apoi sosirea la Viena a fostului ministru-prezident *Weckerle*. Se crede, că pacea e ca şi legată şi că *Weckerle* va fi însărcinat cu formarea noului cabinet.

PARTEA LITERARĂ.

St. O. Iosif: Credinţe. Poezii.

De Ion Paltin.

I.

Ce timpuriu m'ai cucerit, iubită
Melancolie, credincioasă soră!

Şi fiorul ei „de dulce întristare“ i-se strecoară poetului în suflet când priveşte, Dumineca, horile, primăvara când renaşte firea, noaptea în bătut argintiu de lună, ziua când „afară-i cer senin“. Ochii săi se opresc asupra unui flutur, care moare, asupra unui copil sărman ajuns la oraş, înşelat în toate credinţele lui; privirile sale caută domniţe, cari rătăcesc prin grădini de mănăstiri, în lumina însângerată a amurgului, pe cărări cu flori ce-şi scutură petalele; pe poet, când vede o icoană cu pruncul Isus, îi poartă gândul la vremea „chinurilor ideale“, la vremea când

Incununat cu spini, urcând Calvarul,
Pe umăr crucea singur ţi-o vei duce,
Şi vei muri, strigând la cer, pe cruce!..

Mai mult.

„Dulcele şi tristul bard al durerii“ se vede mort. Visele îi dorm, încât nici nu se poate întreba, ca Eminescu:

Cine i acel ce mi spune povestea pe de rost?

Groapa îi e pustie. Nime nu varsă o lacrimă pentru el, nime nu aprinde, în sărbători, o candelă la mormântul lui, nime nu depune o cunună.

In zori mai ciripeşte vre-o pasăre pribeagă
Pe braţul crucii negre ce-ţi străjue mormântul,
Prin earba mohorâtă cu şuer trece vântul —
Şi multe spune dânsul.

Despre durere, amar, singurătate, uitare...

Dar nu! Pe când „dragile credinţe“ îl părăsiau „ieri una — astăzi una“, pe când era în pragul morţii,

Mi-ai eşit atunci în cale
Mi-ai zîmbit — şi-a fost de-ajuns

Inima i-se umple de simţiri calde, şi

Cântecul cel nou, de mâne,
Tot mai clar în minte-mi sună...

Acum priveliştile sunt altele şi ele când înfloresc merii, poetul nu se mai gândeşte la moarte, ci vede 'n găteala lor „o premenire de sărbătoare“; peste grădini nu mai stăpâneşte o linişte de ţintirim, — ele-s „temple pline de zvon“; florile nu mai plâng cu lacrimi de petale ofilite, ci sunt „amvoane sfinte“; fluturii nu mai mor în preajma vr'unei fir de tămâiţă, ci sunt soli cari vestesc sfârşitul durerii; păstoraşul nu mai e un biet rătăcit, ci un puiu de cioban — cel mai mândru în horă. Nici păsările nu mai sunt „păsări pribege“, ci rândunele, *părechi* de rândunele, cari îşi clădesc cuiburi. Ear poetul „furat de un vis“, priveşte zâmbind la ele:

O spune-mi, dragă rândunea
Ce zbori mereu în preajma mea,
Tu ştii mai bine.
O să-mi ajute Dumnezeu
Să-mi pot alcătui, ca tine,
Un cuib al meu?

După întrebarea aceasta urmează apoi „valul de armonie“ al cântecelor cu „mândre rime“, asemeni unui „murmur nesfârşit de ape“.

Dar nu iubirea singură linişteşte şi mângăe sufletul poetului. „Poveştile străbune şi cântecele uitate“, feţi ai „drăgălaşei muze populare“, îl ademenesc şi ele în împărăţia lor de vrajă, şi atunci pe dinaintea ochilor nostri trec în goană nebună Făt—Frumos cu iubita lui, alungaţi de zmeoaica din bazme; vedem o hârcă de babă, care vrăjeşte fântânile şi încurcă pe flăcăi; ne doare despărţirea unui viteaz de fata, căreea-i dă o năframă ursită să însemne moartea celui drag prin trei picături de sânge; ne uimeşte puterea lui Gruia, care rupe funiile „răsucite 'n trei şi 'mpletite 'n şase“ şi s'avântă după păgâni:

Tropotă copitele,
Pulberea o scurmă, —
Turcii-şi pierd săritele
Alungaţi din urmă...

Cu cât drag mai cetim apoi despre cei doi voinici: străinul, care îşi goneşte fugarul şi e mort de spaimă când aude un zgomot de departe:

E un biet creştin cuminte,
A băut,
A petrecut,
Şi tot cântă...

Dl *Iosif* a cuprins în volumaşul acesta de poezii şi o serie de pastele: „Icoane din Carpaţi“. Nu sunt numai icone: a Caraimanului, a Vârfului-cu-dor, icoane dela şes, dela poale, icoane splendide cu înserări tainice, cu amurgituri zgomotoase, ci şi izbucniri puternice de bucurie, de bucuria revederii brădetului, erupţii calde de dorul libertăţii din necuprinsul văzduhului, gânduri cari nasc fără veste în suflet la privelişti neobicinuite, şi vre-o poveste fantastică la gura unei peşteri. Tablouri răzleţe găsim apoi în mai multe poezii, zugrăvite mai ales în culori potolite.

Pentru a fi complet în arătarea cuprinsului „Credinţelor“ trebue să mai inzist asupra unei părţi, care e nouă în forma aceasta — la dl Iosif: inspiraţia istorică. E drept, că un alt volum al său: „Din zile mari“ laudă pe Ştefan cel Mare în frumoase càntări vioaie, dar cartea aceasta, mai bună decât obicinuitele lucrări de comandă, nu va rămânea în întregime.

Cele câteva poezii cu subiect istoric din „Credinţe“ sunt inspirate de oameni şi fapte din Ardeal.

Pe poet îl ispiteşte mai întâi *legenda* gorunului, la umbra căruia „pe o noapte întunecată trei căpitani şi-au fost jurat frăţie“. Legătuirea lor de a-şi „mântui neamul de robie“ a fost zadarnică, — au fost prinşi cu viclenie şi s'au „săvârşit pe roată“. Suspinele iobagilor se urmară tot cumplite.

Când eată, tinăr Craiu ridică steagul..

Căzù şi el, ca să doarmă în povestea dureroasă a frunzelor aceluiaşi stejar, care se frământă „nefrânt de vreme“. De odată se întunecă ceriul, vântul geme, ear gorunul „cere semn din ceruri“.

Şi iacă! Trăznet zgudue gorunul
Şi val de crengi acopere mormântul,
In care mândrul Craiu îşi doarme somnul..

Dar semnul n'a fost înţeles, glasul Domnului din ceruri n'a fost ascultat.

Căci au pierdut credinţa lor în Domnul!

Atunci gândul poetului zboară la acea manifestare fără păreche a înţelegerii dorului de neam, care a fost adunarea de pe „Câmpul libertăţii“.

O sfântă zi de sărbătoare!
Popor voinic din văi şi lunci,
Te-om mai vedeà odată oare
Precum te-ai arătat atunci?

Dar „întâmplări aşa măreţe zbucnesc odată la un veac“, şi poetul ear trebue să viseze. Când priveşte zarea de sânge a unui asfinţit şi tresare la glasul unui bucium.

Visam, Austrie, că 'n flăcări
Se darmă vechiul tău imperiu...

Nr. 219 /1906 (71) 3—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei vacante Borgo-Bistrița,** din protopresbiteratul gr. or. al Bistriței, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt venitele arătate în coala de fasiune B.

Concurenții au ași înaintà suplicele instruite conform legilor în vigoare pentru parohiile de clasa I-ă la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în Borgo-Bistrița p. u. Borgo-Prund, și după prealibila incunoștiințare a protopresbiterului, se pot înfățișà înaintea alegătorilor pentru a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Borgo-Bistrița în 15 Februarie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Simion Monda
protoprezbiter.

Nr. 49 1906. [73] 2—3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs la postul vacant de **paroh** în **Valcele rele** din tractul Hațeg, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele în aceasta parohie de clasa III sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții să trimită cererile lor cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezenteze în vre-o Duminecă în biserică, spre a-și arătà vrednicia în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 18 Martie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Multe milioane de dame alese folosesc universal renumita

CREMĂ MARGIT

a lui **Földes**
care e
fără unsoare, nestricăcioasă și care imediat înfrumsețează.

Scutită prin lege.

Efect grabnic și sigur.

Crema Margit a lui Földes e un mijloc nestricăcios, de efect grabnic și sigur contra **pistruilor, petelor de ficat, carilor de piele, și altor necurățenii ale pielii.** — Cele mai alese dame din lume folosesc Crema Margit și sunt încântate de efectul ei neîntrecut și miraculos. — După întrebuințarea unui borcan fiecine se poate convinge despre aceasta. A se ferì de imitații!

PREȚUL unui borcan mic 1 cor, mare 2 cor., Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Apa Margit pentru obraz 1 cor., Pasta de dinți Margit 1 cor. (62) 2-5

Producent:

Clemens v. FÖLDES
farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. se efeptuesc franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly și Rummler Ervin;** în drogeria **Morscher Károly** și parfumăria **Meltzer.**

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 1—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări,** cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit și reaua disposiție,** precum și **durerile de cap și nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță.** Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de *ierburi* se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tótə calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 21 –

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată și liberă de ori-ce substanțe păgubitóre

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai eftin, pentru orĭ-ce albituri și pentru orĭ-ce metodă de spălat.

Garanță: 25,000 cor. plătește firma **Georg Schicht** în **Aussig** fiecăruia, care dovedește, că săpunul ei cu numele **„Schicht“** conține órecari adausuri stricăcióse.

Somatose

(albumină de carne)

Mijloc nutritor și întăritor

pentru

pacienți de stomah și nervi

etc. 63 b 1—5

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

asigurări contra focului și esplosiunilor,
asigurări de viață și de rente viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de grindină,
asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne corόne.** ● ● ●

Fonduri de reservă și garanție 2 milióne corόne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 22—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 31–52

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 30 Martie (12 Aprilie) 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Nr. 3184 Pres.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Iubitului cler şi popor al arhidiecezei Noastre transilvane: dar şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Cristos!

Având în vedere §§ 89 şi 90 din statutul organic, convocăm şi prin aceasta declarăm de convocat sinodul ordinar anual al arhidiecezei Noastre transilvane, în biserica din Sibiiu, suburbiul Iozefin, *pe Dumineca Tomii*, adecă *pe 9/22 Aprilie a. c.*, la 9 ore antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericeşti, iar după acestea va urmà deschiderea sinodului în localul designat spre acest scop.

Sibiiu, la 28 Martie 1906.

Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop şi metropolit.

Pacea e perfectă.

Sibiiu, 11 Aprilie n.

Inzadar, dar aşa merge în politică, surprinderile vin peste noapte. Aceea ce numai cu o săptămână mai nainte se credeà a fi cu neputi[illegible]ă, s'a întâmplat. Coroana s'a împăcat cu coaliţia, şi a dat ţării un guvern nou, luat dintre conducătorii coaliţiei, cu esceptiunea postului de prim-ministru, care a fost dat dlui *Wekerle*, prezidentul judecătoriei supreme administrative. Noul guvern a pus jurământul de fidelitate în mânile Maiestăţii Sale încă Dumineca sara, iar Luni monitorul oficial ungar a publicat în ediţie separată abzicerea vechiului guvern şi numirile noilor ministri, împreună cu decretul regal, prin care convocarea parlamentului ţerii se face pe *19 Maiu n.* la Budapesta. Tot atunci au fost publicate şi dispoziţiile guvernului, în urma cărora alegerile pentru dietă sunt a se face *între 29 Aprilie şi 8 Maiu n. c.*

Iată că am întrat deci într'o eră nouă, cu ziua în care membrii guvernului au fost luaţi şi dintre membrii partidului kossuthist, cari, cum se ştie, stăteau atât de departe de Coroană, ca cerul de pământ. Şi astăzi sunt şi ei oameni de încredere, sfetnicii Coroanei. Se poate lucrul acesta? Vedem că se poate. Pentrucă în politică nimic nu e imposibil. Vorba e însă, cum s'a întâmplat, că lucrul s'a putut? Aşa, că cei din partidul kossuthist, cari urmăresc în politica lor aducerea ţării la independenţă desăvârşită faţă de Austria, s'au convins, că *pentru acum* dorinţa lor e nerealizabilă, findcă prea se împotriveşte Coroana. S'au convins apoi mai departe, că nici ţara nu o doreşte aceasta tocmai aşa de tare cum presupuneau ei, ba poatecă nu o doreşte de loc. Dovadă faptul, că acum, dupăce au legat pace cu Coroana, pe lângă abandonarea necondiţionată a reformelor militare, pe lângă renunţarea la întroducerea limbei maghiare ca limbă de comandă în armată, n'a ridicat nimeni dintre Unguri piatra pentruca să lovească în coaliţia care numai cu câteva zile mai nainte o spuneà sus şi tare, că din pretenziunile „naţiunii“ nu lasă nimica, şi *nu va lăsà niciodată.* Ba chiar din contră, adrese de mulţămită şi laude li-se aduc conducătorilor din toate părţile, pentrucă s'au plecat în faţa voinţei Coroanei şi au primit puterea sub condiţiunile puse din partea Coroanei.

E cert deci, că ţara, adevărata ţară, nu s'a însufleţit nici odată pentru aceea ce voià coaliţia să stoarcă dela Coroană: limba maghiară ca limbă de comandă în armată, pentrucă dacă dorinţa ţerii erà aceasta, pacea nu se puteà legà. Dar n'a fost dorinţa ţerii, ci dorinţa unor conducători, cari în momentul în care s'au convins, că nu e dorinţa ţării, au abandonat-o şi ei.

E o învăţătură bună aceasta pentru ceice astăzi sunt sfetnicii Coroanei, învăţătură din care am dorì ca ei să scoată şi o altă învăţătură, tot atât de necesară pentru buna conducere a ţării, ca şi cea dintâiu. Anume, că mai este ceva, ce ţara tot atât de puţin doreşte, cum n'a dorit nici tragerea în degete cu Coroana, şi asta e: *tragerea în degete cu naţionalităţile.* Ţara, sau să zicem aici *naţiunea maghiară*, nu doreşte absolut de loc asuprirea naţionalităţilor nemaghiare, ori chiar contopirea lor în naţiunea maghiară, lucru şi de altcum cu desăvârşire imposibil, ci doreşte să trăiască în frăţietate, în bună prietinie şi în perfectă înţelegere cu naţionalităţile. Credem, că membrii actualului guvern, tot oameni cu vaste cunoştinţe şi bogate experienţe, vor înţelege şi acest adevăr, şi vor inaugurà faţă de naţionalităţi o astfel de politică, care să ne apropie pe unii de alţii, iar nu să ne înstrăineze, care să ne lase neatins aceea ce ne este scump şi ne este sfânt: *limba şi legea*, pentruca ţinând şi mai departe la aceste comori naţionale ale noastre să ne putem însufleţì, iar' în caz de necesitate şi chiar jertfì pentru a treia comoară, care ne este comună, pentru *patrie!*

Ne sunt încă vii în memorie promisiunile ce ni-le-au făcut nu de mult cei doi corifei ai partidului kossuthist, contele *Apponyi* şi *Kossuth Ferencz*, că *limba şi cultura noastră* nu au de cuget să le atace, ci din contră, au de gând să le sprijinească şi să facă să li-se dee tot ajutorul posibil din partea statului. Acum, făcând parte amândoi din guvernul care e compus din ce are astăzi mai bun şi mai de valoare naţiunea maghiară, suntem în drept a aşteptà, ca promisiunile să şi le prefacă în faptă. Şi dacă nu ne vom înşelà în aşteptările noastre, vom dà mulţămită cerului că şi pentru noi s'a deschis o eră nouă, în care vor încetà perzecuţiunile, şi vom privì şi noi la activitatea noului guvern cu aceeaşi încredere, cu care priveşte naţiunea maghiară, salutându-l şi noi cu aceeaşi căldură, cu care-l salută astăzi întreaga opiniune publică maghiară.

Noul guvern unguresc e compus dupăcum urmează: *Dr. Wekerle Sándor*, ministru-prezident şi ministru de finanţe. *Kossuth Ferencz*, ministru de comerciu şi comunicaţiune. Conte *Andrássy Gyula*, ministru de interne. Conte *Apponyi Albert*, ministru de culte şi instrucţiune publică. Conte *Zichy Aladár*, ministru pe lângă Maiestatea Sa. *Darányi Ignátz*, ministru de agricultură. *Polónyi Géza*, ministru de justiţie. Incă nu e numit ministrul de honvezi şi ministrul croat.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral din Ilia.

— 25 Martie v.

Sinodul protopresbiteral al tractului Ilia s'a ţinut la 13 Martie st. v. a. c. în Ilia.

După celebrarea sfintei liturgii, la care a azistat o mare parte dintre membrii sinodului, ne-am adunat în edificiul şcoalei noastre confesionale, din loc, ca aici să ne dăm sama despre activitatea noastră, despre progresul ce l'a făcut acest tract în decurs de 2 ani.

Mare mi-a fost bucuria şi plăcută surprinderea, când am văzut că atât preoţimea cât şi membrii mireni ai sinodului, convinşi de datorinţele lor, şi urmând învitării domnului protopop Gheorghe Oprea, s'au prezentat aproape toţi la acest sinod.

Se vedeà pe feţele tuturor plăcerea şi bucuria de a lucrà spre înaintarea şi înflorirea tractului. Convinsu-ne-am toţi, că preoţimea şi poporul lucră din răsputeri pentru înaintarea şi întărirea maicei

---

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

— Aşa slab de înger mă socoteşti, împărate, a răspuns mucenicul, încât crezi că pentru o atât de mică caznă, crezi că eu îmi pot lăpăda credinţa? Aflà împărate, că mai curând vei slăbì tu, muncindu-mà, decât eu, muncit fiind de tine.

Gheorghe sfăşiat cu roata. Când a auzit Diocleţian neaşteptatul răspuns al generalului mucenic, a zis: să vedem nu te voiu muià eu!? Apoi a poruncit să aducă o roată mare de muncire şi un pod de scânduri, ţintuite cu fel de fel de bucăţele de fier, unele ca cuţitele, altele ca vîrfurile suliţelor şi a sulelor, unele ca ghiarele de pisică, altele ca undiţele. Pe acea roată grea a poruncit împăratul să lege pe sfântul muc[illegible]c şi apoi să o plimbe cu el încoace şi încolo pe podul cel de scânduri, ţintuit cu bucăţi ascuţite de fier.

Muncitorii au făcut precum li-s'a poruncit, şi învîrtind roata cea grea, pe care era legat mucenicul, au împins-o peste podul de scânduri. Şi, când a ajuns mucenicul peste acele bucăţi de fier ascuţite, trupul său s'a sfăşiat în mici bucăţele, rămânând bucăţi din carnea lui prinse în bucăţile de fier şi scăldând locul în sângele lui.

Aşa muncindu-se sfântul mucenic, la început cu mare glas lăuda pe Dzeu, apoi tot mai încetinel se ruga, pănăce mai pe urmă a leşinat. Toţi credeau, că a murit. Iar împăratul, crezând şi el, că generalul său Gheorghe în adevăr a murit, a strigat cu mulţămire: Unde-ţi este gura cea lăudăroasă Gheorghe? Am obosit eu muncindu-te, ori ai murit tu, ca un ticălos? Unde este Dumnezeul tău? Pentruce nu te-a scos dela munci? Apoi, poruncind să-l deslege pe Gheorghe de pe roată, împăratul cu ai săi sfetnici a plecat la capiştea idolească a lui Apolon, ca să mulţămească şi să aducă jertfă Dumnezeilor pentru isprava ce făcuse.

Gheorghe vindecat. Abia a plecat împăratul dela locul de caznă, şi de năprasnă s'a înourat văzduhul, şi tunând înfricoşat, mulţi au auzit un glas de sus zicând: Nu te teme, Gheorghe, că cu tine sunt eu! Şi după puţin timp s'a înseninat şi s'a făcut o strălucire mare şi neobicinuită, şi îngerul Domnului, în chip de tinăr prea frumos s'a arătat lângă mucenic şi i-a zis: Bucură-te!

Şi nimenea nu îndrăznea să se apropie de roată, ca să deslege pe mucenic, până a stat îngerul acolo. Şi, făcându-se nevăzut îngerul, iată mucenicul, spre marea mirare a tuturora, se pogoară singur de pe roată, deslegat fiind de înger, şi vindecat şi sănătos, cu faţa veselă stă înaintea mulţimii, ca-şi-cum nimic n'ar fi pătimit.

Văzându-o aceasta ostaşii s'au cuprins de mare frică şi alergând au spus împăratului, care se afla în capişte şi jertfia idolilor.

Gheorghe a mers şi el însuşi în urma ostaşilor şi a stătut înaintea împăratului în capişte. Iar împăratul n'a crezut că este Gheorghe însuşi, ci zicea, că este unul care numai îi seamănă. Ceice-l băgaseră pe roată însă şi-l chinuiseră, apoi văzuseră suferinţele lui şi cele întâmplate după plecarea împăratului, stăruiră cu deadinsul, că celce a venit în urma lor este însuşi generalul Gheorghe. Ba şi Gheorghe însuşi spunea tuturor şi chiar şi împăratului, că el este cel sfăşiat cu roata şi zdrobit cu piatra.

Toţi cei de faţă, afară de împăratul, s'au spăimântat şi au amuţit rămânând ca împietriţi. Doi dintre ei însă, unul Anatolie, altul Protolion, amândoi deregători ai curţii împărăteşti, erau creştini tăinuiţi. Acestia, văzând minunea s'au întărit în credinţa lui Cristos şi după puţină vreme eşind din zăpăceală, au strigat zicând: Unul este Dumnezeu mare şi adevărat, Dumnezeul creştinilor!

Auzind această strigare împăratul a poruncit îndată să-i prindă pe acei doi mărturisitori, şi fără vre-o cercetare să-i scoată afară din cetate şi cu sabia să-i ucidă.

Atunci şi alţii mulţi au crezut în Cristos, dar de frica împăratului n'au îndrăznit să-şi vădească credinţa.

Intre cei cari au crezut în Cristos era chiar şi împărăteasa Alexandra. Ea văzuse pe Gheorge zdrobit de piatră şi sfăşiat cu roata, îl văzuse fără suflare şi acum văzându-l sănătos, ba şi de arătarea îngerului auzind, s'a pătruns de puterea adevărului şi a vrut cu îndrăzneală să mărturisească pe Cristos. Dar prefectul, care se afla lângă dânsa, văzând ce are de gând să facă, până a nu afla şi împăratul a luat-o cu puterea şi a trimis-o acasă, impedecându-o de a-şi mărturisì credinţa în faţa mulţimii.

(Va urma).

noastre biserici, care singură numai ne poate duce la limanul fericirii.

Nu vorbele, ci faptele, nu indiferența față de școală și biserică, ci interesul, munca și abnegațiunea sunt stimulii cei mai puternici spre înaintarea și înflorirea, consolidarea și desvoltarea bisericei. Până când noi vom fi toți una, vom depărtà din inima noastră orice interese personale, cu ușurință vom puteà învinge greutățile ce ni-se opun.

Meritul principal pentru înaintarea tractului îi compete șefului nostru tractual, care cu zel și interes demn de imitat a condus afacerile tractului.

Dl president prin o vorbire bine simțită salută pe membrii realeși, precum și pe cei nou aleși ai sinodului, arătându-le drepturile și datorințele membrilor le pune la inimă înaintarea și înflorirea tractului, ceeace se poate ajunge prin o muncă statornică, solidară și neinteresată. In urmă deschide ședința.

După-ce membrii sinodului atât cei clericali cât și mireni sunt verificați, si nodul se constitue definitiv, alegându-și membrii verificători pe Dr. Stefan Rozványi și Ioaniche Olariu, iar notar pe preotul Gheorghe Garoiu.

Urmează cetirea raportului general al oficiului protopresbiteral, care este o vie dovadă despre zelul neobosit al șefului tractual.

Membrul Ioanichie Olariu cu bucurie constată, că atât numărul vietuirilor ilegitime, cât și al naşterilor de acest fel scade din ce în ce, ceeace denotă zelul preoților întru delăturarea lor.

Din raport se constată, că numărul preoților tractuali este 21, între cari și un capelan. Parohii vacante cu finea anului 1905 au fost 3. In anul trecut a fost completată parohia Burjuc, alegându-se de preot absolventul de teologie Gheorghe Garoiu, care și-a ocupat postul.

Referitor la numărul sufletelor s'a constatat, că cu finea anului 1905 sunt 4924 familii cu 23,475 suflete, dintre cari 11,993 bărbați și 11,482 femei ceea-ce arată la numărul familiilor o creștere de 152 familii, iar la suflete 104. Numărul celor ce știu cetì și scrie a crescut cu 253 dintre cari 162 bărbați și 91 femei.

Căsătorii au fost 178, dintre cari 5 numai civile. Numărul naşterilor dela 881 din anul 1904 s'a urcat în 1905 la 886, o creștere de 5 suflete.

Invățători în tract sunt 34, dintre cari numai 5 definitivi, 3 ambulanți, iar restul provizori. Numărul copiilor, cari au cercetat școala este de 1505, dintre cari 922 copii și 519 fetițe. Școala de repetiție a fost cercetată de 519 elevi.

Constat cu plăcere, că șeful nostru tractual dela ocuparea postului de protopresbiter, a întrodus un lucru frumos și bun pentru înaintarea învățământului, ca adecă la examenele școlare să mai aziste încă 2 învățători, cari vor fi chemați a observà părțile bune și scăderile colegului lor.

Din raportul general se mai observă și o creștere în averile bisericilor. Averea mișcătoare și nemișcătoare a comunelor bisericești este de 183,951 cor. și 10 fileri.

Raportul general se ià la cunoștință Rațiociniul de pe anul 1905 se primește, iar budgetul de pe 1906 se votează.

Urmează alegerea comitetului și a epitropiei pe un nou period de 3 ani.

Se aleg în comitet: Nicolae Chirciu și George Garoiu din cler, și Dr. Stefan Rozvány, Simion Dragomir, Ioaniche Olariu și Nicolae Iuga, dintre mireni.

Suplenți: Petru Stef din cler, Nicolae Sorinca și Iosif Iacob, mireni.

In epitropie: Miron Oprean, Romul Iacob, din cler, Ioan Bornemisa și Adam Orșa, dintre mireni.

Cu bucurie amintesc, că fondul cu menire culturală înființat de preoțime cu ocaziunea conferenței prin contribuiri benevole dela membrii sinodului s'a mărit cu suma de 23 cor.

Fiind exhauriată ordinea de zi dnul prezident mulțămește membrilor sinodului pentru zelul ce l-au arătat față de protopresbiterat, precum și pentru pacienţa arătată la desbateri. Punându-le apoi la inimă binele și înaintarea parohienilor închide ședința.

Membrul comitetului, Simion Dragomir răspunde dlui prezident asigurându-l, că vom căutà a fi demni de atributele date, vom căutà după cât ne ajută puterile, să lucrăm numai și numai spre înaintarea și fericirea poporenilor acestui tract.

Ne-am depărtat cu plăcute suveniri și cu caldă dorință de a lucrà spre înaintarea credincioșilor nostri. *GG.*

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Preaveneratul Conzistor arhidiecezan prin ordinul nr. 85 școl. din 3 Februarie v. a. c. m'a onorat din nou cu conducerea conferențelor învățătorești din cercul XVII Cohalm-Sighișoara, cari se vor întrunì în Boiul-mare în zilele de 6 și 7 Aprilie st. v. a. c.

Pentruca munca noastră să fie cât mai rodnică și corăspunzătoare scopului mare, ce urmărim, îmi iau voie a comunicà domnilor colegi, deodată cu invitarea la conferențe, și programul lucrărilor, cu rugarea, ca fiecare să mediteze asupra obiectelor de tractat și bine pregătit să ià parte la discuție. Programul lucrărilor va fi următorul:

I. Lecții practice.

1. O prelegere din Română, de N. Bârsan din Hendorf.
2. O prelegere din Maghiară, de I. Tompa din Mucundorf.
3. O prelegere din Religiune, de A. Cândea din Nadeșul săsesc.
4. O prelegere din Aritmetică, de G. Borcoman din Vidacutul român.
5. O prelegere din Istorie, de G. Andron din Ungra și F. Dăișoreanu din Meșindorf.
6. O prelegere din Istoria naturală, de N. Brândușă din Țeline.

II. Disertațiuni.

1. Ordinea stăpânește lumea, de G. Maican din Ticușul român.
2. Ce cariere să îmbrățișeze fii poporului nostru, de Emil Gheaja din Paloș.

III. Chestiuni pedagogice.

1. Folosul pomăritului, de A. Vlăduțiu din Malencrav.
2. Grădina de legume, de A. Stoica din Jacul român.
3. Organizarea școalelor economice de repetițiune cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora, de A. Stoicovici din Sighișoara, I. Ciucan din Mateiaș și I. Haizea din Jibert.

IV. Diverse.

1. Raportul comisiunei permanente.
2. Propuneri și dorințe.

Conferențele se vor deschide Joi în 6 Aprilie v. a. c după serviciul divin al Sf. Liturgii, cu parastas pentru fericiții arhiepiscopi și metropoliți, ca supremi inspectori școlari, pentru sufletele membrilor răposați ai conferenței și cu invocarea sfântului duh.

In fine rog a se transpune un exemplar din acest program și on. oficiu parohial spre cunoștință și comunicare comitetului parohial.

Arseniu Vlaicu
comisar conzistorial.

Convocare.

In conformitate cu ordinul venerabilului conzistor arhidiecezan din 3 Februarie a. c. nr. 85 școl. am onoare să convoc conferența învățătorilor din cercul al XII-lea, protopresbiteratele Clujului și Ungurașului, *pe 6 și 7 Aprilie st. v c.* (19 și 20 n.) în comuna *Bonțida.*

Program:
Joi în 6 Aprilie.

1. La 7 ore a m. serviciu divin împreunat cu chemarea duhului sfânt și parastas în memoria învățătorilor răposați din acest cerc.
2. La 9 oare a. m. deschiderea și constituirea conferenței; cetirea apelului nominal.
3. Până la prânz se và predà cuvântul normal „*apa*“ după „Noul A-B-C-dar de Dr. P. Șpan, cu elevii anului I.
4. La 2 ore p. m. se và predà lecțiunea practică din limba maghiară „*Az ember test részei*“ cu elevii anului al III-lea.
5. „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“, temă pusă de venerabilul conzistor.

Vineri în 7 Aprile.

6. La 7 ore a. m. „*Tractarea frângerilor decimale*“, lecțiune practică din comput, predată cu elevii anului al IV-lea.
7. Se và predà lecțiunea practică din geografie „*Ungaria în general*“ cu elevii anului al IV lea.
8. Discusiune cu privire la experiențele făcute cu noul plan de învățământ.
9. La 2 ore p. m. Raportul comisiunei alese pentru studiarea chestiunei înființări unei asociații a tuturor învățătorilor rom. ort. din arhidieceză.
10. Raportul comisiunii permanente despre starea învățământului din cercul acesta.
11. Alegerea unei comisiuni, care să pregătească un proiect de plan de lucru pe sama conferențelor din acest cerc pe o serie de 3 ani.

Lucrările se vor cenzurà în scris, iar pentruca să poată luà cu succes parte la discusiunea verbală, *fiecare* domn învățător và binevoì a meditá asupra punctelor din programă.

Prea onorații domni protopresbiteri ai cercului, onorații domni parohi, cum și toți ceice se interesează de educațiunea poporului nostru ne vor fi oaspeți bine văzuți.

Cluj, 25 Martie v. 1906.

Marcu Jantea
comisar conzistorial.

Anunț.

Cătră on. domni învățători, cari aparțin la cercul al II-lea Făgăraș.

Toți acei domni învățători, cari voesc a lua parte la prânzul comun ce s'a destinat pentru prima zi de conferența din Sâmbăta-inferioară, sunt rugați a se însinua la subscrișii până în 3 Aprilie st. v. a. c.

Sâmbăta-inf., în 20/2 Martie 1906.

Vasile V. Mușat *paroh gr. or.*
Galaction S. Sebal *înv. gr. or.*

NOUTĂȚI.

Terminul sfințirii catedralei. La mai multe întrebări, ce le primim din diferitele părți ale arhidiecezei cu privire la sfințirea bisericei catedrale aducem la cunoștința cetitorilor nostri, că — dupăcum suntem informați din parte competentă — terminul sfințirii bisericei catedrale s'a fixat în mod definitiv pe *Dumineca Samarinencii*, a IV-a Dumінecă după sfintele Paști din a. c., adecă ziua de 30 Aprilie st. v. (13 Maiu n.).

*

Oaspe înalt. Duminecă a sosit la Sibiiu, iar Marți a plecat îndărăt la Viena, colonelul *Martchenko* din armata rusască, atașat militar la curtea dela Viena. Colonelul a fost trimis în misiune specială din partea Țarului aici, ca să predee un cadou regimentului 2 de infanterie din loc care poartă numele țarului. I s'a făcut primire frumoasă din partea ofițerimei din Sibiiu.

*

O inovație. In urma dispozițiilor mai înalte, asupra ziarelor, cari apar în Sibiiu, eserciază acum dreptul de controlă procurorul regesc din loc, ca substitut al procurorului regesc din Cluj, unde se aflá autoritatea judecătorească în chestii de presă. Drept aceea, exemplarul obligat din ziariul nostru și din toate foile locale, se trimite acum, nu la Cluj, ca mai nainte, ci procurorului din loc, și anume, din motivul, ca censurând acesta cuprinsul foii să poată dispune, în caz de necesitate confișcarea foii încă înainte de a se face expedarea prin poștă.

*

† Demetriu Bonciu, notar public regesc în Arad, fost deputat la dieta țării, a decedat eri, Marți dimineața în Arad, în etate de 80 de ani. Inmormântarea i-se va face mâne, Joi.

*

† Ion Vințeleriu. preot gr. ort. în Ocna Sibiiului unul dintre cei mai vrednici preoți ai noștrii, a răposat după o boală prea scurtă Duminecă în ziua de Florii la ora unu d. a. în vârstă de 61 ani. Il deplâng doi fii, o noră și o mulțime de rudenii, precum și toți cei ce l-au cunoscut. A fost înmormântat Marți d. a. la 4 ore. Odihnească în pace.

Din partea familiei s'a dat următoriul anunț funebru despre tristul eveniment: Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților, că prea iubitul nostru tată și unchiu *Ioan Vințeleriu*, paroh gr.-or. român în Ocna-Sibiiului, azi în 26 Martie v. (8 Aprile st. n) în al 61 lea an al etății și după 36 ani de slujbă credincioasă la altarul Domnului, a trecut la cele eterne. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică, Marti în 28 Martie v. (10 Aprile n.) a. c. la 2 ore d. a. în cimiterul bisericei gr. or. române din Ocna-superioară. Odihnească în pace! Ocna-Sibiiului, la 26 Martie 1906. Emil și Ioan, ca fii. Eugenia E. Vințeleriu n. Moga, ca noră. Ilarie Triteanu și soția Cristina, Lazar Triteanu și soția Veturia n. Murășan, ca nepoți.

*

Nou doctor! Dl *Dionisie Stoica* abs de filoz. a fost promovat Sâmbătă în ziua de Bunavestire la universitatea din Budapesta doctor în filozofie.

*

Munte de pietate, sau casă de amanetare se înființează în București, cu un capital de un milion de lei. Mercuri a fost înregistrată firma la tribunalul din București, după cum urmează:

Conziliul de administrație se compune din domnii *Partenie Cosma*, directorul „*Albinei*“ din Sibiiu ca prezident; Nicolae Xenopol, advocat și deputat, vice-prezident; *Dr. Ioan Mihu*, advocat și mare proprietar în Orăștie; *Dr. Iancu Metianu*, mare proprietar în Zernești; Nicu cav. de Flondor, mare proprietar în Cernăuți; Nicu Lahovari, deputat; Victor Ionescu, deputat și C. Steriu, bancher și conzilier comunal, ca membri.

Cenzori sunt D-nii dr. C. Rădulescu, mare proprietar, Alex. Ciurcu, prim-ajutor de primar, și I. Lăpădatu, secretar al „*Ardelenei*“, din Orăștie. Cenzori suplenți: d-nii G Stroescu, ajutor de primar, inginer Mișu Paciurea și *Dominic Roțiu*, comptabil expert la „*Albina*“ din Sibiiu. Director al muntelui de pietate este desemnat dl *Dr. Corneliu Diaconovich.* Casa de împrumut pe amanet va începe să funcționeze cel mai târziu la 1 Septemvrie viitor.

*

O scrisoare deschisă au adresat studenții români dela Viena dlui ministru prezident *Fejérváry* în chestia insultelor aduse de nou memoriei lui *Iancu* și în chestia oprirei „*Asociațiunei*“ din Sibiiu și a tuturor Românilor din Ungaria de a participà la expoziția din București. Tinerimea universitară română din Viena ridică protest în contra acestor două insulte aduse poporului românesc din Transilvania și Ungaria.

*

Dela expoziția generală română. Clubul român din Viena a primit învoire să ridice un pavilon al „*societăților române afară de regat*“. Se adresează deci către toate societățile române de orice categorie, din Ungaria, Bucovina, Basarabia și Macedonia, rugându-le să trimită până la 25 Aprilie n. la adresa dlui prezident Dr. *St. N. Ciurcu*, (Wien IX Pelikangasse 10) următoarele: Statute și regulamente; Rapoarte anuale; O monografie a institutului; Fotografiile comitetelor; Publicații, etc. Pentru acoperirea speselor se cere apoi și un mic ajutor bănesc, de minimul 20 cor.

*

Arta poporului nostru apreciată de străini. In cel mai recent numer din „Wiener Hausfrauenzeitung“, cel mai mare și mai vechiu ziar de acest gen special din Austro-Ungaria a apărut sub titlul „*Romänische Volkskunst*“ (arta poporală română) o recenziune temeinică aspra opului dșoarei *Minerva Cosma din Sibiiu*: „*Ornamentele industriei române*“ de casă. Frumoasa lucrare este apreciată și recomandată în modul cel mai măgulitor. Iată cum să pronunță recenzentul asupra acestui op:

„Deja cu mulți ani înainte o damă cu multă pricepere pentru artă, aparținătoare elitei societății române ardelenești, dna Maria Cosma, soție de director de bancă, a pornit o mișcare cu scopul să se culeagă interesantele producte ale muncei casnice românești. Acum gentila dsale fică, dșoara *Minerva Cosma* a editat o publicație valoroasă sub titlul „Ornamentele industriei române de casă“.

Acest op merită să se facă cunoscut și în afară de frontierele Ungariei. Căci este incontestabil, că nu numai pentru damele din lumea mare se dau în cartea aceasta cele mai diferite înviațiuni, ci și pentru industrie în general, și special pentru industria de artă lucrarea este de o valoare neprețuită prin bogăția uimitoare a motivelor aparte și pline de bun gust, ce conține.

„Dșoara Cosma, editând cu multe cunoștințe artistice acest op a deschis o privire în tezaurul admirabil al artei poporului român!“

*

„România Jună“, Societate academică social-literară în Viena, și-a constituit comitetul pe anul 1906 precum urmează: Prez. Horia P. Petrescu, stud. fil. Vice-Prez. Teodor Fedoresc, stud. forest. sec. I. Ioan Teliman, stud. archit. sec. II. Vasile Grociuc, stud. fil. cas. Teodor Tovomitchi, stud. merc. bibl. Eugen Forgaci, stud. iur. contr. Gheorghe Șerban, stud. med. Localitățile societății: Viena VIII Florianigasse 12.

*

Daruri pentru biserică. Evlavioasele femei din *Pâclișa*, tractul Albei Iulie: Sofia Doț n. Tat, Maria Vlad n. Florea, Todora Oana n. Sava, Raveca Văsâiu n. Iosa, Eva Mărginean n. Iosa, Bělgrădean Maria n. Iancu, Raveca Tat n. Bělgrădean și Andron Tat, au dăruit pentru biserică un rând de haine bisericești în preț de 80 coroane, contribuind fiecare cu câte 10 coroane la cumpărarea lor. — Susana Treancăș n. Tat, a dăruit o față de masă pe pristol in preț de 5 cor. 50 fil., iar Ana Iancu, a lui Iacob, o altă față de masă în preț de 4 cor. Slujască aceste jertfe ale lor drept respunsuri bine primite la înfricoșata judecată a lui Christos. Pâclișa, 25 Martie 1906. *N. Cado,* preot.

*

Furt. O țigancă în etate de vre-o 50 ani a furat dela o familie din Sibiiu 6 linguri mari de argint, și 2 mici, provăzute cu monogramul *F. D.* precum și o cutiuță de argint pentru zăhar, cu capac de sticlă. Cine știe ceva despre aceste obiecte furate este rugat să avizeze poliția.

*

Nu le trebue jidan. Intr'o comună din Bihor eră să se aleagă un medic. Pretorele a eșit la fața locului cu actele și a deschis adunarea. Dupăce a adus la cunoștința reprezentanței comunale numele candidaților, un bătrân s'a ridicat și scărpinânduse după ureche zise:

— Mă rog, dle, d'apoi ăștia toți îs jidani?

— Toți zău!

— Atunci nouă nu ne trebue nici unul, zise bătrânul.

— Nu ne trebue — îl acompaniară toți reprezentanții și pretorele fù silit să închee adunarea, pentrucă oamenii n'au voit să-și aducă medic jidan.

Viață socială.

Concertul dat de dșoara Elza de Heldenberg, măiastra violinistă, Vineri seara în sala dela „Unicum“, a oferit celor prezenți una din cele mai delicioase seri de distracție. De astă dată am avut fericirea să vedem pe scenă și două drăgălașe Romănce: cunoscuta noastră cântăreață dna *Veturia Tritean* și dșoara *Ella Ioanovici*.

Cu o măestrie rară pentru o femee, a executat dșoara Heldenberg câteva piese de violină din cei mai mari autori clasici: Mendelssohn, trei concerte în Emoll, Bruch, un concert în G-moll! Admirația cea mai mare a stors'o cu vestita fantazie din Faust de Sarasate. In duetul din „Navarra“ (joc spaniol) de Sarasate a fost acompaniată de dșoara Ella Ioanovici, care cu sfiala primului debut a câștigat simpatia auditorului. Dșoara Ioanovici posede frumoase aptitudini pentru de a deveni o violinistă desăvârșită.

Pășirea dnei Tritean a dovedit și de astădată darul unei voci fermecătoare. Vocea dulce, duios — lirică a dnei Tritean, o voce cu un timbru caracteristic românesc, a executat trei cântece, de Grieg și „Vogellied“ din opera lui Leoncavallo „Bajazzo“ cu măiestria unei artiste menită anume pentru scenă. Ne-a fermecat.

Tinărul Gustav Koricsánsky, elevul școalei Heldenberg cu apucături de artist consumat a cântat la pian o sonată de Beethoven. Publicul l'a răsplătit după vrednicie.

Concertul s'a dat în sala plină de un public foarte ales.

Te cuprindeă o umbră de decepție văzând căldura cu care sprijinesc străinii arta lor — pe când arta noastră bate drumuri cu toiag de cerșitor, pentru ca să-și poată adumbri amarul zilelor ei.

*

Concert în Petroșeni. Inteligența română din Petroșeni și jur invită la concertul ce'l và dà cu concursul unui grup de teologi din seminarul „Andreian“ cu ocasiunea ținerei conferenței preoțești și învățătorești Vineri în 7/20 Aprile 1906 în sala hotelului „Wagner“. Inceputul la 7½ ore seara. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțămită.

*

Teatru în Sâmbăta-inferioară. Producțiune teatrală aranjază inteligența din Sâmbăta-inferioară și jur Joi, în 19 Aprile st. n. (6 Aprile st. v.) 1906 cu ocazia conferenței învățătorești, în școala confesională din loc Inceputul la 8 ore seara. Prețul de întrare: de persoană 1 coroană. Eventualul profit e destinat „Bibliotecii“ din loc. Suprasolviri și oferte se primesc cu mulțămită și se vor cuită publice

*

Teatru în Hașag. Tinerimea română din Hașag invită la producțiunea teatrală, ce o và aranjà Luni, în 16 Aprile st. n. a. c. (a 2-a zi de sf. Paști) în sala școalei gr.or. din loc. Inceputul la 6½ ore seara. Venitul curat este destinat școalei. Prețul de întrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Ofertele și suprasolvirile se vor cuità publice.

*

Concert în Pețelca. Reuniunea femeilor române gr. cat. din Pețelca invită la concertul, ce îl và dà cu concursul corului pedagogilor din Blaj, Duminecă, în 22 April n. 1906 (Dumineca Tomii) în localul școalei din loc. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat e destinat în favorul bisericei din Pețelca.

*

Teatru în Stremța. Comitetul bisericei gr. or. din Stremța invită la producțiunea teatrală împreunată cu cântări și declamări, ce se và ținea Luni 3/16 Aprilie (a doua zi de Paști) 1906 în sala școalei din loc. Inceputul la 7½ ore seara. Venitul curat este destinat pentru biblioteca școlară. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita publice.

*

Concert în Brad. Corpul didactic din Brad invită la concertul ce l va aranjà cu conlucrarea corului elevilor cursului al III-lea din secțiunea pedagogică a seminarului „Andreian“ la 3/16 Aprile, (a II-a zi de Paști) 1906, în hotelul „Central“ din Brad. După concert urmează dans. Venitul curat e destinat pentru sporirea fondului gimnaziului român gr. or. din Brad. Inceputul precis la 8 ore seara. Dăruirile de inimă curată se vor cuità în ziare.

PARTEA LITERARĂ.

St. O. Iosif: Credințe. Poezii.

De Ion Paltin.

II.

Din articolul trecut s'a putut vedea în parte câtă frumsață sfioasă, ce viață discretă tăinuește acest volum nou de poezii al dlui *Iosif*. Și totuși revistele noastre, atât de grabnice la atacuri înpotriva unor încercări inimoase de a informà publicul cetitor, și — afară de una — gazetele, cari cred că numai atunci sunt îndatorate să vorbească despre scrierile nouă, când au să-'și apere interese materiale primejduite, au trecut toate sub tăcere această bogăție a lumii de simțiri gingașe, această galerie de tablouri fermecătoare. E aici și o mare nedreptate față de poetul delicat, și o mai mare dovadă despre sărăcia noastră cu duhul. Cinste nu ne face nici una, nici cealaltă.

Despre o îndreptățire a atitudinei noastre nepăsătoare nu poate fi vorba nici chiar în urma întreruperii legăturilor de prietinie cu autorul „Patriarhalelor“! Intr'adevăr, o ignorare binevoitoare a scrisului cuiva, care nu e mai puțin decât poetul *Iosif*, se esplică mai anevoios și mai cu bănueli față de admiratorii de odinioară, chiar decât o critică pătimașă.

Căci multe și alese însușiri artistice cuprind „Credințele“ acestea. Inainte de toate e fraza așa de limpede, așa de nemeșteșugită, așa de proprie să arate sinceritatea sentimentelor. — E noapte cu ceață. Luna argintează vălul acesta nepătruns. Dar un sunet clar de clopot vestește „straja cea dintâi“. Pe urmă earăși tăcere. Dorm florile în grădină, dorm fluturii pe patul lor de flori, nu s'aude nici cântecul privighetoarei osândite să nu tacă nici când, — numai poetul nu se poate odihni. Și din adâncul acestei neliniștiri a sufletului se înalță o rugăciune scurtă, fără împodobiri de strălucire grea și atât de simplă, încât la o cetire fără băgare de seamă, ne poate scăpà toată frumusețа:

O natură, împrumută-mi
Din odihna ta o clipă, —
Vino, dulce somn, sărută-mi
Ochii obosiți...

Acesta e un exemplu luat la întâmplare, ear nu pe alesul, fiindcă-mi pare că aș săvârși un act de impietate față de parfumul atâtor viorele cercând să găsesc pe cea cu culoare mai vie între ele.

Când vrea să dea o putere mai mare sentimentului care-i mistue sufletul, poetul nu așează cuvintele într'o ordine deosebită de ceea a graiului obișnuit, ci le repetă numai pe acelea, cari în clipa aceea sunt totul pentru el, — și astfel efectul lor nu e mai mic decât cel produs de niște versuri cu podoabe chinuite. Deci dl *Iosif*, când se vede scăpat de grijile întunecate și-și ia drumul spre Carpați, va strigà:

Imi flutură părul în vânt,
Și cânt, —
Mă cheamă 'n zare munții, munții mei!
Ce dor, ce dor adânc mi-era de ei!

Și însuflețit de gândul libertății „ca ciocârlia 'n văzduhuri“, cuprinde în următoarele versuri sonore acel „dor adânc“, pe care l-a purtat atâta timp:

Ce dor i-a fost poetului
De freamătul brădetului,
De murmurul izvorului,
De fluerul păstorului,
De glasul păsărelelor
Și — de vecinul stelelor —
De vârful Caraimanului,
Ce dor, ce dor i-a fost sărmanului!

Caracteristic e și felul, cum descrie dl *Iosif* natura. Nu vom găsì tablouri zugrăvite în culori strigătoare, ci numai un colț mic, descris foarte sugestiv. Iată d. e. un apus de soare, care altora le-ar fi dat prilej pentru o pânză uriașă sau pentru o amănunțită înșirare a tuturor lucrurilor și gândurilor, dar pe care dl *Iosif* îl senzibilizează așa de frumos printr'o „idilă“. — Caraimanul înegurat își ridică fruntea în nouri, ear soarele, scăpătând spre asfințit, îl privește cu drag:

Și cum se uită la moșneag,
Se mai oprește-o clipă 'n loc:
I-azvârle cu un zimbet drag
Pe frunte-un diadem de foc.

Iar după culmi doi nourași
Urcând tiptil, în zare, sus,
Rîd răsfățați și drăgălași
Privind idila din apus.

Prin aceste versuri noi simțim toată seninătatea și înviorarea unui asfințit frumos, — în care știm că trăesc *oameni*.

In privința aceasta îmi pare nimerită următoarea caracterizare de pseudonimul *Evan* („Voința națională“, 1906 nr. 6248): „Sufletul lui Iosif pătrunde în viața firii și e pătruns în același timp de ea. Fiecare colț de natură e un colț văzut cu ochii bucuriei copilărești sau cu durerea omului care a trăit și a suferit; imaginile evocate de el sunt colțuri familiare, prietene scumpe, de cari s'au legat clipe *trăite* din viața poetului“.

Multe lucruri frumoase aș mai avea de zis despre tehnica dlui *Iosif*, despre elementele poeziei sale, cari ne explică unele schimbări în opera sa mai nouă, s'ar putea arăta și unele versuri goale de inspirație, ca acestea:

Văd eu clar, că 'n toată firea,
Oricât stau și mă socot,
Legile ce-a pus iubirea
Birue și sfarmă tot, —

dar marginile unui articolaș de gazetă împedecă toate acestea.

Cred însă, că cetitorii mei se vor simțì îndemnați să cunoască *prin ei înșiși* cartea aceasta, din care voiu mai cita de încheiere următorul „Cântec“ trist:

Stă copila 'n poartă
Cu mânile 'n poală,
Tristă ochii-și poartă
Pe ulița goală.

„Rîndunică dragă,
Ce vești ai de-acasă?
Dar tu zbori pribeagă
Si sara se lasă.

Zbori în lumea mare
Si nu ești de vină,
Că nu știi ce-amar e
De-o fată străină“...

Din public.+)

Mulțămite publice.

In numele tuturor membrilor Reuniunei noastre, aducem cele mai sincere mulțămite onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii „Albina“ pentru ajutorul de 100 cor. votat fondului „Masa învățăceilor“ din suma pusă la a sa dispoziție de adunarea generală din anul curent, cum și onorabilului institut de credit „Arieșana“ din Turda pentru ajutorul de 5 cor. votat în favorul fondului de 20 fileri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare.

Sibiiu, 5 Aprilie n. 1906.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

Vic Tordășianu *prezident.* *Stefan Duca* *notar.*

*

Domnul *Gheorghe Șoneriu*, paroch gr. ort. în Saschiz tractul Sighișoara a dăruit în scopul înfrumsețării nou zidindei biserici din Sard, tractul Sighișoara, suma de 20 cor., în memoria fostului paroh în aceasta parohie, Zaharie Crișan și a preotesei Susana Crișan, ca socri precum și în memoria răposatei preotese Virsavia Șoneriu, n. Crișan.

Subscrisul în numele comitetului parohial aduc și pe această cale mulțămită donatoriului.

Sard, la 20/III 1906.

Ioan Dan
preot.

*

Pentru biserica noastră gr. or. română din comuna Șarpatoc tractul Sighișoara au binevoit a dăruì Michail Ganea, din Șarpatoc aflător în America 33 cor. pentru care sumă s'a cumpărat sfânta Evanghelie cu litere latine frumos legată în pele roșie, apoi 60 coroane, pentru cari s'au cumpărat tot pentru biserica noastră două candele, una cu câte 30 coroane de argint de china foarte frumoase, cari împodobesc biserica. — Bunii creștini Michailă Sârb și Nicolae Almășan amândoi din Sighișoara au binevoit apoi a dăruì pentru cumpărarea a două fesnice pe sfântul prestol în altar 52 cor. Fesnicele cumpărate sunt de argint, foarte frumoase și trainice. Deci tuturor acestor buni dăruitori, cari au rupt din câștigul lor adunat cu dreaptă muncă aceste parale pentru biserica noastră, subscrisul în numele tuturor parohieni din Șarpatoc le mulțămesc din inimă și le doresc, ca D-zeu să le ajute în toate zilele vieții lor, ear de acolo din depărtare să-i aducă D-zeu în pace acasă.

Șarpatoc, la 18 Martie 1906.

Moise Flittěr
paroh

Cărți și reviste.

Alexandru Vlahuță, studiu literar în ungurește, teză de doctorat, de Dionisie Stoica. (8⁰ 209 p.) Autorul face o dare de seamă amănunțită asupra tuturor opurilor lui Vlahuță, poezii, nuvele, articole, romanul Dan etc. și închee cu o scurtă paralelă între Vlahuță și Eminescu. Cartea se află de vânzare la autor în Budapesta (VI Szondy u. 94) și costă 3 cor.+20 fil. porto.

*

„Predici sau învățături la toate Duminecile și sărbătorile anului“, culese de P. *Maior*, ed. de Dr. E. *Dăianu*. A eșit din colecția aceasta broșura a II-a, cuprinzând predici pentru Duminecile dela sf. Paști până la Lunia Rusaliilor. Calitățile broșurei întâiu se găsesc și într'adoua. Se află de vânzare în Cluj la tipografia „Carmen“, cu prețul de 1 cor. plus 15 fileri porto postal.

*

„Cartea de Aur“ vol. III. A apărut volumul III din **„Cartea de Aur** *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară*“, de *Teodor V. Păcățian* și se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Prețul: 10 coróne esemplarul broșat și 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și esemplare din volumul I. și II., cu același preț. **Volumul IV sub tipar.**

Poșta redacției.

Ofenbaia. Primit cu mulțămită. Săptămâna viitoare.

P. I. în V. Respectivul *poate* fi trecut în lista electorală.

Nr. 64 1906. [75] 1—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** de clasa a III-a **Boosiu** cu filia Groși, protopresbiteratul Hunedoara, pe baza ordinului Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 30 August 1905 nr. 8159 bis., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara, în conțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 20 Martie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 359—1906 [76] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Pricaz**, devenit vacant în urma penzionării parohului Ioan Vlad, în conformitate cu rezoluțiunea Preaveneratului Conzistor din 7 Februarie 1906 nr. 943. Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii preoțești dela stat.

Competenții au să-și trimită rugările lor instruate în înțelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tract. Orăștie, — și înainte de alegere cu prealabila înștiințare a aceluia au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Orăștie, 25 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orăștiei în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 1903/906 tkvi. Traducere.

Publicațiune.

In urma comasației cartea funduară a orașului Nagyszeben se va schimbà conform ordinațiunii normale nr. 2579 din 1869, îndeplinindu-se prin aceasta totodată — privitor la toate acele realități, la cari art. de lege XXIX din 1886, XXXVIII din 1889 și XVI din 1891 dispun inducerea dreptului de proprietate al posesiunii faptice — procedura normată în art. de lege XXIX din 1892, în legătură cu îndreptarea inducerilor în cartea funduară.

In scopul acesta se începe autenticarea preparativelor pentru transformare și procedura la fața locului în Nagyszeben (casa sfatului, etaj), la 18 Aprilie n. 1906.

Prin urmare sunt provocați:

1. Toți interesații, să participe la pertractarea de autenticare, în persoană sau prin plenipotențiați, și a-și face eventualele observări contra proiectului cărții funduare, cu atât mai vârtos, cu cât după transformarea definitivă a cărții funduare vechi nu-și mai pot validità obiecțiunile posibile la treceri greșite contra persoanei a treia, care se află în bună credință. (67) 3—3

2. Să se înfățișeze înaintea comisiei de autenticare a autorit. de carte funduară, care începe pertractările la terminul prescris, toți aceia, cari doresc a face reprezentațiune motivată privitor la inducerile din protocoalele cărții funduare, având a prezentà totodată și documentele justificătoare.

3. Toți aceia, cari ridică drept de proprietate asupra vre unei realități, cari însă nu posed nici un document pentruca pe baza lui să se poată face inducerea în cartea funduară, să lucreze într'acolo, ca să-și câștige datele de lipsă în senzul §. 15 al art. de lege XXIX din 1886 și §§. 5, 6, 7 și 9 al art. de lege XXXVIII din 1889, și cu ele să-și justifice pretenziunile înaintea comisiei esmisă, ori să se îngrijască, ca proprietarul din cartea funduară să recunoască verbal înaintea comisiei esmise, că s'a ajuns la înțelegere cu privire la transcriere, și să-și deà învoire la incorporarea dreptului de proprietate, pentrucă altcum nu-și mai pot validità dreptul pe această cale și perd și favorul de a fi scutiți de timbru.

4. Toți aceia, în favorul cărora se află indus în cartea funduară un drept la o pretenziune de fapt achitată cu privire la dreptul de zălogire, ori un alt drept încetat, asemenea proprietarii realităților însărcinate cu astfel de induceri, pentru a cere ștergerea dreptului indus, respective a declarà înaintea comisiei esmise, că se învoește la ștergere, altcum perd favorul de a fi scutiți de timbru în cauză.

Nagyszeben, 16 Martie n. 1906.

Tribunalul reg. din Nagyszeben ca autoritate de carte funduară.

Czipott György m. p.
jude regesc.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale și alte oficii, cu prețul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Nr. 49 1906. [73] 3 - 3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs la postul vacant de **paroh** în **Valcele rele** din tractul Hațeg, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele în aceasta parohie de clasa III sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții să trimită cererile lor cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezenteze în vre o Duminecă în biserică, spre a-și arătà vrednicia în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 18 Martie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebità atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecà bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 190

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

Arhangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
„ Filip

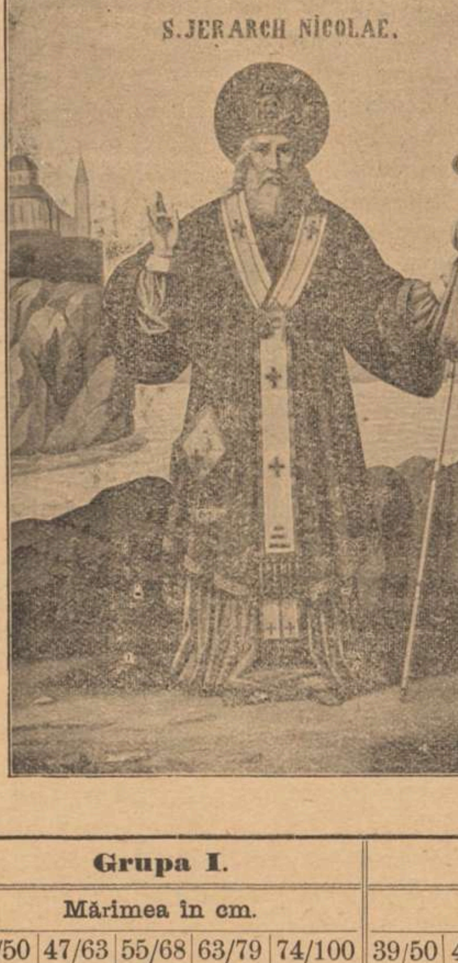
S. JERARCH NICOLAE.

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Naşterea Domnului Iisus Christos
Fuga in Egipet
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Inălțarea — Floriile
Tăerea împrejur
Naşterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Naşterea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

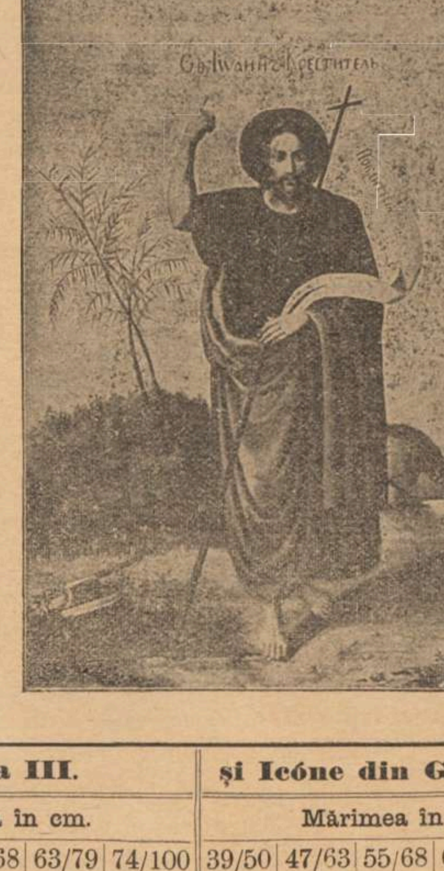

II.

Iisus pe Cruce
Inălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George „
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34·60	42·—	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 1/14 Aprilie 1906 *Anul LVI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ şe adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Moarte şi înviere.

Sibiiu, 13 Aprilie n.

Ne soseşti de nou frumoasă şi luminată zi a *învierii*, zi pe care a făcut-o Domnul *să ne bucurăm şi să ne veselim întrânsa*, sărbând, nu numai minunea minunilor, învierea fiului Său mult iubit, ci şi învierea sufletului nostru propriu, prin credinţa în învierea lui Cristos, şi prin pilda dată nouă din partea naturii, care a adus şi aduce an de an miriade de vietăţi la viaţă nouă!

Fi binevenită mărită zi de generală bucurie, în care Cristos *a călcat moartea cu moarte şi celor din mormânturi li a dăruit viaţă*, şi fă, ca cel puţin pentru zilele de prăznuire, pe cari le aşteptăm, să ne redobândim perfecta linişte sufletească, din care să eşim cu gândirile curăţite şi cu inimile oţelite, pentru a puteà purtà mai departe lupta cu valurile vieţii trecătoare, împlinind aceea ce El ne-a lăsat de împlinit: *iubire* faţă de semenii nostri şi *iertare* pentru nedreptăţile ce ni-le-ar fi făcut contrarii şi inimicii, ori pentru actele de ingratitudine cu cari falşii amici ni-ar fi răsplătit dragostea ce le-am arătat!

Fă, mărită zi a învierii, ca sufletul amărît al omului, care-şi pleacă genunchii în faţa minunii întâmplate atunci, când ceice mergeau la mormântul lui Cristos pentruca să-l grijească *l au aflat gol*, iar ângerul le spuneà, să nu caute pe cel viu cu cei morţi, pentrucă a înviat: să-şi găsască balzamul răcoritor, care să-l întărească de nou pentru lupta ce are să o poarte cu soartea, în credinţa tare şi neclătită în Dumnezeu şi fiiul Său, precum şi în împlinirea învăţăturilor dumnezeeşti ale Celui-Ce trimis a fost în lume, ca prin moartea sa să mântuiască lumea de păcat!

De nouăsprezece veacuri şi mai bine lumea creştină se închină măreţei idei a *învierii*, şi serbând învierea lui Cristos se gândeşte la învierea proprie. Pentrucă este o *reînviere!* Moartea e odihna mai lungă a corpului obosit, întocmai cum somnul e scurtă odihnă în urma oboselii şi a muncii de peste zi. Somnul ne recrează, ne dă puteri noi pentru a ne puteà apucà cu voe şi cu râvnă de muncă nouă, iar moartea ne trece în altă lume, cu altă viaţă, neperitoare. E un somn deci şi moartea, somnul etern, şi de aceea Grecii cei din vechime numiau somnul *fratele morţii.* Insă precum somnul de noapte este liniştit, dulce, recreator şi dă putere nouă numai omului care-şi are conştiinţa liniştită, care se află în perfectă convingere, că nici o faptă rea de peste zi nu-i apasă sufletul: aşa şi somnul cel de veci garantează viaţă fericită dincolo de mormânt numai pe sama celor ce cu fapte bune creştineşti şi-au gătit calea spre viaţa cea nouă, care nu va mai aveà sfârşit!

Sărbând de nou învierea lui Cristos, să ne gândim deci, nu numai la datorinţa creştinească ce o avem, de *a ertà toate pentru înviere* şi a zice *fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi,* ci şi la învierea proprie, căutând să ne gătim calea care ne va duce la fericirea vecinică din cealaltă lume.

Cum vom puteà ajunge la aceasta fericire? Aşa cum ne învaţă Inaltpreasfinţitul arhiepiscop şi metropolit *Ioan* în frumoasa sa pastorală de Paşti, adresată fiilor săi sufleteşti, pastorală care va fi cetită din uşa sfântului altar în luminata zi de Paşti în fiecare biserică din arhidiecesă, adecă: silindu-ne, „după putinţă, *a face voia Domnului şi a păzi legea lui şi cercetând cât mai regulat sfânta biserică, nu numai pentru a ne rugà împreună lui Dumnezeu, ci şi pentru a ne luminà, a cunoaşte şi a păzì legea lui*“. Vom aflà în vieaţa cealaltă fericirea dorită „dacă *nu vom lăcomì la bunul altuia, nu vom gândì, nici vom face rău altuia, ci din contră, vom ajutà şi spriginì pe cei săraci şi lipsiţi, dacă vom spriginì şcoalele şi bisericile noastre, şi peste toate acestea, dacă şi pe fiii nostri, despre cari vom aveà să dăm seamă înaintea lui Dumnezeu, îi vom creşte încă din casele părinteşti în legea şi în frica lui Dumnezeu, şi dacă îi vom înzestrà şi cu învăţăturile cele bune şi mântuitoare, cerute de duhul timpului de astăzi*“ . . .

Eată calea pe care trebue să umble creştinul adevărat pentruca să-şi asigure un somn lin şi uşor când va fi să treacă în lumea ceealaltă, nevăzută şi necunoscută, precum şi o frumoasă şi plăcută înviere la viaţa cea nouă, simbolisată prin învierea naturii şi prin învierea lui Cristos, sărbătoarea sărbătorilor în biserica creştină.

Să ne curăţim deci simţirile, să ne curăţim inimile de păcate, şi aşa să aşteptăm toţi marea sărbătoare, în care apoi cu sinceritate şi din adâncul inimei să ne salutăm cu cuvintele, cu cari se salută lumea creştină de nouăsprezece veacuri şi mai bine, cu:

Cristos a înviat!

Aviz.

Biroul comitetului executiv al partidului naţional român este — pe timpul, cât vor decurge alegerile — în Arad.

Adresa biroului: Dr. Ioan Suciu, *Arad, Calea arhiduc. Iosif nr. 7.*

Toate ştirile referitoare la mişcările electorale din cercuri şi comune româneşti sunt a se trimite pe această adresă a biroului.

Aderenţii partidului naţional român sunt rugaţi a ne informà imediat, prin depeşi ori epistole express, despre toate ce sunt în legătură cu alegerea de deputat în cercul lor şi a descoperì purtarea poporului şi ţinuta fruntaşilor din comune.

Ceice doresc desluşiri, informaţiuni, sau îndrumări din partea comitetului executiv, asemenea au a se adresà susnumitului birou, pe adresa indicată.

Să ştim unii de alţii, iar conducătorii nostri de toţi, asta să ne fie naintea ochilor!

Cronică pedagogică.

Froebel.

II.

Ştim, că Pestalozzi a urmărit creşterea tinerelor mlădiţe luptând şi lucrând din greu; ochiul lui ager căută după rădăcina răului moral şi fizic. In urma lui s'a ivit Herbart, care în puterea înaltei lui culturi a urmărit isprava bătrânului şi harnicului dascăl în gând, adecă *teoreticeşte*, scoţând legi şi norme de educaţie din — pentru noi — atât de binecuvântata vieaţă a magului; păcat numai, că bărbatul acesta cu o minte atât de rară şi preaslăvit de „progenitura veacului mai nou“ nu s'a coborât în [ţărină unde zace aurul, „adevărul adevărului“ ci purtat, — vorba e a lui Rein — de puternicii umeri ai lui Pestalozzi, caută spre tăriile metafizicei, de unde aşteaptă „tot darul“.

Da, e un fapt incontestabil că „tot darul de sus“ vine, numai „susul“ acesta trebue să fie senin şi limpede, ca bolta cerească, căci altcum zidim pe năsip. Stâncă de granit să fie metafizica, care să cuprindă întreg universul, în legea lui Kant [1]) să nu existe nici un „vacuum“ pentru un „dice“ căci la din contră un „dice“ sau „pentruce“ e în stare să dărâme întreaga clădire de noţiuni. Metafizica trebue să aibă temelii puternice şi atunci deducţiile vor fi tinatacabile. Dar metafizica lui Herbart, temelia filozofiei practice şi a psichologiei lui e foarte şubredă, e un fel de „monadologizm realistic“ pe cum o botează Wundt.[2]) Eu însă zic, că e mai mult un fel de încâlceală a solipsismului, idealismului, materialismului şi ca să nu uităm, şi a realismului. Flügel, un şcolar de a lui Herbart se încearcă să vădească importanţa metafizicei măestrului său, — dar

---

[1]) Kant: Kritik der reinen Vernunft p. 463.

[2]) Wundt: Einleitung in die Philosophie. 415.

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

Gheorghe în groapa cu var. In loc să cunoască adevărul şi să se pocăiască, împăratul încăpăţinat în pornirea sa spre rele a poruncit să-l iee pe mucenicul să-l arunce să-l îngroape într'o groapă cu var nestâns. Şi, auzind sfântul porunca tiranului s'a dus însuşi cu vitejească bărbăţie la groapa aceea. Ajuns acolo s'a rugat lui Dumnezeu să-l întărească în răbdare, ca să poată suferì chinurile şi să ruşineze pe necredincioşi. Apoi, însemnându-se peste tot trupul cu semnul sfintei cruci, s'a pogorît de bunăvoe în groapă. Iar ostaşii, după porunca împăratului, l-au legat şi culcându-l, l-au acoperit cu var nestâns, peste care au turnat apă, ca să ardă şi s'au dus.

A treia zi a poruncit împăratul să se desgroape oasele mucenicului şi să se lapede afară din oraş. Ducându-se slujitorii să împlinească porunca împăratului, ei se aşteptau să afle numai scrum din trupul sfântului. Si cum nu s'au mirat ei, când în loc de scrum au aflat pe mucenicul Gheorghe întreg, viu şi sănătos!?

Deci, cuprinşi de spaimă au alergat la împăratul şi l-au vestit de cele aflate. Nevoind să crează celece i-se spuneau împăratul a poruncit de au adus înaintea lui pe sfântul mucenic Gheorghe, căruia i-a zis:

— Spune-ne nouă, Gheorghe, de unde ai tu atâta putere vrăjitorească, şi cu ce fel de meşteşuguri faci lucruri aşa de nepilduite. Căci eu văd că toată credinţa în cel restignit este o vrăjitorie, cu care tu farmeci pe cei nepricepuţi.

— Eu, împărate, a răspuns mucenicul, aşteptam ca, după celece ţi-s'au arătat să nu-ţi mai deschizi gura spre hulirea Dumnezeului meu, căruia toate îi sunt cu putinţă şi carele, cum ai văzut, cu minuni izbăveşte pe ceice nădăjduesc întru dânsul. Dar acum cu mirare văd că tu, înşelându-te de Diavolul, întru atât ai alunecat pe prăpastia rătăcirii şi a perzării, încât numeşti vraje şi farmece minunile lui Dumnezeu, văzute de înşişi ochii tăi. Deci plâng orbirea ta, care te duce la pierire şi nevrednic te socotesc de răspunsul meu, ştiind că pentru tine scăpare nu e.

Incălţăminte de fer. Atunci Diocleţian, turbând de mânie, a poruncit se aducă nişte încălţăminte de fer, care pe partea din lăuntru a talpei aveau ţintişoare ascuţite şi înroşite în foc. Cu aceste încălţăminte a poruncit împăratul să-l încalţe pe mucenicul Gheorghe şi, bătându-l, să-l gonească la temniţă.

Deci, luând slujitorii pe sfântul, l-au încălţat cu încălţămintele cele de fer. Şi, când i-au pus picioarele în încălţăminte, cuişoarele cele de fer înroşite în foc, i-au pătruns prin picioare şi i-le-au ars îngrozitor. Apoi l-au luat pe mucenic la goană, silindu-l să umble cu acele înspăimântătoare încălţăminte. Mucenicul alergà spre temniţă cumplit, chinuindu-se de durerile nespuse ale arsurilor şi ale înţepăturilor dela tălpile picioarelor. Iar împăratul, văzând pe mucenicul cum se chinuià în umbletul său s'a umplut de duhul diavolesc şi a început să-l batjocorească, strigând: Ce e Gheorghe, de eşti aşa grăbit? Parecă nu ţi-ar fi tocmai la îndemână.

Mucenicul însă suferià în tăcere fără să se plângă şi se rugà lui D-zeu să-i dee putere ca să sufere toate grozăviile muncilor spre a se arătà pildă vie fraţilor săi creştini.

Cu nespusă greutate şi cu neînchipuite dureri a ajuns la închisoare, a căzut la pământ, şi închis acolo, slăbia de înfricoşatele dureri ale ranelor şi ale arsurilor. El slăbia însă numai cu trupul nu şi cu duhul, pentrucă nu contenià a se rugà lui D-zeu

Insă în noaptea aceea s'a vindecat de toate ranele şi arsurile încălţămintelor, şi dimineaţa s'a sculat deplin sănătos la întreg trupul.

A doua zi împăratul îşi închipuia, că cu noua caznă va fi izbutit să înmoaie pe generalul Gheorghe şi să-l facă să se lapede de Cristos. Deci a poruncit să-l aducă pe Gheorghe în palatul împărătesc, unde erà adunată întreagă curtea. Gheorghe sosì sănătos, neschiopotând de loc, ca şi cum nimic nu i-s'ar fi întâmplat în ajun.

Impăratul văzând pe Gheorghe sănătos, dar nevrând să se arete mirat, îi zise: Ce e, generale, ţi-a plăcut plimbarea de eri cu încălţăminte nouă?

— Cu adevărat mi-a plăcut, răspunse mucenicul.

— Lapădăţi îndărătnicia şi blând şi plecat fiind, părăseşte meşteşugul vrăjitoresc şi pe cel răstignit, şi vino de jertfeşte milostivilor Dumnezei, ca să nu te lipseşti prin munci de dulceaţa vieţii.

— Cât sunteţi de nebuni, a răspuns mucenicul, întru înşelăciunea diavolească fără de ruşine rămânând puterea lui Dumnezeu o numiţi farmece.

(Va urma).

„deşartă ţi-e vrerea", — importanţa metafizicei herbartiane se poate reduce la un simplu „*memento*".

Cu toate acestea normele herbartiane de caracter practic sunt şi vor rămâneà clasice, ideile despre creştere întru cât sunt înrudite cu ale lui Pestalozzi, au viaţă eternă.

Mai fericit e după părerea mea — necunoscutul Froebel, acest „craiu în regatul pedagogic" cum îl numeşte *Diesterweg*.[1]) Froebel pleacă dela natură, mama lui iubită unde s'a pătruns de formele ei harmonice, de urmele dzeirii. Natura e stânca lui de granit, baza cea mai puternică a tuturor ştiinţelor, căci după Nicolae de Cues: nulla est res vancua seu vana în fundamento naturae".[2]) Natura îi relevează pe viul şi atotputernicul Dzeu, căci ea e doar „creatio entitatis absolutae",[3]) fiinţa lui Dzeu i-se descopere minţii lui.

Aşa dar şi Froebel ajunge în împărăţia metafizicei, nu însă pe poteca lui Herbart, ci cărarea lui e cea a sfântului Augustin, cel mai mare filozof medieval, e inductivă, şi încă „inducţia vera" alui Bacon de Verulam. Metafizica lui Froebel stă în deplină concordanţă cu relatările mai noi ale ştiinţelor naturale, (mă rog însă să nu se ià în sensul metafizicei à la 60 bani a lui Haeckel!) — ba e în stare a suportà şi o critică mai blândă Kantiană.

După cunoaşterea fiinţei dzeeşti, — care este activitatea proprie, căci „Dzeu nu odihneşte ci mereu lucrează şi conduce", pleacă în mod deductiv la natură — şi apoi la om.

Natura, universul, cap de opera creatorului divin, lucră mereu, mereu e în mişcare şi prin ţăsătura, mersul, procesele ei relevează pe marele Dzeu. Omul încă face parte din natură, dar nu e numai o simplă părticică din marele univers, ci e mai mult, e o oglindă vie a universului, un *mikrokosmos*, vorba lui Plotin. Nu e numai o simplă continuare a naturei, ci totodată o formă nouă în lume, un ce original, e o nouă treaptă în desvoltarea naturală cu totul deosebită de celelalte trepte. Şi dacă natura relevează pe Dzeu, cu atât mai mult trebue să-l releveze omul, care e mai mult decât natura. Acesta e scopul universului, — şi e şi al omenimii.

Dar omenimea nu prea relevează faptele dzeirii aşa în măreţia lor, precum află aceasta în natură. — Omul neconştient de înalta lui chemare, mai mult orbit de îngânfarea minţii lui, a greşit calea adevărului. — Din „huceagul păcatelor" din besnă — numai o regenerare ne poate izbăvì, o regenerare desăvârşită. Deci şi el simte trebuinţa unei reînvieri, ca şi Fichte şi Richard Wagner. — Fichte şi Froebel pretind regenerarea prin educaţie, Wagner prin artă, tustrei însă conglăsuesc în ceeace priveşte baza pe care este să se facă reînvierea, anume, *baza numai religia cea adevărată creştină poate fi*. Şi ca să aduc o dovadă grăitoare a convingerii lor, îndrăsnesc să citez tocmai din cel deschiat de biserică, din Richard Wagner: „Numai din glia mănoasă a religiei adevărate, poate răsărì indemnul şi puterea pentru săvârşirea regeneraţiunii".[4])

Froebel doreşte să vadă oameni, cari vădesc originea divină în toate faptele şi graiurile lor; dorul acesta îl stăpâneşte viaţa întreagă şi pentru realizarea lui luptă cu un entuziasm fanatic. El vreà să vadă cerul unit cu pământul, şi anume prin om: Ich will Menschen erziehen, die mit ihren Füssen in Gottes Erde, in die Natur eingewurzelt stehen, deren Haupt bis in den Himmel ragt und denselben schauend liest, deren Herz beides, Erde und Himmel, das gesamte rechte Leben der Erde u. Natur und die klarheit und den Frieden des Himmels Gottes Erde und Gottes Himmel eint".[1]) (Froebels sämtliche Schriften ed. der Vichard Lange).

Scopul acesta numai cu ajutorul mamei îl poate ajunge, numai cu ajutorul femeii, al familiei, căci „nur aus einer vom Gefühle der Gottheit durchdrungenen Familie geht das Vertrauen zu Gott, zum All, zur Natur, zur Menschheit hervor". (Froebels sämtliche Schr. II. 519. ed. V. Lange).

Mama e primul factor în viaţa omenească, dela ea atârnă fericirea sau nefericirea generaţiilor în cea mai mare parte, căci creşterea nu începe atunci când se iveşte conştiinţa eului în copil, ci precum am accentuat şi în „Herbart" (vezi „Telegraful Român" nr. 17, 1906) de loc după *naştere*, şi Froebel, ca unul care cunoaşte natura omenească din fir în păr, erà convins şi de adevărul acesta, din care cauză şi exclamà: fericirea omenimii numai prin mamă, prin familie poate întrà în lume!

Mama e deci primul crescător al vlăstarului, ei e dată dela natură datorinţa aceasta sfântă, şi copilul e numai şi numai al ei; ea e hrănitoarea, atât trupească cât şi sufletească. Instinctul o îndeamnă să se îngrijească de binele odraslei, durere însă că cele mai multe greşesc în aplicarea mijloacelor fiindcă le lipseşte pregătirea necesară şi pătrunderea în fiinţa omului, a „copilului lui Dzeu". Copilul, precum şi omul e o „fiinţă creatoare" „ein schaffendes Wesen" şi aceasta trebue să se aibă mereu în vedere la creşterea copiilor. Nu mai puţin însă şi adevărul: că Dzeu nu altuieşte, nici oculează, şi astfel nici duhul omenesc, ca duh divin să nu se altuiască: „Gott pfropft und okuliert nicht und so soll auch der menschliche Geist als göttlicher Geist nicht gepfropft werden". Creşterea să fie naturală (naturgemäss), ca şi a florilor, a plantelor. Copilul trebue privit pe orice treaptă, în orice fază s'ar aflà, ca scop de sine, Selbstzweck.[2])

Regenerarea omenimei atârnă dela femeie, precum o ştià aceasta şi Fenelon, Rousseau ş. a. Femeia de azi nu e în stare cu toată emanciparea ei, să ne deà ajutor la săvârşirea regenerării, femeia modernă pentru toate altele e bună şi la îndemână — numai pentru creştere, nobilitarea omului de mâne — nu. Dacă e să lucrăm la regenerarea omenească, trebue să lucrăm mai întâiu întru acolo, ca femeia modernă să-şi schimbe „gândul şi portul" — să devină cu totul alta şi aceasta numai prin o creştere sănătoasă a genului femenin e posibil. Cum să se facă creşterea aceasta, e problemă, care pretinde încă vreme şi studiu. Froebel încearcă să o rezolve prin grădinile de copii, prin cari doreşte ca pe o parte să înlesnească cât de puţin greaua sarcină a părinţilor, pe de altă parte să servească ca şcoală pentru femei, unde să înveţe cum să se poarte cu tinerele lor odrasle. Şi susţin, că ideia aceasta Froebeliană e cea mai sănătoasă dintre toate câte s'au ivit vreodată în lumina conştiinţii pedagogilor.

In Francia încă s'au făcut încercări de regenerare, întroducându-se „*Sistemul ieslelor*", „*crèches*". Numele de iesle s'a dat întru aducerea aminte a ieslei Mântuitorului (Luca 2, 7). Acestea au fost expuse şi la expoziţia parisiană din anul 1861, despre care ne povesteşte A. de Malarce în des Crèches, d'après l' enquête ouverte à l'Exposition universelle de 1867. Discours prononcé à la Sorbonne, la 2 Avril 1868. Paris 1868.

Despre sistemul acesta unic în felul său va fi vorba când voiu tracta despre Fichte, care încă pretindea aşa ceva.

Jena, Martie 1906.

Nicolae Păunaş.

---

[1]) Rhenische Blätter 1852.

[2]) B. I. p. 70 b. ediţia parisiană 1514.

[3]) N. de Cues. l. et. p. citată.

[4]) R. Wagner: Gesammelte Schriften III. B. 77. — Un interesant studiu a scris Chamberlain despre Wagner sub titlul Richard Wagner 1895. Wien.

[1]) Oare să fie Herbart mai modest când zice: Ich will den Menschen weder in den Himmel erheben, noch den Geist unauflöslich an den Staub heften!?

[2]) Dacă s'ar privi copilul astfel din partea lumei pedagogice moderne, şi nu ca o fază pregătitoare, atunci nu ar fi expusă nebuniei, de a surghiunì religia din şcoală, precum nu de mult — 2 luni — s'a întâmplat în multe părţi ale Germaniei de Francia nu mai vorbă.

Inmormântarea preotului Ioan Vinţeleriu.

Raport special.

— 12 Aprilie n.

Marţi după ameazi am petrecut la odihnă vecinică pe unul din cei mai cinstiţi oameni ai nostri pe unul din cei mai vrednici şi devotaţi slujitori la altarul Domnului. Poporul din tot jurul Ocnei-Sibiiului, precum şi o mulţime de persoane distinse din Sibiiu au însoţit pe părintele Vinţeleriu în ultima sa cale. L-au însoţit sutele de oameni cu lacrămi de durere, de adâncă jale în ochi, pentrucă n'a fost om, care a cunoscut pe acest preot, să nu-l fi îndrăgit. N'a fost om căruia acesta să i fi cauzat cândva cea mai mică supărare. Iubit a fost pentrucă şi el a iubit pe toţi şi mai presus de toate biserica sa, pentru care şi-a jertfit cu drag viaţa, devenind adevărat mucenic al apostoliei sale.

Inmormântarea a fost săvârşită de protopresbiterul tractual *Ioan Papiu*, asistat de opt preoţi din tract şi de diaconul *Gh. Tulbure*. Cântările funebrale le-a executat corul seminarului din Sibiiu, sub conducerea profesorului *Dem. Cunţan*. La sfârşitul serviciului funebral a rostit o mişcătoare cuvântare asesorul conzistorial *Miron E. Cristea*, care în cuvinte jalnic glăsuitoare apreţiază după vrednicie faptele răposatului, cari nu sunt decât fapte inspirate de cea mai neprihănită cinste preoţească şi cari aruncă o strălucită lumină asupra muncii sale de 36 ani. (Cuvântarea o vom publicà în întregime în numărul viitor. *Red.*)

Martore sunt cele rămase pe urmele lui, martore sunt destăinuirile tuturor celorce l-au cunoscut, mărturie e glasul superiorilor lui, cari toate ne spun că răposatul a fost unul din cei mai preţioşi preoţi ai arhidiecezei noastre.

Iubirea şi alipirea binemeritată s'a şi manifestat în această zi, când sute de oameni în conduct impozant şi cu durerea întipărită pe feţele lor l-au însoţit la groapă.

S'au prezentat toate corporaţiunile administraţiei, ale bisericilor şi şcoalelor, precum şi toţi străinii din comună, cari toţi l-au iubit ca pe un părinte al lor.

Iar fiii lui ca dovadă a nemărginitei lor iubiri i'au făcut o înmormântare, ca şi care nu s'a pomenit încă în Ocna.

Odihneşte în pace suflete obidit de greul unei munci îndelungate şi de amarul văduviei de 26 ani, fie ţi somnul lin, iar razele tronului Dumnezeirei să te îmbrace în lumina vecinicei fericiri. Amintirea ta pururea va dăinuì vie în sufletele noastre, iar viaţa ta nepătată va fi totdeauna o icoană de pildă înaintea ochilor nostri, ai celor cari te-am cunoscut şi te-am iubit.

Rap.

Vezuvul.

Anul acesta se vede că este unul din cei mai critici ani în rostul neînţeles al naturii. Abia au trecut trei luni şi elementele naturii au reclamat mulţime de nenorociri şi jertfe. Capriţiile acestor elemente s'au deslănţuit şi se continuă fără cruţare. Acum o nouă veste umple sufletele de groază şi cutremur. Vezuvul, vulcanul, vecinul Neapolei, s'a trezit în săptămâna trecută din letargia, în care a zăcut ani dearândul. Şi a scuturat de pe umeri amorţeala şi a dat curs liber răsvrătirii sale interne. Zimbitorul sin de mare al Neapolei s'a îngrozit şi şi-a tulburat seninul valurilor sale. Groaza şi spaima e mare în tot jurul Vezuvului. De Sâmbătă începând s'au pornit rîuri de lavă din craterul uriaşului. Muntele a plezuit în patru locuri şi pe gurile de iad s'a pornit în valuri îngrozitoare focul de urgie răzvrătit din adâncile măruntae ale pământului, pustiind în cale totul. Pământul e cuprins de un tremur convulsiv, care mereu se repetă şi umple de groază tot ţinutul Campaniei.

Sâmbătă noaptea a fost Vezuvul mai turbat. Cerul erà negru ca păcatul, iar în văzduh plutià o greutate de plumb.

Pe la miezul nopţii un cutremur ca de friguri a sguduit pământul până la Neapol, iar craterul Vezuvului cu urlete şi fulgere grozave a început să verse potopul de foc alb şi curgător, care cu o iuţeală uimitoare şi o strălucire orbitoare a pornit spre poalele muntelui ca gonit de duhuri setoase de pustiire. Drumul de fer de pe spinarea muntelui, observatorul meteorologic, casarma jandarmilor, vilele şi aşezămintele economice dela poalele lui au fost cutropite şi într'o clipă prefăcute în cenuşă. Şi precum s'a săvârşit înainte cu 19 veacuri tragedia dela Herculanum şi Pompei, aşa şi acum lacoma lavă în câteva clipe a îngropat satul Bosco Trecase şi a trecut în goană nebună peste el, îndreptându-se în grosime de 7 metrii spre oraşul Torre Annunziata, al cărui cimiter l-a cuprins şi pustiit.

Oraşul a rămas până acum nectins. Locuitorii satelor din jur au fugit la Neapol din calea pustiirii. In urma deselor cutremure s'au dărîmat în multe comune casele, ceeace a costat şi 37 vieţi omeneşti. Vântul cald şi greu ce suflă dinspre munte a umplut tot ţinutul cu cenuşa ferbinte. Regele a sosit la Neapol.

NOUTĂŢI.

Cristos a înviat! *Cu această salutare creştinească ne adresăm de nou colaboratorilor, corespondenţilor şi cetitorilor ziarului nostru, dorindu-le să petreacă în pace şi în deplină sănătate sfintele sărbători ale învierii neamului omenesc din păcat şi stricăciune, prin învierea din morţi a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Cristos.*

*

***Din cauza** sfintelor sărbători ale „Invierii Domnului" numărul proxim al ziarului nostru apare Mercuri sara.*

*

Un festival naţional. Pentru zilele de Paşti s'a proiectat în Bucureşti ţinerea unui înălţător festival naţional, în care se vor cetì bucăţi din literatura celor mai buni scriitori români, toate de cuprins naţional, iar dl *Iorga*, profesor universitar, va ţineà o conferenţă. Un cor apoi, compus din peste o miie de studenţi, va cântà cântece naţionale.

*

Congresul universal al poştelor, de astădata al şaselea, a fost deschis Luni, în Roma. S'au prezentat delegaţi din toate statele. Ministrul Bacceli li-a dat un banchet, la care a rostit şi un frumos toast, mult aplaudat de cei prezenţi.

*

Visul izbândit. Se vorbeşte, că aderenţii din Pesta ai lui Fejérváry au rămas consternaţi, când au auzit de împăcarea acestuia cu coaliţia. Unul dintre ei i-a mângăiat însă cu ironia, că fiecare partid şi-a văzut visul izbândit (!). Partidul poporal a căpătat pe Wekerle (persoana cea mai urgisită înaintea acestui partid), partidul constituţional votul universal (în potriva căruia se declarase energic acest partid), iar partidul koşutist comanda germană (în contra căreia a luptat de atâţia amar de ani). Frumoasă izbândă.

*

Mişcarea Slovacilor. In faţa evenimentelor politice, ce se desfăşură acum atât de repede în ţara noastră s'au pornit Slovacii spre concentrare. Foştii deputaţi naţionalişti Hodza Milan şi Francisc Skicsák s'au pus în fruntea mişcării şi ei organizează poporul slovac, pentruca apropiatele alegeri să îinu surprindă în mod neplăcut

*

Câţi Români sunt în America? Din o scrisoare particulară trimisă unui ziar din Bucureşti aflăm, că în America s'ar aflà o sută de mii de Români.

*

Şovinizm. Se vede, că şovinizmul orb nu şi-a făcut cuib numai în ţara noastră, ci îi aflăm urme şi în ţări mai luminate ca a noastră. In Germania a dat guvernul de curând o poruncă, să se delăture de pe drumurile provinciei Elzass toate blocurile de peatră pentru arătarea kilometrilor. Pe aceste blocuri sculptate frumos era gravat anul 1856. Ele au fost ridicate de Francezi în acel an, când provincia era încă a Franciei, întru amintirea naşterii prinţului Lulu, fiul lui Napoleon III Nemţii n'au putut suferi aceste reminiscenţe franceze şi acum le delătură.

*

† Nicolae Terhetea, paroh gr. or. în Tămăşaşa, după un morb greu şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Marţi, în 28 Martie v a. c. la 3 ore p. m. în etate de 43 ani şi în al 15-lea an al preoţiei. Osămintele decedatului s'au aşezat spre odihnă vecinică Vineri, în 31 Martie v. a. c. la 1 oră p. m. în cimiterul gr. or. din Tămăşaşa. Fie i ţărîna uşoară şi memoria binecuvântată!

*

Hotel surpat. In oraşul Nagold din Würtemberg s'a dărâmat în zilele trecut unul din cele mai mari hotele de acolo In ruine au fost îngropate 135 persoane Până acum au scos din aceste ruine 5 morţi, între cari numai trei au fost femei 40 persoane au suferit răni grele, şi acu zac prin spitale. Cei mai mulţi au muri sdruciţi de greutatea zidurilor dărâmat Unii au fost înecaţi de nourul de pra iar unii au căzut pe cuptoarele ferbinţi căci era foc în ele, şi s'au fript cu desăvârşire.

*

Ordin nou referitor la expoziția din București. Ministrul de interne al țării noastre, prin o scrisoare din 11 Aprilie și-a modificat opreliștea din 13 Martie în senzul, că Astra sau celelalte societăți de aici pot trimite obiecte spre expunere și să și participe la expoziție, dar numai ca particulari. Societățile nu pot figurà ca expozanți. Cere ca să nu se expună obiecte de caracter demonstrativ contra statului ungar.

*

Adunare electorală în Lugoj. Mai mulți fruntași români din Lugoj convoacă alegătorii dietali din cercul electoral al Lugojului la *adunare electorală* pe Mercuri 6/18 Aprilie la 11 ore a. m. La ordinea zilei sunt: a se luà hotărârile trebuincioase față de alegerile dietale, cari se vor începe la 16/29 Aprile 1906.

*

Candidații cu program național. In momentul când puncm foaia sub tipar ne sosește lista candidaților de deputați cu program național stabilit de comitetul național. In 45 cercuri au candidat fruntașii noștri, pe cari dator este orice Român de bine să-i sprijinească.

*

Convenția comercială între România și Austro-Ungaria. Așa scriu ziarele din București, că după sărbătorile Paștilor se va încheià o nouă convenție comercială între România și Austro-Ungaria. Negoțierile s'au început deja.

*

Supliment. La numărul de față al ziarului nostru se află alăturat un supliment de jumătate coală, cu următoriul cuprins: *Paștile* de *Vasile Alexandri* (poezie), *O noapte din Nisan*, de *Zaharie Manu*. *Expoziția din București*. *Invierea*, de *M. Eminescu*, (poezie) și *Dujmanii*, de *M. Sadoveanu*.

*

Munca bărbaților mari. Bülow cancelarul și politicianul genial al Germaniei ne dă un exemplu viu despre munca ce trebue să o săvârșească un bărbat, care stă în fruntea unei țări. Bülow se scoală dimineața la 6 ore, se scaldă, mânâncă și la 7 ore e deja la masa de scris, unde lucră neîntrerupt până la 9 ore. Atunci primește vizita împăratului cu care stă de vorbă o oră, apoi iară se pune la lucru până la unu și jumătate, când prânzește. Până la 3 ore stă de povești cu soția sa în bibliotecă, apoi lucră ori dă audiență până la 8. După cină lucră până la miezul nopții. Aceasta se repetă zi de zi. Se vede. că încordarea asta prea mare l'a pus în zilele trecute la pat.

*

Societatea „Petru Maior“, din Budapesta s'a constituit de nou în ședința din 24 Martie 1906, astfel: Pres: Pompiliu Nistor, st. med. Vic. Pres: Traian Iarca, st. med. v. Secretar: Victor Stanciu, st. fil. Casar: Ștefan A Albu, st. med. Controlor: Mihai Stan, st. med. Notari: Niculai F. Negruțiu, st. fil. Dumitru Coltofean, st. drepturi. Bibliotecar: Ioan Cupu, st. drept. Vice-Bibl.-Archivar: Ioan Ștefănescu, st. med. Econom: Adam Iancu, st. med. Comisiunea literară a fost întregită prin domnii: Ghița Popp, st. drepturi și Mihai Șerban.

*

O acuză nedreaptă. Cam cu șease săptămâni mai 'nainte luasem și noi după jurnalele din capitală notiță despre o afacere de joc de cărți, petrecută la Budapesta în hotel „Royal“, în care fusese amestecat și Dnul Dr *Romul Boiu*, proprietar în Sibiiu. In afacerea aceasta intentase întâiu poliția, și apoi procuratura reg. din Budapesta cercetare strictă în contra tuturor participanților. După cum vestesc acum jurnalele din capitală, procuratura a sistat prin sentință ori ce cercetare în contra jucătorilor, iar întru cât a fost implicată în aceasta afacere și persoana dlui *Boiu*, cercetarea procuraturei a constatat, că susnumitul domn *nu a luat parte la joc și sub durata acestuia nici nu a fost prezent în hotel*. Pe baza verdictului procuraturei Dr. Boiu a intetat prin advocatul său din Budapesta Dr. Bárdy Iozsef, în contra mai multor jurnale și persoane private, proces pentru calomniare.

*

Sfințirea școalei din Deda, tractul Reghinului, se face în 6/19 April cu care ocaziune să aranjază și o producțiune declamatorică și de cântări seara la 8 ore în edificiul școalei, urmată de petrecerea cu joc în favorul școalei. Programul e bogat și variat.

*

Operă germană în Sibiiu. Neobositul director al teatrului din loc Leo Bauer a făcut o plăcută suprisă de sărbători publicul iubitor de artă din Sibiiu, anume a angajat pentru 12 reprezentații opera din Linz, constătătoare din cei mai distinși artiști. Mâne se vor începe în teatrul din loc reprezentațiile cu renumita operă Lohengrin.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: dșoara Aurelia Bardosy, Victor Oniț, comerc., Ghiță Jaliu, calfă de prăv., Haralamp. Calămăr și Aurel Mara, calfă de prăv., fiecare câte 20 fileri; Filip Șuiagă, învățător, (Lăpușnic) pentru sine, soția sa Aurora năs. Muntean și copiilor Victor, Emanuil și Felicia, în total 2 cor.; George Dordea, sodal blănar 40 fileri, Arseniu Bunea, protop. onorar. din prilegiul eliberării de calfă cofetar a fiiului seu Virgil 2 cor.; Ioachim Muntean, din prilegiul hirotesirei sale întru protopresbiter al tractului Nocrich, 10 cor.; Demetriu Săvoiu și soția sa Maria n. Poplăcenel (Sadu), întru vecinica odihnă a unchiului lor Sava Popovici, fost prot. c. și r. militar, 20 cor.; Petru Hădan, capelan (Rădulești), pentru sine, soția sa Maria n. Șindea și copiilor Sabina, Grațian, Aurelia și Veturia, în total 2 cor. și Victor Tordășianu 10 fileri.

*

Pedeapsă de 40 milioane. Senatul orașului Chicago din America a dat ordin societăților de tramvai de acolo, că dacă în tramvae se va permite întrare la persoane mai multe decât e prescris în regulament, societățile vor fi pedepsite de fiecare caz cu cel puțin două mii de coroane. In decursul sărbătorilor Crăciunului a stabilit poliția 20 mii astfel de cazuri. Societățile au fost pedepsite cu suma de 40 milioane coroane.

*

La „masa studenților“ dela gimnaziul român din Brad au contribuit: 1.) „Economia“ inst. de credit și economii, Cohalm 40 cor; 2.) „Jiana“ inst. de credit, Petroșeni 20 cor; 3.) „Hunedoara“ din Deva 50 cor; 4.) „Murășanul“, din Maria-Radna 20 cor; 5.) „Albina“, din Sibiiu 400 cor. și 6.) Titus Fărcașiu, înv. în Szikevicza 2 cor. La „fondul scolarilor morboși“ dela acelaș institut a contribuit „Albina“ din Sibiiu 200 cor., ear la „Fondul Dr. Iosif Hodoș“ au contribuit: 1.) Petru Bota, notar în Buceș 5 cor. și 2.) Ioan Moța, paroh în Orăștie 3 cor. Primească marinimoșii donatori sincere mulțămite! Brad, 27/III v. 1906. Direcțiunea gimnazială.

*

Băi zadarnice și încercări fără scop pot fi crutate, dacă se întrebuințează contra reumei și podagrei alifia Zoltán, atât de mult recomandată de medici, care e privită ca neîntrecută de mii de pacienți vindecați. Sticla costă 2 coroane și se capătă în farmaciile Zoltán din Budapesta (V Szabadságtér) și I. Molnár din Sibiiu.

*

Concert în Săliște. Reuniunea de cântări din Săliște, aranjează un concert împreunat cu joc Luni a doua zi de Paști cu următorul program: 1. Porumbescu — Kiriac: Treicolorul, 2. I. Crișan: Brazii Teodorescu: Spune-mi mândro, 3. G. Dima: Fântână cu trei izvoare, 4. Crișan: Halelița, Teodorescu: Foaie verde de pe tău. Prețul de întrare: Loje, scaun 2 cor. Locul I. 1·60 cor loc II. 1 cor., loc de stat 50 fileri. Inceputul la 7½ seara.

*

Dela Hunedoara. Corespondentul nostru ne scrie următoarele: „In nrul 32 al prețuitului dv. ziar am raportat despre decursul sinodului protopopesc ținut în 14/27 l. c. S'a strecurat însă o greșală acolo, unde i vorba de raportul general despre starea tractului. S'a zis: „Se cetește raportul general din care se reoglindează starea tractului și din datele statistice comparate cu trecutul, se constată că afacerile bisericești școlare — *lasă încă mult de dorit. Corect este așa*: Se cetește raportul general din care se reoglindează starea tractulul și din datele statistice comparate cu anul trecut, se constată, că afacerile bisericești-școlare *arată progres*. Acesta-i faptul constatat și de sinodul protopopesc întrunit în 14/27 l. tr. Laudă se cuvine dlui protopop *A. P. Pecurariu* și colaboratorilor săi“.

*

Ce trebue să știe fiecare damă? In prima linie cum să-și conserve frumseța până la adânci bătrânețe, cum să-și scutească obrazul contra influințelor vântului și soarelui, apoi și cum să delăture pistruii, petele de ficat, jubruțele, carii de piele și alte necurățenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conține nici mercuriu, nici plumb, și care în câteva zile netezește crețele și dă obrazului coloare fină și trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producent: Clemens Földes, farmacist în Arad, și în alte farmacii.

*

Noroc colosal la Gaedicke. La tragerea din 10 l c. cel mai mare câștig principal de 400,000 coroane a fost tras pe nr. 19,406 (8/8), iar câștigul principal de 30,000 coroane pe nr. 88,837 (4/5), lozuri vândute de colectura A. Gaedicke din Budapesta, Kossuth Lajos utca 11. Această colectură plătește acum a patraoră mușteriilor săi câștigul principal de 400,000 cor. In tragerile din urmă această colectă de noroc a plătit mușteriilor săi câștigurile principale de 400,000, 60,000, de douăori 30,000, 15,000, de treiori 10,000, și mai multe câștiguri de 5000, 2000 cor. etc.

Premiarea dlui Oct. Goga.

Paști vesele, Paști minunate, Paști cari aduceți mângăere și mulțămire sufletească românimii ardelene! Paști cari pe lângă vestea vecinic nouă despre învierea lui Cristos trimbițați și biruința bunului gust în lumea literaților români, cari vorbiți prin cuvinte sărbătorești despre o mare recunoaștere: premiarea celui ce este „cântărețul pătimirii noastre“.

*

Căci sfintele sărbători de anul trecut au adus și tânguiri, cuvinte de durere adâncă s'au smuls din gura celor mai de seamă literați români. Academia română a respins adecă propunerea recenzentului de a se premià colecția completă a poeziilor dlui *Al. Vlahuță*; înaltul areopag nu a crezut de cuviință să încurajeze începutul unei serii de cărți, în cari se descriu Românii din cele mai multe ținuturi — Daco-Românii de pretutindenea, — în schimb a încoronat scrieri sârbești, opere injurioase. Atunci s'au îndurerat sufletele adevăraților măestri, și condeiul unui critic escelent, nuvelist de frunte și poet a scris, că lucrurile la Academie „parcă n'ar fi tocmai în cea mai bună și cuvenită rânduealà. S'ar păreà că un curent ostil îndeletnicirilor literare ar prevalà în doctul corp“. Până la o eventuală schimbare, care a avut deja loc, „rămâne regretabil un lucru: că literații din Academie n'au, se vede, destulă trecere la *plen*, ca să revendice, *să facă să valoreze*, măcar îndatoririle strict impuse Academiei ca areopag nu numai *istoric* și *științific*, dar și *literar*“. (Revista noastră, an. I. p. 47).

Azi s'au schimbat lucrurile, și ardeleanul *Ion Gorun* se bucură de izbânda celui pe care l'a lăudat de câtevaori cu măsură și dreptate. „*Octavian Goga* nu are numai o coardă la lira lui, — dar noi credem că el va fi, mai ales, poetul durerilor și dorurilor neamului nostru românesc“. (L. c. p. 111). Se bucură și vede, ca și noi, în faptul acesta un *moment istoric* vrednic de a fi semnalat.

*

Decând agendele Academiei române se cuprindeau în „protocollele societăței academice române d'in sessiunea“ cutărui „annu“, adecă de aproape 40 de ani nu s'a întâmplat să câștige vr'un premiu un autor, care locuește în Ardeal, cu o carte de *literatură pură*, până la Octavian Goga. Gh. Coșbuc până a trăit la noi nu și-a strâns poeziile în volum, St. O. Iosif de asemenea, iar o dramă istorică oarecare a dlui Iosif Vulcan, a fost premiată — pe cât știu — de direcția teatrului național din București. Și când te gândești, că ardeleanul Timotei Cipariu n'a avut următori între literați, ci numai între bărbații de știință, te cuprinde mirarea. Și parcă ciudit de împrejurarea, că *poeții* îi răsar numai de puțin timp, Ardealul dă în fiecare generație câte unul, dela Coșbuc la Iosif, dela Iosif la Goga, iar cel din urmă e cel mai național, cum constată și Slavici.

Iată pentruce consider drept moment istoric premiarea lui Goga. Pentru noi, Românii ungureni, e primul cas că ni-se recunoaște un scriitor *de acasă* care e *poet*, iar Românii de pretutindenea trebue să vadă cu bucurie clipa în care Academia română a fost — ca foarte arareori — de un gând cu publicul cel mare și a încoronat cele mai naționale și puternice poezii, cari s'au scris în vremea aceasta de mândră și biruitoare războire pentru cultura românească. Iar

Drept vestitorului apostol
Al unei vremi, ce va să fie,

îi urăm tărie să-și poată urmà drumul spre înălțimile nemuririi.

I.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. III. A apărut volumul III din **„Cartea de Aur** *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară*“, de *Teodor V. Păcățian* și se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Prețul: 10 coróne esemplarul broșat și 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și esemplare din volumul I. și II., cu acelaș preț. **Volumul IV sub tipar.**

Poșta redacției.

P. O. în B. Se va publicà în numărul viitor.

NOU! NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 5—26

Sirolin
Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influentă.
Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se cêră totdeuna:
[illegible]

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

Nr. 84 1906. [77] 1–3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Fornădia,** protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Doritorii de a reflectà la aceasta parohie au a subşterne rugările concursuale instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezentà în acel termin — nainte de alegere — la sfânta biserică spre a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Deva, 29 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

George Romanul
protopop.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

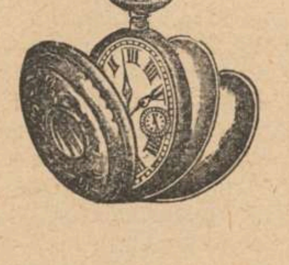

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă“.
1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 1–15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2 95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

10.000
motóre liferate
spre mulţămire
generală.

74
distincţii
6
medalli de stat

Fabrica de motóre din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellért & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13–91.

MOTÓRE CU BENZIN, Motóre cu gaz, Motóre cu uleu brut, Motóre cu spirt, Motóre cu acetilen, Locomobile cu benzin pt treerat

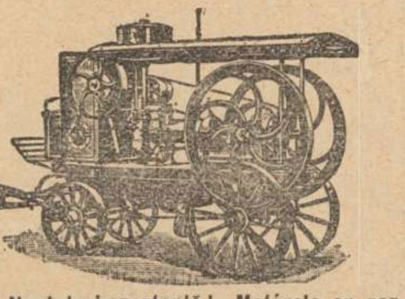

Noutate importantă! Motórele cu gaz sugativ sunt cele mai **moderne** şi mai **perfecte,** şi cer mai puţină putere de esplotare. **Motórele cu gaz sugativ** lucréză minunat şi cu **cărbuni de lemn!**

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întrégă ca **fabricat eminent!** Construcţie dovedit de perfectă. Construat din cel mai bun şi mai solid material. E precis esecutat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiţionat sigur la mânare. — Manuare simplă. — Spese de transmisiune relativ mici.

Motórele de Dresda se pot vedé la diferite intreprinderi industriale şi economice, ca: **mori, ţiglării, fabrici de maşini, instalaţii pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreţ, lăptării, la treerat** etc. (285) 8–10

Se liferéză aranjamente complete.

Desluşiri şi preliminare de spese se dau bucuros.

Garanţie mare. Condiţii de plată favorabile.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coró

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile** **cipale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj,** cum şi prin subagenţii di comunele mai mari. (271)

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clo

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clop stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 32–52

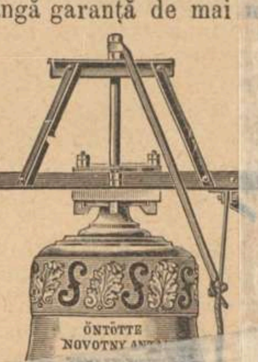

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg** este egal **în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut**, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor **vechi cu adjustare** de fer bătut, ca şi spre turnarea de toate de metal.

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 2–

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 190	**Preţul aparatului mic e cor. 4.—** folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin c sumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregu 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire gréa sau astupare de stomac

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt de probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate în în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri** **cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suf rinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burue

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi** **inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în fic plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vin de burueni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din sto mach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obice urmările un mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa d apetit şi reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomni consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă puteri traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajut trirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sâng escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiu Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplac Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săses Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Media Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulun Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungari şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tót calităţile din Austro-Ungaria.

☞ **Păziţi-vĕ de falsificări!** ☜

Sĕ se cérĕ anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ Hubert Ullrich. ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“ „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 22–

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiece

Paştile.

De Paşti în satul vesel
Căsuţele 'nălbite
Lucesc sub a lor molduri
De trestii aurite
Pe care cocostârcii.
Înfipţi într'un picior,
Dau gâtul peste aripi,
Tocând din ciocul lor.

Un scrânciog, mai la vale,
Pe lângă el adună
Flăcăi şi fete mândre,
Ce râd cu voe bună;
Şi 'n sunet de vioară,
De cobze şi de naiu,
Se 'ntoarce hora lină,
(ălcând pe verde plaiu.

Bătrâni, cu feţe stânse
Români, cu feţe dalbe,
Românce cu ochi negri,
Şi su ştergare albe:
Pe iarba răsărită
Fac praznic la un loc,
Iar împrejur copii
Se prind la luptă 'n joc.

Şi scrânciobul se 'ntoarce
Purtând în legănare
Părechi îmbrăţişate
Cu dulce infocare,
Ochiri schinteetoare
Şi gingaşe zimbiri
Ce viu resfiră 'n aer
Electrice luciri.

Vasile Alexandri.

O noapte din Nisan.

ımurgul se coboară alene de pe dealul ıl maslinilor peste satul Vitania, înro- ·rcă de ruşinea tainicei fărădelegi, ză- în inima ucenicului trădător. Zgo- zilei încet se perde în întunerecul ce se ridică din pădurea deasă de mas- foşi, întinzându-şi de pe înălţimea dea- ripile asupra satului mulcomit. Tăce- ıţeleaptă stăpâneşte întreaga natură, ıul e în pace, firea doarme dusă. Pa- ı o fecioară se ridică gânditoarea lună, mântând în aur întreagă împrejurimea. pace pretutindenea domneşte în alba- oapte din Nisan. Zefirul dulce al pri- ii, ca un copil pribeag, se furişează tip- il pe sub ferestrele unei case „cu în- mare", reţinându-şi răsuflarea, parcă ă vorbele pline de adevăr dumnezeesc ıvântului întrupat. Şi casa erà în lu- căci lumina erà în ea; erà lumina de mărturisit Ioan: „lumina cea adevărată, ıminează pe tot omul, ce vine în lume", ıristos-omul în mijlocul celor doispre- ucenici la „cina cea de taină".

igura aceasta maestoasă, dar simplă, le ucenicilor profund însă lămurit, îi mu- ıpru, dar cu totul dulce. Râuri de apă g din a lui sfântă gură, căci el este vieţii, calea şi adevărul; el e pânea i pânea e trupul lui cel preamărit prin ire. Poruncă nouă le dă lor: *să se ă unii pe alţii, precum El i-a iubit, in aceasta se vor adeverì de ucenicii lui.* ntă poruncă le dă să o păzească! Un nepreţuit, o comoară spre îngrijire şi re le dă — legea creştină li-o încre- ă, căci exerciarea practică a acestei i e însaşi fiinţa creştinizmului. Câtă 'ate într'un cuvânt atât de simplu, şi dulce. „Să vă iubiţi" e toate s'au făcut şi s'a fă- [illegible]

runcate su[illegible] une, iar sufletul se [illegible], alungă sălbătăcia, aducând [illegible] ţte ura ridicând bunătatea, uşurează greutatea, îndulcind amarul sufletului.

Să nu se turbure inima voastră, să ıncredere în Tatăl, şi in mine să aveţi ere" îi învaţă, „căci eu sunt în Tatăl ăl e în mine", dupăce „cuvintele, pe zic vouă, nu le spun dela mine însumi, il, care locueşte în mine, el însuşi face lucrurile". Şi dacă eu trebue să vă las, nu credeţi că veţi rămânea singuri, căci un alt mângăetor vă va da vouă Tatăl şi „în acea zi voi veţi cunoaşte, că eu sunt în Tatăl meu şi voi sunteţi în mine şi eu sunt în voi". Aveţi „pace în mine" şi veţi respinge toate prigonirile ce vor veni peste voi pentru numele meu, dar îndrăzniţi, căci „eu am biruit lumea". Aceste le vorbeşte Christos ucenicilor şi toate fără asămănări, căci a sosit ceasul, când fără sfială le „dă ştire despre Tatăl".

Şi toţi îl înţeleg şi se veselesc în sufletul lor, strălucindu-le faţa de lumina stăpânului, care le vorbià simplu, dar profund; flacăra iubirii sfinte se aprinse în inimile ucenicilor faţă de stăpânul, ce raspândià lumină, căci lumină era; platoşa iubirii toţi o îmbrăcară, ba unul, cel mai îndrăzneţ, îi şi zice stăpânului: „sufletul îmi voiu pune pentru tine", şi stăpânul bine ştià, că acesta mai pe urmă îl va urmà. Duhul sfinţilor se ridică într'o atmosferă de gândiri sfinte, curate şi pacinice, căci toţi îl înţeleg pe Christos; numai unul, întunecat la minte de Satana, se coboară în întunerec, căci „Iuda cel fărădelege n'a vrut să înţeleagă". Gândiri negre îi cuprind duhul, planuri sinistre se zămislesc în inima Carioteanului, căci preţueşte pe cel nepreţuit şi se răsbună contra celui preabun şi milostiv. Cununa cea sfântă a ucenicilor se rupe, căci Iuda cel din Cariot ese din şirul lor precum cu duhul aşa cu trupul; se lapădă de Dzeu şi primeşte pe diavolul; „nebuneşte socoteşte mai bine a fi, a sluji iubirii de argint decât dragostei stăpânului, făcându-se povaţă adunărei cei fărădelege". Iese şi se perde prin îndesuitele case în umbra nopţii.

*

Erà în puterea nopţii. Muntele maslinilor în tihnă doarme dus. Stelele în raze argintate îşi scaldă trupul. Luna azvârlită în văzduhul pacinic ca într'o mare de azur, cerne fire de lumină prin frunzişul pomilor tufoşi ce se leagănă alene de suflarea lină a zefirului primăvăratic. Răsuflarea pământului pare o adiere dulce de mirezmele florilor, ce împodobesc grădina Ghetsemani. Freamătul obosit al pomilor albiţi de florile scăldate în pulberea argintie de lumină tainic se perde în tăcutul nopţii mute. Murmurul limpede al pârăiaşului Cedron îşi continuă al lui cântec tăinuitor ce se îngână cu şoaptele umbrelor sfinte, cari s'apropie. Se străcoară ucenicii cu stăpânul pe sub văzduhul înstelat, încâlcindu-şi umbrele, printre cari fire de lumină tremură ca nişte pete aurii.

Duhul sfinţilor se încântă de vraja nopţii albastre, ce parcă ascunde în a ei umbră o taină de nepătruns. Tăcerea mută a nopţii se strătae din când în când de răsunetul vorbelor profetice ale Cuvântului întrupat. „Batevoiu păstorul şi se vor împrăştia oile turmei. După învierea mea voiu merge înainte de voi în Galilea. Adevăr, adevăr zic ţie, Simone, că în noaptea aceasta mai nainte de a fi cântat cocoşul, mă vei tăgădui de trei-ori" vorbeşte celce toate le prevede.

Atunci oprindu-se Christos se întoarce către ucenici zicându-le: „staţi aci pănăce ducându-mă colo, mă voiu ruga". Şi luând cu sine pe Petru şi pe fiu lui Zebedeu se strecurară prin adierea de mirezme a pomilor în floare. Cu un g'as înduioşat le zice şi acestora: „rămâneţi aci şi veghiaţi cu mine".

Intristat erà sufletul lui Christos până la moarte. Sudori reci de sânge cuprind trupul Dzeu-omului. In această sbuciumare sufletească, caută singurătate. Infiorat parcă de groaza chinurilor ucigaşe, se aruncă cu faţa la pământ şi suspinând se rugà: „Părinte! de este cu putinţă, treacă păharul acesta dela mine, dar nu cum voesc eu, ci cum tu voeşti".

Amărăciunea sufletului i-se măreşte mai tare, când vede că nici cei trei ucenici ai lui, în cari parcă ar fi avut mai multă încredere, [illegible] ascultă barămi acum, când ceasul groaz- [illegible] Nu află mângăere la ucenici, [illegible] îmbătaţi de răsuflarea [illegible] trei-ori a [illegible]

[illegible] cat, se roagă [illegible] e cu putinţă să treacă [illegible] beau, facă-se voia ta".

*

Ceasul groaznicei destăinuiri [illegible]

[illegible]

nişte nori groşi argintii de mărimea caselor. Albastrul văzduhului înflorit cu aur ici colea se arată în formă de lacuri adânci de după valul de nori întinşi. Intunerecul începe a prinde putere, faţa nopţii albastre se cerneşte de urîciunea faptei celei fărădelege. Deodată se aud din depărtări vuete şi strigăte, ropot de gloate şi zângăt de lance şi spade s'aude; un zgomot groaznic se ridică în văzduh, conturbând repede liniştea nopţii mute. . . . Se vede lumină. . . . . se apropie tot mai tare de locul unde era Christos cu ucenicii şi eată-i că sosiră ingraţii jidovi în frunte cu unul din cei doisprezece, „care n'a vrut să înţeleagă". Şi-l dă prins prin sărutare pe „celce a venit între ai săi şi ai săi nu l-au cunoscut" şi-l duc la judecată pe Christos, bătându-l amar. Bătut a fost păstorul şi oile turmei s'au împrăştiat . . .

*

Revărsatul zorilor se poticneşte în trudă să alunge vălul nopţii negre; freamătul şoptitor al pădurii se trezeşte, răscolind prin frunzişul înlăcrimat de roua dimineţii, şi pasărea cântând duios suspine imitează. Şi eată şi cocoşul, bătând uşor din aripi, dă signalul dimineţii, eară Petru din curte iese şi-şi plânge cu amar păcatul. *Zaharie Manu.*

Expoziţia din Bucureşti.

In 14/27 Maiu se va face deschiderea expoziţiunei generale din Bucureşti. In rândurile de mai jos dăm cititorilor, — după ziariul „universul", — o privire generală a expoziţii.

Organizată pe întinsul teren al Filaretului, expoziţia are întrarea principală la sfârşitul străzei 11 Iunie-Filaret, în partea dreaptă a uzinei de gaz. De aci se întinde pe întregul teren-plan, se urcă pe dealul „Trocadero" terminându-se în şoseaua Şerban-Vodă.

In partea dreaptă a şoselei Filaret, se întinde până în deal, la uzina Wolf, şi se continuă până la institutul meteorologic, care întră în câmpul expoziţiei.

Lucrările sunt destul de înaintate, iar timpul favorabil dă toată speranţa că la terminul pus, se va puteà face inaugurarea oficială.

Cum întri pe larga şoseà de la întrarea principală, privirea este atrasă de un şir de palate măreţe ridicate pe o parte şi alta a şoselei. Primul palat, în partea stângă, este al agriculturei, unde va fi expusă toată bogăţia agricolă a ţărei româneşti.

In faţa lui, în partea dreaptă, se ridică palatul industriei.

Intre aceste două palaturi, în mijlocul şoselei, se află un avuz mare.

La o mică depărtare de palatul agriculturei, se ridică una din cele mai monumentale clădiri ale expoziţiuni: *palatul regal.* Acest palat se compune din clădirea principală, la mijloc, rezervată numai obiectelor pe cari le va expune familia regală.

In partea dreaptă şi în cea stângă sunt două aripi întinse, prima rezervată geniului militar, cea d'a doua geniului civil şi instrucţiunei.

In faţa palatului regal se ridică palatul minelor şi al carierelor.

Intre aceste două palate se află de asemeni şi un frumos avuz.

Acestea sunt clădirile oficiale, cari se află pe terenul cuprina între întrarea principală şi lac. In afară de ele vor fi nenumărate pavilioane făcute din iniţiativă particulară: a industriaşilor, a comercianţilor, etc.

Una din atracţiile principale va fi întinsul lac, care se află chiar în mijlocul expoziţiei, răspândind răcoarea necesară în timpul căldurilor verei.

Intinderea acestui lac este de 2 hec- .e, şi pe această întindere se află două ıule: una mare în partea dreaptă, alta mică pe partea stângă.

e lac vor circulà nenumărate gon- l comisariatului expoziţiei, un care va face curse regulate [illegible] altul al lacului pentru [illegible] române de războiu. Pe lac se vor face lupte navale, serbări veneţiene.

Pe inzula cea mare se construeşte un cazino măreţ, care va cuprinde o sală de teatru şi un restaurant de lux. Acest cazino a fost închiriat pe timpul expoziţiunei unui consorţiu belgian pe suma de 120,000 lei.

Pe inzula mică se va construi o moschee după modelul celor din Dobrogea şi o cafeneà turcească. Tot pe această inzulă se ridică pavilionul pescăriilor.

In diferite locuri, ţărmii lacului vor fi uniţi prin neşte poduri de piatră.

In partea dreaptă a lacului, în dreptul inzulei mari, de pe o pantă uşoară, se face o cădere de apă. Din vârful acestei pante se vor lăsà bărci cu pasageri. In căderea lor, bărcile vor ajunge până în mijlocul lacului.

Pe malul din partea stângă a lacului se vor aşezà în formă de amfiteatru şiruri de bănci, puse la dispoziţia publicului spre a privì la diferitele spectacole ce vor aveà loc pe apă.

Tot în partea stângă a lacului, pe o mică pantă, se lucrează pentru aranjarea grădinei zoologice. Acì vor fi expuse tot felul de animale sălbatice.

Dealul „*Trocadero*" formează poziţia cea mai frumoasă a expoziţiei.

Dealul domină întreaga Capitală şi priveliştea ce se prezintă vederei e încântătoare.

Iată acì 4 clădiri, cari vor împodobi pentru totdeauna Capitala. Toate sunt construite din peatră şi cărămidă.

Palatul artelor e cea mai monumentală clădire, care fiind construită în mijlocul dealului domină întreaga expoziţie. A fost clădit numai în câte-va luni, a costat 600,000 lei şi va fi veşnic păstrătorul artelor frumoase din ţară.

In faţa acestui palat se află o frumoasă terasă de pe care se poate admirà întreaga panoramă a Capitalei. De pe aceasta, neşte scări monumentale duc la o a doua terasă, din mijlocul căreia izvoreşte un puternic curent de apă, care căzând peste stânci până în lac, formează o cascadă de toată frumuseţea.

Cula e o clădire pătrată aproape, un fel de paraclis, construită după modelul locaşurilor strămoşilor noştri, unde păstrau relicviele sfinte ale familiei.

Acì vor fi adunate tot felul de obiecte antice privitoare la neamul românesc. Dl Al. Bellu, care posedă numeroase obiecte de acest fel, a binevoit să se ocupe cu împodobirea acestei cule.

Castelul apelor, construit în întregime din piatră, e una din clădiri, cari va atrage mai mult atenţia vizitatorilor, din cauza turnului înalt, după asemănarea turnului lui Ţepeş. Castelul e aşezat în partea stângă a palatului artelor, şi va servì la răspândirea apei în expoziţie, la facerea jocurilor luminoase ale apei. Din înălţimea turnului se vede întreaga expoziţie şi întreaga Capitală.

Restaurantul cl I. e o drăguţă construcţie în stil românesc, la dreapta palatului artelor. In faţa restaurantului sunt 2 terase pe cari vor fi aşezate mese pentru vizitatori. De pe aceste terase se poate vedeà de asemeni întreaga expoziţie. Acest pavilion a fost închiriat cu 20,000 lei pe tot timpul expoziţiei.

Imediat la spatele „Castelului apelor" se întinde un şes. Aci se va construi o cârciumă, după modelul celor dela ţară. In faţa cârciumei, pe terenul plan se vor organizà „hori", jocuri gimnastice, „Oina", etc.

Casa Bucovinei reprezintă întocmai o casă cu întreaga gospodărie a românilor din Bucovina. Casa e construită toată din stuh şi lemn împletit. Inăuntru găseşti toată gospodăria: cameră de locuit, bucătărie, grajd pentru vaci. In curte un puţ, coteţ pentru pasări.

In apropierea casei Bucovinei se va construi şi o casă tip a săteanului din România, şi una a românilor din Macedonia.

Grota fermecată e la spatele casei Bucovinei. E o prăpastie în forma unei circumferinţe, în mijlocul căreia se află un arbore jigantic. In această grotă se vor face diferite atracţiuni pentru public.

In faţa „Palatului artelor“ se află o pivniţă care datează de pe timpul revoluţiei de la 1848 Pivniţa aceasta are două caturi şi e de o lungime colosală. Comisariatul expoziţiei s'a gândit să facă din ea o atracţie pentru vizitatori.

In primul cat và fi instalată o salină, iar în catul al doilea o cârciumă răcoritoare.

Un ascensor và înlezni publicului vizitarea acestei pivniţe.

Pe un mic deal, în faţa „Castelului apelor“ se va instala o baterie de tunuri, în care se va imità „Bateria Calafat“ care a tras primul foc în războiul româno-rusoturc.

La spatele „Palatului artelor“, se află un teren întins, până în şoseaua Şerban-Vodă. Pe acest loc se construeşte pavilonul spitalelor Eforiei, al închisorilor, etc.

In fund vor fi grajdurile construite în formă de potcoavă. In ele se vor putea admira toate animalele domestice din ţară.

Imediat la întrare în şoseà, pe o întindere de câteva hectare, de acum doi ani s'au început lucrările pentru facerea unui frumos parc, care să fie un loc de distracţie şi de adăpost contra căldurilor tropicale din timpul verei, pentru locuitorii din această parte a oraşului.

Alegerea terenului dela Filaret pentru organizarea expoziţiei a făcut ca acest parc să fie cât mai mult înfrumseţat. In adevăr, peste tot s'a făcut nouă plantaţiuni, s'a nivelat terenul, s'au construit chioşcuri, avuzuri, etc., dând o înfăţişare pitorească acestui parc.

Pentru-ca să ni-se dee o idee despre jocurile şi distracţiile Romanilor, comisariatul expoziţiei a avut nimerita idee să construească neşte arene romane, cari prin construcţia lor solidă vor rămâne în viitor ca o icoană a originei noastre.

Arenele romane sunt construite între institutul meteorolcgic şi biserica Cuţitu de-argint. In faţă e scena, jur împrejur 40 loje, despărţite între ele prin colonade iar dedesubtul lojelor, în formă de amfiteatru, sunt un şir de scări şi bănci pentru spectatori. In total arenele romane sunt încăpătoare pentru 5000 persoane.

Biserica Cuţitu de argint e cunoscută de ori-ce cetăţean al capitalei. Această biserică însă, care a trebuit să între în raza expoziţiei, nu erà întro stare tocmai prezentabilă din cauza vechimei. De aceea s'a decis să se construească o nouă biserică alături de aceasta, după asemănarea celei dintâiu. Cum timpul erà scurt şi frigul ernei nu permiteà construcţia, s'a decis facerea unei cutii jigantice de scânduri — mai mare ca biserica — şi în interiorul căreia să se înceapă clădirea bisericei.

Odată gata această cutie ea a fost căptuşită cu hârtie care să împedece întrarea frigului.

In interior s'a făcut foc şi astfel, la o temperatură de 14 grade căldură, lucrările au început în luna Decemvrie; iar azi, după un interval de 3 luni, biserica a fost ridicată, fiind construită din peatră şi cărămidă refractară.

In felul acesta a fost construită numai Bursa din Paris.

Mai jos de arenele romane, Ungaria a reţinut un loc mare, cu o poziţie admirabilă, chiar în faţa şoselei şi având vedere şi spre lac.

Aci au început lucrările pentru construirea pavilionului, unde Ungaria và expune mai ales produsele industriale.

La dreapta acestui pavilon, Domeniile coroanei construesc un pavilon în stil românesc unde se vor puteà admirà toate bogatele produse de pe aceste întinse domenii.

In faţa pavilonului Ungariei, pe partea stângă a şoselei Filaret, Austria a început deasemeni construcţia unui pavilon care va fi unul din cele mai mari din expoziţie. Austria va expune de asemeni toate produsele ei industriale.

Fântâna Cantacuzino care se află pe şoseà va fi de asemeni reparată.

Cam acestea sunt lucrările oficiale. Bine înţeles că n'am redat decât o slabă descriere. Expoziţia va fi mult mai grandioasă.

Paviloanele număroase făcute din iniţiativă particulară, plantaţiunile, etc., vor contribuì mult la înfrumseţarea ei.

Invierea.

Prin ziduri înegrite, prin izul umezelii,
Al morţii rece spirit se strecură 'n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele de miere,
Inchise în tratajul străvechii evanghelii.

C'un muc în mâni moşneagul cu barba ca [zăpada
Din cărţi cu file unsă norodul îl învaţă
Că moartea e în luptă cu vecinica viaţă,
Că de trei zile 'nvinge, cumplit muncin- [du şi prada.

O muzică adâncă şi plină de blândeţe
Pătrunde tânguioasă puternicile bolţi:
„Peirea, Doamne sfinte, căzù în orice colţ,
„Căci a căzut în însuşi izvorul de vieţe.

„Nimica înainte-ţi e omul, ca un fulg,
„Şi-acest nimic îţi cere o rază mângăioasă,
„In pâlcuri sunătoare de plânsete duioase
„A noastre rugi, Părinte, organelor se [zmulg.“

Apoi din nou tăcere, cutremur şi sfială
Şi negrul întunerec se sperie de şoapte ..
Douăsprezece ceasuri răsună... Miez de [noapte...
De-odată 'n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clopot lung de glasuri vii de bucurie,
Colo 'n altar se uită şi preoţi şi popor,
Cum din mormânt răsare Cristos mângăitor,
Iar inimile toate s'unesc în armonie:

Cântări de laude înălţăm
Noi ţie Unuia.
Primindu-le cu psalmi şi cu ramuri
Plecaţi vă neamuri
Cântând Aleluia!

Cristos a înviat din morţi,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pe moarte călcând-o,
Lumina ducând o
Celor din morminte!

M. Eminescu.

Dujmanii.

Gheorghe-a Anuţei aveà un dujman de moarte.

Se luaseră întâiu la ceartă pentru nişte pământ. La proces, se împăcară; beuseră chiar o noapte întreagă amândoi, el şi cu Costache Tudor, şi se întorseseră ţinându se de după cap şi chiuind. Şi după aceea, dragoste mare: Nu erà zi să nu intre Costache Tudor în casa lui Gheorghe, de erà, ori de nu erà gospodarul acasă. Asta n'a durat mult. Intr'o sară, pe când se întorcea dela pădure, îl opreşte baba Maranda în colţul hudiţei şi-l îndeamnă să lase carul acolo şi să se ducă pe furiş acasă: că ce va vedeà are să-i placă. I-a dat lui prin minte că ce trebue să fie; şi chiar aşa a şi fost. Bate în uşă, uşa închisă. Strigă să-i deà drumul, nu răspunde nimeni, dar aude şoapte. Pune umărul, se opinteşte şi scoate uşa din ţâţâni. In casă, dă peste nevastă cu Tudor. „Bine, măi câne, aşa prietin mi-ai fost?“ Şi cum erà cu toporul în mână, i-a dat două peste şale, cu muchea. Costache a ţipat: „Nu mă omorî!“ şi a căzut. Gheorghe l'a târît afară, până în drum, apoi s'a întors la nevastă şi i-a puşcat o bătae s'o ţie minte câte zile a fi şi-a trăì.

Celalalt a zăcut o bucată bună de vreme; apoi, când s'a însănătoşat, n'a zis, nici n'a făcut nimic. Parcă uitase întâmplarea. Dar Tudor erà om viclean şi rău: când râdeà, parcă voià să muşte şi aveà un ochiu care priveà strâmb şi scânteià ca ochiul unei fiare. Lui Gheorghe-a-Anuţei nu i a spus nimic despre cele două muchi de topor, — dar printre oameni se zvoneşte, şopteşte unul, şopteşte altul, — şi aşa ajunse şi la urechea lui Gheorghe un crâmpeiu de vorbă: adecă, Tudor îl paşte şi-i calcă totdeuna pe urme şi, când îi va venì lui la îndemână, el nu va mai călcà iarbă verde, au să-l găsească alţii svârlit într'un şanţ.

Gheorghe erà om voinic, nu se [illegible] uità ce spun alţii. A trecut mult vreme, fără să se întâmple nimic. Dar într'un rând, pe când se duceà la târg, pe dealul de deasupra satului, a dat cu ochii de Costache. Nu şi-au spus nici o vorbă, s'au uitat numai unul la altul şi ochiul strâmb al lui Tudor scânteià ca oţelul. A doua zi, l'a zărit în pădure; păreà că umblă căutând ceva, dar Gheorghe a simţit săgeata ochiului rău. Şi în zilele care urmară, dujmanul îi stătù în preajmă ca o fiară. Gheorghe se hotărî să nu înopteze nici odată pe drum; ziua nu-i păsà lui nici de doi cât Costache.

Cu toată hotărîrea însă nu se putù ţineà de cuvânt. In săptămâna mare, muncì toată vremea cărând scânduri la târg şi, tocmai în Sâmbăta Invierii, întârzià la plata cărăuşiei şi pornì sara spre casă.

Aceasta nu i se întâmplase niciodată. De Inviere trebue să fie orice om acasă, să se ducă cu luminarea la biserică, să serbeze creştineşte scularea din morţi a Mântuitorului. Dar rău, afară din cale-afară nu-i păreà lui Gheorghe, pentrucă-i erà punga plină şi se gândeà că va petrece cu voe bună sfintele sărbători.

Noaptea se lăsase, când carul eşise din târg. Omul socotì că până la miezul nopţii va ajunge acasă şi va apucà şi ceasul când preotul strigă din altar, în liniştea bisericei: Cristos a înviat! — Acuma carul gol hodorogeà pe drum şi boii îşi cumpăneau capetele la dreapta şi la stânga, pas cu pas. Gheorghe stà în chilna de dinainte, uitase de Costache şi se gândeà acasă.

Un pătrar galben de lună se lăsà spre asfinţit; câmpiile adâncite într'o lumină de zori se întindeau tăcute până la linia vânătă a zării. Gheorghe a Anuţei se gândeà la ai lui. Are nevastă cuminte şi un băiat frumos. Acuma, de bunăsamă, îl aşteaptă amândoi, îmbrăcaţi gata, să meargă la Inviere. In casă, e curat; pe masă stau cozonacii; şi pasca de pe sobă împrăştie o mirodenie cum nu se mai află. Ei stau şi-l aşteaptă şi când va întrà carul în ogradă, au să-i iasă înainte. Gheorghieş, copilul, are să-l întrebe ce i-a adus dela târg, are să-l scotocească prin sân, are să găsească covrigii şi are să fie foarte vesel. Au să ià apoi luminările, au să se ducă la biserică. Acolo norod mult: tot satul; biserica geme de lume; dar glasurile cântăreţilor tot pătrund limpezi şi dulci ca niciodată, căci, după şase nopţi de jale, cuvântul de fericire în curând va trece din gură în gură. Acasă, femeia pune găina fiartă pe masă, pune cozonacul, pasca şi ouăle roşii alături: Bărbatul răsuflă cu mulţămire şi se gândeşte că tot e bine când, printre năcazurile vieţii, ajungi o zi mare ca aceasta ca să te poţi gândì în tihnă la Dumnezeu.

Lucrurile aşa au să se întâmple, ca de multeori în anii din urmă, cu deosebire că acuma belşugul şi pacea sunt mai mari în gospodărie. Nevasta a prins minte şi s'a liniştit, de când a mâncat bătaia cea bună.

Deaici, gândurile îl duc pe Gheorghe, fără voie, la Costache Tudor. Se gândeşte că poate să i-se întâmple ceva, de vreme ce dujmanul îi dă de câteva zile târcoale. Poate chiar îl aşteaptă. Pădurea care curge de pe coasta dealului, ca un râu de păcură, se apropie.

Gheorghe-a-Anuţei parcă se deşteaptă. In tăcerea nopţii, se aude slab murmurul Moldovei care se svârcoleşte mânioasă, în urmă, pe prundul vadurilor. In lungul drumului, îndărăt, nu se vede nimic; luna se cufundă la asfinţit în zare; dar înainte, în întunerecul orb al pădurii, cine ştie ce-l aşteaptă!

Inainte de a întrà sub bolţile copacilor, îşi face cruce. Şi deodată întră în noaptea adâncă de care se teme. E codrul înmugurit în primăvară, mirosind a lemn tinăr, pe care l-a cutreerat întreaga lui tinereţe, şi e un întunerec prin care a mai trecut, fără ca inima să-i bată mai grăbit ca deobiceiu; dar acum, în necunoscutul dinainte-i, pe care nu-l poate pătrunde, aşteaptă poate ghioaga sau toporul.

Prin ramuri goale trec aburiri [illegible] vânt. Gheorghe îşi aţânt[illegible] urechia; numai urechia îl mai po[illegible]ută; ochii nu văd nimica, ca şi [illegible] i-ar ţineà închişi.

[illegible] boii merg liniştiţi: ei cunosc drumul. [illegible]odată, îi trece prin minte lui Gheorghe că, în fundul carului, în mănunchiul de fân, [illegible] barda pe care orice gospodar o [illegible] de obiceiu, la drum. Se întinde pe o coastă, desleagă repede funia, pune mâna pe mănunchiul luciu şi se trage iar în chilnă. Acuma i-se pare că s'a mai liniştit. Are un tovarăş.

La dreptul vorbind, nu-i frică. Nici nu tremură, nici nu răsuflă greu, nici nu se uită cu ochii holbaţi la dreapta şi la stânga, dar o neinişte nedesluşită îi umple sufletul. Şi boii merg liniştiţi pe când carul lunecă aproape fără sgomot pe drumul umed.

Aşa merge o bucată bună de [illegible] Deodată răsare ca dintr'o aţipeală şi [illegible] prinde a zvâcnì cu grabă. I-se pare, o[illegible] într'adevăr aude ceva în urmă, pe drum [illegible] nu i-se pare. Prin întunerecul nepătrun[illegible]dărăt, se aud paşi îndesaţi şi repezi: c[illegible] vine cu grabă, caută să-l ajungă cât m[illegible] rând. Şi are să-l ajungă, nu mai are [illegible] — şi, de bunăsamă, celce vine nu-i altu[illegible] cât Costache Tudor.

Icoane fugare trec: La târg, prin [illegible]ţime, a zărit ochiul strâmb şi licăritor al [illegible]manului; dar deabià acum îşi aduce am[illegible] atunci nu şi-a dat sama. Şi chiar nici [illegible] nu poate spune cu siguranţă dacă ochiu[illegible] Tudor a fost ori nu. Inima însă bate gr[illegible] întreaga lui fiinţă simte că celalalt se [illegible]pie, se grăbeşte, se va alăturà de el şi [illegible] lovì. L-a urmărit de departe până ce l-[illegible]zut întrând în pădure. Apoi s'a grăbit. [illegible] întunerec, lovitura nu se ştie de unde [illegible] venì. Paşii se apropie. Gânduri trec ca [illegible]gere. Să se ridice, să se coboare din ca[illegible] se aşeze la marginea drumului, să-l aşt[illegible] să-l umfle pe neştiute şi să-l sdrobeasc[illegible] Dar parcă nu-i vine să se deà jos din [illegible] carul şi boii îi sunt ca nişte prietini: [illegible] bine se simte cu ei.

Deodată aude o tusă stăpânită. In[illegible] i-s'a făcut întunerec. Un gând arde nu[illegible] dujmanul! — şi mâna dreaptă strânge c[illegible] securii. Când a pus dujmanul mâna pe [illegible] Gheorghe nu aveà nici o hotărîre, nic[illegible] gând ucigaş, nimic. Dar când a simţit [illegible] străină pe car, deodată s'a încordat, s'a [illegible]pezit ca un fulger în sus şi s'a prăbuşi[illegible] dărăt; a înşfăcat pe celalalt în braţele i[illegible] joase, l-a tras spre sine, l-a trântit în fu[illegible] carului, i-a răstignit braţele în lături şi [illegible] pus un genunchiu pe pept.

Omul gemeà înăbuşit; oasele-i tros[illegible] ca şi cum voiau să se rupă; se frământà [illegible] încleştarea braţelor; voià să spue parcă [illegible] şi de groază nu puteà rostì nici un cuv[illegible]

Gheorghe a-Anuţei isbucnì deodată [illegible] glas spărios:

„Costache! Tu eşti?“

— Eu... gemù greu dujmanul.

Gheorghe apăsă mai tare genunch[illegible] celalalt începù să tremure din adânc, geamă şi să răsufle greu. Amândoi stăt[illegible] ca împietriţi în întunerec, străbătuţi în în[illegible]nerec şi singurătate de fiorul morţii.

Deodată dujmanul mugì cu spaimă:

„Măi Gheorghe!... Măi frate!... nu mă omorî!“

Iar A Anuţei strângeà cu dreapta mănunchiul săcurii. Zise, scrâşnind:

„Dar tu, câne, de câtă vreme te ţii pe urma mea...“

Celalalt, tremurând din ce în ce mai tare, gemù:

„Măi frate, măi frate Gheorghe...“ şi prinse a se tânguí, cu vorbe nedesluşite.

Carul eşise pe coastă, deasupra satului. Steluţe ardeau pretutindeni în negura de jos. Şi 'n liniştea nopţii, deodată, un dangăt, un vuet melodios umplù tremurând văzduhul. Clopotul cel mare dela biserică prinse a sunà rar, ca o muzică adâncă. Glasul lui ump[illegible] câmpiile şi văile, şi noaptea cu bu[illegible] de cântec: parcă spuneà vorbe duioa[illegible] de mângăere şi de alinare şi celor car[illegible] sufer şi celor cari urăsc.

Clopotul svârlea î[illegible] întunecimi cântecul Invierii şi Gheorghe a-Anuţei, încet-încet, îşi slăbì dujmanul [illegible] strânsoare, se trase pe dragh[illegible] dreapta carului, îşi trecù barda [illegible] stânga şi cu dreapta îşi făcù cruce. Celalalt, Tudor, se sculă greu, ca un rănit, gemând şi se aşază de cealaltă parte. Amândoi priveau spre luminile nenumărate cari tremurau, ca nişte steluţe, în vale; amândoi ascultau muzica adâncă a clopotului şi carul coborà coasta spre sat.

M. Sadoveanu.

Nr. 37 Sibiiu, Joi 6/19 Aprilie 1906

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori
rêndul cu litere garmond.

Îndemnăm şi rugăm pe toţi alegătorii români, să se grupeze cu încredere în jurul candidatului naţional din cercul electoral la care aparţin, şi să lucre din toate puterile ca să-l scoată învingător din urnă la alegerile cari în curând se vor efectuì. In cercuri, în cari candidatul trimis din partea comitetului executiv electoral nu întrunește încrederea poporului în măsura care să-i asigure isbânda, să nu se mai facă greşala prea obicinuită la noi, că oamenii se trag la o parte şi lasă terenul pe seama contrariului, ci conducătorii întrunească-se de urgenţă în conferenţă, şi facă altă candidare, mai potrivită, notificând faptul comitetului executiv electoral, care sigur că nu se va supărà, fiindcă scopul nu e să între anumite persoane în dietă, ci scopul e, ca cercurile româneşti să trimită deputaţi români la dietă şi încă pe cei mai buni dintre cei buni ai noştri. In urmă e de dorit, ca pentru cinstea steagului şi pentru a ne arătà tăria cu care ţinem la postulatele şi aspiraţiunile noastre naţionale, să se pună candidaţi români şi în cercuri în cari Românii sunt în minoritate. Lozinca să ne fie de astădată următoarea: Voturile Românilor să se dee numai candidaţilor români!

Alegerile.

Sibiiu, 18 Aprilie n.

Dupăcum s'a spus într'un număr mai recent al ziarului nostru, alegerile pentru dieta ţării se vor face în zilele dintre 29 Aprilie şi 8 Maiu n. c.

In urma acestui fapt, comitetul electoral executiv al partidului naţional român a ţinut consfătuire, împreună cu foştii deputaţi naţionalişti în Budapesta, la începutul săptămânei trecute, şi a făcut candidările de lipsă pentru cercurile electorale româneşti. Totodată a adresat apoi şi un apel călduros către alegătorii români din Ungaria, în care enunţă, că *partidul naţional român stă neclintit pe temeiul programului său politic din trecut şi pe baza acestui program intră în luptă electorală pe întreaga linie.*

Dieta viitoare va aveà să facă o nouă lege electorală, pe baza sufragiului universal, reclamat şi de partidul naţional român; şi iarăşi, dieta care se va forma pe baza nouei legi electorale va trebuì să facă resolvarea chestiei naţionale în mod drept şi echitabil.

Eată de ce deci fiecare membru al partidului naţional român trebue să înţeleagă, că *„dela purtarea sa la alegerile ce ne stau înainte atârnă soartea sa, a familiei şi a neamului întreg"*. Fiecare să-şi dee votul numai pentru candidatul partidului naţional, iar unde nu este candidat naţional, pentru candidatul *admis* din partea delegaţiunii electorale a comitetului, constituită cu sediul în Arad.

Acesta e pe scurt cuprinsul apelului comitetului electoral executiv al partidului naţional român, adresat alegătorilor români diu Ungaria.

A mai dat apoi şi clubul parlamentar al naţionalităţilor un apel către alegătorii Români, Slovaci şi Sârbi din Ungaria, în care sunt chemaţi toţi la luptă electorală, dându-şi voturile pentru candidaţii recomandaţi din partea partidelor naţionalităţilor înfrăţite: română, sârbă, slovacă.

E rândul acum la alegători, ca ei să-şi facă datorinţa, însufleţindu-se pentru cauză şi pentru *candidaţii* trimişi lor din partea comitetului.

Şi fiind vorba despre candidaţi, nu putem să nu ne exprimăm părerea de rău, că şi de astădată, ca în anul trecut, candidările s'au făcut în mod prea pripit, fără a fi fost ţinute în vedere toate împrejurările cari *trebue* să fie luate în considerare la astfel de acte însemnate, în prima linie împrejurarea, că respectivul să fie *cunoscut* şi *cu trecere* în cercul în care-şi pune candidatura, pentrucă oricum, dar poporul identifică cauza cu persoana, şi nu se poate însufleţì pentru cauză dacă nu-l însufleţeşte persoana aceluia care susţine cauza. Oricât de bun şi de valoros să fie un fruntaş din Ardeal de ex., dacă e pus candidat într'un cerc din Banat, nu va provocà la popor însufleţirea pe care ar provocà-o un candidat de aceeaşi valoare din Banat, pe care poporul îl cunoaşte.

Mai e apoi şi o altă împrejurare. Deputăţia pentru noi nu e *sinecură*, nu e azil pe sama celor necăpătuiţi, ci e *onoare* şi *sarcină* deodată. Mare onoare şi grea sarcină, pe care are să o poarte numai acela *care e în stare să o poarte*. Lupta noastră parlamentară e aşa şi va fi aşa, că acolo, în dieta ţării, avem trebuinţă *numai de generali*, nu de gregari. Gregarii au teren de luptă în afară de parlament. Am fi dorit deci, ca candidările să fi fost făcute astfel, ca în parlament să între într'adevăr ce avem mai bun, *numai bărbaţi cu greutate*, fie şi mai puţini, iar nu începători, oameni neisprăviţi, cari pot să fie foarte buni ca oaste, ca soldaţi de rând, nu însă ca conducători. Scurt, pe lista de candidare, trimisă şi nouă, am văzut multe nume onorabile, vrednice de toată încrederea, dar am văzut şi nume *cari puteau să lipsască*, nu pentrucă n'ar fi destul de onorabile, ci pentrucă graţie cerului, avem azi cu zecile nume mult mai de preţ şi mai cunoscute decât ele, nume purtate de oameni cari au *un trecut oarecare în urma lor*, ale cărui puncte luminoase le formează prudenţa, tactul bun şi firmitatea de caracter, prin urmare ne ofer şi garanţii, că ajunsă în mânile lor, în mai bune mâni ar fi fost depusă apărarea cauzei naţionale române decât în mânile celor ce n'au dat încă nici o probă despre destoinicia lor în purtarea armelor cu cari să câştigă luptele parlamentare.

Inţelegere cu Românii.

Suntem informaţi, că domnul ministru-prezident Wekerle *a poftit la sine pe astăzi (Mercuri) d. a. la orele 4 pe mai mulţi fruntaşi ai poporului român din statul ungar la o consfătuire. Au primit învitare de a se prezentà la această consultare următorii domni: Excelenţa Sa domnul Archiepiscop şi Metropolit* Ioan Meţianu, Parteniu Cosma, Gheorghe Pop de Băseşti, Dr. Teodor Mihalyi, Dr. Vasile Lucaciu, şi Coriolan Brediceanu. *Excelenţa Sa Metropolitul* Ioan *şi dl* P. Cosma *urmând învitarii au plecat eri, Marţi, d. a. la Budapesta.*

Chestiunea cantorilor bisericeşti.

I.

Nimbul unei instituţii stă în strânsă legătură cu respectul de care se bucură persoanele ce conduc instituţia. Aureola persoanelor se resfrânge de regulă şi asupra instituţiei. Din această premisă purcezând, ţinta noastră a tuturor trebue să fie ridicarea la nivoul recerut de spiritul timpului a intregului personal bisericesc nostru — dela cel din urmă până la cei mai superiori servitori ai bisericei.

Clerul nostru s'a şi ridicat în timpul din urmă la nivoul recerut. In vrednicie poate stà alăturea cu orice preoţime a altor biserici. Puţinele excepţii nu importă. A rămas deschisă însă chestiunea celuilalt personal bisericesc din parohii, şi în special chestiunea „cantorilor", a cântăreţilor bisericeşti.

Dacă este important pentru biserică să aibă preoţi culţi şi devotaţi binelui bisericei, apoi tot atât de important e, să aibă şi cantori ce ţin cu demnitate postul ce-l ocupă. In biserica noastră ştim, nici un serviciu ori funcţie bisericească nu se poate îndeplinì cu pompa recerută de tipicul bisericesc, dacă nu participă în aceea şi cantorii. Atât de necesară este cooperarea lor, încât fără ea preotul nu prea poate face nimic, fie el cine va fi. Cine va contestă acum îndreptăţirea de a căutà să înbunătăţim poziţia acestei „mâne drepte" a preoţilor?

FOIŞOARĂ.

Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

Diocleţian împăratul, căutând cu mânie la sfântul, cu glas întărîtat strigând i-a tăiat vorba şi a poruncit celorce erau de faţă să-l bată peste gură, ca să se inveţe (zicea el), a nu ocărî pe împăratul.

Gheorghe bătut cu vine de bou. Ne mai ştiind tiranul ce să înceapă cu mucenicul, a poruncit de l-a bătut pe Gheorghe cu vine de bou, până s'a făcut trupul lui numai o rană. Şi curgeà sângele şiroiu din rănile lui, şi carnea lui cădeà bucăţi, bucăţi pe pământ.

Şi aceste chinuri în cumplite dureri le suferià Gheorghe fără murmur. El nici nu se văietà şi nici măcar nu suspinà.

Aceasta văzându-o împăratul mai mult se minună şi zicea către cei din imprejurul seu: Cu adevărat, bărbăţia şi răbdarea aceasta, pe care ni-o arată Gheorghe este peste firea omenească. Aici nu poate fi decât o meşteşugire vrăjitorească.

Gheorghe otrăvit. Vorbelor împăratului a răspuns cu grabă Magnentie, zicând: Este aici un iscusit vrăjitor, care de vei poruncì, cred eu, că va biruì pe Gheorghe şi-i va face de ruşine toate vrăjile, cu ajutorul cărora îşi bate joc de tine, iar însuşi Gheorghe ţi-se va supune.

Şi, îndată, după porunca împăratului s'a adus acel vestit vrăjitor, a cărui nume era Atanasie. Pe acesta văzându-l împăratul i-a zis: Dacă cumva n'ai fost faţă să vezi, de bună seamă vei fi auzit şi tu, ce a făcut aici acest spurcat vrăjitor Gheorghe. Cum a făcut el ceeace a făcut, voi vrăjitorii ştiţi.

Deci: ori să birueşti pe acest nelegiuit stricându-i vrăjitoriile şi silindu-l să se închine nouă, ori cu fermecate otrăvi de grabă să-l perzi, ca moartea să-i vină din însuşi meşteşugul lui necurat.

Vrăjitorul s'a şi făgăduit că a doua zi va împlinì porunca împăratului.

A doua zi a stat împăratul la judecată într'un loc ridicat, ca să poată fi văzut de multă lume. Acolo a mers şi vrăjitorul Atanasie. Acesta a adus şi a arătat împăratului două vase cu beuturi fermecate de el. Unul din aceste vase, arătându-l împăratului, a zis: Dacă voeşti, împărate, ca Gheorghe cu mare grăbire să se plece voinţei tale, din această beutură să-i dai să bee. Apoi arătându-i pe celalalt a zis: iar dacă voeşti, ca înaintea ta să cadă mort numai decât, din această beutură să-l adăpi.

Deci împăratul a poruncit de s'a adus înaintea sa până acum nebiruitul Gheorghe, căruia i-a zis: Acum, Gheorghe, să ştì că s'a sfârşit cu vrăjile tale. Apoi a poruncit ca cu sila să-i toarne în gură beutură din vasul, pe care vrăjitorul îl arătase întâiu. Dar mucenicul a luat însuşi beutura şi a beut-o fără silă şi fără să sufere vre-o vătămare.

Aşteptând zadarnic împăratul ca să se implinească făgăduinţa vrăjitorului, mai pe urmă a poruncit ca să-i dea lui Gheorghe şi din al doilea vas. Sfântul însă a întins însuşi mâna, a luat vasul şi a înghiţit toată otrava dintr'însul rămânând deplin sănătos.

Şi s'a mirat împăratul şi s'a mirat întreagă adunarea, iar vrăjitorul stetea zăpăcit minunându-se şi el cum otrava cea omorîtoare n'a avut nici o putere asupra mucenicului.

După un ceas de zadarnică aşteptare ca otrava să omoare pe mucenic, împăratul ruşinat de neisbânda sa, i-a zis: Până când ne vei face să ne minunăm de faptele tale Gheorghe. Când ne vei spune adevărul, ca să aflăm cu ce fel de meşteşuguri diavoleşti batjocoreşti încercările noastre de a te supune prin munci şi faci ca otrăvile să nu te vateme? Spune ne adevărul, că voim să te ascultăm cu blândeţă.

La această întrebare fericitul viteaz a răspuns: Să nu socoteşti, împărate, că noi cu născociri omeneşti dispreţuim muncile. Puterea noastră este însuşi Cristos Dumnezeul nostru, care ne ajutoră şi ne apără câtă vreme nădăjduim într'însul. Căci el însuşi ne-a încredinţat, că de vom crede într'însul cu toată inima şi ne vom pune nădejdea într'însul, ne va da putere să facem minuni cum el a făcut, adecă: pe orbi să-i luminăm, pe bolnavi să-i vindecăm, surzilor să le dăm auzire şi schiopilor umblare; pe morţi să-i înviem şi, de vom bea otrăvuri, nevătămaţi să rămânem.

Sfatul vrăjitorului. Auzind acest răspuns împăratul s'a întors spre vrăjitorul Atanasie şi i-a zis: Tu ce zici la asta?

— Mă minunez, răspunse vrăjitorul, cum îndrăzneşte acesta să-şi bată joc de blândeţele tale spunând minciuni, ca car [illegible] a îngrijit, ca preoţii să-şi [illegible] cultura necesară chemării lor, [illegible] şească mănierele ce se recer, — [illegible] asigurat şi mijloacele necesare pentru subzistinţă. Aceeaş biserică are datorinţa acum să facă începutul şi pentru regularea poziţiei cantorilor şi asigurarea pâinii lor.

Aceasta o cere dela noi *echitatea*. Nu [illegible] să lăsăm în stare deplorabilă, de pe ceice alăturea cu preotul muncesc ogorul Domnului. E interes bine [illegible] bisericesc a regulà afacerea acea[illegible] raportul dintre preot şi cântăreţ este cel dintre corp şi membrele sale. Şi e într'adevăr păcat [illegible] când vedem, că din ce elemente se recrutează aceste membre. Pe la multe biserici posturile de cantor [illegible] nu se pot umplea, pentrucă în comună nu se află nici un cântăreţ bisericesc. Se [illegible] din comune străine câte o persoană [illegible] „străină". In alte locuri sunt, ce e [illegible], cantori, dar cerând dela ei să con[illegible] cântările după tipic, ori să ştie melodiile bisericeşti, se cere un lucru zadarnic, pentrucă n'au idee despre toate acestea. De cântare melodioasă şi executată în mod mai artistic nu fac vorbă, căci la aceasta de loc nu se pricep cei mai mulţi, să nu zic totalitatea cantorilor actuali. Cântăreţii cei buni şi bătrâni s'au rărit, iar generaţia mai nouă nu prea are ambiţie a umblà după ceva instrucţie artistică în cântări. Aşà se face treaba, că multe din bisericile noastre pentru omul [illegible] cât muzical e curat chin şi tortură a petrece şi a ascultà serviciul divin până la sfârşit. Cutez a susţineà, că dacă mai cercetează şi public aceste biserici, le cercetează sigur din datină ori datorinţă creştinească, nu însă din motivul că s'ar putea edifica cineva sufleteşte. [illegible] mirăm, că în astfel de biserici preo[illegible] se pomeneşte abea cu cantorul şi doi-[illegible] asistenţi?

E puternică influinţa artei. Bisericile ce posedă cântăreţi la locul lor, nu vor fi nici când lipsite de public evlavios.

Susţin teza, că cauza cercetării neregulate a bisericilor din partea credincioşilor, între alte multe cauze, îşi are explicarea şi în executarea defectuoasă a cântărilor bisericeşti. Pentru acest cuvânt [illegible] susţinut mai sus, că este interes bine priceput al bisericei să se reguleze chestiunea „cantorilor". Şi adaug, că nu numai este interes bisericesc regularea din [illegible], ci formează chestiune *actuală şi urgentă bisericească*.

Intr'adevăr! Până când vom mai suferi stări neregulate!? Inzadar avem preoţi cu cultură superioară, căci dacă nu înfloreşte în comune şi arta cântărilor bisericeşti, rezultatul va fi foarte dubiu.

Parcă aud cum se va riposta aserţiunilor mele cu fraza: „Preoţii destoinici totdeauna se ştiu îngriji de cântăreţi buni ai biserici, şi dacă nu au şi-i formează din tineret".

Foarte m'aş bucura, dacă teza s'ar puteà astfel formulà. Experienţa zilnică dovedeşte însă ca regula aceasta are foarte multe excepţii, mai bine zis: excepţiile formează regula.

Pedeca mare ce se pune în calea preoţilor este lipsa de şcoală muzicală, mai bine zis lipsa de aptitudini muzicale la ei. Cel puţin 50% din ei nu sunt cântăreţi şi nu pot instruà pe alţii în cântări. Ce pot face astfel de preoţi? Cum îşi vor formà cantorii de cari au lipsă? Cu învăţătorii stă treaba pe tocmai. Pe deasupra, învăţătorii moderni, de când li-s'au înmulţit peste măsură oarele de prelegeri, nu se mai ocupă cu învăţarea melodiilor bisericeşti, ba nedeobligându-i regulamentele noastre şcolare existente la nimic în privinţa aceasta, nu ţin în timpul din urmă nici strane în biserică, escelând prin absentări dela serviciile divine. Zace la mijloc — tot cu pedecă — şi indolenţa ce se observă în multe părţi la preoţi şi poate şi puţin egoizm mai este la mijloc. Nu ca recriminaţie, nici „hulă" la adresa preoţimei, pe care o stimez şi blamându-o, pe mine însumi m'aş blamà, căci şi eu sunt preot, ci din datorinţă trebue să dau la acest loc expresie opiniei înrădăcinate în multe părţi că adecă preoţii nu rîvnesc din destul să aibă „cantori" buni, căci cantorii „buni" sunt mai „scumpi".

Fie cum va fi, adevăr pozitiv rămâne că biserica nu poate tolerà, ca să fie atât de maşter tractată cauza cântărilor bisericeşti. Dăinuind multă vreme stările nesigure de azi, ne putem uşor pomeni cu faptul împlinit, că câte biserici atâtea feluri de melodii să avem, — complet chaos.

Cel dintâi impuls spre îndreptare l'a dat autoritatea noastră bisericească, conzistoriul arhidiecezan, când prin un cercular trimis preoţimei, a poftit'o a înfiinţà şcoale de cântări, prin centre mai însemnate. In câteva locuri — cum au l — s'au şi format astfel de şcoale.

Inceputul este laudabil. Şi dacă mişcarea ar fi intensivă — probabil că rezultatele ar întrece aşteptările ce se leagă de iniţiativă. Din nefericire mişcarea n'a luat nici proporţiile undei lovite de zefir, necum să devină valuri: simptom nu prea îmbucurător.

După a mea părere mişcarea ar fi mai generală şi mai ducătoare la scop, dacă din centru s'ar angajà şi trimite din timp în timp şi în centre determinate profesori de cant, cari nu numai cântările bisericeşti să le perfecţioneze, ci să instrueze aspiranţii de cantori şi în *arta muzicală şi să încerce cu ei a formà coruri bisericeşti prin comunele noastre.*

Prin acest metod ar fi uniformă purcederea, şi ar fi şi generală mişcarea, pentrucă autoritatea bisericească sigur nu ar lăsà fără instrucţie nici un colţ din întinsul arhidiecezei.

Jertfe materiale ar recere, nu-i vorbă, purcederea, dar rezultatul moral ar răsplăti jertfele materiale.

Foarte uşor se poate ezecuta planul când în comunele mai fruntaşe se institue acei învăţători, cari se poată fi totodată şi profesori de cant bisericesc pentru fiitorii cantori din jurul locului.

Privitor la atestatele de cualificaţie ale cantorilor, ce le estradau protoprezbiterii, să se enunţe prin decis din partea congresului ori sinodului arhid., că acele numai acelor persoane se pot estradà, cari au cercetat vreun curs cantoral şi cari pot dovedi, că au aptitudini a înfiinţà şi coruri bisericeşti. *Să se interzică apoi a mai putea figurà de cantori cei ce nu au cualificaţia formală.*

Foloasele unor astfel de măsuri se fac evidente dela sine, şi nu-i lipsă a le înşirà aci…

[illegible] crede că va scăpa din mânile tale. Că deşi noi nenumărate faceri de bine dela nemuritorii Dumnezei în toate zilele primim, n'am auzit ca vreodată să fi înviat pe vreun mort; iar acest amăgitor se nădăjdueşte în un om mort, despre care fără de rusine zice că este Dumnezeu adevărat şi ca face lucruri mari şi minunate. Iară de vreme ce înaintea noastră a tuturora, el s'a lăudat că Dumnezeul lui, omul cel mort, este făcător de minuni, şi cumcă ceice cred într'însul au luat puterea să facă şi ei minuni, chiar să învie morţii: deci să învie şi acest lăudăros Gheorghe un mort aici înaintea ta şi a noastră a tuturora, şi apoi ne vom închina înaintea Dumnezeului lui, ca înaintea unui atotputernic. Iată, dacă voieşti, aici nu departe, un mormânt proaspăt, întru care de câteva zile e înmormântat unul pe care eu l-am cunoscut. Pe acela dacă-l va învià Gheorghe, cu adevărat ne va birui; iar de nu-l va învià ne va fi dovadă, că este un lăudăros amăgitor.

Impăratului i-a plăcut sfatul vrăjitorului şi a poruncit mucenicului să-şi dovedească vorbele prin faptă să învie pe mortul din mormântul acela. Iar Magnenţie, prietenul împăratului, dezlegând pe Gheorghe i-a zis: Acum, iubite Gheorghe, arată-ţi puterea, fă minunea, şi pe toţi ne vei aduce la credinţa în Christos.

(Va urma.)

Aviz.

Biroul comitetului executiv al partidului naţional român este — pe timpul, cât vor decurge alegerile — în Arad.

Adresa biroului: Dr. Ioan Suciu, *Arad, Calea arhiduc. Iosif nr. 7.*

Toate ştirile referitoare la mişcările electorale din cercuri şi comune româneşti sunt a se trimite pe această adresă a biroului.

Aderenţii partidului naţional român sunt rugaţi a ne informà imediat, prin depeşi ori epistole express, despre toate ce sunt în legătură cu alegerea de deputat în cercul lor şi a descoperì purtarea poporului şi ţinuta fruntaşilor din comune.

Ceice doresc desluşiri, informaţiuni, sau îndrumări din partea comitetului executiv, asemenea au a se adresà susnumitului birou, pe adresa indicată.

Să ştim unii de alţii, iar conducătorii noştri de toţi, asta să ne fie naintea ochilor!

Mişcări electorale.

Din Ocna-Sibiiului primim ştirea, că eri, Marţi, la orele 4 d. a. şi-a ţinut acolo vorbirea-program candidatul de deputat naţionalist, domnul *Dr Aurel Cosma*, care şi la ultimile alegeri fusese candidatul naţionalist român al acestui cerc.

Adunarea alegătorilor români din Ocna, convocată în acest scop, a fost bine cercetată, iar vorbirea domnului candidat a fost primită cu generale aprobări şi aclamări. Bine primite au fost şi vorbirile celorlalţi oratori, cari au luat cuvântul după domnul candidat pentru a-l recomandà sprijinului alegătorilor români din *Ocna*, ale domnilor *Nicolae Ivan*, asesor conzistorial în Sibiiu, şi *Isaia Popa*, paroh în Ocna, şi este speranţă, că de astădată nu se vor mai aflà oi rătăcite între alegătorii români din Ocna, cari să-şi dee votul pentru candidatul străin de neamul lor, ci toţi vor votà pentru candidatul naţional român, pentru dl *Dr. Aurel Cosma.*

In cercul electoral al *Orăştiei* a fost candidat Luni cu mare însufleţire domnul *George Pop de Băseşti*, prezidentul comitetului executiv electoral al partidului naţional român.

Pe astăzi, Mercuri, a fost convocată adunarea electorală a Românilor din comitatul *Caraş Severin* în *Bănat*, pentru a face candidările pentru toate cercurile de alegere din comitat.

Candidaţii de deputaţi români din comitatul *Aradului*, unde candidarea făcută de comitetul ezecutiv a fost cea mai norocoasă dintre toate, se află prin cercuri, pentru a se prezentà poporului şi a-i cere sprijinul.

NOUTĂŢI.

Congregaţie In 20 Aprilie n. la orele 10 se ţine adunare generală extra ordinară în sala mare comitatensă a comitatului Sibiiu, pentru a se luà dispoziţiile necesare cu privire la efectuirea alegerilor pentru dietă.

*

Ministru nou. Foaia oficioasă de Dumineca publică scrisoarea domnitorului, prin care absolvă pe ministrul-prezident de sarcina ministerului de honvezi şi numeşte ministru de honvezi pe generalul Jekelfalussy Lajos. Acesta a şi intrat în partidul lui Wekerle şi a luat parte la consfătuirile referitoare la alegerile apropiate

*

Recrutarea. In ministerul de honvezi s'au pornit lucrările pentru asentări. Aceste se vor stabilì probabil pe jumătatea primă a lunei Iunie. Cei asentaţi vor intra în serviciu în 15 Iulie sau 1 August. După seceriş va fi a doua asentare, la care se vor prezenta cei din anul acesta. Aceştia vor intra sub arme în Novembre.

*

Himen. Dl *Sebastian Stanca*, colab. int. al ziarului nostru s'a logodit cu dşoara *Marioara Muntean* din Ocna Sibiiului.

*

Criză în Sârbia. Guvernul din Sârbia iar şi-a dat abzicerea. A cerut dela regele ca să delăture din armată pe toţi conjuraţii, cari au omorât pe Alexandru şi Draga. Regele nu s'a putut decide să facă acest pas şi aşa întreg cabinetul a dimisionat Se aminteşte şi acel motiv, că guvernul acesta nu-i în stare să încheie tractatele cu Austro-Ungaria şi de aceea a fost silit să demisioneze.

*

Dar pe seama şcoalei noastre din Turda. Direcţiunea institutului de credit şi economii „Arieşana" din Turda în şedinţa plenară din 24 Februarie a. c. ţinută sub conducerea prezidentului direcţiunii numitului institut a domnului *Iuliu de Bardosy*, a votat din suma destinată pentru scopuri filantropice şcoalei noastre din Turda 100 cor. Fapta bună vorbeşte de sine.

*

† Gheorghe Nistor, învăţător la şcoala confesională gr. ort. română din Purcăreni, a decedat Vineri, în 31 Martie v. în etate de 62 ani.

*

Teatru. Opera germană care şi-a început ciclul de 12 reprezentaţiuni în ziua primă de s.-tele Paşti cu renumita operă *Loheng in* este compusă din artişti renumiţi. Luni sara s'a dat *Margarethe* (Faust), iar Marţi sara *Rigoletto* — toate cu un succes desăvârşit. Publicul distins şi număros a rămas pe deplin satisfăcut. Cu deosebire mult au fost aplaudaţi tenoristul Martin Volker, sopranistele: Bertha Volker şi Marie Fuchs, altista Rosa Fridrich, baritonistul Siegmund Hecker, basistul Franz Degen etc.

Această trupă pe cum aflăm, după finirea ciclului anunţat aicea şi la Braşov, va trece în România, fiind deja angajată a dà mai multe reprezentaţiuni în Bucureşti pe timpul expoziţiei.

*

Ordinul fostului ministru Kristoffy, prin care acesta a oprit vinderea foilor pe stradă a fost retras acum de către noul ministru de interne contele Iuliu Andràssy.

*

Vezuvul Ştirile ce vin dela acest uriaş sunt îngrozitoare. Ele vorbesc de sute şi mii de oameni căzuţi pradă lacomului foc pustiitor. In zilele trecute au fost pustiite încă două comune din apropierea muntelui, Ottaiano şi San Giuseppe. Amândouă au fost formal bombardate de erupţia Vulcanului, aşa că tot s'a zdrobit şi nimicit. Nenorociţii zac cu sutele sub ruine. Soldaţii aduşi întrajutor au scos până acum 300 morţi din San Giuseppe, iar din Ottaiano 260.

In Neapol ţine încă necontenit ploaia de cenuşă. Regele şi regina Italiei au cercetat Neapolul şi comunele pustiite şi au întreprins o colectă pe sama celor nenorociţi.

Maiestatea Sa domnitoriul nostru încă a trimis pe sama acestora zece mii de lire.

*

Ziar reînviat. In Cernăuţi apare începând cu ziua Paştilor „Gazeta Bucovinei", ziar care după o pauză de câţiva ani şi-a început anul al şeptelea de muncă punându-se în serviciul politicei naţionale române.

*

Foc. Ni-se scrie din comuna Hidiş comit. Turda Arieş, că un foc grozav a bântuit acolo Marţi în săptămâna trecută. Focul a făcut în cenuşe 46 case şi 48 edificii economice, împreună cu biserica gr. catolică. Aceasta a ars total şi clopotele s'au topit cu desăvârşire. Focul s'a iscat la casa preotului gr. cat. şi ajutat de un vânt puternic într'o jumătate de oră a nimicit tot. Asiguraţi au fost numai doi proprietari. Pentru ajutorarea nenorociţilor s'a pornit colectă. Redacţia foii noastre încă primeşte oferte marinimoase pentru aceşti nenorociţi.

*

Pentru „Controla". Rugăm on. redacţie a „Controlei" să binevoiască a indicà izvorul ştirilor acelora, cari se reproduc din ziarul nostru.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice la expoziţia de copii, ce se và aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu", în comuna Apoldul-românesc, au mai contribuit: Petru Comşa, comerci. (Selişte), Gheorghe Tulbure, diacon ceremonial, Dr. Nicolae Bălan, prof. semin. Sebastian Stanca, colaborator la „Tel. Rom." şi Anastasiu Beşa, pract. consist., fiecare câte 1 cor. şi Dr. Lucian Borcia, advocat, 2 cor.

*

Dar marinimos. Simţindu-se mare trebuinţă de ornate preoţeşti la biserica noastră gr. or. din Viena, Spectabila doamnă *Elena A. Popovici* din Braşov a avut generozitatea a dărui pe sama acestei biserici un rând de odăjdii foarte preţioase, de damasc. Când şi'n forma aceasta viu a exprima evlaviosei donatoare cea mai adânc simţită mulţămită, rog totodată pe bunul Dzeu, ca şi prin revărsarea bogatelor sale daruri cereşti să'i răsplătească această faptă marinimoasă, acest nobil semn de iubire faţă de podoaba casei Sale. Viena la praznicul Invierii Domnului 1906. Dr. *Virgil Cioban* preot militar.

*

Petreceri. Corpul învăţătoresc din Lancrăm aranjază Joi in 6 Aprilie st. v. un concert în sala şcoalei de acolo cu următoriul program: 1. Sfânt, sfânt, de G. Mugur. 2. Măestrii şi plugarii, de H. Kirchner. 3. *a*) Hei Leliţă din cel sat, *b*) Sub fereastra mândrei mele de G. Dima. 4. Dorul meu, de J. Mureşan. 5. Ţăranul, de N. Stefu. 6. Nu'i dreptate, de G. Dima. Dans.

— Tinerimea română din Ofenbaia şi jur aranjează un concert împreunat cu reprezentaţie teatrală la Dumineca Tomei, 22 April st. n. a. c. în sala casinei din Ofenbaia. Program: Două cântece poporole, cor bărb. de T. Popovici, A. Bena. Vlăduţul mamii, comedie într'un act de: I. Lupescu. I. Vidu „Şezătoarea“ cor bărb. 4 voci. I Vidu „Auzi valea“ cor bărb. 4 voci. G. Coşbuc „Rugămintea din urmă“ declamată de E Bura. Chiriac „Morariul“ cor bărb 4 voci. I. Vidu „Pâc, pâc“ cor bărb. 4 voci.

— Tinerimea română din Bonţida aranjază cu concursul tinerimei universitare române din Cluj o reprezentaţie teatrală muzicală împreunată cu dans Vineri în 20 Aprilie st. n 1906. Program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. T. Popovici: „Tot ţi-am zis mândro“ (cântat de corul studenţilor). 3. Sufletul dadei, declamaţie. 4. Otrava femeilor: Teatru. 5. Vidu: Săsunetul Ardealului (corul studenţilor). 6. Otrava de hârciogi: Teatru. 7. Auzi valea: cor (cântat de corul junimii din Bonţida). 8. Peneş Curcanul: poezie (declamată de un student). 9. Dörner: Vântul suflă (corul studenţilor). 10. Tinereţe nebuneţe: Teatru. 11. a) Sus îi dealul... b) Supărat ca mine nu i... corul studenţilor.

— Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat şi jur învită la producţiunea teatrală urmată de dans ce-o aranjază în 17 Aprilie st. n. 1906 (a III-a zi de Paşti) un grup de diletanţi de acolo cu concursul Dlui *A. P. Bănuţ*, elev al conserv. din Bucureşti în sala cea mare dela hotelul „Detunata“. Inceputul precis la oarele 8 seara. Venitul curat este destinat pentru edificarea nouei şcoale de fete a reuniunei. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuità pe cale ziaristică.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandru Vlahuţă.

(Studiu literar).

Introducere.

„A fost greu, în toată scurgerea celor optsprezece veacuri, să se prindă şi să se întemeeze la noi o mişcare literară sănătoasă şi trainică. Prea am fost hărţuiţi din toate părţile, prea au căzut pe capul nostru nevoi peste nevoi, şi smăcinări peste smăcinări, ca să mai avem răgaz să ne gândim la păstrarea limbii şi la înfiinţarea unei literaturi naţionale. Când, după şaptesprezece veacuri de existinţă, destul de sbuciumată, nenorocita noastră limbă începuse a trăi într'o atmosferă mai caldă şi mai senină şi a se închega într'o formă curată şi mai hotărâtă sub isbutitele condeie ale harnicilor şi talentaţilor noştri cronicari, când ni-se deschisese şi noua un drum bun şi o vieaţă mai ca lumea, căzù pe ţară pacostea cea mare şi grea a domniei fanariote.¹) Energia, inteligenţa şi cultura noastră naţională, aţâţată un moment, adoarme, cloroformizată de asupririle şi prigonirile străinilor lacomi şi corupţi, întreaga vieaţă a acestui neam se întrerupe şi cade într'un somn lung de o sută de ani. Pe tronul Voivozilor Stefan şi Mihaiu, se cocoţează tot felul de lichele şi de mofluzi din sandramelele fanarului.

„Toate deregătoriile cad în mânile parveniţilor haini, lihniţi şi desfrânaţi. Gurile românilor amuţesc şi condeele cărturarilor încremenesc şi ruginesc în călimarele uscate. E o eclipsă lungă, care ţine în neclintire şi întunerec toată manifestarea vieţii noastre intelectuale.

„In vremile acestea aşa de grele şi de furtunoase, ţăranul obijnuit, înecat până în gât în biruri şi nevoi, suspină din greu în bordeiul lui, şi îşi cântă în frumoasa limbă strămoşească păsul şi durerile şi vijeliile soartei, ce-i bat pragul şi-i mânâncă sufletul de atâta amar de vreme. El este singurul depozitar credincios, care păstrează cu sfinţenie moaştele neamului seu, obiceiurile, graiul şi legea, şi bunele apucături moştenite dela străbuni.

„Când cerul se înseninează, când Tudor îşi dă vieaţa pentru a pune sfârşit acestei umilitoare epoci, — de preste munţi, însufleţit de sfântul dor al redeşteptării, soseşte ca un adevărat Mântuitor, neuitatul şi înflăcăratul dascăl, Gheorghe Lazăr. Intr'o chilie umedă şi sărăcăcioasă, în părăginiile dela biserica sfântului Sava, acolo se strânseră câţiva băeţi, săraci şi dornici de învăţătură, să asculte cele dintâi lecţii rostite în limba românească“ ²)

Scăpată Muntenia de robia fanarioţilor prin Tudor Vladimirescu, care a fost ajutat şi spriginit în mare măsură de şcolarii însufleţiti ai marelui Lazar, care cel dintâiu a afirmat, că în limba română se poate predà ori-ce ştiinţă — o nouă eră se începe în vieaţa românească.

„O pleiadă de tineri apucă de demult uitata liră, precum zice Vlahuţă în articolul citat şi prind a cântà, în limba abià desmorţită şi totuşi frumoasă a neamului nostru, suferinţele, mântuirea şi înaltele chemări ale acestei ţări. Şi inimile tuturora se încălzesc şi cresc sub farmecul aceluiaş dor“.

Discipolul lui Lazăr, Eliade Rădulescu, desfăşură o muncă uriaşă pe terenul literaturei didactice şi frumoase — lucru pe care l face în aceeaş măsură Asachi în Moldova. Numărul redeşteptătorilor şi scriitorilor naţionali se sporeşte în mod uimitor şi mulţi din ei, precum şi urmaşii lor compun generaţia dela 1848, care luptă pentru răsturnarea feudalizmului în ţările române şi întroducerea vieţii burgheze. Aproape toţi bărbaţii politici ai acestei generaţii au fost, dacă nu poeţi, prozatori — şi cu toţii au luptat nu numai cu arma dar şi cu peana, — şi li s'a împlinit marea fericire de a-şi vedeà visul cu ochii.

Deja lozinca lui Eliade era: „Scrieţi băeţi, numai scrieţi!“ Şi aceste cuvinte n'au răsunat în pustiu. Ba s'au apucat de scris mulţi — nechemaţi. In vremea aceea însă această mişcare literară, deşi de multe ori uşoară ca valoare şi-a avut rostul: scriitori transmiteau ideile şi simţămintele timpului lor publicului, care le pricepeà şi se însufleţià de ele şi astfel rezultatul a fost redeşteptarea naţională şi schimbarea politică.

Trecute însă valurile revoluţiei, în faţa altor idei şi simţăminte, ce agitau mulţimea, tiradele însufleţitoare şi simţământul naţional al scriitorului, nu mai îndreptăţiau înşirarea de vorbe în formă literară. Şi a trebuit să se nască un curent, care să stavilească şuvoiul, ce nu mai voià să înceteze, al scriitorilor de fraze şi vorbe fără miez — şi nici acelea spuse frumos.

Acest soiu de scriitori îşi află mare duşman în societatea literară dela Iaşi: *Junimea*, înfiinţată pe la 1863. In revista acestui cerc literar: „Convorbiri literare“, care începând cu 1 Martie 1867, apare până azi criticul Titu Maiorescu aduce mari servicii, apărând literatura românească de asasinarea din partea oamenilor netalentaţi.

Dar Junimea se ridică totodată şi împotriva şcoalei latineşti, pornite din Ardeal, care voià să aducă limba românească cât se poate de aproape de cea latină din care se trage, atât în ce priveşte vocabularul cât şi ortografia ei. Lupta dintre aceste două curente o aflăm astfel caracterizată de dl Dr. Gheorghe Alexics: „Két hatalmas ellenfél száll sikra birásáért: az egyik az ősi dicsöség fegyverével harcol, az ösök emlekének Kultuszát hirdeti, a másik meg a népben rejlő nagy kincsek kiaknázásában s a jelen nagy ideáinak terjesztésében keresi a nemzetnek s irodalmának fölvirágoztatását. Az elsö a multban él s belöle táplálkozik; emez a jelennek, hogy a jövő számára épitsen; az első az érzelmeknek appellál a másik a hidegen gondolkodó elmét is segitségére szólitja¹)“.

Junimea şi scriitorii grupaţi în jurul ei au desvoltat activitate prielnică vremilor de atunci. Maiorescu se exprimă despre ea astfel: „Noua direcţie, în deosebire de cea veche şi căzută, se caracterizează prin simţământ natural, prin adevăr, prin înţelegerea ideilor, ce omenirea întreagă le datoreşte civilizaţiei apusene, şi totodată prin păstrarea şi chiar accentuarea elementului naţional²). Dl Dr. Alexics caracterizează această activitate în opul deja citat astfel: „A *Junimea*-nak s a hozzácsatlakozott férfiaknak maradandó érdeme, hogy európai eszméket visznek be az oláh kulturába, europai magaslatra emelik az oláh litteraturát s az egységes irodalmi nyelv alapjait vetik meg“³) şi la alt loc⁴): „A *Junimea* formálja át európaivá s ezzel igazán nemzetivé az oláh kulturát és irodalmát. A régi irói gárda legkiválóbb alakja s az oláh litteratura egyik legnagyobb költöje, Alexandri Vazul, szintén a Junimea társasághoz szegödik“.

(Va urma).

---

¹) Sga a XVIII.

²) In Maiu 1821.

³) Vlahuţa: Mişcare literară (Din goana vieţii)

¹) Egyetemes irodalomtörténet, II. Kötet, az oláhok, 864 old.

²) Critice, vol. I. 1892, pag. 285

³) Pag. 846

⁴) „ 850

Constantin Gurban.

— Cunună eternă. —

Adunaţi fiind preoţii din Zarand într'una din zilele trecute parte în Brad, parte în Hălmagiu, pentru a şi alege deputaţi din cler, şi-au adus aminte de fer. Constantin Gurban, adevăratul preot al altarului şi neamului românesc şi inspiraţi precum de faptele bărbăteşti şi sfaturile înţelepte ale fericitului, aşa şi de recunoştinţa ce-i păstrează nu numai dieceza gr. or. română a Aradului ci întreagă biserica din metropolia gr. or. română din patria ungară, în scopul de a păstra amintirea acestui „falnic stâlp al neamului şi bisericii sale“, au depus la mâna subscrisului din inimă curată jertfa modestă, din care să-i împletesc cunună eternă.

Darul preoţimii s'a sporit cu al câtorva mireni iubitori de lumină, cari înţeleg scopul şi face suma de 181 cor. 10 fil.

Această sumă s'a depus la „Crişana“ institut de economii şi credit în Brad spre fructificare sub nr. 738/906 şi îndatăce se va rotunzì la 200 cor., taxa minimală cu care oricare Român poate să devină binefăcător fundator al institutului gimnazial din Brad — voiu înainta-o corporaţiunilor administrative cu rugarea ca fer. Constantin Gurban, demnul protoprezbiter al Boroş-Ineului să fie înşirat între fundatorii gimnaziului nostru, între vrednicii Zarandeni de odinioară şi pomenirea lui să se facă din an în an până la finea veacului.

Prin aceasta se împlineşte atât dorinţa neţărmurită a dăruitorilor, cât şi cea a fericitului de a vedeà institutul nostru cultural înaintând treptat spre desăvârşire. Că aceasta i a zăcut fericitului la inimă serveşte dovadă nu numai dragostea sa părintească faţă de slujitorii acestui Sion, ci peste toate ivirea sa neaşteptată în Maiu 1897 în Brad la sărbarea hramului institutului nostru, S. S. Constantin şi Elena, dimpreună cu ppresb. Popovici din Şiria şi Groza (†) din Hălmagiu aducând cu sine daruri preţioase din timpurile străvechi şi rostind cuvinte pline de înţelepciune solonică, asupra cărora nu odată trebuì-vor să recugete toţi cei la ale căror urechi au străbătut...

„In trăinicia unui aşăzământ de cultură — zicea fericitul — nu-i ertat să ne perdem nădejdea, pe câtă vreme temelia lui e moralul şi virtutea... Cultivaţi deci în inima tinerimii morala şi virtutea. Deşteptaţi în ea dragostea de a munci! Deschideţii ochi minţii şi veni-va timpul, trebue să vină, când de sine se và înălţà, desăvârşi tot ce e firesc şi vrednic! Răsăriva lumina care vá dà viaţă.

Au contribuit la cununa eternă: A) preoţii: Vasile Damian, pprezb. în Brad, Cornel Lazar, pprezb. Hălmagiu, P. Rimbaş, preot Brad, Enea Joldea, diacon Hălmagiu, Aron Roman, preot Luncoiul de sus fiecare câte 10 K, I. Perian, preot Criştior, Iosif Tisu, preot Cebea, Laurenţie Juga, preot Măgulicea, N. Popescu, preot Luncşoara, Petru Sirca, preot Tisa, fiecare câte 5 K I. Câmpean, preot Rovino, Vas. Giurgiu, preot Ociu, N. Pop, preot, Ormindea, fiecare câte 4 K, N. Balta, preot Ciuciu, Ioachim Ivan, preot Podele. I. Petrişor, preot Ocişor, fiecare câte 3 K, I. Rusu, preot Juncu, Aron Faur, preot Potingaiu, P. Micluţa, preot Poenari, I. Giurgiu, preot Ociu, T. Bodea, preot Crocna, N. Florea, preot Tiuleşti, fiecare câte 2 K, I. P. Mera, preot Honţişor, Val. Cristea, preot Zimbru G Micluţa, preot Prăvăleni, I. Săroca preot Fenişiu, I. Micluţa, preot Risculiţa, Al. Florea, preot Dumbrava Ir. Sirca, preot Sârbi, N. Budugan, preot Brusturi, A. Brad, câte 1 K.

B. mirenii: Dr. P. Oprişa, dir. gimn., Dr. I. Papp, adv. Brad, Alex. Draia, înv. penz., Cristior, câte 10 K, N. Bedea, v.-notar, Miheleni, 6 cor. Dion. Sida, not. Băiţa, 4 K, Vas. Boneu, profesor Brad, I. Bârna, înv. Vaca, câte 2 K, Tr. Suciu, prof. Brad, 1 K 10 fil. I. Leuca, primariu, Lazuri, M. Stoia, înv. Brad, N. N. Aliguis, Brad, câte 1 K, Maria Cristea, înv. Gura-Bârzii 4 cor. Biserica gr. or. din Hălmagiu 5 cor. Total 181 cor. 10 fil.

Fumul jertfii inimilor curate înalţe-se la tronul cerescului părinte în jurul căruia planează duhul luminat al fer. pprezb. C. Gurban şi reverse de acolo binecuvântare asupra tuturor fraţilor, cari prin jertfe curate pentru aşăzămintele noastre culturale contribue la luminarea, la învierea din morţi a scump neamului românesc!

Brad, Bunavestire, 1906.

Dr. P. Oprişa

Cărţi şi reviste.

„Foiletoane“. Societatea academică „Junimea“ din Cernăuţi a scos în tipar un volum de *„Foiletoane“* scrise de Mihai Teliman, unul dintre cei mai regretaţi scriitori ai Bucovinei. Cartea se prezintă bine, unele dintre foiletoane sunt foarte interesante, scrise întro românească bucovineană curată. Costă 2 cor. la Tipografia „Şcoala Română“ din Suceava.

*

Şcoala şi Biserica, anul IX Nr. 3, o bună revistă bisericească şi şcolară. Apare în Bucureşti. Costă la an 4 lei.

*

„Junimea literară“ Nr. 4 al revistei literare din Suceava, a apărut cu un cuprins deosebit de bogat dovedind progrese frumoase. Costă la an 6 cor. *„Comoara tinerimei“* Nr. 16. Revistă pentru adevăr, bine şi frumos, care cuprinde material bine ales şi îngrijit, dar prea străin destinaţiei, la care ţinteşte. *„Albina“*, numărul de Paşti al acestei escelente reviste populare a apărut cuprinzând articoli foarte potriviţi hotarelor, în cari şi-a mărginit activitatea. Costă la an 8 lei.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea
Se prescrie zilnic de [illegible] medici şi profesori la
morburi de plumâni, catarruri, tusă, convulsivă
scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţiuni fără preţ, se cere totdeauna
împachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia)
„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla

[83] 1—3

Edict de licitaţie.

Comuna bisericească gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sălişte, predă în licitaţie publică minuendă, la cancelaria comunală, în 30 Aprilie c. c. st. v. 10 ore a. m.

zidirea unui edificiu şcolar.

Preţul strigării e preliminat cu 14,500 cor., o mare parte a materialului o pune comuna bis. la dispoziţie. Oferte în scris provăzute cu vadiul de 10% se primesc din partea comitetului parohial până imediat la începerea licitaţiei verbale. Comitetul îşi susţine dreptul de alegere între cei 3 minusoferenţi.

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de zidire stau la vedere publică la oficiul parohial din loc.

Topârcea (p. u. Kisapold) în 1 Aprilie 1906.

Comitetul parohial.

Nr. 359—1906 [76] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Pricaz**, devenit vacant în urma penzionării parohului Ioan Vlad, în conformitate cu rezoluţiunea Preaveneratului Conzistor din 7 Februarie 1906 nr. 943. Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti dela stat.

Competenţii au să-şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tract. Orăştie, — şi înainte de alegere cu prealabila înştiinţare a aceluia au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Orăştie, 25 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orăştiei în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.**. cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de **3·10 m**, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 1—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Szebenvármegye alispánja.

Sz. 3315 1906 fj. [80] 1—1

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegyénél megüresedett **egy szolgabirói állás** és ennek betöltésével esetleg megüresedő **egyéb tisztviselői állásokra** pályázatot hirdetek.

A minősitési kellékeket az 1883. évi I., az illetményeket pedig az 1904. évi X. t.-cz állapitja meg.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy képesitésöket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a vármegye főispánjához czimezve a 125.000/1902. B. M. számú Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 3.—5. §-aiban előirt módon **1906. évi május hó 26-áig** annyival inkább hozzám nyujtsák be, mivel később beadott kérvények nem lesznek figyelembe vehetők.

Oly pályázok pályázati kérvényei, kik még végleges vármegyei vagy állami szolgálatban nem állanak, a minősitést igazoló okmányokon kivül még az erkölcsi előéletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló hatósági és az ép testalkatukat és kifogástalan egészségi állapotukat igazoló tiszti orvosi bizonyitványnyal is felszerelendők.

Nagyszeben, 1906. évi április hó 11-én.

Reissenberger Gusztáv s. k.
alispán.

Nr. 64 1906 [75] 2—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** de clasa a III-a **Boosiu** cu filia Groşi, protopresbiteratul Hunedoara, pe baza ordinului Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 30 August 1905 nr. 8159 bis., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 20 Martie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin

— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică,
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 1—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**, I. B. Misselbacher.

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de primăvară

Atelierul de croitorie

Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecţionez pe lângă un serviciu solid şi prompt şi pe lângă preţuri moderate tot felul de **haine bărbăteşti**, ca: **paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete**, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecţionez tot felul de

* **uniforme, cum şi reverenzi şi ornate bisericeşti** *

In cas de urgenţă reverenzile le confecţionez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu preţioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 5—

Ioan Părău, croitor.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc

vindecă şi învioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neural* *pedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, s* *de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la* *picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia ne* *a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electric *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămir* *ţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zi va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a pro ratul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e p* *se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunosc* *ciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în de

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 190

Preţul aparatului mic e cor. 4 folosibil la copii şi femei de constitu slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 4 colţul strada Kálm

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise) pentru scrierea *română, germână* ş *dictando* tipărite în Tipografia ar hidiecesană, *în colóre vênătă*, p hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favoriseazâ colecta noastră principală. Peste 2 **lioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400 000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000** mai **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea num câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şan lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79)

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16 milioane 457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Gold verschönert das Leben! Vielleicht über der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch der neben den Namen stehenden Nummer mit Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der dem betreffenden Namen stehenden Nummer da getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narczisz	
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24263	Péter, Olga	
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	
Alfréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	
Antal, Borbala	36451	Gábor, Hedvig	38118	Laszlo, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Thamér, Theodoria	
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	1
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	1
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	1
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	1
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	1
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	1
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	1
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	1
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. 1.000.000 coroane Special 1 premiu de 600.000, 1 à 400 000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 6 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.0

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este

1/8 loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, 1/4 loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
1/2 „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, 1/1 „ „ „ 6·—, „ „ 12·—

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Com pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

22 Aprilie n. a. c.

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare neguţătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa teleg Törökék Bud

Centrala: Theresienring 46/a.
Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiece

Nr. 38 Sibiiu, Sâmbătă 8/21 Aprilie 1906 Anul LVI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
së se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
së se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rëndul cu litere garmond.

Alegeri libere.

Sibiiu, 20 Aprilie n.

Ziarele coaliţiei aşa ne spun, că de astădată alegerile pentru dietă vor fi libere şi curate, lipsite de orice acte de volnicie şi de ingerinţă din partea organelor puterii de stat, şi anume, nu numai în cercuri electorale ungureşti, ci şi în cercuri, în cari naţionalităţile îşi au candidaţii lor naţionali.

Avem motive, cari ne fac să sperăm, că întru adevăr aşa va fi. Intâiu, actualul guvern, ca guvern de purificare, cum îi place să se numească, ca guvern de îndreptare a moravurilor publice, nu va cădeà în păcatul celoralalte guverne din trecut acum, imediat la începutul activităţii sale, *ordonând* că cine are să fie ales şi cine să nu fie ales, pentrucă prin aceasta şi-ar atrage din capul locului odiul asupra sa şi ne-ar face pe toţi să credem, că nu e nimica mai bun decât guvernele din trecut, că s'au schimbat numai persoanele, dar nu s'a schimbat *sistemul* de guvernare. Iar imputarea aceasta nu credem că ar dori actualul guvern să i-se poată face.

Al doilea, funcţionarii administrativi din cercurile electorale ale naţionalităţilor sunt în cea mai mare parte aderenţi de ai fostelor guverne liberale, cari de astădată nu se vor dimite la acte de volnicie, numai pentruca noul guvern să nu le considere eventual faptul de crimă, şi să-i dee la o parte pentru a-i înlocui cu alţi oameni mai de încredere.

Al treilea, în urma faptului, că partidul liberal, care a ţinut puterea în mână treizeci şi unul de ani, s'a declarat desfiinţat şi nu pune candidaţi nici unde în ţară, guvernul n'are opoziţie între Unguri, prin urmare trebue să şi-o creeze din deputaţi de ai naţionalităţilor. Nu numai pentru-că e de lipsă opoziţia în parlament, şi guvernul care nu o are trebue să şi-o creeze, ci şi din alt motiv. Dacă nu s'ar alege adecă dintre naţionalişti un număr oare-care de deputaţi, ci s'ar alege tot numai Unguri, uşor s'ar puteà întâmpla, ca kossuthiştii să ajungă la majoritate absolută în dietă, ceeace ar fi pentru acum o mare calamitate. Kossuthiştii, credincioşi programului şi principiilor lor, *nu pot* să trimită membri în delegaţiuni, şi astfel majoritatea dietei s'ar pronunţă în contra delegaţiunilor, iar minoritatea dietei ar trebuì să se supună majorităţii. Şi neîntrând dieta ungară în delegaţiuni, s'a dus pe copcă întreaga împăcăciune legată cu Coroana.

Mai ales acesta din urmă va fi motivul, că de astădată se va *permite* şi naţionalităţilor să trimită un număr oarecare de deputaţi naţionali în dietă, şi avem informaţiuni, că pentru a înleznì lucrul acesta, guvernul nici nu va pune candidaţi în anumite cercuri ale naţionalităţilor.

Sunt prospecte deci, — dacă cumva până la alegere nu se va schimbà situaţiunea, — ca de astădată să putem trimite şi noi Românii mai mulţi deputaţi naţionali în dietă decât în rândul trecut. Ziarele coaliţiei fac socoteala, că vre-o 20—25, cari cu Sârbii şi cu Slovacii împreună (fără cei 13—14 Saşi) să formeze un club parlamentar de vre-o 30 - 35 de deputaţi.

De sine înţeles însă, că pentru a ajunge la acest rezultat, nu ne este permis să stăm cu mânile în sin şi să aşteptăm mandatele dela guvern, ci *prin luptă grea* trebue să ni-le câştigăm. Pentru lupta aceasta trebue să ne pregătim, şi pentru aducerea jertfelor legate de ea. Vor trebuì să aducă jertfe mari alegătorii, cari lăsându-şi lucrul la o parte au să meargă compacţi la urnă pentru a-şi dà votul pentru candidatul naţional, şi au să meargă *provăzuţi cu merinde de acasă*, pentrucă candidaţii nostri, cu foarte puţine excepţiuni, sunt tot oameni fără avere, dela cari nu pot aşteptà alegătorii mâncări şi beuturi, ca dela candidaţii altor partide din ţară, recrutaţi dintre aristocraţi şi oameni cu averi mari. Şi jertfă vor trebuì să aducă şi unii dintre candidaţi, din cercurile sigure româneşti, cari văzând că alţii dintre fruntaşii nostri, mai buni decât ei şi mai cu greutate, n'au cerc sigur, vor trebuì să se retragă pentru a le face acestora loc, ca pe calea aceasta să ajungem acolo unde spuneam în numărul trecut că ar trebuì să ajungem: *să avem în parlament aceea ce e mai bun şi mai de valoare în sinul neamului românesc.* Tocmai pentrucă deputaţii nostri vor formà opoziţia parlamentară, se cere, ca să formeze o opoziţie care să stee la nivou înalt, care ştie să impună şi să se impună. Şi aceia dintre candidaţi, cari astfel vor procedà, vor face cel mai mare serviciu naţiunii şi cauzei naţionale, iar naţiunea recunoscătoare are să le fie!

Mişcări electorale.

— Corespondenţe particulare. —

Iosăşel, 17 Aprilie n. In adunarea mare poporală ţinută azi aici, a fost proclamat cu însufleţire candidatura dlui *Dr. Nicolae Oncu.* Au vorbit: Dr. Aurel *Grozda*, candidatul Dr. *Oncu* şi Petru *Truţa.* Nespusă însufleţire. Cercul e curat românesc, prin urmare învingerea e sigură.

Pecica, 17 Aprilie n. Candidatul român *Dr. Aurel Novac* şi-a ţinut azi vorbirea-program, la orele 3, în faţa unui public număros. A vorbit şi fostul deputat *Dr. Ioan Suciu,* apoi preotul local *Dr. Dimitrie Barbu.* In acest cerc Românii nu formează majoritatea alegătorilor.

Şiria, 16 Aprilie. Candidatul cercului Şiriei, dl *Dr. Stefan C. Pop*, s'a prezentat azi între alegătorii români din Şiria şi li-a vorbit cu succes mare. Alegerea dlui *Pop* cu desăvârşire sigură. Candidatul va merge în fiecare comună pentru a dà faţă cu poporul.

Chişineu, 17 Aprilie. Astăzi d. a. s'a ţinut la dl *Veliciu* conferenţa fruntaşilor români din acest cerc electoral, care a proclamat candidat de deputat dietal pe dl *Ioan Russu-Şirianu.* Candidatul cercetează comunele dearândul. Lupta va fi grea în cercul acesta, pentrucă şi contrarii se înarmează cu sîrguinţă.

Boroşineu, 16 Aprilie. In faţa unui public de 2000 Români din Ineu şi comunele vecine şi-a rostit azi după ameazi la 4 ore vorbirea de program candidatul naţional *Dr. Ioan Suciu.* A vorbit şi Dr. Teodor Burdan Reuşirea sigură. Contracandidat va fi un afirmativ român, coadă de topor, cu numele Petkovich István, posesor emeritat şi redactor la fiţuica „Aradmegyei Hirlap".

Soborşin, 17 Aprilie. Candidatul naţional român, dl *Vasile Goldiş* îşi face turneul prin comunele aparţinătoare cercului *Radna.* Pretutindenea provoacă însufleţire nespusă felul de a-şi împărtăşì poporului programul său politic, într'o limbă înţeleasă de toţi. Chiar şi pe străini îi cucereşte. Alegerea sa e sigură.

Orăştie, 16 Aprilie. In adunarea de candidare ţinută astăzi aici, a fost proclamat candidat de deputat al cercului Orăştie earăşi domnul *Dr. Aurel Vlad*, deputatul din trecut. Candidatul comitetului ezecutiv, dl *George Pop de Băseşti,* a trebuit să se retragă. (Iată roadele candidărilor făcute în pripă şi fără conzultarea cercurilor!).

In comitatul Caraş-Severin s'au făcut următoarele candidări din partea partidului naţional român: Cercul Lugoj *Dr. Gheorghe Popovici*, protopresbiter. Cercul Oraviţa *Coriolan Brediceanu.* Cercul Sasca *Dr. Aurel Novacu.* Cercul Zorlenţ *Dr. Stefan*

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

Gheorghe înviează un mort. Sfântul a răspuns: „Dumnezeu, care toate le-a făcut din nimic, puternic este ca şi prin mine, robul său, să învieze pe acel mort. Dar ...că voi, întunecaţi fiind la minte şi împietriţi la inimă cu înşelăciunea, nu vreţi şi nu puteţi să cunoaşteţi adevărul. Dar pentru poporul celce stă de faţă, eu voiu rugà pe ... să facă şi minunea aceasta". Apoi, îngenunchiând, s'a rugat lui Dumnezeu să-şi arate puterea. Iar când a încheiat rugăciunea şi a zis cuvântul „Amin", un huiet mare şi cutremur s'a făcut, încât toţi s'au umplut de frică.

Atunci mormântul deschizându-se, mortul a înviat şi eşind a venit la locul de judecată.

Toţi priviau la el cu spaimă, erau ca morţi de frică. Şi, după oarecare vreme de zăpăceală, s'a făcut mare gâlceavă în popor, că mulţi se bucurau şi pe Cristos, ca pe Dumnezeul cel adevărat îl mărturisiau; iar alţii, ca să fie pe placul împăratului, ocărau pe sfântul şi pe cel înviat. Iar împăratul şi sfetnicii lui, mai întâiu de necredinţă stăpâniţi, ziceau că Gheorghe, mare vrăjitor fiind, nu pe vreun mort a înviat, ci prin vrăjile sale, o nălucă oarecare din mormânt a scos, ca să-i înşele pe ei. După aceea, cunoscând că nu este nălucă, ci cu adevărat om înviat din morţi, au rămas înmărmuriţi de mirare şi steteau ca nişte muţi zăpăciţi. Iar Atanasie vrăjitorul, alergând a căzut la picioarele lui Gheorghe, mărturisind cu mare glas că Cristos este adevăratul şi singurul Dumnezeu, şi rugând pe mucenicul să-i ierte greşalele făcute din neştiinţă şi din amăgire.

Dar Diocleţian împăratul într'un târziu întărindu-se în răutatea sa, a poruncit să tacă norodul, şi făcându-se linişte a zis: „Nu vedeţi voi că aceşti doi sunt tovărăşi înţeleşi între ei de mai înainte, ca să şi bată joc de noi? Căci, iată: acest necurat Atanasie, ajutând pe tovarăşul său în înşelătorie, nu i-a dat otravă să beà, ci nişte farmece, cu care să i ajute ca să ne amăgească pe noi, şi cu vrăjile lor au făcut pe un om să se prefacă mort, şi apoi înaintea noastră s'au prefăcut că îl inviază".

Gheorghe în inchisoare. Acestea zicându-le, împăratul a poruncit ca lui Atanasie şi omului celui înviat din morţi, fără zabavă să le taie capetele; iar pe sfântul mucenic al lui Cristos, Gheorghe, să-l ţină încătuşat în temniţă pănăce va hotărî ce să se facă cu dânsul.

Legat în cătuşi şi aruncat aşa în temniţă, sfântul nu încetà ziua şi noaptea a se rugà lui Dumnezeu, mulţămindu-i că l-a învrednicit să poată suferì muncile păgânului împărat şi să ruşineze pe toţi, câţi i-au stat împotrivă.

Gheorghe şi Glicherie. Şi cum petreceà aşa, închis în temniţă, aceia, cari văzând minunile săvârşite de dânsul, crezuseră în Cristos, mergeau la temniţă şi ascultau învăţăturile lui Gheorghe şi se vindecau de boale Că el cu numele lui Cristos vindecà pe cei bolnavi, însemnându-i cu semnul crucii.

Intre cei cari veniau la dânsul a fost şi un plugar serman, cu numele Glicherie. Acesta s'a plâns mucenicului, că având numai doi boi de muncă, unul i-a căzut într'o prăpastie şi a pierit. Iar sfântul i-a răspuns: „Du-te acasă frate, că Cristos al meu ţi-a înviat boul". Şi, crezând plugarul a alergat acasă cu mare bucurie. După cuvântul mucenicului şi-a aflat boul viu. Şi neputând să-şi ascundă mulţămirea pentru facerea de bine, fără zăbavă s'a întors în cetate şi spuneà în gura mare ce i-s'a întâmplat şi strigà: „Mare este, cu adevărat, Dumnezeul creştinilor!"

Deci, prinzându-l ostaşii, au vestit pe împăratul de celece el propovedueşte cu atâta îndrăzneală prin piaţă şi pe uliţele cetăţii.

Diocleţian împăratul, auzind acestea s'a umplut de mânie şi, fără vreo altă cercetare, a poruncit să-l scoată pe Glicherie afară din cetate şi să-i taie capul. Glicherie însă, auzind de judecata împăratului, n'a aşteptat ca să fie silit, ci cu bucurie ca la un ospăţ s'a grăbit la locul de osândă. El lăudà pe Cristos-Dumnezeu şi îl rugà ca vărsarea sângelui său să i-o socotească în loc de botez, căci el încă nu erà botezat cu sfântul botez.

Gheorghe şi împăratul. Intr'aeeea a ajuns vestea la împăratul, că Gheorghe în temniţă fiind, turbură norodul, întorcând pe mulţi la închinarea celui răstignit. Deci împăratul, chemând pe Magnenţie la sine, l-a însărcinat să cheme adunarea pentru a doua zi spre a mai face o încercare cu mucenicul şi de nu-l vor puteà îndupleca să se supună, să o sfârşească odată cu dânsul.

Petrovici. Cercul Bocşa *Coriolan Brediceanu.* In cercul Caransebeşului candidează *Constantin Burdia* şi în cercul Făgetului *Dr. Emil Babeş,* aceşti doi din urmă cu program guvernamental.

Conferenţă electorală. Fruntaşii români din comitatul Târnava mică au convocat pe 25 Aprilie st. n. 1906, la ora 11 a. m. în opidul Dicsőszentmárton în sala dela Hotelul Central (Központi-szálloda) o conferenţă electorală, pentru a face candidare de deputaţi naţionali în cele două cercuri ale comitatului numit.

Ocna-Sibiiului. Ştirile date în numărul trecut despre candidarea făcută în cercul acesta avem să le întregim şi rectificăm astfel: Dl asesor conzistorial *Nicolae Ivan* n'a vorbit *după* candidatul cercului, ci *înainte,* comunicând adunării, că comitetul ezecutiv l'a candidat pe dsa de deputat pentru cercul acesta, dar dsa repăşeşte şi recomandă alegătorilor cu toată căldura pe fostul lor candidat din anul trecut, *Dr. Aurel Cosma.*

Inţelegere între Români şi Unguri. Cetim în „*Libertatea*“, că între Românii şi partidele maghiare din comitatul Hunedoarei s'a încheiat o învoială, cu privire la alegerile pentru dieta ţării, în urma căreia cercurile electorale *Orăştie, Dobra* şi *Baia de Criş* rămân asigurate pe sama candidaţilor români, iar în celelalte trei cercuri, *Deva, Hunedoara* şi *Haţeg,* Românii nu pun candidaţi.

Lămurire. Este de interes obştesc să se ştie, că Dr. Aurel Novacu, advocat în Biserica albă, vrednicul fost deputat al cercului electoral Sasca montană, nu a primit să fie, şi nici nu este candidat şi în alt cerc, afară de cel al Saschei. Candidatul naţional din Pecica română, şi el tot cu numele Dr. Aurel Novacu, este un tinăr şi agil advocat din Pecica (com. Arad).

Dela conferenţele învăţătoreşti.

Cercul Sibiiu.

Conferenţa învăţătorilor confesionali gr. or. români din cercul III, Sibiiu, s'a deschis eri, Joi, în *Boiţa.* Deschiderii i-a premers ţinerea liturgiei cu chemarea duhului sfânt, în biserica gr. or. română din Boiţa, şi apoi învăţătorii s'au întrunit în şcoala noastră confesională de acolo, unde sosind şi comisarul, dl asesor conzistorial *Mateiu Voileanu,* a deschis conferenţa cu următoarea vorbire:

Onorată conferenţă! Insărcinat din partea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan şi în anul acesta cu conducerea lucrărilor noastre, din capul locului trebue să cerem, on. conferenţă, darul şi ajutorul lui Dzeu şi acum la deschiderea şedinţelor, precum l'am implorat în sânta biserică în cursul sântei liturgii şi precum în general le cerem acestea la toate lucrările noastre.

Inarmaţi cu credinţă tare în bunul Dzeu şi cu deplină speranţă, că cererile noastre vor fi auzite şi împlinite, vom purcede îndată la lucrările cu cari suntem însărcinaţi în conferenţa din anul acesta.

Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea lucrurilor în conferenţele învăţătoreşti dela întroducerea lor în arhidieceza noastră, a putut observà, că neîncrederea cu care au fost întimpinate conferenţele a dispărut îndată la început şi în locul ei s'a manifestat un dor fierbinte de a lucrà fiecare după cea mai bună a sa ştiinţă şi conştiinţă pentru promovarea binelui şcoalei noastre şi prin conferenţele învăţătoreşti.

Prin sistemul conferenţelor s'a delăturat formalizmul de constituiri şi reconstituiri, care răpeà timp mult, s'a delăturat frecarea şi nemulţămirile de natură personală: cine să ajungă în frunte la conducere, şi s'au concentrat toate forţele în aplicarea practică a cunoştinţelor câştigate în seminarul nostru arhidiecezan, cu un cuvânt am nizuit într'acolo: ca cunoştinţele teoretice să le ştim aplicà bine în practică şi să ridicăm nivelul instrucţiunii în şcoalele noastre confesionale.

Comisarii conzistoriali au avut chemarea şi au încă şi acuma: să asigure ordine bună în cursul şedinţelor, să conducă discusiunile cu tact şi cu bunăvoinţă, să delăture animozităţile eventuale, cari s'ar iscà în cursul discusiunilor şi fără de a se ingerà cu părerile sale individuale, să deà ocaziune membrilor conferenţei a se declarà liber şi cu încredere în meritul chestiunilor puse în discusiune. Insemnând părerile pro şi contra ale singuraticilor vorbitori, comisarul după încheerea discusiunei are să reasumeze părerile, să rectifice cele eventual eronate, şi să cuprindă în protocol simburele discusiunilor, ca autoritatea bisericească să cunoască şi intensitatea şi forma discusiunilor din sinul conferenţelor.

O asemenea ţinută îmbărbătează pe singuraticii membri ai conferenţei, îi îndeamnă la lucrare continuă şi se produce o emulaţiune nobilă între membrii conferenţei; văzând că se ocroteşte şi se cultivă încrederea în sine şi spiritul de cualificare reciprocă, frăţească între membrii conferenţei.

Conduse astfel, conferenţele învăţătoreşti vor stârnì interes general la toţi membrii, dragoste spre a ne cultivà reciproc, nizuinţa de a aflà căile cele mai oable, cele mai netede în lucrarea noastră de dascăli ai poporului, şi prin aceasta promovăm binele comun al şcoalei.

Din aceste conzideraţiuni am stăruit noi să reîntroducem sistemul de conferenţe şi să punem pondul pe partea practică a instrucţiunei.

La lucrarea aceasta ne am angajat noi toţi, cărora Preaveneratul Conzistor arhidiecezan ne-a încredinţat conducerea conferenţelor, şi ne-am angajat cu trup cu suflet încă dela început, când o parte a bărbaţilor nostri cari ex offo se ocupă cu instrucţia, pe cari biserica i-a crescut cu stipendii spre a contribuì la un mers normal în cele ale instrucţiunei şi în şcoalele elementare, şi-au denegat serviciul lor la reactivarea conferenţelor. Jertfele cari biserica le-a făcut cu creşterea lor, le-au resplătit cu neascultare, cu nesupunere, cu neîncredere, şi noi, chemaţi a lucrà după inviaţiunile date de autoritatea bisericească, am luat act de refuzul bărbaţilor nostri de şcoală de a lucrà în armonie cu autoritatea bisericească şi am observat tăcere.

Acuma când o parte a presei noastre, conduse de profesorii nostri dela Braşov, din incidentul conferenţelor din anul acesta ne imputà nouă comisarilor conzistoriali necapacitate în conducerea conferenţelor şi mai ales o imputà aceasta asesorilor conzistoriali, cari au primit sarcina de comisari, ne simţim datori să eşim din rezerva, ce ni-am impus, şi provocaţi, să declarăm, că noi în puţinătatea noastră am primit sarcina pusă pe umerii nostri cu voinţa tare de a promovà binele şcoalei noastre confesionale, care lucrare cei mai chemaţi o au respins, şi o am primit în conştiinţă, că noi aceşti asesori conzistoriali şi comisari foşti şi actuali ai conferenţelor învăţătoreşti, nici în cunoştinţele noastre generale pedagogice, nici în cele didactice-metodice cu nimica nu suntem inferiori profesorilor, cari vorbesc cu dispreţ despre noi; că dela intrarea noastră în viaţa practică am stat şi stăm în ne mijlocit contact cu şcoala elementară parte ca catecheţi, parte ca învăţători şi directori ai şcoalelor, parte ca comisari la examenele anuale şi cele de cualificaţiune în seminarul nostru arhidiecezan: simţim deci în noi şi o competenţă oareşcare de a ştì conduce lucrările conferenţelor învăţătoreşti.

Făcând declaraţiunile acestea, cu cari datori eram misiunei noastre şi demnităţii noastre personale, acum la deschiderea conferenţelor învăţătoreşti, Vă salut domnilor şi fraţilor învăţători cu cuvinte bisericeşti „Cristos a înviat“, şi declar conferenţa deschisă“.

S'a stabilit apoi programul conferenţei şi şedinţa primă s'a încheiat.

Chestiunea cantorilor bisericeşti.

II.

Şi acum să trec la partea financiară a chestiunei. Câte reforme salutare nu sunt abandonate pe motivul, că lipsesc mijloacele. Acì nu înţeleg spesele instrucţiei. Invăţătura, de ar costà ori cât de mult, se aflà în număr corăspunzător cei ce o îmbrăţişază, dacă ştiu, că pe urma ostenelelor se pot îndulcì şi de fructe.

Fructele în cazul nostru sunt remuneraţiile, salarele ce le primesc cantorii. Se poate vorbì de salare pe sama cantorilor aşa cum stăm azi? Fie permis a nici nu răspunde la întrebare, decât cu un singur — nu! Peste tot în biserica noastră remuneraţiile cantorilor au rămas neregulate. In urma autonomiei, de care se bucură comunele bisericeşti, aceasta chestie — destul de greşit — s'a conziderat de afacere autonomă. Poporul apoi, ca să nu trebuiască a prestà nimic pentru cantor, s'a învoit bucuros, ca postul să nu se întregească în mod definitiv, ci preotul să se ajute cum poate. Pe unele locuri se dă cantorului o terţialitate din venite, pe alte locuri mai puţin, şi pe altele nimic.

Iată cauza, de ce nu se îmbulzesc tinerii nostri a învăţà cântările bisericeşti. Iată cauza decadenţii pe terenul cântului bisericesc.

Câtă vreme nu se iniţiază ceva îmbunătăţire, cu greu se vor înfiinţà cursuri cantorale; cu greu vom eşì din halul, în care ne aflăm. De aceea cauza cântăreţilor să se declare de cauză eminamente bisericească, regulându-se prin regulamente şi dispoziţiuni pozitive până în cele mai mici amănunte.

Imbunătăţire se poate iniţià şi ezoperà în două direcţiuni: pe deoparte prin îngrijirea de soartea viitoare a cantorilor, pe de alta să li-se asigure oarecare salar, cât sunt în funcţiune. In ambe direcţiunile se poate ajunge la rezultat, fără încordare prea mare a forţelor materiale. E vorba acì, să nu uităm, numai de începuturi, pe cari se poate zidì mai departe în viitor.

Scopul prim se poate ajunge prin unele cotizaţiuni modeste anuale ce le prestează înşişi cantorii, din cari se alimentează un fond propriu al lor, care în caz de bătrâneţe să le asigure ceva penziune anuală. In schimbul cotizaţiunilor se pot face chiar membri ai fondului de penziune arhidiecezan. E doar mare lucru a da câteva coroane anual ori lunar pentru un cantor, care a servit cu cinste biserica sa câteva decenii de ani?

Efectul moral ar fi de nepreţuit însă. S'ar conziderà pe sine şi cantorii de oameni cu poziţie în biserică, tineretul ar prinde curaj, s'ar dedicà carierei mai cu dinadinsul, şi am eşì din halul, în care suntem.

Amintesc astfel această parte a tezei numai ca idee. Viitorul ar arătà, că în ce direcţie şi cu ce mijloace s'ar realizà problema. Se poate înfiinţà o reuniune a cantorilor, ai cărei membri să fie şi preoţii, cum şi alt public iubitor de muzică bisericească, cari stând în serviciul artei bisericeşti de cânt, să poată înfluinţà în mod binefăcător şi asupra obştei credincioşilor prin producţiunile din biserică, cât şi cele afară de biserică. Doar cele mai multe rezultate se obţin azi pe cale socială!

Dacă nu ne vom dà silinţa a întrupà una câte una din ideile măreţe ale altor neamuri, cum sunt şi cele pe terenul artei în cântare, nu vom ajunge nicicând idealul la care ţintim, pentrucă starea pasivă nu a produs nicicând rezultate şi nu va dà nici de acì înainte.

Cum se ajunge al doilea scop: regularea salarelor cantorale?

Socoteala mea e, că acestui scop se satisface, conscriind toate venitele preoţeşti din parohii şi grijind, ca terţialitatea să o primească fără ştirbire fiecare cantor din fiecare parohie, chiar şi unde nu a fost obicinuit până acum. Terţialitatea are să cuprindă nu numai venitele stolare, accidentale, ci şi zilele de lucru şi bucatele, ce formează salariile preoţeşti. Unde nu ar corăspunde proporţia de 1 : 3, se poate luà de bază şi altă cheie.

Intregindu-se dela stat salarele preoţeşti, presupun că preoţimea nu va fi contra acestei regulări, căci e interesul şi acì a aveà cantori destoinici.

De sine înţeles, că cassele bisericei şi celelalte mijloace ce se pot aflà în comune, încă vor concurge cu obolul lor la salarizarea personalului bisericesc.

Când apoi în vre-o comună — după cum vedem că e primit curentul — se perde vre-o şcoală de ale noastre, o parte a salarului învăţătoresc să se destineze pentru salarizarea personalului bisericesc. E de dorit ca în astfel de locuri să se institue numai decât de cantori persoane deplin calificate pentru a puteà instruà tineretul în cântările corale bisericeşti, ca ce se perde pe o cale să se poată câştigă pe alta, şi perderea să nu fie atât de simţită.

Sunt, e drept, comune, în cari şi după conscrierea venitelor, cantorii tot vor fi fără salar. Lipsa strică legea — zice vorba deobşte. Acolo se va susţineà de cantor, încât nu s'ar aflà alţii, şi persoană fără calificaţia recerută, dar apoi tineretul va fi îndrumat a se întoarce pentru instrucţie către conducătorii cântărilor din comunele vecine, ba se vor face dispoziţii ca cântăreţii mai buni din comunele vecine din când în când să cerceteze bisericile mai lipsite de cântăreţi, ca să poată influinţà în mod binefăcător şi nobilitător de inimă asupra credincioşilor din respectivele parohii.

Ce nobil lucru ar fi, dacă s'ar puteà înjghebà la noi coruri bisericeşti ambulante, cari prin prestaţiile lor să toarne duh mai creştinesc în credincioşii bisericei noastre!

Biserica este săracă şi probabil nu va puteà susţineà astfel de coruri. Avem însă fonduri şi se mai pot creà, din cari se pot stipendià conducătorii de coruri bisericeşti, cari nu numai în comuna lor fac progres, dar se produc la ocaziuni date şi în comune străine.

Corurile săvârşesc operă culturală, şi e cu cale, ca din stipendiile menite pentru studenţii de pe la institutele de învăţământ, să se destineze unele şi pentru scopul nobil al artei bisericeşti . . .

Prin şirele de mai sus am vrut să atrag atenţiunea cercurilor noastre bisericeşti asupra unei chestiuni de cea mai mare însemnătate pentru cultura noastră. Sper, că şi alţii îşi vor ridicà cuvântul în chestiune, pentru-că acì e vorba de un interes comun. Când lumea din afară se agită pentru chestiuni politice, noi *să căutăm a ne vedeà de biserică,* fiind biserica temelia fericirei noastre pământeşti şi a celei dincolo de mormânt. In mijlocul ră-

---

In aceeaşi noapte, adormind puţin marele mucenic, a văzut în vis pe Domnul, care cu a sa mână i-a pus o cunună pe cap şi i-a zis: „Nu te teme, ci îndrăzneşte îmbărbătându-te, că iată în scurtă vreme te voiu învrednicì de împărăţia mea“. Iar sfântul deşteptându-se cu bucurie a mulţămit lui Dumnezeu că s'a apropiat ciasul proslăvirii sale.

A doua zi, în răsăritul soarelui, mare adunare s'a făcut şi împăratul a stătut la judecată. Şi, chemând în mijlocul adunării pe mucenicul, prefăcându-se vesel, cu făţarnică blândeţă i a zis: „Cred că vei fi văzut şi tu, Gheorghe, ce nemărginită dragoste ţi-am arătat şi cu cât de multă îngăduinţă şi îndelungă răbdare ţi-am cruţat tinereţele. Că doară martori îmi sunt toţi Dumnezeii despre gândurile mele cele bune pentru tine, că iubind şi preţuind eu frumseţea ta trupească şi sufletească şi mai ales deşteptăciunea, înţelepciunea, bărbăţia şi neîntrecuta ta vitejie, te socoteam ca pe copilul meu. Şi, dacă m'ai fi ascultat, hotărît eram, ba şi acum încă sunt, ca să te am părtaş al împărăţiei mele şi al doilea să fi ca cinste în întreagă împărăţia, iar după moartea mea urmaş mie să-mi fi. Deci fiiule Gheorghe, ascultă-mă pe mine, întoarcete dela rătăcirea ta şi primeşte slava cu care voesc să te îmbrac“. (Va urma).

sturnăturilor de tot felul — într'adevăr biserica este punct fix al poporului nostru suprem, în jurul căruia suntem datori a ne grupă.

Vasile Gan
protopop.

NOUTĂŢI.

Inţelegere cu Românii. Primim informaţiune, că la consfătuirea ce au avut-o Mercuri la Budapesta unii dintre fruntaşii români cu domnul ministru-prezident *Weckerle* a fost invitat şi a participat, pe lângă cei numiţi în numărul trecut al ziarului nostru, încă şi Excelenţa Sa, domnul metropolit gr. cat. român al Blajului, *Dr. Victor Mihályi.*

*

Teatru românesc. Vineri în 17/27 Aprilie se va reprezenta pe scena teatrului orăşenesc din loc puternica dramă românească „*Napasta*“, de *I. L. Caragiale*, cu dl *Z. Bârsan*, artist dramatic al Teatrului Naţional din Bucureşti în rolul lui *Ion* nebunul. Noi privim aceasta de un eveniment şi noroc când vedem — în condiţiile noastre sărăcăcioase de teatru — înscenate creaţiuni de ale celor mai buni dramaturgi români, şi credem că nu ne înşelăm când sperăm, că va ezista la această reprezentaţie un public număros nu numai din loc, ci şi din satele învecinate ale Sibiiului.

*

Candidaţii Sârbilor. Comitetul naţional al Sârbilor redicali a ţinut o consfătuire în Neoplanta la 14 Aprilie şi şi-a pus candidaţi cu pogram naţional în 11 cercuri din comitatele Bács, Torontal şi Timiş.

*

Fundaţiune nouă. Doamna Irina Onaciu născ. Moga, fericita soţie a dlui Alexandru Onaciu, jude la curia regească, a lăsat „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“ o fundaţiune de 16,000 coroane. Scopul fundaţiunii este, ca la timpul său să se înfiinţeze în Sibiiu un institut de binefacere, în care să primească scut şi ingrijire fete orfane de ale preoţilor, altor inteligenţi, industriaşilor şi economilor noştri, în rândul întâiu fete de confesiunea greco-orientală şi în rândul al doilea fete de confesiunea greco-catolică. Institutul va aveà să poarte numele fetiţei din prima căsătorie a fundatoarei.

*

Cadeţi eliminaţi. Elevii şcoalei de cadeţi din Şopron felicitaseră în 15 Martie cu mult zel patriotic societatea „Kossuth“ a universitarilor din Budapesta. Ministrul de honvezi a făcut cercetare aspră, care s'a sfârşit cu eliminarea a cinci cadeţi din cursul al treilea.

*

Teamă şi mângăere. Ziarul lui Tisza „Szabadság“ din Oradea mare aduce pe tapet o chestiune foarte actuală. Se inteabă că ce va fi cu revizuirea regulamentului intern al dietei. Işi exprimă teama, că naţionalităţile şi socialiştii pot deveni periculoşi pentru dieta ţării, dacă guvernul nou va întroduce votul universal. Prin aceasta naţionalităţile ar ajunge la un număr conziderabil de deputaţi, cari ar puteà face o opoziţie straşnică. In faţa acestei temeri unele foi din Budapesta răspund cu mângăerea, că socialiştii sunt în Ungaria abia în embrion şi nu numără nimic, iar *cu naţionalităţile poţi vorbì şi te poţi înţelege fără a stingherì idealul naţional maghiar.* Hotărît că cu naţionalităţile se pot înţelege Ungurii uşor, fiindcă naţionalităţile nu voesc distrugerea, ci *întărirea* statului!

*

Partid nou. Fostul primministru Tisza n'are de gând să se retragă de pe câmpul politic. Din potrivă îşi croeşte un partid nou. Tisza îşi va adunà ruinele rasleţe ale partidului său şi va cristalizà un nou program şi partid, care va păşì în acţiune la proximele alegeri, cari vor urmà după cele de acum. Aşa scriu cel puţin ziarele maghiare.

*

Sinucidere grozavă. O femee din Törökbecse într'atâta s'a amărât şi s'a îndurerat văzând că fata ei a lunecat pe calea păcatului, încât s'a hotărât să se ucidă. A umplut cuptorul cu lemne, le-a dat foc şi când erà văpaia mai îndârjită s'a aruncat în cuptor, unde a ars scrum.

*

Germania fără miniştri. Germania a petrecut săptămâna Paştilor orfană de întregul cabinet. Toţi miniştrii s'au depărtat din ţară şi, parcă s'au înţeles, toţi în Italia. Unul e în Veneţia, unul în Roma, unul în Florenţa şi în alte localităţi. Sărmanul împărat a rămas o săptămână întreagă fără iubiţii săi sfetnici.

† **Pompiliu Bânda,** înv. gr. or. în Roşia săsască, după un morb greu şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Dumineca în 2 Aprile st. v. la 4 ore dimineaţa în etate de 35 ani şi în al 15-lea an al carierei de învăţător. Osămintele decedatului s'au aşezat spre odihnă vecinică Marţi în 4 Aprilie st. v. la 1 oră p. m în cimiterul gr. or. din Roşia-săsască. Fie i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

*

† **Văd. Paraschiva Cupşa născ. Pop,** protopopească gr. or. rom., după lungi şi grele suferinţe şi după împărtăşirea cu sf. taine şi-a dat sufletul în mânile Creatorului Luni, în 3/16 Aprilie a. c. în al 62-lea an al etăţii. Rămăşiţele ei pământeşti s'au aşezat spre vecinică odihnă după ritul gr. or. în cimiterul bisericei ortodoxe române din Cupşeni, Joi, la 6/19 Aprilie.

*

Regele Angliei ieşise în zilele trecute cu regina la plimbare cu trăsura până în apropierea oraşului Corfu. Pe drum s'au întâlnit cu un car încărcat cu vr'o opt oameni beţi. Caii s'au speriat şi amândouă trăsurile s'au ciocnit. Unul dintre cei beţi a căzut sub roatele carului, altul şi-a spart capul. Regele i a pus în trăsura lui şi i-a trimis la spital, iar el şi regina s'au întors pe jos în oraş.

*

Incendiu în Boian. In ziua de Paşti, după amiazi pe la orele 2, când se duceau oamenii la biserică, a izbucnit un foc groaznic în comuna *Boian*, comit. Târnavei mici. Au ars total 27 de „*gazde*“, cum se spune pe acolo, încât curţile au rămas mai pustii decât ogoarele. Unii au fost asiguraţi, cei mai mulţi însă nu. Pagubele sunt foarte mari. — Te înduioşa, a doua zi, dărnicia celor ce n'au ars, şi ajutau pe cei neferiţi, adunând bucate şi nutreţ, ca să nu fie siliţi a luà băţul de cerşitor în mână. S'au adunat — şi se vor mai aduna — preste 70 de litre (ferdele) de bucate şi mai multe care de fân şi de jipi, adecă de coceni de cucuruz.

*

O nouă catastrofă. In San-Francisco (California) a fost un puternic cutremur de pământ, care a durat trei minute. Au fost distruse ca la 5000 de edificii. A isbucnit apoi şi incendiu în diferitele puncte ale oraşului. In urma cutremurului au perit mii de persoane. Un tren a fost îngropat în pământ.

*

Greva postarilor. Postarii din Paris nemulţămiţi cu soartea lor s'au pus în grevă. Dumineca în ziua de Paşti au ţinut un mare meeting, la care au luat parte peste 5000 de oameni, în care au hotărît continuarea grevei şi şi-au formulat pretenziunile. O telegramă mai nouă anunţă că greva şi-ar fi rupt capul şi acum e pe sfârşite.

*

Stropitul la Paşti. Unul din domnişorii, cari umblă la stropitul fetelor obicinuit a doua zi de Paşti, întrase între altele şi la nişte rudenii, cari l-au tractat foarte bine. Intr'un moment binevenit în loc să se mulţămească cu un ou-două a pus mâna şi pe o pungă ce erà în apropiere şi în care erau cam 100 cor. Neamurile l-au observat şi în schimb i-au făcut cinstea, că l-au predat poliţiei.

*

Cutremur. Din Tokio vine ştirea, că pe inzula Formoza s'a simţit un nou cutremur puternic. Oraşul Kagi a suferit stricăciune mare. O mulţime de edificii s'a ruinat. Au rămas morţi sub dărâmături 120 oameni. Jertfe şi pustiire a cauzat acest cutremur şi în comunele din jur.

*

Băi îndelungate şi diferite remedii anunţate s'au dovedit zadarnice la numeroşi pacienţi de podagră şi reumă. Prin întrebuinţarea alifiei Zoltán însă s'au vindecat pe deplin. Sticla cu 2 coroane, în farmaciile Zoltán din Budapesta (V Szabadságtér) şi I. Molnár din Sibiiu.

*

Alimente naturale ale omului sunt fără îndoială acelea, cari se pot conzumà fără orice pregătire, aşa cum sunt produse de natură. Intre acestea se numără înainte de toate nucile şi îndeosebi nucile de cocus, cari sunt foarte bogate în grăsime. Ele conţin o grăsime deosebit de priincioasă pentru organizmul omenesc, care însă în stare naturală se strică curând. Prin o procedură anumită a succes delăturarea materiilor cari provoacă stricarea, încât acum se conzervă timp îndelungat. Se foloseşte pretutindenea pentrucă e eftină, gustoasă şi priincioasă. Se înţelege, că aceste însuşiri le are numai grăsimea de mâncări „Ceres“, pe care o recomandăm gospodăreselor noastre. Nu suntem prietini ai fabricatelor din materii străine, dar la scumpetea de azi a untului şi a grăsimii de porc întrebuinţarea grăsimii de nuci de cocus a devenit necesitate.

Vezuvul. Ştirile mai proaspete ne spun, că Vezuvul a început să se liniştească. Ici-colea se mai simte câte o mică ghioldire prin pământ şi ploaia de cenuşă fină şi caldă tot mai continuă dar cu mult mai potolită ca înainte. Mattenci, profesorul şi directorul dela observatorul Vezuvului, a declarat, că muntele e pe cale de astâmpărare. Comunele nenorocite sunt într'o stare foarte tristă. Oficios încă nu s'a putut stabilì icoana deplină a pustiirii, pentru că descărcarea răzvrătirii interne a muntelui a venit prea de odată şi prea lacomă.

*

Pentru catedrală. La colecta parohiei Sibiiu, suburbiul Jozefin, s'au făcut următoarele contribuiri: Biserica 50 cor., Gheorghe Pettkesku căpitan i. p. 44 cor., Iosif Marcu sen., 10 cor., Petru Simtion, paroh, 6 cor., Nicolae Joandrea, 5 cor., Nicolae Apolzan, Petru Simtion, func. Iosif Marcu jun, Lazar Vintilă, Ioan Ursa, Ioan Poplăcean, fiecare câte 2 coroane, Anna Imbăruş, 1 cor. 20 fil., Toma Joandrea, înv. penz., Ioan Iordan, înv., Petru Simtion, cantor, Gheorghe Poponea, Ioan Imbăruş, Duşe Luca, Dumitru Mohan, Iosif Barbu, Nicolae Cândea, Nicolae Tălmăcean, Nicolae Avrigean, Gheorghe Simtion l. Silv., Simion Muntean, Maria Moldovan, Elena Stoianovici, Gheorghe Dordea, fiecare câte 1 cor., cum şi mai mulţi parohieni cu sume sub 1 cor. Suma totală 156 cor. 70 fil.

*

Crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 o recomândă dl Müller tuturor acelor cari sufer de podagră, reumă, astmă, insomnie, durere de urechi, neuralgie, migrenă, bătaie de inimă, dureri de cap, dureri de dinţi, mâni şi picioare reci, epilepsie, ud, oboseală, ameţeli, auz rău, tremurici, influenţă, gălbinare, zgârciuri în stomac, lipsa de apetit, ischias, încuiare, zgârciuri. Dlui Müller în Budapesta, V, str. Vadász 42/V i-se scrie: Dle Müller! Soţia mea a fost de mai lungă vreme bolnavă de reumă, şi folosind crucea electrică a dvoastre s'a însănătoşat în timp de 30 de zile; mă rog de a mai trimite 2 aparate cu rambursă postală. Cu stimă, Iosif Simonyi, administrator domenial. Komoristye, 1906 I 16. — Originalul acestei scrisori se poate vedeà la dl Albert Müller, Budapesta, V. str. Vadász Nr. 42/V.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandru Vlahuţă.

(Studiu literar).

(Fine).

Un membru al junimei, politicianul Filipide, se exprimă astfel despre activitatea junimei într'un articol apărut în numărul festiv din incidentul împlinirii alor 25 ani al „Convorbirilor Literare“: „Junimea s'a răsculat contra latinizării absurde a limbei, contra neologismelor, contra formelor goale, barbare, greşite, a creat o ortografie mai omenească, a dat câteva opere de valoare“ . . Criticul Dobrogeanu-Gherea într'o polemică cu Filipide, zice că influinţa literară şi ştiinţifică a Junimei a fost mai mică decât ar fi putut fi, luând în seamă talentele, de cari dispuneà. Şi una din cauze e, că Junimei îi lipsiau acele idealuri măreţe sociale şi umanitare, cari însufleţiau curentul literaro-intelectual al lui Lessing, *das junge Deutschland*, Belinsky-Herzen, Brandes-Ibsen etc.[1])

Insă, precum însuşi Dobrogeanu Gherea recunoaşte, epoca istorică, în care s'au desvoltat junimiştii a fost defavorabilă pentru o puternică mişcare literară şi intelectuală. Tot Gherea repetă însă în articolul citat, că dacă Junimea ar fi fost condusă şi pătrunsă de înaltele idealuri sociale de cari s'a vorbit mai sus, rodnicia şi influinţa ei ar fi fost mai însemnată şi mai binefăcătoare chiar dela început, ar fi şi mai puternică acum şi influinţa ei s'ar întinde cu mai mare putere de acum înainte.

M'am oprit mai mult la societatea aceasta literară, fiindcă ea a dominat în literatura română timp de mai bine de 25 ani în a doua jumătate a secolului XIX. şi această epocă trebue s'o cunoaştem mai deaproape, ca să putem trece apoi la activitatea literară a lui Vlahuţă.

*

Epoca aceasta e caracterizată de Gherea astfel: „După 1848 noi am întrat definitiv în curentul vieţii europene. O întreagă întocmire socială bazată pe iobăgie asemănătoare cu feudalismul european, a căzut şi a fost înlocuită cu o altă întocmire, de obiceiu numită întocmirea burgheză, democrată“.[2])

S'au întrodus însă instituţiile burgheze fără a ezista burghezie. Aceasta trebuià creată — şi fiindcă puterea ei rezidă în avere, după aceasta începură a vâna oamenii. Politica începù a luà proporţii mari — şi între astfel de împrejurări literatura a stagnat fatalminte, căci pentru un burghez, pentru un negustor, arândaş, ori politic, poetul în cel mai bun caz nu poate fi om serios. Şi apoi ce ar fi şi putut cântà poeţii, dupăce a trecut revoluţia — şi mai ales cine să fie adevăraţii poeţi, când toţi se ocupau cu alte lucruri serioase!?

Inceputul jumătăţii a doua a secolului al XIX-lea este epocă de tranziţie, de fermentare în viaţa socială, şi astfel şi literară a Românilor din principate. Acestea la 1859 se unesc, iar din 1880 România e regat. Incepându-se o viaţă liniştită şi naţională, a fost imperios, ca literatura, factor cultural atât de puternic să nu stagneze, dar nici să nu se continue în direcţia de mai înainte.

Dacă mai adaugem apoi, că numărul tinerilor, ce studiau în străinătate, creşteà mereu, este explicabil, că uşor s'a putut naşte un curent sănătos literar, artistic până la un anumit punct şi alimentat de marile idei sociale şi umanitare din apusul Europei.

Junimea a urmărit intenţiile lui Lessing, care avusese mare influinţă asupra literaturii şi limbei germane, şi dacă n'a izbutit, vina zace mare parte în împrejurarea, că dorul şi însufleţirea pentru muncă pe care o inspirà acestui cerc Lessing, erà contrabalanzată şi de filozofia lui Schopenhauer de care de asemenea se alipiseră Junimiştii.[1]) I-se impută chiar Junimii şi mai ales capului ei, dlui T. Maiorescu se înţelege pe nedrept, că *Eminescu*, genialul poet al Românilor, de n'ar fi ajuns în cercul Junimei, n'ar fi fost într'atâta cutropit de pesimizm.

Nu e aci locul să căutăm cauzele pesimizmului acestui poet. Cu el însă trebue să ne ocupăm deja acì barem în treacăt, căci literatura din a doua parte a jumătăţii a doua din veacul trecut prin activitatea lui se caracterisează. Cu el se începe activitatea proletariatului intelectual pe câmpul literaturii româneşti şi cu el se începe cea mai nouă fază de desvoltare a acestei literaturi.

„ . . Dintre toţi nedreptăţiţii, proletariatul intelectual este acela, care are o mai largă cultură, o organizaţie nervoasă mai enervată şi deci mai simţitoare, aşa, că el poate simţì durerile mai adânc şi să le exprime prin vorbe. Proletarul intelectual e sărac, uneori mai sărac decât proletarul manual; dar fiind sărac, el are cerinţe foarte mari, dezvoltate într'ânsul printr'o civilizaţie luxoasă şi neputinţa de a le realizà trebue negreşit să-l amărască, să provoace în el o revoltă sufletească. Aceasta revoltă e mult mai temperată în clasele ţărăneşti muncitoare, dar inculte prin faptul convingerei moştenite, că: aşa a fost de când e lumea, boeri şi mojici — şi prin simţul inferiorităţii culturale. Cu totul altfel stă proletariatul intelectual: ca clasă, el a eşit din aceeaşi clasă burgheză, ca cultură şi ca talent o întrece; şi cu toate acestea îi e cu totul inferior ca poziţiune socială. In iubire va fi nenorocit, căci vecinic cei bogaţi vor fi preferaţi, pentru aceştia e luxul, pentru aceştia onorurile sociale. Câţi nătărăi, câţi imbecili trec înaintea proletarului intelectual numai prin faptul unei averi mari moştenite! Ei bine, sărăcia asta, poziţiunea inferioară în societate, nesiguranţa zilei de mâne, atâtea lovituri crude într'o luptă grea pentru ezistenţă, toate loviturile în amorul propriu peste măsură de desvoltat, toate acestea şi multe altele le va simţì adânc şi dureros proletarul intelectual. Atunci o revoltă amară îi và cuprinde sufletul şi dacă are talent, toate aceste sentimente de revoltă şi de durere se vor preface în vers, în manifestare poetică-literară.[2])

Dar Eminescu, pe lângă că a fost continuătorul în formă adevărat artistică al literaturii române după 48, a fost şi om de geniu şi exprimând gândirile, durerile, dorinţele, pasiunile şi nemulţămirile din timpul în care a scris,[3]) cuprinde în opera i artistică întreaga epocă şi ezercită o deosebită influinţă ca poet atât în viaţă cât şi după moarte-i.

Urmaşi ai lui Eminescu sunt: cel mai bun scriitor dramatic la Români I. L *Caragiale* n. 1852, nuvelistul *Delavrancea* (Barbu Stefănescu n. 1858) şi *Vlahuţă.*

Dr. Dionisie Stoica.

---

[1]) Idealurile sociale şi arta (revista Literatură şi ştiinţă“, pag. 260).

[2]) Mişcarea literară şi ştiinţifică (Literatură şi ştiinţă, 1893, pag. 6.)

---

[1]) Rădulescu-Motru află nesuccesul Junimei în nepăsarea societăţii faţă de filozofie, ceeace se poate explicà numai cu trecutul istoric al poporului românesc. „Inainte de a propagà sisteme filozofice, trebue să întâlneşti convingeri şi caractere. O convingere opusă te îndeamnă să-ţi afirmi convingerea ta; contra unui ideal trecut să-ţi afirmi idealul tău. Dar cine la noi isbitu-s'a de idealuri opuse?“ Sperează, că o altă Junime va completà opera Junimei. (Rolul social al filozofiei, Buc. 1899, p. 162—5.)

[2]) Gherea, loc citat, p. 17—18.

[3]) 1866—1889.

[83] 2—3

Edict de licitaţie.

Comuna bisericească gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sălişte, predă în licitaţie publică minuendă, la cancelaria comunală, în 30 Aprilie c. c. st. v. 10 ore a. m.

zidirea unui edificiu şcolar.

Preţul strigării e preliminat cu 14,500 cor., o mare parte a materialului o pune comuna bis. la dispoziţie Oferte în scris provăzute cu vadiul de 10% se primesc din partea comitetului parohial până imediat la începerea licitaţiei verbale. Comitetul îşi susţine dreptul de alegere între cei 3 minusoferenţi

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de zidire stau la vedere publică la oficiul parohial din loc.

Topârcea (p. u. Kisapold) în 1 Aprilie 1906.

Comitetul parohial.

Nr. 359—1906 [76] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Pricaz**, devenit vacant în urma penzionării parohului Ioan Vlad, în conformitate cu rezoluţiunea Preaveneratului Conzistor din 7 Februarie 1906 nr. 943. Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti dela stat.

Competenţii au să-şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tract. Orăştie, — şi înainte de alegere cu prealabila înştiinţare a aceluia au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Orăştie, 25 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orăştiei în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 64 1906. [75] 3—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** de clasa a III-a **Boosiu** cu filia Groşi, protopresbiteratul Hunedoara, pe baza ordinului Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 30 August 1905 nr. 8159 bis., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 20 Martie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 84 1906. [77] 2-3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** vacante **Fornădia,** protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Doritorii de a reflectà la aceasta parohie au a subşterne rugările concursuale instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezentà în acel termin — nainte de alegere — la sfânta biserică spre a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Deva, 29 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or rom. al Devei, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

George Romanul
protopop.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Pregătite cu

grăsimea de mâncări Ceres

(din nuci de cocus)

mâncările sunt mai gustoase şi mai priincioase pentru cel mai slab stomac.

Georg Schicht
despărţ. fabricelor de alimente „Ceres“
Aussig.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 2—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

De imitaţii se avertisează!

O cerinţă principală a frumseţii e teintul frumos.

Fiecare damă şi-l poate câştiga folosind

CREMA MARGIT
a lui FÖLDES.

Crema Margit e un mijloc deosebit de fin, luciu plăcut, binemirositor, grabnic absorbit, care deja la prima încercare place. Face pielea imediat moale ca mătasa şi o schimbă cu totul în 10—12 zile, curăţând pe deplin pistruii, petele de ficat şi orice fel de necurăţenii de pe obraz.

O calitate avantagioasă a acestei creme este şi aceea, că nu face pielea unsuroasă, nu o face sclipicioasă, ci din contră detrage pielii sclipeala ca şi pudra, prin urmare poate fi întrebuinţată şi peste zi. Crema aceasta nutreşte pielea, prin ce se învioreză obrazul, se face moale ca mătasa şi primeşte o graţiositate rară.

Cel mai important avantaj al ei este însă, că nu conţine nici mercuriu, nici plumb, şi astfel e cu totul nestricăcioasă. (62) 2—5

Preţul unui borcan mare 2 coroane, al unui borcan mic 1 cor.

Săpunul Margit 70 fil., **Pudra Margit** 1·20 cor., **Pasta de dinţi Margit** 1 cor., **Apa de obraz** 1 cor.

Producent:

Clemens v. FÖLDES
farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. în sus se trimit franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly** şi **Rummler Ervin**; în drogeria **Morscher Károly**, şi parfumăria **Meltzer.** In Agnita la farmacistul **Wilhelm Fröhlich.**

Să ne ferim de falsificaţiuni!

NOU! NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 6—26

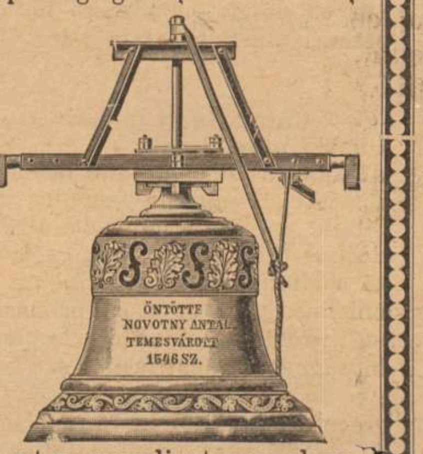

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY
în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 33-52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 3—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 24—52

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 39 Sibiiu, Marţi 11/24 Aprilie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douĕ-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rĕndul cu litere garmond.

Sinodul arhidiecezan.

Vorbirea de deschidere

a Excelenţiei Sale Inaltpreasfinţitului Domn Arhiepiscop şi Metropolit **Ioan Metianu.**

Cristos a înviat!
Domnilor deputaţi!

Intrunirea Dvoastră în sinod arhidiecezan este totdeuna un eveniment îmbucurător, nu numai pentru clerul şi poporul nostru, cari V'au distins cu încrederea, dar şi pentru mine, care cu dor V'am aşteptat pentru împreună lucrare la desvoltarea şi întărirea salutarelor noastre instituţiuni bisericeşti. Deci Vă salut cordial, poftindu-Vă încă mulţi ani de conlucrare mănoasă la opul cel mare al binelui şi fericirei noastre.

Simte mare mângăere clerul şi poporul nostru, domnilor deputaţi, când află de întrunirea D-voastră, a atâtor fruntaşi distinşi, în jurul Arhiereului lor, pentru conlucrare la dezvoltarea şi întărirea sfintelor noastre aşezăminte bisericeşti, menite a promovà binele temporal şi fericirea eternă a tuturor.

Sunt convins dlor, că şi D-voastră simţiţi asemenea mângăere pentrucă vi-se ofere dorita ocaziune de a conlucra la împlinirea frumoasei misiuni cu care v'au onorat alegătorii D-voastre.

Pentru a vă orientà însă cât mai bine în nizuinţa Dvoastră de lucrare, aflu de lipsă a vă recomandà dlor, să nu vă mărginiţi a vă informà numai despre cele ce se vor fi făcut pentru neînsufleţitele biserici, şcoale şi fonduri, precum să mărginesc la de acestea unele parohii şi protoprezbiterate, — ci pe lângă acestea să cercetaţi mai ales, oare clerul şi poporul, organizmul cel viu, biserica cea vie a Domnului, progresat'-a în dezvoltarea şi cultivarea simţului religios, în lumină şi cultură, în măsura cerută de spiritul timpului, apoi după rezultatele ce s'ar arătà în aceste privinţe, să Vă orientaţi în lucrările Dvoastră.

Căci precum se ştie dlor, bisericile, şcoalele şi fondurile sunt numai mijloace la dezvoltarea şi cultivarea simţului religios şi la dezvoltarea facultăţilor sufleteşti, şi prin acestea la ajungerea binelui şi fericirii noastre, scopul ce-'l urmărim şi noi.

De aceea, pentru a ne împlinì conştienţios datorinţa şi a ne achità şi de răzpunderea ce o avem, atât ca reprezentanţi ai clerului şi poporului, cât şi ca fruntaşi din popor, datori suntem a cercetà acestea şi totodată a ne întrebà şi pe noi înşine: Lucrat-am şi contribuit-am şi noi în măsura recerută de timp şi împrejurări la cultivarea simţului religios şi la întărirea credinţei, şi paralel cu acestea lucrat-am tot la mai mare dezvoltare şi a facultăţilor sufleteşti ale poporului nostru, ca să poată înfruntà curentele şi lupta de existenţă de care este cuprins? Şi aşa oare recompensat-am noi sacrificiile ce le-a adus şi le aduce şi poporul pentru instituţiunile noastre bisericeşti şi pentru noi?

Lăsând răspunsul la toate acestea fiecăruia dintre noi, din parte-mi observ domnilor, că de toate acestea ne vom achità numai dacă ne vom interesa tot mai mult, nu numai să avem în tot locul biserici şi şcoli corăspunzătoare, dar dacă acelea se şi cercetează regulat; dacă vom stăruì, ca preoţii şi învăţătorii să-şi implinească conştienţios chemarea lor, dacă vom îngrijì ca poporul adult şi tinerimea să se cultive în măsura cerută de spiritul timpului. Cu alte cuvinte, dacă noi toţi vom stăruì, ca bisericile noastre să fie şi loc de învăţătură pentru popor, iar şcoalele noastre confesionale, mari şi mici, să fie izvor de bună creştere religioasă a tinerimii. Căci mărginindu-mă de astădată numai la şcoale, chemate a ne creşte tinerele generaţiuni, speranţa viitorului nostru, cu regret trebue să vă arăt dlor, că unele din şcoalele elementare nu-şi pot împlinì acea măreaţă misiune, tânjind greu de multe neajunsuri cari ne insuflă tuturora mari îngrijiri.

Recunosc, domnilor, că avem multe şcoale bune, în toată privinţa corăspunzătoare şi neexcepţionabile, dar de altă parte nu pot tăinuì înaintea Dvoastră, că avem şi de acelea, cari tânjesc şi sufer, ori din lipsa de învăţători cualificaţi, ori din lipsa de edificii şi de dotaţiuni corăspunzătoare, din cari cauze unele sunt admoniate cu închidere, iar altele deja închise.

Aflu de prisos a Vă mai spune domnilor, că mare parte a acelor neajunsuri provin din lipsa de mijloace, din sărăcia parohiilor, chemate a aduce acele şcoale în stare corăspunzătoare. Aflù însă de lipsă a Vă amintì domnilor, că dela şcoala confesională aşteptăm şi noi întărirea bisericei noastre naţionale, precum tot dela şcoală aşteaptă şi celelalte confesiuni din patrie întărirea bisericei lor. Căci şcoala are a ne creşte viitoarele generaţiuni, pe viitorii nostri poporeni, în spiritul bisericei străbune, greu ameninţate de felurite curente periculoase.

Dar şi afară de acestea să nu uităm domnilor, că şcoala confesională este şi un membru valoros al corpului nostru bisericesc, că prin urmare slăbirea ei ar fi slăbirea corpului nostru bisericesc; iar de altă parte să nu uităm nici împrejurarea, că în urma desvoltării şi înlesnirii mijloacelor de comunicaţiune cu lumea mare, lupta de ezistinţă devine tot mai aprigă şi la poporul nostru, la a cărei purtare cu succes e neapărat de lipsă şi ajutorul şcoalei.

Să nu ne seducă dlor nici împrejurarea, că precum s'a susţinut în vechime biserica şi poporul şi fără de şcoală, tot asemenea se va puteà susţineà şi în viitor, pentrucă în vechime nu erau atâtea curente stricăcioase, şi pentrucă în vechime nici alţii nu aveau şcoalele ce le au de prezinte, şi nici învăţământul nu erà obligător ca acuma, ear' cei fără şcoală nu erau siliţi a cercetà alte şcoale străine. Şi în fine să nu uităm, că în şcoale străine tinerimea totuşi nu se poate creşte aşa bine nici în spiritul bisericei noastre, şi nici în patriotism, precum se creşte în şcoalele noastre confesionale.

Din aceste invederează dlor, că pentru noi şcoala noastră confesională este chestiune de vieaţă, de care este strâns legată soartea bisericei şi a poporului nostru. De unde urmează marea noastră datorinţă, nu numai de a sprigini şi a înmulţì şcoalele noastre elementare, dar a ne gândì şi la înmulţirea şcoalelor medii, de cari simţim tot aşa mare lipsă, după cum veţi binevoi a vedeà şi din raportul conzistorial.

Având acestea în vedere, eu de repeţiteori am solicitat la conzistorul nostru o dotare mai corăspunzătoare a budgetului şcolar, dar aparţinând aceasta la competinţa veneratului sinod, în interesul cauzei fac călduros apel la D-voastră dlor, ca membri ai sinodului, rugându-vă, ca pe lângă celelalte agende să aveţi în deosebită îngrijire şi soartea învăţământului confesional, concrezut D-voastră şi prin dispoziţiunile §. 96 din statutul organic, cercând şi acordând conzistorului mijloacele posibile pentru ajutorarea şi salvarea şcoalelor ameninţate, precum şi pentru înfiinţarea altora, de cari se simte trebuinţa.

Tot atât de mult vă rog, să sprijiniţi conzistorul întru promovarea învăţământului confesional şi prin escurgerea Dvoastră în cercul ce'l reprezentaţi, unde va fi de lipsă, arătând şi D-voastră poporului nepreţuitele foloase ale învăţăturii, apoi sfătuindu'l şi îndemnând'l la jertfele posibile pentru sporirea, după trebuinţă, apoi pentru susţinerea şi dezvoltarea şcoalelor noastre confesionale.

Rugând şi din acest loc pre bunul D-zeu să ne ajute la toate nizuinţele noastre bune şi folositoare, declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pe anul 1906 deschisă.

Guvernul şi Românii.

In urma învitării au mers la Budapesta şi Mercuri la orele 4 d. a. s'au prezentat în faţa domnului ministru-prezident *Wekerle* Excelenţiile Lor domnii Metropoliţi români *Ioan Meţianu* şi *Dr. Victor Mihalyi*, precum şi domnii *Parteniu Cozma*, *Gheorghe Pop de Băseşti*, *Dr. Teodor Mihalyi*, *Dr. Vasile Lucaciu* şi *Coriolan Brediceanu*.

Afară de domnul ministru-prezident *Wekerle* au mai fost prezenţi şi domnii ministrii: conte *Andrássy*, dela interne, conte *Apponyi*, dela culte şi instrucţiune publică şi *Kossuth*, dela comerciu şi comunicaţiune.

In conferenţă li-s'a spus fruntaşilor români, că nu din iniţiativa guvernului, ci la dorinţa exprimată din partea foştilor deputaţi naţionali români au fost invitaţi la această consfătuire, în scopul ca guvernul să cunoască gravaminele Românilor.

Fruntaşii români şi-au spus apoi pe rând părerile, inzistând mai ales *asupra mizeriilor ce se fac şcoalelor româneşti*, şi apoi asupra *neexecutării legii de naţionalitate*.

In urmă s'a atins *chestia alegerilor pentru dietă*, şi în urma temerilor exprimate din partea Românilor, membrii guvernului au declarat, că nu au intenţiunea să împedece intrarea în parlament a unui număr oare-care de deputaţi naţionali români, din contră, *le este chiar dorinţa să între*, pentruca guvernul să aibă cu cine să se înţeleagă în privinţa îndreptării relelor de cari se plâng Românii. In fine s'a ajuns pentru astădată la înţelegerea între guvern şi Români, ca în toate comitatele locuite de Români, fruntaşii poporului român *să pacteze cu ceilalţi factori decizători din comitate, în felul cum s'a făcut în comitatul Hunedoarei*, unde trei cercuri au fost lăsate pe seama Românilor şi trei rămân celorlalţi. Despre aceasta dl ministru de interne, contele *Andrássy* a promis că va încunoştiinţà de timpuriu şi organele sale din comitate, pentruca astfel să fie evitate alegerile sgomotoase, împreunate de multeori cu ciocniri şi bătăi, şi să se pună stavilă corupţiei şi mituirilor.

Conferenţa a fost de caracter curat informativ, şi concluze formale nu s'au luat în nici o direcţiune, precum nici angajamente formale nu s'au luat din nici o parte.

Acesta e rezultatul conferenţei pe care au avut-o Mercuri la Budapesta Metropoliţii români şi câţiva dintre fruntaşii poporului nostru cu guvernul unguresc, şi ştiind cu câtă nerăbdare îl aşteaptă opiniunea publică românească, îl comunicăm în forma aceasta cetitorilor nostri.

Dela sinod.

Ședința primă.

Sibiiu, 22 Aprilie n.

Astăzi s'a deschis sinodul arhidiecezan, la orele 11 și jumătate, în sala mare a seminarului arhidiecezan. S'a oficiat întâiu serviciul divin, cu chemarea Duhului sfânt, în biserica parohială din Suburbiul Josefin, prin Inaltpreasfințitul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, azistat de P. C. Sa domnul arhimandrit și vicar arhiepiscopesc Dr. *Ilarion Pușcariu*, P. C. Sa domnul protosincel și director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca*, protopresbiterii *Ioan Papiu* și *Ioan Droc* și diaconii *D. Câmpian* și *G. Tulbure.*

Intruniți apoi în sala seminarială, deputații sinodali trimit o delegațiune compusă din dnii *Galacteon Șagău*, protopresbiter, *I. A. de Preda, D. David* și *G. Dănilă*, pentruca să invite la deschiderea sinodului pe Excelența Sa, arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Mețianu.*

Insoțit de membrii delegațiunii Excelența Sa întră în sală la orele 11 și jumătate, și e întimpinat cu sgomotoase aclamări. Ocupă locul prezidial, și rostește cu glas înalt vorbirea de deschidere, pe care o publicăm la locul prim. Frumosul discurs a fost ascultat cu mare atențiune și la urmă acoperit cu aclamări generale.

După încetarea aclamărilor, Excelența Sa numește notari interimali pe următorii domni deputați: din cler *Mateiu Voileanu* și *Dr Miron E. Cristea*, dintre mireni *Dr. Gheorghe Proca, Lazar Triteanu, Dr. Nicolae Bălan* și *Victor Păcală.*

Deputatul sinodal *Dr. Miron E. Cristea*, asesor conzistorial, cetește lista deputaților aleși pentru noul period de trei ani, și deputații își prezintă credenționalele. Se constată că sunt prezenți 42 deputați sinodali, prin urmare sinodul e capabil să aducă hotărâri valide.

Deputații sinodali se împart, în înțelesul regulamentului, în patru secțiuni, pentru facerea verificărilor, și proxima ședință se anunță din partea prezidiului pe ziua următoare, Luni la orele 11. Ședința se încheie la orele 12 din zi.

După ședință deputații sinodali s'au prezentat corporativ la Excelența Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*, pentru a'i face vizită de reverință. Sentimentele sinodului le-a tălmăcit deputatul sinodal *Demetriu Moldovan*, protopresbiterul Sighișoarei, la a cărui scurtă dar măduoasă alocuțiune a răzpuns Excelența Sa cu cuvinte părintești, îndemnând pe toți la muncă, la activitate, pe terenele cari ne stau deschise.

Deputații sinodali au mai făcut apoi vizite, tot în corpore, Preacuvioșiilor Lor, Domnilor Dr. *Ilarion Pușcariu*, Arhimandrit și vicariu și Dr. *Eusebiu R. Roșca*, protosincel, director seminarial.

Ședința a doua.

Sibiiu, 23 Aprilie n.

S'a deschis la orele 11. Prezident I. P. S. Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, notar de ședință *Dr. G. Proca.*

Notarul *Matei Voileanu* cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se pun apoi la ordinea zilei verificările deputaților sinodali.

Secțiunea I (prezident *P. Cosma*, raportor *Lazar Triteanu*) propune verificarea tuturor deputaților aleși în cercurile electorale VI—X, cu escepția deputatului *Dr. Ioan Margita,* care nu și-a prezentat încă credenționalul.

Secțiunea II (prezident *Vasile Damian*, raportor *Dr. G. Proca*) propune verificarea deputaților cari și-au prezentat credenționalele din cercurile electorale XI—XV, cu escepția deputaților *Jovian Mureșan* și *Dr. Nicolae Bălan*, ale căror alegeri sunt atacate prin protest.

Secțiunea III (prezident *Dr. E. R. Roșca*, raportor *Dr. P. Șpan*), propune verificarea deputaților din cercurile electorale XVI—XX, cu escepțiunea deputaților aleși în cercurile Bran și Brașov, ale căror acte vor trece la comisiunea verificătoare.

Secțiunea IV. (prez. Ioan cav. de *Pușcariu*, raportor Dr. *Octavian Vassu*) propune verificarea deputaților aleși în cercurile electorale I—V, cu excepțiunea deputaților Dr. *Aurel Vlad*, care nu și-a prezentat credenționalul, și a deputatului Dr. *G. Măcelariu*, a cărui alegere e protestată.

Se decide în acest înțeles, și constatânduse că sunt prezenți 38 de deputați verificați, sinodul se declară capabil să aducă hotărâri valide.

Se suspendează ședința pe 10 minute pentru a se face combinație cu privire la alegerea biroului și a comisiunilor.

După redeschidere deputatul *Nicolae Ivon*, asesor conzistorial, propune, iar sinodul declară aleși pe următorii:

Biroul: din cler *Matei Voileanu* și *Iosif Morariu.* dintre mireni Dr. *Gheorghe Proca, Lazar Triteanu, Victor Păcală, Dr. Nicolae Bălan.*

In comisiunea

a) verificătoare: Romul Furdui, Nicolae Borzea, Titu V. Gheaja, Dr. Zosim Chirtop, Dr. Octavian Vasu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Dumitru Ștefan, Dr. Nicolae Comșa și Dr. Ion Șenchea.

b) organizătoare: Dr. Eusebiu R. Roșca, Ion Papiu, Nicolae Ivan, Parteniu Cosma, Ion cav. de Pușcariu, Mihail Cirlea, Ion de Preda, Nicolae Garoiu, Dr. Nicolae Vecerdea.

c) bisericească: Dr. Miron E. Cristea, Vasile Voina, Vasile Domșa, Dr. Eugen Mețian, Daniil David, Dr. Gavriil Buzura, Dr. Dionisiu Roman, Victor Tordășianu și Gheorghe Dănilă.

d) școlară: Dr. Ioan Stroia, Sergiu Medean, Vasile Damian, Dr. Vasile Bologa, Virgil Onițiu, Dr. Pavel Oprișa, Nicolae Bogdan, Dr. Petru Șpan, Dr. Ioan Radu.

e) financiară: Galacteon Șagău, Ioan Droc, Demetriu Comșa, Dr. Iancu Mețianu, Arseniu Vlaicu, Dr. Vasile Preda, Dr. Ioan Șenchea, Iosif Popescu, Dimitrie Moldovan.

f) petiționară: Teodor Herman, Iovian Mureșan, Dr. Enea Papiu, Dr. Ioan Margitta, Dr. Dionisiu Roman, Dr. Gheorghe Măcelariu.

Din partea presidiului se presentează rugările deputaților Dr. Vlad, Dr. Rozvány, Dr. Chirtop, Dr. Enea Papiu, Virgil Onițiu, Nicol. Bogdan, și Dr. Valer Moldovan pentru concediu. Se acordă.

Se presentează apoi mai multe petițiuni întrate la presidiu, și în urmă rapoartele conzistorului arhidiecezan. Se împart comisiunilor respective.

Ședința proximă să anunță pe Mercuri la oarele 9. Se va ținea în sala festivă a casei naționale.

Ședința se încheie la oarele unsprezece și trei sferturi.

Mișcări electorale.

Comitetul central săsesc a luat hotărîre în ședința ținută Joi, 19 Aprilie n. în Sibiiu, că deputații cari vor fi aleși pentru dietă pe baza programului național săsesc *să nu între în nici un partid*, ci să formeze grupare separată parlamentară, și că voturile Sașilor să nu fie date decât numai pentru candidați, cari se obligă a face parte din clubul parlamentar săsesc și a se supune hotărîrilor ce vor fi luate din partea clubului acestuia.

Sasca-montană. Marți după sfintele sărbători (17 Aprilie n.) s'a ținut o adunare frumoasă de popor în fruntașa comună *Răcășdia*, în fața căreia candidatul de deputat naționalist *Dr. Aurel Novac* și-a rostit vorbirea program. Vorbirea a fost des întreruptă de aclamările mulțimei însuflețite pentru cauza națională română și pentru candidatul *Dr. Aurel Novac.*

Dr. Emil Babeș, advocat în Budapesta, despre care scrisesem în numărul trecut că candidează cu program guvernamental la *Făget*, comitatul Caraș-Severin, va candidà la *Recaș*, comitatul Timiș, cu toate că acolo candidează dl protoprezbiter *Ioan Popa,* cu program național.

Moravița. Intr'o conferență bine cercetată, alegătorii români din cercul electoral al *Moraviței*, comitatul Timiș, au proclamat pe dl *Vladimir Spătariu,* advocat în Vârșeț, candidat de deputat al lor, cu program național.

Vințul-de-jos. Candidatul național român al cercului acestuia e domnul *Dr. Iuliu Maniu*, advocat în Blaj. Iși face turneul prin cerc și e primit pretutindenea cu însuflețire. Alegerea sa e sigură.

Ighiu. Domnul *Dr. Alexandru Vaida Voevod*, candidatul naționalist român al cercului Ighiu, comitatul Alba-inferioară, e de mai multe zile prin cerc, ținând adunări poporale, în cari își expune programul politic și dă alegătorilor lămuriri asupra situațiunii și sfaturi cu privire la exerciarea drepturilor cetățenești. De astădată este speranță că alegătorii români să se poarte mai bine decât în anul trecut și mandatul de deputat e ca asigurat pe sama candidatului român.

Alegerile în comitatul Sibiiului se vor face în 4 Maiu n. c. Candidat național român pentru cercul *Sebeșul săsesc* e dl *Dr. Liviu de Leményi*, iar pentru cercul Cristian dl *Dr. Nicolae Comșa.* In cercul I și II al Sibiiului candidații Sașilor sunt următorii: *Dr. W. Bruckner* și *Dr. Emil Neugeboren.* In cercul II au pus și Ungurii candidat, cu program kossuthist, pe domnul profesor gimnazial și redactor *Dr. Szőcs Géza.*

Adunare electorală în Brașov. Pe Vineri 27 Aprilie n. e convocată adunarea generală a alegătorilor dietali români, aderenți ai partidului național, din orașul și comitatul *Brașov*, pentru a se pronunțà asupra ținutei ce e de observat față de alegerile dietale.

In cercul Rittberg, comitatul Timiș, și-a pus candidatura cu program național domnul *Sever Bocu*, redactorul „Tribunei“ din Arad.

De la sate.

Foc mare în Magoagea.

— 18 Aprilie n.

In Dumineca Paștilor o mare nenorocire s'a întâmplat în comuna *Magoagea* din protopresbiteratul Dejului, și anume: Pe la amiazì când poporul erà în mai mare bucurie pentru praznicul Invierii Domnului nostru Iisus Cristos, în apropierea bisericei dinspre meazănoapte s'a aprins o șură acoperită cu paie, din care focul alimentat de o căldură neobicinuită în astă vreme de primăvară și ațițat și de puțin vânt de către meazăzi, s'a lățit cu iuțimea fulgerului printre edificiile dese, toate de lemn și mai toate acoperite cu paie, așa că în curând au căzut jertfă elementului furios 25 de case dimpreună cu toate edificiile economice și cu tot ce s'a aflat în ele și pe lângă ele; de stâns nici vorbă n'a putut fi și pericolul numai atunci a încetat, când focul a eșit în capătul satului și n'a mai avut ce mistuì. Biserica și școala încă numai cu greu au putut fi scăpate căci de cădeau și acestea jertfă, atunci sigur tot satul ardeà, căci dela ele în jos spre meazări casele și edificiile economice sunt și mai dese. La alimentarea focului au contribuit foarte mult și gardurile de nuele acoperite cu gozuri. Paguba se prețuește mai mult de 60,000 coroane. Dintre casele arse numai două au fost asigurate.

La localizarea focului au dat mult ajutor locuitorii din satele vecine: Chiuești Gostila, Boereni, Dealu mare și Rohia, cari au observat focul după fumul cel mare ce se ridicà preste vârfurile dealurilor din jurul comunei, iar de către sară la avis telegrafic din Lăpușul unguresc s'au prezentat și câțiva pompieri din Dej. *Focul să fi provenit din cauza unui copilaș de 3 ani, căruia i-a căzut în mână un capăt de țigaretă oprinsă aruncată de tatăl seu afirmative beat.* Pruncul încă a căzut jertfă focului, căci s'au găsit numai oasele, arse scrum în mijlocul șurei de unde a izbucnit focul. Cercetarea e în curgere.

La mângăerea momentană a celor nenorociți au contribuit deja mult locuitorii din satele amintite, în deosebi cei din Magogea și din Chiuești, cari mâncă-

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe.

(Urmare.)

Auzind aceste cuvinte mult ademenitoare și slava împărătească întru nimic socotindu-o în fața slavei mucenicești, Gheorghe a răspuns: „Se cădeà, împărate, ca din început să areți această mare milă a ta către mine, iar nu să te mânii atât de mult!

Impăratul, crezând că acest răspuns este un început de supunere, cu mare bucurie a zis lui Gheorghe: „Dacă vrei să te supui mie cu dragoste, ca unui tată, eu cu mari daruri și cinstiri îți voiu răsplătì toate suferințele.

— De voești, împărate a răspuns Gheorghe, să intrăm acum în capiste, ca să vedem pe Dumnezeii, pe cari voi îi cinstiți.

Plin de bucurie și urmat de întreagă adunarea împăratul a și plecat îndată spre capistea lui Apolon, ducând cu mare cinste și pe marele mucenic Gheorghe, despre care credeau cu toții că s'a supus și are să se închine idolilor. Ba, norodul nepriceput chiuià de bucurie făcând mare gălăgie și lăudând pe împăratul pentrucă a știut să întoarcă dela Cristos pe Gheorghe, pe care și norodul îl iubià pentru frumseța și vitejia lui.

Sfărâmarea idolilor. Intrând în capiste se făcù mare tăcere. Toți priviau acum spre mucenicul, așteptând, ca el să jertfească idolilor. Iar sfântul apropiindu-se de idolul Apolon, și mâna spre el întinzându-o, pe cel neînsuflețit ca pe un viu l-a întrebat, zicând: „Cum? Tu, ca Dumnezeu, voești să primești jertfă dela mine?“ Aceasta zicându-o Gheorghe a închipuit semnul crucii asupra idolului. Iar dracul, care locuia în acel idol, cu glas tânguitor și plin de frică a răspuns: „Nu sunt Dumnezeu, nu sunt, cum nu este Dzeu nici unul din cei asemenea mie. Căci numai unul singur este Dzeu, acela, pe care tu îl propoveduești; iar noi ne-am îndepărtat de îngerii ceice-i slujesc lui, și petrecem în acesti idoli ca să înșelăm pe oamenii cei stăpâniți de zavistie“.

— „Dar cum îndrăzniți voi“, a zis Gheorghe, „să petreceți aici de față fiind eu, slujitorul adevăratului Dzeu? Atunci s'a făcut un sgomot și un huiet surd și înădușit și gemete și glas de plângere ieșià dela idoli, cari dintr'odată răsturnându-se la pământ s'au sfărâmat în bucăți.

Aceste văzându-le popii idolești și o parte din norod, ca niște turbați cu mare strigare au năvălit asupra mucenicului și bătându-l și legându-l, strigau către împăratul: „Perde-l, perde-l pe acest blăstămat vrăjmaș, perde-l până nu ne perde el pe noi“.

Acest strigăt, care se asemănà sgomotului mării înviforate ori cu vâjăitul furtunei, auzindu-se peste întreagă cetatea, a îndemnat pe împărăteasa Alexandra să alerge și ea, ca mulți alții la locul de adunare, ca să vadă ce s'a întâmplat. Ajunsă acolo ea care era creștină întru ascuns și văzând gâlceava și pe sfântul bătut și legat, și din pricina mulțimii neputându-se apropià de dânsul a început cu mare glas să strige: „Dumnezeul lui Gheorghe ajută-mi, că tu singur ești Atotputernic“.

Dupăce s'a mai alinat puțin gâlceava norodului, Dioclețian a poruncit să aducă înaintea sa pe Gheorghe. Deci venind Gheorghe, împăratul ca un turbat și ieșit din minte, răstindu-se către mucenicul cu spume la gură, a sbierat: „Aceasta este mulțămita, spurcatule pentru atâtea binefaceri, cu cari te-am miluit eu? Așa știi tu să asculți de împăratul tău și să slujești Dumnezeilor nemuritori?“ Răspuns-a sfântul marele mucenic: „Binefacerile tale împărate sunt o nimica în fața binefacerilor lui Dzeu. Când e vorba de ascultare: se cuvine mai întâiu a asculta pe Dzeu, apoi pe împăratul. Iar cât pentru slujirea Dumnezeilor tăi, împărate, rușine este și numai a gândì să o săvârșească cineva. Oare Dumnezei să fie idolii aceia, care nici loruși nu pot să-și ajute, nici venirea de față a robilor lui Cristos nu o pot răbdà? Așa fel fiind ei, este o negrăită rușine a se nădăjduì întru ei și a-i numì Dumnezei“.

Impărăteasa Alexandra. Aceste zicându-le sfântul, iată împărăteasa a venit și a stătut înaintea împăratului, alăturea cu mucenicul, mărturisind cu glas mare și cu multă îndrăzneală pe Cristos, adevăratul Dzeu și defăimând pe idolii păgânilor.

Impăratul văzând pe însași soția sa, pe împărăteasa, că vorbește cu atâta îndrăzneală pentru credința în Cristos, a rămas cu totul zăpăcit. Intr'un târziu, venindu-și rile dela „Moşii“ obicinuite a se dà săracilor la Paşti, toate le-au pus la dispoziţia parohilor Victor Cupşa din Magoagea şi Gregoriu Lador şi Valise Tămaş din Chineşti, cari a doua zi le au şi împărţit celor nenorociţi; afară de aceasta aceeaşi locuitori la îndemnul numiţilor parohi şi la a notarului Ratani Tamás au început a adunà bucate, haine, nutreţ pentru vite, ba chiar şi lemne de edificare, premergând ei înşuşi cu exemplul laudabil; dar toate acestea sunt neîndestulitoare pentru mângăerea şi numai în parte a atâtor nenorociţi, dintre cari unii au rămas chiar lipiţi pământului şi fără nici o speranţă, că barem în parte să se vindece de aceasta lovitură grea, în toată vieaţa lor. Deci ajutoarele marinimoase vor fi binevenite de ori şi unde.

Iată unde duce beţia şi negrija cu aruncarea capetelor de ţigarete aprinse. De altcum şi aici ca mai pe tot locul este scăderea în poporul nostru, că mulţi părinţi în loc să-şi ferească pruncii de beutură şi de fumat, chiar ei îi deprind cu acestea, conziderând chiar de o virtute beţia şi fumatul de timpuriu.

Doamne fereşte de astfel de virtute!

O.

Sinodul eparhial din Caransebeş prorogat.

O depeşe primită aseară din Caransebeş ne anunţă, că *sinodul s'a constituit şi dupăce a acordat 22 concedii s'a prorogat până la 10 Maiu.*

Dăm cu socoteala, că motivul acestei prorogări va fi *activitatea* extraordinară ce o dezvoaltă fruntaşii români din Caraş-Severin în faţa alegerilor pentru dietă.

NOUTĂŢI.

Regele Carol al României a împlinit Vineri anul al 67-lea al etăţii. Din acest incident s'a făcut serviciu divin în toate bisericile din regatul român. Tot Vineri s'au împlinit 40 de ani dela proclamarea Maiestăţii Sale de domnitor al ţării româneşti. Zi deci de îndoită sărbătoare.

*

Magnum Etimologicum. Se ştie, că cu compunerea dicţionarului Academiei române a fost însărcinat domnul *Dr. Sextil Puşcariu*, docent la universitatea din Viena. După cum aflăm, domnul *Puşcariu* lucră cu sirguinţă la această operă monumentală şi crede, că pe la începutul lui Maiu va puteà scoate de sub tipar primul fascicol.

*

Numiri. Maiestatea Sa Regele a numit prezident la Curie pe viceprezidentul *Oberschall Adolf*, iar viceprezident pe secretarul de stat *Bernath.* A mai numit apoi pe *Günther Antal* secretar de stat în ministerul de justiţie, iar pe contele *Hadik János* secretar de stat în ministerul de interne.

*

In loc de anunţuri de logodnă. Dl Victor Tordăşianu, referent conzistorial şi dşoara Eugenia Iovescu, profesoară la şcoala de fete a „Asociaţiunii“, drept rescumpărare a anunţurilor de logodnă, dăruesc pentru „Muzeul etnografic“ al „Asociaţiunii“ 20 cor. fondului de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare 10 cor.

*

Himen. Dşoara *Aniţi Morariu* şi dl *Vasilie Spătariu* anunţă celebrarea religioasă a cununiei lor, care và aveà loc Duminecă în 29 Aprilie st. n. la ora 3 d. a. în Jacăs.

— Domnişoara Victoria *Stupinian* şi domnul Petru *Armean* teol. abs: anunţă sărbarea religioasă a cununiei lor, care se va ţineà în Ohaba de sub peatră, Marţi, în 1 Maiu st. n. la orele 4 p. m.

*

„Patria“, cassă de economii, societate pe acţiuni în Blaj, s'a înscris în şirul membrilor fundatori ai „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, cu taxa de 100 cor., vărsată la cassa Reuniunei.

*

Profesorul Curie din Paris, inventatorul radiumului, mergând pe stradă s'a împedecat şi a căzut, iar o trăsură încărcată cu povară, venind spre el în fugă mare, a trecut peste corpul profesorului, care a rămas mort pe stradă. Erà de 47 ani.

*

Erată. Din o regretabilă scăpare din vedere, dela numărul 18, până la cel din urmă, 38, s'a tipărit în fruntea foii anul LVI ca an de existenţă a ziarului nostru, în loc de anul corect LIV.

*

Proces de presă a avut dl *Sever Secula*, profesor în Arad, pentru un articol publicat în „Tribuna“. La pertractarea ţinută Vineri în faţa curţii cu juraţi din Oradea-mare, acuzatul a fost achitat de învinuirea, că a agitat în contra Ungurilor, a fost declarat însă vinovat şi pedepsit cu 100 coroane amendă pentru preamărirea unui fapt punibil.

*

La America. Cetim în ziarele din Bucureşti, că 104 familii evreeşti au plecat eri Duminecă din România pe la Predeal spre America. Cele multe înainte!

*

Gorki în America. Marele scriitor rus *Maxim Gorki*, când a sosit zilele trecute în New-York, a fost primit la început cu mare însufleţire, dar mai apoi însufleţirea aceasta s'a schimbat în dispreţ. Nime n'a voit să mai găzduească pe acest autor, chiar şi dela hotele i-au dat drumul. Cauza acestei purtări a Americanilor e următoarea: Gorki încă nu s'a despărţit de femeea sa legitimă, şi totuşi are pe cineva care l'a însoţit şi 'n America, şi care s'a anunţat autorităţilor americane drept „doamna Gorki“. Aceasta e, şi după legile acelui continent, o imoralitate mare, şi celebrul scriitor se poate aşteptà să fie exilat, dimpreună cu însoţitoarea sa cu tot, din America.

*

Tulburări în Marocco. In părţile sudice ale acestei ţărişoare africane au proclamat de Sultan pe un membru tinăr al familiei domnitoare. In porturile, cari vor aveà să primească jandarmerie din Europa, se pregătesc să se răsvrătească, fără gând de astâmpărare înainte de a biruì, contra Europenilor.

*

Aur. In hotarul comunei *Zorlenţul-mare* din comitatul Caraş-Severin s'au descoperit vine bogate de aur. S'a cerut imediat concesie de exploatare.

*

Al 84-lea! Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după reposatul membru Maria Moise n. Cimbru.

*

Teatru în Sibiiu. La reprezentaţia teatrală anunţată pe Vineri în teatrul orăşenesc din Sibiiu se va preda pieza *Papa Lebonard*, de Jean Aicard, iar *Napasta*, de Caragiale se va preda Duminecă în sala Casei Naţionale.

*

Gapon omorât. Din iadul, din chaosul acelui colos dela Nord, care nu s'a liniştit, de atâta amar de vreme, vine ştirea, că răsculaţii au ucis pe cel care-i conducea odinioară, — pe preotul Agapon, s'au cum îi scriu mulţi numele, Gapon.

Cronică literară.

Noua şcoală istorică din România, afară de marii ei întemeietori e reprezentată şi prin o generaţie de tineri muncitori harnici, ale căror lucrări de amănunte prezintă un mare interes.

Intre aceşti istorici tineri cel mai rodnic este fără îndoială dl *Alexandru Lăpădatu*, fiiul poetului ardelean care a scos „Albina Carpaţilor“. Cea mai recentă scriere a sa este: „Episcopia Strehaii şi tradiţia scaunului bănesc de acolo“, apărută în zilele acestea numai.

Autorul, băzându-se pe nişte documente publicate de dl I. *Bianu*, pe o pisanie rămasă dela un Dima Zugravul şi pe o notiţă a Stolnicului Constantin Cantacuzino, discută şi confirmă adevărul ştirii despre existenţa între anii 1673—5 a unei episcopii la Strehaia în Ţara-Românească şi — pe cât permit dovezile istorice — cearcă să arete timpul şi împrejurările, între cari s'a întemeiat episcopia aceasta, apoi că cine a fost episcopul ei Daniil, câtă vreme a păstorit şi ce teritorii de jurisdicţie a avut.

Răspunsurile la aceste întrebări le rezumă dl Lăpădatu în următoarele: „In penultima decenie a secolului al XVIII-lea documentele vremii ne mărturisesc despre existenţa în extremitatea din Apus a Ţării-Româneşti, a unei episcopii cu reşedinţa în mănăstirea Strehaii. Această episcopie care şi a primit numele dela mănăstirea de reşedinţă a fost dupăcum reese din interpretarea unor mărturii istorice, directe şi altor conexe, a fost zicem o episcopie *efectivă* în întregul înţeles al cuvântului: cu teritor de jurisdicţiune bisericească şi cu legături ierarhice îndatinate. Ea s'a întemeiat între 15 Ianuarie şi 15 Aprilie 1673 pe seama personală a lui chir Daniil „arhiepiscopul“, de origine din Moldova.*) Şi această întemeere s'a făcut în chip normal cu învoirea Domnului şi Metropolitului şi cu chibzuirea sfatului ţării, — tot aşa precum mai târziu, în 1793 s'a şi întemeiat episcopia Argeşului, pe seama personală la început a lui Iosif, episcopul titular al Sevastiei. Pe când însă aceasta din urmă s'a menţinut, Iosif având urmaşi până în ziua de azi, cea dintâiu din împrejurări cari ne sunt necunoscute şi cari foarte probabil, necunoscute ne vor şi rămânea, s'a menţinut puţin de tot, nici măcar atât se pare cât episcopul pentru care s'a întemeiat: — până la 1675 sau poate chiar până aproape de 1688, când seria egumenilor mănăstirii, întreruptă la 1763 s'a redeschis. In sfârşit teritorul de jurisdicţie bisericească al episcopiei Strehaii s'a întins — după singurul calcul cu putinţă de făcut — în mijlociu peste un ţinut întreg în cazul nostru acel al Mehedinţilor“.

Acesta e rezultatul cercetărilor dlui *Lăpădatu* cu privire la episcopia Strehaii. Dar în pisania lui Dima Zugravul se spune, că înainte de a se fi strămutat Episcopia la Râmnic, a fost la Strehaia, cu alte cuvinte în pisania comemorativă „se îndreptăţeşte istoriceşte aşezarea acestei episcopii la mănăstirea Strehaia“. Tradiţia păstrată în forma aceasta o explică autorul în partea a doua a studiului său de faţă, în legătură cu „tradiţia scaunului bănesc dela Strehaia“.

Tradiţia despre scaunul bănesc al Strehaii s'a născut într'un mod foarte natural. In jumătatea a doua a secolului al XIV-lea aflăm *Bani* la Severin, dar curând le dispare urma şi nu se mai ştie despre ei până în preajma secolului al XVI-lea, când îi găsim la Craiova. In secolul al XV-lea nu se află menţiune despre Bani. „A trebuit deci, cu necesitate, să se nască în mintea iscoditorilor şi reconstituitorilor după vremuri ai trecutului nostru întrebarea: unde a putut fi scaunul Băniei — a căreia continuitate nu erà pusă la îndoială — dupăce acest scaun a părăsit Severinul şi înainte ca el să se aşeze la Craiovà? S'a răspuns: la *Strehaia*“. Pentrucă acolo şi-au avut reşedinţa puternicii boeri din neamul Craioveştilor, cari au fost cei dintâi Bani ai Olteniei, aşezaţi temeinic, „cu caracter domnesc chiar“.

După analogia acestei tradiţii s'a format şi cea din pisania comemorativă. La 1370, când au pus Românii mâna din nou pe Bănatul Severinului, s'a întemeiat şi o metropolie românească, cu arhiereul Antim, în acelaş oraş. Durata acesteia a fost foarte scurtă, căci după Antim nu se mai poate dovedì istoriceşte că ar fi mai fost vre-o organizaţie bisericească, cu arhiereu în frunte, în părţile Olteniei, până ce s'a întemeiat sub Radul-cel-Mare (1496—1508) episcopia „noului Severin“, adecă a Râmnicului. Dar cum nu s'a pierdut credinţa în continuitatea organizării politice a Olteniei, *nu* s'a pierdut nici în cea a organizării bisericeşti din acelaş ţinut, şi deci la întrebarea: „Unde a fost scaunul Episcopiei oltene înainte de a se aşezà la Rîmnic? — S'a răspuns: la *Strehaia*. Pentrucă erà datina ca autoritatea bisericească să urmeze celei poltice.“

Astfel explică dl *Lăpădatu*, înr'o broşură de 30 pagini, folosind foarte multe izvoare istorice, cu o argumentare logică, lucrurile expuse mai sus, — iar rezultatele la cari a ajuns, trebue să fie primite de oricine.

*

„Mihal Eminescu“, revistă literară, an. I. nr. 8. Are poezii de Gordon, C. Archip; urmarea traducerii: Samariteanca de Edmund Rostand, urmarea povestirei „Petre Pădureţu Lăutarul“, de Rădulescu-Niger. „Carnetul meu“, de M. Popescu-Colivescu, cronică artistică şi literară. Dl M. A. *Rennert* are un „studiu literar: Semne bune“, care are un caracter aşa de bine idealist, încât nu s'ar fi potrivit nicăiri aşa de bine, ca în revista dlui Holban. Autorul acestui articol crede, că tot ce zboară se mănâncă — vream să zic, că tot ce apare româneşte e bun. Prin urmare *„tăgăduşii“* dela *„Viaţa nouă“* sunt vestitori de „semne bune“, semiţii socialişti dela „Curentul nou“ asemenea, nihiliştii dela „Ovidiu“ aşişderea, până şi regretatele înţepături vecinice dela „Viaţa literară“ sunt solie de „semne bune“, numai „Românul literar“ a fost uitat (nu şi dl *Bărbulescu*). In schimb e menţionat cu laude pe p. 3 a copertei, unde-i vorba de „articole importante despre poeta *Riria*“. Mai multă orientare şi un curaj mai *românesc* ar face onoare revistei, care poartă numele lui Eminescu.

*

Dl Dimitrie A. Sturdza publică o broşură despre „puterea executivă în constituţiunea României“, cu motto: „Bosola vecinic neclintită a datoriei ne ţine drepţi în rostul vieţii“. Sub titlul „Anexe“ se reproduc, la urmă şi articole de lege, memorii, adrese etc.

E o broşură, din care pot învăţa multe şi alţi Români, cari nu sunt „concetăţenii“ dlui Sturdza, — căci acestora le închină autorul cartea. *Ion Paltin.*

---

*) Acest Daniil a fost identificat de dl Dr. A. *Bunea* cu Daniil, contemporanul lui Gherasim, care a îngrijit după dsa, de mântuirea sufletească a credincioşilor gr. ort. din jurul Făgăraşului, dela 1654 înainte, fiind denumit apoi la 1672 de Apafi, ca episcop peste Olt, căci mai nainte fusese „fără reşedinţă“. Dl *Lăpădatu* arată însă, că Daniil *„au fost străin din Ţara Moldovei“*, iar nu „un călugăr din Panonia său din Ungaria“, cum susţine dl Bunea în „Vechile episcopii“ .... la p. 11J. Deci Daniil al nostru a fost cu totului tot altă persoană şi la identificarea de mai sus va trebui să renunţăm pentru totdeauna.

în fire a zis către soţia sa: „Ce ţi-s'a întâmplat Alexandro, că te alipeşti cu atâta îndrăzneală de vrăjitorul şi fermecătorul acesta, iar de Dumnezei te lapezi cu neruşinare?“

Impărăteasa şi-a întors faţa de cătră el, neînvrednicindu-l de nici un răspuns.

Văzându-le acestea împăratul şi-a zis: „Sunt biruit, biruit, umilit şi ruşinat! Am biruit multe oştiri, dar un singur om râde de puterea mea, el m'a biruit. Ce-mi foloseşte puterea unei împărăţii, dacă cu ea nu pot biruì pe acest singur om, la picioarele căruia aleargă chiar şi soţia mea!? De omorât îl voiu omorâ eu, ca prostimea să nu se turbure; dar tot el rămâne biruitor şi eu biruitul!“ Şi, turbând de mânie şi de ruşine, a poruncit să-i iea pe amândoi, pe Gheorghe şi pe împărăteasa, să-i scoaţă afară din cetate şi să le taie capetele, aruncându-le departe de trupuri, ca nu cumva să învieze.

Deci, după porunca împăratului ostaşii ceice erau spre aceasta orânduiţi, au luat pe Gheorghe şi l-au dus afară din cetate, târând cu dânşii şi pe împărăteasa. Pe cale împărăteasa, plecându-şi capul lângă un zid, şi-a dat duhul în mânile lui Dumnezeu.

Mucenicul Gheorghe, văzând cele întâmplate, lăudà pe Dzeu şi se rugà să-l învrednicească şi pe el de sfârşit bun. Apoi ajungând la locul hotărât, dupăce s'a rugat lui şi pentru ceice i-au greşit, şi-a plecat capul sub sabie. Şi capul lui a fost despărţit de trup la 23 a lunii lui Aprilie.

Aşa a biruit răbdând chinuri şi moarte nebiruitul purtător de biruinţe marele mucenic Gheorghe. El a biruit credinţa păzând, curgerea plinind, prin munci cu vitejie trecând şi la ţântă ajungând, a luat dela Dumnezeu cununa biruinţei, ca un viteaz între mucenici.

Sfântul Gheorghe pentru noi. Sfântul marele mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţe, pentru noi Românii are o deosebită purtare de grije. Din vremile cele mai vechi el a fost povăţuitorul nevăzut al oştirilor strămoşilor nostri.

Pe vremea de vitejie a lui Stefan-cel-mare în fruntea oştirii se purtà steagul sfânt cu chipul marelui mucenic Gheorghe, sub a cărui povăţuire nebiruite rămâneau oştirile moldoveneşti. Acel steag aducător aminte de mari vitejii şi de nenumărate biruinţe, cu icoana marelui mucenic Gheorghe se află şi astăzi în fiinţă. El se găseşte aşezat în mănăstirea zugravului din sfântul munte Atos. Iar însaşi mănăstirea e zidită de marele voivod Stefan, purtător de biruinţe.

Multe şi alte biserici ridicate de Români şi închinate m. mucenic Gheorghe, dovedesc marea cinste cu care bunii şi străbunii nostri au cinstit pe acest nebiruit viteaz, dorind şi dânşii să-i urmeze după puterile lor: şi în credinţă şi în statornicie şi în vitejie şi la nevoe, în suferinţe pentru ţară şi pentru lege. Iar numele Gheorghe pe care atât de mulţi părinţi îl dau fiilor lor, este o nouă dovadă despre dorinţa ce o au părinţii, ca fiii lor să se asemene sfântului marelui mucenic Gheorghe în frumseţe şi în înţelepciune, în dragoste de neam şi de lege, în vitejie nebiruită şi în statornicie neclintită.

Iar cei cari avem din sfântul botez slăvitul nume „Gheorghe“, datori suntem a-l avea pe mucenicul neîncetat înaintea ochilor nostri sufleteşti, ca un tip, a cărui fapte să ne povăţuiască să-i urmăm lui, vrednici fiind de numele ce-l purtăm.

(Va urma).

[83] 3—3

Edict de licitaţie.

Comuna bisericească gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sălişte, predă în licitaţie publică minuendă, la cancelaria comunală, în 30 Aprilie c. c. st. v. 10 ore a. m.

zidirea unui edificiu şcolar.

Preţul strigării e preliminat cu 14,500 cor., o mare parte a materialului o pune comuna bis. la dispoziţie. Oferte în scris provăzute cu vadiul de 10% se primesc din partea comitetului parohial până imediat la începerea licitaţiei verbale. Comitetul îşi susţine dreptul de alegere între cei 3 minusoferenţi.

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de zidire stau la vedere publică la oficiul parohial din loc.

Topârcea (p. u. Kisapold) în 1 Aprilie 1906.

Comitetul parohial.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Sălişte.**

Se află de vânzare la

Victor Oniţiu

(85) 1—10 **comersant Sibiiu.**

Dr. Petru Span:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** (Nagyszeben) se pot procurà

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale şi alte oficii, cu preţul de **4 cor.**, cu cruce sau biserică în mijloc **5 cor. 40 fil.**, cu hramuri sau alte embleme **8 cor**, plus porto postal 60 fil. cu ramburs 70 fil.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

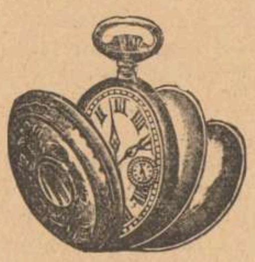

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
- 1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
- 1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă“.
- 1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 2—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de vară

Atelierul de croitorie

Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecţionez pe lângă un serviciu solid şi prompt şi pe lângă preţuri moderate tot felul de **haine bărbăteşti**, ca: **paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete**, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecţionez tot felul de

* **uniforme, cum şi reverenzi şi ornate bisericeşti** *

In cas de urgenţă reverenzile le confecţionez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu preţioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 6— **Ioan Părău,** croitor.

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a [illegible] Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

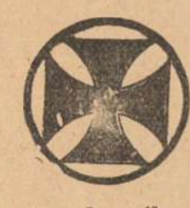

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 190

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi strălnătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favorisează colecta noastră principală. Peste **25 milioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400 000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000** mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroase câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 2—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narczisz	20989
Adolf, Agota	9607	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lórinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila. Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. 1.000.000 coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400 000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru

1/8 loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, 1/4 loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
1/2 „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, 1/1 „ „ „ 6·—, „ „ 12·—

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

29 Aprilie n. a. c.

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare negutătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: **Theresienring 46/a.**
Filiala I: **Waitznerring 4/a.** Filiala II: **Museumring 11/a.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 40 Sibiiu, Joi 13/26 Aprilie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
sĕ se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
sĕ se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refusă. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil rêndul cu litere garmond.

Guvernul şi Românii.

Sibiiu, 25 Aprilie n.

E de mare însemnătate politică pentru noi conferenţa pe care au avut-o în săptămâna trecută Metropoliţii români şi alţi câţiva fruntaşi ai poporului nostru cu cei mai marcanţi membri ai actualului guvern, în Budapesta. De mult nu s'a întâmplat, ca guvernul unguresc să stee de vorbă cu Românii, să le asculte gravaminele şi să le ceară părerile cu privire la delăturarea lor.

N'are a face, că deocamdată angajamente formale nu s'au luat, concluze nu s'au adus, pentrucă, cum am spus şi în numărul trecut, conferenţa a fost de caracter curat *informativ*. Aşa se încep toate încercările de împăcare. Intâiu se ascultă durerile şi dorinţele celor ce le au, apoi se precumpănesc bine lucrurile, pentruca la a doua întâlnire părţile să se poată apropià tot mai mult dolaltă, iar la a treia ori a patra convenire să se poată stabilì cu învoire reciprocă *punctele de înţelegere.*

De aici concluzia noastră, că conferenţa din săptămâna trecută a Românilor cu ministri ungari a fost *prima*, dar n'a fost şi *ultima* conferenţă. Vor trebuì să urmeze şi altele, dacă guvernul unguresc voeşte o sinceră şi loială înţelegere cu Românii, aşa cum o doresc de mult şi Românii.

Şi guvernul unguresc *trebue* să dorească înţelegerea, nu numai pentrucă aşa-i dictează interesele de stat, ci pentrucă *i-s'a impus* lucrul acesta şi dela loc mai înalt. In privinţa aceasta ne spune lucruri foarte importante ziarul „*Gross-Oesterreich*“ dela Viena în numărul din urmă, lucruri pe cari le ştie dela o personalitate sus pusă, prin urmare în poziţie de a le cunoaşte bine, şi care le stabileşte după cum urmează:

„Pe cât e de sigur, că la formarea cabinetului Wekerle au contribuit influinţe externe, cari se întind până la Paris şi Londra, precum şi planurile de afaceri ale marilor financiari dela Viena, decizătoare a fost totuşi indispoziţia pe care a cauzat-o Impăratului ţinuta manifestată din partea partidelor germane din Austria.

Dacă nu aduceà reichsrathul austriac hotărâre în privinţa separării Galiţiei de Austria, Impăratul n'ar fi făcut pe Kossuth ministru. Cu ocaziunea unei convorbiri confidenţiale Impăratul a spus, că n'are nici un partid politic, care să-i stee la dispoziţie pentru ezecutarea schimbărilor în actuala formaţiune de stat. Pentrucă numai cu şeful dela statul major, cu baronul *Beck*, nu poate să guverneze ambele părţi de monarhie.

Nu se poate negà deci, că partidele germane, de cari se ţine şi partidul social-creştin, au scăpat din mână buna ocaziune de a ajunge earăşi la stăpânire în întreaga monarhie. Conflictul grav între Coroană şi majoritatea parlamentară ungară a ţinut un an întreg. Dar' *nu s'a aflat nici un politician, care să se fi ivit cu propuneri reale, chemate să unească elementele credincioase din ambele jumătăţi ale monarhiei, pentru începerea unei acţiuni mari.* Şi în fine trebue să fie bine stabilit, că *Impăratul la nici un caz n'a dat pradă naţionalităţile nemaghiare volniciei guvernului coaliţionist. In conferenţele pe cari le-a avut Maiestatea Sa cu Fejérváry şi Wekerle, a fost bine discutată poziţia pe care are să o iee noul guvern faţă de naţionalităţi. Wekerle a trebuit să facă Impăratului declaraţiuni obligătoare, că orice şicană şi asuprire a naţionalităţilor se va sistà, iar noua lege electorală va acordà drept egal şi Nemaghiarilor. Tot aşa a atins Impăratul şi procesele mai proaspete de presă pornite în contra Românilor, precum şi oprirea lor de a participà la expoziţia din Bucureşti, şi a cerut delăturarea acestor gravamine.*

Dupăce până acum în presă a fost retăcut, — cum se vede, din adins, — acest punct, aflăm de necesar să-l precizăm ulterior.“

Toate semnele arată, că într'adevăr aşa s'au întâmplat lucrurile. Ceeace însamnă, că la Viena *se ştie bine*, că până acì naţionalităţile nemaghiare din patrie *au fost şicanate şi asuprite*, dar pentru viitor Coroana voeşte să se pună capăt acestei stări de lucruri. Şi înseamnă, că guvernul a primit puterea *pe lângă promisiunea* de a trata mai omeneşte cu naţionalităţile, iar nu sub condiţiunea de a aveà *mână liberă* în cele interne, cum se lăudà presa coaliţiei. Inseamnă, că se deschide o eră nouă şi pentru naţionalităţile nemaghiare, dacă lucrurile se vor desvoltà în direcţia în care toţi dorim să se desvolte, în direcţia păcii şi a bunei înţelegeri cu Maghiarii.

Conferenţele învăţătoreşti.

— Cercul III Sibiiu. —

Obiectele puse la ordinea zilei în conferenţa din acest cerc s'au rezolvat în 3 şedinţe. In şedinţa I. după cuvântul de deschidere prezidial şi intregirea biroului cu notari şi bărbaţi de încredere, se ia cu plăcere act de prezenţa dlui protopop al Sibiiului Ioan Papiu şi a dlui subinspector şcolar reg. Mirtse Lajos. La rândul seu ambii domni salută pe învăţătorii întruniţi, iar la propunerea cestui din urmă se expedează câte o telegramă de omagiu şi supunere Excelenţei Sale Domnului arhiepiscop şi Metropolit şi Dlui ministru reg. ungar de culte.

Intrându-se în ordinea de zi se tractează tema: Higiena în şcoala poporală lucrare de corpul învăţătoresc din Avrig în 2 elaborate, cetită de înv. I. Corcodel, şi cenzurată de înv. I. Neag din Poplaca.

In temă se invoacă în general ca factori ai susţinerii sănătăţii: aerul curat, lumina, căldura, nutremântul, curăţenia, îmbrăcămintea, locuinţa etc. Critica recenzentului pretinde, ca tema să fi fost mai extinsă, iar vorbitorii S. Frâncu, E. Popescu, I. Stoica, T. Scorobeţ, M. Frăţilă şi C. Popa, aduc şi alţi factori înainte; precum: cântarea, gimnastica, sala de învăţământ, întocmirea locuinţei ţăranului, băncile şcolare, jocurile copiilor, lucrul de mână şi menajul ţăranului.

Iar S. Borţan ceteşte un alt elaborat tot de acest cuprins, iar N. Iordan recenzia acestuia. Mai iau cuvântul înv. T. Căliman, I. Viţălariu şi dl comisar, care reasumând cele vorbite enunţă ca concluz al conferenţei, că tema aceasta să se redacteze din nou din toate punctele de vedere din partea comisiei permanente pentru conferenţa viitoare, în care să se schiţeze şi materialul de predare din acest obiect în şcoala poporală şi de repetiţie.

In şedinţa II. ţinută după amiazi am ascultat 2 lecţiuni practice şi un elaborat teoretic despre metodul fonomimic.

Prima lecţiune practică a ţinut-o înv. N. Şoldea cu elevii din cl. I. predându-le nrul 9.

La lecţiunea aceasta luând cuvântul învăţătorii: I. Opriş, B. Sas, A. Bârşan, S. Frâncu, T. Măhăra, A. Cichindelean, T. Căliman şi C. Popa, se constată în general, că lecţiunea n'a fost tractată după treptele formale, nu s'a folosit, de obiecte de intuiţie, nu s'a dezvoltat gândirea, nu a scos nicăiri la iveală nrul 9, nu s'a folosit nici de scriere, provocà elevul apoi îi puneà întrebarea, unui elev îi dedeà mai multe întrebări una după alta şi nu corectà răspunsurile greşite ale elevilor.

Prelegătorul încearcă a se apărà de invinuirile ridicate, că nu cunoaşte treptele formale şi că a fost surprins de prezenţa colegilor, declară apoi că în şcoală când e singur procede după cum trebue; despre ce conferenţa ià act.

Secţiunea II. a fost: *Satul şi oraşul*, piesă de cetire, tractată din punct de vedere geografic, cu elevii din cl. II. de înv. I. Brătilescu. După prelegere vorbitorri: S. Frâncu, T. Măhăra, A. Bârsan, I. Stoica, M. Frăţilă, C. Popa, T. Scorobeţ şi E. Popescu excepţionează din prelegere: repetarea răspunsurilor elevilor din partea prelegătorului, cetitul cronologic şi întrebarea prea generală la aprofundarea materială „că ce cuvinte vă sunt necunoscute din piesa întreagă“?

Se constată, abstrăgând dela faptul că lecţiunea a fost bine şi corect predată

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

B. Minunile lui.

Multe şi preaslăvite sunt minunile pe care le-a săvârşit marele mucenic Gheorghe. Unele din ele s'au povestit la viaţa sfântului, altele puţine vom povestì aici.

1. Omorîrea bălaurului.

Bălaurul şi cetăţenii. In părţile Sirofeniciei, la rîul Crocodililor, lângă cetatea Veritului, aproape de moşia sf. m. mucenic Gheorghe, era un iezăr mare, mare de tot. In acel iezăr, cum, cum nu, se sălăşluise un înfricoşat bălaur (crocodil). Acest bălaur ieşind din iezăr fără de veste prindeà oamenii, îi duceà în apă şi-i mâncà. Din pricina aceasta mare groază a cuprins tot ţinutul acela, aşa că toată lumea pe de departe încunjurà iezărul, lăsând împrejurimea pustie. Dar nici aşa nu scăpau oamenii de el, că şi în depărtări mari se arătà, ca şi cum ar fi eşit din pământ, înfricoşatul bălaur şi apucà pe câte un om şi-l duceà cu sine.

Ca să scape de bălaur s'au sculat ei oamenii cu mulţimea, înarmaţi, care cu topoară, care cu lănci, cu suliţe şi cu săgeţi, care cu altfel de arme de pe acele vremuri şi au tăbărât asupra lui. Dar nimic n'au putut să izbândească, fiindcă bălaurul după firea crocodililor îşi aveà groaznicul trup îmbrăcat în solzi tari ca de aramă, prin cari nu pătrundeà nici săgeata, nici suliţa, nici lancea şi nici toporul. Pe lângă asta, bălaurul întărâtat de norod se repezeà ca fulgerul asupra celorce veniau împotriva lui, pe unii îi schilodeà, pe alţii îi omoarà şi-i mâncà, pe alţii îi puneà pe fugă. Ba înspăimântătorul bălaur în îndrăzneala sa a început a venì până pe la zidurile cetăţii, răpind pe cine întâlnià şi băgând frică în cetăţeni.

Sfatul Dumnezeilor. Văzând cetăţenii aceia, că cu armele nu pot scăpà de bălaur, s'au înţeles între ei să întrebe pe Dumnezei, că erau păgâni. In numele lor a şi întrebat împăratul pe Dumnezei (Oracolul), ce ar trebuì să facă ei, ca să scape ori cel puţin să îmblânzească pe înfricoşatul bălaur. Sfatul Dzeilor (Oracolul) i-a dat răspunsul că dacă voesc să nu piară cu toţii până la o vreme oarecare, în fiecare zi de bunăvoe să ducă la iezăr, drept bir bălaurului, câte un copil — băiat sau fată — luat după sorţi dela cetăţeni, fără deosebire de bogat ori sărac, de boier, împăraţi ori om de rând. Impăratul a spus norodului acest sfat al Dumnezeilor şi s'a făgăduit zicând: „eu încă mă supun acestui sfat şi deşi am numai o fiică, o voiu da când va eşi la sorţi“.

Norodul a primit acest sfat, şi dupăcum eşià la sorţi, pe rând duceà copiii, frumos împodobiţi şi-i lăsà pe malul iezărului, apoi steteà la o parte ca să vadă groaznicul sfârşit al copilului. Iar bălaurul eşià din iezăr, apucà copilul dus lui spre ospăţ, îl duceà cu sine şi-l mâncà. Şi, făcând sorţul rând pe la cetăţeni, mai pe urmă a căzut şi pe împăratul. Şi s'a făcut şi la împăratul, ca şi la ceialalţi cetăţeni, mare jale şi multă plângere, dar nu se puteau abate dela hotărârea luată, ci trebuià ca şi fiica lui să fie dusă şi dată bălaurului. Deci împăratul, cu toată durerea de părinte a poruncit de s'a împodobit fiica sa şi s'a dus pe malul iezărului.

Fata împăratului şi Gheorghe. Lăsată pe mal, fiica împăratului plângând aşteptà cu nespusă groază sosirea bălaurului şi sfârşitul ei înfricoşat.

Pe acea vreme sf. marele mucenic Gheorghe, ca general se aflà la moşia sa, de lângă rîul Crocodililor. El tocmai eşise călare în plimbare, înarmat, ca de obiceiu numai cu o suliţă. Ajungând lângă iezărul, pe malul căruia se aflà fata împăratului în aşteptare ca să fie sfăşiată de bălaur, generalul a întrebat o de ce stă acolo pe mal şi plânge. Ea i-a răspuns:

— Bunule oştean, te rog fugi de grab de aici, ca să nu mori împreună cu mine.

— „Ce va să zică vorba asta a ta? De ce să mori tu şi să mor şi eu? De ce stă departe mulţimea aceea de norod şi priveşte spre tine?“

— „Fugi de grab, fugi, nu perde vremea, ca să nu mori şi tu“.

— „Nu, nu mă voi duce de aici [illegible] nu mi vei spune pentruce stai aici, [illegible] aştepţi şi de ce plângi?“

Deci, în puţine cuvinte a [illegible] toată nenorocirea cu bălaurul [illegible] i-a venit rândul ei să fie [illegible] după treptele formale, învăţătorul a avut ţinută deamnă la predare şi corăspunzătoare; drept aceea i-se aduce mulţămită.

Ştefan Frâncu ceteşte operatul seu asupra rezultatului experiat la predarea scris-cetitului după metodul fonominic, arătând principiile, pe cari se basează acest metod şi comparându-l cu celelalte metoade.

Fiind timpul înaintat şedinţa se închee, iar partea practică ne-a demonstrat-o cu copiii încă neumblători la şcoală, în şedinţa a III. predându-le sunetele: *o. t* şi *s* din câte o istorioară.

In discusiune nu s'a întrat asupra acestui metod, ci conferenţa ià act cu plăcere de elaboratul colegului Frâncu şi-'şi exprimă dorinţa ca Preav. Conzistor să însărcineze pe profesorul de pedagogie dela seminarul nostru a se ocupà de acest metod şi apoi la timpul seu ne và dà dânsul, ca persoană competentă inviaţiuni asupra acestui metod.

Colegul T. Căliman ne ţine o prelegere din limba maghiară despre rîul Tisa.

Aceasta lecţiune, destul de succeasă, ne-a dat iarăşi anză a discutà asupra celor două întrebări, anume: „că să ne folosim la predarea l. maghiare de *metodul direct* (numai ungureşte după-ce materialul le este cunoscut elevilor din l. română) sau de *metodul indirect* (luându-se la predare în ajutor şi l. română, după cum a făcut şi prelegătorul.

In legătură cu această temă dl subinspector Mirtse observă în general la toţi prelegătorii, ca învăţătorul la predare trebue să fie mai vioi, să aibă ţinută deamnă, numirile localităţilor să se spună în l. maghiară şi numai după aceea în l. română, prelegătorul să fie bine preparat şi lecţiunea să se ţină într'un timp anumit d. e. în ½ oră.

Invăţătorul E. Popescu ne-a ţinut o lecţiune practică din istoria bis. cu elevii din clasele din urmă: *Restaurarea Metropoliei ortodoxe.* La această prelegere, care a avut succes desăvârşit s'au făcut observări din partea prezidiului cu unele date neezacte iar înv. Măhăra, Popa şi Stoica că fiind părţile enarate prea bine reproduse de elevi, apărea ca şi când materialul ar mai fi fost tractat, că la aprofundarea materială din întreg materialul elevii erau puşi singuri a scoate cuvintele neînţelese: ca memorand, rescript, sinod ş. a.

Inv. T. Scorobeţ ne-a frapat cu un frumos elaborat despre *şcoalele de repetiţie economice.* La această temă s'a primit propunerea dlui comisar, ca chestiunea şcoalelcr economice să rămână de ocamdată în suspenz, până când vom primì inviaţiuni din partea Preav. Conzistor.

Inv. C. Popa face o recenziune manualelor de l. maghiară de F. A. Schullerus, I. Popovici recomandându-le atenţiunei învăţătorilor. In legătură cu aceasta dl subins. Mirtse propune ear conferenţa însărcinează pe înv. Popa a face recenziune pentru conferenţa viitoare şi asupra manualelor de Lang şi Groó.

Comisia permanentă prin membrul M. Frăţilă înaintează o cerere a tuturor învăţătorilor din acest cerc conferenţiar pentru a fi înaintată la Ven. sinod arhidiecezan în cauza ameliorării salarelor învăţătoreşti.

Conferenţa proximă se decide a să ţineà în Porceşti cu următorul program:

1. „Cari sunt mijloacele educaţiunei şi cum s'ar puteà aplicà acele cu succes în şcoala poporală? O va lucrà D. Cândea din Sărata, recenzent I. Mateş din Glimbosea; D. Popoviciu din Sadu, recenzent A. Barb din Tălmăcel.

2. Higiena în şcoala poporală, o va lucrà membrul comisiei permanente T. Măhăra.

3. O recenziune despre manualele de Lang şi Groó va face C. Popa.

4. O lecţiune practică din Aritmetică în cl. II.

5. O lecţiune practică din l. română [illegible] III.

[illegible] O lecţiune practică din Geografie [illegible] VI. de învăţătorii din Por-[illegible]

[illegible] ordinea de zi dl comisar [illegible] împrospătând rolul conferenţelor pentru ulterioară perfecţionare a învăţătorilor, făcând asemănare între aceştia şi slugile cu talanţii, îmbărbătându-i la lucrare tot mai intenzivă şi în fine mulţămind d-lui subinsp. şi tuturora pentru zelul cu care au contribuit la desbateri, declară conferenţa închisă. In numele învăţătorilor îi mulţămeşte dlui comisar dir. din Reşinari M. Frăţilă.

Mai amintesc, că în ziua a doua am mai avut ca oaspeţi pe dl protopop al Avrigului I. Cândea, pe parohul T. Doican din Sebeşul inf., ear pe parohul I. Druhora din loc şi pe dl notar Indrieş la toate şedinţele.

Brumărel.

Dela sinod.

Şedinţa a treia.

Sibiiu, 25 Aprilie n.

Şedinţa se deschide la orele 9, în sala festivă a casei naţionale.

Prezident I. P. S. Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu.* Notar de şedinţă *Iosif Morariu.*

Notarul *Dr. G. Proca* ceteşte procesul verbal al şedinţei din urmă. Se autentică.

Rugarea profesorului seminarial Demetriu Comşa, pentru a i-se regulà salarul, se predă comisiunei organizătoare.

Membrul sinodal *Vasile Damian*, protopresbiter, propune ca comisiunea şcolară să fie întregită cu un membru cunoscător de drept, şi anume cu domnul *Vasile Almăşan*, advocat în Cluj şi membru sinodal. Se primeşte.

Membrul sinodal Dr. *Petru Şpan* face două propuneri, una referitoare la compunerea *monografiilor şcoalelor confesionale româneşti*, alta referitoare la mai marea îngrijire ce trebue să o dee preoţimea noastră poporului dela ţară, făcându se fiecare paroh adevărat părinte al poporenilor sei.

Se predau comisiunilor: *şcolară* şi *bisericească.*

Membrul sinodal Dr. *Nicolae Bălan* face propunere cu privire la augmentarea bibliotecei seminariale, procurându-se toate cărţile teologice de valoare, şi cere votarea unei sume mai mari în scopul acesta.

Se predă comisiunei bisericeşti.

Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu* face apoi următoarea propunere:

„*Venerabile Sinod arhidiecezan!*

Incă în anul 1901 începuse a se isca nişte neînţelegeri condamnabile între eforia şcolară şi directorul gimnazial Virgil Oniţiu din Braşov, cari continuându-se şi prin jurnale, ameninţau greu instituţiunile noastre bisericeşti şi şcolare de acolo; dar mulţămită cerului, că acelea printr'o norocoasă soluţiune din partea conzistorului s'au delăturat şi complanat.

Precum s'a văzut însă ulterior, complanarea n'a fost durabilă, căci la restaurarea corporaţiunilor bisericeşti dela biseriça sf. Nicolae din periodul expirat, acele neînţelegeri au erupt din nou în mod mai vehement, încât acum ameninţă şi mai greu instituţiunile noastre de acolo.

Prevăzând eu, precum poate prevedeà ori cine, că patimile deslănţuite dintre ai noştri dela Braşov, publicate şi prin jurnale, vor aveà cele mai triste urmări, nu numai pentru instituţiunile noastre de acolo, dar şi pentru alte parohii, cari pot alunecà la atari exemple rele, şi mai ales pentru tinerimea şcolară: pentru a declinà dela mine şi dela conzistor ori ce răspundere, lăsându-o aceasta celor ce nutresc asemenea patimi, precum şi pentru a sanà răul, rog pe veneratul sinod, să binevoiască a cercetà lucrările conzistoriale în acea cauză, şi a se pronunţà, după cum va aflà cu cale, apoi a indicà şi din parteşi măsurile de lipsă, pentru sanarea răului."

Propunerea e primită cu vie complăcere şi sinodul decide alegerea unei comisiuni *speciale* care să o studieze şi să raporteze sinodului asupra ei. In scopul combinării asupra compunerii comisiunei, se suspendă şedinţa pe 5 minute.

După redeschidere deputatul sinodal *Parteniu Cosma* propune în comisiunea specială pe următorii: Sergiu *Medean*, Dr. Ioan *Stroia*, Ioan cav. de *Puşcariu*, Vasile *Almăşan*, Dr. Ioan *Şenchea* şi Dr. Nicolae *Comşa.* Sinodul primeşte şi presidiul îi declară aleşi.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiunei *verificătoare.* Comisiunea s'a constituit astfel: prezident Romul *Furdui*, raportor Dr. I. *Şenchea.*

Se propune verificarea deputatului Dr. Ioan Margitta, ales în Geoagiu, a deputaţilor Ioan cav. de Puşcariu şi Nicolae Garoiu, aleşi în cercul Branului, a deputatului Dr. G. Macelariu ales în cercul Săliştei. Cei trei primi să verifică.

Asupra mandatului deputatului Dr. Măcelariu se naşte discuţie. Vorbeşte *Vasile Damian*, cerând lămuriri, apoi *Parteniu Cosma*, care propune nimicirea alegerii, *Furdui* pentru verificare, fiindcă protest n'a întrat, decât o plângere anonimă. Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul dă lămuriri. *Vasile Damian* doreşte continuarea cercetării şi ţinerea în suspens a verificării. *I. A. de Preda* e pentru nimicirea alegerii. *Dr. N. Comşa* e asemenea pentru nimicire. Discuţia se declară închisă. Mai vorbeşte propunătorul *P. Cosma* şi raportorul comisiunei verificătoare *Dr. I. Şenchea*, iar chestia se pune la vot.

Se primeşte propunerea comisiunei verificătoare. Deputatul Dr. G. *Măcelariu* se declară verificat.

Alegerea deputatului *Dr. Nicolae Balan* e atacată prin protest pe temeiul că alesul e minor. Comisiunea propune procurarea estrasului de botez.

Se naşte discuţie. Vorbesc: Dr. Vasile *Preda* şi Vasile *Damian*, cari propun verificarea, apoi raportorul Dr. I. *Şenchea.*

Pusă la vot se primeşte propunerea deputatului Preda. Deputatul *Dr. Balan* se declară verificat.

Alegerea deputatului din cler *Jovian Mureşan*, protopresbiter în Turda, se nimiceşte, conform propunerii comisiunii.

Comisiunea propune apoi verificarea deputaţilor Dr. Aurel *Vlad*, Dr. Ioan *Farcaş*, şi Vasile *Almaşan*, fiind actele în regulă. Se primeşte.

Mai mulţi deputaţi cer concedii. Se acordă.

Urmează raportul comisiunei organizătoare. Comisiunea s'a constituit astfel: Prezident Ioan cavaler de *Puşcariu*, notar Dr. Nicolae *Vecerdea.*

In calitate de raportor, dl *Dr. Nicolae Vecerdea* propune acceptarea raportului conzistorului plenar, ca bază pentru desbaterea specială. Se primeşte. Raportul se ià spre ştire apoi şi în special, punct de punct, până la punctul IV., unde se naşte discuţie lungă asupra protopresbiteratelor vacante *Cohalm* şi *Bran.* Se decide întregirea lor, în terminul cel mai scurt posibil.

Celelalte puncte din raportul conzistorului plenar se iau spre ştire.

Urmează raportul comisiunei *bisericeşti.* Prezident: *Vasile Voina*, raportor *Vasile Domşa.* Raportul conzistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, la propunerea comisiunei se primeşte ca bază pentru discuţia specială. La discuţia pe articole raportul conzistorului se ià apoi spre ştire, punct de punct, cu acceptarea propunerilor comisiunei.

Urmează raportul comisiunei *şcolare.* Prezident *Vasile Damian,* raportor Dr. *P. Şpan.* Raportul conzistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, asemenea se primeşte ca bază pentru discuţia specială. La discuţia pe articole raportul se ià apoi spre ştire punct de punct, cu acceptarea observărilor făcute din partea comisiunei.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiunei *financiare.* Prezident *Galacteon Şagău*, raportor *Arseniu Vlaicu.*

Comisiunea propune, iar sinodul primeşte, ca raportul conzistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, să fie luat ca bază pentru desbaterea specială. Raportul se primeşte apoi, şi se ià spre ştire punct de punct, şi la discuţia pe articole.

Şedinţa proximă se anunţă pe mâne, Joi, la orele 9. Şedinţa se încheie la orele 12 şi jumătate.

O noauă alianţă.

In războiul dus de politica împăratului german în Marocco putem acum înregistrà un mort şi un greu rănit. Mortul e tripla alianţă şi rănitul e Bülow. Incordarea cea mare, care i-a răpit zile şi nopţi dearândul în muncă neobosită i-a sfârşit puterile şi erà cât pe acì să sucumbe. Tripla alianţa însă n'a avut atâta putere să poată scăpà teafără din acest războiu şi acum sfârşitul ei e fapt desăvârşit.

In desfăşurarea sfaturilor din Algeziras Italia s'a dat făţiş pe partea Franciei. Presa Germaniei cere acum lămuriri şi satisfacţie pentru această atitudine vrăşmaşă alianţei.

Austro-Ungaria a rămas credincioasă. Ea singură a secundat glasul Germaniei la conferenţă, ea a sprijinit interesele acesteia. Cu singur sprijinul monarhiei însă Germania nu-'şi poate menţine rolul de mare putere. Propta aceasta este prea slabă pentru Germania. Iar celelalte state încă se uită la ea cordiş. Anglia şi Rusia au duşmănit-o pe faţă în conferenţă.

Germania stă acum deci în concertul Europei singură, cu credinciosul său aliat Austro-Ungaria. Asta o ştie prea bine şi de aceea şi-a rotit ochii în jur şi şi-a pironit asupra Statelor unite cărora începe să le facă acum curte şi să le câştige pretinia. Presa străină vorbeşte deja de alianţă între Germania şi Statele unite din America, din care alianţă poate i-ar cădea şi adictului credincios Austro Ungaria vr'un os de ros.

Stăm deci in preajma unor nouă grupări de state, în scopul de a fi menţinută *pacea*, de care toate statele au neapărată trebuinţă.

Mişcări electorale.

Cercul Ugra. „Tribuna" din Arad anunţă, că în acest cerc, care are puţini alegători naţionalişti şi-a pus candidatura dl *Dr. Dumitru Las*, candidat de advocat în Oradea-mare. Tot acì a candidat, după cum spune „Poporul Român", advocatul din Budapesta *Dr. Marcel Kadosa*, unul din cei mai mari democraţi şi un filoromân, care de nenumărate ori şi-a dovedit sentimentele de simpatie faţă de interesele noastre naţionale. Oricare va eşì biruitor, interesele juste ale neamului nostru vor aveà cu un apărător mai mult.

Cercul Ceica. Comitetul naţional a hotărît definitiv ca în acest cerc să candideze vrednicul advocat din Oradea-mare *Dr. Nicolae Zig*. Se vorbeşte, că şi-a pus candidatura şi un român din Budapesta, George Vasii, cu program koşutist.

Ileanda-mare. Veştile din acest cerc spun, că *Dr. Ion Fărcaş*, advocat în Dej, candidează aci cu program *koşutist*, împotriva candidatului naţional Dr. T. Mihali.

Dobra. Foile ungureşti spun, că la Dobra ar fi păşit Luni, contra pactului, un anumit Ioan Moskovici cu program guvernamental.

Zorlenţ. Impotriva candidatului naţional Dr. *Ştefan Petrovici* a păşit candidatul A. Graensenstein (guvern.) şi M. Grossmann (socialist).

S.-Miclăuşul-mare. Candidatul naţional român dl *Dr. Nestor Oprean*, advocat îşi face turneul prin cerc, fiind primit cu însufleţire chiar şi din partea Şvabilor, cari se alătură la Români.

In cercul Cocota (Orczidorf, com. Timiş) şi-a pus candidatura dl *Dr. Aurel Vlad*, care şi-a început ocolul prin cerc. Dacă va ştì cucerì pe Şvabi, învingerea e probabilă. Fără ei însă Românii nu pot învinge cu candidat naţional.

In cercul Făgetului, comitatul Caraş-Severin, şi-a pus candidatura dl *Dr. Aurel Cosma*, advocat în Timişoara. Comitetul executiv al partidului naţional candidase în acest cerc pe dl Antoniu de Mocsonyi, care însă n'a primit candidatura.

Catastrofa din California.

Urgia elementelor naturii descărcate asupra neputinciosului nostru corp ceresc a făurit o nouă zală în lanţul capriţiilor sale. Grozăvia dela Courrières şi pustiirea Vezuvului şi-au găsit un nou frate în apusul depărtat al Americei, în peirea frumosului oraş San Francisco. Miercuri dimineaţa în săptămâna trecută s'a sguduit pământul sub picioarele măreţului oraş şi într'o clipă de înfiorare a clătinat temeliile acestuia, doborând cu tunete sdrobitoare colosurile, de palate, fermecătoarele vile şi sărăcăcioasele bordee, îngropând în nouri de prav şi munţi de ruine vaetele de moarte ale miilor de nenorociţi.

Cutremurul acesta n'are păreche în istorie. Doar cel al Lissabonei iar puteà stà alăturea. Aproape întreg oraşul s'a ruinat. Abia o parte mică a rămas teafără. Cele mai frumoase părţi ale oraşului, cele mai grandioase edificii, sunt acum numai colosuri de ruine. O parte conziderabilă a oraşului s'a cufundat în mare. Portul e nimicit cu desăvârşire. Pe urma acestei pustiri s'a iscat un foc, care cu limbile de flacări lacome a cuprins tot zdrobitul oraş şi a mistuit şi ceea ce rămăsese teafăr. Trei zile şi trei nopţi au avut să lupte trupele de ajutor luptă aprigă până ce au putut sugrumà focul. Numărul celor îngropaţi e de cinci mii. 250 mii de oameni au rămas în cea mai mare mizerie. Milionari ca Olrich şi Vanderbilt şi-au perdut toată averea în bani gata în marea pustiire. O mulţime de oameni au înebunit de groază. Foametea îi ameninţă pe cei nenorociţi.

In toată America s'au pornit numai decât colecte de ajutoare. Congresul din New-York a votat un milion de dolari, ministrul de finanţe a trimis zece milioane dolari, băncile şi bogătanii au colectat şi ei câteva milioane.

Primarul din San-Francisco cu cinizmul caracteristic Americanilor a declarat că oraşul nu e avizat la ajutorul străinătăţii şi se va restabilì în scurt timp mai frumos decum a fost.

De la sate.

Prelegeri poporale.

Brad, 17 Aprilie n.

Onorată redacţiune! Cu bucurie vă vestim, că prelegerile poporale, ţinute în anul trecut în despărţământul Brad, al „Asociaţiunii“ se urmează şi în anul acesta cu tot interesul vrednic de o causă aşa însemnată. După-ce au ţinut mai întâiu în Brad şi Baia de Criş, domnii prelegători s'au dus în câteva centre, ţinătoare de protopiatul Hălmagiului, în Hălmagiu, Ciuciu Vaţa de jos şi Rişculiţa, unde însoţiţi de alţi membrii ai comitetului despărţământului şi de un număr frumos de membrii ai inteligenţei române din Brad şi jur, — încujurând ori ce manifestaţie goală de paradă, — au dat adevărate sărbări evlavioase în numele culturei române

Fiecare Dumineca are programul seu în anumite comune, mai ales, unde până acum nu s'au ţinut asemenea prelegeri şi propoveduitorii cunoştinţelor folositoare îşi ţin de sfântă datorinţă a se duce regulat în mijlocul poporului spre a-l luminà.

In protopopiatul Zarandului s'au ţinut până acum în comunele Cebea şi Ribiţa şi după sărbători se vor ţineà în celelalte, luate în program.

Peste tot locul începutul prelegerilor se face vorbind despre întemeierea „Asociaţiunii“ prezidenţii ei (Şaguna, V. Pop, Bariţ, Cipariu, Mocionyi, Şuluţ), despre muzeul naţional şi şcoala de fete a „Asociaţiunii“. Prelegerea aceasta o ţine mai totdeauna directorul despărţământului Dr. P. Oprişa, şi când e impedecat, alt membru al comitetului. După aceasta urmează prelegeri economice: Cultura vitelor, ori cultura pomilor, ţinute de profesorul Dr. I. Radu, eventual despre „cultura pământului“ de înv. I. Rusu şi „ultoitul pomilor“, de înv. I Bârna.

Unele prelegeri, la început cam prea lungi, au fost în grabă scurtate şi potrivite la înţelesul tuturor, aşa că în vreme de două ciasuri se ţin câte 3—6 prelegeri şi mai rămâne vreme şi pentru o scurtă vorbire de încheere. In comuna Ribiţa s'au ţinut 3 prelegeri (asociaţiunea, cultura vitelor, alcoolizmul), ilustrate cu ajutorul schiopticonului şi apoi învăţătorul I. Bârna, a vorbit despre cultura merilor şi a făcut câteva ultoiri în faţa ascultătorilor.

Poporul ascultă cu toată dragostea aceste prelegeri şi nădăjduim, că dacă se vor ţineà şi în viitor cu acelaşi zel, despărţământul „Asociaţiunii“ a făcut un pas însemnat pentru cultura poporului. *X*·

NOUTĂŢI.

Sinodul din Arad. Dumineca s'a deschis şi sinodul din Arad. P. S. Sa episcopul Ignatie Pap a oficiat serviciul divin şi a rostit o vorbire instructivă la deschidere. In şedinţa primă s'au verificat deputaţii şi s'au organizat comisiile. In decursul serviciului divin a hirotesit P. S Sa episcopul pe P. C. Sa vicariul V. Mangra întru archimandrit.

*

Procesul Mănăstirilor. Inalta Curie a decretat, că procesele pentru mănăstiri au să fie pornite pe teritorul unde se află mănăstirile, iar nu pentru toate la tribunalul din Budapesta. Cum se ştie, tribunalul din Budapesta se declarase competent a judecà în cauză, şi competent îl declarase şi tabla regească.

Curia a aflat însă, că după ce unele din mănăstiri se află pe teritorul Croaţiei, şi judecătoriile din Ungaria nu sunt competente să judece asupra lor, pentrucă Croaţia îşi are justiţia ei proprie, procesul pentru mănăstiri trebue împărţit astfel, ca pentru mănăstirile din Ungaria să decurgă la judecătoriile din Ungaria, iar pentru cele din Croaţia şi Slavonia, la judecătoriile croate.

*

Dieta croată. Un ordin cu datul de Vineria trecută al Maiestăţii Sale a disolvat dieta Croaţiei şi a pus termin pentru alegerea nouă pe zilele 3. 4. şi 5 Maiu. Dieta cea nouă se va întruni în 10 Maiu şi va alege pe cei 40 deputaţi delegaţi pentru dieta din Budapesta.

*

România şi Grecia. Conflictul între aceste două state, care erà cât p'aci s'ajungă la tăişul sabiei, e pe cale de a se aplanà. Diplomaţia României a stabilit deja punctele principale prin cari înclină spre pace. 1. Grecia îşi retrage din Mace donia bandele urgisite. 2. Patriarhul din Constantinopol *introduce limba română în serviciul divin în comunele româneşti.* 3. Libertate şi autonomie deplină în afacerile interne ale şcoalelor româneşti din Macedonia. 4. România revoacă ordinele de esco municare referitoare la familiile greceşti din România.

*

Manifestaţii de simpatie. In săptămâna trecută a sosit la Bucureşti o trupă de artişti dela teatrul „Comedie francaise“ din Paris. Studenţiunea şi publicul din Bucureşti le-a făcut o primire grandioasă. In mijlocul unor ovaţii entuziaste au fost conduşi artiştii în trăsuri împodobite până în oraş. Seara la teatru s'au repetat ovaţiile şi manifestaţiile de simpatie pentru Francia. Bucureştii au dat o eclatantă dovadă că răzvrătirea de acum trei săptămâni n'a fost îndreptată împotriva Franciei, ci în contra urgisitei franţuzomanii din România.

*

Ministrul croat. Portofoliul acesta încă a fost întregit în săptămâna trecută prin *Iosipovich Géza*, deputat croat, care mâne, Joi, depune jurământul şi îşi ocupă scaunul ministerial.

*

Darul Maiestăţii Sale. Din Lemberg vine ştirea că Maiestatea Sa a dăruit din cassa proprie suma de cinci mii coroane pe seama comunei Sumiatny pustiită de un foc îngrozitor.

*

Din Porumbacul-inferior ni-se scrie, că concertul dat acolo a doua zi de Paşti de către corul pedagogilor din cursul II dela seminarul Andreian, a fost foarte succes. La concert a participat şi candidatul de deputat *Dr. Nicolae Şerban*, care încântat de prestaţiunile corului, a remunerat coristii cu 100 cor.

*

Dar pentru „Muzeul Asociaţiunii“. Confirmăm cu mulţămită primirea sumei de 20 cor. dăruită „Muzeului Asociaţiunii“ de dl Victor Tordăşianu, referent conzistorial, şi de domnişoara Eugenia Iovescu, profesoară, drept răscumpărare a anunţurilor de logodnă. — Prezidiul Asociaţiunii.

*

Greva din Francia. Ca un epilog al nefericirii din Courriéres s'a pornit acum o grevă uriaşă în Francia. In ţinuturile cu mine au întrat minerii în grevă. In mai multe oraşe s'au alăturat la ei şi ceilalţi meseriaşi şi muncitori. Greva creşte din zi în zi şi ameninţă să cuprindă toată ţara. Guvernul caută cu ori ce preţ să suprime această răsvrătire, pentru că poate aduce ţara într'o criză, care să o nimicească pe zeci de ani.

*

Bilete de tren gratis. Noul ministru de comerciu a dat de ştire tuturor partidelor politice, că pe timpul dela 15 April până în 15 Maiu toţi foşti deputaţi candidaţi din nou, pot călători în cinste pe tren în interesul reuşitei lor.

*

La fondul de 20 bani al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei casse cu hală de vânzare pe sama meseriaşilor, s'au mai făcut următoarele dăruiri: Octavian Goga, secretarul „Asociaţiunei“ din prilegiul premiului primit dela Academia Română, 2 cor.; Dr. Vasile Dan, adv.; Alexandru Simonescu, func. comit, Dr. Lucian Borcia, adv., Dr. Valer Tăbăcariu, concepist financiar, Arseniu Bunea, protopop onor., Ioan Rebega, funcţ. la „Albina“, fiie-care câte 20 bani şi Vic. Tordăşianu 10 bani.

*

In loc de anunţuri de logodnă. Dl Scarlat Ilieşiu, sodal compactor şi dşoara Mărioara Chidu din Sibiiu, drept răscumpărare a anunţurilor de logodnă dăruesc 2 cor. fondului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare.

*

Escurzii în Tatra. Primim dela direcţia căilor ferate următorul comunicat.

Pentru uşurarea escurziunilor de vară în munţii Tatra s'au făcut dispoziţii ca să se deà la gara din Sibiiu începând dela 1 Maiu bilete cu reducere de 20% şi valabile 30 de zile pe liniile Sibiiu—Rutka sau Kassa—Tatra de sus. Şi anume se dau bilete dela Sibiiu până la gara Csorba sau Poprad Felkára şi retur cu preţul de cl. I 48 cor., cl. II 32 cor, cl. III 16 cor.; până la gara Csorbató şi retur cl. I 51 cor., cl. II 35 cor., cl. III 19 cor.; la Tatra Lomnicz şi retur cl. I 51 cor., cl. II 33 cor. 80 fil., cl. III 17 cor. 20 fil. Biletele de cl. I şi II sunt valabile şi la tren accelerat. Călătoria cu aceste bilete se poate întrerupe atât la dus cât şi la întors de două ori pe liniile statului, iar pe linia Kassa—Oderberg la gările Kassa, Abos, Igló, Batizfalu, Poprad Felka, Rozvahegy, Liptó. Tepla şi Fenyőháza. La întrerupere biletele trebue vidimate de şeful gării respective.

*

Ziar unguresc — oprit! Ministrul de comerciu a detras debitul postal ziarului unguresc, care apare în Cleveland:, „Magyar Napilap“, car oficiilor postale le-a dat ordin să „trateze cu ziarul acesta după chipul, cum se tratează cu cărţile oprite.“ Oare ce vor fi greşit „patrioţii“ din America?

Alegerile în comitatul Sibiiu.

Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu a fixat ziua de alegere în cele 4 cercuri electorale din comitat (afară de oraşul Sibiiu) şi adecă în cercul (I.) Sassebeş, (II.) Cristian, (III.) Cisnădie şi (IV.) Nocrih pe *Vineri în 4 Maiu 1906 st. n.* şi în senzul §-lui 62 din art. de lege XXXIII:1874 aduce la cunoştinţa publică următoarele dispoziţiuni:

1. Cu conducerea alegerii sunt încredinţaţi:

I. In cercul electoral Sassebeş: Prezident: Ludwig Binder. Prezident-substitut: Ioan Bojiţia. Notar: Dr. Ernst Krauss. Notar-substitut: Ioan Oncescu.

II. In cercul electoral Cristian: Prezident: Ernest Thullner. Prezident-substitut: Enric Graeser. Notar: Ioan Rether. Notar-substitut: Valeriu Popp.

III. In cercul electoral din Cisnădie: Prezident: Dr. Richard Schuller. Prezident-substitut: Georg Billes (nr. 421). Notar: Michael Petri. Notar-substitut: Mihaiu Jurca.

IV. In cercul electoral Nocrih: Prezident: Gustav Heinrich. Prezident-substitut: Dr. Iuliu Hann de Hannenheim. Notar: Ion Buchholzer. Notar-substitut: Toma Jenciu.

2. Comunele se vor chemà la votare în rîndul următor:

In cercul I.: 1. Sassebeş, 2. Lancrăm, 3. Petrifălău, 4. Sebeşel, 5. Răhău, 6. Pianul-de-jos, 7. Câlnic, 8 Cacova (cercul pret Sassebeş), 9. Săsciori, 10. Şugag, 11. Jina, 12. Laz, 13. Pianul-de-sus, 14. Răchita, 15. Strugari, 16. Loman, 17. Deal, 18. Căpâlna, 19. Reci, 20. Cărpiniş, 21. Gârbova, 22. Mercurea.

In cercul II.: 1. Cristian, 2. Ruşciori, 3. Şura-mică, 4. Turnişor, 5. Gurarîului, 6. Orlat, 7. Poplaca, 8. Guşteriţa, 9. Cacova (cercul pret. Sălişte), 10. Săcel, 11. Galeş, 12. Tilişca, 13. Mag, 14. Amnaş, 15. Aciliu, 16. Sibiel, 17. Poiana, 18. Dobârca, 19. Vale, 20. Sălişte, 21. Rod, 22. Apoldul-de-sus, 23. Apoldul-de-jos, 24. Ludoş, 25. Topârcea.

In cercul III.: 1. Cisnădie, 2. Cisnădioară, 3 Răşinari, 4. Sadu 5. Şelimbru, 6. Veştem, 7. Tălmaciu, 8. Tălmăcel, 9. Boiţa, 10. Porceşti, 11. Sebeşul-de-jos, 12. Sebeşul-de-sus, 13. Racoviţa, 14. Bradu, 15. Avrig, 16. Şura-mare, 17. Hamba, 18. Slimnic, 19. Ruşi.

In cercul IV: 1. Nocrih, 2. Alţina, 3. Marpod, 4. Hosman, 5. Ţichindeal, 6. Ilimbav, 7. Vurpăr, 8 Fofeldea, 9. Bendorf, 10. Chirpăr, 11. Cornăţel, 12. Nucet, 13. Glimboaca, 14. Săsăuşi, 15. Roşia, 16. Noul-săsesc, 17. Daia, 18. Caşolţi, 19. Săcădate, 20. Mohu, 21 Bungard.

3. Localităţile, unde se vor ţineà alegerile, sunt:

In cercul I: Sassebeş, în sala de şedinţă a reprezentanţei oraşeneşti. In cercul II: Cristian, în cancelaria comunală. In cercul III: Cisnădia, în sala de gimnastică. In cercul IV: Nocrih, în sala de şedinţă a reprezentanţei comunale.

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur“ vol. III.

A apărut volumul III din **„Cartea de Aur** *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coróna ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian* şi se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Preţul: 10 coróne esemplarul broşat şi 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda şi esemplare din volumul I. şi II., cu acelaşi preţ. **Volumul IV sub tipar.**

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţ'a).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 1 cor. sticla.

[86] 1—3

Concurs

Pentru **zidirea bisericei** ortodoxe române din **Sângătin**, protopresbiteratul Mercurei, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **23 Aprilie** (6 Maiu) **1906**, la 2 ore d. a pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 7000 cor., afară de materialul de piatră, cărămidă, var, năsip, țiglă, ciment și trebuincioase la facerea tenciuielei, pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare.

4. Se pot face și oferte în scris.

5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea bisericei aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără conziderare la ofert și fără a-și motivà purcederea față de ceialalți.

6. Licitațiunea, respective contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după iscălire, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiiu.

7. Planul, preliminarul de spese și specificul lucrărilor, cum și condițiunile de zidire se pot vedeà ori și când la oficiul parohial ort. român subsemnat.

Sângătin, la 4/17 Aprilie 1906.

Oficiul parohial gr. or. român:

Ioan Dăian, paroh.

Vidi!

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

---

177 1906 sz. [85] 1—1

Àrverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbirósági 1904 V. 841 számu végzése által Dr. Leményi L. ügyvéd által képv. „Mielul" tak. pénztár végrehajtató javára Nisztor Szebásztián l. Vaszilie és társai ellen 370 K tőke, ennek 1903. év julius hó 13. napjától számitandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékai követelés erejéig elrendelt kielégitesi végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 834 K. becsült lovak, tehenek, hordok stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 841/1904. sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszinén vagyis Kutfalván alperesek lakásán leendő eszközlésére **1906-ik év april hó 27-ik** napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelés megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Az elárverezendő ingoságok vételára 1881. évi LX. t.-cz. 108. § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt, 1906-ik év april hó 12. napján.

German János
kir. birósági végrehajtó.

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 3—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliște.** Se află de vânzare la

Victor Onițiu, comersant în **Sibiiu.**

(85) 2—10

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârcituri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rěceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sě se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

(2) 191

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

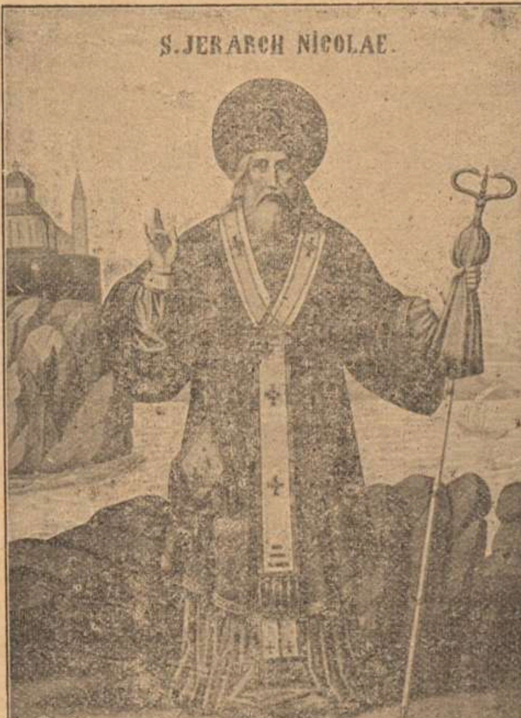
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

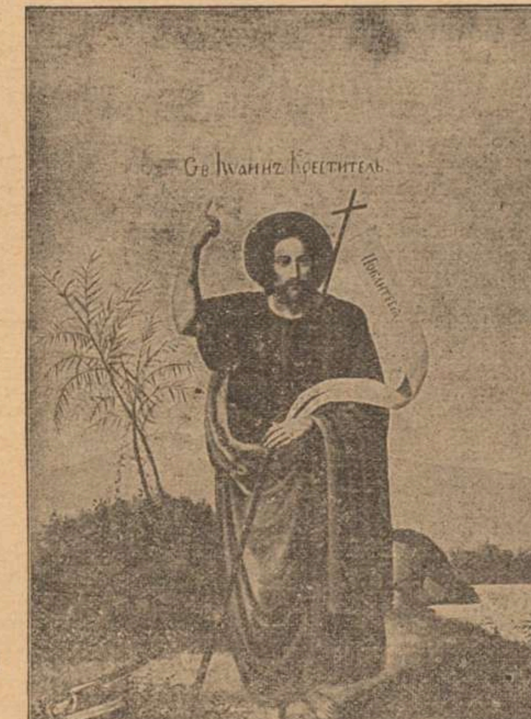

II.

- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34 60	42 —	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19 60	26 60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice coloare pe lângă condițiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 41 Sibiiu, Sâmbătă 15/28 Aprilie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

In faţa alegerilor.

Sibiiu, 27 Aprilie n.

Ne aflăm de nou în preajma alegerilor pentru dietă, cari peste două zile se vor începe în ţara întreagă. De astădată noi Românii intrăm în luptele electorale pe linia întreagă, şi cu comună înţelegere.

Nu mai este nimeni între noi, care să ne sfătuiască să stăm la o parte, aşteptând vremi mai bune, ci întreaga presă românească îndeamnă pe alegătorii români să meargă la urnă, compacţi şi însufleţiţi de dorinţa de a scoate învingători cât mai mulţi deputaţi naţionali români.

Ne bucurăm de această solidaritate restabilită în sinul partidului naţional român, care sigur và dà şi roadele dorite şi aşteptate.

Lupta electorală, purtată de întregul partid naţional român, va fi impunătoare, fie rezultatul ei oricare, pentrucă e lupta unui popor întreg, conştiu de drepturile sale ca popor alcătuitor de statul la ale cărui sarcini contribue din greu cu sânge şi cu avere.

Nu întrăm în luptele electorale pentru a periclità, ori a desmembrà statul, după cum ni-se spune din anumite părţi cu rea tendinţă, pentrucă dacă cu astfel de gânduri ne-am ocupà, apoi peste tot nu am întrà în luptele electorale, — ci întrăm cu gândul de a fi şi noi de folos statului, contribuind cu mintea şi înţelepciunea aleşilor nostri la conducerea de stat, la crearea legilor, la uşurarea sarcinilor, şi mai ales la promovarea *bunei înţelegeri între diferitele popoare ale statului*, avizate să se înţeleagă între olaltă şi să trăiască în frăţietate şi în bună armonie, respectându-şi reciproc drepturile, tradiţiile şi aspiraţiile.

Cu gând curat întrăm deci în aceste lupte electorale, dar şi cu mijloace curate.

Vor fi alegători, cari merg şi de astădată la urnă atraşi şi ademeniţi de sunetul banilor, ori de frumoasele promisiuni, cari li-se fac pentru a nu fi ţinute. Alegătorii români însă să nu şi'i iee pe aceştia de exemplu, ci ei meargă la urnă, pentruca să-şi dee votul, mânaţi numai de datorinţa ce trebue să o aibă fiecare dintre ei de a contribuì cu votul seu la aceea, ca interesele mari ale poporului român din patria aceasta să fie reprezentate în dietă prin bărbaţi luminaţi luaţi din sinul neamului nostru, pentrucă numai aceştia ne cunosc durerile şi dorinţele.

Şi avem încredere în curăţenia sufletului alegătorului român, care a dat dovezi despre aceasta şi în trecut, că và ştì să fie de nou ostaş credincios al partidului naţional român, şi nemâncat şi nebeut va ştì să stee strajă lângă steagul nostru naţional, mulţămit peste măsură numai cu faptul, că a putut săşi facă datorinţa faţă de neam şi de patrie.

In preajma nouălor alegeri, pentru noi de mare însemnătate, îi îndemnăm deci de nou şi-i rugăm pe toţi, să ţină şi de astădată, — mai ales de astădată — la *sfinţenia votului* şi să nu şi-l prefacă în marfă de vânzare, ci să-l dee numai aceluia, care e vrednic de încrederea lor. Să nu şi-l dee nici de frică, nici pe bani, ci numai aşa cum le dictează convingerea şi interesele mari ale patriei şi ale neamului nostru.

Să meargă deci la urnă, sub steagul candidaţilor naţionali români, toţi alegătorii nostri, fără frică de ameninţările ce li-se vor face din vre-o parte oarecare, dar totodată şi fără ură şi duşmănie faţă de candidaţii celoralalte partide, cu cari luptă dreaptă şi cinstită trebue să lupte. Şi dacă rezultatul alegerilor va fi mulţămitor, meritul al lor are să fie!

Monarhul la Budapesta. Se scrie dela Viena, că Maiestatea Sa Regele va sosì pe la mijlocul lunei Maiu la Budapesta, pentru a face în persoană deschiderea parlamentului unguresc, prin mesaj de tron. In mesajul de tron vor fi specificate misiunile pe cari le-a primit asupra sa actualul guvern, şi va fi atins şi modul de regulare a raporturilor economice cu Austria, precum şi reformele militare. La Budapesta và venì şi Moştenitorul de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand, care và luà parte la toate festivităţile ce le và aranjà curtea regală. Se vor dà baluri şi prânzuri, la cari vor fi invitaţi ministrii, deputaţii din dietă şi membrii din casa magnaţilor.

Alegeri libere? Ziarele maghiare scriu, că vicecomitele comitatului Timiş a dat ordin să fie arestaţi toţi preoţii români cari agitează pentru candidaţii români. Se poate?!

Votul universal. Prim-ministrul austriac Gautsch a avut întrevedere zilele trecute cu prezidenţii cluburilor parlamentare din Austria şi le-a spus, că votul universal *trebue* să fie întrodus în Austria, pentrucă aşa voeşte Maiestatea Sa. Dacă nu se poate întroduce sub actualul guvern, se va întroduce sub cel următor. Acelaş lucru îl spunem şi noi confraţilor Saşi, cari îşi dau acum în coate chiar şi cu kossuthiştii, că votul universal va fi întrodus şi la noi, ori le place, ori nu le place, pentrucă aşa a dispus Maietatea Sa când a legat învoială cu actualul guvern!

Saşii au luat hotărîre, ca în cercuri electorale, în cari Saşii n'au candidat propriu, alegătorii saşi să-şi dee voturile pentru astfel de candidaţi cari stau pe baza transacţiei dela 1867, adecă sunt adicţi ai dualizmului. Unde nu sunt însă astfel de candidaţi, Saşii pot să voteze şi cu alţi candidaţi. Prudent şi circumspect conclus!

De neînţeles?? Ziarul „*Magyar Szó*" scrie următoarele: „Naţiunea maghiară n'a putut ajunge la nimica pe urmele luptelor purtate de coaliţie. Pe întreaga linie a învins punctul de vedere al Regelui, iar naţiunea a mâncat bătaie pe întreaga linie. Ţara însă totuşi e ameţită de bucurie. Şi asta e, ce e de neînţeles. Ce naţie putem fi, dacă în conştiinţa, că am fost bătuţi, totuşi chiuim?!" De neînţeles? Ba e foarte de înţeles. In urma politicei nesocotite a coaliţiei „*naţiunea*" s'a aşteptat la o pedeapsă aspră, care însă nu a urmat, ci au rămas toate ca mai nainte. De aci bucuria!

Sinodul arhidiecezan.

Şedinţa a patra.

Sibiiu, 26 Aprilie n.

Şedinţa se deschide la orele 9. Prezident Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu.* Notar de şedinţe *Dr. Nicolae Bălan.*

Notarul *Iosif Morariu* ceteşte procesul verbal al şedinţei premergătoare. Se fac mai multe îndreptări stilare şi unele întregiri, iar în urmă verificarea se amână pe şedinţa proximă.

Deputaţii dietali Vasile *Damian*, Dr. *Buzura* şi Teodor *Hermann* cer concediu. Celor doi dintâi se acordă concediul cerut, iar rugarea celui din urmă se ţine în suspens, nefiind încă verificat.

Petiţiunea profesorului seminarial Demetriu *Comşa*, prezentată în şedinţa premergătoare, la propunerea deputatului sinodal Dr. Nic. *Vecerdea* se ià dela comisiunea organizătoare şi se predă comisiunii petiţionare.

Deputatul sinodal *Galacteon Şagău* face două propuneri, una referitoare la arondarea nouă a cercurilor electorale, şi alta cu privire la remunerarea catecheţilor.

Se predau comisiunilor respective.

Se întră în ordinea de zi.

Comisiunea verificătoare, prin raportorul ei *Dr. Ioan Şenchea*, espune afacerea alegerii dela Braşov, atacată prin protest. Ceteşte protestele înaintate în termin legal. Propune în urmă verificarea deputatului *Dr. Nicolae Vecerdea*, iar cu privire la mandatul deputatului celuilalt, ales în cercul electoral al Braşovului, *Arseniu Vlaicu*, propune *ordonarea cercetării*, pentru a se constatà, dacă sunt adevărate ori nu cele cuprinse în proteste.

Deputatul Dr. *Nicolae Vecerdea* se declară verificat In chestia mandatului deputatutui *Arseniu Vlaicu* vorbeşte *Demetriu Moldovan*, cerând verificarea deputatului Vlaicu. Se pune chestia la vot Se ordonează cercetare, şi sinodul esmite ca comisar sinodal pentru facerea cercetării pe dl Dr. *Ioan Stroia*, protopresbiter în Sălişte.

La propunerea comisiunei se verifică apoi mandatul deputatului *Teodor Hermann*, fiind actele în regulă. Sinodul imediat îi acordă şi concediul cerut, pe durata întreagă a sesiunei sinodale, din motive familiare.

In numele comisiunei organizătoare, raportorul Dr. *Nicolae Vecerdea* expune afacerea regulării salarului domnului asesor conzistorial Dr. *Miron E. Cristea.*

Propune, că după-ce conzistorul arhidiecezan a rezolvat *bine* această chestie, să se primească modul de rezolvare al conzistorului ca cinozură pentru viitor. Propune mai departe, ca conzistorul să compună şi prezinte sinodului arhidiecezan o *pragmatică de serviciu*, după cum a hotărît odată sinodul.

Vorbeşte la obiect deputatul sinodal *I. A. de Preda*, apoi *Parteniu Cosma*, şi Dr. *Ioan Şenchea*, iar sinodul primeşte propunerea comisiunei organizătoare.

Acelaş raportor expune afacerea urcării relutului de cuartir al secretarului conzistorial *Dr. G. Proca*, afacerea regulării salarului oficiantului conzistorial *Victor Ioădăşianu*, şi afacerea regulării salarului arhivarului conzistorial *Demetriu Câmpian.*

Comisiunea propune incuviinţarea dispoziţiunilor luate în aceste trei afaceri din partea conzistorului arhidiecezan, şi acordă celor numiţi *adausele personale* votate din partea conzistorului, fără a se conzidera însă cazul ca caz de precedenţă.

Vorbeşte la obiect Dr. *P. Şpan*, iar după lămuririle date din partea raportorului, sinodul primeşte propunerea comisiunei.

Dr. Eusebiu R. Roşca, raportor al comisiunei organizătoare, expune rugarea sinodului protopresbiteral din tractul Hunedoarei, pentru urcarea dotaţiunei protopresbiterului, din fondurile arhidiecezane, dela 400 la 600 coroane, şi propune, ca rugarea să treacă la conzistor pentru a se pronunţà acesta asupra ei, şi a face raport proximului sinod.

Dr. P. Şpan cere ca conzistorul să facă peste tot o dotare mai potrivită pe seama protopresbiterilor mai slab dotaţi, în special a celui din *Lupşa.*

Dr. Gheorghe Proca sprijineşte cu căldură rugarea sinodului protoprezbiteral din Hunedoara.

Vasile Domşa vorbeşte asemenea la obiect, rugând conzistorul să se ocupe cu chestia. *Tit. V. Gheaja* sprijineşte rugarea din întrebare, şi propune recomandarea ei din partea sinodului în atenţiunea conzistorului.

Se primeşte propunerea comisiunei.

In numele comisiunei organizătoare raportează *Nicolae Ivan* asupra rugării profesorului de muzică dela seminarul Andreian *Timotei Popoviciu* pentru votarea unui relut de cuartir de 400 coroane. Comisiunea propune încuviinţarea rugării cu începere. dela 1 Septembre 1905, votânduse însă petentului numai 300 coroane relut de cuartir, ear pentru postul de instructor de muzică conzistorul se deschidă concurs, pentru a încetà provizoriatul.

Vorbeşte la obiect Dr. *Eusebiu R. Roşca*, care propune votatea sumei cerute de 400 coroane. E sprijinit de Dr. *P. Şpan.* Sinodul votează suma de 400 coroane, ca relut de cuartir pe seama profesorului de muzică *T. Popovici.* Ceealală parte a propunerei comisiunei se primeşte.

Acelaş raportor espune afacerea parohului Simeon *Samuilă*, pentru a i se computa la fondul de penziune anii de serviciu ca învăţător. Comisiunea propune respingerea rugării, pe motivul, că respectivul şi-a întrerupt în două rânduri serviciul învăţătoresc.

Se primeşte propunerea, enunţânduse conclusul ca conclus principiar.

Alt raportor al comisiunei organizătoare, dl *I. A. de Preda*, expune afacerea fundaţiunei *Nicolae Vlad*, trecută în proprietatea conzistorului arhidiecezan. Ceteşte literile fundaţionale. Sinodul le încuviinţează şi le provede cu clauzula de aprobare.

Urmează raportul comisiunei şcolare. Raportor special *Dr. Ioan Stroia.* In chestia scoaterei revistei „*Foaia pedagogică*" propune, că deşi până acum nu s'a aflat cine să primească conducerea revistei, conzistorul să caute şi se afle omul potrivit, care să primească redactarea acestei reviste necesare şi să o reînfiinţeze. *Arseniu Vlaicu* propune aflarea persoanei potrivite pe calea concursului.

Se primeşte propunerea comisiunei.

Acelaş raportor expune chestia unui ajutor dat din fundaţiunea Teodor Pop gimnaziului din Brad. Comisiunea propune să se mai dee ajutorul încă câţiva ani.

Se primeşte.

Asupra propunerii lui *Dr. P. Şpan*, referitoare la monografiile şcoalelor româneşti, se pronunţă comisiunea şcolară în mod favorabil; însă propune, ca propunătorul se compună întâiu un chestionar, ori o monografie a unei şcoale, care se servească învăţătorilor ca model.

Dr. Vasile Bologa propune, ca sinodul să predee conzistorului propunerea lui Dr. *P. Şpan.* Mai vorbeşte *Demetriu Comşa*, care doreşte o istorie a *tuturor* şcoalelor româneşti; prin urmare roagă conzistorul să vină la anul cu o propunere în direcţia aceasta. Deputatul *Dr. P. Şpan* îşi apără propunerea, care merge în direcţia înţeleasă de *D. Comşa.*

Se trimite propunerea la conzistor. Şedinţa proximă se anunţă pentru mâne, Vineri, la orele 9, punânduse la ordinea zilei *alegerile* pentru conzistoriul arhidiecezan. Şedinţa se încheie la orele 12 şi un sfert.

Şedinţa a cincia.

Sibiiu, 27 Aprilie n.

Se deschide la orele 9. Prezident Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu.* Notar de şedinţă *Victor Păcală.*

După autenticarea procesului verbal al şedinţei a treia şi al şedinţei a patra, o petiţiune întrată la prezidiu se predă comisiunii petiţionare, apoi se întră în ordinea de zi.

Având a se face în şedinţa aceasta alegerile pentru conzistorul arhidiecezan, sinodul alege bărbaţi de încredere pentru facerea scrutiniului pe domnii Perteniu *Cosma* şi Vasile *Almăşan.*

Se procedează apoi la actul de alegere. Şedinţa se suspinde pe 5 minute. După redeschidere se dau voturile, (48) cari adunându-se dau următorul rezultat:

A fost ales asesor, onorar în senatul strâns bisericesc protopresbiterul *Sergiu Medean*, cu 27 voturi.

In senatul şcolar asesor ordinar: *Lazar Triteanu*, cu 46 vot. Asesori onorari din cler: Vasiliu Damian, protop. în Brad. cu 47, Gregoriu Pletosu, prof. gimn., prot. în Năsăud, cu 48 vot. Asesori onorari mireni: Dr. Liviu de Lemény, advocat în Sibiiu, cu 46, Virgil Oniţiu, director la gimn. din Braşov, cu 42, Dr. Ioan Mihu, propr., în Orăştie, cu 45, Dr. George Proca, secr. conzist. în Sibiiu, cu 45 voturi.

In senatul epitropesc asesori onorari din cler: Ioan Droc, protopresbiter în Mercurea, cu 48, Galacteon Şagău, prot. în Reghin, cu 29, Vasiliu Voina, prot. în Braşov, cu 46 voturi. Asesori onorari mireni: Mihaiu Cirlea, notar public, Abrud, cu 25, Parteniu Cosma, director de bancă în Sibiiu, cu 46, Pantaleon Lucuţa, căp. ces. şi reg. în penz. în Sibiiu, cu 48, Ioan de Preda, advocat în Sibiiu, cu 46, Stefan Stroia, protonotar comitatens în Sibiiu, cu 29, Dr. Nicolae Vecerdea, dirig. la filiala „Albina" în Braşov, cu 28 şi Victor Tordăşanu, oficial conzistorial, Sibiiu, cu 26 voturi.

Dupăce în senatul şcolar un asesor onorar din cler n'a întrunit majoritatea, şi nici un asesor onorar dintre mireni, se ordonează *balotaj* între Demetriu *Moldovan* şi Ioan *Teculescu* din cler, apoi Andrei *Bârsan* şi Arseniu *Vlaicu* dintre mireni, cari au întrunit cele mai multe voturi.

Vin aleşi cu majoritate de voturi *Demetriu Moldovan* şi *Andrei Bârsan.*

In senatul epitropesc au întrunit dintre mireni majoritatea absolută 7, înloc de 6 asesori; deci se ordonează votare nouă pentru aceste 6 posturi de asesori onorari. Se dau voturile şi se numără, constatându-se următorul rezultat: A primit Parteniu Cosma 44, Pantaleon Lucuţa 45, Ioan A. de Preda 42, Victor Fincu 31, Stefan Stroia 32, Dr. Nicolae Vecerdea 25 şi Victor Tordăşianu 25 voturi.

Cei cinci primi se declară aleşi, iar între cei doi din urmă se ordonează balotaj.

Se votează de nou şi adunându-se voturile se declară ales cu majoritate de voturi *Victor Tordăşianu.*

Inaltpreasfinţia Sa declară că întăreşte şi din a sa parte pe asesorul onorar ales în senatul strâns bisericesc *Sergiu Medean.*

Anunţându-se şedinţa proximă pentru mâne. Sâmbătă la orele 9, şedinţa se încheie la orele 12 fără un sfert.

Sărbătorile Invierii în Brad.

Un concert. Chestia completării gimnaziului.

Brad, 23 Aprilie n.

E cunoscută mişcarea entuziastă pornită de seminariştii institutului Marelui Andreiu, în interesul sfânt al gimnaziului român gr. or. din Brad. Actualii candidaţi de preoţi şi învăţători, fiitori luminători ai poporului nostru, dau de cu bună vreme frumoase dovezi despre aceea, că ştiu ce datorinţe, pe cât de grele, pe atât de nobile, îi aşteaptă. Şi dacă e să ţinem la: „ziua bună se cunoaşte de di mineaţă", atunci suntem în drept a aşteptà, ca cât mai curând să se întrupeze idealul măreţ, ce şi l'au ales tinerii din Sibiiu. Apostoli ai culturii româneşti, ei s'au pus, să cutreere munţii, dealurile şi văile transilvănene, să adune crucer pe crucer, ca suma astfel căpătată să o depună la întregirea gimnaziului din loc, a acestui Pantheon zărăndean. Problema lor e grea, — e mare însă insufleţirea, ce şi-au luat'o ca merinde. Per aspera ad astra! Ei s'au convins despre puterea fermecătoare, ce a avut'o în istoria popoarelor tinerimea, când a voit să mişte massele. Au prevăzut, că viitorimea ne và înfierà aspru pentru fiecare an perdut; au simţit, că fiecare an şcolar la gimnaziul din Brad ar însemnà în viitor o întârziere de un secol. Alte neamuri, dela cari am puteà luà exemplu, înaintează cu paşi grăbiţi spre cultură, spre lumină; numai noi oare să ne mângăiem în nepăsarea noastră clasică cu „pică peară mălăeaţă în gura lui nătăfleaţă? Se fim noi vecinic cei din urmă? Quousque tandem.....?

Şi astfel un grup de pedagogi din Sibiiu, corul celor din cursul III., a venit aci pe Paşti, ca să ne facă din sărbătorile sf. Invieri a Domnului neşte sărbători adevărat bisericeşti-culturale, cari vor fi substrase în analele acestui orăşel.

Corul, condus de d. R. Ardelean şi constătător din 14 inşi, a cântat răspunsurile liturgice în Lunia Paştilor în biserica din loc. Inteligenţa şi poporul deopotrivă au rămas încântaţi de acest lucru atât de puţin obicinuit aci. La ascultarea acordurilor dulci de biserică, lacrămi de bucurie curgeau pe faţa câte unui ţăran, care poate n'a mai auzit în această biserică cântând un cor de adulţi, atât de disciplinat ca şi acesta!

Dat le-a mai fost pedagogilor nostri, ca tot a doua zi de Paşti să concerteze la biserica din Cebea sub gorunul lui Horia, în apropierea mormântului lui Iancu. Fericit moment pentru corişti, ca şi pentru publicul ascultător, Români şi străini, serbare poporală fiind atunci la biserica din Cebea. Distinselor figuri ale trecutului nostru nici că li-s'ar fi putut exprimà manifestările de omagiu într'un mod mai potrivit decât aşa! Nu ştiu, dacă spiritele măreţelor personalităţi nu le-au povestit ceva tinerelor odrasle ale neamului nostru, dintre ramurele renăscânde ale bătrânului gorun.....

Iar sara a fost concertul într'un hotel românesc. Sala spaţioasă ar fi fost mai plină, dacă meseriaşii din loc ar fi primit învitarea, ce li-s'a făcut, — dacă ei ar prinde cu toată încrederea mâna, ce cu drag le-o întindem. A fost însă totuşi destul public, chiar şi oficianţi dela societatea de mine ne-au onorat.

Programul a constat din zece puncte bine alese şi cu pricepere aşezate. Au fost mai multe compoziţii mai nouă de Popovici, Vidu, Porumbescu etc. şi unele cântări pur poporale, cari de altminteri au plăcut foarte mult. Unele au fost repetate, altele au fost cântate în afară de program, la dorinţa publicului; aplauzele îndelungate au fost expresia criticei celei mai favorabile Au şi meritat aplauze vrednicii corişti, căci toate punctele le au executat cu mare acurateţă şi cu desăvârşită atenţiune. Disciplina, ce stăpâneşte în acest cor, a impus şi Nemţilor cu cultură în muzica clasică, cari au ascultat cu plăcere până în sfârşit pe simpaticii nostri pedagogi. Mulţămirea şi-au exprimat'o într'o foaie maghiară locală. Merită amintire şi „Balada" de Porumbescu, executată de dl Ardelean, pe vioară, cu acompaniament de pian de dna I. Cuteanu. Atât dl Ardelean, cât şi dna Cuteanu s'au achitat frumos de rolul, ce l'au avut. Li-s'a răsplătit osteneala cu aplauze frenetice.

Petrecerea a fost în interesul material al gimnaziului din loc. Vă veţi aştepta dar la un rezultat enorm la cassă. Nu-i însă enorm de mare, dar e totuşi un frumos început pe o cale, care ar trebuì cât mai mult bătută. A adus petrecerea aceasta un venit de circa 1400 coroane. Frumos! Frumos mai ales atunci, când ştim, că din suma aceea singur numai dl Dr. Oprişa a contribuit cu o miie coroane! Rar exemplu de jertfă pe altarul culturii noastre, mai ales dacă ne cugetăm, că contribuentul este un profesor şi ştiut este, că profesorii nostri sunt avizaţi strict la salarul, ce-'l capătă, spre a puteà trăì simplu. Batăr de l'ar urma numai 500 din cele trei milioane de Români din Ungaria! Şi credeţi doară, că nu l'ar puteà? Zău, în decurs de un an am fi în stare să facem minuni, iar urmaşii nostri ar fi mândri de antecesorii lor! Să dee dară aceia, cărora mâna le dă, căci darul trimis la Brad nu i perdut, ci e o comoară naţională, care aduce camete, ce se întind în viitorul îndepărtat!

Bis dat qui cito dat.

Traian Suciu.

Conferenţele învăţătoreşti.

Cercul Sebeş—Alba-Iulia.

— 22 Aprilie n.

Conform ordinului din acest an al Preaven. Conzis. Arhidiecezan, conferenţa învăţătorească a cercurilor protopresbiterale Sebeş—Alba-Iulia, s'a ţinut în comuna bisericească *Lancrăm* în zilele de 6—7 Aprilie st. v. a. c.

La ora 7 şi jum. dimineaţa s'a început serviciul divin, săvârşit de parohul local Vas. Mateiu, iar strana a fost condusă de mai mulţi învăţători. La finea serviciului dumnezeesc parohul Vas. Mateiu a rostit o predică despre însemnătatea şcoalei.

Precis la orele 10 din zi s'au întrunit toţi învăţătorii în localul şcoalei din loc, unde dl comisar Dr. *Ioan Lupaş*, prof. sem., ca prezident al conferenţei, deschide conferenţa prin un discurs binesimţit, — vorbind pe larg despre cultura din timpurile străbune şi cea actuală a diferitelor clase ale societăţii omeneşti. In tenorul *„cuvântului său de deschidere"* a mai sulevat încă şi alte chestiuni de duplă importanţă din viaţa noastră bisericească-şcolară. Pentruca cât mai îngrabă să ajungem la ţinta dorită este de lipsă, ca nu numai preoţii şi învăţătorii să lucre pentru prosperarea şi fericirea poporului nostru, ci şi alţi bărbaţi cărturari ai nostri, precum medicii, advocaţii, punând cu toţii câte o petricică la edificiul cultural al neamului nostru, — zicea oratorul. După aproape o oră oratorul încheie între căldurease urale de *„să trăiască"*.

Inainte de a întrà în ordinea de zi, dl prezident salută ca oaspeţi ai conferenţei pe domnii: I. Teculescu, protopresbiter, Vilhelm Groó, inspector regesc şcol., Veinhold K., director la şcoala de stat din Sebeş, parohii locali Is. Blaga şi Vas. Mateiu, Dr. Iuga şi Zevedeiu Murăşan, paroh medicinistul Petraşcu.

Vine la rând cetirea apelului nominal, în urmă se constitue biroul, alegându-se notari domnii Oct. Murăşan şi Pomp. Moruşca, iar membrii verificători ai proceselor verbale, Sam. Roşu şi Av. Savu.

Se dă cetire temei puse din partea Ven. Con., lucrată de Ambrosiu Tătar. Ca recenzent al temei a fost ales învăţătorul A. Savu, care fiind puţin norocos în expunerea părerilor sale, recenziunea nu să acceptează. In urma acestora să deschide discuţie liberă între membrii conferenţei la care iau parte I. Pavel, S. Roşu şi P. Moruşca, şi în urmă conferenţa declară tema de succeasă. Cu acestea şedinţa I-a se ridică la 12 ore din zi şi noi învăţătorii prezenţi ne am întrunit la un prânz comun unde s'au ridicat mai multe toaste, primul de dl comisar, întru onoarea Exc. Sale, ca şef suprem al bisericii noastre.

Şedinţa a II-a.

La 3 ore p. m. prezidiul deschide şedinţa, salutând ca nou oaspe pe on. domn *Sergiu Medean*, protopresbiterul tractului Sebeş. In firul programului urmează tema practică din limba maghiară *„a szék"* cu copiii clasei a III-a, prelegător Ioan Fleşeriu. După terminare prelegerea se supune recenziunii între membrii conferenţei, la care cu deosebit interes vorbesc: I. Chivescu, dşoara E. Crişan, V. Micudă, V. Hamsea, V. Zdrenghea, N. Stancu şi A. Albu. In urma discuţiunilor conferenţa declară prelegerea succeasă.

Şedinţa se suspinde pe 5 minute. Reluându-se firul, a urmat în program tema dată din partea Ven. Cons. *„Organizarea şcoalelor de repetiţie economice"* etc. lucrată *amănunţit* de învăţătorul N. Hamsea. Cu censurarea temei a fost însărcinat dl T. Murgău, care nefiind prezent, tema să dă spre cenzurare unei comisiuni constătătoare din 3 membrii. Cu acestea se ridică şedinţa la orele 6 p. m.

Şedinta a III-a.

Vineri dimineaţa se întrunesc din nou membrii conferenţei, urmând ca punct al desbaterilor lecţiunea practică despre *„Episcopul Vasile Moga"*, care temă din cauza scurţimii timpului nu a putut fi predată cu elevii, ci i-s'a dat numai cetire din partea înv. I. Pavel din *Lancrăm.*

Terminând cu cetitul lucrării, prezidiul dă voe membrilor, pentru a-şi face observările la tema cetită. Se naşte o discuţie vie din partea membrilor: I. Pavel, S. Roşu, P. Moruşca, N. Hamsea, I. Stanca şi A. Gligor, — declarându-se lucrarea succeasă.

Comisia censurătoare aleasă în şedinţa a II-a, află de bună lucrarea dlui N. Hamsea — comisia prezintă totodată şi un proiect specific în mai multe puncte, pentru a se înaintà Ven. Con. — arătânduse în el *modalitatea* înfiinţării de şcoale economice, precum şi mijloacele de susţinere în acel scop.

După finirea acestora înv. Vas. Cărpinişan dă cetire protocolului comisiunei permanente. Voi amintì câteva puncte cuprinse în el:

1. Fiecare şcoală să-şi aibă un pedel, care să ţină în ordine şi rânduială tot ce aparţine şcoalei.

2. Comitetele parohiale să se îngrijească, ca învăţătorii cari merg ca delegaţi pe la examene să fie ajutoraţi în bani precum şi cu alte necesarii.

3. Diurnele pentru participarea învăţătorilor la conferenţele învăţătoreşti să fie 5 coroane *la zi*, afară de spesele călătoriei, şi în fine

4. Prea Ven. Con. Arhid. e rugat a face paşii necesari pentru ameliorarea salarului învăţătoresc, — adecă *una mie coroane salar fundamental*, precum şi celelalte aparţinătoare la acesta. Referitor la aceste puncte motivează pe larg membrii I Pavel şi I. Butta. Membrii conferenţei la punctele suscitate, cad de acord întru toate. Şedinţa se ridică la 12 ore din zi.

Şedinţa a IV-a.

La orele 3 p. m. se deschide şedinţa ultimă constatându-se din nou prezenţa membrilor. A urmat la ordinea de zi disertaţia „Limba română în şcoala poporală în urma restrângerii şi reducerii orelor de limba maghiară". Tema a fost lucrată cu mult zel şi iscusinţă de I. Butta şi A. Gligor. Membrul Vas. Zdrenghea îşi expune cu succes părerile în recenziunea sa. Mai vorbesc la obiect P. Moruşca, Vas. Micudă, S. Roşu, G. Bica şi N. Hamsea, cest din urmă propune a se aduce membrilor I. Butta şi A Gligor mulţămită protocolară pentru zelul dovedit. Conferenţa primeşte. In şirul propunerilor urmează 2 propuneri făcute de membrul Oct. Murăşan:

1. Temele practice, ce se vor dà în viitor să nu mai aibă critici speciali.

2. Să se ţină de 2 ori conferenţe învăţătoreşti la an, una toamna şi alta primăvara. Ambele se primesc. V. Micudă propune: fiecare şcoală să îşi aibă plan

de învăţământ precum şi materialul specificat începând dela o şcoală cu înv. până la şcoala cu 6 înv. Propunerea e primită.

Inainte de a încheà notez că oaspeţii citaţi în fruntea acestui raport au luat parte la ambele şedinţe din ziua dintâiu a conferenţei, iar preoţii locali au asistat şi la celelalte. Exhauriat fiind programul comisarul Dr. *I. Lupaş*, în cuvinte alese mulţămeşte membrilor pentru interesul arătat, la ce membrul A. Savu în scurte cuvinte exprimă mulţămită dlui comisar pentru activitatea desfăşurată. Fruntaşilor din Lancrăm le mulţămim pentru ospitalitatea cu care am fost primiţi în comună.

Ne-am îndepărtat cu plăcute amintiri.

N. H.

De la sate.

Foc mare în Pâclişa.

— 23 Aprilie n.

Dumінеcă în 9/22 l. c. către orele 6 p. m. un foc năprasnic s'a iscat în comuna noastră Pâclişa, de lângă Alba-Iulia. Dela o grămadă de paie din curtea locuitorului Nic. Bălgrădean l. Ion, aprinse, nu se ştie din ce, cât baţi în palme focul s'a comunicat la clădirile din vecinătate prefăcând în cenuşe casele şi toate clădirile economice din jur a 18 locuitori, cari şi de altfel săraci, cum în genere se poate zice despre locuitorii acestei comune, au rămas cu totul sub cerul liber. O norocire mare am avut, că dela o vreme curentul aerului a luat direcţiune opusă, tocmai când focul ajunsese în apropiarea caselor parohiale, apoi şi că o companie de pioneri din Alba-Iulia a alergat la faţa locului, căci altfel până în capăt comuna ar fi ars întreagă, mai vârtos că fântâni de apă lipsesc cu totul.

In toată durerea şi jalea noastră o rază de mângăere ne-a procurat dl protopresbiter tractual *Ioan Teculescu*, care a doua zi a eşit la faţa locului şi adunând în jurul său pe cei păgubiţi, prin cuvinte bine simţite i-a mângăiat şi îmbărbătat de a suportà cu resignaţiune creş[illegible]ască cercarea venită asupra lor, iar pe viitor a-şi asigurà fiecare clădirile, nefiind dintre cei arşi acum decât numai doi asiguraţi. Şi pentruca să arete şi încredinţeze şi în faţă pe cei nenorociţi despre purtarea de grije a provedinţei, spune, că o samă de fii buni ai neamului înţelegând de nenorocire, imediat au şi întins obolul lor pentru a uşura soartea celor nenorociţi, încredinţându-l pe dsa de a aduce ajutorul dat, care face 379 coroane. Cu lacrimi în ochi au ascultat poporenii cuvintele de îmbărbătare ale dlui protopop, urmate de predarea sumei la mâna subscrisului paroh, pentruce şi la acest loc, cum am exprimat şi în faţa poporului, laudă binemeritată şi mulţămită sinceră îi aduc, ca unui adevărat conducător al poporului, care părtaş se sileşte a fi la întâmplările bune ca şi la cele rele, ce ajung pe poporenii din tractul său. Din inimă şi în numele tuturor celor nenorociţi exprim apoi mulţămită şi marinimoşilor contribuenţi, cari după lista predată de dl protopop sunt următorii: Dr. Alexandru Vaida-Voevod 100 cor., Dr. Iuliu Maniu, advocat în Blaj 50 cor., Mihaiu Popoviciu, stud. medic. în Viena 100 cor., Ioachim Totoian, preot gr. cat. în Chişfalău 20 cor., Ioan Dumitrean, proprietar, învăţ. penz. în Şard 5 cor., Dr. Alexandru Fodor, medic în Alba-Iulia 10 cor., Dr. V. Suciu, profesor în Blaj 3 cor , Ştefan Roşian din Blaj 3 cor., Dr. Rubin Patiţia, advocat în Alba-Iulia 20 cor., Horia P. Petrescu, stud. univ. în Viena 3 cor., Dr. Camil Velican, advocat în Alba-Iulia 10 cor., Constantin Bucşan, stud. univ. în Viena 3 cor , Ioan Teculescu, protopop gr. or. în Alba-Iulia 20 cor., Dumitru Pop, protopop castrens 3 cor., Mihaiu Cirlea, not. public în Abrud 20 cor., Ioan Cirlea, mare proprietar în Alba-Iulia 10 coroane, suma 379 cor.

Sumele de ajutorare, ce sufletele nobile vor binevoì a mai trimite, să se adreseze subscrisului paroh.

Nicolae Cado
paroh.

NOUTĂŢI.

Terminul alegerilor în comitatele româneşti e pus pe zilele următoare:

Dumineca în 29 April. Comitatele: Cenad, Sălagiu, Torontal.

Luni în 30 April. Comitatele: Arad, Făgăraş, Cluj, Caraş Severin, Maramurăş, Timiş.

Miercuri 2 Maiu. Comitatele: Alba inferioară, Bihor, Solnoc Dobâca.

Joi în 3 Maiu. Comitatele: Braşov, Hunedoara, Sătmar.

Vineri 4 Maiu. Comitatul Sibiiului.

*

Dela comitat. Luni, în 30 Aprilie n. ţine şedinţă comitetul central al comitatului Sibiiu, în sala mică a casei comitatense. Inceputul şedinţei la oarele 10 din zi. La ordinea zilei e rectificarea listelor electorale pentru anul viitor 1907.

*

Inlesnire la trecerea graniţei române. Cetim în „Gazeta“ din Braşov, că ministrul de interne Andrássy urmând guvernul României a dat un ordin, prin care suspendează pe timpul expoziţiei din Bucureşti din 1 Mai până 1 Novembre toate măsurile prescrise privitoare la paşapoarte. După ce deci atât guvernul României, cât şi al nostru au suspendat pe acest timp obligativitatea paşaportului, se poate călători în România, dela 1 Mai până la 1 Novembre, *fără paşaport.*

*

Din Ciceu-Poeni ni se scrie că Mercuri în 12/25 l. c. la 4 ore p m. venind din partea sudică a comunei spre nord o ploaie cu vânt şi cu trăsnete, pe parohianul Grigorie Ştir Alexă, în etate abia de 41 ani l'a ajuns trăsnetul, lovindu-l chiar în cap, pe când se băgà cu plugul în sat. A rămas mort pe loc. Il deplânge soţia şi 5 copii minoreni.

*

Transferare. Dl inspector reg. de şcoale al comitatului Sibiiu Groo Vilmos a fost permutat în aceeaşi calitate în comitatul Cenad, iar pentru comitatul Sibiiu este numit inspector Alexandru Munka.

*

In jurul reprezentaţiilor teatrale. E pentru întâia oră când dl Z. *Bârsan*, cunoscutul nostru artist dramatic, are să păşească în faţa publicului din Sibiiu in unul dintre cele mai mari şi mai grele roluri din repertorul dramatic universal. Piesa: „Papa Lebonard“ e tradusă după manuscrisul marelui actor italian Ermete *Novelli* şi se và jucà după toate însemnările şi indicaţiile acestuia. Tema piesii e una dintre cele mai rare, în felul ei, din literatura dramatică. E vorba despre acele caractere blânde şi vecinic iertătcare, cari ştiu să sufere mult şi cari — dela un timp — se revoltă cu puterea unui orcan pentru un moment numai, ca apoi să se linişteascǎ iarăşi şi să revie la bunătatea lor liniştită de totdeauna. Firi de felul acesta se întâlnesc adesea în vieaţa de toate zilele, şi rămânem uimiţi de puterea, ce dezvălue câte odată, când păharul ajunge să deà preste margini.

Nu ne îndoim, deşi poate curiozitatea întrece această încredere, că dnul Z. *Bârsan* va fi la înălţimea, unde-l ştim, şi în această bucată, care e un fel de încercare, o piatră de probă şi pentru marii artişti străini. Indemânarea diletanţilor din Sibiiu o cunoaştem, deci ne putem aşteptà la o reprezentaţie frumoasă.

Tot aşa Dumineсă sara, pe lângă „Năpasta“ lui *Caragiale* se và mai jucà „La Turnul Măgurele“, de V. Alexandri. Noi, publicul vom aveà ambiţia de a dovedì Saşilor, că ştim să-i egalăm în interesul pentru arta noastră, că într'adevăr suntem un element cultural mai preţios decât par a ne conziderà ei. De altfel până la constatarea, în numărul viitor al foii a acestor afirmaţii sunt numai câteva zile.

*

Banii bătuţi în anul acesta. Statistica oficioasă a statului publicată de curând în foaia oficială spune, că în pătrariul prim al anului acestuia au fost bătuţi numai bani de doi fileri, 280.713 bucăţi în valoare de 5.614 cor. 26 fil. S'au dat circulaţiei 5 563,875 bucăţi de câte doi fil. şi 431 mii de câte un fil. laolaltă în valoare de 115. 587 cor 50 fil. In ţară sunt cu totul 241.679,818 bucăţi de câte doi fil. şi 42 305,800 de un fil. In rezervă se află de doi fil. 60.416,003 bucăţi, de un fil. 35 694,200 bucăţi. Se mai află în rezervă bani bătuţi în trecut 60 milioane bucăţi de o coroană, 54 mil. de 20 fil. şi 72 mil. de 10 fil.

*

Un tiner vrednic cu numele *Nicolae Lazar* stud cl. VI g. din *Vileagoşgelului* (N. Arpad) înţelegând scopul măreţ de a se face dăruiri în favorul fondului gimnazial din Brad, a adunat dela părinţii, fraţii şi rudeniile sale la sărbătoriile Invierii Domnului 40 cor. 60 fileri, care a administrat'o direcţiunei gimnaziale. Brav tinăr! Când toţi tinerii şi toţi inteligenţii vor face astfel: *cauza noastră culturală va triumfà.*

*

Amnestia Ţarului. Ştirile mai nouă spun, că în senatul imperial ţinut Luni în palatul Ţarului s'ar fi luat decisul, ca cu ocazia deschiderii dumei Ţarul să agraţieze şease mii de condamnaţi politici.

*

San Francisco. Din pustiitul oraş vin tot mereu veşti despre amănuntele catastrofei. Focul în unele părţi ale oraşului nici acum n'a încetat şi din când în când mai isbucneşte din câte un ascunziş. Cei nenorociţi se adăpostesc prin parcuri şi pe câmp. In aceste corturi s'au născut într'o singură zi 50 copii. De foamete nu-i nici o teamă. Ajutoarele vin din belşug din toate părţile. S'au adunat până acum peste 70 mil. de dolari. Pagubele se ridică peste 300 milioane dolari. Numărul morţilor se apropie de zece mii, după raportul făcut de un general, Tunson. Posta şi trenul încă s'a pus gratis în serviciul nenorocitului oraş. Locuitorii însă nici pe departe nu s consternaţi de nenorocire. Veştile venite de acolo spun, că cei pripăşiţi prin corturi şi prin comunele apropiate, domni şi proletari, trăesc bine, fac muzică, cântă şi se veselesc, ca şi când nu s'ar fi întâmplat nimic.

*

Preot ucis. Preotul român gr. or. din comuna Toader, Cornel Marcu a fost împuşcat de un necunoscut ziua în ameaz, pe când ieşise în curte. Ucigaşul l-a pândit, la omorât şi a dispărut.

*

Dantelele reginelor. Intre reginele Europei e adevărată emulaţie în dantele preţioase. Regina mamă a Italiei are dantele în preţ de un milion şi jumătate cor; tot aşa a Angliei. Nevasta lui Vanderbilt din San Francisco a avut până acum dantele de două milioane şi jumătate cor. Cele mai multe şi mai preţioase le are însă papa Pius X. In Vatican este o colecţie grandioasă de dantele din toate timpurile. Preţul lor nu se poate estimà

*

Copilă îndrăgostită. O copilă de 12 ani, fata unei spălătorese, s'a îndrăgostit într'un fecior. Mamăsa i-a interzis de repeţite ori să mai steà de vorbă cu el, a ocărât'o, pe urmă a şi bătut'o. Copila s'a amărât, a desperat şi s'a sinucis.

*

Nou Pygmalion. Despre regele Pygmalion susţine mitologia, că s'a îndrăgostit într'o statuă de femee făcută din os de elefant. O zeiţă grecească s'a îndurat şi a dat viaţă statuei şi regele a devenit un soţ şi tată fericit. Un Pygmalion modern a răsărit de curând în oraşul Chicago. Un tinăr sculptor italian făcuse un trup de femee din marmoră, care i-a succes atât de minunat, încât tinărul artist s'a îndrăgostit în peatra neînsufleţită Iar natura nu s'a îndurat să-i dea suflet. Sculptorul a înebunit în timpul din urmă şi în zilele trecute a fost aflat sinucis la picioarele statuei.

*

Constituire. Societatea română academică social-literară din Graz, „Carmen Sylva“ şi-a ales următorul comitet nou: Preşedinte: Aurel *Dobrescu*, Secretar: Iuliu *Vicaş*, Casar şi bibliotecar: Ervin *Cătinean*, toţi studenţi în medicină. Adresa: Sporgasse 29.

*

Al doilea războiu ruso-japonez. Un învăţat cu numele Basenov, care cunoaşte bine relaţiile din depărtatul răsărit, a scos o broşură, în care spune, că e inevitabilă izbucnirea unui nou războiu între Rusia şi Japonia. Aceasta se va întâmplà cam peste şease ani. El prevestise încă în 1897 războiul din anul trecut, precum şi dezastrul Ruşilor. El spune, că pacea dela Portsmouth e numai un armistiţiu, care în curând se va rupe.

*

Claustru ars. In comuna Torgau s'a aprins Dumineсă dimineaţa claustrul de acolo, în care erau internaţi 24 copii. Călugăriţele şi 14 copii au scăpat din bună vreme. Ceilalţi au fost cutropiţi de fum şi numai cu mare greu au putut scoate pompierii încă 8 copii din gura peirii. La urmă au observat, că mai lipsesc doi. Două călugăriţe au intrat în calaustrul, care era o mare de flacări, să mântuiască pe aceşti doi. In acel moment s'a surpat însă coperişul îngropându-le şi pe ele în foc. Şi ele şi cei doi copii au ars scrum.

*

Cine e chinuit de reumatizm, podagră, vîjăit de urechi, migrenă? Dacă pătimeşte cineva de morburile acestea, folosească crucea duplă electro-magnetică, inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V Vadász-utcza 42/V) n. p. 86967, care produce rezultate uimitoare în privinţa morburilor amintite mai sus. Epistolele de mulţămită sunt nenumărate, dovedind toate efectul uimitor produs de această cruce cum se spune între altele şi în epistola lui Ludvig Weiser, organist în Pojon.

*

Somatoza merită deosebită atenţiune ca remediu întăritor pentru oameni debili şi morboşi; produce apetit şi promovează puterea musculară. Se capătă în farmacii şi drogerii în două sorte: sarbădă şi dulce.

*

Cel mai plăcut cosmetic, care poate fi privit de neîntrecut, e fără îndoială *Crema Margit* a lui Földes, care şi-a câştigat plăcerea damelor. Se foloseşte chiar şi de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delătură în câteva zile ori ce necurăţenie a pielii, pistruii, jubruţele, carii de piele, etc. şi înviorează şi întinereşte obrazul. Nu se foloseşte numai pentru pielea obrazului, ci şi pentru înălbirea grumazului, a umerilor şi mânilor. Damele noastre sunt încântate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la producentul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum şi în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitaţii.

Cărţi şi reviste.

In biblioteca populară a „Tribunei“ de odinioară s'a scos la editura lui Krafft, ediţia a doua din cunoscuta localizare, după Raupach a dlui *T. V. Păcăţianu*: „Sâmbăta morţilor“. Succesul primei ediţii e dovadă că pieza aceasta dramatică se reprezintă cu folos şi se ceteşte cu interes pentru multele ei calităţi, între cari efectele scenice sunt dintre cele mai puternice. Localizătorul a ştiut naţionalizà drama aceasta, dându-i şi o limbă armonioasă populară potrivită cu graiul personagiilor. In virtutea acestor însuşiri suntem siguri, că ediţia a doua va face servicii tot aşa de bune ca şi prima, deci o recomandăm cu căldură tuturor celorce se îngrijesc de desăvârşirea prin frumos a sufletelor lor.

Din public.+)

Mulţămită publică.

Cu ocaziunea concertului dat a doua zi de sfintele Paşti (3/16 Aprilie 1906) din partea pedagogilor curs. II din seminarul Andreian sub conducerea clericului de anul III Gheorghe Preşmerean în Porumbacul inferior au binevoit următorii domni a face suprasolviri:

Dr. Nicolae Şerban, advocat Făgăraş, 20 cor., (100 cor. a donat coriştilor), Dimitrie Mandeal, paroh, Ioan Grecu, comerciant, ambii din Porumbacul inf., fiecare câte 3 cor., Niculae Solomon, paroh gr. or., Porumbacul vechiu, 1 cor. 80 fil., Antone Sălăgean, Porumbacul inferior, 2 cor. 40 fil., Aurel Borzea, comptabil Viştea inf., 2 cor Doamna Ioan Georgescu, Scoreiu, 1 cor., Sever Silca, învăţător Săcădate, Ioan Halmagy, comptabil, ambii câte 1 cor. 20 fil., Candit Popa, învăţător Sibiiu, 1 cor., Simion Grădinar, notar Săcădate, 1 cor. 20 fil., Gheorghe Mandeal, proprietar Porumbocul inferior, 80 fil., Ilie Mateşu, învăţător Glimboaca. 80 fil., Octavian Negruţiu, Noul român, 1 cor., Ilie Stoichiţa, concipist la not. public Făgăraş, 2 cor., Ioan Marinescu, învăţător Porumbacul inferior, Atanasiu Visalom, înv., ambii câte 40 fil., Emilian Lupea, cand. de not., 20 fil. şi Ieronim Spornic, Sibiiu, prin poştă, 4 coroane. Suma încassărilor a fost 154 coroane, din cari subtragându-se spesele de 110 coroane, rămâne un profit de 44 coroane, cu cari s'a pus bază la înfiinţarea unei biblioteci şcolare.

In numele inteliginţei române şi a pedagogilor din curs II din seminarul Andreian subscrisul exprimă cea mai călduroasă şi profundă mulţămită tuturor domnilor participanţi din jur şi loc, cari n'au pregetat a ne onorà cu prezenţa şi a ne dà sprijinul lor.

Porumbacul inferior, 24 Aprilie 1906.

Dimitrie Mandeal
capelan gr. or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de **3·10 m**, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 4—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin

— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică,
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 2—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

10.000 motóre liferate spre mulţămire generală.

74 distinctii **6** medalli de stat

Fabrica de motóre din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellért & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13—91.

MOTÓRE CU BENZIN, Motóre cu gaz, Motóre cu uleu brut, Motóre cu spirt, Motóre cu acetilen, Locomobile cu benzin pt. **treerat**

Noutate importantă! Motórele cu gaz sugativ sunt cele mai **moderne** şi mai **perfecte,** şi cer mai puţină putere de esplotare. **Motórele cn gaz sugativ** lucréză minunat şi cu **cărbuni de lemn!**

Motorul de Dresda este recunoscut în lumea întrégă ca **fabricat eminent!** Construcţie dovedit de perfectă. Construat din cel mai bun şi mai solid material. E precis esecutat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi nici după folosire de ani de zile. — Necondiţionat sigur la mânare. — Manuare simplă. — Spese de transmisiune relativ mici.

Motórele de Dresda se pot vedé la diferite intreprinderi industriale şi economice, ca: **mori, ţiglării, fabrici de maşini, instalaţii pentru prelucrarea lemnului, stabilimente de scos apă, camere de nutreţ, lăptării, la treerat** etc. (285) 9—10

Se liferéză aranjamente complete.

Deslușiri şi preliminare de spese se dau bucuros.

Garanţie mare. Condiţii de plată favorabile.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română*, *germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 4—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliște**. Se află de vânzare la

Victor Onițiu, comersant în Sibiiu.

(85) 3—10

Somatose

în formă de

Somatosă de fer

(Somatosă cu 2% fer în legătură organică) se recomândă de medici special celor ce sufer de **chlorosă.**

[63] d 1—4

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului și esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă și de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă și garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 25—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 34—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 42 Sibiiu, Marți 18 Aprilie (1 Maiu) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Invitare.

Conzistorul arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania invită prin aceasta la festivitatea sfințirii bisericei catedrale din Sibiiu, care se va săvârși cu toată solemnitatea Dumineca, în 30 Aprilie v. (13 Maiu n.) 1906, la orele 8 a. m.

Insinuările pentru cuartire sunt a se face până la 10 Maiu n. la secretarul conzistorial Dr. *George Proca*, iar cele pentru banchet la referentul școlar *Lazar Tritean*, până la acelaș termin. Pentru încunoștiințări sosite după acest termin nu putem luà răspundere.

Sibiiu, 10/22 Aprilie 1906.

Comisiunea pentru aranjarea festivităților sfințirei bisericei catedrale: ***Dr. Ilarion Pușcariu,*** arhimandrit, vicar arhiepiscopesc. ***Nicolae Ivan***, asesor conzistorial. ***Mateiu Voilean***, asesor conzistorial. ***Dr. Miron E. Cristea,*** asesor conzistorial. ***Ioan de Preda, Dr. Liviu de Leményi, Pantaleon Lucuța, Dr. G. Proca, Lazar Tritean.***

Măsură egală.

Sibiiu, 30 Aprilie n.

Incă n'au intrat deputații naționaliști în dieta țării, și nici nu știm câți *vor puteà* să între, și o parte a presei maghiare a și început să tragă clopotul într'o dungă și să alarmeze opiniunea publică maghiară, că întrarea în număr mai mare a deputaților naționaliști în dietă constitue o mare primejdie pentru stat și pentru națiunea maghiară.

E de prisos a spune, că vederile acestea le reprezintă și le răspândește acea parte a presei maghiare, care se simte datoare a apărà și acuma vechiul sistem de guvernare, ezerciat aproape patruzeci de ani din partea distrusului și acum desființatului partid liberal maghiar.

Nu i-o luăm în nume de rău. Această parte a presei maghiare are întru adevăr motiv *a se teme* de întrarea deputaților naționaliști în dietă, în număr mai mare decum aveam fericirea a-i putea trimite acolo în trecut, însă nu pentrucă ei ar puteà să fie în dietă primejdioși statului ungar, ori națiunei maghiare, ci pentrucă întrați odată în dietă, în număr mai mare, ei vor puteà să desvălească și să prezinte țării și lumii în întreagă golătate sistemul păcătos de guvernare din trecut, volniciile partidului liberal adormit acum în domnul, comise față de naționalități cu ocaziunea alegerilor și în jurul întregei administrațiuni. Temerea deci, că cei mai competenți vor da de gol armele imorale cu cari s'a ținut la putere partidul acesta aproape patruzeci de ani, face ca puținele gazete cari îl mai apără să strige și să se vaete în contra deputaților naționaliști înainte de a fi întrat ei în dietă și înainte de a să ști cam câți *vor fi lăsați* ca să între în dietă.

Față cu aceste alarmări superflue ne cade bine când vedem, că ziarele coaliției reprezintă cu totul alte vederi. Astfel ziarul *„Magyarország“* ne spune cu o laudabilă sinceritate, că nu vede nici un pericol în aceea, dacă naționalitățile vin reprezentate în parlament conform puterilor lor numerice, ci din contră, tocmai așa o cere dreptul și dreptatea. E acesta un postulat al dreptății, care ține cont de faptul netăgăduit al *ezistenței naționalităților* și care, în privința drepturilor cetățenești, fără considerare la deosebirea de rassă și de limbă, *vrea să se aplice măsură egală*!.

Iată un principiu pe care l'am accentuat noi, naționalitățile, de atâtea ori, și care acceptat acum și din parte maghiară, nu poate decât să ne întărească în speranța, că ajungerea la o bună ințelegere între națiunea maghiară și celelalte naționalități din patrie e *posibilă*, nu numai, dar că e și pe cale de a fi realizată. Căci nici noi nu cerem mai mult decât aceea ce ne dă *dreptatea*, și nu cerem alta decât să ni-se măsure *cu măsură egală*, nu numai *datorințele*, pe cari noi ni le-am implinit totdeauna cu scrupulositate, ci și *drepturile*, de cari tocmai aceia pe cari îi apără presa maghiară de care tăcurăm vorbă la începutul articolului ni le-au răpit prin acte revoltătoare de volnicie.

Dee deci ceriul să între în dietă cât de mulți deputați naționaliști, pentruca să se convingă întreaga națiune maghiară, că ei nu vor lucrà acolo în contra intereselor statului ungar, care e și al lor, *al nostru al tuturor*, și nici în contra națiunei maghiare, cu care, de o sută de ori dacă ne-am certà, totuși ar trebui să ne împăcăm și să trăim în pretinie și bună ințelegere, pentrucă interesele ne leagă de olaltă, ci numai pentru a cere aceea ce recunoaște și *„Magyarország“*, că avem dreptul să cerem: Aplicarea unei măsuri drepte și egale față de toți cetățenii patriei, fără deosebire de rassă și de limbă!

Sinodul arhidiecezan.

Ședința a șasa.

Sibiiu, 28 Aprilie n.

Ședința se deschide la orele 9. Prezident Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*. Notar de ședință *Lazar Triteanu*.

Notarul *Victor Păcală* cetește procesul verbal al ședinței din urmă. Se autentică. Se întră apoi în ordinea de zi. Deputatul sinodal *Arseniu Vlaicu* adresează prezidiului interpelație în chestia alegerii de deputați sinodali mireni din cercul electoral al Sighișoarei. Inalpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*, promite că va căutà să se informeze asupra celor atinse de dl *Vlaicu* și và raportà sinodului la proxima întrunire.

Deputatul *Vlaicu* ia răspunsul la cunoștință. Deputatul *P. Cosma* face propunere, ca interpelația să fie pusă la ordinea zilei pentru a fi discutată. Se primește propunerea, urgența însă nu se admite, ci propunerea trece la comisiunea organizătoare, conform propunerei deputatului *Nicolae Ivan*.

Se pun la ordinea zilei rapoartele comisiunilor. *Dr. Nicolae Vecerdea*, în numele comisiunei organizătoare, propune, ca propunerea deputatului Galacteon *Șagău*, în chestia arondării cercurilor electorale, să se predeà conzistoriului arhidiecezan, ca să compună un nou plan de arondare și să-l înainteze *congresului*, singur competent să facă o nouă arondare. Dr. *P. Șpan* propune și sinodul primește, ca planul de nouă arondare să fie supus întâiu ezaminării sinodului și apoi să meargă la congres.

In numele comisiunei bisericești, raportorul *Vasile Domșa* propune în chestia propunerei gimnasticei în secțiunea teologică menținerea concluzului adus odată de sinod în privința aceasta. Vorbește la obiect Dr. *Petru Șpan*, declarându-se în contra propunerii gimnasticei în secțiunea teologică. *Dr. Eusebiu R. Roșca* e de aceeaș părere. Pedagogilor trebue să li-se propună gimnastica, pentrucă ei au să o propună elevilor din școalele poporale, dar teologii n'au lipsă de gimnastică. Mai vorbește *Dr. Nicolae Bălan*, tot în acest înțeles. *Victor Păcală* constată, că gimnastica peste tot nu se propune în seminar așa cum ar trebuì să fie propusă. Face propunere în privința aceasta. Dr. *Vasilie Bologa* spriginește propunerea comisiunei. Sinodul se pronunță pentru propunerea deputatului *Dr. Petru Șpan*, ca pentru teologi gimnastica să nu formeze obiect de învățământ, dar să li-se dee posibilitatea de a face gimnastică.

Acelaș raportor propune, ca propunerea deputatului Dr. *P. Șpan* de a se da îndrumări preoților să stee în coatingeri cu poporul să se predee conzistoriului spre efectuire. Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* comunică sinodului, că lucrul acesta *s'a făcut deja* din partea Escel. Sale, care a dat circulare în privința aceasta.

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe.

(Urmare.)

Nu te teme, a zis viteazul general, eu te voiu scăpà de bălaur cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Ce n'au putut face oștiri întregi, vei puteà face tu singur?! O, nu, nu mai zăbovì, increzându-te în vitejia ta, ci fugi de grab, că nici pe mine nu mă vei scăpà și nici tu nu vei rămâneà în viață. Ajunge să vezi pe acel bălaur ca să fi mort de jumătate. Fugi, fugi, mai curând, mântuește-te, fugi, că iată-l, vine?

Gheorghe și bălaurul. Vie! Zicând acest cuvânt, generalul s'a însemnat cu semnul crucii, apoi dând pinteni calului, s'a repezit cu sulița asupra bălaurului, care veniá înspăimântător, cu gura căscată vărsând foc pe nări, gata să-l prindă între cumplitele ale fălci și să-l sfărame ca pe un puiu de pasăre. Și, când s'a întâlnit Gheorghe cu bălaurul în clipa de ochi în care acesta își lărgise fălcile ca să prindă între ele pe general cu cal cu tot, calul s'a ridicat în două picioare, iar viteazul a repezit sulița cu atâta putere în gura bălaurului, încât i-a pătruns limba și gâtul, și eșind afară s'a înfipt în pământ. Și, ințepenind sfântul cu putere sulița în pământ, a țintuit pe bălaur ținându-l sub copitele calului său așa cum îl vedem zugrăvit în icoană. Și s'a zvârcolit el bălaurul așa țintuit, scurmând și asvârlind pământul cu ghiarele lui cele înfricoșate și lovind cu coada, încât praful se ridicà și se înălțà ca un nour, dar viteazul îl ținù pironit la pământ, pănăce scurgându-i-se sângele s'a înecat în însuși sângele său.

In chipul acesta, sfântul marele mucenic, ca general nu numai a mântuit de moarte pe fata împăratului, ci a scăpat o cetate întreagă de rușinosul și neomenosul bir, ce din prostie păgânească îl dedeà bălaurului aceluia.

Din minunile, pe cari le povestim aici, singur omorîrea bălaurului pe care am povestit-o s'a săvârșit pe când sfântul era în viața asta pământească, ca general. Celelalte, pe cari le vom povestì sunt săvârșite după proslăvirea lui prin mucenicie.

2. Stâlpul văduvei.

Biserica din Ramel. In părțile Șiriei era o cetate cu numele Ramel. In cetatea aceea se zideà o mare biserică de piatră în cinstea și pe numele sfântului marelui mucenic Gheorghe. In acel loc și în apropiere nu se găsià piatra trebuitoare pentru stâlpii cari erau de lipsă spre întărirea și împodobirea bisericii. Deci trebuià să aducă stâlpii din mare depărtare. Și mulți din cetățenii aceia, iubitori de Dumnezeu, s'au dus în deosebite locuri îndepărtate să cumpere stâlpi pentru biserica ce zideau. Intre cei mulți cu dragoste pentru biserica aceea, era și o văduvă săracă. Și ea aveà dorința să deà un stâlp la zidirea bisericei. Ea s'a și dus și din sărăcia ei a cumpărat un stâlp frumos și l a dus la malul mării. Acolo un om bogat din Ramel dusese mai mulți stâlpi și-i încărcà în corabie. Femeea văduvă l-a rugat să-i ieà și stâlpul ei în corabie și să-l ducă la biserica mucenicului. Omul însă nu i-a ascultat rugarea, ci încărcându-și stâlpii a plecat cu corabia.

Visul văduvei. Atunci biata văduvă, zdrobită de supărare și de desnădejde că nu aveà cu ce plătì ducerea stâlpului, a căzut la pământ și plângeà cu amar. Așa plângând ea a adormit. In somn i-s'a arătat însă marele mucenic Gheorghe și a întrebat-o de ce plânge. Ea i-a spus pricina cu stâlpul. Atunci sfântul coborându-se de pe cal a întrebat-o în ce loc voește ca să-i fie pus stâlpul. Femeea i-a răspuns că de partea dreaptă. Și îndată sfântul cu degetul său a scris pe stâlp așa: „Stâlpul acesta al văduvei să se pună de partea dreaptă a bisericii, după stâlpul cel dintâiu, ca să fie al doilea“! Și se cunoșteau slovele ca și cum ar fi fost scrise în nisip ori în niște lut moale. Deci dupăce a scris, prinzând sfântul de un capăt al stâlpului, a zis către femee: prinde de capul celalalt al stâlpului și ridicându-l, ajută-mi să-l arunc în mare. Și, prinzând femeea de capătul stâlpului, cu ușurință a putut împreună cu mucenicul să-l arunce în mare.

Stâlpul cu biserica. Deșteptându-se din somn femeea mult s'a mirat de visul ei și și mai mult s'a mirat văzând că stâlpul ei nu se mai aflà pe țărmure, unde era când ea a adormit. Deci a plecat cu grăbire către casă, unde ajungând a aflat că înainte de sosirea ei și înainte de sosirea corăbiei omului celui bogat s'a găsit stâlpul ei pe mal, la locul de descărcarea corăbiilor în Ramel.

(Va urma).

Deputatul *R. Furdui* propune, ca propunerea să se transpună simplu la conzistor. *P. Cosma* propune, ca după deslușirile date din partea Excel. Sale *sinodul să treacă la ordinea zilei.* Să ià concluz în acest înțeles.

Acelaș raportor, referitor la propunerea deputatului Dr. *Nicolae Bălan* de a se augmentà biblioteca seminarului „Andreian", propune acceptarea propunerei. Preacuvioșia Sa, arhimandritul și vicarul Dr. *Ilarion Pușcariu* constată, că pentru trebuințele necesare se procură aceeace se poate procurà pe seama bibliotecei seminarului. In principiu e pentru propunere, dar augmentarea să se facă cu încetul, cu folosirea de sume mai mici. Mijloacele de astăzi, dacă nu ajung, conzistorul va căutà și altele. Să nu i se *impună* însă lucrul acesta și să nu i se ceară sume prea mari. In acest înțeles vorbește și Inaltpreasfinția Sa arhiepiscopul și metropolitul, care cere ca propunerea să treacă simplu la conzistor și conzistorul va face ce se poate face.

Mai vorbește propunătorul, Dr. *Nic. Bălan* care cere votarea propunerii sale. *Demetriu Comșa* constată, că ceeace e neapărat de trebuință s'a procurat și până acum. E pentru trecerea propunerii la conzistor. *Dr. Miron E. Cristea* apără propunerea comisiunii, pe care o formulează mai pe larg. Inaltpreasfinția Sa, arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu*, enunță în urmă, că sinodul primește propunerea Preacuvioșiei Sale a domnului arhimandrit și vicar Dr. *Ilarion Pușcariu*, ca propunerea să treacă la conzistor, care se va pune în înțelegere cu corpul profesoral dela seminar în ce privește augmentarea bibliotecei seminariale.

Urmează raportul comisiunei școlare Raportor special *Dr. Pavel Oprișa.* In chestia propunerei limbei maghiare în școalele poporale și în pedagogii, conform cunoscutelor două ordonanțe ministeriale, comisiunea face următoarea propunere:

„Sinodul ia la cunoștință pașii făcuți de Vener. Conz. arh. pentru a apărà autonomia bisericei noastre față de ordinațiunile ministeriale numerii 72.000 și 72.001 și se identifică cu remonstrațiunea înaintată din chestiune, pe care dimpreună cu actele aparținătoare, o transpune Ven. Conzistor metropolitan, ca să înainteze ministrului de culte și instrucțiune publică din nou remonstrațiune în numele întregei metropolii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania".

Propunerea se primește.

Tot în numele comisiunii școlare raportează *Dr. Ioan Radu* în chestia propunerii religiunii în școalele de stat în limba maghiară, după cum a fost ordonat din partea ministrului de culte și instrucțiune publică. Propune următoarele:

„Sinodul aproabă toți pașii întreprinși de conzistorul arhidiecezan în această afacere și îl învită, ca în înțelegere cu celelalte conzistoare diecezane să transpună cauza conzistorului metropolitan cu recercarea, să remonstreze la ministrul de culte și instrucțiune publică contra acestui ordin în numele întregei metropolii."

Propunerea se primește.

Raportorul comisiunii financiare, *Arseniu Vlaicu*, raportează în chestia rațiociniilor librăriei și ale tipografiei arhidiecezane. Constată mai multe rele în jurul administrării acestor instituțiuni. Propune ca comisiunea să prezinte rațiociniile totdeuna până la 1 Septemvrie conzistorului arhidiecezan, pentru a le puteà acesta revizuì, apoi ca comisiunea administrativă să ezecute concluzele sinodului din anii premergători, aduse în această afacere.

Inaltpreasfinția Sa dă unele lămuriri. Vorbește apoi *P. Cosma* constatând, că comisiunea administrativă își face datoria, dar răul e, că nu capătă conducător potrivit.

Vorbește Preacuviosia Sa Arhimandritul și Vicariul Dr. *Ilarion Pușcariu*, apoi Dr. *Miron E. Cristea*, raportorul *Arseniu Vlaicu*, Dr. *Vasile Bologa*, în urmă se primește propunerea comisiunii.

Acelaș raportor propune luarea la cunoștință a concluzului conzistorial referitor la clădirea unor case nouă pe locul din grădina Flora. Propunerea se primește.

Acelaș raportor, în chestia fundațiunei Șaguna propune luarea la cunoștință a raportului făcut din partea conzistoriului. Se primește.

Raportul conzistoriului despre terminarea zidirei și colaudarea catedralei la propunerea aceluia-și raportor se ia spre știre, cu aceea, că conzistoriul se prezinte o socoteală ezactă asupra cheltuelilor avute cu catedrala, și să grijască de publicarea unei monografii a catedralei. In urmă Inaltpreasfinției Sale ise votează mulțămită și recunoștință pentru terminarea cu succes a acestei monumentale zidiri, și sinodul decide, ca raportul acesta, împreună cu propunerea comisiunei, să se publice, ear' pentru actul sfințirii sinodul să fie convocat în sesiune extraordinară.

Acelaș raportor referează asupra raportului conzistoriului în chestia fundațiunei *Andronic.* Propune luarea la cunoștință a raportului.

Ședința se întrerupe la orele 12 și un sfert, anunțânduse continuarea pe orele 4 d. a.

Ședința a șeptea.

Inaltpreasfinția Sa, domnul arhiepiscop și metropolit o deschide la orele 4.

Se pune la ordinea zilei propunerea deputatului sinodal P. *Cosma*, făcută în ședința de înainte de ameazi, cu privire la interpelarea deputatului *Vlaicu.* Propunătorul își motivează propunerea și constată, că faptul de care s'a plâns domnul Vlaicu (că patru asesori conzistoriali au *recomandat* alegătorilor pe cine să aleagă deputați mireni la sinod) nu e oprit, ci e chiar necesar și trecut în us.

Comisiunea organizătoare propune, că după ce interpelațiunei îi lipsește substratul necesar pentru facerea unei cercetări, fie în orice direcțiune, afacerea să se conzidere ca aplanată și resolvată în mod final.

Vorbește interpelatorul *Arseniu Vlaicu*, apoi domnul *I. A. de Preda*, domnul *Virgil Onițiu*, și iarăși *Arseniu Vlaicu*, Dr. *Vasile Bologa*, *Tit. V. Gheoja* și *Nicolae Ioan*, care declară, că recomandația din întrebare s'a făcut cu cel mai curat cuget, în interesul bisericei și pentru binele bisericei. Motivul nu-l poate comunicà, decât numai în ședință secretă.

Propunerea comisiunei se primește.

Urmează raportul comisiunei financiare. Raportor *Arseniu Vlaicu.* In chestia rațiociniilor conzistorului arhidiecezan propune luarea spre știre și votarea absolutorului. Se primește.

Acelaș raportor propune votarea budgetului pe anul 1907, în suma proiectată din partea conzistorului, întâiu în general, apoi punct de punct. După ce vorbește la obiect *P. Cosma* și *Nic. Ioan*, budgetul se votează, cu o mică schimbare stilară.

In numele comisiunei petiționare referează apoi deputatul Dr. *Dionisie Roman.* La comisiune au întrat 6 petițiuni. Comisiunea propune să fie predate toate conzistorului arhidiecezan spre competentă rezolvare, parte cu recomandare, parte fără recomandare.

Notarul Mateiu Voilean cetește conspectul speselor actualei sesiuni sinodale. Se votează.

Ședința se preface apoi la orele 5 și jumătate în ședința secretă, pentru a discutà asupra propunerei Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, făcută în chestia neînțelegerilor dela Brașov.

La orele 7 și 45 ședința secretă e terminată.

Sinodul ià apoi hotărîre, ca procesele verbale ale ședințelor două de astăzi să le autentice deputații sinodali din Sibiiu, și în urmă Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* mulțămind deputaților sinodali pentru interesul manifestat față de agendele sinodului, declară sesiunea sinodală închisă. Ia cuvântul deputatul sinodal Ioan cav. de *Pușcariu* și în numele sinodului exprimă caldă mulțămită Inaltpreafinției Sale pentru bunul tact și pentru îndelunga răbdare cu care a condus și de astădată ședințele sinodului.

Intre aclamările vii ale deputaților sinodali Excelența Sa părăsește sala la 8 ore sara.

Inainte de a ne încheà raportul, ne simțim datori să dăm cetitorilor o mică explicare.

Din raportul despre ședința a cincia, publicat în numărul trecut al ziarului nostru, vor fi văzut onorații cetitori, că venerabilul domn *Mihai Cirlea*, notar public reg. în Abrud, n'a mai fost ales asesor conzistorial. Ținem să facem constatarea, că aceasta s'a întâmplat *la expresa dorință a domnului Cirlea*, și că voturile cari totuși au fost date pentru dl *Cirlea*, s'au dat în contra voinței dsale.

Conferențele învățătorești.

Conferența învățătorească din Zarand.

Criștior, 21/IV, 1906.

Invățătorii noștri din Zarand au avut eri și azi zi de sărbătoare. Mare vorbă, căci rari sunt sărbătorile în viața învățătorului român. Totuși conferențele, în cari luminați de duhul sfânt, în dulce armonie tindem a ne lămuri asupra problemei și metoadelor, cari conduc la acelaș ideal: *luminarea generațiunii tinere*, sunt adevărate sărbători.

Interesul obștesc dovedit față de noi a dat conferenței farmec deosebit. Comitetul aranjator (preotul, învățătorul, crâznicul și câțiva bărbați mai sprinteni) îndată la întrarea în comună ne-a făcut să înțălegem, că am venit la frați, cari știu prețuì școala și învățătorul, deoare ce îndată la întrarea în comună ne conduceau la cuartire ospitale.

La 8 oare a. m. s'a săvârșit chemarea duhului sfânt și îndată ne-am adunat în școala mare, frumoasă și bine aranjată. Au fost prezenți 36 din 39 învățători, parohul I. Perian, v. inspectorul reg. Benkö, preotul ev. ref. Mátyás, primariul comunal Almășan, preoții zeloși Almășan, E. Pop, preotul gr. cat. Guga și alți fruntași.

Comisarul conzistorial Dr. P. Oprișa a deschis conferența accentuând chemarea, idealul învățătorului român, de *a-și luminà neamul* și stăruind asupra importanței Istoriei și Geografiei pentru învățământul primar, din cari obiecte erau puse prelegeri la ordinea zilei.

Prelegerile din Istorie despre Andreiu baron de Șaguna de P. Rusu din Cebea, din Geografie despre cercul Brad de I. Fodor din Curechiu, din Maghiară despre „A község" de A. Țeran din Ribicioara, despre organizarea școalelor de repețire de I Simulescu din Blăjeni, au fost bine succese. Ca ele să servească într'adevăr de model s'a decis ca pe viitor să se prezinte cu 30 zile nainte de conferență comisiunii permanente spre cenzurare.

In desbaterea chestiei organizătrii școalelor economice etc. s'a constatat lipsa de școale de repetiție, lipsa de grădini școlare și lipsa de învățători cualificați în ale economiei. Inspectorul și-a promis sprijinul la delăturarea acestui rău, precum și ca învățătorii din acest cerc conferențiar să fie spriginiți a se cualifica într'ale economiei. Vom vedeà...

Am făcut excursiune la băișagurile societății „12 apostoli" din Gura-Barzii și unde sunt aplicați 3—4000 băeși. Am privit steampurile și toate mașinăriile din afară dândunise explicările de lipsă. Ni s'a promis, că dacă vom sosi între 1 oră și $1^1/_2$ d. a. vom fi conduși cu trenul electric la locul de muncă. Acest aspect ni-l'am rezervat pe altă dată.

Vineri seara (20 Aprilie *comitetul desp. Asociațiunii din Brad* a ținut prelegere poporală în prezența tuturor învățătorilor și școalei pline de public. S'a stăruit ca învățătorilor să li-se arete însemnătatea Asociațiunii, cultura rațională a vitelor și să li-se tragă atenția asupra izvoarelor de lumină și bunăstare.

Invățătorii s'au angajat la inscriere de membrii ca astfel despărțământul să poată *înființà agenturi și biblioteci.*

Invățătorii în ședința din urmă au prezentat *un memorand* către sinodul arhidiecezan în care cer *înbunătățirea sorții lor.* Chestie pe care mama biserică într'una o ține și *va trebuì* să o țină în vedere, căci *învățătorii formează popoarele, națiunile.*

In decursul conferenții toți învățătorii au fost întruniți la prânz în ospitala casă a vrednicului paroh *Ioan Perian* din Criștior, iar la cină la harnicul înv. în penz. *Al. Drain.* Am observat pretutindeni interes și dragoste față de noi și indignat s'a simțit numai acela, care n'a avut fericirea să primească și ospeteze bine vreunul dintre învățători. *Cinste și respect astorfel de frați, cari prin dragostea lor față de învățători dovedesc dragoste față de școală și progresul neamului românesc.*

Salut criștiorenilor și la revedere în Brad în 1907. *I. Rus.*

Cercul XIV. pp. Cetatea-de-piatră și Solnoc.

— 8/21 Aprilie.

Conferența învățătorească din protopresbiteratele Cetatea-de-piatră și Solnoc s'a ținut amăsurat ordinului conzistorial și programei publicate în nr. 30 al acestui ziar, în Finteușul-mare, la 6/19 și 7/20 Aprilie a. c.

Inainte de deschiderea conferenței s'a celebrat utrenia și sf. liturgie, împreunată cu invocarea spiritului sfânt, de comisarul conzistorial G. *Hango* spiritual în Gherla și de par. loc St. *Dragoș* în prezența învățătorilor, cari au ținut strana.

După serviciul divin membrii conferenței s'au adunat în noul edificiu școlar, unde comisarul conzistorial a deschis conferența prin o cuvântare plină de învățături practice despre legătura părinților cu școala, pentruca aceasta cu atât mai vârtos să-și poată ajunge scopul și așa și părinții să aibă mai mult folos de jertfele ce le aduc pentru creșterea copiilor lor.

La ședințele conferenței din 28 învățători au fost prezenți însă numai 11, iar dintre cei absenți numai doi au aflat cu cale să-și scuze absența dela conferență; câte unul din fiecare protopresbiterat. Din protop. Cetății de piatră din 13 au fost prezenți 8 și din pp. Solnocului din 15 numai 3.

Ca oaspeți au fost de față par. local St. Dragoș în fruntea comitetului parohial și cler. abs. Alexiu Latiș, din Făurești, ales paroh în Stoiceni.

De regretat însă, că la prelegerile practice au fost puțini elevi, ba la unele de loc, așa că pentru ținerea unora a trebuit să se formeze elevi din învățători pentruca să se poată ținea; aceasta trebue să o atribui însă ocupațiunei locuitorilor, cari fiind timpul de primăvară, și-au angajat și copiii de școală mai înadins la lucrul câmpului. Puținii copii prezenți se văd însă bine instruați și discinați de învățătorul local Gavriil Bogdan.

Prelegerea practică din religiune a ținut-o înv. Sim Vlad, dar cu puțin rezultat, căci s'a abătut mult dela obiect și a dezvoltat idei, cari treceau peste putința de pricepere a elevilor.

A doua prelegere — din Ist. nat. și pomărit — a ținut-o tinărul învăț. Corn. Cosma, care prin prezentarea sa și prin modul de propunere s'a dovedit o putere didactică de prima forță. Conferența cu unanimitate a și declarat prelegerea deplin succeasă.

Tot deplin succeasă a declarat conferența și prelegerea din constituția bisericei noastre, ținută de înv. I. Bărbos.

Iar prelegerea din limba română ținută de înv. Gr. Roman a declarat-o bună.

Tot de bună a declarat și prelegerea din limba maghiară ținută de învăț. Sim. Vlad, cu observarea însă, că la punerea întrebărilor, dacă prelegătorul se folosește și de cuvinte necunoscute încă elevilor, acelea să le explice prin punerea întrebărilor și în cuvinte cunoscute și înțelese de elevi.

Ultima prelegere practică a fost din aritmetică, ținută cu deplin succes de învățătorul Ioan Bărbos, care și de astădată s'a dovedit harnic învățător.

La locul său înv. I. Dragomir a cetit raportul comisiunei pentru examinarea elaboratului: Impărțirea materialului din toate obiectele de învățământ pentru toate clasele dela școala cu un învățător din Fintușul-mare pe anul școlar 1905/6, lucrat de învățătorul de acolo G. Bogdan la însărcinarea inspectorului reg. de școale. După cetire conferența a aderat întru toate la cele cuprinse în raport, iar învățătorului G. Bogdan i-a exprimat mulțămită protocolară pentru vastul și valorosul elaborat cu dorința, ca P. V. Cons. Arhid. luându-l la cunoștință cu aprobare să caute ceva modalitate pentru comunicarea lui învățătorimei spre orientare și conformare după împrejurările locale ale unei ori altei școale.

Ultimul obiect al conferenței a fost cetirea dizertațiunei prezentate de învăț. Nic. Man despre: Organizarea școalelor economice de repetiţie şi indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora. In privinţa organizării acelora conferenţa şi-a exprimat părerea, ca acelea să se organiseze analog şcoalelor pentru cultivarea grădinilor de pomărit. Instructor să fie învăţătorul. Elevii să cerceteze şcoala aceasta o zi ori două jumătăţi de zi pe săptămână. Unde grădinile de pomărit sunt corăspunzătoare şi nu este cu putinţă câştigarea de alt teritor, acolo grădinile de pomărit să se prefacă în grădini de economie generală amăsurat scopului acestor şcoale. Cât priveşte mijloacele pentru susţinerea acelora: teritorul să-l dee gratuit biserica ori comuna politică, ori să se cumpere atare teritor din partea acestora, iar dacă aceasta n'ar fi cu putinţă atunci să se iee în arândă teritorul trebuincios, dar pe mai mulţi ani odată; iar pentru cultivarea ei să se folosească pedepsele incurse din absenţiile şcolare şi din escesele comise în hotar, d. e. păşunările în locuri oprite, apoi venitul din arânda vânatului, pescuitul şi a pământurilor comunale şi în urmă cu timpul venitul ce ar rezulta din cultivarea grădinei iar dacă toate mijloacele acestea ar lipsì, ori n'ar fi destule, atunci să se ceară ajutor dela stat ori să se recurgă la repartiţie. Lucrul fireşte îl vor săvârşì elevii de şcoală şi numai cel peste puterea lor îl vor săvârşì alţii. Instructorul, fie acela învăţătorul ori altă persoană, nu va puteà fi lipsit de oarecare remuneraţie, fie la început cât de modestă. Aceste idei s'au sulevat în conferenţă la desbaterea acestui object.

Ca loc de întrunire pentru conferenţa proximă s'a designat parohia Cupşeni din protopresbiteratul Solnocului.

Cu acestea fiind agendele terminate, comisarul a încheiat şedinţele conferenţei mulţămind parohului şi învăţătorului local pentru buna primire şi îndemnând pe învăţători la lucrare tot mai intensivă, spre onoarea lor şi spre binele poporului dela care trăesc şi atunci şi soartea lor materială li-se va ameliora tot mai mult şi mai curând. La cuvântul comisarului a răspuns în cuvinte alese învăţătorul local G. Bogdan, mulţămind forurilor superioare, că au încuviinţat ţinerea conferenţei în această comună atât de îndepărtată.

De încheiere observ, că protopretorul n'a luat la cunoştinţă ţinerea conferenţei până nu i-s'a trimis convocătorul şi programul conferenţei în limba maghiară, iar dupăce i-s'a trimis ne-a trimis spre paza ordinei publice din comună pe timpul conferenţei doi jandarmi, cari însă puteau să lipsească şi spre lauda lor fie zis, s'au purtat foarte cinstit, căci s'au preumblat numai pe drum, dar în localul conferenţei n'au întrat decât numai când au rugat pe comisar ca să le constate împlinirea misiunei în aceste două zile, care dorinţă li-s'a şi împlinit pentru justificarea lor.

In fine mai observ, că inspectorul regesc de şcoale neputându-se prezentà la conferenţă, a salutat în scris foarte călduros pe comisar şi pe membrii conferenţei, ceeace după procedura protopretorului a fost o destulă mângăere pentru toţi.

— *io.* —

NOUTĂŢI.

La deschiderea expoziţiei din Bucureşti, care se va face *în 14 Maiu v.* va fi de faţă Principele *Eitel Frideric*, al doilea fiu al împăratului Germaniei, ca representant al curţii imperiale germane, şi Arhiducele *Francisc Salvator*, ca reprezentant al Domnitoriului nostru.

*

Primirea de elevi în şcoala c. şi r. de cadeţi. Pe anul prim al şcoalei c. şi r. de cadeţi (infanterie) din *Sibiiu*, se primesc cu începerea anului şcolar 1906/7 (mijlocul lui Septembre) aproximativ 30—35 tineri fiziceşte apţi, cari cu prima Septembre anul curent au împlinit etatea de 14 ani, dar n'au trecut peste etatea de 17 ani, simţesc în dânşii aplicare pentru chemarea militară, şi au absolvat cu succes cel puţin îndestulitor patru clase civile sau patru clase dela o şcoală medie. Condiţiunile de primire cari totodată cuprind şi indicaţii despre forma rugării se pot căpătà pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 1 cor. 45 de fil., la şcoala de cadeţi. Petiţiunile de primire sunt a să înaintà la comanda şcoalei, imediat după primirea testimoniului dela finea anului şcolar curent, dar cel mult până în 12 Iulie st. n. Dacă petentul are să mai facă vreun ezamen de emendare atunci trebue să trimită un atestat interimal. Cererile necomplete, cari se înaintează tocmai la terminul ultim, adecă 12 Iulie st. n. nu mai pot fi luate, în considerare. E de observat, că cereri cari intenţionează obţinerea unui loc de tot gratuit, fondat din partea statului, sunt a să înaintà necondiţionat la ministerul r. unguresc pentru apărarea ţării, până la terminul hotărât, publicat în foaia oficioasă „Rendeleti Közlöny“.

*

Post de inginer arhitect. La şcoala profesională din Câmpulung în Bucovina cu limba de instrucţie română este de ocupat cu începutul anului 1906/7 un post de inginer arhitect cu salar de 3200 cor. Aspiranţii să se adreseze la direcţiunea acestei şcoale.

*

Concurs la şcoalele de honvezi. Ministrul de honvezi a publicat în zilele trecute concurs pentru elevii, cari voesc să între în anul 1906/7 în şcoala reală superioară de honvezi din Şopron ori în academia „Ludovica“ din Budapesta. Locurile de ocupaţ sunt de 4 categorii: pe spesele statului, ale fundaţiilor, pe spesele proprii cu taxa de jumătate şi cu taxa în treagă. Condiţii de primire: cetăţean ungar, apt pentru serviciu militar, patru clase reale ori gimnaziale (pentru şcoala din Şopron), opt clase pentru academie; în cea dintâi, vârstă 14—16 ani, în a doua 17—20 ani; purtare morală bună. Rugările se înaintează la comanda cercului de care se ţine celce concurează — până în 15 Maiu st. n.

La primire fiecare elev và fi examinat din toate punctele de vedere în 27—31 August, la academie 17—20 Septemvrie. Examenul de primire se face în limba maghiară. Taxa de primire e 28 cor. Taxa de întreţinere la şcoala reală 800 cor. la academie 1600 cor. la an şi se plăteşte în două rate. Informaţii detaiate dau respectivele şcoale ori ministerul de honvezi.

*

Primire avantajioasă în şcoalele de veterinari. Ministrul comun de războiu a deschis concurs pentru primire în şcoalele de veterinari din Budapesta şi Viena în condiţii foarte favorabile. Tinerii cari doresc să beneficieze de aceste favoruri vor aveà să steà cel puţin şapte ani în serviciul armatei imediat după absolvarea cursului de 4 ani. In schimb fiecare elev are în timpul acestui curs la una din cele două şcoale toată întreţinerea, cuartir, haine şi călătoria gratis. Elevii aceştia nu solvesc nici un fel de taxă.

Tinerii, cari doresc să între în aceste şcoale au să dovedească că sunt cetăţeni ai monarhiei, că sunt necăsătoriţi şi în vârstă sub 20 ani, că au o purtare morală bună, că sunt apţi pentru serviciul militar, că posed ezamenul de maturitate dela un gimnaziu sau şcoală reală şi să se oblige în scris că după terminarea cursului vor stà cel puţin 7 ani în serviciul armatei ca medici veterinar. Rugările pentru primire pe anul 1906/7 în şcoala din Viena au să fie adresate direcţiunii acesteia până în 1 August, iar la şcoala din Pesta să fie adresate comandei corpului 4 de armată din Budapesta până în 1 Iulie.

Informaţii detaiate dă regulamentul (Ideiglenes Szabályzat), pe cari cei interesaţi îl pot procurà pentru preţul de 20 fil. dela tipografia ces. reg. a statului din Viena.

*

Concert. Doamna *Hildegard Schuster Urban* va dà Vineri, 4 Maiu, un concert în teatrul orăşenesc din loc, în scop filantropic.

*

Teatru român în Sibiiu. Vineri sara s'a jucat pe scena teatrului orăşenesc din Sibiiu piesa „*Papa Leobonard*“ comedie în 4 acte, de Jean Aicard. Rolul principal l'a avut domnul *Zaharie Bârsan*, cunoscutul nostru artist, care a escelat şi de astă dată, dândune o creaţiune cu adevărat artistică. Celelalte roluri le-au avut: Doamna *Lucia Cosma* dşoara *Hortenzia Cosma* şi dşoara *Elena Muntean*, apoi domnii Iuliu *Enescu*, Radu *Popea*, Tit *Morariu* şi Nicolae *Munthiu*. Toţi au jucat cu voe şi cu pricepere Doamna Lucia şi dşoara H. Cosma au primit buchete de flori.

Teatrul a fost plin şi publicul mulţămit peste măsură cu prestaţiunile ce i-s'au dat, a răsplătit munca şi zelul celor ocupaţi pe scenă cu aplauze sgomotoase şi bine meritate. Foarte succeasă a fost apoi şi reprezentaţia dată eri seară, Dumineca, în Casa Naţională. S'a jucat „*Năpasta*“, de Caragiale şi „*La Turnul-Măgurele*“, de Alexandri. Au escelat doamna Lucia Cosma, dşoara Hortenzia Cosma, domnii Bârsan, Enescu, Radu Popea şi T. Morariu. Cu toată vremea ploioasă şi neplăcută, sala a fost plină de public românesc.

*

Pornire războinică. Un membru sus pus al statului militar a publicat în zilele trecute un articol în ziarul „Tag“, în care spune că toate pornirile Italiei duc în potriva Austro-Ungariei, ceea ce nu eschide posibilitatea unei ciocniri răsboinice. Italia şi-a îndreptat privirile spre nord-ost şi e probabil, că se vor ivi multe neplăceri între aceste două state.

*

Avanzare. Excelenţa Sa domnul comandant de corp din Sibiiu, locotenent mareşal campestru *Josef Gaudernak*, a fost avanzat cu ziua de 1 Maiu c. la rangul de general de cavalerie.

*

† Alexandru Liuba tinărul şi talentatul sculptor român, a decedat Vineri sara în spitalul Filantropia din Bucureşti, după o boală scurtă de câteva zile.

*

Dar pentru şcoală. Mult onorata Direcţiune a institutului „*Zarandeana*“ în Baiţă, din venitul curat al institutului a binevoit în anul acesta a procură pe sama şcoalei noastre confesionale gr. or. din Trestia (protoprezbiteratul Zarand) harta Ungariei şi mai multe manuale de cetit, atât în limba română cât şi în limba maghiară — toate în preţ de 20 coroane, (douăzeci coroane). Pentru această facere de bine, subscrisul în numele poporului mulţămesc şi pe această cale Mult onoratei Direcţiuni — şi împreună rugăm pe bunul D-zeu să binecuvinte institutul „Zarandeana“ ca să sporească în venite şi faceri de bine, ear conducătorilor să le deà viaţă lungă şi fericită ca se poată conduce institutul la dorinţa ce o au. *Trestia*, în 28 Martie 1906. *Petru Perian*, preot gr. or.

*

Ministrul de comerciu Fr. Kossuth nu dă audienţe până după alegeri.

*

Emigrarea Jidanilor. In ultimii 25 ani au emigrat din România şi Galiţia peste un milion de Jidani, partea cea mai mare în America, apoi Anglia şi Ungaria. Acum şi au îndreptat privirile în altă parte, spre inzula Cipru, fiind călătoria mai eftină. Şi aci e vorba de „gşeft“.

*

Atentat contra lui Loubet. In noaptea de 2 Martie făptuitori necunoscuţi au pus o bombă cu fitil aprins în fereastra locuinţei fostului prezident Loubet. Bomba a fost observată la timp de un funcţionar trecător. Analizată la poliţie s'a văzut că bomba era foarte periculoasă.

*

Vezuvul s'a liniştit deplin. Profesorul *Mateuci* s'a urcat în zilele trecute să'l ezamineze. Din cauza cenuşei şi a fumului ce iese şi acum din fundul pământului n'a putut străbate departe. A constatat că craterul s'a mărit cu un chilometru şi jumătate şi este foarte adânc

*

Nemy şi Pruvost. Aceşti doi eroi, conducătorii minerilor cari au stat 20 zile îngropaţi în fundul pământului la Courrières, umblă acum prin ţară arătându-se lumii pe bani. Cine vrea să'i vadă şi să le asculte păţania trebue să plătească 50 centime. Poporul începe să se indigneze de acest fapt.

*

Ucigaşii delăturaţi. Din Belgrad vine ştirea, că ucigaşii regelui Alexandru, şeptezeci la număr, şi-au înaintat abzicerea din sinul armatei. Regele a zis, că ţara are perderi enorme în urma presiunei ce ezercează Anglia asupra acesteia din cauza urâtului omor, şi i-a rugat să se retragă. Agitaţia e mare în oraş şi lumea crede, că abzicerea aceasta ascunde în sine germenele unei noui conjuraţii contra regelui Petru.

*

Câştigul postelor Locul prim între postele din lume îl ocupă Anglia. Postele de aici au avut în anul trecut 122 milioane franci câştig curat. In locul al doilea stă posta Rusiei cu 106 mil., apoi Germania cu 80 mil., Francia cu 68 mil., Spania cu 17 mil., Belgia şi Austria cu 15 mil. franci.

*

Himen. Maria *Tănase* şi Ioan *Stanciu*, anunţă celebrarea cununiei lor care se va serba Dumineca, în 6 Maiu st. n. a. c. la oarele 3 p. m. în biserica gr. ort. din Ludoşul mare.

*

O glumă nimerită In ziua primă a acestei luni un domn şi-a permis o glumă, pe care o numise foarte genială. A trimis unui prietin al său un plic închis cu inscripţia: „cu acesta-ţi poţi încercà norocul!“ In plic se aflà un los al loteriei de clasă cu care participase la joc în clasele anterioare şi a cărui înoire pentru clasa a şasa o întrelăsase. Primitorul plicului nu s'a supărat de loc. A făcut întrebare la casa de bancă A. Török & Comp., Budapesta, Theresienring 46, dacă poate jucà mai departe cu losul acesta la tragerea care era în curgere. Primind răspuns afirmativ şi dupăce nici posesorul lui nu obiecţionă nimic, achită taxa scadentă. Capriţioasa soarte însă aduse cu sine, că după câteva zile losul din casa de bancă Török să fie tras cu un câştig mare. Acum rîde câştigătorul, pe când prietinul său se gândeşte năcăjit la gluma lui.

PARTEA LITERARĂ.

Ziar de călătorie.

O parte din sărbătorile de veselie le-am petrecut între prietinii de copilărie, la părinţi şi la rudenii. La unchiul meu, preotul Tr. Dragomir am văzut convocătorul sinodului protoprezbiteral la întrunire în Ucea inferioară pe ziua de Mercuri a săptămânei luminate. Dornic de a întrà în vorbă cu preoţimea tractului şi a cunoaşte starea reoglindătoare a bisericii şi a şcoalii din această parte, fac unchiului propunerea să mergem şi noi la Ucea. Plecăm la tren, care aveà să întârzie o oră. Aici aşteptau notarii din comunele apropiate, cu primpretorul şi medicul cercual. Discuţia decurgeà despre agendele congregaţiei, unde mergeau cei mai număroşi. Despre Şerban, naţionalistul convertit, favoritul celor de faţă de deunăzi nu vorbeà nimenea. Şerban, popularul elegant s'a strâns bine de popor, dela Făgăraş până la Avrig îl cunosc şi copii, cu toate acestea mulţimea întreagă nu cunoaşte nici credeul seu politic de mai mulţi ani, nici cel nou, care este cel mărturisit anul trecut de advocatul Vasu. Lumea e nedumerită, pentruce a pregătit Vasu calea contrarului seu Şerban. Dar între cei de faţă medicul vorbeà despre degenerarea poporului din cercul seu cu aplicare la Saşi şi la Români. Dânsul ştie sate, în cari grasează morburi lumeşti şi sunt destinate peirei. Toţi întregiau, că tinerimea e năpăstuită de multe rele. E de lipsă sărirea grabnică în ajutor a şcoalii, a bisericii şi a puterii administrative. Saşii — văzând cu ochii desfiinţarea lor — dau poporului ultimul ajutor. Şcoala, după încheierea celor 12 ani, predă elevii bisericii, în grija preotului, care-i pregăteşte pentru confirmare. Predicele practice din biserică spuse comunităţii întregi, le aplică şi în folosul tinerimei adulte afară de biserică. Câte lucruri folositoare nu s'ar puteà predà tinerimei noastre, când preoţimea ar înţelege şi ar practicà activitatea pastorală a preoţilor reformaţi.

In biserica noastră se practică tot sistemul predicelor dogmatice în frazeologia tradiţională bisericească, şi acest sistem nu mai este corăzpunzător, fiindcă biserica pe lângă chemarea istorică de a învăţà poporul fundamentele credinţei, trebue să-şi inaugureze cât mai grabnic şi mai detaiat programul de instituţie de cultură, naţională, socială şi economică. Predicele noastre să nu mai fie un punct de ceremonie bisericească, ci demonstrări bine studiate după vieaţa credincioşilor de reforme acomodate stârpirii relelor din popor, şi indigitări pentru îmbunătăţirea sorţii credincioşilor. Preotul, care şi azi se mărgineşte la slujbele lui tipiconale şi afară de biserică trăeşte numai pentru sine nu poate duce în satul seu rolul unui preot folositor, nu poate fi îndestulat cu sine şi credincioşii sei nu-l pot apreţià cum se cuvine. Recunoştinţa adevărată şi-o câştigă preotul harnic afară de slujbele sale tipiconale. Iar aceasta cu deosebire în fruntea tinerimei adulte, eşite de sub grija şcolii, a părinţilor şi a bisericii. Tinerimea eşită din şcoala de toate zilele nu mai cunoaşte nici o autoritate.

Prim-pretorul nostru observă că obiceiul şezătorilor săteşti, care ţine cu excepţia verii întreg cursul anului, în care trăeşte tinerimea adultă, împrumută acesteia toate slăbiciunile, care-i prepară degenerarea morală şi fizică. Pretorul explică legea şezătorilor alcătuite de oameni în totală necunoştinţă a împrejurărilor săteşti, iar subscrisul face amintire de „şezătorile săteşti“ şi întocmirea lor, înfiinţate de fostul ministru din ţară Spiru Haret, şi din ambele premise făcurăm cei de faţă deducţia că o instituţie în folosul salvării tinerimei adulte ar fi de cea mai mare priinţă pentru poporul nostru. Acum 3 ani, când îmi propuneà D. prof. Dr. P. Şpan dogmatica în Seminarul Andreian, la tractarea tainei: Pocăinţa, făcuse concluzia, că motivele dogmatice, bisericeşti, sociale, naţionale şi economice ale acestei taine susţinute cu sfinţenie în conştiinţa şi vieaţa religioasă a poporului nostru, pretind formarea pe sate de: „cercuri culturale de adulţi“.

Reminiscenţa aceasta mi-a produs bucurie, că mi-s'au făcut lecţii înţelepte, la cari revin cu scopul a dà cetitorilor acestui ziar prilej a cugetà la o reformă cuminte şi vrednică a stà în rând cu birica şi cu şcoala confesională. La gară am făcut şi un plan al acestei reforme sprijinită şi susţinută de trei factori diriguitori: comitetul parohial, comitetul comunal şi preotul cu învăţătorul şi cu primarul comunal.

(Va urma).

375 1906. [87] 1—3

Publicaţiune.

Comuna Tălmăcel exarândează morile sale pe un period de 3 ani şi adecă din 1 Iulie 1906 până în 30 Iunie 1909.

Licitaţiunea publică verbală împreunată cu oferte în scris se và ţineà în **20 Maiu st. n.** a. c. la 3 ore p. m. în cancelaria comunală.

Preţul strigării 1600 coroane anual; vadiu 10%.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedeà la primăria comunală.

Tălmăcel, 22 Aprilie 1906.

Primăria comunală:

Toma Nedelcu primar. **Ioan Fanea** notar.

---

[86] 2—3

Concurs

Pentru **zidirea bisericei** ortodoxe române din **Sângătin**, protopresbiteratul Mercurei, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **23 Aprilie** (6 Maiu) **1906**, la 2 ore d. a. pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitaţiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 7000 cor., afară de materialul de piatră, cărămidă, var, năsip, ţiglă, ciment şi trebuincioase la facerea tenciuielei, pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanţii au să depună vadiu de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare.

4. Se pot face şi oferte în scris.

5. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea bisericei aceluia dintre concurenţi, care îi mai convine, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà purcederea faţă de ceialalţi.

6. Licitaţiunea, respective contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după iscălire, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiiu.

7. Planul, preliminarul de spese şi specificul lucrărilor, cum şi condiţiunile de zidire se pot vedeà ori şi când la oficiul parohial ort. român subsemnat.

Sângătin, la 4/17 Aprilie 1906.

Oficiul parohial gr. or. român:

Ioan Dăian, paroh.

Vidi!

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

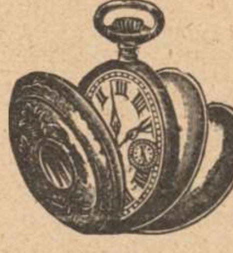

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă".
1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 3—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2 95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Sălişte**. Se află de vânzare la

Victor Oniţiu, comersant în **Sibiiu.**

(85) 4—10

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rândueala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Dumineca din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roşie cu copcii 4 cor.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

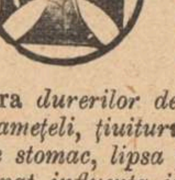

vindecă şi învioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

[2] 191

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favoriseazâ colecta noastră principală. Peste **25 milioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400 000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000** mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroase câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 3—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezsö, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narcizisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8692	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. **1.000.000** coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru

1/8 loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, 1/4 loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
1/2 „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, 1/1 „ „ „ 6·—, „ „ 12·—

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

6 Maiu n. a. c.

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare negutătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale:

Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: Theresienring 46/a.
Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 43 Sibiiu, Joi 20 Aprilie (3 Maiu) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil rândul cu litere garmond.

Programul

festivităților sfințirei bisericei catedrale ortodoxe române din Sibiiu, pe zilele 29, 30 Aprilie și 1 Maiu v. (12, 13 și 14 Maiu n.).

Sâmbătă (29 Aprilie v.)

1. La orele 7 sara serviciu divin cu priveghiere, în biserica din suburbiul Josefin.

Duminecă (30 Aprilie v.)

1. La orele 7 și jumătate întrunirea clerului și poporului la reședința arhiepiscopească.

3. La orele 8 dimineața procesiune din reședința arhiepiscopească la catedrală și începerea serviciului divin.

4. La orele 2 *banchet festiv.**)

5. La orele 7 sara conduct cu torțe, pornind dela Hermannsplatz, prin strada Cisnădiei, piața mare, strada măcelarilor, până la reședința arhiepiscopească.

Luni (1 Maiu v.)

6. La orele 11 a. m. *Matinee*, dat de societatea de lectură a elevilor din seminarul Andreian, în sala festivă a Muzeului Național.

7. La orele 8 sara *concert* dat de Reuniunea de muzică din Sibiiu în sala festivă a Muzeului Național.

Birourile permanente de primire și încuartirare se află în strada măcelarilor, numărul 45, parter la stânga. Pentru incuartirare se îngrijește Dr. *George Proca*, iar bilete de întrare în biserică se dau *gratis* la cassa arhidiecezană, unde se capătă și bilete de banchet, la cassarul *Pantaleon Lucuța.*

Ordinea în biserică și afară de biserică o susține *Ioan de Preda* și Dr. *Liviu de Lemény.*

Membrii comitetului de incuartirare vor fi de față la gară la trenurile cari sosesc *Sâmbătă* la orele 12 ½ și 1¼ din zi, și sara la orele 8 și 9¼, cum și la cele ce sosesc *Duminecă* dimineața, și vor purtà ca semne bandă albă.

Comisiunea aranjatoare.

Deputații români.

Sibiiu, 2 Maiu n.

Din toate cercurile electorale românești în cari s'a efectuit deja alegerea pentru dietă primim știri îmbucurătoare. Alegătorii români, ascultând de sfatul conducătorilor lor, și îndemnați și de propria lor convingere, au întrat în lupta electorală cu toată însuflețirea și în rânduri bine închiegate. Rezultatul a fost apoi, că în *douăsprezece* cercuri electorale, mandatul de deputat a fost depus în mâni probate românești, iar într'un cerc va fi balotaj între candidatul român, care a întrunit cele mai multe voturi și altul de altă partidă.

Și nu s'a făcut alegerea decât în jumătate din cercurile în cari Românii formează majoritatea; prin urmare e de așteptat, că din ceealaltă jumătate de cercuri tot atâța deputați naționali români vom puteà să scoatem. Vom aveà deci în dietă, în sesiunea nouă parlamentară, vre-o 20 - 22 de deputați, luați, după cum am dorit, dintre cei mai buni fii ai neamului nostru.

Cu multă bărbăție au întrat apoi în luptele electorale și Slovacii și Sârbii, aliații nostri politici, și li-a succes și lor să scoată din urnă până acuma *nouă* deputați naționali, cinci Slovaci și patru Sârbi, iar trei Sârbi au ajuns în balotaj.

După toate probabilitățile deci, Românii, Sârbii și Slovacii vor forma în dietă un partid destul de însemnat de vre-o 30—35 de deputați, chemat să reprezinte acolo cu demnitate interesele acestor trei popoare aliate.

Ca eveniment îmbucurător trebue să amintim întrarea de nou în dietă a marelui politician de naționalitate sârbă, a domnului *Mihail Polit*, un bărbat cu cultură europeană, cu vaste cunoștințe și cu mult tact politic, pe care orașul Chichinda-mare l'a onorat de astă dată cu mandatul, onorându-se prin aceasta pe sine însuși.

Lista deputaților noștri naționali aleși până acuma o publicăm mai la vale. Aici mai amintim, că și cercurile în cari n'am putut străbate cu candidații naționali români lupta alegătorilor noștri a fost frumoasă și bărbătească, și diferința de voturi n'a fost tocmai mare. Astfel *Rusu-Șirianu* a căzut la Chișineu numai cu 41 voturi, iar în cercurile din comitatul Timișului, Moravița, Rittberg, Recaș și Becicherechul-mic, candidații naționali români au rămas în minoritate numai cu câte 100—200 voturi. Tot așa în cercul Făgetului, comitatul Caraș-Severin. Ear în Ocna-Sibiiului diferința de voturi a fost numai 15 voturi.

Specială menționare merită alegătorii români din acest cerc din urmă, cari afară de unul, care n'a putut venì la alegere, *toți* au mers la urnă și și-au dat votul pentru candidatul național român. Că totuși n'au putut învinge, este a se atribuì împrejurării, că nu Românii formează majoritatea alegătorilor în acest cerc, iar Ungurii și Sașii nu-și dau votul pentru Român. Atitudinea corectă și vrednică de toată lauda a Românilor din Ocna, servească însă de exemplu pentru alegătorii din cercurile în cari încă nu s'au făcut alegerile.

Eată acum lista deputaților aleși cu program național român.

Dr. Iuliu *Maniu*, ales în cercul Vințul-de-jos. Dr. *Alex. Vajda-Voevod*, ales în cercul Ighiului. Dr. *Nicolae Șerban*, ales în cercul Arpașului. Dr. *George Popovici*, ales în Lugoj, cu majoritate de peste 400 voturi. Dr. *Stefan Petrovici* ales în Zorlențul-mare. *Aurel Novacu*, ales în Sasca. *Coriolan Brediceanu*, ales în Oravița cu majoritate de 600 voturi și ales și în cercul Bocșa-montană. Dr. *Nicolae Oncu*, ales în Iosășel cu majoritate de 1000 voturi. *Vasile Goldiș*, ales în cercul Radna. Dr. *Ioan Suciu*, ales în Boroșineu și Dr. *Stefan C. Pop*, ales în Șiria.

In balotaj a ajuns *Gheorghe Breban* la Ciacova.

Mai veneà ales cu siguranță și dl *George Pop de Băsești* în cercul Cehul-Silvaniei, unde alegerea aveà să se facă în Dumineca trecută, dar oamenii stăpânirii, văzând că învingerea Românilor nu mai poate fi împedecată, au făcut ca întreaga comisiune de alegere să-și dee demisiunea, și astfel alegerea nu s'a putut ținea, ci s'a amânat pe altă dată. Ori când se và face însă, învingerea Românilor este sigură în acest cerc.

Alegerile în comitatul Sibiiu.

Adunarea alegătorilor români din cercul electoral al Sebeșului-săsesc, ținută Duminecă în Sebeș sub prezidenția domnului *Bojița*, a proclamat cu mare însuflețire ca candidat de deputat național român pe dl Dr. *Liviu de Lemény*, care învitat apoi la adunare, și-a rostit vorbirea de program, primită cu generale aprobări și cu zgomotoase aclamări.

Ținuta alegătorilor români din acest cerc, manifestată cu ocaziunea alegerilor trecute, a fost admirată și lăudată de întreaga românime. Suntem în drept a sperà deci, că Românii din acest cerc aceeași atitudine o vor păstrà și de astă dată, la alegerea din *4 Maiu*, când unul ca unul, *slujbași și neslujbași, inteligenți și țărani*, își vor dà votul pentru candidatul român, pentru distinsul și de toți stimatul domn Dr. *Liviu de Lemény*, câștigându-și astfel un nou titlu de laudă și de admirație. Acelaș lucru îl așteptăm și dela alegătorii cercului *Cristian*, unde candidatul național român e domnul Dr. *Nicolae Comșa*, deputatul din trecut al acestui cerc.

Dela sinod.

Acte și concluze.

In chestia terminării zidirei bisericei catedrale din Sibiiu, conzistorul arhidiecezan a adresat sinodului ținut în săptămâna trecută următorul amănunțit raport:

Venerabil Sinod!

Cu raportul nostru dela 2 Aprilie 1905 Nr. 3243 Ep. ne luasem voia a arătà Venerabilului sinod arhidiecezan starea, în care se găseà la acel dat zidirea bisericei catedrale, cum și dispozițiile luate din partea conzistorului pentru terminarea zidirei și a adiustării interne.

Urmând de atunci încoaci terminarea tuturor lucrărilor și însaș colaudarea edificiului prin comisia exmisă din plenul conzistorului în persoanele asesorilor Parteniu Cosma, Nicolae Ivan, Pantaleon Lucuța și Ioan de Preda, cu intervenția directorului de clădiri publice militare majorul arhitect de Bücheler, arhitecții Reiner din Budapesta și Wolff din Sibiiu — lucrarea peste tot s'a aflat neexcepționabilă și ca clădire monumentală fără păreche solid zidită — drept ce a propus să se solvească antreprenorului Francisc Szalay competența de Cor. 459,820·—, care s'a și achitat dupăce arhitectul a făcut îndreptările cerute prin comisia de colaudare.

Azi până la unele procurări mai mici și neînsemnate, lucrările sunt terminate și de angajamentele luate ne-am achitat până la unele resturi, pe cari le specificăm mai jos și cari mai reclamă plătiri de 12—14 mii coroane.

Prezentăm, pe baza actelor și datelor dela cassa arhidiecezană o specificare amănunțită și detaiată despre cheltuelile făcute cu zidirea, din care reiese, că edificiul până în stadiul de azi a costat Cor. 753,833·—, iar după încheierea finală se va urcà la Cor. 770 mii.

Titlii sub cari s'au făcut cheltuelile sunt grupați astfel:

Pentru planuri, premii și experți 19,020 cor. Arhitectului Francisc Szalay 459,820 cor. Conducătorului I. Schussnig 8000 cor. Sculptorului Babic 25,000 cor. Măsarului Pătruțiu 20,700 cor. Pardositorului Marcu 3512 cor. Introducerea electricității 3460 cor. Pictorului Smigelschi 30,000 cor. Padimentarea bisericei 6000 cor. Lăcătușului Purece 7193 cor. Clopotele 11,803 coroane. Zugravului Kandler 5356 cor. Pentru candelabre firmei Zeiser 20,000 cor. Reuniunei de înfrumsețare pentru parc 828 cor. Lui Schneider pentru spoitul bisericei cu marmoră pulverizată 5121 cor. Daruri (la diferite ocazii) 522 cor. Pentru prapori anticipație 600 cor. Cuartir parohului 3500 cor. Valoarea locului după prețul de inventar fără biserica cea demolată și casa parohială 123,392 cor. Suma 753,833 cor.

Mai sunt de achitat: Pictorului Smigelski 6000 cor. Padimentarea 2000 cor. Lui Szalay 1000 cor. Petruțiu 800 cor. Chivotul 2500 cor. Covoare 400 cor. Alte spese mărunte 3300 cor. Suma 16,000 cor.

Față de aceste spese, ce mai avem de întimpinat, fondul catedralei s'a redus la casa din strada Morii Nr. 12 și 14 și la un numărar de cor. 22 mii, care rămâne după adiustarea internă și achitarea angajamentelor luate la circa 6000 cor.

Actul despre colaudare, contractele încheiate cu diferiții antreprenori se pot vedeà la cassa arhidiecezană.

Pentru alimentarea din nou a fondului bisericei catedrale, în scop de a susțineà personalul corăspunzător, vom angajà la contribuiri pe preoții tineri, cari au fost introduși în anii din urmă în oficiu, vom încassà restanțele promise dela particulari, ca să putem face un budget real, din care să afle acoperire toate trebuințele bisericei, cari cu venitul din casele Nr. 12 și 14 și cu dotația permanentă dela stat de 1600 coroane, nu se pot acoperì.

Terminul sfințirei bisericei s'a statorit pe ziua de 30 Aprilie st. v. (13 Maiu n.) 1906.

Dispozițiile speciale pentru săvârșirea acestui act de importanță epocală le vom aduce la cunoștința clerului și poporului nostru în forma cuvenită, prin învitări și anunțuri în presa noastră.

Incheind acest raport, aducem mulțămită înainte de toate lui D-zeu, că ne-a stat în ajutor să desăvârșim această lucrare monumentală, la care ne-am angajat cu toții ființa noastră, la care au contribuit cu obolul lor cei mai buni fii ai bisericei, ca să o vedem așà cum este, spre a Domnului mărire și a bisericei noastre înălțare din starea umilită, în care o aruncase vremi de greà încercare.

Sibiiu, din ședința conzistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ținută la 27 Martie 1906. *Ioan Metianu* m. p., arhiepiscop. *Dr. Gheorghe Proca*, secretar.

Comisiunea financiară, căreia a fost înpărțit spre studiare acest raport, a prezentat sinodului următorul proiect de rezoluțiune:

Raportul conzistorial Nr. 3287 Ep. ex. 27 Martie 1906 despre zidirea bisericei catedrale, din care se constată, că zidirea cu ajutorul lui Dumnezeu a fost terminată, a fost colaudată cu intrevenirea unei comisii conzistoriale şi a trei arhitecţi şi aflată neexcepţionabilă şi ca clădire monumentală fără păreche solid zidită; până acum s'au plătit pentru catedrală cor. 753,833·— şi au mai rămas de achitat cor. 16,000·— costând astfel aproximativ cor. 770 mii, fondul catedralei s'a redus la casa din strada Morii Nr. 12 şi 14 şi la un numărar de cor. 22 mii; se vor luà măsuri pentru alimentarea din nou a fondului pentru susţinerea catedralei şi în sfârşit, că terminul sfinţirei s'a fixat pe ziua de 30 Aprilie st. v. 1906, pentru care ocazie se vor aduce la cunoştinţa clerului şi poporului din vreme dispoziţiile necesare, — comisia financiară propune;

---

*) In sala dela „*Gesellschaftshaus*“ cuverta cu 7 coroane, în „*Hermannsgarten*“ cu 3 coroane.

1. să se ia în general la cunoştinţă cu aprobare,

2. după terminarea tuturor lucrărilor şi achitarea lor conzistorul să compună un raport amănunţit şi o socoteală exactă despre toate spesele avute cu această zidire a bisericei catedrale,

3. pentru a face cunoscută catedrala noastră şi toate fazele, prin cari a trecut această chestie dela început până în momentul de faţă, dar mai ales pentru a animà publicul să continue cu contribuirea de ajutoare, atât de necesare, conzistorul să publice o monografie a catedralei de până acuma, până când sunt proaspete în memorie toate lucrurile,

4. sinodul să-şi exprime deosebita sa bucurie, că în sfârşit mulţămită ajutorului ceresc, poporul nostru drept credincios îşi are biserica sa catedrală, de care a fost lipsit sute de ani şi astfel numele Esc. Sale Domnului Arhiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu, ca şef suprem al bisericei noastre, care a întrupat în mod atât de fericit şi strălucit ideile şi dorinţele fericiţilor săi antecesori şi mai ales ale marelui arhiereu Andreiu baron de Şaguna, şi-a dăinuit un monument neperitor în istoria bisericească a neamului nostru,

5. sinodul roagă atât pe Esc. Sa, cât şi pe zeloşii colaboratori la această operă măreaţă să primească viile sale mulţămite pentru munca zeloasă, conştientă, depusă cu atâta dragoste la înălţarea acestui templu naţional şi să continue şi în viitor cu aceeaş râvnă atât la asigurarea înflorirei ei materiale, cât şi mai ales morale a bisericei vii,

6. pentru sfinţirea catedralei să se facă pregătirile astfel, încât acest act epocal să se săvârşească cu cea mai mare pompă posibilă în prezenţa unui număr cât mai mare de credincioşi,

7. pentruca acest act de rară solemnitate să fie trecut în procesele verbale ale sinodului nostru, propunem eventuala convocare a unei şedinţe sinodale extraordinare.

Sibiiu, în 12 Aprilie n. 1906.

Galacteon Şagău, *prezident.* *Arseniu Vlaicu,* *referent.*

Sinodul, acceptând propunerea, a ridicat-o la valoare de concluz, cu adausul, ca sinodul să fie convocat în sesiune extraordiuară pe Sâmbătă, înainte de sfinţirea bisericei catedrale, pentru a puteà luà parte dela început la întregul act al sfinţirei. După sfinţire sinodul va ţineà apoi şedinţă festivă, în care va eternizà acest act însemnat în istoria arhidiecezei gr.-ort. române a Transilvaniei.

Sinodul din Caransebeş.

Am fost anunţat, că sinodul din Caransebeş a fost deschis, şi apoi prorogat, până la 10 Maiu n. c. din motivul, că cei mai mulţi deputaţi sinodali erau ocupaţi cu alegerile pentru dietă. Deschiderea sinodului s'a făcut cu următoarea vorbire, rostită din partea Preasfinţiei Sale, a Domnului Episcop diecezan *Nicolae Popea*:

Cristos a înviat!

Domnilor Deputaţi!

„Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele meu, acolo sunt şi eu în mijlocul lor“, a zis Mântuitoriul Cristos. Şi aceasta este nota caracteristică a adunărilor noastre bisericeşti, aceasta deosebeşte adunările noastre, de adunările de altă natură, să zicem: lumeşti.

Noi în sinoadele noastre eparhiale ne adunăm în numele Domnului, ca să ne conzultăm asupra celor ce sunt de lipsă pentru corecta administrare esternă a bisericei pe bazele doctrinei Mântuitoriului, să ne conzultăm asupra mijloacelor, prin cari să înainteze, să prospereze şi să se consolideze tot mai mult biserica cea viie a Domnului, în dieceza noastră de Dumnezeu scutită a Caransebeşului.

Mulţămită bazelor constituţionale, pe cari se razimă organizaţiunea bisericei noastre, este dată posibilitatea ca în sinoadele noastre eparhiale să între bărbaţi din cei mai de frunte ai diecezei, cari cu cunoştinţele şi sfatul lor pot contribui la promovarea intereselor bine pricepute ale bisericei, bărbaţi, cari cu inima lor caldă pentru biserică au în vedere numai interesele generale ale bisericei, iar nu interesele personale. Numai cu astfel de bărbaţi se ridică nimbul corporaţiunilor noastre şi numai astfel vor aveà ele în afară ponderozitatea recerută. Şi dacă cu toate acestea ni s'ar întâmplà astfel, apoi nu constituţionalizmul larg bisericesc, ci noi înşine suntem de vină, respective aceia, cari abuzează de libertatea constituţională, şi vâră în corporaţiunile noastre bisericeşti interese personale, egoiste.

Am atins acestea, Domnilor Deputaţi, din conziderare că astăzi sinodul nostru eparhial se întruneşte pe un nou period de trei ani, pe baza unei alegeri noi; apoi pentrucă trăim în împrejurări grele, cari împrejurări cer multă prudenţă dela cei chemaţi să deà direcţiune afacerilor noastre bisericeşti şi să apere interesele bisericeşti faţă de tentaţiunile externe.

Da, Domnilor Deputaţi, durere, şi acum trebue să accentuez dela acest loc, că împrejurările timpului de astăzi sunt grele peste măsură şi ne putem aşteptà tot mai mult la agravarea lor. Pentru paralizarea greutăţilor acestora se cere, Domnilor Deputaţi, cunoaşterea limpede a situaţiunei în care ne aflăm, prudenţă în căutarea, aflarea şi punerea în aplicare a mijloacelor celor mai corăspunzătoare pentru asigurarea intereselor noastre bisericeşti religios-culturale, şi în prima linie armonica conlucrare desinteresată a tuturor factorilor chemaţi în serviciul bisericei şi astfel şi a Domniilor Voastre, Domnilor Deputaţi, cari sunteţi cu deosebire chemaţi ca să apăraţi interesele bine pricepute ale bisericei noastre, şi să daţi sprijinul desinteresat şi înţelept Episcopului şi Conzistorului diecezan.

Biserica, Domnilor Deputaţi, ca instituţiune dumnezeească, este expusă multor atacuri lumeşti, contra cărora are să lupte, pentruca să asigure fericirea temporală şi vecinică a membrilor ei; de aceea se şi numeşte ea aici pe pământ, biserică luptătoare. Mulţi duşmani se ridică asupra ei, cari cu arme ademenitoare pentru mulţime, sub masca progresului şi a culturei se încearcă a o slăbì, căci a o nimicì este imposibil.

Am avut ocaziune în vorbirea mea din anul trecut să fac amintire, Domnilor Deputaţi, de unele semne bolnăvicioase, înţelegând mişcările socialiste cu caracter ostil bisericei şi organizaţiunei noastre sociale, iar acum trebue să dau expresiune îngrijirei mele pentru dificultăţile ce se ivesc pe terenul instrucţiunei, cari dificultăţi ating de aproape şi organizaţiunea noastră autonomă bisericească. Dificultăţi acestea, cari se ivesc din nizuinţa cătră o ţintă, care este nerealizabilă, şi de dragul căreia se scapă din vedere adevăratul scop al instrucţiunei.

Biserica noastră mult a jertfit şi mult jertfeşte pentru instrucţiune, şi este şi natural aceasta, căci şcoala este fiica bisericei. Jertfele mari aduse de biserică pentru şcoală, şi interesul cel mare al bisericei, ca ea însaşi să-şi crească şi instrueze membrii săi, reclamă libertatea acţiunei pe sama bisericei, carea cu atât mai vârtos i-se poate acordà bisericei noastre, cu cât ea în senzul învăţăturei Mântuitorului nostru Cristos: „Daţi lui Dumnezeu ce e a lui Dumnezeu şi Cesarului ce e a Cesarului“, pururea a fost credincioasă potestăţii lumeşti şi respective patriei comune, de unde urmează că ea, biserica noastră, nici odată n'a avut tendinţa de a suprematizà potestatea lumească, sau chiar alte confesiuni. De aceea o restricţiune a acestei libertăţi sau chiar o atingere vătămătoare a autonomiei bisericei, nu s'ar puteà conziderà ca justificată.

Sunt, precum am şi fost totdeauna dela începutul activităţii mele pe terenul public bisericesc, prieten din convingere al autonomiei bisericeşti, şi al libertăţilor constituţionale, pentru cari am şi lucrat în cercul meu de activitate, şi de aceea mă atinge dureros ori ce încercare de restricţiune, şi ori ce abuz cu libertatea constituţională bisericească. Şi astăzi durere, pe când de o parte văd curente externe contrare autonomiei noastre, văd pe de altă parte, că ies la iveală între membrii bisericei ici-colo încercări de abuz cu libertatea constituţională bisericească. Fiecare are dreptul, ca membru al bisericei să se validiteze între marginile organizmului nostru constituţional, dar are şi datorinţa să respecte acest organizm, astfel ca validitarea să se edifice, iar să nu se dărâme. Numai astfel va fi şi capul bisericei, Domnul nostru Isus Cristos, în mijlocul nostru, şi prin urmare, numai astfel vom puteà prosperà.

De altcum eu mă razim pe înţelepciunea Domniilor Voastre, Domnilor Deputaţi, aşteptând ca lucrările noastre sinodale să decurgă în bună înţelegere spre binele bisericei noastre, şi în această aşteptare implorând şi aici binecuvântarea lui Dumnezeu asupra sinodului nostru eparhial, declar sesiunea primă a periodului al XIII-lea al sinodului nostru eparhial deschisă.

Sinodul din Arad.

Deschiderea sinodului din Arad s'a făcut cu cuvântarea următoare, rostită din partea Preasfinţiei Sale a Domnului episcop diecezan *Ioan I. Papp*:

Cristos a Înviat

Domnilor deputaţi!

Un sentiment plăcut, o bucurie mai rară a deşteptat în trecut şi nu mai puţin în zilele noastre trebue să deştepte în inima fieştecărui arhiereu român şi în deosebi în inima şi sufletul arhiereului bisericii române drept măritoare momentul, în care se vede încunjurat de dragostea şi alipirea eparhioţilor sei, chemaţi a-l sprijinì în conducerea economiei Domnului.

Un asemenea sentiment plăcut, o asemenea bucurie mai rară se sălăşlueşte şi în inima şi în sufletul meu în acest moment, când mă văd iarăşi încunjurat de Domniile Voastre, Domnilor deputaţi, cari în urma mandatului primit, aţi grăbit şi astădată din apropiere şi din depărtare la locul reşedinţei noastre episcopeşti, cu scopul şi dorinţa: să prăznuim împreună Paştile reînvierii dreptului sinodalităţii bisericii noastre, şi apoi în conţelegere frăţească, în dragoste şi iubire creştinească să ne ocupăm de chestiunile cari privesc mersul normal al afacerilor şi în deosebi: susţinerea, întărirea şi dezvoltarea bisericii noastre naţionale şi ale instituţiunilor ei, create în grele timpuri şi susţinute cu multe sacrificii.

Şi bucuria sufletului meu creşte în acest moment, nu numai pentru norocoasa revedere după intervalul de un an, ci şi pentru motivul, că deşi cu ziua de astăzi întrăm într'un nou period sinodal, precedat de alegeri noi, totuşi în persoana domniilor Voastre, Domnilor deputaţi, am onoare a salutà — cu puţine supliniri — tot pe acei vechi reprezentanţi ai clerului şi poporului nostru eparhial, cari, în trecut ca şi în prezent, aţi dat şi ştiţi dà probe eclatante despre iubirea de neamul şi biserica, din care facem parte.

Şi de aceea văzându-Vă adunaţi aici înainte de toate Vă salut cu dragoste şi iubire părintească, zicându-vă „Cristos a înviat!“

Ne am adunat aici, Dlor deputaţi, ca să întrăm în divanul sinodal, şi dacă conziderăm, că la atributele unui sinod eparhial aparţine şi controla, să explică de sine motivul pentru care ţinerea sinoadelor noastre eparhiale s'a stabilit tocmai pe ziua de astăzi, care este aniversarea sf. apostol Toma. Veţi înţelege adecă, că pe când prin legea fundamentală vi-se garantează dreptul, pe atunci prin primirea mandatului de reprezentare vi s'a impus şi o sfântă datorinţă, datorinţa de a controlà cu toată scrupulozitatea şi a vă luà informaţiuni chiar şi din arhivul conzistorial despre starea afacerilor din eparhie.

Trecutul ne-a învăţat, că controla rigoroasă şi conştienţioasă dă conducerii caracterul corectităţii ori necorectităţii, şi numai controla minuţioasă este chemată a stabilì gradul încrederii ori neîncrederii în conducere, şi de aici speranţa de progres ori regres în mersul afacerilor. De aceea, controla binevoitoare a Veneratului sinod, ca şi corporaţiune chemată a face revista afacerilor avizate la competenţa sa, pentru noi a fost şi và rămâneà numai un stimul, fie pentru continuarea direcţiunei începute, fie pentru luarea altei direcţiuni, ce ni-s'ar indigità în cadrul legii şi a posibilităţii fizice şi economice.

Conzistoriile noastre eparhiale îşi vor prezentà la timpul seu rapoartele despre gestiunea anului trecut şi acum, după trei ani, de când după voinţa celui preaînalt m'am ridicat în scaunul arhieresc al acestei eparhii, aşi fi dorit şi eu să vă pot prezentà un rezultat al activităţii mele, care să satisfacă întru toate aşteptările legate de persoana şi alegerea mea. — Dacă însă atare rezultat va fi mai puţin decât ce sunt aşteptările Domniilor Voastre şi decât ce erà şi este dorinţa mea, cauza se explică din faptul, că la începutul activităţii mele am devenit într'o formală şi faptică colizie de datorinţe, pentrucă: cu cât stăruiam mai cu deadinsul pentru a'mi stabilì un program de acţiune, cu atât se iveau mai multe şi tot mai multe probleme pe deslegat. Am constatat adecă o mulţime de trebuinţe, care de care mai indispenzabilă, şi cari pentru a puteà fi puse cu sistem în serviciul cauzei, nu numai reclamau atenţiune şi considerare specială, ci fiecare dintre ele de după natura ei, reclamă preferinţă faţă cu celelalte.

In asemenea situaţie, eu, în deplină cunoştinţă a promisiunilor făcute la alegerea, hirotonirea şi întroducerea mea de episcop, în conştiinţa misiunei mele sublime şi a datorinţei mele sfinte de a lucrà şi a face să se lucre pe toate terenele legale, pentru întărirea şi prosperarea bisericii noastre naţionale şi a instituţiunilor ei, a trebuit să dau preferinţa acelora dintre trebuinţele constatate, dela cari în linia primă se condiţionează, şi fără de cari în nici o societate creştină şi astfel nici în biserică nu se poate închipuì progres nici pe terenul religios moral nici pe cel cultural şi economic. In consecinţă deci atât din acest motiv, cât şi pentru motivul de a arătà eparhioţilor mei nu numai duhul, de care este cuprins sufletul meu, ci şi modul meu de gândire şi acţiune în conducere, cuvântul cel dintâiu adresat clerului şi poporului credincios, a fost cuvântul sfintei evanghelii: „Pace vouă“.

Văzând adecă, cât de zguduită erà pacea internă, şi dorind restabilirea ei prin închiegarea raporturilor frăţeşti între toţi fii diecezei, eu am ridicat încă dela început şi am arborat de atunci în continuu şi neîntrerupt cu cuvântul şi cu exemplul propriu flamura păcii, şi am nizuit după putinţă a satisface şi am stăruit a se satisface aspiraţiunilor legitime ale tuturor.

O a doua problemă tot asemenea indispenzabilă mi-s'a arătat şi necesitatea de a luà în mână regularea finanţelor diecezei. Acestei afaceri a trebuit să-i dau atenţiune deosebită nu numai pentru delăturarea în cale naturală şi normală a cunoscutului deficit dela buget, ci şi pentru a constatà şi stabilì: cât face venitul anual sigur al fondurilor şi fundaţiunilor diecezane în genere şi în special: cât face venitul acelor fonduri şi fundaţiuni, cari după meniţiunea lor concurg cu cvote mai mari la provederea trebuinţelor administrative centrale.

Urmărind adecă scopul de a lucrà cu factori pozitivi, precum aceasta o cere şi corectitatea administraţiunei noastre bisericeşti, de sine mi-se impuneà necesitatea constatării proporţiunei dintre trebuinţele înmulţite an de an şi dintre veniturile disponibile ale diecezei, pentruca astfel să ne ştim orientà: până unde ne putem estinde cu cheltuelile întru susținerea și dezvoltarea instituțiunilor existente și întru crearea și susținerea altor instituțiuni noue, reclamate de interesele culturale ale bisericei noastre.

Paralel cu stăruințele mele în cele două direcțiuni indicate, n'am întrelăsat a mă interesà nici de ceilalți factori indispenzabili la realizarea progresului de[illegible], adecă n'am uitat de învățământ și de disciplină în centru și în dieceză.

La sfintele sărbători ale Nașterii și Invierii Domnului, am dat eparhioților „Pastorale" și după posibilitate am făcut în tot anul și câteva vizitațiuni, în deosebi la sfințirea de biserici, și aceasta atât pentru întărirea poporului în credință, pentru a-i încălzi inima către religiunea și biserica noastră străbună, și a-l îndemnà totodată și la cultivarea virtuților cetățenești, cât și pentru a mă convinge în persoană despre sentimentul religios-moral și despre alte referințe dominante în eparhie.

Ce răsunet a aflat în inima credincioșilor cuvântul adresat de mine: *Pace vouă!* adecă: în ce măsură s'a restabilit pacea internă atunci prea zdruncinată, ce influință au avut și vor aveà asupra vieții religioase morale a credincioșiior sfaturile din Pastoralele mele, ce urmă au lăsat în inima clerului și a poporului ceremonialul săvârșit și cuvântările ținute la vizitațiunile canonice, și ce direcțiune a luat preste tot mersul lucrurilor în dieceză sub conduceraa mea, veți ștì mai bine D-Voastră, Domnilor deputați, din apropiere și din depărtare, cari trăiți în mijlocul poporului și stați cu el în continuă și nemijlocită atingere, și cari astfel și altcum aveți ocaziune a vedeà prin prizmă mai curată și scăderile, cari reclamă îndreptare.

Incât pentru partea financiară, rapoartele și socoțile, ce se prezintă, mărturisesc despre rezultatele obținute și despre aceea: că întru cât ne apropiem de îndreptarea reclamată de ordine și de interesele superioare ale bisericei și neamului nostru. Observ însă, că dacă la unele fonduri totuși nu se arată pentru acum crescământ mai mare, cauza este, că a trebuit să curățim fondurile de pretenziunile dubii și neincassabile, cum curăță grădinarul pomii săi de uscături.

Disciplina se manuează pe toate liniile îmbinând rigoarea cu drepatea. După demersurile luate pentru promovarea învățământului, avem prospecte, că institutul nostru cultural central va da vieții noastre publice elemente tot mai conștii de datorință, tot mai cu vocațiune către cariera, ce și-au ales și tot mai cu dragoste către neamul și biserica, care le-a dat viața, creșterea și existența.

Pe lângă acestea dându-mi seamă de greutățile, cu cari ne luptăm zilnic pentru realizarea progresului dorit de biserica și neamul nostru pe terenul cultural și economic, am venit la convingerea că dupăce noi și așa nu avem altă putere executivă decât numai cuvântul și exemplul propriu, scopul urmărit de noi numai așa ni-l vom puteà ajunge, dacă vom da mai mare atențiune și vom stăruì mai cu deadinsul pentru dezvoltarea sentimentului religios moral, și prin aceasta a sentimentului de datorință și de jertfă la poporul nostru. Deci: m'am crezut îndatorat a combinà unele probleme atât din domeniul cultului nostru religios, cât și din disciplina bisericească. Aceste probleme apoi în conferința ținută la reședința noastră în 28 Februarie v. a. c., le-am făcut obiect de discuțiune și întrunind ele complăcerea tuturor, au fost discutate cu demnitatea și seriozitatea unui cler superior, conștiu de poziția și chemarea sa. Insăși concluzele asupra lor, fiind luate toate cu vot unanim și astfel cu putere obligatoare pentru întreg clerul din eparhie, aplicarea și executarea lor ne promit rezultatele cele mai bune.

De încheiere îmi iau voia a mai atinge, că deșì în cursul anului sinodal expirat unele ziare din iubita noastră patrie, au tras la îndoială patriotizmul clerului și al poporului nostru și l-au bănuit [illegible] răsvrătire contra ordinei publice, iar organele de siguritate sub presiunea unor atari publicațiuni, au făcut perchiziții și prin biserici, cercând armături: cu toate acestea am bucuria și mângăierea a constată și la acest loc: că nu numai nu s'au constatat nimica din cele bănuite, ci clerul și poporul nostru s'a afirmat și astădată de ceeace a fost în tot trecutul său: element de ordine, credincios tronului, iubitor de patrie și supus legilor țării.

După acestea, precum în sfânta biserică așa și acum, cerând darul și ajutorul lui Dumnezeu asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, și salutându vă de nou de bunavenire, declar ședința sinodului nostru eparhial ordinar, convocată pe ziua de astăzi, deschisă.

NOUTĂȚI.

Intrunire de protestare au ținut Românii din Cernăuți, Bucovina, în contra tendinței Rutenilor de a se separa de către Români și a forma o metropolie independentă. Au luat parte la adunare ca la cinci mii de oameni. Intrunirea s'a ținut în Palatul Național. După întrunire Românii au manifestat la locuința metropolitului Vladimir de Repta, făcându-i ovațiuni.

*

Congres dăscălesc se va ține în București în timpul expoziției. La congres vor lua parte toți învățătorii și toți institutorii din țara românească. Guvernul le-a acordat de pe acum o reducere de 50% pe toate liniile căilor ferate române.

*

Nou doctor Dl *Nicolae Olariu* a fost promovat Sâmbăta trecută la univerzitatea din Cluj doctor în drepturi.

*

Despre „Carmen Sylva" Ziarul mare dela Viena *„Fremdenblatt"* scrie într'un număr mai recent un foileton dedicat Reginei României, înfățișându-o sub îndoita figură de *regină* și *poetă*.. Foiletonul se termină astfel: „Părul alb îi încunună fața, dar ochii ei strălucitori îi tradează tinereța și energia spiritului și a sentimentului.

*

Congres antropologic s'a deschis și se ține în Turin. Cu acest prilej *Cesaro Lombroso* a fost obiect de generale ovațiuni și i-s'a înmânat o medalie comemorativă de aur și două albumuri provăzute cu numeroase subscrieri foarte prețioase.

*

Regele Angliei la Vezuv. Regele și regina Angliei, cari de prezent petrec în Italia, au făcut Sâmbăta trecută o escurziune cu automobilul pe muntele Vezuv și în ținutul pustiit acum de curând.

*

Alegere de capelan. Dumineca, în 9/22 Aprilie a fost alegere de capelan în parohia Teliuc, tractul Hunedoara, cu care ocazie a fost ales cu unanimitate tinărul *Simeon Zăvoianu.*

*

Expoziția din Milano s'a deschis Sâmbătă cu festivitate deosebită. La deschidere, a luat parte regele și regina, guvernul, corpul diplomatic al celorlalte țări precum și persoanele cele mai distinse ale Italiei. Ministrul de comerciu Pantano a deschis expoziția. S'au ținut mai multe vorbiri. La depărtare mulțimea a făcut părechei regale ovații entuziaste.

*

Himen. Elvira A. *Gârbacea*, Brănești, și Augustin *Cupșa*, Cupșeni, fidanțați.

*

Ofițer degradat. In Sătmar s'a întâmplat că un locotenent László Imre și-a petrecut întro noapte în cafeneà, unde a poruncit lăutarilor să-i cânte imnul lui Kossuth. Ceilalți ofițeri indignați l-au acuzat. Tribunalul militar l-a aflat vinovat și l-a degradat la rangul de soldat de rând. In oraș a produs o indignare mare faptul acesta. Cetățenii au ținut adunare în care au hotărât să ducă această afacere în dietă și să pretindă rehabilitarea locotenentului.

*

Casă furată. In orașul Halle s'a întâmplat acest caz nostim. In strada Wörmlitzer erà o casă cu două etage al cărei stăpân murise și pe care o dărâmaseră în anul trecut. Un domn care s'a dat de moștenitorul ei, a cerut concesia, pe care a și primit-o. Acum s'a ivit adevăratul moștenitor, care locuià în alt oraș îndepărtat și s'a descoperit mișelia. Moștenitorul falz erà un tâlhar de prima clasă, care a dărâmat casa și materialul tot l-a vândut.

*

Pentru expoziție. Din Olanda au fost expedați și se află pe drum pentru a sosì la București spre a fi expuși 16 tauri și 20 de berbeci de cea mai pură rassă olandeză.

*

Grindină. Joi în săptămâna trecută s'a descărcat asupra comunei Ocna Sibiiului un torent de grindină în mărimea alunelor, care în timp de 15 minute a acoperit întreg ținutul cu un strat de ghiață de o urmă de gros. Furtuna a trecut repede și căldura a împedecat ca această grindină să fie stricăcoasă holdelor. Pomii însă au fost despoiați cu desăvârșire de floare, astfel că în aceste locuri lipsa de poame în acest an va fi completă.

*

Grevă. Orașul Marsilia a rămas de câteva zile fără cafenele. Intreg personalul cafenelelor a întrat în grevă și proprietarii au fost siliți să închidă cafenelele, ca să nu se expună îndârjirii celor răzvrătiți.

*

Concertul doamnei Hildegard Schuster Urban, care se va dà Vineri seara în teatrul orășenesc din loc. are un program foarte bogat E următoriul: *Arditi*: „L. Estasi", vals. *Verdi*; arie din *„Aida"*. *Massenet*: „Ouvre tes yeux bleus". *Stöckhardt*: „Neig schöne Knospe". *Grieg*: „Un vis" *Wolf*: „Gesang Weyla's". *Schubert*: „Eifersucht und Stolz" și „Der Wegweiser". *Urban*: „Das Augen-Meer". *Bock*: „Rote Rosen". *Kirchner*: „Heimlich naht die Liebe dir". *Hildach*: Wo du hingehst, da will auch ich hingehen". *Straus*: „Serenadă".

Prețurile sunt cele obicinuite la teatru. Bilete se capătă în cancelaria teatrală, în fiecare zi dela orele 9—12 și 3—5, ear Vineri seara la cassă. Texturile cântărilor se capătă *gratis* la personalul de serviciu din teatru. Concertul *se dă în favorul fondului azilului de femei* din Sibiiu.

*

Omorît de copită. In Dombovar a fost în zilele trecute târg de cai. Un cal mai spărios a lovit cu copita pe un bărbier așa de rău, încât acesta a căzut la pământ și în câteva clipe a murit.

*

Inoire la poștă. Automatul pentru scrisori recomandate, despre care s'a vorbit de mult în presă, a ajuns să fie pus în praxă. In luna aceasta au fost aplicate două astfel de automate în posta din Budapesta. Cu încetul se vor întroduce în toate poștele mai mari din țară. S'a dovedit foart practic și ezact. Țara noastră a inventat acest antomat și ea îl pune în aplicare mai întâiu.

*

Catastrofă nouă. Un orcan grozav s'a năpustit Vineri asupra statului Texas din America șia cauzat stricăciune mare orașelor Bellevue și Torneburg. S'au ruinat multe edificii și mulți oameni și-au perdut viața.

*

† Regina Pop absolventă de 4 clase superioare ale institutului „Schvetics" din Dobrițin și cualificată pentru postă și telegraf, și-a dat sufletul în mânile Creatorului, în etate abea de 20 ani, în 25 al. c. la 5 ore a. m. Rămășițele defunctei s'au așezat spre vecnică odihnă în cimiteriul gr. cat. din Caianul-mic, la 27 Aprilie n. 2 ore p. m.

*

Bani noui în Muntenegru. Principele Nichita a dat un ucaz, prin care aproabă baterea banilor noui. Se vor bate bani noui de argint de câte 20 și 10 parale și de bronz de câte 5 și 1 pară. Banii aceștia vor întra în circulație în anul acesta în locul banilor austro-ungari, cari sunt acum în circulație acolo.

*

Mortul scurtat. In Vorarlberg a murit în zilele trecute un Neamț. Când să-l pună însă în cosciug, acesta erà prea scurt și picioarele mortului nu încăpeau bine. Cei din jurul lui nu s'au cugetat mult, ce să facă, s'au pus și i-au tăiat picioarele cu ferestrăul, le-au așezat lângă mort și așa l'au îngropat.

*

Noroc colosal la Gaedicke. La tragerea încheiată acum au fost trase într'o sigură zi cel mai mare câștig principal de 400,000 cor. cu nr. 19400 (în $^{3}/_{8}$ părți) și câștigul principal de 30,000 coroane cu nr. 88837 (în $^{4}/_{4}$ părți), în colectura atât de mult favorizată de noroc: A. Gaedicke, Budapesta, Kossuth Lajos-utcza 11. Colectura aceasta a plătit acum mușteriilor săi a patraoră câștigul principal de 400,000 coroane. Numai în tragerea din urmă colectura Gaedicke a ajuns în plăcuta poziție a plăti mușteriilor săi câștigurile principale de 400,000, 60,000 de douăori 30,000, 15,000, de treiori 10,000 și alte multe câștiguri de câte 5000, 2000 cor. etc.

*

La fondul de 20 bani al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu" pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele dăruiri; Dr. I. M. drept răscumpărare a felicitărilor în scris logodiților Vic. Tordășianu și Eugenia Iovescu, 10 cor., Dr. Octavian Rusu, adv. și Emilia Dr. Rusu n. Rațiu, 2 cor., Alexandru Breban, sub jude., I. Cl. Iuga, concip. de adv., fiecare câte 20 bani, Aurel Cosciuc, absolvent de agronomie, 2 cor., Arseniu Vlaicu, dir. (Brașov) 1 cor., Ioan cav. de Pușcariu, septemvir, 2 cor.

*

Al 85-lea! Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu" a solvit ajutorul statutar după reposatul membru Ana Glăjer n. Radu, soție de ziler.

Acesta este al 85 lea caz de moarte în sinul Reuniunei de înmormântare Sibiiene.

*

Cine sufere de reumă, podagră, astmă, ischias, sgârciuri în stomac, la inimă sau alte sgârciuri, de dureri de cap, de dinți și urechi, și a încercat multe remedii dar fără a obțineà crucea duplă electro-magnetică nr. 86967 R B. a lui Albert müller, care la boalele sus numite are efect miraculos, dupăcum reese din scrisorile de mulțămită și recunoștință ce sosesc zilnic, dintre cari publicăm azi următoarea: „Stimatului domn Albert Müller în Budapesta V Vadász-utcza 42/V. Crucea duplă electro-magnetică sosită în săptămâna trecută s'a dovedit foare cu efect. Durerea de cap îndârjită, de care suferià nevasta mea, a trecut iar dispoziția i-a schimbato întratâta, încât voia de lucru e mai mare decât odinioară. Boala aceasta nu a putut fi vindecată cu tratament medical de șase luni, cu aparatul electro-magnetic însă a fost delăturată. Primește deci adânca mea mulțămită pentru invenția dtale de utilitate publică. Iți făgăduesc, că o voiu recomandà tuturor cunoscuților mei. Cu stimă Schwartz Mark, învățător, Györ Szemdre 19 Martie 1906."

Poșta ultimă.

Alegerile.

Astăzi, Mercuri, se fac alegerile pentru dictă în comitatul *Bihorului* și în comitatul *Solnol-Dobâca.* In cel prim candidații români sunt următorii: Cercul Beiușului *Dr. Ioan Ciordașiu.* Cercul Ceica *Dr. Nicolae Zigre.* Cercul Aleșd *Dr. Coriolan Pap.* Cercul Tinca *Dr. Aurel Lazăr.* Iar în comitatul din urmă candidații naționali români sunt aceștia: Cercul Lăpușul-unguresc *Dr. Vasile Lucaciu.* Cercul Iclodul-mare *Dr. Alexandru Vajda-Voevod.* Cercul Ileanda-mare *Dr. Teodor Mihályi.*

Mâne Joi se fac alegerile în comitatul *Hunedoarei* și al *Sătmarului,* Vineri, în comitatul *Sibiiului* și Sâmbătă în comitatul *Bistrița-Năsăud.*

Criză în Austria.

Baronul *Gautsch* a înaintat Maiestății Sale dimisia întregului cabinet austriac. De urmaș al seu a luat în combinație guvernatorul din Triest, principele *Hohenlohe-Schillingsfürst,* care a fost primit deja în audiență din partea M. Sale. Va formà un guvern *parlamentar.*

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 5—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

[86] 3 – 3

Concurs

Pentru **zidirea bisericei** ortodoxe române din **Sângătin**, protopresbiteratul Mercurei, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **23 Aprilie** (6 Maiu) **1906**, la 2 ore d a pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.
2. Preliminarul de spese e de 7000 cor., afară de materialul de piatră, cărămidă, var, năsip, țiglă, ciment și trebuincioase la facerea tenciuielei, pe care îl dă comuna bisericească.
3. Licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata, sau hârtii de valoare.
4. Se pot face și oferte în scris.
5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea bisericei aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără conziderare la ofert și fără a-și motivà purcederea față de ceialalți.
6. Licitațiunea, respective contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după iscălire, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiiu.
7. Planul, preliminarul de spese și specificul lucrărilor, cum și condițiunile de zidire se pot vedeà ori și când la oficiul parohial ort. român subsemnat.

Sângătin, la 4/17 Aprilie 1906.

Oficiul parohial gr. or. român:

Ioan Dăian, paroh.

Vidi!

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

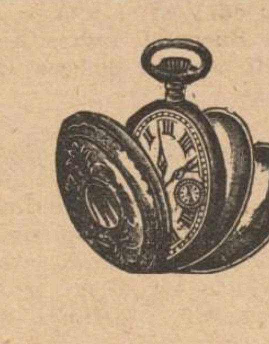

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
- 1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
- 1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 4—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2 95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Din incidentul serbărilor sfințirei catedralei din Sibiiu onorații participanți sunt rugați a se convinge **personal** despre serviciul solid și conștiențios din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisnădiei (palatul comandei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinți, de cap și de haine, peptene, legătoare de mustață, bureți, etc.** (88) 1–5

Mare deposit cu mustre de **luminări pentru biserică.** Prețuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Gușteriții 25.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română*, *germână* și *dictando* tipărite în Tipografia arhidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1·30 cor. și porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei arhidiecesane

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

P. T.

Am onoarea a recomandà onoratului public pentru sezonul de vară

Atelierul de croitorie
Sibiiu, strada poplăcii 21

— peste cale de Tipografia arhidiecesană —

în care confecționez pe lângă un serviciu solid și prompt și pe lângă prețuri moderate tot felul de **haine bărbătești**, ca: paltoane, pardesiuri, rocuri de salon, fracuri, jachete, etc., după cea mai nouă modă; asemenea confecționez tot felul de

* **uniforme, cum și reverenzi și ornate bisericești** *

In cas de urgență reverenzile le confecționez în 24 ore.

Rugând onoratul public a mă onorà cu prețioasele sale comande, semnez

cu toată stima

[59] 7— **Ioan Părău**, croitor.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliște**. Se află de vânzare la

Victor Onițiu, comersant în Sibiiu.

(84) 5—10

---

375 1906. [87] 2—3

Publicațiune.

Comuna Tălmăcel exarândează morile sale pe un period de 3 ani și adecă din 1 Iulie 1906 până în 30 Iunie 1909.

Licitațiunea publică verbală împreunată cu oferte în scris se và ținea în **20 Maiu st. n.** a. c. la 3 ore p. m. în cancelaria comunală.

Prețul strigării 1600 coroane anual; vadiu 10%.

Condițiunile mai de aproape se pot vedeà la primăria comunală.

Tălmăcel, 22 Aprilie 1906.

Primăria comunală:

Toma Nedelcu primar. **Ioan Fanea** notar.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„	—·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea clasei a VI-a acum încheiată am ajuns **a patraoră** în situația plăcută de a plătì mușteriilor mei cel mai mare câștig de

400.000 coroane

Numai în ultima loterie au câștigat mușterii mei câștigurile principale de

400,000	coroane	cu	numărul	19406
60,000	„	„	„	3952
30,000	„	„	„	88873
30,000	„	„	„	42778
20,000	„	„	„	88000
15,000	„	„	„	97214
10,000	„	„	„	71772

Cu provocare la rezultatele acestea neîntrecute ofer pentru tragerea clasei I. a loteriei de clasă XVIII din 23 și 25 Maiu n. (88) 1—4

lozuri întregi	jumătăți	pătrare	optimi
12·—	6·—	3·—	1·50 coroane.

Toți mușterii mei primesc șecuri postali cu cari pot trimite banii fără porto. Deoarece lozurile din colectura mea în urma enormelor rezultate vor aveà căutare mare, se recomandă a se face comandele imediat. Inmulțiți numărul norocoșilor, cari pot zice, că au ajuns la avuție prin Gaedicke.

Casa de bancă GAEDICKE

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utcza 11. szám.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 44 Sibiiu, Sâmbătă 22 Aprilie (5 Maiu) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil rândul cu litere garmond.

Vorbe clare.

Sibiiu, 4 Maiu n.

Sașii din Brașov, cari au dreptul să aleagă doi deputați pentru dietă, și cari fiind în majoritate față de Ungurii și Românii de acolo, au trimis în trecut totdeuna la dietă deputați de naționalitatea lor, cu escepțiunea celor trei ani în cari a fost ales într'un cerc Românul *Dr. Nicolae Strävoiu*: au făcut anul acesta un act de înaltă prudență, cedând un cerc Ungurilor. Acestia apoi au candidat pe secretarul de stat din ministerul de comerciu și comunicațiune, pe dl *Szterényi József*, care a și fost proclamat ales cu aclamațiune, neavând contracandidat.

Se zice, că concesiunea aceasta Sașii au făcut-o Ungurilor numai pentruca să li-se lase și pentru mai departe comitele suprem pe care-l au acuma, și cu care se înțeleg foarte bine, domnul *Székely György*, pe care guvernul aveà intențiunea să-l recheme din post, pe motivul, că a stat și în serviciul guvernului de mai nainte, cel anticonstituțional. Și foile de eri ne spun, că dl *Székely* rămâne într'adevăr și pentru mai departe comite suprem al Brașovului. Concesiunea Sașilor a fost deci remunerată din partea guvernului, așa cum li-a fost dorința Sașilor.

Actul de târguială însă nu ne privește pe noi, ci pe Sași, de aceea nu ne ocupăm cu el. Dacă ei au crezut că e bine să dee Ungurilor un cerc sigur, numai pentruca să li-se lase în slujbă un comite suprem *Ungur*, bine să fie, și spre folosul lor să fie. După judecata noastră însă mai bine era, dacă 'și țineau cercul și deputații lor stăruiau ca în locul comitelui suprem Ungur să li-se dee iarăși unul de naționalitatea lor, dupăcum au mai avut. Dar cum am spus, treaba nu ne privește. Ce ne privește e faptul, că dl *Szterényi* s'a prezentat după alegere în fața alegătorilor săi pentru a-și primì mandatul, și cu ocaziunea aceasta a rostit o vorbire în care se cuprind însemnate enunciațiuni și cu privire la chestia naționalităților nemaghiare din țară.

Domnul secretar de stat și-a spus clar și la înțeles părerea, și dacă din inimă și din convingere a vorbit, nu putem decât să repetăm aceeace am mai spus odată la locul acesta, anume, că este speranță a puteà ajunge la înțelegere naționalitățile nemaghiare cu Ungurii, dupăce negura deasă începe tot mai bine a se resfira de pe ochii politicianilor maghiari, cari încep să vadă lucrurile așa cum sunt aievea, iar nu cum și le închipuiau ei în fantazie. Domnul *Szterényi* a spus, că în sesiunea nouă parlamentară chestia naționalităților nu va preocupa dieta, pentrucă dieta își are precizat deja programul ei de muncă; dar dupăce în dietă va intra și un însemnat număr de deputați naționali, e necezar ca să-și preciseze și în privința aceasta vederile. Și și le-a precizat astfel:

„Punctul meu de mânecare în chestia aceasta este acela, că *patriotizmul*, cu toate că sunt adevărate cuvintele poetului, că „națiunea trăește prin limba ei“, *nu e legat de limbă*, și că tot atât de credincios cetățean poate să fie patriei, și tot atât de credincios supus poate să fie regelui, acela, care vorbește nemțește, ori românește, sârbește ori slovăcește, și în limba aceasta se roagă lui Dzeu, ca acela, care se declară Maghiar curat. *In patriotizm și în credință nu poate să existe deci deosebire de limbă sau de naționalitate.* Și dacă eu mărturisesc aceasta tesă fundamentală, atunci dìn ea mi-se naște de sine convingerea, că în întocmirile noastre de stat noi *trebue să respectăm limba și religiunea fiecărei naționalități, și aducând în conzonanță interesele juste ale naționalităților cu interesele statului, trebue să le acordăm acelora întregul scut legal care li-se compete.* De orice lege și naționalitate să se țină deci cineva în patria aceasta, *e membru cu drept egal al statului unitar ungar și al națiunei ungare, cu drepturi egale și cu datorințe egale*“ ....

Sunt vorbe clare acestea, pe cari le înțelege orișicine, și cari mulțămesc pe orișicine. Și dacă domnul secretar de stat *Szterényi* ar fi fost pus în posibilitatea de a urmărì cu atențiune politica naționalităților din patrie, s'ar fi putut convinge, că nici naționalitățile nu cer alta, și nu cer mai mult, decât să li-se lase neatinsă *legea* și *limba*, și să fie egali cu Ungurii, nu numai la *datorințe*, ci și la *drepturi*. Acceptat odată principiul acesta și din partea Maghiarilor, e cu neputință să nu ajungem la înțelegere și la pacea dorită. Dar pentru a puteà ajunge la înțelegere e necesar, ca domnii cari au puterea în mână să nu rămână numai la vorbe, pentrucă oricât de frumoase și de clare să fie, ele sunt totuși numai *vorbe*, — ci să prefacă vorbele și în *fapte*. Să vedem deci și fapte, pentrucă vorbe am auzit destule!

Un episod. Când își ținea deputatul *Szterény* vorbirea de program în fața Sașilor din Brașov (cari iau cedat cercul) și a Ungurilor de acolo (Români n'au fost de față), cineva dintre Unguri a strigat: Să auzim ceva și despre *votul universal*! Iar domnul deputat a răspuns la întrerupere astfel: „Știți foarte bine, că *dreptul electoral universal e trecut în programul guvernului* al cărui secretar de stat sunt eu. Ca secretar de stat al acestui guvern nu e necesar să mă extind separat asupra programului politic al guvernului, pentrucă e lucru natural, că *sunt aderent al aceluiași program*, fiindcă altcum n'ași puteà să fiu colaborator politic al guvernului“. Va să zică, domnul *Szterényi* se declară aderent pe față al votului universal, iar pe Sași îi prind frigurile când aud de votul universal. Ce mai unitate de vederi între ales și alegători!

Conferențele învățătorești.

Intregim raportul publicat în numărul 41 al ziarului nostru cu următorul frumos *cuvânt de deschidere,* rostit la conferența învățătorească din Lancrăm, în 6/19 Aprilie 1906.

Domnilor! Incredințat din partea forurilor noastre bisericești-școlare cu conducerea conferențelor dvoastre, trebue să mărturisesc, că am primit cu multă sfială cinstea ce mi-s'a adus. Și aceasta din două motive. Intâiu, fiindcă aveam deplină cunoștință a puținătății pregătirilor mele și a lipsei totale de experiențe pe acest teren, — și al doilea, fiindcă știam, că sunt oameni cu carte, eșiți dintre Dv. și trăiți în cercul acesta, cari având deci cunoștință sigură a trebuințelor locale, cum și a împrejurărilor în cari se află școala română din aceste părți, ar fi putut și ar fi trebuit să pășească la locul acesta cu mai multă competență, aducând pentru dvoastră povățueli sigure și putându-vă împărtășì sfaturi folositoare.

Dela mine vă rog să nu așteptați în cazul de față ceeace nu v'aș puteà dà.

Eu am venit în mijlocul dvoastre, pentruca să învăț însumi să cunosc pornirile, gradul de maturitate, interesul și dragostea ce are dăscălimea noastră pentru chemarea ei, să văd de ce ideal sunteți conduși dvoastră, din munca cărora trebue să izvorască bunăstarea materială și progresul cultural al neamului nostru. Și am primit asupra mea această sarcină, pe care trebue să o conzider de onorifică, dar și foarte grea în acelaș timp, fiindcă a o declinà dela mine nu îmi permiteà un adânc sentiment de dragoste pentru cauza școalei românești, căreia m'am dedicat cu hotărîrea de a-mi jertfì toată strădania vieții pentru a contribuì și eu la clădirea acelui măreț edificiu, care trebue ridicat între împrejurările noastre patriotice — cu atâta sudoare și jertfă pentru educația și cultura românească.

Pentru a puteà asigurà baze largi și trainice acestei clădiri, trebue să muncească și să lupte împreună toți oamenii nostri de bine, și cei cu carte multă și cei cu mai puțină. Oricare i-ar fi îndeletnicirea, în oricare ram al vieții, Românul ri·

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe

(Urmare.)

3. Icoana lui Sf. Gheorghe și Saracenul.

Și, sosind bărbatul cel cu stâlpii, nu puțin s'a mirat, aflând pe mal stâlpul acela pe care el nu voise să-l primească dela văduvă. Iar văzând și scrisoarea sfântului pe stâlp a înțeles minunea, și cunoscându-și greșala ce făcuse, când n'a ascultat rugămintea văduvei, cu osârdie s'a rugat marele mucenic să-l ierte. Apoi a luat stâlpul, l-a dus la biserică și l-a pus în locul în care poruncise sfântul marele mucenic Gheorghe.

Saracenul săgetează icoana. După mulți ani dela cele povestite Saracenii au cuprins Siria și cu ea și cetatea Ramel. Intr'una din zile, pe când un preot se rugà în biserica, despre a cărei zidire a fost vorba mai sus, au intrat într'însa și niște ostași Saraceni. Unul din ei văzând pe preot că se roagă înaintea icoanei sfântului mare mucenic Gheorghe, a zis către tovarășul său: vezi ce nebun e preotul cela, că se roagă unei scânduri văpsite. Uite, eu am să-i dau o lecție: să trag odată cu săgeata in acea scândură și să vezi ce spaimă am să bag în nebunul preot. Și luând arcul Saracenul nesocotit l-a încordat și a săgetat asupra icoanei sfântului Gheorghe. Dar săgeata nu s'a implântat în icoană, ci alunecând în sus, s'a întors asupra săgetătorului și l-a rănit la mână. Mâna nenorocitului s'a umflat repede și făcându-i dureri cumplite a început să curgă. Nebun de durere Saracenul a alergat acasă tânguindu-se și așteptându și moartea. Acasă aveà două slujnice creștine. Pe aceste slujnice le-a chemat la sine și le-a zis: Am fost în biserica Dumnezeului vostru Gheorghe și am vrut să-i săgetez icoana. Din întâmplare însă n'am îndreptat bine săgeata și m'am rănit la mână, așa că acum mor de durere.

Femeile i-au zis: Rău ai făcut că ai săgetat asupra icoanei sfântului și iată acum pedeapsa ți-o iai.

— Ce? doară lemnul acela zugrăvit are putere ca să abată săgeata și să o întoarcă asupra mea?

— Noi fără știință de carte suntem răspunseră slujnicele, și nu putem să-ți răspundem după cuviință, ci chiamă mai bine pe preotul bisericii și dela el vei afla tot ce dorești să știi.

Saracenul și preotul. Deci ascultând de femei, Saracenul a chemat de grabă pe preotul bisericii și i-a zis: Voiu să știu ce putere are scândura sau icoana aceea, căreia tu te închinai?

— Eu, răspunse preotul, nu scândurii mă închinaiu, ci Dumnezeului meu, Ziditorului tuturor, și mă rugam celui închipuit pe scândură, Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, ca să fie mijlocitor pentru mine către Dumnezeu.

— Și cine este Gheorghe, dacă nu este el Dzeul vostru?

— Sfântul Gheorghe nu este Dzeu, ci sluga lui Dumnezeu și a Domnului nostru Isus Cristos. El, sfântul Gheorghe, a fost asemenea nouă, om pătimaș, și multe munci a răbdat dela păgânii cei ce-l siliau să se lapede de Cristos. El însă a suferit vitejește până în sfârșit, și prin suferințe pentru credința sa a birvit pe păgâni și a luat dela Dzeu cununa biruinței și puterea să facă semne și minuni chiar și prin icoana sa. De aceea noi îi cinstim icoana și ne rugăm, nu icoanei, ci celui pe care icoana îl închipuește și ni-l înfățișază. Și cel închipuit în icoană minuni face cu noi, cum minune a făcut și cu tine când ai îndrăznit să-i săgetezi icoana. Minunea aceasta a fost spre binele tău și spre învățătura ta și a altora, ca toți să știe cum să cinstească sfintele icoane.

— Bine, bine; dar ce mă fac eu cu mâna asta? Nu vezi cum s'a umflat și cum curge? Și mă doare cumplit și mă tem că în grabă o să mor.

Vindecarea Saracenului. Dacă vrei să trăești și să te faci sănătos, poruncește să-ți aducă icoana asupra căreia ai săgetat, o pune pe patul tău, iar înaintea ei o candelă plină cu unt-de-lemn, care să ardă toată noaptea; iar dimineața luând unt-de-lemn din candelă, unge mâna cea rănită și să crezi că te vei vindecà.

Atunci Saracenul a rugat pe preot să-i aducă icoana sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, pe care cu bucurie primindu-o, a făcut tot ce-l învățase preotul, și ungându-și mâna cu unt-de-lemn din candelă, îndată a încetat durerea și mâna s'a vindecat deplin în acel ceas.

(Va urma).

dicat din popor va găsì — şi trebue să caute — totdeauna prilejul de a menţine strînse legături şi de a cultivà neîntrerupt contactul cu cei rămaşi în urmă, cu ţăranii nostri, dela cari izvoreşte toată vlaga, toată tăria şi întinerirea sufletului românesc. Ar fi foarte greşit a pune această sarcină imenză numai pe umerii unora, a pretinde d. e. că numai dăscălimea şi preoţimea are să îndeplinească educaţia poporului. Cu totul fals! Pentruce numai acesti 2 factori? Poate numai ezistenţa lor îşi are temeiul în acel izvor de îmbogăţire, care e „sfânta muncă dela ţară“ a plugarilor nostri? Oare negustorii, advocaţii, medicii, notarii şi întreagă ierarhie de funcţionari mari şi mărunţi, toţi câţi fac parte din îngâmfata *plebsscribax*, care din cetăţuia birocratismului său priveşte cu un dispreţ suveran la truda bietului popor — nu sug şi ei sucul dătător de viaţă din acelaş izvor nesecat, din roada muncii sfinte dela ţară? Şi dacă da, pentruce nu se găsesc şi ei luptând cu orice prilej, luptă dreaptă şi stăruitoare pentru înaintarea neamului nostru pentru ridicarea nivelului cultural, social şi moral al lui? Pentrucă unii stăruesc în credinţa comodă, dar barbară, că ar fi făcut destul, dacă pentru un sfat ce-l dau în pripă, ori pentru câteva aieptări de condeiu aruncate pe neresuflate într'o „acţiune sumară“, primejduesc şerparul Românului năcăjit; alţii se împacă dacă receptul ce l-au scris şi-a produs efectul, şi iarăşi alţii se simt mulţămiţi când banii lor aduc, din sudoarea săracului fireşte, dobânda cea grasă. Prin inclinaţii personale sau prin oficiul ce ocupă mulţi lefegii se cred dispenzaţi de orice sentiment de jertfă pentru tot ce ar puteà promovà interesele neamului, ale cărui lipsuri şi trebuinţe sunt nenumărate. Nepăsarea şi trândăvia unora, nepriceperea altora sunt pricina de căpetenie, dacă tot ceeace se chiamă la noi chestie obştească duce un traiu atât de tândălit, de Joi până mai apoi. Puţini sunt cari ţinând seamă de înaintările cu paşi repezi ale altor neamuri, văzând cum în toate suntem rămaşi mult chiar şi în urma vecinilor nostri imediaţi, se cuprind de o adâncă întristare şi de mare nemulţămire pentru starea înapoiată a neamului. Şi drept să spun aş dorì să fie cât mai mare numărul acestor nemulţămiţi.

Pentru-că, ori ce s'ar zice, nemulţămirea, — fiind ea un indemn principal al ori-cărei porniri spre îndreptare, spre progres — trebue conziderată ca un semn bun. Dar numai atunci, când cei ce o poartă, sunt în stare să aducă şi ceva pozitiv: putinţa de a face să dispară motivele ei, înlocuindu-le cu obiectul dezideratelor proprii.

Că starea de azi a poporului nostru nu este de loc aşa cum ar trebuì să fie, o ştim cu toţii.

Cât de mult lasă ea de dorit şi cari sunt cele mai arzătoare trebuinţe, nime nu e în stare să afle pe o cale atât de nemijlocită ca tocmai aceia, cari trăesc în contact zilnic cu poporul, împărtăşind aproape acelaş fel de traiu, aceeaşi soarte cu el: dascălii şi preoţii nostri. In izolarea şi smerenia lor, aceşti slujitori ai altarului şi ai catedrei nu pot aveà, fireşte, putinţa unei îndreptări radicale a lucrurilor, cari nu atât din vina lor stau rău, ci mai mult din pricina atâtor multor împrejurări ostile, neprielnice dezvoltării poporului nostru. Dar ei trebue să aibă privirile clare şi repezi, pentru a pătrunde rostul scăderilor, ce îi incunjură, trebue să aibă şi curagiul de a încercà, cu cuvântul şi cu fapta, să îndrepte lucrurile, cel puţin în cercul mai restrâns, unde influinţa lor e hotărîtoare — iar neajunsurile cele mari cari nu se pot înlăturà decât prin stăruinţa necurmată şi întrepidă a mai multora, să le facă obiect de desbatere în publicitate, fie pe cale ziaristică, fie cu prilejul întrunirilor, cum sunt d. p. conferenţele preoţeşti şi cele învăţătoreşti, cari nu pot să aibă alt rost decât acela de a pune temelia încercărilor de îndreptare. Căci ştiut este, ori-ce operă de regenerare trebue începută prin şcoală, care la rândul seu are şi ea lipsă de sprijinul bisericii. — Iar pentruca începutul să pornească bine, se cere, să nu ne sfiim a desvălì, cu toată sinceritatea defectele, ce ne bântue. Şi aceasta nu pentru e aruncà hulă asupra cuiva. Nu! Doamne fereşte!

Ci numai şi numai cu nobilul scop, ca din sfatul obştesc al tuturora, să răsară o hotărîre bună, care să unească, să închege şirele luptătorilor răzleţi, îndreptândui pe toţi spre o ţântă, care este „una sfântă şi nedespărţită“: păstrarea, adâncirea şi sporirea individualităţii noastre etnice.

Spre această ţinţă se poate năzuì pe mai multe căi, prin diferite mijloace, cari toate trebue să fie convergente între olaltă.

Educaţia unui popor nu se face numai prin şcoală şi biserică, ori numai la anumite ocazii şi într'o anumită vîrstă, ci totdeauna şi pretutindeni! Incepând dela vatra părintească, din momentul, când copilul începe e îngâna primele vorbe, continuând prin influinţa cea mare a familiei şi a împrejurimii, adăugând schimbarea, produsă prin şcoală şi biserică, iar mai târziu prin diferitele societăţi şi reuniuni — în întreg decursul unei vieţi omeneşti vedem cum se înlănţuesc, verigă de verigă, toţi acei factori, din a căror lucrare comună rezultă ceea ce numim: *educaţia poporului*. Aceşti factori însă după importanţa lor, după felul cum lucrează şi după măsura înrîuririi ce ezercită, sunt foarte diferiţi. Prin conştiinţa misiunii şi prin munca sistematică, ce desvoltă pentru ajungerea scopului înalt de a dà o educaţie religioasă-morală, negreşit, că şcoala şi biserica se ridică mult asupra tuturora. Alianţa acestor două instituţii culturale este atât de firească, încât noi nici nu ne-am puteà închipuì pe una fără sprijinul celeilalte. Cu toate aceste în timpurile mai noue s'a ivit tendinţa de a le dezbina sau cel puţin de a micşora influinţa bisericii asupra şcoalei, tendinţă, care în unele ţări ale Apusului a secerat izbândă. Având mereu în vedere numai împrejurările, între cari s'a desvoltat şcoala noastră românescă, la nici un caz nu putem aderà acelor tendinţi. Dar dacă nu le aprobăm, trebue să le ştim explicà. Şi explicarea corectă o vom găsí în evoluţia acestor instituţii. E ştiut că şcoala poporală a pornit din tinda bisericii. In secolii cei dintâiu ai creştinizmului cei-ce voiau să treacă dela rătăcirile păgânităţii la calea cea adevărată şi singură mântuitoare a legii celei noue, înainte de a primì botezul, trebuià să fie introduşi cât de cât în rostul cel mare şi sfânt al învăţăturilor evangelice. Şi întroducerea aceasta se făceà în neşte şcoale anume întocmite spre acest scop, în şcoalele catechumenale, instituite pe lângă mănăstiri şi episcopii. Intreg decursul veacului de mijloc aceste şcoale au rămas sub îngrijirea bisericii, iar mai târziu prin secolul XVI, când a început a se lărgì, devenind mai lumeşti, trecând sub administrarea oraşelor, când se întîmpină pentru întîiaşdată şcoala poporală, în forma ei de azi: ea totuşi a păstrat vie conştienţa originii, rămânând într'un raport de cuviincioasă ascultare faţă de biserica-mamă. *Dr. Ioan Lupaş.*

(Va urma)

Apel.

Subscrişii în urma dorinţei mai multor foşti colegi în teologie, exprimată la anumite ocaziuni — prin aceasta apelăm la toţi absolvenţii cursului teologic din anul 1890 cari sunt în viaţă, ca cu ocaziunea actului sfinţirei bisericei catedrale din Sibiiu, adecă în Dumineca Samarinencei, să ne întrunim cu toţii în Sibiiu pentru revederea uzitată de absolvenţii Seminariului Andreian.

Această revedere să doreşte cu atât mai vârtos, cu cât noi absolvenţii din anul 1890 suntem unicii cari la despărţire am făcut excepţiune în privinţa uzului frumos de a-ne fi fotografat şi-a fi stabilit un timp anumit de revedere.

Subscrişii deci prin acest apel credem a ne face interpreţii dorinţei şi sentimentului de dragoste al tuturor iubiţilor noştrii foşti colegi în teologie în anul şcol. 1889/90 şi sperăm că glasul nostru nu va răsunà în pustiu.

De aceea salutându-vă cu dragoste colegială pe toţi zicem „la revedere“ în Sibiiu în ziua de 30 Aprilie a. c.

Almaşul-mic, în 14 Aprilie 1906.

Petru Popoviciu *Nicolae Todea* *P. Todoran*
prot. Abrud. *preot. Almaşul-mic* *preot.*
Patriciu Pintea
preot Cuţa.

După conferenţe.

Insemnătatea conferenţelor învăţătoreşti e în deobşte cunoscută, atât pentru procopseala dăscălimei noastre, cât şi întru folosul neamului în sinul căruia lucrează aceştia. De aceea cuvine-se a revenì asupra lor, pentruca să fie îndrumate pe calea cea prielnică şi roditoare întru desvoltarea şi ridicarea în cultură şi bună stare a poporului nostru.

Cunoaştem împrejurarea, că pentru cea mai mare parte a dăscălimii, conferenţele sunt singura şcoală dupăce au părăsit băncile seminariilor. Şcoala în care deobiceiu cei mai buni, mai luminaţi, dau îndrumări şi poveţe celor cu cari soartea a fost mai maşteră întru desvoltarea lor spirituală din o pricină ori alta. Aceştia, cei mai buni îşi pun cunoştinţele şi puterea lor în slujba folosului tuturor, — cât am observat — cu dragă inimă. Şi cu aceeaşi dragoste îşi expun vederile trimişii Preaven. Conzistor întru luminarea diferitelor chestiuni sulevate şi întru a dà vederi cât mai largi şi poveţe cât mai sănătoase pentru înţelegerea rostului şi însemnătăţii şcoalei în sinul unui popor.

Insemnat din acest punct de vedere a fost cuvântul dlui Dr. I. Lupaş, la deschiderea conferenţelor învăţătoreşti din cercul Sebeş—Alba-Iulia.

Mă voiu încercà a prezentà o palidă schiţă a magistralului cuvânt de deschidere, încălzit de o vădită dragoste întru binele şi progresul obştei româneşti.

Cu smerenia unui om tinăr în înfăţişare şi experinţă, dar cu gândul şi vorba cuminte a unui bătrân ne spune rostul şi datorinţa celor chemaţi a muncì muncă rodnică în ogorul neamului românesc, inferând aspru pe cei necunoscători ori nevrednici de locul ce-l ocupă în viaţa poporului. Indeamnă cu căldură ca fiecare să stărue a-şi împlinì cu sfinţenie datorinţa în cercul său de activitate şi pledând pentru alianţa şi înţelegerea neclintită între biserică şi şcoală, trece la istoricul celei din urmă.

Pornind dela biserică, — leagănul şcoalei, — dela şcoala catechumenară urmăreşte desvoltarea acesteia întru şcoală poporală, păstrându-şi alipirea de biserica mamă. Ne înfăţişază tabloul şcoalei uneori viu colorat de progres şi prosperare în bunăstare, alteori tânjind sub influinţa statului ce căută şi prin aceasta realizarea intereselor sale.

Trecând peste evul mediu cu frământările şi păcatele sale, cari s'au resfrânt şi asupra şcoalei, deseamnă icoana ei în timpul de faţă în înaintatele ţări ale apusului: Francia, Italia şi Germania. Expunerea şi-o însoţeşte cu citate caracteristice dela vrednici bărbaţi de şcoală şi cu observări lămuritoare asupra părţilor bune şi rele, în acea tendinţă a acestor state de a scoate şcoala atât de sub influinţa bisericii, cât şi a statului şi a-i asigurà deplină libertate în conducere şi acţiune.

Revine apoi asupra situaţiei noastre, unde în actuala stare, numai sub aripa ocrotitoare a bisericii vom puteà păşì spre înflorire, numai prin bunaînţelegere între slujitorii altarului şi ai catedrei, însufleţiţi de cel mai bun şi mai sănătos idealizm, vom puteà răspândì cultura în *graiul neamului* şi vom puteà lăsà vrednică şi curată moştenire urmaşilor.

Duhul acestor vorbe cuminţi a povăţuit până în sfârşit conferenţele noastre, unde s'au dat pilde de prelegeri în şcoală, s'a spus cuvântul de îngrijire pentru soartea limbii române în şcoala poporală în faţa restringerilor prin multele ore de limbă maghiară, s'a accentuat trebuinţa arzătoare şi felul de înfiinţare a şcoalelor de repetiţie economică pentru mântuirea vieţii noastre economice, — când oamenii sporesc, dar lucră pământul ce se impuţinează după acel învechit şi ruginit sistem — şi pentru îndrumarea pe cărări mai prielnice bunăstării în viitor.

S'au adus înainte în aceste conferenţe piedecile şi neajunsurile, cari se rostogolesc în calea bunului mers şi a progresului în şcoală şi s'au cercat remedii de îndreptare. S'a desbătut întemeiata jalbă a dăscălimii — ce mi-se pare a fost generală în arhidieceză — pentru îndulcirea sorţii maştere a învăţătorului. Pe motive bazate, vrednice de luat în samă, şi-au întemeiat justa pretenziune de a li-se regulà şi ridicà salariile conform muncii şi prestaţiunilor ce aduc pentru desăvârşirea culturii noastre.

Cam aceste au fost în general, cu mici esceptii, obiectele conferenţelor din ăst an, şi cam tot aceste în anii premergători, adecă pertractări menite a dà inviaţiuni pentru viaţa pur şcolară, îndrumări cari să călăuzească pe învăţător în cercul restrâns între păreţii şcoalei şi din vreme în vreme jalbe şi plângeri, cari aveau de scop lămurirea poziţiei învăţătorului şi îndreptarea sorţii lui nemulţămitoare, cari însă au avut mai totdeuna puţin, foarte puţin rezultat îmbucurător.

Lucrările menite a orientà învăţătorimea întru împlinirea cuviincioasă a chemării lor între păreţii şcoalei îşi au bine înţeles însemnătatea lor şi nu pot lipsì dintre obiectele conferenţelor, totuşi mi-se pare că aceste îmbrăţişează un teren prea îngust, când mă gândesc la măreaţa chemare şi rostul dăscălimii noastre în sinul poporului. Nu se ia în privire în conferenţe însemnata chestie a cultivării învăţătorului dupăce părăseşte însuşi băncile şcoalei şi nu se îmbrăţişază lămurirea chemării învăţătorului afară de şcoală, care în împrejurările noastre este cel puţin tot aşa de însemnată ca şi chemarea lui în şcoală.

Pentru cea dintâi, cultivarea şi formarea pe mai departe a învăţătorului, dupăce acesta a mântuit şcoala prescrisă, uneori fără deplină orientare nici măcar în materia aici pertractată, în lipsă totală de studii speciale şi în lipsa unui organ al dăscălimii, care se simte aşa de mult şi pe care cu mai multă însufleţire şi niţel idealizm l am puteà susţineà: mă voiu mărginì a pune în locul lor, ca suplinitoare, *cetirea raţională a operelor de artă şi a productelor ştientifice.*

(Va urma.) *Dascălul P. M.*

NOUTĂŢI.

Incoronarea regelui Hacon se va săvârşi în oraşul Trondhjem în 22 Iunie cu pompă mare. Se proiectează un şir întreg de serbări pe zilele acelea.

*

Tulburări în Francia. Greva răsărită în Francia ca un epilog al întâmplărilor dela Courrières încă nu dă semne de potolire. In ajutorul muncitorilor au venit şi socialiştii şi anarhiştii. Au spulberat un pod mare al drumului de fer dela Argenteulle. Mai mulţi anarhişti au fost aruncaţi în temniţă, iar doi conducători ai lor au fost expulzaţi din ţară. Chiar şi persoane mai sus puse au fost deţinute, fiind bănuite ca complici la aţâţarea mulţimei. Poliţia face perchiziţii domiciliare la fruntaşii greviştilor.

*

Oarele de oficiu la „Albina“. Cu începere de Luni 7 Maiu a. c. st. n. şi până la alte dispoziţii oarele de oficiu ale institutului „Albina“ din Sibiiu se ţin dela 7—1 p. m. Oare de cassă dela 7—12 şi jumătate p. m.

*

Ape mari. In urma ploilor din zilele trecute au crescut Târnavele în măsură extraordinară, astfel încât au ameninţat comunele din cursul lor cu ezundare. La staţiunea Erked a spălat apa drumul de fer pe o distanţă de trei chilometrii şi a stricat şi unele poduri. Trenurile circulă cu întârziere mare.

*

Dar pentru biserică. Din Sânt-Andreş ni-se scrie, ca bunii creştini Zaharie *Saciu* şi soţia *Elisaveta* din comuna Totvărădin, apoi Filip *Crişan* din Birşan, au dăruit pe seama bisericii un rând de haine preoţeşti, în preţ de 100 coroane. Faptă vrednică de laudă!

*

„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, precum aflăm, va aranjà Duminecă în 13 Martie n. c. (ziua sfinţirii bisericei catedrale) o producţiune publică împreunată cu cântări şi joc. Inceputul îndată după încheierea conductului de torţe. Programul amănunţit se va publicà ulterior.

*

Meşteşugiri tainice. Intr'un oraş din Rusia a dat poliţia de o fântână sacă, din care se deschidea un coridor lung. La capătul coridorului erà o sală mare, în care erà instalată o tipografie completă şi o fabrică de dinamit. S'a aflat o mulţime de dinamite gata. 25 de persoane au fost deţinute. Se vede, că tot nu-i încă limpede văzduhul de norii răzvrătirii.

*

† Iuliu Popa, elev de clasa II gimnazială, fiiul dlui Pompiliu Popa, învăţător în Veneţia inferioară, a decedat după un morb greu acasă, la părinţi, fiind înmormântat în cimiterul bisericei din comuna numită.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice la expoziţia de copii, ce se va aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Apoldul românesc, au mai contribuit: Il. sa dl I. cav. de Puşcariu, septemvir (Bran), 2 cor , Alexandru Breban, subjude r., Virgil Oniţiu, dir. gim. şi Arsenie Vlaicu, dir. comerc. (Braşov), fiecare câte 1 cor.

*

Grevă. In comitatul Cenad a isbucnit greva pe zece moşii ale boerilor mari din acel comitat. Lucrătorii nu voesc să săvârşească lucrările de câmp până nu li-se ridică plăţile.

*

Profesor dispărut. Un profesor de univerzitate din Newyork, Erich Müller, a dispărut în zilele trecute fără să i-se dea de urmă. In săptămâna trecută i-a murit soţia pe neaşteptate şi se zice, că probabil şi el şi-a pus capăt vieţii din această cauză.

*

Sinucidere grozavă. O femee săracă, soţia unui muncitor de câmp, de pe câmpia Ungariei, urându-se de vieaţă, şi-a tăiat vinele dela mâni, şi-a împlântat cuţitul în pântece şi apoi s'a aruncat pe nişte pietrii mari dela o înălţime de câţiva metrii, sdrobinduse total. Când au aflat-o trăia încă, dar până au dus-o la spital a murit.

Lipsa de femei în America începe să se simtă [illegible] în urma imigrării în masse [illegible] mari a bărbaţilor. Zi de zi curg emigranţii. In zilele trecute a dus un vapor 1500 bărbaţi şi nici o femee. De aceea s'au ivit în oraşele Americei foarte mulţi agenţi de căsătorii, cari fac câştiguri foarte frumoase, deoarece doritorii de a se însurà plătesc foarte bine câştigarea unei soţii.

*

Furt la postă. Dumineca noaptea a fost spartă posta din Csik-Szt.-Domokos, de unde au furat hoţii trei mii de cor. în bani gata şi obiecte de preţ în valoare de patru mii coroane. Se crede, că făptuitorii sunt lucrătorii italieni cari lucră la drumul de fer al Gurgiului.

*

Aşezarea Ţiganilor. Reuniunea economică a ţării noastre a înaintat o rugare la guvern, prin care cere ca să reguleze chestiunea Ţiganilor. Cere ca copiii Ţigani trecuţi de 7 ani să fie declaraţi orfani şi să-i crească statul mai departe, punând astfel capăt vagabundării cortularilor.

*

Ucigaş de femei. In oraşul Marata din Marocco a fost deţinut un anumit Mesdreffi Hagi Mohamed, despre care s'a constatat, că a omorât 36 femei. Era cismar şi cadavrele femeilor ucise le-a îngropat în vatra atelierului său. Aci s'au aflat 26 cadavre, iar în grădină alte zece. A fost deţinută şi soţia lui, fiind bănuită a părtaşă la crimă.

*

Cutremur. In comuna Szent Job din Bihor s'a simţit Dumineca trecută un cutremur puternic din direcţia sudvest. Poporul erà adunat în biserică la slujbă. Când s'a clătinat aceasta tot poporul s'a îngrozit şi în grabă mare a eşit din biserică.

*

In suburbiul Josefin, înfiinţat de Impăratul Iosif al doilea, o nouă şi frumoasă fântână înpodobeşte piaţa mică din apropierea institutelor de creştere ale călugăriţelor, unde se încrucişează strada Iosef cu Berggasse. Fântâna e făcută din fundaţiunile lăsate spre acest scop de fostul cetăţean al oraşului Sibiiu *Feldmeier* şi apoi de vecinătatea de odinioară a locuitorilor din suburbiul Josefin, probabil din motivul că pe vremea lor se duceà mare lipsă de apă în suburbiul acesta. Fântâna are un bazen mare, în mijlocul căruia se află un turn de cetate, făcut din piatră cioplită, iar la poalele turnului o grupă de figuri, mama şi copilul. Mama are mâna ridicată, şi în mână ţine o scoică, din care iese apa şi se sloboade în jos în stropi de ploaie. In jurul turnului sunt plante, cari se scaldă în stropii de apă. In petrile din cari e zidit turnul sunt scobite mai multe inscriţii, cu privire la trecutul suburbiului Jozefin.

*

Atragem atenţiunea cetitorilor noştri asupra inseratului *Parfumeriei Meltzer*, aflător pe pagina a IV-a.

*

Două căsătorii interesante. In capitala ţerii s'au căsătorit două părechi în urma unei interesante întâmplări. Un arhitect tinăr, care erà angajat la mai multe intreprinderi, îndurând pagube mari din cauza grevei muncitorilor săi, a trebuit să licuideze biroul. In birou aveà colaborator un tinăr tehnician, foarte talentat, dela care cu lacrămi în ochi s'a despărţit, când şi-a dimis personalul. Arhitectul stăteà acum în odaia sa, trist, căci de odată cu întreprinderea erà nimicită şi căsătoria, deja hotărîtă, cu o fată frumoasă. Tristeţa lui a fost însă curând alungată de o veste înbucurătoare, anume, colaboratorul său a dobândit un câştig mare cu lozul cumpărat din casa de bancă Török (Budapasta, Theresienring 46). Urmarea a fost că au devenit companisti, şi tehnicianul a cerut mâna sorei mai tinere a miresei arhitectului, încât ambele părechi şi-au serbat deodată cununia. Norocul acesta le-a venit prin Casa de bancă Török & Comp. (Budapesta, Theresienring 46).

PARTEA LITERARĂ.

Ziar de călătorie.

(Urmare).

O ideie bună se realizează, clarificându-se şi lămurindu-se în detaiurile ei cu privire la delăturarea pedecilor şi căutarea de mijloace, cu cât revenim mai des la ea şi cu cât ajunge în cercuri mai largi. Intr'aceea sosià grăbit trenul şi am încheiat discuţia. O însemn în ziar, ca să o cunoască şi continue cetitorii Telegrafului.

Nici nu dasem cu ochii de toţi cei ce erau în despărţămintele vagonului, cu călători mulţi la congregaţie şi puţini la sinod şi trenul s'a oprit la halta Ucei. Toţi câţi eram în reverenzi ne-am suit în două căruţe şi am înaintat către biserică, unde preotul Manecuţă ne aşteptà la începerea liturgiei. Preotul Doican din Sebeş şi unchiul meu Dragomir s-au îmbrăcat în odăjdii şi au terminat de grabă slujba, la care veniseră femei bătrâne şi bătrâni, pentrucă tinerii inundară câmpul „care-i aştepta la lucru, pe un timp frumos şi după atâta vreme de sărbătoare“. Mi-a părut nepotrivită întrunirea sinodului a patra zi de Paşti. Statutul organic îi fixează ţinerea pe 1-a ori a 2-a dumineca din Faur (§ 45), în fiecare an. Sinodul aici nu s'a mai ţinut de 6 ani. Această corporaţiune funcţionează neregulat şi aproape nicăiri în arhidieceza întreagă nu s'a nimerit încă adevăratul program de activitate prescris de lege, ori acel program, care trebuià să l alcătuiască din studiul referinţelor noastre bisericeşti şcolare şi culturale ale tractelor noastre. Prin anii 80 Preacuvioşia Sa Dl Dr. Eusebiu Roşca, când era mai aproape de „Telegraf“, într'o serie de articoli bine cumpăniţi s'a ocupat de cestiunea aceasta, şi revin la ea fiindcă rapoartele sinoadelor protopopeşti publicate şi în anul acesta în Telegraf nu arată îmbunătăţirile recomandate atunci, nici schimbările, cari se pretind astăzi.

Nu scriu raport detailat, ci numai ceva sulevez

In acest sinod, precum în toate corporaţiunile să se aleagă membrii cei mai distinşi, preoţi şi mireni. Serviciul divin să-l celebreze şeful tractului însoţit de cei mai distinşi liturgisitori ai săi, şi să se combine, ca preoţii cari sunt model şi în slujbă şi în păstorire şi conducere în parohie, să fie membrii sinodului. Şi să se caute prilejul ca întreg poporul, unde se face întrunirea să fie atras către biserică, fiind-că sunt rari ocaziile când se întâlnesc preoţi şi popor străin în mijlocul credincioşilor. Nivoul clerului s'ar ridicà înaintea opiniei credincioşilor.

Să întrăm şi la şedinţă. Oaspeţi puţini. Mulţi membrii absenţi. Rapoartele se iau cu aprobare spre ştire. Au fost cele obicinuite ale prezidiului, despre preoţi, şi învăţători, despre şcoale, instrucţie, numărul sufletelor etc. Au fost alegeri pentru scaunul protopopesc, unde a întrat preotul V. Vulcan m. ordinar şi Manecuţă şi Giurca m. suplenţi — cei mai tineri între vechii membrii, vechi şi ei. Par. Vulcan ocupă locul actualului protopop N. Borza, care lăsase parohia cu 17 concubinate — cele mai multe cazuri după raportul prezidentului. Mai dă semne de vieaţă această corporaţiune la întărirea s'au respingerea vre-unui candidat de preot, care a trecut peste lupta degenerată electorală. S'au şters divorţurile din programul corporaţiunii, iar afacerile disciplinare şi jalbele credincioşilor îngrozitor de multe îşi aşteaptă rezolvirea de sus.

O propunere s'a făcut, părintele Manecuţă aduce aminte de concluzul sinodului şi al congresului despre desfiinţarea tractului (V. Prot. sinodului arhidiecezan an. 1900 p. 56 şi 107, Prot Congr. 1900 p. 57.) Toţi au primit propunerea, şi s'a dat comitetului protopopesc, spre a lucrà la locurile competente pentru nimicirea sentinţei de desfiinţare. Am aşteptat să aud motivele acestei propuneri, şi să descoper cauzele primei hotărâri a sinodului pentru desfiinţarea lui.

(Va urma).

Din public.*)

Multămită publică.

Din incidentul instalării subscrisului de paroh în Topliţa română, a donat pe sama sfintei noastre biserici, fruntaşul nostru parohian Florea Ionasi cu soţia Iliana, o grădină lângă drumul ţărei, în extenziune de 2 jugăre catastrale, în valoare de 1000 cor.

Vaga Petrea l. Ioan, cu soţia Ioana, a donat un pământ, în mărime de 2 jugăre în valoare de 400 cor.

Vâga Palagia născută Todor, a donat jumătate din grădina casei, în mărime de 2 jugăre catastrale, în valoare de 600 coroane.

Tot din incidentul, instalării subscrisului de paroh, mi-au procurat mai mulţi fii credincioşi ai bisericei noastre, un rând de vestminte bisericeşti în valoare de 354 cor. anume:

Grigace Nuti, Florea Ionaşi, Vâga Petrea lui Ioan, Antal Teodor, Florea Ioanuc, Gavriil Nuti, Tatar Ionaşi, Veia Gearasim, Vâga Teodor lui Nechita, Ciobota Teodor l. Ioan. Todor Grigore Arcălean Petru, Duşa Ioan, Todor Gheorghe, fiecare câte 20 cor, Ujica Ionaşi Arcălean Andrei, Ciobota Ioan lui Gavriil, Ciobota Constantin lui Ioan, Nuti Dumitru, Hârsca Igna, Tatar Gheorghe, Arcălean Ioan, Ujica Chirilă, Todor Dumitru, Ciobotă Trifan, fiecare câte 10 cor., Cadar Axinia, 8 cor., Pavel Vasile, Ciobota Costantin l. Nicolae fiecare câte 5 cor. Moldovan Nicolae lui Ioan, 4 cor., Ciobota Gheorghe, roşu 3 cor., Craitori Todora, Vâga Gavriil, ambii câte 1 cor., Voda Iacob, 2 cor.

Tuturor acestor parohieni evlavioşi şi iubitori de casa lui D-zeu, în numele întregului popor, le aduc pe această cale mulţămitele noastre, rugând pre D zeu să le răsplătească înzecit şi însutit pentru jertfa adusă pe altarul Domnului.

Topliţa română, 15 Aprilie 1906.

Gavriil Maier.
paroh gr. or.

*

Cu ocaziunea petrecerei din 17 April st. n. a. c. a treia zi de Paşti, aranjată în favorul şcoalei din Sântă-Măria, la cassă au incurs următoarele suprasolviri. Dela domnii Dr. Simion Tămaşiu, adv. 10 cor, Pavel Roşca, protop., Ioan A. Domşa, preot, Iosif Ghiuruţan, teol., Romul Pop, teol , fiecare câte 2 cor., Ioan Giurgiu, proprietar, 1·80 cor., Ioan Stefan, teolog, 1·60 cor., Ioan Puşcaş, teolog, Andrei Bulzan, înv., Vasilie Ciorocan, proprietar, fiecare câte 1 cor.

Primească domnii suprasolvenţi şi pe aceasta cale mulţămitele noastre cele mai profunde

In numele comitetului aranjator:

Gheorghe Puşcaş *preot.*	*Petru Bura* *învăţător.*

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea

Poşta ultimă.

Reichsrath-ul austriac.

Reichsrath-ul austriac, care a fost prorogat din cauza demisionării guvernului austriac, va fi convocat de nou pe 10 Maiu. Până atunci se crede, că noul guvern va fi format.

Deschiderea parlamentului ungar.

După hotărârea luată din partea guvernului ungar, deschiderea parlamentului nostru se va face în 21 Maiu n. Spre scopul acesta Maiestatea Sa soseşte în 19 Maiu la Budapesta, iar nu în 10 Maiu cum era proiectat mai nainte.

Alegerile.

Alegerile din celelalte cercuri electorale româneşti n'au dat rezultatul pe care l-am aşteptat. Au mai fost aleşi *Dr. Aurel Vlad* la Orăştie şi *Vasilie Damian* la Baia-de-Criş, încolo toţi candidaţii naţionali români au căzut. In Ileanda-mare a învins candidatul naţional român Dr. *Teodor Mihályi*, — iar dela Dobra (candidat Dr. *Stefan Rozvány*) primim ştirea, că alegerea a fost suspendată în ultimul moment, dupăce s'a văzut că caadidatul naţional român are să învingă.

Mai sunt apoi aleşi Românii *Constantin Burdia*, în Caransebeş, şi *Petru Mihályi*, în Şugatag, însă nu cu program naţional.

Pentru Sibiiu şi jur
se vând lozuri de clasă din cea mai mare şi deosebit de norocoasă bancă
TÖRÖK A. & Comp.
Budapesta
VI., Teréz-körut Nr. 46/a.
esclusiv la subsemnatul.
Tragerea clasei I. în 23 şi 25 Maiu c.
Preţul lozurilor clasei prime:

1/1 loz	1/2 loz	1/4 loz	1/8 loz
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1·50 cor.

Cu deosebită stimă
Eisenstädter Fülöp.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea
Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).
„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 6—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin

— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 3—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procură

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Multe milioane de dame alese folosesc universal renumita

CREMĂ MARGIT

a lui **Földes**

care e

fără unsoare, nestricăcioasă şi care **imediat înfrumseţează.**

Scutită prin lege.

Efect grabnic şi sigur.

Crema Margit a lui Földes e un mijloc nestricăcios, de efect grabnic şi sigur contra pistruilor, petelor de ficat, carilor de piele, şi altor necurăţenii ale pielii. — Cele mai alese dame din lume folosesc Crema Margit şi sunt încântate de efectul ei neîntrecut şi miraculos. — După întrebuinţarea unui borcan fiecine se poate convinge despre aceasta. A se feri de imitaţii!

PREŢUL unui borcan mic 1 cor, mare 2 cor., Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Apa Margit pentru obraz 1 cor., Pasta de dinţi Margit 1 cor.
(62) 3-5

Producent:

Clemens v. FÖLDES

farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. se efeptuesc franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly** şi **Rummler Ervin**; în drogeria **Morscher Károly** şi parfumăria **Meltzer.** In **Agnita** la farm. **Wilhelm Fröhlich.**

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi strălnătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 35-52

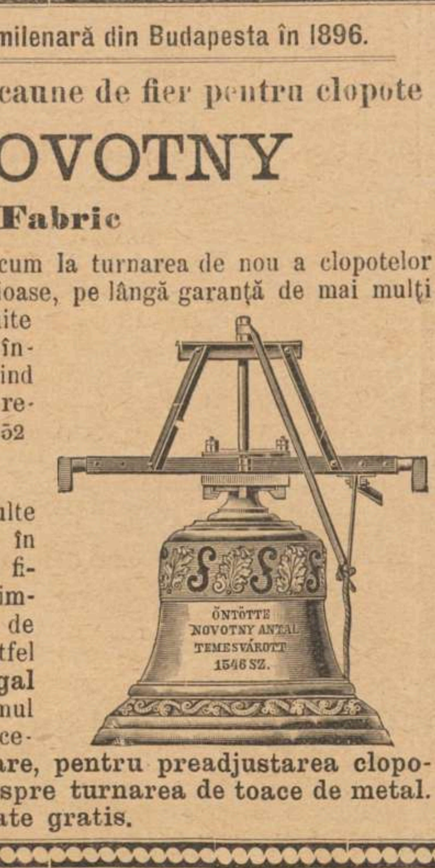

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 26—52

Din incidentul serbărilor sfinţirei catedralei din Sibiiu onoraţii participanţi sunt rugaţi a se convinge **personal** despre serviciul solid şi conştienţios din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisnădiei (palatul comandei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinţi, de cap şi de haine, peptene, legătoare de mustaţă, bureţi, etc.** (88) 2—5

Mare deposit cu mustre de **luminări pentru biserică.** Preţuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Guşteriţii 25.

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favorisează colecta noastră principală. Peste **25 milioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400.000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000**, mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea numărose câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai [illegible] din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de nou [illegible] (79) 4—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18-a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16 milioane 457.000 coroane.**

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narcezisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richárd, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akes, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. **1.000.000** coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru
1/8 loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, 1/4 loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
1/2 „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, 1/1 „ „ „ 6·—, „ „ 12·—
şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

☞ **15 Maiu n. a. c.** ☜

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare neguţătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: Theresienring 46/a.
Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 45 Sibiiu, Marţi 25 Aprilie (8 Maiu) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil
rândul cu litere garmond.

Nr. 3184 Pres.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Iubitului cler şi popor al arhidiecezei Noastre transilvane; iubiţilor şi onoraţilor deputaţi la sinodul arhidiecezan: dar şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Cristos!

Din incidentul sfinţirii bisericii catedrale, ce are să se îndeplinească în ziua de 30 Aprilie (13 Maiu) a. c., conform concluzului sinodului nostru arhidiecezan, luat din 15 Aprilie a. c. nr. 93, şi având în vedere şi §§ 89 şi 90 din statutul organic, convocăm şi prin acestea declarăm de convocat sinodul extraordinar al arhidiecezei Noastre transilvane, în sala muzeului etnografic al Asociaţiunii din Sibiiu, *pe Sâmbătă în 29 Aprilie (12 Maiu) a. c.* la 4 ore postmeridiane.

Sibiiu, la 21 Aprilie 1906.

Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop şi metropolit.

Politica Saşilor.

Sibiiu, 7 Maiu n.

Unele din ziarele maghiare au făcut mare şi celebru caz din vorbirea pe care a rostit-o deputatul *Dr. Carol Schmidt*, ales unanim la Ghimbav, cu ocaziunea luării în primire a mandatului său, când a declarat, că deputaţii saşi nu pot merge alături cu deputaţii naţionali ai celorlalte naţionalităţi nemaghiare, din motivul, că interesele poporului săsesc îi îndeamnă să ţină cu — Maghiarii.

Repetăm aceeace am mai spus la locul acesta, că politica Saşilor e a lor proprie, pe noi nu ne priveşte. Cum şi-o fac, lor şi-o fac. Nu poate să ne supere deci nici aceea, că în unele cercuri electorale ei au lucrat din toate puterile în contra candidaţilor nostri, dând mâna cu Evreii şi cu kossuthiştii, pentrucă de voturile lor ei dispun, pot să şi le dee cum voesc. In cercuri în cari ei formează majoritatea, noi n'am râvnit să punem mâna pe mandate; iar acolo unde alegătorii nostri formează majoritatea, e earăşi dreptul şi datorinţa noastră să câştigăm mandatul pe sama bărbaţilor nostri de valoare, cari să reprezinte în dietă interesele *noastre*.

Nu ne priveşte nici aceea, că deputaţii saşi trimişi la dietă întravor ori nu în vreunul din partidele cari se află acum la putere, — în partidul constituţional, după cum e vorba, — pentrucă suntem obicinuiţi ai vedeà pe Saşi făcând parte totdeauna din partidul dela putere. Dacă vor face aşa cum se scrie că vor face, ei rămân numai consecvenţi şi credincioşi tradiţiei şi politicei lor de oportunitate. Le-am dà însă sfatul, să se grăbească cu întrarea în partidul constituţional (presupunând că acesta *'i primeşte* între membrii sei), pentrucă uşor se poate întâmpla, ca întârziind mult, partidul constituţional să nu se mai afle la — putere. E foarte verosimil anume, că dupăce partidul kossuthist are în dietă majoritatea absolută, să primească el singur *în curând* conducerea, şi atunci Saşii iarăşi sunt necesitaţi să facă altă săritură, în partidul kossuthist, după ce ei *trebue* să meargă cu — *puterea*.

Insă acestea fie spuse numai aşa, în treacăt. Ce ne priveşte pe noi, şi la ce vrem să reflectăm, sunt unele declaraţiuni pe cari le-a făcut domnul deputat *Dr. Schmidt* în faţa alegătorilor sei din Ghimbav. Dsa a spus următoarele:

„Celelalte naţionalităţi încă stau, ce e drept, pe baza din 1867, dar cu toate acestea ţinuta noastră politică nu e pe partea lor, pentrucă interesele Saşilor nu sunt identice cu interesele celorlalte naţionalităţi ale patriei noastre. Din contră, interesele noastre sunt pe deplin congruente cu interesele naţiunei maghiare conducătoare“.

Să nu se supere domnul deputat, dar trebue să'i spunem, că în cuvintele acestea ale D-sale se cuprind trei mari neadevăruri.

Întâiu nu e adevărat, că naţionalităţile celelalte ar stà pe baza dela 1867. Cel puţin noi Românii — *nu!* N'am fost pentru *dualizm* nici când s'a legat, şi nu suntem declaraţi aderenţi ai dualizmului nici astăzi. In programul nostru naţional nu ne-am pronunţat în privinţa aceasta, dar dacă ar fi să se pronunţe conferenţa naţională română, sigur că s'ar pronunţà contra dualizmului.

Nu e adevărat nici aceea, că interesele Saşilor *n'ar fi* identice cu interesele celoralalte naţionalităţi, pentrucă prea sunt identice. Şi Saşii, şi noi ceialalţi, un singur interes vital avem, să ne *conservăm naţionaliceşte*, fiecare popor pentru sine, în limba sa, în legea sa, cu obiceiurile sale. Ori au Saşii şi *alte* interese, mai mari decât acesta?

Dar nici aceea nu corăspunde adevărului, că *numai* interesele Saşilor congruiază cu interesele naţiunei maghiare, pentrucă interesele *tuturor* naţionalităţilor congruiază perfect de bine cu interesele Maghiarilor. Toţi dorim aceeace doresc Maghiarii, *un stat ungar bine consolidat în lăuntru şi respectat în afară.* Iar aceasta se poate ajunge numai aşa, dacă toate popoarele cari constituesc statul sunt mulţămite şi sunt lăsate *neîmpedecate* în dezvoltarea lor naţională.

Acesta e fundamentul politicei naţionalităţilor nemaghiare din patria aceasta comună, şi după judecata noastră acesta trebue să fie şi fundamentul politicei săseşti. Ori apoi e *altul?* Atunci Saşii să şi-l preciseze mai bine, pentruca să-l cunoaştem şi să-l înţelegem!

Alegerile.

S'au terminat alegerile în ţara întreagă. Astăzi se aleg cei din urmă patru deputaţi, în Sibiiu (oraş), Selmeczbánya şi Békéscsaba. Noi nu avem să înregistrăm nici o învingere nouă. Nici un deputat naţional român n'a mai putut fi scos învingător din urnă. Toţi candidaţii nostri au căzut. La Cristian dl *Dr. Nicolae Comşa* a rămas în minoritate cu 64 voturi, iar domnul *Liviu Leményi* a avut la Sebeş numai cu 19 voturi mai puţine decât *Ungurul* Buday, ales din partea *Saşilor*. Am rămas deci cu 15 deputaţi naţionali români, aleşi deja, şi cu speranţa, că în cercurile româneşti în cari a fost zădărnicită alegerea, învingerea va fi totuşi pe partea noastră. Aceste cercuri sunt: *Cehul-Silvaniei*, unde e candidat dl *Gheorghe Pop de Băseşti*, iar alegerea e pusă pe *16 Maiu n.*; cercul *Dobra*, unde candidatul naţional român *Dr. Stefan Rozvány* a avut 284 voturi faţă de 228 ale contrarului, dar prezidentul de alegere în loc de a-l proclamà ales a suspendat alegerea, pentru a se face mai odată, şi cercul *Ciacova* (Banat), unde candidatul naţional român Gheorghe *Breban* a ajuns în balotaj. La Năsăud a fost ales *Ioan Ciocan*, care însă nu aparţine partidului naţional român.

Conferenţele învăţătoreşti.

(Fine).

Biserica singură a îngrijit multă vreme de toate trebuinţele sufleteşti, deci şi de cele culturale ale credincioşilor săi. Erà, se înţelege, sprijinită ori celpuţin nu i-se puneau pedeci din partea statului, care, deprins mai mult cu meşteşugul războiului, aveà prea puţin răgaz pentru munca culturală. Dela o vreme însă puterea de stat extinzându-şi tot mai mult sfera de influinţă asupra întregii vieţi a supuşilor săi, a început a priv̀i şi chestia educaţiei şi instrucţiei ca pe una, care taie adânc în interesele sale. Din partea Mariei Terezia s'a accentuat mai întâi principiul: „*Die Schule ist ein Politikum*“ şi statele nu întârziară a trage concluziunea din acest enunciament, acordând şcoalei atenţia cuvenită, dar fără a scurtà biserica în

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Urmare.)

Plin de mirare pentru minunea vin- lecării sale, Saracenul a întrebat pe preot lacă în cărţile sale are ceva scris despre fântul Gheorghe. Preotul i-a adus scrisă iaţa şi pătimirile Marelui Mucenic şi le-a etit înaintea Saracenului, care ascultà cu nare băgare de seamă, ţinând în mână i- oana Sfântului.

Saracenul creştin şi mucenic. Când pre- tul a isprăvit cu cetitul, Saracenul, privind icoana sfântului Mucenic, i-a zis, ca şi um ar fi vorbit unui om viu: „O sfinte are Mucenice Gheorghe, ce tinăr eşti de ni, dar cu minte de bătrân; iar eu bă- ân sunt de ani, dar am minte de copil. u tinăr, prietin eşti lui Dumnezeu; iar eu n îmbătrânit străin de Dumnezeu. Ci roa- -te pentru mine Dumnezeului tău, ca să ă învrednicească şi pe mine să-i fiu rob pt şi credincios şi să primesc şi eu cu- na neperitoare a muceniciei.

După aceasta cu osârdie s'a rugat preotului ca să-l învrednicească de taina sfântului botez.

Preotul însă, temându-se de Saraceni nu voì să-i împlinească datorinţa. Văzându-i însă credinţa şi stăruinţa în rugare, l a botezat în taină, noaptea, ca să nu-l simţă Saracenii.

A doua zi, Saracenul acela încreştinat, a ieşit în piaţa cetăţii şi ca un Apostol, cu îndrăsneală propoveduià pe Cristos, adevăratul Dumnezeu. Dar gloata cea mare de Saraceni, întărâtată de preoţii păgâni, cu mare strigare a dat năvală asupra lui şi cu săbiile l-au tăiat în bucăţi. Iar când îl ucideau el mulţămeà lui Cristos Dumnezeu că aşa de grabnic i-a ascultat rugăciunea şi la învrednicit să primească şi el cununa muceniciei — cu ajutorul sfântului Marelui Mucenic Gheorghe.

4. Robul din Milet.

Robirea. In ostrovul Miletului erà o mare şi frumos împodobită biserică a sfântului Marelui Mucenic Gheorghe. Şi erà obiceiu, ca, la ziua pomenirii sfântului Mucenic, locuitorii ostrovului să se adune la biserica aceea şi toţi împreună să serbeze praznicul Mucenicului. Deci aflând despre aceasta Turcii cei din Creta, la un asemenea praznic fără de veste au năvălit asupra acelui loc şi pe câţi creştini au putut pune mâna, i-au prins, i-au legat şi i-au dus la robie. Intre cei prinşi acolo era şi un tinăr, pe care Turcii l-au dus şi l-au dăruit unui Paşă din Creta.

Hramul sfântului Gheorghe. Trecând un an dela această nenorocire şi sosind ziua praznicului sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, de nou s'au făcut cele trebuincioase pentru serbare: cei cu dare de mână punând mese bogate, la care să se ospăteze poporul după sfânta slujbă. Intre cei cari au pus mese erau şi părinţii tinărului celui dus şi dat rob Paşii din Creta. Deci părinţii acelui tinăr, mai întâiu mergând în biserica Sfântului îngenunchiară şi rugară pe Marele Mucenic să le vină întru ajutor, ca să scape din robie fiiul lor. Apoi, întorşi la casa lor, unde se adunase mulţime de oaspeţi, iarăşi întâiu sau rugat pentru ajutorul sfântului Mucenic, şi apoi au început a împărţì între oaspeţi mâncare şi beutură după obiceiu.

Scăparea de robie. Şi, pe când ei cu lacrămile pe obraz împărţiau oaspeţilor mâncarea şi beutura, o minune, fiiul lor, răpit de sfântul Gheorghe dela robie a fost adus şi pus înaintea lor, ţinând în mână un pahar de vin. Căci aflându-se tinărul în acel ceas în Creta, în slujbă la Paşa, stăpânul său tocmai turnase vin în păhar şi se gătea să i-l pună înainte, când numai s'a pomenit în faţa părinţilor săi, în Milet, încă ţinând în mână paharul Paşei. Şi, văzând aceasta ceice erau de faţă s'au spăimântat; iar unii l-au întrebat: unde a fost, de unde şi cum a venit aşa fără de veste. Iară el le-a spus: Eu mă aflam în robie la Paşa din Creta. Paşa era la masă şi eu îi slujiam.

Tocmai turnasem vin în acest pahar, pe care voiam să i-l pun înainte, când un călăreţ minunat s'a arătat înaintea mea şi m'a răpit de lângă Paşa. Iar eu într'o mână având acest păhar cu vin şi cu ceealaltă ţinându-mă de brâul lui, m'am pomenit în mijlocul vostru aici cum mă vedeţi.

Aceasta auzindu-o toţi s'au spăimântat şi sculându-se au dat laudă şi mulţămită lui Dumnezeu şi alesului lui, sfântului marelui mucenic Gheorghe. (Va urma).

drepturile sale. Dimpotrivă pe sama acesteia s'a păstrat totdeauna un fel de „reservatum ecclesiasticum", recunoscându-i-se dreptul de stăpânire asupra sufletelor. O încălcare a drepturilor bisericii se începe numai atunci, când curentul antibisericesc și antireligios pretindeà, ca școalele să fie cu totul scoase de sub ocrotirea bisericii și scutite de supravegherea bisericanilor. S'a făcut încercarea să știrbească influința bisericii chiar și prin eliminarea studiului religiunii, șters dintre obiectele de învățământ obligate și degradat la rangul celor facultative. Așa s'a făcut în Anglia, în Statele-Unite, în Francia și Italia. In școalele publice ale Italiei în locul religiunii să propune catechizmul drepturilor și datorințelor cetățenești. („Diritti e Doveri del cittadino"). Tot așa învață copìi în Francia în loc de catechizm: „Morala și instrucțiunea cetățenească" („Morale et instruction civique"), în care se găsesc lecțiuni despre diferite chestiuni morale și sociale.

Astfel de încercări împotriva școalei confesionale s'au făcut și se fac și în Germania, dar deocamdată fără rezultat. Sunt mulți, cari pretind și acì eliminarea religiunii și înlocuirea ei prin un studiu numit *Bürgerkunde*, dar majoritatea e cumpătată și pare cu totul pătrunsă de creștinescul sfat al marelui lor povățuitor Luther, care a zis: „Wo die heilige Schrift nicht regiert, da rat ich fürwahr Niemandem, dass er seine Kinder hinthue" (adecă: „Unde nu stăpânește sf. scriptură, acolo nu sfătuesc chiar pe nime, să-și trimită copìi".) Asta e o vorbă mare și înțeleaptă, pe care o urmează în părerile lor cei mai serioși pedagogi ai Germaniei, cari stăruesc încă și ei pentru a i-se da școalei germane organizație nouă. Ei luptă pentru așa numita *autonomie școlară*, cerând ca nici statul, nici biserica să nu aibă drept a se conziderà stăpân peste școală, ci aceasta să fie socotită ea însași ca o putere deosebită, independentă și cea mai importantă în stat, care să se conducă prin oamenii săi chemați, anume aleși și pricepători în toate ale școalei.

La noi porniri, ca cele schițate mai sus, nu pot și nu este iertat să găsească teren. Școala noastră românească nu poate să existe altfel decât ca școală confesională. Căci până când ea are a întimpinà atâtea greutăți enorme în calea dezvoltării sale, ar fi de sigur nu numai inoportun, ci chiar foarte primejdios orice conflict între oamenii școalei și ai bisericii, între dascăl și preot. Dimpotrivă amândoi aceștia, ca cei mai chemați factori trebue să lupte umăr la umăr pentru apărarea și întărirea școalei românești. Când va fi pericolul mai mare, atunci să fie și stăruința lor mai înfocată și abnegația-le mai potențate. Ei trebue să fie — după cuvântul sfintei scripturi — ca păstorii cei buni, cari sufletul și-l pun pentru oile lor, iar nu ca năimitul care își părăsește turma când s'apropie vrășmașul. Prin școală și prin biserică se cere a sporì interesul și dragostea tuturor Românilor pentru aceste două sfinte așezăminte, cari sunt puternice temelii ale vieții noastre naționale. Și celce pentru munca lui trudnică va întimpinà nerecunoștință, să nu se dee în lături, să nu descurajeze. Nici să nu ne așteptăm la compenzații, pe cari cei de azi nu ni-le-ar puteà da, căci noi dascălii români din astă țară trebue să știm cu toții, că nu ne este iertat a privì slujba noastră ca o meserie, ci trebue să o înțelegem ca un apostolat, pentru care singura și cea mai mare răsplată va fi conștiința, că ne-am împlinit datoria pentru neam. *Celce ar îmbrăcà d. e. haina preoției numai pentru darul danaic numit „congrua", unul ca acela nu este vrednic să slujască la altarul unei biserici românești; tot așa nici-odată să nu urce o catedră românească acela, care n'ar puteà fi decât un simplu mercenar, lucrând numai pentru câtă leafă i-se dă!!!*

Să ne aducem cu toții aminte de vorba lui Rousseau: „Sânt vocațiuni de o demnitate atât de înaltă, la cari nu poți să te dedici pentru bani, fără a nu te face nedemn de ele". — Intre aceste socotesc eu vocațiunea mea, și trebue să o socotească fiecare dintre Dvoastră, pe a sa. Numai această înaltă conștiință va puteà face să răsară și să sporească în sufletele noastre însuflețirea, prin care se poate învinge orice pedecă. Pentru a susțineà în continuă trezvie această însuflețire, avem trebuință de un ideal și de o îndrumare sănătoasă pentru realizarea lui. Ideal nu putem aveà altul, decât păstrarea noastră ca neam, iar îndrumarea cea bună numai prin școală românească o putem câștigà pentru noi, ca să o știm împărtășì la rândul său și altora.

„Acestui neam sfârșit de jale" prin școală trebue să-i dăm știință și atunci el curând se va întremà și va apucà prindere bună în toate. Va devenì luminat și puternic, căci adevărat este cuvântul filozofului Bacon: „Scientia et potentia humana in idem coincidunt" (adecă: „Știința și puterea omenească sunt unul și acelaș lucru").

Și iarăși adevărată trebue să fie inscripția de pe frontispicinul gimnaziului evangelic din Sebeș: *Bildung ist Freiheit*, care cu slove strigătoare și prin înțelesul ei atât de mare și mângăietor trebue să cheme luarea aminte a oricărui dascăl, îndemnând la realizarea în faptă a acestei axiome inspirătoare

Deci știința, puterea, libertatea numai prin școală să poate dobândì. — Dar nu prin orice fel de școală. O școală străină ne-ar puteà dà d. p. știință cât de multă, dar ne va dà cu anevoie, sau chiar de loc *libertatea*, care este suprema condiție de vieață demnă, cea mai dulce trebuință a omului: „*beata necessitas hominis*", cum zice sf. Augustin.... Năzuința bărbătească spre aceasta nu se poate sădì în sufletul tinerelor mlădițe într'o școală cu limbă străină și cu spirit și mai străin, — dacă nu de-adreptul ostil —, ci numai în școala națională, care împărtășind, prin mijlocirea limbei materne știința, ne învață în acelaș timp a gândì și simțì românește. Deci școala românească trebue să fie inima vieții noastre sufletești, să ne apropie de graiul cel scump, în ale cărui înțelesuri tainice să cuprind toate gândurile strămoșilor nostri și toate aspirațiile lor, pe cari dacă nu vom izbutì noi a le întrupà, urmașii trebue să-i deprindem a stăruì necontenit pentru ducerea lor la îndeplinire. Căci scris este că ideea zămislită în capul străbunilor adeseori numai prin munca jerfitoare a strănepoților din generații târzii poate să ajungă la întruchiparea sa în faptă. Firește, pentru aceasta să cere, ca noi dascălii români să nu cruțăm nici o jertfă, să nu ne înfiorăm de nici un obstacol, ci să folosim tot prilejul pentru a a prinde, răspândì și alimentà pretutindeni acea *scânteie sfântă*:

Din focul mare al dragostii de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege!

Cu această solie românească, prin acest glas de chemare, care este menit să tălmăciască rostul cel nespus de mare și însemnat al dăscălimii noastre, deschid ciclul conferențelor din acest an aici în istoricul sat românesc al Lancrămului.

Dr. I. Lupaș.

După conferențe.

(Fine.)

Lipsa studiilor speciale la noi, cari să ne călăuzască, nu e vina noastră, ci mai mult a împrejurărilor maștere, cari nu ne lasă a ne desvoltà și a crește bărbați productivi pe acest teren. Vina noastră e întru atâta, că nici cele puține și nedepline câte le avem în limba noastră, nu le cercetăm și că cunoaștem și vorbim prea puțin acea limbă nemțească în care se îmbracă frământările și gândirile din jurul rostului și îndrumării cuminte a școalei.

Iar chestia unei foi a dăscălimii, — mult discutată și acum în cercuri restrânse atât de cei cari îi simțesc lipsa, cât și de aceia, cari ar puteà-o susțineà — care să împlinească cel puțin în parte lipsa de studii și necunoștința limbilor străine, ar trebuì reluată și întrupată; fără să aibă deocamdată pretenția de a desvălì idei și de a deschide orizonturi noi și largi în chestia școlară, ci numai să ne suplinească acum lipsurile arzătoare și pe încetul să se ridice. Cu o chibzuită conducere și bună organizare, — cari sunt posibile — fiindu-i dată putința de susținere prin însuși numărul învățătorilor, obligați a o aveà, gândul ușor s'ar puteà traduce în faptă.

Dar chiar când am aveà ce ne lipsește, — cu atât mai mult acum, — trebuința mai sus accentuată: cetirea rațională a operelor de artă, îndeosebi națională și ispitirea temeinică a productelor științifice, își au folosul lor nemărginit pentru cultura inimii și iscusința minții, condițiile de căpetenie pentru un bun învățător și ca și pentru oricare ins, care nizuește întru folosul său și a celor cari îl încunjură. De aceea cuvine-se a se dà în viitor atențiune și acestor lucruri în șirul conferențelor învățătorești Indeosebi e de trebuință a se considerà literatura cu trecutul și sănătoasa ei pornire de azi, ca cel mai puternic mijloc de cunoașterea psihologiei poporului nostru de aici și de airea, și pentru desvoltarea și formarea simțului fin și înțelegerea deplină a însemnătății și menirii limbei materne în școala poporală. Un însemnat pas s'a făcut în această direcție prin bine gândita temă propusă de dl *Dr. I. Lupaș* pentru viitoarele conferențe din cercul nostru: „*Caracterul preotului român după nuvelele lui Slavici și Agîrbiceanu*".

De asemenea și poate mai mare însemnătate socot, că este chemarea învățătorului afară de școală, la noi, unde fiecare cărturar și om luminat, afară de împlinirea diregătoriei sale, mai are datorință a-și pune puterile și aptitudinile sale în slujba neamului când și unde cere trebuința. Și sunt la noi multe, foarte multe trebuințe de împlinit.

Cu deosebire viața poporului nostru econom și clasa de mijloc — întru cât o avem, — sufere de o mulțime de neajunsuri, cari strigă după îndreptare și lecuire. De sine înțeles, că o oprire a răului și o îndreptare spre mai bine, nu putem așteptà decât dela aceia cari cunosc acele dureri și nevoi, dela aceia cari viețuesc în mijlocul poporului, sunt în contact firesc cu el, și aceștia sunt, firește, preoții și învățătorii, cărora obligați sunt toții fii neamului a le întinde sprijinul în greaua lor muncă.

Pentruca îndreptarea relelor și îndrumarea spre mai bine să se poată face cu succes, nu ajunge o temeinică cunoaștere a năcazurilor și nevoilor, cari îi bântue viața, ci acesteia trebue să i se adaugă și o cunoaștere și adâncă pătrundere a felului și mijloacelor de stăruitoare acțiune, Aici apoi, pentru buna reușită, trebue să ne desbrăcăm de comoditatea, ce așa de mult a degenerat în condamnabilul păcat al lenevirii, tot asemenea să abzicem de vânarea singur după interesele noastre egoiste. Păcate, cari nu numai opresc pe cei stăpâniți de ele, a face destul obligământului lor, dar adeseori zădărnicesc pornirea cu gând curat și tragere de inimă pentru soartea țăranului a celor înțelegători. Pilde nesfârșite în toate părțile — și la noi din belșug.

Lucrarea învățătorului afară de școală trebue să fie o puternică școală a poporului, care să îmbrățișeze întreaga lui viață pe toate terenele: bisericesc, cultural, economic, politic național ș. m. căci pe toate căile avem mult de făcut și mult de îndreptat. Această muncă pe cât de frumoasă pe atât de grea nu vom puteà-o duce la bună isbândă fără o temeinică pregătire. Și când căutăm aceastei cerințe cu greu îi vom dà de urme. Seminariile noastre ne trimit în viață de o vreme cu o bunișoară pregătire, dar numai teoretică și praxa ți o câștigi așa de greu când ești chemat dela primul pas a face pe conducătorul. De câteori nu se sfarmă și prăbușesc în țărână cele mai curate și cele mai nobile intențiuni lovindu-se de zidul necunoștinței de viață și adeseori de răutatea stăpânilor zilei, și îl aruncă pe reprezentantul acelora în desnădăjduire.

Socot deci că nu va fi fără folos îmbrățișarea din partea conferențelor și a acestor afaceri, menite a povățuì dăscălimea în chemarea ei afară de școală.

Iar când învățătorul își va înțelege rostul afară de școală și când va nizuì cu sirguință a face destul așteptărilor, munca lui va aduce roade mângăitoare, și recunoașterea atât de prețioasă din partea poporului, din care fără îndoială va răsărì în scurtă vreme prețuirea ce i-se cuvine, va aduce cu sine și ameliorarea poziției sale maștere. Bine înțeles va concurge și conlucrarea puternică a factorilor supuși, împotriva cărora de multeori se ridică simțul de dreptate.

O conlucrare armonică și o înțelegere deplină, între factorii chemați a duce înainte steagul culturii și prin acesta al bunăstării și înaintării, va aduce mulțămire și mângăiere și poporului și conducătorilor săi!

Dascălul P. M.

Expoziția din București și pasaportul.

Vicecomitele comitatului nostru a publicat în numărul 18 din 3 Maiu al organului oficios „*Szebenvármegye hivatalos lapja*" ordinul ministrului de interne nr. 14,736 din 22 Aprilie a. c. în textul următor:

„Guvernul român cu conziderare la expoziția generală română, care va aveà loc în București în anul curent și la festivitățile jubilare cari se vor serba cu acea ocaziune relativ la ceice vor călătorì la România a scos din vigoare, la granițele maghiaro-române, dispozițiunile privitoare la pasaport cu ocaziunea trecerei peste graniță pe durata expoziției, adecă pe timpul dela 1 Maiu până la 1 Novembre st v. a. c."

„Despre aceasta înștiințez pe dnul vicecomite, ca luând act să dispună cele necesare, cu observarea, că pentru comoditatea celor ce vor călătorì la expoziția, respective la festivitățile din București, pe durata expoziției, adecă pe timpul dela 1 Maiu până la 1 Novembre st. v. a. c. relativ la acei călători cari vin din România la Ungaria, *suspendez obligământul de a aveà pasaport*" („az utlevél kényszert felfüggesztem".)

Dar totodată, ca cei pe cari îi privește să nu creadă că pot cercetà expoziția din București fără pașaport, dnul vicecomite și comentează ordinul guvernului în modul următor:

„Nr. 3950/906.

„*Către toți protopretorii, căpitanii de poliție și primăriile comunale*".

„Aveți să dispuneți publicarea urgentă a ordinului ministrului de interne, cu acea observare, că aveți să faceți atentă lumea, că acest ordin ***nu suspendează*** *datoria de a aveà pasaport* pentru acei indivizi, cari călătoresc din Ungaria în România. Deci și pe timpul amintit, ca să se poată trece granița, *se recere pasaport sau certificat de graniță*".

Recunoaștem, că ordinul ministrului nu este destul de clar și că are nevoie de interpretare oficială, dar nu știm dacă interpretarea publicată s'a dat pe baza unei informațiuni primită dela respectivul ministru, sau este numai efluxul înțelepciunii referentului.

Ba suntem aplecați a crede alternativa aceasta din urmă, pentrucă nu putem presupune despre guvernul nostru, că voind să facă un act de reciprocitate amicală față cu statul amic vecin, ar dà un ordin *în doi peri*, care în esență *nu are nici o însemnătate*. Căci ce însemnează ordinul guvernului ungar dupăcum îl interpretează vicecomitele nostru?

Nimic mai mult decât atâta, că pe timpul expoziției din România, la granița ungară nu se vor mai vizita pașapoartele celor ce vin din România.

Va să zică în acest timp din România la noi vor puteà călătorì oamenii și fără pașaport.

Dar nu de aceasta poate fi vorba, când vrei să înleznești lumii din statul nostru cercetarea expoziției din România.

Ci înleznirea o faci numai *dacă nu silești pe cei de aici ca să-și procure pasaport pentruca să călătorească la București.*

Și fiindcă pasaportul pentru aceea s'a întrodus la noi pentru ceice călătoresc la România, pentrucă România o pret[illegible]deà, dela sine urmează, că pe timpul cât

România nu mai cere pasaport dela cetăţenii ungari, nici Ungaria să nu-l ceară.

Alt sens nu poate aveà *suspendarea obligământului de a aveà pasaport* aceia cari pe timpul expoziţiei trec graniţa din România la noi. Căci în senz contrar ordinul guvernului nostru ar priví numai pe aceia cari de aici în România trec pe „*vama cucului*", dar nu pe oamenii cinstiţi, cari respectează legile.

NOUTĂŢI.

Pentru catedrală. La colecta pentru zidirea bisericei catedrale a contribuit dnul învăţător penzionat Gheorghe *Proca* din Râşnov suma de 50 coroane (cincizeci coroane).

*

Concert festiv. Din incidentul sfinţirii bisericei catedrale va dà „*Reuniunea română de muzică din Sibiiu*" un mare concert bisericesc, adecuat cazului festiv şi rar. Programul se va publicà în curând. Acum amintim, că se va începe cu „*Irmosul intrării în biserică*" de Dima, cu conziderare la faptul că Românii drept credincioşii din Ardeal — după încetarea metropoliei dela Alba-Iulia — acum intră pentru întâiaşdată în catedrala vrednică de o arhiepiscopie. O altă piesă va fi luată dintre stichirile dela înoirea şi sfinţirea bisericilor, anume: cea citată de Marele Metropolit Andreiu, când prin statutul organic a pus temelia bisericei celei vii, vieţii noastre constituţionale. Biletele se vor dà la cassarul reuniunii, dl *Munthiu*, oficial la „Albina".

*

La convenirea socială a „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" şi-a oferit binevoitorul concurs dna Maria Dr. Crişan, dşoarele Elena Cunţan, Olivia Bardoşi şi dl Titu Morariu. Se vor produce între altele şi „căluşerul şi bătuta". Programul detaiat îl vom dà în numărul viitor.

*

Himen. Dra Ludovica *Giurgiu* şi dl Petru *Bura* îşi vor celebra cununia religioasă în 20 Maiu st. n. la 4 ore p. m. în biserica gr. cat. din Cuzăplac.

*

† Alexandru St. Şulutiu, fost căpitan opidan în Deva, a decedat la 3 Maiu 1906 st. n. sara la 1/28 ore, în etate de 60, ani după îndelungate suferinţe. Inmormântarea după ritul gr. or. s'a celebrat la 5 Maiu 1906 st. n. după ameazi la 4 ore.

*

Duşmănie sârbo-turcească. Soldaţii grăniţeri sârbi şi turci, cari păzesc graniţa ţării la Vrania au ajuns în neînţelegeri dujmănoase şi s'au încăerat la bătae. Din amândouă părţile a rămas câte unul mort.

*

Profesoară de medicină Această rară ocupaţie a favorizat de curând pe dşoara Tada Urata din Iaponia. Dşoara Tada, o iaponeză simpatică, a făcut înainte cu câţiva ani doctoratul în medicină în Marburg. Guvernul din Iaponia a numit'o de curând profesoară la o facultate de medicină din Iaponia.

*

Furt din biserică. In biserica rom. cat. din Reşiţa au întrat în noaptea de prima Maiu hoţii şi au furat tot ce erà de preţ, banii săracilor şi obiectele de aur şi argint.

*

Trai rău în casă domnească. Principele bavarez Ferdinand s'a căsătorit înainte cu vre'o şasă luni, cu princesa Maria Terezia din Spania. Tinera păreche duce însă un trai de compătimit. Bărbatul tractează cu femeea foarte dur, ba chiar brutal şi duce o vieaţă scandaloasă. Curtea din Spania e indignată şi a luat paşii de lipsă ca să-i despartă. Aşa scriu foile maghiare, rămânând fireşte asupra lor răzpunderea, dacă e adevărat ori nu aceea ce scriu.

*

Conferenţa lui Gorki oprită. Gorki voià să ţină o conferenţă publicului din oraşul Boston. Primarul a oprit însă această conferenţă şi a declarat că nu mai permite lui Gorki să păşască publice în oraş pe nici o cale, pentrucă se teme de tulburări.

*

Familie pedepsită cu moarte. Patru fraţi din Georgia în America omorîseră în anul trecut doi copii ai unei familii cu care trăiau în aprigă duşmănie. In săptămâna trecută s'a ţinut pertractarea în Washington, şi trei fraţi au fost judecaţi la moarte, iar unul la robie pe vieaţă.

*

Ezamenele de maturitate la gimnaziul de stat din Sibiiu se fac între 19-22 Iunie n. c. sub conducerea prim-inspectorului de şcoale *Elischer Iozsef.* Se încep totdeauna la orele 7 dimineaţa, şi la orele 3 d. a.

*

Dela comitat. Marţi, în 8 Mai n. ţine comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu, şi subcomisiunile ei şedinţă ordinară lunară în sala mică a casei comitatense.

*

***Bilete de întrare** în biserica catedrală, cu ocaziunea sfinţirei, se capătă la cassa arhidiecezană* cu începere de Joi dimineaţa.

*

Dar pentru biserică. Din Ghelariu ni-se scrie, că domnul Ludovic *Mureşan* şi soţia, doamna *Otilia*, au dăruit pentru biserica de acolo două sfeşnice frumoase pentru sfântul prestol, în valoare de 55 coroane. Parohul locului domnul G. Ungur le-a sfinţit în Dumineca Tomii, rostind credincioşilor şi o predică ocazională. Faptă bună şi frumoasă!

*

Bomba explodată prea curând. Pe una din stradele din Paris se preumblau doi tineri îmbrăcaţi foarte elegant. Dintr'odată s'a auzit o bubuitură puternică şi cei doi tineri căzură la pământ. Unul a rămas mort cu pântecele tot sfârticat, iar celălalt e rănit greu. S'a constatat că cel mort avusese în buzunar două bombe, dintre cari una cine ştie cum s'a aprins şi a explodat. Se crede, că cei doi erau anarhişti veniţi la Paris cu scopuri ascunse.

*

Inchinători soarelui. In Palermo era o familie, care erà mare aderentă a sectei adoratoare a soarelui, a zeului Apollo. Bigotizmul i a dus până la nebunie şi au început pe rând să se sinucidă cu foc. Intâiu mama apoi fata cea mai mare şi în zilele acestea fata cea mai mică. A mai rămas un fecior, care încă e mare adorator al soarelui şi care încă va merge pe calea surorilor şi a mamei sale.

*

Călugăr ucigaş. In mănăstirea din Murzia s'a întâmplat, că un călugăr iezuit cu numele Morales, a omorît în biserică pe un soţ al său, fratele Martinez. Pe urmă şi el s'a sinucis. Cauza nu se ştie.

*

Bărbatul înviat. Locuitorul Ioan Corbaciu din Izbughia plecase înainte cu doi ani la America. N'a mai dat apoi nici o ştire despre sine. Nevasta s'a dus după el, l-a căutat, dar nu l-a aflat. Atunci a făcut paşii de lipsă la conzulat şi acesta l-a declarat mort. Femeea s'a măritat şi s'a întors cu bărbatul cel nou acasă. Acum însă a răsărit dintr'odată bărbatul cel dintâiu. N'a mai avut însă ce căutà acasă, căci bărbatul cel nou l-a alungat. Forurile încă au declarat căsătoria a doua validă. Bărbatul înviat de supărare s'a îmbătat şi a dat foc clăilor de fân şi şurii nevestei sale. Focul a pustiit o parte de comună şi în flacări a perit şi bărbatul.

*

Nou vrăşmaş al viţei de vie. Viierii din jurul Orăzii-mari spun, că s'a ivit în părţile acele o nouă pacoste pentru vii, un insect ca un greuruş, care atacă mugurii viţelor de vii. Aceste insecte au făcut multă stricăciune viilor de acolo.

*

Noroc colosal la Gaedicke. La tragerea încheiată acum au fost trase într'o singură zi cel mai mare câştig principal de 400,000 cor. cu nr. 19406 (în 8/8 părţi) şi câştigul principal de 30 000 coroane cu nr. 88837 (în 4/4 părţi), în colectura atât de mult favorizată de noroc: A. Gaedicke, Budapesta, Kosuth Lajos-utcza 11. Colectura aceasta a plătit acum muşteriilor săi a patraoră câştigul principal de 400,000 coroane. Numoi în tragerea din urmă colectura Gaedicke a ajuns în plăcuta poziţie a plăti muşteriilor săi câştigurile principale de 400,000, 60,000 de douăori 30,000 15,000, de treiori 10,000 şi alte multe câştiguri decâte 5000, 2000 cor. etc.

Chemare.

Către absolvenţii cursului clerical din 1902.

Iubiţi Colegi! In înţelesul învoielii, ce ne-am dat la despărţirea noastră colegială, din vara a. 1902 şi în vederea faptului, că de actul cel măreţ al *Sfinţirii Catedralei* şi de festivităţile împreunate cu dânsul abia câteva zile ne mai despart — îmi iau voie să vă conchem şi pe calea aceasta, rugându-vă *să fiţi toţi de faţă* la acest epocal eveniment în istoria bisericii noastre, ca să prăznuim împreună ziua de înălţare şi mândrie naţională. La revedere!

Sibiiu, 20 Aprilie 1906.

Gh. Tu'bure
diacon.

PARTEA LITERARĂ.

Ziar de călătorie.

(Urmare).

Ideile administrative preponderează prea mult în biserica noastră. Şi precum preotul nu poate fi în comuna sa numai persoană de administraţie bisericească, aşa nu poate fi nici protopopul. Toate manifestările vieţii poporului nostru din punct de vedere bisericesc, cultural şi economic, în senzul legilor noastre bisericeşti, trebuesc atrase în reţeaua activităţii persoanelor şi corporaţiunilor bisericii, dela preot, comitet bisericesc şi sinod parohial până la suprema lor expresie: metropolit, conzistor, sinod şi congres. In senzul acesta nu sunt motive a reduce protopopiatele, din contră a le înmulţì, pentruca protopopului să-i rămâie răgaz a se îngrijì nu numai de afacerile administrative ale protopopiatului, ci de toate chestiile de viaţă ale poporului, prin cari se garantează consolidarea faptică a bisericii noastre. Şi pentru înmulţirea protopopiatelor conclude şi altă împrejurare. Mai nainte abià rămâneà preot cu cualificaţie de 8 clase, care să nu ajungă protopop, pentrucă erau puţini, iar azi când ajung preoţi cu cualificaţia aceea şi o mulţime de inşi, cari fac şi studii universitare, e în interesul progresului bisericii, ca să fie distinşii şi celor harnici în parohia lor să li se deschiză teren mai larg de activitate în fruntea protopopiatelor. Deci nu reducerea, ci înmulţirea protopopiatelor e în interesul bine priceput al bisericii noastre.

De acestea încă se va ţineà cont, când comitetul protoprezbiteral va prezentà celor competenţi hotărârea despre stăruinţa protopopiatului Avrig. Această cestiune a rămas, să fie pertractată într'un sinod extraordinar. Sinodul a durat puţin. Până la timpul mesei toţi străinii au cercetat şcoala de stat, condusă de învăţătorul Codrea. Umilinţa şcolii confesionale faţă de trufia celei de stat deprinde poporul a se ruşinà de sărăcia sa şi l ispiteşte ideia şcolii de stat, al cărei învăţător nu cerşeşte creţarul simbriei. In toată partea aceasta îşi scot învăţătorii cu multă silă simbria. La şcolile de stat copìii noştri să grămădesc cu duiumul. La Ucea vin mulţi elevi din satele vecine. La amiazi grupuleţe de copìii desculţi merg la prelegerile maghiare prin satele vecine.

La anul viitor îi vom vedeà la 12 ore eşind din şcolile din Făgăraş, tot desculţi cum e obiceiul pe sate. Cu copìii jidovilor de sama lor din Făgăraş învaţă ungureşte, — şi se găseau mai înainte absolvenţi români ai claselor comerciale din Făgăraş şi găseşti şi acum studenţi până în clasa a VII gimnazială, cari nu cunosc literatura românească, nu cetesc româneşte, nu ştiu vorbì decât în limba provincială a ţăranilor, şi în viaţa practică vorbesc cu multă desteritate limba maghiară, sunt adepţii înfocaţi ai administraţiei şi bisericii şi şcolii părinţilor şi fraţilor lor, dorinţelor, cari trebue să fie ale tuturor cărturarilor români, cari trăesc în popor, ei dau cel mai însemnat sucurs moral. Iar aceasta se începe dela şcoala de stat din sate. In contenirea acestor stări nemulţămitoare pentru noi întrunirile bisericeşti n'au făcut nimic, şi nici atenţiunea poporului nu s'a atras asupra acestei desconziderări a şcolii confesionale. Asociaţiunea, ca şi în alte părţi, umblă după stoarcerea taxelor de membrii, după primiri triumfale şi caută mese bogate şi îndelungate în mijlocul poporului.

Şi noi ne-am întrunit la masa ospitală a părintelui Manecuţă, preot tinăr, care a ţinut, că e cinste pe satul său că găzdueşte sinodul protoprezbiteral. Multe discuţii dela masă au fost suprinzătoare pentru ţăranii dela mese, membrii şi ei ai sinodului. Dintr'un cerc electoral, la alegerea membrilor sinodali, când nu e notarul ori învăţătorul, es şi ţărani. Câte 2 inşi din câte un cerc, din câte o comună pot informà satul întreg despre problemele şi cestiunile frumoase pertractate în sinod cu înţelepciune şi cu temeinicie de preoţii şi membrii sinodului. Mirenii, elementul covârşitor în sinod; trebuesc introduşi în conştiinţa trebuinţelor şi a mijloacelor îmbunătăţirii stării tractului. Astfel rolul lor e votarea tuturor propunerilor ce se fac. Şi drepturile şi datorinţele constituţionale ale individului, în comună şi până în sinodul protopopesc unde mai pot ajunge oameni simplii, ar trebuì esplicate şi comentate, ca poporul să le cunoască detaiat, şi cred că în felul acesta s'ar mai contenì abuzurile şi neorânduelile, cari le experiază preoţii cu credincioşii lor înzestraţi cu drepturi egale.

Această cestiune ar merità să se pue în discuţie la toate conferenţele preoţeşti şi să se facă explicarea şi comentarea drepturilor şi a datorinţelor privitoare la parohii, sinod parohial, comitet şi epitropie, protoprezbiterat, scaun, sinod şi epitropie protoprezbiterală, fiindcă baza organizmului bisericii noastre, Statutul organic, nici nu s'a modificat nici nu s'a întregit, şi e ştiut că agendele conzistorului sunt îngreuiate de jalbele, cari încep jos din nelămurirea legii.

Discuţia acestor cestiuni ori a altora de felul acesta n'am întâmpinat în întrunirea, în care am fost oaspe.

(Va urma).

Din public.*)

Mulţămite publice.

La petrecerea din 20 April aranjată în Petroşeni din incidentul conferenţei preoţilor şi învăţătorilor au contribuit următorii binevoitori:

P. Nemeş, 20 cor., Tit. V. Gheaja, prot., Dr. G. Proca, secr. conz., Vas. Socol, Dr. Lucaciu, câte 10 cor., I. Homan, I. Székely, câte 6 cor., I. Medrea, 5 cor. 30 fil., A. Stanca, N. Socol, N. Popa, A. Păcurar, prot., S. Ciocan, Sim. Suciu, St. Radic, prot., câte 5 cor., Ioach. şi Nicolae Cerbicean, Ioach. Ungur, I. Fărcaş, Petru Popoviciu, I. Preda, M. Popovici, N. Ciocan, I. Samoilescu, M. Marek, N. Georgescu, Tr. Raţiu, M. Stranski, I. Bozdog, câte 4 cor., N. Vancu, G. Fodor, D. Ungur, I. Oprea, câte 3 cor., Ier. Uiet, 2 cor., 40 fil., I. Fărcaş, Ar. Fodor, I. Popovici, Mih. Popovici, G. Medrea, Dna M. Moşora, A. Ludu, R. Steiner, T. Nistor N. Părăian, I. Vasiu, N. Bologa, K. Zádory, I. Perian, I. Nistor, I. Arad, Dr. Török, N. N., S. Corpade, câte 2 cor., P. Popovici, I. Popa, câte 1 cor.

Tuturor marinimoşilor contribuitori li se aduce pe această cale sinceră mulţămită. Venitul curat de 50 cor. 30 fil., a fost expedat *gimnaziului din Brad*, în favorul căruia s'a aranjat petrecerea.

Comitetul aranjator.

*

Subscrisul în numele comitetului parohial gr. or. din Stremţi, mă simţ plăcut îndatorat a esprima şi pe această cale sincerile noastre mulţămite următorilor domni, cari prin marinimoase suprasolviri au contribuit la rezultatul material al producţiunei teatrale împreunată cu cântări şi declamări aranjată de noi tinerimea adultă, sub conducerea învăţătorului Ioan Stan, la 3/16 Aprilie a. c. (a II-a zi de Paşti) în comuna noastră Stremţi: Dr. Gheorghe Popescu, advocat Turda 5 cor. Klein Mihály, comerciaut Teus 5 cor., Bariţiu Victor, not. pens. 2 cor., Sava Ioan, proprietar Cetea 1 cor., Zeller Löwe, 40 fil., Gheorghe Albu, preot Geoagiu 1 cor., Rafael Samuel, Geoagiu 1 cor. 50 fil., Olimpie Stan, 20 fil., Bogdan Ioan, preot Totoiu 1 cor., Comanescu Emanuil, înv. Mihalţ 20 fil,. Pál Lajos, Teuş 1 cor., Patachi Andreiu, preot Mihalţ 2 cor., Ilie Mihaiu, înv. Mihalţ 20 fil., Löwe Dezsö, not. cerc. Stremţi 10 cor., Krengl Sándor, not. Teus 3 cor., Löwe Miksa, hotelier Teus 4 cor., Fried Leopold, Teus 2 cor., Löwi Salamon, Teus 2 cor., Ursa Ioan, dreot în Metes 2 cor., Raţ Gavrilă, primar Teus 2 cor., Mare Dumitru, proprietar Teu 1 cor., Vasilie Tecsa, preol Valea Juselului 2 cor.

Intratele au fost 158 cor. 60 fil. din cari subtrăgând spesele în sumă de 80 cor. 21 fil. rezultă un venit curat de 78 cor. 39 fil. pentru înfiinţarea bibliotecei şcolare.

Tot odată aduc mulţămită dlui Dr. Vasile Bologa director Sibiiu, pentru donarea a două volume: „Anecdote de Th. Speranţă", tot pentru bibliotecă.

Stremţi, la 13/26 Aprilie 1906.

Pentru comitet:

Eremie Iliescu
preot preşed.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliște**. Se află de vânzare la

Victor Onițiu, comersant în **Sibiiu.**

(84) 6—10

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 5—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Din incidentul serbărilor sfințirei catedralei din Sibiiu onorații participanți sunt rugați a se convinge **personal** despre serviciul solid și conștiențios din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisnădiei (palatul comandei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinți, de cap și de haine, peptene, legătoare de mustață, bureți, etc.** (88) 3—5

Mare deposit cu mustre de **luminări pentru biserică.** Prețuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Gușteriții 25.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 7—26

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și înviorézâ pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vèndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procură

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Pentru **Tipografia arhidiecezană** din Sibiiu se caută

învățăcel.

Reflectanții au să dovedească că au absolvat cel puțin 2 clase gimnaziale; iar cererile să și le adreseze numitei tipografii, de unde li se vor arătà condițiunile de primire.

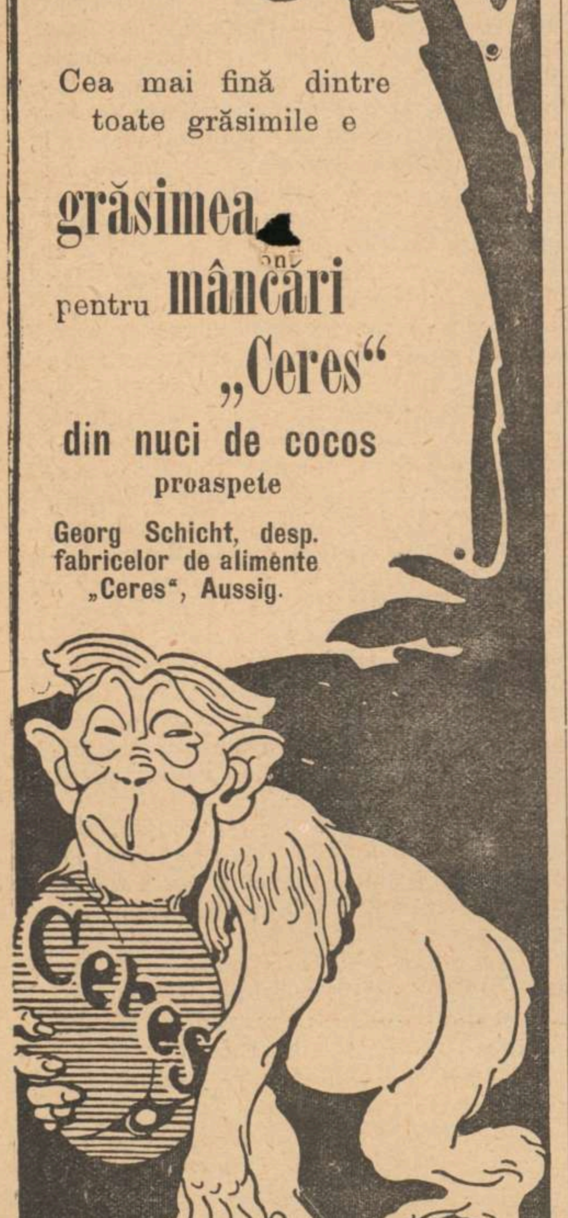

Cea mai fină dintre toate grăsimile e

grăsimea

pentru **mâncări**

„Ceres“

din nuci de cocos

proaspete

Georg Schicht, desp. fabricelor de alimente „Ceres“, Aussig.

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea clasei a VI-a acum încheiată am ajuns **a patraoră** în situația plăcută de a plătì mușteriilor mei cel mai mare câștig de

400.000 coroane

Numai în ultima loterie au câștigat mușterii mei câștigurile principale de

400,000	coroane	cu	numărul	19406
60,000	„	„	„	3952
30,000	„	„	„	88873
30,000	„	„	„	42778
20,000	„	„	„	88000
15,000	„	„	„	97214
10,000	„	„	„	71772

Cu provocare la rezultatele acestea neîntrecute ofer pentru tragerea clasei I. a loteriei de clasă XVIII din 23 și 25 Maiu n. (88) 2—4

lozuri întregi	jumătăți	pătrare	optimi
12·—	6·—	3·—	1·50 coroane.

Toți mușterii mei primesc șecuri postali cu cari pot trimite banii fără porto. Deoarece lozurile din colectura mea în urma enormelor rezultate vor aveà căutare mare, se recomandă a se face comandele imediat. Inmulțiți numărul norocoșilor, cari pot zice, că au ajuns la avuție prin Gaedicke.

Casa de bancă GAEDICKE

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utcza 11. szám.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 46 Sibiiu, Joi 27 Aprilie (10 Maiu) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Kossuthiștii.

Sibiiu, 9 Maiu n.

Alegerile s'au terminat în țara întreagă, cu puține excepțiuni, și rezultatul nu credem să fie de loc pe placul celor dela Viena. Prea mulți kossuthiști au fost aleși, astfel că ei formează majoritatea absolută în dietă, nu numai în ce privește numărul deputaților aleși în Ungaria și Transilvania, ci și față cu plusul de patruzeci de deputați pe cari îi trimite Croația și Slavonia în dieta ungară.

Dieta țării noastre e compusă adecă din 413 deputați, iar Croația și Slavonia e reprezentată în ea prin 40 de deputați, la olaltă 453, dintre cari *241 sunt kossuthiști*, aderenți ai programului politic de desfacere de către Austria, oameni cari cer uniune personală, reprezentare proprie în afară și armată independentă maghiară.

Firește, nu imediat după deschiderea dietei, pentrucă noul parlament își are programul său de muncă stabilit înainte, în conțelegere cu Coroana, care știm că a numit guvernul luat din partidele coaliate numai sub condițiunea, să voteze noul parlament ce și-l va creà necesitățile de stat, și să facă o nouă lege electorală, apoi să se disoalve earăși, pentru a se formà un nou parlament, pe baza nouei legi electorale, și din majoritatea pe care o va aveà acest nou parlament va luá apoi Coroana noul guvern ungar.

Tocmai acì e însă cursa. Noua lege electorală, cu cât va fi mai liberală, cu atât mai favorabilă va fi pentru kossuthiști, fiindcă toată lumea va zice, că dupăce ei sunt în dietă în majoritate absolută, *dela ei a venit*. Prin urmare, proximele alegeri, făcute pe baza legii celei noue, nu vor împuțină numărul de astăzi al kossuthiștilor, ci îl vor înmulțì. Ba e aproape sigur, că știindu-se cum sună învoiala între guvernul actual și Coroană, *toți Ungurii se vor aflà la alegerile viitoare într'o singură tabără, sub steagul independenții.*

Ce va face atunci Viena? Va da aceea ce până acuma n'a voit să dee Maghiarilor, limbă de comandă maghiară în armată, ori se va întoarce iarăși la cunoscutul „*Nu se poate*“? Și atunci ce va urmà?

Iată o întrebare, la care viitorul va aveá să dee răspuns, și încă viitorul nu prea îndepărtat, pentrucă viața dietei eșite din alegerile de acum nu va aveà durată mai lungă de cât cel mult de doi ani.

Dar alta e întrebarea care ni-se impune pentru acum, la începutul nouei sesiuni dietale. Intra-vor ori nu kussuthiștii în delegațiuni, instituțiunea pe care ei nu au recunoscut-o până acum și n'au luat parte la dezbaterile ei? Dacă nu întră în delegațiuni, atunci rămâne să facă parte din delegațiunea ungară *minoritatea* parlamentului nostru, și minoritatea, este lucru prea bine cunoscut, că nu poate aduce nici o hotărâre validă și obligătoare. Iar dacă întră, atunci recunosc prin aceasta îndreptățirea existenței delegațiunilor, recunosc dualismul și dau o lovitură punctului lor de program referitor la independența țării.

Se află deci în încurcătură și kossuthiștii, ai căror bărbați conducători, dupăcum avem informațiuni sigure, ar fi fost mai mulțămiți dacă rămâneau încă de astădată în minoritate cu partidul lor parlamentar, și nu ajungeau la majoritatea absolută pe care și-au câștigat-o. Vor găsì ei însă o ușiță de eșire din încurcătură, pentrucă se pricep la politică.

Faptul deci e, că nu numai pentru acum, dar mai ales pentru viitor, *situația politică e depusă în mâna kossuthiștilor*. Prin urmare, zilele dualismului sunt numărate, iar zorile unei ere noue, în care Ungaria va formà un stat independent, cu armată proprie, cu minister propriu de externe, sunt mai aproape decum cred mulți dintre ceice fac politică.

Dela Petroșeni.

1. Conferență învățătorească.

La dorința învățătorimei noastre din protoprezbiteratele Hațeg și Hunedoara comisarul conzistorial Dr. G. *Proca* a convocat conferența învățătorească din cercul *Hațeg* la care aparțin învățătorii nostri din numitele protopresbiterate pe ziua de 6 Aprilie în opidul *Petroșeni*.

Vrednicul paroh local părintele *A. Stanca* și-a dat toată silința ca învățătorii nostri în acest punct extrem să se simtă bine

Deschiderei conferenței i a premers săvârșirea sfintei liturghii prin părintele Stanca, la care a asistat comisarul conzistorial, părinții protopresbiteri Tit. V. *Gheaja* din Hațeg și Avram P. *Păcurariu* din Hunedoara, învățătorii și credincioșii bisericei noastre de aici.

După finirea serviciului divin s'a deschis conferența în spațioasa noastră biserică, care numai înainte cu câțiva ani s'a predat măreței destinații prin Excelenția Sa Inalt Prea S. Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan*.

Comisarul conzistorial Dr. *Proca* a deschis conferența prin următorul discurs:

Dlor și fraților!

Incredințat de nou de superioritatea noastră bisericească cu frumoasa misiune de a conduce conferența învățătorilor nostrii din protoprezbiteratele Hațeg și Hunedoara — mă prezint înaintea Dvoastră, ca satisfăcând acestei misiuni, să contribui și din parte-mi cu modestele mele puteri la realizarea scopului urmărit de noi toți: *înaintarea și fericirea poporului nostru.*

La realizarea acestui scop chemate sunt să conlucre în primul rând biserica noastră strămoșească și fica acesteia, școala confesională.

Una din cele mai grele probleme pe cari le are biserica întru ajungerea scopului amintit, este creșterea generațiilor viitoare în spirit creștinesc, în spirit eminamente bisericesc și național, iar îndeplinirea acestei probleme a încredința o biserica în primul rând ficei sale naturale școalei confesionale.

In mânile noastre ca pionirii acestei e pusă deci, dlor învățători și iubiți frați, instrucțiunea și educațiunea blândului nostru popor, și datori suntem cu toții a satisface încrederii ce ni-s'a dat, dacă e, ca să răspundem cu fruntea ridicată și cu conștiința liniștită, că ceea ce am făcut, bine am făcut.

Această responzabilitate înseamnă foarte mult, căci ea este propriaminte sarcina, care apasă pe umerii generațiunii care conduce astăzi școala.

In fața acestei responzabilității bine să ne dăm seama de ceeace avem să facem, căci de vom lucra bine, la bine să ne așteptăm — pe când în caz contrar la ruină și destrăbălare.

Iar dacă ne-am întrebà întru cât a satisfăcut până acum școala noastră confesională din arhidieceză înaltei sale misiuni — cu durere trebue să răspundem, că în urma vitregității timpurilor și a împrejurărilor nefavorabile, — din lipsa puterilor didactice necesare, din lipsa mijloacelor pentru susținerea ei, apoi din lipsa edificiilor corăspunzătoare, precum și a frecuentării neregulate, — școala noastră prin unele părți lasă încă mult de dorit.

Și mă simt dator a amintì la acest loc, că în raportul oficial ce'l và înainta Conzistorul nostru Veneratului Sinod arhidiecezan, care se va întrunì peste câteva zile, se spune, că cele mai multe edificii școlare necorăspunzătoare sunt în protoprezbiteratele Deva, Dobra, Ilia, Hunedoara, Orăștie Tàrnava și Cluj. Se mai amintește în acel raport, că în general școalele noastre din comitatul Hunedoarei, din cauza edificiilor necorăspunzătoare sunt amenințate cu închidere.

Tot asemenea se arată lipsa aproape totală de biblioteci pe lângă școalele noastre din acest comitat.

Aceste neajunsuri au îndemnat de sigur și pe membrii sinodului protopopesc al tractului Hunedoara a luà laudabila hotărîre de a esmite din sinul său o comisiune, carea mergând din comună în co

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe

(Urmare.)

5. Robul din Cipru.

In robie. Pe timpul împăratului grecesc Vasile, în ostrovul Ciprului la biserica sfântului marelui mucenic Gheorghe slujià un prea evlavios preot, al cărui fiu a fost luat în robie de către Saraceni și ținut trei ani în Palestina, unde ei erau stăpâni pe acele vremuri.

In acest timp de robie preotul neîncetat se rugà sfântului mucenic Gheorghe să deà ajutor fiului său robit ca să scape din robie și să vină acasă. De asemenea și robitul fiu al preotului erà cu gândul tot la marele mucenic, pe care îl rugà să-l scape din robie.

Și s'a întâmplat, că după trei ani de robie la ziua [illegible] sfântului marelui mucenic Gheorghe, [illegible] pănăce s'a rugat de nou cu [illegible] mucenic a mers cu stăpânul [illegible] la baie. Dela baie stăpânul [illegible] aducă un șerbet. Și cum se întorceà cu șerbetul pentru stăpânul său s'a întâmplat să treacă pe lângă biserică sfântului mucenic Gheorghe și să audă cântându-se condacul sfântului: „Lucrat fiind de Dzeu te-ai arătat ....“ Atunci pe tinăr l-au podidit lacrămile și suspinând se rugà sfântului Gheorghe să se milostivească și să-l scape din robie. Și alergând el la baie a turnat șerbet stăpânului său.

Din robie în biserică. Și când a luat vasul cu apa călduță ca să toarne în șerbet tinărul s'a simțit răpit de lângă stăpânul său și dus prin văzduh de o putere neînțeleasă de el. In clipeala, în care a fost răpit a auzit cântându-se: „Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Cristos, întru mărirea lui Dumnezeu Tatăl, Amin“, și, ca deșteptat dintr'un vis s'a pomenit în altarul bisericii din Cipru, unde slujià tatăl său, ca preot liturghisitor și tocmai ziceà ecleziarului: „dă-mi apa caldă“. Iar tinărul cu vasul plin de apă caldă în mână, de zăpăcit ce era voi să toarne apa în sfântul potir, ca și cum ar fi paharul cu șerbet al stăpânului său.

Preotul când l-a văzut s'a mirat și a întrebat pe eclesiar: cine este acest tinăr și cum a intrat aici?

— Nu știu nici eu cine este și cum a venit aici așa fără de veste, nebăgat în seamă de nimenea.

Iar tinărul care erà ras pe cap după obiceiul Saracenilor și erà îmbrăcat ca Sacenii, a răspuns: „Tată, eu sunt, eu Filofteiu, fiiul tău, cel robit de Saraceni!“

— Dar acest vas și acest pahar ce caută în mânile tale? Ce ai în ele?

— Acesta este cu șerbet, iar acesta cu apă călduță. Eu mă aflam aproape de Ierusalim ca rob la stăpânul meu.

Când am voit să-i dau această beutură, cum, cum nu, nu știu, m'am pomenit înaintea ta cu beutura în mână. Iară preotul văzând și auzind acestea întru atâta s'a uimit, s'a înspăimântat și s'a bucurat, încât l-au năpădit lacrămile și în turburarea sa era gata, gata să scape din mână sfântul potir. Tinărul însă repede lăpădând vasele a prins pe tatăl său și l-a îmbărbătat zicându-i: „păstrează-ți cumpătul tată și isprăvește sfânta slujba“.

Iar sfârșind sfânta liturgie, preotul cu lacrămi a mulțămit lui Dumnezeu și marelui mucenic Gheorghe pentru slobozirea minunată a fiului său din robia Saracenilor. Și, auzind despre această minune toată cetatea a alergat la casa preotului ca să-i vadă fiul și din gura lui să audă cum l-a mântuit sfântul Gheorghe din robie. Chiar și Voivodul ostrovului a voit să afle mai de aproape ce și cum s'a întâmplat cu Filofteiu fiul preotului. De aceea a chemat la sine pe preot și pe fiul lui și a cerut să-i povestească cu deamăruntul cele întâmplate. Iar povestirea lor a poruncit de s'a scris pentru vecinica pomenire și știință.

6. Un ostaș mântuit din robia bulgară.

Leontin și Teofana. In părțile Paflagoniei, în cetatea Amastrida erà un bărbat cu numele Leontin și soția sa Teofana. Și nu departe de locuința lor erà biserica sfântului mucenic Gheorghe care se numià și Partania. Și, cum erau ei oameni bogați și evlavioși cu mari daruri au înzestrat biserica mucenicului; iar la praznicul lui întindeau mese bogate, una pentru săraci, alta pentru călători și alta pentru prieteni și pentru rudenii.

Acești doi buni creștini avură [illegible] un singur copil, căruia i-au [illegible] Gheorghe de dragul sfântului [illegible] cenic Gheorghe, căruia ei l-a[illegible] pe fiul lor și pentru paza [illegible] urmeze în fapte pe m[illegible] ună să îndemne și să povățuiască poporul la susținerea școalelei noastre confesionale arătându i însemnătatea ei cea mare.

In fața acestei situațiuni se pune întrebarea, care este și trebue să fie chemarea și ținuta noastră a tuturor pentru a delătură amintitele neajunsuri, și prin aceasta a ridică școalele la nivelul dorit de toți?

Răspunsul la această întrebare poate fi numai unul și adecă: lucrarea armonică a tuturor organelor încredințate cu conducerea școalelor și în primul rând zelul învățătorului nostru.

El are întreită chemare și anume: ca învățător are datorința de a educà și instruà; ca învățător român are datorința a servì cu credință și devotament națiunei și patriei sale, iar ca învățător ortodox are chemarea de a fi în și afară de școală în serviciul bisericei și a lucrà din toate puterile la înaintarea bisericei sale ortodoxe și prin aceasta la înaintarea națiunei și patriei. Educațiunea poporului nostru nu se poate despărțì de biserică. Ea este scutul sub carele în trecut s'a adăpostit, și unde a aflat mângăiere în durerile și suferințele sale. Iar educațiunea și instrucțiunea generațiunilor viitoare al poporului nostru o vom puteà face cu succes numai atunci, când învățătorul ortodox va stăruì să întărească tot mai mult iubirea cătră confesiune, iubirea cătră biserica sa strămoșească națională.

In stadiul de azi al școalelor și poporului nostru învățătorul mai are o însemnată datorință și anume: de a face școala, educațiunea și instrucțiunea prin școală *plăcută* și *atrăgătoare*, și prin aceasta a desvoltà tot mai mult în popor *iubirea și dărnicia față de școală*.

Școalele noastre după cum am văzut mai sus au astăzi multe trebuințe, dar nici una din acestea nu va rămâneà nesatisfăcută, dacă învățătoriul va dovedì poporului prin fapte valoarea și importanța acesteia în desvoltarea lui ulterioară pe toate terenele.

Fapte așteaptă școala noastră, fapte așteaptă poporul dela noi, dela toți, și când faptele frumoase, bunele servicii prestate pe altariul educațiunei vor fi baza și punctul nostru de mânecare în toate, atunci nu este cu putință, ca soartea școalei și bisericei, soartea poporului nostru, și prin aceasta soartea noastră a tuturor să nu se schimbe în spre mai bine.

In speranță, Dlor învățători și iubiți frați, că pătrunși de misiunea luată asupra Dvoastră, vă veți dà tot mai mult silința de a satisface acestei misiuni — declar conferența învățătorească din cercul VI constătătoare din învățătorii prot. Hațeg și Hunedoara deschisă.

La discursul prezidial răspunde părintele protoprezbiter *Tit V. Gheaja*, care în termini avântați salută pe pionerii culturei românești, iar părintele *A. Stanca* mulțămește dnului comisar și învățătorimei pentru cinstea, ce i-au dat comunei Petroșeni, designându-o ca loc de întrunire.

Constituindu-se biroul prin alegerea înv. Ioachim *Cerbicean*, de notar și a învățătorilor A. *Ludu* și T. *Nistor*, de bărbați de încredere, se face apelul nominal și se constată, că din ambele protoprezbiterate sunt prezenți 18 învățători. Fixându-se ordinea de zi pentru viitoarele ședințe, cari se vor ținea în școală, ședința I se încheie la orele $12^{1}/_{4}$ anunțându-să proxima pe orele 2 p. m.

In următoarele ședințe s'au pertractat prelegerile practice: din limba română și maghiară de învăț. I. *Arad* din Petroșeni, din comput de înv. G. *Șinca*, din limba maghiară de înv. N. *Părăianu*. Aceste prelegeri ascultate au fost cu atențiune din partea dlor învățători, iar după dimiterea elevilor s'a discutat asupra alegerii temelor, metodului de predare, ținuta elevilor etc. declarându-le conferența de bine reușite.

A urmat disertațiunea dnei învățătoare Maria *Mosora*: „Despre importanța lucrului de mână femeesc în școala poporală“ pentru care i se exprimă mulțămită din partea conferenței. Invățătorul A. *Ludu* dă cetire temei designate de veneratul conzistor despre „Organizarea școalelor economice de repetiție cu indicarea mijloacelor pentru susținerea acelora“ ascultată cu deosebit interes din partea celor prezenți exprimându-i-să deasemenea mulțămită protocolară pentru chipul nimerit în care a știut rezolvà această problemă actuală și importantă.

Dupăce se mai desbat și alte chestiuni didactice de interes mai mult local, apoi se designează temele pentru proxima conferență învățătorească, care la dorința exprimată se va ținea în comuna *Batiz*, dl comisar mulțămind șefilor tractuali, părinților protopresbiteri Gheaja și Pácurariu, pentru interesul ce-l desvoaltă întru înaintarea învățământului nostru confesional, apoi directorului școalelor poporale de stat din loc Salló Károly, care în numele inspectorului reg. de școale a azistat la conferențe, și în urmă îndemnând învățătorimea a fi vecinic pătrunsă de frumoasa-i chemare, nizuindu-se a arătà tot mai bogate rezultate pe terenul școlar, -- declară conferențele anuale închise.

In numele învățătorilor răspunde dlui comisar, dl Ludu, mulțămindu-i pentru tactul cu care a condus și de astădată ședințele conferenței învățătorești, dând expresiune dorinței de a-l vedeà și pe viitor ca conducător al conferenței cercului Hațeg.

2. Conferență preoțească.

Prea On. domn Titu *Gheaja*, prot. Hațeg, luând cu plăcere act de convocarea conferenței învățătorești la Petroșeni a convocat pe ziua de 7 Aprilie și conferența preoțească din tractul, în fruntea căruia stă — ca astfel ocaziune să ofere preoțimei și învățătorimei de a conveni și a se întări raporturile dintre ei.

Conferenței i a premers sta liturgie celebrată de preoții Ioachim Cherbiceanu ca pontificante asistat de preoții I. Ungur și N. Cerbiceanu; la sfârșitul liturgiei a rostit predica obicinuită preotul *Vas. Socol* din Livezeni.

Șeful tractual a deschis apoi ședința prin un discurs bine simțit, punând în discuție săvârșirea serviciului divin și predica. In jurul acestora s'a încins o discuție foarte interesantă, la care au luat parte preoții I. Fărcaș, I. Cerbicean, I. Ungur, A. Stanca și prezidentul. S'au relevat acì momente importante referitoare la serviciul și modul de ezecutare al acestora așa, că din discuția care a ținut mai bine de o oră toți preoții au putut trage concluzii foarte frumoase și instructive. S'au precizat multe momente de ținută, de graiu, de ritual în săvârșirea serviciului divin, precum și în compunerea și rostirea predicei. S'a constatat cu satisfacție, că amândouă au succes bine.

A urmat apoi dizertația secretarului consist. Dr. Gheorghe *Proca* despre *chemarea și datorințele preoțești*.

Dizertantul arată în introducere, că Inaltpreasfințitul Arhiepiscop și Metropolit al nostru *Ioan* încă din anul 1899, adecă îndată după ocuparea tronului arhiepiscopesc a întrodus și în arhidieceză, cum întrodusese pe timpul păstoririi sale ca episcop în dieceza Aradului, *conferențele preoțești*, cu scopul ca preoțimea noastră întrunită sub conducerea părinților protopresbiteri să-și formeze și să aibă o școală practică.

A făcut-o I. P. S. Sa cuprins de dorul nemărginit de a contribuì și pe această cale la idealul care l-a urmărit în întreagă viața sa mănoasă, ideal care să poate rostì prin două cuvinte: ridicarea și înaintarea bisericei noastre și prin biserică ridicarea poporului nostru drept credincios la o stare tot mai bună și mai fericită. Marele arhiereu Andreiu totdeauna de câteori erà vorba de protopopul dela Zârnești, actualul nostru metropolit, ziceà: „*Omul acesta lucrează*“.

Și despre adevărul acestei aserțiuni rostită în mod profetic, despre această frumoasă calitate a înaltului nostru prelat în serviciul vieții noastre publice, întreaga noastră provincie metropolitană este convinsă, pentrucă faptele săvârșite de dânsul aduc deja roade îmbelșugate.

Fie ca și această faptă a Excelenței Sale, inițiarea conferențelor preoțești, să producă fructe bune, fructe de cari să se poată bucura și Excelența Sa. Iar această bucurie o va simțì în sufletul său, când se va convinge, că sămânța aruncată a ajuns în pământ roditor, că conferențele preoțești din arhidieceză sunt la înălțimea chemării lor, sunt ceeace înaltul prelat a contemplat: o școală practică, în care preoțimea se cultivă, desbate chestiuni vitale referitoare la cultul și disciplina bisericească, și chestiuni referitoare la înaintarea și bunăstarea poporului nostru.

A arătat apoi, domnul Proca, disertantul, că având fericitul prilej de a azistà la conferența preoțimii noastre din istorica țară a Hațegului, țară care a fost martora atâtor evenimente însemnate și care ne e atât de scumpă tuturor Românilor, mulțămind dlui prot., șefului tractual, pentrucă în cadrul programei i-a oferit ocaziunea de a contribuì și din a sa parte la realizarea scopului conferenței, rostește un discurs interesant și instructiv (pe care îndată ce ne va permite spațiul îl vom publicà în foaia nostră) despre însemnătatea cea mare a chemării preoțești, precum și a datorințelor împreunate cu această chemare.

Dsa luând de bază cuvintele Mântuitorului: „Voi sunteți sarea pământului și lumina lumii“ și „Eu sunt păstorul cel bun, păstorul cel bun își pune viața pentru oile sale“, a desfășurat tema din toate punctele de vedere, primită fiind de cei prezenți cu deosebită și vădită bucurie și a fost răsplătită cu o vie manifestație de satisfacție sufletească a tuturora.

Preotul *Ieronim Uieț* a cetit apoi o dizertație despre *crutare*. Terminii elogioși împistrițați cu exemple și dovezi plastice, ce a adus în favorul cruțării i-au cualificat lucrarea cât se poate de succeasă.

Tot dl Uieț înaintează conferenței un proiect de statut și regulament pentru înființarea reuniunilor de cumpătare prin comune. Proiectul cu unele modificări făcute de dl protopresbiter se primește și conferența decide, ca fiecare preot să stăruiască din toate puterile pentruca germenele acestor reuniuni de cumpătare să prindă rădăcini în fiecare comună. Pusă odată o bază, cât de mică a acestor tendințe nobile, germenele crește, se desvoltă și rodește, ducând astfel scopul acestor reuniuni la isbândă: mântuirea neamului nostru din ghiarăle ruinei și a peirei sigure. S'a mai prezentat în fine o propunere referitoare la întruparea unei biblioteci tractuale pe baze trainice. Propunerea aceasta nu s'a pus însă în discuție, ci s'a dat spre studiare comisiei propunătoare, care va aveà să prezinte la proxima ocazie un plan detaiat în această chestie importantă.

Fiind programul exhauriat prezidentul, dl protopresbiter mulțămind în cuvinte alese celor prezenți pentru participare închide conferența la ora unu.

La această conferență au participat pe lângă toți preoții din tract și toți învățătorii adunați la conferența de eri.

La ora două s'a servit banchetul comun al preoților și învățătorilor în sala hotelului Wagner la care au luat parte peste 60 persoane. S'au rostit multe toaste și pline de entuziasm, pentrucă pe toți cei adunați i-a cuprins un sentiment neînțeles de însuflețire adumbrit de acea conștiință că se află pe plaiul unui ținut, care ne tălmăcește mai limpede ca oricare gloria unor vremuri strălucite trăite de strămoșii neamului nostru.

In toiul acestor manifestații de dragoste pentru limba și neamul, pentru biserica și școala noastră, s'a redactat o telegramă de aderență și omagiu Esc. Sale Inaltului Arhipăstor Ioan Metianu.

3. Concert.

Sara la 8 ore preoții mai tineri din tract ajutați de mai mulți clerici sub conducerea preotului S. *Ciocan* au dat concertul anunțat în favorul gimnaziului din Brad. Concertul a succes foarte bine. Prestațiunile le-au fost răsplătite cu aplauze nesfârșite.

După concert a urmat dans, care a durat până la ivirea zorilor trandafirii.

Venitul curat de 50 cor. 30 fil. a fost transpus gimnaziului din Brad. O sumă foarte modestă aceasta, dar dăruită cu atât mai mare dragoste pentru acel focular de cultură românească. Ținutul Jiului și în special comuna Petroșeni e cutropit de povoiul străinizmului, astfel că orice mișcare și cea mai nevinovată răsuflare națională se isbește de atmosfera înveninată de un spirit străin și vrășmaș, în fața căruia trebue să moară.

Primească deci altarul dela Brad această mică jertfă a dragostii și devotamentului nostru cu bunăvoința, cu care noi o oferim. Modestele noastre împrejurări au ne au învrednicit de soartea acelora, cari pot jertfì sute și mii, avem însă nețărmurita dragoste, pe care o punem în serviciul cauzei și vom lucrà în totdeauna cu toate mijloacele ce ne stau la dispoziție, ca acel centru de lumină al comitatului nostru să ajungă la izbânda vrerilor sale, pe cari le nutrește orice suflet românesc.

Jianu.

Războiul cu Bulgarii și cu Ungurii. Erà pe vremea împăratului grecesc Constantin al optulea, fiul împăratului Leon cel Ințelept, când Bulgarii însoțindu-se cu Ungurii și cu Tatarii s'au sculat cu războiu asupra Grecilor. Deci s'au strâns din toate părțile ostașii în tabere ca să lupte împotriva celor trei dușmani întovărășiți. Și, Leontie fiind bătrân, nu puteà să meargă la oaste; dar fiul său Gheorghe fiind tinăr și voinic, a hotărât să-l trimită pe el. Impreună cu soția sa Teofana a luat pe fiul său Gheorghe, l-a adus mai întâiu în biserica sfântului marelui mucenic Gheorghe și l-a închinat la icoana sfântului, zicând: „Sfinte și mare mucenice Gheorghe, ție-ți încredințăm pe singurul nostru fiu, pe care l-am împodobit cu numele tău. Fi povățuitorul lui în cale și povățuitor în războiu; fi scutul și apărătorul lui și să-l întorci la dragostea noastră întreg și sănătos, ca împreună cu el să putem proslăvì numele tău cel de minuni făcător“.

Așa rugându-se cei doi bătrâni, și-au [illegible] fiul cu semnul sfintei crucii și l-au trimis la oaste. Și strângându-se oștile din toate părțile, s'au întimpinat cu Bulgarii [illegible] și s'a încins o bătaie mare [illegible].

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Concert festiv. Din incidentul sfințirei bisericei catedrale, „Reuniunea de muzică din loc va dà Luni în 14 Maiu st. n. în sala din „Gesellschaftshaus“ după cum am anunțat, un concert festiv, cu următorul program: 1. G. Dima: Irmosul dela intrarea în biserică. 2. W. A. Mozart Arie pentru sopran cu acompaniament de orhestră din opera: „Nunta lui Figaro“. 3. Gavril Musicescu: Concertul II bisericesc. 4. *a*) W. A. Mozart: Aria lui Sarastro (bas solo) cu acompaniament de orchestră și cor de bărbați din opera: „Fluerul fermecat“, *b*) H Kirchner: Mama, cor de bărbați cu solo de bariton. 5. Ios. Haydn: Arie pentru sopran solo cu acompaniament de orhestră, din oratorul: „Creațiunea“. 6. *a*) Gaevaert: Cântec de Maiu, cor mixt *b*) Barth.-Mendelsohn: Priveghitoarea, cor mixt. 7. H. Kirchner: Corul ielelor cu solo de sopran și acompaniament de orchestră din cantata: „In Carpați“. 8. G. Dima: Mama lui Stefan cel mare, baladă pentru soli, cor și orchestră. Inceputul la 8 ore seara. Prețul locurilor: Loge 12 cor. Locul I. 3 cor. Locul II. 2 cor. Locul III. 1·20 cor. Loc de stat 80 fileri. Pentru studenți 60 fil. Bilete se pot procurà Joi în 10, Sâmbătă în 12, și Luni în 14 crt, dela 2—6 ore, în „Casa Națională“ și sara la cassă.

*

Conflict între Anglia și Turcia. Aceste două puteri au ajuns în timpul din urmă la o încordare a relațiilor lor din cauza Egipetului. Turcia a ocupat cu trupele sale localități, la cari n'avea dreptul și a abuzat de dreptul de suzeranitate. Anglia a îndrumat-o la ordine. Turcia s'a purtat provocător. In săptămâna trecută a trimis apoi Anglia Țurciei un ultimat, prin care pretinde ca momentan să-și retragă trupele din localitățile ocupate pe cale ilegală. Presa tuturor țărilor întimpină cu simpatie această pășire energică a Angliei, deoarece toate doresc să nimicească suzeranitatea Turciei în Egipet.

Ca întregire a programei festivităților aducem la cunoștință pentru orientarea publicului, că în decursul actului sfințirii catedralei va cântà *corul seminarial* sub conducerea profesorului *D. Cunțanu*, iar liturgia o va cântà *corul mixt bisericesc* condus de profesorul *T. Popovici*. La acest cor, constătător din 120 persoane, și-au dat concursul, pe lângă corul seminarial, vre'o 50 doamne și dșoare precum și mai mulți domni. La conductul cu torțe de Dumineca seara va cânta un cor compus din 200 elevi ai seminarului, fiind acompaniat de muzica militară din loc.

*

Schimbări de cabinet. In Austria s'a înoit întreg ministerul în frunte cu ministrul-prezident Hohenlohe Schillingsfürst. Guvernul din Rusia asemenea s'a premenit cu prezidentul, [illegible] vestit cu războiul ruso-iaponez, a abzis, iar locul lui l-a ocupat ministrul *Goremykin*. Pe Witte probabil îl va numi Țarul diplomat la Paris. Noui ministru vrea să ia în revizie întreagă constituția țării și să o reformeze.

*

Programul convenirii sociale ce o aranjază Dumineca în 13 Maiu n. „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ e următorul: Motto: „Uniți în cuget și în simțiri, cântări de înfrățiri“. 1. V. Humpel: „Salută ziua triumfală“, cor mixt. 2. Gabrielescu: „Firicel de iarbă [illegible] de dor, solo de tenor, cântat de dl I. *Stanciu*, zugrav. 3. I. Crișan: „Doinele Românului“, cor mixt cu solo de sopran (dșoara E. Roman). 4. Două cântece pentru solo de sopran: *a*) G. Dima: „Cântecul păstorului“, *b*) H. Kirchner: „Foaie verde de bujor“, dna *Crișan*. 5. Două piese românești, executate la pian prin dșoara Olivia *Bardoși*. 6. *a*) I. Mateiu: „De n'ar fi iubirile“, cor mixt. *b*) A. Bena: „La fântână la izvor“, cor mixt 7. Trei cântece pentru solo de alt: *a*) G. Dima: „Sub fereastra mândrii mele“, *b*) Stefănescu: „Cântecul fluerașului“, *c*) F. v. d. Stucken: „Ronitenta“, dșoara E. *Cunțan*, 8. G. Coșbuc: „Paul de Nola“, poezie, declamată de dl Titu *Morariu*. 9. Doue duette: *a*) Rubinstein: „Peste munți și dealuri“, *b*) Mendelsohn: „Traiu în lan“, dna *Crișan* și dșoara E. *Cunțan*. 10. *a*) T. Teodorescu: „Românașului îi place“, cor. mixt *b*) Muzicescu G.: „Ileana“, cor mixt. In pauză se va jucà „Călușerul“ și „Bătuta“.

*

Deschiderea dumei. Alegerile pentru dumă sunt pe isprăvite. Duma e convocată pe ziua de zece Maiu, când se va inaugurà în mod festiv în palatul Țarului. Acesta va deschide duma prin vorbirea de tron, iar pe urmă toți deputații se întorc la localul destinat pentru ședințe și se constitue. Se vorbește că cu această ocazie se va da amnestie la 85 percente dintre prisonerii politici.

*

Conzul nou la Budapesta. Regele Carol al României a numit pe primul secretar al conzulatului român din Constantinopol, *Derussi*, prim conzul la Budapesta în locul actualului conzul Cuciureanu care trece în aceeaș calitate la Sofia.

*

Confesiune nouă. In zilele trecute a sosit în Budapesta Francisc Clark din America, întemeietorul sectei religioase „Christian Endeavors“ (nizuințe creștine). Clark a înființat această sectă în 1881. In 2 Februarie a anului aceluia s'au adunat la el mai mulți tineri, cari și-au propus să trăească strict după poruncile sf. scripturi și ale lui Iisus Christos. Acum patru ani aveà această sectă deja 66 mii de aderenți. Sa răspândit peste întreg pământul. Cei mai mulți credincioși îi are în statele unite, China, Iaponia, Perzia și Africa. Aderenții sectei fie de ori ce confesiune trebue să facă promisiune solemnă că vor fi oamenii bisericei și vor lucrà din răsputeri ca bazele societății omenești să fie biserica și religia. Acum caută [illegible] apostol să sădească sămânța învățăturilor sale și în țara noastră.

*

Paguba din 13 Maiu. In săptămâna trecută a solvit guvernul României 13 mii lei, ca rebonificare a pagubei suferite de unii particulari în sara de 13 Mai cu ocazia demonstrațiilor studențești pentru dreptul limbei române. Din aceștia a primit societatea tramvaelor șepte mii, bereria cooperativa patru mii și comerciantii din piața teatrului trei mii de lei.

*

Convocare. In preziua sfințirii catedralei noastre ortodoxe din Sibiiu reîmprospătez colegilor absolvenți ai cursului teologic din anul 1901 înțelesul avut atunci, și îi rog ca nici unul să nu pregete a satisface promisiunei de atunci și a se prezenta cu toții la săvârșirea acestui măreț eveniment în istoria bisericei și a neamului nostru. Să ne vedem cu bine. Sibiiu, în 7 Maiu 1906. Sebastian *Stanca*, abs. de teol. și filos.

*

Dar pentru biserică. Din Pișchinți ni se scriu următoarele: Parohul nostru *Octavian Bude* din dragoste pentru biserica noastră a pus bază unui fond pentru zidirea unei biserici nouă, dăruind frumoasa sumă de 440 coroane, cu intenția ca această faptă vrednică să afle imitatori între ai săi credincioși. Și pe calea aceasta îi aducem mulțămita noastră. Pișchinți, 6 Maiu 1906. *Comitetul parohial.*

*

Oprirea rochiilor lungi. Senatul orășenesc al unui oraș din Germania a dat ordin, că cocoanelor nu le mai este permis să poarte rochii lungi, târăitoare, cari sunt stricăcioase higienei publice. Călcarea acestui ordin va fi aspru pedepsită. Astfel de porunci cu minte n'ar face stricare nici prin părțile noastre.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept răscumpărare a felicitărilor în scris logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu au mai dăruit Dr. Lucian Borcia, advocat 5 cor., Dr. Vasilie Mester, advocat în Sasca montană, 2 cor.

La acelaș fond au dăruit Stefan Popovici, notar în Racovița din prilegiul cununiei sale cu dșoara Mărioara Constantinescu din Boița, 2 cor.

*

De douăori îngropat. In Löcse a murit dăunăzi un soldat, care era intro dus ca romano catolic. A și fost înmormântat după acest rit. O rudenie a mortului însă a dovedit, că acesta aparține confesiunei evangelice. A fost deci desgropat și cu aceeaș pompă militară a fost îngropat în cimiteriul evangelic după ritul acestei confesiuni.

*

Furt din muzeu. In zilele trecute s'a prezentat o domnă la un aurariu din Viena și l-a îmbiat cu un mărgăritar veritabil. Negustorul a presupus din purtarea doamnei, că nu-i lucru curat la mijloc. Când a venit a doua oră un polițist o aștepta în prăvălie și a deținut-o. La poliție doamna a mărturisit, că e soția unui cârciumar și că a furat mărgăritarul dintrun muzeu din Viena.

Expoziția generală din București și pasaportul ungar.

In ședința de eri a comitetului administrativ al comitatului nostru, domnul *Partenіu Cosma* a interpelat pe dl vicecomite relativ la sorgintea *interpretării* publicată deodată cu ordinul ministrului de interne privitor la sistarea pasaportului pentru cetățenii ungari, cari vor cerceta expoziția generală din România

Dând cetire ordinului ministerial, în care zice: că deoarece guvernul român a scos din vigoare dispozițiile privitoare la pasaport la trecerea graniței ungaro-române pe durata expoziției generale române, și dânsul „*cu conziderare* la *comoditatea* celorce vor călătorì la expoziția, respective la festivitățile din București pe durata expoziției — dela 1 Maiu până la 1 Novembre st. v. — *sistează obligământul de a avea pasaport* pentru aceia cari vor călătorì din România la Ungaria“ — întrebă pe dl vicecomite: că numai dela sine, *după priceperea* sa a dat circulara prin care publicând ordinul ministerial îl *interpretează* astfel, că pentru de a puteà trece granița în România, *totuși au să-și procure civii ungari, sau pasaport sau certificat de graniță*, sau pe baza vreunei interpretări, *primită dela însuși ministrul de interne?*

Pentrucă după părerea dânsului, interpretarea publicată *nimicește* ordinul ministrului.

Dacă ministrul într'adevăr voiește se facă un act de prevenire față cu statul vecin amic, și să faciliteze civilor ungari cercetarea expoziției din Bucurași, atunci n'are nici un senz fictiva „*comoditate*“ de a nu le viza pașaportul la *rentoarcere*, bineștiind că în colo n'am putut trece granița fără pașaport sau fără certificat de graniță, ci „*sistarea obligamentului de a avea pașaport*“ la rentoarcere *invoalve deja facultatea de a trece granița și încolo **fără pașaport și fără certificat de graniță.***

In senzul interpretării publicate de vicecomite, favorul fictiv al ministrului ungar n'ar fi decât o glumă necuviincioasă, care nu poate aveà loc în acte publice între două state amice.

Domnul vicecomite răspunde: că interpretarea cuprinsă în circulara sa *nu se bazează pe vr'o informațiune primită dela ministru. Ulterior* însă a cerut dela ministru o interpretare esactă a ordinului său, dar *până acuma n'a primit nici un răspuns*. Dacă răspunsul ce-l va primì nu va fi identic cu vederile sale publicate deja, *imediat va face corectura necesară.*

Interpelantele declară: că a dat cu socoteala că așa va stà lucrul, pentru că nu puteà presupune despre ministru, ca într'o afacere *internațională* să se joace cu cuvintele.

Reprobă fapta vicecomitelui, pentrucă nu el este chiămat să interpreteze dispozițiunile ministrului, ci numai însuși ministrul, și dacă i s'a părut obscur ordinul ministrului, aveà datorința să ceară lămuririle necesare nainte de a-l publicà, sau să-l publice simplu fără nici un comentar.

De aceste vederi au fost și ceialalți membri ai comitetului administrativ, și însuși dl comite suprem.

Expoziția românească în Sibiiu.

Din incidentul sărbătorilor pentru sfințirea catedralei, profesorul *D. Comșa*, va prezentà P. T. publicului colecțiile sale, în pavilonul de patinaj, strada Schewis, lângă „Gesellschaftshaus“, aranjând o **Expoziție din Ornamentica industriei casnice.**

Expoziția cuprinde:

O colecție scule de lemn încrestate — Albume cu modele originale de cusături de [illegible] colorate și de pânze — Porturi întregi — Colecții de [illegible] și de țesături — O colecție vase de lut și [illegible] încondeiate — Modele — Desemnuri — Fotografii etc.

In total 2000 piese.

Expoziția va stà deschisă, cu începere de Sâmbătă în 12 Maiu călindarul nou, dela 7 ore dimineața până la 6½ ore seara. Biletele de întrare se vând la cassa expoziției.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea concertului aranjat de comitetul parohial din Țelna — cu concursul teologilor an. II. din seminarul „Andreian — a III-a zi de Paști 4/17 Aprilie a. c., au binevoit următorii domni a face suprasolviri: Dr. Alexandru Vajda Voevod, 10 cor., Moise Metes, notar în Cricău, 4 cor., Ioan Francu, preot în Cetea, 2 cor., Victor Muncaș, comerciant în Cricău, 3 cor., Mărioara Ghișa, preoteasă în Rechita, Gál Lajos în Telna, Antal Miklos în Țelna, fiecare câte 2 cor., Elisaveta Stoicuța, prot. văduvă în Sascior, 40 fil., Nicolae Nestor, of. de tribunal în Alba-Iulia 80 fil., Antoniu Pop, proprietar, 1 cor. și Mariți Nestor, 80 fil. ambii din Bucerdea vinoasă, Vasilie Micudă, înv. Cetea, 40 fil., Procopiu Costea, preot în Ighiel, 40 fil., Atanasiu Florea înv. și Chiril Borzea, comerc, ambii din Bucerdea câte 40 fil., Fülöp Ferencz, 40 fileri.

In numele comitetului parohial subscrisul exprimă mulțămită tuturor domnilor acestora

Țelna, la 3 Maiu st. n. 1906.

Dionisiu Trufea
prezid. comit. parohial

[90] 1—1

Anunț.

Pentru **edificarea caselor parohiale din Daneș** se escrie concurs cu terminul de **11 Maiu st n.**, când se va țineà licitațiunea minuendă.

Prețul strigării 5436 cor.

Ofertele în scris se primesc până la ziua licitațiunii. Doritorii de a luà întreprinderea acestei zidiri pot vedeà condițiunile de licitare la oficiul parohial din loc.

Daneș, la 3 Maiu 1906.

In numele comitetului parohial:

Onoriu Sasu
paroh

Ioan Bendorfean
epitrop prim.

Convocare

la adunarea generală constituantă a fabricei de bere „Surul“ societate anonimă, care se va ținea în Avrig Joi în 31 Maiu c. n după amiazi la 2 ore.

Obiecte:

1. Constituirea adunării.
2. Stabilirea capitolului societar.
3. Deciziune asupra constituirei societății.
4. Statorirea statutului.
5. Alegerea direcțiunii.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare.
7. Absolutorul responzabilității fundatorilor.
8. Incredințarea direcțiunii cu efeptuirea eventualelor modificări sau amplificări ce le-ar cere tribunalul regiu.

Avrig, la 29 Aprilie 1906 n.

Fundatorii.

Meghivó

a „Surul“ sörgyár részvénytársaságnak 1906. évi május hó 31-én csütörtökön d. u 2 órakor Feleken tartandó alakuló közgyülésre.

Tárgyak:

1. A közgyülés megalakulása.
2. A társastőke megállapitása.
3. Határozatal a társaság megalakulása iránt.
4. Az alapszabályok megállapitása.
5. Az igazgatóság megválasztása.
6. A felügyelő bizottság megválasztása.
7. Az alapitoknak felelősség alóli felmentése.
8. Az igazgatóság megbizása az esetleges módositások és pótlások foganatositásával, melyeket a kir. törvényszék még [illegible]

Felek, 1906. április 29-én.

Az alapitók.

Pentru Sibiiu și jur

se vând lozuri de clasă din cea mai mare și deosebit de norocoasă bancă

TÖRÖK A. & Comp.

Budapesta

VI., Teréz-körut Nr 46/a.

esclusiv la subsemnatul.

Tragerea clasei I. în 23 și 25 Maiu c.

Prețul lozurilor clasei prime:

1/1 loz	1/2 loz	1/4 loz	1/8 loz
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1·50 cor

Cu deosebită stimă

Eisenstädter Fülöp.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la

morburi de plumâni, cataruri tusă convulsivă scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, sĕ se céră totdeuna *impachetare originală „Roche“.*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

Se capătă prescrise de medic în farmacii

Nr. 84 1906. [77] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Fornădia, protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Doritorii de a reflectà la aceasta parohie au a subşterne rugările concursuale instruate conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezentà în acel termin — nainte de alegere — la sfânta biserică spre a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Deva, 29 Martie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conţelegere cu comitetul parohial

George Romanul
protopop.

Dr. Petru Span:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Pentru **Tipografia arhidiecezană** din Sibiiu se caută

învăţăcel.

Reflectanţii au să dovedească că au absolvat cel puţin 2 clase gimnaziale; iar cererile să şi le adreseze numitei tipografii, de unde li se vor arătà condiţiunile de primire.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav
81 7—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Sălişte**. Se află de vânzare la

Victor Oniţiu, comersant în Sibiiu.

(84) 7—10

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat ’şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézà organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţézà puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar’ a-’l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtézà prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăvicióse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşurézà formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmézà nervi escitaţi şi creézà nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tótə calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se cérà anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă.

un. dcm. [11] 23—

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă şi înviorézà **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli,* [illegible] *de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile* [illegible] *cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s’a [illegible] zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Din incidentul serbărilor sfinţirei catedralei din Sibiiu onoraţii participanţi sunt rugaţi a se convinge **personal** despre serviciul solid şi conştienţios din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisnădiei (palatul comandei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinţi, de cap şi de haine, peptene, legătoare de mustaţă, bureţi, etc.** (88) 4—5

Mare deposit cu mustre de **luminări pentru biserică.** Preţuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Guşteriţii 25.

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favoriseazā colecta noastră principală. Peste **25 milioane de coroane** am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**

cel mai mare câştig de **400 000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000**, mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroase câştiguri de **10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500,** etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 5—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Iolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narczisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Indith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Iuliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila. Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. **1.000.000** coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400 000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80 000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru

$^1/_8$ **loz original fl. —·75, ori cor. 1·50,** $^1/_4$ **loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—**
$^1/_2$ „ „ „ **3·—,** „ „ **6·—,** $^1/_1$ „ „ „ **6·—,** „ „ **12·—**

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

15 Maiu n. a. c.

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare neguţătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: Theresienring 46/a.

Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 47 Sibiiu, Sâmbătă 29 Aprilie (12 Maiu) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil rândul cu litere garmond.

Veniți, să ne închinăm!

de prof.

Sibiiu, 12 Maiu n.

Ca o cântare de biruință, desfătându-ne auzul și înviorând sufletul nostru, va răsuna mâne, în dimineața sfintei Dumineci a Samarinencei, glasul clopotelor catedralei românești din Sibiiu.

Sunetul lor metalic va despicà triumfător văzduhurile, pentruca să străbată departe, vestind pretutindeni, peste întreagă întinderea așezărilor românești, acest prilej de înaltă și senină bucurie a Ardealului nostru.

Mulțimea fără număr a satelor românești, — cari împodobesc văile adurmite în umbră și câmpiile întinse în bătaia razelor de soare — și toate cătunele noastre, aninate pe costișul dealurilor, vor tresărì în dimineața acestei sfinte Dumineci de bucuria cea mare, care trebue să cuprindă ca un fior tainic și să stăpânească toată suflarea românească în clipa, când se pregătește pentru creștinescul praznic al sfințirii acestui minunat lăcaș de rugă, pe care dintru nimica l-a ridicat, împodobindu-l cu atâta strălucire, dajdia cea de bunăvoie, izvorîtă cu prisosință din sentimentul de jertfire al poporului nostru dreptcredincios...

La un singur cuvânt de îndemnare au alergat cu toții — cei mulți și săraci cu jertfele lor mici, dar curate ca obolul văduvei, iar bogații întrecându-se întru mărimea sumelor închinate, ca să deá mână de ajutor la clădirea acestei sfinte biserici, a cărei lipsă neapărată erà așa de mult simțită din partea tuturora.

Este o minunată coincidență, că această casă a lui Dumnezeu s'a isprăvit și se predă destinațiunii sale tocmai acum, când întreg neamul românesc se află în preajma înălțătoarelor sărbări jubilare, din prilejul împlinirii alor optsprezece sute de ani, de când zămislitorul poporului nostru: Traian, cel mai bun și mai fericit împărat al lumii, a sădit aici, la marginea răsăriteană a împărăției sale, această viță latină.

Este jocul sorții și al împrejurărilor că noi, Românii ortodoxi din țara Ardealului, abia acum, după optsprezece secoli de viață creștină, ne putem vedeà împlinită una dintre dorințele noastre de veacuri!

Să avem earăși o casă a Domnului, care prin însași înfățișarea ei din afară și prin podoabele-i din lăuntru să poată face mărturie dreaptă despre tăria credinții acelora, cari cu frica lui Dumnezeu întră într'însa la rugă și închinare.

Câte rânduri de strămoși ai nostrii n'au purtat zadarnic această dorință, coborându-se în mormânt sfârșiți de jaleà neputinții de a vedeà întruparea dorinței lor! Câtă duioșie nu se desface din cuvântul inițiatorului acestei clădiri, al nemuritorului Șaguna, care la sfintele sărbători ale Crăciunului din 1857 vorbià astfel clerului și poporului seu: „avem și astăzi câteva sute de copìi la Sibiiu, în școalele de acì, și bucuros i-aș adunà lângă mine în toate Duminecile și sărbătorile la slujba dumnezeească, și cu osârdie le-aș da lor învățătură în toate și pentru toate spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturora, dar nu avem biserică unde să-i adun...!“

Acum această biserică — *este!*

Astăzi vedem înălțându-se, în toată mărimea ei falnică și impunătoare, tălmăcirea în ziduri de îndelungă statornicie și în colori de zugrăveală măiastră a acelei dorinți, de jalea neîmplinirii căreia au suspinat atâtea rânduri de oameni...

Iar dimineață vom auzì, cum se desprinde din înălțimea celor doue turnuri, ca un puternic glas de chemare, sunetul clopotelor, menit să vestească tuturora tăria legii românești, care a fost și va rămâneà cea mai zdravănă temelie a ființării și propășirii noastre.

Această biserică metropolitană își va deschide mâne larg porțile, să cuprindă întrînsa toată suflarea românească, câtă va alergà la marele praznic al târnosaniei, ca să îngenunche înaintea sfântului altar, aducând jertfa laudei și înălțând rugăciuni de mulțămită către cel Atotputernic, care „a păzit cu mâna tare pe Români, poporul seu“, povățuindu-i pașii spre cărările cele grele, dar frumoase ale dreptății și ale biruinții.

Cei-ce vor sosì, de aproape și din depărtare, la această serbare a bucuriei noastre, de bună samă, nu își vor oprì privirea asupra micilor nepotriveli ale stilului în care e zidită catedrala, nici vor cercetà, dacă felurimea colorilor și podoabelor din lăuntru este ori nu în toate mulțămitoare.

Ci mai vîrtos își vor înseninà gândul și se vor veselì întru inima lor socotind, cât de mare este bucuria noastră acum, când această biserică se înalță, — ca o compenzație, ca o mângăiere pentru trecutul nostru de lipsuri și suferinți — în mijlocul unei cetăți atât de vestite, cum a fost din îndepărtate vremuri cetatea Sibiiului, ale cărei porți atâtea veacuri au fost zăvorite strașnic dinaintea noastră.

Din Sibiiu, ca și din celelalte orașe din Ardeal, au fost vreme îndelungată eschiși strămoșii nostrii. Până bine de curând nu le erà îngăduit să aștearnă adânc în pământ temelie trainică pentru biserică românească, cu turn și cu clopote.

Modesta bisericuță, ce se aflà până mai ieri-alaltăeri pe locul catedralei de azi, erà fără turnuri și fără clopote și stăteà tupilată în fundul unei curți strâmte, anume ca prin înfățișarea ei umilă și prin ascunzișul, ce o fereà din fața lumii, să vestească toată umilința, câtă a trebuit să îndure veacuri de arândul neamul și legea noastră strămoșească în această țeară.....

Dar nu se cuvine a turburà, evocând amintiri dureroase, bucuria sărbătorească a acestor zile, în cari Dumnezeul dreptății trimis-a neamului și legii noastre strămoșești, în chipul acestei biruinți frumoase, o cuvenită răsplătire pentru suferințele îndelungate.

In inimile noastre răsare acum și sporește o nădejde nouă, că acelaș Dumnezeu al îndurărilor nu își va întoarce fața sa dela noi, ci ne va trimite, după vrednicia noastră, și alte dovezi ale milei Sale, până când odată vom ajunge *plinirea vremii*, care va aduce realizarea tuturor justelor noastre dorințe și ale sfintelor noastre aspirații.

Atunci neamul nostru, — care a fost atâta vreme adâncit în întunerec și umilință, și pe care trecutul cel greu de suferințe îl îndreptățește la un viitor de mângăietoare răsplată, de slobozenie deplină, — se va înălțà și va vedeà lumină mare...

Un soare nou va încălzì atunci, cu raze dătătoare de viață și de tărie, inima amorțită a credincioșilor acestei sfinte biserici...

Deci pentru clipa răsăririi
Acelui soare ce-așteptăm
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
Noi Domnului să ne rugăm!

Biserica catedrală ortodoxă română din Sibiiu.

Ideea edificării catedralei.

In toamna anului 1857, pe la începutul lui Octomvrie, episcopul Șaguna va merge la Viena. N'a fost primul drum pe care l-a făcut marele Arhiereu la Viena, și n'a fost nici cel din urmă. De multeori îl făcuse el înainte de aceea, și de multeori l-a mai făcut și după aceea, cu toate greutățile mari cari erau legate pe atunci de o călătorie atât de lungă, făcută în mare parte cu trăsura, pentrucă căi ferate pe atunci nu erau în Ardeal.

N'a mers Șaguna nici de astădată la Viena, — cum n'a mers nici odată, — în afaceri particulare, din plăcere, pentru distracție, ci mânat de interesul mare ce-l purtà trebilor obștești, din necesitatea și dorința de a mai esoperà câte ceva pe seama neamului și pe seama bisericii sale.

Conform dorinței exprimate, Șaguna a fost primit în audiență privată din partea Maiestății Sale. In cursul audienței apoi Șaguna a prezentat Monarhului mai multe rugări, menite să îmbunătățească și se ușureze soartea poporului românesc din Ardeal, pururea credincios patriei, tronului și casei domnitoare.

Intre rugările de deosebit cuprins se aflà și aceea, ca Maiestatea Sa să se *îndure preagrațios și să dee episcopului Șaguna permisiune preaînaltă ca să deschidă colectă obștească, nu numai în Ardeal, ci în toate provinciile monarhiei, în scopul adunării unui fond din care să se ridice o biserică catedrală ortodoxă română în Sibiiu.*

Maiestatea Sa a încuviințat cererea numai decât, iar prin o rezoluțiune preaînaltă, datată din Laxenburg, a dat și *în scris* voe episcopului Șaguna să deschidă o colectă pentru adunarea fondului din care să se poată ridicà catedrala ortodoxă română din Sibiiu.

Ideea edificării catedralei *a venit deci dela Șaguna*, dela acest bărbat providențial al nostru, dela care ne-a rămas tot ce avem: metropolie, lege fundamentală bisericească (statutul organic), fundațiuni, etc.

Abià sosise Șaguna acasă din obositoarea călătorie și abià ajunsese să-și stabilească planul după care credeà să-și poată creà mai ușor fondul necesar pentru ridicarea catedralei, și o preaplăcută surprindere i-s'a făcut, prin faptul, că însuși Maiestatea Sa, Impăratul și regele Francisc Josif I, s-a anunțat ca *primul contribuent la fondul bisericei catedrale*, trimițând episcopului Șaguna prin guvernatorul Ardealului din zilele acelea, principele Schwartzenberg, frumoasa sumă de 1000 galbini austriaci.

Insemnatul eveniment a fost adus la cunoștința publicului românesc în numărul 101 din 21 Decembre 1857 al „*Telegrafului Român*“, care în fruntea foii, cu litere mari și roșii, a publicat următorul comunicat:

„Maiestatea Sa ces. reg. apostolică, preaînduratul nostru Impărat Francisc Iosif I prin preaînalta hârtie de cabinet din 26 Decembre c. n. 1857 s'a îndurat preagrațios a dăruì *unamiie galbini* pentru zidirea unei biserici catedrale credincioase răsăritene în Sibiiu, precum și a porunci, ca suma aceasta să se dee prin mijlocirea [illegible] Maiestății Sale, a domnului guvernator al țării, prințului Carol de Schwartzenberg, la locul seu [illegible]os.“

Frumosul și marinimosul dar al Maiestății Sale, venit tocmai în preajma sărbării Nașterii Domnului, a fost o nouă dovadă despre deosebita bunăvoință și îngrijire preaînaltă dată credinciosului popor român din Ardeal, mai ales însă un act de frumoasă atențiune manifestată din partea Monarhului față de credinciosul său sfetnic, episcopul Șaguna, și de bunele și nobilele sale intențiuni.

„*Telegraful Român*“, organul de publicitate al episcopului Șaguna, întemeiat de Șaguna și condus după îndrumările și indigitările lui Șaguna, pe atunci redactat de *Visarion Roman*, a comentat în numărul 102 acest fapt de mare însemnătate dupăcum urmează:

Ca un soare de primăvară, plin de dulceață și de putere, a străbătut prin inimele teturor fiilor bisericei greco-răsăritene din Ardeal mult îmbucurătoarea veste despre mărețul și gloriosul dar ce s'a îndurat a'l face Maestatea Sa, iubitul nostru domn și împărat Francisc Iosif I, pe seama bisericei catedrale gr. răsăritene din Sibiiu. Acel duh fericitor, ce suflă prin toată legislația Maestății Sale ces. reg. apostolice, prin toată legislația, zic, ce e basată pe vecinicile temeiuri ale asemenea îndreptățirii tuturor popoarelor din marea familie de popoare austriace, acel duh se vede lămurit și din această faptă marinimoasă ce adaugă încă o piatră scumpă la cununa ce și a împletit'o Maiestatea Sa prin nenumăratele sale faceri de bine. Românii de legea răsăriteană din Ardeal simțesc mărimea darului acestuia împărătesc, în tot cuprinsul ei, cu atât mai vârtos, că acela atinge cea mai scumpă comoară a lor, *b'serica*, și nu vor lipsì a trage din trânsa încurajare nouă *de a se l'pì cu credință neclătită de înaltul tron împărătesc.* Și dacă și în timpuri vitrege, în cari biserica lor era eschisă din cercul celor îndreptățite, ei au păstrat nepătat paladiul credinței către înalta casă domnitoare, cu cât mai vârtos acum, dupăce prin sfințitul cuvânt împărătesc a căzut păretele cel din mijloc ce desparte popor de popor și biserică creștinească de biserică creștinească, și după ce se văd și ei strânși la sinul cel iubitor al înălțatului lor domnitor, se vor întrece a jertfi pentru augusta casă domnitoare și pentru înflorirea și creșterea statului, căruia sunt și ei cetățeni, toate puterile sale. Dar nu numai la Românii din Ardeal de legea răsăriteană ori la coreligionarii lor din marea monarchie austriacă peste tot, ci și la toți fiii bisericei răsăritene, fie aceia în oricare parte a lumii răspândiți, va străbate vestea aceasta de bucurie, până în coliba celui mai de pe urmă țăran, producând cea mai curată mulțămire către înaltul donator, și așa numele înaltaceluiași va trăì ca o tradiție sfântă, tipărită cu litere neșterse în inimile lor, din generație în generație“.

Ideea frumoasă a episcopului Șaguna de a ridicà la Sibiiu o biserică catedrală dreptcredincioasă, a fost îmbrățișată deci întâiu din partea Maiestății Sale a preabunului nostru împărat și rege apostolic, care a ținut să fie primul contribuent la fondul pentru ridicarea catedralei. Nu peste mult a urmat apoi un regiment al Maiestății Sale, regimentul 8 ces. reg. de gendarmerie, ai cărui ostași de rând, Români de naștere și Neromâni, au adunat cu cruceriul suma de 200 fl. și au trimis-o pentru fondul catedralei.

Suma colectată a fost trimisă episcopului Șaguna prin comandantul regimentului, vicecolonelului *Iankovski*, care a adresat activului Arhiereu gr. or. român din Ardeal și următoarea scrisoare:

„Excelența voastră! Cugetul care a purces din religiosul sentiment al Excelenției Voastre pentru înființarea unei biserici catedrale, a aflat în mijlocul regimentului meu răsunetul cel mai îmbucurător, și nu numai mărturisitorii religiei gr. or. ci tot insul din supușii mei cu plăcere intimă și din puteri a luat parte la binecuvântata întreprindere. Rog așadară pe Excelența Voastră a primì grațios suma de 200 fl. monetă convențională, cu bucurie jertfită, ca un ajutor sfânt, care e dedicat veciniciei, și a fi încredințat de nemărginita stimă și respectare cu care rămân, etc.“

După Maiestatea Sa a urmat deci armata Maiestătii Sale, care încă a ținut să contribue după puteri la realizarea frumosului plan al ridicării unei biserici catedrale ortodoxe române în Sibiiu, și bunul început a avut în curând frumoasă și rodnică continuare. E de prisos a spune, că la frumoasa scrisoare a vicecolonelului Iankovski episcopul Șaguna a răspuns în termini foarte frumoși, iar Maiestății Sale i-a mulțămit prin guvernatorul țării, mai târziu însă și în persoană.

Apelul lui Șaguna.

La zelul de jertfire al credincioșilor săi din dieceza Transilvaniei episcopul *Șaguna* a apelat în preajma serbării Nașterii Domnului. In pastorala de Crăciun a anului 1857 le comunică ideea înființării bisericei catedrale, când dupăce părintește îi îndeamnă pe toți se caute să se întărească în credința cea dreaptă și să se îndeletnicească să facă numai fapte bune și plăcute Domnului, le vorbește în chestia catedralei astfel:

„. . . Dar pentruca să putem cercetà biserica (care ne învață să facem fapte bune și ne întărește în credință) și acolo să ne putem rugà, *trebue să avem biserici pe lângă episcopii*, și în toate orașele și satele, și unde este lipsă de zidirea bisericilor, acolo să dăm ajutor și sprijineală, ca frații noștri să nu rămână fără mângăere sufletească.

Tocmai, iubiților mei, avem lipsă neîncunjurată de o biserică episcopească la Sibiiu, care să fie maica tuturor biserici lor din eparhia noastră. Lipsa aceasta am așternut-o la preaînaltul tron al Maiestății Sale preabunului nostru împărat Francisc Iosif, și recunoscându-o de dreaptă s'a îndurat a-mi da voe pentru strângerea unui ajutor în toată împărăția. Și fiindcă lucrul acesta mai aproape se ține de noi, așadară mai nainte de ce aș cere ajutor dela creștinii noștri, cari sunt afară de episcopia noastră, am aflat de bine a năzuì către voi, cari îmi sunteți cei mai aproape și a vă poftì, ca cu dragostea și cu ascultarea care ați arătat și până acum către glasul arhipăstorului vostru să *alergați cu ajutorul vostru către zidirea unei biserici episcopești la Sibiiu*, și să dați spre acest sfârșit sfânt din celece aveți și cu ce v'a miluit Dumnezeu, luând pildă dela văduva cea săracă din evanghelie, și să fiți milostivi, încât vă iartă puterile, știind că *nu omului, ci lui Dumnezeu dați*, și că nu cer pentru mine, ci spre mărirea lui Dumnezeu și *spre binele vostru*. Căci avem și astăzi câteva sute de copii la Sibiiu în școalele de aici, și bucuros i-ași adunà lângă mine în toate Duminecile și sărbătorile la slujba dumnezeiască și cu osârdie le-aș da lor învățătură în toate și pentru toate spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturora, dar ne avem biserică unde să-i adun. Deci iubiților mei fii în Cristos, când vă vor cercetà pe voi preoții voștri cu epitropii bisericești și vă vor poftì a da mână de ajutor pentru zidirea unei biserici episcopești la Sibiiu, *atunci și cel mai sărac să aducă o jertfă mică, dar plăcută lui Dumnezeu*, iar despre cei mai avuți și mai bogați am nădejde, că se vor *întrece cu milele și cu vârna lor către ridicarea casei lui Dumnezeu*, și așa bogații și săracii mă vor mângăia pe mine și-mi vor ușura grijile mele, ca cu suflet odihnit să vă zic vouă tuturor pururea: Darul Domnului nostru Isus Christos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împreunarea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți Amin. Dat-am în reședința noastră episcopească cea din Sibiiu, în 1-lea Decemvrie 1857 Sus însemnatul episcopul vostru *Andreiu Baron de Șaguna*.“

Pastorala aceasta a fost împărțită preoților din dieceza gr. or. română a Ardealului cu îndrumarea să o cetească poporului în biserică la Crăciun, la Anul-Nou și la Bobotează.

In 4 Decemvrie 1857 episcopul *Șaguna* a adresat apoi protopresbiterilor și preoțimii din dieceza sa următorul cercular:

„Din hârtia mea arhipăstorală care am slobozit o sub 1-lea Decemvrie a. c. nrul cons 980 ați înțeles lipsa zidirei unei biserici catedrale la Sibiiu, și provocarea mea, ca tot mădularul eparhiei noastre să contribue la această sfântă întreprindere. Deci, ca strângerea milei să meargă cu rânduială bună, aflu de lipsă a demanda:

1. Ca în fiecare parohie parohul atârnător să iee cu sine pe curatorul primar al bisericei, sau fiind acesta împedecat din orice pricină, să iee lângă sine unul dintre curatori, pe care vor vr[illegible] ceștia, și pregătind protocolul milei din câteva coale de hârtie, să meargă amândoi pe la casele creștinilor noștri, cerând milă pe seama zidirei bisericei catedrale la Sibiiu.

2. Culegerea aceasta are a se începe dela 26 Decemvrie 1857 și rezultatul ei împreună cu banii, are a se așterne părinților protopopi până la 1-lea Februarie 185[illegible]

3. Parohul cu curatorul primar, sau cu alt curator, care va fi rânduit, va scrie pe fiecare creștin în protocolul cu mila ce s'a îndurat a da

4. Parohul cu curatorul vor fi datori a predà părintelui protopop și o consignație, care să arete câți bani s'au [illegible] din parohiile singuratice, care con[illegible] se va așterne scaunului episcop[illegible] banii.

5. Ca strângerea milei să aibă [illegible] marea cea dorită poftesc, ca părinții protopopi cu dăruirile lor să dee un bun [illegible] preoților și curatorilor bisericești, [illegible] preoții și cărturarii să dee cu milele lor pildă bună celorlalți creștini. Ce se atinge de mine, *eu deocamdată dau 2000 fl. bani buni cu aceea, că earăși voi da, cum îmi va erta împrejurările.*

6. Cele ce am zis sub punctul al [illegible]-lea așa trebue înțeles, că numai despre strângerea cea până la 1-lea Februarie 1858 vor da parohii cu curatorii socoteală, ca *se pot referà Maiestății Sale* preaînduratului nostru împărat despre pornealea milei, căci *Maiestatea Sa poftește ca din* [illegible] în șase *luni să aduc la preaînalta cunoștință rezultatul strângerii milei pe seama bisericii episcopești.* De acì se vede, că strângerea obștească a milei nu se săvârșește, ci se continuă și mai departe.

Pentru aceea,

7. Parohii și curatorii se fie cu priveghiere, și să întrebuințeze tot prilejul care li s'ar vedeà lor bun pentru mila pe seama bisericii episcopești, și apoi la Iunie 1858 să facă arătare părintelui protopop stăr[illegible]tor despre sporiul ostenelilor.

8. Asemenea și părinții protopopi administratori protopopești să fie [illegible] acest lucru atent cu priveghiere, și [illegible] prilejul să îndemne pe creștini c[illegible] dăruire spre această zidire sfântă.

pre rezultatul ostenelelor sale şi ale oţilor să refereze încoace la 1-lea Iulie 8, ca apoi se pot aşterne şi eu Maieii Sale starea milei adunate, ce mai arte a urmat.

9. Aceasta normă are a se păzì până ıci, până când eu nu voiu spune, că ıcta aceasta pe seama bisericei episcoti are a încetà.

10. Eu mă făgăduesc sărbătoreşte, către toţi aceia dintre părinţii protoi, preoţi, învăţători, şi alţi fii ai mei eteşti, cari se vor deosebi, sau cu dăea, sau cu râvna în strângerea milei, aveà o îngrijire deosebită, ca ostenelor în treaba aceasta făcute nu numai e precunosc, ci şi să le resplătesc lor mijloacele cari stau în puterea unui iereu.

In sfârşit aşteptând mângăere din ele părinţilor protopopi, preoţi şi curi bisericeşti, rămân cu împărtăşirea cuvântării arhiereşti, al vostru, Sibiiu, Decembre 1857 de binevoitor arhie- Andreiu baron de *Şaguna*..“

Câtă acurateţă, câtă claritate ndrumările date subalternilor săi uprinde şi în cercularul acesta lui *Şaguna*, ca în toate actele din mâna şi cu subscrierea Fiecare ştià şi inţelegeà numai t, ce are să facă şi cum are să , pentruca scopul să fie ajuns, mai marele lor, Arhiereul, să fie ţămit şi satisfăcut, că are organe lterne ascultătoare şi înţelegăe de lucruri bune.

Cu mare acurateţă, cu scrupuate rară a purtat apoi *Şaguna* enţa despre *ofertele întrate pe a fondului catedralei,* după cum a vedeà din cele următoare.

Fondul catedralei.

Episcopul *Şaguna* şi-a făcut o carte specială, în care aveà să introducă sumele ce vor întrà la fondul catedralei. A numit'o *„Colecta pe seama bisericei catedrale“*. In cartea aceasta cu mâna proprie a trecut orice sumă de bani primită în scopul indicat, şi singur a făcut din în când şi încheerea socotelii. ul contribuent introdus în Maiestatea Sa, Monar- Episcopul Şaguna l'a te astfel:

Maiestatea Sa preaînaltul împăratul nostru ncisc Iosif I, 1000 de galbini, cari . monetă nţională, au făcut 4833 florini ruceri“.

Al doilea contribuent la fondul catedralei a fost principele de Schwartzenberg, guvernatorul ţării, care a dat 50 de galbini.

Al treilea însuşi episcopul Şaguna, introdus în carte astfel: *„Ro- Dumnezeu Andrei, episcop, 2000*

Al patrulea *„măritul regement darmerie“* cu cele 200 floreni cari a fost vorba. Urmează *„Marele boier şi baron austriac ra românească, domnul Dimitrie (Belu) cu 100 galbini.*

in în urmă protoprezbiteratele, cari a escelat al Zlatnei şi al Braşovului I şi II, cari au trimis oferte benevole, adunate dela credincioşi, în sume de peste *o mie* de — bani mulţi pe vremea a-

Intre particulari aflăm sume mai e dela baronul *Sina* dela 3000 fl. dela *Andreiu Mo-* 1000 fl. etc.

24 Mai 1858 episcopul Şaguna, fiind că aveà să meargă la a încheiat socotelile fondului catedralei şi a predat fondul spre protoprezbiterului *Panovici*. atunci suma de

na episcopul Şa- mari ocoliri. A mers pe la Arad, Timişoara, Carloveţ, Triest, etc. şi pretutindenea pe unde a fost, a adunat oferte pe seama fondului catedralei, astfel, că dupăce s'a reîntors acasă, protoprezbiterul Panovici a putut întroduce în cartea fondului catedralei următoarea poziţie:

„Din colecta adunată prin Escelenţa Sa, părintele episcop diecezan Andreiu baron de Şaguna, 4000 fl.“

La suma aceasta au contribuit şi membrii din familia domnitoare, dintre cari *Maximilian*, împăratul de mai târziu al Mexicului, a dat 600 florini.

La finea anului 1858 Şaguna închee socotelile fondului catedralei cu următorul rezultat: 28,347 floreni 47 cruceri.

In cursul anului 1859 protoprezbiterii din dieceza păstorită de Şaguna colectează de nou, şi mai întră oferte frumoase şi însemnate şi dela particulari, precum şi din diecezele străine, în cari s'a adunat suma de peste 6000 floreni, iar la finea anului socotelile vin încheiate cu rezultatul următor: 38,012 fl. 08 cr.

In anul 1860 episcopul Şaguna încheie socoteala fondului la20 Aprilie, fiindcă aveà să plece de acasă. Fondul atinsese atunci suma de 40,305 fl. 36½ cruceri. Incheerea a făcut'o Şaguna cu clauzula următoare:

> „Plecând la Viena am predat fondul bisericei catedrale părintelui protopop *Ioan Hannia*, în suma de 40,305 fl. 36½ cr. şi adecă: In casa bisericei din Iosefstadt, 13,650 fl. In obligaţii de ale societăţii metalurgice din Braşov 20,000 fl. In 3 obligaţii de stat metal. 3000 fl. In 3 obligaţii de desărcinarea pământului 2500 fl. In 1 oblig. din împrumutul nou de stat 1000 fl. In cupoane à 25 fl. = 150 fl. In bani gata 5 fl. 36½ cruceri“.

La finea anului 1860 fondul crescuse la suma de 42,105 fl. 77 cruceri.

In anul 1862, Iulie 1, episcopul Şaguna predă fondul catedralei eforiei diecezane spre mai departe manipulare. Era atunci de 44,072 floreni 29 cr.

La finea anului 1862 fondul face 48,250 fl. iar la finea anului 1863 face 51,384 fl.

De aci încolo fondul creşte mai încet, şi se înmulţeşte numai din capitalizarea intereselor. Din colecte au întrat în cursul anului 1864 numai 262 fl. 29 cr., în cursul anului 1865 vre'o 800 fl., iar în cursul anului 1866 numai 205 fl.

La moartea lui Şaguna, anul 1873, fondul catedralei ajunsese cam la suma de 70,000 fl. In anul 1880 erà aproape de 100,000 fl. La anul 1886 socotelile fondului vin încheiate cu suma de 130,179 fl 34 cr., la finea anului 1898, anul morţii Arhiepiscopului şi Metropolitului *Miron Romanul*, cu suma de 229,623 fl. 65 cr. iar la finea anului 1901 fondul erà de 507,454 coroane 20 fileri. In anul următor, 1902, s'au început apoi cheltuelile, cu facerea planurilor, în urmă cu zidirea catedralei, prin urmare fondul nu a mai putut creşte, ci s'a împuţinat.

Decretarea edificării catedralei.

Intemeietorul fondului catedralei şi urzitorul ideii ridicării ei, Arhiepiscopul şi Metropolitul Andreiu Baron de *Şaguna*, nu se puteà gândì la realizarea dorinţei sale, la zidirea bisericei catedrale, pentrucă fondul nu erà destul de mare pentru a puteà face faţă cheltuelilor reclamate de o aşa zidire monumentală, cum îşi închipuia Şaguna catedrala ortodoxă română din Sibiiu.

Urmaşul său în scaunul arhiepiscopesc, fericitul în domnul arhiepiscop şi metropolit *Miron Romanul*, sub a cărui conducere de 24 de ani a arhidiecezei gr. ort. române din Transilvania fondul catedralei crescuse la sumă *mai bine decât întreită*, erà de cea mai firmă convingere, că nici suma aceasta nu e suficientă pentru a se puteà ridicà din ea o catedrală care să fie aceea ce toţi doreau să fie, o operă monumentală de artă, şi ca zidire şi ca ornamentare şi întocmire internă. Consultări însă a avut cu sfetnicii cari îi stăteau mai aproape pentru aflarea *locului* potrivit, pe care să fie ridicată biserica catedrală.

După trecerea la cele eterne a Arhiepiscopului şi Metropolitului *Miron Romanul*, conducerea arhidiecezei o primeşte actualul şef al bisericei gr. ort. române din Transilvania şi Ungaria, Inaltpreasfinţitul Domn *Ioan Metianu*, care imediat după ocuparea scaunului arhiepiscopesc a început să fie preocupat în prima linie de gândul realizării acestei idei, rămase moştenire dela Şaguna.

Ştià şi Excelenţa Sa, că fondul de care dispune arhidieceza pentru ridicarea catedralei n'are să fie de ajuns; dar aveà încredere în credincioşii bisericei ortodoxe române şi contà la zelul lor de jertfire, în care nu s'a înşelat nici în trecut. In speranţa deci, că aceeace mai lipseşte se va puteà aduna din oferte benevole, dela bunii Români şi credincioşii fii ai bisericei ortodoxe române, dela noi şi de prin alte eparhii, s'a apucat numai decât de ducerea la îndeplinire a dorinţei cu care Şaguna şi contimporanii săi au mers în mormânt, de ridicarea bisericei catedrale în Sibiiu.

In 12 Martie 1899 a fost întronizat Inaltpreasfinţia Sa în scaunul arhiepiscopesc din Sibiiu, şi în 7 Maiu n. din acelaşi an a deschis sinodul arhidiecezan, primul condus de I. P. S. Sa.

In una din şedinţele acestui sinod se decide, la cererea Arhiepiscopului şi Metropolitului *Ioan Metianu*, acceptată şi din partea conzistorului, ca *să se publice concurs pentru facerea unui plan după care să fie zidită catedrala din Sibiiu*. Cu aceasta s'a făcut primul pas spre realizarea unei dorinţe devenită acum generală. Concursul a fost publicat nu mult după închiderea sesiunii sinodale, în foi române şi străine.

In sesiunea sinodală a anului următor 1900, chestia cea mai însemnată care a primit rezolvare mulţămitoare, a fost apoi chestia *edificării bisericei catedrale*. La concursul ce se publicase, întraseră la timp 31 planuri de biserici catedrale, dintre cari un juriu de esperţi, ales din partea conzistoriului arhidiecezan, a aflat că întru toate corăspunzătoare scopului, împrejurărilor şi *locului*, sunt *cinci* planuri. In urma unui studiu amănunţit, făcut în chestia aceasta din partea conzistoriului arhidiecezan, care a predat afacerea pe deplin limpezită şi cu un raport detailat în competenţă sinodului, apoi după o clară espunere din partea referentului comisiunei însărcinate din partea sinodului cu studiarea chestiei a tuturor fazelor prin cari a trecut chestia, dela naşterea ideii înfiinţării catedralei, până la prezentarea planurilor, *dintre cari conzistoriul arhidiecezan alesese deja pe cel mai potrivit*, mai ales însă *în urma stăruinţelor Arhiepiscopului şi Metropolitului Ioan Metianu, ca afacerea să fie rezolvată în mod final* şi se nu fie trăgănată şi amânată fără nici o trebuinţă: **sinodul decretează cu mare însufleţire în şedinţa din 22 Aprilie 1900 înfiinţarea catedralei,** după planul pe care îl alesese conzistoriul, şi *pe locul din cetate*, strada Măcelarilor, care va devenì gol după dărâmarea caselor cari formează proprietatea conzistoriului. Mai ales asupra *locului* a inzistat mult actualul Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, provocându-se la faptul, că şi dorinţa decedaţilor săi antecesori, Metropoliţii *Miron Romanul* şi *Şaguna*, aceea erà, ca biserica catedrală se fie ridicată în cetate, pe locul bisericei parohiale care asemenea va fi demolată. Cu privire la planul după care aveà să fie ridicată catedrala, sinodul şi-a esprimat însă dorinţa, ca să se facă în el modificările propuse de esperţi, mai ales în ce priveşte amplificarea şi înfrumseţarea din afară a edificiului.

In sinodul anului 1901 chestia catedralei vine de nou discutată. A pus'o în discuţie Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu*, prin raportul conzistorului adresat în privinţa aceasta sinodului, şi prin vorbirea de deschidere, în care a atins chestia cu următoarele cuvinte:

> „... Cel mai frumos şi mai salutar început va fi, dacă ne vom reamintì, cum fericiţii nostri înaintaşi s'au dus în mormânt cu o mare şi ferbinte dorinţă, pe care ne-au lăsat'o noue să o realizăm, adecă, cu *dorinţa zidirii bisericii catedrale*, care ne lipseşte. Şi aşa, întru a îndeplinì acea ferbinte dorinţă a fericiţilor nostri înaintaşi, devenită o sfântă datorinţă pentru noi, *vom decretà zidirea acelui sfânt Sion*, imperios reclamat, nu numai de interesul şi onoarea noastră, nu numai de onoarea şi nimbul religiunei noastre, nu numai de dorinţele şi aşteptările tuturor alor nostri din toate părţile, dar şi de necesitatea prea mult simţită de a întrunì în acel sfânt Sion şi pe cei ce din lipsa de o biserică corăspunzătoare până acuma au fost lipsiţi şi de nepreţuitele binefaceri ale bisericii.
>
> Deşi destul de mare şi grea e şi această problemă, să sperăm că o vom rezolva cu bun succes, dacă pe lângă silinţele noastre vom implorà şi ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu şi spriginul tuturor alor nostri. Insufleţiţi de asemenea bune speranţe, să ne felicităm domnilor deputaţi, că provedinţa divină nouă ne-a rezervat ridicarea acelui sfânt Sion al Domnului, menit a răspândì lumina şi cultura religioasă-morală la întreg clerul şi poporul nostru. Să ne felicităm domnilor, că acea provedinţă divină nouă ne-a rezervat să aducem asemenea prinos însemnat lui Dumnezeu şi poporului nostru, şi aşa după o matură examinare a planurilor de zidire, ce se vor prezentà separat, şi după eventualele modificări ce s'ar afla de lipsă, *să le dăm toţi receruta aprobare* pentru ca să se poată începe lucrarea“...

Şi sinodul aşa a făcut. *Cu vot unanim a încuviinţat planul şi preliminarul prezentat din partea conzistorului cu privire la ridicarea bisericei catedrale*, dar a dispus să se mai facă plan şi preliminar şi pentru unele întocmiri necesare interne, cum e: *încălzirea centrală* pe sama bisericei, şi apoi să se facă plan şi pentru turnuri, căci planul original, acceptat din partea conzistorului, contemplase catedrala fără turnuri. In urmă a dat conzistorului autorizaţie, să iee toate măsurile cuvenite, pentruca *să se poată procedà fără amânare la executarea zidirei bisericei catedrale din Sibiiu.*

Cu toate aceste, chestia a mai fost discutată şi în sinodul anului următor, 1902, când apoi a fost *finalizată*, spre bucuria şi mulţămirea sufletească a tuturor, mai ales însă a celui ce a inzistat mai mult pe lângă finalizarea ei, a Inaltpreasfinţitului domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*.

Până la sinodul acesta chestia catedralei ajunsese în stadiul următor: Planul de zidire a fost modificat, respective întregit, prin cameri competenți, astfel, că catedrala va avea și două turnuri frumoase, cum și întocmire pentru încălzire centrală. Conzistorul a publicat apoi concurs pe baza planului modificat pentru darea zidirei în întreprindere, și dintre ceice s'au anunțat a ales persoana de încredere, însărcinată cu efectuirea planului. A fost arhitectul de bun nume din Sibiiu, *Szalay*, cu care conzistorul a legat contract, angajând totodată și pe arhitectul orașului Sibiiu, *Iosif Schussnig*, ca organ de controlă și de încredere al conzistorului, cu îndatorirea de a urmărì cu atențiune mersul clădirii acestui nou și monumental lăcaș al Domnului.

Toate măsurile acestea luate din partea conzistorului, sinodul arhidiecezan le-a aprobat în sesiunea anului 1902, contractul legat cu arhitectul Szalay l-a ratificat, și astfel edificarea bisericii catedrale din Sibiiu, a fost pusă pe calea realizării.

Demolarea vechei biserici.

Arhitectul *Szalay* s'a apucat numai decât după ratificarea contractului din partea sinodului arhidiecezan, de demolarea caselor pe locul cărora aveà să zidească biserica catedrală. Au fost dărâmate casele cu numărul 37, 39, 41 și 43 din strada Măcelarilor, iar mai târziu s'a dărâmat și casa cu numărul 35, tot din strada aceasta, trecută prin cumpărare în proprietatea conzistorului arhidiecezan. S'au demolat și trei case din strada Bruckenthal, cu numărul 28, 30 și 32, și astfel s'a câștigat locul pe sama bisericei catedrale între stradele acestea doue, cu întrare din ambele strade și cu un teren destul de mare, pentru a puteà fi noua biserică încunjurată și de un parc frumos.

Mai la urmă a fost demolată biserica cea veche ortodoxă română din cetate, rămasă moștenire dela Grecii de odinioară din Sibiiu, cari s'au prăpădit toți, și aflătoare în fundul curții cu numărul 39. Ultima liturgie s'a săvârșit în aceasta bisericuță, care a fost martoră la multe evenimente însemnate din istoria mai recentă a bisericei noastre, în 13 Iulie n. 1902, cu o solemnitate deosebită, dându-se prilej credincioșilor să aziste la un act de rară elevațiune sufletească. Serviciul divin l-au oficiat protopresbiterii *Ioan Papiu* (parohul din cetate) *Nicolae Ivan* și *Mateiu Voileanu*, iar predica ocazională a rostit-o *Dr. Miron E. Cristea*, asesor conzistorial.

O lume aleasă românească se aflà în biserică, pentrucă tocmai atunci erau întrunite în Sibiiu *sesiunile literare* ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român". Și toți erau stăpâniți de o dispoziție sufletească oarecum deprimată, gândindu-se la faptul, că în acest sfânt lăcaș, la altarul căruia au servit patru Metropoliți români și au fost sfințiți cinci Arhierei, — acum se face ultimul serviciu divin!

In cursul liturgiei, la eșirea cu sfintele daruri, în firul pomenirilor obicinuite, protopresbiterul-paroh *Ioan Papiu* a pomenit: „pe toți arhiepiscopii, episcopii, protopresbiterii, presbiterii și diaconii cari au servit în această istorică biserică, *vii și morți*..." un adaus improvizat, care a făcut adâncă impresiune asupra celor prezenți. Iar după otpust, îngenunchiat în ușa altarului, protopopul a cetit rugăciunea de mulțămire.

Momentul însemnat din decursul acestui ultim serviciu divin oficiat în vechia biserică din cetatea Sibiiului, a fost însă predica rostită din partea asesorului conzistorial *Dr. Miron E. Cristea.*

Mânecând dela cuvintele psalmistului: „*Cela ce samănă cu lacrimi, cu bucurie va secerà*", predicatorul a făcut timp de aproape o oră istoricul bisericii din cetatea Sibiiului, enumărând momentele de mare valoare pentru biserica noastră petrecute între zidurile ei, ținerea primului congres, votarea statutului organic, hirotonirea a cinci arhierei, etc., și relevând jalea ce parohienii o simțesc în momentul acesta, în care pentru ultima dată sunt întruniți în ea. Dar îi mângăe cu partea a doua din cuvintele psalmistului: „*cu bucurie va secerà*", pentrucă jalea are să fie numai trecătoare, și în locul modestei bisericuțe are să se ridice un nou Sion, frumos, mare și impunător!...

Predicatorul a schițat apoi năcazurile și primejdiile prin cari turma cuvântătoare a bisericei ortodoxe române a trecut și a avut să le îndure mai ales după desbinarea confesională, arătând cum încet pe încetul a început de nou să licărească schinteia speranței într'un viitor mai bun, și cum schinteia aceasta, alimentată de credința poporului, de munca arhiereilor, mai ales a nemuritorului Șaguna, și de scutul ce l-a dat totdeuna poporului român și bisericii sale divina provedință, a devenit făclie luminoasă, în urmă soare strălucitor, la razele căruia astăzi credincioșii bisericii ortodoxe române se simt atât de tari, încât nici porțile iadului nu-i vor mai puteà desbinà și deslipì dela sinul bisericei lor.

Constată apoi predicatorul, că deși mică și modestă, ascunsă în fundul unei curți, a fost bisericuța aceasta, ea totuși a servit marelui Șaguna drept catedrală episcopească și metropolitană, prin urmare toată lespedea de peatră pe care a călcat el, scaunul simplu de lemn în care a șezut el, altarul modest la care el a servit Domnului timp de peste un pătrar de secol, au primit însemnătate deosebită, nu numai pentru parohienii săi, ci pentru toți credincioșii bisericei ortodoxe române din această patrie, cari cu sentimente de recunoștință se gândesc totdeuna la acest mare arhiereu și regenerator al bisericei noastre!...

Așa și-au luat credincioșii din Sibiiu-cetate rămas bun dela bisericuța lor cea veche, a cărei demolare s'a început apoi în ziua următoare.

Punerea petrii fundamentale.

Dupăce a fost demolată și biserica veche, s'a curățit terenul pentru a se puteà începe cu săpatul și cu punerea fundamentului frumosei și măreței clădiri, fundamentul catedralei gr. ort. române din Sibiiu. Pentru așezarea *petrei fundamentale*, cu ceremonie mare, în urma înțelegerii luate din partea Arhiepiscopului și Metropolitului *Ioan Metianu* cu inteligența română din Sibiiu, se stabilise ziua de *5/18 August* 1902, ziua nașterii Maiestății Sale Monarhului nostru, în care s'a și săvârșit însemnatul act, dupăcum urmează.

S'a oficiat întâiu sfânta liturgie prin Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu, cu azistență număroasă, în biserica din suburbiul Iosefin. La orele 10 Metropolitul a sosit apoi la fața locului adus dela reședință în procesiune sub baldachin. La locul unde aveà să vină altarul s'a făcut sfințirea apei, în cursul cărui act s'a așezat apoi *actul comemorativ* în peatra fundamentală, iar aceasta a fost scoborâtă în groapă și așezată în fundament, *sub altar*. După terminarea ceremonialului Metropolitul a stropit publicul azistent, imens de mare, cu apă sfințită și s'a întors la reședință, iarăși cu procesiune, sub baldahin.

Actul comemorativ îngropat în fundamentul catedralei a fost scris pe pergament și provăzut cu numeroase subscrieri, în frunte a Metropolitului, iar cuprinsul său a fost comunicat publicului azistent la actul punerii pietrei fundamentale în firul vorbirei, pe care a rostit-o Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu în cursul sfințirii apei, și care a fost de următorul cuprins:

„Tu ești Petru, și pe această peatră voiu zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor biruì. Mateiu, 16. 18.

Când Domnul și Mântuitoriul nostru Iisus Christos a întrebat pe sfinții săi învățăcei și apostoli: „Cine'mi zic oamenii că sunt?" și când aceia i-au răspuns: „Unii zic că ești Ioan Botezătoriul, alții Ilie, alții Eremia, sau unul din profeți", — apoi când adaose Domnul a'i mai întrebà: „Dar voi cine ziceți că sunt?" răspunse Simon Petru: „Tu ești Christos fiiul lui Dumnezeu!" și la acestea și Domnul îi replică zicând: „Fericit ești Simone, fiiul lui Iona, că trup și sânge n'au descoperit ție acestea, ci tatăl meu cel din ceriu. Și eu zic ție: tu ești Petru și pe această peatră voiu întemeià biserica mea și porțile iadului nu o vor biruì pe ea."

Prin aceste sfinte cuvinte a voit Domnul să arete că tot aceea ce se întemeiază pe credința în Dumnezeu, precum este și biserica, casa Domnului, nu se poate biruì de nici o putere lumească, ba nici de porțile infernului.

Adevărul acesta ni'l mai spune și mintea noastră, iubiților mei fii și frați în Domnul, căci credința fiind o atribuțiune ori însușire a sufletului, iar sufletul fiind spirit nematerialnic, de care nu se poate atinge nici o putere lumească, de sine se înțelege, că nici de atribuțiunile lui, între cari este și credința, nu se poate atinge nici o putere lumească.

Prin feliurite împrejurări și eventualități omul se poate lipsi de bunurile materiale, ba chiar și de viață, fiind toate acestea materialnice. De bunurile și însușirile sufletești însă, cum este și credința în Dumnezeu, nici o eventualitate nu'l poate lipsì, căci acestea sunt nematerialnice.

Asemenea atribuțiune ori însușire sufletească este și acea sfântă credință a noastră, care ne-a întrunit pe noi aici, în această zi memorabilă, de îndoită sărbătoare, în care serbăm, împreună cu milioanele de popoare ale monarchiei noastre aniversarea nașterii Maiestății Sale gloriosului nostru Impărat și Rege Francisc Iosif I; acea sfântă credință ne-a întrunit și pe noi acum, aici, în jurul acestei petri neînsuflețite, pe care voim a întemeià în onoarea și mărirea lui Dumnezeu și spre folosul nostru sufletesc și trupesc biserica noastră catedrală, maica bisericilor din metropolie, în deplină convingere, că după zisa Domnului, mai ales spiritul ei, nici o putere lumească, ba nici porțile iadului nu'l vor puteà biruì.

Precum vedeți iubiților, nu această piatră neinsuflețită, ci opul cel măreț ce'l simbolizează ea, ne-a întrunit acum aici. Căci dacă ar puteà vorbì, ne-ar spune, că ea simbolisează un op de cea mai mare însemnătate. un op de o sublimă misiune. Ne-ar spune că ea simbolisează începutul unei noue ere de progres, pentru noi și ai nostri. Ne-ar spune că a trecut timpul de restriste, care ne-a lipsit de maica noastră metropolie, și când în unele părți ale iubitei noastre patrii nu ni-se permiteà a zidì biserici cu turnuri și clopote, în centrul orașelor, cum și că a sosit momentul, ca modesta noastră capelă, care ne-a adăpostit în trecut, și ne-a mângăiat în marea noastră durere pentru fatala perdere a maicei noastre metropolii, cum și după redobândirea acesteia, să fie transformată într'o adevărată catedrală, deamnă de cea mai veche metropolie, de cea mai veche religiune și de cel mai vechiu popor din iubita noastră patrie. Și așa să îndeplinim, nu numai o trebuință tare simțită, dar și o ferbinte dorință a clerului și poporului nostru, dorința cu care toți fericiții nostri înaintași s'au dus în mormânt.

Astfel dar ne-am întrunit aici în jurul acestei petrii neînsuflețite, ca prin așezarea ei de temelie la zidirea noastră biserică catedrală, totodată să întemeiem și să sigilăm și intrunirea noastră și a tuturor alor nostri într'o sfântă metropolie, și pentruca așa intr'un cuget și o simțire să conlucrăm cu toții la opul cel mare al regenerării noastre, la întărirea tot mai mult a credinței noastre în Dumnezeu, la tot mai mare cultivare a dragostei și speranței evangelice, precum și la tot mai mare desvoltare și cultivare a puterilor noastre sufletești, pentrucă prin toate acestea să ne asigurăm existența pe secoli înainte, și să ne întemeiem viitor tot mai bun aici, și fericirea eternă dincolo de mormânt.

Chiar și numai din aceste puține putem vedeà, iubiților, cât de măreț este opul simbolizat de această peatră neînsuflețită, câte așteptări și speranțe mari legăm noi de acela, pentru existența și viitorul nostru, cu ajutorul prea bunului Dumnezeu. Și întru adevăr, dacă biserica străbună și atunci când din vitregitatea timpurilor ea însași erà subjugată și de alungul anilor lipsită, nu numai de arhierei, dar și de preoți; dacă ea și între asemenea împrejurări grele, prin spiritul ei cel divin ne-a ocrotit și ne-a ferit de nenumăroasele pericole amenințătoare trecute peste noi în lungul secolilor, cu cât mai mult își va împlini acum sublima ei misiune, când este liberă și autonomă!

Așa este, iubiților. Insă la aceasta putem contà numai dacă vom ținea și noi cu toată tăria convingerii noastre la ea, precum țineau și fericiții nostri părinți. Deci veniți să ne bucurăm Domnului, mulțămindu i din adâncul sufletului nostru, zicând cu psalmistul: binecuvintează suflete al meu pe Domnul și nu uità toate binefacerile lui, căci nouă ne-a rezervat ridicarea acestui op epocal. Nouă [illegible] rezervat a implinì o ferbinte dorință a clerului și poporului nostru, cu care s'au dus în mormânt fericiții nostri înaintași. Veniți să ne bucurăm și noi aici, pe pământ, precum credem că se vor bucurà și sufletele lor în ceriu. Veniți să ne bucurăm Domnului, că nouă ne a fost rezervat, ca în locul modestei noastre capele să ajungem a așezà peatra fundamentală [illegible] zidirea unei biserici catedrale [illegible] arhidieceza și metropolia [illegible] care va spune posterității [illegible] până în cele mai departate [illegible]

Insuflețiți de asemenea [illegible] niți să eternizăm această peatră [illegible] toarele litere comemorative:

„In numele preasfintei Treimi, [illegible] tălui și al Fiiului și al Sfântului [illegible] sub domnirea preaînaltului împărat și [illegible] Francisc Josif I, fiind Arhiepiscop și Metropolit al Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania înaltpreasfințitul domn Joan Metianu, așezatu-s'a și sânțitu-s'a prin zmeritul subscris Arhiepiscop și Metropolit azistat de clerul superior și în prezența unui distins public mirean și a numărosului popor, peatra fundamentală dela biserica catedrală a arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania, cu brațul [illegible] tei treimi, ca pe această piatră, numită peatra din capul unghiului, cu care [illegible] asemănat Cristos prin proroc (Ps. 117 v. 21-22) și Evangeliști (Mateiu, c. 21 v. 42), să rămână pe vecie zidit și neclătit locașul măririi Domnului. Și precum peatra fundamentală, sau din capul unghiului, ține împreună păreții edificiului și dă a cestuia tărie, ca să nu se surpe, întocmai așa Sionul cel nou român și ortodox întrunească sub scutul seu pe fiii poporului român, să apropie pe frate de frate, să'i întărească cu virtuțile creștinești ale credinței, dragostei și speranței, [illegible] nele lor vremelnic și fericirea eternă spre mărirea numelui celui preaînalt [illegible]

Fericitul în Domnul Arhiepiscop și Metropolit Andreiu baron de Șaguna până a nu fi realizat opera [illegible] a reînființării metropoliei vechi [illegible] lului și înainte de a fi dat bi[illegible] doxe române splendoarea di[illegible] s'a cuvenit după canoane, [illegible] rea ei din starea umilită

prin organizarea și canonică constitu-
nală, pe baza statutului organic, — a
nțit lipsa unei biserici catedrale la epi-
opia din Sibiiu, devenită mai târziu ar-
episcopie și metropolie, și de aceea în
storala sa dela 1 Decembre 1857 sub
umărul 980 face apel către eparhioții săi
toate stările, ca să contribue fiecare
upă puterile sale la ridicarea unei bise-
ci episcopești în Sibiiu, care să fie „maica
turor bisericilor din eparhia noastră“ . .
ă avem, — zice marele Arhiereu, — și
tăzi câteva sute de copìi la Sibiiu în
oalele de acì și bucuros ia-și adună lângă
ine în toate Duminecile și Sărbătorile la
ujba dumnezeească și cu osârdie le-a-și
lor învățătură în toate și pentru toate,
re binele lor și spre bucuria noastră a
turor, — dar nu avem biserică, unde
'i adun“. Iară prin circulariul din 4 De-
mbre 1857 numărul 990 marele Arhiereu
cepe facerea colectei în eparhie, contri-
ind însuși ca cel dintâiu cu suma de
00 fl, și în anul următor a călătorit în
rsoană la Timișoara, Carloveț, Pesta,
ena, Triest, etc. pentru adunarea de o-
te benevole, îndurându-se a contribuì
acest scop însuși Maiestatea Sa Prea-
ălțatul nostru împărat și rege Francisc
sif cu suma de 1000 galbeni.

Deșì lipsa unei biserici catedrale s'a
nțit și mai tare după reînființarea me-
poliei, mai ales cu ocasiunea ținerei si-
adelor arhidiecezane și a congreselor
ționale-bisericești, regulate prin statu-
l organic, totuși această dorință, din
sa mijloacelor nu s'a putut realizà nici
b păstorirea fericitului întemeietor al
ndului catedralei, sub Archiepiscopul și
etroplitul Andreiu, nici sub păstorirea a
i următori ai săi în scaunul archiepis-
pesc-metropolitan, Procopiu Ivacicovici
Miron Romanul.

Provedința dumnezeească a rezervat
alizarea acestei opere mărețe, dorite de
ată suflarea românească, ținătoare de
serica ortodoxă, actualului subscris Ar-
iepiscop și Metropolit *Ioan*, care în
nțelegere cu sinodul arhidiecezan și
conlucrare armonică cu conziliarii con-
storial a întreprins zidirea acestei bise-
i, rugând pe Dumnezeu să le ajute a o
răvi și sfinți, precum oarecând înțelep-
Solomon a zidit și terminat biserica
Ierusalim, începută de tatăl și antece-
rul său în scaunul împărătesc, de pro-
ul David.

Această biserică catedrală se zidește
locul unde s'a aflat bisericuța parohiei
Sibiiu-cetate, folosită timp îndelungat
ca biserică episcopească și archiepis-
pească, care acum s'a demolat împreună
alte 7 case din jurul ei, toate propri-
atea archiepiscopiei.

Fie ca prin ridicarea, terminarea și
venita înfrumsețare a bisericei acesteia
dăm posterității un monument etern al
riei ortodoxiei, al culturei și al hărni-
ei poporului nostru român. Insemnatu-
u acestea pe acest document spre veci-
că amintire. Sibiiu, în ziua de la 5/18
gust 1902. (Urmează subscrierile).“

Și acum, să o așezăm de fundament
capul unghiului, cu acea ferbinte rugă-
une către bunul Dumnezeu în a cărei
oare și mărire ridicăm acest Sion, ca
să ne ajute a și termina cu bun suc-
s această întreprindere și apoi să o
că izvor nesecat de întărire a credinței
astre străbune, izvor de cultivare a
gostei și speranței evangelice și prin
astea izvor de bine și de fericire pentru
și pentru toate cuprinse în sfintele
rugăciuni. Iar eu, cu puterea arhi-
ească moștenită dela sfinții apostoli ai
Domnului, binecuvânt această salutară
treprindere, cu acea adâncă oftare a
sufletului meu, ca aceea ce binecuvânt eu
ci pe pământ, cu mâna mea debilă, să
necuvinte și el în ceriu, cu dreapta sa
otsfânta și atotputernică. Amin.“

Când piatra fundamentală a
st așezată la locul ei, Metropoli-
l Metianu a lovit-o de trei ori cu
ocanul, rostind următoarea maximă:
ntemeieze-se biserica această în-
u mărirea marelui Dumnezeu și
ântuitorului nostru Iisus Cristos“.

Au urmat apoi ceilalți membri ai înaltului cler, și asesorii conzistoriali, fiecare rostind câte o maximă potrivită.

Dăm vre-o câteva din ele. *Parteniu Cosma*, directorul „Albinei“, a rostit următoarele cuvinte: „Intru consolidarea metropoliei și prosperarea națiunii române“. Asesorul conzistorial *Mateiu Voileanu* următoarele: „Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru, tu ești Dumnezeu, carele faci minuni“. Asesorul conzistorial *Dr. Miron E. Cristea* următoarele: „Vecinic și mai tare decât acest granit să fie tăria legii românești“. Asesorul conzist. *Nicolae Ivan* următoarele: „Vecinic să fi scut tare pentru credința și limba neamului“, etc. etc.

O nouă colectă.

Cum am spus, Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* știà, că fondul catedralei n'are să fie suficient pentru acoperirea tuturor cheltuelilor ce vor fi cu zidirea, cu ornamentarea internă și cu susținerea în viitor în stare bună a bisericei catedrale, de aceea încă în ziua punerii pietrii fundamentale a adresat un călduros apel, un frumos circular protopresbiterilor, preoților și credincioșilor din arhidieceză, îndemnându-i pe toți să contribue cu cât pot la fondul catedralei și făcând însuși inceputul cu frumoasa sumă de *5000 coroane*. Circularul a fost de următorul cuprins:

„Una dintre cele mai frumoase însușiri ale poporului nostru a fost totdeauna cultivarea simțului religios manifestat prin alipirea și ținerea sa la biserica și religiunea străbună, cu toată tăria convingerii sale. Dovadă despre aceasta, nu numai numeroasele monumente și acte de pietate, dar și faptul, că în tot locul unde ai noștri s'au întrunit în vre-o comună, ori unde s'au așezat între alții chiar și numai câteva familii, nizuința lor principală a fost mai nainte de toate ași clădì biserica, oricât de modestă, în jurul căreia s'au grupat, în firma credință, că bunul Dumnezeu le va remunerà ostenelile aici și dincolo de mormânt.

Astfel vedem, că nu este comună ori cătun, care n'ar aveà biserică oricât de modestă. Numai arhidieceza și metropolia noastră e lipsită de mângăere de a aveà biserica sa, așa numită *catedrală*, aici în centrul orașului. Iar aceasta atât din cauza timpurilor trecute de tristă amintire, cari ne-au lipsit și de maica noastră metropolie, cât și din cauza, că în unele părți ale patriei noastre, până la anul 1848, *nouă Românilor ortodoxi nu ni-se permiteà să ridicăm biserici cu turnuri și clopote în centrul orașelor.*

Acum însă dupăce au trecut acele timpuri dureroase și cu ajutorul preabunului Dumnezeu am redobândit și vechia noastră metropolie, și dupăce mai dispunem și de un fond modest înființat de fericitul arhiepiscop și metropolit *Andreiu Baron de Șaguna*, care fond printr'o bună îngrijire s'a mai și sporit: am crezut că e sosit timpul, ca drept mulțămită lui Dumnezeu pentru redobândirea maicei noastre metropolii și altor asemenea bunătăți și drept dovadă a vredniciei noastre, în locul modestei capele, care ne-a adăpostit în trecut și ne-a mângăiat și în durerea pentru fatala perdere a maicei noastre metropolii, *se ridicăm o biserică catedrală, maica tuturor bisericilor din metropolie, o catedrală deamnă de cel mai vechiu popor, deamnă de cea mai veche metropolie și religiune din iubita noastră patrie.*

Am crezut sosit timpul pentru realizarea unei asemenea mari necesități și dorințe ferbinte a clerului și a poporului nostru, dorință cu care s'au dus în mormânt fericiții noștri înaintași, de memorie în etern binecuvântată. Căci dacă n'am face aceasta ne ar osândì greu chiar și spiritul celor fericiți înaintași, cari încă la nașterea ideii unei catedrale s'au însufleții la frumoase contribuiri benevole pentru fondul de care dispunem.

Am crezut, că dacă toate popoarele și națiunile mai culte și mai luminate, ba chiar și comunele mai luminate se întrec ași ridicà biserici cât mai frumoase, ar fi o mare scădere, ca noi, o arhidieceză și o metropolie, să nu avem o biserică deamnă de noi.

Din asemenea conziderațiuni purcezând și mai având în vedere și sublima misiune, nu a zidurilor, ci a spiritului bisericei, în memorabila zi de astăzi, în care serbăm și noi împreună cu ceialalți compatrioți aniversarea nașterii M. Sale preaînălțatului nostru împărat și rege Francisc Iosif I., căruia între alte multe avem a-i mulțămì și redobândirea vechei noastre metropolii, cu ajutorul lui Dumnezeu *am așezat peatra fundamentală la zidirea primei noastre biserici catedrale*, în onoarea și mărirea lui Dumnezeu și în folosul nostru sufletesc și trupesc, aici în centrul orașului Sibiiu, în care se mai putem întrunì la serviciile divine și pe cei vreo 600 studenți ortodoxi dela institutele din acest oraș, cari până acum au fost lipsiți de acea mângăere, din lipsă de spațiu în vechia capelă.

Deși fondul de care dispunem nu ajunge nici pentru terminarea zidirei, și cu atât mai puțin pentru înfrumsețarea și adiustarea internă și pentru înzestrarea cu cele trebuincioase, — totuși în conțelegere cu veneratul nostru sinod și conzistor arhidiecezan, am aflat de bine a întreprinde acea zidire, în firma speranță, că nu vor fi mireni dintre ai nostri, cari cunoscând sublima misiune a bisericei noastre naționale n'ar dorì foarte, să vadă opul intreprins cât mai curând terminat cu deplin succes, și cari n'ar sprigini, după putință, aceasta întreprindere măreață închinată Domnului și culturei noastre religioase.

La aceasta ne-a mai îmbărbătat și împrejurarea, că cercetând noi cum au ridicat și alte națiuni și confesiuni asemenea biserici, și aflând că mai peste tot asemenea intreprinderi s'au început cu puține mijloace materiale, dar cu multă credință în Dumnezeu și în oamenii cei aleși și binecuvântați ai lui, *prin colecte benevole,* ne-am zis, pentruce să nu încercăm a face și noi asemenea, și așa am urmat și noi aceeași cale.

Ne-am impus această grea problemă și pentruca printr'un semn vădit al religiozității să ne manifestăm simțul nostru intern către sfânta religiune străbună, al cărei spirit prin feliuritele valuri câte au trecut peste noi în cursul secolilor ne-a conservat, precum ne va conserva și în viitor, tot ce avem mai scump, *legea și limba, datinile și tradițiunile străbune și sincera noastră iubire de patria străbună*, ferindu-ne de pericolele cutropitoare și apropiindune tot mai mult de limanul mântuirii.

Ne-am impus asemenea problemă și pentruca să ne întărim tot mai mult în credința noastră religioasă, îngerul nostru păzitor și îndreptător, și în aceste timpuri grele prin cari trecem, în acea sfântă credință, de care nu ne poate lipsi nici o putere lumească, fiind ea o însușire a sufletului nestingibil de puterea omenească.

In fine ne-am impus acea problemă și pentruca prin ridicarea noului nostru Sion să simbolizăm reînvierea maicei noastre metropolii și ridicarea noastră din starea cea tristă a trecutului, să dovedim că pe lângă nizuință și voință tare orice perderi se pot redobândì, și totodată să sigilăm și cimentăm și întrunirea noastră într'o metropolie și într'o biserică națională. Și așa întruniți și în cugete și simțiri, să ne reînoim și întărim nizuințele noastre la tot mai mare dezvoltare a puterilor noastre sufletești, pentru a ajunge la tot mai multă perfecțiune, după cuvântul sfintei evangelii: „fiți desăvârșiți, precum este și tatăl vostru cel din ceriuri“, și prin aceasta la binele vremelnic și fericirea eternă, scopul suprem al omului.

Când aducem aceasta la cunoștința iubitului nostru cler și popor, nu putem tăinuì, că dorința nostră se va puteà realizà numai dacă vom contribuì cu toții, după posibilitate, la realisarea ei, precum fac aceasta toate popoarele și națiunile mai înaintate și cu aspirațiuni de viitor tot mai bun.

Iar dacă astfel urmează toate popoarele mai înaintate, cari mai au și alte terene de desvoltare, cu cât mai mult trebue să o facem noi, cari trăim în și prin biserică, noi cei atât de avizați la terenul bisericesc pentru dezvoltarea noastră în cultura religioasă. Cu cât mai mult avem a face noi, cari prin biserică dorim a ajunge pe celelalte popoare și națiuni, în onoare și bună stare, în bine și fericire, când bine vedem și înțelegem, că asemenea dorințe numai prin jertfe se pot ajunge. Să luăm deci și noi îndemn și exemple dela acelea, sau măcar și dela poporul izraeltean, care deșì împrăștiat în toată lumea, prin jertfele pentru credința sa, contra tuturor grelelor cercări venite peste el, se susține de secoli, într'o societate religioasă, ca într'o familie.

Deci având în vedere toate aceste momente de cea mai mare însemnătate pentru noi, și conziderând că nu știm când ni se va mai oferì asemenea ocaziune binevenită să ne manifestăm și prin faptă interesul, față de biserică, ce'l întonăm atât de mult, din gură: venim a pofti și a rugà pe toți p. t. protoprezbiterii, preoții și învățătorii noștri, cari trăesc dela biserică, apoi pe p. t. inteligenții noștri, cei mai mulți crescuți cu ajutoriul bisericei, și în fine pe toți p. t. poporenii noștri, de ori ce stare, cari încă au a mulțămì lui Dumnezeu și bisericei starea lor, *să binevoiască a sprijini interprinderea noastră cu oferte benevole*, și apoi fiecare în jurul său să mai lumineze și pe alții asupra însemnătății celei mari ce o are biserica pentru noi și să'i îndemne la asemenea contribuiri, atât din simț de pietate, cât și din recunoștință pentru binefacerile primite dela Dumnezeu și dela biserică, în deplina speranță, că preabunul Dumnezeu va răsplătì toate jertfele făcute, cu darurile sale cele bogate.

După ce astfel se vor luminà și orientà toți asupra însemnătății întreprinderii noastre, mai aducându-le aminte și acea coincidență minunată, cum preabunul Dumnezeu, chiar esttimp, când am început zidirea Sionului nostru, ne-a mai binecuvântat și cu un an dintre cei mai bine roditori: fiecare p. t. protoprezbiter, preot, învățător și inteligent să premeargă și altora cu bun exemplu, subscriind mai întâiu dânșii ofertul cu care voesc a contribuì, apoi îndemnând și pe alții la asemenea contribuiri.

Peste aceasta mai poftim pe preoții din comunele noastre mai cu stare să întrunească comitetele și sinoadele parohiale la ședințe și să le recomande a votà și din prisosul averii bisericești ce se va puteà.

De asemenea mai poftim și rugăm pe preoții și învățătorii nostri, că cunoscând dânșii mai deaproape pe credincioșii nostri cei cu stare mai binecuvântată de Dumnezeu, să umble pe la casele lor pentru a adunà oferte benevole. Ofertele pot fi nu numai în bani, ci și în naturalii și se pot da ori îndată, ori după aceea, în tot cazul însă toate au a se înscrie într'o coală de colectă ce o va face preotul, iar unde sunt mai mulți preoți, fiecare pentru parohia sa. Ofertele mai însemnate se pot plàti și în restimp de trei ani până când sperăm să se termine zidirea. Naturaliile au a se preface în bani prin preoții și epitropii bisericilor. Pentru mai bună controlă toate contribuirile se vor publica în jurnalul nostru arhidiecezan, apoi se vor prezenta și venerabilului nostru conzistor și sinod arhidiecezan, arătându-se cu numele comunele și persoanele, dimpreună cu sumele ce au contribuit. Banii colectați să se înainteze deadreptul cassei arhidiecezane, ori prin însuși dăruitorul, ori prin preotul care a adunat, de unde se va chità primirea.

Pentru și mai bună orientare a tuturor alor nostri dispunem, ca preoții să publice în biserică această carte pastorală după împrejurările locale, într'o Dumineca s'au sărbătoare, când biserica va fi mai bine cercetată de popor, iar colecta să se înceapă numai după publicare, în tot carul în cursul lunei lui Septembre a. c., continuându-se aşa, ca să se poată închide până la Novembre a. c. Numele dăruitorilor şi binefăcătorilor mai însemnaţi la această întreprindere mare şi folositoare se vor eterniză în dipticul sau pomelnicul bisericei şi vor fi consideraţi pururea de ctitori binefăcători ai catedralei noastre şi peste aceasta numele acelora în tot anul se va ceti în catedrală şi pentru toate timpurile se va cuprinde şi în sfintele rugăciuni ale Sionului nostru.

Dorind foarte, ca şi eu să mă număr între acei donatori, şi totodată să premerg şi cu bun exemplu la această colectă, cu mângăere subscriu şi ofer şi din parte'mi de astădată modesta sumă de 5000 coroane, rugând pe Dumnezeu să o primească ca şi banul văduvei din sfânta evangelie . . .“

Frumosul apel a avut darul de a însufleţi pe toţi şi a-i face să jertfească fiecare după putinţă pentru fondul catedralei ortodoxe din Sibiiu. Protopresbiterii, preoţii, învăţătorii, chiar şi candidaţii de preoţi şi învăţători au dezvoltat un zel vrednic de toată lauda întru colectarea ofertelor benevole dela poporenii dela sate, iar inteligenţa română şi meseriaşii noştri încă şi-au făcut datorinţa în privinţa aceasta.

In fruntea celorce au înţeles mai bine cuvântul arhieresc este a se pune ilustra familie de *Mocsonyi*, care singură a dat pentru fondul catedralei suma de 60.000 coroane, avizând despre acest marinimos act pe Arhiepiscopul şi Metropolitul Metianu prin următoarea scrisoare:

„Inaltpreasfinţia Ta, Domnule Arhiepiscop şi Metropolit! Adânc pătrunşi de pietate, iubire şi veneraţiune faţă de morţii familiei, îndeosebi faţă de fericiţii în domnul adormiţi Catarina, Mihail, Antoniu, Georgiu şi Eugeniu, cari ne stau mai aproape, donăm în pia lor memorie pentru catedrala metropolitană din Sibiiu 60,000 coroane. Aducând aceasta Inaltpreasfinţiei Tale la binevoitoare cunoştinţă, te rugăm Preasfinţite, a primì espresiunea consideraţiunei noastre celei mai distinse. Birchiş, 22 Septembre v. 1902, Alexandru Mocsonyi m. p., Zeno Mocsonyi m. p. văduva contesa Andreiu Bethlen născută Livia de Mocsonyi m. p., Contesa Rudolf Bissingen născută Georgina de Mocsonyi m. p., Văduva Eugenia de Mocsonyi născută Terezia Horváth de Zalabér m. p.“

Prin acest fapt de o estremă generozitate de o parte, ear de altă parte doveditor despre iubirea ce o are ilustra familie de Mocsonyi faţă de biserica străbună şi neamul românesc, s'a format un nou titlu de recunoştinţă şi veneraţiune către această nobilă şi ilustră familie pe seama tuturor inimilor bune şi curate româneşti.

Din însufleţirea obştească a eşit o sumă de peste 300,000 cor., adunate pe seama fondului catedralei din Sibiiu, la care, cu sume mai mari, afară de ilustra familie de Mocsonyi şi de Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Joan Metianu*, au contribuit următorii: Parohienii din Sibiiu-cetate (colectant *P. Cosma)*, cu peste 20,000 coroane. Dr. *Josif Gall,* pentru sine şi pentru decedata sa soţie, doamna Ecaterina Gall, cu 6000 coroane. Ministrul de culte şi instrucţiune publică al Ungariei, ca ajutor, cu 15,000 coroane. Institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, cu 10,000 coroane. *Vasilie Cora,* cu 5,500 coroane. *Vasilie Stroescu,* cu 3000 coroane. *Stroe Beloescu,* cu 2000 coroane. *Pantaleon Lucuţa,* cu 2000 coroane. Mănăstirea Hodoş-Bodrog cu 2000 coroane. Dr. *Joan Mihu,* cu 2000 coroane. Biserica din suburbiul Jozefin cu 5000 coroane. Corpul profesoral dela seminariul Andreian cu 2500 coroane. Dr. *Ilarion Puşcariu*, Dr. *Miron E. Cristea*, *Nicolae Jugănar*, *Mihail Cirlea, Constantin Steriu,* Societatea „*Transilvania*“ din Bucureşti, cassa de păstrare din *Sălişte* şi corpul profesoral dela gimnaziul român din Braşov, cu câte 1000 coroane, etc. etc. Dintre protoprezbiterate, cele mai frumoase oferte le-a adunat al *Orăştiei*, în sumă de 7610 coroane, apoi al *Sebeşului*, în sumă de 5805 coroane şi cel din *Alba Iulia*, cu 4156 coroane.

Noul Sion.

Şi venit'au zidari mulţi, veseli la vorbă şi spornici la muncă, aceşti urmaşi ai meşterului Manole, şi punând cărămidă lângă cărămidă, curând au scos fundamentul din pământ, şi în doinele lor şi sub mânile lor ridicatus'au în curând zidurile bisericei noastre catedrale la înălţimea de aproape patru metri. A venit apoi iarna cu zăpadă şi cu îngheţuri, când nu s'a mai putut lucrà, dar cu ivirea primăverii anului următor, 1903, zidirea a fost continuată cu mare zor şi în toamnă *biserica a fost pusă sub coperiş*. In deosebi migăloasă a fost munca zidarilor la construirea cupolei, în care se află mai mult fier decât cărămidă, şi apoi la vîrfurile turnurilor, provăzute în urmă cu cele două cruci mari aurite, pe cari le poartă în frunte.

Inainte de a fi fost aşezate în vârfurile turnurilor, crucile au fost sfinţite prin Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu.*

Acest act frumos şi însemnat s'a săvârşit în 12 Novembre n. 1903. Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul a oficiat întâiu sfânta liturgie în capela din reşedinţa arhiepiscopească, şi apoi a făcut sfinţirea crucilor şi s'a subscris un act comemorativ din partea tuturor membrilor conzistorului arhidiecezan, în frunte cu Arhiepiscopul şi Metropolitul.

Crucile au fost în urmă învălite în pânză albă, şi ridicate de câte doi clerici au fost duse cu procesiune în curtea catedralei, unde arhitectul Szalay le-a luat în primire. Corul seminarial „Andreian“ cântà, atât pe cale, cât şi în curtea catedralei până la ridicarea crucilor, troparul „*Mântueşte Doamne poporul tău!*“ In urma crucilor, duse de cei patru clerici, s'au înşirat membrii conzistorului, în frunte cu Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan*, însoţit de vicarul arhiepiscopesc arhimandritul Dr. *Ilarion Puşcariu*, apoi publicul care a azistat în număr mare la acest frumos şi rar eveniment.

Crucile au fost legate de funia scripeţului şi ridicate încet-încet în vârful turnurilor, unde lucrători dexteri le-au luat în primire şi le-au aşezat şi întărit la locul lor, pentruca să vestească celor de acum şi celorce vor să vie, mai ales generaţiilor viitoare, că credinţa noastră cea neclătită către biserică ne-a dus la biruinţă şi ne-a făcut să ajungem zilele, în cari sfânta cruce, semnul biruinţei, să ne lucească în mijlocul acestui oraş, care într'o vreme nu suferià cruce pe biserică românească şi nu suferià biserică românească în mijlocul său, ci numai la margine de oraş! . . .

Era o zi de toamnă, posomorâtă, nouroasă, ziua în care au fost aşezate crucile în vârful turnurilor, dar în momentul în care ele au fost desbrăcate de pânza în care erau învălite şi au fost aşezate în vârfurile turnurilor, nourii cari până acì acoperiau soarele s'au resfirat, cerul s'a înseninat şi crucile sărutându-se cu razele de soare, străluciau în lumina orbitoare, vestind departe, departe, că noul Sion e acum aproape de terminare, iar prin lucirea lor simbolizau biserica şi fericirea celorce au ostenit atât de mult pentru realizarea dorinţei generale de a aveà în Sibiiu, în centrul metropoliei, un lăcaş dumnezeesc vrednic de mărirea Tatălui nostru cel din ceruri! . . .

Dupăce au fost aşezate şi întărite crucile, iar actul comemorativ a fost depus în globul turnului de către mează noapte, lucrătorii dela înălţimea ameţitoare, unde priviţi de jos n'aveau decât mărimea unor copii, au ridicat păharele şi au închinat: Cel din turnul de către meazăzi pentru Maiestatea Sa Impăratul şi Regele nostru Francisc Iosif I. Publicul a răspuns de jos cu entuziaste „Să trăiască“ la adresa Maiestăţii Sale. Cel din turnul de către meazănoapte pentru Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu.* Au urmat alte puternice strigări de „Să trăiască“. Iarăş cel din turnul de către meazăzi pentru membrii din conzistoriul arhidiecesan, apoi cel din turnul de către miazănoapte pentru membrii din comisiunea de clădire, Dr. Ilarion Puşcariu, Parteniu Cosma, Nicolae Ivan şi Pantaleon Lucuţa, precum şi pentru inginerul Schussnig, şi în urmă iarăşi cel din turnul de către meazăzi pentru arhitectul-anteprenor *Szalay*. După fiecare vorbire publicul de jos răspundeà cu „Să trăiască“, iar păharele erau aruncate jos, unde se spărgeau în mii de bucăţele.

Crucile au fost făcute în Sibiiu, în atelierul măestrului *Sinte*, de naţionalitate română, au fost trimise apoi la Viena pentru a fi aurite în foc. Sunt de un metru şi jumătate de mari în înălţime, şi sunt provăzute cu parafulger cu câte trei raze.

Din incidentul acestui mare eveniment, Inaltpreasfinţia Sa a întrunit la masă pe toţi membrii conzistorului. In cursul mesei Excelenţa Sa a toastat pentru domnii membri din conzistor, cari i-au dat mână de ajutor la realizarea zidirei catedralei, iar în numele acestora a răspuns asesorul conzistorial *Parteniu Cosma* şi vicarul arhiepiscopesc Dr. *Ilarion Puşcariu*, dorind ambii Metropolitului să-i fie dat nu numai a sfinţì noul Sion, ci a şi conduce mulţi ani serviciile divine, cari vor fi celebrate în această nouă casă a Domnului, ridicată spre mărirea Lui şi spre fala şi mândria credincioşilor bisericei ortodoxe române!

In primăvara şi vara anului 1904 s'a făcut tencuirea pe din lăuntru a bisericei catedrale, lucrare asemenea migăloasă, mai ales sus, la cupolă, şi lucrările cari mai erau de lipsă pe din afară, iar în toamnă zidirea erà gata, până la pictură şi sculptură, apoi strane, scaune şi pardoseală, va se zică ornamentarea internă.

In 13 Decembre nou 1904 au fost sfinţite apoi, pentru a fi aşezate în turnuri, cele patru clopote, procurate pe seama catedralei.

Sfinţirea s'a făcut prin Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu*, la orele 12 din zi, în curtea catedralei, unde clopotele erau aşezate în şir, unul lângă altul. De faţă erà un public număros românesc. Arhiepiscopul şi Metropolitul a fost azistat la actul sfinţirii de Arhimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, protosincelul Dr. Eusebiu R. Roşca, asesorii conzistoriali Dr. Miron E. Cristea şi Nicolae Ivan, apoi de diaconul Demetriu Câmpeanu.

Inaltpreasfinţia Sa a fost adus din reşedinţă la locul de sfinţire şi apoi dus iarăşi la reşedinţă cu procesiune, sub baldahin, între sunetele troparului „Bine eşti cuvântat Cristoase Dumnezeul nostru“.

Excelenţa Sa a făcut serviciul prescris, în urmă a stropit cu apă sfinţită clopotele şi publicul azistent. Clopotele în zilele următoare au fost ridicate şi aşezate în turnuri. Sunt eşite din turnătoria de clopote a fiilor lui Frideric Seltenhofer din Şopron şi au greutatea următoare: Cel mai mic e de 168 kilograme, al doilea de 423, al treilea de 790 şi al patrulea de 1345 kilograme.

Vineri, în 23 Decemvrie n., zi de târg de săptămână în Sibiiu, au fost trase toate de probă, spre bucuria şi mângăerea miilor de suflete româneşti, din jurul Sibiiului, întrunite la târg. Despre acest eveniment „*Telegraful Român*“ scrià în numărul 134 următoarele:

„Azi (Vineri) la 10 ore şi 10 minute au sunat pentru primadată în turnurile catedralei toate patru clopotele, fiind trase timp de 10 minute. Luni (19 Decemvrie) la 11 şi jumătate a sunat de primadată clopotul cel mare, aşezat singur în turnul de către meazănoaptă. De Luni până astăzi au fost ridicate şi aşezate în turnul de către meazăzi celelalte trei, făcându-se apoi azi tragerea de probă. După veacuri îndelungate, în cari credincioşii din Sibiiu-cetate ai bisericei noastre abià erau suferiţi să laude pe Domnul în capela fără turn, fără clopote, ascunsă în fundul curţilor, în dosul caselor, — azi sunetul puternic şi armonios al clopotelor unei catedrale grandioase, ridicate pe locul modestei capele de odinioară, umple de bucurie inima credincioşilor şi vesteşte lauda şi vrednicia acelora, din obolul cărora biserica ortodoxă română din Transilvania îşi are astăzi catedrala sa. Fie ca primul glas al clopotelor ei să fi sunat în ceas bun, în ceas cu noroc pentru tot mai mare progres şi înaintare spre idealul ei întărirea credincioşilor în credinţa strămoşească, conducerea lor spre tot ce e bun, frumos şi plăcut lui Dumnezeu!“

In vara şi toamna anului 1905 s'a făcut pictarea catedralei, s'a aşezat iconostasul, s'a aranjat corul, s'a făcut pardoseala, s'au pus stranele, scaunele, amvonul, etc., iar ce a mai rămas de făcut din toate acestea s'a făcut în cursul iernei, astfel, că cu esceptiunea unor mici întregiri, îndreptări şi reparaturi, în primăvara anului în care ne aflăm, 1906, catedrala a fost şi pe dinlăuntru gata, iar' conzistorul arhidiecezan a putut stabilì ziua în care are să fie sfinţit şi dat destinaţiunei noul şi frumosul nostru Sion, *ziua de mâne, 13 Maiu n.*

Mai ţin de necesar a aminti, că câtă vreme s'a lucrat la zidirea bisericei catedrale, conzistorul a fost ţinut în curent din vreme în vreme cu mersul lucrărilor, şi în caz de trebuinţă a decis numai decât în privinţa modificărilor, ce s'au arătat a fi necesare. Referent a fost la început asesorul conzistorial *Nicolae Ivan.* Dupăce s'a trecut la ornamentarea internă a catedralei, referada a primit'o apoi asesorul conzistorial *Dr. Miron E. Cristea.*

Conzistoriul iarăşi din partea sa a făcut raport totdeauna sinodului, atât despre mersul lucrărilor, cât şi despre rezultatul îmbucurător al colectei deschise în favorul fondului catedralei. Şi sinodul cu plăcere a luat ştire despre toate mai ales despre îmbucurătorul şi neobicinuitul rezultat al colectării de oferte benevole pentru biserica catedrală. Astfel sinodul din anul 1903 a adus frumoase ovaţiuni Inaltpreasfinţiei Sale, domnului Arhiepiscop şi Metropolit *Joan Metianu*, cu ocaziunea desbaterii asupra raportului făcut din partea conzistoriului

În privința aceasta, când între zgomotoase aclamări la adresa Escelenției Sale a votat în unanimitate următoriul concluz:

„Luând la cunoștință frumosul rezultat de 217.096 cor. 08 fileri, obținut prin colectă, sinodul arhidiecezan îl conzideră de o deamnă și impozantă manifestație a viului interes, a dragostei și a tradiționalei dărnicii, prin care s'a afirmat și se afirmă totdeauna poporul român din patrie față de strămoșasca sa credință, față de biserica sa ortodoxă națională și față de instituțiunile acesteia. Din acest motiv cu mândrie relevează și accentuiază îndeosebi însemnătatea *etică* a acestei manifestațiuni, iar contribuenților și în special familiei Mocsonyi le exprimă mulțămită. Deși colecta încă nu este încheiată, sinodul exprimă mulțămita sa Inaltpreasfinției Sale domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu pentru viul interes, energia și deosebita activitate dezvoltată în favorul acestei colecte…“

Ultimul raport către sinod l-a făcut conzistorul arhidiecezan în chestia catedralei în anul acesta, când a comunicat înaltei corporațiuni bisericești, că *biserica catedrală e terminată* și că ziua sfințirii ei e pusă pe *13 Maiu n.* (30 Aprilie v.)

Din acest raport se vede cât a costat catedrala. Pe baza actelor și datelor aflătoare la cassa arhidiecezană s'a stabilit suma în *753.833 coroane,* iar a celorce mai sunt de făcut în 16.000 coroane, prin urmare biserica catedrală din Sibiiu costă în sumă rotundă *770 mii coroane.*

Cheltuelile acestea s'au făcut sub titlii următori: Locul pe care s'a zidit catedrala, adecă casele demolate, — fără locuința parohială și fără biserica veche demolată, — au reprezentat după inventar o valoare de 123,392 coroane. Pentru facerea planurilor, acordarea de premii și remunerarea esperților s'au cheltuit 19,020 cor. Arhitectului Szalay încredințat cu edificarea catedralei, i-s'au plătit 459,820 coroane. Inginerului Schusznig, încredințat cu supravegherea lucrărilor s'au plătit 8000 coroane. Sculptorului *Babic* din București pentru facerea iconostasului 25,000 coroane. Pictorului *Smigelschi* 20,000 coroane. Măsarului *Pătruțiu* pentru scaune, strane, amvon, etc. 20,700 coroane. Pardositoriului *Marcu* pentru pardosirea curții catedralei, 3512 coroane. Introducerea electricității în catedrală a costat 3460 cor. Padimentarea bisericei cu cement 6000 cor. Lăcătușul *Purece* a primit pentru grilaj și porțile de fier 7193 coroane. Pentru cele patru clopote ale catedralei s'au plătit 11,803 cor. Pentru candelabrele liferate de firma Zeiser dela Viena, 20,000 coroane. Pictorul Kandler a primit 5350 cor. Grădinariul pentru plantațiunile din jurul bisericei 828 cor. Pentru spoitul bisericei cu marmoră pulverizată s'au plătit 5121 coroane. Dăruiri la diferite ocaziuni 522 cor. Pentru prapori s'a dat anticipație 6[illegible]0 cor., iar cuartirul parohului a costat 3500 coroane. La olaltă deci 753,833 coroane.

De achitat mai sunt următoarele: Lui Smigelschi pentru pictarea catedralei 6000 cor. Pentru padimentare 2000 cor. Arhitectului 1000 cor. Măsarului 800 cor. Pentru chivot 2500 cor. Pentru covoare 400 cor. Spese mărunte 3300 cor. La olaltă 16,000 cor. Va să zică 770,000 coroane va face suma finală a cheltuelilor avute cu zidirea și ornamentarea catedralei.

Acest ultim raport conzistorial, sinodul arhidiecezan încă l'a luat spre știre în ședința din 28 Aprilie 1906, exprimându'și „deosebita sa bucurie, că în sfârșit mulțămită ajutorului ceresc, poporul nostru dreptcredincios își are biserica sa catedrală, de care a fost lipsit sute de ani, și astfel numele Excelenței Sale Domnului Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu* ca șef suprem al bisericei noastre, *care a întrupat în mod atât de fericit și strălucit ideile și dorințele fericiților sei antecesori, și mai ales ale marelui arhiereu Andrei baron de Șaguna, și-a dăinuit un monument neperitor în istoria bisericească a neamului nostru.* Sinodul roagă deci, atât pe Excelența Sa, cât și pe zelosii colaboratori la această operă măreață, să primească viile sale mulțămite pentru munca zeloasă conștienta depusă cu atâta dragoste la înălțarea acestui templu național și să continue și în viitor cu aceeași râvnă, atât la asigurarea înflorirei ei materiale, cât și mai ales morale, ale bisericei celei vii“.

Așa sună concluzul luat din partea sinodului arhidiecezan în sesiunea din anul acesta. Și sentimentele de cari a fost stăpânit sinodul când a votat concluzul, sentimentele de recunoștință și de mulțămire față de toți cari au obosit întru realizarea frumoasei idei, dar mai ales față de Excel. Sa arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu,* sufletul întreprinderii duse la norocos sfârșit, sunt și vor fi ale tuturor credincioșilor bisericei gr. ort. române, cari cu pietate și venerațiune vor pronunța numele Excelenției Sale totdeauna când vor trece pe lângă măreața catedrală, ori își vor aduce aminte de ea. Vor binecuvânta apoi memoria celorce nu mai sunt între noi, însă au contribuit într'o formă ori alta la realizarea ideii, și vor implorà dar și binecuvântare de sus asupra celorce împreună cu Excelența Sa au obosit pentru a ajunge să-și vadă cu ochii și acest vis frumos, o biserică catedrală ortodoxă română *în mijlocul Sibiiului,* ca vestitoare de biruință, *pe cale pacinică și naturală,* asupra întunerecului în care nu puteam fi condamnați să rămânem pentru totdeauna, noi cei mai vechi creștini și cetățeni ai patriei acesteia!…

Incheiere.

Și acum, dupăce mâne vei fi dat măreței și sublimei tale misiuni, frumos și sfânt lăcaș al Domnului, fi de aci încolo izvor puternic de întărire pentru cei slabi și izvor de mângăere pentru cei obidiți. Fi izvor de credință și de nădejde pentru toți Românii dreptcredincioși, pe cari *tăria în credința strămoșească* ia conservat și până acuma și i-a făcut să treacă cu succes prin valurile trecutului lor atât de asupritor și atât de furtunos!

Intărește-i pe toți în credința, că dacă puterea de sus nu i-a părăsit până acuma, ci după atâtea veacuri de umilire și de suferință le-a trimis și această zi de bucurie și de mândrie națională, ziua sfințirii tale, — nu-i va părăsì nici în viitor, ci cu părintească îngrijire îi va conduce prin valurile vieții următoare, pentruca să ajungă la limanul doririi lor, atunci când va fi *plinirea vremii!* ..

Mai presus de toate fi însă mulți ani de acum înainte isvor de bucurie și de mângăere pe seama celui *în muncă* încăruntit, pe seama Inaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop și Metropolit *Ioan,* căruia avem în prima linie să îi mulțămim că te avem, și care cu drept cuvânt poate spune despre tine, noule Sioane: *„A mea plăzmuire ești!“.*

Lasă-ne deci, ca la altariul tău mulțămită să aducem ceriului că ni L-a dat, și că L-a împărtășit de bucuria de a-și vedeà dorința împlinită, monumentala zidire terminată în pace și sănătos și ziua sfințirei acestui falnic monument, pe care singur, și l-a ridicat în viață, ca vie mărturie pe seama generațiilor celor multe următoare despre zelul apostolic cu care și-a împlinit chemarea de cap al bisericei gr. ort. române din Transilvania și Ungaria!…

Ear' Lui să'i strigăm toți, din tot cugetul și din tot sufletul:

Intru mulți ani, Stăpâne!

T. V. Păcățian.

NOUTĂȚI.

Pentru a puteà da un raport amănunțit despre toate serbările împreunate cu sfințirea bisericei catedrale din Sibiiu, numărul proxim al ziarului nostru apare Marți seara.

*

Oaspeții nostri. Pentru a participà la actul sfințirii catedralei a sosit în Sibiiu Joi seara Preasfinția Sa domnul episcop al Aradului *Ioan I. Papp.* Și-au mai anunțat sosirea Preacuvioșiile Lor, arhimandriții *Augustin Hamsea* și *Vasile Mangra, Antoniu de Mocsonyi,* frații *Petru, Alexandru* și *Ionel de Mocsonyi, Dr. Ioan Mihu, Vasile Almășan,* deputatul dietal *Coriolan Brediceanu, Dr. Poynar,* toți protopresbiterii din arhidieceză și alți mulți fruntași din întreagă metropolia.

*

Programul serbărilor. Serbările încopciate cu sfințirea bisericei catedrale din Sibiiu sunt următoarele:

Astăzi, Sâmbătă la orele 4 d. a deschiderea sinodului arhidiecezan extraordinar în sala Muzeului Național.

La orele 5 privegherea în biserica din suburbiul Iosefin.

Mâne, Duminecă, la orele 8 dimineața, începerea actului sfințirei și apoi celebrarea sfintei liturgii. La orele 2 banchet, la 5 ore teatru român în sala Muzeului Național și seara conduct cu torțe, după a cărui terminare, convenire socială în sala dela „Gesellschafshaus“.

Luni la orele 11 în sala Muzeului Național matineul elevilor dela seminarul „Andreian“, iar seara concertul Reuniunii de muzică din Sibiiu, în sala dela „Gesellschaftshaus“.

*

Ședință publică. Societatea de lectură *„Andreiu Șaguna“* invită la *ședința publică* ce se va ținea *Luni, în 1/14 Maiu 1906,* cu prilejul sfințirii bisericei catedrale, în sala cea mare a Casei Naționale. *Inceputul la orele 11 a. m.*

Programul e următorul: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de prezidentul societății Vasile Stan, prof. sem. 2. Poutpouriu românesc de T. Popovici, executat de orchestra societății. 3. Rolul istoric al bisericei ortodoxe în viața poporului român, dizertație de Ion Duma, cleric cursul al III-lea. 4. Mănăstirea Putna, baladă de D. Bolintineanu, muzică de I. Vorobchievici, executată de corul societății. 5. Către pace, de P. Cerna, declamată de Tit Morar, cl. c. al III-lea. 6. Dorul înstrăinatului, cor de Flechtenmacher-Popovici, executat de corul societății.

*

Maiestatea Sa la Budapesta. După dispozițiile de până acum Maiestatea Sa va veni la Budapesta în 20 Mai și va stà până în 24 Mai, când va plecà la Bruck. Pestanii îi pregătesc o primire frumoasă, iar corurile din capitală îi vor da în seara sosirii o serenadă. Deschiderea dietei Maiestatea Sa o va face în 21 Mai, prin mesaj de tron.

*

† Beksics Gustav, unul din cei mai înverșunați șoviniști maghiari, a murit repentin Luni la ameaz în Budapesta în vârstă de 59 ani. Beksics a fost unul dintre cei mai aprigi vrășmași ai intereselor neamului nostru.

*

La colecta catedralei au mai intrat următoarele contribuiri: 1. Preasfinția Sa episcopul Aradului *I. Ign. Papp* suma de 1000 cor. 2. Comuna *Porcești 220 cor.* (din cari 100 cor. dela comuna bisericească, iar 59 cor. dela com. politică). 2. *Dumitru Popovici,* comersant în Sibiiu *100 cor.* 3. *Vasilie Bălan* și soția *Ioana,* economi din Cristian *100 cor.*

Himen. Dșoara *Iustina Stanciu* din Brad și dl *Ioan Indreiu* cleric abs. din Țebea anunță celebrarea cununiei lor, care se va oficià Sâmbătă, în 12 Maiu st. n. 1906, la orele 10 a. m. în biserica gr. or. din Brad.

*

Asentare de cai. In Sibiiu se ține în 5 Iunie n. c. la orele 7 dimineața asentare de cai pe seama regimentului de husari honvezești numărul 9 din Oșorheiu. Licitația se ține la casarma de honvezi, piața de lemne, din Sibiiu. Se vor cumpără cai în etate de 3—7 ani, de înălțime dela 158 până la 166 centimetri, binefăcuți și binegrijiți. Cai de trei ani se cumpără numai în cazul că sunt binedesvoltați. Proprietariul calului cumpărat trebue să fie provăzut cu certificatul prescris de proprietate.

*

Cleptomanie. In apropiere de Madrid a fost deținut în zilele trecute principele Adolf Wrede și soția lui Dolores, pentru că s'a constatat, că au furat din mai multe hotele multe obiecte de argint. Amândoi sufer de boala cleptomaniei, deși în realitate n'ar fi avizați la această meserie rușinoasă.

*

Deputații jidani. Intre deputații aleși acum pentru dieta țării noastre sunt 19 jidani. Dintre aceștia 13 sunt aleși cu program kossuthist, partidul constituțional are un jidan, partidul democrat are trei și cel socialist unul. Deputații aleși fără programul vr'unui partid anumit încă-și au un reprezentant jidan. Despre aceștia se știe sigur, se poate întâmplà însă să se mai descopere vre-unul între cei proaspăt aleși.

*

Drepturi politice femeilor. O cocoană dornică de emancipare și egală îndreptățire cu bărbații scrie într'o foaie, că ar fi timpul ca și femeile să ajungă la aceleași drepturi politice, pe cari le au și bărbații. Face propunerea ca și femeile să servească statului într'o formă oarecare cei trei ani de miliție, să aibă drept de voluntariat în serviciul public etc., iar în schimb să aibă drept de vot activ și pasiv în toate afacerile politice. Ea și-a luat de bază proverbul francez: ce que femme vent, Dieu de vent = ceeace vrea femeea, vrea și Dzeu.

*

Călătorie interesantă. Cu trenul expres oriental a ajuns în zilele trecute la Paris un anumit Dimitrie Bonzilă. A plecat din Constanța furișându-se pe un vapor cu care a ajuns nebăgat în seamă până la Constantinopol. Acì s'a furișat sub vagonul restaurant al trenului expres și și-a aflat un loc potrivit, în care a stat 53 ore până a ajuns în Paris. Acì a fost prins aventierul.

*

Isprava bombelor. Se părea, că de un timp încoaci s'a liniștit sulburarea agitației din Rusia. Din când în când mai veneau știri răslețe despre câte o mișcare mai mică. Acum deodată vine vestea, că revoluționarii au comis două atentate asupra guvernorului din Moscva și cel din Iecaterinoslav.

Guvernorul Seltarovscki din Iecaterinoslav a fost atacat de șase indivizi seara când mergea dela gară spre casă și a fost omorât.

Celalalt, Dubasov, guvernor în Moscva, care a ucis câteva sute de răsculați, a scăpat mai ușor. Când a observat că atentatorul aruncă bomba a sărit din trăsură. Explozia la rănit însă la picioare, o mână și la cap. Trăsura s'a zdrobit. Atentatorul a murit. Guvernorul zace acum greu bolnav.

*

Din Zlagna ni-se scrie următoarele: In Zlagna din Munții-Apuseni s'a înființat Filiala a X-a a Reuniunii a doua de îngropăciune dela Deva sub directoratul parohului Emanuel Beșa. Fiind o instituțiune de binefacere pentru poporul român e de dorit ca onorațiorii și poporul român din Zlagna și jur să o sprijinească cu tot zelul necezar.

S'a înființat apoi pentru Zlagna și jur și o „Tovărășie agricolă“, al cărei scop este îmbunătățirea stării economice și industriale a întreg poporului român din Zlagna și jur. Aceasta s'a întemeiat în urma nizuințelor binefăcătoare ale dlui advocat Dr. Vasile Fodor [illegible] cu sprijinul preoților și a învățătorilor din Zlagna și jur. Ca funcționari în [illegible] provizor au fost aleși: Prezident: Emanuel Beșa; viceprezident: Nicolae Cristea; cassar: Ioan Fodorean; econom: Iuliu Albini și secretar: Ioan Tănășescu și un comitet de membri.

[93] 1—1

Publicare de licitațiune.

Licitațiunea minuendă verbală pentru predarea **edificării unei case comunale** pentru locuința notarială în comuna **Bungard** se va ținea în **27 Maiu n. c.** la 3 ore p. m. în cancelaria comunală.

1. Oferte în scris — provăzute cu 1 cor. timbru, cu vadiul prescris, precum şi cu declarațiunea că oferentul cunoaşte planul, preliminarul şi condițiunile de edificare şi că le primeşte acele — se primesc.

2. Prețul de strigare este suma preliminată de 5612 cor., cărămida, varul, năsipul şi țigla se dau dela comună.

3. Vadiul este de 10% din prețul strigării, care sumă oferenții au să o depună până la începerea licitațiunii. Oferentul primit va lăsà acea sumă de cauțiune până la colaudarea edificiului.

4. Reprezentanția comunală îşi susține dreptul de a alege din 3 minusoferenți pe oricare.

5. Condițiunile detailate se pot vedeà în cancelaria comunală oricând.

Primăria comunală:

Nicolae Ciora primar.

Vasile Moşoiu notar.

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Nr. 178 prot. 1906. [91] 1—3

Concurs

Pentru **zidirea şcoalei** confes. gr. or. române din **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediaş, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **14/27 Maiu 1906** la 2 ore p. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 4793 cor. 56 fil. subtrăgându se materialul de peatră, cărămidă, var, năsip, pământ şi țiglă pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

4. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea şcoalei aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà purcederea față de ceialalți.

5. Licitațiunea, respective contractul pentru intreprinzător întră în valoare îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiccezan din Sibiiu.

6. Planul, preliminarul de spese şi specificul lucrărilor, cum şi condițiunile de zidire se pot vedeà orişicând la viceprezidentul comitetului parohial Ioan Cărămidar.

Agârbiciu, în 23 Aprilie (6 Maiu n.) 1906.

Teofil Holerga
adm. par.

Vidi:

Romul Mircea, protopresb.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 6—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Din incidentul serbărilor sfințirei catedralei din Sibiiu onorații participanți sunt rugați a se convinge **personal** despre serviciul solid şi conştiențios din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisnădiei (palatul comandei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinți, de cap şi de haine, peptene, legătoare de mustață, bureți, etc.** (88) 5—

Mare deposit cu mustre de **luminări pentru biserică.** Prețuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Guşteriții 25.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 36—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

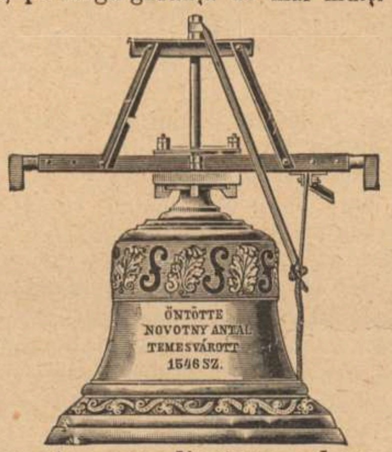

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 186

Primeşte în condiții favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viață şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistrița, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 27-

---

Berile originale:

Pschorrbräu de München

Urquell de Pilsen

Export-März a lui Dreher

se capătă zilnic proaspete, cu pocalul ori cu sticla în

Restaurantul „Stadtpark“

— peste cale de Muzeul național —

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea clasei a VI-a acum încheiată am ajuns **a patraoră** în situația plăcută de a plătì muşteriilor mei cel mai mare câştig de

400.000 coroane

Numai în ultima loterie au câştigat muşterii mei câştigurile principale de

400,000	coroane	cu	numărul	19406
60,000	„	„	„	3952
30,000	„	„	„	88873
30,000	„	„	„	42778
20,000	„	„	„	88000
15.000	„	„	„	97214
10,000	„	„	„	71772

Cu provocare la rezultatele acestea neîntrecute ofer pentru tragerea clasei I. a loteriei de clasă XVIII din 23 şi 25 Maiu n. (388) —4

lozuri întregi	jumătăți	pătrare	optimi
12·—	6·—	3·—	1·50 coroane.

Toți muşterii mei primesc şecuri postali cu cari pot trimite banii fără porto. Deoarece lozurile din colectura mea în urma enormelor rezultate vor aveà căutare mare, se recomandă a se face comandele imediat. Inmulțiți numărul norocoşilor, cari pot zice, că au ajuns la avuție prin Gaedicke.

Casa de bancă GAEDICKE

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utcza 11. szám.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin

— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la farmacia „la urs“ (piața mică), farmacia Rummler, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei, Misselbacher sen., piața mare, zer str. cisnădiei şi guşteriții, piața mică fabrică transilv. de luminări de in (str. cisnădiei), 82 4—52 Arz (str. cisnădiei), cum şi sóra la farmacistul W. Lingner.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Nr. 46 Sibiiu, Marţi 2/15 Maiu 1906 Anul LIV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond

Sfinţirea bisericei catedrale ortodoxe române din Sibiiu.

Vorbirea

Excelenţiei Sale I. P. S. Domn Arhiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu, rostită cu ocaziunea sfinţirei catedralei din Sibiiu, Dumineca în 30 Aprilie v. (13 Maiu n.)

> „Aceasta este ziua, pe care a făcut'o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrinsa“. Psalm 118. 24.

După un lung şi greu timp de restrişte şi durere, în care am deplâns perderea maicei noastre metropolii, dimpreună cu biserica ei; după lungi şi grele suferinţe în timp de peste un secol şi jumătate, în care am fost lipsiţi de acea bună maică, ajungând a vedeà împlinită o mare şi grea simţită cerinţă, precum şi o mare şi ferbinte dorinţă a sufletului nostru, dorinţă cu care s'au dus în mormânt şi fericiţii nostri părinţi; ajungând a vedeà mai întâi reînvierea perdutei noastre metropolii, şi prin aceasta emanciparea noastră de sub acea ierarhie străină, care timp de preste 60 de ani, văzându-ne fără de arhierei, şi în mare parte şi fără de preoţi, ne luase sub scutul ei; iar acum mai văzând şi această biserică catedrală, maica tuturor bisericilor din metropolie, zidită în onoarea şi mărirea lui Dumnezeu şi spre folosul nostru sufletesc şi trupesc, văzând acest Sion, etern simbol al reînviatei noastre metropolii şi al unităţii credinţei şi limbei strămoşeşti, astăzi sfinţit şi închinat sublimei lui destinaţiuni, cu drept cuvânt putem esclamà şi noi cu psalmistul: *„Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrânsa“*.

Deşi ne-am îndatinat a glăsui aceste cuvinte sfinte de bucurie mai ales la praznicul cel mare al învierii Domnului nostru Iisus Cristos din morţi, prin care ni-s'a garantat şi învierea noastră după moarte, dar dupăce de serbarea sfinţirei acestei biserici catedrale este strâns legată şi amintirea reînvierii maicei noastre metropolii, şi prin aceasta şi a reînvierii noastre dintr'un trecut jalnic şi dureros la un viitor mai bun şi mai ferice: cred, că şi la această îndoită serbare putem aplicà cuvintele sfinte ale psalmistului: *„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrânsa“*.

In această mare bucurie a noastră, să nu uităm însă iubiţilor mei fii şi fraţi în Domnul ceeace ne spune tot acelaşi psalmist: *„că de n'ar zidì Domnul casa, înzadar s'ar ostenì cei ce o zidesc“* 127 v., să nu uităm, că precum învierea Domnului a fost o nespusă îndurare a provedinţei divine spre neamul omenesc, tot asemenea şi reînvierea maicei noastre metropolii a fost o nespusă îndurare a aceleeaşi provedinţe divine spre noi fiii acelei maice metropolii.

De aceea şi eu mai nainte de toate către tine mă întorc provedinţă divină, şi proşternându-mă şi închinându-mă, îţi mulţămesc din adâncul sufletului dimpreună cu clerul şi poporul meu, cu tinerii şi bătrânii noştri, pentru toate binefacerile Tale spre noi. Iţi mulţămim provedinţă divină, că atunci, când peste-un secol şi jumătate am rămas orfani de maica noastră metropolie, când preste 60 de ani am rămas fără arhierei şi în cea mai mare parte şi fără preoţi, ca şi turma fără păstor, numai Tu ca prin minune ne-ai ocrotit de perire totală. Iţi mulţămim provedinţă divină, că după toate acestea *„când a sosit plinirea vremii“*, Tu ne-ai trimis, ai inspirat şi ai ajutat pre nemuritorul marele arhiereu *Andreiu*, dimpreună cu vrednicii noştri fruntaşi contimporani ai lui, la recâştigarea şi la reînvierea perdutei noastre metropolii şi la reîntrunirea noastră iarăşi la sinul acelei bune maice. Tu ai mişcat părinteasca inimă a Măiestăţii Sale gloriosului nostru Impărat şi Rege apostolic Francisc Iosif I. la împlinirea justei şi ferbintei noastre dorinţe, şi pe înaltele corpuri legislative la eternizarea dreptului reînviatei noastre metropolii în legile iubitei noastre patrii. Iţi mulţămim provedinţă divină că tot Tu ai inspirat şi pe venerabilii membri ai sinodului şi ai consistorului nostru arhidiecezan, ca într'un gând şi o simţire, în dragoste şi bună înţelegere cu mine să eternizăm reînvierea maicei noastre metropolii şi prin ridicarea acestui Sion, în onoarea şi mărirea Ta. Tu ai inspirat şi pe iubiţii noştri fii şi fraţi în Domnul, preoţi şi mireni, din apropiere şi din depărtare, la atâtea ajutoare şi jertfe frumoase, câte ne mai lipseau până să ne putem împlinì această ferbinte dorinţă. Dar şi mai mult vin eu pentru mine a-ţi mulţămì provedinţă divină, pentrucă deşì mă aflu la apusul zilelor vieţii mele, Te-ai îndurat totuşi a-mi rezervà mie, atât punerea pietrii cei din capul unghiului, cât şi sfinţirea acestui Sion; Te-ai îndurat a-mi rezervà împlinirea celei mai mari dorinţe a sufletului meu, încât acum pot cere, ca şi oarecând bătrânul Simeon, eliberarea mea, căci văzură ochii mei Sionul mântuirii poporului meu. Deci Te rog ferbinte, primeşte dela mine zmeritul tău servitor aceste adânci mulţămite, iar dela clerul şi poporul meu, acest modest prinos, precum ai primit darurile lui Avel şi jertfele lui Noe şi ale lui Avram. Dar şi mai ferbinte Te rog provedinţă divină, să asculţi rugăciunile, ce ţi se vor adresà din acest sfânt Sion pentru popor, patrie şi Domnitor, precum ai auzit şi rugăciunile părinţilor noştri, dealungul secolilor furtunoşi, ocrotindui contra tuturor cercărilor grele, câte au trecut peste ei. Fie ochii tăi deschişi ziua şi noaptea spre acest Sion şi urechile tale ascultând şi împlinind cererile ce se vor face întrânsul, ajutându-ne să ne apropiem tot mai mult de misiunea, ce ni-ai destinat-o şi nouă pe acest pământ.

După provedinţă către voi mă adresez umbre mărete, spirite mari şi fericite din cer, predecesori ai mei, de memorie etern binecuvântată. Şi anume către tine mare arhiereule *Andreiu*, care însufleţit de iubirea de Dumnezeu şi de popor, pe lângă multele tale lucrări pentru regenerarea noastră, ani dearândul ai stăruit cu *„mână tare şi braţ înalt“* şi la reînvierea perdutei noastre metropolii şi la readucerea noastră într'o turmă şi la un păstor, mai iniţiând şi un fond modest pentru zidirea acestei biserici catedrale. Şi către tine mă întorc vrednicule arhiereu *Miron*, care în tot timpul arhieriei tale continuând opul predecesorului tău între alte multe lucrări ai avut în deosebită îngrijire şi sporirea fondului, înlesnindu-ne începerea zidirei acestei biserici catedrale. Chemu-Vă pe voi umbre mărete şi împreună cu voi pe toţi fericiţii nostri părinţi şi fraţi, cari timp de peste 150 de ani au deplâns perderea maicei noastre metropolii, însetând după redobândirea ei. Chemu-Vă pe toţi, măcar şi numai pe un moment, cu spiritul vostru între noi, să participaţi şi voi la această mare bucurie a noastră şi să vedeţi cum am îngrijit sadurile voastre, cum am continuat opurile voastre, cum am realizat dorinţele voastre şi să vă convingeţi, că deşi voi aţi trecut dintre noi, dar spiritul vostru tot între noi a rămas, şi apoi rogu-vă ferbinte să soliţi din locul, unde vă aflaţi, binecuvântarea părintelui ceresc asupra noastră pentru un viitor tot mai bun şi mai ferice.

După acestea întorcându-mă şi către voi iubiţilor mei fii şi fraţi în Domnul, veniţi aici din apropiere şi din depărtare, să participaţi la bucuria acestor sărbări, dimpreună cu spiritele fericiţilor nostri părinţi şi fraţi, trecuţi la cele eterne: presimt că veţi aşteptà să vă arăt mai deaproape însemnătatea acestei sărbări. Dar cum aş puteà face aceasta mai cu folos, decât spunându-vă ceea ce-mi inspiră şi mie aceste ziduri mute, că noi prin sărbarea sfinţirei acestei biserici, sărbăm şi reînoirea şi întărirea acelui ***sicriu sfânt***, care ne-a adăpostit şi ne conservă cu mare pietate cele mai preţioase tesaure părinteşi, ***limba şi legea,*** sau credinţa strămoşască, că limba este şi pentru noi acel sunet dulce şi duios supt dela sânul maicelor noastre, prin care ne desvoltăm şi ne cultivăm, prin care ne exprimăm şi ne afirmăm fiinţa şi legătura cu conaţionalii nostri din toate părţile; iar legea sau credinţa străbună este acea mare putere divină sădită de însuş Dumnezeu în sufletul nostru, prin care stăm în legătură cu Dumnezeu şi ne avântăm a înţelege taina cea mare şi necuprinsă de mintea noastră, taina fiinţei noastre; ne avântăm a înţelege cine suntem, cine este creatorul nostru, şi spre care scop ne-a creat?

Căci numai prin acea sfântă credinţă putem înţelege, cine este creatorul nostru şi al tuturor văzutelor şi nevăzutelor, şi care e scopul, pentru care s'au creat toate. Numai ea ne spune, că Dumnezeu este acea fiinţă supremă atotputernică şi atotînţeleaptă *„care a creat lumea cea văzută din cea nevăzută“*, (Evrei II, 1. 20), ea ne spune, că Dumnezeu întru adânca sa înţelepciune a creat şi conduce toate, începând dela nemărginitul univers cu cerul, soarele, luna şi miliardele de stele, şi dela pământ cu şesurile cele mănoase, cu văile cele încântătoare, cu munţii cei înalţi, cu izvoarele şi adâncurile, apoi dela cel mai neînsemnat vierme până la fiinţa cea mai aleasă a omului.

Acea sfântă credinţă ne spune, că Dumnezeu n'a creat nimica fără de scop şi că întru adânca sa înţelepciune, încă la creaţiune, a destinat fiecărei creaţiuni şi un anumit scop. Ceeace ne spune şi filosofia susţinând, că în natură nu este nimica de prisos, că prin urmare toate lucrurile şi fiinţele îşi au scopul lor, şi cu cât un lucru sau o fiinţă este mai aleasă, cu atât mai măreţ trebue să fie şi scopul pentru care s'a creat.

Acea sfântă credinţă ne sp[illegible] că nemărginitul uni[illegible] — între altele, — şi [illegible] înţelepciune şi atotp[illegible] torului, care nu se [illegible] decât prin sfintele [illegible] *eşti Doamne şi minun*[illegible] *tale şi nici un cuvânt nu e de a*[illegible] *spre lauda minunilor tale“* că [illegible] mântul cu toate lucrurile lui este creat pentru a adăposti şi a [illegible] neà toate cele create din el, [illegible] când se vor întoarce iarăşi în [illegible] de unde s'au creat; că cerul [illegible] toată strălucirea lui este creat pentru acea parte a fiinţei omului [illegible] o numim suflet nemuritor, din [illegible] flarea dumnezeiască ca să dee [illegible] corpului omenesc, şi să-l con[illegible] în cărările cele întunecoase [illegible] eţii, iar la despărţirea de trup, să se reîntoarcă iarăşi în cer la Dumnezeu, de unde s'a luat pentru viaţă eternă.

Acea sfântă credinţă ne spune, că omul, cea mai aleasă fiinţă, făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi înzestrat cu cele mai sublime facultăţi, este creat, ca să cunoască şi preamărească pe Dumnezeu şi prin desvoltarea facultăţilor cu cari l-a binecuvântat Dumnezeu, să tindă tot la mai multă perfecţiune sau desăvârşire, după zisa sfintei evangelii: *„fiţi desăvârşiţi, precum este şi tatăl vostru cel din cer“*, şi prin aceasta să se apropie tot mai mult de Dumnezeu, creatorul său, şi prin El [illegible] eterna fericire, scopul suprem a[illegible] ului.

Acea sfântă credință ne spune, că oamenii își vor puteà ajunge acel scop măreț numai cultivând simțul religios, sfânta legătură cu Dumnezeu, precum trebue să cultive toți fiii cei buni legătura fiască cu părinții lor, și că acea sfântă legătură cu Dumnezeu se poate susțineà și întărì numai prin biserica întemeiată de Domnul nostru Iisus Cristos pe piatra cea tare a credinții religioase.

De aceea s'au și întrunit oamenii, și așa și fericiții nostri părinți în societăți religioase după limbă și credință; de aceea s'au constituit în comunități bisericești, zidind biserici, în parohìi, în eparhìi și metropolìi, ca tot atâtea centre de legătură cu Dumnezeu, de cultivare a credinței religioase și de desvoltare a puterilor sufletești, cu ajutorul centrului celui mare al metropoliei, dela care se inspiră, se alimentează toate centrele mai mici, toate celelalte biserici, precum se alimentează prin inimă toate organele corpului omenesc.

Precum vedeți iubiților mei fii și frați în Domnul, bisericile sunt tot atâtea centre de legătură cu Dumnezeu și desvoltarea facultăților sufletești, de aceea la anumite ocaziuni, în Dumineci și sărbători, ne întrunesc la sinul lor, ca să întărească legătura între noi și Dumnezeu, apoi să ne lumineze și să ne învețe cele bune și folositoare, să ne învețe a iubì pe Dumnezeu, ca să ne iubească și El, a face voia Lui, ca să împlinească și El cererile noastre, să ne învețe a iubì și pe deaproapele nostru, ca să ne iubească și el pe noi. Să ne învețe a ne ferì de cele rele și a face cele bune, după zisa sfintei evangelii: *„Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor așișderea“*. Ele sunt, cari în viață, prin servitorii lor, în toate zilele imploară darul lui Dumnezeu asupra noastră, iar după moarte îngrijesc și de mântuirea sufletelor noastre, prin rugăciuni către Dumnezeu și prin pomeniri, cari ne mai țin și în plăcută amintire la posteritate, până în cele mai depărtate timpuri.

Din acestea vom înțelege, iubiților, că biserica nu este însași scopul ce-l urmărim, ci numai mijlocul, [illegible]icul mijloc puternic la ajungerea [illegible]ului ce ni-l-a destinat preabu[illegible] Dumnezeu.

Precumcă biserica este unicul [illegible] cel mai puternic mijloc la ajungerea scopului ce urmărim, destulă dovadă, că ea e izvorul și cultivătoarea sfintei credințe religioase, că dela ea au emanat și emanează ideile mari și salutare, dela ea comunitatea de interese și de sentimente, cari produc nizuințele culturale, ea ne-a produs și ne-a inspirat pe acei bărbați mari ai neamului nostru, cari în toată viața lor au lucrat la cultivarea limbei și a credinței străbune și prin aceasta înaintarea noastră spre scopul [illegible]nat de Dumnezeu.

De aproape 2000 de ani a continuat biserica — chiar și când era umilită și aservită, precum continuă și acum cu toată stăruința a-și împlinì acea sublimă misiune, înființând și susținând cu mari jertfe felurite institute culturale, și totuși, durere, în timpul de acum se află și oameni cu învățătură înaltă, cari în iscusința lor presupunând a fi ajuns la cunoștința tuturor lucrurilor din lume, lasă a se înțelege, că știința în dezvoltarea ei actuală și ulterioară ar puteà suplinì credința, că prin urmare biserica, simbolul credinței, și-ar fi împlinit deja misiunea și așa ulterioara ei conlucrare la binele și fericirea oamenilor ar fi superfluă.

O mare și prea dăunoasă amăgire aceasta, căci precum spune și renumitul filozof Kant, una e știința și alta e credința, una e chemarea științei și alta este chemarea credinței. Știința ca product al minții are chemarea a cercetà și a cunoaște lucrurile ce se pot cuprinde cu mintea; credința însă ca însușire a sufletului tinde a cunoaște și a pătrunde și lucrurile ce nu se pot cuprinde cu mintea omenească. Și așa credința tinde a întregì și a suplinì neajunsele științei.

Desconziderarea credinței ar fi o mare și prea dăunoasă amăgire și din privința, că ar mai lipsì pe oameni și de tot ce au mai scump, de mângăerea și întărirea neapărat de lipsă în grelele împrejurări ale vieții, ar lipsì pe oameni de acea mângăere, ce nu le-o poate da nici o putere lumească, nici știința oricât de înaltă, nici bogăția oricât de mare, nici dregătoriile oricât de frumoase, ci numai biserica cu sfânta credință, pe care nu o poate suplinì nici un fel de știință lumească.

Voind a ne convinge despre aceasta, n'avem decât să privim numai în jurul nostru iubiților, ca să aflăm mulți oameni cu știință înaltă, cu averi și diregătorii mari și totuși atât de nemulțămiți și de nefericiți în sufletul lor, încât le este grea chiar și viața, iar aceasta numai pentrucă n'au credință religioasă; pe când altă mulțime de oameni, săraci, fără de știință înaltă, sunt mai veseli și cu mai multă plăcere de viață decât mulți bogați și cu știință înaltă, numai pentrucă au credință religioasă în sufletul lor.

De aceea repet, că lipsa, ori măcar și numai slăbirea credinței ar fi o mare rătăcire, ar fi cea mai mare nefericire pentru oameni, căci unde și-ar mai aflà mângăere omul, care are de toate, dar n'are liniștea sufletului, ce-l tortură ziua și noaptea. Unde și-ar mai aflà mângăere bolnavul, care și-a cheltuit averea cu doftoriile fără să fi aflat vindecare? Unde și-ar mai aflà mângăere văduva care deplânge moartea soțului și a fiilor ei? Unde și-ar mai aflà mângăere soțul, care deplânge moartea soției sale? Unde și-ar mai aflà mângăere orfanii rămași, așa zicând, între cer și pământ, cari deplâng moartea părinților lor? Unde și-ar mai aflà mângăere părinții, cari deplâng moartea fiilor lor? Unde și-ar mai aflà mângăere dosădiții și săracii, când văd pe cei bogați întru toate prea îndestulați? Toți acestia și alții asemenea ar fi cei mai nefericiți, dacă s'ar mai lipsì și de sfânta credință, care le șoptește tainic, că fiind Dumnezeu deopotrivă părinte al tuturor, dacă n'ar răsplătì încă în această viață suferințele lor, atunci cu atât mai mult le va răsplătì în vieața cea viitoare.

Afară de acestea este o mare întrebare, mai afla-s'ar bărbați virtuoși, cari să trăească și să se jertfească pentru omenime, dacă ar încetà credința religioasă, care inspiră pe oameni la asemenea fapte nobile și mărețe? Tot asemenea mare întrebare este, dacă ar mai puteà sustà și societatea omenească, dupăce chiar și revoluțiunile au convins pe oameni, că fără religiune nu poate ezistà ordine socială.

Precumcă numai cu știința fără de credință religioasă nu se poate consolidà o societate trainică, nici religioasă, nici națională, mai bine vom înțelege, dacă ne vom întrebà pe noi înșine: ce s'ar alege de noi când o parte din noi ar aveà știință înaltă, dar n'ar aveà credință, iar altă parte, mulțimea poporului, temelia ezistenței noastre, care nu-și poate însușì o știință înaltă, ar rămâneà și fără asemenea știință și fără de credință religioasă? Ce s'ar alege de noi, când cei cu știință înaltă s'ar isolà de cei fără asemenea știință, iar cei cu credință s'ar isolà și înstrăinà de cei fără de credință religioasă? Ce ar mai puteà paralisà prăpastia dintre unii și alții și cum am mai puteà conlucrà întruniți împreună la opul cel mare al viitorului, al binelui și fericirii noastre, dacă ar lipsì dintre noi sfânta legătură a credinței, noauă tuturora comună, care de când ezistă neamul nostru, ne-a închegat într'o asemenea societate ca într'o familie? Răzpunsul la acestea și-l poate cugetà fiecare dintre noi.

Se va zice poate din partea celor cu știință, că acea legătură dintre noi s'ar puteà susțineà și numai prin limba maternă. Oricât de puternică este și legătura limbei materne, să nu se uite însă, că limba este expusă mai multor influințe stricăcioase, decât credința, ca însușire a sufletului, și să nu se uite, că în caz, când din nefericire s'ar periclità limba maternă; și numai singură credința ar puteà susțineà legătura dintre noi. Dovadă despre aceasta sunt chiar unii conaționali ai nostri aruncați de soarte în locuri, unde nu se vorbește și limba noastră, pe care mulți din aceia au perdut'o. N'au perdut însă și credința străbună, care îi ține în strânsă legătură cu noi, pe când alți conaționali ai nostri cu știință înaltă, desconziderând credința străbună și așa rupându-se de noi, s'au perdut cu totul.

Dar și mai mare dovadă despre aceasta sunt alte popoare, și mai ales unul, cel mai împrăștiat în toată lumea, unde și-a perdut cu desăvârșire limba maternă, și totuș prin credința comună susțin între sine comunitatea de interese și de sentimente, ajutându-se și sprijinindu-se unii pe alții în neajunsurile lor, cei dela răsărit cu cei dela apus, cei dela miazăzi cu cei dela miazănoapte, ca și membrii unei familii.

Pentru a înțelege și mai bine superioritatea și puterea cea mare a credinței asupra științei, nu voiu amintì numai ceeace ne spune și sfânta scriptură, că sfinții și profeții numai prin credință *„au biruit împărății, au astupat gurile leilor, au stâns puterea focului, s'au întărit în slăbiciune, s'au făcut tari în războaie și au întors taberile străinilor în fugă“* Pavel Evrei 10 33; nu voiu amintì, că și martirii tot numai prin credință au suportat cu nespusă resignațiune grozavele chinuri, torturi și moarte înfricoșată, încât chiar și când se ardeau pe rug se simțiau fericiți, că pătimesc pentru convingerile lor religioase: ci vă voiu amintì numai, că și eroii cei mari, ca și ostașii cei viteji, nu cu știința, ci tot numai cu credința și-au câștigat eroizmul și vitejia, precum a dovedit-o aceasta în timpul mai vechiu între alții și primul Impărat creștin Constantin-cel-mare, care numai cu puterea sfintei cruci, simbol al credinței, a învins pe puternicul său contrar Maxenție, iar mai târziu între mulți alții și eroul Stefan-cel-mare, care tot numai cu puterea credinței a eluptat număroasele învingeri enumerate de istorie, pe cari apoi le-a încununat tot cu atâtea monumente pioase drept dovadă și recunoștință a sfintei sale credințe religioase.

Deșì așì mai puteà aduce încă multe asemenea dovezi mai proaspete, chiar și din zilele noastre despre puterea cea mare a credinței, mă mărginesc a Vă amintì încă numai, că și fericiții nostri părinți, nu cu știința înaltă, ce nu o aveau, ci numai cu puterea sfintei credințe au înfruntat grelele cercări de tot felul, câte au trecut și poate și de-a lungul secolilor furtunoși, conservându-și ființa și ezistența.

Din acestea și alte asemenea convingându-ne, iubiților fii și frați în Domnul, că numai prin știință și fără de credință nu ne-am puteà consolidà într'o societate trainică, nici religioasă, nici națională, fără de care n'am puteà lucrà cu succes la ajungerea mărețului scop, ce ni l'a destinat adânca înțelepciune a creatorului, ci încă ne-am divizà, izolà și înstrăinà unii de alții, ba ne-am și perde, precum s'au perdut toți câți au disconziderat credința; și convingându-ne, că numai prin biserica străbună cu sfânta ei credință tuturor comună ne putem închegà într'o asemenea societate lucrătoare, și că numai așa putem conlucrà și noi la binele și fericirea noastră: avem cea mai sfântă datorință și cel mai mare interes, pe lângă cultivarea științei a ținea cu tărie și la sfânta noastă credință străbună, de a cărei binecuvântări ne-am bucurat de o potrivă în timpuri bune și rele, iar aceasta să o manifestăm și prin fapte, prin cercetarea bisericei și prin ținerea la sfintele așezăminte bisericești. Căci scris este, că *„credința fără de fapte moartă este“*. Aceasta să o facem și pentru a strânge tot mai tare legătura cu poporul, care ușor se înstrăinează de cei ce desconziderà credința lui și frumoasele datini religioase.

Dorind eu foarte a convinge pe toți ai nostri despre neprețuitele foloase ale credinței, precum și despre tristele urmări ale lipsei de credință, dar prevăzând, că debilul meu glas nu va ajunge și la cei din depărtare, nu-mi rămâne decât să apelez la toți binevoitorii poporului nostru aflători aici, și deosebi la voi fruntașilor încărunțiți în experiențe, rugându-vă să vă faceți apostoli binevoitori și luminători ai neamului, spunând și voi la toate ocaziunile, mai ales generațiunilor mai tinere, pe lângă cele amintite de mine, încă și cele ce ați văzut și ați esperiat și voi în viață, și anume: cum înaintau și se ridicau în vechime, precum înaintează și se ridică și acum, chiar și din familii mai de rând, toți aceia, cari pe lângă știință, țin cu tărie și la credința religioasă. Și iarăși cum se ruinau și decădeau și în vechime, precum se ruinează și decad și acuma, chiar și din familii fruntașe, toți aceia, cari seduși de știința lor, desconziderà credința religioasă.

Spuneți, iubiților fruntași și bătrâni, celor cu vază, onoare și cu pozițiuni frumoase în societate, că numai așa vor puteà trece asemenea bunuri și la fiii lor, iar celor ce le lipsesc, că numai așa le vor puteà câștigà, dacă vor țineà cu tărie la credința religioasă.

Spuneți iubiților truntași și bătrâni acestea părinților, și mai ales maicelor, că dacă își iubesc pe fiii lor, și dacă doresc, ca acei fii să conserve onoarea și moșia părintească, și dacă voesc să se ridice la bunăstare și pozițiune onorifică în societate, atunci să inspire în sufletul lor simțul religios încă din cea mai fragedă etate, precum fac aceasta toate maicele cele vrednice, începând de jos, până la cea mai înaltă aristocrație.

Spuneți, iubiților fruntași, că e frumoasă și folositoare știința și pentrucă descopere multe din ascunsele de până acuma, și precum se prevede cu timpul va descoperì și mai multe. Nu va ajunge însă nicicând a descoperì altă putere sufletească mai mare, care ar ajutà pe oameni a cunoaște și lucrurile ce trec peste hotarele minții omenești, precum îi poate ajutà numai puterea cea mare a credinței religioase.

Din asemenea convingeri au purces în trecut şi purced şi acum toate popoarele culte, din lumea mare, nu numai cele ce adoară pe unul adevăratul Dumnezeu, dar şi cele ce adoară pe Ievoha ori pe Alah, când pe lângă toată cultura şi ştiinţa lor, n'au încetat şi nu încetează a zidì biserici, temple şi moschee tot mai frumoase şi mai pompoase şi a înfiinţa feliurite institute şi societăţi religioase pentru tot mai multă desvoltare şi cultivare a simţului religios, de unde a provenit şi înaintarea acelor popoare în toate privinţele. De aici şi fericiţii nostrii părinţi, când au zidit număroase biserici şi locaşuri sfinte, tot atâtea simbole ale sfintei credinţe religioase; de aici am purces şi noi iubiţilor, când am zidit această biserică, sfânt simbol al sfintei noastre credinţe, nu numai pentru Dumnezeu, carele tot atât de sfânt este şi fără de biserică, ci mai mult pentru folosul nostru sufletesc şi trupesc. Şi tot de aici au purces şi acei binefăcărori ai nostri, cari cunoscând însemnătatea şi folosul cel mare al bisericei ni-au venit şi nouă într'ajutor la zidirea acestei biserici catedrale.

Deşì am firma convingere, că toţi ceice ne-au ajutat la această zidire au îndeplinit aceasta, ca să-şi satisfacă o dorinţă a sufletului lor; deşì am firma convingere, că preà bunul Dumnezeu, care nu lasă nici o faptă bună nerăsplătită, le va răsplătì şi acea faptă bună cu darurile sale cele mari şi bogate, iar posteritatea le va păstrà amintirea cu pietate, până în cele mai depărtate timpuri: totuş mişcat de recunoştinţă vin şi eu, şi din acest sfânt loc a mulţămì tuturor, din inimă, pentru binevoitoarele oferte, cu cari ne-au ajutat la zidirea acestei biserici, între cari cu omagială supunere amintesc pe Maiestatea Sa gloriosul nostru împărat şi rege Francisc Iosif I, carele încă la prima colectă din anul 1857, ne-a donat 1000 de galbini, pe înaltul guvern al patriei pentru donul de 15,000 coroane, pe lângă alte 800 florini anual pentru susţinerea catedralei, pe ilustra şi de tot neamul nostru mult stimata nobilă familie de Mocsonyi pentru marinimosul don de 60.000 coroane, pe ilustrul nostru fruntaş Domnul Dr. Iosif Gal pentru 5000 coroane în eterna memorie a fericitei sale consoarte Ecaterina născută Agora; pe Vasile Cora Soliman pentru 5488 coroane, pe Domnul Vasile Stoescu pentru 3000 de lei; pe Domnii Dr. Ioan Mihu, advocat, Pantaleon Lucuţa, asesor conzistorial, Dl Stroe Beloescu şi fericita Doamnă Johanna Bădilă pentru donurile de câte 2000 coroane; pe Preasfinţitul Domn episcop al Aradului Ioan I. Papp, apoi pe părintele arhimandrit vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, pe părintele protosincel Dr. Eusebiu R. Roşca, pe părintele asesor conzistorial Dr. Miron Cristea, pe Domnul Parteniu Cosma, director de bancă, pe Dl Dr. Nicolae Vecerdea, advocat, pe Dl Ioan de Preda, advocat, pe Dl Nicolae Garoiu, advocat, pe Dl [illegible] Cirlea, notar public, pe Dl Alexandru Lebu, proprietar, pe dl Dr. Iancu Metianu, proprietar, pe Dl Nicolae Jugănariu, comerciant, pe fericitul Domn Sava Popoviciu, protopresbiter, pe firma Steriu şi compania şi pe o Doamnă anonimă, fiecarele pentru donurile de câte 1000 coroane.

Dintre corporaţiunile noastre bisericeşti s'a distins onorabil comitet parohial din Cetatea-Sibiiului cu 14.900 coroane, adunate prin stăruinţa vrednicului său prezident dl Parteniu Cosma, biserica sfântului Nicolae din Braşov cu 5000 cor., biserica din suburbiul Iosefin de aici cu 5000 cor., sfânta noastră mănăstire Hodoş-Bodrog cu 2000 cor. şi biserica din Zărneşti cu 1500 cor.

Dintre institutele de bani s'a distins valorosul institut „Albina“ cu un don de 10.000 de coroane, cassa de păstrare din Sălişte cu 1000 coroane şi societatea „Transilvania“ cu 1000 de lei.

Dupăce numărul celorce au contribuit cu oferte sub o miie de coroane este atât de mare, încât nici timpul, nici oboseala nu mă iartă să-i amintesc după nume, voiu spune numai în general, că şi la acele colecte s'au mai distins unele institute de bani cu contribuiri frumoase, apoi asesorii conzistoriali şi alţi fruntaşi cu câte 500 până la 600 cor. protopresbiterii nostri dela 200 până la câte 600 coroane, preoţii nostri dela câte 100, 200 până la câte 350 de coroane, profesorii, învăţătorii şi numeroşi poporeni cu daruri ceva mai modeste, asigur însă pe toţi, că numele tuturor sunt înscrise în acest pomelnic*) pentru pomenire la sfântul jertfelnic şi pentru istorie. Deci le implor tuturor dela cer celor aflători în viaţă, sănătate, pace, mulţămire şi îndestulare, întru mulţi ani fericiţi, iar celor trecuţi din viaţă le implor mântuire şi vecinică fericire.

Prin cele până aici arătate crezând, că după debilele mele puteri, voiu fi satisfăcut măcar în parte aşteptării voastre, iubiţilor mei fii şi fraţi în Domnul, mă întorc către acela, în al cărui sfânt nume ne-am întrunit aici, şi în a cărui onoare şi mărire am întemeiat acest sfânt Sion, mă întorc către tine Dumnezeul părinţilor noştri, carele prin unul născut fiul tău Domnul nostru Isus Christos ne-ai încredinţat: *„că toţi cei ce te caută, Te vor aflà, că celor ce bat le vei deschide şi celor ce cer le vei dà“*, cerând şi rugându-te ferbinte să primeşti dela noi fii tăi zmeriţi, modestul prinos adus la zidirea acestei sfinte biseserici, menite a educà un popor tare în sfânta Ta credinţă, un popor iubitor de progres şi de ordine, carele în dragoste şi alăturea cu celelalte popoare din iubita noastră patrie se conlucre la opul cel mare al păcii. Tot aşa de ferbinte Te rog să faci această sfântă biserică, pentru toţi, începutul unei ere noue de bine şi fericire; s'o faci izvor nesecat de credinţă, dându-i acea putere neînvinsă, ce ai dat'o şi modestelor biserici din trecut, să o faci adăpost puternic al sicriului sfânt, care ne conservă cele mai preţioase tesaure părinteşti: credinţa şi limba strămoşească; să o faci făclie luminătoare în cărările cele întunecoase ale acestei vieţi şi să asculţi şi să împlineşti rugăciunile, ce ţi-se vor aduce prin ea ziua şi noaptea. Când se va închide cerul, să ne dai ploaie la bună vreme pentru rodirea pământului, când se vor ivì morburi şi neputinţe Tu să le încetezi, când se vor întâmpla turburări şi războaie Tu să le stângi, când se vor ivì împărechieri şi neînţelegeri între noi, Tu să le delături şi să inspiri în noi în mesură tot mai mare dragostea către Tine şi către deaproapele nostru, iubirea de patria mamă, şi alipirea către părintele ei, gloriosul nostru Impărat şi Rege Francisc Iosif I şi întreaga sa casă domnitoare, şi prin venirea prea sfântului Duh să reverşi Darul şi binecuvântarea Ta nu numai asupra noastră şi alor nostri, dar şi asupra tuturor celor ce adoară prea sfânt numele Tău, acum şi în vecii nesfârşiţi. Amin.

---

*) Inaltpreasfinţia Sa arată publicului o carte mare, frumos legată.

Sărbările sfinţirii.

— Raport special. —

Sibiiu, 15 Maiu n.

Au trecut zilele de bucurie, zilele de înălţare sufletească, în cari a fost predată destinaţiunei frumoasa noastră catedrală, şi acum a noastră este chemarea şi datorinţa să eternizăm momentele festive şi pe seama posterităţii, ca şi generaţiile următoare să le cunoască, şi să înţeleagă însemnătatea epocală a actului săvârşit.

Ne vom împlinì datorinţa impusă cu exactitatea admisă de împrejurări, şi în cele următoare vom dà o expunere cât se poate de fidelă a celor întâmplate zilele acestea în Sibiiu.

Sosirea oaspeţilor.

In urma invitărilor făcute din partea venerabilului conzistor arhidiecezan, a sosit multă lume românească la Sibiiu, pentru a fi de faţă la actul sfinţirei catedralei. Au sosit oaspeţi şi din România (dl profesor universitar *Nicolae Iorga*, dl *Florescu*, secretarul Ligei culturale, şi alţii), iar dela noi au venit număroşi fruntaşi din cler şi dintre mireni din întreaga metropolie. Mai ales *preoţimea* a fost reprezentată în număr foarte frumos. Sibiiul peste tot aveà în aceste zile de sărbătoare iarăşi un aspect *românesc*, ca în toamna trecută, când s'a făcut inaugurarea Muzeului Naţional.

Preasfinţia Sa episcopul Aradului *Ioan I. Papp*, care a luat parte la toate sărbările şi la toate actele săvârşite, a sosit la Sibiiu încă Joi seara. Preasfinţitul domn episcop al Caransebeşului, *Nicolae Popea*, fiind ocupat cu conducerea sinodului eparhial, şi-a scuzat absentarea. Sinodul din Caransebeş a trimis însă o delegaţiune ca să aziste la actul sfinţirii, anume, pe deputaţii sinodali *Andreiu Ghidiu*, protoprezbiter în Caransebeş, *Coriolan Brediceanu*, deputat dietal şi Dr. *Gheorghe Dobrin*, advocat. Acest din urmă fiind împedecat se vină la Sibiiu, a fost înlocuit prin domnul *Oniţiu*, jude reg. de tribunal în penziune.

Vineri au sosit Preacuvioşiile Lor Arhimandriţii *Augustin Hamsea* şi *Vasile Mangra*, protoprezbiterul *Simeon Popescu* din Bucureşti, Dr. *Ioan Mihu*, şi alţi mulţi fruntaşi. Sâmbătă seara au sosit tinerii membri ai familiei de Mocsonyi: *Autoniu*, *Petru* şi *Jonel*.

Sinod extraordinar.

Şirul sărbărilor s'a început cu *şedinţa festivă* a sinodului arhidiecezan, convocat în sesiune extraordinară pe Sâmbătă 12 Maiu n. la orele 4 d. m.

S'a ţinut în sala Muzeului Asociaţiunii. Prezenţi aproape toţi deputaţii sinodali, iar ca oaspeţi, Preacuvioşiile Lor Arhimandriţii *Augustin Hamsea* şi *Vasilie Mangra*, protoprezbiterul *Simeon Popescu* din Bucureşti, protopresbiterul militar *Pavel Boldea*, Dr. *Ioan Mihu*, şi alţii. Galeria plină de public, domni şi dame.

La orele 4 şi un sfert întră în sală Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu*, însoţit de Preasfinţitul domn episcop al Aradului *Ioan I. Papp*. Sunt primiţi cu vii aclamări.

I. P. S. Sa ocupă scaunul prezidial şi deschide şedinţa cu o vorbire frumoasă, în care comunică deputaţilor sinodali, că scopul întrunirii sinodului în această sesiune extraordinară este *eternizarea în actele sinodale a momentului festiv al terminării bisericei catedrale şi participarea la actul sfinţirei acesteia*. Numeşte apoi notar pentru purtarea procesului verbal al acestei şedinţe festive pe dl asesor conzistorial *Mateiu Voileanu*.

Ia acum cuvântul deputatul sinodal *Galacteon Şagău*, protopresbiter, şi propune sinodului spre primire un *proiect de rezoloţiune*, cam de următorul cuprins:

„Sinodul să mulţămească provedinţei divine că i-a dat mângăerea de a vedeà terminată biserica catedrală, de care poporul român dreptcredincios din Ardeal a dus lipsă două sute şi mai bine de ani.

Să exprime mulţămită şi recunoştinţă Maiestăţii Sale Impăratului şi Regelui nostru Francisc Iosif I., pentrucă a dat concesiune să se facă colectă pe seama catedralei şi însuşi a contribuit cu 1000 de galbini la fondul ei.

Să exprime mulţămită tuturor binefăcătorilor şi contribuenţilor, în deosebi familiei de *Mocsonyi*, care a dăruit pe seama fondului catedralei 60.000 coroane.

Se eterniseze în analele sinodale numele metropoliţilor *Andreiu*, *Miron* şi *Ioan*, de cari e legată ridicarea catedralei.

Să exprime mulţămită conzistorului arhidiecezan, tuturor membrilor din anii 1898=1906, în special domnului vicar Dr. Ilarion *Puşcariu*, referenţilor Nicolae *Ivan* şi Dr. Miron *Cristea*, apoi comisiunei de clădire, din care pe lângă cei numiţi mai fac parte domnii Parteniu *Cosma* şi Pantaleon *Lucuţa*.

Să se laude zelul preoţimei şi al protopresbiterilor întru colectarea ofertelor benevole, şi zelul de jertfire al poporului.

Să participe sinodul corporativ la actul sfinţirei catedralei.

Să predee sinodul cu ziua sfinţirei biserica catedrală destinaţiunii sale, ca să fie izvor de cultură naţională şi de întărire în credinţa strămoşască, asigurând credincioşilor bisericei gr.-or. române păstrarea acestor comori, ca condiţii de viaţă şi de existenţă“.

Sinodul primeşte propunerea *cu unanimitate* şi o ridică la valoare de conclus.

Se decide, ca procesul verbal al acestei şedinţe să-l autentice Luni la orele 10 deputaţii sinodali aflători în Sibiiu, şi în urmă Inaltpreasfinţia Sa Domnul Arhiepiscop şi Metropolit închide şedinţa cu o frumoasă şi pătrunzătoare rugăciune, în care pune catedrala sub îngrijirea puterii dumnezeieşti, cerând darul de sus asupra ei, ca să fie aceea ce e menită să fie: scut şi apărare *pentru legea şi limba românească.*

Mulţămeşte Escelenţiei Sale dl deputat sinodal *Galacteon Şagău*, şi şedinţa se ridică la orele 5 fără un sfert.

Priveghierea.

Tot Sâmbătă la orele 7 seara s'a făcut *priveghierea* prescrisă la sfinţiri de biserică, în biserica din suburbiul Jozefin. A fost oficiată de protoprezbiterul Sibiiului *Joan Papiu*, azistat de protoprezbiterii Ioan *Cândea*, Vasile *Domşa*, şi Nicolae *Borzea*, apoi de diaconii George *Tulbure* şi *I. Scorobeţ*. Au fost de faţă: Escelenţa Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu* P. S. Sa episcopul Aradului *Ioan I. Papp*, Arhimandriţii Augustin *Hamsea*, şi Vasile *Mangra*, protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roşca*, protoprezbiterul *Simeon Popescu* din Bucureşti, prof. universitar *Nicolae Jorga*, mulţi protoprezbiteri şi preoţi, iar popor cât a putut încape în mica bisericuţă.

În cursul serviciului divin s'a făcut ungerea cu sfântul mir. Intâi a uns I. P. S. domn arhiepiscop şi metropolit *Ioan* pe Preasfinţitul domn

Continuarea se află în supliment.

PROSPECT.

Băile de sare şi iod din Mercurea (comitatul Szeben)

se vor deschide în 20 Maiu st. n. 1906.

Procedura de cură (mijloace de cură) băi reci salice în bazină, băi de vană caldă, băi de glod, cură de zăr şi lapte şi cură de ape minerale pentru beut.

Analiza chemică despre conţinutul apelor minerale dela baia sărată dela „Albele“ a stabilit-o în anul 19[illegible] comisiunea de analiză chemică de stat dela universitatea din Cluj prin dl *Dr. Rudolf Fabiny*, profesor de chemie reg. ung. în Cluj în modul următor:

In 1000 grame conţinut

Accid silicic (Sc. O. 2)	0·0121 gr.
Fer oxidat (F. O.)	0·0266 „
Aluminium oxid. (Al. O. 3)	0·0017 „
Calcium oxid (var, Ca. O.)	0·1383 „
Abagnesium oxid (My. O.)	0·4477 „
Amonium (amoniac) (N. H. 4)	0·0328 „
Natr Clorhid (sare) (Na Cl.)	34·1150 „
Natrium (Na.)	13·4419 „
Chlor (Cl.)	22·7320 „
Iod (I.)	0·01238 „
Cărbuni de oxid (C. O. 2)	0·1602 „

Indicaţiuni: Aceste băi sunt a se recomandà cu deosebire la următoarele boale şi se pot întrebuinţà cu bun succes la boale cronice, reumatice şi artrice, scrofuloze, anemie, diferite boale de nervi, morburi de piele cronice sifilitice învechite, ipertrofia ficatului şi a splinei, exudat şi conglomeraţii septice, rachită etc. îndeosebi au aceste băi eminent efect vindecător la diferite boale femeieşti, ca fluarul alb, metrita cronică, indometrită, scurgeri etc. precum şi resopţiunea exudatelor după pleurită (aprinderea peliţei coastei) catar cronic de stomac), bronchi şi maţe, precum şi catar de beşică şi măreşte pofta de mâncare la reconvalescenţii şi pacienţii slăbiţi. Accid boric şi accid de pucioasă în cantitate mai mică.

Ca ape minerale de beut, pe lângă apa din isvorul local mineral dela „Albele“ le stă la dispoziţie doritorilor apă Căciulata (Călimăneşti, România), Karlsbad, Apă amară de Buda, Giesshübler, Gleichenberger, Répáthi, Előpatak, Borszék, Dacia şi Borhegy, toate cu preţuri moderate.

Basinele pe lângă canalele naturale interne, cari importează şi exportează, apa îşi mai are scurgere pe canalul extern din suprafaţă; deosebit de aceasta se mai renoieşte în fiecare an înaintea deschiderii prin scoaterea apei până în fundament sub controla presb ev. din Mercurea. Fiecare basină e de 25 metri lungă, 15 metri lată şi 3—4 metri afundă.

Băile sunt provăzute cu gară de tren proprie de tot aproape.

La băi (gară Szerdahely-Sosfürdő) soseşte trenul zilnic de către Sibiiu la orele 6 şi 11 a. m. şi la $7^{\underline{20}}$ p. m., de către Alvincz la $3^{\underline{21}}$ şi 9 ore a. m. şi la $5^{\underline{17}}$ p. m. Circulaţie postală zilnică.

Un omnibus circulă zilnic de douăori între Mercurea şi aceste băi şi pleacă din Mercurea la $9^1/_2$ ore a. m. şi $2^1/_2$ ore p. m. Taxa de persoană tour şi retour 40 bani, iar pentru copii jumătate.

Taxa pentru scaldă: baie rece în basină 20 bani, baie caldă de vană 80 bani, iar pentru copii jumătate.

Restaurant aranjat modern. — Beuturi alese. — Bucătărie excelentă. — Preţuri solide. [313] 1—3

Odăi mobilate la băi cu următoarele preţuri: din 15 Maiu până în 15 Iunie cu 16—24 cor. lunar, din 15 Iunie până în 15 August cu 24—32 coroane lunar, din 15 August până în 15 Septemvrie cu 16—24 cor. lunar. Serviciu şi albituri de pat cu 6 coroane lunar mai mult. Diferinţa preţului odăilor e fiindcă odăile din edificiul nou zidit sunt mai scumpe, iar cele din edificiul vechiu sunt mai eftine.

Doritorii să binevoiască a grăbì cu angajarea odăilor ca să le poată aveà când doresc.

Alte informaţiuni se pot cere dela arândatorul
ILIE FLOAŞIU, Szerdahely.

Direcţiunea băilor.

Nr. 179 prot. 1906. [92] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia de clasa a III-a **Richişdorf**, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, prezentându-se în vre o Duminecă ori sărbătoare şi în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru casa tractuală cu suma de 40 coroane anual în decurs de 10 ani consecutiv.

Mediaş, 25 Aprilie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Frumosul roman

DUŞMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Berile originale:

Pschorrbräu de München

Urquell de Pilsen

Export-März a lui Dreher

se capătă zilnic proaspete, cu pocalul ori cu sticla în

94 1—3

Restaurantul „Stadtpark“

— peste cale de Muzeul naţional —

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favorisează colecta noastră principală. Peste 25 milioane de coroane am plătit în scurt timp muşteriilor nostri drept câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri**, şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400.000** „

5 à **100.000**, 3 à **90.000**, 2 à **80.000**, 3 à **70.000**, 3 à **60.000**, mai multe à **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroase câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse din lume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 6—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18 a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Otló, Melánia	204
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narczisz	209
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	242
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	242
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	288
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Kalinka	28874	Richard, Pelagie	327
Alfréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	356
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	374
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	381
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	382
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	419
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	838
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	847
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lőrinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	860
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	927
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	1235
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	1235
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	1235
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	1235
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	1235
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	1235
Dávid, Éva	123517	István, Janka	8512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. **1.000.000 coroane.** Special 1 premiu de 600.000, 1 câştig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 etc.

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pentru

$^1/_8$ **loz original fl. —·75, ori cor. 1·50,** $^1/_4$ **loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—**
$^1/_2$ „ „ „ **3·—,** „ „ **6·—,** $^1/_1$ „ „ „ **6·—,** „ „ **12·—**

şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comandele pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

☞ **23 Maiu n. a. c.** ☜

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă.

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare neguţătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

Centrala: Theresienring 46/a.

Filiala I: Waitznerring 4/a. Filiala II: Museumring 11/a.

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea clasei a VI-a acum încheiată am ajuns **a patraoră** în situaţia plăcută de a plătì muşteriilor mei cel mai mare câştig de

400.000 coroane

Numai în ultima loterie au câştigat muşterii mei câştigurile principale de

400,000 coroane cu numărul 19406
60,000 „ „ „ 3952
30,000 „ „ „ 88873
30,000 „ „ „ 42778
20,000 „ „ „ 88000
15,000 „ „ „ 97214
10,000 „ „ „ 71772

Cu provocare la rezultatele acestea neîntrecute ofer pentru tragerea clasei I. a loteriei de clasă XVIII din 23 şi 25 Maiu n. (388) 4—4

lozuri întregi	jumătăţi	pătrare	optimi
12·—	6·—	3·—	1·50 coroane.

Toţi muşterii mei primesc şecuri postali cu cari pot trimite banii fără porto. Deoarece lozurile din colectura mea în urma enormelor rezultate vor aveà căutare mare, se recomandă a se face comandele imediat. Inmulţiţi numărul norocoşilor, cari pot zice, că au ajuns la avuţie prin Gaedicke.

Casa de bancă GAEDICKE

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utcza 11. szám.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidieceza

episcop al Aradului *Ioan I. Papp*, apoi Preasfinţia Sa a uns pe Escelenţa Sa, în urmă pe dignitarii bisericeşti, preoţii slujitori şi întregul public.

Priveghierea s'a terminat la oarele 9 şi un sfert noaptea.

Actul sfinţirii.

Duminecă dimineaţa. Cerul e cam înourat. Strada Măcelarilor, în apropierea catedralei, începe a se impopulà încă pe la orele 7. Multă lume străină. La 7 şi jumătate publicul e atât de număros, încât poliţia e silită se tragă cordoane şi deoparte şi de alta, pentru a împedecà aglomeraţie prea mare.

Catedrala e frumos împodobită cu ramuri de teiu, asemenea şi reşedinţa arhiepiscopească, iar drumul dela reşedinţă până la catedrală e presărat cu iarbă verde.

Soseşte şi un pluton de soldaţi, îmbrăcaţi în paradă, însă fără puşti, pentru susţinerea ordinei. Vine apoi şi alt pluton cu puşti, tot în scopul acesta. Vin şi elevii români dela şcoala de cadeţi.

La orele opt sună din turnul catedralei toaca şi apoi se trag toate clopotele. Au sunat frumos şi bine armonizat. Ploaia începe să se cearnă în stropi mărunţi, semnul că şi cerul îşi trimite binecuvântarea asupra frumosului act ce se va săvârşi. In curând însă cerul se înseninează.

In sunetul clopotelor porneşte dela reşedinţa arhiepiscopească procesiunea. Intâiu corul seminarial, condus de profesorul Demetriu Cunţan, apoi diaconii Dem. Câmpian, George Tulbure şi T. Scorobeţ, protopresbiterii slujitori, patrusprezece la număr, cu ieromonahul Dr. Miron E. *Cristea*, protosincelul Dr. Eusebiu R. *Roşca*, arhimandriţii Dr. Ilarion *Puşcariu*, Augustin *Hamsea* şi Vasile *Mangra*, în urmă sub baldachin Inaltpreasfinţia Sa, arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Metianu* cu Preasfinţia Sa episcopul *Ioan I. Papp.*

Protopresbiterii slujitori erau următorii: Pavel Boldea, protop. militar, Ioan Teculescu, Vasilie Voina, Demetriu Moldovan, Galacteon Şagău, Ioan Droc, Ioan Papiu, Simeon Popescu din Bucureşti, Nicolae Ivan, Matei Voilean, Dr. Ioan Stroia, Romul Furdui, Sergiu Medean şi Vasile Damian.

Baldahinul a fost purtat de alţi patru protopresbiteri: Petru Popoviciu, Nicolae Borzea, Ioan Cândea şi Vasile Domşa.

In faţa uşilor bisericei catedrale se oficiază acum serviciul divin prescris la sfinţire de biserici, se cetesc evangeliile şi se face încunjurarea bisericei de trei ori, apoi se unge catedrala pe din afară cu sfântul mir, se stropeşte cu apă sfinţită, şi se face intrarea în lăuntru, unde se continuă ungerea cu sfântul mir, până se ajunge la altar.

Aci se face aşezarea moaştelor în sfântul prestol şi în urmă splălarea şi îmbrăcarea prestolului, iar episcopul *Ioan I. Papp* ceteşte ultima rugăciune, şi corul seminarial intonează *„Isaia dănţueşte“*.

Se face ungerea cu mir în altar şi la iconostas, şi stropirea cu apă sfinţită, iar în urmă Inaltpreasfinţia Sa rosteşte memorabila vorbire de inaugurare, pe care o publicăm la loc de frunte în numărul de faţă.

Când Inaltpreasfinţia Sa a pomenit la finea vorbirii pe Maiestatea Sa, Impăratul şi Regele nostru *Francisc Iosif I*, care ne-a dat concesiunea să adunăm fondul pentru zidirea catedralei, şi însuşi a contribuit, ca primul donator, la acest fond cu [illegible], corul mixt, condus de Ti[illegible] Popovici, a intonat „Mulţi ani“. Tot aşa când [illegible] amintit ilustra familie de [illegible], şi iarăş de nou, când Escelenţia Sa a pomenit numele Preasfinţiei Sale, episcopului *Ioan I. Papp*, dela Arad.

Când a vorbit despre cei morţi dintre contribuenţii la fondul catedralei, corul a intonat „In veci pomenirea lor“, şi după terminarea vorbirei iarăş „Mulţi ani“.

Terminat fiind acum actul sfinţirei, s'a început liturgia, la orele 10. Slujitori Inaltpreasfinţia Sa arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Metianu* şi Preasfinţia Sa episcopul *Ioan I. Papp*, asistaţi tot de ceice au cooperat şi la actul sfinţirei.

Răspunsurile le dă corul mixt, compus din 140 membri.

Afară, la orele 10 şi un sfert, soseşte miliţia cu muzica în frunte: infanterie, honvezi, husari, artilerie şi soldaţi dela tren. Muzica cântă marşuri româneşti.

Nu peste mult soseşte generalul de divizie, locţiitoriul comandantului de corp, (absent din Sibiiu) Excelenţa Sa Domnul locotenent-mareşal campestru *Laube*, care primeşte raportul comandantului, şi apoi întră în biserică, însoţit de alţi trei generali, şi de mai mulţi ofiţeri superiori ai garnisioanei.

Ceva mai 'nainte sosiseră şi căpeteniile tuturor oficiilor publice din Sibiiu, în frunte cu Ilustritatea Sa domnul comite suprem şi comes al Saşilor *Thalmann*, cum şi reprezentanţii celoralalte confesiuni din Sibiiu.

Catedrala erà îndesată de lume, iar afară pe stradă asemenea lume multă.

Sub decursul liturgiei miliţia a fost comandată de mai multe ori *„La rugăciune“*, iar la orele douăsprezece fără un sfert liturgia fiind terminată, miliţia pleacă acasă, tot în sunetul muzicei.

In biserică se mai face împărţirea anaforei şi stropirea cu apă sfinţită, apoi Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu*, şi episcopul *Ioan I. Papp*, sunt aduşi la reşedinţa arhiepiscopească earăşi cu procesiune, sub baldahin, în ordinea observată la plecarea din reşedinţă şi în sunetul clopotelor catedralei. Când a sosit procesiunea la reşedinţă, erau orele 12 şi un sfert.

Astfel a decurs actul sfinţirii bisericei catedrale din Sibiiu, dată acum destinaţiunei de a fi izvor de virtuţi creştineşti şi cetăţeneşti pe seama credincioşilor bisericei greco-ortodoxe române, cari în număr atât de frumos au azistat la actul sfinţirii, de însemnătate epocală pentru istoria bisericei noastre ortodoxe şi pentru istoria culturală naţională a tuturor Românilor.

Banchetul.

La orele 2 s'a ţinut banchetul în sala dela Gesellschaftshaus. Numărul participanţilor 250. Escelenţa Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul Ioan Metianu soseşte însoţit de Preasfinţia Sa episcopul *Ioan I. Popp*, de domnii generali, ofiţerii superiori şi de domnul comite suprem Thalmann.

Se începe imediat cu servirea mâncărilor. *Menu*-ul era următoriul: Supă brună. Hachée. Peşte cu sos tartar. Muşchiu garnisit. Friptură de curcă şi de puiu cu salată şi compot Cremă de puntsch şi tortă de alune. Jardinette. Cafea. Vin de Tramino cu apă minerală şi Champagne.

Sub decursul mesei a cântat muzica militară dela regimentul 2 de infanterie piesele cuprinse în programul următor: Uvertură la opera *„Ruy Blas“* de Mendelssohn. Vals din opereta „Die lustige Witwe“ de Lehar. *Cântecul favorit al Reginei României*, de *Opincariu*. Fantasie din opera „Lohengrin“ de Wagner. *Potpouriu românesc*, de St. Z[illegible]ony. Fantasie din opera „Carmen“ de Bizet. *„Mândruliţă dela munte“*, arie naţională de Ştefănescu şi Fragmente din opera „Fledermaus“.

Piesele româneşti au fost viu aplaudate şi apoi bisate.

La friptură se serveşte Champagne.

Inaltpreasfinţia Sa metropolitul *Metianu* se ridică de pe scaun, şi se scoală în picioare toţi cei dela masă. Excelenţa Sa constată, că dacă avem noi Românii ortodoxi aceea ce avem, Metropolia noastră, autonomia noastră, şi dacă acum avem şi catedrala noastră, este a se mulţămi Maiestăţii Sale gloriosului nostru împărat şi rege Francisc Iosif I. Ridică deci primul păhar întru sănătatea Maiestăţii Sale. Puternice strigări de *„Să trăiască“* răsună în sală, iar muzica militară intonează imnul *„Doamne ţine şi protege“*, ascultat de toţi în picioare.

Nu peste mult se ridică să vorbească distinsul fruntaş din Bănat, domnul *Coriolan Brediceanu*, deputat dietal ales în două cercuri, şi primul cuvânt pe care-l rosteşte: *„Excelenţă!“* este acoperit de o ploaie de aplauze şi de aclamări. După potolirea lor dl *Brediceanu* toastează pentru Inaltpreasfinţitul domn arhiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, plăzmuitoriul frumoasei catedrale, dovedind de nou, că e un orator care încălzeşte, cucereşte şi răpeşte inimile. Când lin şi domol la vorbă, de abia îl auzi, când iarăş puternic, de crezi că vrea să despice văzduhul. Efectul toastului său a fost covârşitor. A fost întrerupt de nenumărate-ori de sgomotoase aplauze şi de aclamări. Il dăm în întregime după cum urmează:

„Excelenţă!

Cu sfială fiască, vin să mă închin tronului metropolitan.

Vin să mă închin celuia, care cu binecuvântarea cerească şi voinţa bisericii, clerului şi a poporului, ocupă acel scaun.

Vin să mă închin lu. P. S. Sale Arhiep. şi Metrop. Ioan Metianu, capului bisericei noastre gr. or. române.

Vin în numele poporului român creştin să îl felicit pentru sfârşirea şi sfinţirea măreţei catedrale metropolitane, acest monument de falà, mândrie şi biruinţă, a bisericii şi a neamului nostru.

Strămoşilor nostri nu li-a fost ertat nici să se gândească la înălţarea unui aşa locaş lui Dumnezeu, şi văzând pe acele timpuri triste asemenea locaşe la alte popoare, numai un suspin de desnădăjduire eşià din mâhnitul lor pept.

Ce strămoşii nostri nu au visat, ce moşii nostri au dorit, ce părinţii nostri au pornit — Tu iubitul nostru părinte ai pus în lucrare şi ai desăvârşit, şi cu binecuvântarea ceriului ai sfinţit. Degetul lui Dzeu arată:

Că poporul român a pornit înainte, — nu mai *trăgăneşte* de greutăţi — ba acelea'i întăresc şi îi iuţesc paşii spre uimirea celor cei încunjoară.

Inalt Preasfinţia Ta, carele până la cea mai înaltă treaptă bisericească ai rămas credincios şi bun cunoscător al inimei acestui popor brav şi cu înclinări nobile — ai mers ca cel mai frumos exemplu în fruntea lui.

Poporul vede ceeace lui Dumnezeu îi place şi ce este spre mărirea sa. Sub conducerea unui păstor bun ca Excelenţa Ta, poate ajunge, precum a ajuns, să vadă cu ochii catedrala sfinţită azi.

Poporul creşte, se însufleţeşte şi întăreşte în credinţa, că cu puterea sa, sub conducere înţeleaptă ca a I. P. S. Tale poate ajunge scopuri bune, drepte şi mărețe.

Precum în cea mai mică comună poporul cu mic cu mare e mândru pe bisericuţa sa, care strânge sub altarul Domnului pe toţi şi-i mângăe pe toţi, aşa orişicare Român, văzând această catedrală a bisericei gr. or. române, cu ochii ridicaţi — făcându-şi cruce — va privì-o, şi văzându-o frumoasă, pompoasă, măiestoasă, *un simţ va săgetà inima, un gând va fulgerà mintea sa: sunt mândru că sunt român creştin* — şi va binecuvântà pe toţi cari au contribuit cu bani, cu osteneală şi jertfă la ridicarea ei, în prima linie pe I. P. S. Ta.

Desnădăjduirea de odinioară a perit, şi pornirea înainte la fapte bine plăcute cerului, bisericei şi naţiunei i-a luat locul.

Inaltpreasfinţia Ta cu fapta, cu muncă neobosită, cu stăruinţă neîntrecută, cu jertfă nemărginită ai purtat făclia biruinţei cu o modestie deamnă de *conştiinţa curată.*

Ştie clerul şi poporul din faptele I. P. S. Tale, că *fapta bună are în sine răsplată.*

Ştie, că fapta măreaţă are în sine mărirea săvârşitorului ei.

Dar ştie clerul şi poporul, că *recunoştinţa* zămisleşte în inima omului sămânţa faptelor bune.

Cu iubire fiască şi preamărire sinceră depunem această recunoştinţă la picioarele scaunului metropolitan al Excelenţei Tale.

Auzit am sunetul armonios al clopotelor dela catedrala metropolitană. Ascultă I. P. S. ehoul la acel sunet. E baterea înferbântată a inimilor române, care îmbinându-se cu rugăciunile ferbinţi înălţate la tronul divin, fac să se deschidă bolta cerului, de unde văd pe marele antecesor Şaguna privind cu mândrie asupra clerului şi poporului pornit pe calea deşteptării desţelenită de el, şi încrucişând mânile sale sfinte spre binecuvântare se îndreaptă către Tine I. P. Sfinţite şi binecuvântându-Te auzii glasul: Vrednic este urmaş mie, fiţi binecuvântaţi!

Vrednic este, strigăm şi noi. Veniţi moşnegi, fraţi şi surori, cu mic cu mare, veniţi cu semnele biruinţei, veniţi să încunjurăm tronul şi pe Excelenţa Sa cu laurii iubirei, alipirei şi a recunoştinţei noastre. Şi cu adâncă pietate să înălţăm către Atotputernicul ruga noastră, ca să-l ţină în deplină sănătate la mulţi ani“.

Domnul *Parteniu Cosma*, alt orator probat al nostru, toastează pentru guvernul actual, făcând întâiu cu multă dreptate pomelnicul faptelor guvernelor din trecut. A vorbit următoarele:

„In statul nostru, ca şi în alte state cu guvern parlamentar, pentru toate dispoziţiunile legale ale suveranului sunt răspunzători conzilierii săi — guvernul parlamentar.

Se cuvine deci, ca la solemnităţile unde la primul loc ne aducem aminte de binefacerile Domnitorului nostru, să nu trecem cu vederea pe conzilierii săi, pentrucă şi al lor este meritul pentru acele binefaceri, iar pentru dispoziţiunile asupritoare numai a lor este răspunderea.

Cu sinceră recunoştinţă pomenim pe bărbaţii de stat cari au constituit primul guvern constituţional, şi în special pe contele Andrássy Gyula, fostul ministru-prezident şi pe bar. Eötvös Jozsef, fostul ministru de cult. şi instr. publ., cari nu numai au înarticulat între legile statului autonomia bisericii noastre şi au esoperat sancţionarea statutului nostru organic, dar întru toate dispoziţiunile lor au dovedit o bunăvoinţă şi un simţ de dreptate faţă cu biserica noastră, tractându-o în mod egal cu celelalte biserici autonome din patrie.

Acel guvern pusese chiar şi bazele unei secţiuni gr. or. române în ministeriul de culte şi instrucţiune publică, precum are bună oară şi astăzi biserica catolică, în care se puteau rezolvì afacerile noastre bisericeşti şi şcolare, în deplină cunoştinţă de cauză, în mod obiectiv şi adevărat patriotic.

Aveam adecă atunci în acel ministeriu un secretar de stat, pe dl Gheorghe Ioanovici, un conzilier ministerial, pe dl. cav. Ioan de Puşcariu, un concipist ministerial pe Roşescu.

Această bunăvoinţă — durere — nu o putem constatà şi despre guvernele ieşite din sinul partidului poreclit *„liberal“*, creat de fie-iertatul Tisza Kálmán, cari ne-au tractat foarte maşter.

Acele guverne, să trecem peste legile asupritoare create de ele, iar din număroasele cazuri concrete inspirate de neîncredere faţă cu biserica noastră, să amintesc numai două — nu numai ne-au lipsit de toţi funcţionarii de legea şi naţionalitatea noastră în ministeriul de culte şi instrucţiune publică, ci ne-au lipsit chiar şi de ajutoarele cari le aveam de sub absolutism, iar în era constituţională trecute în budgetul cultelor.

Dar toate lucrurile omeneşti având un sfârşit în lumea aceasta, cu ajutorul lui D-zeu şi cu al fiului întemeietorului partidului liberal, acel partid cu guvernul şi sistemul seu cu tot s'a prăbuşit — îmi place a crede pentru totdeauna, dând loc guvernului actual compus din cei mai celebri conducători ai partidelor coaliate anume *pentru esterminarea sistemului liberal* din bărbaţi de stat cu vederi largi, cari au luat asupră'şi angajamentul de a executà voia Măiestăţi Sale, *ca legislativa Ungariei să se clădească pe baze democratice,* ***pe baza sufragiului universal.***

Guvernul actual s'a şi apucat cu toată energia a rupe cu tradiţiunile guvernelor liberale şi a curăţì administraţia statului de o parte a păcatelor acelui sistem nedrept.

Conduşi de speranţa, că ajuns odată în situaţie normală, *va dà şi de ranele deschise ale bisericii noastre*, şi dacă nu mai mult, ne va mângăià şi pe noi cel puţin cu *„restitutio in integrum“* ceeace este deviza lui — *să închinăm pentru guvernul actual al Măiestăţii Sale!*

Să trăiască!"

Domnul *Nicolae Ivan*, asesor conzistorial, toastează pentru armata Maiestăţii Sale şi reprezentanţii ei, aflători de faţă, în special pentru domnul general de divizie (Feldmarschalllieutenant) *Laube*. A spus următoarele:

„Instituţiile reclamate de necesităţile vieţii de stat sunt mult puţin schimbătoare şi-ţi cade bine când te poţi oprì la o instituţie de caracter statornic, cum este armata. Armata, domnilor, nu este numai un razim puternic al tronului şi dinastiei, ci şi o chizeşie pentru întregitatea monarhiei şi pentru dezvoltarea pacinică a popoarelor cari constitue statul. Mai ales în statul nostru poliglot armata noastră are un rol şi mai important ca în alte state, pentrucă prin spiritul ei tradiţional cultivă egala îndreptăţire, dorită şi de poporul nostru. Şi de aceea armata se şi bucură de adânc înrădăcinată stimă până în straturile cele mai de jos ale poporului nostru şi aceasta îşi află de acolo explicarea, că chiar şi biserica noastră în rugăciunile ei imploară asupra domnitorului şi armatei binecuvântare.

Ca reprezentanţii unui popor democratic, cari nici când n'au reclamat privilegii în contul altor popoare, ci am stăruit şi stăruim numai pentru egala îndrepţătire, care află în armată cel mai puternic ehou, ridic pocalul meu în onoarea reprezentanţilor armatei dela această masă festivă, şi anume în onoarea Excelenţei Sale locotenent mareşal campestru Adalbert de Laube. Să trăiască!"

Excelenţa Sa dl locotenent mareşal campestru *Laube* răspunde imediat, într'un frumos toast ţinut în limba germană. Mulţămeşte pentru posibilitatea dată militarilor de a azistà la sfânta sărbătoare de astăzi. Spune, că soldatul încă urmăreşte scopuri ideale, ca şi biserica. Soldatul stă gata să se jertfească, să moară, când cere trebuinţa. Dar stă gata să se jertfească şi pentru popoare, pentru *toate popoarele monarhiei*! Aduce elogii Inaltpreasfinţitului Metropolit *Metianu* şi goleşte păharul întru sănătatea Excelentei Sale.

Toastul e primit cu aplauze şi aclamări furtunoase.

Se ridică acum Preacuvioşia Sa dl protosincel Dr. *Eusebiu R. Roşca* şi toastează pentru reprezentanţii confesiunilor celorlalte, cari au onorat cu prezenţa lor întrunirea aceasta Toastul a fost următorul:

„Excelenţa Voastră!
Preastimaţilor Domni!

Ziua de astăzi este zi de bucurie, nu numai pentru credincioşii bisericei noastre ortodoxe române din arhidieceza Transilvaniei, nu numai pentru credincioşii provinciei noastre metropolitane ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, nu numai pentru credincioşii bisericei ortodoxe orientale, cari deşi în diferite limbi aceeaşi unitate de credinţă mărturisesc, dar este zi de bucurie pentru întreg creştinismul, pentrucă un templu nou şi măreţ, un locaş nou s'a sfârşit şi s'a ridicat întru mărirea şi lauda lui Dzeu.

Creştinii, cari aderăm la învăţăturile mântuitoare ale lui Isus Cristos, ne deosebim astăzi în cele ale formei de cult, dupăcum dăm expresiune sentimentului nostru religios; ne deosebim în normele de organizare, după cari tindem a asigurà conzistenţa şi tăria propovăduirei cuvântului lui Dzeu: dar suntem una în ceeace priveşte principiile cardinale de credinţă şi suntem aceiaşi în ce priveşte propagarea învăţăturilor sublime evangelice de morală, a *dragostei creştine*.

Acestei dragoste creştine este a se atribuì, că la prăznuirea acestei sărbători înălţătoare de inimi în special pentru noi fiii bisericei ortodoxe române din arhidieceza Transilvaniei s'au asociat şi toate confesiunile din iubita noastră patrie.

Şi pe când cu adevărată plăcere şi mulţămire sufletească putem face această constatare, daţi-mi voe să-mi ridic pocalul în sănătatea *reprezentanţilor confesiunilor*, cari ne-au onorat cu prezenţa lor.

Să trăească!"

Urmează patru răspunsuri frumoase. Intâiu răspunde nemţeşte domnul *Dr. Teutsch*, vicariul superintendentului săsesc din loc. Constată, că sărbătoarea de astăzi a fost sărbătoarea *păcii*, necesară mai ales după frământările din zilele din urmă. (Aluziune la alegerile pentru dietă) Constată mai departe, că bisericile au *caracter naţional*; şi dupăce fiecare biserică propagă pacea, *trebue* să ne vină pacea şi pe teren naţional. Spune, că aceasta nu e *prima* catedrală a Românilor ortodoxi din Ardeal. Au mai avut ei catedrală, pe care însă au perdut'o, nu din vina lor. Doreşte, ca după ce bisericele au un fundament comun, înălţarea omului în sfere mai înalte, să'şi împlinească cu succes această misiune şi noua biserică catedrală, *acest nou factor cultural*. Doreşte, ca precum turnurile catedralei şi sunetul clopotelor ei vestesc departe, departe, ezistenţa acestei biserici, aşa şi cuvintele sale să afle răsunet în mari depărtări, că datorinţa noastră a tuturora este: *să fim credincioşi poporului, patriei şi domnitoriului*.

Toastul a fost de un efect enorm de mare.

Răspunde tot nemţeşte abatele *Gidófalvy*, care doreşte, ca clopotele catedralei române să sune în perfectă armonie cu clopotele celorlalte biserici din apropiere, pentruca pace şi înţelegere să fie *între confesiuni şi naţionalităţi*. Aduce elogii Inaltpreasfinţiei Sale Metropolitului, şi goleşte păharul întru sănătatea Excelenţei Sale.

Frumos a vorbit apoi ungureşte dl *Nagy*, preot luteran, despre *iubirea creştinească*. Doreşte, ca frumoasa catedrală, ridicată din filerii săracilor şi din galbenii bogaţilor să-şi împlinească cu succes de plin frumoasa misiune, iar Excelenţiei Sale metropolitului îi doreşte multe zile de bucurie, ca cea de astăzi.

Sgomotoase aplauze a provocat în urmă toastul dlui protopop *Togan*, reprezentantul bisericei greco-catolice române. Constată, că sărbătoarea de astăzi are însemnătate pentru întreaga românime, pentru istoria generală română. Momentele aceste festive agită şi inimile credincioşilor bisericei gr.-catolice române, pentrucă totdeuna se bucură fratele de bucuria fratelui, sora de bucuria celorlalte sori, şi pentrucă *sângele nu se face apă!*

Ridică păharul pentru Excelenţia Sa metropolitul *Ioan Metianu*, care a săvârşit o operă măreaţă, precum şi pentru necontturbata conlucrare a celor două biserici surori române, puse în serviciul aceluiaş popor, cu aceleaşi aspiraţiuni.

Toastează apoi domnul asesor conzistorial *Dr. Miron E. Cristea* pentru Preasfinţia Sa domnul episcop al Aradului *I. I. Papp*. A vorbit următoarele:

„Optsprezece veacuri s'au împlinit acuma, de când strămoşii nostrii — pe atuncia *Romani* — au sădit în grădina plaiurilor din aceste ţinuturi" cu codrii verzi de brad şi câmpuri de mătasă" răsadul, din care s'a plămădit neamul românesc. Şi nu este popor pe lume, care — deodată cu odrăslirea sa ca individualitate etnică — să se fi născut şi *creştin*, ca şi poporul nostru. De aceea ţăranul român, temelia şi tăria noastră, la întrebarea: de ce religie se ţine? răspunde cu vorba plină de înţăles: „Eu mă ţin de *legea românească*, pentrucă din acelaş leagăn a răsărit atât *românismul* cât şi *creştinismul* neamului său.

Atât sunt de concrescute şi nedespărţibile aceste două elemente ale fiinţei neamului nostru, încât nu veacuri, ci chiar milenii de împrejurări vitrege, nu au putut slăbì tăria lor.

Meritul, că aceste două momente nu numai n'au perdut din intenzitatea lor originală, ci — contopite în steaua strălucitoare a legii noastre româneşti — au condus neamul nostru cu deplină izbândă prin toate valurile furtunoase ale timpurilor trecute şi pentru noi pline de vânturi neprielnice. [illegible] al *bisericuţelor de lemn*, cari cu smerenie îşi înalţă modestele lor turle din vârful dealurilor şi colinelor, unde le-au aşezat evlavia părinţilor nostri.

Bârnele lor simple, dar cioplite din dumbrăvile hrănite cu sângele străbunilor nostri, răpuşi de nenumăraţii duşmani necreştini — au inspirat preoţimei slugitoare la altariul ce-l cuprind, cuvinte pline de farmec, cu cari au dat poporului — îngenunchiat înaintea lui — pururea deplină mângăere în toate sbuciumările sale aproape bimilenare, legându-i inima de credinţa strămoşiler.

Vouă bisericuţe de lemn, cari ni aţi mângăiat, ni-aţi întărit, ni-aţi fost scut şi adăpost puternic al legii, al limbii şi al celor mai scumpe tradiţii strămoşeşti, vă aduc eu prinosul recunoştinţei întregului neam în această zi de mare şi epocal praznic, dorind, ca noua, pompoasa şi monumentala catedrală, pe care — cu ajutorul ceriului — astăzi am predat-o sfintei sale destinaţiuni, nu numai să ofere acelaş adăpost şi scut puternic credincioşilor ei, ci să întrupeze în sine toată tăria miilor de biserici din întinsa noastră vlădicie, căci atunci siguri putem fi, că glasul clopotelor ei va fi glasul duios al mamei, care va electrizà, va încălzì şi legà inimile tuturor fiilor ei şi va susţineà pe vecie unitatea credinţei româneşti,

La ziua epocală de azi, care a desăvârşit prin actul sfinţirei catedralei faptele măreţe ale metropolitului *Andreiu* şi-a pecetluit îndeosebi lucrările pentru reînvierea metropoliei Bălgradului, am fi simţit o mai mare bucurie în sufletul nostru, dacă am fi putut salutà între noi pe toţi arhiereii metropoliei noastre ortodoxe române din patrie, adecă şi pe conlucrătorul marelui Andreiu, pe P. S. Sa episcopul Nicolae al Caransebeşului, rostind astfel din plină inimă: „Iată acum ce e bun, sau ce e frumos, fără numai să fie fraţii împreună". Insă venerabilul episcop al Caransebeşului, reţinut de greutatea bătrâneţelor, n'a putut fi de faţă în persoană, ci s'a reprezentat prin o deputaţie compusă din preavaloroşi bărbaţi. Deci cu atât mai mulţămitori trebue să fim P. S, Sale episcopului Aradului, părintelui *Ioan Papp*, care prin participarea sa la praznicul zilei de azi a mărit bucuria noastră şi a poporului nostru.

Vă rog deci, să închinăm un păhar în sănătatea P. S. Sale, dorindu-i să trăiască la mulţi ani".

Ultimul toastant oficios a fost domnul Dr. *Liviu de Lemény* care mânecând dela cuvintele celorce au vorbit despre *pace*, constată, că poporul român a fost totdeauna pentru pace, n'a atacat, ci s'a apărat. Trecând apoi la altă serie de idei spune cum Românii au avut multe întruniri de însemnătate mare în oraşul acesta unde au fost totdeauna bine primiţi din partea cercurilor conducătoare. Ridică deci paharul pentru reprezentantul acestui oraş, primarul *Drottleff*.

Se scoală acum Preasfinţia Sa episcopul Aradului *Ioan I. Papp* şi răspunzând la toastul asesorului Dr. *Miron E. Cristea*. mulţămeşte Excelenţiei Sale Metropolitului pentrucă l-a învitat la această frumoasă sărbătoare. Mulţămeşte şi toastantului Dr. *Cristea* pentru cuvintele de laudă aduse. Dar Preasfinţia Sa n'a venit la Sibiiu ca să-şi audă vorbe de laudă, ci mânat de conştiinţa împlinirii datorinţei sale. Doreşte, ca virtuţile teologice, credinţa, dragostea şi nădejdea să fie sădite tot mai bine în poporul nostru, temelia bisericei şi a existenţei noastre şi ridică paharul *pentru popor!*

Mai vorbeşte primarul *Drottleff* (nemţeşte), mulţămind dlui Lemény, apoi deputatul Dr. *Nicolae Şerban* pentru preoţime, şi în urmă asesorul *Nicolae Ivan* pentru arhitecţii cari au făcut planurile şi au zidit catedrala (Kommer, Nagy, Szallay, Schussnig), apoi pentru împodobitorul catedralei, pictorul *Smigelschi*, iar la orele 5 şi un sfert masa se ridică.

Al doilea banchet.

Tot la orele 2 s'a ţinut banchet şi în sala mare dela „Hermannsgarten". A fost prezidat de Il. Sa dl arhimandrit Dr. *Ilarion Puşcariu*, azistat de asesorul conzistorial *Mateiu Voileanu* şi de mai mulţi protopresbiteri. La această masă au luat parte peste 300 persoane, domni şi doamne, în cea mai mare parte preoţi, precum şi o samă de ţărani. Şirul toastelor l-a început Il. Sa dl Dr. *Ilarion Puşcariu*, ridicând păharul în sănătatea Maiestăţii Sale. Cuvintele elogioase la adresa Maiestăţii Sale au fost ascultate de toţi în picioare, iar la urmă au fost acoperite de aplauze entuziaste.

A vorbit apoi dl asesor conzistorial *Mateiu Voileanu* pentru Excelenţa Sa I. P. S. Domn *Ioan Metianu*, accentuându-i meritele nepreţuite pentru ridicarea măreţului locaş de închinare. Preotul *Ioan Cărpinişan* din Răhău a toastat pentru înaltul guvern, dorind ca Dzeu să-l lumineze şi să-l încălzească şi de acì înainte de porniri binevoitoare faţă de poporul nostru. Preotul *Maximilian* accentuiază vrednicia P. C. Sale a dlui *Dr. Il. Puşcariu*, precum şi a Veneratului conzistoriu, şi munca stăruitoare a acestora întru promovarea intereselor bisericei noastre. Atât Ilustrului prezident al mesii, cât şi reprezentantului Preaven. Conzistoriu, dlui asesor conzistorial M. Voileanu, li-s'au făcut ovaţii frumoase.

Şi-a ridicat apoi cuvântul profesorul seminarial *Dr. Ioan Lupaş*, care într'o vorbire măiastră desfăşură paginile cernite ale trecutului nostru şi credinţa nestrămutată în legea străbună a neamului nostru, care a infruntat toate urgiile veacurilor şi a ajuns astăzi la întruparea Sionului dorit de toată suflarea românească. In cinstea acestui vrednic neam românesc îşi închină pocalul. Vorbirea aceasta a electrizat întreaga adunare şi la urmă isbucnirea aplauzelor păreà că nu mai vreà să înceteze.

Pentru dl prof. *N. Iorga* a vorbit în fine col. nostru *Sebastian Stanca*, accentuând în cuvinte de admiraţie apostolia dragostei lui de neam. La dorinţa întregei mese s'a ridicat apoi dl Iorga şi într'un graiu dulce românesc cu lacrămi în ochi a adus prinos de dragoste fără hotară poporului românesc. Cuvintele acestea au produs o însufleţire entuziastă, care a răspuns dlui Iorga cu aplauze nesfârşite.

Dispoziţia întregei mese ajunsese la un grad de seninătate deosebită şi dorinţei ei de a auzì şi câteva accente de cântare a satisfăcut părintele *Isaia Popa* din Ocna, care cu glasul său mlădios ne-a cântat o frumoasă doină românească.

Fiind timpul deja înaintat Il. Sa prezidentul a ridicat masa la 4 oare între accente de mulţămire şi satisfacţie sufletească a tuturora.

Conductul cu torţe.

Ziua, care a fost sorocită să vadă înfăptuită ideea strălucitului Arhiereu Andrei, a văzut şi manifestarea de dragoste sinceră şi adâncă a multor sute de credincioşi către Metropolitul de astăzi, I. P. S. Domn *Ioan Metianu*.

La 7 ore seara, sub conducerea dlui profesor *T. Popovici*, au plecat din seminariul Andreian în şire dese elevii din acest institut, prin strada Măcelarilor şi a Poplăcii, spre piaţa Hermann. Pe trotoarele stradelor fremătà o neînchipuită mulţime, iar pe „Bretter" şi pe piaţa ce se 'ntinde în faţa acestui loc de primblare era o adevărată mare de capete. Aproape de oficiul erarial aşteptà capela orăşenească, şi acolo s'au oprit cu toţii. Cei din frunte au aprins lampioanele, iar din amândouă părţile acestora şi a celor ce aveau să cânte în faţa reşedinţei, se înşiruià nesfârşit numărul altor tineri, cu torţe de răşină în mână. Au fost 40 de lampioane şi 200 torţe aprinse.

In ordinea aceasta, în frunte cu lampioanele, apoi capela orăşenească urmată de cântăreţi, străjuiţi cu toţii de torţele sfârâetoare şi de imenzul public de alături, au plecat pe strada Cisnădiei, prin piaţa mare şi pe strada Măcelarilor până la reşedinţa arhiepiscopească. Capela a cântat diferite marşuri în tot lungul drumului.

La reşedinţă a ajuns convoiul la orele 8 seara.

Ajungând în dreptul reşedinţei, din înălţimea unei catedre, într'o tăcere neobicinuită între atâţia inşi, dl notar public regesc din Abrud, *Mihai Cirlea* a rostit o preafrumoasă cuvântare întreruptă de zgomotoase aclamări. O dăm mai în jos, întreagă, ca să se vadă espresia convingerii intime a atâtor fii sufleteşti. Escelenţa Sa a răspuns, emoționat și foarte respicat, mulțămind pentru atâta iubire și alipire. Speram a puteà dà și această vorbire *în intregime.*

După acestea s'a cântat de coriștii seminarului andreian, acompaniați de muzică, *„imnul festiv"* al dlui *Gh. Dima*, cu înlocuiri de cuvinte potrivite cu solemnitatea.

Această grandioasă esplozie a simțului de alipire cătră arhiereul nostru se va săpà adânc în mintea celor ce au avut norocul s'o vadă. La orele 8 și jumătate, convoiul a plecat în aceeași ordine spre piața Hermann, și strada Măcelarilor, în care se îngrămădise om lângă om, s'a golit earăși. Notăm, că sub decursul conductului, catedrala încă a fost iluminată. Au fost aprinse toate lampele electrice din lăuntrul ei.

Iată acum vorbirea domnului *M. Cirlea*, rostită la adresa Escelenței Sale a Arhiepiscopului și Metropolitului *Ioan Metianu*:

„Excelență, Inaltpreasfințite dle Arhiepiscop și Metropolit!

Lumina răspândită de flacările torțelor noastre e puternică și intenzivă. Totuși nu e suficientă de a reflectà în măsură recerută de pe fețele noastre bucuria ce o simțim, dat fiindu-ne dela bunul Dzeu, ca o catedrală să avem, atât de monumentală, dat fiindu-ne să ajungem ziua măreață de azi, în care s'a sfințit această deamnă casă a lui Dzeu, dat fiindu-ne ca în incidentul acestei epocale sărbări să putem aduce Excelenței Voastre ovațiunile noastre cele mai omagiale.

Dar bucuria aceasta a noastră numai atunci poate să fie într'adevăr mare, dacă ne gândim că înainte de aceasta numai cu vreo câteva decenii unde și ce am fost, și dacă vedem, că azi unde și ce suntem?

Trăesc încă unii din generația de pe acel timp, când marele arhiereu *Andreiu*, atunci vicar episcopesc, a primit cârma eparhiei ardelene. Voind a caracteriză în modul cel mai fidel starea noastră de atunci, mă pro[illegible] vorbele unui scriitor al nostru de [illegible]oritate, care ne spune, că atunci, [illegible] anul 1846, marele Andreiu venind [illegible]deal a aflat atât biserica, cât și națiunea noastră în cea mai [illegible] mizerie, înțelenită și amor[illegible] suferințe[illegible] grele seculare și [illegible] de toate dre[illegible]urile, atât dumne[illegible] cât și om[illegible] mâhnitul arhiereu ne având nici unde să se adăpostească, unde să-și plece capul.

[illegible] Și acum? Neîmblân[illegible] și acum soartea noastră vi[illegible] sunt încă și acum neajun[illegible]rile noastre. Dar acum *amor[illegible]!* Inimi calde avem acum [illegible]nt sufletele noastre. Avem [illegible] metropolie provăzută cu [illegible] constituțiune bisericească, care [illegible] teren larg de dezvoltare și [illegible] și care constituțiune formează pentru noi o fortăreață neînvinsă, scut puternic în contra tuturor atacurilor dușmănoase. Și apoi, ca dar dela bunul Dzeu abia visat, ajuns-am ziua epocală de azi, în care falnicei noastre metropolii, acestei alcătuiri apostolice a marelui nostru arhiereu Andreiu, datu-i-am completarea dorită și recerută: *am împodobit-o cu o catedrală monumentală sfințită . . . și prin [illegible] pusu-i-am coroana!*

Catedrală! . . . Un cuvânt de o sublimă idee. Din a cărui suflet a izvorât această concepție divină? Izvorît-a din sufletul nobil al marelui arhiereu Andreiu [illegible] pentru biserica și neamul nostru mai [illegible] acelea daruri și bunătăți de cari azi ne bucurăm. Da, izvorât-a dela El, al cărui nume nu suntem în stare a [illegible] de profundă venerațiune și pietate. El a fost acela, care la anul 18[illegible] exoperat-a dela Maiestatea Sa, bunul nostru monarh, concesiunea pentru o colectă pe seama bisericei catedrale. Și Maiestatea Sa, acest părintesc povățuitor al tuturor popoarelor sale credincioase, *primul* a fost care pentru catedrala noastră a contribuit considerabila sumă de 1000 galbeni. El, marele Andreiu a fost, care în scopul colectării, cu un adevărat zel apostolic făcut-a chiar și prin eparhiile străine, chiar și prin Viena și Triest dese călătorii, cari pe timpul acela erau atât de lungi și grele.

Ideea lui sublimă și zelul lui apostolic, cu o putere însuflețitoare și roditoare, transplantatu-s'a apoi și asupra succesorilor săi.

Urmatu-i-a neuitatul și înțeleptul arhiereu *Miron*, care chivernisit-a și augumentat-a fondul catedralei în modul cel mai conștiincios.

Urmata-ți apoi în mod providențial Escelența Voastră. Decenii multe ar mai fi trecut, fără ca din ideea sublimă a Marelui Andrei trup măreț să divină, dacă provedința nu ne-ar fi dăruit cu activitatea și energia caracteristică neîntrecută a Escelenței Voastre, — cu acea activitate neobosită și energie nețărmurită, care câștigatu-va și pentru posteritate meritatul predicat de: *„Arhiereul făptuitor!"*.

Sprijinit în modul cel mai puternic de venerabilul nostru conzistor, ai cărui membrii toți la înălțimea chemării lor au fost, ca și din pământ fermecat-ați capitalul recerut pentru clădirea și înzestrarea catedralei. Cu vorba și în scris, direct și indirect, în tot modul posibil, cucerit-ați inimele credincioșilor și binevoitorilor pentru contribuiri neașteptat de frumoase, bătut-ați la ușa săracilor ca și la ușa bogaților, începând cu fruntașa familie română care poartă stimatul și iubitul nume de *„Mocsonyi"*, și care prin iubirea sa de biserică și neam, și prin dărnicia sa rară, totdeauna și întru toate întrecutu-ne-a pe toți.

Escelență! Pentru toate câte astfel le-ați făcut, bunul Dzeu in modul cel mai rar V'a răsplătit. E un adevăr mare și netegăduit, că sufletul omului se reoglindează în modul cel mai limpede și perfect în făptuirile sale. Conziderând acest mare adevăr, Escelența Voastră convins va fi, că bunul D-zeu învrednicitu-va de o răsplată cerească, de acea rară fericire pământească, ca contemplând Escelența Voastră maestatica clădire a catedralei, reoglindat să vă vedeți printrânsa nobilul Vostru suflet. Invrednicitu-va bunul Dzeu ca încă în viață, și prin propia alcătuire, să vedeți ridicat în măreața clădire a catedralei monumentale cel mai imposant și neperitor.

Excelență! O știm noi toți foarte bine, că Excelența Voastră, ca un bun păstor sufletesc, toate câte le-ați făcut, toate bine și pentru binele și fericirea turmei Voastre credincioase le-ați făcut. O știm noi bine, că toate câte le faceți, toate noue, fiilor vostri credincioși ni-le dați, toate nouă ni-le lăsați. Și noi și privim catedrala aceasta măreață de un astfel de scump și sacru dar. Noi însă, o mai privim și de un falnic monument *al întregului nostru neam românesc.* O privim de un atare monument simbolic, care lumei întregi are să vestească, că un popor, care are în avutul seu idei atât de sublime, în mod atât de măreț întrupate, un atare popor *e un popor de caractere antice, e un popor de virtuți și aspirațiuni nobile și mari, e un popor de un măreț viitor!*

Excelență! Intâmplatu-s'a la anul 1860 în presara zilei sfântului Andrei, că Românii de ambele confesiuni, în înfrățire cordială, voit'au să aducă o ovațiune omagială marelui Arhiereu Andrei, pentru meritele câștigate, atât prin lupta sa națională purtată în senatul imperial din Viena, cât și prin acel fapt al seu, că a esoperat reînfrățirea confesiunilor surori române, dând prin aceasta tăriei și forței noastre naționale întregimea ei dorită și salvatoare. Vitregimea timpului însă a zădărnicit această intenționată manifestație frumoasă. A doua zi apoi, în ziua onomastică a marelui nostru Arhiereu, se află la casa dânsului și guvernatorul țării ca gratulant, care frapat erà de vedenia, că Arhiereul anume erà îmbrăcat într'o haină veche, ruptă și sfășiată. „Serenitate! — i-a zis Arhiereul, — ca și haina de pe mine sfășiată e și inima mea de nedreptatea de ieri!"

Așa s'a întâmplat atunci! Iar acum? Acum Excelența Voastră îmbrăcat-ați, nu haină ruptă și sfășiată, ci haină mândră de sărbătoare, pentrucă acum datuni-s'a dela bunul Dzeu, ca epocala zi de azi, o zi de bucurie și fericire generală să fie!

Și dacă o oftare mai avem cătră cer, e aceea, care izvorește din adâncul tuturor inimilor noastre, oftarea, ca firul vieții Excelenței Voastre lungit să fie până la cele mai adânci bătrânețe, pentruca îndelungat timp să mai aveți de a Vă bucurà de fructele dulci și frumoase ale făptuirilor pe cari le-ați îndeplinit și pe cari le veți mai îndeplinì!

Excelență, să trăiți!"

*

Despre celelalte festivități, aranjate din incidentul sfințirii catedralei, vom dà rapoarte în numărul viitor.

Clopotele catedralei.

Veacuri barbare odat' erau,
Clopote 'n turnuri, că ni s'opreau!
Clopote mândre de azi se trag,
Tonuri resună și trec în larg.
Peste Sibiiu și sus la nori, —
Patru țin corul și sunt surori,
Tot bucuroase scăpând din lanț
Și astăzi în turnuri s'au pus la danț.
La catedrală sunteți chemați,
Sfintei Treime să vă rugați!

Dr. At. Marienescu.

Telegrame și scrisori.

Cu ocaziunea sfințirei bisericei catedrale, Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* a primit număroase telegrame și scrisori de felicitare, dela credincioși de ai bisericei noastre ortodoxe, și dela aparținători la alte confesiuni.

Excelenței Sale îi este cu neputință să răspundă la fiecare telegramă și scrisoare în parte. Ne-a însărcinat deci, *să aducem pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămiri tuturor trimițătorilor lor.*

Tot din cauza mulțimei lor ne este cu neputință și nouă să publicăm toate aceste telegrame și scrisori. Facem însă escepțiune cu scrisoarea domnului *Alexandru de Mocsonyi*, pe care o dăm în intregime, parte pentru cuprinsul ei, parte îndemnați de stima și venerațiunea ce o avem față de acest ilustru bărbat al nostru, mai ales însă din motivul, că știm, cu câtă sete așteaptă opiniunea publică românească totdeauna să audă și să cunoască cuvântul cumpătat și cuminte al domnului *Alexandru Mocsonyi.* Scrisoarea D-sale e următoarea:

Inaltpreasfinția Ta! Iată ziua cea mai frumoasă din viața Inaltpreasfinției Tale!

Ziua cea mai frumoasă, ce provedința divină a rezervat-o Inaltpreasfinției Tale!

Biserica noastră națională, care victorios a rezistat viforelor seculare, și cu ajutorul cerului și-a eluptat pozițiunea de egalitate în drept și vaza ce-i compete între bisericile regnicolare, închină Atotputernicului, în această zi istorică, cu inima plină de recunoștință și evlavie, pompoasa casă a Domnului: Catedrala reînviatei noastre Metropolii.

Biserica și-a ridicat cu acest templu falnic un monument pentru vecie, și pentru veci va fi legat de acest monument falnic numele Inaltpreasfinției Tale, nume așa de binemeritat de biserică și neam.

Din conziderațiuni sanitare, spre adânca mea durere, neputând participà în persoană la această festivitate memorabilă, prin aceste puține dar sincere cuvinte vin Inaltpreasfințite a Te felicità din toată inima de această operă grandioasă, care încoronează în mod strălucitor nenumăratele fapte bune ale Inaltpreasfinției Tale.

Dumnezeu să Te țină, Inaltpreasfințite, spre binele bisericei și al națiunii, în deplină putere trupească și sufletească, până la extremele margini ale vieții pământești.

Birchiș, 29 Aprilie v. 1906.

Al Inaltpreasfinției Tale sincer adict

Ales. Mocsonyi.

Cum e catedrala?

Mai suntem datori cu un lucru cetitorilor cari n'au avut încă fericirea să vadă frumoasa noastră catedrală, cu o *descriere amănunțită* a acestui nou și pompos Sion. Ne împlinim și datorința aceasta, presentându-le catedrala după cum urmează.

Catedrala e zidită în stil bizantin, după modelul sfintei Sofii din Constantinopol. In față se ridică două turnuri de 43 m. înălțime, acoperite cu plăci de aramă, ale căror cruci se văd de departe strălucind în bătaia razelor de soare. Intre ele fațada în formă de semicerc poartă 7 mozaicuri, reprezentând pe Iisus Christos, pe cei patru evangeliști și două cruci. Clădită din cărămidă, afară de cupola centrală, care răsare impunătoare dintre cele 4 turnulețe și dintre cupolele mai mici, se văd pe dinafară alternându-se simetric șiruri de cărămizi smălțuite roș și galben, mai frumoase și mai trainice decât orice tenciuială. Cupola e lucrată în rabitz. Teritorul ce-l ocupă biserica și parcul din jur, frumos aranjat și care face o impresie bună asupra ochiului privitorului, sunt cum s'a mai spus, șapte curți de pe cari s'au demolat casele.

Biserica are o lungime de 58 m. cu altar cu tot, iar în lățime are 16 m. Inălțimea internă a cupolei e de 28 m., iar în extern are o înălțime de 34 m.

In proporții de mărime biserica catedrală e cam a patra parte cât biserica sfintei Sofii din Constantinopol.

Zece trepte de granit conduc la întrarea principală unde ai în față 3 uși de stejar sculptate frumos, cu motive românești. Alte două uși în dreapta și în stânga răspund în turnuri. Afară de întrarea principală mai avem în laturea dreaptă patru uși, din cari 3 răspund în biserică, în cele două turnulețe și în galerie, iar a patra răspunde în altar; în stânga trei.

După întrarea principală avem în față un fel de vestibul, care e despărțit de pronaos prin alte 3 uși; în dreapta și în stânga avem iar câte 2 uși, cari conduc la cor și în horele din apropierea acestuia. Pronaosul e despărțit de naia spațioasă a bisericii prin columne de granit, cari sprijinesc corul și ale căror capitele sunt sculptate în stil bizantin. Padimentul e din beton, decorat cu figuri din țăsăturile românești. Jur împrejur sunt scaune de stejar, cu o sculptură admirabilă. In horele de lângă cor, în cor și în galerii sunt așezate iară-și scaune. In mijlocul năii bisericii e așezat amvonul cu trei trepte, după cum e obiceiul să fie construit la o biserică metropolitană. Mai spre altar, în dreapta, avem tronul episcopesc sculptat admirabil și aurit, iar în stânga e catedra de predicare. In altar avem în stânga diaconarul, iar în dreapta o ușă care răspunde afară. Pe prestol e așezată o masă de stejar.

Dela prima întrare în biserică o vie și puternică impresie face asupra noastră *pictura*, care strălucește prin originalitatea, farmecul și vioiciunea colorilor, apoi ornamentica păreților la cari, întrucât numai s'a putut, s'au folosit exclusiv motive din ornamentica atât de bogată și de o variațiune rară, de un gust fin și ales a poporului nostru. In general toate bisericile zidite în stil bizantin ni-se prezintă în afară în contururi aspre și solide, iar înlăuntru strălucesc prin decorațiunea lor pompoasă.

Iconostasul e frumos sculptat cu motive românești, iar icoanele îți prezintă ochilor rămași în admirare o viață ideală, îți dau măsura și rostul înțelegerii vieții pământești a lui Iisus Cristos.

Pictura e ținută în stilul bizantin, dar pictorul a știut să producă o armonie fericită între bogăția și splendoarea vestmintelor și între expresia feții, ca să nu ne atragă prea mult cea dintâi.

La iconostas, în dreapta ușei împărătești, e așezată icoana Mântuitorului, iar în stânga e chipul Maicei Domnului, cu un zimbet liniștit și blând din ochii ei, par'că răsare o presimțire a chinurilor ce-l așteaptă în lumea pământească pe Cel, care-L poartă în brațe. In dreapta ușei laterale e icoana Botezătorului și Inainte mergătorului Ioan, iar în stânga, la a doua ușă laterală, e icoana sfântului Nicolae. Pe ușa împărătească e zugrăvită „*Bunavestire*“, pe ușa laterală din dreapta arhangelul Gavriil, iar pe cea din stânga arhangelul Mihail. In al doilea șir de icoane sunt reprezentate scene din viața Mântuitorului: nașterea, botezul, învierea, înălțarea la cer, pogorîrea duhului sfânt, schimbarea la față, iar la mijloc e icoana cinei celei de taină. Toate aceste scene produc în sufletul nostru impresii vii, ne fac să vedem micimea lucrărilor noastre și periciunea lor în asemânare cu lucrările neperitoare și vecinice ale lui Dumnezeu. Cu frică și cutremur, cu evlavie și umilință trebue să stăm în fața Domnului. In șirul al treilea urmează apostolii, iar la mijloc e icoana sfintei și de viață Făcătoarei Treimi. Sus e icoana răstignirei, având în dreapta iconița învățăcelului iubit, iar în stânga iconița Maicei Domnului, înfățișând scena: „Mamă, iată fiul tău, fiiule, iată mama ta!“

Pictura cupolei iar e de o valoare artistică neîntrecută, căci pictorul știù să țină cont și de cerințele moderne ale artei și să nu întrelase nici stilul bizantin în icoanele sale.

La mijloc e Iisus Pantocrator, binecuvântând.

Expresia blândeței nemărginite și atotputinței dumnezeiești, care transpiră din această icoană produc în sufletul nostru icoana adevărată a lui Dumnezeu ocârmuitorul și mântuitorul lumei. Jur împrejur sunt cele 9 cete îngerești, cari cu mânile înălțate preamăresc pe Domnul. Iți pare, că auzi corul îngeresc cântând cu glas divin: „Osana, bine e cuvântat, celce vine întru numele Domnului“. La baza cupolei, în patru colțuri, sunt pictați cei 4 evangeliști, Ioan, Luca, Marcu și Mateiu, fiecare cu simbolul său.

Ceeace pentru noi constitue o vie atracție sunt, pe lângă admirabila pictură și pe lângă sculptura scaunelor și a capitelelor celor 16 columne de granit, minunatele decorațiuni, cari le aflăm până în cele mai mici amănunte în toate lucrurile. Marginile corului, păreții, vestmintele sfinților, prezintă o frumoasă aplicare a motivelor românești. Adevărat că nu în tot locul s'a putut observà aceasta cu rigoare, ci unde nu s'a putut s'au folosit motive bizantine, cari prin uz au devenit ceva sfânt. In general zis pictura, sculptura și ornamentica, prin valoarea artistică a executării concurg la înălțarea noastră sufletească.

Maĭ amintim în urmă minunatul candelabru electric, atârnat deasupra năiei bisericei, candelele și luminările cu 2 și 3 brațe, cari împodobesc biserica și cari toate vor contribuì și mai mult la splendoarea acestui lăcaș al Domnului, zidit din prisosul bogaților și din denarul săracului.

Cine va auzì evlavioasele cântări, va vedeà impozantul serviciu divin din biserica noastră și va auzì un cor bine condus, când va eșì din biserica aceasta de va fi străin, ori Român, va fi silit să exclame ca și trimișii principelui rus la Constantinopol: „*Cu adevărat aici locuește Dumnezeu*“ și pe lângă acestea: „*legea românească e adevărată lege creștinească*“.

NOUTĂȚI.

Pentru a putea raportà în mod amănunțit despre toate câte s'au întâmplat în zilele din urmă în Sibiiu, am alăturat un supliment de o coală la numărul de față, anticipând astfel și numărul de Joi. Prin urmare, numărul proxim al ziarului nostru, cu datul de Sâmbătă, apare Vineri seara.

*

3/15 Maiu. Măreața și sfânta zi de praznic național iar ne îmbie azi prilegiul ca, plecându-ne genunchiul cu cucernică închinare, să reînviem în sufletele noastre sfințenia acelei vremi, când sufletul neamului nostru și-a închegat într'un mănunchiu tot sbuciumul doririlor sale. Cuvine-se ca să nu trecem cu vederea această zi, ci să aducem prinos de admirație umbrelor acelora, cari au botezat această zi cu sfințenia dragostii neprihănite de lege și neam. Amintirea acestei zile de dreaptă măreție toarnă în sufletele noastre pururea tăria cinstei pentru legea și credința noastră strămoșască. Fi salutată deci sfântă zi, care ai închegat comoara darurilor noastre. In fața ta glasul rugei noastre purcede cucernic către tronul atotstăpânitorului părinte și drojdia nădejdii imploară dela mila lui fără hotare binecuvântarea unor vremi de dreaptă răsplătire și izbânda doririlor neamului nostru. Zi măreață, osana ție!

*

Protoprezbiterul Agnitei, Domnul *Ioachim Muntean*, hirotesit în 25 Martie v. prin Inaltpreasfinția Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan*, instalat înainte cu opt zile în oficiul său, a adresat preoțimei, învățătorimei, corporațiunilor bisericești și credincioșilor din tractul său un frumos circular de întroducere, pe care'l vom publica în întregime, imediat cum ne va permite spațiul.

*

Pașaport pentru România. Domnul *Parteniu Cosma* a primit spre orientare dela dnul vicecomite al comitatului nostru, răspunsul ce l'a primit acela pe cale telegrafică dela ministrul de interne, care este următorul:

„*Pe timpul duratei expoziției d'n București nu este nevoe de pașaport la întrare în Ungaria, dar aceia cari călătoresc de aici în România, dacă nu sunt străini* (*Külföldiek*), *trebue să aibă pașaport*“.

Va să [illegible] *numai cetățenii altor state* pot călăto[illegible] [illegible]mpul expoziției fără pașaport în [illegible], dar cetățenii statului ungar nu[illegible] [illegible]omânia la noi însă, cu toate dispoziți[illegible] [illegible]evere ale legii privitoare la poliția de graniță, *creată anume ca să scutească Ungaria de invaziunea jidanilor din orient*, pot întrà în Ungaria pe timpul expoziției din România *toți perciunații fără nici o supărare.* „Auch etwas“! vor esclamà jidanii.

Am înțeles.

*

La fondul de 20 bani drept răscumpărare în scris a felicitărilor logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu a dăruit Dr. Vasile Dan, advocat, 40 cor.

*

Colecta catedralei. In ziua sfințirii bisericei catedrale au mai întrat următoarele donațiuni: 1. Dela biserica sfântului Nicolae din Brașov-Scheiu suma de 5000 cor., adusă prin o deputațiune constătătoare din parohul Dr. *Vasile Saftu*, directorul liceului *Virgil Oniț*, profesorul *Pricu*, și epitropul *Lupan*. 2. Dela advocatul *Simeon Damian* din Brașov, 200 cor., dorind ca să fie catedrala un monument neperitor pentru fericirea neamului. 3. Dela egumenul mănăstirii Cozia, arhimandritul *Ambrozie Cosinceanu*, 40 cor.

*

Petrecere în Cluj. Studenții români din Cluj învită la petrecerea cu dans ce o dau la 24 l. c. n. (ziua Inălțării Domnului) în sala hotelului Central. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de întrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Beneficiul petrecerii se va da Casinei Române și mesei Academice.

*

Expoziția de copii din Apoldul românesc. La crearea premiilor, ce se vor împărțì între mamele vrednice la expoziția de copii, ce se va aranjà de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Apoldul românesc, au mai contribuit: Demetrie Câmpian, arhivar consistorial 1 cor, Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, Ioan Panfilie, arhitect, fiecare câte 2 cor. și Paul Muntean, v. colonel c. și r. în penz. 1 cor.

*

Doctor A. M. Pop, Doctor în medicina universală al universităților din București și Cluj, cu diploma pentru medicina legală și physicat, specialist în morburile interne, s'a început pracsa medicală la Băile Herculane, Otel Ferdinand.

*

Coroane eterne. Neconsolatul arhitect al conzistoriului Sibiian, dl Ioan Panfilie și copii săi Ioan, Liviu și Florica, dăruesc întru vecinica odihnă a soției sale Maria n Șuluțiu — Turcu, fondului de 20 bani al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, 3 coroane.

*

Membri pe viață la „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ s'au înscris următorii măestri, cari au solvit taxa de câte 50 cor. odată pentru totdeauna și anume: Emil Petruț măsar, Eremie Purece, lăcătuș, și Ioan Logojanu, pardositor. Aceștia și-au dăruit și chipurile lor lucrate în colori pentru sala mare a Reuniunei.

Fie ca frumosul exemplu dat de acești harnici măestri se afle cât mai mulți imitatori între meseriașii noștri și alți părtinitori ai clasei noastre de mijloc.

*

S'au găsit șase chei werthaimiane, legate la olaltă, și uitate într'un cupeu al căilor ferate. Sunt depuse la cassa arhidiecesană, și pot fi luate în primire dela domnul cassier *Pantaleon Lucuța.*

*

Ce trebue să știe fiecare damă? In prima linie cum să-și conserve frumseța până la adânci bătrânețe, cum să-și scutească obrazul contra influințelor vântului și soarelui, apoi și cum să delăture pistruii, petele de ficat, jubruțele, carii de piele și alte necurățenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conține nici mercuriu, nici plumb, și care în câteva zile netezește crețele și dă obrazului coloare fină și trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producent: Clemens Földes, farmacist în Arad, și în alte farmacii.

*

Noroc colosal la Gaedicke.
gerea încheiată acum au fost trase
singură zi cel mai mare câștig p
de 400,000 cor. cu nr. 19406 (în 8/
și câștigul principal de 30000 cor
nr. 88837 (în 4/4 părți), în colectu
de mult favorizată de noroc: A. G
Budapesta, Kosuth Lajos-utcza
lectura aceasta a plătit acum mu
săi a patraoră câștigul principal de
coroane. Numai în tragerea din u
lectura Gaedicke a ajuns în plăcu
ție a plăti mușteriilor săi câștigur
cipale de 400,000, 60,000 de douăor
15,000, de treiori 10,000 și alte
câștiguri decâte 5000, 2000 cor. e

*

Tineri și bătrâni deopotriv
crucea duplă electro-magnetică R
86967 a dlui Albert Müller, a căr
e neîntrecut deosebi la podagră,
astmă, ischias, dureri de inimă și
mac, dupăcum se vede și din num
scrisori de recunoștință, dintre c
blicăm mai la vale două: „Preastir
Müller! Te rog a-mi mai trimite
rat R. B. nr. 86967. Totodată trebu
exprim mulțămita pentru invenți
Kalocsa, 23 Sept. 1905. Cu stimă
Bencsik“ — „Stimate dle Müller
rece primul aparat trimis a avut e
raculos, te rog a-mi trimite cu r
cerea poștei încă unul. Cu stimă
József. Győr, 1 Oct. 1905.“ — A
mandă dela dl Albert Müller, Bu
V. Vadász-utcza 42/V. Costă 6 co

NOU! NOU!
Somatose
fluide.
Mijloc tonic
producător de apetit și întări[illegible] nervi.
(63 a) 8-

Pentru pacienții de stomach!
Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin
sumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu nereg
'și au contras bóle de stomach, precum:
Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach
li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt de
probate. Acesta este:
Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.
Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin
bun; întărește și invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură
conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.
Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate în
în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri
cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu su
riuțe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buru
Constipațiile cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi inimă, insomnie, precum și conglomerarea sângelui în fic
plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vi
de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din s
mach și intestine.
Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obic urmările u
mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. Lipsa
apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdute (insomn
consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri
traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și n
trirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză n
escitați și creéză nouă voe de viéță. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțăm
dovedesc acestea.
Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.*— la farmaciile din *Sib*
Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Popl
Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săs
Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Med
Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpul
Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, A
Iulia etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ung
și Austria.
Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în t
calitățile din Austro-Ungaria.
Păziți-vĕ de falsificări!
Sĕ se céră anumit:
Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.
Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile luĭ constitutive sînt: Vin de Mal
50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup
cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entiant
„Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă.
un. dcm. [11] 24—

Nr. 49 Sibiiu, Sâmbătă 6/19 Maiu 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Alegerea de deputat din Szilágycseh.

Relativ la alegerea de deputat din Cehul-Silvaniei unde candidatul partidului național a fost dl *Gheorghe Pop de Băsești* ni-se depeșază următoarele:

In curs de o săptămână, bătăușii din comunele maghiare vecine și depărtate cutreierând cercul electoral cu *asistența gendarmilor*, au comis mai multe leziuni grave și ușoare, iar în ziua alegerii în comuna vecină au reținut 350 alegători, pe unul l-au închis, pe mai mulți i-au rănit grav, și astfel candidatul nostru a rămas în minoritate cu 111 voturi.

Alegerea s'a făcut Mercuri, în 16 Maiu n.

Tot dela sărbările noastre.

Completăm raportul nostru din numărul trecut, despre festivitățile cari au avut loc din incidentul sfințirii catedralei, cu cele ce urmează. Punem la loc de frunte vorbirea Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, rostită la ocazia conductului ce i s'a aranjat Duminecă sara, ca răspuns la vorbele de mulțămire și recunoștință ale oratorului *M. Cirlea*, exprimate în numele tuturor celor ce au luat parte la acest impozant act de manifestări de iubire și alipire față de P. S. Sa. Vorbirea, întreruptă adeseori, și la urmă acoperită cu nesfârșite aclamări, a fost de următorul cuprins:

Iubiților mei fii sufletești!

Precum se bucură fiecare părinte iubitor de fii, când la adânci bătrânețe se vede încunjurat de fiii sei iubiți, veniți din apropiere și depărtare să-i arete dragostea și recunoștința filiască, pentru binefacerile părintești, tot asemenea mă bucur acum și eu Archipăstorul și părintele vostru sufletesc, când din incidentul sfințirii bisericei noastre catedrale, vă văd în număr atât de mare întruniți acum în jurul meu, ca să-mi arătați dragostea și recunoștința voastră, pentru cele ce voiu fi putut lucră și eu în folosul vostru și al bisericei noastre naționale, în timp de peste [illegible]0 de ani, de când m'am învrednicit a servi la sfântul altar al Domnului.

Vă mulțămesc deci din inimă pentru aceste manifestațiuni de dragoste și recunoștință, rugându-vă să mi-le păstrați și în viitor, precum vi-le voiu păstră și eu, în tot restul zilelor vieții mele.

Nu știu dacă, și întrucât rodul ostenelelor mele va fi satisfăcut așteptărilor voastre. Aceasta rămâne la aprecierea voastră și a viitorimei. Ceeace știu însă este, că eu încă la primirea darului arhieresc, din propriul meu îndemn am făcut în taină vot solemn înaintea lui Dumnezeu, rugându-l, ca *numai până atunci să mă lase în viață, până când voiu lucră în folosul bisericei și al poporului nostru!*

Și așa, pe lângă rugăciunile mele zilnice către Dumnezeu n'am avut alt dor și altă nizuință mai mare, decât cum să lucru mai mult și mai bine, ca să ridic și biserica noastră și pe clerul și poporul nostru la acea vază, onoare, bunăstare, și poziție onorifică, la cari au ajuns și celelalte biserici și ceilalți compatrioți ai nostri, și să se apropie și clerul și poporul nostru tot mai mult de posibilul bine vremelnic și să ajungă la eterna fericire.

Dacă totuși n'am ajuns acestea în măsura de toți dorită, aceasta n'a depins numai dela mine, ci mai mult dela feliuritele împrejurări nefavorabile, cari în tot timpul arhieriei mele s'au succedat unele pe altele.

Iar dacă pe lângă toate acestea tot voiu fi făcut ce s'a putut, precum a amintit onorabilul vostru vorbitor, meritul nu este al meu, ci mai întâiu al preabunului Dumnezeu, care m'a luminat, m'a inspirat și m'a ajutat la asemenea lucrări, din tinereță până acuma, la etatea mea înaintată. Iar după Dumnezeu meritul este și al vostru, și mai ales al acelora dintre voi, cari m'ați ajutat și m'ați sprijinit în toate lucrările mele, dela cele mai mici până la zidirea bisericei noastre catedrale. De aceea pentru toate câte s'au făcut, să mulțămim împreună preabunului Dumnezeu, rugându-l să ne lumineze și să ne ajute și în lucrările noastre ulterioare.

Căci să nu uităm, iubiților, că mai este încă foarte mult de lucrat, până să ajungem la acea poziție favorabilă și onorifică, la care au ajuns ceilalți compatrioți ai nostri, și până să ne asigurăm și nouă și urmașilor nostrii viitor tot mai bun și mai ferice.

Pentru a conlucrà la acel viitor tot cu mai bun succes, trebue să ne silim a ne însușì și noi tot mai multă cultură și lumină, dela care ne-a împiedecat vitregitatea timpurilor trecute. Dar fiindcă la toate acestea, pe lângă stăruințele noastre, se mai cere și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, de care se împărtășesc cei ce țin cu tărie la sfânta Lui lege, cuprinsă pe scurt în singurul cuvânt al *dragostei creștine*: să cultivăm și să ținem și noi cu aceeași tărie la dragostea creștinească, dela care atârnă toată legea și prorocii, precum au ținut și fericiții nostri părinți. *Să iubim pe Dumnezeu și deaproapele*, și să manifestăm aceasta și *prin fapte*, prin ajutorirea noastră împrumutată și prin ajutorarea bisericilor și școalelor și a altor asemenea institute de binefacere.

Pe lângă acestea *să cultivăm și iubirea de patria mamă*, conlucrând împreună și la fericirea ei, căci fericirea ei este fericirea tuturor fiilor ei, și așa și a noastră.

Să cultivăm credința moștenită dela străbuni către gloriosul nostru Impărat și Rege Francisc Iosif I., și către întreaga casă domnitoare, către Domnitorul, căruia după Dumnezeu avem să-i mulțămim și mănosul teren de activitate al bisericei noastre, dând și la această ocaziune expresie eternei noastre recunoștințe și printr'o întreită aclamare:

Să trăească Maiestatea Sa!

După acestea mulțămindu-vă încă odată pentru dragostea voastră și implorând darul și binecuvântarea cerului asupra voastră și asupra tuturor alor vostri și împărtășindu-vă și binecuvântarea mea arhierească, vă rog să duceți aceasta și la ai vostri de acasă, mari și mici, tineri și bătrâni, spunând tuturor, că din adâncul inimei le doresc și lor, ca și vouă, tot binele dela bunul Dumnezeu, acum și întru mulți ani fericiți!

Matineul elevilor dela seminarul „Andreian“.

Luni la orele 11 din zi s'a ținut matineul societății de lectură „*Andreiu Șaguna*“, a seminarului „Andreian“. Sala spațioasă a Casei Naționale era ticsită de lume aleasă având la loc de frunte pe dignitarii bisericești, în frunte cu P. S. Sa episcopul Aradului *I. Ig. Popp*.

Succesul matineului a fost desăvârșit, elevii seminarului nostru au dovedit aptitudini frumoase.

Ședința a fost deschisă de prezidentul societății prof. sem. *Vasile Stan* prin următorul discurs măduvos și bine simțit tălmăcind viu însemnătatea momentului.

„Preasfințite dle episcop!
Onorat public!

Cu rugăciunile, cu fumul de tămâie și sunetul de clopote prin care Românii ortodoxi din Ungaria sărbătoresc actul istoric al sfințirii bisericei catedrale, ca o sfântă și pioasă amintire se amestecă glasuri, armonii ce vin de departe . . . străbat până la noi vii și vibrătoare de întreagă emoțiunea vremurilor trecute. Sunt glasurile părinților nostri cari au dorit să înalțe Dumnezeului nostru măreț locaș de închinare, dar vremurile protivnice lor, nu le-au îngăduit până acum. Sunt imnuri de laudă și mulțămire, cântate de preoții neamului împăratului ceresc, pentrucă și-a plecat urechia la cucernica rugă, ce de veacuri i-o înalță fiii săi îngenunchiați de trufia nepretinilor și le-a trimis ajutorul său dzeesc să-i poată zidì *Casă împodobită* și neamului *simbol văzut* al credinței neînfrânte, iar veacurilor ce vor venì *mărturie* de trăinicia noastră.

Ne plecăm în fața duhului vostru mare, părinți ai nostri, cu sfială ne pătrundem de armonia glasurilor voastre ce se amestecă în cântarea noastră; în acest moment al bucuriei se șterg icoanele întunecate zugrăvite cu amarul vostru și cu umiliri, ne strălucesc numai nobilele voastre străduințe, căror avem să mulțămim bucuria zilei de azi.

Trecutul, când biserici sărăcăcioase și dosite erau loc de închinare și catedrală arhiereilor nostri, trăește azi numai în amintire; și pe noi ne preocupă acum măreața realitate a strălucitoarei biserici catedrale, ridicate cu planul elegantelor monumente creștinești, cari fac podoaba arhitecturii orientale.

*

In viața poporului nostru de aici biserica n'a avut numai rolul, ce i-s'a dat de Mântuitorul omenimii, să aline suferințele oamenilor, să-i înfrățiască și îndrume la fericire pe pământ și dincolo de hotarele acestei vieți, ci adeseori a fost sprijinul celor slabi, scut de apărare în contra apăsătorilor și totdeauna cetățuia neînvinsă, unde s'a adăpostit în vremuri de restriște, precum și în timpuri liniștite *inima românească, sufletul românesc, cultura românească*.

Adevărul acesta s'a zis adeseori, dar trebue repetat mereu, pentrucă este una din cele mai frumoase glorii ale bisericei noastre, o glorie la care nu va renunțà niciodată fără a perde pe celelalte.

Și dacă în acest moment tot publicul românesc se ocupă de sfințirea catedralei din Sibiiu, dacă toate inimile românești stau în jurul bisericii cu dragoste ca o gardă credincioasă gata deopotrivă la moarte și învingere, e semn bun, e semn că nu e numai a unor singuratici, ci e comună sufletului tuturor convingerea, că *în biserică este mântuirea și mărirea poporului român din această țară, în ea aflăm cu toții chezășia naționalității noastre și speranța independenței culturale.* De aceea ținem la biserică cu toată tăria sufletului nostru, suntem mândri de ea, suntem mândri de tăria ei, suntem mândri de mărirea ei și de câteori face un pas înainte în sufletul nostru se trezește o nouă nădejde.

In aceste clipe istorice, când vălul viitorului ca prin farmec ne lasă să aruncăm o ochire asupra tainelor ascunse omului muritor, membrii societății de lectură „Andreiu Șaguna“ sunt viu mișcați, sufletele lor fericite plutesc în regiunile senine ale idealului, pentrucă zăresc viitorul bisericii mândru, ca și mândra biserică catedrală, care-i va fi de azi înainte simbol văzut.

In ei e formată convingerea, că o biserică catedrală monumentală, dacă vor lipsì din ea arteriile puternice, purtătoare de viață, *clerul luminat, zelos și cinstit* rămâne un corp scânteietor de strălucire, dar mort, ce-și așteaptă suflarea dzeiască, viața, sufletul, care va da glas auzit acestei alcătuiri.

Generațiilor de tineri membrii ai societății „Andreiu Șaguna“, învățătorimii și clerului de mâne, ce-l crește seminarul din fața catedralei, îi este ursit norocul să facă în viitor din această frumoasă zidire expresiunea cea mai înaltă și curată a tuturor aspirațiilor noastre românești, păzind neatinsă cinstea tradițiilor bune din trecut.

Nu este aceasta numai o *dorință* pornită din îndemnul spre mai bine, ci în fața Sionului românesc ridicat din truda noastră a tuturor este *chemarea* celorce se văd venind și celorce vor venì cu dorul sfânt să deà acestei zidiri *duh cald, duh de viață, duh regenerător;* pentru vremurile ce se vor urmà este *hotărârea* tare a celor chemați să fie preoții și învățătorii neamului.

Insuflețit de aceste idei, deschid ședința festivă aranjată de societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ din prilejul sfințirii bisericii catedrale și în numele membrilor ei vă zic un călduros „Bine ați venit la sărbătoarea noastră!“

Programul serios și acomodat actului epocal a fost ales cu deosebită îngrijire și a fost executat cu o laudabilă preciziune. Mica orhestră a societății a surprins foarte plăcut publicul, cu un putpuriu de melodii românești, una dintre creațiunile cele mai bune și mai proaspete ale prof. seminarial *Tim. Popoviciu.* Atât orhestra cât și autorul au fost răsplătiți cu manifestații de adevărată plăcere și satisfacție.

Și mai frumoase prestațiuni ne-a oferit corul, care tot sub conducerea dnului profesor *T. Popovici* a cântat două piese muzicale frumoase: „Dorul Instrăinatului de Flechtenmacher și balada „Mănăstirea Putna“ de Vorobchievici.

Puterile deosebit de bune, de cari dispune corul seminarial în ăst an, au dovedit, că muncesc și inerția caracteristică multor pături ale societății noastre, aci a fost înfrântă de ambiția manifestării și a progresului. Mult a plăcut în deosebi solo da bas al baladei executat de clericul *Aurel Medrea*, care dispune de o voce metalică, curată și profundă ca puțini alții. Cea mai adâncă mulțămire sufletească a simțit'o în acele momente tatăl solistului, preotul Medrea din țara Hațegului, care retras într'un colț al sălii nu și-a putut înfrâna fărâma lacrimilor de bucurie, ce l-au podidit.

Un punct de forță al programului a fost lucrarea clericului *Ion Duma*: „Rolul istoric al bisericei ortodoxe în viața poporului român“. Autorul, care dispune de o limbă curată românească răsfoește paginile mohorâte ale trecutului neamului nostru și scoate în relief faptul, că biserica a fost temelia existenței noastre de azi, biserica a fost mama, la sinul căreia neamul nostru românesc și-a adăpostit toate vrerile și nădejdile și ea i-a dat puterea ca să poată triumfà asupra tuturor urgiilor, ce s'au deslănțuit veacuri dearândul asupra neamului nostru. Autorul a fost răsplătit cu binemeritate aplauze.

Mult a plăcut în sfârșit declamația clericului *Titu Morariu*: „Către pace“ de P. Cerna. Succesul a fost însă desăvârșit dupăce declamatorul rechemat la rampă a declamat „Oltul“ de O. Goga. Interpretarea foarte corectă a răsvrătirii sufletești expusă cu o vehemență extraordinară în această poezie a electrizat tot publicul, care a făcut ovații entuziaste atât declamatorului cât mai ales autorului poeziei.

Succesul desăvârșit al matineului a fost bine apreciat la sfârșit de P. S. Sa episcopul I. Ign. Papp, care a adresat debutanților cuvinte călduroase de mulțămită și i-a îndemnat la muncă stăruitoare și mai departe spre fericirea neamului nostru românesc.

Ședința aceasta festivă s'a încheiat la orele 12 și jumătate. *S.*

Conferența dlui Nicolae Iorga.

Pe Luni după ameazi la orele patru s'a anunțat o conferență a profesorului universitar din București *N. Iorga*, despre „*Viața culturală românească de astăzi*“. Ea a și fost spusă și a durat mai bine de un cias și jumătate. Aici încerc să reasumez ideile dezvoltate în conferență.

Dl *Iorga* zice, că metropolia noastră, catedrala înfățișează înainte de toate un spirit de jertfă, care va trăì vecinic în cei ce'și vor aduce aminte de cheltuelile duioase, muncite sângeros, ale celorce au înălțat-o. Ea reprezintă încă, mai ales prin zugrăvirea cupolei, idealul de înfrățire al artei noastre vechi cu nevoile sufletești de azi ale Românilor și în sfârșit catedrala închipue minunea unirii oamenilor prin idei înalte, ea cuprinde simțul de închinare către ce e mare.

Cultura și literatura unui popor trebue să aibă acelaș caracter. Scrisul oricui trebue să plece dela toți cari alcătuesc acelaș neam să nu fie numai un dar aruncat de boierii gândului. Românii au avut norocul acesta, literatura noastră are această valoare de solidaritate, acest preț de frăție. Aceasta va fi și în viitor astfel, ceeace ne garantează frumseța și bogăția poeziei populare, cinstea, gingășia sufletului țărănesc și trecutul îndepărtat, când se scriau cronicile și se făceà literatura religioasă.

Mai este apoi literatura cultă. Deși Văcărescu, Conachi și alții au scris frumos, a venit curând vremea când scriitorii au fost zmomiți de teorii sterpe, când literatura se scrià în ore de răgaz, precum se cetià și se cetește încă pentru plictiseală. Pe când într'adevăr literatura e lucrul tuturor, e un grai ce străbate repede, împodobit, închegat în forme frumoase, curățit. Aceasta e, și cine n'are prisos de bunătate în suflet să nu răspândească acest grai.

De pe la 1830 până la 1870, epocă în care societatea românească se puteà preface ușor, oamenii și scriitorii nostri cei mai mulți au stat boerește și au zis: Eu sunt scriitor, ce am eu cu oamenii cei mulți și proști? Cetitorii de asemenea treceau pe lângă cărți — chinul atâtor suflete — fără să-și amestece sufletele cu ale autorilor.

Dela o vreme încoace însă cei buni, cei curați își știu răspunderea în fața lui Dzeu și a oamenilor: fiecare dă tot ce are. E, par'că am vrea să câștigăm și ce am perdut prin anii morți din viața noastră. Căci neamul ne e rămas înapoi și nu putem așteptà în goana viforoasă spre viitor, nimic dela nime; noi nu avem să facem *polonizm*. Cine piere va pierì din vina lui, din lipsa de iubire, de credință și de luptă: e buruiană în calea stejarului și noi stejari trebue să fim.

Dar de unde puteri? Putere e peatra, putere e ferul, putere e numărul, dar puterile materiale nu sunt întâiul adevăr. Noi să înțelegem, că suntem numai forme trecătoare că întrupăm acel lucru mare, care e un popor. Deci să schimbăm izvorul din care ies formele, să ne strângem rândurile, să ne creăm un suflet al nostru, să ne învățăm limba dela frații mai mari împrăștiați prin atâtea locuri, să prefacem după rostul limbei noastre ce vom împrumutà — când n'avem încătrău — dela alții, să ne căutăm tot aurul de pretutindenea și din orice timp să cetim tot ce avem.

Acesta e idealul, în numele căruia se mărturisește azi în orice loc, în Sibiiu ca și în București. Aceasta e literatura și cultura cea nouă adevărată românească. Acesta e adevărul, lumina care vine de sus, pogorând nu *dela* noi, ci *prin* noi. Față de toate acestea rostul nu e lămurit: nu mai putem ascultà de graiul prorocilor mincinoși.

Aplauze și ovațiuni ca cele cari au urmat după conferența dlui *Iorga* nu s'au pomenit la noi pentru astfel de lucruri. I-s'a mulțămit și în chipul acesta — cel dintâiu e propoziția ultimă din reazumarea conferenței — pentru ideile multe, bogate, turnate în cea mai îndrăzneață și nouă haină de vorbe și imagini și pentru valul de învietoare putere oratorică.

I. D. P.

Convenirea socială a meseriașilor.

Ziua de Duminecă s'a încheiat cu *convenirea socială* aranjată de reuniunea sodalilor români din Sibiiu. S'a început la orele 9 seara. Sala dela Gesellschaftshaus, încăpătoare peste o mie de oameni, s'a umplut până la ultimul loc.

Atracția principală a fost concertul cât se poate de bogat, la care și-au dat concursul unele din cele mai probate puteri muzicale ale societății noastre de diletanți din Sibiiu. In locul prim amintesc pe doamna *Crișan*, care a cântat două piese muzicale, una de G. Dima și alta de H. Kirchner, și ale cărei aptitudini distinse muzicale sunt prea bine cunoscute publicului sibian. Ne-a procurat și de astădată momente plăcute, atât în aceste doauă piese de solo, cât și în cele două duete cu dșoara E. *Cunțan*.

Dșoara *Cunțan* încă ne-a delectat cu trei cântece solo. Vocea curată și bine instruată de alt pronunțat a dșoarei *Cunțan*, precum și executarea măiastră a cântărilor, a fost răsplătită cu aplauze frenetice.

Mult au plăcut apoi cele două piese românești executate la pian de dșoara *Olivia Bardoși*. Prezentarea simpatică și măiestria cu care a știut stoarce din strunele de sârmă farmecul cântecului românesc, a dat prilej ca întreg publicul să-i facă manifestații frumoase.

Dl *I. Stanciu*, zugrav, ne-a cântat un cântec de dor de Gabrielescu. Dl Stanciu dispune de o voce de tenor simpatică, și de o mlădiere lirică, pe care cu un exercițiu stăruitor o poate duce la desăvârșirea unui tenorist de prima forță.

Amintire deosebită merită dșoara *E. Roman*, care ne a îndulcit câteva clipe sufletul cu glasul ei plăcut, cântând foarte bine frumosul solo din „Durerea Românului“ de I. Crișan.

Corul atât în cântarea aceasta, cât și în celelalte cinci cântece exclusiv românești s'a arătat vrednic de laudă; a dovedit că dispune de multe puteri bune, rutină și disciplină exemplară, și de un conducător harnic și dibaciu, care își pricepe rostul chemării sale. Dl *Candid Popa* a dovedit la nenumărate ocazii că este un dirigent bine priceput.

Declamația dlui *Titu Morariu*, (Paul de Nola de G. Coșbuc) încă e vrednică numai de cuvinte de laudă.

Un merit netăgăduit la succesul acestui concert revine fără îndoială *doamnei Brote*, care cu drag și-a pus arta în serviciul concertului și a acompaniat la pian toate punctele de solo. Atât membrii reuniunii cât și publicul au răsplătit-o cu manifestarea celor mai vii sentimente de recunoștință.

In general zis, succesul acestui concert a fost desăvârșit. A avut prilej să se întrunească aci tot publicul venit la mărețul act al sfințirii, domni și popor. Și cu atât mai mult a plăcut concertul, cu cât programul a fost aproape exclusiv compus din piese românești. Mai amintesc că prof. sem. *Dr. Petru Șpan*, a rostit la miezul nopții o frumoasă vorbire de avânt național.

In fine nu pot să nu aduc laudă și voinicilor călușeri, cari au jucat jocurile noastre naționale călușerul și bătuta.

Către miezul nopții s'a încins apoi jocul până în dalbele zori.

Succesul material al sării acesteia încă a fost desăvârșit. S'au încassat peste 900 cor., iar prezidentul reuniunii dl *V. Tordășianu* a colectat cu pălăria „*Dumnezeu vede*“ mărci de prezență în suma de 54 coroane.

Laudă se cuvine atât debutanților, cât și reuniunii întregi pentru zelul ei de manifestare, precum și prezidentului harnic al acesteia. *s.*

Reprezentarea „Năpastei“.

Dumineca după ameazi la orele cinci s'a reprezentat în sala Casei naționale drama lui *Ion Luca Caragiale*: „Năpasta“.

In ziarul nostru s'a mai vorbit despre opera aceasta de artă atunci, când a fost jucată — în traducere — de actorii germani din Sibiiu. Deci cetitorii își vor aduce aminte, care e subiectul ei. O femeie, Anca, ia de bărbat pe Dragomir, bănuindu-l că acesta i-a omorît întâiul ei soț și așteptând să-și poată confirma bănuelile și apoi să-l vădească. In această așteptare trec nouă ani de zile și atunci se începe acțiunea dramei, condusă cu măiestrie, înaintând scenă cu scenă spre desnodământ.

Rolurile cele mai grele sunt: al lui *Drogomir*, având să redeà remușcările de conștiință ale unui ucigaș, spaima nebună de a nu fi descoperit aproape de terminul după care încetează puterea legii, neputincioasa furie în primul moment, când se vede prins; al *Ancăi*, o femee rea, intrigantă, cuprinsă vecinic de gândul să afle taina ce o chinuește de ani în fiecare clipă, și — cel mai cu anevoe de jucat — al lui *Ion* nebunul zdrobit și trupește, cu momente de luciditate, a cărui bunătate și nevinovăție înduioșează până la lacrămi.

Prin urmare diletanții de sub conducerea dlui *Z. Bârsan* au avut să învingă foarte multe greutăți, izvorite din nesfârșitele nuanțe ale caracterelor atât de complexe, cărora li-se adaoge și scena nepotrivită a Casei naționale. Insă talentul probat de mai multe ori și rutina celorce au susținut diferitele roluri le-a garantat o reușită deplină.

Dl. *Z. Bârsan* a început prin a face o creațiune din rolul lui Ion. Infățișarea de ocnaș fugit, vocea slăbită, tradând o lume de negrăită suferință, privirile rătăcite, acel scâncet plângător: „Imi dai să mănânc? — Bogda proste!“ și acea în conștiență dureroasă, care și-a ajuns culmea în mărturisirea: ... „că vezi ... eu sunt nebun ...“, toate acestea au fost aproape desăvârșite. Ce a urmat, e drept că n'a izbutit să fie totdeauna la aceeaș înălțime. Mai puțin reușită a fost acea descriere minunată — singura pagină de căldură, de învietoare seninătate și lumină în dramă, — în care declamația a înăbușit binișor sentimentul. Cu toate acestea dl *Bârsan* ne-a dat dese străfulgerări, la a căror lumină s'a văzut limpede o minune: arta adevărată.

Despre dl *Radu Popea* cred că a înțeles, în parte, greșit rolul lui Dragomir. Dsa a reprezentat un țăran de-o rară sălbătăcie, și trăsătura aceasta a rămas cea mai strigătoare în jocul său întreg, câtă vreme trebuià să se vadă foarte rar. Indobitocit de beutură (să nu se uite că el beà de năcaz), vecinic apăsat de-o teamă grea, Dragomir este, în concepția ori-cui cunoaște drama lui Caragiale, un om nefericit care inspiră mai curând milă, ne înmoaie oarecum, dar nu ne înspăimântă. Vorbesc, firește, de impresia generală, căci momente redate just a avut și dl Radu Popea.

Doamna *Lucia Cosma* a fost bine în rolul Ancăi. Dsa ne-a dat o mare iluzie de adevăr în părțile acelea, în cari soția lui Dragomir e foarte răutăcioasă și mulțămită, aproape fericită de apropierea „ceasului“ răsplătirii. Mă gândesc mai cu seamă la scena, în care Dragomir își mărturisește crima și adauge, că el și acum iubește pe Anca. Ea îi răspunde: „Așa? Așteaptă tu să vezi cum îți plătesc eu ție dragostea“.

Rolul de înamorat, susținut de dl *Enescu*, nu ne-a putut arătà întreaga dibăcie a acestui diletant, care s'a achitat de atâtea ori cu cinste de roluri grele. Dar și în puținătatea acestui rol s'a putut observà îndemânarea-i de altă dată.

Publicul foarte număros a răsplătit cu îndelungate aplauze stăruințele celor ce se străduesc să pună început marei școli a unui teatru românesc în Ardeal.

I. D. P.

Concertul „Reuniunii“.

„Reuniunea română de muzică din Sibiiu“ a dat Luni, la 1/14 Maiu, în șirul festivităților aranjate din incidentul sfințirii catedralei, un concert festiv, cu concursul dlui *Isaia Popa* și al „capelei orășenești“. Programul foarte bogat și variat s'a deschis cu „Irmosul dela Intrarea în biserică“ al dlui *Gh. Dima*, în care gingășia melodiei, ritmul săltăreț din mijlocul cântării și mansarea nesfârșită cuceresc repede și sigur. Tot atât de apreciată a fost și cealaltă bucată bisericească, de *Muzicescu*. In toate celelalte cântări s'au văzut silințele puse ca să li-se deà interpretarea adevărată, ceeace a reușit, — chiar și dacă n'am ținea seamă de oboseala celor mai mulți coriști în zilele premergătoare.

Dintre soli se desface înaintea altora dna *Veturia Triteanu*, prin puterea, elasticitatea și căldura vocii, prin sentimentul de tinereță, de frăgezime desprins din chipul cum rostește cuvintele, și prin siguranța cântării. Foarte frumos a fost și sopranul dnei *Valeria Beu*, plin, mângăietor și totuși pătimaș, în „Nunta lui Figaro“.

Intre domni s'a remarcat basul puternic și frumos, mai ales în notele josse, al dlui *A. Medrea*, și vocea foarte extinsă, espresivă, a baritonului *N. Dămian*.

Punctul culminant, ca valoare artistică a compoziției a fost în concertul acesta balada „Mama lui Ștefan cel Mare“, pentru soli, orhestră și cor. *Altul* cuprinzător și cam declamatoric al dșoarei *El. Cunțan*, pe care o știam toți mai puternică, vocea cultivată și dramatică a dlui *Isaia Popa*, amestecul elementelor din natură în orhestră și corul foarte disciplinat, ne-au dat împreună o executare admirabilă.

Prin acest concert festiv „Reuniunea“ a dovedit că rămâne la înălțimea, la care o știm de anul trecut, că în ea se muncește serios, — iar publicul a arătat că știe prețui aceste stăruințe și le sprijinește.

După concert a fost cină comună în sala cea mare dela „Unicum“. Aici au toastat dnul asesor și prezident al „Reuniunii“ Dr. *M. E. Cristea*, dnii profesori seminariali Dr. *Nicolae Bălan* şi Dr. *I. Lupaş*. Tineretul a înjghebat şi joc, deschis cu strămoşeasca horă, — care însă la unii se „domneşte“. *Riporter.*

Expoziţia generală română din 1906.

Cu datul Sibiiu, 2/15 Maiu 1906 ni se trimite spre publicare următoriul *aviz*:

Pentru orientarea Onor. public român din Regatul ungar, îmi iau voia a aduce la cunoştinţă, că Expoziţia generală din Bucureşti se va inaugurà în mod oficial la 14/27 Maiu şi va rămâneà deschisă până la sfârşitul lunei Octomvrie a c.

Obiectele ce le-am primit până acum în scopul de a le expune în Pavilionul etnografic al Românilor din Ungaria, au fost expedate la Bucureşti şi se vor aşezà în Pavilion până la ziua inaugurării. Acei expozanţi de aici din ţeară, cari ar dori să mai trimită obiecte pentru expoziţia noastră, sunt rugaţi a le adresà direct la „Comisariatul Expoziţiunii Generale în Bucureşti, Gara Filaret“ cu asemnarea: „pentru Pavilonul etnografic al Românilor din Regatul ungar“.

Coletele ce se vor expedià sub aceastǎ adresă, vor fi scutite de vamă. Cheltuielile de transport privesc pe trimiţători. Expediţiuni nefrancate se vor refuzà.

Inaugurarea la 14/27 Maiu a. c. va fi mai mult formală, deoarece o mare parte a Pavilioanelor se va terminà şi deschide abia în luna Iunie st. v. Din această cauză se recomândă Publicului român din ţeară, care doreşte a vizità Expoziţia, să amâne plecarea la Bucureşti până la un termin mai îndepărtat, şi anume, cu conziderare la căldura mare ce domneşte în România în lunile de vară, până la August sau Septemvrie a. c., când vor fi terminate toate stabilimentele Expoziţiei, se vor aşeza cele mai splendide spectacole şi se va adunà lumea mai aleasă.

Vizitatorii Expoziţiei cari vor plecà din Ungaria la Bucureşti, vor beneficià pe Căile ferate române de o reducere de 30—50%. Indatăce vor fi terminate pertractările ce decurg de prezent între Comisariatul general al Expoziţiunii şi între Direcţiunea Căilor ferate şi al căror rezultat îl vom aduce la cunoştinţă publică în organele presei noastre, — se vor liberà din parte-mi Certificate de călătorie, în virtutea cărora vizitatorii Expoziţiei vor beneficià de reducerea ce o va admite Direcţiunea Căilor ferate. Prenotări pentru aceste Certificate se vor adresà la Administraţia „Revistei economice“ în Sibiiu. Taxa de prenotare este 20 fileri (în mărci postale) de persoană. Certificatele se vor trimite franco la adresele prenotate.

Trecerea frontierei române şi reîntoarcerea în Ungaria se va puteà face în timpul dela 1/14 Maiu până la 1/14 Novembrie a. c. fără paşaport. Autorităţile ungare însă pretind dela supuşii ungari la eşirea acestora din ţară un certificat de trecere. Asemenea certificat liberează vicecomiţii tuturor comitatelor dela frontieră. Locurile competente au intrevenit în scopul de a delăturà şi această piedecă şi de a exoperà şi trecerea liberă a vizitatorilor Expoziţiei. In caz dacă această intervenţie va aveà rezultatul dorit, nu voiu întârzià a-l aduce la cunoştinţa publicului nostru.

Atât în vederea terminării mai târzie a instalaţiilor Expoziţii, precum şi cu conziderare la înlesnirile ce se vor face mai încolo cu privire la reducerea preţului biletelor de călătorie şi la trecerea frontierei fără paşaport, recomând publicului nostru din nou, să amâne vizitarea Expoziţiei pentru un timp mai îndepărtat, — întrucât va fi posibil pentru lunile August şi Septemvrie a. c.

Delegatul Comisariatului General.
Dr C. Diaconovich.

NOUTĂŢI.

Personal. Preasfinţia Sa domnul episcop al Aradului *Ioan I. Papp*, care a cooperat cu multă bunăvoinţă şi bucurie la actul sfinţirii catedralei din Sibiiu, a plecat Marţi dimineaţa acasă, la reşedinţa sa din Arad. Inainte de plecare, conzistorul arhidiecezan a ţinut să-i aducă mulţămiri bine simţite, parte pentru ostenelele avute cu participarea la toate serviciile divine săvârşite, parte pentru darul frumos de 1000 coroane făcut catedralei.

*

Donaţiune. Intre diferitele donaţiuni făcute pe sama catedralei noastre cea mai admirabilă este până acuma acoperemântul de pe sfântul prestol, donat de on. doamnă *Elena* Dr. *Jancu Meţianu* din Zerneşti. E din plus verziu, în o nuanţă decentă şi foarte potrivit pentru locul sfânt, pe care e aşezat şi pentru ochi. Din jos are brodării bogate, în fir de aur, iar dinainte, oblu cu uşa împărătească, e chipul Mântuitorului în stil oriental, lucrat în mătasă la Viena. La patru colţuri sunt brodate tot în fir de aur 4 cruci, tocmai deasupra locurilor, unde de desupt sunt fixate icoanele celor 4 evangelişti.

Dzeu să răsplătească donatoarei această frumoasă şi costisitoare danie, ascultând rugăciunile preoţimei, şi pomenirea ei şi a celorlalţi donatori.

In legătură cu aceasta mai amintim, că şi doamna *Letiţia Bologa* a donat pe sama catedralei o preafrumoasă perdea pe Analogion, iar Ilustritatea Sa dnul Dr. *Iosif Gall*, membru în casa magnaţilor, pe lângă frumosul ofert în bani, de care am amintit în foaia noastră, a înzestrat s-tul altar şi cu un frumos acoperemânt de prestol. Dzeu să-i răsplătească şi această faptă bună.

*

Sfinţirea apei. Ca întregire a raportului nostru din numărul trecut referitor la serviciul divin al sfinţirii catedralei amintim, că Dumineca la 7 oare dimineaţa s'a efeptuit sfinţirea apei în capela arhiepiscopească prin Preasfinţia Sa dnul Episcop al Aradului *Ioan.*

*

Daruri pentru catedrala. Dl *Virgil Arion*, deputat în camera României, a dăruit cu ocaziunea sfinţirii bisericei catedrale, un preafrumos *chivot* de argint, reprezentând în miniatură pe cea mai frumoasă biserică a răsăritului adecă vestita *Mânăstire dela Argeş.* Ii trimitem călduroase mulţămite şi asigurarea, că preoţii, cari vor slugi la prestolul pe care stă acest chivot, îl vor pomenì în rugăciunile lor.

*

Pentru catedrală. Dl profesor *Nicolae Iorga* din Bucureşti a donat din incidentul sfinţirii bisericei catedrale suma de 300 cor. în scopul de a se procurà ornate făcute exclusiv de către un măestru român. Asemenea a donat şi un encolpion cu iconiţe sfinte, lucrate în argint, pe seama egumenului mănăstirii episcopeşti; iar soţia sa, doamna Catinca Iorga, o iconiţă de argint, reprezentând pe unul dintre sfinţii părinţi. La fondul catedralei au mai întrat apoi din comuna *Meheşul de câmpie*, protopresbiteratul *Turda*, 40 cor. 12 fileri, la care sumă au contribuit următorii. Petru Şeuleanu, paroh, 30 cor. iarăşi Petru Şeulean (parohul), 2 cor., Victoria Şeulean 1 cor., Teodor Blenche, 2 cor., Vasilica Ciotişan, 1 cor., Partenie Adam, 1 cor., Petru Ciotlan, 2 cor., iar cu discul s'a adunat 1 coroană 12 fileri.

*

Himen. Dşoara *Rosalia Băicoiu* şi dl *Filon Flucuş Domnescu*, îşi serbează cununia Dumineca în 7 (20) Maiu 1906, la orele 2 p. m. în biserica gr. or. din Şinca-nouă.

*

Direcţiunea financiară din loc ne comunică spre aducere la cunoştinţa publicului, că cu începe dela 21 Maiu orele de oficiu sunt la acest dicasteriu dela 7 dimineaţa până la 1 d. a. în zilele de lucru, iar în Dumineci şi sărbători dela orele 9 până la 12. *Părţilor se dau informaţiuni numai în zilele de lucru, dela orele 11 până la 12.*

*

Dl Constantin Stejariu din Sibiiu, căpitan ces. şi reg. în penziune, un venerabil bătrân de 92 ani, care din cauza adâncilor bătrâneţe nu poate să umble, a cerut *să fie dus* în catedrală, pentruca să o vadă. Intrat în ea, au început să-i curgă lacrimi de bucurie, că dat i-a fost dela Dumnezeu să vadă şi această biruinţă a legii noastre şi a neamului românesc. De altcum la actul sfinţirii am văzut mai mulţi bătrâni din societatea noastră mai înaltă, plângând de bucurie.

*

Dar pentru biserică. Ioan *Văsiu* cu soţia sa *Maria* şi fiul lor *Ioan* din Vorumloc, din dragostea către sfânta biserică au dăruit spre înfrumseţarea iei un Policandru din sticlă pentru 6 lumini în preţ de 24 coroane.

*

Ministrii bulgari, despre cari am amintit după descoperirea foaei „Mir“, că au fost părtaşi la acţiunile bandelor bulgare, au intentat proces acelei foi. Instanţa primă a pedepsit pe redactorul responzabil al ziarului cu câteva luni temniţă şi 200 cor. în bani.

*

Recunoştinţă ministerială. Ministrul de agricultură sub Nr. 18,192 ex. 1906, a esprimat de nou, după cum ni-se scrie, recunoştinţa sa deplină parohului *Nicolae Cărpinişan* din Răhău, pentru deosebitele servicii făcute ministrului în calitate de raportor economic (gazdasági tudositó) al cercului Sebeşul-săsesc. Părintele Cărpinişan este între preoţii noştri *singurul* care ocupă de mai mulţi ani cu demnitate acest post de onoare.

*

A treia universitate. In cercurile culturale-politice ale ţării noastre se vorbeşte de mult despre ridicarea unei noue universităţi complete. In urma schimbării politice în situaţia actuală iarăşi a eşit cestiunea aceasta la suprafaţă. Oraşele de frunte emulează pentru primirea acestui focular de cultură. Mai multe prospecte are *Seghedinul*, care are mai mulţi corteşi, chiar şi între ziarele din capitală. O deputaţie va plecà în curând dela Seghedin la ministrul *Apponyi* ca să ceară universitatea nouă în acest oraş. Motivul pentru ridicarea ei în Seghedin îl spun ziarele ungureşti: „nu numai pentrucă Seghedinul e al doilea oraş al patriei noastre, ci chiar şi relaţiile cu naţionalităţile din ţară şi asigurarea progresului culturei maghiare pretind, ca în acest loc să străjuiască ştiinţa naţională ungurească asupra pornirilor duşmănoase“.

*

Expoziţia dela Bucureşti. Ziarele din România scriu. că expoziţia dela Bucureşti se va deschide numai în 1 Iunie v. 1906. Deci ar mai fi vreme pentru expedare de obiecte. Aducem aceasta la cunoştinţă spre orientarea acelora, cari încă n'au expedat obiectele bisericeşti, că în zilele proxime le mai pot expedà direct la adresa *comisariatului general Dr. Istrate* Bucureşti Gara Filaret.

*

Curcubeu noaptea. Luni seara pela 10 ore, pe când luna străluceà în potop de lumină, a apărut în apropierea oraşului Kanizsa pe ceriu un curcubeu foarte frumos, care a ţinut mai bine de 15 minute.

*

Jertfă de 1 Maiu. Muncitorii din Petersburg au omorât în ziua de 1 Maiu pe admiralul Kuzmici, comandantul portului orăşenesc, pentrucă a voit să-i silească pe muncitorii din port să lucre şi în ziua aceasta, care este zi de sărbătoare pentru proletariat. De altfel Kuzmici acesta încă era unul din despoţii Rusiei. Muncitorimea i-a sărbătorit moartea cu cântări şi veselie.

*

Schimbări în capitală. In sistemul actual de guvernare a fost necesară şi schimbarea în conducerea capitalei. In locul fostului prim primar Markus a fost ales *Fülepp Kálmán*, iar în locul prim căpitanului de poliţie vestitul *Rudnay Béla*, a fost numit cel mai energic funcţionar de poliţie *Boda*. Ambii sunt oamenii noului sistem.

*

Linia de tren Kassa-Oderberg a avut în anul 1905 secerişul cel mai bun de când există. A avut întrate 20 milioane cor., eşite 13 mil. A avut deci un venit curat de aproape 7 milioane coroane. Şi bieţii slujitori tot sunt slab plătiţi.

*

Cauza cutremurului din America. Invăţaţii geologi din America au făcut studii ca să afle cauza cutremurului, care a ruinat oraşul San-Francisco. Au ajuns la constatarea, că Vezuvul a cauzat şi acest cutremur. Mai spun şi aceea, că nenorocirea dela Courrières încă a stat în legătură cu acest cutremur şi cu izbucnirea Vezuvului şi a fost numai prologul prevestitor al acestor evenimente.

*

Concert şi teatru în Budapesta. Meseriaşii români din Budapesta aranjază Sâmbătă. în 19 Maiu n., în sala restaurantului Plasticon (Andrássy-ut 69.) concert şi teatru în favorul Reuniunii „Meseriaşilor români“ din Budapesta. Inceputul la 1 ore seara. Intrare liberă. Oferte benevole se primesc cu mulţămită la adresa lui Dimitrie Biră ţiu (Budapesta VII, István ut) 11) şi se vor chità în ziare. După teatru urmează dans.

*

Anarhiştii din Paris. Explozia bombei din zilele trecute, care a omorât pe un tinăr pe stradele Parisului, a descoperit urmele unei conjuraţii anarhiste, care aveà de scop omorârea ducelui Vladimir, care petrece în Paris cu familia sa. Poliţia a făcut cercetare şi a aflat, că e o ceată întreagă de anarhişti, cari au judecat la moarte şi pe ducele Alexis, fratele lui Vladimir. Mulţi dintre ei au fugit din Paris, ca să nu-i prindă.

*

Moşteniri fericitoare. Carol X erà un oficiant orăşenesc de 27 ani, când ajunse pe neaşteptate la o mare moştenire. In acelaş timp un amic al seu se află în ceasul morţii, şi pe patul de morte îşi luă adio dela bogatul moştenitor cu următoarele cuvinte: „Tu şti, că eu las pe sora mea în mare lipsă. Ţi o încredinţez ţie!“ Şi dupăce muribundul primi dela amic asigurarea, că el va griji în toate privinţele de Luiza X îşi închise liniştit ochii. Carol luă în locuinţa sa de garçon pe fata de 17 ani, aranjându-i ei şi damei de conversaţie apartamente separate. Frumoasa fată şi tinărul bogat trăiau împreună fericiţi ca doi fraţi, şi simpatia s'a schimbat în amor, fără ca ei să-şi fi tradat acesta unul altuia. Carol X nu a voit să abuseze de poziţia sa, pe când Luiza erà săracă şi nici prin vis nu cutezà să creadă, că Carol o va luà de soţie. Intr'o zi, când Luiza după masă erà cufundată în cetirea unui ziar, ridică ziarul sus, îl întinse pe masă şi strigă: „Carol, lozul, care mi l'ai cumpărat în casa de schimb Török a câştigat 600,000 cor. Acum nu ne mai stă nimic în cale, de-a fi unul al altuia“, şi îmbrăţoşă pasionat pe fericitul seu amic. „E adevărat?... Aşadar, te-am erezit de tot?“ întrebă Carol. „Iată, eu te-am câştigat în loterie!“ reflectă fata. Acum nu ezistă păreche mai fericită în lumea întreagă.

PARTEA LITERARĂ.

Ziar de călătorie.

(Fine.)

O altă întrunire: Conferenţa învăţătorească la Boiţa, 60 de învăţători din tractul Avrigului şi al Sibiiului, s'au strâns să pertracteze chestiuni de importanţă şcolară sub prezidiul comisarului conzistorial dl. M. Voileanu, Joi în săptămâna luminată. Serviciul divin prescris tuturor întrunirilor pentru afaceri bisericeşti şi şcolare, s'a celebrat de comisarul, preotul local Druhora şi subscrisul ca diacon. Intre cântăreţii străini s'a distins escelentul cântăreţ Bibu, învăţătorul dela părintele Isaia Popa din Ocna.

Vorbirea prezidentului reînprospătà vremurile desfiinţării Reuniunilor, stânse din pricina ambiţiilor deşarte de conducere, toate în dauna problemelor avântului şcolar, de acuzele profesorilor din Braşov în potriva asesorilor conzistoriali ca comisari la conferenţe, şi spre condamnarea acuzelor nedrepte a lămurit rolul comisarilor, arătând spre aprobarea generală îndreptăţirea acestora la rolul de conducători ai conferenţelor, ca bărbaţi, ce trăesc zilnic în apropierea şcolii şi în legătură cu seminarul, unde se creşte şi însuşi cualifică învăţătorimea. A luat cuvântul şi protopopul Sibiiului dl Papiu şi reprezentantul inspectorului regesc. Şedinţele au urmat Joi după ameazi şi Vineri, pertractându-se 3 teme: Higiena şi şcoala poporală. Raport despre sistemul fononimic şi organizarea şcoalelor de repeti economice. Discuţie mai îndelungat produs prima temă: Higiena în şco porală. Cunoaşterea broşurei Drul retipărită din acest ziar, ar fi ad multă lumină în discuţie, şi nu fi dat şi în sama conferenţei anulu care să stabilească în legătură cu naturală materialul şi ordinea înv tului din acest obiect.

Studiul acesta e menit să se cie cu istoria naturală: zoologia l tarea anatomică a corpului, cu legu tul la studiul botanicei, cu industr casă, îmbrăcămintea, cu chemia: aerul, apa, etc. Dr. Vasici scrisese odată pe sama școalelor cărticica: Cartea sănătății, un catechism, emanat dintr'o ideie salutară pentru sănătatea fiecărui om.

Tema cu caricatura sistemului fononimic recomandat Preaveneratului Conzistoriu spre al încredințà vrunui profesor seminarial și a se încercà cărți în senzul celor maghiare n'a stârnit vr'un interes deosebit, pentrucă învățătorii nostri cunosc Abecedarele noastre alcătuite după sisteme științifice recunoscute și întemeiate. Sistemul acesta prelucrat după franțuzește de învățătoarea maghiară Czukrász Roza — arbitrar și artificial nu cadrează cu sistemele științifice veritabile ale cărților noastre, cari au o întinsă continuitate în evoluția școlii românești.

E o apariție exotică sistemul fononimic, care ridiculizează știința pedagogică, obicinuită și la noi.

Tema ultimă despre: organizarea școlii de repetiție, a dat puțin prilej de discuție. Prelegătorul a tractat detaiat însușirile și mijloacele ei, demonstrând, că poporul trebue crescut pentru o viață rațională gospodărească prin reuniuni agronomice și prin însoțiri agricole folosite cu vremea organizării lor în scopul școlii de repetiție. Prezidiul a făcut propunerea să se aștearnă spre studiare până în viitor Conzistorului arhidiecezan — ceea-ce s'a și primit unanim. La temele practice s'a observat deosebirea între învățătorii vechi și noi, mai iscusiți în metodul învățământului. O temă în limba maghiară a dat anză a se discutà metodul de propunere al l. maghiare. Deosebirea de păreri a fost pentru propunerea directă mecanică, după care învățătorul învață discutând, fără a învățà legile închegării gramaticale ale limbei. Alții ziceau că acest metod nu se potrivește cu metodul altor studii, și stăruiau să dovedească, că studiul limbei maghiare urmărește scopul a provedeà pe elev cu un capital de cuvinte și aplicarea lor în vorbire pe baza cunoașterii legilor gramaticale, sintactice și stilistice ale acestei limbi. In cazul acesta, care prevede un sistem pedagogic al acestei limbi, progresul ei depinde dela progresul studiului asupra limbei materne. Manuale în senzul acesta a recomandat recenzentul C. Popa cărțile de Schullerus-Popovici, iar substitutul inspectorului cărțile directoru lui Láng, lipsite de însușirile științei și cărți de inspectorul școlar dl W. Groó.

Conferența s'a terminat cu rugarea învățătorilor pentru urcarea salarului, ce s'a luat la protocol.

Dl comisar la această rugare a adaus cuvinte mișcătoare la poziția poporului și a bisericei noastre sărace și a sfătuit pe cei prezenți ca cu toții ceice trăim cu poporul și dela popor să nu pregetăm a împărțì cu el amarul și bucuriile vieții lui și să-i fim de folos, că dobândim recunoștința lui și mulțămirea sufletească ce nu o poate răsplătì simbria mărită.

Dlui Comisar i-a mulțămit pentru conducerea conferenței directorul din Rășinar Moise Frățilă declarând că conferența e indignată de acuzele protivnicilor comisarilor asesori conzistoriali ca conducători ai conferențelor învățătorești și-l roagă să fie și în viitor amicul școlii și al învățătorimei sfătuitor bun. Dnii Comisari, asesori conzistoriali, ajung pe sate și întră în legături cu școala și cu învățătorii, cu bisericele și cu poporul și prezența lor îndreptățită este de cel mai bun folos. Rapoarte detailate se vor publicà în Tele- [illegible] raf dela multe conferențe. Dar ce folos [illegible] se îngroapă în ziar atâtea lucruri [illegible] dela conferențele anuale. Chestiuni [illegible] re și corect lucrate dela toate [illegible] țele s'ar puteà tipărì în broșuri [illegible] oate în: Memoriul Conferențelor [illegible] ești anuale, și astfel s'ar suplinì [illegible] i organ pedagogic destul de [illegible] nțit.

[illegible] ți comisari n'ar repetà aceleași [illegible] e deschidere și s'ar introduce un [illegible] n activitatea conferențelor. Atunci [illegible] neà un semn, că învățătorii cugetă și muncesc, că își sporesc cunoștințele lor și despedecă silitori treaba școlară.

Sibiiu, la Dumineca Tomii 1906.

Tr. Scorobeț
diacon.

Din public.†)

Epistolă deschisă

cătră domnii: Ioan Drăgan, notar pub. reg., Dr. Ioan Elekeș, medic și Ioan Santeiu, tutor orfanal în Sebeșul-săsesc.

Conziderând, că trei membri ai clubului român din loc: *Ioan Drăgan*, notar public reg., *Dr. Ioan Elekeș*, medic și *Ioan Santeiu*, tutor orfanal, cei doi dintâiu bărbați distinși până acum în societatea românească, membri în mai multe corporațiuni și pretinși factori decizători în diferite instituțiuni cu caracter românesc, — cu pretenziuni de a jucà rol conducător în afacerile românești și cu pretenziuni ca lumea românească să țină la ei, să-i tămăieze și se li să închine, cu ocazia alegerii de deputat dela 4 Maiu a. c. nu s'au conformat concluzului clubului român și au spart solidaritatea românească;

Conziderând, că la alegerea amintită, pe când toți ceilalți alegători români am dovedit solidaritate perfectă și exemplară, votând toți, fără deosebire de stare și poziție, pentru candidatul partidului național, sus numiții domni înțeleși cu Sașii s'au ascuns și pe lângă toate încercările și sforțările nu ne-au succes a-i aflà și a-i duce la urnă din ascunzătoarea, pe care le-a pregătit-o și în care i-a așezat Dr. Karl Grasser, corteșul principal al Sașilor;

Conziderând, că după o purtate atât de neromânească și după tradarea în chipul acesta a cauzei naționale, sus numiții domni, cari numai prin conlucrarea Românilor au ajuns la starea și trecerea, de care s'au bucurat până acum, nu mai pot aveà dreptul să pretindă ca lumea să-i conzidere de Români și membri ai partidului național român:

Dnii *Ioan Drăgan*, notar public reg., Dr. *Ioan E'ekeș*, medic și *Ioan Santeiu*, tutor orfanal — toți din Sebeș — prin aceasta *se eschid din clubul român din loc și de azi înainte nu-i mai conziderăm de membri ai corpului și partidului național român.*

Tot odată clubului român îi place a crede, că numiții domni după atitudinea lor dovedită, vor trage consecuențele și se vor retrage de bunăvoe din toate corporațiunile și instituțiunile cu caracter românesc.

Din ședința clubului român din Sebeșul săsesc, ținută la 9 Maiu 1906.**)

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. III. A apărut volumul III din **„Cartea de Aur** *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară*“, de *Teodor V. Păcățian* și se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Prețul: 10 coróne esemplarul broșat și 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și esemplare din volumul I. și II., cu același preț **Volumul IV sub tipar.**

*

„Iconografia și întocmirile din internul bisericei răsăritene“ de Dr. *Elie Miron Cristea* a apărut de curând cuprinzênd 318 pag. și 123 figuri. Toți cei competenți o apreciază ca o lucrare de valoare și unică până acum pe acest teren în literatura bisericească românéscă. O recomandăm tuturor ca pe o lectură instructivă și absolut necesară mai ales clerului. Se poate procura dela autor în Sibiiu. Prețul: broșată 5 cor. compactată în lux 6 cor.

Poșta redacției.

„La finea anului școlar.“ Tema a fost tratată odată în ziarul nostru, din acelaș punct de vedere pe care te-ai pus.

Dlui A. G. Intru adevăr, a fost ticăloasă purtarea acelora despre cari ne scrii. Cu aceea însă că'i certăm în ziare, nu'i vom putea îndreptà. Uscăturile nu mai înverzăsc. Sunt condamnate să ardă, ori să putrezască.

„Corvineana“, institut de credit și econ., Hunedoara.

[100] 1—1

Concurs

Direcțiunea institutului de credit și economii „CORVINEANA“, societate pe acții în Hunedoara, publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant**.

Salar anual 720 coroane.

Celce dorește a reflectà pentru dobândirea acestui post, are a documentà, că a absolvat școala comercială superioară.

Rugările sunt a se adresà cătră direcțiunea institutului în Hunedoara (Vajdahunyad) până în *1 Iunie st. n. 1906*.

Alesul va aveà a se prezentà pentru ocuparea postului cu ziua de 15 Iunie 1906.

Direcțiunea.

Nr. 1657 1906. [98] 1—2

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoștință publică, cumcă se vinde în licitațiune publică plusoferentului 26740 m³ **lemne de fag, de lucru și de foc,** din pădurea comunei Strugariu în extenziune de 140 jug. cat.

Licitațiunea va aveà loc la **23 Iunie 1906 st. n.** la orele 11½ a. m. în cancelaria subscrisului.

Prețul strigării: 18718 cor.

Vadiu: 10% din prețul strigării.

Oferte închise provăzute cu vadiu se primesc înainte de începerea licitațiunii verbale.

Condițiunile de licitare se pot vedeà în cancelaria pretorială, sau la oficiul silvic reg. ung. în Szászsebes.

Szászsebes, la 11 Maiu 1906.

Primpretorul cercual
Schöpp.

Nr. 178 prot. 1906. [91] 2—3

Concurs

Pentru **zidirea școalei** confes. gr. or. române din **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediaș, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **14/27 Maiu 1906** la 2 ore p. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.
2. Preliminarul de spese e de 4793 cor. 56 fil. subtrăgându se materialul de peatră, cărămidă, var, năsip, pământ și țiglă pe care îl dă comuna bisericească.
3. Licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.
4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea școalei aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără conziderare la ofert și fără a-și motivà purcederea față de ceialalți.
5. Licitațiunea, respective contractul pentru intreprinzător întră în valoare îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiiu.
6. Planul, preliminarul de spese și specificul lucrărilor, cum și condițiunile de zidire se pot vedeà orișicând la viceprezidentul comitetului parohial Ioan Cărămidar.

Agârbiciu, în 23 Aprilie (6 Maiu n.) 1906.

Teofil Holerga
adm. par.

Vidi:
Romul Mircea, protopresb.

Dr. Petru Span:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la
Librăria arhidiecesană.

Somatose

(albumină de carne)

Mijloc nutritor și întăritor

pentru

pacienți de stomah și nervi

etc.

63 b 2—5

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de toate zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rândueala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rândueala Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicinele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicinele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Dumineca din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

---

†) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea,

**) Onoratele redacțiuni ale celorlalte ziare românești sunt rugate a reproduce această epistolă.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 50 Sibiiu, Marţi 9/22 Maiu 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Educarea adulţilor.

De **Gregoriu Pletosu.**

I.

Conferenţa învăţătorilor din protopresbiteratele *Dej* şi *Bistriţa*, ţinută anul acesta în comuna *Chinelnic*, a fost deschisă din partea dlui comisar consistorial, protopresbiterul *Gregoriu Pletosu*, cu o vorbire, în care sunt atinse chestii de vitală însemnătate pentru poporul nostru dela sate. O publicăm deci la locul acesta, după cum urmează.

Domnilor învăţători! Intruniţi de nou în conferenţe, garantate prin legea noastră fundamentală, Vă salut de bună întâlnire. Totodată Vă cer scuzele, dacă de astădată în loc de un discurs academic mai extins, care s'ar puteà învârtì întru de a desvoltà oarecari teorii abstracte relative la marile chestiuni pedagogice, Vă voiu pune în vedere şi voiu atrage atenţiunea şi interesarea, mai întâiu a Dvoastră, şi prin aceasta a întregei obşte şi a tuturor factorilor competenţi, asupra nouelor probleme de creştere naţională, cari până azi la noi şi la poporul nostru ori n'au fost nici decât obicinuite, ori sunt numai prea puţin şi sporadic deprinse: problemele de creştere şi învăţătură *a adulţilor din poporul agricultor*, cari au eşit de sub orice obligământ al şcoalei de toate zilele, *creşterea prin şcoala de repetiţie economică şi prin cursuri de perfecţionare.*

Domnilor învăţători! Problema creşterii sau a educaţiei, după cea mai răspândită vedere, astăzi confirmată şi ridicată la valoare de teorie ştienţifică în pedagogie este, de a face pe om capabil ca să poată conlucrà cu spor şi efect la viaţa culturală a timpului seu, la viaţa culturală şi interesele poporului seu, apoi în mediul social din care face parte, şi prin toate acestea la viaţa culturală a omenimii. Şi e fapt constatat istoriceşte, că problema creşterii, a educaţiei şi a instrucţiei a determinat-o după vremuri şi o determină şi astăzi anumiţi factori. O determină mai întâiu civilizaţia şi cultura timpului, apoi vederile şi preocupaţiile aceluia. Căci precum aşteptările şi trebuinţele în societatea omenească nu sunt şi nu pot să fie aceleaşi şi deopotrivă pentru toţi indivizii, tocmai aşa şi problemele de creştere se diferenţiază după timp şi epoce, după loc şi oameni, după principiul de împărţire a muncii, după trebuinţe şi după mijloacele puse în aplicare pentru rezolvarea tuturor acestora. Dar se diferenţiază şi trebue să se diferenţieze şi după popoare, după naţionalităţi şi aspiraţiile acestora, apoi după chemări şi clase. Ba, să nu facem încunjur, ci să o spunem deschis, că cu regret vedem cum problemele de creştere şi instrucţie sunt determinate şi de vederile, intenţiile şi preocupaţiile de tot felul al acelora, cari chemaţi sunt, după poziţia lor, a statorì principiile de educaţie şi a normà mersul creşterii şi al instrucţiunii dintr'o ţară.

Nu mai puţin atârnătoare şi influinţată a fost problema educaţiii totdeuna în hotărâtoare măsură şi de modul de a cuprinde şi a înţelege rostul vieţii, de concepţia vieţii şi de trebuinţele acesteia. Căci fie mai clar, fie mai puţin clar, obscur şi confuz, omenimea istorică a fost condusă în decursul vremilor de anumite concepţii despre viaţă. Aceste concepţii au fost în acelaş timp totodată şi idealul educaţiei după vremuri. Şi educatorul, în mod fatal, se vede influinţat de ceeace el împreună cu timpul seu ţine despre viaţă şi rostul acesteia, fiindcă el trăieşte din concepţia timpului seu, după această concepţie, vrând-nevrând, îşi modulează el însuşi sufletul şi viaţa, se hrăneşte din aceea, apoi din preocupaţiile timpului şi ale poporului din sinul căruia a eşit, şi vrând-nevrând, caută să strafoarme în aceeaşi direcţie şi pe cei neformaţi, dar concrezuţi creşterii sale. Şi chiar dacă n'ar stăruì conştient ca să traducă în formule şi să transplânte prin doctrine idealul vieţii, totuşi îl traduce în acte şi îl trăieşte, căci nu se poate subtrage dela a-şi trăì viaţa. Aibă el, ori nu aibă, un ideal de viaţă bine închegat în mintea sa, elevii sei totdeuna vor aveà ceva înaintea lor de observat şi de imitat: pe educatorul însuşi, concepţia de viaţă, felul de a fi şi modul de a trăì, ce se întrupează în persoana şi individualitatea lui. Iată pentruce idealurile vieţii din diferitele timpuri au fost şi sunt idealurile educaţiei, idealuri, ce e drept, inconştiente, pentrucă nu se arată ca deduse anume din oarecari teorii, ci ca neşte forţe naturale lucrează fatal asupra educatorului şi prin el asupra elevilor, forţe isvorâte din spiritul şi preocupaţiile publicului, din cantitatea de cultură a societăţii.

In consecinţă, după timpuri, se poate face deosebirea în concepţia vieţii după cum o aflăm în lumea antică, în lumea medievală şi în cea modernă şi după cum o aflăm totdeauna la deosebitele pături sociale.

Lumea antică aveà despre viaţă şi rostul ei o concepţie curat naturalistă şi individuală. Viaţa câtă e dată omului pe pământ trebue trăită în toată intenzitatea sa şi în toată plenitudinea forţelor sale. Omul să-şi exercite toate coardele vieţii, toate forţele, toate pornirile, cu un cuvânt tot ce alcătueşte fiinţa lui. Nu viaţa ca atare, nu bucuriile pământeşti formează idealul fericirii, ci exercitarea forţelor, ducă ele chiar la distrugerea individualităţii. Un clasic exemplu despre concretizarea concepţiei despre rostul vieţii în modul arătat găsim în admirabila explicaţie, ce Solon dă lui Croesus despre fericirea pământească. In această convorbire aflăm, că pentru vechiul elin idealul vieţii nu erà nici bogăţiile, nici viaţa lungă, nici puterea ca atare, ci exercitarea vieţii, îndeplinirea acelei misiuni, pe care o indică natura şi organizaţia individuală: de a luptà, de a trăì complet şi a-şi încheià viaţa prin acte vrednice şi prin o moarte frumoasă.

De altă natură este concepţia vieţii în era creştină şi evul mediu. Hrănite vederile timpurilor cu elemente creştine, viaţa aici nu e considerată ca adevărată viaţă, ci numai ca mijloc pentru de a puteà câştigà o altă viaţă mai bună, mai fericită: *viaţa după moarte.* După vederile evului mediu toate instinctele, toate pornirile, toate puterile fiinţii omeneşti sunt rele şi în urmare trebuesc sufocate pentru a puteà realizà adevărata fericire în altă viaţă. Tot ce cere natura e ispită, e un îndemn spre rele. Prin urmare o lăpădare completă de această viaţă şi de tot ce inspiră ea, de glorie, putere, ştiinţă, etc. Iată deci idealul vieţii şi al educaţiei medievale; o perfectă renunţare la tot. Nu-i vorbă, în practică aceste vederi nu s'au prea putut afirmà, deoarece impulziunile naturii au fost totdeuna mai puternice decât preceptele pozitive, şi lupta pentru existinţă a fost dela începutul lumii şi n'a încetat nici când de a fi, ba vedem că din ce în ce devine mai acută. Şi educatorul intră în această luptă nu ca privitor indiferent; nu, el se amestecă în ea; ba el este care are să dee mijloacele de luptă generaţiilor tinere.

Aşa opuse precum le vedem că sunt aceste vederi despre viaţă, lumea modernă le-a primit ca moştenire istorică, numai cât, iarăşi graţie creştinizmului, alăturea cu aceste s'a transmis şi un fel de spirit de solidaritate şi frăţească iubire între oameni. Aşa ambele aceste tendinţe se găsesc în timpul modern precum în funcţiune aşa şi în luptă uneori. Şi acest amestec de tendinţe, precum se resimte în modul de gândire şi de pornire, aşa îl regăsim şi în concepţia vieţii şi în idealul de creştere, dar ca şi cele de sus, şi aceste tot ca idealuri inconsecuente. Şi lucru uşor de înţeles, deoarece ele nu sunt impuse vieţii ca program; viaţa nu se desfăşură nici nu se trăeşte după plan; ea se desfăşură după împrejurări şi după natura individuală şi etnică.

Nu mai puţin găsim acest fel de vederi, de tendinţe şi în urmare o diferenţiare a idealurilor în creştere, dacă luăm în conziderare diferitele pături, diferitele clase sociale, — idealuri, ce e drept, şi aceste, neintenţionate şi inconştiente chiar, întemeiate în descendenţă şi moştenite prin naştere, dar pentru aceea urmărite în mod tradiţional uneori cu multă consecinţă; scopuri şi idealuri, ce se pot gâcì mai bine din rezultatele practice spre cari se tinde în viaţă. Să ne întrebăm, bunăoară, în privinţa asta, că prin ce se distinge şi cari au fost totdeuna şi sunt şi astăzi preocupaţiile claselor înalte, ale aristocraţiei de tot soiul şi cari îi sunt în consecuenţă şi concepţiile vieţii şi idealurile de creştere. Cari sunt idealurile clasei de mijloc, ale burghezimei? Cari ale clasei muncitoare, ale ţăranului şi în special ale ţăranului nostru român agricultor?

Conferenţele învăţătoreşti.

Cercul XII. Cluj—Unguraş.

Sântă-Mărie, 4 Maiu st. a.

Conferenţa cercului XII. format din tractele Cluj—Unguraş s'a întrunit în 6 şi 7 Aprilie st. v. în parohia *Bonţida*.

In 6 Aprilie la 8 ore dimineaţa toţi învăţătorii în frunte cu dl comisar *Marcu Jantea*, au luat parte la actul sfintei liturgii, oficiat de părintele local *Augustin Cupşa*. La urmă s'a ţinut şi un parastas în amintirea învăţătorilor răposaţi din aceste două protopresbiterate, încheindu-se cu chemarea Duhului sfânt.

La 10 ore a. m. s'au întrunit apoi învăţătorii în frumoasa şcoală confesională, unde dl comisar prin o vorbire instructivă de conţinut pedagogic, tractând despre alegerea materialului de învăţământ pentru şcoalele poporale, declară şedinţa deschisă.

Şedinţa I.

Se constitue biroul alegându-se notari învăţătorii Petru Bura şi Vasile Ciuca, iar membrii verificători înv. Diomid Bedelean şi Gavriil Bria.

Dl comisar salută cordial pe protopopul onorar *Teodor Ciortea*, pe preotul Augustin Cupşa şi câţiva învăţători de stat din loc ca oaspeţi.

Cetindu-se apelul nominal se constată, că prezenţi sunt 38 învăţători, absenţi sunt 10. Scuze au întrat dela 3, una se primeşte fiind bine motivată, 2 se resping.

Punctul întâiu din program e cuvântul normal „Apa“, după noul abcdar de Dr. *Petru Şpan*, prelegător Ioan Maghiar. După predare se deschide discuţie liberă asupra ei, la care iau parte învăţ. Vasile Corodan, Petru Ferghete. Dl comisar recomandă, că la intuirea sonurilor şi literelor să ne folosim pe cât numai e posibil şi de fonomimică. In genere prelegerea a fost succeasă.

Dl comisar conform concluzului din anul trecut atrage atenţiunea învăţătorilor a-şi expune experienţele câştigate prin introducerea în şcoală a noului abcdar de Dr. P. *Şpan*.

Petru Bura constată, că trecerea dela literile scrise la cunoaşterea literilor tipărite să face prea dintr'odată, ceeace face o greutate băieţilor. Ioan Maghiar ceteşte o recenziune asupra abcdarului fiind într'altele contra poveştilor prea lungi, încolo se constată, că cu unele mici modificări va devenì şi de altcum şi este primul abcdar compus după principiile nouă pedagogice. Şedinţa se ridică la 12 ore a. m.

Şedinţa II.

Redeschizându-se şedinţa la 2 ore p. m. urmează prelegerea din comput. Frângerile decimale pentru anul al IV-lea de şcoală, predată de Ioan Biji, înv. La desbatere iau cuvântul George Prodan, ca recenzent, Simion Rotariu, Diomid Bedelean, Aron Tămaş şi în urmă dl comisar. In genere a reuşit, dar i-se observă, că trebuià să ia mai multe exemple din praxă.

Se ceteşte tema generală dată de Prea Vener. Conzist. arhid. „Organizarea şcoalelor economice de repetiţie“ etc., de Petru Bura, înv. Tema fiind din toate punctele de vedere bine dezvoltată nu se începe discuţie asupra ei, ci membrii conferenţei îşi exprimă dorinţa ferbinte, ca după modalităţile înşirate, să le vedem puse în praxă cât de curând aceste şcoale. Dizertantului i-se exprimă mulţămită pentru lucrarea cea bună.

Tot în chestia „Organizării acestor școale se mai cetește un cercular în limba maghiară adresat din partea inspectorului regesc de școale din Cluj. Ședința se ridică la orele 6 p. m.

Ședința III.

Vineri, în 7 st. v. la 8 ore a. m. redeschizându-se ședința vine la ordinea zilei tema practică din geografie „Ungaria în general“ pentru anul al IV-lea de școală, predată de Ioan Metian, înv. La discuție iau parte învățătorii Diomid Bedelean ca recenzent, Aron Tămaș, Ioan Giorgia, P. Ferghete, Vasile Nera și în urmă dl comisar constatând, că tema a fost prea vast lucrată, așa încât era material deajuns pentru 5—6 ore, de altcum partea cât a preles a fost destul să ne dovedească flexibilitatea dlui înv. întru de a predà studiul geografiei.

Vine la rând tema practică din limba maghiară „Az ember testrészei“ pentru anul al IV-lea de școală, predată de Alexandru Ghiuruțan. La critică iau parte înv. Petru Bura, Ioan Giorgia, I. Ciupe și în urmă dl comisar. Rezultatul discuțiilor e, că predarea să se facă în mod direct și la aplicare pe cât numai se poate conversarea să se întâmple tot numai în limba maghiară. Incolo tema a fost una dintre cele mai succese.

Dl comisar conform concluzului din anul trecut deschide discuție liberă asupra planului nostru de învățământ. La desbatere iau parte mai mulți învàțători, cari toți coincid întru aceea, că planul în genere corăspunde, dar se simte lipsa manualelor în școală la însușirea acestor cunoștințe elementare. Ședința se ridică la 12 ore p. m.

Ședința IV.

Se deschide la 2 ore p. m. Urmează raportul comisiunilor în chestia „Organizării învățătorilor gr. or. din întreaga metropolie în o asociație generală“. Tractul Cluj, referent Ambrosie Abui, tractul Unguraș, referent Petru Bura, ambele referade se cetesc. Inv. Petru Bura pe lângă modalitățile înființării mai vine și cu niște statute cari se primesc cu adausul, că aceste statute să se aștearnă Prea Vener. Conzist. Arhid. spre a le lua sub înalta-i ocrotire și ale da în urmă conferențelor noastre spre desbatere informând totodată și celelalte 2 dieceze despre planul nostru, ca astfel acceptându-se din toate părțile să se poată pune în lucrare cât de curând.

După pauză de 10 minute vine raportul comisiunilor permanente despre starea învățământului din tracte. Recenzenții Ioan Maghiar, tract. Cluj și Ioan Giorgia, trac. Ungurașului, cetindu-și rapoartele se deschide discuție asupra lor, la cari afară de învățători mai iau parte părintele Teodor Ciortea și dl comisar, prezentându-ne unele cauze cari fac de stagnează încâtva starea învățământului din aceste cercuri protopresbiterale. După rapoarte de altcum în ambele tracte putem observà un progres destul de satisfăcător.

Se aleg două comisiuni, una pentru statorirea temelor pentru conferența pe un ciclu de trei ani, iar alta pentru studiarea stării învățământului din aceste două tracte pe baza datelor primite dela fiecare învățător în parte. In cea dintâiu se aleg tract. Ung. Petru Bura, Ioan Giorgia, tract. Cluj Ioan Biji, Iosif Costea; în cea din urmă se declară aleși, tract. Ungur.: Petru Ferghete, Gheorghe Lazar și Ilie Podariu; tractul Cluj: Ioan Biji, Ioan Maghiar și Iosif Cristea.

Simion Rotariu face următoarea propunere: Averea fostelor reuniuni înv. să se întrebuințeze spre scopuri culturale înființându-se fonduri din cari cu timpul să fie ajutorați copiii învățătorilor săraci, sau să se convenționeze pentru edarea unei foi pedagogice.

Pe de altă parte conferența repețește din nou rugarea către Prea Ven. Conzist. Arhid., ca după posibilitate să se îmbunătățească salarele învățătorești In cauza aceasta se mai cetește și un apel al conf. înv. din Sas-Sebeș, care se ascultă cu viu interes.

Se mai primește următoarea propunere: Fiecare învățător să fie îndatorat a face monografia școalei, la care de prezent se află, ca la proxima conferență să avem o icoană fidelă despre trecutul și actuala stare a școalelor din acest cerc conferențiar.

Ca loc pentru ținerea proximei conferențe, după o desbatere detaiată se statorește comuna bisericească *Tămașa*, protopresb. Ungurașului.

Terminându-se agendele conferenței, dl comisar mulțămește membrilor conferenței pentru zelul ce l-au dovedit la desbaterea punctelor din program, pentru purtarea deamnă și serioasă ce au avut în tot decursul acestor 2 zile, cari negreșit au lăsat urme neșterse în inima parohienilor, ba chiar și a străinilor, îndemnându-i și pe mai departe la muncă continuă, serioasă și rodnică, între strigăte de „să trăiască“ declară conferența din acest an închisă.

In numele învățătorilor ia cuvântul Ioan Giorgia mulțămind dlui comisar pentru paciența, zelul și abnegațiunea probată și de astădată, ascultând și urmărind desbaterile noastre, pe de altă parte pentru povețele și clarificările pedagogice ce ne-a dat, urându-i mulți ani fericiți! Strigătele de „să trăiască“ se repețesc.

Nu pot lăsà neamintit nici faptul, că și în privința socială ținuta învățătorilor a fost deamnă. Au avut masă comună unde în ziua întâiu la prânz nu au lipsit nici toastele obicinuite.

Dl comisar ridică pocalul pentru îndelunga viață a înaltului nostru cap bis. a Inalt Prea Sfințitului domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*. Părintele Cupșa în onoarea dlui comisar. Ioan Georgia pentru ospitalitatea părintelui Cupșa.

Fiemi permis ca în legătură cu acest raport se fac o scurtă reprivire și asupra petrecerii ce a avut loc în frumoasa școală din Bonțida.

Vineri seara după terminarea agendelor conferenței s'a ținut și o producție teatrală muzicală împreunată cu dans, aranjată din partea junimei române din Bonțida, cu concursul tinerimei universitare române din Cluj.

Cuvântul de deschidere l'a ținut un tinăr universitar, din care numai atâta amintesc, că se reoglindă iubirea ferbinte de neam. Tot acest domn a declamat poezia „Penes Curcanul“ de V. Alexandri. In adevăr nu exagerez când iau îndrăzneala a zice, că toți câți eram, ne închipuiam suind pe parapetele dela reduta Plevnei.

Cântările „Tot ți-am zis mândro“ de T. Popovici, Vidu: „Răsunetul Ardealului“. „Vântul suflă“ de Dörner, „Sus îi dealul și „supărat ca mine nu-i“ le-a executat corul vrednicilor studenți univerzitari cu o preciziune întru tot perfectă. Unele din ele au fost și bisate.

Vrednic de recunoștință e și învățătorul local Gavril Bria, care ne-a prezentat trei piese teatrale cu succes: „Tinerețe nebunețe“. „Otrava de hârciogi“, și „Otrava femeilor“ predate de tinerimea adultă din Bonțida, toate acestea numai zelul învățătorului îl dovedesc.

Programa a ținut până aproape la 11 ore, după care a urmat dansul până dimineața. Inteligența din jur a fost cam slab reprezentată, puteau fi și mai mulți. Cea mai mare parte dintre învățători a participat și la petrecere. Astfel ne-am depărtat din Bonțida dimineața, plini de speranță reamintându ne axioma Inaltpreasfințitului domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu* rostită în anchetă școlară din Porta „Nu mă tem eu că va pieri poporul meu“.

Petru Bura.

Convocare.

Membrii români ai congregațiunii din comitatul *Făgărașului* sunt rugați ca Dumineca în 27 l. c. la orele 7 sara să binevoiască a se întrunì în localul dela „Hotel Paris“, pentru statorirea ținutei noastre în toate afacerile referitoare la adunarea generală din 28 Maiu n. c.

Acei membri cari din unele cauze binecuvântate nu vor puteà venì în 27 sunt rugați ca în 28 necondiționat să se prezinte.

Făgăraș, la 18 Maiu 1906.

Cu stimă:

Iacob Macaveiu, vicar; Nicolae Borzea, protopop; Dr. Ioan Turcu, Dr. Ioan Șenchea, Dr. Teodor Popescu, Dr. Octavian Vasu, Dr. Nic. Șerban, advocați.

Expoziția dlui prof. D. Comșa.

In dezvoltarea culturei noastre naționale s'a dat până acum o atenție prea mică productelor tehnice ale poporului nostru, cari producte formează o parte integrantă din viața acestui popor. Accentuările sporadice ale caracterului național al acestor producte n'au avut până acum un caracter destul de pronunțat, care să ne deà o icoană viie a însușirilor specifice acestor producte. Până în zilele noastre nici un muzeu n'a ajuns să scoată în relief acest ram atât de important în viața poporului nostru. Dl profesor D. Comșa este primul, care, precum Alexandri a adunat mărgăritarele poeziei poporale române, a închegat cu multă osteneală o admirabilă colecție de producte industriale de un caracter specific românesc. Colecția dlui Comșa se ridică peste suma de 2000 obiecte.

O parte a acestora le-a expus cu ocazia sfințirei catedralei în pavilionul de patinat al Sibiului. Obiectele le-a aranjat în cele două sale spațioase cu un gust deosebit de fin; într'una excluziv *țăsături și cusături*, iar în cealaltă pe lângă continuarea acestora un număr foarte frumos de *obiecte de sculptură*, vase de lut pictate și alte obiecte vechi, cari mărturisesc un admirabil spirit de artă la poporul nostru. —

In totalitatea lor ne bat la ochi în deosebi două grupe, cari se cultivă cu predilecție și în măsură mai mare la poporul nostru. Aceste sunt *țăsăturile* și *obiectele sculptate*

Țăsăturile sunt unele albe, [illegible] țăsute în bumbac, in și mai puține în cânepă, iar altele colorate, cele mai multe țăsute în lână și bumbac colorat.

Exemplarele expuse sunt adevărate producte maiestre. Pe toate e întipărit curat și pronunțat caracterul național al artei noastre poporale închegat în figurile cele mai originale, prinse într'un aranjament de colori de gustul cel mai fin.

Țăsături sunt cu totul 470 piese, între cari 95 broboade, giulgiuri de cap, ștergare, bogasii, fachioale, cepse, [illegible] de conciu, tulbente etc., cele mai frumoase din jurul Sebeșului, 91 cămăși bărbătești și femeești, spăcele. Intre acestea sunt vrednice de remarcat două cămăși bărbătești din Mărișel, cari sunt foarte vechi și au o originalitate deosebită. Sunt apoi 104 cătrințe și oprege, păsturi, zadii, chițele în ezecuții admirabile, în deosebi din Bănat și din comitatul Hunedoara; 54 merindare și culmi, 17 fețe de perini, 6 fețe mari de masă și o mulțime de modele și țăsături mai mici, ca brâne, traiste, desagi etc. Mai sunt apoi câteva covoare mari, între cari exemplarele cele mai prețioase sunt un covor din comuna Fundata (Bran) de peste 120 ani, și unul de 200 ani din Bârgău.

In general toate obiectele acestea au o valoare neprețuită, pe lângă frumsețe

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruințe

(Urmare.)

Gheorghe în robie. Mai întâiu se păreà că biruiesc Grecii asupra vrășmașilor lor, dar mai pe urmă i-au încunjurat vrășmașii de toate părțile și s'a făcut între Greci multă vărsare de sânge și au căzut mai toți Grecii, parte morți, parte robi. Intre robi a fost și Gheorghe fiul lui Leontie și al Teofanei. Și nespusă jale și plângere erà în toată împărăția Grecilor pentru perderea atâtor vieți de oameni. Nemângăiați erau părinții că-și perduseră fiii, nemângăiați frații și surorile pentru moartea fraților lor, nemângăiate soțiile și copilașii, cari așteptau zadarnic întoarcerea părinților și a soților lor morți în războiu.

Jalea și durerea obștească a cuprins și pe Leontie și pe Teofana, cari sărmanii credeau că a murit de sabie fiul lor și nu găsiau nici o mângăere în negrăita lor durere și desnădăjduire.

Tinărul Gheorghe fiind însă frumos la față, voinic și deștept, a fost dus de Bulgarul care-l luase rob și ținut în slujba casei ca bucătar.

Intr'aceea trecând vreme la mijloc a sosit ziua praznicului sfântului marelui mucenic Gheorghe. Leontie și Teofana după obiceiul lor făcură mare praznic în cinstea mucenicului punând mese pentru tot felul de oaspeți.

La masă cu ulcica. Dar înainte de ospăț ei amândoi se duseră la icoana sfântului Gheorghe și se rugară și plânseră cu amar moartea fiului lor Gheorghe. Și venind la casa lor Teofana nu înceta a plânge și a se tânguì pentru fiul ei, așa că toți oaspeții veniră în jurul ei și încercară să o mângăe. Și cum steteau ei așa, toți supărați pentru nemângăerea Teofanei: fără de veste a stătut înaintea lor tinărul Gheorghe cu o ulcică în mână.

Toți crezură mai întâiu că este o nălucă și se spăimântară; unii chiar încercară să fugă de frică.

Atunci tinărul Gheorghe le spuse să nu se sparie, că nu este nici o nălucire, ci este el, chiar el, fiiul lui Leonte și al Teofanei.

Iar dupăce cu toții s'au liniștit, tinărul Gheorghe le-a povestit cele următoare:

In războiu am fost prins și dus ca rob la un boier bulgar, care m'a pus la slujba de bucătar. In acea slujbă am petrecut până în acest cias. Tocmai luasem această ulcică cu mâncare și plecasem pe scară să o duc stăpânului în foișor unde ospătà el, când înaintea mea se arătă un ostaș călăreț, minunat la vedere, care m'a luat și în acea clipeală de ochi m'a pus aici cu ulcica în mână.

După aceasta tinărul a dat celor de față să guste din mâncarea pe care o gătise el pentru boierul bulgar, și, o minune, mâncarea din ulcică nu se împuținà, ori câtă luà, pănăce au mâncat toți oaspeții și s'au săturat.

Văzând această minune toți lăudau pe Dumnezeu și pe sluga sa, pe sfântul marele mucenic Gheorghe.

7. Plăcinta și biserica.

Făgăduința copilului. Biserica Partenia, aceea, despre care am vorbit mai sus, fiind mică și neavând poporeni, cu vremea de veche ce erà a ajuns să fie părăsită, căci nu se îngrijà nimenea să o dreagă, nici să zidească alta nouă în locul ei. Așa părăsită fiind, cu ușile deschise s'a întâmplat într'însa minunea despre care vorbim aici:

Niște copii se jucau acolo înaintea bisericii. Unul din ei era totdeauna biruit. El supărându-se pentru neizbânda sa, dintr'odată s'a întors spre biserica Partenia și s'a rugat zicând: „Sfinte mucenic Gheorghe, ajută-mi să biruesc pe tovărășii mei, că-ți voiu da o plăcintă“. Și, minune, de aci încolo, băiatul a rămas totdeauna biruitor asupra celorlalți copii. Iar mergând acasă băiatul a spus maicii sale, că a făgăduit o plăcintă sfântului Gheorghe, dacă îi va ajuta să biruiască. Sfântul i-a ajutat și acum el trebue să-și țină făgăduința. Mama băiatului din dragoste și către fiiul său și către mucenicul a pregătit plăcinta făgăduită și a dat-o băiatului, care a și dus-o cu grăbire încă fiind ferbinte și a așezat-o în biserică dinaintea icoanei sfântului Gheorghe și apoi s'a dus la jocul său copilăresc.

Din plăcintă biserică. După depărtarea copilului din întâmplare trecură pe acolo patru negutățori, cari văzând biserica deschisă întrară într'însa ca să se închine. Spre mirarea și spre bucuria lor, ei găsesc plăcinta înaintea icoanei sfântului marelui mucenic Gheorghe. Și cum erau ei flămânzi lor, și prin faptul, că cele mai multe sunt foarte vechi, peste 100 ani.

Vrednice de remarcat sunt apoi cusăturile cu ajur tot pe motive naționale. Cele mai frumoase exemplare le liferează Banatul și părțile Murășului de sus. O parte, poate cea mai artistică, a lucrului de mână femeiesc îl formează latițele de mărgele, cari sunt adevărate cap-d'opere în mozaic. Acest ram al artei poporale nu l-a putut reproduce până acum producțiunea modernă în formă așa de desăvârșită cum ni-o îmbie poporul. Dl Comșa a expus 15 astfel de latițe.

In grupa a doua a *obiectelor sculptate* găsim iarăși înpregnat acel caracter de originalitate, care îl au țăsăturile. Sunt cu total 432 piese, cele mai multe foarte vechi. Intre aceste locul de frunte îl ocupă furcile de tors, 180 la număr, furci încristate, scrise, tăiate cu o rară măiestrie, în deosebi două lucrate dintr'o singură bucată, una din Bonțida și alta din Poiana, bâte, măciuci, cârji de toată frumsețea 80 linguri, caucuri foarte vechi, 13 cruci, 10 căpcele de apă, 6 tiocuri de coasă, 6 codoriști de biciu, 7 flueri și surle, 12 pristene de fus, zâmți, fuse, maie de bătut rele, păpușari, cătușe de car și o mulțime de obiecte mai mărunte, toate împodobite cu figuri frumoase, precum și doi stâlpi mari de poartă din Galeș, amândoi foarte vechi și sculptați de o mână de țăran. O cap-d'operă de sculptură este însă o mică iconiță de lemn abia cât un orologiu, în care sunt tăiați în linii de o fineță desăvârșită cei 12 apostoli și în mijlocul lor Mântuitorul. E un obiect vechiu de peste 260 ani și de o valoare nepretuită.

Tot aci aflăm apoi o colecție mare de vase de lut vechi și străvechi, vre'o 250 piese, între cari 170 ulcioare și borcane, peste 80 blide, ploști, castroane etc., o colecție admirabilă de peste 160 ouă încondeiate, un ram specific de măiestrie națională a poporului nostru, desemnuri, modele, fotografii și trei albume pe tabele, unul cu 249 modele de cusături, originale foarte vechi, altul cu 50 modele de țesături și al treilea cu 54 pânze cu alesături în alb.

Mai amintesc în fine reproducerile după motivele poporale. Sunt 13 perdele mari, apoi o colecție de aplicări foarte frumoase în mătasă și in, perinițe de canapea, pompadure, apoi modelele de părcane și rame de icoane, sculptate după motive românești de bar. Aichelberg (Sibiiu) și I. Gall (Brașov). Toate acestea sunt ezecuții admirabile, cari mărturisesc viu cât farmec zace în arta noastră națională aplicată cu un anumit rost și pricepere.

Expoziția dlui prof. D. Comșa îi face cinste și mândrie, câtă vreme e unica colecție mare de felul acesta, iar zelul și truda cheltuită întru adunarea obiectelor i-a fost prea puțin răsplătită prin vizitatorii, cari i-au admirat nepretuita muncă, și cari au fost în cea mai mare parte tot pătura mai modestă a societății noastre.

*

O altă dare de seamă, dela alt raportor al nostru, tot asupra expoziției dlui profesor *Comșa*, vom publicà în numărul viitor.

Redacția.

NOUTĂȚI.

Dela comitat. Congregația comitatului Sibiiu e convocată pe 6 Iunie 1906 la orele 9 dimineața și se va ținea în sala mare a casei comitatense. La ordinea zilei e pusă rugarea concesionarilor prealabili ai căii ferate vicinale Sibiiu Agnita pentru cumpărarea de acții ale acestei căi ferate. Comitetul permanent propune cumpărarea de acții în sumă de 166,600 coroane. Se va face votare nominală.

*

Comisar pentru ezamenul de maturitate la gimnaziul român din Brașov a fost numit *Dr. Grigorie Moldovan*, profesor și noul rector al univerzității din Cluj.

*

† Aurel Cupșa, elev de cursul II. teologic, după lungi și grele suferințe și după împărtășirea cu sf. taine a decedat Vineri, în 5/18 Maiu a. c la orele 5 și jum. dimineața în Dej. în etate de 23 ani. Rămășițele pământești i-au fost așezate spre vecinică odihnă Duminecă, în 7/20 Maiu a. c la orele 2 după ameazi în Dej, după ritul bisericei gr. or. române, în cimiterul cel mare.

*

Nou doctor. Sâmbătă în 6/19 Maiu a fost promovat la univerzitatea din Cluj doctor în filozofie, dl *Cornel Popescu*, preot în Deva.

*

Ministrul către emigranți. In zilele acestea a dat ministrul nostru de interne un ordin, prin care sfătuește pe toți cei ce ar dori să emigreze, să nu își ia drumul spre Australia, unde voesc o mulțime de agenți să ademenească poporul. pentru că Europenii nu pot suportà clima iar pe de altă parte emigranții europeni duc acolo o viață de adevărată robie.

*

Episcopul Bubics, despre care am amintit, că a căzut jertfă unei mârșave tâlhării a cerut ca să fie pus sub curatelă din cauza slăbiciunei sale spirituale. Tribunalul i-a ascultat cererea și i-a dat de curator pe advocatul acestuia din Budapesta Dr. E. Hets.

*

Ciangăii bucovineni au luat-o pe drumul Americei. Zi de zi pornesc oamenii din toate comunele. Ungurii de acolo sunt îngroziți și s'au adresat compatrioților lor din Ungaria, ca să caute vrun mijloc de a împedecà aceasta. Inainte cu 15 ani când se porniseră ciangăii spre Ungaria scrisese guvernul Ungariei celui bucovinean, să nu'i mai lase să vină aici, că n'au loc. Deci nu-i așteaptă nici acum vre-o soarte splendidă.

*

Mauzoleul lui Kossuth traznit. Mercuri după ameazi s'a descărcat asupra capitalei o adevărată furtună. Un bătrân cu numele Pavel Sári a fost surprins de ploaie în cimiterul cel mare de pe calea Kerepes. Bătrânul s'a adăpostit în mauzoleul de pe mormântul lui Kossuth Lajos. Abia a ajuns însă la adăpost când fulgerul s'a descărcat în acel mauzoleu și l-a rănit pe bietul bătrân în laturea dreaptă. A fost dus la spital. Din mauzoleu a rupt fulgerul câteva podoabe.

*

Viața din New-York. Unii oameni cari în rostul existenții lor dispun de multe clipe de răgaz au făcut studii asupra vieții publice a acestui oraș și au aflat, că aci se naște tot la șease minute un copil, tot la trei minute are poliția un deținut, tot la șepte minute moare un om. La 48 minute e un incendiu, la 50 minute se pornește zidirea unui edificiu nou. Tot la 52 minute sosește un tren de persoane. In fiecare cias se întâmplă o nenorocire. Tot la trei ore se întâmplă un atentat In fiecare cias se pornește un proces de divorț. Pe fiecare zi cade un omor și o sinucidere.

*

Furt la fostul ministru Fejérváry. Din casa fostului ministru a dispărut în zilele trecute un ac de cravată în preț de opt mii de coroane. Ministrul a înștiințat poliția, care a luat la întrebare pe unul din servitori. Acesta a și mărturisit că e vinovat împreună cu alt soț al său, cu care a furat în timpul din urmă din cassa stăpânului lor aproape 20 mii coroane. Amândoi au fost puși la răcoare.

*

Pedeapsă de moarte. Astă toamnă doi țărani unguri din Mezőcsát au lăcomit la averea unui proprietar bogat din comună și într'o noapte au intrat la el și l-au omorât. N'au aflat însă decât o piesă de 20 fiil. în toată casa, un inel și un cias de aur. Jandarmii i-au prins pe amândoi încă atunci noaptea Curtea cu jurați din Miskolcz i-a judecat la moarte prin ștreang, ceea ce a întărit și curia în săptămâna trecută.

*

Mizeria trenurilor americane. Spiritul practic al americanilor are și o parte tristă despre care ne dă dovadă mizeria drumului lor de fier. In cele din urmă trei luni s'au întâmplat pe liniile americane nu mai puțin ca 2007 ciocniri de trenuri și 1645 deraiări, cari au reclamat 1109 morți și 17118 răniți, iar pagubă în bani în valoare de 60 mii cor. Cauza e aplicarea în serviciu a oamenilor fără nici o pregătire, pentruca acționarii să poată trage rente cu atât mai grase.

*

Testament interesant. In New-York a murit în April, unul din cei mai mari jucători de cărți, care toată viața și-a petrecut-o la masa de cărți, și-a lăsat o fundație de un jumătate milion dolari. Cu limbă de moarte a lăsat însă ca interesele acestui fond să le folosească numai jucătorii de cărți pedepsiți, ori puși de judecătorie în imposibilitate de a mai jucà.

*

Pier indienii. Un statistician desfășură unele constatări asupra rasei galbine din America și spune că aceasta scade din an în an în mod uimitor. Cultura europeană a sădit și în mijlocul acesteia o mulțime de boale, pe cari până aci nu le cunoșteà și cari îi seceră fără crutare.

*

Trăsură de poștă aprinsă. Poștașul care circulà între comunele Răcămaz și și Gava din apropierea Debreținului a fost oprit în zilele trecute de nește corturari cari i-au cerut să-i ia în trăsură. Acesta n'a voit. Atunci țiganii au dat foc trăsurei. Poștașul bătrân n'a observat până ce s'a trezit cu flacările în spate. Calul s'a speriat și până ce au isbutit oamenii de pe câmp să'l oprească trăsura a ars deabinele. Bătrânul încă a suferit arsuri grave. Paguba în scrisorile și pachetele arse e peste 1500 coroane.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept răscumpărare a felicitărilor în scris logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu, au mai dăruit Simeon Dragomir, notar (Gurasada), soția sa Regina și fii lor Alexandru, iurist și Silviu, stud. teol., fiecare câte 2 cor.

*

De mare însemnătate este crucea duplă electro-magnetică R. B. nr. 86967 pentru aceia cari sufer de reumă, podagră, astmă, ischias, dureri de cap, de dinți și de urechi, zgârciuri în stomac, la inimă și alte zgârciuri, deoarece această cruce le vindecă, după cum dovedesc scrisorile de recunoștință și mulțămită, ce sosesc zilnic inventatorului, dintre cari publicăm azi următoarele două: 1. Domnului Albert Müller în Budapesta (V. Vadász utca 42/V). Stimate dle Müller! Dupăce crucea dtale electro-magnetică s'a dovedit de foarte bună, te rog, să-mi mai trimiți una. Cu salut, Thomas György. Szeghegy, 15 Februarie 1906. — 2. Stimate dle Müller! Te rog a trimite cu rentoarcerea poștei la adresa mea o cruce duplă electro-magnetică cu 6 coroane, rambursată. Am auzit dela mai mulți, că au folosit cu mult succes aparatul dtale. Cu stimă, Kakó János. Babolna-Puszta, 9 Februarie 1906.

*

A. Török & Co., Budapesta. Dacă facem o privire asupra diferiților colectori ai loteriei ungare de clasă, ne bate la ochi fără voie firma Török. Aceasta firmă are cea mai mare colectură și vinde cele mai multe lozuri, ceeace nici nu e mirare, deoarece această casă de schimb la fiecare loterie a câștigat în măsură mare favorul publicului, care joacă în loterie. Afară de aceea mușterii acestei case joacă cu un noroc enorm. Așa d. e. fericiții mușterii singur în clasa 6 a unei loterii au câștigat 600 000, 400,000 cor., aproape un milion, în altă loterie premiul de 600,000 coroane, câștigurile principale de 100,000, 90,000, 60,000, 50,000, 30,000 cor., și alte multe câștiguri mari, în timp scurt suma enormă de 25 milioane coroane. Din cauza aceasta ne vedem îndemnați a recomandà cu plăcere firma A Török & Co, care își are prăvălia principală în Teresienring 46 și filialele Waitznerring 4, Museumring 11. Conform planului tragerea I. clase va fi Mercuri și Vineri (23 și 25 Maiu n. c.). Prețul lozurilor e următorul: $^1/_1$ 12 cor., $^1/_2$ 6 cor., $^1/_4$ 3 cor., $^1/_8$ 1·50 cor Deci cine vreà să aibă un los, să se adreseze cu încredere la firma A. Török & Co. în Budapesta.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. III. A apărut volumul III din **„Cartea de Aur** *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian* și se póte procura de la autorul în Sibiiu (Nagyszeben). Prețul: 10 coróne esemplarul broșat și 12 coróne esemplarul legat în pânză tare, plus 72 fileri porto. Se pot comanda și esemplare din volumul I. și II., cu același preț. **Volumul IV sub tipar.**

*

„Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania“ de Dr. Ilarion *Pușcariu*, arhimandrit vicariu arhiepiscopesc. Lucrare valoroasă, bine apreciată atât la noi, cât și în ziarele și revistele din România, din Prilejul apariției sale. Se împarte în două părți; prima parte, pe 23 cóle de format 4° mare conține un studiu istoric amănunțit despre reînființarea metropoliei nostre, ear a doua, pe 55 coale, conține o valoroasă colecție de documente.

Poșta redacției.

Mai mulți. Mulțămite publice și dări de seamă putem publicà numai când dispunem de loc, și nu avem alt material de publicat. In zadar ne rugați deci să le publicăm *„numai decât“*, pentrucă nu se poate.

Poșta ultimă.

Deschiderea parlamentului.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Francisc Iosif I, a sosit ieri, Duminecă sara la Budapesta, pentru a face deschiderea parlamentului ungar. Maiestatea Sa rămâne până Mercuri în Budapesta, când apoi pleacă la *Bruck*, unde va ținea revistă militară.

Dieta ungară s'a întrunit astăzi și la orele 10 a ținut prima ședință. A fost de durată scurtă. S'a cetit rescriptul preaînalt prin care e convocată dieta în sesiune nouă și s'a comunicat deputaților, că Maiestatea Sa va face mâne Marți, la orele 12 din zi deschiderea solemnă a parlamentului ungar, în sala de recepțiune a palatului regal din Buda, prin *mesaj de tron.*

Mercuri deputații dietali își vor prezenta apoi credenționalele și dieta se va constitui în secțiuni pentru a face verificările. Se va alege în urmă biroul și Luni în săptămâna viitoare ministrul-prezident *Wekerle* își va expune programul de muncă.

---

iar plăcinta caldă răspândea un miros plăcut și ademenitor și-au zis: „Sfântului nu-i trebue mâncare; plăcinta aceasta nouă ni-a rânduit-o bunul și milostivul Dumnezeu spre hrană, și luându-o au mâncat-o cu mare plăcere. Dupăce au mâncat a scos fiecare câte un ban de argint și l a pus în locul plăcintei în semn de mulțămită sfântului și au plecat să iese. Dar când să iasă nu nimeresc ușa: ei nu văd decât părete. Atunci au cunoscut, că aici este un semn dumnezeesc și toți împreună au pus un galbin lângă banii cei de argint, dar toți închiși se vedeau. Acum a mai pus fiecare câte un galbin lângă ceialalți bani și atunci li-s'a deschis ușa de au eșit. Iar eșind ei au spus celor din cetate. Și minunându-se oamenii au început să alerge la biserica sfântului mucenic și să ducă fiecare cât îi dădea mâna și să dăruiască bisericii.

(Va urma.)

Sirolin
Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea
Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.
Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Eveț'a).
„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 1657 1906. [98] 2—2

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoştinţă publică, cumcă se vinde în licitaţiune publică plusoferentului 26740 m^3 **lemne de fag, de lucru şi de foc,** din pădurea comunei Strugariu în extenziune de 140 jug. cat.

Licitaţiunea va avea loc la **23 Iunie 1906 st. n.** la orele $11^1/_2$ a. m. în cancelaria subscrisului.

Preţul strigării: 18718 cor.

Vadiu: 10% din preţul strigării.

Oferte închise provăzute cu vadiu se primesc înainte de începerea licitaţiunii verbale.

Condiţiunile de licitare se pot vedeà în cancelaria pretorială, sau la oficiul silvic reg. ung. în Szászsebes.

Szászsebes, la 11 Maiu 1906.

Primpretorul cercual

Schöpp.

Nr. 178 prot. 1906. [91] 3—3

Concurs

Pentru **zidirea şcoalei** confes. gr. or. române din **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediaş, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de **14/27 Maiu 1906** la 2 ore p. m. pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitaţiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 4793 cor. 56 fil. subtrăgându se materialul de peatră, cărămidă, var, năsip, pământ şi ţiglă pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanţii au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

4. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà în întreprindere zidirea şcoalei aceluia dintre concurenţi, care îi mai convine, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà purcederea faţă de ceialalţi.

5. Licitaţiunea, respective contractul pentru intreprinzător întră în valoare îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiiu.

6. Planul, preliminarul de spese şi specificul lucrărilor, cum şi condiţiunile de zidire se pot vedeà orişicând la viceprezidentul comitetului parohial Ioan Cărămidar.

Agârbiciu, în 23 Aprilie (6 Maiu n.) 1906.

Teofil Holerga
adm. par.

Vidi:

Romul Mircea, protopresb.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 9—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Moară cu trei pietrii 42 H cu cernător (cu sâte), cilindru pentru făină, completă, cu ferestrău orbicular, cu casă frumoasă de locuit, clădiri economice, întocmire pentru îngrăşarea porcilor, 15 jug. câmp, 2 jug. vie, cu grădină de poame, aflătoare în comitatul Târnava mare, este **de vândut.** Se ofere ocaziune pentru ezistinţă bună. Informaţii dă: Reprezentanţa generală a fabricei de motoare societate pe acţii din Drezda la **Ignaz Gellért & Comp, Budapest VI. Teréz körút 41.** [99] 2—3

PROSPECT.

Băile de sare şi iod din Mercurea (comitatul Szeben)

se vor deschide în 20 Maiu st. n. 1906.

Procedura de cură (mijloace de cură) băi reci salice în bazină, băi de vană caldă, băi de glod, cură de zăr şi lapte şi cură de ape minerale pentru beut.

Analiza chemică despre conţinutul apelor minerale dela baia sărată dela „Albele" a stabilit-o în anul 1902 comisiunea de analiză chemică de stat dela universitatea din Cluj prin dl *Dr. Rudolf Fabiny,* profesor de chemie reg. ung. în Cluj în modul următor:

In 1000 grame conţinut

Accid silicic (Sc. O. 2)	0·0121	gr.
Fer oxidat (F. O.)	0·0266	„
Aluminium oxid. (Al. O. 3)	0·0017	„
Calcium oxid (var, Ca. O.)	0 1383	„
Abagnesium oxid (My. O.)	0·4177	„
Amonium (amoniac) (N. H. 4)	0·0328	„
Natr Clorhid (sare) (Na Cl.)	34·1150	„
Natrium (Na.)	13·4419	„
Chlor (Cl.)	22 7320	„
Iod (I.)	0·01238	„
Cărbuni de oxid (C. O. 2)	0 1602	„

Indicaţiuni: Aceste băi sunt a se recomandà cu deosebire la următoarele boale şi se pot întrebuinţà cu bun succes la boale cronice, reumatice şi artrice, scrofuloze, anemie, diferite boale de nervi, morburi de piele cronice sifilitice învechite, ipertrofia ficatului şi a splinei, exudat şi conglomeraţii septice, rachită etc. îndeosebi au aceste băi eminent efect vindecător la diferite boale femeieşti, ca fluarul alb, metrita cronică, indometrită, scurgeri etc. precum şi resopţiunea exudatelor după pleurită (aprinderea peliţei coastei) catar cronic de stomac), bronchi şi maţe, precum şi catar de beşică şi măreşte pofta de mâncare la reconvalescenţii şi pacienţii slăbiţi. Accid boric şi accid de pucioasă în cantitate mai mică.

Ca ape minerale de beut, pe lângă apa din isvorul local mineral dela „Albele" le stă la dispoziţie doritorilor apă Căciulata (Călimăneşti, România), Karlsbad, Apă amară de Buda, Giesshübler, Gleichenberger, Répáthi, Előpatak, Borszék, Dacia şi Borhegy, toate cu preţuri moderate.

Basinele pe lângă canalele naturale interne, cari importează şi exportează, apa îşi mai are scurgere pe canalul extern din suprafaţă; deosebit de aceasta se mai renoieşte în fiecare an înaintea deschiderii prin scoaterea apei până în fundament sub controla presb ev. din Mercurea. Fiecare basină e de 25 metri lungă, 15 metri lată şi 3—4 metri afundă.

Băile sunt provăzute cu gară de tren proprie de tot aproape.

La băi (gară Szerdahely-Sosfürdő) soseşte trenul zilnic de către Sibiiu la orele 6 şi 11 a. m. şi la $7^{\underline{20}}$ p. m., de către Alvincz la $3^{\underline{21}}$ şi 9 ore a. m. şi la $5^{\underline{17}}$ p. m. Circulaţie postală zilnică.

Un omnibus circulă zilnic de douăori între Mercurea şi aceste băi şi pleacă din Mercurea la $9^1/_2$ ore a. m. şi $2^1/_2$ ore p m. Taxa de persoană tour şi retour 40 bani, iar pentru copii jumătate.

Taxa pentru scaldă: baie rece în basină 20 bani, baie caldă de vană 80 bani, iar pentru copii jumătate.

Restaurant aranjat modern. — Beuturi alese. — Bucătărie excelentă. — Preţuri solide. [96] 3—3

Odăi mobilate la băi cu următoarele preţuri: din 15 Maiu până în 15 Iunie cu 16—24 cor. lunar, din 15 Iunie până în 15 August cu 24—32 coroane lunar, din 15 August până în 15 Septemvrie cu 16—24 cor. lunar. Serviciu şi albituri de pat cu 6 coroane lunar mai mult. Diferinţa preţului odăilor e fiindcă odăile din edificiul nou zidit sunt mai scumpe, iar cele din edificiul vechiu sunt mai eftine.

Doritorii să binevoiască a grăbì cu angajarea odăilor ca să le poată aveà când doresc.

Alte informaţiuni se pot cere dela arândatorul
ILIE FLOAŞIU, Szerdahely.

Direcţiunea băilor.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Sălişte.** Se află de vânzare la

Victor Oniţiu, comersant în **Sibiiu.**

(84) 9—10

A eşit de sub tiparіu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Libraria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză neagră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

TÖRÖK e FAURUL NOROCULUI!

Neîntrecut este norocul care favorisează colecta noastră principală. Peste 25 m lioane de coroane am plătit în scurt timp muşteriilor nostri dre câştiguri, între cari se află **cele mai mari câştiguri,** şi anume:

de douăori premiul cel mare de **600.000 coroane**
cel mai mare câştig de **400.000** „

5 à **100.000,** 3 à **90.000,** 2 à **80.000,** 3 à **70.000,** 3 à **60.000,** mai multe **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea număroa câştiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500, etc.

Recomandăm deci participarea la loteria de clase, cea mai bogată în şanse d ume, care se începe în curând, prin comandarea unui los de noroc. (79) 8—8

In viitoarea loterie de clasă, a 18-a, se vor trage din

125.000 lozuri 62.500 cu câştiguri în bani

laolaltă în suma enormă de **16** milioane **457.000** coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrasc der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Anka der neben den Namen stehenden Nummer mit eine Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine gros Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neb dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Lo getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhä

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	2044
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narczisz	2098
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	2423
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	2427
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	2887
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richárd, Pelagie	3271
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	3564
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	3741
Ambrus, Berta	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	3816
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	3823
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	4192
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	8389
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	8476
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lórinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	8604
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	9277
Attila, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	12350
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	12350
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	12350
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	12351
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	12352
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	12351
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	12352
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	12352
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câştig ev. 1.000.000 coroane. Special 1 premiu de 600.000, 1 câş à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.0 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 e

Preţul lozurilor originale pentru clasa primă — conform planului — este pent
$^1/_8$ loz original fl. —·75, ori cor. 1·50, $^1/_4$ loz original fl. 1·50, ori cor. 3·—
$^1/_2$ „ „ „ 3·—, „ „ 6·—, $^1/_1$ „ „ „ 6·—, „ „ 12·—
şi se trimit cu ramburs sau după primirea banilor. Planuri oficiale gratis. Comand pentru lozurile de mai sus sunt a ni-se trimite cu deplină încredere până în

☞ 23 Maiu n. a. c. ☜

deoarece numerii de mai sus uşor pot să treacă

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare neguţătorie din Ungaria a loteriei de clasă.

BUDAPESTA. Despărţămintele loteriei de clasă ale colecturei principale: Adresa telegrafic Törökék Budapes

Centrala: **Theresienring 46/a.**
Filiala I: **Waitznerring 4/a.** Filiala II: **Museumring 11/a.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Nr. 51 Sibiiu, Joi 11/24 Maiu 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru Monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Educarea adulților.

Dr Gregoriu Pletosu.

II.

Domnilor învățători! Dvoastră toți, și noi asemenea suntem muncitori în agrul de creștere al țăranului, mai ales al țăranului român agricultor. Și să nu uităm, că și acesta trebue că-și are concepția sa de viață, idealul seu de creștere. Și care să fie acela? După toate combinațiile, acel ideal n'ar puteà fi altul, decât ca el și familiarii sei să ajungă a fi buni gospodari; să aibă el și copiii sei un rost și stare în sat, să fie bine căsătoriți și bine așezați; apoi ca în gospodăria lui să fie în stare a-și îndeplinì cu mânile lui proprii toate mijloacele trebuitoare la mulțămirea trebuințelor; să știe a-și crește și îngrijì vitele; a-și cultivà în mod rațional agrii; apoi peste toate să-și știe utilizà productele întrecătoare ale muncii sale, a duce un traiu tignit și totuși a face și economìi; în sfârșit, dacă se poate, să mai știe a-și pregătì el singur haina și incălțămintea, precum și acaretele casei. Și întru adevăr le și pot acestea mulți dintre țăranii noștri. Cu un cuvânt: să se știe și să se poată aflà în toate cerințele vieții, după pătura socială în care se află, *dar sprijinit pe propriile puteri.*

Iată deci idealul spre care tinde în mod natural viața țăranului nostru. De cele intelectuale, de științe, de arte și profesiuni mai cu samă, până acum din îndemnul seu propriu nu prea are parte, mulțămindu-se în astă privință cu ceea ce-i poate dà școala sătească în anii obligați de școală.

Și oare ce și cât îi dă școala sa? Ii dă atâta cât are și cât poate. Și ea poate numai atâta cât poate să-i dee învățătorul seu, mai corect zis învățătorii și cei chemați ca să-l conducă și să-l lumineze. Și cât pot aceștia? Ei pot cât [illegible] prin pregătirea și cualificația teoretică, prin praxa și autodidacticismul ce și-au câștigat și în special prin vocațiunea, alipirea și interesul, ce au pentru chemarea îmbrățișată.

Domnilor învățători! Ideea despre cultură și îndreptarea spre mai bine a geniului românesc a fost și este care a preocupat totdeauna pe educatori și cu ei pe toți prietinii poporului și iubitorii de înaintarea lui. In cuvinte elocuente s'a vestit totdeauna, că nădejdea pentru oarecari vremuri venitoare mai bine este zadarnică, dacă nu pot fi oamenii îndreptați și făcuți mai buni. Oamenii, se zice, sunt răi și îndreptarea, edificarea trebue să se înceapă din lăuntru, nu din afară. Căci ce ar și folosì dacă s'ar ajunge ca să se ridice cultura pământului, să se animeze spiritul de comerciu și industrie, dacă s'ar dà legilor, așezămintelor și organizației țării chiar cea mai înaltă perfecțiune, însă oamenii nu ar fi vrednici să locuiască un pământ așa frumos și n'ar fi capabili ca de acela să-și [illegible]?

Ba se mai zice încă și se susține cu stăruință, că soartea popoarelor, ridicarea, ca și căderea acelora, atârnă în ultima analiză dela educația ce s'a dat generațiilor tinere ale acelora. Acestei idei s'au plecat mulți dintre cugetători, ba au robit gândirea chiar a unora dintre marii filozofi. Căci ce altceva de nu astfel de idei au putut să îndemne pe marele filozof Kant să scrie: „Der Mensch kann nur Mensch werden durch die Erziehung. Er ist nichts, als was die Erziehung aus ihm macht“.

Sub influința astorfel de vederi este ușor de înțeles, cum de un timp încoace toate nizuințele au fost îndreptate într'acolo, ca cât numai se va puteà, să se aducă lumină asupra scopurilor, asupra mijloacelor și asupra metoadelor în educație, acele să se clarifice, să fie puse în sistem și să fie aduse în legătură cu enunciațiunile înțelepților omenimii. Este de înțeles și mai departe, cum mereu se predică, că *acel popor, la care cultura multilaterală a pătruns până în cele mai inferioare pături potrivit acestor forme de educație, este cel mai puternic, cel mai fericit, de vecini și de dujmani neînvins, de contemporani sau invidiat sau imitat.*

Și poate nu pe nedrept, pe cât timp constatat este, că puterea educației totdeauna ajunge la valoare, când în conținutul bine înțeles al vieții tinerelor și nouelor generații se plantează idei noue și vederi sănătoase.

In felul acesta, când adecă vedem că spirite mari, capete luminate ca și Kant și cei ce-l urmează, toate le așteaptă numai dela educația în școală, prea ușor am puteà fi seduși ca să ținem prea mult despre puterea educației și să desconziderăm pedecile ce i-se pun în cale și limitele ei. Ca să fim mai modești în aprecieri ne îndeamnă însă faptul și experiența vieții de toate zilele. Căci oare nu vedem zilnic, nu numai tineri de ambele sexe, ci chiar popoare, cari au rămas și rămân departe îndărăptul idealului vieții și al creșterii, și iarăși altele, cari fără anumite și intenționate așezăminte culturale, numai din propriul impuls, ba chiar în butul piedecilor extreme ce li-s'au pus, sunt ridicate sus peste nivelul obicinuit și peste cercul din care au eșit? Va se zică, într'un loc înapoierea pe lângă toată educația, într'alt loc progres din propriile puteri. Urmează deci, ca fiecărei vederi să i-se recunoască partea ce i-se cuvine.

Domnilor învățători! După întocmirile din patria noastră, precum știți, creșterea începe cu anul al treilea în azilul de copii (unde este); cu al șaselea în școalele de toate zilele până la anul al 12-lea; de aici până la al 15-lea în școala de repetiție. Și numai cu această vârstă împlinită un elev devine liber de ori și ce obligământ.

Să presupunem acum, că toate se urmează regulat și că învățătorimea și toți factorii chemați a susțineá și conduce școala și-au împlinit datorința cu cea mai [illegible] conștiențiozitate. Oare care ar aveà atunci să fie fondul intelectual al unui elev ieșit din aceste obligăminte? Eu așa cred, că un elev normal, care a urmat aceste cursuri, ar trebuì să stăpânească toate elementele științei și ale practicei pentru viața mediului său social. Să cunoască adecă principiile religiunii sale și elementele conduitei morale; să cunoască, care este situația țării sale, să cunoască cari sunt chemările omenești și datorințele sale sociale, politice și economice; să aibă cunoștințele generale din istoria lumii; apoi să cunoască istoria și trecutul poporului seu și constituția țării. Nu mai puțin să aibă atâtea cunoștințe teoretice din comput, din calcul, încât să-și poată el singur purtà socotelile casnice și pentru negoțul ce ar face cu avutul și productul muncii sale. Să știe mai departe, cari sunt formele de cultura pământului și a vitelor, apoi modul de valorizare a productelor; să știe a se ferì de ispite, de lux, etc. Cu un cuvânt, să fie pe deplin orientat asupra vieții și capabil a purtà lupta pentru existință.

Și oare așa să fie într'adevăr? Ați puteà unul fiecare din Dvoastră să dați garanță, că dimiteți pe elevii Dvoastră la vârsta de 15 ani înzestrați cu toate aceste cunoștințe, ori doară chiar și cu mai multe? Experiențele zilnice, o atentă observație, și un control mai amănunțit, făcute toate asupra stării faptice la tineretul nostru de ambe sexe, după vârsta de 15 ani, chiar și numai după doi sau trei ani, ne dau, cu regret o spun, dovadă de contrarul și trag după sine, în multe locuri și cazuri, îndreptățite plângeri pentru jertfele materiale ce se fac cu susținerea școalei.

Froebel, vestitul întemeiător al azilelor de copii, numite și școale froebeliane, a constatat încă pe timpul seu, că educația obicinuită, rutinieră, în cea mare parte nu e decât o denaturare, deoarece toată inteligența copilului este cheltuită în senz neproductiv. Nici odată nu s'a potrivit mai bine ca astăzi această constatare, când adecă această cheltuială de inteligență și de timp este făcută la ordin nepedagogic, singur și numai în hatârul unor utopii, al unor chimere, fără de nici un rost și fără tendințe conforme cu rostul vieții, dupăcum acela ar puteà fi reclamat de trebuințele celor ce se cresc. Trist, ce e drept, dar adevărat. Și e cu atât mai regretabilă această constatare pentru noi, cu cât tot învățământul, toate categoriile de școale au fost și sunt și acum ale noastre, la dispoziția noastră. Da, sunt, dar astăzi numai pentru de a le susțineà, nu însă și sub raportul instrucțiunii depline; sunt sub ochii și controlul nostru autonom, garantat prin legea noastră fundamentală.

Când un elev dimis din școală cu anul al 15-lea nu dispune și nu are în posesiunea sa toate cunoștințele arătate și toate desteritățile necesare vieții în gândire, în cetit, în [illegible] școala, sau mai corect zis, cei chemați și angajați a o conduce. Dar când cunoștințele deja câștigate, pe încetul, din lipsa de îngrijire pentru păstrarea, consolidarea și înmulțirea lor, se uită ori dispar, atunci vina nu mai poate cădeà în sarcina școalei. Alt undeva trebue căutată cauza acestui neajuns, a acestui defect.

Pe lângă multe alte cauze, pe cari a le desfășurà poate că nu ar fi locul tocmai aici, o lege naturală este, care și aici joacă rol, o lege, care atinge întreaga evoluție în natură, legea, că ce e negles, degenerează. Și această lege se afirmă mai cu samă în viața spirituală și intelectuală, căci uitarea este ceva natural vieții intelectuale și ea nu se poate paralizà decât prin un continuu exercițiu.

Conferențele învățătorești.

Cercul Săliște.

— 22 Aprilie.

Cu mare nerăbdare așteptăm noi învățătorii sosirea conferențelor învățătorești, când ni-se dă ocazie a ne întâlnì unii cu alții, a ne comunicà experiențele făcute și a ne câștigà nou avânt în munca ce ne așteaptă în cursul unui nou an. Dar dacă cu nerăbdare am așteptat conferențele din trecut, cu atât mai vârtos am așteptat cea din anul acesta, când știam, că ni-se va dà prilej a ne pironì privirile și asupra stării noastre, respective a discutà asupra modului de îmbunătățire a sorții învățătorimii noastre, lucru accentuat spre cea mai vie satisfacție a noastră și de Inaltpreasfinția nostru Metropolit în vorbirea de deschidere a sinodului arhidiecezan din anul acesta.

Conferența cercului conferențiar al *Săliștei* s'a ținut în comuna *Vale*, o comună frumoasă, așezată în imediată apropiere de Săliște. Această comună ne-a primit cu cea mai mare plăcere, făcând tot posibilul, ca noi să ne simțim bine în sinul ei. Biserica și școala, cele două instituțiuni de cari e legată soartea noastră, erau într'o curățenie de invidiat. Sunt zidiri cam vechi, dar este speranță, că în curând se va înoì cu desăvârșire, spre decorul acestei comune.

După serviciul divin săvârșit în mod înălțător de însuși comisarul conferențiar, dl Dr. *Ioan Stroia*, protopopul Săliștei, s'a deschis conferența prin un avântat și instructiv cuvânt de deschidere:

Declarată conferența deschisă, se constitue biroul alegânduse la propunerea înv. P. Giura, ca secretari C. Criștiu și A. Gherman, iar ca bărbați de încredere D. Lăpădat și I. Răchițan.

Se cetește apoi tema dată de Prea Venerabilul Conzistor: „Organizarea școalei de repetiție economică“, lucrată de I. Dobrotă, și se deschide discuție asupra ei. Tema este — precum și trebuià — lucrată pe baza planului de învățământ edat de Inalt. Ministeriu pentru aceste școale. Inv. Dobrotă a scos și ne-a prezentat tot, ce era neapărat de lipsă pentruca noi să ne facem idee clară despre felul de organizare și mijloacele de susținere. Discuția în conferență s'a extins cu deosebire asupra întrebării, cine să înființeze aceste școale, comuna, care e obligată, ori biserica, căreia i-se concede, — acolo unde comuna nu vrea să înființeze?

După o vie discuție, la care iau parte mai mulți, se aduce concluzul, că școalele de repetiție să se înființeze de către biserică, căci ea are datorința să îngrijească de creșterea credincioșilor ei din toate punctele de vedere. Se ințelege, că ce privește mijloacele de susținere, poate să se adreseze și la sucursul comunei.

Terminată această discuție ședința se ridică spre a merge la prânzul comun, dat în un pavilon din care se deschideà cea mai pitorească privelişte. Primul toast a fost ridicat din partea preotului local *G. Ittu* pentru învăţători, cari au o misiune atât de importantă în sinul poporului nostru. A vorbit dl comisar pentru conducătorii văleni, D. Lăpădat şi notarul Savu pentru dl protopop Dr. *Stroia*.

In şedinţa a doua, ţinută la orele 3 după ameazi, vin puse la ordinea zilei prelegerile practice: una din limba maghiară, ţinută de înv. C. Tipuriţă şi una din comput, ţinută de înv. Chioariu cu elevi.

Urmează discuţia asupra temei din limba maghiară. La aceasta iau parte mai mulţi şi în fine se declară destul de succeasă. — Discuţia asupra temei din comput se amână pe ziua următoare.

A treia şedinţă s'a ţinut Vineri la orele 8 dimineaţa. La ordinea zilei e discuţia prelegerii din comput. In legătură cu aceasta se vorbeşte şi despre treptele formale, cari în multe privinţe nu au însuşirile de perfecţiune, ce li-se atribue. Astfel se naşte lipsa unui studiu critic asupra lor, care se va prezenţa în anul următor. Tema se declară succeasă.

Urmează tema: Ocupaţiunile scripturistice în şcoală, temă lucrată de D. Lăpădat. In această lucrare dupăce se arată scopul, să schiţează materialul pentru fiecare an de şcoală. Tema după întregiri făcute de dl comisar, se declară deplin succeasă şi se propune, ca ori pe o cale ori pe altă să se tipărească, ca astfel să o poată folosì învăţătorii în lucrarea lor.

La deprinderile stilistice lucrul greu de învăţat este şi interpuncţiunea, şi mai ales folosirea comei. Dupăce ştim că există două feliuri de sisteme de interpuncţiune, sistemul francez şi cel germân, va fi în interesul şcoalei, dacă prin o lucrare ni-se va da ocazie a discutà asupra acestor două sisteme, adoptând pe aceea, care va da cele mai evidente înlezniri în aplicarea şcolară, ceeace se va şi face.

După aceste se constitue comisiunea permanentă pe următorii trei ani, şi la învitarea făcută de directorul *Georgescu*, se primeşte cu deosebită plăcere comuna *Poiana*, ca loc pentru ţinerea viitoarei conferenţe.

După aceste dl comisar mulţămeşte pentru viul interes al învăţătorilor faţă de şcoală, arătat şi prin faptul, că în număr aşa de frumos au luat parte la discuţie, şi declară conferenţa închisă.

Ne-am depărtat din *Vale*, ducând, cele mai dulci suveniri şi dorind, ca cât mai în grabă să ni-se deà ocazie a cercetà comuna aceasta de nou, la sfinţirea bisericei şi a şcoalei. *Leonil.*

„E mai greu a cruţà decât a câştigà“.

De Ieronim Uieţ, preot gr. or. român

La prima auzire a cuvintelor din proverbul acesta nu ne vine a crede adevărul exprimat în ele, şi cu zimbet pe buze, suntem de părerea, că lucrul stă tocmai invers. Se ştie însă, că proverbele sunt adevăruri cu înţeles direct şi indirect extrase din experienţa unei vieţi omeneşti de un lung şir de ani. De aceea, nu e raţional, ca atunci, când auzim sau cetim vre-un proverb, să trecem peste el fără a meditâ asupra inţelesului adevărat ce'l are, pentrucă acela, nu s'a stabilit numai ca o simplă axiomă, ci prin el se intenţionează regularea vieţii individuale şi putem zice şi sociale, în direcţiune folositoare individului şi societăţii omeneşti.

Proverbul acesta cuprinde în sine un mare adevăr şi are şi însemnătate actuală.

Fiecare om trebue să lucre, să muncească, pentru ca să-şi câştige cele de lipsă, pentru susţinerea vieţii fizice. Unii lucră mai mult cu palmele, alţii cu mintea. Şi fiindcă mintea îşi are locuinţa în trup, şi este motorul intelectual al mehanismului omenesc, care îndeplineşte munca, valoarea acesteia încă difere, în măsura în care unii fiind mai isteţi, prestau muncă superioară muncei celorlalţi, prin ce, natural, difere şi câştigul

Acum, fiindcă câştigurile sunt diferite, adecă unii au venit mai mare, alţii mai mic, nu trebue să ne luăm după modul de vieaţă al cutărui, ci avem să ne compunem preliminarul de spese după suma câştigului propriu, şi fiecare individ să cheltuiască numai pentru trebuinţele adevărate, eventual imperative şi aşa ca spesele sale să nu treacă peste $^3/_4$ sau $^4/_5$ din suma câştigului, pentruca astfel o părticică cât de mică a acestuia, să se poată pune la o parte pentru zile grele.

Şi aci vine greutatea, aci se dovedeşte adevărul proverbului: că „e mai greu a cruţà decât a câştigà“.

Se ştie, că oamenii au înclinaţii spre escese, şi aceste inclinaţii li-se potenţează, în măsura în care văzând ei pe unii şi alţii, că escedează, nu se găsesc singuri pe povărnişul decadinţii. — Această observaţie a dat naştere la proverbul: „exemplele rele strică moravurile bune“.

Cei cari lucră mai mult cu palmele, nu escedează atâta în hrană şi îmbrăcăminte, cât mai vârtos în consumarea beuturilor alcoholice. Şi dacă pe unii dintre aceştia i vedem zdrenţoşi şi săraci lipiţi pământului, aceasta nu e totdeauna urmarea lipsei de muncă, de câştig, ci este mai cu seamă lipsa simţului de cruţare. Cine îşi ia cât de puţină osteneală, poate observà, că cei mai mulţi beutori, sunt foarte buni lucrători, şi ar câştigà de ajuns ca să se poată susţineà, pe sine şi familiile lor, dacă ar muncì în fiecare zi de lucru şi ar cheltuì câştigul numai pe trebuinţele adevărate.

Dar ce folos, că dacă se văd stăpâni peste 3—4 coroane, merg cu ele la birt şi nici că ies de acolo, până ce le fac sfârşitul; iar membrii familiei rămân flămânzi.

Asemenea escese se pot observà la mulţi şi dintre cei cari lucră cu mintea. Aceştia, deşi pricep că nu e bine, ba chiar dezastros, ca suma cheltuelilor să treacă peste suma câştigului, priceperea lor o întunecă lacomia după mâncări rafinate şi beuturi alcoholice, pasiunea de a se avântà în cercuri sociale, a căror membrii având câştig mai mare, îşi pot permite şi satisfacerea unor trebuinţe fizice şi spirituale închipuite, o copleşeşte trufia, vânarea după mărirea lumească. Şi unii şi alţii, dedaţi cu o astfel pe viată, nu se pot împăcà cu ideea cruţării, şi făcuţi atenţi la urmări. îţi rîd în faţă, ba încă te şi inzultă. Implinirea repetată în rânduri a trebuinţelor închipuite şi esagerate, li-se preface în pasiune, în a doua natură, aşa că nu se mai pot stăpânì, nu mai sunt în stare aşi constrânge voinţa, ca ea să înfrâne patimile, şi ajung în o decadinţă de compătimit. Iar cei decăzuţi material minte — cu excepţia acelora, cari au sărăcit din împrejurări neatârnătoare de ei, — sunt decăzuţi şi moraliceşte, ei sunt o plagă pe trupul societăţii omeneşti.

Simţul de cruţare mai are şi influinţă moralizătoare. Omul cruţător nu ajunge în ispită să instrăineze averea altuia, pentrucă fiindu-i pretenziunile puţine, şi le poate împlinì din rodul muncei sale. El nu reflectează la spriginul nimănui, şi dacă totuşi i-se ofere, numai aşa îl primeşte, dacă nu i-se atinge independenţa. Oamenii cruţători sunt tot atâtea petri de granit, cari fac parte constitutivă din fundamentul edificiului societăţii omeneşti.

S'a constatat în decursul veacurilor, că simţul de cruţare este un factor puternic, nu numai pentru fericirea singuraticilor, ci şi pentru consolidarea statelor. Abstragând dela încercarea grecului Diogene, ca să deştepte simţul de cruţare în contimporanii sei, aflăm un exemplu în istoria Romanilor. In statul roman — pe timpul războaelor punice — erà întrodusă conscrierea averei civilor romani, din 10 în 10 ani. Statistica aceasta, ce e drept, a avut la început intenţiunea, ca să nu lase să se acumuleze averea în mânile unei clase de oameni şi prin aceasta să se înmulţească proletariatul. Mai târziu însă s'a constatat rezultatul imbucurător, că s'a deşteptat simţul de cruţare în popor şi cenzorul *Cato,* de câteori confrontà averea cuiva, aflată cu ocazia conscrierei ultime cu cea din conscrierea premergătoare, îl lăudà sau dojeneà pe rezpectivul, după cum acela în cei zece ani penultimi, a sporit sau impuţinat averea.

Ştim tot din istorie, câtă bătaie au mâncat Romanii dela Carthagineni; şi dacă cenzorul Cato, fiecare cuvântare a sa ţinută în forum, o încheià cu cuvintele: „ceterum censeo Carthaginem esse delendam“, apoi a făcut'o aceasta răzimat pe poporul seu, despre care a fost convins, că înfrânându-şi patimile şi învingându-se pe sine, este destul de tare, să deà şi Carthaginei lovitura din urmă.

(Va urma).

Expoziţia profesorului Comşa.

(*—b.*) Dumineca trecută s'a închis expoziţia de obiecte ale industriei române de casă aranjată aici în Sibiiu de dl profesor seminarial *Demetriu Comşa* şi cercetată de un număros public, atât românesc cât şi de străini din cercurile cele mai înalte ale societăţii.

Imi voiu expune părerile asupra ei în următoarea dare de seamă:

Tezaurul cuprins în munca caznică a ţărancelor noastre şi în dibăcia măiastră a muntenilor şi sătenilor nostri a stat ascuns de ochii lumii până bine de curând. Profesorul dela seminarul „Andreian“ din Sibiiu, dl Demetriu Comşa, este cel dintâiu descoperitor al acestei bogăţii de artă poporală, este, să zicem aşa, un nou Columbus, care a debarcat pentru primadată în ţara frumseţilor şi bunului gust al poporului român. S'a cerut însă curajul şi munca, energia şi forţa de perseverare extraordinară, ochiul ager şi priceperea specială a acestui venerat bărbat, ca să poată fi biruite greutăţile şi peripeţiile fără de cari nu puteau fi salvate aceste comori naţionale şi scoase la lumină pentru posteritate. Că va găsì domnul Comşa meritată recompenză a străduinţelor dsale atât de mare valoare etnografică depinde dela un singur moment: dela buna credinţă a noastră a tuturor Românilor ca să achităm cu gratitudine iubirea sa de neam pentru marele serviciu ce ni-l-a făcut în faţa lumei culte. Străinii sceptici în multe privinţe faţă de aptitudinile noastre speciale au găsit deja numai cuvinte de laudă, făcând aprecieri foarte elogioase dlui Comşa şi colecţiei dsale. Ziarul cel mai de frunte al Saşilor „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ din Sibiiu într'un raport temeinic, remarcă îndeosebi „bunul şi zistematicul aranjament, care la alte expoziţii de până aci lasă mult de dorit“, încheind cu următoarele cuvinte: „La tot cazul această colecţie merită a fi încorporată la un muzeu şi suntem convinşi, că muzeul naţional român de aici nu o va lăsà din mână. Valoarea ştienţifică a acestei expoziţii este extraordinar de mare“.

Această convingere sigur şi-au câştigat-o toţi vizitatorii expoziţiei, luând privire în cele două sale mari din pavilonul de patinaj, în care au fost expuse o sumedenie de ţesături, cusături şi broderii, productul destoinicei mâni a ţărancelor noastre şi dibăciei ţăranului şi păstorului român dovedită îndeajuns prin obiectele lucrate şi sculptate în lemn. Colecţia dlui Comşa întrece şi în număr (peste 2000 obiecte) şi în calitate toate expoziţiile de acest gen făcute până acum. Toate ţinuturile locuite de Români dela noi sunt reprezentate prin productele cele mai distincte ale artei industriei casnice dela cele mai simple pânzături ţesute până la cele mai artistic executate îmbrăcăminţi femeeşti acoperite de brocat de aur veritabil. A descrie amănunţit singuraticele obiecte ale acestei expoziţii bogate este imposibil dintr'o scurtă privire fugitivă. Originalitatea uimitoare a acestei colecţii însă bate la ochi prin lucrurile de lemn, cari pentru primadată au fost expuse în vederea publicului. Furci de tors, bastoane, ciomege, obiecte pentru casă, cruci, dulapuri etc. încrestate şi scobite atât de măiestru, cât ai crede că sunt lucrate în şcolile prime de sculptură sau în fabricile cele mai mari de pe continent. Privind aceste obiecte unice în felul lor m'am gândit la vorbele profesorului Iorga dela conferenţa ţinută în Casa Naţională, când spuneà „Observaţi pe ţăranul celui mai cult popor de aci din Europa, pe fiul puternicei Germanii şi veţi găsi că nu sunt nici 200 cuvinte, pe cari acel ţăran le foloseşte şi le frământă viaţa sa întreagă ca să se înţeleagă cu graiul, pe când ţăranul român, aşa cum este el, dispune de un aparat linguistic nemăsurat mai mare şi mai bogat pentru exprimarea gândurilor“. „Şi acest popor deschis la minte“, exclamà savantul Iorga cu toată puterea convingerii, să nu merite a merge alăturea cu Europa cultă!?“ Sub impresia acestor idei care ne puseseră în vibrare toată mândria naţională, am continuat în gândul meu mai content de răceala cu care ne tractează Europa occidentală, paralela însufleţitorului Iorga, zicându-mi: „Lucrătorului străin îi trebue o mulţime de scule, aparate şi maşini pănăce să producă un obiect de artă, iar ciobanul român cu un simplu cuţit, ca un briceag prost, dă forme minunate unui butuc de lemn. Şi acest popor destoinic din fire să nu poată lua concurenţa cu industria europeană?!“ Şi ce e mai mult ţăranii noştri nu lucrează după modele gata, ci după mintea sa produce lucruri originale de artă, cari cu atât mai mult farmecă prin frumseţa lor. Am văzut în expoziţia dlui Comşa o lingură lucrată din lemn cu o coadă care se termină într'o mână de om. Ei bine, nu cum artistul, dar nici anatomul nu ar să poată găsì vreo crâmpiţă în copia plastică a acestei extremităţi a corpului omenesc reprodusă cu toată acurateţa. Toată tehnica acestor originale capodopere conzistă în încrestări, scobeli şi cioplituri executate foarte migălos, dar succese excelent.

FOIŞOARĂ.

Inchinare.

— Din prilejul sfinţirii catedralei din Sibiiu. —

Genunchiul nostru azi se pleacă
In faţa Ta strălucitoare,
Preabunule Stăpân a toate,
Şi cu smerită 'nfiorare,
Din truda sufletului nostru
Purcede glas de închinare.

S'a întrupat cu sfânta-Ţi vrere
Neprihănita plăsmuire,
Şi valuri de lumină 'mbracă
Locaşul nou de preamărire.

Ne-a istovit destul zăbava
Atâtor zile destrămate,
Acum Sionul mântuirii,
Urzit de suflete curate,

In slavă tainică îşi scaldă
Măreaţa lui desăvârşire,
Şi 'n zvon de-aramă azi vesteşte,
Cuvânt de pace şi iubire.

In drojdia nădejdii noastre
S'aprinde azi o spuză sfântă:
Izbânda vrerilor ce 'n suflet
Demult durerea ne-o frământă.

Cu fruntea deci plecată-'n ţărnă
Şi 'n lacrămi de cucernicie,
In fum de sfântă tămâiere,
Prinos de rug'-aducem Ţie
L'-altarul nou clădit cu vrere
Pe-a legii Tale temelie.

Din strălucirea Ta preasfântă
Coboar-'o rază de-'ndurare,
Pe umărul durerii noastre,
Robit de cruda-'mpovărare
A maşterelor vremi de trudă
Şi de amară-'nstrăinare.

Alungă dela noi, Stăpâne,
Ispita negrelor păcate,
Şi-'n sufletele noastre sfarmă
Robia patimilor toate,
Ce-au aşternut în calea noastră
Atâtea zile-'nsângerate.

Cu nehotarnica Ta milă
Dreptatea legii ne învaţă,
Lumina Ta să rumenească
A neştiinţei noastre ceaţă,
Ca să urmăm prea înţeleaptă
Cuvântului Tău sfânt povaţă.

Acest locaş de preamărire
Fă-l scutul nostru de tăric,
Ca cinstea legii şi-a credinţii
In adumbrirea lui să 'nvie,
Şi 'n trăinicia lui să-'nchege
A neamului statornicie.

Iar graiu-'nţelepciunii Tale,
Ce şi-a 'nchegat demult urzirea
In slova vremilor bătrâne —
Prin veacuri fulgere'şi vestirea

Din ăst prestol ce'n zmalţ de aur
Şi-a 'ncins măreaţa întrupare,
Ca pururi să se preamărească
Cuvântul Tău cel sfânt şi mare.

S. Stancu.

Sfântul, Marele Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţe.

(Fine.)

In chipul acesta banii pe cari negustorii aceia i-au pus în locul plăcintei, s'au înmulţit prin nenumărate daruri pănăce cu ei s'a putut zidì o frumoasă şi mare biserică, închinată sfântului marelui mucenic Gheorghe, purtătorului de biruinţe.

Şi aşa inima curată şi nevinovată a copilului, care se jucà, făgăduind aceeace copilului îi este mai plăcut, o plăcintă, sfântului mare mucenic Gheorghe, această făgăduinţă a fost izvorul din care a izvorît aurul, cu care s'a zidit biserica sfântului, ajutor în nevoie.

8. Vindecarea de muşcătura şerpelui.

Oaia văduvei. Intr'un sat de munte o femee văduvă aveà o oaie pe care o dase la păşune în grija unui păstor. Ea se hotărâse, ca la ziua praznicului sfântului marelui mucenic Gheorghe să o deà săracilor. Păstorul însă dupăce a trecut câtava vreme a vândut oaia văduvei cu trei arginţi; când văduva a venit să-şi vadă oaia, el i-a spus că a mâncat-o un lup.

Femeea n'a crezut vorbelor păstorului, care spre a o încredinţa că el vorbeşte adevărul, s'a jurat pe numele lui Dumnezeu, că lupul i-a mâncat oaia. Femeea neavând ce-i face i-a zis: Tu ai făcut ce ai vrut cu oaia mea, ştiindu-mă săracă şi fără putere şi acum spui ce vrei, ba te şi juri după cum mi-se pare pe nedrept. Dar Dumnezeu şi cu sfântul mucenic Gheorghe, căruia eu i-am fost făgăduit oaia, o va cere dela tine şi te va bate. Cu aceste vorbe femeea s'a dus supărată.

Sofronie şi Sf. Gheorghe. Indată după plecarea femeei, păstorul care era om tinăr a fost muşcat de un şerpe veninos şi început a se zvârcolì în durerile morţii.

Nu departe de locul unde păştea turma păstorului celui muşcat de şerpe, era o mănăstire, al cărei stariţ era cuviosul Sofronie. Pe când se întâmplau cele povestite, cuviosul stareţ se aflà în chilia sa monahă

Câte talente se ascund printre aceşti sculptori lăsaţi dela Dzeu şi ce ar fi putut face şi produce aceşti oameni în mai puţină muncă şi osteneală dacă aveau şcoala şi învăţătura necesară. Dar cine s'a ocupat de ei până acum, cine i-a cercetat, cine a cutrierat satele şi cătunele, colibile şi codrii sălbateci prin cari s'ascund aceste talente. A trebuit să plece dl Comşa din sat în sat, a trebuit să orbece dsa în dreapta şi în stânga pănăce cu multă trudă şi oboseală să scoată la liman mărgăritarele talentului poporului român înecate în marea ignoranţei.

Dacă, cum credem, colecţia valoroasă a dlui profesor Comşa în curând va face calea la Bucureşti unde va fi de sigur una din cele mai frumoase atracţii ale expoziţiei, interesantele descoperiri vor îndreptà atenţia asupra lor în cercuri cât mai largi. Şi pe urmă să sperăm, că de aci drumul se va croì în timp apropiat aşa fel ca talentului poporului nostru să-i surîdă un viitor".

Din tractul Agnita.

Instalarea protoprezbiterului I. Muntean.

— 8 Maiu v.

Ziua instalării noului nostru protopresbiter se fixase pe 20 Aprilie a. c. Preoţimea, învăţătorimea şi alţi inteligenţi în frunte cu Domnul *N. P. Petrescu*, director de bancă, de prin comunele din partea de jos a tractului, s'au adunat în opidul Nocrichiu, unde aşteptau pe noul protoprezbiter. Pe la oarele 8 a. m. soseşte Domnul protoprezbiter *Ioachim Muntean* şi familia, însoţit de Domnul Comisar Consistorial, asesorul *Mateiu Voilean*, şi de dl referent şcolar *Lazar Tritean*. In frunte mergeà un banderiu de călăreţi din comunele Nocrihiu, Ţichindeal şi Marpod. La [illegible] în capul comunei Nocrihiu, parohul locului, Aron Meţian, îi face primirea în numele parohiei sale. Iar în Nocrihiu la locuinţa parohului unde era adunat poporul din loc cu tinerimea şcolară şi cei din jur, anume veniţi, i-a făcut primirea parohul *Ioan Alexandru*. Domnul protoprezbiter a răspuns în cuvinte calde şi bine simţite. La locuinţa parohului s'a popăsit puţin şi după o oară s'a continuat drumul spre Agnita. La podul Vârdului aşteptà poporul din Vârd cu tinerimea şcolară, în frunte cu parohul Ioachim Trif, care în câteva cuvinte salută în numele poporului seu pe domnul protoprezbiter. Protoprezbiterul răspunde şi mulţămeşte. La un loc între Coves şi Bârghiş aşteptà comitetul parohial din Agnita în frunte cu domnul Axente Lenea şi învăţătorul Varga, precum şi un şir de călăreţi. Aci în numele comitetului parohial îl salută domnul *Lenea*, iar protoprezbiterul răspunde. La ospătăria din drum a Coveşului aşteptà poporul din Coveş în frunte cu parohul Gheorghe Borzea care în numele parohiei sale salută pe noul protoprezbiter. Protoprezbiterul răspunde iarăşi şi mulţămeşte de primirea ce i-se face.

La podul din capul Agnitei aşteptà mult popor unde erà ridicat şi un arc de verdeaţă.

La poarta bisericei din Agnita aşteptà preoţimea tractului, cu poporul din loc şi cu inteligenţa de toate naţionalităţile, în frunte cu capelanul protopresbiteral Ioachim Părău. Aci e salutat de Ioachim Părău în cuvinte pătrunzătoare, iar noul protoprezbiter a răspuns asemenea cu cuvinte pătrunzătoare.

De aci s'a făcut întrarea în biserică, unde cu solemnitatea recerută şi cu ritualele prescrise s'a făcut prin domnul comisar întroducerea în oficiu a domnului protoprezbiter. Cuvântarea de întroducere a domnului comisar a stârnit în mânile auzitorilor speranţa, că celce vine să conducă afacerile tractului, le va conduce cu bărbăţie.

Terminată cuvântarea de întroducere, răspunde noul protoprezbiter dl Ioachim Muntean, prin cuvinte frumoase, făcând declaraţiunea, că va lucrà în noua sa carieră neinteresat, fără conziderare la persoane, şi cu toată puterea sa pentru binele bisericilor, şcoalelor şi a tuturor afacerilor din tract.

Terminat actul instalării la care au luat parte toate diregătoriile civile din loc, ne-am întrunit la o masă comună în otelul cel mare. Aci au luat parte pe lângă cei veniţi din Sibiiu, preoţimea venită la actul instalării, deregătoriile civile din loc. mai multe doamne preotese, învăţători, comitetul parohial din loc şi unii membrii ai sinodului protopresbiteral. Primul toast pentru Maiestatea Sa l'a ţinut domnul comisar *Matei Voilean*. Imediat a toastat tot dl comisar pentru Excelenţa Sa Inalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan*.

Pentru noul protopresbiter a toastat parohul Gheorghe Borzea. Domnul protopresbiter răspunde. Gheorghe Babeş toastează pentru familia domnului protopresbiter. Invăţătorul Emil Mendocea toastează pentru domnul referent şcolar Lazar Tritean. Domnul referent răspunde şi ţine un toast instructiv. Ioachim Părău explică referinţele sociale de până acum între Românii şi Saşii din loc, cari au fost totdeauna bune, şi Saşii au arătat bunăvoinţă totdeauna faţă de Români şi instituţiunile lor, deci doreşte ca şi pe viitor sub noul protopresbiter să arete asemenea bunăvoinţă. La aceasta răspunde româneşte domnul notar comunal, că Saşii şi pe viitor se vor nizui a trăì cu Românii în armonie şi închină în sănătatea domnului protopresbiter. Mai vorbeşte tot pentru domnul protopresbiter conducătorul postei.

Domnul administrator protopresbiteral cere spriginul preoţimei şi a tuturor organelor bisericeşti la munca ce o începe noul protopresbiter şi închină pentru armonia şi activitatea ce are să domnească în tract.

Parohul Ioan Alexandru toastează pentru domnul administrator protopresbiteral Nicolae Gavrea. După acestea masa se ridică şi fiecare se depărtează cu speranţa într'un viitor bun al tractului nostru.

Ioan Alexandru.

NOUTĂŢI.

***Din cauza** sfintei sărbători* „Inălţarea Domnului“ *numărul proxim al foaiei noastre apare Luni după amiazi.*

*

Aviz. Mâne Joi în ziua înălţării Dlui va cântà în catedrală *corul mixt bisericesc* la 9 ore dimineaţa.

*

Himen. *Mărioara Muntean* din Agnita şi *Vasile Debu* din Toderiţa, logodiţi.

*

Apel. Ii rog pe toţi foştii mei colegi, cu cari împreună am dat examenul de maturitate în anul 1896 la gimnaziul din Beiuş, ca în înţelesul pactului nostru să ne întrunim la Beiuş în 5 Iunie, n. 1906 pentru serbarea aniversării de 10 ani a examenului nostru de maturitate. Intâlnirea la gimnaz dimineaţa la ½8 ore; programul detailat se va comunicà la întâlnire. Cu dragoste de frate *Dr. Ioan Papp*, advocat în Brad.

*

Petrecerea din Ofenbaia, aranjată în Dumineca Tomii (teatru şi concert) a fost dupăcum ni-se scrie foarte succeasă. S'a jucat „*Vlăduţul mamii*“, apoi a urmat concertul dat de corul plugarilor şi în urmă a fost joc. Câştigul material încă e mulţămitor.

*

Daclarare de sfinţi. In Roma se face în zilele acestea o sărbare mare bisericească. Catolicii vreau să declare de sfinţi pe mai mulţi martiri. La serbări papa nu va luà parte, deoarece e bolnav şi trebue să păzească patul.

*

† Elisabeta Şolca, fiica parohului din Felmer, împărtăşită fiind cu s. taine, a răposat în Domnul Vineri în 28 Aprilie v. în al 35-lea an al vieţii şi al 20-lea al căsătoriei sale. Inmormântarea i-sa făcut Duminecă în 30 Aprilie în faţa unui public număros. O deplânge soţul ei Ioan, părinţii ei, fraţii ei Gheorghe, Nicolae şi Elisabeta şi număroase rudenii şi cunoscuţi. Dzeu s'o odihnească în pace.

*

Infectarea cu bani. Banii sunt un factor foarte priincios răspândirii boalelor, în deosebi banii de hârtie. Un învăţat a constatat că pe banii de hârtie trăesc microbii boalelor câte-o lună întreagă, pe banii de metal numai 24 ore. Va se zică banii de hârtie sunt cei mai periculoşi. De aceea se şi recomandă statelor ca să nu-i lase mult timp în circulaţie, ci mereu să-i premenească cu alţii noui.

*

Doi ani închisă. Poliţia din capitală a descoperit în săptămâna trecută o faptă cât se poate de brutală. O femee de 80 ani a rămas văduvă de câţiva ani. Au chemat-o neamurile să şeadă la ele. Bătrâna a primit. După ce însă aceste au stors dela ea un testament favorabil lor au bătut-o, au chinuit-o şi au încuiat-o într'o odae, unde a stat de doi ani încoaci. In zilele trecute s'au dus neamurile de acasă şi au uitat-o descuiată. Bătrâna a ieşit şi a scris câteva şire pe o hârtie, prin care cereà ajutor, şi a aruncat-o pe fereastră în drum. Un trecător a dat hârtia poliţiei, care a mântuit pe biata bătrână.

*

Nenorocire. Joi în săptămâna trecută un lucrător din gara Sibiiului, Carol Dinzer, lucrà de desuptul unui vagon de marfă la o mică reparatură. Manevranţii n'au ştiut şi au pornit vagoanele. cari au tăiat amândouă picioarele nefericitului om. Acum trage de moarte în spital. Altă nenorocire s'a întâmplat în hotarul comunei Şelimbăr. Doi saşi aduceau un car de lemne din pădure. In marginea unui şanţ carul s'a răsturnat şi i-a îngropat sub lemne pe amândoi. A doua zi au fost aflaţi morţi.

*

Atentat contra unui arhiereu. Sâmbătă au ţinut în Lemberg meseriaşii ruteni o mare adunare, la care a luat parte şi episcopul rutean Sceptycki. Deodată a căzut la picioarele episcopului, ca din senin, o peatră de vro trei chilograme, aruncată cu mare putere, care dacă îl ajungeà pe episcop îl omorà. Poporul s'a spăimântat. Poliţia a deţinut pe mai mulţi şi a aflat, că piatra a aruncat'o un student.

*

Vinul fals nu se plăteşte. Un om privat comandase dela un negustor de vin un butoiaş de vin dintr'o anumită calitate. Vinul a fost însă falzificat şi cumpărătorul n'a voit să'l primească. Negustorul l-a pârât şi la două instanţe a câştigat procesul. A ajuns însă afacerea la curie şi aceasta a decis că vinul nu trebue plătit, pentrucă s'a constatat, că e falzificat.

*

Drepturi politice femeilor. O deputaţie de femei, aşa numite souffragettes, s'a prezentat în zilele trecute la ministrul prezident al Angliei, cerând drept electoral şi pe seama femeilor. Ministrul a declarat că să aibă numai răbdare, căci în timpul cel mai scurt li-se va înplinì dorinţa. Deputaţia a fost condusă şi cererile ei sprijinite de 40 deputaţi ai parlamentului.

*

Statistica nenorocirei din Courriéres. In zilele acestea a apărut statistica oficioasă a celor pieriţi în minele dela Courriéres. Şi-au perdut viaţa 1094 muncitori, dintre cari 548 au fost căsătoriţi. Societatea minelor acelora are să plătească în fiecare an de aci înainte cam 800 mii de franci penzie văduvelor şi orfanilor.

*

Cel mai plăcut cosmetic, care poate fi privit de neîntrecut, e fără îndoială *Crema Margit* a lui Földes, care şi-a câştigat plăcerea damelor. Se foloseşte chiar şi de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delătură în câteva zile ori ce necurăţenie a pielii, pistruii, jubruţele, carii de piele, etc. şi înviorează şi întinereşte obrazul. Nu se foloseşte numai pentru pielea obrazului, ci şi pentru înălbirea grumazului, a umerilor şi mânilor. Damele noastre sunt încântate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la producentul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum şi în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitaţii.

Şcoala pentru economia şi industria de casă.

— Act de recunoştinţă. —

Onorabilul Comitet al „Reuniuni femeilor române din Sibiiu“, luând la cunoştinţă cu aprobare socotelile privitoare la loteria de obiecte, ce am aranjat cu preţiosul concurs al dşoarelor române din Sibiiu în folosul şcoalei de menaj şi industrie, mi-a dat însărcinarea a comunicà această hotărâre a sa tuturor domnişoarelor, cari au ostenit la realizarea frumosului rezultat al loteriei, care reprezintă bani gata suma de cor. 6141.53 şi o colecţie de obiecte în preţ de aproape 2000 coroane.

Cu plăcere mă achit de acest obligământ, şi totodată aduc pe această cale călduroasa mea mulţămită atât dşoarelor împreună muncitoare cât şi acelora, cari în orice mod au contribuit la realizarea acestui scop măreţ.

Sibiiu, în 8 Maiu 1906.

Prezidenta comitetului loteriei:
Eugenia Iovescu
profesoară.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Conlucrarea noastră la sărbările sfinţirei bisericei catedrale au revărsat binecuvântare şi dar ceresc asupra lucrărilor noastre, închinate binelui obştesc. Multămită se revine pentru acest dar distinselor doamne *Minerva Dr. Brote*, *Maria Dr. Crişanu*, domnişoarelor *Elena Cunţanu* şi *Olivia Bárdosy* şi dlui *Titu Morariu*, cari conduşi de dragostea, ce trebue să vieze în inima fie cărui Român doritor de înaintarea neamului, au binevoit să'şi deà valorosul concurs la „Convenirea noastră socială“ din 13 Maiu n. c. Laudă şi multămită revine harnicului dirigent *Candid Popa* şi bravilor corişti cum şi dibacilor ostaşi din ceata căluşerilor. De înaltă răsplată e vrednică marea mulţime a participanţilor şi în deosebi inteligenţa noastră, care e chemată a tinde mâna frăţească, când vorba este de consolidarea şi întărirea şi a clasei economilor şi a clasei meseriaşilor noştri.

Sincere multămite exprimăm şi următorilor generoşi suprasolvenţi şi anume dlor Dr. Romulus Boiu, proprietar, Aron Roman, paroh (Luncoiul inferior), Pavel Boldea, protoprezbiter c. şi r. militar, fiecare câte 10 cor., Alexandru Măcelar, mare proprietar (Sângătin), Alexandru Predovici, curelar (R. Vâlcea), fiecare câte 3 cor., Dr. Nic. Comşa, medic (Sălişte), Sever Barbu (Reghinul săs.), Nicolae Lobonţiu, proprietar (Abrud), Iuliu V. Albini, notar (Zlatna), Ioan Rusu, paroh, (Idamare), Nicolae Cado, paroh, (Păclişa), şi dşoara Elena Petraşcu, directoara internatului „Asociaţiunei“, fiecare câte 2 cor., Nic. Băieşan, paroh, (B. Isbita), Alex Băieşan, par. (Poiana Ampoiului), Traian Păcală, înv. (Galaţi Făgăraşului) Ioan Işan paracliserul catedralei, Octavian Goga, secretarul „Asociaţiunei“, N. N., Paul Muntean, c. şi r. vice colon. în penz. şi S. R., fiecare câte 1 cor. Dem. Moldovan, prot (Sighişoara) cor. 1·60 şi în fine celor cari au contribuit cu obolul în „pălăria „Dumnezeu vede“, purtată de subscrisul prezident şi care a dat frumuşica sumă de 54·04 cor. în favorul fondului „Văduvelor şi orfanilor“.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 17 Maiu n. 1906.

Victor Tordăşianu *prezident.* *Stefan Duca* *notar.*

Fără de veste i-s'a arătat un tinăr oştean, călare pe un cal alb — era sfântul marele mucenic Gheorghe — şi i-a zis: Sofronie, scoală şi se du degrab la izvorul cel de peste drum. Pe cale vei întâlni un călugăr ducând o cruce. Să iei crucea dela acel călugăr, să mergi cu ea la izvor şi luând apa să te duci cu ea la turma de oi, unde vei afla un tinăr păstor muşcat de un şerpe. Apa să o torni pe cruce şi de pe cruce să o dai tinărului să o beà, ca să se facă sănătos. Şi să-i spui să nu mai facă ce a făcut, să nu înşele, să nu minţească şi să nu mai jure strâmb. Că el a avut spre pază o oaie a unei femei sărace şi în loc să o păzească a vândut-o pentru trei arginţi. Iar el i-a minţit, spunând că un lup i-ar fi mâncat oaia, ba a întărit minciuna şi cu jurământ strâmb.

Vindecarea. Şi sculându-se cuviosul Sofronie a mers spre izvor şi pe cale a întâlnit cu adevărat un călugăr, care se numia Grigorie şi duceà o cruce săpată în lemn. I a luat crucea şi s'a dus la izvor, de unde a luat apă. Cu apa s'a dus la păstor, pe care l a aflat tăvălindu-se pe pământ de durere şi i-a dat să beà apă de pe cruce. Cât ce a beut păstorul îndată a vărsat venin aducător de moarte, şi încetându i durerile s'a vindecat. Iar cuviosul Sofronie văzându-l vindecat i-a zis: Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai nedreptăţeşti pe nimenea, cum ai făcut cu muierea cea văduvă, a cărei oaie o ai vândut cu trei arginţi şi cu jurământ i-ai minţit că a mâncat-o lupul.

Mirându-se păstorul a întrebat pe cuviosul: De unde ştii această taină? Iar cuviosul i-a răspuns: Sfântul marele mucenic Gheorghe, căruia oaia fusese dăruită, mi-a spus şi m'a trimis la tine să te vindec de muşcătura şerpelui, care a fost pedeapsa ta pentru înşelătorie, minciună şi jurământ strâmb.

Indreptarea păstorului. Atunci păstorul căzând cu faţa la pământ s'a rugat cuviosului zicând: Roagă-te pentru mine sfântului marelui mucenic Gheorghe să mă ierte; că la praznicul lui am să dau femeei trei berbeci pentru oaia cea vândută şi în toată viaţa mea la ziua praznicului lui voiu da zeciuială la săraci din turma pe care o am.

Iar vestea despre această minune s'a lăţit în tot ţinutul acela şi toţi lăudau pe sfântul marele mucenic Gheorghe, făcătorul de minuni.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţia nu primeşte răspunderea.

Nr. 284/1906. [101] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă din **Viştea-inferioară** pe baza resoluţiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 7 Martie 1906 Nr. 1460 B. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să şi substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, având a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà

Avrig, 20 Aprilie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 368 1905. [102] 1—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** de clasa III **Gàunoasa** cu filiile *Ciulpez* şi *Cutini*, protopresbit. Hunedoara, pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 22 Noemvrie 1905 nr. 11312 Bis. se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 5 Maiu 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

---

[103] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia a doua din comuna parohială **Jina** pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dto 30 Septemvrie 1902 nr. 3001/902 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările însoţite cu documentele prescrise de legile în vigoare Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Mercurei în Mercurea.

Comitetul parohial gr. or. român din Jina.

Jina, la 23 Aprilie 1906.

Dumitru Panfiloiu prezid., paroh. **Ioan Sava** notarul com. parohial.

Cu consenzul meu:

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Pentru **Tipografia arhidiecezană** din Sibiiu se caută

învățăcel.

Reflectanţii au să dovedească că au absolvat cel puţin 2 clase gimnaziale; iar cererile să şi le adreseze numitei tipografii, de unde li se vor arătà condiţiunile de primire.

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav
81 10—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 6—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Moară cu trei pietrii 42 H cu cernător (cu sât.), cilindru pentru făină, completă, cu ferestrău orbicular, cu casă frumoasă de locuit, clădiri economice, întocmire pentru îngrăşarea porcilor, 15 jug. câmp, 2 jug. vie, cu grădină de poame, aflătoare în comitatul Târnava mare, este **de vândut**. Se ofere ocaziune pentru ezistinţă bună. Informaţii dă: Reprezentanţa generală a fabricei de motoare societate pe acţii din Drezda **Ignaz Gellért & Comp.**, **Budapest VI. Teréz körút 41.** [99] 3—3

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

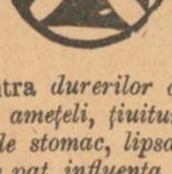

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulatò a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu s-va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis s' se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 9—26

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 8—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Banca de asigurare „TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă și garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din [illegible] comunele mai mari. (271) 29—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 38—52

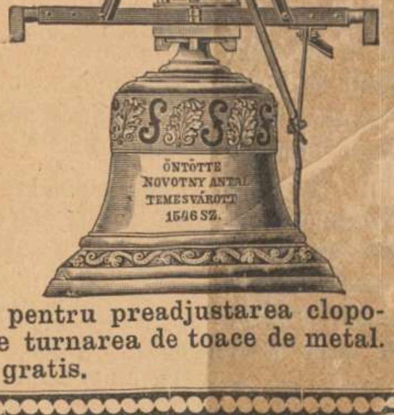

Clopotele găurite

o invenţiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 52 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Mesajul de tron.

Marți la orele 12 s'a făcut deschiderea solemnă a parlamentului ungar, în palatul regal din Buda. In sala tronului s'au întrunit încă pe la 11 deputații și membrii casei magnaților în număr destul de mare. Dintre kossuthiști vreo 50 n'au luat parte la actul de deschidere. Ca ceva nou e de inregistrat faptul, că de astădată n'a fâlfâit steagul negru-galbin pe palatul regal, și n'a fost paradă militară, pentru a nu se cântă imnul „*Gott erhalte!*“ Și totuși kossuthiștii n'au mers *toți* se asculte mesajul de tron al Regelui ungar!...

Inainte de deschiderea parlamentului a fost serviciu divin în capela dela palat, la care a azistat și Maiestatea Sa. La câteva minute după orele 12 Maiestatea Sa s'a prezentat apoi cu ceremonialul obicinuit în sala de recepțiune și urcând tronul a cetit următorul *mesaj de tron*:

„Onorați domni! Magnați și deputați! Iubiți credincioși!

Simțim sinceră bucurie, că putem salută din nou pe magnații și deputații credinciosului Nostru regat ungar întruniți în adunarea țării. Ii cade greu inimii Noastre părintești să reprivească asupra evenimentelor trecutului recent, cari au turburat mersul regulat al vieții constituționale. Aducem mulțămită provedinței divine, că neînțelegerile s'au resfirat și în înțelegere cu voința manifestată liber a națiunii avem ferbintea dorință și sigura speranță, că colaborarea tuturor factorilor constituționali și legali ai legislației și vieții de stat în viitor nu va mai fi conturbată. Restituirea domniei legilor și a continuității de drept este întâia problemă a guvernului nostru. Spre scopul acesta va supune dietei acele proiecte de legi, cari se refer la stabilirea *budgetului* și a *dărilor publice*, purtând bine de grijă, ca *încassarea restanțelor de dări îngrămădite să se facă într'un mod echitabil, încât se poate fără jignirea intereselor contribuenților.*

Art. XII. din 1867 fixează chipul de administrare al afacerilor comune cu regatele și țările reprezentate în conziliul imperial, de unde urmează, că trebuințele comune sunt a se fixà pe această bază de drept și deodată a se ajunge la o înțelegere și cu privire la cuota după care să se împartă acoperirea acestor exigențe între cele două state.

Aranjarea relațiilor Noastre economice cere, ca să se deà împuternicire pentru începerea și continuarea negocierilor vamale și comerciale cu statele străine, iar apărarea intereselor noastre economice de zguduiri mai mari fac neîncunjurabile, convențiile comerciale ce au intrat de fapt în vigoare, ca să fie menținute și până vor obțineà ratificare constituțională. Tot asemenea interesele legate de aceste convenții și asigurarea zistematică a relațiilor noastre economice produc necesitatea, ca între țările coroanei ungare, pe de altă parte între regatele și țările reprezentate în conziliul imperial, relațiile de vamă și comerciale, pe lângă asigurarea libertății de circulație reciprocă, să se reguleze și pe mai departe.

Deși relațiile noastre mai intime cu aliații noștri, îndreptate spre susținerea păcii, și legăturile noastre amicale cu celelalte state ofer garanța, că binefacerile păcii nu ne vor fi detrase, siguranța noastră absolută și validitarea cu succes a intereselor noastre în toate direcțiile ne impun imperios îngrijirea sistematică a apărării noastre armate.

Dreptaceea se prezintă ca o *necesitate neînlăturabilă, ca afară de contingentul de recruți, stabilit de legile noastre anterioare, prin ce contingentul apărării noastre armate va întrà în văgașul său obicinuit, să se satisfacă și acele exigențe extraordinare aprobate odată de delegațiuni, cari cad pe intervalul de activitate a dietei prezente.*

Restabilirea ordinei de drept pretinde și înarticularea în lege a convenției financiare cu Croația și Slavonia, pregătită de comisia regnicolară exmisă de parlamentul trecut. Guvernul nostru este condus de voința de a păstrà neatinse drepturile autonome garantate de lege pe seama Croației și Slavoniei, de a se îngrijì de interesele lor materiale și de înaintarea lor, mai departe de a promovà înaintarea liberă și crescândă a lor, precum și de a întărì prin instituțiuni de drept la fel comunitatea de stat a țărilor coroanei Sf. Stefan.

Cea mai însemnată datorie a guvernului nostru este, ca *lărgind drepturile politice asupra tuturor straturilor sociale să introducă totalul națiunei în șanțurile vieții politice. Spre scopul acesta își va pregătì proiectele privitoare la liberul exercițiu al dreptului de vot, ținând cont atât de cerințele moderne ale ideii democratice, cât și de apărarea caracterului național al statului ungar.*

Onorați domni! Magnați și deputați! Aceste sunt problemele, la cari s'a îngajat guvernul nostru. S'a angajat în așa chip, că aceste sunt chestiuni de prima ordine, cari necondiționat trebuesc rezolvate, a căror rezolvare nu se poate face nici iluzorie, nici să sufere întârziere prin sulevarea altor chestiuni, și la acest angajament, ce a luat asuprași guvernul, și-a dat și națiunea adesiune prin alegerile din urmă.

Afară de cele înșirate, având în vedere întâmplările regretabile din trecutul mai recent, în interesul mersului legal și constituțional al administrației, precum și al asigurării mai depline a ordinei de drept constituționale, una dintre datorințele mai urgente ale guvernului nostru va fi a-și prezentà proiectele, — în scopul lărgirii sferei de drept a autonomiilor municipale — pentru lărgirea cercului de competență a judecătoriei administrative, mai departe în interesul apărării mai depline a independenței justiției, în cazuri de ciocnire a cercurilor de competență, relegarea la for de justiție independent și în fine pentru prolungarea legii iudicaturii curiale în materie electorală.

Mersul regulat al vieții de stat și asigurarea condițiunilor de prosperare culturală și economică a națiunii va necesità neapărat împlinirea unei mulțimi de exigențe cari nu sufer amânare. Este o datorință a guvernului meu, desvoltarea culturei, pe teren religios promovarea chestiunii autonomiei catolice, întregirea dotațiunii clerului inferior și executarea treptată a obligămintelor impuse prin art. de lege XX din 1848.

Pe terenul economic: înaintarea și propășirea materială, ridicarea bunăstării poporului, îmbunătățirea sorții muncitorilor, creșterea producțiunii noastre agricole, desvoltarea puternică a industriei noastre, regularea creditului și a finanțelor noastre și împărțirea mai dreaptă și mai echitabilă a impozitelor publice. Problema guvernului nostru va fi de a prezentà astfel de legi parlamentului.

După ridicarea la valoare de lege a reformei electorale, voim să Ne provocăm din nou la opiniunea publică manifestată pe de-a întregul și pe o bază mai largă a națiunii, și *cu privire la problemele de guvernare din viitor Ne susținem libertatea de hotărâre, întemeiată pe drepturile Noastre regești, pentru vremea aceea.*

Credința Noastră în virtuțile strămoșești ale națiunii deșteaptă în Noi speranța, că precum pe Noi ne conduc sentimentele calde pentru interesele iubitei noastre națiuni ungare, așa și națiunea în deplină armonie dintre dânsa și regele ei va căutà strălucirea tronului, chezășuirea progresului viitorului. Implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activității Dvoastră, declarăm adunarea țării deschisă“.

Din parlament.

După deschiderea solemnă a parlamentului țării, făcută Marți prin mesajul de tron publicat în fruntea numărului nostru de astăzi, dieta țării s'a întrunit în aceeași zi în ședință la ora unu d. a. pentru a i-se ceti de nou cuvântul de tron al Maiestății Sale. Alta nu s'a lucrat în ședința aceasta. In ședința de Mercuri, ținută la orele 10, deputații și-au prezentat credenționalele și s'au împărțit în 9 secțiuni, prin sortare. Joi și Vineri nu s'a ținut ședință. Sâmbătă s'au făcut verificările, iar în urmă alegerea prezidentului a viceprezidenților și a notarilor. Astăzi, Luni, se aleg comisiunile, și mâne, Marți prim-ministrul *Wekerle* va espune pe larg programul de muncă al guvernului. Astăzi se va alege și comisiunea care să redacteze adresa dietei, ca răspuns la mesajul de tron.

Despre deputații naționaliști știm numai atâta din foile străine (pentrucă cum se vede, se menține obiceiul din trecut, de a nu se trimite informațiuni și ziarelor române), că clubul s'a constituit, sub numirea „*partidul dietal al naționalităților*“. Prezident a fost ales *Dr. Teodor Mihali*, notari *Dr. Alexandru Vajda Voevod, Milan Hodzsa* și *Dr. I. Manoilovici*, iar econom al clubului *Francisc Skicsák*. Despre constituire clubul a avizat toate partidele din parlament, cerând dela acestea să-i facă loc în biroul camerei și în comisiuni. A ales apoi o comisiune pentru aranjarea discuțiilor parlamentare, și și-a precizat punctul de vedere în chestia *reformei electorale*, declarând, că va cere vot universal secret și egal, cu votare făcută pe comune, liber de orice restricții.

Mai notăm, că în contra deputaților naționaliști *M. Polit, Coriolan Brediceanu, Dr. Ștefan Petrovici și Dr Gheorghe Popovici* au întrat proteste, pe motivul, că și-au câștigat mandatele pe calea agitațiunilor nepermise.

Serbările din București.

Mercuri, în 10 Maiu v. s'au împlinit 40 de ani de domnie ai Regelui Carol al României, și 25 de ani de la încoronarea Maiestății Sale ca Rege al României. Ziua a fost serbată cu mare solemnitate, amăsurat importanței ce o aveà, în întregul regat român, mai ales însă în București.

Intreaga capitală aveà aspect sărbătoresc și toate casele erau impodobite cu steaguri naționale. In zorile zilei au fost date 21 bubuituri de tunuri, anunțând începerea zilei însemnate. Pe la orele 8 stradele pe cari aveà să meargă familia domnitoare la metropolie, pentru a azistà la serviciul divin festiv, erau pline de lume. Circulația devenise anevoioasă de tot.

La orele 10 Suveranii români pleacă de la palat cu suita obicinuită. Plecarea e anunțată poporațiunei prin 101 bubuituri de tunuri. La metropolie Maiestățile Lor sunt așteptați de ministrii țării, persoanele oficiale și de atașatii militari străini.

Dela palat până la metropolie erau postați în două rânduri soldații din armata română, iar în apropierea metropoliei elevele dela diferitele școale, și sus pe dealul metropoliei primarii comunelor rurale din întregul regat român.

Au întrat apoi în biserică, Maiestățile Lor Regele și Regina, Principesa Maria cu copiii: Carol, Elisabeta, Maria și Nicolae, principele Ferdinand, principele Wilhelm de Hohenzollern și prințul de Wied. Maiestatea Sa Regina și Princesa Maria au primit buchete de flori.

După terminarea serviciului divin a fost cetit actul comemorativ al iubileului, care semnat apoi de Regele Carol și de toți membrii familiei regale a fost încredințat ministrului de instrucțiune publică pentru a'l depune în arhiva statului.

Maiestatea Sa Regele a încălecat în urmă, și însoțit de principele Ferdinand, principele Wilhelm de Hohenzollern și principele de Wied, apoi de statul major și de atașații militari străini, a mers la statua lui Mihai Viteazul, pentru a primì defilarea trupelor.

Maiestatea Sa Regina, cu Princesa Maria și copiii a făcut drumul la statua lui Mihai Viteazul în trăsură deschisă. Pe unde treceau li-se aruncau flori din balcoane, ferestre și de pe strade.

Defilarea a început la orele 11 și jumătate.

Mare entuziasm a provocat defilarea *micilor dorobanți*, cari au făcut începutul. Au urmat elevii școalelor militare, veteranii, și apoi armata regulată. După defilare, cortegiul regal a mers la palat.

La orele 3 a fost recepțiune la palat. Au fost primiți membrii corpului diplomatic aflaţi în Bucureşti, iar pentru ceilalţi au stat deschise toată ziua registrele la palat.

La orele 5 a fost banchet în Cismigiu, dat primarilor din ţară, şi în Arenele romane, dat veteranilor. In ambele locuri s'a prezentat principele Ferdinand, primit fiind cu ovaţii mari. Veteranii au primit drept suvenire tacâmul în care a mâncat fiecare. Pe păhar şi pe farfurie era reprodus chipul Regelui Carol.

Seara edificiile publice şi calea Victoriei au fost iluminate cu electricitate, şi lumea întreagă bucureşteană a circulat pe strade până târziu noaptea. La orele 9 au făcut primblare cu trăsura Maiestăţile Lor Regele şi Regina. Au fost salutaţi cu zgomotoase urale. Tot aşa şi Principele Ferdinand, care în altă trăsură a făcut primblare cu principesa Maria, principele Wilhelm de Hohenzollern şi prinţul Carol.

La orele 11 a venit o ploaie măruntă şi a resfirat mulţimea.

Joi, la orele 10 Maiestatea Sa Regele Carol a primit pe membrii sfântului sinod, în numele căruia I. P. S. Sa Metropolitul-Primat a felicitat pe Maiestatea Sa, care şedeà pe tron alăturea de Regina, şi încunjurat de întreaga familie regală. La orele 11 şi jumătate s'a prezentat camera şi senatul. La orele 12 au fost primiţi primarii oraşelor şi ai comunelor rurale, cari au defilat câte 3 pe dinaintea părechii regale.

Maiestatea Sa Regele Carol a primit scrisori de felicitare dela toţi domnitorii.

Camera şi senatul român e întrunit din incidentul iubileului în sesiune extraordinară, iar deschiderea expoziţiei, aranjată tot din prilejul iubileului, a trebuit să fie amânată până la 1/14 Iunie, când apoi serbările iubileului se vor continuà.

„Academia Română“ încă a ţinut şedinţă festivă din incidentul jubileului Regelui *Carol.* A fost presidată de dnul *I. Kalinderu*, iar discursul festiv despre domnia Regelui Carol l-a rostit dl *A. D. Xenopol.*

„E mai greu a cruţà decât a câştigà".

De **Ieronim Uieţ**, preot gr. or. român.

(Fine.)

Constatat fiind, că cruţarea este o condiţie neapărată pentru progresul, consolidarea şi fericirea unui popor, ni-se impune datorinţa nouă preoţilor, ca să deşteptăm şi întărim simţul de cruţare în poporul nostru. Scopul — după părerea mea — s'ar puteà ajunge prin mijloacele următoare:

1. Prin înfiinţarea reuniunilor de temperanţă.

2. Prin introducerea lucrului de mână şi

3. Prin predici.

Am pus predicile în punctul din urmă, nu pentrucă ele ar fi doară mai puţin ducătoare la scop, din contră numai prin predici putem ajunge să înfiinţăm reuniunile de temperanţă şi să introducem lucrul de mână la popor, ci pentruca să se înţeleagă, că şi dupăce ne-a succes a duce în deplinire cele 2 puncte să nu încetăm a predicà mai departe în interesul consolidării materiale şi moral-religioase a poporului.

Poporul nostru în mâncare nu prea excedează şi dacă ar şi excedà vreodată în câşlegi şi la sărbători, dauna aceasta o repareazâ postul. Prin predici avem să combatem luxul în îmbrăcăminte, folosirea tutunului şi cu deosebire consumarea beuturilor alcoholice.

Când voim să combatem luxul în îmbrăcăminte, în predicile noastre să apelăm la hărnicia femeilor române, cari — mulţămită lui Dumnezeu — se pricep foarte bine la pregătirea vestmintelor bărbăteşti şi femeieşti, să facem o asemănare între trăinicia acestora şi a celor dela şatre şi cu date statistice să dovedim poporului suma diferinţii, care astfel rămâne în punga Românului. Să ne nizuim a-i convinge pe oameni, că ce priveşte părţile îmbrăcămintei, cari nu se pot pregăti acasă, nu e raţional şi nici conzult, ba chiar periculos, ca oamenii scăpătaţi să-şi îmbrace feciorii şi f[illegible]ţi, arătându-le şi aici urmările funeste cari ne reamintesc fabula sforţării broaştei, ca să se umfle cât boul. Să-i împăcăm cu ideea: că precum nu e ruşine să ari cu 2 boi dacă nu ai 4, cu 2 vaci dacă nu ai boi; aşa nu e ruşine nici aceea, dacă feciorul s'au fata celui sărac sunt îmbrăcaţi în haine cinstite şi curate, dar nu aşa scumpe ca a feciorului sau fetei celui bogat şi nu e de loc dejositor, dacă deosebirea ce se vede între avut şi sărac, acasă şi în câmp, se observă şi în îmbrăcăminte. Şi ca să fim mai siguri de rezultat, îndemnăm deodată şi pe cei avuţi, că alungând dela ei fudulia şi orgoliul să se îmbrace şi ei cât se poate mai simplu, dar cinstit şi curat.

Mai mult avem de lucru cu combaterea folosirei tutunului şi cu deosebire a consumării beuturilor alcoholice, teribil de extinsă. In predicile menite pentru combaterea acestor rele, luăm de exemplu o persoană s'au două, ruinate prin patima beţiei, fireşte neamintindu-le numele, şi expunând starea lor materială de pe timpul înainte cu 15—20 de ani, dupăcum respectivii în timp mai lung s'au mai scurt şi-au risipit averea, o asemănăm cu cea de acum, asemenea hrana şi îmbrăcămintea, le zugrăvim în colori vii icoana de atunci şi cea de acum, extinzându-ne eventual şi asupra stării lor sanitare, în fine constatăm aproximativ suma preţului averii lor trecute în mâna jidanului. Tot în firul acestei predici luăm de exemplu alte două sau trei persoane, cari nu au decăzut încă, dar sunt semne că cercetând birtul tot aşa de des ca de 3—4 ani încoace se vor ruina şi aceia. Confrontarea stării materiale de mai nainte cu cea de prezent a acestora nu ne poate arătà rezultatul trist obicinuit, deoarece paguba avută se poate încă ascunde prin datorii făcute pe sub mână pe la privaţi. Rezultatul trist ce ar urmà din neînfrânarea ăstorfel de oameni, trebue să-l dovedim cu ajutorul ipotezelor şi anume: Cu puţin spionaj putem ştì câtă vreme se ajunge cutare sau cutare cu un pachet de tutun, de câteori merge peste săptămână la câreimă şi cam cât bea cu fiecare ocaziune? Pe baza aceasta putem ştì aproximativ cât cheltueşte zilnic pe tutun şi beutură, socotim apoi cât a cheltuit în 365 de zile, lângă suma aceasta mai adăogăm şi preţul zilelor de lucru perdute în câreimă şi avem suma daunei de pe un an întreg. Să zicem, că în urma unei socoteli de felul acesta, un om cheltueşte zilnic pe tutun şi beutură 30 fileri, ne ese o daună anuală de 109 cor. 50 fil., ceeace nu sparie pe oameni. Noi însă în predică nu ne oprim acì, ci facem socoteala mai departe şi zicem: că ducând omul ori oamenii aceia o viaţă aşa cum au început-o în 10 ani va cheltuì fiecare 1095 coroane, care sumă socotită cu interese numai de 5 la sută atinge cifra de 1515 coroane 52 fileri, iar în 20 de ani dauna e de 3736 cor. 59 fileri, care sumă pentru un om de rând este o avere întreagă. Câţi sunt apoi de aceia, cari cheltuesc de 2 până în 5-ori atâta, adecă 60 până în 150 fileri pe zi, a căror daună în timp de 20 de ani variază între 8 şi 19 mii de coroane.

Nu cred să nu mustre conştiinţa pe cei păcătoşi, când aud intonarea cifrelor statisticei, care le pune acum înaintea ochilor sufleteşti în sumă întreagă banii lor daţi creţăreşte. Ba sunt convins, că înşişi înţeleg că au apucat o cale greşită şi urmând tot aşa se vor ruinà cu totul.

In sfârşit luăm de exemplu 2—3 oameni, foşti total sau numai în parte săraci, dar sârguincioşi cari prin diliginţă şi cruţare au ajuns la stare materială relativ bună, au ajuns oameni de frunte. Pe aceştia îi amintim cu numele. Confrontăm starea lor materială de mai nainte cu cea de acum, expunem viaţa lor activă şi amintind unele momente mai însemnate, pe cari le putem ştì dela respectivii, dovedim ascultătorilor cumcă numai viaţa cumpătată şi simţul de cruţare i-a ajutat a-şi eluptà poziţia între proprietarii de mijloc sau de frunte dupăcum vor fi.

In chipul acesta ne va succede — cred eu — a înspăimântà pe poporeni dela folosirea beuturil[illegible] şi [illegible]e sfârşim predica, [illegible]menii încă sub influinţa impresiu[illegible] primite în urma celor auzite să-i îndemnăm a se înscrie de membrii la reuniunea de temperanţă.

Se ştie în general, că omului îi place să fie cât se poate în societate, sau să aibă totdeauna ceva ocupaţie. Şi durere, că mulţi, când nu au ocupaţie folositoare, de cele mai multeori îşi caută societate în câreimă, unde întâiu de silă, a douaoră de obiceiu, iar pe urmă de sete, poate chiar din patimă, beà o sticlă de rachiu, bere sau vin, întorcându-se acasă dela birt în fiecare zi mai sărac, decât în ziua premergătoare.

Un mijloc de a încunjurà birtul, este şi lucrul de mână, care se poate exercià peste iarnă şi ţine în ocupaţie continuă pe om, nu numai cu lucrul însuş, ci şi cu procurarea materialului de lipsă la acelaş. Instructori spre scopul acesta, îşi poate cualificà fiecare comună.

Ca mijloc de a fi reţinut omul acasă, mai amintesc dezvoltarea gustului estetic, de aşi ţineà fiecare om curtea şi edificiile economice în ordine şi curăţenie.

De sine inţeles, după proverbul „verba movent exempla trahunt“, şi aici noi preoţii trebue să premergem cu exemplu, cu deosebirea, că până când credincioşii vor împletì coşerci şi vor pregăti instrumente agronomice, etc., noi preoţii vom compune predici instructive şi moralizătoare, pentru ridicarea poporului nostru la o stare materială şi moral-religioasă tot mai bună.

Conferenţele învăţătoreşti.

— Cercul Făgăraş-Agnita. —

Sâmbăta sup. 20 Aprilie 1906.

Invăţătorii cercului al II-lea din protopr. Făgăraş şi Agnita, au fost convocaţi pe zilele de 6—7 Aprilie a. c. în comuna bisericească Sâmbăta inferioară unde s'au şi întrunit, într'un număr aproape complect, participând cu toţii la sfânta biserică, unde a celebrat parohul local Vasiliu Muşat azistat de preoţii Nicolae Aron din Galaţi şi Ioan Capătă din Şona. Răspunsurile liturgice au fost cântate de învăţători cu toată preciziunea. După serviciul divin preotul Nicolae Aron, a ţinut o frumoasă predică; iar parohul local V. Muşat bineventează pe învăţătorii sosiţi în comuna dsale. Tot în acest locaş dl comisar *Dr. Aurel Crăciunescu*, deschide conferenţa printr'un remarcabil discurs, care merită să fie adânc întipărit în inimile tuturor învăţătorilor nostri, puindu-le la inimă a fi totdeauna conştienţioşi întru împlinirea misiunei lor. Acest discurs a fost primit cu vii aclamaţiuni şi aplauze.

Urmează la ordinea zilei constituirea biroului, alegându-se notari: Traian Păcală din Galaţi şi Chirion Adămoiu înv. dir. în Sâmbăta sup. apus., iar ca verificători Galaction Stelea şi Ioan Bica. Se ceteşte apoi actul de denumire al dlui comisar, care se ia cu plăcere la cunoştinţă. Urmează cetirea apelului nominal din care se constată că dintre 81 învăţători 65 sunt prezenţi, iar 16 absenţi, dintre cari cei mai mulţi şi-au înaintat scuzele la prezidiu. Afară de acestea au mai participat la această conferenţă dnii G. Barbat, N. Voila, N. Ţuturea, V. Jurcovan, N. Jurca şi I. Pura, toţi din protopres. Avrigului, pe lângă aceştia au mai participat V. Dejenar, I. Bica şi N. Păcală, dintr'alte cercuri. Notarul conferenţei Adămoiu propune a se trimite Ex. Sale I. P. D. Arhiepiscop şi Metropolit o telegramă de aderenţă ceeace conferenţa primeşte între aplauze. Ca oaspeţi ai conferenţei au participat dl Nicolae Borzea, prot. în Făgăraş, dl Benni Vàró inspector regescşcolar, dl Dr. Nicolae Şerban, adv. şi deputat dietal, precum şi învăţ. de stat N. Koczkàs.

I. După constituire urmează prima lecţie practică „Masa“ predată în limba maghiară de înv. I. Niciu. După prelegător ia cuvântul N. Sberneciu ca recenzent, care arată că tema a fost lucrată binişor. La discuţie iau parte Mateiu, Comşa, Benţia şi Popa, arătând fiecare unele scăderi. Conferenţa enunţă că tema a fos succeasă.

Tema II „Boul“, lecţie practică predată în l. maghiară de P. Macedon, care a preles destul de bine. La discuţie ia parte Comşa, Mateiu, Capătă, Păcală ş Popa. Conferenţa enunţă că tema a fos bine lucrată.

Tema III „Substragerea“ predată în l maghiară de I. Bica şi I. Maxim. Dup prelegători ia cuvântul Galacteon Bica c recenzent, care arată că tema în scris fost destul de bine lucrată, dar prelegătorii au predat'o cam slăbuţ, neţinând nic un cont de treptele formale. La discuţi iau parte Mateiu, Adamoiu, Bugneriu ş Benţia. Conferenţa enunţă că tema a succes binişor, pretinde însă mai mult curagiu dela prelegători.

Tema IV Disertaţie de V. Monea „Vorbă multă sărăcie“ Recenzent I. Comşa care arată că această temă a fost bine lucrată, numai cât prelegătorul ar fi putut' luà mai pe larg. La discuţie iau parte mai mulţi învăţători, cari toţi constată c tema a fost foarte succeasă, astfel o primeşte conferenţa.

Tema V „Cari manuale sunt mai co răspunzătoare pentru propunerea limbe maghiare“, lucrată de N. Măhăra.

Acesta după ce face o comparare între manualele dnilor Voilean, Goldiş, Da riu şi Popoviciu, arată în lucrarea sa c cel mai potrivit man. pentru şcoala cu 1 învăţător ar fi cel de Goldiş; iar pentr şcoala cu 2 sau mai mulţi învăţători est foarte bun manualul de Popoviciu.

Recenzentul N. Dragotă recomand cu toată căldura manualul de Popovici La discuţie iau parte Păcală, Popa, Comşa Mateiu şi Mondocea. Conferenţa primeşt pentru şcoalele cu mai mulţi învăţ. manualul lui Popoviciu ca cel mai bun.

Tema VI „Conjugarea verbului“ î limba maghiară, prelegător N. Cârstea Recenzent I. Ciungară, care arată că tem a fost bine predată, pretinde însă ma mult curagiu de la prelegător. La discuţi iau parte Adămoiu, Matei, Comşa şi Flucuşiu. Conferenţa enunţă că tema a fos bine succeasă.

Tema VII „Analiza zicerei compuse“ predată de N. Dragotă, lipsind recenzentul se numeşte Mateiu, care arată că prelegătorul s'a prea estins. După discuţie se constată, că tema a fost bin succeasă.

Tema VII „Organizarea şcoalelor d repetiţie cu indicarea mijloacelor pentr susţinerea lor“. Această temă a fost dat unei comisiuni constătătoare din: I. Capătă, M. Mateiu şi H. Comşa, care comisiune prin refer. ei Mateiu arată că est de neapărată trebuinţă înfiinţarea şcoale de repetiţie atât din punct de vedere moral, cât şi material şi prin urmare es pentru înfiinţarea astorfel de şcoale, ia încât priveşte pentru mijloace să fie î datoraţi tot susţinătorii şcoalei a-le su ţinea. Se naşte o vie discuţie la care ia parte Adămoiu, Dragotă şi Comşa ca toţi sunt pentru înfiinţarea şcoalelor d repetiţie. Urmează comisiunea pentru al gerea temelor pe anul viitor, care pri refer. ei N. Roşca propune următoare teme.

1. Anul I. de şcoala „Tract. cu „Mama“ din Abc. de Dr. P. Şpan, lucrat de I. Ludu şi N. Barbat. Recenzent Chirion Adămoiu.

2. Anul al II „Descrierea cărţii“. Prelegători M. Chiujdea şi N. Turcu, Recenzent Ioan Hasiu.

3. Anul al III. „Desvoltarea verbului Prelegător N. Dragoman şi N. Suma. Recenzent I. Dragoman.

4. Anul al IV şi al V „Tractarea po eziei „Toporul şi Pădurea“, prelegător Ga laction Bica, recenzent I. Berescu şi Cocan.

5 „Alegerea manualelor din limb română“ N. Bârsan, recenzent N. Varg

6. Disertaţie de J. Flucuşu „Inv ţăm nu pentru şcoală, ci pentru viaţă“, r cenzent Vis. Bica.

7. „Ordinea în şcoală şi afară d şcoală“, disertaţie de Em. Mondocea.

8 „Neajunsurile învăţătorilor“. Dise taţie de M. Popa, recenzent H. Com

După finirea acestora înv. Traian Păcală cetește o rugare a învățătorilor din Tract. Sebeșului, care roagă conferența noastră, a o subscrie și a o trimete Prea Ven. Conzistoriu Arhidiecezan pentru urcarea salariului învățătoresc. După cetire se naște o discuție la care dă unele deslușiri și Dl comisar. Conferența în fine primește propunerea lui Mateiu însărcinându'l tot odată a și compune o rugare modestă către Prea Ven. Cons. pentru urcarea salarelor învățătorești.

Invățătorul Zaharie Muntean propune că toți învăț. acestor 2 tracte să participe in corpore la expoziția din București sub conducerea dlui comisar Dr. Crăciunescu. Dl deputat Șerban fiind de față ne promite că va interveni spre a aveà și unele favoruri. Conferența primește alegând o comisie pentru a face pașii necesari, în persoanele înv. Tr. Păcală, I. Berescu, Z. Muntean și R. Mondocea în frunte cu Dl comisar Crăciunescu. Conferența la propunerea înv. V. Bica hotărește a se țineà pe anul viitor în com. Calbor. Exhauriându se programul conferenței dl comisar Crăciunescu închide ședința printr'o vorbire foarte aleasă mulțămindu-le învățătorilor pentru interesul și zelul ce l-au arătat la deliberarea temelor și totodată punându-le la inimă a trăi în cele mai bune relații cu poporul, și mai ales cu preoții ca directori școlari, despre cari azi cu regret se exprimă, că au participat prea puțini. In numele învățătorilor îi mulțămește dlui comisar, în termini aleși învățătorul dir. Chirion Adămoiu, care asigură pe dl comisar, că învățătorimea acestui cerc, va fi totdeauna la înălțimea chemării și, spre a dovedi că merită cuvintele de laudă, cari le-a auzit din gura bravilor ei conducători. După încheere învățătorimea in frunte cu dl comisar și dl dep. Șerban vizitează Domeniul erarial și herghelia de stat din această comună. Apoi ne-am despărțit ducând frumoase suveniri.

De încheiere amintesc că în ziua primă la 8 oare p. m. a fost „Producțiune Teatrală“ în sala școalei din loc jucându-se 2 piese: *„Nu te juca cu dracul“, com. într'un act de Negruzzi,* și *„Florin și Florica“ de V. Alexandri.* A succes bine.

Chirion Adămoiu
înv. și not. al conf.

Convocare.

Membrii români ai adunării municipale sunt invitați a lua parte la consfătuirea ce se va țineà în vederea adunării generale din 6 Iunie n. a. c., in 5 Iunie n. a. c. orele 4 p. m. în localul casinei române din Sibiiu.

Sibiiu, la 26 Maiu n. 1906.

Dr. Liviu Lemény *prezid.*
Dr. Borcia *secr.*

NOUTĂȚI.

Inălțarea Domnului. Joi, în ziua Inălțării Domnului serviciul divin a fost oficiat în catedrala din Sibiiu prin Preacucernicia sa domnul protosincel și director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roșca*, asistat de dl protoprezbiter *Ioan Papiu*, dl protoprezbiter militar *Pavel Boldea* și diaconul *G. Tulbure*. Răspunsurile au fost date cu rară precizune din partea corului mixt, condus de dl *Tim. Popovici*. Biserica a fost plină de credincioși, mai ales de tineri de pe la diferitele școale publice din Sibiiu, despre cari zicea marele *Șaguna*, când a luat gând să ridice biserica catedrală, că: „bucuros i-aș aduna lângă mine în toate Duminecele și sărbătorile, la slujba dumnezeiască și *cu osârdie le-aș dà lor învățătură în toate și pentru toate*, spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturora, *dar nu avem biserică unde să-i adun*“,.. Și aceea ce nu i-a fost dat marelui Șaguna se poată face, a făcut Joi, în ziua Inălțării Domnului, urmașul său în scaunul arhieresc, Inaltpreasfințitul nostru Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, care mai ales la adresa tinerimei studioase a ținut o cuvântare frumoasă, plină de învățături folositoare, în catedrală, sfătuindu'i pe toți să iubească biserica și să învețe cu sirguință, pentrucă să fie de folos neamului și patriei. Vorbirea a făcut impresie adâncă asupra ascultătorilor.

*

Ordinul Carol I. Din prilejul iubileului regelui Carol s'a înființat în România un nou ordin „Carol I.“, cu care va distinge regele pe cine va voi. Are 80 decorații mari: 5 colan, 10 mare cruce, 25 mare ofițer, 40 comandor și o mulțime de decorații mai mici.

*

Hirotonire. Exc. Sa arhiepiscopul și metropolitul nostru *Ioan Mețianu* a hirotonit Sâmbăta trecută pe prof. semin. *Vasile Stan* întru diacon.

*

Donațiune. Domnii *Leon Popescu*, paroh în Deda și fratele său *Iosif Popescu*, director de bancă în Reghin au depus la conzistoriul arhid. suma de 1500 coroane, ca din interesele ei la timpul său să se plătească slujirea unui parastas la mormântul părinților lor *Ioan* și *Maria*.

*

Alegerea dela Dobra. Mercuri a fost alegerea la Dobra. Candidatul naționalist Dr. St. Rozvány a căzut cu 226 voturi față de cand. constit. Ivan Moskowitz care a primit 259 voturi.

*

In atențiunea învățătorilor. Dela mai multe cereri înaintate pentru admitere la ezamenele de cualificațiune învățătorești, lipsesc documentele: (carte de botez, testimoniu școlar, absolutor și testimoniu de serviciu) la altele documentele nu sunt în original. Se atrage atențiunea celor interesați la aceste împrejurări cu observarea că încât aceste defecte nu vor fi delăturate până la *1 Iunie nou a. c.* cererile defectuoase nu se vor luà în considerare. In unele cereri se face observarea, că documentele sunt la conzistor, nu la direcțiunea seminarială. Respectivul să și reclame documentele, arătând, când și din ce incident au înaintat documentele aici, și să-și întregească cererea cu trimiterea documentelor până la terminul indicat.

*

Statua sf. Ștefan, ridicată în Buda în dosul bisericei sf. Matia pe platoul din fața Pestei, a fost desvălită Lunia trecută în prezența Maiestății Sale și a curții întregi. Desvălirea a fost împreunată cu festivitate mare.

*

Daruri pentru catedrală. Dl *Ioan N. Bidu* din Brașov a mai dăruit două covoară frumoase, unul mai lung și altul mai scurt, pentru cari și pe această cale îi exprimăm mulțămita, dorind ca Dzeu să-i ajute în întreprinderile sale bune, ca astfel și pe viitor să poată face asemenea daruri.

*

Procesele politice Procuratura din Pesta a sistat toate procesele politice din cercul ei de activitate, iar ziarele confișcate le a restituit.

*

Antitulipan. Asociațiile economice din Austria au început să ia atitudine protivnică mișcării tulipaniste. Toate au hotărât ca să boicoteze industria ungară. Cavalerul Hohenlohe a zis: „O să ne căutăm și noi o floare și atunci vom vedeà, care e mai trainică și mai puternică, a noastră ori tulipanul“.

*

† Henric Ibsen, unul din cei mai mari scriitori ai zilelor noastre, s'a stâns Mercuri în săptămâna trecută. Ibsen a scris aproape exclusiv drame și în special drame moderne, din vieața de azi. Activitatea lui de un jumătate de veac a îmbogățit literatura universală cu vre'o 30 drame de valoare. In dramele lui principalul e psihologia caracterelor.

Sentimente mari omenești, stări sufletești, probleme sociale, aceste constitue subiectul lucrărilor lui. Dramele lui nu vânează după efect. Și totuși au avut un efect colosal. Pe urmele lui s'a pornit școala dramei moderne. Lucrările lui sunt răspândite în întreaga lume. Cele mai de valoare drame ale lui sunt: Catilina, Brand, Rosmersholm, Copilul Eyolf, Nora, Strigoii, Dușmanul poporului, Peer Gynt, Stâlpii societății, Rața sălbatică, Hedda Gabler și o mulțime de drame mai mici.

Ibsen s'a născut în 28 Martie 1828 în orașul Skien în Norvegia. Părinții i-au fost negustori. S'a apucat întâiu de farmacie, dar nu i-a plăcut. A continuat studiul. Figura care i-a plăcut mai mult a fost Catilina. Prima dramă a și intitulat'o „Catilina“, scrisă în 1850 ca universitar. In 1842 a ajuns director de teatru. In 1858 s'a însurat. Din 1864–1868 a trăit în Roma. Apoi în München și în Drezda și în 1891 în Berlin. In anii din urmă s'a întors în Norvegia ca să moară aci.

*

Cassa de păstrare (Reuniune) în Sălişte (comit. Sibiiu) a binevoit a se înscrie în șirul membriler fundatori ai „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ cu taxa de cor. 100 vărsată la cassa Reuniunei. „Patria“ din Blaj a fost prima, iar „Cassa de păstrare din Săliște“ este a 2-a între băncile noastre înscrise în șirul membrilor fundatori ai Reuniunei amintite.

*

Atentat nou în Rusia. Comandorul orașului Sosnoviţe a fost atacat și rănit greu de câteva pușcături de revolver. Atentatorii au scăpat.

*

Sarbătorirea lui Columb. In 21 Maiu s'au împlinit 400 ani dela moartea lui Columb, descoperitorul Americei. In ziua aceea a murit în Sevilla uitat de toți dupăce petrecuse anii ultimi ai vieții în cele mai mari dezastre și desiluzii, căci domnitorii Spaniei desconziderau toate pretenziunile lui juste. Pe la 1550 au fost duse osămintele lui în San-Domingo pe insula Haiti după dorința lui. Devenind aceasta proprietate franceză a fost dus în Havanna, unde își doarme somnul de veci și azi Ziua aceasta a fost sărbătorită în Spania și în America cu deosebită atențiune.

*

Leproși vindecați. Intr'un spital din America au fost vindecați trei bolnavi de lepră. Faptul acesta se înregistrează cu mare bucurie deoarece e primul caz de vindecare a leprei.

*

Petrecere în Turda. Comitetul parohial gr. or. din Turda învită la actul sfințirei steagului corului bisericesc, ce se va țineà în 4 Iunie st. n. la 4 ore p. m. în curtea școalei cum și la Concertul urmat de dans ce'l va aranjà acelaș cor în aceeaș zi seara în sala cea mare din hotelul „Europa“ în favorul bibliotecei școlare. Inceputul concertului la $8^1/_2$ ore seare — precis. Suprasolvirile marinimoase se primesc cu mulțămită și sunt a se trimite pe adresa Dlui Iosif Urcan epitrop — cassar Turda. — Cuitarea va urmà pe cale jurnalistică.

*

Petrecere în Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur aranjează petrecere de vară Luni în 4 Iuniu st. n. (a 2-a zi de Rusalii) în grădina dlui Gheorghe Danciu (promenadă). Inceputul la orele 2 d. a. Prețul de întrare: de persoană 1 coroană de familie 3 coroane. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei. Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuità pe cale ziaristică. La cas de ploaie petrecerea se ține în chioscul din grădină.

*

Foamete. In insula Sardinia bântue foametea și o scumpete grozavă. Poporul s'a răsculat și s'a pus pe jefuire. In multe orașe a trebuit să întrevină armata, ca să scape pe negustori de furia flămânzilor.

*

Pentru învățăcei. Pe anul școlar 1906/7 se vor da două stipendii de câte 300 cor. pentru doi ucenici meseriași din comitatul Sibiiu, cari au absolvat cu succes bun cursul III. al școalei de învățăcei și doresc să se perfecționeze în meseria lor la vre-o școală superioară. Ceice reflectează la aceste ajutoare să-și înainteze rugarea și documentele trebuincioase la vicecomitele comit. Sibiiu până în 15 Iulie n. a. c.

*

Rachiul. In comuna Lesna s'au apucat de ceartă în birt doi țărani dupăce beuseră peste măsură și se înverșunară așa de rău încât unul a luat coasa, cu care venise și i-a înfipt-o celuialalt în spate așa de vrășmaș, că ia străpuns și l-a omorât la moment.

*

Adevărată binecuvântare se poate numì crucea duplă electro-magnetică R. B. nr. 86967 a dlui Albert Müller, care a avut efect minunat și în astfel de nenumăroase cazuri, în cari alte mijloace au fost zadarnice. Indeosebi la reumă, podagră, ischias, dureri de inimă și stomac, slăbiciune generală și alte asemenea dureri, ceeace e dovedit prin număroase scrisori de mulțămită și recunoștință. Intre alții dl Romulus Gombos, preot în Sălciva de jos, scrie următoarele: „Stimate domnule Müller! Imi servește spre deosebită bucurie a te încunoștințà, că crucea duplă electro-magnetică a avut eminent efect. încât o pot recomandà în modul cel mai călduros. Te rog să-mi mai trimiți una cu posibilă grăbire. Sălciva de jos, 27 August 1905. Gombos Romulus, preot.“ Cine sufere de morburile de mai sus, să-și comande aparatul acesta folositor, care se capătă cu 6 coroane la dl Albert Müller, Budapesta V. Vadászutcza 49/V.

Oficială.

On. parohi sunt îndatorați a se convinge imediat despre achitarea premiilor de asigurare, căci se apropie timpul, în care edificiile sunt mai expuse arderilor. Unde nu va fi solvit, să facă pașii de lipsă pentru a se solvì numai decât.

Asemenea să stărue pentru trimiterea taxei la fondul de penziune dela comune.

Iar oficiile protopopești să aștearnă discul dela Florii, și cu ocaziunea examenelor școlare să stăruiască pentru prompta îndeplinire a tuturor afacerilor administrative, făcând dispoziții ducătoare la scop acolo unde este de lipsă.

*

Conziderând, că acum — după sfințirea catedralei — conzistorul are multe solviri, de făcut poftim pe toți parohii comunelor, în cari încă nu s'a încheiat *colecta pentru catedrală*, ca să o încheie și suma colectată să o trimită la cassa conzistorială.

Expoziția de copii din Apoldul-românesc.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, apelând în cauza aranjerii primei expoziții de copii, ce o va țineà în Apoldul-românesc, la binevoitorul și valorosul concurs al medicilor noștri din comitatul Sibiiu, a adresat dlor medici Dr. Ioan Popp, medic de stab superior în penz., Dr. Ilie Beu, Dr. Gheorghe Sândean, (Sibiiu), Dr. Ilie Iancu, (Tălmaci), Dr. Ioan Bucur, (Reșinari), Dr. Nicolae Calefar, Dr. Nicolae Comșa (Săliște), Dr. Gheorghe Prunaș, (Orlat), Dr. Victor Mihu, (Poiana), Dr. Ioan Elekeș și Dr. Atanasie Moga (Sebeșul-săs.), următoarea rugare:

Stimate Domnule Doctor!

Poporațiunea noastră în unele părți ale comitatului Sibiiu scade, iar în altele sporește foarte puțin.

Acest fapt îngrijitor nu poate fi desconziderat de Reuniunea noastră, chemată a se îngrijì de bunăstarea și înflorirea poporațiunei și aceasta și din cauză, că conlocuitori noștri de altă limbă în unele locuri sporesc binișor și mult mai mult decât noi. Datorința ne impune deci să căutăm cauzele adevărate ale decreșterii și în acelaș timp și mijloacele de sanare.

Aceste cauze credem a le aflà, între altele, și în condițiunile nepriincioase de traiu ale poporațiunei, cum este higiena, alimentația, ocupațiunea, curățenia, locuința, îmbrăcămintea, etc., cari toate condiționează puterea vitală a generațiilor viitoare.

Pentru a ajunge cu mai multă ușurință la cunoașterea tuturor relelor, cauzătoare a decreșterii și la cunoașterea mijloacelor de înlăturarea lor, subsemnatul comitet hotărâre a luat să aranjeze cu binevoitorul concurs al maturului corp al medicilor noștri din comitat, o expoziție de copii împreunată cu distribuire de premii în bani, prima de acest fel la noi.

Ideea lansată a aflat răsunetul dorit în aproape întreagă ziaristica noastră, care i-a dat o importanță deosebită.

Pentru aranjarea acestei prime expoziții de copii am ales comuna fruntașă Apoldul de jos. (*Terminul expoziției s'a amânat pe toamnă din cauza epidemiei de pojar ce grasează în acele părți.*) (*Red*).

Pe când vă comunicăm această hotărâre a comitetului nostru, îndrăznim tot odată a vă rugà cu tot respectul ca, dându-vă binevoitorul și valorosul concurs la aranjare, în scopul compunerii unui program de expoziție, să binevoiți a vă dà în calitate de expert și de juror părerea asupra importanței expoziției, asupra feliului de organizare al ei, cum este vârsta copiilor de admis, numărul și numele comunelor din cari să fie aceștia admiși, compunerea juriului, asupra feliului de împărțire a premiilor și asupra învățăturilor, ce ar fi să se dea poporațiunei la asemenea expoziții cu privire la defectele descoperite și la delăturarea lor.

Mulțumindu-vă înainte pentru zelul și ostenelele aduse în serviciul cauzei, bune, ce o urmărim cu toții deopotrivă primiți Stimabile Domnule Doctor, asigurarea deosebitei noastre stime ce vă păstrăm. Sibiiu 7 Maiu 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuța *prezident.*
Vic. Tordășianu *secretar.*

[104] 1—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștință publică, că „Tovărășia agricolă din Săliște“ în adunarea generală din 19 Aprilie 1906 a decis disolvarea acestei tovărășii, iar de licuidator a designat pe vicepreședintele Nicolae Henţiu. Sunt provocaţi deci toţi creditorii tovărășiei, ca să-și însinue eventualele pretenziuni la licuidatorul amintit în timp de 6 luni dela publicarea a treia a acestei publicațiuni în foaia oficioasă.

Publicațiunea aceasta va apăreà de trei ori în foaia oficioasă „Budapesti Közlöny“ și în „Telegraful Român“.

Săliște, la 16 Maiu 1906.

Direcțiunea tovărășiei agricole.

Nicolae Henţiu
vicepreședinte.

---

[103] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia a doua din comuna parohială **Jina** pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dto 30 Septemvrie 1902 nr. 3001/902 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții își vor înaintà rugările însoțite cu documentele prescrise de legile în vigoare Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Mercurei în Mercurea.

Comitetul parohial gr. or. român din Jina.

Jina, la 23 Aprilie 1906.

Dumitru Panfiloiu prezid., paroh.

Ioan Sava notarul com. parohial.

Cu consenzul meu:

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 284/1906. [101] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă din **Viștea-inferioară** pe baza resoluțiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 7 Martie 1906 Nr. 1460 B. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, având a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà, eventual a celebrà și cuvântà

Avrig, 20 Aprilie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
- 1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
- 1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 6—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

---

[105] 1—1

Publicațiune.

Licitațiunea minuendă a edificării școalei din Topârcea făcută de comitetul parohial în 13 l. c. st. n. neprimind aprobarea, prin aceasta se escrie nou *concurs* pentru edificarea acelei școale.

Doritorii de a luà în întreprindere acest edificiu sunt poftiți a și înaintà la subscrisul până Mercuri în 6 Iunie a c. st. n. la 12 ore m. ofertele lor închise cu vadiul de 5%. Planul, preliminarul cu 14.500 cor. și condițiile se pot vedeà tot la subscrisul.

Săliște, 21 Maiu 1906 st. n.

Dr. **Ioan Stroia**
protopresbiter.

Nr. 368 1905. [102] 2—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** de clasa III **Gàunoasa** cu filiile *Ciulpez* și *Cutini*, protopresbit. Hunedoara, pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 22 Noemvrie 1905 nr. 11312 Bis. se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor așterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara în conțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 5 Maiu 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 179 prot. 1906. [92] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia de clasa a III-a **Richișdorf**, protopresbiteratul Mediașului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, prezentându-se în vre o Duminecă ori sărbătoare și în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru casa tractuală cu suma de 40 coroane anual în decurs de 10 ani consecutiv.

Mediaș, 25 Aprilie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Biblioteca societății „Steaua“.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Țara Basarabilor, de G. Coșbuc, un resumat al istoriei noastre naționale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78.

Nr. 2. Foloasele învățăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin țările apusene și mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieții și cheia lumii de Th. D. Speranția, o povestire morală și instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hășeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I Felix, povețe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duțescu-Duțu, spicuiri din istoria și literatura națională, cu îndemnuri pentru săteni la învățătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, povețe pentru păstrarea sănătății.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu și Victor Puiu, explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ștefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor și răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învățà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoțite cu exemple din viața practică a sătenilor din țări străine, spre a folosì ca pilde de urmat și sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanțului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Dela **Librăria arhidiecezană din Sibiiu** se pot procurà următoarele cărți mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela țară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voinești I.: Nuvele și schițe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coșbuc G.: Költemények, forditotta Revai 1·50 cor.
Cunțan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediția II, 2·50 cor.
— Fragmente, 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Rușii și țărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.
Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a șasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoș Constanța: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, două volume à 2·50 cor.
— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina, 2 50 cor.
— Ștefan-cel-Mare și Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri și orașe din România, 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2 50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate și mănăstiri din România, 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credințe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Fețe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun și N. Papahagi: Moșneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviință între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.
— Râs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 1·50 cor.
Petra Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Șoimii, roman, 1·50 cor.

UNT

zilnic proaspăt, în calitate superioară, din **fabrica de unt din Săliște**. Se află de vânzare la

Victor Onițiu, comersant în **Sibiiu**.

(84) 10—10

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 25—

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 53 Sibiiu, Joi 18/31 Maiu 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și insertiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Educarea adulților.

De **Gregoriu Pletosu.**

III.

Domnilor învățători! Din situația ce se poate prevedeà că se va creà în patria noastră învățământului nostru confesional și școalei noastre naționale se poate deduce ușor, că va trebuì de timpuriu să ne pregătim, ca să putem stà față și cu acest inconvenient; că atunci când învățământul obligat nu va mai fi al nostru și pentru interesele noastre naționale, va trebuì să ne întoarcem atenția noastră privire asupra timpului adolescenței. Mai întâiu asupra vârstei dela 12—15 ani în școala de repetiție, și asupra organizării învățământului economic după cum o cere aceasta și tema pusă de către Preaven. Conzistor, apoi asupra vârstei dela 15—20 de ani, asupra învățământului pentru adulți din poporul nostru agricultor, din țărănime, pentruca prin aceste învățăminte să premenim și suplinim neajunsurile culturei noastre naționale. E o chestiune aceasta, domnilor, care pe mine mă preocupă în mod special, deoarece mi-am făcut-o de parte întregitoare a activității mele ulterioare, mai cu samă de când secția școlară a „Asociațiunii“, din care și eu fac parte, a ridicat la concluz și a pus în programul său de acțiune ideea și îngrijirea pentru promovarea intereselor culturale și perfecționarea adulților din poporul agricultor.

Iată dară, domnilor, nouele probleme ce se impun și școalei române, dar se impun la tot cazul tuturor factorilor angajați la creșterea și conducerea poporului nostru și în particular a credincioșilor bisericei noastre ortodoxe.

Mi se va obiecționà poate și aici, ca și față de alte chestiuni, că o atare mișcare și îngrijire, în special față de a doua parte a problemei, încă n'ar fi de actualitate, căci poate n'am aveà încă nici experința altor neamuri, ori că doară nu ar corăspunde unei necesități publice.

Aceste obiecțiuni voesc dela început a le întimpinà, mai întâiu prin o întrebare. Unde oare, la care popor și în ce țară cultă de sub soare se vede individul mai neajutorat în ce privește necesitățile practice ale vieții, ca tocmai la poporul nostru românesc? Și pe lângă aceasta întrebare să-mi dați voie, ca spre a preîntimpinà aceste obiecțiuni să prezint și câteva date pozitive.

a) Timpul dela 15 până la 20 de ani este cel mai periculos în evoluția vieții fizice, intelectuale și morale a omului, căci este timpul pubertății și ca atare cel mai expus, mai susceptibil pentru orice influințe. In acești ani tinerimea este mai aproape de viață independentă și prin urmare mai simțitoare atât pentru bine cât și pentru rău; influințele sunt mai dese și mai seducătoare, decât ca tinerimea să poată dà pept cu ele.

b) Că tinerimea noastră intră neorientată în viață ne dă dovadă și faptul pe care îl experiem zilnic, că adecă țăranii nostri, fiindcă n'au învățat a-și pregătì singuri cele trebuitoare pentru îmbrăcăminte și traiu, de câte ori cere trebuința de haine, aleargă pentru haină la pânzar străin; dacă are lipsă de ceva legumă, aleargă la oraș și cumpără dela străin, pe când grădina sa zace neglijată, acoperită de burueni așa de mari de-i acopere căsuța ca o pădure. Mâncarea, și când are din ce, nu știe să și-o prepare într'un mod mai cinstit și cu gust, articlii mai buni de hrană și-i vinde la străini, la Ovrei, iar el trăiește cu bucate, cari îi dau prea puțină forță de rezistență. De aici degenerarea la care e expus. Și pentru regenerare crede că organizmul său ar pretinde un anumit consum de alcoholuri. Individul sub influința acestuia decade și mai rău, atât moralicește cât și materialicește.

E orb cu desăvârșire acela, care nu vede că populația noastră dela țară e în decadință, e decăzută într'un noroiu economic și intelectual, în obosire fizică și psihică. Țăranul puțin cunoaște munca productivă pentru sine. Pământul nu și-l cultivă cum se cade și în mod rațional, fiindcă ori nu știe, ori nu poate; lipsurile, neajunsurile s'au înmulțit, izvoarele prin împărțire se împuținează. Ca să le învingă trebue să facă aceasta prin împrumuturi; banii astăzi se capătă ușor, dar greu se pot replătì, fiindcă el nu știe să-și utilizeze productele muncii sale, deoarece școala nu i-a dat și aceste îndrumări, iar mulți dintre conducători, mai cu samă de cei fără conștiință și fără Dzeu, exploatează în folosul lor această ignoranță a lui. Iată deci decadința economică.

c) Ingrijirea de întocmiri și așezăminte prin cari tinerimea noastră adultă să fie pusă în poziția de a-și susțineà și înmulțì cunoștințele câștigate în școală, pe lângă aceste își mai are și importanța sa națională, deoarece prin aceasta tindem a ajutà pe singuraticii membrii ai națiunii, ca să se ridice la cel mai înalt grad de dezvoltare culturală, cerut de pătura socială din care face parte, pe care apoi cu drag să-l pună numai decât în serviciul bineprinceput al neamului. Și când în perfecționarea lor singuraticii indivizi vor ajunge a cunoaște și a înțelege păsurile și rostul vieții noastre naționale; când prin aceasta va fi încălzită iubirea de neam și de ce este al nostru, atunci s'a făcut un pas sigur înainte spre realizarea idealurilor de cari cu toții trebue să fim preocupați, ca adecă *poporul și neamul nostru să fie ridicat cât se poate de sus pe treapta culturii și a măririi sale interne și externe.*

In alte țări și la alte popoare, mai cu samă la cele de viță germană și în special la Ovrei, cari în multe privințe trăiesc în condiții mai puțin favorabile, ideea învățământului pentru adulți este cultivată și îmbrățișată de mult și încă cu frumoase rezultate.

Asupra acestor probleme, domnilor, am ținut să Vă atrag atențiunea cu această ocazie și, fără a mă lăsà pentru acum în discuție asupra modului și a mijloacelor ce s'ar puteà aplicà la rezolvarea acelora, să Vi-le pun deocamdată la inimă, căci sunt idei a căror roade nu pot face greș, din contră se întorc spre binele neamului, a bisericii, a țării și a culturii în general. Nu-i vorbă, ocupația cu aceste probleme reclamă și oarecare deprindere în cele ale pedagogiei practice, reclamă un bun procent de abnegațiune și jertfă în timp și poate și în materie, lucruri, cari în aceste timpuri în cari materializmul și alte afecțiuni particulare sunt cultivate cu atâta ardoare, cu greu pot face loc idealizmului și mai cu greu vor puteà aflà inimi nepreocupate.

Cu îndemnul de a pune la inima Dvoastră și tuturor factorilor chemați și angajați la creșterea și cultivarea neamului nostru și a credincioșilor bisericei noastre, gândirea, cum ar fi să se facă îngrijirile de lipsă și să se întocmească mai ușor și totuș cu rodnice rezultate învățământul și pentru adulți din poporul agricultor, declar conferența cercului nostru pentru anul acesta deschisă.

Conferențele învățătorești.

— Cercul XI Lupșa-Turda. —

Conferența învățătorească din cercul al XI, protopresbiteratele Lupșa-Turda, s'a ținut ăst-an în fruntașa comună Lupșa la 6 și 7 Aprilie, sub prezidiul comisarului conzistorial Preaonoratului domn Dr. Petru Șpan, profesor la seminarul „Andreian“ în Sibiiu.

Conferenței i-a premers serviciul divin cu învocarea duhului sfânt în biserica gr. or. din Lupșa-sat, celebrat prin preotul locului Vasilie Șpan, la care au azistat toți membrii prezenți ai conferenței, precum și Preaon. domn protoprezbiter tractual Vasilie Gan și preotul Avram Cioran din Valea Lupșa, cum și un număr destul de însemnat de credincioși din această comună.

După terminarea serviciului divin, preotul local Vasilie Șpan, bineventează în termini călduroși oaspeții sosiți, schițează în liniamente generale greaua, spinoasa, dar frumoasa chemare învățătorească, le dorește muncă rodnică și armonie deplină în cele ce vor aveà să dezbată.

Fiind aproape 10 ore, toți membrii conferenței prezenți se adună în sala școalei gr. or. din loc, unde așteaptă comisarul conzisorial, care nu preste mult, însoțit de protopresbiterul tractual Vasilie Gan, preoții, Avram Cioran și Vasilie Șpan, se prezintă în sală, unde e primit cu nesfârșite „să trăiască“.

Ședința I.

Urmează îndată cuvântul însuflețitor și instructiv adresat, cu excepțiunea alor 3-4 din cei prezenți, foștilor sei elevi în seminarul Andreian, iar acum membrii ai acestei conferențe, — cuvântul de deschidere, rostit după cum urmează:

Onorată conferență învățătorească!

Un șir îndelungat de ani dela întrarea din nou în vieață a conferențelor învățătorești, am rămas un simplu privitor al activității, ce s'a desfășurat în sinul acestor instituțiuni, a căror urzitor la noi Românii a fost fericitul metropolit Andreiu baron de Șaguna. Această poziție rezervată mi-a fost impusă prin convingerea, ce mi-am format în cursul timpului, cumcă o *muncă spornică și cu izbândă se întemeiază totdeauna pe principiul libertății de acțiune* în orice sferă de activitate omenească. Forma de întrunire veche a învățătorilor în reuniuni, nu s'a părut a satisface mai mult acestei înalte *cerinți etice*, de aceea am și fost un sincer apărător și susțiitor al ideii reuniunilor, din cea mai intimă convingere.

Fără ca să se fi întâmplat vre-o schimbare sau alte rele în principiile de cari am fost călăuzit în procedeul meu de până acuma, am urmat de astădată bucuros onorificei însărcinări, date de autoritatea noastră bisericească de a conduce în acest cerc, lucrările conferenței învățătorești din acest an, tocmai în locul nașterii mele, de care mă leagă cele mai sfinte legături omenești și cele mai scumpe suveniri ale copilăriei mele. O am făcut cu atât mai vârtos, cu cât bucurie simte sufletul meu, de câteori mi se dă prilej de a petrece în mijlocul acelora, pe cari soartea i-a pus să lucreze în pământul cel mai fertil, în straturile cele mai de jos ale neamului nostru.

Veacuri de-arândul ințelenit a fost acest strat sufletesc al neamului românesc și o ceață groasă s'a lipit la suprafața vieții intelectuale a masselor poporului nostru, prin care nu și-au putut face întrare nici una din *razele* soarelui ceresc, pentruca să'l *desmorțească*, să'l *încălzească* și la *adevărata vieață să'l cheme.*

Dar duhul puternic al vremii rupt'a zăgazurile întunerecului și trezit-a din amorțeală acea *schintee divină*, care se sălășluià în mințile și inimile țăranului român, și depărtat-a negurile, care-i copleși-au și ascundeau adevăratele comori sufletești. Atunci și numai atunci am înțeles cu toții câtă bogăție sufletească zace în aceste masse, crezute inerte și sterile. Făclia luminei și a culturei ne-a deschis ochii și ne-a făcut să ne cunoaștem puterile și aptitudinile noastre firești. Ea ne-a ridicat din floarea copilăriei și ne-a deschis nouă orizonturi de vieață, ne-a indicat nouă cărări, pe cari mergând cu pași siguri vom înaintà, spre ținta doririlor și aspirațiilor noastre culturale.

Ridicarea unui popor la un grad mai superior de cultură ne cere însă o muncă îndelungată și o stăruință fără întrerupere a tuturor factorilor, chemați să lucreze la promovarea acestei înaltor interese omenești.

Netăgăduit, că unul din cei mai însemnați factori culturali este școala poporală, căci prin ea are să se întemeieze civilizația generațiilor ce se succed în poporațiunea dela sate. Și dacă temeiul pus în această școală nu va fi destul de puternic, atunci toată clădirea culturală a unui popor se va prăbușì la cea dintâiu suflare de vânt. Stăm la jumătatea unui veac, de când s'a decretat obligativitatea învățământului și încă tot noi suntem aceia, cari avem cel mai mare procent de analfabeți între popoarele conlocuitoare.

O împrejurare aceasta, care trebue să ne umple de îngrijiri serioase, când știut este, că în privința inteligenții naturale putem fi socotiți între cei dintâiu. Nu vreau să zic, că școala nu și-ar fi făcut datorința, nici aceea, că în corpul învățătoresc nu s'ar aflà bărbați cu zel și cu pricepere în ale învățământului și educaţiunii, ba putem zice, că sunt mulţi chiar entuziasmaţi pentru cariera lor. Aceasta însă nu ne poate dispenzà de a ne trage seama cu noi înşine şi a supune unei aspre cenzuri faptele noastre, căutând a ne îndreptà cu sinceritate şi resemnare greşelile, de cari pătimim.

Ce e drept scopul şcoalei poporale nu se poate rezumà în învăţarea cetitului şi scrisului, dar acestea fiind în lumea mare formele, după cari se măsoară gradul de cultură al unui popor, datori suntem să lucrăm din toate puterile, ca să ştergem de pe fruntea poporului nostru această pată ruşinoasă. Ca cea mai deaproape datorinţă ni-se impune să ne îndreptăm privirea în direcţia de a dezvoltà în şcolari *gustul cetitului*, făcându-i să iubească cartea şi să se reîntoarcă cu dragoste la ea, decâte ori le permite timpul şi li-se dă ocazie; dar nu să o uite şi să o părăsească deodată cu trecerea peste pragul şcoalei. Aceasta se va puteà ajunge numai atunci, când încă din şcoală se vor dedà copìi a cetì cu mult mai mult decum se practică astăzi. Fiecare şcoală să se înzestreze cu o mică bibliotecă, provăzută cu cărţi acomodate priceperei elevilor. Infiinţarea bibliotecilor şcolare să poate uşor realizà, numai bunăvoinţa şi zelul să nu lipsească. Crearea de izvoară necesare între altele se poate dobândì şi prin aranjarea de producţii şcolare, o modalitate pe care a practicat-o cu bun succes învăţătorimea din unele părţi ale arhidiecezei noastre.

Producţiunile şcolare sunt menite să deştepte minţile oamenilor, prezentându-le părţile luminoase şi umbroase ale vieţii omeneşti. Ele provoacă puterea de judecată şi combinaţie, devenind prin aceasta a doua şcoală a poporului. Ce-i mai mult însă ele ridică prestigiul şi vaza şcoalei în faţa poporului, făcându-l să preţuiască după dreptate munca învăţătorului şi să se alipească cu toată căldura inimii lui de această binefăcătoare şi folositoare instituţie.

Să nu uităm, că misiunea unui învăţător n'are să se restrângă la timpul petrecut în orele de şcoală, ci el are de îndeplinit şi probleme ce trec peste barierele şcoalei, purtând un viu interes pentru tot ce poate contribuì la ridicarea poporului din comuna unde funcţionează.

Pe lângă bibliotecile şcolare ar fi de dorit, ca fiecare comună bisericească să-şi aibă biblioteca sa, de unde să-şi împrumute şi cetească credincioşii în lungul timp de iarnă, când şi aşa petrec multe zile din săptămână în lucruri nefolositoare şi netrebnice.

O organizare în direcţia aceasta să impune cu toată tăria, dacă voim ca şcoala poporală să devină folositoare pentru poporul, care o susţine din munca şi truda sa. Numai atunci când vom fi aflat căile cele mai potrivite spre a stabilì o continuitate în cultivarea poporului, vom fi lucrat îndeajuns pentru luminarea acestora. Tinerimea adultă trebue concentrată şi angajată la o lucrare folositoare, ca astfel să o abatem dela petreceri şi plăceri otrăvitoare de viaţă şi să o facem capabilă pentru munca ce o aşteaptă în viitor.

Un mijloc foarte potrivit pentru a ţineà tinerimea la olaltă, a dezvoltà în spiritul ei sentimentele de alipire şi solidaritate, este şi *întrunirea ei în cercuri culturale*, în aşa numitele reuniuni de lectură săteşti. Acestea ar fi chemate să cimenteze legăturile sufleteşti în poporaţiunea dela sate şi să desrădăcineze din sufletul ei tendinţele de înstrăinare şi separare, izvorîte din un spirit egoist şi al „pizmei răutate“. Inteligenţa noastră dela sate şi-ar câştigà un titlu de recunoştinţă a neamului nostru, dacă ar iniţià o lucrare soţială în direcţia aceasta.

Suntem cu toţii în deplină cunoştinţă a situaţiei grele în care ne aflăm, dar prin stăruinţa neobosită, prin folosirea la timp a momentului nu mă îndoesc, că o astfel de mişcare culturală va trebuì să ducă la dreaptă biruinţă.

Aceste idei izvorâte din dorul de a pune cultura generaţiilor tinere pe o bază de propăşire mai sigură, mă îndeamnă a sperà, că învăţătorimea noastră din acest cerc va înţelege glasul duios al timpului, care ne chiamă la o nouă muncă întru înaintarea culturală a poporului.

Sunt mândrii şi frumoşi acesti munţi, cari au adăpostit de veacuri pe moşii şi strămoşii nostri. Au sălăşluit şi sălăşluesc ei şi astăzi o poporaţie destul de viguroasă, sănătoasă şi vânjoasă, dar lipsită de razele culturii, ea va sucombà în lupta pentru existenţă, dacă nu va îmbrăţişà cu mai multă căldură cartea şi învăţătura. Cartea şi învăţătura înaltă pe om, îi luminează căile vieţii, făcându-l mai isteţ, mai priceput şi mai cu orânduială în toate daraverile sale.

Când acest popor se va fi adăpat mai mult din izvoarăle limpezi şi curate ale culturii, atunci se va pogorî în mijlocul lui duhul cel bun şi-l va povăţuì pe cărările dreptăţii, ducându-l în lunca înverzită a bucuriei, fericirii şi mulţămirii.

Stăpânit de aceste dorinţe şi animat de speranţa unei lucrări stăruitoare în nouăle direcţii culturale, declar conferenţa învăţătorească din acest an a cercului învăţătoresc XI. deschisă.

Acest cuvânt de deschidere e primit cu însufleţite „să trăiască“.

Inainte de a întrà în ordinea de zi se face alegerea notarilor şi a verificatorilor. Notari se proclamă unanim Gavriil Rancea, învăţător în Brăzeşti şi Ioan Moldovan, învăţător în Vidolm, iar verificători Ioan Pascu şi Sebastian Ceapa, înv. în Lupşa.

Se dă apoi cetire apelului nominal, la care răspund ca prezenţi din tractul Lupşei 16, absenţi 6, prezenţi din tractul Turda 8, absenţi 6.

Din cei absenţi şi-au scuzat absenţa mai toţi cu cauză de morb.

Inainte de a întrà în pertractarea temelor se constată, că ne-au onorat cu prezenţă afară de cei mai sus amintiţi, încă şi domnii preoţi Ioan Onea (Hădărău), Macaveiu Bârsan, (Şasa), Vasile David (Mogoş-Mămăligani), apoi notarul comunal Bihary Zoltàn, ca reprezentant politic. Am observat încă între cei de faţă şi pe epitropul Vasile Crişan, primarul Dumitru Căbulea şi alţi fruntaşi ai acestei comune. Pe aceşti oaspeţi comisarul în numele conferenţei îi bineventează.

Se întră apoi în ordinea de zi.

Se ceteşte elaboratul „Dexterităţile tehnice în şcoala poporală“, de Laurenţiu Curea, învăţător în Turda.

După cetire se deschide discuţie liberă asupra elaboratului, la care iau parte membrii: Iosif Herdea, Teodor Nicoară, Vasile Şpan, preot, I. Bura, protopresbiterul Vasile Gan. Pe urmă din partea comisàrului se fac expuneri pe larg asupra operatului.

In discuţie se ridică obiecţiuni şi asupra tractării prea maştere a cântului. Se inzistă asupra îngrijirii ce trebue să o dee fiecare învăţător acestui obiect şi încă în special a cântecelor poporale, căutând să se facă o colecţie de atari cântece.

(Va urma).

Alegerea dela Cojocna.

Cluj, 21 Maiu n.

In comitatul Cojocnei avem 6 cercuri electorale: două în Cluj, câte unul în Gilău, Huedin, Cojocna şi Iclod. Candidat naţional am pus numai la Cojocna. Se mai vorbeà într'o vreme de Iclod, dar am rămas cu vorba. Străinilor le-am mai lăsat fără luptă şi Huedinul şi Gilăul, cercuri mai mult româneşti în ce priveşte numărul locuitorilor. In cest din urmă s'a încins o luptă crâncenă între doi candidaţi ai partidului independist cu ajutorul Românilor risipiţi în ambele tabere. Clujul e azi necondiţionat al Maghiarilor, deşi şi aci elementul românesc e destul de număros, cam la 8000 de suflete din vre'o 52000, şi ar puteà să formeze un factor politic de luat în samă, dacă inteligent, meseriaş, comersant şi ţăran ne-am închegà într'un grup, o massă organizată şi nu am fi numai o ceată de indivizi răsleţi.

In comitatul Clujului sunt după statistica dela 1900 68.6% Români şi 26·8% Maghiari. Lăsând la o parte oraşele, facem la ţară vre'o 90%. Şi acestea 90% le lăsăm pradă duşmanilor fără sclipire de sabie.

La Cojocna am luptat pentru cinstea steagului. A fost un început de luptă, de trezire a conştiinţei din somnul pasivităţii, de şcoală politică. Sorţi de izbândă nu aveam, fiind în listele electorale, de cari nu s'a îngrijit nime în lume, în minoritate cam cu 160 de voturi. Nu am fi învins de astădată nici în celelalte cercuri. Trebuià însă să ne folosim de o rară ocazie, ca să adunăm massele româneşti, cărora să le fi vorbit româneşte despre drepturile poporului şi limbei strămoşeşti, învăţându-i şi luminându-i, că dacă îşi dau oamenii avutul şi sângele pentru ţară, trebue să aibă şi drepturi. Patria pentru care se jertfesc să le fie mumă, nu ciumă.

Astăzi ţăranul nostru de pe aici ştie de dreapta şi de stânga şi-şi aşteaptă mântuirea dela Kossuth. De partid, program naţional, idee nu are. Copìii concetăţenilor nostri Maghiari umblă la o etate de 3—4 ani cu pene roşii în pălărie, mândri, „că sunt de partidul unguresc, neamţului duşmani şi cresc astfel în spiritul lor şovinist; noi, cel puţin ceşti de p'aici, afiăm de prisos a dà o orientare politică bărbaţilor mari.

Dl Vasilie E. Moldovan, candidatul partidului naţional, şi-a ţinut vorbirea de program în Cojocna şi Mociu. In Cojocna, unde a întrat în fruntea sutelor de Căreni, a fost ascultat cu însufleţire de mic şi mare, bărbaţi şi femei, sătoşi de vieaţă românească“. O acţiune mai intenzivă şi sistematică nu a dezvoltat, căci nu a plecat să învingă, ci să desfăşure steagul naţional, timpul fú scurt şi conducătorii nostri pasivişti din Cluj nu i-au dat nici un sprijin.

Rezultatul alegerii fú următorul: Candidatul coaliţiei, marele proprietar din Călian, Gáal Gyula, cu un nepot prim pretor în Mociu, legături în cercul întreg, sprijinit de administraţie, — în dimineaţa zilei de alegere a întrat în Cojocna cu peană roşie în pălărie însuşi primpretorele Cojocnei Hankó Veres, sfruntând dizpoziţiile clare ale legii, care opreşte funcţionarii administrativi de a influinţà alegerile, în fruntea şirului de trăsuri împestriţat cu jandarmi, ce aduceau alegătorii săteni de voie de nevoie ai lui Gál Gyula, — a căpătat 680 de voturi, candidatul naţional 150, mai toate din Cojocna, mulţămită lucrării stăruitoare a părintelui T. Ceortea. S'a mai distins comuna Cara cu 8 alegători ai sei, cari toţi au votat cu noi în frunte cu primarul satului, dovadă că pământul e bun şi pe aici, dar trebue lucrat.

In cerc sunt 56 de preoţi, 50 gr. cat. şi 6 gr. or. Din aceştia au votat 3 gr. or. părintele T. Ceortea din Cojocna, P. Checicheşiu din Apahida şi I. Paşca din Geaca cu V. E. Moldovan, 1, preotul gr. cat. din Borşa, Bochiş, cu candidatul contrar. 52 preoţi între cari 2 protopopi nu au luat parte la alegere.

Dintre învăţători au votat 15. 2 gr. or. Petean din Călian şi Abui din Cara — de toţi sunt 3 alegători — şi 1 gr. cat. Furdulaş din Cojocna pentru, 12 gr. cat. contra noastră. Au mai votat cu străinul un medic român bogat, un aproape mare proprietar şi 315 ţărani. Oare când vom ajunge la acel grad de conştiinţă naţională, de disciplină şi organizare, când ca şi la Sebeşul săsesc şi Cristian noi şi numai noi vom fi stăpâni pe voturile româneşti“. Când va sosì timpul ca străinul nici să nu mai calce, în cercurile noastre? Şi trebue să sosească! Cu un ceas mai de grabă!

Alegerea aceasta ne a dovedit, ori şi cât de nefavorabilă a fost pentru noi, că poporul e bun, ascultător şi gata de luptă, când conducătorii îşi pricep chemarea.

Dacă acum au votat numai 3 preoţi şi 3 învăţători cu candidatul naţional, avem deşi slaba mângăiere, că afară de rătăcitul din Borşa n'a fost nici unul contra noastră şi speranţa, că la cea mai apropiată măşurare a puterilor în alte împrejurări vor fi cu noi într'o tabără în fruntea poporului. Căci un adevăr trebuie să străbată până în cea mai depărtată colibă ciobănească.

A-şi exercità liber şi cu bărbăţie drepturile constituţionale nu e numai dreptul ci şi datoria cetăţeanului. A luptà între graniţele legii pentru drepturile poporului şi limbei sale e spre binele şi nu în paguba patriei comune.

Marcu Jantea.

Serbarea zilei de 3 Maiu în Cluj.

Cluj, 12 Maiu v.

3 Maiu, ziua de vecinică amintire, s'a serbat în chip demn de tinerimea universitară română. La 6 ore d. p. s'a ţinut în localul casinei române o şedinţă literară festivá cu o disertaţiune de dl *Zeflean*, o schiţă de harnicul tinăr *V. Niţescu*, declamaţiuni şi cântări.

Din programul şedinţei s'a marcat disertaţiunea ocazională a tinărului student în litere *Zeflean*, prin limba plastică românească, bogăţia ideilor, frumoasele figuri poetice.

Aş vrea să fac unele observări numai cu privire la judecarea unilaterală a evenimentelor dela şi după 1848 în raportul nostru cu Viena. Generaţiile mai tinere încep să le aprecieze tot mai mult sub înfluinţa şcoalei ziaristicei şi mediului maghiar, în paguba unei judecăţi proprii obiective. Viena nerecunoscătoare! Viena trădătoare!

Nu vreau să-i cânt Osana, dar să nu uităm, că progresul nostru cultural politic avem să-l mulţămim ideilor de libertate, umanitate şi naţionalitate a celor două veacuri din urmă, şi pe lângă acestea în bună parte dinastiei, Vienei urgisite, începând cu şcoalele din Blaj de pe la mijlocul sutei a XVIII, dispoziţiile liberale ale lui Iosif al II-lea, visătoriului idealist pe tronul împăraţilor de Habsburg, până la multele instituţiuni culturale şi bisericeşti de pe timpul absolutizmului austriac, cari sunt chizeşia viitoriului nostru: organizarea bisericească în 2 metropolii naţionale româneşti, Asociaţiunea, mai multe şcoale medii, mulţimea de şcoale poporale.

In anii ce au urmat evenimentelor dela 1848, Viena ne-a dat mai puţin decât am aşteptat şi ne-am învrednicit prin jertfele aduse în sânge şi avere, dar şi noi poate că am taxat prea sus însemnătatea serviciilor noastre, precum crede şi Bariţiu în istoria sa, şi am dovedit o prea slabă orientare, prea puţin simţ şi tact politic.

Ori cum ar fi, un adevăr să nu-l perdem din vedere: Concesiunile, drepturile politice, bisericeşti şi economice, aveau să ni să deà în paguba privilegiilor de sute de ani a-le popoarelor conlocuitoare, Maghiari, Saşi şi Sârbi, la cari acestea ţineau încă mai mult sau mai puţin. Sârbii şi Saşii îşi câştigaseră apoi şi ei mari merite pentru tron şi dinastie.

Cu conlucrarea stăruitoare a coroanei s'a adus legea dela 1868, lege fundamentală de stat, ce nu s'a ezecutat şi în parte a scos'o din valoare cutezanţa guvernelor maghiare liberale (?) prin ordinaţiuni arbitrare, apoi prea marea îngăduinţă a tronului şi slăbiciunea noastră.

La iniţiativa bătrânului monarh, care a înţeles spiritul nou al timpului înaintea făţarnicelor şi reacţionarelor partide maghiare, se va alcătuì acum noua lege electorală pe baza sufragiului universal, care dacă va asigurà şi drepturile politice a-le popoarelor nemaghiare, de bună samă nu din voia şi dragostea guvernelor şi a partidelor maghiare va face lucrul acesta. Tabloul ce ni se oferă astăzi e interesant şi instructiv. Regele vrea să deschidă porţile constituţiei pe sama maselor largi ale popoarelor sale, iar partidele maghiare se sbat împotriva voinţei regale ca scuturate de friguri şi vreau s'o falzifice.

Am aflat de bine să fac constatările acestea în interesul adevărului istoric. Nu cuprins de o dragoste pentru Viena, care faţă de noi nu odată s'a arătat mică la suflet. Nu pentrucă politica austriacă egoistă şi lipsită de energie ar voì bine neamului românesc. Viena, ca toată lumea, ne va preţuì şi sprijinì, mai ales azi în epoca marilor probleme economice, *după vrednicia noastră*, pe cât ne vom dovedì de tari sau de slabi. In noi e mântuirea. Prin noi înșine ne vom ridicà sau vom cădeà....

Publicul românesc din Cluj a rămas surd la glasul tinerimei universitate. E consecvent. Am numărat pe degete câți-va domni și doamne. Parcă e bătaia lui Dumnezeu, ca acolo, unde am aveà mai multă nevoie de a ne încălzì pentru ori-ce manifestație a vieții românești și a fi solidari rămânem indiferenți și risipiți. Acolo, unde ar trebuì să ne pătrundem mai curând de însemnătatea intereselor publice, culturale, politice, sociale și economice ne lăsăm să fim stăpâniți de micile ambiții, întrigi, pismuiri, certe și uri dintre persoane.

Până când?!

Marcu Jantea.

NOUTĂȚI.

Ședință plenară conzistorială. Lunia trecută a ținut conzistorul arhidiecezan, sub prezidiul Excelenței Sale I. P. S. dl Arhiepiscop și Metropolit *Ioan*, prima ședință plenară după încheierea sesiunii sinodale din anul acesta.

Asesorii cei noi aleși, Sergiu *Medean*, Lazar *Triteanu*, Victor *Tordășianu* și Victor *Fincu*, au depus jurământul prescris și apoi s'au luat dispozițiile necesare pentru executarea concluzelor luate în sesiunea din anul acesta a sinodului arhidiecezan.

După închiderea ședinței plenare a ținut ședință senatul epitropesc, care conform §. 132 pt. 5 a ales din sinul seu de cassar conzistorial pe asesorul Pant. *Lucuța*, iar de controlor pe as. Victor *Fincu*.

*

Notar public român. La Bocșa-montană (Bănat) a fost numit notar public regesc Domnul *Dr. Cornel Petricu*, jude regesc în Bocșa.

*

Dar pentru biserică. Subscrisul îmi țin de datorință a aduce în numele credincioșilor mei și pe această cale cea mai adâncă mulțămită evlavioșilor credincioși din Göde Mesterháza, *Gregorie Cador* cu soția *Marina* și nepoata lor *Elena*, pentru jertfa adusă sfintei noastre biserici, dăruindu-ne un rând de vestminte frumoase bisericești, întru pomenirea neuitatului lor unic fiu repausat *Vasilie.* Bunul Dzeu să le răsplătească această jertfă frumoasă, făcându-i părtași de bunătățile cele veci nice, iar pe adormitul în Domnul, întru pomenirea căruia s'a adus această jertfă, să-l odihnească cu drepții și să-l facă cetățan raiului. Mulțămită îi aduc și on. părinte *Alexandru Niculescu* din Göde-Mesterháza, care pe baza informațiunilor primite dela superiorii nostri, cunoscându-ne lipsa, a binevoit a stăruì pentru facerea acestei donațiuni în favorul bisericei noastre. Sânbenedic, la 14/27 Maiu 1906. *C. Popp*, paroh gr. or.

*

Advocat nou în Sibiiu. Dr. Moise Endrei și-a deschis cancelaria advocațială în Sibiiu în colțul străzii Cisnădiei (nr. 21) și Honterus (nr 17).

*

Din Râhău ni se scrie, că în ziua „*Inălțării Domnului*“ s'a aranjat acolo o petrecere de vară, pe seama tinerimei școlare. La orele 11 și jumătate elevii adunați înaintea școalei, cu steaguri în mână au întonat „*Deșteaptăte Române*“, apoi au plecat în pădure, unde li s'au aranjat jocuri instructive. Petrecerea a fost împreunată cu dans, pentru cei mari. S'a jucat și „*Călușerul și Bătuta*“, de către 12 feciori din sat, al căror vătav a fost învățătoriul *Vasiliu Cărpinișean*. Preotul *Nicolae Cărpinișean* a rostit apoi o frumoasă vorbire ocazională, și sara a fost continuat jocul în sala spațioasă a școalei. Spesele au fost acoperite din colecte benevole.

*

Pentru catedrală. Dl advocat Dr. *Nicolae Ionescu* din Caransebeș, petrecând o zi în Sibiiu, și-a adus aminte și de biserica noastră catedrală, contribuind cu suma de 100 coroane. Ii exprimăm cea mai caldă mulțămită pentru această jertfă, rugând pe Dzeu să i-o răsplătească însutit.

*

Sfințire de capelă. Dumineca trecută a fost sfințită noua capelă din comuna Vulcan, lângă Petroșeni, ridicată provizor în această nou înființată comunitate gr. ort. Comitetul parohial a aranjat cu această ocazie un maial în favorul aceleia.

*

Meserie spurcată. De un timp încoaci începuse un duh necurat să cutreere criptele cimiterului vechiu din Arad. Acest duh era o tigancă urâtă care noaptea de noapte furà bucăți din cosciugurile de metal, le deschideà și furà inelele și alte obiecte de preț dela morți, iar din capul cadavrelor de femei smulgeà părul. O altă femee curagioasă ce treceà într'o noapte prin cimiter a simțit într'o criptă mișcare și a prins pe țigana.

*

Academie de agricultură în Ardeal. La ministrul de agricultură s'a prezentat în zilele trecute o deputație din Cluj, care a cerut ca școala economică de acolo să se prefacă în academie. Ministrul le-a dat speranță mare.

*

Pedeapsa uzurariului. Un uzurar jidan, Gross Beniamin, ca și care mai trăiesc încă mulți pe spatele poporului nostru, a fost prins cu 40 cazuri de uzură și pedepsit cu un an și jumătate temniță, 1600 cor. pedeapsă în bani și 1120 cor. spese de proces.

*

Familie înveninată. In orașul Willmar s'a înveninat de curând o familie întreagă din cartofi noui. Tata, mama și trei copii au murit într'o singură zi.

*

Sinucidere la examen. La universitatea din Cluj s'a întâmplat Sâmbăta trecută, că s'a prezentat un rigorozant în drept, Iosif Hauril, a patra oră la acelaș rigoros. A rugat pe prof. Navratil să fie cu conziderare la faptul că dela acest examen îi depinde întreg viitoriul. Profesorul Navratil însă l-a trântit și acum. Hauril desperat a scos revolverul și în fața profesorilor și a publicului s'a tras un glonț în tâmple. S'a produs o iritație grozavă. Studențimea adunată pe coridoare voià să-l stașie pe Navratil. Acesta deabia a putut scăpà cu ajutorul servitorilor în sala decanului. De acì a putut scăpà acasă numai după câteva ceasuri și dupăce rectorul și profesorii au promis studențimei că Navratil nu va mai continuà examinările și se va face cercetare severă în potriva lui. Hauril e în agonie într'un spital. Era funcționar de gară în Miskolcz, însurat de vreo trei ani și dela acest examen i-a atârnat întreg viitoriul.

*

Cu inima afară. In New-York s'a născut în zilele trecute un copil a cărui inimă erà afară de corp. Medicul a voit să'i așeze inima în lăuntru, dar copilul a murit în decursul operației.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept răscumpărare a felicitărilor în scris, logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu, au mai dăruit Călușerii din 13 Maiu 2 cor., Emil Petruțiu, măestru măsar 1 cor., Teodor Moldovan, m. cismar 50 fil., Iosif Barbu, hotelier 49 fil, Ioan Bologa, m. pantofar, Paraschiva Marcu, Ioan Ursa, librar, Ioan Apolzan, Toma Simtion, Izidor Marcovici, tipografi, George Săsărman, m. pantofar, fiecare câte 40 fil., Ioan Cristea, compactor, Floria Cruciția, m. croitor, Nicolae Ișan, pilar, Ștefan Duca, Ioan Marcu, Valeriu Poponea, cul. tipografl, Maria Grecu, Ioan Părău, m. croitor, Iosif Marcu sen., Ioan Logojan, măestri pardositori, Lazar Stoica, sod. măsar, Dumitru Morariu, Moise Fărcaș, Gheorghe Șoima, sodali lăcătuși fiecare câte 20 fileri, Petru Teodor, Gheorghe Simtion. înv. tipografi, fiecare câte 10 fileri, Ioan Petrașcu, măestru croitor 21 fileri. In total 10 cor.

*

Omor. In jocul flăcăilor români din comuna Slâmnic s'a amestecat Dumineca trecută și un Sas venit curând dela miliție. Imbuibat de mândria obraznică caracteristică acestui soi de oameni a făcut și el pricină. Dar a pățit-o, căci feciorul român cu care prinsese gâlceavă s'a înverșunat și i a împlântat cuțitul până în prăsele în piept și Sasul a căzut mort la pământ

*

Foc uriaș în America. In urma secetei mari ce domnește în America s'a aprins în statul Michigan o pădure uriașă. Focul n'a putut fi oprit și s'a întins pe sute de chilometrii. Au ars vre-o zece mii de farme, precum și orașul lui Stanley.

*

Pedeapta ucigașului. Am amintit despre cizmarul marocan, El Maresch, care a omorât 39 femei. Acum a fost judecat la moarte. Pentru ca să-i fie moartea mai grozavă l'au dat poporului și pe el și pe nevastă-sa și acesta i-a purtat întâi călare pe măgar batjocorindu-i, iar pe urmă i-a răstignit pe cruci. Aceasta e moartea cea mai grea pentrucă de multe ori ce 'l răstignit se zbuciumă zile întregi în cele mai grozave chinuri până își dă sufletul.

*

Ingropați de vii. Pe moșia unui proprietar cu numele Labonț depe valea Someșului își pășteau vitele niște păstori. Labonț și cu sluga lui s'au dus și le-au închis vitele. Păstorii i-au prins însă a doua zi și i-au bătut rău pe amândoi, iar la urmă le-au îngropat capetele în pământ, încât aceștia s'au înecat. Ucigașii au fost prinși

*

Sătul de viață. Un meseriaș din comuna Locea își perduse nevasta și pe unicul fiu. Faptul acesta l'a amărât rău și i-a sădit în creer gând de sinucidere. Și-a comandat groapa și toate cele trebuincioase pentru înmormântare, a plătit cheltuelile, banii rămași i-a depus la casa orfanilor pentru nepoții săi și dupăce și-a isprăvit totul în bună rânduială s'a împușcat.

Apel

Comuna noastră bisericească *Buru* comitatul Turda-Arieș) e una dintre cele mai sărace parohii, întrucât poporul neavând teritor cultivabil, e constrâns a muncì ca zileri abia câștigându-și atâta cât e de lipsă la susținerea vieții și în consecință despre vre-o jertfă spre scopuri bisericești nici vorbă nu poate fi. Biserica afară că e necorăspunzătoare ca edificiu, mai e lipsită și de podoabe în interiorul ei, încât nici pe departe nu poate satisface cerinței de a stârnì evlavie în creștini. Fiind apoi în comună și o mulțime de străini veniți aici pentru exploatarea pădurilor, cari deși în hotarul comunei, dar nu formează proprietatea ei, ci a domnilor unguri, acești străini din curiozitate întră în biserica noastră pentruca să iese disgustați și nu elevați sufletește, ceeace nu numai pentru noi e prilej de rușinare, dar e dăunător și pentru nimbul întregei noastre biserici române.

Subsemnatul deci ca paroh al acelei parohii, care timp de mai mulți ani a stat în continuă vacanță, vin a apelà la marinimozitatea și simțul de jertfă al bunilor frați creștini și a rugà pe toți binevoitorii și frații sfintelor lăcașuri dumnezeești să se îndure a dăruì și a jertfì și pe seama sfintei noastre biserici din prisosul ce'l au dela Dumnezeu, icoane, perdele, sfeșnice sau bani, cu cari apoi procurând cele de lipsă baremi în parte să putem da un aspect mai frumos interiorului, și noi nu vom încetà a rugà pururea pe Dumnezeul cerurilor să țină sub pavăza și scutul său pe toți dăruitorii, ferindu-i de tot răul și suferințele acestei vieți pământești, iar dincolo de viața aceasta de mult bine să se bucure!

Darurile să binevoiască marinimoșii donatori a le expedà la adresa *oficiului parohial gr. ort. în Boréo* (Torda-Aranyos-megye) și la timpul său voiu da seamă despre toate în prețuitul ziar „Telegraful Român“.

Buru, la 3 Maiu 1906.

Eugeniu Muntean
paroh gr. ort.

Poșta ultimă.

Din parlament.

In ședința de Luni a dietei ungare au fost alese comisiunile. Partidul naționalităților a fost desconziderat la formarea comisiunilor, dar ca deputați singuratici unii dintre membrii partidului au fost aleși în comisiuni mai neînsemnate. Tot așa i-s'a denegat partidului cererea de a fi ales un notar și din sinul seu.

In ședința de Marți prim-ministrul *Wekerle* și-a expus programul de muncă. Cu privire la reformele electorale nu s'a exprimat destul de clar, așa că nu se vede ce intențiuni are guvernul. După domnul ministru-prezident a luat cuvântul și deputatul român *Dr. Iuliu Maniu*, și într'o vorbire des întreruptă a combătut programul guvernului, declarând în urmă, că partidul naționalităților, care a așteptat alt program, nu are încredere în actualul guvern.

Alt deputat naționalist, care a vorbit în acelaș înțeles, a fost *Hodzsa Milan*, oratorul Slovacilor și al Sârbilor.

Au mai vorbit șefii celorlalte partide politice din parlament, cari toți au făcut declarația, că consimt cu vederile esprimate din partea prim-ministrului, au încredere în guvern, și îi vor dà tot sprijinul.

In ședința de astăzi, Mercuri, se alege comisiunea de 21, care va compune proiectul de adresă ce se va trimite Măiestății Sale Regelui, ca răspuns la mesajul de tron.

Partidul naționalităților va prezentà un proiect propriu de adresă, la care să lucră tocmai acum. Partidul naționalităților va prezentà la timpul său și un proiect propriu de lege, referitor la reformele electorale.

Tarif vamal autonom.

Ministrul-prezident ungar *Dr. Wekerle* a fost autorizat din partea Maj. Sale să înainteze parlamentului un proiect de lege despre *tarifa vamală autonomă ungară*, rămânând, ca pentru viitor, uniunea vamală cu Austria să fie regulată pe cale contractuală. De oarece lucrul s'a întâmplat în contra voinței guvernului din Austria, principele *Hohenlohe*, ministrul-prezident austriac, și-a dat demisiunea în numele întregului cabinet. Contele *Schönborn*, înbiat cu formarea noului cabinet, a declarat, că nu poate primì misiunea, fiindcă e de o părere cu *Hohenlohe*.

Delegațiunile.

Delegațiunile sunt convocate pe 9 Iunie n. la Viena. Kossuthiștii vor întrà în delegațiuni, însă nu vor votà cheltuelile cele mari cari se cer pentru întregirea și înarmarea armatei. Delegațiunea maghiară va fi aleasă însă astfel, ca majoritatea să nu fie Kossuthistă, iar majoritatea va votà cele 400 milioane, cari se cer pentru armată.

Poșta redacției.

Gherla. Am dà prea mare atențiune respectivului șovinist, dacă i-am publicà lucrarea.

Sirolin
Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.
Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, sě se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 190 1906 prot. [107] 1—3

Edict de licitaţiune.

Adaptarea şi mărirea bisericii din Racoşul-inferior se va dà în întreprindere pe cale de licitaţiune publică minuendă în ziua de *28 Maiu (10 Iunie) 10 ore a. m.* la faţa locului Alsó-Rákos.

Preţul de strigare e 2469 cor. 30 fil.

Comitetul îşi rezervă dreptul a alege după plac dintre concurenţi.

Planul şi preliminarul de spese până la ziua licitaţiunii se pot vedeà la oficiul parohial în Mátéfalva.

Din şedinţa comitetului parohial ţinut la 7/20 Maiu a. c.

Racoşul-inf. (Alsó-Rákos), în 9/22 Maiu 1906.

Moise Nicolau notar. **Ioan Brotea** paroh gr. or.

Văzut!

Dimitrie Moldovan
protopresbiter, adm.

---

181 1906 sz. végrh. [106] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szelistyei kir. járásbiróságnak 1906. évi Sp. 72/3 számu végzése következtében Dr. Lemenyi Livius ügyvéd által képviselt „Mielul" pojánai tak. pénztár javára Muntean Ilie ellen 200 kor. s jár. erejéig 1905. évi oktober hó 5 én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1000 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 1000 kilo juhoturo nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szerdahelyi kir. járásbiróság 1906-ik évi V. 101/6 számu végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi deczember hó 7. napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 64 kor. 95 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, alperes lakásán pojána községben leendő eszközlésére 1906 évi junius hó 7-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szerdahelyben, 1906. évi május hó 25. napján

Szálka József
kir. bir. végrehajtó.

---

[103] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia a doua din comuna parohială **Jina** pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dto 30 Septemvrie 1902 nr. 3001/902 bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările însoţite cu documentele prescrise de legile în vigoare Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Mercurei în Mercurea.

Comitetul parohial gr. or. român din Jina.

Jina, la 23 Aprilie 1906.

Dumitru Panfiloiu prezid., paroh. **Ioan Sava** notarul com. parohial.

Cu consenzul meu:

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 284/1906. [101] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă din **Viştea-inferioară** pe baza resoluţiunii Preaven. Conzistor arhidiecezan dto 7 Martie 1906 Nr. 1460 B. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, având a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà

Avrig, 20 Aprilie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

---

[104] 2—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoştinţă publică, că „Tovărăşia agricolă din Sălişte" în adunarea generală din 19 Aprilie 1906 a decis disolvarea acestei tovărăşii, iar de licuidator a designat pe viceprezidentul Nicolae Henţiu. Sunt provocaţi deci toţi creditorii tovărăşiei, ca să-şi însinue eventualele pretenziuni la licuidatorul amintit în timp de 6 luni dela publicarea a treia a acestei publicaţiuni în foaia oficioasă.

Publicaţiunea aceasta va apăreà de trei ori în foaia oficioasă „Budapesti Közlöny" şi în „Telegraful Român".

Sălişte, la 16 Maiu 1906.

Direcţiunea tovărăşiei agricole.

Nicolae Henţiu
viceprezident.

Nr. 368 1905. [102] 3—3

Concurs.

Pentru **întregirea parohiei** de clasa III **Gâunoasa** cu filiile *Ciulpez* şi *Cutini*, protopresbit. Hunedoara, pe baza ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 22 Noemvrie 1905 nr. 11312 Bis. se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post vor aşterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, până la terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în biserică în terminul regulamentar, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 5 Maiu 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

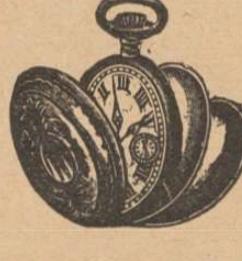

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
- 1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
- 1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă".
- 1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 7—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs" (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 7—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la farmacistul **W. Lingner, I. B. Misselbacher.**

Dela **Librăria arhidiecezană din Sibiiu** se pot procurà următoarele cărţi mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela ţară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voineşti I.: Nuvele şi schiţe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coşbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coşbuc G.: Költemények, forditotta Revai 1·50 cor.
Cunţan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediţia II, 2·50 cor.
— Fragmente, 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme şi istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Ruşii şi ţărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.
Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schiţe din viaţa boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a şasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri şi graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoş Constanţa: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri şi icoane, două volume à 2·50 cor.
— Gânduri şi sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina, 2·50 cor.
— Ştefan-cel Mare şi Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri şi oraşe din România, 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2·50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate şi mănăstiri din România, 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal şi ţara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credinţe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Feţe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun şi N. Papahagi: Moşneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviinţă între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domniţa Viorica, roman din viaţa de azi, 2 cor.
— Râs şi plâns, schiţe umoristice şi nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înţelepte, 1·50 cor.
Petra Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someş şi Prut, schiţe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei şi cauzele desnaţionalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Şoimii, roman, 1·50 cor.
— Dureri înăbuşite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
— Crâşma lui Moş-Precu, 2 cor.
— Povestiri din războiu, 2 cor.
— Floare-ofilită, roman, 2 cor.
— Amintirile Căprarului Gheorghiţă, 2 cor.
Sandu Aldea C.: Drum şi popas, note de drum şi schiţe, 1·25 cor.
— In urma plugului, 1·50 cor.
Scrob Carol: Rouă şi brumă (poezii), 1·50 c.
Slavici Ion: Din bătrâni, naraţiune istorică, 2 volume à 2·50 cor.
Teodoru A. Gh.: Din viaţa marinarului, nuvele 1·50 cor.

Biblioteca societăţii „Steaua".

— *Fiecare număr 15 fileri.* —

Nr. 1. Din Ţara Basarabilor, de G. Coşbuc, un resumat al istoriei noastre naţionale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78.

Nr. 2. Foloasele învăţăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin ţările apusene şi mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieţii şi cheia lumii de Th. D. Speranţia, o povestire morală şi instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hăşeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I Felix, poveţe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duţescu Duţu, spicuiri din istoria şi literatura naţională, cu îndemnuri pentru săteni la învăţătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, poveţe pentru păstrarea sănătăţii.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu şi Victor Puiu, explicaţiuni asupra slujbei bisericeşti şi a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ştefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor şi răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăţà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoţite cu exemple din viaţa practică a sătenilor din ţări străine, spre a folosì ca pilde de urmat şi sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanţului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Frumosul roman

DUŞMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de **3·10 m,** suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav 81 11—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebità atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.

Nr. 54 Sibiiu, Sâmbătă 20 Maiu (2 Iunie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Rusalii.

Sibiiu, 1 Iunie n.

Zi de praznic. Codrul freamătă încheiat în frunza primăverii, câmpul a îmbrăcat haină nouă de tinără verdeață, spicul fraged își clatină molatic căpșorul în bătaia razelor sprintene de soare, în sbor sburdalnic își tremură ciocârlia cântecul de ciripire în nemărginirea mohorâtului văzduh și firea întreagă tresaltă în farmec sfânt de sărbătoare. Și din cântecul paserilor, din șoaptele frunzișului și din întregul clocot de viață rumenă de primăvară se desprinde un glas senin și tainic, care cântă psalm de preamărire celui ce cu cuvântul a dat pământului viață, a pornit curgerea apelor, a tins cerul ca o piele și a aninat în albastra tărie soarele, luna și stelele, ca acestea să mărturisească de dânsul și omul să cunoască, că unul este Dzeu mare și nemărginit în înțelepciune.

Ințelepciune, — iată prilejul praznicului de azi. Sărbătoarea înțelepciunii este praznicul acestei zile, pentrucă lumina acestui neprihănit dar dumnezeesc a deschis mințile apostolilor în această sfântă zi și i-a făcut propovăduitorii cuvântului celui dintru început adevărat. Limbile de foc au aprins în sufletele lor văpaia înțelepciunii, care i-a învățat graiul tuturor limbilor omenești și le-a călăuzit pașii apostoliei până la marginile pământului. Oare n'a fost această înțelepciune acea negrăită putere, care s'a sălășluit în cuvintele măiestre ale apostolului Petru și i-a plecat într'o singură zi 30 mii de suflete sub botezul crucii?

N'a fost graiu omenesc, n'a fost înțelepciune vremelnică. Duh sfânt, lumină dumnezeiască, înțelepciune fără de prihană, — aceasta s'a pogorât în ziua praznicului de azi asupra apostolilor, iar cuvântul gurii lor a fost cuvânt de aur, care a spulberat întunerecul în care zăceà poporul Iudeilor de veacuri și a sdrobit fără îndurare idolii vremilor de păgânească închinare.

Această *înțelepciune* dumnezeiască, pe care o mărturisește șoapta florilor legănate de adierea vântului de seară, povestea isvorului adumbrit de vraja frunzișului din codru, vermele ce-și târă zilele prin glia pământului, munții ce dau creștetele îmbrobodite de zăpadă în strașina cerească și întreg cheagul rostului prealuminat al firii — această înțelepciune o prăznuiește toată suflarea în sfânta zi de azi, pentrucă ea este acea măreață taină, care a adus în lume *isbânda crucii.*

In fața ăstor mărturii pururi grăitoare ale înțelepciunii fără de seamăn cuvine-se ca noi piticii drumeți ai acestei vremelnicii în această zi de mare praznic să cântăm osanale de preamărire Tatălui din ceruri, cela ce dintru neființă a închegat rostul prea înțelept al făpturilor sale mari și minunate.

Cuvine-se cu cucernică închinare să-l rugăm ca — precum a coborât în această zi lumina înțelepciunii sale asupra apostolilor — așa să reverse îndurarea milei sale și asupra noastră; să deschidă ochii sufletului acestui neam obidit de truda vremilor, să-i scuture de pe suflet cătușile întunerecului și ale amorțirii și să-l învrednicească de lumina înțelepciunii mântuitoare, pentrucă în rostul vremilor de astăzi numai acesta poate duce un popor la isbânda doririlor sale.

*

Dar cuvine-se și *altora* se înțeleagă, că în această zi de prăznuire, când duhul sfânt s'a coborât în chip de porumb asupra apostolilor, — a fost decretată *îndreptățirea tuturor limbilor*, îndreptățirea tuturor neamurilor de a ascultà și a cunoaște adevărurile fiecare în limba proprie.

A fost stabilit un *drept divin*, care a rămas conservat întreg și neștirbit pe seama tuturor popoarelor, până în zilele noastre, și *drept divin* are să rămână pentru totdeauna, garantat pe seama tuturor neamurilor, cu toate că se fac încă zadarnice încercări de a preface state cu mai multe seminții, cu mai multe popoare, în state cu un singur popor și cu o singură limbă.

Popoarele, cari luptă pentru respectarea limbei proprii, pentru câștigarea terenului de liberă întrebuințare și liberă dezvoltare a limbei lor, luptă deci pentru apărarea unui *drept divin*, care nu poate fi răsturnat prin nici o putere lumească, și care drept *vecinic* are să rămână pentru totdeauna.

Cuvine-se să o știe și să o înțeleagă aceasta toți aceia, cari nu vreau încă să o înțeleagă!...

Iar ziua de serbare, care se apropie, ziua îndreptățirii tuturor limbilor de pe pământ, fie nou izvor de tărie pe seama popoarelor, cari luptă pentru respectarea acestui drept divin, și pronia dumnezeiască împlinească-le dorința de a-și vedeà terminată lupta cu bun succes!

Din parlament. In ședința de Mercuri a fost aleasă comisiunea pentru compunerea adresei și membrii în delegațiunea ungară. Naționaliștii au fost desconsiderați și de astădată. In cursul ședinței de altcum au vorbit *cinci* deputați naționaliști, trei Slovaci și doi Români. Slovacii *Skicsák*, *Jedlicska* și *Juriga* s'au plâns, că li s'a violat dreptul de imunitate. Românul *Stefan C. Pop* a înaintat plânsoare tot de asemenea natură în numele condeputatului său *Bella*, iar Românul Dr. *Alexandru Vaida-Voevod* a adresat guvernului interpelație în chestia alegerilor din Șomcuta-mare, Crașău și Cehul-Silvaniei. Proxima ședință se ține astăzi, Vineri.

Situația în Austria *e foarte încurcată și posomorâtă. Nu se găsește om care să formeze noul cabinet austriac, pentrucă se știe, că ori cine ar fi acest îndrăzneț, are în contra sa întregul parlament austriac. Nu e alt mod de eșire din încurcătură, decât formarea unui cabinet de funcționari, care să guverneze fără parlament, cu ajutoriul §-ului 14 din constituția austriacă. A provocat de altcum mare senzație faptul că moștenitoriul de tron,* Francisc Ferdinand, *care se află în Madrid, pentru a luà parte la nunta regelui spaniol* Alfonzo, *a fost chiemat de urgență acasă, la Viena. Se credea, că criza din Austria va primì o resolvare senzațională, așa, că Maiestatea Sa* va renunțà la tron în favorul Archiducelui Francisc Ferdinand. *Firește, azi știrea se desminte.*

Sfântul sinod al României și iubileul Regelui Carol.

Joi, 11 Maiu v. a fost primit la palat în București sinodul sfintei biserici autocefale ortodoxe române, care s'a prezentat în fața Maiestății Sale Regelui Carol pentru a-i aduce felicitări din incidentul iubileului de 40 ani de domnie.

Maiestățile Lor, Regele și Regina, au primit membrii sfântului sinod în sala tronului, la orele 10 dimineața.

Dupăce Maiestățile Lor au ocupat loc pe tron, I. P. S. Sa, Metropolitul-Primat al României, a cetit următorul act compus din partea sfântului sinod din prilejul iubileului:

„Maiestății Sale Preaînaltului și de Cristos iubitorului Domnului nostru Carol I, rege al României,

Har, pace și sănătate fie dela Dumnezeu Tatăl și Fiul și Sfântul duh.

Lucru de mare cuviință și tuturor bine primit este arătarea recunoștinței către făcătorii de bine. Astfel învață dumnezeescul Apostol Pavel, marele dascăl al neamurilor, în cartea către Romani, zicând: „Mărire, cinste și pace tot celui ce face bine“ (II 10). Mai vârtos aceasta se cuvine binefăcătorului, care, este cârmuitor de popoare, stăpânitor de țări.

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Cristos a poruncit: A dà Chesarului cele ce sunt ale Chesarului, (Mat. XXII, 21) ca uns al Domnului, povățuitor neadormit, chip al înțe-

---

FOIȘOARĂ.

La mormântul lui H. Ibsen.

Apostol drept al omenimii,
Mag sfânt al binelui obștesc,
Sămănătura ta e verde
Și pomii tineri înfloresc.
O, n'am cuvinte să pot spune,
Putere n'am ca să te cânt — —
Doar o fiască rugăciune
Trimit la groapa ta pe vânt.

Maria Cunțan.

Cântec de primăvară.

Miroasă 'n lunci a liliac
Și codrul verde 'i viu . . .
Bordeiul omului sărac
Rămâne 'n sat pustiu.
Cu dor în pept, cu jale 'n gând
Și cu toiagu'n mâni,
El urcă culmea, unde sunt
Stejari și brazi bătrâni.
Iși cată adăpost la dor
In umbra unui pin,
Ce știe taina tuturor
Și-i leac la orice chin.

Maria Cunțan.

O tovărășie neașteptată.

Munte cu munte se întâlnește, dar încă om cu om.

In viața literară vedem dela un timp încoace o mulțime de fenomene mai mult regretabile decât curioase, cari descoper o întristătoare și dureroasă față a moravurilor noastre. Nu mai este numai curajul nebun al „caionizmului“ ciocoiesc, destrăbălarea anarhică în literatură, plaga anonimatului și alte manifestări bolnăvicioase ale spiritului, cari au fost schițate de dl *Il. Chendi*, ci e și acea pacoste îndemnătoare la rău a regenerării principiilor, a *trădării.* A trădării în înțelesul cel mai adevărat și cel mai urât al cuvântului acestuia, — și nu recunoașterea cinstită a greșalelor sau a păcatelor vechi, nu revenirea la fondul primitiv bun al unui om stricat de împrejurări și de un mediu corupt

Această față nouă a răului aduce cu sine și alte păcate. Mai întâiu e mistificarea ideilor conducătoare, cari călăuzeau mai înainte pe cel *convertit*, e prezentarea vechilor lucruri adorate într'o lumină falsă, e reaua credință. Ca să se poată justificà înaintea celor ce-i urmăresc scrisul și îi cântăresc faptele, trădătorul încearcă să lege ochii cetitorilor, și — mai arareori — afectează o strașnică oroare în fața altarului, la care înălță și el „până de curând“ rugăciuni, și se tânguește, cu emfază și amar totodată: „Astăzi, dupăce v'am cunoscut pe toți...„ dupăce v'am descoperit golul din suflet... astăzi mă doare gândul“... etc. etc. Ce vreți, e soarta fatală a tuturor celor mustrați de conștiință să se îmbete, să se amăgească cu ficțiuni.

Altă urmare a trădării e însoțirea cu oameni batjocoriți, huiduiți până mai eri. Dezertorul, ca să poată lovì în adversarul de azi, dă mâna cu neîmpăcați dujmani de multă vreme, se întovărășește fără alegere cu cine se întâmplă. Astfel înnemerește adesea în acele capiști păgâne, a căror existență e tot așa o primejdie de mare, ca și declararea unei ciume.

Cauzele, cari îndeamnă la rupturi de felul acesta sunt diferite. De cele mai multe ori se reduc însă la ură, la invidie sau și la mici neînțelegeri personale. Știți, povestea veche: Omul, când nu-și mai dă seamă de valoarea reală a importanței sale, când e mușcat de șarpele gloriei, uită ce i-se cade și ce nu i-se cade, ce-l prinde și ce nu-l prinde, uită credințe vechi și pornește cu ochii închiși pe urma patimei. Și atunci condeiul, când se întâmplă să-l poarte, se preface în mâna sa în ghioagă nestrujită. Un *tip* al acestei porniri sufletești vinovate, vrednic să i-se nemurească numele prin ea, nu avem, deși cazuri sunt destule. Cel mai cunoscut e al dlui O. *Densușianu*, despre care credeam că va rămâneà fără emul. Astăzi însă cer și alții să se împărtășească de „gloria nebună“ a lui Herostrat. Intre aceștia cel mai gălăgios e dl *Il. Chendi*, ardeleanul Il. Chendi.

Ca să se vadă cât se poate de limpede adevărul celor spuse mai sus, voi aduce exemplu atitudinea și activitatea sa literară de acum, și le voi pune în fața celor de mai demult.

Cine a urmărit cu atențiune mișcarea noastră literară din timpul mai nou știe, că astăzi ne aflăm într'o îndrumare foarte sănătoasă a spiritului adevăraților Români. Scriitorii, pe lângă cântecele vecinic nouă ale inimilor lor, zugrăvesc viața neamului întreg, de acum, multă viață din trecutul nostru, chestiile de folclore sunt îmbrățișate tot cu căldură, studiile istorice — aceste „semne bune“, preocupă lume multă, pentru formarea și ridicarea și îndreptarea gustului mulțimilor se face o propagandă întinsă, dorul de a cetì crește, încet ce e dreptul, dar în continuu. La această „primăvară literară“ au contribuit mult și Ardelenii, mai ales prin activitatea domnilor Coșbuc și St. O. Iosif, iar în critică dnul Chendi, prin izgonirea atâtor „priveghitori năuce“ din literatură, și-a câștigat iubirea și prețuirea multora. Activitatea aceasta a sa, cuprinsă în trei volume de foiletoane (afară de „Scrisoarea“ volumului din urmă), este simpatică și atrăgătoare, căci propoveduește lucruri crezute de toată suflarea românească, mărturisite de toți scriitorii mari ai zilei de azi, în frunte cu dl N. *Iorga.* Căci, scrie dl Chendi, principiile lui Vlahuță, Coșbuc, Iosif, ale mele chiar, sunt „menținute *întru toate* de dnul Iorga, care „militează cu energie *mai mare* în jurul lor“ (Fragmente, 245).

lepciunii, blândeţii şi cuvioşiei, părinte al poporului şi slavă lui Dumnezeu, că aşa este trimisul său, Maiestatea Sa Regele Carol I, din strălucita casă de Hohenzollern-Sigmaringen, ales acum 40 ani Principe Domnitor al poporului român.

In cei 40 ani ai domniei Sale, Dumnezeu a revărsat cu îmbelşugare harul său asupra scumpei noastre ţări, România. Legea noastră strămoşască creştină ortodoxă fù recunoscută prin constituţie ca religiunea statului român. Biserica a dobândit organizaţie sinodală autocefală, România devenì regat, Domnul ei rege, iar poporul îşi luă locul său de cinste printre neamuri. Aşezămintele bisericeşti s'au înmulţit şi întărit. Monumentele străbune au dobândit iarăşi strălucirea de odinioară a lor; altele nouă s'au adaugat şi se clădesc din zi în zi. Clerul şi poporul a sporit întru lumina cunoştinţei şi a bunei credinţe.

Pentru toate aceste fapte creştineşti şi patriotice, la a căror săvârşire sfetnicii ţării găsit-au sprijin puternic în Maiestatea Sa Regele Carol I, Noi smeriţii arhierei ai bisericei lui Cristos, membrii sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, următori poruncilor evangelice şi apostolice şi credincioşi rugători către Dumnezeu, ai augustului nostru Suveran, aducem cu smerenie Maiestăţii Sale prinosul recunoştinţei noastre la împlinirea celor 40 ani de fericită domnie.

Făcutu-s'a pentru întâia oră acest act sinodal, care s'a scris în condica sfântă, în al XXXIII-lea an dela constituirea sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, ca engomion văzut al credinţei şi recunoştinţei noastre către Maiestatea Sa Preaînălţatul şi de Cristos iubitorul Domn şi Rege al României Carol I, pe care Domnul Dumnezeu să-L dăruiască scumpei noastre ţări în pace şi sănătos întru ani îndelungaţi spre lauda neamului nostru şi mărirea lui Dumnezeu cel închinat în sfânta treime în vecii vecilor. Amin."

M. Sa Regele Carol a mulţămit călduros, rostind cuvântarea ce urmează:

„Din adâncul sufletului mulţămesc Inalt Preasfinţiei Voastre pentru caldele urări cuprinse în actul sinodal ce Mi-l aduceţi în numele sfântului sinod.

Impreună cu înaltul cler înălţăm înainte de toate rugile noastre de mulţămire către cel atotputernic, care a binecuvântat lunga noastră domnie, ocrotind scumpa noastră Ţară şi ferindu-o de zguduiri şi primejdii.

In veacurile trecute biserica şi-a câştigat titluri neperitoare la recunoştinţa ţării, prin păstrarea neştirbită a naţionalităţii şi a graiului strămoşesc, pregătind astfel calea la neatârnarea politică şi bisericească.

O chemare tot aşa de falnică şi patriotică are astăzi biserica: îndulcirea moravurilor, înălţarea sufletelor şi îndrumarea voinţelor spre bine.

Doresc ca locaşurile slăvite din trecut, acum readuse la vechea lor strălucire, să adăpostească totdeauna o credinţă viuă şi adevărată, căci numai credinţa are putere înălţătoare şi mântuitoare.

Rog pe bunul Dumnezeu să răspândească cu belşug darurile sale asupra bisericei noastre naţionale şi asupra păstorilor săi".

Conferenţele învăţătoreşti.

— Cercul XI Lupşa-Turda. —

(Fine).

Urmează la ordinea zilei „Ocupaţiunile private ale elevilor în şcoală", dizertaţie de Ioan Moldovan, învăţător în Vidolm.

Cetindu-se se deschide discuţie liberă, la care vorbesc Laurenţiu Curea, preotul Avram Cioran, făcând observări de formă, iar protopresbiterul Vasile Gan, de conţinut şi zice, că ar fi dorit, ca în această temă să se spună „cum şi cu ce au să fie ocupate 5 clase, în şcoala nedespărţită, pe timpul cât învăţătorul e ocupat cu o clasă.

După desluşirile date din partea prezidiului şi a autorului, că conţinutul a corăspuns titulei şi că întrebarea sulevată de domnul protopop e o chestie pedagogică din cele mai greu de rezolvat, şedinţa se încheie.

Şedinţa a II-a.

După redeschiderea şedinţei urmează la ordinea zilei tema scripturistică „Gimnastica în şcoala poporală", de Simion Lazar, învăţător în Agârbiciu şi Ioan Pârvu, învăţător în Poşaga-de-jos. Se cetesc ambele teme şi apoi prin comisarul conzistorial se scot la iveală părţile bune din ambele şi se constată silinţa ce şi-au dat-o ambii de a rezolvà cum se cuvine obiectul de sub întrebare:

Terminate acestea urmează la ordinea zilei tema dată de Preaven. Conzistor „Organizarea şcoalelor economice de repetiţie cu indicarea mijloacelor pentru susţinerea acelora", care formează un obiect de discuţie generală în această conferenţă.

Conferenţa după o desbatere de peste o oră aduce următorul concluz:

Deoarece ordinaţiunea ministrului de culte şi instrucţiune publică nr. 66569 din 24 Septemvrie 1902 cuprinde sub titlul „Organizaţiunea şi planul şcoalei economice de repetiţie" până în amănunte toate modalităţile înfiinţării şi organizării numitelor şcoale;

Deoarece înfiinţarea astorfel de şcoale în alt spirit şi după alt sistem este cu totul exchisă şi astfel nepermisă de lege; iar confesiunile nu sunt obligate să înfiinţeze şi susţină şcoale economice de repetiţie, decât li-se permite a întemeià, satisfăcând întru toate cerinţelor legii;

Deoarece întemeierea acestor şcoale de altcum folositoare pentru poporaţia noastră dela sate recere jertfe materiale, cari în starea noastră actuală e imposibil să le putem aduce; Altcum conferenţa învăţătorească nici nu e chemată şi nici nu e competentă de a se pronunţà într'o afacere de natură pur administrativă; cu atât mai puţin e în poziţia de a aflà ori creà mijloacele necesare pentru întemeierea acestor şcoale;

1. Conferenţa roagă pe Preavenerabilul Conzistor să transpună această chestie organelor competente administrative şi legislative, cari în sfera lor de drept vor căutà o soluţie potrivită trebuinţelor noastre culturale şi scopurilor bisericei.

2. Intrucât conferenţa poate să judece situaţia, în care ne aflăm ca biserică organizată pe bază constituţională, crede că problema înfiinţării de atari şcoale o ar puteà luà asupra lor protopresbiteratele, căutând să înfiinţeze şcoale economice de repetiţie cu un învăţător specialist în economie, în senzul ordinaţiunii sus pomenite, ceeace mai bine ar corăspunde trebuinţelor şi referinţelor noastre.

După această conferenţă la propunerea membrului Ioan Moldovan, se alege o comisiune în persoana membrilor: Laur. Curea, V. Sândean, Vasile Jina, Simeon Lazar, Vasile Miclea şi Pavel Stanciu, care în şedinţa ultimă să vină cu propuneri despre temele de pertractat în conferenţa viitoare, precum şi designarea locului unde să se ţină această conferenţă.

Cu acestea şedinţa a II-a se încheie la orele 7 p. m. şi se anunţă proxima pe ziua următoare la 8 ore a. m.

Şedinţa a III-a.

La ordinea zilei lecţiunea practică din religie „Increştinarea sfântului apostol Pavel", de Lazar Chirilă, înv. în Muncel.

Se introduc elevii clasei a IV a cu cari prelegătorul prelege timp de aproape o oră până la treapta a III-a, asociarea. Discuţia se face numai dupăce s'au preles încă două lecţiuni practice.

Urmează „Predarea unei cântări" lecţiune practică de Vasile Jina, înv. în Valea-Geogelului, care a predat claselor III.—VI. poezia „Codrule frate de cruce" cu un tact şi o predare deamnă de imitat.

A predat apoi o lecţiune practică din limba maghiară, „Az asztal", învăţătorul Seb. Ceapa cu clasa a II-a. Comisarul în cursul predării a luat de multeori însuşi parte la instrucţiune, arătându-ne şi aici calea metodică cea adevărată. Despre arta superioară a predării sale nu e lipsă să inzist, fiind aceasta deplin cunoscută colegilor mei.

Observări asupra acestor 3 lecţiuni au făcut membrii: I. Bura, S. Lazar, Ioan Pascu, L. Curea, I. Herdea, T. Nicoară şi prezidiul.

Ca cel din urmă obiect de pertractat urmează la ordine „Tabela de înmulţire nr. 9", lecţiune practică din compu[illegible] de I. Popuţa, înv. în Bedeleu, care fiind absent s'a cetit manuscriptul prin notar.

Urmează „Raportul comisiunei" exmisă în şedinţa trecută, care prin referentul seu Laur. Curea, propune temele pentru conferenţa viitoare, iar ca centru de întrunire a conferenţei viitoare designează comuna *Hărastăş* din tractul Turda.

Cu acestea fiind exhauriat programul conferenţei, comisarul mulţămeşte membrilor pentru pacienţa ce au avut şi deplina armonie ce a domnit în decursul conferenţei între membrii, le doreşte tărie sufletească în greaua misiune şi reîntoarcere sănătoasă la căminele lor şi declară încheiată conferenţa cercului XI. Lupşa Turda.

La cuvântul comisarului mulţămeşte în numele conferenţei membrul Laur. Curea pentru zelul neobosit şi tactul excelent cu care ne-a condus şedinţele. Ii doreşte, ca de multeori încă să fie conducătorul conferenţelor acestui cerc.

Termină vorbirea cu un „să trăiască", la care răspunde glasul sincer al fiecărui membru din conferenţă.

Astfel terminată conferenţa, fiecare s'a depărtat cu dorul de a ne revedeà la la Hărastăş.

gara.

Patriarhul şi sfântul sinod.

Patriarhul din Constantinopol, Ioachim III, care ceruse în anul trecut dela sf. Sinod al României să pedepsească pe episcopul Sofronie Vulpescu, pentru că acesta ca prezident al unei adunări mari naţionale din Bucureşti a protestat în potriva nelegiuritor preoţilor greci din Macedonia, a adresat de curând o nouă *epistolie* către acest sf. Sinod.

Patriarhul nu e mulţămit cu răspunsul ce i-l'a dat sfântul sinod. Nu vreà să recunoască autocefalia bisericei din România, care la 1885 a rupt legăturile cu patriarhul, numindu-se de atunci *biserică română autocefală*; după exemplul dat de Rusia, care dela 1837 încoace nu mai vreà să ţină seamă de Constantinopol nici în cestiuni de dogme şi prin un decret de atunci a luat numirea *biserică rusească.*

Patriarhul însă tot îşi mai aroagă drept de ingerinţă în biserica României şi cere din nou ca respectivul arhiereu să fie pedepsit, pentru că fapta săvârşită de dânsul ar jignì *prestigiul* arhipăstoresc *katholikós* al „Fericirii Sale".

Dacă aruncăm însă o privire în Macedonia şi vedem ce nedreptăţi au să

Dar deodată s'a întâmplat ce se va fi întâmplat — nu ştim anume ce şi nici doritori să aflăm nu suntem, — şi dnul Chendi n'a mai scris la revista „Sămănătorul", la vechea sa casă, în care a „reuşit să aducă pe domnul Iorga" (l. c.). In schimb a scris articole injurioase într'un ziar de partid politic, atăcând pe toţi ceice „menţin întru toate" ideile lui Coşbuc şi mai ales pe dl Iorga. Pe urmă a izbutit să scoată sub direcţia lui Coşbuc şi Gorun o revistă literară, cu teascurile ovreeşti ale „Adevărului" unui fost socialist, pe care-l tămâiase. In revista aceasta a început o luptă desperată contra celorce rostesc crezul lui Gorun şi Coşbuc.

Ce e mai grav e, că chiar în aceeaşi „Viaţă literară" strălucitul poet scrie un articol „pentru limba românească" an. I. nr. 12, constatând cu durere adevărată, că „rămân singuri scriitorii, fără de ajutor dintr'o parte şi batjocoriţi dintr'alta, singuri ei ca să se ostenească a dezvolta şi a îmbogăţi limba". După acest articol al directorului, urmează (nr. 15) altul al secretarului de redacţie Chendi, care zice: „Dimpotrivă, niciodată, dela Gheorghe Lazar până la Gheorghe Coşbuc, limba şi literatura românească n'au fost în condiţii mai bune de dezvoltare ca astăzi". Aceasta însemnează, că dacă tu, Coşbuc, ai scrie la „Sămănătorul" lui Iorga, n'ai fi mai cruţat decât Sadoveanu, cel cu avânt mare, sau decât St. O. Iosif, căci se pot da lovituri şi pe ascuns. Cum însă dnul Coşbuc e directorul revistei, Chendi scrie contra dlui Iorga, căruia îi spune pe nume, şi contra lui Coşbuc, căruia nu-i spune numele.

Acum, ce e drept, e drept, pe noi nu ne privesc atacurile făţişe sau din tufă ale dlui Chendi contra dlui Iorga, ci ne priveşte „morala" cazului. Că pe bărbatul, care înţelege spiritul timpului atât de adânc, care înţelege să se jertfească cu orice prilej pentru răspândirea culturii româneşti, care îndrumă pe căi sănătoase, îl cheamă Iorga, nu importă, îl puteà chemà şi altcum. Dar că te năpusteşti asupra celor ce cred şi mărturisesc prin fapte ce credeai tu însuţi, că îi prezinţi lumii ca pe unii cari *ei* s'au schimbat, aceasta nu ştiu de poate fi numită altfel decât: răutate.

Iar răutatea aceasta, care întunecă dreapta judecată, a mers mai departe. Dela articol la articol, tonul e mai puţin demn, pănăce la urmă dl Chendi scrie despre vechii sei prietini: „Să nu i răstigneşti pe roatele morilor de vânt, să le troznească oasele"? (nr. 18). Aşa dorinţe sălbatice nu ştiu să fi avut nici răposatul — litericeşte — în Domnul Florian Becescu.

Dar dl Chendi n'a rămas să se războească singur împotriva atâtor lucruri bune, ci s'a trezit de odată cu un cavaler de moda veche, cu scutierul *M. Dragomirescu*, director, în era de decadenţă, al „Convorbirilor literare". A venit şi acesta să-şi arete, lângă săgeţile, strălucitoare uneori, îndreptate anul acesta totdeauna greşit, ale dlui Chendi, suliţa sa ruginită, sau — cum scrià mai eri tovarăşul de azi — „toporul" (Fragmente, 164). Cu câtă dreptate, pricepere şi cinste a informaţiei, va arătà un alt articol următor.

Aici vreau să arăt numai foarte pe scurt cum au trăit aceşti soţi buni vreme de şapte ani:

In Februarie 1898 dl T. *Maiorescu* susţine, că la noi în Ardeal s'a început o „renaştere" literară. Dl Chendi nu crede (cu toate acestea s'a convins mai târziu, „roşind de modestie", cum ne spune singur) şi scrie în Familia din acelaş an (p. 213) o cronică literară, în care arată că scriitorii noştri de atunci sunt numai „dii minorum gentium". Atunci se iveşte, gravă dar îngăduitoare, vrând să apere pe Maiorescu figura dlui M(ihail) Dragomirescu („Conv. lit". 469 urm.).

Dl Chendi răspunde iarăşi, cam năcăjit, („Fam". 320 şi 332) şi numai se pomeneşte vârât, pe nevrute, în posta redacţiei „Convorbirilor" (p 960). Atunci şi a eşit din sărită şi a trântit un articol spiritual, cam în genul celor ce le scrià mai târziu despre moravurile noastre literare, dedicat unui fost „maestru de conferenţe" („Fam." 579).

Acesta a fost începutul. Combatanţii credeau că pot fi „cu mânuşi", dar calmitatea a fost înlocuită curând cu vorbe grele. S'ar puteà alcătuì uşor o listă interesantă a expresiilor gingaşe, cu cari s'au gratificat unul pe altul. Insă nu văd trebuinţa de a scormonì lucruri condamnabile, când ajung două trei citate, şi apoi ar trebuì trimişi cetitorii la ziare din România, a căror colecţie n'o are poate nimenea la noi. Prin urmare ne vom îndestulì cu următoarele, cari arată şi o gradaţie:

M Dragomirescu	*Il. Chendi*
Dl I. *Chendi* „dovedeşte oarecare neexperienţă în apreţieri" (Conv. lit. din 1898, p 469).	„E posibil ca ceea ce multora le pare foarte lămurit dlui *Dragomirescu* să i fie de neînţeles". (Fam. 580).
„Dl *Chendi* pe nedrept spune" . . . (o. c. 472).	„Ştiam eu că pe dsa (Dr.) n'am să-l pot capacità" (l. c).
„*Il. Chendi, Oradea-mare.* La toate se poate răspunde, — chiar şi la necuviinţe — numai la absolute confuzii, nu!" (Posta red. o. c. 960) etc. etc.	„Critici ca dl M *Dragomirescu*, cel fricos ca un ovreiu şi brutal ca un Bulgar, nu vor contribuì vreodată la stabilirea unui echilibru în opinia publică". (Fragm., 163), etc.

Şi aceşti *et caetera* cuprind lucruri şi mai urâte („lătrătură", — „spirit de cizmar"), încât avem dreptul să ne întrebăm: cum s'au putut întovărăşi aceşti doi oameni (dar nu ştiu cine ar puteà zice: aceşti doi *bărbaţi*), dupăce s'au terfelit aşa? Ei, şi e uşor de explicat. Dl Dragomirescu a venit cu mincinoase acuze contra d[illegible] Iorga. Atât, „şi a fost de ajuns" . . .

Unde a ajuns dl Chendi? Cei dela „Românul literar" îi socotesc activitatea de azi ca fiind a unuia dintre ei, — bine înţeles fără aceeaşi „cinste" (!) şi talent (?!). Şi scriu aşa: „Ne este *de datorie să respingem linguşirile şi avansurile* pe care acest Kendich le face" . . . (nr. din 23 April 1906). Aici a ajuns, şi nu mai are unde ajunge.

Cronica aceasta e mai mult decât o cronică iscălită de un nume oarecare. E glasul atâtor cetitori ardeleni, cari au dreptul să întrebe: Până când să fim osândiţi a cetì numai erupţii pătimaşe, a auzì numai nevrednice „opinii separate", şi pentruce să nu ne alegem pe viitor cu nimic pe urma activităţii unei inteligenţe alese, a unui om cu gust, care *poate* fi bun?

In întrebările acestea se cuprinde un drept, dar şi o durere, o mare durere.

Ion Paltin.

sufere preoţii români din partea celor greci, fiii sufleteşti direcţi ai patriarhului, involuntar se iveşte întrebarea: cum de „Fericirea Sa“, după cum îi place să se intituleze, îşi simte jignit prestigiul, când un arhiereu al unei biserici independente face politică naţională în ţara sa, dar pe de altă parte nu se sfieşte să deà binecuvântarea sa arhipăstorească preoţimei greceşti, ca aceasta să comită asupra Românilor fapte de adevăraţi tâlhari şi ucigaşi?

Masca luptei pentru dogmele ortodoxiei, sub care îşi ascunde pornirile sale proselite de grecism urgisit, e prea transparentă şi tradează toată taina acestor porniri.

Toată ţara, ba întreaga biserică ortodoxă românească, aşteaptă acum dela sf. Sinod, să se emancipeze de tipicul bunei cuviinţe bizantine, cu care l'a tractat în rândul trecut pe Patriarhul şi să-i deà un răspuns hotărât şi verde româneşte.

Din protoprezbiteratul Agnitei.

Făcusem pomenire despre Cercularul dlui protoprezbiter *Ioachim Muntean* al Agnitei, adresat către preoţimea, învăţătorimea şi corporaţiunile administrative bisericeşti, precum şi către toţi credincioşii săi din protoprezbiterat cu ocaziunea întrării sale în oficiu, şi promisesem că'l vom publicà. Ii facem deci loc, după cum urmează:

Cristos a înviat! Ziua de astăzi, una din ciclul zilelor mari de sărbătoare, pe cari le-a făcut Domnul „să ne bucurăm şi să ne veselim întrânsele“, are pentru mine îndoit de mare însemnătate. De oare ce, cum arată cerculariul Arhieresc din 17 Aprilie a. c. Nr. 3729 Pres., aclus aici sub, instituit fiind în mod legal şi canonic de protoprezbiter al tractului Agnita, subscrisul mă înfăţişez astăzi duhovniceşte pentru prima dată în această calitate înaintea organelor şi a credincioşilor, cari compun împreună acest protoprezbiterat.

Este obiceiu, că cine întră în vre-un oficiu, şi astfel se împărtăşeşte nu numai de drepturi, ci ia asupră-şi şi anumite datorinţe, să-şi desvoalte în public programul de lucrare în noua sa carieră.

Urmez a face şi eu aşa.

Programul meu de muncă l-aş puteà reasumà în patru cuvinte: *viaţă cinstită şi activitate mănoasă.*

Ca să fiù mai bine înţeles, îl voiu specializà.

Voiu stărui cu inzistinţă pentru cultul curat şi nefăţărit al religiozităţii şi al moralităţii publice în păturile largi ale poporului, ca temeiuri neclătite ale creştinătăţii, după zisa psalmistului, că „începutul înţelepciunii este frica Domnului“.

Voiu cere necondiţionata supunere sub legi şi autorităţi, cum ne sfătueşte înţeleptul apostol Pavel, când ne spune, „că stăpâniile dela Dumnezeu sunt rânduite“.

Voi respectà eu însumi şi voiu face şi pre alţii să respecte constituţia noastră bisericească, întru cât ea ne asigură o desvoltare firească, armonică şi normală pe terenul cultural, ştienţific şi material.

Dela preoţi, ca părinţi şi păstori sufleteşti, voi cere cu tărie să fie model în toate, sau după cuvântul Evangeliei: „sarea pământului“ şi „lumina lumii“, pusă nu „sub obroc, ci în sfeşnic“, deci per eminentiam morali, râvnitori în misiunea apostolească, sfătuitori buni, conştienţi şi desinteresaţi ai poporului, pe care să-l îndemne la lucru cu sârguinţă şi cu chipzuinţă, la cumpăt şi cruţare făcându-l să urască viţiul desfrânării şi al beţiei, precum şi lucsul sau fudulia, cari stau în raport invers cu modesta lui stare economică materială, şi alte porniri pătimaşe şi păgubitoare: iar în locul acestora silindu-se a-i altoì în sufiet sentimente nobile de umanizm şi de jertfire pentru scopuri culturale.

In măsura, în care îşi vor îndepliuì onorabilii preoţi datorinţa în direcţia indicată, se vor împărtăşì de stima şi de prietinia mea personală. In cazuri de îndoială stau fie-căruia cu bunăvoinţă la dispoziţie cu sfatul şi cu povaţa. Indolenţa şi destrăbălarea vor fi considerate ca delicte.

Dela învăţătorime voi cere necurmat, ca să fie conştie de înalta ei chemare, ca purtătoarea făcliei de lumină intelectuală, pe baza moralului creştinesc şi în spirit naţional, veghind cu ochi neadormiţi asupra caracterului confesional în şcoalele conduse de ea, şi ţinând cont de progresele timpului realist de astăzi; ştiind că „pro vita discimus“. Dar preţuind după merit fundamentul idealistic şi clasicizmul, cari ridică şi nobilitează fiinţa omenească.

Dela cler şi învăţătorime pretind să trăiască în bună înţelegere şi armonie frăţească, pe baza respectului reciproc şi a stimei, cu care sunt datori unii altora după valoarea poziţiei ce ocupă fiecare în sfera oficiului său. In chipul acesta vor servì mai cu spor interesele obşteşti, şi se vor prezentà ca pildă vie de bună creştere socială, vrednică de urmat, înaintea poporului, în chiar propriul lor interes.

Pretutindenea şi în toate se va introduce o disciplină rigoroasă pentru îndeplinirea cu punctuozitate a datorinţei, căreia vor aveà a se supune cu toţii, — după cuvântul Apostolului, — nu de frica pedepsei, ci de bună voie şi din propriul îndemn, căci în aceasta stă adevărata libertate personală, pentru care şi purtăm răspunderea de faptele noastre.

Dela epitropiile şi corporaţiunile parohiale pretind cu rigoare o chivernisire strict conştienţioasă şi regulată a averilor bisericeşti, şcolare şi fundaţionale, ce li-se încredinţează, ca „înmulţind talanţii ce li se dau în păstrare după sf. Evangelie, să li se poată zice şi lor preste tot, şi fiecăruia în parte cuvintele de laudă: „slugă bună şi credincioasă, preste puţine ai fost credincios, preste multe te voiu pune, întră întru bucuria Domnului tău“.

Cu acestea mă recomand iubirei clerului şi poporului nostru din protoprezbiteratul Agnitei, şi fac totodată notificarea, că întrarea mea în tract şi în parohia centrală făcându-o Joi în 20 l. c., din acea zi voiu luà personal conducerea acelora.

Prezentul cerculariu, şi cu el împreună acluzul, la care se refere, onoratul oficiu parohial are datorinţa, după primirea lor, în proxima Dumineca a le cetì poporului în biserică, spre luare la cunoştinţă.

Gurarîului, la 20 Aprilie 1906.

Ioachim Munteon
protoprezbiter.

NOUTĂŢI.

***Din cauza** sfintelor sărbători ale* „Pogorârii duhului sfânt“ *numărul proxim al foaiei noastre apare Mercuri după amiazi.*

*

Corul mixt bisericesc va cântà la liturgie in biserica catedrală *Dumineca* (ziua I-a de Rosalii) la 9 ore dimineaţa.

*

Oaspe rar. Eri am primit la redacţie vizita dlui *R. W. Seton Watson*, tinăr student din *Scoţia*, care îşi completează studiile la Viena şi a plecat în călătorie de studii prin Ungaria, pentru a cunoaşte poporele cari o locuesc şi mai ales dorinţele şi durerile lor. Tinărul şi inteligentul domn va merge de aici la Alba-Iulia, Blaj, Arad, Timişoara, Lugoj, şi apoi se va reîntoarce la Viena.

*

Notar public la Braşov în locul decedatului *Petru Nemeş* a fost numit judele de tribunal din Braşov, *Buday Gábor*.

*

Guvernor pedepsit. Guvernorul rus din Manciuria Gozehevnicov, a fost pedepsit de tribunalul militar din Petersburg cu 16 luni temniţă pentru mai multe negligenţe de oficiu.

*

Nou atentat în Rusia. In ziua praznicului încoronării Ţarului rusesc a ţinut comandantul oraşului Sebastopol inspecţia festivă a trupelor. Cu această ocazie s'au aruncat mai multe bombe. Comandantului, căruia au fost destinate, nu is'a întâmplat nimic. Au fost omorâţi însă şase soldaţi simplii şi 11 răniţi greu.

*

Concert în Beiuş Despărţământul „Astrei“ din Beiuş invită la concertul ce'l va dà în favorul bibliotecei sale în 4 Iuniu 1906 st. n. — la orele 5 d. m. în localităţile otelului la „Stâna de vale“. După concert seara la 8 urmează dans. Preţul biletelor de intrare după plac. In pauză: Căluşerul şi Bătuta.

*

Lupi în Maramurăş. In Maramurăş s'au sporit în timpul din urmă lupii în mod îngrozitor. Satele nu se mai pot apărà de ei. Autorităţile au fost silite să pună la cale o vânătoare de extirpare, pentru care s'a şi dat concesia necesară.

*

Comună arsă. In decursul furtunilor din zilele trecute s'a descărcat un fulger asupra comunei Helpa din Ungaria de nord şi a aprins mai multe case. Focul biciuit de furtună a cuprins comuna toată şi în scurt timp a prefăcut în cenuşe 200 case cu tot cuprinsul şi jurul lor. Au pierit şi o mulţime de vite, precum şi o femee bătrână şi trei copii.

*

Reduta Peştei. Acest edificiu grandios destinat marilor întruniri şi petreceri din capitală a ajuns în stare adevărat deplorabilă. La concursul pentru exarândare nu s'a prezentat nici un concurent. Reduta s'a discreditat înaintea publicului pestan din cauza preţurilor oribile, ce le are în tarif şi aşa a ajuns, că acum nimănui să nu-i mai trebuiască.

*

Chipiul postaşului. Un postaş din Pesta a înmanuat unui hornar o scrisoare recomandată. Acesta l-a provocat să-şi ia chipiul din cap Postaşul n'a voit, atunci hornarul i-l-a dat jos. Afacerea a ajuns la judecătorie şi aceasta a decis, că e chestiune de bunăcuviinţă ca postaşul să-şi ia chipiul din cap când întră în casa unui om. Hornarul a fost absolvat.

*

Frate ucigaş. Copiii unui servitor al temniţei din Vaţ au ajuns la pricină în jocul lor. In mijlocul gâlcevii fratele mai mare, de 11 ani, a pus mâna pe un cuţit, ce era pe masă şi l-a împlântat cu toată puterea în spatele fratelui său, de 8 ani. Acesta a murit în câteva minute, iar micul ucigaş a fugit de acasă.

*

Vapor pierit. Vaporul italian „Marco Minghetti“ a plecat din Genua în 31 Martie cu peste o miie de persoane. Trebuià să sosească în New-York în 18 April. I-a pierit însă orice urmă. Probabil că l-a înghiţit marea.

*

Concertul dat în Gherla la 27 Maiu, a reuşit peste aşteptare de bine. Corul condus de dl profesor preparandial *Anton Domide* a cântat bine, declamaţiunile au fost primite cu aplause, doinele poporale, cântate de dl *A. Domide* tot aşa. Public a fost foarte mult, chiar şi din mari depărtări, Bistriţa, Cluj, etc. Venitul trece peste 700 coroane. Străini nu au luat parte la concert, din motivul că nu li-s'a trimis învitare în limba lor. După concert a urmat dans. Cel mai frumos succes al petrecerei acesteia a fost, după cum ne scrie corespondentul nostru, cel *moral*, a fost redeşteptarea sentimentului naţional, stâns aproape de tot la Românii din Gherla. Multe dşoare s'au prezentat în costum naţional, iar în cursul petrecerii s'au cântat numai melodii româneşti. Corespondentul nostru mai face constatarea, că decând a venit la Gherla tinărul profesor *Domide*, cu colegii săi *Dr. Nicoară* şi *Corşia*, s'au îndreptat lucrurile spre bine şi în pedagogia gr. cat. română de acolo.

*

Trăznet. In comuna Polhora a trăznit fulgerul patru locuitori şi i-a omorât.

*

Apă mare în Hendorf. Ni se scriu următoarele: „Vineri în 12/25 Maiu a. c. la ora 2 p. m. s'a descărcat o tempestate peste hotarul comunei Hendorf în comitatul Târnavei-mari, însoţită de ghiaţă şi ruptură de nori, care a durat 1½ ore. In acest interval au crescut apele de prin hotar, răpind tot ce le-a stat în cale, până şi turma de bivoli, dară din norocire nu s'a înecat nici unul, ci numai câţiva purcei. Ajungând apa în comună, deşi strada bisericei gr. or. e de circa 60—70 metrii în lăţime, a eşit şi a încunjurat biserica, a rupt pălanul din jurul aceleia şi cel dela grădina comunală de lângă biserică, în biserică însă apa nu a întrat, apoi din jos de grădina comunală a ieşit peste drumul de ţară la 1½ metrii înălţime, a întrat prin curţi, pivniţe şi case cari au fost mai jos Bieţii oameni lamentau prin curţi şi'şi slobozeau vitele de prin grajduri cari înotau alăturea cu lemnele ce pluteau pe apă şi numai cu mare greutate le-au putut mântuì prin grădini şi pe după grădini. In mijlocul comunei unde se află moara, a fost şi mai mare pericolul. Câte blane, butuci şi alte lemne ce se aflau în curtea morii, le-a scos toate apa din curte şi le-a aşezat dea lungul drumului de ţară Sighişoara-Făgăraş, încât toţi ţărani ce veneau dela târg din Retişdorf au trebuit să încunjure pe după grădini ca un kilometru, pentruca să poată ajunge la drumul de ţară Agnita-Sighişoară. Biserica ev. luterană situată lângă moara de foc a fost plină de apă la înălţime 1½ metrii, aşa că toate scaunele din biserică împreună cu podelele pluteau pe apă şi abia după muncă de o zi a pompierilor şi a altor locuitori apa a putut fi scoasă din biserică. Dauna cea mai mare, o daună necalculabilă ce a cauzat această vărsătură de apă comunei noastre Hendorf, este în ierburi. Şesul Hârtibaciului dela Retişdorf până la Netuş în estindere de 7—8 kilometri este nimicit de tot, cu mare greutate se va puteà cosi prin noroiu, iară pe alocurea nici de cum, aşa că în anul acesta cu tot timpul favorabil ce l'am avut până acum, va trebuì să cumpărăm nutreţe. Ce mizerie poate aduce un astfel de neaşteptat eveniment al elementelor naturii!

*

Uzurar ucis. In Seleuş trăià un bogătan jidan Spitz Mór, care aveà cele mai spurcate porniri de uzurar. Da împrumuturi de 40—50 cor. pe cambii, pe cari le falsificà în 400—500 cor. Patru oameni astfel nedreptăţiţi s'au conjurat şi în sara de 17 Maiu l-au ademenit în comuna vecină sub pretextul unui câştig de 30 cor., iar în drumul ţării l-au omorât. Ucigaşii nu-şi mărturisesc fapta.

*

Ciuma. Vaporul „Aras“ a sosit în Hamburg venind din Buenos Ayres şi a adus cu sine o mulţime de cloţani, despre cari s'a constatat, că sunt bolnavi de ciumă. S'au luat măsuri ca boala să nu prindă rădăcini între oameni.

*

Maghiarizarea motiv de despărţire. Un anumit I. Leon s'a logodit nu de mult cu o fată frumoasă şi bogată. Era funcţionar de administraţie şi într'o bună dimineaţă s'a trezit cu gândul să facă o surprindere „plăcută“ miresei sale. Ş'a maghiarizat numele şi la proxima ocazie s'a prezentat miresei ca Lionyi. Aceasta însă n'a voit să'l cunoască zicând: „eu m'am logodit cu Leon, pe Lionyi nu'l cunosc.“ Şi toată căsătoria a rămas baltă.

*

Crucea duplă electro-magnetică R. B. 86,976 o recomandă dl Müller tuturor acelora, cari sufer de gicht, reumă, astmă, insomnie, durere de urechi, nevralgie, migremă, bătaie de inimă, dureri de cap, dureri de dinţi, importanţă, mâni şi picioare reci, epilepsie, ud. oboseală, ameţeli, auz rău, tremurici, influenţă, gălbinare, sgârciuri în stomac, lipsă de apetit, ischias, încuiare, sgârciuri. Dlui Müller în Budapesta V., str. Vadász 42/V. i-se scrie: Dle Müller! Prin crucea dvoastră duplă electro magnetică R. B. nr. 86,967 m'am vindecat de dureri. Te rog să-mi mai trimiţi 5 cruci cu 6 cor., 1 cu 4 cor. Salutări patriotice, Francisc Vlassak la Lindenstret 621/5. Soud-Betlehem, America-de-Nord.

Pentru catedrală.

La fondul catedralei ortodoxe române din Sibiiu au mai încurs oferte benevole din comunele:

1. *Feldioara*, protopresbiteratul *Avrigului*, suma de 34 coroane 20 fileri, la care au contribuit următorii:

Gedeon Şerban, Gheorghe Mihu, Zaharie Berghea, Ioan Şandru, Ioan Miclea, Nicolae Cornea, Ioan Bozonea, Nistor Cârstea, fiecare câte 1 cor., Ioan Şerban, 3 cor., Ana Şerban, Maria Dafin n. Şerban, Ana Dafin, Nicolae Şerban, 87, Nicolae Roşca, Stefan Bacilă, Gedeon Bucşa, Nicolae Silea, Nicolae Pura, Ioan Silea, 26, Maria Feriu, Ioan Miclea, 150, Nicolae Cârstea, Nicolae Silea, 152, Ioan Bunea, Ioan Cârstea, 169, fiecare câte 1 cor., mai mulţi cu contribuiri în sumă sub una cor.

2. *Porceşti*, suma de 220 cor., dela:

Comuna bisericească gr. or., 100 cor., Comuna politică, 50 cor., Iordan Posa, 20 cor., Nicolae Gâlea, Mihaiu Sâtea, Toma Simon, Toma Stoisor, Nicolae Buta, Nicolae Grecu, fiecare câte 2 cor., Stoia Costeiu, Andreiu Gâlea, Nicolae Frăţilă, Nicolae Contora, Ilie Buta, Ilie Contora, jun., Nicolae Grama, Vasilie Filip, Toma Sarchis, Vasilie Stoisor, Nicolae Stoisor, Teodor Istrate, Andreiu Costeiu, Toma Poşa Pascu, Anamie Morar, Nicolae Dengel, Vasilie Costeiu, Ioan Dragomir, Vasilie Poşa, Nicolae Simeon, Vasilie Morar, Pantilimon Buta, Istrade Purece, toţi proprietari, fiecare câte 1 cor., mai mulţi cu contribuiri în sumă sub una coroană.

3. *Avrig*, suma de 269 coroane, la care au contribuit următorii:

Gavrilă Aleman, 20 cor., Ilisie şi Susana Oprenea, 40 cor., Teodor şi Ana Luca, 14 cor., văduva Elena Baltă, Tanase Luca. Toma Baltă, Mihail Luculeţiu, Vasilie Chialdă, Petru Coţofană, Toader Coţofană, Ioan Marcu, Florea Stanciu, Iosif Cândea (din Racoviţa), fiecare câte 10 cor., văduva Ioana Vlad, fecioara Marina Vlad, Vasilie şi Marina Severin, Gheorghe şi Gheorghina Gafton, văduva Maria Toader Lazaroe, fiecare câte 5 cor., Ioan şi Maria Chialda, Constantin şi Ana Cotora, Atanase Raduţiu, Simeon Temeşel, Gavrilă şi Georgina Coţofană, fiecare câte 4 cor., Gavrilă Mihailă, 3 cor., Iacob şi Ana Vintilă, Ioan şi Maria Lazăroaie, Vasilie şi Maria Bucur, Ioana Gheorghe Ranga, Mihail Berghea, Gheorghina Stanciu, Maria Muica, Demian Vintilă, fiecare câte 2 cor., Luchian Moldor, 5 cor., Ioana Sebeşan, Vasilie Oancea, Dumitru Chialda, Procopiu Berghea, Paraschiva şi Mihail Floare, Toma şi Salomia Suha, Eftenie şi Ana Sima, Nicolae şi Dionisia Ianos, fiecare câte 2 cor., văduva Eudohia Luculeţ, 1·20 cor., Lazar Moldovan, Ioan Moise, Ioan Iosof, Elisaveta Berghea, Pantilimon David, văduva Ioan Lăzăroae, N. N., fiecare câte 1 cor., mai mulţi cu contribuiri în sumă sub una coroană.

Pe cei răniți, vre-o 50 de persoane, i-a cercetat regele însuși în spital. Se zice că poliția din Londra ar fi atras atenția celei din Madrid, că de acolo au plecat 50 anarhiști spre Spania. Aceasta însă n'a luat măsurile de lipsă, deoarece n'a crezut că se va întâmplà vre-un atentat.

Cercetările poliției au avut rezultat. Un păzitor al ordinei publice din comuna Torrejo de Andoz a recunoscut pe atentatorul, care se numește Mateo Morales, când mergea spre gară ca să plece spre Barcelona și l a provocat să se justifice.

Morales s'a scuzat cu o minciună.

Păzitorul l-a silit să se întoarcă în comună. Pe drum însă Morales l-a împușcat pe acesta. Poporul a prins de veste și a anunțat jandarmeriei. Morales văzându-se în pericol s'a împușcat. Cadavrul a fost transportat la Madrid. Regele a lăsat să-l fotografieze. Cele 20 mii pezete puse ca premiu pe capul atentatorului le va primì văduva păzitorului ucis.

Dela conferențele învățătorești.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferența învățătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. Aurel Crăciunescu.

Onorată Conferență! Incredințându-mi-se din partea Preaveneratului conzistor arhidiecezan, conducerea conferențelor învățătorești din cercul II, protopresbiteratele Avrigului și Făgăraș, cu mare bucurie am venit în mijlocul Dvoastră dlor colegi, ca să-mi împlinesc cu plăcere datorința mea, așa, după cum îmi vor permite modestele mele puteri. Căci știm că întreaga activitate a omului numai până acolo ajunge, până unde îl ajută puterile individuale; *întru plinirea conștiențioasă a datorințelor sale.*

Să ne închipuim noi pe un om, pe un călător, care dela poalele unui munte înalt vrea să ajungă la culmea lui. Călătorul acesta oare nu se va pregăti el bine pentru drumul seu?

Privind dela poalele muntelui spre culme el vede poate foarte puțin din calea, care duce în sus; vede eventual câte un luminiș, și el deja de jos cugetă, că acolo se va odihnì și va face popas, ca să-'și câștige din nou puteri, pentru a se suì mai departe.

Pregătindu-se pentru suire, el își ia și un conducător, un călăuz, în a cărui conducere se încrede. A pornit pe drum; conducătorul îi arată cărările pe cari are să sue spre țintă. De multeori însă obosește și trebue să odihnească pentru a se recreà. Acum cuvintele conducătorului sunt acelea cari îi dau de nou putere și'l îmbărbătează.

Astfel urmând sfatul călăuzului el ajunge la vârful muntelui, unde priveliștea admirabilă îi dă răsplata ostenelolor drumului. Și să vedem oare nu seamănă și viața noastră cu călătoria spre vârful unui munte? Ba da! Viața noastră încă e o călătorie de aceasta, în care omul ajunge până la culme, iar altul trebue înainte de a ajunge în vârf să se coboare.

Și oare care este conducătorul cel bun în călătoria vieții noastre? Care este mentorul nostru, pentru a ne arătà cărările, pe cari să ne suim încet și sigur la ținta vieții noastre? Eu cred că toți suntem convinși, *că conștiința curată a omului e cel mai bun îndreptar în toate fazele vieții noastre*, căci ea ne dă putere de viață și ea ne și arată cum avem să plinim corect datorințele noastre.

Aceasta o recunoșteau toate popoarele cele vechi, o recunosc popoarele culte ale lumei actuale și aceasta se manifestează și în acțiunile popoarelor păgâne și a celor sălbatice; căci și dânsele cred, că e o viață dincolo de mormânt, unde se vor judecà și răsplătì toate faptele omului după vrednicie. Toate popoarele au în felurite forme conceptul despre conștiință, dar toate consună în aceea, că *adevăratul și supremul for judecătoresc pentru ori-ce om aici pe pământ e conștiința proprie a fiecăruia.*

La toate popoarele, constiința e considerată, ca ceva real existent, ca o lege morală necondiționat obligatoare pentru mintea sănătoasă a omului, care se arată ca existentă în toate fazele vieții omenești.

Cei vechi o consideră ca o putere existentă în internul omului; o explică ca aplicarea unei judecăți neschimbabile și adevărate și drepte asupra noastră înșine, care judecată e împreunată cu sentimente anumite, produse în noi în urma acestei judecăți. Conștiința pentru ei e o regulă de viață inviolabilă, după cum ne arată aceasta Cicero (de natura deorum libri III 35), Iuvenal (Sat. XIII 195) Tacit (annales c V 1, 6). Socrates numește conștiința și *cinstea omului*, pentru el *ea e ceva sfânt și liber*, un daimonion (*δαίμονιον*) care purcede din afecte, din sentimente profunde și clare. Cicero și stoicii, zic, că e o putere morală individuală în om. Existența ei la popoarele vechi se arată prin credința lor și prin datinile lor religioase. Furiile și eroinele, Alecto Ctisifone și Megeira, apoi zeii răzbunării, Dice, Nemesis, Alastor, toate ne arată existența conștiinței. Plutarch, Pindar, Cicero, Seneca, Tacit, caracterizează clar în scrierile lor fericirea omului, care are conștiința curată, se feresc de greul blăstămului, care zace asupra omului cu conștiința neliniștită. Mai frumos și mai clasic se descriu momentele psihologice ale conștiinței în dramele clasice ale lui Sofocles și Euripides, cari arată evident răsplata morală adevărată și dreaptă, de care fiecare faptă necondiționat trebue să aibă parte. Menander, filosof grec III a. Chr. zice: în însuși peptul nostru avem un Dzeu, aceasta este conștiința noastră.

Unii dintre filozofii vechi, nu puneau conștiința în legătură cu sentimentul religios. In L. V. în descoperirea pozitivă dumnezeească conștiința se presupune ca ceva faptic și real existent. Cei vechi în general considerau ca sediu al conștiinței inima; Seb, cor, cordea. In T. V. se zice că inima păstrează tot ce omul a făcut (I Sam. 24. 6.) (III Imp. 2 44). Remușcările conștiinții neliniștite se arată bine în psalmii de pocăință unde se zice: „Doamne unde voi să fug dela fața ta, că de mă voi sui la cer etc. de „Iob. Eclesiast, Ințelepciunea lui Solomon. In T. N. conștiința e în strânsă legătură, ba am puteà zice, că e bazată pe descoperirea Dumnezeească. In T. V. conștiința însă nu se arată atât de clar, ca în T. N. pentrucă, nici legea morală acolo nu e așa ideală căci acolo se zice „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte“. Iar în T. N. se presupune o înaltă cultivare a stării morale și a conștiinții, când se cere lăpădarea de sine și rugăciunea pentru inimic. Isus Christos în cuvântările sale presupune conștiința ca ceva deja existent în sufletul omului și el prin cuvântările sale caută numai să o deștepte, curețe și întărească (Ioan 8, 6-a). In T. N. conștiința e mult accentuată și trezirea conștiinții înseamnă începutul mântuirii. După apostoli *ea e legea scrisă în inima omului* (Rom II. 15), legea spiritului (Rom 7 23). Liniștea conștiinței și armonia ei cu legea, e dovadă clară despre plinirea legii și a datorinței din partea individului (I Tim 75) (Rom 1.35.), ea dă putere, aduce renume, ne face să ne încredem în Dzeu, dându-ne totdeodată bucuria sufletească. Orice abatere cu voia dela conștiință întinează pe om, și e în păcat. Moraliștii secolului trecut bazându-se pe sfinții părinți susțin că conștiința după natura și chemarea ei se ține de darurile Dumnezeești cari le-a primit omul.

Ceea-ce poruncește judecă, promite, răsplătește, amenință sau pedepsește; conștiința le face, după voia și rânduiala lui Dzeu, de a cărui judecată nu putem fugì nici când, căci el e atotputernic și atotdrept. Pavel zice (I Cor. 4. 4.); nici însumi pe mine nu mă judec, pentrucă nu știu nimic de mine, însă pentru aceasta nu m'am îndreptat și justificat, Domnul este cel ce mă judecă pe mine“. Considerând originea, activitatea și scopul ei, ea aduce pe om mai aproape de Dumnezeu, încât îi arată o ordine morală mai înaltă, îl duce la o ordine superioară lumei și omului; apropie creatura de creator, arătând, că voința sa individuală omul trebue să o aducă în armonie cu voința lui Dzeu. Aceasta o face omul prin plinirea corectă a legilor, folosindu-se de mintea sa. — Bonaventura numește conștiința voce a lui Dzeu, sau solul lui Dzeu în om.

Unii din teologii moralei casuistice zic că conștiința e o activitate supusă și dedusă din puterea de judecată a omului.

Iezuitul Anton de Sarossa e de părere, că activitatea conștiinței e ceva independent de voință, nu i o parte înăscută omului, ci e mai mult o judecată formată după cazurile diferite; însă la acest fel de conștiință judecata către bine și rău se presupune ca ceva existent.

Hutcheson definește conștiința ca judecata noastră despre raportul și proporțiunea în care stau faptele și acțiunile omului cu legea, iar Smith o numește judecata privitorului celui mai imparțial și totdeodată mai bine informat în cauză; deasemenea o consideră și ca supremul for al activității noastre. Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea filosofii moraliști ai Francezilor nici nu se ocupă cu conceptul conștiinței, căci aceasta pentru ei nu are loc, având ei totodată ca supremul principiu al moralei iubirea de sine; iar enciclopediștii o consideră ca ceva bazat numai pe închipuire. După *Holbach* mustrările de conștiință sunt sentimente dureroase, cari se produc în noi prin activitatea actuală sau viitoare a patimei, iar Helvetius le numește prevederea suferințelor fizice, cărora ne espune vina.

Din toate cele amintite până aici vedem clar, că *conștiința omului se bazează pe acțiunile lui*, iar aceste pe impulsul sentimentelor, dar și pe cugetare.

Prin diferite acțiuni ajunge omul la cunoștințe: iar rezultatul cunoștințelor singuraticilor indivizi produce sau naște idealul, de care caută omul să se apropie.

Maximele, axiomele, principiile morale și de viață din copilăria indivizilor și a popoarelor dovedesc dorirea senzuală a plăcutului și ura neplăcutului. In stadiul mai înaintat apoi se bazează principiile pe judecată serioasă în a nizuì spre ceea ce e folositor și a încunjurà ceea-ce e dăunător.

Sentimentele simpatetice se arată mai întâiu în sufletul copilului. Bunăvoință curată se arată în complăcere, în împărtășirea bucuriei și a durerii; prin aceste se înfrânge egoismul, cauza primordială a răului. Cu timpul se desvoltă și sentimentul de dreptate, iar la urmă se desvoltă răsplătirea, apoi abia recunoștința. Cu desvoltarea după etate a individului se desvoaltă și voință. Intărirea voinței în bine e un moment esențial în voința indivizilor și a popoarelor. Binele fiecare om îl poate pricepe, căci se bazează pe raportul cel mai clar și natural ce există în natură. Urmarea binelui și încunjurarea răului atârnă dela voința omului. Dar mai vedem că neînfluințată de voință, ba poate și opusă voinței noastre, se arată o putere activă lucrătoare în noi. Aceasta e *conștiința*. Ea e în legătură cu convingerea și cunoștința noastră despre Dzeu. Ea se arată ca o lege, ca o barieră internă, asupra cărora nizuința și voința individului nu are nici o putere. E un deșteptător al sentimentului independenței noastre și există ca o putere deja înainte de apariționea faptei.

(Va urma).

Pentru catedrală.

La fondul catedralei ortodoxe române din Sibiiu au mai încurs oferte benevole din comunele:

1. *Berința*, protopresbiteratul *Cetatea de peatră*, suma de 41 coroane, la care au contribuit următori:

Ana Gheție n. Pop, capelaniță, 3 cor., Iuliana Pop n. Vaida, preoteasă văduvă, 2 cor., Andreiu Gheție, Coțofan Gavrilă, cantor, Roman Gheorghe, Pop Vasilie, epitrop, Ungur Ioan, primar, Fărcaș Iacob, Moșuț Gheorghe, Petrule Ioan, Coțofan Stefan, Fărcaș Stefan a Alexi, Pitic Gavriil, criznic, Ungur Vasiliu, epitrop II. Moșuț Ioan a Feroiu, Farcaș Ilie, Farcaș Ioan a Alexi, Pop Petre a Luchi, Fărcaș Tănăsie, Coaciu Ioan a Nechiti, Pop Stefan l. Andreiu, Cosma Gavrilă și Paladie, fiecare câte 1 cor., mai mulți cu contribuiri în sumă sub una coroană.

2. Din comuna *Cenade*, protopresbiteratul *Mercurea*, suma de 182 cor. 80 fileri, la care au contribuit următorii:

Oprea P. Popa, 20 cor., Ioan Iosof, 15 cor., Bucur Lupescu, 5 cor., Popa Vasilie, 2 cor., Ilie Popa, 3 cor., Nicolae Ittu, 5 cor., Nocian Vasilie, 1 cor., Ioan Manoviciu, 5 cor., Alexandru Nistor, 1 cor., Dobolyi Kemény, 2 cor., Ilie Barbu, 2 cor., Ilie Olariu, 1 cor., Aurel Todorescu, 1 cor., Paraschiva Moldovan, 2 cor., Dumitru Turcu, 2 cor., Izidor Mihaiu, învăț., 1 cor., Iustina Mihaiu, 1 cor., Ioan St. Herța, 10 cor., mai mulți cu contribuiri în sumă sub una coroană.

NOUTĂȚI.

Rusaliile în Sibiiu. In ziua primă de Rusalii liturgia a fost oficiată de I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu*, azistat de Preacuvioșiile Lor Dr. *Ilarion Pușcariu*, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc și Dr. *Eusebiu R. Roșca*, protosincel, director seminarial, de protopresbiterii *Ioan Papiu*, *Nicolae Ivan*, *Pavel Boldea* și ieromonahul Dr. *E. Cristea*, apoi de diaconii Demetriu *Câmpian* și Vasile *Stan*. A cântat corul mixt, condus de dl Tim. *Popoviciu*. Biserica plină de credincioși.

*

Liga culturală din București a fost recunoscută din partea corpurilor legiuitoare române de persoană morală și juridică.

*

† Florian Porcius, distinsul botanist și membru al Academiei Române a răposat Mercuri în 30 Maiu în Rodnaveche în frumoasa vârstă de 90 ani. Vrednicul moșneag și-a câștigat frumoase merite pe terenul științei și a culturii naționale. A fost decorat de Maiestatea Sa cu coroana de fer cl. III. și titlul de cavaler, iar în știință multe plante și-au însușit ca atribut numele lui. Districtul Năsăudului deplânge în el un aprig luptător pentru drepturile grănițerilor. Odihnească în pace.

*

Dela comitat. Vineri, 8 Iunie n. la orele 3 d. a. ține ședință lunară comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu, și subcomisiunile sale, în sala mică a casei comitatense.

*

Himen. Eri, Marți, la orele 7 seara s'a celebrat cununia religioasă a dlui *Dr. Aurel Crăciunescu*, profesor seminarial în Sibiiu, cu dșoara *Livia Lemény*, fica dlui *Dr. Liviu de Lemény*, în biserica catedrală din loc. A fost prima căsătorie legată în fața altarului acestei nouă biserici. Actul cununiei l'a săvârșit P. C. Sa, dl protosincel și director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roșca*, în fața unui public număros.

*

Regina Vilhelmina — luterană. Foile holandeze scriu, că regina Vilhelmina vrea să treacă dela confesiunea calvină la cea luterană. Motivul nu se știe. Ea cercetează regulat biserica luterană.

*

† Preotul Toma Bârsan, paroh în Dârstele Brașovului, a încetat din viață, împărtășit cu Sf. Taine, în noaptea de Joi spre Vineri (18—19 Maiu v.) în etate de 83 ani împliniți și în anul al 56-lea al preoției sale. Rămășițele pământești ale reposatului au fost așezate spre vecinică odihnă în cimiteriul Bisericei Sf. Treimi din Dârste, Duminecă în 21 Maiu v. (prima zi de Rosalii) la orele 2½ p. m. Pe reposatul, model de preot, îl deplânge Văduva preoteasă Maria Bârsan n. Meșotă, preotul Ioan și Maria Broșu, ca ginere și fică, Andreiu și Catinca Bârseanu, fiu și noră, Văduva Ana Popovici n. Bârsan, ca soră, și număroase alte rudenii, precum și poporul întreg pe care l-a păstorit cu tact și cu pricepere. Odihnească în pace!

*

Aviz. Probele la „Reuniunea română de muzică din Sibiiu“ se vor reîncepe, *Vineri* în 8 Iunie st. n. la cari sunt rugați să participe *toți* membrii activi, *și cei concediați.*

*

Dar pentru catedrală. Din incidentul sfințirii catedralei noastre a mai donat și on. doamnă *Alex. Candiano-Popescu*, văduva viteazului general dela București, o frumoasă iconiță, lucrată de mâna proprie. Iconița reprezintă hramul bisericei, sf. Treime. Este bătută în aramă galbină, numai fața este pictată. Fie ca rugăciunile celor ce se vor închinà acestei icoane să exopereze dela Cel de sus realizarea gândurilor curate ale donatoarei, căreia îi mulțămim pentru acest dar și pe această cale.

*

Congregaţia comit. Sibiiu. Astăzi, Mercuri s'a ţinut congregaţie în Sibiiu. Intre obiectele mai însemnate a fost pusă la ordinea zilei şi alegerea de pretor la Sălişte. Românii au reclamat postul pe seama lor. Saşii însă au refuzat împlinirea acestei juste dorinţe. In urmare clubul comitatens român s'a mărginit la facerea unei declaraţiuni de protestare în contra maşterei tratări de care sunt învredniciţi în comitatul în care ei formează majoritatea şi n'au luat parte la alegere. Punctul lor de vedere a fost expus cu temeiu şi cu bună argumentare din partea dlui asesor conzistorial *Nicolae Ivan*. A fost ales sasul *Glockner*. Despre celelalte vom raporta în numărul viitor.

*

Ioan Popa, advocat, în vârstă de 68 ani, după lungi şi grele suferinţe a încetat din vieaţă la 23 Maiu (5 Iunie) ora 12 m. în casele sale proprii din strada Pintenului nr. 19 în Sibiiu. Inmormântarea se va face Joi, 25 Maiu (7 Iunie) la ora 3 p. m., în cimiterul gr. or. din Poarta Turnului.

*

Statua lui Jókai. Senatul capitalei a dat concesia ca să se ridice în Budapesta o statuă marelui scriitor ungur M. Jókai.

*

Arunc iertat. Cu ocazia iubileului de 40 ani de domnie a regelui Carol, ministrul de finanţe al României a înaintat parlamentului un proiect de lege prin care se iartă un sfert din datoria ţăranilor pentru cucuruzul şi nutreţul primit dela stat. Acest sfert face aproape opt milioane lei.

*

Congresul socialiştilor. In sărbătorile Rusaliilor social-democraţii din Ungaria au ţinut congres în Budapesta. A durat trei zile. S'a luat hotărâre de a se face toate pregătirile, ca în cazul dacă guvernul nu va prezentà în curând proiect de lege despre *votul universal, egal şi cu votare secretă* să se decreteze pe întreaga linie *greva generală.*

*

Pedeapsa de moarte a fost ştearsă în Rusia, prin concluz luat din partea conziliului de ministri, la propunerea ministrului de justiţie. Ideea de altcum a fost sulevată în una din şedinţele *dumei* (parlamentul rusesc) şi guvernul s'a supus numai unei dorinţe generale, care a primit exprimare în sfatul ţării.

*

Petrecere în Cluj-Mănăştur. Tinerimea română din Cluj-Mănăştur împreună cu corul bisericei din Cluj, aranjează petrecere împreunată cu producţiune teatrală la 10 Iunie n. a. c. în promenadă (Lövölde) sub conducerea învăţătorului Teodor F. Negruţ. Inceputul la 4 oare d. u. Oferte benevole în folosul şcoalei şi al corului se primesc cu mulţămită.

*

Concert în Lugoj. Reuniunea română de cântări şi muzică din Lugoj aranjază un Concert popular Sâmbătă la 27 Mai (9 Iunie) 1906 sub conducerea dlui dirigent Ioan Vidu în Pavilonul Otelului „Concordia“. După concert urmează petrecere cu dans. Inceputul concertului seara la orele $8^1/_2$. Concertul va avea loc şi la caz de timp ploios.

*

Soarte tristă. In comuna Berchiş s'a dus văduva judelui, mort de curând, la mormântul lui să se roage. S'a pornit o furtună care a surprins'o la mormânt. Un fulger a lovit-o şi a omorât-o pe loc. Au rămas opt orfani.

*

Conscripţia capitalei. Ultima conscriere a dat rezultate nemulţămitoare. La conscrierea din 1900 avuse capitala 730 mii locuitori. Se aştepta deci cu drept ca acum să fie barem 850 mii, dar nu s'a aflat nici 800 mii complet. Proporţia creşterii e regresivă. Din an în an tot mai puţin. Cauza e mortalitatea prea mare.

*

Din comuna Hundrubechiu, pe Hârtibaci, ni se scrie, că în Sâmbăta sfinţilor Părinţi, femeea *Ana*, soţia lui *Ieronim Langa*, a fost lovită de fulger tocmai când întindeà în podul casei rufele spălate. Fulgerul s'a descărcat în acoperişul casei şi atingând femeea, aceasta a rămas moartă la moment. Fulgerul a mers apoi în jos, pe zidul din fruntea casei, şi a spart toate geamurile dela ferestri, găurind apoi zidul a ajuns în pivniţă. In casă erau două bătrâne, cari erau să se înece de fumul de prin casă, dar eşind iute afară, au scăpat cu viaţa. Tot atunci fulgerul a lovit şi în casa vecinului, cu numele Dumitru *Coman*, în care a făcut mari stricăciuni, a spart ferestrile şi icoanele din casă, a zdrobit orologiul de părete şi apoi a întrat în pământ prin pădimentul casei. In casa aceasta încă se aflau oameni mai mulţi, dar au scăpat nevătămaţi. Spaima a fost mare în comuna întreagă. După răposata *Ana Langa* au rămas trei copii.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept răscumpărare a felicitărilor în scris, logodiţilor Victor Tordăşianu şi Eugenia Iovescu, au mai dăruit: Petru Moga, m. franzelar, Eremie Purece, m. Lăcătuş, Ioan Desko, propr. de trăsuri, Ioan Roman, m. friseur, fiecare câte 50 fileri; Ioan Pinciu, tipograf, Zaharie Aron, m. cismar, Vasilie Ban, m. cismar, Nicolae Nedelcu, coperitor de case, Pamfilie Crişan, sodal lăcătuş, fiecare câte 40 fileri; Gheorghe Limpede, sodal cismar, Mihaiu Sinu, m. croitor, Nicolae Stoica, tipograf, Laurenţiu Boldor, sodal măsar, Nicolae Roşca, Vasile Maniu, tipografi, Antonie Balomiri, sodal pantofar, Petru Tălmăcian, portărelul Reun. rom. de înmorm., fiecare câte 20 fileri, Total 5 cor. 60 fileri.

*

Orcan. In Germania în ţinutul Münchenului a pustiit în zilele trecute un orcan turbat, care a scos pomi din rădăcini, a dărâmat case şi turnurile bisericilor. A ţinut numai cinci minute.

*

Nălucă împuşcată. Andrei Cirip, un ţăran dintr'o comună de lângă Debreţin a plecat la America. Nevasta rămasă acasă a dat în dragoste cu faurul satului. Dar nu se puteau întâlnì de ochii lumii. Atunci femeea a lăţit vestea că bărbatul i-a murit, iar unii oameni au şi văzut spiritul lui venind noaptea acasă ca o nălucă albă. Intr'una din sările trecute a sosit însă în sat bărbatul şi a auzit de povestea cu năluca. Nu s'a dus acasă, ci s'a pus la pândă şi când s'a ivit năluca a scos revolverul şi a tras câteva focuri. Năluca era faurul care a rămas mort pe loc. Femeea a fost imediat în clar cu situaţia şi până să se liniştească poporul adunat la poartă ea a pierit. Dimineaţa au aflat'o spânzurată în podul şurii.

AMVONUL.

Cuvântare funebrală

rostită de ieromonahul **Dr Elie Miron Cristea**, asesor conzistorial, la înmormântarea parohului **Ioan Vinţeleriu**, din Ocna-de-sus, în 28 Martie 1906.

Jalnici ascultători!

> „Păstorul cel bun sufletul său şi-l pune pentru oi. Evang. Ioan X. v. 11.

Din zilele trecute început-a soarele a se urcà cu paşi repezi tot mai sus pe scara înălţimilor sale şi a răspândì de acolo lumină şi căldură tot mai simţită şi mai puternică, reînviind întreagă firea şi deşteptând până şi în cel din urmă firicel de iarbă viaţă nouă.

Razele-i zimbitoare şi calde au întrat nu numai în odăile reci şi înguste, ci şi în sufletele tuturor, chemându-i afară la câmp ca să înceapă o nouă postată de muncă din viaţa ce ne-a hărăzit-o Cel de sus pe acest pământ; au străbătut şi în chiliile închise ale cănţălăriilor noastre, invitându-ne a eşì mai des la larg, la liber, în mijlocul cunoscuţilor şi prietenilor nostri din jur, dela sate unde fruntea noastră adeseori increţită şi întunecată de năcazurile slujbei grele se înseninà de dragostea, cu care suntem primiţi şi îmbrăţişaţi pretutindenea.

Mulţi ardeam — parecă — de dorul şi aşteptam cu nerăbdare binevenitul prilej de a venì şi în acest oräşel al Ocnelor-sărate şi de a cercetà — ca de multeori înainte — casa vecinic iubitoare de oaspeţi a părintelui Vinţeleriu, de care pe mulţi ne leagă plăcute şi scumpe amintiri.

Ne leagă pe unii dragostea de fii şi nepoţi recunoscători, pe alţii cele mai curate simţăminte de prietenie sinceră şi nefăţărită, ce totdeauna ne-a arătat-o, pe alţii respectul, stima şi recunoştinţa ce o datorim unuia din cei mai aleşi fruntaşi ai oraşului acestuia ai bisericei şi neamului din aceste părţi.

Şi astăzi . . . . în loc să-l aflăm întimpinându-ne vesel şi voinic la pragul casei sale şi primindu-ne acolo cu faţa-i vecinic zimbitoare, — în loc de a-l vedeà, precum eram obicinuiţi — pururea isteţ şi gata de a ne slujì tuturor, numai ca să ne simţim la el cât se poate de bine, — în loc să-l aflăm şi pe el atins de raza încălzitoare a vieţii de primăvară: iată-l găsim spre cea mai mare durere a sufletului nostru mut, rece, neînsufleţit şi lipsit de viaţă, icuit în sinul strâmt al sicriului închis.

Zimbetul feţei sale a dispărut, glasul gurei sale, care nu cunoşteà răutate, s'a stâns, casa-i ospitală în care toţi eram ca la noi acasă a devenit deodată goală şi pustie.

Stejarul mai alaltăieri încă viu şi puternic, dela care cu toţii aşteptam să mai înfrunte multe furtune şi primejdii, dela care aşteptam încă multe roade spre binele bisericii şi a neamului şi să adăpostească sub umbra sa răcoritoare încă mulţi muncitori dogoriţi şi istoviţi de năduful şi greul vieţii; iată-l deodată fără de veste, doborât de săcurea nemiloasă a morţii neîndurate.

Căderea acestui stejar încă vânjos a produs o zguduire puternică în sufletul tuturor câţi l-am cunoscut, căci preotul V. n'a fost numai un părinte bun al familiei sale restrânse, ci un părinte vrednic al familiei sale celei mari, a poporului păstorit de el.

Părintele Ioan V. *a văzut* pentru întâiaşdată lumina zilei în anotimpul cel mai plin de farmec al primăverii, scăldat de lacrimile de bucurie ale iubiţilor sei părinţi, precum şi acuma în curând va trece preste pragul acestei vieţi trecătoare, adiat de acelaş aier primăvăratei plin de jalea întristatei sale turme, şi din glasul duios al clopotelor tânguitoare, cari nu-l vor mai aşteptà la noua slujbă, şi stropit cu lacrimile fierbinţi ale fiilor şi nepoţilor, şi rudeniilor cernite de durere, — cari îi încunjoară trupul încremenit de răceală.

S'a născut la 30 Maiu *1845* în satul *Cârcedea*, din comitatul Turda-Arieş. In toiul regretatei resmiriţe dela anii 1848—49 părinţii lui, — ţărani săraci — luându şi în braţe şi strângându-şi la pept ce aveau mai scump, întreaga lor bogăţie, pe 2 copilaşi — pe *Ioan* atunci de 4 ani şi pe *Ana* atunci de 2 ani — mai târziu mama asesorului nostru conzistorial *Lazar Tritean*, au fugit cu ei de frica compatrioţilor nostri Maghiari, cari s'au resculat ca şi Românii — spre a eluptà o soarte mai bună popoarelor lor, trezite de astădată nu de bucinul cu glas domol al îngerului păcii, ci de fanfara războinică a cântăreţilor naţionali, cari le împintenau cu maxima, pe care cei ce cârmuiesc soartea popoarelor — cu durere fie zis — atât de des îi silesc să o repete.

„Când dreptul tău cu bine nu-'l poţi scoate,
„Ia-ţi arma 'n mână, arma'ţi dă dreptate“.

Mama răposatului, care numai înainte cu 7 ani a murit aici în Ocna, a fost o femee harnică şi vrednică, o femee c'o voinţă de fier şi de o energie bărbătească rară. *Din indemnul ei propriu* şi-a dus pe copilul ei Ioan, care-i erà mai drag decât lumina ochilor, la şcoalele cele mari şi româneşti dela Blaj, unde, auzi-să ea, că se cresc fii atât de vrednici pentru neamul nostru. Deşi erau ţărani săraci, ea totuşi nu s'a spăriat de cheltuelile mari, împreunate cu câştigarea de învăţătură. Neţărmurita ei dragoste de mamă, a biruit toate greutăţile şi piedecile, căci erà îndemnată de dorul ferbinte de aşi vedeà fiul ei mai ales decât alţii, devenind fiu cât mai folositor neamului şi bisericei sale.

De aci înainte zilnic puteai vedeà pe *leliţa Măria*, ... mergând şi întorcând cu şustarul plin de lapte drumul dintre Feldioara şi învecinatul oräşel Mureşuioara adunând pentru lapte bănişori, pe cari cu 7 aţe îi legà în cornul năframei sale, legată şi aceasta de cetoarea cămaşei şi aşezată în sinul ei cald de mamă, ca astfel — cruţându-i să îi trimeaţă sau să-i ducă ea însaşi odorului ei dela Blaj.

Nu odată, ci de multe-ori puteai întâlnì pe leliţa Mărie, cu inima plină de bucuria, pe care numai mama o poate simţì când îşi revede fiii, urcând dealurile şi colinele şi coborând prin văile dintre Murăş şi Târnava mică, cu băţul amână şi cu desagii pe umăr, şi ducând fiului bani, merinde şi haine lăute, ca astfel fără griji să poată în tihnă învăţà „carte“, din care mai târziu şi poporul seu să aibă parte“.

Părinteştile ei *poveţe*, date fiului, de câteori se despărţiau la marginea Blajului, n'au fost fără de folos, căci fiul Ioan sporeà zilnic în învăţătură şi aveà purtare bună.

Isprăvind gimnaziul cu succes bun, inima lui blândă l'a tras spre cariera preotească, bine ştiind, *că la noi nu este slujbă în care să poţi lucrà mai cu credinţă şi mai cu ispravă pentru binele şi ridicarea poporului român, ca şi cea de preot. Intrat* în seminarul teologic dela Sibiiu al Marelui Andreiu, însuşirile lui de căpetenie *iubirea* şi *răbdarea-i* creştinească, s'au *desăvârşit* tot mai mult sub înriurirea binefăcătoare a învăţăturilor evangelice, încât l'au împodobit pe tinărul Ioan cu virtuţile unuia din cei mai aleşi preoţi. In vara anului 1870 a terminat cursurile teologice.

Marele nostru arhiereu Ardreiu, care în zelul seu pastoral fără păreche n'a lipsit de ajutorul seu moral şi material pe nici unul din tinerii cărturari mai buni de pe atunci, fie clerici sau mireni — a descoperit cu ochiul seu drept şi ager şi podoaba sufletească a tinărului cleric Ioan, carele — încă teolog fiind — şi-a câştigat iubirea poporului şi a fruntaşilor din acest oräşel. Aceştia la recomandarea fericitului metropolit l'au şi ales îndată după absolvarea cursurilor teologice de paroh al lor. Tinărul cleric Ioan ardeà de dorul de a primì din mâna binecuvântată a marelui Andreiu patrafirul sfinţit, simbolul păstoririi, ca fără zăbavă să poată şi el muncì în via Dlui, îndemnat de pildele frumoase ale bătrânilor nostri preoţi cu mai puţină carte, dar cu mai mult duh apostolic, având de ţintă a vieţii lor câştigarea iubirii poporului încredinţat. Deviza lui era: *„Fericit preotul încunjurat de aureola dragostei nemărginite a turmei sale“*.

După alegere şi întărire s'a căsătorit cu fica fruntaşului paroh de aici şi asesor conzistorial *Ioan Henteş*, încât la 1 Octomvrie 1870 şi-a putut ocupà oficiul parohial.

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

Un nou soi de mapă a Ungariei. Dl Dr. Frideric *Schuller*, profesor la liceul săsesc din Sibiiu a scos în tipar o mapă foarte originală a patriei noastre cuprinzând toate momentele, ce se cer dela o mapă bună: ape, munţi, oraşe, sate, comitate etc. Conziderând faptul, că învăţământul geografic nu-l poţi predà afară de comuna în care se află şcoala, şi de înprejurimea ei în mod deplin *intuitiv*: elevii de multeori îşi formează noţiuni confuze şi neclare despre cele predate din geografie. Dl. S. a cercat a înlocuì încâtva imposibilitatea intuiţiunii inmediate, compunând o mapă, din atâtea părticele, câte comitate sunt în Ungaria. Aceste părticele brodite una lângă alta, ca neşte bucăţi de mozaic, compun ţară întreagă. Astfel elevii pot mai uşor să-şi formeze idei clare despre comitate, despre forma, mărimea lor, fie şi despre nenaturalitatea împărţirii lor forţate, etc. In dosul acestor părticele (comitate) sunt notate momentele cele mai însemnate cari trebue să le ştim din acel comitat: date statistice, geografice, istorice, uneori şi date privitoare la industrie şi comerciu. Aceste date şi-le poate compune şi completà fiecare învăţător cu specială conziderare şi la poporul român şi la instituţiunile lor culturale etc. Dl. S. a avut în vedere în deosebi pe poporul său săsesc. La mapă este adausă şi o tăbliţă neagră, împărţită în cuadrate, pe cari se pot face deprinderi în desemnarea părţilor singuratice, sau a mapei întregi.

Mapa aceasta este aprobată din partea ministrului cultelor, sub nr. 26671/906 deci poate fi folosită în toate şcoalele din ţară. O apreciază bine, şi o recomândă şi „Országos középiskolai tanáregyesületi közlöny“, ca pe un mijloc de învăţământ, ce se poate utilizà cu succes.

Atragem şi noi atenţiunea dăscălimei noastre asupra ei şi în deosebi a comisarilor dela conferenţele învăţătoreşti, cari la întrunirile proxime ar putea o arătà învăţătorilor dela şcoalele noastre.

Costă 5 cor. 50 fil. şi se poate procurà şi prin Librăria arhidiecezană.

Reca.

Nr. 4695 1906 Epitr. [110] 1—2

Publicare de licitațiune.

Comitetul parohial gr. orient. din Cușma, protopresbiteratul Bistrița, dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuende **edificarea școalei** gr. or. de aici. Licitațiunea va aveà loc *Duminecă în 11/24 Iunie 1906* la 2 ore p. m. în școala veche gr. or. din Cușma.

Preliminarul de spese aprobat de Preavenerabilul Conzistor arhidiecezan la 4 Aug. 1905 sub Nr. 7340 școl. precum și condițiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial. Prețul strigării este de 5195 cor. 54 fil. Doritorii de a întreprinde acest lucru, trebue să dovedească, că au licență pentru astfel de întreprinderi și să depună un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare, cari rămân în cassa bisericii până după colaudare.

Cușma, la 18 Sept. 1905.

Pentru comitetul parohial gr. or.:

Alexandru Popoviciu
paroh gr. or.

Nr. 578 1905.

Văzut!

Simion Monda
protopresbiter.

---

[111] 1—2

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericească gr. or. rom. din **Făgăraș** va dà în *17 Iunie a. c. st n.* la 11 ore a. m. prin licitație publică minuendă în întreprindere **edificarea** respective **adaptarea școalei,** după planul și preliminarul de spese, aprobat de Ven. Conzistor arhidiecezan la 13 Maiu a. c. nr. 4362 Epitr. din 1906.

Oferte în scris se primesc până la începerea licitațiunii, la oficiul parohial gr. or. în Făgăraș

Prețul strigării: 8474 cor. 56 fil.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese, cum și condițiunile de licitare se pot vedeà la epitropia gr. ort. română în Făgăraș.

Făgăraș, 18/31 Maiu 1906.

Dr. Ioan Turcu
prezidentul comitetului.

Ioan Berescu
notarul comitetului.

Văzut!

Nicolae Borza
protopresbiter.

---

263 1906 szám. [108] 1—1

Àrverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbirósági 905. V. 963 számu végzése által Dr. L. Leményi ügyvéd által képv. „Brădetul“, orlati tak. pénztár végrehajtó javára Mutu János és társai ellen 190 K. tőke, ennek 1905 év január hó 11. napjától számitandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékai követelés erejéig elrendelt kielégitesi végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 730 K.-ra becsült Mutu Jánosnál: széna, szekerek, szalma, buzaból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 578 1906. sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszinén vagyis Kutfalván alperes lakásán leendő eszközlésére 1906-ik év junius hó 12 ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelés megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt, 1906-ik év május hó 27. napján.

German
kir. birósági végrehajtó

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua)	„ 1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

---

[104] 3—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștință publică, că „Tovărășia agricolă din Săliște“ în adunarea generală din 19 Aprilie 1906 a decis disolvarea acestei tovărășii, iar de licuidator a designat pe viceprezidentul Nicolae Hențiu. Sunt provocați deci toți creditorii tovărășiei, ca să-și însinue eventualele pretenziuni la licuidatorul amintit în timp de 6 luni dela publicarea a treia a acestei publicațiuni în foaia oficioasă.

Publicațiunea aceasta va apăreà de trei ori în foaia oficioasă „Budapesti Közlöny“ și în „Telegraful Român“.

Săliște, la 16 Maiu 1906.

Direcțiunea tovărășiei agricole

Nicolae Hențiu
viceprezident.

Nr. 190 1906 prot. [107] 2—3

Edict de licitațiune.

Adaptarea și mărirea bisericii din Racoșul-inferior se va dà în întreprindere pe cale de licitațiune publică minuendă în ziua de *28 Maiu (10 Iunie) 10 ore a. m.* la fața locului Alsó-Rákos.

Prețul de strigare e 2469 cor. 30 fil.

Comitetul își rezervă dreptul a alege după plac dintre concurenți.

Planul și preliminarul de spese până la ziua licitațiunii se pot vedeà la oficiul parohial în Mátéfalva.

Din ședința comitetului parohial ținut la 7/20 Maiu a. c.

Racoșul-inf. (Alsó-Rákos), în 9/22 Maiu 1906.

Moise Nicolau
notar.

Ioan Brotea
paroh gr. or.

Văzut!

Dimitrie Moldovan
protopresbiter, adm.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gusteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 8—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Băile vindecătoare din Vălcele (Elöpatak)

au efect deosebit contra **suferințelor de stomac, rinichi, urină, boale de mitră, de ficat și splină, șoldină, reumatizm, constipații,** cum și boale ce se desvoaltă din nervositate. — Cura de beut cu renumita apă vindecătoare din Előpatak, ce trebue să se urmeze, după avizul medicului, împreunată cu mijloacele corăspunzătoare ce se pot găsì aici (băi calde și reci, tratament hidroterapic, gimnastică șvedeză, traiu dietic), produc un rezultat extraordinar de favorabil. Sezonul băilor: dela **15 Maiu până la 15 Septemvrie.** Stațiunea căii ferate Földvár și Sepsi Szent-György cu comunicație de trăsuri permanentă și eftină. Locuințe elegante și întreținere eftină. La începutul și sfârșitul sezonului (dela 15 Maiu până la 15 Iunie și dela 20 August până la 15 Septemvrie) se plătește numai jumătate taxa pentru cură și muzică, iar locuințele cu 50% și întreținerea cu mult mai eftină. **Apa minerală** de **Előpatak,** care ocupă primul loc între apele minerale cu acid carbonic, alcoloid de fer, se poate folosì și ca leac de casă și se bucură de mare trecere atât curată cât și cu vin amestecată ca **beutură răcoritoare.** Se vinde anual, în țară și străinătate, peste un milion de sticle. Locul de trimitere: Előpatak, se poate comandà însă în cele mai multe orașe și prăvălii mari. **La cerere se trimit prospecte din partea Direcțiunii.** [109] 1—4

Biblioteca societății „Steaua“.

— *Fiecare număr 15 fileri.* —

Nr. 1. Din Țara Basarabilor, de G. Coșbuc, un resumat al istoriei noastre naționale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78

Nr. 2. Foloasele învățăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin țările apusene și mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieții și cheia lumii, de Th. D. Speranția, o povestire morală și instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hășeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, povețe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duțescu Duțu, spicuiri din istoria și literatura națională, cu îndemnuri pentru săteni la învățătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, povețe pentru păstrarea sănătății.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu și Victor Puiu, explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ștefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor și răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învățà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoțite cu exemple din viața practică a sătenilor din țări străine, spre a folosì ca pilde de urmat și sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanțului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil, la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 13—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Important pentru fiecine!

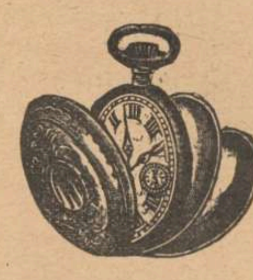

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandà o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 8—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Zacharia Boiu

Frunze de laur

Poesii eroice din anii 1877—1878

Publicate de . . . .
Ioan Baptist Boiu.

Prețul 50 fileri plus porto postal.

Librăria arhidiecesană.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 191

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 56 Sibiiu, Sâmbătă 27 Maiu (9 Iunie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

In toiul examenelor.

Sibiiu, 8 Iunie n.

Incă din cele mai depărtate timpuri de când poate să ne spună istoria despre oarecari începuturi de cultură, totdeauna formele de manifestare culturală se începeau și se sfârșiau cu un fel de prăznuire a muncii. Se povestește, că orice lucrare culturală, fie ea cât de elementară, se diriguià după un plan și rânduială bine chibzuită. Apoi, când acea lucrare ajungeà să se sfârșască, totdeuna erà legată de acest sfârșit și o sărbătorire a trudei cinstite. Căci cinstită trebue să fie truda, pentruca o muncă culturală mai mult sau mai puțin îndelungată să se poată cu bună și dreaptă isbândă desăvârșì.

Și dacă în acele timpuri de întunerec se făceà astfel, cu atât mai vârtos în timpul crezut al „luminii“, cuvine-se să păstrăm bunele obiceiuri. Bunele obiceiuri, rămase din bătrâni, sunt cea mai *scumpă moștenire* pentru *adevărații* și priceputii lor nepoți. Și cumcă ținerea examenelor la sfârșitul unui an școlar este un bun obiceiu, cine s'ar mai puteà îndoì?! Este astăzi o cerință a chiar legilor școlare, ca aceste examene să se țină. Ba încă e aspră porunceală chiar și asupra felului, cum au ele să decurgă. Și încă mai mult, aceste examene sunt puse sub o controlă, pe unele locuri, chiar severă. Nu zic,, că e rău așa, cum se face. Nu zic, că felul cum se face nu și-ar aveà îndreptățirea și motivarea sa.

Dar, dela o îndreptățire și motivare oarecare, până la *adevărata* motivare e o distanță ce nu se poate ușor sărì.

Sunt motive politice, bisericești, sociale, cari îndreptățesc la cutare ori cutare modalitate. De cele mai multeori însă ele nu pot stà în fața unor *motive curat pedagogice*.

Sunt aproape de două decenii în serviciul școalei de diferite categorii și pot zice cu inima liniștită, că nu sunt fără oarecare experiență în materia, de care mă ocup. Tocmai din motivul acesta pot cutezà să-mi spun *limpede* și *hotărât* convingerea, ce mi-am format.

Aproape pretutindenea lumea oficială, ca și cea neoficială consideră examenele ca o *probă* a destoiniciei și sporului, făcut de învățător în cursul unui an de școală. In mod absolut nu se poate trage la îndoială, că examenul nu ar fi oarecare măsură a celor, ce s'au săvârșit în școală, în cursul unui an. Greșesc însă toți cei ce cred, că această măsură ar fi și cea mai dreaptă. Ca să poți just aprețià munca, ce a depus'o învățătorul și școlarii întru secerarea unui bun rezultat trebue să aibi *ochii limpeziți de lumina pedagogiei*, altcum vezi cu niște ochi tulburi și zărești figuri, cu totul străine de realitate.

Nu *rezultatele reale* ți-se arată, ci năimeli, făurite de iscusința celui ce știe să îmbete mulțimea nepricepătoare.

Și vai Doamne, câte năluciri de acestea nu se vor fi întâmplând! Și câte neîndreptățiri nu vor aveà să supoarte caracterele cinstite, dar sfioase!

Asupra acestor aprecieri, ce cad în domeniul eticei nu inzist, căci scopul meu este să dau signalul și nu să fac analize, cari ar puteà doar să supere lumea noastră atât de sentimentală și atât de puțin reală.

Sunt și astăzi școale la cari felul examenelor se menține de pe timpul lui Fedeleș Vodă și nu e modru de a le puteà scoate din această ogașă atât de ruginită și atât de greoaie.

E laudabil mult buciumatul nostru conservatizm, dar o perseverare așa de îndârjită la un lucru învechit, pare că întrece toate așteptările.

Cu un cias mai de grabă trebue să rupem cu această tămândeală dăunoasă ori cărui progres! Să ne pătrundem odată de glasul timpului și să eșim din amorțeala veacurilor, căci nu e vreme de zăbovit!

Examenele după părerea mea au să fie: *niște ocazii de bucurie, de mulțămire, de îndestulire, de laudă lui Dumnezeu, că ne-a ajutat să sfârșim cu bine și cu pace un an școlar de muncă!*

In urmare ele nu au atât să constate cât am învățat, cât știm, cât putem arătà, ci au să fie niște *praznice de caracter educativ.* Elevul are să simțească în sufletul său, că în cultura sa a făcut un pas înainte. El are să primească convingerea, că anul școlar, ce l-a pus la spate, l-a făcut *mai cuminte, mai înțelept,* mai *harnic* și mai *bun.* Aceasta nu o va puteà prin aceea, că devine un obiect de admirat și lăudat publice. De multeori băeții, cari fac examene splendide, sunt răi gospodari în viață, căci se dedau a lucrà numai din obiceiul de a fi lăudați. Căutați numai pe sate și veți afla tipuri clasicc, cari mărturisesc adevărul celor spuse!

Căutați numai la lucrarea publică, ce se îndeplinește în șirul clasei noastre inteligente și vă veți mirà de vanitatea din care emanează lucrarea! In zadar veți umblà după motive etice, căci de urma lor nu veți da!

Dacă așa stă lucrul, atunci să nu mai așteptăm dela examene, aceea-ce servește spre stricăciunea noastră, ci să căutăm a le da interpretarea cerută de știința pedagogiei și astfel a le da o nouă formă de organizare. Cum are să fie această formă nu poate formà obiectul cercetărilor de față, căci aici numai schântei am voit să arunc, iar flacăra luminoasă are trebuință de un mai bogat material, care va urmà la vremea sa.

Acum, că suntem în toiul examenelor, am crezut că slujesc neamului nostru, dacă arăt acest rău în cultivarea tineretului nostru școlar. Cu întrunirea puterilor noastre și cu bună înțelegere vom puteà și acest rău să-l schimbăm în bine. Să dee Dumnezeu!!!

Dr. Petru Șpan.

Din parlament.

In ședința de Marți, la proiectul de lege despre votarea contingentului de recruți, a vorbit și deputatul român Dr. *Alexandru Vaida-Voevod,* și a făcut propunere, că ministrul de honvezi să fie îndrumat să prezinte fără amânare un proiect de lege despre reducerea serviciului militar la *doi ani.* Propunerea n'a fost primită. In chestie personală i-a răspuns apoi pe larg baronul *Bánffy,* fostul ministru-prezident, iar *Dr. Vaida* a ripostat cu pricepere și cu bune argumente.

In ședința de Mercuri a vorbit întâiu naționalistul slovac *Jedlicska,* răspunzând celor din partidul poporal, că până bine de curând au dus împreună lupta politică, — cei din partidul poporal cu naționaliștii slovaci, iar acum poporalii se fac că nu'i mai cunosc pe naționaliști. Patru au răspuns pe rând din partidul poporal, cu vorbe goale, fără a puteà răsturnà adevărurile. Proiectul de lege despre îndemnizare și cel despre votarea contingentului de recruți a fost votat și în a treia cetire, comisiunea pentru cuotă a fost aleasă, legea despre legarea convențiilor cu străinătatea a fost votată fără discuție, iar în urmă deputatul român *Dr. Aurel Vlad* a adresat interpelație ministrului de interne și de honvezi, în chestia alegerii dela *Dobra.*

In ședința de ieri, Joi, s'a votat în a treia cetire legea despre legarea convențiilor comerciale cu străinătatea.

FOIȘOARĂ.

Podul Galațului peste Olt la Făgăraș.

Am fost scris în nr. 139 din 1904 al „Telegrafului Român“ despre podul de peste Olt, ce leagă Făgărașul de Galați, pod istoric, construit din lemn la 1783, care la 1903 s'a închis, fiind declarat de ingineri ca slăbit cu totul, de a se mai puteà trece peste el cu povară, puindu-se la dispoziția publicului iarăși „*luntrea*“, folosită până la 1710 la trecerea peste Olt la Făgăraș.

Până la 1710 nici nu s'a cugetat nime că ar fi bine a se clădì pod peste Olt la Făgăraș.

La 1710 s'au făcut primii pași pentru clădirea în acest punct a unui pod stabil. Urme despre aceasta s'au găsit în arhivul comitatului Făgăraș.

La 1763 s'a decis apoi in meritul lucrului, ca să se facă pod stabil de lemn. După aceea s'au început tocmelile și înși clădirea, prin măestrul *Borcea* dela Sibiiu, așa, că la 1783 podul s'a dat gata și s'a predat comunicației, iar după 120 de ani, la 1903, comunicația pe podul acesta s'a interzis.

Acest pod de lemn, care astăzi stă descoperit, numai ca un schelet (podul a fost sub acoperiș de șindilă), trecând oamenii numai cu piciorul peste el, mânepoimâne va fi stricat și dat uitării cu totul. Acest pod, numit „podul Gălațului“, pod cu vamă, de care locuitorii din Galați au fost scutiți până la 1890, — căci și ei au lucrat la el gratuit, — a fost încheiat pe prundul Galațului, de unde părțile lui artistic lucrate, s'au așezat pe patru picioare de peatră peste Olt, sub domnia împărătesei-regine *Maria Terezia.*

Impăratul-rege *Iosif II,* care venise la 1784 la Făgăraș, a luat în privire acel pod frumos, în mijlocul căruia erà ridicată statua de peatră a Mariei Tereziei, pe care se ceteà o inscripție în limba latină, dimpreună cu anul zidiri podului. Domnii dela curtea erarială din Făgăraș la 1869 au ridicat statua de pe pod, sub cuvânt, că îngreunează podul, mai ales piciorul podului din mijloc, pe care erà așezată.

Teritorul ținutului Făgăraș-Galați, fiind pe timpul Mariei Terezia dat în stăpânirea Sașilor pe 100 de ani — dela 1767 până la 1867, sub îngrijirea Sașilor a fost făcut acest pod, cel mai frumos pod de lemn din Ardeal, după modelul căruia s'a făcut apoi și podul de lemn, tot acoperit, dela Avrig, în comitatul Sibiiului (și la Avrig în curând se va demolà podul de lemn și se va construi altul de fer), care pod, expirând suta de ani, a devenit proprietatea erarului la 1867, de când erarul a și îngrijit de el, până la acest an, 1906, exarândându-l la an cu câte 4000—5350 de coroane, în care sumă gălățenii contribuiau la an cu cel puțin 2000 coroane, începând cu 1890. In 16 ani vama podului a stors deci dela gălățeni suma de cam 32,000 coroane.

In 1864 venise apa Oltului de tot mare, și a patra parte din frumosul pod de lemn, partea de către Galați, care zăceà pe piciorul țărmurului drept și pe cel drept din apă, a fost demolată, rămânând numai $^3/_4$ din frumosul pod acoperit, pe cele trei picioare, două în apă și 1 la țărmurul stâng către Făgăraș. In locul părții detrămate, stăpânitorii erariali au construit numai pod descoperit, care în mai multe rânduri a mai fost luat de apă.

In starea aceasta s'a păstrat podul până la 1904, când tot sub motiv de greutate domnii dela curtea erarială din Făgăraș au stricat și dus pe carăle lor și frumosul coperiș al podului.

La 28 Decemvrie 1904 o deputație de 14 membrii, între cari din partea Românilor: vicarul *Iacob Maeaveiu,* vicecomitele *Alexandru Belle,* parohul *Nicolae Aron* și primarul *Petru Schiopu,* cești doi din Galați, a mers la Budapesta, și a cerut dela înaltul ministru de comunicație, ca să facă în locul podului gârbovit, de lemn, un pod nou de fer și fără vamă, pe spesele statului, ceeace a și urmat, aducându-se deciziune, ca $^2/_3$ din suma necesară de 200,000 cor. să o plătească statul, iar $^1/_3$ să o plătească comitatul Făgăraș, pe al cărui teritor zace podul, adecă statul 133,333 cor. 34 fileri, comitatul 66,666 coroane 66 fileri.

Mărețul pod nou de fer este gata. In ziua de Ispas, Inălțarea Domnului, 11/24 Maiu s'a țintuit ultimul cui la părțile po-
dului, întins peste Olt pe 3 pi
mai un picior la mijloc în a
la țărmurul către Făgăraș
întins în două arcuri pu

Feräria a dat-o fa
Budapesta pentru pre
și a fost transportată

Cronică pedagogică.

Insuşirile învăţătorului bun.

E lege pedagogică, că învăţătorul trebue să aibă multă grije, ca copìii să se deprindă a simţì şi a lucrà *numai ceea ce e bine şi frumos*. Şi aşa vor fi elevii, după cum se va pricepe învăţătorul ai creşte, după cum va voì el să-i îndrume.

Se înţelege, că la aceasta lucrează şi părinţii, sau cei ce îngrijesc pe copii. Dar cei mulţi dintre noì trăim la ţară, şi avem prilejul mai în fiecare zi să vedem cât de puţin ştiu părinţii să aibă grije de copìii lor.

Ce poţi cere dela cel ce n'are nimic? Au şi ei sărmanii atâta creştere cât au putut să capete dela părinţii lor, pe cari lipsa şcoalelor şi nevoile, prin cari au trecut, i-a făcut să rămâie cu cât le-a dat firea. Deci sarcina învăţătorului sătesc este îndoită. El trebue să crească pe copii şi să aibă în vedere şi pe părinţii lor, cu un cuvânt *trebue să fie educatorul comunei*.

Cât de însemnată, de frumoasă şi de înaltă sarcină, pe care şi-o ia învăţătorul! Câtă recunoştinţă şi laudă se cuvine lui, când în fiecare zi între aceia, în mijlocul cărora trăieşte, se văd roadele muncei şi ostenelilor sale.

Câtă mândrie şi fericire nu simte învăţătorul când — privind la tinerii voinici şi frumoşi ca brazii, cu corpul şi sufletul sănătos, luminaţi şi necunoscând altă cale decât a virtuţii — îşi poate zice: *acestea sunt fructele ostenelelor mele*!

Şi iarăşi, câtă mulţămire sufletească pentru el, când nins de anii ce cu drag i-a petrecut propovăduind binele, frumosul şi adevărul, când pe povârnişul vieţii, privind în urmă-şi îşi poate spune: „Cât am trăit nu ştiu o zi în care să nu-mi fi împlinit datoria“.

Dar şi câtă răspundere pentru acela, care luându-şi sarcina de învăţător nu şi-a înţeles rolul! Câtă mustrare de cuget, câtă amărăciune când ştie că o vieaţă întreagă n'a făcut nimic! Câte învinuiri meritate nu i-se aduc, la cari nu are dreptul de a răspunde!

Pe cât de înaltă şi frumoasă e sarcina învăţătorului, cu atât cel ce a luat'o trebue să fie vrednic de ea, întrunind calităţile trebuincioase şi văzându-şi de anumite datorii, fără de cari nu va puteà face mai mult decât un meşteşugar de rând, un cârpaciu, care dacă-i dai să-ţi facă ceva din nou, şi dacă-i dai să-ţi dreagă, nu ştie decât să strice, iar la plată cere să i-se dee dreptul cinstit.

Una dintre calităţile învăţătorului, despre care cu drept putem zice că e temelia sărcinei sale şi prin urmare nu-i este ertat să nu o posadă, este *iubirea şi bunăvoinţa părintească faţă de copii*.

Un învăţător, dacă nu va aveà în inima sa acest sentiment, dacă nu va puteà să şi iubească elevii, — în mijlocul cărora va trebuì să şi petreacă cea mai mare parte din viaţă — va vedeà în fiecare din ei o povară, de care nu ştie cum să scape. Şcoala i-se va păreà temniţă, în care va păşì vecinic cu nemulţămirea şi desgustul pe faţă, fără tragere de inimă, plictisit şi obosit fără să fi făcut nimic.

Pentru un asemenea învăţător copìii vor fi răi, îndărătnici, neruşinaţi, aşa că necontenit îl auzi plângându-se că l'au albit, că s'a săturat până în gât de şcoală, şi că mai bine se făcea cismar ori croitor decât dascăl, — fără însă, ca măcar odată să se fi ostenit a cercetà mai adânc izvorul acestei nemulţămiri.

Dar ar fi puţin lucru dacă numai învăţătorul ar suferì urmările ce se nasc din lipsa acestei calităţi. Ele se resfrâng şi asupra copiilor. Aceştia simt că învăţătorul nu-i iubeşte şi la rândul lor nici ei nu-l pot iubì. Nu-i atrage nimic, nimic nu-i farmecă. Şcoala este o pacoste pe capul lor, o sarcină grea de care neîncetat vor căutà să scape.

Nu mai vorbesc despre neorânduiala, neînvăţarea lecţiunilor, deprinderile urâte, neîndeplinirea datoriilor, nepăsarea şi alte rele, ce bântue pe şcolari, când au nefericirea de a aveà un asemenea învăţător, căci ori cine îşi poate închipuì ce fel de roade dă o şcoală, în care copìii trăiesc la voia întâmplării.

Cu totul altfel stau lucrurile când învăţătorul are dragoste pentru copii. Aceştia în schimb îl iubesc, iubindu-l capătă încredere întrânsul după care urmează supunerea.

Cât nu mişcă pe copil faţa învăţătorului când arată mulţămire! Cât nu sunt ei atraşi către dânsul când îi îngrijeşte părinteşte, oprindu-se de pildă înaintea unuia ce pare mâhnit şi întrebându-l cu blândeţe: „Ce ai tu, ori eşti bolnav?!“ O astfel de purtare deşteaptă în sufletul copiilor teama de a supărà pe învăţător, şi vor căutà a i se supune cu plăcere şi uşurinţă la toate poruncile şi poveţele ce el le dă. — De acì înplinirea datoriilor, atenţiunea la predarea diferitelor obiecte de învăţământ, buna ordine în şcoală, ce vor dà foarte puţin de muncă învăţătorului.

Este de prisos a mai spune, că iubirea şi bunătatea trebuesc călăuzite de judecată. Şi aceasta cu atât mai mult, cu cât iubind pe copii, cineva trebue să iubească şi binele şi fericirea lor.

Invăţătorul e dator să iubească pe toţi copiii de o potrivă, căci a iubì numai pe unii, pentru că sunt ai cutăruia ori ai cutăruia, că sunt mai frumoşi sau mai deştepţi, iar pe alţii *nu*, — nu mi se pare că ar însemnà a nu părtinì, şi învăţătorul trebue să fie nepărtinitor.

Se poate însă să se găsească printre copii şi de cei îndărătnici din fire, sau prea stricaţi prin o creştere cu totul neîngrijită, asupra cărora iubirea şi bunătatea să nu aibă nici o putere. Atunci singurul chip de a lucrà asupra lor va fi asprimea, ba uneori chiar pedeapsa, întrebuinţate însă şi una şi alta cu chibzuinţă şi cumpătare.

Invăţătorul trebue să ştie arătà autoritate faţă de copii. Pentru a ajunge la aceasta gândesc că nu e nevoe de asprime, căci am zis mai sus: din iubire vine încrederea şi din aceasta supunerea.

Autoritatea învăţătorului trebue să fie dulce, iar nu jug supărător, de aceea trebue să nască din însă-şi iubirea şi bunătatea lui pentru copii. Astfel născută pentru a o menţine învăţătorul trebue să aibă în vedere următoarele:

a) Să şi îndeplinească cu sfinţenie datoria. *b*) Corpul şi îmbrăcămintea să-i fie curate şi în bună rânduială. *c*) Să-şi măsoare vocea, paşii, mişcările mâinilor, râsul. *d*) Să se ferească a adresà copiilor vorbe urâte şi necuviincioase. *e*) Să se gândească înainte de a da o poruncă, iar când a dat-o să ţie cu ori ce preţ a fi dusă în deplinire. *f*) Să şi ţie cuvântul dat în faţa şcolarilor. *g*) Să fie drept şi stăpân pe sine.

Călăuzit de cele ce am arătat precum şi de altele pe cari gândirea şi bunul simţ i le va spune, învăţătorul va fi în stare să-şi asigure şi să-şi păstreze autoritatea, fără de care nimic nu se poate face într'o şcoală.

Bătaia, ca mijloc de a câştigà autoritatea, este o măsură cu totul sălbatică, care înjoseşte fiinţa omenească. Dacă e crud lucru a lovì pe animale, apoi cu atât mai mult pe om. A bate e un obiceiu urât, care face ruşine timpului în care trăim. („*Cronica*“.)

---

lucrul, aşezatul şi ţintuitul tablelor de fer, a căror greutate este de 24,200 kilograme, l'a săvârşit expertul fabricei Rummler Antal în 45 de zile, pentru preţul de 9600 coroane. Şi-a avut locuinţa în Galaţi.

Peatra din care s'au construit cele 3 picioare, s'a transportat dela Deva pe 147 vagoane. E peatră de coloare vânătă, foarte tare şi durabilă. Ieră cimentul s'a procurat şi transportat pe 14 vagoane, bătucindu-se în fundament nestrăbătut de piloţi, unde s'a găsit numai stâncă, în care muncitorii cu dinamit au mai săpat un metru peste afunzimea de năsip şi noroiu de 12 metri, pumpuindu-se apa cu trei maşini de vapor. Cele trei picioare ale noului pod, şi pregătirea terenului de drum de ambele părţi ale podului, le-a construit măiestrul italian Krabat Antal (Toni) în companie cu întreprinzătorul Neumann Isac, comerciant în Făgăraş, pentru 91642 cor. 45 fileri.

In 1 Iulie 1906 podul nou şi fără vamă se va da comunicaţiei.

Un memoriu în limba română despre vechiul şi noul pod din partea comunei
mpus de subscrisul în conţele-
Dr. Ioan Turcu, şi altul în
ă, compus din partea comu-
aşezat în piciorul drept

Nicolae Aron
paroh gr. or.

Convocare.

In înţelesul §§-lor 12 şi 13 din statute membrii „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“ se convoacă la *adunare generală ordinară* pe Duminecă, în 24 Iunie 1906, la 11 ore a. m. în localul Casinei române din loc.

Ordinea de zi a adunării este:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului în 1905.
3. Revizuirea raţiociniului pe 1905 şi statorirea budgetului pe anul 1907.
4. Propuneri eventuale.
5. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării gen.

Din şedinţa comit. „Reuniunii femeilor rom. din Sibiiu“, ţinută în 6 Iunie 1906.

Elena Petraşcu *Dr. Beu*
vicepreşidentă. *secretar.*

Dela conferenţele învăţătoreşti.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferenţa învăţătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. Aurel Crăciunescu.

(Urmare.)

Conştiinţa e activă deci în mintea şi inima omului şi se arată mai ales în nizuinţa, lupta şi zelul seu pentru înaintare. Ea e în stare ca cu o putere extraordinară să lege toate forţele omului de ordinea morală în o activitate liberă, şi aceasta o face prin poruncă s'au admoniere, ori prin mustrare sau răsplătire. Cu ajutorul ei vede omul ce poziţie ar trebuì să ocupe în natură şi înaintea lui Dzeu, şi ce poziţie ocupă în realitate. Dela ea purcede cea mai adevărată judecată în privinţa aceasta. Moralistul Dr. Iohann Baptist von Hirscher zice, că conştiinţa e aceea, care arată omului datorinţele şi obligamentele lui, şi ea îi arată totdeodată şi chemarea lui în lumea aceasta. In plinirea acestora însă omul trebue să fie în clar cu aceea, că activitatea lui are să steà în armonie cu voia lui Dzeu, adecă el trebue cu puterile sale să conlucre la economia cea mare Dzeiască.

După Martensen conştiinţa e ideea adevărată a omului, e omul ideal, care se validitează în judecare şi eliberare. Ea cere unitate şi intregitate în vieaţa morală a omului; ea dovedeşte că în mersul lumei şi în întreg decursul vieţii pământeşti, ordinea morală e pe partea dreptăţii, deşi omului de multeori i se pare că nu-i aşa; ea clarifică prin exemple că toate conştiinţele legii trebuesc plinite perfect. *Smiles* numeşte conştiinţa o însuşire specifică caracteristică a sufletului omenesc, care altfel s'ar puteà numì un instinct religios. Ea se iveşte în noi, când începe lupta internă între bine şi rău, între natura inferioară şi superioară, între aplicările bune şi cele rele. Ear lupta aceasta e vecinică, căci în tot locul vedem lupta pe moarte şi vieaţă.

Din toate definiţiunile şi determinările amintite ne-am putut convinge, că conştiinţa e în legătură cu *mintea, inima* şi *voia omului*. După cum se cultivă aceste trei, aşa se poate cultivà şi conştiinţa omului.

Conştiinţa e izvorul durerilor şi bucuriilor sufleteşti. Ea naşte în om sentiment viitor al fericirii sau al întristărei, căci ea dă măsură dreaptă pentru judecarea faptelor noastre. Tomas a Kempis zice: „cine are conştiinţă bună are şi totdeauna bucurie. Ea dă putere inimei de a suportà cele mai mari dureri, greutăţi şi întristări, cu cea mai mare linişte, şi ea revarsă în inimă razele speranţei unui viitor mai bun“. Ea e totdeodată, care după o faptă rea umple inima de frică şi nelinişte. Indeamnă inima omului ca să-şi caute bucuria în fapta cea dreaptă şi în facerea lucrurilor bune.

Conştiinţa îşi implineşte chemarea ei în tot locul şi între toate împrejurările. Conştiinţa e aceea, care dă omului adevărata linişte sufletească şi-l îndeamnă să nu asculte nici de lauda nici de hula sau batjocura oamenilor. Conştiinţa face ca omul să fie îndestulit cu puţin şi să nu caute mărirea deşartă a lumei; căci lumea judecă exteriorul faptelor noastre, pe când internul, intenţiunea curată a faptei nu mai conştiinţa şi Dumnezeu. Ea ne provoacă să avem adevărul în noi fără zgomotul laudelor prin cuvinte. Ea poate fi puţin împedecată, dar nici când amorţită.

Dacă a întârziat mult cu atât mai tare va eşì la iveală şi la cei mai mari făcători de rele.

Nicăiri nu poate omul scăpa de judecata conştiinţei. In toate fazele vieţei, în tot zgomotul, în orice petrecere şi întâmplare, în singurătate, la lumină şi în întunerec, ea vecinic e cu noi. Indeamnă, arată calea înaintea faptei, admoniază în decursul faptei, iar după săvârşirea faptei aduce judecata dreaptă, chiar cu preţul sângelui făptuitorului.

Stă în raport strâns cu starea morală a omului în modul cel mai perfect. Dela porunca aspră a Decalogului lui Moisi pentru poporul cel dur se ridică până la cele mai sfinte admonieri morale, pentru aceia cari sunt pătrunşi de iubirea cea mai sfântă. Treptat pătrunde tot mai mult în inima omului şi cere tot mai mult, aşa dupăcum creşte şi puterea morală a individului. (Va urma).

Examenele publice la Seminarul „Andreian“.

Conferenţa corpului profesoral al institutului pedagogic-teologic arhidiecezan a statorit în conferenţa din 21 Aprilie a. c. ordinea examenelor de încheierea anului şcolar în modul următor:

A. Secţiunea teologică.

3 Iunie: a. m. Pastorala şi Liturgica (curs. III.) prof. Dr. E. Roşca; d. a. Isagogia (curs. I.) prof. Dr. A. Crăciunescu şi Introducere în teologie (curs. I.) prof. V. Păcală.

5 Iunie: a. m. Dreptul canonic (curs. III.) prof. Dr. E Roşca; d. a. Omiletica (curs. II. şi III.) prof. Dr. A. Crăciunescu.

6 Iunie: a. m. Didactica (curs. II.) prof. Dr. P. Şpan; d. a. Apologetica (curs. I. şi II.) prof. Dr. N. Bălan.

7 Iunie: a. m. Istoria bisericească (curs. I.) prof. Dr. A. Crăciunescu; d. a. Economia (curs. III.) prof. D. Comşa.

8 Iunie: a. m. Dogmatica (curs. II.) prof. Dr. N. Bălan; d. a. Muzica vocală (curs. III.) prof. T. Popovici.

9 Iunie: a. m. Pedagogia (curs. III.) prof. Dr. P. Şpan; d. a. Limba şi literatura rom. (curs. I) prof. V. Stan.

10 Iunie: a. m. Psihologia (curs. I.) prof. Dr. P. Şpan; d. a. Esegeza (curs. I. şi II.) prof. Dr. A. Crăciunescu.

12 Iunie: a. m. Morala (curs. II.) prof. Dr. N. Bălan; d. a. Arheologia biblică (curs. I. şi II.) prof. Dr. A. Crăciunescu.

13 Iunie: a. m. Istoria bis. ort. rom. din Transilvania şi Ungaria (c. II.) prof. Dr. I. Lupaş; d. a. Cântări bisericeşti (curs. III.) prof. D. Cunţan.

B. Secţiunea pedagogică.

3 Iunie: a. m. Limba maghiară (cur. III) prof. Dr. I. Lupaş; d. a. Limba maghiară (curs. I) prof. N. Vătăşan, şi Religiunea (curs. I.) prof. V. Stan.

5 Iunie: a. m. Limba maghiară (curs. II) prof. V. Stan şi Religia (curs. II) prof. Dr. I. Lupaş; d. a. Limba română (curs. III) prof. V. Stan.

6 Iunie: a. m. Religia (curs. III) prof. V. Stan; d. a. Limba română (curs. I) prof. V. Stan.

7 Iunie: a. m. Istoria Patriei (curs. I) prof. Dr. I. Lupaş şi Constituţia Patriei (curs. I) prof. Dr. E. Roşca; d. a. Economia (curs. III) prof. D. Comşa şi Limba română (curs. II) prof. Dr. I. Lupaş.

8 Iunie: a. m. Aritmetica şi Geometria (curs. II) prof. D. Comşa şi Zoologia (curs. I) prof. N. Vătăşan; d. a. Muzica vocală (curs III) prof. T. Popovici şi Gimnastica (curs. I. II. III) prof. Dr. P. Şpan.

9 Iunie: a. m, Pedagogia (curs. III) prof. Dr. P. Şpan şi Aritmetica şi Geometria (curs. I) prof. D. Comşa; d. a. Istoria universală (curs. II) prof. Dr. I. Lupaş.

10 Iunie: a. m. Psihologia (curs. I) prof. Dr. P. Şpan şi Mineralogia (curs. III) prof. N. Vătăşan; d. a. Istoria pedagogiei (curs. III) prof. Dr. P. Şpan.

12 Iunie: a. m. Geografia (curs. II) prof. N. Vătăşan; d. a. Fizica şi Chemia (curs. III) prof. D. Comşa.

13 Iunie: a. m. Geografia (curs. I) prof. N. Vătăşan; d. a. Cântări bisericeşti (curs. III) prof. D. Cunţan şi Botanica (curs. II) prof. N. Vătăşan.

Examenele se încep înainte de ameazi la 8 ore, după ameazi la 3 oare.

In 14 Iunie va fi conferența profesorală, iar în 16 Iunie se va încheià anul școlar cu festivitatea obicinuită.

De la sate.

Noua comunitate gr. or. română din Vulcan.

— 2 Iunie n.

In mijlocul munților împodobiți de zăpadă, în pragul granitței spre România, stă tinăra comună *Vulcan*. Bogăția fără de seamăn, ce zace în măruntaele pământului din jurul Petroșenilor, a dat o viață pururea febrilă și acestei comune. Și între miile de muncitori aduși de truda existenței aci sunt câteva sute de suflete creștine, cari nu și au uitat de legea și credința strămoșească și de biserica noastră ortodoxă. Nepăsarea și averziunea celor străini de graiul nostru pe de o parte, iar pe de alta pornirile de prozelitism ale unor pretinși fruntași ai poporului unit, care e cutropitor la număr pe întinderea acestui colț de țară, n'au fost în stare să abată pe cucernicii creștini dela biserica lor mamă. Alăturându-se la preotul *A. Stanca* din Petroșeni, dela început au pornit ideea unui locaș de închinare, care să le fie scut împotriva tuturor pornirilor vrășmașe ale unor conștiințe întunecate

Obolul dat cu dragoste de acești credincioși, precum și bunăvoința direcțiunii minelor de cărbuni, a dat întrupare dorinței, care de ani de zile frământă spiritele, și astăzi au ajuns acești creștini expuși perirei morale să aibă un loc pro vizor de închinare, în pragul căruia să-și aline povara calvarului lor. Astăzi aceste suflete legate de glia murdară a celei mai ingrate meserii sunt mântuite nu numai pentru biserica noastră, ci și pentru omenime, de oarece știut este că balzamul cuvintelor bisericei tocmai în astfel de locuri poate face mai mult bine, câtă vreme aceste locuri pururea sunt cele mai prielnice pentru peirea oricărui simț de om și a drojdiei de morală.

Noul altar de rugă așteptat cu mare dor de credincioși a fost sfințit în cea mai senină zi a primăverii acesteia, Dumineca în 14/27 Mai. Sfințirea a săvârșit-o P. O. D. protopop *Tit. V. Gheaja*, cu preotul *Avram Stanca*, azistați de cantorii comunei vecine, precum și de copiii școalei din Petroșeni în frunte cu învățătoriul I. Arad. La sfârșitul serviciului divin Dl protopop a rostit o predică frumoasă și cu avântul unui graiu cuminte și povățuitor.

La masa comună ce s'a dat pe urmă s'au ridicat toaste pentru Esc. Sa I. P. S. Metropolit *Ioan Metianu*, pentru dl protopop, pentru cei trei factori principali, cari au dus la izbândă dorința poporului: directorul minelor Ion Andreici, preotul A. Stanca. și funcționarul de mine Petru Iacob, sufletul întregei mișcări, precum și pentru ceilalți fruntași Ion Colda, Daniil Boldor, Alexandru Pal etc., cari au ostenit pentru ridicarea capelei.

După amiezi a aranjat poporul un maial vesel ca praznic al bucuriei acelei zile.

Pentru biserica noastră înființarea acestei noui comunități gr. or. e de cea mai mare însemnătate, deoarece ea s'a întâmplat în inima ținutului cutropit de neamuri străine și în deosebi de gr. cat., între cari — durere — și azi se mai află suflete ieftine la conștiință cari aduc tămâieri nerușinatului prozelitism. Noua comunitate va fi altar de trăinicie și întărire a bisericei noastre și a conștiinței naționale în acel colț de țară, vârât în adăpostul codrilor de brazi și expus atâtor ispite, cari ne caută peirea. —

Costi.

NOUTĂȚI.

Vizita împăratului Wilhelm Impăratul Germaniei Wilhelm II., a sosit Mercuri la Viena pentru a face vizită Maiestății Sale Monarhului nostru. La gara de nord l-a așteptat Domnitorul nostru. Intâlnirea a fost foarte cordială Domnitorii s'au sărutat de treiori. Au făcut apoi drumul împreună la Schönbrunn, cu trenul. In Schönbrunn așteptau miniștrii comuni ai monarhiei și ambii miniștrii-prezidenți *Beck* și *Wekerle*, apoi arhiducezele casei domnitoare. Pe miniștri i-a primit în audiență împăratul *Wilhelm*, iar la orele 12 din zi le-a făcut vizită. A conferat foarte mult cu *Wekerle*. Vizita are însemnătate politică, ceeace se vede și din faptul, că ambii domnitori au trimis telegramă regelui italian, asigurându-l de prietenia lor. Acesta a răspuns în termini călduroși. Astăzi, Vineri, împăratul Wilhelm pleacă acasă. Miniștrii-prezidenți Beck și Wekerle au primit înalte decorațiuni.

*

Congregația comit. Sibiiu. Dintre obiectele pertractate în congregația de Mercuri a comitatului Sibiiu, mai notăm ca mai însemnate, următoarele: S'a acceptat participarea comitatului la clădirea liniei ferate *Sibiiu Agnita*, cu un capital de 156,000 coroane. Contra primirei acestei propuneri a vorbit dl *Ioan de Preda*. Comunicările noilor miniștri despre intrarea lor în funcțiune, au fost luate spre știre. Raportul vicecomitelui despre starea administrației în comitat s'a luat la cunoștință. Statutul de penziune a notarilor a fost modificat astfel, ca la etatea de 65 ani, ori după 35 ani de serviciu, respectivul să poată fi penzionat, nu numai la cererea proprie ci și la cererea superiorității. In chestia rețelei drumurilor din comitat nu s'a putut luà nici o hotărîre, ci a rămas să fie studiată de nou și să se facă congregației nouă propunere. Congregația s'a ținut înainte de ameazi și după ameazi. La orele 5 și jumătate ordinea de zi a fost exhauriată și dl comite suprem *Thalmann* a închis ședința. Din partea clubului comitatens român suntem autorisați să facem constatarea, că în multe chestii de interes public membrii clubului nu pot luà poziție în congregație, pentrucă *nu sunt din destul orientați*. Ar fi de dorit, ca cei interesați să dee clubului din vreme informațiile necesare.

*

Univerzitatea a treia. Prelatul catolic din Kassa a scos o broșură, dedicată contelui Apponyi, în care caută să dovedească, că acest oraș e mai ieftin și mai prielnic pentru ridicarea univerzității a treia, care se proiectează.

*

Alegere nouă. Deputatul cercului Sânmiclăușul mare, contele S. Nakó a fost numit guvernor în Fiume. In cerc se va face alegere nouă. Candidatul național Dr. Nestor Oprean probabil va păși și acum cu mai multe nădejdi de reușită.

*

Foc. In Cisnădie s'au aprins mai multe șuri din jocul copiilor. Paguba se urcă la patru mii cor.

Ferestrăul nou din Făgăraș încă a ars cu desăvârșire, împreună cu întregul magazin de lemne. Focul a durat 48 ore. Paguba e 10 mii cor. A fost asigurat.

*

Duel american. Cu toate că rostul zilelor noastre se mândrește cu epitetul „veacul luminii“, tot mai sufere în mijlocul său acea stupidă convenție, moștenită din rigiditatea evului mediu, numită „duel“. Soiul american al acestui obiceiu ruginit ș'a luat o nouă jertfă.

In Cluj s'a împușcat zilele acestea un rigorozant în drept S. Koșa. Cauza a fost duelul american.

*

Curs de arat. Reuniunea economică a comitatului Timiș a ținut un curs de arat în 5 și 6 Iunie în Timișoara. Prelegerea a fost în cinste.

*

Era bombelor. Neîmpăcații anarhiști doritori de sânge nu se astâmpără. Au simțit că regele și regina Italiei vreau să meargă în 24 Iulie la Ancona și au și luat măsuri pentru de a le face o primire cu buchete de bombe. Poliția a bănuit aceasta și a surprins porneala în fașă. A aflat la un friseur mai multe bombe. Pe acesta și alți 13 anarhiști i-a deținut. Ancona e cuibul principal al anarhiștilor din Italia.

*

Vapor cufundat. Vaporul „Vilma“ se vătămase în apropierea portului Riga. Nici n'a mai avut timp să se retragă în port, căci în două minute s'a cufundat. Dintre 75 călători numai zece au scăpat.

*

Rosdestwenski și Nebogatov, Tribunalul militar din Petersburg a tras în judecată pe acești doi admirali, cari au capitulat cu trupele lor în răzbciul cu Iaponia. Amândoi stau sub acuză grea. In luna aceasta vor fi judecați. Nu-i așteaptă alta decât împușcarea.

*

Director împușcat. In orașul rusesc Tula a fost împușcat ziua în ameazi directorul gimnaziului de acolo, Radeczky. Ucigașii au scăpat cu fuga.

*

Glumă nesărată. In Palermo era adunat popor mult a doua zi de Rusalii întruna dintre biserici. In liniștea sfioasă a cucernicilor rugăciuni deodată s'a auzit un glas speriat:

— S'așează coperișul! Eșiți din biserică.

O panică grozavă a cuprins publicul. Toți căutau să iasă. In învălmășală au murit două femei. S'a constatat însă că coperișul bisericei nici gând n'avea de dărâmare și totul a vrut să fie numai o glumă proastă.

*

Omor pentru 2 coroane. In pădurea Podacrei de lângă Bistrița a atacat un făcător de rele pe o servitoare și a omorât-o. Ucigașul s'a ales însă numai cu 2 coroane.

*

Concert în Bistrița. Reuniunea Română de cântări din Bistrița învită la concertul ce-l aranjează Joi, în 14 Iunie st n. 1906 în sala cea mare dela „Geverbe-Verein“ sub conducerea Dlui C F. Rehrbeck și cu binevoitorul concurs al corului teologilor rom. din Gherla sub conducerea dlui M Berinde. După concert urmează dans. Inceputul la 8 ore seara.

*

Trofeele Iaponiei. In zilele trecute a fost mare serbare politică în Japonia, la care a luat parte și Micado. Cu acest prilej au fost expuse trofeele din războiul cu Rusia: 11,150 săbii, 70 mii puști, 500 tunuri, 1500 cară și vre-o 10 mii alte mărunțișuri.

*

Pictor ucis. In Londra a fost aflat în dimineața din Joia trecută mort unul din cei mai buni pictori ai Angliei, Archibald Makley. Cauza uciderii nu s'a aflat încă.

*

Din comuna Ruda, protoprezbiteratul Hunedoara, ni se scrie, că o oaie a proprietariului Drăgulescu Nicolae Perja de acolo a fătat Sâmbătă noaptea spre Rusalii patru miei, 3 mioare și un berbec. Toți sunt în viață.

*

Casă uriașă In New-York s'a ridicat de curând o casă cu 21 etage, cea mai mare până acum. Are 1600 odăi. E un hotel, în care pot încăpeà 14 mii oameni. Cinci clase ale hotelului sunt în subsol, unde sunt mașinile de luminat și încălzit. Are izvor propriu de apă. Tot aci e stațiune pentru tramvaiul subteran, iar sus pe coperiș e stațiune pentru telegraful fără sârmă. Edificiul a costat 40 milioane dolari.

*

Ucigașii din Serbia. In urma atitudinei energice a Angliei regele Petru al Serbiei a fost silit să delăture pe ucigașii lui Alexandru. Delăturarea s'a făcut foarte fin. Acei ofițeri au fost capacitați să abzică, și li s'a asigurat drept penzie plata întreagă.

*

Coroane eterne. Dl *Pantaleon Lucuța*, cassar conzistorial, în loc de cunună peritoare pe cosciugul răposatului advocat *Ioan Popa*, dăruește fondului de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 5 cor.

*

Ce trebue să știe fiecare damă? In prima linie cum să-și conserve frumseța până la adânci bătrânețe, cum să-și scutească obrazul contra influințelor vântului și soarelui, apoi și cum să delăture pistruii, petele de ficat, jubruțele, carii de piele și alte necurățenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conține nici mercuriu, nici plumb, și care în câteva zile netezește crețele și dă obrazului coloare fină și trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producent: Clemens Földes, farmacist în Arad, și în alte farmacii.

AMVONUL.

Cuvântare funebrală

rostită de ieromonahul **Dr Elie Miron Cristea**, asesor conzistorial, la înmormântarea parohului **Ioan Vințeleriu**, din Ocna-de-sus, în 28 Martie 1906.

(Urmare).

La 1880, adecă după 10 ani de fericită viață casnică a rămas văduv, suportând cu creștinească abnegație și cu desăvârșită cinste amarul văduviei timp de 26 ani și necruțând nimic, acum dupăce a rămas și tată și mamă celor doi fii Emil și Ioan, ca să le dee acestora o creștere aleasă și să-i închine binelui obștesc, făcând pe unul credincios apărător al patriei și tronului, iar pe altul l-a pus în slujba intereselor economice ale poporului nostru. Ba mai mult îngrijirea lui părintească s'a extins și asupra *nepoților* lui de soră rămași orfani. Sub ocrotirea lui și cu sprijinul lui moral și material a crescut, a învățat și pe nepotul său *Lazar Tritean*, care fără acest ajutor nu puteà ajunge la poziția frumoasă ce o are azi de asesor conzistorial. Il iubià pe acest nepot ca și pe fii săi proprii.

Părintele V. ajuns slujitor al altarului a păstorit turma-i cuvântătoare timp de 36 ani, câștigându-și nu numai iubirea și recunoștința credincioșilor săi, cari precum vedeți cu mic cu mare, tinăr și bătrân, cu ochii plini de lacrămi izvorâte din dragostea către bunul lor părinte sufletesc, încunjură astăzi sicriul seu rece; câștigându-și recunoștința superiorilor săi bisericești, cari totdeauna au fost mulțămiți cu activitatea-i pastorală pătrunsă de duhul evangelic al blândeții, al răbdării, câștigându-și stima tuturor străinilor din acest oraș, dintre cari unii în număr mare îl petrec pe ultima-i cale pământească; iar cei rămași acasă, precum v'ați putut convinge cu toții au privit din ferestrile caselor cu lacrăm în ochi trecerea conductului funebral.

*

Deci precum vedeți jalea pentru pierderea părintelui V. nu este numai a fiilor și nepoților săi, a familiei sale, a rudeniilor și cunoscuților, ci grabnica lui moarte a deșteptat întristare nemărginită, atât în cercul acestui oraș fără deschilinire, cât și în cercurile cele mai largi ale fiilor bisericei și a neamului nostru; căci fieiertatul părinte V. n'a fost numai cetățean pacinic și membru cuminte al acestui oraș, care totdeauna cu tact și înțelepciune a luat parte la daraverile comunale și la înaintarea intereselor orașului, căutând a fi în bună înțelegere și în legături de prietenie și cu concetățenii de altă lege și limbă, nizuindu-se totdeauna cu duhul evangelic al blândețelor a oblì neplăcerile ivite, a domolì spiritele uneori înflăcărate, a întemeià bună înțelegerea și frățietatea, care trebue să domnească între fiii aceleiași țări și comune. Cu toate acestea însă n'a uitat, nici n'a călcat vreodată în picioare interesele poporenilor săi, ale fiilor neamului său. Părintele V. a fost nu numai păstorul înțelept, bun și blând al parohienilor săi, cărora zi și noaptea le-a stat gata de slujbă de a le da cuvenita mângăiere sufletească și a le îndeplinì nu numai trebuințele bisericești, ci a le da povețe și sfaturi folositoare în toate trebuințele vieții lor.

Părintele V. nu a fost numai tatăl iubitor al familiei sale, ci și părintele și dascălul ales al întregului său popor și unul dintre preoții cei mai de model nu numai din tractul Sibiiului, ci și din întreaga noastră vlădicie Ardeleană. (Va urma).

Expoziția de copii din Apoldul-românesc.

Din cauza pojarului, ce a grasat în mod epidemic până bine de curând în comuna Apoldul român și comunele învecinate, siliți ne vedem să amânăm terminul ținerei expoziției de copii pe una din zilele din toamna anului curent, când expoziția se va ținea tot în comuna Apoldul-român.

Rugămintea noastră deci este, ca domnii medici să binevoiască a ne răspunde cu posibilă grăbire la apelul, ce le-am adresat în cauza datelor neapărate la alcătuirea programului expoziției etc.

Fiind afacerea expoziției de copii de interes general, ne-ar fi binevenite opiniunile, ce ni s'ar da și din partea oamenilor pricepuți cu locuința și afară de comitatul Sibiiu.

Opiniunile sosite le vom dà și publicității.

Sibiiu, 26 Maiu 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuța, *prezident.*　*Vic. Tordășianu,* *secretar.*

---

[112] 1—1

Aviz.

In senzul §§-lor 65 și 67 din statute, direcțiunea institutului nostru în ședința plenară ținută în 2 Iunie 1906 — a decis **reducerea procentului** după toate depunerile elocate la noi începând cu **1 Iulie 1906** dela 4½% la

4% = patru procente

despre ceeace încunoștiințăm pe calea aceasta pe toți onorații nostri deponenți spre binevoitoare orientare.

Făgăraș, 5 Iunie 1906.

„FURNICA“

Cassă de economii, societate pe acțiuni în Făgăraș.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Băile vindecătoare din Vălcele (Elöpatak)

au efect deosebit contra **suferințelor de stomac, rinichi, urină, boale de mitră, de ficat și splină, șoldină, reumatizm, constipații**, cum și boale ce se desvoaltă din nervositate. — Cura de beut cu renumita apă vindecătoare din Elöpatak, ce trebue să se urmeze, după avizul medicului, împreunată cu mijloacele corăspunzătoare ce se pot găsì aici (băi calde și reci, tratament hidroterapic, gimnastică șvedeză, traiu dietic), produc un rezultat extraordinar de favorabil. Sezonul băilor: dela **15 Maiu până la 15 Septemvrie.** Stațiunea căii ferate Földvár și Sepsi-Szent-György cu comunicație de trăsuri permanentă și eftină. Locuințe elegante și întreținere eftină. La începutul și sfârșitul sezonului (dela 15 Maiu până la 15 Iunie și dela 20 August până la 15 Septemvrie) se plătește numai jumătate taxa pentru cură și muzică, iar locuințele cu 50% și întreținerea cu mult mai eftină. **Apa minerală** de **Elöpatak**, care ocupă primul loc între apele minerale cu acid carbonic, alcoloid de fer, se poate folosì și ca leac de casă și se bucură de mare trecere atât curată cât și cu vin amestecată ca **beutură răcoritoare.** Se vinde anual, în țară și străinătate, peste un milion de sticle. Locul de trimitere: Elöpatak, se poate comandà însă în cele mai multe orașe și prăvălii mari. **La cerere se trimit prospecte din partea Direcțiunii.** [109] 2—4

Pentru o fabrică mai mare

se caută corespondent

dibaciu. Se cere să fie creștin, de 23—26 ani, necăsătorit, să posedă pe deplin **limba germână și română**, în vorbire și scriere, cum și temeinice cunoștințe generale și comerciale, să aibă scrisoare frumoasă, voie, sirguință și destoinicie pentru muncă independentă.

Oferturi cu amănunte, cu fotografie și cu copiile testimoniilor sunt a se trimite sub **T. F. 2247** la **Rudolf Mosse în Viena, I Seilerstätte 2.** [114] 1—2

Sezonul de primăvară și vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de **3·10 m**, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 14—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 191

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espediție din centru și locul de vêndare pentru țóră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Somatose

(albumină de carne)

produce apetit și întărește

Este a se recomandà în mod deosebit tuturor persoanelor, cari sunt espuse la încordări corporale și spirituale.

(63c) 2—5

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 10—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Banca de asigurare „TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad, Bistrița, Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 31—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noúe, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 40—52

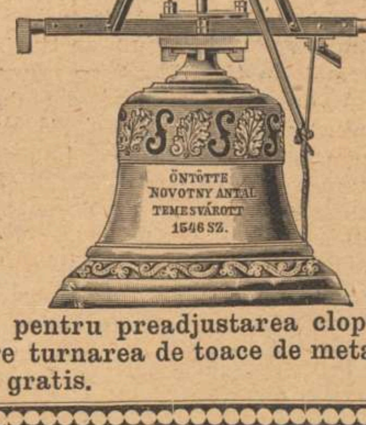

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 57 Sibiiu, Marți 30 Maiu (12 Iunie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Impăratul Wilhelm la Viena.

Sibiiu, 11 Iunie n.

Vizita împăratului Wilhelm al Germaniei la Viena, făcută tocmai acuma, când Maghiarilor li s'a arătat prima schinteie de speranță pentru desfacerea lor economică, — deocamdată numai economică, — de către Austria, și prin aceasta pentru despărțirea în două a monarhiei austro-ungare, formează obiect de vie discuție în presa europeană.

Părerea cea mai bine lățită e aceea, că vizita aceasta nu înseamnă alta, decât o nouă cimentare a raporturilor de bună vecinătate și de prietinie față de monarhia noastră austro-ungară, și în acelaș timp întărirea legăturilor între cele trei mari puteri europene, cari formează tripla alianță: Germania, Austro-Ungaria și Italia.

De aceea, — așa resonează cea mai mare parte a presei europene, — primul gând al Domnitorilor cari s'au întâlnit la Viena și s'au îmbrățișat și sărutat cu căldură a sburat la al treilea aliat al lor, la Regele Italiei, Victor Emanuel, căruia au avut să-i trimită numai decât telegramă de cuprinsul, care să convingă întreaga lume politică, nu numai despre faptica *existință* a triplei alianțe, dar mai vârtos despre *necesitatea* existinței ei.

A fost necesar lucrul acesta, ales că în timpul din urmă se vorbeà mult despre raporturi încordate între Germania și Italia, și lumea în deobște așa credeà, că tripla alianță mai există *numai pe hârtie.* Schimbul de telegrame despre care vorbirăm dovedește însă contrarul.

Telegrama trimisă regelui Italiei sună adecă astfel: *„Aflându-ne reuniți împreună, trimitem celui de al treilea fidel aliat al nostru expresiunea nestrămutatei noastre pretenii“.* Iar răspunsul, adresat Monarhului nostru, era următorul: *„Impărtășesc satisfacția Maiestății Voastre și a Maiestății Sale împăratului Germaniei pentru întâlnirea voastră și rog pe ambii mei aliați să primească odată cu mulțămirile mele pentru amabila lor depeșă asigurarea credincioasei și nestrămutatei mele amiciții.“*

Tripla alianță *există* deci, și domnitorii cari au legat'o, au ținut să o accentueze aceasta în fața lumii politice, pentruca lumea să o știe.

Lumea sigur că va lua cu plăcere act despre aceasta, pentrucă dat fiind, că tripla alianță urmărește numai scopuri *pacinice,* — vede de nou pacea asigurată în Europa pentru viitorul mai apropiat.

Vorba e însă, că a fost turburată cumva pacea în Europa, ori amenințată din vre'o parte oarecare?

Nimeni în Europa nu se gândește astăzi la războiu, și nu dorește războiul. Toți doresc pacea, toate statele au trebuință de pace, pentruca să-'și descurce trebile încurcate interne, și astfel, ori se făceà schimbul de depeși între Viena și Roma, ori nu se făceà; ori se făceà vizita împăratului Wilhelm la Viena, ori nu se făceà, — pacea în Europa totuși rămâneà asigurată încă pentru bună bucată de vreme.

Aceea ce s'a făcut, sigur deci că din alte motive s'a făcut. S'a făcut pentru — *Ungaria!* Nu în înțelesul pe care îl dau ziarele maghiare faptului, că împăratul Wilhelm a onorat întâiu pe prim-ministrul nostru *Wekerle* cu înalta sa vizită, și care ar fi acela, că împăratul german nu mai e contrar aspirațiunilor naționale ale Maghiarilor, ci cu totul în alt înțeles. Când s'a accentuat adecă menținerea legăturilor de alianță între cele trei puteri mari europene, s'a subînțeles totodată și aceea, că tripla alianță se conservă pentru mai departe *în actuala ei formațiune,* nu în alta. O separare a Ungariei de către Austria prin urmare tripla alianță nu o poate admite și nu o va permite. Maghiarii să-și pună deci în cuiu pofta de ași vedeà țara desmembrată de către Austria.

Asupra noastră, vizita dela Viena a împăratului Wilhelm, și mai ales schimbul de telegrame cu Roma, impresiunea *aceasta* a făcut'o. Și alt scop și alt rost nici nu poate să fi avut această vizită, făcută într'o vreme, când nu era reclamată de nici o altă imprejurare, decât numai de evenimentele politice din Ungaria.

Credem deci, că împăratul Germaniei n'a avut de astădată nici voia, nici intențiunea să îmblânzască, ori să-i laude pe Maghiari, ca pe vremea mileniului, ci să-i sfătuiască, prin semne, aluziuni, ori poate chiar și prin vorbe adresate prim-ministrului Wekerle, ca să fie cuminți și să nu se rupă de către Austria, pentrucă *perderea a lor are să fie.* Viitorul apropiat ne va arăta, întrucât sunt corecte ori nu combinațiunile noastre.

Din parlament. In ședința de *Vineri* a dietei s'a cetit lista deputaților verificați, precum și lista deputaților cu mandate dificultete. Intre aceștia sunt și naționaliștii Coriolan *Bredicean,* Stefan *Petrovici,* Gheorghe *Popovici* și Mihaiu *Polit.* Ministrul-prezident a făcut apoi propunere că dieta să nu țină ședințe sub durata sesiunii delegațiunilor. *Sâmbătă* au fost alese comisiunile verificătoare permanente, 9 la număr, cărora au fost împărțite prin sortare mandatele dificultate. In comisiunea IX. e ales și Românul naționalist *Vasile Goldiș,* în a VII-a naționalistul sârb *Musitzki,* iar în a VIII-a Slovacul naționalist *Kolar.* Dieta apoi și-a prorogat ședințele

---

Delegațiunile s'au întrunit Sâmbătă la Viena. Eri, Duminecă, s'au prezentat în fața Maiestății Sale, la palat, pentru a ascultà mesajul de tron. Ședințele delegațiunilor vor ține cam două săptămâni.

Budgetul. In cursul săptămânei acesteia dieta va fi convocată la o ședință scurtă, formală, în care va fi prezentat budgetul anului acestuia, pentruca comisiunile să-'l poată studià până la reînceperea activității dietei.

Adresa. Inainte de a se apucà de budget, dieta va pune în discuție proiectul de adresă ce se trimite Măiestății Sale, ca răspuns la mesajul de tron. Partidul naționalist va prezentà un proiect propriu de adresă. E compus de *Mihail Polit.*

Vorbirile deputaților români rostite în dieta țării.

Abia ajungem la rând să putem publicà și noi vorbirile deputaților români, rostite în dieta ungară. Incepem cu prima vorbire, a deputatului **Dr. Iuliu Maniu,** rostită în ședința din 29 Maiu, când și-a rostit programul dl ministru-prezident *Wekerle.* A fost următoarea:

Dr. I Maniu: Onorată Casă! E uz parlamentar, ca diferitele partide, prin oratorii lor, să-și preciseze ținuta ce observă față cu programul guvernului. Indrăsnesc deci a grăì și eu *în numele partidului naționalităților,* din care fac parte. (Mare zgomot între kossuthiști și la mijloc: Nu există partid naționalist! Cine afirmă așa ceva e trădător de patrie!)

Dvoastră negați existența partidului nostru, cu toate că avem program, cu toate că suntem acì *noi,* cari suntem membrii acestui partid, cu toate că avem organizație de partid, și așa înaintea tuturor oamenilor cu mintea trează ne prezentăm ca partid organizat. (Zgomot și contraziceri între kossuthiști.)

Dar cu toate că Dvoastră tăgăduiți existința partidului nostru.... (Zgomot. Un glas dintre naționaliști! Atunci și noi tăgăduim pe a dvoastră! Mișcări generale. Strigări în stânga: Trădători!).

Noi susținem, că existința partidelor nu se poate discutà, și nu se poate discutà nici dreptul lor de a se validità. Noi aici vă vom documentà deci cu argumente, că existăm ca partid, și ca atare nu vom încetà a promovà binele națiunilor noastre și al patriei. (Zgomot lung. Strigări: Numai o națiune există în patria aceasta. Trădători!)

Prezidentul: Vă rog, să fiți în liniște! Eu până acì nu am auzit nici o propoziție a oratorului. Așa zgomot faceți, dlor deputați, încât prezidentul nu poate petrece, după datorință, cu atențiune predarea oratorului. (Așa e!) Prima datorință o avem deci, ca să ascultăm oratorii în liniște. (S'auzim! S'auzim! Poftește mai nainte!)

Dr. I. Maniu: Mi-ar plăcea foarte, să pot vorbì dela așa un loc... (Zgomot mare și strigări: Poftește, vină mai aproape.)

Prezidentul: Onorată Casă! Vă rog foarte să ascultați în liniște pe vorbitor. (Zgomot.) In casa aceasta fiecare are dreptul să-și spună părerile. Și toate partidele, cu toți deputații, trebue să asculte pe vorbitori. (Zgomot.)

Ludovic Hentaller: In contra națiunii n'are drept să vorbească. (Zgomot.)

Prezideutul: Pe deputatul Hentaller îl îndrum la ordine. N'are drept să discute cu prezidentul. (Zgomot mare.) Toate partidele, și fiecare deputat singuratic, au datorință a ascultà pe fiecare condeputat (Zgomot mare.) Voiu fi silit în urma zgomotului mare să suspind ședința, pentrucă nu sunt în stare să aud pe vorbitor.

Dr. I. Maniu:... Oare pentru dvoastră ar fi mai plăcut, dar Onorată Casă, așa cred, că nu e de interes, că de unde vorbesc, ci că *ce spun.* (Așa-i!) Iar ceeace spun, spun sincer și din inimă. Mărturisesc, că am așteptat cu multă curiozitate acest program ce a binevoit a ni-l desfășurà dl ministru-prezident. Cele spuse le-am auzit decepționat. Decepționat zic am auzit, pentrucă cunoscând caracterul de tranziție al guvernului acestu'a și cunoscând datorințele legate, la îndeplinirea cărora s'au angajat, am fi putut așteptà cu tot dreptul, ca în privința felului de îndeplinire a acestor datorințe să ni se spună mai detailat și mai multe. (Strigări: Nouă ne-a fost destul). Nouă și țării însă nu ni-e destul. (Zgomot mare. Prezidentul sună!)

Guvernul actual afară de îndeplinirea lipselor statului a primit și i-s'a dat sarcina de a rezolvà chestia *votului universal* și guvernul și-a luat angajamentul de a deschide șanțurile constituției pentru păturile largi ale poporului, dar domnul prim-ministru tocmai desfășurarea acestor idei importante *le-a lăsat în vălul întunerecului.* (Strigăte: Nu-i așa! Să auzim!)

E aproape un an de când s'a pornit lupta, al cărei rezultat vădit este ajungerea pe tapet a chestiunei votului universal. Sub deviza votului universal se înțeleg însă diferite lucruri și se propun diferite modalități de rezolvire a acestei chestiuni. Intre astfel de imprejurări este la loc și cred, că este datorința dlui ministru-prezident a dezvoltà înaintea noastră, că din diferitele concepțiuni ce se profesează sub ideea votului universal, cari sunt acelea, pe cari dânsul le acceptează și pe cari dintre ele voește să le ducă la îndeplinire? (Zgomot: Prezidentul sună). Atunci când domnul ministru-prezident a declarat că proiectul de lege despre votul universal voește să-l introducă pe baza ideilor democrate și noi l-am aprobat. Dar când dl ministru a mai adăugat — dacă am înțeles bine — că voește să deschidă șanțurile constituției pentru aceia, cari au destulă capacitate pentru asta... (Strigăte: Cari sunt chemați! Prezidentul sună. Să auzim!)... și pe cari guvernul îi află capabili, atunci în cadrele interne ale acestei idei își permit o astfel de latitudine, pe care noi nu o putem primì și care ne-a îndemnat să revocăm aprobarea noastră. (Mișcare. Zgomot). Trebue să revocăm deci încrederea față de guvern în prima linie pentrucă noi naționalitățile, suntem dedați cu aceea, că la introducerea principiilor de altcum salutare, tocmai acele idei generale au fost date de minciună. (Zgomot mare. Strigăte: Nu-i adevărat. Prezidentul sună).

Afară de aceasta mai e o împrejurare, care mă îndeamnă să fiu cu neîncredere față de programul înaintat și anume imprejurarea, că dl ministru-prezident nici cu un cuvânt n'a amintit, că va executà cu dreptate și obiectivitate *legile fundamentale ale țării.* (Zgomot mare și strigări din partea stângă: Asta se înțelege de sine!)

Ași afla-o natural aceasta, dacă legile țării ar fi într'adevăr executate. Dar durere, noi ne-am obicinuit a vedeà, că *legile nu se execută.* (Mișcare și zgomot în stânga. Deputatul Sümegy Vilmos mereu întrerupe).

Prezidentul: (sună): Tăcere dlor! Pe domnul deputat Sümegi îl provoc să asculte în liniște pe orator.

Dr. Iuliu Maniu: Onorată Casă! Dl ministru-prezident a aflat de bine să accentueze, că va respectà legile fundamentale ale Croației. Dacă domnul ministru a aflat de bine să accentueze deschilinit aceasta, atunci și noi putem să așteptăm cu drept cuvânt ... (Zgomot mare în toată casa. Strigăte: Pe cine înțelegi sub și noi?)

Prezident: Onorată Casă! (Zgomot. Să auzim!) Aşa se vede, că dl deputat-vorbitor nu e în clar cu legile fundamentale ale ţării. (Strigăte: Aşa-i) Şi crede, că naţionalităţile de aici sunt în aceleaşi relaţiuni cu Ungaria, ca şi Croaţia faţă de Ungaria. (Zgomot mare şi protestări din partea naţionalităţilor). Pretind, ca să nu întrerupeţi cuvintele prezidentului. (Aprobări în stânga). Aceasta e prima condiţie, căci în caz contrar voi fi silit să aplic regulamentul casei faţă de aceia, cari nici pe prezidentul nu vreau să-l asculte. (Aprobări). Eu rog deci pe domnul deputat ca să se conformeze legilor noastre fundamentale şi să nu peardă dinaintea ochilor aceste legi nici în cursul vorbirii sale. (Aprobări lungi.)

Iuliu Markus: România-mare, până la Tisza, le-ar trebuì astora! (Zgomot).

Dr. Iuliu Maniu: Bine ştiu, că nu'mi este permis să comentez zisele dlui prezident, tocmai pentru aceea mă acomodez.

Lengyel Zoltán: Va fi bine să înveţi a cunoaşte regulamentul casei. (Zgomot).

Dr. Iuliu Maniu: Numai acea declaraţie vreau să o fac, că n'am confundat instituţiunile de drept public ale ţării. (Zgomot în stânga.)

Alexiu Papp: Nu dizcută cu prezidentul! (Zgomot mare).

Dr. Iuliu Maniu:... cunosc bine legile, cari statoresc relaţiunea noastră cu Croaţia, dar *cunosc şi celelalte legi fundamentale ale ţării*, cari au fost şi sunt chemate a asigurà organic dezvoltarea ţării acesteia; dar ştiu şi aceea, că acestea din urmă nu s'au executat. Eu aceea am zis şi sustin neclintit şi acúma, că precum a aflat domnul ministru-prezident de lipsă să asigure executarea legilor fundamentale referitoare la Croaţi, tot aşa, cred eu, aveà datorinţă să se declare şi în ce priveşte o altă lege fundamentală, la cea referitoare la *egala îndreptăţire a naţionalităţilor* cuprinsă în articolul 44 din 1868... (Zgomot mare).

Prezidentul: Rog linişte! Pofteşte continuă!

Dr. I. Maniu:... şi să declare, că şi această lege o va executà conştienţios. (Mişcare). Noi nu avem încredere (Mare zgomot) faţă de acest guvern, pentrucă vedem, că acest guvern stă în serviciul aceluiaşi sistem de guvernare, care dela 1867 încoace ţine încătuşată validitarea acelor puteri naturale, cari într'adevăr susţin ţara aceasta. (Zgomot mare). Pentrucă serveşte acelaşi sistem de guvernare, care dela 1867 conduce destinele ţării acesteia spre nefericirea ei şi care nu se poate altfel caracterizà decât cu cuvintele: *dominaţiunea exclusivizmului de rasă şi de clasă.* (Mare şi lung zgomot. Vii aprobări între naţionalişti.)

Fiindcă domnul ministru-prezident chiar şi atunci, când promite proiectul de lege referitor la votul universal, care ar trebuì să stee în serviciul principiilor celor mai democrate, declară că această lege asemenea va servì caracterului naţional al acestui stat, fiindcă din trecut ştim, că *ce înseamnă caracterul naţional al statului*. (Zgomot mare. Strigăte la kossuthişti: Inseamnă unitatea naţională!

Bela Kelemen: Aici nu există decât naţiune unitară maghiară!

Dr. Iuliu Maniu:... fiind-că noi ştim din tristele experienţe ale trecutului, că această lozincă însamnă *tendenţa contopirei noastre etnice în rasa maghiară*... (Mare şi nesfârşit zgomot. Deputetul Sümegi Vilmos întrerupe mereu).

Prezidentul: Rog linişte! (Mare zgomot. Strigăte: Să auzim pe prezidentul!) Pe deputatul Sümegi îl rog de nou să nu conturbe oratorul cu continue întreruperi.

Dr. Iuliu Maniu... fiindcă, durere, din trecutul nu prea îndepărtat ştim şi aceea, că sub lozinca statului naţional maghiar voiţi a împedecà validitarea naţionalităţilor nemaghiare, şi fiindcă din fie care părticică a vorbirii de program a dlui ministru-prezident răsună această lozincă: noi, deşi vedem unele bune intenţiuni în părţile mai neînsemnate ale programului lustruit al guvernului nu putem fi cu încredere faţă de acest guvern în deosebi nici pentru aceea, pentrucă din programul cultural al său reese în deosebi acea tendenţă de maghiarizare, care împedecă fericirea adevărată a ţării şi desvoltarea justă a popoarelor ei. (Mare zgomot. Vii aprobări între naţionalişti. Vehemente întrerupări la Kosuthist: Asta nu'i strică guvernului!).

Noi declarăm, că nu suntem pentru guvern aici, ci pentru binele poporului (Mare zgomot).

Markus Gyula: Agitatori şi răsvrătitori!

Prezidentul: Onorată casă! Fie care deputat are dreptul să ceară cuvântul şi să critice vorbirea ce a auzit-o. Dar nime n'are dreptul, ca cu continuă intoleranţă şi cu întreruperi să conturbe pe orator. (Aprobări). Am datorinţa să apăr aici libertatea cuvântului, şi aşa cred, că maioritatea are în primul rând datorinţa ca să premeargă cu exemplu bun. Cu cât este mai mic un partid, cu atât trebue ascultat cu mai mare atenţiune, şi cu atât mai puţin este îndreptăţită ţinuta agresivă a maiorităţii,

Mezőfi Vilmos: Să trăiască prezidentul!

Dr. I. Maniu: Fiind noi deci pentru popor aici, de sine se înţelege, că ne vom ţinea de datorinţă, ca toate intenţiunile, toate faptele şi toate proiectele guvernului, cari într'adevăr vor privì interesele poporului şi vor servì binelui acestuia, să le părtinim. Dar declarăm totodată, că în contra tuturor acelor intenţiuni şi fapte ale guvernului, cari *vor fi contrare intereselor adevărate ale poporului şi cari vor fi chemate a servì singur interesul unei rase şi în contra tuturor acelor fapte ale guvernului, cari vor aveà tendenţa de a împedeca validitarea şi desvoltarea socială, economică şi politică a celorlalte naţionalităţi din ţară, vom începe şi vom dezvoltà cea mai energică, cea mai conştientă şi cea mai bărbătească luptă, fără nici o conziderare.* (Mare zgomot Aprobări vii şi îndelungate la naţionalişti.)

Onorată Casă! Punctul de plecare al politicei noastre este, ca fiecare popor al ţării acesteia să-şi aibă în statul acesta condiţiunile dezvoltării economice, culturale şi politice. Scopul nostru este validitarea aceatui punct de vedere principial, şi prin urmare fiecare faptă a acestui guvern, care va fi contrară acestui principiu politic al nostru, va întâmpinà din partea noastră cea mai energică împotrivire.

Onorată Casă! Nu acuma este timpul ca să critisez singuraticele puncte ale programului prezentat. Chiar pentru aceasta mă mărginesc a accentuà singur punctul nostru de vedere principiar şi a rugà pe stimatul guvern, ca să nu întrelase validitarea acelor principii politice, cari singure sunt în stare a promovà fericirea şi inaintarea acestei ţări, dar să o facă aceasta nu numai pentru o naţionalitate şi numai pentru o pătură socială, ci *pentru toate individualităţile etnice şi toate popoarele ţării acesteia şi pentru toate clasele sociale, cari compun ţara aceasta*, ca deopotrivă să se asigure pentru toţi desvoltarea politică, economică şi culturală. Deoarece însă acest principiu nu-l văd îndestul accentuat în vorbirea de program a dlui ministru-prezident, noi nu putem avea încredere în guvernul ce ni s'a prezentat. (Vii aprobări şi aplauze din partea naţionalităţilor. Oratorul este felicitat).

Programul

examenelor publice dela şcoala civilă de fete a „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ din Sibiiu, la finea anului şcolar 1905/6.

Luni în 25 Iunie. a) înainte de amiazi: dela 8—11 ore Religiunea cu elevele din toate clasele civile, dela 11—12 Limba franceză, clasa II—IV. b) după ameazi: dela 3—6 ore clasa I civilă, din studiile: Limba română, Istoria naturală şi Limba maghiară.

Marţi în 26 Iunie. a) înainte de amiazi: dela 8—12 ore clasa III civilă, din studiile: Limba maghiară, Istoria universală şi Geografie. b) după ameazi: dela 3—6 ore clasa II civilă, din studiile: Geografie, Limba română şi Limba maghiară.

Miercuri în 27 Iunie. a) înainte de ameazi: dela 8—12 ore clasa IV civilă, din studiile: Aritmetică, Istoria patriei, Limba germană şi Fizică. b) după ameazi: dela 3—6 ore Muzica instrumentală (piano, violină) cu elevele din toate clasele civile.

Vineri în 29 Iunie. a) înainte de amiazi: dela 11—12 ore Incheerea solemnă a anului şcolar şi distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie şi desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

Direcţiunea.

Dela conferenţele învăţătoreşti.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferenţa învăţătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. **Aurel Crăciunescu.**

(Urmare.)

Creşte dela admoniarea cea mai lină până la acuza cea mai grea, dupăcum se recere în diferitele faze. Inplinirea faptelor sale, omul are ajutorul şi sprijinul credinţei şi a inclinărilor sale, a minţii şi a voinţei sale. Conştiinţa proprie judecă faptele proprii mai clar.

Onoarea şi cinstea, care o dau oamenii poate, că înveseleşte inima omului, dar fiind ele trecătoare şi bucuria omului trece, căci onoarea din partea lumei are de regulă ca urmare şi întristarea, care e însoţitoarea bucuriei. Cei buni au bucuria şi onoarea în conştiinţa lor proprie. Cei răi nu au nici o bucurie stabilă, nici nu pot gustà plăcerea sufletească adevărată.

Inima omului bun e cămară şi deposit adevărat al tezaurelor şi darurilor Dzeeşti, cari vecinic îl sprijinesc în lupta sa. Pe omul bun nu'l impoartă lucrul şi faptele altora şi nici umbra vanităţei nu cade pe el.

De aceea zice şi psalmistul „inimă curată zideşte în mine Doamne“.

Conştiinţa trebue formată şi cultivată. Trendelenburg zice: fără minte e conştiinţa oarbă, fără conştiinţă mintea e slăbită şi neproductivă.

Mintea se cultivă prin studiu temeinic şi serios. Dar mintea şi după o muncă îndelungată îşi poate formà păreri şi judecăţi greşite. *Conştiinţa nu greşeşte.* Ea e condiţionaţă încâtva de caracterul moral al omului. Mintea şi raţiunea omului îi arată lui datorinţele, cari le are între toate împrejurările vieţii, iar conştiinţa e aceea, care arată cum trebue plinite datorinţele. Datorinţe felurite ne petrec dela naştere până la mormânt: datorinţe către deaproapele, superiori, subordinaţi, coordinaţi, către Dzeu. Unde omul are numai cât de puţină putere, are totdeodată şi o mulţime de datorinţe. Conştiinţa judecă nu numai datorinţele, ci şi fazele şi cauzele datorinţei. Fără sentimentul datorinţei omul la primul nesucces, la prima lovitură ori ispită ar cădeà. Sentimentul datorinţei e, care dă curaj şi energie bărbătească.

Robertsohn din *Bricthon* zice, forţa, mărimea adevărată a bărbatului adevărat nu conzistă în aceea, ca el să caute plăcerea sa, renumele seu, înaintarea sa, ci conzistă în plinirea conştienţioasă a datorinţei sale.

Datorinţa e un principiu, care trebue să pătrundă întreaga vieaţă a omului; ea se manifestă în cuvintele, mai ales însă în faptele şi în lucrurile omului. Faptele omului însă trebuie să fie hotărâte şi determinate de conştiinţa şi voia lui, căci în datorinţa corect împlinită se arată conştiinţa omului. Oamenii inspiraţi de principii nobile mai bine jertfesc tot, ce le e chiar mai scump, decât să greşească numai câtva în contra datorinţei lor. *Sarturius* erà de părerea; „bărbatul care are caracter demn numai cu onoare poate învinge şi chiar dacă vieaţa îi e în joc, nu foloseşte mijloace murdare şi necorecte, ci îşi plineşte conştienţios datorinţa sa“. Prin muncă conştienţioasă omul e ocupat şi nu ţine cont de fleacurile sociale şi astfel nu-'şi consumă puterile în nimicuri deşarte. Fără conştiinţa, care prin influinţa ei cumpăneşte şi hotăreşte toate şi mintea cea mai perfectă, puternică şi agilă, poate comite greşeli mari. Conştiinţa adevărată face pe fiecare un bărbat adevărat şi om la locul seu, care cu demnitate ştie să-'şi susţie locul în cinste.

Ea e învăţătorul moral al inimei, îndreptătorul omului spre bine şi fapte bune; ea e cugetul sau gândul cel drept spre credinţa şi viaţa adevărată. Influinţa bună şi predomnitoare a conştiinţei curate, poate da ocazie ca caracterul frumos şi nobil să se dezvoalte deplin. Iar mărimea unei ţări nu atârnă dela teritor, ci dela mărimea conştiinţei şi a caracterului locuitorilor ei.

Fără conştiinţă e imposibil ca omul să aibă un motor mai ideal şi mai nobil al tuturor acţiunilor sale. *Wilh. Humbold* zice: e deosebită valoare pentru viaţa noastră, ca noi să nu cugetăm tot cu frică la fericirea şi nefericirea noastră, ci să ne plinim datorinţele cu grije, conştienţios şi strict şi atunci va veni fericirea de sigur.

(Va urma).

Dela academia română.

Primirea elevelor în institutul Oteteleşanu.

Cu începerea viitorului an şcolar 1906—1907 se vor primì *şease-spre-zece eleve* în Institutul de fete dela Măgurele, fundat de Ioan Oteteleşanu şi înfiinţat de Academia română, sub înaltul Patronagiu al Măiestăţii Sale Regelui, cărora li se vor dà, conform dispoziţiunii testamentare a răposatului fundator, o creştere casnică şi instrucţiunea cuvenită unei „*bune mame de familie, fără pretenziuni sau lux*“.

Cursul va fi de cinci ani de studiu şi unul de practică. In acest timp elevele vor aveà toată întreţinerea în Institut şi nu vor puteà părăsì şcoala în tot intervalul de şease ani, afară de cazuri de forţă majoră.

Sunt admise în institut copile născute de părinţi români săraci, *pe deplin sănătoase*, cari până la 5 August 1906 au împlinit 12, dar încă nu 14 ani, au pregătirea ce se dă în şcoalele primare din România şi au obţinut la terminarea cursului primar cel puţin media 7. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puţin 6.

Nu se admit diepense de nici un fel.

Două surori sau două vere primare nu pot fi admise în Institut.

Părinţii elevelor ce vor fi primite în Institut nu pot să-şi ea ficele de sfintele sărbători ori pe timpul vacanţelor în familie şi Direcţiunea îşi conservă dreptul de a le dà ori nu voie elevelor să petreacă în familie de vacanţe.

Părinţii aspirantelor ori reprezentanţii legali ai acestora au să trimită — *până la 5 Augnst 1906* — cererile însoţite de *act de naştere, act de vaccină, act de paupertate*, în care se va arătà şi numărul copiilor, şi *atestat şcolar* despre terminarea claselor primare, la *Academia română* (calea Victoriei Nr. 135), *pentru Comisiunea Fundaţiunii Oteteleşanu*, care, examinând actele şi luând informaţiunile, ce va crede de cuviinţă, va dispune ca concurentele, ce îndeplinesc condiţiunile mai sus precizate, *să fie supuse la un examen de primire*, prin care se va constatà gradul de pregătire în ceea ce priveşte cetirea şi scrierea, analiza etimologică şi cea sintactică, cele patru operaţiuni, geografia şi istoria ţărilor române.

Concurentele cari nu sunt din România, *se admit fără examen de primire*, în virtutea atestatelor obţinute în şcoalele similare din patria lor, şi au să trimită la Academia Română, tot până la 5 August stil vechiu, cererile însoţite de actele enumerate mai sus, *de un atestat medical şi de o fotografie a lor.*

Academia îşi rezervă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

Rezultatele examenului se vor supune dimpreună cu toate actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Măiestăţii Sale Regelui, căruia îi aparţine a decide în privinţa primirii.

Examenele se vor începe în localul Academiei la 9 Septembre 1906, ora 8 dimineaţa.

Cu începere dela 16 August părinții pot ridicà actele de naștere, de vaccină și de studii cu cari au înscris copilele.

Convocare.

Din incidentul sfințirii bisericei renovate din comuna Ghelariu, ce se va săvârșì la 4/17 Iunie a. c. și conform hotărării conferenței preoțești din 30 Novembre 1904, prin aceasta îmi iau voie a convocà onorata preoțime la conferența preoțască pe ziua sus zisă, în comuna *Ghelariu*, Duminecă în 4/17 Iunie a. c. cu următoarul

Program:

1. Indeplinirea ceremonialelor împreunate cu sfințirea de biserică, la care sunt datori a luà parte toți preoții.
2. Celebrarea sf. liturgii prin mandatarul Excelenței Sale, azistat de preoții Gheorghe Ungur, Leontin Ungur, Iuliu Holder, eventual și alții.
3. Predică despre *Statornicia în credința strămoșască*, de preotul Gheorghe Rain din Nădăștia inferioară.
4. Deschiderea conferenței prin prezidiu și constatarea membrilor prezenți.
5. Discuție asupra serviciului divin și a predicei.
6. Comunicarea hârtiei conzistoriale din 1 Februarie 1905 nr. 99 bis. prin care se ià la cunoștință protocolul conferenței trecute și dispozițiunile făcute în acel ordin; cum și comunicarea ordinului din 29 Octobre 1905 nr. 10,331 prez.
7. Prin ce mijloace s'ar puteà delătură indiferentizmul manifestat din partea poporului față de credință, biserică și așezămintele noastre strămoșești. Disertație de părintele Gheorghe Rain.
8. Statorirea definitivă a Planului cronologic prezentat conferenței trecute, de parohul Constantin Dăncilă.
9. Eventuale propuneri.
10. Defigerea locului pentru conferența anului viitor.
11. Incheierea conferenței.

Hunedoara, la 19 Maiu (2 Iunie) 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

NOUTĂȚI.

Distincția Maiestății Sale. Regele Carol al României a distins pe Domnitoriul nostru cu lanțul de aur al ordinului Carol. Distincția și scrisoarea regelui o va aduce la Viena moștenitoriul Ferdinand.

*

Prezidentul dietei croate, Bogdan Medakovics, a fost provocat în ședința de Mercuri a dietei ungare, din care încă face parte, să depună jurământul în calitate de membru în comisiunile permanente. El n'a voit însă, ci a abzis de acest oficiu. Motivul a fost faptul, că nu știe ungurește. Dieta nu i-a primit abzicerea ci i-a permis să pună jurământul în limba *croată*. L'a și depus, Vineri.

*

„Foaia Poporului“ — politică. *„Foaia Poporului“*, care apare în Sibiiu a depus cauțiunea prescrisă, și începând cu numărul din urmă e îndreptățită a tractà și cestiuni de caracter politic.

*

Eduard Hartmann, un mare și profund filozof al zilelor noastre, a murit în apropierea Berlinului în 5 l. c. în vârstă de 64 ani. A scris multe cărți de psihologie, estetică și filozofie. Renumele i-l-a hărăzit în deosebi cartea „Filozofia necunoscutului“.

*

Sinucidere „Libertatea“ din Orăștie scrie, că un student al gimnaziului unguresc de acolo, Stefan Szöcs, cl. IV gimn., s'a împușcat zilele trecute în promenada orașului. Probabil din cauza examenelor vestite ale gimnaziului acestuia.

*

Asentările. Conform proiectului de recrutare primit de dieta țării în zilele trecute, asentările se fac în anul acesta în două rate. Rata primă în 11—14 Iunie. La aceasta se vor prezentà cei născuți în 1882—1884. Aceștia vor intrà sub arme în 1 August. Rata a doua se va face în 10—30 Octomvrie pentru cei născuți în 1883—1885. Aceștia vor intrà sub arme în 31 Dec.

*

Ape mari. In urma ploilor fără contenire au început toate apele să crească. Dunărea pe toată întinderea ei crește văzând cu ochii și amenință cu ezundare în toată clipa. Târnavele au trecut deja peste țărmuri. Multe câmpuri și livezi înnoată în apă. Orașul Sighișoara aproape jumătate e cutropit de apă. Casele stau în apă și locuitorii s'au refugiat în partea mai ridicată a orașului. Aceleași vești vin și de pe Murăș. Reghinul, Toplița, Murăș-Oșorhei și alte comune de pe valea Murășului sunt mai mult sau mai puțin toate inundate.

*

O întrebare. Suntem rugați să publicăm următoarele: *„Răvașul“* Nr. 20—21 la rubrica *„De peste săptămână“* vorbește despre sfințirea catedralei din Sibiiu, înșirând foarte pe scurt momente și oameni fără comentar, până ajunge la conferența dlui Iorga. Aci: „Efectul a fost covârșitor. Cele 2 ore cât a vorbit au trecut ca un sfert de ceas. Aplausele au fost cu adevărat furtunoase. *In fine dl Iorga a conjurat pe Sibiieni să nu mai facă confesionalism,*“ și de aci continuă iarăși ca înainte. —

Aplicat e acum dl *Iorga*, în simțul său de dreptate, pe lângă tot cuvântul de lingușire, a desminți afirmația nedreaptă a *„Răvașului“*, când noi, mulțimea, cari l'am auzit și aprobat din suflet știm, că dsa a conjurat și numit *„trădătoriu de neam“* pe cel-ce va mai agità chestia confesională și *nu pe Sibiieni?* *P.*

*

Impăratul Wilhelm — moș. Toată țeara nemțească s'a bucurat când a aflat știrea, că în casa domnitoare a întrat cocostârcul și în tot momentul e gata să bată la ușa moștenitorului. Se fac deja pregătiri ca să întimpine pe noul principe ori noua princesă cu festivitate și cu 101 pușcături de tun.

*

Domnitori în pericol. In urma senzaționalei descoperiri din Acona și a atentatului din Madrid, poliția italiană a descoperit lucruri foarte interesante. Anarhiștii au judecat la moarte cinci domnitori: regele Italiei, al Angliei, împăratul Germaniei, Țarul Rusiei și Roosewelt, prez. Statelor-Unite. Pentru uciderea acestora s'au designat 60 persoane. In Ancona s'a descoperit această conjurație. In atelierul lor secret s'au aflat o mulțime de bombe și arme. S'a aflat o bilă frumoasă de biliard, care era de fapt o bombă, pe care voiau să o strecure în palat, iar când regele o va lovì, să explodeze. S'au aflat bomboane foarte artistic lucrate, în cari era ascuns dinamit.

*

La băile din Basna, lângă Mediaș, a fost ales medic balnear dl Dr. *Eugen Porez*, medic de cerc, care cu plăcere dă celor ce voesc se folosească aceste băi de iod toate deslușirile cerute. Domnul Dr *Porca* a petrecut anul acesta timp mai lung în Viena, unde ascultând un curs special la universitatea de acolo, a căutat să cunoască rezultatele mai nouă ale balneologiei, și în special să se familiarizeze cu mijloacele auxiliare ale curei.

*

„Jugend“ oprită în Austria. Revista artistică și plină de un spirit liberal „Jugend“ a fost oprită de a întrà pe teritoriul Austriei din cauză că ar fi comis „laesa Maestate“ într'un articol scris din incidentul deschiderii parlamentului unguresc. In acest articol se zice că Maiest. Sa s'a prezentat în haine de soldat simplu honved, că pe tron ar fi stat Kossuth și muzica militară a cântat „Doamne ține — pe Kossuth Franți“.

*

Cânele turbat. Economul S. Blajin din Câneja aveà un câne, care a turbat zilele acestea. Blajin a luat pușca să'l omoare. A pușcat însă așa de prost, încât glonțul n'a nimerit cânele, ci pe femeea lui, care eșise în acel moment pe ușă. Glonțul a nimerit'o în pântece și femeea era în stare binecuvântată.

*

Cea mai bogată germană *Berta Krupp*, fata vestitului fabricant de tunuri din Germania, mort nu demult, ș'a aflat în sfârșit după mult ales pe cel favorit în persoana conzilierului de legație la papa, Gustav v. *Bohlen*. El e de 36 ani, fata are 23 ani și 160 milioane mărci avere.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit dl Stefan Popovici, notar (Racovița), din prilegiul căsătoriei sale cu dșoara Mărioara Constantinescu (Boița), 2 cor.; dl Octavian Cernea, absolvent în drepturi (Cincu-mare), din prilegiul fidanțării sale cu dșoara Erica Wolff (Cohalm), 2 cor. și Vic. Tordășianu 10 fileri.

*

Teatru în Alba-Iulia Reuniunea economilor și meseriașilor din Alba-Iulia invită la producțiunea teatrală împreunată cu dans ce se va aranjà Sâmbătă în 16 Iunie st. n. a. c la hotel „Europa“. Inceputul la 8 ore seara. Se va dà *„Favorita“*, operă lirică în 4 acte, de Donizetti.

*

Sărit din tren. Un sergent din Timișoara plecase cu trenul în concediu într'o comună nu departe de oraș. La cantina comunei respective a observat în fuga trenului pe părinții sei. De bucurie n'a știut ce să facă și văzând că trenul nu se oprește, a sărit. S'a izbit însă de un stâlp de telegraf și și-a zdrobit capul. A rămas mort pe loc.

*

Miliția țărilor. A apărut de curând o statistică a cheltuelilor ce le-au unele țări ale Europei cu miliția. Sunt sume oribile Rusia cheltue 940 mil., Germania 770 mil., Anglia 760 milioane, Francia 650 mil., Statele-Unite 550 mil., Austro-Ungaria 432 mil., Italia 288 mil. coroane.

*

Insemnătatea nucilor de cocos pentru Europa. Nucile de cocos, cari în multe țări tropice trec ca aliment universal, au și pentru Europa tot mai mare însemnătate, deoarece cu ridicarea prețului cărnii s'a scumpit enorm și unsoarea. Nucile de cocos, cari conțin foarte multă grăsime, se uscă la soare, se aduc pe corabie la Aussig pe Elba și aici după ce se curăță cu îngrijire se tescuesc după o procedură specială. Primul oleu se întrebuințează la grăsimea de mâncări Ceres, iar celalalt oleu se folosește la marfe mai inferioare, însă toate corăspunzătoare trebuințelor generale.

*

Fără nici un reclam crucea sau steaua duplă electro-magnetică a dlui Müller Albert, Budapesta V. Vadász-utcza 42/V. a devenit renumită în toate părțile lumei. Foarte mulți după folosința crucei s'au vindecat de boale vechi, așa încât dela acestea în toată ziua sosesc scrisori pline de mulțămire. Dlui fotograf Eisschild Adolf din Cservenka următoarele au scris: „De mult timp trebue să-mi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul aflat prin domnia-ta, asta însă cu adinsul am făcut-o până acum, deoarece cu cea mai mare curiozitate am așteptat a aflà, că nevasta mea ce cu ajutorul crucei R. B. 86967 devenì iarăși de boala avută, prin urmare cu cea mai mare bucurie constate, că nevasta mea care durându-o pieptul și stomacul aveà în genere lipsa poftei de mâncare, dureri de cap și multe alte boale, cu ajutorul aparatului dvoastră s'a făcut pe deplin sănătoasă, prin urmare aparatul dvoastră sunt silit a lăudà și al recomandà fiecărui suferitor de boale. Prețul aparatului mare 6 coroane.

AMVONUL.

Cuvântare funebrală

rostită de ieromonahul **Dr Elie Miron Cristea**, asesor conzistorial, la înmormântarea parohului **Ioan Vințeleriu**, din Ocna-de-sus, în 28 Martie 1906.

(Urmare).

Părintele V. a fost nu numai un bărbat cinstit, un caracter firm și fără prihană, un „om de omenie“, ci mai presus de toate a fost un slujitor convins la altarul bisericei și al neamului seu, un român pururea verde, care o clipă măcar nu s'a deslipit în viața sa de poporenii sei, de țăranii români, de opinca neamului seu, bine știind,

„c'acea opincă-i talpa țării . . .
stă ca stânca 'n fundul mării;

și convins fiind în sufletul seu, că — precum fiecare cărturar român eșit din sinul poporului nostru așa și el, și mai ales un preot, — sfântă datorință are a muncì la întărirea temeliei acestui neam, acestei stânci, ca să poată înfruntà și da piept cu valurile ce se strecur asupra ei și o lovesc și ca astfel și în viitor cu deplină liniște sufletească să putem zice: Veniți valuri, potop, potop . . . pentrucă

Apa trece-a peste ea,
Dar n'a duce-o, că e grea!

Fiu de țăran a fost, și pe țăranul român iubitul-a până la cea din urmă răsuflare a vieții sale.

*

Jalea ce o simțim cu toții până și cei dela cârma bisericei noastre, devine cu atât mai mare, cu cât prea des trebue să vedem cum să răstoarnă stejarii vânjoși, bărbații probați și vrednici ai bisericei noastre; și e mare întrebarea, dacă cei tineri — veniți în urma lor — vor umpleà cu aceeași cinste și vrednicie golul produs de ei.

Mai deunăzi petrecut-am la groapa rece pe un alt păstor prea vrednic al bisericei noastre pe părintele Iosif Goga dela Rășinari, care și-a dat nobilul suflet tocmai în ajunul Nașterii Domnului, făcându-și sfântă cruce și zicând cuvintele: „Acuma mă odihnesc“, adecă acum adorm deși pentru vecie, totuși liniștit, căci dat i-a fost inimei mele părintești și românești să guste bucuria faptului, că din mine a odrăslit fiul și cântărețul pătimirii noastre, a cărui strune și glas plin de mângăere și de îmbărbătare răsună și và răsunà tot mai mult în toate colibile, casele și palatele, străbătând sufletul întregului neam românesc de pretutindenea. Mor liniștit, pentrucă fiul meu, familia mea, nu rămâne orfană, ci devine familia și fiul neamului întreg.

Iar astăzi în ajunul Invierii Domnului din nou avem tristul prilegiu de a însoți pe drumul veciniciei pe un alt apostol vrednic al bisericei sale, care în aceste zile a devenit mucenicul slujbei sale preoțești.

Toți îl știam voinic și bine.

Mai marii bisericei trimisu-l-au în comuna Slimnic ca să dee mângăere sufletească credincioșilor de acolo, cari l-au așteptat cu drag. S'a supus poruncei, s'a dus și a mărturisit și cuminecat sute de inși, ca astfel curățindu-le haina sufletului cu vrednicie să poată ajunge praznicul Invierii Domnului.

Reintors în mijlocul poporenilor săi n'a crutat osteneală, nu s'a crutat pe sine, ci — precum totdeauna — așa și de astădată a stat la dispoziția tuturor, spovedind aici în sfânta biserică zeci de inși.

Dar dragostea către fii săi sufletești, către turma sa, conștiențiozitatea față de slujba și apostolia sa, i-au fost mai mari decât tăria puterilor trupești. Astfel osteneala l-a istovit întru atâta, încât deodată i-a curmat firul blândei sale vieți, făcându-l mucenicul apostoliei ce i-s'a încredințat.

Iată deci jalnici ascultători, un păstor care și-a pus sufletul pentru poporul seu; iată motivul pentru care nu puteam aflà din scriptură cuvinte mai potrivite decât cele dela începutul cuvântării mele.

Istovit de puteri l-ați luat din această biserică, dintre credincioșii sei, în mijlocul cărora îndeplineà cea mai înaltă misiune a slujbei preoțești; l-ați așezat în trăsură, l-ați dus la casa sa, unde în scurtă vreme a adormit pe veci, rostind în gândul seu cuvintele evang. Mateiu: Slugă bună și credincioasă ți-am fost ție Stăpâne până în clipa cea din urmă a vieții mele; deci primește-mă întru bucuria ta, în locașurile celor drepți ai tăi!

El s'a dus pentru vecie, dar nouă ne-a lăsat scumpă moștenire amintirea faptelor sale și îndeosebi cea mai frumoasă și mai rară pildă despre nemărginita sa iubire către slujba și apostolia ce i-s'a încredințat, încât cu suflet liniștit poate sta înaintea dreptului judecător, căci a înmulțit talanții primiți spre îngrijire, sporindu-și turma în număr, în putere și avere.

(Va urma).

Școala specială de peatră și lut din Székely-Udvarhely.

(Condițiile de primire).

Direcțiunea școalei speciale r. u. de stat pentru industria de peatră și lut din Székely-Udvarhely, ne trimite următorul comunicat: Scopul școalei este a formà (a crește) din elevi în decurs de 4 ani industriași versați atât în praxă cât și în teorie. Ca elevi ordinari pot fi primiți, a) cei ce au absolvat cel puțin 2 clase gimnaziale s'au 6 clase elementare, eventual au cercetat 3 ani cu bun succes școala de ucenici, b) cei ce au împlinit vârsta de 12 ani și sunt sănătoși și bine desvoltați. Petenții au a-și alăturà la cerere: a) atestat de botez, b) atestat școlar, c) declarațiunea tatălui sau a tutorului, prin care se obligă a lăsà pe fiu să absoalve cele 4 cursuri de școală specială. d) atestat medical și de vaccinare.

Instrucția e total liberă de didactru. Pentru asigurarea recuisitelor din atelier se plătește la cassa institutului suma de 6 coroane. Elevii săraci dar cu purtare bună și silitori, cari vor documentà în mod vrednic de credinţă starea lor miseră, vor beneficià de câte un stipendiu întreg sau jumătate. Pe lângă institut se mai află şi un internat şi un convict, la care au să plătească elevii nestipendiaţi 19 cor. lunar pe tot timpul.

Petiţiunile de primire, respective pentru stipendiu, adresate la comisiunea de supraveghere a institutului (az intézet felügyelő bizottságához) au să se înainteze cel mai târziu până la 10 August a. c. direcţiuni. Alte detaiuri se cuprind în anuarul şcoalei (raportul anual Iskolaévi-értesitő), care la dorinţă se trimite din partea direcţiunii ori cărui interesat.

Atragem atenţiunea celor interesaţi asupra acestei şcoale.

Sibiiu, 9 Maiu 1906.

Comitetul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“.

Victor Iordăşianu *prezident.*   *Stefan Duca* *notar.*

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itinerarul de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

- La orele 4.6 dimineaţa spre Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
- La orele 4.20 dim. spre Făgăraş, Turnuroşu.
- La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
- La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
- La orele 7.31 dim. spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
- La orele 7.57 dim. spre Sălişte, Vinţ, Arad, Budapesta.
- La orele 12.58 d. a. la Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
- La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
- La orele 1.30 d. a. spre Făgăraş.
- La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
- La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
- La orele 3.42 d. a. spre Sălişte, Sebeş, Vinţ, Deva.
- La orele 4.45 d. a. spre Copşa-mică, Cluj, Budapesta.
- La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
- La orele 8.25 seara la Cisnădie.
- La orele 11.20 noaptea spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
- La ora 1.52 noaptea spre Sălişte, Sebeş Vinţ, Alba-Iulia, Teiuş, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

- La orele 3.58 dim. dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
- La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş. Sălişte.
- La orele 7 dim. dela Cisnădie.
- La orele 7.04 dim. dela Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
- La orele 7.16 dim. dela Turnuroşu şi Făgăraş.
- La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
- La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
- La orele 12·57 d. a. dela Copşa-mică, Braşov, Cluj, Budapesta.
- La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
- La orele 3.37 d. a. dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
- La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
- La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
- La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
- La orele 8.59 seara dela Făgăraş.
- La orele 9.15 seara dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
- La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
- La orele 10.27 noaptea dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.

Concurs

La societatea acţionară „**Bistriţiana**“ institut de credit şi economii în Bistriţa e de ocupat un post de

practicant

cu salar anual de 1000 coroane. Termin 1 Iulie 1906.

Explicări dă

[115] 1—1 **Direcţiunea.**

Nr. 4695 1906 Epitr. [110] 2—2

Publicare de licitaţiune.

Comitetul parohial gr. orient. din Cuşma, protopresbiteratul Bistriţa, dă în întreprindere pe calea licitaţiunii publice minuende **edificarea şcoalei** gr. or. de aici. Licitaţiunea va aveà loc *Duminecă în 11/24 Iunie 1906* la 2 ore p. m. în şcoala veche gr. or. din Cuşma.

Preliminarul de spese aprobat de Preavenerabilul Conzistor arhidiecezan la 4 Aug. 1905 sub Nr. 7340 şcol. precum şi condiţiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial. Preţul strigării este de 5195 cor. 54 fil. Doritorii de a întreprinde acest lucru, trebue să dovedească, că au licenţă pentru astfel de întreprinderi şi să depună un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare, cari rămân în cassa bisericii până după colaudare.

Cuşma, la 18 Sept. 1905.

Pentru comitetul parohial gr. or.:

Alexandru Popoviciu
paroh gr. or.

Nr. 578 1905.

Văzut!

Simion Monda
protopresbiter.

Pentru o fabrică mai mare

se caută corespondent

dibaciu. Se cere să fie creştin, de 23—26 ani, necăsătorit, să poseadă pe deplin **limba germână şi română**, în vorbire şi scriere, cum şi temeinice cunoştinţe generale şi comerciale, să aibă scrisoare frumoasă, voie, sirguinţă şi destoinicie pentru muncă independentă.

Oferturi cu amănunte, cu fotografie şi cu copiile testimoniilor sunt a se trimite sub **T. F. 2247** la **Rudolf Mosse în Viena, I Seilerstätte 2.** [114] 2—2

Nr. 329 1906 [113] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Porceşti**, postul al doilea şi al treilea de învăţător sau învăţătoare, cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

2. **Ucea inferioară**, postul de învăţător cu salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

3. **Viştea superioară**, postul al doilea de învăţător cu salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanţii să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântà şi face cunoştinţă cu poporul, având cei aleşi a instruà copiii de şcoală în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică la sânta liturgie. Cuincuenaliile se vor socotì numai după anii de serviciu ocupaţi dela alegere.

Avrig, 23 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conţelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 190 1906 prot. [107] 3-3

Edict de licitaţiune.

Adaptarea şi mărirea bisericii din Racoşul-inferior se va dà în întreprindere pe cale de licitaţiune publică minuendă în ziua de *28 Maiu (10 Iunie) 10 ore a. m.* la faţa locului Alsó-Rákos.

Preţul de strigare e 2469 cor. 30 fil.

Comitetul îşi rezervă dreptul a alege după plac dintre concurenţi.

Planul şi preliminarul de spese până la ziua licitaţiunii se pot vedeà la oficiul parohial în Mátéfalva.

Din şedinţa comitetului parohial ţinut la 7/20 Maiu a. c.

Racoşul-inf. (Alsó-Rákos), în 9/22 Maiu 1906.

Moise Nicolau notar.   **Ioan Brotea** paroh gr. or.

Văzut!

Dimitrie Moldovan
protopresbiter, adm.

---

[111] 2—2

Publicare de licitaţiune.

Comuna bisericească gr. or. rom. din **Făgăraş** va dà în *17 Iunie a. c. st n.* la 11 ore a. m. prin licitaţie publică minuendă în întreprindere **edificarea** respective **adaptarea şcoalei,** după planul şi preliminarul de spese, aprobat de Ven. Conzistor arhidiecezan la 13 Maiu a. c. nr. 4362 Epitr. din 1906.

Oferte în scris se primesc până la începerea licitaţiunii, la oficiul parohial gr. or. în Făgăraş

Preţul strigării: 8474 cor. 56 fil.

Vadiul 5% dela preţul strigării.

Planul şi preliminarul de spese, cum şi condiţiunile de licitare se pot vedeà la epitropia gr. ort. română în Făgăraş.

Făgăraş, 18/31 Maiu 1906.

Dr. Ioan Turcu prezidentul comitetului.   **Ioan Berescu** notarul comitetului.

Văzut!

Nicolae Borza
protopresbiter.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Mersul trenurilor valabil din 1 Maiu 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7·25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.13	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.30	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.01	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.01
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.31	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.42	9.24		Ilia		5.10	5.45	7.06	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9·16	3.07	10.41	10.01		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44			Şibot		3.10		5.09	12.19
10.30	4.01	12·04	11.01		Vinţul de jos		2.44	4.09	4.44	12.05
10.49	4.27	12.24	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.23	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.2[illegible]	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6 27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Circ. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.20		1.30	—	pl.		sos.	—	7.16		8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.4[illegible]

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 58 Sibiiu, Joi 1/14 Iunie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Delegaţiunile.

Sibiiu, 13 Iunie n.

După şedinţa formală de constituire, ţinută Sâmbătă, delegaţiunile s'au prezentat Duminecă la palatul din Viena, pentru a ascultà mesajul de tron, cu care s'a făcut prin Maiestatea Sa deschiderea oficială a sesiunii de ăst-an a delegaţiunilor.

Intâiu s'a prezentat în faţa Maiestăţii Sale delegaţiunea maghiară, a cărei membri purtau toţi haine ungureşti de gală. La orele 12 a apărut în sala tronului, unde se întrunise delegaţiunea maghiară, cu ceremonialul obicinuit, Maiestatea Sa, în uniformă de general ungar. Erau prezenţi toţi ministri comuni, şi prim-ministrul nostru *Wekerle.*

Maiestatea Sa a fost salutat cu o călduroasă vorbire din partea prezidentului delegaţiunii ungare, contele *Zichy Tivadar.* In urmă a cetit Maiestatea Sa *mesajul de tron*, în care se accentuează, că raporturile monarhiei cu celelalte state străine sunt amicabile, ca mai nainte, şi se face o revistă asupra întregei situaţiuni, cu privire la politica externă.

Se condamnă atentatul dela Madrid, se face pomenire despre vizita Impăratului Wilhelm făcută Maiestăţii Sale, spunându-se că raporturile de amiciţie, manifestate de nou şi de astădată, *sunt tot aşa de sincere şi faţă de al treilea aliat, faţă de regele Italiei*, se spune că şi cu Rusia stăm în raporturi de bună înţelegere cu privire la stările din Balcani, unde se poate constatà o mică îndreptare spre bine, se vorbeşte despre răsboiul ruso-japonez, despre chestia marocană, resolvată cu intervenirea monarhiei noastre, şi apoi se spun următoarele:

„Ideea conducătoare a politicei noastre externe, ca până acuma, aşa şi de acum înainte, va fi *menţinerea păcii* pe seama Europei, şi înainte de toate pe seama monarhiei noastre. Pretenziunile urcate pentru astădată ale guvernului meu militar, reclamate de conservarea armatei şi a marinei, au rămas între limitele votării din anul trecut. In scopul procurării cât mai grabnice de arme şi unelte de răsboiu, precum şi pentru construirea şi adiustarea vaselor de răsboiu, devenită neamânabilă, se vor cere ratele stabilite în program.

In ţările ocupate progresul continuu n'a suferit întrerupere nici în anul expirat. Pe toate terenele administraţiei sunt luate în vedere reforme însemnate, cari se află în stadiul de pregătire. S'au ivit însă şi unele greutăţi cu privire la desvoltarea modernă, în urma întreruperii muncei acum terminată, în multe ramuri ale industriei.

Linia ferată care leagă oraşul Serajevo cu graniţa sârbească şi turcească, e terminată, şi la 1 Iulie va fi predată circulaţiunii.

Când încredinţez proiectele ce vi se vor înaintà zelului patriotic şi conzideraţiunii probate a Dvoastră, vă salut din întreaga inimă.“

Au urmat puternice strigări de „éljen“, iar în urmă Maiestatea Sa a ţinut cerc, cu care ocaziune a învrednicit pe fiecare delegat ungar cu câteva cuvinte. S'a remarcat însă, că cercul a fost de astădată de durată mai scurtă decât în anii trecuţi.

La ora unu s'a prezentat apoi în faţa Maiestăţii Sale delegaţiunea austriacă. Conducătorul ei a fost prinţul *Lobkovitz*, care a rostit vorbirea la adresa Maiestăţii Sale, dorind, între aclamările generale ale delegaţilor austriaci, ca „Dumnezeu să ţină încă mult în viaţă pe de toţi cu iubire fiască veneratul Impărat şi Rege“.

Maiestatea Sa a cetit în urmă mesajul de tron, la fel cu cel cetit în faţa delegaţiunii ungare, şi a ţinut cerc, întreţinându-se puţin cu fiecare şi dintre delegaţii Austriei.

După amiazi delegaţiunile au ţinut şedinţe, fiecare separat.

Demonstraţiuni în Viena. Duminecă după ameazi partidul social-creştin dela Viena a ţinut întrunire publică, la care au azistat ca la zece mii de oameni. A avut caracter ostil Maghiarilor. Primarul *Lueger* a rostit o vorbire aspră la adresa Ungurilor, şi a avut efect covârşitor, mai ales cu fraza întrebuinţată, că a ajuns să fie dictator în politică fiul acelui Kossuth, care a detronat dinastia. Când a spus vorbele acestea, cineva din mulţime a ridicat o păpuşe de paie, pe care erà scris „Kossuth“ şi a acăţat-o de un stâlp de felinar. Mai târziu i au pus oamenii o sfoară la grumaz, şi după închiderea adunării, mulţimea a plecat cu ea în frunte la ministerul unguresc din Viena, unde delegaţiunea maghiară ţineà tocmai şedinţă, pentruca să demostreze. Au spart mai multe geamuri şi au strigat „*Los von Ungarn*!“ Delegaţiunea maghiară şi-a întrerupt şedinţa. In scurtă vreme a venit poliţia şi a resfirat mulţimea. După redeschiderea şedinţei delegaţiunei, s'a primit propunerea, ca pe palatul ministerului unguresc să fie ridicat steagul unguresc şi cel croat, câtă vreme delegaţiunea se află în Viena. Atât ministrul de interne austriac, cât şi primministrul *Beck*, au mers la ministrul-prezident *Wekerle* şi şi-au exprimat părerea de rău pentru cele întâmplate.

Vorbirile deputaţilor români rostite în dieta ţării.

A doua vorbire rostită în dietă a fost a deputatului *Dr. Alexandru Vaida Voevod*, ales în cercul Ighiului, care în şedinţa din 30 Maiu a înterpelat guvernul în chestia abuzurilor şi atrocităţilor dela alegerile din urmă. A vorbit următoarele:

Dr. Alexandru Vaida Voevod: Onorată cameră! Partidul liberal, care a domnit 40 de ani, s'a prăbuşit. Noi, naţionalităţile nemaghiare am crezut, că odată cu el s'a prăbuşit şi sistemul care caracterizà acest partid. Sperăm că vor urmà vremi mai bune pentru întreaga poporaţie a ţării, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune. Am avut motiv să credem aceasta, pentrucă la putere au ajuns partidele cari încă au avut să sufere nedreptăţi şi brutalităţi. Am crezut, că aceia cari au purtat şi ei patruzeci de ani jugul acesta, vor fi în stare să aprecieze simţămintele celor ce încă sunt nevoiţi să supoarte acest jug, şi vor recunoaşte, că partidul liberal şi-a asigurat popularitatea speriind mereu cu ciuha (mumus) naţionalistă. Şi de câteori erà vorba de vre'o călcare în picioare a drepturilor, spuneau, că interesele maghiarimii, ale naţiunii, — şi alte asemenea clişee, — pretind să înăbuşească prin brutalităţi justele pretenziuni ale naţionalităţilor. (Mişcare mare.)

Am crezut, că partidele coaliate vor creà timpuri mai bune, o eră nouă. Căci nu de mult s'a întâmplat, că coaliţia ne căutà prietenie, iar actualul ministru de comerciu ne-a recunoscut ca partid, când pe prezidentul nostru l'a întitulat de prezident al partidului naţionalităţilor“, căci atunci şi ei sufereau presiuni. Şi totuşi am ajuns să vedem, cum puternicile partide coaliate şi-au pus principiile în cui, eufonic vorbind, după cum vă place dvoastră, şi cum se vorbeşte în general: îşi ţin principiile în suspenz, ori că s'au pus pe aşteptare până vor urmà timpuri mai bune. (Mişcare.) Şi oare pentruce? Numai ca să scape coaliţia de presiunea sub care gemeà. Consecinţa logică ce o puteam scoate de aici erà, că puteam aşteptà să fie în sfârşit odată şi alegeri libere, pentrucă coaliţia le-a pregătit şi condus. (Intreruperi: Au şi fost libere!) Şi speram, că naţionalităţile nemaghiare îşi vor puteà trimite reprezentanţii în parlament, căci credeam, că s'au trezit şi în sinul coaliţiei ideile, pe cari le-a propovăduit Mocsáry Lajos înzadar în decurs de 2 decenii. Dar, dlor deputaţi, ne-am înşelat.

Pap Zoltán: Aşa repede v'aţi înşelat?

Rákosi Victor: V'aţi propus dinainte, că vă veţi înşelà.

FOIŞOARĂ.

Două cărţi folositoare.

Popor tinăr fiind nu-i mirare, că în lucrarea noastră culturală ne lipsesc de multeori chiar şi cele mai neapărate mijloace fără de cari propăşirea noastră înaintează încet, ba de multe ori are apariţiunea unei stagnări.

Una din lipsele arzătoare este netăgăduit şi lipsa unei literaturi a tineretului. Sunt atâtea decenii trecute şi şcoala poporală tot nu-şi poate arătà fructele ostenelelor sale cu aşa îmbelşugare, cum s'ar dorì şi poate, cum s'ar aşteptà.

Numărul analfabeţilor la noi e cel mai mare între popoarăle convieţuitoare. Cauza principală la toată întâmplarea este lipsa unei *continuităţi* în cultivarea tineretului.

Copiii ţăranilor cu părăsirea şcoalei de toate zilele abia mai prind vre-o carte în mână căci în cele mai multe locuri lipsesc şcoalele de adulţi. De obiceiu copiii a căror părinţi ţin ca să cânte în biserică şi cari din întâmplare au atragere spre cântarea bisericească, nu-şi uită cetitul, ba chiar nici scrisul. Mai sunt unii părinţi, cari le cumpără cărţi de rugăciuni, şi dedându'i cu cetirea în cursul slujbei bisericeşti se obicinuesc cu timpul, prefăcânduli-se în a doua natură.

Spre completare mai amintesc şi influinţa *militarizmului*, care pe lângă multe rele în punctul acesta îşi are şi partea sa bună. Cetirea şi cântarea în biserică sunt şi au fost până bine de curând singura ocazie, care n'a lăsat să piară munca şcolară de şasă ani. Şi astăzi în cele mai multe părţi ale ţării noastre acesta e singurul loc, care mai perpetuează cetirea în poporaţia dela sate. De aci se explică faptul, că în comunele noastre găseşti puţini ceteţi în junimea ţărănească.

Nu-i vorbă sunt şi ţinuturi în cari au străbătut gazete binişor, mai ales dela înfiinţarea „Foii Poporului“ aici la Sibiiu. Cu toate acestea ceea ce există, abia se poate cualificà de altceva, decât de neşte mici începuturi. Massele mari şi astăzi dormitează în amorţeala veacurilor şi rămân mult puţin indiferente faţă cu sănătosul curent pornit deja de un deceniu.

De biblioteci poporale şi de folosirea cu minte şi folos a acelora din partea ţărănimei pe lângă toate alarmele date prin ziare şi pe lângă toate încercările abià se poate spune ceva îmbucurător. Sunt ce e drept, ici colea biblioteci şcolare cari de obiceiu se folosesc de preot şi învăţător, ici colea şi de preoteasă şi învăţătoreasă, iar de tot rar de câte un fiu de ţăran, mai desfăcut la cap şi cu o plăcere naturală spre cetanie.

O chestie culturală aceasta de prima ordine, care va trebuí scoasă în primele rânduri ale problemelor noastre culturale.

Altcum, ce s'a făcut în materia aceasta nu s'a făcut cu destulă chibzuinţă, nici cu vre'un studiu mai serios.

Singur răposatul Dr. Barcianu, fostul meu coleg, în anul I al serviciului seu de referent şcolar a iniţiat o lucrare în favorul înfiinţării bibliotecilor şcolare; a dat un circular către toate oficiile parohiale şi a făcut şi o listă a cărţilor, ce ar fi să se cumpere.

Un studiu însă bazat de ştiinţe pedagogice până azi nu s'a făcut. La un timp mai apropiat va face subsemnatul o încercare de a dà soluţia acestei înalte probleme culturale. Şi până atunci datori suntem să apreciem munca, ce s'a început din unele părţi, spre a răspunde unei necesităţi atât de inexorabile.

N. Petra Petrescu: *Ilie Marin.* Tipografia Minerva, Buc. Preţul 1.50 c. Cunoscutul nostru scriitor, care şi în poziţia lui cu totul nefavorabilă ocupaţiei cu studiul şi literatura, ne-a dat în această povestire, o fascinantă istorisire a vieţii lui Ilie Marin, care fuge din Bucureşti în America şi acolo trece prin cele mai groaznice încercări. Pe urmă mâna prietenului seu îl scapă. Istorisirea e lucrată din domeniul neguţătoriei şi e foarte instructivă din toate punctele de vedere. O localizare la potriveală. Chiar şi omul crescut, dacă o ia în mână nu o mai poate lăsà, până ce nu o dă gata cu cetitul. Se recomândă pentru bibliotecile şcolare.

A. O. Maior Biblioteca copiilor. Vol. I. Budapesta 1906. După cunoştinţele mele e a doua încercare mai serioasă pentru a creà o bibliotecă a tinerimei. Cea dintâi a fost a lui Rîureanu, publicată la Iaşi, a doua e a domnişoarei Adelina Oltean. Volumul se începe cu o poveste nouă a reginei Carmen Sylva cu titlul: „Ciripiri vesele“, o poveste de toată frumseţea, având un caracter instructiv şi educativ.

A doua e „*Ioan Vindecătorul*“, a treia „*Ploscuţa Sfintei Vineri*“, a patra „*O minune*“, a cincia „*Ciresica*“, a şasa „*Visul*“,

Alexandru Vaida: Voiu documentă. Nu numai nouă ni-s'a întâmplat aşa ceva, ci şi în acele cercuri, unde soartea alegerii o decid cetăţenii evrei. Se ştie, că jidanii din Rózsahegy au fost siliţi să voteze cu candidatul partidului poporal, candidatul oficios al partidului guvernamental. Dl ministru de interne nu s'a jenat să terorizeze pe Jidani. (Protestări zgomotoase).

Prezidentul (Návay): Fac atent pe dl orator, să nu întrebuinţeze expresii ofenzătoare, iar pentru vorba, că ministrul a terorizat, îl chem la ordine.

Alexandru Vaida: Ce să zicem noi naţionalităţile, dacă i-au silit chiar şi pe Jidani, penelor cărora are a le mulţămì reputaţia sa de scriitor. E natural, că sunt toţi contra noastră, căci foile guvernamentale agită contra noastră. (Intreruperi: Cari foi?)

Alex. Vaida: „Független Magyarország“. Această foaie scrie în 1 Maiu, că funcţionarii, vice-comitele şi pretorii cercului Ighiu, mi-au făcut servicii de prietin. Apoi zice cu privire la aceasta: „Nu ştiu acei funcţionari, că datoria lor e de a rămâneà în cea mai deplină pasivitate faţă cu luptele dintre partidele patriotice, iar faţă de candidaţii cu program contra statului trebue să facă tot posibilul contra lor, între marginile legii“?

Pap Zoltán: E natural, contra duşmanilor statului. (Zgomot mare, prezidentul sună).

Vaida: Nu mă simt chemat a dà lecţii partidului kossúthist şi poporal, ce înseamnă în patria noastră libertatea funcţionarilor publici de a lucrà „în marginile legii“ contra candidaţilor opoziţionali. După cât ştiu eu, au avut ocaziune de a o experià destul.

Articolul urmează astfel, „In privinţa aceasta un aparat administrativ cu greutate şi vază poate face foarte mult. Alegătorii români cu simţăminte mai bune vor votà cu candidatul patriotic şi numai în urma unei simple vizite, desluşiri şi capacitări.

Tot astfel şi celelalte foi. Şi s'a dus vicişpanul Szász să se milogească pe la primari, să voteze cu candidatul lor sau să rămână acasă.

Şi s'au milogit şi au presionat pretorii Pongrácz, Csuka şi Incze, asemenea şi fiul fişpanului. (Intreruperi: Bine au făcut).

Cu toată presiunea administraţiei voinţa poporului român a triumfat, şi totuşi acum se zice, că administraţia m'a protejat.

Doresc tuturor acelora, cari au fost candidaţi oficioşi, sau mai bine zis, au fost numiţi deputaţi...

Prezidentul: Fac atent pe vorbitor să fie moderat în expresii.

A. Vaida... să fie tot aşa de protejaţi, cum am fost eu la Ighiu.

Obiectul interpelaţiei mele se referă la alegerile dela Cehul Silvaniei, Şomcuta mare şi Crăsău. In cercul Cehului e tradiţie, că nu-i permis a alege deputat naţionalist. Tradiţia aceasta au moştenit'o dela partidul liberal şi dela Bánffy, — dela cari au suferit şi ei, ca acum noi dela ei, — nu numai alegătorii de acolo, ci şi mare parte dintre colegii mei deputaţi. (Sgomot). Această tradiţie au susţinut'o şi acum. Sub Tisza s'a fost dat lozinca, că prezidentul partidului nostru, candidatul nostru, mai bine trebue lovit în cap, decât să învingă. (Sgomot). Se ştie în toată ţeara, că pe Gheorghe Pop au vrut să-l omoare prin bătăuşi plătiţi. (Zgomot mare).

Hédervári: Cine? Dă-ne fapte!

A. Vaida: De fapt a fost şi lovit în cap şi are a-i mulţămì numai lui Dumnezeu, că n'a murit. — Asemenea au fost împrăştiaţi alegătorii lui, dupăce cu azistenţă jandarmărească i-au desarmat, luându-le şi pipele. Apoi gendarmii apărau pe bătăuşi, ca aceştia să-i poată omorî pe Români. Astfel au fost alegerile libere ale lui Tisza. — Am crezut, că vor aveà atâta loialitate contrarii nostri politici şi vor ţineà pactul făcut cu noi.

Pap Zoltán: Cu cine a-ţi legat pact? Nu însinuà, noi nu am pactat cu dvoastră.

A. Vaida: Da! Intre Gheorghe Pop şi oamenii din Sălagiu a fost pact.

Rákosi Victor: A-ţi legat pact cu Kristóffy?

A. Vaida: Am legat pact cu comitatul, că noi nu vom pune candidaţi în 2 cercuri, în schimb cercul Cehului va fi al lui Gh. Pop. (Zgomot mare şi întreruperi). Ei şi cum a fost „alegerea liberă“? Când au văzut, că Gheorghe Pop are majoritatea, şi-au luat refugiu la o nouă cursă, căci cu bătăuşii nu puteau face nimic, fiind ai nostri apăraţi de miliţie. Sciind conducătorii alegerii, că numai cu jandarmii pot aduce alegătorii, fiind aceştia gata la orice apucătură corteşiască, iar miliţia e nepărtinitoare, au făcut pe un prezident de alegere să demisioneze şi au amânat alegerea.

Kun Árpád: Prezidentul a demisionat la voinţa lui Gh. Pop.

A. Vaida: Ştiţi ce va se zică a amânà alegerea în un cerc cu 3000 de alegători! Au corteşit cu jandarmi din comună în comună, iar pretorul Péchy a adunat poporul în o comună şi i-a poruncit se voteze cu candidatul lui. Le-au dat să înţeleagă prin jandarmi alegătorilor nostri, că de vor merge la alegeri îi vor tocà în cap. In ziua alegerii cei din Ilyésfalva au fost conduşi de miliţie. Când au întrat în oraş, au fost primiţi cu ploaie de pietrii din toate părţile..... De altă parte alegătorilor din Valea-Someşului nu li-s'a ajuns miliţia. La dealul de lângă oraş au fost primiţi cu ploaie de pietrii, aduse acolo de mai nainte cu carul şi cu ajutorul bătăuşilor, au împrăştiat 800 de alegători de ai lui Gh. Pop. (o voce: numai 80).

A. Vaida: Chiar de ar fi fost numai 80, brutalitatea şi vătămarea dreptului rămâne aceeaşi. Au omorât pe preotul Dumitru Pap şi pe un alegător. Acesta este rezultatul sângeros al alegerii din Ceh şi aceasta e învingerea strălucită a candidatului guvernamental.

Trec la atrocităţile săvârşite la alegerea din Şomcuta-mare. Aici tactica s'a început cu pretenziunea şi hotărârea prezidentului alegerii, că alegătorii mei să fie postaţi în depărtare de 200—300 de paşi dela locul alegerii, iar ai candidatului oficios în curtea pretorului. Steagul contra-candidatului meu a fâlfăit toată ziua în fereastra oficiului pretorial, iar de localitate de alegere prezidentul a ales casa de rugăciune a calvinilor. Bărbaţii mei de încredere au protestat cu cartea de legi în mână, dar înzadar, căci în cazurile acestea prezidentul de alegere e mai puternic chiar decât regele. Prezidentul de alegere zice: „nu mă învăţaţi pe mine legile, căci le cunosc, şi eu exerciez dreptul meu legal“. Aceasta înseamnă în limba de toate zilele, că fac ceeace cred că i în favorul candidatului oficios.

Nagy Emil: Asta-i traducere liberă.

A. Vaida: Au cercat să-mi seducă alegătorii, cari se grupează în jurul meu ca un singur om; văzând că nu merge nici decum, nici cu banii, nici cu terorizarea, au recurs la alte mijloace. Căci au votat cu mine toţi alegătorii, chiar din satul contra-candidatului meu, unde el e proprietar mare. (O voce: destul de rău).

Onorată Cameră! Dacă au văzut, că nu pot reuşì cu nici un chip, s'au luat corteşii contra-candidatului şi cu jandarmii au umblat din casă în casă, comiţând brutalităţi asupra celorce nu-i putură seduce.

Astfel s'a întâmplat în Cornia, Covaşi, Felsőkörtvélyes etc. Astfel în Ioház, unde au inzultat femeea unui econom de frunte, Alexandru Bârlea, pentrucă acesta era partizanul meu.

Corteşilor mei însă nu le-a umblat aşa de bine, căci dacă mergeau în vreun sat, îndată răsăriau în faţa lor corteşii contrarului însoţiţi de jandarmi, somându-i să se legitimeze.

E caracteristic pentru „alegerile libere“ faptul, că între cheltuelile mele electorale se aflà bagatelul de 100 de cor. numai pentru timbre la atestatele de identitate ale corteşilor mei. (Intreruperi: Este ex lex, nu trebuiau timbre). Dar când s'au dus corteşii mei — îi numesc cu numele, căci aţi cerut nume — Gheorghe Dale, din Remetea-Chioar, cu Alexandru Rákoczi, student în drept şi proprietar în Remetea, când s'au dus în Cornia i-au somat să se legitimeze; atunci i-au rupt legitimaţia lui Dale, l-au prins, l-au bătut cu măestria unui specialist, aşa că nu există un medic, care ar fi în stare să găsească ceva urme. Ştim doar că jandarmii se pricep la asta. (Zgomot mare).

Asemenea s'au purtat şi cu celalalt corteş al meu, notarul şi judele din Coaş, numai cât nu l-au bătut, ci frumuşel l-au escortat. Inzadar au protestat ei, înzadar spuneau, că sunt proprietari de pământ şi că-i cunoaşte satul întreg, înzadar spuneau „că eu nu sunt în Siberia, ci în ţara mea, unde mă cunoaşte toată lumea“. Absolut nici un rezultat.

In presara alegerii de abia le-a succes corteşilor lor a strânge din satul Cornia 18 alegători din 98. Poporul de acolo chiar şi muerile s'au adunat şi-i rugau pe cei 18 să nu batjocorească satul, ci să rămână toţi solidari şi să meargă mânezi toţi împreună la alegere şi se voteze cu toţi fraţii lor români, atunci jandarmii i-au împrăştiat cu armele. Pe un frutaş, pe Nicolae Pop al lui Costa a vrut să-l străpungă cu baioneta. Aceasta a lunecat pe cămeşe, iar omul a căzut în şanţ. Jandarmul l-a împuşcat ca pe un câne; glonţul i-a întrat în piept între coasta a V-a şi a VI-a şi a eşit prin spate. Ceilalţi jandarmi la auzul puşcăturii au prins pofta la omor şi beţi fiind de rachiu au puşcat în poporul, care se strânsese pe marginea ceealaltă a drumului. I-au luat la ţântă ca pe indianii sălbatici odinioară europenii sălbatici.

Pe Ioan Gonţ l-au puşcat dincolo de gard. Din caracterul ranei reiese că l-au puşcat ca odinioară pe timpul vânătorii de oameni. (Zgomot). O viaţă de om cred că preţueşte atâta, ca să nu lărmuiţi.

In ziua alegerii dimineaţa a venit un corteş la mine din Remetea-Chioar, plângându se, că le-au luat biletele de legitimaţie. (Zgomot, prezidentul sună). L-am întrebat pe arândaşul Hirsch, că de ce le ia biletele? Mi-a răspuns, că el e „persoană oficioasă“, căci el e corteşul contelui. L-am întrebat cine i-a dat puterea? Mi-a răspuns, că pretorul. Ajungând alegătorii la Şomcuta, au străbătut cu greu la locul destinat pentru alegătorii mei. Atunci însă prezidentul alegerii a avut minunata idee de a căutà, dacă n'au cumva arme la ei alegătorii mei? A dat ordin la doi oameni să-i caute pe cei două mii de alegători. Au căutat prin străiţi, prin buzunare şi prin cisme după cuţite, revolvere şi dinamită, de cari Românii ar purtà totdeauna. Şi au găsit nevinovate pipe şi beţigaşe de curăţit pipa; în lipsă de alte arme le-au confiscat pe acestea.

De ce o fi fost nevoe de această dispoziţie? Pentrucă în timpul acesta i-au ţinut împresuraţi cu jandarmi. Vă puteţi închipuì cât a ţinut cercetarea aceasta. N'au cruţat nici pe preoţii nostri; singură bănuiala, că preoţii nostri poartă arme ucigaşe, e o inzultă gravă. (Zgomot).

(Va urma).

---

a şeptea „*Baba Sălcuţă*“, a opta „*Doină*“, a noua „*Said şi Hassan*“, a zecea „*Roade Tot*“, a unsprezecea „*Stefan şi Liniţoara*“, a douasprezecea „*Ziua Tati*“. Chiar şi aceastǎ simplă înşirare poate stârnì curiozitatea omenească. Câteva din ele sunt originale, celelalte traduceri din nemţeşte şi franţuzeşte. Conţinutul lor e bogat în *puterea de producţie a fantaziei* şi expus în frumoasă românească. Un preţios serviciu a făcut autora prin câştigarea acestei publicaţii, căci ne îmbogăţeşte literatura tocmai acolo unde ne simţim mai săraci. Nu pot să nu-mi expun o mică observare: *O aşa lucrare se poate săvârşì cu deplină isbândă numai prin conlucrarea mai multora, oameni cu mai multă experienţă şi mai vârtos cu o bogată experienţă pedagogică şi studiere teoretică a acestei chestii atât de principiale.*

Deşì lipseşte această condiţie esenţială, lucrarea începută, din parte-mi o salut cu bucurie şi-i doresc cea mai largă răspândire.

Veniţi deci fraţilor, preoţi şi învăţători şi o cumpăraţi pe seama bibliotecilor voastre, căci vrednică e să fie cetită de toată suflarea. Preţul e numai 1 cor. 60 fileri (2 lei). Se procură dela librăria „Luceafărului“ din Budapesta.

Dr. Petru Şpan,

Dela conferenţele învăţătoreşti.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferenţa învăţătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. **Aurel Crăciunescu.**

(Urmare.)

Wasingthon aveà puternic sentiment de datorinţă şi acest sentiment a fost motorul vieţei sale întregi şi totdeodată baza şi motivul tuturor faptelor sale. El a pus baza adevărată puternicilor state unite din America. Când pe lângă toată opoziţia lui, a fost constrâns să primească comanda supremă a armatei dela care atârnà viitorul patriei sale, a zis: „Vă rog să grijiţi bine de va venì vr'o nefericire mare şi renumele meu se va perde, căci eu azi am declarat cu toată sinceritatea, că nu mă simt destul de puternic pentru oficiul acesta, cu care m'aţi onorat azi“.

Iar soţiei sale i-a scris: „A fost cu totul peste puterile mele să refuz denumirea, fără să mă expun singur condamnării, care mi-ar fi adus necinste mie şi amicilor mei. Aceasta, sunt convins, nici ţie nu ţi-ar fi plăcut, iar eu m'aşi fi degradat pe mine însuşi înaintea mea“.

Wellington, un colonel englez, la lupta dela Waterloo a strigat în focul luptei, călăreţilor sei împrăştiaţi: „Staţi băeţi! Cugetaţi ce vor zice în Anglia despre noi!“ Ei i-au răspuns: „Fiţi liniştit domnule, cunoaştem datorinţa noastră“. S'au strâns şirurile şi au respins pe Francezi.

Cercul datorinţei noastre nu e hotărât, căci cuprinde toate fazele vieţii omeneşti.

Filozoful *Epictet* zice următoarele: „Noi nu ne alegem în lumea aceasta rolul nostru. Datorinţa noastră este numai să'l jucăm şi să-'l plinim bine. Sclavul poate fi tot aşa de liber ca şi consulul. Libertatea e tezaurul cel mai scump, care întrece toate. In raport cu libertatea toate tezaurele sunt neînsemnate; în libertate fără valoare, fără libertate imposibile. Pe oameni trebue să 'i înveţi, că fericirea nu zace acolo, unde ei în orbia şi nefericirea lor o caută. Ea nu zace în forţă, căci, uriaşii Miro şi Orfelius nu au fost fericiţi. Nu zace în puterea de stăpânire, căci consulii încă n'au fost fericiţi, dar nu zace nici în ambele la un loc, căci Nero, Sardanopol şi Agamenon oftau, plângeau şi îşi smulgeau părul de durere, făcându-se sclavi ai împrejurărilor şi nebuni, cari credeau în strălucirea externă. Fericirea zace în om, în însuşi sufletul omului, în libertatea adevărată, în depărtarea şi sufocarea oricărei frici innobile, în absoluta stăpânire şi înfrânare de sine, în plinirea datorinţei, în liniştea conştiinţei, îndestulirea cu sine şi deci poate fi fericire şi în o viaţă, care decurge în sărăcie, exil, boale, ori în valea umbrelor.

Sentimentul de datorinţă deschide omului calea la fapte mari, spriginit apoi de conştiinţă şi voinţă îl duce pe om să înfrângă toate greutăţile cari obvin şi'l fac să-'şi ajungă ţinta sa.

Dezvoltarea activităţii conştiinţei este în raport cu cunoaşterea binelui şi a răului, cari iar atârnă dela *voia* omului. La Luca (12,47,8) se zice: „Sluga care ştie voia Dlui seu şi nu o plineşte va căpătà multe lovituri, iar aceea care nu ştie voia Dlui şi face faptă vrednică de bătăi, va căpătà puţine lovituri.“

Conştiinţa e condiţionată de caracterul moral al omului. La conştiinţă curată se adauge voia energică, care îl duce pe om la realizarea faptei bune. Ea nu judecă numai fapta, ci şi fazele în cari am ajuns, căutând după cauza lor. Caută să producă în om îndestulire. Conştiinţa la greşale se arată în o reacţiune puternică, care reacţiune la orice criminalis[illegible] mare, de odată ese la iveală cu putere enormă şi învingătoare.

Prin conştiinţă învingem scăderile noastre şi ne întărim voia spre bine. Urmând conştiinţei noastre mergem pe calea grea şi strâmtă a adevărului chiar de am fi de tot singuri.

Energia naturală a voiei omului trebue cultivată. Voia nu e permis să fie supusă sentimentului şi afectelor. Aşa ceva e pentru femei şi nu pentru bărbaţi. Voinţa femeilor se manifestă în sentimentele lor. La dânsele însă sentimentele pentru virtuţile cardinale sunt foarte puternice şi ele au şi un sentiment de sfială foarte puternic.

Bărbaţii slabi de fire sunt ca papura, se pleacă influinţelor momentane şi se lasă conduşi numai de sentiment.

(Va urma).

De ale meseriaşilor.

Zi de bucurie a avut Duminecă, 10 Iunie n. c., „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“. O deputaţie a acesteia, constătătoare din prezidentul Victor Tordăşianu, viceprezidentul Gheorghe Poponea, notarul Stefan Duca, cassarul Florea Cruciţă şi bibliotecarul Ioan Marcu, a prezentat Inalt Preasfinţiei Sale Domnului Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu, diploma de Patron al Reuniunii.*

La alocuţiunea viceprezidentului Poponea, Inalt P. S. Sa, exprimând deosebita bucurie pentru distincţia ce Reuniunea i-a dat proclamându-l de Patron al ei, asigură, că întotdeauna a lucrat şi lucrează pentru binele şi înaintarea şi a economilor şi a inteligenţei, nedând uitării nici clasa de mijloc, fără de care o acţiune nu poate să existe, să lucrăm, să ne întărim, să cucerim prin meseriaşii nostri oraşele, căci acestea fac politică adevărată în stat. Membrilor meseriaşi ai deputaţiei I. P. S. Sa le pune în inimă să fie cu dragoste şi alipire către actualul prezident al Reuniunii, sub a cărui deamnă conducere cauza meseriaşilor nostri înfloreşte. Implorând binecuvântare arhierească, doreşte meseriaşilor spor pe toate terenele.

Diploma are chenare colorate, foarte frumoase, cari cuprind în partea din jos un clişeu, reprezentând pe o cunună de lauri în 6 embleme micuţe meseriile: tipografia, pantofăria, croitoria, lăcătuşeria, măsăritul şi făurăria. In mijlocul cununei se află două mâni ce strâng un ciocan (emblema muncii). Textul diplomei e următorul: „Adunarea generală din 24 Iunie 1900 a Reuniunii sodalilor români din Sibiiu proclamă pe Inaltpreasfinţia Sa domnul *Ioan Meţianu*, arhiepiscop şi metropolit al bisericei gr. or. române din Transilvania şi Ungaria de patron al Reuniunii, în semn de adâncă recunoştinţă pentru părintescul sprijin dat întru înaintarea scopurilor ei. Sibiiu, din prilejul serbărilor sfinţirii catedralei, 1906. Victor *Tordăşianu*, prezident. Stefan *Duca*, notar.

NOUTĂŢI.

„Basarabia“ e titlul celei dintâi foi româneşti născute cu grele chinuri în acest colţ de pământ trudit de o soarte cât se poate de maşteră. Ziarul apare în Chişineu, deocamdată cu litere cirile. Are însă intenţia să le schimbe în litere latine. „Basarabia“ luptă pentru deşteptarea poporului român la lumină şi pentru zămislirea ideii naţionale la poporul nostru oropsit şi înjugat la povara neştiinţei din acele părţi. Apare de două ori pe lună. E salutat cu mare bucurie din toate părţile deoarece în acest ziar lumea Basarabiei vede un puternic factor pentru izbândirea visului ei de libertate.

*

Ordinea examenelor publice la şcoala rom. gr. or. din Sălişte. Vineri 2/15 Iunie, 8—9 a. m. cl I. elevi, 9—10 a. m. I. eleve, 10—11 a. m. II. elevi, 3—4 p. m. II. eleve, 4—5 p. m. III. elevi. Sâmbătă 3/16 Iunie, 8—9 a. m. cl. III. eleve, 9—10 a. m. IV elevi şi eleve, 10—11 a. m. şcoala de rep. economică, 2—3 p. m. producţiunea şcoalei froeb., 3—5 p. m. şcoala inv. industriali. Dumineca, 4/17 Iauuarie, $^1/_2$9—$^1/_2$10 a. m cl. V. elevi şi eleve, $^1/_2$10—$^1/_2$11 a. m. cl. VI. elevi şi eleve. La 11 ore, cursul privat de limba germână. 11—12 Incheerea fest. în biserică. In decursul examenelor lucrurile de mână şi desemnurile vor fi expuse în 2 sale de învăţământ. Sălişte, în 6 Iunie 1906 st. n. Direcţiunea şcoalei. D. Lăpădat, director.

*

Iubileul. Reuniunea femeilor române din Sălagiu îşi serbează în 26 Iunie iubileul de 25 ani pe lângă festivitate deosebită.

*

Docent român la Cluj. Senatul univerzitar din Cluj a ales docent pentru catedra de limba şi literatura română pe dl Dr. *Ion Raţiu*, prof. la gimnaziul din Blaj.

*

Favoruri învăţătorilor confesionali. Se vorbeşte că ministrul va acordà şi învăţătorilor confesionali favorul de a puteà călătorì pe tren cu preţul jumătate.

*

Dania Domnitorului. Maiestatea Sa domnitorul nostru a cinstit din cassa proprie 6000 cor. pe seama săracilor şi a lipsiţilor din Budapesta.

*

Impăratul Chinei e bolnav greu, asemenea şi împărăteasa. Teama e generală, că împăratul va murì. In cazul acesta, pe tronul Chinei se va schimbà dinastia.

*

Regele Petru al Sârbiei va plecà în curând pe la curţile europene şi va începe cu curtea dela Viena. Crede că statele şi în deosebi Anglia s'au împăcat, dupăce ucigaşii regelui Alexandru au fost delăturaţi şi penzionaţi.

*

Alegerea de deputat în Sânmiclăuşul mare se va ţineà Vineri în 15 Iunie.

*

† Hegyi Aranka, una dintre primadonele teatrelor din Budapesta şi una dintre actriţele cele mai bune ale Ungurilor, a murit într'un sanator din Buda în vârstă de 51 ani.

*

Rector al univerzităţii din Budapesta pe anul şcol. 1906/7 a fost ales Dr. *Ajtai K. S.*, profesor la facultatea de medicină.

*

Domni mari pedepsiţi cu moarte. In Constantinopol au fost judecaţi la moarte pentru delicte politice generalul paşa Ali Samil si Abdurezac, şeful curţii sultanului. Scaunul suprem judecătoresc al imperiului a întărit această judecată.

*

Duma Rusiei. Deputaţii democraţi ai dumei fac opoziţie mare guvernului. Acesta s'a decis să dizoalve duma dacă nu înceată opoziţia. Pe 15 deputaţi poporali i-a deţinut sub cuvânt de „laesa Maiestate“, pentrucă au subscris adresa muncitorilor. Din altă parte se vesteşte că guvernul vrea să abzică.

*

Planul nou de învăţământ. Ministrul de culte. A. Apponyi a adresat o circulară tuturor inspectorilor de şcoale, prin care cere ca planul nou de învăţământ să fie întrodus pe toată linia. Cere ca învăţătorii să deà atenţie deosebită, *limbei maghiare*, mai puţină gramatică şi mai mult exerciţiu practic. Şcoala poporală trebue ferită de unilateralitate, zice dl ministru, şi trebue făcută *adevărată şcoală a poporului*! Stea conducătoare a elevilor să fie totdeauna: Dzeu, patria, *regele*, şi munca.

Oare fi-va şcoala poporală pe baza acestui plan adevărată şcoală a poporului?!

*

Proces interesant. La curtea cu juraţi din Besztercebánya s'a pertractat Mercuri şi Joi procesul contelui Otto Neyhaus, care fusese acuzat că ar fi omorât pe soacrăsa, văduva Beniczky, înveninându-o cu arsenic. E fapt că respectiva a murit otrăvită, la conte s'a aflat o anumită cantitate de arsenic, pe care îl întrebuinţà la cai, a ştiut contele şi despre testamentul bătrânei, care îi lăsà şi lui o considerabilă sumă de bani. Pe această bază a fost bănuit cu omorul şi acuzat. Vinovăţia nu is'a putut dovedì şi astfel curtea cu juraţi l-a achitat şi l-a lăsat imediat liber.

*

Doctoratul veterinarilor. Foaia oficioasă anunţă că Maiestatea Sa a aprobat şi sancţionat regulamentul nou, prin care se dă şcolii de veterinari din Pesta dreptul de a înzestrà pe medicii veterinari cu titlul de doctori. Ceice vor să facă acest doctorat vor aveà să-şi aleagă trei studii, după câştigarea diplomei, şi să facă o lucrare originală bazată pe experienţe proprii. Până acum numai în Italia şi Elveţia e întrodus doctoratul acesta. In celelalte ţări ale Europei e numai în proiect.

*

Dela comitat. Absolventul de drepturi, dl *Schullerus Heinrich* a fost numit practicant administrativ al comitatului Sibiiu, din partea domnului comite suprem şi comes săsesc *Thalmann.*

*

Fructe indice pentru bucătărie. Ţările din sudul Aziei, mărginaşe cu marea, în timpul mai nou au câştigat mare importanţă pentru alimentarea noastră, special dela înfiinţarea fabricelor „Ceres“ pentru prepararea alimentelor din Aussig pe Elba. Intreprinderea aceasta cumpără în ţările numite nuci de cocos, pe cari apoi le transpoartă peste Hamburg pe râul Elba. Nucile uscate la soare în stare proaspătă sunt spălate cu îngrijire în aparate anume întocmite şi apoi uşor tescuite. Acest prim oleiu este curăţit încă odată, apoi fără orice amestecătură preparat în grăsimea pentru mâncări Ceres, care se întrebuinţează acum foarte mult prin bucătăriile noastre. Oleu importat nu se foloseşte de loc în grăsimea Ceres.

AMVONUL.

Cuvântare funebrală

rostită de ieromonahul Dr Elie Miron Cristea, asesor conzistorial, la înmormântarea parohului Ioan Vinţeleriu, din Ocna-de-sus, în 28 Martie 1906.

(Fine).

Şi acum când puţine clipe mă mai despart de mormântul rece — mă adresez prin rostul prietinului meu către voi, iubiţilor mei fii: Emil şi Ioan, cari de astăzi înainte rămâneţi orfani şi de tată şi singurii nostri povăţuitori. Conteniţi-vă durerea, lacrămile şi suspinul şi luaţi aminte ultimul meu sfat şi cuvânt care este: să-mi păstraţi în cinste numele cel bun ce vi-l las moştenire scumpă; şi când veţi cercetà mormântul meu şi veţi uda cu lacrămi ţărâna uscată dela rădăcina florilor spre împodobirea lui nu uitaţi, că v'am fost părinte iubitor, care şi-a jertfit totul pentru creşterea şi aşezarea voastră; iar reîntorcându-vă dela mormânt să nu uitaţi a vă împodobì şi voi sufletul cu floarea dragostei către neamul şi biserica voastră, pe cari încă mici fiind le-am sădit în sufletul vostru fraged.

Tu noră, voi nepoţi, cumnaţi şi cumnate, rude şi cunoscuţi păstraţi-mi amintirea şi daţi-mi iertare de greşalele ce vi le-oi fi făcut.

Voi, poporul meu iubit, tu turma mea credincioasă, pentru care sufletul mi-l-am pus, aduţi aminte de păstorul care nici o clipă nu te-a părăsit, care pururea la păşune mântuitoare te-a purtat. In bine şi în rău şi în orice împrejurări nu te deslipì de biserica şi altarul strămoşilor tăi, ci cu dragoste fiiască şi cu deplină încredere apropie-te de sinul cald al acestei maice biserici, care împreună cu tine se veseleşte la bine, împreună cu tine se întristează şi jeleşte, te mângăie şi întăreşte la rău. Ascultă de glasul păstorilor tăi şi vecinic urmează sfaturilor lor, cari la mântuirea vremelnică şi vecinică te povăţuesc.

Voi mame române şi părinţi învăţaţi din pilda mamei răpausatului, că nu există greutate, pe care dragostea părintească să n'o poată învinge, atunci când e vorba de creşterea fiilor vostri, cari au să vă moştenească tot ce aveţi: nume, cinste şi avere. Căutaţi deci a da copiilor vostri creşterea cea mai bună, sădiţi în sufletul lor dragostea către ţară, moşia şi vatra părintească, către limba, legea şi neamul vostru, ca astfel — devenind oameni vrednici — binecuvântată să fie amintirea voastră din fii în nepoţi şi din nepoţi în strănepoţi. Iar voi cărturari români, voi preoţi tineri şi bătrâni şi mai ales voi clerici, cari cu cântări pline de mângăiere şi de evlavie mă însoţiţi pe calea, de unde nu mai este reîntoarcere, învăţaţi din pilda mea cum trebue să fi pătruns de duhul apostoliei, ce ni-se încredinţează, cum nu-i iertat a cunoaşte linişte, nu-i iertat a cruţà muncă şi osteneală atunci, când e vorba de mângăierea, de binele şi de mântuirea poporului şi a neamului, din sinul căruia am ieşit şi din prescura căruia am trăit; ca astfel şi voi la timpul său cu aceeaşi linişte sufletească să puteţi sta în faţa tronului dumnezeesc şi să puteţi răspunde cu vorbele cântăreţul dela Mirceşti:

„O, Doamne 'n lume cât am stat
Ţie ţi-am slugit;
Pe tine te-am reprezentat“.

Şi tu altar, sfinţit prin fiinţa moaştelor muceniceşti şi prin suferinţele cu veacuri ale celorce s'au închinat ţie, tu preotul căruia cu credinţă şi cu evlavie am slujit aproape 40 de ani: fi în veci razimul puternic şi întăritor al acestui popor, pe care de multe veacuri îl scuteşti cu puterea ta cea plină de vrajă şi care pururea cu inima zdrobită şi zmerită va îngenunchià înaintea ta, aşteptând dela tine şi dela slujitorii tăi mângăierea şi întărirea sufletului, adeseori doborât de greul sorţii maştere.

Iar acum tu Doamne Iisuse Christoase Mântuitorul tuturor, care m'ai chemat să prăznuesc acolo sus dimpreună cu sfinţii tăi ângeri şi mucenicii s-ta ta înviere, şi nu m'ai mai lăsat să mă veselesc la acest mare praznic a întregei creştinătăţi în mijlocul iubitului meu popor, pe care l-am curăţit şi deslegat de păcate, ca să fie vrednic a serbà sfânta înviere: desleagă-mă în nemărginita ta îndurare şi bunătate şi pe mine smeritul tău rob şi slujitor şi iartă-mi mie toate greşalele cele de voe şi cele fără de voe, ca astfel să fiu vrednic a întrà întru împărăţia Ta. Amin.

Apel

Subscrişii, în numele comitetului bibliotecii centrale preoţeşti învăţătoreşti din tractul protoprezbiteral al Vaşcăului, rugăm pe toţi autorii şi editorii de opuri, precum şi pe toţi binevoitorii şi sprijinitorii progresului cultural al acestui tract, să binevoiască a concurge la augmentarea sus numitei biblioteci prin dăruirea de opuri din domeniul teologic-pedagogic, ştienţific şi literar ori şi prin ajutoare în bani.

Dăruirile de ori-ce natură, cari la timpul seu se vor cvità în public, sunt a se trimite la adresa subscrisului prezidiu în Şeghişte (Szegyest, p. u. Rieny, com. Bihor).

Vaşcău, 1/14 Maiu 1906.

Vasile Nicoruţa	*Moise Popoviciu*
notarul comitetului bibliotecii.	*prezidentul comitetului.*

Oficială.

Se atrage atenţiunea oficiilor parohiale asupra împrejurării că epistolele adresate oficiului cassei arhidiecezane nu sunt scutite de porto poştal. Orice scrisoare oficioasă să se adreseze deci Ven. Consistoriu arhidiecezan, — deoarece cassa arhidiecezană nu va mai primì pe viitor epistole nefrancate.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Eveţia).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 2812 Epitr. 1906. [116] 1—3

Concurs

Pentru trebuințele seminarului arhidiecezan în cursul anului școlar 1906/1907 se recere liferarea de **100 stânjini lemne de fag**, neplutite, din fața soarelui, cari să fie așezate în seminar în cursul lunilor Iulie și August 1906.

Ofertele să se adreseze în scris la conzistorul arhidiecezan până la 30 Iunie a. c.

Sibiiu, la 20 Maiu 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 329 1906 [113] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Porcești**, postul al doilea și al treilea de învățător sau învățătoare, cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir și lemnele necesare pentru foc.
2. **Ucea inferioară**, postul de învățător cu salar anual de 600 coroane, cuartir și lemnele necesare pentru foc.
3. **Viștea superioară**, postul al doilea de învățător cu salar anual de 600 coroane, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântà și face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instruà copiii de școală în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică la sânta liturgie. Cuincuenaliile se vor socotì numai după anii de serviciu ocupați dela alegere.

Avrig, 23 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 4630 Epitr. [117] 1—2

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericească română ortodoxă Mucundorf, protopresbiteratul Cohalm, dă în 11/24 Iunie a c. la 11 ore a m. prin licitație publică minuendă în întreprindere **zidirea unei noui biserici** după planul și preliminarul de spese aprobate de Preaveneratul Conzistor arhidiecezan la 9 Martie 1904 nr. 2600 Epitr.

Ofertele în scris se primesc până la începerea licitației, adresate oficiului parohial gr. or. român din Mucundorf.

Prețul strigării: 7869 cor.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial.

Ilarion Enciu
paroh și prez. comit. parohial.

Frumosul roman
DUȘMĂNIE
de
Vasile E. Moldovan
costă **60 fileri.**
Librăria arhidiecezană.

Sboar'al nopții negru flutur...
de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà
Cuvântări liturgice
de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Mersul trenurilor valabil din 1 Maiu 1906

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7·25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.13	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.30	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.01	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.01
4.13		6.46			Glogovaț		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliș		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborșin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.42	9.24		Ilia		5.10	5.45	7.06	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9·16	3.07	10.41	10.01		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕștia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.08		11.44			Șibot		3.10		5.09	12.19
10.30	4.01	12·04	11.01		Vințul de jos		2.44	4.09	4.44	12.05
10.49	4.27	12.24	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.23	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuș**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vințul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vințul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeșul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunța		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeș		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕliște		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnișor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copșa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6.27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12,57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
		tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—			tr. mxt
4.20	Comunică Numai Marța și Vinerea.	1.30	—	pl.		sos.	—	7.16	Circ. Marța și Vinerea	8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.33		4.42

Notă. Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

Sezonul de primăvară și vară 1906.
STOFE de BRÜNN VERITABILE
Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.
Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav
81 15—20
SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.
Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit
dar și probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.
Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piața mică), farmacia **E. Rummler**, str. turnului, **C. Müller**, piața mare, drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei, **I. B. Misselbacher sen.**, piața mare, **G. Meltzer** str. cisnădiei și gusteriții, piața mică **prima fabrică transilv. de luminări de stearin** (str. cisnădiei), 82 9—52 **Carol Arz** (str. cisnădiei), cum și în Sighișóra la farmacistul **W. Lingner**, I. B. Misselbacher.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret
vindecă și invioréză pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.
aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi
Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 192
Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.
Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și strâinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Pentru pacienții de stomach!
Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:
Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach
li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:
Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.
Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.
Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruen;
Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.
Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciósе a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua disposiție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.
Vinul de *ierburi* se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.
Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.
Păziți-vĕ de falsificări!
Sĕ se céră anumit:
Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.
Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cirese 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 27—

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 59 Sibiiu, Sâmbătă 3/16 Iunie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Dorințe …

Sibiiu, 15 Iunie n.

In 8 Iunie n. s'au împlinit 39 ani dela încoronarea Maiestății Sale ca Rege al Ungariei. Zi însemnată e aceasta în istoria patriei noastre, și în anul acesta ziua a fost serbată și din partea compatrioților maghiari mai bine decât în anul trecut, când se aflau în raporturi încordate cu Coroana.

Presa maghiară a scos frumos la iveală toate însușirile bune și frumoase ale Domnitorului nostru, și a accentuat cu deosebire, că totdeuna, când lingușitori, ori oameni fără suflet, s'au pus între Rege și națiunea maghiară, Maiestatea Sa a fost acela, care a restabilit ordinea în Ungaria și a redat țării *constituția*, călcată de alții în picioare.

De acì concluzia, că Maiestatea Sa să se ferească de lingușitori, de oameni servili, cari își vând sufletul, pentrucă aceștia nu pot decât să subsape temeliile viitorului casei domnitoare!

Și pentruca să se poată ferì de ei, se dă sfatul Maiestății Sale să se — *maghiariseze*, împreună cu întreaga familie domnitoare. Să întemeieze o dinastie nouă *maghiară.*

Sfatul acesta s'a dat Maiestății Sale în ziarul „*Magyarország*“, care făcând constatarea, că despre monarhia noastră se vorbește ca despre un om bolnav, ale cărui zile sunt numărate, crede, că fiecare bun amic al dinastiei, nu poate să dee Maiestății Sale decât sfatul următor:

„….Ideea națională e astăzi ideea conducătoare în formațiunea europeană. Unitatea mare germană bate la porțile Vienei, și ideea imperiului austriac e în apunere. E fir de trestie. E bună numai ca baston folosit la primblare, dar dacă ai dorì să te proptești de acest baston, se rupe. Pune-te deci, Măria Ta, Rege, *în fruntea politicei ideii de stat maghiar*, pentrucă *prin ea poți să ajungi mare!* Fără ea poți să ai în imaginație un imperiu, dar de fapt nu ai țară. Poți să ai supuși, ținuți sub picioare cu baionetele, dar nu ai popor. Poți să ai mare putere, ținută la olaltă până la un timp oarecare cu mare încordare de forțe, dar nu ai patrie! Astăzi numai acele dinastii pot să înflorească, cari își altuesc crengile în tulpina națiunii. Așa s'a contopit ramul Hohenzollern în neamul *românesc,* din principele Coburg s'a făcut un *Bulgar* șovinist, care chiar și tradițiile familiare cu privire la religie le-a jertfit pentru poporul său atunci, când pe fiul său Boris l'a botezat în legea ortodoxă, Danezul Gheorghe s'a făcut *Grec*, casa hanoveriană *engleză.* Casa habsburgică încă *trebue deci să devină maghiară*, în limbă, sentimente și în modul de gândire constituțională, pentrucă în cele din urmă, o națiune nu poate să le jertfească toate acestea pentru o singură familie, chiar și atunci, când familia aceasta e regală!“ …

Iată deci o nouă dorință a politicei maghiare, scoasă acum și pe piața publicității, dupăce în internul seu sigur că de mult o păstrează și o cultivă fiecare maghiar cu aspirațiuni mari naționale.

Să se maghiariseze dinastia, pentrucă numai așa poate să ajungă mare Regele Ungariei! Iar dupăce se va fi maghiarizat dinastia, sigur că se va pretinde, ca limba maghiară să fie impusă, ca limbă a casei domnitoare, și celor din Austria, dacă peste tot în cazul acesta Austria s'ar mai ținea de casa domnitoare de astăzi. Și apoi tot așa mai departe, pentrucă din dorințe se nasc mereu dorințe, una mai frumoasă decât alta.

Dar a dat Dumnezeu, ca multe din dorințele oamenilor să rămână numai dorințe. Vedem că și altă dorință a politicei maghiare, pentru realizarea căreia s'a purtat ani dearândul proces cu Coroana, a rămas nerealizată: limba maghiară ca limbă de comandă în armată, precum nerealizată a rămas și cealaltă și mai mare dorință a politicei maghiare: contopirea în elementul maghiar a tuturor popoarelor nemaghiare din patrie.

Lucruri imposibile nu se pot întâmplà, și astfel nici dorințe, cari nu se pot realizà, nu vor fi realizate nici odată. Și dacă am făcut pomenire despre această mai nouă dorință maghiară, s'a întâmplat numai pentruca cetitorii nostri să cunoască modul de gândire a unora dintre publiciștii maghiari. E fantastic și îndrăsneț din cale afară.

Din parlament. Dieta a ținut Mercuri ședință formală, în care domnul ministru-prezident *Wekerle* a prezentat budgetul anului acestuia, și și-a făcut expozeul în calitate de ministru de finanțe. Budgetul e stabilit în suma de 1.299.762,806 coroane la cheltueli, 1.299.765,378 coroane la venite.

Vorbirile deputaților români rostite în dieta țării.

(Fine).

Inzadar am cerut noi să caute mai mulți deodată, au rămas tot numai acei doi; a ținut cercetarea dela 8 până la 2 după prânz.

In timpul acesta nu le-am putut da nici mâncare, nici beutură; căci planul era să-i silească prin foame și sete să dezerteze. Obicinuiți să ziceți, că alegătorii nostri își vând votul, că votează cu candidatul partidului național numai influințați de agitatori fără suflet.

Ei bine! O spun cu mândrie, că acești alegători au răbdat până după prânz. N'au mâncat, n'au beut nimica, de dimineața până seara la 4 ore, dar au stat neclintiți.

Când s'au convins autoritățile, că nici aceasta n'ajută nimic, au cercat altceva. Veniau bieții alegători la mine și se plângeau, că nu-și pot împlinì trebuințele trupești. (Ilaritate la stânga și la mijloc). Nu-i de râs nimica. Au răbdat bieții oameni până la 11 rugându-mă să iau dispoziții. Am rugat jandarmeria să delăture cordonul și să lase liber stoborul. Aceștia nu m'au ascultat. Am apelat la locotenent-colonelul miliției, care a poruncit să libereze cordonul, dar i-s'a răspuns că nu se poate. La întrebarea locotenent-colonelului, că „de ce?“ i-a răspuns: Să-și satisfacă între ei trebuințele trupeşti! Atunci locotenent-colonelul a zis: „Dvoastră trataţi pe aceşti oameni mai rău decât pe vite“. Nevoind sublocotenentul jandarmilor să delăture stoborul nici la noul ordin al locotenent-colonelului, zicând că e grădina contelui, locotenent colonelul a deschis grădina pe responzabilitatea proprie. Numai astfel au putut alegătorii mei să-și satisfacă cerințele naturale ale trupului.

Prezidentul: (sunând) Rog pe dl deputat a vorbì mai pe scurt.

Dr. Al. Vaida. Se zice că armata comună ne-a părtinit. Am citat cazul de mai sus spre a vă arătà felul cum ne-a părtinit. Ceea ce a făcut colonelul a fost un lucru omenesc, pe care trebuià să'l facă și pe care l-a poruncit și simțirea omenească. Mai luați în seamă, că atunci când au început să examineze pe alegătorii mei, jandarmii îi loveau cu picioarele, îi bușeau, îi batjocureau numindu-i Valahi (Zgomot în stânga, prezidentul sună). Aceasta a fost puterea jandarmăriei, care se aflà sub comanda ungurească, iar armata cealaltă cea comună s'a purtat în mod obiectiv. (Zgomot în stânga și în centru). Nu noi o spunem, ci vă rog să întrebați poporul! Poporul nu se încrede decât armatei comune. (Zgomot în stânga estremă).

Eitner Zsigmond: Du-te la Viena, dacă vorbești așa.

Dr. Alex. Vaida-Voevod … pentrucă jandarmii îl tratează în mod brutal! Dacă voiți ca poporul nostru să îndrăgostească limba de comandă ungurească, atunci vă rog să dați instrucție jandarmilor ca să cinstească poporul. (Aplauze vii pe băncile naționalităților) pentruca poporul să aibă încredere în armata în care se comandă ungurește.

Kun Árpád: Poporul are încredere, dar Dvoastră nu aveți. (Zgomot. Prezidentul sună).

Dr. Alex. Vaida-Voevod: Ce s'a întâmplat în colegiul electoral dela Cărășău?

FOIȘOARĂ.

Un răspuns.

De Il. Chendi.

Onorată Redacție! Dați-mi voie ca, în numele moravurilor apusene, de bună cuviință și dreptate, să vă cer iarăși ospitalitatea pentru un scurt răspuns, ce mă văd silit să dau la un foileton apărut de curând în ziarul D-Voastre, foileton al cărui subiect sunt eu și activitatea mea literară, adecă mai mult eu decât activitatea mea.[1] Sunt silit să vă răspund, pentrucă D-Voastre vorbiți „de noi fără noi“ și pentrucă împrejurările, vai! nu-mi îngădue multă vreme încă a venì acolo în mijlocul D-Voastre și a mă spălà personal, fie prin conferențe improvizate, fie pe altă cale onorabilă, de grozavele crime literare-estetice, de cari acum pentru a doua oară și cu o atât de sfântă indignare sunt acuzat.

Mai întâiu îmi permit a Vă asigura, că aș puteà foarte ușor să fac niște glume pe socoteala grosolăniilor stilistice[2]) ce s'au strecurat în articolul cu pricina. Rămân însă serios, având în vedere neexperiența autorului și convins fiind, că singur dsa va regretà odată frazele nechibzuite de „Herostrat“, „trădător“, „om stricat de mediu corupt“, fraze tari, pe cari nu le întrebuințează decât oameni slabi de condeiu.

Și de ce toate aceste?

După cât pot înțelege iarăși din pricina dlui Iorga. Ci-că aș fi „tradat“ pe dl Iorga! O tradare așa de mare, încât dacă n'ați sărì în ajutorul lui, harnicul nostru naționalist ar fi în pericol.

Mă rog, eu n'am dreptul să mă amestec în credințele D-Voastre. Slăviți-l pe dl Iorga cât voiți. Credeți în ploaia de vorbe a dsale cât poftiți. Dar dați-mi și mie dreptul să mi am convingerile mele și să le exprim cum și unde voesc, firește fără ca aceste convingeri să oblige pe alt cineva. Eu nu am nevoe de apărarea și de reclama nimăruia, nu urmăresc nici scopuri ascunse, nici popularitate cu orice preț și-mi pot permite luxul de a spune adevărul.

Și de ce n'ați crede că sunt sincer? De ce n'ați presupune că mi-am schimbat părerea despre dnul Iorga, numai dupăce i-am studiat deaproape scrisul, gândirea și faptele? De ce m'ați condamnà, când vă asigur că toată propaganda naționalistă a dlui Iorga este o farsă și toate cuvântările dsale o limbuție de actor? De ce nu m'ați lăsà să râd de grandoarea ce se poate cetì din fiecare articol al dlui Iorga?

Ian faceți ca mine și căutați părerile dlui Iorga de acum câțiva ani și comparați-le cu cele de astăzi. Vedeți ciudata dsale evoluție, în chestii de estetică, politică, naționalism, rassă, dinasticism etc. și veți vedeà cele mai teribile schimbări la față. Niște salto-mortale ca la circ. Mai ales procedările dsale sunt vrednice de osândă.

Vreți o pildă de procedare? Om râvnitor de glorie, dl Iorga și-a schimbat acum tactica și din sever ce era odinioară s'a așternut pe laude. Mai ales pentru Ardeal e foarte munificend, căci nouă Ardelenilor ne datorește multă recunoștință și ne știe oameni buni și lezne crezători. Firește, că cei lăudați odată, vor jurà în cuvintele lui ca într'o biblie.

Iară un caz. Foiletonistul D-Voastră mă înjură pe mine și-l laudă pe dl Iorga la 20 Maiu. Nu trece decât o săptămână și dl Iorga îi plătește lauda cu aceeași monedă, numindu-l în „Sămănătorul“ un „tinăr cu viitor“. S'ar mai puteà deci vreodată ca acest „tinăr cu viitor“ să nu mă mai înjure pe mine și să nu-l mai laude pe dl Iorga?

Vedeți, școala aceasta o condamn eu, școala de prozeliți, de încătușare a judecății și de căutare a popularității. Pentru aceste apucături am numit eu pe dl Iorga corupător de conștiințe tinere.

Cât pentru celelalte acuzații din articolul D-Voastre, că între mine, domnii Coșbuc și Gorun ar fi deosebiri de vederi, că m'ași fi întovărășit cu foștii adversari estetici ai mei, credeți ce poftiți. Vă asigur însă, că nu e nimic adevărat. Nimenea dintre noi nu și-a schimbat credințele și faptul, că dl prof. Dragomirescu tipărește un articol în „*Viața literară*“ — o tribună la care orice scriitor poate cere

---

[1] Dorim să se știe, că aceste discuții literare (din cari credem, că publicul cetitor va trage totuși ceva folos), mai ales că se poartă sub iscălitura proprie a autorilor, *merg pe socoteala și sub responzabilitatea acestora.* Redacția nu se pune nici pe o parte, nici pe alta, ci lasă în grija cetitorului să-și croiască singur judecata, că pe care parte e dreptatea. *Redacția.*

[2]) Dacă le-oi fi având, le-am învățat în cea mai mare parte dela dl *Chendi.* Cine l-a cetit, m'a crede. *I. P.*

Prezidentul (sună): Departe de mine de a limità libertatea cuvântului; dar având în vedere că timpul a înaintat, rog pe dl deputat de a vorbì strict la obiect, de a adresà interpelarea propriu zisă şi de a omite orice amănunt de prisos (Aplauze).

Dr. Alex. Vaida-Voevod. Privitor la alegerea dela Cărăşău voi dà datele fără vre-un comentar. In comuna Amaţ Românii şi Ungurii au trăit din timpuri vechi în bună înţelegere. Acum însă venind de la alegeri, alegătorii unguri au năvălit asupra Românilor, cari dormeau. Intâiu au voit să omoare pe „popa valah“ cum ziceau, negăsindu-l l-au chemat pe locuitorul Palincaş afară şi l-au lovit cu ciomegele în cap încât a murit. Tot astfel au omorât încă pe un om. Zgomot şi strigăte: Ce a-ţi făcut cu Gabányi?)

O voce din stânga: Un caz de toate zilele.

Dr. Alexandru Vaida-Voevod: Se poate că Dtale ca preot catolit îţi pare lucru de toate zilele, dar pe mine ca Român, ca om şi ca medic, nu mă lasă nepăsător. (Zgomot. Prezidentul sună). A mai fost ucis alegătorul Covaci, iar alţii răniţi şi stâlciţi. Jandarmii lipseau. Apoi ei au adus pe preotul Ioan Ardeleanu cu forţa jandarmilor din Töke-Terebes. Aceasta s'a făcut cu o persoană bisericească.

Imi amintesc, dlor, că s'a mai întâmplat în ţara noastră şi altora, şi lui Deák Ferencz că a câştigat un mandat pătat cu sânge. Dar se ştie că el a renunţat la acest mandat. Nu voiesc să zic, că aceste vărsări de sânge le-au pus la cale direct guvernamentalii, ca contracandidaţi ai candidaţilor români, dar ori şi cum prezentăm lucrul, mandatul contracandidatului meu, contele Teleki Pál, e pătat cu sânge şi dacă mai este o scânteie din duhul înălţat al lui Deák Ferencz, aştept să renunţe la acest mandat. (Aprobări zgomotoase pe băncile naţionalităţilor). Dlor, totdeauna ni-se face învinuirea că aţâţăm. (Strigăte: Cu drept cuvânt! Prezidentul sună). Vă întreb deci, dacă se poate chemà agitaţie când invocăm duhul lui Deák Ferencz?

Tutsek Sándor. Afară de parlament nu vorbiţi de duhul lui Deák Ferencz. Cunoaştem pasărea pe pene! (Zgomot. Prezidentul sună).

Dr. Alex. Vaida Voevod: Vă rog să mă lăsaţi să vorbesc. Vorbesc pentru întâia oară în viaţa mea ungureşte. Il rog pe dl contracandidat, care a primit acest mandat sângeros, să spună aici în faţa camerii dacă am aţâţat? dacă se va puteà dovedì cazul cel mai mic, îmi dau eu dimisia! (Mare zgomot. Prezidentul sună. O voce din stânga: Aţi dat băutură. Strigăte de pe băncile naţionalităţilor: Nu-i drept!) Noi nu am învins cu bani şi cu rachiu, ci cu însufleţirea, credinţa şi convingerea poporului românesc. (Aprobări la naţionalităţi. Mare zgomot în stânga).

Okolicsányi László: Nebuniţi poporul!

Dr. Alexandru Vaida-Voevod. Aud iarăşi că preoţii noştri agită. Trebue să ştiţi că poporul nostru este convins şi şi votează din convingere, pentrucă a suferit ca de un blăstăm timp de sute de ani.. (Mare zgomot. Strigăte: La ordine!)

Prezidentul: Rog pe dl orator de a vorbì la obiect.

Szmrecsányi György: Te rog dle prezident, să-l chemì la ordine! A zis că poporul românesc sufere de sute de ani în Ungaria. (Zgomot. Prezidentul sună).

Dr. Alex. Vaida-Voevod. Interpelarea este aceasta. (Citeşte:) Interpelare în chestia abuzurilor dela câteva colegii electorale din comitatul Sătmarului şi Sălagiului.

Cătră dnii ministrii de interne şi de honvezime.

I) 1. Are cunoştinţă dl ministru de interne că la alegerile trecute dela Cehul-Sălajului, dela Şomcuta-mare şi Cărăşău, organele administraţiei trecând preste cercul lor de competenţă, şi împotriva legii au înrâurit în mod necuviincios rezultatul alegerii?

2. Dacă are cunoştinţă, întreb, dacă este dispus să ancheteze cazul pentru a aflà adevărul şi de a luà dispoziţiile trebuitoare pentru a pedepsì pe provocanţi?

II.) 1. Are dl ministru de interne cunoştinţă, că în colegiul electoral dela Cehul-Sălagiului neşte făptaşi necunoscuţi au ucis pe preotul din Modoş Dumitru Pop, şi încă pe un alegător? şi dacă are cunoştiinţă

2) este dispus dl ministru de interne, de acord comun cu dl ministru de justiţie, să cerceteze după autorul moral şi cel material al crimei, şi să preîntimpine pe viitor astfel de crime politice printr'o pedeapsă cât mai aspră?

III.) 1. Are dl ministru de interne cunoştinţă, că preotul comunei Amaţ, dl Ioan Ardeleanu a fost escortat prin jandarmi, maltratat prin organele oficioase şi a fost inzultat fără nici un motiv în demnitatea şi libertatea sa personală?

2) dacă are cunoştinţă, ce demersuri va face în interesul preotului şi pentru a preîntâmpinà pe viitor astfel de fapte?

IV. 1) Are cunoştinţă dl ministru de interne, că în comuna Amaţ unde românii cu ungurii au trăit în bună întelegere, făptaşi necunoscuţi au intrigat pe unguri ca să omoare pe români (Gheorghe Coaci, Ioan Suta şi Iosif Dragoş) şi mulţi au fost răniţi?

2) dacă are cunoştinţă, este el dispus ca în comun acord cu ministrul de justiţie se ia măsuri ca vinovaţii să nu se facă scăpaţi într'adins, ci să şi primească pedeapsa meritată?

V. 1) Are cunoştiinţă dl ministru de interne, că cu toate că românii nu au dat cel mai mic motiv la amestecul organelor oficioase şi nu au comis nici o crimă politică, totuşi jandarmii şi unii unguri agitaţi au ucis pe mulţi români?

2) dacă are cunoştinţă, este dl ministru dispus de-a dezminţi acele calomnii la adresa Românilor că au exercitat teroare în contra ordinei publice?

VI. 1. Are cunoştinţă dl ministru de interne, că în comuna Amaţ siguranţa românilor este primejduită prin locuitorii unguri şi că cu toate astea până acuma nici un jandarm nu a fost comandat acolo pentru garantarea siguranţei publice?

2) dacă are cunoştinţă, este dispus de a luà aceleaşi măsuri pe cari obicinueşte a le luà în cazuri de pretinsă primejdie a ungurilor?

VII. 1. Are cunoştinţă dl ministru de honvezime, că în colegiile electorale dela Cehul-Sălagiului, Şomcuta-mare şi Cărăşău, jandarmii au terorizat în mod nemai pomenit de brutal în contra candidaţilor naţionalişti, călcându-şi menirea şi în mod flagrant au lucrat în interesul candidatului guvernului şi din cauza procedeului ei ilegal şi contrar regulamentului a fost în neînţelegere continuă cu armata comună?

2) şi dacă are cunoştinţă are de gând să ia măsurile necesare pentru restabilirea încrederei generale cătră puterea armată?

VIII. 1. Are cunoştinţă dl ministru de honvezime, că în comuna Corina jandarmeria a puşcat asupra poporului pacinic omorând fără nici un motiv pe Costan Pop şi pe Ioan Honţ şi rănind grav pe Zaharie Pop, Costan Berţ şi Ioan Costin, necunoscând limba poporului şi neputându-se înţelege cu el?

2) dacă are cunoştinţă, are de gând să ia dispoziţiile necesare de a pedepsì pe vinovaţi şi de a comândui în ţinuturi româneşti astfel de jandarmi, cari cunosc limba poporului?“

Prezidentul: Conform paragrafului 205 din regulamentul camerii, interpelarea se va predà dlor ministri de honvezi şi de interne.

Dela conferenţele învăţătoreşti.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferenţa învăţătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. **Aurel Crăciunescu.**

(Urmare.)

Heinzelmann, un scriitor vestit, dă sfatul următor unui tinăr: „Fi şi rămâi sărac tinere, până ce alţii prin amăgire şi înşelăciune se îmbogăţesc. Rămâi fără putere şi oficiu în timp ce alţii se târăsc în sus. Supoartă cu seriositate durerea desamăgirei şi speranţei înşelate, în timpul ce alţii prin umilire şi linguşire ajung la ţinta lor. Renunţă la milostiva şi graţioasa strângere de mână din partea superiorilor, pe care alţii şi-o câştigă prin dejosire, închinăciuni şi plecăciuni. Tu te îmbracă, învăleşte şi îngrădeşte cu virtutea adevărată, caută-ţi eventual un amic şi câştigăţi în mod cinstit pânea de toate zilele. Ai încărunţit la urmă în bătrâneţe cinstite, în cinste mulţămeşte lui Dumnezeu şi mori în linişte“.

Bărbatul adevărat trebue să fie în activitate necontenită. Rămânând neactiv îl stăpâneşte influinţa detestabilă şi dăunoasă a egoizmului şi a patimei, iar bărbăţia şi energia îi scade. El îşi perde de tot individualitatea sa. Caracterul seu se dejoseşte, iar el devine sclavul fără de voie al plăcerilor sale. Din cauza aceasta e foarte necesar, ca de timpuriu şi cu putere să formăm voia noastră, ca să se supună legilor ascultând de ele şi plinindu-le şi ca să se opună pornirilor trupeşti. Aceasta se face prin o disciplinare severă a noastră. Dar până a ajunge numai la un mic rezultat bun trebue mult şi o luptă grea. Ajuns odată pe treapta aceasta omul uşor îşi plineşte datorinţa sa bine, şi virtuţile adevărate devin ceva propriu şi inalicuabil fiinţei sale. Cine vreà ca să steà însuşi drept trebue ca pe puterile sale să se ridice, căci altfel când îi detragi spriginul, cade. Cel ridicat de alţii e ca planta crescută în florărie la căldură, când o scoţi la aer şi o suflă un vânt rece se vestejeşte.

Conştiinţa omului trebue întărită, dar noi ştim de altă parte, că voia omului de regulă nu-'şi formează, dezvoaltă şi întăreşte conştiinţa în acea măsură, în care progresează priceperea legei. Omul de regulă voieşte să aibă o icoană cu mult mai favorabilă despre sine, de cum i-o arată conştiinţa lui. Omul nu priveşte prea bucuros în oglinda vieţii şi a faptelor sale.

Conştiinţa precúm păzeşte pe unul, aşa păzeşte şi totalitatea, ca o singură personalitate, adecă pe un popor întreg. Nu trebue să confundăm însă conştiinţa socială sau a poporului cu părerile sociale, căci părerile pot fi greşite, ba ele pot fi lipsite total de conştiinţă. Conştiinţa socială e de multeori contrară părerilor sociale şi arată fără cruţare părerile greşite şi daunele produse. De multeori însă nu se poate validità. De altă dată răzbeşte cu putere şi forţă enormă scuturând lanţurile grele ale jugului nedrept şi îi întoarce pe toţi la calea cea adevărată. Că este aşa, ne-o dovedesc unele instituţiuni religioase; zilele de rugăciune, post şi pocăinţă, cari şi le impune un popor întreg. Conştiinţa poporului depinde în mare parte, dela cunoştinţele lui religioase şi morale. Deşteptarea şi judecata unui popor se arată în acuzele şi reproşurile reciproce, cari şi le fac cauzatorii acelor stări dăunoase pentru poporul întreg. Deşi obligamentul ar fi să fie solidar, totuşi se ivesc apoi păreri diferite, partide, prejudiţii şi duc la disolvarea societăţii, selecţionându-se cei buni de cei răi.

Am văzut de ce valoare enormă e conştiinţa pentru individ şi pentru un popor. Deci noi învăţătorii trebue de timpuriu să dezvoltăm conştiinţa în om. Aceasta se poate face în familie, apoi în şcoală, prin educaţie.

Educaţia după unii pedagogi germani, are scopul să-'l crească şi să-'l cultive pe elev pentru vieaţa aceasta astfel, ca el tot mai mult să ajungă la convingerea, că existenţa lui numai aşa are sens, dacă şi el este un om cu cultură adevărată în senzul strict al cuvântului. Iar sub cultura aceasta se înţelege cultura minţii şi a inimei. Dacă educaţia va lucrà în direcţia aceasta, atunci sigur îşi va ajunge scopul ei adevărat şi va produce cel mai frumos rezultat în interesul comun al tuturor. Individul care va fi astfel crescut nici când nu va ajunge în colizie cu legea şi dreptul natural. Cultura generală va fi şi ţinta lui. Având el binele comun în vedere, fericirea oamenilor va fi şi a lui. El va fi un stâlp puternic al virtuţilor şi moralei pentru toţi, căci în vieaţa unui om conştienţios ceteşti ca într'o carte deschisă, având chiar exemplul viu înaintea ochilor.

In Anglia s'a făcut educaţia în direcţia aceasta. Aici s'au ţinut prelegeri poporale, universităţi, din toţi ramii de ştiinţă şi au ajuns rezultat frumos. La 1852 din 19 milioane locuitori, erau 14 mii făcători de rele, iar după 30 ani 27 milioane locuitori au fost numai 5 mii.

In Italia, în Vale di Pompei, se face educaţia copiilor rămaşi pe străzi, a copiilor criminaliştilor şi s'au ajuns cele mai frumoase rezultate.

Scopul educaţiei este, ca omul să se dezvoalte în un „ideal al personalităţii“. La aceasta se poate ajunge prin ideile practice (5), dintre cari cea mai însemnată e ideea libertăţii, care conzistă în a face şi a voì, ceeace este necunoscut ca moralminte mai bun şi aceasta este identic cu inactivarea conştiinţei. Conştienţiositatea e conziderată ca baza adevărată a moralităţii, prin urmare formarea conştiinţei este prima problemă a educaţiei.

La formarea şi cultivarea conştiinţei trebue să fim cu băgare de seamă, I cum am puteà influinţà, după un plan bine hotărât, asupra omului pentru a dezvoltà în el conştiinţa morală; II cum s'ar puteà ajunge aceea, ca voinţa să se subordineze conştiinţei.

(Va urma).

---

cuvântul — nu este un motiv ca lumea să se revolte.

Dar bine că venì vorba de „Viaţa literară“. De ce nu vă informaţi înainte de a vorbì de rău revista noastră? De ce voiţi să fiţi mai sfătoşi ca cei trei ardeleni, cel puţin aşa de meritoşi literaţi şi cel puţin aşa de buni naţionalişti ca D-Voastră. N'o cetiţi, frate, dacă nu vă place, dar ce mi-o faceţi ovreiască, pe când ea e mai românească decât oricare alta. E proprietatea Românilor şi pe când la „Convorbiri“, la „Sămănătorul“, „Viaţa Românească“ şi „Viaţa Nouă“ au scris şi scriu încă şi Ovrei, la „Viaţa literară“ de sub direcţia Ardelenilor Coşbuc şi Hodoş n'a scris şi nu scrie nici un Ovreu. Tipografia „Adevărul“ nu face decât s'o tipărească şi e plătită pentru asta de noi, plătită ea, fără însă a ne da ea nouă vreun ban.

Ca să se ştie odată!

De altcum eu ştiu că revista aceasta, care e cea mai răspândită din câte au existat dela întroducerea tiparului la Români (10.000 cetitori!) are chiar în Sibiiu vre'o sută de cetitori. Au observat aceştia vre'o tradare? Venitam noi la dânşii să batem doba şi să gâdilim toate vanităţile posibile ale fraţilor nostri de acasă ca să ne cetească cu deasila? Doamne fereşte! Gândul nostru este să vă dăm lectură bună şi folositoare. Incolo dvoastră faceţi ce voiţi, cerneţi, alegeţi, înjuraţi-ne chiar, dacă nu ştiţi face ceva mai bun şi nu aveţi lealitatea de a crede că merităm ceva mai mult pentru truda şi gândurile noastre curate. Dar o condiţie: când ne mai înjuraţi, observaţi mai multă fineţă în stil, mai multă bună credinţă şi dragoste de adevăr, căci altfel nu mai stăm de poveşti.

*

Notă. Acesta e răspunsul dlui *Chendi.* E în tocmai cum se puteà aşteptà, ca totdeauna, când se vede omul fără dreptate: cu devieri ce n'au a face cu articolul meu, cu însinuări rău voitoare ca acele când se pun convingerile şi părerile mele în cârca tuturor Ardelenilor (pe când noi cerem dela dl Chendi cu totul altceva), şi cu atacuri nouă, pe cari le debitează de unde ajunge. Eu pe dsa nu l'am „înjurat“, nu-i port nici gânduri de vrăşmăşie (sunt şi prea tinăr, mă rog!), dar am ţinut să ştie că *noi* încă îi judecăm scrisul şi atitudinea, — şi atât!

Ion Paltin.

NOUTĂȚI.

Examenele publice la gimnaziul român gr. or. din Brad se fac: 1.) 24 Iuniu v. Școala primară din toate obiectele 10—12 ore. 2.) 26 Iuniu v. Clasa I gimn. din Latină și Geografie (7—9 ore a. m.) Clasa II gimn. din Religiune, Româna, Istoria nat (9—11 ore a. m.) In aceiași și toate 4 clasele gimnaziale din Cântări și Gimnastică (3—6 ore d. m.) 3.) 27 Iuniu v. Clasa III gimn. din Istoria patriei, Germână și Aritmetică (7—9 ore a. m. Clasa IV gimn. din Religiune, Maghiară și Matematică (9—11 ore a. m.) In 27—28 Iuniu v. se vor ezamină școlarii privatiști. Anul școlar 1905/6 se va încheia la 29 Iuniu v. 1906. Brad, din conferința profesorală ținută la 17 Maiu, 1906. *Direcțiunea gimnazială.*

*

La București. Sub conducerea primarului *Lueger* 11 consilieri comunali din Viena au plecat la București, pentruca să aziste la deschiderea expoziției. Au sosit azi la București.

*

Făgărașul oraș. Guvernul a conces, ca Făgărașul până aci comună mare, să fie în viitor oraș cu magistrat separat. Făgărașul va primi la toamnă și direcție financiară.

*

Daruri pentru biserică. *Rachira Mohan*, văduva reposatului Ioan Mohan, în aducerea aminte a reposaților ei, spre a fi induși în pomelnicul biserici noastre pentru totdeauna, testează sfintei biserici suma de 400, zis patru sute coroane ca fundațiune sub titlu *Fundațiunea Rachira Mohan*, ca din interesele acestei fundațiuni începând cu anul 1907 să se solvească competința preotului și cantorilor dela umblarea cu sfta cruce în ajunul botezului Dlui, iar poporenii să fie crutați de solvirea taxei pentru totdeauna. *Maria și Ioan Ghicășan*, aflători în America, au donat sfintei biserici 80, zis optzeci coroane, ca cu acești bani să se tocmească podișorul din biserică unde cântă corul, așa ca să nu mai între tineretul prin biserică în podișor, ci pe dinafară și astfel zgomotul ce întotdeauna se făcea, să fie delăturat, care lucru s'a și făcut spre podoaba bisericii. *Iosif și Sevoana Gașpar* au donat sfintei biserici 2 cănuțe și tassa la ele, foarte frumoase pentru apă și vin la pregătirea sfintei euharistii în preț de 6 cor. 90 fil. Subscrisul în numele întregului popor ortodox din Vorumloc le esprim deci tuturor donatorilor recunoștință și mulțămită. *Vorumloc*, 30 Maiu 1906. *Elie Tărchilă*, paroh ortodox.

*

Expoziția din București. se va deschide Dumineca viitoare în 17 Iunie, din partea regelui Carol și a întregei case domnitoare pe lângă o festivitate splendidă.

*

Dl Constantin Cothișel, paroh din Certege (Munții-Apuseni), distins pentru meritele sale din partea I. P. S. Sale dlui arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu cu brâu roșu, a ținut să-și eterniseze numele și în analele „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ prin faptul, că s'a înscris în șirul membrilor pe viață ai Reuniunii cu taxa de 50 cor., vărsată la cassa Reuniunei. Reuniunea i-a extradat noului membru o superbă diplomă. Fie ca frumosul exemplu al părintelui C. Cothișel să afle cât mai mulți imitatori.

*

Principe dispărut. Din Petersburg vine știrea, că în zilele trecute a pierit de acolo principele Lobanov Rostovski. A eșit la plimbare și nu s'a mai întors. I-s'a perdut urma.

*

Anglia și Serbia. Anglia s'a împăcat în urma pedepsei ce au primit-o ucigașii din Serbia și a început din nou legătura diplomatică trimițându-și un conzul la Belgrad.

*

Dramă nouă. Luni s'au împlinit trei ani decând a fost ucis regele Alexandru și regina Draga. In Semlin au făcut Sârbii parastas, iar seara au predat în teatru o piesă dramatică nouă întitulată „Ultimul Obrenovici“.

*

Papa în lista neagră. In urma descoperirilor anarhiste din Ancona a eșit la iveală, că papa încă este pus pe lista celor osândiți la moarte. Se vorbește că trei anarhiști, între cari și o femee, au avut intenția să atenteze la viața papei Dumineca trecută, când papa a venit la biserica sf. Petru ca să aziste la sanctificarea unui nou sfânt. Poliția a luat măsuri stricte și atentatul nu s'a întâmplat.

*

Teatru ars. Teatrul din Barcelona a ars Duminecă seara. La stinsul focului s'au nefericit 21 pompieri.

*

Calomniator înaintea parchetului. Cu câteva săptămâni mai înainte se ocupase atât pressa din capitală cât și jurnalele noastre românești cu o afacere de joc de cărți petrecută în Budapesta în „Hotel Royal“ în care fusese implicat pe nedrept și *Dl Dr Romul Boiu* proprietar în Sibiiu, care petrece adeseori în afaceri private în capitală, și locuește în acest hotel. In afacerea aceasta Dl Dr. Boiu, a intentat în contra candidatului de advocatură Dr. Moritz Günsberger proces pentru calomniare, și tribunalul penal din Budapesta a pus pe Dr. Günsberger sub acuză. Pertractarea finală în cauză a avut loc în săptămâna trecută, și acuzatul Dr. Günsberger a declarat înaintea judelui de tribunal Dr. Farkas Gyula că nu a avut intențiunea de a vătămă sau a calomniă pe Dl Dr. Boiu, regretă mult cele petrecute și se *roagă în fața judecătoriei și a auditoriului de ertare.* Pe baza declarației și a satisfacției primite Dl Dr. Boiu a dat ertare acuzatului, și-a retras acuza și astfel Dr. Günsberger a scăpat nepedepsit.

*

Stomahul Parisului. Foile din Paris dau o statistică interesantă a consumației din Paris în anul trecut. S'au consumat 51 milioane chil. de carne, 21 mil. paseri, 15 mil. poame, 40 mil. pește, 4 mil. bureți, 14 mil. unt., 306 mil. ouă etc.

*

Socialiști naționali. Un nou soi de socialiști s'au născut în țara noastră și anume în Budapesta, unde bietul socialism are interpretările cele mai teribile. Aceștia sunt socialiștii naționali maghiari, cari zic, că adevărata politică socialistă e aceea, care stă pe baza naționalizmului, să înmulțească averea națională pentru ca la urmă să aibă ce împărți. „Intâi să fim unguri și apoi socialiști“, așa zic apostolii noului curent, cari vreau să scape de învinuirile făcute lor de adevărații socialiști.

*

Sinucidere cu dinamit. In Berzetea s'a sinucis un muncitor al ocnelor de cărbuni punându-și dinamit în buzunar și dându-i foc. Explozia l-a sfârticat în bucăți.

*

Mamă bestială. In comuna Mezőberény o mamă și-a omorât trei copii, la doi le-a tăiat grumazul cu briciu, pe unul l-a pușcat cu revolverul, iar la urmă și-a tăiat și sie-și grumazul. Toți au murit.

*

Pricepător de artă. Un pretins mecenat al artelor cuminte la pungă și cu tivitura creerului foarte subțire voind să dea o pildă a nobilelor sale porniri a comandat pe sama sa statua *Venus* de Milo, despre care auzise cuvinte de mare admirație. Când i a sosit însă n'a voit s'o primească și a dat pe bietul artist în judecată, pentru că și-a bătut joc de el trimițându-i o simplă statuă de femee — fără mâni.

*

Anarhist prins în Ungaria. In Petroșeni a fost arestat un individ venit din România, la care s'au aflat scrisori anarhiste, pașapoarte false, lista tuturor domnitorilor uciși până acum, notițe scrise cu o scrisoare secretă. Identitatea nu i-s'a putut încă stabili. A fost transportat la Pesta.

*

Crucea duplă electro-magnetică R. B. 86,976 o recomandă dl Müller tuturor acelora, cari sufer de gicht, reumă astmă, insomnie, durere de urechi, nevralgie, migrenă, bătaie de inimă, dureri de cap, dureri de dinți, importanță, mâni și picioare reci, epilepsie, ud, oboseală, amețeli, auz rău, tremurici, influență, gălbinare, sgârciuri în stomac, lipsă de apetit, ischias, încuiere, sgârciuri. Dlui Müller în Budapesta V., str. Vadász 42/V. i se scrie: Dle Müller! Prin crucea dvoastră duplă electro-magnetică R. B. nr. 86,967 m'am vindecat de dureri. Te rog să-mi mai trimiți 5 cruci cu 6 cor., 1 cu 4 cor. Salutări patriotice, Francisc Vlassak la Lindenstret 621/5. Soud-Betlehem, America de nord.

*

Consumarea grăsimii în timpul verii. In anotimpul cald mulți oameni se rețin dela conzumarea grăsimii pentru a încunjură constipațiile. Vara este deci cel mai potrivit timp pentru a folosi în bucătărie o grăsime fină de plante, cum e d. e. grăsimea de mâncări „Ceres“, pentrucă se mistue mai ușor decât orice grăsime animalică. Aceasta este pregătită în institut propriu, în Aussig pe Elba din nuci de cocos tescuite și singură ofere orice garanție privitor la curățenie și mistuire ușoară.

ECONOMIE.

Pentru producenții de cereale.

Se atrage atențiunea economilor asupra faptului, că magazinele militare de alimentare cumpără și în anul acesta cu *începere dela 1 Septemvrie* ovăs, grâu și săcară, dela înșiși economii producenți, pe lângă imediata achitare a prețului. In anul 1905, din cauza stării de *ex lex* nu s'a făcut cumpărare dela producenți.

Cei mai mulți dintre economii nostri au desconziderat favorul acesta deosebit, spre propria lor perdere, de multeori însemnată, și și-au vândut recolta cerealelor acestora la comercianți de cereale.

La magazinele de alimentare se face cumpărarea în fiecare zi de târg de săptămână, și anume la magazinul de cereale a institutului de alimentare (în Sibiiu, strada Dumbravei) dela orele 6 dimineața. In zilele premergătoare târgului de săptămână cumpărarea se face între orele 1 și 3 după ameazi.

Cantitatea cea mai mică a vreunui soiu din cerealele numite s'a stabilit în 100 kilograme. In sus se pot oferi cantități cât de mari, în ovăs, grâu și săcară. Grâu însă se cumpără numai la magazinul militar de alimentare *din Sibiiu.*

Atât ovăsul, cât și grâul și săcara, trebue să fie bine curățite. Grâul trecut chiar prin trier, dacă conține grăunțe sparte și semințe de alte plante (neghină, măzăriche etc.) în măsură mai mare.

Ovăsul trebue să aibă o greutate de cel puțin 41, grâul de 73 și săcara de 69 kilograme la hectolitru. Dacă însă săcara e mai grea decât de 72 kilograme, grâul mai greu decât de 76 kilograme la hectolitru, se plătește un plus de 15 fileri peste prețul normal acordat, după fiecare majă metrică. Se rentează deci, ca grâul și săcara să fie trecută prin trier. La ovăs nu pot să fie mai multe decât trei klgr. și jumătate la 100 alte semințe ori necurățenii, la grâu și săcară nu mai multe decât 2 klg. și jumătate la maja metrică. Petricele sau pământ în mod izolat și se nu treacă peste 20 de deca greutatea lor la o majă metrică.

Semințe vătămătoare, cari se țin de necurățeniile tolerate, cum e: neghina din săcară, nebunelele, ciuma fetei, cocoșelul, floarea domnească, ariciul etc., să fie reprezentate în cantitate cât se poate de mică, iar usturoiu sălbatic, ori grăunțe bolnave să nu se afle de loc, ori numai ca exemplare singuratice.

Coarnele de săcară se pot scoate din săcară numai în urma ciuruitului cu îngrijire și a trecerii săcării prin trier. Dar se rentează dacă economul scoate și cu mâna din săcară coarnele de săcară fiindcă pentru semințe din această buruiană veninoasă plătesc farmaciștii și droguiștii câte 2 coroane de kilogram.

Mulți economi, cetind acestea ori auzind despre ele, vor zice sigur așa. „nu voiu perde vremea cu astfel de nimicuri“, și vor vinde și mai departe cerealele lor comercianților. Ceice astfel gândesc, au dreptate, pentrucă ei lasă să trăiască și alții și încă să trăiască bine, foarte bine, pe prețul muncii lor săvârșite în ploaie și soare, pentrucă ei au mai puțin decât comerciantul din munca lor.

Comerciantul cumpără cerealele fie ori cât de mestecate cu necurățenii, dar le și plătește cu mai puțin; în urmă le curăță prin oamenii sei, cărora le plătește separat, dar își află totuși socoteala, pentrucă primește cu mult mai bun preț pentru ele. Ori crede cineva, că negustorul numai din plăcere, ori pentruca săși mânânce o parte din avere face comerciu cu cereale?!..

Dexteritatea personalului aplicat la magazinele de alimentare, corectitatea și onestitatea lor face, ca luarea în privire și în primire a cerealelor oferite, să se întâmple repede. Vânzătorul ajunge numai decât în posesiunea certificatului de primire, pe baza căruia își primește banii la cassa institutului de alimentare.

Oameni cari aduc cereale necurățite, firește că vor fi respinși. Dar durere, puțini dintre ei ascultă sfatul ce li se dă în mod amicabil, ca să meargă acasă, să curețe marfa și să o aducă de nou, — ci o vând pe mai puțin comerciantului.

Un negustor cunoscut, care a cumpărat multe cereale pe cari le-a vândut miliției, și-a procurat, după cum am aflat, un trier propriu, care scoate și separează orice necurățenie, chiar și neghina de săcară. Trierul acesta e foarte scump, și totuși omul face treabă bună. Magazinele de alimentare îi plătesc marfa curată cu 10% peste prețul normal, notat din partea autorităților locale. Plusul acesta se dă expres pentrucă marfa sa e bine curățită.

Comerciantul va căută să pună mâna pe marfa ieftină, pentruca câștigul său să fie cu atât mai mare. Va cumpără deci totdeauna *sub* prețul notat al pieței, și nicicodată nu va plăti ceva peste preț.

E de sperat, că economii nostri își vor notă cuvintele acestea și-și vor aduce marfa la magazinele militare de alimentare, ca în viitor numai cel fără experiențe să-și mai vândă marfa bine grijită comerciantului, care n'are nici o tragere de inimă pentru economul dela țară, chiar din contră, intențiunea sa e să facă din econom om atârnător de dânsul și om sărac.

Ce să facă însă economii, cari sunt atât de depărtați de localitatea în care se află magazine de alimentare militară, încât nu pot să aducă ovăsul, grâul și săcara cu trăsurile lor până aci? Și pentru aceștia lucrul e foarte simplu, dupăcum se va vedeă din următorul exemplu, mie prea bine cunoscut.

După mulți ani, dar totuș nu de mult, a ajuns știrea despre cumpărarea de cereale din partea magazinelor de alimentare militare deadreptul dela producenți și într'o comună săsească dela marginea țării, la îndepărtare de 20 kilometri dela stațiunea căilor ferate, iar de aci încă 150 kilometri de drum cu trenul până la Sibiiu. In ultima Duminecă a lunei August anul trecut s'au adunat oamenii după biserică la preotul, unde a fost desbătută bine chestia. Speculanții, firește, au trebuit să părăsească conzultarea. Cei rămași au făcut apoi socoteala, că ar puteă liferă miliției cam zece mii de kilograme de ovăs curat. Preotul a notat care cât are de vânzare, și oamenii l-au însărcinat, să mijlocească vânzarea sub condițiuni cât se poate de favorabile. Respectivul a trimis încă în ziua aceea următoarea scrisoare:

„Onoratei magazine de alimentare în Sibiiu! In numele unui consorțiu de 16 economi din loc, vă ofer 100 măji metrice de ovăs, recolta proprie, fără mijlocirea comercianților vă trimit ca probă 2 kilograme. Prețul de maja metrică 13 coroane 25 fileri, la gara Sibiiu. Dusul de acolo, precum și taxele de acciz și pentru pardoseală, și alte cheltueli, privesc magazinul de alimentare. Rugăm a ni-se exoperă favorul tarifului militar și dacă se poate să ni-se trimită și saci erariali. Dacă ni-se primește ofertul, trimitem ovăsul în 14 zile dela primirea înștiințării oficioase. Socoteala și banii rugăm să se trimită la adresa *I. I.* posta ultimă *X.* Certificatul despre aceea că marfa e product propriu se alătură“.

In ziua următoare a mers răspunsul acesta, dat din partea magazinului de alimentare:

„Proba trimisă corespunde. Plătim pentru ovăsul oferit 13 coroane 20 fileri de majă metrică, franco Sibiiu, cu scutirea tuturor celorlalte cheltueli. După primirea marfei fractul va fi clauzulat și înapoiat, pentruca se puteți reclamă diferința de taxe, care face în cazul de față 86 fileri la fiecare majă metrică. Saci se trimit pentru prețul de $^{4}/_{10}$ de fileri la zi, fără a se socoti ziua trimiterii, și ziua primirei sacilor. Despre acceptarea condițiunilor să ne avizați cu reîntoarcerea postei. *Oficiul de alimentare*“.

Așa s'a descurcat ușor o afacere comercială, spre mulțămirea tuturor. Sunt economi cari, cum știu eu, însărcinează hala de vânzare a reuniunei agronomice (*săsesc*) din Sibiiu cu efectuirea vânzării, care apoi se pune în înțelegere cu magazinul de alimentare militar, și regulează afacerile spre cea mai perfectă mulțămire a vânzătorilor. Acelaș lucru l'ar pute face și reuniunea agronomică *română* din Sibiiu, dacă producenții de cereale i-s'ar adresă în chestii de acestea cu deplină încredere.

In fine mai doresc, ca nu numai foile din țară să iee act despre înlesnirea aceasta făcută producenților de cereale, ci și cetitorii de ziare se dee chestiei cea mai mare atențiune și să o răspândească și printre cei necunoscători de carte.

Un amic al economilor.

Cărți și reviste.

„Chestiunea de naționalitate“, însemnata lucrare literară a marelui patriot maghiar, baronul *Eötvös Jozsef*, a apărut în traducere românească, făcută de *Sever Bocu*, redactor în Arad. Se poate procură dela autor. Prețul 2 coroane exemplarul.

*

„Principii de filozofie politică“, de *Dr. Cassiu Maniu*, advocat. O carte scrisă în temnița din Vaț. Cuprinsul ei îl formează sentințe și maxime filozofice, asupra naturii, dreptului, statului, omului etc. Prețul 1 cor. 20 fil.

*

„In preajma expoziției“, amintiri, de *Teochar Alexi*: Prețul 80 bani. A apărut în Brașov, tipografia Ciurcu et Comp.

*

„Foiletoane“, de *Stelian Russu*. Carte tipărită în Arad, tipogr. „Tribunei“. Conține 8 bucăți literare, bine scrise. Prețul 1 coroană.

*

„Moartea Regelui Decebal“, tragedie în 5 acte de *George Voda*. Prețul 3 coroane. Tipografia diecezană, Arad, Ad. Nr. pp. 526—1905. [118] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna **Agribiciu** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, pănă la terminul sus indicat, subsemnatului oficiu, şi sunt poftiţi a se prezentà înaintea alegătorilor în terminul prescris, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Cluj, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 356—1906. [119] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Lunca,** protopresbiteratul **Lupşa**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi trimită cererile lor cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral, şi să se prezente în vre-o Duminecă ori sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Lupşei.

Vasile Gan,
protopresbiter.

Pregătite cu

grăsimea

de **mâncări**

Ceres

(din nuci de cocos)

mâncările sunt mai gustoase şi mai priincioase pentru cel mai slab stomac.

Georg Schicht

despărţ. fabricelor de alimente „Ceres“

Aussig.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav
81 16—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nr. 2812 Epitr. 1906. [116] 2—3

Concurs

Pentru trebuinţele seminarului arhidiecezan în cursul anului şcolar 1906/1907 se recere liferarea de **100 stânjini lemne de fag,** neplutite, din faţa soarelui, cari să fie aşezate în seminar în cursul lunilor Iulie şi August 1906.

Ofertele să se adreseze în scris la conzistorul arhidiecezan pănă la 30 Iunie a. c.

Sibiiu, la 20 Maiu 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 4630 Epitr. [117] 2—2

Publicare de licitaţiune.

Comuna bisericească română ortodoxă Mucundorf, protopresbiteratul Cohalm, dă în 11/24 Iunie a c. la 11 ore a m prin licitaţie publică minuendă în întreprindere **zidirea unei noui biserici** după planul şi preliminarul de spese aprobate de Preaveneratul Conzistor arhidiecezan la 9 Martie 1904 nr. 2600 Epitr.

Ofertele în scris se primesc pănă la începerea licitaţiei, adresate oficiului parohial gr. or. român din Mucundorf.

Preţul strigării: 7869 cor.

Vadiul 5% dela preţul strigării.

Planul şi preliminarul de spese cum şi condiţiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial.

Ilarion Enciu
paroh şi prez. comit. parohial.

O cerinţă principală a frumseţii e teintul frumos.

Fiecare damă şi-l poate câştiga folosind

CREMA MARGIT

a lui FÖLDES.

De imitaţii se avertisează!

Crema Margit e un mijloc deosebit de fin, luciu plăcut, binemirositor, grabnic absorbit, care deja la prima încercare place. Face pielea imediat moale ca mătasa şi o schimbă cu totul în 10—12 zile, curăţând pe deplin pistruii, petele de ficat şi orice fel de necurăţenii de pe obraz.

O calitate avantagioasă a acestei creme este şi aceea, că nu face pielea unsuroasă, nu o face sclipicioasă, ci din contră detrage pielii sclipeala ca şi pudra, prin urmare poate fi întrebuinţată şi peste zi. Crema aceasta nutreşte pielea, prin ce se invioreazā obrazul, se face moale ca mătasa şi primeşte o graţiositate rară.

Cel mai important avantaj al ei este însă, că **nu conţine nici mercuriu, nici plumb,** şi astfel e cu totul nestricăcioasă. (62) 4—5

Preţul unui borcan mare 2 coroane, al unui borcan mic 1 cor.

Săpunul Margit 70 fil., **Pudra Margit** 1·20 cor., **Pasta de dinţi Margit** 1 cor., **Apa de obraz** 1 cor.

Să ne ferim de falsificaţiuni!

Producent:

Clemens v. FÖLDES

farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. în sus se trimit franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly, Rummler Ervin** şi **Pessel & Schmidt**; în drogeria **Morscher Károly**, şi parfumăria **Meltzer**. In Agnita la farmacistul **Wilhelm Fröhlich.**

Băile vindecătoare din Vălcele (Elöpatak)

au efect deosebit contra **suferinţelor de stomac, rinichi, urină, boale de mitră, de ficat şi splină, şoldină, reumatizm, constipaţii,** cum şi boale ce se desvoaltă din nervositate. — Cura de beut cu renumita apă vindecătoare din Előpatak, ce trebue să se urmeze, după avizul medicului, împreunată cu mijloacele corăspunzătoare ce se pot găsì aici (băi calde şi reci, tratament hidroterapic, gimnastică şvedeză, traiu dietic), produc un rezultat extraordinar de favorabil. Sezonul băilor: dela **15 Maiu pănă la 15 Septemvrie.** Staţiunea căii ferate Földvár şi Sepsi-Szent-György, cu comunicaţie de trăsuri permanentă şi eftină. Locuinţe elegante şi întreţinere eftină. La începutul şi sfârşitul sezonului (dela 15 Maiu pănă la 15 Iunie şi dela 20 August pănă la 15 Septemvrie) se plăteşte numai jumătate taxa pentru cură şi muzică, iar locuinţele cu 50% şi întreţinerea cu mult mai eftină. **Apa minerală** de **Előpatak,** care ocupă primul loc între apele minerale cu acid carbonic, alcoloid de fer, se poate folosì şi ca leac de casă şi se bucură de mare trecere atât curată cât şi cu vin amestecată ca **beutură răcoritoare.** Se vinde anual, în ţară şi străinătate, peste un milion de sticle. Locul de trimitere: Előpatak, se poate comandà însă în cele mai multe oraşe şi prăvălii mari. **La cerere se trimit prospecte din partea Direcţiunii.** [109] 3—4

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 41—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

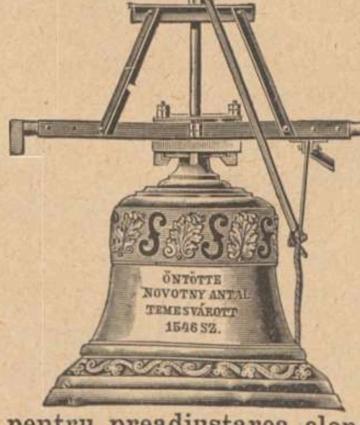

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 11—26

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 32—52

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 11—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 60 Sibiiu, Marți 6/19 Iunie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Era nouă!

Sibiiu, 18 Iunie n.

Despre *era nouă*, care și-a făcut intrarea în Ungaria, scrià nu de mult ziarul german „*Frankfurter Zeitung*“ un articol mai lung și interesant.

Articolul erà trimis dela Viena, prin urmare erà scris de unul care cunoaște bine situația politică din jumătatea de dincoace a monarhiei austro-ungare, cunoaște schimbările politice, cari au urmat în Ungaria după venirea coaliției la putere și după ajungerea partidului kossuthist ca să aibă majoritatea absolută în dietă.

Cu toate că scriitorul articolului nu vede nimic neașteptat în ceea ce s'a întâmplat, în ajungerea coaliției la putere și în ajungerea kossuthiștilor la majoritate absolută parlamentară, lucruri pe cari cei inițiați mai bine în afacerile interne ale imperiului austro-ungar le-au așteptat cu siguranță, își exprimă totuș mirarea, că a urmat și ceva la ce nu s'a așteptat nimeni, punerea în reviziune a *dualismului* însuș, prin faptul, că Monarhul și-a dat învoirea să fie trecut în lege *tariful vamal autonom-ungar*. Prin aceasta independența economică a Ungariei a făcut un pas sigur înainte, și are să devină în curând o dorință împlinită a coaliției, și a tuturor Maghiarilor.

Spune apoi autorul articolului, că în parlamentul din Budapesta merg acum bine lucrurile, se votează cu celeritate uimitoare tot ce propune și ce cere guvernul, și ar merge lucrurile și mai bine, dacă n'ar fi *naționaliștii*, cari mai pun câte o mică pedecă guvernului și dietei.

Și vorbește apoi scriitorul articolului despre acest grup parlamentar, la început nebăgat în seamă de Maghiari, despre partidul naționalist, cu multă căldură și recunoștință, amintind, că tocmai așa s'au început luptele naționale și dincolo de Leitha, în Austria, și rezultatul a fost acela, că astăzi popoarele de dincolo sunt împăcate, și într'un ministeriu parlamentar șed alături Nemți, Cehi și Poloni, ca membri ai guvernului format din toate popoarele Austriei. Așteaptă deci, ca acelaș lucru să se întâmple și în Ungaria, mai ales dupăce se va introduce votul universal, o reformă neîncunjurat de lipsă; pentrucă întocmai ca și Austria, statul ungar numai așa va puteà prosperà și se va puteà întărì, *dacă va deschide porțile parlamentului pe seama tuturor popoarelor cari îl formează.*

Astăzi naționalitățile nemaghiare din Ungaria sunt reprezentate numai prin 25 de deputați în parlamentul țării, un grup mic, care nu poate face nici o stricăciune Maghiarilor; și totuș primirea făcută în dietă acestei minorități parlamentare, și modul cum i-s'au respectat drepturile, — cu toate că ea reprezintă mai bine decât jumătate din poporațiunea țării, — e revoltător din cale afară, și scriitorul articolului numește procedura majorității *barbarie fără seamăn*, pentrucă act de neînchipuită revoltă sufletească este acela, când unui grup parlamentar de 25 membri i-se deneagă dreptul de a fi reprezentat în comisiuni, unde ar aveà datorința să controleze actele guvernului, ca singura opoziție pe care o are astăzi parlamentul ungar.

Și cu multă dreptate spune autorul articolului, că dacă lucrul acesta s'ar fi întâmplat în altă țară, de exemplu în Germania, dacă acolo majoritatea germană n'ar fi recunoscut pe Poloni, Alsațieni ori Danezi, de partid politic, de grup parlamentar, Europa întreagă ar fi sărit în picioare și ar fi înfierat după vrednicie această faptă contrară firii și legii. Sfătuește pe Maghiari, să-și schimbe tactica față de naționalități, pentrucă o bruscare ca cea de până acuma nu poate decât să amărască popoarele și să înăsprească și mai tare raporturile și de altcum încordate dintre Maghiari și Nemaghiari. Să și-o însemne bine Maghiarii, că țara lor nu poate fi stăpânită de o singură rasă, căreia îi lipsește cultura înaltă, pe care o are poporul german din Austria, și totuș nici acesta nu a putut să rămână singur stăpân pe situația politică, ci a trebuit să o împartă cu celelalte. Așa se va întâmplà și în Ungaria!...

Acesta e pe scurt cuprinsul articolului din „*Frankfurter Zeitung*“ scris cu privire la *era nouă* dela noi și mai ales cu privire la partidul naționalist din dieta ungară. N'avem nimic de adaus, decât un cuvânt sincer de mulțămire la adresa aceluia care l-a scris, și care a luat în apărare, după dreptate, naționalitățile din Ungaria; și apoi un și mai sincer cuvânt de admoniare la adresa gazetelor maghiare, că înzadar se mai încearcă să bagatelizeze și să zeflemizeze activitatea deputaților naționaliști din dieta țării, pentrucă lumea nepreocupată, lumea imparțial judecătoare le taxează activitatea după valoarea cea adevărată: *corectă*, *energică* și *impunătoare*. Ne vom ocupà de altcum și noi mai pe larg cu ea, la timp potrivit.

Dela conferențele învățătorești.

Cuvânt de deschidere,

rostit la conferența învățătorească din cercul II, întrunită în comuna *Sâmbăta de jos*, la 6/19 April c., de profesorul Dr. Aurel Crăciunescu.

(Fine).

Aici e misiunea principală a educației. Până a primì individul educație, după un plan, stă sub influința altor factori, a căror activitate la formarea maximelor morale ale omului nu poate fi lăsată la o parte, ci trebue considerată. Influință asupra omului are familia și societatea. Puterea principală în educație e mama, care prin puterea blândă a iubirei sale nemărginite, exerciază cea mai mare influință asupra sufletului copilului. Tatăl prin autoritate — Wo nicht Pantofelheld. Aceștia doi au o influință decisivă asupra formărei conștiinței copilului prin aprobările și ertările lor.

In școală vine apoi autoritatea învățătorului. Dar nu e permis să difere ființa persoanei lui de aparițiile predate, prin cuvânt și exemplu.

In școală e ascultarea obligatorică, dela care ajungem apoi la ascultare liberă sau la starea aceea, când omul se supune legii pe baza convingerilor sale proprii; iar în ultima analiză omul recunoaște autoritatea Dzeiască, ca forul suprem judecătoresc. — Pentru copii instanța morală cea mai înaltă, e porunca părinților și a autorităților din societate.

Omul dezvoltat și matur se supune minții sănătoase, se supune instanței morale, dacă în pretenziunile conștiinții vede vocea inteliginții morale celei mai înalte, adecă voia lui Dzeu. Conștiința copilului e mai slabă ca a bărbatului. Copilul nu poate găsì pentru faptele sale, eventual rele, o justificare, ori scuzare, care să fie contrazicătoare maximelor morale generale, absolute.

Dar nu numai copii, ci și oamenii mari ascultă adeseori de autorități, cari îi seduc la o greșală; adecă se supun părerilor publice sau sociale, cari prea des sancționează răul și ignorează binele.

O formulare, adecă formare deplin egală și perfectă a convingerii noastre între toate împrejurările, e un ideal, care noi oamenii nu-'l putem ajunge și care numai în Cristos s'a realizat.

Rein ne spune, că la dezvoltarea conștiinții conlucră și părerile timpului, conștiința, obiceiurile religioase, arta, confesiunea și multe altele. Calitățile conștiinții depind și dela aplicările naturale ale fiecăruia și dela ocupația, însușirile și patimile omului. Noi, prin educație și disciplină, trebue să influințăm asupra dezvoltării și formării spre bine a individului.

Dar după cum știm aceasta se poate mai bine prin intuiție. Prezentarea abstractă a raporturilor etice nu e corectă, nu duce la scop și nu e îndestulitoare pentru a produce în sufletul copilului o convingere etică puternică.

Copilul de mic trebue dedat la iubirea adevărului și a binelui, el trebue să învețe a suferì și a fi lipsit de plăceri și bucurii. Trebue să 'l dedăm de mic la o activitate liniștită serioasă, în proporție

---

FOIȘOARĂ.

O d ă

la sfințirea bisericei catedrale ortodoxe din Sibiiu la 30 Aprilie 1906.

Inalță-te măreață pe arcuri triumfale
Zidire măiestoasă, ce azi Te consacrăm.
Credință și iubire, și binecuvântare
De-a pururea la Tine căutând noi se aflăm
In legea noastră veche pe toți să ne'ntărești
Și-'n brațe pe toți fiii cu drag să ne primești.

Și lângă 'naltul nume, **Andrei,** *care odată*
Te contemplase mare altar de închinat,
Să 'nsemni și pe **Ioan** *cu mâna cea bărbată*
Ce azi din neființă la Viață Te-a chemat,
Fă secolii să 'nfrunte măreața ta zidire,
Și clerul cu poporul trăiască 'n fericire.

Dimitrie Moldoran
protopop.

„Junimea“ — greșală?

O rectificare.

In articolul meu trecut, despre neașteptata întovărășire a dlor *Il. Chendi* și *M. Dragomirescu*, am spus că acesta din urmă a adus o învinuire nedreaptă dlui *N. Iorga*. Acum, ca făgăduința de a arătà aceasta să se împlinească și afirmația mea să nu pară gratuită, urmează dovada.

Calea cea mai ușoară ar fi să se stărue asupra părții încriminate din conferența dlui Iorga și să se arete cum a înțeles'o dl Dragomirescu, — iar cetitorul s'ar puteà dumerì singur. Sunt însă două motive, cari mă îndeamnă să resumez conferența întreagă. Intâiul: ideile dezvoltate în ea sunt atât de importante și de actuale, încât gazeta aceasta își îndeplinește o datorință față de cetitorii ei făcându-li-le cunoscute (căci foiletoanele mele sunt mai mult decât manifestarea vr'unui sentiment de simpatie sau antipatie față de cutare, și decât răscolirea unor lucruri urâte și regretabile, cum pot păreà unora), și pe urmă dl Dragomirescu vrea să-și sprijinească acuza pe „tot restul cuvântării“ dlui Iorga.

Deci să vedem pentruce și-a ridicat „toporul“?

Când au fost, în preajma sfintelor Paști, inimoasele mișcări pentru limba românească, în 20 Martie s'a ținut o adunare în sala dela Dacia. Cuvântări au rostit străluciții nuveliști *Slavici* și *Delavrancea* și dl N. Iorga. Acesta din urmă a arătat „dorințele noastre, ale tuturor scriitorilor de acum, cred, în ce privește chemarea literaturii românești de astăzi“.

Până de curând literatura noastră era socotită ca un fel de „floare la ureche,“ cugetarea românească era numai în vederea unor aplicații practice, iar „ideea românească era considerată ca o utopie a câtorva naivi“ (între cari au fost și acei mari junimiști, pe cari îi citez dta, dle Dragomirescu!). „*Această* concepție era o mare greșală“, fiindcă noi Românii, răspândiți sub atâtea stăpâniri străine, nu putem trăì „cu pomana de viață practică pe care ne-o aruncă fiecare zi“, ci trebue să fim uniți prin legătura morală tare a unei limbi literare unitare, și fiindcă materialitatea poporului nostru vine dela unele idei mântuitoare, mărturisite de părinții, moșii și strămoșii noștri veacuri de-a rândul.

Aceasta se poate dovedì și cu ceea ce a făcut literatura pentru poporul român, începând din acel veac al XVII-lea, când marii cronicari au arătat că prezentul lor ticălos, sub strivirea Turcilor, nu va puteà durà vecinic, fiindcă noi — în virtutea trecutului și a stăruirii pe aceleași locuri de când ne-am pomenit — avem un viitor de regenerare, care ne-a scăpat din vâltoarea culturii grecești, în principate, și în secolul următor; din veacul al XVIII-lea, cu marea contribuție culturală și națională a Ardealului, dusă în Țara Românească de dascălul Gheorhge Lazăr. Ideile acestea au prefăcut în curând toată viața românească. Ele au găsit nu numai scriitori meșteri, ci *apostoli*, între anii 1830—1859, pentru aceea au avut urmări așa de însemnate ca Unirea principatelor și activitatea atâtor literați. S'ar fi așteptat și pe mai departe ca literatura „să îndrume dezvoltarea politică și socială“ a poporului românesc, dar scriitorii de după aceasta n'au mai înțeles chemarea lor în acelaș fel. Ei n'au mai pornit dela „nevoile și aspirațiile poporului“, ci s'au întors, lacomi, spre civilizația Apusului, spre literatura universală (aproape numai franceză), în care n'au știut alege după trebuință. Deci scrisul lor n'a avut acel „caracter trainic și mântuitor“, în urma căruia să ajungă un factor esențial în dezvoltarea neamului. Atunci s'a înstrănormală cu puterile sale. Aceasta o facem prin împiedecare în lucruri rele şi darea libertăţii în cele bune. Trebue să arătăm faţă de el bunătate mare, dar nu şi indulgenţă.

Ştim că educaţia şi disciplina au de scop ca să *păstreze*, să *hotărască şi să normeze* întreaga fiinţă a individului. Dela început să poarte grije ca în general starea, adecă dispoziţia sufletească a omului, să fie liniştită, clară, hotărâtă, să mişte prin aprobare şi mustrare, să admonieze la timpul potrivit şi să îndrepte ce e greşit.

In general avem să înţelegem sub *păstrare*, guvernarea, adecă conducerea autoritativă spre a produce în elev sentimentul ascultării. Involuntar să ajungă el la convingerea, că unele lucruri nu sunt permise, se înţelege că aici trebue să fim precauţi, ca nu cumva din cauza lipsei puterilor, adecă fiind el îngreunat peste puterile lui, să nu poată plinì lucrul. Liber şi cu puterile sale să se reţină dela lucrul nepermis.

Sub *hotărâre* înţelegem rezultatul de a produce în elev puterea alegerii libere; el dela sine să se dedee la alegere, ştiind că orice acţiune a lui poate produce contra acţiune.

Sub *normare* sau *regulare*, înţelegem producerea acelei stări psichice, stabile în elev, ca el să-'şi impună de sine legi corecte pentru activitatea sa, să ajungă la acea dispoziţie sufletească liniştită, ca singur să-'şi oprească patimile şi afectele extraordinare. Să producem în el judecată clară, sigură şi liniştită.

Judecata o dezvoltăm prin studiu şi prin dezvoltarea minţii. Copilul trebue să cunoască şi să înţeleagă binele şi adevărul. In el să se producă un dor după bine şi adevăr, ceeace numai atunci se va întâmplà dacă el pricepe toate, căci altfel „ignoti nulla cupido“.

Judecata etică corectă a copilului ştim noi toţi, că se dezvoaltă prin istorioare, parabole, poveşti, mituri, în cari se expun judecăţile morale cele mai frumoase.

Willmann ne spune, că în aceste aflăm istorioare şi icoane alese şi mişcătoare despre bunăvoinţă, marinimositate, sinceritate, blândeţă, iubire, abnegaţie toate pline de viaţă şi totuşi numai tipice.

Valoarea istoriei la formarea convingerii morale totdeauna a fost recunoscută, ca un factor foarte însemnat pe lângă religiune. *Schiller* zice cu dreptul, că istoria lumei e judecata lumei.

Pe baza principiului de abstracţie formăm apoi judecata etică, ducând astfel pe elev la principiile necesare şi în general recunoscute ca valabile.

Dar ştiinţa, adecă cunoaşterea principiilor, încă nu e voinţă şi faptă realizată; convingerea adecă, încă nu a devenit putere, care să stăpânească fiinţa omului. Aici lucră apoi educaţia, ca voinţa persoanei să se supună, convingerii proprii a individului, luând totdeauna raporturile ideale ale voinţei.

Educaţia pune pe elev în poziţia, ca să-'şi poată arătà însuşirile ideale în fapte; fapta lasă impresia durabilă şi îşi întăreşte izvorul seu. Obicinuirea sau dedarea corectă e cea mai bună memorie a voinţei.

Omul trebue să ţintească a ajunge acolo, ca voinţa lui să se supună, independent de bold, patima şi pofta convingerei, care lucră pentru tot ce e nobil, frumos, ideal şi adevărat. Adevărul şi iubirea de adevăr sunt spriginul cel mai puternic al conştiinţii. Unde nu mai sunt aceste începe minciuna, scade judecata, decade justiţia, piere sentimentul nobil şi poporul se destramă şi se pierde şi precum un popor nu se ridică în masa întreagă, ci prin indivizi, aşa şi decăderea lui începe dela indivizi. Iar ca aceasta să nu se întâmple, trebue să se îngrijească învăţătorii, căci lor sunt încredinţaţi indivizii unui popor, pentru a formà din mlădiţele tinere, stejari puternici.

Că ce calităţi trebue să aibă învăţătorii, ca să poată creşte bărbaţi conştienţioşi, cred că fiecare din noi, care şi-a ales această carieră grea, dar ideală, le cunoaşte. Nici nu aflu de necesar a le şi amintì, nici numai în treacăt chiar, căci sunt convins, că fiecare din dvoastră e adânc pătruns de sentimentul datorinţei, care îl are faţă de neamul, biserica şi patria sa.

In împrejurările grele de acum, când întregul nostru popor geme sub suferinţele timpului, creşteţi bărbaţi cu conştiinţă şi pătrunşi de sentimentul datorinţei şi neamului român se va ridicà un monument „aere perenius“ şi va scrie cu litere de aur numele dvoastră în istoria neamului nostru.

Declar conferenţa deschisă.

Tăria posturilor şi a sărbătorilor.

De Tr. Scorobeţ.

Viaţa bisericească a poporului românesc a fost în trecutul îndepărtat uniformă şi foarte aspră. Se poate înfăţişà complet din secolul al XVI-lea până la începutul secolului al XIX-lea, când icoana ei se spălăceşte şi întreagă fiinţa poporului se premeneşte în înţelesul duhului vremii, care a dires puţin şi a stricat mult din moştenirea nobilă şi patriarhală a vieţii bisericeşti.

Postul, legământul de curăţie trupească şi sufletească al creştinului, e o desăvârşită podoabă a ţăranului român.

Cronicarii vechi se îndestuleau a zice despre un stăpânitor rău: „numai mâncările, beuturile, primblările şi alte necurăţii, acele le caută bine (Constantin Căpitanul despre Radu Şerban); Dumitru Cantacuzin: „carne în toate posturile mâncă cu Turcii dimpreună“, iar altul adăugà: „precum toţi Grecii au această hereză, de ocăresc pe ceice au tocmit şi au aşezat sfinte posturi să le ţină creştinii. Despre Ion Vodă aşa scrie Ureche: „de lege îşi râdea, că în postul cel mare s'a însurat şi alte călcări de lege multe ca acestea făceà“. Iancu Vodă s'a zis Sasul, căci nu ţineà tocmeala postului. Gaşpar Vodă se temeà a mâncà de dulce pe faţă, dar a rămas răvaşul cronicarului: „ce pe ascuns în toate posturile mâncà carne“.

Despre Antonie Vodă din Popeşti înseamnă cronicarul: „în zi de dulce carne, carne cu apă şi cu sare mâncà, în zi de sec linte şi fasole cu apă rece şi cu sare“.

Ceice au însemnat acestea au fost reprezentanţii intelectuali eşiţi din zona călduroasă de religiozitate şi moralitate a ţăranului vechiu de dincolo tot aşa de curaţi şi alcătuiţi sufleteşte ca şi ţăranul de dincoace de Carpaţi. Despre ai nostri au însemnat această podoabă sufletească a neamului toţi vânătorii sufletului nostru curat: pizmaşa biserică popistăşască (Latinii şi calvinii, cari au declarat tainele acestei practice bisericeşti superstiţii şi crederi deşarte şi rătăcite.

Latinii, după concepţia religioasă a poporului sunt *spurcaţi* şi li-se zice Spurcă-Vineri — pentru neţinerea posturilor.

Vremea răsturnătoare de ordine bisericească şi de perzare a datinilor religioase a Calvinilor o caracterisează Metropolitul urzitor al Unirii în sinodul din 1697 când spune, că Calvinii trimiteau iscoditori pe la Români, Mercurea şi Vinerea să vază, că postesc sau mănâncă carne, din care cauză poporul în zilele acelea ferbeà în două vase, într'unul de dulce ca să poată arătà iscoditorului şi într'altul de post, din care mâncà, cum a învăţat dela părinţi că e lege şi e creştineşte.

Intâmplarea lui Sava Metropolitul cu căţălul adus de Calvini să-l boteze Vinerea, pe care nu l-a botezat că n'a mâncat de post, ce aveà el înainte, încă se referă la măsurile furioase ale Calvinilor de a ne desmântà dela vechea noastră viaţă religioasă.

După Calvini începe unda vremii catolice şi învoiala religioasă a Românilor cu Iezuiţii, ai căror Soboraşi cerură tăria posturilor, a sărbătorilor, a icoanelor, a călindarului vechiu şi dreptul de închinare în limba neamului — şi în acestea se reasumà religia simţită şi deosebitoare a noastră. Punctele subţiri de dogmă n'au alterat nădejdea fericirii sufleteşti, şi conştiinţa poporului nu s'a opăcit înaintea lor pănăce poporul n'a auzit în biserică zicându se „*spiritul sfânt*“ în locul terminului istoric: „*Duhul sfânt*“. Limba cărţilor rituale exagerat renoită a bisericii unite dă anză poporului de rând să crează că s'a scornit şi o altă lege românească cu trecut şi cu viitor deschilinit de legea sfântă şi măreaţă a neamului românesc.

La începutul adoptării acelei forme de credinţă, ce se zice Unire, soboraşii anului 1700 făcură canonul 21, care sună:

„Cari oameni nu vor ţineà cele 4 posturi şi nu vor postì cum se cade Vinerile şi Mercurile în post de peşte, aceia să fie lipsiţi dela biserică până nu-şi vor cere iertăciune dela Papa şi dela popor. (P. Maior Ist. bis. rom. p. 358).

Deşì în primele începuturi se contemplà o biserică pacinică, în care să între după dorinţa şi forţa celorce ne-au născocit întreg poporul din această ţară, majoritatea acestuia se retrage cu înfiorare din biserică cu Vlădica degradat de mai marii lui batjocoritori, care-şi declară nepriceperea şi nesiguranţa-i morală pentru a-şi plecà capul înaintea „pedagogului“ poruncit, îndreptătorul de aici înainte al năravurilor poporului român. Prin Unire a ajuns poporul unit în cătuşile ierarhiei ungureşti şi întreg poporul românesc în mâna guvernului ţării şi a şezătorului pe tronul monarhic. In biserica noastră lipsită de păstor timp de 60 de ani s'a numit la 3 Sept 1761 administratorul sârbesc Dionisie Novacovici, după care au urmat ceilalţi Sârbi cari împărtăşiau poruncile puterii lumeşti credincioşilor ortodoxi şi sub asprù legământ executau mandatele lor. Sub aceste căpetenii bisericeşti se institue conzistoriumul sibiian alcătuit din asesori, cu „preoţi împărăteşti“, pus de guvern, din îndurarea căruia unitul Aron Budai Deleanul secretar de cameră a condus biserica noastră „între anii 1783 şi 1810“ (Iorga Ist. lit. rom. V. II. p. 299).

O samă din decretele guverniale împărtăşite poporului în scrisorile episcopeşti ale Sârbilor s'a tipărit de dl Dr. Il. Puşcariu în vol. II. de: Documente pentru limbă şi istorie — retipărite din „Telegraful Român“ din anii trecuţi. In 6 Iulie anul 1780 sub nr. g. 1680 comunică conzistorul din Sibiiu ordinul: „ca preoţii să scrie toate poruncile împărăteşti şi guvernialiceşti într'un anume *protocolum* — porunci cari se traduceau la guvern în limba poporului.

Cele 40 de legământuri ale lui V. Moga din 1810 sunt reasumate din acele porunci, după cari se conduceà mai înainte biserica noastră. In 5 Dec. 1816 sub nr. guv. 10741 se comunică eppului Moga poruncă crăiască de deslegare de post a „norodului rumânesc“, care astfel s'a însemnat în protocolul poruncilor:

A sa Preaosfinţită Mărire împărătească socotind precum că Românii cei săraci de legea neunită întru această mare lipsă de bucate s'ar uşurà cevaşi dacă s'ar dezlegà aceştia dela postul cel greu întru care dânşii după lege s'ar înfrânà de mâncarea şi a laptelui, untului, ouălor şi a brânzii, aşa prin milostivul decret nr. 2 Nov. a. tr., eşit părinteşte, porunceşte a sa Preaosfinţită Mărire împărătească ca în chipul cum s'au făcut în vreme de foamete şi de lipsă ce a fost la anul 1786, să se deslege norodul cel rumânesc de postul cel greu şi pe vremea cât se va ţineà lipsa aceasta de bucate de acum şi preoţii cu pildă şi cu învăţătură să se silească a-i plecà să primească dezlegarea aceasta fieştecine, dar bine să înţeleagă, că a sa mărire împărătească numit pentru greutatea acestor vremi de lipsă porunceşte deslegarea dela tăria postului (şi nu alţii să se deslege, numai cei săraci şi lipsiţi) nici mai pe multă vreme decât până va ţineà foametea. Fieştecare dară 2 lucruri să socotească adecă cum că legea porunceşte să postiţi (legea porunceşte să nu ucizi) şi acestea 2 porunci în vremea de acum la mulţi aşa să împlineşte deopotrivă sie-şi cât nu le pot ţineà amândouă, cât caută au să se ucigă pe sine cu foamea, au să nu postească şi unii ca aceştia nu sunt datori a postì căci uciderea de sine este năcaz de moarte şi au se ucide cineva pe sine cu foamea au într'alt chip, tot ucidere este şi osândă vecinică este. Păstrarea vieţii este mai întâiu decât postul, pentru aceea la sf. Pravilă la foaia 325 la canonul Sf. Apostoli glava 258 dezleagă dela post pentru încunjurarea bolii şi primejduirea vieţii, pentru aceia la Preasfinţit sinaxarul Duminecii lăsatului de carne zice că la ziua judecăţii nu va în-

---

inat şi o mare parte a lumii româneşti învăţate de literatura noastră, fiindcă aflà şi mai mult, şi mai bine şi mai frumos spuse cele imitate de ai noştri. Acestea între anii 1860—1880.

Dar după anul din urmă s'au schimbat în mare parte împrejurările. „Pe de o parte s'a cunoscut mai bine, mulţămită şi *Junimii* din Iaşi, literatura germană, şi cunoaşterea acestei literaturi germane, aducând încă un factor de influenţă întru formarea literaturii noastre moderne, a fost de un mare ajutor“. Iubirea, mai veche, de literatura franceză s'a împreunat cu aceasta mai nouă de literatura germană, „încât cei ce au venit dela 1880 până în timpurile din urmă au curăţit iarăşi limba românească şi gândul românesc, întrebând apoi trecutul nostru, întrebând toate cărţile literaturii noastre istorice“. Astfel ni s'a creat limba cu forme desăvârşite, în stare să exprime ori-ce gândire, ori-ce simţire.

Iar acum, când avem o asemenea limbă, scriitorii trebue să se îndrepte — avându-se în vedere şi preferinţele lor individuale — către Românimea întreagă, ei „trebue să caute a cuprinde, a resumà, a exprimà în forme superioare întreaga simţire, întreaga cugetare întreaga conştiinţă şi solidaritate unică a poporului român de pretutindeni“.

Acesta e miezul conferenţii dlui Iorga. Cum se vede, nu e vorba nicăiri despre ce a găsit dl Dragomirescu, despre aceea că „Junimea a fost o greşală“.

Din contră, se accentuează rolul re generator al acestei societăţi literare, şi încă de atunci, de când s'au putut vedeà roadele activităţii ei izolate de mai nainte. Căci între 1860—1880 — vorbind în general — într'adevăr „literatura românească a fost greşit condusă“, cum se vede din criticele dlui *Tit Maiorescu*, al cărui ucenic se pretinde dl Dragomirescu, şi din împrejurarea, constatată de mai mulţi, că într'o bună îndrumare a literaturii şi culturii noastre de atunci opera junimiştilor literari ar fi avut un rezultat cu mult mai mare şi mai grabnic. Ba din fraza citată a dlui Iorga — singura privitoare la „Junimea — nu se poate scoate nici înţelesul acela, că singurul merit al ei ar fi răspândirea cunoaşterii temeinice a literaturii germane, ci se relevă numai o notă a activităţii multilaterale a acestei societăţi literare.

Prin urmare? Din articolul dlui Dragomirescu rămân „probele de străşnicie logică“ (Chendi), frazele răsucite cari propoveduesc estetica (vezi Doamne), cum e următoarea: „Cei ce din viaţa sufletească a unui neam biciuesc şi alungă arta şi poezia prefăcută şi tendenţioasă, mercantilă sau silită, umflată, dar lipsită de miez, concentrată, dar lipsită de formă, caldă, dar fără temeiu, cu temeiu, dar lipsită de căldură“ . .

Şi cu ferbinţeli, adaogem noi.

Iar învăţătură morală e aceasta. In ori ce caz e mai bine să aibă omul mai puţină ştiinţă, dacă aceasta îi omoară respectul de adevăr şi simţul de cuviinţă, de cinste faţă de publicul cetitor (o, şi de conştiinţa proprie).

Ion Paltin.

Vorbe înţelepte.

Libertatea e ca vinul care turbură creerii slabi. Oamenii trebue să se obicinuiască cu ea, pentru a o puteà gustà cu succes.

*

Lucrurile cari depind dela mulţi nici odată nu succed bine.

*

Numai căile celor leneşi sunt preserate cu spini. Pentru cei muncitori orice cale e netedă.

trebà Dumnezeu de post, pentru aceia când au flămânzit ucenicii lui Christos smulge spice de prin sămănături şi mă-strându-i jidovii căci făceà ce nu se cade Sâmbăta, Mântuitorul ştiind că ucenicii de foame fac aceasta, au pus cuvânt pentru dânşii, arătând că nimica nu greşesc dacă fac aceasta de foame, dar' n'aţi cetit — zice, ce a făcut David, când a flămânzit el şi celce era cu dânsul, cum a întrat în casa lui Dumnezeu şi a mâncat pânile punerii înainte, care nu se cădeà lor să le mănânce. Deci evanghelia din Vinerea a 4-a după Rusalii dintru aceasta mai sus zisă şi dintr'altele asemenea acestora se cunoaşte precum că peste vreme de toate vremile, lipsa şi foamea poate dezlegà printr'acei, cărora li-s'a dat putere de sus a legà şi a dezlegà şi norodul în locul postului să întrebuinţeze rugăciunea, pocăinţa şi nărăvirea de furtişaguri, de ucideri, de curvii şi jurământuri strâmbe de obiduirea părinţilor, de grăirea de rău, de pizmă, de învrăjbiri şi de alte păcate de moarte, părăsirea de acestea se primesc în post înaintea Domnului, iar la unele ca acestea nu se dă dezlegare. Pentru aceea fraţiilor voastre această milostivă poruncă vi-se face cunoscută, că cetind acestea pe înţeles înaintea săracilor să urmaţi după povăţuirea mai sus lăudatului decret de curte, oricari dintre poporenii frăţiilor voastre va pofti dezlegare de post pentru lipsa hranei vieţii ce este acum, să nu vă îndoiţi a-i da blagosvenie şi dezlegare dela tăria postului cu numele şi blagoslovenia scaunului episcopesc, ca unuia ce ne-a dat putere a legà şi a dezlegà cele ce se întâmplă între norodul lui Dzeu, despre care era să se împlinească milostivul decret guv. din 5 Dec. a. tr. nr. 10741 eşit, cum s'a urmat cu aceasta, relaţie încoace să faceţi, să se aştearnă luminatului scaun episcopesc. Moh, 14 Februarie 1817. *Angel Faurovici*, protopop. scaun. Sibiiului.

(Va urma).

De la sate.

Sfinţirea bisericii din Goleş.

Ruda, 29 Maiu v.

Zi de bucurie a fost ziua de 28 Maiu v. a. c. pentru poporul nostru gr. or. rom. din filia Goleş, protoprezbiteratul Hunedoara, când nou edificata biserică s'a predat destinaţiii prin Domnul protoprezb. tractual *Avram P. Păcurariu*, mandatariul Ecs. Sale Arhiepiscopului şi metropolitului *Ioan Meţianu*.

In locul scundei şi ruinatei lor bisericuţe credincioşii acestei filii au ridicat o frumoasă bisericuţă de peatră, spre mărirea lui Dumnezeu, care le-a dat tăria şi puterea la suportarea tuturor greutăţilor împreunate cu zidirea acestui sfânt lăcaş de rugăciune necesar pentru mângăierea lor sufletească.

Şi această putere divină a legei strămoşeşti a înrădăcinat'o în inimele credincioşilor de aici, rostul instructivelor sfaturi şi poveţe ale şefului nostru tractual, Avram P. Păcurariu, care la toate ocaziunile de întâlnire cu poporul şi-a ţinut de datorinţă a-l luminà şi al deşteptà pe toate terenele de înflorire şi prosperare.

Un factor principal întru susţinerea credinţei şi legei strămoşeşti în sinul acestui popor de 30 familii e fără îndoială şi administratorul *Iacob Ghişa* din Cinciş, care ca un preot demn de chemarea sa, a contribuit foarte mult la ridicarea bisericei amintite.

Ceremonialul religios s'a săvârşit de către mandatariul numit cu azistenţa preoţilor: Iacob Ghişa şi Iuliu Holder din Ruda.

După terminarea sfinţirii apei, a urmat actul sfinţirii noului Sion, după prescrisele tipiconale; iar în urmă stropirea poporului cu apă sfinţită.

Terminate acestea, s'a oficiat sfânta liturgie, la finea căreia, dl protoprezbiter Păcurariu, după cetirea actului subscris de Esc. Sa Inaltpreatfinţitul domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan*, a rostit predica foarte instructivă şi la înţelesul poporului, îndemnând poporul la ţinerea cu tenacitate la credinţa şi datinile bune strămoşeşti. Predica a fost ascultată cu mare atenţiune din partea întregului public.

După terminarea predicei i-a cuvântul adm. Iacob Ghişa paroh în Cinciş şi prin cuvinte alese, arată modul cum s'a ridicat noul Sion. Spune cum credincioşii de aici, conduşi de dorul de a-şi vedeà visul împlinit, au adunat materialul, var, nisip, apă, *cu spatele*.

Mulţămeşte lăcrămând de bucurie poporului, pentru ascultare şi supunere.

Terminate toate, la uşa bisericii s'a împărţit pomană; iar dl protopop cu preoţii azistenţi au fost învitaţi la masa judelui comunal, harnicul şi zelosul epitrop *Ticula Pascu*.

Ca în tot locul la astfel de ocazii, aşa şi aici s'au rostit mai multe toaste. Domnul protoprezbiter a închinat întru lunga viaţă a Maiestăţii Sale Regelui; întru lunga viaţă a Excelenţei Sale Metropolitului; şi apoi întru sănătatea tuturor locuitorilor din Galeş.

Preotul administrator părintele Ghişa mulţămeşte dlui protopresbiter pentrucă a binevoit a satisface dorinţei poporului şi n'a pregetat a osteni până în comuna Goleş, spre a conduce actul sfinţirii.

Iată cum o mână de oameni, bine conduşi, fac lucruri bune şi frumoase. Laudă lor şi conducătorilor lor. *I. H.*

NOUTĂŢI.

Plătirea dărilor. Cu încetarea exlexului s'au deschis din nou cassele oficiilor de dare pentru încassarea colosalelor sume restante. Foia oficioasă de Miercuri publică trei ordinaţiuni ale ministrului de finanţe referitor la încassarea acestor dări.

Darea pe 1905 precum şi cea pe pătrariul prim din 1906 fiecare om şi-o poate plăti în rate astfel ca până în 30 Oct. 1906 să fie plătită o jumătate, iar până la sfârşitul anului 1907 cealaltă jumătate. După restanţele aceste nu se plăteşte camătă numai în cazul când dările aceste rămân în restanţă şi peste terminele de mai sus. Aceasta se referă însă numai la cei cu dare directă sub 200 cor. Cei cu această dare peste 200 cor. au să plătească din 15 Iulie începând după restanţa lor şi camătă. Aceste favoruri le are ori cine fără să facă anume rugare. Cei ce doresc ca să li să prelungească terminul de plătire, ori cei cu dare directă peste 200 cor, dacă doresc să li să ierte camăta, pot să o ceară prin rugare (fără timbru) către direcţia financiară respectivă.

Pe lângă aceasta îndrumă ministrul pe funcţionarii administraţiei ca să purceadă foarte indulgent la încassarea dărilor, să nu aplice forţa paragrafului, cu deosebire la cei mai inferiori, ci să caute să încasseze darea în astfel de timp când respectivul este capabil să o plătească.

*

Vorbirile deputaţilor români, rostite în dieta ţării, vor apăreà tipărite în broşură separată, de aceea încetăm cu publicarea lor. Notăm numai, că la discuţia asupra proiectului de lege despre îndemnizare a vorbit în şedinţa din 1 Iunie n. dl *Dr. Teodor Mihályi*, în şedinţa din 2 Iunie n. *Dr. Stefan C. Pop*, iar în şedinţa din 5 Iunie n. *Dr. Aurel Vlad* şi Dr. *Iuliu Maniu*. Tot în 5 Iunie n. a vorbit apoi la discuţia asupra contingentului de recruţi *Dr. Alexandru Vaida Voevod.*

*

Cinste mare. Ctitorul bisericei gr. cat. din Cluj, dl Stefan Havasi (Oăşanu), original din Sălagiu, a dăruit pe seama bisericei gr. cat. ce se va ridicà în Cluj considerabila sumă de 100 mii cor. Pentru acest frumos dar papa l-a decorat cu crucea de aur a ordinului sf. Silvestru în gradul de cavaler. Dl Havasi e primul român, care s'a împărtăşit de aceatsă bine meritată cinste.

*

Distincţie. Din Bucureşti se vesteşte că Regele Carol a distins pe dl Dr. C. Diaconovich, prim secretarul Asociaţiunii, cu „Coroana României" în gradul de ofiţer, pentru meritele câştigate cu edarea „Enciclopediei Române". Cu acelaş ordin însă în gradul de cavaler, a distins şi pe librarul W. Krafft.

*

Jubileul reuniunii femeilor române sălăjene, se va ţineà după cum am fost anunţat, în 26 Iunie n. c. în Şimleul-Silvaniei, după programul următor: La orele 8 dimineaţa serviciu dumnezeesc. Va cântà corul teologilor din Gherla. La orele 11 şedinţă festivă. La oara 1 prânz comun în sala teatrului orăşenesc. Sara la 7 şi jumătate concert, în urmă dans.

*

Regele Oscar al Şvediei e bolnav greu. Medicii au declarat, că nu-'l pot mântuì. Sufere de boală de inimă, şi de calcificarea sângelui, din care nu 'l mai poate scăpà nime.

*

Deficit Miercuri a fost prezentat senatului capitalei raţiociniul pe anul 1905. Acesta este primul raţiociniu al Budapestei care se închee cu deficit. Intratele au fost 38 mil. 925952 cor. eşitele 40 mil. 66048 cor. Diferinţa e deci un mil. 734535 cor. Luând în conziderare unele restanţe neplătite în anul 1905 precum şi starea de exlex diferinţa aceasta se micşorează cu sumele acestea. Cu toate acestea rămâne suma de *378 810 deficit curat*, pe care numai un eventual plus curat al anului acestuia il poate acoperì.

*

Domnul Iorga bolnav. Cu multă părere de rău dăm ştirea primită din Bucureşti, că dl *Iorga* e atins de câteva zile de o boală gravă. Trei medici veghiază la patul bolnavului şi 'şi dau toate silinţele să redee pacientului luciditatea spiritului. Deşi adversari, dorim bolnavului grabnică şi *deplină* însănătoşare.

*

Promovări. La universitatea din Cluj, doi tineri români, dl Simeon *Oniciu* din Abrudsat şi dl Basil *Perţia* din Ibaşfalău au fost promovaţi ca licenţiaţi în farmacie. *J.*

*

Monte Carlo. In acest cuib unde pelegrinează atâtea milioane la altarul norocului s'a împuşcat în zilele trecute un fecior tinăr I. Fibich din Lemberg, după ce a perdut la masa de joc 150 mii cor.

*

Grindină mare şi foarte multă a căzut Marţi în 31, dupăcum ni-se scrie, asupra comunei *Bundorf*, şi în 3 minute a zrobit tot. A fost noroc că a căzut numai pe o comună şi o parte din hotar, unde e sămănat cucuruzul. Cu lopeţile au adunat oamenii grămezi prin curţi şi până a treia zi mai era grindină netopită. A nimicit de tot legume, flori, poame, cari cu crengi cu tot au fost rupte.

*

Comune fără apă. Până când pe la noi comunele stau să se înece în apa belşugului de ploi, comunele Elveţiei se plâng că duc mare lipsă de apă. Comunele din jurul Bernului au înaintat rugare la senat ca să le ajute, că de nu sunt expuse peirei ori sunt siliţi oamenii să ia lumea în cap.

*

Trăsnet. In primăvara asta când belşugul norilor zi de zi s'a coborât asupra gliilor noastre totdeauna însoţit de înspăimântătoarea muzică a tunetelor neau venit multe veşti despre urgia fulgerului ucigător. Acum iar ne vine ştirea, că într'o comună a ucis fulgerul în câmp 15 oameni deodată.

*

Leac contra ofticei. Profesorul Zalmette din Paris a spus de curând în Academia franceză, că lui i-a succes să imunizeze nişte viţei în contra tuberculozei, întroducând prin lapte în corpul lor zi de zi o anumită cantitate de baccili de tuberculoză. El crede că pe calea aceasta s'ar puteà face copiii rezistenţi în potriva acestei boale.

*

Soră ucigaşă. In oraşul Riga a fost împuşcat un anumit Littenbach de sora sa. El trăià în comun cu sora sa. Mirele acesteia, a cerut ca ea singură să fie proprietara casei, ceeace fratele n'a voit. Ea, ca să scape de el, l'a omorât.

*

Preot înecat. Un preot catolic Dujardin se asigurase pe suma de un milion franci în favorul neamurilor. Acum de curând preotul a fost aflat mort în lacul din grădina sa. Era cu picioarele şi mânile legate. Omorul e foarte suspect mai ales din cauza asigurării.

*

Foamete Scriu foile, că în unele părţi ale Rusiei bântue o foamete grozavă Unele comune au rămas pustii. Poporul a ajuns să mânânce iarbă fiartă.

PARTEA LITERARĂ.

Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii, pe anul 1906.

Academia Română din Bucureşti publică concurs pentru următoarele premii ce se vor decerne din partea ei în primăvara anului viitor:

A. Premii pentru cărţi publicate.

I. *Premiul Năsturel*, de 4.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din anul 1907 unei cărţi scrise în limba Română, *cu conţinut de ori ce natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestui premiu este până la *31 Octomvrie 1908.*

II. *Marele Premiu Năsturel*, de 12.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din *1909* unei cărţi scrise în limba Română, *cu conţinut de ori ce natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru acest premiu, este până la *31 Octomvrie 1908.*

Notă. — In privinţa *Premiilor Năsturel* se pun în cunoştinţa publicului următoarele dispoziţii din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

„In tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià din veniturile fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba Română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicaţie apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

„1. In trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numì „*Marele Premiu Năsturel*", operei care va fi judecată ca publicaţie de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu nu se va puteà decerne unei lucrări, care va fi obţinut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompenzà cu această a doua serie de premii, vor tractà cu preferinţă despre materiile următoare:

„*a*) Scrieri serioase de istorie şi de ştiinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria ţărilor române;

„*b*) Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică şi de filozofie;

„*c*) Scrieri de ştiinţe politice şi de economie socială;

„*d*) Tractate originale despre ştiinţele exacte;

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în cari să intre şi istoria şi geografia României, dicţionare generale sau parţiale de ştiinţe exacte, de arte şi meserii, de administraţie şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

„*g*) Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adecă relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà aprecià, atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele arte;

„*i*) Scrieri de pură literatură română, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiecte naţionale — şi ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aş dorì să se acorde „*Marele Premiu Năsturel*", când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se dà astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naţionale."

III. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din *1907*, *prin Secţiunea literară*, pentru o scriere de *literatură* sau de *filologie*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1906.*

IV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va dà în sesiunea generală din *1907*, *prin Secţiunea istorică*, pentru scrieri *istorice*, *economice*, *juridice*, *filozofice*, — de cuprins moral (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs, este până la *31 Octomvrie 1906.*

V. *Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public*, de 1.500 Lei, se va dà în sesiunea generală din *1907* pentru *cea mai bună carte didactică* în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depuneri la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1906.*

(Va urma).

Poşta redacţiei.

Zanu. Primit. Se va publica cât mai curând.

Nr. 352 F. G. 1906. [120] 1—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de **stipendii** din **„Fundaţiunea lui Gozsdu“ pe anul şcolar 1906/7** pentru şcoalele medii, facultăţi, universităţi şi şcoalele de cadeţi militari la armata comună şi honvezi — se publică concurs pe lângă **următoarele** condiţiuni:

1. Concurenţii să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor provăzut cu clausula parohului competent, că şi de prezent aparţin la biserica greco orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să subştearnă studenţii dela şcoalele medii atestatul despre anul şcolar 1905/6, iar cei de facultăţi şi universităţi indicele despre toate cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinţilor nu ajunge să acopere toate trebuinţele pentru creşterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date positive despre această avere şi trebue să fie subscris şi de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebue să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voieşte a continuà studiile, cum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la casul, dacă li-se va votà stipendiul, să se poată îndată exoperà concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea şcoalelor militare de cadeţi, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condiţiunilor stabilite în acest concurs (p. I, *a*)—*c*), 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estradà comandei şcoalelor militare, dacă concurentul va documentà, că este primit de elev regulat la respectiva şcoală de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanţa fundaţiunii lui Gozsdu (Budapesta, VII. Holloutcza 8 sz.) până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor şi câştigarea gradului de doctor ca până la terminul sus indicat, să arete rezultatul studiilor din anul şcolar 1905/6 căci altcum li-se va sistà stipendiul, respective nu vor căpătà ajutorul.

8. Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor luà în conziderare.

9. In interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i se trimite resoluţiunea reprezentanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunii lui Gozsdu, ţinută în Iunie 1906.

Comitetul.

---

[121] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţător** devenit vacant la şcoala centrală română gr.-ort. din **Bran**, protopresbiteratul **Bran**, se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul anual de 600 cor., plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene.
2. 3 stângini de lemne în natură.
3. Cuartir în natură în edificiul şcolar.
4. $1/4$ jugăr de pământ, eventual 12 coroane.

Dela învăţător se pretinde să fie cântăreţ, — ca să poată conduce strana în bisericile brănene şi să cânte la sfânta liturgie cu elevii.

Petenţii au să amintească în petiţiunile lor, că nu vor face pretensie la cuincuenal, decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Doritorii de a ocupà acest post sunt poftiţi a şi aşterne rugările preaonoratului oficiu protopresbiteral gr.-ort. în Zărneşti.

Bran, din şedinţa eforiei şcoalei centrale, ţinută la 1 Decemvrie 1905 st. v.

George Babeş,
prezident.

N. Runceanu,
notar.

Vidi.

Ioan Dan,
administr. protopopesc.

Nr. 204—1906. [122] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa III, **Sârbi**, tractul **Ilia**, prin aceasta se publică a doua-oră concurs cu termin de 30 zile dela prima-publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi au a se prezentà în vr'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Ilia, 4 Maiu 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. al Iliei.

George Oprea,
protopresb.

Ad. Nr. pp. 526—1905. [118] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna **Agribiciu** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, până la terminul sus indicat, subsemnatului oficiu, şi sunt poftiţi a se prezentà înaintea alegătorilor în terminul prescris, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Cluj, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 356—1906. [119] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul **Lupşa**. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi trimită cererile lor cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral, şi să se prezente în vre-o Duminecă ori sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Lupşei.

Vasile Gan,
protopresbiter.

Nr. 2812 Epitr. 1906. [116] 3—3

Concurs

Pentru trebuinţele seminarului arhidiecezan în cursul anului şcolar 1906/1907 se recere liferarea de **100 stânjini lemne de fag,** neplutite, din faţa soarelui, cari să fie aşezate în seminar în cursul lunilor Iulie şi August 1906.

Ofertele să se adreseze în scris la conzistorul arhidiecezan până la 30 Iunie a. c.

Sibiiu, la 20 Maiu 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 329 1906 [113] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Porceşti**, postul al doilea şi al treilea de învăţător sau învăţătoare, cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.
2. **Ucea inferioară**, postul de învăţător cu salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.
3. **Viştea superioară,** postul al doilea de învăţător cu salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanţii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântà şi face cunoştinţă cu poporul, având cei aleşi a instruà copiii de şcoală în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică la sânta liturgie. Cuincuenaliile se vor socotì numai după anii de serviciu ocupaţi dela alegere.

Avrig, 23 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conţelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineaţa spre Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraş, Turnuroşu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept)
La orele 7.31 dim. spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Sălişte, Vinţ, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraş.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Sălişte, Sebeş, Vinţ, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copşa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Sălişte, Sebeş Vinţ, Alba-Iulia, Teiuş, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş. Sălişte.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroşu şi Făgăraş.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 12·57 d. a. dela Copşa-mică, Braşov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 8.59 seara dela Făgăraş.
La orele 9.15 seara dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă şi înviorézâ pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi piciòre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 193

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Mersul trenurilor valabil din 1 Maiu 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7·25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.13	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.50	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.01	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.0[illegible]
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	8.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.42	9.24		Ilia		5.10	5.45	7.06	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9·16	3.07	10.41	10.01		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44			Şibot		3.10		5.09	12.19
10.30	4.01	12·04	11.01		Vinţul de jos		2.44	4.09	4.44	12.05
10.49	4.27	12.24	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.23	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură . . .		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6 27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Circ. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.20		1.30	—	pl.		sos.	—	7.16		8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.42

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 61 Sibiiu, Joi 8/21 Iunie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Conflictul greco-român.

Sibiiu, 20 Iunie n.

O ştire nouă şi senzaţională ne vesteşte întreagă presa României: ruperea legăturilor diplomatice între România şi Grecia. Amândouă ţările şi-au chemat acasă conzulii şi diplomaţii. Ministrul comun de externe austro-ungar Goluchowski, în expozeul său de Luni, săptămâna trecută, a amintit şi de relaţiile încordate între România şi Grecia, a scos la iveală intervenţia Rusiei şi a Austro-Ungariei pentru împăciuire, şi şi-a exprimat speranţa sigură că se va face pace. N'a trecut însă mult şi a venit vestea despre ruperea definitivă între aceste două ţări.

Grecia şi-a lăsat supuşii săi din România în grija Rusiei, pe când România pe supuşii săi din Grecia sub supravegherea Italiei.

In camerele ambelor ţări s'a discutat viu afacerea neînţelegerii, dar n'au putut ajunge la o pacinică bunăînţelegere. Incăpăţinarea guvernului grecesc a zădărnicit toate intenţiile destul de conciliante ale României. Iar la urmă tot acel guvern s'a dat de către pădure şi punând toată vina pe umerii României, o face pe aceasta responzabilă în faţa Europei.

In zilele acestea au apărut însă comunicatele oficioase ale ambelor guverne înduşmănite, cari comunicate aruncă o lumină clară asupra întregului conflict, în care se vădeşte prea strălucit vinovăţia Greciei.

Istoricul acestui conflict este în deobşte cunoscut celorce au urmărit evenimentele ultimilor ani în Balcan. Trăeşte de veacuri în Macedonia acel popor blând şi pacinic, poporul macedo-român, care de zeci de ani a fost spine în ochii falşi ai Grecilor lipitori şi îndeosebi ai „Fericirii sale" patriarhului, dăscălitor de episcopi.

Incercările acestui „nobil" părinte, care ţine mult la „prestigiul său katolikós", sprijinite de guvernul Greciei, de a amalgamizà pe Românii macedoneni cu Grecii, au avut isbânda contrară.

Macedonenii au apelat la guvernul României împotriva pornirilor fanariote şi la întrevenirea acestuia sultanul a dat cunoscuta promulgare din anul trecut, prin care, *se recunoaşte naţionalitatea poporului român şi a bisericei şi şcoalei sale din Macedonia.*

Zădărnicirea pornirilor păcătoase în faţa acestei isbânde a încolţit în sufletele greceşti, închinătoare demonului sunător, grăuntele răsbunării. Bandele greceşti, organizate pe pământul Greciei, treceau graniţa şi pustiau tot ce erà român. Acte de o revoltătoare violenţă săvârşiau aceste bande, ucideau, jăfuiau şi pustiau fără cruţare. E cunoscut cazul dela *Grebena* unde tâlhăria acestora a străpuns cu baionete femei însărcinate, bătrâni şi copii.

Iar meseria aceasta spurcată a *fost spriginită şi subvenţionată de guvernul grecesc şi de patriarhul din Constantinopol.* Acest „sfânt" părinte terorizà preoţimea română în chipul cel mai revoltător, numindu-o „schismatică". Guvernul grecesc liferà ofiţeri cari organizau bandele de tâlhari, iar societatea „Elenizmos" din Atena vărsà parale din greu pentru stârpirea bieţilor Români.

Faptul acesta îl ilustrează mai bine un caz, scăpat de sub discreţia Atenei. Un negustor grec a dat 30 mii de drahme societăţii „Elenizmos", scriind prezidentului acesteia: „Cumpăraţi cu aceşti bani arme pentru Macedonia şi păstraţi-mi şi mie una să merg să mă lupt şi eu". Guvernul grec a decorat pe acest binefăcător al bandiţilor, iar ministrul Rallys a declarat, că el nu recunoaşte existenţa Românilor în Macedonia.

Observărilor ce s'au făcut faţă de atitudinea patriarhului tot acest ministru a răspuns, că el „nu poate dà alt sfat patriarhului decât *să perziste în pornirile sale*".

Guvernul român, la care au apelat Macedonenii, a făcut imputare celui grecesc pentrucă permite pe teritorul Greciei formarea bandelor, ba chiar spriginirea acestora cu bani şi ofiţeri. Atitudinea provocătoare a cabinetului grec a înverşunat întreg poporul României, iar continuarea banditismului grecesc a îndemnat guvernul României să scoată din ţară pe toţi Grecii.

Faptul acesta l-a exploatat Grecia pentru de a se justificà înaintea Europei şi de a grămădì toată vina asupra României.

Pe lângă aceasta s'a mai adaus şi faptul că tocmai în acest timp s'a încheiat terminul convenţiei comerciale, iar locul ei l-a ocupat tariful vamal independent.

Toate aceste au grăbit potenţarea conflictului până la ruperea definitivă.

De răsboiu nu poate fi vorba, deşì ambele ţări sunt abia câteva sute de chilometri departe una de alta. Pământul musulmanilor le desparte aşa, că nu vor puteà şi nici motiv nu vor aveà de a ajunge la tăişul sabiei. E însă de mare importanţă acest conflict pentru puterile Europei, pentrucă orice eveniment deosebit, dacă conflictul se înăspreşte, poate sdruncinà pacea puterilor, cari toate trag cu coada ochiului spre acest răsărit şi caută loc pentru interesele lor.

Intreaga presă europeană, afară de unele ziare din Budapesta, *condamnă purtarea Greciei.*

„Novoje Vremja" din Rusia numeşte atitudinea Greciei o propagandă politică *dură şi lipsită de bun simţ şi cinste;* tot asemenea „Jurnal de Debats" din Francia şi „Mattino" din Neapol, fac Grecia răspunzătoare, deoarece ea poartă vina pentru menajarea bandiţilor, iar pe urma conflictului tot ea va suferì mai mult.

Atitudinea României deci, în acest conflict, e pusă în lumina celui mai desăvârşit simţ de cinte, adevăr şi dreptate, iar întrevenirea puterilor Europei va trebuì să se închine şi să aproabe pornirile acesteia, şi să deà o bună lecţie guvernului grecesc şi întregului neam, coborâtor din urgia fanariotă, care nici azi nu se poate emancipà de glia bădărăniei, care l-a orbit veacuri dearândul.

Tăria posturilor şi a sărbătorilor.

De Tr. Scorobeţ.

(Fine).

Acest vechiu răvaş al arhivei bisericii noastre condusă de stat şi într'ale disciplinei vieţii practice creştine ne grăeşte de o eroică credinţă şi alipire a poporului către ţinerea curată a postului, pentru care mulţi erau în stare a-şi răpune viaţa ca să nu calce legea bisericii.

Această podoabă se perde în popor, fără ca vremea mai nouă a regenerării să înlocuiască acest diamant de cinstire al bunelor moravuri vechi cu ceva egal în valoare.

Preoţimea română, harnică şi inteligentă are drept la această problemă să cugete şi să iasă pe faţă pentru a merità recunoştinţa poporului. Nu singură preoţimea, dar sub iniţiativa ei. Medicii români iubitori de sănătatea poporului nostru să studieze hrana ţăranului după categoria alimentelor de post şi de dulce. Reuniunile agronomice să dezvoalte învăţăturile grădinăritului şi ale legumăritului. Reuniunile de femei să iniţieze pretutindenea: „bucătăria naţională în înţelesul acestor cerinţe bisericeşti şi româneşti.

In motivarea dezlegării dela post eppul Moga aduce cuvintele evangeliei din Vinerea a patra după Rusalii. Creştinii români au ascultat şi în această zi evangelia sfintei liturgii, care se ceteà în a 7-a *Vinere mare* de peste an şi erau 12 Vineri mari ţinute cu mare strânsoare.

Slujba grea iobăgiască a secolului al XVII-lea şi năzuiala înfăpăiată a poporului a stà cât mai des în faţa dreptului şi milostivului Dumnezeu la slujba bisericească şi frica metropolitului Dosoftei de a nu-şi perde turma credincioasă, l-a făcut pe acesta în a. 1627 a statornicì sărbătorile de peste an. Răvaşul acesta sunà: „Dosoftei Vlădica de Belgrad cu tot soborul nostru, izvoditam zilele cele mari de peste an, care nime să nu cuteze a lucrà nici şie, nici în clacă, că cine va lucrà să fie de gloabă 6 florini, iar popa de nu va spune sărbătoarea, birşag 12 florini.

Septemvrie: 1, 7, 8, 14, 23, 26.
Octomvrie: 6, 9, 14, 18, 23, 26.
Noemvrie: 1, 8, 13, 16, 21, 30.
Dec.: 5, 6, 9, 13, 25, 29.
Ianuarie: 1, 6, 7, 25, 27, 30.
Febr.: 2, 3, 24.
Martie: 9, 25, 26. Sâmbăta lui Lazar.
Aprilie: 23, 25.
Maiu: 7, 8, 21, 26.
Iunie: 18, 24, 29, 30.
Iulie: 8, 15, 17, 20, 22, 25, 27.
August: 1, 2, 6, 15, 25, 29.

Vinerile mari: 1. Inainte de 40 mucenici. 2. Inainte de Blagoveştenii. 3. Inainte de Paşti. 4. Inainte de Inălţarea Domnului. 5. Inainte de Rusalii. 6. Inainte de Rusalii. 7. Inainte de Sf. Măria cea Mare. 8. Inainte de tăierea capului sfântului Ioan. 9. Inainte de înălţarea crucii. 10, 11, 12. (Petru Maior: Ist. biser. rom. inedită; la Cipariu: Acte şi Fragmente p. 153).

Calvinii încercară în repeţite rânduri să oprească pe Români dela prea multele sărbători, dar curmarea acestora o încearcă cu toată hotărârea împăratul Iosif al II lea cu rânduiala sa din 30 Ianuarie 1787.

Sărbătorile legate de Iosif al II-lea sunt:

1. In Ianuarie:

1. Tăerea împrejur a Domnului nostru Isus Christos şi Sf. Vas. 6 Sf. Botez 30 Trei Sf. Arhierei: Vasile, Grigore şi Ioan Gură de-aur.

2. In Februarie:

2 Stretenia, adecă: Intimpinarea Domnului.

3. In Martie:

25 Bunavestirea Născătoarei de Dzeu.

4. In Aprilie:

23 Ziua Sf. mucenic Gheorghe.

5. In Iunie:

24 Naşterea lui Ioan Botezătorul. 29 Sf. ap. Petru şi Pavel.

6. In Iulie:

20 Sf. proroc Ilie.

7. In August:

6 Schimbarea la faţă a Domnului nostru Is. Chr. 15 Adormirea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. 29 Tăerea capului sf. Ioan Botezătorul.

8. In Septemvrie:

8 Naşterea Preasfintei Născătoare de Dzeu 14 Inălţarea sf. Cruci.

9. In Octomvrie.

26 Sfântul marele mucenic Dimitrie.

10. In Noemvrie.

8 Soborul sf. ângeri Mihail şi Gavriil. 21 Intrarea în biserică a Preasfin. Născ. de Dzeu.

11. In Decemvrie.

6 Cel dintru sfinţi păr. nostru Nicolae. 25 Naşterea Domnului nostru Is. Chr. 26 Soborul Preasf. Născăt. de Dzeu. 27 Sf. întâiu mucenic şi arhidiacon Stefan.

Lângă acestea:

Vinerea din săptămâna patimilor. A doua zi de Paşti şi a treia zi de Paşti. Inălţarea Domnului nostru Is. Chr. la cer şi a doua zi de Rusalii „Dintru care chiar se înţelege cumcă toate sărbătorile, care aici nu sunt însemnate, trebue să se socotească a fi dezlegate şi scăzute".

Ordinul s'a vestit şi oficianţilor civili spre controlare, iar preoţilor li-se demândà ca ei înşişi să dee pildă poporului lucrând în sărbătorile dezlegate.

Până azi poporul în sărbătorile dezlegate de Iosif al II-lea, cărora le zicem: băbeşti, ajută în zile de lucru la câmp preoţilor de clacă dupăce ascultă slujba prescurtată dimineaţa în acele sărbători cari sunt zi cu primejdie şi bătrânii le ţin, că aşa *s'au pomenit* din vremurile când oamenii nu erau mai puţin harnici, dar cinstitori de rânduielile lui Dosoftei metropolitul.

Pe acele vremuri atâtea sărbători pe an le petreceà poporul cu multă hazná sufletească. In mai fiecare casă ţărănească se găsià biblia, psaltirea, ciaslovul, epistolia Maicii Domnului ori altă carte de lecuire sufletească. Desele exemplare ale „Vieţilor sfinţilor" din Moldova cu năcazurile şi muncile mucenicilor, înrudite cu viaţa amărâtă a poporului nostru „trăgeà hirea omului către cetitul" lor. Şi cantorii bisericilor au rânduit poezii religioase în onoarea sfinţilor, au versificat după modelul lui Dosofteiu traducătorul în versuri al psaltirei — de multeori cu figuri treze şi accente puternice duioasele motive bisericeşti, cari în legănar [illegible] oasă duc sufletele celor din [illegible] pe pământ la cer. Dar de mo [illegible] ceşti dela scriitorii poporali A [illegible] rac dela începutul secol. XIV [illegible] pirat nici un poet de ai nostri şi e caracteristică această împrejurare ne mai pilduită în lumea de simţăminte vii, de avânturi şi de nădejdi a altor popoare.

Poeţii nostri cei mari înaintea mulţimilor sunt puţin cunoscuţi şi în afară de idei de neam prea înaintate priceperii generale, poeziile de credinţă sunt cele mai fericite, cari încheagă într'un suflet poporul istoric cu pătura intelectuală.

Batjocorirea sărbătorilor băbeşti e o condamnabilă rătăcire a acelora, cari nu pun în mâna ţăranului pe timp de sărbători o carte de hrană sufletească folositoare.

In slovele cele vechi poporul aveà o lectură sănătoasă şi îmbelşugată. In senz bisericesc poporul n'are astăzi lectură, ne lipsesc ediţiile bibliei poporale şi ale altor cărţi sfinte, ne lipseşte mijlocul de a ţineà poporul în continuitatea istorică a curăţeniei lui sufleteşti şi a întregităţii caracterului lui moral.

Lucrători harnici şi înţelepţi, eşiţi din unghierele şi din locurile voastre desfătătoare şi mângăiaţi cu învederare de voinţă umbrele mustrătoare ale înaintaşilor, cari ne-au erezit sfânta şi măreaţa lege românească!

Examenele şcolare din Sălişte.

Luni, 18 Iunie.

Fiind de tot mare numărul elevilor de şcoală de regulă câte 3 zile ţin examenele în Sălişte. Aşa şi acum. Vineri s'au început, iar ieri a fost încheierea festivă.

Progresul făcut în ale şcolii e cunoscut aci de foarte bun. Un lucru constatat chiar de străini e acesta. Despre progres dovadă sunt şi examenele de acum. Răspunsurile clare şi rezolute au câştigat deplina mulţămire a publicului mare, ce azistă la examene. Prezidentul examenelor, dl protopop Dr. *Ioan Stroia*, numai pe drept a adresat cuvinte de mulţămire şi îmbărbătare copiilor şi învăţătorilor.

Şcoala din Sălişte, precum ştiut este, stă pe un pedestal mai înalt decât şcoalele româneşti de rangul ei. O favorisează în această direcţie inteliginţa şi isteţia dela fire, de care copii se bucură în această comună şi jur, o favorizează împrejurarea, că corpul didactic fiind mai bine salarizat decât în alte părţi întreg anul nu are altă ocupaţie de cât cea de şcoală, o favorisează împrejurarea, că biserica materialiceşte bine situată provede cu cele necesare, recvizite, etc. şcoala, fără să sufere aceasta lipsă.

Aceste împrejurări, pe lângă o conducere sănătoasă, ridică prestigiul acestei şcoale şi sugerează chiar simţul de invidie, mai ales la străini. Baza însă i e solidă şi ori care sforţare s'ar încercà chiar din partea şcoalei „roşualbverde“ din loc, ar fi zadarnică.

Sâmbătă fú examenul şcoalei de repetiţie. In aceasta sunt numai fetiţe. Ocupaţia principală în instrucţie, după cum s'a văzut, a fost *cartea*. Dacă se va da acestei şcoale de repetiţie altă organizaţie, — cum cred că se şi contemplează, — aşa ca fiertul, ţesutul, cusutul, brodatul, economia de grădină să fie ocupaţii principale peste an, iar cartea numai a doua, atunci în tot cazul folosul real va fi mai mare. Explicarea nu e necesară. O reformă practică ar fi aceasta, care în referinţele locale ar aveà teren şi rezultat foarte favorabil.

In aceeaşi zi avù loc examenul şcoalei de meseriaşi. La aceasta tot învăţătorii şcoalei elementare propun în limba română. Cunoştinţele arătate de învăţăcei au dovedit o muncă intensiv dezvoltată din partea instructorilor.

Tot Sâmbătă fù examenul şcoalei de azil. Micii copilaşi cu cântece şi jocuri s'au produs spre plăcerea tuturor. Sala era plină de lume, care privià şi ascultà încântată de prestaţiunile unor nevinovaţi copilaşi. Publicul prin aplauze, iar micii jucători cu buchete de flori aduseră mul- [illegible] mpişoarei instructoare pentru os- [illegible].

[illegible] necă fură două examene neaş- [illegible] când limba germană a fost scoasă din şcoală, instrucţie în această limbă în comună nu se mai da. Necesitatea acestei instrucţii s'a simţit şi aşa s'a conces dşoarei *Veturia Muciu Ureche* a deschide un curs privat. Vreo 30 elevi ascultară acest curs. Progresul arătat a frapat publicul. Intonarea corectă a dat frumos pe faţă talentul nostru de a învăţà limbi. Progresul obţinut de sigur va servì de indemn pe viitor şi altora pentru învăţarea acestei limbi trebuincioase, care în timpul din urmă începe a perde pe acì din teren. Examenul dat tot de dşoara *Veturia Muciu Ureche* în pian cu câteva eleve asemenea ne-a pus în uimire. Laude s'au adus dşoarei instructoare pentru priceperea dovedită, şi pot zice, că prin aceste două examene s'a ajuns în localitate un punct de trecere spre înaintare în bune direcţii, iar când vom vedeà şi un examen de gimnastică la aparate prescrise, să fim prea mulţămiţi cu progresul făcut.

După finirea examenelor avù loc încheierea festivă în biserică. Aci copii se produseră cu cântări, declamări, — se împărţiră premii, iar după ce dl protopop dădù sfaturi copiilor pentru folosirea celor învăţate peste an, iar corpului didactic 'i aduse mulţămită pentru felul desvoltat, — înaintea altariului se aduse mulţămită Cerului pentru ajutoriul dat.

In decursul examenelor au fost expuse lucrurile de mână ale fetiţelor. A fost mult lăudată măiestria cu care s'au putut pregătì atâtea lucruri frumoase. Au fost expuse apoi desemnurile învăţăceilor dela meseriaşi, cari te uimiau prin exactitatea şi curăţenia, cu care au fost lucrate de neşte băeţi simpli, fără nici o pregătire, — şi au fost expuse lucruri cu gust lucrate de mânile micilor copilaşi dela azil. —

Aceasta e icoană fidelă şi frumoasă a examenelor şcolare din ăst an din Sălişte. *Oct. Sglimbea.*

Din Sălişte.

Inaintarea economică a comunei Sălişte.

Sălişte, 10 Iunie n.

Aşezată lângă munţi (aproape de Sibiiu) comuna Sălişte are foarte puţin pământ potrivit pentru agricultură. In urmare ocupaţia principală, aleasă de locuitorii acestei comune şi a celor învecinate, fuse oieritul. Cu mii de oi păşteau munţii din graniţă spre România, şi chiar câmpiile României. Productele realizate dela oi le trimeteau apoi acasă spre valorizare, să susţineau şi familiile lor, şi aveau pe lângă aceasta din destul ce pune chiar şi la o parte pentru zile negre. Multe familii fruntaşe ale acestei comune erau renumite prin avutul lor câştigat în cinste din oierit.

Timpurile bune, cum le zic mulţi, au trecut, — anii critici pentru economi au nimicit mijlocul de traiu bun al oierilor. Pe lângă aceasta în România se sporesc cei de acolo, ai nostrii sunt de multeori preteraţi, — câmpiile se trasează şi pe acolo cu linii ferate şi şosele, referinţele dela vamă se înăspresc şi astfel izvorul principal de venit al mărginenilor (cei de pe la Sălişte şi jur) scade mereu.

Aceasta se simte cât de tare. Poporaţiunea de aci însă, deşteaptă dela fire, ştie iute pe ce să pună mâna când e trebuinţă. Oieritul l'a cam lăsat şi a îmbrăţişat alţi doi rami frumoşi pentru câştig: *comerciul* şi *industria*. Pe cei mai bine situaţi îi vedem prin oraşele României: Râmnic Vâlcea, Târgu Jiu, şi alte oraşe şi sate dela graniţă, unde parte ca fabricanţi de piele, funii etc., întreprinzători de păduri, boltaşi, fac cinste lor şi celor de acasă prin traiul cinstit şi cumpătat, şi mulţi din ei au ajuns la stare foarte frumoasă materială, ce se taxează la zeci şi sute de mii.

Acasă în Sălişte comerciul şi industria stau tot atât de frumos. Vre-o 30 firme de boltaşi români împodobesc piaţa acestei comune şi servesc un cerc foarte mare. Pui de jidan pe aci nu cutează să-şi pună piciorul. Meseriaşii, cam 130 de inşi, susţin cu laudă meseria română în această împrejurime. Unealta lor are bun renume. Copii din depărtări foarte mari vin aci să-'şi facă anii de învăţăcei, iar o şcoală de meserii cu limba de propunere şi cu conducere românească serveşte mult la înaintarea acestora

Aci acasă comerciul şi industria au luat avânt foarte frumos. De câţiva ani însă mulţi au început a se extinde şi prin comunele ardelene, parte ca boltaşi, parte ca arândaşi de moşii. Până la Petroşeni, apoi în sus până la Cluj, Bistriţa, găseşti Românaşi din Sălişte şi jur, unde ţin prăvălii, ori fac alte negoţuri. Numai din Sălişte şi 4 comune din nemijlocită apropiere sunt 110 astfel de negustori şi arândaşi.

Se vede din toate acestea firea deşteaptă a ţăranilor din acest ţinut. Pământul nu le poate dà hrană, ci sunt gata a luà lumea în cap, a lucrà cu vrednicie pentru susţinerea lor şi a celor de acasă. Şi ce e mai frumos, fiecare cu sfinţenie ţine la locul seu natal, fiecare îşi are şi aci casă şi masă, neamuri, datini şi datorinţe, de cari nici în străini nu-'şi uită.

Pentru cei acasă stabiliţi în deosebi în Sălişte s'a îngrijit mult, ca modul de traiu să le fie cât mai bun şi mai uşor. Şi aceasta s'a făcut în deosebi prin reuniunile şi alte instituţii, ce aci s'au înfiinţat. Aşa de ex. Reuniunea meseriaşilor stă în serviciul membrilor ei în primul rând. Dispune apoi de aranjament de Casină, dă ocazie membrilor ei de a cetì şi şti cele multe de prin lumea mare. — Reuniunea pompierilor în totdeauna sare în ajutorul locuitorilor nenorociţi prin foc. Cassa de păstrare stă la dispoziţie pentru trebuinţele de tot felul pretinzând interese foarte mici. Dispune apoi de fonduri de binefacere, toate cu scopuri nobile înfiinţate, pune fără interese mii la dispoziţia corporaţiilor cu scopuri humane, an de an ajută copii săraci şi împarte stipendii. O instituţie de binefacere e aceasta pentru comună şi cerc, căreia rar i-s'ar găsì păreche la noi. E destul să amintesc, că din câştigul anual 45% sunt pentru scopuri publice destinate. — Grădina economică nu de mult înfiinţată cu preţuri reduse va pune la dispoziţia publicului altoi, dând astfel îndemn la dezvoltarea pomăritului, un ram foarte rentabil. — Ca din năcazuri să mai uite sălişteanul, Reuniunea de cântări şi Societatea de înfrumseţare sunt gata ai face ciasuri de bucurie, a-i înveselì inima prin cântări şi flori. La bătrâneţe dat îi va fi sălişteanului şi celor din cerc, să aibă scut în Azilul de bătrâni, ce nu de mult s'a contemplat a se ridicà aci. — Iar când şi-a făcut rostul în vieaţă şi poate nu i-a fost dat ca mult să-'şi păstreze din avutul seu, în caz de moarte Reuniunea de înmormântare sare în ajutor şi împarte celor rămaşi până la 100 cor. banii, ce multora foarte bine le prind în zilele de tristeţă, bani de îngropare.

Toate aceste corporaţiuni şi instituţiuni mână în mână în deplină armonie stau în ajutoriul publicului săliştean, ba chiar şi în al celui din jur. Iar meritul al cui e? In tot cazul al conducătorilor vrednici, cari au fost şi sunt puşi în fruntea acestei comune. Din vrednicia lor s'au înfiinţat toate şi prin vrednicia lor trăiesc şi înaintează.

Iar că conducătorii acestei comune, şi în deosebi primpretorul cercului, au la inimă binele poporului uşor să poate vedeà şi din însoţirea ce de curând au pus'o la cale.

Economia de vite e binişor desvoltată în comună. Dela 6—700 de vaci până acum se valorizau numai viţeii, totdeauna pe preţ foarte bun. Laptele servià pentru trebuinţele casnice şi parte însemnată din el se perdeà prin folosirea fără mult rezon. Acest product însemnat trebue cu mai multă raţiune folosit. Aşa şi-a zis dl primpretor (fisolgăbirău) *Petru Drăgits* şi acum a şi ajuns să-'şi vadă împlinit planul său. Deja în 1900 venise cu ideea de a înfiinţà o Insoţire pentru valorizarea laptelui. Ideea fù discutată şi cu căldură primită, iar Insoţirea se şi constituì în mod provizor. In praxă însă nu se putù pune din cauza anilor răi economici şi din cauza unor precauţiuni ce trebuià să se ia Ani trecură şi abia acum de câteva săptămâni vedem aceea ce nu tocmai visam, ce mulţi batjocoreau chiar. Prea mulţi n'aveau încredere, că s'ar puteà scoate ceva la cale prin a astfel de însoţire, mulţi bârfiau în contra ei. Şi tocmai acesta încă e motivul, care n'a lăsat pe înfiinţător, ca cauza să mai sufere amânare.

Ca la toate întreprinderile banii vorbesc la început, aşa şi aci. Dar cassa de păstrare, pune la dispoziţie 5000 cor., instalaţia de mânat cu putere de mână se comandă, şi începutul se făcù în fabrica în luna Aprilie a. c. luând dl primpretor asupra sa şi pe rizicul său toată conducerea şi administrarea pe nu timp de 5—6 săptămâni.

Intreprinderea are pentru scopul ei un local anume construit. Constă din 4 odăi, fiecare cu chemarea ei. In una se primeşte laptele şi se zmântâneşte, în alta se lucră untul, în alta se lucră laptele zmântânit făcându-să din el caş, brânză sau lapte acru, iar o odaie serveşte de birou.

Conducerea technică o are un conducător şi 3—4 lucrători. In fiecare zi un membru al direcţiunei, al conziliului de supraveghiere fac pe comisariul de zi în localul Insoţirii notând în coala de zi litrele de lapte aduse şi făcând probe despre bunătatea laptelui. Aci primpretorul, aci protopopul, notarii, învăţătorii, funcţionarii de bancă şi alţi inteligenţi pe schimbate fac acest serviciu — de sine înţeles din dragă voie şi gratuit, — şi în tot cazul numai spre laudă le poate fi aceasta iar încrederea publicului sigur creşte văzând pe fruntaşii satului dând mână de ajutor la un lucru frumos.

Laptele se primeşte cu 10 fileri de litru. Pe timp de vară cine aduce lapte capătă înapoi pentru preţ redus ca lapte zmântânit jumătate din laptele dus. Acesta a fost un lucru cu multă greutate dus la cale. S'au convins însă toţi, că şi laptele zmântânit e destul de bun pentru trebuinţele caznice. Insoţirea de o camdată nu 'l poate valorizà ca caş, brânză etc., de oarece n'are încă piaţ pentru această marfă.

(Va urma.)

NOUTĂŢI.

Examen. Sâmbătă în 3/16 şi Dumineca în 4/17 ale lunei curente s'a ţinut examenul anual la şcoala confesională din *Răşinari*, condus de şeful tractual protopresbiterul Sibiiului *Ioan Papiu*. Cu acesta s'a şi încheiat seria examenelor dela finea anului şcolar 1905/6 în protopresbiteratul Sibiiului. Rezultatul în toate clasele — a fost foarte mulţămitor. Directorul Moise Frăţilă a scos sub tipar primul *anuar*, care cuprinde — afară de datele şcolare pro an. 1905/6 — istoricul şcoalei din Răşinari lucrat de dsa după titlii: edificiul şcoalei, inaugurarea noului edificiu, un act din condica parohială, învăţământul, patronul şcoalei, şcoala aceasta ca şcoală capitală, şcoala noastră în decursul anilor 1877 până în prezent şi influinţa şcoalei acesteia asupra locuitorilor comunei noastre.

Laudă şi recunostinţă merită directorul *Frăţilă*, ridicând şi prin această lucrare a sa şcoala din Răşinari în rândul primelor şcoale din arhidieceză, care e înzestrată cu un edificiu pompos — renovat în vatra trecută — şi cu un corp învăţătoresc harnic şi conştiu de chemarea lui.

P.

*

Ordinea examinelor publice de maturitate şi de clasă de încheiere, care se vor ţineà cu elevii şcoalei comerciale superioare gr. or. române din Braşov, la finea anului şcolar 1905—1906, e următoarea:

Examenul de maturitate se va ţineà în zilele de 13, 14, şi 15 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot luà parte şcolarii.

Examenul de clasă se va ţineà în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 oare a. m.

Luni, în 19 Iunie v. Cl I. comercială. Religiunea Prof. Dr. St. Stinghe. Româna prof. V. Voina. Principii com. I. Socaciu. Maghiara prof. V. Voina.

Marţi, în 20 Iunie v. Cl. II comercială, Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. Româna, A. Bârseanu. Cunoştinţe de drept I. Socaciu. Aritmetica comercială I. C. Panţu. Franceza, A. Vlaicu.

Mercuri, 21 Iunie v. Cl. I comercială. Fizica, Tit. L. Blaga. Franceza, I. Pricu. Istoria, A. Bârseanu. Germâna, I. Pricu.

Joi, în 22 Iunie v. Cl. II. comercială. Maghiara, V. Voina. Matematica, A. Ciortea. Geografia, A. Bârseanu. Germâna, G. Chelariu.

Vineri în 23 Iunie v. Cl. I. comercială. Matemateca, Tit. L. Blaga. Aritmetica com., I. C. Panţu. Geografia, A. Bârseanu.

Luni, în 26 Iunie v. Cl. II. comercială. Economia naţională, I. Socaciu; Chemia şi Merceologia, A. Vlaicu. Istoria, A. Bârseanu.

Joi, în 29 Iunie v după serviciul divin, la care vor participà toţi şcolarii, se va încheià în mod solemn anul şcolar 1905/6, distribuindu-se premiile, în sala cea mare a edificiului central.

La încheierea anului şcolar în 29 Iunie v. fiecare şcolar va primì certificat şcolar şi un exemplar din anuarul şcoalei. Şcolarii absenţi, precum şi restanţierii de didactru etc., nu vor primì nici certificatul, nici anuarul şcoalei.

La examenele acestea, precum şi la festivitatea de încheiere a anului şcolar, sunt învitaţi cu toată stima părinţii, amicii şi binevoitorii acestei şcoale.

Brassó (Braşov), în 31 Maiu v. 1906.

Direcţiunea.

*

Lueger la Bucureşti. Primariul Vienei însoţit de 11 conzilieri comunali a sosit în Bucureşti Vineri seara. In cursul drumului seu prin România dela Burdujeni începând a fost întimpinat cu entuziasm la toate gările, iar în Bucureşti a fost aşteptat de primarul M. Cantacuzino, toţi conzilierii oraşului, precum şi un public imens. La salutul primarului, Lueger a răspuns nemţeşte, asemenea a vorbit şi poporului de pe balconul hotelului, unde mulţimea îl aclamà. A terminat cu cuvintele: „Trăiască poporul românesc“, rostite româneşte. Primirea atât de călduroasă ce i-s'a făcut l'a entuziasmat pe filoromânul Lueger.

*

† Vasile Filip. Ni se scriu următoarele: Dumінecă, în 28 Maiu s'au astrucat în pământ osemintele bătrânului cantor din Lăschia *Vasile Filip*, mort în etate de 95 ani. Dânsul a servit ca cantor la această biserică de când era de 18 ani, va să zică timp de 77 ani şi a servit cu atâta dragoste către biserică şi credinţă, încât era model tuturor. A servit sub 8 preoţi la altarul Domnului. In frumoasa lui viaţă nici când sfadă s'au ceartă cu nime nu a avut. Era om plin de virtute şi iubià adevărul. Biserica din Lăschia a perdut pe cel mai de omenie credincios al său. Inmormântarea s'a săvârşit prin preoţii *Teodor Sovrea* din Fânaţe, fost adm. prot., *Alexandru Ciocaş*, din Făureşti şi parohul local *Aureliu Greblea*. In veci amintirea lui.

*

Nou membru în direcţiunea „Albinei“. In locul decedatului *Petru Nemeş* a fost ales membru în direcţiunea „*Albinei*“ domnul *Simeon Damian*, advocat în Braşov şi prezidentul camerei advocaţiale de acolo.

*

Pentru limba românească. Un corespondent al „Gaz. Trans.“ scrie din Alba Iulia, că advocatul *R. Patiţa* de acolo a fost pedepsit de camera advocaţială din Cluj la 200 cor. amendă, pentrucă *s'a folosit de limba română* întru apărarea sa la judecătoria din A. Iulia, unde fusese pârât pentru calomnie, pe baza unui proces mai vechiu. De notat e şi aceea că subjudele, care a pertractat acesta, un român slab, Breban, luând fasiunea vrăşmaşă a altui slab român, notarul din Oarda Haţegan, a pedepsit pe dl Patiţa cu 100 cor., pe care însă tribunalul din Alba Iulia a aflat'o nedreaptă şi a adus sentinţă absolvătoare. Judele cercual nemulţămit cu aceasta a pârât pe dl Patiţa la camera advocaţială din Cluj, a cărei sentinţă a fost aprobată şi de Curie. Oare unde rămâne § 8 din legea despre egala îndreptăţire?!

*

Deschiderea expoziţiei din Bucureşti nu s'a făcut Duminecă, ci eri, Marţi, în 19 Iunie n. Motivul amânării a fost acela, că o ploaie torenţială s'a revărsat asupra capitalei Bucureşti Duminecă noaptea şi a făcut multe stricăciuni la expoziţie. Ploaia a continuat Duminecă, cu mici întreruperi, ziua întreagă. Din cauza aceasta comisariatul a aflat de necezar să amâne pe eri deschiderea oficială a expoziţiei.

*

Logodnă. Din Bucureşti ni-se vesteşte, că poetul nostru *Octavian Goga* s'a logodit acolo Dumineca trecută cu dşoara *Hortensia Cosma*, fiica dlui Parteniu Cosma, directorul „Albinei“.

*

Maturitate suspendată. La şcoala comercială din Nagy Becskerek s'a întâmplat, că în anul acesta dintre 25 candidaţi la examenul de maturitate 18 au avut o temă lucrată la fel. Inspectorului i-a bătut la ochi, a suspendat examenul şi a întrodus cercetare severă.

*

Pelegrinaj la pământul sfânt. In Tirol, în oraşul Brixen, există de opt ani o societate care an de an pune la cale un pelegrinaj la pământul sfânt, sub conducerea unui colonel penzionat Henrich Himmel. In anul acesta încă pleacă o grupă de 500 pelegrini în 16 August dimineaţa din Triest cu un vapor separat. Spesele drumului fac 300 cor. de fiecare persoană.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-român. La crearea premiilor de împărţit între mamele harnice la expoziţia de copii ce „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“ o va aranjà în Apoldul român, au mai dăruit: Dr. Petru Şpan, profesor seminarial, 5 cor., Dr. Tiberiu Brediceanu, secretariul „Albinei“, 1 cor., diaconul Vasile Stan, profesor semin, 2 cor., şi Dr. Ilie Iancu, medic, Tălmaci, 5 cor. —

*

Sămănăturile. Din toate părţile ţării sosesc ştiri, că sămănăturile sunt foarte frumoase. Din cauza ploilor au întârziat însă cu vre-o două săptămâni. Apa nu le a făcut până acum nici o stricăciune. Tot astfel de veşti vin din toate ţările vecine. Dacă s'ar îndreptà deci vremea anul acesta ar fi unul din cei mai mănoşi.

*

Profesori — pedepsiţi cu moarte. Tribunalul militar din Moscva a pedepsit cu moarte prin glonţ pe trei profesori univerzitari Ervan, Radetzki şi Vyvomsky, pentrucă aceştia ar fi comis tradare de patrie prin faptul, că s'au pus în fruntea mişcării pentru autonomia Polonilor. Studenţimea e revoltată şi pregăteşte demonstraţii.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare drept răscumpărare a felicitărilor în scris logodiţilor Victor Tordăşianu şi Eugenia Iovescu au mai dăruit: Nicolae Borcia, sodal văpsitor 30 fileri, Gregoriu Popp, sodal pielar, Ioanichie Bota, sod. croitor, fiecare câte 50 fileri, George Devan, sod. tapesier, Alexandru Şerban, sod. croitor, George Popilian, sodal lăcătuş, Leorean Russu, sod. pantofar, Aron Rodean, sodal lăcătuş, Dumitru Axente, tipograf, Zaharie Sârbu, sod. lăcătuş, Victor Maniu, sod. friseur, Ioan Andreiu, sodal pant., Virgil Bunea, sodal cofetar, fiecare câte 40 fil., George Apolzan, sodal bărdaş, Mihail Turean, sod. măsar, George Vlad, sod. lăcătuş, Teodor Bartoşiu, sod. măsar, Iosif Ţelnariu, sodal cismar, Nicolae Gârlonţia, sodal măsar, Ioan Miga, sodal pantofar, Ioan Opriţa, sodal pantofar, Ioan Hedu, sodal măsar, Ioan Oancie, sodal cismar, George Sălcescu, sodal ferar, Petru Popa, sodal măsar, Traian Dochiţa, sodal lăcătuş, Augustin Iosivaş, sodal ferar, Petru Botariu, sodal cismar, Ioan Opriş, sodal rotar, Andreiu Mişinger, sodal măsar, fiecare câte 20 fileri. In total 8 cor. 70 fil.

*

Din bravurile greceşti. Preotul român *Săbăreanu* din Bucureşti s'a dus la nişte băi din Grecia pentruca să-şi restabilească sănătatea. Autorităţile publice de acolo însă l-au arestat, şi dupăce l-au ţinut închis şase zile l-au expulzat de pe teritorul grecesc.

*

Politica economică. Secretarul Asociaţiei economice maghiare din Ardeal a prezentat în şedinţa acesteia în săptămâna trecută un proiect de acţiune în favorul proprietarilor mici unguri din Ardeal. In acel proiect se spune că politica economică a poporului român ameninţă pe unguri şi săcui cu peire, că aceste două popoară cu toată politica naţionalistă maghiară vor fi silite să se nimicească, dacă nu vor căutà să se întărească economiceşte şi aşa să contrabalanseze pe „ameninţătorul“ popor român. Asociaţia are speranţa, că pornirea aceasta va aflà răsunet la locurile competente, şi nu va pierì în valurile ignoranţei ca multe alte planuri frumoase“.

*

Domnul Iorga bolnav. Ştirea dată în numărul trecut despre înbolnăvirea dlui *Iorga* profesor universitar în Bucureşti, o aduce într'un articol mai lung şi ziarul „*Cronica*“ din Bucureşti, spunând, că medicii cari dau îngrijire bolnavului sunt dnii Dr. Poenaru, Dr. Mantu şi Dr. Furtună. Medicii au asigurat familia, că vor redà pacientului sănătatea. Dorim de nou ca cât mai curând să putem comunicà cetitorilor nostri ştirea despre deplina însănătoşare a dlui *Iorga*. Incă ieri am cerut amănunte pe cale telegrafică din Bucureşti, — dar până în momentul punerii foii sub tipar nu le am primit.

*

Hoţ de codru. Tribunalul din Deva a pertractat în zilele acestea procesul lui Grigorie Vuzvalia din Cugir, acuzat pentru două omoruri. In 22 Decemvrie 1904 a omorât în muntele Curata pe Ion Aleman şi a furat din stâna acestuia tot, pe urmă i-a dat foc. In 22 Iulie 1905 a omorât în muntele Poiana Gustelor pe Maria Todorescu şi a luat tot ce a aflat la ea. Tribunalul l-a pedepsit la temniţă pe viaţă.

*

Trăznete. In furtuna grozavă ce s'a descărcat Sâmbăta trecută asupra ţinutului Sibiiului un fulger a lovit în grajdul unui Sas din Turnişor. Sasul era chiar lângă esle şi a rămas mort pe loc.

Tot în acelaş timp a lovit fulgerul în şura unui Ungur din Ocna şi a omorât un bou.

*

Inimă de mamă. O femeie Rada Bănescu din Bălceşti jud. Argeş (România) a avut o scenă familiară cu un fecior al ei Constantin. Acesta a bătut-o rău, încât a zăcut câtva timp în spital. Feciorul a fost tras în judecată şi pedepsit cu trei ani închisoare. La pertractare însă tot mama a venit şi s'a rugat de tribunal ca să nu-l pedepsească, deoarece n'a bătut-o formal, ci numai a îmbrâncit-o, deşi atestatul medical dovedià tocmai o bătae gravă. In urma inzistenţei mamei curtea de apel din Bucureşti a redus pedeapsa la 15 zile.

*

Lucheni, ucigaşul reginei Elisabeta a voit în zilele trecute să omoare pe directorul temniţei, când acesta i-a cercetat celula. Păzitorul a venit însă într'ajutor şi l'a scăpat pe directorul. Lucheni a fost pedepsit cu zece zile temniţă subterană.

PARTEA LITERARĂ.

Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii, pe anul 1906.

(Fine).

VI. *Premiul Statului Lazăr,* de 5.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din anul *1908, prin Secţiunea ştiinţifică*, pentru o scriere *cu conţinut ştiinţific* în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, sau pentru cea mai importantă *invenţiune ştiinţifică* făcută dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1907.*

VII. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va dà în sesiunea generală din *1908, prin Secţiunea ştiinţifică*, pentru scrieri *cu conţinut ştiinţific* în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1907.*

VIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din *1909, prin Secţiunea istorică*, pentru o scriere *istorică, economică, juridică* sau *filozofică*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1908.*

IX. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va dà în sesiunea generală din *1909, prin Secţiunea literară*, pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie*, cu cuprins moral (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1908.*

X. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Lei, se va dà în sesiunea generală din *1912, prin Secţiunea istorică*, pentru scrieri privitoare la *comerţul român în trecut şi în prezent* şi publicată în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octemvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la *31 Octomvrie 1911.*

*

Notă. — Se pun în vederea concurenţilor următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice şi ştiinţifice*, votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaş an aceeaş scriere la mai multe premii nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare (31 Octomvrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu şi nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaş sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părţi esenţiale în nouă ediţie publicată de autor în viaţă.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din iniţiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi parte dintr'o operă, cu condiţiunea ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de ori ce natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut ştiinţific în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de ori ce natură (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerţul român în trecut şi în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; *la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise şi opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tractà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.*

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice şi, prin dificultăţile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri româneşti, vor constituì adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicări şi note ştiinţifice cu totul proprii traducătorului — îşi vor fi însuşit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

In cazuri cu totul excepţionale şi numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor puteà admite la premii şi cărţi scrise cu altă ortografie, cu condiţie însă ca să fi fost imprimate afară din Regatul României.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noaptea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, sĕ se céră totdeuna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Eveţia).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 352 F. G. 1906. [120] 2—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de **stipendii** din **„Fundaţiunea lui Gozsdu“ pe anul şcolar 1906/7** pentru şcoalele medii, facultăţi, universităţi şi şcoalele de cadeţi militari la armata comună şi honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Concurenţii să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor provăzut cu clausula parohului competent, că şi de prezent aparţin la biserica greco orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să subştearnă studenţii dela şcoalele medii atestatul despre anul şcolar 1905/6, iar cei de facultăţi şi universităţi indicele despre toate cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinţilor nu ajunge să acopere toate trebuinţele pentru creşterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date positive despre această avere şi trebue să fie subscris şi de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebue să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voieşte a continuà studiile, cum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la casul, dacă li-se va votà stipendiul, să se poată îndată exoperà concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea şcoalelor militare de cadeţi, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condiţiunilor stabilite în acest concurs (p. I, *a*)—*c*), 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estradà comandei şcoalelor militare, dacă concurentul va documentà, că este primit de elev regulat la respectiva şcoală de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanţa fundaţiunii lui Gozsdu (Budapesta, VII. Hollo-utcza 8 sz.) până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor şi câştigarea gradului de doctor ca până la terminul sus indicat, să arete rezultatul studiilor din anul şcolar 1905/6 căci altcum li-se va sistà stipendiul, respective nu vor căpătà ajutorul.

8. Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor luà în conziderare.

9. In interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i se trimite resoluţiunea reprezentanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunii lui Gozsdu, ţinută în Iunie 1906.

Comitetul.

---

[124] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia gr. ort. **Roşia**, protopresbiteratul **Sibiiu**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionale în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile conform normelor în vigoare preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, şi au a se prezentà înainte de alegere în biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Din şedinţa comitetului parohial ţinută la 14 Maiu 1906.

George Simplăcean adm. par., prezid. — **Simeon Coman** not. comit.

Nr. 592.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

---

[125] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia a doua de clasa I, din comuna bisericească ortodoxă **Ocna-superioară**, pe basa resoluţiunei Prea Ven. conzistor arhidiecezan din 9 Maiu a. c., Nr. 3360 B, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările instruite conform legilor în vigoare Prea Onor. oficiu protopresbiteral al tractului Sibiiu în terminul deschis.

Comitetul parohial gr. ort. român din Ocna-superioară.

Ocna-superioară, 4 Iunie 1906.

Isaia Henteş paroh şi prez. comit. — **Savu Radu** înv. şi not. comit.

Nr. 599.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 170—1906. [123] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului **învăţătoresc** dela şcoala confesională gr. or. română din **Nevoeş**, în protopresbiteratul gr. or. al **Devei** se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanţii să se prezinte în vre-o Dumineca ori sărbătoare la biserică spre a cântà şi face cunoştinţă cu poporul, având cei aleşi a instruà copiii de şcoală în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Cuincuenalele se vor socotì numai după anii de serviciu ocupaţi dela alegere.

Deva, 2/16 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Devei, în conţelegere cu comitetul parohial.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 204—1906. [122] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa III, **Sârbi**, tractul **Ilia**, prin aceasta se publică a doua-oră concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi au a se prezentà în vr'o Dumineca sau sărbătoare în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Ilia, 4 Maiu 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr.-ort. al Iliei.

George Oprea,
protopresb.

Ad. Nr. pp. 526—1905. [118] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna **Agribiciu** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, până la terminul sus indicat, subsemnatului oficiu, şi sunt poftiţi a se prezentà înaintea alegătorilor în terminul prescris, în vre-o Dumineca sau sărbătoare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Cluj, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 356—1906. [119] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul **Lupşa**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi trimită cererile lor cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral, şi să se prezente în vre-o Dumineca ori sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Ofenbaia, 27 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Lupşei.

Vasile Gan,
protopresbiter.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.
STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 17—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 10—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Cel mai bun material de acoperit al timpului de faţă.

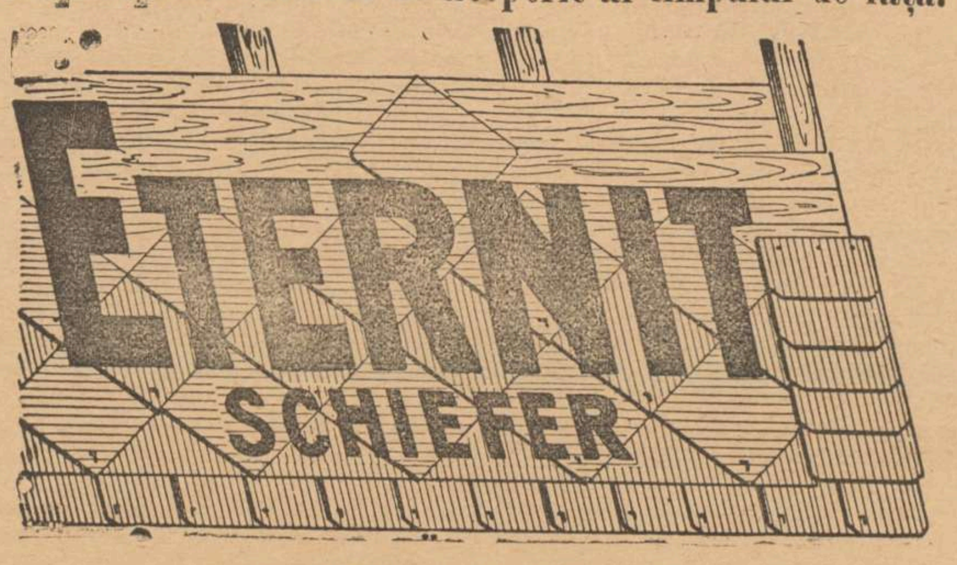

Centrala pentru Ungaria:
Fabricile Eternit Ludovic Hatschek, Budapesta
VI., Andrássy-út 33. 97 2—4
In Sibiiu se vinde la: Carol F. Jickeli.

Mersul trenurilor valabil din 1 Maiu 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7.25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.13	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.20	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.01	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	[illegible]
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.42	9.24		Ilia		5.10	5.15	7.06	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9.16	3.07	10.41	10.01		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44			Şibot		3.10		5.09	12.19
10.30	4.01	12.04	11.01		Vinţul de jos		2.44	4.09	4.44	12.05
10.49	4.27	12.24	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.23	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos—Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.28	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6.27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.	**Sibiiu**	pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
		tr. mxt.	—				—			tr. mxt
4.20	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	1.30	—	pl.		sos.	—	7.16	Circ. Marţa şi Vinerea	8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.4[illegible]

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 62 Sibiiu, Sâmbătă 10/23 Iunie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Politica contelui Goluchowski.

Sibiiu, 22 Iunie n.

Membrii delegațiunei maghiare, mai ales cei aparținători partidului kossuthist, au mers la Viena ca să iee parte la ședințele delegațiunilor cu gândul să trântească pe contele *Goluchowski,* ministrul comun de externe, ori cel puțin să-i facă zile amare și să-l constrângă să-și schimbe politica de până acum. Și de fapt subcomisiunea care a avut să censureze budgetul afacerilor străine N'a cruțat pe domnul Goluchowski, ci i-a criticat aspru politica, iar contele *Zichy Jenö* a făcut propunere formală, că delegațiunea *să nu aprobe* politica contelui Goluchowski, ci să-l îndrume să facă o schimbare esențială în ea.

Primirea acestei propuneri aduceà cu sine căderea contelui Goluchowski, — și poate că și căderea guvernului unguresc, — dar din norocire ea n'a fost primită, pentrucă n'a întrunit decât cinci voturi. Adevărat, că kossuthiștii se laudă, că vor aduce chestia de nou pe tapet, în plenul delegațiunei maghiare, pentruca să-și mai verse și acolo năcazul asupra contelui Goluchowski, dar probabil că vor rămâneà numai la intenția, și nu vor trece la realizarea planului de a face dificultăți ministrului de externe, pentrucă o eventuală cădere a contelui Goluchowski poate să aibă de urmare și căderea guvernului ungar, și atunci confuzia și nesiguranța se începe de nou în Ungaria.

La atacurile ce i-s'au adus în subcomisiune, contele Goluchowski a răspuns într'o vorbire mai lungă, în care a accentuat, că asupra fundamentului politicei sale *nu poate admite discuție* și nu poate întrà în polemii. E propria sa politică, pe care dacă ar schimba-o, nu mai poate primì responzabilitatea pentru urmări.

A declarat apoi, că pe nedreptul i-s'au făcut învinuiri că s'ar fi amestecat în afacerile interne ale Ungariei și că ar fi dușman al Ungurilor. N'are motiv să le fie dușman, iar în trebile interne ale Ungariei s'a amestecat numai atunci, când domnii din coaliție, aflându-se încă în opoziție, *l-au rugat să exopereze pe seama lor o audiență la palat.* Dorință care a și fost împlinită.

Și tot așa, punct de punct a combătut contele Goluchowski cu succes toate învinuirile ce i-s'au fost adus, și a îmblânzit, până la cinci, pe toți leii cari voiau să-l sfâșie în bucăți. A fost un succes desăvârșit acesta al contelui Goluchowski, pe care îl scot la iveală și gazetele maghiare toate, accentuând însă, că cu toată destoinicia apărării, votul de neîncredere a fost respins numai în urma intervenirii primministrului ungar *Wekerle* și a colegilor săi *Kossuth* și *Apponyi,* cari au pus delegaților în vedere o nouă catastrofă constituțională, dacă aduc prin votul lor la cădere pe contele *Goluchowski.*

Invățăturile pe cari le putem scoate din cele întâmplate în delegațiunea maghiară sunt deci următoarele: Intâiu, că oricât de urgisit să le fie și oricât de mult să le stee în cale celor din coaliție contele *Goluchowski,* ministrul comun de externe, din motivul, că ține la *dualism* și la formațiunea de astăzi a monarhiei austro-ungare: politicianii maghiari dela cârmă mai bucuros îi votează încredere și recunoștință pentru politica pe care i-o combat, decât să-l aducă prin un vot de neîncredere la cădere, pentrucă în cazul acesta *ar urmà și căderea lor dela putere.* Va să zică, cine a pus odată mâna pe putere, cu greu se desparte de ea, ci mai curând renunță la principiile și la ideile de cari a fost condus în trecut. Al doilea, că politica externă a monarhiei noastre, precum s'a făcut până acum fără cooperarea Maghiarilor, *așa are să se facă și în viitor.*

E bine așa? Maghiarii, prin votul lor de încredere dat contelui Goluchowski în delegațiune, au zis că *da.* Putem noi deci să zicem că — *nu?!*

Pentru catedrală.

Drept dovadă despre zelul și stăruința neobosită, cu care nemuritorul Metropolit Andreiu a pornit din început la adunarea și sporirea fondului, pentru zidirea bisericei catedrale, azi deja în ființă, și tot așa drept dovadă despre entuziasmul sincer, cu care fii buni ai bisericei noastre au îmbrățișat măreața idee încă din început, publicăm următoarea notiță tipărită, cum era pe atunci, cu litere cirile, în „Tel. Român“ din anul 1858 nr. 12. *Sibiiu 19 Martie 1858.* „Domnul Ioan Moldovan c. r., adiunct la comisia de reclamație în Cluj, pe lângă o adresă au așternut scaonului episcopesc 10 fl. m. c. pe seama sf. biserici catedrale, ce se va zidi aici, hotărând cu aceeași bunăvoință, și inimă adevărat creștinească, de a contribuì pe fiecare an, până va fi în dregătorie, câte 10 fl. m. c., care dar frumos după săvârșirea sf. biserici să se alăture la fundația Francisc Iosifiană. Auzind despre această faptă marinimoasă exemplarnică, nu putem a nu o face cunoscută creștinilor noștrii, cari sunt pătrunși și se înteresează de această întreprindere sfântă. Binecuvântarea lui Dumnezeu peste aceia, cari jertfesc pentru preamărirea lui, nu va întârzià și nici va lipsì vre-o dată.“

Aceasta notiță ni-s'a pus la dispoziție prin domnul protopop al Albei-Iuliei *I. Teculescu,* care ne mai comunică, că bătrânul (azi de 84 ani) *I. Moldovan* trăește în comuna sa natală Totoi, retras în pensiune, unde la ocaziune i-a prezentat dânsului nr. din „Telegraful Român“ cu notița de sus, precum și cuitanțele despre solvirea cuotei promise în curs de 4 ani, deci în total 40 fl. m. c.

Fapta frumoasă a bătrânului I. Moldovan e vrednică cu atât mai mult de laudă, cu cât dânsul, deși neaflător în serviciul bisericesc, totuși ca bun fiu al ei s'a știut în acele timpuri entuziasmà pentru măreața idee, contribuind suma arătată, iar mângăerea trebue să-i fie azi cu atât mai mare, cu cât a avut zile să-și vadă resp. să audă că s'a făcut trup ideea pentru care a jertfit și dânsul, pentru acele vremuri, o sumă de bani așa de frumoasă.

Expoziția din București.

Aranjarea unei expoziții cu caracter universal este o problemă, pentru a cărei întrupare se recere multă cumpănire, multe parale și și mai mult curagiu. Până acum numai popoarele, a căror trecut a fost prielnic unei dezvoltări uimitoare, cari astăzi au cuvânt și braț puternic, s'au încumetat la o astfel de întreprindere. Risicul acestei probleme ori ridică respectivul neam la vaza și atențiunea, de care este vrednic ori, dacă puterile îi sunt prea slabe, îl face de rușine.

Țara noastră cu ale sale 20 mii de suflete n'a cutezat să pună așezământul expoziției milenare pe o basă universală, de teama rușinei. Asta o mărturisește astăzi toată presa ungurească.

Și iată acum România, care, pe lângă aceea că e cu mult mai mică, e statul cel mai proaspăt, desconziderat mult de politicianii țării noastre în afaceri diplomatice, are curajul uimitor de a aranjà o expoziție universală, care să mărturisească strălucit lumii întregi despre progresul, ce l'a făcut un stat dornic de muncă sub conducerea de 40 ani a unui domnitor înțelept și bun; și să arete tuturor neamurilor mărturiile limpede grăitoare ale ființei neamului nostru de 18 veacuri pe plaiurile întinse din adăpostul mândrilor Carpați.

Poporul nostru are puterea tinereții, văpaia sănătății vânjoase sbucnește în vinele lui, iar pornirile lui dornice de avânt și lumină vreau să dovedească apusului mândru de puterile lui, că și la poarta răsăritului s'a destrămat negura și a răsărit un soare cu strălucirea curată și senină, care trebue să steà alăturea sorilor din apus.

Și, după cum ne vestesc martorii zilei de Marți, când foarfeca de argint a tăiat firul de mătasă al porților câmpiei Filaret, expoziția aceasta numai spre fală și mândrie servește României. Ziua aceasta, a inaugurării, simbolul pacinic al neatârnării și emanicipării economice, are mare însemnătate pentru viața României și a neamului nostru în general.

Expoziția dă prilej puterilor Europei să facă asămânare între înaintarea neamului nostru în câteva zeci de ani și a altor neamuri în zeci de veacuri; să se convingă ce poate face un popor cu drept de trai sub stăpânirea unui domn de obârșie străină, dar contopit cu sufletul nostru; și să se încredințeze că și acest neam, pe care nu l'a putut frânge urgia trudei maștere lor veacuri are drept de viitor alăturea tuturor celorlalte neamuri, cu atât mai mult, cu cât munca acestui popor a fost muncă isbândită cu cinste și sudoare în ciuda sorții umilitoare, pe când altor neamuri acea soarte le-a hărăzit sute de ani pururi zile senine și vremi de neatârnare.

Expoziția din Bucureși este una dintre cele mai artistice. „România poate fi mândră pe aceasta, — zice o foae străină de neamul nostru, — pentrucă ceea ce a produs e de rangul prim, adeseori adevărat artistic, și mărturisește limpede cultura înaintată și seriositatea pornirilor acestuì popor“.

Un caracter național puternic transpiră din toate așezămintele expoziției, ceea ce e bine venit României, deoarece îi face posibilă lărgirea căilor comerciului și a industriei.

Expoziția s'a deschis Marți la 10 ore pe un timp — esceptional — frumos. De dimineața se pornise o mișcare febrilă în orașul întreg și trăsurile și tramvaele curgeau încărcate spre câmpia Filaretului.

La arenele Romane s'a săvârșit serbarea propriu zisă în fața unui public imens. Punct 10 ore 21 pușcături de tun de pe ruinele cetății Vlad Țepeș anunță sosirea curții regale. Dr. Istrate oferă reginei pe o tavă de argint o foarfecă de argint cu care senina domnitoare tae ghirlanda de flori trasă peste poartă. Muzicele militare întâmpină întrarea suveranilor în expoziție. Curtea regală își ocupă locul în splendidele loje. Cinci muzici militare zgudue atmosferă ezecutând un imn ocazional compus de majorul Mărgăritărescu. Urmează serviciul divin oficiat de metropolitul primat, azistat de metropolitul Moldovei și de toți episcopii.

Dl Ion Lahovary cetește apoi un lung și frumos discurs făcând istoricul expoziției și bineventează pe Suverani. Comisarul general al expoziției dl Dr Istrate ia apoi cuvântul și în graiu avântat salută casa domnitoare terminând:

„Să trăiți, Măiestate, mulți ani și fericiți, ca peste zece ani să sărbătoriți împreună cu țara o jumătate de secol de progres și fericire“.

Pe urmă cetește regele cu glas puternic răspunsul seu înțelept și aplaudat cu mare entuziasm de marea de oameni.

Ministrul Lahovary cetește actul comemorativ scris pe pergament, pe care îl subscrie Regele și casa domnitoare, precum și toți dignitarii țării. Cu aceasta serbarea s'a încheiat și regele cu suita sa a vizitat până după ora unu așezămintele expoziției.

Stilul de edificare al catedralei din Sibiiu și disordinea de azi.

I.

Trebue să cercetez istoria veche, c'a să ajung la ziua de azi!

Creștinii cei dintâiu, primele servicii divine (slujbele dumnezeești) le-au ținut în templul din Ierusalim, care era evreesc, adecă jidovesc.

Evreii au avut numai un templu, „acel renumit din Ierusalim“, care era „sanctuarul național“ al Evreilor, unde a fost și cult cu sacrificiu (jertfă). Cel dintâiu templu, a fost templul lui Solomon, amintit la anul 990 ant. Christos pe dealul Moria. Templul era de 60 de coți de lung, de 20 de coți de lat și de 30 de coți de înalt.[1] Templul din Ierusalim de trei părți (afară de întrarea cu poarta mare) aveà camere (chilii) laterale, iar în lăuntru era zidit cu două etaje (condignațiuni) adecă cu trei rânduri. Inălțimea de 30 de coți se poate pune între 19—24 de metri.

Nabukednezar (Nabuhodonosor) la anul 586 ant. Chr. a risipit templul, dar Iudeii (Jidovii) după reîntoarcerea lor din robia Vavilonului la anul 516 ant. Chr. prin Ierusalim au restaurat templul. Herodes cel mare la anul 21 ant. Chr. a făcut oarecare străformare. Locul templului vechiu al Jidovilor din Ierusalim se arată și azi. E un edificiu ridicat în secolul al VII-lea d. Chr. zidit cu 8 unghiuri (colțuri) pe o stâncă și are o cupolă de 30 m. de înaltă și de 20 în diametru, numită moșeia lui

---

[1] Un cot și atunci ca și azi, în felurite state era de felurite mărimi, adecă între 66 și 83 de centimetre; astfel lungimea templului va fi fost între 39—45 de metri.

Omar, califul Arabilor. Templul „sanctuarul național al Jidovilor la 641 d. Chr. s'a prefăcut într'o moșeie (biserică) turcească.

Creștinii cei dintâiu (cari erau numai Evreii s'au Jidovii) primele servicii divine le-au ținut și în Sinagoge. Aceste la început nu erau temple, după mărimea și scopul templului din Ierusalim, ci erau numai locuri de adunare, unde se adună comunitatea, adecă poporul, nu pentru cult cu sacrificiu, ci pentru unele învățături, discursuri, afaceri etc. Cuvântul sinagogă s'a constatat de cuvânt grecesc din prepozițiunea syn. (laolaltă, împreună) și din verbul ago (adun, aduc) și astfel sinagoga era casă de adunare; mai târziu sinagoga s'a numit casă de rugăciune, și de multe veacuri substitue și templul din Ierusalim, adecă în sinagogă s'a întrodus întregul serviciu divind cu cult de sacrificiu.

Creștinii cei dintâiu, așa Jidovii, precum și Elinii și Romanii, mai ales în secolul I.—IV. fiind perzecutați, serviciile divine le-au ținut în casele lor private, dar fiind și în aceste perzecutați, le-au ținut în scobituri de stânci, râpe, în cripte și în așa numitele katakombe.

II.

Planul templului din Ierusalim s'a primit ca model și de împărații romani dela răsărit, și apoi a devenit model pentru bisericile drept credincioase și mari din răsărit.

Impăratul Constantin-cel-mare, după învingerea asupra rivalului său, în Constantinopol a zidit o biserică creștină după planul templului din Ierusalim, a închinat-o „Sfintei înțelepciuni" (Hagia Sofia) și la an. 325 d. Chr. a sfințit-o, iar la 330 d. Chr. Constantin-cel-mare a proclamat orașul Constantinopol de reședința imperiului roman, adecă a împăraților romani.

Biserica sfintei Sofia a ars, dar împăratul Iustinian I. la anul 530 d. Chr. a reedificat-o cu mult mai pompoasă și biserica aceasta a devenit model pentru stilul bisericesc bizantin (dela orașul Byzantium, mai târziu Constantinopol) și astfel model și pentru bisericile drept credincioase din Orient.

Biserica sfânta Sofia, e zidită pe un teritor ce formează o cruce cu 3 capete asemenea și unul ceva mai lung. Biserica e de 76 m. de lungă, 71 m. de lată, iar cupola din mijloc e de 67 de m. de înaltă. Biserica în lăuntru, de ambele părți are câte două etaje (condignațiuni), adecă e cu 3 rânduri. Din secolul al IV-lea începând cele trei părți de frunte ale unei biserici orientale, sunt acele cari corăspund părților templului din Ierusalim, anume: anticurte (porticus, atrium), locul sfânt (navis, naia) și locul prea sfânt (altarul).[1])

Când Mohamed al II-lea în 29 Maiu 1453 d. Chr. a cuprins Constantinopolul, biserica sfânta Sofia a prefăcut-o în moșee, (biserica turcească). Și azi e așa, spre batjocura a sute de milioane de creștini din Europa.

Stilul bizantin și pentru alte edificii civile, pornește din un centru și de multe ori e formă cercuală, adecă edificiul cam cât e de lung, atâta e și de lat. Aceste se numesc: rotunde.

In Roma încă în secolul al III-lea d. Chr. s'au zidit 40 de temple creștine și zidirea s'a făcut după planul unei basilice (Basilica) și din această cauză, stilul bisericilor dela apus a rămas stilul de basilică, adecă: cu o formă lungureață cuadrată (pătrată). Forma aceasta e romană veche. Cea dintâi basilică s'a zidit la anul 185 ant. Chr. prin Cato Censorinus în forul Romei, alăturea Curiei. Cele mai mari basilice erau de 70 de m. de lungi și de 30 de m. de late.

In casele private o parte din edificiu erau basilice pe stâlpi. Primii creștini la Romani, în aceste basilice țineau serviciul divin și de aci a venit, că primele biserici creștine publice în secolul al IV-lea s'au zidit după forma basilicei. Din acest cuvânt purcede și vorba noastră „biserică". In secolii mai târzii, bisericile dela apus s'au zidit și în extenziuni foarte mari.

Dar Romanii stilul de basilică l-au întrodus și în Orient. Sfânta Elenă, mama lui Constantin, la an. 330 a zidit în Vifleim o basilică foarte lungă în forma unei cruci lungi care aveà cinci nài (navis) în interiorul ei, și care basilică stă până azi lângă mănăstirea dela mormântul lui Christos. Și împăratul Iustinian a zidit basilice în Orient, ba stilul de basilică a trecut și în Egipet, Nubia etc.

Unde biserica creștină în lăuntrul ei e zidită cu etaje (condignațiuni) cum a fost templul din Ierusalim, biserica sfânta Sofia și cele multe după modelul acestora, *acolo femeile au locul lor numai în etaje, adecă în galerii.* Astfel și până azi în toate sinagogele jidovești. Galeriile au grilaje (zăbrele, gratii) ca bărbații să nu se uite la ele, să nu le vadă, dar nici ele să nu poată cochetà în jos.

Când în bisericile creștine orientale, în lăuntrul lor, nu sunt etaje (galerii) pentrucă n'au fost bani destui pentru un edificiu mai mare, acolo după regulele creștinilor vechi și de azi naia bisericei e destinată pentru întreg poporul, dar așa că genurile (bărbații și femeile) sunt despărțite unul de altul. Bărbații cuprind prima jumătate a naiei, cea de către altar și având intrare ori întrări de ambele părți separate, întră deadreptul la locul lor. Locul femeilor e pe a doua jumătate a naiei, de către ușa de sub turn adecă îndărătul bărbaților, dar locul e ceva mai ridicat barem cu o treaptă ca să vadă peste capetele bărbaților, însă și acì despărțirea de bărbați în unele locuri se face prin un zid ce se ridică până la braț, în alte locuri cu un părete sau grădele de laturi, cam de doi metri de înalt, asemenea pentruca bărbații să nu le vadă. Intrarea femeilor în tot locul e *numai* prin ușa de sub turn și nu le este iertat ca să se primble printre bărbați și să ocupe locuri de ale bărbaților.

Am premis aceste lămuriri istorice ca să pot ajunge la scopul meu.

III.

Biserica orientală, adecă catedrala din Sibiiu, are o lungime de 58 de m., lățime de 16 m. și cupola are înălțime de 28 de m. Catedrala fiind dar zidită pe un quadrat lungăreț, samână cu planul unei basilice, adecă, de bază are stil roman vechiu.

Ce privește interiorul catedralei, și unele însușiri ale zidirii, catedrala e zidită după planul templului din Ierusalim, mai de aproape după stilul bizantin al bisericii sfintei Sofii din Constantinopol. Felicit pe aceia, cari au primit deosebi planul din lăuntrul bisericii catedrale, pentrucă au făcut o casă frumoasă lui Dumnezeu, și pentrucă au făcut și pentru noi orientalii un sanctuar național!

In laturea din dreapta a catedralei, sunt 4 uși, cea de frunte corăspunde în altar, a doua în prima jumătate a naiei bărbaților, apoi așa aceasta, precum celelalte două, corăspund galeriilor. In laturea stângă asemenea sunt 3 uși, tot spre acel scop.

Catedrala e cu un etaj, adecă: cu 2 rânduri. Sub turn e o galerie, unde e corul; iar de dreapta și de stânga sunt câte 2 galerii, cari după prototipul vechiu și de veacuri multe, *sunt destinate numai pentru femei*[1])

Să vedem acum, cari scaune sunt destinate pentru bărbați?

In jumătatea primă a naiei, adecă în tinda bărbaților, anume în șirul mai din lăuntru și anume, de dreapta în linia cu scaunul metropolitului sunt 4, în centrul naiei iar 4; de stânga, începând de sub predicator asemenea sunt câte 4 scaune La spatele acestora, sub galeriile prime de ambele părți sunt două coridoare, câte cu 15 scaune, la olaltă treizeci, și de toate sunt 46 de scaune pentru bărbații, cari după vârsta lor și după pozițiunea lor, și ca porțiași ai parohiei, au drept să șadă unde li-se cuvine. Dar cercetați, și veți vedeà, că cine se îndeasă în scaunele, ce nu li se cuvin. — Despre jumătatea a doua a naiei, voi vorbì mai târziu.

Dela sfințirea catedralei și până azi, Românii n'au documentat că sunt buni aranjatori de ordine în biserică. Apoi unii membri din comitet, au început ca să se facă stăpâni în catedrală. S'au și întâmplat destule disordini, cari pe mine, pe unii amici și cunoscuți m'au îndignat, și pentru aceasta mă simt îndemnat, ca să grăiesc și să cer aceea, ce trebue să se facă într'o biserică răsăriteană și națională, — și ca să susțin datinile bisericești creștine vechi, și cari există și azi în bisericile din arhidieceză și în acele din două dieceze orientale.

S'a întâmplat anume:

a) Femeile fac promenadă prin naia bisericei destinată numai pentru bărbați, și aci își ocupă loc, unde vreau, între bărbați și adese-ori pe aceștia îi strâmtoresc, ca din etichetă să le predee locurile lor. Femeile au ocupat de dreapta cele 4 scaune din centru (în linia cu scaunul metropolitului) și cele 15 din coridorul de dreapta, așa încât abià mai vezi acolo câte 4—5 bărbați; mai departe au ocupat și acele 15 scaune din coridorul de stânga, încât în Dumineca trecută, numai singur eram bărbat întră ele; astfel din cele 46 de scaune pentru bărbați cel puțin 32 sunt ocupate de femei.

Mai departe femeile și școlărițele la început făceau promenadă printre bărbați ca să se suie în galerii. Cât ține slujba mereu le vezi întrând și ieșind Astfel azi femeile au luat în posesiune cele 4 galerii deasupra, cele doue coridoare și 4 scaune din centru.

In toate părțile, femeile au natura să fie prea îndrăznețe și se bue tot în frunte; dar destul avantagiu le dăm la baluri, la teatre și la concerte.

b) In biserică fiecare trebue să stee cu evlavie și modestie înaintea lui Dzeu, și nimănuia nu e iertat, ca să conturbe pe altul.

Am văzut și eu cum tineri și bătrâni, mai mult își întorceau capu către galerii și anume către femei, — și unii cunoscuți mi-au spus, că la unele femei au văzut liornete, la altele cuchere (ochian) de opere. Unii doar încă nu știu că cu fața trebuie să stai către altar.

c) E frumos, frumos, ca să luăm în considerație fetele noastre, anume școlărițele dela școala civilă și acele din școala de fiertură, dar din punctul de vedere al educației serioase, al culturei adevărate și al modestiei, nu se cade, ca pe fetele aceste mai cu toată ocazia să le pue în fruntea femeilor măritate, a mamelor, a bătrânelor.

Școlărițele din școala civilă au ocupat galeria primă de dreapta. In galeria a doua de dreapta vedeai femei măritate, mame cu fete, și bătrâne, dar în Dumineca din 10 Iunie n. ce să vezi! Acolo erau numai școlărițele din școala de fiertură, cam 15 de toate. Și apoi precum s'au plâns unele femei mai bătrâne, vrând și ele ca să între în galerie, au aflat ușile închise, și astfel mamele, bătrânele au fost eschise — Vor fi avut un patrón, fără dumnezeire în sufletul lui, sau care nu pricepe, ce a făcut.

d) In tinda din jumătatea a doua a naiei, adecă către întrare, unde mai mult sunt economi, și unde asemenea sunt câte 5 scaune și la spate câte un coridor, femeile sunt mestecate întră tot feliul de bărbați și de soldați.

e) In dumineca după sfințirea catedralei m'am așezat, unde am văzut loc gol și anume în scaunul al 3-a dintre cele 4 de sub predicator. Un drăguț de amic mi-a observat, că acele scaune sunt rezervate pentru membrii din comitet. Alt drăguț de amic a întărit aceasta. Și fiind că eu nu sunt membru în comitetul parohial, am priceput ca să mă retrag. M'am retras în coridorul de stânga. Nicăiri în lumea română și răsăriteană membrii comitetului parohial nu au scaune de onoare din oficiu.

Scaune din oficiu are numai metropolitul și suita sa, și cele 4 scaune din dreapta pot fi numai ale preoților, cari petrec pe metropolitul la biserică și de aci acasă.

Când eram în coridorul de stânga, alt drăguț de amic, membru în comitet și preot, prin un trimis m'a învitat în strană, pentrucă coridorul e pentru femei. Auzi, auzi? (El nu cunoaște biserica sa).

In strană nu am putut primì un scaun, pentrucă s'a lățit vestea, că scaunele din strane — câte 15 în una — sunt destinate pentru profesorii de seminar, pentru asesorii conzistoriali interiori și exteriori și pentru protopopi și preoți din provincie, când vin și ei.

Nu am plăcere ca să bag mâna în cuibul cu vespi, dar am datorință și drept, ca să ridic glasul în contra unor abuzuri, cari au apucat în sanctuarul nostru național.

Văzând aceste disordini în catedrală, pentruca să mă orientez eu, și ca să orientez și pe alții, cu simțuri bune creștinești, am făcut studiul istoric, care a premers, și mi-am făcut și părerea următoare:

1. Că femeile să fie puse în cele 4 galerii din etaj și anume astfel, ca în primele galerii de către altar, de dreapta și de srânga să fie femeile măritate, și anume mamele cu fetele lor și bătrânele, căci în biserică vârsta, bătrânețele, pretind onoarea de frunte.

2. Că școlărițele din școala civilă, fiind mai multe, să fie puse în galeria a doua de dreapta, adecă de lângă cor[illegible]că școlărițele din școala de fiertură, să fie puse în galeria a doua de stânga de lângă cor, — și fiind că ele sunt numai vre'o 15, să se facă loc în aceasta galerie și pentru fetele cetățenilor români, căci și altcum, nu totdeauna va fi plină această galerie.

Spre acest scop, să se deschidă totdeauna cele 6 uși laterale de ambele părți, ca femeile și fetele, prin acele uși să se suie deadreptul în galerii, și în urmare, să fie oprit, ca femeile prin naia bărbaților să treacă și de aici să se suie în galerii.

Din cele expuse, și din alte cauze, ce acum le retac, propun că la galerii, precum la cor, să se pună grilajuri (gratii, zăbrele).

3. Și fiindcă femeile toate și de toate clasele nu încap în acele 4 galerii, în jumătatea a doua de naia de stânga de către turn să fie loc pentru femei, o[illegible] cari nu se pot suì în galerii, ori ca[illegible]nu sunt pentru galerii, și ele aci au și scaune și un coridor; dar' în atare linie să se pună grilaj, cu semn de despărțire de tinda ce aparține bărbaților, cari stau înaintea lor.

In jumătatea de naie de dreapta de către turn, să fie loc pentru ceilalți bărbați și ostași, în genere, pentru popor.

Eu așì aflà de bine, ca femeile române să țină o adunare în catedrală, ca să cunoască bine localitățile, și în aceasta dânsele să hotărască, că cum vreau să se împartă sus în acele 4 galerii, și jos în lăturea de stânga, descrisă aci cu începutul punctului, căci poate fi cu putință, ca să se învoiască și să nu fie năcaz pentru nime.

4. Scaunele, afară de cele 4 de lângă metropolitul, și cele 2 pentru titori, adecă 10 în centru și 30 în două coridoare, s[illegible] se deie în chirie, pe câte un an. Dacă cuviința și dreptatea nu are putere, hotărască punga, că cine să cuprindă locurile de frunte

Dar eu sper, cu Excelența Sa D[illegible]etropolit, nu va mai lăsà astăzi stăpâni în catedrală, ci va luà și cauza aceasta în înțeleapta cumpănire a sa, și va aduce ordine bună în sfânta noastră catedrală, în sanctuarul nostru național.

Dr. At. Marienescu.

Din Săliște.

Inaintarea economică a comunei Săliște.

(Fine).

Untul fabricat are calitate foarte superioară. Și-a câștigat foarte repede piața Sibiului și chiar din Pesta a fost foarte lăudat. Nu se poate produce deocamdată atâta cât se recere pentru [illegible]ebuințele anunțate. Superioritatea untului se explică prin împrejurarea, că nutrețurile noastre de luncă și dealuri dau nutremânt de neîntrecut, care produce un lapte, din care se scoate un unt de tot gustul, toată aroma și frumseța (coloarea) recerută. Untul în fabrică se pachetează în bucățele de $^1/_8$—$^1/_2$ kgr. și pe bucată din formă rămâne în unt imprimat numele „Săliște“, iar pe margini e garnisit cu flori tot din unt imprimate. Se prezintă și pachetează foarte cu gust. (Din Blaj, să mi-se scuze că o spun, am auzit că s'ar fi pretins să li-se trimită unt *fără firma „Săliște“*. Ce ironie!)

---

[1]) Cine se interesează, desemnul bisericei Sfintei Sofii îl află în Conv. Lex. Mayer la Baukunst tabele VII., atât zidirea întreagă din afară, precum și partea din lăuntru.

[1]) Interiorul catedralei e descris pe larg în Iconografia de Dr. El. M. Cristea pag. 130—157.

La zi se primește până la 1000 litre de lapte numai din Săliște. Aceasta numai pentru sezonul cald de vară, pe timpul mai rece însă se primește și din comunele vecine, așa că e dat posibilul de a ajunge la 2000 litre pe zi.

In săptămânile de probă până în 1 Iunie s'au prelucrat peste 30.000 litre de lapte și s'au plătit peste 3000 cor. în bani gata. Erau femei, cari până la 30 cor. au încassat pentru laptele adus în o lună. Apoi nu e acesta un mare bine pentru poporațiune? Pentru țăran a aveà 20—30 cor. la lună e un venit foarte mare. Un bine e acesta, pe care numai cel ce-l are îl poate prețuì. Iar binele nu stă și nu va sta numai în aceea, că s'ar împărțì bani la popor, ci poporul însuși văzând binele ce i-se face va pune mai mult preț pe economia de vite, le va îngrijì și va sporì numărul, ceeace numai în interesul înaintării sale este.

In ziua de Rusalii anul c. Insoțirea dupăce s'a convins de frumosul avânt ce-l poate luà s'a și constituit. A ținut adunare generală și a ales direcțiunea și conziliul de supraveghere în mod definitiv. In urmarea acestora s'a și cerut înregistrarea firmei sub numele „Insoțire pentru valorizarea laptelui în Săliște“. In adunarea generală de constituire s'au votat și statutele însoțirii. In statute s'a primit un punct în înțelesul căruia laptele numai dela membrii se primește. Prin aceasta însoțirea va fi scutită de dare, dar s'a urmărit și un alt scop îndeosebi. Membrii au subscris acții de câte 40 cor. După acție se dă 5% dividendă. Scopul fiecărui membru trebue să fie și acela de a căpătà dividendă mai mare, iar aceasta mai ales atunci se va puteà, când membrii totdeauna vor aduce lapte curat. Fiind laptele de tot curat, din el se produce mai mult unt, caș etc., acestea se valorisează pentru mai mult, mai mare va fi deci și dividenda. Cine aduce lapte fals, deci și pe sine se înșală, „un punct potrivit“ e deci acesta în statute.

De interes general e apoi dispoziția, că 25% din câștigul curat se împart pentru premii economice, iar interesele capitalului de rezervă se dau an de an epitropiei protopresbiterale a tractului ortod. român din Săliște pentru crearea unui fond cultural filantropic.

Sunt frumoase aceste dispoziții statutare și după împrejurările locale și după pornirea luată e foarte sigur, că aceste dispoziții toate se vor înlesnì așa, că mulți vor beneficià de ele și vor binecuvântà gândul și inima bună a aceluia, care a întrupat această mult promițătoare însoțire.

Poporațiunea comunei Săliște și a comunelor învecinate din această însoțire își va simțì pe viitor binele cuvenit. Un product însemnat al economiei sale de vite nu se mai perde zi de zi, lună de lună, an de an, ci se valorisează în mod de tot rentabil. Un izvor nou de venit se asigură poporațiunei, un izvor neașteptat și mult prețuit. Banii câștigați servesc trebuințelor caznice, ce poate cu greu aveau acoperire, dau ajutor la nutrirea mai bună a vitelor, la sporirea numărului lor și apoi sigur la cultivarea fânațelor, iar toate acestea cine ar zice că nu arată o înaintare în starea economică a unei poporațiuni, a unei comune?

Și acum să revin asupra urzitorului însoțirii noastre. Acesta cum am amintit e dl primpretor *Petru Drăgits*. De 10 ani și ceva e dânsul în această comună. Munca cinstită și fără preget a adus mult bine acestei comune și întregului cerc. Astă iarnă s'a aranjat iubileul muncii sale. Nici de atunci nu a pregetat a se ocupà mai departe de interesele obștei cercului său. Amintesc din lucrările mai mari, — dela iubileu încoace — cum în sinodul protopresbiteral a câștigat teren pentru înființarea unui azil de bătrâni în Săliște, în care scop și dânsul a făcut donațiune. Apoi prin înființarea însoțirii pentru valorizarea laptelui a eșit iarăși la iveală interesul cel mare ce-i zace la inimă întru ajutorarea și înaintarea locuitoriior din Săliște și cerc. Numai cu mintea sa cea luminată, cu inima sa caldă, cu putere de voință extraordinară și cu muncă desinteresată a putut pune la cale îndeosebi însoțirea (lăptăria) ce așa mult promite, iar mulțămirea cu răsplată deja de pe acum i-se exprimă, când știm că și aceia, cari n'aveau încredere în toată acțiunea începută, îndeosebi această însoțire pentru valorizarea laptelui, exprimă și doresc: pentru binele Săliștei și al cercului, trăiască domnul primpretor *Petru Drăgits!*

Oct. Sglimbea

NOUTĂȚI.

Domnul Iorga sănătos! Cu bucurie anunțăm, că știrea despre înbolnăvirea domnului *Iorga*, după cum știm acum din izvorul cel mai autentic, nu a fost adevărată. Regretăm, că luându-ne după „*Cronica*“ din București, pe care o țineam de gazetă serioasă, redactată fiind de un domn *profesor universitar*, am dat'o și noi. Insuși domnul *Iorga* ne lămurește într'o scrisoare particulară asupra *mistificației* căreia am căzut jertfă. Ii mulțămim și 'i cerem scuze. Constatăm de altcum, că poate nici unde printre Români nu s'a manifestat față de domnul *Iorga*, în urma știrii dovedită spre bucuria generală, de ne devărată, un interes mai viu și o îngrijorare mai mare, ca aici în Sibiiu. Dorim domnului *Iorga* perfectă și durabilă sănătate, iar presei bucureștene moravuri mai bune. Din scrisoarea dlui *Iorga* dăm următoarele părți: „Asigurați pe cetitorii Dvoastre, că n'am altă nebunie decât aceea, foarte veche și incurabilă, de a nu puteà suferì canaliile cari ne necinstesc neamul și de a li-o spune drept în față“.

*

Programa examenelor dela finea anului școlar 1905—1906 la școalele medii greco orientale Române din Brașov. *Examenele de maturitate* Joi, Vineri și Sâmbătă, în 15, 16 și 17 Iunie v. va fi examenul oral de maturitate la Gimnaziu. La examenele de maturitate nu pot azistà școlarii; pentru publicul mare ele sunt deschise.

Examenele particulare cu școlarii particulari (privatiști) din școalele medii se vor ținea în zilele de 19—23 Iunie v., având a se prezentà școlarii privatiști în 19 Iunie v., în cancelaria direcțiunii și a plătì taxa de examen.

Examenele publice de încheiere. A) La gimnaziu: Marți în 27 Iunie v. *B) La școala reală*: Mercuri în 28 Iunie v. Notă. Examenele se țin în sala festivă a gimnaziului. — Școlarul care va absentà dela examen, nu se va promovà, ci va aveà să facă examen supletor în Septemvrie a. c. *Duminecă în 18 Iunie v.*, după ameazi la 6 oare, se va ținea examenul public de gimnastică în curtea de gimnastică. In caz de timp nefavorabil examenul se va ținea la aceeaș oară într'una din zilele următoare. *Joi în 29 Iunie v*, după serviciul divin, la care vor participà toți școlarii, se va încheià în mod solemn anul școlar 1905—1906, distribuindu-se premiile în sala cea mare a institutului. La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fiecare școlar va primì testimoniu școl. și un exemplar din Anuarul școalei. Școlarii absenți, precum și restanțierii de didactru nu vor primì Anuarul școalei. La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar se invită cu toată stima părinții amicii și binevoitorii acestor școale. Brașov, în 1 Iunie v. 1906. *Direcțiunea.*

*

Himen. *Cornelia Muciu Urechia* și *Dr. Vasilie Dan de Apșa* advocat în Sibiiu fidanțați.

*

Din Mănăștural unguresc ni-se scrie, că examenul dat din partea doamnei învățătoare și preotese *Ana Nossa* a avut un succes foarte frumos. Domnul comisar a deslarat că a fost cel mai bun examen în tractul Clujului, iar preotul reformat de acolo, fiind de față la examen, a trebuit să recunoască, că cu un așa examen școala gr. ort. română din Mănăștur s'a ridicat deasupra școalei de stat.

*

Mulțămită. In ziua examenului ținut cu elevii dela școala din Sibiiu Cetate în 2/15 Iunie a. c., reuniunea sodalilor români ni a făcut atât mie cât și elevilor o plăcută surprindere, dăruind material pentru haine de vară la 5 eleve — câte 6 m. la una în preț de 12 cor. și însoțind această premiere cu următoarea adresă: „Iubite Domnule învățător! D-ta, care lucrezi la luminarea poporului nostru și conlucri la consolidarea, înaintarea și cultura clasei meseriașilor noștri, știi cum „Reuniunea meseriașilor români din Sibiiu“ ș'a luat de chemare, ca după putință să ajute pe săracii noștrii, și îndeosebi pe cei cari în ori ce chip au lucrat la înaintarea scopurilor urmărite de ea. Intre aceștia se numără și școlarii buni și harnici din școala, pe care o conduci. Unii din aceștia au fost ajutați cu daruri la Crăciun, iar acum la examenul de astăzi, din puținul nostru dăruim stofe de haine pentru următoarele copile bune și harnice, cari au recitat poezioare în ședințele noastre literare, și anume: Elisaveta Bărăbaș, cl. IV. Stana Stanciu, cl. IV. Maria Coleșan, cl. V. Maria Negrea, cl. VI și Elena Veștemean, cl. VI., pe cari stofe să binevoești a le împărțì între elevele amintite. Pentru comitetul reuniunei meseriașilor. Sibiiu 15 Iunie 1906. Victor Tordășianu, prezident. Ștefan Duca, notar.

Impărțirea stofelor s'a făcut prin subscrisul, — dând cetire actului de mai sus în prezența comisarului examenului P. On. Domn *Ioan Papiu*, protoprezb. dupăce premersese premiarea elevilor cu cărți din partea seminariului, prin Preacuvioșia Sa Domnul *Dr. Eusebiu Roșca*, director seminarial, fapt întrodus de corpul profesoral, care se perpetuă de când școala din cetate, ca școală de aplicație, se află în ce privește instrucția și disciplina în legătură cu seminariul.

Aceste fapte îmi vor servì mie spre îmbărbătare, iar donatorilor marinimoși, Preacuvioșiei Sale dlui director sem. *Dr. Eusebiu Roșca*, corpul profesoral dela seminariu și conducătorilor reuniunei meseriașilor, Stimaților Domni Victor Tordășanu și Ștefan Duca, în numele elevilor premiați le exprim și pe această cale mulțămita mea profundă. *Candid Popa*, învățător.

*

Daruri pentru biserică. Mai mulți credincioși din comuna Mănășturul unguresc au adunat 60 coroane și au procurat un rând de haine negre bisericești pentru înmormântări. Alții iarăș au colectat suma trebuincioasă pentru sfintele Paști, pentru o față de masă la biserică și pentru un stihariu. *Gavriil Câmpeanu* apoi a cumpărat un rând de haine cu 76 coroane, iar *Tö ök Iánoș*, de naționalitate maghiară, a donat 100 coroane pentru ridicarea unei biserici noue gr. ort. în Mănășturul-unguresc.

*

Darul lui Lueger. Cetim în foile din România că Lueger a cinstit pe seama săracilor din București 1000 lei.

*

Aviz. *Corul mixt bisericesc* va cântà liturgia în biserica catedrală *Duminecă* în 11/24 l. c. — la 9 oare dimineața.

*

Alegere de preot. In comuna *Vălcele-rele*, tractul Hațegului, s'a făcut Duminecă alegerea de preot, sub conducerea protopresbiterului *Tit V. Gheaja*. A fost ales cu mare însuflețire absolventul de teologie *Ignatie Vișoiu*.

*

Mulțămită. In numele comitetului parohial al bisericei gr. or. din A-Iulia oraș exprim subscrisul cea mai adâncă mulțămită Dlui *Mihaiu Cirlea*, notar public reg. în Abrud, care ca și în trecut a dăruit și în anul acesta pe seama numitei biserici diurnele sale de deputat sinodal în suma de 63 cor. 76 fil. Voind și prin aceasta a dà cu odată mai mult dovadă despre dragostea ce o poartă bisericei din locul natal. In numele comitetului *I. Teculescu*, protopop.

*

Pillsbury, unul dintre măestrii în jocul de șah a murit într'un institut de alienați din Philadelphia. Problemele de șah i-au sdruncinat în timpul din urmă echilibrul minții și repede l au și mistuit cu desăvârșire.

*

Drepturi politice femeilor. Dieta Finlandei a primit proectul de lege, prin care se dau și femeilor drepturi politice, de a alege și a fi-alese în corporațiile politice. Dreptul acesta e legat de împlinirea anului al 24-lea. Succesul acesta a stârnit mare bucurie între femeile acelei țări.

*

Tren întârziat. Intr'una din zilele trecute a întârziat un tren ce venià de către Ibașfalău cu 48 minute. Când a ajuns trenul în gara aceasta unei femei is'a făcut rău. A voit să se coboare din tren, dar n'a avut timp, căci în acel moment a dat naștere unui copilaș, pe care l-a coperit cu șorțul o altă femee, ce erà în tren. Din întâmplare era pe tren un medic și acesta i-a dat îngrijirea necesară. Din acest motiv a întârziat trenul.

*

Otto, regele Bavariei, a ajuns în timpul din urmă în starea celei mai deplorabile alienații. Nu mai vorbește nimic, are porniri de animal și mănâncă numai poame. Medicii au declarat că e nevindecabil. De aceea s'a ivit ideea de a ridicà pe prințul moștenitor, Luitpold, la demnitatea de rege. Guvernul Bavariei pipăe acum pulzul pe la diferitele curți înainte de a aduce proiectul în parlament.

*

Deputația maghiară la București. Prezidentul comisiei maghiare la expoziția din București, F. Chorin, a dat Duminecă seara o masă mare la care au luat parte pe lângă miniștii, primariul, căpitanul poliției, biroul sindicatului ziariștilor și mai mulți redactori. S'au rostit multe toaste, în cari s'a accentuat necesitatea raporturilor de pretinie între România și Ungaria. Toate toastele au fost rostite în limba franceză, singur scriitoriul I. Scurtu a vorbit românește despre interesele economice comune ale acestor două țări.

*

Tren deraiat. Trenul expres oriental chinez a deraiat la o gară nu departe de Vladivostok. Au murit la o sută de călători.

*

San Francisco. Se vede că asupra acestui mare și bogat oraș zace vr'un blăstăm greu. Abia s'a recules în urma cutremurului și acum vine vestea că o nouă pustiire l-a amenințat. Ploi torențiale, furtuni sdrobitoare, orcane turbate au făcut multă stricare orașului. A nimicit toate colibele și locașurile ridicate provizor pentru scutirea poporului păgubit de cutremur.

*

Apărătorul moralei. Intr'un muzeu din Drezda a fost deținut un preot catolic, care ciungăreà statuele din muzeu. Preotul ș'a scuzat fapta cu aceea, că golătatea acelor statue vatămă simțul moralei publice. Cu tot simțul acesta atât de „nobil“ al iezuitului preot, el a fost pedepsit.

*

Bombele în Rusia încă nu și-au potolit mânia setoasă de sânge ciocoiesc. In timpul din urmă s'au comis atentate dese. Guvernorul din Tiflis, Timofejev, a fost cinstit cu o bombă, care l-a rănit grav. Un cazac și atentatorul au rămas morți. Tot atunci a fost împușcat directorul drumului de fier transcaucazic. In Kutais is'a aruncat o bombă generalului Alichanow în momentul când a voit să se sue în tren. Generalul a murit. Un cazac a pușcat în direcția de unde a venit bomba. Atunci au mai căzut ca din senin 7 bombe, cari au ucis pe mulți dintre cazaci.

*

Sclăvie în veacul XX. Ai crede, că în acest veac al cugetării luminate nu există stat cu pretenții de a fi cult, care să conzidere o anumită societate de oameni alăturea dobitoacelor. Și totuși aflăm astfel de state. In primul loc stă Portugalia, care poartă comerciul de sclavi în posesiunile ei din Africa și azi, ca și înainte cu 5—6 veacuri. Sunt comercianți specialiști „biheaus“, cari cumpără pe indigenii negrii supuși de Europeni prin centrele Africei, îi duc legați în lanțuri flămânzi și goi cale de 2—300 mile pe jos prin pustietăți până la malul mării. Pe ceice se bolnăvesc pe drum ori cad de oboseală îi omoară cu o lovitură de topor și îi lasă pradă corbilor. Ceice ajung teferi la malul mării sunt vânduți cu bani scumpi proprietarilor de pe diferite insule, unde sunt diferite așezăminte, cari îi pun la muncă de animale. Și acest spurcat negoț se întâmplă cu știrea stăpânirii portugale — în veacul al XX-lea.

*

Cel mai plăcut cosmetic, care poate fi privit de neîntrecut, e fără îndoială *Crema Margit* a lui Földes, care și-a câștigat plăcerea damelor. Se folosește chiar și de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delătură în câteva zile ori ce necurățenie a pielii, pistruii, jubrulețe, carii de piele, etc. și înviorează și întinerește obrazul. Nu se folosește numai pentru pielea obrazului, ci și pentru înălbirea grumazului, a umerilor și mânilor. Damele noastre sunt încântate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la producentul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum și în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitații.

Nr. 238. [126] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea alor două posturi **învățătorești** la școala din **Sebeșul-săsesc**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt:

1. Salar fundamental 600 Cor.; iar după 3 ani de serviciu neîntrerupt la această școală 800 Cor.

2. Relut de cuartir și grădină 200 Cor.

3. Cuincuenalii de câte 100 Cor. computate dela instituirea definitivă la această școală.

Cei instituiți sunt datori a cântà în Dumineci și sărbători cu copiii liturgia în biserică, și a instruà în școala de repetiție.

Concurenții au să-și aștearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul susindicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeș, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 239. [127] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român".

1. **Lancrăm**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir și grădină 60 Cor.

2. **Rehău**, două posturi cu salar de câte 600 Cor. și relut de cuartir 50 Cor.

3. **Pianul-inferior,** cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir 50 Cor., pentru grădină un stângin de lemne în preț de 20 Coroane.

5. **Ohaba,** două posturi, cu salar de câte 600 Cor., cuartir și grădină.

Cuincuenaliile se computä numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instruiți sunt datori a cântà cu copiii la liturgie în biserică; la însărcinarea comitetului parohial concernent, a instruà în școala de repetiție sau a cultivà grădina de pomărit.

Concurenții au să-și aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 530—1906. [128] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Tămășasa** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Competenții au să-și trimită rugările lor instruate în înțelesul normelor din vigoare, în terminul deschis, oficiului protopresbiteral al tractului **Orăștie**, și înainte de alegere cu prealabila înștiințare a aceluia, au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà și cuvântà.

Orăștie, 4 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăștie, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopresbiter.

Nr. 170—1906. [123] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului **învățătoresc** dela școala confesională gr. or. română din **Nevoeș**, în protopresbiteratul gr. or. al **Devei** se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Salar anual de 600 coroane, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà acest post să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântà și face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instruà copiii de școală în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Cuincuenalele se vor socotì numai după anii de serviciu ocupați dela alegere.

Deva, 2/16 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 73—1906. [129] 1—3

Concurs

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român", pentru ocuparea postului vacant de **paroh** în **Barești** și filia **Sacel** din tractul **Hațegului**

Emolumentele în această parohie de cl. III, sunt cele fasionate în coala B

Concurenții să-și trimită cererile lor cu documentele recerute la oficiul protopresbiteral subsemnat, și să se prezenteze în parohie și filie, spre a și arătà vrednicia în cuvântarea și cântarea bisericească.

Dintre concurenți vor fi preferiți, cari vor ști și se vor deobligà, a formà un cor bisericesc.

Hațeg, în 7/20 Iunie 1906.

In conțelegerea cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Tit V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 204—1906. [122] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa III, **Sârbi,** tractul **Ilia**, prin aceasta se publică a doua-oră concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și au a se prezentà în vr'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Ilia, 4 Maiu 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr.-ort. al Iliei.

George Oprea,
protopresb.

Sezonul de primăvară și vară 1906.
STOFE de BRÜNN VERITABILE
Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.
Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu prețurile fabricei depozitul de fabrică de postav
81 18—20
SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.
Mustre gratis și franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obțin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Băile vindecătoare
din Vălcele (Előpatak)
au efect deosebit contra **suferințelor de stomac, rinichi, urină, boale de mitră, de ficat și splină, șoldină, reumatizm, constipații,** cum și boale ce se desvoaltă din nervositate. — Cura de beut cu renumita apă vindecătoare din Előpatak, ce trebue să se urmeze, după avizul medicului, împreunată cu mijloacele corăspunzătoare ce se pot găsì aici (băi calde și reci, tratament hidroterapic, gimnastică svedeză, traiu dietic), produc un rezultat extraordinar de favorabil. Sezonul băilor: dela **15 Maiu până la 15 Septemvrie.** Stațiunea căii ferate Földvár și Sepsi Szent-György, cu comunicație de trăsuri permanentă și eftină Locuințe elegante și întreținere eftină. La începutul și sfârșitul sezonului (dela 15 Maiu până la 15 Iunie și dela 20 August până la 15 Septemvrie) se plătește numai jumătate taxa pentru cură și muzică, iar locuințele cu 50% și întreținerea cu mult mai eftină. **Apa minerală** de **Előpatak**, care ocupă primul loc între apele minerale cu acid carbonic, alcoloid de fer, se poate folosì și ca leac de casă și se bucură de mare trecere atât curată cât și cu vin amestecată ca **beutură răcoritoare.** Se vinde anual, în țară și străinătate, peste un milion de sticle. Locul de trimitere: Előpatak, se poate comandà însă în cele mai multe orașe și prăvălii mari. **La cerere se trimit prospecte din partea Direcțiunii.** [109] 4—4

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA"
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.
Primește în condiții favorabile
asigurări contra focului și esplosiunilor,
asigurări de viață și rente viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de grindină,
asigurări de accidente și de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.
Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 33—52

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 12—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Somatose
în formă de
Somatosă de fer
(Somatosă cu 2% fer în legătură organică) se recomândă de medici special celor ce sufer de **chlorosă.**
[63] d 2—4

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.
Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timișoara-Fabric
se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la urnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioa se pelângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 42—52
Clopotele găurite
o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**
Prețcuranturi ilustrate gratis.

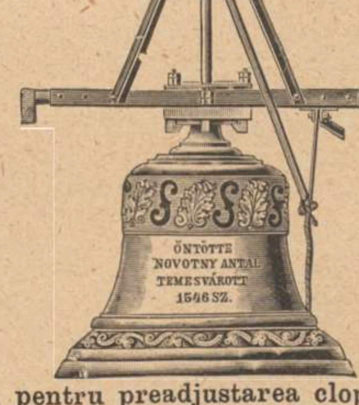

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 63 Sibiiu, Marți 13/26 Iunie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Revoluția rusească.

Sibiiu, 25 Iunie n.

Când ideile libertății și ale egalității se sălășluesc în creerul unui popor, ce geme de veacuri sub povara întunerecului și a robiei, la care l'a înjugat ambiția vanitoasă și păcatul egoismului unor puțini indivizi — atunci toată truda și apucăturile desperate ale acelor puțini despoți nu-i în stare să zădărnicească isbânda acelor idei mântuitoare.

Și faptul acesta se adeverește zi de zi tot mai mult la poporul rusesc. Nu trebue să fi proroc pentruca să prevestești răsvrătirea sângeroasă în pragul căreia stă azi Rusia.

Duma, cu care a voit țarul să îndulcească poporul, n'a întrupat dorințele acestuia, deoarece tăria de fier a perseveranței cu care poporul și-a cerut drepturile libertății prin deputații săi s'a izbit de zidul utopiei preocupațiilor, cari și azi țin încă încătușat creerul celor din jurul țarului în stupiditatea unui întunerec neînțeles de mintea curată și logică.

Iar rezultatul? Văpaia pe care o potolise nădejdea unor vremi de pace și liberă răsuflare prin întruparea dumei, s'a răscolit cu o putere și mai mare și azi toată țara clocotește în flacările unei răsvrătiri proaspete, iar pornirile a căror svon ni-l aduc veștile din răsărit ne dau mărturie limpede, că fierberea de azi este preludiul unor crâncene și sângeroase întâmplări. Pentrucă tot asemenea porniri au fost înaintemergătoare și revoluției franceze, pela 1789.

Intreg imperiul rigidului rusism e stăpânit de iritație nervoasă și tremură ca de frigurile unei apropiate catastrofe. Pe sufletul spiritelor pacinice apasă fiorul furtunei, ce amenință în toată clipa cu o deslănțuire sdrobitoare.

Iar poporul cel urgisit și-a răsfrânt mânecile murdare și brațele osoase și arse de soare au început să-și facă singure dreptate. Poporul nu mai vrea să asculte glasul de ispită al celor dela stăpânire, îi trebue sânge. Pornirea aceasta răsboinică a purces în prima linie în potriva „domnilor“, proprietarii pământurilor fără de hotară, pe cari poporul pretutindenea îi identifică cu stăpânirea, iar în rândul al doilea în potriva „adevăraților ruși“, fabricanții mari, cărora le place la cea mai mică suflare de vânt să ceară sprijinul cazacilor și se simt foarte neplăcut în acele locuri, unde le lipsește adăpostul acestor „credincioși“ apărători ai ordinei (!) publice. Acești „ruși adevărați“ sunt de regulă *jidani.*

Iadă deci faptul care explică groaznicul măcel întâmplat zilele trecute în Bialostock. Jidanii din această comună porniseră într'una din zilele trecute în procesiune prin oraș. Incordarea poporului erà în acest timp ajunsă la maximul grad. Din fereastra unei case au căzut mai multe pușcături și câțiva jidani s'au rostogolit între vaete cumplite în nămolul drumului. Acesta a fost ca un semn dat în mod spontan vulgului setos de sdrobire și pustiire, căci într'o clipă a fost tot orașul în flacări războinice. Ca hienele sălbatice s'au năpustit asupra jidanilor și s'a încins un măcel ca cel dela Chișineu. Au fost uciși și sdrobiți cu desăvârșire câteva sute de jidani. Furia poporului orbit de patima dorului de răzbunare n'a cruțat pe nime. In gară au oprit trenul, în care se refugiaseră jidanii ca să scape cu fuga, și i-au măcelărit până la unul.

Pe de altă parte s'a pornit vârtejul furtunei la țară în potriva „domnilor“, cari s'au refugiat cu grabă pela orașe. Orice simțire e azi tâmpită în sufletul acelui vulg cu ochii tulburi și cu bărbile sburlite de bădărănia traiului, în care tânjește. Țăranul oropsit își pune coasa în livezile „domnilor“, își încarcă carăle și-și umple șura; își ascute secerile pentruca tot asemenea să tae holdele, pe cari tot el le-a îngrășat cu sudoarea sa, a căror rod însă nu lui îi erà destinat. Iar dacă vre-un boer cutează să se plângă aceluia îi dau foc.

Dar cui să se și plângă? Stăpânirea și-a perdut și ultima proptă, pe care și azi încă și-o mai crede adictă, pe „credincioșii cazaci“ și miliția. Doar și aceștia sunt copii ai gliei dela țară, și în sufletul lor arde văpaia măreței idei, care s'a sălășluit în piepturile ce svâcnesc sub pânza dură a cămeșilor de cânepă. Pentru ei ideia libertății e mai mare decât jurământul dat țarului: *și-au denegat serviciul.*

Astfel în măcelul dela Bialostock înșiși cazacii au măcelărit fără cruțare pe jidani. In 20 de orașe cazacii s'au răsculat și au declarat, că asupra poporului nu pușcă. Exemplul acestora l-au urmat și alte trupe de cazaci. La aceștia s'au alăturat matrozii din Kronstadt, Sebastopol și alte orașe. Industriașii amenință cu grevă generală, pe care au și început-o în unele părți muncitorii drumului de fier.

Și în fața tuturor mizeriilor acestora Țarul se teme să lapede din tradiția familiară și cea mai mică literă, ca nu cumva, prin punerea țării pe așezământul unei constituții raționale liberale, marele imperiu muscălesc să încete de a mai fi putere mare!

Pe de altă parte, guvernul cu întreaga lui oștire de mameluci bogătani și pestriți de belșugul nelegiuirilor, e prea învârtoșat la creer și la suflet decât să poată pricepe, că acel popor sdrențos și flămând își are drept de existență, drept de om și că numai fericirea acestuia poate dà țării acea mărire, de care întunecații stăpâni cred că acesta voește să-i despoaie.

In fața acestui antagonism înverșunat, pe care îl potențează și mai mult încăpățînarea stăpânilor, să nu se mire nime, dacă viitorul apropiat ne va desfășurà din nou icoana urgiilor unei revoluții, ca cea de acum o sută de ani, pentrucă spulberarea unui organism ruginit și împetrit veacuri dearândul în întunerecul unui drum greșit, — numai pe această cale poate ajunge la izbândă.

Din Turda.

— Sfințire de steag. Concert. —

— Iunie v.

Sărbătoare epocală a avut biserica și poporul nostru a doua zi de Rusalii: *Sfințirea steagului corului bisericesc și concertul* dat de acest cor.

Precis la 4 ore p. m. întreaga inteligență de aici, mulțime mare de popor din loc și din jur a umplut curtea spațioasă a școalei, așteptând începerea festivității. Deodată se aud de afară nesfârșite urale de „să trăiască“, între cari sosește preaonorata doamnă *Lucreția Murășan*, soția mult iubitului nostru protopop, însoțită de dirigentul corului, învățătorul *Laurențiu Curea.* Sunt urmați de corul întreg în costum național, care are în frunte frumosul steag în coloare violetă, împodobit cu o fondă frumoasă, pe care deoparte se vedeà scris: „*Pentru prosperarea corului*“, de cea parte: „*Nașa Lucreția Murășan*“, iar pe steag deoparte: „*Corul bisericei gr. or. române din Turda*“, de ceealaltă parte: „*Uniți să fim în cântece, uniți în Dumnezeu*“.

Așa ajung până la tribună, unde sunt așteptați de preoții *Vincențiu Orăsan*, din Agârbiciu și *Ioan Opriș*, din Cristiș, având în mijlocul lor pe preaonoratul domn protopop *Iovian Murășan*, îmbrăcați toți în odăjdii de sărbătoare.

Indată se începe sfințirea apei și a steagului, în decursul căreia au fost inter-

---

FOIȘOARĂ.

Cronică literară.

1. **Alex. Lăpădatu:** *Damaschin Episcopul și Dascălul, traducătorul cărților noastre de ritual.* — Intre mulții bărbați învățați și cu tragere de inimă pentru învățătura mântuitoare de suflet, se numărà de multă vreme și Damaschin, episcop al Buzăului (1703—1708) și apoi al Râmnicului (1708—1725). Despre el se știà că a fost cărturar vestit, om învățat în limba latină și cea slavonă“, și că a tipărit, în 1704, *Apostolul* românesc scos după ediția anterioară (1683) dela București din grecești tot de acest Damaschin (Gherbești), și către sfârșitul păstoririi sale (1724), — *Invățătura pentru șeapte taine.* Deci, cum se vede, era „învățat și în limba elinească“.

Cu toate acestea s'ar fi putut ști mai multe despre el. Căci „cea mai mare parte a cărților bisericești s'a tămălcit de Damaschin, episcopul Râmnicului, cu stil și graiu luminat“ (*Radu Tempea*, în prefața Gramaticii sale). A cărților necesare pentru serviciul divin numai. In privința aceasta activitatea lui Damaschin a fost hotărâtoare pentru terminarea procesului de înlocuire a limbii slavone în biserică cu limba română. Dacă marii prelați Teodosie, Mitrofan și Antim, cari au trăit și au lucrat în vremea aceea, se arătară păstrători severi ai limbii de până atunci în cărțile rituale, Damaschin le-a tălmăcit românește — fără a le puteà și tipărì — „cu plan bine hotărât, cu îndelungată muncă, cu bogate cunoștințe, cu aleasă destoinicie și mai ales cu deplina cunoștință a necesității“ lor, având multă vreme influență asupra cărturarilor de mai târziu chiar și asupra vestitului Chesarie de Râmnic.

Toate acestea le arată pe larg, cu folosirea tuturor izvoarelor cunoscute până acum și cu cernerea lor chibzuită, hărnicia dlui *Al. Lăpădatu.* Broșura aceasta a sa, ca și „Manuscrisele dela Bisericani și Râșca“, vădește o luminoasă și amănunțită cunoaștere a tipăriturilor vechi românești, pe urma căreia vor mai răsărì studii folositoare, de sigur. Pentrucă nu una dintre „cărțile acelea, cari sunau românește la urechea poporului întreg, dela nașterea pruncului până la astrucarea moșneagului, (Odobescu) cuprind, în predosloviile către cititor, lămuriri, completări sau chiar rectificări ale faptelor cum le știm noi astăzi, dacă nu și severe icoane de muncitori fără preget din trecut.

2. Inrudite cu broșura dlui Lăpădatu sunt două extrase din Analele Academiei române de dl *N. Iorga*: Contribuții la istoria literaturii române în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea; I. Scriitori bisericești, și II. Scriitori mireni. In cel dintâi avem, după nește știri sumare despre familia de ctitori ai bisericii din Groapă dela Sibiiu, Pop, o corespondență a episcopului Chesarie de Râmnic cu Hagi Constantin Pop. Prin acest negustor își aduceà învățatul arhiereu nu numai obiecte de lux, ca „telegari negri, carate nemțești“ și altele, dar și cărți străine, franțuzești (Dictionaire encyclopedique). Acestea cu ajutorul preotului sibian de atunci Neofit, despre care ni-se dau asemenea câteva date. Urmează cereri de-ale lui Chesarie de gazete de „Mercurii, care se fac la Viena și sunt și pe limba franțuzească“.

Insă cele mai multe scrisori ale acestui păstor sufletesc privesc lucrarea lui de tipăritor. Prin Hagiul sibian își cereà plumbul și cositorul și oleiul de in, ca să înceapă cunoscuta tipărire a Mineelor. Urmașul lui Chesaria, Filaret, care a fost și Metropolit, n'a întrerupt nici el șirul scrisorilor cu Pop.

Dar cea mai bogată e corespondența episcopului Iosif de Argeș, ucenicul de mare însemnătate al lui Chesarie. In ea e vorba despre ciuma, din 1795, despre ceasornice făcute în Sibiiu, și mai ales despre o nouă ediție a Mineelor, care s'a făcut însă numai mai târziu, la Buda. Iosif se gândise și la tipărirea „unei cărți foarte de folos pentru neamul nostru, care încă nu s'a tipărit nici odată în limba românească, adecă tâlcul dumnezeeștii și sfintei Evanghelii de Teofilact“ al Bulgariei, (fiind „izvodul cel veachiu“ tălmăcit de Damaschin; Lăpădatu, broșura de mai sus, p. 18). Planul acesta încă nu se izbândește, ca și cel cu Mineele, deci Iosif vrea să deà un Antologhion, care să cuprindă acestea pe scurt, și intră în târg cu tipografia Bart, și un Liturghier complet, cari n'a mai eșit.

Intre răvașele Casei Pop s'au păstrat scrisori și dela ardeleanul Ion Molnar, „doftor de tămăduirea ochilor“, dela traducătorul Nicodim Greceanu, dela ieromonahul Macarie cel care a tipărit în Viena, la 1822, trei cărți de muzică bisericească, o singură scrisoare dela Moise Fulea, pretate de cor răspunsurile liturgice ale lui G. Dima.

La sfârşit protopresbiterul într'un ton pătrunzător şi înălţător a rostit o prea frumoasă predică ocazională, în care mânecând dela întărirea apostolilor prin pogorârea Duhului Sfânt face o asemănare potrivită între aceştia, ca propagatori ai cuvântului lui Dumnezeu — şi între corişti, cari prin cântările lor frumoase ridică solemnitatea serviciilor divine şi astfel contribue mult la întărirea în credinţă a creştinilor şi-i predispune la cercetarea regulată a bisericei.

După această cuvântare, care a fost terminată cu o poezie ocazională drăguţă, corul a executat priceasna „*Ochiul inimii mele . . .*“ concert bisericesc cu solo de sopran, compus de Oct. G. Simtion.

La sfârşitul acestei frumoase şi bine-executate cântări naşa încununează steagul cu o frumoasă cunună de flori albe, naturale, pe lângă cuvintele: „Incoronez acest steag în semn de iubire şi solidaritate a coriştilor şi alipirea lor cătră sfânta maica noastră biserică“.

Terminate acestea se ridică advocatul dl Dr. *Valer Moldovan*, care în calitate de membru al comitetului acestei parohii prin un discurs avântat accentuează însemnătatea actului şi prezintă corul ca o reuniune deplin organizată prin statute, dela care cere ca să ţină la acest steag ca la un simbol al dragostei şi al solidarităţii reuniunei. Declară de predat steagul destinaţiei sale şi-l ia în primire coristul Ioan Crişan.

Corul intonează imnul „*Măiestrii şi plugarii*“, compoziţie a lui H Kirchner, care a plăcut foarte mult publicului, atât ca melodie, armonie şi executare precisă, cât şi fiind actual şi foarte potrivit cu împrejurările locale, pentrucă plugarii şi măestrii, numărul cărora pe zi ce merge creşte în oraşul nostru, ei constituesc acest cor şi această parohie.

Acum păşeşte înainte dirigentul corului şi învăţătorul actual dl teol. abs. *Laurenţiu Curea* şi prin o vorbire bine simţită în termini elogioşi în numele coriştilor mulţămeşte conducătorilor acestei parohii pentru dragostea şi zelul cu care lucră pentru susţinerea şi prosperarea acestui cor. Mulţămeşte pentru frumosul steag procurat cu 140 cor. din colecte şi dăruit corului, promiţând, că acest steag va fi şi pururea pentru corişti un simbol de supunere, dragoste şi ascultare faţă de biserică şi instituţiunile ei.

Incheerea s'a făcut cu cântarea bisericească „*Să se umple gurile noastre de lauda ta Doamne . . .*“ compoziţia lui G. Dima, care a fost ascultată până la sfârşit cu cea mai mare atenţiune, după care publicul stropit fiind cu apă sfinţită se depărtează la ale sale încântat şi plin de mângăere sufletească, pentruca seara să se întrunească la concert.

Acesta a fost al treilea concert dat de tinărul nostru cor, care şi de astă dată a succes atât moralminte, cât şi materialiceşte spre cea mai deplină mulţămită. Din programul bogat, ales şi bine aranjat am remarcat compoziţiile frumoase ale măestrului Dima: „*Trăesc în suferinţă*“ şi „*Două iuimi nu'mi dau pace*“, pre cari pagubă, că în prea puţine programe le găsim, poate pentrucă sunt cam grele. Aici au produs un efect imens prin executarea lor precisă şi nuanţarea fină. In „*Morarul*“ lui Kiriac pe lângă armonia frumoasă am admirat întrările sigure a vocilor singuratice. A fost răsplătit cu nesfârşite aplauze, încât a trebuit să fie bisat.

La dorinţa publicului concertul a fost încheiat afară de program cu binecunoscutul „*Pâc*“ a lui Vidu, care şi de asta dată a fost răsplătit după merit.

După concert a urmat dans, ţărănimea în şcoală, inteliginţa în sala concertului. La 12 oare a fost cină comună, unde au luat parte şi coriştii şi unde s'au ţinut toaste frumoase pentru concertanţi, dirigent, conducătorii bisericei şi pentru publicul azistent. După pauză s'a continuat jocul, care a durat până în zori.

Iată rezultatele şcoalei româneşti şi iată îmbucurătoarele succese ce le obţin învăţătorii noştri harnici şi dibaci întru compunerea şi dirijarea de coruri.

Precum anul trecut mulţămită i-s'a exprimat fostului învăţător Octavian G. Simtion, aşa din inimă mulţămitori trebue să fim şi acum faţă de actualul nostru învăţător *Laurenţiu Curea*, care nu numai corul l'a desăvârşit în cântări din toate ramurile muzicei, ci şi ca învăţător la e-zamenul ce s'a ţinut în 2 a l. c. cu elevii şcoalei noastre a raportat un succes deplin mulţămitor, spre bucuria şi fala părinţilor.

Un participant.

Logodna poetului Goga.

Despre logodna iubitului nostru poet *Octavian Goga*, secretar al „Asociaţiunii“ cu domnişoara *Hortensia Cosma*, scrie ziarul „*Conservatorul*“ din Bucureşti următoarele:

„Eri (Sâmbătă, 16 Iunie n.) la orele 5 şi jumătate d. a., a avut loc în pavilonul etnografic dela Expoziţie al Românilor de peste hotară (Ungaria), logodna talentatului poet *Octavian Goga* cu gingaşa domnişoară *Hortensia Cosma*, fica doamnei şi dlui *Partenie Cosma*, directorul băncei „Albina“ din Sibiiu şi unul dintre cei mai distinşi fruntaşi ai Românilor transilvăneni.

Schimbarea inelelor a fost efectuată de părintele Dr. *Elie Miron Cristea*, asesor conzistorial al Metropoliei din Sibiiu şi unul dintre cei mai de seamă păstori sufleteşti ai fraţilor nostri de peste munţi.

Logodna, deşi a fost săvârşită într'un cerc restrâns şi familiar, a avut însă un caracter solemn, graţie atât locului în care s'a făcut, cât şi admirabilei şi bine simţitei cuvântări a părintelui Dr. Cristea.

Sara, tinerii logodiţi şi membrii familiilor Cosma şi Goga s'au întrunit la o masă intimă într'un salon al otelului Bulevard. Pe lângă membrii familiei au mai azistat dnii: Dr. C. Diaconovich, D. Popovici, directorul conservatorului de muzică şi declamaţie, şi colegul nostru dl I. Rusu Abrudeanu.

Cătră sfârşitul mesei dnii ministrii Take Ionescu, I. Grădişteanu şi M. Vlădescu, apoi dl N. Cantacuzino, primarul Capitalei, dl Modest cavaler de Grigorcea şi dl Nicu cavaler de Flondor, doi fruntaşi ai Românilor bucovineni, au onorat cu prezenţa lor această intimă serbare familiară, felicitând călduros pe tinerii logodiţi ca şi pe părinţii fericitei părechi.

Le urăm şi noi, din parte-ne, cea mai desăvârşită fericire“.

Cuvântarea rostită de părintele *Dr. E. Miron Cristea*, cu prilejul acestei logodne a fost următoarea:

Iubiţi tineri şi onorată azistenţă.

Cred, că nu este un lucru întâmplător, ci un lucru voit de provedinţa divină, ca prietenul nostru Goga, cântăreţul iubit al întreg neamului românesc, să prăznuiască actul însemnat al logodirii cu aleasa inimei sale, tocmai acum când acest întreg neam românesc sărbătoreşte amintirea izvodirii sale pe aceste plaiuri mănoase ale Daciei lui Traian şi jubileul vieţii sale de 18 veacuri, jubileul care pentru fraţii nostri din regat culminează în prăznuirea glorioasei domnii de 40 ani a iubitului lor rege, amicul intim al gloriosului nostru domnitor şi al patriei noastre, ai cărei credincioşi cetăţeni suntem.

Nu poate fi întâmplător nici faptul că această logodnă s'a îndeplinit în acest templu sfânt nu numai pentru românii de peste hotare ci pentru întregul nostru neam, căci în el — în acest pavilon — sunt acum depuse cele mai scumpe amintiri şi tradiţii ale trecutului nostru atât bisericesc cât şi naţional.

Talentul puternic, ce-l are iubitul nostru mire şi duhul românesc, ce transpiră din toate versurile-i fermecătoare de până acum, mă îndeamă să văd în această coincidenţă un simbol, un semn dela Dzeu care va deşteptă de sigur în sufletele tuturor dorul, ca activitatea-i literară din viitor să fie cât mai mănoasă, să-i înalţe renumele cât mai sus, să-i răspândească glasul fermecat în toate palatele, în toate clasele şi în toate colibele obştei româneşti de pretutindenea şi să producă un curent puternic, care să deştepte şi îndrume pe toţi spre o nouă vieaţă.

Logodirea, încredinţarea voastră, iubiţilor tineri, ne înveseleşte peste măsură nu numai pe noi, cari ne mândrim a vă fi prietini şi cunoscuţi, înveseleşte nu numai inima iubiţilor vostri părinţi, cari să uită la voi, ca la cele mai scumpe odoare; ci vestea ei va umpleà de bucurie întregul neam românesc în nădejdea, că tu logodnice, împreună cu logodnica, ce te a fermecat, veţi întemeià o casă şi masă românească de model, veţi întemeià o casă şi masă aşa, precum atât de frumos o prevezi şi o descrii în admirabila-ţi poezie „Dorinţa“, veţi întemeià o vatră, al cărei foc va încălzì nu numai cercul îngust al familiei voastre, ci va încălzì şi aprinde spre cele mai înalte ideal româneşti întregul neam de pretutindeni, veţi întemeià o vatră liniştită, dela care vestala şi muza ce ţi-ai ales'o îţi va inspirà lucrările, pe cari neamul le aşteaptă dela tine, mărit mire.

Fie ca în veci bine cuvântat să fie locul în care am încheiat aceste legături şi Dumnezeu să vă învrednicească ca, în pace şi sănătoşi, să încheiaţi cât mai curând şi o fericită cununie pentru rugăciunile nu numai ale mele, smeritul slujitor la altarul Domnului, — care mă simţesc mult onorat a fi îndeplinit această logodnă, — ci şi pentru rugăciunile iubiţilor vostri părinţi, pentru rugăciunile tuturor Românilor cari de sigur vă doresc tot binele şi deplină fericire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

„naţional-director“ al şcoalelor, şi dela un egumen din Bistriţa. De altfel Casa Pop a avut legături şi cu Venianim al Moldovei, cu Dr. Atanasie Fătu, E. Poteca, P. Poenaru şi alţii.

Prin urmare în memoriul al doilea, asupra scriitorilor mireni, se dau scrisori, interesante şi folositoare toate, iar unele şi foarte frumoase, dela bursierii I. Pandeli şi Petrache Poenaru, dela Gh. Asachi, Ion Eliad (Rădulescu), Gr. Pleşoianu, Florian Aaron, T. Cipariu şi *ferlegherul* Z. Carcalechi.

Amândouă extrasele aduc şi facsimile.

3. **Moise Frăţilă**: *Anuarul 1 al şcoalei pop. română gr. or. din Răşinari*, pe anul şcolar 1905/6. — Fără îndoială anuarele — li se mai spune, greşit, programe, — prezintă un deosebit interes pentru cine urmăreşte dezvoltarea noastră pe toate terenele. Iar un anuar de şcoală, când se întâmplă să fie şi cel dintâi, e cetit cu adevărată pasiune.

Iată pentruce nu se poate lăudà din destul fapta directorului provizor din Răşinari, M. Frăţilă, care a dat la lumină atâtea lucruri, de cari avem trebuinţă cu toţii, spre a ne cunoaşte cum stăm şi de unde am ajuns unde ne găsim azi. Dsa a scris într'o formă de altfel foarte puţin literară, după câte cunoştinţi i-au putut dà puţinele documente şi după spusele vr'unui bătrân cu bună ţinere de minte, despre vremile de când s'a pomenit şcoală în Răşinari, despre restaurarea şi adaptarea ei în forma frumoasă, încăpătoare de acum, despre înălţătoare momente din viaţa şcoalei, cum a fost acela din 1847, când a instituit fericitul Andrei, pe atunci numai Vicar, Bunavestire de patron al focularului acestuia, şi despre diferitele feluri de a instruì în decursul vremii, de la 1836 încoace.

Interesant e şi capitolul — căci anuarul are mai multe, cari însă puteau fi şi mai unitare, şi mai închegate, dacă nu şi mai complete, — despre roadele învăţământului şcolar în popor, nu numai pe terenul industrial şi comercial, ci şi în câmpul literaturii. Aici au primit întâiele cunoştinţe răposatul *Dr. D. P. Barcianu* şi poetul de larg avânt cuceritor *Goga.*

In sfârşit ştiri despre două fundaţii şcolare.

Aşa cum se prezintă, avem motive de a ne bucurà de anuarul acesta, şi să le dorim pe viitor din mai multe părţi, cu veşti tot aşa de mângâetoare.

Ion Paltin.

Convocare.

Onoraţii membri ai despărţământului XXIII. Turda al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, — precum şi toţi sprijinitorii prin aceasta sunt învitaţi la adunarea generală ordinară, ce se va ţineà în 15 Iulie st. n. 1906 în comuna Agârbiciu la $3^1/_2$ ore p. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretariului despre activitatea comitetului.
3. Raportul cassarului şi a bibliotecarului.
4. Alegerea comisiunilor:
    a.) pentru înscrierea de membri noi şi încassarea taxelor;
    b.) pentru cenzurarea rapoartelor comitetului.
5. Predarea bibliotecilor poporale înfiinţate în comunele Indol şi Tritiul de sus.
6. Eventuale disertaţiuni şi declamări anunţate cu 24 oare înainte la prezidiu.
7. Raportul comisiilor esmise.
8. Alegerea alor doi delegaţi pentru adunarea generală.
9. Statorirea locului adunării viitoare.
10. Eventuale propuneri.
11. Esmiterea unui juriu pentru premiarea celui mai frumos port românesc.
12. Verificarea protocolului.

Turda, la 20 Iunie 1906.

Pentru comitet:

Dr. V. Moldovan *secretar.*

Iuliu C. Vlăduţiu *directorul desp.*

Stipendii pentru industriaşi.

Comisiunea economică a comitatului Sibiiu prin publicaţiunea din 11 Maiu a c. nr. 4408 ne aduce la cunoştinţă, că în anul şcolar 1906/7 va împărţi două stipendii de câte 300 cor. acelor industriaşi tineri cu apartinenţa în acest comitat, cari au absolvat cu bun succes trei clase la vreo şcoală industrială de învăţăcei şi doresc a se perfecţionà în meseria lor la o şcoală de specialitate aflătoare afară de teritorul acestui comitat.

Dintre concurenţi cu cualificaţie egală vor fi preferiţi (vor aveà întâietate) aceia, cari au frecuentat şi au absolvat cu bun succes vreun curs de învăţământ special industrial în comitatul Sibiiu.

Stipendiştii se îndatorează la finea cursului să arete comisiunii economice comitatenze într'un raport amănunţit, cum au întrebuinţat timpul la respectiva şcoală, căruia să-i alăture şi atestatul primit la finea anului spre a documentà sporul. In rugare trebue să se amintească hotărât, că suplicantul are cunoştinţă de aceste îndatoriri şi că se supun lor.

Petiţiunile provăzute cu documentele de lipsă (atestat despre apartinenţă, atestat dela şcoala industrială de învăţăcei şi dela cursul de specialitate industrială), timbrate în regulă (dacă la petiţie se alătură atestat de paupertate (sărăcie) comunal, suplica nu trebue timbrată), scrise cu mâna proprie şi adresate cătră comisiunea economică a comitatului Sibiiu au să se aştearnă cel mai târziu până la 15 Iulie n. c viceşpanului comitatului Sibiiu.

Atragem atenţiunea celor pe cari îi priveşte asupra acestor stipendii.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

Sibiiu, 19 Iunie 1906.

Vic. Tordăşianu *prez.*

Stefan Duca *notar.*

NOUTĂŢI.

Dela expoziţia din Bucureşti. Mercuri d. a. la orele 5 şi 20 Suveranii români au vizitat pavilionul etnografic al Românilor din statul ungar, unde au fost întâmpinaţi de domnii Dr. *Diaconovich*, *Parteniu Cosma* şi de Doamna *Maria Cosma*, fiind de faţă încă doamna *Lucia Cosma*, dşoarele *Hortensia* şi *Minerva Cosma* şi poetul *Octavian Goga*. Doamna *Maria Cosma* a dat toate esplicaţiile necesare, Maiestăţile Lor au rămas foarte încântaţi de cele văzute. Maiestatea Sa Regina a primit cadou mai multe păpuși îmbrăcate în port național român dela noi, și mai multe tablouri. Pe doamna *Maria Cosma* a poftit'o la palat.

*

„Basarabia“ ziarul național democratic al Românilor din Basarabia, după ce huliganii i-au ars tipografia, apare în tipografie străină. Noi am primit ca ultim număr, numărul 3. Din articolul de fond al acestui număr reproducem următoarele părți: *„Dar sună ceasul deșteptării!* Valurile puternice ale *mișcării slobozitoare* din Rusia au ajuns și la ungherile noastre. *Răsunetul revoluțiunii îngrozitoare* care a cuprins ca un pojar toate ungherile imperiului rus, și care a zdruncinat până la temelie clădirea putredă a singur stăpânirii muscălești, a trezit din somn și pe moldoveanul nostru. Toate noroadele din Rusia s'au sculat și cer drepturile lor, *călcate de cutropitoriul Muscal.* La rândul nostru și noi moldovenii *să ne sculăm și să cerem drepturile noastre!“* Așa *poate* să scrie o foaie românească în Rusia. La noi sigur că ar fi dată în judecată, iar numărul ar fi fost confișcat.

*

Pentru limba românească. Notița de sub titlul acesta din numărul 61 al ziarului nostru avem să o îndreptăm astfel, că pedepsirea dlui *Patița* n'a urmat în urma fasiunei vrășmașe a dlui *Hațegan* notar în Oarda de jos, pentrucă fasiunea acestui bun Român s'a referit cu totul la altceva, nu la folosirea limbei materne în fața judecătoriei, din partea dlui Patița. Pentru constatarea și pedepsirea faptului acestuia (după noi *pe nedrept*) judecătoriul n'a avut trebuință de fasiunea rimănui, fiindcă faptul s'a petrecut în fața lui.

*

Oravița — pustiită. Marți după ameazi s'a năpustit o furtună îngrozitoare asupra orașului Oravița din Bănat. Aproape două ore a ținut potopul ce curgea nebun din nori de păcură. Valea ce atinge orașul s'a umflat și valurile murdare într'o clipă s'au pornit asupra orașului. N'a trecut un sfert de ceas și apa nămolită a înecat orașul întreg la înălțimea de un metru și jumătate. Toate casele și în deosebi prăvăliile s'au umplut de apă. Aceste din urmă au suferit multă stricare. Valurile răzvrătite au răpit tot ce le-a stat în cale. Au rupt asfaltul de pe strada principală, [illegible] materialul dela o zidire nouă, ch[illegible] petrile grele de 400—500 chil., destinate pentru trepte. Suburbiul e cu totul ruinat. Aproape toate casele poporului mai sărac s'au dărâmat Grădinile și câmpul sunt zdrobite. In grozava pustiire și-au perdut viața și doi copii, pe cari i-a surprins potopul într'o curte. Paguba generală face sute de mii.

*

Nu vor fi manevre. In anul acesta nu se vor ținea manevre mari militare pe teritoriul Ungariei și al Croației, din motivul, că recruții având să-și facă începutul serviciului în August, toate trupele trebuie să fie acasă pentru a-i lua în primire.

*

Nu's recruți. Semne triste și rușinoase ne-au descoperit asentările ce se fac acum. In cercul Lublo din comitatul Sepeș erau 647 feciori de asentat. Dintre aceștia s'au prezentat însă numai 131. Ceilalți 516 sunt aproape toți duși în alte țări. Dintre cei 131 au fost apți pentru miliție abia 51. Dintre feciorii orașului Lublo 83 la număr au fost asentați numai 8, buni de cătănie.

*

Inspectoratul băilor de sare din Ocna ne avizează, că în 8 Iulie n. se va ținea acolo la orele 4 d. a. o emulație între cei mai buni înotători, între cari se vor împărți premii în sumă de două mii coroane. Sara va fi joc, în salonul de cură. Cei ce vreau să iee parte la concursul de înotare, au să se anunțe la inspectorat, până la 1 Iulie c. In caz că timpul va fi nefavorabil în ziua numită, toate se amână pe ziua următoare.

*

Steagul alb — pericol. „Drapelul“ din Lugoj ne aduce știrea interesantă, că căpitanul de poliție al orașului Caransebeș a pedepsit pe prot. A. Ghidiu cu 500 cor. amendă, prof. de teol. Dr. P. Barbu 400 cor., adv. Dr. M. Brădicean 360 cor., doamna E. Brodatzky 360 cor., dnul Ach. Sârbu 360 cor. și pe servitorul M. Săbăilă 25 cor. și o zi închisoare, pentrucă au săvârșit un fapt care periclitează statul. In ziua alegerii de deputat — anume — dnii de mai sus au comandat patru steaguri albe cu inscripția „Trăiască Dr. Ioan Sârbu“, iar servitorul la ordinul dlor le-a scos pe casa doamnei Brodatzky și a dlui A. Sârbu. Iar dl căpitan s'a îngrozit de acest steag alb și și-a văzut periclitați gărgăunii ideii de stat. Doamne, cât întunerec poate stăpâni acel suflet de om, care și în cel mai curat simbol al nevinovăției și adevărului, vede crimă.

*

Hirotonire. Exc. Sa metropolitul nostru a hirotonit Sâmbătă dimineața pe prof. sem. *Dr. Aurel Crăciunescu* întru diacon.

*

Criză la societățile americane de asigurare. „Wiener Allgemeine Zeitung“ aduce în numărul dela 28 Maiu a c. următoarea știre: „Se comunică din diferite părți, că dela societățile de asigurare pe viață americane să retrag afaceri în sume mari. Știrile foarte îngrijitoare din New-York înduplecă pe foarte mulți asigurați, a căror sănătate este încă intactă să-și convertească polițele și să încheie asigurări nouă la institute austriace și ungurești. Progresul remarcabil în operațiile anului curent este a se atribui în mare parte acestor treceri. O să ajungă lucrul acolo, că dupăcum cum scrie „Borsen- und Handels bericht“, Americanii vor rămânea numai cu asigurații mai puțin sănătoși, așa că prin o mortalitate mai mare portofoliul lor de asigurări va avea să sufere o mare deteriorare.

Agenții întorc deja spatele Americanilor, căutându-și alt adăpost, prin ceeace stimările de afaceri devin și mai număroase. Cu agentul pleacă de obiceiu și partida la altă societate. Reprezentanții societăților americane stau descurajați în fața mișcării fără s'o poată stăvili. Ei înșiși sunt în dubiu dacă vor fi în stare să și mai îndeplinească pe durată mandatul. In afacerile celor trei societăți de asigurare pe viață americane a întrat o stagnare completă. „The Mutual“ înregistrează deja pierderi mai mari decât nouele rezultate. Forțele sale de achizație au întrat deja în serviciul societăților din Ungaria. După ce încrederea pierdută nu să mai poate recuceri, să presupune că Americanii vor renunță la sforțările de până aci de a acapară afaceri, fiind toate încercările fără rezultat și să vor retrage.

*

† Dimitrie Șurean, paroh în Cristian a murit subit Sâmbătă în vârstă de 66 ani după o muncă de 44 ani ca preot. A fost înmormântat azi după ameazi.

*

Biserică românească în America. Din Cleveland ni-se vestește, că în zilele acestea se va începe zidirea primei biserici românești gr. cat. din America în Cleveland. Biserica se ridică la stăruința preotului Dr. Ep. Lucaciu.

*

Răscumpărare de felicitări. Asesorul Vic. Tordășianu și logodnica sa, domnișoara Eugenia Iovescu, dăruește drept răscumpărare a felicitărilor în scris, logodiților Dr. Vasile Dan de Apșa, adv. și dșoara Cornelia Muciu-Ureche fondului de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ suma de 10 cor.

*

Géza Polónyi, ministrul de justiție, zace de câteva zile bolnav greu. Medicii au ținut conziliu.

*

Distincția Țarului. Se vestește din Viena, că în zilele trecute a fost predat baronului Beck un dar de mare preț: chipul Țarului în miniatură încins cu briliante adevărate. I-s'a trimis din partea Țarului însuși.

*

Cioban ucigaș. In munții Bârgăului păștiau oile doi ciobani Leonte Morar și Gavriil Gordon, acest din urmă venit numai de curând din închisoare. Intr'o zi au ajuns la ceartă și Gordon l-a ucis pe soțul său cu cuțitul.

*

Răscoală. In ținutul Cairului din Africa s'au răsculat indigenii împotriva prea volnicei stăpâniri europene. Au fost uciși doi oficeri și 15 soldați.

*

Hoții lui Fejérváry. Hoții, cari furaseră dela fostul ministru Fejérváry bani și obiecte de preț au fost prinși. Au fost cei doi băeți de casă ai lui. Unul a fost pedepsit cu doi ani închisoare, celalalt în lipsa de dovezi a fost absolvat.

*

Patriarh în Antiohia. Metropolitul Grigorie al Tripolisului și Siriei a fost de curând ales patriarh al Antiohiei.

*

Deputat acuzat. Deputatul democrat Andrei Achim a fost acuzat de către un soț al său, marele proprietar Pavel Climent din B. Ciaba, pentrucă ar fi agitat între muncitorii de câmp ca aceștia să se pună în grevă.

*

Morții din Madrid. In zilele acestea a apărut raportul autentic oficios al atentatului din Madrid. Au fost uciși de bombă 23 oameni, iar răniți 99.

*

Copii arși de vii. Obiceiul de a încuia copiii în casă, pe care îl au multe mame, cărora le plac poveștile prin vecini, s'a răzbunat amar în zilele trecute într'o comună din țara ungurească. O mamă își încuiase patru copii în casă. Cel mai mare, de patru ani, a dat de chibrite, s'a jucat cu ele, aceste s'au aprins, au luat foc mobilele din casă și în foc au pierit toți patru copilașii.

*

Școală de anarhiști. In Zürich au fost deținuți mai mulți universitari ruși, despre cari s'a dovedit că țineau noaptea cursuri speciale pentru pregătirea și aruncarea bombelor. Locuințele lor erau adevărate laboratoare.

*

Prejudiții vechi. Contra tuturor grăsimilor artificiale sunt prejudiții în parte juste. Grăsimea de mâncări Ceres nu e încă surogat sau unsoare artificială, ci grăsime naturală conținută în nucile de cocos. Grăsimea aceasta nu e preparată nici din oleuri sau grăsimi importate, ci e tescuită în institut special din nucile uscate la soare. E deci grăsime curată de plante de cea mai bună calitate, foarte nutritoare și ușoară de mistuit.

ECONOMIE.

Pentru vânzătorii de bucate (cereale).

Atragem luarea aminte a tuturor economilor nostri doritori de a vinde bucate (ovăs, grâu și săcară), că cu începere din 1 Septemvrie n. c. magazinele militare de alimentare (Militärverplegsmagazin) cumpără ovăs, grâu și săcară deadreptul dela economi, cărora le plătește îndată prețul. Prin acest lucru încetează perderile, ce leau economii singuratici, cari vând bucatele comercianților de cereale.

La magazinele de alimentare militare se fac cumpărări în fiecare zi de târg de săptămână și anume la magazinul din Sibiiu (Ulița Dumbrăvei, „Jungenwaldstrasse“) dela ora 6 dimineața, iar în ziua de dinainte (presara) a târgului de săptămână, cumpărarea se face între ora 1—3 d. a. Ovăs, grâu și săcară se cumpără în cantități (cătățimi) dela cel puțin 100 chilograme de soiu. Grâu se cumpără numai la magazinul militar din Sibiiu. Bucatele de vândut trebue să fie curățite bine, grâul îndeosebi să fie trecut prin trier, dacă în el se găsesc boane sparte, neghină, măzăriche etc. Cerealele (bucatele) necurățite nu se primesc la magazinele militare.

Ovăsul trebue să aibă o greutate de cel puțin 41, grâul de 73 și săcara de 69 kilograme la hectolitru. Dacă însă săcara e mai grea decât de 72 kilograme, grâul mai greu decât de 76 kilograme la hectolitru, se plătește un plus (mai mult) de 15 fileri peste prețul normal acordat, după fiecare maja metrică. E cu folos deci, ca grâul și săcara să fie trecută prin trier. In 100 kilograme ovăs nu pot fi mai multe decât trei klgr. și jumătate alte semințe ori necurățenii, la grâu și săcară nu mai multe decât 2 klgram. și jumătate la maja metrică. Petricele sau pământ în mod izolat și să nu treacă peste 200 de deca greutatea lor la o maja metrică.

Semințe vătămătoare, cari se țin de necurățeniile tolerate, cum e: neghina din săcară, nebunelele, ciuma fetei, cocoșelul, floarea domnească, ariciul etc., să fie reprezentate în cantitate cât se poate de mică, iar usturoiu sălbatic, ori grăunțe bolnave să nu se afle de loc, ori numai ca exemplare singuratice.

Coarnele de săcară se pot scoate din săcară numai în urma ciuruitului cu îngrijire și a trecerii săcării prin trier. Dar e cu folos dacă economul scoate și cu mâna din săcară coarnele de săcară, fiindcă pentru seminţe din această buruiană veninoasă plătesc farmaciștii (apotecarii) și droguiștii câte 2 coroane de kilogram.

Lucru potrivit ar fi să se întovărășească mai mulți economi din câte o comună și să-și cumpere câte un trier, deoarece magazinele plătesc pentru marfa curată cu 10% mai mult decum e prețul în piață. Intovărășirea este bună și pentru faptul, că economii din câte un sat îndepărtat de magazinul de alimentare, să adună sub conducerea preotului, a învățătorului sau a unei alte persoane mai umblate în ale scrisului, și se sfătuesc asupra cantității (cătățimei) bucatelor de vândut, asupra prețului și a felului de transport (dusului la magazin) a cerealelor, lucruri pe cari și le ia în scris conducătorul economilor întovărășiți și el apoi mijlocește vânzarea.

Dacă ni-se vor trimite și nouă, comitetului Reuniunei agricole, aceste date, bucuros vom întreveni la conducătorii magazinelor militare în scopul vinderei, respective cumpărării cerealelor.

Ne adresăm deci către toți cărturarii nostri de pretutindenea cu frățeasca rugare se ia amână această afacere de mare interes pentru economi și să ni-se adreseze și nouă cu toată încrederea.

Sibiiu, 15 Iunie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuța, *prezident.*
Vic. Tordășianu *secretar*

Cărți și reviste.

Ion Gheție: *Dicționar maghiar-român*, pentru școală și privați. Volumul acesta mare de preste 800 pagini aduce roadele unei munci stăruitoare de ani de zile. Nu trebue să ne împiedecăm de unele expresii românești greșite, ca acestea: cade în doliu (gyászba borúl), a lăsă să aducă cu brachiu (elővezettet) și altele, nici de unele cuvinte, cari n'ar mai trebui scoase din cărțile moarte ale vremilor de rătăcire, cum sunt: pupil (copil de suflet), a prepune (a bănui), emisar (spion) etc., ci să ne dăm seamă de greutățile enorme la alcătuirea unui dicționar, de sărăcia noastră în direcția aceasta. Atunci vom află, că dl Gheție ne-a dat o carte bună, că a nimerit de multeori să traducă în limba noastră cea adevărată și că prin urmare trebue sprijinit.

Prețul unui exemplar e 10 coroane.

*

Junimea literară, an. III, Nr. 6. Dl *Gh. Tofan* scrie, din prilejul jubileului „Convorbirilor literare“, un articol instructiv și bine informat despre colaboratorii bucovineni ai acestei reviste; dl I. I. Nistor urmează cu studiul despre „Ideea latinității în istoria română“, iar dl Gh. Codrean desgroapă din ziarul „Bucovina“ (anul 1849) două traduceri din Heine și dă o scurtă notiță despre regretatul Flor. Porcius. Versuri au domnii Rotică (un elev al lui Goga), Loichiță și Filuț.

Revista apare odată pe lună, în Suceava; abonamentul pe an 6 cor.

*

In **„Arhiva“** din Iași, numărul ultim, se publică o recenzie despre poeziile dlui Goga. Recenzentul V. B. are o sinceră admirație pentru cele mai multe creații și își permite — pentru desăvârșirea formei — să schimbe un vers din *Oltul.* Păi astea-i, școală de limbă și de formă îi mai trebue dlui Goga, dela „călăuza“ V. B. din Iași, și apoi . . . Trebue să se știe, că direcția revistei acesteia a încăput de nou — din mâni nu mai puțin harnice și pricepute — pe mânile troiței Piria—Xenopol—Caion.

Dă Doamne bine!

*

I. P. Toussaint: Mântuește-ți sufletul, predici pentru misiuni. Traduse în românește de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clein“ din Blaj. Un volum de aproape 600 pagini. Prețul 4 cor. 50 fileri.

Asupra acestei cărți vom reveni într'un număr apropiat. *I. P.*

Nr. 239. [127] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. **Lancrăm**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir și grădină 60 Cor.
2. **Rehău**, două posturi cu salar de câte 600 Cor. și relut de cuartir 50 Cor.
3. **Pianul-inferior**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir 50 Cor., pentru grădină un stângin de lemne în preț de 20 Coroane.
5. **Ohaba**, două posturi, cu salar de câte 600 Cor., cuartir și grădină.

Cvincvenaliile se computã numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instruiți sunt datori a cântă cu copiii la liturgie în biserică; la însărcinarea comitetului parohial concernent, a instruă în școala de repetiție sau a cultivă grădina de pomărit.

Concurenții au să-și aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 238. [126] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea alor două posturi **învăţătoreşti** la şcoala din **Sebeşul-săsesc**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt:

1. Salar fundamental 600 Cor.; iar după 3 ani de serviciu neîntrerupt la această şcoală 800 Cor.
2. Relut de cuartir şi grădină 200 Cor.
3. Cuincuenalii de câte 100 Cor. computate dela instituirea definitivă la această şcoală.

Cei instituiţi sunt datori a cântà în Dumineci şi sărbători cu copiii liturgia în biserică, şi a instruà în şcoala de repetiţie.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul susindicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

---

[121] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţător** devenit vacant la şcoala centrală română gr.-ort. din **Bran**, protopresbiteratul **Bran**, se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul anual de 600 cor., plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene.
2. 3 stângini de lemne în natură.
3. Cuartir în natură în edificiul şcolar.
4. $^1/_4$ jugăr de pământ, eventual 12 coroane.

Dela învăţător se pretinde să fie cântăreţ, — ca să poată conduce strana în bisericile brănene şi să cânte la sfânta liturgie cu elevii.

Petenţii au să amintească în petiţiunile lor, că nu vor face pretensie la cuincuenal, decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Doritorii de a ocupà acest post sunt poftiţi a şi aşterne rugările preaonoratului oficiu protopresbiteral gr.-ort. în Zărneşti.

Bran, din şedinţa eforiei şcoalei centrale, ţinută la 1 Decemvrie 1905 st. v.

George Babeş, prezident. **N. Runceanu**, notar.

Vidi.

Ioan Dan
administr. protopopesc.

Nr. 530—1906. [128] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Tămăşasa** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dotaţiunei preoţeşti dela stat.

Competenţii au să-şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare, în terminul deschis, oficiului protopresbiteral al tractului **Orăştie**, şi înainte de alegere cu prealabila înştiinţare a aceluia, au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Orăştie, 4 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăştie, în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 170—1906. [123] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului **învăţătoresc** dela şcoala confesională gr. or. română din **Nevoeş**, în protopresbiteratul gr. or. al **Devei** se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar anual de 600 coroane, cuartir şi lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanţii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântà şi face cunoştinţă cu poporul, având cei aleşi a instruà copiii de şcoală în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Cuincuenalele se vor socotì numai după anii de serviciu ocupaţi dela alegere.

Deva, 2/16 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Devei, în conţelegere cu comitetul parohial.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 352 F. G. 1906. [120] 3—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de **stipendii** din **„Fundaţiunea lui Gozsdu“ pe anul şcolar 1906/7** pentru şcoalele medii, facultăţi, universităţi şi şcoalele de cadeţi militari la armata comună şi honvezi — se publică concurs pe lângă **următoarele** condiţiuni:

1. Concurenţii să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor provăzut cu clausula parohului competent, că şi de prezent aparţin la biserica greco orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să subştearnă studenţii dela şcoalele medii atestatul despre anul şcolar 1905/6, iar cei de facultăţi şi universităţi indicele despre toate cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinţilor nu ajunge să acopere toate trebuinţele pentru creşterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date positive despre această avere şi trebue să fie subscris şi de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebue să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voieşte a continuà studiile, cum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la casul, dacă li-se va votà stipendiul, să se poată îndată exoperà concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea şcoalelor militare de cadeţi, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condiţiunilor stabilite în acest concurs (p. I, *a*)—*c*), 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estradà comandei şcoalelor militare, dacă concurentul va documentà, că este primit de elev regulat la respectiva şcoală de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanţa fundaţiunii lui Gozsdu (Budapesta, VII Hollo-utcza 8 sz.) până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor şi câştigarea gradului de doctor ca până la terminul sus indicat, să arete rezultatul studiilor din anul şcolar 1905/6 căci altcum li-se va sistà stipendiul, respective nu vor căpătà ajutorul.

8 Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor luà în conziderare.

9. In interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i se trimite resoluţiunea reprezentanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunii lui Gozsdu, ţinută în Iunie 1906.

Comitetul.

Nr. 320 - 1906. [132] 1—3.

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul **Abrud**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bucium-Muntari**, salar 600 Cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
2. **Bucium-Sat**, salar 600 Coroane din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.
3. **Cărpiniş** cu **Vertop**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Ciuruleasa**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
5. **Galaţi**, salar 600 coroane şi adecă 150 Coroane dela Ven. Conzistor, 150 Cor. arândă de pe muntele „Negrileasa“, iar restul din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi, să-şi înainteze petiţiunile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze înainte de alegere poporului pentru a şi arătà desteritatea în cântări, apoi vor notà în petiţiune, dacă după anii serviţi în alte comune pretind cuincuenale, pentruca comunele să se poată erientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român Abrud, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 8 Iunie 1906.

Petru Popoviciu
protoprezbiter.

Nr. 487—1906. [130] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din comuna **Aţintiş**, protopresbiteratul **Turda**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au să-şi trimită suplicele instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, de unde se pot luà şi informaţiuni mai detaiate, apoi cu prealabila încuviinţare a acestui oficiu se pot prezentà înaintea alegătorilor şi la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Turda, 6 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Muraşan
protopresb.

Nr. 73—1906. [129] 2—3

Concurs

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pentru ocuparea postului vacant de **paroh** în **Băreşti** şi filia **Sacel** din tractul **Haţegului**.

Emolumentele în această parohie de cl. III, sunt cele fasionate în coala B

Concurenţii să-şi trimită cererile lor cu documentele recerute la oficiul protopresbiteral subsemnat, şi să se prezenteze în parohie şi filie, spre a-şi arătà vrednicia în cuvântarea şi cântarea bisericească.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi, cari vor ştì şi se vor deobligà, a formà un cor bisericesc.

Haţeg, în 7/20 Iunie 1906.

In conţelegerea cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Tit V. Gheaja
protopresbiter.

Ad. 784—1906 [133] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnate'e comune din tractul **Făgăraş** se escrie prin aceasta concurs, cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Şinca nouă**, cu salar anual de 6⁰0 coroane din alodiu, quartir şi lemne de foc.
2. **Veneţia superioară**, salar anual 600 coroane şi anume 160 coroane din alodiu, iar restul din arunc, quartir şi lemne de foc.
3. **Herseni**, cu salar anual 600 cor. din repartiţie, quartir şi lemne de foc necesare.
4. **Boholţ** la două posturi:

a) salarul anual de 600 coroane şi anume: 120 cor. din alodiu comunal şi 480 cor. din arunc în parohie.

b) salar anual de 600 cor. şi anume 300 cor. întregire dela stat şi 300 cor. din repartiţie.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi să 'şi subştearnă cererile concursuale, instruite conform normelor din vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat, cu aceia observare ca reflectanţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cântà, având, cei aleşi şi îndatorirea de a instruà, copii din şcoală de toate zilele, şi cei de repetiţie, în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică în Dumineci şi sărbători la liturghie şi vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt începând dela alegere

Făgăraş, 8 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Nicolae Borzea
protoprezbiter.

---

[124] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia gr. ort. **Roşia**, protopresbiteratul **Sibiiu**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionale în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile conform normelor în vigoare preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, şi au a se prezentà înainte de alegere în biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Din şedinţa comitetului parohial ţinută la 14 Maiu 1906.

George Simplăcean, adm. par., prezid. **Simeon Coman**, not. comit.

Nr. 592.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

---

[125] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia a doua de clasa I, din comuna bisericească ortodoxă **Ocna-superioară**, pe basa resoluţiunei Prea Ven. conzistor arhidiecezan din 9 Maiu a. c., Nr. 3360 B, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările instruite conform legilor în vigoare Prea Onor. oficiu protopresbiteral al tractului Sibiiu în terminul deschis.

Comitetul parohial gr. ort. român din Ocna-superioară.

Ocna-superioară, 4 Iunie 1906.

Isaia Henteş, paroh şi prez. comit. **S[illegible] Radu**, înv. [illegible] not. comit.

Nr. 599.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Sz. 5461—1906 alisp. [131] 1—1

Pályázati hirdetmény.

Szeben vármegye alispánja az elhalálozás folytán megüresedett vármegyei hivatalszolgai állásra, mely 600 korona évi fizetéssel és 200 korona évi lakpénzzel van javadalmazva, ezennel pályázatot hirdet.

Felhivatnak mindazvk, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy küiönös tekintettel az 1873 évi II. t. cz. határozmányaira felszerelt kérvényeiket Szebenvármegye alispánjához 1906 évi junius 28-ig annál is inkább terjesszék be, mivel a később érkezö kérvények figyelümbe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1906 évi junius hó 20-án.

Reissenberger Gusztáv s. k.
alispán.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fór'e slabă.

[2] 194

„ Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane, Nr. 64 Sibiiu, Joi 15/28 Iunie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

16/29 Iunie.

Sibiiu, 27 Iunie n.

Vineri e ziua în care iar se pleacă îndurerate frunţile Românilor, iar murmură buzele cuvinte de duioase păreri de rău pentru pierderea prea timpurie a Arhiereului fără prihană, şi iar ne aducem aminte, că pământul acesta sfânt al Ardealului s'a îmbogăţit nespus, acum treizeci şi trei de ani, cu moaştele lui *Şaguna*.

Gândurile noastre, pornite în zbor furtunatic spre sărbarea din capitala României şi spre lupta cinstită din capitala ţării acesteia, risipite pentru cumpănirea nevoilor zilnice de sute de feluri, se adună în chiliuţa lor îmbrăcată în negru. Şi aici, „desbrăcate de ale lumii rele“, mai trăesc odată vremurile de însufleţire uriaşă, de nepregetată muncă rodnică, de abnegaţie fără asemănare, de puteri deschizătoare de drumuri nouă şi, la urmă, de triste zile petrecute în mâhnire mare. Astfel se toarce din nou povestea aceasta minunată, în care sufletele noastre trec prin avânturi cuceritoare, prin înfiorări de grija neizbândirii, prin unde largi de mândrie şi de mulţămire după luptele câştigate, până ajung la perdeaua de lacrimi a anului 1873...

Inceputul se va face totdeauna, pentru cine ştie, dela frumoasa gândire, scoasă par'că din nesfârşita înţelepciune a poporului nostru, rostită în anul de slavă 1848: „Tot omul din clipa naşterii sale, de când îşi face întâiul pas în lume, începe a şi murì“. Aceste sunt cuvinte, pe cari le spune o putere de voinţă neobicinuită, un neînfrânt dor de muncă, pentru care hotarele unei vieţi omeneşti sunt prea înguste.

Căci au fost prea multe, nemăsurat de mari problemele, ce trebuiau rezolvite. Un popor, căruia nu i-au zimbit razele soarelui, vreme de preste 800 de ani, căruia nu i-au străbătut la inimă cuvintele de mângăiere ale cerului de când s'a pomenit stăruind pe locurile acestea, care n'a avut clipe de înălţare sufletească decât atunci, când îşi înfrăţià, muncind în brazdă străină la el acasă ori păzind codrii domnilor, în cari s'au adăpostit strămoşii lui, glasul cu al ciocârliei sau al privighitorilor, care — ştiindu-se şi el om — n'a auzit spunându-i-se decât: „Tu eşti vită, deci ai să tragi la jugul în care te prind eu“.

Pănăce a venit anul 1848, aducătorul de izbăvire atâtor neamuri. Nouă ne-a adus pe *Şaguna*, frumosul bărbat întreg la suflet şi la trup. In primăvara acestui an au trăsărit din obida lor adâncă atâtea suflete dezmoştenite, când în Dumineca necredinţei lui Toma, *Şaguna* a jurat credinţă intereselor româneşti: „Tu Doamne ştii, că eu doresc ... pe Românii ardeleni din somn, să-i deştept şi cu voie cătră tot ce e adevărat, plăcut şi bun să-i trag!“

Curând după acestea s'a văzut în mijlocul alor 40.000, pe câmpul libertăţii dela Blaj, unde s'a convins că are şi pentru cine să lucreze. Deci au răsărit în grabă pentru dreptmărturisitorii din ţara aceasta acele lucruri, de cari aveau mai multă şi mai simţită trebuinţă: o *tipografie* şi un *organ de publicitate*. Prin aceasta a purtat el războiul cel greu, cel strălucit al întemeierii autorităţii bisericii greco-orientale (căci nu mai voià să fie numită *neunită*). Nu numai dispoziţiile mai mărunte, de însemnătate deosebită însă, cum a fost catehizarea elevilor nostri, ci acele aşezăminte culturale, cari sunt şcoalele poporale, medii şi seminarul, erau menite să statornicească hotărâtor această autoritate.

Urmează apoi organizarea bisericei. Incă din 1848 *Şaguna* pretinde reînfiinţarea vechei metropolii. Timp de zeci de ani urmăreşte cu o îndărătnică stăruinţă realizarea acestei idei, având şi durerea să vadă pe altul culegând roadele muncii sale, până a slăbit zidul nevrerilor duşmane. Şi la sfârşitul anului 1864, când se apropià bucuria naşterii lui Christos, a sosit şi bucuria milei împărăteşti. Iar capul luminat, mintea vecinic iscoditoare a lui *Şaguna* fâureà cetăţuea nebiruită a *statutului organic*, care să ne chezăşuească trăinicia operei sale. Când le-a realizat şi pe acestea, a zis: „Mă mângăiu, căci cutez să zic: că nu îndeşert am alergat caşicum aş fi bătut văzduhul“...

Dar' n'a fost de ajuns. Pentru ca biserica să fie pe deplin ceeace trebue să fie, mai erà nevoie de bani şi de hrană sufletească pentru roiurile de suflete credincioase, cari nu înţelegeau respicat cuvântul lui Dumnezeu. Prin urmare s'au creat fondurile multe, bogate, variate şi aşa de binefăcătoare în urmările lor, şi a plecat din centru, din Sibiiu, belşugul de cărţi rituale, de cărţi cu învăţătură pentru ţărani, pentru şcolari cu pregătiri cum se cade, pentru intelectualii doritori de a cunoaşte dezvoltarea istorică şi stadiile de când a scris el, a atâtor ştiinţe teologice, iar preste toate se ridică, prin jertfa de timp, adusă cu traducerea, prin concepţia sănătoasă a limbii, prin trăinicia operei, tălmăcirea frumoasă a sfintei scripturi.

Dar n'a fost de ajuns nici atâta. *Şaguna* a muncit şi în câmpul, care pentru mulţi înseamnă că te ridici preste concepţia strâmtă a confesionalismului (ca şi când cele de până acì n'ar fi acte de eroism naţional ca şi cucerirea Plevnei!). A avut rol covârşitor la înfiinţarea „Asociaţiei“, a condus-o ani dearândul, a făcut politică nu se poate mai sănătoasă şi mai energică ..., dar aici trebue să se închidă înşirarea faptelor, cari nu s'au spus toate, căci răsare chipul întunecat al demonului războirii dintre fraţi. Aici nu mai găsim icoana luminoasă şi hotărâtă a conducătorului neştiutor de piedeci şi de osteneli, ci aflăm durerea proorocului Jeremia, care plângeà păcatele fraţilor săi: „Intoarceţi-vă şi vedeţi de este durere asemenea durerii mele“...

*

In ziua, în care s'a ascuns vederii noastre luceafărul acesta, un ziar străin din Sibiiu (o, ne cunoşteau pe atuncia Saşii!) scrià: „La puţini oameni s'a manifestat stăruinţa de fer, întru a face ca dorinţa lor să străbată şi preste mormânt, aşa de puternic, ca la *Şaguna*“. Nu se poate ceva mai adevărat. Dorinţele lui au ajuns până la noi, planurile lui ne vor lăsà în urmă, ca şi faptele sale. Şi acum, când un vis al lui *Şaguna* s'a întruchipat prin stăruinţele vrednice ale Arhipăstorului de azi, când se înalţă biruitoare în mijlocul *nostru* catedrala metropolitană, Andreiu cel Mare, Metropolitul strălucitor şi puternic ca un Voevod, nu mai este par'că aşa departe de noi, ca până acum, sufletul lui nu mai este o stea de pază, ale cărei raze ajung la noi reci din cerul neştiutor de chinuri şi dureri, ci este un înfrăţit cu gândul curat şi spornic al fiecăruia, un îndemnător fără încetare, un sfânt care ne binecuvintează orice lucrare cu folos, în sfârşit un îndrumător care locueşte între noi, înţelegându-ne şi îmbărbătându-ne.

Aşa îl înţelegem astăzi.

Ioan Duma Paltin.

Din tractul Lupşei.

— Conferenţă preoţească. —

Ponor, 10 Iunie v.

Duminecă, în 4 Iunie v. c. s'a ţinut conferenţa noastră preoţească din anul acesta în frumoasa comună din Sălciua-de-jos, situată pe ambele laturi ale rîului Arieş, din comitatul Turda-Arieş.

Conferenţei i a premers celebrarea serviciului divin oficiat cu mare pompă de iubitul nostru protopop tractual *Vasiliu Gan* cu azistenţa preoţilor: *Romul Gomboş* (Sălciua-de-jos); *Eugen Muntean* (Buru); *Vasiliu Şpan* (Lupşa) şi *Laurenţiu Ciorbea* (Ponor).

La priceaznă păşeşte în uşile împărăteşti preotul *Vasiliu Şpan* şi rosteşte o frumoasă predică cu conţinutul: *îndemnare la cercetarea bisericei şi alipire de biserica noastră ortodoxă* cu care anume a fost însărcinat Predica a fost ascultată cu mare atenţiune şi a făcut bună impresie mai ales unde se accentuează, că singură biserica noastră ortodoxă a fost şi este care a conservat şi propagă învăţăturile Mântuitorului nostru Isus Christos neschimbate.

După fiinirea sfintei liturgii s'a oficiat un parastas pentru binefăcătorii bisericei din loc, vii şi morţi, tot de cei mai sus numiţi, apoi protopopul a ţinut poporului o prea frumoasă exortaţiune şi panegiric în care a combătut viţiile încuibate în popor, totodată arătând şi lăudând lucrurile bune ce le-a aflat acolo.

Terminate toate acestea ne-am întrunit în localul şcoalei din loc, unde dnul protopop la ¹/₄12 ore a. m. deschide conferenţa prin o frumoasă şi potrivită cuvântare ocazională.

Urmează constituirea biroului. La propunerea lui L. Ciorbea se proclamă notar cel mai tinăr preot în funcţiune *Vasiliu Şpan* din Lupşa, iar verificatori ai protocolului Avraam *Cioran* din Valea Lupşei şi Ioan *Onea* din Hădărău.

După aceea se ceteşte apelul nominal, din cere se constată că sunt prezenţi 19 preoţi, iar absenţi 6, dintre cari 3 scuzaţi din cauză de morb şi bătrâneţe, iar 3 se pedepsesc cu câte 10 coroane în favorul fondului tractual. Acum se întră în ordinea de zi. Se ceteşte rezoluţia Preaveneratului Conzistor arhidiecezan asupra activităţii ultimei conferenţe. Rezoluţia să ia la cunoştinţă şi se decide a se predà comisiunei ce va compune programa conferenţei viitoare ca să-şi facă observarea asupra ei. In comisiune se aleg preoţii: Nestor Manciu, Avram Cioran, Vasiliu Şpan şi Laurenţiu Ciorbea. Conferenţa viitoare este învitată în parohia Orăşti. Se primeşte.

La punctul următor „Dare de seamă asupra unor opuri de predice“, de Laur. *Ciorbea*, acesta ceteşte o recenziune asupra predicelor pentru Dumineci şi sărbători de Dr. Em. Elefterescu şi recomandă ca cele mai bune pentru Dumineci şi sărbători pe ale lui Dr. T. Tarnavsky şi Dr E. Voiutsky din Cernăuţi, asupra cărora dânsul a fost publicat o amănunţită dare de seamă în „Tel. Rom.“ din anii trecuţi, pe ale lui *Petru Maior* cari tocmai acum se tipăresc cu litere latine în Cluj sub îngrijirea protopopului unit Dr. E. *Dăianu*, asupra cărora a publicat o favorabilă recenziune clericul abs. Ioan Duma Paltin în „*Tel. Rom.*“ şi diaconul Gheorghe Tulbure în „*Luceafărul*“, ale lui *Iuliu Scriban*, asupra cărora s'a publicat tot în „*Telegr. Român*“ o bună recenziune de dl Onisifor Ghibu actualminte ascultător la facultatea teologică din Bucureşti; 20 cuvântări de Dr. Chiricescu şi C. Nazarie (Bucureşti); Amvonul, de I. Nicorescu (Arad); ale lui Z. Boiu, Pop Gavriil (Blaj) şi dintre ale lui Ioan Papiu cele acomodate pentru orice timp (Gherla), iar funebrale ale lui Tit V. Gheaja, Petru Maior, Z. Boiu, Tit Bud şi Ioan Papiu, ambii uniţi.

Apoi s'a vizitat în corpore cancelaria şi arhivul parohial, constatându-se ordine. Cu aceasta şedinţa primă s'a încheiat la 2 ore şi jum. p. m. şi ni-s'a servit un splendid şi gustos prânz, unde de sine înţeles, ca şi la alte astfel de ocazii, n'au lipsit nici toastele. Dl protopop a toastat pentru Excelenţa Sa dl arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu*, iniţiatorul conferenţelor preoţeşti. L. Ciorbea pentru dl protopop. Foarte nimerit şi la loc au mai toastat A. Cioran, R. Gomboş, V. Şpan etc.

In şedinţa a 2-a de după prânz părintele N. Stanciu vorbeşte despre „umplerea coalei de raţiociniu“ spunând, că umplerea ei se poate face foarte uşor cu „carte de evidenţă“. Părintele A. Cioran e contra cărţii de evidenţă. Luând cuvântul mai mulţi preoţi, precum şi prezidiul, conferenţa nici nu obligă, nici nu impune purtarea cărţii de evidenţă.

Urmează cetirea raportului general despre activitatea preoţilor dela ultima conferenţă preoţească, compus pe baza singuraticelor rapoarte ale acestora de dnul protopresbiter. Să ia spre ştire şi se constată progres. Referitor la ceice n'au înaintat astfel de rapoarte pentru data aceasta se susţine o pedeapsă benevolă în favorul fondului tractual.

Punându-se în discuţie felul cum s'a executat serviciul divin, cu unele mici observări se constată, că a fost executat binişor, iar predica se declară succeasă şi autorului i-se exprimă mulţămită protocolară.

La punctele următoare „discuție liberă asupra purtării fețelor bisericești cu deosebită conziderare la chestiunea stolelor preoțești“ și „normele încassării stolelor fără a prescurtà pe preotul vecin“, luând cuvântul mai mulți preoți și prezidiul: „se recomandă a tratà cu poporul blând și preoții să trăiască în bună înțelegere“.

Părintele A. Cioran raportează, că misiunea poporală săvârșită mai în primăvară în perohia sa a avut bun succes; raportul să ia la cunoștință și se recomandă ca pe viitor toți preoții din vecinătate să facă astfel de misiuni.

Se stabilește programa conferenții viitoare și se fac unele propuneri de sine stătătoare, între cari amintesc a lui L. Ciorbea: ca Preavenerabilul Conzistor erhidiecezan după putință să întrevină la guvern pentru ridicarea dotațiunei și a preoților cu pregătiri mai puține, deoarece toți fac același serviciu și și ei au familii grele; apoi a lui A. Cioran pentru ușurarea sarcinelor bisericești de pe credincioși și parohii.

Și cu acestea exhauriat fiind materialul acestei conferențe, la orele 8 și jum. seara prezidiul declară conferența închisă, mulțămind membrilor pentru zelul cu care au contribuit la deslegarea și rezolvirea problemelor. In numele preoțimii îi răspunde și mulțămește L. Ciorbea. Apoi s'a depărtat fiecare la ale sale cu dorința ca la anul să ne revedem sănătoși și voioși în Orăști.

Laurențiu Ciorbea
parol.

Dela expoziția din București.

Suveranii români la pavilionul etnografic al Românilor din statul ungar.

Despre înalta vizită cu care au onoret Maiestățile Lor, Regele și Regina României, pavilionul etnografic al Românilor din Ungaria Mercuri d. a. scrie ziarul „*Conservatorul*“ următoarele:

„Suveranii (însoțiți de moștenitorul de tron, Principele *Ferdinand* și de Principele *Carol*) au vizitat (dupăce vizitaseră pavilionul domeniilor Coroanei) la orele 5 și 20 minute *pavilionul etnografic al Românilor de peste munți.*

Suveranii au fost întîmpinați la poarta pavilionului de dl Dr. *Diaconovich* și dna *Maria Cosma*, cari au oferit buchete de flori, și de domnul Dr. Istrate, iar la întrarea în pavilon de domnul *Partenie Cosma* cu ficele sale, doamna *Lucia Cosma*, îmbrăcată într'un splendid costum țărănesc din Bănat, dșoarele *Minerva* și *Hortensia Cosma*, precum și de poetul *Octavian Goga*.

MM. Lor au vizitat cu deamăruntul toate secțiile, începând cu secția generală *etnografică*, în care au remarcat în deosebi fotografiile comunelor Poiana și Săliște, precum și grupul junilor din Brașov, și tablourile fotografice de Fischer, reprezentând molitva preotului din Șugag asupra unei mame cu copilul, mergând întâia oară la biserică.

Un viu interes a arătat Suveranul hartelor și tablourilor grafice reprezentând centrele culturale ale Românilor de peste munți și dezvoltarea comunelor sub raportul naționalităților.

Din aceste tablouri se poate vedeà, că Românii dela 1850 până acum au câștigat majoritatea în 300 comune. Aceasta după chiar datele oficiale din Budapesta.

Suveranii au trecut apoi în secția *industriei casnice.* Aci admirația M. S. Reginei nu mai aveà sfârșit. Dna *Cosma* și ficele sale, între cari se află și dșoara *Minerva Cosma*, autoarea frumosului „Album de broderii și țesături românești“, au dat toate explicațiile trebuincioase.

Suveranii au lăudat mult colecția de păpuși cu porturi, țesăturile și lucrările de artă casnică cu motive românești aplicate ale doamnelor române.

In secția *ocupațiilor economice*, (agricultura și industria) au remarcat stâna și strunga în miniatură. Suveranul a admirat în deosebi lucrările de cojocărit și anume modelele școalei industriale din Săliște.

In secția *bisericei ortodoxe*, MM. LL. au dat o deosebită atenție obiectelor sacre mai vechi donate de vechi principi bisericilor din Brașov și Sibiiu. Au lăudat frumsețea catedralei din Sibiiu reprezentată prin fotografii din exterior și interior.

In secția *bisericei unite* au remarcat cărțile și documentele vechi ale episcopiilor din Blaj, Orade și Lugoj. Intre acestea se află și operile în manuscris ale lui Klein și P. Maior.

In secția *retrospectivă*, M. S. Regele a recunoscut fotografiile bărbaților mai însemnați. A vorbit de Barițiu și de baronul Ursu, a cărui diplomă de baron e expusă. (Ordinul Therezian, pentru merite în războiu).

Suveranul a văzut manuscrisul cronicarului *Șincai*, și a exprimat dorința ca să fie editat în faximile.

De asemenea a arătat un viu interes panoului cu organele presei.

In secția *școalelor*, M. Sa a stat mai mult în fața tabloului școalelor din Blaj, apoi a lăudat colecția de plante și erburi (Chețeanu). Suveranul a manifestat o vie surprindere pentru frumsețea școalei primare din Săliște.

In secția *instituțiilor culturale*, M. Sa a remarcat activitatea „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“. Aci, dupăce a privit tabloul prezidenților, Suveranul văzând *Enciclopedia Română* editată de dl Dr. C. Diaconovich, a binevoit a spune autorului ei:

„Este o lucrare mare și foarte utilă. Ar fi de dorit ca să fie mai mult cunoscută și cetită în România...“

Apoi, după câteva alte cuvinte:

— M'am interesat mult de această lucrare și de toate lucrările dtale“.

M. Sa a admirat apoi clădirea (în fotografie) a Muzeului etnografic din Sibiiu. A frunzărit revista „Asociației“ și a lăudat biblioteca ei populară. De asemenea a lăudat administrația *fondației Gozsdu*, care dela 1871 până acum s'a ridicat dela 186.000 coroane la aproape 7 milioane coroane, deși s'a dat peste un milion coroane cu burse.

Cu deosebită atenție a observat apoi M. S. harta băncilor românești, arătându-și surprinderea că împrumuturile acordate de ele trec peste 100 milioane coroane. Depozitele acestor bănci trec peste 60 milioane cor. și averea lor proprie este de peste 20 milioane.

Situația acestor bănci este reprezentată prin tabele grafice. Columne de aur și argint arată averea proprie și străină a fiecăreia. Fiecare centimetru înălțime reprezintă 100.000 c. M. Sa a admirat înălțimea coloanei „Albinei“, remarcând totdeodată marile dividende ce le dau aceste bănci.

Apoi Suveranul și M. S. Regina, care până acum admirase în continuu lucrurile din secția industriei casnice, au trecut în „*casa țărănească*“, unde au văzut un interior de casă cu mobile și unelte din Rășinari și Săliște. M. S. Regina a prezentat aci M. S. Regelui de poetul O. Goga, precum și pe dșoara H. Cosma, logodnica lui, cari au fost felicitați de Suverani în modul cel mai călduros.

In acest pavilion s'au oferit din partea dnei Maria și dșoara Minerva Cosma următoarele cadouri M. S. Reginei, A. S. R. Principesei Maria și micilor principese, Elisabeta și Maria:

M. S. Reginei: Două albumuri lucrate într'adins cu cusături și țesături românești în colori, după modelele aflate în albumul dșoarei M. Cosma.

In ce privește albumurile, *M. S. a inițiat pe dna Cosma să i-le prezinte la Palat. Pe unul din aceste albumuri se află o frumoasă dedicație M. S. Reginei, opera poetului Goga.* (Predarea la palat s'a făcut Duminecă în 11/24 l. c. unde doamna Cosma cu ficele sale și cu domnul Oct. Goga au fost distinse în modul cel mai afabil, Red. T. R.“).

A. S. R. Principesei Maria: o marama de muselină brodată cu motive românești, un ștergar brodat cu mătase cu motive vechi românești, o păreche de scoarțe pentru un volum de poezii, brodate cu mătase cu motive românești după un vechiu conciu bănățenesc și un album litografic al dșoarei M. Cosma;

Principeselor Elisabeta și Maria: Două părechi de păpuși îmbrăcate în port bănățenesc, cari au plăcut atât de mult Suveranei, încât le-a luat imediat cu sine.

După o oră M. M. LL. au părăsit pavilonul mulțămind pentru explicațiile date și aducând încă odată laude dlui C. Diaconovich și dnei Cosma pentru întocmirea sistematică a pavilonului“.

De la sate.

Punerea petrii fundamentale la școala confesională din Ding.

Ding, Sărbătorile Rusaliilor.

Dintre toate sărbătorile sfintei noastre biserici, sărbătorile Rusaliilor sunt cele mai frumoase, fiindcă tocmai în acest timp pare că în adins a lăsat bunul Dumnezeu să se deschidă toate florile, ca deodată cu pogorârea duhului sfânt omul pe lângă aceea că e luminat de lumina cunoștinței să fie împresurat și de plăcerea frumseței naturii și astfel bucuria făgăduinței împlinite mai cu succes să se sălășluiască în sufletul lui.

Intre aceste împrejurări, poporul comunei noastre *Ding* și de astădată a avut îndoită sărbătoare.

Iubitul nostru părinte, parohul local *Teodor Cotuțiu*, ca totdeauna și acum a căutat să ne facă aceste sărbători de o eternă aducere aminte. Astfel în ziua Rusaliilor cu ocazia procesiei îndatinate de a eși la țarină, a sfințit o cruce nouă, ridicată în capătul satului de credinciosul parohian *Ioan Păltinian al Petrii*, iar la întoarcerea în biserică a sfințit în mod solemn opt icoane frumoase cumpărate de mai mulți porohieni evlavioși.

Cu mult mai mult a captivat apoi inimile credincioșilor ziua a doua, când părintele Cotuțiu după servirea serviciului divin iese din nou cu procesie în grădina bisericii spre a săvârșì sfințirea fundamentului noului edificiu școlar — care promite a fi adevărată decoare a comunei.

Intre cântările corului săvârșește sfințirea apei și la fine îngenunchind cetește rugăciunea la temelia casei, și încheie cu o predică ocazională arătând că însuși Mântuitorul Isus Cristos a pus temelia școalei bisericești sau confesionale, când a zis învățăceilor sei: „Mergeți învățați toate neamurile — învățându-i să păzască toate câte am poruncit vouă“. Arată foloasele școalei, demonstră trebuința arzătoare a școalei pentru poporul român, fiindcă existința lui este strâns legată de credința bisericei și astfel de școala confesională. Dovedește prin exemple cât este de avizat poporul român la ajutorul seu propriu și căzând în genunchi încheie cu o pătrunzătoare rugăciune, că precum duhul sfânt s'a pogorât în limbi de foc asupra sfinților apostoli și i-a luminat, astfel îndurarea lui Dumnezeu și binefaserile lui, să-i descopere calea spre lumină, să le miște inimile spre binefaceri și ajutor împrumutat, și să le deie râvnă spre școală și învățătură. Se roagă pentru binefăcătorul bisericei, răposatul de vecinică amintire învățătorul *Nechita Păltinian*, a cărui binefacere servește de bază la edificarea acestei școale, apoi pentru binefăcătorii cari au făcut oferte benevole pentru edificare.

In fine sculându-se cetește actul comemorativ al școalei și învită pe toți a'l subscrie pe deoparte ca prezenți, iar de altă parte ca binefăcători.

Toate aceste au avut o influință electrizătoare asupra poporului. Fiecare aleargă în fugă acasă după câțiva cruceri, ca după putință să poată face un dar pentru școală.

Cu exemplu a premers părintele paroh cu familia.

Au contribuit deci: Teodor Cotuțiu, paroh, 5 c., Lucreția Cotuțiu, preoteasă, 3 c., dșoarele Virginia și Clandia Cotuțiu câte 1 c., Lucreția Cotuțiu, 40 fil., Ioan S. Cotuțiu, stud. med., 2 c., Ioan Cotuțiu, învăț. și soția Ana, 4 c., Macavei Cotuțiu, 5 c., Tănase Păltinian, 3 c., Maria Giurgiuca lui Simion, Pavel Misgan a codrenilor, Maria Păltinian lui Ion, Vasilie Cotuțiu a Mărinei, Alexandru Cotuțiu pentru părinții sei răp. Andrei și Senia, Timotei Păltinian în amintirea părintelui său Pahon, răp., fiecare câte 2 c., Năstasă Cotul lui Simion, Gligor Ciui, Teodor Maximirian, Maria Misgan l. Indrei, Simion Cotuțiu l. Ionică, Paraschiva Ciuruș l. Nechita, Ioan Țolca l. Pantilimon, Irina Păltinian l. Iacob, Maria Țolca l. Aftan, Maria Ciuzan, Todor Cotuțiu l. Dănilă, Luca Giurgiuca, Lionte Giurgiuca, Gavrilă Cotuțiu l. Iacob, Grigore Păltinian, Maria Cotuțiu l. Vasilie, Todor Cotuțiu l. Zaharie, Ioan Giurgiuca cel mic, Gheorghe Giurgiuca a Iuni, Irina Cotuțiu l. Grigore, Irina Misgan l. Zah., Nicolau Haiduc, Aristina Țolca, Maria Misgan l. Gavrilă, Ioan Păltinian l. Dămian, Irina Păltinian l. Pohon, Maria Coste l. Gavrilă, Anisia Misgan l. Dănilă, Grigore Giurgiuca, Teodor Nistor, Partenie Cotuțiu a Seni, Ștefan Cotuțiu l. Pahon, Lucreția Țolca, Păltinian Timoftei, Năstasă Păltimian, Moroșan Maria, Gheorghe Bolbos, Indrei Cotuțiu, Filip Costea și Ioan Giurgiuca b[illegible]n. fiecare câte 1 c. Irina Vlasin l. Samoilă, 1 c., și Cătălina Boldișeri, 40 fil. Suma 78 c. 80 fil.

Tot astfel a purces părintele și la 2 Februarie în sinodul parohial din acest an când s'a hotărât în mod definitiv edificarea școalei, dând atunci în scopul edificării: 1. Teodor Cotuțiu, paroh, 32 c., 2. Cristurean Flore, 10 c, 3. Gheorghe Giurginca, 2 c., 4. Ioan Moroșan, 5 c., Alexandru Boldișer, 2 c., 6. Luca Păltinian, 6 c., 7. Alexandru Giurgiuca, 2 c., 8. Ioan Giurgiuca lup, 3 c., total 62 cor. Cu totul au incurs 140 cor. 80 fil.

Ioan Cotuțiu
învăț.

Dela „Asociațiune“.

Concurs.

Nr. 624—1906. Conform §-lui 17 l. *b*) din statutele „Asociațiunii“, în urma deciziunii comitetului central din ședința sa ținută la 7 Iunie a. c., pentru întregirea postului de secretar I, devenit vacant prin abzicere, se publică concurs cu terminul de 30 Iulie a. c.

Agendele secretarului I (literar) statorite din nou de comitetul central — în conformitate cu trebuințele actuale ale „Asociațiunii“ sunt:

1. Inițiarea și conducerea lucrărilor „Asociațiunii“ pe teren literar și redactarea revistei și a tuturor publicațiilor ei literare.
2. Implinirea agendelor de referent al secțiilor științifice-literare.
3. Ingrijirea corespondenței cu diferitele corporații științifice-literare.
4. Ingrijirea de concursurile literare, de bibliotecile poporale, de prelegerile publice și de reprezentațiile poporale ale „Asociației“.

Condițiile ocupării acestui post sunt următoarele:

a) Secretarul I (literar) va trebuì să fie cunoscut ca reprezentant al unei activități literare și să aibă cualificație academică.

b) Nu va puteà ocupà altă funcție.

c) Va fi retribuit cu un salar anual de 3000 cor. ce se va plătì în rate lunare anticipative.

Reflectanții au să-'și înainteze actele subsemnatului comitet (Sibiiu strada morii 6) până la 31 Iulie n. a. c.

Cererile sosite după termin nu se vor conziderà.

Sibiiu din ședința dela 7 Iunie 1906 a comitetului central al „Asociației“.

Iosif Sterca Șuluțu *Dr. C. Diaconov*[illegible]
prezident. *secretar.*

NOUTĂȚI.

Dieta Ungară ține ședință mâne, Joi. Comisiunea aleasă pentru compunerea adresei își va prezentà raportul și proiectul de adresă. Cu începerea săptămânii viitoare se vor ține apoi ședințe în fiecare zi. Dieta are să voteze budgetul anului curent, se voteze adresa și să se pronunțe asupra socotelilor de stat din anul trecut, apoi va luà vacanțe până la Septemvrie, când i-se va prezentà budgetul anului viitor.

*

Oaspeți dragi. Marți după ameazi au sosit în Sibiiu 23 elevi ai clasei a V-a dela școala normală (pedagogia) „Carol I“ din Câmpulung, sub conducerea profesorilor *Ion Popescu-Voitești*, (științele fizico-chimice, col. al „Enciclopediei rom.“), *Ion Grecu* (geografie) și *Teodor Vasilescu*, (măestru de gimnastică). Incă în aceeași zi au cercetat Casa națională și Școala „Asociației“, pe urmă vor cercetà și Catedrala, școala de gospodărie (menaj), muzeul botanic, Brukenthal etc., și comunele Săliște și Rășinari. Rămân, probabil, până Sâmbătă. — Găzduiți sunt, cu deosebită dragoste, în seminarul „Andreian“.

*

Dl Ionel Comșa comersant în Săliște, din incidentul logodnei sale cu domnișoara Silvia Todea din Reghin drept răscumpărare a anunțurilor de logodnă a donat suma de 100 cor. la fondul pentru înființarea unui azil de neputincioși și bolnavi în Săliște. In numele comitetului protopresbiteral îi aduc și pe aceasta cale sincera mulțămită pentru darul frumos. Dzeu binecuvinte pasul făcut. Săliște, 10 Iunie 1906.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

*

Program pentru încheierea solemnă a anului școlar 1905/6 la școala civilă de fete a Asociațiunii, ce se va ținea Vineri, în 29 Iunie 1906 n. dela 11–12 ore a. m. în sala festivă a Muzeului Asociațiunii.

1. Cor: „*Imn școlar*“, de Georgescu Kiriac. 2. „*Rondo brillante*“, de C. M. de Weber, execut. de *Maria Bălan*, elevă în cursul compl. 3. „*Noi*“, poezie de Octav. Goga, decl. de *Aurora Barbu*, elevă în cl. IV. civ. 4. „*Symphonie concert*“, de Ch. Dancla (p. 2 violine), exec. de *Ecaterina Nechiforescu*, elevă în cursul compl. si *Aurora Comăniciu*, elevă în cl. IV. civ. 5. „*Vals*“, de E. Ketterer, execut. de *Virginia Micu*, elevă în cursul compl 6. Cor: „*Păstorița*“, de A. Bena, text de G. Coșbuc. 7. *a*) „*Lebăda*“, de Saint-Saëns; *b*) „*Albina*“, de Fr. Schubert, p. violină execut. de *Hortensia Anastasiu*, elevă în cl. II. civ. 8. „*Vals*“, de Moszkowski, execut. de *Aurora Olariu*, elevă în cl. IV. civ. 9. „*Cântec de leagăn*“, p. o voce de sopran cu acomp. de pian, text după A. Fitger, de M. Cunțan, cânt. de *Alexandrina Pușcariu*, elevă în cursul compl. 10. „*Dansuri românești*“, de C. Chovan (p. 4 mâni), execut. de *Maria Bălan*, elevă în cursul compl. și *Aurora Olariu*, elevă în cl. IV. civ. 11. „*Cântecul despre prea strălucita izbândă dela Podul-Inalt*“, poezie de St. O. Iosif, decl. de *Ecaterina Nechiforescu*, elevă în cursul compl. 12. Cor: „*La Câmp*“, de ***. *Oaspeții sunt bineveniți!*

*

Din Rusia vin vești tot mai înfiorătoare. In Varșau s'a aflat un magazin întreg secret de arme pentru răsculați. In jurul Kievului s'au sculat țăranii, au omorât ciocoii și le-au jefuit castelele. Pe urmă le-au dat foc. Știrea cea mai proaspătă spune că guvernul ar fi demisionat. Paguba cauzată în măcelul dela Bialostok se ridică peste un milion de ruble.

*

Monument Maiestății Sale vrea de mult să ridice orașul Caransebeș. Monumentul e acum gata și se va desvăli în 30 Sept. La desvălire va fi invitat și guvernul, casa deputaților și a magnaților.

*

† Emeric Haltenberger, locotenent ce.s și reg. în regimentul de infanterie numărul 23, fost profesor la școala de cadeți din loc, a decedat în Viena, la 23 Iunie n. în etate de 35 ani. Va fi înmormântat astăzi Mercuri, ca orele 4, în Cașovia, orașul său natal.

*

Himen. Doamna *Adelina Tăslăuanu* născ. *Olteanu* și Domnul *Octavian C. Tăslăuanu*, Budapesta, căsătoriți.

*

Codrule, codruțule, poezie de M. Eminescu, compus pentru cor de bărbați cu solo de bariton de A. *Sequens*, profesor de muzică la institutul teol. ped. din Caransebeș. Prețul 1 cor. 50 fileri, 2 lei. Editura autorului. Se poate procură la autor și la tipografia și librăria diecezană în Caransebeș.

*

Incoronarea regelui Norvegiei, Hacon s'a săvârșit Vineri în 22 Iunie în catedrala centrală din Trodjem (Norvegia) pe lângă festivități mari, la cari au asistat și delegați din Dania, Rusia, America, Anglia, Prusia și Francia.

*

Petrecere în Pinticul săsesc. Inteligența română din Pinticul-săsesc și jur, invită la Concertul împreunat cu dans, ce-l va arenjà cu concursul binevoitor al tinerimei studioase din Blaj, în 12 Iulie st. n. (sf. Petru), în sala școalei confesionale române gr. cat. Inceputul precis la 7 oare sera

*

Demonstrație de femei. Vre-o 60 femei din Londra au arenjat o demonstrație în potriva unui ministru, care e dușman al emancipării femeilor. Un polițist a voit să le împrăștie. O domnișoară însă mai voinică l-a pălmuit și l-a izbit de câteva ori cu piciorul. Dusă la poliție a fost pedepsită cu 5 funți ori două luni închisoare. Ea a declarat că nu recunoaște judecătoria de validă, deoarece sunt numai bărbați și nu plătește nimic. Un deputat social democrat a făcut interpelare în dietă în afacerea aceasta

*

Fișpani. Foaia oficioasă anunță întregirea posturilor vacante de comiți supremi al comitatelor Csik, Heves, Timiș (deputatul Gr. Kapdebo) și Hunedoara (bar. L. Bornemissza).

*

Clasa III la tren accelerat. Ministrul de comerciu F. Kossuth a dat ordin ca să se facă încercare cu vagoane de clasa III la trenul accelerat. Sau și introdus deocamdată pe linia Budapesta—Viena.

*

Apelații cu droaia. In urma conscrierii alegătorilor în lunile trecute s'au făcut apelații foarte multe în contra listelor electorale. Astfel numai în Budapesta oraș au apelat 3078 de alegători nedreptățiți. Aceasta e o dovadă clară a corectității, cu care lucră administrația și justiția țării noastre.

*

Principele Almodovar, ministru spaniol și prezidentul conferenței din Algeziras a murit Joia trecută în Madrid

*

Elevii academiei orientale din Budapesta împreună cu profesorii lor au plecat spre București să viziteze expoziția.

*

Rege în încurcătură. Regele Leopold al Belgiei, vestitul prădător de parale, a ajuns în curcătură bănească. In cassa lui privată s'a constatat o lipsă de 20 milioane franci.

*

Rege contra duelului. Regele Saxoniei Frideric August a ajuns în zilele trecute într'o societate de ofițeri. Venind vorba de duel regele s'a declarat dușman neîmpăcat al duelului și a declarat că va luà măsuri aspre pentru de a delătură această ucidere modernă, rămășiță a evului mediu.

*

Pașă înveninat. Pașa Abadin al Salonicului și inzulei Rhodus a fost învitat de curând la pașa Izzedin, care l-a tractat cu cafea. Aceasta a fost înveninată și Abadin a murit pe loc. Peste noapte l-au îngropat și au lățit vestea că pașa a murit momentan. Era unul dintre bărbații cei mai liberali, iar cei păcătoși se temeau de el

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, drept răscumpărare a felicitărilor în scris logodiților Victor Tordășianu și Eugenia Iovescu au mai dăruit: Drăgan Mariș, înv. (Tătărești), Petru Furdui, înv. (Ilia), Ioan Prescure, notar (Calbor), Dem. Florian, căpitan c. și r. (Alba-Iulia), Ieronim Preda, fiecare câte 1 cor., Ioan Salco, locotenent c. și r. pen. (Mercurea), 2 cor.

La acelaș fond au mai dăruit diaconul Vasilie Stan, profesor seminarial, 3 cor., Dr. Cornel Popescu, paroh (Deva), și soția sa Valentina n. Chiorniță, 2 cor., Paul Munteanu, c. și r. subcolonol penz., 1 cor., Dr. Lucian Balint, cand. de adv., 2 cor., Anghel Bena, funcționar la „Albina“, 10 fileri, Dr. Ioan Dobre, funcționar conzistorial, 40 fileri, iar cununații Vasilie Strâmbu, lustruitor de marmoră (Cristian) și Maria Hania (Sadu), 2 cor.

*

Jertfele fulgerului. In apropierea orașului Utrecht făceau exercițiu trupele militare pe vreme furtunoasă. Fulgerul a lovit de două ori și a omorât trei soldați și a rănit 27. Numai atunci s'au gândit mai marii cu gulere de aur că e mai mare voia cerului de cât încăpățînata poruncă cătănească și au întrerupt exercițiul.

*

Inșelător mare. Un negustor din Hamburg L. A. Heinrich a stors de curând sub diferite pretexte dela mai multe fabrici 130 mii mărci și a fugit din oraș. Pe capu hoțului s'a pus un premiu de o mie mărci.

*

Grăsimea de mâncări „Ceres“. In timpul mai nou grăsimea nucilor de cocos se întrebuințează la pregătirea peștilor sau a prăjiturilor. Spre scopul acesta este mai potrivită grăsimea „Ceres“. E tescuită în Aussig pe Elba în institùt special din nuci proaspete de cocos uscate la soare și nu e amestecat cu grăsimi animalice, ceeace nu se poate zice și despre alte grăsimi, cari sunt preparate din oleuri importante. Recomandăm deci gospodăreselor grăsimea „Ceres“.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La „Masa studenților“ dela gimnaziul român gr. or. din Brad au mai incurs următoarele contribuiri: „Sebeșana“, institut de credit în Sebeșul-săsesc 25 cor.; „Olteana“, din Viștea-de-jos 20 coroane; „Hondoleana“, din Felső-Csertés 23 cor. 77 fileri; „Lipovana“, din Lipova 20 cor.; „Doina“, din Câmpeni 100 cor.; „Păstorul“, din Timișoara-Fabrică 10 coroane; „Steaua“, din Roman Petre 10 cor. prin G. Jula, învățător în Brad, ca cunună eternă pe mormântul lui Gheorghe Omătă, din Țărățel, dela: I. Bârna, învăț. Vaca, G. Jula, învăț. Brad, Dr. T. Tisu, medic Brad, A. Damian, comptabil fiecare câte 2 cor.; A. Săbău, croitor 1 cor., toți din Brad; Ioachim Ivan, preot Podele, T. Lung, înv. Țărățel, Dr. I. Demian, cand. adv., fiecare câte 2 cor.; I. Impărat, măcelar 1 cor., total 16 cor., toți din Brad. Dela Dr. Georgiu Ciuhandu, referent școlar în Arad 10 cor.

Cu ocazia producțiunii teatrale din 4 Iunie n. a. c. au incurs pentru fondul gimnazial următoarele contribuiri: C. Costin, prof. penz. 8 cor., St. Albu, prof. 2 cor., Dr. I. Radu, prof. 2 cor., Dr. P. Oprișa, dir. 4 cor., V. Damian, protopop și deputat 4 cor., T. Suciu, prof. prof. 2 cor., V. Iroderka, timar 2 cor., toti din Brad; I. Stănilă, preot Ribița 4 cor., D. Man, hotelier 8 cor., I. German, învăț. 4 cor., I. Cutean, comerc. 4 cor., toți din Brad; P. Rusu, înv. Cebea 2 cor, A. Feier, cismar Brad 3 cor., N. Moțiu, Cristior 4 cor., G. Tiu, București 1 cor., R. Coțoiu, comerc. Baia-de-Criș 2 cor., A. Bogdan, preot Țărățel 2 cor., I. Călimariu 2 cor., I. Săbău, hotelier Brad 4 cor., I. Costea, preot Vaca 4 cor., A. Szombatfalvy, Brad 1 cor., doamna Siclovan și Bulza din Cristior 4 cor., N. Perian, cand. preot Cristior 1 cor., R. Wenczel 3 cor., N. German 2 cor., M. Stoia învăț. Brad 4 cor. M. Marchiciu, Ruda 3 cor., A. Pasca, Martin István Ela Mateș, fiecare câte 3 cor.; Iroderka V., păpucar Brad 2 cor., N Chinap, croitor Brad 3 cor., N. Vințeleriu 2 cor., N. Mateș 2 cor., I. Rusu, preot 1 cor., S. Glava, înv. Luncoiul-infer. 1 cor., G. Bolcu 2 cor., I. Șipoș, preot și L. Oncu 8 cor., I. Safta, înv. penz 2 cor., I. Szilágyi 3 cor., G. Todorean, I. Faur, I. Mateiu, S. Ponta, fiecare câte 1 cor., P. Pop, Junar 2 cor., P. Cioflica, croitor 2 cor., G. Furdui, calfa 1 cor., I. Cutean 3 cor., L. Stanciu 2 cor., E. Pop 4 cor., C. Glava 4 cor., P. Bolcu 2 cor, C. Glava, jurist 2 cor., E. Pop, preot 2 cor., A. Bârna, înv. Luncoiul-super. 1 cor. 20 fileri G. și I. Pleșa, Criștior 2 coroane, A. Draia, cassar Criștior 4 cor., V. Damian, protopop și deputat 4 cor., V. Damian, teolog 1 cor., S. Secula, prof. Arad 5 cor., Dr. G. Ciuhandu, referent școlar Arad 10 cor., A. Feier, propr. Brad 2 cor., I. Barna înv. Vaca 2 cor., T. Oțel, zidar Brad 5 cor, I. Pratia, calfă 1 cor., N. Navratil, com., A. Oancea, oficial Bsebeș, V. Boneu, prof. Brad, Angyal Frigyes, Fejértoy Gyula, hornat, Lazar Lazar, învăț. Junc, fiecare câte 2 cor., P. Rimbaș, preot Brad 8 cor., A. Săbău 4 cor., N. Ivan, preot Podele 4 cor., T. Lung, înv. Țărățel 1 cor., P. Mateeș 1 cor., G. Șimedrea, preot Scroafă 3 cor., R. Coțoiu com. Baia-de-Criș 1 cor. 70 fileri, I. Șoitoc, timar Brad 2 cor., A. Bolcu 2 cor., T. Bolcu 2 cor., A. Dragoș, pedagog Hălmagiu 1 cor., I. Costa, prof. Arad 2 cor. 40 fileri, N. Baricska 2 cor., N. Ciuciu 3 cor., G. Copos 4 coroane, G. Jula, înv. Brad 1 cor., I. Simeru 2 cor., I. Omătă, propr. Țărățel 1 cor., I. Impărat, măcelar Brad 4 cor. 80 fileri, I. Dorgoș 2 cor., T. Popa, sen. 2 cor., I. Oncu, primar Tomești 2 cor., L. Pârva, propr. Brad 5 cor., A. Dămian, comptabil Brad 5 cor., I. Sirca, econom Hălmagiu 2 cor. Intratele au fost 262 cor. 10 fileri, eșite 68 cor. 62 fileri. Venit curat 193 cor. 48 fileri.

Cu ocazia concertului din 3/16 Aprilie 1906 dat de corul pedagogilor din cursul al III-lea din Sibiiu au întrat pentru fondul gimnazial următoarele contribuiri: Dr. P. Oprișa, director gimn. și soția sa Eugenia 1000 cor., (din care sumă s'a solvit la cassa 100 cor., iar pentru 900 cor. ce se vor solvì în 36 rate lunare de câte 25 cor., s'a predat declarație epitropiei gimnaziale), V. Damian pprezb. și deputat dietal 16 cor., G. Părău, dir. penz. 10 cor., A. Damian, comptabil Brad, 16 cor., I. German, înv. 6 cor. A. Roman, Suncoiul de sus 21 cor., I. Fugătă, preot Suncoiul de jos, 3 cor., A. Feier, cizmar Brad, 4·60 cor., I. Ghișa, comptabil, 2 cor., D. Ganea, cand. de preot Ciuciu, 2 cor., A. Draia, înv. penz., Criștior, 50 coroane, I Cutean comerciant, 8 cor., I. Bârna, înv. Vaca, 3 cor., T. Barna, comerc. Vaca 3 cor. A. Iezan, înv. Bibicioara, 2 cor., I. Doda, plevar Brad, 2·50 cor., D. Șiclovan, lemnar, 2 cor., N. Woblich, funcționar, N. Patzch, funcționar, V. Schmöc, funcționar, fiecare câte 4 cor., I. Mihuț, cand. de preot, Cărăstău, Ș. Hărăguș, cand. preot Blășeni, P. Popa, înv. Ribicioara, fiecare câte 1 cor., G. Popa, student, 4 cor., P. Mateeș, înv. Valea Bradului 2 cor. I. Cioflica, cancelist, 1 cor., Biserica gr. or. din Cebea, 20 cor., V. Candrea, pretor, 6 cor., Dr. N. Robu, medic, în Baia de criș, 4 cor., S. Miska cizmar, Criștior, 2 cor., I. Faur, înv. Criștior, 4 cor. V. Boneu, prof. și A. Feier, 16 cor., A. Bolcu, econom, 1·20 cor., T. Oțel, zidar, 4·50 cor., Dr. I. Papp, advocat, 40 cor., M. Stoia, înv. 4 cor., P. Csejtey, comerciant, 4·50 cor, Dr. I. Radu, prof., 4 cor., S. Brădean, econom, 2 cor., F. Bertano, lemnar, 1 cor., F. Haltrich comerc., 6 cor., Dr. T. Tisu, medic, 2 cor., S. Simulescu, econom, 1 cor., I. Impărat, măcelar, 4 cor., I. Zerna, timar, 5 cor., I. Săbău, propr., 4 cor., N. N. măestru 2 cor, N. Obădău, comerciant, 32 cor., N. Simulescu, comerciant, 2 cor., C. Grădina, notar Romos, 6 cor., N. Luca Romos 1 cor., C. Albu, jurist Gyanta, 2 cor., P. Rimbaș, preot, 10 cor., Komáromi Ödön, măcelar, 2 cor., A. Filip, econom, 2·50 A. Bogdan, preot Țărățel, 2 cor., Lazar Aron și Golcea T. economi, 3 cor., Prația și Florea calfe 2 cor., Baianț Crăciun și Bocăeț, economi, 1 cor., I. Stanciu, comerc., 4 cor., I. Pietzch, notar, Luncoiul-infer., 4 cor., I. Stoica, 1 cor., I. Roth, 1 cor., Pavel Lazar, înv., 1 cor., Auer Imre, funct. 2 cor., T. Lung, înv., Țărățel, 3 cor., P. Rus, înv., Țebea, 5 cor., M. Pop, preot, București, 5 cor., I. Simeon, Orăștie, 2 cor., D. Man, otelier, Brad, 5 cor., Maria Crisoca, înv., Gurabârzii, 2 cor., P. Gligor, propr., Baia de Criș, 4 cor I. Tisu, preot Cebea, 12 cor., R. Coțoiu, comerc., Baia de Criș, I. Perian, preot, Cristior, A. Radu, ciobotar, N. Florea, preot Rișca, S. Cutean, oficer Wiena, fiecare câte 5 cor., I. Sirca, econom, Hălmagiu, 2 cor., I. Pop, oficiant Criștior, 10 cor., M. Prața, băeș, Bucium Poeni, 2 cor., I. Irimie, preot, Mesteacăn 5 cor., T. Suciu, prof., 4 cor., E. Joldea, diacon Hălmagiu, 4 cor., N. Todea, Almașul mic, 5 cor., Pedagogii cursului 2 din Sibiiu 10·36 cor., N. Lazar, student cl. IV g. în Valea Geragiului 40·60 cor., P. Rimbaș, preot, ca cunună eternă pentru M. Rimbaș, decedat în 18/IV a. a. 20 coroane, T. Rațiu, comptabil în Petroșeni din venitul curat dela petrecerea ținută cu ocazia conferenților preoțești și învățătorești în Petroșeni 50·30 cor.

Ioan Moța, preot în Orăștie, venitul curat al concertului dat de teologii cursului al III-lea din Sibiiu la 4/17 Aprile a. c. 1562 cor. 82 fileri. Venitul dela concertul din Băița dat de pedagogii an. al III-lea din Sibiiu 6 coroane, Alexandru Draia, înv., penzionat în memoria tatălui seu Ioan Draia născut la 1831 și mort la 7/VI n. 906. 20 cor.

Din dăruirile curate reprezentanța gimnazială la 22 Maiu 1906 a pus baza unui fond pentru zidirea unui nou edificiu gimnazial.

Marinimoșii binefăcători și sprijinitori ai institutului nostru cultural primească profunda mulțămită.

Brad, 1 Iunie 1906.

Direcțiunea gimnazială.

Poșta redacției.

Deda. Am primit mulțămita publică. In curând îi vom puteà face loc.

Muierău. Oameni de pănura celui descris nu se pot îndreptà pe calea presei, ci pe calea judecătoriei. Dacă a acuzat pe nedrept, cel achitat să-l împrocesueze pentru acuzare falsă.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 247. [135] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **protopresbiter** al tractului gr.-or al **Branului** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale Zerneşti, statorite în coala B.

2. Dotaţiunea protopresbiterală statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900 sub Nr. prot. 116 în suma de 1000 coroane, din cari 400 se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei, iar 600 din fondul protoprezbiteral.

3. Taxele recerute pentru vizitaţiuni canonice odată pe an accidenţii, exmisiuni şi azistări la examene à 10 cor.

Reflectanţii cu cualificaţiunea normată în §. 53 din Statutul Organic şi concluzul congresual din 1888, Nr. prot. 111, au a-şi înaintà cererile instruite conform normelor în vigoare pănă la terminul indicat Prea Veneratului Conzistor arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Bran, ţinută în 18/31 Maiu 1906.

Zerneşti, în 18/31 Maiu 1906.

Ioan Dan m. p. **Pompiliu Dan** m. p.
adm. protopr. not. com. prot.

Nr. 374—1906. [134] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Lupşa**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Mogoş-Valea-Barnei**, salar 600 cor., 240 cor. ajutor votat de stat şi 360 coroane din cassa bisericei; grădină de legumi, locuinţă în edificiul şcoalei şi lemnele de foc.

2. **Ocolişul-mare**, salar 600 coroane, din repartiţie şi fondul bisericesc, folosinţa grădinei şcolare, locuinţă în edificiul şcoalei şi lemnele de foc.

Fiitorul învăţător va primì o remuneraţie deosebită, care o va statorì comitetul parohial, dacă va puteà înfiinţà cor bisericesc cu adulţii.

3. **Oreşti**, salar 600 coroane, anume 300 cor. dela popor şi 300 cor. ajutor votat de stat; cuartir liber în şcoală şi lemnele trebuincioase de foc.

Putând alesul formà cu tineretul cor bisericesc, pentru acela va primì deosebită remuneraţie dela parohul local — în primul an 50 coroane, şi de aci încolo 100 coroane anual.

4. **Vidolm**, salar 600 coroane, din cari 270 cor. ajutor votat de stat şi 330 coroane dela popor; cuartir liber în edificiul şcoalei, lemne de foc şi folosinţa grădinei.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Aleşii învăţători, ca învăţători confesionali, sunt datori a conduce în Dumineci şi sărbători tineretul la biserică şi a dà ajutor la serviciul divin, contribuind la ridicarea solemnităţilor bisericeşti.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §. 60 al regulamentului şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral — în terminul deschis. Petenţii înainte de alegere să se prezente şi în comuna pentru care au petiţionat, spre a face cunoştinţă cu poporul şi a-şi arătà destoinicia în cântări şi tipicul bisericesc.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ofenbaia, 9 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei:

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 238. [126] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea alor două posturi **învăţătoreşti** la şcoala din **Sebeşul-săsesc**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt:

1. Salar fundamental 600 Cor.; iar după 3 ani de serviciu neîntrerupt la această şcoală 800 Cor.

2. Relut de cuartir şi grădină 200 Cor.

3. Cuincuenalii de câte 100 Cor. computate dela instituirea definitivă la această şcoală.

Cei instituiţi sunt datori a cântà în Dumineci şi sărbători cu copiii liturgia în biserică, şi a instruà în şcoala de repetiţie.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul susindicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 239. [127] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. **Lancrăm**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir şi grădină 60 Cor.

2. **Rehău**, două posturi cu salar de câte 600 Cor. şi relut de cuartir 50 Cor.

3. **Pianul-inferior**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir 50 Cor., pentru grădină un stângin de lemne în preţ de 20 Coroane.

5. **Ohaba**, două posturi, cu salar de câte 600 Cor., cuartir şi grădină.

Cuincuenaliile se computá numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instruiţi sunt datori a cântà cu copiii la liturgie în biserică; la însărcinarea comitetului parohial concernent, a instruà în şcoala de repetiţie sau a cultivà grădina de pomărit.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeş, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral:

Sergiu Medean
protopresbiter.

---

[121] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţător** devenit vacant la şcoala centrală română gr.-ort. din **Bran**, protopresbiteratul **Bran**, se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul anual de 600 cor., plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene.

2. 3 stângini de lemne în natură.

3. Cuartir în natură în edificiul şcolar.

4. $^1/_4$ jugăr de pământ, eventual 12 coroane.

Dela învăţător se pretinde să fie cântăreţ, — ca să poată conduce strana în bisericile brănene şi să cânte la sfânta liturgie cu elevii.

Petenţii au să amintească în petiţiunile lor, că nu vor face pretensie la cuincuenal, decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Doritorii de a ocupà acest post sunt poftiţi a şi aşterne rugările preaonoratului oficiu protopresbiteral gr.-ort. în Zărneşti.

Bran, din şedinţa eforiei şcoalei centrale, ţinută la 1 Decemvrie 1905 st. v.

George Babeş, **N. Runceanu**,
prezident. notar.

Vidi.

Ioan Dan
administr. protopopesc.

Nr. 530—1906. [128] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Tămăşasa** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dotaţiunei preoţeşti dela stat.

Competenţii au să-şi trimită rugările lor instruate în înţelesul normelor din vigoare, în terminul deschis, oficiului protopresbiteral al tractului **Orăştie**, şi înainte de alegere cu prealabila înştiinţare a aceluia, au să se prezenteze în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Orăştie, 4 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăştie, în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 73—1906. [129] 3—3

Concurs

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pentru ocuparea postului vacant de **paroh** în **Bareşti** şi filia **Sacel** din tractul **Haţegului**.

Emolumentele în această parohie de cl. III, sunt cele fasionate în coala B

Concurenţii să-şi trimită cererile lor cu documentele recerute la oficiul protopresbiteral subsemnat, şi să se prezenteze în parohie şi filie, spre a-şi arătà vrednicia în cuvântarea şi cântarea bisericească.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi, cari vor ştì şi se vor deobligà, a formà un cor bisericesc.

Haţeg, în 7/20 Iunie 1906.

In conţelegerea cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Tit V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 487—1906. [130] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din comuna **Aţintiş**, protopresbiteratul **Turda**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au să-şi trimită suplicele instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, de unde se pot luà şi informaţiuni mai detaiate, apoi cu prealabila încuviinţare a acestui oficiu se pot prezentà înaintea alegătorilor şi la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Turda, 6 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Murăşan
protopresb.

---

[124] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia gr. ort. **Roşia**, protopresbiteratul **Sibiiu**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionale în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile conform normelor în vigoare preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, şi au a se prezentà înainte de alegere în biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Din şedinţa comitetului parohial ţinută la 14 Maiu 1906.

George Simplăcean **Simeon Coman**
adm. par., prezid. not. comit.

Nr. 592.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

---

[125] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia a doua de clasa I, din comuna bisericească ortodoxă **Ocna-superioară**, pe basa resoluţiunei Prea Ven. conzistor arhidiecezan din 9 Maiu a. c., Nr. 3360 B, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà rugările instruite conform legilor în vigoare Prea Onor. oficiu protopresbiteral al tractului Sibiiu în terminul deschis.

Comitetul parohial gr. ort. român din Ocna-superioară

Ocna-superioară, 4 Iunie 1906.

Isaia Henteş **Savu Radu**
paroh şi prez. comit. înv. şi not. comit.

Nr. 599.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 6 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de **3·10 m**, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 19—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 11—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de *ierburi* se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 28—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane, Nr. 65 Sibiiu, Sâmbată 17/30 Iunie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Vorbe dulci.

Sibiiu, 29 Iunie n.

Expoziția românească din București ne dă prilej să cetim zi de zi pe paginile ziarelor maghiare cuvinte, cari ne trezesc o dreaptă uimire. Și într'un colț al cugetului nostru se războiesc două oștiri de idei: să credem acelor dulci și senine mărturisiri, ori să le conziderăm numai niște palavre amețitoare?

De ne-ar spune convingerea noastră, că ele sunt izvorâte din sinceritatea sufletului stăpânitorilor acestei țări, le-am luà de bani buni, dar mărturia trecutului, care ne arată sinceritatea acestora în colori negre pentru noi, ne face să nu putem înțelege limpede tămâierile de cari ne împărtășește tot acea hârtie eșită de sub teascurile tiparului, care zi de zi făceà spume în potriva noastră, spulberà fulgere asupra capului nostru și propagà cuvântul peirii acestui *neam „răzvrătitor“*.

Din prilejul acestei expoziții au înregistrat foile maghiare multe laude la adresa României și a neamului nostru preste tot.

Intr'un număr mai proaspăt al unui ziar de frunte din capitală face tot asemenea declarații unul dintre bărbații cu deosebită greutate de cuvânt în cercurile înalte ale Budapestei.

Iată câteva spicuiri din zisele acestui fruntaș maghiar:

„Ungaria are în România mari interese economice și politice. România e vecinul nostru de care ne leagă firele evenimentelor istorice din trecut. Neamul român icuit între slavi, are să poarte aproape aceiaș luptă pentru independență ca și Ungaria și susținerea independenței de stat a României zace în tot cazul în interesul Ungariei . . . Din punct de vedere economic . . . Ungaria ar află în România o piață prielnică exportului său. Indeosebi industria din Ardeal ar fi chemată să-și caute teren în România . . . Economii, industriașii și negustorii maghiari au simțit, că este necesar să folosească acest prilej, de a arătà desvoltarea noastră economică și prin *atingere personală să tâmpim vrășmășiile meșteșugite între aceste două state.*“

Fruntașul, care a condus delegația maghiară a pavilonului maghiar înșiră apoi toate greutățile, ce au avut să întimpine Maghiarii la expoziția din București; munca înceată, mănia naturii, lipsa de parale, dar mai presus de toate grea i-a fost lupta în potriva curentului pornit de Lueger în potriva Ungariei.

„Dar — continuă fruntașul — cu toate aceste greutăți putem privì cu adâncă mulțămire la succesele izbândite în București. Inteleptul rege, avântata regină, guvernul, toate elementele societății române, precum în prima linie presa română, s'a purtat față de noi cu cea mai mare cinste și nobil simț de prevenire“ . . .

Rolul lui Lueger în București îl descrie în colorile exagerării, că totul ar fi fost mult mai rece și mai nesatisfăcător planurilor lui Lueger, decât cum a fost trimbițat de ziare. Iar la urmă încheie cu concluzia:

„Ungaria are interes să *cunoască* (!) dezvoltarea, cultura și instituțiile României, ca stat vecin și să caute să spulbere neînțelegerile adeseori meșteșugite între aceste două popoare. In schimb și noi putem învăță dela cei din România, îndeosebi aceea, că o națiune relativ mică în ce chip știe izbutì să creeze un stat independent, să deà avânt așezămintelor sale și să-și apere interesele sale pe calea politicei economice. E în interesul țării noastre, ca nu numai economii, negustorii și industriașii nostri, dar și *politicianii* să cerceteze expoziția din București“.

Da, ar fi de dorit ca domnii din casa țării cari învârt roatele politicei acolo pe scaunele de catifea să arunce o privire în țesăturile, în obiectele modeste, dar artistice, în cari e întrupat sufletul poporului nostru, să le vadă și să înțeleagă, că sub căciula de oae a acestui popor zace spuza unor idei mari, cari vor ridicá acest popor la treapta de care este vrednic. Să înțeleagă, că e bine să caute pretinia acestui popor și să spulbere gărgăunii ideii utopice de stat unilateral, clociți în redacțiile ziarelor din capitală.

Să vină și să ne *cunoască* poporul și neamul și atunci ne pot înțelege și justele aspirații. Iar atunci, când ne vor cunoaște pe deplin, vor spulberà pe meșteșugitorii neînțelegerilor din această țeară și numai atunci se va sălășluì între neamurile acestui stat pacea și traiul în frățietate.

Curentele anticreștine.

De prof. sem. Dr. Nic. Bălan.

I.

Impăratul de astăzi al Germaniei, voind să caracterizeze signatura vremilor noastre și să arete poporului său calea dreptei propășiri, i-a dat unui pictor și profesor renumit (cu numele Knarkfuss) ideea pentru două tablouri simbolice, cari la timpul lor au produs senzație mare. Unul dintre acele tablouri, care ne interesează pe noi aici, ne înfățișează în partea dinainte, pe un loc ridicat de-a stânga, mai multe figuri de femei gata de luptă. In fața acelor figuri cari reprezintă popoarele Europei pășește într'o ținută energică: un ânger, cu ochi schânteitori și cu o sabie strălucitoare în mână și vestește signalul de luptă: „popoare ale Europei, păziți-vă bunurile cele mai scumpe!“ — cuvinte, cari sunt scrise în josul tabloului. Cari sunt acele bunuri, ne spune câmpia înfloritoare din partea de mijloc a tabloului, câmpie împopulată cu orașe și sate, din cari se înalță în lumina soarelui biserici cu turnuri mărețe — simboale ale binecuvântărilor *culturii creștine*. In partea dindărăt a tabloului, din mijlocul unor nouri întunecoși se zărește ivindu-se cu o față încruntată — figura lui Buddha, care ca întemeietor al unei religiuni inferioare, ba dupăcum susțin unii scriitori chiar lipsită de credința în Dumnezeu și cu o concepție quietistă-pesimistă despre viață, ce n'are nici înrudire cu creștinismul [1]) — cu dreptul poate fi luat ca simbol al *indiferentismului religios și al ateismului* zilelor noastre — dușmanii de moarte ai culturii creștine.

Icoană eloquentă este aceasta! Ea vrea să signaliseze celorce poartă în suflet spiritul lui Christos, o primejdie ce s'a apropiat deja. Ea vrea să grăiască celorce le zace la inimă cauza creștinismului și printr'însul binele obștesc, despre o luptă încinsă între cultura creștină, clădită pe credința lui Dumnezeu, pe cele mai adânci fundamente morale și pusă sub paza și pavăza bisericei — și între acele curente din ziua de azi, cari disprețuind religiunea și biserica, amenință cu pierzare cele mai ideale bunuri ale societății.

Nu este nouă această luptă, căci a fost purtată și în vremile de mai nainte, astăzi însă a luat o formă mai acută, un caracter mai amenințător și a pătruns în cercuri mai largi.

Curentele ostile religiunii și culturii creștine pășesc la începutul evului nou cu rezerve și cu multă sfială. Primul pas mai hotărât pe calea ce se depărtă dela spiritul vieții și al culturii creștine l-a făcut *deizmul englez* în veacul al 17-lea și al 18-lea. Deizmul ne prezintă încercarea de a înlocuì creștinismul pozitiv întemeiat pe revelațiunea istorică, prin așa numita *religiune naturală*. Această religiune, care de fapt n'a existat nici când în istoria omenimii, aveà să conțină numai acele învățături, pe cari le poate argumentà rațiunea sănătoasă a omului (common sense) prin propriile sale puteri și despre cari se credeà, că se găsesc în conținutul tuturor religiunilor. Unul dintre cei dintâi deiști, lordul *Herbert de Cherbury*, a stabilit cu totul cinci articoli de credință ai

---

[1]) Deșì unii filozofi germani, cari au transportat buddhizmul și în Europa, l-au pus în urma unei idiosincrasii morbide, pe aceiași treaptă cu creștinizmul.

FOIȘOARĂ.

Mântuirea prin Cristos.

Omul, coroana fápturilor, este întruparea tuturor darurilor atotbunătății dumnezeești. El este ființa, care prin anumite calități interne spirituale devine stăpânul lumii văzute, după asămănarea lui Dzeu. Omul este punctul, în care se concentrează razele convergente ale întregului univers. El este o recapitulare a lumii, — un microcosm în macrocosm.

In consequența superiorității ființii lui, Creatorul a sădit în el nobilele sentimente ale *religiosității* și moralității, prin ce-l ridică pe treapta cea mai înaltă din scara vietăților văzute. Aceste două sentimente le-a sădit Atotbunul în natura omului chiar dela început, în favorul cărui fapt militează univerzalitatea acestor două sentimente.

Nu există adecă popor, societate, ba chiar singuratic individ, la care să nu se manifeste aceste nobile daruri dumnezeești, între cari există legătura cauzei cu efectul. Conștiința morală și religioasă e tot așa de veche ca și originea omului.

E fapt incontestabil, că fericirea omului a depins și depinde în mod absolut numai dela claritatea și intenzitatea acestor două daruri mari: *religiositate și moralitate*. Până când aceste sunt în lumină, până când nu sunt înăbușite de duhul necredinții și de ceața întunerecului, până atunci omul se simte în o apropiată legătură cu Dzeu, se simte stăpân peste acul vrăjmașului patimilor, — și se simte fericit. Indată ce însă intenzitatea și forța de viață a acestor nobile sentimente slăbește, dispare, se perde și fericirea, cum s'a întâmplat aceasta cu strămoșii nostrii Adam și Eva. Omul adecă prin păcat ș'a perdut starea sufletească, în care se simțià fericit, ș'a perdut Edemul, — i-a dispărut fericirea, după care veacuri de arândul s'a nizuit ca s'o câștige și să se mântue de acul morții.

In cursul acestei nizuințe cele două sentimente au luat diferite forme și aspecte, după cum ne arată istoria omenimii.

Cauza acestei fapt este a se căutà, parte în concepția individuală a singuraticilor indivizi, parte în starea socială-culturală a popoarelor. Nu fără influință a rămas și felul guvernării, împrejurările topografice și climatice. Fără îndoială, cea mai mare influință asupra formei de manifestare a acestor două sentimente au avut'o legislatorii, filozofii, poeții și preoții, cari prin scrierile lor au influințat mult puțin, direct și indirect asupra conștiinții și rațiunii omului.

Spiritul scrutător al omului s'a încercat din răsputeri să afle modalitățile de a ajunge la o stare de fericire socială, reclamată de o necesitate psichică a ființii omenești. Legile, normele și căile crezute mântuitoare de starea nefavorabilă în care se aflà omul, difer după cum difere și concepția ce a avut'o despre divinitate, originea omului și scopul lui pe acest pământ. Așa vedem la unele popoare corupție morală, la cele mai multe falzitate în modul de privire a moralității, la unele o morală mai corăspunzătoare demnității omului, ca ființă rațională; iar la altele o lipsă totală a moralității. Zadarnică însă a fost toată truda omului de a se regenerà și mântuì din noianul rătăcirilor mortifere, în care s'a scufundat; zadarnică și încercarea spiritelor filozofice, ivite în cursul veacurilor, de a reînoì natura stricată a omului prin diferite sisteme filozofice-etice.

Mulți filozofi ai anticității, ce-i adevărat, propagau o morală, care privită din punct de vedere creștinesc era curată, dar lipsită în ființa ei de orice putere obligătoare. Principiile de morală ale endaimonistului Democrit (460—360) deșì mai curate ca ale altor filozofi, erau obscure, pentru care cauză (el) e și numit „întunecatul“ (ὁσκοτεινός). Lumea trebuià să fie mai filozofică decât el ca așa să l poată înțelege. Multele principii de morală ale lui Socrate, cari erau regule de aur, au fost întunecate și umbrite de o vieață destrăbălată ce o practicà și recomandà.

Convenirea cu femei publice el o recomandà învățăceilor sei, ba chiar îi conduceà la o femee frumoasă destrăbălată — la Theodota.

Certele, disputele ivite între sectele diferite, ce se ridicau în filozofia abia închegată a anticității, aduce omenimea într'o nedumerire, neștiind pe partea cărora e adevărul. Neînțelegeri și contraste mari erau în ceeace privește originea și ființa religiunii naturale: 1. Existența lui Dumnezeu. 2. Datorința omului de a-i servì și de a-l adorà prin 3. Virtute și pietate, ori prin 4. Căință și îndreptare și în fine 5. Credința într'o viață și răsplată viitoare. La aceste cinci doctrinale a fost redusă întreaga religiune. O revelațiune a lui Dumnezeu în istoria omenimii pentru mântuirea ei nu există, pentrucă Dumnezeu după fapta creațiunii și-a zistat activitatea față de lume și nu mai întrevine în procesul ei de dezvoltare. [1])

Astfel aù tras deiștii la indoială realitatea revelațiunii divine, cuprinsul pozitiv și caracterul supranatural, cu un cuvânt ființa proprie a religiunii creștine. Dar aceste atacuri îndreptate înpotriva creștinizmului au întâmpinat o opoziție puternică, ce venià din partea clerului cult de pe acele vremuri, care a combătut deizmul în nenumărate scrieri și astfel i-au oprit intrarea în cercurile mai largi ale poporului. [2]) Direcția naturalistă, ce s'a ivit în Anglia, s'a dezvoltat în empirizmul noetic alui *Iohn Locke*, († 1704) și a sfârșit cu scepticizmul lui *David Hume* († 1776).

Din Anglia a trecut direcția empirică naturalistă pe continentul Europei și a prins rădăcini mai întâiu în *Francia.* Aici a luat în curând o formă imorală și ateistă fiind alimentată în pământul unui epicureizm frivol, care proclamase plăcerea senzuală de supremul princip al vieții. Bazele teoretice ale acestei concepții morale sau mai bine zis imorale le-a pus *Condillac* († 1780), care a negat din empirizmul lui Locke realitatea experienții interne (reflexiunea) în procesul de cunoaștere al omului și a recunoscut numai experiența externă (senzația) de unicul izvor noetic. Din acest senzualizm noetic alui Condillac, care s'a sfiit totuși a negà existența lui Dumnezeu, a scos scriitorul *Helvețiu* [3]) († 1771) consequențele morale pentru viața practică. Plăcerea senzuală — zice el — este acel factor, care determină întru toate voința omului și interesul sau egoizmul este suprema lege, care stăpânește și dirige toate faptele lui. Aceste idei epicureice le-a combătut într'o formă frumoasă și atrăgătoare *Jean Iaques Rousseau*, († 1778), un bărbat credincios și cu simțiri nobile, care a recunoscut adeseori măreția creștinizmului, frumseța sfintei Scripturi și superioritatea persoanei Mântuitoriului, deși nu a acceptat creștinizmul după cuprinsul său pozitiv.

Prin învățătura sa despre bunătatea primordială a firii omenești s'a îndreptat împotriva doctrinii creștine despre păcat, care formează presupunerea operei de mântuire — iar prin visul său după starea naturală a omenimii, dela care aștepta vindecarea societății de toate relele ce o bântuiau, a nesocotit toți factorii și toată dezvoltarea istorică a omenimii. Nici *Voltaire* († 1778), contimporanul lui Rousseau și scriitor de mare influință asupra timpului său, nu a negat existența lui Dumnezeu [1]), dar s'a năpustit asupra credinții și a bisericii creștine cu tot veninul sarcazmului său ascuțit [2]) și s'a crezut în drept a prezice zdrobirea puterii de stăpânire a lui Cristos asupra sufletelor în cele mai apropiate veacuri.

Prin activitatea literară a *Enciclopediștilor* francezi a trecut deizmul și direcția empirică în cel mai cras materializm și în cel mai declarat ateizm, care nu s'a sfiit a acceptà toate consequențele dezastroase pentru vieața practică. Omul e compus numai din materie, cugetarea și voința sunt mișcări ale atomilor creerului, despre un princip spiritual în om, despre suflet, nici nu poate fi vorba, pentrucă existența întreagă se reduce la materie și la mișcările ei. Existența lui Dumnezeu este o chimeră, credința în nemurirea sufletului o hipoteză nebună, care înspăimântă pe om, libertatea voinții este o amăgire de sine. Egoizmul, „binepriceputul interes", este singurul princip al tuturor lucrărilor omului; câștigul și folosul unicul criter al adevărului; societatea omenească întreagă se întemeiază pe un sistem de interese reciproce. Aceste idei au fost cuprinse într'un sistem în scrierea: „*Systéme dela Nature*", care a fost publicată în Londra la anul 1770 sub pseudonimul Mirabaud, sub care se ascundeà baronul *Holbach* († 1789). Dar urmările lor n'au întârziat a se arătà. Cruzimile și atrocitățile revoluței franceze ne dau cea mai luminoasă dovadă cât de departe pot merge pornirile animalice în om dacă nu sunt stăpânite de puterea binefăcătoare a religiei. Până astăzi se văd urmările acelor idei la poporul francez, care își face titlu de glorie din necredința ce-l caracterizează.

---

[1]) In filozofia antică au învățat *Epicurei*, că nu este demon de zăi să se intereseze de soartea lumii și a oamenilor, pentrucă și-ar conturbà fericirea olimpică.

[2]) Apărătorii creștinizmului au avut o deosebită satisfacție, că cei mai luminați bărbați de atunci: *Francis Bacon, Iohn Newton, Rich. Bentley* ș. a. țineau la creștinizm cu toată tăria.

[3]) Lehrbuch der Gesch. der Philosophie, W. Windelband. 1903. p. 365 seq.

[1]) Dela el au rămas machiavelicele cuvinte, că dacă nu ar existà Dumnezeu, ar trebui inventat.

[2]) Deviza sa era: „Ecrasez l'infâme!" adecă biserica.

O propunere.

„Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român" își dă toată silința de a încurajà poporul la cetire, în care scop în tot anul împarte gratuit între popor, în partea unde 'și are adunarea generală, cărți de feliurit conținut. — Modul acesta de procedură e recunoscut de foarte practic și cei ce se împărtășesc de acel favor, binecuvintează pe conducătorii numitei instituțiuni.

Se apropie timpul, când „Asociațiunea" își va ținea și în anul acesta adunarea generală, unde ar fi locul, ca prin oameni competenți să se pună pe tapet ideea compunerei unei cărticele care ar contribuì foarte mult la ridicarea poporului nostru agricol.

Poporul român de ambele confesiuni ține și trebue să țină foarte mult la *posturi*, căci îndată ce postul va fi de Români abandonat, legea strămoșească slăbește, simțul religios — moral ar scădeà, și desnaționalizarea mai ușor poate să se ivească la început ici-colea, și cu timpul s'ar lăți tot mai tare. Dacă poporul român nu ar fi ținut cu atâta tărie la post, de mult nu ar mai existà. Postul a fost zidul cel puternic al Românului, care l-a apărat de desnaționalizare și 'l ține strâns pe lângă religia, în care s'a pomenit.

Mulți Români însă dintre poporul agricol, ba mai toți din clasa de mijloc, meseriașii, au părăsit și părăsesc mâncările de post simplu din motivul, că femeile nu știu gătì mâncările de post, așa ca să aibă gustul necesar. Fierb mazăre, fasole, pun ceapa, ridichea, crastaveții, — când îi au pe masă, și afară de acestea apoi mai că nu mai știe biata țărancă pregătì mâncare de post. Și așa nu e de mirat, că omul muncitor mănâncă, mai pe ascuns, — cum poate în zile de post câte o bucată de dulce, ca să poată lucrà la sapă, coasă, plug și la grelele sale ocupațiuni de tot feliul.

O carte ne trebue deci, care ar descrie în mod scurt, precis și în termini cât mai populari, *cum au a se pregătì mâncările de post* din cerealele, legumele, peștele etc., ce le poate aveà întotdeauna țăranca română la dispoziție, care cărticică să aibă un preț cât mai ieftin, pentrucă fiecare aduce folos material și moral mult mai mare decât ori ce altă lectură.

In cărticica aceea s'ar puteà spune, cum are țăranca Română să 'și țină culina în curățenie, cum are să pună pe masă, ce fel de mâncări de post ar fi mai recomandabile sănătății la dejun, prânz și cină.

In zilele de dulce tot mai merge la casele, unde vacile cu lapte, găinile cu ouă, oile cu brânză mai dau ajutoriul trebuincios la schimbarea bucatelor; dar totuși și pentru mâncările de dulce, mai simple, încă s'ar puteà face o descriere amănunțită cu privire la gătirea lor.

Am avut ocazie a ceti cărți din ale bucătăriei, dar acelea nu's pentru popor, pentrucă de o parte numirile bucatelor sunt neînțelese de femeile dela sate, iar de altă parte acele cărți, de conținut prea bogat, sunt prea scumpe, pentruca femeea dela sat să și-le poată procurà.

Eu aș crede, că dacă Asociațiunea ar aflà omul măestru în ale bucătăriei rurale, care ar fi în stare a compune o astfel de carte de bucate simple țărănești, dar tot odată și gustoase, și Asociațiunea o ar pune sub tipar, apoi ar însărcina preoțimea și învățătorimea ca să o împartă între popor, mii de exemplare s'ar trece, și multe femei ar căpăta gust de cetire, iar bărbații muncitori mai cu voie ar lucrà la înaintarea casei lor, hrăniți fiind cu bucate mai cum să cade, și mulți ar abzice de a mai alergà la crișmă ca cu [illegible]chiul să 'și recreeze puterile istovite de greul muncei zilnice.

Gheorghe [illegible]
preot ortodox.

NOUTĂȚI.

Parastas pentru Șaguna. Astăzi la orele 10 s'a oficiat parastas în catedrala din Sibiiu, pentru odihna sufletului marelui *Andreiu Șaguna*, prin Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, azistat de P. C. Sa dl protosincel, director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roșca*, dl protopresbiter *Ioan Vasiu* și diaconii Dr. *A. Crăciunescu* și *Vasile Stan*.

*

Incheierea anului școlar s'a făcut astăzi la seminarul Andreian și la școala de fete. Vom dà raport în numărul viitor.

*

Procesiune. Din comuna Cioara (tractul Sebeșului) ni se scrie, că la îndemnul preotului de acolo Const. Oancea poporul din jur a făcut o procesiune la „plăișorul Cioarei", la locul unde a fost oarecând mânăstirea „Aftia". In acest loc au ridicat credincioșii G. Dăian, Iacob Maierescu și N. Dăian o cruce mare și frumoasă sculptată și pictată sub un coperemânt în formă de criptă, pictat și acesta de talentatul tiner Dionisie Păcurar, pictor în București și fiul preotului din Vinerea. Mânăstirea „Aftia" atârnătoare de măn. Cozia s'a desființat la 1788.

Poporul drept credincios a împodobit după putință noul așezământ în amintirea acelui locaș de închinare și au hotărât ca an de an să pelegrineze la acel loc, care cine știe câte zeci de ani, poate chiar veacuri, a fost închinat cinstirii tatălui din ceriuri.

Prima procesiune s'a făcut a doua zi de Rusalii anul acesta. Preotul C. Oancea din Cioara a fost însoțit de preoții Ion Radu din Tărtăria și M. Vale din Purcăreț, precum și de întreg poporul din aceste trei comune. La locul de pelegrinaj s'a făcut serviciu divin, s'a stropit poporul cu apă sfințită, iar preotul C. Oancea a ținut o predică instructivă.

E bine ca aceste obiceiuri strămoșești, chemate să contribue la creșterea morală a poporului, să fie susținute și corect întrebuințate din partea celor chemați.

*

Remaniare ministerială în România. Domnul *Bădărău*, ministru român de justiție a demisionat, iar în locul seu a fost numit titular la justiția română dnul *Greceanu*, senator.

*

sufletului. Așa unii ca Democrit ziceau, că sufletul omenesc e foc, alții ca Eraclit, că este mișcare; iar stoicii în frunte cu Zenon ziceau, că este aer. Apoi unii ziceau că e muritor iar alții că e nemuritor și mulți îl descompuneau în atomi. Multe contraste sunt în ceeace privește virtutea, fericirea, binele și răul, justul și nejustul. Ceeace la un filozof e virtute, la altul e fărădelege. Antisten în continuu vorbeà de virtute, dar ne spuneà, că ce-i virtutea și cari sunt bazele ei.

Fericirea unii o aflăm în umor, alții în lipsa de suferințe, apoi unii în înfrânarea poftelor senzuale, pe când alții în satisfacerea a cât de multe plăceri. Socrate identifică binele cu frumosul și cu ceeace e priincios. Epicur confundă dreptul cu ceeace e folositor.

Aristotel recomândă să facem binele, dar nu clarifică precis ce i binele. Ideile și principiile morale curate, ce mai licăriau ca nește raze palide din ideile și credințele unor filozofi sunt întunecate de vălul principiilor rele și condamnabile, ce le propagau alți filozofi. Deșì unii condamnă furtul, dar cei mai mulți îl aproabă, socotindu-l o profesie, ca Solon.

Un mai mare succes n'a avut omul nici ca legislator în nizuința sa spre mântuire. Legile vestitului Lycurg oare ce rezultate au avut pentru Spartani? A format din ei un popor, națiune cu inimă și minte? Nu, ci numai niște puternici, dar cruzi militari. Cele mai mari cruzimi le făceau acasă și în războiu

Au fost viteji dar necioplìți la minte și la inimă. Viclenia și nedreptatea îi stăpâneà.

Spiritul omului, dornic vecinic de progres cu toate zbuciumările și sforțările sale n'a putut ajunge la o stabilitate deplină în determinarea normelor și căilor ducătoare la mântuire. Nu, căci sufletul omenimei era închis în *iadul necredinții*, și al stricăciunii, iar trupul ei era încătușat în *legăturile patimilor* și poftelor rele. O putere divină, ceva revelat, trebuià să regenereze omenimea. Era lipsă de învățături și principii de viață, cari prin curăția și sublimitatea lor să atingă în mod binefăcător și cele mai fine coarde ale inimii omului, să pătrunză adânc în cele mai mici crețe ale sufletului și minții omenești și cu o forță irezistibilă să-l depărteze dela abizul peirii.

Acea forță divină, acea putere care fost'a chemată să regenereze natura stricată a omenimii a și sosit la plinirea vremii. Și ea poartă un nume, înaintea căruia toate genialitățile se ofilesc, un nume, care a străbătut până și în cele mai labirintice văi ale pământului, un nume, pentru care mii de viteji au murit, un nume care a deșteptat în omenime după atâtea secole de amorțeală, un entuziasm sublim și necomparabil și acel nume este Isus Cristos.

Isus Cristos prin învățăturile și principiile sale, prin purtarea sa, ce corespundeà celor ce învățà, în scurt timp birue. El stabilește clar, precis și sigur toate dorințele ce le are omul față de divinitate, care e temelia învățăturilor lui (Marc 12. 29—31); determină în mod solid, rezonabil și popular toate datorințele, ce le are omul față de familie, soț (Mat. 19. 5—7; Marc. 10. 11—13) copii, societate (Mat. 18. 5—11; I Tim 5. 4.), biserică și stat, față de stăpâni și stăpâniți, etc. (ep. pauline).

Invățăturilor sale le dă o așa formă încât sunt accesibile și celui ignorant, dar satisfac și mintea celui erudit. Duhul omenirii, care se află în o stare blazată în care se zămisleau gândiri sinistre și care ajunsese pe povârnișul scepticizmului și al desperării, acum își află mântuirea în Isus, fiul omului. El îl ridică din oceanul rătăcirilor, ce aduc peire, îl ridică la o stare favorabilă nizuinții sale spre desăvârșirea biblică, îl împintenează spre progres, făcându-l să despretuiască întunerecul neștiinții. Îl scoate din iadul necredinții și al stricăciunii, sfărmându-i porțile prin forța învățăturilor și principiilor, ce a propovăduit, cătușile patimilor și poftelor rele le rupe prin flacăra luminei, ce arată calea adevărului; Adam care trăià în generațiile următoare se deslegă din legătura patimilor și din stricăciune e izbăvit. Cu moartea Sa Cristos a sfărâmat moartea omenimei, care se manifestă în doctrina filozofică greșită; a călcat moartea, dând viață omenirii, că scris este „perde-voi înțelepciunea înțelepților și nimici-voi știința cuminților." (I Cor. I. 19).

Și iată, că doctrina lui Cristos nimicește cerbicosul Judaism și învinge îngânfatul păgânizm și se ridică ca o falnică regină în capul acestor învățături filozofice.

Prin învierea învățăturilor mântuitoare în conștiința omenimei moartea s'a călcat, iadul s'a prădat și omul a înviat

Pericolos pentru idee. In urma ordinului ministerial s'au sistat mai dăunăzi toate procesele de presă pornite de guvernul Fejérváry „Poporul român“ însă ne anunţă, că cu el a făcut excepţie procurorul şi a susţinut acuza în potriva red. resp. D. Birăuţiu. Citat fiind la tribunal acolo is'a spus, că *activitatea d'ui e periculoasă*, deci trebue să stea de faţă cu tribunalul. Cu alte cuvinte — la răcoare.

*

Conflictul româno—grec. Ministrul de externe al României Lahovary a plecat îndată după isbucnirea conflictului la Paris şi Viena pentru ca să exopereze dela marile puteri europene amestecarea în acest conflict şi rezolvarea lui pe calea dreptăţii. Amestecarea puterilor în conflict e îndreptăţită, de oarece România reprezintă interesele Europei întregi în Macedonia. Asta o recunoaşte toată lumea. De aceea presa europeană a dovedit porniri de indignare în potriva Greciei şi toate ziarele dela Petersburg până la Roma sunt de acord că Greciei nu i-ar strică acum o lecţie aspră din partea puterilor.

Min. Lahovary a şi avut o primire foarte pretinească în deosebi la Paris, unde min. Bourgeois i a promis cu toată sinceritatea, că se va întrepune împreună cu Austro-Ungarria şi Rusia pentru de a dà României satisfacţia cuvenită, iar Greciei o lecţie de cinste şi bun simţ.

La Petersburg fusese min. Lahovary mai înainte şi a fost asigurat de simpatie şi întrevenire pentru România.

In zilele acestea venind din Paris s'a abătut şi pela Viena la min Goluchowski.

Spun unele foi, că şi Goluchowski i-ar fi promis sprijinul. Pe de altă parte alte foi spun, că Gol. ar voì să ţină o atitudine neutrală şi numai atât ar voì să facă să scrie Turcilor, ca să nimicească toate bandele de bandiţi, ce le turbură ţara.

Judecând starea faptului acestui conflict Austro Ungaria ar aveà datoria să păşiască mai energic în potriva Greciei, deoarece ea caută mai mult să facă cuib intereselor sale în Macedonia.

*

Examenul de maturitate la gimnaziul de stat din Sibiiu l-au prestat în anul acesta cu succes bun tinerii români Ascaniu Crişan, Emanuil Ciulei, Eugen Şelariu, Ion Dragomir, Aurel Milea, Alexe Moldovan şi Ion Podea, pe lângă alţi 10 maghiari. Patru Români şi un maghiar au fost respinşi din câte un studiu.

*

Examen de muzică. Mercuri, în 14/27 Iunie a. c., seara dela orele 7¼ până la 9 şi jum. şi-a ţinut examenul şcoala de muzică a profesorului de aici Victor de *Heldenberg*. Prestaţiunile elevilor au fost foarte succese şi au fost răsplătite cu recunoştinţă din partea publicului număros, care a cercetat acest concert cu scop filantropic. Bucuria noastră a fost cu atât mai mare, cu cât între elevele dlui V. de Heldenberg am văzut şi două româncuţe, talentata violinistă *Ella Ioanovici* şi *Anicuţa Voileanu*, fiica as. cons. Mateiu Voileanu, care prin silinţa şi priceperea dovedită până acum, promite a devenì o pianistă excelentă.

*

Alegere de preot. In comuna *Pricaz* a fost ales paroh absolventul de teologie *Nicolau Stîrc*, fiind singurul candidat.

*

Arhip. Roşca, român bucovinean stipendist al dietei buc. a studiat câtva timp în Roma pictura. De curând a lucrat icoana papii Pius X. care a făcut mare senzaţie în Roma, deoarece este cel mai artistic şi cel mai succes chip al papii.

*

Premii. Adunarea generală din ăstan a despărţământului D. S. Mărtin al Asociaţiei va împărţì patru premii, două pentru învăţătorii cari au excelat în pomărit şi două pentru ţărance distinse în legumărit. Concurenţii de pe teritoriul acestui despărţământ îşi vor înaintà concursul până la 20 Iulie n.

*

Bustul lui Traian s'a inaugurat Dumineca trecută în T.-Severin, în mijlocul unei grădini mici a oraşului. Monumentul e lucrat în peatră dela Deva şi are înălţimea de 7 metrii. Preţul 15 mii lei.

*

Daruri pentru biserică. Din Cigmeu ni-se scrie, că Aron Lazar a adunat dela mai mulţi suma de 24 coroane pentru repararea bisericei, alţi buni creştini au dat varul, Petru Săbău a cumpărat o icoană, Iosif Ilieş o candelă, Lazar Toma o măsăriţă, Petru Lazar un rând de haine bisericeşti în companie cu alţi credincioşi precum şi un policandru. Alt policandru a cumpărat Nicolae Buda, şi Saveta Buda a dat o măsăriţă. Tuturor donatorilor numiţi şi nenumiţi, oficiul parohial din Cigmeu le aduce mulţămită.

*

Mandat atacat. „Libertatea“ aduce ştirea, că partidul fostului candidat naţional Dr. Rozvan a atacat mandatul deputatului ales la Dobra cu mijloace neiertate de lege.

*

Alegeri nouă s'au făcut în Sârbia Dumineca trecută pentru cabinetul Paşici. Acesta şi a câştigat majoritatea. Au fost aleşi 84 radicali, 49 nouradicali, 14 naţionalişti, 3 progresişti şi un socialist.

*

Papa s'a bolnăvit greu în timpul din urmă. Dr. Laponi, medicul lui spune, că sufere de reumatism. Dr. Browne din Filadelfia l a cercetat pe Papa şi a constatat boală de rinichi şi calcificarea înceată a sângelui.

*

Mort pe amvon. Un preot din Innsbruck a fost lovit Dumineca de apoplexie în decursul predicei. A rămas mort pe loc.

*

Maghiarizarea. Ministrii parcă s'au înţeles să se pună cu trup cu suflet în serviciul acestei utopii. Min. Andrassy a dat poruncă comitatelor să boteze toate localităţile cu numiri maghiare, iar min. de războiu Iekelfalussy a poruncit că de aci înainte toate actele militare ce se adresează autorităţilor civile au să fie traduse şi în ungureşte. Se vor face tipărituri în două limbi alăturea.

*

Romul Boilă, doctor în sciinţele iuridice şi politice, anunţă că şi-a deschis Cancelarie advocaţială în Diciosânmărtin (strada principală nr. 57, casa Boila).

*

Victimele conservei militare au căzut 15 soldaţi ai reg. 31 din Melun, siliţi fiind să mănânce carne stricată Sunt bolnavi greu.

*

Oraş fără pâne. Toţi brutarii din Slatina (România) s'au pus în grevă, astfel că oraşul a rămas fără pâne. Primarul oraşului a comandat dela Craiova 5000 mii pâni pe fiecare zi.

*

Rector al univerzităţii din Viena a fost ales cu imanimitate prof. Dr. Meyer-Lübke, vestitul filolog şi tâlcuitor al limbilor romanice.

*

Surdomuţi. In institutul de copii surdomuţi din Budapesta se primesc pe anul 1906/7 45 elevi noui. Cei interesaţi primesc informaţii gratuit dela direcţiunea institutului (Budapesta Mosonyi n 8).

Din public.*)

Mulţămită publică.

Aflându-se mai mulţi locuitori din comuna noastră Cuciulata în America, la întrevenirea harnicului şi bunului creştin Ioan Mihăilă, spre a cumpărà un clopot mare conform recerinţelor de astăzi; am şi trimis 4 apeluri, cari s'au împărţit la 4 creştini de ai nostri, colectând:

Ioan Mihăilă: Dela Ioan Aron Morariu şi Andreiu Cantor, câte 5 dolari, Nicolae Cantor-Rabocea şi Ioan Mihăilă, câte 5 dolari 50 cen, Dumitru Dămian, Arsene Stoie şi George Ioan Schiopu câte 2 dol.

Marcu Moldovan: Dela Ioan Lazar Schiopu, Marcu Moldovan, Ioan D. Cantor, câte 5 dolari, George Miron Anghelache 2 dolari, Ioan Achim Ghindea 25 c., toţi din Cuciulata. Ileana Nicolae Roşală, Lupşa 1 dolar, Ioan Aldica, Ioan Şolcă, câte 1 dolar, Bucur Broş 50 cen., George Tulbure 30 cen., Ioan Pascu şi Iosif Tulbure, câte 25 cen., toţi din Ticuşul-săsesc. George Comşa 50 cen., Ioan Dumitru 25 cen., ambii din Ticuşul-rom. Aron Pleşa 50 cen., Zosim Punucea 25 cen, ambii din Dăişoara. Vasile Andreiu, Ioan Mâţă, Roman Bucur, Ioan *Zos.* Răţoiu, Ioan G. Răţoiu, Ioan Vodea, câte 25 cen., Gligoare Mihăilă 20 cenţi, toţi din Dăişoara. Ioan Bârlea 50 cenţi, Nicolae Uliţă, Zaharie Babeţiu, câte 25 cenţi, din Paloş. Ioan Cârlan 50 cen., Crihalma. Nicolae Popa 90 cen., George Urdea şi George Stancu Popa, câte 50 cenţi, Iosif Popa 25 cenţi, toţi din Comana-inf., Ioan M. Neaşcu şi Ioan Florea, câte 25 cenţi, din Fântână, Moise Zsiga, Beclean 50 cenţi. Suma 29 dolari 40 cenţi (141 cor. 60 fil.)

Iacob Z. Ghindea: Dela Iacob Z. Ghindea 5 dolari, Andron M. Punucea 5 dolari 75 cenţi, Andreiu Boeriu 2 dolari, toţi din Cuciulata. Simion Mititelu, Toader Nica, Ioan I. Răţoiu, Benii Pununcea, Vasile Stanciu, Ioan Buboia, Ioan Bucuru şi Moise Muntean, câte 50 cenţi, Marcu Pununcea, Ioan Oancea, Anton Ghirda, Zaharie Oancea, Vas. Răţoiu şi Ioan Măţă, Nicolae Oprea, câte 25 cenţi, Sim. Ghirda şi Moise Nica, câte 20 cenţi, toţi din Dăişoara. Ioan Sotea, Crihalma 50 cen., Ioan Roşca 50 cen., din Fântână. Samoilă Boţoman şi George Boţoman, câte 50 cen., George Gaşpar 1 dolar, toţi din Dopca. Iacob Leancu şi Zaharie Sârbu, câte 50 cenţi, toţi din Matifalac. Moise Maniu, George Ticuşan, George Radu, Nicolae Iacob şi Ioan Staubert, câte 25 cenţi, toţi din Agoşteni. George Roşu, din Jimbor 25 cen., Zaharie Andreiu, Moise Andreiu, Nicolae Uliţă şi Teodosie Uliţă câte 25 cen., Nicolae Butică 10 cen., toţi din Paloş. Ioan Rogozea 1 dolar, Ioan Buta şi Achim Colau, câte 25 cen., Nicolae Păcurariu 50 cen., Achim Macaveiu şi Ioan Dragoş, câte 25 cenţi, toţi din Ţinţari. George Ovesea, din Veneţia-sup. 50 cen., Ioan Radu şi George Martin, câte 25 cen., toţi din Sebeşul săsesc. Silvestru Radu, din Coveş 50 cenţi, Vasile Mocanu, din Fiso 25 cen., Dănilă Dăugan, din Belad 25 cenţi. Suma 30 dolari = 150 coroane.

Toate 3 colectele dau suma 86 dol. 45 cenţi, 421 cor. 60 fileri.

Colecta a IV. Colectanţi: Gheorghe Ghindea, ferar şi Gheorghe Iacob Schiopu în Terre-Haute; contribuind: Colectanţii câte 10 dol., Achim Sarban, Gheorghe Rohan, Ioan I. Punnea, fiecare câte 5 dol., toţi din Cuciulata; Ioan Comaniciu, Veneţia inf. 50 c. Gheorghe Pavel, Vasile Pavel, Ioan Sacel, fiecare câte 25 c. Mihail Rodes, 20 c. Petru Maier, 15 c. toţi din Săcelul român, Gheorghe Cordon, din Şona 25 c. Vasile Corcodel, Viseri 25 c. Nicolae Draghiciu 50 c. din Stena, Vasile Albu, Ungra, 25 c. Zaharie şi Nicolae Pitica, câte 10 c. Nicolae Pitica, 1 dol. Ispas Bekes 25 Ioan Goga, 40 şi Elisie Moldovan 20 c. toţi din Daia săsească, Dumitru Suciu şi Maria 1 dol Stefan Bogolea, 20 Mihail Sultan, 10, Stefan Cioclar, 15, Ion Sunta, 25 c. toţi din Sighişoara, Ioan Bucur Pulexe, Breaza, 1 dol., Ioan Borcoman, Ioan Danciu, câte 10 c. Pavel Danciu toţi din Coholm, 25 c. Vasile Coman, 25 Haşfaliu, Vasile Muzsa, 25 Vaida-Kut, Pavel Busuc 50, Ioan Lupea 10, Pavel Tene 10, Ioan Aron, Pavel Aron, ambii 25 cenţi, Niculae Zopa 10, Gheorghe Andreiu 20, Gheorghe Pintea, Pavel Pintea, Gheorghe Drăgoş, câte 20 c. Nicolae Bucur, 15 c., Gheorghe Lăpădat, 20 c., Petru Suson, 25 c., Adam Aron, Lazar Bujoiu, 20 c., Mihail Postu, 10, Pavel Pupăză, 15, Ioan Sutea, 10, Teriak Dénes, 50 toţi din Feriház şi Ioan Olariu şi Simion Muntean, câte 25 c. din Loamnăş, Ioan Orăştian, 25, Ioan Stoie, 10, Coanda Dumitru, 20, Ioan Frăţilă, Nicolae Elesin, ambii câte 10 c. Niculae Creţiu, 5 c. toţi din Ocna-Sibiiului, Nicolae Vulcan, 25 c. Scoreiu, Gheorghe Cismariu, 20 c., Galaţiu-Făgăraş, Ilie Dobrea, 25 c., Ana Dobrea, 15 c., Mateiu Maier, toţi din Zoltan, Dumitru Suciu, Mesindorf, ambii câte 25 c. Ioan Donasian 5 c., Gheorghe Strodi, 15 şi Elisie Enciu, ambii câte 15 c. toţi din Ţeline, Ioan Cernea 10, Beia, Gheorghe Stanciu, Ioan Baciu, Closter, Gheorghe Gaşpar, toţi câte 25 c., Dopea. Ioan Galu, 20 c., Buholţ, Moise Craciun, 10, Nicolae Câmpian, Nicolae Solomon, ambii câte 25 c., Nicolae Presion, Vasile Slămnişeanu, toţi din Alămor, Gye Lom, toţi câte 10 c. şi Ioan Gruse, 25 cenţi toţi din Hundorf. Suma 53 dol. 20 cenţi, — 260 coroane.

Nicolae Villi cu soţia sa Maria păr. Ţiu din Braşov, două icoane şi o candelă de metal în preţ de 56 cor. George Roşală Diga cu soţia Pătrana, o pânzătură în preţ de 6 cor., Nicolae M. Ghes şi soţia Paraschiva, pe lângă multe alte binefaceri anuale pe seama bisericei şi şcoalei noastre, o pânzătură şi un rând de vestminte negre pentru serviciul divin în preţ de 75 cor., Ioan George Cirică şi soţia sa Ana n. Mitrofan, mineiul legat pe luna lui Ianuarie în preţ de 14 cor. 50 fileri; iar stimatul domn Nicolae Chiorniţa, pe lângă multe alte binefaceri anuale pentru biserică şi şcoală a mai dăruit mai multe ziare, călindare şi alte reviste pe seama bibliotecei bisericeşti-şcolare în preţ de 50 cor. şi o grădină în mărime de 1 jugăr 109☐ în valoare de cel puţin 700—800 cor., tot asemenea fiica sa Sextilia Maroş Gavriil, secretar de finanţe în Oradea-mare, o pânzătură pe tripodul evangeliei în preţ de 15 cor., însă peste aşteptare a făcut vrednica ţărancă Maria Strâmbu năs. Roşală, care rămânând văduvă cu 2 orfane a luat drumul străinătăţii, s'a dus în România şi din sudoarea sa pe lângă îngrijirea orfanelor sale fiice a donat şi pe seama bisericei noastre un potir de argint veritabil cu toate accesoriile, un disc şi un epitaf pe pânză toate în preţ de 180 cor., iar vrednicul fiu al acestei comune Nicolae Popa şi soţia, geamantagiu în Bucureşti a donat un etui (cutie) de catifea foarte fin lucrată în preţ de 45 cor. pentru păstrarea requisitelor donate de Maria Roşală, Todor Niciu Brânzea, un prapor în preţ de 60 cor., toţi din comuna Cuciulata.

Din însărcinarea comitetului parohial le aducem şi pe această cale sincerile noastre mulţămite, dorindu-le ca Atotputernicul Dumnezeu să le dăruiască spor şi noroc ca să mai poată face asemenea fapte, servind de impuls şi altora.

Gheorghe Cantor
învăţător.

Gheorghe Sglimbea
paroh.

„Albina“

institut de credit şi de economii în Sibiiu.

A nouăsprezecea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciare de 5% în florini ale institutului de credit şi de economii „Albina“ a urmat în 28 Iunie 1906 în prezenţa domnului notar public regesc Gabriel Zágoni şi a doi membri ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras în valoare totală de fl. 94.000 următorii numeri:

à fl. 500: Nr. 55, 67, 76, 84, 125, 134, 140, 157, 204, 206, 213, 216, 230, 240, 247, 310, 315, 334, 369, 382, 391, 399, 417, 429, 430, 461, 494, 496, 509, 511, 514, 578, 579, 581, 614, 626, 660, 663, 713, 715, 718, 735, 751, 760, 763, 791, 807, 815, 816, 823, 826, 841, 857, 883, 890, 916, 938, 975, 994, 1003, 1008, 1009, 1028, 1039, 1052, 1058, 1074, 1079, 1090, 1102, 1116, 1131.

à fl. 1000: Nr. 20, 34, 40, 52, 72, 77, 82, 102, 113, 130, 135, 147, 156, 184, 219, 220 224, 234, 237, 246, 265, 272, 304, 325, 328, 335, 345, 347, 358, 379, 385, 422, 425, 427, 456, 478, 499, 501, 504, 516, 558, 569, 573, 575, 594, 595, 615, 637, 652, 657, 674, 693, 733, 736, 760, 791, 796, 824.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1907 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa în Braşov, la Wechselstuben-Action-Gesellschaft „Mercur“, şi la Wiener Filiale der Zivnostenká banca pro Cechy a Moravu în Viena; la Ungarische Escompte und Wechsler-Bank şi la Pester ungarische Commercial-Bank în Budapesta, precum şi la Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe in Triest, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot rescumpără şi mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimbă cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Ianuarie 1907 încetă interesele lor mai departe şi cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai 'nainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à fl. 500: Nr. 71, 547, 618 (1904), 752 (1904), 77 (1905), [illegible], 856, 1076.

à fl. 1000: Nr. 459, 745.

Sibiiu, în 28 Iunie 1906.

Direcţiunea.

---

izbăvit din stricăciune. Lumina credinţii adevărate străbate blând dar puternic prin ceaţa neguroasă ce învălue stratul vieţii sufleteşti a omului, rupe zăgazurile întunerecului şi cu o căldură învietoare desmorţeşte şi încălzeşte duhul omului, împintenându-l spre ţinta doririlor sale, — spre mântuire.

Şi acum scos din robia vrăşmaşului merge cu paşi siguri spre desăvârşirea biblică ajutat şi călăuzit în continuu de dreapta Mântuitorului, de făclia Evangeliei

Până la sfârşitul veacului îi va dà ajutoriul, căci doctrina mântuitoare este vecinică, ca şi autorul ei, şi scris este: „Până ce nu va trece ceriul şi pământul nici o iotă sau nici o cirtă nu se va perde din lege“. Vor trece popoare, vor cădeà tronuri, vor dispăreà legi, se vor schimbà formele de guvernare, dar credinţa şi legea mântuitoare alui Isus Chr. vecinic va rămâneà. Şi în continuu va zice sufletelor omeneşti cu o demnitate divină „Veniţi la mine voi toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi eu vă voiu odihnì pe voi“.

Zaharie Manu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţiunea nu primeşte rĕspunderea.

Nr. 292—1906. [138] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Mesterhaza,** salar 600 coroane din din cassa bisericei, cuartir în natură şi lemne de foc.
2. **Deda,** postul al doilea, salar 600 coroane din repartiţie, cuartir în natură şi lemne de foc.
3. **Dumbrava,** salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Săcal,** salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
5. **Idicel-sat** şi **pădure**, 2 posturi cu salar câte 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
6. **Hodac,** salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir, grădina şcoalei de $^1/_4$ jug. şi lemne de foc pe picioare din pădurea şcoalei.
7. **Uriziul-superior,** salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Suplicele, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne oficiului protopresbiteral al Reghinului, în Maros-Kövesd p. u. Déda.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Murăş-Cueşd, 14 Iunie 1906.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Nr. 373. 273—1906 protopresb. [136] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratele **Sighişoara** şi **Cohalm**, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Sighişoara,** un post învaţătoresc cu salar anual de 600 coroane, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.
2. **Feleag,** prot. Sighişoara, cu salar anual de 600 cor. şi anume: 400 coroane dela stat şi 200 coroane dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.
3. **Hetur,** protop. Sighişoara, cu salar anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.
4. **Bundorf**, protop. Cohalm, cu salar anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.
5. **Valendorf,** prot Cohalm, cu salar anual de 600 coroane, şi anume: 400 cor. în bani, pentru restul de 200 cor. folosirea unui pământ arător, a unei fânaţe şi a grădinei dela şcoală.

Cuincuenalul prescris de lege, servind învăţătorii la şcoalele susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanţii la aceste posturi, cu îndatorirea a provedeà instrucţiunea şcolarilor dela 6—12 ani şi celor dela 13—15 ani, a i instruà în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce şi a ţineà în Dumineci şi sărbători strană în biserică, să-şi aştearnă petiţiunile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighişoara (Segesvár) până la terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-şi arătà desteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreţii buni.

Sighişoara—Cohalm, 12 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighişoara şi Cohalm, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

Nr. 369—1905. [137] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **capelan** pe lângă neputinciosul paroh Lazar Stan din parohia de clasa a III-a **Socet** cu filiile **Poeana-Rechiţelei** şi **Runcu-mare**, protopresbiteratul **Hunedoara**, pe baza înaltei rezoluţiuni conzistoriale dtto 22 Noemvrie 1905, Nr. 11,313 Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în faţa alegătorilor pentru a cântà, resp. a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 8 Iunie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

HP 12

Cea mai fină dintre toate grăsimile e

grăsimea pentru mâncări „Ceres"

din nuci de cocos proaspete

Georg Schicht, desp. fabricelor de alimente „Ceres", Aussig

Sezonul de primăvară şi vară 1906.

STOFE de BRÜNN VERITABILE

Un cupon în lungime de 3·10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi şi vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 şi 14 cor. din lână mai bună; 16 şi 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum şi stofe pentru pardesii, loden pentru turisti, camgarnuri de mătase etc. furnisează cu preţurile fabricei depozitul de fabrică de postav

81 20—20

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis şi franco. — Trimiterea stofei conform mustrei se garantează. Avantagiile, ce se obţin prin comandarea stofelor direct dela firma de mai sus, sunt conziderabile.

Multe milioane de dame alese folosesc universal renumita

CREMĂ MARGIT

a lui **Földes**

care e

fără unsoare, nestricăcioasă şi care imediat înfrumseţează.

Scutită prin lege. Efect grabnic şi sigur.

Crema Margit a lui Földes e un mijloc nestricăcios, de efect grabnic şi sigur contra pistruilor, petelor de ficat, carilor de piele, şi altor necurăţenii ale pielii. — Cele mai alese dame din lume folosesc Crema Margit şi sunt încântate de efectul ei neîntrecut şi miraculos. — După întrebuinţarea unui borcan fiecine se poate convinge despre aceasta. A se feri de imitaţii!

PREŢUL unui borcan mic 1 cor, mare 2 cor., Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Apa Margit pentru obraz 1 cor., Pasta de dinţi Margit 1 cor.

(62) 5—5

Producent:

Clemens v. FÖLDES

farmacist în ARAD.

Comande dela 6 cor. se efeptuesc franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly, Rummler Ervin, şi Pessel & Schmidt; în drogeria Morscher Károly şi parfumăria Meltzer. In Agnita în farm. Wilhelm Fröhlich.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA"

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii comunele mai mari. (271)

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloa

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74]

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătir

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a)

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clo

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara

se recomândă spre pregătirea clopotelor [illegible] rea de nou a clop stricate, spre facerea de clopote întregi, [illegible] gă garanţă de mai ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, [illegible] spre a le întoarce cu uşurinţă în orice [illegible] dată ce clopotele sunt bătute de o [illegible] astfel mântuite de crepare. Cu deose [illegible] comandate

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de m**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE NOVOTNY ANTAL TEMESVÁROTT 1546 SZ.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidie

Nr. 6 Sibiiu, Marți 20 Iunie (3 Iulie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiu [illegible] luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie [illegible] luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate [illegible] luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Vorbire festivă

rostită cu ocazia [illegible] anului școlar la seminarul [illegible]reian“.

De [illegible] sem. Dr. Nic. Bălan.

> „Pe[illegible] noi s'a scris, că celce ară, [illegible]-se să are întru nădejde, [illegible] celce trieră, să triere [illegible] întru [illegible]dea de a gustă rodul“.
> I. Cor. 9, 10.

S'a strecurat pe nesimțite zi de zi, ceas de ceas, [illegible] an școlar, un period obicinuit în [illegible]onomia noastră — academică.

Colegiul profe[illegible]al au fost lucrătorii; țărâna c[illegible]m lucrat-o a fost mintea și inim[illegible]evilor, iar sămânța dată nouă [illegible] sămănare a fost: credința sfântă [illegible] bisericii străbune, iubirea nestră[illegible]tată către instituțiunile noastre [illegible] cultură bisericească și națională [illegible] nădejdea fericitoare, că prin ac[illegible]ea și numai prin acestea vom ră[illegible] să realizăm viitorul „auriu ca mâ[illegible]ul soare“ pe care-l cântă poetul.

Impreună am mu[illegible], împreună ne-am ostenit; unii a[illegible] arat și sămânat, iar ceilalți [illegible] primit sămânța: cuvântul rost[illegible] cu căldură, — și unii și ceilalți [illegible] gândul la roadele în viitor.

Unii ne-am făcut [illegible] împreună lucrători ai lui Dumnez[illegible], iar ceilalți „țărână a lui Du[illegible]nezeu“ (I. Cor. 3, 9) și toți nădă[illegible]ind la în cununarea ostenelelor [illegible] roade, la binecuvântarea de sus[illegible]căci „nici celce sădește, nici cel[illegible]udă este ceva, ci Dumnezeu ce[illegible] face să crească“ (I. Cor. 3, 7) [illegible] pentrucă „toată darea cea bună [illegible] tot darul desăvârșit, de sus vine, p[illegible]rându-se dela Părintele luminil[illegible] (Iacob 1, 17).

Așa cu încredere în [illegible]umnezeu în valoarea intrinsecă și [illegible] scopul ideal al muncii și ostene[illegible]lor noastre, — ale profesorilor [illegible] ale elevilor, — am început un [illegible] școlar, pe care îl terminăm cu [illegible]ădejdea, că ceeace s'a picurat ceas [illegible] de ceas și cuvânt de cuvânt din [illegible]noștințele minții și din văpaia [illegible]fletelor noastre în ființa sufletea[illegible] a tinerimii, va să fie — de n[illegible] azi, ca mâne, de nu mâne, mai t[illegible]ziu, dar în tot cazul — grăuntele [illegible]e mustariu, din care să prindă fi[illegible]ă reală și solidă obștescul nostru [illegible] progres pe terenul credinții străb[illegible]e și al culturii neamului nostru.

Mulțămim lui Dumne[illegible] celce ne-a învrednicit, după înc[illegible]ut, de am ajuns și sfârșitul acestu[illegible] an școlar, dar gândul nostru [illegible] permis să se oprească aic[illegible]trucă legătura, care ne unește, p[illegible] dascăl și elev unul cu altul, nu [illegible] curmă cu încheierea anului școlar. Pe unii și cei mai mulți din elevi [illegible] nădăjduim a-i revedeà la inaugura[illegible] noului period de economie academică nu peste multă vreme și m[illegible]ai cei mai puțini sunt cari trecând pragul școlii vor intrà în ogașul vi[illegible]i publice sub părintescul scut și [illegible]b înțeleptele povețe ale ocârmuirii noastre bisericești pentru a fruc[illegible]tifica, ca tot atâți apostoli ai cre[illegible]dinței străbune și ca tot atâția dascăli și [illegible] școlii confesionale, talantul câștigat în școală, ca *învățătură* și ca *însuflețire*.

Căci, ce e rostul școlii? In deosebi a institutelor noastre centrale cu secțiunile lor: *teologice* și *pedagogice*?

Adevărat, că baza de operațiune a oricărei școli e teoretică; școala ca atare face teoria vieții; ea extrage din viața practică ideile; stabilește principiile ducătoare la scop; ea se asamănă norului binefăcător, care se compune în regiuni înalte, din evaporările pământului, ca să-i redee acestuia putința rodului, să-i potențeze — prin ploaie la bună vreme — facultatea productivității.

Intocmai astfel și școala, între condiții normale, ia elementele din viață, le trece prin laboratorul minții omenești, cerne experiențele trecutului pentru a alege bunul din ele și pentru a croì astfel direcțiuni nouă de viață — cu un singur scop: de a promovà mulțămirea omului cu sine și în societate.

Intorcându-ne cu gândul în special la școlile de felul institutului nostru însă, nu mă îndoesc, toți suntem de acord, că institutul nostru are pe lângă menirea generală ca școală, o menițiune mai *specială*, dar totodată și mai largă: îmbrățișează nu numai tendința de a creà mulțămirea individului în societate și a societății ca atare, ci și de a răspunde exigențelor vieții sufletești în senzul dogmatic și etic.

Institutele de felul institutului nostru sunt și trebue să fie farul de lumină, focularul celei mai curate însufletiri, din care să se adape ceice au să iee asupra-și sarcina de apostoli ai unui neam ca al nostru rămas — în comparație cu vremea — prea înapoi în extenzitatea și în intenzitatea, atât a credinții religioase, cât și a culturii naționale.

Da, pe voi, iubiți elevi, vă așteaptă această grea și îndoită sarcină a misiunii religioase și culturale *în același timp* în mijlocul poporului: pe voi ceice ca preoți la rândul vostru nu veți puteà să vă restrângeți numai la funcțiunile sfinte, ci veți trebuì să purtați crucea în frunte și pe terenul cultural, și pe voi, viitorii învățători, cari ajunși in serviciul școalei confesionale aveți misiunea nu numai de a instruì, ci și de a educà: de a pune temelia caracterului religios-moral al fiecărui elev ca individ și prin totalitatea acestora de a determinà pe decenii înainte modul de gândire al poporului, soartea credinții religioase-bisericești și a culturii neamului nostru!

Și, spuneți-mi, poate cineva, și cine e celce să poată aveà o misiune cel puțin tot pe atât de aleasă, a misiunea preotului și a dascălului românesc? Nimeni altul n'are o misiune atât de sublimă, pentrucă numai aceștia, și numai prin muncă stăruitoare și solidară, *noi și trebue* să pună temelia progresului obștesc în credință și în cultură, deodată.

„*Credința*“ — „*cultura*“: De ce apropiem noi aceste două noțiuni atât de mult una de alta, când bine știm, că lumea „cultă“ (?) de azi are o adevărată oroare de credința bisericească? Pentruce le apropiem? Răspundem cu învățatul *Hugo Grotius* (De veritate relig. christ. n. 29): „Ohne Glauben fällt din Geschichte, fällt die Natur — und Heilkunde, selbst der Verkehr zwischen Eltern und Kindern“. Sau, continuând cu *Washington* (Abschids adresse): „Religion un Moralität sind die unerlässlichen Stützen der öffentlichen Wohlfahrt. Der ist kein Mann des Vaterlandes, der diese mächtigen Pfeiler der menschlichen Glückseligkeit untergräbt“. Ba și mai mult și pe 'ntregul: *Rudolf Emken* (Der Wahrheitsgehalt der Religion 1905 p. 3) zice: „Was immer das Leben an Heroischem aufweist, das wurzelt letzthin in der Religion“.

Nu ne putem extinde amănunțit la deslegarea problemei, că în ce raport stau între sine *credința* și *cultura*, și ambele către progresul obștesc. Am dat însă cuvântul acestor trei mari cugetători, cari recunosc importanța credinței religioase pe toată linia: în știință, în viața familiară, în viața socială și politică, și numai că nu zic aceștia — și mulți alți cugetători — atât de limpede ca Psalmistul, că numai „Nebunul zice în inima sa: Nu este Dumnezeu“.

Noi suntem convinși de raportul intim dintre credință și cultură, și această convingere câștigă teren din ce în ce tot mai larg și în lumea largă științifică, pentrucă omul revine la conștiința nimicinicie sale, că, cum a zis *Seneca* (ep. 94): „Cele mai multe din celece le știe omul, le cunoaște prin *credință*“, pentrucă — cum motivează *Schopenhauer* — „Nur der kann über diesen Glauben lächeln, der die Welt ganz und gar begreiflich findet. Das kann aber nur, wenn man mit überaus flachem Blick in sie hineinschaut, der keine Ahnung davon zulässt, dass wir in ein Meer von Räthseln und Unbegreiflichkeiten versenkt sind“ (Über den Willen in der Natur ed. 5 p. 109).

Da, credința și cultura se spriginesc reciproc: credința ca motiv divin însuflat sufletului, iar cultura ca rezultatul experimental al facultăților psihice și fizice ale omului.

Numai astfel e omul desăvârșit și numai astfel poate tinde cu sorți de izbândă a merge însuș și a conduce și pe seamănul său către progres și fericire, luminându-și și luminându-i calea vieții cu făclia credinții întărite prin învățătură de carte pusă pe baza credinții de sus și în Cel de sus.

In tăria acestei convingeri trăim noi dascălii Voștri, pe aceste cărări sufletești vrem să Vă conducem și pe Voi, iubiți elevi, pentruca apoi în viață, rolul nostru față de Voi, să-l luați asupra-Vă Voi înși-Vă față de membrii bisericei și fiii neamului, din care facem parte.

Să fiți, fiecare din Voi, apostolii progresului *în credință și în cultură*, în credință *prin* cultură și în cultură sfințită prin darul credinței!

Acesta e idealul, de care ne călăuzim noi dascălii Vostri; acest ideal e piatra neclintită a convingerii și stăruințelor noastre; acest ideal vrem să-l insuflăm minții și inimii Voastre; în nădejdea realizării acestui ideal arăm țarina sufletelor Voastre tinere, neprihănite și aperceptibile și trierăm gândurile Voastre îndreptându-le zborul spre regiunile senine ale culturii împrietenite cu credința; astăzi, această nădejde e răsplata străduințelor noastre — și mângăiați și fericiți vom fi în sufletele noastre atunci, când sămânță bună și curată sămânând, va fi căzut aceasta pe teren bun și bine lucrat. Ne va rămâneà atunci conștiința, că ne-am împlinit misiunea, iar Vouă Vă va mulțămì și Vă va binecuvântà posteritatea, — care va ști totodată să înfiereze și slăbiciunile și eventuala puținătate a sufletului; care va micșorà cinstea și vaza personală a celui slab, care va pune în joc marele interes de progres cultural al bisericii și neamului.

Vă sună această vorbă, în locul prim acelora dintre Voi, iubiților, cărora Vă grăim azi pentru ultima dată, ca dascăl către elev; și să primiți cuvântul nostru nu ca cuvânt de mustrare, nici ca cuvânt al temerii, că veți devià în viață dela învățăturile și povețele primite între păreții acestei școli, ci ca expresiunea acelei sincere dorințe, de a Vă ștì *și în viață una cu noi*, în gândurile și în lucrările Voastre. Să fiți, fiecare pentru sine, în cercul său de activitate, totodată modele de imitat, — ca *cinste* și *cuviință*, ca *ordine* și *respect către superiori*, — înaintea poporului, care se lasă cucerit mai în curând prin puterea exemplului, decât prin strălucirea cuvântului; să Vă faceți ispravnicii binelui învățat dela noi în școală; chivernisitorii cuminți și cu tragere de inimă către tot ce poate promovà așezămintele noastre bisericești și culturale, pentrucă Voi sunteți chemați a întrupà în massele poporului gândul și însuflețirea dascălilor Vostri; Voi aveți să fiți nemijlociții redeșteptători ai însuflețirii pentru credința religioasă, și imediații cultivători în popor ai tradițiilor noastre culturale. Prin muncă cinstită și stăruitoare în această direcție, Vă veți afirmà a fi vrednici de școala din care ați ieșit și de considerația ocârmuirii noastre bisericești, căreia veți aveà să-i serviți fiecare, cu credință și devotament.

Acestea având a vi-le pune la suflet cu prilejul încheierii acestui an școlar, — celorce Vă veți reîntoarce de cu toamnă Vă zic: „La revedere cu bine!“ iar celorce cu ziua de azi ieșiți din legăturile cu această școală, mă simt dator în numele colegiului profesoral, a Vă adresà cuvintele proorocului *Moise* (de înainte de intrarea în pământul făgăduinței, Deuter IV, 1, 5, 6):

„Și acum, Israile, ascultă îndreptările și judecățile, cari eu Vă învăț pe voi astă[illegible] să trăiți . . . și [illegible] pământul, care'l dă vouă Domnul Dumnezeul părinților vostri . . . Vedeți, că v'am arătat vouă îndreptări și judecăți, după cum a poruncit mie Domnul Dumnezeu ca să faceți așa, în pământul meu, la care mergeți să'l moșteniți; și le veți păzì și le veți face, că aceasta este înțelepciunea voastră și înțelegerea înaintea tuturor neamurilor; ori câte vor auzì toate îndreptările aceste, vor zice: *Iată popor înțelept și știutor, neam mare este acesta!*"

Curentele anticreștine.

De prof. sem. Dr. Nic. Bălan.

II.

Și în *Germania* a urmat spiritul negativ acelaș proces de dezvoltare, cu acea deosebire, că aici a decurs mai pe încetul având a luptà cu pedeci mai serioase și mai puternice decât în Franța.

Profesorul *Reimarus* din Hamburg a întrodus și în Germania deizmul englez prin așa numitele „Fragmente Wolfenbüttleriane", pe cari le-a publicat Lessing. Reimarus n'a atacat numai vrednicia de credință a sf. Scripturi, ci și caracterul moral al persoanelor biblice și chiar al persoanei Mântuitoriului. Isus Cristos ar fi urmărit un plan politic. Desnădăjduitele sale cuvinte de învinuire ce le-a rostit pe cruce: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu de ce m'ai părăsit!" tradează nereușita lui. Dar apostolii și ucenicii lui Cristos au schimbat în ciasul al unspre-zecelea acel plan politic într'o mișcare religioasă și au făcut din eroul politic cu sfârșit tragic Isus un Mesia religios al omenimii. Astfel a fost inaugurată în Germania *critica negativă* a creștinizmului, ai cărei reprezentanți principali au fost în veacul trecut *Fr. David Strauss* și *Ferd. Christian Baur*, iar în Franța orientalistul *Ernest Renan*. Atacurile șubrede ale lui Reimarus au fost respinse din toate părțile și n'au putut cucerì teren în cercurile bărbaților serioși.

Acele vremuri, adecă a doua jumătate a veacului al opt-spre-zecelea, erau stăpânite cu deosebire de două puteri mai mari: de un *intelectualizm* subiectiv îngust și de o *morală eudemonistă* sterilă [1]). Subiectul omenesc formà punctul central al tuturor preocupațiilor și măsura pentru hotărîrea valorii tuturor lucrurilor. Toate sunt pentru om și au menirea de a-i procură fericire — așa învățà teologia antropocentrică și morala eudemonistă de atunci [2]). Rațiunea omului are o putere autonomă, suverană, pentru ea nu pot existà misterii, nici probleme ascunse, ci toate trebue să-i fie clare ca lumina zilei. Ceeace nu posede prerogativa de a încăpeà în măsura îngustă a rațiunii, a fost dat la o parte. Această măsură a fost aplicată și creștinizmului. Rațiunea omenească era privită ca unicul izvor și ca norma tuturor adevărurilor religioase. Misteriile credinții și elementul supranatural a fost eliminat din complexul doctrinelor creștine. Filozoful *Mendelssohn* († 1786) argumentează existența lui Dumnezeu și nemurirea sufletului. Prin aceste adevăruri generale, se credeà a fi satisfăcute cerințele religioase ale omului. Intreg spiritul acelor vremuri a fost îndreptat împotriva creștinizmului pozitiv ca o revelațiune supranaturală și ca o putere istorică mai înaltă în viața spirituală și religioasă — morală a omului. Tradiția trecutului, toți factorii istorici și puterile pozitive ale vieții omenești au fost înlăturate și apoi înlocuite cu abstracțiuni vage, cărora li s'a dat numele de „adevăruri eterne ale rațiunii". „Freigeister" se numeau acei scriitori, cari apoteozau puterile de prestațiune ale rațiunii și așteptau dela lățirea științii delăturarea tuturor relelor societății. „Aufklärung auf allen Gebieten!" era diviza filozofiei populare și a reprezentanților ei mărunți și lipsiți de ori ce putere creatoare.

Intreg avutul dogmatic al acestei înțelepciuni deplin mulțămite cu sine, a trebuit să treacă prin focul curățitor al criticei filozofului *Imanuil Kant* († 1804). Ințeleptul dela Königsberg a supus — în scrierea sa: „Critica rațiunii pure" — puterile de prestațiune ale rațiunii omenești unei critici severe, prin care a cercat să dovedească, că toată cugetarea omului este ceva curat subiectiv, că prin urmare, el nu poate ști despre Dumnezeu și în genere despre realități transcendente, nimic cu siguritate obiectivă. Existența lui Dumnezeu și alte adevăruri transcendente, nu pot fi argumentate pe cale filozofică speculativă. Despre aceste adevăruri are omul — zice Kant în „Critica rațiunii practice" — numai o siguritate morală în conștiință și în postulatele ei. Existența lui Dumnezeu, nemurirea sufletului, libertatea voinții și răsplata viitoare sunt postulate ale conștiinții, ale rațiunii practice a omului. Pe aceste fundamente ș'a clădit apoi Kant sistemul eticei sale. Omul — zice el — are datorința necondiționată de a se supune legii morale a conștiinții sale. In conștiință poartă el legea morală a ființii sale. Intelectualizmul filozofiei populare proclamase autonomia rațiunii, Kant autonomia voinții, deschizându-se în acest chip cea mai largă cale unui îndârgit subiectivism atât teoretic cât și practic.

Nu tradițiunea, nici factorii istorici, nici puterile pozitive ale vieții formează legea vieții sale, în rațiunea și voința sa. *Imperativul categoric* poruncește: „*Tu trebue să faci!*" Omul trebue să și împlinească datorințele fără privire la vre-o remunerație, la câștig sau la inclinările sale personale; el trebue să săvârșiască binele numai de dragul binelui, numai pentrucă așa este poruncit. [1]) Aceasta este adevărata moralitate a omului — zice Kant. De sigur — îi răspunde *Schiller* — o morală pentru sclavi, dar nu pentru fii liberi ai casei. Religiunea are după Kant valoare numai întrucât stă în serviciul acestei morale a legii. Religiunea este numai un institut pentru morală; religiunea creștină este de bună seamă cea mai superioară, iar Christos, dupăcum îl înfățișează biserica, este idealul moralității. Intrucât a realizat Christosul cel istoric acest ideal, nu putem ști; dar aceasta nici nu ne interesează, chiar existența lui istorică are puțină valoare. Pe noi ne interesează numai Christosul ideal, adecă ideea perfecțiunii morale; pe aceasta să ne nizuim a o realizà.

Din toate aceste elemente, adecă din deismul englez, din filozofia poporală și din filozofia lui Kant, s'a dezvoltat acea direcțiune teologică cunoscută sub numirea de *raționalism*, care a fost propagată de pe catedrele univerzitare și de pe amvoanele bisericii protestante dela sfârșitul veacului al optsprăzecelea până la mijlocul veacului trecut și nici astăzi nu este părăsită cu totul. In forma ce o are astăzi, această direcțiune face deosebite concesiuni spiritului empiric al zilelor noastre și caută căi de împăcare cu deosebire cu evoluționismul modern. Dumnezeul naționalismului este redus la un concept abstract și nu este Dumnezeul cel viu și Părintele cel bun, după care se dorește sufletul omenesc. Acel Dumnezeu, dupăce a creat lumea, și-a întrerupt orice raport față de ea și s'a retras ca să petreacă în meditațiuni ca un filozof bătrân, iar lumea își urmează independent cursul după rigidele ei legi. Creștinismul nu este o revelațiune divină, Christos nu este descoperirea lui Dumnezeu în istoria omenimeii, ci numai cel mai înțelept și mai virtuos om ce a existat vreodată și a făcut omenimei cel mai mare bine cu învățătura sublimă ce i-a împărtășit-o și apoi a sigilat-o cu sângele său vărsat pe cruce. Insemnătatea lui Christos se reduce în a fi cel mai măreț exemplu de înțelepciune și moralitate.

Astfel a eliminat raționalismul întreg caracterul supranatural al creștinismului și i-a redus toată însemnătatea numai la morală. Dar raționalismul admite totuși existența unui Dumnezeu personal, libertatea morală și nemurirea sufletului. Aceste trei adevăruri fundamentale ale conștiinții religioase-morale le-a negat *panteismul*. După raționalism a urmat periodul panteismului. Mintea omenească nu s'a putut mulțămì cu un Dumnezeu rece, depărtat cu totul de lume.

„Was wär ein Gott, der nur von ausen stiesse,
Im Kreis das All am Finger laufen liesse!
Ihm ziemt's die Welt im Innern zu bewegen,
Natur in Sich, Sich in Natur zu hegen,
So dass, was in Ihm lebt und webt und ist,
Nie Seine Kraft, nie Seinen Geist vermisst".

---

[1]) V. mai pe larg: D. Chr. Ernsh. *Luthardh*, Die modernen Weltanschauungen, Leipzig 1850 p. 20—89. Subiectivismul a fost pregătit de Reformatori și apoi de filosofia francezului *Cartesiu* caracterizată [illegible] propoziția: Cogito ergo sum.

[2]) [illegible] moralitatea religioasă era privită [illegible] eudemonist, pe care îl [illegible] și în școala teologică a lui [illegible]

[1]) Deși a învățat Kant, că omul trebue să împlinească legea morală fără privire la vre-o remunerație, totuși a postulat o viața viitoare și un răsplătitor mai înalt al omului (acel răsplătitor nu este însă și legiuitorul moral mai înalt) pentru aplanarea conflictului și a disarmoniei ce există de multeori între virtute și răsplată în viața aceasta. Cu dreptul a zis deci *Schopenhauer* relevând contrazicerea, că înțeleptul lui Kant desprețuește în această viață răsplata virtuții, dar se poartă [illegible] la plecare [illegible] și îi cerșește [illegible] bacșiș.

Incheierea anului școlar la seminarul Andreian.

Vineri, săptămâna trecută s'a făcut cu solemnitatea obicinuită încheierea anului școlar 1905/6 la institutul teologic-pedagogic din Sibiiu.

S'a oficiat întâiu sfânta liturgie, în biserica catedrală, împreunată cu rugăciunea de mulțămită, rostită în genunchi de preotul liturgisitor, Preacuvioșia Sa domnul protosincel, director seminarial, Dr. *Eusebiu R. Roșca*, apoi dupăce s'a terminat și parastasul oficiat prin Inaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* pentru odihna sufletului marelui arhiereu *Andreiu Șaguna*, elevii și corpul profesoral s'au întrunit în sala festivă a seminarului, unde s'au fost înfățișat și câțiva oaspeți aleși, între cari 3 domni profesori din România.

La oarele 11 vine Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan*, și se începe festivitatea. Domnul profesor seminarial *Dr. Nicolae Bălan* urcă catedra și rostește *vorbirea festivă*. Au fost cu adevărat *festive* momentele în cari am gustat frumsețile acestei vorbiri, pe care o dăm în întregime la loc de frunte, drept dovadă despre importanța ce i-o dăm, în urma *cuprinsului* ce'l are.

A urmat apoi cetirea clasificațiilor prin domnul director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca*, care a făcut îmbucurătoarea constatare, că progresul elevilor în studiile propuse a fost peste tot mulțămitor, și că secția pedagogică încă începe a fi cercetată de elemente tot mai bune, după cum se întâmplă aceasta deja de câțiva ani cu secția teologică.

In urmă mulțămind domnilor comisari conzistoriali, cari au condus examenele, pentru ostenelile avute, dar mai ales mulțămind Inaltpreasfinției Sale, domnului Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* pentru părinteasca îngrijire ce o dă institutului acestuia, — declară anul școlar 1905/6 încheiat.

Ia acum cuvântul Inaltpreasfinția Sa, domnul Arhiepiscop și Metrepolit *Ioan Mețianu* și adresează câteva frumoase cuvinte de despărțire elevilor. Le spune să nu se lase de *carte* nici dupăce ies acum din școală, pentrucă de carte are omul lipsă cât trăește. Le spune apoi să fie cu tragere de inimă față de popor, să caute a-i aflà durerile și doririle, pentrucă nu numai din popor suntem toți, ci dela popor trăim toți. Le pune la inimă să aibă purtare bună, pentruca pilda să fie [illegible] poporului, și le dă binecuvântarea ca să poată săvârșì cu bun succes apostolia căreia s'au dedicat, răspândirea culturii și întărirea poporului în *credință*.

Vorbirea a făcut adâncă impresie asupra tuturor ascultătorilor. A cântat apoi corul seminarial, condus de profesorul I. *Popoviciu* „*Dorul înstrăinatului*", precis și frumos, iar la orele 11 și jumătate festivitatea a fost terminată.

Incheierea anului școlar la școala civilă de fete a Asociațiunii.

Incheierea anului școlar la școala civilă de fete a Asociațiunii s'a săvârșit Vineri la 11 ore după participarea [illegible] pore la serviciul divin oficiat în catedrală.

Două rândunele s'au rătăcit prin o deschizătură în sala frumoasă a muzeului Asociațiunii și ciripitul lor abundant îți părea un prolog al ciripirilor drăgălașe ce vor urma. Pe bină se prezentase corul fetițelor în costumele [illegible] sănătoare [illegible] cilor și cu fețele surâzătoare de o modestie și naivitate [illegible]

Publicul sibiian a dovedit și de astădată interes deosebit față de prestațiunile elevelor acestui așezământ național. A fost de față toată elita orașului nostru în deosebi dame, mai mulți preoți și oameni de frunte din jur, [illegible] precum și [illegible] seminarului nostru [illegible] școalei normale din Câmpulung cu profesorii lor.

Festivitatea a fost prezidată de deleg. comit. Asoc. [illegible] *Matei Voileanu* azistat de inspectorul școlar Munka și subinspect. Mir[illegible]

Prestațiunile au fost de plin satisfăcătoare. Corul a început solemnitatea cu un „imn festiv" de George cu Kiriac, a cântat un cântec alcătuit pe motive naționale, „Păstorița", de A. Bena și a încheiat-o cu o piesă scurtă și drăgălașă „La câmp", [illegible] autor ori mai bine zis autoare, care [illegible] ascunde sub modestia a lor trei steluțe discrete. Diriginta corului d-șoara *Cunța* [illegible] dovedit o pricepere deosebită în [illegible] muzicală, deoarece a știut scoate [illegible] condițiile principale ale unui cor bun: executarea precisă a nuanțelor [illegible] cum și exprimarea curată, ca orice cuvânt să fie înțeles, un lucru de care sufer [illegible]rile noastre în general. In deosebi [illegible]lirile în „piano" le-a executat corul cu adevărată măiestrie. In schimb însă unele [illegible] treceri în forte ori fortissimo în „Păstorița" au avut câteva accente disarmonice.

Pian[illegible] [illegible] zicale fo[illegible] franceză. S'au produs d-nișoarele [illegible] *Virginia Micu* („Vals", de [illegible]tarer), [illegible] *Bălan* („Rondo brillante", de Weber), [illegible] *Aurora Oarcu* („Vals", de [illegible]kowsky) [illegible] ceste două din urmă ne-au delectat [illegible] un potpourriu frumos românesc pe pain[illegible] români: „Dansuri românești", de Chovan. Pe lângă executarea corectă au arătat [illegible] știu turnà și simț în cântare, însușire caracteristică a noastră. [illegible] violinistele *Ecaterina Nechifor* [illegible] *Romaniciu* în duetul „Symphonie" concert[illegible] de Dancla, au arătat multă dibăcie în mânuirea arcușului. Ne-a impus însă [illegible] mai mult d-șoara *Hortensia* [illegible] două piese artistice, „Lebăda", de Saint[illegible] și „Albina", de Schubert, [illegible] un simț artistic fin și o dex[illegible] în executarea curată a p[illegible]

[illegible] plăcere a stârnit în [illegible] leagăn", solo pentru voce [illegible] cântat de d-șoara *Alexandrina* [illegible] care ne-a uimit cu pășirea [illegible] de orice simț de treamă. [illegible] și simpatică, precum și [illegible] ce i-se întrezăresc în mișcări [illegible] ridice la treapta unei cân[illegible]

Nu mai puține cuvinte de laudă [illegible] declamatoarele *Aurora Barbu* [illegible] Goga), și *Ecaterina Nechifor* [illegible] „Podul înalt", de St. Io[illegible] cu simț și într'un graiu [illegible] a turnat în sufletele celor [illegible] accente electrizătoare.

E laudabilă pornirea direcțiunii [illegible] școale, căci ne dovedește [illegible] adevărată pe care trebue [illegible] cultura femeilor noastre: [illegible] și în programul solemn [illegible] a adăm piesele celor mai [illegible] artiști naționali, reprez[illegible] sănătos și dornic de [illegible] Chiriac și Bena în muzică, Goga [illegible] în poezie.

La sfârșitul programului [illegible] directorul institutului Dr. V. Bo[illegible] aruncând o privire peste anul șc[illegible] rat, adresează cuvinte de mulțămită atât elevelor, cari și-au dat concursul la măreața expoziție de astă vară aranjată îndeosebi cu munca acestora, precum și tuturor sprijinitorilor acestui focular de cultură națională.

Răspunde apoi ases. conzist. dnul M. Voileanu, rostind o avântată cuvântare care culmină în cuvintele magistrale culese de pe tablele ofilite ale unui ciaslov cu slove din vremuri vechi: „Mai bine cinci cuvinte în limba ta, decât zece mii de cuvinte în limbă străină“.

La orele 12 și jumătate festivitatea încheierii anului școlar a fost terminată la școala civilă de fete a „*Asociațiunii*“.

„Criză la patriarhatul ecumenic“.

Sub titlul acesta scrie ziarul „*Deutsche Zeitung*“ dela Viena următorul prim-articol:

„In sânul patriarhatului ecumenic a izbucnit o criză puternică, care va influință asupra poziției întregei biserici grecești. Neîmpăcații și aroganții membri ai sfântului sinod împing cu puterea pe patriarhul Ioachim III într'o ceartă gravă cu înalta Poartă, care amăsurat iradelei împărătești, voește să dee și Cuțovlahilor unele favoruri naționale în chestii bisericești.

Certăreților prelați grecești le zace mai puțin la inimă drepturile „bisericei celei mari“ de cât răsturnarea patriarhului, care pentru mulți e prea de multă vreme în oficiu. Dar Ioachim e un cap bisericesc cu putere și voință de muncă, care până acum a isprăvit cu toți numărosii sei contrari, și care ca dester diplomat știe și cum să câștigă aliații.

Cel mai cu influență aliat i-a fost totdeauna înalta Poartă. Cu ajutorul acesteia a ajuns el stăpân peste îndărătnicii membri sinodali, cari voiau să'l destitue și l'au ofenzat în plină ședință. Au fost trimiși în diecezele lor, și locul lor l'au luat alți metropoliți, mai concilianți. Prețul ce a trebuit să-l plătească Ioachim III guvernului turcesc pentru sprijin, a fost ajutorul bisericei grecești întru urmărirea bandelor bulgare. Metropoliți grecești au pășit pe față ca organizatori ai bandelor și s'au făcut conducătorii și liferanții lor. Au fost sprijiniți de consulii grecești, cari s'au pus pe față în contra Bulgarilor. Lucrul nu se putea întâmplà dacă acest ajutor nu erà *dorit* din partea guvernului otoman. Bulgarii erau considerați pe atunci ca inimici de stat, a căror nimicire se reclamà în interesul imperiului. Toți cari dădeau ajutor spre acest scop, erau bineveniți. Și Grecii nu s'au îmbiat mult, ca să pășiască în contra Bulgarilor.

Dar în curând au ajuns cercurile conducătoare turcești la convingerea, că mijloacele întrebuințate de prelații grecești și de bandele lor nu sunt chemate să ridice prestigiul Turciei în străinătate, mai ales dupăce urâtul măcel dela Grebena provocă o furtună de indignare în întreaga lume civilizată. Va mai fi stat apoi la îndoială, sultanul și sfetnicii sei, că oare Bulgarii sunt întru adevăr atât de mari criminali de stat, după cum sunt descriși? Se vorbește, că 'i s'a prezentat un Bulgar condamnat la moarte, care în întreaga sa viață a trăit bine cu Turcii, cu cari împreună a lucrat în diferite funcții. Aceea ce a auzit Sultanul din gura omului acestuia l-a făcut să-'și schimbe părerile de mai nainte despre periculositatea de stat a Bulgarilor. Neplăcută a fost apoi Turcilor și participarea la actele bandelor grecești a atâtor Cretani, a căror cruzime Turcii o cunosc din esperiență proprie. Toate acestea au făcut, ca înalta Poartă să ridice protest energic la Atena în contra trecerii bandelor grecești în Macedonia, iar patriarhul a fost recercat, să îndrume pe metropoliții din Drama, Manastir și Grevena să și sisteze activitatea războinică. Dar metropoliții n'au fost de loc dispuși a face aceasta. Inalta Poartă va aflà însă căi și mijloace, probabil, pentru a'i aduce la astâmpărare.

Pe lângă toată refuzarea încăpățînată de a se da ortodoxilor de limbă negrecească unele concesii din partea sfântului sinod, procesul de descompunere în biserica greacă face progrese. Precum odinioară Bulgarii și-au câștigat independența bisericească cu ajutorul Rușilor, așa o vor câștigà și Cuțovlahii, cu ajutorul Românilor și al altora. Regatul român aduce jertfe mari pentru cauza cuțovlahă, și perseveranța cu care-și urmărește scopurile ne îndreptățește să presupunem, că-și va și ajunge scopul. Deși până la un exarhat cuțovlah e încă lung drumul, se vor îngrijì Grecii înșiși, ca Cuțovlahii să nu peardă forțele și curajul până percurg acest drum. Sîrbii luptă pe partea lor, pentrucă și aceștia vreau să se despartă de patriarhie și să-și capete un exarhat propriu. Ideia unui patriarhat macedonean nu poate să prindă tari rădăcini, și n'are prospecte de vitalitate. Unde toate nizuințele tind spre autonomie națională, și tocmai de aceea și patriarhatul ecumenic se preface în patriarhat curat grecesc, ar fi greșală crearea unui patriarhat nou cu mai multe limbi. După cele întâmplate până acum în Macedonia, ne putem închipui cum ar puteà să meargă trebile într'un sinod în care prelații certăreți cari stau împreună sunt de deosebite naționalități.

Greșala cea mare a bisericei grecești e aceea, că nu se consideră atât de mult de instituție religioasă, ci mai mult de organizare războinică pentru apărarea intereselor naționale grecești. Aceasta o dovedesc toate acțiunile ei și de aceea și-a înstrăinat dela sine pe Slavi. Pe lângă toate relele experiențe pe cari le-a făcut patriarhatul ecumenic în deceniile din urmă cu greșita sa politică de naționalități, — dacă își lua ca exemplu biserica catolică, ar fi astăzi încă cu adevărat „*ecumenic*“. Dar încăpățînarea nu-i permite să învețe dela alții, ci merge înainte pe calea apucată, pentru a'și perde orice importanță. Nu e stupiditate, a accentuà cu mult mai tare decât până acuma lupta grecă-națională în momente, în cari Cutovlahii și Sârbii au întors patriarhatului spatele? Episcopii înaintați în etate vin schimbați în diecezele certate cu alții mai tineri, cu puteri neesharniate, cari nu se feresc de luptă; și în Kirk-kilise, câteva miluri dela Adrianopol, a fost creat un episcopat nou, care, după cum o spune pe față ziarul „*Pyrrhos*“ dela Atena, are să propage interesele politice ale Grecimei de acolo. Ziarul acesta spune sfântului sinod, să fie precaut în alegerea noului episcop, fiindcă acesta e, nu numai „capul suprem spiritual al diecezei sale și preot al lui Dumnezeu, ci e și apărătorul drepturilor noastre naționale, față de Turci și alți dușmani.“ Totodată provoacă guvernul să numească un consul la Kirk-kilise, pentruca acesta mână în mână cu episcopul să apere interesele elenismului.

Episcop și consul, — iată cei doi stâlpi din realitate, pe cari se razimă grecizmul în unele din orașele Macedoniei. Cel din urmă pas diplomatic al înaltei Porți la puteri și în Atena i-a cam scos însă din direcție!

Nu se gândește nimeni să atace drepturile Grecilor; ci să caute numai, ca ridicarea lor cea peste măsură și cu totul nemotivată să fie adusă la albie cuvenită. Cu multă îndreptățire ar puteà fi asemănate certele bisericești din Macedonia cu certele de limbă din Boemia, căci premisele sunt aceleași. Teritorul de întrebuințare al limbei grecești nu vine restrâns, dacă Cuțovlahii ascultă serviciul divin în limba lor maternă; și din autoritatea grecească nu se perde nimica, dacă Sîrbii și Cuțovlahii vin trecuți în registrele dela starea civilă ca Sîrbi și Cuțovlahi, nu ca Greci. Dorințele naționale ale negrecilor se învârt între limite atât de mărginite, încât trebue numai să ne mirăm, cum de se pun pedeci realizării acelora. Această ceartă pentru lucruri bagatele a cerut deja șiroaie de sânge, și periclitează în mod serios proiectatele reforme. Puterile în cele din urmă nu vor puteà face alta, decât să termine odată cu aroganța grecească, și atunci va merge mai iute cu pacificarea Macedoniei“.

NOUTĂȚI.

Redacția ziarului nostru *se află acum în strada Măcelarilor numărul 45, sub poartă, la dreapta.*

*

Curtea română s'a mutat din București la Sinaia, unde rămâne până la toamnă.

*

Delegațiunea ungară a ținut Sâmbătă ședința din urmă. A votat budgetul militar în întregime, dar a stors și unele concesiuni dela ministrul de războiu, care s'a învoit, ca pe casarme să se pună și inscripție ungurească, și ca oficiile militare să corespondeze cu autoritățile civile din Ungaria numai ungurește. Pentru aceste concesiuni, ministrul de războiu Pittreich e atacat cu vehemență din partea celor din Austria.

*

Dieta ungară își începe activitatea cu ziua de astăzi. Mâne, Marți se va începe discuția asupra proiectului de adresă. Deputații naționaliști vor prezentà proiect propriu de adresă. După votarea adresei va urmà votarea budgetului, apoi votarea tarifului autonom ungar și în urmă dieta va lua vacanțe până la Septemvrie.

*

Himen. Duminecă dimineața și-a serbat cununia domnul asesor conzistorial *Victor Tordășianu* cu domnișoara *Eugenia Iovescu*, profesoară la școala civilă de fete din Sibiu, în biserica catedrală din loc. Tinera păreche a plecat apoi cu trenul de dimineață în voiaj.

*

Coroane eterne. Petru Călcineariu, adv., Orșova, și soția sa Aneta, dăruesc drept cunună eternă în amintirea fratelui, recte cumnatului, odinioară Gheorghe de Görög, c. și r. locotenent, anume fondului de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 5 coroane.

*

Cum să ne păzim de trăznet. Cea mai bună pază e, că dacă ești în casă, pe timpul furtunei să stai în mijlocul odăii. Dacă ești afară sub cerul liber, să umbli încet. Alergătura nu e bună, dar nici starea pe loc. Nu e bine apoi să stai pe vârfuri de dealuri ori pe apă, și nu e bine să te ascunzi sub copaci. Cei mai primejdioși arbori sunt stejarii. Cei surprinși de furtună în trăsură pe drum, ori la coarnele plugului, să se îndepărteze de trăsură ori de plug, până trece furtuna.

*

E bine să se știe. Un domn preot dela sate ne scrie următoarele: „In zilele acestea a venit la mine un agent și mi-a îmbiat spre cumpărare niște tablouri cu scene din luptele Românilor în resbelul ruso-turc din a. 1877. Mi-au plăcut foarte mult tablourile că reprezintă fapte naționale împlinite; nu mi-a convenit însă de loc pictura ca artă și înfățișarea soldaților. Așa d. e. în tabloul care reprezintă asaltul lui Mărăcineanu la Plevna, soldații sunt înfățișați în vestminte civile, cu păr lung și cât se poate de respingător. I-am și zis, punând degetul pe tablou: „aceștia nu sunt soldații regelui Carol“. Mărăcineanu a fost căpitan și aveà sub comanda sa soldați din armata regulată română îmbrăcați în uniformă. Dacă străinii vreau să facă și pe calea aceasta parale, apoi dee-ne tablouri fidele, lucrări de artă nu mâzgălituri. Fac aceste observări, pentrucă se vor afla mulți de ai nostri, cari impresionați de tablouri le cumpără fără privire la fidelitatea scenei ce o reprezintă“.

*

Preoți români pedepsiți. Preoții Ion Moța din Orăștie și Simeon Săcărea din Jibot au fost acuzați pentru că ar fi ținut cuvântări politice și agitatorice în biserică pe vremea alegerii de deputat. Tribunalul dela Deva i-a pedepsit cu câte 14 zile închisoare și 50 cor. amendă în bani și pierderea drepturilor politice pe un an. Tabla dela Cluj a aprobat pedeapsa asta, iar Joi a fost întărită și din partea Curiei.

*

Biserică trăsnită. Dumineca trecută a lovit fulgerul în biserica reformată din Vaidei, lângă Oradea-mare, pecând copiii și poporul erau adunați acolo la examen. O fetiță a fost ucisă de fulger. In panica grozavă mai mulți oameni au fost răniți.

*

Trădător. In Germania a fost deținut un anumit Ulrich, care fusese funcționar în cancelaria secretariatului de stat și a vândut puterilor străine copii de pe planurile de mobilizare ale guvernului.

*

Serbia și România. Conzulul din Üsküb al Serbiei, Ristici a fost trecut ca diplomat al Serbiei la București. Faptul acesta e comentat ca o apropiere a Serbiei către România, deoarece Ristici a fost totdeauna contrar politicei de pretinie Sârbo-bulgară, ci a înclinat spre România.

*

Pădure împietrită. In apropiere de Londra s'a descoperit o pădure întreagă împietrită. Arborii sunt toți ca și în starea lor vegetală și au putut fi îngropați înainte cu vre-o două mii de ani. Așa sunt de vârtoși, de cea mai ascuțită săcure nu poate rupe nici barem o țandără.

*

Princesă războinică. O princesă din Rusia, al cărei nume e ținut încă secret, a atacat deunăzi pe Trepov, pe când acesta s'a scoborât din tren și a slobozit revolverul asupra lui. Nu l-a nimerit și imediat a dispărut.

*

Crimă îngrozitoare s'a săvârșit întruna din nopțile trecute în apropierea Genuei, unde făcătorii de rele au aruncat pe medicul dentist Stern din Wiesbaden înaintea trenului, care l-a zdrobit cu totul. Poliția caută ucigașii.

*

Statistica unei luni. E uimitoare statistica întâmplărilor din orașele mari. Iată d. ex. conspectul morților din New-York în luna April: Omorâți de tâlhari 49, sinucisi 42, moarte prin foc 14, înecați 12, călcați de tranvae etc. 16, zdrobiți de dărâmături 3, uciși de tren 5, alte nenorociri 12, și de moarte naturală abia zece.

*

Emigrarea. In săptămâna trecută au sosit în New-York 19 vapoare, cari au dus cu sine *45 mii* emigranți, cel mai mare record ce l-a ajuns până acum emigrarea.

*

Duelul. In Roma s'a încheiat în zilele acestea la judecătoria militară afacerea duelului subloc. Ettore cu locot. Mattei, în care cest din urmă a rămas mort. Ettore a fost judecat la 6 ani închisoare. Nevasta acestuia avusese relații de dragoste cu Mattei. Bărbatul l-a provocat și duelul s'a stabilit pe 10 pușcături. Amândoi au rămas teferi. Dar comanda militară a poruncit să continue duelul cu sabia, iar Mattei a rămas ucis. Și acum tot acești militari vin și îi dau bărbatului o pedeapsă, pentru care s'a revoltat întreg orașul. Multe utopii mai profesează și militarismul veacului nostru!

*

Rockfeller. Prezidentul statelor unite — se zice — ar vrea să tragă în cercetare pe conducătorii trustului de uleu, la cari s'ar fi descoperit multe abuzuri. Intre aceștia e și archimilionarul Rockfeller, care — spun foile — de aceea ar fi trecut în Europa, ca să scape de pedeapsă. Rockfeller erà înainte cu 50 ani om fără avere. La 1865 averea lui erà 5000 dolari. La 1870 aveà 50 mii, la 1872 un milion, la 1875 cinci milioane, 1885 o sută milioane, la 1899—250 mil., și la 1905—550 mil. dol., iar azi are 615 mil. dol., adecă 3250 mil. cor. Și tot își teme pielea.

*

Buffalo Bill. Atragem atențiunea cetitorilor asupra anunțului de pe pagina ultimă, cu privire la reprezentațiile ce se vor da în Sibiiu în 13 Iulie v. din partea trupei colonelului american *Cody*, numit *Buffalo Bill*. E o trupă monstră, formată din 800 oameni și 500 cai. In deosebi producțiile în călărit vor fi admirabile. Se va da și o luptă formală între Indieni veritabili și între trupele Statelor-Unite americane. Apoi în arta călăritului se vor produce oameni aparținători diferitelor popoare. Colonelul Cody își va arăta dexteritatea în manuarea puștei. Se va purta luptă cu hoții, etc. Cu un cuvânt va fi ceva ne mai văzut la noi.

*

Electro-bioscopul doamnei Lifka din piața Hermann, un Kinematograf mare perfecționat, cu proiecțiuni succese merită sprijinul publicului. Reprezentațiile se încep la orele 7, 8 și 9 seara. In zile de Dumineci și sărbători la orele 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10. Tot la două zile program nou, bogat și variat. Prețuri moderate. Mai pe larg în afișe.

Cărți și reviste.

Anuarul școalei civile de fete a „Asociațiunei“ cuprinde pe lângă amănunțitele știri școlare un interesant studiu de prof. Dr. Ion Borcia despre „Eminescu ca pedagog“.

*

Păstorul sufletesc, revistă pentru predici, Nr. 7 cuprinde predici pentru Dumineca IV. d. Rus. până la Dum. VIII, precum și pentru sărbătorile intercalate. Costă 10 cor. pe an.

In Sibiiu numai o zi!

Vineri în 13 Iulie

două reprezentațiuni

pe Exercierplatz.

Reprezentațiunea de seara nu se deosebeşte întru nimic de cea de după prânz.

Toate locurile sunt scutite de ploaie.

Occidentul sălbatic

al lui

BUFFALO BILL

Congress of ROUGH RIDERS of the World

(Călăreţii cei mai îndrăzneţi din lume).

Sub direcţiunea majorului

F. W. CODY (Buffalo Bill)

Buffalo Bill în fuga cailor

îşi arată destoinic'a în puşcat.

100 INDIANI

din America - Nordică.

O scenă mare în mai multe tablouri:

Bătălia „Little Big Horn“ sau ultima apărare a Custerului.

Două reprezentaţii.

După prânz la 2 ore. Sara la 8 ore.

Cassa va fi deschisă la 1 şi 7 ore.

Preţurile de întrare:

Locul I **2** Cor.; Loc numerotat **4** Cor.; Loc rezervat **5** Cor.; * 1 scaun în Loge **8** Cor. *

→ Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. ←

Bilete pentru locurile cu 5 Cor. şi cu 8 Cor. se pot cumpără în ziua reprezentaţiei dela 9 ore dimineaţa din librăria Iosif Drotleff.

În Alba-Iulia la 12 Iulie!

În Braşov la 14 şi 15 Iulie!

[141] 1—5

Nr. 256. [139] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** vacante, din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Pianul de sus**, postul al III-lea cu salar de 600 cor. şi relut de cuartir şi grădină 50 cor.

2. **Deal**, postul al II-lea cu salar de 600 cor. şi relut de cuartir şi grădină 50 cor.

Cuincuenaliile se computã numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instituiţi sunt datori a cântà cu copiii la liturgie în biserică şi la însărcinarea comitetului parohial concernent a instruà în şcoala de repetiţie sau a cultivà grădina de pomărit.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeş, 13/26 Iuniu, 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 374—1906. [134] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Lupşa**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Mogoş Valea-Barnei**, salar 600 cor., 240 cor. ajutor votat de stat şi 360 coroane din cassa bisericei; grădină de legumi, locuinţă în edificiul şcoalei şi lemnele de foc.

2. **Ocolişul-mare**, salar 600 coroane, din repartiţie şi fondul bisericesc, folosinţa grădinei şcolare, locuinţă în edificiul şcoalei şi lemnele de foc.

Fiitorul învăţător va primì o remuneraţie deosebită, care o va statorì comitetul parohial, dacă va puteà înfiinţà cor bisericesc cu adulţii.

3. **Oreşti**, salar 600 coroane, anume 300 cor. dela popor şi 300 cor. ajutor votat de stat; cuartir liber în şcoală şi lemnele trebuincioase de foc

Putând alesul formà cu tineretul cor bisericesc, pentru acela va primì deosebită remuneraţie dela parohul local — în primul an 50 coroane, şi de aci încolo 100 coroane anual.

4. **Vidolm**, salar 600 coroane, din cari 270 cor. ajutor votat de stat şi 330 coroane dela popor; cuartir liber în edificiul şcoalei, lemne de foc şi folosinţa grădinei.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Aleşii învăţători, ca învăţători confesionali, sunt datori a conduce în Dumineci şi sărbători tineretul la biserică şi a dà ajutor la serviciul divin, contribuind la ridicarea solemnităţilor bisericeşti.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §. 60 al regulamentului şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral — în terminul deschis. Petenţii înainte de alegere să se prezente şi în comuna pentru care au petiţionat, spre a face cunoştinţă cu poporul şi a-şi arătà destoinicia în cântări şi tipicul bisericesc.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ofenbaia, 9 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei:
Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 247. [135] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **protopresbiter** al tractului gr.-or al **Branului** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale Zerneşti, statorite în coala B.

2. Dotaţiunea protopresbiterală statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900 sub Nr. prot. 116 în suma de 1000 coroane, din cari 400 se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei, iar 600 din fondul protoprezbiteral.

3. Taxele recerute pentru vizitaţiuni canonice odată pe an accidenţii, exmisiuni şi azistări la examene à 10 cor.

Reflectanţii cu cualificaţiunea normată în §. 53 din Statutul Organic şi concluzul congresual din 1888, Nr. prot. 111, au a-şi înaintà cererile instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat Prea Veneratului Conzistor arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Bran, ţinută în 18/31 Maiu 1906.

Zerneşti, în 18/31 Maiu 1906.

Ioan Dan m. p. **Pompiliu Dan** m. p.
adm. protopr. not. com. prot.

Nr. 373. 273—1906 protopresb. [136] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratele **Sighişoara** şi **Cohalm**, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Sighişoara**, un post învaţătoresc cu salar anual de 600 coroane, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.

2. **Feleag**, prot. Sighişoara, cu salar anual de 600 cor. şi anume: 400 coroane dela stat şi 200 coroane dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.

3. **Hetur**, protop. Sighişoara, cu salar anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.

4. **Bundorf**, protop. Cohalm, cu salar anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.

5. **Valendorf**, prot. Cohalm, cu salar anual de 600 coroane, şi anume: 400 cor. în bani, pentru restul de 200 cor. folosirea unui pământ arător, a unei fânaţe şi a grădinei dela şcoală.

Cuincuenalul prescris de lege, servind învăţătorii la şcoalele susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanţii la aceste posturi, cu îndatorirea a provedeà instrucţiunea şcolarilor dela 6—12 ani şi celor dela 13—15 ani, a i instruà în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă a le conduce şi a ţineà în Dumineci şi sărbători strană în biserică, să-şi aştearnă petiţiunile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighişoara (Segesvár) până la terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-şi arătà desteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreţii buni.

Sighişoara—Cohalm, 12 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighişoara şi Cohalm, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

Nr. 292—1906. [138] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Mesterhaza**, salar 600 coroane din din cassa bisericei, cuartir în natură şi lemne de foc.

2. **Deda**, postul al doilea, salar 600 coroane din repartiţie, cuartir în natură şi lemne de foc.

3. **Dumbrava**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

4. **Săcal**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

5. **Idicel-sat** şi **pădure**. 2 posturi cu salar câte 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

6. **Hodac**, salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir, grădina şcoalei de $^1/_4$ jug. şi lemne de foc pe picioare din pădurea şcoalei.

7. **Uriziul-superior**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Suplicele, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne oficiului protopresbiteral al Reghinului, în Maros-Kövesd, p. u. Déda.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.
Murăş-Cueşd, 14 Iunie 1906.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Nr. 320—1906. [132] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul **Abrud**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bucium-Muntari**, salar 600 Cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

2. **Bucium-Sat**, salar 600 Coroane din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.

3. **Cărpiniş** cu **Vertop**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

4. **Ciuruleasa**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

5. **Galaţi**, salar 600 coroane şi adecă 150 Coroane dela Ven. Conzistor, 150 Cor. arândă de pe muntele „Negrileasa“, iar restul din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi, să-şi înainteze petiţiunile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze înainte de alegere poporului pentru a şi arătà desteritatea în cântări, apoi vor notà în petiţiune, dacă după anii serviţi în alte comune pretind cuincuenale, pentruca comunele să se poată erientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român Abrud, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 8 Iunie 1906.

Petru Popoviciu
protoprezbiter.

Nr. 369—1905. [137] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **capelan** pe lângă neputinciosul paroh Lazar Stan din parohia de clasa a III-a **Socet** cu filiile **Poeana-Rechiţelei** şi **Runcu-mare**, protopresbiteratul **Hunedoara**, pe baza înaltei rezoluţiuni conzistoriale dtto 22 Noemvrie 1905, Nr. 11,313 Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în faţa alegătorilor pentru a cântà, resp. a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 8 Iunie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 470—1906 of. com. 140 1—2

Publicaţiune.

In **15 Iulie 1906 st. n.** la 11 ore a. m. se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice la cancelaria comunală din **Poplaca** reconstruirea şi adaptarea cârciumei comunale.

Preţul strigărei e 6012 coroane 30 fileri, după care sumă e a se depune vadiu de 10%.

Condiţiunile mai de aproape precum şi planul şi preliminarul de spese se pot vedeà în cancelaria comunală în orele oficioase.

Poplaca, în 28 Iunie 1906 st. n.

Primăria comunală:

Oprea Tanase **Georgiu Comşia**
biro. notar.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sânçelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciur de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rècealǎ la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

[2] 195

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţérǎ şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V, colţul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 67 Sibiiu, Joi 22 Iunie (5 Iulie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Adresa.

Sibiiu, 4 Iulie n.

In dieta țării s'a început eri discuția asupra proiectului de adresă, prezentat din partea comisiunei însărcinate cu compunerea ei. Când se va terminà? Depinde dela atitudinea pe care o vor observà în dietă deputații naționalităților nemaghiare, partidul care formează acum opoziția parlamentară în dieta ungară. Dacă ei vor aveà multe de spus, — precum credem că au, — discuția se va puteà trăgănà câteva săptămâni, și se poate că începutul lunii viitoare va găsì dieta ungară ocupându-se încă tot cu adresa.

Sigur că deputații naționaliști vor fi trecut tot ce au avut de spus în proiectul lor de adresă, pe care l-au prezentat separat, și care se zice că e compus de unul din cei mai luminați bărbați ai neamului nostru, cu împreuna lucrare a nu mai puțin luminatului fruntaș al Sârbilor, Dr. *Mihai Polit*, deputat la dietă; și dacă vor aflà totuș de necesar să lungească vorba, o vor face numai pentruca să stoarcă declarații mai clare și mai categorice cu privire la *reformele electorale* pe cari vrea guvernul și partidele dela putere să le introducă în țară, pentrucă într'adevăr, în privința aceasta nici mesajul de tron, nici declarațiile de până acum ale guvernului, și nici proiectul de adresă al comisiunii nu e destul de clar în expunerea intențiunilor guvernului.

Singurul punct care va provocà discuție, va fi deci punctul acesta din proiectul de adresă al majorității, — căci acesta va fi primit, — pentrucă naționaliștii vor cere să fie stilizat așa cum cer interesele tuturor popoarelor din țară, iar cei ce visează necontenit despre un stat unitar maghiar, cu o singură limbă și cu un singur popor, vor pretinde să se spună lămurit, că drepturi politice în Ungaria numai Maghiarul are, ori apoi dintre cei de altă limbă numai ceice știu ungurește!

Suntem însă de convingerea, ca aceia dintre deputații actuali maghiari, cari astfel gândesc, sunt foarte puțini. Cei mulți își dau seama, că naționalitățile nemaghiare nu pot fi șterse cu concluse parlamentare de pe harta Ungariei, și ceice le compun nu pot fi șterși nici ei din șirul cetățenilor acestei țări, la a cărei susținere au contribuit și vor mai contribuì cu sânge și cu avere.

Fraza aceea, care a fost cuprinsă de altcum și în mesajul de tron, și care acum e trecută în proiectul de adresă al comisiunei dietale, că votul universal la alegerile pentru dietă va fi acordat numai *„pe lângă conservarea caracterului național al statului ungar“*, va trebuì să fie bine lămurită, pentruca să nu lase în nedumerire pe nimeni, și deputații naționaliști sigur vor cere ca să fie lămurită.

In schimb apoi sperăm că vor lămurì și ei punctul de neînțelegere dintre politica maghiară și cea naționalistă cu privire la *integritatea* și *unitatea* statului, și vor arătà, ca om nărod care să graviteze în afară, care să lucre în contra integrității, ori a unității statului ungar, nu se află în sinul nici uneia dintre naționalitățile nemaghiare. Pentru *integritatea* țării luptat-au ele toate cu Maghiarii împreună de nenumărate ori, și *unitatea* țării încă le este sfântă, însă unitatea aceasta pentru ele e unitate de sentimente patriotice, unitate de conducere, unitate de tratare față de toți cetățenii, fără deosebire de limbă și lege, unitate de guvernare, dar la nici un caz nu e *unitate de limbă!*

Limpezite fiind bine aceste două chestiuni, una din parte ungurească, alta din partea deputaților naționaliști, acum, cu ocaziunea discuției asupra adresei, credem a nu greșì când afirmăm, că s'ar aflà calea de apropiere, pentruca în cele următoare să se poată purta mai cu multă încredere unii față de alții, Maghiarii față de naționaliști, și aceștia față de Maghiari, spre părerea de bine a celorce i-au trimis la dietă, pentrucă deputații nostri cel puțin la nici un caz nu au mers la dietă cu misiunea să se războiască cu Maghiarii, ci să-i lumineze, să-i convingă despre justeța dorințelor și a cererilor noastre, și să ajungă la *înțelegere* cu ei. Negreșit însă că spre acest sfârșit se cere multă bunăvoință și din parte maghiară. Am dorì ca nici aceasta să nu lipsească!

Incheierea anului școlar la școala civilă de fete a Asociațiunii.

Intregim raportul din numărul trecut despre încheierea anului școlar la școala civilă de fete a „Asociațiunii“ din Sibiiu cu vorbirea domnului director al școalei, *Dr. Vas. Bologa*, și apoi cu a domnului delegat, asesor conzistorial, *Mateiu Voileanu*, rostite ambele cu această ocazie.

Vorbirea domnului director *Dr. V. Bologa* a fost următoarea:

Domnule Delegat, Onorat Public!

La începutul acestui an școlar, a cărui încheiere serbăm, aranjase Asociațiunea festivitățile inaugurării muzeului său cu frumoasa expoziție etnografică și istorică-culturală, prin ce s'a dat o nouă dovadă de vitalitatea poporului român și de simțul seu puternic pentru continuă nizuință spre cultură și știință, ceeace astăzi e atât de bine cunoscut în opinia publică.

La această expoziție, de sine înțeles, a luat parte și școala Asociațiunii, atât ca exponent, cât și prin faptul, că cea mai însemnată parte a expoziției a fost aranjată în localitățile proprii ale școalei. Fac amintire de aceasta pentrucă aci e acum locul și timpul să mulțămesc în terminii cei mai călduroși stimatelor eleve absolvente și actuale ale școalei, cari ne-au oferit sprijinul lor ca să prezentăm școala cu demnitate la expoziția Asociațiunii.

Și constat, în cadrele fugitivei repriviri peste activitatea anului expirat, că lucrurile de mână confecționate de elevele școalei noastre, cele mai multe din industria de casă, desemn și pictură, au fost neîntrecute, atât ca concepție cât și ca executivă în cele mai reușite condiții de gust estetic și motive naționale, și au lăsat urme adânci și neperitoare simpatii în inimile vizitatorilor chemați ai expoziției.

Pe când le mulțămesc și felicit pentru această isbândă strălucită, le rog de altă parte să nu-și pregete nici odată a ținea cu mândrie la legătura de foste eleve ale școalei Asociațiunii, căci e o însușire frumoasă a ți aduce aminte cu stimă și recunoștință de institutul de învățământ și de educație la al cărui sîn te-ai încălzit și nutrit.

Cuprins de admirație amintesc, că în Franța de exemplu așa se purcede față de institutele de învățământ. Elevii dupăce termină studiile în sinul unui institut, nu termină totodată și legăturile cu acel institut, ci le întrețin mai departe ca bărbați maturi în funcții publice, înalte adeseori, și fac adevărat cult din aceste relații cu școala de ale cărei binefaceri s'au împărtășit în timpul tinereței Intemeiază societăți sub eghida acestor școale și contribuesc cu quote anuale pentru a se ajutorà elevii mai săraci sau pentru alte trebuințe salutare ale acelor institute. Astfel nutresc și țin pururea viu interesul față de școalele lor, ridicându-le mereu nimbul și vaza în ochii prezentului și generațiilor viitoare.

Nu se poate închipuì spirit mai nobil și mai priincios înfloririi unei instituțiuni culturale. Să imităm acest exemplu frumos al națiunii surori, mai mare decât noi și mai înaintată în cultură și lumină. Deoarece în imprejurările noastre, să mi-se creadă, că numai pe asemenea căi vom puteà ridicà și noi tot mai mult nimbul așezămintelor noastre culturale. Iar Asociațiunea ofere cea mai bună ocazie pentru cultul acestei legături eterne între frații de acelaș sânge, deoarece ea ca adevărată mamă, deschise are brațele pentru fiecare suflet român.

Noi n'am făcut încă de ajuns apel în această direcție, și cred că e o datorință să nu scăpăm din vedere nici o ocazie, de a apelà în deosebi la inima caldă a femeii române, ca la cel mai puternic element de viață.

Pentruca, să revin, sunt dator să adaug, că din cauza expoziției a trebuit să începem prelegerile mai târziu cu vre'o câteva zile ca de obiceiu. In entuziasmul succesului expoziției însă, se făcuse și începutul prelegerilor cu atât mai cu zor și cu adevărat avânt, încât simțiam mare bucurie văzând bunul început în mersul activ al învățământului și educației.

Dar s'a dovedit și de astădată, că proverbul român: ziua bună se cunoaște de dimineața, nu e totdeauna fără excepție. Căci și noi abia 5—6 săptămâni am continuat neconturbați învățământul, când o boală epidemică: tifusul, a isbucnit în Sibiiu, pentru întâia-dată de o generație de om încoace, și a grassat cu deosebire în sinul tinerimei școlare.

In urma acesteia e explicabil, că adevărată panică a cuprins sufletele noastre în conștiința răspunderii ce avem față de părinții elevelor, în deosebi când s'au constatat 6 cazuri de tifus și între elevele școalei noastre. Cel dintâi lucru ce ni-s'a impus atunci a fost a sistà prelegerile pentru câteva săptămâni și a luà toate dispozițiile posibile pentru asigurarea copilelor, după putiuță, contra boalei amintite.

Și a dat bunul Dumnezeu, pe lângă buna îngrijire a internatului nostru, în frunte cu directoara și medicul institutului, că nu s'au sporit cazurile de morb, iar cele 6 bolnave s'au vindecat și recules cu încetul, încât astăzi avem fericita mulțămire a le aveà în mijlocul nostru deplin sănătoase și vesele. Nu se poate exprimà în cuvinte bucuria ce am simțit în urma acesteia dimpreună cu părinții copilelor.

Invățământul însă, trebue să recunoaștem, a suferit din cauza epidemiei ce ne-a surprins și îngrijorat mai bine de o lună. Și numai după încetarea zilelor de viscol și după instăpânirea liniștei depline, am putut continuà opera noastră părintească de a pune temelie sigură *educației naționale* în intimă armonie cu menirea femeii române și cu soartea noastră proprie pe acest pământ. Pentrucă numai urmând cu credință acestui principiu, unicul salutar și moral, poate să devină femeia un izvor nesecat de putere, de folos și de fericire pentru neamul său, știut fiind că fără mame vrednice nu există nici *familie* nici *popor* fericit și puternic.

Autori germani de renume se simt îndemnați a intonà mereu adevărul, că dela mama germană atârnă viitorul Germaniei („Von der deutschen Mutter hängt Deutschlands Zukunft ab!“).

Ce să zicem atunci noi Românii în împrejurările vieții noastre publice, în cari suntem avizați exclusiv la scutul familiilor noastre! Evident că îndoită e datorința noastră să lucrăm în acel senz.

Călăuziți de acestea să mulțămim cerului, că ne-a fost dat să adaugem un nou an de agonisință sârguincioasă la școala Asociațiunii și prin încheierea acestuia ni-s'a dat să rotunzim un nou deceniu de spor și muncă salutară pe terenul educației naționale a femeii române. Ajunși la această respântie urăm pentru cele multe înainte să fie încoronate tot mai mult de succesele dorite de poporul român.

Urmez apoi sentimentului nostru de intimă stimă și reverință să vă mulțămesc dle Delegat și prea stimați domni Reprezentanți ai autorității școlare a statului nostru, pentru conducerea examenelor dela finea anului în spiritul vocațiunii celei adevărate și Vă rog să povățuiți și mai departe tinera noastră generație în căile învățăturilor noastre religioase și morale, singure mântuitoare, pentru binele și fericirea sa proprie.

Informațiunile necesare pentru orientarea on. public român cu privire la anul viitor școlar, se cuprind în Anuarul școalei și se vor publicà și în ziaristica noatră în feriile de preste vară.

Și apelăm către on. public român, pentru a cărui ideal cultural există și lucrează școala Asociațiunii, să ne onoreze la timp cu interesul seu, ca să putem lucrà cu rost pentru binele și lauda poporului român.

*

Iar vorbirea dlui asesor cons. *M. Voileanu* a fost următoarea:

„Cu cântarea, ale cărei armonioase acorduri au vibrat în această sală pompoasă și vibrează încă în inimile noastre, școala aceasta a Asociațiunii își încheie activitatea pentru anul școlar 1905/6.

Cu rugăciune de cerere am început activitatea noastră, și acuma la încheiere cu rugăciune de mulțămită ne înălțăm către ceriu inimile noastre pentru toate cele ce am primit dela cel de sus în cursul anului școlar trecut.

Răsfoind mai zilele trecute prin neşte cărţi vechi la biserica noastră din Sibiiu, suburbiul de jos, pe o foaie singuratecă fără nici o altă legătură sau indicaţie, am dat de următoarea însemnare:

„Mai bine 5 cuvinte în limba ta, decât 10,000 de cuvinte în limbă străină".

Am crezut, că este vorba de învăţătură, care se dà poporului nostru în sfânta biserică, căci biserica ne-a conservat limba noastră, şi de aici gândul meu a trecut la şcoală, căci pentru binele poporului am înfiinţat şi susţinem noi şcoalele.

Instrucţie în limba maternă a elevului.

De acest gând au fost conduşi şi acei bărbaţi puşi în fruntea Asociaţiunii, cari au înfiinţat şcoala aceasta. In limba noastră să se deà elevelor cunoştinţele trebuincioase, ca acelea să între în inima lor, căci: mai bine 5 cuvinte în limba ta, decât 10,000 în limbă străină.

Fiind indicat scopul, pentru care am insistat noi, ca instrucţia să se facă în limba maternă a elevilor, trecem îndată la problema principală a şcoalei noastre.

Şcoala trebue să steà direct în serviciul poporului nostru.

Inzestrăm deci pe elevi cu cunoştinţele trebuincioase pentru viaţă spre a face din ei oameni pricepuţi, ca să poată susţineà în viaţă cu demnitate lupta şi concurenţa cu celelalte popoară conlocuitoare.

Nu ne mulţămim însă numai cu darea de cunoştinţe ci nizuim, ca în poporul nostru să conservăm toate comorile, cari ne-au rămas moştenire dela strămoşii noştri: să conservăm limba poporului, să conservăm în el frica de Dumnezeu, alipirea către biserică, iubirea de neam, să conservăm datinile, obiceiurile noastre naţionale, şi în cele din urmă să conservăm portul frumos al poporului nostru, care atât de distinct îl deosebeşte de celelalte popoare conlocuitoare cu noi.

In privinţa aceasta noi avem încă mult să lucrăm, ca să asigurăm aici existenţa poporului nostru cu toată fiinţa lui. cu toate notele caracteristice ale individualităţii lui etnice.

In lucrarea noastră de a luminà poporul nu ne vom mărgini numai la materialul din şcoala poporală, ci vom nizuì ca junimea care a eşit din şcoala poporală să continue a cetì cărţi bune şi folositoare, şi să fie ferită de curentele periculoase, cari ne ameninţă tot mai pe faţă.

Poporul nostru în timpul din urmă a început a venì tot mai mult la conştiinţa de sine, a se grupà tot mai strâns şi mai des şi mai cu încredere în jurul conducătorilor săi naturali, cari sunt preoţii şi învăţătorii, de aceea va trebuì se dăm deosebită atenţiune creşterii preoţimii şi învăţătorimii noastre.

Şi fiindcă noi aici suntem în şcoală de fete nu vom perde din vedere rolul cel mare, care e rezervat femeii în lupta pentru regenerarea noastră, în lupta pentru existenţa noastră naţională.

Din elevele absolvente ale acestei şcoale vom aşezà pe la satele noastre preotesele, din ele vom aşezà dăscăliţele noastre, din ele vom alege soţii vrednice pentru industrieşii şi pentru comercianţii noştri, prin urmare ele vor fi modelele după cari îşi vor întocmì casa femeile poporului nostru, după ele îşi vor întocmì întreagă viaţa femeile neamului nostru românesc.

Nu pentru elevi se rostesc cuvintele de diferită natură la încheierea anului şcolar în institutele noastre de învăţământ. Pentru oameni mari se rostesc acelea, pentru cei chemaţi a îndreptà drumul, pe care păşeşte poporul nostru, şi în lucrarea aceasta mare, din multele cuvinte rostite poate cu puţină pricepere şi cu puţină măiestrie, dar totdeauna cu inima curată şi dorul de a aflà, de a nimerì calea cea mai bună, de a aplicà mijloacele cele mai potrivite, din multele cuvinte rostite poate să fie şi vre-un fir de sămânţă bună, aruncată la loc prielnic, care bine cultivată, poate să aducă rod.

Una din problemele de căpetenie ale fiitoarelor noastre preotese şi dăscăliţe va fi ca ele în sinul poporului să conserve frumosul nostru port românesc, şi se combată, să stârpească mania lucsului întrodus, care în parte mare a corcit frumosul nostru port românesc.

La expoziţiile noastre din anii trecuţi, şi la cea de acuma din Bucureşti mai admirată a fost iscusinţa ţărancii noastre.

Femei, bărbaţi, cu inimă pentru porul nostru, cu pricepere pentru lucrul de mână al ţărancei noastre, au adunat modelele de chindisituri din poporul nostru, şi aranjate în albumuri, ele azi împodobesc casele tuturor cărturarilor noştri, începând dela vlădică până la opincă, ca să mă folosesc de o frază potrivită a limbii noastre, care percurge scara pe toţi fusceii de sus până jos.

Elevele eşite din şcoalele noastre au frumoasa chemare să restitue şi apoi să conserve frumosul port al ţăranului nostru şi pitorescul port curat al ţărancei noastre.

Ar fi însă numai jumătate pe drumul cel adevărat şcola, când ea s'ar mărginì numai la această lucrare.

Noi avem să creştem caractere, caractere tari, cari să reziste tuturor ispitelor, şi azi sunt multe ispite.

In mod înspăimântător dispare dintre noi idealizmul, şi în locul lui păşeşte materializmul, cu toate rudeniile şi cunoscuţii săi.

Să creştem deci caractere. Omeni tari în credinţă, gata de a aduce jertfe gata de a jetfi totul pe altariul binelui neamului, cari apoi să îi asigure existenţa.

Actualul ministru de culte al nostru la o deputaţie a profesorilor dela şcoalele medii a accentuat mai ales formarea de caractere, cari să poată rezistà tuturor încercărilor.

Ştim noi bine unde au ţintit cuvintele acelea, şi dacă au loc acele cuvinte în gura ministrului nostru de culte, apoi de bună seamă aplicare trebue să aibă ele la noi.

Chemat din partea venerabilului Prezident al Asociaţiunii, ca în acest an eu să stau la conducerea examenelor anuale cu drag am primit eu această sarcină, care pentru mine este distincţie, şi de oarece eu ca catechet al elevelor greco-orientale din acest institut fac parte din corpul didactic al şcoalei, cred că distincţia aceasta se reflectează şi asupra colegilor mei dela această şcoală.

Mulţămesc din tot sufletul Venerabilului domn prezident, care părtaş m'a făcut de cinstea aceasta, şi mulţămesc publicului distins, care ne-a onorat cu prezenţa examenele, şi mai ales încheierea festivă a anului.

Rămânând ca esperienţele şi observările mele despre cursul examenelor să le descoper în scris la locul, de unde am fost delegat aici, ca încheiere, în calitatea mea de preot la altariul Domnului, cer scutul celui de sus asupra acestei şcoale, fala neamului românesc din părţile acestea".

Din tractul Lupşei.

Conferenţa preoţască, ţinută în 4 Iunie v. c. în comuna *Sălciua de jos*, tractul Lupşei, despre a cărei decurgere s'a dat raport amănunţit în numărul 64 al ziarului nostru, a fost deschisă cu următoarea cuvântare a protoprezbiterului tractual, domnul *Vasile Gan*, rostită în calitate de preşedinte şi conducător al conferenţei:

Onor. Conferenţă! Domnilor Preoţi! Din nou suntem împreună, ca să ţiuem sfat cu trebile apostoliei preoţeşti — cum şi pe ce cale să străbatem mai uşor înainte.

Conferenţele pentru preoţi sunt un fel de şcoale practice, unde însă profesorii şi elevii sunt aceiaşi, adecă preoţii. Mare este deosebirea între şcoala din seminar, în care se pregătesc fiitorii preoţi şi şcoala practică din conferenţe. Depărtarea dintre aceste două mai că am putea-o asămănà cu depărtarea ceriului de pământ. In seminar se învaţă teorie, aici neajunsele cu piedecile de tot felul, adecă viaţa însaş, ne înteţeşte şi impune spre deslegare probleme cari de pe băncile şcolare nici după nume nu le cunoaştem.

Consfătuirile de azi se învârt pe teren practic şi au de obiect teze de [illegible] mai mare inportanţă. Dovadă programul fixat. E bine să tragem cel mai mare folos din consfătuiri. Şi ca să putem trage e bine să se animeze fiecare din noi, descoperindu-şi părerile şi esperienţele fără încunjur — cu obiectivitatea recerută în astfel de materie. Deşì practice însă tezele din program, în dezbateri vom urmărì o ţintă oarecare, pentrucă fără ţintă lipseşte farmecul, şi unde nu-i ţintă, nu-i nici viaţă. Care să fie ţinta, firul roşu, care să iasă la iveală în consfătuirile din şedinţele de azi?

Inainte de răspuns — o mică paranteză!

Se spune la Evangelistul Ioan, că Domnul Isus, înainte de moartea sa cu 6 zile, s'a dus în casa prietinului Lazar, pe care-l inviase din morţi, şi a ţinut cină acolo cu învăţăceii sei. Sora lui Lazar, Maria, n'a putut stà împotriva îndemnului seu sufletesc, de a-şi arătà devotarea către marele binefăcător al familiei, şi de aceea — îndată după cină — a luat o litră de navd (mir) *de mult preţ*, a uns cu el picioarele lui Isus, iar cu perii capului seu le-a şters. De faţă erà Iuda, vedeà cele ce se întâmplă şi-i păreà rău. Deci a zis: „Pentruce acest mir nu s'a vândut cu trei sute de dinari, şi să se fi dat săracilor"? N'a pus această întrebare, că doar aveà *milă* de săraci, ci îi trebuià *dobândă*. Pentrucă adauge evangelistul: „Şi-a zis aceasta nu pentrucă doară de săraci erà grija lui, ci pentrucă era fur, şi pungă aveà, ce să puneà întrânsa — ţineà" (Ioan 12, 1—6).

Am arătat, domnilor, cele relatate de Evangelistul, nu ca să fac aluzie la cineva, nici să vă aseamăn cu Iuda, vânzătorul lui Isus, ci să dovedesc, că soartea la care a ajuns Iuda nu i-a priceput'o nime altul, decât firea sa prea mult dispusă spre cele lumeşti, natura sa *egoistă*, râvnitoare după câştig. Apostol ca toţi apostolii — acelaş Isus i-a grăit şi lui, care a grăit tuturor. Sămânţa lui Isus însă la el nu a prins, pentrucă nu a fost bun pământul în care s'a aruncat. Iuda nu s'a putut avântà la gloria Apostolilor pentrucă erà materialist şi căutà să pună în pungă, pentru care şi trăià. Atât de mult l'a predomnit râvna sa materială, încât şi scopurile umanitare, cum e ajutorarea săracilor, le întrebuinţà în propriul folos personal. Să ne mirăm deci că a căzut?

Ori cât de păcătoasă ar fi lumea de azi şi lipsită de ideale măreţe — un lucru tot îl *cercetează*: dacă şi încât preoţimea — ca depositara ideilor şi reprezentanţa lui Isus pe pământ — urmăreşte scopuri ideale prin activitatea sa. Acea preoţime, care oficiul şi-l consideră numai vacă de muls şi oaie de tuns este deci foarte aspru criticată, şi de ar fi ori cât de zeloasă în împlinirea datorinţelor oficiale — influinţa ei asupra credincioşilor se reduce la zero — ori sub zero. Din impas nu o va scoate nici un fel de talent oratoric, de ar întrece cu el şi pe Ioan Gurădeaur.

Problemele mari bisericeşti se pot realizà numai prin preoţime *idealistă, cu râvnă şi avânt bisericesc*. Aci zace forţa noastră; şi la din contră slăbiciunea noastră şi a bisericei pe care o reprezentăm. Dovadă părinţii vechi ai bisericei. De nu erau ei plini de avânt ideal, biserica lui Cristos şi prin urmare şi bunurile cele mari sufleteşti ale omenimei şi ideile ce s'au realizat în cadrul bisericei creştine — înmormântate rămâneau poate pentru vecie.

Să urmăm pilda noilor dascăli! Să fâlfăim sus steagul bisericei ortodoxe române, dar *nu singur prin vorbe frumoase*, ci *fapte* şi *ţinută deamnă de slujitorii altarului*! Aceste ne vor mărì vaza înaintea parohienilor, ne vor face populari. Dobândită inima poporului, puterile iadului nu pot aveà biruinţă asupra noastră. Iată firul roşu ce trebue să iasă la suprafaţă din dezbaterile noastre. Vi-l recomand cu toată căldura, spre îmbrăţişare.

Cu acestea cred a fi răspuns întrebării ce mi-am pus odinioară spre deslegare, şi conferenţa VII preoţească din tractul Lupşei o declar deschisă.

„Asociaţiunea."

Convocare.

Onoraţi membri ai despărţământului XV Mociu al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român, precum şi spriginitorii acestei instituţii, prin aceasta se învită a participà la adunarea cercuală, care se va ţineà în Şermaşul-mare la 8 Iulie n. a. c. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea comisiunilor:
   a) pentru cenzurarea rapoartelor,
   b) pentru inscrierea de membrii noi şi incassarea taxelor.
5. Disertaţii, cari sunt a se prezentà cu 24 ore înainte de adunare directorului despărţământului.
6. Raportul comisiilor.
7. Statorirea budgetului.
8. Alegerea a doi delegaţi pentru adunarea generală.
9. Propuneri.
10. Alegerea comisiei pentru verificarea procesului verbal.
11. Inchiderea adunărei.

Ioan Bozac *Simeon Ciuca*
dir despărţ. *secretar.*

NOUTĂŢI.

Examenul de maturitate dela institutele noastre din Braşov s'a încheiat Joi în săptămâna trecută. La gimnazi[illegible] au fost admişi 23 elevi şi au trecut toţi: 5 cu foarte bine, 12 cu bine şi 6 simplu maturi. La şcoala comercială au fost admişi 29 şi au prestat examenul abia *zece* elevi, dintre cari unul cu bine şi 9 simplu maturi.

*

Festivitate în Chişineu (Arad). Cetim în „Tribuna" că arhiducele Iosif, care are în Chişineu un domeniu oficios de 34 mii jug. a aranjat o adevărată festivitate cu prilejul întrării sale în posesiune.

Intre multele deputaţii cari l-au bineventat a fost şi deputaţia bisericei noastre, cinci preoţi din jur conduşi de protosincelul *R. Ciorogariu*, care salută în termini călduroşi pe arhiducele „pe hotarele acestei moşii, pe care de vremuri îndepărtate locuiesc covârşitor credincioşi de ai bisericei noastre".

„Arhiducele i-a mulţămit foarte afabil asigurându-'l că „este şi va fi totdeauna cu acea căldură şi alipire către biserica ortodoxă şi fii ei".

Părintele *Ciorogariu* a fost chemat la masă şi pus de-a dreapta arhiducelui.

După ameaz a fos serbare şcolară la care băeţii şi fetiţele drăgălaşe în costume româneşti au stârnit deosebită plăcere arhiducelui.

„Tribuna" relevează apoi faptul destul de urât, că protopretorele Csukay, marele vrăşmaş al suflării româneşti, a dat poruncă, ca toate antistiile să se prezinte în haine negre la recepţie. Antistiile însă au declarat că nu'-şi depun portul ţărănesc de dragul unei Jolomane străine. Astfel a ajuns numai Csukay cu câţiva nădrăgari la recepţie.

*

Iubileul din Sălagiu. In 26 l. c. s'a săvârşit sărbarea iubileului femeilor sălăgene în Şimleu. A luat parte un public impunător. După serviciul divin oficiat de vicarul A. *Barbulovici*, prezidenta *Maria Cosma* deschide adunarea. A fost salutată, apoi întrunirea festivă de vorbitorii alor şepte deputaţi, cărora le răspunde prezidenta în cuvinte bine simţite. Se cetesc apoi o mulţime de telegrame de felicitare şi pe urmă în timp de o oră se desăvârşeşte şi partea administrativă. La 3 ore s'a servit banchetul, la care s'au rostit nu mai puţin ca zece toaste, iar seara concertul bogat în program dat de corul clericilor din Gherla. Incheierea festivităţii a fost obicinuita petrecere.

*

† Maria Alexandru, fica preotului din Ilimbav Ioan Alexandru, a răposat la casa părintească Vineri în 30 Iunie 1906 în frageda vârstă de 17 ani. A fost înmormântată Duminecă. Odihnească în pace. Decedata a fost elevă a şcoalei civile de fete din Sibiiu.

*

Daruri pentru biserică. Dl Constantin *Simtion*, inginer, a dăruit în favorul s. biserici din Sadu în anii trecuţi mai multe candele de argint în preţ de 200 coroane, iar în acest an a cinstit un prapor foarte frumos şi de mare preţ, pictat în sântul munte (Atos).

Pentru aceste nobile, imitabile fapte, subscrisul esprimă în numele poporului adâncă mulţămită. *Sadu*, în luna Iunie 1906. Ioan Popovici, paroh gr.-or.

*

Mulţămită. Ne împlinim plăcuta d[illegible]torinţă de a exprimà şi pe această cale adânc simţita mulţămită şi recunoştinţă a Reuniunei noastre agricole onorabilei direcţiunii a Institutului de credit şi economìi „Albina“ cum şi adunării generale a acesteia pentru ajutoriul de 200 cor., votat pe anul curent. Sibiiu 2[illegible] Iunie 1906. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“. Pantaleon Lucuţa, prezident. Victor Tordăşianu, secretar.

*

Vandalism. „Gaz. Trans.“ înregistrează cât de des cazuri de adevărat vandalism, ce se săvârşeşte din partea Ciangăilor din Satulung asupra Românilor. In noaptea de 28 Iunie au bombardat casa păr. R. Verzea, zdrobindu-i toate ferestrile. Cazuri de acestea se întâmplă noapte de noapte. Cauza e atitudinea Românilor la alegerea din Herman. Şi toate acestea se întâmplă sub supravegherea autorităţilor administrative, ba chiar de către subalterni ai lor, ca păzitorii de noapte.

*

Icoana dietei. Ochiul politicianilor dedat de a vedeà ani dearândul tot cam aceleaş figuri, cu puţine schimbări, în casa ţării, a avut anul acesta o privelişte cu totul nouă. Pe băncile deputaţilor au ajuns la alegerile din urmă aproape 200 figuri nouă, pe lângă cele vr'o 98 întrate de nou în anul trecut. Dintre membrii dietei disolvate de St. Tisza sunt azi numai 114 deputaţi. Dintre deputaţii aleşi în 1896 (erà lui Bánffy) sunt azi abia 59, iar dintre deputaţii primului ciclu de 5 ani (1889 sub Tisza Kalman) sunt numai 34 membrii ai dietei de astăzi.

*

Şcoale de pădurari. In şcoalele de pădurari din Cörgényszentimre, Királyhalom, Liptóuivár şi Vadászerdő se va începe în Octomvrie curs nou de doi ani. Cei ce doresc să facă acest curs au să şi înainteze rugările până în 15 Iulie n. minist. de agricultură, pe lângă documente că sunt trecuţi de 17 ani, sunt sănatoşi (atestat medical) şi că au cel puţin 4 clase normale. Cei ce doresc să fie primiţi pe spesele statului vor documentà că sunt săraci. Pe spesele proprii se plăteşte la an 330 cor.

*

Preoţi suspendaţi. Bieţii preoţi slovaci cari în timpul alegerilor s'au purtat brav luptând cu naţionaliştii au să sufere acum şicane multe din partea — episcopilor. Până acum au fost mai mulţi suspendaţi de hiperzelul arhiereilor catolici de a se gudulì pe lângă stăpânitorii politici. Pe timpul alegerii a lansat primatele Vaszary un apel către preoţimea slovacă (numai către cea slovacă) să voteze şi lupte pentru partidul poporal. Iar după ce mulţi n'au făcut aceasta el a dat poruncă să-i suspendeze. Iată încă o dovadă limpede a „internaţionalismului“ catolic, cu care se tot laudă stăpânii bisericei catolice. De ce s'a adresat primatele *numai* către Slovaci, de ce pedepseşte *numai* pe preoţii slovaci? Dreptatea i-ar fi dictat să pedepsească şi pe preoţii cari au votat cu Kossuth.

*

Deputat discualificat. Dep. A. Achim ar fi inzultat dăunăzi pe un redactor, Bela Székely, care l-a provocat la duel. Achim a declarat, că nu se bate, deoarece „principiul stupid al duelului respectat de „domni“ e contrar principiilor sale.“ Secundanţii l-au declarat prin foi om discualificat.

*

Grevă. In minele de cărbuni ale societăţii salgotarjane şi a celei nordungare a isbucnit greva, care de mult se clocea sub spuza nemulţămirii. Până acum greviştii sunt linişţiţi. La minele din Petroşeni şi jur situaţia e mai periculoasă, deoarece zi de zi prinde greva rădăcini tot mai adânci.

*

Soţia ucigaşă. Am amintit şi noi despre tragedia întâmplată în 14 Martie a. c. în Budapesta, când soţia unui anumit Bieloskursky şi-a omorât bărbatul, străpungându-l de 9-ori cu cuţitul. Sâmbătă s'a ţinut pertractarea înaintea curţii cu juraţi din Pesta, care a absolvat pe ucigaşa de orice pedeapsă pe motivul, că fapta şi-a comis-o în suprema desperare, că bărbatul o părăseşte, pentruca să se împreune cu o femeie tinără luată de pe stradă.

*

Vacă turbată. In comuna Mohol a turbat în zilele trecute o vacă şi venind din ciurdă a atacat tot ce îi era în cale. A ajuns şi doi copìi la cari le-a zdrobit oasele. Cu mare greutate au putut înfrânà turbatul animal Copìii au fost duşi la institutul Pasteur din Pesta.

*

Lăcuste. Din unele părţi ale ţării vin veşti că e pericol de lăcuste multe în anul acesta. Astfel în jurul Sătmarului fac lăcustele mari stricăciuni, deşì poporul le pustieşte cu mare zel. Astfel de veşti vin şi din România.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Biblioteca Reuniunii noastre s'a înmulţit în timpul din urmă cu următoarele cărţi dăruite şi anume: dl asesor conzistorial Moise Lazar a dăruit „Bibliotek der Unterhaltung und das Wissens“ pe anii 1881, 1882, 1883, 1884 şi 1886, cum şi alte 6 cărţi în limba germană; referentul conzistorial dl Petru Ciora „Tribuna“ pe anii 1885, 1886 şi 1887; Ilustritatea Sa dl Dr. At. Marienescu, membru al Academiei Române“: „Cu paloşul“, poveste vitejească, „Chipuri şi graiuri“ din Bucovina, „Robinson în ţeara romanească“, Povestiri din copilărie, Notiţe despre Bucovina, Dela hotară, Naţionalitatea de Nordau, Niţă Panjen, monolog de Bredicearu, Poezii nouă, de Zamfirescu, Merinde dela şcoală, de Dr. G. Popa. Parapleul sf. Petru Pribeag, de I. I. Schiopul, Oare de petrecere, Câutece nr. 2 şi 3 din bibl. „Floare albastra“, Quatrene, epigrame humoristice, Regulament de serviciu militar, Carte de instrucţiune militară şi în fine onor. redacţie a „Telegrafului Român“: Crestomaţie pentru toţi Românii, de G. Coşbuc, Ioan Botezătorul, Novele şi Schiţe, de I. Pop-Reteganul, Studiu din istoria dreptului roman, Floricele de câmp, Deputaţii nostri, — cărora îndrăznim a le aduce cele mai sincere mulţămite ale Reuniunei noastre.

Sibiiu, 25 Iunie 1906.

Vic. Tordăşianu *prez.* — *Stefan Duca* *notar.*

*

Cu ocaziunea petrecerei aranjate în Deda la 6/19 Aprilie a, c., din incidentul sfinţirii şcoalei şi-a temeliei nouzidindei biserici, au întrat în favorul şcoalei, dela următorii prea stimaţi oaspeţi suprasolviri benevole, precum şi prin poştă s'au trimis următoarele sume:

Dl Miron E. Cristea, ases. conz. Sibiiu, Iosif Popescu, dir. de bancă Reghinul-săsesc, Dr. Ioan Popescu, adv. Reghinul-săsesc, Leon Popescu, paroh Deda, fiecare câte 10 cor., Victor Fincu, esactor conz. Sibiiu, 6 cor., Ioan Finc, not. cerc. Deda, 7 cor., Galaction Şagău, protoprezb. Cueşdiu, Alexandru Niculescu, paroh Meşterhaza, Nicolae Gliga, paroh Râpa superioară, Czaich Gyula, apotecar Deda, Gheorghe Căzan, paroh Filea, Iosif Popescu, paroh Dumbrava, Dr. Filea, medic Topliţa rom., Belnisky, inginer Farcău-România, Giacomuzzi, technic Topliţa rom., fiecare câte 5 cor., Nicolae Naşcu, paroh Poleţi, Alimpiu Trif, înv. Topliţa rom., ambii câte 4 cor., Petru Neagoş, medic cerc. Deda, Elie Salariu, înv. Ripa-infer., Ioan Ghidi, cassar Deda, fiecare câte 3 cor., Toma Mare proprietar Deda, Wigner Mihály, neguţ. Deda, Mihail Covrig, înv. Idicel, Petru Oltean, proprietar Cueşdin, Carolina Pop, soţie de proprietar mare Bobohalma, Ioan Silaghi, paroh, Idicel Constantin Brătean, înv. Filea, Ioan Bişcovan, paroh Luier, Ioan Paicu, înv. Calbor, Gheorghe Itu, înv. Idicel, Virgiliu Imbăruş, Sibiiu, Haimann fani reg. Deda, Toader Ghidi l. Ioan, proprietar Deda, Mihail Todea, paroh Idicel, fiecare câte 2 cor., Ioan Vodă, canc. conzistorial Sibiiu, Alexandru Oltean, înv. Meşterhaza, Gheorghe Branea, teolog Petelea, fiecare câte 1 cor. 50 fil., Ioan Borza, înv. Săcal 1 cor. 60 fil., Gheorghe Crăciun, înv. Luieri, 1 cor. 40 fil., Ioan [illegible]ăscan, proprietar Deda, 1 cor. Teodor M[illegible]ăşan, proprietar Deda, 1 cor. 20 fil., Ştefan Dărăban, proprietar Deda, 70 fil.

Venitul brut e de 198 cor. 60 fil., din care subtragându-să spesele avute de 42 cor. 10 fil., rămâne un venit curat de 156 cor. 50 fil.

Deci şi pe această cale aducem tuturor bunilor contribuitori, precum şi celor cari au binevoit a ne onorà cu prezenţa lor, mulţămitele cele mai sincere.

Deda, la 15/28 Aprilie 1906

Leon Popescu
paroh.

*

Subscrisul în numele comit. par din Săcădate îmi permit a dà publicităţii următoarele: Emigrând şi din comuna nostră, mai mulţi parohieni în America, mi-au scris în anul acesta că ei ar voi să contribue pentru înfrumseţarea bis. noastre ca se procurăm un Policandru, un prapor şi un rând de vestminte. Scriindu-le că cu plăcere am luat la cunoştinţă propunerea lor, şi tot poporul ceea ce au zis s'a şi făcut, căci prin Martie a trimis la adresa mea 730 cor., cu rugarea că să mă duc în persoană la o firmă în Pesta şi să aduc ce să poate mai frumos. La acestea m'am şi dus însoţit şi de înv. penz. Iordache şi am adus un Policandru cu 560 cor. şi unul mai mic cu 70 cor. Tot odată am mai luat o stofă de mătasă pentru un felon şi un epitrafir cu 180 cor. Acum mai era se procurăm un prapor corăspunzător dar de acelea nu am aflat după ritul nostru ortodox, ci l'am procurat din Sibiiu cu 150 cor.

Publicând poporului donaţiunea primită dela bunii noştrii credincioşi din contingentul îndepărtat, precum şi restul, ce ar mai fi necesar, pentru solvirea ornamentelor amintite, numai decât s'a înscris o parte frumoasă din cei prezenţi, premergând membrii comitetului par. cu exemplu bun, ca iniţiatori şi un membru din fruntaşi cu 100 cor. până la o coroană —

Dintre americani îmi permit a amintì, ca iniţiatori şi mai cu mult contribuitori pe următorii:

Ioan Pavel, Nr 300 cu soţia şi un fiu al lor, 90 cor., Ioan şi Ilie Ciocan, fraţi Nr. 274, 80 cor., Ioan şi Ioan Pric, Nr. 162, (Tata cu fiul), Ioan şi Alexandru Andreiu, fraţi Nr. 69, Constantin Prie, Nr. 56 şi I. Prie, Nr. 129 (veri) Toma Stanciu, Nr. 212 şi Const. Macsin, Nr. 213 (veri) fiecare câte 70 cor., Toma Burja, şi Toma Stef. 60 cor., Ioan Moisin Nr. 102, 30 cor, Toma Podea, Nr. 6, 35 cor., Const Lup, Nr 327, 35 cor., iară alţi mai mulţi fiecare câte un dolar şi 50 cenţi care la olaltă a dat suma de 730 cor.

Dela cei din comună au incurs 219 cor. cu suta de coroane dată de fruntaşul parohian Ioan Jugărean Nr. 108.

Pentru această faptă nobilă şi marinimoasă atât a parohienilor aflători în America, cât şi acelor din comună. rog pe bunul Dzeu, ca această jertfă se o primească, ca o mireazmă cu bun miros, în jertfelnicul cel mai pre sus de ceriuri, dându-le toate cererile cele bune, adecă: pace, sănătate, şi reîntoarcere fericită în patrie, ca şi în persoană să se îndulcească de vederea acestor scumpe odoare, la cari, ca văduva din Evangelie au contribuit, din sudoarea feţei şi din inimă curată. —

Săcădate, la 26 Aprilie 1906.

Constantin Prie
paroh şi prezb.

*

Cu ocaziunea petrecerii ce a fost aranjată în 6/19 Aprilie 1906 de inteliginţa din Sâmbăta-inferioară şi jur a întrat cu totul 120 cor. 15 fil. din care sumă detrăgându-se spesele de 70 cor. a rămas un venit curat de 50 cor. 15 fileri, care sumă s'a şi pus la dispoziţie pentru sporirea bibliotecei poporale conform scopului petrecerei. Dintre stimaţi domni cari au binevoit a luà parte au suprasolvit următorii:

Dr N. Şerban, deputat în dietă 10 cor, N. Borzea, protoprezbiter 2 cor., Dr. A. Crăciunescu, profesor 3 cor., M. Bârsan, înv. 3 cor., D. Şerban not. 1 cor., Gh. Adămoiu, înv. 1 cor., Koczkás Gy. 1 cor., Frenrald, com. 1 cor., Mogos S. paroh 60 fil., d-şoara Sofia Vasiliu 60 fil., Bergoia I., paroh 1 cor., Păcolă I., înv. 20 fil., F. Flucuş, înv. 50 fil., P. Benţia, înv. 20 fil., Pligor, înv. 20 fil., Hofman A. 60 fil, Hofman V. 20 fil., Popaior I. 1 cor.

Primească marinimoşii domni şi pe calea aceasta sincerile mele espresii de mulţămită.

Sâmbăta-inferioară la 2 Maiu s. v. 1906.

Galaction Stelea
înv. gr. or.

*

Cu ocaziunea producţiunei teatrale aranjate a 2-a zi de sf. Paşti (16 Aprilie st. n. a. c.) de tinerimea română din Haşag au binevoit următorii domni a face suprasolviri.

Ioan Neamţiu, proprietariu şi colector comunal 2 cor., Simion Alămorean paroh gr. or. 1 cor. ambi din Alămor, Nicolau Rusu, paroh Veseud 2 cor., Gheorghe Neamţiu, proprietariu 1 cor., Beniamin Opriş, octavan 40 fil. ambii din Armeni, Alexe Grădinariu, înv. Agârbiciu 40 fileri, Wilhelm Salzer, preot ev. lut. 1 cor. 20 fil., Iohan Salzer, not. substitut 1 cor. 40 fileri, Iohanu Comisel., pract. not. 40 fileri, Ioan Blottor, proprietariu 1 cor. 20 fileri, Ioan Oltean 20 fil., Stefan Sulumberchian 20 fil. şi Niculae Văcariu 20 fil. toţi din Haşag.

Suma incursă cu suprasolviri cu tot a fost 75 cor. 70 fileri, din care subtragându-se spesele în sumă de 46 cor. 30 fileri a mai rămas un venit curat de 29 cor. 40 fileri, cari bani se vor folosì în scopul procurărei unor recuizite de învăţământ pentru şcoală.

Primească domnii suprasolvenţi, precum şi ceilalţi contribuenţi şi pe calea aceasta, cea mai profundă mulţumiţă.

Haşag, în 6 Maiu 1906.

Pentru comitetul parohial gr. or.

Ioan Dordea
paroh, pres. com. paroh.

*

In scopul înfrumseţării bisericei noastre am primìt dela 21 parohieni de ai mei, aflători de prezent în America şi anume: Nicolae Moga, Izidor Moga, Nicolae Radu, Mihail Filip, Ioan Irimie, Ioan I. Popa, Istratie Stan, Nicolae Coman, Ioan Firi, Simion Buţu, Ioan Nedelcu, Nicolae Ghibescu, Precup Negrea, Vasilie Negrea, Pavel Radu, Iftimie Cioca, Vasilie Popa, Visarion Negrea, Ioan I. Dura, Pavel P. Dura, Vasilie Mihu, suma frumoasă de 110 coroane.

Cu această sumă s'au procurat dela librăria noastră arhidiecezană din Sibiiu 5 sfeşnice pe sf. prestol şi o cădelniţă, toate de argint de china de toată frumseţa. Colecta s'a făcut la îndemnul fraţilor Nicolae şi Izidor Moga.

Pentru aceasta faptă creştinească, subscrisul se simte prea plăcut îndemnat a aduce tuturor acestora şi pe această cale mulţămită, dorindu-le tărie în purtarea muncei şi reîntoarcere sănătoasă la casele lor.

Deal, în 3/16 Maiu 1906.

Nicolau Dura
preot capelan.

Cărţi şi reviste.

Predici de Petru Maior, partea a III-a; edate de Dr. Elie Daian. Fiecare parte costă 1 cor. + 15 fil. porto.

*

Dinu Maicii poveste de Ion Isaic, nr. 4 din „Cărţile săteanului român“, bibliotecă ce apare în editura „Răvaşului“ din Cluj. Costă 10 fil.

*

Anuariul II al şcoalei elementare române gr. ort. din Hunedoara pe anul 1905/6 cu două lucrări. Una de înv A. Ludu „Insemnătatea şcoalei de repetiţie economică“ şi alta de înv. Maria Mosora „Importanţa lucrului de mână femeiesc pentru portul român“.

*

Population roumaine, o broşură în limba franceză care cuprinde o statistică a românilor din peninsula balcanică, de Vas. Diamandi. Preţul 50 bani.

*

Anuariul XXII al institutului pedagogic-teologic din Sibiiu. Pe lângă ştirile şcolare şi cronica institutului are la loc de frunte un frumos studiu de prof. Dr. N. Bălan: „Problema religioasă în timpul de azi“, apoi cuvântul de deschidere, rostit de prof. sem. *Vas. Stan* la şedinţa publică a soc. clericilor, precum şi disertaţia cetită tot atunci de cler. *Ion Duma*.

*

Programul gimnaziului şi al şcolii reale germane din Sibiiiu pe anul 1905/6, foarte bogat în date statistice şcolare. Partea literară e adausă ca broşură separată şi cuprinde cinci lucrări ştienţifice literare de profesorii institutelor. E un anuar festiv din prilejul aniverzării anului al 70-lea al naşterii directorului Carol Albrich.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţiunea nu primeşte rĕspunderea.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, ce se cère totdeauna:
împachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 274—1906. [142] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Cristeşti**, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà petiţiunile, cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. în conţelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 159—1906. [143] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante **învăţătoreşti** în comunele bisericeşti acì numite din protopresbiteratul **Câmpenilor** se publică concurse cu exp'rul 1 August 1906.

1. **Arada**, 2. **Gârda de jos**, 3. **Lăzeşti**, 4. **Neagra de jos**, 5. **Poiana—Valeaverde**, 6. **Ponorel** (post II înv.), 7. **Sohodol—Peleş**, 8. **Vidra de jos**, 9. **Vidra medie** (pos II înv.)

Venitele sunt: câte 600 coroane din repartiţie şi locuinţă cu grădină.

Doritorii a ocupà unul din aceste posturi să trimită concursele lor cu documentele recerute de legile în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 14 Iunie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 277—1906. [144] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători**, în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Alba-Iulia** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Acmariu**, salar de 600 coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
2. **Cetea**, postul al II-lea, salar de 600 coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
3. **Ciugudiu**, salar de 600 cor. din locul şcoalei şi repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Măgina**, salar de 600 cor. solvit în rate lunare din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc; pentru formarea de cor remuneraţiune deosebită.
5. **Brădeşti**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
6. **Meteşiu**, salar de 600 cor. (240 cor. dela stat, iar 360 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.
7. **Pâclişa**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
8. **Rimeţ-sat**, salar de 600 cor. (200 cor. dela stat, iar 400 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.
9. **Tăuţiu**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Ceice doresc a ocupà vre-unul din aceste posturi îşi vor aşterne cererile lor compuse conform normelor la subsemnatul oficiu, în terminul indicat, îndatoraţi fiind cei instituiţi a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sărbători şi a cântà cu ei la sf. liturgie. Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela ziua alegerii.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale locale.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Ad. 784—1906 [133] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnate'e comune din tractul **Făgăraş** se escrie prin aceasta concurs, cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Şinca nouă**, cu salar anual de 600 coroane din alodiu, quartir şi lemne de foc.
2. **Veneţia superioară**, salar anual 600 coroane şi anume 160 coroane din alodiu, iar restul din arunc, quartir şi lemne de foc.
3. **Herseni**, cu salar anual 600 cor. din repartiţie, quartir şi lemne de foc necesare.
4. **Boholţ** la două posturi:
   - *a*) salarul anual de 600 coroane şi anume: 120 cor. din alodiu comunal şi 480 cor. din arunc în parohie.
   - *b*) salar anual de 600 cor. şi anume 300 cor. întregire dela stat şi 300 cor. din repartiţie.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi să 'şi subştearnă cererile concursuale, instruite conform normelor din vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat, cu aceia observare ca reflectanţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cântà, având, cei aleşi şi îndatorirea de a instruà, copii din şcoală de toate zilele, şi cei de repetiţie, în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică în Dumineci şi sărbători la liturghie şi vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt începând dela alegere.

Făgăraş, 8 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Nicolae Borzea
protoprezbiter.

Nr. 487—1906. [130] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din comuna **Aţintiş**, protopresbiteratul **Turda**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au să-şi trimită suplicele instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, de unde se pot luà şi informaţiuni mai detaiate, apoi cu prealabila încuviinţare a acestui oficiu se pot prezentà înaintea alegătorilor şi la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Turda, 6 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Murăşan
protopresb.

Nr. 320—1906. [132] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul **Abrud**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bucium-Muntari**, salar 600 Cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
2. **Bucium-Sat**, salar 600 Coroane din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.
3. **Cărpiniş** cu **Vertop**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Ciuruleasa**, salar 600 Coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
5. **Galaţi**, salar 600 coroane şi adecă 150 Coroane dela Ven. Conzistor, 150 Cor. arândă de pe muntele „Negrileasa“, iar restul din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi, să-şi înainteze petiţiunile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze înainte de alegere poporului pentru a şi arătà desteritatea în cântări, apoi vor notà · în petiţiune, dacă după anii serviţi în alte comune pretind cuincuenale, pentruca comunele să se poată erientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român Abrud, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 8 Iunie 1906.

Petru Popoviciu
protoprezbiter.

Nr. 369—1905. [137] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **capelan** pe lângă neputinciosul paroh Lazar Stan din parohia de clasa a III-a **Socet** cu filiile **Poeana-Rechiţelei** şi **Runcu-mare**, protopresbiteratul **Hunedoara**, pe baza înaltei rezoluţiuni conzistoriale dtto 22 Noemvrie 1905, Nr. 11,313 Bis. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezentà în faţa alegătorilor pentru a cântà, resp. a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedoara, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 8 Iunie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 373. 273—1906 protopresb. [136] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratele **Sighişoara** şi **Cohalm**, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Sighişoara**, un post învaţătoresc cu salar anual de 600 coroane, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.
2. **Feleag**, prot. Sighişoara, cu salar anual de 600 cor. şi anume: 400 coroane dela stat şi 200 coroane dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.
3. **Hetur**, protop. Sighişoara, cu [illegible]lar anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi lemnele necesare de foc.
4. **Bundorf**, protop. Cohalm, cu salar anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul şcoalei şi doi stângini de lemne pentru foc.
5. **Valendorf**, prot Cohalm, cu salar anual de 600 coroane, şi anume: 400 cor. în bani, pentru restul de 200 cor. folosirea unui pământ arător, a unei fânaţe şi a grădinei dela şcoală.

Cuincuenalul prescris de lege, servind învăţătorii la şcoalele susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanţii la aceste posturi, cu îndatorirea a provedeà instrucţiunea şcolarilor dela 6—12 ani şi celor dela 13—15 ani, a i instruà în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce şi a ţineà în Dumineci şi sărbători strană în biserică, să-şi aştearnă petiţiunile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighişoara (Segesvár) până la terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-şi arătà desteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreţii buni.

Sighişoara—Cohalm, 12 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighişoara şi Cohalm, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

Nr. 292—1906. [138] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Mesterhaza**, salar 600 coroane din din cassa bisericei, cuartir în natură şi lemne de foc.
2. **Deda**, postul al doilea, salar 600 coroane din repartiţie, cuartir în natură şi lemne de foc.
3. **Dumbrava**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Săcal**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
5. **Idicel-sat** şi **pădure**, 2 posturi cu salar câte 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
6. **Hodac**, salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir, grădina şcoalei de $^1/_4$ jug. şi lemne de foc pe picioare din pădurea şcoalei.
7. **Uriziul-superior**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Suplicele, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne oficiului protopresbiteral al Reghinului, în Maros-Kövesd, p. u. Déda.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Murăş-Cueşd, 14 Iunie 1906.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Nr. 470—1906 of. com. 140 2—2

Publicaţiune.

In **15 Iulie 1906 st. n.** la 11 ore a m. se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice la cancelaria comunală din **Poplaca** reconstruirea şi adaptarea cârciumei comunale.

Preţul strigărei e 6012 coroane 30 fileri, după care sumă e a se depune vadiu de 10%.

Condiţiunile mai de aproape precum şi planul şi preliminarul de spese se pot vedeà în cancelaria comunală în orele oficioase.

Poplaca, în 28 Iunie 1906 st. n.

Primăria comunală:

Oprea Tanase biro. **Georgiu Comşia** notar.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

[illegible]unul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 12—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

In Sibiiu numai o zi!

Vineri în 13 Iulie

două reprezentaţiuni

pe Exercierplatz.

Reprezentaţiunea de seara nu se deosebeşte întru nimic de cea de după prânz.

Toate locurile sunt scutite de ploaie.

Occidentul sălbatic

al lui

BUFFALO BILL

Congress of ROUGH RIDERS of the World

(Călăreţii cei mai îndrăzneţi din lume).

Sub direcţiunea majorului

F. W. CODY (Buffalo Bill)

Buffalo Bill în fuga cailor

îşi arată destoinic'a în puşcat.

100 INDIANI

din America-Nordică.

O scenă mare în mai multe tablouri:

Bătălia „Little Big Horn“ sau

ultima apărare a Custerului.

Două reprezentaţii.

După prânz la 2 ore. Sara la 8 ore.

Cassa va fi deschisă la 1 şi 7 ore.

Preţurile de întrare:

Locul I 2 Cor.; Loc numerotat 4 Cor.; Loc rezervat 5 Cor.;

* 1 scaun în Loge 8 Cor. *

→ Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. ←

Bilete pentru locurile cu 5 Cor. şi cu 8 Cor. se pot cumpărà în ziua reprezentaţiei dela 9 ore dimineaţa din librăria Iosif Drotleff.

În Alba-Iulia la 12 Iulie!

În Braşov la 14 şi 15 Iulie!

[141] 2—5

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 68 Sibiiu, Sâmbătă 24 Iunie (7 Iulie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Adresa deputaţilor naţionalişti.

Sibiiu, 6 Iulie n.

Incă în şedinţa de Marţi a dietei ungare, după rostirea unei vorbiri temeinice, care a avut succes desăvârşit, deputatul naţionalist Dr. *Mihail Polit* a depus pe masa dietei proiectul de adresă al deputaţilor naţionalişti. E un act însemnat acesta, compus cu multă precumpănire şi ţinut într'un ton calm şi plin de demnitate, act care nu supără, şi totuşi pretinde cu puternică argumentare ceeace sunt în drept naţionalităţile nemaghiare din patria comună să pretindă dela compatrioţii maghiari, — astăzi singurii stăpânitori ai ţării, — respectarea şi executarea legilor existente, nu numai în părţile lor asupritoare, ci şi în părţile favorabile pentru naţionalităţi, teren de liberă dezvoltare pe seama limbilor nemaghiare şi *o lege dreaptă electorală*, cu vot universal, şi cu arondare dreaptă de circumscripţiuni.

Dar lăsăm ca înşişi cetitorii să-şi croiască judecata asupra acestui frumos proiect de adresă, al cărui cuprins îl comunicăm în întregime, dupăcum urmează:

Maiestatea Voastră Imperială şi Apostolică Regală!

Preagraţiosul nostru Domn!

Exprimăm Maiestăţii Voastre sentimentele noastre de omagială recunoştinţă pentru noua dovadă de solicitudine părintească, prin care ni-s'a dat prilej a începe din nou activitatea noastră constituţională ce urmăreşte îndrumarea vieţii de stat, dezvoltarea drepturilor popoarelor şi îmbunătăţirea stării cetăţenilor.

Zguduirile cari s'au ivit drept rezultate ale crizei recente, turburând cursul regulat al vieţii de stat, dovedesc incontestabil că temelia dezvoltării sigure şi pacinice a statului trebue căutată numai în armonia tuturor factorilor vieţii de stat, armonie ce se manifestă în înţelegerea conglăsuitoare a adevăratelor trebuinţe ale statului şi în promovarea dreaptă a intereselor tuturor individualităţilor de rasă şi a tuturor păturilor sociale, cari constitue statul.

Un rezultat binefăcător al crizei trecute e prăbuşirea sistemului de guvernare, care a împedecat punerea în practică a acestei concepţiuni politice. In convocarea preagraţioasă a acestui parlament vedem prin urmare nu numai restabilirea constituţionalismului, ci nădăjduim să putem salută în ea şi zorile unui viitor mai senin şi ale unei ere nouă şi mai binefăcătoare, deşi durere suntem nevoiţi să declarăm, că nici acest parlament nu exprimă voinţa adevărată a ţării întregi.

Şi parlamentul acesta nu numai pentru aceea nu e adevărata expresiune a voinţei ţării, pentrucă chiar legea electorală existentă şi felul ei de executare o face cu neputinţă, ci şi pentrucă şi la aceste alegeri s'au săvârşit cele mai mari abuzuri electorale. Mituirile şi ingerinţa ilegală a organelor oficiale au influinţat rezultatul alegerilor într'o măsură ne mai pomenită până acum. Şi în vremece abuzurile revoltătoare săvârşite de organele oficiale au rămas nepedepsite, alegătorii cari n'au sprijinit guvernul sunt expuşi şi astăzi celor mai aspre prigoniri politice.

Maiestatea Voastră Imperială şi Apostolică Regală! Ţinta străduinţelor noastre e să înălţăm strălucirea tronului, să întărim puterea statului şi să garantăm fericirea cetăţenilor ţării. Această ţintă însă nu se poate ajunge decât prin o sănătoasă consolidare politică a statului.

Şi sistemul politic prăbuşit a urmărit consolidarea internă a Ungariei, dar calea apucată pentru ajungerea acestei ţinte a fost cu desăvârşire greşită, deoarece a pornit din concepţia absolut falsă şi fatală, că Ungaria nu poate să existe decât *prin contopirea tuturor raselor ei în rasa maghiară*, constituind astfel — ce priveşte limba şi sentimentul de rasă — *o naţiune unitară compactă.*

Această concepţie politică şi această străduinţă de guvernare, în cursul unei stăpâniri de 30 ani, a falzificat caracterul instituţiunilor constituţionale ale ţării, au distrus spiritul lor adevărat constituţional şi au despoiat o mare parte a cetăţenilor de putinţa de a se validità şi ei în viaţa de stat. Popoarele de naţionalitate nemaghiară ale ţării şi poporul de rând cari susţin statul, au fost silite să se multămiască cu rolul trist de a suferì şi de aşi câştigà, prin răbdarea lor nesfârşită, neperitoare merite patriotice. Iar ţara însăşi a devenit în urma acestei concepţiuni politice, scena necurmatelor zguduiri.

A face însă pendentă existenţa Ungariei de reuşita unui proces de contopire a raselor, contopire — conziderând raporturile noastre etnografice — absolut cu neputinţă, nu înseamnă decât a renunţà la vitalitatea Ungariei, a zdruncinà credinţa cetăţenilor în viitorul Ungariei şi a clătinà totodată una dintre cele mai mai puternice temelii ale existenţei ei ca stat.

Noroc, că această concepţie e evident greşită. Dovadă istoria de 1000 de ani a Ungariei. Ungaria poliglotă, — întemeietorul şi primul ei rege, Stefan-cel-sfânt, i-a recunoscut deja acest caracter — a rezistat în aceşti 1000 de ani, triumfând împotriva tuturor furtunelor externe şi interne, dovedind incontestabil vitalitatea ei neînfrântă, care nu are trebuinţă de nici un fel de garanţii artificiale de existenţă şi mai ales de garanţii de existenţă protivnice scopului, precum sunt încercările de contopire artificială a raselor. Aceste încercări dupăcum ne-o dovedeşte experienţa în loc de consolidarea dorită n'au avut decât un singur rezultat: o desbinare adâncă, care împarte popoarele coroanei sfântului Stefan în două tabere.

Nu e însă permis a expune Ungaria la astfel de primejdii, ci înainte de toate pe acest teren trebue abandonat sistemul vechiu. Consolidarea statului nostru trebue s'o căutăm *în buna înţelegere dintre popoarele Ungariei şi nu în desbinarea lor,* provocată de o politică de stat cu desăvârşire fără rost. Şi această bună înţelegere nu-şi poate avea temelia în unitatea de limbă — deja în sine cu neputinţă — ci numai în acea unitate a adevăratelor sentimente patriotice, cari isvorăsc dintr'o *comunitate de interese*, închiegată în cursul unui mileniu şi cari — ca şi la Maghiari — şi la celelalte popoare sunt una cu sentimentele lor de rasă

Nu urmărim nici ştirbirea integrităţii teritoriale şi de stat a Ungariei, precum nu ne munceşte nici ideea unificării de rasă: nimicirea ca rasă a popoarelor de naţionalitate nemaghiară. Convingerea noastră e, că numai pe o singură cale se poate ajunge consolidarea politică a Ungariei: prin o politică de stat, care va puteà îmbrăţişà deopotrivă *cerinţele integrităţii ca teritor şi stat a Ungariei şi condiţiunile de viaţă naţională a popoarelor ei.*

Numai o astfel de politică corăspunzătoare exigenţelor reale şi dreptăţii poate garantà existenţa şi desvoltarea sănătoasă a statului ungar, pentrucă cooperarea şi propăşirea armonică a unor individualităţi cari se deosebesc în limbă, în însuşiri etnice, în tradiţii şi în trecut istoric, dar constitue împreună un sat, e cu putinţă numai dacă aceste individualităţi găsesc, în aceiaşi măsură, în instituţiile fundamentale ale statului garanţiile dezvoltării lor individuale.

Numai un astfel de sistem politic poate să înlăture anomalia izbitoare, că statul e stăpânit de o lipsă de încredere nefirească şi nemotivată faţă de o însemnată parte a cetăţenilor sei proprii.

Numai un astfel de sistem politic face cu putinţă adevărata stăpânire a legilor şi viaţa constituţionalismului nefalsificat. Şi exclusiv un astfel de sistem politic poate alcătuì condiţia fundamentală a suveranităţii statului ungar.

Din acest motiv, cu durere, am văzut în preaînaltul mesaj de tron al Maiestăţii Voastre că dezlegarea chestiei naţionalităţilor, în senzul principiilor de egală îndreptăţire a sistemelor din statele moderne, nu v'aţi îndurat a o înşirà între agendele acestei sesiuni parlamentare, deşi această chestie, deja de mult a atras atenţia preaînaltă a Maiestăţii Voastre. Incă în anii 1861 şi 1866, îndemnat de părinteasca îngrijire ce-o purtaţi intereselor tuturor popoarelor de sub sceptrul Maiestăţii Voastre, V'aţi îndurat a adresà parlamentului ungar preagraţiosul advertisment ca *să împărtăşească naţionalităţile de drepturile lor şi să înfiinţeze acele instituţii de stat, cari să facă cu putinţă şi să asigure existenţa naţională a diferitelor popoare din ţară.*

Avem însă nădejdea că şi până va sosì vremea ca dispoziţiile legislative acum amintite să se poată aduce — întreg sistemul de guvernare, abandonând direcţia rigidă şi întrasigentă de până acum, va încliná spre pace şi va urmà calea dreptăţii, după cum cu bucurie vedem că se manifestă în raporturile cu Croaţia. Această cale a păcii va puteà contribuì simţitor la soluţia fericită a acestei chestii. Ţinem însă a accentuà, că această soluţie nu se va puteà bucurà de garanţia trainiciei, decât atunci, când se va da statului o organizaţie care să exprime caracterul fiinţei lui poliglote şi care va trebuì să rezulte din voinţa liberă a popoarelor cari alcătuesc statul, corăspunzând pe deplin intereselor şi tradiţiilor acestora.

Prin urmare, dela guvernul Maiestăţii Voastre a cărui primă chemare — conform preaînaltului mesagiu de tron — e restabilirea ordinei legale, aşteptăm, părăsind sistemul de desconsiderare a legilor, practisat de guvernele anterioare, *să execute, fără considerare la interesele de rasă, legile existente şi să anuleze toate ordonanţele, cari jignesc drepturile cetăţenilor garantate prin lege.* Aşteptăm să facă propuneri pentru abrogarea acelor dispoziţii legislative cari au produs — drept urmare a tendinţelor de unificare de rasă izvorite din activitatea fără rost a sistemului apus — nemulţămiri în inimile cetăţenilor nemaghiari ai ţării şi au inspirat neîncredere faţă de stat.

Din partea noastră vom sprijinì sincer guvernul Maiestăţii Voastre în toate demersurile cari, în urma ocrotirii nobile a Maiestăţii Voastre, vor urmărì întregirea, prin noui garanţii a vieţii constituţionale şi dezvoltarea constituţiei în senz modern şi adevărat democratic. Aducem deci omagiile noastre sincere Maiestăţii Voastre, ca iniţiatorul nobil al unei opere mari şi epocale în constituţia noastră. Nu există stat constituţional în care legea electorală ar fi aşa de învechită ca şi legea noastră electorală, care, în parte, poartă încă caracterul stărilor medievale înapoiate. Reforma ei în spirit modern e una dintre dorinţele noastre vechi şi astăzi e deja o necesitate stringentă. De aceea noi întotdeauna vom fi gata a creià legile privitoare la reforma, în spirit modern, a sistemului nostru electoral, şi anume *pe baza votului universal, nemijlocit, secret, egal şi după comune*, respectând însă principiile democratismului adevărat şi nefalsificat, *excludând toate restricţiile contrare acestui principiu*, cari ar jignì naţionalităţile nemaghiare sau vre-o pătură socială a ţării prin o arondare tendenţioasă a cercurilor electorale şi garantând exerciţiul liber al dreptului electoral prin măsuri de retorsie a eventualelor abuzuri. Viaţa noastră de stat numai în acest caz va fi aşezată pe o bază solidă şi largă, şi numai în acest caz va fi parlamentul nostru expresia fidelă şi adevărată a voinţei poporului.

Dar aşteptăm totodată dela guvern, că, pe lângă garanţiile constituţionale înşirate în preaînaltul mesagiu de tron, se va îngrijì să înceteze starea anormală, în care drepturile politice fundamentale ale cetăţenilor (dreptul de întrunire şi asociare) nu sunt până astăzi reglementate prin lege, ci sunt limitate prin ordonanţe ministeriale arbitrare.

Suntem hotărâţi să spriginim sincer guvernul în tendinţa lui de a rezolvà chestiile economice, sociale şi religioase menţionate în preaînaltul mesagiu de tron, — dacă proiectele guvernului vor corăspunde desvoltării libere şi adevăratelor interese ale statului. Şi-l vom sprijinì cu atât mai mult, că e fapt incontestabil, că ţara noastră, economiceşte, a ajuns într'o situaţie atât de critică, încât sarcinile publice preliminate trec peste forţa materială exhauriată a cetăţenilor. Aşteptăm, prin urmare, dela guvernul Maiestăţii Voastre, să ne prezinte — spre a fi dezbătute în grabă — proiectele sale privitoare la întroducerea dării progresive şi reforma justă a dării de pământ, garantarea minimului de existenţă şi soluţia dreaptă a chestiei muncitorilor. Decretarea prin lege a serviciului militar de doi ani, proiectat deja de guvernele anterioare ale Maiestăţii Voastre, chiar şi din consideraţii economice o dorim cu tot dinadinsul. Vom da o deosebită atenţie — garantând condiţiile ei de existenţă — tuturor instituţiilor chemate să promoveze economia de câmp şi industria şi să amelioreze starea muncitorilor. E o mare primejduire a intereselor ţării de a menţineà şi pe mai departe situaţia deplorabilă de astăzi, că nu s'au întrodus condiţii de trai cari să-i lege pe cetăţeni de patria lor. Ei, dimpotrivă, sunt nevoiţi să-şi părăsească pământul părintesc, să pribegească în ţări străine, şi nu din cauzele unui spor prea mare al populaţiei, ci din cauza mizeriei croite de o economie de stat greşită.

Primim cu omagială mulţămire solicitudinea părintească a Maiestăţii Voastre prin care se pune în vedere înfiinţarea autonomiei bisericii catolice şi sistemizarea plăţilor preoţimii dela sate. Aşteptăm dela guvernul Maiestăţii Voastre să prezinte proiectele prin cari se asigură autonomia, separată şi independentă, atât a bisericii romano-catolice, *cât şi cea a bisericii greco-catolice* precum şi proiectul privitor la *întregirea plăţii preoţimii dela sate.* Mai aşteptăm să se limpeziască conform privilegiilor ei garantate în legile fundamentale ale ţării, chestiunea trăgănată a *bisericii autonome ortodoxe sârbe* şi *să se saneze nedreptăţile săvârşite de guvernele auterioare împotriva bisericii acesteia şi a celei ortodoxe române.*

Cerem executarea articolului de lege XX. din 1848 faţă de toate confesiunile ţării, pe baza principiului egalei îndreptăţiri, deoarece — dacă din acest prilej numai anumite confesiuni s'ar bucura de favorurile acestei legi — atunci o astfel de executare a legii ar deveni pentru cetăţeni izvor al unei nouă nemulţămiri şi neîncrederi faţă de stat.

Parlamentul cu adâncă recunoştinţă ia act de advertismentul Maiestăţii Voastre să se promoveze *interesele culturale ale tuturor locuitorilor ţării* şi din parte-ne vom da mână de ajutor, ca fiii tuturor popoarelor ţării să se împărtăşiască de binefacerile *culturii lor proprii*, să se crească în această cultură şi s'o poată promovà fără pedeci, fiindcă numai un popor bogat şi cult poate fi pentru tron şi patrie sprijin sigur, şi fiindcă la o adevărată cultură nu se poate ajunge decât prin o *educaţie morală în limba proprie.*

Cu credinţă nestrămutată faţă de tron şi patrie nădăjduim ascultarea dorinţelor noastre juste şi implorăm binecuvântarea lui Dumnezeu asupra domniei părinteşti a Maiestăţii Voastre.

Suntem ai Maiestăţii Voastre imperiale şi Apostolice Regele cele mai supuse slugi. Deputaţii ţărilor coroanei Ungariei: (Subscrişi toţi deputaţii naţionalişti).

Curentele anticreştine.

De prof. sem. Dr. Nic. Bălan.

III.

Raţionalismul a avizat lui Dumnezeu rolul unui maşinist, care a creiat mehanismul lumii şi apoi l-a lăsat să funcţioneze de sine. Panteistul scoate o concluzie mai adâncă. El zice: dacă Dumnezeu este puterea absolută, atunci concepţia absolutului cere ca el să fie pretutindenea de faţă şi în toate activ. După concepţia filozofică a panteismului Dumnezeu nu este afară sau mai presus de lume, ci numai în lume. El este viaţa cosmică, substratul lumii însaşi, raţiunea universală în toate lucrurile — dupăcum învăţau în anticitate Stoicii — şi nu este după fiinţa sa diferit de lume. Dumnezeu e lumea şi lumea e Dumnezeu — acesta e principiul panteismului. Fără îndoială această concepţie conţine multă poezie, este ceva de tot poetic a privì viaţa întreagă ce ne încunjoară, toate apariţiile lumii, piatra, planta, animalul şi omul ca moduri de manifestare ale substanţei divine, ca viaţa acelui infinit atotprezent., pe care-l numim Dumnezeu. Este ceva poetic a susţineà, că acel spirit care trăieşte în toţi şi în care trăim cu toţii, acea taină ascunsă în dosul tuturor existenţelor, acea legătură, care cuprinde totul, acea putere, care susţine toate, acel duh, care străbate în toate şi acea raţiune, care gândeşte în toţi — este puterea, viaţa, raţiunea şi spiritul infinitului Dumnezeu. „Dumnezeu e spirit" zice sf. Scriptură „spiritul e Dumnezeu" zice panteismul. In spiritul omului ajunge Dzeu la conştiinţă de sine.

Astfel a ajuns filozofia panteistă la îndumnezeirea omului, nu a omului singuratic, pentrucă acesta nu are existenţă independentă, ci este numai un val trecător în marea infinitului, dar a ajuns la îndumnezeirea spiritului omenesc privit ca întreg. In acest chip religiunea a fost nimicită, pentrucă nu omul ca persoană se închină unui Dumnezeu personal, ci substanţa divină se adorează prin om pe sine însaşi. Responzabilitatea morală, imputarea faptelor, răsplata, pedeapsa şi în genere orice moralitate a fost făcută imposibilă din punctul de vedere al panteismului, pentrucă nu omul gândeşte, voeşte şi lucrează, ci Dumnezeu, respective substanţa divină plineşte toate aceste acte printr'însul. Votul decurge cu o necesitate absolută. Omul crede, că este liber, dar aceasta este numai o amăgire de sine „Man denkt, man schiebt und wird geschoben".

Aceste idei le a învăţat încă ovreul *Baruch Spinoza* († 1677) din Olanda, dar în prima jumătate a veacului trecut au fost dezvoltate într'o formă nouă de filozofii germani *Schelling* († 1854) şi *Hegel* († 1831). Filozofia panteistă, care prin reprezentantul ei Hegel păşise cu pretenţia de a fi găsit peatra înţelepciunii absolute, la aparenţă nu a luat o atitudine direct negativă faţă de religiune, ci dimpotrivă ea a căutat căi de împăcare cu creştinismul, din care împrumutase multe forme prin cari a atras în mrejele sale pe câţiva teologi protestanţi însemnaţi.

Dar dela panteism nu a fost mare prăpastia până la materialism. Principiul suprem al panteismului cuprindeà primejdia de a nu mai recunoaşte pe Dumnezeu şi de a rămâneà numai la lumea materială ca unica realitate. Cu tot dreptul a zis deci *Schopenhauer*, că panteismul este un ateism prevenitor şi o apucătură politicoasă de a-i zice bunului Dumnezeu ultimul adio.¹)

Acest pas l-a făcut filozoful *Ludwig Feuerbach*, care purcezând dela panteismul lui Hegel, a trecut la materialism. Fazele, prin cari a trecut acest filozof le caracterisează însuşi prin cuvintele: „Dumnezeu a fost prima mea gândire, raţiunea a doua, iar omul a treia şi cea din urmă". (Gott war mein erster, die Vernunft mein zweiter, der Mensch mein dritter und letzter Gedanke). Dar omul despre care vorbeşte el aici este numai omul corporal, în care nu licăreşte nici o schinteie sufletească capabilă pentru ideale şi bunuri mai înalte.

Religiunea este — după Feuerbach — numai o înşelare de sine, o boală a omenimii. Dumnezeu este Eul omului idealizat şi proiectat într'o lume transcendentă. Nu Dumnezeu a zidit pe om după chipul şi asemănarea sa — cum ne învaţă Biblia — ci omul a creat pe Dumnezeu după al său chip şi a sa asemănare.

Materialismul s'a ivit în timpul mai nou mai întâiu ca materialism *psihologic*, care negà existenţa unui princip spiritual în om ca purtător al funcţiunilor de aceiaşi categorie. In curând şi-a lărgit însă sfera până la materialism *cosmologic*, adecă până la acea concepţie filozofică, care nu recunoaşte existenţa unui spirit absolut şi în genere a nici unui spirit şi care cearcă să explice toate fenomenele, existenţa întreagă ca product al materiei şi a puterilor ei. Numai aceea există — zice pozitivismul materialist — ce e accesibil experienţii senzuale, ce poate cunoaşte omul cu ajutorul senzurilor sale. Concluziunea nemijlocită a acestui sistem noetic, care mărgineşte cunoaşterea omului exclusiv la terenul experienţii senzuale, nu poate fi alta decât acea, că materia este singura realitate. Materia moartă cu puterile inherente ei produce totul. Lumea mare, minunatul cer de sus cu toată mulţimea luminătorilor mari şi mici, este opera materiei. Omul, această lume mică, plină de puteri şi de misterii nepătrunse, plină de iubire şi ură, cine l-a zămislit? tot materia! Simţirea, voinţa şi libertatea lui sunt producte ale materiei. Cugetarea în formele ei cele mai simple ca şi în cele mai complicate, când se avântă la conceperea planurilor şi a idealelor măreţe, este productul unor procese fizicale-chemice a atomilor creerului — o fosforescenţă a creerului, dupăcum zicea *Moleschoth* sau după *Vogt* o secreţiune a creerului, întocmai cum este fierea o secreţiune a ficatului. De există realităţi mai presus de materie, nu putem ştì — zic unii mai moderaţi, ce ştim însă că există: se reduce la un joc al atomilor. Fără să-şi dee seamă de nestrămutatul adevăr, că tot altă lume a condus şi destinele lumii acesteia, un apostol al acestei credinţe a zis, că cel din urmă duşman ce trebue învins este credinţa în existenţa altei lumi. Evangelia acestei credinţe a scris-o (1855) *Büchner* în opul său: „Kraft und Stoff".

---

¹) „Pantheismus ist nur ein höflicher Atheismus. Der Satz des Pantheismus: „Gott und die Welt ist Eins" ist bloss eine höfliche Wendung, dem Hergott den Abschied zu geben" citat la Haeckel, Die Welträthsel. Volksausgabe pag. 11.

Pomenirea Metropolitului Andreiu.

Ni se pare că de două ori pe an, în 29 Novembre, ziua sfântului Andreiu şi la 16 Iunie, ziua morţii lui Şaguna, eşim din atmosfera vieţii de toate zilele şi ne aducem aminte de Şaguna în chip sărbătoresc. Comemoraţiile acestea nu se fac pentru Şaguna, care nu mai este între noi, ci pentru biserica noastră şi pentru poporul, care s'a învrednicit de Şaguna, şi au scopul să păzească neşterse faptele şi binefacerile aceluia, cari îndeamnă la muncă vrednică şi cinstită. Fiindcă aceste zile fixe le petrecem în aceeaş vecinică uniformitate, cu aceleaşi gusturi şi cuvinte, nu sunt surprinderi pentru sufletul nostru. Lipsa de noutate pentru suflet se tălmăceşte cu moartea lui. Şi Şaguna n'a murit ca alţi oameni, ci a murit cu trupul, ca sufletul lui să trăiască în fie care credincios al bisericii sale.

Dar nu trăeşte cum se cuvine şi ar fi bine. Poporul cel mare trece peste acele 2 zile din an aproape fără conştiinţa de sine.

Din Răşinar, unde îi zac osămintele într'un altar solitar, aceste zile se petrec în aceleaşi păcate, ca zilele fără praznic. Preoţii fac parastas, ca de obiceiu, pentru odihna sufletului fericitului Şaguna. Chiar vara sunt puţini fără lucru cari merg la slujbă. Oaspeţi străini sunt câţiva clerici din seminariul lui Şaguna, cari vin pe cheltuiala societăţii de lectură — să cânte în strană, să pue o coroană la capul răposatului şi să spue câteva cuvinte obicinuite în amintirea lui. Manifestare destul de săracă şi fără vlagă. Deci acolo lipseşte poporul. Acesta parecă a uitat pe Şaguna, el nu vede poporul din alte locuri, care să se închine la acea zi înaintea acestui altar. Şi fiindcă foarte rar se interesează de acest mormânt cei de pretutindenea, nici Răşinărenii nu se interesează, cu dreptul la acelaş greu şi neiertat păcat al nostru.

Ar fi să închipue biserica recunoscătoare tinerimea din seminar, dar aceasta nu vine completă în peregrinaj la acest mormânt. Mulţi dintre ei stau 3 ani în seminar şi nu dau pe la Răşinar să vază mormântul. Venirea lor în corpore, cu conducătorii lor în frunte, ar izbutì să ispăşească păcatul indiferenţii. Ba cred, că cea mai deamnă solemnitate pentru începerea anului şcolar ar fi peregrinarea întregului seminariu la acest mormânt către care mergi printr'o dumbravă de vitejie şi de putere. Şi atunci fiecare preot şi învăţător n'ar uità amintirea peregrinajului şi o va deprinde şi în poporul comunei în care trăeşte.

Şi ar aveà acest mijloc de creştere urmări înveselitoare pentru sufletul nostru şi mari binefaceri pentru biserica noastră.

Se apropie centenarul naşterii lui Şaguna, şi biserica noastră va trebuì să arete atunci vrednicia sa de 100 de ani

---

FOIŞOARĂ.

La mormântul marelui Andreiu.

Discurs rostit cu ocazia parastasului oficiat în *Răşinari*, la 16/29 Iunie c.

> „Să fiţi râvnitori legii, să daţi sufletele voastre pentru legătura părinţilor voştrii; aduceţi-vă aminte de lucrările lor, cari le-au făcut . . . şi veţi luà mărire mare şi nume etern".
>
> Şaguna în primul congres naţional bisericesc.

Mărită obşte! Cu drag am venit în această frumoasă comună românească, ca să luăm şi noi parte la praznicul ce an de an se face aici pentru pomenirea celui mai vrednic arhiereu ce l-am avut pe vremi; cu drag am venit aici ca să înălţăm cântări şi rugăciuni pentru sufletul marelui Andreiu, al cărui nume măreţ cu mândrie îl poartă institutul nostru. Acest neînsemnat prinos de recunoştinţă l-am adus cu toată căldura şi dragostea, ce agită coardele sufletelor noastre tinere, cu toată căldura şi dragostea câtă poate încăpeà în inimele noastre tinere.

Şi dacă se cere ca în aceste momente plăcute să spunem câteva cuvinte, ca pomenirea dreptului să fie — cum pretinde biserica — „cu laude" binemeritate, nu aflu ceva mai potrivit, decât ca privind activitatea îmbelşugată a acestui mare bărbat să sulevez unele calităţi alese din buchetul plăcut al caracterului său rar, din cunoaşterea cărora îndemn şi îmbărbătare să luăm în nevoirea după folositoare fapte şi în urmărirea neprihănitelor noastre ideale.

Dacă a avut biata naţie românească în cursul vremii fii iubitori, interesaţi de soartea şi bunăstarea ei, fii gata a-şi jertfi totul pentru asigurarea viitorului ei, apoi în fericitul în domnul arhiepiscop şi metropolit Andreiu a avut un atare în toată puterea cuvântului; dacă biserica noastră a avut credincioşi însufleţiţi de curatele ei principii şi precepte, arhierei zilnic cu cuvântul evangelic pe buze şi zilnic adeverindu-l şi în fapte, atunci în fericitul arhiepiscop şi metropolit Andreiu Şaguna prezintă cu cinste pe vrednicul său reprezentant, pe vrednicul servitor al sfântului său altar.

Căci, când naia bisericei noastre lipsită de cârmaciu, învăluită de valuri şi purtată de protivnice vânturi, se prinsese în lanţurile salvatoare ale altei năi, care-i sărise în ajutor, când lanţurile salvatoare se arătară viclene, sosì cârmaciul agil, care rupse legăturile ruşinoase şi slobozì naia la larg, scoţându-o cu dibăcie la ţărm acolo, unde voia, unde trebuia să ajungă. Acest cârmaciu dibaciu era Andreiu Şaguna, arhiereul de odinioară, osemintele căruia le cuprinde comuna Răşinari.

Sosirea lui se consideră de o îngrijire providenţială, de o trimitere de sus. Cu toate acestea ânger nu era, ci era la înfăţişare om ca şi alţii, mai altcum însă în lăuntru. Nu era ânger trimis din ceruri, dar viaţa şi faptele lui ni-l prezintă în aureola strălucitoare a unui prea bun ânger protector. Viaţa lui diferă atât de mult de viaţa altor oameni de rând şi faptele lui se ridică atât de sus peste faptele celorlalţi semeni şi contimporani, încât în măreţia timpului — pentru noi — stă numele lui ca luceafărul, cu razele-i blânde şi atrăgătoare, între celelalte stele pe bolta cerească.

Slova iscusită şi nepărtinitoare a istoriei noastre naţionale va trebuì să povestească cald şi dulce despre acest luminos luceafăr al vremii sale, cum despre puţini alţii va povestì. Căci Şaguna este unul dintre acei bărbaţi muncitori, în cari „s'a arătat mai trainic demnitatea umană". Viaţa lui n'a fost conturbată de micile mizerii, cari preocupă viaţa muritorilor de rând. Astfel de lucruri nu l au putut împedecà, căci el priveà cu mult mai sus, el pornise pe drumul faptelor mari, iar când eşti pe un drum ca acesta nu trebue să te reţie lucrurile mărunte. Aceasta este o caracteristică a oamenilor mari, geniali, care la Şaguna se poate uşor observa în măreţele sale fapte săvârşite cu mult zel, cu multă îndrăzneală şi cu multă măiestrie. Tot ce avem astăzi mai de seamă, tot ce constitue chezăşia viitorului nostru lui îi datorim.

Adevărata valoare a îndelungatei sale activităţi rezidă în mijloacele de cari s'a folosit la realizarea sublimelor sale scopuri. Aceste mijloace i-au fost: *ştiinţa, moralitatea, adevărul şi dreptatea.*

(Va urma).

şi să deà probă despre vitalitatea sa în viitor.

Cetesc în anuarul ultim al Institutului Andreian la pag. 76 propunerea Prea Cuv. Sale Dlui Dr. Eusebiu R. Roşca în urma căreia s'au esmis 3 inşi din corpul profesoral pentru a combinà cum se participe institutul cu demnitate cuvenită la serbările din a. 1908 întreprinse la timpul său din partea factorilor competenţi.

Cestiunea aceasta a preocupat Societatea de lectură Andreiu Şaguna din a sa parte în anul şcol. 1904/5, când eram şi eu membru acelei societăţi. Societatea credeà să întâmpine acel an de sărbare cu un almanah, pentru care şi veniră operate preţioase dela foşti membrii ai societăţii, cari se cunosc azi sub nume ca: Exelenţa Sa Dl Arhiep. şi Metr. Ioan Meţianu, Preasf. Nicolae Popea, Dl Dr. Il. Puşcariu, Simeon Popescu, Greg. Pletosu, Dion. Făgărăşanu, Dr. Miron E. Cristea, Dr. P. Şpan, Alex. Mocsonyi etc. etc. Ideia Almanahului care aveà să scutească avântul tinerimii seminariale de direcţii lăturalnice şi să-l mâne către măreţia acelei sărbări centenare ale naşterii lui Şaguna — s'a părăsit, şi manuscriptele au făcut calea întoarsă către autorii lor.

Se va aflà mijlocul de serbare şi din partea acelei societăţi. Gânduri vrednice de serbare se vor îndreptà şi către mulţimea credincioşilor, cari fac biserica ortodoxă. Pentru aceasta se cere ca o neamânată trebuinţă o scurtă povestire edificătoare a trecutului nostru bisericesc, espunerea clară şi poporală a credinţii ortodoxe: dogmatica ortodoxă, spre curmarea credinţelor întunecoase cari şi azi mai dăinuesc, o etică creştină pe înţelesul aceluia, explicarea slujbelor bisericeşti, comentarea şi întregirea drepturilor şi datorinţelor constituţionale bisericeşti, o istorie a faptelor şi a vieţii lui Şaguna edarea cu litere latine a celor mai bune predici compuse de el şi a învăţăturilor cuprinse în circularele şi pastoralele lui. Astfel de cărţi prea folositoare s'ar puteà dobândì prin concurs de către prea veneratul Conzistoriu sau chiar de sinodul arhidiecezan. Biserica unită la iubileul de 200 ani al Unirii şi-a compus monografia şi istoria tuturor comunelor sale bisericeşti şi n'a lăsat alte urme decât rezultatul de cucerire teritorială de 200 de ani. Jubileul nostru trebuie să deà impresia strădaniilor de a fi creştini mai buni şi de a reprezentà o biserică naţională capabilă a ocrotì toate idealele culturale ale poporului românesc, pentruca pomenirea dreptului să fie cu laudă.

Tr. Scorobeţ
prezbiter.

De la sate.

Prelegeri pentru popor în Fântâna şi Crihalma

— 20 Iunie v.

La satele noastre româneşti, afară de predicile şi căzaniile din biserici, cari în unele locuri de multă vreme nu s'au mai schimbat, ţăranilor nostri, cu deosebire acuma în timpul verii, când ocupaţi fiind în mare măsură cu ale economiei, nu au timp pentru cetirea de jurnale şi cărţi folositoare, rar li-se dă ocazia să mai audă şi alte sfaturi şi învăţături bune. Despre cele ce se întâmplă în lumea mare, despre ceea ce fac alte popoare pentru binele şi fericirea lor, nici că visează în cele mai multe locuri.

Despărţămintele „*Asociaţiunei*“ noastre ar aveà chemarea să împlinească acest gol şi prin prelegeri potrivite şi folositoare, să atragă pe de o parte atenţia poporului nostru asupra relelor ce'l bântue; iar pe de alta să-i arete căile de urmat şi mijloacele de folosit pentru a ajunge la prosperare şi fericire.

Despărţământul XXVII. Cohalm al „*Astrei*“ a pus la cale şi Duminecă în 14 Iunie v. a. c. a ţinut astfel de prelegeri în comuna Fântâna; iar Duminecă în 18 Iunie în comuna Crihalma. In amândouă comunele, directorul despărţământului, preotul Ioan Bercan din Mercheaşa, a făcut poporului cunoscută „Asociaţiunea“ noastră şi ţînta ei, iar dl Aurel Paul Bănuţiu, bursier al fondului de teatru naţional. a vorbit poporului despre încrederea şi armonia ce trebue să existe între popor şi conducătorii sei naturali, sprijinindu-se unii pe alţii. Invăţătorul George Maican din Ticuşul român a vorbit despre beţie explicând şi totdeodată arătând în colori vii cu schiopticonul urmările rele ale ei. In Crihalma afară de domnii sus nomiţi a ţinut prelegere şi învăţătorul George Andron din Ungra despre relele ce se nasc din lene risipă, minciună şi invidie.

In amândoauă comunele s'a prezentat poporul cu mic cu mare, în frunte cu domnii preoţi, doamnele preotese, domnii învăţători şi în Crihalma şi domnul notar George Taflan, ascultând cu mare atenţie şi cu multă plăcere sfaturile şi învăţăturile date.

In amândouă comunele numite s'a observat la popor curăţenie, ordine şi o frumoasă înaintare materială, ceeace dovedeşte hărnicie, rămânând ca poporul să caute a'şi mărì şi capitalul sufletesc, prin învăţătură şi cultivarea inimei.

După prelegere delegaţii despărţământului au fost ospital şi cu bucurie tractaţi în Fântâna la casa dlui preot Eftimie Maniu; iar în Crihalma din partea domnului preot George Bucur şi a dlui notar George Taflan. Intre ceşti doi din urmă există o armonie cum rar se mai poate găsì.

Schiopticonul, care este proprietatea despărţământului, s'a plătit de „Economia„ cassă de împrumut şi păstrare în Cohalm.

Facă Tatăl ceresc, ca sămânţa sămânată să prindă adânci rădăcini în inima poporului, spre binele şi fericirea lui, şi spre bucuria celor ce'l conduc şi a tuturor celor ce se interesează de soartea lui.

Un participant.

NOUTĂŢI.

Königgrätz. Marţi s'au împlinit 40 ani de când s'a săvârşit acel mare dezastru al Austriacilor la Königgrätz, care a rămas eveniment istoric, deoarece multe urmări a avut acea zi tristă de 3 Iulie 1866. Intre aceste urmări putem număra şi situaţia noastră de astăzi, nemulţămirea naţionalităţilor din această ţară. Dualizmul care este substratul acestor nemulţămiri este rezultatul direct al dezastrului austriac dela Königgrätz. Iar dacă întrebăm paginele istoriei ele ne povestesc de generalissimul cinstit Benedek, care a prevăzut dezastrul, dar a fost silit să între în foc; a ştiut acel bătrân că îşi va jertfi înzadar feciorii deoarece ştià prea bine că paşii lui sunt urmăriţi pururea de ochirile invidioase ale vrăşmaşului *Habsburgilor* Klapka şi soţii sei. Cauza catastrofei deci îşi are germenele în neînţelegerile dintre comandanţi.

Patima unora dintre aceştia a lăsat să cadă jertfă pornirilor lor nepăsătoare de binele obştesc 40 mii vieţi tinere şi viguroase. Şi între acestea au fost multe suflete în cari a svâcnit sânge românesc şi cari au dovedit o vitejie adevărat românească pentru steagul împărătesc.

Iar astăzi ciudăţenia întorsăturilor politice a adus o schimbare uimitoare. Urmaşii spiritului răzvrătitor al lui Klapka, cari lucrau pe toate căile pentru zdrobirea casei habsburgice au ajuns să fie mâna dreaptă a aceluia, pe care zeci de ani l-au subminat, iar feţele cinstite ale poporului nostru care ş'a vărsat sângele şi viaţa pentru tron, au ajuns să fie tot plecate spre truda unei obidite supuneri noilor stăpâni, cari caută să-i mănânce limba, datinile şi toată fiinţa.

Din prilejul acestei zile deci noi să ne aducem aminte de fraţii noştrii rămaşi încremeniţi de gloanţe prin câmpiile dela Königgrätz, să luăm pildă de vrednicie şi să urmăm şi mai departe calea cinstei de până acì în lupta pentru izbăvirea drepturilor fiinţii noastre naţionale.

*

Rezultatul examenelor în protopopiatul Sibiiului. Intr'un număr anterior al ziarului nostru, am făcut amintire despre încheierea examenelor anuale la şcoalele confesionale din protopopiatul Sibiiului. Precum aflăm acum, rezultatul acelora, a fost următorul:

Examene *foarte bune* s'au dat în comunele: Boiţa, Bungard, Mohu, Nucet, Ocna inf., Ocna sup., Poplaca, Reşinari, Riusadului, Sadu. Sibiiu-Cetate, Şelimbăr, Şura mare, Tălmăcel şi Turnişor. Examene *bune* au fost în comunele: Cristian, Guşteriţa, Ruşi, Rusciori, Sibiiu sub. inf., Sibiiu sub. iozefin şi Slimnic. Iar examene *îndestulitoare* au fost în: Cornăţăl, Loamnăş, Roşia şi Vurpăr. Laudă şi recunoştinţă celor harnici dintre învăţătorii nostri.

*

Alegeri în Braşov. In zilele trecute s'au constituit delegaţiile şi eforia şcoalelor din Braşov. Prez. al delegaţiilor a fost ales adv. Simion Damian, vicepres. V. Oniţiu, notar D. Marcea iun.; prezident al eforiei a fost ales preotul Dr. Vas. Saftu, viceprez. prof. Ion Socaciu şi secr. prof. I. Pricu.

Dumineca trecută a fost ales şi comitetul parohial pe periodul 1906—1908. Prezid. Dr. V. Saftu, viceprez. V. Oniţiu, sec. I. Prişcu, comptabil I. Murăroiu, epitropi D. Lupan şi A. Lupan. Alegerile s'au făcut cu unanimitate.

*

Dr. Ioan Oltean anunţă că şi-a deschis *cancelaria advocaţială* în Ludoşul de Murăş (Maros-Ludas).

*

Cât scrie un redactor. Unul dintre membrii redacţiei „Tribunei“ din Arad şi-a luat osteneala să socotească cât scrie un redactor A luat luna Iunie şi a aflat că primredactorul a scris 4200 şire tipărite, ceilalţi doi redactori, fiecàre câte 4800 şire iar al patrulea însărcinat şi cu corectura a scris 2000 şire. Luând media de 4000 şire la lună ar fi la an 48 mii şire, ceea ce ar dà un volum de 1066 pagini.

*

Recrutare tristă. Recrutarea din luna trecută a pus în uimire şi a insuflat îngrijire cercurilor militare ale ţării. In foarte multe cercuri de recrutare comisiile au dat de un contingent foarte slab, aşa că feciorii cei apţi pentru cătănie erau adevăraţi corbi albi. Astfel în ţinutul dela Zsolna s'a constatat un mare regres al poporului. Intre cei chemaţi la recrutare s'au aflat zeci de feciori, cari nu erau mai înalţi de 115—120 cm.

*

Apel! Domnii acţionari ai cassei de economii societate pe acţiuni „Turnu-Roşu“, cari nu şi-au achitat încă toate ratele de acţiuni, sunt provocaţi prin aceasta a-şi îndeplinì obligămintele în această privinţă, cu atât mai vârtos, cu cât în cazul contrar faţă de dânşii se vor aplicà dispoziţiile statutare din vigoare. Boiţa, la 5 Iulie 1906. Pentru direcţiune. *Ioan Druhora.*

*

Parastas pentru odihna fericitului Zen Mocionyi s'a oficiat Marţia trecută în mauzoleul familiar din Foeni.

*

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu şi sub comisiunile ei ţin şedinţă lunară Luni în 9 Iulie la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatului.

*

Prelucrarea catechizmului. S'au început în Budapesta şedinţele comisiei romano catolice, care are de scop prelucrarea din nou a catechizmului. Prezidentul comisiei e episcopul Ardealului contele Mailat.

*

Preot ucis. Un anarhist a ucis cu pumnalul în zilele trecute pe preotul Corsi, un bătrân de 84 ani, capelanul de curte al familiei Doria din Roma. Preotul se ocupà cu meşteşugul numit uzură şi anarhistul l-ar fi ucis în urma unei afaceri de acest caracter.

*

Catastrofă. In apropierea oraşului Salisbury din Anglia s'a ciocnit un tren expres cu unul de povară. Trenul expres s'a zdrobit total. Toţi călătorii au fost răniţi. Au rămas morţi 24 călători.

*

Conferenţe de pace. S'a ivit ideea, ca Rusia să nu fie chemată la conferenţa de pace a doua ce se va ţineà tot în Haga, numai în cazul când va prezentà garanţă că nu se vor mai întâmplà lucruri ca la Bialostok. In potriva măcelului de acolo au protestat aproape toate statele. Mai multă gură au făcut însă jidănaşii din adăpostul atât de sigur al Budapestei.

*

Bani noui. Pe baza budgetului pe 1906 al minist. de finanţe prezentat de curând dietei se vor bate în timpul cel mai scurt, încă în 1906, bani noui şi anume 592500 bucăţi de aur de câte 20 cor, 200 mii bucăţi de aur de câte 10 cor. şi 20 milioane bucăţi de câte 2 fileri.

*

Greva. Din toate părţile ţării se vesteşte că muncitorii de câmp s'au pus în grevă pentrucă domnii de pământ îi plătesc foarte slab. Fiţuicile din Pesta neştiind cum să'şi verse năcazul mai bine pun totul în spatele — naţionalităţilor. Zic că agitatorii români au aţâţat pe muncitorii români de s'au pus în grevă, ca răzbunare pentru căderea cand. naţionalist la alegeri.

Invinovăţirea e bună şi va aflà crezământ în multe părţi. Despre faptul însă că greva adevărată e în comitatele neaoşe maghiare — nu spun foile jidănite nimic. Dela Tisa până la Laita şi Sava sunt multe comitate aproape curat ungureşti şi acì e toiul grevei. Şi dacă au cutezat şi câţiva Românaşi din pragul Ardealului să se alăture la grevă le sar în cap toţi, că ei poartă vina. Curat povestea cu lupul şi mielul. De altfel vor fi avut şi bieţii Români oropsiţi motiv just să între în grevă, căci — zău — multe nelegiuiri săvârşesc domnii de pământ faţă de această clasă de oameni bătută de soarte.

*

Aviz. Onoraţii dni preoţi, cari ar dorì să procure în timpul vacanţelor de vară cartea noastră de predici „Mântuieşteţi sufletul“ sunt poftiţi să se adrese „Societăţii de lectură Inocenţiu Micu Clain“ în Blaj (Balázsfalva). Preţul acestei cărţi ce se extinde pe 600 pag. e 4 cor. 50 + 30 fil. porto, care se poate trimite înainte prin mandat postal. Din Blaj se va face expediţia în fiecare săptămână de două ori. Cergăul mare, la 6 Iulie 1906. *Septimiu Popa*, prezidentul societăţii I. M. Clain.

*

Impărţirea pomilor pădureţi, dăruiţi de comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“ în primăvara anului 1906, prezintă următoarele date: pentru comuna Vestem s'au dăruit 1000 peri, 1000 meri, şi 100 pruni; pentru comuna Gârbova, câte 400 meri şi peri, 200 pruni şi câte 100 perseci şi vişini; pentru comuna Săcădate 700 meri, 300 peri, 200 perseci şi 100 pruni; pentru Sadu câte 200 meri şi peri 100 perseci; pentru biserica gr. cat. din Sibiiu 1000 peri, 300 pruni şi 100 vişini; pentru comuna Şura mare câte 500 meri şi pruni, 300 peri şi câte 100 perseci şi vişini; pentru comuna Aciliu 500 meri, 400 peri, 200 perseci şi 100 pruni; pentru comuna Ilimbav câte 200 meri şi peri; pentru Porceşti 300 meri 100 pruni; pentru Ţichindeal 700 meri, 200 pruni şi 100 peri; pentru Jina 200 meri şi câte 100 peri, pruni şi perseci; pentru Avrig câte 100 meri, peri şi perseci şi 50 vişini; pentru Cristian 300 meri, 200 pruni, câte 100 vişini şi apricoşi şi 200 peri; pentru Sohodol (Bran) câte 100 meri, peri şi pruni şi 50 vişini. Totalul pădureţilor împărţit e 12 300.

*

Ce trebue să ştie fiecare damă? In prima linie cum să-şi conserve frumseţa până la adânci bătrâneţe, cum să-şi scutească obrazul contra influinţelor vântului şi soarelui, apoi şi cum să delăture pistruii, petele de ficat, jubruţele, carii de piele şi alte necurăţenii, cari diformează obrazul. Cel mai sigur mijloc este Crema Margit a lui Földes, scutită prin lege, care nu conţine nici mercuriu, nici plumb, şi care în câteva zile netezeşte creţele şi dă obrazului coloare fină şi trandafirie. Un borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Se capătă la producent: Clemens Földes, farmacist în Arad, şi în alte farmacii.

Concurs.

Adunarea generală a desp. *Sălişte*, al „Asociaţiunii“, ţinută în Topârcea, la 22 Octomvrie a. tr., în scopul promovărei pomăritului, a statorit două premii, unul de 30 coroane, şi altul de 20 coroane pentru acei învăţători-conducători ai grădinilor şcoalelor de repetiţie economice din acest despărţământ, cari vor dovedì mai mare succes în cultivarea grădinilor şcolare şi special în ale pomăritului.

Pentru conferirea acestor premii se escrie concurs.

Cei, cari ar voì, ca să fie socotiţi la distribuirea acestor premii, au a se anunţà în scris subsemnatului birou, până cel mult în 30 August n. c., având a indicà totodată numărul şi soiul ocupaţiilor lor din cei 3 ani din urmă, precum şi estenziunea grădinei şcolare.

Sălişte, la 1 Iulie 1906.

Pentru despărţămtul Sălişte al „Asociaţiunei“.

Dr. I. Stroia *director.* *P. Giura.* *secretar.*

Cărţi şi reviste.

Două cărticele bune. Am primit la redacţie două broşurele vrednice să li-se dee printre poporul nostru lăţirea pe care o doreşte negreşit şi autorul lor. Sunt următoarele: „*Combaterea malariei*“ şi „*Despre cel dintâiu ajutor la vătămări ale ochilor*“, ambele de domnul medic-colonel militar în retragere *Dr. Ioan Popp* din Sibiiu. In amândouă se dau sfaturi preţioase poporului cum are să se ferească de frigurile cele rele, numite *malaria*, şi cum are să se vindece de ele; apoi cum are să-şi ferească lumina ochilor de vătămări şi dacă totuşi a dat de nefericire, ce are să facă pentru a-şi salvà vederea ochilor. Sunt scrise bine şi la înţeles broşurelele şi folos va scoate din ele oricine le ceteşte. Le recomandăm cetitorilor nostri. Se pot comandà dela domnul autor.

Nr. 253—1906 [146] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Lăpugiul superior**, salar 600 cor., cuartir şi lemne.
2. **Fintoag**, salar 600 cor., cuartir şi lemnele de foc.
3. **Lăpuşnic**, salar 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
4. **Teiu**, salar 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
5. **Baştea—Holdea—Coşeşti**, post de învăţător ambulant, salar 600 cor., cuartir şi lemne.

Aleşii învăţători au a conduce în Dumineci şi sărbători elevii la biserică, şi în comuna Teiu a face şi serviciul de cantor.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petiţiunea de concurs.

Concurenţii au să aştearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 349—1906. [147] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Zarandului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Buceş,** salar anual 600 Cor., 500 cor din repartiţie, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
2. **Luncoiul-de-sus—Podele,** post ambulant, salar anual 600 coroane, câte 300 coroane dela fiecare comună, din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi 2 stângini de lemne de foc, din care are să se încălzească şi şcoala.
3. **Ribicioara-de-jos** şi **sus**, post ambulant, salarul anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
4. **Sălişte—Trestie,** post ambulant, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
5. **Şăsuri**, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare, spre a-şi arătà desteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu în comuna respectivă.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa, serviciul neîntrerupt eventual, că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 15 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian,
protopresbiter.

Nr. 211—1906 [149] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de **învăţător** la şcoala confesională gr. or. din comuna biser. **Tătăreşti**, protopresbiteratul **Iliei,** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar de 600 coroane şi anume: ajutor dela stat 114 coroane, folosirea unui pământ sătesc 133 coroane, folosirea grădinei şcoalei 35 coroane, din repartiţie 318 coroane, lemnele de foc, precum şi grădină de legumi.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ilia, la 10 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Iliei.

In conţelegere cu comitetul parohial.

George Oprea
protopresbiter.

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Numai pe timp scurt

în Sibiiu, pe „Hermannsplatz“ se află

Electro-Bioscopul Lifka

(Kinematograph mai nou)

într'o hală spaţioasă de proiectat, construită şi întocmită anume pentru acest scop după cerinţele cele mai moderne.

Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminaţie electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârşire. Distins cu **premiul cel mare** la expoziţia universală din Paris 1900 şi Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**

Tot a doua zi program nou. Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.

Reprezentaţiuni zilnic la 7, 8 şi la 9 oare sara; Dumimineca şi sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi la 10 oare sara.

Preţul de întrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul II **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldaţi dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**

[145] 1—5

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 14—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 35—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 44—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

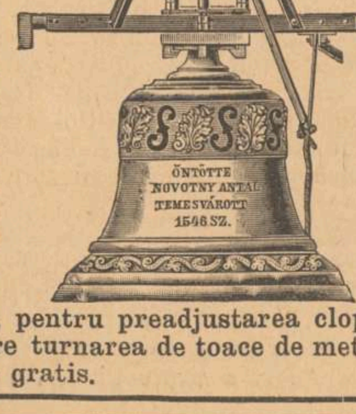

In Sibiiu numai o zi!

Vineri în 13 Iulie

două reprezentaţiuni

pe Exercierplatz.

Reprezentaţiunea de seara nu se deosebeşte întru nimic de cea de după prânz.

Toate locurile sunt scutite de ploaie.

Occidentul sălbatic

al lui

BUFFALO BILL

Congress of ROUGH RIDERS of the World

(Călăreţii cei mai îndrăzneţi din lume).

Sub direcţiunea majorului

F. W. CODY (Buffalo Bill)

Buffalo Bill în fuga cailor

îşi arată destoinic'a în puşcat.

100 INDIANI

din America-Nordică.

O scenă mare în mai multe tablouri:

Bătălia „Little Big Horn“ sau **ultima apărare a Custerului.**

Două reprezentaţii.

După prânz la 2 ore. Sara la 8 ore.

Cassa va fi deschisă la 1 şi 7 ore.

Preţurile de întrare:

Locul I **2** Cor.; Loc numerotat **4** Cor.; Loc rezervat **5** Cor.; * 1 scaun în Loge **8** Cor. *

Copiii sub 10 ani plătesc jumătate.

Bilete pentru locurile cu 5 Cor. şi cu 8 Cor. se pot cumpărà în ziua reprezentaţiei dela 9 ore dimineaţa din librăria Iosif Drotleff.

În Alba-Iulia la 12 Iulie!

În Braşov la 14 şi 15 Iulie!

[141] 3—5

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 69 Sibiiu, Marţi 27 Iunie (10 Iulie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Instrucţie religioasă-morală.

Sibiiu, 9 Iulie n.

A făcut senzaţie o vorbire a domnului baron *Barkóczy Sándor*, conzilier ministerial la culte şi instrucţiune, rostită în una din zilele trecute în adunarea generală a reuniunii profesorilor dela şcoalele medii din ţară. Senzaţia a fost cu atât mai mare, că se ştià, că domnul baron e trimisul ministrului actual de culte şi instrucţiune publică, al contelui *Apponyi*, prin urmare în numele acestuia a vorbit, şi enunciaţiunile pe cari le-a făcut în numele domnului ministru *Apponyi* le-a făcut. Stăm deci în faţa unui punct de program din viitoarea activitate a domnului ministru de culte şi instrucţiune publică, punct de program aprobat de întreaga lume creştină.

A declarat anume domnul conzilier ministerial *Barkóczy*, că instrucţia ce se dă acum tinerimei în şcoalele din ţară *e prea puţin religioasă-morală*, şi că va trebuì să fie pusă în viitor pe baze curat de acestea, va trebuì, ca instrucţia să fie mai mult *educaţie* pe seama omului intern, pe seama sufletului, decât îngrămădire de ştiinţă în mintea deşteaptă a tinerilor cu inimă nenobilitată.

> „E de mare preţ şi educarea corpului, — spuneà baronul Barkóczy. — pentrucă ştim, că corpul întreg şi sănătos e mai accesibil pentru desvoltarea facultăţilor intelectuale. . . . Dar cu mult mai însemnată şi mai grea e *formarea de caractere* şi *indigitarea voinţei!* Şi aceasta nu se poate ajunge altcum, decât dacă *întreaga societate* şi *întreaga instrucţiune publică vine pusă pe baze religioase-morale.* Când fac pomenire de baze religioase-morale, nu înţeleg alta decât curatul şi bineinterpretatul *creştinizm.* In acesta a depus marele măestru toate învăţăturile, legile şi instituţiunile, cari ridică naţiunile şi indivizii peste puterile lor la un nivou atât de înalt, încât filozofii din vechime nici nu puteau să-l viseze, şi cari sunt singure chemate să dee patrioţi desinteresaţi şi însufleţiţi, cetăţeni buni şi muncitori, iar pe seama fiecărei ocupaţiuni şi poziţii oameni, cari cel puţin să nizuiască a atinge *desăvârşirea ideală . . .*“

Iată cuvinte înţelepte, rostite în numele celuice şi putere are de a nu le lăsà să rămână numai cuvinte de paradă, ci poate face ca în fapte să fie prefăcute. Iată o îndrumare nouă dată instrucţiei publice dela noi, care trebue să umple de bucurie inimile celorce doresc binele şi fericirea omenimei, binele şi fericirea acestei patrii iubite. Intru adevăr, a fost timpul suprem, ca dela locul mai înalt să se dee barem *ideia* necesităţii reîntoarcerei la bazele cele vechi *religioase-morale* pe terenul instrucţiunei publice, de cari atât de mult ne-am fost îndepărtat. Cel puţin *ideia*, pentrucă până la realizare e lung încă drumul. Vom spune de ce.

La noi şi instrucţia stă în serviciul şovinismului, în serviciul maghiarizării ţării. Sunt profesori la şcoalele de stat, (ori cel puţin au fost, ştim positiv că au fost) cari nu se genează să o spună în clasă, că nu permit elevilor de naţionalitate nemaghiară nici să *cugete* altcum decât numai ungureşte. Intrebăm, pot astfel de profesori *să formeze caractere* şi să facă cu putinţă, ca elevii eşiţi din mânile lor să-şi aibă *voinţa lor proprie?* Şi totuş, când se ivesc cazuri, că elevii veniţi de acasă cu caracter format, cu voinţă determinată de a nu-şi negà naţionalitatea, şi pe o cale ori alta o şi arată aceasta, ce se întâmplă? Vin *eliminaţi*, ca răsvrătitori, ca elemente periculoase pentru stat şi pentru *ideia de stat,* care atât de sigură e, încât se teme şi de elevii dela şcoală!

Credem deci, că pentru ajungerea frumosului scop pe care-l are domnul ministru de culte şi instrucţiune publică *Apponyi* în vedere, întâiu de toate ar fi necesară adresarea unui ordin strict tuturor profesorilor dela şcoalele de stat, ca să facă mai puţină politică şi mai multă instrucţie, să propage mai puţin maghiarizarea cu forţa şi mai mult *moralitatea*, care pretinde, ca fiecare să rămână aceeace l-a lăsat Dumnezeu, Ungurul Ungur, Românul Român, Sasul Sas, fiecare iubitor de neamul său, dar toţi impreună iubitori de patria comună, căci iubirea de patrie, dupăcum am spus-o mai de multeori, nu e legată, nici de limba, nici de legea nimănui.

Cronică pedagogică.

Fichte.

In articolul meu din urmă despre Froebel — pomenisem de un fenomen, nou ca întrupare, ivit în cadrele pedagogiei veacului trecut — de „sistemul ieslelor“. Zic nou ca întrupare, căci ca idee îl aflăm puternic propovăduit de idealistul Fichte în vorbirile lui către naţia germană. Faptul acesta mă îndeamnă, ca înainte de a vorbì despre „ieslele“ franţuzului“ — să zăbovesc puţin la strădaniile lui Fichte — ale bărbatului care cu glas de arhanghel a strigat „gătiţi calea Domnului“, — a biciuit îngâmfarea nedeamnă, — deşteptând adevărata conştiinţă de *neam* şi de *om* în rasa germană, ca să ne încălzim de înflăcăratul lui dor cu privire la creşterea generaţiilor.

A vorbì însă despre strădaniile şi dorurile lui Fichte fără a-i cunoaşte câtuşi de puţin personalitatea, nu înseamnă decât muncă sisifică, căci personalitatea e temelia oricărei activităţi omeneşti. Numai cu ajutorul personalităţii putem cunoaşte cauzele şi indemnurile, putem înţelege graiurile şi faptele unui om. Şi dacă ea e cheia pentru înţelegerea şi pătrunderea fiecărei activităţi, cu atât mai mult ni-se va impune cunoaşterea personalităţii pentru înţelegerea activităţii unui filozof. Numai prin înţelegerea individualităţii sufleteşti devenim conştii de măreţia gândirii. Necunoscând personalitatea, plutim numai la suprafaţă, ne lipseşte puterea de a pătrunde în adânc; nu cunoaştem ideile, simţămintele, puterile şi inclinările din cari rezultă adevărata viaţă sufletească, căci acestea toate fac pământul mănos, puterea cea vie şi lucrătoare în om, substratul clădirilor de noţiuni.

Cea mai eclatantă dovadă ni-o îmbie filozofia Schopenhauriană. De cumva nu-i cunoşti personalitatea, nu înţelegi nimic din tot ce a scris acest nefericit bărbat, şi ce e mai rău îl interpretezi cu totul greşit.

Asemenea stă lucrul şi cu Fichte. Unde se iveşte interes faţă de învăţătura lui, se impune cu necesitate trebuinţa de a-i cunoaşte şi individualitatea sufletească, personalitatea de fer, care nu cunoaşte obstacole şi care a dat sistemului său filozofic cea mai clasică expresie. Filozofia lui Fichte nici închipuì nu se poate fără cunoaşterea personalităţii, căci ea s'a impus istoriei mai mult cu ajutorul personalităţii, decât prin ceeace învaţă.

A desfăşurà însă personalitatea lui Fichte în mod pragmatic e cu neputinţă între marginile unui articolaş de ziar. Ne vom strădui însă de a scoate unele părţi din viaţa lui, nu volniceşte, ca farisei, spre a ne plăti urechea, ci astfel ca cetitorul să afle cel puţin o cărăruşă în laboratorul sufletesc al acestui fruntaş al omenimei.

Era a patra zi din luna lui Cuptor 1791. Măiestrul gândirii, *Kant*, şedeà la masa de lucru răzimat de speteaza scaunului, căutând cu ochii lui de neamţ în zariştea plină de soare. Deodată tresărì. Oarecineva bate la uşă, un tinăr necunoscut întră în chilie. Necunoscutul îşi destăinueşte numele: I. G. *Fichte*, şi îi poveşteşte, că e din Lausitz, candidat de teologie, venit la Königsberg anume să-l vadă. Lucrul sta astfel: O familie nobilă din Worschau angajase pe candidatul Fic de crescător. Ajuns în familie

---

FOIŞOARĂ.

La mormântul marelui Andreiu.

Discurs rostit cu ocazia parastasului oficiat în *Răşinari*, la 16/29 Iunie c.

(Fine).

Cu ajutorul lor a secerat el cele mai frumoase isbânde pe seama turmei sale cuvântătoare, pe seama noastră. Cât de convins era el de tăria acestor mijloace însuşi mărturiseşte, când scrie — ca un adevărat apostol al Domnului: — „De ne va da el (Dzeu) morală vom învinge, căci şi până acum n'am avut alte arme decât morale şi intelectuale . . . . Şi mi-s'a deschis uşa şi am fost ascultat, căci moralul şi ştiinţa nu uşor se pot ignorà sau dispreţuì“. De aceea condamnà el chiar şi naţionalismul exagerat, şovinismul, care calcă în picioare moralitatea. In adunarea naţională din Sibiiu, din 16 Decemvrie 1848, ca prezident al adunării a spus, că adevărata naţionalitate trebue să se baseze pe moralitate.[1])

Cu toate acestea însă el a fost un bun naţionalist, un naţionalist moral, care a luptat mult, foarte mult pentru naţiunea sa şi pentru drepturile ei, chiar cu pericolul vieţii sale, ştiind că cauza pentru care luptă e o cauză dreaptă, o cauză sfântă.

Ceeace ni-l face pe acest bărbat şi mai scump generaţiunii de azi este mai ales iubirea cea mare creştinească ce a încăput în inima sa largă.

El ne a iubit mult. Numai pentrucă ne-a avut dragi a luptat o viaţă întreagă pentru binele şi fericirea noastră; numai pentrucă ne-a avut dragi ne a lăsat moşteniri bogate, scumpe şi trainice. Iată cum scrià el, când era pe cale — cu încunjur — pentru de a câştigà drepturi poporului său: Iată, iubită în Christos turmă, iară m'am depărtat din sinul tău, iată că iarăşi sunt în călătorie departe de tine, pe care întru atâta te iubesc“.

Ce e şi mai meritos, este că activitatea lui nu s'a referit numai la timpul său, ea a fost făcută pentru toate timpurile, având să aducă roade cari să se întindă departe în viitor. Ba se poate zice că tot ce a făcut, a făcut mai mult pentru viitorime. Restaurarea metropoliei, independenţa noastră bisericească, organizarea bisericei pe baze solide şi în senzul canoanelor, cele mai însemnate institute şi instituţii culturale, fundaţiunile şi fondurile bisericeşti şi şcolare, precum şi alte aşezăminte, cu cari ne mândrim astăzi, dacă nu sunt de el înfiinţate, iniţiate totuşi de el au fost — pe seama noastră a celor de azi şi a celor ce vor venì. Adevărul acesta îl ştim, îl simţim şi cu plăcere îl şi recunoaştem.

Iată deci ce fel de bărbat a fost Şaguna: un bărbat moral în toată puterea cuvântului, un muncitor neobosit, un bărbat iubitor, călăuzit de cele mai curate şi mai binevoitoare sentimente faţă de cei, pe cari îi păstorise şi faţă de cei, cari „nu erau încă şi totuşi îi iubià“.

El a scos din întunerec pe părinţii nostri şi a pregătit cărarea sigură, pe care să ieşim şi noi la luminiş. El ne-a asigurat bunul cel mai preţios, cel mai scump dintre toate: Credinţa strămoşească, legea străbună, conjurându-ne să o păzim cu „râvnă“, cu dragoste şi cu tărie, iar de va fi lipsă să ne dăm şi „sufletele pentru legătura părinţilor“. El ne-a lăsat frumoase moşteniri materiale, înzestrând biserica şi naţiunea cu mijloacele de lipsă, aducătoare de vază şi stimă în ochii străinilor, un lucru după care suspinas nostri veacuri dearândul.

Puteà-vom oare să d nesocotim activitatea mă valoros bărbat, adeverind meritat să-l avem? Puteà- dăm uitării pe binefăcătorul, bun al părinţilor nostri şi a mai bun, când sfânta scriptură „Pe prietinul tău şi pe prietinnl pă tău nu-l părăsì“. (Proverbe a. 26 v.

Şi dacă mai mult nu putem, cel puţin să punem o floare pe mormântul ce cuprinde scumpele-i osăminte şi să înălţăm câteva rugăciuni ferbinţi la cer şi pentru sufletul lui, mulţămind lui Dzeu, că ne-a dat un arhiereu, un păstor, care ne-a înţeles durerile, ne-a şters lacrămile şi ne-a iubit cu tot sufletul său, cu toată inima sa.

*

Tresaltă deci suflete mare şi sfânt şi te bucură, că ţie cerul ţi-a hărăzit o epocă de fapte măreţe şi ţi-a dat puterea de a le săvârşì. In sufletele noastre pururea neştearsă va fi amintirea ta scumpă şi în scrisul redeşteptării noastre pururea va străluci raza numelui tău!

T. R. Perian absolv. de teologie.

---

[1]) Arh. şi metr. A. Ş. discurs de recepţiune, de N. Popea.

damă nu află ceeace aşteptase: un gentleman după toată eticheta. Fichte i-se părù prea sever şi prea bădăran. Dar tinărul nostru a observat de loc, că gentila cam strâmbă din nas, îi ghîcì tainele inimii, să întoarse la hotel şi scrise cam următoarele pentru domniaei: „Mi-e cu neputinţă — în urma judecăţii, sau mai bine zis, prejudiţiilor ce vă învăluie inima de a ajunge vreodată la o autoritate în familia dvoastră, şi tocmai autoritatea e prima condiţie pentru reuşita creşterii. Dacă aţi aşaşteptat altceva dela mine şi v'aţi imaginat altcum fiinţa mea nu sunt eu de vină, mă rog deci a mă despăgubì!“ Comtesa încercă să satisfacă datorinţa aceasta prin recomandarea unui alt post de crescător. Fichte însă nu se învoeşte declarând, că el nu e materie de haină — care eşită, din modă, totuşi să mai poate vinde astorfel de oameni, pentru cari stofa nemodernă e încă „acceptabilă“; pretinde libertate deplină în hotărârile sale şi despăgubirea.

Fiind însă odată în Warschau se hotăreşte să plece mai departe spre nord la Königsberg ca să vadă şi să grăiască o vorbă cu bărbatul, pe care ca pe urzitorul celor trei critice: Kritik der reinen Vernunft, Kritik der Urteilskraft und Kritik der practischen Venunft, il venerează.

Venerabilul Kant pare însă a nu fi fost tocmai încântat de vizita aceasta, cu toată veneraţia şi admiraţia adusă din partea lui Fichte ca prinos, căci în ziarul lui Fichte aflăm nota: „Der Empfang war nicht sonderlich“. — Dar răceala aceasta a lui Kant nu înstrăină pe tinărul candidat, acesta îşi propuse cu atât mai vârtos să convingă pe bărbatul acesta glorios, că acela care se numeşte Fichte nu face parte din acel soiu de oameni, cari numai din motivul că se numără între notabilităţile oraşului îl cercetează.

Fichte se retrage, într'o chilie sărăcăcioasă — şi acuma de faţa lumii, cu absolută singurătate şi mare sărăcie, bogat însă în prietini sufleteşti, noţiuni largi şi înalte, scrie un tractat de caracter religios sub titula: „*Kritik aller Offenbarung*“. In patru săptămâni îl gată; îl pachetează şi'l trimite măiestrului cu dedicaţia „filozofului“.

Vre-o câteva zile în urmă îl cercetează Fichte în persoană. Acum primirea nu mai e — „nicht sonderlich“ ci e învăluit de căldura şi dragostea, care făceà fondul sufletesc al lui Kant. Se vede că lucrarea i-a plăcut foarte, nicăiri vre'o notă la margine, numai dedicaţia era ştearsă, o dungă groasă înbrăzdà cuvântul „filozofului“. — Lauda lui Kant de bună seamă nu a lipsit.

Dar caracteristică e şi scrisoarea, pe lângă care a trimis Fichte manuscriptul; ea încă aruncă o lumină destul de intensivă asupra personalităţii sale.

„Am venit, scrie aici Fichte, — la
igsberg, spre a cunoaşte mai de
e pe bărbatul, pe care îl venerează
treagă, pe care însă numai pu-
i din Europa îl iubesc cu gra-
'am prezentat. Numai mai târ-
ugetat asupra procedurei mele,
că e impertinent a reflectà la
a unui astfel de om însemnat,
aveà câtuşi de puţină îndreptă-
risori recomandatoare aşi fi putut
in belşug. Mie însă numai aceea îmi
buie, pe care mi-o fac eu însumi. Aici
e a mea“.

Cred cà faptul acesta din vieaţa lui Fichte nu pretinde nici un comentar. Cetitorul să-şi întruchipeze singur personalitatea, aşa cum i-să prezintă din cele spuse până aici.

Că ce cuprinde tractatul nu ne poate interesà; fiindcă nu contribue cu nimic la cunoaşterea personalităţii. Fichte trăieşte în opul acesta cu totului tot în lumea lui Kant, aşa încât lumea filozofică a considerat opul apărut anonim ca emanaţie directă din creerul lui Kant. Numai în ce priveşte metodul se abate Fichte dela calea lui Kant; metodul e necanţian. Anume Fichte mânecă dela o problema vastă, şi puţin determinabilă, dela transcendentul, acesta devine tot mai îngust atât în periferie cât şi în conţinut, până ce ajunge la real; pe când Kant merge tocmai calea contrară, începe cu realitatea, iar la urmă i-se îndreaptă ochii către înfinit, către lumea transcendentală, către vecinicie. Kant ne duce din strâmtoare la larg, din munţi în câmpie, ne eliberează de cătuşile empirismului, ale realităţii, înbiindu-ne eul, caracterul transcedental, libertatea divină; Fichte însă se coboară din cer pe pământ. Şi metodul acesta nu'l părăseşte întreaga vieaţă; îl aflăm şi în opul lui de căpetenie din 1810, în „*Wissenschaftslehre*“. Aici pleacă dela Dzeire şi sfârşeşte cu voinţa individuală.

Cum a ajuns tractatul despre revelaţie prima lui scriere ştientifică în publicitate, nu mai amintesc, deşi tocmai prin modul aparţiei devine autorul din candidat de teologie necunoscut, dintr'odată cel mai vestit filozof pe lângă Kant, nu-'l amintesc, fiindcă nu are nimic de a face cu Fichte, ci e o apucătură de speculaţie din partea editorului.

Atât ca introducere. Cu altă ocazie voi începe cu lupta ce o deschide personalitatea lui Fichte cu puterea franceză de o parte, de altă parte cu întunerecul îngâmfărei naţionale — după nefericita luptă dela Jena de acum o sută de ani (1806), adecă cu vorbirile către naţiunea germană („Reden an die deutse Nation“).

Jena, în Iunie 1906.

Nicolae Păunaş.

„Asociaţiunea“.

Convocare.

Prin aceasta se convoacă adunarea cercuală a despărţământului Dobra al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ pe ziua de 29 Iunie (12 Iulie) a. c. la 2 ore p. m. în comuna Lăpuşnic cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea adunărei.
2. Rapoartele comitetului, cassarului şi bibliotecarului.
3. Alegerea comisiei pentru cenzurarea rapoartelor şi a unei comisii pentru înscrierea de membrii şi incassarea taxelor.
4. Cetirea disertaţiilor insinuate în regulă.
5. Referada comisiilor.
6. Stabilirea locului pentru viitoarea adunare.
7. Inchiderea adunării.

La această adunare sunt învitaţi a participà membrii despărţământului Dobra al „Astrei“ şi toţi cari se interesează de înaintarea poporului român.

Dobra la 20 Iunie (3 Iulie) 1906.

Ios. Morariu | *Lazar Vraciu*
dir. desp. | *secret. desp.*

*

Convocare.

Subsemnatul convoc prin aceasta pe onoraţii preoţi din tractul Agnitei la conferenţa preoţească anuală care se va ţineà Joi în 20 Iulie st. v. a. c. în comuna Şulumberg cu următoarea

Ordine de zi:

1. La 8 ore sf. liturgie cu predică şi cu chemarea duhului sfânt. Sfânta liturgie o vor celebrà preoţii: Mihail Păcală, Macedon Grecu şi Valeriu Cosma. Predica despre însemnătatea zilei, o va rostì păr. Ioachim Părău, iar chemarea duhului sfânt se va face de întreagă azistenţă din cler.
2. La 10 ore deschiderea conferenţei în sala şcoalei gr. or. din loc.
3. Constituirea conferenţei.
4. Apelul nominal.
5. Discuţie asupra modului cum s'a slujit şi predicat.
6. „Cari sunt cauzele deselor neînţelegeri dintre preoţi, învăţători şi fruntaşi în comunele din tractul Agnitei? Ce efecte dăunoase produc? Şi prin ce remedii s'ar puteà delăturà“? Disertant păr. Ioan Petrişor. Critica se va face în plenul conferenţei din anul 1907.
7. „Pe ce cale şi cu ce mijloace s'ar puteà edificà o casă a tractului nostru, ca reşedinţă protopresbitetală în Agnita“? Cu elaborarea acestei teme se însărcinează păr. Ioan Alexandru. Iar cu aprecierea elaboratului înv. Emil Mandocea.
8. „Cum şi prin ce mijloace s'ar puteà înfiinţà un fond de ajutorare pentru cazul morţii între preoţi şi învăţători din protopresbiteratul Agnitei“? Cu elaborarea acestei teme se însărcinează păr. George Borzea. Iar cu studierea şi apreţierea elaboratului părinte Valeriu Bonea.
9. Eventuale propuneri de interes bisericesc — şcolar.
10. Stabilirea locului şi a ordinei de zi pentru conferenţa din anul 1907.

Notă. — Fiind temele de sub 6, 7 şi 8 de interes general, la conferenţa din anul curent onoraţii preoţi se invite şi pe domnii învăţători.

Agnita la 16 Iunie 1906.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

NOUTĂŢI.

Pentru şcoale. In proiectul de budget prezentat de min. Apponyi ocură poziţia de ajutoare date şcoalelor medii atât de stat cât şi confesionale. Ajutoarele acestea au fost sporite în anul acesta dela 200 mii la 300 mii cor. Oare împărtăşisevor din cele 100 mii cor. şi gimnaziile noastre din Braşov şi din Brad de vr'un ajutor de stat, căci în suma aceasta de bună seamă sunt şi parale româneşti? Cu privire la şcoalele poporale confesionale a declarat min. Apponyi, că acele şcoale, cari ise vor păreà „nesigure din punct de vedere naţional“ le va închide. Şcolile cari corespund, le va susţinea, pentru-că nu vrea să pustiiască factorii deja existenţi ai culturii.

*

Patriarhie rusească. Patriarhia rusească a fost sistată încă pela 1702 de către Petru cel mare, care s'a declarat pe sine stăpân şi al bisericii. Sinodul din Petersburg a luat în zilele acestea concluz — probabil cu învoirea prealabilă a Ţarului — să reînactiveze patriarhia, iar ţarul să fie de acì nainte numai apărătorul bisericii, nu şi capul ei. In viitorul apropiat deci se va restabili patriarhia şi se va alege patriarhul, de care a fost lipsită biserica rusească 200 de ani.

*

Românî la cursul administrativ. La cursul notarial din Murăş Oşorheiu au trecut ezamenul cu succes şi următorii Români: Gheorghe Braniste (Torcla), Nicolau Dan (Zerneşti), Luca Feldrihan (Năsăud) Iosif Flutur (Körösszeg) Ioan Ilie (Zerneşti), Victor Iosof (Galiş), Iacob Oratie (Zerneşti), Valeriu Pop (Haşag), Eugen Poparadu (Făgăraş), Ioan Posmuşian (Ragla), Ioan Şiandru (Viştea inf.) Olimpiu Stan (Gârbova inf.) şi Ion Vişa (Şeica mare).

*

† Miliţa Iovescu născută Vedrilla, a decedat în Caransebeş după scurte suferinţe Joi, în 5 Iulie a. c., la 2 ore după ameazi în al 68-lea an al etăţii. Rămăşiţele pământeşti ale adormitei în Domnul au fost aşezate spre vecinică odihnă Vineri în 6 Iulie a. c. la 5 ore d. a. în cimiterul gr. or. rom. din Caransebeş. Pe răposata o deplânge soţul Paul Iovescu, cassar la com. de avere, fiiul Gregor Iovescu, căpitan imp şi reg., fiicele Calina Dimitrievici născută Iovescu, Iuliana Iovescu, Eugenia Tordăşianu născ. Iovescu, ginerii Nicolae Dimitrievici, funcţionar la c. f. r. şi Victor Tordăşianu, asesor conzistorial, precum şi alte numeroase rudenii.

*

Din Alba-Iulia ni se scrie, că ştirea despre pedepsirea dlui advocat *R Patiţa* a fost dată cu totul greşit Judecătorul nu l'a pedepsit pe dl Patiţa pentru că a vorbit româneşte la pertractare, ci i-a *permis* chiar să vorbească româneşte, după ce nu în calitate de advocat se află în faţa judecăţii, ci în calitate de acuzat. Pedeapsa a primit'o dl Patiţa în procesul de calumnie ce i-s'a fost intentat. Pentru faptul apoi, că a vorbit româneşte la judecătorie, l'a denunţat reprezentantul procurorului la camera advocaţială, şi *aceasta* l'a pedepsit. Curia a aprobat. Aşa stà lucrul.

*

Himen. Dşoara *Mărioara Muntean* şi dl *Vasile Debu* îşi anunţă cununia religioasă, care se va celebrà în biserica gr. or. din Agnita, Duminecă în 2/15 Iulie a. c. la 5 ore d. a.

*

Scandaluri jidoveşti. In zilele acestea au produs mare turburare două scandaluri ieşite la iveală în ziaristica maghiară. Unul s'a întâmplat în Fiume, unde mai mulţi colaboratori dela mai multe foi din Pesta au stors dela noul guvernor câtevà mii de coroane ca bacşiş pentru anumite tămâeri din partea acelor ziare. Societatea ziariştilor din Pesta pretinde dezvălirea întregului scandal, pentru-că presupune fapte şi mai urâte, şi pedepsirea celor ticăloşi.

Al doilea scandal e faptul că a ieşit la iveală subvenţia de 50 mii cor. dată de noul guvern ziarului „Független Magyarország“. Subvenţia s'a dat proprietarului ziarului, Rónai, care a şi ridicat 20 mii cor. Faptul a ajuns la urechile directorul Lengyel Zoltán, care s'a supărat foc, că „s'au dat banii fără ştirea lui“ şi a abzis de conducerea ziarului. Faptul acesta a stârnit uimire în toate cercurile şi aşa s'a descoperit păcatul. Iată pentru ce plăteşte bietul popor dările omorâtoare, ca din ele să se înfunde pungile Jidănaşilor cu gură mare!

*

Petrecere în Brad. Meseriaşii români din Brad învită la petrecerea de vară ce se va aranjà Duminecă în 2/15 Iulie 1906. Inceputul la orele 2 d. a. Venitul curat e destinat pentru sporirea „Fondului pentru ajutorarea învăţăceilor şi sodalilor români“ din Brad.

*

Biserică arsă. Biserica sf. Mihai din Hamburg, unul din monumentele clasice grandioase, a căzut jertfă flacărilor. Câţiva mehanici lucrau în turnul bisericii ca să aurească orologiul, întrebuinţând topitoare cu foc. Din aceste s'a aprins turnul. Focul sprijinit de vânt a cuprins în câteva minute toată biserica. Flacările s'au prelins apoi pe casele vecine şi au mistuit 20 case cu totul. Alte 35 au suferit stricăciuni mai mici. Turnul bisericii s'a dărâmat, au ars o mulţime de obiecte de preţ şi reliquii din vechime. In marea de flacări au pierit 21 oameni, 30 pompieri au suferit răni grele.

*

Explozie la expoziţie. Luni seara s'a întâmplat la expoziţia din Bucureşti o groaznică explozie în depozitul de materii explozibile ce se întrebuinţează la luptele navale. Un sergent marinar trăgeà cu revolverul focuri oarbe asupra unui vaporaş şi o cartuşe a nimerit într'un sac cu pulbere care a explodat. Cinci oameni au fost răniţi. Hainele s'au aprins pe ei şi ei au sărit în lac. Au fost pansaţi la moment. Unul dintre ei, se crede, nu va scăpà cu viaţa din arsuri.

*

† Manuel Garcia vestitul profesor de cântare, inventatorul laringoscopului, a murit în Londra în vârstă de 102 ani.

*

Efectul muzicei. Un negustor din Lipsca şi fata bibliotecarului univerzităţii erau mari adoratori ai muzicei şi la un concert au legat pretinie. Deliciul muzicei, în deosebi a lui Wagner, a încolţit în sufletul lor convingerea, că viaţa e numai valea plângerii, moartea e însă cea mai dulce existenţă. S'au decis să moară. Au ascultat întro seară opera „Tristan şi Izolde“ şi sub influinţa muzicei acesteia şi-au pus capăt vieţii.

*

Petrecere în Agârbiciu. Tinerimea română din Turda şi jur învită la Petrecerea de vară ce o va aranjà Duminecă în 15 Iuliu st. n. în localul şcoalei din Agârbiciu cu ocaziunea adunării generale a despărţământului XXIII. „Turda“ al Asociaţiunii. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat bibliotecii poporale ce se va înfiinţà în Agârbiciu. Suprasolvirile sunt a se adresà Domnului Vincentiu Orăsan preot gr. or. Egerbegy per Ghéres.

*

Pedeapsa cu moarte. Un deputat al camerei franceze a înaintat un proiectpentru ştergerea pedepsii cu moarte. Proiectul a fost întimpinat cu simpatie. *Duma* rusască a votat deja un proiect de lege în privinţa aceasta. E întrebare însă dacă Ţarul îl va sancţionà. Se crede că nu.

*

Princesa Cecilia, soţia prinţului moştenitor al Germaniei, însurat anul trecut, a dat naştere unui fecior. Mai mare bucurie a avut împăratul, care, deşi încă tinăr, se mândreşte că a ajuns — moş.

*

Descoperire. Din Ilia ni se scrie, că un măiestru de acolo, A. Popa, a descoperit în pădurile din apropiere două mine de aur, cari conţin aur mult. El ar dorì să le dea în arândă. Cei interesaţi să se adreseze la A. Popa în Sârbi p. u. Ilia mureşană.

*

Pesta în întunerec. In fabrica de gaz a capitalei a izbucnit în zilele trecute greva. Socialdemocraţii au cerut ca trei colegi de-ai lor socialişti creştini să fie eliminaţi, deoarece spărseseră solidaritatea la o grevă de mai nainte. Nevoind direcţia să le împlinească cererea, şi-au denegat lucrul toţi muncitorii si astfel Budapesta a rămas Luni seara fără gaz. Au sărit în ajutor soldaţii cari au făcut ce au putut, dar foarte puţin şi partea cea mei mare a oraşului a rămas cu totul în întunerec. Cei trei au trebuit scoşi din lucru.

*

Bufallo Bill. In 13 Iulie n. dimineaţa soseşte la Sibiiu societatea colonelului american Cody (Buffalo Bill) pentru a dà cele două reprezentaţiuni anunţate. Va fi adusă de tren special, format din 50 vagoane. Domnul major *John M. Burke*, însoţitorul colonelului, a sosit în oraşul nostru pentru a face pregătirile necesare, ca reprezentaţiile să se poată ţineà. In arena care va fi ridicată pe *Exercierplatz* va fi loc pentru 12,000 de privitori. Cine numai poate, să vină şi se vadă, aceea ce nu va mai puteà vedeà!

Concurs.

Comitetul parohial al bisericii gr. or. române din Braşov Cetate va conferì din *fundaţiunea Nicolae de Şuştai* următoarele stipendii:

1. Un stipendiu de 500 cor. pentru studenţi univerzitari.
2. Un stipendiu de 300 cor. pentru o studentă.
3. 14 stipendii de câte 150 coroane pentru şcolarii de gimnazii, şcoale reale şi comerciale, din cari 10 stipendii se dau numai pe un an.
4. 4 stipendii de câte 100 cor. tot pentru şcolari de gimnazii, şcoale reale şi comerciale.

Conform §. 12 al lit. fundaţ., aceste stipendii se vor conferì numai la studenţi şi studente de naţionalitate română şi de confesiunea gr. or., cari au în atestatul lor calculul general cu cel puţin „bine“ şi purtarea morală „bună“.

La votarea stipendiilor pentru studenţii dela şcoale secundare se vor preferì aceia cari învaţă la vreuna din şcoalele din Braşov, iar dintre fete se va preferì aceea care se pregăteşte pentru o carieră menită a-i da o poziţie independentă în viaţă ori a-i deschide calea spre funcţiuni publice.

Dela concurenţi se cere:

1. Atestat şcolar.
2. Atestat de paupertate, în care să se constate:

a) averea imobilă a părinţilor;

b) venitul după acea avere, ori având părinţii alt câştig sau salar, suma acestora şi

c) numărul membrilor de familie a părinţilor.

Atestatul de paupertate se va eliberà de primăria comunală, dar se va semnà şi de parohul locului.

Cererile sunt a se prezentà comitetului parohial sus amintit până la 1 Aug. st. v. a. c.

Braşov, din şedinţa comitetului parohial al bisericii gr. or. române din Braşov-Cetate, ţinută la 22 Iunie st. v. 1906.

Gheorghe B. Popp
prezident.

Dr. I. Blaga
epit. secretar ad hoc.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Tinerimea română din Ofenbaia şi jur a aranjat în 9/22 Aprilie a. c. producţiune teatrală cu cântări de cor, declamări şi joc, în favorul fondului protopresb. al tractului Lupşa. Venitul brut a fost de 162 cor. 40 fileri, iar erogatele 124 cor. 40 fileri. Profitul deci 38 cor., care s'a şi transpus prin aranjatori cassei protopresbiterale.

Suprasolviri, peste taxa de întrare au făcut cu acea ocaziune următorii: Vasilie Gan 5 cor., Lázár Gyula 4 cor., Ioan German 3 cor. 50 fileri, Eva German 3 cor. 50 fileri, Vasilie Bumbuţ, Radinuszky Zoltán, Kommerländer Iózsefné şi Solyom Dániel, fiecare câte 3 coroane, Dionisiu Muntean, Avram Cioran şi Vasilie Şpan, fiecare câte 2 cor. 50 fileri Gavril Rancea, Simion Paşca, George Balea, Todora Candrea şi Ioan Raţ, fiecare câte 2 cor. 20 fileri, Vasile Pleşa, Mih. Gaja, Ilie Bura şi Sabastian Ceapa, fiecare câte 2 cor., Kolozsi Sándorné 1 cor. 60 fileri, Bab Iános, Augustin Pop şi Petru Paşca, fiecare câte 1 cor. 50 fileri, Gligor Ioan, George Lazar, Laurenţiu Florantin Ioan Ifs. Tordai, Ros. Predelici, Alexandru Hăţegan, Ioan Mladin şi Iosif Mladin 1 cor. 20 fileri, Ioan Panţa şi Iosif Pitic, fiecare câte 1 cor., Letiţia Suciu 80 fileri, Szakács Ferencz 50 fileri, Ana Sârb. Ioan Sârb, Victor Găbudean, Kozomos Johan, Iosif Panţa, Nicolae Capră, Emilian Faur, fiecare câte 20 fileri. Şi-au rescumpărat biletul fără a se prezentà: Simion Pop cu 5 cor., Laurenţiu Ciorbea cu 3 cor. 20 fil., Eut. Frăsilă cu 2 şi Ioan Onea cu 1 cor.

In numele epitropiei prot. aduc ferbintea mea mulţămită tinerimii, care s'a însufleţit pentru un scop nobil şi a făcut bun început pe teren social şi cultural; şi mulţămesc şi publicului azistent pentru participarea număroasă şi îndemnul ce l-a dat tinerimii încurajându-o la muncă şi în viitor. Primească mulţămita tuturor şi domnii reprezentanţi ai minelor, cari ne-au pus la dispoziţie pentru acea seară atât casina, cât şi luminatul electric!

In numele epitropiei protopresbit. a tractului Lupşa.

Ofenbaia, 17 Iunie 1906.

Vasile Gan
protopresb.

*

La apelul comunei noastre bisericeşti din a. tr. adresat On. oficii parohiale precum şi Onor. Directiunei a institutelor de economii şi credit pentru edificarea unei şcoale confesionale gr. or. în parohia Mihăleni, tractul Zarandului, care e dejà spre terminare au mai contribuit şi în anul prezent următorii:

Din parohia Tilişca: Gheorghe Bratu, econom 2 cor., Simion Rodean, econom 1 cor., Romul Millea, artist, 40 fil., Dela mai mulţi credincioşi 5 cor. 06 fil. Total 8 cor. 46 fil.

Din parohia Daia: Eustatie Cibu, paroh, Ioan Cărpinişan, capelan, Ioan Tanase, v.-not., şi Simion Ispas, prop., fiecare câte 1 cor., Alexiu, Cibu, înv., P. Pătrângenariu, înv., şi Ilie Mateş înv., fiecare câte 50 fil., Filip Teodor, 40 fil. Total 5 cor. 90 fil.

Din parohia Gârboiu: Teodor Purdean, paroh, 1 cor., Ioan Purdea, 40 fil., Hoza Vasile, Hoza Gavriil, Bercia Gavriil, Ioan Cremi, Ioan Hoza, Ioan Purdea, Petru Vaida, Dumitru Bercia, Teodor Hoza Ioan Purdea, Lica Purdea, Vasile Purdea, Todor Hoza, Dumitru Cremi, Petru Cremi, Teodor Purdea, Gheorghe Hoza şi Gheorghe Bercia, fiecare câte 20 fil. Total 5 coroane.

Din parohia Blăjeni Plaiu: Luţ Avram gr. Dochiţi, 2 cor., Ciocan Avram l. Gavrilă, Miski István, fiecare câte 1 cor, Ciocan Vaselie, Ştefan Gheorghe a Doţi, Khon Rozalia, fiecare câte 40 fil., Ciocan Nicolae l. Ioan, Vârdea Nicolae butel, Petru Solomon, Ştefan Dumitru l. Văsălie, Opra Ioan, Pătru Ioan, fiecare câte 20 fil., Bogariu Sav, Luţ Solomon, Miheţ Avram a Rusandi. Miheţ Ioan a Rusandi, fiecare câte 10 fil., Total 6 cor. 80 fil. Colectaţi pe lista dlui Ioan Simulescu, înv. în Blăjeni Plaiu.

Din parohia Ohaba: Ioan Moldovan, paroh 1 cor. Ioan Dragomir, 50 fileri, Savu Caden, epitrop, Vasile Mureşan fiecare câte 20 fil., Mihaila Schiau. Mihaila Cadeu, Nicolae Muntean, Mariţa Dragomir, fiecare câte 10 fil. Naturalii în preţ de 4 cor. 40 fil. Total 6 cor. 70 fil.

Din parohia Sibiiu-Cetate 10 cor.

St. D. Alexandru Draia, înv. penz. în Crişcior, şi cassar de bancă a donat suma de 20 coroane. Institutul de economii şi credit „Crişana“ din Brad, a donat suma de 50 cor., „Hondoleana“ din Hondol 10 cor., „Auraria“ din Abrud 10 cor.,

In total s'a încassat suma de 132 cor. 86 fil.

Primească atât On. Domni parohi, Onor. Dir. cât şi generoşi contribuienţi mulţămitele noastre pentru buna atenţiune ce ne-au dato întru sprijinirea şi ajungerea scopului iniţiat, având a servì de model şi altor parohii şi instituţiuni, cari din cauze neştiute încă nu ne-au întins mâna de ajutor cu obolul lor.

Pentru comitet:

Mihăleni, la 31 Maiu 1906.

Gheorghe Almăşan
paroh şi prezident

*

Iubiţii noştri emigraţi în America mai jos însemnaţi au contribuit pentru înfrumseţarea şi provederea cu cărţi a sfintei noastre biserici din *Grid*, şi anume:

Pentru procurarea Mineelor în 12 volume în preţ de 172 cor. au contribuit cu sume egale: Toma Drăghiciu, Neculai G. Ghlghernia, Neculai J. Urdea, Neculai Stejeroiu, Ion G. Ghighernio, Inache Popa, Andreiu Popa, Bucur Popa, Moise Popa, Iacob de Chichernio, Petru D. Ccichernio, Victor Chichernio, Leonte Chichernio, Leonte Mihaila, Leonte Boer, Petru Boer, Miron Boer, Ion Borsan, Gheorghe A. Chichernea, Isimie Stanciu, Gheorghe Boer, Andreiu Potec, Bucur Borsan, Andreiu B. Draghiciu, Ion D. Urdea, Vasile Comaniţa, Ion Comaniţa, Emilian Popa, Iacob Negrea, Bucur Modorcea, Ion Draghiciu, Constantin Comaniţa, Ion G. Urdea, Iacob B. Boer, Lascu Draghiciu, Gheorghe Stan Popa, Eroftein Boer, Rudolf Modorcea, Gheorghe Comaniţia, David Boer, Costan din Boeriu, Costandin Chichernia, Neculai N. Urdea Neculai, N. Comaniţă, Achim Bursan, David Grindu, Ion Trand. Bursan toţi din Grid. Ion Comaniciu din Veneţia inf., Gheorghe Tridon din Părău şi Gheorge Leichit, Englez şi Neculai G. Boeriu din Grid Apoi pentru procurarea unui policandru cu 30 de lumini au contribuit iar în părţi egale la preţul lui de 280 coroane: Neculai G. Chichernia, Ion Draghiciu, Neculai Stejeroiu, Iacob Stejeroiu, Andreiu Popa, Bucur Popa, Moise Popa, Iacob Urdea, Gheorghe Urdea, Leonte Boer Miron Boer, David Boer, Gheorghe Chichernea toţi din Grid, pentru care faptă nobilă li se aduc şi pe calea aceasta cele mai călduroase mulţămiri.

Grid, în 13 Aprilie 1906.

Ilariu Boeriu
paroh gr. or.

*

Cu ocazia instalării domnului protopresbiter al tractului Agnita Ioachim Muntean, tinerimea din Agnita a aranjat o producţiune teatrală împreunată cu joc în sala „Hotelului Agnita“, sub conducerea domnului învăţător Aurel Varga. Dăm aici pe acei marinimoşi, cari pe lângă taxa fixată au mai contribuit cu următoarele suprasolviri: Dl Ioachim Muntean, protopresbiter cu familia domniei sale, Mateiu Voilean, asesor conzistorial şi Lazar Triteanu, referent şcolar, toţi laolaltă au contribuit cu 20 de coroane. Maurer Albert, primpretor 2 cor. 60 fileri, I. Alexandru, paroh în Ilimbav 20 fileri, Petrişor, paroh în Alţina 40 fileri, Zinc, advocat în Agnita 80 fileri, P. Bulcu, jandarm 50 fileri, Cristian Rener, conducător de poştă 1 cor. 60 fileri, Rener Daniel, cassar la bancă 80 fileri, Ioan Comşa, pantofar din Coveş 40 fileri, Maria Varga şi Maria Branişte, din Proştea, câte 20 fileri, Mihail Rău 40 fil.

Domnilor mai sus indicaţi prin aceasta le aducem mulţămită ziaristică.

Maria Varga
înv.

Andreiu Prunea
cassar.

*

Dăruitorii, cari au donat pentru sf. noastră biserică sunt următorii: Dumitru Florea, Aţel, 50 cenţi, Silvestru Cândea, Bertan, 50 cenţi, Ioan Muntean, Porceşti, 25 cenţi, Visarion Florea, Aţăl, 10 cenţi, Achim Holerga, Măgărei, 25 cenţi, Vasilie Susreron, Barlat, Stefan Strugari, Budac, ambii câte 25 cenţi, Dumitru Primar, Barlat, 50 cenţi, Vasilie Petri, Hundorf, Petru Crişan, Heţur, Ileana Dragoş, Szàsznados, Ioan Câmpean, Varalea, Ioan Duralin, Gagran, Mihail Pafrea, Gligor Cheţan, Teodor Diac, Stefan Mitrea, Stefan Ţafrea, Stefan Trasim, toţi din Hetur, Rafira Bruslea, Udvarhely, Hebestad Brasovean, Sas-Nádos, Iosif Sifrea, Agristin, Ioan Dumitru, Agzistin, Petru Barabaş Achim, Jacul român, Ioan Colcer, Jacul român, George Diac, Hetur, Zaharie Mihai, Hetur, fiecare câte 25 cenţi, Ilie Culcer, Jacul român, 50 cenţi, George Savu, Vidacut, Petru Cioatlos, Jacul român, Vasilie Fulea, Răhău, George Buzaş, Jacul român, Teodor Balan, Brasfalau, fiecare câte 25 cenţi, Ioan Buzaş, Jacul român, 50 cenţi, Ioan Buzaş, Jacul român, Filoftea Banci, Zlagna, Ioan Maer, Vasile Buzas, Petru Maer, Ioan Costea, Zaharie Maer, fiecare câte 25 cenţi, Ioan Barabaş, 1 dol. Pentru Barabaş, 50 cenţi, toţi din Jacul român, Mihail Medrea, Ailac, 50 cenţi.

Apoi a mai dăruit dl învăţător Patriche Pintea din Paloş pentru biserica noastră un chiriacodromion, un molitvelnic, şi un orologion (Ciaslov). Deci tuturor acestor donatori subscrisul prin aceasta în numele întreg sinodului parohial le mulţămesc, iar celor depărtaţi de patria lor rog pe milostivul Dzeu ca să le ajute în călătoria lor, îngerul povăţuitor să-i întoarcă fericiţi la vetrele lor şi să le ajute în toate zilele vieţii lor. Suma totală dăruită de cei din America este de 64 cor. Iar valoarea cărţilor dăruite e de 27 cor.

Şarpatoc, la 3 Maiu 1906.

Moise Flitter
paroh gr. or.

Cărţi şi reviste.

Dare de seamă (a 8-a) despre masa studenţilor din Braşov, publ. de dir. V. Oniţiu. Averea acestui aşezământ a fost la 1 Iunie 1906 38·958 cor. 13 fil. In decursul anului şcol. 1905/6 a adăpostit 37 elevi din gimnaz, comerciale şi reale.

*

Transilvania Nr. III pe lunile Maiu Iunie publică programul de muncă al secţiunilor reinactivate ale Asociaţiunii, lista premiilor stabilite de Academia Română pe anul 1906, precum şi un repertor bibliografic al productiunii literare române din Ungaria în anul 1905. In şirul concluzelor din procesele verbale e evidentă şi noua organizare a biroului Asociaţiunii.

*

Pentru Ţărani de Nicu Stejărel, cuprinde schiţe din viaţa poporului, precum şi anecdote în versuri. E o carte foarte potrivită pentru popor, e scrisă pe înţelesul acestuia. Limba însă puteà fi mai îngrijită, în deosebi în piesele versificate, în cari poezia pătimeşte. Costă 1 cor.

*

Viaţa românească Nr. 4 Escelenta revistă din Iaşi se prezintă în condiţiile cele mai bune. Publică două nuvele, una de N. Gane şi alta de I. Ciocârlan, mai multe poezii de Ana Conta, V. Siliu şi admirabila „Carmen“ de Oct. Goga, concepţia univerzalităţii iubirii. Poezia aceasta de sigur îşi va luà locul binemeritat în literatura universală. Dl Stere în „Patru zile în Ardeal“ îşi spune frumoasele impresii câştigate în oraşul nostru, însoţindu-le de caracterizări şi observaţii adeseori bine nimerite. Pe lângă aceste mai cuprinde revista multe studii de valoare şi o cronică, revista revistelor şi recenzii, rubrici bogate, pe cari nici o altă revistă nu le cultivă cu atâta conştienţiozitate şi obiectivitate în observaţii pătrunzătoare, ca „V. Rom“. Un număr de peste 200 pag. costă 1 cor. 50 fil.

„ALBINA“
institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune.

In senzul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulaţie cu ziua de 30 Iunie 1906 face K 5.473,000·—
2. Pretenziunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de . . . . „ 6.129,854·76
3. Valoarea hipotecelor luate de bază la susnumitele împrumuturi hipotecare este de . . . . „ 24.696,181·—
4. In senzul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de . . . „ 500,000·— acesta e indus în cont separat şi plasat în următoarele efecte publice:

Nom.	K	6,400·—,	Sorţi de stat din 1860 cu 4%,
„	„	6,000·—,	Obligaţiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%,
„	„	4,200·—,	Sorţi de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%,
„	„	2,200·—,	Sorţi de ale împrumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,
„	„	5,800·—,	Obligaţ. cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%,
„	„	106,000·—,	Scrisuri fonciare Ungare. Landes-Central Sparcassa cu 4½%,
„	„	20,200·—,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial-Bank cu 4½%,
„	„	100,000·—,	Obligaţiuni comunale Pester ung. Comercial Bank cu 4%,
„	„	74,600·—,	Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial-Bank cu 4%,
„	„	150,000·—,	Obligaţiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%,
„	„	14,000·—,	Rentă comună Maiu cu 4%,
„	„	10,000·—,	Rentă austriacă în cor., cu 4%,
„	„	4,000·—,	Acţiuni de ale reuniun. gener. de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ung. cu 5%,

Sibiiu, 6 Iulie 1906.

Direcţiunea.

Poşta redacţiei.

Z. B. St. în R. Atârnă dela natura actului. Sunt acte cari se pot cere în copie şi sunt acte cari *nu se pot* extradà la cererea nimănui în copie.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 52—1906 (156) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa I-a din **Răşinari** protopresbiteratul **Sibiiului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari venite concurenţii îşi pot luà informaţiuni dela comitetul parohial.

Doritorii de a ocupà acest post au aşi aşterne cererile lor — instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a cântà respective a predicà.

Răşinari, din şedinţa comitetului parohial gr. or. ţinută la 24 Iunie 1906.

Maniu Lungu paroh, prez. comit. par.
Şerban Cioran not. com. paroh.

Nr. 635.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 24 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 741—1906. [148] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bârghiş**, salar 600 coroane din repartiţie dela popor.

2. **Bruiu**, salar 600 coroane dela biserică, cuartir în natură şi 6 stângini de lemne, din cari se va încălzì şi şcoala.

Alesul va fi obligat să ţină şi şcoală de repetiţie cu elevii.

3. **Nocrichiu**, salar 600 cor., din care 120 cor. subvenţiune dela stat, cuartir liber în şcoală, 4 stângini de lemne şi grădină în mărime de $^1/_4$ jug. cat.

Alesul e obligat să cultive grădina de pomi şcolară, iar în postul Crăciunului să instrueze junii din comună sara dela 6—8 oare. Cei cu pregătire de 4 cl. gimn. sau civile vor fi preferiţi.

4. **Fofeldea**, pentru al doilea post, salar 600 cor. din care 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela comuna politică.

Aleşii învăţători dela toate patru comunele vor fi obligaţi să cânte la liturgie cu elevii în Dumineci şi sărbători; iar cei de sub 1, 2 şi 3 să ţină strana şi la utrenie. De aceea ceice doresc să fie aleşi să se prezente în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică ca să-şi arete destoinicia în cântări şi tipic.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă şi dela serviciul neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în regulamentul şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 20 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Ad Nr. prot. 656—1906. [155} 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** la şcoalele confesionale din comunele **Agribiciu, Călata-mare, Cojocna, Gherofi-Dângău, Mărişel şi Mociu**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotaţiune pentru fiecare post de învăţător e statorit salarul de câte 600 cor. şi cuartir în edificiul şcoalei.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi au a-şi înainta petiţiunile instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări şi totodată să noteze în petiţiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind şi cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 22 Iunie 1906.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

Nr. 228—1906 protop. [150] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Şaldorf**, protopresbiteratul **Mediaşului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii îşi vor înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului cu suma de 40 coroane anual în decurs de 10 ani.

Mediaş, 22 Iunie 1906

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 215—1906 protop. [151] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Mediaş**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Agârbiciu**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în edificiul şcoalei şi 3 stângini lemne de foc.

2 **Biertan**, salar de 600 cor., solvit în rate lunare: din alodiu 300 cor., din cassa bisericei 100 cor. şi din repartiţie 200 cor., cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

3. **Păucea**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

4 **Richişdorf**, salar de 600 cor., din repartiţie 300 coroane, iar pentru restul de 300 cor. s'a cerut întregire dela stat, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

5. **Şaroş**, salar de 600 cor., şi anume: 518 cor. din repartiţie, iar 82 cor. din alodiu, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

6. **Şeica-mare**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc 2 stângini.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile intruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu pretopresbiteral în terminul indicat, a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a-şi arătà desteritatea în cântări, îndatoraţi fiind cei instituiţi a instruà copiii în cântările bisericeşti şi a cântà la sf. liturgie; a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului în suma de 10 cor. anual, în decurs de 10 ani.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetele parohiale.

Mediaş, 22 Iunie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 533—1906. [152] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti**, din comunele mai jos însemnate, aparţinătoare protopresbiteratului **Turda**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român“, pe lângă următoarele emolumente:

1. **Agârbiciu**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir în natură, grădină şi lemne de foc.

2. **Banabic**, salar 600 cor. din repartiţie, cuartir, grădină şi lemne de foc.

3. **Cristiş**, salar 600 cor. din repartiţie, pământuri şi cantorat, cuartir, grădină şi lemne de foc.

4. **Găbud**, salar 600 cor. relut pentru cuartir şi lemne.

5. **Hărastăş**, salar 600 cor. din repartiţie şi din cassa bisericei, cuartir, grădină şi lemne de foc.

6. **Hidiş**, salar 600 cor., relut pentru cuartir, grădină şi lemne de foc.

7. **Muereu**, salar 600 cor., cuartir, grădină şi lemne de foc. Alesul va provedeà şi cantoratul.

8. **Murăş-Sân-Iacob**, 600 cor. din repartiţie, pământuri, cantorat, cuartir şi lemne de foc.

9. **Sân-Mihaiu**, salar 600 cor. din repartiţie, pământuri şi cassa bisericei, grădină, lemne de foc şi relut de cuartir. Alesul va fi şi cantor.

10. **Soporul-de-câmpie**, salar 600 cor., cuartir, grădină şi lemne foc. Alesul va fi şi cantor.

11. **Turda**, salarul 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, cuartir în edificiul şcoalei, lemne de foc şi remuneraţie specială pentru instruirea corului bisericesc şi pentru alte servicii scripturistice.

Cuincuenalele se vor computà dela datul întăririi alegerei respective întroducerei în post.

Reflectanţii vor aveà a ţineà strană în Dumineci şi sărbători şi sunt poftiţi a se prezentà în comuna respectivă spre a-şi arătà aptitudinile în cele rituale.

Cererile instruite în ordine să se aştearnă în terminul indicat subsemnatului oficiu dela care se pot luà şi informaţiuni speciale.

Turda, 19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murăşan
protopresbiter.

Nr. 160—1906. Of. prot. [153] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a postului **învăţătoresc** dela şcoala poporală confesională gr. or. română din parohia **Chiueşti**, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile computate dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este: salar de 600 cor. din repartiţia de pe popor, locuinţă în edificiul şcolar şi lemne de foc.

Cuincuenalele dacă nu se vor puteà esopera din ajutor de stat după anii de serviciu computabili ai învăţătorului ales se vor socotì numai după anii de serviciu definitiv şi neîntrerupt împliniţi la această şcoală.

Invăţătorul e dator a conduce elevii şcolari în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Concurenţii au aş înaintà rugătile concursuale, instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis indicat mai sus şi înainte de alegere a se prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserica din parohia numită pentru a face cunoştinţă cu poporul şi a cântà în biserică.

Dej, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dej în conţelegere cu respectivul comitet parohial.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Numai pe timp scurt

în Sibiiu, pe „Hermannsplatz“ se află

Electro-Bioscopul Lifka

(Kinematograph mai nou)

într'o hală spaţioasă de proiectat, construită şi întocmită anume pentru acest scop după cerinţele cele mai moderne.

Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminaţie electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârşire. Distins cu **premiul cel mare** la expoziţia universală din Paris 1900 şi Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**

Tot a doua zi program nou. Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.

Reprezentaţiuni zilnic la 7, 8 şi la 9 oare sara; Dumimineca şi sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi la 10 oare sara.

Preţul de întrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul III **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldaţi dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**

[145] 2–5

In Sibiiu numai o zi!

Vineri în 13 Iulie

două reprezentaţiuni pe Exercierplatz.

Reprezentaţiunea de seara nu se deosebeşte întru nimic de cea de după prânz.

Toate locurile sunt scutite de ploaie.

Occidentul sălbatic
al lui
BUFFALO BILL

Congress of ROUGH RIDERS of the World

(Călăreţii cei mai îndrăzneţi din lume).

Sub direcţiunea majorului

F. W. CODY (Buffalo Bill)

Buffalo Bill în fuga cailor îşi arată destoinicia în puşcat.

100 INDIANI
din America-Nordică.

O scenă mare în mai multe tablouri:

Bătălia „Little Big Horn“ sau ultima apărare a Custerului.

Două reprezentaţii.

După prânz la 2 ore. Sara la 8 ore.

Cassa va fi deschisă la 1 şi 7 ore.

Preţurile de întrare:

Locul I **2** Cor.; Loc numerotat **4** Cor.; Loc rezervat **5** Cor.; * 1 scaun în Loge **8** Cor. *

Copiii sub 10 ani plătesc jumătate.

Bilete pentru locurile cu 5 Cor. şi cu 8 Cor. se pot cumpărà în ziua reprezentaţiei dela 9 ore dimineaţa din librăria Iosif Drotleff.

În Alba-Iulia la 12 Iulie!

În Braşov la 14 şi 15 Iulie!

[141] 4—5

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 70 Sibiiu, Joi 29 Iunie (12 Iulie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 5792 Şcol. 1—3

CONCURS

Din fondurile arhidiecezane sunt a se conferì următoarele stipendii:

1. Din fondul Moga un stipendiu de 1000 coroane, pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză, cari studiază la universitate.

2. Din fundaţiunea Francisc Iosif un stipendiu de 120 coroane.

3. Din fundaţiunea Cologea un stipendiu de 120 coroane.

4. Din fundaţiunea Peioviciu un stipendiu de 100 coroane.

Aceste trei pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză din şcoalele medii.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan până la 1 August a. c. st. v., instruate cu următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de paupertate.
4. Eventual cu alte documente recomandatoare.

Sibiiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 22 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Legea de naţionalităţi.

Sibiiu, 11 Iulie n.

Deputaţii naţionalişti din dietă necontenit cer executarea conştienţioasă a legii de naţionalităţi, adusă înainte cu treizeci de ani, numai pentru ochii lumii, pentrucă intenţiunea a fost din capul locului, ca legea să rămână neexecutată, şi tocmai de aceea a fost compusă astfel, ca să *nu poată fi* executată. N'are adecă clauzulă de executare!

Işi vor pune mulţi deci întrebarea, cum de deputaţii naţionalişti cer un lucru despre care toată lumea ştie, că nu li-se poate dà, şi care, în cât ne priveşte pe noi, Românii, nici nu e trecut în programul nostru naţional, pentrucă noi cerem în programul nostru *revizuirea* legii de naţionalităţi şi formularea ei astfel, ca aceea ce le compete naţionalităţilor, drepturi cu privire la folosirea limbei lor, să li-se garanteze în o lege care *poate* fi executată, nu însă executarea unei legi neexecutabile?!

Intrebarea e la loc, şi totuş nu e la loc. Nu pentru aceea călăresc mereu deputaţii naţionalişti pe legea de naţionalităţi, pentrucă ar aşteptà serios dela actualul guvern să o execute cu conştienţiositate, ci pentrucă ştiu, că cu nimic nu pot mai bine supărà şi compromite în faţa străinătăţii guvernul şi majoritatea parlamentară din ţara noastră, decât cu necontenita accentuare a faptului, că *avem lege* despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor, cu care compatrioţii maghiari au făcut şi fac mare paradă în străinătate, dar care dela votarea ei încoace tot aşteaptă să fie executată, fără a se aflà omul care să îndrăznească a o pune în aplicare!

In alte state, în cari stările de lucruri sunt normale, neexecutarea unei legi sancţionate din partea Coroanei, unei legi provăzute cu clausula mult conţinătoare, că precum *„Noi o ţinem şi o respectăm, cerem ca şi supuşii noştri să o ţină şi să o respecte“*, — formează *crimă*, şi datorinţa parlamentului este să pună sub acuză guvernul care s'a făcut vinovat de acest lucru. La noi? E vârtute patriotică neexecutarea legii de naţionalităţi, şi parlamentul nostru ar fi în stare să pună sub acuză tocmai guvernul care s'ar incumetà să o execute.

De aceea, la executarea ei să nu ne aşteptăm, pentrucă n'are să urmeze. A spus-o domnul ministru prezident *Wekerle* clar cu ocaziunea consfătuirii pe care a avut-o cu unii dintre fruntaşii români înainte de alegerile pentru dietă în Budapesta, că e cu neputinţă să execute legea de naţionalităţi, pentrucă aşa e făcută, că nu poate fi executată!

Şi totuş, ce vedem? Vedem, că unii dintre patrioţii noştri maghiari *se tem* că legea va puteà să fie executată, spre marea lor durere şi părere de rău. Lucrul acesta transpiră dintr'un prim articol apărut nu de mult în ziarul *„Budapesti Hirlap“*, în care scriitorul pledează pentru *cassarea* legii de naţionalităţi, ca nu cumva, în urma întroducerii votului universal, naţionaliştii să se întărească atât de bine, încât să trebuiască să fie executată legea aceasta. Şi trebue că e *din Ardeal* respectivul care scrie articolul, pentrucă aşa îşi încheie proza: „Chestia Maghiarilor din Ardeal e chestia ţării întregi; apărarea ei e însemnata misiune a întregului parlament maghiar“. Işi teme slujba bietul om, cum se vede.

Dar ori de unde ar fi, şi oricine ar fi, e slab politician dumnealui, pentrucă un bun politician maghiar ştie, ori ar trebuì să ştie, că pentru naţionalităţi nu e nici o perdere cassarea legii de naţionalităţi, fiindcă şi de altcum legea nu a fost executată, — perd deci aceea ce n'au avut, — ci perderea e a naţiunei maghiare, care cu ce se va mai justificà în faţa străinătăţii când se vor plânge naţionalităţile nemaghiare de neîndreptăţire naţională, dacă nu va mai fi legea aceasta de naţionalităţi? Până acum cel puţin cu ea se apără în faţa lumii, punând vina pe naţionalităţi (pe hoţii de păgubaşi) că se plâng fără motiv. In viitor cu ce se va mai apărà?

Din parlament. Deputaţii naţionalişti vorbesc mereu în dietă, şi vorbesc bine şi frumos. Marţi, săptămâna trecută, când a fost prezentat proiectul de adresă al partidului naţionalist, a rostit vorbire lungă şi temeinică Dr. *Polit*, însărcinat din partea clubului cu depunerea proiectului de adresă pe masa dietei, iar Mercuri au rostit câte o frumoasă vorbire deputatul român *Vasile Goldiş* şi Sîrbul *Manoilovici.* Joi a vorbit apoi Slovacul *Skicsák* şi Românul *Aurel Novacu*, Vineri Slovacul *Hodja Milan* şi Românul Dr. *Stefan Petrovici*, şi Sâmbătă Slovacul *Bella.* Au fost şi două interpelări în săptămâna trecută, una a deputatului *Coriolan Brediceanu*, rostită Mercuri, în chestia alegerilor din comitatul Caraş-Severin, alta a deputatului *Dr. Aurel Vlad*, adresată guvernului Sâmbătă, în chestia rebonificării funcţionarilor numiţi din partea guvernului căzut. In săptămâna aceasta discuţia asupra adresei a început'o Luni deputatul român *Coriolan Brediceanu* şi a continuat'o deputatul Ighiului, *Dr. Ales. Vaida-Voevod,* iar ieri, Marţi, a vorbit Slovacul *Jehlicska* şi Românul Dr. *Aurel Vlad.*

Curentele anticreştine.

De prof. sem. Dr. Nic. Bălan.

IV.

Astfel a ajuns spiritul omenesc să se târască în materie şi să-'şi tăgăduiască propria existenţă. Materializmul a fost întotdeauna semnul descompunerii şi al putrejunii şi s'a ivit de regulă ca un fel de justificare teoretică a nizuinţelor practice ale unui timp. Atunci când puterile mai înalte spirituale şi morale ş'au pierdut strălucirea, spiritul omenesc s'a cufundat în sferele de jos ale unei existenţe curat materiale. Şi ca teorie este materializmul nimicirea filozofiei întregi, pentrucă filozofia voieşte să cunoască temeiurile ultime ale existenţii, ceeace stă în dosul obiectelor empirice, iar dacă realitatea întreagă se mărgineşte numai la aceste obiecte, atunci trebue să încete orice filozofie.

Dela plăzmuirile materialiste nici nu a fost lungă calea până la o negaţiune completă, până la un „nihil“, la care a şi ajuns filozofia în *pesimizmul* şi *nihilizmul* modern. Dacă filozofia desnădăjduirii şi a durerii, cu înţelepciunea despre cloromorfizarea voinţii prin greaţa de viaţă, propovăduită de *Arthur Schopenhauer* şi *Eduard v. Hartmann*, ce e drept nu este

---

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele şi întru tot lăudatul Apostol Petru.

I. Vieaţa — nevoinţele şi suferinţele lui.

Numele, neamul şi starea lui. Sfântul, marele Apostol, de neam era Jidov din *Vitsaida.* El aveà numele *Simon.* Pe tatăl seu l-a chemat *Iona.* Fiind om sărac şi fără cunoştinţă de carte, împreună cu fratele seu *Andreiu*, se îndeletniciă cu pescuitul pe *marea Galileei.* De aceea se şi mutaseră ei, amândoi, cu locuinţa în un oraş de lângă mare, numit *Capernaum.* El erà din fire *grabnic, uşor la vorbă şi îndrăzneţ.* Fiind şi mai în vârstă de cât ceilalţi Apostoli, el îi ia oare-cum pe dinainte, vorbind cu Cristos în numele lor. De aci şi Domnul Cristos, când voieşte să vorbească tuturor Apostolilor, îi vorbeşte lui Petru.

Venirea la Cristos. Atât el cât şi fratele seu Andreiu au fost mai întâiu Ucenici ai lui Ioan Botezătorul.

Andreiu şi cu *Ioan, fiul lui Zevedeiu*, se aflau odată lângă *Iordan* cu Botezătorul. Atunci, trecând Isus pe acolo, Botezătorul le-a făcut semn şi le-a zis: *„Iată mielul lui Dumnezeu, Carele ridică păcatele lumii“.*

Andreiu şi Ioan au înţeles pe Botezătorul şi au urmat lui Isus, despre care s'au şi încredinţat îndată că este Mesia cel făgăduit. Drept ce, întâlnind Andreiu pe fratele seu Simon, i-a spus acestuia cu bucurie: *„Am aflat pe Mesia, ce se tâlcuieşte Cristos“* şi l-a dus la Isus. Iar Isus, văzându-l, i-a arătat că *ştie cum îl cheamă pe el şi pe tatăl seu, deşi nu-l întâlnise în vieaţă şi nu-i vorbise nimenea despre dânsul.* El îi zice: *Tu eşti Simon fiiul lui Iona; de acum te vei chemà Chifa, ce se tâlcuieşte Petru“.* Şi dela această întâmplare Simon s'a chemat şi *Petru.*

Pescuitul şi Propoveduitul. După nunta dela Cana, despărţindu-se de Domnul Cristos pentru oare care vreme; el cu fratele seu s'a apucat iarăşi de pescuit. In această îndeletnicire îi află Mântuitorul, şi-i cheamă să-L urmeze, spunându-le că: *precum până acum au vânat peşti din adâncul mării, spre hrană trupească şi negoţ lumesc, — aşa de acum prin propoveduirea Evangeliei, vor vânà oameni, scoţându-i din întunerecul neştiinţii şi al rătecirii, la lumina cunoştinţei de Dumnezeu, spre hrana sufletească şi pentru negoţul cel mare al Impărăţiei lui Dumnezeu.* Şi, încă nepricepând ei învăţătura, Mântuitorul, întrând în corabie, le-a poruncit să o îndepărteze la adânc, apoi le-a poruncit să arunce mrejile, ca să pescuiască. Atunci Petru a răspuns: Doamne, toată noaptea ne-am trudit, şi nimic n'am găsit; nu sunt peşti pe aici. Dar, fiind că zici Tu, ca să nu-Ţi călcăm voinţa, vom aruncà mrejile, — şi le-au aruncat. Când să le scoaţă, mrejele erau pline de peşti, în cât nu le puteau scoate singuri, ci au chemat şi pe alţi tovarăşi, cu alte corăbii întru ajutor.

Deci, dacă a văzut Petru mulţimea peştilor prinşi, s'a cuprins de frică, şi căzând la picioarele lui Isus, a zis: Doamne, tu nu poţi stà la un loc cu mine, că eu sunt om păcătos. Iar Domnul i-a răspuns: *Nu te teme, de acum vei vânà oameni*; *şi în vânatul oamenilor*, *cu ajutorul Meu*, *vei aveà aşa spor*, *cum ai avut acum la vânatul peştelui.*

Soacra lui Petru. Petru erà însurat. Soacră-sa trăià şi locuià împreună cu el. Dar ea erà bolnavă de friguri. Aceasta îi făceà lui Petru mare grije, că el nu puteà să urmeze lui Isus cu toată inima. Gândul lui erà la soacră-sa cea bolnavă. Mântuitorul, care ştià tot, ştià ce'l mâhneşte pe Petru. Deci a hotărât să-l scape pe Petru de grija soacrei sale. Deci a mers în casa cea săracă a lui Petru şi, luând de mână pe bolnava, o a făcut sănătoasă. Apoi a plecat însoţit neîncetat de Petru.

Alipirea lui Petru. Sfântul, marele Apostul Petru cu atâta râvnă şi căldură s'a alipit de Mântuitorul, încât Domnul Cristos îl ţineà tot pe lângă sine, anume ca Petru să audă şi să vadă tot ce Mântuitorul face şi învaţă. Aceasta, ca la vreme Petru să poată mărturisì şi propoveduì înaintea lumii ce a văzut cu ochii şi ce a auzit cu urechile. De aceea îl şi vedem pe Petru că e ales împreună cu fii lui Zevedeiu, Ioan şi Iacob, ca să vadă şi Schimbarea la faţă şi Invierea ficei lui Iair, şi să fie faţă la Rugăciunea din grădina Ghetsimani.

Din pricină că el erà lesnicios la vorbă, grabnic la lucrare şi cu mare dragoste şi alipire cătră Invăţătorul seu, *Petru a avut şi mari bucurii şi mari supărări:* Aşa:

Cheile Impărăţiei. Odată Mântuitorul a întrebat pe Ucenici: Cine zic oamenii că sunt Eu?

Ucenicii au răspuns: Unii zic că eşti Ioan Botezătorul, alţii că eşti Ilie, alţii că eşti Ieremie ori vr'un alt Proroc.

Dar voi cine ziceţi că sunt eu? — a

lipsită nici de un simbure mai nobil, apoi în număroasele scrieri ale unui *Friedrich Nietzsche* întimpinăm ultimele consequenţe ale unui mod de a vedeà, ale unei concepţii bolnăvicioase despre viaţă, care împreunând pesimizmul cu un ateism nihilist, ne inspiră o groază îndreptăţită.

Idealul acestui filozof revoluţionar este „supra omul“ (Übermensch) s'au o fiinţă supraomenească, ridicată peste marginele binelui şi ale răului („Jenseits von Gut und Böse), condusă de cel mai nelimitat egoizm, care în pornirile sale nu cunoaşte nici o rezervă şi nici o consideraţie. Cuvintele lui Shakespeare: „mintea se preface în nebunie“ se potrivesc pentru a caracterizà această *filozofie a nebuniei*[1]) De aici mai în jos nu poate să degenereze filozofia.

Toate aceste idei materialiste, ateiste şi nihiliste ş'au dat prinoasele pentru a construì un *sistem de morală*, care să „reguleze“ referinţele între oameni. Ne putem uşor închipuì ce caracter va aveà o morală clădită pe astfel de principii. In fruntea tuturor legilor, cari conduc procesul de dezvoltare al lumii, a fost proclamată: *lupta pentru existenţă.*

Ea este legea supremă şi singurul motiv îndreptăţit pentru toate faptele omeneşti. In această luptă are să-'şi arete cel tare şi mare îndreptăţirea la viaţă, iar elementul slab şi neputincios trebue să sucumbe şi e menit pierzării. Lupta pentru existenţă este marele purgator, care are să cureţe lumea de tot ce-i neînsămnat şi slăbănog, ea este principiul, care stăpâneşte problemele de progres ale istoriei lumii. Morala creştină cu toate virtuţile milei, compătimirii şi ale iubirii frăţeşti, este o „morală pentru sclavi“, credinţa creştină este pentru cărbunari („Köhlerglaube“ ziceà Vogh). Nu înţelepciunea dumnezeiască, nu o voinţă conştientă duce lumea, ci materia şi o voinţă inconştientă.

Religiunea, morala şi dreptul nu sunt factori reali, ci crase rătăciri. Poate fi doar materia religioasă şi morală? s'au pot fi impuse unor combinaţiuni de atomi, legi de drept şi datorinţe? Nu noi ne stăpânim şi ne decidem, ci urmăm de silă nemiloaselor legi ale materiei. O dezvoltare necesară, un proces mechanic ne-a plăzmuit şi acelaş proces ne va şi nimicì. Ce este omul? Un val ce a apărut pe un moment în marea nesfârşită a materiei, pentruca să dispară fără de urmă pe vecie.

Acestea şi asemenea idei, cari îţi revoltă conştiinţa creştină omenească, au fost propagate în ţările Apusului dela înălţimea catedrelor universitare, prin scrieri, prin ziare, în întruniri de toată natura şi au străbătut în toate păturile societăţii. Urmările lor n'au putut fi altele, decât o destrăbălare cumplită atât pe terenul spiritual, cât şi pe cel al vieţii practice. Cu deosebire morala a fost factorul, care a făcut materializmul şi ateismul — popular. Acele idei au aflat în massele mari un teren priincios fiind favorizate prin o mulţime de complicaţii politice, sociale şi economice.

Ideile, cari au provocat revoluţiunea franceză au scuturat puterea stăpânitoare a nobilimii şi a preoţimii, în mânile cărora se concentrase până atunci toate drepturile şi privilegiile. Principiile eterne ale libertăţii, egalităţii şi frătietăţii au cucerit lumea şi au însufleţit massele popoarelor să-'şi ceară înapoi drepturile ce li s'au răpit. Ce e drept, acele principii nu au însămnat ceva nou de tot, pentrucă le propovăduise cu mult mai înainte creştinizmul, acum însă ajung ele la valoare şi devin o putere în viaţa societăţii. Să nu trecem însă cu vederea acea împrejurare, că nu iubirea faţă de deaproapele le-a călăuzit, ci ura împotriva celor privilegiaţi — iar întru cât au avut un caracter ireligios, s'au osândit în înseşi roadele ce le-au produs. In partea lor cea bună însă au schimbat cu o singură lovitură starea lucrurilor, care dăinuise atâtea veacuri în viaţa Apusului.

Ruginitul sistem medieval se prăbuşeşte, popoarelor le răsare soarele dreptăţii şi de aici înainte interesele puternicilor de mai 'nainte se identifică în mare parte cu ale poporului. Şi cum devenise toată schimbarea atât de rapid? Pentruce privilegiaţii aproape nici n'au ajuns să-'şi apere poziţiunea? De aceea, pentrucă înseşi clasele privilegiate au fost pătrunse de ideile, cari le-au zdrobit poziţiunea. Ideile redeşteptării şi libertăţii s'au conceput în saloanele oprimaţilor şi prin literatura produsă de dânşii ş'au predicat propria lor cădere, astfel că lupta a fost decisă încă înainte de-a se începe, pentrucă *ideile conduc istoria omenimii.*

---

[1]) Autorul ei a şi murit în casa de alienaţi.

De pe valea Haţegului.

— Un răspuns dlui Szabó, subinspector reg. de şcoale în Deva. —

In un număr mai recent al foaiei „*Néptanitók lapja*“ domnul subinspector de şcoale Szabó din Deva se năpusteşte asupra şcoalelor confesionale, declarându-le de tot atâtea cuiburi în cari se cresc duşmani de ai statului maghiar. Şi aceasta o scoate din ţinuta învăţătorilor confesionali la alegerile de deputaţi din anul acesta, cu care ocaziune ei nu au votat cu candidatul străin, ci cu cel de o limbă şi de un sânge cu ei, şi conzultaţi fiind, au sfătuit şi pe alţii de ai lor să facă asemenea.

Păcatul acesta îl descopere dl subinspector întregei societăţi maghiare dar mai cu seamă celor chiămaţi şi cu puterea de a face reforme cerând să purceadă cu toată asprimea faţă de astfel de învăţători şi să curăţe şcoalele de ei.

Ce lume întoarsă la noi. Se propune în şcoală constituţia patriei şi dl subinspector pretinde, ca băieţii să o ştie bine, dar se măniă foc dacă cineva se foloseşte de dreptul de a-şi dà votul său după cum îi permite constituţia şi îi dictează conştiinţa.

Cere mai departe statificarea şcoalelor confesionale. Pe semne atâta e de însufleţit, încât şcoalele de stat şi comunale pe cari le are de prezent sub nemijlocita-i priveghiere, nu sunt de ajuns zelului, de activitate al dsale.

Aici îmi aduc aminte de cuvintele marelui bărbat Brăteanu când interpelat de Cogălniceanu, în o cauză ce ne priveà pe noi, a zis: „rău agricultor e acela, care cultivă grădina vecinului, iar a sa o lasă plină de buruieni“.

Nu voiesc să zic prin aceasta că şcoalele de stat şi comunale din comitatul Hunedoarei sunt peste tot necorăspunzătoare, ci voiesc să îndigetez, că câteva din acelea zău mai lasă mult de dorit, şi are onoratul inspectorat de şcoale deocamdată destul lucru cu aducerea în ordine a acelora, nu mai râvnească şi la cele confesionale. Resfoiască numai dl subinspector prin însemnările dsale şi prin ale domnilor săi colegi şi va aflà câte edificii de şcoale comunale şi de stat sunt necorăspunzătoare. De es. în comuna T. aşa ştiu că ar închirià bucuros edificiul şcoalei confesionale, dacă l-ar îmbià cineva, dsale însă-i e ruşine să-l ceară, fiindcă tot acel edificiu l'a fost declarat acum 2 ani de necorăspunzător şi a închis şcoala confesională, înfiinţând pe cea de stat de astăzi. Aşa ştiu apoi că în şcoala comunală din N. nu a aflat dl inspector sporiu mulţămitor, în şcoala de stat din G. cu ocaziunea vizitaţiunei oficioase la un învăţător (sunt 2 puteri didactice) nu a aflat *nici un băiat*, ş. a. Nu poate negà dl subinspector, că e îngrijitor de însemnat numărul şcoalelor cu spor slab. Apoi şi unde se arată spor mulţămitor acela culminează în putinţa de a se înţelege cu şcolarii în limba maghiară. Aşa să vede că limbă şi iar limbă maghiară ne trebue, chiar şi cu risicul de a nu mai învăţà băieţii altceva nimic.

Dacă ar fi scris acel articol un nepedagog, asemenea învăpăiat de ambiţiunea de a-şi întărì naţiunea prin contopirea tuturor naţionalităţilor în a sa proprie, s'ar mai puteà trece peste el, dar scris fiind de un pedagog, pune pe cetitor în uimire. Dsa ca fost învăţător, a putut face esperienţa câtă ştiinţă îşi poate câştigà din limba maghiară băiatul în timp de 6 ani şi cât ţine.

Unii învăţători în hiperzelul lor de maghiarizare se fac apoi şi de râs înaintea elevilor proprii.

Aşa d. es. în o şcoală de stat cu elevi români e provocat un băiat să recíteze o pòezie maghiară. Băiatul începe:

„Magyarország az én hazám“,
„Itten nevelt apám anyám“.

Aici băiatul tace. „Mai departe“, îl agrăeşte învăţătoriul. Tot tăcere. Atunci învăţătoriul crezând că a venit în confusiune îl ajută: „magyar az én nemzetségem“ . . . . „păi, că nu-i d[illegible] domnule învăţător, răspunde băiatul mănios.

Crede dl subinspector, ca pedagog că patriotismul depinde dela cunoştint limbei maghiare?! Să înveţe copiii lim maghiară, pentrucă le este de folos, şi vem şi lege ca să se propună în t şcoalele din patrie, iar legea trebuie spectată. Dar să se propună în aceeas sură şi celelalte obiecte de cari are în viaţă băiatul devenit bărbat.

In istorisirea faptelor de eroi ţional să se amintească că dinpreu Maghiarii au luptat şi Românii, S Slovacii, şi alţii contra inimicului co şi să se accentueze buna înţelegere, stim şi iubirea reciprocă ce trebue să lege la olaltă pe toţi locuitorii din această patrie.

Să se dee copiilor înainte de toate o educaţie în direcţiune religioasă morală, să li se nobiliteze sufletul şi atunci p[illegible]riotismul să formează de sine ca zmântâna din lapte.

Aşa credem noi că ar fi bine, iar nu cum vrea domnul subinspector şi cei de o părere cu el. *X.*

Inştiinţare.

Se aduce la cunoştinţa onoratului public român, că cursurile „Şcoalei pentru economia şi industria de casă“ pentru anul şcolar 1906/7 se vor începe în 15 Septemvrie n.

In anul şcolar 1906/7 va funcţionà atât secţiunea economică a şcoalei, cât şi cea industrială.

I. Instrucţiunea secţiunii economice, care stă sub conducerea dşoarei Veturia Papp, va cuprinde: *a*) învăţământ practic: pregătirea bucatelor şi a pânei; conservarea legumelor şi a poamelor; curăţirea [illegible] ţinerea în ordine a locuinţei; grădi[illegible]ritul; spălatul, călcatul şi îngrijirea rufelor; confecţionarea rufelor; *b*) învăţământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinţi sau îngrijitori nu sunt în Sibiiu, au să locuiască în edificiul şcoalei, strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei“).

Se vor primì numai eleve, cari au împlinit 15 ani şi au terminat cel puţin şcoala elementară.

Instrucţia va fi exclusiv în limba română. Se va conversà însă şi în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară şi germană, dar numai în pauză şi la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va aveà să solvească o taxă lunară de 50 cor., din care se vor achità spesele efective ale şcoalei, cu excepţia rem[illegible]neraţiunii instructoarelor, pe care o achită reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va aveà să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primì şi ameaza şi ojina.

Taxele sunt a se solvì tot pentru trei luni anticipativ.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună a anului şcolar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, 6 ştergare pentru bucătărie, pieptene, perie pentru cap, perie pentru dinţi, hainele necesare. Şorţurile pentru bucătărie şi-le vor face elevele însăşi; dar şorţuri pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. şi se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucţiunea secţiunii industriale, care stă sub conducerea dşoarei Alexan-

---

mai întrebat Isus. Atunci a răspuns Petru în numele tuturor: Noi zicem, că tu eşti Cristos, fiul lui Dumnezeu celui viu! Iar Isus a zis: Fericit eşti Simone, fiul lui Iona că trup şi sânge nu ţi-a descoperit ţie, ci tatăl meu cel din ceruri. Şi eu îţi zic ţie: tu eşti Petru, *şi pe această piatră* (*adecă pe adevărul mărturisirii tale*) *voiu zidì biserica mea şi porţile iadului nu o vor biruì. Şi Eu voiu da ţie cheile împărăţiei cerurilor şi orice vei legà pe pământ va fi legat şi în ceruri şi orice vei deslegà pe pământ va fi deslegat şi în ceruri.*

Părăsirea. Şi când ceata cea mare a ucenicilor, înţelegând rău învăţătura Mântuitorului: *De nu veţi mâncà trupul meu şi de nu veţi beà sângele meu*“ . . . . l-au părăsit, Isus a întrebat pe cei 12, zicându-le: Şi voi vreţi să mă părăsiţi? Petru a avut şi atunci deosebita mulţămire, ca în numele tuturor să mărturisească de nou credinţa Apostolilor, zicând: *Doamne, la cine să ne ducem? Tu ai cuvintele vieţii vecinice, şi noi am văzut şi am cunoscut că Tu eşti Cristos, fiiul lui Dumnezeu celui viu.*

In muntele Tavorului. Cea mai strălucită minune ce a făcut Iisus până la Invierea Sa, a fost Schimbarea la faţă în muntele *Tavor.* Petru a avut fericirea să fie şi el faţă ca mărturie a acestei minuni.

In culmea minunării şi a bucuriei sale când a văzut pe Iisus strălucind în lumină şi vorbind cu Moisi şi cu Ilie, Petru a strigat: *Doamne ce bine este aici să-Ţi vedem pururea slava; aici să rămânem.* Deci, dacă ne dai voe, noi vom face aici trei locuinţe, una pentru Tine, alta pentru Moisi şi a treia pentru Ilie. In aceste să locuiţi voi, ca noi să putem aveà fericirea a vă vedeà.

Făgăduinţa. Iar când la cina cea de taină, Mântuitorul a spus ucenicilor săi că în acea noapte toţi îl vor părăsì şi îl vor lăsà singur în mânile Jidovilor: Petru plin de râvnă pentru învăţătorul său a strigat: *Doamne, măcar de te-ar şi părăsì toţi: eu nu te voiu părăsì, ci şi sufletul meu îl voiu pune pentru tine.* Se ştie apoi, că Mântuitorul i-a pus în vedere, că înainte de cântatul cocoşului nu odată, ci de trei-ori îl va părăsì.

Apărarea. Petru îşi puse la inimă vorbele lui Isus, că încă în acea noapte pe Cristos au să-l prindă şi să-l judece. El se gândeşte cum să-şi apere învăţătorul. In odaia de mâncare văzuse două săbii. Şi, deşi el în viaţa sa nu umblase cu sabie, la plecare spre Ghetsimani a luat o sabie şi a pus-o sub haină, ca la întâmplare de primejdie să o întrebuinţeze. Şi când în grădină vede că pe Isus îl prind şi-l leagă, în râvna sa nemărginită, *el nu ţine seamă că e singur în faţa oştirii şi a mulţimii de popor, ci stăpânit numai de dorinţa de a-şi apărà învăţătorul, scoate sabia şi repezindu-se asupra celor ce-l legau pe Isus începe să lovească.* Neîndemânatic cum era în umblarea cu sabia, el loveşte pe un servitor al arhiereului şi-i taie urechea dreaptă. Şi numai mustrat de Isus se domoleşte, şi cu sufletul plin de mâhnire rămâne mai la o parte.

Mustrarea lui Petru. Domnul Cristos a spus ucenicilor, că acum se suie la Ierusalim, unde Jidovii îl vor prinde, îl vor batjocorì, îl vor judecà, chinuì şi răstignì. Atunci Petru, luându-l la o parte, *a încercat cu tot adinsul să l înduplece ca să nu meargă în Ierusalim, ci să rămână la ţară să-şi scape viaţa.*

Domnul Cristos a văzut, că vorbele ademenitoare ale lui Petru sunt o ispită, care încearcă să zădărnicească hotărârea dumnezeiască de a se mântuì lumea prin moartea lui Mesia. Deci l-a mustrat pe Petru, zicându-i cu asprime: *Fugi dinaintea mea Satano. Tu-mi eşti sminteală, că nu cauţi celece sunt ale lui Dumnezeu, ci celece sunt ale oamenilor.* (Va urma).

Nr. 71 Sibiiu, Sâmbăta 1/14 Iulie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 5792 Şcol. 2—3

CONCURS

Din fondurile arhidiecezane sunt a se conferì următoarele stipendii:

1. Din fondul Moga un stipendiu de 1000 coroane, pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză, cari studiază la universitate.
2. Din fundaţiunea Francisc Iosif un stipendiu de 120 coroane.
3. Din fundaţiunea Cologea un stipendiu de 120 coroane.
4. Din fundaţiunea Peioviciu un stipendiu de 100 coroane.

Aceste trei pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză din şcoalele medii.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan până la 1 August a. c. st. v., instruate cu următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de paupertate.
4. Eventual cu alte documente recomandatoare.

Sibiiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 22 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Incheierea anului şcolar în Braşov.

Incheierea anului şcolar la şcoalele medii române din Braşov s'a făcut ieri, Joi, 29 Iunie v. în sala festivă a gimnaziului nostru de acolo. Elevii şi corpul profesoral au participat întâiu în corpore la serviciul divin, oficiat în biserica sf. Nicolae, apoi s'a început festivitatea de încheiere. Partea cea mai însemnată a sărbării a fost discursul festiv al domnului director gimnazial **Virgil Oniţiu**, rostit la adresa elevilor, şi mai ales la adresa părinţilor lor. Il dăm în întregime la locul acesta, dupăcum urmează:

In ziua de încheiere a anului şcolar prezent mă cuget la bucuria curată a număroşilor părinţi cari s'au întrunit acì, pentruca să iea cunoştinţă despre sporul mulţămitor după un an de muncă şcolară a fiilor lor iubiţi.

Bucuria aceasta curată a părinţilor binecuvântaţi de Dumnezeu cu fii harnici, cinstiţi şi ascultători, se repetează an de an şi este cea mai înaltă mulţămire sufletească pentru ei.

Dar „post equitem sedit atra cura".

Cu cât bucuria se repetă mai mult, cu cât anii petrecuţi la şcoalele noastre se înmulţesc, cu atât ea începe să se amestece cu o grije mare, care creşte din an în an înainte. Este grija pentru viitor, *grija zilei de mâne, a zilei, care urmează după săvârşirea studiilor în şcoalele medii.*

Şcolarul din şcoalele medii, chiar dacă a şi dat examenul de maturitate, încă nu este nimic, el nu e gata pentru de a întrà în lupta vieţii, el nu e pregătit a-şi creià în[illegible] o existenţă potrivită. El este un răsad tânăr, pe care scoţându-l din solul unde a crescut până acum, trebue să-l treci într'alt sol, tot provizor, ca să crească şi să se întărească pentru viaţă şi abia după un nou soroc o să-l vezi aşezat la locul său în grădina vieţii, aducând roadele sale.

Ce o să mă fac cu băiatul? Iată marea întrebare ce şi-o pun părinţii, durere, de obiceiu în momentul din urmă.

Şi întrebarea aceasta şi-o fac mulţi dintre părinţi deja după 4 sau 6 ani de studii la gimnaziu, dupăce fie mijloacele, fie intelectualitatea fiilor lor nu le permit a o mai amânà cu 2—4 ani mai târziu, dar şi-o fac şi părinţii, ai căror fii au mântuit cursul de 8 ani al gimnaziului şi acum nu ştiu încotro să apuce.

O întrebare mare, grea şi foarte delicată. Conzideraţiuni fără samă: la fizicul, psihicul, la moralul, la aplecările elevului, la situaţia materială a părinţilor, la timpul şi cheltuielile împreunate cu diversele ramuri de studii superioare, la rentabilitatea actuală a diferitelor cariere, etc. etc. trebue ţinute în vedere, dacă e să nu se facă un pas pripit şi deci dezastros în consecuenţe. Iată de ce este aşa de greu a da cuiva un sfat hotărât la această întrebare.

De aceea nici nu pot eu întrà în cazuri speciale. Ci voiu să rămân în generalităţi, din cari părinţii inteligenţi, luând în combinaţie situaţia lor particulară şi cazul concret, îşi vor puteà face singuri concluziile pentru sine.

Mă întreb înainte de toate, care este practica cea mai lăţită azi la părinţii şcolarilor nostri? Şi la răspunsul ce-l voiu da, nu mă voiu întemeià pe datele foarte greşite, ce ni-se dau de elevii nostri absolvenţi, cari — în privinţa carierei lor viitoare — ne comunică *dorinţele* lor, nu *faptul* carierei alese. Că aproape 50% din aceste dorinţe nu se împlinesc, este notoric. Mă voiu întemeià deci pe experienţele mele, pe fapte în deobşte cunoscute şi în afară de orice discuţie.

Până bine de curând se puteau distinge la noi *4 răstimpuri*, în cari se impuneà părinţilor întrebarea, că — ieşind fiiul lor din şcoalele medii — ce să se facă cu el?

Primul erà, când din lipsa de calităţi suficiente intelectuale — fiul erà nevoit a ieşì din şcoală înainte de ce ar fi putut absolvà măcar cele 4 clase de jos ale gimnaziului.

In acest caz părinţii — dacă erau economi dela sate — sau cercau la Sibiiu să-l dea la pedagogie, ca să facă din el învăţător — sau dacă aceasta nu succedeà, îl ţineau acasă la coarnele plugului. Iar părinţii orăşeni îl dădeau ucenic la vre-o meserie sau în vre o prăvălie.

Răstimpul al doilea erà la absolvarea clasei a IV-a gimnaziale. Aceştia mergeau în mare majoritate la pedagogie, iar câţiva în şcoala militară de cadeţi. Cei de acest grad se considerau de obiceiu de prea învăţaţi pentru vre-o meserie sau pentru negoţ.

Al treilea erà la absolvarea cu succes a clasei a VI-a gimnaziale. Dintre aceştia se recrutau mai cu seamă elevii de teologie în Sibiiu şi elevii dn farmacie, cari emigrau în masse mari dela noi în România.

In sfârşit *rândul ultim* erau absolvenţii celor 8 clase, dintre cari $^1/_4$ parte mergeà la teologie, $^1/_4$ parte se aplicà la administraţia comunală, iar restul se împărţià la studii superioare universitare în diferite ramuri.

Aşa fusese la noi până nu de mult.

Azi situaţia s'a agravat. Condiţiile de primire atât la pedagogie, cât şi la teologie s'au înăsprit. Căci azi la pedagogie nu te mai primeşte dacă nu ai absolvat clasa a IV-a gimnazială, iar la teologie un elev cu 6 clase nu mai are ce căutà. Clericii nostri sunt azi toţi absolvenţi de 8 clase şi maturizanţi.

Din această icoană reiese, cred, destul de clar, cât de strâmt şi cât de unilateral este terenul, pe care se mişcă aproape totalitatea părinţilor la noi atunci, când e vorba de a alege cariera viitoare a fiiilor lor.

Să luăm rând pe rând cele 4 cazuri, în cari se impune părinţilor chestiunea de a alege o carieră pentru fiii lor.

1. Pentru băieţii cari nu sunt capabili a face cursul complet al primelor 4 clase de şcoale medii, azi nu există alte alternative decât, sau a rămâneà acasă la coarnele plugului, sau a întrà ca ucenic la un meşteşug de rând, în cazuri mai rare la negoţ. Aci nu e cu greu a se face o alegere potrivită. Trecem deci mai departe.

2. Ce să facă elevul absolut de 4 clase gimnaziale sau reale, dacă fie în lipsă de capacitate, fie în lipsă de mijloace, nu-şi mai poate continuà studiile de şcoale medii?

Luăm pe cei lipsiţi de capacitate, — întâiu.

Şi acì trebue să combatem părerea greşită a tuturor părinţilor, cari nu se îndură să-şi deie fiiul lor absolvent de 4 clase gimn., dar incapabil pentru studii superioare ştientifice, — la vro meserie ca ucenic. Li-se pare copilul prea învăţat şi prea mare pentru de a-l face ucenic. O mare rătăcire aceasta de care trebue să ne scăpăm.

Tinărul de 14—16 ani este fiziceşte în etatea cea mai potrivită pentru de a întrà în greutăţile muncii unui meşteşug şi astfel este asigurat contra consecvenţelor de boală, la care sunt expuşi fiitorii nostri meseriaşi, cari sunt crescuţi în mare parte de ucenici: copìi debili, nevrâstnici şi rău tractaţi. Chiar tratamentul proverbial de maşter — al ucenicilor de meserii — dela sine s'ar îmbunà, dacă majoritatea ucenicilor s'ar constituì din tineri de 14—17 ani, cu oarecare conştiinţă de sine, decât din copìi inconştienţi şi timizi în vârstă de 12—13 ani.

Dar aci este a se conziderà şi partea intelectuală. Este timpul suprem sosit, ca să ne îngrijim a ne creşte un strat de meseriaşi, care *să corăspundă unor cerinţe mai înalte.* Cum va puteà meseriaşul crescut din băieţi nevrâstnici şi cu cunoştinţe elementare de câteva clase primare, rar de câte 1—2 clase gimnaziale, susţine concurenţa ce creşte zilnic pe terenul producţiunei manuale, faţă cu meseriaşii străini mai culţi şi mai bine înzestraţi? De azi încolo şi meseriaşul, care ţine să se ridice şi să ajungă la un rost în societate, trebue să aibă acel minim de cultură generală, care se câştigă în cele 4 clase de jos ale şcoalelor medii. Viitorul apropiat o să arete, că marea majoritate a meseriaşilor nostri, cari se vor recrutà şi de acì înainte din elemente cu o pregătire culturală insuficientă, va fi condamnată la rost de cârpaciu şi de codaş. Energia luminată şi prevăzătoare a părinţilor va trebuì în acest punct să covârşească aversiunea nesocotită şi aiurele domneşti ale copìilor, cari aspiră la „*domnie*", chipu, îndatăce au făcut cu chiu cu vai 4 clase gimnaziale.

Tot acì trebue să le atrag atenţia părinţilor cuminţi asupra şcoalelor speciale de meserii, în cari se primesc şcolari absoluţi de 4 clase gimnaziale sau reale, în cari se cere nu atâta carte, cât mai mult îndemânare şi stăruinţă şi din cari ies straturile superioare ale clasei muncitoare. Sunt şcoalele industriale, de lucrări în lemn şi în metal, apoi şcoalele tehnice inferioare de maşini, — în cari Românii nostri sunt adevăraţi corbi albi, şi din cari tinerii în 2—3 ani se cvalifică pentru meserii superioare căutate şi foarte bine plătite.

Vă aduc un singur exemplu. Cunosc atâtea tipografii româneşti în ţeară, numai acì în Braşov avem două, şi trebue să constat cu regret, că încă nu am văzut nicăiri la noi *un singur tipograf maşinist român.* Toţi maşiniştii din tipografii sunt străini. Măcar că un maşinist bun se plăteşte cu 140—180 de coroane pe lună şi mai bine. Câţi conducători tehnici de maşini avem noi în numeroasele fabrici din ţara noastră? Câţi confecţionători de mobile mai fine? Câţi măiestri de lucruri mai fine executate în fer şi tinicheà? — Iată terene nouă şi largi de muncă aleasă şi rentabilă, în cari îndemânarea şi inteligenţa se ţin la un loc, terene pe cari e păcat să le lăsăm exclusiv în mâni străine!

Trecem la seria a doua a celor cu 4 clase isprăvite, cari arată destulă capacitate pentru studii teoretice, dar pe cari părinţii nu sunt în stare să-i ţină încă vreo 8—10 ani la şcoală până să-i vadă „domni" cu diplome de cvalificaţie.

Acestora le stau la noi 3 cariere deschise: cariera de învăţător, cariera comercială superioară şi cariera militară. In 3—4 ani ei pot să-şi mântuiască studiile speciale: fiitorul învăţător la o preparandie, comerciantul-contabil la şcoala noastră comercială superioară, iar fiitorul oficer în o şcoală de cadeţi. Firea tinerilor, aplecările lor şi situaţia materială a părinţilor vor determinà alegerea uneia dintre acele 3 cariere. Indeosebi ţin se accentuez, ca părinţii *să nu neglige cariera militară*, în care mai nainte vreme întrau relativ mai mulţi tineri români decât astăzi, şi în care e bine să fim în mod demn reprezentaţi prin cât de mulţi oficeri de naţionalitate română.

3. Ajung la categoria a 3-a la tinerii cari vor să părăsească gimnaziul dupăce au terminat clasa a VI-a. O spun dela început. Lucrul acesta azi nu mai prea are rost. Azi, când nici la teologie, nici la farmacie, nìci la administraţie nu se mai admit tineri cu 6 clase, ci se cere cvalificaţia gimnazială completă, — categoria aceasta trebue să cadă. Părinţii trebue să se decidă pentru cariera viitoare a fiiilor lor pe treapta precedentă, la isprăvirea clasei a IV., şi dacă au făcut un pas chibzuit atunci, — apoi trebue să stărue acum ca sextanul să termine toate 8 clasele gimnaziale şi atunci să-şi aleagă cariera.

4. Astfel ajungem la cei de pe urmă, la absolvenţii gimnaziului complet.

E evident, că pentru aceştia stau deschise carierele intelectuale, dintre cari am dorì să nu se uite de părinţi: *cvalificaţia uşoară şi pentru noi de mare folos a fiitorilor notari comunali*, adecă cariera administrativă, precum şi *cariera militară superioară: academiile militare*. Cei ce întră la drepturi şi la medicină, e bine să ştie, că se pot uşor şi bine aplicà ca iurişti şi ca medici şi *în armată*, dacă împrejurările civile nu li-se par destul de favorabile. Şi dacă e să-mi exprim o dorinţă, — apoi în divergenţă de opinia fieiertatului nostru metropolit de odinioară Ivacicovici — zic, că *aceia dintre absolvenţii nostri, cari sunt mai talentaţi, mai cu inimă, mai muncitori şi mai cu dragoste de neam să între la teologie, ca să se facă luminătorii cu crucea în frunte ai iubitului nostru popor*. O dorinţă, care în condiţiile materiale destul de bune ale preoţimii noastre de azi, cred că se va îndeplinì.

Ingineri, medici, advocaţi, profesori, silvicultori, agronomi, etc. reprezintă tot atâtea profesii intelectuale-liberale, cari se deschid absolventului de gimnaziu. Că pentru care profesie se va dedicà — rămâne în apreţiarea particulară a tinărului şi a familiei sale, cari vor ţineà samă de toate consideraţiile date şi *numai lor cunoscute.*

Timpul şi locul nu-mi permit să întru în amănunte. Trebue să mă mulţămesc deci cu aceste puţine îndrumări ţinute mai mult în privazul practicităţii, şi dorind ca stimaţii părinţi şi iubiţii elevi întruniţi acì să profite din acest puţin cât se poate de mult, spre binele lor şi a neamului nostru, declar anul şcolar 1905/1906 încheiat.

Din tractul Hunedoarei.

— O disertaţie cetită în conferenţa preoţească. —

In 8 Iulie n. c· s'a ţinut conferenţa preoţeasca a tractului Hunedoara, cu care ocazie domnul *Gheorghe Rain*, paroh în Nădăştia inf. a cetit următoarea disertaţie, primită cu multă plăcere:

Viaţa e mişcare. Unde nu se poate constatà mişcare, nu este viaţă. Acest absolut adevăr ni-se demonstrează prin mişcările sau acţiunile, prin transformările şi revelaţiunile observate la toate creaţiunile naturei. Nimica nu există în lume ce nu ar desvoltà oare-care mişcare sau acţiune, prin urmare nimica nu este despre ce s'ar puteà afirmà că există, dacă nu dă vrun semn de acţiune sau mişcare, despre ce s'ar puteà constatà deci că trăieşte, că are viaţă. Aceasta este o lege fundamentală şi nestrămutată a naturii, dictată de creatorul ei de „făcătoriul tuturor văzutelor şi nevăzutelor", de Dzeu.

Viaţa este deci acţiune, mişcare, luptă. Intreaga luptă a existenţelor din lume purcează din diferitele mişcări şi acţiuni ţinteşte către un scop anumit, ce se numeşte perfecţiune. Scopul vieţii este deci tinderea spre perfecţionare sau nizuinţa de apropiere către desăvârşirea sau perfecţionarea absolută, care este tot însuşi Dzeu. „Fiţi desăvârşiţi precum şi Tatăl vostru din Ceruri desăvârşit este". Intru apropierea acestui scop final acţiunile şi nizuinţele tuturor existenţelor îşi au cadrele lor precise, precum şi normele sau legile stabilite, cărora trebue să se conformeze. Indată ce orice existent, în nizuinţele sale de dezvoltare trece peste aceste limite de acţiune, sau nu observă regulele şi dogmele dictate de natură în loc să se apropie de ţinta dorită — se departă de ea; în loc să dovedească o acţiune, o desvoltare progresivă, arată tocmai contrariul, adecă o acţiune de distrugere, de nimicire Acest adevăr ni'l demonstrează totul ce ne încunjură, dacă ne dăm numai câtuşi de puţin seama despre acel tot ce formează natura şi suntem puţin atenţi la acea luptă de acţiune tăcută şi neşovăitoare, ce se petrece fără întrerupere în jurul nostru. Aşa în natura mută, de exemplu în domeniul plantelor, observăm cum fiecare firicel de iarbă tinde a se dezvoltà şi a aduce fructul dictat lui de natură.

Tot asemenea în râuleţul cristalin nu observăm oare o acţiune neobosită întru a satisface datorinţei lui dictată de divinitate?! Cum adapă el în călătoria lui milioanele de vegetaţiuni, şi cum aleargă tot odată către leagănul ce-i formează ultimul popas, pentruca de aci de nou să fie ridicat în formă de abur şi mai apoi iarăşi transformat în fluid să-'şi înceapă acţiunea de mai înainte... Apoi dacă ne ridicăm gândirile noastre către sferele mai înnalte şi privim adânciţi la minunata constelaţie, la miliardele de corpuri cereşti cari plutesc prin golul fără fund — prin spaţiul nemărginit; dacă meditând asupra rezultatului cugetărilor şi descoperirilor minţii omeneşti, ne ridicăm cu gândul până la cele mai sublime înălţimi, — nu vom rămâneà oare uimiţi la vederea acestui mehanizm ceresc, unde nu se poate nici închipuì vreo oare care odihnă sau stagnare, nici o disordine, ci o continuă mişcare lină, armonioasă şi liniştită, unde totul se mişcă după legi măreţe.... totul umblă în lumină, pe calea sa precisă, cârmuit de o atracţie divină universală?!.. Iată cum şi numai din aceste puţine exemple vedem, ba ne putem convinge despre aceea, că viaţa este mişcare, este acţiune. Dându-ne acum seama despre împrejurarea, că tot ce există în jur de noi, sunt tot atâtea creaţiuni ale lui Dzeu, neînsufleţite, precum şi despre aceea, că dacă aceste creaţiuni mult mai inferioare şi creiate spre a slujì şi delectà pe om — împlinesc cu atâta punctualitate datorinţele lor dictate, impuse de Creator, involuntar ni se prezintă sentinţa, că cu cât mai mult se aşteaptă aceasta dela cea mai aleasă şi mai superioară faptură a lui Dzeu, — dela om, care este nemuritor şi neperitor după partea lui spirituală.

El având suflet sau părticică din însuşi Dzeu, este în acelaşi timp şi cea mai perfectă făptură a lui. Precum altor creaţiuni dumnezeeşti, astfel şi omului îi este precizat hotarul de acţiune, precum şi cărările de înaintare către sublimul scop al perfecţionării. Deosebirea este numai, că omul în consecinţa sufletului său are minte înţelegătoare, prin urmare are *voie liberă* de a purcede în dezvoltarea sa conform legilor divine, sau a-'şi croì el însuşi drumul acţiunilor sale, are voie liberă de a alege între bine şi între rău.

Plini de îngrijire trebue să mărturisim şi să constatăm, că câtă vreme toate făpturile neînsufleţite să conformează în strict înţeles maiestoaselor legi naturale-divine, omul, cununa tuturor făpturilor lui Dzeu, abuzând în mod perfid tocmai de această libertate a voinţii sale, nu prea ţine cont de legile dictate lui de Dzeu, ci ademenit de libertatea voinţei sale, tinde a trece peste limita emisferului său de acţiuni, ori invers, ori nici între marginile acelea nu dezvoaltă vre-o acţiune serioasă, prin care ar nizuì spre atingerea scopului dictat. Şi dacă dl făpturilor, dacă provedinţa în neadormita Sa priveghiere asupra destinului omenimii nu ar mai fi netezit în minunate chipuri şi moduri cărările şi plaiurile de acţiune şi afirmare progresivă către sublima ţintă finală, dacă pe lângă toată libertatea voinţei dată omului nu ar mai fi cârmuit totuşi această libertate, ci s'ar fi arătat oare-cum nepăsător faţă de tendinţele şi acţiunile aceluia, atunci omenimea, în continuu depărtându-se dela cărările ce o conduc către perfecţionare, poate de mult ar fi încetat de a fi ce este, făptură înfrumseţată cu chipul şi asemănarea lui Dzeu, de mult poate s'ar fi nimicit.

Dară El „iubind pre ai săi, până în sfârşit i-a iubit pre ei". Prevăzut-à dl că omul în urma faptului, că este făcut din pământ, ba fiind pus şi ca stăpân peste celelalte făpturi de pe pământ, — tot către pământ trage, că aproape toate tendinţele lui ţintesc numai la cele pământeşti, în detrimentul celor morale-sufleteşti, deci în detrimentul Eului său propriu sufletesc: „prin negrăitul Său dar şi multa sa bunătate" a ales din neam în neam bărbaţi deştepţi, pe cari însuflându-i cu Duh divin i-a pus între oameni ca şi pe neşte păzitori ai dezvoltării moralei publice. In urmă prin întruparea unului născut fiului său, a domnului nostru Isus Chr., şi prin viaţa lui petrecută între oameni, a organizat această gardă de veghetori şi îndreptători ai omenimii, fundând în acest chip „preoţia împărătească, neamul cel sft." pentru toţi veacii, demandându-le cu stricteţă, ca să cutreiere toată lumea, şi să vestească Evanghelia la toată zidirea; în mânile acestora a depus totodată soartea popoarelor pământului.... Indicându-le sfera de acţiune le damândă să dezvoalte o continuă şi rodnică activitate: „Eu v'am ales pre voi şi v'am pus, ca să mergeţi şi să aduceţi fruct şi fructul vostru să rămână. (Ioan XV. 16.) Ba îi trimite în însuşi locul său: „Precum m'a trimis pe mine Tatăl, şi eu vă trimit pe voi" (Ioan XX. 21.).

Iată aci o sublimă şi strălucită diregătorie, fundată nu de oameni, nu de îngeri, ci de însuşi Dumnezeul puterilor! Şi la această înaltă funcţiune, dintre mii ne-am învrednicit a fi aleşi şi chemaţi şi noi, preoţii de astăzi. „Precum m'a trimis pe mine Tatăl şi eu vă trimit pe voi" — ne zice şi nouă fiiul lui Dumnezeu. Şi dacă ne-a pus întru continuarea operei începute de Dânsul, El trebue să ne servească şi de model în activitatea noastră de veghetori şi desvoltători ai moralii creştine, care este cea mai puternică proptă a adevăratei fericiri, nu numai eterne sufleteşti, dar chiar şi a celei vremelnice-obşteşti.

Privind acum la acest model divin dela apariţie până la apunerea lui, observăm o neîntreruptă activitate, o continuă mişcare, o adevărată vieaţă laborioasă.

Incercaţi a pătrunde în misteriul întrupării, al patimilor şi al morţii lui Hs. Priviţi'l culcat în iesle între animale, priviţi'l fugind în Egipet, şi reîntorcându se iarăşi în Nazaret, priviţi'l petrecând în pu-

---

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele şi întru tot lăudatul Apostol Petru.

(Urmare).

Lăpădarea. Cuvântul lui Cristos, că toţi ucenicii îl vor părăsì în ceasul primejdiei, s'a împlinit. Afară de Ioan care era cunoscut arhiereului şi n'avea teamă că va fi prins: *toţi apostolii fug care cum poate şi se ascund.*

Singur Petru urmează la oarecare depărtare pe cei, cari duceau pe Iisus. El voià cu orice preţ să vadă ce se întâmplă cu iubitul său învăţător. Intrând mulţimea în curtea arhiereului, Petru aşteptà afară. Ioan îi face rând ca să între şi el.

In curtea cea largă slujitorii şi gloata aşteptau să vadă ce judecată se va face lui Isus. Noaptea era răcoroasă. Slujitorii îşi făcuseră foc în mijlocul curţii şi se încălziau. Petru, cu gândul numai la Isus, şi cu ochii la odaia, în care se ţineà judecată, se apropie de foc ca să se încălzească, mai mult însă ca să aibă prilej să aştepte să vadă sfârşitul.

Şi, cum steteà el aşa, o slujnică l-a văzut şi arătându-l cu degetul, a spus slujitorilor că şi el este din ceata lui Isus. Petru temându-se, răspunde grabnic fără să se gândească ce face: *nu ştiu ce zici; eu nici nu cunosc pe acel om, lasă-mă in pace.* Judecata curgea înainte şi Petru ascultà cu băgare de seamă să nu peardă nimic, să afle tot. Dar portul şi graiul său îl arătau că e Galileian, şi nişte slujitori îl şi întrebară: Nu eşti şi tu ucenic al lui Isus?

El iarăşi le zice repede: nu, nu, *nu sunt!*

Venind însă lângă foc o rudenie a celui, căruia Petru îi tăiase urechià, cunoscându-l a zis: Ce? nu te-am văzut eu în grădină cu dânsul?

Şi Petru iarăşi s'a lăpădat, acum cu jurământ zicând, că nici nu-l cunoaşte măcar.

Zicând aceste cuvìnte, Petru vede prin fereastră pe Domnul Isus privind spre dânsul şi în acelaşi timp aude cocoşul cântând. Atunci l-a săgetat la inimă, că şi-a adus aminte cum se făgădu-i-se că-şi va pune şi sufletul pentru Domnul Cristos şi ce-i spusese Domnul Cristos că are să facă el. Cu inima zdrobită de durere pentru slăbiciunea cu care s'a lăpădat de Domnul, abia ţinându-se pe picioare, Petru mai mult se târeşte până afară, unde căzând cu faţa la pământ şi căindu-se, a plâns cu amar.

Indreptarea. Pocăinţa cea din toată inima a adus lui Petru iertare şi îndreptare. După Inviere, Mântuitorul i-s'a arătat lui Petru în Ierusalim de trei-ori fără să-i facă vre-o pomenire de lăpădare. Apoi s'a arătat într'o dimineaţă în *Galilea* lângă mare, unde Petru şi soţii săi erau la pescuit. In acea noapte Petru cu ai săi nu putuseră prinde nimic. Când era în zori de zi, Petru plecă cu soţii săi spre ţărmure, supăraţi cu toţii că au muncit fără isbândă. Pe ţărmure însă ei văd un om cari le strigà: N'aveţi ceva de mâncare?

— N'avem, răspund ei, că toată noaptea ne-am trudit şi n'am putut prinde nimic.

— Aruncaţi mrejile da-a dreapta corabiei şi veţi prinde, — le zice cel de pe ţărmure.

Pescarii îşi zic: haid să mai facem încă o încercare într.un noroc, — şi au aruncat mrejile.

Când le-au scos din apă, mrejile erau pline de peşti. Văzând aceasta şi din vorba apostolului Ioan, Petru a cunoscut că cel de pe ţărmure nu poate fi altul fără numai Domnul Cristos. Şi, în graba lui, ca să ajungă mai curând la Isus, el se aruncă în Mare şi înotă până la ţărmure, lăsând pe soţii săi să vină în urmă cu corabia şi cu peştii. Pe ţărmure se aflà în adevăr Isus, care se îngrijise ca ucenicii obosiţi şi flămânzi să găsească masa pusă.

Dupăce au mâncat cu toţii, Mântuitorul de 3 ori îl întrebă pe Petru, zicându-i: *Iubeşti-mă Petre mai mult decât aceştia?* Şi răspunzând Petru: Doamne, Tu ştì, că te iubesc, *Mântuitorul l-a mângăiat deplin, dându-i iertare şi zicându-i: Paşte oile mele, paşte mieluşeii mei!* Tot atunci Mântuitorul i-a prorocit lui Petru şi de ce moarte va murì.

Propoveduirea lui Petru. In ziua Pogorârii Sfântului Duh, apostolul Pavel, însoţit de ceilalţi apostoli, părăsind odaia în care tocmai se pogorâse peste dânşii sfântul duh, a alergat la biserică unde erau adunaţi mii de oameni din toate neamurile şi limbile. Acolo *Petru cel necărturar a vorbit poporului cu atâta îndrăzneală şi putere, încât ca la 3000 de oameni au primit în aceeaşi zi învăţătura lui şi s'au botezat.*

In chipul acesta apostolul Petru a pus temelie şi început propoveduirea evangeliei şi obştiei credincioase lui Cristos, adecă bisericii. De aici înainte Petru nu înceată a propoveduì evangelia cu îndrăzneală în toate zilele şi a câştigà mii şi mii de suflete pentru împărăţia lui Dumnezeu.

(Va urma).

stie în post și rugăciune 40 zile, și mai vârtos apoi priviți'l în ținuta-I și purtata-I, care mai cu deadinsul se refere și la misiunea preotului, — priviți'l zic străbătând toate satele și orașele Iudeii și Galileii predicând și învățând pe câmp, pe mare, în munte, pe strade, în case în sinagoge, în biserică!... Deci dacă onorifica noastră diregătorie este fundată de Dânsul, ba dacă El însuși ca și o făclie aprinsă ne arată drumul activității noastre — putea-vom oare să ne numim urmași și continuători ai operei Sale începute, dacă nu ne vom mișcà, dacă nu vom dezvoltà și noi — amăsurat puterilor noastre debile — cea mai conștiențioasă activitate în cadrele emisferului înnaltei noastre diregătorii?!. Nu! Dacă nu facem și noi tot posibilul întru satisfacerea cerințelor chemării noastre, abuzăm de onorificul oficiu ce ocupăm! Răspunzători vom fi pentru negligența noastră, răspunzători vom fi dacă nu am păscut oile cuvântătoare ale lui Hs. dacă răci și indiferenți le-am lăsat să piară din lipsa nutrețului spiritual; vinovați vom fi peririi acelora după cum zice Stul. Vasilie cel mare: „Acela, cui s'a încredințat diregătoria de a învățà, dacă a negles a propovedui, să judecă de ucigător".

Tot ce există în jurul nostru, în natură, în univers cum am atins mai sus — își împlinește cu punctualitate obligământul dictat din partea Creatorului. Cu cât mai mult este dator a satisface obligământul seu deci, cârmaciul viețuirei corecte și progresive ale omenimei, — *statul preoțesc*!! Acela în sfera sa de muncă are să crească și să întărească nu numai cetățeni pentru patria cerească, ci tot odată să înpopuleze fața pământului cu un element pacinic și de ordine, să împodobească lumea cu fapte nobile și frumoase, cari fac mărgăritarul omenimei.

Preoțimea lui Hs. are să lucre la înaintarea păcii și fericirea familiei, la su starea și înflorirea statului, are a învățà pe oameni să fie părinți grijitori, fii ascultători, vecini buni, prietini ajutători în lipsuri, creditori cruțători, cetățeni supuși, superiori drepți și activi pentru binele comun etc. etc. Iată terenul activității noastre! Iată circumferința ce trebue bătucită de pașii activității noastre pastorale!..

Și dacă aceasta se aplică în general la întreg statul preoțesc creștin, în mod întreit trebue observat de noi, de preoții *români*. Mult cercatul nostru popor în decurs de veacuri îndelungate, afară de preot nu a avut alt luminător, alt mângăetor și conducător. Și această stare — vorbind în general — e aproape neschimbată și astăzi. (Va urma)

Dela Hunedoara.

De ale școalei noastre.

Iulie n.

Am mai încheiat un an de muncă rodnică la școala noastră confesională gr. or. din Hunedoara.

Multe greutăți s'au ivit mai acum 4 ani când stăruiam să reînființăm școala, să-i dăm posibilitatea de a respirà un aer mai înviorător, un aer care să deà putere organizmului ei de a creià un neam viguros și trainic în aceste părți.

Mulțămită în primul rând revine Excelenției Sale, metropolitului *Ioan Mețianu*, precum și Veneratului Conzistor arhidiecezan, cari au știut apreciă nizuințele noastre manifestate în jurul reînființării școalei din Hunedoara. Mai avem să mulțămim apoi acelor Români Hunedoreni, cari au stat neclintiți în luptă având deviza: „*Voiește și vei puteà — Luminează-te și vei fi*".

Stăm în fața faptului împlinit! Tot la stăruința unor oameni de inimă ne a succes a căpătà ajutor bănesc dela băncile noastre românești din localitate, pentru salarizarea celor două puteri didactice suma de 1200 cor. — Această sumă se va mai mărì cu ajutorul îndatinat ce Ven. Conzistor ni-l va acordà — sperăm — și în viitor. Planul nostru este ca să creiăm un „*Fond școlastic*", să avem pe ce ne răzimà în vremuri mai critice.

De aceea corul mixt al Hunedorenilor sub conducerea harnicului înv. Andreiu Ludu își urmează problemele cu zor, și, în luna asta v'a concertà la Hunedoara, Hațeg și eventual și în alt loc, tot numai cu gândul ca să ne vedem realizat planul înființării „Fondului școlastic". — Sperăm că Dzeu ne va ajutà, căci un scop frumos și bun — urmărim.

*

Dumineca trecută s'au împărțit premiile școlarilor diligenți (80 la număr). Au premers câteva piese drăguțe cântate cu acuratețǎ de corul școlarilor.

Invățătorul Andreiu Ludu le a spus școlarilor rostul acestei serbări, a îmbărbătat pe copiii eșiți din școală la muncă cinstită în vieața lor viitoare, și să nu-și uite nici odată de școala românească.

Din public a vorbit apoi domnul Nic. Macrea mulțămind corpului didactic pentru munca, de care se poate bucurà azi.

Afirm cu hotărâre, că școala noastră poate să se înșirue cu mândrie în rândul școalelor de frunte din arhidieceza noastră.

In sinodul protopopesc s'a făcut o propunere în senzul căreia o comisie are îndatorirea de a cercetà lipsa de școale confesionale în unele comune din tractul Hunedoara.

Ar fi timpul cel mai potrivit, ca Veneratul Conzistor arhidiecezan să esmită 1—2 membrii din centru, cari însoțiți de comisia exmisă de sinodul nostru protopopesc să cerceteze tractul Hunedoarei din comună în comună.

Asigur pe ori și cine că se poate ajunge la rezultate enorme. Avem un popor bun, pe care îl poți convinge ușor la jertfe pentru fapte bune.

Exmișii Veneratului Conzistor se vor reîntoarce satisfăcuți acasă. *Nima.*

Inștiințare.

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă" pentru anul școlar 1906/7 se vor începe în 15 Septemvrie n.

In anul școlar 1906/7 va funcționà atât secțiunea economică a școalei, cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea dșoarei Veturia Papp, va cuprinde: *a*) învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pânei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinăritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; *b*) învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiiu, au să locuiască în edificiul școalei, strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei").

Se vor primì numai eleve, cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucția va fi exclusiv în limba română. Se va conversà însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va aveà să solvească o taxă lunară de 50 cor., din care se vor achità spesele efective ale școalei, cu excepția remunerațiunii instructoarelor, pe care o achită reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va aveà să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primì și ameaza și ojina.

Taxele sunt a se solvì tot pentru trei luni anticipativ.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, 6 ștergare pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorțurile pentru bucătărie și-le vor face elevele însăși; dar șorțuri pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea dșoarei Alexandrina Țeranu, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor aveà să solvească pentru întreținere o taxă lunară de 50 cor. și didactru lunar de 10 cor; cele externe vor solvì didactru lunar de 10 cor.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primì dela conducătoarea școalei dșoara Veturia Papp, Sibiiu, str. Baier nr. 1.

Comitetul „Reuniunii femeilor
române din Sibiiu".

NOUTĂȚI.

Din parlament. In ședința de Marți a dietei ungare a mai vorbit în chestia adresei și deputatul român *Dr. Iuliu Maniu*, și apoi discuția asupra adresei a fost încheiată. Mercuri a vorbit dintre naționaliști Sìrbul *Dr. Polit*, care a avut ca propunător cuvântul din urmă, iar dieta a primit proiectul de adresă prezentat din partea comisiunei ca bază pentru dezbaterea specială. Proiectul de adresă al deputaților naționaliști a fost prin urmare respins. Adresa a fost apoi votată și în discuția pe articole, fără discuție. In ședința de Mercuri a vorbit și deputatul român *Coriolan Brediceanu*, în chestie personală, iar deputatul *Dr. Iuliu Maniu* a interpelat guvernul în chestia cunoscutelor ordonanțe ale fostului ministru de culte și instrucțiune publică *Lukács*, prin cari să intenționà maghiarizarea instrucției în școalele poporale nemaghiare. Ministrul de culte și instrucțiune, contele *Apponyi* a răspuns numai decât, că actualul guvern *nu dorește* executarea acelor ordinațiuni *ilegale*.

*

Conflictul greco român. Unele ziare au adus în timpul din urmă știri cari anunțau domolirea încordării între România și Grecia. „Conservatorul" desminte însă știrile acestea și declară că România nu se împacă decât pe lângă împlinirea celor 3 condițiuni principale puse de guvernul român: 1) Retragerea bandelor grecești cari operează acum în Macedonia; 2) Impiedecarea de a se formà nouă bande pe teritoriul grecesc; 3) Exercitarea unei serioase acțiuni asupra Patriarhatului.

*

Himen. Mărioara *Zisu* și Dr. Dionisie *Stoica* logodiți. București, 23 Iunie 1906.

*

Văd. Eugenia R. Petric născ. Focșan, după lungi și grele suferințe a răposat în Domnul Miercuri dimineața la 9 ore în etate de 40 ani. Inmormântarea s'a făcut, astăzi, Vineri în 13 Iulie n. la 2 ore d. a. din casa rece a institutului de sănătate din Sibiiu în cimiteriul gr. or. din Sibiiu (Suburbiul Iozefin).

*

Publicare. Să aduce la cunoștință publică, că în 22 Iulie 1906 se va țineà târg de vite în comuna Margineu (com. Făgărașului).

*

Pașapoarte. Din zi în zi starea țării noastre e tot mai tristă. Emigrările iau proporții uriașe și cresc din lună în lună. In Maiu au emigrat 14403 oameni, între aceștia 8754 cu desăvârșire. Au părăsit țeara fără pașaport 942 oameni. La America au emigrat 8183, iar 892 în România, 268 Germania și ceilalți puțini în Balcani. 33 percente au fost maghiari. S'au reîntors 2161 emigrați. Va se zică în luna Mai a avut țara noastră o pierdere de 7535 suflete. Sărmană țară. Unde va ajunge de va merge tot așa? Ar fi timpul suprem să se coboare stăpânitorii din regiunile visurilor șovinizmului stupid și să lecuiască mizeria tristei realități.

*

Teatru român în Făgăraș. Tinerimea română din Făgăraș invită la Producțiunea teatrală, ce se va dà Dumineca în 15 Iulie nou a. c. în sala dela hotel *Paris* cu concursul dlui *Zaharie Bârsan*, binecunoscutul nostru artist dramatic dela teatrul național din București. Inceputul la 8 ore seara precis. Bilete se pot căpătà înainte la „Furnica", precum și seara la casă. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic. Programul e următoriul: 1. *Sacrificiul*, dramă într'un act de Roberto Braco. 2. *Declamație.* 3. *Furtuna casnica*, comedie într'un act. După producțiune dans.

*

Cinste regelui Carol. O deputație a regimentului rusesc „Volegdar", al cărui proprietar e regele Carol, s'a prezentat Luni la curtea din Sinaia și a predat regelui o sabie foarte prețioasă ca cinste din prilejul iubileului său.

*

Vladan Georgevici fost primministru al Serbiei, a fost închis pe opt luni din cauza unei broșuri vatămătoare la adresa dinastiei regelui Petru. Noul guvern al Serbiei a plănuit de curând grațiarea lui Georgevici, acesta a refuzat însă orice grație.

*

Tutunul. Statistica consumației de nicotin din Ungaria arată că din 1 Ianuarie până în 31 Martie 1906 s'au ars nu mai puțin ca 25 mii cor.

*

Răsplata vredniciei. Dumineca viitoare se va desvălì în R. Vâlcea, pe lângă mare festivitate, bustul ilustrului bărbat de stat decedat al României, *Alexandru Lahovari.*

*

Corurile din Bănat vor vizità expoziția din București în 7—10 Sept. n. cu care prilej vor dà un mare festival în sările acelor zile.

*

Stipendii pentru mediciniști. Statul a escris concurs de stipendii pentru tinerii cari doresc să ajungă medici militari. Documentele au să se înainteze până în 10 August n. la Militärärztliche Applicationsschule, Viena, Währingstrasse Nr. 25.

*

Potop în Budapesta. Vineri d. a. s'a năpustit asupra capitalei un potop ne mai pomenit împreunat cu grindină de mărimea nucilor. O parte a orașului a fost inundată de apă. Intre cei păgubiți e și tipografia „Pop. Rom.", în care a pătruns apa la înălțimea de $^1/_2$ metru.

*

Cerc vacant. In cercul de deputat al Lipovei au candidat fruntașii români de acolo pe dl Dr. V. Bontescu cu program național. Sunt încă doi candidați maghiari.

*

Tinăr român învingător. Intre înnotătorii emulației din Dumineca trecută la băile din Ocna a fost și un tinăr român *Octavian Popa*, fiul părintelui Isaia Popa de acolo. A luat parte activă în două grupe și în amândouă cazurile a ieșit biruitor. A câștigat o decorație.

*

Șase milioane de trandafiri s'au vândut în Paris în ziua de 24 Iunie, sf. Ion. E obiceiu ca în ziua aceasta să li se dea celor cu numele Ion buchete de trandafiri, iar în anul acesta au fost trandafiri foarte mulți și ieftini.

*

Tren la America. Americani au făcut Rușilor propunere să lege America și Azia cu un tunel pe sub strâmtoarea de mare Bering, care are o lățime de 72 chilometri. Rusia a lăsat afacerea asta deocamdată în suspenz deoarece „are alte năcazuri mai mari". Numai de le-ar puteà lecuì.

*

Dramă modernă De câteva zile senzația unei drame familiare ține în agitație orașul Murăș-Oșorhei. Vicecăpitanul poliției Eugen Orescovici era însurat nu mai de doi ani și își iubea mult tinăra și frumoasa nevastă. Aceasta începuse în timpul din urmă relații de dragoste cu pretinul de casă, subloc. de honvezi Fülöp Lajos. O scrisoare anonimă îi deschise ochii bărbatului. Duminecă sara după ce se întoarseră toți trei dela teatru bărbatul a plecat de acasă sub pretext că are inspecție. S'a întors nu peste mult și după ce ușile nu is'au deschis a spart fereastra și a întrat. In odaia nevestii sale erà sublocotenentul. Bărbatul a scos sabia să'l pustiiască, acela încă a luat sabia de apărare, a pus însă mâna și pe revolver și a tras asupra rivalului. Bărbatul zace acum greu rănit în spital, ofițerul a fost imediat deținut, femeia și-a mărturisit păcatul.

Cărți și reviste.

Anuarul gimnaziului din Năsăud pe anul școl. 1905/6 cuprinde pe lângă datele statistice mai bogate ca altădată, regulamentul fondului școlarilor morboși (!) și regulamentul societății și a bibliotecii școlarilor, amândouă așezăminte proaspete, aprobate de ministru numai de curând. Ce privește limba anuarului partea ungurească e — durere — mult superioară celei românești.

„Corvineana“, institut de credit şi econ., Hunedoara.

[165] 1—1

Concurs

Direcţiunea institutului de credit şi economìi „CORVINEANA“, societate pe acţii în Hunedoara, publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant**.

Salar anual 720 coroane.

Celce doreşte a reflectà pentru dobândirea acestui post, are a documentà, că a absolvat şcoala comercială superioară.

Rugările sunt a se adresà cătră direcţiunea institutului în Hunedoara (Vajdahunyad) pănă în *1 August st. n. 1906.*

Alesul va aveà a se prezentà pentru ocuparea postului cu ziua de 15 August 1906.

Direcţiunea.

---

[164] 1—1

Publicare de concurs.

Preavenerabilul conzistor arhidiecezan din Sibiiu, prin decisul său din 2/15 Iunie a. c. Nr. 4921 Ep. a aprobat planul şi preliminarul de spese pentru acoperirea cu tinichea (pleiu) a turnului bisericii noastre gr. or. din **Cincu-mare**, protopopiatul Agnitei, spre care scop se publică concurs cu licitaţiune **minuendă** pe ziua de *29 Iulie st. n. (16 Iulie st. v.) 1906 la 2 ore p. m.* în localitatea şcoalei gr. or., — pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Preţul de strigare va fi 1218 coroane 62 fil. având întreprinzătorul a dà tot materialul trebuincios precum şi lucrătorii de lipsă.
2. Licitanţii au să depună vadiu 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.
3. Oferte în scris încă se iau în conziderare.
4. Comitetul îşi rezervă dreptul de alegere dintre cei 3 minus oferenţi pe unul; fără conziderare la ofert.
5. Contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după subscriere şi încheiat pe baza condiţiunilor ce se vor publicà înainte de începerea licitaţiunei minuende.
6. Planul, preliminarul de spese şi specificul lucrării se pot vedeà orişicând la biroul comitetului parohial.

Cincu-mare, în 21 Iunie 1906.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Mihu, prezident. **Emil Mandocea**, notar.

Nr. 649—1906. [161] 1—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învăţători la şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cornăţăl,** salar 600 cor. din cassa alodială, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemnele necezare pentru încălzit.
2. **Râusadului,** salar 600 coroane din cassa alodială a comunei Răşinari, cuartir în edificiul şcolar şi lemnele necezare pentru încălzit.
3. **Roşia,** salar 600 cor. din cassa bisericei solvibil în rate lunare, cuartir liber în edificiul şcoalei, 2 stângini de lemne şi 3 cară de crengi.
4. **Şura-mare,** salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir în edificiul şcolar, lemnele necezare pentru încălzit şi $^1/_4$ jugăr grădină.
5. **Vurpăr**, salar 600 cor., 200 cor. din cassa bisericei iar restul de 400 cor. din repartiţie, cuartir libăr în edificiul şcoalei, 3 stângini de lemne şi $^1/_4$ jugăr grădină, eventual relut de grădină din cassa bisericei.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, vor aveà a se prezentà în comună în vre o Duminecă sau sărbătoare, spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic având a conduce cântările cu elevii în biserică şi a ţineà o strană.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu în comuna respectivă.

Cererile concursuale instruite în senzul normelor din vigoare se vor adresà subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Sibiiu, 28 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 297—1906 [162] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1 **Bran**, la şcoala centrală un post de învăţătoare pentru instruarea elevelor atât în obiectele ordinare de învăţământ cât şi în lucrul de mână cu deosebită conziderare la referinţele locale; salar anual de 600 cor. plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene, 3 stângini lemne în natură, cuartir în natură eventual 90 cor., $^1/_4$ jugăr de pământ eventual 12 coroane.

2. **Codlea**, un post de învăţător, să aibă dexteritate în tipicul şi cântările bisericeşti spre a suplini şi postul de cantor tot a 3-a săptămână, având spre aşi dovedì dexteritatea să se prezenteze la biserică înainte de alegere; salar anual 600 cor, pentru cuartir şi lemne 100 cor., $^1/_4$ jugăr pământ, $^1/_8$ din venitele cantorale cam 100 cor. anual.

3. **Fundata**, un post de învăţător cu salar anual de 600 cor., cuartir în edificiul şcolar şi lemne de încălzit, $^1/_4$ jugăr pământ.

4. **Măgura,** un post de învăţător, care în Dumineci şi sărbători să ţină şi strană în biserică, salar anual de 600 cor. şi anume 160 cor. din fondul bisericei, 180 cor. repartiţie dela popor, 140 cor. dela comuna civilă, 120 cor. ajutor dela stat, cuartir în edificiul şcolar şi 12 cor. pentru $^1/_4$ jugăr de pământ.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt în respectiva comună începând dela alegere.

Doritorii de a ocupà unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Zerneşti, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale resp. şcolare.

Ioan Dan
adm. protopr.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile
☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 36—52

Cel mai bun material de acoperit al timpului de faţă.

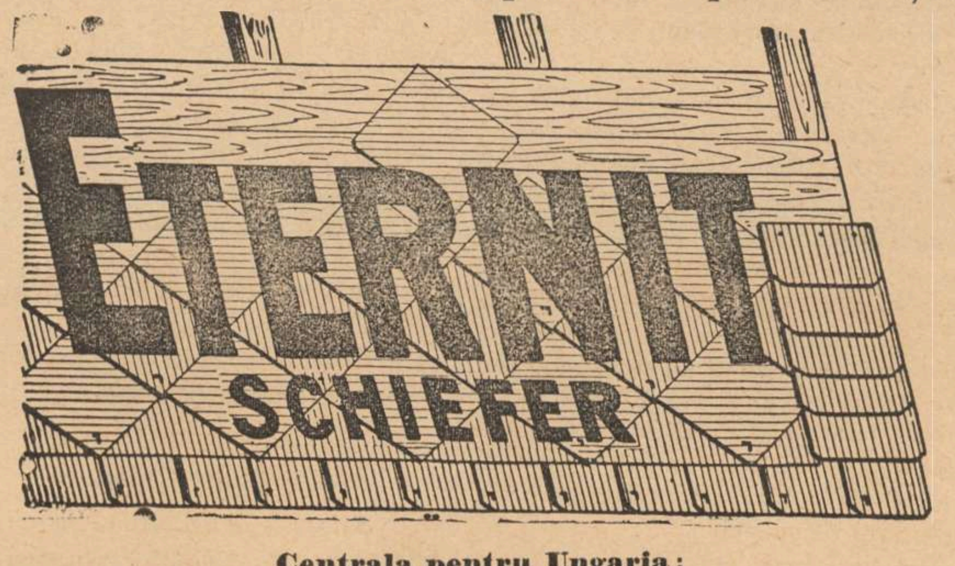

Centrala pentru Ungaria:
Fabricile Eternit Ludovic Hatschek, Budapesta
VI., Andrássy út 33. 97 3—4
In Sibiiu se vinde la: Carol F. Jickeli.

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.
A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 15—
Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.
Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 45-52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**
Preţcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

Numai pe timp scurt
în Sibiiu, pe „Hermannsplatz“ se află
Electro-Bioscopul Lifka
(Kinematograph mai nou)
într'o hală spaţioasă de proiectat, construită şi întocmită anume pentru acest scop după cerinţele cele mai moderne.
Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminaţie electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.
TEATRU
pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârşire. Distins cu **premiul cel mare** la expoziţia universală din Paris 1900 şi Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**
Tot a doua zi program nou. Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.
Reprezentaţiuni zilnic la 7, 8 şi la 9 oare sara; Dumineca şi sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi la 10 oare sara.
Preţul de întrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul III **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldaţi dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**
[145] 4-5

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 72 Sibiiu, Marți 4/17 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 5792 Școl. 3—3

CONCURS

Din fondurile arhidiecezane sunt a se conferì următoarele stipendii:

1. Din fondul Moga un stipendiu de 1000 coroane, pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză, cari studiază la universitate.

2. Din fundațiunea Francisc Iosif un stipendiu de 120 coroane.

3. Din fundațiunea Cologea un stipendiu de 120 coroane.

4. Din fundațiunea Peioviciu un stipendiu de 100 coroane.

Aceste trei pentru tineri români greco-orientali din arhidieceză din școalele medii.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan până la 1 August a. c. st. v., instruate cu următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Testimoniu de paupertate.
4. Eventual cu alte documente recomandatoare.

Sibiiu, din ședința senatului școlar, ținută la 22 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Isbucniri adevărate.

— *Clerul catolic și Slovacii.* —

Cea mai mare pacoste pe spatele bietului popor slovac este preoțimea. Pe când la poporul nostru rolul preoțimei de veacuri a fost cardinal în progresul nostru, pe când la noi sufletul poporului e una cu sufletul preotului, care e pururi luptător pe partea aceluia, pe atunci la Slovaci tocmai preoții sunt distrugătorii însușirilor nobile, sdrobitorii simțului național, care singur este în stare în zilele noastre să asigure vitalitatea unui popor.

Slovacii aparțin bisericei romano-catolice. Iar arhiereii acestei biserici, cu așezământul în hotarele acestui popor, încinși cu brâul unui fariseizm, cu care predică de pe amvon o umanitate ideală, sunt în realitate cele mai pătimașe slugi ale sistemului inaugurat de șovinizmul jidovesc de a sugrumà în bietul popor orice simț de om real, de slovac și de a șterge de pe suprafața pământului acel popor pe care îl esploatează existența atâtor sute de preoți trimiși pe capul lor.

Organizmul bisericei catolice îndreptățește pe arhierei de a numì preoți pe cine vreau. Astfel a ajuns poporul slovac că astăzi are pe capul seu pacostea unei preoțimi străine de firea sa, de limba și întreaga sa ființă. Abia ici-colea licărește și opaițul unui preot, în care curge sânge din sângele poporului, în sufletul căruia svâcnește aceiaș văpae, care arde pe vatra sufletească a întregului popor slovac. Aceștia sunt sufletele mari, oameni liber cugetători, cari s'au emancipat de cătușile rigide ale farizeismului iezuit ce stăpânește ca o plantă cățărătoare și azi clerul catolic.

Slovacul, credincios din fire, vede în preotul seu pe cel mai mare vrășmaș, pe lipitoarea, pe care bigotizmul menajat tot de preoțime îi dictează că *trebue* să o susțină. Pentru slovac e preotul ceeace pentru satele noastre e jidanul, cu toată ceata prielnicilor (!) sale însușiri.

Nu-i mirare deci că poporul pornit pe calea luminării de acei puțini preoți, corbi albi, ieșiți din sinul seu, cum sunt cei trei vrednici ostași *Iehlicica*, *Kollar* și *Iuriga*, și de alți fruntași ai sei, s'a umplut de amarul scârbei față pe preoțimea sa. Și nu-i mirare, că în zbuciumul acestei scârbe izbucnesc din sufletele lui fulgerele celei mai furioase indignări asupra preoțimei.

Foaia poporală a deputatului *Hodza* într'un număr mai proaspăt izbește cu furia desperatului cele mai grele invective în preoțimea catolică.

„Ce-i clericalizmul nostru, — se întreabă foaia lui Hodza cu vădită indignare, — e abuzarea cu biserica de dragul puterii politice. El răpește miilor de suflete libertatea credinții, răpește acestui popor pe Cristos, acel Cristos, care pentru poporul sărac a trăit și murit, îl răpește pentruca să-'și pună temelie puterii sale ierarhice, cu care să sugrume sufletul poporului“.

„Cine calcă împotriva noastră? continuă glasul indignării. „Jidanul, nobilul, proprietariul de pământuri și episcopul fără Dzeu. Ținta acestei strălucite alianțe aceeaș este: să se îngroape în bogății trase de pe spatele altuia, să ne despoae de averile noastre, vetrele să ni le spulbere și sanctuarele noastre să ni le pângărească.

„Așa e clericalizmul nostru: egoizm și tiranizm, suflet, conștiință și umanizm nu căutați în trânsul. Ei sunt acei farisei, asupra cărora s'a umplut Mântuitoriul de dreaptă mânie. Ei sunt vameșii înholbători de ochi, cari poartă în mânile încrucișate și pe buze rugăciunea, iar în suflet iadul urei și a pizmuirii. Ei sunt mormintele spoite. Slovaci, — ferițivă de acești bandiți!“

Icoana aceasta limpede a raportului dintre preoțimea și poporul slovac se înfățișază în întruchipare desăvârșită, când știm, că înșiși preoții, acei puțini slugitori la altarul adevărului, se răzvrătesc în potriva arhiereului lor numindu-'l „ierarh îmbuibat“, și îl provoacă să arete, ce bunătăți a oferit el poporului slovac.

„Data-i ceva omenimei și poporului? întreabă preotul *Srobar* (acum arestat) într'o scrisoare deschisă pe vlădica din Sepeș. „Trăiești din bunătăți, pe cari nu le-a câștigat munca ta, asuprești pe cel ce vrea binele omenimii și a poporului slovac. Faptele te dovedesc adevărat păgân. Nu cugeți la legile sfinte ale lui Dzeu .... *anticristule*“.

Astfel de mărturii deschise dovedesc cel mai înverșunat antagonizm între poporul și preoțimea slovacă. Pornirea deșteptării politice a rupt orice legătură între acești doi factori ai societății.

Și ruptura aceasta e rodul politicei scrintite care ne domineazǎ țara. Utopia maghiarizării, a sugrumării naționalizmului tuturor neamurilor din această țară, ideea imposibilă: un stat, un popor, o limbă, a încolțit germenele reacțiunei și la poporul slovac, care s'a dezvoltat și a rodit ruptura desăvârșiță pe tărâmul bisericesc.

Acesta este mărturia cea mai strălucită despre zădărnicirea ideii de stat național maghiar și din aceasta ar putea lua pildă politicianii înfierbântați la creier, și să ia aminte, că orbirea lor îi duce la prăpastie. Ei vor să sape groapa neamurilor nemaghiare din această țară, se vor izbì însă de zidul zădărnicirii, care îi va doborî pe ei în groapă, pentrucă scris este în legea firii și în legea capetelor luminate, că tot neamul să-și prăznuiască firea minții sale în libertate fără hotară. Aceasta e lege și ea durează din piepturile neamurilor dornice de praznicul dreptății zidul de care se vor zdrobì toate volniciile șovinizmului orb și care va cutropì la plinirea vremii cu văpaia cruntei răzbunări toată ceata asupririlor de azi.

Din tractul Hunedoarei.

— *O disertație cetită în conferența preoțească.* —

(Fine).

Preotul român din vremurile vechi a fost om cu puțină carte, cu puține cunoștințe, dar el a fost în corectul înțeles al cuvântului baiera inimei poporului seu, a fost aievea nedespărțit de popor. Intreaga

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Petru.

(Urmare).

Goana împotriva propoveduitorilor. Propoveduirea aceasta a lui Petru și trecerea mulțimii de popor la creștinătate n'a plăcut Cărturarilor și Fariseilor, cari se vedeau că sunt în primejdie să rămână singuri fără supuși, din sudoarea cărora ei să poată trăì în tignă ca până acì. De aceea mai ales când au văzut că nu propoveduiește evangelia numai Petru, ci și alți apostoli și ucenici ai lui Isus, și că toți aceștia atrag poporul la credința în Cristos: Cărturarii și Fariseii au început să iee la goană pe creștini și mai ales pe propoveduitorii evangeliei. In goana lor nebună pe mulți propoveduitdri i-au omorât în fel și fel de chipuri. Așa: pe sfântul *arhidiacon Stefan* cu pietri l-au omorât, iar pe apostolul *Iacov* fratele lui Ioan l-au tăiat cu sabia.

Petru scăpat de moarte. Cu prilejul omorârii lui Iacov, *Irod* a prins și pe sfântul Petru și l-a aruncat în temniță cu gând ca peste câteva zile să-l ucidă. *Creștinii însă făceau necurmate rugăciuni pentru Petru, care era păzit cu strășnicie în închisoare.* In noaptea dinspre ziua, în care Irod era să-l omoare, Petru dormià în închisoare între ostași legat cu două lanțuri. Paza lui se făcea și pe afară, pe unde erau puși ostași de strajă. Și cum dormià el așa legat cu lanțuri și păzit de ostași, iată *închisoarea strălucește de lumină și ângerul Domnului deșteaptă pe Petru și-i zice: Scoală, îmbracă-te și urmează-mi mie. Și, ridicându-se Petru din așternutul său, lanțurile i-au căzut de pe mâni și de pe picioare, iar el s'a îmbrăcat în grabă și a mers după ânger, trecând printre străji.* Ajungând la poarta cea mare de fer care închideà curtea temniței, poarta s'a deschis de sine și ei amândoi au ieșit în uliță, unde ângerul s'a făcut nevăzut. Iar Petru, căruia i se păreà că visează, când s'a văzut singur și-a venit în fire și abia atunci a cunoscut, că Dumnezeu i-a trimis ajutor ca să scape din mâna lui Irod.

Apostolul Jidovilor. După această întâmplare Petru a mai stat câtăva vreme în Ierusalim, unde apostolii îl socotiau ca stâlp al bisericii împreună cu Iacov și cu Ioan. In această vreme el a deschis și păgânilor calea către mântuire botezând pe *sutașul Cornelie* cu casa lui.

Dupăce însă *apostolul Pavel* a început să propoveduiască evangelia la păgâni, ca apostol al neamurilor, *Petru a rămas ca apostol al Jidovilor, întâiu în țeara jidovească numită Palestina, apoi în țările vecine și mai pe urmă în Vavilon*, de unde și scrie el o carte, pe care o trimite tuturor creștinilor din toate țările.

In Roma. La adânci bătrânețe, apostolul Petru a mers la cetatea *Roma*, unde se află propoveduind apostulul Pavel. *In Roma însă era o mulțime de Jidovi, cari pentru îndeletnicirile lor negutătorești și pentru murdăria lor erau foarte urgisiți de Romani.* Pavel făcuse creștini pe mulți Jidovi și păgâni în acea mare cetate, și era în aprigă luptă cu Jidovii, cari nu voiau să se creștineze. Acești Jidovi, mai ales Farisei, îl urmăriseră pe Pavel din oraș în oraș, încercând în repețite rânduri să-l omoare. Pe acea vreme era împărat în Roma un om smintit cu numele *Neron.* Acesta cetise prin cărți cum a ars oarecând o mare cetate numită *Troia.* Și din acea cetire îi plesnì prin minte să-și facă o închipuire vădită, în care să vadă aievea cum a ars acea cetate vestită. Și nebunul n'a găsit alt chip decât să deie foc cetății Roma, ca arzând această cetate el să privească la ea de pe un munte și să se veselească. Cum și-a pus în gând a și făcut și pe când ardeà și se mistuiau locuințele și avuțiile Romanilor, el, Neron steteà pe munte și privind spre pârjol, cântà cu harfa. Dar blăstămăția smintitului împărat s'a descoperit și el ca să scape a pus vina pe Jidovii cei urgisiți. Mărturii mincinoase a găsit el destule între supușii săi, că doară era împărat.

Atuncii Romanii crezând născocirea împăratului s'au năpustit asupra Jidovilor.

Luați de scurt întâiu fruntașii, adecă bancherii și bogătașii dintre Jidovi, aceștia șireți și poftitori de isbândire împotriva lui Pavel, găsesc prilej binevenit să-l răpună pe apostolul Pavel ca pe prietenii lui. *Ei se prefac, că știu tot, și dând dreptate împăratului, spun că da, între noi sunt și oameni răi. Aceștia au dat foc Romei. Ei sunt Pavel și Petru și cu ceilalți creștini soți ai lor.* Atunci s'a început o goană înfricoșată împotriva creștinilor, încât s'a cutremurat lumea de ea: Cu zecile și cu sutele erau prinși creștinii, și fără să-i întrebe dacă au făcut vreun rău, numai singur fiind că erau creștini, erau supuși la fel de fel chinuri și omorâți. *Pe unii îi înfășurau în paie și în păcură, apoi îi legau de câte un stâlp și le dedeau foc ca să ardă ca-și-cum ar fi niște făclii. Pe alții îi îmbrăcau în piei de fiere (lupi, urși) și-i aruncau pe ulițe, întărâtând cânii asupra lor ca să-i sfâșie. Pe alții iarăși îi aruncau spre hrană fiarelor,* lui ştiinţă şi iscusinţă a fost tot odată ştiinţa şi iscusinţa poporului seu. Tot ce posedeà el în această privinţă, împrăştià între turma sa.... Pe lângă acestea evlavia, şi cucernicia, ce-i transpirà pe faţă la diferitele servicii rituale, îl prezentau înaintea parohienilor ca pe un sfânt. Iată enigma tradiţionalei încrederi şi dragoste a poporului nostru către preotul seu de pe vremuri!.. Din acest punct de vedere, în timpurile mai nouă, o radicală schimbare se poate observà. Şi această schimbare provine din diferite cauze. Anume, poporul nostru venind în atingere cu diferite elemente străine de el şi tradiţionalele lui obiceiuri şi credinţe — aude dela acelea una bună zece rele. El acestea pachetându-le la dosarul cunoştinţelor şi amintirilor sale, se socoteşte că e mai înţelept decât străbunii sei. Urmarea firească e depărtarea de către aşezămintele străbune, îmbrăcată în haina decadinţei morale. Dar încă o cauză a acestor stări condamnabile. Până ce preotul vechiu cu puţină învăţătură hrăneà pe parohienii sei cu aceea — după împrejurările acestor timpuri — în mod suficient —, astăzi preotul cu maturitate şi alte pregătiri, nu numai că nu'şi fructifică facultăţile spre folosul poporului seu, nu numai că nu împrăştie mult, din multul ce are la intelectul seu, — dar nici puţinul vechiului seu antecesor. Cinste şi onoare excepţiilor, dar acest fapt fiind un adevăr de netăgăduit, siliţi suntem a'l recunoaşte.

Din cele premerse în mod cât se poate de clar puturăm vedeà, că tot ce trăieşte are o datorinţă, are un rol de mişcare, de activitate. Ne puturăm da seama până la evidenţă, că şi noi ca ceva întreg, ca corp avem o sferă de activitate din cele mai măreţe, mai sublime. Dl Hs. ne demândă zicând: „fiţi înţelepţi ca şerpii“. Amăsurat acestei provocări datori suntem în calitatea noastră de păstori a fi cu ochii în patru cu deosebire în zilele de faţă. Diferite curente periculoase în chipul unor orcane pustiitoare au început a suflà prin rândurile — până bine de curând — liniştite şi bine închegate ale credincioşilor nostrii, cu scop să le dărâme şi să le împrăştie de sub aripile calde ale scumpei noastre mame — a bisericei şi credinţei noastre strămoşeşti. Simptoamele acestui rău incalculabil îşi arată capetele de bălaur aproape pretutindenea — prin răceala şi indiferentizmul poporului nostru de astăzi faţă de biserică, faţă de credinţa şi aşezămintele noastre salutare străbune. Apoi este ştiut, că dela răceală şi indiferentizm numai un pas mai este până la adevărata eşire şi părăsire a credinţei şi aşezămintelor noastre. Deci, dacă suntem păstori, putea-vom stà cu mânile în sin şi neactivi văzând răul ameninţând turma noastră cuvântătoare? Putea-va rămâneà conştiinţa noastră liniştită cugetându-ne la viitoarea judecată a urmaşilor nostri, la caz că din negligenţa noastră ne va nimicì în parte sau total o turmă cuvântătoare, o biserică dreptmăritoare a lui Hs. Dar mai pre sus de toate ce vom răspunde la timpul seu Dreptului judecător, în locul răspunsului ce'l aşteaptă negreşit dela noi? „Iată Dne din câte oi mi-ai dat mie nici una n'a perit“?!

Nu; nu putem fi indiferenţi faţă de ce vedem că se petrece în mijlocul poporului nostru. Datorinţa noastră de preoţi drept credincioşi ne sileşte astăzi mai mult ca ori când să ne mişcăm, să dezvoltăm o activitate încordată, să dăm semne evidente că corpul preoţesc drept măritor ort. român din tractul istoric al Hunedoarei are vieaţă, şi nu e numai un mehanism mort. Lucrarea noastră trebue încordată până la potenţa posibilă în laturea ce arată lipsa cea mai arzătoare. Acel zid al fortăreţei noastre trebue întărit mai grabnic, care ameninţă cu prăbuşirea — *dezvoltarea dragostei şi strânsei alipiri a credincioşilor nostrii către limba şi biserica lor, înrădăcinarea simţului de conservare a tot ce se cuprinde în aşezămintele noastre naţionale şi bisericeşti-rituale.*

„Precum se topeşte ceara de faţa focului“ — să se topească şi să se nimicească răceala şi indiferentizmul incuibat în rândurile credincioşilor nostri, de învăpăiata căldură a activităţii noastre pastorale. La această muncă să ne înrolăm cu toată conştienţiositatea, şi să lucrăm din răsputeri fiecare la căminul nostru „fiind înţelepţi ca şerpii“; dar mai vârtos să lucrăm *în mod comun corporativ cu puteri unite.*

In convingerea, că frăţiile voastre, unul fie carele, cunoscându-şi parohienii, adecă manierele şi inclinările acelora, cu un cuvânt părţile bune şi rele —, veţi fi îndeplinit, şi veţi îndeplinì în continuu necesităţile marei noastre opere; eu de astă dată mă voi încercà de a arătà un atare metod al operaţiilor noastre pastorale preoţeşti, prin care legând într'un mănunchiu mai multe puteri la olaltă mi s'ar păreà un rezultat mai pronunţat şi chiar mai sigur.

După cum cunoscut vă este, în conferenţa noastră trecută, conform unei propuneri făcute de mine, s'a fost decis în principiu ca, întru dezvoltarea moralităţii publice, şi întru înrădăcinarea simţului de alipire a credincioşilor nostrii către biserică şi aşezămintele noastre străbune, cu un cuvânt întru pomenirea unei vieţuiri religioase-morale între credincioşii protopresbiteratului nostru —, preoţii tractului să se organizeze în grupări permanente, şi astfel cu puteri unite muncind să nizuiască a atinge ţinta dorită. Tot odată s'a exmis şi o comisie de trei constătătoare din dnii: Constantin Dancila, Petru Şinca şi persoana mea, cu scopul ca la proxima conferenţă să prezinte un elaborat detailat în acest obiect. Amăsurat acestei onorifice însărcinări, şi din încredinţarea mai sus pomeniţilor dni colegi, fie'mi permis deci a vă prezentà un proiect de procedură de natura despomenită, în firul acestui neînsemnat tractat al meu:

1. Preoţimea gr. or. română a tractului Hunedoara se împarte în 5 grupe permanente, cu scopul de a lucrà în mod comun şi cu puteri unite la dezvoltarea moralităţii şi religiozităţii credincioşilor din tract, în chipul următor:

Grupul I. Hunedoara, Zlaşti, Booz, Cerbel, Socet.

Grupul II. Pestişul mare, Josani, Mănierău, Nandru, Găunoasa.

Grupul III. Ghelariu, Ruda, Cerişor, Lelese, Alun.

Grupul IV. Batiz, Sâncraiu, Nădăştia inf., Năd. super., Teliuc.

Grupul V. Cinciş, Baia lui Craiu, Haşdeu.

II. Activitatea preoţilor grupaţi şi organizaţi în chipul arătat se va manifestà în două direcţiuni:

1. Ameliorarea simţului de religiozitate şi strânsa alipire către biserica şi credinţa noastră străbună, prin diferite ceremoniale bisericeşti împreunate cu predici.

2. Continua perfecţionare treptată mai pronunţată şi mai lesnicioasă a preoţilor în arta elocvenţei bisericeşti, şi chiar a afacerilor de natură administrativă, legate de oficiul lor pastoral — preoţesc.

In scopul celor cuprinse în punctul 1. se vor observà următoarele:

a) Preoţii aparţinători unui grup toţi la olaltă au să servească, amăsurat înţelegerei dintre dânşii, Sta. liturgie urmată de predică de subiect reclamat de necesitatea poporului respectiv, — cel puţin odată în an în fiecare comună.

b) Vor aveà a se întrunì în acest scop chiar şi în cazuri extraordinare, dacă cere trebuinţa, de pildă dacă se arată semnele apariţiei vre-unui obiceiu stângaciu, sau dacă să observă încuibarea vre-unui viţiu stricăcios în viaţa credincioşilor noştri în mod mai pronunţat, ca de pildă concubinatul, beţia, certele dese şi urmate de bătăi periculoase etc.

c) Se vor întrunì, spre a face procesiuni religioase afară la câmp sub cerul liber în cazul de calamităţi elementare şi alte nefericiri, spre a întărì poporul în credinţa în Dumnezeu şi spré a-i dezvoltà nădejdea în purtarea Lui de grije — în timpuri de secetă îndelungată, în vreme de boale şi moarte în vite şi oameni etc.

Referitor la atingerea scopului celor cuprinse în punctul 2. să stabileşte următoarea procedură.

a) Fiecare grup preoţesc îşi are de preşedinte pe protoprezbiterul tractual, dar pe lângă acesta are să-'şi aleagă un subpreşedinte şi un notar permanent.

b) Biroul fiecărui grup defige locul şi timpul întrunirii preoţilor respectivi, anunţându-le în mod potrivit această întrunire.

c) Intrunirile preoţilor diferitelor grupe, totdeauna au să se anunţe şi preşedintelui-protoprezbiter, ca eventual permiţându-i împrejurările să poată luà şi dânsul parte la acelea.

d) Despre actele săvârşite cu ocaziunea întrunirilor, să se redacteze procese verbale în toată regula şi subscrise de toţi preoţii prezenţi, să se subşteană în termin de 8 zile oficiului prot.

e) In protocoalele luate are să se indice ce fel de subiect a avut predica rostită şi că fosta sau nu succeasă.

f) Preotul locului unde a fost dejà întrunirea grupului preoţesc, va face referadă la proxima ocazie despre efectul produs în popor după slujba dumnezeiască săvârşită, precum şi despre observaţiile sale proprii culese şi câştigate din ţinuta poporului. Va referà adecă, că întrunirea aceea şi serviciile divine oficiate arătat-au ceva succes real ori nu?

g) In conferenţele preoţeşti anuale va formà un punct principal o referadă generală şi amănunţită despre progresele atinse prin mijlocirea activităţii acestor grupuri preoţeşti pe baza protocoalelor singuratice înnaintate la oficiul protoprezbiteral.

h) La întrunirile de acest caracter sunt datori a luà parte toţi preoţii. Absentările nescuzate în mod suficient se pedepsesc cu amendă în bani în favorul fondului protoprezbiteral — după măsura ce se va statorii de conferenţa preoţească. —

*

Onorată conferenţă! Roadele binefăcătoare ale unei munci prestate în chipul arătat, de sigur se vor arătà chiar şi la atari credincioşi despre cari astăzi presupunem că inima lor rece faţă de biserică şi aşezămintele ei nu să vor mai încălzì în veci.

Când va auzì adecă poporeanul renitent şi indiferent faţă de cele bisericeşti şi morale-creştineşti, că d. e. în Dumineca viitoare vor venì la biserica lui din sat 4—5 preoţi străini, pentru ca să slujască toţi la olaltă, pentru ca să iasă la câmp cu prapori şi icoane şi acolo să săvârşească un sft. maslu, pentru sănătatea tuturor sătenilor şi vitelor lor, fără ca să plătească cineva ceva, sunt sigur, că va alergà şi acela la biserică care de altfel nici la Paşti nu o vede.

In chipul acesta primul pas către scopul nostru sublim ne-a succes. Se obicinueşte omul nostru a cercetà biserica, apoi din cele auzite acolo, cu timpul se va încălzì inima lui faţă de ce a fost nepăsător ba poate chiar rece, va începe pe nesimţite a încolţì în inima lui sămânţa dragostei de biserică şi aşezămintele ei şi iată — „ai dobândit pe fratele tău“.

Dar dacă dorim ca să se încălzească inimile credincioşilor noştri faţă de tot ce e bun, nobil şi frumos, negreşit că în primul rând trebue să se încălzească şi să se înferbinte ale noastre inimi de flacăra *dorului de muncă şi acţiune* în ogorul viei Domnului. Chiar şi prin o muncă comună în chipul arătat, vom dovedì lumii că acel foc arde în inimile noastre.

Deci fraţilor, ideea ce o am acceptat în conferenţa noastră trecută cu însufleţire — să o întrupăm acum şi în cadrele arătate să ne apucăm de lucru, până când avem timp, să lucrăm — „până când este ziuă, căci va venì noaptea, când nimenea nu poate să lucreze“.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului nou „Cetatea-de-peatră“.

Rohia, 23 Iunie v.

Unire, întărire şi *progres.* Ce cuvinte sfinte, ce cuvinte măritoare, cari formează trinitatea de viaţă făcătoare a dăinuirii tuturor neamurilor. „Inţelegeţi neamuri şi vă plecaţi“ strigă această „troiţă sfântă“, care formează punctul către care gravitează gàndurile neamurilor ajunse la conştiinţă de sine.

Dăinuirea şi puterea de viaţă a tuturor popoarelor dela intenzitatea acestor trei nobile mărgăritare depinde. Cultivarea lor în inimile de bine şi practicarea în viaţă pe toate tărâmurile aduce foloase uimitoare omenirii. Precum trinitatea biblică dă putere de viaţă sufletească facultăţii religioase a duhului omenirii, astfel trinitatea acestor sfinte cuvinte dă putere şi împintenă spiritul neamurilor dornice de înaintare spre desăvârşirea biblică, care în limbajul comun se traduce cu înaintare culturală.

Biserica neamului românesc încă de pe vremuri a nizuit în continuu spre ridicarea fiilor ei la o stare mai luminată; s'a nizuit ca prin mijloacele mai potrivite firii neamului român să-i deschidă acestuia orizonturi largi de propăşire şi să-i arete căi nouă, pe cari să ajungă sigur la o trezire sufletească. In timpuri de restrişte şi de grea încercare pentru neamul românesc biserica a ştiut să respingă cu o forţă de multeori irrezistibilă atacurile vrăjmaşe nizuinţii sale spre progres.

Un aspect al acestei nizuinţe sfinte se manifestă şi în faptul contopirii tractelor protopresbiterale „Solnoc“ şi „Ce-

---

(urşi, lupi, lei, tigri ş. a.), *pe cari Romarii le ţineau într'un loc numit Circ ori îi ucideau cu alte chipuri de chinuri şi de moarte.*

Moartea lui Petru. In goana aceasta năprasnică, păgânii asmuţaţi de Jidovii cei pismătareţi, căutau cu deadinsul să pună mâna pe fruntaşii creştinilor, pe Pavel şi pe Petru. Pe Petru creştinii îl ţinură mai multă vreme tăinuit. Dar mai curând ori mai târziu păgânii tot l-ar fi descoperit. Deci creştinii ca să-şi scape dela chinuri şi dela moarte pe apostolul lor iubit, au stăruit cu rugăciuni şi cu lacrămi pe lângă dânsul, ca pe sub ascuns să părăsească Roma.

Induplecat de rugămintea creştinilor, Petru într'o noapte pleacă să se ducă afară din cetate. Când era să iasă pe poarta cetăţii, Petru vede pe Mântuitorul Cristos venind şi intrând în cetate, şi-i zice: Unde mergi Doamne?

— *Mă duc să mă răstignesc încă odată,* — a răspuns Domnul şi s'a făcut nevăzut.

Petru minunându-se de această vedenie a cunoscut, *că voia lui Dumnezeu nu este ca el să fugă din Roma, ci ca să pecetluiască cu sângele său adevărurile, pe cari le-a propoveduit prin evangelie.* Deci, căindu-se pentru încercarea sa de a părăsì Roma, s'a întors iarăşi între creştini şi a fost prins şi dus la osândă.

Şi ca se urmeze întru toate stăpânului său Isus Cristos, *el a cerut ucigaşilor săi ca să-l răstignească. Dar simţi du-se nevrednic a se asemănà întru toate Domnului, a cerut să nu-l răstignească cu capul în sus, cum răstigniseră pe Cristos, ci cu capul în jos, în chip de smerenie, având şi capul la picioarele stăpânului său.* Cererea lui a fost împlinită.

In acest chip sfântul, marele şi întru tot lăudatul apostol Petru a mărit pe Dumnezeu prin moartea sa pe cruce, dupăcum însuşi Cristos îi prorocise, după Invierea la marea Galileei. Că atunci îi zisese Mântuitorul: Amin, amin, zic ţie: când erai mai tinăr umblai unde voiai; iar dupăce vei îmbătrânì vei întinde mânile tale şi altul te va încinge şi te va duce unde tu nu voeşti. Iar sfântul evangelist Ioan adauge: Iar aceasta a zis-o, însemnând cu ce moarte va mărì pe Dumnezeu.

Moartea cu care marele apostol a mărit pe Dumnezeu s'a întâmplat în ziua de 29 Iunie, zi pe care noi credincioşii o prăznuim in fiecare an.

Sfântul, marele apostol Petru este pentru noi toţi o pildă vie cum trebue să iubim şi noi pe Mântuitorul şi, la nevoe să ne jertfim chiar şi viaţa pentru dragostea lui.

(Va urma).

tatea-de-peatră" într'unul sub numirea *„Cetatea-de peatră"*.

Ce numire frumoasă! E o numire istorică, de care se leagă multe vitejii ale trecutului. Chiar din însaşi numirea se vede că măritul sinod arhidiecezan prin concluzul din 1900 nr. prot. 107 p. II. a voit să pună bază unei cetăţi de apărare aci în părţile limitrofe mai expuse ale arhidiecezei; a voit ca să cuprindă într'o cetate puternică pe fiii credincioşi *legii româneşti*, ca şi prin faptul acesta să-i lumineze, că toţi suntem una, toţi avem acelaşi scop şi aceleaşi interese; a voit să sădiască în inimile credincioşilor colţul unei iubiri mai intime de neam, care străbate, pătrunde şi prin munţi de granit, decum prin *„Pietrişul"* pretins despărţitor; a voit ca prin săvârşirea acestui act de însemnătate istorică să facem şi noi cei din nord-ostul Transilvaniei, învinuiţi sigur cu tot dreptul, că ne-am aflà într'o stare de indiferentism condamnabil — un pas spre ţânta doririlor noastre naţionale. Şi cred, că măritul sinod arhidiecezan şi acel bărbat de mare influinţă în arhidieceză, care a propus să se facă acest pas, cunoscând împrejurările mai deaproape în urma unei vizitaţiuni canonice făcute aici, nu se vor înşelà în ţintirile ce le-au avut în vedere.

S'a împlinit în fine şi vremea, când să se săvârşească şi unirea acestor două tracte pentruca să ne întărim şi aşa să progresăm — unire nu numai în formă, ci şi în fond — unire în cugete şi simţiri.

Mersul normal şi armonic al acestui act de mare însemnătate se poate cunoaşte din următoarele.

Sinodul protopresbiteral constituant al protopresbiteratului *„Cetatea-de-peatră"* s'a ţinut Dumineca la 18 Iunie st. n. 1906 în parohia centrală *Borcut*.

La orele 9 a. m. se începe sfânta liturgie îndeplinită de adm. protopresb. dl *Vasile Duma* şi preoţii Georgiu *Paşca* şi Aureliu *Greblea* împreunată cu parastas şi invocarea duhului sfânt. Imediat după aceste adm. protopresbit. prin următoarea vorbire bine chibzuită şi rostită cu o rară demnitate deschide sinodul:

Prea onorat sinod protopresbiteral! Ca mandatar al Excelenţei Sale I. P. S. dl arhiepiscop Ioan Meţianu şi a Venerabilului Conzistor al arhidiecezei ortodoxe române a Transilvaniei, încredinţându-mi-se conducerea lucrărilor de organizare ale nou înfiinţatului tract protopresbiteral „Cetatea-de-peatră", dupăce cu cooperarea tuturor factorilor constituţionali din acest tract s'au făcut toate lucrările pregătitoare conform prescrierilor statutului org., am convocat pe ziua de azi aici în comuna centrală Borcut primul sinod protopresbiteral, pe care îl putem numì constituant.

Domnilor membrii sinodali!

In demnitatea şi calitatea de cel mai înalt for aministrativ tractual aveţi să duceţi în sfârşit organizarea acestui protopresbiterat. Aceasta este o lucrare cu atât mai grea, la care se recere o cooperare armonică şi multă abnegaţiune, cu cât este de organizat aproape totul. Un act de însemnătate istorică se săvârşeşte azi aici. Arhidieceza noastră întreagă împreună cu autoritatea ei superioară priveşte azi la noi şi aşteaptă dela noi o dovadă de bărbăţie, înţelepciune, abnegaţiune şi corectitate în alegerea organelor tractuale ale noului protopresbiterat „Cetatea-de-peatră", înfiinţat prin contopirea protopresbiteratelor vechi „Solnoc" şi „Cetatea-de-peatră" într'unul.

In acest moment solemn, daţi-mi voe a vă adresa şi eu câteva cuvinte.

Precum o turmă este şi un păstor, aşa şi un duh să vieze şi lucreze întru toate şi întru noi toţi, cari ne-am adunat aici a decide în numele clerului şi poporului din acest protopresbiterat, duhul înţelegerii cum îl numeşte sfântul apostol Pavel.

Prin încrederea împrumutată prin înţelegerea şi conlucrarea armonică se vor săvârşi fapte mărete, înălţătoare de inimă şi măritoare de Dumnezeu. Iubirea şi buna înţelegere sporeşte lucrările folositoare; pe când desbinarea cuprinde în sine colţul, din care răsare, creşte şi se plineşte sigur mai timpuriu ori mai târziu disolvarea şi totala nimicire a oricărei societăţi fie aceea oricât de puternică. Unde se încuibă desbinarea de acolo dispare pacea, liniştea, tăria, încrederea reciprocă şi acolo tot progresul se curmă.

Iar stagnarea afacerilor unui organ aduce cu sine mare daună în corpul întreg. Să ne lămurim. Ştim, că o legătură strânsă de dependenţă există între noi ca protopresbiterat şi între arhidieceza noastră. Intregul e condiţionat de parte şi partea de întreg. Intrucât dară acest protopresbiterat se caracterisează prin solidaritate, întrucât formează el un corp organic bine legat, întru atâta se manifestă în el viaţa, întru atât prosperează şi poate prosperà: atât binele nostru parţial, cât şi binele comun al arhidiecezei întregi. Căci când sufere un membru pătimeşte corpul întreg şi când corpul e atacat atunci lipseşte şi membrelor puterea de viaţă.

Acest proces se observă în universul întreg. Ochiul privitorului admiră cursul armonic al legilor fireşti. Prin tot universul se arată firul unei armonii depline. Toate se mişcă într'un spaţ şi într'o ordine hotărâtă şi precisă. Toate după o normă stabilă şi fac cursul necontenit spre scopul pus de Creator. Dacă s'ar desface armonia sădită în natură ce s'ar alege de întregul univers?

Precum se petrec şi dezvoaltă toate în natură după o ordine armonică, aşa trebue şi între oameni după o bună rânduială şi înţelegere bună să se petreacă toate.

Istoria ne dă învăţături pentru prezent şi pentru viitor, ea ne spune cum diferitele popoare şi ţări prin înţelegerea şi iubirea împrumutată a cetăţenilor s'au dezvoltat şi au înflorit şi cum iarăşi prin neînţelegeri, certe şi desbinări interne s'au stâns.

Să privim acum şi experinţa de toate zilele. Au nu toate întreprinderile zilnice de interes comun ajung la rezultat numai prin înţelegere? Au nu vedem fructele contrare în lipsa ei? Din experienţa de toate zilele au ajuns şi strămoşii nostri la maxima „concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur".

Văzând importanţa unei legături armonice în univers, convinşi din istorie şi din experinţa de toate zilele despre ranele dureroase ce le produce lipsa bunei înţelegeri pentru toţi în general şi pentru fiecare în special; să ne întrebăm acum şi noi, cari după zisa sfântului apostol Pavel, formăm un corp organic, al cărui cap este Christos: oare este folositor a sfăşià pacea bisericii şi a pune interesele locale mai presus de binele comun al ei? Nici decum. Departe să fie de cugetul şi de voinţa noastră aşa ceva! Ci dimpotrivă să fim, precum un corp, aşa şi un suflet şi duhul Mântuitorului nostru Isus Christos să se pomenească întru noi.

Increderea reciprocă să nu lipsească niciodată şi atunci putem fi siguri, că cu întrarea în vieaţă a acestui nou protopresbiterat se va începe o eră nouă pentru acest popor lipsit de ştiinţă, lipsit de binefacerile culturei, se va începe o eră nouă de progres în toate afacerile noastre bisericeşti, şcolare şi fundaţionale. Amintindu-vă vorbele dascălului cu gură de aur, dacă voim să fim părtaşi ai duhului ce izvoreşte dela cap atunci trebue să rămânem uniţi într'olaltă, vă îndemn şi şi eu în numele consolidării şi înaintării acestui de Dumnezeu scutit protopresbiterat al Cetăţii-de-peatră, ca în desbaterile ce vor urmà în acest sinod, având unul fiecare dintre dvoastră la inimă numai binele obştesc să resfrângeţi orice asalt al patimilor, despreţuiţi murdăria egoismului, formaţi un lanţ, al cărui verigi să fie legate prin adevărata iubire de biserică şi de legea românească; să stee buna înţelegerea dvoastră, ca o stâncă puternică, în care lovindu-se cursele duşmane să dispară ca un vis şi ca o umbră trecătoare. Intăriţi într'olaltă armonia, căci numai cu aceasta înarmaţi veţi trece mai uşor peste greutăţile organizării diferitelor corporaţiuni tractuale.

Aduceţi-vă aminte, onorabili reprezentanţi ai clerului şi poporului din acest protopresbiterat, aduceţi-vă aminte, că un act de importanţă istorică este acest sinod protopresbiteral, de aceea să fim precauţi şi înţelepţi, căci din lucrările noastre judeca-ne-va posteritatea. De aceea să dăm posterităţii un exemplu frumos de armonie, bărbăţie şi abnegaţiune. Ca încheiere în numele Domnului Isus Cristos, rugându-vă şi îndemnându-vă ca odinioară apost. Pavel pe Corinteni, ca toţi să vorbiţi aceeaşi şi ca să nu fie între fraţi desbinare, ci să fiţi tari, uniţi într'un gând şi într'o înţelegere, declar primul sinod protopresbiteral al tractului Cetatea-depeatră de deschis. (Va urma).

NOUTĂŢI.

Secţiunile Asociaţiunii. Sâmbătă s'au întrunit aici în Sibiiu toţi membrii secţiunilor Asociaţiunii, convocate aci. Au ţinut şedinţă fiecare separat, pe urmă laolaltă.

Tot atunci s'a întrunit aci în Sibiiu comitetul societăţii fondului de teatru şi a luat dispoziţiile necesare pentru adunarea generală.

*

Monument bravurei româneşti. Regimentul 64 din Orăştie a ridicat Sâmbăta trecută un monument, în curtea casarmei sale, soldaţilor acestui regiment, cari au căzut în războiul din 1866 (lupta dela Biskupitz). „Libertatea" îşi varsă justa indignare asupra faptului, că limba românească a fost desconziderată la aceste festivităţi, cu toate că atât oraşul, cât în deosebi regimentul e aproape curat românesc. E bine să se ţină minte astfel de purtări.

*

Mandatele atacate. Mercuri d. a. erà să se pertracteze afacerea mandatelor dep. Dr. Al. Vaida şi Dr. Gheorghe Popovici în una din comisiile parlamentului. Deoarece însă numai patru membrii ai comisiei s'au prezentat, afacerea s'a amânat pe Septemvrie.

In 12 Iulie a pertractat comisia V. a parlamentului mandatul dela Bocşa al dep. Cor. Brediceanu. Acuza au susţinut-o advocatul Rozenthal din Lugoş şi unul din Pesta. Apărătorul Dr. Const. Manea a cerut amânare pentru adunarea datelor de lipsă. Pertractarea s'a amânat pe 13 August.

*

Alegere de preot. In comuna Jina, tractul Mercurea, s'a făcut Dumineca în 1 Iulie alegere de preot sub conducerea protoprezbiterului tractual Avram S. Păcurariu. Dintre 3 candidaţi a fost ales absolventul de teologie Nicolau Vlad-Stezar.

*

Ardelean decorat. Regele Carol a decorat pe dl Victor Mircea din Cohalm, unul din fraţii Mircea, proprietarii „Carului cu bere" din Bucureşti, cu ordinul „Coroana României" în gradul de cavaler.

*

Asociaţiunea literară şi artistică internaţională a ţinut în 29 Iunie un congres la Paris. Scriitorul Maillord într'un discurs a făcut elogii reginei *Carmen Sylva* şi poporului românesc. In comitet au fost aleşi şi Românii T. G. Djuvara, compozitorul G. Enescu şi Mihail Holban, dir. „Revistei idealiste". Congresul anului viitor se va ţineà la Bucureşti.

*

Oaspeţii noştrii. Joi şi Vineri am avut plăcuta ocazie să găzduim în oraşul nostru pe elevii excurzionişti (41 la număr) ai liceului „Unirea" din Focşani veniţi sub conducerea profesorilor Neagoe Popea, I. Leonescu, I. Mironescu, N. Mircea şi G. Coleş. Au fost găzduiţi în seminariul Andreian.

*

Din tractul Agnitei ni se scrie, că la examenul public anual a fost constatat pentru anul şcol. 1905/6, la 7 învăţători rezultat foarte bun, la 7 bun, la 16 îndestulitor, la 5 abia îndestulitor, iar la 1 neîndestulitor. Despre rezultat s'a trimis raport amănunţit vener. consistoriu arhidiecezan.

*

Episcopul gr. cat. Radu al Oradiei mari şi-a sfinţit de curând nou ziditul palat din Beiuş. La Banchetul dat în urma sfinţirii, episcopul a toastat *latineşte* pentru papa şi *ungureşte* (!) pentru guvern, esprimându-şi bucuria că actualul guvern a restabilit integritatea constituţiei. Aşa scriu ziarele din capitală.

*

Grevă. In zilele trecute a avut şi Sibiiul parte de mai multe greve. Au început zidarii, apoi pielarii, şi pe urmă brutarii. Greva cestor din urmă a ţinut mai mult. In favorul acestora a fost proclamată Joi seara greva generală a tuturor meseriaşilor, cari au aranjat conducte demonstrative Joi seara şi Vineri dimineaţa. La 9 ore greva generală s'a încheiat iar brutarii au rămas şi mai departe în rezistenţă pentru pretenziunea scăderii muncii la timp de 10 ciasuri.

*

Fondul de teatru îşi va ţineà adunarea deneralà din ăst an în Lipova (Bănat) în luna August.

*

Sărbare naţională — cu morţi. In 4 Iulie a fost în New-York praznicul libertăţii, care de regulă se serbătoreşte cu mare alai. In văpaia pornirilor de însufleţire prăznuitorii s'au prins la lupte şi la puşcate şi sfârşitul a fost, că au fost omorâţi 38 oameni şi răniţi nu mai puţini ca 7700.

*

Dreyfus, căpitanul, al cărui proces de acum câţiva ani a ţinut în agitaţie toată lumea, a fost achitat cu desăvârşire de curtea de cassaţie din Paris. Procesul a fost revizuit în timpul din urmă şi în acesta s'a constatat nevinovăţia căpitanului.

*

Iaponez la expoziţie. Cetim în ziarele din România că Dr. *Akira Nakamoma*, profesor la şcoala sup. din Hiroshima a vizitat expoziţia din Bucureşti, precum şi toate aşezămintele oraşului. A stat câteva zile, pe urmă a plecat la Constanţa.

*

Banii României de 5 şi 10 bani au fost retraşi din circulaţie cu 1 Iulie rămânând valabili numai banii cei noui găuriţi.

*

Maxim Gorki, după ştirile din Petersburg, zace greu bolnav întrun spital din Moscva.

*

Oraşul minciunilor. Sub acest titlu a apărut în zilele trecute o carte ungurească de un fost redactor din Arad. Acest epitet gingaş îl oferă autorul oraşului Arad descoperind multe din tainele oraşului.

*

Buffalo Bill. Vineri a avut şi oraşul nostru ocazia să vadă mult trimbiţatele reprezentaţii ale trupei lui Buffalo Bill. Au fost într'adevăr demne de admirat oferindu ne scenele cele mai interesante din luptele europenilor cu sălbătăcia apusului. Ni s'a înfăţişat în toată vrednicia sa neîntrecuta măiestrie în călărit a indienilor în piele goală şi fără şea, cari păreau lipiţi de spatele cailor repezi ca săgeata. Uimitoare a fost dibăcia puşcaşului Baker şi în deosebi a lui Buffalo Bill, care în fuga calului puşcà gloanţele de sticlă ce i-se aruncau în aer. Reclama ce i s'a făcut a atras o lume imensă. Sibiiul a avut o zi de adevărată fierbere.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Prin marinimoase contribuiri din partea unor credincioşi din parohia noastră Comăna sup. ne-a succes nu numai a ne procurà un nou clopot, în locul celui vechi ce s'a spart, ci din plusul acelor contribuiri a face chiar începutul unui fond pentru edificarea unei noui bis. care fond s'a mărit deja prin nobila faptă de donaţiune a reposatei Marta Jacob Moharea în suma de 200 cor. Dintre contribuitorii cu sume mai mari amintesc pe: Gheorghe Barescu paroh 30 cor., G. Comşa inv. 20 cor., Ilion Frâncu, R. Z. Mijea I. Neamţu, I. Lascu, R, Frâncu câte 2 cor., numeroşi credincioşi cu mai puţin ca 1 cor., 50, 40, 30 şi 20 fil. în total s'a obţinut suma de 137 cor. 10 fil.

Intru preamărirea lui Dzeu s'a procurat tot prin colectă un rând de vestminte bis. în preţ de 80 cor. Un stihar alb s'a dăruit de preoteasa Eleonora Barescu în preţ de 5 cor; tot de D-sa 2 icoane la uşile împărăteşti în preţ de 10 cor. Maria Trichie Lascu o icoană la uşile împ. în preţ de 5 cor., Trandafir Mijea 2 caroele pentr icoanele împăr. şi tot pentru ele B. Frâncu şi G. D. Comşa un frumos chindeu de altar albastru în preţ de 6 cor.

La fondul, acum înfiinţat pentru înfrumseţarea bis. a contribuit parohul cu ocaziunea sf. Invieri suma de 26 cor. 35 fil., iar cu ocazia sărbătorii sft. Gheorghe suma de 5 cor. din care fond s'a padimentat din nou sf. altar şi tinda bis.

Mulţămită se cuvine şi credincioaselor parohiene Maria Munteau şi Zinca Frâncu cari de bună voe s'au angajat a spoi din nou bis. în despărţământul femeilor.

Tuturor contribuenţilor li se aduce cea mai călduroasă mulţămită şi înaintea lui Dzeu bineprimită fie jertfa lor, izvor de îmbelşugare să le fie şi altora spre pildă să servească.

Comăna sup., în 22/VI 1906.

Gheorghe Barescu
paroh.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 91—1906 of. ppresb. [166] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Fânațe,** salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiție, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul școalei și 12 metri cubici de lemne de foc pentru încălzitul locuinței și a salei de prelegere.

2. **Curtuiușul-mic,** salar anual 600 cor., 200 cor. din repartiție, 100 cor. din fondul eparhial, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul școalei și o jumătate vatră de lemne din pădurea urbarialiștilor pentru încălzirea școalei și a locuinței învățătorești.

3. **Peteritea,** salar anual 600 cor., 100 cor. din repartiție, 500 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul școalei și lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și în tipic.

Cel instituit va aveà să țină școala de repetiție și să instrueze pe elevi în cântările liturgice și să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petițiunea de concurs.

Petenții au să aștearnă în terminul deschis cererile instruate conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpușul-unguresc, 25 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetății-de-peatră, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 340—1906 prot. [163] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Cergidul-mare,** salar de 600 cor. și anume: 550 cor. din repartiție, iar 50 cor. din venitul cantoral, cuartir și grădină.

2. **Erdő Sângeorgiu,** salar de 600 cor. din repartiție, cuartir liber în edificiul școalei și folosirea grădinei.

3. **Gernesig,** salar anual de 600 cor. și anume: 500 cor. din repartiție, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir și grădină.

4. **Iclandulmare,** salar anual de 600 cor. și anume: 400 cor. din repartiție și usufructul a lor 12 jugăre de pământ comasat în preț de 200 cor., cuartir și grădină.

Cuincuenalele se vor computa dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în comuna respectivă.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va aveà să țină școala de repetiție și să cânte în Dumineci și sărbători cu elevii la sfânta liturgie, iar în comuna Cergidul-mare și Gernesig a face și serviciul de cantor.

Concurenții au să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenale după serviți aniiîn alte comune au să-și expună acele pretensiuni în petițiunile lor de concurs pentruca comunele să se știe orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murăș-Oșorheiului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

M.-Oșorheiu, la 27 Iunie 1906.

Stefan Rusu
protopresbiter.

Ad. 784—1906 [133] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școalele poporale confesionale gr. or. române din mai jos însemnate'e comune din tractul **Făgăraș** se escrie prin aceasta concurs, cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Șinca nouă,** cu salar anual de 600 coroane din alodiu, quartir și lemne de foc.

2. **Veneția superioară,** salar anual 600 coroane și anume 160 coroane din alodiu, iar restul din arunc, quartir și lemne de foc.

3. **Herseni,** cu salar anual 600 cor. din repartiție, quartir și lemne de foc necesare.

4. **Boholț** la două posturi:

a) salarul anual de 600 coroane și anume: 120 cor. din alodiu comunal și 480 cor. din arunc în parohie.

b) salar anual de 600 cor. și anume 300 cor. întregire dela stat și 300 cor. din repartiție.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi să 'și subștearnă cererile concursuale, instruite conform normelor din vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat, cu aceia observare ca reflectanții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cântà, având, cei aleși și îndatorirea de a instruà, copii din școală de toate zilele, și cei de repetiție, în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică în Dumineci și sărbători la liturghie și vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt începând dela alegere.

Făgăraș, 8 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraș, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Nicolae Borzea
protoprezbiter.

Nr. 159—1906. [143] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante **învățătorești** în comunele bisericești acì numite din protopresbiteratul **Câmpenilor** se publică concurse cu exp rul 1 August 1906.

1. **Arada,** 2. **Gârda de jos,** 3. **Lăzești,** 4. **Neagra de jos,** 5. **Poiana—Valeaverde,** 6. **Ponorel** (post II înv.), 7. **Sohodol—Peleș,** 8. **Vidra de jos,** 9. **Vidra medie** (pos II înv.)

Venitele sunt: câte 600 coroane din repartiție și locuință cu grădină.

Doritorii a ocupà unul din aceste posturi să trimită concursele lor cu documentele recerute de legile în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 14 Iunie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 782—1906. [167] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Ruja,** salar 600 cor. plătibil în rate bilunare prin repartiție dela popor. Cuartir în școală, lemne de foc după trebuință și diurne la conferențele învățătorești.

2. **Șulumberg,** salar 600 cor. și anume: 200 cor. dela biserică, plătite în rate lunare, 400 cor. prin repartiție dela popor. Cuartir gratuit în școală, lemnele necezare de foc și folosința grădinei școlare.

3. **Vărd,** salar 600 cor. și adecă: 140 cor. din cassa alodială toamna, 160 cor. dela biserică, 280 cor. repartiție dela popor, lemnele necezare de foc, tăiate gata în preț de 20 cor. și locuință în edificiul școalei.

Invățătorul ales va ținea, pe lângă școala de repetiție, încă și catechizațiunea cu adulții de ambele sexe în toate serile din postul Nașterii Domnului, și tot a doua Duminecă câte o oară, schimbânduse cu preotul.

4. **Vecerd,** salar 600 cor. și adecă: 540 cor. din repartiție, 60 cor. din alodiul comunal, cuartir în școală și lemnele necezare de foc.

Aleșii învățători din toate 4 comunele vor aveà să cânte cu elevii la sf. liturgie și să țină strana la utrenie în Dumineci și în sărbători. Drep'aceea ceice doresc să fie aleși să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserica din comuna unde concurează ca să-și arete dexteritatea în cântări și tipic.

Cuincuenalele se computà după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comuna respectivă.

Petițiunile, instruite cu documentele prescrise în regulamentul școlar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Agnita, 30 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

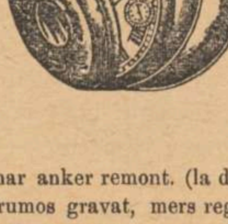

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!
Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandà o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță".
1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 9—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma:

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

De imitații se avertisează!

O cerință principală a frumseții e teintul frumos.
Fiecare damă și-l poate câștiga folosind

CREMA MARGIT
a lui FÖLDES.

Crema Margit e un mijloc deosebit de fin, luciu plăcut, binemirositor, grabnic absorbit, care deja la prima încercare place. Face pielea imediat moale ca mătasa și o schimbă cu totul în 10—12 zile, curățând pe deplin pistruii, petele de ficat și orice fel de necurățenii de pe obraz.

O calitate avantagioasă a acestei creme este și aceea, că nu face pielea unsuroasă, nu o face sclipicioasă, ci din contră detrage pielii sclipeala ca și pudra, prin urmare poate fi întrebuințată și peste zi. Crema aceasta nutrește pielea, prin ce se inviorează obrazul, se face moale ca mătasa și primește o grațiositate rară.

Cel mai important avantaj al ei este însă, că **nu conține nici mercuriu, nici plumb,** și astfel e cu totul nestricăcioasă. [62) 5—5

Prețul unui borcan mare 2 coroane, al unui borcan mic 1 cor.

Săpunul Margit 70 fil., Pudra Margit 1·20 cor., Pasta de dinți Margit 1 cor., Apa de obraz 1 cor.

Producent:
Clemens v. FÖLDES
farmacist în ARAD.
Comande dela 6 cor. în sus se trimit franco.

In Sibiiu se capătă în farmaciile: **Fabritius Guidó, Meltzer Gusztáv, Molnár J. C., Müller Károly, Rummler Ervin** și **Pessel & Schmidt**; în drogeria **Morscher Károly,** și parfumăria **Meltzer.** In Agnita la farmacistul **Wilhelm Fröhlich.**

Să ne ferim de falsificațiuni!

Numai pe timp scurt

în Sibiiu, pe „Hermannsplatz" se află

Electro-Bioscopul Lifka

(Kinematograph mai nou)

într'o hală spațioasă de proiectat, construită și întocmită anume pentru acest scop după cerințele cele mai moderne.

Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminație electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârșire. Distins cu **premiul cel mare** la expoziția universală din Paris 1900 și Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**

Tot a doua zi program nou. Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.

Reprezentațiuni zilnic la 7, 8 și la 9 oare sara; Duminineca și sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și la 10 oare sara.

Prețul de intrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul III **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldați dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**

[145] 5—5

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma recelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări,** cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua disposiție,** precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță.** Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!
Sĕ se céră anumit:
Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen", iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus", „Kalmus" à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 29 –

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 73 Sibiiu, Joi 6/19 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Greșeli.

Sibiiu, 18 Iulie n.

In două rânduri au purtat deputaţii naţionalişti luptă parlamentară în dieta ţării pe tema *chestiei naţionale*, la *îndemnisare* şi la *adresă*, de amândouă-ori cu multă bărbăţie şi cu mult interes faţă de cauză, dar fără nici un rezultat. Au început-o acum şi a treia-oară, în discuţia asupra *budgetului*, începută Sâmbătă, săptămâna trecută, pentru a o termină cu acelaş rezultat negativ, ca în celelalte două rânduri.

Inţelegem rezultatul din care să iase *ameliorarea* situaţiei naţionalităţilor nemaghiare din patria aceasta, rezultatul, care să ne ducă la o *înţelegere* şi la o *împăcare* cu Maghiarii, pentrucă rezultatul *moral* l-au obţinut deputaţii naţionalişti în dieta ţării, şi în politică se ştie, că şi rezultatul moral valorează mult, de multe-ori mai mult chiar decât rezultatele reale, practice.

Noi însă am preferì un rezultat *real* faţă de oricare alt rezultat moral. Şi acest rezultat prevedem că nu-l vor obţineà deputaţii noştri, din motivul, că distanţa dintre ei şi guvern, ori majoritatea parlamentară pe care se razimă guvernul, e încă prea mare, şi nu se face din nici o parte pasul prim de apropiere.

După părerea noastră s'a comis greşală mare din partea majorităţii parlamentare atunci, când partidul naţionalist n'a fost recunoscut ca partid parlamentar; şi procedura aceasta seamănă mult cu procedura copilului, care îşi pune mâna la ochi ca să nu vadă soarele, şi afirmă apoi că nu există soare!

Naţionalităţile nu se pot negà, pentrucă ele există de fapt în ţară; şi dacă de astădată au trimis reprezentanţi proprii la dietă, tocmai în scopul ca cu Maghiarii împreună să lucre la fericirea şi bunăstarea patriei comune, nu pot fi negaţi nici aceştia, şi nu pot fi declaraţi de neexistenţi mai ales că vorbesc într'una, se afirmă cu bărbăţie, şi ţin necontenit la ordinea zilei, la suprafaţă, *chestia naţională*, chestia naţionalităţilor nemaghiare, despre care nu cu mult înainte de aceasta se afirmà sus şi tare în plin parlament că nu există.

S'a făcut apoi greşală şi din partea clubului parlamentar naţionalist, că nu şi-a stabilit un *program special* pentru ciclul acesta parlamentar, în care să nu fi trecut altceva, decât urgitarea executării legilor existente în vigoare şi în partea lor favorabilă naţionalităţilor, şi *reforma electorală*, cu vot universal, egal şi secret. Nici coaliţia nu are pentru ciclul acesta parlamentar alt program, decât aducerea ţării în stare de legalitate (şi în perfectă stare de legalitate va fi adusă ţara atunci, când *toate* legile vor fi executate exact şi conştienţios) şi votarea unei legi noue electorale. Cu aceasta misiunea actualului parlament ungar e terminată, şi va fi convocată altă dietă, pe baza legii ce se va aduce. Dacă deputaţii naţionalişti declarau deci, că *pentru acuma* programul lor e numai *executarea legii de naţionalităţi* şi *introducerea votului universal la alegeri* —, nu li-se puteà face imputarea, că pentru aceea nu sunt recunoscuţi ca partid, pentrucă *nu au* program profesat pe faţă.

Cea mai mare greşală s'a comis însă şi se comite din partea acelor deputaţi maghiari, cari întrerup necontenit pe deputaţii noştri cu vorbe ce nu se potrivesc cu poziţia lor şi cu demnitatea unui parlament din centrul Europei. Cu vorbe grele nu se netezeşte calea pe seama înţelegerii, dorită şi căutată de noi, naţionalităţile nemaghiare! Deputaţii noştri apoi sunt necontenit trimişi în România. Ce să caute în România? Noi, poporul român din patria aceasta, în casa ţării *ungureşti* i-am trimis, nu în parlamentul României. Noi n'avem ce căutà în România. Casa noastră e aici, în ţara aceasta, şi dacă cerem ca să ni se permită să ne întocmim casa aşa cum ne convine nouă, ca să ne fie plăcută, comoadă, să ne simţim siguri în ea, e numai pentruca să ţinem cu atât mai cu multă credinţă la ea, şi nici să nu ne gândim la distrugerea ei.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului nou „Cetatea-de-peatră“.

(Fine).

Urmează la ordinea zilei constituirea sinodului în mod provizor, alegându-se notar parohul din Rohia *Nicolae German.*

La propunerea prezidentului sinodul alege o comisiune verificătoare pentru cenzurarea actelor de alegere ale membrilor sinodali atât din cler cât şi mireni, ordinari şi adhoc, aleşi fiind în comisiune Alexandru Ciocaş şi Stefan Gheţe din cler, iar mireni: Dr. Gavril Buzura, Nicolae Cosma, Ioan Petruţ şi Ioaniche Şovrea. — Şedinţa se suspinde.

Redeschizându-se comisiunea prin raportorul său St. Gheţe propune; iar sinodul verifică pe toţi membrii aleşi. Observ, că de astădată în acest sinod este concentrat ceeace tractul are mai bun, aproape întreagă inteligenţa gr. or. din tract. Deci laudă se cuvine preoţimii, care aşa de bine a ştiut recrută pe aceşti demni bărbaţi, în a căror mâni este depusă soartea noului tract.

Terminate aceste sinodul la învitarea prezidentului se constitue definitiv, alegându-şi prin aclamare notar pe parohul N. Gherman, iar bărbaţi de încredere resp. verificători pe Dr. G. Buzura, advocat şi Nicolae Cosma, not. penz. Se constată că membrii sinodali sunt toţi prezenţi, adecă 24, prin urmare sinodul e capabil a aduce concluze valide. Prezidentul propune, iar sinodul alege în comisiunea organizătoare pe Teodor Şovrea, paroh, Ştefan Gheţe, paroh, Nicolae Cosma, Ioan Filip, not., cerc., Dr. G. Buzura şi Alexiu Latiş, cand. de preot, iar în comisiunea financiară pe Aureliu Greblea, par., Ioan Petruţ, cand. de adv. şi I. Şovrea, înv. Adm. prot. prezintă raportul general despre activitatea sa începând dela ocuparea acestui oficiu până în ziua de azi, din care raport estrag următoarele:

I. Partea organizătoare.

In partea aceasta a raportului se cuprind toate măsurile luate de comisariul conzistorial resp. adm. protoprezb. la contopirea tractelor: „Solnoc“ şi „Cetatea de peatră“ într'un singur tract cu numirea „Cetatea de peatră“, care cu ziua de 15 April v. a. c. a şi întrat în viaţă.

Aminteşte despre colegiul preoţesc, ţinut la 26 April a. c. în Borcut, cu care ocazie s'au ales membrii din cler, ordinari şi adhoc la sinodul protoprezb. al acestui tract nou înfiinţat. S'a făcut înpărţirea cercurilor electorale pentru alegerea membrilor mireni.

In 14 Maiu 1906 s'a făcut alegerea membrilor mireni la sinodul protoprezb. ordinari şi adhoc, cari membrii atât din cler cât şi mireni, ordinari şi adhoc s'au verificat în acest sinod.

II. Partea bisericească.

Noul protoprezbiterat constă din 33 parohii cu 19·150 suflete, sunt 28 preoţi actuali, un capelan şi 4 parohii vacante, iar în *Stoiceni* e ales preotul. In acest tract sunt 35 biserici, a căror stare cu puţine escepţiuni este bunişoară, în partea cea mai mare sunt provăzute cu toate cele necesare, iar în 2 parohii se edifică biserici de peatră.

III. Partea şcolară.

Afacerile şcolare în acest protoprezbiterat sunt într'o stare de tot nemulţămitoare. Abia acum se începe un avânt spre progres prin zidirea de şcoale corăspunzătoare în Berinţa, Cărbunar, Fânaţe, Libetin şi Poiana-Porcului, iar în Rohia şi Vima-mare s'a pus acum la cale zidirea edificiilor şcolare. In comunele: Borcut, Căsteni, Dobric, Dobritinaş, Stoiceni,

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Petru.

(Urmare).

*II. **Minunile** sfântului apostol Pavel.*

Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Cristos, când se aflà la cina cea de taină cu ucenicii săi, a zis cătră aceştia: *Celce va crede întru mine va face lucrurile pe care Eu le fac şi mai mari decât aceste va face.* Şi această făgăduinţă dată apostolilor s'a împlinit cu prisosinţă.

Cel dintâiu, în care s'a arătat împlinirea făgăduinţei facerii de minuni a fost pururea fericitul, marele apostol Petru. Cum el a fost, *după vârstă şi după cinste, cel dintâiu între sfinţii apostoli:* aşa a fost el nu numai cel dintâiu, care a propoveduit evangelia în ziua cea mare, în care s'a pogorât sfântul duh peste sfinţii apostoli şi *cel dintâiu, care a început să facă minuni.*

Din aceste minuni noi vom pomenì aici de cele ce urmează:

Vindecarea slăbănogului din naştere. După câteva zile dela Pogorârea sfântului Duh mergeau la biserică sf. apostoli Petru şi Ioan. La poarta numită „Frumoasa“, prin care se întrà în curtea bisericii, zăceà şi cerşià un olog din naştere. Pe acesta văzându-l Petru şi Ioan li-s.a făcut milă de dânsul şi i-au zis: *uită-te* la noi!

El s'a uitat la dânşii aşteptând să-i dee ceva.

Atunci Petru a zis: *Argint şi aur nu am, iţi dau însă ce am: In numele lui Isus Cristos scoală şi umblă!*

Şi apucându-l de mâna cea dreaptă l-a ridicat. Atunci *picioarele ologului s'au întărit şi el însuşi sculându-se a început a umblà.* Iar lumea care cunoşteà pe ologul din naştere, văzându-l acum vindecat numai prin cuvântul lui Petru, s'a minunat şi s'a umplut de spaimă şi ca la două mii de bărbaţi s'au botezat, fiind încredinţaţi că Petru cu puterea lui Cristos Dumnezeu a făcut această minune.

Pedeapsa lui Anania şi a Samfirii. Creştinii cei dintâiu petreceau ca sfinţii. Cei mai mulţi dintre ei îşi vindeau moşiile şi preţul luat din vânzare îl aduceau şi cu dragă inima îl dedeau apostolilor, ca din banii adunaţi să câştige hrană şi îmbrăcăminte pentru toţi.

Era pe acea vreme un om cu numele *Anania* şi cu soţia sa *Samfira.* Aceştia şi-au pus în gând să-şi facă şi ei nume mare între creştini cu dăruirea avuţiilor lor. Dar în aceeaşi vreme oameni vicleni fiind, ei s'au înţeles să tăinuiască o parte din preţul vânzării, păstrându-o numai pentru ei. Deci vânzându-şi moşia, dupăce o parte din preţ au dosit-o, Anania a venit înaintea apostolilor şi le-a dat partea rămasă, zicând că cu atâta şi-a vândut el moşia şi că el dă tot cât a luat, iar pentru el nu opreşte nici un ban. Atunci sf. apostol Petru cunoscând viclenia şi minciuna neruşinată a lui Anania i-a zis: Ananie, de ce a umplut Satana inima ta, să minţeşti duhului sfânt, ascunzând o parte din preţul moşiei? Nu era moşia a ta? şi dacă ai vândut-o, preţul ei nu era în mâna ta? nu puteai face cu el ce voiai, să dai ceva ori să nu dai nimic? De ce dar ai umblat cu făţărnicie vrând să ne înşeli pe noi, ca să te credem că ai fi mai bun decum eşti? Nu pe noi, pe oameni ai încercat să ne înşeli, ci pe Dumnezeu.

Anania auzind acest cuvânt, a căzut la pământ şi şi-a dat duhul. Mai târzior venind şi Samfira, femeia lui Anania şi arătând şi ea înaintea apostolilor preţul vânzării cum îl arătase bărbatul său despre care nu ştià ce i-s'a întâmplat: sf. apostol Petru i-a zis: Cum de v'aţi înţeles între vei să ispitiţi pe duhul lui Dumnezeu? Iată picioarele celorce au îngropat pe bărbatul tău sunt lângă uşă şi te vor scoate.

Atunci a căzut şi ea la pământ şi a murit.

Şi mare frică a pătruns pe toţi, încât nimenea nu mai îndrăznià să spună vreun neadevăr ori să tăinuiască ceva.

Vindecarea lui Enea. Mergând sfântul apostol Petru la creştinii din oraşul *Lida* a aflat acolo pe un olog cu numele Enea, care de opt ani zăceà în pat chinuindu-se. Acestuia i-a zis Petru: Enea, Isus Cristoş te vindecă; scoală-te şi-ţi aşterne!

Şi îndată s'a sculat Enea şi umblà. Iar ceice-l cunoşteau, dacă erau creştini, lăudau şi măriau pe Dumnezeu; iar ceice erau păgâni se minunau şi crezând în Isus Cristos primiră sfântul botez.

Invierea unei fecioare. In Ioppe era o fecioară creştină, care se numià *Căprioară.* Ea era foarte iubită de creştini, pentrucă fiind de neam ales şi având mari bogăţii, făceà mult bine celor lipsiţi şi năcăjiţi. Căprioara se bolnăvise şi murì grabnic. Atunci creştinii au trimis repede după sf. apostol Petru. Venind Petru şi aflând pe moarta încunjurată de ceice o plângeau, a scos afară pe toţi câţi se aflau împreună cu moarta, apoi *îngenunchind s'a rugat lui Cristos Dumnezeu ca să o învieze.* Şi scu-

Ungureni și Vima-mare nu s'a ținut de loc sau foarte puțină instrucție, lipsind și edificiile de școală și învățătorii. Stațiuni învățătorești ar fi cu total 28, dintre cari abia 12 sunt întregite definitiv.

IV. Partea epitropească.

Dela epitropia fostului tract „Solnoc" a întrat la oficiul protoprezb. raport în scris despre starea averii acelui tract, pe când dela epitropia fostului tract „Cetatea de peatră" până azi nu s'a raportat.

In urmă apoi adm. protoprezb. în acest raport propune sinodului alegerea organelor tractuale, iar ca epilog spre eternizarea acestui moment istoric pentru noul tract apelează și tot odată prin cuvinte calde și convingătoare îndeamnă pe membrii sinodului, ca cei dintâiu din înființatul tract, să pună bază unui fond cu scopul de a ajutà școalele și învățătorii din acest tract.

Acest raport se predă comisiei organizătoare, iar actele referitoare la partea epitropească se predau comisiei financiare, suspendându-se ședința până ce aceste comisii își vor terminà lucrările.

Redeschizându-se ședința, la propunerea comisiei organizătoare, prin raportorul Șt. Ghețe, sinodul ia spre știre și aprobare întreg raportul oficiului protopresbiteral și aduce următoarele deciziuni:

1. La școalele străine din Mănăștur pentru elevii nostrii să se institue catechet, iar catechetul din Baia mare să steie și mai departe sub jurisdicția acestui tract.

2. Centrul protopresbiteratului, după ce se va întregì tractul, va fi deocamdată comuna *Borcut*, având protopresbiterul a se folosì de relutul de cuartir acordat parohului de acolo.

3. Sinodul alege prin aclamare:

a) în comitetul protopresbiteral membrii ordinari pe: Ioan Herman, paroh în Rogoz și Aureliu Greblea, paroh în Leschia din cler, iar Dr. G. Buzura, Nicolae Cosma, I. Filip și Alexandru Pop, mireni, membrii suplenți: Șt. Ghețe, paroh în Cărpiniș din cler, iar mireni Gavril Criste înv. și I. Șovre, înv.

b) în epitropia protopresbiterală membrii ordinari: Nicolae German, paroh în Rohia din cler, iar I. Petruț, cand. de adv. și Grigore Roman, înv. dintre mireni, membrii suplenți: Augustin Herman, paroh în Văleni și Grigore Bărbos, înv. în Ciocotiș.

4. Referitor la dotațiunea protopresbiterului de 1000 coroane sinodul decide: ca 600 coroane să se solvească și mai departe de Veneratul Conzistor, iar restul de 400 cor. să se plătească de către parohii, împărțite în 3 clase.

Dorește ca tractul să se întregească cu posibilă grăbire.

5. Comisiunea financiară, prin raportorul seu I. Petruț, referează acum asupra averii fostelor tracte. Sinodul decide:

Averea în bani a acestor tracte să se administreze separat prin noua epitropie până ce se vor egalizà, când apoi se vor contopì într'un singur fond. Vechile epitropii se îndatorează ca în timp de 8 zile să predee noii epitropi toate cele aparținătoare epitropiilor fostelor tracte.

6. Prezidentul pune la ordinea zilei alegerea membrilor în scaunul protopresbiteral prin votare secretă cu ședule, iar pentru conzultare suspinde ședința pe 10 minute.

Redeschizându-se ședința se constată, că maioritatea voturilor este 13. Se îndeplinește însași votarea în urma căreia aleși în scaun au fost următorii: 1. Ștefan Ghețe, paroh, Cărpiniș cu 23 voturi. 2. Teodor Șovrea, paroh, Fânațe cu 22 voturi. 3. Nicolae German, paroh, Rohia cu 21 voturi. 4. Aureliu Greblea, paroh, Leschia cu 18 voturi. 5. Alexandru Perhaită, paroh în Libotin cu 15 voturi. 6. Ioan Herman, paroh, Rogoz cu 15 voturi. Defenzor matrimonial Dr. G. Buzura, adv. Lăpușul unguresc cu 17 voturi, iar ca notar Alexiu Latiș, cand. de preot cu 16 voturi. Deci prezidentul îi declară de membrii aleși, dupăce au întrunit maioritatea voturilor.

7. Conform propunerii făcute în raportul adm. protopresbiteral se pune bază unui fond tractual cu menirea ca cu timpul să se ajute școalele și învățătorii, colectându-se momentan suma de 46 cor. și așa terminându-se acest act din vieața noului protopresbiterat.

8. Astfel rezolvate fiind toate obiectele puse la ordinea zilei prezidentul declară tractul nou înființat de constituit conform dispozițiilor statutului organic, având toate organele sale a-și îndeplinì datorința conform normelor în vigoare.

Mai punând încă odată la inima membrilor înaintarea și peste tot soartea noului tract și în special sporirea tinărului fond declară sinodul încheiat.

Dl paroh Teodor Șovrea, fostul administrator protopresbiteral al tractului „Cetatea de peatră" în cuvinte alese mulțămește în numele sinodului dlui adm. protopresbiteral pentru tactul și corectitatea, cu care a dus în îndeplinire această lucrare obositoare împreunată cu contopirea fostelor tracte într'unul și organizarea noului protopresbiterat.

Că au decurs într'o ordine exemplară toate aceste lucrări este a se mulțămì în locul prim tactului bun al dlui adm. protopresbiteral și comisar conzistorial *Vasilie Duma*, iar în locul al doilea preoțimii din ambele tracte și cu deosebire celei din Cetatea de peatră în frunte cu fostul adm. protopresb. Teodor Șovrea, care mai înainte nu consimțià cu contopirea tractelor, acum însă s'a dovedit, că mai presus de toate are în vedere binele comun, înaintarea și consolidarea așezămintelor noastre bisericești.

Era la 4 ore p. m. când s'au terminat aceste. Cu toții apoi ne-am întrunit la o masă comună în Lăpușul unguresc, depărtare de 2 klm. de comuna Borcut, la hotelul „*Jantea*", unde s'a încheiat această zi de mare sărbătoare pentru noi. Ca totdeauna la asemenea ocazii așa și aici n'au lipsit toastele. A toastat adm. protopresbiteral pentru Excelenția Sa I. P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit *Ioan*, au mai vorbit: Teodor Șovrea, Aureliu Greblea, Dr. Gavril Buzura și Nicolae German. Ne-a onorat masa cu prezența sa și dl *Vasilie Muste*, protopop gr. cat. din loc, care încă a vorbit.

La 7 ore seara s'a ridicat masa.

Nicolae German
not. sinodului

Serate de ale meseriașilor români.

Ședința literară a 6-a, ținută în 28 Iunie n. c., în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ne-a descoperit date importante din trecutul uneia dintre vechile societăți ale meșteșugarilor români.

In cuvântul de deschidere al ședinței, prezidentul Reuniunei, dl Victor Tordășianu, între altele ne-a împărtășit adecă, că mulțămită bunei voințe a deșteptului protopresbiter, dl Nicolae Borza din Făgăraș, harnicul notar al „Reuniunii române de argăsitori din Făgăraș", dl Ioan Berescu ne-a transmis un raport, din care reiese, că în Făgăraș a existat din vechime „Țechiul tăbăcarilor", organizat pe temeiul diplomelor Impăratului Carol al VI-lea și al principelui Racoți al II-lea. Originalele acestor diplome în limba latină pe pergament, cu sigile de ceară și în cutii să păstrează la prezidentul" „Țechiului tăbăcarilor", numit și recunoscut dela anul 1880 de „Reuniunea română de argăsitori din Făgăraș". La Reuniune se mai găsesc obiecte vechi, datând dela anul 1643, iar registre și protocoale dela anul 1790.

Pe când înainte cu 20—30 ani meseria tăbăcăritului era în floare, astăzi dupăce piei din România nu se mai pot aduce ca mai nainte și mai ales în fața concurenței fabricilor ea numai vegetează. Acestea sunt și cauzele, din cari astăzi abia se mai îndeletnicesc cu această meserie 32 familii din Făgăraș.

Scopul Reuniunei după statutele aprobate în 1880 este: *a*) înaintarea și progresul membrilor și ajutorarea acelora dintre ei, cari fără vina lor au ajuns la sărăcie, cum și ajutorarea bolnavilor din societate; *b*) ținerea bunei ordine în privința elevilor față cu argăsitorii și *c*) înființarea unui magazin pentru păstrarea pieilor verzi, cumpărate spre vindere între membrii cu prețul de cumpărare și un magazin de vânzare.

Membrii ai Reuniunei pot fi numai ceice se ocupă cu meseria pe teritorul Făgărașului, bărbați, femei și minoreni, cești din urmă exerciându-și drepturile prin plenipotențiați. Membrii solvesc o taxă de 20 cor. odată pentru totdeauna și 50 fileri taxe la pătrar de an.

Reuniunea are în fruntea sa: 1. Comitetul dirigent, constătător din prezident, viceprezident, notar, cassar, rațiocinist, advocat și 9 membri, toți aleși de adunarea generală pe 3 ani. 2. „Comitetul revizoral" din 3 membri, aleși pe 3 ani și cu dreptul de a controlà birourile, a scontrà cassa și în caz de lipsă a conchemà însuși adunarea generală. 3. „Comitetul pacificător" din 6 membri ordinari și 2 suplenți. Jumătate din membrii acestui comitet se aleg de adunarea generală, iar cealaltă jumătate de către elevi și sodali pe câte 1 an. El funcționează de sine stătător cu prezident și notar ales din sinul său. Chemarea comitetului pacificător este a pertractà și decide asupra divergențelor (neînțelegerilor) dintre stăpâni și calfe și ucenici.

E caracteristic, că prezidentul Reuniunei, care se numește de membri în graiul zilnic „Țehiu-meșter", agrăiește în adunări pe membri cu „Meșteri D-Voastră!" în loc de „Domnilor" cum se obicinuește la alte societăți.

Societatea astăzi dispune de puțină avere, dar pe timpul țehiurilor a ajutat bisericile române din Făgăraș cu mii de floreni. Astfel în 1878 au făcut la biserica gr. or. de acolo un prapor în preț de 1000 cor.

Membrii societății astăzi se ocupă exclusiv cu argăsitul pieilor de oaie, mai ales lucrate în alb și foarte rar în negru sau roșu. La lucrarea pieilor se folosește „scumpia" (un fel de floare ca trifoiul), adusă cu vagoanele din Bulgaria. Pieile crude se cumpără din Făgăraș și jur, apoi din Brașov, Sibiiu, Mediaș, Sighișoara, Cetatea-de-baltă etc., iar cele lucrate se desfac cam tot în aceleași orașe, dar mai ales în Brașov.

Prezidentul Reuniunii astăzi e Iosif Ciora, notar Ioan Berescu și cassar Vasile Țințar.

Cât preț se puneà în vremea veche pe meserii și cu câtă sfințenie se purtau meseriașii nostri față de așezămintele lor, o dovedește următoarea formulă a „Jurământului când întrà vreun măiestru în societatea" din Făgăraș:

„Doamne, Isuse Christoase ajută-ne! In numele atot Creatorul, a sfintei Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, jur eu cu numele (N. N.), că voiu ține poruncile onoratului Țehiu și voiu ascultà pe cei mai mari și meșteșugul din mâna mea nimănui nu-l voiu da. Și la judecată voiu luà seama și nu voiu pàrtinì nimăruia fără sufletului meu. Așa să-mi ajute Dzeu".

De încheiere dl Tordășianu exclamă cu cuvintele dlui protopop Borzea „da-re-ar bunul Dzeu ajutorul său, ca toate lucrurile și întocmirile sociale ce le vedem, precum și această societate pe calea decadenței, să le vedem iarăși în vigoare, iarăși reînviate și cu puteri nouă de viață să-și continue calea!"

Intrați în însași ședința literară, notarul Reuniunei dl St. Duca cetește procesele verbale ale ședințelor administrative, iar după dsa, corul improvizat al dlui Ioan Stanciu, măiestru zugrav a cântat cu simț câteva cântece corale; sodalul măsar dl Ioan Hedu, urcând pentru prima oară tribuna, ne-a procurat multă veselie cu „Pocăința bețivului", de Speranță, mica școlăriță Maria Coleșanu, a plăcut în poezia „Intristarea", de Alexandri; dl Nicolae Ișan ne-a înveselit și de data aceasta cu mai multe cântece hazlii; dșoara Constanța Buzdughină ne-a predat cu destulă naivitate poezia „La oglindă", de Coșbuc sodalul cismar, dl Codrea Popa, cu un basso puternic și cu o voce curată, moale, ne-a captivat toate simțirile, executând „Cântecul haiducului" și secerând nesfâșite și binemeritate aplauze. După recitarea potrivită a poeziei „Rea de plată", de Coșbuc, prin dl I. Hedu, a urmat baritonul nostru, dl Ioan Stanciu cu doina din „Moșul Ciocârlan", ce ne-a încântat și fermecat.

Terminat programul, între azistenții cam 100 la număr s'au sortat 11 broșuri folositoare.

Dl Tordășianu având să părăsiască pe câteva săptămâni Sibiiul, mulțămește participanților și-i roagă să aziste și la lucrările ulterioare ale Reuniunei ce se vor conduce cu vrednicie de harnicul nostru comitet în frunte cu zelosul viceprezident dl G. Poponea și de notarul dl St. Duca.

„*Călătorul*".

NOUTĂȚI.

Procese de presă. Era nouă în politica țării noastre nu se prea deosebește de era veche. Mai ales libertatea de presă sufere tot ca în trecut, ba parcă se pornește mai vrășmaș — se'nțelege în potriva naționalităților. Până acum întregistăm procesele ziarelor noastre: „Unirea" din Blaj pentru 4 articoli, „Orizontul" din Cluj, „Libertatea" din Orăștie, „Poporul Român" din Budapesta și mai nou „Tribuna" din Arad, pentru articolul unui student.

*

Orfanotropiu românesc. Un tinăr cleric absolvent al seminariului din Blaj, *Filon V. To.*, a murit în luna trecută. El și-a lăsat averea întreagă în preț de 30 mii cor. pe seama unui azil, în care să se adăpostească orfanii preoților gr. cat. români din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș. El însuș a fost orfan, a cunoscut deci din experiență proprie acest amar, iar fapta săvârșită de dânsul este una dintre cele mai umane și nobile, care lecuiește o rană bine simțită a neamului nostru. Fapta aceasta a săvârșit-o reposatul influințat de cartea dlui Câmpianu „Roadele milei creștinești", ceea ce a determinat pe autorul cărți să se oblige, că va depune 1000 cor. adaus la fondul orfanotropiului în ziua când se va vinde ultimul exemplar al cărții sale.

*

Pelegrinaj. De curând s'a făcut în România o serbare deosebită în memoria marelui bărbat de stat Mihail Cogălniceanu. Partidul național liberal a aranjat un pelegrinaj grandios la mormântul acestuia.

*

Incassările expoziției din București s'au ridicat până în 1/14 Iulie la suma de 230 mii lei.

*

Omor în Toplița română. De mai mulți ani s'a pripășit în comuna numită de pe la Dej un anumit *Lăpușan*, deschizând o cârciumă. De fapt însă trăià din exploatarea fără milă a diferiților țărani români: Meseria și-o făceà așa. Fiind cărțile funduare neregulate, în urma nepertractării lăsămintelor, el cumpără dela un membru decăzut al unei familii o mică

---

lânduse dela rugăciune și întorcându-se către moarta a zis: Căprioară, scoală! *Iar ea, deschizând ochii s'a sculat.* Atunci Petru chemând înlăuntru pe creștini le-a dăruit pe fecioara cea înviată cu ajutorul lui Cristos Dumnezeu.

Vindecarea prin umbra lui Petru. Multe și nenumărate minuni a săvârșit marele apostol Petru, minuni pe cari nu le putem înșirà aici, ci vom arătà numai ceeace ne spune sfânta carte numită *Faptele sfinților apostoli, că minuni s'au făcut nu numai prin cuvântul apostolului Petru, ci chiar și prin umbra lui.* Căci în această carte sfântă la cap 5 vers 12—16 sfântul apostol și evangelist *Luca* ne spune, că *de prin orașele din împrejurime mulțime de oameni veniau cu bolnavii lor și neajungându-i vremea lui Petru ca să-i vindece pe fiecare îndeosebi, oamenii își înșiruiau bolnavii cu paturile și cu năsăliile lor în calea lui Petru, ca măcar umbra lui să-i umbreze. Și aceia, peste cari trecea umbra sfântului apostol se făceau sănătoși.*

Așa putere mare a fost dat Mântuitorul ucenicului său iubit, și așa s'a împlinit prorocia Domnului, că ceice vor crede într'însul vor face minuni mai mari decât celece a făcut El însuși.

Credem că este de folos să pomenim aici pe scurt și de ***Fericirea sfântului apostol Petru cu Simon vrăjitorul.***

(Va urma).

părtici că. Pe această părticică scoteà licitația și astfel se vindeà și pământul celorlalți comproprietari, cari — în necunoștința legilor — nici nu se interesau de amenințările lui Lăpușan. La licitație cumpără el pe un bagatel toată moșia din coală și deposedà prin executor pe vechii moștenitori. In un asemenea caz, văzând feciorii unei familii — că Lăpușanu vine cu executorul să-i scoată pe toți din casă și moșie — s'au iritat întru atâta, încât punând mâna pe topor l'au tăiat pe L., încât acesta a murit imediat.

Autoritățile administrative ar trebuì să urmărească cu ochii ageri asemenea exploatator fără Dzeu al poporului și să-i împedece în îndeplinirea scopurilor lor meschine, iar camera ar trebuì să ceară guvernului urgenta regulare a proprietăților și cărților funduare, fiind aceasta un *rău general* și de toți simțit.

*

Răsbunare. Vineri la 11 ore din zi un tinăr macedonean Nicolae Madjaru a ucis cu o pușcătură de revolver pe unul din urgisiții uzurari greci, Paraschides. Faptul s'a întâmplat la cafeneaua Bristol din București. Madjaru avusese un moș cu numele Stelide, un mare bogătan, pe care l-a prins în apele sale grecul Paraschides, l-a dus la Atena, unde Stelide, bătrân peste 80 ani a murit și și-a lăsat averea de peste două milioane lei unor societăți „culturale“ din Atena, — se'nțelege presionat de uzurar. Nepotului său Madjaru precum întregei familii nu i-a lăsat nici un ban. Iar ca familia să nu poată atacà cumva testamentul Grecii s'au îngrijit ca bandele lor să nimicească această familie. Astfel a fost omorat un frate al lui Madjaru și alți doi, rudenii de aproape, el însuși a reușit să scape la București. Acì a zărit Vineri pe ticălosul Paraschides la o masă pe terasa cafenelei Bristol, s'a apropiat de el și i-a tras un glonț în cap. Acesta în câteva clipe a murit, iar Magjaru mulțămit cu sine s'a predat poliției. Faptul acesta ține întreg orașul în agitație.

*

Cui cu cui. Ziarele din România aduc vestea că în zilele trecute s'a ținut în București în sala Amiciției o mare întrunire de protestare a studenților contra banditizmului grecesc din Macedonia. Au ținut vorbiri înflăcărate prezidentul D. Butculescu, macedoneanul Marin Beza și mai mulți studenți, iar la urmă s'a primit o moțiune de protestare, care cere dela guvern „să intrevie pe căile cele mai eficace ca frații noștri din Macedonia să fie puși la adăpost de loviturile hoțești ale Grecilor cu alternativă, că dacă astfel nu vor intervenì și reușì, atunci să intervenim noi, studențimea universitară, să uităm că suntem popor cult, să uităm de relațiile internaționale, cum de altfel de mult au uitat Grecii și ne vom căutà a găsì dreptatea cum ne va conduce inima și capul.“

După aceasta între aplauzele mulțimei se constitue o comisie care să *strângă bani pentru înarmarea celor ce vor să plece în Macedonia* în campanie contra Grecilor.

*

„Cordiana“, institut de credit și economii în Fofeldea, a hotărât ca să deschidă în August o filială în opidul *Agnita*. Era o trebuință ca să se întemeieze și în ținutul acesta o bancă românească, ca țăranii nostri să nu alerge la bănci străine, s'au la bănci românești în depărtări mari.

*

Turneul Z. Bârsan, serată teatrală se va dà 8/21 Iulie 1906 în pavilionul de vară la Hotel „Central“ în *Sebeșul săsesc*. Inceputul la orele 8 seara. Programul: *1) Slugă la doi stăpâni.* Comedie în două acte de Goldoni, localizată de Zaharie Bârsan. *2) Declamație. 3) „Furtuna Casnică“*, Comedie într'un act de Paul Ferien. După teatru urmează dans.

*

Teatru în Boarta. Tinerimea română din Boarta învită la producțiunea teatrală împreunată cu joc ce se va aranjà Duminecă în 22 Iulie st. n. 1906 în localul birtului din loc. Inceputul la 8 ore sara.

*

Petrecere în Diciosânmărtin. Tinerimea română din Diciosânmărtin și jur învită la petrecerea de vară ce o aranjează în 2 August n. 1905. (ziua sfântului proroc Ilie) în Diciosânmărtin în sala cea mare a hotelului „Național“. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice. Inceputul la 8 ore seara. N. B. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se cvitază pe cale ziaristică. Ofertele binevoitoare din afară să se trimită la adresa dlui Dr. Romul Boilă advocat Diciosânmărtin.

*

Școală de orbi. „Conservatoriul“ din București aduce știrea că se va ridicà și în București o școală pentru orbi. România are deja una în Focșani.

*

† **Cornelia Neamțu** a decedat după o boală lungă și grea în 3/16 Iulie la 10 ore dimineața, în al 23 an al etății, împărtășită cu sf. Taine. Rămășițele pământești, după împlinirea ritualelor bisericești, i-au fost depuse spre eternă odihnă, azi, Mercuri 18 Iulie, la 2 ore p. m. în cimiterul gr. or. din Dobra.

*

Asuprirea Grecilor. In urma conflictului cu Grecia în România s'a votat o nouă lege împotriva Grecilor, prin care s'au fixat taxe excepționale contra Grecilor din România. S'au îndoit taxele fonciare, s'au întreit cele de patentă, pe lângă acestea s'a pornit boicotarea mărfurilor grecești. Legea a întrat în vigoare cu 1 Iulie st. v.

*

Gimnaz unguresc în București. „Secolul“ aduce știrea, că arhiepiscopia catolică din București a cerut dela guvern permisiunea, să înființeze în capitală un gimnaziu real maghiar, care va fi subvenționat de guvernul unguresc.

*

Pentru martiri. Redacția „Rev. Bistr“. apelează din nou la bunăvoința publicului de a sprijinì familiile celor uciși de jandarmi la alegerile trecute. Până acum s'au adunat 224 cor.

*

Librărie în Năsăud. „Rev. Bistr.“ scrie că în 1 August se va deschide în Năsăud *o librărie* românească din partea dlor G. Onișor și G. Mateiu. Librăria stă în legătură directă cu tipografia G. Matheiu din Bistrița.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ s'au mai făcut următoarele contribuiri: oaspeții dela ospățul dlui Scarlat Ilieș cu dșoara Maria Chidu, dăruesc suma de 7 cor. 20 fileri. Petru Tălmăcean econom 20 fileri.

*

Români koșutiști. In deputația koșutiștilor din Sibiiu, care a vizitat în zilele trecute pe Kossuth la Budapesta aflăm că au fost și doi Români, unul Todor Moldovan, controlorul partidului koșutist din Sibiiu și altul Petru Domnariu, membru al partidului.

*

Hoție mare. In zilele trecute s'a făcut anchetă la direcția căilor ferate ale României și s'a constatat că în ultimele trei luni au dispărut bilete de tren în valoare de 68 mii de lei.

*

Măcel. Bandiții greci din Macedonia au atacat în zilele trecute mai mulți lucrători români din pădurile dela Huma și i-au omorât. Pe urmă au întâlnit pe drum o caravană de cărăuși, în care erau un bărbat și 12 copii de școală. Bandiții i-au măcelărit și pe aceștia junghiind pe copii cu cuțitele.

*

Sinuciderile la hotel. O judecătorie din Paris a adus hotărâre că se vor pedepsì de aci înainte toate rudeniile celor ce se vor sinucide prin hoteluri. Asta o aduce la cunoștință publică spre orientare celor ce umblă cu gânduri de sinucidere.

Act de recunoștință.

Incă tot zdrobiți sufletește, ne găsim în imposibilitate de a răspunde în particular tuturor prietinilor și binevoitorilor nostri, cari din incidentul trist al perderii neuitatei noastre soții, respective mame, soacre, sore și mătușe,

Milița Iovescu n. Vedrilla,

au ținut să aline, parte prin depeși, scrisori și cuvinte mângăitoare, parte prin azistare la înmormântare, nemărginita noastră durere.

Ii rugăm deci, pe această cale să binevoiască a primì adânc simțita noastră recunoștință și mulțămire pentru gingașa atențiune.

Caransebeș, 13 Iulie n. 1906.

Jalnica familie.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Cu ocazia producției școlare aranjate din partea corpului învățătoresc dela școala confesională gr. or. din Tilișca la hramul din 2/15 Februarie a. c. au binevoit a solvì seara la cassă următorii domni și doamne:

Dr. Nic. Comșa, medic și dep. dietal, 10 c., Petru Comșa, com., 5 c., Dr. Dumitru Borcia, 3 c, Ionel Comșa, com., 4 cor., El. Török, poștăriță, 4 c., Oct. Sglimbea, funcț. de bancă, 2 c. Ilie Popa, 2 cor., Nic. Popă, Ioan Borcia, Oprea Soră, C. Mihaiu, I. Ciurcoiu, A. Barbu, fiecare câte 1 cor., N. Mihalaiu, 2·40 cor., Ilie Ghib, C. Răsoiu, I. Măcelar, G. Gândilă, fiecare câte 60 fileri, — toți din Săliște.

Avram Acelenescu, not. 5 c., Ilie Iosof, preot, 2 c., George Moldovan, cand. de not., Victor Iozof, cand. de not., Ilie Tâmpănar, I. Stănilă, fiecare câte 1 cor., Dtru Stoia, 60 fil., toți din Galeș.

George Ittu, paroh, Vale, 5 c., Ioan Oțoiu, paroh, 2 c., Ioan Iliu, not., 2 cor., din Aciliu. Aurel Millea, not. penz., 5 c., Liviu Horșia, jurist, 2 cor., ambii din Sibiiu. Nic. Rchiau, not. penz., 4 cor., Ioan Dima, înv., 2 cor., Nic. Hudițian, primar, 5 c., toți din Topârcea. Ilie Tănasă, înv., 4 c., Eva Negrilă, înv., 2 c., din Ludoș. Ioan Dragomir, com. în Gârbova, 2 cor., Ioan Giurugă, propr. în Mercurea, 2 cor., Vas. Mușoiu, not. în Bungard, 3 cor., Vas. Bratu, propr. în St. Benedic, 3 c. George Bărbat, not. în Poiana, 4 cor., Petru Florian, v. notar, Săcel, 2 cor.

Petru Iuga, sen., paroh, 2 cor., Val. Millea, not. 4 cor., Petru Iuga, jor. paroh, 2 cor., Ioan Iosof, paroh, 2 cor., Ioan Bunea, paroh, 3 cor., Agafia Millea, not. văduvă, 2 cor., Ioan Iuga, funcț. de bancă, Ioan Bratu, păd. Ștefan Bratu, arînd., Sim. Gligor, jor., Ioan Iacob Bratu, Martin Popa, Sim. Rodean, Nic. Suga, Dtru Prică, D. Zeic, fiecare câte 2 cor., Tom Stancă, 1 c., Andrei Floaș, com., 2 c., Ioan Mânig, Ioan Bumbea, I Iuga, I. Bunea, Avr. Bunea, Dtru Bunea, V. Manuil, Dion. Banciu, P. Opriș, I. Frăcea, Ana Rodean, Dtru Mihaiu, Ioan Coman, Dtru Banciu, Avr. Gligor, fiecare câte 1 cor., Dtru Rodean, 2 c., Ioan Lal, Măria Popa, Gligor Câmpean și M. Popa, fiecare câte 1 cor. Dela mai mulți 14 cor. 26 fil.

Fără a participà au binevoit a mai contribuì următorii prea stim. domni:

Ioan Iosof, insp. rev. la „Naționala“ în București, 10 cor., Petru Drăgits, primpretor în Săliște, 5 c., Gl. Dauca, propr. 2 c., Const. Herța, șef. compt. la bancă, 2 c., toți din Săliște. Ioan Luca din Cochirieni, 3 c., Ioan O. Rusu, jud. reg. penz., 2 c. Vidrasău. Ioan Răceu, com. in Galda 1 cor.

Venitul total așa dar de 198·96 cor., din care subtrăgându-se spesele de 80 c. 14 fil. rămâne un venit curat de 118 cor. 82 fil., din care sumă au trecut la biblioteca școl. 51 c. 86 fil., iar fondului pentru lărgirea școalei s'a dat 15 cor.

Marinimoșilor contribuenți corpul înv. și pe această cale le aduce cea mai călduroasă mulțămită.

Asemenea le mulțămește călduros și stim. doamne preotese din loc, Mărioara Iuga și Ana Iosof, pentru concursul oferit la buna reușită a petrecerii.

Tilișca la 3 Martie 1906.

Corpul învățătoresc.

*

Subscrișii în numele comitetului parohial gr. or. și a poporului din Țapu protoprezbiteratul Miercurei, venim pe această cale a ne exprimà cele mai călduroase mulțămiri iubiților noștri frați români aflători în America de nord, cari au binevoit a contribuì la edificarea bisericii gr. or. din Țapu prin colectantul *Ioan Mărgineanu*, aflători în America și anume:

Ioan Mărginean, Petru Horgea, ambii câte 20 cor., Ioan Albu, 2 cor. 50 fil., Augustin Roșiu, 6 cor., toți din Țapu, Vasilie Gabra, Onichie Mihaiu, ambii câte 1 cor. 25 fil., ambii din Lunca. — Elena Aleman, 1 cor. 25 fil., din Săcciori. Dumitru Bucșie, 1 cor. Iosif Bucșie, 1 cor. 25 fil., Nicolae Purea, Dămian Dragote, ambii câte 75 fil., Dumitru Foloboc, 1 cor. 25 fil., Dumitru Grancea, 1 cor., Dumitru Bucșie, 2 cor., Iacob Stănilă, 1 cor., Traian Vintilă 1 cor. 25 fil., Dumitru Coman, 50 fil., Ioan Vintilă, Ioan Achim, ambii câte 1 cor., Vasile Coman, 1 cor. 25 fil., Ioan Hilla, Dumitru Bledea, ambii câte 1 Nicolae Achim, 75 fil., Nicolae Armie, 1 cor., Dumitru Achim 1 cor., 25 fil., Nicolae Stoia, Dumitru Frățilă, fiecare câte 1 cor., toți din Calvasăr. Ilie Vulcu, 1 cor. 25 fil., Dumitru Crăciun, 75 fil., Ioan Vulcu, 1 cor. 25 fil., din Gârbova. Andreiu Sasu, Ioan Bernatu, ambii câte 1 cor. 25 fil., din Iacobeni. Ioan Mitru, Ioan Drăgoiu din Verd, Nicolae Tănase, Vasile Ioan, din Alvinți Ioan Răhău, din Sebeșiu, fiecare câte 50 fil., Iosif Bulea, 75 fil., din Bungard. Gheorghe Bruda, Ghe-Albu, Nicolae Cismariu, fiecare câte 1 cor., Nicolae Drăgieiu, 75 fil., Simion Stiniguția, 1 cor. 25 fil., toți din Galați. Aurelian Stanca, 2 cor. 50 fil., Simion Filip, 1 cor. Petru Ciora, 2 cor. 50 fil., Gheorghe Balu, Ilie Bratu, Tănasă Zaharie, fiecare câte 1 cor. 25 fil., Ioan Bârzan 1 cor. Augustin Telea, Gheorghe Bratu, Ilie Filip, fiecare câte 1 cor. 25 fil., Ioan Nicodin, 75 fil., Moise Runca, Ioan Medrea, Mihaiu Dângean, fiecare câte 1 cor. 25 fil., Achim Milea, 50 fil., toți din Noul-Român, Nicolae Stanciu, 1 cor., Filip Gelberger, 50 fil., Gligor Făgărășan, 1 cor. 25 fil., toți din Galați. Andreiu Rusu, 1 cor. 25 fil., din Sămărtin. Constantin Hunzan, din Bruiu, Ioan Tacsa, din Micăsasa Naftanai Gligor, din Tăuni, fiecare câte 1 cor. 25 fil., Ioan Ghenea, 5 cor., Euftin Popa, 2 cor. 50 fil., din Făget. Nicolae Luca, Ioan V. Dicu, Nicolae Lăncrăjan, fiecare câte 1 cor., toți din Sas-șebeș Gheorghe Grădean, Anna Bogdan, fiecare câte 1 cor. 25 fil., din Galați. Nicolae Simion Oprița 1 cor., Sassebeș, Nicolae Tăușan, Acsente Bica, ambii câte 75 fil. din Vera. Nicolae Rodu, din Trapold Ioan Muntean, din Șioala fiecare câte 1 cor. 25 fil., Nicolae Răul 50 fil., Ioan Timar, 1 cor. Ioan Nan, Aurel Axente, Gligor Timar, Ioan Lascu, Ilie Bogdan, fiecare câte 50 fil., Dumitru Chisăliță, 75 fil., toți din Frâua, Toma Dateșu, din Arpașul de sus Ioană Paul ambii câte 1 cor. 25 fil. Nicolae Onofiiu 50 fil. Dumitru Baciu, 75 fil., Aftemie Bretia 1 cor. Nicolae Trif, 50 fil. toți din Agârbiciu. Nicolae Blaga din Agnita, 1 cor., Simion Blaga, 50 fi., Toma Rogzan, 75 fil. Simion Comșia, 25 fil. Samoilă Arimie 2 cor. 50 fil., Ioan Dateu, 1 cor. 25 fil., Stefan Hodărnău, 50 fil., Iacob Hodărnău, Nicolae Hodărnău, Ioan Lazăr al Veti, fiecare câte 1 cor. 25 fil., toți din Bârghișiu. Ioan Malenea 25 fil., Gheorghe Malenea, Petru Popoviciu, fiecare câte 1 cor. 25 fil., Vasilie Pepelea, 50 fil., din Boholtin. Ioan Moldovan, 1 cor. 25 fil., din Rodbav. Nicolae Calbeazu, din Sarpatac Ioan Calugăr, din Clojdorfi. Axente Bodolea, 1 cor. Ambrosie Bodolea din Hundrubechiu, 1 cor. 25 fil., Ioan Drăgan, 75 fil., Andras Span, Vasilie Jinoriu, ambii câte 50 fil., Ioan Duca 75 fil. Vasilie Jinoriu, Gheorghe Văsiu ambii câte 1 cor. 25 fil., Nicolae Strajan 75 fil., Dumitru Vasiu, Constantin Muntean, 50 fil., toți din Vingard. Suma totală face 163 coroane.

Aducem mulțămitele noastre cele mai călduroase și onorabile direcțiuni a „Cassei de păstrare“ din Săliște, pentru suma de 20 coroane, pe cari a binevoit a ni-le votà în scopul zidirei bisericii noastre, adeverind și primirea lor.

In fine aducem mulțămirile noastre și locuitoriului de aici, Rusalin Hanzi și soției sale Maria născută Țărean, aflători în America, cari ne-au cumpărat un rând de vestminte negre pe seama bisericii în preț de 70 coroane. Dzeu le ajute să mai poată face astfel de donațiuni.

Constantin Dordea
epitrop cassar.

Cărți și reviste.

Luceafărul Nr 11—12 cuprinde un studiu aprofundat despre „Morala în artă“ de M. Simionescu Râmniceanu, câteva schițe drăguțe de H. Petrescu, Marg. Meșter și R. Cioflec; dl G. B. D. își publică scrisoarea a doua asupra unor fapte culturale din România însoțindu-le de observații bine pătrunse și juste. H. Petrescu dă o scurtă dare de seamă asupra operelor și a personalității lui H. Ibsen. Pe urmă se dau câteva date biografice însoțite de portretele deputaților noștri. Dl I. Borcia dă începutul traducerii dramei lui Goethe „Ifigenia în Tauris“, o bună traducere în românește. In poezii e Nrul acesta mai sărac ca celelalte. Cuprinde numai „[illegible]“ lui Goga și o poezie de I. Comăneșteanu. Cronicei i-a dat o deosebită îngrijire de T. O. Codru.

*

Anuarul gimnaziului și școalei reale din Brașov, publică pe lângă datele statistice lucrate cu multă exactitate vorbirea dir. V. Onițiu dela încheierea anului școlar 1904/5 despre „Schimbul de școlari din punct de vedere pedagogic“ precum și vorbirea rostită de profesorul T. Liviu Blaga la praznicul sfintei Sofii despre ceva din tainele naturii.

*

Dare de seamă a societății culturale „Steaua“ din România pe 1901—1905. Cuprinde statutele societății și activitatea ei. Scopul e popularizarea științei; a scos până acum 12 broșuri, cari au aflat bună primire la popor. Averea societății face 41 mii lei. Stă sub supravegherea guvernului.

*

Amicul Tinerimei nr. 5 cuprinde de astădată mai multe piese potrivite scopului ce'l urmărește. Revista e bună și ieftină. Numai 4 cor. pentru țara noastră. Apare în București.

*

Albina, nr. 40, revista enciclopedică poporală cuprinde articoli de Sofia Nădejde, Moș Neagu S. Teodorescu și alții. E redactată cu bună îngrijire. Costă 8 lei la an.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 400—1906 [169] 1—3.

Concurs

Pentru întregirea ambelor posturi de **învățători** din clasa I și a II-a dela școala confesională gr. or. din **Purcăreni,** protopresbiteratul **Brașovului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Fiind posturile învățătorești împreunate cu cele de cantor, învățătorii aleși vor aveà a prestà și serviciul de cantor. Dumineca și sărbătoarea la serviciul utreniei împreunat cu liturgia ambii iar în zilele de lucru fiecare pe rând cu săptămâna.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt 600 cor. salar anual pentru un învățător, plătibil lunar anticipative dela epitropia parohială gr. or. plus remunerațiunea după serviciul cantoral, conform protocolului comitetului parohial din 17 Iunie 1901, precum și cuartir.

Concurenții au să 'și aștearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent. In rugare au să amintească că nu vor face pretensie la cuincuenal decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală dela alegere.

Brașov, 1 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 256. [139] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** vacante, din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Pianul de sus,** postul al III-lea cu salar de 600 cor. și relut de cuartir și grădină 50 cor.

2. **Deal,** postul al II-lea cu salar de 600 cor. și relut de cuartir și grădină 50 cor.

Cuincuenaliile se computà numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instituiți sunt datori a cântà cu copiii la liturgie în biserică și la însărcinarea comitetului parohial concernent a instruà în școala de repetiție sau a cultivà grădina de pomărit.

Concurenții au să-și aștearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 13/26 Iuniu, 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 606—1906. [159] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învățătorești** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Orăștiei,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Balomir,** postul pentru al 2-lea învățător cu salar de 600 cor. și celelalte emolumente; va fi preferit cel care va dovedì dexteritate în conducerea unui cor bisericesc.

2. **Bulbuc—Curpeni,** școală ambulantă, cu salar de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. **Feredeu,** cu salar de 160 cor. din repartiție și 440 cor. din ajutorul ce se va cere dela stat. Celelalte emolumente în natură.

4. **Dâncul-mare,** cu salar de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. **Mada,** cu salar de 400 cor. din repartiție și 200 coroane ajutor ce se va cere dela stat, eventual din repartiția comunei Stăuini, dacă vor ținea școală comună. Celelalte emolumente în natură.

6. **Mermezeu,** cu salar de 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

7. **Homorod suseni,** cu salar de 600 cor. din repartiție, dela două comune, cari susțin această școală. Celelalte emolumente în natură.

8. **Șibot,** două posturi cu salar de câte 600 coroane din cassa bisericei, cuartir și lemne de foc. Vor fi preferiți, cari vor dovedì desteritate de a conduce corul bisericesc.

9. **Măgura,** cu salar de 400 coroane din cassa bisericei și 200 cor. ajutor ce se va cere dela stat, cuartir și lemne de foc.

Cei-ce doresc a ocupà vreunul din aceste posturi își vor așterne cererile lor făcute conform normelor legale la subsemnatul oficiu în terminul indicat, și au a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Cei aleși și instruiți vor aveà să țină școala de repetiție și să cânte cu elevii la sf. liturgie în Dumineci și sărbători.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt dela ziua alegerii.

Oficiul protopresbiteral, în conțelegere cu comitetele parohiale locale.

Orăștie, 23 Iunie 1906.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 369—1906. [158] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea a două posturi de **învățători** vacante la școala gr. or. română din comuna **Abrudsat**, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: Salar anual de câte 600 coroane, din cassa bisericei solvibil în rate lunare anticipative, cuartir liber în edificiul școalei și câte 16 metri cubici lemne de foc, din cari se vor încălzì și salele de învățământ.

Invățătorul care va fi capabil a instruà și conduce cu succes corul bisericesc va primì și o remunerațiune.

La o atare remunerațiune dela tovărășia agricolă din Abrudsat poate reflectà și învățătorul, care va ținea tinerimei adulte prelegeri din economie, iar celce se va distinge pe terenul învățământului, după unul sau cel mult doi ani de serviciu poate contà la urcarea salarului.

Ceice doresc a reflectà la aceste posturi își vor subșterne cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și se vor prezentà în vreo Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere poporului pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântările bisericei, apoi vor notà în petițiune, dacă după anii serviți în alte comune, pretind cuincuenale, ca comuna să se poată orientà la alegere.

In fine se observă. că numai petițiuni de învățători pot fi luate în conziderare la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 24 Iunie 1906.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 52—1906 (156) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa I-a din **Rășinari** protopresbiteratul **Sibiiului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari venite concurenții își pot luà informațiuni dela comitetul parohial.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile lor — instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a cântà respective a predicà.

Rășinari, din ședința comitetului parohial gr. or. ținută la 24 Iunie 1906.

Maniu Lungu paroh, prez. comit. par. — **Șerban Cioran** not. com. paroh.

Nr. 635.

Cu știrea și consenzul subscrisului.

Sibiiu, 24 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 215—1906 protop. [151] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Mediaș**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Agârbiciu,** salar de 600 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școalei și 3 stângini lemne de foc.

2 **Biertan,** salar de 600 cor., solvit în rate lunare: din alodiu 300 cor., din cassa bisericei 100 cor. și din repartiție 200 cor., cuartir în edificiul școalei și lemne de foc.

3. **Păucea,** salar de 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

4 **Richișdorf,** salar de 600 cor., din repartiție 300 coroane, iar pentru restul de 300 cor. s'a cerut întregire dela stat, cuartir în edificiul școalei și lemne de foc.

5. **Șaroș**, salar de 600 cor., și anume: 518 cor. din repartiție, iar 82 cor. din alodiu, cuartir în edificiul școalei și lemne de foc.

6. **Șeica-mare,** salar de 600 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școalei și lemne de foc 2 stângini.

Concurenții au să-și aștearnă cererile intruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu pretopresbiteral în terminul indicat, a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a-și arătà desteritatea în cântări, îndatorați fiind cei instituiți a instruà copiii în cântările bisericești și a cântà la sf. liturgie; a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului în suma de 10 cor. anual, în decurs de 10 ani.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Mediaș, 22 Iunie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (157) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** vacante dela școalele confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul **Ungurașului**, se excrie concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Miluan,** cu salar anual de 600 cor. prin repartițiune pe popor și cuartir în edificiul școalei.

2. **Rachiș**, cu salar anual de 600 coroane prin repartiție pe popor, cuartir în edificiul școalei, 2 orgii de lemne în natură și folosirea grădinei școalei în mărime de $1/2$ jugăr.

3. **Romita**, cu salar anual de 600 coroane, 404 cor. din ajutorul de stat, 196 cor. prin repartițiune pe popor și cuartir în chiriat de comitetul parohial.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanții au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà, având cei aleși și îndatorirea de a instruà copii de școală de toate zilele și repetiție în cântările bisericești, a formà cor și a cântà cu elevii la liturgie în Dumineci și sărbători.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu neîntrerupt începând dela alegere.

Fizeș-Sânpetru, 24 Iunie (7 Iulie) 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roșca
protopresb. gr. or. român.

Nr. 161—1906. Of. prot. [154] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a posturilor **învățătorești** dela școalele poporale confesionale gr. or. române din comunele bisericești mai jos numite, aparținătoare prtotopresbiteratului **Dej,** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile, computate dela aparițiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. **Baba,** cu salar de 600 cor., din cari 240 cor. din repartiție de pe popor, iar 360 cor. din ajutor de stat; locuință în edificiul școalei, grădină și lemne de foc pe timpul învățământului.

2. **Ciceu-Corabie** cu salar de 600 cor., din cari 400 coroane din repartiție de pe popor, iar 200 cor. din ajutor de stat, locuință în edificiul școalei după edificarea școalei, grădină și lemne de foc pe timpul învățământului.

3. **Ciceu-Hășmaș**, cu salar de 600 cor., din cari 300 cor. din repartiție de pe popor, iar 300 cor. din ajutor de stat; locuință în edificiul școalei, grădină de legumi și lemne de foc pe timpul învățământului.

4. **Ciceu-Poeni** cu **Dobricel** la olaltă cu salar de 600 cor din repartiție de pe popor, locuință în edificiul școalei și lemne de foc pe timpul învățământului. — Invățătorul e ambulant.

5. **Muncel** cu filia **Fălcușa** la olaltă cu salar de 600 cor., din cari 242 cor. din repartiție de pe popor, iar 358 cor din ajutor de stat; locuință în edificiul școlar din filie și lemne de foc pe timpul învățământului. Invățătorul e ambulant.

6. **Negrilești** cu salar de 600 cor., din cari 300 cor. din repartiție de pe popor, iar 300 cor. din ajutor de stat; locuință în edificiul școlar și lemne de foc pe durata învățământului.

7. **Olpret** cu salar de 600 cor. din repartiție de pe popor și lemne de foc pe timpul învățământului.

8. **Vălenii-Șomcuții** cu salar de 600 cor. din repartiție de pe popor, locuință în edificiul școlar, grădină de legumi și lemne de foc.

Cuincuenalele la școalele, unde salarul învățătoresc e întregit prin ajutor de stat, se vor cere tot din ajutor de stat după toți anii de serviciu definitiv computabili la cuincuenalii, — iar la școalele, unde salarul învățătoresc se acopere numai dela popor, — dacă cuincuenalele nu se vor puteà esoperà după anii de serviciu computabili din ajutor de stat, — acestea se vor socotì numai dela instituirea definitivă la respectiva școală.

Invățătorii sunt datori a conduce elevii școlari în Dumineci și sărbători la biserică și a cântà cu ei la sfânta liturgie.

Concurenții au a-și înaintà rugările concursuale, instruite conform legei, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, indicat la început, și înainte de alegere a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în acea comună, la a căreia școală au petiționat, pentru a face cunoștință cu poporul și a cântà în biserică.

Dej, 19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dej, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 274—1906. [142] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Cristești,** protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții își vor înaintà petițiunile, cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà și a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 782—1906. [167] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Ruja,** salar 600 cor. plătibil în rate bilunare prin repartiție dela popor. Cuartir în școală, lemne de foc după trebuință și diurne la conferențele învățătorești.

2. **Șulumberg,** salar 600 cor. și anume: 200 cor. dela biserică, plătite în rate lunare, 400 cor. prin repartiție dela popor. Cuartir gratuit în școală, lemnele necezare de foc și folosința grădinei școlare.

3. **Vărd,** salar 600 cor. și adecă: 140 cor. din cassa alodială toamna, 160 cor. dela biserică, 280 cor. repartiție dela popor, lemnele necezare de foc, tăiate gata în preț de 20 cor. și locuință în edificiul școalei.

Invățătorul ales va ținea, pe lângă școala de repetiție, încă și catechizațiunea cu adulții de ambele sexe în toate serile din postul Nașterii Domnului, și tot a doua Duminecă câte o oară, schimbânduse cu preotul.

4. **Vecerd,** salar 600 cor. și adecă: 540 cor. din repartiție, 60 cor. din alodiul comunal, cuartir în școală și lemnele necezare de foc.

Aleșii învățători din toate 4 comunele vor aveà să cânte cu elevii la sf. liturgie și să țină strana la utrenie în Dumineci și în sărbători. Dreptaceea ceice doresc să fie aleși, să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserica din comuna unde concurează ca să-și arete dexteritatea în cântări și tipic.

Cuincuenalele se computà după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comuna respectivă.

Petițiunile, instruite cu documentele prescrise în regulamentul școlar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Agnita, 30 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 470—1906 of. com. [168] 1—1

Publicațiune.

In **22 Iulie 1906 st. n. la 11 oare a. m.** se dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice în cancelaria comunală din **Poplaca** reconstruarea și adaptarea **cârcimei comunale.**

Prețul strigării 6012 cor. 30 fil. Vadiu de 10%.

Condițiunile mai deaproape precum și planul și preliminarul se pot vedea în cancelaria comunală în oarele oficioase.

Poplaca, în 16 Iulie 1906 st. n.

Primăria comunală:

Oprea Tănase primar. — **George Comșia** notar.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gusteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 14—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul W. Lingner,
I. B. Misselbacher.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 74 Sibiiu, Sâmbătă 8/21 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Temere exagerată.

Sibiiu, 20 Iulie n.

Spuneam în numărul trecut că distanța dintre deputații naționaliști și actualul guvern, respective actuala majoritate parlamentară, e prea mare, și din acest motiv apropierea și înțelegerea între naționalități și guvern e pentru acum încă imposibilă. Vom spune de astădată și aceea, că distanța aceasta mare de unde-și are originea. Din *neîncrederea* reciprocă, care iarăș e izvorâtă din *temerea* exagerată, manifestată și din o parte și din alta. Noi ne temem de Maghiari, ei se tem de noi, de naționalități, și neîncrederea aceasta ne ține la anumită depărtare pe unii de ceilalți.

Dar neîncrederea aceasta nu poate fi justificată cu nimica, și nici temerea care i-a dat naștere și care e manifestată din ambele părți. Noi nu avem să ne temem că Ungurii ne vor maghiarizà, pentrucă imposibilitatea aceasta n'au să o facă Ungurii. Vor ajunge popoarele Ungariei, așa cum sunt acuma, să vadă trecând deasupra capului lor încă multe veacuri, căci Ungurii vor rămâneà tot numai cu dorința de a fi o țară și un popor. Milioane de oameni nu pot fi contopite în rassa maghiară, mai ales când nu le atrage absolut nimica spre această schimbare la față.

Că maghiarizarea țării întregi e lucru absolut imposibil se poate vedea din împrejurarea, că de patruzeci de ani se tot lucră în direcția aceasta, pe căi permise și nepermise, fără a se fi ajuns la vr'un rezultat fie cât de mic. Nu s'a maghiarizat nici un Român, Sârb, Slovac ori Sas, în schimb însă Ungurii se plâng, că vre-o trei sute de comune până aci unguresti, *au fost romanizate*, adecă trecute economicește în stăpânirea Românilor.

De maghiarizare deci să nu ne temem, pentrucă n'are să urmeze niciodată. Ce trebue să ne doară este însă faptul, că sub titlul maghiarizării țării se cheltuiesc sumedenie de parale, chiar și din banii nostri, cari ar puteà fi cheltuite cu mai bun succes în folosul înaintării fiecărei naționalități în cultura ei proprie, și apoi faptul, că punânduni-se atâtea pedeci prin măsurile de maghiarizare, noi, naționalitățile celelalte, pe cari nu ne prea ocrotește budgetul, rămânem îndărăt în progresul cultural.

Sforțările ce se fac în jurul maghiarizării vor aveà acelaș rezultat, pe care l-au avut pe timpul său luptele religionare. Precum cred Maghiarii astăzi, că numai o Ungarie unitară, compusă din un singur popor, cu o singură limbă, poate să fie fericită și poate să facă lucruri mari, aici, în mijlocul Europei, — tot așa pe atunci credința care stăpâneà mințile oamenilor erà aceea, că numai acolo e fericire și siguritate în țară, unde nu există decât o singură religiune. Și cei mai tari au luat la goană pe cei mai slabi, pe tema religiunii. Francia a început luptă în contra protestanților, Anglia în contra catolicilor, iar Ungaria catolică a adus lege, ca Luteranii *să fie arși!* Ideia aceasta greșită multe jertfe a cerut, și multă vreme a trecut, până ce lumea cumințindu-se a venit la convingerea, că statul poate să fie tare și fericit și atunci, când cetățenii săi aparțin la mai multe religiuni, și astfel a fost decretată pretutindenea libertatea religionară.

Se vor convinge, despre aceasta, suntem siguri, și Ungurii, că statul ungar poate să fie tare și fericit și dacă e compus din mai multe popoare, și în urmare se vor lăsà de planurile de maghiarizare, cari de altcum oricât de bine să fie compuse și oricât de cu rigoare executate, totuși nu vor duce la scop, și vor întroduce, analog cu libertatea religionară, și *libertatea națională*, lăsându-se în drept fiecare naționalitate să trăiască și să se dezvoalte cum ea voiește și cum îi permit puterile.

Să nu ne temem deci de Unguri, pentrucă n'au să ne mânânce. Nu ne pot mâncà. Dar nici Ungurii să nu se teamă de noi, căci n'avem să le vindem ori desmembrăm țara.

Numai omul descreerat pune foc la casa proprie. Și atât de mărginite nu sunt popoarele nemaghiare din patria aceasta, ca să nu știe, că statul ungar e și statul lor, nu numai al Ungurilor. Să ne *apropiem* deci unii de alții, pentruca cu puteri unite, în bună înțelegere să lucrăm la înflorirea acestui stat, din care împreună facem parte de o miie de ani și mai bine Să punem la o parte temerea și neîncrederea, și cu gând curat să ne apucăm întâiu de munca grea a regenerării moravurilor publice, prima condiție pentru a puteà întroduce apoi în țară și *toleranța* și *libertatea* desăvârșită națională, condițiile *înfrățirii* popoarelor din țara aceasta.

Cronică pedagogică.

Fichte.

II.

Spre a puteà înțelege mai bine rostul vorbirilor fichtiane începem cu anul 1806, cu dezastrele armelor germane, căci din ele se desprind suliți de lumină, flacări mistuitoare de patimi și slăbiciuni, ele deșteaptă îngerul cu paloșul de foc, din credința dogmatică.

In August 1806 puterea învăluită de norii îngâmfarii a Prusiacului să află în pragul războiului cu Franța. Porunca de mobilizare se dă, o agitație febrilă cuprinde întreaga țară. Fichte pornit spre Erlangen se întoarce la Berlin, hotărât să iasă și el pe câmpul de luptă, nu cu flinta, ci ca predicator, cu arma menită dușmanilor *interni*, să electrizeze pe cei închinați focului dușman. Nu alta, fără „Schwerter und Blitze“, dorește să vorbească, Wahrheiten die vor dem Gerichte des Feindes, des Todes schuldig sind! (Sämtliche Werke VII. 510.) — dar regele nu-i dă voie să iasă cu astfel de arme, pe cuvântul: „mai întâi învinge prin arme, și apoi prin grai și vorbă“. Astfel e silit a și face urechea ochiu spre a prinde știrile de pe câmpul de războiu, pe cari însă ar voì să le vadă vii, să le simțească cu trup și suflet acolo în învălmășeală.

Din vrerile acestea Fichte ni să înfățișază ca un neîmpăcat dușman al franțuzului, deși pe la începutul revoluției se dovedesc de un înflăcărat adict al ideilor profesate de norodul răsculat și de admirator a lui Bonaparte, ca întruparea idealului omenesc. Devalvarea răsculaților și a lui Bonaparte l'a desbrăcat însă de simpatiile față de neamul dușman tuturor celor din Europa; și-a întors fața de la cei ce păreau că luptă pentru sfânta libertate, iar în Bonaparte nu mai vede alta decât „Willkür, die durchaus niht weis, was sie will, ausser dass sie unbegrenzt und eisern will“. (S. W. VII. 506.)

Luptei în preajma căreia se află îi atribue o inportanță mare: prin ciocnirea acestor două puteri se va vădì câștigul sufletesc și moral al dezvoltării neamurilor în decursul veacurilor.

O convingere, un glas tainic pitit sub pragul conștiinții îi șoptește mereu, că numai în neamul prusiac svâcnește adevărată viață — numai aici poți afla un sâmbure cu vlagă, pe când la celelalte noroade, dar mai ales la cel de peste Rin, numai formă — numai coajă goală există. Nația germană se află în ceeace privește ființa, — cu cea franceză în raport de formă și fond „minte și rațiune“.(!) Puterea formală se află pe partea celui din Corsica, și încă în o măsură foarte considerabilă, din partea lui Napoleon se săvârșesc fapte mari și epocale, aceasta o vede ori ce om cuminte, și nici nu ar fi mod de îndoială față de dăinuirea acestei puteri și efectelor sale, dacă rațiunea nu ar vorbi altfel. Rațiunea, zice Fichte, ne grăiește, ne convinge, că tot ce prestează Napoleon e mare numai ca fenomen, iar fenomenul ca atare nu are ființă, e o mărime negativă, o privațiune! Bonaparte nu trăiește cu adevărat; faptele și prestațiile lui nu le stăpânește el, ci natura, el e numai mijloc al unui instinct natural (Naturtrieb), nu e un „Eu“, o unitate adevărată, — nu s'a pătruns de dumnezeiască idee de rațiune, din care cauză faptele lui posed numai putere formală.

Fichte iubește Rusia, dar iubirea lui

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Petru.

(Fine).

Cine era Simon vrăjitorul? Scriitorii de pe acea vreme ne scriu, că acest Simon era un mare și neasămuit meșter în farmece și în vrăjitorii. Cu farmecele lui el înșelase pe păgânii din Roma să creadă, că el ar fi chiar Dumnezeu, mare și puternic. El făcea să se nălucească prostimii, că *sufletele morților merg înaintea lui și i-se închină, că el inviază pe cei morți, vindecă pe cei bolnavi, că se schimbă el însuși în pară de foc, în capră, în șerpe, ori se arată în două fețe.*

Toate aceste erau însă numai năluciri. Aievea nu era decât înșelarea văzului.

Pentru aceste vrăjitorii chiar împăratul *Claudie* și *Senatul Împărăției* îl ținea pe Simon la mare cinste. In cinstea lui au ridicat un chip de idol (o statuă) [illegible] ția: *Lui Simon, Dumnezeului celui sfânt.*

Așa de cu meșteșug știuse [illegible] șele pe nenorociții păgâni.

Mai târziu, fiind împărat smintitul *Neron*, care însuși se mândreà că ar fi fermecător, Simon era socotit ca cel mai bun prietin și sfetnic al împăratului.

Sfântul Petru și Simon vrăjitorul. Venind sfântul, marele apostol Petru în Roma, mult s'a minunat de obrăznicia vrăjitorului și de orbirea păgânilor, cari se lăsau să fie amăgiți. Deci, când apostolul a văzut cât de primejdios pentru suflet este acel înșelător, a început a-l urmărì și unde îl vedeà că face vrăjitorii și înșală lumea îl dedeà de gol, arătând pe față mișelia vrăjitorului.

Din această pricină *Simon vrăjitorul căutà toate chipurile cum l-ar perde pe sfântul, ca să rămână el singur, nesupărat.* Incercările lui diavolești au rămas însă zadarnice în fața puterii dumnezeești cu care sfântul Petru era înarmat.

Invierea unui mort. Intr'aceea în Roma s'a întâmplat să moară fiiul unei văduve de neam mare. Văduva era nemângăiată și plângeà necontenit. Ceice erau cu dânsa s'au adus aminte, unii de Simon vrăjitorul, alții de apostolul Petru, că inviază pe cei morți. Deci s'au înțeles între dânșii și unii au plecat să cheme pe vrăjitorul, alții pe apostolul.

Și era mare mulțime de popor adunată ca să petreacă pe moarta la groapă când a sosit sf. apostol Petru și vrăjitorul. Deci în fața mulțimii a zis sf. Petru către vrăjitorul, care mult se lăudà cu puterea sa: Care din noi doi va învià pe mort, acela are învățătura cea adevărată și pe acea învățătură să o primească poporul.

Acest cuvânt a plăcut poporului.

Atunci Simon vrăjitorul încredințându-se în puterea diavolească a farmecelor sale a zis poporului: De voiu învià eu pe mortul acesta, veți omorî voi pe Petru?

— Il vom arde de viu înaintea ochilor tăi, a răspuns poporul.

Deci s'a apropiat Simon vrăjitorul de patul mortului său și prin farmecele sale drăcești a făcut de s'a mișcat capul mortului.

Când a văzut această mișcare poporul a început a strigà: a înviat mortul, a înviat mortul, și se pregăteà să apuce pe Petru, ca să-l ardă.

Petru însă făcând semn cu mâna, rugà poporul să se liniștească și să-l asculte. Și făcându-se tăcere Petru a zis: Oameni buni, așteptați nu vă grăbiți.

Dacă tinărul este viu să se scoale să umble și să vorbească, pentrucă până nu-l veți vedeà umblând și vorbind să știți că Simon prin nălucire vă înșeală.

Simon la rândul său umblà și se învârtià pe lângă pat, chemând în ajutor puterile drăcești cu nădejdea că doară-doară va izbutì să facă pe tinăr să se scoale și să umble. Deci zadarnic trudindu-se s'a rușinat și a încercat să fugă, dar poporul l-a oprit.

Atunci Petru departe stând și-a ridicat mânile spre cer și s'a rugat zicând cu glas mare: Doamne Isuse Cristoase, Tu ne-ai poruncit nouă, ca cu numele Tău să înviem morții. Deci, mă rog Ție inviază pe tinărul acesta ca să cunoască poporul cesta înainte, că Tu ești singur și adevărat Dumnezeu; apoi a strigat celui mort zicând: *Tinărule, scoală, că te inviază și te tămăduiește Domnul meu Isus Cristos.*

Și, îndată tinărul deschizând ochii s'a sculat și venind a căzut la picioarele apostolului și a strigat: *Am văzut pe Domnul Isus cum a poruncit îngerilor Săi, ca pentru rugăciunea ta să mă dee iarăși maicii mele.*

Atunci tot poporul cuprins de mirare și de cutremur a început a strigà zicând:

nu se poate privì ca patriotizm izvorât din iubirea de gliă, ci din iubirea vecinici ei, a raţiunei. La o astfel de aserţiune ne sileşte vorba din „Grundzüge des gegenwärtigen Zeitalters“: das Vaterland des wahrhaft gebildeten christlichen Europäers sei derjenige Staat in Europa, der auf der Höhe der Kultur steht“. Şi cum că Prusia e statul care se află în fruntea culturii ne-o dovedeşte alipirea lui faţă de naţia prusiacă. Prusiacul e singurul popor, în ochii lui, în care să mai simţesc pulzaţiuni de viaţă raţională. —

Astfel de credinţe profesează Fichte înainte de 10 Octobre, 1806. Ziua de 10 Octobre însă şi cele următoare sunt zilele judecăţii. Intâmplările din vremea aceasta îi zdruncină şi spulberă întreaga credinţă zidită mai mult pe nisip decât pe peatră. Orbit de dragoste faţă de prusiac nu văzù că şi neamul lăudat şi iubit e îngropat în formalizm mort — să ne cugetăm numai la frumoasele „cosiţe“ şi la „parade marschul“ cel mândru al soldatului prusiac. —

In 10 Octobre Napoleon zdrobeşte pe Prusiaci la Saalfeld, în 14 îi nimiceşte cu desăvârşire la Jena şi Auerstaadt, iar în 27 îl aflăm făcându-şi intrarea în capitala ţării, în Berlin.

Ştirile acestea îngenunche pe Fichte, puterea lui morală e rănită de moarte, iar la auzul ştirei despre pacea dela Tilsit desperează cu totul. Mai bine se desprinde slăbiciunea credinţii din şirele adresate nevestii sale: der gegenwärtigen Welt und dem Bürgertum hienieden abzusterben habe ich schon früher mich entschlossen, Gotteswege waren diesmal nicht die unseren; ich *glaubte*, die deutsche Nation *müsse erhalten* werden, aber siehe *sie* ist *ausgelöscht*“. (Leb. und Briefw. I 396/7).

Infrângerea aceasta internă e însă numai momentană; nădejdea în ordinea morală din univers răsare iarăşi şi încă cu mai mare putere. Spre mirarea tuturor îşi tăgăduieşte convingerea: „die Nation ist ausgelöscht“. Vorbirile ţinute un an mai în urmă 1807 ne grăesc cumcă Fichte şi a învins desperarea şi îndoiala în dreptul de trai, conform cerinţelor raţiunii vecinice. — Il vedem încins de flacăra curagiului şi a nădejdii, ca un Ieremia sau Exichie în mijlocul norodului, împrăştiind adevărate săgeţi şi fulgere atât în duşmanii externi cât şi cei interni. Nici o umbră de frică nu-'l pătează, plin de dor pentru reuşita scopului său, deschide o îndrăzneaţă luptă. „Ich weis recht gut was ich wage, ich weis, dass ebenso wie Palm ei Blei mich treffen kann. Aber das ist es nicht was ich fürchte und für den Zweck, den ich habe, würde ich auch gerne sterben. (Leb. u. Briefwechsell I 316).

Şi care e „Zweckul“, scopul care îl entuziasmează într'atâta? E de a zdrobì piatra inimii, pseudosufletele germane, de a spulberà norii îngânfării, viforii păcatelor naţionale; de a scoate la lumină, la conştiinţă adevărată scânteia divină, „eul“ adevărat din păiangenişul formalismului, din câlţii formalităţilor fără vlagă.

In vorbirile către naţiunea germană dezvoaltă gândul adevăratei iubiri de patrie într'o formă idealistă de tot. — Iubirea adevărată nu poate să se refere la un lucru trecător, — adevărul e etern — şi astfel şi adevărata iubire de patrie trebue să aibă de obiect — vecinicia, — raţiunea care se manifestă în stat. Cine iubeşte cu adevărat patria sa acela nu înţelege sub patrie ceva trecător, ceva vremelnic, ci patria i se înfăţişează „sub specie aeternitatis“, sub chipul veciniciei. Wer zwar vielleicht sein unsichtbares Leben nicht eben also sein sichtbares Leben als ewig erblickt, der mag wohl einen Himmel haben, und in diesem sein Vaterland, aber hienieden hat er kein Vaterland“. (S. W. VII. 383.) Un astfel de individ e de compătimit. Căci trebue să ştim: ceriul e pentru Fichte identic cu vieaţa vecinică, iar vieaţa aceasta nu începe după moarte, ci ea e aici pe pământ, constă în înălţarea preste forma trecătoare, în învingerea eului mic, ţăsut din interese zilnice, în aflarea eului adevărat, în fiinţa eternă a raţiunii, în aperceperea eului seu ca ceva etern. Wer niht zuvörderst sich als ewig erblickt, der hat überhaupt keine Liebe, und kann auch nicht lieben ein Vaterland. (S. W. VII. 383.) Iubirea de patrie numai atunci poate fi adevărată când naţiunea e privită ca stând sub o lege anume pentru ea, de dezvoltare, prin care se vădeste Dzeirea. Nur wie jedes Volk seiner Eigenheit gemäss sich entwickelt und gestaltet, tritt die Erscheinung der Gottheit in ihrem eigentlichen Spiegel heraus so wie sie soll. (S. W. VII. 467.)

Adevăratul patriot se bucură de naţiunea sa şi o iubeşte cu tot sufletul seu, căci iubeşte divinitatea, care se iveşte şi lucră prin dânsa. — Insuşirile specifice prin cari se deosebeşte un popor de altul, diferite condiţiuni sub cari trăieşte şi se dezvoaltă, determină chipul de manifestare al Dzeirei. — Scopul suprem al naţiunii, precum şi al individului e de a deveni conştiu de eul seu adevărat, de divinitatea ce lucră în el. Nervul vital al vorbirilor către naţia germană e: das Ich soll zum Bewustsein seiner selbst kommen, sicht selbst erfassen, sich selbst kennen lernen. Es soll nicht bloss wissen, sondern es soll wissen, dass es weiss, es soll mit Bewustsein wissen. Tot astfel trebue să fie şi eul individului colectiv. Să nu fie un popor închegat numai prin comunitatea limbii şi a obiceiului, sau chiar numai prin respectarea aceluiaş rege, ci să fie un popor cu conştiinţă proprie, o voinţă comună şi conştie de sine să pătrundă pe toţi membrii, indicând fiecăruia datorinţa lui sfântă şi eternă!

Scopul acesta măreţ numai *prin o educaţie naţională* e realizabil; numai prin o educaţie naţională se vor puteà vindecà ranele germanismului, şi numai prin ea se va puteà ridicà neamul seu la treapta cea înaltă de conştiinţă!

Jena în Iunie 1906. *Nicolae Păunaş.*

Din pătimirile noastre.

Dau publicităţii următoriul caz ce mi s'a întâmplat de curând.

Sâmbătă în 1/14 Iulie mergeam cu trenul la Zlatna, spre a luà şi eu parte la târgul de săptămână. Trenul stând în comuna noastră Poiana numai o minută m'am suit cu graba într'un cupeu unde erà o societate de vre-o 2—3 excursionişti, de profesie învăţători de stat.

Văzând că aceştia toţi îmi sunt necunoscuţi, m'am retras în coridorul de afară.

La baia dela Poiana se opreşte trenul şi în timpul cât a stat se mai adună şi din cupeul vecin toţi tovarăşii în număr de vre-o 20—25 inşi.

Se pun pe cântări ungureşti, răsunând văzduhul de glasurile lor.

La monumentul cel cu însemnătate istorică dela Presaca încep a cântà o cântare, care după cum mai târziu afirmau ar fi fost imnul lor naţional.

Când cântau mai cu foc aud, că unul dintre dânşii comandă „le a kalapot“, ceea ce se şi execută.

Aceşti doritori de zizanie şi ceartă văzând că finanţul (Bugner Felix), ce şedeà în coridor lângă mine nu şi-a luat de pe cap pălăria, încep a zbierà „le a kalapot“. Domnul acesta văzând în ce stare se află gălăgioşii îşi depune chipiul.

Nu trece mult şi la urechea mea ajung cuvintele celor din cupeu adresate către finanţul de lângă mine „Dobja le azt a büdös oláh popot“.

La auzul acestora numai decât strig după călăuzul (Váradi) şi conductorul (Gáál) de tren, căci vre-o 4—5 inşi m'au fost încunjurat în coridor zbierându-mi în urechi din toate puterile cântarea lor şi având, sigur, intenţiunea de a-'şi executà planul.

Noroc că boctăria dela Presaca n'a fost departe de monument şi trenul se opreşte.

Sosind călăuzul pun mâna pe uşă şi vreau să mă cobor, când deodată simţesc în spate, că uşa e aruncată cu toată puterea asupra mea şi mă doboară în genunchi. Noroc, că m'am ţinut de un fer dela tren.

Vine la faţa locului şi conductorul şi le adresează câteva cuvinte pentru purtarea lor, iar călăuzul mă conduce în alt cupeu, aducându'mi ulterior şi bagajul rămas în vagonul celor mult iubitori de neamul românesc.

Ajungând trenul la staţiunea „Galacz-Fenes“ anunţ faptul şefului de gară prezentându-se şi unul dintre excursionişti cu numele Filo Géza (de o fi adevărat) care mă acuză cu aceea, că eu la cântarea imnului lor naţional nu mi-am ridicat pălăria, deşi trăiesc cu pâne ungurească, primesc congruă dela stat.

După ce arăt în româneşte starea faptică a lucrului dându-se signatul de plecare mă sui în cupeu fără ca despre afacere să se ia act în scris.

La Zlatna, staţiunea ultimă respectivul domn, care a luat asupra sa toată afacerea, se prezintă la şeful de gară, spre a-i arătà crima cea de moarte ce am comis în contra statului.

Mă prezint şi eu numai decât şi îi aduc şefului la cunoştinţă faptul întâmplat. —

Vorbind în limba mea maternă şeful nu vreà să mă asculte zicând, că nu 'mi cunoaşte limba. Eu neputându-mă exprimà corect ungureşte recurg la un tălmaciu în persoana Dlui notar român I. Cismaş, care din întâmplare se află pe tren.

Tălmăcindu'mi cele dorite de mine cer dela respectivii domni să se legitimeze.

Se codeau toţi şi cel cu gura mare şi decătră pădure Filo Géza mai slăbeşte din curajul avut.

Unul dintre ei totuşi îmi arată o cărticică cu fotografia lui urmată de cuvintele „Fonod Gyula, tanitó B.-Pest“.

Imi notez numele şi mă depărtez urmat de zbierătele pretinşilor propagatori de cultură, cari credeau că prin ţinuta lor au făcut o faptă nespus de folositoare patriei.

Ne fiind sigur despre numele excurzioniştilor anunţ faptul şi jandarmăriei spre ale eruà numele cel adevărat.

Ce va fi isprăvit aceasta nu ştiu, căci nu preste mult m'am întors cu trenul acasă la ai mei, aducându-le o amintire nu de tot plăcută.

Mi-am făcut acasă cruce mulţămind lui Dzeu, că am scăpat cu zile de atentatul făcut în contra vieţei mele, a unui preot, care îşi iubeşte din toată inima patria şi care contribuie prin sine şi fii săi sufleteşti la bunăstarea şi fericirea ei.

Ce va mai urmà din această întâmplare se va petrece la tribunal unde m'a îndrumat şeful de gară dela Zlatna.

Poiana, la 3/16 Iulie 1906.

Alex. Băieşan.
preot gr. or. rom.

„Asociaţiunea“.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărţământului Blaj al „Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român“, se convoacă pe ziua de *22 Iulie n. a. c.* în *Uifalău* la oarele 10 a. m. cu următorul

Program:

1. La 9 oare sosirea comitetului şi participarea acestuia la serviciul divin.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul comitetului.
4. Alegerea alor două comisiuni: pentru cenzurarea raportului şi înscrierea de membrii noi.
5. Disertaţie economică pentru popor, de Emil Vlassa.
6. Raportul comisiunilor.
7. Statorirea locului, unde se va ţineà viitoarea adunare generală.
8. Alegerea alor doi delegaţi la adunarea generală dela Sibiiu.
9. Disertaţie pentru popor, de D[illegible] Ioan Raţiu.
10. Propuneri.
11. Alegerea comisiunei de verificare.
12. Inchiderea adunării.
13. După adunare publicul, înainte de a se aşezà la masă, va cercetà expoziţia de lucruri de mână şi ţeseturi.

La această adunare, care se va ţineà în localul bisericii gr. cat. se învită toţi membrii Asociaţiunii şi toţi ceice doresc progresul poporului român.

Spre orientare însămnăm aci, că de acest despărţământ se ţin următoarele comune:

Din cercul pretorial al Blajului: Mihalţ, Obregea, Bucerdea-grânoasă, Cisteiul-român, Crăciunelul, Blaj, Ciufud, Tiur, Veza, Mănărade, Lupu, Spătac, Cenade, Cergăul-mic, Cergăul-mare, Beşinău, Ohaba,

---

Unul este Dumnezeu, acela pe care-l propovedueşte Petru.

Iar Simon vrăjitorul cu nălucire s'a făcut chip de câne şi a luat-o la fugă. Poporul însă l-a prins şi voià să-l omoare cu pietri, ori să-l ardă de viu ca pe un nelegiuit vrăjitor şi făcător de rele ce era. Dar sfântul apostol Petru a strigat: Fraţilor, *Domnul şi Impăratul nostru ne-a învăţat să nu rĕsplătim răul cu rău.* Lăsaţi-l să meargă unde va voì, că destulă pedeapsă îi este ruşinea şi ocara ce a îndurat şi cunoştinţa că s'a descoperit neputinţa vrăjilor sale.

Vrăjitorul şi cânele. Prin bunătatea apostolului Petru scăpând de moarte, vrăjitorul Simon s'a dus cu grabă la casa unui fost ucenic al său, *Marcel Romanul*, pe care îl botezase sf. apostol Petru. Aici ajungând, precum scrie însuşi acel Marcel, a pus de pază la uşa casei un câne mare legat cu lanţul şi apoi a întrat în casa lui Marcel, zicând: las să vedem dacă va îndrăznì Petru să vină aici.

După un cias de vreme Petru a mers la casa lui Marcel şi găsind cânele legat la uşă l-a deslegat şi i-a zis: Mergi şi spune lui Simon vrăjitorul să încete a mai amăgì cu farmecele sale drăceşti pe oameni pentru cari Cristos Mântuitorul sângele şi l-a vărsat.

Deci mergând cânele înlăuntru cu glas omenesc a grăit lui Simon, spunându-i ce-i poruncise sfântul apostol.

Când a auzit Marcel, că apostolul Petru este la uşa casei sale, a ieşit grabnic înaintea sfântului, pe care l-a primit cu cinste în casa sa, iar pe Simon vrăjitorul l-a gonit afară.

Cânele însă nesupărând pe nimenea s'a aruncat asupra vrăjitorului şi apucându-l cu dinţii l-a izbit de pământ gata să-l sfăşie în bucăţi. Iar sfântul Petru privind pe fereastră la celece se petreceau în numele lui Cristos a poruncit cânelui să nu vateme trupul lui Simon.

Cânele ascultând porunca n'a vătămat întru nimic trupul vrăjitorului; numai i-a sfăşiat hainele în mici făşii şi bucăţele, aşa că n'a rămas acoperită nici o parte cât de mică a trupului lui.

Iar poporul care privise cu oarecare mulţămire la această minune, văzând pe vrăjitorul despoiat de tot l-a alungat din cetate ocărându-l şi huiduindu-l.

Vrăjitorul şi berbecele. Dupăce a trecut oarecare vreme dela ruşinea ce o păţise cu cânele său, Simon vrăjitorul a venit iarăşi în Roma şi ca să-şi câştige iarăşi cinstea pe care o avuse mai înainte a făgăduit poporului, că *are să-şi arete dumnezeirea şi remuşirea, dându-se să-i taie capul că apoi peste trei zile să învieze.*

La chemarea lui s'a adunat mulţime multă de lume, între care se găsià şi sfântul apostol Petru. In faţa mulţimii prin vrăjile sale Simon s'a făcut nevăzut, punând în locul său un berbece, al cărui cap s'a şi tăiat.

Poporul credea, că în adevăr capul vrăjitorului s'a tăiat şi deci aşteptà acum să vadă dacă în trei zile va învià. Dar sfântul apostol Petru văzând înşelăciunea a gonit puterea cea drăcească prin care se înşelà văzul mulţimii şi îndată s'a descoperit adevărul; lumea a văzut cu mirare că în locul lui Simon vrăjitorul s'a tăiat un berbece.

Deci poporul supărat pentru această îndrăzneaţă înşelătorie, mulţămind lui Petru pentrucă o a descoperit pe vrăjitor l-a ruşinat şi l-a huiduit.

Inălţarea şi căderea. Vrăjitorul Simon ispitit de diavolul, tot mai nădăjduià să ajungă iarăşi la cinste şi să piardă pe apostolul Petru. Deci îşi puse în gând ca cu ajutorul puterii drăceşti să zboare şi să se prefacă în faţa mulţimii că se înalţă la cer, ca apoi mai târziu arătându-se poporului să-i spună, că Dumnezeu fiind s'a pogorât din cer. Gândul lui era ca după arătarea sa ca Dumnezeu să poruncească mulţimei orbite ca să ucidă o[illegible] să ardă pe Petru.

Cu aceste socotinţe a mers el în mijlocul cetăţii Roma, având pe cap cunună de dafin şi în faţa mulţimii de popor s'a suit pe un zid foarte înalt. De acolo din vârful zidului a zis poporului: *De vremece voi, Romanilor, ca nişte fără de minte m'aţi părăsit şi aţi urmat lui Petru: să ştiţi că şi eu vă voiu părăsì şi cetatea aceasta nemulţămitoare nu o voiu mai apărà, ci voiu poruncì ângerilor mei ea, văzând voi să mă iee pe mâni şi să mă înalţe la Tatăl meu în ceruri, de unde mari pedepse voiu trimite asupra voastră, fiindcă n'aţi ascultat cuvintele mele şi n'aţi crezut lucrurilor mele.*

Aceste zicându-le, vrăjitorul a bătut în palme şi s'a întins în văzduh şi a început a zburà şi a se înălţà.

Iar poporul văzând această zburare şi înălţare s'a minunat foarte şi gândindu-se

Colibi, Tău, Roșia-de-săcaș, Țapu, Șoroștin, Broșteni.

Din cercul pretorial al Aiudului: Pețelca, Căpud, Mișcreac, Ocnișoara, Uifalău, Tâmpăhaza, Sâncraiu.

Din cercul pretorial al Hususăului: Petrisat, Iclod, Sâncel, Pănade, Spini, Bia, Valea-Sasului, Sân-Miclăuș, Șona, Bălcăciu, Jidvei, Cheslăr, Tăuni, Micăsasa, Lunca, Lodroman, Hususău, Glogoveț.

Și provizor și Despărțământul Uioara.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 3 Iulie 1906.

Ioan F. Negruțiu
director

Alexandru Ciura
secretar.

NOUTĂȚI.

Secțiunile Asociațiunii și-au ținut ședințele Sâmbătă și Duminecă. Intr'una din aceste ședințe s'a primit propunerea făcută de a se scoate încă în toamna anului acesteia o revistă poporală, care va fi editată de Asociațiune și redactată de secretarul literar. „Transilvania" se va restrânge numai la afacerile de caracter administrativ. Inființarea acestei reviste e un pas însemnat în Vieța Asociațiunei fiind acesta mijlocul cel mai principal pentru slujirea scopului adevărat al Asociațiunii. Va aduce servicii mari „culturii poporului român", cu atât mai vârtos că atât partea intelectuală cât și cea materială îi este asigurată.

Pe lângă acestea s'a decis ca să se țină mai multe ședințe, decum s'au ținut până acum, un lucru de altfel dorit de toată obștea. S'au ales apoi membrii noui; în secțiunea istorică membrii ordinari domnii *T. V. Păcățianu*, *N. Togan* și *Dr. I. Lupaș*; în secțiunea științifică membrii corespondenți domnii *Dr. I. Beu* și *G. Todică* și în secțiunea școlară membru corespondent *Dr. I. Borcia*. Pentru ședința festivă a secțiunilor la adunarea generală din Brașov au fost însărcinați cu ținerea unei conferențe dnii A. Vlaicu și A. Ciortea.

*

† **Maria Goluchowska**, mama ministrului nostru comun de externe, conte Goluchowski, a decedat în etate de 83 ani.

*

Alegerea dela Lipova s'a făcut Marți. Candidatul național român Dr. A. Marta a întrunit 410 voturi, koșutistul 843, și a biruit constit. Daniel cu 1807 voturi. Koșutiștii cercului sunt amărâți.

*

Invățătorii de stat au ținut în zilele trecute adunare în Budapesta la care au luat parte peste 400 persoane. Au redactat un memorand, în care cer ca și ei să fie considerați ca funcționari de stat și să beneficieze de plată egală cu aceia. Au prezentat memorandul in corpore miniștrilor Wekerle și Apponyi.

*

Sfințire de biserică. Ni se scrie din tractul Hunedoarei că comuna Ghelariu a avut în 25 Iunie v. o zi de deosebit praznic, s'a sfințit biserica frumoasă, renovată din silința muncii obositoare a Românilor ce se trudesc în întunerecul minelor de fier. Actul sfințirii l-a săvârșit P. V. D. protopop A. Păcurariu, încredințat de Esc. Sa Metropolitul. A fost asistat de preoții C. D[illegible], G. Rein, P. Șirca, G. Ungur, L. Ungur, G. Hen[illegible], N. Popovici, N. Zevoian, I. Saciu și I. Holder. Pe lângă cuvântarea obicinuită rostită de harnicul conducător al tractului a glăsuit poporului afară în curtea bisericii, căci biserica n'a încăput toată mulțimea adunată, preotul G. Rain despre „statornicia în credința strămoșească". Cuvintele lui au electrizat poporul. Pe urmă întreg poporul a fost stropit cu apă sfințită.

Tot în acea zi s'a întrunit preoțimea în conferența convocată anume din acest prilej. In conferență s'a discutat atât predica părintelui Rain cât și serviciul întreg și după sulevarea unor chestiuni de formă se declară succese. Tot preotul G. Rain cetește apoi disertația sa asupra subiectului dat: „Prin ce mijloace s'ar puteà delătură indiferentismul manifestat din partea poporului față de credință, biserică și așezămintele noastre strămoșești?" Disertația publicată în ziarul nostru a fost ascultată cu satisfacție, știut fiind că autorul ei e unul din cei mai harnici și zeloși preoți ai noștri.

Se pune apoi la desbatere propunerea făcută în anul trecut pentru organizarea preoțimei din tract în grupuri permanente cu scopul de a ținea în comune zile de praznic edificator al moralității poporului. Propunerea aceasta s'a prezentat la aceasta conferență cu un proiect hotărât (publicat în Nr. 71 și 72 al ziarului nostru), dar proiectul a fost respins de majoritatea votanților din conferență.

Se statorește definitiv „planul cronologic" și se alege comuna Batiz ca loc pentru conferența anului viitor. Prazniciul zilei s'a încheiat cu o masă comună în „Hotel Central", la care s'au rostit opt toaste obicinuite.

*

Post de profesor. La gimnaziul din Năsăud sunt de ocupat două catedre de profesor, una de științele naturale și alta de filologie clasică. Terminul concursului e 20 Iulie.

*

Turneul Z. Bârsan. Serată teatrală se va dà Dumineca 22 Iulie n. în sala școlii din *Săliște*. Inceputul la orele 8 seara. Programul: *1)* „*Slugă la doi stăpâni*" comedie în 2 acte de Goldoni, localizată de Zaharie Bârsan. 2. Declamație „*Greva Ferarilor*". *3)* „*Furtuna Casnică*", comedie într'un act de Paul Ferien.

*

Nouă protestare în potriva Grecilor au făcut Dumineca trecută studenții din București. Au ținut mai multe vorbiri înflăcărate, au cutreierat în cortegiu mai multe bulevarde și-au luat decisul, ca studențimea să cutreiere țara și să provoace pe Români la luptă în contra Grecilor.

*

Alea iacta est. Iarăși Grecii. Acest popor devenit în timpul din urmă cea mai urgisită adunătură de oameni se vede că nu vrea să ia în serios conflictul cu România. Guvernul Greciei n'a luat în seamă intervenția guvernului românesc pentru împedecarea banditilor din Macedonia. Ba din contră, parcă îi îndârjește și mai rău. Dovadă măcelul proaspăt dela Huma și altul și mai proaspăt dela Kserclivac (vilaetul Salonic), unde banditii au răpit 7 ciobani aromâni, i-au dus la gârla Bistrița unde pe 6 i au omorât, al 7-lea a izbutit să scape.

In urma ăstor fel de fapte îndârjirea și dorul de răzbunare a crescut în mod uriaș în țara românească. Insuș guvernul e decis să ia măsuri aspre în potriva bandelor din Macedonia.

„De astăzi înainte — zice ziarul guvernului — la crimele grecilor nu se mai poate răspunde cu blândeță, cu moderație și cu tratative de împăcare. Atâta timp cât bandele vor operà în Macedonia și condițiile impuse de guvernul român nu vor fi acceptate, despre o împăcare nici vorbă nu poate fi. Cu bandiți nu poți sta de vorbă, asta să se știe."

*

Drama din Murăș Oșorhei s'a limpezit în zilele acestea pe deplin. S'a constatat că totul a fost o bănuială fără temeiu. Oreskovici s'a împăcat cu nevasta și îndată ce se va însănătoșà pleacă din oraș. Ofițerul e încă prins.

*

Poștă la gară. Min. Kossuth a dat de curând ordin, ca la toate gările să se introducă înnoirea poștală, ca să primească și scrisori recomandate, în deosebi la comunele cari n'au poștă ori sunt departe de aceasta.

*

Grevă. In minele de aur dela Brad, proprietatea unei societăți germane, a erupt greva generală. Două mii cincisute de lucrători au sistat munca, și nu vreau să se apuce de nou de ea, decât numai după îmbunătățirea sorții. Din Arad au plecat la fața locului două companii infanterie.

*

Rusia. Focul din Rusia încă n'are de gând să se potolească. Criza guvernului e cât se poate de încurcată. Țarul nu își află om pentru ca să'l încredințeze cu formarea unui nou cabinet, căci socialiștii și anarhiștii au declarat că nici un guvern nu va avea viață. Intr'un parc din Peterhof a ucis un anarhist cu trei pușcături de revolver pe pacinicul general Kozlov, crezând că e Trepov, cu care acesta sămănà bine. In capitală fac huliganii demonstrații mari, omoară și jăfuiesc ziua în ameaz. In Linbockei s'a răzvrătit întregul corp de armată în potriva mai marilor săi.

*

Statuă lui Kossuth vrea să ridice orașul — Hunedoara; așa zic ziarele ungurești. Oare ce merite va mai fi având și Kossuth pentru acest oraș?

*

Siguranța drumului de fier. Din toate părțile vin știri despre nenorociri pe drumul de fier. In apropiere de Koblenz s'a izbit un tren de bucăți mari și grele de fier ce erau puse de răufăcători pe șine. Nu s'a întâmplat însă moarte de om. In Franscati a scăpat din gară un vagon, care s'a ciocnit cu un vagon de tramvai. S'au nefericit 35 persoane. In apropiere de Zebegény a căzut pe șine o stâncă mare ruptă în urma ploilor multe. Noroc că a fost ziuă și pericolul a fost observat din bună vreme. In gara din Trencsen s'a izbit un tren de persoane în altul. Zece persoane s'au nenorocit. Asemenea ciocnire s'a întâmplat în gara de West din Viena ceea ce a costat cinci persoane. Și toate aceste s'au întâmplat în săptămâna trecută.

*

Ministru ucigaș. In anul trecut a fost ucis pe inzula Creta un membru sus pus al armatei și s'a descoperit că autorul intelectual al omorului a fost ministru pres. C. Digridakis de atunci. A fost prins și în zilele trecute judecat împreună cu făptuitorul la câte nouă ani muncă zilnică.

*

Mama vitregă. In Solnoc o mamă și-a aruncat copilul vitreg în fântână, ca să scape de el, căci avea multă sfadă în casă cu bărbatul și își avea și ea un copil al ei. Mama bestială a fost deținută.

*

Spor. Soția unui muncitor, Andrei Vidacovici din Bănat, a dat naștere în zilele trecute la trei băeți. In anul trecut încă avuse doi copii deodată, iar cu doi ani înainte tot trei.

*

Cel mai plăcut cosmetic care poate fi privit de neintrecut, e fără îndoială *Crema Margil* a lui Földes, care și-a câștigat plăcerea damelor. Se folosește chiar și de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delătură în câteva zile ori ce necurățenia a pielii, pistruii, jubruțele, carii de piele, etc. și înviorează și întinerește obrazul. Nu se folosește numai pentru pielea obrazului, ci și pentru înălbirea grumazului, a umerilor și mânilor. Damele noastre sunt încântate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la producentul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum și în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitații.

Inștiințare.

Dela Internatul Pavelian și școala civilă din Beiuș primim spre publicare următoarele:

1. Internatul Pavelian de fete primește eleve stipendiste pe întreg ori jumătate și eleve solvente, cari cercetează scoala civilă împreunată cu internat sau școala elementară de stat din loc.

2. Fiecare elevă ori stipendistă, ori solventă are să recurgă pentru primire până în 1 August n. a. c. la Ordinariatul gr. cat. de Oradea mare (Nagy Várad).

Stipendiu numai eleve gr. cat. de școala civilă pot căpătà, și în prima linie fetițe orfane de preot gr. cat. din dieceza gr. cat. de Oradea mare.

La concursele trimise pentru primire sunt a se alătură: carte de botez, testimoniul școl., atestat medical și atestat de vaccinare.

3. Pentru o elevă fără stipendiu, care locuiește în Internat se solvește la an în două sau cel mult în patru rate anticipative: la 1 Septemvrie, 15 Novembre, 1 Faur și 15 April (300) trei sute cor.

4. Pentru suma plătită fiecare elevă va primi: proviziune întreagă: locuință, vipt, încălzit, luminat, spălat, scaldă, eventual medic, educația morală, instrucție specială în studii, declamare, cant, lucru de mână (croit), economia practică, cele mai mari instruări în manuarea mașinei de scris, — în fiecare zi în anumite oare au conversații și instrucții în limba română, maghiară, germână și la expresă dorință și din limba franceză. Tot în suma amintită sunt socotite: o haină uniformă, 2 șurțe în formă de haină, o pălărie de iernă, una de vară, și o manta de iarnă.

5. Cele, cari doresc a studià pianul sau cimbalul. — din cari se dă la săptămână câte 1½ oră de instrucție și câte ½ oră la zi exercițiu, — plătesc deosebit 65 cor., — iar pentru limba franceză 20 cor. Aceste se solvesc în 2 rate egale la începutul și mijlocul anului școlar.

Taxele pentru instrucție la violină și din limba latină se solvesc direct instructorilor.

6. Pe lângă spesele amintite părinții elevelor au să supoarte didactrul școalei, spesele pentru cărțile trebuincioase la școală, material de lucru de mână, de scris, de desemn, pentru alte diferite lucruri și pentru instrucție în dans.

7. Elevele primite au să aducă cu sine: albituri, din fiecare câte 6 bucăți (fuste 3 să fie din barchet colorat); 12 părechi de ciorapi negri; 12 batiste; 1 ploier; 2 părechi de ghete înalte, de tot noauă; o manta de primăvară-toamnă de coloare vânătă sau neagră, haină de casă, 2 de creton, 2 din barchet și una din ștofă de iarnă, de tot durabile; 2 șurțe în formă de haină; 1 măramă de iarnă; o saltea (strojac); 1 plapomă cu 2 învălitoare; 2 perini cu 4 fețe albe; 2 cearșafuri, 6 ștergare; 1 față de masă cu 6 servete mari; 2 pepteni (1 des și 1 rar); 1 perie de dinți, una de haine și trei de ghete. Elevele din II, III, și IV. cl. civilă să-și aducă și câte o ramă rotundă de brodat.

Conscrierea în două exemplare a acestor obiecte însemnate cu numărul indicat de direcțiunea Internatului o vor prezentà superiorității Internatului cu ocazia intrării lor în internat.

Pentru obiecte rele sau neînsemnate, pentru juvaere (inel, orologj, brățar etc.) nu se primește responsabilitate

Părinții sunt rugați, ca să-și provadă fetițele cu toate vestmintele și obiectele prescrise, căci din contră ele vor duce lipsă, neputând ținea ordinea recerută cu vestmintele lor.

8. Elevele primite în Internat au să se prezinte cu toate cele de lipsă din 3—8 Sept. n. a. c.

9. Tot în acest timp se vor întâmplà și inscrierile regulate, examenele corectoare și de suscepție atât la școala civilă împreunată cu internat, cât și la școala elem. de stat din loc. Invocarea Spiritului Sânt va fi în 9 Septembre iar în 10 Septemvrie se vor începe prelegerile regulate.

Elevele, cari nu se vor prezentà în aceste zile de inscriere, ulterior numai pe lângă suplice timbrate și motivate se vor primì cu invoirea autorităților superioare școlare.

Elevele, cari doresc să învețe privat sunt datoare a se inscrie cu cele regulate la începutul anului școlar, ce dacă ar negliga-o, au și ele se recurgă pentru concesiune.

10. Pe clasa I. civ. se primesc acele eleve, cari au împlinit anul al 9-lea al etății. Primirea acelora, cari au împlinit etatea de 12 ani, depinde dela hotărîrea corpului profesoral.

La inscriere eleva de cl. I. civ. are să aducă: testimoniul școl. de pe cl. IV. elem., — în lipsa căruia primirea se face numai pe baza examenului de suscepție, — atestatul de vaccinare și estrasul matricular. Aceste două atestate au să le prezinte și acele eleve de pe celelalte clase inf., cari dela alt institut continuă clasele.

Pe celelalte clase civ. primirea se face pe baza testimoniului de pe clasa premergătoare.

11. Didactrul la școala civilă e 12 coroane la an, inscrierea 4 coroane, testimoniul școl. 2 cor., programa dela finea anului 1 cor., și fondul de penziune 30 fil., total 19 cor. și 30 de fil., care sumă se solvește la inscriere.

Didactrul la școala elem. de stat e 6 cor. și fondul de penziune 30 fil.

12. Afară de taxele amintite în punctul precedent fiecare elevă de clase civ. are să solvească taxa lucrului de mână de clasa: cl. I. 8 coroane, cl. II. 12 coroane, cl. III. 13 coroane și clasa IV. 20 cor.

In anul școlar trecut numărul elevelor interne a fost 91.

Direcțiunea.

Cărți și reviste.

Anuarul școalei comerciale sup. din Brașov pe 1905/6. La loc de frunte are un studiu de dir. A Vlaicu: „Reforma învățământului nostru comercial". Se dau apoi dispozițiile ministeriale din 1903 Nr. 3640 în chestia examenelor private la școala com. și datele statistice, în cari străluce rezultatul trist al examenului de maturitate din ăst an.

---

la amenințarea vrăjitorului s'a umplut de frică, zicând oamenii unul către altul: Da, lucru dumnezeesc este acesta, că altfel cum ar puteà zbura prin văzduh. Vai de noi și de copiii noștri! Dar marele apostol Petru, care cu ochiul său înarmat de puterea dumnezeească a pătruns înșelăciunea vrăjitorului, a început a se rugà lui Dumnezeu în auzul tuturor să vădească înșelăciunea lui Simon. Apoi a strigat cu glas puternic: Vouă, dracilor, vă poruncesc în numele Dumnezeului meu, ca în această clipită să vă îndepărtați dela vrăjitorul și să-l lăsați acolo unde se află în văzduh.

Și îndată dracii cei certați de cuvântul sfântului apostol au fugit dela Simon, care a căzut din înălțime val-vârtej la pământ și s'a sfărâmat cu totul. Și deși trupul său s'a zdrobit așa, că n'a rămas os întreg într'însul, totuși spre rușinarea și pedeapsa lui, ticălosul vrăjitor n'a murit îndată, ci în mari chinuri și dureri a mai trăit încă o zi, ca să fie pildă vie poporului amăgit și prin rușinarea lui să se preamărească numele lui Dumnezeu între oameni.

Simeon Popescu.
protoprezbiter.

Nr. 430—1906. (170) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** vacante în comunele mai jos înferate din protopresbiteratul gr. or. **Bistrița** se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Blașfalăul de sus** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină de legume și lemne de foc.

2. **Buduș** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir și lemne de foc.

3. **Cusma**, cu salar de 400 coroane dela popor, 200 coroane ajutor dela stat, cuartir și grădină de legume și lemne de foc.

4. **Galați**, cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină și lemne de foc.

5. **Ida mare** cu salar de 600 coroane, cuartir și (legume) grădină.

Concurenții au a-și înaintà suplicele instruite conform legei în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat și ca să facă cunoștință cu poporul și să-și arete desteritatea în cântările bisericești, au a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței.

Bistrița, în 30 Iunie 1906.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 98—1906 [171] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Trestia**, salar anual 600 cor., 230 coroane din repartiție, iar 370 cor. din ajutorul dela stat, cuartir liber în edificiul școalei, grădină de legumi ¼ jugăr cat. și un stângin cubic de lemne pentru încălzit.

2. **Văleni**, salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiție, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul școalei și lemne de încălzit.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Dumineci ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va să țină școala de repetiție și să instrueze pe elevi în cântările liturgice și să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petițiunea de concurs.

Petenții au să aștearnă în terminul deschis cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpușul-unguresc, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Cetatea-de-peatră, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 340—1906 prot. [163] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cergidul-mare**, salar de 600 cor și anume: 550 cor. din repartiție, iar 50 cor. din venitul cantoral, cuartir și grădină.

2. **Erdő Sângeorgiu**, salar de 600 cor. din repartiție, cuartir liber în edificiul școalei și folosirea grădinei.

3. **Gernesig**, salar anual de 600 cor. și anume: 500 cor. din repartiție, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir și grădină.

4. **Iclandulmare**, salar anual de 600 cor. și anume: 400 cor. din repartiție și usufructul a lor 12 jugăre de pământ comasat în preț de 200 cor., cuartir și grădină.

Cuincuenalele se vor computa dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în comuna respectivă.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Dumineci ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va aveà să țină școala de repetiție și să cânte în Dumineci și sărbători cu elevii la sfânta liturgie, iar în comuna Cergidul-mare și Gernesig a face și serviciul de cantor.

Concurenții au să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenale după serviți aniiîn alte comune au să-și expună acele pretensiuni în petițiunile lor de concurs pentruca comunele să se știe orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murăș-Oșorheiului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

M.-Oșorheiu, la 27 Iunie 1906.

Stefan Rusu
protopresbiter.

Nr. 374—1906. [134] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Lupșa**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Mogoș-Valea-Barnei**, salar 600 cor., 240 cor. ajutor votat de stat și 360 coroane din cassa bisericei; grădină de legumi, locuință în edificiul școalei și lemnele de foc.

2. **Ocolișul-mare**, salar 600 coroane, din repartiție și fondul bisericesc, folosința grădinei școlare, locuință în edificiul școalei și lemnele de foc.

Fiitorul învățător va primì o remunerație deosebită, care o va statorì comitetul parohial, dacă va puteà înființà cor bisericesc cu adulții.

3. **Orești**, salar 600 coroane, anume 300 cor. dela popor și 300 cor. ajutor votat de stat; cuartir liber în școală și lemnele trebuincioase de foc.

Putând alesul formà cu tineretul cor bisericesc, pentru acela va primì deosebită remunerație dela parohul local — în primul an 50 coroane, și de aci încolo 100 coroane anual.

4. **Vidolm**, salar 600 coroane, din cari 270 cor. ajutor votat de stat și 330 coroane dela popor; cuartir liber în edificiul școalei, lemne de foc și folosința grădinei.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Aleșii învățători, ca învățători confesionali, sunt datori a conduce în Dumineci și sărbători tineretul la biserică și a dà ajutor la serviciul divin, contribuind la ridicarea solemnităților bisericești.

Petițiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §. 60 al regulamentului școlar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral — în terminul deschis. Petenții înainte de alegere să se prezente și în comuna pentru care au petiționat, spre a face cunoștință cu poporul și a-și arătà destoinicia în cântări și tipicul bisericesc.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ofenbaia, 9 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei:

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 533—1906. [152] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învățătorești**, din comunele mai jos însemnate, aparținătoare protopresbiteratului **Turda**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român“, pe lângă următoarele emolumente:

1. **Agârbiciu**, salar 600 cor. din repartiție, cuartir în natură, grădină și lemne de foc.

2. **Banabic**, salar 600 cor. din repartiție, cuartir, grădină și lemne de foc.

3 **Cristiș**, salar 600 cor. din repartiție, pământuri și cantorat, cuartir, grădină și lemne de foc.

4. **Găbud**, salar 600 cor. relut pentru cuartir și lemne.

5. **Hărastăș**, salar 600 cor. din repartiție și din cassa bisericei, cuartir, grădină și lemne de foc.

6. **Hidiș**, salar 600 cor., relut pentru cuartir, grădină și lemne de foc.

7. **Muereu**, salar 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc. Alesul va provedeà și cantoratul.

8. **Murăș-Sâu-Iacob**, 600 cor. din repartiție, pământuri, cantorat, cuartir și lemne de foc.

9. **Sân-Mihaiu**, salar 600 cor. din repartiție, pământuri și cassa bisericei, grădină, lemne de foc și relut de cuartir. Alesul va fi și cantor.

10. **Soporul-de-câmpie**, salar 600 cor., cuartir, grădină și lemne foc. Alesul va fi și cantor.

11. **Turda**, salarul 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, cuartir în edificiul școalei, lemne de foc și remunerație specială pentru instruirea corului bisericesc și pentru alte servicii scripturistice.

Cuincuenalele se vor computà dela datul întăririi alegerei respective întroducerei în post.

Reflectanții vor aveà a țineà strană în Dumineci și sărbători și sunt poftiți a se prezentà în comuna respectivă spre a-și arătà aptitudinile în cele rituale.

Cererile instruite în ordine să se aștearnă în terminul indicat subsemnatului oficiu dela care se pot luà și informațiuni speciale.

Turda, 19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murășan
protopresbiter.

Nr. 160—1906. Of. prot. [153] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a postului **învățătoresc** dela școala poporală confesională gr. or. română din parohia **Chiuești**, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile computate dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Român“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este: salar de 600 cor. din repartiția de pe popor, locuință în edificiul școlar și lemne de foc.

Cuincuenalele dacă nu se vor puteà esopera din ajutor de stat după anii de serviciu computabili ai învățătorului ales se vor socotì numai după anii de serviciu definitiv și neîntrerupt împliniți la această școală.

Invățătorul e dator a conduce elevii școlari în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Concurenții au aș înaintà rugătile concursuale, instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis indicat mai sus și înainte de alegere a se prezenta în vreo Dumineca ori sărbătoare la biserica din parohia numită pentru a face cunoștință cu poporul și a cântà în biserică.

Dej, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dej în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 253—1906 [146] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Lăpugiul superior**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

2. **Fintoag**, salar 600 cor., cuartir și lemnele de foc.

3. **Lăpușnic**, salar 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. **Teiu**, salar 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. **Baștea—Ho'dea—Coșești**, post de învățător ambulant, salar 600 cor., cuartir și lemne.

Aleșii învățători au a conduce în Dumineci și sărbători elevii la biserică, și în comuna Teiu a face și serviciul de cantor.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petițiunea de concurs.

Concurenții au să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Dobrei

Iosif Morariu
protopresbiter.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — **Fondată la 1868.**
Primește în condiții favorabile
☞ asigurări contra focului și esplosiunilor,
☞ asigurări de viață și de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente și de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.
Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad, Bistrița, Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 37—52

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 16—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.
Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timișoara-Fabric
se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 46–52
Clopotele găurite
o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**
Prețcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 75 Sibiiu, Marţi 11/24 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Saşii şi Românii.

Sibiiu, 23 Iulie n.

Un medic tinăr, eşit din sinul naţionalităţii săseşti din Ardeal — numele nu impoartă — a ţinut nu de mult o conferenţă publică în Berlin, căutând să convingă pe Germanii de acolo, că Saşii de acasă, Saşii din Ardeal, fac politică *sănătoasă* când se aliază cu Ungurii, pentrucă pentru ei primejdia nu o formează Ungurii, ci *Românii.* In Ardeal, faţă de 200,000 Saşi şi 314,000 Maghiari sunt *un milion şi jumătate Români*, cari se înmulţesc şi se întăresc economiceşte, pecând Saşii nu se înmulţesc, iar din pământ perd câte 1000 jugăre la an, cari trec toate în mânile Românilor. Concluzia e deci, că Saşii *trebue* să meargă mână în mână cu Ungurii, pentruca să nu-i înghiţă Românii!

Povestea nu e nouă. Au mai spus-o şi alţii, politiciani cu mult mai consumaţi dintre compatrioţii Saşi, iar nu începători cu puţină experienţă, ca tinărul, poate prea tinărul medic, care s'a pus să apere în Berlin politica de acasă a conaţionalilor săi. O cunoaştem şi noi. E cam adevărată. Românii prind teren în Ardeal, iar Saşii dau îndărăt, cu toată cultura lor superioară şi cu toate instituţiunile lor bune şi bogate.

Dar starea adevărată a lucrului e aceea, că Saşii şi până acuma au mers tot mână în mână cu Ungurii în cele politice, nu cu Românii. Tot din partidele maghiare dela putere au făcut ei parte totdeauna, şi totuşi au dat îndărăt, pentrucă Românii le-au eşit înainte, cu toate că Românii n'au avut aceea ce au avut Saşii, sprijinul puterii de stat, ajutorul guvernului.

Şi dacă aşa a fost până acuma, — se va schimbà oare acum mersul lucrurilor numai pentrucă Saşii ţin şi mai departe cu Ungurii?

Se cere multă naivitate pentru a o crede aceasta. Pornit pe calea înaintării, Românul din Ardeal va merge înainte, aliezese Saşii nu numai cu Ungurii, ci cu toate popoarele din lume în contra Românilor. E o înaintare *naturală* aceasta a Românilor din Ardeal, înaintare neforţată, făcută pe cale pacinică, — pentrucă noi nu dispunem de nici un mijloc de forţă, n'avem administraţia nici într'un comitat măcar în mânile noastre. Noi înaintăm pentrucă *vrem* să înaintăm, pentrucă suntem un popor plin de viaţă şi muncitor din cale afară!

Nu grija ce o poartă celor de acasă, poporului muncitor, a îndemnat deci pe deputaţii saşi să între în partidul dela putere, în sinul căruia se simţesc foarte bine, fiindcă nu trebue să se războiască cu nimenea, n'au decât să tacă şi se încasseze plata, ci interesele lor proprii particulare, cari cer să nu se strice cu cei dela putere, dela cari tot mai poate picà câte ceva, mai câte o slujbă bună pentru unul, mai câte o concesiune favorabilă pentru altul, căci poporul săsesc va continuà şi mai departe a nu se înmulţì şi a cedà pământul pe seama Românilor, cari nu-l iau cu puterea dela ei, cum îl luau alţii dela Români, ci-l plătesc bine, cu bani adunaţi din munca şi din sudoarea grea a poporului român dela ţară.

E un mers firesc acesta al lucrurilor, care se face după anumite legi ale naturii, foarte logice şi foarte consecvente, şi nu ajută nici o alianţă, oricât de *sinceră* să fie, pentrucă impedecare nu i-se poate face Işi face cursul înainte, ori le place Saşilor ori nu le place.

Vor ştì Saşii foarte bine, că legi de maghiarizare avem, dar legi de *romanisare* n'am avut şi nu avem. Şi totuşi, nici un Sas nu a învăţat încă ungureşte; *româneşte însă e rar Sasul care să nu ştie.* De ce învaţă? Il sileşte cineva? Da, îl silesc interesele sale proprii, cari sunt mai mari şi mai tari decât toate legile de maghiarizare.

In Banat au fost aşezate nu de mult mai multe comune ungureşti printre Români, în scopul ca să răspândească limba maghiară şi *cultura* maghiară. N'a învăţat însă nici un Român ungureşte dela aceşti colonişti, în schimb însă toţi coloniştii unguri din Banat ştiu acum bine — *româneşte!*

Ce vrem să dovedim cu toate acestea? Aceea, că dacă şi astăzi se mai poate să se contopească o naţionalitate mai mică în alta mai mare, — lucrul se întâmplă, nu la porunca guvernelor, nu după legile aduse de oameni, ci la ordin mai înalt, după legile puternice ale naturii, pe cari putere omenească nu le poate, nici schimbà, nici şterge. Aceea, că dacă e scris în cartea sorţii, că are să piară naţionalitatea sasă din Ardeal şi are să se contopească în naţionalitatea română, (cu toate că aceasta n'a umblat şi nu umblă după cuceriri şi asimilare), înzadar se ascund Saşii la spatele Ungurilor, pentrucă lucrul totuşi se va întâmplà, atunci când îi va venì vremea.

Examen religios

la încheierea căsătoriilor ţărăneşti în veacurile trecute.

de Tr. Scorobeţ, presbiter.

In afară de dezastrele organizărilor bisericeşti şi de seria vlădicilor, pe cari îi alegeau preoţii şi protopopii şi-i destituiau sau le legau mânile neputincioase puternicii zilei, în istoria noastră bisericească din Ardeal ocupă un loc însemnat — cel mai însemnat — *nizuinţele de cultură religioasă* ale poporului credincios, cari s'au înfipt în istorie ca datini şi uzuanţe statornice cu prielnică înrîurire asupra consolidării bisericii noastre. Ele — întru cât le-a copleşit vremea restaurării, trebuiesc chemate din nou la vieaţă şi acomodate spre aceiaşi veche menire adecă: *întărirea noastră bisericească.*

Rugăciunile în trecut au fost măsura culturii religioase a ţăranului. Cei vechi recitau sara şi dimineaţa nu numai rugăciuni de cerere şi de mulţămită — reduse azi la un minim însemnat, ci ştiau psalmi potriviţi diferitelor trebuinţe şi momente din vieaţă. Şi ori cât s'ar zice că rugăciunile multe făţăresc religiozitatea, pe acele timpuri mulţimea lor corăspundeà înaltului simţământ religios, ce domnià în biserica poporului nostru. Credinciosul ei, în rândul rugăciunilor sale amintea şi formulele credinţei sale religioase, tainele, simbolul credinţei, poruncile vechi şi cele bisericeşti, darurile şi rodurile duhului sfânt, faptele milei trupeşti, păcatele de moarte şi cele strigătoare la ceriu — cari îl îmblânziau sau îl îmbărbătau la fapte. Pentru generaţia tinără acestea nu mai există şi e spre paguba ei. Dascălii cei vechi, diecii şi preoţii veghiau ca cunoştinţa acestora să nu sufere scădere păstrându-se în întregime moştenirea lor dela un rând la altul de oameni. Pentruca să avem o vedere istorică asupra acestei cestiuni ne coborâm pe scara vremii până la secolul al XVII., când în biserica noastră se întâmplă o schimbare decizătoare: abandonarea limbei slave şi înlocuirea limbei naţionale în cult. Caracterizările se refer la ceata preoţească.

Tradiţia ne mai spune, că erau preoţi cari luau în mână cartea slavonă, şi adresându-se către oameni îi întrebau: *Oameni buni! ştiţi voi ce-i în cartea asta?* Dacă ei răspundeau: *Nu ştim*, le răspundeà *că nici el nu ştie.* Dacă ei răspundeau că ştiu, popa le ziceà: *Apoi n'am la ce să vă mai spun eu;* apoi conversà cu ei despre alte lucruri şi-i blagoslovià. Alt popă, neştiind cetì prohodul, se închidià el singur în biserică cu mortul, lăsând pe poporeni afară la uşa bisericii. După câtva timp de aşteptare deschideà uşa şi invità pe poporeni să ducă mortul la groapă."[1]

Când Coresi a dat în mâna preoţilor cărţi de slujbă în limba noastră, aceştia au manifestat o înverşunată opoziţie în potriva lor, din pricina neputinţei folosirii acelora.[2] Cărturarii vremilor ace-

---

[1] Ppp. Melchisedec: Vieaţa şi scrierile lui Grigorie Ţamblac (în analele Academiei române ser. II. t. VI. secţ. II.) Bucureşti 1884 pag. 77.

[2] Conf. Sulică: Diaconul Coresi, disertaţie, Braşov 1901.

FOIŞOARĂ.

Martin Opitz şi Românii.

Conferenţă publică ţinută în sala festivă a „Muzeului Asociaţiunii“ din Sibiiu Dumineca la 11 Martie n. 1906.

De Ioan Baptist Boiu.

Domnilor şi doamnelor! Este datorinţa fiecărui Român inteligent, ca să caute a cunoaşte cât mai bine întreaga fiinţă etnică a neamului din care face parte. Un lucru acesta nu tocmai uşor, încât manifestările vieţii unui popor sunt de multe feluri. Pentru a puteà în ele pătrunde se recere spirit de observaţie şi studiu aprofundat.

Limba şi legea, datine şi obiceiuri, portul, muzica şi dansul: aceste laolaltă constitue fiinţa etnică a unui popor. Poporul nostru a ţinut totdeauna cu sfinţenie la limba şi legea sa.

Limba, ca criter al naţionalităţii, poporul nostru a ştiut-o conservà neprihănită. „Limba era pentru ei un titlu de nobleţă în mijlocul barbarilor“ zice Edgar Quinet; iar Bonfiniu spune, că „Românii par a se fi luptat mai mult pentru limbă decât pentru viaţă“.

Unde este a se căutà originea limbei române? Acolo unde este şi leagănul naţionalităţii noastre: în Dacia-Traiană. Originea limbei române este: sermo rusticus, vorbit de poporul şi legionarii romani. Sermo rusticus, răspândit în toate provinciile imperiului.

La acest rezultat a ajuns şi ştiinţa, după minuţioasele cercetări cari s'au făcut de Români şi străini.

In cele următoare va fi vorba despre un document vechiu, scris înainte de aceasta cu aproape 300 ani, căruia — încât ştiu — până acum nu i-s'a dat atenţiunea cuvenită. O dovadă clasică despre romanitatea noastră, a cărei valoare este cu atât mai mare, cu cât provine dela un bărbat competent, unul din corifeii literaturii germane.

Iată câteva date despre viaţa şi activitatea lui:

Martin Opitz s'a născut în 23 Decemvrie 1597 la Bunzlau (Silezia). A cercetat gimnaziile din Breslau şi Beuthen. Inclinarea lui spre poezie se iveşte deja de timpuriu. La început scrie după obiceiul timpului în limba latină o mică colecţie de epigrame: Strenarum libellus, apoi dizertaţiunea „Aristarchus seu de contemptu linguae teutonicae“. La 1618 studiază la universitatea din Frankfurt lângă Odera, în anul următor la cea din Heidelberg, unde devine centrul unui cerc literar. Dar erumpând cu toată furia războiul religionar, Opitz e silit a se refugià în ţările de jos, unde petrecù doi ani. Aici a făcut cunoştinţă cu vestitul savant şi poet Daniel Heinsius, care a avut mare influinţă asupra lui. Intorcându-se Opitz la 1621, iar în patrie, fu chemat de Bethlen Gábor, principele Transilvaniei, la liceul înfiinţat atunci în Alba-Iulia, dar la 1623 se întoarce deja în patrie. La 1624 a fost numit consilier al ducelui de Liegnitz şi Brieg. In acelaş an apărù prima poetică germană „Buch von der deutschen Poeterey“. La 1625 poetul călătorind la Viena se învrednicì de cea mai înaltă onoare: însuşi împăratul Ferdinand II. îl încoronează cu cununa de laur şi nu peste mult îi confere şi titlul de nobil (von Boberfeld). La 1629 Opitz fu primit membru în „Fruchtbringende Gesellschaft“, cea mai importantă societate literară în acel timp. Ca secretar al burggrafului Dohna, guvernorul Sileziei, fu apoi trimis în misiune politică la Paris, unde devenì amicul lui Hugo Grotius. La 1635 Opitz strămutându-se la Danzig, fu numit istoriograf la curtea regelui polon Ladislau IV. Dar nu i-a fost dat a se bucurà timp mai îndelungat de acest post onorific şi bine dotat. In mijlocul celei mai mănoase activităţi moare infectat de ciumă la 20 August 1639.

Martin Opitz ocupă în istoria literaturii germane din secolul XVII. un loc de frunte. Dela el porneşte întreaga mişcare literară. El a întemeiat prima şcoală poetică sileziană, iar influinţa lui se resimte încă şi la scriitorii secolului XVIII. Bărbat de rară erudiţiune, activitatea sa cuprinde, precum vom vedeà aproape toate genurile literare. Toate opurile sale în proză şi versuri se disting prin curăţenia limbei şi eleganţa stilului. Amintesc aici poemul didactic „Trostgedichte in Widerwärtigkeit des Krieges“ (Mângăiere în nefericirile războiului), „Vielgut oder vom wahren Glück“ (Despre adevărata fericire), „Lob des Kriegsgottes“ (Lauda zeului răsboiului) şi „Vesuv“ poem plin de erudiţiune.

(Va urma).

stora n'au putut cuprinde cultura în întinderea şi adâncimea ei. „Aceea ce până mai de curând se chemà la noi a fi „om de carte“, de asemenea foarte puţin cu o ocupaţie propriu zis ştiinţifică. Călugării prin mănăstiri, dascălii prin rarele şcoli ce existau, particularii cari moşteniseră vre-o bibliotecă, erau simpli cărturari în înţelesul modest al cuvântului şi mai de loc cultivători de adevăruri ştiinţifice. Zi şi noapte, prin mănăstiri şi prin şcoli, filele cărţilor se depănau cu cetitul până se rupeau, fără ca însă orizontul intelectual al celor ce ceteau să se prea deosebească de al celor ce nu cetiau. Genul ocupaţiunii nu mai atrăgeà pentru unii oare cari schimbări în fizionomia externă. Barba şi unghiile erau mai îngrijite — vorbesc de aninoritate — expresia ochilor mai contemplativă, mai abstractă. Dar sub ori ce aparenţă, ţăsătura cerebrală a cărturarilor nostri era prea puţin schimbată. *Să le fi luat cărţile din mâni, şi aceşti nobili reprezentanţi ai muncii intelectuale şi-ar fi perdut cu desăvârşire rostul!* Aşa povesteşte lumea, că în timpul din urmă, mulţi bătrâni preoţi au renunţat la serviciul lor bisericesc de odată cu înlocuirea alfabetului cirilic.[1])

Străinii, cari au călătorit printre noi au observat această lipsă de cultură. Unul însamnă: „Liturgia şi evangelia e în limba armenească, pe care ei (Valahii) o numesc sârbească, între mireni puţini sunt cari ştiu scrie. Oameni de rând nu ştiu nici rugăciunile, de unde şi proverbul, că: *dincolo de Braşov s'a isprăvit: „Tatăl nostru“*.[2])

Cu un an mai târziu dela tipărirea acestei cărţi ţine Sava Brancovici sinod cu preoţii şi protopopii săi în care se decide: „Se va predicà în româneşte, se vor cetì numai cărţi româneşti, se vor învăţà oamenii să ştie *Tatăl nostru*, *Crezul*, *cele 10 porunci* şi se va ţineà şcoală cu pruncii de preot după slujbă.[3])

După 25 de ani preoţii ortodocşi dau jalbă în Viena în potriva episcopului lor că: „hirotonisià pe cine nu ştià *Tatăl nostru*, că dedeà pentru mită cărţi de despărţenie şi altele de acest fel.[4])

S'a făcut apoi *Uneala* preoţilor, şi când aceştia cercau să înduplece şi poporul către dobândirea bunătăţilor ei şi când sila armelor îi scoteà din biserica cea veche şi-i împingea spre cea nouă unii fac legământ şi iscălesc pe aceasta: *„De care sfântă credinţă nici sabia, nici focul, nici închisoarea, nici sărăcia, nici nevoia, nici foamea, nici goana, nici moartea se nu ne poată despărţì“*,[5]) *de o sublimă frumseţă.*

Tăria în credinţă, în suferinţă şi în răbdare a poporului este o cunună de flori neveştejită, care încunjură acele frunţi arse de arsiţa suferinţelor şi florile vecinic înrourate fac frunţilor umbră de scutire.

Apoi minimul culturii religioase ce se spune cu gura din secl. XVIII se pretinde poporului înaintea altariului, când se leagă căsătoria celor ce continuau fiinţa neamului românesc.

Gedeon Nichitici reglează afacerea căsătoriilor prin ordinaţiunea Nr. 173. Intărind cele vechi scrie:

1. „Vrând cineva a se căsătorì să meargă la protopopul locului, ca să scoaţă ţădulă de slobozenie. La aceasta dator va fi protopopul ca să cerceteze pe logodnicul şi pe logodnica, să ştie *Tatăl nostru şi Credeul şi cele 10 porunci.*[6])

Protopopii au încredinţat pentru uşurare executarea acestei porunci preoţilor săteşti. Aceştia trebuiau să ţie în socoteală feliurite porunci la încheierea căsătoriilor.

Căsătoria e o mare taină care s'a ţinut în mare cinste şi sfinţenie, cu toate că să puneau multe pedeci la încheierea ei, din partea statului şi-a bisericii. Cele mai neterminabile erau miliţia şi cele imposibile diferinţa religioasă.

Căsătoria între persoane înrudite de aproape erà atârnătoare de dispenzaţia, pe care o dedeà protopopul şi episcopul. Cel înrolat la miliţie se puteà căsătorì după terminarea serviciului militar numai cu hârtie dela comanda militară. Feţe de religie unită şi ortodoxă nu se puteau cununa, iar preotul care cutezà a călcà porunca erà lipsit din preoţie. Erà strâns condiţionată căsătoria de cele 3 vestiri în biserică. La aceasta ordinul episcopesc din 7 Aprilie Nr. 843—1815 stabileşte următoarele:

1. „Când părţile cari vreau a se căsătorì cer să se vestească în biserică de 3 ori, dacă popa lor în acea vreme a simţit sau în ori ce chip a înţeles că părţile sau de către părinţi, sau de către alţii, cari ar fi în locul părinţilor ar aveà silă să nu facă vestiri, spunând că lor nu le e slobod a cununà pe nimenea cu sila nici a îngăduì ca să păşească în căsătorie.

2. De cumva preoţii, nice prin veste nice prin altă rânduială nu ar pricepe silă atunci ei pentru mai bună încredinţare că nu-i silă în vremea aceea, când fac acele 3 vestiri, pe mirele şi pe mireasă să-i cheme înaintea sa şi înaintea a două mărturii nepărtinitoare şi care nu sunt rudenii cu părţile, sau de va fi cu putinţă 2 deregători săteşti şi să-i întrebe nu sunt siliţi a păşi în căsătorie la olaltă şi dacă ar zice că li se face silă, atunci preotul să nu îngăduie a păşi părţile în căsătorie, nice să le cunune, iar dacă vor mărturisì că n'au nici o silă atunci acea mărturiseală în protocolul bisericii să o scrie şi parohul şi mărturiile cele de faţă să o iscălească. Aceasta să o păziţi.[1]) Din această dispoziţie a ieşit protocolul bunei învoiri pe la a. 1820 şi tipărit de Şaguna la 1854.

(Va urma.)

De la sate.

— Petrecere, Inmormântare. —

Sălciua-de-jos, în 6 Iulie v.

In 2 l. c. am participat în Ocolişul-mare, trac. Lupşei, la o petrecere impreunată cu concert şi declamări-dialoguri aranjată de inteligenţa locală cu concursul unor mici diletanţi, elevi dela şcoala noastră din Runc. Aici ni-s'a dat prilej a ne bucurà de roadele şcoalei noastre şi de a puteà vedeà de pe feţele părinţilor bucuria şi satisfacţia, pe care în inimile lor a produs-o destoinicia copilaşilor lor. Programul concertului constà din 13 puncte dintre cari şepte au fost cântece poporale bine alese. A plăcut mai ales „Fetele caznice“ şi „Pâc . . . . pâc“, cari au stârnit plăcere generală. Aceste cântări au fost executate în 3 voci şi conziderând necunoaşterea de note a elevilor, peste aşteptare de bine. Corul vocal era compus din 12 băeţi şi 6 copile din clasele IV.—VI. şi între aceste din urmă am descoperit într'o fetiţă de cantor, Veronica Cimoca, un talent deosebit muzical, încât cu cântecul ei de filomelă a stors admiraţia tuturora. Şi oare câte talente de aceste şi comori nepreţuite n'ai puteà aflà prin văile şi munţii nostri, pe cari însă nimenea nu le caută şi puţini sunt cari le ştiu preţui. Ba ce e mai dureros şi din experienţă o ştim este, că tocmai cei dotaţi dela natură cu talent, terminând şcoala poporală şi văzându-se osândiţi a sta la coarnele plugului, devin cei mai nemulţămiţi cu soartea, ba uneori chiar spre povara societăţii. Astăzi, când suntem aproape de a ne vedeà idealul cu înfiinţarea teatrului naţional realizat, cred că am face neamului bune servicii, când descoperind atari talente le-am aduce la cunoştinţă publică, de o parte pentru a da geniului teren de activitate potrivită, de altă parte pentruca din mulţimea de talente tinere să se poată alege cele mai distinse.

Meritul la succesul concertului revine zelosului învăţător I. *Panta*, care prin vrednicia sa şi-a câştigat complăcerea nu numai a superiorilor săi, dar şi iubirea şi stima poporului, care apoi cu drag se supune şi la sarcinile pe cari susţinerea şcoalei confesionale le reclamă. Când toate comunele noastre bisericeşti ar aveà asemenea dascăli temerea de a puteà fi înghiţită şcoala noastră conf. de molohul şovinist ar dispăreà cu totul. Şi este o recerinţă a timpului, ca în secţia pedagogică să se primească numai indivizi cari posed simţ şi auz muzical şi pot ajunge la aptitudinea de a ştì conduce coruri bisericeşti şi a da la ocazii binevenite şi părinţilor acea recompenză şi satisfacţie minimală, pe care dl I. Panta le-a oferit-o cu ocazia petrecerii din Ocolişul-mare.

După concert a vorbit parohul locului *Nistor Manciu* „Despre datorinţele părinţilor de a-şi creşte fiii în temerea de Dumnezeu prin şcoală şi poveţe bune“ cu multă pricepere de cauză. Apoi a urmat jocul până în revărsatul zorilor.

Cine doreşte a cunoaşte expresia unei bucurii adevărate meargă în mijlocul poporului la jocul şi petrecerile lui. Numai acì poţi ajunge la ceeace înseamnă odihna zilei a şeptea, dupăce şese zile dearândul dela un amurg până la altul ai tras în jugul vieţii.

Când Românul începe jocul şi prin descântecul său armonios îşi spune dorul şi 'şi varsă năcazul, atunci membrele lui din ţapene ce erau devin mlădioase, grijile vieţii s'au uitat şi devin veseli şi fericiţi fii ai naturii, cari o zi ca alta dintr'un jug în altul au fost prinşi. Jocul pentru Român e o ocupaţie plăcută lipsită de ori ce prefăcătorie. Flăcăul îşi învârte în tact ritnic şi la văzul tuturor alui iubita brună de arşiţa soarelui, nevasta tînără îşi smulge bărbatul dela masa cu beutură şi demandă ţiganului să tragă cu arcuşul cântecul lui de predilecţiune şi totul e vesel pentru că rar i-se dă prilegiul de a uità nevoile şi a se restaurà într'un mod aşa de plăcut după ostenelele muncei grele. Cu cât omul e mai incult cu atât mai mult caută şi iubeşte mişcarea, căci limba sa, ochii săi dacă nu sunt înferbântaţi — exprimă prea puţin din cele ce simţeşte. El trebue să sară dacă vrea să simtă bucuria şi să o împărtăşească şi altuia, şi e fericit poporul, care astfel ştie să se bucure şi unde e apăsat şi asuprit prin joc şi descântec îşi poate uità şi îşi spulberă impasurile îndurate.

Aceste au fost impresiile ce m'au năpădit, când într'o şatră improvizată şi foarte spaţioasă priveam la sutele de părechi, cari într'un entuziasm de nedescris îşi învârteau jocul lor românesc. Ordinea pe care în Ocolişul-Mare am aflat'o îmi dă prilejul de a susţineà, că această comună are conducători vrednici şi un popor brav. Din acest incident nu pot lăsà nici persoana dlui And. Muntean, pe carele obicinuiţi suntem a'l aflà pretutindenea: în comună, în tract, în cerc pretorial, unde numai este de pus la cale ceva bun şi folositor, îndemnând şi premergând cu exemplul său şi care şi de astădată a fost iniţiatorul şi sufletul acestei petreceri poporale pe deplin succese.

*

Trec acum la un eveniment trist.

In 6 l. c. am petrecut la vecinica odihnă pe unul dintre puţinii şi veteranii gregari, cari în luptele din Italia pentru patrie şi-au pus vieaţa în primejdie. *Ioan Popu*, fiu de grăniţer Năsăudean, a servit ca stegar-sergent aproape două decenii în armata comună şi regimentul al 50 de infanterie a eternizat în analele sale şi numele lui. Câte lupte crâncene s'au dat de ai nostri prin Lombordia aproape la toate a luat parte, dar mai „ferbinte“ — ne spune el, „a fost cea dela Custoza, unde din întreg batalionul abia o mână de oameni a scăpat cu viaţa“, şi între aceştia puţini şi dânsul, în mână însă numai cu ruda şi cu o zdreanţă din steagul nimicit de ploaia gloanţelor şi de obuze.

Anii din urmă şi i-a petrecut ca comerciant în comuna Sălciua de jos, nizuinduse întru împlinirea datorinţelor faţă de lume şi de Dzeu.

Decedatul *I. Popu* a fost un creştin bun şi iubitor de deaproapele. Adeseori în decursul serviciului divin vedeai pe bătrânul soldat vărsând lacrămi. Erau lacrămile de mulţămire către Preaputernucul, care-l mântuise de atâtea-ori din ghiarăle morţii, şi'l învrednicise de a ajunge bătrâneţe adânci. O onestitate rară, un caracter firm şi bărbătesc, o inimă bună şi accesibilă pentru ce e adevărat şi frumos şi care bucuros se deschideà prietenilor, la cari ţineà cu statornicie când odată li-se aliase, — aceste erau însuşirile acelui bărbat care până la etatea înaintată de 76 ani a rămas statornic în credinţă, Român verde şi patriot adevărat. Pentru aceste calităţi nobile noi, cari l'am cunoscut, îl priveam de un bun povăţuitor, de un părinte în mijlocul nostru, şi ne-a fost perderea lui repentină — lovit de apoplexie fiind — cu atât mai dureroasă şi jalnică. Iubirei şi stimei noastre expresie a dat inteliginţa locală faţă de răposatul prin aceea, că i-a împodobit cosciugul cu o frumoasă cunună de stejar şi flori naturale. Odihnească în pace.

Rogo.

Rectificare.

Din parte competentă ni se cere să publicăm următoarele:

In numărul 68 din 24 Iunie a. c. sub titlul: „Pomenirea metropolitului Andreiu“ părintele presbiter Tr. Scorobeţ relevând unele lucruri lipsite de exactitatea recerută, în interesul adevărului şi al bunei reputaţiuni a elevilor seminariali, trebue să se facă următoarele rectificări:

1. Spesele împreunate cu procurarea şi depunerea unei cununi pe mormântul neuitatului mare arhiereu *Andreiu* la 16 Iunie a fiecărui an, ziua aniversară a morţii sale, nu se face pe *„cheltuiala societăţii“* de lectură Andreiu Şaguna, ci din contribuirile elevilor şi încă în măsura, că mai rămâne ceva prisos chiar şi în favorul societăţii, ceeace păr. Scorobeţ bine ştie, că acum de mai mulţi ani astfel se urmează; iar servirea parastaselor pentru odihna sufletului marelui arhiereu în ziua aniversară a morţii, ce se ţin atât la mormânt, cât şi în biserica catedrală, nu merită caracterizarea de o: „Manifestare destul de săracă şi fără *vlagă*“, câtă vreme şi în acest an elevul Perian la parastasul servit la mormânt a ţinut în numele elevilor o cuvântare, ce s'a aflat vrednică ca să fie şi publicată, încă chiar în numărul sus provocat al „Tel. Rom.“ şi deoarece în 16/29 Iunie se face şi încheierea solemnă a anului şcolar în institutul seminarial, parastasul ţinut în biserica catedrală se serveşte cu solemnitatea şi azistenţa cuvenită de însuşi I. P. S. D. arhiepiscop şi metropolit, la care participă toţi membrii corpului profesoral şi toţi elevii institutului, deci de o manifestare *„săracă şi fără vlagă“* nu poate fi vorba.

2. Nu se poate admite că: *„Mulţi* dintre elevi stau 3 ani în seminar şi nu dau pe la Răşinar să vadă mormântul“, ci adevărul e, — că elevii seminariului cercetează şi peregrinează la mormântul marelui arhiereu Andreiu în cete şi numai *puţini de tot* vor fi cari să nu fie împinşi de dorul şi obligământul moral ce îl simt, ca să vadă locul de odihnă al neuitatului arhiereu.

3. Pentru concurgerea societăţii de lectură a elevilor la serbările contemplate din anul 1908 când se împlinesc 100 ani dela naşterea fericitului în Domnul arhiepiscop şi metropolit Şaguna s'a luat dejà iniţiativa cuvenită, după cum se face ivident în raportul general al societăţii pe anul şcol. espirat 1905/6, publicat în anuariul institutului pe acest an şcol. şi anumit prin concluzul societăţii din 21 Decembre 1905 Nr. 32, deci nu e indicată trebuinţa să fie reflectată societatea de lectură a elevilor la această datorinţă.

La alte momente ce de asemenea sunt expuse nu tocmai exact, las să treacă şi aşa, cum e într'altele afacerea cu edarea almanahului.

---

[1]) Rădulescu Motru: De Docta Ignoranţia, în Ştiinţă şi Energie, p. 40—41. (Biblioteca pentru toţi nr. 241. Bucureşti).

[2]) Martinii Zeillerii Styri Reisebuch und Beschreibung vieler nützlichen Sachen durch Teutschland und angrenzende Länder 1632, tipărită la Strassburg 1674.

[3]) N. Iorga: Sate şi preoţi din Ardeal p. 72.

[4]) Opt. cit. p. 170.

[5]) Sterie Stinghe: Istoria bisericei Scheilor Braşovului, p. 50

[6]) Reprodus şi la Dl Dr. Il. Puşcariu: Documente pentru limbă şi istorie t. I. pag. 55. Sibiiu, 1889.

[1]) In colecţia mea privată.

„Asociațiunea“.

Convocare.

Adunarea cercuală a despărțământului Brad al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă pe Dumineca 16/29 Iulie a. c. la 11 ore a. m. în biserica gr. or. română din Hălmagiu cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Rapoartele comitetului, cassarului și bibliotecarului.
3. Alegerea comisiei pentru cenzurarea rapoartelor și a unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
4. Cetirea disertațiunilor însinuate și declamare de poezii.
5. Referada comisiunilor.
6. Alegerea directorului despărțământului și a comitetului cercual.
7. Inființarea de agenturi și biblioteci poporale în Brad, Cebea, Criștior, Curechiu, Hălmagiu, Junc și Vaca.
8. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală ordinară.
9. Stabilirea locului pentru viitoarea adunare.
10. Inchiderea adunării.

La această adunare sunt învitați a participa membrii despărțământului Brad al „Asociațiunii“ și toți cari se interesează de înaintarea poporului român.

Brad, 4/17 Iulie 1906.

Dr. P. Oprișa
dir. desp.

A. Demian
not. desp.

NOUTĂȚI.

Comite suprem român. Primim informație, că la Lugoj va fi numit în curând comite suprem domnul *Constantin Burdia*, deputat dietal și prezident al comunității de avere din Caransebeș.

*

Deputați verificați. Dintre deputații naționaliști cu mandate protestate, Sârbii Dr. *Mihail Polit* și *Ioan Manoilovici* au fost verificați. La ședința comisiunii care a verificat pe *Polit* deputatul *Olay*, care s'a fost lăudat, că are să-i nimicească mandatul, *n'a luat parte.*

*

„Paza neamului“. In Târgu-Jiu, orașul zbuciumului dornic de înaintare a apărut un nou ziar cu această numire, edat și redactat de proprietariul A. Crainic. Din cele două numere prime programul acestui nou ziar se pare foarte radical național. Nu se pune în serviciul nici unui partid, ci vrea să apere neamul românesc de viperele dușmane ce-au dat peste țară. „Va fi paza neadormită a neamului, va face educație națională, va sădì în toate păturile dragostea de întregul neam românesc și în chestiuni de bine național nu va crută pe mine ori cât de sus va fi pus. „Paza neamului“ va înfierà pe orice Român, care se va dovedì că se face unealta străinului, coadă de topor a dușmanului românizmului și-i va pune pe frunte pecetea de trădător al neamului românesc!„

Dorim izbândă desăvârșită noului frate pe calea pornirii atât de nobile.

*

Himen. Dșoara *Elena Crișan* și domnul *Liviu Dumitrean* teolog abs. își anunță cununia, care se va celebrà în 29 Iuliu st. n. 1906 la 4 ore d. a. în biserica parohială gr. cat. din Murăș-Sântimbru.

*

Teatru român în Sibiiu. Suntem informați, că artistul dl Zaharie Bârsan va da împreună cu un grup de artiști și diletanți două mari reprezentații în sala Casei Naționale.

Prima reprezentație va fi Sâmbătă în 15/28 Iulie cu piesele „O noapte de Octomvrie“ de A. de Musset și „Slugă la doi stăpâni“ comedie de Goldoni, iar a doua Dumineca 16/29 cu piesele „Frații“ — dramă de H. Bang și „Furtuna Casnica“ de Paul Ferien.

Suntem încredințați, că publicul sibian atât de amator de artă va dà sprijinul său simpaticului artist.

*

Trăznet. Ni se scrie, că în 7/20 Iuliu s'a descărcat asupra comunei *Sebeșul-mare* o ploaie torențială, și a trăznit în șura lui *Constantin Dumitraș*, care s'a prefăcut în cenușă cu tot ce era în ea, împreună cu două vite. Dauna e de 1200 coroane. Șura nu a fost asigurată.

*

Dar pentru biserică. Din comuna *Trestia* ni-se scriu următoarele:

Cuprins de bucurie pentru fapta cea bună ce au făcuto poporenii mei în ziua Ss. Apostoli Petru și Pavel, din acest an, rog a se da publicății în foaia „Telegraful roman“ următoarele: Economul *Petru Barb* și soția sa *Salvina* au donat bisericii noastre un „Apostol“ cu litere latine în preț de 11 cor. 80 fil. (cu porto postal cu tot). Tot în această zi a Ss. P. și Pavel s'a mai donat bisericii noastre și un rând de vestminte preoțești, de mătasă albă cu flori galbene roșii și vinete în preț 100 coroane la care au contribuit: Stanca Lazăr l. Toader 20 coroane, Igna George Popa Nicolae, Perian Gheorghie a Ursului, Mihaila Petru l. Avram, Hanciu Lazar l. Petru, Barb Petru l. Nicolae, Stanca Todică lui Petru fiecare câte 10 cor., Pezion Solomon, Barb Petru și Duma Iosif fiecare câte 5 cor. — Fapta aceasta frumoasă nu poate fi trecută cu vederea — ci trebue lăudată și cinstită — pentrucă nu s'a făcut din prisosința banilor — ci din iubirea către casa lui Dzeu, ca să o vadă împodobită cu cărți și vesminte ca cu plăcere să vadă pe preot servind s. liturgie îmbrăcat în vestmintele donate de dânșii, și să-l audă zicând la fi. S. liturgii cuvântul: „Pre cei ce iubesc podoaba casei Tale Doamne, Tu pre aceia îi prea mărește cu Dzeească puterea Ta“. Mulțămindule deci sus numiților mei poporeni, rog și voiu rugà pre bunul Dzeu ca să'i preamărească cu Dumnezeiască puterea sa și în lumea aceasta vremelnică și în cealaltă vecinică. Și pe toți cari ca și ei vor iubì podoaba casei lui Dzeu. *Petru Perian* paroh gr. or.

*

„Dreptatea“ din Brașov și-a sistat apariția cu ziua de 1/14 Iulie în urma apelului făcut de sinodul arhidiecezan pentru liniștea internă a vieții bisericești școlare din Brașov.

*

Vizitarea mânăstirilor. Casa bisericilor din România a luat dispoziții ca mănăstirile de maice să nu mai poată fi vizitate numai cu concesia acestei case și cu însoțirea din partea stariței.

*

Drept de imunitate. Comisia de imunitate a parlamentului a discutat afacerea de imunitate alor 29 deputați. La 21 le-a suspendat dreptul de imunitate. Intre aceștia sunt și naționaliștii M. Hodza și F. Iuriga pentru cazuri de agitație.

*

Pericolul Vaticanului. In zilele aceste a fost vizitat palatul din Vatican de arhitecți experți și s'a constatat că edificiul stă să se surpe. A fost zidit în veacul XV și de atunci fiecare papă a făcut schimbări, a spart păreți și i-a îngreunat astfel că acum trebue restabilit din fundament.

*

Virtute militară. Un sublocotenent dela honvezi, *Bede Iozsef*, după ce a chefuit noaptea întreagă în Aiud, în zorile zilei s'a dus cu lăutarii în comuna învecinată, unde apoi sub fereastra miresei sale, între sunetele muzicei și-a tras un glonț de revolver în cap. A fost dus în spitalul din Aiud, unde a murit.

*

Ape mari în Iaponia. Se scrie că prin centrul Iaponiei sunt ape mari cari au făcut stricăciuni enorme. Circulația trenurilor e pe multe locuri întreruptă. Au căzut jertfă mai multe vieți omenești. Oamenii se ascund prin biserici și teatre. Paguba se urcă la milioane.

*

Curs de moșit. Cursul de iarnă al școalei de moșit din Sibiiu se începe în 1 Octomvrie și ține până în 28 Febr. 1907. Pentru acesta sunt zece stipendii oferite de ministrul de culte, iar 15 vor căpătà locuințe gratuite. Cursul se predă românește, ungurește și nemțește. Femeile cari doresc să beneficieze de aceste favoruri au să'și înainteze rugările până la sfârșitul lunei August directorului acestui așezământ în Sibiiu, cu provocare la Nrul 6217/fo 1906 al concursului publicat de vicecomitele.

*

O nouă binefacere. Societatea femeilor române „Sprijinul“ a instituit un nou așezământ de umanitate pentru școlarii săraci: coloniile de vacanță. Astfel a trimis în vacanța aceasta pe spesele sale 120 copii săraci la băi de mare în Dobrogea. Aceste colonii de vacanță le-a pornit în 1901 când a trimis 11 copii la Câmpulung. în 1902, 22 copii și în 1903, 40 copii la Mizil, în 1904, 80 copii în Argeș și în 1905, 100 copii la Poiana (Prahova).

*

Rembrandt. In 15 Iulie s'au împlinit 300 de ani dela nașterea acestui mare artist pictor. Intreagă Holanda a sărbătorit cu deosebit praznic în această zi pe fiul de morar născut și mort în sărăcie. Știința pentru care îl dedicase tatăl său nu i-a plăcut și a întrat ca ucenic de pictor, iar mai târziu a cutreerat țara ca pictor, în deosebi de portrete, vânzându-și icoanele cu prețuri bagatele ca să poată trăì.

Rembrandt e în pictură ceea ce în literatură e Balzac și Shakespeare. Ii place partea grotescă a vieții, păcatul, patima, suferința; pecetea lui Cain e întipărită pe productele sale. Astfel de subiecte a lucrat cu aceiaș măiestrie în literatură numai un Balzac, iar în reproducerea situațiilor psihologice e asemenea lui Shakespeare. Iubià vinul spumegător și se închinà iubirii. Nevastăsa Saschia i-a stat model de nenumărate ori. „Rembrandt — zice Bode — este creștinizmului apostol mai mare ca ori care alt artist de până acum.“ Pentru că nu gloria dă chipului sfințenia, după cum nici artistul nu se naște din popularitate.

Artistul, care își vindeà icoanele cu câte o marcă și jumătate, iar la 1657 și-a vândut întreagă colecția de 67 tablouri grandioase cu 5000 fl., își doarme somnul din veci în cimiteriul din Amsterdam. Astăzi tablourile lui au ajuns la prețuri oribile. Astfel s'a vândut în 1884 „Aurariul“ cu 255 mii franci, „Iosif înaintea lui Putifar“ cu 200 mii și „Predicatorul“ cu 400 mii franci.

*

Tovărășiile sătești. Ministrul de instrucțiune din România a dat ordin preoților și învățătorilor să țină prelegeri poporului arătându-i foloasele tovărășiilor sătești. Ai noștrii încă pot face acest lucru fără ordine mai înalte.

*

Post de comptabil și practicant este de ocupat la institutul de credit „Steaua“ din Petrea română (Torontal). Salar, comptabilul 1600 cor, practicantul 800 cor. Terminul 31 Iulie n.

*

Darul regelui. Ziarul „Secolul“ din România aduce vestea că regele Carol al României a făcut un dar de un milion lei pentru fundația universitară Carol I. pe care a întemeiat-o cu ocazia aniverzării a 25-a a căsătoriei sale cu M. S. Regina. „Această donațiune măreață e destinată pentru burse pe seama studenților săraci. O mare parte a generațiunilor de intelectuali ce se vor succedà în cursul vremii va datorà Marelui Rege ființa sa în domeniul intelectualității neamului românesc“, scrie *„Secolul“*.

*

Se caută un servitor și o servitoare pentru Sibiiu. Adresa la Administrația foi. 1—1

Din public.†)

Mulțămite publice.

Pentru sf. biserică din Felmer, tractul Cohalm s'au colectat în America prin bunii creștini din Felmer aflători acolo următoarele sume:

Ioan Stoia, Andreiu Bolborea, Nicolae Găvârlaș, fiecare câte 15 cor., Ioan Piticaș 10 cor., Bucur Babeț, Ioan Câlțea, Ioan Budnariu, fiecare câte 15 cor., Ioan Piticaș 20 cor., Iosif Bărcuțian, Bucur Piticaș, Ioan Babeț, Aron Piticaș, fiecare câte 10 cor., Ioan Comaniciu, George Piticaș, ambii câte 15 cor., Andreas Welther, Michail Ungar, ambii câte 1 cor. 25 fileri, toți din Felmer; Susana Crauss 5 cor., George Murgu 1 cor. 25 fil., ambii din Brad; Ioan Grusea cu soția 2 cor. fil., Maria Grusea 2 cor. 50 fil, Nicolae Constandin 1 cor., Ioan Buzia, Ilie Nistor, Ioan Hăntău, fiecare câte 2 cor. 50 fileri, Ilie Popa 1 cor. 25 fileri, Tațiana Hăntău 2 cor. 50 fileri, toți din Hendorf; Victoria Pultai, din Lupșa 75 fileri, Feri Andreian, din Alma 1 cor., Nicolae Feri 1 cor. 25 fileri, Octavian Lăpădat 1 cor. 25 fileri, Ana Lăpădat 1 cor. 25 fileri, toți din Alma-ung.; Serafim Suciu, Vila Popa, Achim Călborean, fiecare câte 1 cor. 25 fileri, toți din Dupușdorf; Ioan Schiopu, din Cuciulata 50 fileri, Dumitru Lagia 50 fileri, Dorasi Ijali 50 fileri, Ioan Dumițian 75 fileri, Simion Datescu, Andreiu Hanea, Bucura Vijilea, fiecare câte 50 fileri, toți din Netot; Teodor Șandru 75 fil., George Radu 50 fileri, ambii din Viștea-de-jos; Dionisie Șandru 1 cor. 25 fil.. Ioan Stoica 50 fileri, ambii din Viștea-de-sus; Nicolae E. Muscă 2 cor. 50 fileri, Nicolae Muntean, Ioan Linț, Ioan Cocoș, fiecare câte 50 fileri, Nicolae Muscă 1 cor. 25 fileri, toți din Șulumberg; Luca Pomoran 1 c., Ioan Moldovan 1 cor. 25 fileri, Nicolae Opriș 1 cor., Pavel Costea 25 fileri, Nicolae Drăghici 1 cor. 25 fileri, toți din Slimnic; Nicolae Morariu 1 cor. 25 fileri, Gavrilă Grecu 1 cor. 25 fileri, ambii din Ruja; Constantin Trîmbițaș, Ana Țuțurlea, ambii câte 1 cor. 25 fil. Mihaiu Cosman 50 fileri, toți din Beclean; Ioan Stoia, din Ocna, Stefan Hanea, din Sadu, ambii câte 75 fileri, Ioan Modoi, Ioan Șandru, ambii câte 1 cor. 25 fileri, Nicolae Rusu cu soția, Gr. Rusu, ambii câte 2 cor. 50 fileri, toți din Țeline; Ioan Radu, George Vilici, George Irimie, Bucur Dragoș, toți din Săcel; Nicolae Aldea, din Ilimbav, Mihail Costea din Vidacut, fiecare câte 1 cor. 25 fileri; Nicolae Funariu 75 fileri, Nicolae Sârbu, Ioan Flenchea, Nicolae Ghindea, Nicolae Bogdănel, fiecare câte 1 cor. 25 fileri; Nicolae Pandrea 50 fileri, Vasile Bărbat 75 fileri, toți din Ucea-desus; Ioan Turcu 50 fileri, Chirion Savu 1 cor., George Moldovan 1 cor. 25 fileri, toți din Jăliștat; Petru Vlădășal 1 cor. 25 fil., George Bârsan 50 fileri, ambii din Corbi; Pătruț Simion, Petru Țenaș, Ioan Pârvu, fiecare câte 1 cor., toți din Groavăt; Paul Miuț din Voivodeni (Voivodinți) 50 fileri, Nicolae Ștrompea 2 cor. 50 fileri, Arghir Boeriu 1 cor. 25 fileri, ambii din Valendorf; Ioan Hoafnăr, din Sighișoara 2 cor. 50 fileri, Romnluț Solomon, din Proștea 1 cor. 25 fileri, Ioan Scorțea, Vasile Pușcaș, Ioan Morariu, Ioan Neagoe, George Angoliv, Toma Moirnea, Nicolae Călitu, fiecare câte 50 fileri; Ioan Tomian 75 fileri, Stefan Grâmadă 1 cor. 25 fileri, George Bălăsean 75 fileri, George I. Neculici 2 c. 50 fileri, toți din Țânțari; George Negrea 75 fileri, Ioan Sandu, Filip Săscoi, ambii câte 1 cor. 25 fileri, toți din Vlădeni; Dumitru Ioan, Dumitru Nicolae, ambii câte 50 fileri, din Tomnatec; Ioan Pascu 2 c. 50 fileri, Filip Zosim 50 fileri, George Crăciun 2 cor. 25 fileri, toți din Ticușul-săsesc; Ioan Chisăliță, din Ticușul-rom. 50 fileri, George Custură, Ioan Custură, Bucur Custură, Ioan Marian, Joji Hici, fiecare câte 1 cor. 25 fileri, toți din Covor; Axente Rusu 1 cor. 25 fileri, Avram Dopan 50 fileri, Nicolae Radu, Ioan Radu, ambii câte 1 cor., toți din Sebeșul-săsesc; George Andreiu, Ioan Andreiu, Petru Uliță, toți din Paloș; Dănilă Benția, Nicolae Brânzea, fiecare câte 1 cor. 25 fileri; Dănilă Sasu 75 fileri, George Burtan, Lascu Perraș, ambii câte 50 fileri, David Leancu 25 fileri, George Sasu 50 fileri, toți din Hurez; Ioan Popescu, din Jibărt 1 cor. 25 fileri, Haralampie Măilat, din Dejani 50 fileri, Ioan Paicu, din Calbor 1 cor. 25 fileri, Nicolae David, Candid Halmagi, ambii câte 75 fil., din Scoreiu: Sosim Comșa, din Comana-de-sus 2 cor., Samoilă Bațioman, din Dopca 2 cor. 50 fileri, George Tulbure, din Hălmeag, locuitor în Cohalm 1 cor. 25 fileri.

Comitetul parohial din Felmer își ține de datorință, ca și pe această cale să și exprime mulțămita și recunoștința față de toți cari au contribuit la această colectă; iar celor cari au intreprins această colectă le mulțămește în special pentru dragostea arătată față de sf. biserică din Felmer.

Felmer, în 12 Martie 1906.

B. H. Șiolca
par. gr. or.

Cărți și reviste.

Raport (!) despre institutele de învățământ gr. cat. din Blaj Cuprinde datele școlare pe anul 1905/6 referitoare la gimnaz, instit. pedagogic, școala de fete, cea de aplicație, de meserii și negustorii și azilul de copii. La locul prim dă domnul profesor Alex. Ciura un studiu asupra creșterii vechilor elini. Limba anuarului cu excepția acestui studiu, nu s'a putut încă emancipà de multele banalități de expresii latiniste.

*

„Junimea literară“ nr. 7 al revistei tinerimei univerzitare din Bucovina se prezintă în condiții simpatice. Dă mai multe poezii bune de G. Rotică, Alcuno și Leandru, sfârșitul studiului „ideia latinității în istoria română“, dl Iancu Nistor, o schiță ușoară de P. Condur și studiul vrednic de o deosebită luare aminte „mobiliarul casei țăranului român din Bucovina“, de I. Veslovschi, însoțit de câteva fototipii interesante de motive de sculptură din Bucovina. Dări de seamă, de C. Paltin și Elv. Costă la an 6 cor.

*

Anuarul IX al școalei gr. or. din Lugoj, una din cele mai bune școale din metropolia noastră. Anuarul arată date frumoase de progres. Harnicul ei director *Gheorghe Joandrea* publică un interesant studiu vrednic de atențiune deosebită: Influința Bănățenilor la organizarea primei preparandii ortodoxe române“. Studiul oferă date remarcabile istoriei noastre românești.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 106 şi 141—1906. [174] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante la şcoalele centrale române din **Braşov** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

a) La şcoala comercială superioară:

E de ocupat **un post de profesor** pentru *catedra de limba maghiară şi germână.*

b) La şcoalele primare:

E de ocupat **un post de învăţător** şi **un post de învăţătoare** pentru lucrul de mână la şcoala de fetiţe.

Concurenţii îşi vor adresà petiţiile lor Eforiei şcolare şi le vor însoţì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì, că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoşi.
4. Revers, că se vor conformà întru toate legilor şi dispoziţiunilor bisericeşti-şcolare şi regulamentelor în vigoare şi la cas, că Eforia şcolară va pretinde, se deobligă a propune şi la celelalte şcoale, cari stau sub administraţia Eforiei.
5. Pentru concurenţii de sub *a*) diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru şcoalele comerciale din 1895, sau întrucât nu ar aveà încă diplomă, cel puţin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoriul.
6. Pentru concurenţii de sub *b)* atestat de cualificaţiune învăţătoresc, eventual şi alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provizor (provăzut în § 30 al legii de instrucţiuni) salar anual de 1800 coroane, iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir 400 cor. anual şi drept de penziune conform statutelor în vigoare la şcoalele noastre, pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 coroane anual.
2. Pentru învăţători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente şi dela ocuparea definitivă a postului de învăţător ordinar salar anual de 1200 cor., cinci cuincuenii de câte 120 cor. şi bani de cuartir 240 cor, dreptul ee penziune au să şi-l reguleze la stat, în fine pentru timpul de serviciu ca învăţător suplent 800 cor. fără ălte emolumente.
3. Pentru învăţătoarea de lucru de mână salar anual de 800 cor. fără alte emolumente.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare, ţinută la 6 Iulie v. 1906.

Eforia şcoalelor centrale române ort. răsăritene.

Nr. 90—1906 of. ppresb. [172] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **protopresbiter** al tractului gr. or. **Cetatea de peatră** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale **Borcut**, statorite în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Dotaţiunea protopresbiterală, statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900, Nr. prot. 116, în suma de 1000 cor., din cari 600 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei; iar suma de 400 cor. se solveşte dela parohii conform deciziunei sinodului protopresbiteral din 18 Iunie 1906 Nr. prot. 20.
3 Taxele, recerute pentru vizitaţiunea canonică odată pe an dela 31 parohii matere à 10 coroane, taxe pentru azistarea la examene à 10 coroane, observând, că vizitaţiunea canonică are să se facă de regulă în luna Septemvrie, iar nicidecât deodată cu luarea examenelor dela finea anului şcolar.
4. Alte accidenţii şi exmisiuni.

Reflectanţii, cu cualificaţiunea normată în §-ul 53 din Statutul Organic şi concluzul congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, au a şi înaintà cererile instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat preaveneratului conzistor arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului greco oriental al Cetăţii de peatră, ţinută la 23 Iunie 1906.

Lăpuşul-unguresc, la 23 Iunie 1906.

Vasile Duma **Dr. Gavriil Buzura**
administrator protopr. notar.
ca prezident.

Nr, 309—1906 [173] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele de mai jos din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Râşnov**, 2 posturi de învăţători, cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege să aibă cel puţin 4 clase medii cu succes bun, să ţină şcoala de repetiţie, să propună pomăritul, legumăritul, să instrueze pe copii în cântări şi să cânte cu ei în Dumineci şi sărbători la biserică, salar anual 500 cor. şi 11 jugăre catastrale pământ (fânaţe), care pământ învăţătorul are drept să-l lase în folosinţa bisericii în schimb pentru 112 coroane anual, apoi 80 cor. relut de cuartir şi 3 stângini de lemne.
2. **Moeciul-superior**, un post de învăţător, care să poată conduce şi strana în Dumineci şi sărbători, deasemenea să instrueze şi să cânte şi cu elevii la sf. liturgie, salar anual de 600 cor. cari se vor solvì tot la câte $^1/_4$ an din următoarele izvoare: *a*) 200 cor. din fondul comunal, *b*) 200 cor. din taxele copiilor obligaţi la şcoala de toate zilele şi de repetiţiune à 1 cor. 60 bani, *c*) restul de 200 cor. a se cere ajutor sau dela preaveneratul conzistor sau dela stat cuartir în edificiul şcoalei şi 2 stângini de lemne.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt ca învăţători definitivi în numitele comune.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu.

Zerneşti, 4 Iulie v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Dan
adm. protopr.

Nr. 741—1906. [148] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bârghiş**, salar 600 coroane din repartiţie dela popor.
2. **Bruiu**, salar 600 coroane dela biserică, cuartir în natură şi 6 stângini de lemne, din cari se va încălzì şi şcoala.

Alesul va fi obligat să ţină şi şcoală de repetiţie cu elevii.

3. **Nocrichiu**, salar 600 cor., din care 120 cor. subvenţiune dela stat, cuartir liber în şcoală, 4 stângini de lemne şi grădină în mărime de $^1/_4$ jug. cat.

Alesul e obligat să cultive grădina de pomi şcolară, iar în postul Crăciunului să instrueze junii din comună sara dela 6—8 oare. Cei cu pregătire de 4 cl. gimn. sau civile vor fi preferiţi.

4. **Fofeldea**, pentru al doilea post, salar 600 cor. din care 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela comuna politică.

Aleşii învăţători dela toate patru comunele vor fi obligaţi să cânte la liturgie cu elevii în Dumineci şi sărbători; iar cei de sub 1, 2 şi 3 să ţină strana şi la utrenie. De aceea ceice doresc să fie aleşi să se prezente în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică ca să-şi arete destoinicia în cântări şi tipic.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă şi dela serviciul neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în regulamentul şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 20 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 256. [139] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** vacante, din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Pianul de sus**, postul al III-lea cu salar de 600 cor. şi relut de cuartir şi grădină 50 cor.
2. **Deal**, postul al II-lea cu salar de 600 cor. şi relut de cuartir şi grădină 50 cor.

Cuincuenaliile se computà numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instituiţi sunt datori a cântà cu copiii la liturgie în biserică şi la însărcinarea comitetului parohial concernent a instruà în şcoala de repetiţie sau a cultivà grădina de pomărit.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările instruite conform normelor din vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeş, 13/26 Iuniu, 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 349—1906. [147] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Zarandului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Buceş**, salar anual 600 Cor., 500 cor din repartiţie, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
2. **Luncoiul-de-sus — Podele**, post ambulant, salar anual 600 coroane, câte 300 coroane dela fiecare comună, din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi 2 stângini de lemne de foc, din care are să se încălzească şi şcoala
3. **Ribicioara-de-jos** şi **sus**, post ambulant, salarul anual 600 coroane din repartiţie. cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
4. **Sălişte—Trestie**, post ambulant, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
5. **Şasuri**, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare, spre a-şi arătà desteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu în comuna respectivă.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa, serviciul neîntrerupt eventual, că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 15 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian,
protopresbiter.

Nr 369—1906. [158] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea a două posturi de **învăţători** vacante la şcoala gr. or. română din comuna **Abrudsat**, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: Salar anual de câte 600 coroane, din cassa bisericei solvibil în rate luuare anticipative, cuartir liber în edificiul şcoalei şi câte 16 metri cubici lemne de foc, din cari se vor încălzì şi salele de învăţământ.

Invăţătorul care va fi capabil a instruà şi conduce cu succes corul bisericesc va primì şi o remuneraţiune.

La o atare remuneraţiune dela tovărăşia agricolă din Abrudsat poate reflectà şi învăţătorul, care va ţineà tinerimei adulte prelegeri din economie, iar celce se va distinge pe terenul învăţământului, după unul sau cel mult doi ani de serviciu poate contà la urcarea salarului.

Ceice doresc a reflectà la aceste posturi îşi vor subşterne cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi se vor prezentà în vreo Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere poporului pentru a şi arăta dexteritatea în tipic şi cântările bisericei. apoi vor notà în petiţiune, dacă după anii serviţi în alte comune, pretind cuincuenale, ca comuna să se poată orientà la alegere.

In fine se observă că numai petiţiuni de învăţători pot fi luate în conziderare la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului în conţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 24 Iunie 1906.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 159—1906. [143] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante **învăţătoreşti** în comunele bisericeşti acì numite din protopresbiteratul **Câmpenilor** se publică concurse cu expirul 1 August 1906.

1. **Arada**, 2. **Gârda de jos**, 3. **Lăzeşti**, 4. **Neagra de jos**, 5. **Poiana—Valeaverde**, 6. **Ponorel** (post II înv.), 7. **Sohodol—Peleş**, 8. **Vidra de jos**, 9. **Vidra medie** (pos II înv.)

Venitele sunt: câte 600 coroane din repartiţie şi locuinţă cu grădină.

Doritorii a ocupà unul din aceste posturi să trimită concursele lor cu documentele recerute de legile în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 14 Iunie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 606—1906. [159] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Orăştiei**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Balomir**, postul pentru al 2-lea învăţător cu salar de 600 cor. şi celelalte emolumente; va fi preferit cel care va dovedì dexteritate în conducerea unui cor bisericesc.
2. **Bulbuc—Curpeni**, şcoală ambulantă, cu salar de 600 cor, cuartir şi lemne de foc.
3. **Feredeu**, cu salar de 160 cor. din repartiţie şi 440 cor. din ajutorul ce se va cere dela stat. Celelalte emolumente în natură.
4. **Dâncul-mare**, cu salar de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
5. **Mada**, cu salar de 400 cor. din repartiţie şi 200 coroane ajutor ce se va cere dela stat, eventual din repartiţia comunei Stăuini, dacă vor ţineà şcoală comună Celelalte emolumente în natură.
6 **Mermezeu**, cu salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
7. **Homorod suseni**, cu salar de 600 cor. din repartiţie, dela două comune, cari susţin această şcoală. Celelalte emolumente în natură.
8. **Şibot**, două posturi cu salar de câte 600 coroane din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc. Vor fi preferiţi, cari vor dovedì desteritate de a conduce corul bisericesc.
9. **Măgura**, cu salar de 400 coroane din cassa bisericei şi 200 cor. ajutor ce se va cere dela stat, cuartir şi lemne de foc.

Cei ce doresc a ocupà vreunul din aceste posturi îşi vor aşterne cererile lor făcute conform normelor legale la subsemnatul oficiu în terminul indicat, şi au a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cei aleşi şi instruiţi vor aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte cu elevii la sf. liturgie în Dumineci şi sărbători.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt dela ziua alegerii.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale locale.

Orăştie, 23 Iunie 1906.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 274—1906. [142] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Cristeşti**, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà petiţiunile cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul susindicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or în conţelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Ad Nr. prot. 656—1906. [155] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** la şcoalele confesionale din comunele **Agribiciu**, **Călata mare**, **Cojocna**, **Gherofi-Dângău**, **Mărişel şi Mociu**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotaţiune pentru fiecare post de învăţător e statorit salarul de câte 600 cor. şi cuartir în edificiul şcoalei.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi au a-şi înainta petiţiunile instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări şi totodată să noteze în petiţiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind şi cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 22 Iunie 1906.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

Un tinăr român
cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în
Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).
Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 76 Sibiiu, Joi 13/26 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Limba poporului.

Sibiiu, 25 Iulie n.

Ne surprinde tonul în care e ținut un articol apărut nu de mult în fruntea ziarului „*Budapesti Hirlap*“, articol, în care se face propagandă pentru ideile pe cari le profesează întreaga presă naționalistă de decenii, anume, că funcționarii publici, dela justiție și administrație, cari vin în atingere cu poporul, să fie *îndatorați* să cunoască limba poporului, pentrucă numai așa pot să sădească în inima poporului iubirea de patrie!

Ne surprinde lucrul, cu atât mai mult, fiindcă eram obicinuiți a vedeà în ziarul numit pe înainte mergătorul în politica de maghiarizare, ba pe urzitorul ideii imperialismului maghiar, sub ce este a se înțelege o mare împărăție maghiară, cu extindere până la Marea Neagră.

Ne surprinde și ne înveselește, pentrucă ne dă nouă rază de speranță, că în politica maghiară va eșì totuși deasupra cugetarea dictată de *rațiune*, care va dà apoi o îndrumare corectă lucrurilor, pentru a se ajunge acolo unde dorim noi să ajungem în patria aceasta, la o bună înțelegere și înfrățire sinceră și durabilă între toate naționalitățile din țară.

Vom reproduce unele părți interesante din articolul despre care vorbirăm.

—„. . . Celce crede — scrie ziarul numit, — că perzecutarea popoarelor dela noi, și octroarea limbei maghiare asupra fiecărui cetățean de orice altă limbă, duce la scop, — *se înșală grozav.* Perzecutarea semințiilor aici viețuitoare, — nu înțelegem perzecutarea cu arme, ci cea administrativă, — duce numai apă pe moara politicianilor naționaliști, pentrucă aduce la convingere pe fiecare cetățean al patriei acesteia, care nu aparține maghiarimei, că statul din care face și el parte nu-l conzideră de fiu al său, și astfel pentru el în statul acesta nu este fericire. Prin urmare nu-i rămâne alta decât să răstoarne cu orice preț această formațiune de stat.

Iubirea de neam, deșì în mod inconștient, există în fiecare om, și aceasta e foarte natural. Deșì nu există în forma, că voiește să conserve neamul de care se ține până la sfârșitul vremii în perfectă curățenie, există totuși în forma, că fericirea individuală a celorce se țin de seminția sa îi face bucurie, iar suferințele lor durere. Sentimentalitatea aceasta a individului a o atinge, și prin aceasta a potențà intensivitatea sentimentelor sale, *nu e permis*, tocmai în interesul politicei naționale! Din contră, trebue să nizuim, ca pe teren administrativ între ungurime și celelalte seminții *să nu fie nici un contrast.* Să nu simțească nimeni, că împrejurarea, că el e Român ori Slovac, are urmări rele pentru el, fie la judecătorie, fie la autoritatea administrativă. O justiție dreaptă și o administrație imparțială, promptă și cu grije făcută, e mijlocul cel mai eficace în politica bună națională.

Dacă un funcționar fără conștiență, leneș, ori nepriceput face pagubă unuia ori mai multora dintre Unguri, lucrul nu poate fi întrebuințat ca motiv de agitație naționalistă. Nime nu va puteà spune Maghiarului: Nu ți-s'a făcut dreptate, nu ți-s'a rezolvat bine cauza, pentrucă ești Ungur! Dar dacă unui Slovac sau unui Român i-se face nedreptate, ori se împărtășește de tratare dură din partea funcționarilor, ușor îl poți face să creadă, că i-se întâmplă pentru aceea, pentrucă e Slovac sau Român. Și să recunoaștem adevărul, în privința aceasta este încă mult de dorit.

Judecătoriile noastre, decând a fost despărțită administrația de justiție, s'au îndepărtat foarte mult de popor. Se poate că a devenit mai imparțială judecătoria, dar de noțiunile de drept ale poporului și de concepția acestuia cu privire la dreptate s'a îndepărtat foarte. Omul nu înțelege de ce a perdut procesul, și advocatul, dacă e totodată agitator naționalist, se grăbește a-i explicà lucrul astfel, că s'a întâmplat, fiindcă judecătorul e Ungur, iar el e Slovac, Sârb ori Român. Și cu greu se poate face ceva în contra acestui lucru, dupăce raporturile patriarhale dintre judecătorìi și popor, cari existau mai nainte între popor și solgăbirae, nu mai pot fi restabilite, precum nu pot fi șterse nici desvoltările organice.

Dar poporul nu are contact atât de mare cu judecătoriile, ca cu administrația. Și dacă administrația financiară nu cunoaște decât interese erariale și nu eruiază din oficiu dreptatea, dacă solgăbirăul nu e sfătuitorul, ci *tiranul* poporului: atunci să nu ne mirăm că agitația naționalistă află teren prielnic în păturile poporului.

Se nizuiască deci fiecare dintre cei cu puterea autoritativă în mână să vină în atingere *directă* cu poporul, pentruca să-i grijască de interese și să-i promoveze binele. *Invețe după putință limba poporului, în mijlocul căruia funcționează*, ori cel puțin a unuia dintre popoarele pe cari le are sub stăpânire, *și dispozițiile sale să fie dictate. nu de beția puterii, ci de sentimentul de datorință* și, atunci va face cel mai prețios serviciu consolidării statului național ungar. Nu legi nouă ne trebuesc, ci *oameni* cari se execute conștiențios legile, să le aplice cu înțelepciune și să *grijască de interesele poporului*, și atunci se poate scoate dintele veninos al agitațiunii naționaliste“ . . .

Ne oprim acì, pentru a face constatarea și din partea noastră, că da, *oameni* ne trebuesc, oameni cu conștiență și cu iubire de dreptate, pentrucă dacă se face dreptate poporului, poporul nu mai are motiv de a fi nemulțămit, și pe omul mulțămit cu soartea nu-l poate agità nimenea. Și fiindcă nu prea sunt astfel de oameni, trebue creați. Cine să.i creeze? *Școala!* Iată unde trebue începută opera mare și grea de îndreptare și regenerare. Școala, de jos până sus, dela școala dela sat până la univerzitate, trebue să devină aceea ce are să fie, izvor de adevărată educație, de cultură *religioasă-morală*, ca cei eșiți din ea să fie tot atâtea caractere firme, iar să nu mai fie cuib pe seama maghiarizării cu puterea. Acì trebue pus întâiu umărul pentruca îndreptare să se facă, și atunci toate celelalte vor urmà dela sine.

Situația în Rusia.

Aceea despre ce cam de mult se vorbià, s'a întâmplat. Parlamentul rusesc, **duma**, *a fost disolvată prin decret împărătesc, care promite totodată, că noua dumă are să fie convocată pe 5 Martie 1907. Adecă abia peste opt luni. E vorba, că noua dumă să fie compusă din deputați aleși cu* **vot universal**, *și pentru a se puteà face toate pregătirile de lipsă spre acest sfârșit se cere terminul acest lung de opt luni.*

De ce a fost disolvată duma? Pentrucă se pusese pe puncte de vedere cu totul contrare vederilor pe cari le reprezentà guvernul, și mai ales pentru intenția ce o aveà de a se pune în legătură directă cu poporul, căruia voià să-'i adreseze un manifest cu privire la activitatea ei de până acuma și la programul ei de muncă din viitor. Guvernul a voit însă cu ori ce preț să zădărnicească lucrul și a disolvat această reprezentanță legală a poporului rusesc.

FOIȘOARĂ.

Martin Opitz și Românii.

Conferență publică ținută în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“ din Sibiiu Dumineca la 11 Martie n. 1906.

De **Ioan Baptist Boiu**.

(Urmare).

Mai puțin reușite sunt poeziile lirice: cântece de amor, ode, sonete și madrigale. Măiestru al formei, Opitz nu s'a știut avântà la un zbor mai înalt al fantaziei.

Colecțiunea poartă titlul: „Poetische Wälder“.

Opitz a scris și textul celei mai vechi opere germane „Dafne“ (muzica de Schütz), romanul idilic „Schäferei von der Nimfe Hercynia“ și câteva încercări dramatice.

Intre numeroasele traduceri se remarcă: tragedia „Antigone“ de Sofocle, „Troianele“ lui Seneca, „Argenis“ de Barclay, „Arcadia“ de Sidney, „Despre adevăratul cult al lui Dumnezeu“ de Grotius, „Cântarea cântărilor“ lui Solomon și „Psalmii“ lui David, ceeace probează îndeajuns, că Opitz a avut cunoștințe temeinice în limbile clasice și moderne.

Merite neperitoare și-a câștigat el însă ca teoretic, prin edarea primei poetice germane la 1624. Dacă cetim azi această cărticică de 60 pagini, scrisă de autor în cinci zile, într'adevăr că ne face o impresie de tot naivă, aproape ridicolă. Și totuși ce enormă schimbare a produs! „Buch von der deutschen Poeterey“ a făcut epocă și înseamnă renașterea poeziei germane. Până acì producte sarbede scrise în așa numitul „Knittelvers“ (folosit între mulți alții și de Hans Sachs, vestitul pantofar-poet din Nürnberg), iar acum deodată o metrică regulată, vers alexandrin și prosodie clasică. Astfel a binemeritat Opitz numele onorific de „părintele poeziei germane“ ce i-l-au dat contimporanii, iar Paul Fleming, cel mai talentat poet liric al școalei sileziane, îl preamărește într'un sonet:

Was einst Horaz, Homer, Virgil und Pindar war,
Das stellt uns Schlesien in diesem Opitz dar.

Intr'un timp de tristă barbarie, când un înfricoșat războiu bântuià țările germane, Opitz înalță stindardul culturei naționale și arată poeților calea spre Parnas.

La anul 1877 i-s'a ridicat în Bunzlau, orașul său natal, un frumos monument.

Dintre scrierile lui Opitz pe noi Românii ne interesează mai ales poemul didactic „Zlatna oder von Ruhe des Gemüts“. Dar înainte de a face analiza acestuia, dați-mi voie să vă arăt cum și între ce împrejurări a venit poetul în țeara noastră. Am fost amintit, că în urma învitării lui Bethlen Gábor. Vestitul principe, deșì implicat în războiul de 30 ani, a făcut mult și pentru ridicarea nivelului cultural al țării. Spre acest scop a adus artiști italieni, iar oameni de știință mai cu seamă din Germania (Altstädt, Biesterfeld). Indeosebi aveà lipsă de profesori distinși la liceul ce-l înființase tocmai în Alba-Iulia. Opitz deșì tinăr, dar cu renume de poet și eminent filolog, fu chemat a ilustra catedra pentru limbile clasice. El primește ofertul și în primele zile din Maiu 1622 se află deja în drum spre Transilvania. Sosind la Alba-Iulia e primit cu căldură și ajunge persona grata la curte. Ca profesor era puțin ocupat, numai 2—3 ore la zi, și așa îi rămâneà mult timp liber, în care se dedicà studiului privat, culegând cu mare zel inscripțiile rămase din timpul Romanilor. Principele absentând de acasă șese luni de zile, Opitz profită de ocazie, face excursiuni în toate părțile și adună material pentru un mare op științific ce voià să publice sub titlul „Dacia antiqua“. Cunoașterea anticității clasice aveà pentru el un farmec deosebit. Astfel a continuat ani dearândul cu colectarea materialului necesar, corespondența lui foarte lățită cuprinde fel și fel de întrebări referitoare la anticități romane, dar moartea prematură i-a zădărnicit planul de a puteà terminà măreața operă, care de sigur pentru noi Românii din Dacia ar fi avut o îndoită valoare.

In timpul petrecerii sale în Transilvania a mai compus câteva poezii la adresa principelui și „Lobgesang auf den freudenreichen Geburtstag unseres Herrn und Heilandes Iesu Christi“.

Poetul s'a aflat bine în Transilvania, precum el însuși mărturisește. O lume nouă i-se deschide: altă țeară, alți oameni, alte referințe. Acum are el ocazie a cunoaște din propria intuiție țeara și locuitorii ei. Pentru primadată vede el poporul român dela țeară în toată originalitatea sa, îi aude graiul, îi admiră portul pitoresc și jocul, ascultă doina românească și în fine cuprinde rezultatul cercetărilor sale în câteva versuri, cari au pentru noi o nespusă valoare.

Membrii dumei au plecat numai decât toţi din Petersburg, spre Finlanda, unde vor ţineà consfătuiri şi vor decide ce e de făcut în această situaţie schimbată. Acasă nu cutează să se întrunească, pentru a nu fi urmăriţi de guvern şi arestaţi, după ce acum nu-'i mai apără imunitatea.

Duminecă dimineaţa s'a făcut disolvarea dumei, în zorile zilei, când a apărut manifestul Ţarului prin care se justifică şi motivează acest pas dictat de forţa împrejurărilor, şi cu toate că poporaţiunea din Petersburg numai decât a luat cunoştinţă despre faptul împlinit, nepregătită fiind, n'a putut luà nici o poziţie în contra acestui atac ce i-s'a îndreptat. De altcum s'a purtat de grijă, ca ori ce încercare de răsvrătire să fie potolită. Număroase trupe au fost concentrate în Petersburg. Cu toate acestea fierbe şi clocoteşte nemulţămirea în Petersburg şi pretutindenea în Rusia, şi explozia are să urmeze în mod inevitabil, mai curând ori mai târziu. Izbucnirea revoluţiei e iminentă, pentrucă coardele prea sunt întinse. Vorba e însă, că va fi revoluţia atât de tare ca să zdrobească sistemul de guvernare, ori apoi se va vărsà sângele numai înzadar, şi revoluţia odată sufocată, asuprirea poporaţiunei din partea sistemului are să fie cu atât mai mare? Deodată cu disolvarea **dumei** *a urmat şi dimiterea din post a primministrului* **Goremykin**. *In locul său a fost numit ministru-prezident* **Slolipin**, *până aci ministru de interne.*

Examen religios

la încheierea căsătoriilor ţărăneşti în veacurile trecute.

de **Tr. Scorobeţ**, presbiter.

(Fine).

In a. 1820 ajunge protopop la Sibiiu Moise Fulea, directorul naţional în locul lui Angel Faurovits, care a condus tractul Sibiiului dela 1812—1820 şi a locuit la reşedinţa protopopească în Mohu; înaintea lui a fost George Hainer şi el director naţional la început, care a urmat după Ioachim Simion, protopop Mohului. (In biserica din Mohu sunt cărţi dela acesta, dăruite bisericii, — dela Hainer e discul, steaua, linguriţa şi potirul însemnate cu numele donatorului, o inscripţie comemorativă din 1804 data zidirii bisericii cu întreg conzistorul şi conducătorii bisericii neunite, cu numele zelosului Hagi Constantin Pop şi soţia sa Păuna, care a dat ajutor de bani la ridicarea bisericii — aceiaş mână darnică aici ca şi la Bungard şi patronul bisericii unde sunt înmormântaţi 3 vlădici: Ghenadie la 1631, Vasilie Moga şi Miron Romanul — în suburbiul iozefin din Sibiiu). Moise Fulea în cercularul din 20 Dec. 1820 dispune se spue cei ce se căsătoresc Tatăl nostru, Credeul şi cele 10 porunci, — iar cei ce nu ştiu acestea să nu se poată cununà.

Această poruncă preotul să o publice în biserică şi „*să strângă la biserică — feciorii şi fetele în toate Duminecile şi sărbătorile de peste an şi de dimineată la sfânta leturgie şi după amiazi la vecernie să-i spue norodului T. n. 10 P. şi Credeul, ca să poată învăţà toţi şi să nu se poată ponoslui, că n'au avut prilej a învăţà. La vizitarea tractului se vor cercà părechile căsătorite şi care preot va cununà fete neştiutoare de T. n. Cr. şi 10 P. va fi dat spre canonire*".[1])

Porunca directorului de şcoale şi a protopopului Moise Fulea n'a mai înoit'o nimenea. Cu căsătoria cei ce s'au ocupat mai târziu au avut înaintea ochilor partea iuridică. Astfel metropolitul Şaguna în broşura sa pe sama preoţilor în care recapitulează dispoziţiile legii privitoare la *căsătoriile mixte*.

In cărţile noastre omiletice lipsesc predicele de căsătorie, ceeace întăreşte convicţia noastră că *în predică n'am eşit încă din cercul mortal* în care am fost până acum, şi până ce preoţimea noastră va ajunge la deplină conştiinţă despre importanţă şi folosul predicei — se cer încă multe silinţe şi pricepere. Partea dogmatică etică, istorică şi românească a acestei taine e de lipsă a o infiltrà în mintea ţăranului nostru limpede şi temeinic — azi când legile civile se nizuesc a strânge orice tradiţie bisericească a acestei taine.

Altfel se perde rostul preotului chiar în actul sărbătoresc în care se înoieşte neamul prin căsătorie.

Iar cu examenul? In predicele noastre poporale lipseşte explicarea Tatălui nostru, a Credeului şi a celor 10 porunci.

Cărturarii laici s'au ocupat cu rugăciunea *Tatăl nostru*, dela Luca Stroici (1597) din punct de vedere filologic, partea religioasă — se înţelege — n'a interesat această categorie de oameni cărturari. Sunt cunoscute formele limbistice, cari reprezintă treptele istorice ale dezvoltării limbei româneşti aplicate la rugăciunea Tatăl nostru. Teologie poporală n'a scris nimenea, cum a scris Tolstoi, care în cunoscuta sa scriere: „Scurtă espunere a Evangeliei" tradusă în biblioteca „*pentru toţi*" germană: Universal — Bibliothek nr. 2915—2916—1892 explică Tatăl nostru în 12 capitole, cu următorul cuprins:

Cap. I. *Tatăl nostru*: Fiul lui Dumnezeu. Omul e fiul lui Dumnezeu, slab cu trupul şi liber prin sufletul seu,

Cap. II. Pentru aceia omul nu trăieşte trupului ci sufletului: *Carele eşti în ceriuri*,

Cap. III. Din spiritul lui Dumnezeu izvoreşte vieaţa tuturor oamenilor: *Sfinţeascăse numele Tău*,

Cap. IV. Impărăţia lui Dumnezeu. De aceia e voinţa Tatălui viaţa şi mântuirea omului: *Fie împărăţia Ta*,

Cap. V. Viaţa cea adevărată, care e împlinirea voinţei Tatălui: *Fie voia Ta*,

Cap. VI. Vieaţa cea deşartă. Şi pentruca să nu cază într'aceasta, omul trebue să se lapede de vieaţa de pe pământ, de vieaţa deşartă a cărnii şi să trăiască cu duhul: *Precum în cer aşa şi pe pământ*,

Cap. VII. Eu şi Tatăl una suntem. Hrana vieţii e împlinirea voiei Tatălui şi împreunarea cu el: *Pânea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă*,

Cap. VIII. Viaţa în vreme nu e nimic. Şi pentru aceia atunci vieţuieşte omul cu adevărat, când în prezent se nutreşte din împlinirea voinţei Tatălui şi se desface de grijile trecutului şi ale viitorului: *Azi*,

Cap. IX. Ispitele. Amăgirile vieţii trecătoare ascund omului viaţa adevărată şi-l împedecă a fi una cu tatăl. (Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum iertăm şi noi greşiţilor nostri).

Cap. X. Impotriva inspitei. Pentru aceia trebue omul să se lapede de cel rău, ca în toată clipa vieţii sale să fie unit cu Tatăl. *Şi nu ne duce pe noi în ispită*,

Cap. XI. Sfârşitul rugăciunii: Viaţa personală este o înşelăciune a cărnii, e răul. Adevărata vieaţă e aceea, ce e comună tuturor oamenilor: *Ci ne mântueşte de cel rău*,

Cap. XII. Biruinţa sufletului asupra cărnii prin împlinirea voinţei Tatălui şi împreunarea cu El.

Că a ta este împărăţia şi puterea şi mărirea.

Tolstoi întreţese la cele 12 capitole citaţii din întreagă Evangelia lui Cristos, prin ceeace creştinul în rugăciunea sa obicinuită îşi reaminteşte toate învăţăturile, cari ne aşază în împărăţia lui Dumnezeu de pe pământ. Aceasta şi azi se odihneşte ca manuscript în arhiva activităţii marelui apostol modern al ortodoxizmului, nefiind îngăduită publicarea şi în Rusia — ea s'a tradus la Germani şi la Englezi.

Noi, Românii ortodocşi, cari nu avem încă bibliotecă teologică poporală, ar trebuì să ne îngrijim a o aveà în limba noastră, fie ca scriere literară cât mai vârtos ca scriere de educaţie pentru înlăturarea întunerecului religios, căci prin cultură religioasă dobândim şi înţelegerea culturii naţionale care de mult a înlăturat pe cea dintâi spre dauna unui avânt de renoire morală generală.

Şi prin explicarea *credeului*, ne-am silì a ne întoarce ruşinaţi dela altarele idoleşti de azi, dela altarul sclipicios al aurului, al splendorii mândriei, avariţiei egoizmului, înşălătoriei etc, al închinărilor înaintea celor trecătoare şi deşarte către cultul adevărat al celor neînşelătoare şi vecinice dobândite prin sângele vărsat pe cruce.

Iar prin *Porunci*, ne-am îndreptà voinţa spre împlinirea poruncilor celor vecinice, prin cari dobândim, ceeace nu ne pot dà poruncile vremelnice: satisfacţia că au împlinit chemarea noastră de oameni.

Deci amintirile trecutului sunt duioase, fiindcă ne deschid orizonturile vieţii şi deşteaptă conştiinţa spre împlinirea de fapte bune şi folositoare!

Post Scriptum. In cursul acestor rânduri am adaus într'o paranteză că în cimiterul bisericii preotului Simtion dela suburbiul iozefin din Sibiiu sunt înmormântaţi 3 vlădici. Cel dintâi e Genadie, † 1631. In urma însemnării Dlui Iorga din cartea sa: Neamul românesc din Ardeal şi Ţara ungurească Vol. I. p. 153 m'am dus la faţa locului se văd şi eu piatra de mormânt cu Vlădicul mort, a căruì pomenire nu se face în cărţile mai nouă de istorie, ceeace adevereşte, că încă şi azi *cercetările pline de trudă, adevărate şi nerăsturnalile* ale istoriografiei bisericeşti mai *pătimesc de îndoială şi nesiguranţă*.

In scrierea de răfuială a Dlui Bunea: Ierarhia Românilor p. 240—242 se dă diptihul adevărat al vlădicilor din secl. XVI—XVIII, între cari aceştia au avut numele Ghenadie:

1. Ghenadie I. (1579—1585).
2. Gheorghe Ghenadie II 1628—1640.
3. Gherasim Ghenadie III. (1659).

Anul morţii acestora nu se potriveşte cu însemnarea dlui Iorga culeasă de pe piatra de mormânt.

Intâiul Ghenadie păstorià pe timpul lui Coressi, „care a scris cu tiparul atâtea cărţi folositoare de slujbă pentru folosul neamului său de adopţie" (Iorga: Sate şi preoţi p. 21).

Al *doilea Ghenadie* e anunţat, că a murit, la 4 Sept. 1640.

Al treilea Ghenadie, urmează după Sava Brancovici în Iulie, care a îmormântat în cursul asediului Sibiiului pe nobilul român Petru Balmocz de Szamostelke, după ritul nostru în cimiterul mănăstirei B. Elisabeta la 25 Aprilie 1660. Acest Vlădică a fost ales în Sibiiu, cum scrie istoricul Sibiiului.

Ghenadie al doilea, † în vara anului 1640, s'a numit *Brădeanul*, probabil arătând locul de naştere: satul Brad, ca şi Sava II Vestemeanul (1684—1685) din Veştem (sate apropiate din jurul Sibiiului) ca şi Paul Tordaşi din Turdaş etc.

Cu toate acestea despre Vlădica Ghenadie † la 1631 şi îmormântat cu ctitorul său Stan — nici o amintire.

Deci în Sibiiu e îmormântat un Vlădică Ghenadie, (Piatra de pe mormânt e aruncată lângă gardul cimiteriului, pe ea stă scrisoare mai amănunţită, care cu multă trudă s'ar puteà descifrà întreagă şi ar fi prea preţioasă) şi altul cu acelaş nume e ales tot aici, ambii au trăit la mijlocul secl. al XVII, — fără ca despre ei să putem ştì mai mult decât aceste laconice

---

[1]) In colecţia mea. De aici a rămas apoi obiceiul a se terminà otpustul cu rugăciunea Tatăl nostru, la care mai de mult se adăugau Credeul şi poruncile.

Ei bine, veţi reflectà dvoastră, dacă lui Opitz i-a plăcut în munţii nostri cum se explică faptul, că el a stat aici numai 14 luni? Ce l-a determinat pe el a demisionà din postul de profesor?

Eu cred, că deoparte nostalgia, dorul ferbinte de iubita sa patrie, de altă parte împrejurarea, că se aflà prea departe de centrul vieţii literare germane. Se simţià prea izolat. Apoi un om de eruditia lui, foarte ambiţios şi cu mari planuri în viitor nu puteà rămâneà pentru totdeauna profesor gimnazial. Indreptarea erorilor din caietele şcolarilor era pentru el o ocupaţie prea bagatelă. Opitz zice dar adio Carpaţilor şi se reîntoarce cu grabă la Liegnitz. Sosind în 9 August 1623, mai revede odată manuscrisul poemului „Zlatna", apoi îl edă în tipar.

Titula originală este: „Zlatna oder Getichte von Rhue desz Gemüthes" ein Lehrgedicht. Constă din 532 versuri alexandrine.

⌣ — ⌣ — ⌣ — ‖ ⌣ — ⌣ — ⌣ —

Limba, în care e scris acest poem, precum Vă veţi convinge, difere încâtva de limba literară de astăzi, iar ortografia se înţelege este cea uzitată în veacul XVII.

Opitz era de părere, că poezia în genere trebue să delecteze şi să aducă totodată folos prin învăţătură. Mânecând dela acest principiu toate poemele lui sunt pline de reflexiuni şi doctrine, aşadar pentru noi o lectură cam grea, în al cărei înţeles nu putem pătrunde fără comentar.

Astfel este şi „Zlatna sau despre liniştea sufletului". Poetul începe cu o metaforă: Ca priveghitoarea, care scăpând din colivie se înalţă spre cer şi cântă cu mare veselie . . . aşa mă simt şi eu — zice — când lăsând la o parte lucrul, care mă reţine, pot eşì din acest oraş barăm pe o zi — două, ca să petrec în tihnă. Dar dintre toate locurile mă încântă Zlatna şi-mi place mai tare, deoparte că acì locueşti dta, dle Lisabon, apoi fiindcă se află ceva ce în alte părţi nu se află. De voiu spune numele îndată-i ştiţi noima şi calitatea. Zlato-ne spune poetul — înseamnă aur, şi de acì numele oraşului, care deşì mic nu este sărac. Romanii deja ştiau ce se poate găsì aici; coloniştii înainte de a se aşezà au cutrierat doar ţeara şi au căutat locurile cele mai bune, precum Alba-Iulia, unde a stat mai demult Apulum, sora Sarmisiei, apoi Turda cu bogatele sale saline. Dar şi locul unde se află acum Zlatna le-a fost drag colonilor aduşi de Traian, dela care s'a păstrat numirea: pratul lui Traian. In apropiere este muntele cel înalt Vulcon, iar lângă el odinioară era oraşul Zeugma, din care abia se mai văd nişte ziduri vechi cu inscripţii mie atât de plăcute. Salute ţie popor mare! (exclamă poetul), care ai fost dotat cu o astfel de minte aleasă. Tu ai cunoscut bine cursul lumii şi al lucrurilor din ea.

Inainte de a trece la versurile următoare nu va fi de prisos cred a comentà niţel cuprinsul de până acì al poemului. Opitz ne aminteşte mai întâiu „oraşul" Zlatna, frumos situat, care era pentru el un punct de atracţiune. Zlatna a fost şi pe timpul Romanilor centrul băieşitului din Ardeal sub numele de Ampelum. Importanţa de colonie montană şi-a păstrat-o până în ziua de azi. Regimul Ungariei i-a arătat un interes deosebit şi a trimis experţi ca să se îngrijească de exploatarea minelor. Se găseşte cărbune, fier, aur şi argint. Opidul Zlatna (ungur. Zalatna) în comitatul Albei-inferioare are de prezent aproape 4000 locuitori, dintre cari 3000 sunt Români. Este sediul unui căpitanat montan şi legat cu Alba-Iulia prin cale ferată.

Despre dl Heinrich Lisabon, pe care-l aminteşte în mai multe locuri, ştim numai atâta, că era atunci director al minelor din Zlatna. Din faptul prieteniei sale intime cu Opitz se poate deduce, că a fost un om de înaltă cultură, cu temperament vioiu şi iubitor de muzică.

In versurile ce urmează Opitz desvoaltă cunoştinţele sale despre Dacia în epoca de înflorire, apoi continuă: Ce deşeartă e lumea aceasta Eroii mari au amuţit şi zac acum în morminte şi numai ici-colea vreo inscripţie în piatră mai vesteşte numele lor.

Noi pământenii în pământ mergem. Dar partea cea mai bună rămâne şi astfel nu veţi apune nici voi; dacă Dzeu îmi mai dă zile, eu sunt gata a vă redà în viitor numele. Acele nume semnate pe petrii simple aproape şterse de rugina vremii, le voiu scrie eu acolo unde nu le poate ajunge nici neaua, nici fulgerul, nici ploaia, nici chiar cruntele cete ale Goţilor. (Intenţiunea de a edà opul Dacia antiqua). Opitz aminteşte apoi de năvălirile popoarelor barbare, cari au venit asupra Daciei, cea mai bună provinţă romană. In butul acestor năvăliri s'a mai păstrat un lucru: limba.

(Va urma).

ştiri. Sibiiul, în care s'a tipărit primul catechizm românesc de către Lutherani la a. 1544, găsit în copie în manuscriptele popii Grigorie din Măhaciu are însemnate tradiţii bisericeşti vrednice de importanţa de reşedinţă bisericească.

In Sibiiu s'a purtat cârma bisericească din secl. XVIII peste Românii ortodocşi, de aici se conduceau şcoalele prin directorii naţionali, aici şi-au tipărit cărţile de slujbă şi cele de şcoală Românii de pretutindenea. Reîmprospătând vechea importanţă pentru noi a Sibiiului, se va şterge colbul de pe chipurile oamenilor pe care vremea le şterge şi nepăsarea le uită.

„Asociaţiunea“.

Convocare.

Onoraţii membri ai despărţământului Reghin al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, precum şi toţi sprijinitorii acestei instituţiuni sunt invitaţi prin aceasta a lua parte la

adunarea cercuală,

ce se va ţineà la 10 August n. a. c., orele 4 d. a., în pavilonul din parcul oraşului Reghinul-săsesc.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassarului şi proiectul de budget.
4. Alegerea comisiunilor necesare.
5. Dizertaţie cetită de dl Ariton M. Popa, protopop, „Despre chestia muncitorilor“, actuală în Reghin şi eventual şi altele ce se vor însinuà la prezidiu.
6. Rapoartele comisiunilor.
7. Alegerea directorului şi a comitetului pe un nou period de trei ani.
8. Alegerea a 2 delegaţi pentru adunarea generală din Braşov.
9. Eventuale propuneri.
10. Dispoziţii de verificare şi închiderea adunării.

Din şedinţa comitetului ţinută în Reghinul-săsesc la 1 Iulie n. 1906.

Marcu Cetăţan
membru în comitet.

Iosif Popescu
membru în comitet.

*

Convocare.

Comitetul despărţământului D. S. Mărtin al „Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român“ în senzul § 41 din statute convoacă adunarea cercuală pe 2 August st. n. ziua sfântului Proroc Ilie din a. c. la 11 ore a. m. în D. S. Mărtin, la care invită pe toţi membrii fundatori, pe vieaţă, ordinari şi ajutători ai Asociaţiunii, cu domiciliul pe teritorul despărţământului — pe lângă următorul

Program:

1. Discurs de deschidere prin prezident.
2. Cetirea raportului comitetului.
3. Esmiterea alor 3 comisiuni: *a*) Pentru cenzurarea raportului comitetului; *b*) Pentru incassarea taxelor şi inscrierea de membrii noi; *c*) Pentru verificarea procesului verbal.
4. Cetirea disertaţiilor însinuate la prezidiu cu 3 zile mai înainte de ţinerea adunării cercuale.
5. Raportul comisiilor de suprav. 3. lit. a şi b.
6. Alegerea delegaţiilor despărţământului la adunarea generală a Asociaţiunii ce se va ţineà în Braşov în zilele de 7—9 Septemvrie st. n. a. c.
7. Propuneri.
8. Inchiderea adunării prin prezident.

Din şedinţa comitetului D. S. Mărtinal „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român“, ţinută la 13 Iunie 1906.

adv. Simion Căluţiu
vice prezident.

Grigorie Nistor
secretar.

NOUTĂŢI.

„Foaia poporului“ încă are *trei* procese, unul pentru agitaţie, şi două pentrucă a făcut politică pe vremea când n'avea depusă cauţia cerută pentru foi politice. Ne aflăm într'adevăr într'o *eră nouă!*

*

Promoţie. Domnul *Eugen Rusu* va fi promovat mâne, Joi, doctor în medicină, la univerzitatea din Viena. Ca medic va rămâneà apoi în Viena.

*

Alegere de preot. Dintre 4 candidaţi la postul de preot în comuna Roşia (tract. Sibiiu) a fost ales în Dumineca trecută cu maioritate covârşitoare absolv. de teol. *Constantin Moldovan.*

*

Suflet nobil. O pildă frumoasă de însufleţire pentru binele aşezămintelor noastre naţionale a dovedit un ţăran simplu, Ion Bota din Petreşti (c. Dobra), care a trimis direcţiunei gimnaziului din Brad, din îndemnul său propriu 5 cor, însoţite de următoarea scrisoare: „Fraţilor! văzând eu lucrul dvoastre cel frumos şi măreţ, din daru lui Dzeu ajut şi eu la pregătirea şcoalei gimnaziale din Brad. Că gândesc că oiu aveà şi eu un fiu ori o rudenie să vină sub straşina acestei şcoale! — ajut şi eu cu 5 coroane“. Brav ţăran român!

*

Dar pentru biserică. Domnul căpitan în penziune, cassar al fundaţiunilor arhidiecezane şi asesor conzistorial, *Pantaleon Lucuţa* din Sibiiu, a binevoit a dărui pentru s. biserică din prediul *„Colibiţa“*, protoprezbiteratul Bistriţei, un potir, disc steluţă şi lingură de argint, aurite foarte frumoase. Prin aceste odoare bisericeşti s'a îndeplinit o mare şi arzătoare lipsă la s. biserica amintită. Pentru această nobilă faptă în numele comitetului parohial şi al poporului din „Colibiţa“ îi exprim şi pe această cale cea mai deplină şi sinceră mulţămită şi recunoştinţă. Preabunul Dumnezeu să dăruiască donatorului viaţă îndelungată încununată cu sănătate deplină, ca să mai poată ajută încă mulţi ani biserica şi neamul românesc. Borgo-Prund 9/22 Iuliu 1906 *Pavel Beşa*, preot.

*

Tinerimea studioasă din Sălişte îşi va ţineà obicinuita petrecere de vară, Joi în ziua de sf. Iulie (20 Iulie st. v.) a. c. Locul petrecerii: Netedul. Inceputul la 1 oră d. a. Petrecerea se va continuà în sala festivă a şcoalei. La caz de timp nefavorabil se va ţineà seara la orele 8 în sala şcoalei. Venitul curat se va adaugà la „Fondul pentru ajutorarea studenţilor săraci din Sălişte“. Invitări speciale nu se fac. *Comitetul organizator.*

*

Al 86 şi 87-lea. Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după răposaţii membri: Dobra Gligor şi Ana Schmidt.

*

Studenţi otrăviţi. Doi studenţi în medicină, Ghermani şi Manoliu, au petrecut Marţi seara la expoziţie şiau luat câte o îngheţată la pavilonul austriac. Peste noapte au fost cuprinşi de dureri grozave. A doua zi s'a constatat că erau înveninaţi. Manoliu care a chemat degrabă un medic a scăpat, Gherman a murit în chinurile cele mai mari. S'a deschis anchetă.

*

Anunţ şcolar. Conzistoriul diecezan din Arad anunţă că petiţiile pentru primire în institutul teologic ori cel pedagogic au să se înainteze acestui conzistor până în 1/14 August.

*

Catedră de jurnalizm. Senatul univerzităţii din Strassburg a decis creiarea unei catedre pe seama publicisticei, care va cultivà toate ramurile aparţinătoare acestei instituţii.

*

Jertfa leacului băbesc. O femee din Pesta suferià de reumă. O babă i-a dat sfatul să cumpere un fel de prav si aprinzându-l să stea deasupra lui şi boala îi va ieşi din oase. Femeea a făcut întocmai, dar is'au aprins hainele si până ce i-a venit ajutor a ars. A murit la spital.

*

Reprezentanţii puterilor europene au adresat guvernului grecesc o scrisoare, în care îşi exprimă speranţa că acest guvern va luà măsuri aspre în potriva formării de bande. In urma întrevenirii acestora, o admoniere fină la adresa Greciei, e nădejde că orgiile din Macedonia vor încetà.

*

Preot suspendat. Iosif Irsay, deputat şi preot evang. ref. în Cluj, a fost judecat de scaunul suprem al bisericei reformate, în Cluj, pentru că ar fi avut relaţii cu nevasta unui căpitan şi că ar fi stors dela ea sume însemnate de bani. Preotul a fost declarat vinovat şi despoiat pentru totdeauna de preoţie.

*

Carte legată în piele de om. Un mare cărturar din Elsass avea multe curiozităţi în biblioteca sa. Intre acestea era o „Constituţie“ legată în piele de om. Un act oficios dovedeà că pielea era dela 1793, dela un om căzut în revoluţia franceză. Acum s'a dat de urma acestei cărţi, pe care o caută muzeul din Paris.

*

Post de călău. In Dania s'a deschis nu de mult concurs pentru ocuparea postului — de călău, dotat cu 1400 cor. plată fixă, plus onorarele dela execuţii. Şi au intrat — 60 de concurse, multe dintre ele dela persoane cu cualificaţie înaltă.

*

Boală nouă. Un medic englez a descoperit o boală nouă, care constă în schimbarea bătătoare la ochi a bolnavului. Descreşte, i-se schimbă coloarea părului, a feţii, a ochilor; se schimbă temperamentul şi toate aceste în extremul opus, astfel că europeanul cuprins de această boală capătă înfăţişare de oriental din rasa galbină.

*

Negustori unguri (!) Ziarele din Pesta fac apel în cuvinte însufleţitoare la adresa publicului mare să nu sprijinească decât pe comercianţii unguri din Pesta. Ii şi înşiră cu numele. Intre aceştia aflăm nume ca acestea: A. Bachruch, Epstein Moritz, Leffer Anton, Gelb M., Klein Ignatz, Fleissig S., Kohn Ed., Kern Rob., Blauer Victor, Herbst Samuel, Goldberger Samuel, Bleier Izidor, Katzer Ignatz, Lőwy Ios. etc.

Intr'adevăr, *Unguri!*

*

Mamă uşuratică. Cetim în „Libertatea“ că femeea economului Lazar Iuga din Nevoieş plecând prin vecini şi-a lăsat copilul de 3 luni înfăşiat în troacă. A întrat un porc în casă şi i-a sfăşiat tot obrazul copilului. A fost dus la spitalul din Deva

*

Preoţii slovaci, mai papă decât papa, au adresat primatelui Vaszary o rugare, în care cer ca să despoaie pe dep. Iuriga de calitatea sa de preot, declarându-l eretic.

*

Şcoli în pădure. In Germania s'a pornit un nou sistem de creştere, al şcolilor din păduri. Prima de felul acesta există de câţiva ani în Charlottenburg şi s'a constatat — că sporul e cu mult mai vădit atât în partea intelectuală cât şi în dezvoltarea fizică a elevilor.

*

Petrecere în Reghin. Inteligenţa Română din Reghin învită la petrecerea de vară, ce o va aranjà Vineri, la 10 August n. c. în Pavilonul din parcul oraşului Reghin. Venitul curat e destinat pentru scop filantropic. Inceputul precis la 8 ore sara. La 4 b. am. în acelaş loc şi zi adunarea despărţ. Reghin al Asociaţiunii. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită, şi se vor cuità pe cale ziaristică. Stimatele doamne şi domnişoare sunt rugate a preferì frumosul nostru port naţional. Cetitorii acestei invitări sunt rugaţi a-se considerà invitaţi.

*

Petrecere în Ludoş. Inteliginţa română din M-Ludoşiu şi jur învită la petrecerea de vară ce se va aranjà cu ocaziunea adunărei desp. „Ludoş“ al Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român. Dumineca în 12 August st. n. a. c., în pavilonul „Császár“ din loc. Inceputul precis la 8 ore sara.

*

Petrecere în Turda. Tinerimea Română din Turda şi împrejurime învită la petrecerea de vară ce se va aranjà Dumineca în 5 August st. n. 1906 în sala hotelului „Europa“ din Turda. Inceputul la 8 ore sara. Ofertele marinimoase sunt a se trimite la adresa dlui Augustin Raţiu rig. în drept în Turda şi se vor cuità pe cale ziaristică.

Din public.+)

Mulţămite publice.

Pentru ajutorarea celor arşi de foc din Pâclişa, din comuna *Geoagiul de sus* am primit 30 cor. 30 fil. în bani şi 30 ferdele şi 8 cupe cucuruz, care s'au colectat prin dl preot de acolo Gheorghe Albu dela următorii marinimoşi contribuitori:

Gheorghe Albu, preot 6 cor., Victor Cioară, înv. 4 cor., Ioan Şandru, epitrop şi Rafael Samuel, câte 2 cor., Gligor Toeşia, Simion Albu, Nicolae Bolog l. Melentie, Nicolae Repede l. Gheorghe, Iacob Repede, jud. com., Ioan Moruşca, Ioan Pop l. Nicolae, Pavel Dan, Ioan Bocaniciu l. Const., Ioan Beldean l. Toader, Nicolae Repede l. Fantea, câte 1 cor., Todor Tecşa l. Filimon, Gavrilă Stanca, câte 60 fil., Ioan Pop l. Ion, Ioan Beldean l. Todor, Gheorghe Moise, Chifor Bolog, câte 40 fil., Vasilie Bobăilă, 24 fil., Nicolae Mogoşan, Arion Bota, Vasile Săbău, Miron Micu, Nicolae Moruşca, Chirilă Cioară l. Iacob, Ioan Repede, Constantin Repede, Stefan Repede l. Vasilie, Todorica Bolog l. Savu, câte 20 fil., Şofron Ceteru, 16 fil., Ioan Tecşa l. Alexă, câte 10 fil., la olaltă 30 cor. 30 fil.

In bucate: Dela biserica gr. or. prin comitetul parohial 15 ferdele, Susana Cioară, soţie de învăţătoriu 1 ferdălă, Iacob Boldean, 1 ferdălă, Vasile Beldean, l. Gligor, 13 cupe, Panfir Tălpaş, 11 cupe, Vasile Tric a Sini, Petru Borza, Ioan Bota, Todor Junean, Ionuţ Tecşa l. Gligor, Nicolae Pop, Mihailă Beldean, Simion Repede, Gligor Albu, câte 10 cupe, Anisie Repede, Toader Cioară, câte 6 cupe Ionuţ Tecşa l. Ion, Toader Bolog a Nedi, Ion Săbău, Löwi Sándor, Şofron Pop, preot gr. cat., Petru Tătar, Mafteiu Cioară, Gligoruţ Repede, Petru Vlad, Ilie Albu, Savu, Bolog, câte 4 cupe, Vasile Tric a Ileni, Savu Repede, Simion Sava, Vasile Bota, Chiprian Bota, Constantin Cioară, Filon Pop, Raveca Bolog, câte 3 cupe, Simion Tătar, Todor Tecşa. Ion Repede a Marii, Mafteiu Beldean, Nicolae Raica, Maxim Oţa, Simeon Meteşan, Vasilica Repede, Pavel Bocaniciu, Chiprian Stâtea, Chirilă Bota, Ioana Barbu, Petru Petruţiu, Todor Bobăilă, Ion Cotoară, Ion Vlad, Ştefan Repede, Ioan Roşca, Ioan Roncea, Achim Stan, Todorica Bocăsac câte 2 cupe, Filimon Beldean, Silvestru Iaur, Toader Junean a Lipi, Ariton Bolog, Vasile Neagoe, Simion Oţă, Tănasă Bârza, Şofron Micu, Vasile Dărămuş, Ion Onilă, Petru Bolog, Nicolae Cioară, Ştefan Beldean, Ioilă Moruşca, Tanasie Cioară, Chirilă Dărămuş, Chirilă Bocaniciu, Todor Tătar, Melentea Luca, Iosif Moruşca, Nicolae Bobăilă, Todor Bobăilă, Ion Anghel, Ionuţ Măda, Iosif Albu, Iacob Onilă, Gavrilă Albu, Todor Bolog, Tonica Cioară, Gligorie Bobăilă, Vasile Bocăzae şi Ion Onice, câte 1 cupă de tot 30 ferd. 8 cupe de cucuruz.

In numele celor nenorociţi exprim adâncă mulţămită tuturor marinimoşilor contribuenţi, rugând pe tatăl ceresc, ca milostenia făcută să le-o răsplătească cu darurile sale cele bogate şi să-'i ferească de tot răul.

Pâclişa, la 16 Maiu 1906.

Petru Oana
unul dintre cei arşi.

*

Cu ocazia petrecerii aranjate la 2/15 Iulie a. c. în Brad, în favorul „Fondului meseriaşilor români“ din loc au binevoit a contribuì:

Sabo Alexandru, Vasile Irodenca, Miheţ Gheorghe, Feier Avisalon, Omătă Ilie, Florinca Petru. Banciu Toader, Zerna Ilie, Furdui Ioan, Toma Oţel, Cioflica Petru, Laslo Toni, Radu Aron, Giurgiu Militon, Petroviciu Aurel, Costea Nicolae, Siclovan Demetru şi Popa Gheorghe, toţi măiestrii, fiecare câte 2 cor. Stefan Albu fam., Ioan German, Vasile Boneu, Costică Gheorghe, Pech N., Dr. Pavel Oprişa, dir. gimn. şi Bogdan Aron, fiecare câte 2 cor. Nic. Cainap, croitor 1 cor. 40 fileri, Petroviciu Aurel 1 cor., David Aladár, com, 2 cor., Ioan Cutean 5 cor., Dr. Ioan Papp. adv. 4 cor., Klimsinsky N., Boscu R., I. Timbuş, Bartha I., fiecare câte 80 fileri, Szatmáry I. 1 cor. 40 fil., Ripp N. 3 cor., Petru Rimbaş fam., 6 cor., Nyiri N. 3 c., Oprişil N. şi Kreniar N., fiecare câte 80 fileri, Dan Sabin, Costin Costantin, Jula Gheorghe, Neacşu C., Luciu Dumitru, Faur Ioan, Tirica Vasile, Moldovan Mihail şi Ioan Ghişia, fiecare câte 1 cor., Sabin Jula 4 cor., Haltrich fam. 3 cor., Stoian Gheorghe 3 cor., Komáromi Ödön 80 fil., Aron Feier fam. 4 cor., Damian Aurelia, protops. 3 cor., Furdui Gerasim 1 cor. 10 fileri, Augustin Oneşan 1 cor. 20 fileri, Cain Gheorghe 1 cor. 40 fileri, Tirica Filip 2 cor. 40 fileri.

Suma venitelor 114 coroane. Detrăgându-se spesele de 72 cor. 20 fileri, rezultă un venit curat de: 41 cor. 80 fileri.

P. T. contribuenţi li se esprimà sinceră mulţămită.

Brad, la 20 Iulie n. 1906.

Ioan German
cassar.

*

Din însărcinarea comitetului parohial, mai jos subscrisul aduc mulţămită fraţilor noştri de dincolo de Ocean, cari deşi depărtaţi de casele lor părinteşti, şi-au adus aminte de sfânta biserică, şi au colectat 400 cor. pentru procurarea unui tetrapod la biserica din Porceşti.

Colecta s'a săvârşit prin Mihai Veştemean, iar cei ce au contribuit la suma sus indicată sunt următorii: Mihai Veştemean, Toma S. Costei, Ioan V. Filip, Nicolae Purece, Nicolae Olariu, Toma P. Stoişor Nicolae I. Boancăşiu, Nicolae T. Pârvu, Ioan N. Gâlea, Ioan Hodorogea, Ioan I. Morariu, Iordan Posa Luca, Dionisie Chidu, Marcu Istrate, Ilie Istrate Nicolae N. Gâlea, Nicolae G. Băluţă, Nicolae Pârvu, Ioan Lascea, Ioan Ciolan, Ioan Costei Gavrilă, Nicolae P. Costei, Danil Pârvu, Iov Brăduiu, Ioan G. Simon, Aron Moisin, Matei Bută, Vasile I. Bută, Ilie Oancea, Nicolae N. Deneşiu, Ioan Tudor şi Ioan I. Gâlea, toţi din Porceşti.

Tuturor acestora le doresc sănătate deplină, ca să-'şi mai poată vedeà fiestecare familia sa, şi totodată îi îmbărbătez, ca să se mai ocupe şi mai departe cu astfel de scopuri sfinte, iar fapta lor să fie exemplu şi altora spre mărirea lui Dumnezeu.

Porceşti, în 23 Iulie 1906.

Andrei Gâlea
epitrop.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 692 [177] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului pe **învăţător** ambulant la şcoala confesională gr. or. din **Loamnăş** cu filia **Mândra**, protopresbiteratul **Sibiiului**, conform rezoluţiunei ven. conz. arhid. dtto 6 Iulie a. c. Nr. 6104 şc., escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: Salar anual 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar, 2 stângini de lemne, jumătate din venitul grădinei de pomărit, şi grădină de legumi lângă şcoală.

Reflectanţii la acest post îşi vor aşterne rugările concursuale, instruite în senzul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu îndepliniţi la această şcoală.

Sibiiu, Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 13—1906. [180] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. I, din **Cristian**, protopresbiteratul **Sibiiului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile lor, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminulindicat.

Concurenţii să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a celebrà respective a predicà.

Cristian, din şedinşa comitetului parohial. gr. or. ţinută la 9 Iulie 1906.

Zacharie Morariu prez. comit. par. **Ieronim Nemeş** not. comit. par.

Nr. 695.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 11 Iulie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 174—1906. [179] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala română gr. or. din opidul **Hunedoara**, se excrie prin aceasta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele pentru acest post împreunat cu cantoratul sunt: Salar anual de 600 coroane, solvit anticipative pe fiecare lună din cassa bisericei şi relut de cuartir şi lemne 120 cor., iar pentru instruirea şi conducerea corului vocal bisericesc o remuneraţie de 20 cor. solvibilă anticipative în două rate semestrale.

Dela învăţătorul, care va fi instituit la postul acesta se cere să fie cântăreţ bun, obligat fiind să ocupe şi locul de cantor, şi ca atare când nu e ocupat cu şcoala sau cu corul, în Dumineci şi sărbători e dator a conduce regulat şi cântările din strană.

Cuincuenaliile se vor computà numai dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt la această şcoală.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere a se prezentà poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hunedoarei, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 6/19 Iulie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 429—1906. [178] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Braşovului**, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Herman**, un post de învăţător. Salar de 600 coroane plătibil din cassa bisericii în rate trilunare anticipative. — Relut de cuartir 50 coroane. In loc de $^1/_2$ jug. grădină, în bani 8 cor. 28 bani Remuneraţiune, cantorală în numărar 45 cor. şi venitele laterale 30 cor.

Invăţătorul are să conducă strana în biserică în săptămâna, în care va fi de rând.

2. **Stupini-Braşov** un post de învăţător. Salar anual solvit din cassa bisericii în rate lunare anticipative 600 coroane; din venitele cantorale 200 coroane; cuartir în edificiul şcoalei, grădină şi 3 stângini de lemne, din cari se va încăzì şi şcoala.

Invăţătorul va îndeplinì şi serviciul de cantor.

Cuincuenalele se computà numai dela instituirea definitivă şi serviciul neîntrerupt în comuna respectivă.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare poporului în biserică spre a-şi arătà desteritatea în cântări.

Braşov în 5 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşov, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 106 şi 141—1906. [174] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante la şcoalele centrale române din **Braşov** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

a) La şcoala comercială superioară:

E de ocupat **un post de profesor** pentru *catedra de limba maghiară şi germână.*

b) La şcoalele primare:

E de ocupat **un post de învăţător** şi **un post de învăţătoare** pentru lucrul de mână la şcoala de fetiţe.

Concurenţii îşi vor adresà petiţiile lor Eforiei şcolare şi le vor însoţì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì, că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoşi.
4. Revers, că se vor conformà întru toate legilor şi dispoziţiunilor bisericeşti-şcolare şi regulamentelor în vigoare şi la cas, că Eforia şcolară va pretinde, se deobligă a propune şi la celelalte şcoale, cari stau sub administraţia Eforiei.
5. Pentru concurenţii de sub *a*) diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru şcoalele comerciale din 1895, sau întrucât nu ar aveà încă diplomă, cel puţin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoriul.
6. Pentru concurenţii de sub *b*) atestat de cualificaţiune învăţătoresc, eventual şi alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provizor (provăzut în § 30 al legii de instrucţiuni) salar anual de 1800 coroane, iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir 400 cor. anual şi drept de penziune conform statutelor în vigoare la şcoalele noastre, pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 coroane anual.
2. Pentru învăţători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente şi dela ocuparea definitivă a postului de învăţător ordinar salar anual de 1200 cor., cinci cuincuenii de câte 120 cor. şi bani de cuartir 240 cor, dreptul ee penziune au să şi-l reguleze la stat, în fine pentru timpul de serviciu ca învăţător suplent 800 cor. fără ălte emolumente.
3. Pentru învăţătoarea de lucru de mână salar anual de 800 cor. fără alte emolumente.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare, ţinută la 6 Iulie v. 1906.

Eforia şcoalelor centrale române ort. răsăritene.

Nr. 349—1906. [147] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Zarandului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Buceş**, salar anual 600 Cor., 500 cor din repartiţie, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
2. **Luncoiul-de-sus — Podele**, post ambulant, salar anual 600 coroane, câte 300 coroane dela fiecare comună, din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinei de legumi şi 2 stângini de lemne de foc, din care are să se încălzească şi şcoala
3. **Ribicioara-de-jos** şi **sus**, post ambulant, salarul anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
4. **Sălişte—Trestie**, post ambulant, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.
5. **Şăsuri**, salar anual 600 coroane din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinei de legumi şi lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare, spre a-şi arătà desteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu în comuna respectivă.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa, serviciul neîntrerupt eventual, că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 15 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian,
protopresbiter.

Nr. 90—1906 of. ppresb. [172] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **protopresbiter** al tractului gr. or. **Cetatea de peatră** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale **Borcut**, statorite în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.
2. Dotaţiunea protopresbiterală, statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900, Nr. prot. 116, în suma de 1000 cor., din cari 600 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei; iar suma de 400 cor. se solveşte dela parohii conform deciziunei sinodului protopresbiteral din 18 Iunie 1906 Nr. prot. 20.
3. Taxele, recerute pentru vizitaţiunea canonică odată pe an dela 31 parohii matere à 10 coroane, taxe pentru azistarea la examene à 10 coroane, observând, că vizitaţiunea canonică are să se facă de regulă în luna Septemvrie, iar nicidecât deodată cu luarea examenelor dela finea anului şcolar.
4. Alte accidenţii şi exmisiuni.

Reflectanţii, cu cualificaţiunea normată în §-ul 53 din Statutul Organic şi concluzul congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, au a şi înaintà cererile instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat preaveneratului conzistor arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului greco oriental al Cetăţii de peatră, ţinută la 23 Iunie 1906.

Lăpuşul-unguresc, la 23 Iunie 1906.

Vasile Duma administrator protopr. ca prezident. **Dr. Gavriil Buzura** notar.

Nr, 309—1906 [173] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele de mai jos din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Râşnov**, 2 posturi de învăţători, cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege să aibă cel puţin 4 clase medii cu succes bun, să ţină şcoala de repetiţie, să propună pomăritul, legumăritul, să instrueze pe copii în cântări şi să cânte cu ei în Dumineci şi sărbători la biserică, salar anual 500 cor. şi 11 jugăre catastrale pământ (fânaţe), care pământ învăţătorul are drept să-l lase în folosinţa bisericii în schimb pentru 112 coroane anual, apoi 80 cor. relut de cuartir şi 3 stângini de lemne.
2. **Moeciul-superior**, un post de învăţător, care să poată conduce şi strana în Dumineci şi sărbători, deasemenea să instrueze şi să cânte şi cu elevii la sf. liturgie, salar anual de 600 cor. cari se vor solvì tot la câte $^1/_4$ an din următoarele izvoare: *a*) 200 cor. din fondul comunal, *b*) 200 cor. din taxele copiilor obligaţi la şcoala de toate zilele şi de repetiţiune à 1 cor. 60 bani, *c*) restul de 200 cor. a se cere ajutor sau dela preaveneratul conzistor sau dela stat cuartir în edificiul şcoalei şi 2 stângini de lemne.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt ca învăţători definitivi în numitele comune.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu.

Zerneşti, 4 Iulie v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Dan
adm. protopr.

Nr. 741—1906. [148] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bârghiş**, salar 600 coroane din repartiţie dela popor.
2. **Bruiu**, salar 600 coroane dela biserică, cuartir în natură şi 6 stângini de lemne, din cari se va încălzì şi şcoala.

Alesul va fi obligat să ţină şi şcoală de repetiţie cu elevii.

3. **Nocrichiu**, salar 600 cor., din care 120 cor. subvenţiune dela stat, cuartir liber în şcoală, 4 stângini de lemne şi grădină în mărime de $^1/_4$ jug. cat.

Alesul e obligat să cultive grădina de pomi şcolară, iar în postul Crăciunului să instrueze junii din comună sara dela 6— oare. Cei cu pregătire de 4 cl. gimn. sau civile vor fi preferiţi.

4. **Fofeldea**, pentru al doilea post, salar 600 cor. din care 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela comuna politică.

Aleşii învăţători dela toate patru comunele vor fi obligaţi să cânte la liturgie cu elevii în Dumineci şi sărbători; iar cei de sub 1, 2 şi 3 să ţină strana şi la utrenie. De aceea ceice doresc să fie aleşi să se prezente în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică ca să-şi arete destoinicia în cântări şi tipic.

Cuincuenalele la toate posturile se socotesc dela instituirea definitivă şi dela serviciul neîntrerupt de 5 ani în respectiva comună.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în regulamentul şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 20 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Ad Nr. prot. 656—1906. [155] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** la şcoalele confesionale din comunele **Agribiciu**, **Călata mare**, **Cojocna**, **Gherofi-Dângău**, **Mărişel şi Mociu**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotaţiune pentru fiecare post de învăţător e statorit salarul de câte 600 cor. şi cuartir în edificiul şcoalei.

Doritorii de a ocupà vreunul din aceste posturi au a-şi înainta petiţiunile instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări şi totodată să noteze în petiţiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind şi cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 22 Iunie 1906.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

Nr. 782—1906. [167] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Agnitei** se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Ruja**, salar 600 cor. plătibil în rate bilunare prin repartiţie dela popor. Cuartir în şcoală, lemne de foc după trebuinţă şi diurne la conferenţele învăţătoreşti.
2. **Şulumberg**, salar 600 cor. şi anume: 200 cor. dela biserică, plătite în rate lunare, 400 cor. prin repartiţie dela popor. Cuartir gratuit în şcoală, lemnele necezare de foc şi folosinţa grădinei şcolare.
3. **Vărd**, salar 600 cor. şi adecă: 140 cor. din cassa alodială toamna, 160 cor. dela biserică, 280 cor. repartiţie dela popor, lemnele necezare de foc, tăiate gata în preţ de 20 cor. şi locuinţă în edificiul şcoalei.

Invăţătorul ales va ţineà, pe lângă şcoala de repetiţie, încă şi catechizaţiunea cu adulţii de ambele sexe în toate serile din postul Naşterii Domnului, şi tot a doua Duminecă câte o oară, schimbânduse cu preotul.

4. **Vecerd**, salar 600 cor. şi adecă: 540 cor. din repartiţie, 60 cor. din alodiul comunal, cuartir în şcoală şi lemnele necezare de foc.

Aleşii învăţători din toate 4 comunele vor aveà să cânte cu elevii la sf. liturgie şi să ţină strana la utrenie în Dumineci şi în sărbători. Drept aceea ceice doresc să fie aleşi, să se prezinte în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserica din comuna unde concurează ca să-şi arete dexteritatea în cântări şi tipic.

Cuincuenalele se computà după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comuna respectivă.

Petiţiunile, instruite cu documentele prescrise în regulamentul şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis.

In conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

Agnita, 30 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 253—1906 [146] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Lăpugiul superior,** salar 600 cor., cuartir şi lemne.

2. **Fintoag,** salar 600 cor., cuartir şi lemnele de foc.

3. **Lăpuşnic,** salar 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

4. **Teiu,** salar 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

5. **Baştea—Holdea—Coşeşti,** post de învăţător ambulant, salar 600 cor., cuartir şi lemne.

Aleşii învăţători au a conduce în Dumineci şi sărbători elevii la biserică, şi în comuna Teiu a face şi serviciul de cantor.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petiţiunea de concurs.

Concurenţii au să aştearnă rugările instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Dobrei

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 533—1906. [152] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti,** din comunele mai jos însemnate, aparţinătoare protopresbiteratului **Turda,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român“, pe lângă următoarele emolumente:

1. **Agârbiciu,** salar 600 cor. din repartiţie, cuartir în natură, grădină şi lemne de foc.

2. **Banabic,** salar 600 cor. din repartiţie, cuartir, grădină şi lemne de foc.

3 **Cristiş,** salar 600 cor. din repartiţie, pământuri şi cantorat, cuartir, grădină şi lemne de foc.

4. **Găbud,** salar 600 cor. relut pentru cuartir şi lemne.

5. **Hărastăş,** salar 600 cor. din repartiţie şi din cassa bisericei, cuartir, grădină şi lemne de foc.

6. **Hidiş,** salar 600 cor., relut pentru cuartir, grădină şi lemne de foc.

7. **Muereu,** salar 600 cor., cuartir, grădină şi lemne de foc. Alesul va provedeà şi cantoratul.

8. **Murăş-Sân-Iacob,** 600 cor. din repartiţie, pământuri, cantorat, cuartir şi lemne de foc.

9. **Sân-Mihaiu,** salar 600 cor. din repartiţie, pământuri şi cassa bisericei, grădină, lemne de foc şi relut de cuartir. Alesul va fi şi cantor.

10. **Soporul-de-câmpie,** salar 600 cor., cuartir, grădină şi lemne foc. Alesul va fi şi cantor.

11. **Turda,** salarul 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, cuartir în edificiul şcoalei, lemne de foc şi remuneraţie specială pentru instruirea corului bisericesc şi pentru alte servicii scripturistice.

Cuincuenalele se vor computà dela datul întărirei alegerei respective întroducerei în post.

Reflectanţii vor aveà a ţineà strană în Dumineci şi sărbători şi sunt poftiţi a se prezentà în comuna respectivă spre a-şi arătà aptitudinile în cele rituale.

Cererile instruite în ordine să se aştearnă în terminul indicat subsemnatului oficiu dela care se pot luà şi informaţiuni speciale.

Turda, 19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murăşan
protopresbiter.

Nr. 340—1906 prot. [163] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cergidul-mare,** salar de 600 cor şi anume: 550 cor. d n repartiţie, iar 50 cor. din venitul cantoral, cuartir şi grădină.

2. **Erdő Sângeorgiu,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei şi folosirea grădinei.

3. **Gernesig,** salar anual de 600 cor. şi anume: 500 cor. din repartiţie, iar 100 cor. din venitul cantoral, cuartir şi grădină.

4. **Iclandulmare,** salar anual de 600 cor. şi anume: 400 cor. din repartiţie şi usufructul a lor 12 jugăre de pământ comasat în preţ de 200 cor., cuartir şi grădină.

Cuincuenalele se vor computa dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt în comuna respectivă.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sfânta liturgie, iar în comuna Cergidul-mare şi Gernesig a face şi serviciul de cantor

Concurenţii au să aştearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni şi la cuincuenale după serviţi aniiîn alte comune au să-şi expună acele pretensiuni în petiţiunile lor de concurs pentruca comunele să se ştie orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murăş-Oşorheiului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

M.-Oşorheiu, la 27 Iunie 1906

Stefan Rusu
protopresbiter.

Nr. 161—1906. Of. prot. [154] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a posturilor **învăţătoreşti** dela şcoalele poporale confesionale gr. or. române din comunele bisericeşti mai jos numite aparţinătoare prtotopresbiteratului **Dej,** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile, computate dela apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. **Baba,** cu salar de 600 cor., din cari 240 cor. din repartiţie de pe popor, iar 360 cor. din ajutor de stat; locuinţă în edificiul şcoalei, grădină şi lemne de foc pe timpul învăţământului.

2. **Ciceu-Corabie** cu salar de 600 cor., din cari 400 coroane din repartiţie de pe popor, iar 200 cor. din ajutor de stat, locuinţă în edificiul şcoalei după edificarea şcoalei, grădină şi lemne de foc pe timpul învăţământului.

3. **Ciceu-Hăşmaş,** cu salar de 600 cor., din cari 300 cor. din repartiţie de pe popor, iar 300 cor. din ajutor de stat; locuinţă în edificiul şcoalei, grădină de legumi şi lemne de foc pe timpul învăţământului.

4. **Ciceu-Poeni** cu **Dobricel** la olaltă cu salar de 600 cor din repartiţie de pe popor, locuinţă în edificiul şcoalei şi lemne de foc pe timpul învăţământului. — Invăţătorul e ambulant.

5. **Muncel** cu filia **Fălcuşa** la olaltă cu salar de 600 cor., din cari 242 cor. din repartiţie de pe popor, iar 358 cor. din ajutor de stat; locuinţă în edificiul şcolar din filie şi lemne de foc pe timpul învăţământului. Invăţătorul e ambulant.

6. **Negrileşti** cu salar de 600 cor., din cari 300 cor. din repartiţie de pe popor, iar 300 cor. din ajutor de stat; locuinţă în edificiul şcolar şi lemne de foc pe durata învăţământului.

7. **Olpret** cu salar de 600 cor. din repartiţie de pe popor şi lemne de foc pe timpul învăţământului.

8. **Vălenii-Şomcuţii** cu salar de 600 cor. din repartiţie de pe popor, locuinţă în edificiul şcolar, grădină de legumi şi lemne de foc.

Cuincuenalele la şcoalele, unde salarul învăţătoresc e întregit prin ajutor de stat, se vor cere tot din ajutor de stat după toţi anii de serviciu definitiv computabili la cuincuenalii, — iar la şcoalele, unde salarul învăţătoresc se acopere numai dela popor, — dacă cuincuenalele nu se vor puteà esoperà după anii de serviciu computabili din ajutor de stat, — acestea se vor socotì numai dela instituirea definitivă la respectiva şcoală.

Invăţătorii sunt datori a conduce elevii şcolari în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cântà cu ei la sfânta liturgie.

Concurenţii au aşi înaintà rugările concursuale, instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, indicat la început, şi înainte de alegere a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în acea comună, la a căreia şcoală au petiţionat, pentru a face cunoştinţă cu poporul şi a cântà în biserică.

Dej, 19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dej, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 98—1906 [171] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Trestia,** salar anual 600 cor., 230 coroane din repartiţie, iar 370 cor. din ajutorul dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei, grădină de legumi $1/4$ jugăr cat. şi un stângin cubic de lemne pentru încălzit.

2. **Văleni,** salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiţie, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemne de încălzit.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să instrueze pe elevi în cântările liturgice şi să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petiţiunea de concurs.

Petenţii au să aştearnă în terminul deschis cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul-unguresc, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Cetatea-de-peatră, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 215—1906 protop. [151] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Mediaş,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Agârbiciu,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în edificiul şcoalei şi 3 stângini lemne de foc.

2 **Biertan,** salar de 600 cor., solvit în rate lunare: din alodiu 300 cor., din cassa bisericei 100 cor. şi din repartiţie 200 cor., cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

3. **Păucea,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

4 **Richişdorf,** salar de 600 cor., din repartiţie 300 coroane, iar pentru restul de 300 cor. s'a cerut întregire dela stat, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

5. **Şaroş,** salar de 600 cor., şi anume: 518 cor. din repartiţie, iar 82 cor. din alodiu, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc.

6. **Şeica-mare,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în edificiul şcoalei şi lemne de foc 2 stângini.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile intruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu pretopresbiteral în terminul indicat, a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a-şi arătà desteritatea în cântări, îndatoraţi fiind cei instituiţi a instruà copiii în cântările bisericeşti şi a cântà la sf. liturgie; a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului în suma de 10 cor. anual, în decurs de 10 ani.

Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetele parohiale.

Mediaş, 22 Iunie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (157) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** vacante dela şcoalele confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul **Ungurașului,** se excrie concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Miluan,** cu salar anual de 600 cor. prin repartiţiune pe popor şi cuartir în edificiul şcoalei.

2. **Rachiş.** cu salar anual de 600 coroane prin repartiţie pe popor, cuartir în edificiul şcoalei, 2 orgii de lemne în natură şi folosirea grădinei şcoalei în mărime de $1/2$ jugăr.

3 **Romita,** cu salar anual de 600 coroane, 404 cor. din ajutorul de stat, 196 cor. prin repartiţiune pe popor şi cuartir în chiriat de comitetul parohial.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat, cu acea observare, că reflectanţii au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà, având cei aleşi şi îndatorirea de a instruà copii de şcoală de toate zilele şi repetiţie în cântările bisericeşti, a formà cor şi a cântà cu elevii la liturgie în Dumineci şi sărbători.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu neîntrerupt începând dela alegere.

Fizeş-Sânpetru, 24 Iunie (7 Iulie) 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Unguraşului în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roşca
protopresb. gr. or. român.

Nr. 277—1906. [144] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători,** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Alba-Iulia** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Acmariu,** salar de 600 coroane din repartiţie. cuartir şi lemne de foc.

2. **Cetea,** postul al II-lea, salar de 600 coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

3. **Ciugudiu,** salar de 600 cor. din locul şcoalei şi repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

4. **Măgina,** salar de 600 cor. solvit în rate lunare din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc; pentru formarea de cor remuneraţiune deosebită.

5. **Brădeşti** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

6. **Meteşiu,** salar de 600 cor. (240 cor. dela stat, iar 360 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.

7. **Pâclişa,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc

8. **Rimeţ-sat,** salar de 600 cor. (200 cor. dela stat, iar 400 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.

9. **Tăuţiu,** salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Ceice doresc a ocupà vre-unul din aceste posturi îşi vor aşterne cererile lor compuse conform normelor la subsemnatul oficiu, în terminul indicat, îndatoraţi fiind cei instituiţi a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sărbători şi a cântà cu ei la sf. liturgie. Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela ziua alegerii.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale locale.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 430—1906. (170) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** vacante în comunele mai jos înferate din protopresbiteratul gr. or. **Bistriţa** se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Blaşfalăul de sus** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină de legume şi lemne de foc.

2. **Buduş** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. **Cusma,** cu salar de 400 coroane dela popor, 200 coroane ajutor dela stat, cuartir şi grădină de legume şi lemne de foc.

4. **Galaţi.** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină şi lemne de foc.

5. **Ida mare** cu salar de 600 coroane, cuartir şi (legume) grădină.

Concurenţii au a-şi înaintà suplicele instruite conform legei în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat şi ca să facă cunoştinţă cu poporul şi să-şi arete desteritatea în cântările bisericeşti, au a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Bistriţa, în 30 Iunie 1906.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 211—1906 [149] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de **învăţător** la şcoala confesională gr. or. din comuna biser. **Tătăreşti,** protopresbiteratul **Iliei,** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar de 600 coroane şi anume: ajutor dela stat 114 coroane, folosirea unui pământ sătesc 133 coroane, folosirea grădinei şcoalei 35 coroane, din repartiţie 318 coroane, lemnele de foc, precum şi grădină de legumi.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ilia, la 10 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Iliei.

In conţelegere cu comitetul parohial.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 228—1906 protop. [150] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Şaldorf,** protopresbiteratul **Mediaşului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii îşi vor înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului cu suma de 40 coroane anual în decurs de 10 ani.

Mediaş, 22 Iunie 1906

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 649—1906. [161] 2—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învăţători la şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cornăţăl,** salar 600 cor. din cassa alodială, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemnele necezare pentru încălzit.

2. **Râusadului,** salar 600 coroane din cassa alodială a comunei Răşinari, cuartir în edificiul şcolar şi lemnele necezare pentru încălzit.

3. **Roşia,** salar 600 cor. din cassa bisericei solvibil în rate lunare, cuartir liber în edificiul şcoalei, 2 stângini de lemne şi 3 cară de crengi.

4. **Şura-mare,** salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir în edificiul şcolar, lemnele necezare pentru încălzit şi $^1/_4$ jugăr grădină.

5. **Vurpăr,** salar 600 cor., 200 cor. din cassa bisericei iar restul de 400 cor. din repartiţie, cuartir libăr în edificiul şcoalei, 3 stângini de lemne şi $^1/_4$ jugăr grădină, eventual re lut de grădină din cassa bisericei.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, vor aveà a se prezentà în comună în vre o Duminecă sau sărbătoare, spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic având a conduce cântările cu elevii în biserică şi a ţineà o strană.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu în comuna respectivă.

Cererile concursuale instruite în senzul normelor din vigoare se vor adresà subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Sibiiu, 28 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 297—1906 [162] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1 **Bran** la şcoala centrală un post de învăţătoare pentru instruarea elevelor atât în obiectele ordinare de învăţământ cât şi în lucrul de mână cu deosebită conziderare la referinţele locale; salar anual de 600 cor. plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene, 3 stângini lemne în natură, cuartir în natură eventual 90 cor., $^1/_4$ jugăr de pământ eventual 12 coroane.

2. **Codlea,** un post de învăţător, să aibă dexteritate în tipicul şi cântările bisericeşti spre a suplini şi postul de cantor tot a 3-a săptămână, având spre aşi dovedì dexteritatea să se prezenteze la biserică înainte de alegere; salar anual 600 cor, pentru cuartir şi lemne 100 cor., $^1/_4$ jugăr pământ, $^1/_3$ din venitele cantorale cam 100 cor. anual.

3. **Fundata,** un post de învăţător cu salar anual de 600 cor., cuartir în edificiul şcolar şi lemne de încălzit, $^1/_4$ jugăr pământ.

4. **Măgura,** un post de învăţător, care în Dumineci şi sărbători să ţină şi strană în biserică, salar anual de 600 cor. şi anume 160 cor. din fondul bisericei, 180 cor. repartiţie dela popor, 140 cor. dela comuna civilă, 120 cor. ajutor dela stat, cuartir în edificiul şcolar şi 12 cor. pentru $^1/_4$ jugăr de pământ.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt în respectiva comună începând dela alegere.

Doritorii de a ocupà unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Zerneşti, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale resp. şcolare.

Ioan Dan
adm. protopr.

Nr. 91—1906 of. ppresb. [166] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Fânaţe,** salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiţie, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi 12 metri cubici de lemne de foc pentru încălzitul locuinţei şi a salei de prelegere.

2. **Curtuiuşul-mic,** salar anual 600 cor., 200 cor. din repartiţie, 100 cor. din fondul eparhial, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi o jumătate vatră de lemne din pădurea urbarialiştilor pentru încălzirea şcoalei şi a locuinţei învăţătoreşti.

3. **Peteritea,** salar anual 600 cor., 100 cor. din repartiţie, 500 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi în tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să instrueze pe elevi în cântările liturgice şi să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petiţiunea de concurs.

Petenţii au să aştearnă în terminul deschis cererile instruate conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul-unguresc, 25 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetăţii-de-peatră, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 52—1906 (156) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa I-a din **Răşinari** protopresbiteratul **Sibiiului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari venite concurenţii îşi pot luà informaţiuni dela comitetul parohial.

Doritorii de a ocupà acest post au aşi aşterne cererile lor — instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii să se prezenteze în vre-o Dumineca sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a cântà respective a predicà

Răşinari, din şedinţa comitetului parohial gr. or. ţinută la 24 Iunie 1906.

Maniu Lungu — **Şerban Cioran**
paroh, prez. comit. par. — not. com. paroh.

Nr. 635.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 24 Iunie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 400—1906 [169] 2—3.

Concurs

Pentru întregirea ambelor posturi de **învăţători** din clasa I şi a II-a dela şcoala confesională gr. or. din **Purcăreni,** protopresbiteratul **Braşovului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Fiind posturile învăţătoreşti împreunate cu cele de cantor, învăţătorii aleşi vor aveà a prestà şi serviciul de cantor. Dumineca şi sărbătoarea la serviciul utreniei împreunat cu liturgia ambii iar în zilele de lucru fiecare pe rând cu săptămâna.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt 600 cor. salar anual pentru un învăţător, plătibil lunar anticipative dela epitropia parohială gr. or. plus remuneraţiunea după serviciul cantoral, conform protocolului comitetului parohial din 17 Iunie 1901, precum şi cuartir.

Concurenţii au să 'şi aştearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent. In rugare au să amintească că nu vor face pretensie la cuincuenal decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală dela alegere.

Braşov, 1 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşov, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 160—1906. Of. prot. [153] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a postului **învăţătoresc** dela şcoala poporală confesională gr. or. română din parohia **Chiueşti,** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile computate dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este: salar de 600 cor. din repartiţia de pe popor, locuinţă în edificiul şcolar şi lemne de foc.

Cuincuenalele dacă nu se vor puteà esopera din ajutor de stat după anii de serviciu computabili ai învăţătorului ales se vor socotì numai după anii de serviciu definitiv şi neîntrerupt împliniţi la această şcoală.

Invăţătorul e dator a conduce elevii şcolari în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Concurenţii au aş înaintà rugătile concursuale, instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis indicat mai sus şi înainte de alegere a se prezenta în vreo Dumineca ori sărbătoare la biserica din parohia numită pentru a face cunoştinţă cu poporul şi a cântà în biserică.

Dej, 18 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dej în conţelegere cu respectivul comitet parohial.

Teodor Hermann
protopresbiter.

6160—1906. IV. sz. [176] 1—1

Arleitési hirdetmény.

Szeben vármegye hivatali helyiségeinek fütésére 1906/7 évre szükségeltető egyszázhatvan (160) köbméter usztatlan kemény tüzifa szállitásának biztositása céljából 1906 évi augusztus hó 17 napján péntek délelött 11 órakor ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Versenyezni óhajtól felhivatnak, hogy ötven (50) korona bánatpénznek a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló nyugtákkal ellátott irásbeli ajánlataikat valamint 5 drb mintahasábot a fentemlitett nap délelőtti 10 órájáig nálam adják be, mert később beérkező ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

A közzelebbi feltételek az árlejtés napjáig a vármegyei központi hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt betekinthetők.

Nagyszeben, 1906 évi julius hó 22 én

Reissenberger Gusztáv s. k.
alispán.

Comptoirist

Se caută un domn sau o damă într'o afacere de export dintr'un orăşel din Croaţia. Postul este a se ocupà imediat. Petenţii trebue să corespondeze perfect şi expeditiv nemţeşte şi româneşte şi să poseadă o scrisoare curată. Oferte detailate cu fotografie şi pretenziuni de salar a se adresà la FELLER în ZAGRAB „ELSA-FLUID DOM“. * * * * * *

[175] 1—1

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 15—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă“.
1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 10—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Săptămâna din urmă

în Sibiiu, pe „Hermannsplatz“ se află

Electro-Bioscopul Lifka

(Kinematograph mai nou)

într'o hală spaţioasă de proiectat, construită şi întocmită anume pentru acest scop după cerinţele cele mai moderne.

Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminaţie electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârşire. Distins cu premiul cel mare la expoziţia universală din Paris 1900 şi Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**

Tot a doua zi program nou. — Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.

Reprezentaţiuni zilnic la 7, 8 şi la 9 oare sara; Dumimineca şi sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi la 10 oare sara.

Preţul de întrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul III **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldaţi dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**

[145] 1—2

Nr. 77 Sibiiu, Sâmbătă 15/28 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Intâmplările din Rusia.

Sibiiu, 27 Iulie n.

Știrile venite din Petersburg ne prezintă situația din Rusia în lumină foarte posomorâtă. Țarul a primit o scrisoare anonimă în care i-se pune termin de patru zile pentru a eșì din țară, împreună cu familia sa, dacă îi este scumpă viața. Incolo însă liniștea e perfectă, în Petersburg și în Moscva, cuibul revoluționarilor. Dar tocmai liniștea aceasta e suspectă și îngrijitoare. E prevestirea unui vifor puternic, de care încep să fie îngrijorate și celelalte state europene, căci focul odată aprins, cine știe în care direcțiune se va extinde? Căci câte ceva putred și vrednic de a fi ars, se cam găsește pretutindenea.

La rescriptul împărătesc referitor la disolvarea *dumei*, deputații acestei reprezentanțe de popor au răspuns prin un *manifest* adresat poporațiunei din Rusia. Manifestul e datat din *Vyborg*, oraș în Finlanda, unde *duma* a ținut după disolvare ședință formală, și în el poporațiunea din Rusia e provocată *să se pună în rezistență pasivă* față de puterea de stat, să *nu dee soldați* pe seama armatei și să *nu plătească dările* ce i-se cer.

S'a recurs deci la arma de care s'au folosit Maghiarii în luptele lor purtate cu Coroana, deșì baza de drept nu e aceiaș. Rusia nu are constituție, și *duma* tocmai pentru aceea a fost convocată din partea țarului, ca să stabilească modalitățile și bazele unei constituțiuni potrivite, pe când Ungaria are o constituție de o mie de ani. Ungaria are legi sancționate, cari dispun, că fără consentimentul reprezentanței legale a țării, nici dări nu se pot încassà, nici recruți nu se pot asentà, legi, pe cari Rusia nu le are.

Imitarea deci e lipsită de temeiu și probabil că va rămâneà lipsită și de efect. Rusia își va încassà dările cu forța, și va face asentările iarăș cu forța, dacă va cutezà să se împotrivească cineva. Manifestul dumei nu va schimbà deci întru nimica mersul lucrurilor în Rusia; îl va schimbà însă procedura lipsită de tact a guvernului și a organelor sale. S'a început adecă goana pe toate liniile în contra deputaților și mai ales în contra *presei*. Mai mulți deputați au fost arestați, dupăce li-s'au făcut perchizițiuni domiciliare și li-s'au confiscat obicinuitele *„scrisori compromițătoare"*, iar într'o dimineață numai trei ziare au putut să apară, celelalte toate au fost confiscate. Ca pupăză pe colac apoi întreaga redacție a unui ziar socialist a fost arestată și dusă la temniță de un pluton de cazaci, iar celelalte redacțiuni au primit ordin să nu mai scrie nimica despre dumă și despre deputați, căci *o pățesc la fel*, — tot acte cari *trebue* să pună strada în mișcare.

Au fost arestate până acuma ca la 2000 de persoane*!*

In forma cum a fost disolvată *duma*, a fost disolvat și senatul imperial rusesc, casa de sus, punându-se termin pentru noua sa întrunire tot pe 5 Martie 1907, ca pentru dumă.

Premițând aceste nouă informațiuni despre situația din Rusia, lăsăm acum să urmeze, ca acte istorice, decretul Țarului, prin care se face disolvarea dumei și apoi manifestul deputaților dumei, adresat poporațiunei din Rusia.

Decretul imperial.

Am chemat prin voința noastră la opera legislativă pe reprezentanții națiunei, întemeiat pe clemența divină și încrezător în viitorul strălucit al acestui popor.

Așteptăm dela lucrările lor binele țărei. Am propus reforme mari în toate departamentele.

Grija noastră a fost să împrăștiem ignoranța poporului prin lumină și instrucție, precum și să ușurăm sarcina poporului prin înlesnirea condițiilor de muncă a pământului. Așteptările noastre au fost lovite de încercări crude.

Reprezentanții națiunei, în loc să se ocupe de opera legislativă ce li-se încredințase, au deviat dela sfera lor de competință și au început să se ocupe de o anchetă asupra puterilor locale stabilite de noi, și de chestia modificărilor unor legi fundamentale, cari nu pot fi modificate de cât prin voința noastră imperială.

In sfârșit, reprezentanții națiunei au întreprins acte cu adevărat ilegale, cum este apelul la națiune din partea dumei.

Țăranii turburați de asemenea anomalii, și ne mai așteptând îmbunătățirea soartei lor, s'au dedat în unele districte la acte de vandalizm, distrugând proprietățile altora și nesocotind legile și autoritățile legale. Dar supușii noștri trebue să-'și amintească, că îmbunătățirea soartei poporului nu este cu putință de cât sub condiția, ca ordinea să fie menținută.

Nu vom admite acte arbitrare și ilegale. Vom impune dar voința noastră imperială nesupușilor.

Facem apel la toți supușii ruși bine dispuși să se unească pentru a susține puterea legală și a restabilì ordinea deplină în scumpa noastră țară. Dorim ca liniștea să se restabilească pe pământul rusesc, pentru ca Dumnezeu să ne ajute să îndeplinim cea mai principală din sarcinile noastre, aceea a *reformării stărei țăranilor*. Voința noastră în această privință este nestrămutată.

Munca Rușilor va primi acolo unde proprietățile țăranilor sunt prea mici, mijlocul legal și cinstit de a sporì aceste domenii.

Reprezentanții celorlalte clase vor întrebuințà, la apelul nostru, toate sforțările pentru a analizà această mare sarcină, care va fi resolvată definitiv pe cale legislativă de viitoarea dumă.

Disolvând duma confirmă în intenția noastră nestrămurată de a conservà această instituție, și în conformitate cu această intenție, fixăm convocarea nouei dume pentru 5 Martie 1907.

Vom așteptà dela noua dumă realizarea așteptărilor noastre și întroducerea în legislația țării, conform cu lipsele Rusiei, unui regim de regenerare.

Fii credincioși ai Rusiei! Țarul vostru vă chiamă, cum chiamă un părinte pe copii săi, pentru a regenerà sfânta noastră patrie.

Credem, că uriașii cugetării și ai faptelor vor reapare, și că mulțămită lucrărilor lor, gloria Rusiei va străluci din nou.

Nicolae.

*

Manifestul dumei.

„Reprezentanții poporului către popor. Cetățeni din întreaga Rusie!

Prin ucazul dela 8 Iulie duma imperială a fost disolvată.

Voi ne-ați ales ca reprezentanți ai voștri și ne-ați însărcinat, să eluptăm pământuri și libertate.

Indeplinind însărcinarea voastră și datoria noastră, noi am făcut legi, pentru a asigurà poporului libertatea. Am cerut înlăturarea miniștrilor iresponsabili, cari nepedepsiți violau legile și suprimau libertatea. Inainte de toate însă am vrut să creiăm o lege în privința împărțirei pământurilor la țăranii muncitori și să le dăm pe lângă expropriare zilnică moșiile Coroanei, ale apanagelor, cabinetului, mănăstirilor și bisericilor. Guvernul n'a acceptat o astfel de lege și când duma și-a repețit de urgență rezoluția referitoare la exproprierea zilnică, a urmat disolvarea dumei.

Guvernul promite a convocà din nou duma peste nouă luni. Nouă luni așa dar Rusia va fi fără reprezentanți ai poporului, într'un timp când poporul e la marginea ruinei, căci industria și comerciul sunt prăpădite, când întreaga țară este prada neliniștei și când guvernul va lucrà arbitrar și va combate mișcarea poporală, spre a obține slugi plecate contra dumei. Dacă însă va reușì a suprimà cu desăvârșire mișcarea poporală, guvernul nu va convocà duma. Cetățeanul pune pieptul pentru drepturile reprezentanței poporale călcate în picioare și pentru duma imperială. Nici o zi nu e permis ca Rusia să rămână fără reprezentanță poporală. Voi posedeți mijloacele spre a obține aceasta.

FOIȘOARĂ.

Martin Opitz și Românii.

Conferență publică ținută în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii" din Sibiiu Dumineca la 11 Martie n. 1906.

De Ioan Baptist Boiu.

(Urmare).

Cu versul 95 al poemului începe a vorbì despre limbă.

Acì se cuprind prețioasele constatări cari ne interesează deaproape, de aceea îmi iau voie a cetì câteva versuri în original după ediția critică din

Kürschners *„Deutsche Nationalliteratur"*.

Versurile 95—100:

Doch eure Sprache bleibt noch
hier auff diesen Tag,
Darob sich dann ein Mensch
gar billich wundern mag.
Italien hat selbst nichts gantz
von seinen Alten,
Ingleichen Spanien und Gallia
behalten;
Wie etwa disz nun kan den
Römern ehnlich seyn,
So nahe sind verwandt
Walachisch und Latein.

In românește: Dar limba voastră rămâne încă aici până în ziua de astăzi, ceeace îl pune pe om în uimire. Nici Italia n'a conservat totul din vechime și tot asemenea Spania și Galia; precum aceasta se poate asemănà Romanilor, așa deaproape înrudite sunt Romăna și Latina.

Poetul continuă:

Es steckt manchs edles Blut
in kleinen Baurenhütten,
Das noch den alten Brauch und
Art der alten Sitten
Nit gäntzlich abgelegt. Wie dann
ihr Tantz anzeigt,
In dem so wunderbahr gebückt
wird und geneigt,
Gesprungen in die Höh, auff
Art der Capreolen,
Die meine Teutschen sonst ausz
Franckreich müssen holen,
Bald wirdt ein Kreysz gemacht,
bald widerumb zertrannt,
Bald gehn die Menscher recht,
bald auff der lincken Hand;
Die Menscher, die noch jetzt fast
Römisch Muster tragen,
Zwar schlecht, doch witzig sind,
viel dencken, wenig sagen;
Und was ich weiter nicht mag
bringen auff die Bahn,
Dadurch ich sonsten wol in
Argwohn kommen kan.
Wo will ich aber hin? Ich soll
von Zlatna schreiben ...

„Este mult sânge nobil în mici colibe țărănești, care n'a depus încă cu totul datinele și obiceiurile cele vechi. Apoi precum arată dansul lor, în care așa minunat se pleacă și înclină, sar sus făcând capreole, cari altcum Nemții mei le aduc din Francia. Acuși fac un cerc, apoi iar se despart. Când merg oamenii la dreapta când spre mâna stângă, acei oameni cari și acum au portul aproape roman, sunt simpli, dar deștepți, cugetă mult, spun puțin; și ce eu mai departe nu voiu să aduc pe tapet, prin ce ași puteà venì în suspițiune. Eu am să scriu de Zlatna".

Domnilor și doamnelor!

Din versurile ce ați binevoit a ascultà rezultă, că Opitz era convins despre originea noastră romană. Mai întâiu el însuși constată, că limba romană, acest scump tezaur a rămas în gura pop. român din Dacia. Cu alte cuvinte, limba romană este mama, cea română fiica ei dulce. Că folosește terminul „walachisch" n'are să ne supere, căci numirea „Romäne" și „romänisch" datează de mai târziu. Sângele nobil al Romanilor el îl reaflă în coliba țăranului nostru, care a păstrat cu fală și numele gintei străbune din care s'a născut. Mai departe Opitz constată, că și datinele și obiceiurile cele vechi s'au conservat binișor la poporul românesc, iar portul și acum, după atâția secoli, este aproape ca în Roma antică.

Deosebitul său interes se pare a-l fi escitat jocurile noastre naționale. Din descrierea cam bizară ce face nu prea iese la iveală, cari jocuri anumite le-a văzut el în munții apuseni. Poporul nostru precum se știe are un repertor bogat și frumos de jocuri, cântarea și jocul fiind distracțiile predilecte ale sale.

Cu toate acestea eu mă încumet a stabilì, că jocul prim cu sărituri (capreole) este *„Călușerul"*, acel joc voinicesc rămas din bătrâni, care cu figurile sale complicate nu odată a stors admirația străinilor.

Al doilea joc amintit de O. este cred *„Hora"* cu mișcări line — grațioase.

Apoi după „Horă" negreșit vor mai fi urmat și altele, precum țarina, uzitată mai ales la Moți, și învârtita unde feciorul joacă cu câte 2—3 fete deodată.

(Va urma).

Guvernul nu e în drept de a impune dări și a chemà poporul la serviciu militar fără învoirea reprezentanței poporale. De aceea, voi aveți dreptul, acum când duma e disolvată, de a nu da nici bani, nici soldați. Dacă totuși guvernul ar vreà să facă un împrumut spre a-și face rost de bani, acel împrumut contractat fără voința dumei nu e valabil. Poporul rusesc nici odată nu-l va recunoaște și nu trebue să-l achite. Să vă referiți deci la reprezentanții poporului și să nu plătiți o copecă, să nu dați nici un soldat pentru armată!

Fiți constanți în refuzul vostru. Voinței unite și neclintite a poporului nu poate rezistà nici o putere.

Cetățeni! In lupta aceasta forțată, dar inevitabilă, reprezentanții vostri vor fi cu voi!

Sfințirea catedralei din Sibiiu.

Despre actul sfințirei catedralei gr. or. române din Sibiiu aduce revista *„România Ilustrată“* din București în numărul mai nou următoarea dare de seamă, împreună cu portretul bine reușit al I. P. S. Sale domnului arhiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu*:

Asupra Românilor de peste munți planează ca un fel de blăstăm: desbinarea lor confesională. Pe lângă toate neajunsurile politice și sociale a mai venit și despărțirea asta în două religii, această bifurcare de forțe și izvor de multe neînțelegeri și supărări. O singură familie și două gospodării materiale și sufletești.

Se întâmplă însă, ca acest blăstăm să ți-se pară totuși o binefacere uneori. In loc de desbinare se ivește și emularea energiilor. Conducătorii celor două biserici, ai celei răsăritene din Sibiiu, cât și ai celei unite din Blaj, se aștern pe muncă fiecare în interesul poporului; și din această rivalizare în direcție bună răsar fapte, cari rămân și cari împreună alcătuiesc istoria neamului nostru din Ardeal.

Dintre cele două biserici situația materială mai bună până în prezent evident că a avut-o cea din Blaj. Dezvoltată mai la adăpostul prigonirilor oficiale și având norocul de a aveà sfetnici mai de timpuriu ajunși în atingere cu civilizația apusului, ea a putut să-și vadă mai de vreme de instituțiile ei culturale.

In epoca de glorioasă amintire a triumviratului Șincai-Maior-Klain, toți erudiți ai bisericei unite, biserica soră, cea din Sibiiu, abià aveà câțiva protopopi harnici cari îi conduceau destinele.

Vremurile s'au schimbat însă și provedința a adus în fruntea Românilor ortodoxi pe un Șaguna, acest cap limpede, această energie nesecată, cu care istoria de chinuri și de nesiguranță a bisericei răsăritene încetează pentru totdeauna și începe epoca ei de strălucire.

Venirea lui Șaguna coincide tocmai cu anii de regenerare, de desrobire prin puternica mișcare socială. El este adevăratul preot, pe care Andreiu Murășanu ni-l descrie ca pășind neînfricoșat înainte „cu crucea în frunte“. El este liberatorul și organizatorul bisericei ortodoxe, figura ideală, memoriei căreia astăzi orice credincios din Transilvania se închină ca unui apostol. „Andreiu întâiu chematul“ este epitetul de slavă ce i-se dă într'un cântec al școlarilor de această lege.

Prin autoritatea sa față de credincioși, prin trecerea la oamenii politici contimporani, îndeosebi la renumiții bărbați de stat: Deák și Eötvös, dar mai cu seamă prin simpatiile ce le aveà la curtea imperială, Șaguna a putut să muncească zistematic și cu succese enorme la organizarea școalelor și a bisericei. Credincioșii încep să prindă dragoste pentru școală. In biserici se întroduc cărți în mare parte revăzute de însuși Șaguna. Iar când sosì momentul și Șaguna putù să presupună, că are destule elemente pentru a da bisericei o autonomie se făcù și acest pas.

La 1868 se votă și se decretă din partea guvernului Maj. Sale împăratului Francisc Iosif I. acel minunat „statut organic“, care redă bisericei române autonomia, o desparte de orice legături cu biserica sârbească, îi dă metropolia din Sibiiu și cele două episcopate din Arad și Caransebeș, precum și dreptul la alte două episcopii rămase până astăzi neînființate.

Acesta este momentul adevăratei renașteri a Românilor ortodoxi, — moment pe care confrații lor uniți nu l-au atins încă. De aci încolo ei sunt singurii stăpâni pe școala și biserica lor, ei legiferează în „Sinoadele“ și „Congresele“ lor, fără ca forurile politice să aibă alt drept, decât acela de îndepărtat privitor și de intervenție în caz de răzvrătire împotriva ordinei în stat.

Legea dată era și este, ca tot ce a studiat Șaguna, desăvârșită până în cele mai mici amănunte. Numai că pentru a face față la toate dispozițiile ei, se cereà o condiție principală: bani. Cu ce era, bieții Români atât de înapoiați încă economicește, să-și întreţină școli, funcționari, dascăli și preoți superiori?

Șaguna s'a gândit atunci la mijlocul cel mai practic și mai sigur, la adunarea de fonduri din însuși puterile românești și — întrucât se va puteà — și din ajutorul statului. Statul a dat puțin și din banii lui abià și-a alcătuit un fond „Iosefin“, pentru întreținerea unor bursieri. Au dat însă credincioșii cu binișorul, iar din ce au dat ei multe s'au făcut spre gloria lui Șaguna și binele supușilor lui.

Intre altele tot atunci s'au pus bazele fondului, din care aveà să se ridice această măreață clădire ce este astăzi catedrala bisericei ortodoxe.

Intâia circulară, un apel călduros către preoțime și popor, în chestia adunării fondurilor pentru Catedrală s'a dat de către Șaguna la 1 Decembre 1857 și a trebuit să treacă aproape o întreagă jumătate de veac pentruca ideea trup să se facă. In vremea aceasta a servit drept catedrală pentru oficiarea serviciului de către Mitropolit și pentru hirotonisirea fețelor bisericești: o bisericuță scundă, zisă odinioară și: „biserica Grecilor“, zidită la 1750 de către colonia Macedo-Română. In această bisericuță — care fie zis întreacăt, nu trebuià dărâmată cu ocazia nouei zidiri — și-a făcut intrarea și Metropolitul Miron Romanul, urmașul lui Șaguna.

Noul (al doilea) Metropolit nu aveà energia lui Șaguna, nici genialul lui spirit de organizație, dar erà om luminat și și-a dat seama de valoarea tuturor faptelor antecesorului său. Intrând pe urmele lui, a ținut să sporească fondurile și să caute a duce spre realizare toate planurile ager concepute de marele bărbat al neamului.

Fără îndoială, că în bunele sale intenții, Metropolitul Miron Romanul a găsit sprijinitori viguroși printre cei aproape de cârmuirea bisericească, printre membrii Sinodului și ai Congresului. Unul cu deosebire a fost veșnic animat de dorința de a vedeà dus la bun sfârșit opera lui Șaguna și de a ridicà vaza bisericei: acesta a fost d. Partenie Cosma, actualul director al „Albinei“. Om politic, eșit din școala lui Emanuil Gojdu, marele mecenat și politician român din Budapesta, d. Partenie Cosma, a fost pururea mâna sprijinitoare a Metropolitului Român și s'a interesat cu deosebire de afacerea fondului Catedralei. Prin 1897, câteva luni înainte ca Metropolitul Miron să închidă ochii, ideia Catedralei se apropiase de rezolvare și d. Cosma stăruì ca să se înceapă numai decât zidirea, capitalul adunat — de 420·000 coroane — fiind suficient pentru o clădire măreață. Propunerea dlui Cosma se primì, comisiunile încep să lucreze, dar toate lucrările se întrerup pentru moment căci intervine moartea Metropolitului Miron și alegerea actualului Metropolit a. I. P. S. S. Ioan Mețianu.

Bun și energic organizator, Inalt Prea Sfințitul continuă lucrările începute, iar la 1902 reușì a pornì zidirea. A fost o veste îmbucurătoare pentru toți Românii, când s'a auzit că s'a pus în sfârșit piatra de temelie la noul templu și că pe viitor o clădire vrednică de aspirațiile noastre ale tuturor și vrednică cu deosebire de credințele noastre și de cultul nostru strămoșesc se va înălțà în străvechiul oraș ardelean, în Sibiiu.

Lucrările au înaintat cu toată bărbăția. Architectul Szalay a condus operațiile de zidire, pictorul Smigelschi a zugrăvit cupola, Babic din București a dat planurile la partea sculpturală. Asupra întregei munci au veghiat ochii pătrunzători ai dlor Partenie Cosma și Căpitan Lucuța, un emerit funcționar bisericesc, ai dlui asesor Nicolae Ivan, unul din cei mai ageri și activi preoți superiori din Metropolie, și în sfârșit mâna dreaptă la toate a fost tinărul monah și scriitor bisericesc dr. Miron Cristea, ale cărui cunoștințe de iconografie s'au dovedit foarte prețioase cu această ocazie.

Pe lângă aceștia tot clerul și poporul se interesà de mersul clădirii și la repețitele apeluri ale Metropolitului s'au pornit alte colecte și au încurs sume mari pentru sporirea fondului. Donatorii de căpetenie au rămas frații Mocsonyi.

Biserica s'a ridicat astfel și în trei ani de zile turle mândre se înălțară în mijlocul Sibiiului, această veche cetate săsească, încunjurată de Români, cetate de care ne leagă atâtea amintiri istorice. Noua Catedrală e o zidire impozantă, făcută după chipul și asămănarea bisericii Sfintei Sofii din Constantinopole — ceva cam barac în exterior, pentru combinarea turlelor cu cupola orientală, — dar în general face o impresie adâncă prin masivitatea ei și cu deosebire prin sunetul armonios al clopotelor chemătoare la rugă. Intrând, aceeași măreție se desfășoară: iconostas grandios, candelabre largi, cu brațe cucernice și pictura bizantină, destul de reușită, deasupra. Mai ales asupra acestei picturi s'a vorbit mult, unii fiind pentru bizantinizarea desăvârșită a picturei noaste bisericești, alții socotind'o ca o exagerare.

In preajma lui 1 Maiu s'a făcut sfințirea Catedralei cu solemnitatea vrednică de acest extraordinar de important moment cultural. Actul sfințirei a produs o adevărată mișcare în populație, care a venit la Sibiiu, ca la un loc de pelerinaj. Străinii și bisericile surori au cinstit această serbare prin participarea lor.

Mai rar ni s'a dat să vedem atâta mulțumire ca pe fețele preoților, întâii slujitori la noul altar. La mijloc părintele Metropolit Mețianu, înalt, frumos, alb și venerabil ca un patriarh; alături Episcopul Pop dela Arad; în urmă preoții superiori, inteligentul Mangra, zelosul Hamzea, directorul dr. Roșca și toți protopopii în odăjdiile lor, — pare că erau străbătuți de adânca mulțumire pentru desăvârșirea acestei munci și în rugăciunile lor se vedeà emoția.

Astfel I. P. S. S. Mitropolitul nici nu putea găsì mai potrivite cuvinte de introducere la cuvântarea retrospectivă și plină de vorbe înțelepte asupra limbii și legii strămoșești, ca aceste:

„Iată ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrînsa“...

Festivitățile urmate după serviciul divin sunt cele obicinuite la praznicile fraților noștri ardeleni cei iubitori de ordine: vorbiri avântate, mulțumiri adresate celor vrednici, conducte de torțe, concerte cu melodii românești și reprezentații teatrale. Firește că nici agapele n'au lipsit, căci sunt întocmiri vechi, creștinești, aceste agape, și generația de astăzi n'are motiv să se deosebească în acest punct de strămoșii săi...

Acesta este pe scurt istoricul acelei mândre podoabe a românizmului ce este astăzi catedrala ortodoxă din Sibiiu, ridicată în sudoarea feții Clerului și poporului român. Vestind izbânda asta a fraților noștri, ne aducem aminte de noi înșine. Inima ni se strânge de durere și obrazul ni se înroșește, gândindu-ne la neputința noastră de a le imità pilda cea bună și a ne însușì entuziasmul lor și spiritul lor de jertfă pentru a puteà aveà și noi o Catedrală aici în cetatea lui Bucur.

Nicolae Popescu.

Despre statornicia în credința strămoșească.

Predică rostită cu ocazia ținerii conferenții preoțești a tractului Hunedoara, la 25 Iunie (8 Iulie n.) în comuna Ghelariu, când s'a făcut și sfințirea bisericii din comuna aceasta.

De Gheorghe Rain, preot.

„Pentru aceea am venit,
ca să mărturisesc adevărul“.

Bucurați-vă iubiților credincioși! Bucurați-vă, căci iată veniră la voi dela apus și dela mează noapte, dela mează zi și dela răsărit — părinții și frații voștrii! Bucurați-vă, că iată din lungul și latul nostru protoprezbiterat, mai întâiu, voi a-ți fost acei fericiți, la cari a alergat iubitul nostru protopop, cu toți preoții de sub stăpânirea lui. Părintele vostru a dorit, ca sărbătoarea voastră de astăzi să fie mai strălucită, bucuria voastră de astăzi să fie mai mare și mai deplină și de aceea poruncă a dat, ca pentru ziua de astăzi toți preoții să'l însoțească până aici în româneasca voastră comună Ghelariu. Și iată că ascultând și supunându-ne poruncei sale — aproape toții aici suntem în mijlocul vostru, iubiților credincioși, pentru ca să luăm și noi parte la bucuria voastră din prilejul sfințirei acestei case Dumnezeești, a acestei sfinte biserici, zidită din vechime, înainte cu 136 ani, de către harnicii voștrii străbuni, și renovată acum din temelie, din hărnicia și vrednicia voastră!

Dar pare că aud șoaptele tainice ale piepturilor voastre, nedumerindu-se și întrebându-se între sine. Pentru ce oare ne-a făcut atâta cinste protopopul nostru, pentruce și-a adus la noi întreaga sa gardă preoțească, când noi bine știm, că chiar și la sfințire de biserici — pe alte locuri — abià duce cu sine câte 3—4 preoți?.. Dorind eu mult iub. credincioși, a vă deslegà această nedumerire, dorind, ca atât voi cei de aici din Ghelariu, cât și cei din alte comune din jur, cari vor fi aici, — să nu părăsiți această casă Dumnezeiască, fără a fi luminați în privința aceasta, — voiu să vă spun întâiu, că pentruce ne-am lăsat noi astăzi, chiar în zi sftă de Duminecă pe ai noștri credincioși, și am alergat cu drag la voi, iar în rândul al doilea mă voi încercà a vă arătà, că cum și prin ce ați puteà și voi la rândul vostru, să vă arătați vrednici de iubirea și dragostea ce va adus'o și v'o păstrează necontenit în pieptul său părintele vostru tractual, și împreună cu dânsul toți preoții voștrii. — Dorind eu a vă arătà zic, toate acestea, dar mai vârtos dorind eu, ca ceeace vă voiu spune acum, să și înțălege-ți bine, să între în inima și sufletul vostru, vă strig fraților cu sfta scriptură: „deșteptați-vă cei-ce durmiți și vă sculați din somn“.. „scoateți vicleșugurile din inimile voastre“.. dați apoi bine urechea și fiți cu multă luare aminte!

Iată Tu Doamne, Dzeul puterii și al măririi! Carele mi-ai dat și mie darul preoției Tale, și mai ales și pe mine zmeritul dintre mici a propoveduì cuvântul adevărului Tău, Trimite-mi putere și curagiu, dezleagă'mi limba, ca să pot vestì acestui credincios popor al Tău — taina rânduelii Tale!.. Trimite puternice stăpâne pe duhul tău cel sft. ca să lumineze inimile.. și să curețe de gânduri deșerte mințile acestor credincioși adunați acum aici, ca astfel ceea ce vor auzì rostindu-se astăzi dela mine — întru sfânt numele Tău — bine să înțeleagă, adânc în piepturi să sape, și roade îmbelșugate să aducă spre folosul lor vremelnic din această lume, și spre fericirea lor vecinică din viața viitoare!...

Iubiți ascultătorii! Vă făgăduisem mai înainte, că vă voi spune: ce ne-a îndemnat pe noi, să venim astăzi în mijlocul vostru?... Vă răspund cu cuvintele Dlui Is. Cr. că împinși de dragostea cea mare ce v'o păstrăm, — „pentru aceea am venit astăzi la voi, ca să vă mărturisim adevărul“! Deci, dacă voi îl veți înțelege, și apoi dacă veți aveà și credință tare, credință „numai cât un grăunț de muștar“ nimic, ce veți dorì, nu va fi vouă cu neputință a ajunge . . . .
. . . . . Ce casă este aceasta care ne

cuprinde? Ce ziduri sunt acestea cari ne încunjură! Ce atâtea capete descoperite, şi atâtea feţe pline de evlavie în acest lăcaş?.. Ce convorbiri, rostite în cântare armonioasă şi plină de dulceaţă auzirăm aici aproape din răsăritul soarelui, şi până acum!? Cu cine s'a vorbit... cui sau adus atâtea laude dintre aceste ziduri, în ziua de astăzi?

Iubite creştine! proşternete cu faţa până la pământ, „să stai bine, să stai cu frică“ aici în faţa Preaputernicului Împărat al ceriului şi al pământului, căci casa Lui este aceasta! Lui s'au adus astăzi atâtea laude. Cu el am vorbit şi ne-am înţeles în cântări şi rugăciune, cu El, cu Dzeul nostru, că această casă ce o numim biserică, casa Lui este. In faţa lui am stat şi stăm plini de sfială şi umilinţă, cu capetele descoperite, cu inimile deschise!.. Da, acest lăcaş zidit înainte cu 136 ani de străbunii voştrii, şi renovat acum atât de solid şi pompos din partea voastră, este o biserică gr. ort. românească; ea este o adevărată casă de locuinţă pământească a Marelui Dzeu!..

„Eu pentru aceea am venit, ca să mărturisesc adevărul“ a zis Dnul Cr. con timporanilor săi. Amăsurat acelui glas Dzeesc, vă zic şi eu vouă: Noi, preoţii voştrii, din acest tract, pentru aceea am venit, ca să vă mărturisim adevărul! Şi adevărul curat acela este, că scumpa noastră credinţă susţinută şi păstrată în această biserică, adecă preste tot în biserica gr. orientală răsăriteană, este cea mai veche credinţă şi lege dintre toate religiunile creştine. Fundată de Dl Is. Cr., întocmită şi organizată chiar de sfinţii săi apostoli şi mai apoi de Sfinţi părinţi, — această lege şi credinţă, legea noastră gr. orientală, după cum s'a tocmit şi organizat de acei sfinţi bărbaţi, aşa s'a păstrat la toate popoarele răsăritului în întreaga ei curăţenie, până în zilele noastre. Curat adevăr este şi acela, că de când s'a plămădit neamul nostru pe acest pământ, din orânduiala lui Dzeu, şi decând prin urmare picior românesc calcă pe aceste văi şi coaste, de atunci au trecut 19 sute de ani, şi scurgerea acestui uimitor şir de ani poporul nostru românesc — această biserică vie a lui Cr. — totdeauna în aşa fel de biserică, adecă în biserică gr. orientală românească a lăudat pe Dumnezeu.

Chiar şi fraţii nostri, uniţi cu patriarhul dela Roma, şi pe cari îi cunoaştem sub numirea de „uniţi“, încă în biserică comună gr. orientală, într'una şi aceiaşi lege şi credinţă cu noi, s'au închinat Tatălui 16 sute de ani.

Cu multă scumpătate au ţinut străbunii la această credinţă, la această biserică, căci bine ştiau ei, că pentru întărirea şi lăţirea acesteia au suferit atâtea amărăciuni înaintaşii lor. Bine au ştiut ei, că pentru această curată lege şi credinţă şi-au pus capul şi vieaţa sute de mii de harnici bărbaţi şi cuvioase femei. Ştiut-au ei bine, că pentru întărirea, lăţirea şi trăinicia acestei adevărate credinţe, alergau la moarte înfricoşată, ca la ospeţe vesele sutele de mucenici şi muceniţe, adecă bărbaţi şi femei tari de credinţă, cari mai bucuros îşi puneau capul sub bardă decât să se lapede şi să se despartă de aceea. Şi tocmai de aceia, pline sunt de [illegible] numele lor, preamăriţi sunt şi vor fi ei de această biserică până va fi lumea. Şi, repet, printre popoarele, cari au ţinut cu scumpătate la această credinţă mărturisită de biserica răsăriteană gr. or., totdeauna ca o stea luminoasă a strălucit poporul nostru românesc. Apoi dacă această credinţă a avut la toate popoarele mucenici, sau bărbaţi cari au suferit chiar moarte pentru ţinerea şi întărirea ei, — avut'a şi poporul nostru de aceia cu sutele. Nu pot, vremea nu mă îngăduie, ca să vă înşir numele luminate ale tuturora, va fi destul, să vă pomenesc numai despre unul, ca să puteţi crede şi să vă puteţi convinge despre acest adevăr.

Intre sutele de bărbaţi tari în credinţa bisericei şi a legei noastre gr. or., avut'a poporul nostru şi pe un fruntaş boer plin de avuţie, cu moşii întinse, cât hotarele la zeci de sate, vite cu sutele, ba chiar cu miile, slugi şi slujnice, câţi oameni la biserică, în zi de praznic... Pe lângă această avuţie a fost înzestrat el şi soţia sa dela Dumnezeu şi cu fericirea pământească de a aveà 4 feciori harnici şi frumoşi, cari erau lumina ochilor lor... Dar mai aveà *Constantin Brancoveanul*, căci aşa l'a chemat pe acest fericit român, mai aveà şi altă comoară mult mai preţioasă, mult mai scumpă şi mai dragă sufletului lui decât toate acestea, *legea* şi *credinţa* în care s'a botezat, biserica lui gr. or. românească.

(Va urma).

NOUTĂŢI.

Conferenţa interparlamentară din Londra s'a deschis Luni în palatul „House of Lords“ (casa lorzilor) din partea ministrului prezident Campbell Baunerman, care salută pe cei 400 delegaţi ai tuturor parlamentelor, face elogii scopului sublim al conferenţei: pace, şi încheie cu cuvintele: „A murit duma; trăiască duma“. A vorbit şi ministrul Apponyi şi deputatul rus Kovalensky, care a anunţat conferenţei că în urma disolvării dumei deputaţii ruşi şi-au terminat misiunea. Au şi plecat Luni seara înapoi. Ideea conferenţelor interparlamentare s'a zămislit în 1888 când 34 deputaţi englezi şi francezi s'au întrunit în Paris şi au pornit mişcare pentru de a pune parlamentele în legătură şi de a aduce la izbândă principiile păcii. S'au ţinut până acum 14 conferenţe în diferite centre ale Europei. Una a fost şi în Budapesta, cele mai multe în Paris.

*

Intâiul succes Abià acum după o luptă înverşunată, le a succes şi deputaţilor naţionalişti ca să le primească dieta ungurească o fărâmă din cererile lor. In şedinţa de Luni şi-a ridicat cuvântul dep. Dr. *Mihali* în discuţia asupra proiectului de budget al ministrului de comerciu şi a cerut între altele ca guvernul să ia măsuri, ca băncile să nu mai ia dela datoraşi sub nici un pretext mai mult ca opt percente. Şi — mirare — dieta, care din principiu respingeà tot ce veniă dela naţionalişti a primit cererea dep. Mihali cu toate că ministrul Kossuth declarase în dietă că nu o poate primi. E primul cuvânt al naţionaliştilor, căruia dieta i-a dat ascultare, pentru dietă de o însemnătate aproape fără valoare, cu atât mai preţios însă pentru interesele poporului, care se eliberează de o plagă grea ce o are pe spatele lui. Dacă ar fi ştiut jidănaşii şi filosemiţii din dietă că multe din băncile lor dela ţară nu pot există fără camete de 15—20 şi şi mai bine, pe cari le trag sub diferite pretexte de pe pielea bietului popor neştiutor, şi că prin acest decis le-a săpat înşişi groapa, de sigur treceau cu glorie şi peste această cerere a dep. Mihali făcută în condiţii foarte leale. Dea Dzeu, ca această primă fărâmă de succes să fie un început făcut într'un cias cu noroc şi bun augur pentru izbânda tuturor vrerilor neamului nostru duse în casa ţării de deputaţii naţionalişti.

*

Biserica din America. In 1 Iulie s'a pus peatra fundamentală la prima biserică *românească* în Cleveland. A fost o zi de praznic nemaipomenit pentru Românii de acolo.

*

Serata Z. Bârsan. Bilete pentru reprezentaţia de Sâmbătă seara se vând la librăria arhidiecezană Sâmbătă în 15/28 Iulie înainte de prânz la orele 9—12, pentru cea de Duminecă Sâmbătă după prânz la oarele 3—5.

*

Turneul Z. Bârsan. Serată teatrală se va da în ziua de 2 August st. n. (sf. Ilie) cu ocazia adunării generale a „Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român“ în sala dela hotel „Transilvania“ din Orăştie, cu concursul dşoarei Olimpia Braşovean şi a dlui N. Băilă, elevi ai conservatorului din Bucureşti. Inceputul la orele 8 seara. Se va juca: „Fraţii“, dramă într'un act, de Herman Bang. Declamaţie. „Furtuna casnică“, comedie într'un act, de Paul Ferien. După teatru urmează dans.

*

Concert cu tablouri vii se va aranjà Duminecă, în 29 Iulie în Hunedoara în sala hotelului „Hunyadi Várhoz“. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulţămită şi se cuitează publice. Bilete de întrare se capătă la dl Nicolae Macrea şi seara la cassă.

*

Dreyfus decorat. In 9 Iulie a fost decorat Dreyfus cu crucea legiunei de onoare. Toate trupele au defilat în faţa lui.

*

Umanitate. Din prilejul iubileului corpurile legiuitoare din România au decis să ridice în ţară 32 spitale rurale, toate după un plan, purtând numele Carol I.

*

Apel literar. Preotul rom. Gavriil Bodnariu din Közsvény (p. Szudrics, Bihor) face apel la domnii librari, respective editori de „cărţi“, ca să-i scoată în tipar colecţia de fabule, legende şi snoave, publicate prin ziare. Nu pretinde remunerare, decât un număr oarecare de exemplare şi profitul moral.

*

Nu-i glumă. Ministerul de războiu al României a dat ordin ca să nu mai dea comandanţii absolut nici un concediu, Ziarele române spun că acest ordin ar stà în legătură cu evenimentele din Rusia.

*

Purtarea inelelor. Arhiereul bisericei gr. cat. din Eperjes, Dr. I. Vályi, a dat ordin, prin care opreşte pe preoţii diecezei sale de a purtà inele, cu excepţia acelora, cari sunt insignii ale oarecarei vrednicii răsplătite de autorităţi mai înalte. Ordinul se bazează pe canoane cari opresc preoţilor purtarea inelelor după încheierea căsătoriei şi primirea darului.

*

Greva din Brad continuă. Terminul pus de direcţie pentru reluarea lucrului a trecut Luni şi nici un singur muncitor n'a trecut pragul minelor. Directorul Menching le-a anunţat că îi dimite pe toţi.

*

Principe sinucigaş. In Petersburg s'a împuşcat în zilele acestea principele Alexe Imeretinski. Şi acest fapt e adus în legătură cu evenimentele, cari au răsturnat întreaga Rusie. Toate merg pe calea racului.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, s'au mai făcut următoarele contribuiri, şi anume drept răscumpărare a felicitărilor căsătoriţilor Victor Tordăşianu cu Eugenia Iovescu, au dăruit: Avram S. Păcurar, protopop în Mercurea 5 cor., Elie Pop, înv. în penz. şi soţia sa Iliana, din Şomcuta-mare, 2 cor.

*

Seminariul din Blaj publică concurs de primire pe anul 1906/7 cu termin de14 August st. n. Se cere estras de botez, atestat şcolar şi de vaccinare şi declaraţia părinţilor că se obligă a împlini toate condiţiile recerute de regulament. Taxa întreţinerii cu toate taxele mai mici face 266 cor. la an, plătibile în patru rate. Rata primă de 76 cor. în 1 Sept. Elevii au să fie înzestraţi cu toate rufele şi hainele necesare în mod corăspunzător. In internat vor beneficià de toate comodităţile unui traiu higienic şi moral. Banii se vor trimite direcţiunii Rugările de primire se vor adresà Conzistoriului metropolitan din Blaj, iar prezentarea se va face în 1 Sept.

Internatul gr. ort. român diecezan din Beiuş.

Cu începerea anului şcol. 1906/907 se vor primì elevi în internatul gr. ort. român din Beiuş, cari vor frecuenta gimn. din loc pe lângă taxa anuală de 300 cor. solvită anticipativ: la 1 Septemvrie, 15 Noemvrie, 1 Februarie şi 15 Aprilie. Pentru această taxă elevii vor primì întreţinerea întreagă şi instrucţiune în studii.

Pentru medic, medicamente şi folosirea mobiliarului se va solvì îndată la înscriere o taxă de 10 cor.

Elevii cari pentru primadată recurg aici vor produce un atestat medical, cumcă sunt deplin sănătoşi, accentuat: liberi de trachomă.

Fiecare elev va aduce cu sine o plapomă, 2 perini, 2 schimburi de pat, o jumătate duzină din rufele necesare, perie de cap, dinţi şi de vestminte, hainele necesare cuprinse toate într'un inventar în 2 exemplare, unul pentru institut, altul pentru sine.

In caz când vreun elev înscris deja ar părăsì internatul fără motive acceptabile, e dator a desdaunà internatul cu câte 10 coroane pentru fiecare lună, despre ce părinţii respective tutorii vor da şi o declaraţie.

Suplicile pentru primire sunt a se înaintà la senatul gr. ort. român diecezan din Beiuş cel mult până la *20 August st. n.*, iar fostii elevi cari doresc a fi primiţi şi pe viitor tot până la acest termin au a se însinuà rectorului.

Beiuş, la 18 Iulie 1906.

Victor Fildan
rectorul internatului gr. or. catihet.

Inştiinţare.

Societatea „*Transilvania*“, fundată în 1867, pentru ajutorul studenţilor şi elevilor meseriaşi români din Transilvania şi părţile ei, publică concurs pe ziua de 1 Septemvrie st. n. 1906 pentru următoarele două stipendii:

a) Stipendiul „Al. Papiu Ilarian“ de 1800 lei anual, pentru studiul ştiinţelor politice şi de stat, combinate cu finanţele şi economia politică.

b) Un stipendiu de 800 lei anual, pentru filozofie, la una din facultăţile ungare.

Condiţiile ce trebue să întrunească concurenţii pentru stipendiul „Al. Papiu Ilarian“ sunt:

Să aibă titlul de doctor în drept dela una din facultăţile ungare.

Pe lângă titlul de doctor, vor mai prezentà actul de naştere cu care să dovedească, că este român şi n'a ajuns etatea de 30 ani, certificat medical că se află pe deplin sănătos.

Stipendiul se acordă pe timp de doi ani începător cu anul şcolar 1906 - 1907. Studiile le va urmà în Germania şi de preferinţă la Berlin.

Condiţiile pentru stipendiul de 800 lei sunt:

Testimoniul de maturitate,

Actul de naştere,

Actul de paupertate autentificat de notarul public sau de altă autoritate competentă.

Certificat medical că este pe deplin sănătos.

La acest stipendiu, vor fi preferiţi acei din concurenţi cari vor probà că sunt pregătiţi şi pentru ramura ştiinţelor naturale.

Stipendiul se acoardă cu începerea anului şcolar 1906—1907, pe tot timpul cât durează cursurile, după regulamentul facultăţii unde va urmà studiile.

Cererile se vor adresà dlui *G. Missail* prezidentul societăţii, strada Graţioasă, 2 până în ziua de 25 August st. n. Ori ce cerere sosită după data menţionată mai sus (25 August) se va considerà ca neavenită.

Concurenţii, cari vor reuşì şi vor dobândì stipendiul sunt obligaţi a trimite comitetului la finele fiecărui semestru şcolar certificat de frequentarea cursurilor şi procesul obţinut la studii, rezultatul fiind negativ i-se va retrage stipendiul.

De asemenea vor dà obligaţie autentificată de notarul public, prin care se îndatoreşte a rămâneà în patrie după terminarea studiilor, în cas contrar, vor fi urmăriţi pentru rambursarea sumelor cheltuite pe tot timpul studiilor.

Bucureşti, 23 Iulie 1906.

Comitetul.

Aviz.

Fiindcă ni-a venit la cunoştinţă, că mulţi din cei învitaţi prin postă nu ar fi primit învitări la adunarea cercuală (generală) a despărţământului D. Sămărtin al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ *convocată pe 2 August n. la orele 11 înainte de amiazi în comuna D. Sânmărtin*, prin aceasta sunt rugaţi toţi membrii fundatori pe viaţă, ordinari, ajutători şi onorari ai „Asociaţiunii“ cu domiciliul pe teritoriul despărţământului, a luà parte în ziua de 2 Aug. orele 11 a. m. la acea adunare, îndemnând pe toţi iubitorii de cultura poporului la participare, pentrucă deja până acum s'au anunţat domnii *Ioan Duma* şi *Nicolae Frâncu*, clerici absoluţi, pentru ţinerea de conferinţe sau prelegeri populare, iar dl *Titu Morar*, *bursierul societăţii* pentru fondul de teatru pentru declamarea poeziilor: „*Clăcaşii*“ de Oct. Goga şi „*Rugămintea din urmă*“ de Gh. Coşbuc. Seara se va aranjà şi o petrecere de vară.

Pentru comitetul cerc. al despărţământului D. Sămărtin al „Asociaţiunii pentru lit. r. şi cult. poporului r.“

Simion Caluţiu
vice prezident.

[181] 1—1

Edict de licitare.

Comuna bisericească greco or. română **Şugag**, protopresbiteratul **Sebeş**, vă dà în 2 Septemvrie st. n. a. c. la 11 ore a. m. prin licitaţie publică în întreprindere edificarea bisericei, după planul şi preliminarul de spese aprobat de veneratul conzistor arhidiecezan la 7/20 Maiu 1905, Nr. 4293—1905 Ep.

1. Preţul strigării e 33,437 cor. 10 fil.
2. Vadiul 10% a preţului de strigare.
3. Se poate face ofert şi în scris.
4. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà zidirea în întreprindere acelui dintre licitanţi, în care are mai multă încredere, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà procederea faţă de ceialalţi.
5. Contractul pentru întreprinzător intră în valoare îndată după iscălire iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea preaveneratului conzistor arhidiecezan din Sibiiu.
6. Planul şi preliminarul de spese cum şi condiţiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial gr. or. român în Şugag.

Şugag, la 9/22 Iulie 1906.

Comitetul parohial:
George Perian
paroh gr. or. şi prezident.

Nr. 278/1906
Văzut:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 277—1906. [144] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învăţători**, în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Alba-Iulia** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Acmariu**, salar de 600 coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
2. **Cetea**, postul al II-lea, salar de 600 coroane din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
3. **Ciugudiu**, salar de 600 cor. din locul şcoalei şi repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
4. **Măgina**, salar de 600 cor. solvit în rate lunare din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc; pentru formarea de cor remuneraţiune deosebită.
5. **Brădeşti**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
6. **Meteşiu**, salar de 600 cor. (240 cor. dela stat, iar 360 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.
7. **Pâclişa**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.
8. **Rimeţ-sat**, salar de 600 cor. (200 cor. dela stat, iar 400 cor. din repartiţie), cuartir şi lemne de foc.
9. **Tăuţiu**, salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Ceice doresc a ocupà vre-unul din aceste posturi îşi vor aşterne cererile lor compuse conform normelor la subsemnatul oficiu, în terminul indicat, îndatoraţi fiind cei instituiţi a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sărbători şi a cântà cu ei la sf. liturgie. Cuincuenalele se vor computà numai după serviciu de 5 ani dela ziua alegerii.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parohiale locale.

Alba-Iulia, 15 Iunie 1906.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 211—1906 [149] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de **învăţător** la şcoala confesională gr. or. din comuna biser. **Tătăreşti**, protopresbiteratul **Iliei**, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar de 600 coroane şi anume: ajutor dela stat 114 coroane, folosirea unui pământ sătesc 133 coroane, folosirea grădinei şcoalei 35 coroane, din repartiţie 318 coroane, lemnele de foc, precum şi grădină de legumi.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ilia, la 10 Maiu 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Iliei.
In conţelegere cu comitetul parohial.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 228—1906 protop. [150] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei **Şaldorf**, protopresbiteratul **Mediaşului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii îşi vor înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat, fiind datori a se prezentà în biserică, conform prescriselor regulamentare, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractului cu suma de 40 coroane anual în decurs de 10 ani.

Mediaş, 22 Iunie 1906

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 649—1906. [161] 3—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învăţători la şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cornăţăl**, salar 600 cor. din cassa alodială, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemnele necezare pentru încălzit.
2. **Râusadului**, salar 600 coroane din cassa alodială a comunei Răşinari, cuartir în edificiul şcolar şi lemnele necezare pentru încălzit.
3. **Roşia**, salar 600 cor. din cassa bisericei solvibil în rate lunare, cuartir liber în edificiul şcoalei, 2 stângini de lemne şi 3 cară de crengi.
4. **Şura-mare**, salar 600 cor. din cassa bisericei, cuartir în edificiul şcolar, lemnele necezare pentru încălzit şi $^1/_4$ jugăr grădină.
5. **Vurpăr**, salar 600 cor., 200 cor. din cassa bisericei iar restul de 400 cor. din repartiţie, cuartir libăr în edificiul şcoalei, 3 stângini de lemne şi $^1/_4$ jugăr grădină, eventual relut de grădină din cassa bisericei.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, vor aveà a se prezentà în comună în vre o Duminecă sau sărbătoare, spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic având a conduce cântările cu elevii în biserică şi a ţineà o strană.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu în comuna respectivă.

Cererile concursuale instruite în senzul normelor din vigoare se vor adresà subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Sibiiu, 28 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 297—1906 [162] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bran**, la şcoala centrală un post de învăţătoare pentru instruarea elevelor atât în obiectele ordinare de învăţământ cât şi în lucrul de mână cu deosebită conziderare la referinţele locale; salar anual de 600 cor. plătibil în rate lunare anticipative din cassa centrală a bisericilor brănene, 3 stângini lemne în natură, cuartir în natură eventual 90 cor., $^1/_4$ jugăr de pământ eventual 12 coroane.
2. **Codlea**, un post de învăţător, să aibă dexteritate în tipicul şi cântările bisericeşti spre a suplini şi postul de cantor tot a 3-a săptămână, având spre aşi dovedì dexteritatea să se prezenteze la biserică înainte de alegere; salar anual 600 cor., pentru cuartir şi lemne 100 cor., $^1/_4$ jugăr pământ, $^1/_3$ din venitele cantorale cam 100 cor. anual.
3. **Fundata**, un post de învăţător cu salar anual de 600 cor., cuartir în edificiul şcolar şi lemne de încălzit, $^1/_4$ jugăr pământ.
4. **Măgura**, un post de învăţător, care în Dumineci şi sărbători să ţină şi strană în biserică, salar anual de 600 cor. şi anume 160 cor. din fondul bisericei, 180 cor. repartiţie dela popor, 140 cor. dela comuna civilă, 120 cor. ajutor dela stat, cuartir în edificiul şcolar şi 12 cor. pentru $^1/_4$ jugăr de pământ.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt în respectiva comună începând dela alegere.

Doritorii de a ocupà unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Zerneşti, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale resp. şcolare.

Ioan Dan
adm. protopr.

Un tinăr român
cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în
Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).
Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Săptămâna din urmă
în Sibiiu, pe „Hermannsplatz“ se află
Electro-Bioscopul Lifka
(Kinematograph mai nou)
într'o hală spaţioasă de proiectat, construită şi întocmită anume pentru acest scop după cerinţele cele mai moderne.
Cea mai de seamă întreprindere în genul acesta, **admirabilă iluminaţie electrică** produsă prin un Dynamo-locomobil cu abur.
TEATRU
pentru fotografii vii în cea mai mare desăvârşire. Distins cu premiul cel mare la expoziţia universală din Paris 1900 şi Saint Louis 1904. — **Succesul cel mai mare pretutindenea.**
Tot a doua zi program nou. ☛ Se rezervă dreptul de a face schimbări în program.
Reprezentaţiuni zilnic la 7, 8 şi la 9 oare sara; Duminecа şi sărbătoarea la 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi la 10 oare sara.
Preţul de intrare: Locul I **80** fileri; Locul II **60** fileri; Locul III **30** fileri. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate. Copii, soldaţi dela sergentmajor Locul III **20** fil. — **Programe gratuit.**
[145] 2—2

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.
A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 17—
Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.
Primeşte în condiţii favorabile
☛ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☛ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☛ asigurări contra furtului prin spargere,
☛ asigurări de grindină,
☛ asigurări de accidente şi de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.
Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 38—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.
Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timişoara-Fabric
se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 47—52
Clopotele găurite
o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**
Preţcuranturi ilustrate gratis.

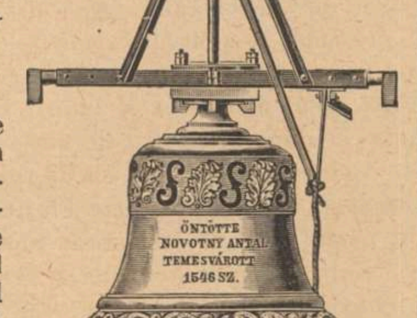

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 78 Sibiiu, Marți 18/31 Iulie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Sfășiată, nu zdrănțuită!..

Sibiiu, 30 Iulie n.

S'a întâmplat într'una din ședințele dietei ungare ținute săptămâna trecută, că un domn deputat maghiar, înflăcărându-se în cursul vorbirei sale, a scăpat din gură o expresiune nepotrivită, bagatelizătoare ba chiar ofenzătoare la adresa României, numindu-o *„fleac de stat balcanic“*, ungurește *„rongyos kis balkáni államocska“*.

O gazetă maghiară a scris apoi, că unul dintre deputații naționaliști români ar fi întrerupt pe ilustrul orator cu cuvintele *„nu e stat balcanic“*, iar altul cu cuvintele „e numai *sfășiată*, nu e *zdrănțuită*“, — pentrucă adevăratul înțeles al cuvântului *„rongyos“* acesta e: *zdranță!*

In notele stenografice, luate despre tot ce se vorbește în dietă, nu se află nici o urmă despre aceste întreruperi. Domnul *Bánffy* însă, îngerul păzitor al întregității statului ungar, a luat de bani buni cele scrise în gazeta maghiară, și a adus în ședința următoare, în firul unei interpelări, chestia pe tapet, formându-și din afirmativa întrerupere din urmă punct de acuzare în contra deputaților naționaliști români, că iată, cu toată negarea lor, *sunt irredentiști*, pentrucă ce alt înțeles poate să aibă întreruperea cu pricina decât acela, că România e azi sfășiată numai, dar va ajunge ea să fie iarăș întreagă, făcând parte din ea și — *Ardealul!*... Iată deci că e evidentă tradarea de patrie din partea Românilor!

S'a sculat numai decât inimosul deputat *Dr. Iuliu Maniu* și a răspuns domnului baron, că dacă peste tot a fost făcută întreruperea din întrebare, ea a fost foarte corectă și adevărată, pentrucă de fapt România e sfășiată, după-ce i-a fost răpită Bucovina și Basarabia, părți întregitoare cari i-au aparținut mai nainte.

Și s'a năpustit acum presa maghiară asupra domnului *Maniu*, și susține că a spus numai din *șiretenie* ceeace a spus, pentrucă gândul său și al tuturor celor de o credință cu el a fost totuș la *Ardeal* atunci când s'a făcut întreruperea cu pricina!

Acesta e faptul pe care voim să-l comentăm.

Intâiu de toate, trebue să ne exprimăm mirarea și părerea de rău, că din partea prezidentului camerei ungare nu a fost îndrumat la ordine deputatul care și-a permis să vorbească despre România în tonul în care a vorbit. Precum despre domnitorul țării, așa și despre statele străine, și peste tot despre aceia, cari nu sunt de față în parlament, ori nu sunt reprezentați în parlament, *nu e cuviincios* să se vorbească nimica rău, pentrucă nu le este dată posibilitatea de a se apără. Cu atât mai necuviincios este însă a vorbì de rău și a bagatelizà un stat, fie și mai mic, care se află în raporturi de *alianță* cu statul nostru.

România face doară parte din tripla alianță, nu pentrucă ea s'ar fi îmbulzit să între în această alianță, ci pentrucă a fost *poftită* să facă parte din ea. Regele Carol al României apoi, dintre toți domnitorii Europei, e cel mai intim amic al bătrânului nostru Monarh, care sigur că nu și-l'ar fi ales de amic și aliat, dacă ar fi domnitorul unui *fleac de stat*, unei *zdrențe de țărișoare*.

Maiestatea Sa domnitorul nostru a văzut la anul 1896 când a făcut vizită la București ce armată are România, ce razim bun poate oferì armata aceasta bine instruată și bine disciplinată monarhiei noastre în caz de primejdie, și n'a avut decât cuvinte de laudă și de admirație cu privire la cele văzute și experiate atunci în București și pretutindenea pe unde a trecut prin România. A văzut o țară pusă pe cele mai solide și mai sigure baze ale *înaintării*, pe toate terenele.

Dee-ne deci voie domnii din parlamentul ungar, să ținem de mai competentă părerea domnitorului nostru despre România, decât părerea lor.

Incolo apoi a avut mare dreptate domnul deputat român *Dr. Iuliu Maniu* când a spus în plin parlament, că dacă peste tot întreruperea cu *sfășiarea* României a fost făcută, ea s'a putut referì numai la *Bucovina* și *Basarabia*, provincii rupte din corpul României.

Acesta e fapt istoric, bine cunoscut celor ce cunosc istoria. Știm pe ce cale a ajuns Bucovina în stăpânirea Austriei și Basarabia sub domnia rusească. Nu le-a cucerit nime cu arma, au fost *luate*, au fost *răpite*. Ardealul însă n'a fost luat ori răpit, pentrucă Ardealul nici odată n'a făcut parte întregitoare din principatele române de odinioară. O singură dată, pe vremea lui *Mihaiu Viteazul*, a ajuns Ardealul pe scurtă vreme sub domn român, nu însă sub domnie românească, pentrucă și atunci Ardealul și-a avut independența sa ca stat, autonomia sa, legile sale, parlamentul său. A rămas ceeace a fost, *Ardeal*, n'a fost anexat la Muntenia, ori contopit în ea.

Mihaiu Viteazul cu ordinele și staturile Ardealului, cu aristocrațimea din Ardeal a ținut diete și a adus legi pe placul acestora, nu cu boerii sei din Muntenia. Iar în răsboaiele de cucerire, Românii din Ardeal au luptat *în contra* trupelor sale. Și se poate, că dacă s'ar face cândva o nouă încercare de a se cucerì Ardealul pe scama domnitorului din statul vecin, Românii iarăș vor luptà în contra fraților de un sânge și de o limbă. *Se poate!..*

Cu acest *se poate* să-și bată capul politicianii maghiari, pentrucă el reclamă o mulțămire perfectă a elementului românesc din statul ungar. Facă-ni-se deci situația atât de plăcută în statul din care facem parte, încât să nu hezităm în caz de necesitate a luptà iarăș, apărându-l, chiar și în contra fraților nostri! Cu bunăvoință, cu dreptate și sinceritate vrem să fim tratați în statul nostru, în casa noastră, iar nu cu suspiționări și cu acuzări lipsite de orice temeiu, în contra ridicării cărora trebue să protestăm cu toată tăria dictată de nevinovăția noastră.

Despre statornicia în credința strămoșească.

Predică rostită cu ocazia ținerii conferenții preoțești a tractului Hunedoara, la 25 Iunie (8 Iulie n.) în comuna Ghelariu, când s'a făcut și sfințirea bisericii din comuna aceasta.

De Gheorghe Rain, preot.

(Urmare).

Pe acest harnic român și bun creștin, dorit'au și alții ca să'l aibă. Apoi se știe, că nu prea putem numì pe cineva al nostru, dacă nu e de legea noastră.

Deci cei ce pândeau după Constantin și 'l doriau de al lor, dorit'au, ca el să'și lapede legea moștenită dela tatăl său, dorit'au să se lapede de botezul cu care s'a botezat. Și cei, cari au dorit acest lucru plin de rușine au fost Tătarii cei păgâni....

Aceștia se încearcă mai întâiu cu vorbe măgulitoare, cu făgădueli deșerte a se apropià de acest mare suflet, dar văzând că încercarea lor este zadarnică, recurg la armele siluirei. Dar, înalțăte suflete al meu, ridică-te suflete creștin, și privește cu sfințenie la un strălucit străbun al tău!!.. Văzând păgânii că Constantin nu voiește de bună voe a'și lăsà ce are mai scump: legea lui —, vreau să'l înduplece cum am spus, cu puterea. Mai întâiu îi răpesc averile cele mari, lăsându-l din om bogat ce erà, om sărac peritor de foame. Acum îi spun, că de va trece la legea lor, îndoită avuție va primì în locul celei răpite, iar de nu, își va pierde chiar și vieața, dimpreună cu soția lui și cu toți patru feciori ai sei.

Stânca, că este stâncă, și încă se clatină când e cutremur de pământ, însă harnicul nostru strămoș e mai tare decât stânca. El stă neclătit în legea în care s'a pomenit.

FOIȘOARĂ.

Carmen.

Mireasa mea albă cu chipul bălaiu,
Ascultă a nopții povață,
Ființei spune glia în poveștile ei
Și tainele vieții ne'nvață.
Nu simți tu fiorul ce'n tremur prelung
Răsare 'n adâncuri de ape,
Răsuflетul verii cum vine și 'n drum
Izvoarele vieții să desgroape?

E dragostea mare — ascunsa pornire
Ce sânul pământului poartă;
E ceasul când glia în truda ei mută
Învie-și țărâna sa moartă;
E clipa când vechiul prisos de viață
În straturi de flori se adună,
Când bobul sfielnic de spice răsare
Zâmbind în poleiul de lună.

Lumina și cântul nuntesc peste fire
Cu zvon de evlavie sfântă,
Cu brâne de aur e bolta încinsă
Și iarba livezilor cântă.
Azi lunca-i o mândră biserică largă,
Iar plopii străjeri la irugă,
Par preoți cărunți în odăjdii de praznic
Cu brațe 'nălțate spre rugă...

Mireasa mea albă cu chipul bălaiu,
In fața lor blândă și dragă,
Smerită să-'și plece genunchii trudiți
Și dragostea noastră pribeagă;
Și ceriul și glia ne-ascultă pe noi,
Și marginea zării albastre
Aprinde-o sfioasă făclie de veghe
Și 'n drumul nădejdilor noastre.

Noi suntem copìii pământului bun,
Drumeți ai poruncilor firii,
Și 'n sufletul nostru-i acelaș îndemn
Ce 'nvie pe câmp trandafirii.
Stăpână e firea ce bolta aprinde
Și seamănă flori în dumbravă,
Iar dragostea noastră-i un picur senin
Din vecinicu-i cântec de slavă!

Octavian Goga.

Martin Opitz și Românii.

Conferență publică ținută în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“ din Sibiiu Dumineca la 11 Martie n. 1906.

De **Ioan Baptist Boiu.**

(Fine).

Poporul nostru dela țeară este după părerea lui Opitz simplu (adecă fără carte), deștept dela fire, dar nu prea vorbăreț.

Ce pagubă, că poetul întrerupe deodată reflexiunile sale! Dar se vede, că i-se impuneau anumite rezerve. Doar el încă trăià la curtea lui Bethlen...

În versurile următoare poetul descrie frumseța regiunii. „Aici se află orice dorește inima omului“. Amintește râul Ampoiu plin de pești, apoi frumoasele păduri seculare, cari ofer bună ocazie și pentru vânat. In apropiere — zice — se află Șardul vestit pentru vinul său, care le priește și poeților...

Numai casele sunt rele. Aici curge aur curat. Țărani simpli se pricep bine la spălarea lui și aleg un năsip, care cu puterea sa cucerește oameni și țări. Auzim adeseori vorbindu-se de munți de aur: aici sunt, pe unde sunt. Aici poartă pământul în sinul său minunatul fruct, care se caută cu multă artă și trudă.

Se mai găsesc și alte metale nobile. Doar ziditorul lumii a pus în adâncimi toate acele lucruri, cari ne sunt de folos în viața aceasta. Astfel scoateți voi bani și avere din fundul pământului, unde altcum nime nu locuiește“.

Poetul laudă apoi pe Lisabon pentru multele sale cunoștințe, iubirea de pictură și muzică etc. Variează ideea din cunoscuta odă a lui Horațiu: Beatus ille qui procul negotiis...

Opitz prefere viața liniștită, dela țeară, celei sgomotoase de oraș. Fericit țăranul! exclamă el, apoi ne arată plăcerile împreunate cu traiul la țeară, în libera natură a lui Dumnezeu.

Dar deodată îl cuprinde dorul de patria sa germană. Scumpă patrie! când voiu trăì eu în tine? Deja mă avânt, rămâi acum cu bine, tu veche Dacie! Iar dta, domnule Lisabon, să rămâi ce ai fost: scumpul meu amic. Ce se cetește aici, cât de rău ar fi, totuși se ateste în viitor fidela mea prietenie, când nimic nu va mai fi din noi.

Aceiași căldură și simpatie, care transpiră din poemul „Zlatna“, a depus-o Opitz și în alt op al său întitulat „Beschreibung der Erde“. Acesta l-a edat în colaborare cu W. Hochmann.

Faptul, că altă peană mai dexteră a apreciat încă înainte cu câteva decenii cuprinsul numitului op voluminos, întrucât acela se refere la noi Românii, mă dispensează a mai revenì la el. Numai un

Turbând de mânie contrarii lui Constantin, şi în tovărăşia îngerilor întunerecului, iată că şi fac în adevăr aceea cu ce s'au lăudat. In faţa bunului şi iubitorului tată taie capetele, şi varsă sângele nevinovat la toţi patru feciorii lui. Curmă vieaţa şi a scumpei sale soţii. Şi iată strămoşul nostru cel cu multe avuţii, cel fericit cu soţie iubitoare şi patru feciori drăguţi, acum sărac fără avere, fără ajutor, fără prietin care să'l mângăe!..

El plânge. Ochii lui blânzi sunt ca două izvoară de munte. Şi ce credeţi, doară îi pare rău că n'a ascultat de sfătuitorii lui, ca să'şi fi cruţat fericirea? ?Nu!

Lacrămile lui nici nu sunt lacrămi de durere, ele sunt de mare bucurie pentru dânsul. El vede, şi simte că aceşti slăbănogi tocmai acea comoară nu i-au putut-o răpì, după care ţinteau. Se bucură, că soţia lui, feciorii lui, au trecut la Dzeu ducând cu dânşii comoara. Se bucură, că vede de pe acum, şi chiar de pe pământ, ce 'l aşteaptă sus la Dzeu, pentru că poate să ţină atât de tare la comoara ce trebue să o ducă acolo cu sine! Da, fraţilor, el se bucură să poată murì cu întreagă gloata sa în legea lui gr. or. românească, ca astfel cu aceia şi prin aceia să ajungă la lăcaşurile cereşti. Şi acum se şi apropie acel ceas; dar pentru ca el în adevăr mare mucenic să fie, contrarii lui nici nu'l omoară dintr'o dată, ci îl chinuesc. Trag pielea de pe el de viu şi întreagă, ca de pe mielul de jertfă, i-o umplu apoi cu paie şi punându-o înaintea lui râd şi îşi bat joc de el... Dar el cu toate durerile ce'l torturau, văzându-şi fericirea ce'l aşteaptă, plin de încredere în Dumnezeu, le spune acum păgânilor:

„Tatărime liftă rea
Deţi mâncă şi carnea mea
Nu mă las de legea mea.
Să ştiţi c'a murit creştin
Brancoveanul Constantin“.

Spuneţi'mi acum iubiţilor creştini, cari dintre sfinţii mucenici au fost mai tari în credinţă, decât acest străbun al nostru? Fericit este el pentru acea tare credinţă şi strânsă alipire către legea lui. Numele lui lăudat va fi de toată suflarea până va fi român pe pământ. Strălucit este însă mai pe sus de toate sufletul lui curat în lăcaşurile părintelui ceresc.

Dar să cercăm, că oare mai aproape afla-vom noi credinţă tare ca la Constantin? Fraţilor, nici nu e lipsă să căutăm mult. Priviţi la aceste ziduri mute ale acestei biserici. De ar puteà vorbì aceşti păreţi tăcuţi cum ne-ar povestì ei despre tăria credinţei strămoşilor vostri de aici din Ghelarin, şi de prin acest jur! Cum ne-ar spune aceşti păreţi, că nu este pusă în ei peatră — o singură peatră — care să nu fie stropită cu lacrămile amare ale obidiţilor şi năcăjiţilor vostri părinţi! Cum ne-ar povestì, cât erau aceia de săraci, că nu aveau, decât sufletul în oase. Şi apoi nici nu erau ei liberi ca voi astăzi. Grumazul lor erà juguit ca a boului, de amarul jug al iobăgiei... braţele lor toate roase de grelele lanţuri... Toate ni-le-ar povestì aceste ziduri... Dar ne-ar spune tot odată şi aceia, că acei părinţi ai vostri aveau totuşi o rază de lumină, ei scântee de mângăere ce le îndulceà vieaţa, *legea lor gr. or. românească*... Şi iată, că prin tot năcazul, prin toate neajunsurile, ei frumoasă biserică au ridicat, ca în aceasta şi prin aceasta să îşi ţină credinţa şi legea primită dela părinţi şi să o lase voauă fiilor şi nepoţilor lor de moştenire scumpă. Să o lase voauă cu limbă de moarte, ca să o păstraţi şi voi şi să ţineţi la ea, ca la însaşi vieaţa voastră, precum au făcut ei.

Deci cu ce sunteţi datori şi voi lui Dumnezeu şi pomenirei părinţilor şi moşilor vostri? Cu ce alta, dacă nu cu aceea, ca să ţineţi şi voi tot cu asemenea tărie şi putere la legea voastră, la biserica voastră?

Mângăiat este sufletul nostru, când vedem, că şi voi vă iubiţi legea şi credinţa, când vedem că şi vouă vă este scumpă biserica aceasta, dovediţi deci că sunteţi vrednici următori ai harnicilor vostri strămoşi. Această biserică zidită de aceia, şi reparată acum de voi atât de frumos, este mărturie vie despre acest adevăr.

Dar, de altă parte cu sufletul îndurerat, şi plini de mâhnire şi îngrijire trebue să vedem, că mai cu seamă prin aceste părţi se află câte unii printre voi slabi de înger, cari fac să se clatine sufletele —, să se scuture oasele părinţilor lor repausaţi, prin fapta nesocotită, că se lapădă de legea lor. Mai cu seamă acest lucru trist ne-a adus pe noi astăzi aici la voi, Iubiţi ascultători!

Pentru aceasta ne-am lăsat noi — după zisa scripturei — cele 99 oi, adecă pe parohienii din satele noastre, pentruca neşte păstori cu durere, să căutăm pe a suta, pe — cea rătăcită — adecă pe aceia dintre voi, cari au început a se arătà slabi în credinţa lor, cari au început a cugetà, că nu e nimica în aceea, a'ţi lăpădà botezul sau legea şi a trece la alta. Am venit să-i căutăm pe aceia şi aflându-i, să-i chemăm cu glasul părintelui adevărat îndărăt, şi să le mărturisim adevărul“.

Iubite creştine! Strămoşul tău Constantin — după cum auzişi — sufere cu răbdare a i-se luà averea cea mare întreagă, el priveşte liniştit cum se varsă sângele nevinovat al iubiţilor sei fii, al scumpei sale soţii, rabdă însuşi chinuri amare, ba rabdă moarte, numai să poată rămâneà, şi trece la Dzeu cu legea în care s'a pomenit. Iar' tu, strănepotul lui de astăzi, care nu ai să rabzi nici un năcaz pentrucă ţini la acea lege, eşti în stare să zici, că mai bucuros te desparţi de acea comoară, de legea ta dulce, de cât să suporţi mica şi neînsemnata sarcină de 25 creiţari, ca taxă sidoxială şi drept dar şi onorar pentru acei părinţi adevăraţi ai tăi, cari ziua noaptea priveghiază pentru fericirea ta. Eşti în stare să zici, că frângi sfânta verigă, care ţine legat sufletul tău de sufletul tatălui tău şi al mamei tale, adeseori pentru lucruri de nimica.

Iubiţi ascultători! Domnul şi Stăpânul, care a făcut pământul, Domnul şi Stăpânul, care a întins ceriul ca o piele pe deasupra lui, şi care a făcut toate câte sunt în cer şi pe pământ, a aşezat şi lăsat şi legi sau rânduelì, cărora trebue să se supună fiecare om. Şi dacă ne dăm seama bine şi suntem cu luare aminte, apoi vedem, că toate făpturile Dumnezeeşti aşa lucră şi se dezvoaltă după cum le-a fost hotărâtă legea dată lor de Dumnezeu. In peatra din stâncile acestor băieşaguri de aici dela voi, cine ştie câte mii de ani vor fi trecut, de când a sădit mâna lui Dumnezeu acel fier, pe care cu ciocanele şi maşinăriile îl alegeţi acum din ea spre folosul omenimei, şi acel fier, tot fier a rămas, până în ziua de astăzi!..

Nu a trecut la legea altora, nu s'a schimbat în sare, nici în var, nici în nimic altceva. Nu, căci stăpânul care l'a făcut fier la lăsat să fie, şi fier a rămas şi va rămâneà până va fi pământul. Priviţi la un strat cu multe feliuri de flori. Deşi sunt acele grămădite la olaltă, şi neavând loc îşi împletesc florile din capete, — ele legea lor dictată de Dzeu şi-o ţin!!. Căci spuneţi'mi văzut-aţi, auzitaţi sau pomenit-aţi când-va în vieaţă ca în firul de busuioc să înflorească trandafir?

Nici odată!!.. Apoi dacă aceste făpturi moarte să ţin aşa tare de legea lor, cu cât aşteaptă Dumnezeu mai mult dela tine iubite creştine, care ai minte înţelegătoare şi suflet nemuritor, să ţini la legea ta?

Când ai venit în lume ţi-ai îmbrăcat sufletul cu alba cămaşă a legii tale prin Stul. botez.

Această cămaşă sufletească nu ţi-o poţi aruncà şi schimbà cu alta, căci alt botez doar nu mai poţi aveà. Deci, tu lăpădându-ţi şi desbrăcându-ţi sufletul de acea haină, — de legea în care te ai botezat, — vei ajunge a stà gol şi ruşinat înaintea Stăpânului tău!..

Negreşit îţi va zice: „prietine, cum ai întrat la mine fără haină de nuntă“?.. Adecă, cum nu te ruşinezi a stà gol înaintea mea? Cum a-i îndrăznit a-'ţi desbrăcà cămaşa botezului tău? Şi negreşit vei auzì năpraznica judecată: „luaţi pe acest gol şi fără haină de nuntă, şi-'l aruncaţi în întunerecul cel mai din afară, unde este plânsul vecinic şi scrâşnirea“!

Legea, fraţilor, legea şi credinţa este legătura sfântă, care leagă om cu om, şi pe pământ şi în cer. Da, şi în Cer! căci cari am fost de o lege şi de o credinţă la olaltă vom fi, la olaltă ne vom veselì şi în ceruri... „Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce-va să fie“... Aşa zice bunul creştin în toată ziua în rugăciunea „Credeului“.

(Va urma).

---

singur pasaj îmi permit a cità aici, care l-am preluat din discursul ţinut la inaugurarea muzeului de dl I. St. Şuluţu, venerabilul prezident al „Asociaţiunii“ noastre:

„Din această mestecătură din care poporul valah îşi trage originea sa se dezvoaltă capete, cari sunt clasice şi s'ar puteà folosi de model pentru piatră scumpă. Capete, cari şi înlăuntru ascund ceeace pe din afară ne arată: căci o minte, o judecată mai ageră, o uşurinţă de a înţelege repede, împreunată cu o purtare îndemânatică, precum vedem câteodată la cel mai de rând Valah, nicăiri nu vom găsì“.

Caracteristica scrierilor lui Opitz este sinceritatea şi iubirea de adevăr. Iar celce posede aceste nobile calităţi, îşi asigură pentru totdeauna un titlu de recunoştinţă în inima poporului nostru, care după zisa unui poet român — a fost, este şi va rămâneà:

A Romei viţă veche
Sădită în Carpaţi. (*Z. Boiu*).

Conferenţa interparlamentară.

Luni, 23 Iulie n. s'a întrunit la Londra în sala cea mare din Westminster a XIV conferenţă internaţională a deputaţilor tuturor parlamentelor din lume. De rândul acesta s'au prezentat pentru prima oară şi deputaţi japonezi, împreună cu mai mulţi colegi ai lor din America de Nord şi de Sud.

Lucrările acestui parlament al parlamentelor vor fi de cea mai mare însemnătate pentru lumea întreagă.

E vorba ca toate litigiile dintre naţiuni să se resoalve pe cale pacinică. Dar înainte de a vedeà care e programul conferenţei, să facem istoricul acestui soi de congres internaţional.

Ca mai la toate lucrurile, începuturile uniunii interparlamentare au fost din cele mai modeste. Erà într'o zi de toamnă, la 31 Octomvrie 1888, când 20 de deputaţi francezi şi 10 englezi se întruniră într'o sală a unui hotel din Paris. Deputaţii francezi aveau ca prezident pe Frédérich Passy, iar deputaţii englezi pe Randal Cremer.

Ei se întruniseră ca să constitue un tribunal de arbitraj anglo-francez.

In decursul desbaterilor s'a propus apoi, ca la 1889 să fie invitaţi la Paris deputaţii tuturor parlamentelor, pentruca ideia arbitrajului să se răspândească şi mai departe. Când a auzit Gladstone de întrunirea din Paris a exclamat: „31 Octomvrie 1888 are să fie o zi istorică!“ Dezvoltarea ce au luat'o de atunci conferenţele interparlamentare i-a dat dreptate. Dreptate a avut şi Frédéric Passy când la 1888 a zis: „Ideia de pace umblă acum în Omnibus, va venì însă timpul când ea va umblà în echipajele regilor“.

In adevăr, uniunea interparlamentară, care a luat naştere într'o simplă sală de hotel, acum îşi serbează întrarea în venerabila şi antica sală din Westminster, stându-i la dispoziţie echipagele regelui Angliei.

Lucrările conferenţii interparlamentare vor aveà un efect deciziv asupra apropiatei conferenţe internaţionale din Haga. Deputaţii vor luà în dezbateri chestiunea unui tribunal de arbitraj obligator, a desarmamentului parţial, precum şi a altor chestii privitoare la reglementarea războiului în caz de necesitate.

Reprezentanţii parlamentelor din lumea întreagă mai plănuesc încă şi altele. Astfel ei nu vor ca să rămână o simplă societate particulară; ei vor să dea lucrărilor o autoritate mai mare, un prestigiu internaţional, căutând să transforme uniunea interparlamentară într'un Parlament mondial internaţional.

Ajunge ca 2000 de bărbaţi aleşi ai diferitelor naţiuni civilizate să se întrunească şi să declare că ei sunt reprezentanţii unei colectivităţi pe cale de a deveni internaţională. Nimeni nu le va contestà ambiţia să ia direcţia internaţională a chestiilor ce despart statele popoare şi de a le da o soluţie în sens pacific.

Conferenţa dela Londra va fi deci în curând nucleul constitutiv al unui congres european, dar în senz mai larg decât limitele Europei. Ea va deveni o putere internaţională centrală, osia în jurul căreia se va învârti întreaga lume civilizată. Se poate, că tendinţele centrifugale nu vor lipsì, dar tocmai ele, împreună cu forţele centripetale vor întreţine mişcarea ce va gravità în jurul osiei. Cu cât se va afirmà mai bine, mai puternic congresul european, cu atât va contribuì la victoria moralei şi la combaterea forţei brute.

Unul din primele puncte ale programului conferenţii dela Londra e intrarea grupului american în parlamentul internaţional. Despre aceasta mai fusese vorba şi anul trecut, dar atunci nu s'a putut realizà, de oare ce nu există încă un fel de parlament internaţional. După propunerea italianului Pandolfi, s'a admis însă, ca uniunea interparlamentară să se considere ca un parlament internaţional. De astădată la Londra statutele uniunii se vor modificà în acest sens. In chipul acesta sentimentul de răspundere al uniunii se întăreşte şi deciziunile ei vor căpătà o însemnătate mai mare.

Membrii acestui parlament internaţional nu pot fi decât deputaţi în activitate. Cei cari îşi vor fi perdut mandatele lor, trebue să iese din parlamentul internaţional. Cauza este, că între acest parlament şi cele ale diferitelor ţări trebue să fie un contact continuu. Deciziunile ce se vor luà în el, trebue să se ducă la îndeplinire în parlamentele tuturor Statelor.

Uniunea interparlamentară va dispune de un buget propriu al seu, care va fi furnizat de fiecare Stat aderent. Banii se vor folosì la facerea de anchete, rapoarte etc.

Rămâne bine înţeles, că uniunea interparlamentară nu va dispune de cât de forţă morală. Vor fi unii cari vor zice că numai atâta n'ajunge. Aceştia se înşală însă asupra spiritului timpului în care trăim.

Observând bine lumea noastră vom vedeà, că forţa morală stăpâneşte mai mult decât milioanele de baionete şi miile de tunuri din cauza cărora Europa a căpătat fizionomia hipocratică ce o are azi.

„Secolul“.

NOUTĂŢI.

Din parlament. După-ce casa de sus a votat în şedinţa ţinută Sâmbătă, atât budgetul anului curent, cât şi celelalte legi votate de dietă, camera ungară mai ţine o şedinţă scurtă, astăzi ori mâne, pentru a luà act despre hotărîrile casei de sus, şi apoi întră în vacanţe. Consiliul de ministri a hotărât, ca vacanţele se dureze *până la 10 Octomvre*. Primministrul *Weckerle* pleacă astăzi la Ischl, pentru a face raport Maiestăţii Sale despre cele săvârşite din partea parlamentului şi despre situaţia politică din ţară.

*

† Vasilie Zehan, advocat în Dicio-Sânt-Mărtin, unul dintre cei mai distinşi fruntaşi ai neamului nostru, conducătorul Românilor din comitatul Târnava-mică, a decedat Joi seara în Franzensbad. A fost om iubitor de adevăr şi de dreptate, apărător energic şi conştienţios al intereselor poporului român, şi cu regrete sincere vor luà act despre tristul eveniment toţi câţi l'au cunoscut. Din partea familiei s'a dat următoriul anunţ funebru:

Subscrişii cu inimă zdrobită de durere aducem la cunoştinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că prea iubitul şi în veci neuitatul lor soţ, tată, socru, frate, unchiu și cumnat *Vasilie Zehan*, advocat, membru fundator al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, directorul despărțământului D. Sânmărtin al aceleiaș Asociațiuni, membru în directoriul „fundațiunii șuluțane“, membru ordinar al societății pentru crearea unui fond de teatru român, membru virilist în comitetul jurisdicțional din comitatul Târnavei-mici etc. — după lungi și grele suferințe în al 63-lea an al etății și al 13-lea an al fericitei sale căsătorii a doua și-a dat nobilul suflet în mânile creatorului în 26 Iulie st. n. departe de patria sa și de iubiții sei copilași încă minoreni. Rămășițele pământești ale scumpului și mult regretatului defunct se vor transportà dela Franzensbad din Bohemia și în 30 Iulie st. n. la ora 5 după amiazi se vor ridicà dela gara Dicsőszentmárton așezându-se spre vecinică odihnă în cimiterul din loc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Dicsőszentmárton la 27 Iulie st. n. 1906. văd. Aneta V. Zehan născ. Popp jalnica soție. Irina Fincu, născ. Zehan, Vasilie Eugen și Emilia Gabriela ca fiu și fice, Victor Fincu ca ginere. Petru Zehan, Maria Zehan, Ioan Zehan, frați și nepoți. Gheorghe Popp și soția Hareti n. Teodorescu, Dr. Dumitru Popp și soția Elena n. Bogdan, Emil Popp și soția Carolina născ. Fincu, Maria Popp și soțul ei Dumitru Muntean, Silvia Popp și soțul ei Teodor V. Păcățian, Valeria Popp și soțul ei Gavriil Maier, Iuliu Popp, ca cumnați și cumnate.

*

„Crezul Românului“. Acum de curând a fost reprodus din *„Amicul Tinerimei“*, foaie care apare în București, România, sub direcțiunea dlui director de școale *I. Moisil*, aproape de toate ziarele din regatul român și dela noi, un *credeu politic*, despre care în *„Amicul Tinerimei“*, unde a fost publicat întâiu, se spuneà, că „fiecare tinăr român ar trebuì să se obicinuiască a spune în fiecare sară, pe lângă rugăciunile către înaltul creator încă și acest credeu al Românului“. Firește, ziarele cari l'au reprodus, l'au dat ca product literar al dlui *Moisil*. In dragul adevărului venim însă să facem constatarea, că și dl Moisil *a reprodus* numai acest crez politic, și anume din *„Calindariul Poporului“* de pe anul 1902, unde a apărut întâiu, compus fiind de dl *Victor Lazar*, care tocmai pentru acest credeu și pentru biografia lui *Butean*, publicată în acelaș călindar, a trebuit să stee cinci luni de zile în temnița de stat din Seghedin.

*

Dar. Dl Dr. *Ion Fruma* adv. în Sibiiu, din prilejul logodnei sale cu dșoara *Livia Moldovan*, fica fostului protoprezbiter din Agnita, a dăruit pe seama mesei studenților din Brașov suma de 20 cor.

*

Post de directoară. Comitetul reuniunii femeilor române din Brașov a deschis concurs nou pentru ocuparea postului de directoară la internatul de fete. Beneficiul e 800 cor. leafă, locuință și toată întreținerea. Terminul de concurs e 2/15 August.

*

Dar pentru biserică. Credinciosul *Aron Macra* și soția Floarea din parochia Cainelul de sus, protoprezbiteratul Zarandului, au donat pe sama sfintei noastre biserici un apostol legat, cu litere latine, 10 coroane și un rând de vestminte preoțești în preț de 100 coroane. Pentru această nobilă faptă în numele comitetului parochial și al poporului le exprim și pe această cale cea mai deplină și sinceră mulțămită și recunoștință. Cainelul de sus la 15/28 Iulie 1906. *Dionisie Mateeș*, paroh rom. gr. ort.

*

Barabás căzut. Vestitul șovinist dela Arad a perdut dintr'odată două cercuri. De cel dela Arad a fost abzis și a candidat din nou la cercul VII din Budapesta. Joi a fost alegere și la Arad, cercul rămas vacant, unde a fost ales Dr. Müller Károly, cel mai mare antagonist al lui Barabás, și la Pesta, unde a ieșit biruitor Eötvös Kár. cu 3173 voturi. Barabás a căpătat numai 2540.

*

La expoziție vor veni în luna Sept. primarii orașelor Roma, Milano și Veneția. Cu acest prilej o comisie aleasă de consiliul comunal al Romei va aduce cinste orașului București o lupoaică de bronz, simbolul Romei.

*

Petrecere de vară va aranjà tinerimea studioasă din Poiana Sibiiului Duminecă în 23 Iulie v. în pădurea „Staule“. Taxa de întrare benevolă. Invitări speciale nu se fac. Petrecerea la caz de timp nefavorabil se va ținea în sala școalei. E angajată muzica din Bratei. Venitul e destinat, pentru zidirea bisericii cele nouă.

*

Societate studențească. In București s'a constituit în zilele acestea o societate a tuturor studenților univerzitari, care are scopul să unească toate societățile întruna singură eliminând orice influințe ale partidelor politice.

*

Examen pedagogic de stat au făcut cu succes foarte bun la institutul din Székely-Keresztur trei învățători români: Gedeon Henteș, Ion Popa și Ion Murășan.

*

Emanciparea. In America s'a și izbit emanciparea femeilor de inconvenientul, că cele mai multe fete emancipate rămân nemăritate. In anul trecut școl. a avut univerzitatea din Chicago 1060 de eleve, dintre cari s'au măritat însă abia 170. Asta merge an de an. Fetele s'au desgustat de emancipare și s'a pornit între ele curentul de a se lăsà de școală prea multă și mai bine să se mărite.

*

Bancă nouă. Fruntașii români din Buteni și jur au hotărât înființarea unui institut de credit cu un capital social de 100 mii cor. Adunarea constituantă se va ținea în 15 Sept.

*

Numire. Ministrul de interne a numit de dșoara Dr. Valeria Curtuțiu medic la asilul de copii din Ghiula. E prima româncă din Ungaria doctor în medicină.

*

Școală comercială se va deschide în 1 Sept. în Constantinopol — spun ziarele din România.

*

Bucurie tristă. In timpul din urmă toată lumea din Holanda săltà de bucurie că regina Wilhelmina se apropià de pragul bucuriei familiare, de a dà țării moștenitor. O telegramă vestește însă că Marți s'a întâmplat nenorocirea, că copilul s'a născut fără vreme, mort. Regina e bolnavă.

*

Oraș nesănătos. Cel mai nesănătos oraș din Europa este Madrid. Vara are călduri caniculare, iarna frig nesuportabil. Acestea le cauzează stradele înguste. Aci nu se ține nici o seamă de vrun serviciu sanitar, higienă, odăile murdare și bolnave, traiul rău, consumația falsificată. Urmarea e că pe când în alte orașe mor la an la o miie de oameni 20, în Madrid mor 40 la aceiaș măsură.

*

Aur îngropat. In comuna Sisești s'au aflat la săparea unui fundament 16 bucăți de aur fiecare învălite în sdrențe. Cum au ajuns acolo nu se știe.

*

Catastrofă. Un tren accelerat de pe malul lacului de diamant din America a sărit din șine la o cotitură, s'a izbit de stâncă și s'a prăbușit în adâncime de 150 metrii în lac. S'a prăpădit o mulțime de oameni.

*

Foc uriaș a bântuit în apropiete de Petersburg în Rusia. Au ars cinci mii de edificii și s'au prăpădit peste 600 de oameni.

*

Sinucidere curioasă. La japonezi dintre modurile de sinucidere se cultivă cu predilecție aruncarea în craterele Vulcanelor. Ei cred că în chipul acesta, spulberați în cenușe, se pot apropià mai cu rând și mai ușor de cer. Sinucigașii de multe ori fac cale de sute de chilometrii pe jos până la un vulcan unde se aruncă cu zimbetul mulțămirii pe buze în clocotul înfricoșat al craterului.

*

Viața lungă. O statistică americană se ocupă cu datele traiului din diferitele țări și ajunge la constatarea că oamenii cari trăiesc mai mult sunt în statele balcanice. In Bulgaria sunt pe an cam 3883 bătrâni peste 100 de ani, în România 1084, în Serbia 578. Apoi Francia are la an cam 213, Spania 400, Anglia 146, Islanda 570. Țările de nord au și mai puțini. Scoția 26, Norvegia 23, Șvedia 18, Dania abia 2, iar vestita Elveție nici unul.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea examenului dela școala poporală română gr. or. din Brad, tractul Zarand, domnul Dr. Ioan Papp, advocat în loc, a binevoit a dà ca premii pentru elevii și elevele cu calcul *foarte bun* suma de 36 coroane, care s'a și împărțit în ziua de 4 Iunie v. a. c. pe lângă alte premii în cărți date din partea bisericii.

Generosului donator i se exprimă profundă mulțămită.

Brad, la 20 Iulie 1906

Ioan German
epitrop.

*

Comitetul parohial din comuna bisericească *Berghiu* aduce și pe calea aceasta credincioșilor duși în America cea mai călduroasă mulțămită pentru sumele trimise de acolo pe seama bisericei din comuna numită. Au trimis ajutoare următorii:

Nicolae Coman, din Berghiu, George Dăian, din Oarda-de-sus, Ioan Cecian, din Ghirbom, Ioan Stoia, din Oarda-săsească, fiecare câte 2 fl. 50 cr.; Simeon Ionuțiu 60 cr., Simeon Morariu, Simeon Manis, ambii câte 62 cr., toți din Chirpăr; Pavel Logojan, din Oarda-de-sus, Nicolae Oancea, din Dumitra, Todor Necifor, din Straja, Gavrilă Hiliaga, din Daia-rom., Zevedeiu Cipu, din Daia, Ioan Dobrota, din Ghirbom, George Hățegan, din Oarda-de-sus, fiecare câte 1 fl. 25 cr.; Petru Dămian 25 cr., Ioan Drăghiciu 62 cr., Nicolae Șârbu 62 cr., toți din Sebeșul-săsesc; Elisapta Cosma, din Sângătin 1 fl. 25 cr.; Ioan Stănesă, Moisă Muntean, ambii din Apoldul-mic; Titu Dateș, din Arpașul-de-sus, fiecare câte 62 cr.; Alexandru Furar 25 cr., Aconte Dateș 62 cr., ambii din Arpașul-de-sus; Ioan Solia, din Micasasă 25 cr., Augustin Păulea, din Făget 62 cr., Constantin Savea, din Făget 25 cr., Ioan Mihaiu, din Lunca 25 cr.; George Surdu, din Bertan 52 cr., Simeon Opincariu, din Sebeșul-săsesc 1 fl. 25 cr., Ioan Copăcian, din Adămuș, Savu Moga, din Răhău, Nicolae Staicu, din Sebeșul-săsesc, Nicolae Dragomir, din Armeni, Dionisie Nandra, din Rășinari, fiecare câte 62 cr.; Mihăilă Bohoiu, din Doștat 1 fl. 25 cr., Iosif Cunța, din Săsăuș 62 cr.. Ioan Pancian, din Doștat 50 cr., Ilie Opriș, Vasile Opriș, ambii din Armeni, Nicolae Farcaș, din Sângătin, fiecare câte 62 cr., George Muntean, din Armeni 50 cr.. Teod. Popa, din Apoldul-mic, Nicolae Reponțan, din Sângătin, ambii câte 62 cr.; George Simerica, Călugăr, din Țartaiea 37 cr., Ioan Irimie, din Pianul-de-jos, 25 cr., Pavel Lapodnig, din Moldova 37 cr., Vasile Capătă, din Săsciori 50 cr., Ninu Nanciu, Savu Nanciu, Panfilie Panfilie, toți din Pianul-de-jos, Simeon Dura, din Pianul-de-sus, Nicolae Suman, din Doștat, fiecare câte 62 cr., Iosif Săbău, din Vingard 1 fl. 25 cr., Nicolae Coțofana, din Avrig, George Oarga, din Seuș, ambii câte 75 cr., Ioan Suciu, Nicolae Radu, ambii câte 62 cr., din Vingard, Ioan Murășan, din Ohaba, 1 fl. 25 cr., Ioan Bonzan, Nicolae Bonzan, ambii câte 25 cr., din Cința, Ioan Iosif, din Avrig 37 cr., Lazar Bonzan, din Cința, George Nanu, George Vasile, din Arpașul-de-jos, ambii câte 25 cr., George și Eva Milea, din Veștem, Petru Susan, din Oarda-de-sus, ambii câte 62 cr., Teodor Teodor, din Strajea 37 cr., Simeon David, din Chirpăr, Gligor Lancrănjan, din Pantoș, Ioan Muntean, din Avrig, Chirion Margițiu, din Chirpăr, Vasile Hulea, din Heneg, Nechifor Fulea, din Heneg, Nicolae Muntean, din Topârcea, Iosif Pintea, din Blaj, George Radu, din Opud, fiecare câte 62 cr., Panfilie Gligore, din Strajea 1 fl. 25 cr., Vasile Cucui, din Cetatea-de baltă 25 cr., Teofil Stoia, din Taun 62 cr., Ioan Costea, din Sâncel 25 cr., Eftimie Popa, din Făget, 62 cr., Ioan Senia, din Făget 1 fl. 25 cr., Nicolae Datu, din Topârcea 62 cr., Ioan Tosca, Dumitru Piștea, ambii câte 25 cr. din Micăsasa, Augustin Roșu, din Țapu 50 cr., Mihail Onicie, 25 cr., Ioan Vasile 50 cr., Vasile Gabor 62 cr., Vasile Gabor lui Ioan 50 cr., toți din Lunca; Augustin Niscuta, din Igiștorf 62 cr., Vasile Negru, din Berghiu 2 fl. 50 cr., Ioan Muntean, Nicolae Muntean, ambii câte 62 cr., din Heneg, Aurelia Heprian, Tațana Sijman, Dozofteiu Sijman, fiecare câte 1 fl. 25 cr.. toți din Berghiu. Aurel Budula. din Heneg 75 cr., Nicolae Urluc, din Rușì 62 cr., Mihailă Ferezan, din Sighișoara 37 cr., Filimon Aron, din Igiștorf 62 cr., Ioan Brezoiu, din Vard, Nicolae Schiau, ambii câte 62 cr., Ioan Oros 37 cr, ambii din Ichiștor, Ilie Abeto Oros, din Igiștorf 1 fl. 25 cr., Ioan Branzia, din Sebeșul-săs. 25 cr., Ioan Breazu, din Răhău 37 cr., Miron Nistor, din Gijasa-desus, Ioan Clailuț, din Igișdorf, ambii câte 62 cr., Samoilă Costantin, din Igișdorf 37 cr., Chirilă Radu, Vasile Vințan, ambii câte 2 fl. 50 cr., din Berghiu, Ioan Miclea, din Igișdorf 62 cr., Alexandru Penția, Ioan Vințan, Nicolae Lăncrăjan, fiecare câte 2 fl. 50 cr., Dobran Donu 2 fl., toți din Berghiu, Simeon Dragomir, din Heneg 62 cr., Nicolae Grozia, din Ohaba 62 cr., Petru Morariu, din Laz 1 fl. 25 cr., George Câmpian, Vasile Coman, Lojin Saician, fiecare câte 2 fl. 50 cr., toți din Berghiu, Ioan Nestodiu, Tanasie Mocin, Ilisie Brad, Ilie Miclea, Ioan Mani, Tanasie Balu, fiecare câte 62 cr., Tanasie Bunea 25 cr., toți din Nou român, Corneliu Cazac, din Bruiu 25 cr., Ioan Gergel, din Proștea 62 cr., Todosie Bondea, din Nou-român 25 cr., Moisă Tatu, din Vecerdan 1 fl. 25 cr., Nicolae Ursu, Ilie Todor, Ioan Popa Nițu, fiecare câte 62 cr., Ilie Androne 25 cr., toți din Pianul-de-jos, Vintilă Sas, din Sebeșul-săs. 75 cr., George Țărian, din Berghiu 1 fl. 25 cr., Ioan Ganga, Simeon Core, ambii câte 75 cr., din Heneg, Ioan Țintea, din Săsăuș 2 fl. 50 cr., Ioan Hulea, din Heneg 62 cr., Stefan Dragomir, din Ohaba 62 cr., Valeriu Teușan, Ioan Geușan, ambii câte 1 fl. 25 cr., din Berghiu. Ioan Popa, din Rășinari, Vas. Pandrea, din Mărgineni, ambii câte 62 cr., Tovie Popa, Partenie Pascu, Ioan Popa, toți din Beșinău, Vasile Broșcoțan, Stefu Vasile, ambii din Ohaba, Miron Todința, din Chirpăr, fiecare câte 62 cr. Suma totală 125 florini.

*

Religioșii și credincioșii poporeni din comuna Vulcez (tractul Devei), au fost și sunt cuprinși de-o durere mare sufletească văzându'și biserica lor, casa lui Dzeu în stare slabă. — Impuls durerii au dat și recunoașterea de sine în ce privește starea lor materială la care nici de cum nu pot recurge în cazul când numai ar trebui să-'și renoiască biserica, decum să își edifice una nouă.

In starea aceasta dureroasă îi află în una din Dumineca anului trecut nobilul și evlaviosul și bunul creștin, dl August de Herbay, notar cercual, care sădì în inima poporului o bună speranță și mângăiere prin aceea că îl sfătuì, ca toți întrunindu-se să adune ei între ei din puținul lor în Dumineci și sărbători bani, bucate, etc. astfel înființând un fond. Acesta cu timpul crescând pe lângă un alt ajutor ar puteà edificà o nouă sftă casă Domnului. Ideia sublimă fu sămănată pe pământ roditor, poporenii începură a doua cu toate ocaziunile binevenite bani bucate, donează astăzi și vor donà și mai departe, pentru mărețul și sfântul scop.

Ca inițiatori și contribuitori sunt următorii prea stimați Domni și Doamne:

August de Herbay, notar cercual, Vețel 30 cor., Iulius de Herbay cu stim. soția sa Lucreția, Arad, Silviu de Herbay, major Serajevo, fiecare câte 25 cor., Dimitrie de Herbay, căpitan Alba-Iulia, 20 cor., văduva Maria de Herbay, Arad, Raveca Berariu, Vulcez, fiecare câte 10 cor., Bordean Pál, Deva, Iuliu Weinstein, Vețel, câte 6 cor., Mihaiu Seracin sub col. Teodor Filipescu, chimist, ambii din Serajevo, Enea P. Botta, paroh Sard, fiecare câte 5 cor. Augustin Degan, înv. Vețel, Nicolae Sas loc Alba-Iulia, câte 4 cor., Izidor Socolean, conzilier, Cornel de Cosmuța, secretari ambii din Serajevo, câte 3 cor., Eugen cav. de Zotta, concep., Pop Alamor, ambii din Serajevo, Demetriu Fhenian, Alba-Iulia, Petru Boanca, Vulcez, fiecare câte 2 cor., Bogoievic K. oficiant, Nichitescu preot, ambii din Serajevo, N. N., Alba-Iulia fiecare câte 1 cor., Offizirs Messe 50 Reg. 6 cor., N. N.. Alba-Iulia 80 fil., Gheorghe Barb, jude com., Gheorghe Bucur, ec. din Vulcea, fiecare câte 2 cor. 70 fil., Ioan Cănțălărie, Petru Barb, Iovițǎ Mariș, Romul Pădurean, Gheorghe Tera, Aron Tera, Petru Pniți, economii din Velcez câte 1 cor. 70 fil., Ioachim Popa, Nicolae Barb, Sofia Fera, Petru Cionca, Creștina Sârb, Ioan Turc Vasi Seșnec, Petru Zászloczy din Vulcez economii, fiecare câte 1 cor., Nistor Stef, Petru Fera, Aron Boanca, Adam Barb, Arsenie Boanca, Aron și Avel Căntălare, Gheorghe Josan, Sofia Cimponer, Petru Gațiu, economii fiecare câte 80 fil., Ioan Belea, 70 fil., Ioan Barb, Rozalia Barb, Petru Danciu, Asinefta Josan, Mihaiu Pădurean, fiecare câte 60 fil., Mihaiu Nicoara. 50 fil., Stefan Brate, Sana, câte 40 fil., G. Pădurean, Petruța Pădurean, Iosif Lupșa, Treja Pădurean, Gheorghe Zászloczy, fiecare câte 30 fileri; Nicolae Danci, Ioan Petrean, Petru Muntean, Veronica Barb, Ioan Nicoară, Nicolae Pădurean l. Vasile, Lazar Iunie, Iulia Popa, fiecare câte 20 fileri; Șeulean Vasile Leșnec, Borca Ioachim, fiecare câte 10 fileri.

Pe lânga suma incursă din beneficiile acestea s'a mai adăugat și un venit comunal de 153 cor. 2 fileri.

Tuturor marinimoșilor contribuitori în numele comitetului bisericesc și întregului popor din Vulcez le aducem și pe cale publică tributul de mulțămire și recunoștință. Dumnezeu să dăruiască credincioșilor contribuitori răsplata adevărata pentru fapta aceasta frumoasă a lor.

Vulcez, la 4/17 Iulie 1906.

George Bucur
cassar.

Dimitrie Berariu
paroh gr. ort. român.

Cărți și reviste.

Cultura arborilor roditori de Dr. Dim. G. Ionescu. Ed. II. E broșura a 30-a din biblioteca poporală a administrației domeniilor Coroanei din România. Stă sub direcția dlui Ion Calinderu. Broșura e foarte bună, cuprinde toate instrucțiile necesare pentru cultura pomilor.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 75—1906. [182] 1—3

Concurs.

Se publică concurs cu termin de 20 zile pentru ocuparea posturilor vacante de **învăţători**, din următoarele comune bisericeşti din tractul Haţegului:

1. **Petrila-Brad**, şi eventual şi **Petrila lunca-de-sus**, 2. **Ohaba-de-sub-peatra** şi filia **Ciopea**, 3. **Federi-Fizeşti**, 4. **Luncani**, 5. **Valea Sângeorgiu-Grid**, 6. **Sânta-Măria-de-peatră**.

Emolumentele sunt: salar 600 coroane, cuartir si lemne de foc.

Suplicele să se trimită la subsemnatul oficiu protopresbireral.

Haţeg, în 12 Iulie 1906.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 91—1906 of. ppresb. [166] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Fânaţe,** salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiţie, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi 12 metri cubici de lemne de foc pentru încălzitul locuinţei şi a salei de prelegere.

2. **Curtuiuşul-mic,** salar anual 600 cor., 200 cor. din repartiţie, 100 cor. din fondul eparhial, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi o jumătate vatră de lemne din pădurea urbarialiştilor pentru încălzirea şcoalei şi a locuinţei învăţătoreşti.

3. **Peteritea,** salar anual 600 cor., 100 cor. din repartiţie, 500 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemnele de lipsă pentru încălzit.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi în tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să instrueze pe elevi în cântările liturgice şi să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale, să se amintească în petiţiunea de concurs.

Petenţii au să aştearnă în terminul deschis cererile instruate conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul-unguresc, 25 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetăţii-de-peatră, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 400—1906 [169] 3—3.

Concurs

Pentru întregirea ambelor posturi de **învăţători** din clasa I şi a II-a dela şcoala confesională gr. or. din **Purcăreni,** protopresbiteratul **Braşovului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Fiind posturile învăţătoreşti împreunate cu cele de cantor, învăţătorii aleşi vor aveà a prestà şi serviciul de cantor. Dumineca şi sărbătoarea la serviciul utreniei împreunat cu liturgia ambii iar în zilele de lucru fiecare pe rând cu săptămâna.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt 600 cor. salar anual pentru un învăţător, plătibil lunar anticipative dela epitropia parohială gr. or. plus remuneraţiunea după serviciul cantoral, conform protocolului comitetului parohial din 17 Iunie 1901, precum şi cuartir.

Concurenţii au să 'şi aştearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent. In rugare au să amintească că nu vor face pretensie la cuincuenal decât numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală dela alegere.

Braşov, 1 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşov, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 430—1906. (170) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** vacante în comunele mai jos înferate din protopresbiteratul gr. or. **Bistriţa** se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Blaşfalăul de sus** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină de legume şi lemne de foc.

2. **Buduş** cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. **Cusma**, cu salar de 400 coroane dela popor, 200 coroane ajutor dela stat, cuartir şi grădină de legume şi lemne de foc.

4. **Galaţi**, cu salar de 600 coroane dela popor, cuartir, grădină şi lemne de foc.

5. **Ida mare** cu salar de 600 coroane, cuartir şi (legume) grădină.

Concurenţii au a-şi înaintà suplicele instruite conform legei în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat şi ca să facă cunoştinţă cu poporul şi să-şi arete desteritatea în cântările bisericeşti, au a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Bistriţa, în 30 Iunie 1906.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 98—1906 [171] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Trestia,** salar anual 600 cor., 230 coroane din repartiţie, iar 370 cor. din ajutorul dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei, grădină de legumi $1/4$ jugăr cat. şi un stângin cubic de lemne pentru încălzit.

2. **Văleni,** salar anual 600 cor., 300 cor. din repartiţie, iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei şi lemne de încălzit.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comuna respectivă în o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va să ţină şcoala de repetiţie şi să instrueze pe elevi în cântările liturgice şi să cânte cu ei în biserică.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petiţiunea de concurs.

Petenţii au să aştearnă în terminul deschis cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul-unguresc, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Cetatea-de-peatră, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 90—1906 of. ppresb. [172] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **protopresbiter** al tractului gr. or. **Cetatea de peatră** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale **Borcut**, statorite în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

2. Dotaţiunea protopresbiterală, statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900, Nr. prot. 116, în suma de 1000 cor., din cari 600 cor. se solvesc din fondul general admiuistrativ al arhidiecezei; iar suma de 400 cor. se solveşte dela parohii conform deciziunei sinodului protopresbiteral din 18 Iunie 1906 Nr. prot. 20.

3. Taxele, recerute pentru vizitaţiunea canonică odată pe an dela 31 parohii matere à 10 coroane, taxe pentru azistarea la examene à 10 coroane, observând, că vizitaţiunea canonică are să se facă de regulă în luna Septemvrie, iar nicidecât deodată cu luarea examenelor dela finea anului şcolar.

4. Alte accidenţii şi exmisiuni.

Reflectanţii, cu cualificaţiunea normată în §-ul 53 din Statutul Organic şi concluzul congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, au a şi înaintà cererile instruite conform normelor în vigoare până la terminul indicat preaveneratului conzistor arhidiecezan.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului greco oriental al Cetăţii de peatră, ţinută la 23 Iunie 1906.

Lăpuşul-unguresc, la 23 Iunie 1906.

Vasile Duma
administrator protopr.
ca prezident.

Dr. Gavriil Buzura
notar.

Nr, 309—1906 [173] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învăţătoreşti** din comunele de mai jos din protopresbiteratul **Branului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Râşnov**, 2 posturi de învăţători, cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege să aibă cel puţin 4 clase medii cu succes bun, să ţină şcoala de repetiţie, să propună pomăritul, legumăritul, să instrueze pe copii în cântări şi să cânte cu ei în Dumineci şi sărbători la biserică, salar anual 500 cor. şi 11 jugăre catastrale pământ (fânaţe), care pământ învăţătorul are drept să-l lase în folosinţa bisericii în schimb pentru 112 coroane anual, apoi 80 cor. relut de cuartir şi 3 stângini de lemne.

2. **Moeciul-superior**, un post de învăţător, care să poată conduce şi strana în Dumineci şi sărbători, deasemenea să instrueze şi să cânte şi cu elevii la sf. liturgie, salar anual de 600 cor. cari se vor solvì tot la câte $1/4$ an din următoarele izvoare: *a*) 200 cor. din fondul comunal, *b*) 200 cor. din taxele copiilor obligaţi la şcoala de toate zilele şi de repetiţiune à 1 cor. 60 bani, *c*) restul de 200 cor. a se cere ajutor sau dela preaveneratul conzistor sau dela stat, cuartir în edificiul şcoalei şi 2 stângini de lemne.

Cuincuenalele prescrise de lege se vor socotì numai după anii de serviciu neîntrerupt ca învăţători definitivi în numitele comune.

Reflectanţii la aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform legii în terminul sus amintit la subsemnatul oficiu.

Zerneşti, 4 Iulie v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Dan
adm. protopr.

Nr. 106 şi 141—1906. [174] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante la şcoalele centrale române din **Braşov** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

a) La şcoala comercială superioară:

E de ocupat **un post de profesor** pentru *catedra de limba maghiară şi germână.*

b) La şcoalele primare:

E de ocupat **un post de învăţător** şi **un post de învăţătoare** pentru lucrul de mână la şcoala de fetiţe.

Concurenţii îşi vor adresà petiţiile lor Eforiei şcolare şi le vor însoţì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì, că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoşi.

4. Revers, că se vor conformà întru toate legilor şi dispoziţiunilor bisericeşti-şcolare şi regulamentelor în vigoare şi la cas, că Eforia şcolară va pretinde, se deobligă a propune şi la celelalte şcoale, cari stau sub administraţia Eforiei.

5. Pentru concurenţii de sub *a*) diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru şcoalele comerciale din 1895, sau întrucât nu ar aveà încă diplomă, cel puţin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoriul.

6. Pentru concurenţii de sub *b)* atestat de cualificaţiune învăţătoresc, eventual şi alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provizor (provăzut în § 30 al legii de instrucţiuni) salar anual de 1800 coroane, iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir 400 cor. anual şi drept de penziune conform statutelor în vigoare la şcoalele noastre, pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 coroane anual.

2. Pentru învăţători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente şi dela ocuparea definitivă a postului de învăţător ordinar salar anual de 1200 cor., cinci cuincuenii de câte 120 cor. şi bani de cuartir 240 cor, dreptul ee penziune au să şi-l reguleze la stat, în fine pentru timpul de serviciu ca învăţător suplent 800 cor. fără alte emolumente.

3. Pentru învăţătoarea de lucru de mână salar anual de 800 cor. fără alte emolumente.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare, ţinută la 6 Iulie v. 1906.

Eforia şcoalelor centrale române ort. răsăritene.

Nr. 692 [177] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului pe **învăţător** ambulant la şcoala confesională gr. or. din **Loamnăş** cu filia **Mândra,** protopresbiteratul **Sibiiului,** conform rezoluţiunei ven. conz. arhid. dtto 6 Iulie a. c. Nr. 6104 şc., escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: Salar anual 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar, 2 stângini de lemne, jumătate din venitul grădinei de pomărit, şi grădină de legumi lângă şcoală.

Reflectanţii la acest post îşi vor aşterne rugările concursuale, instruite în senzul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu îndepliniţi la această şcoală.

Sibiiu, Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 429—1906. [178] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători** dela şcoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Braşovulni,** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Herman,** un post de învăţător. Salar de 600 coroane plătibil din cassa bisericii în rate trilunare anticipative. — Relut de cuartir 50 coroane. In loc de $1/2$ jug. grădină, în bani 8 cor. 28 bani Remuneraţiune, cantorală în numărar 45 cor. şi venitele laterale 30 cor.

Invăţătorul are să conducă strana în biserică în săptămâna, în care va fi de rând.

2. **Stupini-Braşov** un post de învăţător. Salar anual solvit din cassa bisericii în rate lunare anticipative 600 coroane; din venitele cantorale 200 coroane; cuartir în edificiul şcoalei, grădină şi 3 stângini de lemne, din cari se va încăzì şi şcoala.

Invăţătorul va îndeplinì şi serviciul de cantor.

Cuincuenalele se computâ numai dela instituirea definitivă şi serviciul neîntrerupt în comuna respectivă.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare poporului în biserică spre a-şi arătà desteritatea în cântări.

Braşov în 5 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşov, în conţelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 174—1906. [179] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala română gr. or. din opidul **Hunedoara,** se excrie prin aceasta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele pentru acest post împreunat cu cantoratul sunt: Salar anual de 600 coroane, solvit anticipative pe fiecare lună din cassa bisericei şi relut de cuartir şi lemne 120 cor., iar pentru instruirea şi conducerea corului vocal bisericesc o remuneraţie de 20 cor. solvibilă anticipative în două rate semestrale.

Dela învăţătorul, care va fi instituit la postul acesta se cere să fie cântăreţ bun, obligat fiind să ocupe şi locul de cantor, şi ca atare când nu e ocupat cu şcoala sau cu corul, în Dumineci şi sărbători e dator a conduce regulat şi cântările din strană.

Cuincuenaliile se vor computà numai dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt la această şcoală.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere a se prezentà poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hunedoarei, în conţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 6/19 Iulie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 13—1906. [180] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. I, din **Cristian,** protopresbiteratul **Sibiiului,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile lor, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminulindicat.

Concurenţii să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a celebrà respective a predicà.

Cristian, din şedinşa comitetului parohial. gr. or. ţinută la 9 Iulie 1906.

Zacharie Morariu
prez. comit. par.

Ieronim Nemeş
not. comit. par.

Nr. 695.

Cu ştirea şi consenzul subscrisului.

Sibiiu, 11 Iulie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 79 Sibiiu, Joi 20 Iulie (2 August) 1906 **Anul LIV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Arme păcătoase.

Sibiiu, 1 August n.

De când deputații naționaliști varsă atâtea picături de venin în păharul de bucurie al sistemului ajuns la putere, mare le este indignarea și tulburarea celorce nădăjduiau că în era nouă vor aveà pace și se vor puteà desfătà în dragă voie la masa încărcată de bogăție de neamurile acestei țări; nădăjduiau că își vor duce într'o clipă la izbândă dorurile naive de a întrupà statul național, în care și frunza și aerul să se îmbrace în colorile roșiu—alb—verde.

Nădejdile lor s'au izbit însă de zidul zădărnicirii, căci energia cuminte a deputaților naționaliști, în dietă, în fața lumii, a rupt de pe trupul acestui stat haina de mătasă tricoloră și l-a arătat în toată golătatea, plin de rănile celor mai mari nelegiuiri.

Și asta îi doare pe nesăbuiții patrioți; îi doare amar, pentrucă își văd periclitată reputația în fața neamurilor Europei.

Și cu cât pornește unda zdrobitoare a adevărului să cucerească tot mai larg, cu atât se svârcolesc cei păcătoși mai mult, se zdrobesc și fac spume de mânie.

Orbiți de patimă recurg la armele cele mai naive pe deoparte și mai mizerabile pe de alta. Asta o dovedește informatorul politic al ziarului „Budapesti Hirlap“, probabil un ovreu bătut de vânturile dinspre Galiția, într'un articol mai proaspăt, în care înfrigurat de patima pizmei asupra noastră numește lupta neamului nostru „luptă pe baze religionare și etnice pentru o dismembrare teritorială *deocamdată*, discompunerea federalistă a Ungariei cu acel scop ca să alcătuiască (Românii) un stat *provizor* în stat, să consolideze anumite districte pe baze de neam și de limbă, se înțelege cu acel scop ascuns, ca *să samene sământa repede încolțitoare a neghinei iredentizmului pe seama României*, care stă pe aceiaș bază de religie și limbă și în legătură teritorială cu Românii din Ungaria“.

După ideile ziaristului politician noi n'avem deci nici o fărâmă de drept să ne răsvrătim în potriva tendințelor „singure mântuitoare“ ale statului unitar maghiar, *n'avem drept*, pentrucă noi suntem cei *străini* în această țară, „nu Ungurii și ovreii, pe cari nu voiesc (Românii) să-i recunoască de Unguri“.

Iată călcâiul achileic. Vezi bine, noi suntem străini, pentrucă pe noi ne-au adus vânturile de pe pustiurile Asiei, nouă ni s'a deschis poarta graniței dinspre Galiția, noi am uzurpat pământul acestei țări. Păcat că nu se poate sculà barem pe o clipă Traian și plecându-și capul cu cuviință să-'și ceară scuze dela Zoltani et Comp.

Și aci îndârjitul jidan proptit pe temelia unei convingeri șubrede pune mâna pe arma celei mai naive prostii.

„Invățații noștrii — zice scriitoriul articolului — au dovedit (!) că în toate documentele comitatului Caraș, de pe vremea lui Arpad până în zilele noastre, nu este nici un nume românesc, nici de persoane, nici de localitățíi. Numele *olahus noster* răsărit abià pe vremea lui Ludovic cel mare nu era numele unui popor, ci era un simplu nume pentru păstori. Și astăzi când 75 (!) percente ale poporului din acest comitat le au Românii, numirile lor sunt slave și *maghiare*“.

Și întunerecul științei sale derivă *Lugojul* dela ungurescul *Lugas*, *Caraș* dela *Karasso*, *Turnul* dela ung. *Turony*. Toate numirile cari sună românește sunt expresìi unguresti schimonisite, — zice dlui. *Mehadia* ar fi ungurescul *Mihald*, *Cerna* ung. Csorna și pe această coardă continuă filozofarea acestei filologii.

Intreagă știința filologiei noastre o declară simplă geșeftărie, *speculație din partea literaților pentru de a îmbătà poporul și de a exploatà naivitatea lui.*

Tonul naiv al „dovezilor“ de mai sus devenit agresiv e menajat de patimă și ajunge în sfârșit la nerușinarea celei mai mizerabile obrăznicii. Iată ce zice: „*Nu există minciună* cât de grosolană despre noi (Unguri), pe care, turnată în o mică formă științifică, *Academia Română să n'o creadă, să n'o aplaude, iar pe autorul ei să nu-l răsplătească*, făcându-l membru ordinar ori corespondent... In fața ăstorfel de porniri *suntem datori să arătăm* că scornitorii acelor teorìi sunt dușmanii statului maghiar și să fim pururea treji în fața *tâlharilor*, cari vor să ne răpească pământul“. (Bud. Hirl. 1906 nr. 178).

In fața ăstorfel de enunțări va trebuì să se rupă zăgazul cuviinței păzite până acum și cu *armele adevărului* crud, care în mâna noastră este, va trebuì să se zdrobească vicleșugul mahinațiilor acestui jurnalism mârșav. Cinstea neamului pretinde ca să răspundem în mod cuvenit celorce ne atacă, mai ales dupăce știut este, că acel ziar este mâna dreaptă a stăpânirii și tot cuvântul lui e glasul graiului acelei stăpâniri, care caută cu toate mijloacele să rupă legăturile noastre de frăție cu glia pământului și cu frunza codrului, sfințite de botezul veacurilor.

De altcum scris este în legea firii, că celce pune temelia cinstei sale pe nisip, ca nisipul se va spulberà. *(s.)*

La Ischl. Luni după ameazi a plecat domnul ministru prezident Wekerle la Viena, unde întâlnindu-se cu ministrul de interne, contele Andrássy, împreună au plecat Marți dimineața la Ischl. Astăzi au fost primiți în audiență din partea Măiestății Sale. Se vorbește, că ministrul de interne Andrássy va cere aprobare prealabilă pentru mai multe proiecte de lege, referitoare la organizarea internă a țării. *Legea electorală* însă nu e între acestea.

Monitorul oficial al țării publică în numărul de azi, Mercuri, legea sancționată despre votarea budgetului, și rescriptul preaînalt, prin care cuota speselor comune se stabilește pe anul curent în suma de până acuma, anume, pentru Austria 66, pentru Ungaria 34 procente.

Din parlament. Luni s'a întrunit dieta mai pe urmă pentru a ținea o ședință scurtă înainte de a luà vacanțe. Deputatul socialist *Achim* a interpelat guvernul în cauza afacerii ministrului de honvezi *Jekelfalussy*, care a dat ordin jandarmilor să aresteze pe administratorul moșiei sale Kovács, pentru o pretinsă datorie de 166 coroane, fapt care s'a și întâmplat, și Kovács a fost pus în libertate numai după plătirea sumei numite. *Achim* a întrebat guvernul, că are de gând să întroducă procedură penală în contra ministrului de honvezi, pentru abuz de putere și extorcare?

Prim-ministrul Wekerle a răspuns, că dl ministru de honvezi e absent, nu știe deci ce s'a întâmplat și cum s'a întâmplat, prin urmare în merit nu poate răspunde nimica. Roagă dieta să aștepte cu croirea judecății până după reîntoarcerea ministrului Jekelfalussy, care se află în concediu.

Dieta ia la cunoștință răspunsul. Prim-ministrul *Wekerle* propune apoi, ca dieta să se proroage singură până la 10 *Octomvrie*. Deputatul naționalist *Hodja* crede că e prea lungă vacanța propusă de guvern și propune o vacanță numai până la *10 Septemvrie*. Dieta primește însă propunerea guvernului și decide, că proxima ședință să se țină la 10 Octomvrie. Până atunci guvernul va pregătì diferitele proiecte de lege menite să aducă îndreptări și îmbunătățiri în țară.

FOIȘOARĂ.

TATA.

De *Björnson Björnsterne.*

Tradusă pe seama „Telegrafului Român“,
de **Mircea dela Mare.**

Bărbatul, de care e aici vorba a fost membrul cel mai de frunte al parohiei, îl chemà Thord Oeveraas. Intr'o zi stăteà în cancelaria preotului, bine îmbrăcat și cu o seriositate impunătoare.

— Mi s'a născut un băiat — zise — și ași dorì să'l botez.

— Și cine-i sunt nașii? îl întrebă preotul.

Oeveraas i-a numit; erà bărbatul și femeia cea mai distinsă a comunității bisericești.

— Mai ai ceva de spus? îl întrebă preotul aruncându-i o privire scrutinătoare.

Țăranul a stat pe un moment mut, apoi zise:

— Ași dorì să vă spun când să fie fiul meu botezat.

— Să fie aceia o zi de lucru?

— Sâmbăta viitoare.

— Altceva nu mai ai să-mi spui? îl întrebă preotul.

— N'am, răspunse țăranul întorcându-și pălăria în mâni, gata de plecare.

Atunci i zise preotul:

— Stăi, ca să-ți poftesc încă ceva, înainte de a plecà.

Se apropie de Thord, îl prinse de mână, îi privì în ochi și îi zise:

— Dee Dumnezeu, ca copilul să-ți aducă binecuvântare.

*

După șasesprezece ani Thord s'a prezentat de nou în casa preotului.

— Te ții bine, zise preotul, care nu observă nici o schimbare.

— Doară n'am nici un gând, răspunse Thord.

La acestea preotul a tăcut, apoi îl întrebă:

— Dar ce te-a adus la mine?

— Am venit în cauza fiului meu, pe care voiesc mâne să-'l confirm.

— Harnic fecior!

— N'am voit să-'ți plătesc taxele, până ce nu știu, că ce loc va aveà în biserică.

— Locul prim l'am rezervat pe seama lui.

— Așà, acum o știu și asta, deci iată aici sunt zece taleri.

— Mai ai vre-o dorință? întrebă preotul privind spre Thord.

— Nimic mai mult.

Thor s'a îndepărtat.

*

De nou au trecut opt ani, când într'o zi se auzì dinaintea ușii preotului un zgomot îndelungat. Veniseră mai mulți oameni, în frunte cu Thord. Preotul a aruncat o privire și numai decât l'a cunoscut.

— Vinì cu o societate destul de mare în sara asta.

— In cauza fiului meu; își ia de soție pe Laren Storeiden, fica acestui Gudmund ce stă aici.

— D'apoi că asta-i fata cea mai bogată din sat.

— Așa se vorbește, zise țăranul netezându-și cu o mână părul.

Preotul s'a adâncit în gânduri pe un moment, fără să grăiască măcar un cuvânt; a scris în cărțile sale numele, iar bărbații au subscris.

Thord a depus trei taleri pe masă.

— Mie îmi compete numai unul, zise preotul.

— Știu, că ți se cuvine numai unul, însă având numai un copil, aș dorì să-ți îndeplinești bine lucrul.

După această declarație preotul a primit banii.

— Vezi Thord, acum ești a treia oară la mine în cauza fiului tău.

— Dar acum am și sfârșit-o cu el, răspunse Thord, sucindu-și săculețul cu bani. Apoi a salutat și a plecat; ceilalți l'au urmat.

Cu două săptămâni mai târziu, tata și fiul într'un timp frumos și liniștit vâsleau pe apă spre Storliden, spre a stabilì festivitățile cununiei.

— Scândura vâslei se mișcă sub mine, zise flăcăul și s'a sculat, ca să o strângă. In acel moment alunecă scândura pe care a stat, începe a se prinde în dreapta, în stânga, strigă și cade în apă.

— Prinde-te bine de vâslă, îi strigă tată-său întinzându-o spre el. Insă după ce a încercat de două trei ori a o prinde i-au amorțit mânile.

Din Rusia.

După știrile trimise pe cale oficioasă din Petersburg, pace și liniște domnește pretutindenea în imperiul rusesc. Disolvarea *dumei* n'a provocat deci primejdia de care mulți se temeau la început. Guvernul continuă cu arestările, precum și cu executările celor prinși în flagrant delict de răsvrătire, iar frica ține în frâu pe ceilalți. Era vorba, că muncitorimea va proclamà grevă generală pentru întregul imperiu rusesc, dar așa se vede, că a trebuit să fie abandonat și planul acesta. Cu un cuvânt, guvernul rusesc a fost destul de norocos a puteà sufocà revoluția încă nainte de a se naște. Și aceasta e un mare succes. Incolo guvernul rusesc a ținut să-'și motiveze în fața Europei pasul cu disolvarea *dumei.*

Agenția „*Reuter*“ din Londra a primit din partea noului prim-ministru rus *Stolypin* sarcina, să publice următoarele cu privire la motivele disolvării dumei:

„Nu este adevărat, că s'a făcut o lovitură de stat. Noi, — zice dl Stolypin, — n'am făcut nimic împotriva drepturilor constituționale.

Țarul a disolvat duma pentrucă nu puteà face altfel. Duma erà un corp muribund, și astfel am luat o măsură samariteană, punându-i sfârșit în momentul când am văzut, că nu se mai poate folosì la nimic și nu se mai poate însănătoșà. Disolvarea dumei se impuneà, de oarece ea voià să distrugă cu desăvârșire autoritatea țarului.

Printre constituționalii-democrați erau foarte mulți doctrinari, fără vre-o convingere politică.

Trebuiam se facem o deosebire între aceștia și cei cari urmăriau nimicirea Țarului. Tendința constituționalilor-democrați era foarte primejdioasă. Țarul și conzilierii săi aveau trei căi deschise, și anume: întâiu reacțiunea: al doilea să nu le pese de amenințarea cu revoluția, și al treilea o politică puternică și energică de reforme.

Țarul a luat calea a treia, și acum eu mă aflu pe acest drum. Politica reacțiunii e departe de dorințele Țarului, dar înainte de a creià statului o bază, definitivă și sigură, am trebuit să înăbușim revoluția. Am o încredere nemărginită în sentimentele patriotice ale poporului rus și cred că apelul Țarului pe care servitorii săi îl vor sprijinì cu devotament va aveà rezultatul de a suprimà pentru totdeauna anarhia, sau cel puțin de a o atenuà. Așa cum stau lucrurile azi, arestările și celelalte măsuri, administrative sunt inevitabile.

Guvernul nu va arestà pe deputații cari au iscălit manifestul din Wyborg, deoare ce manifestul este așa de rău redactat, încât nu merită să fie criticat; dar dacă deputații vor continuà agitația, *vor fi imediat arestați.* Lealitatea armatei este în afară de orice îndoială, și marele duce Nicolae și generalii au garantat cu cuvântul lor de onoare pentru fidelitatea soldaților.

Avem în fața noastră două mișcări cu totul separate: una este socială, la care aparține chestiunea agrară și a muncitorilor, iar cea de a doua este o mișcare politică.

Față de mișcarea socială avem simpatie și o vom studià serios, cu mișcarea politică vom procedà cum cer împrejurările și vom suprimà pe revoluționari în tot cazul.

Repet, că reacțiunea n'a găsit loc în programul nostru, și dacă terenul va fi pregătit vor aveà loc reforme corăspunzătoare idealului suprem al liberalizmului.“

Impresia pe care Stolypin a așteptat să o producă programul său în Anglia, nu a corespuns așteptărilor sale.

Ziarele publică declarațiunile lui Stolypin fără nici un comentar.

Știrile mai nouă pe cari le avem din Rusia sunt de altcum următoarele:

Intențiunea guvernului este să resolve chestia agrară, și anume astfel, că va dà țăranilor pământuri din moșiile statului. Dacă guvernul va putea să mulțămească țărănimea, primejdia unei revoluții e delăturată pentru multă vreme.

Procurorul a deschis procedura penală în contra tuturor foștilor deputați din *duma*, cari au subscris manifestul dela Wiborg. Cu toată paza bună, exerciată din partea poliției, manifestul a putut fi tipărit pe ascuns în mii de exemplare și a fost împărțit printre popor. Poliția și miliția confișcă exemplarele pe cari poate pune mâna, dar imediat se tipăresc altele în loc.

Manifestațiuni antigrecești în Bulgaria.

Sâmbătă s'a decis să se țină meetinguri de protestare în contra Grecilor, la Filipopol, Stanimaca și Burgas. Intrunirile s'au ținut Duminecă și a luat multă lume parte la ele. Intrunirea din Filipopol a luat însă proporțiuni neașteptate și regretabile. După întrunire manifestanții au străbătut stradele orașului și au luat în stăpânire cu puterea cele cinci biserici grecești din oraș. La toate casele grecești din oraș geamurile au fost sparte, și peste 60 de prăvălii grecești au fost devastate. Două școale grecești, mai multe cafenele și o bogată bibliotecă a milionariului M. a fost distrusă. Arhimandritul unei biserici, care probabil s'a pus în stare de apărare, a fost rănit. Miliția care a intervenit n'a putut să împedece escesele.

Un grec bătrân, pentru a se apărà, a tras cu revolverul asupra unui manifestant și l'a omorât. Mulțimea a sărit apoi asupra lui și l'a omorât cu petrii și cu ciomege. După știrile mai nouă și la Burgas s'a întâmplat tot așa Bulgarii au luat cu puterea dela Greci biserica și școala.

Luni demonstrațiunile antigrecești s'au repetat, atât în Burgas cât și în Stanimaca și s'au terminat cu vărsare de sânge. Mai mulți Greci au fost uciși.

Despre statornicia în credința strămoșească.

Predică rostită cu ocazia ținerii conferenții preoțești a tractului Hunedoara, la 25 Iunie (8 Iulie n.) în comuna Ghelariu, când s'a făcut și sfințirea bisericii din comuna aceasta.

De **Gheorghe Rain**, preot.

(Fine).

Auzi tu, maică duioasă, și taică iubitor, cari așteptați cu dor, întâlnirea fiilor voștrii repausați în viața cerului!... Și voi fraților, surorilor, prietinilor și cunoscuților, cari doriți a mai petrece și în viața sufletelor la olaltă, grijiți și țineți la legea în care v'ați pomenit; la credința, cu care s'au dus în mormânt iubiții voștrii, fiindcă legea, credința este puntea, ce trece dela pământ la cer pe cei de una și aceeași lege, la unul și același loc.

Dar iubiților creștini! Chiar și numai pentru lumea aceasta e nobil și frumos a ținea la legea și credința, în care te-ai pomenit. Celce 'și lapădă legea, își lapădă și cinstea lui de om, și'-și pierde încrederea înaintea semenilor săi. Căci spuneți, cum mă voi încrede în vorba unui om, când el slăbănogul nu 'și poate ținea nici marele jurământ pus pe legea lui, când s'a botezat? un astfel de om devine urgisit și încunjurat de toată lumea. —

Iubiților frați! Noi Românii de pretutindenea, ba chiar și străinii, cu falǎ am pomenit numele vostru din aceste părți, din părțile „pădurenimii“, căci voi sunteți aceia, cari cu toate că de un timp încoace sunteți amestecați cu diferite neamuri și seminții, — obârșia voastră de Români ați păstrat-o și o păstrați prin limba voastră, prin obiceiurile voastre, dar mai pe sus de toate prin portul vostru vechiu românesc. Da, prin portul vostru, căci dacă ai încunjurà pământul, nu ai aflà păreche degetelor măiestre ale drăgălașei pădurence ghelărene! Micul ac, purtat de aceste harnice degete pregătește originalele noastre cusături românești, pe cari mașinăriile și fabricatele iscusiților lumii nu sunt în stare nici ale îngânà!

Foarte frumos dela voi, iubiților, slăviți sunteți de toată lumea, că țineți cu sfințenie la portul vostru strămoșesc. Dar să nu uitați, că precum trupul își are portul său, tot asemenea și sufletul își are haina sa, și aceea este legea, este credința în care a fost botezat. Deci, dacă voi ține-ți cu atâta scumpătate la portul vostru vechiu, cu cât mai mult sunteți datori a vă păstrà sfântul vestmânt al sufletului vostru, *legea și credința*, căci aceea chiar și dacă a-ți cugetà să o lăpădați și schimbați cu alta, nu se poate, fiindcă nu e făcută de mână, nici om nu v'a dăruit'o ci Duhul sft. v'a îmbrăcat cu ea, când v'a botezat de creștini.

Iată, iubiți credincioși, pentruce am venit noi astăzi la voi, ca „să vă mărturisim adevărul“. Asculta-ți deci, de ceea ce vă spunem, căci noi suntem adevărații voștri părinți binevoitori!... Fugiți de glasul celor străini de legea voastră, cari mai cu seamă pe aici prin „pădurenimea“ voastră s'au ridicat și prin vorbe ademenitoare și dulci la auzire, prin făgăduieli înșelătoare, se încearcă a vă despărți pentru toți vecii de părinții și frații voștri! Luați pildă dela animalele neînțelegătoare. Priviți numai la micile albine, cum ascultă acelea glasul matcei lor!... Cum se adună acelea grămadă în jurul ei când le spune ea, prin glasul ei de mamă, că străinii au întrat în coșnița lor ca să le conturbe. La caz de lipsă și primejdie, — dacă glasul matcei le cheamă ies cu toate din coșniță, părăsăsc agoniseala lor, adunată cu multă osteneală, și unde va merge și să va așezà matca, acolo se duc și ele și se grupează în jurul ei.

Așa și voi fraților și creștinilor! Ascultați și voi de matca voastră adevărată, care este părintele vostru sufletesc. De străini, — dacă vreau să vă ispitească în ale legii și credinții — nu ascultați, fie aceia chiar și preoți, căci departe sunt ei de sufletul vostru.

In sfârșit către voi mă adresez, iub. frați în Chr., preastimaților Dni. preoți! Către toți, — dar în deosebi către voi, cei din aceste părți ale „pădurenimii“. Bine știți voi fraților preoți, că voi sunteți păstorii oilor cuvântătoare gr. orientale române! Deșteptați-vă deci, privegheați ziua de noaptea, că iată pe aici prin „păduri“, unde turma ne era mai sănătoasă, contrarii drept măritoarei noastre credințe ortodoxe, în mod îngrijitor s'au năpustit asupra staulelor noastre!! Fiți totdeauna treji, abateți-vă oile în jurul vostru, cu toiagul cuvântului vostru dulce de păstori adevărați. Căci scris este, că „oile dacă aud glasul adevăratului lor păstor, îl înțeleg și merg după el, iar de străini fug, că nu cunosc glasul străinilor“. Să nu uitați, că de va perì și numai unul din negligența voastră, seamă aveți a dà dreptului judecător pentru perirea lui.

Și acum, veniți fraților cu toții, preoți și popor, tineri și bătrâni, să ne ridicăm inimile către tronurile luminilor! Veniți să strigăm cu un glas și cu o gură: A totputernice stăpâne, Dzeul strămoșilor noștri, care ai păzit drept credincioasa Ta biserică ort. română peste 18 sute de ani, și ai păzit-o nevătămată prin toate viforele turbate ce au venit asupra ei, Tu stăpâne ocrotește-o și de aici nainte, „cu mână tare și cu braț înalt“.... Luminează pe păzitorii credinții bisericii Tale alese, ca să poată apărà turma Ta! Fă, ca credinciosul Tău popor, să se îndulcească de învățăturile Tale mărturisite în această biserică, și să țină cu toată tăria la legea lor străbună, — ca astfel să Te poată lăudà și Preamărì acest popor, în această aleasă lege a Ta — până la capătul lumii și până la sfârșitul veacurilor, Amin.

„Asociațiunea“.

Convocare.

Despărțământul XII „Alba Iulia“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, își va ținea adunarea cercuală ordinară Duminecă, 12 August st. n. a. c. în comuna Teiuș la orele 2 p. m. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului și al cassarului.
3. Alegerea comisiei pentru cenzurarea rapoartelor, inscrierea de membrii noi și încassarea taxelor și pentru verificarea procesului Verbal.
4. Dizertații poporale (cari se vor înaintà prezidentului cu 3 zile înainte de adunare).
5. Raportul comisiilor din p. 3.
6. Alegerea alor 2 reprezentanți la adunarea generală, ce se va ținea în Brașov.
7. Statorirea budgetului despărțământului pe anul 1906—7.
8. Propuneri eventuale.
9. Incheierea adunărei.

La această adunare sunt învitați a participà toți membrii Asociațiunei de pe teritorul acestui despărțământ și toți doritorii de înaintarea poporului nostru românesc.

Pentru comitetul despărțământului Albei-Iulia al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Alba-Iulia, la 29 Iulie 1906.

Ioan Teculescu *prezident.*

Dr. Camil Velican. *secretar.*

— Stăi — stăi, strigă tatăl său vâslind spre el. Insă fiul de odată își dă pre spate, aruncă o privire speriată asupra tătâ-ne-său și se cufundă.

Thord nu putù crede ochilor. Opri luntrița, iar privirea îi erà țintită spre locul unde perise fiul lui. Negreșit, că va apăreà iară. Dar s'au mai ivit câteva beșici, apoi suprafața apei a devenit iarăși netedă cum a fost. Oamenii au văzut pe tata tinărului trei zile și trei nopți vâslind împrejur, fără ca să fi mâncat ori beut ceva. Iși căutà feciorul. Numai în a treia zi dimineața l-a găsit și el însuși l-a dus preste dealuri acasă.

Dela această zi nefericită trecuse ca un an. Preotul aude într'o seară de toamnă o mișcare la ușa coridorului, ca și când ar pipăì cineva după broasca ușii. El deschide ușa și un bărbat înalt, gârbov a întrat al cărui păr erà bine încărunțit.

L'a privit lung timp până ce la putut cunoaște. A fost Thord.

— Vini așa târziu, îi zise preotul stând înaintea lui.

— Durere, vin târziu, răspanse Thord și ocupă loc pe scaun.

Preotul încă se așeză și'l priveà cu indulgență. A ținut mult timp tăcerea profundă.

— Am la mine ceva ce aș dorì să dau săracilor; voiesc să fie o fundațiune de binefacere pe numele fiului meu.

S'a ridicat, a depus banii pe masă apoi s'a așezat de nou.

Preotul i-a numărat.

— Aceștia sunt întru adevăr mulți bani.

— E jumătate din prețul averii mele, pe care am vândut-o azi.

Preotul a stat mult timp în tăcere, în sfârșit îl întrebă cu voce blândă:

— Ce dorești să faci?

— Ceva mai bun.

Apoi a mai stat un timp în tăcere. Thord și-a înfipt privirea în pământ, iar preotul la privit întrebător. De odată îl agrăì preotul cu o voce sonoră.

— Așa cred, că acum a adus fiul tău binecuvântare asupra ta.

— Da, și eu cred, răspunse Thord, și ridicându-și fața, doi stropi de lacrimi, curgeau pe obrazii lui.

NOUTĂŢI.

Era nouă. Advocaţii români din jurul Aradului au apelat la timpul său în potriva hotărârii camerei advocaţiale din Arad, care decretase de neacceptabilă întrebuinţarea firmei de advocat în altă limbă şi nu în cea maghiară. Ziarele aduc acuma ştirea că atât adunarea generală, cât şi curia au respins apelaţia justă a advocaţilor români.

Un alt caz de „eră nouă“ ni-'l dă „Bud. Hirl.“ aprobând faptul că cassiera dela gara din Braşov n'a voit să dea bilet unui domn, care îl ceruse nemţeşte, numai în urma ameninţării deputatului dela Herman, care se află din întâmplare acolo. Mai zice apoi „Bud. Hir.“ că e timpul suprem ca să nu se mai admită alta decât limba oficioasă.

*

Himen. *Traian Costea*, abs. de teol., s'a logodit cu dşoara *Letiţia Popescu*, fiica dlui *Iuliu Popescu*, cassar al „Albinei“.

*

Congres de pace se va ţineà în anul acesta în Milano. Se va deschide în 15 Sept. In program e luată discuţie asupra temelor: ideea păcii în educaţie, pacea şi mişcarea muncitorilor, dreptul internaţional şi la sfârşit un apel de pace cătră toate neamurile.

*

Deputaţii preoţi. In parlamentul actual al ţării noastre şi clerul e bine reprezentat. Sunt cu totul 34. Intre aceştia sunt 22 romano-catolici, dintre cari trei naţionalişti: N. Iuriga, Fr. Iehlicka, şi M. Kollar; opt reformaţi, doi luterani, între cari unul naţionalist: M. Bella şi doi greco-orientali: Dr. G. Popovici şi Vas. Damian.

*

† **Dr. Sebastian Radu**, protopop al Uioarei, unul dintre cei mai harnici fii ai biserici greco-catolice a răposat în vârstă de 54 ani.

*

Goluchowski, ministrul de externe s'a fost bolnăvit de insolaţie în Paris, unde petrece de câteva zile. Acum e însă iarăşi bine.

*

Catastrofă. Din România vine ştirea că două băi de petroleu din Câmpina s'au aprins Sâmbăta trecută. Au ars scrum şase persoane. Au murit în urma rănilor 25 lucrători.

*

Cursul administrativ din Becicherecul-mare şi-a stabilit timpul de primire în 26—31 August. Didactrul e 40 cor. Cursul e în legătură cu un internat. Taxa în internat e 28 cor. la lună. Sunt câteva locuri cu preţ redus de 20, 15 şi 10 cor. şi 15 locuri gratuite. Rugările au să se înainteze la începutul lunei August.

*

Stipendii. S'a publicat concurs la stipendiul de 300 cor. din fondul *„Ana Iorgovici“*, pentru studenţi absolvenţi de gimnaziu, în special pentru teologie. Eventuale stipendii din fundaţia *„Teodor Popp“* pentru studenţi din şcoalele medii, mai multe stipendii de câte 240 cor. din fundaţia *„Simeon Iosif Popovici Paffy“*, pentru gimnaziu, stipendii de câte 400 cor. din fondul *„Elena Ghiba Birta“*, pentru gimnaziu. Concursele la aceste stipendii au să se înainteze conzistoriului diecezan din Arad până în 6/19 August.

*

Un urs de mărime uriaşă a fost puşcat zilele trecute în munţii Orlatului, din partea dlui căpitan din regimentul 31 de infanterie din loc, *August Spiess de Braccioforte*. Şepte nopţi a stat la pândă dl căpitan, şi abià în noaptea a opta a putut să culce la pământ ursul care anul trecut a mâncat 25 de vite mari, iar anul acesta încă făcuse mari stricăciuni. Ursul aveà o lungime de doi metri şi jumătate, şi o greutate de două măji metrice.

*

Courrieres. Epilogul catastrofei fără păreche încă nu s'a încheiat. Până în 25 Iulie au fost scoşi din fundul pământului 1064 morţi. Mai sunt încă 91, pe cari îi caută în adâncime. Lucrul merge foarte încet. Judele de instrucţie a propus ca inginerii să fie absolvaţi de acuză, deoarece şi-au împlinit datoria şi nu sunt ei de vină.

*

Petrecere în Şiria. Petrecere cu dans împreunată cu reprezentaţiune teatrală va aranjà tinerimea română din Şiria la 12 August 1906 st. n. în sala „Casei Naţionale“ din Şiria sub prezidenţia de onoare a domnului Dr. Iacob Hotăran. Inceputul la 8 ore seara. Preţul de întrare de familie 5 cor., de persoană 2 cor. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuità pe cale ziaristică. Venitul curat e dest. pentru scopuri filantropice.

*

Petrecere în Sibiiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ învită la petrecerea de vară ce o va aranjà Dumineca, în 5 August st. n. 1906 în Dumbrava Sibiiului. Programul: 1. Plecarea. corporativ. cu muzică şi stindarde, la 7 ore dimineaţa din localul Reuniunii. 2. Timpul până la ameazi se petrece cu diferite jocuri de distracţie. 3. La 2 ore d. a. se va începe jocul în pavilon.

Participanţii plătesc: Domnii 1 cor. 20 fil., damele în schimbul taxei de întrare 40 fil., pentru fondul halei. Eventualul venit e destinat pentru fondul halei. In caz de timp nefavorabil, petrecerea se amână pe Dumineca viitoare.

*

Consul deţinut. In lumea diplomatică a făcut impresie foarte penibilă faptul, că conzulul Turciei dela Londra, Staenglen, a fost deţinut din motiv că a comis mai multe înşelătorii în speculaţii negustoreşti.

*

Tren despoiat. O bandă de revoluţionari ruşi au atacat un tren şi l-au jefuit. Au omorât pe doi generali, doi funcţionari şi patru soldaţi. Jaful le-a dat un câştig de 16 mii ruble.

*

Copil colorat. Intr'un sat din apropierea New Yorkului i-s'a născut unui principe indian căsătorit cu o femee albă un copil, care în fiecare zi îşi schimbă coloarea de trei-ori. Dimineaţa e pielea trandafirie, la ameazi trece în cafeniu, iar sara e curat albă. Medicii atribue fenomenul compromisului de sânge.

*

Drama din Murăş-Oşorheiu. Căpitanul poliţiei, Oreskovics, e aproape deplin sănătos. In zilele trecute a publicat în foile locale tot istoricul întâmplării şi declară că totul a fost o greşală fatală şi simplă presupunere. Işi cere scuze dela nevastă şi dela sublocotenent, susţine însă afirmaţia, că oficerul a întrebuinţat arma pe nedrept, deoarece dacă l-a inzultat trebuià să-i ceară satisfacţie.

*

Grevă. Factorii poştali din Bucureşti s'au pus în grevă Joia trecută şi-au cerut mărirea lefurilor. In zilele următoare au fost aplicaţi soldaţii la împărţirea scrisorilor. Cererile şi le-au format astfel: 1. Cerem organizarea factorilor în trei clase. 2. Clasa I. să fie retribuită cu 100 lei lunar de la 90. 3. Clasa II cu 90 lei dela 80 şi clasa III cu 80 lei dela 70. Avanzarea să se facă din 5 în 5 ani, să ni se dea un costum de haine complet cu încălţăminte; Acordarea unui drept de concediu de 20 zile pe an şi reînfiinţarea schimbului suprimat de curse. Greva continuă şi serviciul poştal e foarte defectuos. Aşa scriu gazetele — opoziţionale.

Din public.†)

Mulţămite publice.

In favorul bisericei ort. române din Comana-inferioară au mai incurs următoarele contribuiri benevole:

Din parohia Râuşor: Domnii Vincenţiu Grama, paroh, Clemente Grama, Teodosiu Grama, dna Elisaveta Grama, fiecare câte 2 cor., dela credincioşi bucate în preţ de 5 cor. 70 fileri. Peste tot 13 cor. 64 fileri.

Ucia-superioară: Dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 16 cor. 34 fileri.

Arpaşul-inferior: Dl George Urdea, protopretor şi Trandafir Dragomir, paroh cu st. soţie Paraschiva, fiecare câte 2 cor., Dr. N. N. 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 15 coroane 2 fileri.

Streza-Cârţişoara: Dl Pavel Monea, paroh, Victor Vulcan, Mateiu Tarcea şi Ioan Scorobeţ, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 14 cor. 70 fileri.

Şona: Dl Ioan Capătă, capelan 2 cor., Ana Capătă 1 ferd. grâu, dela mai mulţi sume mai mici şi bucate. Peste tot 20 cor. 52 fileri.

Galaţi: Sume sub 1 cor. şi bucate. Teste tot 8 cor. 34 fileri.

Hurez: Dl Dumitru Purece, paroh 2 cor., Procopiu Benţa, învăţător şi Ioan Benţa, not., fiecare câte 1 cor., sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 11 coroane 19 fileri.

Porumbacul-inferior: Dl Ieronim Motoc, notar 2 cor., Antoniu Pastea 1 cor. Biserica ort. română 2 cor., „Porumbăceana“, cassă de economie 2 cor., sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 35 cor, 34 fileri.

Avrig: 5 cor. 70 fileri.

Racoviţa: Dela mai mulţi bani şi bucate. Peste tot 11 cor. 52 fileri.

Sebeşul-superior: George Ionuş, Ioan Ionuş, Vasile Bădilă şi Vasile Constantin, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. Peste tot 21 cor. 42 fileri.

Sebeşul-inferior: Iosif Popa, Adam Ad. Roman şi Ioan Doican, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume mai mici de 1 cor. Peste tot 11 cor. 40 fileri.

Porceşti: Comuna politică 2 coroane. Toma Şimon şi George Cantor, fiecare câte 1 cor., bucate şi sume mai mici. Peste tot 26 cor. 76 fileri.

Boiţa: Biserica ort. română şi comuna politică, fiecare câte 3 cor. 98 fileri, Ioan Druhora, preot, Oprea Halmag, Ioan Moldor şi nedescifr, fiecare câte 1 cor., sume mai mici şi bucate. Peste tot 21 cor. 76 fileri.

Mohu: Sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 8 cor. 10 fileri.

Bungard: Biserica ort. română 2 cor., Teodor Necşa, preot 1 cor., sume mai mici şi bucate. Peste tot 11 cor. 64 fileri.

Guşteriţa: Dela mai mulţi. Peste tot 7 cor. 16 fileri.

Răşinari: Dnii Maniu Măglaş 2 cor., C. Hămbăşan, S. Mitrea, Alăman Dancăş, Dobra Albu, Radu Bănilă, Petru Brote, Bucur Dancăş sen., Nicolae Ciucian, N. N., M. Lungu, paroh, Bucur Dancăş jun, şi Ilie Văcariu, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. Peste tot 27 cor. 54 fileri.

Sălişte: Dnii Dr. Stroia, protop. 2 cor., Nic. Henteş, not. 3 cor., corp. înv. 2 cor., Ioan Goşa 2 cor., Ilie şi Maria, Al. Borcea. paroh, Nicolae Marta, Ilie Ghibu, Gligor Dancu, Bucur Popa, P. I. Comşa, Maria Bratu, Dumitru Socaciu, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. Peste tot 44 cor. 20 fileri.

Apoldul-mic: Dela mai mulţi bucate şi sume sub 1 cor. Peste tot 13 cor. 34 fileri.

Topârcea: Colectat peste tot suma de 8 cor. 10 fileri.

Ţînţari: Biserica ort. română 10 cor., Ioan Gavrilescu, paroh, Ilariu Gonţia, paroh, Ilie Oana, not., comuna politică, George Gojman, Ioan Olaiánoş, Toma D. Mamina, fiecare câte 2 cor., Petru Danciu, înv. dir., Leonte Taus, învăţ., Irimie Socaciu, Radu Ioniţă, George Grămadă, Minodora Gonţia, Grigorie Păltinean, Ioan St. Popa, Ioan Gavrilă, George Cornanelea, Nicolae Grămadă, Ioan Ciolan, George Gavrilă, Irimie Picu j., fiecare câte 1 cor., bucate şi sume sub 1 cor. Peste tot 117 cor. 76 fileri.

Hălchiu: Biserica ortod. română 10 cor., văd. Elena Craiovean, Ioan Grecean, înv., Ioan Iliescu şi soţia Ana, fiecare câte 4 cor.. parohul Teofil Roşca, înv. Vasile Grangă şi dela 5 Saşi, a căror nume sunt nedescifrabile câte 2 cor., dela 16 Saşi, a căror nume asemenea sunt nedescifrabile câte 1 cor., dela mai mulţi bucate în preţ de 18 cor. 72 fileri. Peste tot 71 cor. 12 fileri.

Crisbav: Bis. ev., preotul ev., numele nedescifr., M. tiana-Zaida Anet, Miklós Sam., Bahn Sztankovit Melanie, fiecare câte 2 cor., Mihály Iános, Maria Maria, Szemergai Károly-né, Mozes Amalia, George Avram, Tompa Kálmán, fiecare câte 1 cor., Mateiu Iános, igazg. 72 fileri, N. N., 18 fileri, adecă 16 cor. 90 fileri, toţi acesti contribuenţi au dăruit la intervenţia şi influinţa parohului local: Ioan Schiopu, care a luat asupra-şi angajamentul de a continuà colecta şi între parohienii dânsului, pe care primindu-o împreună cu resultatul îmi voiu ţineà de datorinţă a o publicà.

Vlădeni: Biserica ort. rom. 5 cor., Iacob Zorca, preot 1 cor., George Cârlan, not. 1 cor., dela mai mulţi câte 20 fileri, suma 10 cor., iar părintele Zorca luând asupra-şi angajamentul de a dispune colecta în întreaga parohie, care primindu-o cu resultatul va fi asemenea dată publicităţii.

Bogata-olteană cu filia Dopca: Ioan Bârsan, înv. 1 cor., dela mai mulţi bucate şi sume sub 1 cor. Peste tot 11 cor.

Măteaş (Matefalva) cu filia Racoşul-inf.: Dna Aurelia Brote, Ioan M. Cupez, Szász Miklós, özv. André Lázár-né, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 27 cor. 6 fileri.

Agoşteni: Parohul Ioan Mircea şi înv. Alexandru Bocşa, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 18 cor. 86 fileri.

Apaţa: Parohul Ioan Hamzea 1 cor.

Rotbav: Parohul Dumitru Şica, George Radu, ambii câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 7 cor. 78 fileri.

Feldioara: Ioan Sibiian 2 coroane, Ioan Sporea, înv., George Urz, Achim Popister, Ioan A. Popister, fiecare câte 1 c., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 36 cor. 50 fileri.

Arpătac: Parohul Aurel Nistor 2 cor., Const. Grozea, Constantin Cioflec, George Brânduş, George Axente P., Nicol. Brânduş, Ilie Nema, George Rafiroiu, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate în preţ de 2 cor. Peste tot 18 cor. 10 fileri.

Stupini: Parohul Ioan Maximilian 3 cor., George Popovici, George Puiu, ambii câte 2 cor., Nicolae Mărin, Nicolae Blegu, Ioan Bârsan, Paraschiva Rusu, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. Peste tot 19 cor. 32 fileri.

Bacifalău: Dumitru Comşa 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. Peste tot 9 cor. 26 fileri.

Tărlungeni: G. Urdea 2 cor., paroh. Dimitrie Manole, Alexe Beschen, Gregore Bordea, Alexandru Moşoiu, fiecare câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 coroană. Peste tot 7 cor. 92 fileri.

Perşani: Parohul Pant. Nastea 2 c., Valeriu Szaszebesi, not., Franz Herzum, prim., Petru Macedon, înv., George Constantin, fiecare câte 1 cor., Nicolae Băţa, mag. post. 50 fileri, Floarea Şerban şi Const. Dobu, fiecare câte 40 fileri. Peste tot 8 cor. 30 fileri.

Parohia: Caţa, 20 coroane. Dl preot Patriciu Pintea, 2 coroane, dl Gheorghe Pop, 2 coroane, suma: 24 cor.

Draos: Biserica, 2 coroane, Stan Hâlmu, 1 coroană, dela mai mulţi suma sub 1 coroană, peste tot: 14 coroane 82 fileri.

Paloş: Patriciu Pintea, înv. 1.02 fil., Gheorghe Jambor, epitrop, Lazar Forsea, goşman câte 1 coroană, Lazar Forsee, gosman, 1 coroană 60 fileri, dela mai mulţi sub 1 coroană la olaltă: 23 coroane 12 fileri.

Archita: N. N., 1 coroană, Dumitru Derjan, epitrop, 1 coroană, mai mulţi sume sub 1 coroană, preste tot 12 coroane.

Bundorf: Biserica 2 cor., mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate: 12 cor. 30 fil.

Criţi: dela mai mulţi preste tot: 3 cor. 86 fil.

Joltan: dela mai mulţi: 4 cor. 98 fileri.

Saschiz: Gheorghe Şoneriu şi Dumitru Spornic câte 1 cor. cu totul 5 cor. 10 fileri.

Feleag: dela mai mulţi s'a colectat preste tot: 4 cor. 80 fileri.

Haşfalău: Vasilie Muntean, 1 cor., sume sub 1 cor. de tot: 8 cor. 20 fil.

Şard: Ioan Dan, 1 cor., sume sub 1 cor., de tot: 7 cor. 80 fil.

Boiu-mic: 2 cor., Boiu mare: 12 cor. 30 fil.

Hetur: 3 cor., Seleuşul mare: 80 fil., Daneş, 16 cor. 20 fil.

Laslea mare: 16 fileri. Criş: sume mai mici şi bucate: 10 cor. 40 fil.

Sighişoara: Dl Dr. Toma Cornea, adv., 5 cor., Vasilie Urdea, 2 corr., N. N., 3 cor., Teodor Mosora, Ambrosiu Rondolean şi M. Deciu, câte 1 cor., cu discul adunat 13 cor. preste tot: 26 cor. 83 fil.

Feriház: Zaharie Ganea, preot, 2 cor., Ioan Ganea, înv., 80 fil. dela mai mulţi sume mai mici preste tot: 15 cor. 30 fil.

Trapold: Chirion Muntea, preot, 2 cor., sume sub 1 cor. de tot: 7 cor. 70 fileri.

Hendorf: Nicolae Moldovan şi Ioan Grusea, câte 1 cor., Ioan Bârsan, înv. 80 fil. sume sub 1 cor. preste tot: 4 cor. 40 fileri.

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

„Candela“, revista bisericească din Cernăuţi nr. 7 cuprinde continuarea studiilor dlor prof. Dr. Tarnavschi (Geneza) şi Dr. Voiutschi (Istoria moralei creştine) şi un discurs al preot. Iz. Paşcan despre „Isus Christos cel mai strălucit model pentru predicatorul bisericesc“. Cronica de astădată e bogată.

*

„Anuarul“ gimnaziului din Brad pe anul 1905/6 are la loc de frunte o dizertaţie despre doina şi strigăturile poporului nostru. Datele statistice dovedesc spor îmbucurător.

*

„Ingujjban“, de Dr. Victor Bontescu. E o broşură în limba maghiară, care cuprinde vorbirea plină de adevăruri adânc tăietoare a harnicului advocat în congregaţia comit. Hunedoara în 14 Iulie, prin care vorbire a dat vot de neîncredere noului fişpan. Vorbirea rostită româneşte şi-a publicat-o în ungureşte ca răspuns la acuzele ce i-le-a făcut vestitul Réthy Lajos.

*

„Spitalul“, revistă medicală nr. 12. Cuprinde tractate de valoare pentru specialişti.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 294—1906 [183] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Glodghilești**, tractul **Ilia**, pe basa ven. ordin conzistorial dtto 23 Iunie a. c. Nr. 5964 Bis. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și au a se prezentà în vre-o Dumineсă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Ilia, la 10 Iulie 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 395—1906 ppresb. [184] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia de clasa a doua **Saschiz**, protopresbiteratul tractului **Sighișoara**, pe baza rezoluțiunei preaveneratului conzistor arhidiecezan din 7 Decemvrie 1905, **Nr.** 11,940 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale, fasionate la coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, locuință în casa parohială, primind și un ajutor dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea, a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Dumineсă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà și a cuvântà.

Sighișoara, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 429—1906. [178] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători** dela școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Brașovului**, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Herman**, un post de învățător. Salar de 600 coroane plătibil din cassa bisericii în rate trilunare anticipative. — Relut de cuartir 50 coroane. In loc de $^1/_2$ jug. grădină, în bani 8 cor. 28 bani Remunerațiune, cantorală în numărar 45 cor. și venitele laterale 30 cor.

Invățătorul are să conducă strana în biserică în săptămâna, în care va fi de rând.

2. **Stupini-Brașov** un post de învățător. Salar anual solvit din cassa bisericii în rate lunare anticipative 600 coroane; din venitele cantorale 200 coroane; cuartir în edificiul școalei, grădină și 3 stângini de lemne, din cari se va încăzì și școala.

Invățătorul va îndeplinì și serviciul de cantor.

Cuincuenalele se computä numai dela instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în comuna respectivă.

Concurenții au să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și au a se prezentà în vre-o Dumineсă sau sărbătoare poporului în biserică spre a-și arătà desteritatea în cântări.

Brașov în 5 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 75—1906. [182] 2—3

Concurs.

Se publică concurs cu termin de 20 zile pentru ocuparea posturilor vacante de **învățători**, din următoarele comune bisericești din tractul Hațegului:

1. **Petrila-Brad**, și eventual și **Petrila lunca-de-sus**, 2. **Ohaba-de-sub-peatra** și filia **Ciopea**, 3. **Federi-Fizești**, 4. **Luncani**, 5. **Valea Sângeorgiu-Grid**, 6. **Sânta-Măria-de peatră**.

Emolumentele sunt: salar 600 coroane, cuartir si lemne de foc.

Suplicele să se trimită la subsemnatul oficiu protopresbireral.

Hațeg, în 12 Iulie 1906.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 195 prot. 1906 [182] 1—3

Concurs

1. Pentru ocuparea definitivă a unui post de învățător la școala confesională gr. or. română din Topârcia, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela datul publicării acestui anunț.

Dotațiunea împreunată cu acest post e salar 600 cor., relut de cuartir 40 cor. la olaltă 640 cor., plătibil în rate treilunare anticipative din lada bisericii, precum și folosirea unui agru cu un venit anual de 20 cor.

Invățătorul e dator a conduce Dumineca și sărbătoarea elevii la biserică și a provedeà cu ei cântările liturgice.

Doritorii la acest post au a-și înaintà cererile lor instruite cu documentele prescrise în terminul deschis la subsemnatul oficiu.

2. La azilul bisericei gr. or. române din Săliște e a se ocupà postul de conducătoare la azilul de copii deocamdată în mod provizor. Salarul e 740 cor. în rate lunare anticipative. Doritoarele la acest post, cualificate la cursul de doi ani pentru aziluri sunt poftite a se insinuà la subsemnatul oficiu.

Săliște, 18/31 Iulie 1906.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 174—1906. [179] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învățător** la școala română gr. or. din opidul **Hunedoara**, se excrie prin aceasta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele pentru acest post împreunat cu cantoratul sunt: Salar anual de 600 coroane, solvit anticipative pe fiecare lună din cassa bisericei și relut de cuartir și lemne 120 cor., iar pentru instruirea și conducerea corului vocal bisericesc o remunerație de 20 cor. solvibilă anticipative în două rate semestrale.

Dela învățătorul, care va fi instituit la postul acesta se cere să fie cântăreț bun, obligat fiind să ocupe și locul de cantor, și ca atare când nu e ocupat cu școala sau cu corul, în Dumineci și sărbători e dator a conduce regulat și cântările din strană.

Cuincuenaliile se vor computà numai dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se prezentà poporului în vre-o Dumineсă ori sărbătoare în biserică spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hunedoarei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, la 6/19 Iulie 1906.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

Nr. 692 [177] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului pe **învățător** ambulant la școala confesională gr. or. din **Loamnăș** cu filia **Mândra**, protopresbiteratul **Sibiiului**, conform rezoluțiunei ven. conz. arhid. dtto 6 Iulie a. c. Nr. 6104 șc., escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: Salar anual 600 cor., cuartir liber în edificiul școlar, 2 stângini de lemne, jumătate din venitul grădinei de pomărit, și grădină de legumi lângă școală.

Reflectanții la acest post își vor așterne rugările concursuale, instruite în senzul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cuincuenalele se vor computà numai după 5 ani de serviciu îndepliniți la această școală.

Sibiiu, Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

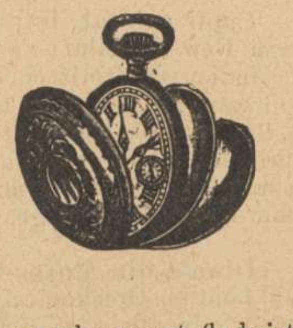

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
- 1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
- 1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 11—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher, str. cisnădiei,**
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 16—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineața spre Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraș, Turnuroșu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
La orele 7.31 dim. spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Săliște, Vinț, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraș.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Săliște, Sebeș, Vinț, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copșa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Săliște, Sebeș Vinț, Alba-Iulia, Teiuș, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș. Săliște.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroșu și Făgăraș.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 12·57 d. a. dela Copșa-mică, Brașov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiupână la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 8.59 seara dela Făgăraș.
La orele 9.15 seara dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.

Cărți bisericești.

ACAFTISTUL prea s. Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1·70, legătură mai frumoasă în piele roșie cor. 3 20, ediție de lux cor. 4 și cor. 5·20 peluche	7.70
AGHIAZMATAR, broș.	4·—
APOSTOLUL, lit. latine, ediție proprie 1900, legat în pânză neagră cor. 9 50, legat în piele roșie coroane 11·50, ediție de lux broș.	8·—
(se leagă conform dorinței comandatorului).	
BIBLIA ILUSTRATA, litere cirile, Testamentul vechiu și nou, nelegată, redus dela cor. 20 la 10 cor., legată în piele roșie	20·—
CAZANIA, cu litere latine, broș. cor. 6, leg.	10·—
CHIRIACODROMION, legat cor.	16·—
EVANGELIE, cu litere latine, ediție proprie, sub tipar.	
EVANGELIE, cu litere latine, ediție de București, legată cor. 20, fin legată	33·—
EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), legat	12·40
HIROTONIER pentru sf. de preoți, litere cirile, leg.	4·—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur	1·—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom, Vasile cel mare și Grigorie Teologul, legat în pânză neagră cor. 8, legat în pele	9·—
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broș. cor. 130, leg. în piele roșie cor. 172. Se vând și în tomuri singuratice 1 volum legat	14·50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, leg. cor. 5, fin legat	6·—
OCTOICH MARE, ciril, legat	26·—
OCTOICH MARE, latin, legat	27·—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1·60, în piele roșie cu copcii cor. 3·20, în piele neagră cor. 4, în piele chagrin cor. 5·20, legături mai fine la comandă.	
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu l. lat. leg.	34·—
CIASLOV (orologion), lit. latine, legat în pânză 2·40, legat în piele roșie cu copcii	4·—
PARACLISUL, Acaftistul și viața sf. mare mucenic Dimitrie	1·50
PENTICOSTARIU, ciril, legat	16·—
PENTICOSTARIU, latin, legat	12·40
PSALTIREA, cu litere latine, legată cor. 9, legată fin	14·—
PSALTIREA, cu litere latine format mic, legată	3·20
RÂNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Șaguna, cu litere cirile, legată	10·—
RANDUIALA LA SFINȚIREA BISERICILOR, cir., leg.	4·—
TALCUL EVANGELIILOR, cir. broșurat	2·—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, legat	34·—
TRIODUL, latin. legat	27·—

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 80 Sibiiu, Sâmbătă 22 Iulie (4 August) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Organizarea partidului.

In chestia organizării clubului parlamentar al partidului nostru naţional ni-se comunică următoarele:

1. Deputaţii dietali aleşi pe baza programului partidului naţional român, constitue un club politic parlamentar.

2. Fiecare cetăţean din patrie, aderent la programul partidului naţional român, poate să fie membru extern al acestui club.

3. Inscrierea membrilor se începe cu publicarea acestui concluz, şi se încheie cu sfârşitul lunei Septemvrie a. c.

4. Pentru acoperirea speselor clubului, fiecare membru trebue să contribue cu cotizaţiunea stabilită prin hotărârea clubului. De astădată cotizaţia se fixează în 12 coroane la an.

5. După înscrierea membrilor, se va supune desbaterilor unei adunări generale proiectul de organizaţie în toate detaiurile sale.

6. Coalele de subscriere, cu cotizaţiile membrilor externi ai clubului, sunt a se trimite la adresa unuia dintre domnii:

Dr. Teodor Mihali în Dej,
Coriolan Bredicean în Lugoj,
Dr. Ioan Suciu în Arad,
Dr. Aurel Vlad în Orăştie.

7. La sfârşitul lui Septemvrie a. membrii clubului vor fi invitaţi la conferenţă, în Budapesta, în chestia organizării clubului.

Budapesta, 4—5 Iulie 1906.

George Pop de Băseşti m. p
Dr. Teodor Mihali m. p.
Dr Vasiliu Lucaciu m. p.

Contrazicere.

Sibiiu, 3 August n.

Vineri, săptămâna trecută, 27 Iulie n., a fost rostită în dieta ungară ultima vorbire naţionalistă. Deputatul român *Dr. Iuliu Maniu* a precizat în ea, din însărcinarea clubului parlamentar naţionalist, punctul de vedere al naţionalităţilor nemaghiare faţă cu proiectul de lege despre *apropriaţiune*, care se aflà la ordinea zilei.

Nu cunoaştem în întregime vorbirea dlui deputat *Dr. Maniu.* Dar din fragmentele publicate în gazetele maghiare am văzut, că dl *Maniu* a făcut declaraţie corectă şi cu privire la punctul prim din programul naţional român, referitor la *autonomia Ardealului*, spunând, că aceasta nu e *„dorinţa nemijlocită a Românilor“*. Românii ar fi deci mulţămiţi dacă li-s'ar împlinì deocamdată alte dorinţe, mai arzătoare. S'a provocat apoi dl *Maniu* şi la faptul, că luptele pentru drepturi naţionale Românii le-au început mai nainte decât Maghiarii, sub episcopul *Inocenţiu Klein*, caro necontenit le-a cerut pe seama *„naţiunei sale“*, îndreptăţită istoriceşte de a le primì.

Domnul ministru-prezident *Wekerle* i-a răspuns numai decât.

A spus domnul prim-ministru, că la drepturi istorice Românii să nu se provoace, fiindcă în şirul desvoltării istorice Ardealul n'a avut decât trei naţiuni recunoscute: Maghiarii, Săcuii şi Saşii. Pe Români i-au făcut părtaşi de drepturi legile dela 1848. De aici se începe deci trecutul lor şi desvoltarea lor istorică, nu dela episcopul Inocenţiu.

Cu privire la declaraţia deputatului *Maniu* în chestia autonomiei Ardealului, domnul prim-ministru a spus apoi, că aceasta e o *„uşă deschisă“*, pe care n'o înţelege. Şi fiindcă nu vede destulă sinceritate şi precisiune în programul Românilor, declară, că pe baza unui astfel de program guvernul nu poate ajunge niciodată la înţelegere cu deputaţii români. Va ajunge însă la înţelegere cu poporul român, cu poporul sârb, cu poporul slovac, — căci pe domnii deputaţi naţionalişti *„guvernul nu-i recunoaşte de reprezentanţii şi mandatarii chemaţi, ori esclusivi ai naţionalităţilor“*.

Nu voim să facem de astădată istorie, şi să arătăm, cum înainte de a se decretà cele trei naţiuni ale Ardealului ele singure de naţiuni regnicolare, înainte de a se legà cunoscuta *uniune* între ele, în scop defensiv şi ofensiv, poate mai mult *ofensiv* decât defensiv, a existat aşa numita *universitate maghiară-valahă*, înfiinţată pe baza înfrăţirii dintre Unguri şi Români, legată la întrarea Maghiarilor în Ardeal. Nu facem însă istorie, ci facem critică modestă şi obiectivă.

Ne permitem deci observarea, că domnul prim-ministru s'a pus cu declaraţia din urmă în contrazicere cu părerile sale de mai nainte în chestia reprezentanţilor din dietă ai naţionalităţilor nemaghiare. Când adecă întâiaşidată au ridicat aceştia plânsoare în parlament, că nu sunt recunoscuţi ca partid parlamentar, dl prim-ministru a vorbit altcum. A spus, că guvernul vede că deputaţii naţionalişti se aflà în dietă, şi încă în număr destul de frumos, sunt 25, şi *e dator să ţină cont de ei*. Şi dacă partidele din parlament nu vreau să-i recunoască de partid, e treaba partidelor, pe guvern nu-l priveşte.

Pe lângă această mică contrazicere, se aflà apoi şi o mică inexactitate în declaraţia domnului prim-ministru. Deputaţii naţionalişti, oricum să luăm lucrul, sunt trimişi la dietă din partea naţionalităţilor nemaghiare, şi astfel ei nu pot să fie priviţi decât numai de *reprezentanţii acestora.* Simpla negare a acestui fapt nu face faptul neexistent. Ei sunt deci reprezentanţii *legali* ai naţionalităţilor nemaghiare, ori îi place guvernului şi majorităţii parlamentare, ori nu-i place. Orice încercare de înţelegere, *cu ei* trebue deci începută. Ori voeşte guvernul să o înceapă deadreptul cu popoarele nemaghiare din patrie? Şi pe calea aceasta se poate. Dee guvernul naţionalităţilor nemaghiare ceeace le compete, *ce le este garantat în legile patriei*, şi atunci înseş naţionalităţile îşi vor îndrumà reprezentanţii să-şi sisteze lupta parlamentară în contra guvernului, care le-a împăcat şi le-a mulţămit. Câtă vreme însă aceasta nu se întâmplă, — pentrucă îndreptare şi îmbunătăţire nu vedem pentru naţionalităţi în nici o direcţie, — deputaţii naţionalişti nu fac alta decât îşi împlinesc datorinţa, ţinând în continuu la ordinea zilei chestia naţională, îşi împlinesc greaua misiune cu care au fost trimişi în parlament din partea naţionalităţilor nemaghiare, ca reprezentanţi legali ai acestora, misiunea de a informà şi convinge guvernul şi majoritatea parlamentară despre nedreptăţile ce s'au făcut şi se fac popoarelor nemaghiare din patrie, în chestii naţionale. Iar aceea, că bine sau rău îşi împlinesc deputaţii naţionalişti datorinţa şi misiunea, aşa credem, că singuri alegătorii lor sunt competenţi a decide. Să se lase deci în grija acestora croirea judecăţii, care sigur că are să fie de aşa, încât deputaţii naţionalişti nu vor aveà să se ruşineze.

Conflictul greco-românesc.

Domnul profesor *Weigand* din Lipsca publică în ziarul *„Neue Freie Presse“* dela Viena sub titlul de sus următoriul articol de informaţie, pentru publicul care nu cunoaşte încurcăturile din Macedonia şi izvorul lor:

Pentru a face pe cetitorii puţin cunoscători ai încurcăturilor din Macedonia, se poată pricepe cearta de astăzi între Grecia şi România, e necesar să aruncăm o ochire asupra împrejurărilor politice-etnografice din Macedonia şi să amintim pe scurt cele ce s'au întâmplat înainte de această ceartă.

In Pind locueşte cu mulţimea un popor mic, care poartă numele de Valahi din Pind (Ţânţari s'au Cuţo-Valahi), care însă îşi zice singur *Aromâni* (Arămâni), nume care a început a se întrebuinţà şi în România, dar pe care eu l'am întrebuinţat întâia oară. O parte din Valahii din Pind fac politiceşte parte din Grecia, altă parte din Turcia. Afară de această grupă, se mai aflà Aromâni împrăştiaţi în grupuşoare prin Albania, Grecia şi mai ales în Macedonia, unde oraşul Monastir, capitala vilaetului cu acelaşi nume, e centrul Aromânilor din partea locului. Trăesc din negoţ (Neguţători aromâni se aflà în tot Răsăritul, casele Sina şi Dumba din Viena sunt de obârşie aromânească), ei mijlocesc ca chirigii căratul mărfurilor, ţin pretutindene hanuri, sunt şi meseriaşi (croitori, cizmari, argintari iscusiţi), iar în munţi ţin mai cu seamă oi. *Limba lor*, cum ştià în veacul al XIV-lea scriitoriul Chalkokondylas, *e aceiaşi ca a Românilor*. Deşì nespecialiştilor li se pare că e deosebire mare între Româneşte şi Aromâneşte, ştiinţa limbii a dovedit, *că amândouă s'au făcut din o formă românească mai veche, că nu poate fi vorbă de formarea lor, fiecare pe seama sa, din latineşte.* Istorici ca Xenopol şi Iorga n'au ţinut seamă de acest fapt în Istoria lor a Românilor. Dar tot aşa se înşeală şi Grecii, crezând că limba Aromânilor e ceva deosebit de a Românilor, căci deosebirile sunt numai dialecticale. In această privinţă toţi filologii sunt de o părere. Şi, măcar că Aromânii, după aproape o mie de ani de despărţire de Români, s'au făcut simţitor deosebiţi din pricina felului de viaţă şi a amestecului cu Albanezi şi Greci, tot *trebue să-i privească Românii ca fraţi.* Pe această înrudire de neam şi de limbă se razimă interesul şi îngrijirea ce Românii din regat au pentru Aromâni. Incă din 1864 a deschis D. Atanasescu la Tirnovo, lângă Monastir, cea dintâiu şcoală aromânească şi chiar dela început a avut de suferit de duşmănia cea mai înverşunată a episcopului grec. S'au înfiinţat apoi şcoalele dela Gopeş, Avdela, Vlaho, Clisura, etc. Sub inspectoratul lui *Apostol Mărgărit* s'au deschis o mulţime de şcoli, ţinute cu bani din România, cheltuială care a ajuns azi la peste jumătate de milion pe an. Cu toată această propagandă îndelungată şi costisitoare, nu s'a izbutit până acum a aduce de partea naţionaliştilor mulţimea poporului aromân, ci partea cea mai mare are tot sentimente greceşti. Statistica oficială românească arată 5000 de şcolari în şcoalele elementare şi mai înnalte, ceea ce înseamnă 30·000 până la 40·000 de inşi de Aromâni naţionalişti, pe când numărul lor total este de vre-o 200·000, din cari o parte nu mică locueşte în Grecia, deci feriţi dinainte de propaganda românească. Românii se sârguesc din resputeri a trage în partea lor pe toţi Aromânii, măcar din vilaetul Monastir. Pentru Greci e lucru foarte primejdios. Să ne lămurim numai ce e în joc pentru ei. In vremea a tot puterniciei Turcilor, Grecii se priveau nu numai ca neşte conducători ai creştinilor ortodoxi în privinţa religioasă, dar şi în cea politică.

Au avut de suferit durerea de-a pierde vaza în România, Sârbia şi Bulgaria. Acuma s'au cuminţit destul încât au mărturisit că Macedonia de miază-noapte (vilaetul Cosovo) e perdut, dar vor să păstreze Monastirul, centrul Macedoniei, neapărat şi cu orice preţ. Dar chiar în Monastir nu se aflà Greci, ci numai un partid grecesc, alcătuit din Aromâni cu sentimente greceşti, de Albanezi şi de Bulgari tot cu astfel de sentimente. Dacă nu pot ţineà Monastirul, atunci vor pierde şi toată ţeara, care e bulgărească până la ţărmul mării, până la graniţa limbei greceşti din Macedonia de meazăzi. Asta o ştiu Grecii foarte bine, de aceea silinţele lor desnădăjduite, de aceea pustiirea a peste două-zeci de sate bulgăreşti în Murihovo, anul trecut, de aceea întemeerea de bande, cari împrăştie groază, prin măceluri şi foc, între locuitorii Aromâni şi Bulgari, cari nu simt greceşte, pentru a-i împiedecà de a se rupe dela patriarhie.

Afară de un singur caz în Ohrida, Aromânii s'au ţinut până acuma de patriarhie cu credinţă, dar cei naţionalişti cer *să se întrebuinţeze în biserici limba lor şi preoţi aromâni, precum şi un episcop aromân.* Astea sunt cereri aşa de fireşti, aş puteà zice aşa de înţelese dela sine, încât nu poate cineva pricepe de ce nu le primeşte patriarhia. Intâmpinarea că înşişi Aromânii sunt împotrivă, se potriveşte pentru majoritatea cu simţăminte greceşti. Atunci să fie îngăduitori faţă de minoritate şi să-'i dee ceea ce cere. Şi dacă din această pricină unii Aromâni şovăelnici acuma ar trece la naţionalişti, tot n'ar fi nici o primejdie pentru grecizm. Sau cred Grecii că Românii vor să prefacă Macedonia în provincie română? Fireşte că nimeni n'are astfel de gând. E vorba numai şi numai de împlinirea unor datorii culturale, deci ideale. Pot să fie oameni politici români, cari privesc pe Aromâni ca pe un lucru de dat în schimb, ca să fie despăgubiţi aiurea, asta n'o ştiu. Ori cum însă, poziţiile primejduite din punctul de vedere naţional nu se află pentru naţia română la meazăzi de Dunăre. Nici Grecii nici Bulgarii nu le sunt primejdioşi, cu unii şi cu alţii ar puteà trăì prieteneşte, pe când între Greci şi Bulgari e o prăpastie peste care nu se poate pune vre-o punte.

Cum că lupta locală între Aromânii cu sentimente greceşti şi cei naţionalişti a putut să se prefacă în războiu diplomatic între Grecia şi România, îşi are pricina în întâmplările anului din urmă. După ce Grecii, prin grozăviile bandelor lor, cari lucrează în înţelegere cu Turcia, sau cel puţin fără a fi împiedecate, în potriva Bulgarilor, pe cari îi duşmănesc şi Grecii şi Turcii, îndată ce şi-au făcut oareşi-care răgaz din partea Bulgarilor, s'au folosit de prilej şi au început a lucrà şi în potriva Aromânilor. A urmat pustiirea Cruşovei, omorurile din Negovan (Şomu), Clisura (Ghiga Papa), Avdela (Toli şi Steriu Papa), dela Hrupişta şi alte locuri, ale căror nume le-am uitat. Mulţi din prietenii mei, şi fostul meu servitor credincios Naki Vuciu, au căzut de glonţii sau pumnalele ucigaşilor politici. Autorii morali au fost *episcopii*, căpeteniile fireşti ai ligei foarte bine organizate, a Elenizmului. In deosebi s'a ales prin fanatizm mitropolitul dela Monastir, *Ioachim*, şi episcopul dela Grebena *Agathanghelos*. Au la îndemână bande, sosite din Grecia şi în parte, cum s'a dovedit, *comandate de oficeri greci în concediu*. Astfel e căpitanul Verga (Panaitopulos), locotenentul Vlakakis, Leonida Petropolaktis, un advocat din Peloponez (pe amândoi i-au ucis neşte Valahazi turci lângă Castoria, ca să-'şi răzbune de uciderea câtor-va Valahazi de bandă), apoi Ţeţi (Melas), ginerele fostului ministru Dragumis, pe care un căpitan aromân l'a tras cu viclenie în luptă cu soldaţi turci, lupta în care a căzut.

La parastasul din Atena a luat parte însuşi prinţul moştenitor, dovadă că în Grecia privesc pe capii de bande ca eroi şi că toată Grecia, chiar şi cea oficială, e înţeleasă cu faptele lor.

Acuma România cere, cu tot dreptul, ca Grecia să'şi cheme acasă aceste bande, cari au făcut atâta rău Aromânilor.

Guvernul grecesc se apără, că bandele nu-l privesc, că sunt bande macedonene, asupra cărora nu are nici o înrâurire, că Macedonia e ţară străină şi că deci România să se îndrepte cu cererile sale la Turcia. Dar România, având destule dovezi, că firele mişcărei din Macedonia se trag din Atena, că se dă concediu ofiţerilor ca să poată să ducă lupta în Macedonia, a luat şi ia măsuri de răzbunare. Mai întâiu, a expulzat negustori dovediti că fac parte din societatea Elenismos şi că o sprijineau cu bani. In Bucureşti, în Galaţi, Brăila, Giurgiu, Calafat etc. joacă negustorii greci rol mare, sunt fruntaşi, deci expulzarea le-a adus pagube mari. Dar perderea pentru Greci va fi şi mai mare, dacă ţinem seamă că transportul pe lângă ţărm şi de Dunăre îl fac, în mare parte, vase greceşti, pe cari România o să le oprească a mai trage la malul ei.

Lucrul fiind foarte greu pentru Grecia, a căutat să ajungă la împăcare şi se păreà, până de curând, că prin sprijinul Rusiei, împăcarea se va face. Dar, acum patru săptămâni s'a întâmplat măcelul dela Tiste, unde au fost omorâţi un număr de Aromâni, cari mergeau dela locuinţa lor de iarnă, Grebena, spre cea de vară, la Avdela. Acolo i-a atacat o bandă mare grecească, sub conducerea unui ofiţer, Kokkinos, care-şi ziceà căpitanul Barberi, şi a unui bandit cunoscut Gudhas.

Au căzut morţi 8 soldaţi turci, cari însoţeau pe Aromâni, 2 bărbaţi, 2 copii şi o femeie. Din partea Grecilor au căzut 5 oameni, căci Aromânii s'au apărat vitejeşte, fiindu-le vieaţa în joc, şi cei mai mulţi au reuşit a scăpà cu ai lor, dar rămăşiţa soldaţilor turci s'au închinat Grecilor. Fireşte că în România s'a înălţat un strigăt de mânie şi chiar Turcii, cari suferiseră astfel de perderi, au început a lucrà mai energic. Au scos din slujbă pe metropolitul dela Monastir şi pe episcopul de Grebena, cari erau mai compromişi. Metropolitul afurisise biserica românească din Monastir şi pe Aromânii naţionalişti. Ba, cu prilejul iubileului regelui Carol, *Ioachim* a mers până la a stăruì pe la reprezentanţii statelor ortodoxe să nu ia parte la slujba bisericească în biserica românească. Lucrul a supărat neapărat pe mulţi. România urmează înainte expulzările, căci nu are alt mijloc în potriva Greciei.

După măcelul ruşinos dela Tiste, România a expulzat, pe cât ştiu, 22 de inşi. Grecia a cerut lămuriri şi de oarece nu a primit şi nu puteà primì altele de cât faptul măcelurilor, a rupt legăturile diplomatice şi a lăsat pe supuşii săi sub protecţia Rusiei. România nu păgubeşte nimic şi poate aşteptà în linişte, dar Grecia sufere, căci o loveşte în partea ei cea mai simţitoare, în negoţul cu România. Afară de acestea o mulţime de Greci, cari îşi câştigau nu numai hrana zilnică în România, sufer nespus. Dar chiar din acestea se vede cât de aprinşi sunt Grecii pentru Macedonia, căci nu li se pare nici o jertfă prea mare.

In deosebi, s'au supărat Grecii, pentru că România a putut căpătà dela Sultan *o iradeà, prin care Aromânilor li-se cunoaşte naţionalitatea, aşa că în listele nufusului* (ale dărilor) *vor fi trecuţi Aromâni, şi nu Greci, ca până acuma, apoi mai au drept, în comunele amestecate, a trimite un reprezentant în administraţie.* Grecia se teme, că-şi va perde înrâurirea politică de până acuma asupra Aromânilor şi că înrâurirea aceasta va avea-o de acuma România, deci cè i-s'ar slăbì atâta vaza în cât Albanezii şi Bulgarii, cu simţăminte greceşti, pe cari nu se prea bizuie, o vor părăsì şi ei. Dar n'au ajuns lucrurile aşa de departe. Acuma are Grecia toată trecerea în Macedonia centrală, în partea Monastirului, asupra Bulgarilor chiar. Dar va merge tot aşa? Nu e oare nefiresc să vedem Aromâni în potriva Aromânilor, Bulgari în potriva Bulgarilor şi Albanezi în potriva Albanezilor de dragul ideii celei mari? In ziua când o putere mare se va amestecà hotărât şi da va da libertate şi siguranţă persoanelor, îngădue religiei şi dezvoltare neîmpedecată naţionalităţilor, se isprăveşte cu trecerea Greciei. Văd acest lucru cercurile luminate ale Greciei se vor înţelege cu Austro- Ungaria, pentru ca nu cumva să cadă pradă unei puteri mari şi lacome, care pândeşte de peste Adriatica chiar şi Epirul, în adevăr grecesc, până la Voiusa?

Eu socot că Macedonia e perdută pentru Grecia, ori câte jertfe ar face.

Starea de azi nu poate ţineà. Incredinţările puterilor mari că s'au îndreptat lucrurile prin întemeierea jandarmeriei europene, nu sunt întemeiate. Jandarmeria nu poate nimic la sate, şi chiar în oraşe se întâmplă destule cruzimi sub ochii consulilor. Nesiguranţa persoanelor e mult mai mare de cât acuma zece ani. Ştiu, că dorinţa cea mai mare a locuitorilor dela ţară, e ca *o putere mare să anexeze ţara, ori-care ar fi aceia, numai să scape de sub domnia turcească*, sub care sunt cu putinţă astfel de grozăvii".

Programul Românilor din Basarabia.

Românii din Basarabia şi-au compus un program politic, numit *programul partidului naţional democrat român*, pe baza căruia vreau să poarte în viitor lupta politică pentru dobândirea de drepturi naţionale. Organul lor de publicitate „*Basarabia*" publică în numărul dela 15 Iulie acest program în întregime, şi anume, din motivul, ca să înlăture învinovăţirea, că Românii din Basarabia ar voì să se rupă de către Rusia şi să-'şi alăture ţara la România. Ei nu voiesc anarhie ori răsvrătire, şi numai *libera dezvoltare culturală şi economică.* Programul trimis şi noauă îl publicăm după cum urmează:

„Poporul român din Basarabia a fost totdeauna credincios legăturilor sale cu Rusia. Nici odată nu s'au răsculat Românii de acolo împotriva stăpânirei legiuite. Cu toate acestea pe Românii, cari sunt trei la sută din numărul locuitorilor, îi opresc de a se folosì de limba lor în biserici şi şcoli. Celelalte naţii din Basarabia au toată voia. Grecii, Armenii, Nemţii, chiar Evreii au şcoalele lor şi voiesc a întrebuinţà limba naţională în obştile lor. Numai Românii, până la eşirea „*Basarabiei*", n'au avut asemenea drepturi şi nici azi nu pot învăţà copiii în limba părinţilor şi strămoşilor.

S'a călcat statutul dela 1818 dat de Alexandru I, care spune, că Basarabia *păzeşte orânduiala ei naţională* şi din pricina aceasta primeşte o deosebită formă de ocârmuire şi că *le lasă pe totdeauna întrebuinţarea limbei în şcoli şi drepturile, privilegiile şi legile locale.*

Prin manifestul împărătesc dela 17 Octomvrie 1905 poporul din toată Rusia e chemat să ia parte la cârmuirea ţării, deci şi Românii Basarabeni trebue să ridice glasul pentru apărarea drepturilor şi intereselor lor. Noi suntem datori să răspundem la chemarea de a lucrà împreună cu fratele nostru — poporul rusesc — pentru slăvirea şi întărirea Rusiei celei nouă ce şi-a luat avântul din ziua de 17 Octomvrie.

Pentru aceasta Românii trebue să se întrunească într'un partid naţional-democratic din Basarabia, ca să lupte pentru întrarea în fiinţă şi pătrunderea în viaţă obştească în Basarabia, potrivit cu drepturile şi principiile hotărâte prin manifestul dela 17 Octomvrie 1905. Românii trebuie să se alăture cu întreaga societate rusească şi să ceară pentru toţi cetăţenii împărăţiei de-opotrivă, fără deosebire de naţie şi religie, libertăţile politice şi omeneşti, ca temelie şi întemeiere a unui regim cu adevărat constituţional, având la temelie *dreptul de alegere obştesc, egal, direct şi secret pentru toţi vârstnicii.*

Iată acum şi punctele pentru cari vor lucrà în deosebi:

1. Organizaţia Basarabiei pe temeiul statului dela 1818, adecă *având rânduială naţională şi întrebuinţarea limbei româneşti în dregătorìi şi în şcoli*, precum şi privilegiile şi drepturile locale. Deci Basarabia trebue să fie *autonomă*, sau cu cârmuire de sine, *recunoscându-se naţiei româneşti predomnitoare în această provincie dreptul la propăşire liberă şi neîmpedecată.* Limba românească să se întroducă deci ca şi la 1812 în dregătorìi şi şcoli, păstrându se limba rusească numai ca obiect deosebit, iar Românii să aibă dreptul deplin de a alcătuì ori-ce întruniri şi tovărăşii ce ar urmărì păstrarea, întărirea şi dezvoltarea limbei, literaturei şi culturei naţionale. Limba rusă ca limbă de stat, să se impue numai în organele centrale, în armată şi în marină.

De altă parte dregătoriile de ocârmuire locală, în sate, volaste (plăşi), ţinuturi, precum şi în statul superior, (zemstvul de gubernie) să fie organizate după principii democratice, având ca temelie dreptul de vot obştesc, egal, direct şi secret.

2. Moşiile mănăstireşti, aşa de întinse, fiind date de boeri şi de domni pentru trebuinţele culturale şi pentru binefaceri — vor alcătuì pe viitor un fond cultural al Basarabiei. Administraţia numită a moşiilor închinate se va desfiinţà şi moşiile se vor administrà de consiliul provincial superior (zem. stvu).

Aceste moşii se vor puteà da în arândă numai sătenilor muncitori de pământ din Basarabia, atâta cât poate muncì fiecare gospodar cu copiii sei, fără argaţi.

Arendarea se va face pe vadele lungi, cu preţ cât de mic, hotărât de consiliul superior şi care nu se va mai ridicà în curgerea sorocului de arendă.

Veniturile moşiilor din fondul cultural vor slujì pentru facerea de şcoli naţionale în ţară, pentru ajutorarea bisericilor sărace, într'un cuvânt pentru a răspândì lumina în satele Basarabiei.

Dacă moşiile, ce astăzi ar întrà, după cum se arată mai sus, în fondul naţional, nu ar ajunge pentru a întregì pământurile ce au astăzi sătenii pentru o gospodărie temeinică, în întinderea hotărâtă de adunarea imperială, atunci consiliul provincial va fi dator să rescumpere cu ajutorul băncei ţărăneşti după o dreaptă preţuire atâtea din moşiile boereşti, cât va fi de trebuinţă pentru aceasta. Moşiile astfel rescumpărate vor mărì fondul cultural naţional al Basarabiei şi vor fi împărţite în arendă tot în felul de mai sus.

Pe lângă asta zemstvurile de ţinut vor aveà a ajutà obştiile de săteni, a luà în arendă moşiile boereşti. La nevoie zemstovurile vor luà ele în arândă moşiile [illegible] le vor arendà la ţărani, având a luà câştigurile după legea de urmărire a statului.

Zic, că vor face o lege de tocmeli agricole ocrotitoare pentru săteni. Pentru ca legea să se ţie în seamă se va numì un inspector agrar şi camere de împăciuire, cari vor dà în judecată pe asupritori şi vor puteà desfiinţà tocmelele împotriva leg-i sau înşelătoare.

Legea va îndatorì conziliul provinciei şi pe cele de ţinut a îngrijì să se ridice lucrarea pământului şi chiverniseala muncei, ajutând şi răspândind tovărăşiile de împrumut şi păstrare (bănci populare), de consumaţie (căpătare mai eftine a lucrurilor de hrană) şi de alte tovărăşii menite să crească preţul productelor ţărăneşti şi a face să se ieftinească traiul ţăranului. Se va înfiinţà o casă centrală a societăţilor cooperative, a tovărăşiilor de împrumut şi păstrare din Basarabia cu un capital de cel puţin trei milioane de ruble care să împrumute societăţile săteşti pentru a-şi ajunge scopurile lor.

Se vor înfiinţà şcoli speciale pentru fiecare ramură de muncă agricolă şi şcoli de meserii săteşti în fiecare ţinut după nevoile locului.

Românii vor dà voturi numai candidaţilor cari se vor legà să apere în adunare aceste cereri.

Deputaţii noştrii se vor puteà alăturà pe lângă alte partide numai dacă vor sprijinì aceste cereri naţionale.

Congres român de ştiinţe sociale.

In zilele 24—27 Septemvrie v. c. se va ţineà în Bucureşti primul *congres român de ştiinţe sociale*, convocat din iniţiativa domnului *Dr. Istrati*, comisarul general al expoziţiei din Bucureşti. Pentru ţinerea congresului, a cărui reuşire o garantează comitetul de organizare compus din 40 persoane cu nume bine cunoscute, s'a stabilit următorul regulament:

Intâiul congres român de ştiinţe sociale se va deschide în ziua de 24 Septemvrie şi va durà până în seara de 27 Septemvrie timp de patru zile.

Şedinţele vor fi generale şi de secţiuni.

Prima şedinţă în dimineaţa zilei de 24 Septemvrie va fi consacrată discursului de deschidere, alegerei biuroului general şi împărţirei lucrărilor.

Şedinţele generale în număr de patru se vor ţineà după amiazi; dela orele 3—7. Ele vor fi consacrate chestiunei puse în discuţie şi anume:

„*Studii asupra vieţei ţărăneşti şi îmbunătăţirea ei*".

Fiecare şedinţă generală se va începe prin cetirea rapoartelor prezentate de către persoanele delegate anume de către comitetul organizator pentru studierea chestiunei şi anume:

In prima şedinţă generală: *Istoricul chestiunei ţărăneşti.* Raportor *V. M. Kogălniceanu* şi *Viaţa fizică a săteanului român.* Raportor *L. Golescu.*

In a doua şedinţă consacrată studiilor vieţii săteanului din punct de vedere medical: *Viaţa săteanului din punct de vedere al sănătăţii.* Raportor *Dr. V. Roşculeţ şi Dr. Kaminschi.*

Rolul medicinei faţă cu boalele cari izvoràsc din starea economică a săteanului. Raportor *Dr. Lupu.* Alimentaţia săteanului. Raportor *Dr. Proca.*

In a treia şedinţă generală: Despre învoielile agricole. Raportor *A. Gâdei.* Condiţiunile de traiu ale săteanului român. Raportor *G. D. Scraba.* Mijloacele economice pentru îmbunătăţirea stării săteanului. Raportor *D. Comşa.*

In a patra şedinţă generală: Viaţa culturală a săteanului. Raportor *D. Drăghicescu.* Viaţa morală a săteanului. Raportor *T. D. Speranţă.* Viaţa juridică a săteanului. Raportor *St. Cihoschi.*

Tot în această şedinţă se va hotărâ, dacă se va găsì cu cale ţinerea anuală a congresului de ştiinţe sociale şi în acest caz se va delegà comitetul organizator. Timpul vorbirei celor înscrişi se limitează pentru şedinţele generale la 10 minute în afară de raportori.

Şedinţele de secţiuni vor fi în număr de trei: în a doua, a treia şi a patra zi a congresului, dela orele 9—12 dimineaţa.

In prima şedinţă fiecare din secţiuni îşi va alege biuroul.

Secţiunile vor fi în număr de trei. Comitetul organizator îşi rezervă însă dreptul de a mărì numărul secţiunilor în caz de trebuinţă.

Secţiunea I. se va ocupà cu studii asupra sociologiei generale, ştiinţelor economice şi economiei sociale.

Secţiunea II. se va ocupà cu studii asupra demografiei, etnografiei, statisticei şi finanţelor.

Secţiunea III. se va ocupà cu studii sociale din punct de vedere sanitar. In întâia şedinţă a acestei secţiuni se va luà în discuţie raportul întocmit de dnul Dr. Miron şi dşoara Dr. Arbore: „mortalitatea copiilor la săteni“, iar în a doua se va discută asupra raportului dlui Dr. Cazacu „Locuinţele sătenilor“. In ziua a treia diferite comunicări.

In şedinţele celorlalte secţiuni se vor cetì orice fel de comunicări urmate de discuţiuni.

Orice comunicare nu poate durà mai mult de 15—20 minute.

Studiile se vor prezentà numai în rezumat în şedinţă.

Ele se vor tipărì însă în extenso în volumul congresului.

Orice persoană care ar dorì să participe la congres poate să-şi facă înscrierea sa chiar în ziua congresului. Persoanele cari ar dorì însă să facă vreo comunicare congresului sunt ţinute să anunţe până la 31 August viitor titlul acelei comunicări, însoţită de un scurt rezultat, spre a se puteà clasà în secţiunea respectivă. Autorii comunicărilor sunt ţinuţi a depune textul comunicărei în mânile secretarului biuroului general înainte de închiderea congresului.

Toate lucrările congresului vor fi strânse într'un volum prin îngrijirea comitetului organizator. In acest scop comitetul a delegat pentru fiecare din secţiuni câte o comisiune anume compusă din domnii C. Dobrogeanu-Gherea, V. M. Kogălniceanu şi D. Comşa, pentru secţiunea I.; Z. Arbore, St. Cihoschi şi L. Colescu, pentru secţiunea II; iar pentru a treia domnii Dri Obregia, Mihail şi Mirinescu, cari împreună cu secretarul organizator vor luà toate măsurile necesare. Comitetul organizator va avizà la publicarea materialului adunat.

Preţul cărţii de membru e de 6 lei. Pentru săteni, învăţători şi preoţii din comunele rurale nu se va percepe nici o taxă.

Congresiştii vor purtà un semn distinctiv.

Inscrierile se vor adresà dlui G. D. Scraba, secretarul organizator al congresului, strada Domniţa Anastasia nr. 11, care este ţinut să dee toate lămuririle necesare.

NOUTĂŢI.

Academia română din Bucureşti a luat vacanţă începând de Dumineca trecută până în 18 Aug. Până atunci nu se vor dà nici un fel de comunicări.

*

La expoziţie. Invăţătorii din părţile Gherlei vor plecà la expoziţie în corpore în 15 August n. pe timp de 8 zile.

*

Recruţii. Ieri au întrat cei mai mulţi recruţi sub arme. Din acest prilej a dat ministrul comun de războiu un ordin ca recruţii să fie scoşi la exerciţii numai dimineaţa dela 4—7 ore şi după ameaz dela 4--6 ore în timpul cu căldură mai potolită. Totodată pretinde ca superiorii să tracteze cât se poate de uman cu ei.

*

Foaie maghiară în Sibiiu. Ziarul din loc „*S. D. Tageblatt*“ are ştire positivă, că în curând se va înfiinţà în Sibiiu o foaie politică maghiară. Va fi subvenţionată de guvern şi conducerea ei va fi încredinţată unei puteri bune gazetăreşti, care în scopul acesta va fi trimisă din Budapesta la Sibiiu.

*

Dar. Domnitoriul nostru a cinstit din venitul loteriei de stat 25 mii cor. pe seama institutului de orbi din Cluj.

*

Nou ministru de finanţe. Ziarele din capitală scriu, că în curând va fi numit titular la finanţe domnul *Popovits Sándor*, secretariul de stat al aceluiaş ministeriu. Domnul *Wekerle*, care conduce acum resortul, în mod interimal, va rămâneà numai ministru-prezident, şeful guvernului.

*

Incendiu. Un foc mare a bântuit în zilele trecute în Roman. Au ars 20 case cu tot ce erà în jurul lor. O sută de familii au rămas pe drumuri, partea cea mai mare ovrei. Tot asemenea a bântuit un incendiu grozav în comua Recaş (Timiş) care a pustiit bucate în valoare de 40 mii coroane.

*

Gimnaziu român-german se va deschide în 1 Sept. în Cernăuţi. Era timpul suprem să le împlinească şi Românilor această dorinţă, câtă vreme Rutenii aduşi de vânturi pe plaiurile Bucovinei beneficiază deja de zece ani de acest favor.

*

Defraudare. *Gerely Árpád*, cassierul dela gara din Murăş-Oşorheiu, a luat din cassă 33,000 coroane şi după ce'şi scosese din vreme paşaport pentru Europa întreagă, s'a pus pe bicicletă şi a plecat în lume. Acum îi bat urma.

*

Apel. Invăţătorul Cornel Cosma din Rogoz (p. u. M. Lápos) apelează la bunăvoinţa publicului marinimos ca să dăruiască cărţi pe seama bibliotecii şcolare, pe care doreşte să o înfiinţeze în numita comună.

*

Răzbunare. In comuna Chevereş din Bănat a fost împuşcat Marţi noaptea pe fereastră ţăranul bogat George Ştefănescu. Se zice că un ţăran pe care l ar fi păgubit a săvârşit omorul din răzbunare.

*

Lăcomia. In Simeria a fost aflat omorât un ţăran A. Bistrian. Avusese o ceartă cu fratele său pentru că acela voià să ia o parte mai mare din moştenire şi l-a omorât. Ucigaşul a mărturisit.

*

Statuă lui Lamartine se va ridicà pe ţărmul mării la Sorento, sub ploaia florilor de portocal. Liga franco-italiană şi italo-franceză au hotărât aceasta.

*

Concert. Reuniunea pentru ajutorarea copiilor săraci din Sibiiu aranjază Duminecă în 5 Aug. în sala dela „Hermannsgarten“ o festivitate împreunată cu concert şi petrecere de vară. La concert cântă muzica reg. Nr. 2 de inf. Inceputul la 6 ore seara.

*

Z. Bârsan în Deva. Dumінecă în 5 August st. n. se vor jucà piesele: 1) Marinarul dramă într'un act, de A. Theuriet 2. Declamaţii. 3. Furtuna casnică, comedie într'un act. Invitări speciale nu se fac din cauza scurtimei timpului.

*

Teatru în Colun. Inteligenţa română din Colun învită la producţiunea teatrală împreunată cu declamări ce se va ţineà în 5 Aug. 1906. st. n. în şcoala confesională din Colun. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru biblioteca porală din loc. Suprasolviri şi oferte în cărţi pentru bibl. se primesc cu mulţămită şi se vor cuità publice. De mâncări şi beuturi se îngrijeşte comitetul. NB. Cei ce vin cu trenul sunt aşteptaţi la gările Porumbac şi Cârţa.

*

Călătorie cu preţ redus ofere direcţia drumului de fer al statului dela gara din Sibiiu la următoarele staţiuni balneare peste Rutka s'au Kaşovia. Până la Csorba s'au Poprad Felkara cl. I. 46 cor., cl. II. 32 cor., cl. III. 16 cor., la lacul Csorba cl. I. 51 cor., cl. II. 35 cor., clasa III. 19 cor., la Tatra Lomnicz cl. I. 51 cor., cl. II. 33 cor. 80 fileri, cl. III. 17 cor. 27 fil. Clasa I. şi II. e valabilă şi pentru tren accelerat. Biletele acestea sunt valabile 30 zile în restimpul până la 30 Sept. Intreruperea călătoriei se poate face de câte două ori la gările Kaşovia, Abos, Igló, Batizfalu, Poprad, Felka, Rozsahegy, Fenyőház şi Liptó-Tepla.

*

Canicula. Cu ziua de 23 Iulie am întrat oficios în era caniculară care ţine până la 23 Aug. adecă timpul căldurilor. Numirea de „caniculă“ şi-a câştigat-o acest timp încă în vremile vechi. In zorile zilei de 23 Iulie apare steaua Sirius, pe care Grecii o numiau „steaua cânelui“. Dela aceasta şi-au însuşit zilele căldurilor mai numirea „zile câneşti“, care a trecut şi la Romani sub numele „dies caniculares,“ păstrându-se până azi.

*

Escursiune Invăţătorii români din Bănat pleacă în 13 Aug. în călătorie de studii la Bucureşti — Constanţa — Constantinopol.

*

Candidat de episcop. Ziarele din Pesta spun că guvernul doreşte ca în locul răposatului episcop Wolafka din Debreţin să fie ridicat deputatul preot Z. Szentkirályi, cel care a ajuns deputat faţă de vener. George Pop de Baseşti, trecând peste cadavre şi stropit fiind cu sângele alegătorilor Români. Pe baza ăstorfel de merite e vrednic să fie episcop al bisericei rom. cat.

*

Recolta Europei. Din toate ţările vin ştiri îmbucurătoare despre starea bucatelor în anul acesta. In Francia şi Anglia e recoltă deosebit de bogată în grâu, orz şi cartofi. Ceva mai slabă e în Germania şi Austro-Ungaria. In România se prevede o recoltă foarte bună de cucuruz. In Rusia, Bulgaria şi Italia e grâul mult mai slab ca în anul trecut. Cea mai bună recoltă o dă în anul acesta America, în deosebi în grâu şi struguri. In general zis, luând mediile, anul acesta e superior celui trecut.

*

Regi mici, regine mari. E interesant faptul că în zilele noastre aproape în toate statele Europei sunt reginele mai mari în statură decât domnitorii. Ţarul Rusiei abia ajunge măsura mijlocie, ţarevna e cu un cap mai mare. Victor Emanuel şi nou însuratul Alfons abia ajung reginelor lor până la umere. Carol al Portugaliei e scurt şi gros. Impăratul Germaniei e voinic, dar împărăteasa tot e mai mare decât el, iar regele Carol al României încă poate fi numărat în şirul acestora.

Din public.+)

Mulţămite publice.

In favorul bisericei ort. române din Comana-inferioară au mai incurs următoarele contribuiri benevole:

Beclean: Dl Nicolae Clonţia, paroh 1 cor., dela mai mulţi 4 cor. 16 fil. Peste tot 5 cor. 16 fil.

Sâmbăta-inferioară: Dl Vasile Muşat, paroh 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 15 cor. 60 fileri.

Beşimbac: Sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 8 cor. 4 fileri.

Viştea-inferioară: Sume sub 1 cor. şi din bucate. Peste tot 12 cor. 12 fil.

Feldioara: Dl Ioan Pura, învăţător 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 11 cor. 22 fileri.

Ucia-inferioară: Dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate. Peste tot 14 cor. 48 fileri.

Retişdorf: Gheorghe Mihaiu, 1 cor., dela mai mulţi sume mai mici şi bucate preste tot: 11 cor. 20 fil.

Ţelina: colectat sume mai mici şi bucate de tot: 12 cor. 50 fil.

Mucundorf: s'a colectat preste tot 6 cor. 80 fil.

Lovnic: Ioan Mircea, preot, 80 fil. sume mai mici de tot 4 cor. 80 fil.

Jibert: colectat preste tot: 8 cor. 16 fileri.

Ungra: Sofron Roşca, preot şi George Andron, înv. câte 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate preste tot: 10 cor. 50 fil.

Cohalm: Dl Dr. George Druiba, adv., 5 cor., institutul „Economia“, 5 cor., George Repede, not. jud. 1 cor., dela mai mulţi sume sub 1 cor. şi bucate preste tot: 42 cor. 26 fileri.

Dăişoara: sume mai mici şi bucate preste tot: 18 cor. 27 fil.

Ştena: Ieronim Buzea, preot, 2 cor., Rosalin Noata, 1 cor., sume mai mici şi bucate preste tot: 17 cor.

Domboş: Samoilă Popovici, 1 cor. sume mai mici şi bucate: 8 cor. 70 fil.

Felmer: bucate în sumă de 7 cor., alte sume sub 1 cor. de tot: 8 coroane 20 fileri.

Boholt: Ioan Prescură, not., 60 fil., Moise Joanta, 40 fil., Andreiu Drăguş, 30 fileri, bucate în preţ de 7 cor. de tot: 8 cor. 30 fil.

Calbor: bucate în preţ de 8 cor.

Rotbav: sume mai mici şi bucate în preţ de 8 cor. 10 fil.

Cincul mare: „Armonia“ casă de economii, 5 cor., dela mai mulţi bucate şi sume sub 1 cor. de tot: 12 cor. 90 fil.

Bonciu: Biserica 2 cor., dela mai mulţi sume mai mici de tot: 7 coroane 80 fileri.

Şomărtin: incurs bucate în sumă de 5 cor. 44 fileri.

Veseud: Biserica 2 cor., dela popor 5 cor. de tot: 7 cor.

Verd: Biserica, 3 cor., Ioan Varga, înv., Simion Lazar şi N. N. câte 1 cor., dela mai mulţi bucate şi sume sub 1 cor., de tot 13 cor. 46 fileri.

Şulumberg: Paraschiva Bogdan şi Ioan Hrist câte 1 cor., sume mai mici şi bucate preste tot: 8 cor. 62 fileri.

Coveş: Parohul George Borzea, 2 cor., dela popor 8 cor. 30 fileri, de tot: 10 cor. 30 fileri.

Bârghiş: Parohul Emil Terchilă, înv. George Conta, Gavrilă Sârbu, Nicolae Moldovan, Ioan Şerban, Nicolae Câmpean, primar, Maria Socaciu câte 1 cor., Sonu Mălăugrăvean, 2 cor., dela mai mulţi bucate şi sume sub 1 cor. de tot: 24 cor. 66 fileri.

Măgărei: s'a colectat bucate şi parale de tot: 6 cor. 80 fileri.

Zlagna: Ioan Floca, paroh 1 cor. dela credincioşi bucate şi sume mai mici, de tot: 7 cor. 30 fileri.

Ighişdorful român: Daniil Constantinescu, 1 cor., dela mai mulţi: 8 cor.

Vecerd: bucate şi sume sub 1 cor., preste tot: 10 coroane 56 fileri.

Bendorf: Timariu Moise 1 cor., din bucate şi sume mai mici. Peste tot 12 cor. 40 fileri.

Ghişasa-inferioară: Bucate dela popor şi bani. Peste tot 16 cor.

Alţina: Bucate dela popor în preţ de: 11 cor. $5^1/_2$ fil.

Ghişasa-superioară: Ioan Beu, notar com. 2 cor., N. N. 1 cor., dela popor bucate în preţ de 9 cor. 80 fileri, de tot: 14 cor. 60 fileri.

Ţichindeal: Ioan Giurga 1 cor., dela mai mulţi, de tot: 9 cor.

Fofeldea: Valeriu Bonea, preot şi N. N., ambii câte 1 cor., „Cordiana“ 3 cor., din bucate 8 cor. 80 fileri. Peste tot 13 cor. 80 fileri.

Ilimbav: Parohul Ioan Alexandru 1 cor. 70 fileri, Procopiu Hilariu, not., Vasile Tocoiu, banca locală, fiecare câte 1 cor., bucate dela poporeni în preţ de 8 cor. 80 fileri, sume sub 1 cor., de tot: 15 coroane.

Chirpăr: Preotul Ioan Holerga 1 cor., epitrop 2 cor. 38 fileri, mai mulţi poporeni sume sub 1 cor. Peste tot 10 cor. 48 fileri.

Găinari: Comuna Găinari 2 cor. 60 fileri, preotul Nicolae Huiu, doamna Paraschiva Huiu soţie de preot şi Paraschiva Huiu, fiecare câte 1 cor. Peste tot 5 cor. 86 fileri.

Noul-român: Dela popor bucate şi bani în sumă de: 10 cor. 32 fileri.

Cârţa: Dela popor bucate şi bani în sumă de: 9 cor. 10 fileri.

Colun: Ioan Giurca, înv. 1 cor., dela mai mulţi bucate şi bani în sumă de: 11 cor. 26 fileri.

Săcădate: „Plugarul“, institut de credit 4 cor., N. N., C. Prie, George Prosca, fiecare câte 1 cor., bucate dela popor în preţ de 28 cor., sume mai mici de 1 cor. Peste tot 36 cor. 20 fileri.

Glâmboaca: Dela popor bucate şi sume sub 1 cor., de tot: 7 cor. 98 fileri.

Subscrisul în numele parohiei ortod. române Comana-inferioară exprim tuturor contribuenţilor cea mai profundă mulţămită, rugând pe bunul Creator să răsplătească fiecăruia înmiit.

Comana-inf., la 3 Martie 1906.

Ioan Popiţa
preot ort. român.

Cărţi şi reviste.

Anuarul şcoalei din Sălişte pe anul 1905/6. Partea literară cuprinde tema discutată în conf învăţ. a tractului: Ocupaţiunile în scris din limba maternă în şcoală şi acasă, de D. Lăpădat şi I. Crişan, precum şi cuvântarea dir. D. Lăpădat la înmormântarea înv. penz. M. Stoica.

*

O problemă economică de Popescu Daia. O broşură folositoare, scrisă cu pricepere în chestiunea creşterii şi îmbunătăţirii vitelor. Autorul bazat pe esperienţa practică arată căile pe cari poate ori cine ajunge la o creştere raţională a vitelor. Costă 1 leu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

[187] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia I. **Borgoprund**, protopresbiteratul gr. or. Bistrița se nscrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala de fasiune B.

Dela concurenți se cere să aibă cel puțin 8 clase gimnaziale și calculul de cualificațiune „bun".

Acea parohie fiind însărcinată cu o datorie de una mie ceroane, alegendul va aveà a depurà în cinci ani, cu câte două sute coroane, acea datorie, din venitele parohiale.

Suplicele instruate cu documentele recerute au să se înainteze la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în terminul deschis.

Din ședința comitetului parohial gr. or. ținută în Borgoprund la 25 Iunie 1906.

Iuliu Suceava prezident. **Teofil Vlad** notar.

Nr. 409/1906.

Văzut.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița.

Simeon Monda
protopresbiter.

---

[186] 1—2

Concurs

Pentru ocuparea locului vacant de **directoară** în internatul Orfelinat, susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov, se deschide concurs de nou cu termin deschis până la **2/15 August 1906.**

Petentele au să documenteze cu atestate:

1. Cunoștințe pedagogice, fie acelea câștigate prin studiu teoretic sau prin aplicație practică, sau prin amândouă.
2. Cunoștințe despre lucrul de mână și despre croitul de haine; despre menagiu se cere să aibă noțiuni.
3. Atestat despre aplicarea lor de până acuma și despre purtarea lor morală.
4. Atestat medical, că este sănătoasă.
5. Atestat de botez.

Angajamentul se face deocamdată numai provizor pe timp de un an de zile.

Aleasa are să-și ocupe locul de directoară la 1 Septemvrie 1906.

Aleasa este datoare a se supune tuturor dispozițiunilor Adunării generale a Reuniunei și ale comitetului aceluia, luate în interesul Internatului-Orfelinat.

Beneficiul împreunat cu acest post este:

a) 800 cor. leafă în bani gata, care i se plătește în rate lunare anticipative.

b) Locuință și toată întreținerea în Internat.

Petițiunile sunt a se trimite la adresa prezidentei Reuniunii femeilor române din Brașov doamna Elena Sabadeanu, în terminul arătat mai sus.

Brașov, din ședința Adunării generale extraordinare, ținută în 12 Aprilie 1906.

Elena Sabadeanu m p.
prezidentă.

Ioan Lengeru m. p.
secretar.

Nr. 13—1906. [180] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. I, din **Cristian**, protopresbiteratul **Sibiiului**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și aşterne cererile lor, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminulindicat.

Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică spre a celebrà respective a predicà.

Cristian, din ședinșa comitetului parohial. gr. or. ținută la 9 Iulie 1906.

Zacharie Morariu prez. comit. par. **Ieronim Nemeș** not. comit. par.

Nr. 695.

Cu știrea și consenzul subscrisului.

Sibiiu, 11 Iulie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 195 prot. 1906 [185] 2—3

Concurs

1. Pentru ocuparea definitivă a unui post de învățător la școala confesională gr. or. română din Topârcia, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela datul publicării acestui anunț.

Dotațiunea împreunată cu acest post e salar 600 cor., relut de cuartir 40 cor la olaltă 640 cor., plătibil în rate treilunare anticipative din lada bisericii, precum și folosirea unui agru cu un venit anual de 20 cor.

Invățătorul e dator a conduce Dumineca și sărbătoarea elevii la biserică și a provedeà cu ei cântările liturgice.

Doritorii la acest post au a-și înaintà cererile lor instruite cu documentele prescrise în terminul deschis la subsemnatul oficiu.

2. La azilul bisericei gr. or. române din Săliște e a se ocupà postul de conducătoare la azilul de copii deocamdată în mod provizor. Salarul e 740 cor. în rate lunare anticipative. Doritoarele la acest post, cualificate la cursul de doi ani pentru aziluri sunt poftite a se insinuà la subsemnatul oficiu.

Săliște, 18/31 Iulie 1906.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA"

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad, Bistrița, Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 39—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 48—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

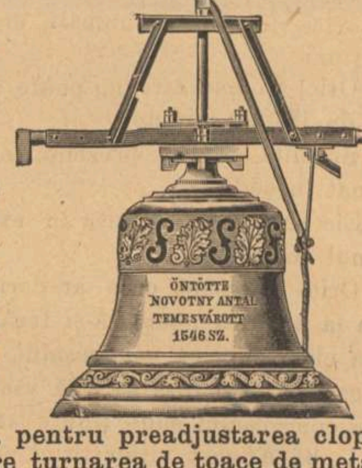

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 18—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burulieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli** cu **vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruenj

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viĕță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tótă calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de burnieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen", iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus", „Kalmus" à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 30—

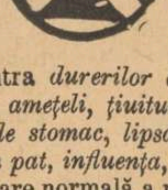

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 196

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/**
colțul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 81 Sibiiu, Marţi 25 Iulie (7 August) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

La toamnă.

Sibiiu, 6 August n.

In politica internă domneşte cea mai perfectă linişte. Porţile parlamentului sunt închise şi deputaţii resfiraţi în toate părţile, ministrii pela băi pentru restaurarea sănătăţii, şi numai funcţionarii subalterni lucră prin ministerii de se prăpădesc, pregătind materialul trebuincios pentru sesiunea nouă parlamentară, care se va începe la toamnă.

Se lucră în ruptul capului la compunerea budgetului pe anul 1907, care va fi prezentat dietei imediat după redeschidere, ca să poată fi discutat şi votat până la finea anului, şi se lucră cu mare zor şi la nişte proiecte de lege menite să împedece în viitor trimiterea de comisari din partea guvernului în fruntea comitatelor, cu dreptul de a puteà suspendà autonomia municipală, şi menite să restrângă întrucâtva şi drepturile comiţilor supremi exerciate până acuma asupra funcţionarilor municipali, aşa ca în viitor, când o nouă coaliţie va voì să facă ceeace a făcut coaliţia actuală în trecutul apropiat, comisari şi comiţi supremi ca ai baronului Fejerváry să nu o mai poată împedecà în operaţiunile ei patriotice. Se vor redà apoi comitatelor iarăş cassele şi exactoratele, pentruca nici în privinţa materială municipiile să nu mai depindă dela bunăvoinţa guvernului, acesta să nu le poată detrage dotaţiunea, atunci când vrea.

Cu un cuvânt, coaliţia ajunsă la putere se îngrădeşte bine pentru vremuri când se va aflà iarăş în opoziţie. Pentrucă cu toată majoritatea, vecină cu unanimitatea, pe care o are în dietă, nu ştie nimeni ce i-se poate întâmplà. Politica e foarte schimbăcioasă, şi mai ales politica — *Vienei!* Majoritatea sau unanimitatea poate peste noapte să dispară şi să devină o neînsemnată minoritate.

Se proroceşte adecă din mai multe părţi, că la toamnă se va face o nouă grupare, o nouă formare de partide în dieta ungară. Cei nemulţămiţi cu mersul lucrurilor vor eşì din majoritate şi vor formà partid de opoziţie, sub conducerea lui Eötvös Károly, Ugron Gábor şi Bánffy Dezső. Şi se zice că sunt mulţi nemulţămiţi! Aceştia vor formà adevăratul partid independist, care va cere mai departe armată maghiară, desfacere economică de către Austria, şi poatecă şi *votul universal*, pe care actualul guvern şi actuala majoritate, cum se vede, nu prea voeşte să-l dee ţării. Cel puţin despre *acest* proiect de lege, referitor la reformele electorale, atât de necesare la noi, n'a fost vorba cu ocaziunea audienţei pe care a avut-o domnul ministru de interne, contele *Andrássy*, săptămâna trecută la Ischl, şi adecă din motivul, că datele necesare încă nu sunt adunate toate, şi nici planul după care este a se compune acest proiect de lege încă nu e stabilit.

Aşa scriau cel puţin ziarele maghiare; din ce, după părerea noastră, se poate deduce, că Maiestatea Sa va fi întrebat în cursul audienţei pe domnul ministru Andrássy, că cu proiectul de lege despre întroducerea votului universal cum stă lucrul? Şi dacă Maiestatea Sa va întrebà mai de multeori pe dl Andrássy cum stă treaba cu *votul universal*, sigur că odată va trebuì să primească răspunsul: proiectul e gata şi va fi supus în curând aprobării prealabile a Maiestăţii Voastre. Intrebarea e numai, că cum va fi compus acest proiect de lege, cu privire la naţionalităţi? Vor aveà ele motiv să se bucure de reformele ce vor fi cuprinse în el, ori noua procedură electorală va fi pentru ele mai rea şi mai nedreaptă decât cea din trecut?

Gândul guvernului nu-'l cunoaştem, şi nici învoiala legată între Coroană şi guvern, cu privire la acest punct din programul seu de muncă, la întroducerea de reforme electorale în ţară. Dar ne place a crede, că nici Coroana, şi nici guvernul nu poate aveà intenţiunea să dee cu totul la o parte naţionalităţile nemaghiare şi să le eschidă din parlament, fie prin condiţiuni grele de cari va fi legat votul universal (de es. cunoaşterea limbei ungureşti), fie prin o arondare meşteşugită şi nedreaptă a cercurilor electorale, ci chiar din contră, va căutà guvernul, ca naţionalităţile să-'şi aibă cercurile lor sigure, în cari să poată alege după voe reprezentanţi de ai lor, pentruca şi ele se participe la conducerea şi guvernarea statului şi la croirea legilor cari şi pentru ele se fac. Se poate, că *la toamnă*, pe când se aşteaptă celelalte surprinderi, vom ştì cum stăm şi în privinţa votului universal. Şi ne-ar dureà, dacă ni-s'ar pregătì o surprindere neplăcutà şi neaşteptată.

„Eroii dela Custozza“.

Sub titlul acesta scrie „*Libertatea*“ din Orăştie următoarele despre desvălirea monumentului ridicat în *Alba-Iulia* întru memoria celor căzuţi la 1866 în lupta dela *Custozza*:

In 24 Iunie n. s'a serbat în Alba-Iulia, din partea regimentului de inf. nr. 50, aniversarea de 40 de ani a luptei renumite dela Custozza, desvălindu-se totodată şi un monument întru pomenirea eroilor căzuţi acolo. Monumentul e frumos şi s'a ridicat în mijlocul parcului din fortăreaţă (cetate). El stă din o piramidă lungăreaţă, de peatră galbenă, pe al cărei vârf ciuntat stă un vultur aurit cu aripile întinse spre zbor, (cam ca cel dela Orăştie). La mijlocul piramidei e inscripţia simplă: „*Custozza 1866*“, cuprinsă în cunună de laur şi stejar, iar la fundament pe plăci de marmoră neagră şi cu litere de aur în faţă e scris în limba germană, la o parte în cea maghiară şi de alta în limba *română* numele eroilor căzuţi în luptă.

Cele mai multe din aceste nume sunt nume *româneşti*. De jur împrejurul monumentului sunt pociumbi de piatră, prin cari e petrecut un lanţ gros de fer.

Sfinţirea monumentului s'a făcut prin episcopul conte Mailath, fiind de faţă o mare mulţime de oameni. Veteranii (soldaţii ce mai trăesc din ceice a fost în acea luptă), despre cari s'a putut aflà pe unde trăesc, au fost poftiţi la sărbare şi aci au fost aşezaţi în linia întâie, în rând cu oficerimea, în cerc în faţa monumentului. Vorbirile s'au ţinut în toate trei limbile. Româneşte a vorbit foarte frumos dl căpitan român *Herbay*. Episcopul a vorbit feciorilor ungureşte şi vorbirea lui n'a tradus-o nimenea feciorilor, aşa că feciorii români nici n'au putut pricepe nimic din ea. E de remarcat că şi aci în vorbirile sărbătoreşti despre veterani n'a pomenit nimenea nimic deosebit. Defilări nu s'au făcut.

După terminarea ceremoniei la orele 12 şi jum. a urmat în casina militară frumos decorată prânzul sărbătoresc. Invitaţi cu bilete tipărite în limba germană, au fost şi cei doi protopopi gr. or. şi gr. cat. din loc. Dintre aceştia s'a dus însă la prânzul festiv numai protopopul gr. or. I. *Teculescu*, care precum am aflat s'a şi plătit în mod corăspunzător de datorinţa s'a acolo, anume în rândul vorbirilor dela masă. Intâiul pahar s'a ridicat întru sănătatea Maiestăţii Sale, de către dl general în limba germană.

Au mai urmat nişte vorbiri oficioase în limba aceasta, apoi din partea primarului oraşului în limba maghiară pentru reg. nr. 50.

După acesta s'a ridicat protopopul *I. Teculescu*, şi a rostit în limbă clară şi aleasă românească o vorbire, care a făcut impresie covârşitoare asupra tuturor celor de faţă. Dsa a zis, că: „pentru a se întregì şi la masă între cei vii armonia multă a morţii ce ni-o arată monumentul ridicat, îşi socoteşte ca o evlavioasă datorinţă de a se vorbì în acea limbă, în

---

FOIŞOARĂ.

O poezie ocazională.

Preotul Petru Perian din Trestia, protopresbiteratul Zarandului, ne trimite nişte versuri aflate într'o carte bisericească, scrise acolo de însuşi autorul lor, la anul 1820. Sunt intitulate astfel: „Verşuri aşezate spre cinstea P. protopop neunit al Varmegii-Zarandului, Tovie Perian, în care verşuri şi din sfânta scriptură dela cartea lui Tovie este ceva adus înainte; s'au făcut prin mine cel mai slab şi mai de rând între preoţi, „Dimitrie Pisoiu“, paroh la Săcărâmbu m. p. — Versurile sunt următoarele:

Dintre tot ce e zidire
  Cu înţelegătoare fire,
Care pe pământ trăeşte,
  Mai de frunte omul este,
Pe carele Dzeu
  După mărit chipul său,
Din ţărână l-au zidit
  Precum e alcătuit,
Şi-apoi toate celelalte
  Iar pe mâna lui sunt date
Şi i-au dăruit lui minte
  Cu carea mai înainte,
Să-şi cunoască ziditorul
  Şi de bine dătătorul
Apoi să deschilinească
  Binele să-l osebească,
Şi răul dela olaltă
  Cu înţelepciune înaltă,
Care alte dobitoace
  Nu pot nici decum face,
Văzând mai pe urmă Domnul
  Că se înmulţeşte omul,
Le-au pus din ei stăpânire
  Spre buna ocârmuire,
Şi-npărţindu-le pământul
  Tot bine cu amăruntul
Şi-au deschilinit ţări multe
  Care mici, care de frunte,
Şi în fiecare ţară
  Stăpân deschilinit iară,
Cari la tot felul de limbă
  După starea sa se schimbă,
Precum şi Ardealul este
  Ţară mică, dar cu veste,
Pentru buna sa aflare
  De aur, argint şi sare,
Şi de multe mai cu seamă
  Cositor, plumb şi aramă,
Alte multe s'ar mai spune
  De această ţară bună.
Ci acum nu mi-se poate
  Ale lungì tocmai toate,
Este într'această ţară
  Cler ce era de ocară,
Totdeauna clevetit
  Dela clerul cel unit,
Iar acuma fără frică
  De când este cu vlădică,
La uniţi nu se supune
  Căci are temeiuri bune.
Cler cu bună aşezare
  De când şi episcop are,
Care de când stăpâneşte
  Judecând înţelepţeşte,
Vrea multe folosuri bune
  Diecezului s'adune.
Ba precum vremea să pleacă
  Reşedinţă vrea să facă,
In care ai nostri toţi
  Se vor lumina cu toţi,
Va fi şi de ei mai bine
  Ca de alte limbi străine,
Ba lăudatul nost vlădică
  Tot lucruri nouă ridică.
Pune protopopii nouă
  Cari-s mari le împarte în două
Nu de mult acuma iară
  Un om vrednic ridicară,
In Trestie locueşte
  Tovie numele-i este,
Arhidiacon ales
  Intre care acum ies,
Şi se ţin şi mai de frunte
  Decât cei cu zile multe.*)
In Varmegia domnească
  Este pus să stăpânească,
Care Zarand se numeşte
  Unde singur volniceşte,
Ba încă cu mare cinste
  Alegându-l mai nainte,
Minune întâmplată rară
  Dânsului încredinţară,
Protopopiate două
  De atunci văduve nouă,
Care apoi iară unul
  Dacă iau venit stăpânul,
Indărăt cu omenie
  I-l-au dat ca să şi-l ţie.
Chiar cu luare aminte
  Vrea dânsului a-i da cinste,
Şi a mărì al său nume
  De care şi scriptura spune,
Şi chiar apriat grăieşte
  De Tovie şi de peşte,
Care la râul Tigriş
  Ce este în biblie scris,
Genunche pe petricele
  Vrând ca pe mâni să se spele,
Se întinse jos pe foale
  Pe petrii, nu pe iarbă moale,

---

*) Adecă decât cei mai bătrâni.

care şi-au plâns cele mai multe mame pe feciorii lor voinici, morţi nainte cu 40 de ani, pe pământ străin. Dacă mamele au plâns atunci, fiii şi nepoţii nu mai plâng, ci cu lacrămi de bucurie vor ceti de azi înainte pe frumosul monument numele înaintaşilor lor, încredinţându-se, că cei ce mor cu bravură pentru patrie, nu-'s „morţi“, ci veacuri de-arândul trăesc în vederea şi pomenirea lor la urmaşi.

Ni-se spune că o impresie desăvârşită a făcut această vorbire, coperită de „Hoch“ şi „éljen“ şi „să trăiască“! Insuşi generalul s'a sculat în fruntea mesii şi a mers la protopopul, cu care ciocnind păharul a rostit apăsat cuvintele „să trăiască“! pe când muzica militară din galerie intonă marş românesc! Colonelul a vorbit apoi pentru preoţimea de toate confesiunile.

Incolo cu veteranii nici aici nu s'a făcut pradă multă. Doar că un veteran maior, care era la banchet, a descris pe scurt lupta, în care şi el a fost părtaş şi aşa a amintit în general de cei morţi şi de cei rămaşi în viaţă.

Veteranii au fost astfel ospătaţi în localităţile garnizoanei deosebit, fiind cu ei şi o delegaţie a ofiţerimii.

Aşa s'a făcut dezvălirea la Alba-Iulia. Cu mult mai bine aranjată, ca cea dela Orăştie.

Ministru în încurcătură.

De o săptămână încoace toate ziarele maghiare scriu despre o afacere cam penibilă a ministrului de honvezi Iekelfalussy Lajos.

Duminecă în săptămâna trecută s'a întâmplat adecă, că a zărit ministru la o gară pe fostul conducător al moşiei sale şi a telefonat la gara proximă ca să-l deţină, ceeace s'a întâmplat şi n'a fost eliberat pănăce n'a plătit o datorie de 166 cor. cu care îi era dator ministrului. Din faptul acesta au făcut ziarele marele capital şi s'au năpustit asupra ministrului, care — zic ele — a săvârşit act de volnicie despotică. Iată cum descriu ziarele întâmplarea.

In 1 Ianuarie 1906 a primit ministrul de conducător al moşiei sale dela Lontó pe un anumit Gheorghe Kovács, care l-a slujit cu credinţă până în 16 Iulie, când l-a ocărât urât ministrul în faţa servitorilor fără ca el să fie de vină. Totodată i-a şi abzis şi l-a provocat să părăsească moşia. Cauza a fost faptul, că Kovács a voit samene să sămânţă de trifoiu mai bună, dar străină, şi ministrul s'a mâniat şi a pretins ca să-i plătească preţul sămînţii, ceeace Kovács n'a voit.

Duminecă în săptămâna trecută a predat Kovács toată moşia noului încredinţat al ministrului cu numele Csiszér Lajos şi a plecat. Cu acelaşi tren a plecat şi ministrul la Pesta. Observând pe Kovács că se urcă în tren a telefonat la gara proximă Kéménd ca să-l deţină jandarmii, ceeace s'a şi întâmplat. Femeea lui, care îl aşteptà la gară a leşinat. Kovács a protestat şi s'a rugat să-l lase liber, dar jandarmii au declarat că e poruncă direct dela ministru, ca să-l ducă înapoi la Lontó. Kovács a ştiut deci motivul şi a declarat că voeşte să plătească suma respectivă, dar să-i dea drumul. Sergentul de jandarmi a telefonat apoi ministrului la Párkánynána şi acesta s'a învoit ca să-l elibereze dupăce plăteşte suma. Sergentul a primit paralele şi l-a eliberat. Kovács şi-a anunţat numai decât pe advocatul Csanádi din Pesta, care a pârât pe ministru pentru ruşinea păţită.

In zilele trecute au apărut însă prin ziare trei declaraţii ale ministrului, cari dau întregului fapt altă înfăţişare. Ministrul spune, că Kovács l-a tras pe sfoară, deoarece n'a avut cualificaţia pentru de a puteà fi conducător de moşie.

Pe de altă parte s'a dovedit în nenumărate cazuri nepriceput în ale economiei, căuzându-i pagube. In urma pagubei celei mai proaspete de 166 cor., cu sămânţa de trifoi, ministrul a fost silit să-i abzică pe ziua de 30 Sept. conform contractului cu trei luni înainte. Kovács a cerut însă să-'l dimită numai decât. Ministrul s'a învoit cu condiţia ca până în 22 Iulie să predeà totul în ordine. S'au constatat multe în disordine şi ministrul a voit să facă cercetare în persoană. Kovács atunci a fugit ducându-şi peste noapte toată averea mişcătoare. Aşa s'a întâmplat că a doua zi l-a zărit la o gară şi ştiindu-'l dezertor, a dat poruncă să-'l prindă. Iar după ce acesta de bună voie a plătit suma pagubei, l-a iertat, cu toate că ar fi avut drept ca să ia măsuri mai aspre faţă de servitoriul său care a fugit pe cale necinstită. Aşa prezintă faptul domnul ministru.

La prima veste întreg parlamentul s'a scandalizat, iar dep. *Achim* a şi interpelat pe prim-ministrul. Acesta a răspuns însă să aştepte până ce va veni ministrul Iekelfalussy în persoană, căci el nu crede, e imposibil, ca ministrul să fi săvârşit o astfel de volnicie.

Până azi toată afacerea asta penibilă nu poate înclinà simpatia pentru adevăr nici pe partea ministrului nici pe a servitoriului. Kovács l-a pârât pentru deţinere, iar pe doamna Iekelfalussy, pe numele căreia e pusă moşia şi încheiat contractul a pârât-o pentru despăgubire de 870 cor., deoarece la dimis din serviciu călcând contractul. Pertractarea se va ţineà mâne în 7 Aug. la judecătoria cercului I din Budapesta.

Ori cum se va sfârşì e incontestabil că purcederea domnului ministru *n'a fost corectă* câtă vreme actul săvârşit nu se poate spălà de umbra volniciei. Pe de altă parte dovedindu-se nevinovăţia servitoriului, ar puteà aveà urmări neplăcute pentru dl Iekelfalussy. Unele ziare mai îndrăzneţe prevăd chiar căderea ministrului dela fotelul roşu ori cel puţin un conflict cu Wekerle, în urma declaraţiei acestuia în parlament.

Vom vedeà ce va fi!

6 Octomvrie.

Un caz interesant care caracterisează eclatant atmosfera politică a ţării noastre s'a întâmplat în parlament în şedinţa ultimă. Dieta şi-a amânat şedinţele până în 10 Octomvrie, iar prezidentul Iusth a cerut indemnizare, ca în numele dietei să prezinte Maiestăţii Sale omagii în ziua de 18 Aug.

S'a întâmplat şi aceea, că fiind în rostul călindarului ziua de 6 Oct. înainte de cea de 10 Oct, iar patrioţii având obiceiu să prăznuiască cu bocete această zi a catastrofei dela 1848, prez. a uitat (!) să ceară indemnizare pentruca să pună cunună pe mormântul martirilor executaţi în Arad, — în numele dietei. De faptul acesta şi-au adus aminte însă şi deputaţii numai după încheierea şedinţii, când era să se verifice protocolul. Şi s'a pornit deodată tulburare şi frământare între ei. Unii cereau să se deschidă din nou şedinţa, alţii să se convoace şedinţa separată şi toţi într'un glas strigau, că trebue necondiţionat reparată această greşală. Faptul acesta a fost aprobat cu tărie de însuşi Kossuth. Pe când erau spiritele mai agitate pentru neiertatul „păcat“ al prezidentului, apare acesta şi mănios le strigă: „Nu permit abatere dela regulament, mai bine părăsesc scaunul prezidial“.

Şi mirare, tuşul acesta rece a fost suficient, pentruca acesti patrioţi ieftini să nu mai facă gură, deoarece — adânci sunt tainele politicei. Au şi tăcut cu toţii pentrucă le-a venit poruncă de mai sus, care zice, că „nu e bine să se facă prăznuirea zilei de 6 Octomvrie prin act public în dietă, *casa ţării trebue să aibă anumite consideraţii de cuviinţă faţă de Viena.*

S'a pus cu toate acestea deputatul *Achim* să adune 20 subscrieri pentru convocarea unei şedinţe speciale spre acest scop, dar nu i-a succes să prindă nici barem unul. Da, pentrucă în câteva clipe porunca tăcerii şi-a făcut ocolul şi au trecut la ordinea zilei.

In faţa ăstorfel de acte de „politeţă“ n'ai decât să zimbeşti. Ce să şi faci alta când zi de zi ţi-se îmbie atâta prilej de a vedeà limpede acte de neconstanţă în principiile politice profesate mai înainte cu vervă şi cu legătură de jurământ.

Ei dar vremurile s'au schimbat. Iar dacă soartea ţi-a dat în mână puterea, faptul acesta te justifică pe deplin şi îţi dă drept să-ţi calci principiile de mai înainte.

N'a fost deci uitare, ci — altceva.

Nr. 5896 B. 1—3

CONCURS

Devenind vacante *două stipendii de câte una mie (1000) coroane* din dotaţiunea dela stat, destinate pentru cualificarea absolvenţilor din cursul teologic al seminarului nostru arhidiecezan, pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 3[illegible] zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Cererile de concurs să se aştearnă la Conzistorul arhidiecezan în terminul indicat mai sus, înzestrate cu următoarele documente:

a) Carte de botez;
b) Testimoniu de maturitate;
c) Absolutor teologic;
d) Eventual alte documente recomandatoare.

Cererile întrate după expirarea concursului, nu se pot luà în considerare.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 28 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

NOUTĂŢI.

„Răsplata muncii pentru biserică“ se numeşte o nouă medalie înfiinţată în România. Se va acorda clericilor şi mirenilor din regatul român, cari vor fi adus servicii însemnate pentru buna stare morală, religioasă, economică şi socială a ţării, prin scrieri religioase donaţiuni însemnate ori exemple.

*

† Irina N. Ghica, fiica domnului prim-ministru român *Gh. Gr. Cantacuzino* şi soţia dlui *N. Ghica*, deputat fost secretar general în ministeriul de externe, a decedat Vineri. A fost înmormântată Sâmbătă la orele 4 d. a.

*

Dela comitat. Comitetul administrativ al comitatului Sibiiu şi comisiile lui îşi ţin şedinţa lunei acesteia Miercuri în 8 Aug. n. la 3 ore d. a. în sala mică a casei comitatului.

*

Decoraţi. Compatriotul nostru, domnul *Teodor Raica*, profesor în Ploeşti şi senator în parlamentul român, a fost decorat cu ordinul *„Coroana României“* în grad de ofiţer, iar domnul *Ioan Ru[illegible]-Abrudeanul* a primit medalia *„Bene Merenti“* clasa II, pentru scrieri literare. Acea medalià a fost conferită şi dlui *W. Krafft* din Sibiiu. Asemenea a fost decorat cu „Steaua României“ în gradul de ofiţer conzulul României la B.-pesta, Victor Cuciureanu.

*

Ordin vrednic de laudă. Ministrul de culte şi instrucţiune publică din România a dat ordin, ca pe viitor să nu mai publice şi pună în vânzare călindare bisericeşti, împodobite cu icoane, ori şi cine' căci dreptul de a scoate din tipar călindar bisericesc, cu icoane bisericeşti, *apa-*

Tocmai când se spălà bine
Un peşte către el vine,
Şi sta cu gura gătită
Având poftă să-l înghită,
Ci pruncul se spăimântează
Văzând apa cum spumează,
Iară povăţuitorul,
Rafail apărătorul,
Înger puternic vestit
De Dzeu rânduit
Pe Tovie să-l păzească
Să nu se primejduiască,
Stă pe ţărmure afară
Privind la prunc cum se spală,
Indată precum zăreşte
Că peştele se iveşte,
Care era groaznic foarte
Şi voià să-i facă moarte,
Deloc strigă cu glas blând
Pe Tovie îmbunând:
„Tovie! nu-ţi fie frică
Şi nu te teme nimică,
Ci mâna ta voiniceşte
Tinde şi prinde de peşte
Şi îndată îl aruncă
Aici pe iarbă la luncă!“
Tovie spăimântat foarte
Fiindu-i frică de moarte,
Când puse mâna pe peşte
De loc la prund îl smâceşte,
Sare peştele se bate
Şi pe foale şi pe spate,
Neavând apă să beie
Căută de grab să peie.
Aceasta pe scurt poveste
Cetească-o cine voeşte,
Că este în biblie scrisă
Mai pe larg şi mai deschisă,
Care de Tovie spune
Şi de alui fapte bune,
Drept aceasta asemănare
O fac eu la oarecare,
Arhidiacon de frunte
De care aş mai zice multe,
Ci pe scurt le dau afară
Incepând a zice iară:
Doamne! această persoană,
Bună clerului sprijoană,
Intru mulţi ani o păstrează
Doritul sfârşit să-l vază,
Clerule poţi şi tu încă
Cu o strigare adâncă,
A zice: O Doamne sfinte
Pe acesta bun părinte,
Care spre a noastră pază
Ziua noaptea priveghiază,
Pe care l-ai pus bună proptă
Peste obştea noastră toată,
Dă-i înţelegere bună
Ca pe oameni dimpreună,
Să-i aducă la dreptate
La a spaseniei parte,
Ca însuşi văzând pe toţi
Bătrâni, tineri şi preoţi,
Că au dobândit după sine
Cu blândeţe cu asprime
Dela dânsul învăţătură
Să poată zice cu gură,
Când va fi la bătrâneţe
Unse pline de blândeţe:
Doamne Isus Christoase
Eu sluga ta ticăloasă,
Tu eşti de om iubitor
Mai ales să fiu păstor,
Iacătă'ţi Doamne talanţii
Şi am făcut cu dânşii alţii,
Cinci talanţi mi-ai dat în mână
Pe lângă care cu râvnă bună,
Am lucrat şi alţi cinci iată
Dau dobândă deodată,
Cinci talanţi Doamne mi-ai dat
Cu cari eu am şi lucrat,
Făcând cu dânşii alţi cinci
Acum mă iau de aici,
Că-ţi mulţămesc sfinte ţie
Ca şi prorocul Ilie.
Zicând: Acuma mă mută
Că am trăit vreme multă
Şi nu am nici o bucurie
Ca să-mi mai dai zile mie,
Şi aşa apoi la raiu
La al îngerilor traiu,
De aicea te vei duce
La veselia cea dulce,
Dupăce le-ai plinit toate
Cu aşezământ bun foarte,
Şi la vecinica viaţă
Domnul îţi va fi povaţă,
Care şi eu împreună
O poftesc cu voie bună,
Rămânând slugă plecată
Iţi mai poftoresc odată,
Cu tot clerul zicând bine
Doamne pe acesta-l ţine,
La vecinica veselie
Căci aşa ţ-a plăcut ţie,
Care frate protopoape
Mie prieten de aproape,
Şi poftindu ţi sănătate
Îţi trimit această carte,
In care cu ispitire
De vei afla netogmire
Eu cred că fără imputare
Vei face îndreptare,
Şi-ţi rămân slugă plecată
Sărutându ţi mâna dreaptă“.

„In toată vremea iubit pretin *Dimitrie Pisoiu* m. p. paroh neunit la Săcărâmbu. S'au scris la 3 Martie 1820“.

ţine bisericii. S'au şi luat dispoziţiuni, ca tipografia cărţilor bisericeşti din Bucureşti să scoată în fiecare an un astfel de călindar aprobat de sfântul Sinod, care apoi va fi întrodus în mod obligator în toate parohiile din România.

*

Căsătoria militarilor. In ministeriul comun de războiu se pregăteşte acum reforma legii pentru căsătoria militarilor. Vor anume, ca să uşureze punctul cel mai greu: cauţia. E vorba să se reducă în mod considerabil. Astfel pentru locotenent şi sublocotenent să se reducă la 40 mii., căpitan 30 mii şi maior 20 mii cor., Proiectul acesta va fi pus în aplicare numai în anul viitor.

*

Răsplata renegatului. Preotul slovac Andrei Hlinka, care e azi pus la răcoare pentru că a cutezat să-'şi dee pe faţă sentimentele naţionale avea un capelan L. Ilicsko, şi acesta slovac. Capelanul era însă mare maghiaron şi a ajuns în ceartă cu Hlinka. Pe urmă a denunţat (a „descoperit" propaganda antimaghiară — zic ziarele ung.) pe preotul Hlinka şi acesta pentru bărbăţia sa a ajuns în temniţă, iar capelanul drept răsplată pentru „patriotizmul" său a fost numit preot într'una din comunele „cele mai expuse, pentru ca să-'şi facă şi acolo merite" — zice „B. H".

*

La Ierusalim. Un ziarist bătrân de 72 ani, Al. Brust, din Francia, s'a angajat că face drumul din Paris până la Ierusalim pe jos. A şi plecat. In zilele trecute a ajuns teafăr la Fiume de unde şi-a luat drumul peste Bulgaria. De va scăpà în pace vrea să-şi scoată în tipar călătoria.

*

Domnitoriul nostru — naş. Din München se vesteşte că domnitoriul nostru a primit ca să fie naş la botezul micului prinţ al moştenitoriului de tron al Germaniei.

*

Moralitatea crâşmelor. Capitala Budapesta ceruse dela ministru ca să dea permisiune crâşmarilor de rachiu ca să vândă şi oţet şi flori de teă. Ministrul n'a aprobat aceasta din motivul că în cazul acesta ar întrà în crâjme femei, fete şi copii şi ar fi martori la multe scene de sălbătăcie şi inmoralitate.

*

Asentarea feciorilor cari nu s'au prezentat la timpul prescris se va face în Sibiiu în 26 Sept. şi terminul ultim 5 Dec. Cei ce nu se vor prezentà până la acest termin vor fi conzideraţi fugari.

*

Congres. Asociaţia absolvenţilor şcoalelor comerciale din România şi străinătate au convocat un congres în Bucureşti pe zilele lunei Septemvre.

*

Petrecere în Zlagna. Corul bisericesc din Zlagna cu concursul inteliginţei rom. din jur, învită la concertul ce-'l va aranjà Dumінecă la 30 Iulie st. v. 1906 în „Hotelul comunal". Inceputul precis la orele 8¹/₂ seara. Venitul curat e destinat unui scop cultural. Bilete se pot căpătà la E. Beşa şi seara la cassă. După concert, petrecere cu joc. La petrecere va participà şi dl deputat dietal Dr. *Al Vajda-Voevod.*

*

Aviz. La reuniunea de agricultură română din comitatul Sibiiului se mai află *340 altoi* meri de diferite soiuri foarte frumoşi şi bine dezvoltaţi peste 1¹/₂ meter înălţime şi se vor vinde din 1—15 Septemvrie 1906 st. n. cu preţul de 50 fileri loco, Sibiiu din grădina dlui Andreiu Teodor, Walkmühl gasse nr. 10. *P. Lucuţa.*

*

Al 88, 89 şi 90-lea. Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu" a solvit ajutorul statutar după răposaţii membrii: Maria Şimonca, Iosif Török, măestru barbier şi Flora Balázs.

*

Lemne de foc. Vicecomitele com. Sibiiu publică concurs pentru liferarea a 160 metrii cubici lemne de foc pe seama casei comitatului. In 17 Aug. n. la 11 ore se va ţineà licitaţie la casa comitatului. Cei interesaţi vor depune 50 cor. vadiu la oficiul de dare şi îşi vor înaintà oferte în scris însoţindu-le cu 5 bucăţi de lemne.

*

Moartea ghilotinei. Guvernul Franciei a hotărât să prezinte dietei un proiect pentru ştergerea pedepsei cu moarte. Dieta va primì proiectul unanim. Pedeapsa aceasta a fost mai întâiu ştearsă în Ungaria în 30 Oct. 1786, dar reîntrodusă în 1791. Azi e ştearsă numai în Toscana (dela 1859), în Elveţia (dela 1874) şi Holunda (dela 1889). Moartea ghilotinei doar va omorî această pedeapsă şi în celelalte ţări.

*

Agave, este floarea, care ştiut este că numai la 100 de ani înfloreşte odată. O astfel de agave, scriu ziarele din Pesta, a înflorit de curând în inzula Margareta şi mulţimea pelegrinează ca la o minune ca să o vadă.

*

Călătorie cu preţ redus ofere direcţia drumului de-fer al statului dela gara din Sibiiu la următoarele staţiuni balneare peste Rutka s'au Kaşovia. Până la Csorba s'au Poprad Felkara cl. I. 46 cor., cl. II. 32 cor., cl. III. 16 cor., la lacul Csorba cl. I. 51 cor., cl. II. 35 cor., clasa III. 19 cor., la Tatra Lomnicz cl. I. 51 cor., cl. II. 33 cor. 80 fileri, cl. III. 17 cor. 27 fil. Clasa I. şi II. e valabilă şi pentru tren accelerat. Biletele acestea sunt valabile 30 zile în restimpul până la 30 Sept. Intreruperea călătoriei se poate face de câte două ori la gările Kaşovia, Abos, Igló, Batizfalu. Poprad, Felka, Rozsahegy, Fenyőház şi Liptó-Tepla.

*

Ţărani la expoziţie. Ţăranii din Bucovina au hotărât să viziteze expoziţia din Bucureşti. Guvernul român le-a oferit trenul gratuit şi o cazarmă pentru adăpost. Va să zică spesele li se vor ridicà la cel mult 20 cor. de om. Se face propagandă să meargă cât de mulţi.

*

Viţel cu trei picioare a fătat în săptămâna trecută vaca unui ţăran din Sibiiu. Viţelul a fost expus la târgul de vite de Sâmbătă în Ocna.

*

Primejdioşi. Episcopul rom. cat. Dr. Al. Párvy dela Szepeş n'a voit să primească în seminar pe anul viitor nici un elev. din comitatele Lipto şi Arva din motiv că în aceste comitate s'a lăţit propaganda slovacă naţionalistă şi în mijlocul tinerimei şi astfel aceşti tineri sunt periculoşi. S'a mărginit la comitatul Szepes.

*

† Iosif Török, friseur în Sibiiu a murit Vineri în vârstă de 29 ani, rămânându-i soţia văduvă cu doi copii.

*

Fotografarea perfecţionată. In academia franceză a ţinut zilele trecute un profesor, Lippmann, o conferenţă în care a arătat pe cale esperimentală o nouă invenţie de a fotografià direct în colori şi de a reproduce colorile obiectelor fotografate.

*

Politica economică. In zilele acestea a trecut iar una din cele mai mari moşii ungureşti în mâni române. Moşia Szöcs dela Ocna Sibiiului a fost cumpărată de marele proprietar dela Răşinar N. Vidrighin.

*

Greva minerilor dela Brad s'a sfârşit. Direcţia a promis că le va împlinì cererile, a cerut însă timp de studiare. Până atunci lucrul curge normal. Asemenea s'a sfârşit şi greva factorilor poştali din Bucureşti, după ce ministrul le-a promis împlinirea cererilor.

*

Violarea Coranului. Principele Muntenegrului a dat ordin ca femeile Turcilor să nu'şi mai poarte faţa învălită pe stradă. Violarea aceasta a poruncilor coranului a produs mare supărare între Turci şi e vorbă că Sultanul va întrevenì la principele ca să retragă acel ordin.

*

Inventiunea cea mai mare şi uimitoare a timpului nostru este fără îndoială neîntrecuta cruce duplă electro-magnetică R. B. nr. 86.967.

Cu mulţumită sufletească publicăm aci o scrisoare de recunoştinţă, pe care a trimis-o o însănătoşată dlui Albert Müller în Budapesta V. Vadász u. 42/G al cărei cuprins e următorul:

Stimate Dle Müller!

De ani de zile am fost bolnavă, am cercat toate mijloacele şi doctorii şi leacuri de casă şi tot nu m'am putut mântuì de afurisitele de dureri; nu puteam mâncà, căci stomacul nu mistuia, aveam dureri grozave de şira spinărei, junghiuri, bătae de inimă, greutate de piept, toată noaptea nu puteam durmì de dureri şi acestea toate mi-le-a alungat crucea dtale electro-magnetică şi acum har Dlui, sunt sănătoasă. Iţi mulţumesc din inimă pentru această invenţiune, pentru-că sânt acum foarte fericită, cunt cu totul mântuită de grozuvele dureri. Cu stimă: Maria Welinger, negustorească. Német-Ujvár.

„Asociaţiunea".

Convocare.

Adunarea generală a desp. VIII. Deva se va ţineà Dumінecă la 12 August st. n. c. în comuna Biscaria cu următorul

Program:

1. Primirea oaspeţilor la gara Simeria (Piski) la 12 August st. n. la orele 6¹/₂ dimineaţa.
2. Primirea comitetului desp. în comuna Biscaria.
3. Serviciul divin la orele 8 a. m.
4. La orele 9 a. m. şedinţa adunării generale în biserica din localitate.
5. După terminarea şedinţei prelegere cu skiopticonul.
6. Vizitarea expoziţiunei de manufactură ţărănească.
7. Masă comună.

Oaspeţii sunt rugaţi a-se îngrijì înşişi de ale mâncării, de oarece în comună nu se află ospătărie acomodată.

N. B. Oaspeţii pot să sosească atât de către Oreştie, cât şi de către Haţeg, Hunedoara şi Deva cu trenurile de dimineaţa şi se pot reîntoarce cu trenurile de seara.
Comitetul aranjator.

Condiţiuni de primire

în şcoala civilă de fete a Asociaţiunii din Sibiiu şi în internatul aceleia.

In clasa I. a şcoalei civile de fete se primesc eleve:

a) cari arată prin atestat de botez, că au împlinit cel puţin vârsta de 9 ani şi

b) dovedesc prin atestat şcolar, că au absolvat cu succes IV. clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învăţământ, prescris pentru clasa a IV-a elementară.

In celelalte clase ale şcoalei civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat şcolar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă şcoală de categoria şcoalei civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V. şi VI. dela şcoala elementară-poporală, primirea în oricare clasă a şcoalei civile ce corăspunde vârstei elevei se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al şcoalei în senzul ordinaţiunii ministeriului regescungar de culte şi instrucţie publică, dto 11 August 1887, nr. 29.000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se inmatriculează pentru primadată la şcoala noastră au să producă atestat şcolar, atestat de botez şi certificat de revaccinare.

In cursul complementar (supletor), împreunat cu şcoala civilă de fete a Asociaţiunii, în senzul §-lui 6 din statutul de organizare al şcoalei, se primesc eleve cari au absolvat cele patru clase ale şcoalei civile. Se pot primì şi eleve cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani şi sunt împedecate a absolvà toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul şcolar 1906/7 se pot face din 1—6 Septemvrie 1906, stil nou.

Examenele de emendare se ţin în 1 Septemvrie 1906 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele cari s'au anunţat la direcţiune.

In 3 Septemvrie 1906 st. n. la 8 ore a. m. se ţin examenele de primire, iar în 6 Septemvrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună şi pentru elevele ce se înscriu primadată la această şcoală, o taxă de inmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Acelaşi didactru e şi pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voesc să fie primite în internat, fie eleve ale şcoalei civile sau ale şcoalei elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunţate de timpuriu la direcţiunea şcoalei înainte de începutul anului şcolar, pentruca să se poată face dispoziţiunile necesare.

Taxa internatului e 500 cor. pe an, în care se cuprinde şi didactrul şi se plăteşte înainte lunar, în patru sau în două rate. Spesele pentru cărţile de învăţământ, pentru materialul de scris, desemn şi lucru de mână, se poartă separat de părinţi, precum şi cheltuielile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune de forte-piano şi în limba franceză.

Taxele pentru instrucţiune în forte-piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voeşte să iee orele singură se socoteşte la 2 ore pe săptămână taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve iau împreună instrucţiune în aceeaşi oră taxa se socoteşte la 2 ore pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voeşte să iee orele singură se socoteşte la 2 ore pe săptămână taxa de 12 cor. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi oră taxa se socoteşte la 2 ore pe săptămână cu 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucţiunea din limba franceză se socoteşte pe lună cu 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcţiunii şcolare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul oraşului şi e provăzut cu apaduct, baie proprie şi lumină electrică, încât ofere cele mai bune condiţii igienice.

Elevele din internat, afară de şcoală, au în fiecare zi anumite oare de conversaţie în limba franceză, maghiară şi germană după trebuinţă. Pe lângă aceea ele se prepară şi învaţă lecţiunile sub conducerea directoarei, profesoarelor şi guvernantelor.

Elevele, cari voiesc să fie primite în internat au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri (linţoluri, lepedee), 6 ştergare, 6 servete, apoi perie de dinţi, săpun şi 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte ¹/₂ duzină din fiecare, două fuste de lustre (jupon) şi două de flanel; ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) şi încălţămintea trebuincioasă. Pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevele interne vor primì în decursul anului şcolar o haină uniformă, 2 şurţe în forma unei haine, o pălărie de vară şi una de iarnă, cari au să se facă necondiţionat aici şi cari vor costà preste tot cam 30—50 cor.

Dela direcţiunea şcoalei se poate primì prin postă: „Statutul de organizare" şi „Regulamentul intern" al şcoalei, „Regulamentul pentru cursul complementar", „Planul de învăţământ" şi „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii şi de emendare" à 20 bani exemplarul. De asemenea „Monografia" şcoalei, à 2 cor. în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul şcoalei şi al internatului în toate amănuntele.

Sibiiu, în Aug. 1906.

Direcţiunea şcoalei.

Cărţi şi reviste.

Comoara Tinerimei, nr. 20. Cuprinde un articol interesant de M. Du. Bois „In ţara Biberilor", „Anul răstignirii lui Isus" de Tobien, „Preoţii egipteni" de Sofia Nădejde, „Descoperiri în peninsula Sinai" de C. K., „Viaţa la ţară" de St. Popescu şi mai multe articole scurte, iar la urmă schiţarea vieţii lui Rembrandt de C. P. Costă 10 coroane la an. Apare în Bucureşti.

*

Traduceri germane-române, o revistă nouă, ce apare în Bucureşti (6 lei la an) pentru învăţarea uşoară a limbei germâne. Se dau bucăţi nemţeşti scurte în alăturare cu traducerea românească corăspunzătoare. Revista presupune cunoaşterea elementelor limbei nemţeşti. Din acest punct de vedere e foarte bună. Au apărut până acum 3 nr.

*

Viaţa Românească, nr. 5. Revista dela Iaşi pusă pe o temelie sigură devine din ce în ce tot mai vrednică de un respect deosebit. Autori români dibaci mânuitori de peană îi dau un material vast şi preţios. In nr. 5 dă G. Bogdan Duică un interesant articol despre Teodor Diamant, un colaborator al Curierului românesc, însoţindu-l de observaţii temeinice, M. Sadoveanu, dă o nuvelă sentimentală (sfaturi vechi), St. Popescu o drăgălaşă schiţă (La ţintă) din viaţa soldaţilor; I. A. Brătescu Voineşti continuă cu „In lumea dreptăţii", asemenea dl C. Stere cu „Patru zile în Ardeal" desfăşurându-şi în accentele cele mai călduroase originalitatea impresiilor ce ile-a lăsat Săliştea cu frumseţile ei. Partea versurilor e reprezentată de Matilda Poni (Vreau să dorm), Gh. din Moldova (Schiţă), E. Vlădan (Scrisoare) şi S. V. Cujbă (Basarabiei). Victor C. Rareş aduce un articol de dovezile cele mai interesante din literatura franceză, germână şi italiană, cât de puţin şi fals ne cunoaşte pe noi străinătatea. S. Secula dă în estras cartea tradusă în româneşte a lui Eőtvős despre chestia de naţionalitate. I. Russu Şirianu comunică date statistice despre situaţia Românilor din Ungaria ca dovadă despre justa pretenziune a sufrajului universal. G. Tofan dă amănunte despre ospătăria pelagroşilor din Tesăuţ în Bucovina ca un aşezământ de cea mai mare valoare pentru chestia ţărănească, iar C. dă un trist pomelnic al suferinţelor Basarabenilor pe urmele răzvrătirii în care clocoteşte Rusia. Interesante sunt Miscellanea a lui P. Nicanor & Co., iar pentru ştiinţă e de valoare cronica literară (reproducerea realităţii, studiu psich. de G. I.), cea ştientifică (Mecanica de D. Pompei) şi cea internă şi externă (Discursul lui P. Carp de C. S. şi Situaţia în Franţa de I. G. Duca). O rubrică bogată şi preţioasă sunt recenziile şi revista revistelor, redactate cu cunoştinţe temeinice şi obiectivitate serioasă. Costă 15 coroane la an, achitabile în rate de 5 cor.

---

*) Din care sumă 2 cor. se contează pe lună institutului, pentru susţinerea fortepianelor în stare bună.

[188] 1—3

Publicațiune.

Pentru liferare de:

1. *Pâne de grâu curat.*
2. *Franzele* făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. *Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.*
4. *Carne de vită.*
5. *Carne de vițel.*
6. *Carne de porc* și
7. *Unsoare de porc*, toate de *prima calitate* pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela *seminarul arhidiecezan teologic pedagogic greco ortodox român „Andreian“ din Sibiiu* în anul scolar *1906/7.*

Doritorii de a reflectà la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană la subscrisul, până în *20 August stil nou,* incluzive, unde vor aflà mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informații. Ofertele întrate după termin nu se vor luà în conziderare.

Tot în acest termin se pot înaintà în scris oferte pentru *resturile de mâncare* dela mese și culină.

Sibiiu, 1 August n. 1906.

Ilie Hociotă
econom sem.

Ad. Nr. pp. 713—1906.]189] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de **învățători** la școalele confesionale din comunele: **Bonțida, Butene, Călățele, Finciu, Muntele-rece, Pănic, Rogojel** și **Somesfalău** prin aceasta se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotațiune pentru fiecare post de învățător e statorit salarul de 600 cor. și cuartir în edificiul școalei.

Doritorii de a ocupà vre-unul din acestea posturi au a-și înaintà petițiunile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu și a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-și arătà dexteritatea în cântări și totodată să noteze în petițiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind și cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 21 Iulie 1906.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 395—1906 ppresb. [184] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia de clasa a doua **Saschiz**, protopresbiteratul tractului **Sighișoara**, pe baza rezoluțiunei preavenerատului conzistor arhidiecezan din 7 Decemvrie 1905, **Nr.** 11,940 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale, fasionate la coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, locuință în casa parohială, primind și un ajutor dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea, a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà și a cuvântà.

Sighișoara, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 75—1906. [182] 3—3

Concurs.

Se publică concurs cu termin de 20 zile pentru ocuparea posturilor vacante de **învățători**, din următoarele comune bisericești din tractul Hațegului:

1. **Petrila-Brad**, și eventual și **Petrila lunca-de-sus**, 2. **Ohaba-de-sub-peatra** și filia **Ciopea**, 3. **Federi-Fizești**, 4. **Luncani** 5. **Valea Sângeorgiu-Grid**, 6. **Sânta-Măria-de peatră.**

Emolumentele sunt: salar 600 coroane, cuartir si lemne de foc.

Suplicele să se trimită la subsemnatul oficiu protopresbireral.

Hațeg, în 12 Iulie 1906.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 294—1906 [183] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Glodghilești,** tractul **Ilia**, pe basa ven. ordin conzistorial dtto 23 Iunie a. c. Nr. 5964 Bis. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Ilia, la 10 Iulie 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

---

[187] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia I. **Borgoprund**, protopresbiteratul gr. or. Bistrița se nscrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala de fasiune B.

Dela concurenți se cere să aibă cel puțin 8 clase gimnaziale și calculul de cualificațiune „bun“.

Acea parohie fiind însărcinată cu o datorie de una mie ceroane, alegendul va aveà a depurà în cinci ani, cu câte două sute coroane, acea datorie, din venitele parohiale.

Suplicele instruate cu documentele recerute au să se înainteze la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în terminul deschis.

Din ședința comitetului parohial gr. or. ținută în Borgoprund la 25 Iunie 1906.

Iuliu Suceava prezident.
Teofil Vlad notar.

Nr. 409/1906.

Văzut.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița.

Simeon Monda
protopresbiter.

---

[186] 2—2

Concurs

Pentru ocuparea locului vacant de **directoară** în internatul Orfelinat, susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov, se deschide concurs de nou cu termin deschis până la **2/15 August 1906.**

Petentele au să documenteze cu atestate:

1. Cunoștințe pedagogice, fie acelea câștigate prin studiu teoretic sau prin aplicație practică, sau prin amândouă.
2. Cunoștințe despre lucrul de mână și despre croitul de haine; despre menagiu se cere să aibă noțiuni.
3. Atestat despre aplicarea lor de până acuma și despre purtarea lor morală.
4. Atestat medical, că este sănătoasă.
5. Atestat de botez.

Angajamentul se face deocamdată numai provizor pe timp de un an de zile.

Aleasa are să și ocupe locul de directoară la 1 Septemvrie 1906.

Aleasa este datoare a se supune tuturor dispozițiunilor Adunării generale a Reuniunei și ale comitetului aceluia, luate în interesul Internatului-Orfelinat.

Beneficiul împreunat cu acest post este:

a) 800 cor. leafă în bani gata, care i-se plătește în rate lunare anticipative.

b) Locuință și toată întreținerea în Internat.

Petițiunile sunt a se trimite la adresa prezidentei Reuniunii femeilor române din Brașov doamna Elena Sabadeanu, în terminul arătat mai sus.

Brașov, din ședința Adunării generale extraordinare, ținută în 12 Aprilie 1906.

Elena Sabadeanu m p.
prezidentă.

Ioan Lengeru m. p.
secretar.

Nr. 195 prot. 1906 [185] 3—3

Concurs

1. Pentru ocuparea definitivă a unui post de învățător la școala confesională gr. or. română din Topârcia, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela datul publicării acestui anunț.

Dotațiunea împreunată cu acest post e salar 600 cor., relut de cuartir 40 cor. la olaltă 640 cor., plătibil în rate treilunare anticipative din lada bisericii, precum și folosirea unui agru cu un venit anual de 20 cor.

Invățătorul e dator a conduce Dumineca și sărbătoarea elevii la biserică și a provedeà cu ei cântările liturgice.

Doritorii la acest post au a-și înaintà cererile lor instruite cu documentele prescrise în terminul deschis la subsemnatul oficiu.

2. La azilul bisericei gr. or. române din Săliște e a se ocupà postul de conducătoare la azilul de copii deocamdată în mod provizor. Salarul e 740 cor. în rate lunare anticipative. Doritoarele la acest post, cualificate la cursul de doi ani pentru aziluri sunt poftite a se insinuà la subsemnatul oficiu.

Săliște, 18/31 Iulie 1906.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineața spre Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraș, Turnuroșu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
La orele 7.31 dim. spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Săliște, Vinț, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraș.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Săliște, Sebeș, Vinț, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copșa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copșa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Săliște, Sebeș Vinț, Alba-Iulia, Teiuș, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș. Săliște.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroșu și Făgăraș.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 12·57 d. a. dela Copșa-mică, Brașov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiupână la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 8.59 seara dela Făgăraș.
La orele 9.15 seara dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.

Un tinăr român
cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în
Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).
Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

Important pentru fiecine!

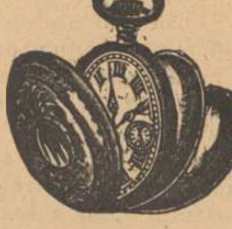

Vânzare totală!
Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 11—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Prin Librăria archidiecesană se pot procura diferite
ornate bisericești
Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben se pot procurà următoarele recuizite bisericești:

CĂDELNIȚE de fer nichelate	12·—
CĂDELNIȚE de argint de China	18·—
CĂDELNIȚE de argint de China	24·—
CĂDELNIȚE de argint de Alpaca	22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 până la	200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 până la	400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUȘE ptru apă sfințită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUȘE ptru apă sfințită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălțime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28—
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China	118·—
CHIVOT de argint de China	92·—
CLOPOȚEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— și	8·—
CLOPOȚEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până	10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine	12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat	15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat	19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălțime	18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălțime	26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălțime	83 20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălțime	100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconițe în oleu	73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălțime, discul și interiorul potirului aurit	27·50
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălțime, complet aurit	36·—
POTIRE cu disc, vasul și discul din argint curat, iar piciorul din argint de China.	114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat	188·—
LINGURIȚE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite	4·40
COPIE (cuțit) pentru agneți, din argint de China, aurit	7·20
STEA pentru agneți, bronz, aurită	5·60
STEA pentru agneți, din argint, aurită	12·—

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 82 Sibiiu, Joi 27 Iulie (9 August) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 5896 B. 2—3

CONCURS

Devenind vacante *două stipendii de câte una mie (1000) coroane* din dotaţiunea dela stat, destinate pentru cualificarea absolvenţilor din cursul teologic al seminarului nostru arhidiecezan, pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Cererile de concurs să se aştearnă la Conzistorul arhidiecezan în terminul indicat mai sus, înzestrate cu următoarele documente:

a) Carte de botez;
b) Testimoniu de maturitate;
c) Absolutor teologic;
d) Eventual alte documente recomandatoare.

Cererile întrate după expirarea concursului, nu se pot luà în considerare.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 28 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Politica viitoriului.

Sibiiu, 8 August n.

Nemulţămirea Maghiarilor faţă de ceice formează astăzi cel mai puternic partid politic în parlamentul ţării noastre, faţă de kossuthişti, a primit exprimare destul de clară în rezultatul alegerilor parţiale pentru dietă, săvârşite nu de mult în Budapesta şi în Arad. In ambele locuri au fost aleşi kossuthişti *opoziţionali*, intransigenţi, sau cum să-i numim, — oameni, pe cari guvernul n'ar fi dorit să-i aibă în parlament, iar candidaţii guvernului au căzut.

Acest rezultat neaşteptat a început să pună pe gânduri pe unii dintre fruntaşii partidului kossuthist, angajat acum la carul guvernului, şi rând pe rând vin să lumineze opiniunea publică maghiară asupra situaţiunei, să o convingă, că starea aceasta de lucruri, adecă *tăcerea* din partea kossuthiştilor, nu are să dureze cât e lumea, ci numai *doi ani*, până la exhauriarea programului de muncă la care s'a angajat actualul guvern faţă de Coroană, şi atunci iarăşi ajung kossuthiştii la larg şi vor începe de nou lupta pentru *naţionalizarea* ţării şi pentru *independenţa* ei politică şi economică.

A început *Holló Lajos* în ziarul său *„Magyarország“*, în care a publicat chiar şi un proiect de lege cu privire la desfacerea comunităţii politice şi economice a Ungariei de către Austria, care va trebuì să se facă astfel, ca Ungaria să-şi aibă în viitor *armata* ei separată, cu un ministru de războiu separat, şi să-şi aibă şi ministrul ei separat pentru afacerile *externe*, — pe scurt, să-şi primească întreaga independenţă pentru care luptă de atâta vreme kossuthiştii.

Recunoaşte însă dl Holló, că lucrul nu va merge tocmai uşor, pentrucă Curtea dela Viena va face greutăţi, dar naţiunea maghiară *una* fiind, va puteà să învingă orice greutăţi. Aşa crede d-sa.

A continuat apoi baronul *Kaas Ivor*, care tot în ziarul „Magyarorszag“ cere reintegrarea tuturor legilor dela 1848 în drepturile lor, prin urmare şi reînfiinţarea postului de *Palatin* al ţării, ca organ mijlocitor între Coroană şi naţiune, şi anume, în interesul binepriceput al Domnitorului însuş, care e bătrân, şi ar trebuì să lase raporturi regulate şi tron asigurat pe seama urmaşului său.

A urmat apoi *Hentaller Lajos*, alt kossuthist de frunte, care în ziarul *„Egyetértés“* precisează şi mai bine politica maghiară din viitorul apropiat. Zice aşa, că ceea ce e acuma, nu e nimic. Un guvern provizor, cu program provizor de muncă. Guvernul adevărat va venì, pentrucă va trebuì să fie numit dupăce se vor face alte alegeri, cam *peste doi ani.* Atunci guvernul va fi curat kossuthist, căci aşa va fi şi parlamentul, şi va puteà da ţării tot ce a cerut naţiunea în cursul luptelor purtate. Armata *trebue* să fie maghiară, în spirit, în limbă, în insignii. Acum partidul kossuthist nu poate cere lucrul acesta, pentrucă îi sunt mânile legate pentru aceşti doi ani de probă. Dar după doi ani, are să vadă Europa!.. Şi ţara *va trebuì* să-şi primească şi independenţa economică, rupându-se odată legăturile ce le are acum cu Austria, şi altele şi altele.

Şi tot aşa va venì şi al patrulea şi al cincilea şi va scrie, că peste *doi ani* va *trebuì* să se plece Coroana în faţa naţiunei, întocmai cum anul acesta s'a plecat naţiunea în faţa Coroanei, căci altcum nu va fi bine, fireşte, de Coroană.

Ce înseamnă aceasta? Nimic alta, decât liniştirea opiniunei publice maghiare, şi împedecarea lăţirii nemulţămirii manifestate în timpul din urmă. „Staţi pe loc oameni buni, li-se spune Maghiarilor, nu vă indignaţi pentru slugărnicia noastră faţă de Viena, pentrucă ea e numai aparentă, e numai prefăcută, şi nu ţine decât cel mult *doi ani.* Peste doi ani să vedeţi apoi cât de grozavi vom fi iarăşi. Mai grozavi decât în trecutul bine cunoscut!“.

Şi vor fi oare?.. De unde! Tot aşa îi vom vedeà şi'i vom ştì, cum sunt astăzi. Supuşi Coroanei dela care au primit puterea. Pentrucă zace în firea omului, să nu renunţe la putere, dupăce a ajuns odată în stăpânirea ei. Iar sub *alte* condiţiuni, Coroana nu'i ţine la putere pe dnii kossuthişti. Partidul kossuthist de astăzi, compus din elemente în mare parte nu tocmai de nădejde, va rămâneà deci partid guvernamental, fie sub ori ce fel de guvern. Pentrucă ajuns în jurul oalelor cu carne, vede că bun lucru este a fi acolo. Elementele *curate* însă se vor desface de către gruparea aceasta politică, şi vor formà grupare separată, *adevăratul partid independist*, pentru a luptà pentru programul de sus al lui Hollo şi consoţi. Dar gruparea aceasta nu va formà majoritatea parlamentară, ci poate că numai o însemnată minoritate. Aşa prevedem noi viitorul în politica maghiară. Şi vom ştì positiv peste doi ani, dacă l-am văzut noi bine, ori dl Hentaller.

Din parlament.

Vorbirea deputatului naţionalist român Dr. *Iuliu Maniu*, rostită în şedinţa din 27 Iulie n. a dietei ungare, la discuţia asupra proiectului de lege despre apropriaţiune.

„Onorată Cameră“! Discuţia asupra bugetului ne-a dat prilej să atingem acele simptoame politice, cari s'au desfăşurat înaintea noastră în decursul acestei desbateri. In faţa acestui proiect de lege urmează de sine îndatorirea, ca pe baza acelor simptoame, şi pe baza declaraţiunilor făcute de dnii ministrii să statorim baza neîncrederii noastre faţă de acest guvern.

E foarte natural, că n'avem încredere în acest guvern, pentrucă sunt foarte divergente punctele de mânecare şi vederile politice, pe cari le nutreşte guvernul, şi pe cari le nutrim noi în ce priveşte conducerea vieţii publice de stat. Noi stăm pe baza principiului de liberă dezvoltare a popoarelor; actualul guvern are de ţintă alimentarea hegemoniei de rasă. In vremea ce noi vrem să ducem la izbândă principiile democratice, guvernul acesta are de ţintă perpetuarea dominaţiuni de clasă. Intre astfel de împrejurări distanţa dintre noi s'ar păreà că nu se poate delăturà dacă nu ne-ar stà la îndemână abaterea de pe terenul egoist — un mijloc, pe care vi-l recomandăm foarte călduros — şi pe care noi după mărturia istoriei nici odată nu am întrelăsat a-l întrebuinţà.

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele şi întru tot lăudatul Apostol Pavel.

Viaţa, nevoinţele şi suferinţele lui.

Neamul, vârsta şi firea. Acest minunat apostol era de neam *Jidov* din eresia *Fariseilor*, a celor mai neîmpăcaţi duşmani ai Domnului nostru Iisus Christos şi ai ucenicilor lui. Se născuse în oraşul *Tars*, în ţeara numită *Cilicia*, şi era cu vreo 10—15 ani mai tinăr decât Iisus. I-se dăduse numele *Saul*. Din fire era plăpând şi cam bolnăvicios, dar foarte deştept, îndrăzneţ, statornic în hotărârile sale.

Învăţătura. Pe lângă învăţătura de carte, în Tars a învăţat de mic şi meşteşugul de a ţese pânză din păr de capră pentru facerea corturilor. Dupăce a isprăvit învăţătura la şcoala din Tars a venit în Ierusalim la şcoala Fariseilor, în care era dascăl vestitul *Gamaliil.* El a venit la acea şcoală cu gândul să se facă cu vreme *cărturar, învăţător de lege.*

In această şcoală el n'auzise decât rele vorbindu-se despre Domnul Christos. Cum îi spuseseră dascălii lui şi ceilalţi Farisei, cu cari stătuse de vorbă, el îşi închipuià că Domnul nostru *Iisus Christos a fost un amăgitor şi răsvrătitor de toată osânda.* Din această pricină şi el ca şi ceilalţi Farisei, urà din toată inima pe Domnul Christos şi pe ucenicii lui, a căror propoveduire o socoteà el că este o mare nenorocire pentru neamul jidovesc.

Prigonirea. După înălţarea lui Iisus la ceruri, în Ierusalim s'a întemeiat o obştie de creştini. Aceştia toţi propoveduiau cu mare râvnă legea în care ei întraseră şi îndemnau cu stăruinţă pe ceilalţi Jidovi ca să o primească şi ei.

Atraşi şi covârşiţi de propoveduirea creştinilor *Jidovii cu mulţimea primeau botezul şi zi de zi creşteà obştia creştinească şi scădeà cea jidovească.*

Această pornire Fariseii o socoteau ca o mare nenorocire pentru ei şi pentru neamul lor jidovesc. *Ni-se stânge neamul, ziceau ei, dacă Jidovii se fac creştini, iar noi rămâneam singuri fără popor.* Şi ca să oprească această pornire, ei poruncesc ucenicilor lui Christos să nu mai propoveduiască evangelia. Ucenicii însă răspunzând: *Trebue să ascultăm întâiu de Dzeu şi apoi de oameni*, din ce li-se poruncià mai cu străşnicie să tacă, de aceea propoveduiau mai cu căldură. Deci când au văzut Fariseii că ucenicii nu-i ascultă, i-au luat la bătăi. Unde numai vedeau pe câte un ucenic că propovedueşte Jidovilor învăţătura lui Christos, Fariseii asmuţau gloatele împotriva lui şi gloatele îl băteau, ba îl şi omorau. Aşa s'a întâmplat cu sfântul arhidiacon Stefan, pe care l-au bătut şi l-au omorât cu petri.

La această bătaie a luat parte şi tinărul Savlu, ţinând hainele celorce loviau cu petri pe sfântul Stefan. El însuşi ne spune mai târziu cu căinţă, că a prigonit biserica lui Dzeu, şi dupăcum se învăţase dela Farisei, socoteà că bătaia şi uciderea sfântului mucenic Stefan este o jertfă plăcută lui Dzeu.

În fruntea Gonacilor. Ucenicii propoveduiseră evangelia prin toată Iudea, Samaria şi Galilea şi prin toate oraşele ei întemeiaseră obştii creştineşti, numite biserici. Şi pe aceste obştii sau biserici le luară la goană Fariseii. Iar Savlu în râvna sa ferbinte de a se arătà vrednic de tovarăşii săi Farisei, a mers la arhierei şi a cerut să-l trimită pe el cu ostaşi în cetatea *Damasc*, ca pe creştinii de acolo să-i prindă şi să-i aducă legaţi la Ierusalim.

Arătarea. Şi cum mergeà el aşa în fruntea ostaşilor, răspândind groază şi ucidere aproape de Damasc, *fără de veste a strălucit asupra lui o lumină din cer.* Ameţit de strălucirea acestei lumini, Savlu a căzut la pământ, iar în aceeaşi vreme *un glas de sus i-a zis: Savle, Savle, pentruce mă goneşti?*

— Cine eşti, Doamne? a întrebat el înspăimântat, svârcolindu-se pe pământ.

— *Eu sunt Iisus, pe care tu-l goneşti. Aşa de greu îţi este ţie a sta împotriva întărâtării tale* (adecă a te întoarce la adevăr)?

Iar Savlu tremurând ca varga de spaimă şi de durere a întrebat:

— Ce-mi porunceşti să fac?

— Scoală, du-te în cetate. Acolo ţi-se va spune ce să faci.

Şi s'au spăimântat şi ostaşii, cari mergeau cu dânsul şi stăteau înmărmuriţi de mirare, că auziau glasul, care vorbià cu Savlu, dar nu vedeau pe nimenea.

Orb şi văzând. Deci s'a sculat Savlu şi deschizându-şi ochii mai mult s'a spăriat şi s'a minunat, că nu vedeà: *el orbise cu ochii trupeşti, ca să înceapă a vedeà cu cei duhovniceşti.*

Şi neputând el merge singur l-au luat soţii săi de mână şi l-au dus în Damasc, intrând în casa unui om cu numele *Iuda.* Aici a petrecut el trei zile în ajun şi în rugăciune.

In Damasc era pe atunci sfântul uce-

Dar nu numai principiile politice ne deosebesc, ci şi modalitatea, cu care resolvăm chestiunile controverse. Fapt e, că nu avem încredere în guvern, şi când ne esprimăm neîncrederea aceasta, o motivăm cu fapte, o motivăm cu o critică nu tocmai aspră a faptelor guvernului. De altă parte, când guvernul apreţiază atitudinea noastră politică, când luptă în contra principiilor noastre, nu prea alege mijloacele şi adese-ori încearcă să ne facă imposibili prin apucături meşteşugite, atribuindu-ne în mod falz enunţiaţiuni, pe cari noi nu le-am făcut. Binevoiţi a scuzà expresiunea aceasta, poate prea aspră dar a trebuit să o spun tocmai pentrucă vorbirea de curând ţinută a dlui ministru prezident e o dovadă foarte caracteristică în privinţa aceasta.

Dacă mi-aduc bine aminte la încheierea discuţiei adresei st. d. ministru prezident a susţinut două teze. O teză e, că noi operăm cu gânduri rezervate, că nu spunem tot, ce se cuprinde în ţinta noastră politică şi mai ales, că nu cunoaştem programul, în serviciul căruia ne-am angajat, nici mijloacele, cu ajutorul cărora l-am puteà realizà. A doua teză a dlui ministru-prezident este, că noi suntem în slujba nizuinţelor comuniste, şi că am dat mişcării socialiste un impuls atât de puternic, încât acesta a ajuns la o forţă îngrijitoare.

Imi voiu luà deci îndrăzneala, să cetesc declaraţiile, din cari dl ministru-prezident şi-a câştigat această impresie, şi sunt convins, că cetirea acestor declaraţii va dovedì eclatant, că dl ministru prezident în cazul de faţă, pentru ajungerea unui succes parlamentar, a recurs la astfel de mijloace, cari nu sunt vrednice, nici de fotoliul, pe care îl ocupă, nici de talentul oratoric, de care dispune.

Declaraţia mea, la care s'a provocat dl ministru e următoarea: „In proiectul nostru de adresă ne-am legat de condiţiunile existente. Tocmai din acest motiv în proiectul, pe care avem onorul a-l prezentà nu am pretins toate, pe cari ne era datorinţa politică să le pretindem. Astfel, deşi ne era datorinţă politică nu ne-am pretins restituirea autonomiei Ardealului, nici punctul I. din programul nostru din 1905 ca să fim recunoscuţi de individualitate politică. Şi acestea nu le-am omis doară, că am fi abstat dela ele, ci fiindcă ne-am ţinut strâns de misiunea acestei sesiuni parlamentare, de problemele acestui parlament, cari vor aveà să fie baza dezvoltării noastre în viitor. Dar în principiu pentruce le pretindem? pentrucă experinţa ne-a convins, că dezvoltarea noastră culturală şi economică nu e asigurată fără drepturi naţionale garantate prin legi. Dela DV. depinde, întru cât să se întroducă în practică această concepţie politică, căci dacă DV. ne puteţi asigurà — ceea ce eu nu cred — interesele noastre culturale şi economice, fără drepturi naţionale, dacă nu va fi lipsă ca să ne apărăm aceste drepturi şi dezvoltarea lor prin aşezăminte naţionale, de bună samă pretenziunile noastre se vor estinde la trebuinţele reale. Dar câtă vreme trebue să privim cu jaluzie procedura celor ce deprind puterea de stat, până când vedem, că condiţiile dezvoltării noastre culturale şi economice nu ni-se oferă în aceiaş măsură ca altei rase din ţară, nu ne putem schimbà convingerea, că progresul nostru poate fi asigurat, singur numai prin drepturi fundamentale aşa numite naţionale".

On. Cam.! Aceasta e declaraţia, pe baza căreia domnul prezident a ridicat acuza. Din aceasta însă e evident, că noi nu abzicem, ci *susţinem programul naţional*, şi facem din parte-ne numai o concesiune, cea mai mare posibilă, pe care o putem face între împrejurările actuale. Binevoiţi a luà în conziderare că de ce fel de drepturi ne-am arătat aplicaţi a abzice pe lângă anumite condiţii şi pentru timpul de tranziţie, prin această atitudine a noastră: *de drepturile noastre naţionale garanţionale* .... (Mişcare).

Baloghy E.: Românii n'au drept de existenţă naţională independentă. (Aşa-i în stânga şi în dreapta).

O voce: (în dreapta). Numai un drept de existenţă, cea naţională maghiară, este în ţara aceasta.

Dr. Maniu. Fără îndoială mai este şi altul, al nostru, dar abstragând dela aceasta, noi în Casa aceasta vorbim nu numai de *lege lata*, — (mişcare în dreapta).

Prezidentul: Rog linişte!

— . . . . ci, şi de *lege ferenda*, prin urmare binevoiţi a apreţià şi din acest punct enunciaţiunile, pe cari eventual le facem.

Noi susţinem, On. Cam., că existenţa naţională nu e numai un mijloc şi o modalitate ca omul să se desvoalte, ci este totodată şi un scop de sine stătător, căci ea este expresiunea specifică a poporului respectiv; întruparea superiorităţii lui morale, probabil, singura modalitate pentru respectivul popor prin care îşi poate validità conform însuşirilor sale specifice scopul existinţii — nizuinţa lui spre dezvoltarea desăvârşită. Dacă prin urmare noi în antiteză cu trecutul nostru politic, — la care mă voiu mai reîntoarce, — suntem aplecaţi în împrejurările date, a renunţà la articularea fără amânare în lege a condiţiilor primordiale ale existenţii noastre naţionale, pentruca să promovăm prin aceasta resolvarea problemelor urgente designate de înaltul Mesagiu de Tron, şi — în condiţiile date — să promovăm fericirea ţării, cred, că am păşit pe terenul, peste care nu putem trece din punctul de vedere a concesiunilor. (Mişcare şi ilaritate în dreapta şi în stânga).

Baloghy E.: Nu cerem concesiuni de la DV.

Dr. Maniu: Să mi-se ierte, dar eu astfel înţeleg chestia, că şi DV. întocmai ca şi noi trebue să stăm în serviciul aceluiaş scop final politic. Avem de ţintă progresul acestei ţări, şi dacă avem de gând să fim înţăleşi reciproc, aceasta n'o putem ajunge, decât dacă ne sprijinim reciproc cu concesiuni. (Vii contraziceri în dreapta şi în stânga).

Baloghy E.: Nu există concesiuni reciproce.

Un glas: (în stânga). Nu cerem concesiuni dela DV.

Dr. Maniu: Dar o cere aceasta interesul ţării, care e mai mare, decât poate şi-ar închipuì dl coleg.

Din aceste reiese evident, că contrar observărilor făcute de dl ministru-prezident, noi suntem în clar cu programul nostru şi cu aceea, că cu ce mijloace să poate acela realizà. Şi nu mai puţin şi cu aceea, că întru cât corăspunde acela lipselor vieţii practice. Abstragând dela toate celealalte, proiectul nostru de adresă indigitează peste ori ce îndoială şi amănunţit scopurile noastre politice şi mijloacele, cu cari voim să le atingem, şi prin urmare nu putem fi învinuiţi, că am fi nedecişi.

O altă constatare a dlui ministru-prezident, făcută pe baza unor cuvinte ale prietinului meu Jehlicska este, că noi am sta în serviciul unor principii comuniste. Fie-mi permis a recetì acele cuvinte, din cari şi-a câştigat această impresiune dl ministru-prezident. Dl Jehlicska, adecă a zis: „Este lucru natural, că în lucrurile metafizice nu sunt de acord cu socialiştii, mai mult, nu văd de executabilă comunitatea de avere, pecum nici ştergerea averii private, dar văd de lipsă, ca diferenţa formidabilă de avere, ce există acum în societate să se micşoreze, ca cel puţin în parte să se realizeze acel frumos principiu alui Rousseau „nime să nu fie aşa de bogat, să poată cumpără pe alţii, şi nime să nu fie aşa de sărac, ca să fie silit să se vândă".

Din această espresiune, cred, că nime nu poate să deducă principii comuniste, precum nici aceea nu poate afirmà, că noi am voì se întroducem în viaţa de stat domnirea principiilor comuniste, sau că noi am stà în serviciul acestora, din contră, chiar aceasta adevereşte, că noi stăm departe de aceste principii, şi că vederile noastre politice perhoreschează tendinţele comuniste.

O altă acuză ce ni-se aduce e, că prin păşirea noastră am dat un mare impuls mişcărilor socialiste, cari prin aceasta au luat un avânt de tot mare. Dacă păşirea noastră într'adevăr a avut acest rezultat, noi ne bucurăm din toată inima. Şi ne bucurăm, pentrucă este datorinţa noastră, să sprijinim toate tendinţele politice, ale căror principii fundamentale — din punct de vedere al libertăţii, au aparenţa de a fi acceptabile şi datorinţa noastră este să le sprijinim, dând prilej, ca acestea să se desvoalte, să se întărească, încât să poată adeverì în focul vieţii practice, că într'adevăr capabile sunt ele de a fericì omenimea. Eu, On. Cam., am văzut chiar în Franţa un ministru socialist, care stă în fruntea afacerilor militare. Aceasta dovedeşte, că programul social-democrat are de fapt câteva părţi, cari nu se pot pune în practică şi de cari trebue să abzică. Ţinta noastră este aşadar să dăm prilej acestui partid spre a se convinge, că principiile acestea nu-s acomodate pentru binele de obşte.

După părerea noastră fiecare principiu politic reprezintă o anumită putere; reprezintă o putere deosebită, când principiile politice sunt susţinute de marea massă a popoarelor, când cel puţin în parte interese mari culturale şi sociale sunt pendente dela validitarea acestor principii. Nu trebue să nizuim într'acolo, ca să ne câştigăm putere esclusive prin suprimarea acestor principii politice, ci trebue să deschidem ventile de siguranţă pentru elementele bune ale acelor principii, încât acele să poată funcţionà, dând prilej în aceiaş vreme să-'şi câştige convingerea, că ce e bun, ce e realizabil şi ni se poate aplicà în viaţa de toate zilele.

On. C.! Invectivele acestea — cer scuze pentru expresiune, — se îndreaptă în contra noastră totdeauna cu gândul rezervat, că noi nu suntem fii aşa de credincioşi şi de buni ai acestei patrii, după cum s'ar puteà pretinde dela noi din punct de vedere etic şi omenesc. Daţi-mi voe se declar, că impresia aceasta a DV. nu are nici o bază reală. (Mişcarea. S'auzim! S'auzim!) Nici odată nu veţi puteà arătà vre-un exemplu din istorie, cu care să dovediţi, că noi ne-am fi aliat o singură dată cu duşmanii ţării. (Strigăte: d'apoi în 1848? Zgomot).

Prezidentul: Mă rog de linişte, stim. dni deputaţi.

Dr. Maniu. Nu e vremea ca să o analizăm aceasta (ilaritate). Mişcarea din 1848 şi din partea noastră n'a fost altceva, decât efluxul acelor principii, cari v'au împins şi pe DV. în lupta din 1848. (Zgomot. Mişcare.) Noi am pornit din principiul — şi aceasta e baza patriotizmului nostru, — că trecutul nostru e legat de această ţară, întocmai ca şi viitorul nostru. (Mişcare. Contraziceri.)

(Va urma).

Expoziţia de copìi din Apoldul românesc.

In cauza aranjerii expoziţiei de copìi, medicul din Tălmaci, dl *Dr. Ilie Iancu*, a prezentat comitetului Reuniunii agricole sibiene următoarea opiniune:

Onorabil comitet central! Primind şi eu apelul dvoastră, adresat medicilor români, permiteţi'mi să vă dau următorul răspuns:

Intr'adevăr e dureros faptul constatat, că mortalitatea între Români creşte din an în an. Cauzele acestei mortalităţi, după părerea mea sunt:

1. Tuberculoza. Acest morb înfiorător din an în an progresează şi seceră mai multe victime decât un războiu. Aşa de ex. în anul 1903 au fost în întreagă Ungaria 65,724 cazuri de tuberculoză; în anul 1906 în Ianuarie 6449 cazuri, dintre cari cele mai multe în comitatele locuite de Români, ca Bihor 161, Sătmar 114, Caraş-Severin 107, Timiş, 140; în luna Februarie 1906 au murit 6555, dintre cari în comitatul Bihor 189, Sătmar 119, Arad 138, Caraş-Severin 129, Timiş 143, faţă de luna Decemvrie 1905 cu 5867 cazuri mai mult, dintre cari în Bihor 161, Sătmar 117, Caraş-Severin 122, Timiş 108.

2. Marea mortalitate între copìi. Imi aduc bine aminte, că am cetit într'o foaie medicală din Ungaria, că între toate statele europene mortalitatea mai mare a copiilor este în Ungaria, şi dintre popoarele din Ungaria, cea mai mare între Români şi în deosebi între Românii gr. or. Regret foarte mult, că nu pot servì cu date amănunţite, negăsind numărul respectiv din „Magyar orvosok

---

nic *Anania.* Acestuia i-s'a arătat Domnul şi i-a poruncit să meargă la Savlu şi să-i dee vedere ochilor.

Anania s'a înfricat şi a răspuns:

— Doamne, acesta a făcut multe răutăţi fraţilor în Ierusalim şi acum a venit în Damasc, ca să prindă şi să ducă legaţi în Ierusalim pe toţi creştinii de aici.

Domnul i-a zis:

— Mergi, căci *acesta este vas ales să poarte numele meu înaintea Păgânilor şi a Impăraţilor şi a fiilor lui Israil*, căci eu îi voiu arătà câte trebue să pătimească el pentru numele meu.

Schimbarea. Şi mergând Anania în casa lui Iuda, a botezat pe Savlu, care de aici înainte s'a numit *Pavel.*

Iar când s'a botezat Savlu numindu-se Pavel, a dobândit iarăşi vederea ochilor trupeşti. După botez Pavel a petrecut câteva zile între ucenicii lui Iisus Christos, dela cari a ascultat învăţătura cea adevărată a evangeliei Mântuitorului, *prin care precum ne spune el însuşi, s'a schimbat cu totul, ca o făptură nouă prefăcându-se din necredincios în credincios, din gonaciu al evangeliei propoveduitor înflăcărat al ei în Damasc.*

Toţi câţi îl auziau propoveduind nu voiau să-şi creadă ochilor şi urechilor, pentrucă ştiau cu ce hotărâre venise el şi acum, în loc de gonaciu înspăimântător îl vedeau şi-l auziau propoveduind ca apostol.

Ispita. El însă n'a stat mult în Damasc ci s'a dus în *pustietatea Arabiei* unde a petrecut aproape trei ani gândindu-se adânc asupra învăţăturii, pe care tocmai o primise dela ucenicii lui Christos şi chibzuind cum să propoveduească el evangelia cu mai mare isbândă.

In Damasc. Dupăce s'a gândit şi s'a ispitit din destul în singurătate, ca o minune dumnezeiască fără de veste s'a arătat iarăşi în Damasc, propoveduind evangelia cu aşa putere, că nu puteà nimenea să zică un cuvânt împotriva adevărului mărturisit de dânsul.

Atunci Jidovii cei protivnici simţindu-se ruşinaţi pentrucă nu-i puteau sta împotrivă şi nevrând să-l mai audă propoveduind s'au hotărât să-l omoare. Ei au înduplecat pe deregătorul împăratului *Areta* să-l prindă pe Pavel şi să li-l dee pe mână.

Deregătorul, închizând porţile cetăţii cu străşnicie, a poruncit să-l caute pe Pavel din casă în casă şi să-l prindă. *Noaptea însă creştinii l-au scos într'o coşniţă pe fereastra unei case zidite deasupra zidului cetăţii şi scoborându-l peste zid cu frânghii, l-au mântuit de cursele vrăşmaşilor evangeliei lui Christos.*

In Ierusalim. Scăpat de moarte Pavel nu slăbeşte în râvna sa pentru evangelie, şi dela Damasc se duce în *Ierusalim*, unde se aflau apostolii *Iacov* şi *Petru.*

Numai cu mare greu izbuteşte el să încredinţeze pe creştini că el nu mai e gonaciul cel îngrozitor de mai înainte, ci că e creştin, apărător şi propoveduitor al Evangeliei lui Iisus Christos.

Ca creştin merge Pavel acum la Biserică, unde *Fariseii aşteptau ca el să vorbească înpotriva Evangeliei şi să iee la goană pe Creştini.* Şi cum nu s'au tulburat Fariseii, când au văzut că Savlu al lor de odinioară acum este Pavel al Creştinilor, că el vorbeşte în Biserică şi în Sinagogă nu în potriva Creştinilor, ci înpotriva Jidovilor, propoveduind Evangelia cea urgisită de dânşii; şi cum nu s'au amărât ei, când au văzut că Pavel propoveduieşte Evangelia cu atâta putere, încât nimenea nu îndrăzneà să-i stee în potrivă! Deci, *Fariseii, ca să nu fie siliţi să mărturisească înaintea obştei că Pavel are dreptate şi că ei trebuie să se plece adevărului propoveduit de dânsul, îşi astupau urechile şi-l ocărau, numindu-l lăpădat de legea strămoşeasca şi de neam, duşman al neamului jidovesc.*

(Va urma).

lapja“, dar de bună seamă e foarte mare acel număr, dacă luăm în considerare, că în Viena de ex. din 100 copii născuţi mor ¹/₅ parte, adecă 20, înainte de a fi împlinit anul prim. Deci la 50.000 naşteri cad 10.000 cazuri de moarte.

Laudabila iniţiativă de a aranjà o expoziţie de copìi în Apoldul românesc trebue să o salutăm cu bucurie şi vom alergà toţi medicii din comitatul Sibiiului, ca să ne spunem experienţele noastre şi după premiare, să ne consfătuim şi să stabilim un program definitiv pentru viitoarele expoziţii de copìi.

Părerile mele în privinţa aceasta sunt următoarele:

In fiecare an să se ţină câte o expoziţie de copìi într'un timp, când nu e periculoasă transportarea lor, într'o sărbătoare, când şi alţii pot veni la locul destinat aşa, ca expoziţia de copìi să fie un fel de adunare poporală. Eu cred, că ar fi mai bine să se ţină la timpul şi în locul unde se ţin adunările despărţământului Asociaţiunei, şi, dacă va fi imitată aranjarea astorfel de expoziţii şi în alte comitate, să se ţină deodată cu adunarea generală a „Asociaţiunii“ sau apoi cu ocaziunea ţinerei conferenţelor preoţeşti şi învăţătoreşti.

In anul acesta la Apoldul românesc se vor admite copìi până la 2 ani, precum a binevoit a propune dl Dr. Ilie Beu, în viitorul apropiat însă, să admitem şi copii mai mărişori de ex. până la vârsta de 6 ani, când încep a merge la şcoală.

Pentru premiare, în comisiuni (jurii) să fie admişi toţi medicii prezenţi la expoziţie. Medicii în decursul premierii să facă atente femeile la obiceiurile rele, cari le-au observat în decursul praxei lor, să le deà sfaturi despre îmbrăcămintea copiilor, să le deà poveţe, cum au ele să se poarte după naştere, ca să nu devină morboase pentru viaţa întreagă (evitarea morburilor cronice etc.).

După premiare le vor ţine prelegeri despre cum au să lăpteze copìii, cum au să-i înţarce şi cum să-i nutrească după înţărcare; le vor spune mai departe, că cele mai multe morburi ale copiilor sunt pricinuite de nutrirea şi lăptarea iraţională (fără socotinţă) a copiilor, (se vor arătà biberone şi alte recuisite, cari se folosesc la nutrirea copiilor). Le vor spune cât de rău e obiceiul a lăsà copìii să fie lăptaţi de alte mame, când foarte uşor pot căpătà pe lângă catarurile de stomah şi intestine (Gastroenteritide) şi alte morburi cronice (syphilis, tuberculoze etc.).

O cauză a mortalităţii între copìi e şi aceea, că femeile noastre nu-'şi grijesc copìii când se bolnăvesc, aşa cum ar trebuì, fie din sărăcie, fie şi mai ales din nepricepere. Medicii adunaţi la expoziţie le vor vorbì deci şi despre *morburile infecţioase* (molipsitoare), ca difteria, scarlatina şi pojarul şi primele lor simptoame, dându-le sfatul să ceară ajutor medical, pe care în comitatul nostru îl pot primì aşa de uşor şi aşa de ieftin. (Medicii cercuali sunt obligaţi a vizità odată pe săptămână comunele, o instituţie foarte folositoare aceasta pentru bolnavi). La conferenţa despre tuberculoză se va tractà despre higiena îmbrăcămintei, a locuinţei etc., când, după putinţă, se vor face şi *proiecţiuni de schiopticon*. Intre altele se va hotărî, că *la toate adunările noastre să se ţină prelegeri despre tuberculoză şi aceste prelegeri să se tipăriască şi în broşuri şi să fie distribuite* (împărţite) *în cât se poate gratuit*, între ţărani împreună cu alte broşuri folositoare. Preoţii, învăţătorii, notarii, cu un cuvânt cărturarii noştri dela sate să fie rugaţi să supraveghieze, dacă sfaturile date în acele broşuri, să şi urmează şi să stărue la ducerea lor în îndeplinire. Eu îmi închipuiesc lucrul de aşa, că primind preotul broşurile, să-'şi facă o listă despre cei la cari le-a împărţit, iar pe aceştia să-i îndemne, ca până la un anumit timp să le cetească fiecare. Iarna în toate Duminecile, iar în unele Dumineci şi vara să adune apoi poporul şi să ţină cu el un fel de examen, întrebând pe diferiţi cât şi ce au priceput din cele cetite şi pe urmă să cetească însuşi pasagele neînţelese la auzul şi al analfabeţilor (neştiutorii de carte) de aşa, ca toţi să îl priceapă. Preoţii, având dese ocazii a întrà în casele oamenilor (la bobotează, la sfeştănìi, masluri etc.), vor puteà uşor să se convingă din cele văzute dacă se împlinesc cele prescrise. Invăţătorii în şcoală de asemenea vor tractà cu băeţii despre cuprinsul broşurilor şi le va spune, că mergând acasă, să aducă aminte părinţilor despre ce e de făcut.

Pe lângă cele zise până aici, daţi'mi voe să mai fac şi următoarele propuneri, asupra cărora este binevenit sfatul onorabilului comitet cum şi părerile colegilor medici, fie din comitatul nostru, fie şi din alte comitate. Aceste propuneri ar fi:

a) ştiind prea bine cât de greu se poate face la sate izolarea (separarea, despărţirea) bolnavilor de morburi (infecţioase) molipsitoare (tifus, pojar, scarlatină, difterie etc.) să cerem ca în *fiecare comună să se facă un spital*, în care să fie internaţi (ţinuţi la olaltă) bolnavii de morburi contagioase (lipicioase), ca astfel izolându-se primele cazuri şi luându-se dela început măsurile de desinfectare să putem lucrà mai cu folos contra lăţirei morburilor acestora. Să se lucre într'acolo, ca fiecare bolnav să se simtă moraliceşte îndatorat să-şi arete (descopere) morburile infecţioase şi să nu le ascundă până să lăţesc în întreg satul. De altfel legea pedepseşte pe ceice îşi tăinuesc morburile.

Se va obiecţioná, că alcătuirea de spitale în fiecare comună ar fi o prea mare povară pentru ele. Din parte'mi ţin acest lucru uşor de dus la îndeplinire. In fiecare comună sunt case părăsite. Acestea ar puteà fi închiriate din partea comunei. Paturile de lipsă se pot face cu spese puţine, iar albiturile se pot procurà prin colectare, dând fiecare cât şi ce poate şi de sigur se vor puteà adunà într'o comună albituri pentru 5—6 paturi. Mai greu de deslegat ar fi întrebarea, că cine să îngrijească de bolnavi. In Romània sunt aşa numitele infirmerii, unde bolnavii de scarlatină etc. se internează. Ingrijitorii în aceste infirmerii sunt bărbaţi. Eu cred, că în fiecare comună s'ar afla 2—3 femei, cari împlinind şi o faptă creştinească, bucuros s'ar angajà la postul de îngrijitoare. Se înţelege îngrijitoarele trebuesc bine plătite. Femeile îngrijitoare potrivit ar fi să facă şi un curs unde să înveţe îngrijirea bolnavilor. Plata lor s'ar acoperì parte din alodiu, parte dintr'un fond, despre care voiu vorbì mai târziu. Mâncarea (costul) bolnavilor, fiind în cele mai multe cazuri numai lapte şi zupă să fie obligaţi a o aduce părinţii (casnicii) bolnavilor, s'au apoi pentru cei de tot săraci s'ar îngrijì comuna. Despre această părere a mea va trebuì să ne consultăm la expoziţia din Apold împreună cu preoţii şi învăţătorii cari vor participà;

b) ştiind, că Românul nostru sărac fiind, când se bolnăveşte nu se îndură să dea bani medicului şi pentru medicamente şi cercând ba una ba alta, lasă morbul până progresează (înaintează, învecheşte), să facem apel la preoţii şi inteligenţa comunelor să stăruiască, ca bolnavii să nu-şi cheltuiască banii pe fel de fel de bazaconii, ci să ceară îndată sfatul medicului, dat fiind că aşa le poate ajutà mai uşor şi cu mai puţine spese, decât mai târziu, dupăce morbul s'a învechit. Avem o mulţime de Reuniuni cu fel de fel de menire, de ce oare n'am puteà înfiinţa în comunele noastre şi o *reuniune pentru ajutorarea bolnavilor săraci?*

(Va urma).

NOUTĂŢI.

Avis. *„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“* îşi va ţineà adunarea generală din ăst an în *Lipova* (com. Timiş) la 15/28 August. Onoraţii oaspeţi cari vor luà parte la această adunare, pentru a li-se puteà câştigà cuartire sunt rugaţi a se anunţà cel mult până în 26 August st. n. la dl prezident al secţiei de încuartirare *D. Roman în M.-Radna. Comitetul executiv.*

*

Liturgie românească în Carlsbad. In ziua de Sf. Ilie s'a oficiat în biserica rusească din Carlsbad serviciu divin în limba românească de către arhimandritul staurofor Ghid. G. Balmoş din Suceava. Au asistat toţi Românii cari se află la băile de acolo în număr destul de mare.

*

Muzeu român în Egipet. Serviciul maritim al României îşi creiază cu începutul lui Octomvrie o agenţie în Alexandria (Egipet). Cu acest prilej se va aranjà o expoziţie şi un muzeu cari vor rămâneà permanente şi vor cuprinde toate produsele solului şi ale industriei din România.

*

Expulzaţi. In săptămâna trecută au fost expulzaţi 62 de Greci din oraşele Galaţi, Brăila, Giurgiu şi 78 din Bucureşti.

*

Medalia iubilară. Regele Carol a acordat medalia iubilară tuturor expozanţilor din România şi străinătate.

*

Numire. Dl Dr. *Alex. Pop* subprocuror în Oradea-mare a fost numit procuror reg. în Bistriţa.

*

Expoziţia din Milan. Vineri dimineaţa s'a întâmplat un mare incendiu la expoziţia din Milan. Pavilonul artei industriale a fost pustiit cu desăvârşire. In acesta a fost expoziţia ţării ungureşti şi o parte a industriei Italiei. In partea expoziţiei italiene a isbucnit focul dimineaţa la 4 ore şi s'a lăţit repede peste întreg edificiul. Focul a fost aşa de grozav încât n'a putut fi mântuit aproape nimic. Obiectele din cassa wertheimiană, câteva mobile şi cancelaria au scăpat de pustiire; încolo toată splendoarea obiectelor expuse s'a prefăcut în cenuşă. 14 odăi de mobile, între cari şi mobilele fostului ministru Berzeviczy, cari singure preţuiau 50 mii cor., au ars scrum. Paguba se urcă la patru milioane lire. Dintre aceste cade o jumătate de milion pe Ungaria. Asigurate au fost numai obiectele expuse de stat. Expozanţii mari şi mici au suferit pagube mari. Delegatul Ungariei Dr. E Czakó e foarte deprimat. Comitetul aranjator a decis să restabilească pavilonul ars care se estinde pe 200 mii metrii cuadraţi. Focul s'a iscat după unii din electricitate; alţii pun vina pe doi servitori ai pavilonului, cari au ameninţat de mai multe ori comitetul cu nemulţămire. Au şi fost deţinuţi.

*

Deputaţii naţionalişti la expoziţie. Ziarele din România sunt informate din Budapesta că deputaţii naţionalişti din dietă, Români, Sârbi şi Slovaci, vor vizità în corpore expoziţia la sfârşitul lunei acesteia, şi că probabil li se vor ataşà şi deputaţi din Reichratul Austriei, Români, Boemi şi Germani.

*

Şcoala ceramică din Târgu-Jiu are pe anul şcol. 1906/7 30 locuri vacante pentru tineri, cari vor să îmbrăţişeze arta lucrării în lut.

*

Despăgubirea rezerviştilor. Rezerviştii cari au servit în timpul exlexului fără rând vor fi despăgubiţi iertându-li-se două manevre.

*

Călătorie cu preţ redus ofere direcţia drumului de fer al statului dela gara din Sibiiu la următoarele staţiuni balneare peste Rutka s'au Kaşovia: Până la Csorba s'au Poprad Felkara cl. I. 46 cor., cl. II. 32 cor., cl. III. 16 cor., la lacul Csorba cl. I. 51 cor., cl. II. 35 cor., clasa III. 19 cor., la Tatra Lomnicz cl. I. 51 cor., cl. II. 33 cor. 80 fileri, cl. III. 17 cor. 27 fil. Clasa I. şi II. e valabilă şi pentru tren accelerat. Biletele acestea sunt valabile 30 zile în restimpul până la 30 Sept. Intreruperea călătoriei se poate face de câte două ori la gările Kaşovia, Abos, Igló, Batizfalu, Poprad, Felka, Rozsahegy, Fenyőház şi Liptó-Tepla.

*

Indreptare. In concursul publicat pentru întregirea postului de învăţător la şcoala noastră din *Hunedoara* s'a făcut o greşală de tipar — anume, pentru conducerea corului s'a spus în concurs, că conducătorul va primì un onorar de 20 cor. Corect e aşa: Conducătorul corului *va primì o remuneraţie de 200 cor. la an.*

*

Himen. Joi şi-a serbat cununia în Blaj dl *Dr. Leonida Domide* medic în Bistriţa cu dşoara *Amelia Puian Istade* din Blaj.

*

Preoţimea catolică. Pe când seminarele noastre au început să ia un avânt îmbucurător în cualificaţia clericilor, de când s'a regulat dotaţia preoţească, pe atunci biserica romano-catolică se plânge că atât numărul cât şi cualificaţia clericilor din an în an scade. Toate diecezele se plâng de mizeria aceasta şi spun că pe când mai înainte alegeau pentru teologie ce e mai bun, azi trebue să se mulţămească cu ori şi care categorie şi nici de aceştia nu vin în deajuns. Cauza nu şi-o pot esplicà.

*

† Nicolae Ţepeneag, rigorozant în drept, unul din cei mai harnici tineri ai noştrii, fiu de ţărani din Mehadia, a murit în săptămâna trecută în vârstă de 23 ani. Era în pragul rigorosului ultim după-ce făcuse toate examenele cu distincţie. Odihnească în pace.

*

Jos Grecii. Dumineca în săptămâna trecută sa ţinut în oraşul Balş din România un mare meeting de potestare înpotriva Grecilor, convocat de studenţi. Au vorbit doi preoţi, un student şi mai mulţi fruntaşi. Prezidentul G. Vasilescu propune înfiinţarea unei societăţi, care să declare lupta economică în conta Grecilor. Adunarea decide cu mare însufleţire înfiinţarea societăţii *„Grânariul Olteniei“* şi cere dela guvern isgonirea Grecilor din ţară.

*

Cor unguresc la expoziţie. Ziarul din Cluj „Előre“ aduce vestea, că o reuniune ung. de cântări din Cluj vrea să concerteze cu piese ungureşti la expoziţie în Bucureşti. Acum se trudeşte cu învăţarea imnului regal al României.

*

Potop. Asupra comunei Bătania din Hunedoara s'a descărcat în zilele trecute un potop de apă. 30 case s'au surpat omorând patru oameni. Câmpul a fost îngropat de noroi.

*

Valuri arzătoare. In sinul de mare Exas (Mexico) de un timp încoace se desfăşură unul din cele mai interesante fenomene naturale. Pe întindere de zece mile engleze arde marea în flacări uriaşe, cari dau în deosebi noaptea o privelişte admirabilă. S'a constatat că în fundul mării au isbucnit izvoare puternice de uleu, care s'a aprins.

*

Catastrofă pe mare. Din Madrid se vesteşte o mare nenorocire a vaporului „Siria“ care plecase din Genua cu 800 de persoane spre America. In apropierea portului Palos din Spania de sud, unde sunt multe inzule mai mici, vaporul sa lovit de stânci şi s'a zdrobit. Au pierit în valurì peste 300 persoane între cari şi un episcop. Catastrofa s'a întâmplat din negrija căpitanului, care de frica pedepsii s'a împuşcat.

*

Monstru. Femeea unui ţăran Vasile Nedelea din Predeal a dat naştere în 17 Iulie unui monstru, copil mort de sex bărbătesc cu două capete, un ochiu, fără nas şi o gură în formă de pătrat. A fost pus în spirt.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, să se ceară totdeauna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla.

[188] 2—3

Publicaţiune.

Pentru liferare de:

1. *Pâne de grâu curat.*
2. *Franzele* făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. *Făină de grâu curat Nr. 2 şi 3.*
4. *Carne de vită.*
5. *Carne de viţel.*
6. *Carne de porc* şi
7. *Unsoare de porc*, toate de *prima calitate* pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela *seminarul arhidiecezan teologic pedagogic greco ortodox român „Andreian“ din Sibiiu* în anul scolar *1906/7.*

Doritorii de a reflectà la careva din aceste poziţii să-şi înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană la subscrisul, pănă în *20 August stil nou,* incluzive, unde vor aflà mai de aproape şi condiţiile speciale pentru încheierea contractului, cum şi eventual alte informaţii. Ofertele întrate după termin nu se vor luà în considerare.

Tot în acest termin se pot înaintà în scris oferte pentru *resturile de mâncare* dela mese şi culină.

Sibiiu, 1 August n. 1906.

Ilie Hociotă
econom sem.

Ad. Nr. pp. 713—1906. [189] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de **învăţători** la şcoalele confesionale din comunele: **Bonţida, Butene, Călăţele, Finciu, Muntele-rece, Pănic, Rogojel** şi **Somesfalău** prin aceasta se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotaţiune pentru fiecare post de învăţător e statorit salarul de 600 cor. şi cuartir în edificiul şcoalei.

Doritorii de a ocupà vre-unul din acestea posturi au a-şi înaintà petiţiunile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări şi totodată să noteze în petiţiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind şi cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 21 Iulie 1906.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

---

[187] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia I. **Borgoprund**, protopresbiteratul gr. or. Bistriţa se nscrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala de fasiune B.

Dela concurenţi se cere să aibă cel puţin 8 clase gimnaziale şi calculul de cualificaţiune „bun“.

Acea parohie fiind însărcinată cu o datorie de una mie ceroane, alegendul va aveà a depurà în cinci ani, cu câte două sute coroane, acea datorie, din venitele parohiale.

Suplicele instruate cu documentele recerute au să se înainteze la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţa în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parohial gr. or. ţinută în Borgoprund la 25 Iunie 1906.

Iuliu Suceava
prezident.

Teofil Vlad
notar.

Nr. 409/1906.

Văzut.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţa.

Simeon Monda
protopresbiter.

Nr. 395—1906 ppresb. [184] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **capelan** cu drept de succesiune din parohia de clasa a doua **Saschiz**, protopresbiteratul tractului **Sighişoara**, pe baza rezoluţiunei preaveneratului conzistor arhidiecezan din 7 Decemvrie 1905, **Nr.** 11,940 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale, fasionate la coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, locuinţă în casa parohială, primind şi un ajutor dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea, a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Sighişoara, 26 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 294—1906 [183] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Glodghileşti**, tractul **Ilia**, pe basa ven. ordin conzistorial dtto 23 Iunie a c. Nr. 5964 Bis. prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Ilia, la 10 Iulie 1906.

În conţelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu se pot procurà următoarele cărţi mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela ţară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voineşti I.: Nuvele şi schiţe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coşbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coşbuc G.: Költemények, forditotta Revai 1·50 cor.
Cunţan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediţia II, 2·50 cor.
— Fragmente. 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme şi istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Ruşii şi ţărănimea românească, partea 1—III à 30 fileri.
Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schiţe din viaţa boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a şasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri şi graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoş Constanţa: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri şi icoane, trei volume à 2·50 cor.
— Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramurăşene 4 cor.
— Inscripţii din bisericile României 5 cor.
— Gânduri şi sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina, 2 50 cor.
— Ştefan-cel-Mare şi Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri şi oraşe din România, 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2 50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate şi mănăstiri din România, 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal şi ţara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credinţe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Feţe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun şi N. Papahagi: Moşneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin; Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviinţă între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Moruzi D. C. Ruşii şi Români cu o prefaţă, de N. Iorga 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domniţa Viorica, roman din viaţa de azi, 2 cor.
— Râs şi plâns, schiţe umoristice şi nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înţelepte, 1·50 cor.
Petra-Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someş şi Prut, schiţe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei şi cauzele desnaţionalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Şoimii, roman, 1·50 cor.
— Dureri înăbuşite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
— Crâşma lui Moş-Precu, 2 cor.
— Povestiri din războiu, 2 cor.
— Floare-ofilită, roman, 2 cor.
— Amintirile Căprarului Gheorghiţă, 2 cor.
Sandu Aldea C.: Drum şi popas, note de drum şi schiţe, 1·25 cor.
— In urma plugului, 1·50 cor.
Scrob Carol: Rouă şi brumă (poezii), 1·50 c.
Slavici Ion: Din bătrâni, naraţiune istorică, 2 volume à 2·50 cor.
— Mara, roman 2·50 cor.
Teodoru A. Gh.: Din viaţa marinarului, nuvele, 1·50 cor.
Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Nu numai cetit
dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 17—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la farmacistul W. Lingner,
I. B. Misselbacher.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta!
Nu e mijloc secret
vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.
Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire inventiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 197

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

„ Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţérâ şi străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Recuisite de scris se pot procura de la **Librăria archidiecesană**

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben se pot procurà următoarele recuizite bisericeşti:

CĂDELNIŢE de fer nichelate . . . . 12·—
CĂDELNIŢE de argint de China . . . . 18·—
CĂDELNIŢE de argint de China . . . . 24·—
CĂDELNIŢE de argint de Alpaca . . . . 22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 pănă la . . . . . 200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 pănă la . . . 400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălţime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28 —
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China . . . . 118·—
CHIVOT de argint de China . . . . 92·—
CLOPOŢEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— şi . . 8·—
CLOPOŢEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până 10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine . . . 12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat . 15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat 19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email 28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email 32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălţime . . . . 18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălţime . . . . 26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălţime 83 20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălţime . . . 100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconiţe în oleu 73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, discul şi interiorul potirului aurit . . . . 27·50
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, complet aurit . . . . 36·—
POTIRE cu disc, vasul şi discul din argint curat, iar piciorul din argint de China. . . . . 114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat . . . . . . 188·—
LINGURIŢE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite 4·40
COPIE (cuţit) pentru agneţi, din argint de China, aurit . 7·20
STEA pentru agneţi, bronz, aurită 5 60
STEA pentru agneţi, din argint, aurită . . . . 12 —

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 83 Sibiiu, Sâmbătă 29 Iulie (11 August) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 5896 B. 3—3

CONCURS

Devenind vacante *două stipendii de câte una mie (1000) coroane* din dotaţiunea dela stat, destinate pentru cualificarea absolvenţilor din cursul teologic al seminarului nostru arhidiecezan, pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Cererile de concurs să se aştearnă la Conzistorul arhidiecezan în terminul indicat mai sus, înzestrate cu următoarele documente:

a) Carte de botez;

b) Testimoniu de maturitate;

c) Absolutor teologic;

d) Eventual alte documente recomandatoare.

Cererile întrate după expirarea concursului, nu se pot luà în considerare.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 28 Iunie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Brezova.

Sibiiu, 10 August n.

Cuvântul pus în fruntea articolului de faţă e numele unei comune slovăceşti, în care s'a întâmplat ceva ce poate că s'a întâmplat şi în alte comune, româneşti, slovăceşti, sârbeşti sau nemţeşti, fără să se fi făcut însă vre-odată paradă cu bravura patriotică de felul acesta, cum s'a făcut acum, din incidentul actului săvârşit în Brezova, în detrimentul legii şi al dreptăţii.

Ce s'a întâmplat adecă în comuna Brezova? Reprezentanţa comunală a pretins dela notarul plătit de comună să facă raţiociniile comunale în limba poporaţiunei comunei, *în limba slovăcească*. Notarul, bun patriot, fireşte, a considerat însă dorinţa aceasta, şi justă şi legală, a conziliului comunal, ca *demonstraţie* în contra limbei maghiare, în contra limbei de stat, şi a făcut arătare la comitat, cerând scut şi apărare în contra acestui atentat nemaipomenit îndreptat asupra limbei maghiare. Comitatul, la rândul său, şi mai îngrijorat decât domnul notar, a cerut grabnica intervenţie a guvernului, şi acesta apoi a făcut întrebuinţare de dreptul ce-l are asigurat în paragraful 61 al legii comunale şi *a disolvat* corpul reprezentativ, conziliul comunal al comunei numite, însărcinând comitatul cu purtarea provizorie a afacerilor ce aparţin reprezentanţei comunale.

Acesta e faptul, trimbiţat în presa maghiară ca mare bravură, care examinat însă bine şi în mod amănunţit, trebue să constatăm că nu constitue decât un act de nedreptate din cele mai evidente, nu e respectare, ci e călcare de lege şi de drept. Pentrucă în înţelesul legii comunale, §-ul 89, dreptul, ba datorinţa de a *controlà* primăria, prin urmare şi pe domnul notar, în afacerile interne ale comunei, *aparţine în prima linie reprezentanţei comunale.* Cum poate exercià însă acest drept de controlă conziliul comunal atunci, când ceeace are să controleze se face într'o limbă pe care membrii săi nu o înţeleg?

Comuna Brezova e o comună mare, are peste 5000 suflete, şi e şi comună bine situată, pentrucă hotarul ei e de o extindere de peste 11,000 jugăre catastrale. Prin urmare mulţi bani comunali se adună la primărie, despre a căror întrebuinţare reprezentanţa *vrea* şi *trebue* să aibă cunoştinţă exactă. Cum să-şi câştige aceasta cunoştinţă, dacă raţiociniile i-se prezintă într'o limbă, pe care nime nu o duşmăneşte, dar pe care, afară de 2—3 dintre conzilierii comunali, dintre reprezentanţi, nu o înţelege nimeni? Cum poate spune cineva că e *corectă* socoteala pe care nu o poate controlà?

Dar mai are şi în §-ul 142 o dispoziţie foarte bună legea comunală, aceea, că raţiociniile comunei au să fie expuse spre privire publică la casa comunală timp de 15 zile, înainte de a le luà în cenzurare reprezentanţa comunală, şi anume în scopul, ca fiecare contribuent din comună, care concurge cu filerii săi la cheltuelile comunei, să le poată vedeà, examinà, şi să-şi poată spune părerea asupra lor, fiind *datoare* apoi reprezentanţa comunală să iee în pertractare şi astfel de păreri separate, date din partea locuitorilor. Cum se poate folosì acum de acest drept poporaţiunea comunei nemaghiare, fie de orice limbă, atunci când notarul face raţiociniile, ca în comuna Brezova, în limba maghiară, iar nu în limba poporului?

Controla prescrisă de lege nu se poate deci exercià asupra organelor, cari au să administreze averea comunală, nici din partea reprezentanţei comunale, şi nici din partea poporaţiunei însăş din comună, în cazul, când în afacerile interne ale comunei nu se respectează şi nu se întrebuinţează limba poporaţiunei din comună, ci o limbă mult stimată, dar neînţeleasă de oamenii din comună, în limba maghiară.

Dar reprezentanţa comunală are nu numai dreptul şi datorinţa să controleze administrarea averii comunale, ci în înţelesul §-lui 88 din legea comunală *e şi responzabilă* pentru orice daună născută din manipularea necorectă a banilor întraţi la primărie, sub titlul, că *şi-a negles împlinirea datorinţei.* E greu, foarte greu, să nu-şi neglige cineva împlinirea datorinţei, atunci când nu ise dă posibilitatea de a şi-o împlinì.

Posibilitatea aceasta a avut-o deci în vedere reprezentanţa comunală din Brezova, atunci, când a pretins să i-se facă raţiociniile în limba *slovăcească*, şi nicidecum dorul de a demonstà în contra limbei maghiare. Şi înaltul ministeriu de interne, care, dând ascultare celor dela comitat, a făcut comunei nedreptatea pe care aceasta n'a meritat-o, făceà act vrednic de toată recunoştinţa tocmai atunci, când *dădeà reprezentanţei comunale câştig de cauză*, şi îndrumà comitatul, şi prin comitat pe puternicul notariu al satului, să dee seamă despre averea şi venitele comunei *în limba în care comuna* e în stare a-l controlà. Aşa erà cu drept, şi aşa erà şi după lege!

Şi apoi încă ceva. Dreptul ministrului de a suspendà activitatea reprezentanţei comunale este dat numai pentru cazul, când aceasta săvârşeşte vre-o lucrare care periclitează *interesele statului ori bunăstarea comunei.* Este de constatat în cazul dat, fie unul, fie altul din aceste două cazuri? Cu cea mai mare linişte sufletească putem să spunem că *nu*, pentrucă tocmai statul a dat prin lege pozitivă îndreptăţire comunelor să se folosească în trebile lor interne de *limba lor proprie*, şi pentrucă prin aceea, că reprezentanţa comunală vine pusă în posibilitatea de a puteà controlà bine mersul lucrurilor la primărie, manipularea banilor şi administrarea averii comunale, vine *promovată*, iar nu periclitată bunăstarea comunei. Credinţa noastră este deci, că rezolvată în felul acesta chestia comunei slovăceşti Brezova, ea cu mare greşală şi cu desconziderarea legii a fost rezolvată, şi că îndreptarea acestei greşeli şi a altora de felul acesta se impune, în interesul păcii, al liniştei şi al bunei înţelegeri între cetăţenii patriei acesteia.

FOIŞOARĂ.

Sfântul, Marele şi întru tot lăudatul Apostol Pavel.

(Urmare).

In Cesareia şi în Tars. Era deci firesc, că văzându-se aşa de rău amăgiţi în aşteptările lor, Fariseii cei întăriţi în rele să caute să se scape de acest duşman primejdios al lor. Ei se şi sfătuesc să-l omoare. Sfatul lor ajunge la cunoştinţa creştinilor, cari pe sub ascuns îl iau pe Pavel şi-l duc la cetatea Cesareia, de unde apoi, după scurtă vreme s'a dus el la Tars, locul naşterii sale.

Trei ani a petrecut apostolul în Tars şi în împrejurimile lui propoveduind evangelia şi aducând la credinţa în Christos mii şi mii de oameni.

Ce a lucrat apostolul Pavel până acum a fost numai o pregătire pentru uriaşa sa lucrare între Păgâni.

În Antiohia. De aceea, cum Mântuitorul îşi alesese *„cetatea sa“ Capernaumul* în care după un timp oarecare de propoveduire se întorceà ca şi cum ar aveà să se pregătească pentru o nouă şi mai spornică muncă, cum *apostolii dintre Jidovi Petru şi Iacov* îşi aleseseră *Ierusalimul*, ca cetate a lor, de unde să mânece şi unde să se întâlnească cu toţi propoveduitorii din timp în timp: aşa Pavel îşi alese *Antiohia* ca cetate a sa, de unde să plece la propoveduire între Păgâni şi unde după o muncă oarecare să se întoarcă spre a-şi da seamă de cele săvârşite şi spre a începe o nouă şi mai rodnică muncă.

In această cetate mare a fost adus el mai întâiu de Varnava. Acì sf. Pavel a propoveduit evangelia un an de zile, aducând la Christos nenumărată mulţime dintre păgâni. *Aici în Antiohia mai întâiu ucenicii lui Christos s'au numit creştini.*

Între Păgâni. Dumnezeu în sfatul său nepătruns pregătise de veacuri calea evangeliei şi printre Păgâni. De veacuri Jidovii se împrăştiaseră prin toată lumea, mai ales ca neguţători, cum sunt ei şi astăzi. Cu negoţul lor ei se îndeletniciau mai ales prin oraşele cele mari, în cari puteau să aibă mai mare câştig. Pe unde se aşezau ei duceau cu sine şi legea lui Moisi şi scrierile sfinţ. proroci, pe cari le ceteau şi le tălmăciau cu sârguinţă prin sinagogele lor; căci *prin toate oraşele ei se adunau în obştii jidoveşti şi-şi zidiau case de rugăciune, numite sinagoge.*

Şi, cum se adunau ei la rugăciune şi-şi tâlcuiau scripturile în limba ţării în care se aflau, atrăgeau cu multă râvnă şi pe păgâni şi-i îndemnau şi-i înduplecau să le primească legea.

Acei Păgâni, cari primiau legea lui Moisi se numiau *Proseliţi.* De aceşti Proseliţi, adecă Romani, Greci, Varvari, cu legea lui Moisi, se găsiau în fiecare oraş mai de seamă. *Aceşti Proseliţi erau meniţi de Dzeu să dee între Păgâni mai întâiu mâna cu apostolii, să se facă creştini cu mulţimea, ca apoi pe ei să-i urmeze Păgânii cei cari încă nu cunoşteau legea lui Moisi.*

Călătoriile în lume. Cu toiagul în mână înarmat numai cu cuvântul lui Dumnezeu şi sprijinit de credinţa sa neclătită şi pe nădejdea sa neînfrântă pleacă apostolul Pavel să supună sub picioarele lui Iisus marea împărăţie a Romanilor, care pe acea vreme cuprindeà toată lumea.

Nebunie se părea această încercare celor necredincioşi, ea însă a adus biruinţă şi bucurie credincioşilor şi slavă numelui celui sfânt al lui Dzeu.

Din *Antiohia* însoţit de *Varnava* pleacă viteazul apostol ca să-şi împlinească chemarea. Cetăţile cele mai însemnate şi mai mari sunt unde merge el şi samănă sământa cea mănoasă a cuvântului lui Dzeu. In tot locul unde merge el ca şi Mântuitorul Christos, întâiu şi întâiu propovedueşte Jidovilor prin Sinagoge, apoi Proseliţilor şi ajutat de râvna celor botezaţi dintre Proseliţi propovedueşte Păgânilor. Ca şi Mântuitorul, Sfântul marele apostol îşi întăreşte învăţăturile cu facere de minuni. Şi învăţătura sa sprijinită de minuni este aşa de covârşitoare printre păgâni, încât în oraşul *Listra Păgânii, cari îi auziseră propoveduirea şi-i văzuseră faptele, credeau că el împreună cu tovarăşul său Varnava n'ar fi oameni muritori, ci amândoi ar fi nişte Dumnezei şi voiau să le aducă jertfe şi să le facă rugăciuni ca unor adevăraţi Dumnezei.* Şi a trebuit mult să se ostenească apostolul ca să încredinţeze pe Păgâni, că el şi tovarăşul său Varnava nu sunt decât oameni muritori, slugi credincioase ale adevăratului Dzeu Christos.

Aşa biruiţi fiind Păgânii de propoveduirea lui Pavel, era firesc ca ei cu sutele şi cu miile să primească sfântul botez şi să se facă creştini.

Intors din călătorie ca să dee seamă fraţilor despre ajutorul dumnezeesc ce l-a

Din parlament.

Vorbirea deputatului naţionalist român Dr. *Iuliu Maniu*, rostită în şedinţa din 27 Iulie n. a dietei ungare, la discuţia asupra proiectului de lege despre apropriaţiune.

(Urmare.)

Prezidentul: Binevoiţi a nu conturbà pe orator prin întrerupere! (S'auzim! S'auzim!)

Dr. Maniu. Susţinerea Ungariei şi în general a Monarhiei Austro-Ungare este o necesitate politică şi internaţională, atât pentru noi Românii cât şi pentru Maghiari. (Mişcare). Conştiinţa acestei necesităţi, şi sinceritatea sentimentelor este punctul de mânecare al activităţii noastre politice.

Dacă noi totuşi ne deosebim de DV. în activitatea noastră politică, motivul nu e că noi am fi mai puţin patrioţi decât DV., ci că nu împărtăşim vederile DV. despre modul cum este de a se asigurà viitorul ţării şi al monarhiei faţă de pericolele externe, între toate împrejurările. Convingerea noastră e, că Ungaria, preste tot Austro-Ungaria....

Madarász J.: Nu Austro-Ungaria, ci numai Ungaria!

Dr. Maniu: Să am iertare, dar fac uz de lucruri cari se află în dreptul nostru public. (Mişcare).

Intru a încunjurà orice neînţelegere faţă de obiecţiunea d. coleg deputat Madarász, trebue să notez, că aici suntem în Ungaria, şi că ţara aceasta din punct de vedere al dreptului public o recunoaştem ca Ungarie, dar să mi-se ierte, poate nu greşesc când spun, că suntem în oarecare comunitate cu Austria. (Mişcare şi nelinişte). Dar nu vreau să mă dimit în discuţii de drept public, primesc expresiunea pe care o vreţi DV. Monarhia aceasta şi Ungaria în cadrul acesta are o merire mare. Vreau să arăt cum se poate ajunge, şi cum se poate asigurà menirea aceasta.

Convingerea mea, şi convingerea noastră e că baza oricărei existenţe nu poate fi decât *dreptatea* şi *libertatea*. Ungaria şi Austro-Ungaria nu-'şi poate ajunge ţinta sublimă decât împlinindu-şi misiunea istorică, pe care o împlineşte de 1000 de ani şi care constă în asigurarea libertăţii pe seama tuturor popoarelor din acest stat, căci e drept, iscălesc şi eu părerea, că dacă Austro-Ungaria ar fi alcătuită dintr'o rassă unitară, dacă aceste două state ar puteà formà un stat naţional, poate i-ar fi mai uşor să-şi îndrepte viaţa de stat şi ar puteà să resoalve mai cu uşurinţă problemele cari i-se impun. Dar dupăce stau în faţa faptului, că nici Austria, nici Ungaria nu poate fi stat naţional... (Mare zgomot şi contraziceri).

Baloghy E. Ungaria a fost şi va fi stat naţional.

Dr. Maniu: Să fim în clar cu concepţia statului naţional.

Balogy E.: Noi suntem în clar. DV. vreţi să încurcaţi lucrurile.

Dr. Maniu: Stat naţional este statul cu o limbă unitară. E sigur că statul acesta nici odată nu va fi cu o singură limbă.

Baloghy E.: Invăţaţi dară ungureşte!

Dr. Maniu: Lipsind condiţia aceasta, e natural că trebue să căutăm mijloacele cele mai acomodate, cari între împrejurările date să asigure existenţa ţării şi a monarhiei. Intre împrejurările acestea nu este altă soluţie decât ca statul ca atare în cadrele dreptului public să asigure libera dezvoltare a fieşte cărui popor. Când însă alcătuirea statului sau ecreştentele vieţii de stat împedecă libera dezvoltare a popoarelor şi a indivizilor, Monarhia nu mai are o bază solidă, căci nu poate creà unitate de sentimente şi de interese, care singură e acomodată spre a dezvoltà putere în apărare, în faţa răului primejdiilor externe. Aşa dară este interesul nu numai al Ungariei, ci al monarhiei Austro-Ungare şi al dinastei, ca dreptatea şi libertatea deplină să se reverse asupra tuturor popoarelor din ţară.

Dar înafară de aceasta ni se mai aruncă şi acuza că stăm în serviciul anumitor nizuinţe iredentiste, că noi în vreme ce vorbim aici căutăm cu ochii înafară. (Aşa e!)

Daţi-mi voe să declar în modul cel mai hotărât, că afirmarea aceasta şi expresiunea aceasta folosită faţă de noi nu are nici o bază reală, căci trecutul nostru e legat de ţara aceasta, întocmai ca şi sentimentele noastre. Aspiraţiunile noastre din viitor vrem să le realizăm aici în Ungaria, pentrucă avem bază sigură în ţara aceasta pentru dezvoltarea noastră culturală şi economică. (Zgomot).

On. C.! astăzi singuraticile ţări nu se deosebesc prin confiniile fizice, ci statele sunt determinate prin comunitatea sentimentelor şi a intereselor.

Sentimentele şi interesele ne leagă de această ţară şi nizuim cu toată fiinţa noastră spre susţinerea ţării în întregimea ei. (Zgomot). Trebue să lămurim însă un lucru, şi acesta e chestiunea culturală. DV. doară şi aşa aţi auzit de multe-ori şi ne-aţi luat în nume de rău Românilor, că noi Românii vrem să ne dezvoltăm cel puţin în mare parte în lumea noastră intelectuală şi de sentimente la sinul culturei româneşti. De bună samă în privinţa culturală o facem aceasta şi pe viitor, căci nu se poate negà nizuinţa comună culturală a popoarelor cu aceiaşi limbă. Dacă DV. v'aţi dezvoltat tot aşa de frumos cu ajutorul culturei Engleze, Nemţeşti şi Franceze, dacă n'aţi timbrat drept tradare de patrie, cunoaşterea acestei culturi şi dezvoltarea pe baza lor, nu luaţi în nume de rău dela mine dacă în calitatea mea de Român susţin comunitatea cu limba şi cultura românească. (Zgomot. Strigăte: Bazaţi-vă pe cultura maghiară, aici nu există cultură românească!) Daţi-mi voe, legea ne recunoaşte de Români, şi eu vorbesc pe baza legii. Ceeace ne leagă pe noi de totalitatea Românilor, nu e altceva decât nizuinţa culturală care şi pe DV. vă leagă de cultura altor neamuri din lume, pe care a-ţi fost capabili să o străplântaţi, ceea ce e foarte corect (Zgomot).

După cum am zis, ţările să limitează astăzi prin comunitatea sentimentelor şi a intereselor, şi dacă ne timbraţi de irredentişti, binevoiţi a fi cu atenţiune, că unde e sălaşul iredentismului?

Acolo unde dominează absolutizmul, unde se sufoacă ori-ce nizuinţă naturală, adecă într'o ţară unde să suprimă dezvoltarea firească a puterilor. Vă pot asigurà, că dacă şi în Austria ar fi stat dela început libertatea, care e singură acomodată pentru dezvoltarea uniformă a popoarelor, de bună samă că nici în Austria nu ar fi fost iredentizm, după cum nu îmi veţi arătà în nici un stat din Europa irredentism, în vre'o ţară, unde domneşte libertatea şi libera dezvoltare a fiecărui neam. Dacă — eu vorbesc sincer — şi DV. vreţi să susţineţi în noi comunitatea aceasta de sentimente şi de interese, cu care am fost în trecut, suntem acum şi vrem să fim şi în viitor, faceţi să fie ţara aceasta o ţară înfloritoare a libertăţii, terenul de dezvoltare liberă a puterilor, şi vă asigur pe DVoastră, că nici unui Român, Slovac sau Sârb nu îi va venì în minte ca să privească în dreapta ori în stânga. (Mişcare şi zgomot).

Prezidentul: Rog linişte.

Stim. domn ministru prezident a folosit expresiunea, că guvernul şi majoritatea stă pe bază istorică, şi că nu recunoaşte drepturile noastre naturale. Eu nu esceptionez părerea aceasta a domnului ministru-prezident, ci îmi iau îndrăzneala a observà numai, că domnul ministru-prezident a expus astfel lucrul, că noi avem esclusiv drepturi naturale, dar nu avem în ţara aceasta nici o bază istorică întru nizuinţele noastre drepte. Să mi-se ierte, dar pretenziunile noastre au bază istorică, atât în dezvoltarea ţării, cât şi în instituţiunile ei pozitive. Abstrăgând dela aceasta, aspiraţiunile noastre au dezvoltarea istorică, care culminează într'aceea, că noi să fim recunoscuţi de popor, îndreptăţit la liberă dezvoltare naţională şi provăzut cu atributele vieţii naţionale.

Baloghy E.: Nu vă puteţi dezvoltà liber? Cum se poate spune aşa ceva. (Zgomot).

Dr. Maniu: Daţi-mi voe să vă spun, că nizuinţa după drepturi naţionale este poate mai veche în trecutul nostru politic decât în al DVoastră. (Vii contraziceri şi ilaritate). Nizuinţa trecutului DVoastră politic a avut de scop unificarea vieţii de stat, susţinerea şi conducerea statului, crearea complexului vieţii de stat, dar pretenziunea, care să se baseze pe motive de rassă naţională, datează la DVoastră — după cât ştiu eu — din 1791. (Vii contraziceri).

Baloghy E.: Datează dela cucerirea ţării.

Dr. Maniu: M'aş bucurà mult, dacă m'aţi convinge de contrarul şi v'aş mulţămì dacă mi-aţi schimbà cunoştinţele, pe cari le-am scos din dreptul public al D. Voastră.

Inocenţiu M. Clain, un distins episcop al nostru, a cerut dejà în mod foarte hotărât la mijlocul veacului al 18-lea, că naţiunea română să fie recunoscută, *ca naţiune* (Strigăte: a cerut numai!) Acelaş lucru îl cere şi „Suplex libellus valachorum“.... (*Prezidentul*: Rog linişte).... în care Românii se adresează dietei din Ardeal şi Domnitorului cu rugare expresă, ca să fie recunoscuţi *ca naţiune*. Acelaş lucru l-a cerut şi adunarea naţională din 1848 (Zgomot). Cu acestea am voit se argumentez, că nizuinţa aceasta a noastră e foarte veche, şi că aspiraţiile noastre au trecut istoric.

Dar presupunând, că nu ar aveà, şi atunci, cel puţin pe baza concepţiei din veacul acesta, trebue se protestez hotărât în contra faptului, că se desconzideră drepturile naturale, chiar din fotoliul ministerial. Căci deşì drepturile naturale nu pot formà exclusiv baza întru conducerea vieţii de stat, dar după cum artistul trebue să revină necontenit la izvorul îmbelşugat al legilor eterne ale firei, pentrucă să poată produce ceva desăvârşit, tot astfel în politică şi în conducerea vieţii de stat trebue să recurgem la drepturi naturale, pentruca conducerea vieţii pe stat să corăspundă demnităţii omului şi trebuinţelor de liberă dezvoltare omenească. Dacă epocele anterioare ar fi desconziderat dreptul natural, după cum a făcut-o aceasta dl ministru-prezident, probabil că astăzi nu ar existà fotoliul, în care şede acum dl ministru-prezident şi probabil, că ţara ar fi stăpânită şi azi de cutare trimis al sfintei alianţe (Zgomot).

Prezidentul: Rog linişte.

Dr. Maniu: Dar nu numai concepţia aceasta a guvernului diferă esenţial de a noastră, ci cu regret trebue să constat că dnii ministri, cu prilejul discuţiilor aparţinătoare rezortului lor, au făcut deasemeni unele enunţări, cari într'adevăr nu ne pot stârnì încredere în viitor. Va fi destul să mă provoc d. e. la enunciaţiunea contelui Apponyi Albert, ministru de culte, cu prilejul discuţiei ivite în acest rezort. Aici fiind vorbă de apreţiarea aspiraţiunilor noastre juste, când am cerut ca legea de naţionalităţi sancţionată să se execute, a făcut observarea şi a dat espresiune convingerii sale politice în legătură cu legea aceasta, că e adevărat, că legea de naţionalităţi nu se execută, dar motivul e, că posibilitatea exprimată prin lege are două limite: limita materială şi morală.

Din capul locului, cred că nu mă înşel când revoc în memoria On. Camere, că tocmai contele Apponyi Albert a fost acela, care a argumentat în modul cel mai eclatant, că legile, cari statoresc drepturi, trebue aplicate în sens estensiv şi nu restrictiv. Ori de ce lege ar fi deci vorbă, îndată ce aceasta statoreşte drepturi pentru complexul popoarelor, nu e permis să i-se pună stavile şi dacă totuşi i-se pun, se comite călcarea legii. (Zgomot).

Dar abstragând dela aceasta, e cu neputinţă de admis, ca guvernul să determine limita morală în executarea legilor, căci doar limita morală e pendentă de concepţia subiectivă, iar a face pendentă executarea unei legi dela concepţia subiectivă a unui individ nu înseamnă altceva, decât a sancţionà neexecutarea legilor. De altcum interpretarea dlui ministru e cu totul de prisos, deoarece însăşi legea determină limita, când în §-ul 1. tratează despre posibilitatea guvernării şi a praxei administrative. Aşadar legea însăşi fixează expressis verbis ca limită a posibilităţii praxa administrativă şi guvernarea.

Când aşadar dl ministru merge pe o astfel de cărare, fie-mi permis să declar, că drumul acesta e drumul violării legii.

(Va urma.)

---

avut între păgâni şi dupăce a luat parte la soborul apostolesc din Ierusalim, sfântul marele apostol pleacă de nou la propoveduire, acum însoţit de Sila.

Ani de zile călătoreşte şi acum din oraş în oraş învăţând prin Sinagoge pe Jidovi şi pe Proseliţi, în târguri şi prin pieţele oraşelor pe Păgâni. Rodul cuvântului lui este acum încă mai bogat ca întâiu. In fiecare oraş, prin care trece el, cu miile vin la Christos atât Jidovii, cât şi Proseliţii şi mai vârtos Păgânii.

După un îndelungat timp, în care a petrecut călătorind pentru a doua oară prin părţile răsăritului, văzând cu bucurie că ostenelele sale aduc roduri spre proslăvirea lui Dzeu, s'a întors iarăşi în Antiohia. Acum cu gândul, că trecând prin Ierusalim să *meargă la Roma să se aşeze în cetatea cea mare a lumii, unde să pună temelie la supunerea lumii întregi.*

Fraţii mincinoşi Când au văzut Fariseii din Ierusalim că Pavel i-a părăsit şi din ucenicul şi tovarăşul lor li-s'a făcut duşman primejdios şi că el scăpând din Ierusalim, atrage la legea lui Christos şi pe păgâni, atunci ei, Fariseii şireţi cum erau încearcă nu numai să zădărnicească ostenelele lui Pavel, dar chiar să tragă folos din ele. Aşa: ei trimit dintre dânşii oameni meşteri la vorbă, cari urmăresc pe Pavel din ţeară în ţeară, din oraş în oraş. Unde propoveduește Pavel, iată şi Fariseii cei guralivi, cari prin meşteşugul vorbirii lor întărâtă pe Jidovi împotriva lui, ca împotriva unui eretic căzut dela legea strămoşească şi duşman de moarte al neamului jidovesc. Şi de mai multeori norodul nepriceput s'a lăsat să fie amăgit de minciunile Fariseilor şi *pe Pavel l-au luat la goană, l-au bătut, au încercat să-l omoare şi odată chiar li-s'a părut că l-au şi omorât.*

Dar oricât erau ei de meşteri în zăpăcirea şi sucirea celor nepricepuţi, totuşi ei nu-i puteau înduplecà pe toţi să se lapede de Christos, mai ales nu puteau să-i înduplece la aceasta pe creştinii cari înainte de botez fuseseră păgâni ori proseliţi.

Pentru cei, cari rămâneau statornici în credinţa creştinească, Fariseii iscodesc o primejdioasă cursă. Unii dintre dânşii, adecă dupăce se duceà Pavel în altă cetate, rămânând în cetatea din care a eşit apostolul se prefăceau că şi ei sunt creştini, şi ei propoveduesc pe Christos ca şi Pavel. Dar ei adăugeau: ceeace Pavel nu v'a spus, vă spunem noi: la Christos nu poate nimenea venì decât dacă urmează şi trupeşte pe Christos, şi-l urmează întru toate. Cum Christos a fost în legea lui Moisi, pe care el a îndeplinit o, aşa trebue să fie toţi creştinii, deci să primească întâiu legea lui Moisi, apoi plinirea ei prin botezul lui Christos. Deci cei cari încă n'au primit această lege să o primească, să se taie împrejur, să se facă Jidovi cum şi Christos a fost tăiat împrejur a fost Jidov şi Jidov a rămas.

In chipul acesta ei amăgiau pe creştini, cari fuseseră mai înainte păgâni nu jidovi ca să se facă Jidovi şi aşa să înmulţească neamul jidovesc.

Pe acest fel de Farisei, cari cu minciuni zăpăciau minţile creştinilor veniţi dintre păgâni, apostolul îi numeşte *fraţi mincinoşi*, cari voesc să se mărească în trupul creştinilor prin tăierea împrejur.

Se înţelege, că era destul să se arete de nou apostolul Pavel între creştinii amăgiţi de Farisei, ori să le scrie şi să-i înveţe adevărul, ca cei amăgiţi să lapede învăţăturile cele înşelătoare ale Fariseilor.

(Va urma).

Expoziția de copìi din Apoldul românesc.

(Fine)

Ajutoarele îmbiate de Reuniune, țăranii în cazuri de morburi le-ar folosì la plătirea medicului pentru consultații (darea sfatului) și la cumpărarea medicamentelor (leacurilor). Reuniunea ar suportà din al seu toate cheltuelile pentru săracii comunei. De binefacerile Reuniunei cu mai multă ușurință, părtași se pot face și aceia dintre locuitori, cari au puține pământuri și puține alimente (de ale mâncării), dar sunt lipsiți de bani. Cauza înființării de asemenea Reuniuni va formà și ea unul din obiectele de discutat la expoziția din Apold, dat fiind, că ele ar puteà concurge și la susținerea îngrijitoarelor bolnavilor. Părerea mea este, că asemenea Reuniuni să se înființeze sau în fiecare comună, sau apoi pentru mai multe comune, într'un loc central. La aceste Reuniuni ar trebuì să contribue fiecare familie cu câte o sumă de bani, sau și cu roade de ale câmpului, cari s'ar preface în bani. Fondurile acestor Reuniuni ar puteà primì ajutoare, bună oară și dela băncile noastre, cari ar șterge astfel multe lacrămi de ale suferitorilor nostrii scăpătați.

c) Neapărat ar fi să înființăm și *o foaie*, care să apară cel puțin odată la lună. Serviciile, ce ea le-ar aduce obștei noastre, sunt netăgăduite. In foaia aceasta toți medicii nostri, de pretutindenea, să publice observațiile lor privitoare la traiul poporului. In ea, pe lângă conferențele ce se țin la expozițiile de copìi și la alte ocaziuni, să se publice sfaturi, pentru a puteà luptà cu succes împotriva obiceiurilor rele și stricăcioase, articole scrise nu numai de medici, ci și de pedagogi despre creșterea copìilor, despre combaterea moravurilor rele observate la copìi atât în școală cât și afară de școală. Chiar și damele noastre dela orașe ar puteà să deà povețe țăranilor asupra diferitelor cestiuni femeiești de interes pentru progresarea și bunăstarea poporului. In foaie să se deschidă o rubrică permanentă pentru întrebările și răspunsurile, ce se dau în asemenea afaceri. Prin acestea foarte mult s'ar deșteptà interesul despre *„eul“* nostru. Prețul acestei foi trebue să fie cât de mic, pentru ca să și-o poată procurà cât de mulți. Asociațiunea și celelalte Reuniuni ar aveà chemarea să se îngrijească ca foaia să fie distribuită într'un număr oarecare și în mod gratuit prin comunele noastre.

d) Știind foarte bine cât e de simplu și nevariat *traiul țăranilor* nostri, cari se nutresc aproape cu aceleași alimente în una și aceiași formă pregătite, ar trebuì să ne nizuim a'l învățà cum se pregătesc mâncări mai ușor de mistuit și mai nutritoare. Ar fi bine ca în acest scop preoții nostrii să stărue ca din *fiecare comună să meargă anual câte 3—5 fete din familii mai bune în apropiatele orașe la familii române* sau chiar și în aceleași comune la preot sau notar ca să învețe gospodăria.

Cunoștințele astfel câștigate ele să le propoveduiască și între celelalte femei din sat.

Ca medic cercual, umblând prin casele țărănești, am dat de multeori de ordine exemplară, mai ales în case, unde stăpâna casei fusese 2—3 ani servitoare la oraș, unde ca atare a învățat curățenia casei, aerizarea odăilor și pregătirea din aceleași alimente a mai multor feliuri de mâncări gustoase.

Preotesele, notărășițele și celelalte femei culte din comună ar puteà adunà femeile spre a le povățuì în privința aceasta și cu ele împreună să deie și câte o *masă comună.* Pentru pregătirea mâncărilor fiecare femeie să aducă cele trebuincioase.

e) In comunele cu 2—3 învățători e de mare însămnătate ca un post să-'l ocupe o *învățătoare care să fi absolvat și școala de menaj* (fert), pentruce, afară de lucru de mână, se poată dà instrucțiuni teoretice și practice la fetițe și în arta fiertului astfel, că le adună Dumineca sau în altă sărbătoare pe câte 2—3 deodată și fierb împreună. Absolventele șoalelor de menaj ar face mari servicii poporului, dacă cunoștințele câștigate le-ar pune în serviciul acestuia.

Nu este esclus, ca cu timpul să se afle cineva care făcând cursuri speciale în arta îngrijirei de copìi în starea lor sănătoasă și bolnavă, să țină și acesta prelegeri teoretice și demonstrațiuni în diferitele comune, unde vom aflà, că e mai mare lipsa.

f) In școalele de fetițe cum și în *școalele de menaj să se propună și hygiena,* nu însă punându-se pond pe Anatomie, ci mai mult pe lucruri practice și de folos, cari pot fi întrebuințate la ori ce ocaziune (d. e. despre primul ajutor la îmbolnăviri și răniri). Așa și la sate învățătorii în oarele libere să instrueze copìii și în hygienă, iar medicii să nu întârzie cu ocaziunea vizitărilor prescrise în școli a-i face atenți la cauzele morburilor obvenite în școală și evitarea lor (d. e. scohoza etc.).

g) Copìii premiați la expozițiile de copìi *să fie fotografiați, cântăriți, măsurați* și să se poarte evidență despre dezvoltarea lor. Atât copìii premiați odată, cât și mamele lor, să fie arătați la fiecare expoziție de copìi, care se ține în un ținut apropiat comisiunei premietoare, spre a se constatà progresul sau regresul în desvoltare și îngrijire.

Mamele să fie îndatorate a'și crește copìii după prescrisele comisiunei, iar preotului și medicului cercual să i-se deà dreptul de a controlà din caz în caz și a descoperì neregularitățile ce le-ar observà.

Cam acestea le-am aflat de lipsă a le propune, ca să le discutăm la expoziția de copìi din Apoldul românesc. Despre aranjarea în special asemenea vom luà acolo dispozițiunile necesare în conțelegere cu toți medicii români din comitat, cari de sigur nu vor întârzià să ia parte și cred, că și stimatele dame din comitatul de premiare, vor stà într'ajutor, dând și dânsele sfaturi mamelor române cum pot crește băieți voinici și viguroși.

Primiți Onorabil comitet asigurarea deosebitei mele stime.

Tălmaci, 16 Iunie 1906.

Dr. Ilie Iancu
medic.

NOUTĂȚI.

Avis. *„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“* își va ținea adunarea generală din ăst an în *Lipova* (com. Timiș) la 15/28 August. Onorații oaspeți cari vor luà parte la această adunare, pentru a li-se puteà câștigà cuartire sunt rugați a se anunțà cel mult până în 26 August st. n. la dl prezident al secției de încuartirare *D. Roman în M.-Radna. Comitetul executiv.*

*

Dar pentru biserică. Domnul *Alexandru Pop*, primarul comunei Rogoz, comitatul Solnoc-Doboca, a procurat pe seama bisericei gr. ort. rom. din Mikoujfalu o evanghelie și un apostol, cu litere latine, legătură de lux. Comitetul parohial îi exprimă mulțămită și pe calea aceasta.

*

Avere frumoasă a rămas în America după *George Pomuț*, Român din Arad, mort la a. 1882, ca consul al Americei la Petersburg, anume, *șaseăzeci și două milioane cor.* Moștenitorii sunt toți din părțile Aradului. Cei ce cred că au drept de moștenire, au să se anunțe cu documentele de lipsă la *ministerul ungar de justiție* din Budapesta.

*

Indreptare. Din concursul publicat pentru întregirea postului învățătoresc din *Codlea*, ppresbiteratul Branului, din greșală a rămas afară condițiunea: „Dela concurenți se cere să aibă pregătire anterioară de cel puțin IV clase gimnaziale“ pe lângă diploma de învățător. La dorința comitetului parohial din Codlea se face această îndreptare.

*

Românii din America. Se vestește de peste îndepărtatul Ocean că s'a constituit o mare „uniune a tuturor Românilor din America“ cu scopul de a întrunì pe toți Românii într'o legătură strânsă și de a le dà ajutor în caz de lipsă. S'au contopit în aceasta până acum societățile „Vulturul“, „Invierea“ și „Unirea Română“.

*

Adunare învățătorească. Comitetul Reuniunei învățătorilor români gr. or. dela școalele confesionale din dieceza *Caransebeșului* a decis, ca adunarea generală ordinară pentru anul curent să se țină în zilele: *Joi 24 August (6 Septembre) și Vineri 25 August (7 Septembre) la Mehadia*, iar după încheierea adunării se va face vizitarea expoziției generale din București. Membrii, cari doresc a luà parte la această excursie, au să se anunțe până cel târziu 12/25 August la prezidentul Reuniunei *Ioan Marcu* în Bocșa-montană (Német-Bogsán) având a trimite tot odată suma de 10 cor. în contul speselor de călătorie.

*

Himen. Domnul *Romul Constantinescu* cand. de preot din Ighișdorf și dșoara *Ana Eremie-Dancășiu,* din Reșinari, logodiți.

*

Manifestații antigrecești. Bulgarii continuă cu manifestațiile în potriva Grecilor. In Sofia au ținut 15 mii persoane un meeting, care a cerut ca Bulgaria să rupă legăturile diplomatice cu Grecia, și guvernul bulgar să împedece întrarea în țară a Grecilor expulzați din România. Mulțimea a făcut manifestații de simpatie la conzulatul României și a hotărât boicotarea comercianților greci.

*

Asentarea. Ministrul de honvezi a stabilit timpul pentru asentarea pe anul 1906 pe zilele din 10 Octomvrie până în 30 Novembre. E a doua asentare ce se face în anul acesta.

*

Studenții în filozofie din Budapesta au hotărât să convoace întreagă studențimea la o mare adunare în luna lui Septemvrie și să ceară reforma examenelor de profesori. La facultatea filozofică anume examenele de emendare ori repetire se pot face numai după un interval de un an, pe când la toate celelalte facultăți candidații își pot cere concursul tot la trei luni. Aceasta o cer studenții și pentru facultatea de filozofie.

*

Gimnaziu mixt. Foile din Germania spun, că orașului Mülhausen la cerere proprie i s'a dat permisiunea ca să primească în gimnaziu și școalele reale și fete ca elevi ordinari.

*

Bombele Rusiei iar s'au pus pe lucru. Țara arde în fierbere învăpăiată. Guvernorului Plock din [illegible] i-au aruncat bombe în cale și acestea l-au sfârticat tot bucăți. In Sveaborg au fost prinși 4900 soldați răsculați. 600 soldați au pierit fără urmă. Se presupune că au fost aruncați în mare. In Kronstadt au fost judecați la moarte și executați 300 conducători ai răscoalei, între aceștia și deputatul din dumă Mihalicenco. Peste întreaga țară s'a proclamat statariu.

*

Autografele lui Verdi. Intre obiectele mistuite de focul isbucnit la expoziția din Milano se aflau și două autografe prețioase ale marelui compozitor italian Verdi, partiturile operelor *Aida* și *Traviata.*

*

Iar jandarii. In comuna Banpotok din com. Hunedoara a fost în zilele acestea alegere de primar. Se vede că autoritățile iar au forțat vre-o alegere „liberă“, pentrucă s'au manifestat și jandarii vitejia, împușcând pe țăranul Dumitru Bența.

*

Vijelie. Din mai multe părți vin știri despre o mare vijelie ce a bântuit în zilele trecute, pe urmele căreia temperatura a căzut la o răcoare neobicinuită. In București vijelia a făcut mari pagube, îndeosebi în grădinile publice și la expoziție. Apa torențială a înecat un băiat, iar fulgerul a lovit trei muncitori și o femee.

*

Student hoț. De un timp încoace începuseră să dispară banii din cutiile de colectă dela bisericile din Cluj. In zilele trecute a fost prins hoțul, studentul în drept *Péterffy Béla*, care spune, că mizeria l'a silit la acest păcat.

*

Preot ucigaș. Intr'o comună reformată un preot cu numele Braun și-a omorât nevasta și o soră tăindu-le gâtul cu briciu. Pe urmă s'a sinucis și el. Se crede că a săvârșit fapta într'un moment de nebunie.

*

13 ani a suferit soția mea de durere de cap reumatică și ei numai binecuvântă pot pe Atotputernicul cu mi-a dat ideia să comand crucea d-tale duplă electro-magnetică R. B. și nr. 86,967 — pentru că nevasta mea, — după ce a purtat crucea patru săptămâni, s'a vindecat de tot; pentru-ce apoi fac atent pe ori și cine, care sufere de reumă, să nu amâne comandarea crucei de minune. Eu am încercat toate, însă nimic n'a folosit, numai crucea dtale duplă electro-magnetice. Cu stimă Valentin Hanbek, Károlyfalva.

Această scrisoare de recunoștință a primit'o dl Albert Müller, Vadász u. 42/V, inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967 și noi numai bine o putem recomandà acelora cari sufer de reumă, astmă și altele.

Oficială.

Cuitele întregirei dotațiunii parohiale să se expedeze imediat cassei arhidiecezane, spre a puteà terminà rațiociniul pe sem. II. 1906.

Inștiințare.*)

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă“ pentru anul școlar 1906/7 se vor începe în 15 Septemvrie n.

In anul școlar 1906/7 va funcționà atât secțiunea economică a școalei, cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea dșoarei Veturia Papp, va cuprinde: *a)* învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pânei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinăritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; *b)* învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiiu au să locuiască în edificiul școalei strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei“).

Se vor primi numai eleve, cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucția va fi exclusiv în limba română. Se va conversà însă și în alte limbi, în deosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va aveà să solvească o taxă lunară de 50 cor., din care se vor achità spesele efective ale școalei, cu excepțiunea remunerațiunii instructoarelor, pe care o achită reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va aveà să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primì și ameaza și ojina.

Taxele sunt a se solvì tot pentru trei luni anticipativ.

In caz că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, 6 ștergare pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorțurile pentru bucătărie și le vor face elevele însăși; dar șorțuri pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea dșoarei Alexandrina Țeran, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor aveà să solvească pentru întreținere o taxă lunară de 50 cor. și didactru lunar de 10 cor; cele externe vor solvì didactru lunar de 10 cor.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primì dela conducătoarea școalei, dșoara Veturia Papp, Sibiiu, strada Baier nr. 1. *Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“.*

Cărți și reviste.

Pomul de Crăciun, icoană familiară într'un act, de Moșul. E o scurtă piesă teatrală aparținătoare dramelor din viața burgheză, atât de străină neamului nostru. Ideea fundamentală, mântuirea lui Costescu din ghiarele realismului cras, e bună; întruparea ei însă e foarte debilă, câtă vreme acțiunea persoanelor e nenaturală. Se pun în gura copìilor cuvinte cari le dau o individualitate banală, iar sentimentalismul ce răsare ici-colea strică tot efectul. De altfel poate trece și aceasta alăturea de repertorul nostru dramatic ce calcă și acum încă pe calea sa greșită. Costă 40 fileri. Tipografia A. Murășan. Brașov.

---

*) Celelalte ziare românești sunt rugate a mai reproduce această inștiințare.

Nr. 436—1906. [190] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** dela şcoalele confesionale române gr. or. din mai jos însemnatele comune din propresbiteratul **Unguraşului**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bodia**, cu salar anual de 600 cor., cuartir şi grădină.
2. **Ciumerna**, cu salar anual de 600 coroane prin repartiţie dela popor, cuartir şi grădină.
3. **Jimborul-mare**, salar 600 coroane şi celelalte emolumente legale.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne concursele construite conform normelor din vigoare, la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu acea observare, că reflectanţii au a se prezentà înainte de alegere în vre-o Dumenecă sau sărbătoare spre a cântà, având cei aleşi îndatorirea de a instruà copiii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică. Ceice vor documentà că sunt în stare a instruà copiii a cântà în cor vor fi preferiţi.

Cuincuenalele se vor computà numai după împlinirea de 5 ani de serviciu la aceste şcoale, începându-se dela alegerea lor.

Fizeş-Sânpetru, 23 Iulie st. v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Unguraşului, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 832—1906 [191] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători**, dela şcoalele poporale confesionale române din tractul **Făgăraş**, pe baza rezoluţiunei preaveneratului conzistor arhidiecezan dtto 15 Iunie a. c. Nr. 5451 Şcol., se escrie concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Sâmbăta-superioară-apusană**, al II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir şi lemne.
2. **Părău**, a II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir şi lemne.

Doritorii de aceste posturi, să şi substearnă cererile, cu atestatele recerute, subsemnatului oficiu, până la terminul statorit, şi să se prezinte la biserică spre a cântà, având cel ales, îndatorirea de a instruà în cântările bisericeşti şi a cântà cu şcolarii din şcoala de toate zilele şi cu cei de repetiţie la sf. liturgie şi vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraş, 24 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental român Făgăraş.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 316—1906. [193] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** împreunat cu postul de cantor din **Alba-Iulia-Maeri**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual solvibil în rate lunare anticipative 600 cor. Venitele cantorale cari dau suma de cel puţin 300 cor. Cuartir şi lemne.

Dela concurent se recere să aibă pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege cel puţin 4 clase medii şi să poşadă cunoştinţe muzicale, ca să poată conduce corul deja existent. Dela concertele şi producţiunile ce va aranjà cu corul va primì remuneraţiune separată conform venitului ce se va obţineà.

Concurenţii au a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări, eventual şi în conducerea corului.

Alba-Iulia, 16 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu oficiul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 623—1906 [192] 1—3

Concurs

Prin aceasta se escrie concurs pentru posturile de **învăţători**, cu termin de 15 zile dela prima publicate în „Telegraful Român“ la următoarele şcoale confesionale gr. or. din tractul **Treiscaune**:

1. **Poiana-Sărată**, pentru două posturi de învăţători fiecare împreunat cu salar de 600 coroane, plătibil din cassa bisericii, 3 stângine lemne de foc, şi locuinţă în natură.
2. **Chezdi-Mărtănuş**, salar 601 cor. 50 fil. pentru lemne de foc 20 cor. şi cuartir natural.
3. **Intorsura Buzăului**, salar 600 coroane şi cuartir în edificiul şcoalei.

In toate aceste trei comune, învăţătorii vor aveà a ţineà strana în biserică ca cântăreţi în Dumineci şi sărbători, a conduce pe elevi la biserică şi a cântà cu ei cântările liturgice.

Cuincuenalul li-se va socotì numai după ce vor servì în continuu 5 ani în comuna unde vor fi aleşi.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a-şi înaintà cererile instruite cu documentele recerute în terminul arătat la subsemnatul.

Breţcu (Bereczk, comitatul Háromszék) 22 Iulie 1906.

Constantin Dimian.
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (196) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post **învăţătoresc** la şcoala elementară gr. or. rom. din **Zerneşti** protopresbiteratul **Bran**, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pe lângă următoarele condiţiuni:

Dela concurenţi se cere să dovedească că au absolvat cel puţin 4 clase medii, şi că au prescrise cualificaţiune pedagogică. Intre egali vor aveà preferinţă ceice vor dovedì, că sunt capabili a constituì cor bisericesc în mai multe voci, pentru ceeace vor fi deosebit remuneraţi din partea bisericii.

Salarul anual este de 600 cor., pentru cuartir 120 cor. şi pentru $^1/_4$ jugăr de pământ 12 cor.

Salarul se plăteşte în rate lunare sau trilunare anticipative.

Cuincuenalele à 100 cor. se socotesc numai după anii serviţi la şcoala din Zerneşti.

Suplicele sunt a se adresà subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Zerneşti în 25 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în conţelegere cu comitetul parohial din Zerneşti.

Ioan Dan
admin. protopresb.

Ad. Nr. pp. 713—1906. [189] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de **învăţători** la şcoalele confesionale din comunele: **Bonţida, Butene, Călăţele, Finciu, Muntele-rece, Pănic, Rogojel** şi **Somesfalău** prin aceasta se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca dotaţiune pentru fiecare post de învăţător e statorit salarul de 600 cor. şi cuartir în edificiul şcoalei.

Doritorii de a ocupà vre-unul din acestea posturi au a-şi înaintà petiţiunile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi a se prezentà înainte de alegere poporului pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări şi totodată să noteze în petiţiune dacă după anii de serviciu în alte comune pretind şi cuincuenale.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 21 Iulie 1906.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

În prăvălia de manufactură
a dlui N. S. Nadasdy,
Piaţa mică Nr. 31, se
caută **un învăţăcel.**
195 1—2

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. mei muşterii şi a st. public din Sibiiu şi împrejurime, că **mi-am mutat cofetăria din Piaţa mare Nr. 13** în

Piaţa mare Nr. 18

(edificiul Casinei maghiare) şi le adresez rugarea de a mă onorà şi în noul meu local cu număroasele lor vizite şi comande.

Asigurând serviciu prompt şi executare conştienţioasă a comandelor mă recomând în binevoitorul sprijin al on. public şi semnez

cu deosebită stimă
Iuliu Boda
cofetar.

[194] 1—3

Banca de asigurare „TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari.
(271) 40—52

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 19—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Cel mai bun material de acoperit al timpului de faţă.

ETERNIT
SCHIEFER

Centrala pentru Ungaria:
Fabricile Eternit Ludovic Hatschek, Budapesta
VI., Andrássy-út 33.
97 4—4

In Sibiiu se vinde la: Carol F. Jickeli.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate
(119) 49—52

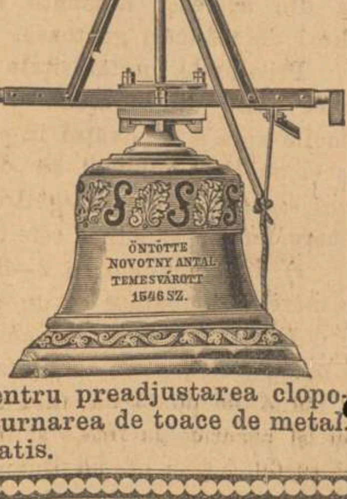

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel **că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**
Preţcuranturi ilustrate gratis.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 84 Sibiiu, Marți 1/14 August 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

„Unitate națională“.

Sibiiu, 13 August n.

Un patriot cuminte își da silințe într'un număr mai recent al ziarului *„Budapesti Hirlap“* să dovedească țării și lumii, că precum în trecut statul ungar a fost *unitar național*, așa și în viitor are să fie tot unitar național.

Că ce se înțelege din punct de vedere *patriotic*, în senzul modern al cuvântului, sub expresiunea *„unitate națională“*, sau *„stat unitar național“*, — o știm foarte bine. Se înțelege statul ungar *maghiarizat* dela un capăt de țară până la celalalt.

Viitorul nu-l cunoaște și nu-l vede nimeni. De aceea nu putem spune cu siguranță, dacă va venì odată vremea ori nu, ca țara aceasta, acum comună mai multor popoare, să fie stăpânită și locuită numai de un singur popor, de poporul maghiar. Aceeace știm însă este, că în trecut n'a fost locuită niciodată numai de Maghiari, ci totdeauna și de alte popoare, cari tot atât de bine au adus jertfe în sânge și avere pentru apărarea ei, ca și Maghiarii, și că astăzi tot așa o locuesc mai multe popoare, cu Maghiarii împreună.

Oricum să luăm deci lucrurile, pentru trecut și pentru prezent nu se poate vorbì despre stat unitar național maghiar; și tocmai de aceea în politica maghiară a fost acceptată deocamdată numai *ideia* de stat unitar național, ca ceva ce sboară încă prin aer, și are să fie făt al viitorului, dacă peste tot va puteà să primească formă și ființă, așa cum doresc domnii Maghiari.

Cât pentru viitor, noi ne-am spus mai de multe-ori părerea, că nu credem în posibilitatea maghiarizării întregei țări, și în deosebi nu ne temem de maghiarizarea poporului nostru, de maghiarizarea Românilor, cari au prea multă putere de viață, și au o conștiință națională prea dezvoltată. Și tot așa va face conștiința națională dezvoltată bine și la celelalte popoare nemaghiare din patrie, ca socoteala celor ce contează sigur la maghiarizarea din viitor a popoarelor nemaghiare să primească o spărtură mare și să fie declarată de neexactă. Dacă aveau Maghiarii însușirile necesare de a atrage popoarele la sinul lor, de o mie de ani de când sunt stăpâni pe țara aceasta puteau ușor să le contopească și să le maghiariseze, și astăzi ar existà apoi cu adevărat unitatea națională în statul ungar. Dar n'au putut să o facă aceasta în trecutul lung, — cu atât mai puțin o vor puteà face în viitor.

Unitate națională, în înțelesul, că toți vom fi odată Maghiari în patria aceasta, nu va existà deci niciodată în statul din care facem parte. Dar unitatea națională se manifestă și în alte lucruri. Peste tot unitatea de stat reclamă următoarele patru condițiuni principale: domnitorul, guvernul, parlamentul și armata In acestea e exprimată unitatea de stat. Din aceste patru condițiuni la noi numai una e, care e într'adevăr națională-maghiară: *parlamentul.* Legislatura țării noastre funcționează ungurește, aduce legi ungurești, discută și decide deci ungurește. Guvernul deja nu mai e *întreg* unguresc, pentrucă în chestii *militare* și în chestii *externe* alții dau tonul, nu ministrii nostri Iar Curtea și casa domnitoare de loc nu e maghiară. Maiestatea Sa e Rege ungar, dar nu e Maghiar, bunăoară cum Regele Carol al României e Român, și cum Principele Ferdinand al Bulgariei e Bulgar. Ungaria n'are dinastie maghiară cum are România dinastie română și Bulgaria dinastie bulgară. Și apoi despre armată știu și copìii că nu e maghiară!

Când deci cele mai esențiale condițiuni pentru unitatea națională a statului lipsesc cu desăvârșire, e mare ușurătate politică a face pendentă această unitate numai dela maghiarizarea poporațiunii țării, pe când ea nu există tocmai pentrucă îi lipsesc condițiunele amintite mai sus. Poftească deci domnii cari călăresc mereu pe unitatea națională a statului și lucre într'acolo, ca aceste condițiuni, cari acum lipsesc, să fie date statului ungar, și atunci unitatea națională e perfectă în patria noastră, cu toate că o compun mai multe popoare. Pentrucă poporațiunea nu e condițiune neapărat trebuincioasă pentru unitatea națională a statului, căci chiar dacă am fi toți Maghiari în patria aceasta, câtă vreme armata noastră nu e maghiară, dinastia nu e maghiară, guvernul nu *în toate* resorturile e maghiar: unitate națională de stat nu există, nu poate să existe!

Din parlament.

Vorbirea deputatului naționalist român Dr. *Iuliu Maniu*, rostită în ședința din 27 Iulie n. a dietei ungare, la discuția asupra proiectului de lege despre apropriațiune.

(Fine).

O altă enunciație a Stim. dl ministru e, că în țara aceasta nici legile și nici DV. n'aveți să recunoașteți popoare sau rasse ca subiecte de drept public.

Că într'adevăr legea ne recunoaște de subiecte de drept public, reiese chiar din §-ul 1. al aceleia, în care se spune „toate naționalitățile, cari locuiesc în țară“ evident dar, că însăși legea recunoaște naționalitățile. Dar abstragând dela aceasta, însăși legea de naționalități asigură mai multe drepturi naționalităților. . . .

Baloghy E.: Singuraticilor! . . .

Dr. Maniu: însăși legea spune, că putem înființà școale, reuniuni, și că chiar limba autorităților legislative e de a se statorì în proporție cu numărul popoarelor conlocuitoare. Astfel stând lucrul nimeni nu poate spune, că legile noastre nu recunosc naționalitățile, ca subiecte de drept. Mai mult, când cu înființarea bisericii naționale a Românilor și Sârbilor, naționalitatea acestora este inarticulată în lege. Cum puteți spune, că naționalitățile nu pot fi considerate de subiecte de drept public? Ele există ca atari de bună samă..... vorba e numai, că până unde se extinde sfera de activitate a acestor subiecte de drept? Și aici residă deosebirea dintre noi. DV. vreți să ne-o croiți cât se poate mai strimt, iar noi vrem s'o estindem cât se poate mai tare. Din punct de vedere al dezvoltării țării și al intereselor ei oare ce e mai corect: suprimarea drepturilor sau extinderea lor? Cred, că ori ce om cugetător va fi de părerea, că punctul corect este estinderea drepturilor și nu suprimarea lor. (Aprobări în centru).

Dar dl ministru de culte a mai spus ceva. A spus, că guvernul actual nu se poate purtà cu încredere față de noi, când noi cu purtarea noastră nu i-am dat prilej spre așa ceva. Dacă e vorba, că cine să dee prilej de încredere cu putarea lui, cel care are în mână puterea sau cei slabi, cred, că răspunsul ar fi: numai cei puternici; căci noi cei slabi numai așa i-am dà celui puternic prilej să se încreadă în noi, dacă am suferì să ne asuprească și să ne îmbuce. Tocmai pentru aceea, cel puternic, căruia îi stau la dispoziție toate mijloacele ofenzive și difenzive, trebue să facă pașii, cari să ne convingă, că putem aveà încredere în el. (Așa e! în mijloc).

Dar, On. Cameră, enunțarea dlui ministru de justiție este o suficientă dovadă, că actualul guvern nu numai din punctul de vedere al naționalităților, dar nici din punctul de vedere al considerațiilor generale, nu umblă pe calea, care am așteptat'o dela el, ba nici măcar pe calea aceea, pe care DV. a-ți așteptat-o. Eu sunt membru cu mult mai modest al casei deputaților, decât să mă simt chemat, ca să judec din considerații de doctrine iuridice, punctul de mânecare al ministrului de justiție în chestiunea libertății presei.

Au făcut-o aceasta și o vor face în viitor alți membri mai chemați ai camerei. Cu toate acestea îmi țin de datorință să constat, că calea, pe care umblă dl ministru în rezolvirea chestiunii, este ca

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Pavel.

(Urmare).

Biserici și cărți. In orașul în care intrà sf. apostol Pavel întâiu și întâiu își căutà de lucru pentru meșteșugul său, căci el își câștigà pânea cu munca sa, țesând pânză pentru corturi. Muncind el povesteà celoralalți muncitori despre Domnul Christos și despre învățăturile lui. In jurul lui se adunau muncitorii cu grămada și-l ascultau cu drag și se botezau. Dela locul de muncă Pavel treceà în Sinagoge, apoi prin târguri și propoveduià și acolo, câștigând noi și noi soți de credință. *Pe cei botezați Pavel îi strângeà în obștie creștinească numită biserică, peste care puneà câte un bătrân ca ocârmuitor — preot, episcop.*

Când acum Pavel găsind, că biserica întemeiată de el poate să se chivernisească singură se duceà în alt oraș ca și acolo să propoveduiască, Fariseii, despre cari am vorbit mai sus se amestecau printre creștini și nu a rare-ori îi zăpăciau cu învățăturile lor viclene și mincinoase. Vestea ajungeà la Pavel, unde era el și aceasta îl îndemnà ca să scrie creștinilor turburați spre a-i liniștì și spre a-i întărì în credință. *În chipnl acesta a scris el cărțile cele multe, cari ne minunează prin frumseța și puterea învățăturilor din ele.* Aceste cărți se cetesc la sfânta liturgie înainte de sfânta evangelie — către Corinteni, către Galateni, către Efeseni ș. a. m.

Năcazurile. Scăpat din Damasc, cum am văzut, ca prin urechile acului, sfântul marele apostol Pavel prin râvna sa pentru Domnul ajunge în Ierusalim în o nouă primejdie de moarte. De aici îl scapă creștinii și-l duc în Cesareea.

Neînfricat de primejdie, prin cari a trecut ca un neasemănat viteaz al lui Christos, apostolul propoveduiește tot cu mai mare râvnă și îndrăzneală.

Dar tocmai această îndrăzneală îndârjește pe dușmanii evangeliei lui Christos, cari nu cruță nimic spre a zădărnicì munca apostolului și a-l răpune și pe el. Drept ce în cele mai multe orașe, prin care propoveduiește el este luat la goană de gloatele întărâtate asupra lui de către dușmanii, cari îl prigoniau. De cei amăgiți el e gonit din oraș în oraș, cum însuși ne spune: gonit în orașe, gonit în câmp, în pustietate și în călătorie; vecinic în primejdie de moarte dela tâlhari, dela frații cei mincinoși; în primejdie să moară de foame și de golătate. De cinciori l-au bătut Jidovii cu câte 39 de toiege, de trei-ori l-au bătut Romanii cu vergi — numai și numai ca doară-doară muiat prin bătăi și îngrozit de durerile lor va încetà de a propoveduì. Odată Jidovii îl bat cu pietri până ce cred că l-au omorât și apoi îl târăsc ca pe un câne afară din oraș și-l lasă acolo. De trei-ori era gata, gata să se înece; o zi și o noapte a petrecut în adâncul mării. Și cu toate acestea, *mare ești Doamne și minunat ești întru sfinții Tăi, acest apostol însutit mucenic din ce îndură nenorociri, din ce se face mai îndrăzneț, mai nepăsător de chinuri și de moarte*, văzând că nu cu dreptatea și cu adevărul îl prigonesc și-l biruesc protivnicii săi, ci cu răutatea și cu zavistia lor.

La biserică. Când se împlineau 23 de ani dela întoarcerea sa spre Christos, dupăce făcuse lungile sale călătorii, Pavel a plecat de nou la Ierusalim, ca din cetatea nevrednică a împărăției jidovești să ducă evangelia lui Christos în Roma, în cetatea împărăției lumei, pe care de acolo să o supună picioarelor Mântuitorului.

Când a plecat el spre Ierusalim, ca și pe cale către acea cetate, creștinii cu lacrămi l-au rugat să nu se ducă, fiindcă *în Ierusalim Fariseii îl așteaptă cu sete ca să-l omoare.* El însă cu nici un chip n'a voit să-i asculte, zicând că pentru Christos este gata ori și când să și moară.

Ajuns în Ierusalim, după câteva zile Jidovii zavistnici să sculară cu mare sgomot împotriva lui și voiră să-l omoare chiar în curtea bisericii.

Văzând gâlceava pe care o făceau Jidovii, căpitanul oștirii romane, care era acolo de pază, alergă îndată cu ostași și scoase pe Pavel din mânile Jidovilor cari îl băteau.

Căpitanul credea că Pavel e un răsvrătitor egiptean, și deci poruncì să-l pună în lanțuri. Dar văzând îndată că s'a înșelat, i-a dat voie lui Pavel să vorbească poporului.

Poporul însă întărâtat de Farisei nu voește să i asculte vorbirea, ci cere cu stăruință și cu mare sgomot moartea lui Pavel.

(Va urma).

lea reacţiunei. Noi, şi cred, că toţi cari cugetă, trebue să fim de părerea, că libertăţii de presă trebue să i-se dee cel mai larg teren. Nici preventiv şi nici ulterior, nu-i permis a reglementà presa, dar mai vârtos nu este iertat să se împedece preventiv apariţia productelor de presă.

On. d. ministru de justiţie, în vorbirea sa, îşi motivează procedura manifestată faţă de presă cu aceea că e drept, că libertatea presei este un lucru mare şi sfânt, şi, după părerea sa, inviolabil, dar, asigurarea libertăţii de presă trebue să stee în serviciul unui scop de-o mai înaltă cuprindere, şi că faţă de libertatea presei trebue să se apere morala publică şi interesele statului naţional. Aceasta poate fi adevărat, dar DV. nu veţi tăgădui, că această vedere e subiectivă şi nu veţi tăgădui că concepţia fiinţei statului naţional, pecum şi a moralei publice, poate să fie feliurită. Căci, oare sunteţi siguri DV., că ceea ce azi corăspunde moralei publice, a corăspuns şi înainte de aceasta cu 100 de ani, şi că ce corăspunde azi, va corăspunde oare şi după 100 ani? Nici decât, deoarece concepţia moralei publice precum şi a fiinţei statului naţional încă este supusă evoluţiei şi schimbării. Iar ca noi să concredem prin lege unui om, ori cine ar fi acela, apreţiarea, că cineva întru cât corăspunde moralei publice, şi concepţiei statului naţional, aceasta socot, că peste tot n'are înţăles şi a face aceasta, ar însemna a supune judecăţii unuia desvoltarea firească a acestor lucrări.

Astfel în chestia libertăţii de presă, punctul meu de vedere este, că presei să i-se dee cea mai mare libertate posibilă, ca în ăst mod să deprindem publicul, ca el însuşi să ştie deosebì în presă, ce-i bun, şi ce-i rău. Căci în multe state nici preventiv, nici ulterior, nu există regulamente contra presei, şi sunt ţări, unde în presă se poate comite lesa maiestate, proclamarea republicei, cu un cuvânt atacarea tuturor atributelor statului, fără a fi produs vreodată terorizm, şi fără a pune piedeci în calea vieţii de stat. Căci dacă manifestarea părerilor presei este deplin liberă, atunci însuşi publicul învaţă a face deosebire, căror articoli de presă să le creadă, căror enunţiaţii să le dee importanţă, cari să şi-le însuşească şi cari să le respingă ca pe unele ce sunt rele? Nu există On. C. plantă, care să nu conţină şi venin, şi în lumea plantelor sunt nenumărate, cari sunt mortal otrăvicioase. Acum dacă cu privire la utilizarea singuraticelor plante s'ar fi luat dispoziţii poliţiale, atunci poporul nici când n'ar fi putut dela sine învăţà, cari plante sunt bune, şi cari sunt otrăvitoare, dar dacă aceasta să concrede judecăţii libere a poporului şi bunei sale chibzuinţe, atunci poporul învaţă, pe care să o arunce la o parte şi din care cât să folosască; şi astfel fac şi alte fiinţe vieţuitoare. Intocmai şi în presă, se află multă otravă şi materie rea, dar de aci nu urmează, că presa trebue se o încătuşăm, că mântuitorului puterii de stat să-i dăm prilej s'o dirigă după bunul său plac; ci rezultă, ca să se dee ocazie cu deplină libertate, ca prin instituţiunea libertăţii de presă, însaşi presa să instrueze publicul, care producte de presă să le privească vrednice de atenţiune, şi pe cari să le lapede. Şi vă asigur, că convingerea poporului cu mult mai bine va alege, ce este pentru sine bun, decât procurorul, carele în prima linie are în vedere politica şi multe alte interese.

Abstragând dela acestea, faţă de actualul conducător al portofoliului de justiţie pentru aceea n'am încredere, căci nu s'a prezentat înaintea Camerei cu o atare ideie, care de fapt să fie potrivită pentru ameliorarea şi promovarea justiţiei. Căci dl ministru de justiţie în total zice numai, că nizuieşte spre ameliorarea justiţiei. Dar, On. Cameră, eu nu cred, că este în lume ministru de justiţie, care n'ar enunţà că scopul său este ameliorarea justiţiei; lucrul principal este însă că această ameliorare cu ce fel de mijloace doreşte s'o ducă la îndeplinire. Convingerea noastră este, că aceasta altcum a se ajunge, decât prin întroducerea judecătoriei ambulante, — este cu neputinţă, pentrucă la noi nizuinţa poporului de a fi sancţionată justiţia cu anumite represalii, nu se poate corege altfel, decât întroducând în judecătorii, instituţia judecătoriei ambulante, care singură poate realizà nemijlocirea şi omiterea cheltuielilor de proces. (Zgomot neîntrerupt în stânga şi dreapta).

Prezidentul sună: Rog linişte!

Dr. Maniu: Ar durà prea mult, dacă fiecare portfoliu l'aş lua unul câte unul la desbatere. Dar să-mi fie permis a constatà în generalităţi, că conducătorii actuali ai ministerelor de interne şi agricultură, mai ales cu acea chestie nu s'au ocupat, care chestie în zilele noastre este de cea mai mare importanţă, iar asta nu este alta, decât chestia emigrării poporului şi tot de odată modalitatea de a împedecà primejdiile mari şi perderile economice, ce isvoresc din emigrarea poporului. Eu regret din inimă, — şi chiar aceasta este una dintre cauzele, cari nu mă lasă să fiu cu încredere faţă de acest guvern, — că membrii acestui guvern să ocupă cu alte chestii, şi nu se nizuiesc a sanà şi împedecà greşeli şi scăderi, cari cu uşurinţă pot duce această ţară la marginea prăpastiei. Atare este emigrarea. Această chestie numai pe cale instituţionară se poate resolvì cercetând cauzele emigrării. (Zgomot).

Pote că pe DVoastră vă plictiseşte dar aceasta este o chestie cu mult mai importantă, decât să se poată comite marea greşală, ca în cursul unei desbateri de o săptămână, o singură înterpelare să nu se facă în interesul acelora, cari, părăsindu-şi pământul patriei şi moşiile strămoşeşti, sunt siliţi să iee lumea în cap, din cauză, că instituţiile acestei ţări nu sunt potrivite să le asigure traiul de toate zilele.

Cauza emigrării este, că traiul se scumpeşte, iar izvoarele de venit scad. In urma acestora, care poate fi chemarea noastră? Aceea de a mări izvoarele de câştig. Iar aceasta nu se poate ajunge altcum, decât esclusiv dacă vom îmbunătăţì câştigul de vară al poporului, şi vom dà prilej să câştige şi iarna.

Dacă vom considerà, că agricultorul lucră patru luni, şi din câştigul acestor patru luni trebue să se susţină douăsprezece luni, atunci să nu vă miraţi că acel agricultor emigrează; şi mai vârtos să nu vă miraţi, dacă şi în acest câştig de patru luni este expus unui jaf adevărat. Deci On. Cameră, de-o parte trebue să le facem cu putinţă un câştig de iarnă, iar de alta trebue să nimicim mijloacele, cari le împedecă sau le micşorează câştigul de vară. Trebue să reglementăm contractele secerişului. Căci dacă încheiem contracte private, atunci, ca acelea să fie executabile, mai întâiu trebue să se pornească proces, apoi trebue să se aducă sentinţă şi încă nici sentinţa nu-l poate obligà pe om, ca personal să îndeplinească ceva serviciu, ci numai ca să păstreze ecuivalentul real al aceluia. Contractele de seceriş însă sunt provăzute cu atare sancţiune, încât muncitorul fără ori-ce fel de sentinţă judecătorească este obligat la îndeplinirea personală a muncii cu azistenţă gendarmerească. (Zgomot). Sanarea acesteia nu poate fi alta, decât, că aceste contracte înainte de a se prevede cu clauzula executivă, să fie revizuite prin mediul chemat spre aceasta, căci a provedeà cu sancţiune atari contracte, din cari muncitorul are la zi numai 30 cr. câştig curat, e tiränie (Strigăte în stânga: Nu cunoşti împrejurările!) Le cunosc foarte bine, câştigă 30 cr.!

Aceasta este neapărat de lipsă, dacă vrem să ajungem... (Zgomot).

Dr. Maniu: Ca în această ţară nime să nu se tânguiască de o tractare nedreaptă.

Dar înafară de acestea colonizarea corectă este mijlocire, care poate împedecà emigrarea, mai departe scutirea de dare al minimului averii.

Nu pot atrage în destul atenţiunea on. Camere şi a On. guvern, nici asupra împrejurării, că fără întroducerea apărării căminului nu se poate împedecà în ţara aceasta emigrarea. Căci emigrarea de o parte o provoacă puţinătatea câştigului, iar de alt înglodarea în datorii. Chiar pentru aceasta apărarea căminului este chemată să împedece înglodările în datorii, şi să asigure inexpugnabil pentru toţi moşia strămoşească ca cel mai sigur izvor de trai.

Nu doresc a mă ocupà mai pe larg cu singuraticele portofolii, ţin însă a face la enunţările dnului premier, ca ministru de finanţe, câteva reflexiuni scurte. Ca un rezultat al luptelor politice din urmă a fost salutată scutirea de dare a minimului de existenţă, şi darea progresivă. Deci cu încordată aşteptare am întimpinat enunţarea premierului ţării, ca ministru de finanţe, privitor la estinderea şi modul realizării acestor reforme de mult dorite. Enunţările de deunăzi ale dlui premier însă, m'au atins deprimător, căci prospectul, care ni-l'a oferit în aceste chestiuni nu a corăspuns aşteptării, cu care nu numai noi, ci întreagă opinia obştească a privit în faţa lui.

Părerea dlui ministru de finanţe în această chestie este, că progresivitatea nu se poate întroduce la dările reale, ci numai la darea de venit. Nu aflu cu tot limpede această enunţare, căci mai întâiu de toate conceptul dării reale şi a dărilor personale nu este în destul de marcat în definirea sa. Dar să luăm expresiunea de dare reală, aşa precum este obiceiu a se înţelege, că adecă, sub dare reală înţelegem darea, care priveşte un oare-care izvor de câştig sau un oare care obiect de avere. Astfel, dacă vom luà lucrul aşa, darea progresivă nu v'a puteà fi întrodusă la darea de pământ, la darea de casă, la darea chiriilor de casă, la dările intreprinderilor de industrie, la darea capitalelor, intereselor şi cametelor, la darea de câştig, care de asemenea se referă la industrie. Intreb dară, unde va fi atunci darea progresivă? La darea de venit, cu care vrea să înlocuiască dl ministru de finanţe aruncul general după darea de venit. Astfel, că dacă on. domn Ministru de finanţe va întroduce darea progresivă, aşa precum a spus'o în prospect, vom ajunge acolo, că aceia va fi aplicată numai la o mică parte a dării de câştig de a III-a clasă, şi la darea de câştig de a II a clasă, şi în afară de aceasta la darea de venit. Cu alte cuvinte, pe calea aceasta vom ajunge, On. Cameră, acolo, că în locul aruncului general, după darea de venit, vor întroduce darea de venit şi la darea de venit va fi principiul progresivităţii, va rămâne însă darea, care apasă existenţiile mici şi le împedecă fericirea.

Dacă la darea de pământ guvernul nu vreà să întroducă progresivitatea, fie-mi permis a indigità, că atunci în privinţa asta, guvernul actual e mai retrograd de cât marea parte a agrarilor, căci un distins bărbat al agrarilor, — dacă îmi aduc bine aminte, — în anul trecut a zis că şi la darea de pământ primeşte darea progresivă, dar numai până la un anumit maxim de dare, aşa că acest agrar propriaminte a devenit adictul dării degresive. La tot cazul aşa dară stă cu mult mai aproape de pretenziunea noastră, decât actualul guvern, care pe terenul acesta este hotărât reacţionar.

Pe lângă un asemenea sistem, On. Cameră, darea progresivă nici un bine nu poate aduce. Pe lângă un asemenea sistem, minimul de avere nu-i altceva, decât un sistem de dare, ce pe existenţele mai mici le scuteşte de cel mult doi-trei florini, lucru, care aşa cred, este un prea mic preţ al luptei, pe care DV. a-ţi desfăşurat'o în chestia aceasta.

Nu vreau să vorbesc pe larg; despre multe chestiuni am făcut menţiune, a căror dezbatere este cu mult mai importantă, decât a perorà despre alte lucruri. Nu vreau să întru cu deamăruntul în meritul chestiilor, căci şi aşa nu peste mult vom aveà prilej de a ne ocupà aici în cameră cu aceste chestiuni în mod temeinic, şi în afară de orice neînţelegeri. De data aceasta mă mărginesc în total numai la accentuarea faptului, că noi atunci când ne arătăm neîncrederea faţă de acest guvern, lucrăm după cea mai bună convingere a noastră, şi anume pentru-că noi nu dorim nimic, ce n'ar fi just, nu pretindem nimic, ce purcezând din rezonul acestui stat, politiceşte nu ar fi cu rost, şi noi toate câte le dorim şi le vrem, vi le spunem DV. sincer, pentru-ca DV. să vedeţi limpede chipul, pe care vrem să vi-l prezentăm şi calea, pe care înaintând, sigur se poate provocà fericirea acestei ţări.

Eu în activitatea acestui guvern văd oare-care progres; văd că în unele lucrări şi manifestaţii ale sale sunt şi concepţii de acelea, pe cari la guvernele de mai înainte nu le-am experiat. Dar lipseşte concepţia de o cuprindere mai largă. E o petecire numai, dar mi teamă, că după cusut se va rupe.

Dar să-mi permite-ţi, a vă spune că nici noi nu putem aveà alt scop, decât a ne strădui spre fericirea popoarelor acestei ţări. Deosebirea între noi este numai aceea, că drumul pe care DV. l'aţi ales, nu este pregătit cu mijloacele moderne ale ideilor umane, acela nu este un drum de ţară, ci numai o îngustă cărare, care foarte uşor poate duce spre perzare, şi chiar pentru aceea noi pe DV. pe această cale nu vă vom urmà.

On. Cameră, noi faţă de acest guvern nu avem încredere şi în urmare proiectul de lege nu-l votăm“. (Aprobări pe băncile naţionalităţilor).

De pe Valea-Haţegului.

— *Păcatele presei şi păcatele administraţiei maghiare.* —

Foaia „*Hunyadvármegye*“ într'un articol de fond publicat mai în vară imputà deputaţilor naţionalişti, că ei cu ocazia desbaterei asupra budgetului ţării au îndrugat la fraze goale, din care motiv a şi aruncat apoi o sumedenie de invecsive asupra lor fără a-şi da seamă, dacă cele înşirate în acel articol corăspund adevărului s'au nu?!

Se vede, că conducătorii foii numite nu vreau să ştie de cele publicate din partea foilor din capitală, a căror colaboratori iau parte în persoană la şedinţele dietei; fiind deci aproape de izvor dau informaţii mai exacte asupra celor petrecute acolo.

Oare să nu fi cetit domnii dela „Hunyadvármegye“ ziarul „*Pesti Napló*“, care într'un număr al său din luna trecută să văità amar, că nu s'au aflat deputaţi în dieta maghiară, cari se reducă valoarea vorbirilor deputaţilor naţionalişti, dând totodată expresie simţului său de ruşine, că vre-o câţiva deputaţi din stânga întrerupeau pe cei naţionalişti cu epitete, ca: „om de nimica, agitator, trădător de patrie“, degradând astfel nimbul parlamentului maghiar în faţa Europei!

E şi greu a combate adevărul. Oamenii înţelepţi nici nu se încearcă să facă acest lucru.

De erau în stare cei dela „Hunyadvármegye“, combăteau dlor afirmaţiile deputaţilor nostri, aducând de es., exemple despre purtarea cuviincioasă, corectă şi loială a administraţiei din comitatul nostru faţă cu poporul român. Nu au făcut-o însă, pentrucă nu o pot face. Iar adevărul nu le place nici când îl spun alţii.

Aici îmi iau voe a întrebà pe autorul articolului: ce e datorinţa principală a conducătorului unei foi? A desmierdà opinia publică şi a-i secundà mereu, ori apoi a formà opinia publică?

Când opinia publică nu emanează din principiile moralului şi ale dreptăţii, datorinţa conducătorului foii, cred eu, este să combată această opinie şi să o abată în ogaşele moralului şi ale dreptăţii. Iar când e de lipsă formarea opiniei publice şi personalul foii ce va să apară nu se simte liber de preocupaţii şi ură a tot ce e străin, să se dea la o parte şi să lase condeiul pe seama oamenilor obiectivi şi cu simţ de dreptate.

Dacă conducătorul foii este om cu simţ de dreptate şi cu simţ moral, om cu vederi largi, care merită să stea pe piedestalul acela înalt, de unde se dă direcţie vieţii sociale omeneşti, el cu armele morale și intelectuale luptă pentru delăturarea relelor și scăderilor de cari sufere societatea omenească. De este opinia publică greșită și parțială, el se silește din toate puterile a o curăți de preocupații și de tendințe separatiste și a o așeză pe baza moralului și a dreptății. Iar de nu este se nizuește a o formà tot numai pe bazele singure trainice și durabile ale moralului și adevărului.

Conducătorii foii „Hunyadvármegye" însă nu cunosc, cum se vede, astfel de idei înalte.

Este caracteristică purtarea lor și prin faptul, că se ridică cu îndrăzneală până la înălțimea de a propune mijloace pentru sanarea răului, adecă să li-se iee naționalităților și posibilitatea de a spune celor competenți ceeace ne doare.

Dar, domnilor dela „Hunyadvármegye", cum va ștì doctorul să lecuiască pe bolnav dacă acela e mut și mai cu seamă dacă nici nu-l conzultă? Cum va ștì guvernul să delăture relele dacă nu i-se spun? E mai bună politica mută?

Când nu trimiteam deputați în dietă ziceați că ducem politică de sobol. Acum că am trimis câți am putut, ziceți că suntem obraznici.

Mai bine ar face domnii dela „Hunyadvármegye" dacă s'ar interesà cum tractează domnii dela administrație cu poporul român în acest comitat românesc!

Dacă cred, că gravaminele poporului român descoperite de deputații nostri în fața dietei sunt ficțiuni, însărcineze persoane cari să le facă din când în când rapoarte despre isprăvile administrației din comitat, pe baza cărora apoi să ne ilustreze cu exemple contrarul vorbelor deputaților naționali.

Nu o pot face însă aceasta din motivul, că prea știu cum se poartă administrația cu poporul. Și de ar voì să înregistreze ceva, numai lucrări în folosul poporului nu pot înregistrà.

Li-se impută deputaților naționaliști și peste tot inteligenței române, că poporul e agitat. Da! Știm și vedem că e agitat. Aceasta o recunoaștem, dar nu de noi e agitat, ci de purtarea domnilor dela administrație.

Așa de exemplu în anul trecut a fost alegere de notar lângă Hațeg, în un cerc notarial aproape curat românesc. Au cerut Românii candidat *creștin* — pentrucă român nu cutezau să ceară. Li-s'a dat însă un Jidan.

La început și cei 3—4 proprietari maghiari erau indignați și făceau gură și opoziție și nereușind la comitat, erau gata să meargă cu cauza până la guvern. Ce a făcut, ce a dres prim-pretorul nu se știe. Destul că Jidanul a rămas notar.

In o comună curat românească a fost a se îndeplinì postul de învățător la școala comunală de acolo. In scaunul școlar sunt 12 membri români și cu ei notarul și jidanul.

Notarul a deschis concurs, în care — fără știrea membrilor români — a scris: că limba de propunere e cea maghiară. Pe cea română nici ca ajutătoare nu a amintit-o. Urmarea a fost, că nu a concurat nici un Român.

In ziua alegerii cei 12 membri au zis către domnul inspector școlar — comisarul alegerii — ca să binevoiască a deschide concurs de nou și să li-se deà posibilitatea de a alege un Român, care să se poată înțelege cu băieții. Ți-ai găsit o! Domnul inspector, om nou (paremi-se și Maghiar nou) a ordonat alegerea. Iar când cei 12 Români au voit să părăsască sala, au fost opriți în sală și s'a început votarea.

Nu-i trebuià dlui inspector se voteze Românii. Ii trebuia însă să fie de față cel puțin $^2/_3$ când se va publicà alegerea, pentruca aceea să poată fi validă. A votat notarul și jidanul. Români nici unul. Așa un maghiar — care pe deasupra nici nu ședeà în comună — și un jidan au ales la 800 suflete de români *învățător străin de limba acestora.*

In săptămâna trecută tot în cercul Hațegului s'a efeptuit alegerea de primar într'o comună cu 96% locuitori români. Inzadar cereau Românii să le dee dl prim-pretor primar pe omul lor, Măria Sa nu a voit să știe de dorința lor, ci le-a candidat pe altul, pe care nu-l voiau ei. A ordonat apoi votarea și *au votat 4 inși*. Deci și aici 4 oameni — deși erau de față peste o sută de votanți — au ales primar la 750 de Români.

Așa e administrația la noi!

Ieri-alaltăieri erau pline foile maghiare de osanale la adresa zistemului nou. Nu-și încăpeau în piele de bucurie, că s'a prăbușit zistemul liberal, care și în cercul Hațegului și-a avut urmările sale funeste, precum înființarea de posturi pentru anumite persoane, introducerea telefonului în toate cancelariile notariale, asigurarea averii antistiei comunale contra focului pe spesele comunelor, și câte și mai câte, așa că în multe comune darea comunală trece peste 100%.

Urmarea ar fi să fie, ca domnii dela administrație să-și schimbe politica de până acum și să fie concilianți și mai drepți cu poporul. Dar se vede că „cine ce învață, moartea-l desvață", pentrucă pe la noi nu se vede nici o schimbare și nici o îndreptare.

Aceste înșirate de mine sunt numai un mănunchiu foarte disparent din isprăvile administrației, căci foarte multe sunt nedreptățile ce se fac poporului român din aceste părți.

Și mai au domnii dela „Hunyadvármegye" îndrăzneala să zică, că deputații nostri și inteligența română agitează?! E comic de tot.

Abuzurile acestea ar trebuì să încete odată și ar trebuì să se purceadă mai cu crutare, indulgență și cu dreptate față de popor și atunci sigur ar dispăreà neînțelegerea și cearta, și dragostea s'ar sălășluì între toți fiii patriei fără deosebire de lege și neam. *X.*

NOUTĂȚI.

Axente Sever. Se vestește din Brașov că eroul nostru național dela 1848 zace în agonie în spitalul din Brașov, uitat de toată lumea românească, într'un pat sărăcăcios în mijlocul zecilor de muribunzi, ostași ai săraciei. Se vede că soartea i-a hărăzit ca și el să se sfârșiască cu acelaș martiriu ca toți oamenii mari.

*

Proces nou de presă are „Tribuna" pentru articolul „Politica ungurească" de I. Slavici, în Nr. 112. Asemenea și „Orizontul" din Cluj pentru cinci articoli.

*

Adrian Roman locotenent de pionìri în bat. 7 a fost numit profesor la școala de cadeți din Sibiiu.

*

Banca națională a României și-a încheiat socotelile pe jumătatea primă a anului acestuia cu un câștig curat de 1.646.498 lei.

*

Societatea română de literatură și arta din România va ținea la 20—27 Sept. în București un congres pentru apărarea proprietății literare și artistice.

*

Turneul Z. Bârsan. Succesele artistului nostru ardelean sunt desăvârșite. Reprezentația dată la Orăștie a fost deplin reușită. Trupa lui Z. Bârsan a fost întâmpinată cu mare bucurie din partea Orăștiei, pe urmă a Devei, ieri Dumineca i-sa făcut o călduroasă primire la Brad, unde a dat o reprezentație reușită din toate punctele de vedere, iar azi Luni dă o reprezentație în Abrud, unde reuniunea femeilor pregătește o măreață serată artistică.

*

Expulzarea. Ministrul de interne al României a dat poruncă aspră, că toți Grecii stabiliți prin comunele rurale să fie expulzați din acele comune.

*

Din București primim știrea următoare. Guvernul ungar a ridicat interzicerea ziarului *„Adevărul"* din București de a întrà în Ungaria. Așa dar, de acum înainte, gazetele mari de zi din București, *„Adevărul"* și *„Dimineața"* pot să între în Ungaria.

*

Recolta României în anul acesta e foarte bună. Secerișul s'a sfârșit peste tot și grâul e superior celui din anul trecut. Va aveà însă o recoltă de cucuruz cum n'a avut de zeci de ani. Și pentru România aceasta e de mare însemnătate.

*

Fundația Dr. Liviu Marcu din Lugoj publică concurs cu terminul 7/20 Aug. pentru șase locuri gratuite și 40 locuri cu plată lunară de 30 cor. în internatul gr. ort. român pe seama elevilor dela școalele normale și gimnaziu din Lugoj. Rugările să se adreseze prez. Dr. G. Popovici.

*

Conferența interparlamentară din Londra s'a încheiat primind învitarea de a se întrunì la anul viitor în Berlin.

*

Monede iubilare de 1 și 5 lei vor fi puse în circulație în România în săptămâna aceasta.

*

Arhiereu propoveduitor de păcat. In șirul multelor nelegiuiri ce se săvârșesc asupra Românilor din Macedonia a ieșit la iveală și faptul că arhiereul din Chitrus, în ziua Paștilor de pe amvon a îndemnat pe Greci *să omoare pe Români*, iar cel ce va omorî unul sau mai mulți Români, să se ducă la Sfinția Sa cu mânile pline de sânge și el îl va dà binecuvântarea.

*

Invenție. Farmacistul Radivo din Turda a inventat o compoziție de elemente chemice care scutește de peire în caz de foc ori ce hârtii de valoare. Esperimentele ce le-a făcut au dat rezultat foarte frumos. Materia inventată rezistă până la 1200° C. de căldură.

*

Sporul lunei Iunie. Statistica mai proaspătă arată date asupra poporului din țara noastră în luna Iunie. S'au născut 47514 suflete și au murit 34168. Nașterile au fost cu 9 sute mai puține ca în Iunie 1905. S'au încheiat în această lună 9969 căsătorii, între cari 58 împreunări jidaro-creștine (3 în favorul jidanilor).

*

Spioni. Din Milano se vestește că la granița Italiei, pela Asiago, au fost prinși doi ofițeri austro-ungari, cari studiau terenul. Au fost conziderați spioni și deținuți de Italieni.

*

Despăgubirea catastrofei dela San-Francisco a fost pe seama multor societăți de asigurare pericol de moarte. Aceste societăți, cele mai multe europene (engleze) au plătit suma de 864 milioane franci.

*

Trecut la catolicizm. Episcopul ortodox Anthimos din Amasia (Asia mică) a trecut la biserica catolică. Preoții greco-uniți l-au primit cu alai și l-au instalat în aceiaș calitate în biserica lor, la Kum-Kapu. Episcopul e trecut de 70 ani. Patriarhul grec e indignat rău pe el. Nu e cumva acelaș *Anthim*, care era designat înainte cu câțiva ani să fie numit metropolit pe seama Românilor din Macedonia?!.

*

Rupere de Roma. In Francia s'au înființat până acum 30 de comunități bisericești libere. Ele s'au declarat independente și au rupt orice legături cu papa și episcopii francezi. Pornirea aceasta a aflat răsunet și țara a pornit pe calea ce duce la ruperea definitivă de Roma.

*

Ortografia franceză. In Francia s'a pornit de mult curentul de a reformà ortografia atât de grea de astăzi. Unii radicali voiau cu ori ce preț o ortografie curat fonetică. O comisie esmisă în 1903 de ministrul de culte a studiat chestiunea și acum a ajuns să stabilească un sistem care este cu mult mai simplu decât cel de până acum, bazat însă tot pe etimologism. Comisia pretinde introducerea acestui nou sistem în școală. Curentul radical să înțelege nu va amuți, ci va pretinde un fonetism curat și hotărât, lipsit de ori ce greutăți.

*

Colera. In urma căldurilor mari ce s'au năpustit în zilele din urmă asupra unor țări s'a ivit și această boală înfricoșată. In Madrid au murit în zilele acestea mai mulți oameni de coleră. S'au luat măsuri grabnice de împedecare.

*

Vârstă înaintată. In Băbeni (România) a murit în zilele trecute locuitoriul Vasile Sârbu în vârstă de 121 ani bucurându-se până în momentul ultim de sănătate deplină.

Înștiințare.*)

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă" pentru anul școlar 1906/7 se vor începe în 15 Septemvrie n.

In anul școlar 1906/7 va funcționà atât secțiunea economică a școalei, cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea dșoarei Veturia Papp, va cuprinde: *a*) învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pânei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinăritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; *b*) învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiiu au să locuiască în edificiul școalei, strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei").

Se vor primì numai eleve, cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucția va fi exclusiv în limba română. Se va conversà însă și în alte limbi, în deosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va aveà să solvească o taxă lunară de 50 cor., din care se vor achità spesele efective ale școalei, cu excepțiunea remunerațiunii instructoarelor, pe care o achită, reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va aveà să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primì și ameaza și ojina.

Taxele sunt a se solvì tot pentru trei luni anticipativ.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, 6 ștergare pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorțurile pentru bucătărie și le vor face elevele însăși; dar șorțuri pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea dșoarei Alexandrina Țeran, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor aveà să solvească pentru întreținere o taxă lunară de 50 cor. și didactru lunar de 10 cor.; cele externe vor solvì didactru lunar de 10 cor.

In caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile e datoare a despăgubì reuniunea pentru fiecare lună cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, o jumătate duzină din rufele necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septemvrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primì dela conducătoarea școalei, dșoara Veturia Papp, Sibiiu, strada Baier nr. 1. *Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiiu".*

Oficială.

Cuitele întregirei dotațiunii parohiale să se expedeze imediat cassei arhidiecezane, spre a puteà terminà rațiociniul pe sem. II. 1906.

Cărți și reviste.

Programa (!!) gimnaziului superior din Beiuș pe anul 1905/6. Are la locul prim o disertație destul de interesantă a prof. Radu Cupar despre „accentul și topica limbei române", pe care puteà să o pună pe baze și mai largi, fiind o parte prea puțin studiată a limbei noastre, — și un scurt discurs al prof. Dr. C. Pavel la aniverzarea morții episcop. M. Pavel. Datele statistice sunt amănunțite și se dau și ungurește, împreună cu lucrarea de mai sus. E bătător la ochi că rubrica primă a datelor o ocupă *gr. cat.* cu 179 elevi, a doua *rom. cat.* cu *24*, și numai în a treia vin *gr. or* cu *162* elevi, cu toate că în întreg institutul sunt abia 56 maghiari, între cari 20 evrei față de 341 români.

Limba română sufere de expresii urâte, ca *ordul* examenelor, *fundul* (fond) tinerimei școlare, *ordinariul* clasei, *voaie*, prof. *se numește* (în loc de *e numit*), *recreația de stors* (cules de vii), tinerii nu-'și pot *conduce vipt și cortel* fără știrea direcțiunei, și alte multe de felul acesta. E timpul suprem să ne îndreptăm odată limba, și profesorii sunt întâiu chemați să facă lucrul acesta.

---

*) Celelalte ziare românești sunt rugate a mai reproduce această înștiințare.

[188] 3—3

Publicațiune.

Pentru liferare de:

1. *Pâne de grâu curat.*
2. *Franzele* făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. *Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.*
4. *Carne de vită.*
5. *Carne de vițel.*
6. *Carne de porc* și
7. *Unsoare de porc*, toate de *prima calitate* pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela *seminarul arhidiecezan teologic pedagogic greco ortodox român „Andreian“ din Sibiiu* în anul scolar *1906/7.*

Doritorii de a reflectà la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană la subscrisul, până în *20 August stil nou*, incluzive, unde vor aflà mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informații. Ofertele întrate după termin nu se vor luà în conziderare.

Tot în acest termin se pot înaintà în scris oferte pentru *resturile de mâncare* dela mese și culină.

Sibiiu, 1 August n. 1906.

Ilie Hociotă
econom sem.

Nr. 421—1906. ppresb. [197] 1—3

Concurs.

Decretându-se prin venerabilul ordin conzistorial din 1 Februarie 1905, Nr. 811 Bis., filia **Felța**, de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică, conform veneratului ordin conzistorial dtto 7 Decemvrie 1905, Nr. 11,880 Bis, din nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădnă de pomi și de legumi.
2. Porțiunea canonică de $14^1/_2$ jugăre pământ, parte arătură, parte fânaț, din cari 684 st. ☐ vie.
3. Simbria preoțească dela 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat.
4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.
5. Venitele stolare anuale cu 70 cor.
6. Dela tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținerea dela preot.

Concurenții își vor înaintà petițiunile cu toate documentele recerute de legile în vigoare, subsemnatului oficiu în terminul indicat și sunt datori a se prezentà înaintea alegătorilor în biserică conform prescriselor regulamentului pentru parohii, pentru a cântà, resp. a celebrà și cuvântà.

Sighișoara 28 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 436—1906. [190] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** dela școalele confesionale române gr. or. din mai jos însemnatele comune din propresbiteratul **Ungurașului**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bodia**, cu salar anual de 600 cor., cuartir și grădină.
2. **Ciumerna**, cu salar anual de 600 coroane prin repartiție dela popor, cuartir și grădină.
3. **Jimborul-mare**, salar 600 coroane și celelalte emolumente legale.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a-și subșterne concursele construite conform normelor din vigoare, la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu acea observare, că reflectanții au a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cântà, având cei aleși îndatorirea de a instruà copiii în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică. Ceice vor documentà că sunt în stare a instruà copiii a cântà în cor vor fi preferiți.

Cuincuenalele se vor computà numai după împlinirea de 5 ani de serviciu la aceste școale, începându-se dela alegerea lor.

Fizeș-Sânpetru, 23 Iulie st. v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 832—1906 [191] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învățători**, dela școalele poporale confesionale române din tractul **Făgăraș**, pe baza rezoluțiunei preaveneratului conzistor arhidiecezan dtto 15 Iunie a. c. Nr. 5451 Școl., se escrie concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Sâmbăta-superioară-apusană**, al II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir și lemne.
2. **Părău**, a II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir și lemne.

Doritorii de aceste posturi, să și substearnă cererile, cu atestatele recerute, subsemnatului oficiu, până la terminul statorit, și să se prezinte la biserică spre a cântà, având cel ales, îndatorirea de a instruà în cântările bisericești și a cântà cu școlarii din școala de toate zilele și cu cei de repetiție la sf. liturgie și vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș, 24 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental român Făgăraș.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (196) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post **învățătoresc** la școala elementară gr. or. rom. din **Zernești** protopresbiteratul **Bran**, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pe lângă următoarele condițiuni:

Dela concurenți se cere să dovedească că au absolvat cel puțin 4 clase medii, și că au prescrise cualificațiune pedagogică. Intre egali vor aveà preferință ceice vor dovedì, că sunt capabili a constituì cor bisericesc în mai multe voci, pentru ceeace vor fi deosebit remunerați din partea bisericii.

Salarul anual este de 600 cor., pentru cuartir 120 cor. și pentru $^1/_4$ jugăr de pământ 12 cor.

Salarul se plătește în rate lunare sau trilunare anticipative.

Cuincuenalele à 100 cor. se socotesc numai după anii serviți la școala din Zernești.

Suplicele sunt a se adresà subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Zernești în 25 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial din Zernești.

Ioan Dan
admin. protopresb.

Nr. 623—1906 [192] 2—3

Concurs

Prin aceasta se escrie concurs pentru posturile de **învățători**, cu termin de 15 zile dela prima publicate în „Telegraful Român“ la următoarele școale confesionale gr. or. din tractul **Treiscaune**:

1. **Poiana-Sărată**, pentru două posturi de învățători fiecare împreunat cu salar de 600 coroane, plătibil din cassa bisericii, 3 stângine lemne de foc, și locuință în natnră.
2. **Chezdi-Mărtănuș**, salar 601 cor. 50 fil. pentru lemne de foc 20 cor. și cuartir natural.
3. **Intorsura Buzăului**, salar 600 coroane și cuartir în edificiul școalei.

In toate aceste trei comune, învățătorii vor aveà a ținea strana în biserică ca cântăreți în Dumineci și sărbători, a conduce pe elevi la biserică și a cântà cu ei cântările liturgice.

Cuincuenalul li-se va socotì numai după ce vor servì în continuu 5 ani în comuna unde vor fi aleși.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a-și înaintà cererile instruite cu documentele recerute în terminul arătat la subsemnatul.

Brețcu (Bereczk, comitatul Háromszék) 22 Iulie 1906.

Constantin Dimian.
protopresbiter.

Nr. 316—1906. [193] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învățător** împreunat cu postul de cantor din **Alba-Iulia-Maeri**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual solvibil în rate lunare anticipative 600 cor. Venitele cantorale cari dau suma de cel puțin 300 cor. Cuartir și lemne.

Dela concurent se recere să aibă pe lângă cualificațiunea prescrisă de lege cel puțin 4 clase medii și să poșadă cunoștințe muzicale, ca să poată conduce corul deja existent. Dela concertele și producțiunile ce va aranjà cu corul va primì remunerațiune separată conform venitului ce se va obțineà.

Concurenții au a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a-și arătà dexteritatea în cântări, eventual și în conducerea corului.

Alba-Iulia, 16 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu oficiul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librària arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

În prăvălia de manufactură
a dlui N. S. Nadasdy,
Piața mică Nr. 31, se
caută **un învățăcel.**

195 2—2

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii și a st. public din Sibiiu și împrejurime, că **mi-am mutat cofetăria din Piața mare Nr. 13** în

Piața mare Nr. 18

(edificiul Casinei maghiare) și le adresez rugarea de a mă onorà și în noul meu local cu număroasele lor vizite și comande.

Asigurând serviciu prompt și executare conștiențioasă a comandelor mă recomând în binevoitorul sprijin al on. public și semnez

cu deosebită stimă

Iuliu Boda
cofetar.

[194] 2—3

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

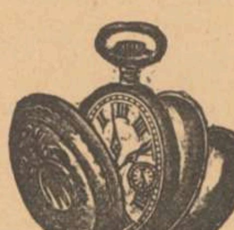

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
- 1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
- 1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 12—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ

Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de **A. Bena.** Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librària arhid.

Dela **Librària arhidiecezană din Sibiiu** se pot procurà următoarele cărți mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela țară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voinești I.: Nuvele și schițe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E.: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coșbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coșbuc G.: Költemények, fordította Révai 1·50 cor.
Cunțan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediția II, 2·50 cor.
— Fragmente, 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme și istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Rușii și țărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.
Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schițe din viața boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a șasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri și graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoș Constanța: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C.: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri și icoane, trei volume à 2·50 cor.
— Scrisori și inscripții ardelene și maramurășene 4 cor.
— Inscripții din bisericile României 5 cor.
— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina 2·50 cor.
— Ștefan-cel-Mare și Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri și orașe din România 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2·50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate și mănăstiri din România 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credințe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Fețe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun și N. Papahagi: Moșneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviință între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Moruzi D. C. Rușii și Români cu o prefață, de N. Iorga 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domnița Viorica, roman din viața de azi, 2 cor.
— Râs și plâns, schițe umoristice și nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înțelepte, 1·50 cor.
Petra-Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Șoimii, roman, 1·50 cor.
— Dureri înăbușite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
— Crâșma lui Moș-Precu, 2 cor.
— Povestiri din războiu, 2 cor.
— Floare-ofilită, roman, 2 cor.
— Amintirile Căprarului Gheorghiță, 2 cor.
Sandu-Aldea C.: Drum și popas, note de drum și schițe, 1·25 cor.
— In urma plugului, 1·50 cor.
Scrob Carol: Rouă și brumă (poezii), 1·50 c.
Slavici Ion: Din bătrâni, narațiune istorică, 2 volume à 2·50 cor.
— Mara, roman 2·50 cor.
Teodoru A. Gh.: Din viața marinarului, nuvele, 1·50 cor.
Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Prin **Librària archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Dela Librària arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidi

Nr. 85 Sibiiu, Joi 3/16 August 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Acuzări grave.

Falimentul instrucției în școalele medii maghiare.

Sibiiu, 15 August n.

Un director al școalelor reale [illegible] stat, domnul *Alvinczy* din Oradea-[illegible]re a fost însărcinat din partea [illegible]istrului de culte și instrucțiune [illegible]lică al Ungariei să compună [illegible]ecte de reformă, cu privire la [illegible]ul de învățământ din școalele [illegible]ii din statul nostru.

Numitul domn director a lucrat [illegible] mult zel la adunarea materialu[illegible] trebuincios pentru a-și compune din ei proiectele de reformă, a făcut studii amănunțite și serioase, și rezultatul la care a ajuns l-a dat acum publicității, scoțând deocamdată din tipar un volum de 15 coale, plin de acuze grave la adresa școalelor medii din țara noastră. Convingerea autorului acestui volum, care va fi urmat și de altele, e aceea, că în școalele medii din Ungaria, în liceu, gimnazii și în școalele reale, nu se învață nimica, cel puțin nu se învață atâta și aceea, ce poate să dee țării o pătură socială cu adevărat *cultă*.

Constatarea aceasta au făcut-o de altcum și alții, dar nimeni n'a cutezat să pășească pe față cu desvălirea adevărului așa cum o face acum dl Alvinczy, care dupăce spune, că cu privire la instrucția din școalele medii, la organizarea lor internă, au imitat pe Nemți, rostește următoarele cuvinte grele la adresa acelora pe cari îi privește:

„... Școalele medii maghiare stau izolate cu scopurile lor. Nu este țară în care s'ar aștepta misiuni mai grele dela școalele medii decât dela școalele noastre. Nu ne putem închipuì școală medie în afară de hotarele țării noastre, din sinul căreia *să iase tineri cu atât de puține cunoștințe, cu o lipsă atât de bătătoare lz ochi de cultură și de educație, cum ies din gimnaziul unguresc și din școala reală maghiară.* Chiar și Românul, Sârbul și Bulgarul învățat, *e mai cult decât Maghiarul.* Acest din urmă, oricât de învățat să fie, afle-se în orice rang și poziție, de regulă e *purcariu* (kanász). Excepțiunile sunt rari. De altcum și pe un astfel de rar Maghiar cult, avem numai să-l ștergem nițel și dăm de omul rustic. Înainte cu nouă secoli, existența, fericirea Maghiarilor a fost legată de abandonarea legii celei strămoșești și de intrarea lor în lumea creștină. Astăzi ne aflăm iarăș la o răspântie. În lupta pe care o poartă popoarele pentru existență, valorarea noastră națională e făcută pendentă dela aceea, oare ne putem scutură de manierele de purcari, și ne putem ridica acolo, unde stau sufletele popoarelor culte?

Acolo, unde cultura a prins rădăcină, aceasta a fost opera propagandei eșite din atingerea mai strânsă sufletească a elitei poporului cu Curtea și cu nobilimea. *Noi curte nu avem*, iar magnații nostri, decând s'au remaghiarizat, *în mare parte s'au și făcut purcari* (elkanászosodtak). Nobilimea noastră de regulă stă departe de orice mișcare spirituală, din motivul, că aceasta miroasă a — semitism, dat fiind, că la noi scriitorii, artiștii, învățații, în cea mai mare parte sunt Evrei. Dar aceasta e o demonstrație proastă și păcătoasă, care cu greu poate fi timbrată de altceva, decât de tradare de patrie.

Clasa noastră de mijloc, căzută în sărăcie, conzideră de lux superfluu cultura, în lupta ce o poartă pentru existență. O parte din cei din clasa scăpătată de mijloc s'a împăcat cu soartea. Oamenii aceștia își poartă cu resignare mizeria, și sunt cu totul nesimțitori pentru idealurile naționale. Ceealaltă parte e răpită de pasiunea traiului ușor, și dorește cu orice preț o fericire materială, după care aleargă ca scuturată de friguri. Fură, înșală, delapidează, stoarce bani cu forța. Oficianții publici comit acte de banditi (haramiáskodnak) aleargă după protecție și vând protecție, fac intrigi, și corporațiuni intregi se prefac în reuniuni criminale, pentru a se sprigini reciproc“!

Și tot așa îi dă înainte domnul *Alvinczy* cu acuzele grave, cari trebue să fie adevărate, dupăce acela le spune, care și-a făcut obiect de studiu din stabilirea lor.

Dar nu numai răul crede a-l fi aflat domnul *Alvinczy*, ci și sorgintea răului. Reșede deoparte în cărțile de școală din cari se propune în gimnazii și școalele reale, de altă parte în corpul profesoral. Cărțile de școală maghiare sunt toate niște compilații proaste, făcute după autori germani, de oameni cari *n'au înțeles* originalul, și de aceea l-au prelucrat greșit și în mod confuz, așa că nime nu-i înțelege nici pe ei. Elevii își bat capul să învețe ce pot din astfel de cărți, dar dupăce nu înțeleg ceea ce învață, nici nu se leagă nimica de ei. Ce se atinge apoi de corpul profesoral din școalele medii, se provoacă dl *Alvinczy* la mărturisirea fostului ministru de culte și instrucțiune publică, baronul *Eötvös Loránt*, care spuneà, că dintre ceice s'au prezentat la comisiunea prezidată de dânsul ca să facă examenul de profesor, 85—90 procente n'au avut pregătirile necesare și trebuiau să fie respinși; dar au fost provăzuți totuș cu diplome, pentrucă erà lipsă mare în țară de puteri didactice.

Natural apoi, că un corp profesoral compus în majoritate covârșitoare din astfel de elemente lipsite de cualificația recerută, nu poate să producă rezultate mulțămitoare pe terenul instrucției și al educației. Astfel de profesori cu pregătiri slabe sunt superficiali și leneși, și dupăce controla asupra lor e slabă, duc instrucția în școalele la cari sunt aplicați acolo unde au dus-o, *la faliment*.

Până aici dl *Alvinczy*. Și acum să continuăm noi Astfel de profesori cu pregătiri slabe, superficiali și leneși, știu însă să-și ascundă golătatea spirituală sub mantaua patriotismului rău înțeles, și sub pretextul, că ei sădesc în inimile elevilor de limbă nemaghiară sentimente naționale maghiare, și că ei sunt străjarii patriei amenințate și propagatorii ideii de stat maghiar, își câștigă trecere în sus și fac carieră. De aceea, sanarea răului constatat de dl *Alvinczy* pretinde întâiu de toate eliminarea politicei din școalele maghiare și evitarea și a celei mai mici aluziuni făcute de pe catedră cu privire la originea unuia ori altuia dintre elevi, pentrucă tocmai *de acì* se dă naștere și alimentare urei de rassă, care duce la înstrăinare și îndușmănire. Facă-se în școalele maghiare instrucție, educație, iar nu politică!

† Axente Severu.

In Brașov, într'o cameră a spitalului civil în care a fost îngrijit peste doi ani de zile în urma expresei sale dorințe, a închis ochii pentru totdeauna ***Axente Severu****, eroul național, prefectul dela anii 1848/49, Luni la orele 2 și jumătate d. a. în frumoasa etate de 85 ani.*

Cu el întră în mormânt cel de pe urmă dintre conducătorii neamului românesc din vremile agitate, cari cu spada în mână au căutat să câștige titlu de drept pe seama existenței și a dezvoltării poporului român din Ardeal, — o figură mare istorică, cunoscută și venerată de întreg neamul românesc.

De doi ani s'a luptat bătrânul ***Axente*** *cu boala care l'a pus în pat, și în zilele din urmă cu moartea, care ajutată de adâncile bătrânețe ale viteazului comandant al legiunilor române din anii de răsmiriță, a ieșit învingătoare asupra corpului celui ce a fost atât de temut în zilele sale. Astăzi* ***Axente Severu*** *e dat, împreună cu faptele sale, istorici napărtinitoare, care va aveà să croiască judecată dreaptă asupra sa. Și istoria nu va puteà să-l judece rău pe acela, care însuș a făcut istorie!..*

Rămășițele pământești ale decedatului au fost transportate azi dimineață la Blaj, unde tot astăzi după amiaz vor fi așezate la loc de odihnă vecinică, cu onorurile cuvenite.

Românii de pretutindenea vor primì cu adânci regrete știrea despre trecerea la cele eterne a acestui mare bărbat al neamului nostru, a cărui memorie va rămâneà vie pentru totdeauna în inimile românești.

Odihnească'și în pace somnul vecinic!

*

Ioan Axente Severu a fost fiu de agricultor și s'a născut la 3/15 Aprilie 1821 în Frâua. A studiat în Blaj și în Sibiiu, iar la 1842 fù primit în seminarul clerical din Blaj, pe care însă la 1845 în urma procesului Leményian l a părăsit și la 1847 a trecut în Rom. ca profesor de limba latină și română. La 1848 luă parte activă la mișcările pentru libertate și constituție. Fù numit comisar de propagandă în județul Ilfov și în urmă trimis cu Aron Florian la Craiova pentru organizarea județului reacționar, care nu voià să recunoască guvernul provisor. Din incidentul arestării lui August Tr. Laurian și Nicolae Bălășescu, întâmplate la 18 Aug. 1848, Axente a revenit în patrie. A luat parte activă la adunarea grănițerilor din 11 Sept. în Orlat, de unde în ziua următoare plecă cu o ceată de 200 ficiori la a III-a adunare dela Blaj. După proclamarea armării generale Axente luă parte principală la organizarea gloatelor române și la apărarea eroică a Munților-Apuseni și a fortăreței Alba-Iulia în 1849. Restabilită ordinea în țeară, înainte de depunerea armelor Axente încercase formarea și organizarea unui escadron stabil de cavalerie, dar fără succes. Abia așezat în Cenade, în urma denunțărilor ce erau la ordinea zilei, Axente fù arestat, dus la Sibiiu și supus unui interogator pentru ascundere de arme, incendiarea Aiudului și altele, dar aflat nevinovat, după 30 zile, fù pus în libertate. Cătră sfârșitul anului 1850 Axente fù provocat a merge la Sibiiu pentru a primì 2 decorații împărătești, dar le-a refuzat, cerând drepturi naționale și desdaunare pentru perderile materiale și jertfele aduse în revoluție. Urmarea fù o mare investigație asupra acțiunii gloatelor române în districtul Alba-Iulia, și după aceea la 1852 o desdaunare de stat de 60.000 fl. pentru bisericile române. Tot în acel an venind împăratul în Transilvania, Axente îl întimpină la 21 Iulie în muntele Găina și-l petrecù până la Sibiiu unde fù decorat cu: crucea de aur cu coroană pentru merite, ordinul Francisc Iosif clasa III. și ordinul militar rusesc S. Ana cl. III. La 1851—54 Axente ocupă oficii de stat, iar după retragerea sa din serviciul statului luă parte activă la mai multe acțiuni politice-naționale și la mișcările culturale ale Românilor din Transilvania.

Cronică pedagogică.

Fichte.

III.

In vorbirile cătră nația nemțească simțești cum vâjie vântul de războiu, de neogoită dușmănie împotriva tradițiilor surghiunite de franțuz, îmbrățișate și legănate de neamul prusiac, încă de pe vremea lui Friedrich și a bunului său prieten Voltaire. Vedem cum urzitorul lor împroașcă cu un minunat meșteșug focul mustrării, mistuitor de virtutea vanității, în care se scaldă atât pârga civilizației, cât și talpa țării. E știut, a spus-o atât de lămurit Harnack și Paulsen, că Fichte cu graiurile sale e vrăjitorul eroismului, al lupteior și triumfurilor din urmă; cumcă vorbirile lui constituesc cea mai aleasă contribuție la opera de renaștere și limpezire a rasei germane. Din ele se desface nevoința de a descoperì lumea „idealismului divin“, împărăția „vecinicei rațiuni“, sub a cărei stăpânire vrea să știe și să vadă pe orice Neamț. Din greu se trudește să rupă lanțurile „empirismului materialist“; cere cu stăruință, nu o întregire, ci o deplină transformare a culturii, a acestei *„culturi-comedii“*, vorba lui Pestalozzi; pretinde o cultură care să fie rezultanta componentelor; *adâncirea sufletului și creșterea simțului de unitate!*

Și adecă pentruce atât radicalism?

In anii de potcă sau primejdie, silit de puterea vrășmașului se înfrățește cu toiagul pribeagului și cutreeră inima și colțurile țării. Surghiunarea din orașul de activitate îi servește de prilej întru întregirea cunoștințelor sale practice; căci nu trece ca „Wanderburschul“ fără leac de simț și pricepere, ci stă cu țăranul satelor, cu burghezul târgurilor de vorbă, se împrietinește cu ei, iar aceștia îi deslează în schimb taina sufletului lor, îl sălășluesc în altarul gândurilor și faptelor lor, unde ochiul lui caută cu grije la compoziția și orânduiala individualității lor. Câștigul prieteniei legate în decursul pribegirii lui e strâns în mănunchiul de vorbe trimise nevestei sale: „Wie ich die Menschen diesen Winter kennen gelernt, lässt sich nicht sagen. Der Leichtsinn, die Sorglosigkeit mitten im Schiffbruche; daneben andere, die aus dem Brande so viel zu rauben suchen, als irgend möglich, ungeachtet sie mit eigenen Augen sehen könnten, dass sie es nicht für sich rauben“. (Leben und Briefwechsel I. 388).

Orgoliu prost și nețărmurit egoism află idealistul Fichte în neamul pus de el însuși în fruntea culturii europene. Națiunea întreagă e bântuită de vântul subțire și otrăvitor al acestor patimi; și acestor însușiri virtuoase pentru prusiac, atribue el în primul rând îngenunchiarea și cumplita înfrângere a țării și-a neamului: „Die Nation ist durch die allgemeine Selbstsucht auf's tiefste gesunken“.

Din abisul acesta al păcatelor numai pe o cale este scăpare; și adecă prin o reformă radicală a stărilor sociale și culturale. Numai o cultură emanată din intern, din inimă, poate înălțà neamul său din nămolul în care se svârcole. Cultura aceasta e condiționată însă prin o temeinică schimbare a modului de creștere: Nur eins kann Rettung bringen; eine gänzliche Veränderung des bisherigen Erziehungswesens, eine vollkommene Umschaffung der Nation, ihre Bildung zu einem allgemeinen und *nationalen Selbst.* (S. V. VII. 274).

Pe vremea când făceà într'o familie helvețiană pe dascălul privat, prinse veste despre activitatea unui mare prieten al poporului frânt de poveri și năcazuri, care cu sfântă dragoste lucrà la reînoirea neamului. Binefăcătorul acesta era Pestalozzi, care gâcind durerile poporului a compus rețeptul pentru lecuire. Metodul de educație al lui Pestalozzi îi servește acum lui Fichte ca punct de mânecare și totodată de regulativă, căci în zistemul acesta a întrezărit posibilitatea reînvierii neamului său. Calea lui Pestalozzi duce la creșterea activității sufletești și a libertății interne.

O singură scădere află în vrerea și lucrul magului helvețian, anume de a creia un mod de creștere al poporului față de al claselor suprapuse. Prin astfel de procedară se omoară simțul de unitate și nu se dezvoaltă. Răul acesta trebue tămăduit, zice Fichte. Voința lui Pestalozzi trebue lărgită să nu se mărginească numai la cei legați de glie, ci să îmbrățoșeze toate clasele; *întreg neamul* să se crească după *un metod*, astfel se vor șterge hotarele dintre cei de același neam și „es (das System) gibt statt der gesuchten Volkserziehung *Nationalerziehung*“.

Dar convicțiile lui politice, ideia statului său pretinde încă o altă abatere dela calea lui Pestalozzi. Știm cum acest din urmă face din mamă factorul principal al reînvierii poporului. Numai prin înțelepciunea mamei se poate premenì pe deplin duhul neamurilor; dela grija și priciperea mamei atârnă dezvoltarea normală a sufletului și a trupului; numai mama ne poate trece într'o atmosferă prielnică „rațiunei“; mama e calea cea mai netedă și mai bogată în nădejdi de a ajunge în împărăția sufletească“. Așa crede Pestalozzi! Fichte tocmai din contră. El pretinde stârpirea educației familiare. Copilul trebue scos din mocirla păcatelor caznice și în urmare națională, smuls dela sinul mamei, din sinul familiei, căci acesta e bolnav, e înveninat, trebue smuls și predat statului, care are sfânta datorință să-și crească cetățenii în aerul adevărului și al simplicității, ferit de orice boală sufletească și trupească. E dator să-și crească neamul către o unitate deplină, ca să devină un *„eu“ întreg.* Statul trebue să-și desbrace pe cetățenii viitorului de păcatele prezentului. Adecă educația să fie publică, iar nu familiară. Orice legătură să fie ruptă cu familia. Spre scopul acesta să creieze statul astfel de instituții, în cari să sălășluiască vlăstarele neamului fără deosebire de rang, începând cu anul al 7-lea al vieții.

Din o astfel de creștere va rezultà, ca fiecare individ să-și vadă scopul suprem în perceperea voinții dumnezeești, a rațiunei din el, ca un bun propriu și totodată ca bun comun; să înțeleagă cumcă, deși în urma „firii empirice“ sunt deschiliniți fiecare pentru sine, dar în puterea rațiunei vecinice care e pretutindenea și în fiecare individ activă — fac o unitate armonică, un singur „eu“.

Ideia de a smulge pruncul dela sinul mamei și al predà statului în grije nu e nouă, o aflám deja în filosofia grecească mai ales în *Platonism*, despre care va fi vorba într'un articol viitor.

(August 1906).

Nicolae Păunaș.

Situația în Rusia.

Nu e mult de când se lățise vestea, că Țarul Rusiei are intențiunea să renunțe la tron și să se ducă în străinătate. Știrea nu era de necrezut, date fiind motivele cari pot să facă necesară o astfel de determinare din partea domnitorului marelui imperiu rusesc, și cari sunt: neliniștea continuă și nesiguranța în care se află viața Țarului. Știrea însă nu s'a confirmat până astăzi și astfel ea rămâne numai *combinație*, făcută poate, cu bună intenție, în interesul Țarului și al casei domnitoare.

De altcum situația în Rusia nu mai e de desperat, cum se credeà la început. Răsvrătirea generală a armatei n'a succes, iar regimentele cari s'au fost pus în stare de răscoală au fost învinse și aduse la liniște și tăcere, pe calea uzuată în Rusia, adecă prin plumb și ștreang, ori cu ajutorul temnițelor. Și greva generală asemenea n'a succes. Chiar și muncitorii cari se puseseră în grevă și-au reluat lucrul. In zadar, *foamea* e putere foarte mare, care te silește să-ți calci principiile și să te pleci în fața contrarului.

Mai mare era temerea de greva celor dela căile ferate, dar aceasta a fost înfocată numai decât la început. Asemenea și lucrătorii dela tipografii și-au reluat lucrul, și acum apar iarăși toate gazetele. Tramvaele încă circulă regulat în Petersburg, iar cei arestați și nejudecați încă își așteaptă în liniște ziua executării, ori a trimiterii la — Siberia.

Pace e deci în Rusia, pentru acum. Dar *în viitor?!* Cu întrebarea aceasta se ocupă profesorul de economia națională la școala tehnică superioară din Petersburg, *Dr. Al. A. Ciuprov*, într'un articol publicat în ziariul *„Zeit“* dela Viena, precizându-și părerile astfel:

„Duma a fost disolvată la 21 Iulie 1906. Duma nouă se va întrunì la 5 Martie 1907. Se va întâmplà aceasta? Sau în restimpul acesta se va întrunì acea adunare constituantă, pe care o doresc așa de mult partidele revoluționare ruse, ori țara asta mult încercată (Rusia) va cădeà sub lovitura de grație a autocrației și se va cufundà în anarhie? Cine poate răspunde la aceste întrebări? Le las la o parte, spre a discutà acum urmările cele mai apropiate ale disolvării Dumei, în presupunerea cea mai favorabilă pentru guvernul Țarului, că ziua de 5 Martie va da iar poporului rus o Dumă.

Marii moșieri din camarila curții au risipit Duma, spre a amânà rezolvarea chestiei agrare. Și-au ajuns scopul. Reforma agrară, atât de dorită de întreg poporul, nu va primì sancțiune legală, decât peste un an. Dar ce urmări va aveà această obstrucție curioasă?

In anul ăsta într'o mare parte a Rusiei nu s'au făcut bucate. Aceasta se întâmplă des în Rusia. Decât, acum împrejurările sunt cu totul altele. De obiceiu lipsa din diferitele ținuturi ale uriașei împărății se acopere cu prisosuri din celelalte ținuturi. Anul 1906 nu poate fi socotit așa în această privință. Unde recolta e bună, proprietarii n'o pot strânge. In unele locuri cerealele se prăpădesc pe câmp, în urma grevelor în masă făcută de țărani, mână în mână cu proletariatul agricol; Aci se dă pe față stăruința, caracteristică Rușilor, și o organizare admirabilă. In alte părți, dupăce recolta a fost strânsă și dusă acasă, mulțimea resculată îi dă foc, prefăcându-o în cenușe, împreună cu clădirile de pe moșie și cu locuința proprietarului.

Intervenția miliției, chiar dacă ar fi și mai credincioasă decum e de fapt, puțin poate să ajute cu întinderea ce au luat-o răscoalele țăranilor. Nu se poate pune în permanență la îndemâna fiecărui moșier câte un escadron de dragoni. Azi soldații sunt aci, mâne pleacă mai departe, și poimâne arde castelul. Din toate guberniile se aud proprietarii plângându-se că ajutorul militar nu e îndestulitor. Cu toată intervenția energică a trupelor ce pot fi întrebuințate în acest scop, pretutindeni bunurile sunt sistematic prefăcute în cenușă.

Prin disolvarea Dumei, situația nu se îmbunătățește. Dimpotrivă, țărănimea, care și-a pierdut ultimul cumpăt, acum cu totul desnădăjduită, se va purtà și mai sălbatic ca mai înainte, iar soldații cari acum chiar adesea nu vreau să tragă asupra țăranilor, vor ajunge și ei dușmani ai guvernului, în urma risipirei Dumei din pricina conflictului asupra chestiei agrare. Se poate întâmplà că revoltele de [illegible] acum ale țăranilor, cari erau îndre[illegible] numai împotriva averii, iar nu și a [illegible] soanei proprietarului, să degenere[illegible] *Jacquerii* în stil clasic. Fuga în mas[illegible] proprietarilor dela țară, fugă despre [illegible] s'a anunțat în ultimul timp, va luà [illegible] porții și mai mari. Fericit e cine-și [illegible] tuie viața. In astfel de împrejurări n[illegible] nea nu se mai îngrijește dacă își pi[illegible] casa și recolta.

Urmarea cea mai apropiată va fi că în anul acesta nu se vor exportà cereale din Rusia. Ba, nu e improbabil, ca Rusia să fie nevoită a importà cereale. In chipul acesta, afluența aurului va înceta. Din contră, scurgerea aurului se va urca în urma stărilor speciale ale anului. Prin urmare, dacă guvernul nu va luà măsuri largi spre a sporì depozitul de aur, atunci în curând scăderea prețului rentelor rusești va fi însoțită de scăderea valutei.

Dar provizia de aur nu poate fi sporită. Nici mai înainte nu era de gândit la împrumuturi străine; după declarația reprezentanților poporului, că împrumuturile făcute înainte de întrunirea nouei Dume nu vor fi recunoscute de popor, nu mai poate fi vorbă de așa ceva, căci creditorii străini ai Rusiei nu pot contà pe o aprobare ce Duma viitoare ar da-o guvernului actual.

Imprumuturi interne, chiar sub formă de împrumuturi forțate, n'ar aduce mult. Chiar și pe calea alungărei, încetul cu încetul, din cursa aurului prin ruble de hârtie, nu poate sporì simțitor depozitul metalic disponibil. Căci, pe de o parte acum nu e mult aur în circulație, iar pe de alta emisiunea de bilete noui nu va ajutà de loc unui guvern lipsit de ori ce autoritate, în cazul când nu e sprijinit de înlăturarea schimbului: cu cât se emit mai multe bilete la preschimbare. De aceea n'ar fi greșită presupunerea, că guvernul va fi silit să suspende schimbul biletelor.

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Pavel.

(Urmare).

Din pricina gâlcevirii neputând aflà pricina pentru care Jidovii cer moartea apostolului, căpitanul a poruncit ca pe sfântul să-l ducă în cetate și să-l bată, ca prin bătăi să afle dela el pricina pentru care poporul îi dorește moartea.

Iar dupăce l-au dus, când îl întindeau și-l legau cu funii ca să-l bată, a zis Pavel către sutașul, care era de față: *Oare iertat vă este să bateți un cetățean roman fără să-l fi judecat și fără să-l fi dovedit vinovat?“*

Sutașul, auzind această vorbă s'a speriat, că după legile cele strașnice ale împărăției pe cetățeanul roman n'aveà nimenea voie să-l bată, nici să-l pedepsească cu ceva până nu-l dovedeà cu vre-o vină. Și celce ar fi îndrăznit să bată pe vre-un cetățean roman era pedepsit cu mare asprime. De aceea sutașul s'a speriat, când a auzit pe Pavel spunând că este cetățean roman și a alergat la căpitanul de l-a vestit. Căpitanul și mai mult s'a înfricat, temându-se de pedeapsă și cerându-și iertare dela Pavel, a dat poruncă să-l deslege și să-l țină în cetate ca să nu-i poată face Jidovii vre-un rău.

În fața Soborului. Vrând să afle adevărul răsvrătirii Jidovilor împotriva lui Pavel în ziua următoare căpitanul a chemat pe arhierei și pe cărturari în Sobor și a adus înaintea lor pe Pavel. Pus înaintea Soborului ca să se apere, Pavel a vorbit cu așa putere nebiruită, că arhiereul neavând nici un cuvânt să răspundă apostolului, și-a eșit întru atâta din fire, că a poruncit celor de lângă dânsul să-l bată pe Pavel peste gură.

Și văzând Pavel, că în fața căpitanului e bătut și căpitanul deși știe că el e cetățean roman, nu-l ia în apărare, s'a apărat el zicând: *Bate-te-va pe tine Domnul, părete văruit* (adecă fățarnic) *ce ești, că tu șezi să mă judeci după lege și poruncești să mă bată împotriva legii.*

Și în adevăr pe arhiereu l-a și bătut Domnul, căci peste puțină vreme arhiereul a fost alungat cu rușine din deregătorie.

Intr'aceea din pricina cuvântării sfântului apostol Jidovii se luară la ceartă ei între ei, zicând unii că are dreptate, iar alții că n'are. Iar căpitanul temându-se ca nu cumva în cearta și în învălmășala lor Jidovii să ucidă pe Pavel, a dat poruncă ostașilor ca să-l ducă în cetate.

Arătarea. Cursa. In noaptea următoare, pe când Pavel se aflà închis în cetate i-s'a arătat Mântuitorul și i-a zis: *Indrăsnește Pavele, nu te teme, că eu sunt cu tine și precum ai mărturisit pentru mine în Ierusalim, așa ți-se cuvine să mărturisești și în Roma.*

Iar dimineața vre-o 40 de Jidovi s'au sfătuit și s'au jurat cu mare blăstăm să nu mănânce și să nu bee nimica, până nu-l vor omorâ pe Pavel. Ei s'au dus la arhiereu și la Sobor și și-au spus hotărârea și jurământul, cerând ca arhiereul să ceară căpitanului, ca acesta să aducă pe Pavel de nou înaintea Soborului, fiind bine înțeleși că ei îl vor pândì în drum și îl vor ucide.

Aflând însă căpitanul de această uneltire nu numai că n'a trimis pe Pavel înaintea Soborului, dar ca să-l scape de orice curse de a le Jidovilor, a poruncit ca *o mulțime mare de oaste să ducă pe Pavel la guvernatorul Felix în cetatea Cesareea.*

In temniță. Guvernatorul *Felix* era un om necinstit. El abià a apucat să-l aibă pe Pavel sub stăpânirea sa și l-a aruncat în temniță, unde l-a ținut doi ani de zile, așteptând ca Pavel ori creștinii să-i dee bani, că el fără bani nu voià să-i facă dreptate lui Pavel.

După doi ani de temniță, în Cesareea a venit un guvernator nou cu numele Fist. Pe acesta îl rugară Jidovii să trimită pe Pavel la Ierusalim la judecată. Ei aveau de gând să-l omoare pe cale.

Pavel însă știind ce-l așteaptă nu s'a învoit, ci deoarece ca cetățean roman aveà dreptul să fie judecat de însuși marele împărat al Romanilor, adecă de *Cesarul, a cerut să fie trimis la Roma ca Cesarul să-l judece.*

La Roma. Dreptul cetățeanului roman neputându-se călcà, Fist în înțelegere cu împăratul Agripa l-a trimis pe Pavel la Roma, împreună cu o mare mulțime de prinși (legați) și de prieteni de ai apostolului. Călătoria îndelungată pe mare se făcea cu mari greutăți și cu multe primejdii. In călătoria lor i-a apucat iarna și Pavel care prevedeà ce are să se întâmple, a povățuit pe căpitan să ierneze în limanul Orit

Urmările disolvării Dumei, şi cari se pot prevedeà, n'au fost arătate toate. In anul 1907, Rusia se poate cu siguranţă aşteptà la o recoltă şi mai slabă ca cea din 1906. Aceasta cu totul neatârnat de împrejurările meteorologice, ci prin stările sociale pricinuite de disolvarea Dumei. De pricinile cari în anul acesta au făcut să se piardă recolta, va atârnà necultivarea ogoarelor în anul viitor. Nici ministrul-prezident nu va crede serios că se vor face sămănăturile de toamnă. Dacă moşiile proprietarilor nu vor fi luate cu forţa de către ţărani, ele nu vor fi lucrate la toamnă. Speranţa e, ca ţarinele să se lucreze la primăvară. Dar Duma se va întrunì abia la 5 Martie. Ea nu va face o lege agrară până în timpul sămănăturilor de primăvară. De aceea nu e nici o speranţă, ca în primăvara anului 1907, situaţia să se îmbunătăţească faţă de cea din toamna anului 1906. Mai curând din potrivă. Se va simţì o mare lipsă de alimente, căci nici odată n'ajunge ce se strânge din recoltă până primăvara chiar în ani buni, dar în ani răi. Mulţămită politicei lui Goremykin şi a lui Stolypin, în 1907 ogoarele nu vor fi cultivate.

Marii moşieri din camarila curţei au risipit Duma ca să-'şi scape latifundiile de răscumpărarea legală.

Ei au desfăşurat un războiu civil, *punând Rusia în faţa unei prăbuşiri economice ne mai văzute în istoria lumii*".

Din Făgăraş.

— Act de nedreptate. —

12 August n.

La pădurile de pe teritorul comitatului Făgăraş erau aplicaţi vre'o 26 vigili silvanali, salarizaţi cu câte 250 florini anual.

Şi e lucru foarte natural, că într'un comitat curat românesc, cum e al nostru, aceşti vigili să fie Români, precum au şi fost până acum.

Dar şi această sfărmitură de pâne, [illegible] Românilor era invidiată de şovinizmul maghiar, şi s'au căutat căi şi mijloace, ca să fie dată Ungurilor.

Astfel înainte de asta cu vre'o 4 ani, comisiunea silvanală, a decis că: *nici un vigil silvanal nu poate servì cu atare în comuna sa natală.*

Această dispoziţie, contra căreia zadarnic s'a luptat *singurul membru român*, din comisia silvanală *Dr. Nicolae Şerban* aveà de scop, ca să silească pe vigili să abzică din posturi, şi apoi acestea să fie întregite, cu „Unguri" importaţi. Pentrucă nu era lucru uşor, ca un vigil dela Porumbac de pildă, să-şi părăsească căsuţa şi familia, şi pentru o remuneraţie bagatelă să fie permutat la un post din Şinca sau Bran.

Şi s'au început permutările, iar câte năcazuri şi câtă pagubă li-s'a cauzat bieţilor vigili prin această dispoziţie, o poate spune singur deputatul *Dr. N. Şerban*, care totdeauna a stat în ajutorul bieţilor vigili, ca să-i apere de urmările păgubitoare ale permutărilor.

Se înţelege că celor dela putere le-a succes a-şi căpătuì pe această cale câţiva Unguri, numindu-i în locul Românilor demisionaţi.

Dar crescându le apetitul, acum purced pe faţă la delăturarea Românilor dela aceste posturi.

Astfel eri 11 August n. fiind întrunită comisia silvanală sub prezidenţa dlui *Benedek-Turi*, şi fiind de întregit cinci posturi de vigili silvanali: *deşì au fost competenţi români, moşteni, fii ai acestui comitat, deplin cualificaţi*, totuşi comisia silvanală, a delăturat pe fii comitatului, şi a îndeplinit *toate cinci posturile de vigili silvanali, cu Unguri de prin alte comitate.*

Contra acestei purcederi s'a opus cu toată energia membrul comisiei *Dr. N. Şerban*, dar singur fiind a fost majorisat.

Dintre sutele de cazuri, servească şi acesta unu, de învăţătură Românilor din Ţara-Oltului, ca la proximile alegeri pentru comitat, să nu mai aleagă la congregaţie pe toţi Slovacii maghiarizaţi de pe la domenii, pe toţi silvicultorii ruteni, pe toţi scriitoraşii pretoriali, pe toţi jidanii crâşmari, ci să aleagă bărbaţi români fruntaşi, neinteresaţi şi independenţi, cari singuri vor fi în stare să desmetecească pe domnişorii dela comitat din ameţeala şovinizmului. Iar datorinţa inteligenţei noastre din Făgăraş şi din comitat este, că de pe acum să lumineze poporul în vederea viitoarelor alegeri.

Bv.

„Asociaţiunea".

Convocare.

Adunarea generală a despărţământului XXIX. (Mediaş) al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român" conform concluzului comitetului din 18 Iulie a. c., se va ţineà în acest an în 2 Septemvrie st. n. — 3 ore d. m. în şcoala gr. catolică, cu următorul

Program:

1. Deschiderea şedinţei prin prezident.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare până în prezent.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 şi 3 şi pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări.
5. Stabilirea budgetului pe 1906/7.
6. Alegerea delegaţiilor la adunarea generală a Asociaţiunei, ce se va ţineà în Braşov.
7. Statorirea locului adunărei generale a acestui despărţământ în an. 1907.
8. Eventuale propuneri.
9. Inchiderea adunării.

Mediaş în 11 August 1906.

Ioan Moldovan directorul desp. — *Dr. I. Ivan* secretar.

NOUTĂŢI.

Avis. *„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român"* îşi va ţineà adunarea generală din ăst an în *Lipova* (com. Timiş) la 15/28 August. Onoraţii oaspeţi cari vor luà parte la această adunare, pentru a li-se puteà câştigà cuartire sunt rugaţi a se anunţà cel mult până în 26 August st. n. la dl prezident al secţiei de încuartirare *D. Roman în M.-Radna. Comitetul executiv.*

*

Dela curtea română. Măiestăţile Lor, Regele şi Regina României, vor plecà în străinătate — după cum scriu ziarele din Bucureşti, — în ziua de 18 August n.

*

Intenţiune bună. Mai mulţi preoţi români din Basarabia au intenţiunea să cumpere o tipografie, în care se poată tipărì cărţile bisericeşti în româneşte, şi să poată scoate şi o revistă bisericească, în limba românească. Dorim se vedem realizată această intenţiune bună şi frumoasă.

*

Himen. *Elvira Cristea* şi Dr. *Nicolae* [illegible], îşi anunţă căsătoria, care se va celebrà Marţi în 28 August st. n. a. c., la 5 oare după amiaz, în biserica gr. or. română din *Orăştie.*

*

Braşovul român sporeşte. „Gaz. Trans" spicueşte câteva date interesante asupra Braşovului în 1904 şi 1905 dintr'un studiu statistic al unui sas. Braşovul a avut la 1900, 8000 Saşi, 15 mii Maghiari, 1100 Jidani şi 11·848 Români. In 1904 au avut Românii 114 cununii (12 gr. cat.) faţă de 77 săseşti şi 101 ungureşti şi jidoveşti, în 1905 au avut 96 cununii (2 gr. cat.) faţă de 86 săseşti şi 91 ungureşti şi jidoveşti.

In 1904 s'au născut 348 copìi români (18 gr. cat.) faţă de 295 saşi şi 234 maghiari. In 1905 s'au născut 372 copii Românii (18 gr. cat.) faţă de 226 Saşi şi 355 unguri. In percente Românii reprezintă în 1904 29 perc. faţă de 22 maghiari, 22 jidanii şi 20 saşi, în 1905, 31 perc. faţă de 24 maghiari, 23 saşi şi 18 jidanii.

Au murit în 1904, 276 Români (9 gr. cat.) 186 Saşi, 307 Maghiari şi 21 Jidani. In 1905 au murit 347 Români (15 gr. cat.), 349 Maghiari 174 Saşi şi 9 Jidani. Coeficientul cel mai mare şi la morţi îl au Românii. Cu toate acestea se constată sporul cel mai mare la Români. Saşii au stat pe loc, Maghiarii au un spor de 77 suflete, Jidanii 19 iar Românii 97 suflete. Mai luând în considerare şi obicinuita tendinţă la astfel de statistici de a ne scurtà pe noi cât de mult putem primì liniştiţi aceste date de exacte.

*

Grevă în Arad. Din cauza grevei lucrătorilor tipografi, ziarul *„Tribuna"* din Arad n'a apărut două zile.

*

Foaie nouă. La 1 Sept. apare în Blaj, *„Revista politică şi literară"* edată de dl I. B. Hodoş şi redactată de dl Aurel Ciato. Apare deocamdată odată pe lună. Costă 10 cor. la an.

*

Al 91-lea. Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu" a solvit ajutorul statutar membrului Nicolae Tămaşiu, amploiat reg. ung. în penz.

*

Sultanul, spun foile, e greu bolnav. S'a supus unei operaţii periculoase, ale cărei urmări pot să-l coste viaţa.

*

Şcolarii militari. Zistemului nou introdus în România cu formarea trupelor de mici dorobanţi, i-se dă din ce în ce o îngrijire tot mai mare. Ministrul de interne a dat de curând un ordin prefecturilor, ca fiecare comună să provadă în budgetul anual anumite sume pentru instruirea militară a şcolarilor.

*

Pentru şcoala din Bozeş. Sârguinciosul nostru popor din Bozeş s'a apucat să-şi zidească o şcoală potrivită cerinţelor timpului de azi. Materialul era adunat, lemnele gata şi zidirea înălţată până la ferestri, când la începutul lui Iulie venì potopul groaznic de rupere de nor şi a dus printre altele şi toate lemnele lucrate gata pentru zidirea şcoalei! Iar cum acea furtună a pricinuit pagube mari satului întreg, încât abia mai poate fi vorbă, ca oamenii să ajute cu ceva şi astfel şcoala e ameninţată cu închidere, — comitetul parohial din Bozeş adresează prin aceasta apel către toţi cei cu durere pentru şcoala română să tindă mână de ajutor acestei comune la înălţarea şcoalei sale ajunsă în primejdie mare. Ceice ar aveà bunătate a ajutà — să trimită ajutorul la adresă epitropiei parohiale gr. orient din Bozeş (posta Algyógy).

*

Cancelarii unite. Advocaţii din Bistriţa Dr. G. Tripon şi Dr. I. Pop anunţă, că şi-au împreunat cancelariile advocaţiale într'una singură.

*

Conzulatul României la Budapesta va primì un nou conducător, pe prim-secretarul legaţiei dela Constantinopol, G. *Derusi*, iar actualul conzul V. Cuciureanu va trece la Belgrad ca ministru plenipotenţiar al României.

*

Beutura. La o cârcimă din Teşna în pădurea Bârgăului coborâse Joia trecută lucrătorul de şindile Grig. Bălăncan şi ajunse în ceartă cu soţii săi, natural în urma consumaţiei de alcool. Vrăşmaşul l-a lovit în cap cu o sticlă de bere, aşa că Bălăncan a rămas mort pe loc. După el au râmas 7 copìi,

Tot în urma alcoolului s'au luat la bătaie în comuna Ciuta doi bărbaţi. Unul a ridicat coasa, iar celalalt a scos revolverul şi l-a puşcat în cap pe contrar. Acesta a murit.

*

Conziliu de patriarhi. Ziarelor din Bucureşti li-se veşteşte din Constantinopol, că patriarhul ecumenic ar fi învitat la sine pe patriarhul din Alexandria şi cel din Ierusalim pentruca să se înţeleagă asupra ideii de a convocà un conciliu ecumenic.

*

Mitropolitul grec din Monastir a fost numit membru al sinodului, ceeace îl deobligă să steà cel puţin doi ani şi jumătate în Constantinopol. Astfel Macedonenii au scăpat de o persoană dintre cele mai urgisite.

*

Post de profesor. La institutul pedagogic rom. gr. or. din Caransebeş e de ocupat un post de profesor pentru limba şi literatura română şi maghiară şi pentru istorie. Terminul de concurs 29 Aug. v.

*

Faptă nobilă. Domnul advocat arhidiecezan din Blaj şi deputat dietal Dr. *Iuliu Maniu*, a dăruit în scopul zidirii sfintei noastre biserici noue din *Boz* suma de 60 coroane, pentru care faptă frumoasă subsemnatul în numele sfintei noastre biserici gr. or. de aici îi aduc cele mai adânci mulţămite rugând pe bunul Dzeu ca să-i lungească firul vieţii la mulţi fericiţi ani spre binele şi fericirea neamului românesc. — Boz, la 29 Iulie (11 August) 1906. Ioan Stângu.

*

Congres feminist s'a ţinut zilele trecute în Copenhaga. Au luat parte femei din toate statele europene şi din America. S'a discutat asupra dreptului electoral, care ar fi să se dee şi femeilor.

*

S'a perdut libelul de depuneri („Albina") nr. 22,711. Aflătorul e rugat să-l deà la cassa *„Albinei"*.

*

Boală nouă. O boală curioasă s'a ivit între negrii din Africa. Ea se manifestă prin închiderea deodată a pleoapelor, o greutate de plumb în trup şi se sfârşeşte cu o moarte lentă. Institutul Pasteur din Paris a trimis o comisie să studieze boala.

*

Nouă catastrofă în Milano. Joia trecută s'a descărcat asupra oraşului Milano un groaznic potop de apă şi ghiaţă. Paviloanele expoziţiei au suferit pagube mari. Coperişul pavilionului de aerostate şi al industriei franceze s'au dărâmat omorând trei oameni, pavilionul belgian şi cel elveţian sunt ruinate. Paguba e colosală, îndeosebi la pavilionul francez.

*

Tată ucigaş. In comuna Bazoş (Banat) a ajuns în cearta cu fiiul său ţăranul Constantin Petriceu. In mânie tatăl a luat o săcure şi şi-a omorât ficiorul.

*

Lupii vara. Joia trecută o haită de lupi a atacat turmuliţa de vre-o 20 berbeci a economului G. Popianăş din Porumbacul-sup. în apropierea comunei. Au sfâşiat şese berbeci pănăce au simţit oamenii şi au alungat fearăle flămânde.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunei femeilor române din Mediaş şi jur" în acest an conform concluzului comitetului Reuniunei luat în 31 Maiu 1906 se va ţineà în şcoala gr. cat. din Mediaş la 2 Septemvrie st. n. a. c. 2 ore d. m. cu următorul

Program:

1. Deschiderea şedinţei prin prezidiu, după care imediat va urmà verificarea membrilor.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în prezent.
3. Raportul despre starea cassei.
4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 şi 3.
5. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări.
6. Propuneri eventuale.
7. Inchiderea şedinţei.

La adunare sunt învitate a participà toate femeile din Mediaş şi jur, prea stimate doamne membre şi toţi sprijinitorii intereselor de progres ale acestei Reuniuni.

Se observă, că în aceiaşi zi la $^1/_2$ la 2 ore d. m. şi în aceiaş localitate îşi va ţineà comitetul Reuniunei şedinţa sa ordinară.

Mediaş în 11 August 1906.

Maria Moldovan prezidentă. — *Maria Necşa* secretară.

Căpitanul nu l-a ascultat, ci, călătorind mai departe, pe când se găsiau în largul mării, i-a cuprins un vifor înfricoşat. Şi se ridicau valurile şi aruncau corabia ca pe o jucărie încoace şi încolo fără ca corăbierii să o poată îndreptà în o parte ori în alta. Viforul acesta a ţinut 14 zile, în care vreme cerul era întunecat de mulţimea nourilor, aşa că nu puteau să vadă nici ziua soarele nici noaptea stelele, şi deci nu puteà să ştie nimenea dintre cei din corabie, în care parte de lume au ajuns să fie jucăria valurilor, gata, gata în fiecare clipită să se înece. Desnădăjduirea îi cuprinsese pe toţi; toţi credeau că sunt daţi morţii. *Singur Pavel stăteà tare ca stânca, neclintit în nădejdea sa, că Dzeu, căruia el slujeşte nu-l va părăsì.* El îi mângăià pe tovarăşii săi şi-i încurajà, îndemnându-i să nădăjduiască în ajutorul lui Christos.

In cele din urmă, lui Pavel i-se arătă îngerul Domnului în vis şi-i zise: *Nu te teme Pavele, că tu trebue să stai înaintea Cesarului în Roma. De aceea ţie ţi-a dăruit Dzeu pe toţi, cari călătoresc cu tine* — erau vre-o 260 de oameni.

(Va urma).

Nr. 459—1906. [198] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **învăţător** din clasa I-ă dela şcoala confesională gr. or. din **Dârstele-Braşovului** protopresbiteratul **Braşov** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Postul pe învăţător fiind împreunat cu cel de cantor, învăţătorul ales va aveà a prestà şi serviciul de cantor Dumineca, sărbătoarea şi în zilele de lucru. Cu copìii de şcoală va formà cor şi astfel va cântà la sf. liturghie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Ca salar anual: Din budgetul bisericei 460 cor., dela cantorat 140 cor. conform protocolului comitetului parohial din 23 Iulie a. c., cuartir natural, usufructul unei jumătăţi din grădina şcolară şi un stângin de lemne pentru foc.

Adausele cuincuenale se vor computà numai dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Concurenţii au şă-şi aştearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent şi înainte de alegere a se prezentà poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a'şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic. Cel ce se va pricepe şi la muzica instrumentală va fi preferit.

Dârste în 23 Iulie 1906.

Pentru comitetul parohial:

Constantin I. Moarcasu
prezident al comitetului.

Daniil Martin
notarul com. parohial.

Văzut şi aprobat.
Braşov în 27 Iulie 1906.

Vasilie Voina
protopresbiter.

Nr. 204—1906 [201] 1—3.

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericeşti de cl. III **Gârda-de-sus** cu filia **Neagra-de-sus** din protopresbiteratul Câmpenilor, în conţelegere cu comitetul parohial, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele necesare la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 206—1906 [202] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericeşti de clasa III **Valea-verde** din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 623—1906 [192] 3—3

Concurs

Prin aceasta se escrie concurs pentru posturile de **învăţători**, cu termin de 15 zile dela prima publicate în „Telegraful Român“ la următoarele şcoale confesionale gr. or. din tractul **Treiscaune**:

1. **Poiana-Sărată**, pentru două posturi de învăţători fiecare împreunat cu salar de 600 coroane, plătibil din cassa bisericii, 3 stângine lemne de foc, şi locuinţă în natnră.
2. **Chezdi-Mărtănuş**, salar 601 cor. 50 fil. pentru lemne de foc 20 cor. şi cuartir natural.
3. **Intorsura Buzăului**, salar 600 coroane şi cuartir în edificiul şcoalei.

In toate aceste trei comune, învăţătorii vor aveà a ţineà strana în biserică ca cântăreţi în Dumineci şi sărbători, a conduce pe elevi la biserică şi a cântà cu ei cântările liturgice.

Cuincuenalul li-se va socotì numai după ce vor servì în continuu 5 ani în comuna unde vor fi aleşi.

Doritorii de a ocupà vre-unul din aceste posturi au a-şi înaintà cererile instruite cu documentele recerute în terminul arătat la subsemnatul.

Breţcu (Bereczk, comitatul Háromszék) 22 Iulie 1906.

Constantin Dimian.
protopresbiter.

Nr. 267—1906 [199] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti,** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Boholţ**, 2. **Fizeş Barbura**, 3. **Noşag**, cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir şi lemne.

Concurenţii au a-şi înaintà suplicele instruite conform legii în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Având învăţătorii din aceste comune a ţineà strana, respective a cântà în biserică în Dumineci şi sărbători şi cu şcolarii, concurenţii au a se prezentà în respectivele biserici în vre-o Dumineca sau sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântările bisericeşti.

Deva, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 436—1906. [190] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** dela şcoalele confesionale române gr. or din mai jos însemnatele comune din propresbiteratul **Ungurașului**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bodia**, cu salar anual de 600 cor., cuartir şi grădină
2. **Ciumerna**, cu salar anual de 600 coroane prin repartiţie dela popor, cuartir şi grădină.
3. **Jimborul-mare**, salar 600 coroane şi celelalte emolumente legale.

Doritorii de a ocupà vre unul din aceste posturi au a-şi subşterne concursele construite conform normelor din vigoare, la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu acea observare, că reflectanţii au a se prezentà înainte de alegere în vre-o Dumineca sau sărbătoare spre a cântà, având cei aleşi îndatorirea de a instruà copiii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică. Ceice vor documentà că sunt în stare a instruà copiii a cântà în cor vor fi preferiţi.

Cuincuenalele se vor computà numai după împlinirea de 5 ani de serviciu la aceste şcoale, începându-se dela alegerea lor.

Fizeş-Sânpetru, 23 Iulie st. v. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Unguraşului, în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 316—1906. [193] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** împreunat cu postul de cantor din **Alba-Iulia-Maeri**, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual solvibil în rate lunare anticipative 600 cor. Venitele cantorale cari dau suma de cel puţin 300 cor. Cuartir şi lemne.

Dela concurent se recere să aibă pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege cel puţin 4 clase medii şi să poşadă cunoştinţe muzicale, ca să poată conduce corul deja existent Dela concertele şi producţiunile ce va aranjà cu corul va primì remuneraţiune separată conform venitului ce se va obţineà.

Concurenţii au a se prezentà în vre-o Dumineca ori sărbătoare pentru a-şi arătà dexteritatea în cântări, eventual şi în conducerea corului.

Alba-Iulia, 16 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu oficiul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 832—1906 [191] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de **învăţători**, dela şcoalele poporale confesionale române din tractul **Făgăraş**, pe baza rezoluţiunei preaveneratului conzistor arhidiecezan dtto 15 Iunie a. c. Nr. 5451 Şcol., se escrie concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Sâmbăta-superioară-apusană**, al II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir şi lemne.
2. **Părău**, a II-lea post, salar 600 cor. din arunc, cuartir şi lemne.

Doritorii de aceste posturi, să şi subştearnă cererile, cu atestatele recerute, subsemnatului oficiu, până la terminul statorit, şi să se prezinte la biserică spre a cântà, având cel ales, îndatorirea de a instruà în cântările bisericeşti şi a cântà cu şcolarii din şcoala de toate zilele şi cu cei de repetiţie la sf. liturgie şi vecernie.

Cuincuenalele se vor computà numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraş, 24 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral greco oriental român Făgăraş.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. mei muşterii şi a st. public din Sibiiu şi împrejurime, că **mi-am mutat cofetăria din Piaţa mare Nr. 13** în

Piaţa mare Nr. 18

(edificiul Casinei maghiare) şi le adresez rugarea de a mă onorà şi în noul meu local cu număroasele lor vizite şi comande.

Asigurând serviciu prompt şi executare conştienţioasă a comandelor mă recomând în binevoitorul sprijin al on. public şi semnez

cu deosebită stimă

Iuliu Boda
cofetar.

[194] 3—3

Invăţăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băieţi orfani se primesc cu toată întreţinerea şi îmbrăcămintea.

200 1—3

Nu numai cetit

dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 18—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică.

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebità atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 198

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rècelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat ’şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar’ a-’l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispositie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 31 -

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 86 Sibiiu, Sâmbătă 5/18 August 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Cum să maghiarizăm?“

Sibiiu, 17 August n.

Titlul articolului de față nu e al nostru, ci al unei gazete maghiare cu trecere, care multe planuri a avut și multe sfaturi a dat cu privire la contopirea tuturor popoarelor nemaghiare din țara aceasta în rassa maghiară, — pentruca să fie o țară și un popor, — e al ziarului „*Budapesti Hirlap*“.

Această sentinelă, nu numai a maghiarismului, ci și a imperialismului maghiar, utopie și una și alta, constată în primarticolul din numărul din Dumineca din urmă, că zău, cu toate că întreaga Europă așa știe și așa e informată, că în Ungaria se maghiarizează cu puterea, cu foc și sabie, tot ce nu e maghiar, n'a făcut maghiarizarea nici un pas înainte, fiindcă *nu-și bate capul nime cu ea.*

Cum vedem deci articolul ziarului „*Budapesti Hirlap*“ se începe cu o mare neexactitate, pentrucă numai aceea nu se poate spune, că nu-și bate nime capul la noi cu maghiarizarea! Dar cu ce alta își bat capul toate organele publice, dela ministru până la cel din urmă scriitoraș, dela profesorul universitar până la ultimul dascăl de stat de pe sate, decât numai cu maghiarizarea?

Insă tocmai pentrucă intențiunea e aceea, de a se maghiariză țara cu foc și sabie, nu prinde teren lățirea limbei maghiare, în măsura în care s'ar dori. Dacă orașele s'au maghiarizat, dupăcum se constată în articolul despre care e vorba, apoi motivul e de aflat în imprejurarea, că la orașe se află elemente inteligente, cari ușor învață a doua, a treia, chiar și a patra limbă, pe lângă cea maternă, lucru care la sate nu se poate face și nu se va face niciodată.

E însă mare greșală a conclude și a afirmà, că dacă cei dela orașe vorbesc toți ungurește, prin aceasta orașele au devenit maghiare! Românul, Sârbul, Slovacul, Neamțul dela oraș, care știe ungurește, a învățat limba maghiară numai pentrucă are trebuință de ea, la nici un caz însă nu pentru aceea, ca să se lapede de a sa maternă. El pentru aceea tot Român, Sârb, Slovac, Neamț rămâne și mai departe.

Luată chestia din acest punct de vedere, prinsă din această parte, e evident, că nici orașele nu sunt maghiarizate în senzul strict al cuvântului, precum n'au fost nici germanizate, atunci când imprejurările cereau, ca *toți* să știm nemțește.

E interesantă însă motivarea pe care o face scriitorul articolului din „*Budapesti Hirlap*“ faptului, că maghiarizarea nu face progresele dorite și așteptate. Neisbutirea maghiarizării o pune în sarcina *bisericei* și a *școalei*, firește confesionale, în prima linie, apoi în sarcina administrației, și în urmă în sarcina miliției, și chiar și în sarcina societății. Și fiindcă a aflat izvorul răului, e numai decât la îndemână și leacul sigur. *Școala,* ea trebue luată din mâna naționalităților și prefăcută în oficină de maghiarizare, așa, că cine-și pune piciorul în ea ca pui de Român, Sârb, Slovac ori German, să nu mai iasă din ea decât numai ca neaoș și veritabil Maghiar.

Școale de stat deci pretutindenea, însă școale pompoase, cari să impună și să atragă, nu hurube de case, ca multe din cele de acum, cari pentru alții n'ar fi bune nici ca grajduri, iar pentru guvern sunt bune ca școale de stat! Și apoi lucru de frunte, corp didactic ales, care nu numai să *voiască*, ci să și *poată* să-și implinească misiunea de apostoli ai maghiarizării, prin ținuturile locuite de popoare nemaghiare!

Recunoaște însă scriitorul articolului și aceea, că în scopul acesta se cer bani, mulți bani, ceeace înseamnă, că fie planul cât de bun, el nu poate fi deocamdată realizat, iar până vor fi date imprejurările ca se poată fi pus în executare, cine știe ce va mai fi și ce se mai poate întâmplà. Pentrucă așa a lăsat Dumnezeu, ca arborii să nu poată crește până în cer.

O constatare bună mai face dumnealui, anume, că în administrație să desconzideră și cea mai elementară cerință, — funcționarii nu învață și nu vorbesc limba poporului, prin ce poporul se înstrăinează de ei, și prin ei de națiunea maghiară. Firește însă, că cunoașterea limbei poporului o cere dela funcționari iarăși numai în scopul maghiarizării, pentrucă concluzia finală e aceea, că numai *prin școală* și *prin administrație* se poate face maghiarizarea cu succes, și dupăce în trecut nu s'a făcut *nimica* pe aceste terene, cere să se facă în viitor.

Iar noi răspundem: Cu succesul de până acum vă veți alege și în viitor, pentrucă nu voința și nizuința de a maghiarizà vă lipsește, ci vă lipsesc *însușirile* de atragere și de contopire! Ne vom explicà.

Intâlnire de domnitori.

Mercuri a sosit la Friedrichshof *Edvard*, regele Angliei, pentru a face vizită nepotului seu de soră, împăratului *Wilhelm* al Germaniei. Intâlnirea aceasta a celor doi puternici domnitori din Europa e de caracter curat familiar, ceeace se vede și din imprejurarea, că ea se face în Friedrichshof, unde e înmormântată mama împăratului *Wilhelm*, care erà totodată sora regelui *Edvard* din Anglia. Cu toate acestea, având în vedere raporturile încordate cari au existat în trecut între acești doi domnitori, nu e exchisă posibilitatea să se facă și politică la Friedrichshof, și încă însemnată politică europeană. Sunt și astfel de politiciani, cari tocmai în întâlnirea aceasta văd începutul desăvârșitei rupturi între Germania și Anglia, pentrucă un războiu germano-englez, poate fi numai amânat pe o vreme oarecare, dar evitat la nici un caz nu poate fi. Deocamdată primirea făcută regelui Edvard la Fridrichshof a fost cordială, domnitorii s'au îmbrățișat și s'au sărutat, la masă au toastat unul pentru altul, și-au făcut complimente unul altuia, — despre celelalte n'are să știe lumea nimica!

Cronică bisericească.

Când a început așezământul monahilor?

Acest așezământ al monahilor n'a fost dela început așezat în situația în care a ajuns acum, ci, după cum zice Eusebiu Pamfil, își are începutul său din sărăcie. (Fap. Ap. c. VI. v. 4(. Căci după cum se constată în Faptele Apostolilor, câți credeau în predica apostolică, își aveau subsistența lor în comun. Cei ce aveau averi, le vindeau și aduceau prețul lucrului vândut și'l depuneau la picioarele apostolilor, și aceștia împărțiau fie-căruia din cei ce erau săraci și n'aveau nimica. Dar numai atâta le dădeau de cât aveau trebuință pentru hrană și îmbrăcăminte. Și așa cei ce aveau împărțiau avutul lor cu cei ce nu aveau. Erau deci toate comune tuturor, în cât nimeni nu puteà zice că are ceva al său, așa că cu modul acesta toți n'aveau vr'o proprietate a lor, ci erau săraci.

Citească cine voește, în Faptele Apostolilor, Capitlul IV. Ca o urmare a sărăciei și a lipsei de proprietate s'au dedat și la iubirea de singurătate și depărtarea de lume, și s'au îndepărtat de întruniri, petreceri și împărțiau, de aveau ceva a lor, la rude și nevoeși, și rămâneau cu totul fără nimica propriu al lor. Astfel se îndepărtau din societate. Acest fapt îl mărturisește nu un om creștin, ci un Iudeu Filon cu numele. Evreu, dar mare filozof în filozofia grecească și imitator ca nimeni

---

FOIȘOARĂ.

Sfântul, Marele și întru tot lăudatul Apostol Pavel.

(Fine).

In ziua următoare acestei arătări, corabia apropiindu-se de ostrovul *Milet*, s'a înfipt în un loc stâncos și neputându-se mișcà s'a sfărâmat de valuri; iar Pavel cu toți tovarășii săi de călătorie a eșit la țărmure, înotând care cum a putut.

Sosind primăvara, Pavel cu ostașii și cu ceilalți călători plecară cu altă corabie, și după o lungă călătorie au ajuns în Italia pe unde dela țărmurele mării și până la Roma au călătorit pe jos.

Creștinii din Roma, când au înțeles că vine Pavel i-au eșit înainte în mare depărtare și l-au primit cu lacrămi și cu mare cinste.

Iarăși la răsărit. In Roma Pavel a fost bine primit de toți marii deregători ai împărăției. Acolo a avut voe să propoveduiască evangelia și să aducă la mântuire mii și mii de oameni din tot neamul.

După doi ani de rodnică propoveduire, neobositul apostol vrând să se încredințeze mai de aproape despre rodul îndelungatelor sale ostenele de prin răsăritul împărăției, *a făcut o nouă călătorie obositoare și plină de primejdii, pe la bisericile pe cari el le întemeiase în călătoriile sale făcute din Antiohia.*

Dupăce a întărit în credință și a mângăiat pe frații de pe la deosebitele biserici punându-le preoți și episcopi, cari să-i țină locul între dânșii, s'a întors iarăși la Roma.

In Ispania. Lui îi era acum să ducă evangelia mai departe în întreg apusul împărăției, la popoare cari nici nu auziseră de numele lui Isus Christos. A și plecat deci propoveduind din oraș în oraș în *Ispania, unde de asemenea a înființat biserici, întărindu-le pe piatra cea mai puternică a credinței și dându-le și lor preoți și episcopi după trebuință.*

Moartea. Intors iarăși în Roma, tocmai pe când era mai turbată goana cea înfricoșată a nebunului împărat Nero, deși creștinii îl rugau cu lacrămi să nu se arete la lume, ca să nu dee prilej gonacilor să-l prindă și să-l omoare, marele și minunatul apostol, *ca să ne dee și nouă tuturor pildă vie cum trebue cu vrednicie să ținem la legea noastră*, n'a vrut să asculte de lacrămile și de rugăciunile a lor săi, ci vitejește s'a arătat propoveduind pe Christos. El zicea celor ce-l rugau să rămână ascuns: *dacă voiu da eu dosul, cine va sta față? Dacă pildă rea voiu da eu, cine să dee pe cea bună?* Cristos Mântuitorul, când a văzut că Jidovii vin să-l prindă, n'a dat dosul, nu s'a ascuns, ci le-a eșit înainte și temându-se ei să pună mâna pe dânsul, i-a îmbărbătat să nu se teamă, să implinească ceeace era scris în legea lor. Eu sunt ucenicul și apostolul lui Christos și nu pot face decât așa cum el prin fapta sa m'a învățat. *Și cum fac eu se cade să facă toți câți cred în Christos și se închină lui.*

Cum a zis a și făcut. Cu bărbăție s'a arătat gonacilor propoveduind evangelia. Gonacii l au prins, l-au judecat la moarte, și fiindcă era cetățean roman și pe cetățeanul roman nu era voie să-l pedepsească cu altfel de moarte, decât cu tăierea capului, *i au tăiat capul la 29 Iunie, anul 67.*

Așa și-a sfârșit cursul vieții pământești apostolul, care a dus evangelia la toate neamurile, ca apostol al neamurilor, muncind fără preget mai mult decât toți, cum însuși zice în cartea sa cea dintâi scrisă către Corinteni: „*Mai mult decât toți m'am ostenit*“.

Minunile.

Deși toată viața acestui mare apostol este un șir necurmat de minuni, pe cari le-a făcut Dzeu cu el, pentru el și prin el, totuși sunt și unele, pe cari apostolul le-a făcut anume ca să întărească învățătura sa, după zisa Mântuitorului către Jidovi: *de nu veți vedeà semne și minuni nu veți crede.*

Din aceste minuni prin cari s'a proslăvit numele lui Dumnezeu între oameni, vom arătà în rând numai următoarele:

Pedeapsa vrăjiiorului. In călătoria întâi ajungând apostolul la cetatea *Pafa*, a aflat acolo pe un vrăjitor, proroc mincinos cu numele *Variisus* s'au *Elima.* Acesta cârtià împotriva evangeliei și cu mult meșteșug de vorbe și cu minciuni se nevoià a întoarce pe creștini dela credința în Domnul Christos. Pentru aceasta, Pavel privind spre dânsul i-a zis: O plinule de toată înșelăciunea și răutatea, fiiule al diavolului, vrășmașule a toată dreptatea, de ce nu încetezi a răsvrătì căile Domnului? Și acum iată, mâna Domnului peste tine și vei fi orb.

Și îndată a căzut peste ochii vrăjitorului ceață și întunerec și orb fiind căutà povață.

De aceasta minunându-se cei de față și ceice au auzit după aceea, s'au spăialtul al lui Platon, în prea frumoasa frază a limbei grecești și în unele opinii filozofice. Dela acesta a ajuns la poporul grec proverbul, ce trăește până acum: ori Platon imitează pe Filon, ori Filon imitează pe Platon. Eusebiu spune, că acest Filon a trăit pe timpul Apostolilor. Mai ales se zice că el a fost la Roma pe timpul Cesariului Claudiu și că a vorbit multe cu sf. Apostol Petru, care predicà Evangelia pe atunci acolo. Se mai zice că Filon ar fi auzit dela sf. Apostol Petru că el are un ucenic Marcu în Alexandria (Filon erà după neam Alexandrinean) și că acel ucenic al său, Marcu, are acolo mulți ucenici. De aceea, după ce Filon s'a întors din Roma la Alexandria, a căutat să vadă și să cunoască viața unor astfel de ucenici ai lui Marcu. Și a venit, și a aflat mulțime multă de anahoreți, afară de Alexandria, deasupra limanului numit Maria. Acest liman astăzi se numește în limba arabă Mantia, care este lângă Pochera, ce se numià din vechime Canoviul Alexandriei. Și s'a minunat și a respectat Filon vieața și virtuțile acestor anahoreți, pentru cari le făcù mari și admirabile laude în discursul său despre *vieața teoretică.*

Dar noi le spunem aceste pe scurt, pentru ca să dovedim, că ordinul monahilor a început îndată pe timpul Apostolilor. Cine voește să probeze lucrul și mai sigur, să citească sus zisul discurs al lui Filon și va aflà adevărul, că el a fost de pe timpul Apostolilor. Și socot că acest discurs, ce a scris Filon, și pe care îl întitulează *despre vieața teoretică*, alt motiv n'avea să'l scrie, de cât să laude numai vieața (petrecerea) acestor anahoreți, fiindcă tot discursul său nu tratează altceva de cât laude și engomii a acestora. Căci treaba lor nu erà alta de cât neîncetat rugăciunea și cetirea Sfintelor Scripturi și a cărților profeților, pe cari le preschimbau (după cum spune însuși Filon) cu alte cărți de ale lor, fiindcă cărțile vechi ale Profeților, zice, să socotesc ca semne ale altor lucruri secrete. Filon numește cărți de ale lor Evangelia lui Mateiu și Marcu, pe cari le aveau pe atunci Alexandrinenii, probabil și câte-va Epistole de ale sf. Apostol Pavel și mai cu seamă Epistola către Evrei. Astfel înțelege Eusebiu aceste cuvinte ale lui Filon.

Mâncarea lor, spune, erà numai pâne și apă și aceasta din sară în sară, pentru că vin de loc nu beau, nici cărnuri câte aveau sânge, ci numai fără sânge. Această mărturie a lui Filon este sigură contra neabstinenților și mâncăcioșilor, cari imputau bisericii lui Iisus Christos și sfinților părinți, că adică mai în urmă aceștia au impus posturile creștinilor. Ceea ce se pare că Sfinții Părinți au introdus, nu posturi în Biserică, ci au așezat numai timpurile posturilor. Pentru că biserica veche, cea din timpul Apostolilor, aveà totdeauna obiceiul de a postì și posteau în tot timpul. Nici iarăși n'au lăpădat aceștia mâncările diferite și cărnurile, ci s'au învoit ca unele mâncări să le mănânce oamenii în zilele de post, adecă scoicărit și verdețuri preparate.

Pentrucă după cum mărturisește acest Evreu, în vechime nu deslegau postul cu altă mâncare, decât pâne și apă, și aceasta în fiecare sară. Tot aceasta mărturisește și sf. Epifanie al Ciprului și alții mai mulți, cu privire la felul postirei, zicând, că postul se caracterizează în pâne și apă.

Acestea le-am spus în treacăt. A început deci ordinul viețuirei monahale din timpul Apostolilor, mai întâiu prin sărăcie (ori lipsa de a aveà ceva al său propriu), după cum se vede în Faptele Apostolilor; iar mai în urmă puțin au început și îndepărtarea (anahoritismul) de societatea oamenilor, căutau modul de traiu singuratic, ca să se liniștească în deosebi, după cum se exprimă iarăși acest Iudeu Filon, dar nu sau retras prea departe de sate.

Mai în urmă crescând dorința de a se îndepărtà de societate și căutând mai multă liniște acești oameni și îndepărtându-se câte puțin din societatea oamenilor, s'au retras cu totul de lume stabilindu-se în locurile cele mai îndepărtate ale pustiului. Se zice că a început aceasta mai întâiu Paul Tibeanul, cum spun, iar următor lui a fost marele Antonie, Pahomie și Onufrie. Având fiecare din aceștia mulți ucenici în ascesa eremitică, mulți sau făcut fii ai pustiului, după cum se spune. Aflăm mai întâiu pe acești cuvioși eremiți înainte de întâiul sinod, cari locuiau pustiul ce se găsește în Egipet, între fluviul Nilului și sinul Mărei Roșii. Iar de cealaltă parte a Mărei Roșii, în pustiul ce se numește Raithò, și încă mai înlăuntru, cel spre sfântul munte Sinai, nu aflăm cari au fost mai întâiu asceții ce au trăit acolo. Pentrucă, după cum se pare acest pustiu erà mult mai departe de lume, ei au rămas neistorisiți și nevăzuți, asceții cei mai vechi cari au locuit acest pustiu.

Numai aceasta aflăm, că pe vremea sfântului Petru al Alexandriei ieromatir, care a fost înainte de sinodul I-iu patriarh la scaunul Alexandriei, au fost mulți asceți în Raithò și în sf. Munte al Sinaiului. Fiindcă, pe timpul acestui proslăvit Petru și călugării din muntele Sinai, după cum scrie un Amonios din Alexandria, care se aflà pe atunci prezent, spre închinarea sf. loc și a binecuvântărei călugărilor de acolo. Acești asceți, zic, nu locuiau cu toții într'un loc, ci separați și depărtați unul de altul, ci numai în fiecare Duminecă se adunau în locul numit Biserică, ca să se comunice cu sf. Taine. Duminicale numiau micile clădiri, în formă de pirg, cu zidiri ori case împrejur, având în el și Biserică. In pirg puțini locuiau cu Egumenul și Ieromonahul, ce le făceà slujba, dacă nu erà preot însuși Egumenul.

Au ucis pe monahii din muntele Sinai Arabii, cari năvăliau în acele părți, ismailiți de neam. Aceștia dela început și până acum locuesc în pustiuri, dela confiniile Egiptului până la Ierusalim și se întind spre nord până la Chiambé și nici odată nu sunt stabili într'un loc, ci percurg tot pustiul, păscând puținele animale ce le au. Iar regula și viața lor este, să se scoale un sălaș dintr'un loc, să atace și să jăfuiască alt sălaș, pentrucă tot pustiul este ocupat de ei din vechime și ei împărțiți în cete și neamuri. Ori care neam își are un mai mare, pe cari îl alege ca să i se supună.

S'a întâmplat atunci să moară un șef al unui neam, ce locuià aproape undeva de sf. munte Sinai. De aceea aceștia făcând turburări au alergat la asceții de acolo, socotind că vor mai găsì ceva la ei și astfel i-au ucis. Iar cei uciși în Raithò, au fost omorâți de alt neam egiptenesc, numit Vlemies. Pe aceștia îi pomenește și Strabon Geograful în cartea a 17 a Geografelor. Aceștia locuesc partea de nord a Egiptului, în partea numită Sinia, țară mare, ce-i situată la marginea Nilului și este confinia dintre Egipet și Etiopia, care acum se zice Hambesia. Despre aceștia, zice Strabon, e un neam neputincios la războiu, numai la invadat și la jefuit este foarte abil. Dintre aceștia mulți sunt acum în Misiri, și-i numesc Baraburades. Acești Vlemii dar, trecând Marea Roșie, au venit ș'au ucis pe călugării Raithului, a căror vieață și moarte o istorisește mai bine amintitul Amonios.

C. Erbicean.

Bănățenii la București.

Luni dimineața au plecat cu trenul de persoane din gara centrală a Timișoarii, în călătorie de studiu, membrii reuniunii învățătorilor gr. or. români din Bănat, aparținători la protoprezbiteratele supuse eparhiei arădane. Au fost cam 250 de persoane, în frunte cu prezidentul reuniunii protoprezbiterul Timișoarii, Dr. *Traian Putici.* Șase vagoane de clasa II și III i-a trecut prin Verciorova în România, pentru a-i duce la București ca să vadă expoziția. De acì vor merge apoi la Constanța și la Constantinopol.

In București au sosit Marți dimineața, la orele 8 și jumătate. Li s'a făcut primire frumoasă la gară, unde se adunase mulțime de oameni. Când a întrat trenul în gară publicul a început în zguduitoare strigăte de: „*ura*“ și „*să trăiască*“. După ce s'au dat jos toți oaspeții, au fost salutați pe rând, din partea reprezentantului primăriei orașului București, din partea reprezentantului ministeriului de culte și instrucțiune, din partea comitetului Ligii culturale, a reprezentantului societății corpului didactic din regatul român, etc. Cuvinte de salutare le-a adresat și Preasfinția Sa arhiereul *Calist Botoșăneanul*, în numele societății clerului mirean din regatul român, al cărei prezident este. In numele Bănățenilor a răspuns apoi protoprezbiterul Dr. *Traian Putici*, mulțămind pentru frățeasca primire.

Conducerea asupra escursioniștilor a luat'o acum dl *N. Demetrescu*, funcționar superior în ministeriul de culte și instrucțiune publică, care a oferit conducătoriului escurzioniștilor, protoprezbiterului *Putici*, un frumos buchet de flori naturale.

Cortegiul a plecat în urmă dela gară, având în frunte o fanfară a regimentului 21 de infanterie, care a întonat marșul „*Deșteaptăte Române*“, și pe jos a percurs stradele până la metropolie, unde s'a oficiat de către arhiereul *Calist Botoșăneanul* un scurt serviciu divin, după a cărui terminare, Bănățenii au fost incuartirați în seminariul central și în alte internate ale statului, unde au luat și masa.

La orele 3 d. a. au vizitat în corpore expoziția, iar sara la orele 8 primăria orașului București le-a dat un banchet, în expoziție.

Bănățenii rămân până Sâmbătă în București, făcând de acì escursiune la Târgoviște și la Curtea de Argeș, iar Duminecă dimineața pleacă la Constanța și de aci la Constantinopol, unde sosesc Luni la ameaz. Marți vin îndărăt la Constanța, Mercuri pleacă la Sinaia și de acì pe la Predeal vin acasă.

Salutul de primire care li-s'a adresat din partea dlui *Alexandru D. Florescu*, secretariul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, a fost următoriul:

„Iubiți frăți Bănățeni! Fiți bineveniți pe pământul țării românești. Voi, cari în totdeauna ați fost pentru neamul nostru întruparea bărbăției în lupta pentru conservarea vieții românești.

Scumpi învățători și voi sfinții părinți ai credinței strămoșești, ați venit cu ocazia marei noastre sărbări naționale să vă răcoriți un moment de munca neobosită ce depuneți pe altarul bisericei românești, și noi ne simțim inimele încălzite de profundă dragoste frățească îmbrățișându-vă!

Vă salutăm iubiți frați și în voi salută neamul nostru întreg pe eroii cauzei sale proprii, ai sfintei cauze a dreptului la viață!

Voi și valoroșii vostri confrați din tot Ardealul, asociind la cultul limbei și al legei strămoșești cultul iubirei de neam, ați fost, sunteți și veți rămâneà razimul apărării individualității noastre etnice!

Fiți bineveniți între noi!“

Manifestații antigrecești.

Dumineca trecută au ținut Bulgarii din *Rusciuc* un mare meeting de protestare împotriva Grecilor. Au fost de față peste zece mii oameni. Au ținut vorbiri un advocat și un medic. Pe urmă au pornit manifestanții în urale cutreierând stradele. S'au năpustit asupra edificiilor grecești și le-au devastat. Astfel au devastat o ca-

---

mântat și mulți au alergat la Pavel și s'au botezat.

Vindecarea unui olog din naștere. Ajungând la *Listra* împreună cu Varnava, și propoveduind evangelia au aflat pe un olog din naștere. *Pe acest olog sfântul apostol Pavel l-a vindecat cu numele lui Christos.* Iar poporul văzând pe cel olog că umblă și sare voios, fiind deplin sănătos, numai după cuvântul apostolului, se minunà așa de mult, că a început să strige: „Dumnezeii, asemănându-se oamenilor s'au pogorât la noi, și zicând, că Varnava este *Joe*, iar Pavel este *Mercur*, *au încercat să le aducă jertfe, ca unor Dumnezei,* dupăcum am spus mai sus.

3. *Alungarea duhului pitonicesc.* In cetatea *Filipi* era o slujnică stăpânită de un duh rău, numit *duh pitonicesc*, care o făceà să ghâcească și după care stăpânul ei aveà bun câștig. Această slujnică de câte-ori întâlnià pe sf. apostol și pe soții lui, strigà: *Acești oameni sunt slugile lui Dzeu celui de sus; ei ne vestesc calea mântuirii.* Mai la urmă sf. Pavel întorcându-se spre dânsa, cu cuvântul a scos din ea duhul cel necurat, făcându-o sănătoasă. Iar stăpânii ei, văzând că și-au perdut nădejdea câștigului, au prins pe Pavel și pe Sila și i-a dus înaintea judecătorilor, cari pentru aceasta i-au bătut cu vergi și i-au băgat în temniță.

4. *Deschiderea temniței și deslegarea legăturilor.* Fiind închiși în temniță cu picioarele în butuci, pentrucă alungaseră pe duhul cel necurat din slujnică, pe la miezul nopții, pe când amândoi apostolii, adecă Pavel și Sila, se rugau *fără de veste s'a cutremurat temnița și s'au deschis ușile și li-s'au deslegat legăturile.*

Acest lucru văzându-l străjarul temniței a crezut în Christos și, ducând pe apostoli la casa sa, le-a spălat ranele și i-a ospătat, apoi a primit dela ei sfântul botez.

5. *Invierea unui mort.* In orașul *Troada*, într'o seară apostolul Pavel a ținut o lungă cuvântare de învățătură celorce veniseră la dânsul. Ei se aflau într'o casă mare în rândul al treilea. La acea adunare venise și un tinăr cu numele Eotih. Acest tinăr șezând în fereastră, într'un târziu s'a îngreunat de somn și a căzut afară. *Ieșind oamenii să-l vadă, l-au găsit mort. Iar sfântul apostol cu numele lui Christos l-a înviat.*

6. *Mușcătura de viperă.* In călătoria spre Roma, când la Milet s'a sfărâmat corabia și Pavel cu soții săi au scăpat înotând ajungând la mal plini de frig și-au făcut foc din vreascuri și se încălziau. Spre groaza tuturor o viperă sare și se prinde cu gura de mâna lui Pavel. Păgânii, cari erau de față, văzând înfricoșatul șerpe acățat de mâna sfântului apostol, ziceau unii către alții: Cu adevărat, omul acesta este un ucigaș, pe care așa de cumplit îl pedepsesc Dzeii, acum dupăce l-au scăpat de înec. *Iar Pavel scuturând vipera în foc, nici un rău n'a pătimit de rana și de veninul ei.* Soții lui Pavel însă așteptau îngroziți să-l vadă că se umflă și de năprasnă cade mort. Și așteptând zadarnic timp mai îndelungat și văzând că sfântul apostol a rămas neatins de veninul viperei și-au schimbat părerea și *păgânii ziceau că el este Dzeu însuși.*

7. *Vindecarea de friguri și de idropică.* După minunea cu mușcătura șerpelui pe Pavel l-a dus și l-a găzduit cu multă cinste *Poplie*, căpitanul Ostrovului. Tatăl acestui Poplie zăcea greu bolnav de friguri și de idropică. *Pe acesta văzându-l apostolul l-a făcut sănătos prin rugăciunea sa și prin punerea mânilor sale peste dânsul.* Auzind mulțimea despre această minune, a alergat la Pavel cu bolnavii și cu neputincioșii săi și apostolul i-a vindecat.

8. *Scrisoarea de aur pe fruntea lui Pavel.* Când sf. apostol se aflà în Ispania, o femee de neam ales și bogată cu numele *Xantipa*, care auzise multe despre Pavel, doria ferbinte să-l vadă și ea și să-i audă minunata propoveduire. Deci a îndemnat cu stăruință pe bărbatul său *Prob*, ca să roage pe sfântul apostol să vină și la casa lor, unde ei să-l primească după cuviință. Apostolul a ascultat de rugarea lui Prob și a mers în casa acestuia. Și intrând în casa acestor fruntași, femeia a privit în fața lui și, o minune, a *văzut pe fruntea lui scrisoare cu slove de aur, în care se ceteà: Pavel apostolul lui Christos.* Aceasta văzându-o femeia a căzut la picioarele apostolului cu frică și cu bucurie, mărturisând că Christos este adevăratul Dumnezeu și cerând sfântul botez. Deci s'a botezat întâiu femeia, Xantipa, apoi bărbatul ei, Prob, cu întreagă casa sa. Mai apoi s'a botezat și mai marele cetății, cu numele *Filoteiu* și o mare mulțime de cetățeni.

9. *Basmalele și mahrama vrăjitorii.* Dar nu numai Pavel însuși făceà minuni cu cei bolnavi și cu duhurile necurate, ci și

fenea, un hotel, mai multe prăvălii şi case private. La magazinul „Luvru“ au scos toată marfa în stradă şi i-au dat foc. In urmă au atacat manifestanţii biserica grecească, arzându-i toate cărţile, icoanele etc., asemenea şi şcoala grec. Inaintea conzulatului a pretins mulţimea îndepărtarea steagului grecesc de pe edificiu şi n'a cedat nici armatei pănăce n'a fost de[illegible]rat drapelul grecesc. Numai cu greu s'a putut restabili ordinea fără vărsare de sânge. Seara s'a făcut manifestaţie cu torţe Papuba cauzată Grecilor se ridică la 300 mii lei.

*

Tot Dumineca s'au ţinut întruniri publice de protestare în contra Grecilor şi în alte oraşe ale Bulgariei, de ex. în Cărmobad, în Antialos şi altele. In *Antialos* şi-a dat întâlnire întreaga poporaţiune din acel ţinut. Sate întregi au venit pentru a luà parte la manifestaţie. Grecii, văzându-se ameninţaţi s'au înarmat şi au primit pe Bulgari cu pocnituri de puşcă. S'a născut apoi o bătaie straşnică între Greci şi Bulgari. Au rămas mulţi răniţi şi câţiva morţi şi dintre Greci şi dintre Bulgari. Bulgarii au îndreptat apoi atac asupra bisericei greceşti, în care tocmai se cântà doxologia. Grecii s'au apărat cu armele pe cari le aduseseră cu ei. Lupta a ţin[illegible] mai multe ore. Au rămas morţi din ambele părţi. In urmă s'a dat foc oraşului, care în mare parte a fost prefăcut în cenuşă.

In faţa acestor triste întâmplări o păşire energică din partea puterilor mari europene se impune. E timpul suprem, ca diplomaţia se ià măsurile cele mai severe pentru înfrânarea acestor fel de sălbătăcii, delăturând totodată şi *cauza* care le provoacă şi care e purtarea necorectă a elementului grecesc din Macedonia, provocător şi răsbunător faţă de toţi cari nu sunt Greci şi nu vreau să fie Greci. Bieţii Români au răbdat cu obicinuita lor indulgenţă insultele ce li-s'au adus din partea elenismului, dar Bulgarii sunt din altă stofă, cum se vede şi le dau acum de cap. Vor prinde minte? Datorinţa puterilor europene este *să-i silească* să se mai cuminţească, pentruca nu într'o bună dimineaţa să fie pusă în flacări întreaga parte de lume locuită de ei.

„Societatea pentru fond de teatru Român“.

După cum am fost anunţat, „Societatea pentru fond de teatru român“ îşi va ţineà în anul acesta Adunarea generală în *Lipova*, în zilele de 15/28 şi 16/29 August 1906.

Sunt invitaţi la această Adunare generală toţi membrii fundatori, pe viaţă, ordinari şi ajutători ai societăţii precum şi toţi binevoitorii ei şi sprijinitorii culturii româneşti.

Programul e următorul:

I. Ziua Primă: Marţi, în 15/28 August 1906.

1. Deschiderea adunărei generale, la 10 oare a. m.
2. Alegerea a doi notari pentru şedinţele adunării.
3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă precum şi a rapoartelor de cassă.
4. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
5. Alegerea unei comisiuni de 5 membri pentru cenzurarea rapoartelor de cassă şi a socotelilor.
6. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, cari, în înţelesul §-lui 5 din statutele societăţii, vor înscrie membri noi, fundatori, pe viaţă, ordinari şi ajutători, pentru societate.
7. Cetirea disertaţiunilor corăspunzătoare scopului societăţii, înştiinţate prezidentelui înainte de adunare.
8. Închiderea şedinţei.

II. Ziua a doua: Mercuri, în 16/29 August 1906.

1. Deschiderea şedinţei la oarele 10 a. m.
2. Cetirea procesului verbal al şedinţei precedente şi verificarea lui.
3. Raportul comisiunei pentru câştigarea de membri noi.
4. Raportul comisiunei însărcinate cu cenzurarea raportului cassarului.
5. Raportul comisiunii însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.
6. Determinarea locului, unde se va ţineà adunarea generală pentru a. 1907.
7- Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru verificarea procesului verbal din şedinţa a II a.
8. Închiderea adunării.

NOUTĂŢI.

Din cauza *sărbătorii regnicolare de Luni, ziua regelui* Sfântul Ştefan, *impusă prin lege, — numărul proxim al foii noastre apare Mercuri după ameazi.*

*

Inmormântarea lui Axente Severu. Rămăşiţele pământeşti ale decedatului *Axente Severu*, aşezate în sicriu, după un scurt serviciu săvârşit de prepositul din Blaj, ilustrul domn *I. M. Moldovan*, au fost duse Marţi la gara din Braşov, în sunetul muzicei orăşeneşti, unde de nou au fost cetite câteva ectenii şi apoi la oarele 4 şi jumătate sicriul a fost învagonat, şi cu trenul de noapte transportat la Blaj.

Aci sicriul a sosit noaptea la orele 2. Indată a fost ridicat dela gară şi cu cântări bisericeşti şi făclii dus la catedrala frumos iluminată. Dimineaţa la orele 7 s'a ţinut liturgie pentru răposatul, iar la 4 d. a. s'a făcut înmormântarea. A oficiat Excelenţa Sa metropolitul *Dr. Mihályi* cu număroasă azistenţă, canonici, protopopi, diaconi. Vorbirea funebrală a rostit-o preotul *Roşian*, iar la mormânt a vorbit deputatul dietal *Dr. St. C. Pop* şi advocatul *Dr. Gavril Tripon.*

Mormântul s'a făcut pe seama decedatului la biserica parohială din Blaj între al metropolitului *Şuluţiu* şi al lui *Cipariu* în faţa câmpului libertăţii.

*

Secretariul II al Asociaţiunii. In şedinţa de Marţi a comitetului central al „Asociaţiunii“ a fost ales secretar II dl *Octavian C. Tăslăuanu*, în locul secretarului dimisionat *Oct. Goga.*

*

Catedrală nouă se va clădi în Constanţa. Piatra fundamentală va fi aşezată Dumineca, luând parte la acest act doi ministri români, şi episcopul Dunării de jos.

*

Coperta „Luceafărului“. Numărul viitor al „Luceafărului“ după cum se ştie e dedicat M. S. regelui Carol al României din prilejul iubileului. Exemplarul care va fi prezentat regelui va fi un adevărat capd'operă. Coperta acestui număr a fost terminată în zilele acestea de dşoara *Hortensia Cosma* şi este o lucrare de o măiestrie desăvârşită atât ca pictură cât şi ca broderie. Exemplarul acesta va fi prezentat Măiestăţii Sale din partea domnului *Octavian Goga.*

*

Lueger primariul Vienei a trimis portretul său societăţii academice „Junimea“ din Cernăuţi în semn de multămită pentru frumoasa manifestaţie de simpatie ce i-a făcut studenţimea română din Cernăuţi cu prilejul trecerii sale spre Bucureşti.

*

Sălişteneele pe bină. Scriitoriul maghiar *Mikszáth* a scris o povestire despre Săliştence, sub titlul *„Szelistyei asszonyok“.* Doi scriitori germani dela Viena au împrumutat apoi sujetul şi l-au prelucrat ca text de operetă, sub titlul *„Das Weibendorf“.* Muzica a compus'o *Heller*, dela Viena, şi aşa opereta e gata şi 'şi aşteaptă prima reprezentare, care se va face la toamnă în Karl-theaterul dela Viena. Se va dà apoi şi în Berlin, München şi Leipzig, precum şi prin alte oraşe, fiindcă textul e interesant, iar muzica e frumoasă. Săliştencele ajung deci pe calea aceasta să fie cunoscute de întreaga lume cultă.

*

Inştiinţare. Ministrul de comerciu Kossuth a dat de curând un circular prin care încunoştinţează pe toţi abonaţii serviciului telefonic că de aci înainte în mod gratuit por fi luaţi numai odată în conspectul abonaţilor. Textul nu poate fi mai mare ca 70 litere. Cei ce doresc să fie luaţi de mai multe ori în acel conspect au să plătească după fiecare dată câte 6 cor Dacă textul trece de 70 litere se plăteşte după 35 litere încă 3 cor. Cei ce doresc să fie luaţi în conspect de mai multe ori tot în cinste, cum sânt autorităţile comunale etc, au să o ceară aceasta prin rugare dela ministru. Mai mult ca de trei ori nu poate beneficià nime de acest favor.

*

Monede romane. In Buzeu (România) au aflat nişte lucrători în pădurea Dumbrava îngropate în pământ 78 monede de argint de pe vremea împăratului Traian şi Decebal.

*

Academii de agricultură. Foaia oficioasă anunţă că începând cu anul 1906/7 şcoalele agronomice din Debreţin, Keszthely şi Cluj au fost ridicate la rangul de academii. Până acum ţara noastră aveà numai una la Magyar-Óvár.

*

† Antoniu Sujanszky, prepozit mare şi canonic în Strigoniu, unul din cei mai vrednici bărbaţi ai bisericei catolice a răposat în Strigoniu în vârstă de 91 ani.

*

Carne de câne. In Germania, în ţinutul Münich, a început să ia avânt deosebit consumaţia cărnii de câne. In ultimele patru luni ale anului 1905 au fost tăiaţi 2403 câni în toată Germania.

*

Premii pentru cai de prăsilă. Comisiunea pentru prăsila de cai a comitatului Sibiiu va împărţi *în 12 Sept. n* 19 premii pentru caii, cari vor fi expuşi în aceea zi în Sibiiu în piaţa veche a cailor. Se vor premià iepe de 4—12 cu mânzi, sănătoase şi apte pentru prăsilă (9 premii), mânze de trei ani cari promit prăsilă bună (4 premii), mânzi mai tineri, sub 3 ani, în toată privinţa escelenţi (6 premii). Caii trebue prezentaţi până dimineaţa la orele 7 şi jumătate. Taxe nu se solvesc. La zece oare va fi premiarea. Proprietarii trebue să dovedească dreptul de proprietar. Bani vor primì numai ţăranii, persoane mai avute vor primì diplome de laudă. Pe lângă premii se vor împărţi şi diplome: cl. I de aur, cl. II argint şi cl. III de bronz. La premiere vor fi admişi numai locuitorii comitatului Sibiiu. Premiile sânt în valoare de 20—70 coroane.

*

Patimă grecească. Metropolitul grec din Coritza (Macedonia) a refuzat să încuviinţeze căsătoria religioasă a flăcăului Costuri (albanez) din acel oraş, pe motivul că e bun prieten cu Românii şi nu voeşte să deà o declaraţie că este grec. Ne putând să se înţeleagă cu metropolitul Costuri s'a dus la Bucureşti spre a se căsători acolo. La gară i-s'a făcut o primire foarte entuziastă de membrii coloniei albaneze şi de un mare număr de Români macedoneni. El a primit număroase felicitări pentru frumoasa lui purtare. S'a decis să se stabilească în Bucureşti.

*

Jandarm sălbatic. Luni noaptea a înnebunit în apropierea oraşului Szabadka St. Kiss Kovács. In accesul de nebunie s'a sculat din pat, a luat puşca şi 120 patroane şi a plecat la câmp puşcând asupra tuturor vietăţilor ce îi veniau în cale. Astfel a puşcat 17 oameni, între cari trei au murit dejà, iar ceilalţi n'au speranţă de vindecare. Dimineaţa la 4 oare fiind dejà întreg jurul alarmat a plecat patrula să-'l caute şi la aflat în adăpostul unei căpiţe de fân. Nebunul a ridicat arma asupra lor, dar unul dintre jandarmi la prevenit lovindu-l cu o împuşcătură drept în inimă.

*

Sinuciderile. O statistică franceză spune că cele mai multe sinucideri le are Dania, apoi Francia, America; mai puţine Anglia şi Spania. Cele mai multe sinucideri le liferează bărbaţii. Intre o sută sunt abia 20—25 femei. Danezii de regulă se spânzură, Francezii se înneacă, Englezii se junghie, Spaniolii se aruncă în afunzimi grozave, iar între Nemţi e la modă sinuciderea cu gazuri. In Austria şi Italia are rol mai mare veninul şi revolverul. Cele mai puţine sinucideri le dau ţăranii, cele mai multe funcţionarii.

*

Iar pierdere. In luna Iunie au ieşit din ţara noastră 12573 persoane cu paşaport, dintre aceştia 8363 emigranţi. S'au întors în luna aceasta 2236 emigranţi. Se înregistrează deci o perdere de 6127, care trebue rehabilitată pe contul naşterilor. S'au născut 47 mii suflete şi au murit 34 mii. Subtrăgând deci şi morţii şi emigraţii rămâne un venit curat de *două mii* suflete, ceea ce e colosal de puţin pentru o ţară cu aproape 20 milioane locuitori.

Din public.*)

Mulţămită publică.

La reprezentaţia teatrală dată de tinerimea studioasă din Sebeşul Săsăsc în 12 August n. c. au incurs 147 cor. 48 fil., iar spesele au fost 119 cor. Rămâne venit curat 28 cor. 48 fil. care sumă s'a trimis direcţiunii gimnaziului din Brad. Au binevoit a suprasolvì următorii domni: Ioan Halalai not., Săscior 4 cor., Vasilie Aldea senator, Sebeş 3 cor. 40 fil. Petru Opincariu sen. proprietar, Sebeşel 2 cor. 80 fil., Nicolae Hinţa paroh, Sebeş 2 cor., Petru Cucuian paroh, Loman 2 cor., T. Iacoben locotenent, Viena 1 cor. 60 fil., Ioan Pataky paroh, Bergiu 1 cor. 20 fil., Ghiţă Tătar contabil, Sebeş 1 cor., Vasilie Cornea, Căpălna 1 cor., Alexandru Dobrescu stud. med. Sebeş 1 cor., Sergiu Medean protopresbiter, Sebeş 80 fil. Zevedeiu Mureşan paroh, Sebeş 80 fil. Petru Opincariu iun. proprietar, Sebeş 60 fil. şi N. N. 40 fil., cărora le aducem şi pe această cale mulţămită.

Sebeşul Săsăsc, 13 August 1906.

Avram Vintilă
stud.

Ioan Cuşiută
student.

Cărţi şi reviste.

„Cuvântare funebrală“ rostită la înmormântarea preotului din Ocna-sup. Ion Vinţeleriu de asesorul conzist. Dr. Ilie Miron Cristea Preţul 40 fileri.

*

„Albina“, nr. 43—44 cu un cuprins literar şi economic foarte bogat. Are articole de G. Coşbuc, S. Nădejde, o poezie de Maria Cioban etc.

Poşta redacţiei.

Dlui I. A în G. Lucrarea trimisă e bună, dar trimiţându-ni-se cu întârziere, nu o mai putem publica.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

---

[208] 1—3

Licitaţiune minuendă

pentru darea în întreprindere a zidirei unei magazii de cereale pe seama „Cassei de păstrare în Mercurea“, societate pe acţii, se va ţineà în *26 August* a. c. st. n. la 2 ore d. a. în localul institutului.

Preliminarul e statorit cu cor. 13,586·53 fără cărămidă, var şi năsip care le dă institutul. Licitanţii au a depune 5% vadiu dela preţul de strigare.

Planul, preliminarul şi condiţiunile de licitare se pot vedeà în oarele oficioase dela 7—12 ore a. m. în biroul institutului.

Oferte în scris, provăzute cu vadiul recerut se pot înaintà până la începerea licitaţiunei verbale şi pentru singuratici rami de lucrare.

Direcţiunea.

---

[207] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe baza încuviinţării venerabilului Consistor diecezan de dtto 4 Iulie 1906 st. v., Nr. 2584 B. ex. 1906 şi în conţelegere cu domnul protopresbiter tractual, prin aceasta se excrie licitaţiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericei gr. or. române din **Cacova** (Kákova, comitatul Caraş-Severin) pe ziua de **3/16 Septemvrie** 1906 la 3 ore d. a., în localităţile şcoalei din loc.

Preţul de exclamare este cor. 71 501·63.

Doritorii de a întreprinde acest lucru, au a depune vadiul de 10% în bani gata sau obligaţiuni de stat, înainte de începerea licitaţiunei.

Numai acei întreprinzători se vor admite la licitaţiune, cari sunt cualificaţi în arta zidirei şi vor dà revers comitetului parohial că cunosc pe deplin atât planul şi specificaţiunea de spese şi măsuri, precum şi condiţiunile de licitaţiune, cari până la ziua licitaţiunei se pot vedeà la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a preferì pe măestrii întreprinzători probaţi şi experţi, despre a căror prestaţiuni şi-au câştigat deplină convingere.

Dat din şedinţa comitetului parohial, ţinută în Cacova la 23 Iulie (5 Aug.) 1906.

Ioan Cioc
not. al comit. parohial

Stefan Lipovan
prezid. comit. par.

---

basmalele şi mahrama lui, cari puse peste cei bolnavi ori îndrăciţi, îi făceau şi ele sănătoşi. Aceste minuni văzându-le în Efes nişte Jidovi rătăciţi au îndrăznit să cheme şi ei numele Domnului Isus asupra celor îndrăciţi, zicând: „Jurămu-vă pe voi în numele lui Isus, pe care-l propovedueşte Pavel. I[illegible] duhurile cele rele au răspuns zicând: Ştim cine este Isus şi ştim cine e şi Pavel, dar voi cine sunteţi? Şi zicând aceasta *cel îndrăcit a sărit asupra Jidovilor acelora, a început a-i trântì, a-i bate şi a-i rănì, încât nenorociţii abia au scăpat goi din mânile lui.*

Şi s'a vestit aceasta în tot oraşul Efes şi frică mare a cuprins pe Jidovi şi pe păgâni, cari cu mulţimea primiră sfânta învăţătură propoveduită de apostolul Pavel. Iar vrăjitorii primind şi ei învăţătura apostolului, *şi-au adunat toate cărţile vrăjitoreşti preţuite în 50000 şi le-au ars înaintea tuturor ca dovadă că se lapădă de eresia lor şi primesc adevărul căruia se închină şi căruia ne închinăm şi noi fără făţărie acum şi pururea* [illegible] *în vecii vecilor. Amin.*

Simeon Popescu
protopresbiter.

RAPORTUL

direcțiunei „Tovărășiei agricole“ pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Szászsebes.

Către I. adunare generală ordinară.

Onorată adunare generală:

Schimbându-se statutele „Tovărășiei“ noastre, și lărgindu-i-se terenul de activitate, cu 1 Iulie 1905, „Tovărășia“ a întrat în eră nouă, de aceea anul expirat se poate numì primul an de gestiune.

In primul an de gestiune dela 1 Ianuarie, respective 1 Iulie 1905 până la 30 Iunie a. c., „Tovărășia“ și-a mărginit operațiunile sale: procurarea și manipularea cu uneltele și mașinele agricole, negoț cu lemne și cu vin și excompt In anul expirat „Tovărășia“ a mai procurat o mașină de secerat, și astfel în anul acesta a lucrat cu 2 (două) mașini de secerat. Alte mașini sau unelte agricole, în anul expirat, nu s'au procurat.

Datele pozitive, ce vi-le prezentăm mai la vale, pe baza bilanțului anual, dovedesc destul de clar, că operațiunile efeptuite au avut pentru însoțire profit material mulțămitor; dară a avut profit moral mai mare, căci însoțirea noastră a contribuit la desvoltarea și consolidarea afacerilor economiei locale, și la promovarea agriculturei raționale între economii nostri.

Cu 1 Iulie a. c. însoțirea a deschis și o prăvălie de bucate. Despre rentabilitatea acesteia însă vi-se va raportà numai la anul viitor. Cât am putut constatà din succesele începutului, suntem îndreptățiți a ne așteptà la frumoase succese.

Peste tot „Tovărășia“ are viitor strălucit, dacă va fi îmbrățișată în cercuri tot mai largi dacă se vor puteà vinde cât de multe părți fundamentale, în care direcțiune vom stăruì cu totdeadinsul.

Spre a se puteà înlesnì cumpărarea cuotelor, e cu scop, ca vinderea lor și în anul al doilea până la 30 Iunie 1907 să se vândă numai pe lângă prețul nominal de 50 coroane și 4 cor. spese de fundare pentru alte adause.

Dupăce în anul trecut 3 locuri de membri în direcțiune au rămas neîntregite, iar dintre cei aleși au renunțat 3, astfel sunt a se alege acuma în direcțiune 6 membri.

In comitetul de supraveghiare sunt a se mai alege 2 membri, căci în anul trecut s'au les numai 3.

Direcțiunea cu considerare la § 33 din statute, în ședința dela 26 Maiu 1905 a numit de director executiv al însoțirei pe Sergiu Medean; această numire conform §-lui 25 din statute este a se ratificà în adunarea generală

Atât directorul executiv, cât și ceialalți funcționari, angajați la afacerile însoțirei, în anul expirat au făcut serviciile în mod gratuit, ca să prindă însoțirea putere.

Despre operațiunile îndeplinite dela 1 Iulie 1905 — 30 Iunie 1906 expunem următoarele:

I. Mișcarea cassei: La 1 Ianuarie 1905 numărar	449·48
Intratele din 1 Ianuarie 1905 — 30 Iunie 1906	61,811 86
Suma	62,261·34
Eșite au fost	61,713 74
Numărar la 30 Iunie 1906	547·60
II. Excompt: In 1905/6 s'au excomptat cambii	6,190·—
Suma	6,190·—
S'au răscumpărat	2 140·—
Rămâne la 30 Iunie 1906	4.050·—
III. Debitori solvenți	2,187·96
IV. Avere în vin	1 891·08
V. Avere în producte	1 578·40
VI. Unelte agricole: La 1 Ianuarie 1905	1,470·53
Abscriere	272·93
La 30 Iunie 1906	1,197·60
VII. Mașina de îmblătit: La 1 Ianuarie 1905	5,567·44
20% abscriere	1,113·48
La 30 Iunie 1906	4,453 96
VIII. Activele și pasivele: Activele conform bilanțului	15,906·60
Pasivele	13,794·54
Profitul curat	2,112·06
IX. Profit și perderi: Venitele au fost	2,661·81
Spesele sunt	549·75
Profitul curat	2.112·06

Cu privire la împărțirea profitului curat propunem:

1. 20% fondului de rezervă suma de	422·41
2. 12% direcțiunei	223·24
3. 7% funcționariler	147·84
4. 5% comitetului	105·60
5. 4% scopuri filantropice	84·48
6. 10% dividendă după 6360·— cor.	636·—
7. Dotațiune Tovărășiei pentru asigurarea vitelor, Szászsebes	50·—
8. Remunerație comptabilului Iulian Üveges	50 —
9. Dotațiune extraordinară fondului de rezervă	382·49
Suma	2,112·06

După toate acestea Onorata adunare generală să binevoiască:

1. A primì acest raport și bilanțul ce-l prezentăm, precum și propunerea direcțiunei cu privire la împărțirea profitului curat și a statorì marca de prezență pe anul 1906/7.
2. A primì raportul comitetului de supraveghiare.
3. A da absolutoriu direcțiunei și comitetului de supraveghiare pentru gestiunea anului 1905/6.
4. A alege 6 membri în direcțiune pe 3 ani și 2 membri în comitetul de supraveghiare.
5. A ratificà numirea directorului executiv.
6. A hotărî asupra eventualelor propuneri, făcute conform dispozițiunilor din statute.

Szászsebes, la 9 August 1906. *Direcțiunea.*

Raportul comitetului de supraveghiare.

Subsemnatul comitet în decursul anului 1905/6 ne-am convins, că averea însoțirei se administrează corect; am revăzut încheierea anului 1905/6 și convinși fiind, că aceea este exactă, Vă rugăm:

1. Să binevoiți a aprobà bilanțul încheiat cu 30 Iunie 1906 n. cu un profit de cor. 2112·06 și a dà direcțiunei și comitetului de supraveghiare absolutoriul pentru anul de gestiune 1905/6.
2. Să binevoiți a primì propunerile direcțiunei referitoare la împărțirea profitului curat, la cari propuneri și noi ne alăturăm.

Szászsebes, la 9 August 1906.

Comitetul de supraveghiare
al însoțirei pentru agricultură, magazin și anticipațiuni „Tovărășia agricolă“ din Szászsebes.
Petru Androne m. p. *H. Bechtold* m. p. *George Fărcaș* m. p.

Convocare.

P. T. membrii însoțirei economice de magazin și anticipațiuni „Tovărășia agricolă“ din Szászsebes suut poftiți a luà parte, conform statutelor, la

I-a adunare generală ordinară,

care se va țineà Dumінecă în 26 August st. n. a. c. la 3 ore p. m. în localul însoțirii.

Obietele:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunei și bilanțul anual.
3. Raportul comitetului de supraveghiare.
4. Impărțirea profitului curat pe 1905/6.
5. Fixarea marcelor de prezență pe 1906/7.
6. Alegerea a 6 membri în direcțiune și anume, trei în urma abzicerei membrilor Ioan Tipeiu, Sergiu Medean și Zevedeiu Murășan și trei locuri vacante din anul trecut.
7. Alegerea a 2 membri în comitetul de supraveghiare.
8. Eventuale propuneri făcute în senzul statutelor.

Szászsebes, la 9 August 1906. *Direcțiunea.*

Contul bilanțului pe a. 1905—1906

ACTIVE	K f	PASIVE	K f
1. Numărar în cassă	547 60	1. Capitalul însoțit	6,360·—
2. Excompt	4,050·—	2. Fondul de rezervă	384 66
3. Debitori solvenți	2.187 96	3. Creditori	7,04·988
4. Producte	1,578·40	4. Profit curat pro 1905/1906	2 112·06
5. Vinuri	1 891 08		
6. Mașina de îmblătit	4,453·96		
7. Unelte agricole	1,197·60		
	15,906·60		15,906

Contul Perderilor și al Profitului

SPESE	K f	VENITE	K f
1. Perdere la unelte agricole	419·48	1. Venitul dela mașina de îmblătit	677·22
2. Spese de cancelarie	57·16	2. „ „ producte	11 06
3. Salare	12·—	3. „ „ lemne de foc	1,216 82
4. Amortizarea speselor de fundare	61·11	4 „ „ vinuri	264 69
5. Profitul curat pro 1905/1906	2,112·06	5. Proviziuni	225·44
		6. Interese de excompt	266·58
	2,661·81		2,661 81

Szászsebes, la 30 Innie 1906.
Sergiu Medean m. p.
director executiv.

Iulian Üveges m. p.
comptabil.

Direcțiunea:
Z. Murășan m. p. prezident. **A. David** m. p. **S. Roșu** m. p. **P. Opincariu** m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent, l-am aflat exact și în consonanță cu registrele însoțirii.

Szászsebes, la 9 August 1906.

Comitetul de supraveghiare:
H. Bechthold m. p. **P. Androne** m. p. **G. Farcaș** m. p.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.
Primește în condiții favorabile
☞ asigurări contra focului și esplosiunilor,
☞ asigurări de viață și de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente și de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
• • • Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. • • •
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.
Informațiuni de la Direcțiune în Sibiiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari.
(271) 41—52

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 20—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.
Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote
ANTONIU NOVOTNY
în Timișoara-Fabric
se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 50—52
Clopotele găurite
o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

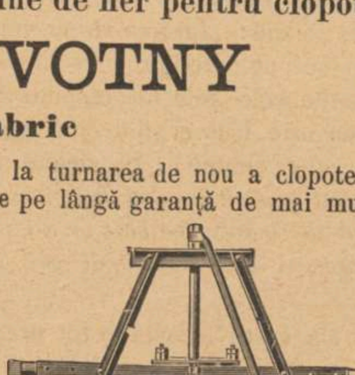

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 87 Sibiiu, Joi 10/23 August 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nu ne maghiarizăm!

Sibiiu, 22 August n.

Ceice mai vorbesc și scriu și acuma, după o convingătoare experiență negativă, făcută în curs de aproape 40 de ani, despre posibilitatea maghiarizării țării, (și sunt încă mulți de aceștia) se dau de gol, că nu cunosc absolut deloc chestia în care țin să-și spună cuvântul, nu cunosc naționalitățile nemaghiare, elementele, jertfele alese pentru a fi desnaționalizate, și nu cunosc nici chiar naționalitatea maghiară, chemată să săvârșească această mare operă, pentrucă dacă ar cunoaște-o bine, ar ștì că-i cer un lucru cu desăvârșire imposibil, un lucru pe care naționalitatea maghiară *nu-l poate face.*

Chestia maghiarizării e o chestie de existență pentru milioane de cetățeni, și anume, a existenței lor *naționale*, ca individualități politice, alcătuitoare de stat. Pentrucă oricât de mult să se accentueze din partea politicei maghiare, că în statul acesta nu există decât o singură națiune politică, cea maghiară, naționalitățile nemaghiare există și ele, ca popoare separate, fiecare pentru sine, cu limba sa, cu trecutul său, cu datinile sale și cu aspirațiunile sale naționale, și nici guvernul, nici parlamentul, nici altă putere lumească nu le poate face neexistente.

Iar dacă există, ele așa vreau să și rămână, până în viitorul cel mai îndepărtat, popoare cu individualitate proprie *națională*. E datorința lor să o facă aceasta, datorință dictată de legile conservării proprii, obligătoare nu numai pentru individ, ci și pentru popoare cu conștiință de sine. Și energia cu care naționalitățile nemaghiare din patria aceasta s'au opus până acuma tuturor încercărilor de maghiarizare, e dovadă destul de eclatantă, că popoarele menite de a fi contopite în rassa maghiară au o conștiință bine desvoltată și nu sunt aplicate să renunțe cu nici un preț la naționalitatea lor și la dreptul lor de a existà și mai departe, ca popoare independente în limbă, credință și în obiceiuri.

Ceice vreau să maghiarizeze întreaga țară, nu găsesc deci în țară materialul trebuincios, care s'ar lăsà să fie maghiarizat. N'au pe cine să maghiarizeze. Dar n'au nici *putința* de a maghiarizà. Căci poporul care are intențiunea să se întărească și înmulțască cu alte elemente străine, trebue întâiu de toate să precumpănească bine pe celelalte cu *numărul,* și mai presus de toate trebue să le precumpănească bine pe toate celelalte cu *cultura*, cu inteligența. Și chiar nici în cazul acesta azi nu mai merge cu amalgamizarea, cu desnaționalizarea, dupăcum vedem din celece se întâmplă cu Polonii din Germania, cari față de Nemți sunt numai o mână de oameni, și Nemții au și o cultură superioară, dar totuș nu se prefac în Nemți Polonii, ci rămân Poloni ca mai nainte, cu toate că Germania a cheltuit sumedenie de milioane pentru contopirea lor în rassa germană.

Și ce nu pot face cei din Germania cu Polonii, nu vor puteà face niciodată nici Maghiarii cu celelalte naționalități din patrie, pe cari nu le întrec cu numărul, și nu le întrec cu *cultura*.

Nu vrem să detragem nimica din meritul ce-l are națiunea maghiară ca propagatoare a culturii, dar cutezăm să afirmăm, că cultura românească face atâta cât cultura maghiară. Stăm și noi, Românii, luați în totalitate, pe o treaptă culturală cam egală cu cea maghiară. Și cam tot așa și celelalte naționalități, dintre cari naționalitatea germană ne întrece chiar pe toate, cuvenindu-i-se ei locul de frunte.

Chiar și după legile naturii, cari sunt vecinice și neschimbăcioase, corpurile mari atrag pe cele mici, râurile mici se scurg în cele mari, iar nu întors. Ar fi deci timpul, ca din politica maghiară să fie abandonată pentru totdeauna ideea maghiarizării țării, cu desăvârșire nerealizabilă, și în locul ei să fie acceptată ideea *mulțămirii* popoarelor nemaghiare din patria aceasta, pentruca să aibă toate motiv să se însuflețească și să se lupte cu Maghiarii împreună, umăr la umăr, pentru înflorirea, fericirea și *independența* țării. Argumentarea ce ni-se dă de multeori, că dacă ni-se acordă drepturile pe cari le cerem, vom începe să gravităm în afară, — ori să gravităm *și mai mult* în afară, pentrucă vezi Doamne și acuma gravităm, — e foarte nelogică. Cochetarea cu cei din afară poate să fie o urmare firească numai a neîndreptățirii, a asupririi, dar la nici un caz nu a mulțămirii noastre, — pentru că cel mulțămit cu soartea, nu dorește niciodată altă soarte necunoscută, — fie individ, fie popor întreg.

Din despărțămintele „Asociațiunei“.

Adunarea generală a despărțământului Deva ținută în Biscarea.

— 14 August n.

Cu multă bucurie constat, că adunarea despărțământului *Deva* al „Asociațiunei“ ținută în *Biscarea* la 12 August n. c. a decurs nu numai într'o ordine exemplară, ci considerând starea poporului, care a trecut prin multe calamități, mai ales prin seceta din anii precedenți, a avut totuși și un rezultat material mulțămitor.

Nu pot trece cu vederea să nu fac observare acelora, cari fără motive juste resping inzistența comitetului de a se ținea întruna sau altă comună adunările generale anuale. Pas greșit trebue să numesc această purcedere, când membrii comitetului, eventual și alții contribue dupăcum e știut mai intensiv la deslegarea problemei de a face poporul accesibil pentru stări normale, pentru stări de a-l luminà și pentru de-ai înlesni existența.

Pe lângă aceasta mai ocură și împrejurarea, că venind poporul cu oameni inteligenți în contact, ușurează conziderabil deslegarea chiar și a unor chestii bisericești-școlare. Un inteligent conștiențios nu va strică, el va zidì, va întărì cetatea care se va vedeà amenințată.

Rău deci, ba chiar în detrimentul propriu și-a explicat unul chestia, când la întrebarea pusă, dacă voește să se țină în comuna sa adunarea, a ajuns involuntar în poziția penibilă de a respinge propunerea.

In liniamente scurte fac și eu un mic raport.

Imediat după terminarea sfintei liturgii ședința se deschide și se face obișnuita salutare. Notarul comitetului domnul *Dr. Iustin Pop*, cetește în urmă raportul său, care e o lucrare făcută cu multă măiestrie și care și fù acoperită cu frenetice aplauze.

Membrul din comisiunea de censurare, domnul *Francisc Hossu*, făcându-i elogiile cuvenite, propune și se primește, ca acela să se trimită comitetului central pentru a-l publicà în foaia oficioasă.

Se purcede, după ordinea stabilită, la înscrierea membrilor, în urma căreia *Dr. Iustin Pop* depunând 200 cor. se face membru fundator, iar cei ordinari, cum și alții noi solvesc taxele.

Nu de puțin interes e și ce urmează. Unul dintre membrii adunării în cuvinte blânde și alese învită pe primarul comunei, Gheorghe Măgurean jun., să se facă membru ajutător, care fără multă vorbă și fără multă șovăire primește angajamentul. Imediat după aceasta urmează și bătrânul său tată, după care se îmbulzesc țăranii care de care să depună obolul lor, câte o coroană, pe altarul de jertfă.

De notat, că la această adunare fiind prezenți și unii din comunele vecine, din colonia Simeria, Tâmpa, Uroiu și

---

FOIȘOARĂ.

I. P. Toussaint: Mântuește-ți sufletul!

Predici pentru misiuni, traduse de membrii soc. de lectură „Inocențiu M. Clain“, Blaj, 1906.

Cuvântări bisericești de acele, cari pot fi rostite cu deopotrivă folos Românilor din câte țări i-au resfirat veacuri de nedreptate, locuitorilor din ostroavele cu sălbătăciuni minunate, sămănate în apele ce spală țărmii Australiei și închirciților Eschimoși cu părul numai chiciură, predici ținute în vechea gamă sentimentală menită să cutremure cu înfiorări zguduitoare în fața păcatului de moarte, să trezească tainici adieri mângăitoare la apropierea morții celui drept, menită să smulgă țipete de durere la descrierea grozăviilor din iad sau accente de admirație pentru înțelepciunea . . : papei Benedict al XI-lea, — cărți, deci, cari cuprind cuvântări de acestea, am avut și avem peste cap. Am avut și mai mult: cine a cetit „semințele din agrul lui Christos“ ale răposatului *Boiu*, cine cunoaște predicile și învățăturile lui *P. Maior*, acela știe și despre altfel de mișcări ale inimii, mai intime, produse de înfățișarea în icoane ce-s ale noastre și în graiul ce ne străbate fundul sufletului, a ideilor, a sentimentelor ce ne agită mai adesea. Sunt părți rare de tot acestea ce e drept, dar

„Mult rău o faptă bună în ceruri cumpănește“.

Așteptăm acum să ne sosească altfel de predici, cari să ne umple mintea și inima. Căci „dacă ritualul, vestmântul, rugăciunea nu se pot schimbà, nu e tot așa și cu predica. Ea e slobodă — ba chiar trebue, dacă vrea să fie mișcătoare și să aducă folos, — să răscolească tot sufletul omului de astăzi, să se întindă asupra tuturor împrejurărilor lui și să-i atingă toate idealele“. (*N. Iorga, „Sămănătorul“ an. al IV-lea, vol. al V-lea p. 458*).[1]

Traduceri avem și mai puține. Aici nici nu te poți gândì numai la Ardeal, căci groaznica schilodire a predicilor lui *Masillon* de nu știu care preot din jurul Gherlei nu poate fi botezată *traducere* nici în înțelesul slab al cuvântului. Rămâne prin urmare să se amintească încercarea de a îmbrăcà în limba noastră învățăturile sfântului *Ion Gură-de-aur*, după culegerea lui *Hefele* (alte traduceri din acest clasic bisericesc sunt din jurul lui 1830, mi-se pare, dar nu se pot cetì decât cu mare greutate din cauza cirilelor încurcate), și traducerea care poate fi cu folos în mânile oricui din *Ilie Miniat.* Vorbesc numai despre celebrități.

Astăzi primim pe 580 pagini, alte 49 predici. după *I. P. Toussaint*, care nu-i celebru și una — nu se știe de cine — despre „valoarea și frumseța grației“ (pp. 547—558). Deci volumul are cu totul 591 de pagini mari. Și, trebue să adaug cu durere, foarte *reci*. Pe lângă felul cum sunt alcătuite predicile acestea pentru misiuni, cu mărunte întrebări ce nu se mai sfârșesc (într'un pasagiu de 9 șire sunt 6 semne de întrebare, iar să se fi pus toate ar fi eșit 11), cu exclamări dese, cu o exagerare, care-ți face rău, a sincerității în credință, încât se poate luà ușor și drept simularea aproape desăvârșită a acestei sincerități, — pe lângă toate lucrurile acestea, cari obosesc pe cetitor ca și pe cel ce le ascultă, mai sunt subiecte de felul acestora: sufletele din purgator, biserica cea adevărată (apuseană, bine înțeles), judecata particulară. sau oricare altul în patru din cinci părți. Acestea nu ne pot încălzì: chiar și *iadul* (72 pag.) cu vălvătăile-i vecinice m'a lăsat rece.

Privite dintr'alt punct de vedere, curat teologic, predicile acestea au două greșeli mari. Intâia și cea mai însemnată e căutarea de a îngrozì, punerea fricei ca motiv de căpetenie al faptelor omenești. Pe când oricine știe acest adevăr banal de elementar: religia creștină e religia dragostei. Mă gândesc la frumoasa, la adevărata întrupare a principiilor acestora amândouă în atmosfera morală superioară, care ne a adus-o „Quo vadis?“. Preotul Crispus, cu vecinice mustrări, cu zugrăvirea celor mai înfricoșate chinuri ce le vor suferì păcătoșii cu osândirea, chiar a unei porniri bune, cum a fost dragostea dintre Vinicius și Lygia, cu blăstemele groaznice aruncate asupra păgânilor, — iar în mijlocul dispoziției sufletești desnădăjduite, create de acest aspru slujitor al Domnului, răsună dulce, blând, *cu iubire*, cuvintele apostolului: Pace vouă! Nu răzbunarea, Crispe, ci dragostea Mielului . . . . Vedeți, dragostea lui Christos, nu mânia lui Dzeu, dragostea oamenilor, nu groaza de o judecată, la ușa căreia nu străjuește mila. Și un om profan e convins de adevărul acesta și strigă: „Oameni ai lui Dumnezeu, curățiți omenirea de groaza iadurilor și faceți-o să se poată uità cu încredere spre cerul care e destul de sfânt“ . . . . . (*N. Iorga, Gândiri și sfaturi . . . p. 173*).

In predicele lui Toussaint nota generală aceasta e: groaza. S'ar puteà face, când ar fi de vre-un folos, — o interesantă psihologie a stilului acestui cuvântător, ca să se dovedească același lucru. Cuvintele, frazele, cari se repet mai des, foarte des, sunt acestea sau asemenea acestora: iad, foc mistuitor, mânie fără margini, aprindere, răzbunare, judecător neînduplecat, prăpastia întunerecului, patria durerilor și a desnădejdii, vaiete, tânguiri etc. etc. Ele sunt tenorul cărții „Mântuește-ți sufletul“. Explicarea o văd și în precumpănirea de care se bucură vechiul testament la acest autor.

A doua greșală, asemenea celei dintâi, e presărarea în multe locuri a acelor învățături eronate, cari au făcut ca biserica romană să fie, începând cu veacul al IX-lea, o mare greșală, o ruptură dureros de mare din biserica lui Cristos. „Biserica

---

[1] Despre „Păstorul sufletesc“ de *pie memorie* nu mai vorbesc: din revista aceasta n'a eșit pentru ceice legau bune nădejdi de apariția ei, decât siciriul numărului 1, ca să-i cuprindă cenușa oaselor arse pe rugul celorce curățesc viața românească.

Bampotoc, au contribuit și ei cu câte o coroană.

Dacă-mi revoc bine în memorie, s'a obținut o sumă de 260 cor. Pentru de a produce interes, aflu de necesară publicarea sumei obținute.

Domnul *Francisc Hossu* revoacă în memoria poporului cu profundă pietate și reverință meritele unui preot decedat în această comună, *Nistor Socaciu*, care atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel istoric, mult s'a distins. Scoate la iveală scrierile aceluia din 1848, pe cari le-a primit dela nepotul său *Alexandru Muntean*, și li-a trimes spre studiare dlui *Moldovan* din Cluj.

Atât poporul, cât și intiligența, după terminarea vorbirei, a rostit un pios: „D-zeu săl ierte!“

Cătră sfârșit se adresează nepotului său să-i eternizeze memoria prin un monument, prin o cruce mai corăspunzătoare.

N'a lipsit dela această adunare vrednicul bărbat, domnul *Vasilie C. Osvadă*, redactorul „*Tovărășiei*“, care din domeniul cunoștințelor sale multe picături folositoare a vărsat. A vorbit despre asocieri, despre valorizarea bucatelor, despre întrebuințarea articlelor produse de popor, presărând în frumoasa și eleganta sa vorbire populară și glume cari au produs mult haz.

Multă plăcere a produs vorbirea sa despre asigurarea vitelor, arătând că această ocupație formează un titlu, un element însemnat de existență. Făcând să înțeleagă modalitatea cum trebue să urmeze oamenii la înființarea aceleia, din gura multora se auzià: „Doamne ține-l, asta trebue să o facem!“

Exhauriându-se obiectele,[1] încheerea solemnă se face și apoi se cercetează expoziția de manufactură a femeilor române dela sate. Și aceasta, după espunerile competenților, a reușit în mod satisfăcător. De remarcat, că aceea a fost până seara târziu cercetată de multă lume străină din colonia Simeria. Aprețierile favorabile n'au lipsit. Vizitatori de însemnătate a avut între alții și pe marele proprietar dl Béla Tas, care a rămas încântat de dibăcia femeii române. „Imi place, — zice D-Sa cătră preotul local, — de Biscărenii mei!“

Intre obiectele expuse sunt unele de câte 50—60 ani. Pe lângă originalitatea lor, au fost cu destulă măiestrie confecționate. Un scriitor profund multe ar puteà scoate din dibăcia femeii române. N'a lipsit nici adunarea unor ornamente purtate de Români, cum și a unor scule.

Aranjarea de expoziții cu ocazia adunărilor e de-o necesitate binefăcătoare. După cum se știe femeile române țin lucrurile lor, din ambiție ca să nu aibă și altele, mai mult ascunse, le scot la iveală numai la diferite ocazii. Un rău deci acesta, care trebue delăturat și înlocuit cu emularea, care inevitabil va produce și mai mult progres îmbucurător.

După ameaz s'a produs corul sătesc mixt, cei mai mulți analfabeți. Din cauza că domnii s'au grăbit, numai două piese s'au putut executà. Văzând unul dintre domni pe tinerii noștri întro cunună atât de frumoasă a zis: „De aceștia nu mă tem că-i vor face Maghiari“. Preotul le spune, că toți aceștia, câți știu cetì și scrie, au ieșit din școala maghiară de stat din colonia Simeria!

Pe urmă dl *Francisc Hossu* împarte între tineri cărți de cetire.

Păstoriul.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Nr. 900/906. Prin aceasta convoc pre on. domni preoți, din tractul protoprezbiteral gr. or. Făgăraș, la conferință, pe Marți în 26 Sept. st. v. a. c., în biserica de aci, conformându-se fiecare întru toate cerculariului Preaveneratului Conzistoriu arhidiecezan, dto 4 Martie 1903 Nr. 2142 Bis. p. 7.

Programul:

1. La orele 8 a. m., utrenia, liturgia și predică. Vor slujì Nicolae Borzea protopop, cu parohii Vincențiu Grama, Nicolae Clonța, Spiridon Mardan și Ioan Capătă; iar predica ocazională o va ținea parohul Gheorghe Sglimbea.

2. După chemarea duhului sft., deschiderea ședinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

3. Discuție asupra modului cum s'a făcut serviciul în biserică și cum s'a predicat.

4. Tema, „Dezvoltarea și întărirea simțului religios în popor“ — este de a se pregătì de preoții Mihail Ganea, Dumitru Purece și Bărăscu.

5. Părintele Ioan Popița, David Chiujdea și Nicolae Aron să însărcinează cu compunerea unui plan cronolologic, cu toate obligămintele oficiale ale unui paroh în decursul unui an.

6. Părintele Iosif Cațaveiu, ca prezident al comitetului parohial, va conduce ședința comitetului parohial la finea anului, va examinà rațiociniul epitropiei, va compune proiectul de buget și proiectul de repartiție și lista parohienilor.

7. Părintele Alexandru Popa, va constituì și conduce sinodul parohial — va cenzurà rațiociniul și va rectificà lista membrilor sinodului parohial. Despre toate aceste se vor luà protocoale de formulare.

8. Defigerea locului pentru conferența viitoare.

9. Alegerea celor doi verificatori pentru protocolul conferinței și încheierea acesteia.

Făgăraș, în 2 August 1906.

Nicolae Borzea
protoprezbiter.

„Asociațiunea“.

Convocare.

Adunarea cercuală a despărțământului II. (Bran) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ se va ținea în anul acesta în școala centrală din *Bran*, Mercuri în 16/29 August la 2 ore p. m. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării prin prezident.

2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în prezent.

3. Raportul casarului și statorirea budgetului pe 1906/7.

4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului și înscrierea de membrii noi.

5. Alegerea a doi deputați pentru adunarea generală din Brașov.

6. Statorirea locului pentru viitoarea adunare cercuală.

7. Eventuale propuneri.

8. Prelegere poporală cu ajutorul skiopticonului prin dl *Aurel Ciortea* profesor la liceul din Brrașov.

9. Inchiderea adunării.

Rugăm cu tot respectul pe P. St. oaspeți ce se află în vilegiatură în Bran, apoi pe inteligența bräneană să ià parte la această adunare, iar în special rugăm pe onorații preoți și învățători brăneni a luà înșiși parte și a îndemnà cât mai mulți poporoni a se face membrii și a azistà la ședință.

Bran, în 6/19 August 1906.

Gheorghe Babeș *Nicolae Runceanu*
dir. despăr. *secret.*

*

Convocare.

Onorații membrii ai desp. XXVII. Cohalm al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului Român“ precum și toți binevoitorii și sprijinitorii acestui despărțământ se invită prin aceasta a participà la adunarea generală cercuală ce se va ținea în 15/28 August a. c. la 3 ore p. m. în sala hotelului Schlosser din *Cohalm* cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunărei generale.

2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa din anul expirat.

3. Raportul casarului.

4. Raportul bibliotecarului.

5. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea acestor rapoarte.

6. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.

7. Dizertații.

8. Alegerea a doi delegați la adunarea generală din Brașov.

9. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.

10. Propuneri.

11. La urmă dl învățător *Gheorghe Maican* va ținea o prolegere cu skiopticonul.

Cohalm, 17 Aug. 1906.

Ioan Bercan *Ieronim Buzéa*
dir. desp. *not. desp.*

AVIS.

„Onorații oaspeți cari doresc a luà parte la *adunarea generală a Asociațiunei* ce se va ținea anul acesta în Brașov, în zilele de 8/21 și 9/22 Septemvrie sunt rugați ca — pen- îngrijirca de cuartire — să se însinue la prezidentul comisiunei de încuartirare dl *Nicolae Bogdan*, profesor, strada Catarinei nr. 15, cel mult până în 28 Aug. (10 Sept.)

NOUTĂȚI.

Ziua nașterii Maiestății Sale a fost sărbătorită Sâmbăta trecută și aici în Sibiiu ca un praznic deosebit. Serviciul divin l-a săvârșit însuși Ex. Sa I. P. S. domn *Ioan Mețianu*, arhiepiscopul și metropolitul nostru, azistat de protos. *Dr Eus. Roșca*, de protopopul Sibiiului *Ioan Papiu*, de domnii asesori conzistoriali *Mateiu Voileanu* și *Dr. Ilie Miron Cristea* și de diaconul *Demetrie Câmpian*. In decursul liturgiei Ex. Sa a sfințit întru preot pe abs. de teol. *Nic. Vlad Stezar*, ales preot în Jina. La sfârșitul liturgiei Ex Sa a înălțat o rugăciune ferbinte la cer pentru sănătatea Maiestății Sale, iar poporul întreg a ascultat-o în genunchi.

Pe urmă a dat Ex. Sa o masă bogată, la care întâiu Ex. Sa și pe urmă dl director al „Albinei“ *Parteniu Cosma* au închinat în cuvinte alese întru sănătatea și îndelunga viețuire a Maiestății Sale.

*

Primirile la cursul clerical pentru seminarul arhidiecezan s'au făcut în ședința de Marți, 8 August a. c. a conzistorului arhidiecezan și s'au încuviințat cererile următorilor absolvenți din școalele

---

[1] Skiopticonul anunțat dela Orăștie n'a venit.

---

o formează creștinii cari cred învățăturile lui Isus și legile lui și recunosc pe papa de cap suprem al bisericii“ ... „La celelalte confesiuni, câte capete atâtea păreri despre articlii lor de credință, despre poruncile lor, tainele lor. Nici despre dzeirea lui Cristos nu sunt de o părere.... La aceștia nu putem afla Biserica cea adevărată a lui Dzeu“... Mai vreți? „Dumnezeu a dat infalibilitatea papilor dela Roma“ ... „Cine s'ar puteà îndoi că este purgator?“ Și iar papa, și iar Roma — căreia avem să-i mulțămim cu totului alt-ceva decât nefericirea, decât blăstămul sorții, care și fâlfâie stăruitor și tăzi negrele aripi purtătoare de amară deznădejde pentru vechii luptători.

Prin urmare ce aduce într'adevăr bun cartea aceasta? Aduce, în câteva predici, cum sunt cele despre datorințele diferiților membrii ai familiei, despre beție, despre păcatele limbii, și încă două-trei, unele idei, unele cunoștințe ce trebuesc întregite, *potrivite* după nevoile credincioșilor noștri, ca să putem dobândì o predică și de îndreptare și de învățătură. Aduce și unele asemănări vii, cari pot fi întrebuințate frumos în anume locuri. Cum ar fi, de pildă, următoarea: „Lacrimile se cheamă sângele sufletului. Dacă se rănește sufletul oarecui, și sufletul acesta nu e în stare să-'și stăpânească suferința și durerea, atunci curg lacrimile. Și câte lacrimi se varsă în chipul acesta! Inchipuiți-vă toate lacrimile ce se varsă pe pământ adunate la olaltă, așa e că ar trebuì să vedeți înaintea voastră un râu mare de lacrimi? Și priviți cum curge acest râu dealungul sutelor și miilor de ani dela o margine a lumii până la cealaltă“ ... — Și atât!

Incă un lucru se caută într'o carte de tălmăciri, mai ales când se 'ntâmplă să fie tradusă de tineri, străini din feliurite locuri, nevoiți să 'și facă studiile în mare parte sau toate la străini. Se caută o limbă aleasă, îngrijită, literară; se caută cunoștințe de gramatică și de ortografie românească. Iar când norocul vrea să iese o carte în cuibul, din care și-au luat zborul larg dragostea de limba noastră și studiile lui *Cipariu*, te ispitește tare gândul de mai sus.

In privința aceasta traducătorii ne spun în prefață, că „am fost conduși de dorința de-a ne apropià cât se poate mai tare de limba poporului“. Dorințe de-a face bine sunt, precum se știe, foarte bune, dar folositoare sunt numai faptele. Și, adăogând că o altă credință (tot atât de respectabilă, pe cât e vrednică de laudă dorința de mai sus) a traducătorilor, când au aflat cartea lui *Toussaint* „întru toate potrivită împrejurărilor între cari se află poporul nostru“ (că, vedeți Dvoastră, după asta se prăpădesc Românii: să afle câteceva, fie cât de puțin, despre „sfinții“ și „sfintele“ Catarina de Genua, Iosif de Lionezza, Vincențiu de Ferrara, Enric Suso și ceilalți din pomelnicul aflat de bun, probabil, de „conciliile“ vremii), că deci, această credință s'a dat de minciună, m'am trezit cu un fel de neîncredere și față de putința realizării dorinței traducătorilor. Aici ajunge un scurt conspect.

Limbă populară: onoruri, admoniere, aparțin, existență, intern, oferește (?), servesc (de două ori după olaltă și acolo, unde — ca la p. 6 — din alternarea cu *slujesc* numai câștigà puteà fraza în putere și frumsețe, — dacă le are pe aceste două), negleg, scandal, misiune. Și nici dintr'o singură predică nu sunt toate! La întâmplare mai spicuesc câteva: sacrileg, crudel (vai!), privilej, muribund, propus, firm, compete, sforțare ș. a. Când știm, că Fecioara „întru naștere *fecioria* a păzit“, cât de străin ne sună despre *verguria* Mariei. De bună seamă nici *abizurile* nu *corăspund seriozității* unei *promisiuni* (rămasă neeficace), cum e cea din prefață. Asta se cheamă: limbă a poporului.

Cunoștințe gramaticale: Scrierea de cele mai multe ori a reflexivului și pasivului *se* ca *să*: *să* nimicește, *să* află (în prefață și la p. 13: *se*), i-*să* tulbură etc. Diferite cazuri ale pronumelor personale sau de altfel, scrise cum urmează: î-mi, î-ți, î-și, î-l. Genetivul dela cuvântul biserică: „Zece porunci ale mai*cei* Bise*rice*“. Acelaș caz dela *boltă*: „podoaba bol*tei*“. — Formarea necorectă, după analogia verbului „lucrez“, a prezentului dela „dezmierd“ dezmier*dezi*, ș. a.

Greșeli de semantică, fraze improprii: a lucrà mântuirea sufletului (am aflat-o și în Boiu, tot așa de rău); afacerea mântuirii sufletului; scandal (în înțelesul: pricină de zminteală); răutatea păcatului e *nescrutată* (nepătrunsă) de mintea omenească; verbul a *devenì* e folosit cu rost și fără rost, — ca să nu amintesc și rătăciri specific blăjenești (plîntă).

Ori cât ai căutà, nu găsești în traducerile acestea limba duiosului poet dela „Sămănătorul“ și „Luceafărul“ *A. Seca* (Esca), nici stilul, ușor și curat în unele schițe din „Familia“ ale pseudonimului *Teodor Lazar* (Septimiu Popa).

In sfârșit, încă ceva ar fi trebuit să deà partea aceea a teologilor din Blaj, care a tradus „Mântuește-ți sufletul!“, și care — convinsă acum, cred, despre alegerea rea ce a făcut — puteà cheltuì cu folos banii plătiți pentru tipărirea acestei cărți, scoțând frumoasele scrisori ale mult talentatului *I. Agârbiceanu*. Ar fi trebuit să deà — fiindcă dela o vreme încoace se strigă atât în urechile trecătorilor terminul acesta — o explicare a „misiunilor“. Să se fi arătat cum s'a dezvoltat, din concurența ce le-o făceau catolicilor protestanții, obiceiul misiunilor, al misiunilor interne și externe, să fi căutat a îndreptățì încercarea de ale întroduce și la noi, — căci din câteva crâmpee publicate de nu știu care gazetă mai anii trecuți nu s'a putut dumerì, cu atât mai puțin lămurì, nimenea. Nici aceasta n'au făcut-o traducătorii.

„Unirea“ din Blaj, organul preoțimii unite, ar face un act de înaltă dreptate și ar dovedì o interesare deosebită pentru binele sufletesc al cetitorilor ei, dacă ar reproduce articolul acesta de frățească informație obiectivă și conștiincioasă, fiindcă dorim să se poată orientà întregul cler românesc dela noi.

Ion Duma-Paltin.

medii: Albu Romulus, din Curciu, Borzea Pavel, din Viștea-de-jos, Boticiu Avram, din Herțegani, Bratu Pantilimon, din Tilișca, Cibian Traian, din Techerău, Ciocan Romulus, din Valea-Sânt-Georgiu, Ciurea Ioachim, din Moeciul-de-jos, Comșa Pompiliu, din Zărnești. Constantinescu Ilariu, din Ighișdorful-rom., Crăciun Emilian, din Glâmboaca, Dordea Ioan, din Câmpeni, Gliga Vasiliu din Ibănești, Grama Constantin, din Râușor, Guguian Laurian, din Zărnești, Lador Gavriil, din Chiuești, Măgureanu Andreiu, din Fălcușa, Marcu Ioachim, din Beșineu, Mermezan Romulus, din Rapoltul mare, Moldovan Alexandru, din Turda, Monda Aurel, din B.-Bistrița, Nistor Teofil, din Glodghilești, Nistor Virgil, din Arpatac, Olariu Petru, din Branișca, Pastea Gavriil, din Sărata, Păcurariu Nicolae, din Deva, Perian Romulus, din Criștior, Piso Ilie, din Mohu, Plotogea Victor, din Tohanul-nou, Pop Ioan, din Brădești. Popa Ioan, din Șinca-nouă, Predoviciu Ioan, din Amnaș, Reit Sextil, din Poarta, Rău Aurel, din B.-Mijloceni, Stănescu Ioan, din Someș-rece, Stoica Alexandru, din Seliștioara, Todoran Nicolae, din Caila.

*

Oficeri români. Cu datul 18 August 1906 au fost numiți sublocotenenți în armata comună domnii *Eugen Cimpoca*, *Alexandru Poppu* și *Leonida Pop.*, absolvenți ai academiei militare dela Viena, apoi domnul *Valeriu Smeu*, absolvent al academiei tehnice militare.

*

Avansări în armată. Sâmbătă la ziua Măiestății Sale domnitorului nostru s'au făcut avansările obicinuite la școala de cadeți din Sibiiu. Intre cei avansați la gradul de locț. de oficeri sunt și următorii Românii: *Nic. Ceușan*, reg. 63 Bistrița, *Aug Foltin*, reg. 2 Sibiiu, *Virgil Cernea*, reg. 37 Oradea mare, *Valer Doctor*, reg. 31 Viena, *Stefan Stroia*, reg. 31 Alba-Iulia, *Stefan Crișan*, reg. 37 Oradea mare, *Eugen David*, reg. 61 Timișoara și *Stefan Gavrila*, bat. 23 de vânători în Trembovla (Bosnia).

*

Contribuire pentru biserica catedrală. Vasiliu Petrulea lui Istrate, epitrop din Fizeș-Sânpetru, (protopresbiteratul Ungurașului), care a participat și la actul sfințirei, a contribuit pentru zidirea bisericei catedrale suma de 20 cor. Tot pentru catedrală au contribuit *Stefan Proca* și *Bucur Armăsar*, din Râșnov, ambii câte 5 cor.

*

† **Baronul E. Krieghammer**, general de cavalerie, fost ministru comun de războiu, a decedat ieri Marți, în Ischl, în etate de 74 ani.

*

Circular înțelept. Protopopul Petru Serb din Beliu a dat de curând un circular către preoții săi să înalțe rugăciuni de mulțămită la cer pentru belșugul de bucate, pe care l-a avut poporul lor în acest an. Să stărue apoi fiecare ca poporul să înființeze fonduri de bucate sub aripa bisericii, iar unde sunt să îmbogățească aceste fonduri pentru ca oarecând din aceste să se plătească preotul și învățătorul, iar poporul să se ajute în ani neroditori.

*

Procese. Cetim în „Drapelul“ din Lugoj, că Vinerea trecută a fost zi deochiată la tribunalul de acolo. S'a pertractat procesul părintelui *Traian Gașpar* din Hezeriș pentrucă ar fi făcut agitație în biserică în preajma alegerilor dietale. A fost pedepsit la 10 zile închisoare de stat, 40 coroane amendă în bani, perderea drepturilor cetățenești pe 1 an și suportarea speselor de proces. Tot pe motivul agitării a fost acuzat preotul *Marian Groza* din Selbăgel. S'au dovedit o mulțime de neadevăruri și procurorul și-a retras acuza. Pertractarea procesului Hodoșenilor pusă tot pe această zi s'a amânat.

*

Procesul ministrului. După o pertractare de patru zile s'a sfârșit procesul ministrului de honvezi Iekelfalussy Vineri seara la 7 ore. Pe ministrul îl acuzase îngrijitorul moșiei sale, Kovács, pentru uzură de 166 cor., iar pe doamna ministrului ca proprietara moșiei pentru 700 cor. despăgubire. Vineri a fost ascultat ministrul și soția lui, precum și Kovács, de judecătorul Hoffer al cercului I.—III. din Budapesta. S'a constatat, că vinovatul este Kovács, care a cauzat multă pagubă în administrarea moșiei, iar procedura ministrului a fost corectă. Kovács a fost respins cu acuza și judecat la suportarea speselor de proces.

*

O catastrofă nouă. In șirul multelor catastrofe, ce au bântuit în anul acesta, un loc de frunte va ocupà și cea întâmplată Joi spre Vineri noaptea. Un cutremur grozav, asemenea celui din San-Francisco a zguduit ținutul Chile și Argentina din America-de-sud. Cutremurul a fost simțit de observatoarele din Londra, Paris, Berlin, Pesta și Hamburg. A doua zi a și venit știrea, că cutremurul a ruinat orașul Valparaizo, unul din cele mai mari orașe ale acelei țări; asemenea a ruinat și orășelul Mandoza din Argentina. Cutremurul a ținut câteva ciasuri și a zdruncinat orașul din temelie, încât cu adevărat n'a rămas piatră pe piatră. Asupra acestei uriașe grămezi de ruine s'a năpustit apoi un foc lacom, care încă și-a luat partea, iar pe de altă parte s'a revărsat și un potop de apă, zdrobindu-se toate conductele de apă. Au pierit și o mulțime de oameni. La prima căutare au fost aflați 400 de morți. Se crede, că numărul acestora e cu mult mai mare. Paguba cauzată de cutremur e uriașă. Dela catastrofa din San-Francisco nu s'a mai simțit nici un cutremur așa puternic ca acesta.

Toate legăturile telegrafice cu Europa s'au rupt afară de una singură cu Lissabon. Chiar și cu orașele Americei i-s'a rupt legătura. Focul a bântuit toată noaptea. Orașul întreg a fost pustiit.

Valparaizo a fost întemeiat în 1544 de Spanioli. In 1820 aveà șese mii locuitori, azi 150 mii. E în adăpostul unor munți pleșuvi 187 chlm., departe de Santiago, capitala Chilei. Aci e stațiunea de plecare a trenului pacific american. E centru comercial îndeosebi al Nemților și Englezilor. Are totodată și port de mare.

*

Alegerea dela M.-Oșorheiu. Marți a fost alegere de deputat în Murăș Oșorheiu în urma abzicerii deputatului ales în primăvară. Erau doi candidați: Szakács P. și Dr. Fenyvesi S. Corteșirile curgeau din greu. In favorul lui Szakács se pusese și prez. societății agricole, proprietarul S. Tordai. Intr'una din ședințele societății i-s'a primit propunerea și s'a decis că tot celce nu va votà cu Szakács să fie eschis din societate pentru totdeauna. Fenyvesi a prins de veste și telegrafice a dat de știre ministrului, care iarăși telegrafice a poruncit cercetare. In aceiași zi s'a și făcut investigarea și s'a adeverit faptul. Noaptea s'a și adus sentința: concluzul ședinței respective se *declară nimicit* și societatea se face *atentă*, că la caz de repețirea astorfel de fapte *nu-i eschisă* suspendarea ei. Oare ce s'ar fi întâmplat unei societăți românești în astfel de caz? Oare n'ar fi fost și aceasta tradare de patrie, pe care ar fi călărit ziarele unguresti în gura mare? Fiind însă vorba de căpătuiala unor jidani, chiar și autoritățile politice se uită printre degete. Ales a fost *Fennyvesi!*

*

Pentru altarul domnului. Parochianul *Vasilie Oțoiu l. Andreiu* aflător în Cleveland (N.-America), a dăruit bisericei din Aciliu (tr. Săliștei) un prapor în valoare de 120 cor. Primească credinciosul binefăcător și pe această cale cele mai sincere mulțumite, iar bunul Dzeu prin puterea darului său cel sfânt să-i răsplătească jertfa adusă, deschizându-i inima și pentru viitor pentru astfel de fapte creștinești. *Ioan Oțoiu*, paroh ortodox.

*

Hymen. Domnișoara *Veronica Purdean* și *Zoharie Manu*, absolvent de teologie, fidanțați.

— *Mărioara Zisu* și *Dr. Dionisie Stoica*, căsătoriți. Bușteni, 3 Aug. 1906.

*

Pentru o întreprindere de lemne se caută un *conducător* versat de lucrări, cu cauțiune de 3000 coroane. Ofertele cari vor aveà să conțină condițiile, le primește din prevenire institutul de credit și economii „*Albina*“ din Sibiiu.

*

Rugare. Onoratele oficii parohiale cari au primit apeluri pentru colectarea de oferte benevole pentru zidirea școalei gr. or. din filia *Viscri* în protopopiatul *Cohalm*, precum și toți stimații Domni preoți și învățători sunt rugați a reînapoià în timpul cel mai scurt coalele de colectă cu ori ce rezultat fie cât de modest, spre a se puteà face darea de samă și încheierea socotelilor referitoare la această afacere. Stena la 2/15 August 1906. Ieronim Buzea, paroh.

*

Doctoratul în drept încă nu e introdus în România. Licențiații în drept din București au ținut sfat și au hotărât să meargă o deputație la ministrul de culte Vlădescu și la rectorul univerzității și să ceară introducerea doctoratului la facultatea de drept din capitala țării.

*

Episcop arestat. Autoritățile turcești au arestat pe episcopul grec Vasilios din Anhialo, pentrucă a ațâțat pe Greci să tragă focuri asupra Bulgarilor și Românilor. Despre acesta se credeà, că a ars împreună cu palatul său, căruia i-au fost dat foc Bulgarii răzbunători. A fost aflat însă ascuns de furia acestora.

*

„Prutul“ este numele unui nou ziar ce va apare în curând la București și care se va pune în serviciul luptei naționale a Basarabenilor.

*

† **Livia Beșan n. Athanasievici**, soția dlui notar public regesc *Mihail Beșan*, din Lugoj, după grele suferințe Sâmbătă, la 7 ore seara a adormit în Domnul în anul 55 al vieții și 38 al căsătoriei celei mai fericite. Rămășițele pământești ale răposatei au fost așezate spre odihnă eternă, după ritul bisericei greco-orientale, din locuința de vară, Luni în 20 August la 5 ore d. m. în cimiteriul gr. ort. din Lugoj.

*

† **Ioan Găvruș**, rigorozant în drept a răposat la casa părintească din Satulung, după o boală îndelungată în frageda vârstă de 26 ani.

*

Bancă românească în Salonic s'a întrupat de curând cu un capital de un milion franci. Centrala acestei bănci e în București sub numirea „Banque de credit et de depots“. Banca are drept să-și deschidă filiale ori agenturi în ori ce oraș al Turciei și străinătății.

*

Anunț. Prelegerile în seminariul teologic și pedagogic din Arad se vor începe cu anul 1906/7 din 1 Septemvrie st. nou.

*

Trecere religioasă. Din Reșița vine știrea că 14 familii gr. cat. ar fi trecut la confesiunea gr. ort. din motivul, că episcopul din Lugoj n'a voit să le deà alt preot, căci cu cel actual de timp îndelungat erau oamenii tot nemulțămiți.

*

Șezători de cetire. In unele comune din România s'a format câte un comitet cu scopul de a organizà în toate Duminecile și sărbătorile „Șezători de cetire“ pentru luminarea poporului. N'ar strică întruparea acestei idei și pe la noi.

*

E eschisă insomnia, dacă se va purta crucea duplă electro- magnetica B. R.Nr. 86967, inventată de domnu Albert Müler, Budapesta, Vadász u. V. Nr. 42/V ceea-ce adeverește și scrisoarea următoare: Prea Stimate dle Müller: De curând am comandat la dvoastră crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 pe seama cumnatului meu Carol Weber, asupra căruia a avut un asemenea efect, că după o folosință de câteva zile bolnavul s'a simțit mult mai bine, respirația îi era mai regulată și isomnia a disparut cu totul. Văzând acest efect miraculos al crucii. Vă rog să trimiteți una și pentru mine și una pentru soția mea. Buderfalva, 29 Februarie 1903. Cu deosebită stimă Matei Schrei.

Viață socială.

Petrecere în Ludoșul-mare. Inteligința din Ludoșul-mare învită la petrecerea de vară împreunată cu cântări, declamări și teatru ce o va aranjà Marți, în 15/28 August 1906 (Sfânta Marie) în sala cea mare a școalei rom. din loc. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru biblioteca școlară din loc. Suprasolvirile marinimoase se vor cuità pe cale ziaristică.

*

Teatru în Avrig. Tinerimea română din Avrig învită la Producțiunea teatrală-declamatorică ce o va arangia în 15/28 August 1906 (sf. Marie) în sala hotelului comunal din loc. Inceputul la 8 ore sara. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuità publice. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice.

*

Petrecere în Daneș. Tinerimea studioasă română din Daneș învită la producțiunea declamatorică-teatrală ce se va aranjà Marți în 28 August st. v. 1906 (ziua de sfânta Mărie) în localul destinat spre acest scop. Inceputul precis la 7 ore seara. Prețul întrării: de persoană 1 cor., de familie à 3 persoane 2 cor. Venitul curat e destinat bibliotecei școlare. Suprasolvirile se vor cuità publice.

*

Petrecere în Vinț. Tinerimea română din Vințul-de-jos învită la petrecerea de vară, ce o va aranjà Marți în 28 Aug. n. 1906 (în ziua de Sânmăria-mare), în „Promenadă“, la caz de timp nefavorabil în sala hotelului la „Două piștoale“. Venitul curat este destinat pentru a ajutora orfanii alegătorilor căzuți la alegerile dietale din 1906. Suprasolvirile marinimoase se vor cuità pe cale ziaristică. Începutul la 6 ore p. m.

*

Concert în Pecica. Tinerimea română din Pecica aranjază la 29 August st. nou 1906, cu ocazia adunării generale a „Reuniunii învățătorilor români“ — în favorul și onoarea reuniunei concert împreunat cu petrecere de joc în ospătăria „Heller“. Începutul la 8 ore seara. Prețul de întrare de familie 5 cor., de persoană 2 cor., stat 1 cor. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuità publice. In pauză se vor juca „Bătuta“, „Călușerul“ și „Hora“.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La colecta intreprinsă prin apeluri pentru zidirea școalei noastre gr. or. din filia *Viscri* în protoprezbiteratul *Cohalm*, au binevoit a contribuì următorii Domni:

Maniu Lungu, paroh gr. or. în Rășinariu, 2 cor., din parohia Richișdorf în protop. Mediașului s'a colectat prin epitropul de acolo Emanuil Pețerea, suma de 5 cor. 05 fil., dela mai mulți credincioși de ai noștri gr. or., din parohia Vingard în protop. S.-Sebeș, s'a colectat de parohul Pompiliu Predoviciu, suma de 7 cor., dela mai mulți credincioși în bani și bucate în care sumă parohul amintit a contribuit cu 1 cor. Din parohia Sadu, s'a colectat prin parohul Ioan Popoviciu, suma de 13 cor. 28 fil., dela mai mulți credincioși în care sumă a contribuit proprietariul și comerciantul Ioan Tattu cu 10 cor., din parohia Tilișca în protop. Săliște, s'a colectat prin parohul Ioan Iosof, suma de 21 cor. 60 fil., și anume dela următorii Domni și corporațiuni: Biserica gr. or. 2 cor., Comuna politică, 3 cor., Petru Juga jun., paroh 1 cor., Valeriu Milea, notar, 2 cor., Ioan Bratu, învățător dir. 50 fil., Cornel Schiau, învățător, 50 fil., Vasile Juga-Mateiu, 1 cor., George Bratu 1 cor., Simion Rodean, 1 cor., Dtru Zeie 1 cor., German Igna, 50 fil., Pavel Banciu, 40 fil., Andreiu Floașiu, 1 cor., George Bratu 2 cor., Dela mai mulți contribuenți 2 cor. 70 fil., de tot 21 cor. 60 de fileri.

Din parohia Ohaba, în protop. Sas-Sebeș, s'a colectat de parohul I. Moldovan suma de 3 cor. 40 fil., în care parohul amintit a contribuit cu 40 fil., de tot s'a colectat și administrat suma de 52 cor. 33 fileri, care deocamdată s'a depus spre păstrare și fructificare la banca Economia din Cohalm.

Corporațiunilor colectanților, și tuturor contribuenților mă simt cu plăcere îndatorat în numele credincioșilor noștri gr. or. din filia Viscri ale exprimà sincera noastră mulțămită rugând pe bunul Dzeu ca tuturor dinariul depus pe altariul culturei noastre românești, să li-l reîntoarcă și răsplătească însutit și înmiit.

Viscri, la 2/15 August 1906.

In numele credincioșilor noștri gr. or.

Ieronim Buzea
paroh gr. or.

Cărți și reviste.

Spitalul, revistă medicală Nr. 14. redactată de un comitet de medici din România.

*

Amicul Tinerimei, Nr. 6—7. Cuprinde câteva articole asupra Expoziției, mai multe povești și narațiuni bune, precum și o interesantă povestire „basmul fulgerului“ pentru popularizarea științei.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

„Frățietatea“ institut de credit și economii, societate pe acții în Sadu.

Convocare.

Domnii, cari au subscris acții la înființindul institut de credit și economii „Frățietatea“ societate pe acții, sunt invitați prin aceasta în senzul § 154 al legii comerciale la

Adunarea generală constituantă,

care se va ținea Mercuri în 29 August 1906 st. n. la 3 ore p. m. în sala hotelului comunal din Sadu cu următoarea ordine de zi:

1. Constatarea acționarilor prezenți și a acțiunilor subscrise.
2. Deschiderea și constituirea adunării.
3. Raportul fundatorilor
4. Statorirea și asigurarea capitalului de acții prin subscrieri și plătiri.
5. Decisiune asupra înființării societății.
6. Stabilirea statutelor societății.
7. Alegerea comitetului de supraveghere.
8. Decisiune cu privire la responsabilitatea fundatorilor, stabilită în §-ul 152 al legii comerciale.

Conform §-ului 155 din legea comercială fiecare acțiune dă un vot, însă nici un acționar nu poate exercià mai mult de 10 voturi. Participarea la adunare se poate face sau în persoană sau prin plenipotențiați, cari însă trebue să fie acționari.

Sadu în 21 August 1906.

[213] 1—1 **Fundatorii.**

Nr. 396—1906 [211] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor: *a*) **de paroh în parohia de clasa III Cărăstău,** *b*) **de capelan în parohia Birtin,** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. despre întregirea venitelor preoțești. Capelanul are drept la jumătate din toate venitele preoțești.

Competenții au să-și aștearnă rugările la oficiul ppresbiteral concernent instruate în senzul legii.

Petițiunile întrate după expirarea terminului de concurs nu se vor luà în conziderare.

Petenții au să se prezenteze, după prealabila încunoștiințare a protoprezbiterului cu 8 zile înainte de terminul alegerei în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Brad, la 22 Iulie 1906.

Oficiul pprezbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasiliu Damian
protoprezbiter.

Nr. 485—1006 [212] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător din clasa I-ă dela școala confesională gr. or. din **Hălchiu**, protopresbiteratul Brașov se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Postul de învățător fiind împreunat cu cel de cantor, învățătorul ales va aveà a prestà și serviciul de cantor Dumineca și sărbătoarea și anume tot a doua săptămână.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt salar anual solvibil în 4 rate anuale decursive 600 cor. și pentru cuartir suma de 40 coroane. Venitele cantorale sunt: usufructul unui jugăr de pământ precum și $^1/_2$ din grădina școlară, iar venite laterale aproximativ 80 coroane.

Concurenții au să-și aștearnă rugările or instruite conform normelor în vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral competent și înainte de alegere a se prezentá poporului în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a și arătà dexteritatea în cântări și în tipic.

Celce se va pricepe la muzică instrumentală va fi preferit.

Hălchiu, în 2 August 1906.

Teofil Roșca
paroh, prez. com. parohial.

Văzut și aprobat.
Brașov, 15 August 1906.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 306—1906 [204] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învățător** din comuna **Drâmbariu** — conform ordinului Prea Ven. conzistor arhid. dtto 13 Iulie a. c. Nr. 5048 școl. — se escrie concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 600 cor. (400 din repartițiune și 200 coroane dela stat), cuartir și lemne.

Rugările se vor înaintà subscrisului oficiu în terminul indicat, îndatorat fiind cel ales, de a instruà copiii în cântările bisericești și a cântà cu ei la sf. liturgie; iar întrucât va fi posibil, candidații să se prezenteze, înainte de alegere, înaintea poporului, spre a face cunoștință cu el.

Alba-Iulia, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 417—1906 [205] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele **Bucium-Cerbu** și **Bucium-Isbita,** protoprezbiteratul Abrudului, pe baza ordinelor Ven. Conzistoriu din 26 și 27 Iulie a. c. Nrii 6307 și 6635 Școl., se escrie concurs din oficiu cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegreful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: Salar anual de 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflectà la aceste posturi vor subșterne cererile instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și se vor prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegerea, poporului, pentru a-'și arătà dexteritatea în tipic și cântările bisericești apoi vor notà în petițiune, dacă după anii de serviciu în alte comune pretind cuincuenale, ca comunele să se poată orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Abrud.

Abrud, 31 Iulie 1906.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 321—106 [206] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Brîznic,** salar 600 coroane, cuartir și lemne.
2. **Panc—Săliște,** salar în bani 480 coroane, în naturalii 120 coroane, cuartir și lemne.
3. **Lăpugiul-inferior—Ohaba,** post de învățător ambulant, salar 600 cor., cuartir și lemne.
4. **Roșcani,** salar 600 cor. cuartir și lemne.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petițiunea de concurs.

Concurenții au să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 31 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 317—1906 ppresb. [209] 1—3

Concurs oficial.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna bisericească Jîbert, protopresbiteratul tractului Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. salar anual și anume: 400 coroane prin repartiție dela popor și 200 cor. dela stat, cuartir și lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această școală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare din partea concurenților, se vor așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara, (Segesvár) în terminul deschis, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din loc, spre a-și arătà dexteritatea în cele rituale.

Cohalm, 5 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm.

Dimitrie Moldovan
protopresb. adm.

Nr. 459—1906. [198] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **învățător** din clasa I-ă dela școala confesională gr. or. din **Dârstele-Brașovului** protopresbiteratul **Brașov** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Postul pe învățător fiind împreunat cu cel de cantor. învățătorul ales va aveà a prestà și serviciul de cantor Dumineca, sărbătoarea și în zilele de lucru. Cu copiii de școală va formà cor și astfel va cântà la sf. liturghie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Ca salar anual: Din budgetul bisericei 460 cor., dela cantorat 140 cor. conform protocolului comitetului parohial din 23 Iulie a. c., cuartir natural, usufructul unei jumătăți din grădina școlară și un stângin de lemne pentru foc.

Adausele cuincuenale se vor computà numai dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Concurenții au să-și aștearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent și înainte de alegere a se prezentà poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a'și arătà dexteritatea în cântări și tipic. Cel ce se va pricepe și la muzica instrumentală va fi preferit.

Dârste în 23 Iulie 1906.

Pentru comitetul parohial:

Constantin I. Moarcasu
prezident al comitetului.

Daniil Martin
notarul com. parohial.

Văzut și aprobat.
Brașov în 27 Iulie 1906.

Vasilie Voina
protopresbiter.

Nr. 206—1906 [202] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericești de clasa III **Valea-verde** din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu în terminul cuvenit și se pot înfățișà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 204—1906 [201] 2—3.

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericești de cl. III **Gârda-de sus** cu filia **Neagra-de-sus** din protopresbiteratul Câmpenilor, în conțelegere cu comitetul parohial, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele necesare la subscrisul oficiu în terminul cuvenit și se pot înfățișà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà și a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 378—1906. (196) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post **învățătoresc** la școala elementară gr. or. rom. din **Zernești** protopresbiteratul **Bran,** prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pe lângă următoarele condițiuni:

Dela concurenți se cere să dovedească că au absolvat cel puțin 4 clase medii, și că au prescrise cualificațiune pedagogică. Intre egali vor aveà preferință ceice vor dovedì, că sunt capabili a constituì cor bisericesc în mai multe voci, pentru ceeace vor fi deosebit remunerați din partea bisericii.

Salarul anual este de 600 cor., pentru cuartir 120 cor. și pentru $^1/_4$ jugăr de pământ 12 cor.

Salarul se plătește în rate lunare sau trilunare anticipative.

Cuincuenalele à 100 cor. se socotesc numai după anii serviți la școala din Zernești.

Suplicele sunt a se adresà subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Zernești în 25 Iulie 1906

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial din Zernești.

Ioan Dan
admin. protopresb.

Nr. 421—1906. ppresb. [197] 2—3

Concurs.

Decretându-se prin venerabilul ordin conzistor al din 1 Februarie 1905, Nr. 811 Bis., filia **Felța,** de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică, conform veneratului ordin conzistorial dtto 7 Decemvrie 1905, Nr. 11,880 Bis, din nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădnă de pomi și de legumi.
2. Porțiunea canonică de 14$^1/_2$ jugăre pământ, parte arătură, parte fânaț, din cari 684 st. ☐ vie.
3. Simbria preoțească dela 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat.
4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.
5. Venitele stolare anuale cu 70 cor.
6. Dela tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținerea dela preot.

Concurenții își vor înaintà petițiunile cu toate documentele recerute de legile în vigoare, subsemnatului oficiu în terminul indicat și sunt datori a se prezentà înaintea alegătorilor în biserică conform prescriselor regulamentului pentru parohii. pentru a cântà, resp a celebrà și cuvântà.

Sighișoara 28 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr 267—1906 [199] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești,** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Boholț,** 2. **Fizeș Barbura,** 3. **Noșag,** cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir și lemne.

Concurenții au a-și înaintà suplicele instruite conform legii în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Având învățătorii din aceste comune a ținea strana, respective a cântà în biserică în Dumineci și sărbători și cu școlarii, concurenții au a se prezentà în respectivele biserici în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântările bisericești.

Deva, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

George Romanul
protopresbiter.

Concurs. [210] 1—1

La „*Cassa de păstrare (reuniune)*“ în Săliște este de a se ocupà cu *15 Sept. a. c. st. n.*, postul de *practicant* cu salar de cor. 720· , după un an de praxă cu salar de cor. 960 — și postul de *arhivar* cu salar anual de cor. 720· . La postul de practicant se admit numai tineri cu studii sistematic comerciale.

Reflectanții la aceste posturi sunt poftiți a-și înaintà cererile instruate cu documentele, din cari să reese cualificația teoretică și eventual și practică, ce o au, subsemnatei direcțiuni până la terminul indicat mai sus.

Săliște, 16 August 1906.

Direcțiunea
cassei de păstrare (reuniune).

---

[208] 2—2

Licitațiune minuendă

pentru darea în întreprindere a zidirei unei magazii de cereale pe seama „Cassei de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, se va ținea în *26 August* a. c. st. n. la 2 ore d. a. în localul institutului.

Preliminarul e statorit cu cor. 13,586·53 fără cărămidă, var și nășip care le dă institutul. Licitanții au a depune $5^0/_0$ vadiu dela prețul de strigare.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedeà în oarele oficioase dela 7—12 ore a. m. în biroul institutului.

Oferte în scris, provăzute cu vadiul recerut se pot înaintà până la începerea licitațiunei verbale și pentru singuratici rami de lucrare.

Direcțiunea.

---

[207] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza încuviințării venerabilului Conzistor diecezan de dtto 4 Iulie 1906 st. v., Nr. 2584 B. ex. 1906 și în conțelegere cu domnul protopresbiter tractual, prin aceasta se excrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericei gr. or. române din **Cacova** (Kákova, comitatul Caraș-Severin) pe ziua de **3/16 Septemvrie** 1906 la 3 ore d. a., în localitățile școalei din loc.

Prețul de exclamare este cor. 71 501·63.

Doritorii de a întreprinde acest lucru, au a depune vadiul de $10^0/_0$ în bani gata sau obligațiuni de stat înainte de începerea licitațiunei.

Numai acei întreprinzători se vor admite la licitațiune, cari sunt cualificați în arta zidirei și vor dà revers comitetului parohial că cunosc pe deplin atât planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune, cari până la ziua licitațiunei se pot vedeà la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a preferì pe măestrii întreprinzători probați și experți, despre a căror prestațiuni și-au câștigat deplină convingere.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Cacova la 23 Iulie (5 Aug) 1906.

Ioan Cioc not. al comit. parohial — **Stefan Lipovan** prezid. comit. par.

Invățăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băieți orfani se primesc cu toată întreținerea și îmbrăcămintea.

200 2—3

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 19—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul W. Lingner,
I. B. Misselbacher.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 88 Sibiiu, Sâmbătă 12/25 August 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Afirmări false.

Sibiiu, 24 August n.

Frații din regat urmăresc cu viu interes și cu durere de inimă luptele ce le purtăm noi pentru conservarea națională, pentru existența și pentru înaintarea noastră. Le suntem mulțămitori pentru aceasta; și chiar și faptul, că se amestecă uneori și în lucruri în cari n'ar trebuì să-și spună nici o părere, pentrucă fiind vorba de durerile noastre proprii, noi știm mai bine unde și cum avem să ne legăm, ca să simțim durerea mai puțin, — îl atribuim numai iubirii lor față de noi și dorinței de a ne vedeà mulțămiți și fericiți.

Ințelegem amestecul lor în politica noastră, dându-ne sfaturi câteodată că ce avem să facem sau ce să nu facem, și spunându-ne, că ce erà bine dacă făceam și ce nu e bine că n'am făcut.

Indeosebi, când într'o gazetă, când într'alta de dincolo, ni-se face imputare pentru ținerea cu atâta tenacitate la *drepturile istorice*, și mai ales pentru *refuzarea* ofertului ce afirmative ni s'ar fi făcut cândva din partea primului ministru-prezident ungar, după înființarea dualismului, din partea contelui *Andrássy*, de a primì 40—50 de locuri de deputați în dieta țării unguresti, ceeace, dacă nu făceam, adecă, dacă primeam ofertul, ni-se creà cu totul altă situație în țara ungurească, mai bună decât cea de astăzi.

Mai pe urmă în „*Secolul*“ din București s'a scris în senzul acesta, spunânduni-se următoarele:

> „A fost un timp când Românii ardeleni sugestionați de școala istorică n'au voit cu nici un preț să recunoască noua stare de lucruri creată după victoria prusiană de la Koniggraetz, de unde a urmat *dualismul austro-ungar*. Drept aceia unei situațiuni reale dânșii au opus *drepturi istorice*.
>
> Greșala a fost mare și a denotat, din partea celor cari au comis-o, o mare lipsă de tact politic.
>
> Dar s'a întâmplat, și ce s'a întâmplat nu se mai poate face ne-întâmplat.
>
> Frații noștri au suferit cu eroizm urmările greșelilor, de altmintrelea explicabile, și .. s'au retras pe un alt teren de activitate publică.
>
> Incet încet s'au organizat în consiliile județene (nu tocmai pe cât ar fi trebuit) și s'au pus pe desvoltarea și împuternicirea vieții lor economice, întemeind societăți de bănci populare al căror capital azi a trecut de 60 de milioane de coroane.
>
> Greșala teoriei lor *istorice* e deci întru-cât-va direasă, și ce lipsește pentru întreaga ei răscumpărare, e acum pe cale de a se îndreptà și ea.
>
> Cele 3,654,000 de Români transcarpatini au un număr respectabil de reprezentanți în parlamentul unguresc.
>
> Acolo în fața galeriei lumii cetitoare din statele civilizate dânșii expun păsurile unei fracțiuni din poporul român.
>
> Dacă n'ar fi fost odinioară pe la 1868, curentul istoric, în loc de 15 deputați *am fi putut avea 40—50 de deputați, pentru că 40—50 de locuri de deputați ne oferise contele Andrassy pe la începutul înființării dualismului*.
>
> Frații noștri au respins propunerea aceasta pornită dintr'o serioasă cunoaștere a împrejurărilor din lăuntrul unui stat în legătură cu ale altor state.
>
> Au greșit, au pătimit și s'au îndreptat.
>
> Aceste s'au petrecut acum 40 de ani“.

Confratele dela „*Secolul*“ e în mare rătăcire, când crede că într'adevăr așa s'au întâmplat lucrurile cum dânsul le expune. Dualismul austro-ungar nu a urmat din încăpăținarea Românilor, cari nu voiau să recunoască noua stare de lucruri, ci a urmat pentrucă altă scăpare nu erà pentru Austria, decât capitularea în fața Maghiarilor. Românii de fapt *au acceptat* noua stare de lucruri, în credința că se va ținea cont și de forțele lor. Au intrat în parlamentul din Pesta, în număr de 38, cu mandate primite dela alegătorii români, iar nu dela contele *Andrássy*, și numai dupăce s'au convins, că dela ei nu se cere alta decât supunere oarbă, renunțarea la naționalitate, au ieșit din parlament, iar ceice n'au eșit, au fost — *scoși*.

Da, în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, va să zică la începutul dualismului, aveam în dieta din Pesta *38 de deputați români*, prin urmare n'aveam nici o trebuință de ofertul contelui Andrássy, ca să primim din grația lui *40—50 mandate*. Și dacă în legea despre perfecționarea uniunii Ardealului cu Ungaria, votată în anul 1868, se primeà numai minimul cerut de acei Români din Ardeal, cari erau amici ai ideii de împăcare cu Ungurii, anume, extinderea legii electorale din Ungaria și asupra Ardealului, puteam să avem în sesiunea cea următoare chiar și 50 de deputați. Dar pentru Ardeal, tocmai la inzistențele contelui Andrássy a fost menținută legea electorală dela 1848, care ne făceà imposibilă intrarea în luptele electorale cu sorți de isbândă. De aceea Românii din Ardeal deja la alegerile din 1869 s'au pus în pasivitate, în urma hotărârilor luate din partea conferenței dela Mercurea, — nu pentrucă n'au recunoscut noua stare de lucruri, ci pentrucă nu mai puteau să aleagă Români.

Ofertul contelui Andrássy, dacă e să-l numim așa, a fost cu totul altul. Confratele dela „*Secolul*“ a auzit ceva despre el, dar n'a auzit bine. Contele Andrássy cereà dela Români, la începutul dualismului, aceea ce li se cere și astăzi, când dualizmul e în agonie, *să nu formeze partid separat*, ci să între în partidul său, în partidul guvernamental, în care caz le ținea rezervate vre-o 50—60 de locuri. Asta, va concede confratele dela „*Secolul*“ că e cu totul alta, nu ceeace înțelege d-sa. Și dacă Românii primeau acest ofert, se făceau vinovați de crima trădării de neam. Erà un act de umilire, fără nici un rezultat real, pentrucă ofertul contelui Andrássy erà făcut numai pentru scurtă vreme, cât a stat el în fruntea guvernului unguresc, căci urmașul său deja nu mai erà îndatorat să se țină de el. I-ar fi scos pe toți din dietă, dupăcum i-a și scos, pe ceice au mai rămas, năpraznicul — *Tisza Kálmán*, — și Românii erau și umiliți și păcăliți.

Am dorì deci să nu ni-se mai facă, din parte cam puțin competentă, mustrări pentru politica noastră, nici cea actuală, nici cea din trecut, și mai ales nu pentru ținerea noastră la *drepturile istorice*, cari pentru noi nu există decât în singura formă, că am fost *aici* la întemeierea statului ungar, *aici* suntem și *aici* vrem să rămânem, ca popor cu limbă proprie, cu naționalitate proprie, cu drept de desvoltare pe toate terenele. Cu atât mai puțin putem permite apoi, ca cu fabule ca cea despre ofertul contelui Andrássy să fie combătută politica noastră din trecut, care poate să fi fost în unele privințe greșită, dar onestă și românească a fost ea totdeauna, și consecuentă încă a fost, ceeace nu puteà să fie dacă nu țineam la *drepturile istorice*. Dar chiar rea de tot să fi fost, noi am făcut-o și pentru noi am făcut-o!

La Lipova.

Toate semnele arată, că zilele de 28 și 29 August n. în cari „*Societatea pentru fond de teatru român*“ își va țineà adunarea generală în Lipova, vor fi zile de sărbătoare națională pentru ceice vor participà

FOIȘOARĂ.

Inzula șerpilor.

De **Carmen Sylva.**

A fost odată un poet roman pe care îl chemà Ovidiu. El a scris multe istorii frumoase, și astăzi încă, după 1800 de ani, oamenii găsesc plăcere cetind ce a scris el, și până și în școli învață copiii să-l priceapă. De oare-ce Ovidiu trăià pe vremea împăratului August, se obicinuise cu bogăția și cu luxul. El erà bogat și foarte admirat, și scrise într'o liniște senină „Metamorfozele“ sale. Nimeni nu știe cam ce a putut să se întâmple, sau cu ce a supărat pe împărat, dar atât se știe numai că a fost exilat într'o țară, căreia îi zicea pe vremea aceia Moesia; țara asta de atunci încoace a fost în stăpânirea multor domni, până ce a ajuns în stăpânirea turcilor sub numele de Dobrogea. Dar regele Carol al României trecù Dunărea și o luă dela turci după ce îi bătù.

In Dobrogea e un oraș, care se chiamă Kiustendje sau Constanța, dar pe vremea Romanilor se chiemà Tomi. Acolo fù trimis Ovidiu în exil, foarte departe de Roma cea bogată, într'un loc pustiu pe țărmul Mărei Negre, unde nu cunoșteà un suflet măcar, ba unde nici oameni nu prea erau, ci numai nisip și mlaștini se întindeau cât vedeai cu ochii. Pe lângă aceasta și marea își rostogoleà valurile într'o vecinică monotonie și erà așa de întunecată și de posomorâtă, de parcă nu se oglindeà cerul întrânsa. Mai erau și neşte viscole de nici nu bănuise Romanul că sunt pe lumea asta undeva, iar vara o arșiță de soare de ți-se uscà gura.

In locul unde se află astăzi mărețul hotel europenesc „Carol“ și unde se plimbă de colo până colo femei frumos gătite, ascultând muzica militară care cântă ca în toate locurile de băi, pe acolo umblà bietul Ovidiu singur și trist.

Nimic nu-i înveseleà ochii; împrejur erau numai colibe făcute din pământ galben amestecat cu paie și ici colo câte un pom singuratec, care 'și întindeà crăcile uscate peste câte o mlaștină ce mirosea urât și câțiva oameni oacheși tare, a căror limbă nu o înțelegea. Isvoare cu apă limpede nu prea erau multe și poetul exilat învățase se prețuiască apa proaspătă mai mult decât prețuià înainte cele mai alese vinuri din pivnița sa.

Romanii cari se mai aflau pe acolo, erau oameni pe cari înainte nu i-ar fi onorat cu o vorbă sau cu o privire, slujbași cari erau învinovățiți de furt și osândiți și de sigur că nici n'ar fi putut s'o ducă acolo și că ar fi murit de marea lui măhnire, dacă n'ar fi avut o mângăiere. Ori ce om trebue să aibă o mângăiere pe lumea asta, măcar de ar fi numai o culegere de fluturi sau de peceți, o floare la fereastră, o pasăre, un câne, un șoricel ori un păianjen.

Ovidiu aveà un șerpe, un șerpe mic, drăguț de tot, care stà într'una încolăcit de gâtul său, de brațul său și ai cărui ochii mici îi povesteau minuni.

Am spus că el scrisese „Metamorfozele“; după părerea lui șarpele acela erà vre-o metamorfoză, vre-o schimbare, poate vre-o prințesă blestemată, o exilată ca și dânsul, și stà ceasuri întregi să se gândească de unde venise prințesa, cât de frumoasă trebue să fi fost și ce nenorocită erà mica, lucitoarea Colubra, cum îi zicea el. Intr'o zi pe când gândurile lui călătoriau astfel, se uità țintă spre mare, până ce i-se închiseră ochii și căzù într'un somn dulce. Atunci visă un vis minunat. Visă că serpele lui căpătase glas omenesc și îi șopteà blând la ureche:

— Aide, hai, vino cu mine la inzula dela gura Dunării, căreia îi zice inzula Șerpilor, și acolo să vezì metamorfoze!

Se deșteptă.

Șerpele stà liniștit în jurul gâtului său, parcă n'ar fi spus nimic. Adormì iar și Colubra îi șoptì iar:

— Hai la inzula Șerpilor, încredete în prietinul tău.

Poetul se deșteptă încă odată și se uită la micul, care stà tot așa de liniștit ca mai înainte după gâtul său și-l privià cu ochii cuminți.

Mai adormì încă odată, și pentru a treia oară îi zise șerpele:

— Hai cu mine, că n'ai să te căești.

De astă dată se deșteptă tocmai când ziceà Colubra cele din urmă cuvinte și când se uità la el cu așa băgare de seamă, cu o privire așa de pătrunzătoare, încât Ovidiu se gândi:

— De ce să nu mă duc să văd inzula Șerpilor? Mai urât ca aici n'are să fie, și o să fie o schimbare în viața mea, cea în care nici o schimbare nu se mai întâmplă; și dacă o fi să mă mânânce șerpii, m'or mâncà și asta e; atunci scap de nenorocirea care mă doboară.

Luă o luntre cu vâslași buni, luă de ale mâncării pentru câteva zile și pornì la adunare. Un comitet executiv, compus din domnii *Dr. A. Halit*, *Dr. A. Cioban*, *Dr. C. Misici*, *Dr. A. Bradean* şi *Dimitrie Roman*, a luat toate măsurile pentru executarea exactă a programei festivităţilor, care a fost stabilită astfel:

1. Luni, în 14/27 August:

a) primirea comitetului;

b) Luni la 8 ore p. m. seara de cunoştinţă în restaurantul „Regele Ungariei“.

2. Marţi, în 15/28 August:

a) la 9 ore a. m. serviciu divin în biserica gr. or. română din Lipova;

b) la 10 ore a. m. şedinţa I, în sala hotelului „Regele Ungariei“;

c) la 2 ore banchet la „Arhiducele Iosif“;

d) seara la 8 ore concert cu reprezentaţie teatrală în sala hotelului „Arhiducele Iosif“.

3. Mercuri, în 16/29 August:

a) la 9 ore a. m. şedinţa a II-a tot la „Regele Ungariei“;

b) Mercuri seara la 8 ore petrecere cu dans la „Arhiducele Iosif“.

4. Joi, în 17/30 August:

Eventuale excursiuni.

La concert îşi va dà concursul distinsa noastră cântăreaţă, domnişoara *Valeria Popp*, iar reprezentaţia teatrală se va dà cu concursul dlui *Zacharie Bârsan* şi a dnului *Aurel P. Bănuţiu*.

Indemnăm să participe toţi cei ce pot la această adunare generală, care promite a fi una din cele mai reuşite. Ceice se decid pentru participare, să se anunţe din vreme la domnul *Demetriu Roman* în *Maria-Radna*, pentru a li-se face rost de cuartire. La toate festivităţile va cântà muzica din *Abrud*, cea mai bună muzică românească.

Peregrinagiu la mănăstirea Hodoş-Bodrog.

— Raport special al „Tel. Rom.“ —

— 8 Aug. v.

In viaţa noastră bisericească de un şir de ani începând, să remarcă un fenomen chemat să umple de bucurie şi de nădejdi întăritoare inimile tuturora, pentru cari creşterea religioasă-morală, zidirea sufletească şi înălţarea poporului nostru credincios nu este numai o frază rentabilă pentru mulţămirea unor trufii deşerte, ci este o mare şi sfântă chestie de conştiinţă.

Fenomenul acesta conzistă în faptul, că mănăstirea Hodoş-Bodrog, singura mănăstire românească a metropoliei Românilor ortodoxi, a devenit de o vreme încoace pentru credincioşii din părţile bănăţene şi Ţara-Ungurească adevărat loc de închinare, loc de peregrinagiu care an de an cuprinde, mângăie şi întăreşte cu pânea cea cerească a sfaturilor evangelice, cu apa cea vie a credinţii religioase, mulţimi mari şi tot mai mari de creştini.

In fiecare an aceşti creştini buni, evlavioşi şi cu frica lui Dumnezeu, din apropiere ca şi din largi depărtări, mânaţi de credinţa lor îşi părăsesc casa, lucrurile şi toate ale lor, care-i leagă pe pământ şi purced în cântări duioase de psalmi şi de tropare, cale lungă până la sfânta mănăstire, ca să se înalţe pe o clipă cu inima şi cu cugetul spre cer.

Cetele cucernice întru început mai mici, în frunte cu un preot, un învăţător sau un cantor moşneag, se sporesc din sat în sat, iar la întrarea lor în mănăstire privitorul se găseşte în faţă cu o mare de capete descoperite şi de inimi deschise spre primirea cuvântului dumnezeesc.

Cel ce a văzut o asemenea procesiune, întrând în mânăstire în frunte cu preoţi îmbrăcaţi în odăjdiile sfinte, cu copii în stihare albe, purtând prapori şi cruci încununate cu flori şi ingânându-şi cântările cu dangătul duios şi primitor al clopotelor, a trebuit să se pătrunză de un fior mare şi adânc chiar şi dacă în viaţă nu şi-ar fi deschis buzele spre rugă.

Peregrinagiile la mânăstire încep încă din sfântul şi marele post al Păresimilor. Grupe mai însemnate de peregrinii se strâng din comunele mărginaşe — la Dumineca Stâlpărilor (Florii) şi la „Inălţarea Domnului“.

Toiul peregrinagiilor începe însă la praznicul „*Schimbării la faţă*“ (6 Aug. v.)

Astfel şi în anul acesta.

Incă în ajunul praznicului, spre ameazi, clopotniţa mănăstirii incepe să deà de ştire, că s'apropie peregrini. In grupuri mai mărunte sosiau credincioşi (mai ales femei) din comunele *Mândruloc*, *Sobotel*, un mare număr de creştini din *Sinichea* şi satele vecine, apoi de prin *Sân-Nicolaul-mic*, *Săcusigiu*, *Munari*, *Fenlac* şi altele. După aceştia au sosit număroşi credincioşi din comuna *Căcărău*, în frunte cu tinărul lor preot *Romul Roţiu*. După ameazi şi-au făcut întrarea vrednicii şi neobosiţii preoţii Dimitrie *Ionescu* din *Remetea* şi Iosif *Petcu* din *Bozoş*, în fruntea unei procesiuni de mai multe sute de creştini strânşi din comunele *Bozoş*, *Ohaba-Forgaci*, *Remetea*, *Sâlha*, *Drăgoieşti*, *Ficatar*, *Chevereşu-mare* şi din alte sate din jurul Buziaşului şi al Recaşului.

Sosirea acestora şi primirea lor, cu predică, din partea arhimandritului-egumen al mănăstirii *Augustin Hamsea*, însoţit de preoţimea mănăstirii, a oferit cea mai pătrunzătoare privelişte. Era cuceritor şi înălţător a privì la aceşti oameni săraci, cari n'au pregetat a ostenì două zile prin noroiul şi apele şesurilor udate de ploi, pentru ca să-şi multămească adânca lor trebuinţă sufletească, pentru ca să se roage.

Spre seară curţile mănăstirii erau pline de lume ca la două mii de oamenii când li s'a slujit vecernia împreunată cu litie, s'a ocolit biserica, cetindu-se patru evangelii şi în sfârşit s'a ţinut privegherea în frumoasa capelă de vară, zidită anume pe sama peregrinilor. Slujbele se termină târziu, dar creştinii toată noaptea o petrec în cântări psalmodice şi în rugăciuni evlavioase, parte în jurul bisericii, parte răslăţiţi în grupuri mărunte împrejurul făcliilor nenumărate, cari ard pentru sufletele celor răposaţi.

Dumineca, în însaşi ziua praznicului, după ce au sosit şi ultimile cete de peregrinii, s'a oficiat sft liturgie în capelă pontificând I. Preacuvioşia Sa Arhimandritul *Augustin Hamsea*, asistat de preoţimea mănăstirii şi de preoţii sosiţi cu procesiuni. La sfârşitul liturgiei Archimandritul Hamsea a rostit mulţimii, care umpleà curţile, o frumoasă predică plină de învăţături folositoare. Ca un bun părinte, ce dă sfaturi copiilor săi, zelosul arhimandrit, în grai povăţuitor a învăţat pe cei ce alergaseră să'l asculte, cum să vieţuiască, ca să fie bineplăcuţi lui Dumnezeu, cum să-şi orânduiască mersul vieţii lor pământeşti spre binele şi folosinţa lor proprie, le-a spus să părăsească lenea, răutatea, plăcerile şi să iubească virtutea, curăţenia moravurilor şi adevărul. Cuvântul de învăţătură al păstoriului era sorbit cu evlavie, pe feţele mulţimii se puteà cetì uitarea vieţii, o iubire şi o fericire nesfârşită.

Mai pe urmă toţi se ung cu sf. mir, se împarte anafora şi peregrinii se pregătesc de plecare. Ceice aparţin la un grup se strâng, încunjură biserica, praporii se pleacă spre închinare şi procesiunile, urmate de sunetul clopotelor, se pun în mişcare. Arhimandritul şi preoţimea îi petrece până afară în drum şi le dă binecuvântarea s'ajungă în pace la ale lor.

La praznicul „*Adormirii Maicei Domnului*“ se aşteaptă să sosească mai multe mii de credincioşi. In chipul acesta, mulţămită ostenelelor stăruitoare şi primirilor călduroase din partea neobositului Arhimandrit Hamsea, mănăstirea Hodoş-Bodrog a ajuns să fie pentru poporul nostru *o adevărată şcoală practică a pietăţii creştineşti*.

Privitorul.

Imbrăţişarea meseriilor şi a negoţului.

Conferenţă cetită la 14/29 Iuliu a c. în adunarea desp X. Brad, ţinută în Halmagiu.

> „O bună meserie face ca şi o moşie“.
> *Proverb român.*

Onorată adunare! Sunt rari ocaziunile, când noi oamenii cu carte suntem fericiţi a venì in mijlocul poporului, în număr mai însemnat; deşi aceste întâlniri ar fi de un mare folos, şi multe lucruri bune s'ar puteà pune la cale. De o parte noi oamenii cu carte ne-am puteà câştigà încrederea D-Voastră, iară D-Voastră ne-aţi puteà descoperì toate lipsele, ce aveţi, şi V'aţi convinge că noi dor şi zel avem pentru înaintarea poporului românesc în toate privinţele.

Noi inteligenţa prin întâlnirile cât mai dese cu poporul, am puteà mai bine să vă luminăm, şi din cunoştinţele ce am câştigat fie din cărţi, fie din experinţă, împărtăşindu-vă, să ne ridicăm împreună buna starea noastră materială şi morală.

Comitetul central al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ a avut o fericită idee, când a hotărât ca: prin satele noastre româneşti să se ţină prelegeri publice poporului, fie din economia câmpului, grădinărit, fie despre creşterea vitelor ori despre alte lucruri folositoare poporului. Aceste prelegeri cu drag le-am luat asupră-ne inteligenţa care se interesează de popor. Alte popoară au făcut de mult lucrul acesta. Noi am învăţat din păţania lor, şi abià începem acum.

A sosit timpul ca toţi, cei eşiţi din popor şi crescuţi pe la şcoli, să ne întoarcem în sinul poporului şi împreună cu preoţii şi învăţătorii, umăr la umăr să lucrăm pentru înaintarea poporului nostru pe toate terenele.

Advocatul, medicul, profesorul, şi ori-ce inteligent este chemat ca şi el să lucre după putinţă pentru popor, căci nu se cuvine ca cel cu carte să primească numai dela popor, şi să trăiască de pe spatele lui, ci în schimb trebue să dee şi el poporului din învăţătura lui, şi prin aceasta să-l ridice la o stare materială şi morală cât mai înfloritoare. Căci scris este: „ajută-te şi D-zeu îţi va ajutà“. Cel cu carte să nu şi uite de opincă, căci ea este talpa ţării, să nu-şi uite de meseriaşi şi neguţători căci fără ei nu am puteà trăì.

Cu drag dară am venit în mijlocul acestei adunări, ca să stăm de vorbă câteva minute despre lucruri, cu cari credem că vom aduce ceva folos D-voastră şi neamului nostru românesc. Şi pe când unii dintre fraţii de faţă v'au vorbit despre alte lucruri frumoase şi vrednice de ştiut, eu de astă dată Vă voiu vorbi despre: îmbrăţişarea măestriilor şi a negoţului“.

Este lucru ştiut că la noi Românii, măestriile şi negoţul nu sunt destul de îmbrăţişate. Poporul nostru încă tot se mai fereşte a-şi dà copiii la măestrii şi negoţ, şi aceasta o face din neştiinţă, iară cel inteligent, ori plugarul cu stare bună nu-şi dau pruncii la măestrii, decât în cazul extrem, şi siliţi de împrejurări. Şi nu este bine aşa. Este spre ràul nostru a mai rămâneà în starea aceasta. Trebue să fim în curat cu adevărul că: „un popor fără clasa de mijloc — fără măestri şi neguţători — este sclavul altor popoară.“ Trebue să punem la o parte orice prejudeţe.

Strămoşii noştri — vechii Romani — stăpânitorii lumii, înbuibaţi din averile popoarelor subjugate num'au măestriile şi negoţul: „ocupaţiuni murdare“. Ei o puteau face aceasta, fiindcă mii de sclavi aveau, cari să se ocupe cu măestriile şi negoţul. Dar noi. poporul român de azi din Ungaria, ce avem? Câte un petec de pământ — în cele mai multe părţi ale ţării — frământat în sângele străbun, şi udat cu sudorile noastre de sânge. Ne-a rămas credinţa în D-zeu, ce ne zice: „ori cât timp Român vei fi, nu te teme că-i peri.“ Ne-a mai dat D-zeu braţe vânjoase de lucru, minte ageră şi luminată, cari nu le schimbăm cu nici un popor din lume. Şi azi zicem cu falà: „Suntem Români!“

Timpurile însă s'au schimbat, şi se schimbă. Din gloria străbună nu putem trăì. A ne mai provocà la trecutul de odinioară, a despreţuì şi noi meseriile şi negoţul ar însemuà a ne sinucide de bună voe.

(Va urma).

Adunării învăţătoreşti.

Convocare.

Membrii „Reuniunii invăţătorilor români dela şcoalele poporale confesionale ort. române din protopopiatele aradane I—VII“, precum şi toţi cei ce se interesează de cultura neamului românesc sunt

---

pe mare. Ajunse cu greutate la inzulă, de oare-ce Marea Neagră e mai rea cu mult decât Oceanul cel mare, căci aşa se întâmplă în totdeauna: oamenii cei mici sunt mult mai supărăcioşi şi mai ciudaţi, decât cei mari şi tari, cari nu se înfurie aşa iute şi sunt mai răbdători, şi mai marinimoşi.

Poetul cel melancolic fù aproape să fie pedepsit că voise să moară, era să fie prins cu vorba. Dar marinarii nu erau sătuì de viaţă ca el, şi luptară cu elementul sălbatic, supăraţi de această călătorie.

Ce de caznă pentru un ostrov plin cu dihănii otrăvite! bombăneau ei.

Şi se uitau încruntaţi la poet, care mai-mai era să se întoarcă, de teamă să nu se răscoale vâslaşii, dacă nu simţeà, de câte ori vrea să se întoarcă, că îl strânge şerpele uşor, tot îmboldindu-l să stăruiască a merge înainte. Simţi de mai multe ori, chiar cum băteà din codiţă cu nerăbdare şi cum îşi întindeà capul înainte şi cu băgare de seamă tot în partea aceia mereu.

Iacă şi ostrovul! mormăiră în sfârşit vâslaşii.

— Unde e? întreabă Ovidiu; căci nu vedeà nimic.

— Colo unde e bucăţica aia de pământ, ăla e ostrovul!

Poetului nu i prea plăcu când văzu bucăţica de nisip cu neşte leasă rară, dar mai mult din pricina supărării vâslaşilor, decât din pricina puţin atrăgătoarei privelişti. Căci lui i-se părea peste tot pe acolo cam tot atât de urât, astfel încât nu-i păsà de era niţel mai urât; şarpele începuse să joace cum trebue, de parcă înebunise de bucurie, şi lui îi făcù plăcere că văzu ce multămită era singura fiinţă, care îi era scumpă.

Când puse piciorul pe pământ, duse mâna la gât. Nu mai simţi nimic. Colubra lui plecase. Plin de întristare se gândi „Vrea să zică voiai să vii la inzulă, numai ca să mă părăseşti. Doar nu erai om ca să faci ca ei!“

Pornì întristat pe nisipul adânc, după ce făgăduì vâslaşilor că se va întoarce curând; vru să le caute apă, dar lor le plăcu mai mult vinul pe care îl luaseră cu dânşii, şi nu trecu mult şi toţi zăceau dormind beţi morţi.

Ovidiu se depărtă oftând.

— Acum am pierdut tot, cugetă el.

Şi pentrucă nici un suflet nu-l vedeà, nu-i fu ruşine şi plânse...

Lacrămile lui să fi lucit aşa, ori soarele îl orbià? Poate că i-se suise sângele la cap?... Işi şterse de mai multe ori fruntea şi închise ochii şi îi deschise iaraşi, dar de câte ori îi deschideà tot mai mult se mirà, căci înaintea lui se ivise o adevărată grădină fermecată, cu pomi umbroşi, cu fântâni cari săreau în sus, cu iarbă deasă şi frumoasă, cu un covor de maci şi de „nu mă uità“, printre ale căror foi delicate păreau că trec razele soarelui. Trepte de marmoră se coborau în jos până la mare; drumuri curate se întindeau printre şirurile de trandafiri şi de mirt. Pe platani şi castani se legănau pasările cele mai rare şi cântau cântece mai frumoase de cât ale privighitorilor celor mai bune. Micşunelele şi rozeta îşi răspândeau mirosul la picioarele poetului, în vreme ce liliacul şi iasomia îi mângăiau fruntea. Bietul om singuratic, se credea dus într'una din cele mai frumoase grădini ale Romei şi aşa îi băteà inima de bucurie, încât parcă ameninţà să-i sară din loc. Dar ce încercă când văzu de odată neşte forme de fete cari se strecurau printre copaci şi alunecau pe deasupra ierbei îmbrăţişându-se într'o sălbatică fericire; pe urmă se prindeau una de alta, se jucau legănându-se printre crăcile lungi ale răsurilor, se coborau pe treptele de marmoră până în mare de se scăldau, şi se stropiau una pe alta cu apă.

Ici vedeà plimbându-se matroane, pe cari i-se păreà că le cunoaşte, îmbrăcate cu haine lungi, cu văluri albe şi colo bărbaţi în togă şi mantie, cari păreau că vorbesc între dânşii cu aprindere despre afacerile publice, tocmai ca în „forum“ la Roma. Dar mai înainte de a se fi putut apropià de dânşii, îi ieşi înainte alergând, o fată încântătoare, îi dete din cap cu încredere într'un chip familiar, îl luă de mână şi îi zise:

— Nu mă cunoşti sub forma aceasta? Sunt Colubra ta. Vino cu mine să-ţi arăt tot.

Şi îl târâ după ea printre oamenii cari vorbeau toţi limba romană sau greacă astfel că pricepea tot ce spuneau. Feţele lor de asemenea îi păreau grozav de cunoscute. Ar fi dorit aşa de mult să se aproprie de unul şi de altul, să vorbească cu ei zicându-le pe nume: — Claudius, Plautius, Lucilius, — căci lui i-se păreau c'ar fi curtezani de ai împăratului, pe cari înainte îi vedeà în fiecare zi. Auzì pronunţându-se în jurul său numele artiştilor şi filozofilor greci şi al oamenilor de Stat Romani. I-se păru ciudat de tot. De când nu mai auzise limba ţării lui! Numele cari înainte îl lăsau nepăsător, acum făceau să-i sară inima, şi îl făceau să lăcrimeze numai pentrucă le auzià.

(Va urma).

poftiți a luà parte la *a XVI adunare generală ordi ară*, pe care în virtutea §-lui 11 din statute și în urmarea dispozițiilor cuprinse în concluzul XXVI. al adunării generale trecute, o convocăm pe Miercuri și Joi 16/29 și 17/30 August 1906 în comuna Pecica-Română.

Program:

Ședința I.

1. Participare în corpore la sfânta Liturgie, împreunată cu chemarea Duhului Sfânt.
2. La 10 ore a. m. deschiderea adunării generale.
3. Constatarea prezenților și bineventarea oaspeților.
4. „Ioan Amos Comenius“, disertație de Nicolae Cristea, învățător în Mândruloc.
5. Prezentarea rapoartelor și esmiterea comisiilor cenzurătoare.
6. „Alcoolismul“, disertație de Georgiu Petrescu, învățător în Apateu.

Ședința a II-a.

7. „Numărul 12“, prelegere practică din Aritmetică de Nicolae Harduț, înv. în Aciuța.
8. „Școala practică“, disertație de Iosif Stanca, înv. în Roșia.
9. „In tot binele e și ceva rău“, disertație de Iuliu Grofșorean, învățător în Galșa.
10. „Rolul învățătorului afară de școală“, disertație de Dimitrie Boar, înv. în Nadab.
11. „Cunoașterea individualității elevului“, disertație de Ioan Roșu, înv. în Buteni.

Ședința a III-a.

12. „Cauze cari oprimă chemarea învățătorului“, disertație de I. Borlea, înv. în Cuied.
13. Referadele comisiilor cenzurătoare.
14. Votarea premiului de 50.— cor. dat de un anonim disertației ce a făcut mai bun efect asupra auzitorilor.
15. Propuneri și interpelări.
16. Fixarea timpului și locului pentru adunarea generală a XVII.
17. Apel nominal și legitimarea certificatelor de prezență.
18. Restaurarea biroului și comitetului pe noul period 1906—1909.
19. Esmiterea comisiunei verificătoare.
20. Inchiderea adunării generale.

Arad, din ședința comitetului central ținută la 27 Iulie (9 August 1906.

Iosif Moldovan — *Dimitrie Popoviciu*
v.-prezident — *secretar I.*

*

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului se convoacă pe Joi și Vineri 24 și 25 August (6 și 7 Septemvrie n.) 1906 la Băile Herculane, lângă Mehadia, cu următorul program:

Ședința I.

Joi în 24 August (6 Septemvrie) după ameaz.

1. La $2^1/_2$ oare p. m. azistarea la chemarea Duhului sft.
2. La 3 oare deschiderea adunării.
3. Prezentarea rapoartelor și a altor exhibite incurse.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Disertații.

Ședința II.

Vineri în 25 August (7 Septemvrie) înainte de ameazi.

6. Referadele comisiilor.
7. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
8. Propuneri incurse cu 8 zile înainte de adunare.
9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii.
10. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului Reuniunii, ținută în Lugoj la 24 Iulie (6 August) 1906.

Ioan Marcu — *George Cătană*
prez Reun. — *notar prim.*

NOUTĂȚI.

Delegațiunile vor fi convocate pe la mijlocul lui Octomvrie. De astădată își vor ținea ședințele în Budapesta. Sub durata lor Maiestatea Sa va locuì în Budapesta.

*

Doliu pentru Axente. Cetim în „Gazeta“ din Brașov că tinerimea universitară română din Brașov s'a întrunit în sara de 14 August la „Casa de tir“ unde a onorat memoria lui Axente cu un „salamander de doliu“ (Trauer Salamander) după obiceiul universitarilor din Burschenschafturile germane. S'au ținut adecă cuvântări scurte și s'a cântat „In veci pomenirea lui“. Totodată tinerimea a hotărît să poarte doliu timp de șase săptămâni.

*

Dr. Friedrich Müller, superintendentul bisericei evangelice săsești din Sibiu, e trecut cu ziua de 1 Septemvrie la penzie, din motive de bătrânețe. Conzistorul bisericei numite întrunit ieri Joi în ședință, a luat cu multă părere de rău la cunoștință actul de abzicere al bătrânului și laboriosului episcop, iar pentru alegerea noului superintendent a pus termin pe 30 Octomvrie. Tot în ședința de ieri conzistorul a votat pe seama episcopului o frumoasă adresă de mulțămire pentru serviciile aduse bisericei și culturii poporului săsesc în curs de 58 ani, ca profesor, preot și ca episcop. In demnitatea din urmă a servit 13 ani.

*

Școlar. La școala elementară de fete a Reuniunii femeilor române din Sibiu înscrierile se fac în zilele 1, 3 și 4 Septembre a. c. st. nou, iar prelegerile se încep în 5 Septembre a. c. Inscrierile se fac dela orele 8—12 a. m. și 3—5 p. m. în localitățile școalei, strada Morei Nr. 8. Didactrul este 2 coroane pe o lună și taxa de înscriere 4 coroane. Membri reuniunii nu solvesc pentru copiii lor taxa de înscriere.

Direcțiunea.

*

„Basarabia“ — sistată. Ziarele din România au informații dela Chișineu, că autoritățile rusești ar fi zistat ziarul „Basarabia“ și ar fi închis și tipografia lui, iar pe redactorul Gavriliță l-ar fi arestat. Pe baza unei cauții acesta a fost lăsat însă liber. Pe cale anonimă a fost amenințat cu asasinare, dacă nu va părăsì Chișineul. El a declarat, că „va fi ultimul între Români, care ar părăsì orașul, când ar fi siliți să o facă“.

*

Expoziția din București va rămâneà deschisă până la 15 Nov. Se va deschide din nou în Aprilie 1907 până în Octomvrie a anului viitor.

E vorba, că un englez a făcut propunerea, ca guvernul să-i închirieze lui întreg parcul cu pavilioanele, pentruca să organizeze o expoziție a statelor balcanice.

*

Concurs pentru docent la univerzitatea din București s'a deschis acum din partea ministrului de culte. Concursul e special pentru limba germană la facultatea de litere. Candidații vor trebuì să aibă titlul de doctor în limba germană. Concursul se va ține în 15 Febr. 1907 la univerzitatea din Bucureșăi.

Asemenea s'a deschis concurs pentru catedra de istoria evului mediu și modern la facultetea de litere din Iași, tot pe ziua de 15 Febr. Candidații trebue să aibă titlul de doctor în acestă scecialitate.

*

Valparaizo. Asupra cutremurului din Chile vin acum amănunte. S'au sințit 82 de izbituri, zdrobind fiecare câte o parte din oraș. Comunele din jur sunt cu desăvârșire pustiite. In Valparaizo sunt peste două mii de morți. Numai în temnița orașului sunt 140 robi omorâți. Paguba e prețuită la 50 mil. funți.

*

Deputații jidani din parlamentul Ungariei s'au sporit cu unul, Dr. Fenyvesi, ales la M. Oșorheiu. Acum sunt cu totul 22 și anume 16 kossuthiști, trei democrați un constituțional, un socialist și unul fără partid.

*

Dramă de dragoste. In comuna Magaslak s'a întâmplat, că fata frumoasă de 18 ani a îngrijitorului moșiei lui Zichi E., Petru Murășan, s'a îndrăgostit în flăcăul de țărani, George Orlovici. Fata, care era în pragul de examenului de profesoară, voià să se mărite după flăcăul român, ceiace părinții la nici un caz n'au aprobat Atunci fata s'a decis să moară. Intr'o seară s'a întâlnit cu dragul ei în grădină, a tras trei pușcături de revolver asupra lui și l-a omorât, pe urmă s'a împușcat și pe sine.

*

Inventator român. Românul Silviu Stefănescu din Cugir a inventat un aparat, prin care negativele fotografiilor nu mai au lipsă de lumina roșie la prelucrare ci se pot lucrà ori unde și la lumina zilei. Aparatul e patentat în toate țările și va întrà în comerciu sub numele „Relly“.

*

Instalare de preot. Duminecă în 23 Iulie s'a făcut instalarea noului preot Vasile Debu în comuna Cincșor, tractul Făgăraș. Primirea i-s'a făcut cu deosebit alaiu, cu flori, frunză verde și călăreți. Instalarea asemenea i-a fost prăznuită cu mare bucurie din partea poporului. A fost întrodus din partea dlui protopop N. Borzea, azistat de preotul George Vas din Voila, ca fost administrator al Cincșorului. La instalare au luat parte și mulți străini, precum și persoanele administrației politice din comună. La masa dată de fruntașul Ioan Timoftă s'au rostit foarte multe toaste, începând cu închinarea întru îndelunga viețuire a Esc. Sale arhipăstorului nostru.

*

Tulipanul. Pornirea tulipanistă de a boicotà tot ce e product străin, îndeosebi austriac, n'a avut succesul dorit. Foile ungurești constată, că în prima jumătate a anului acestuia a plătit Ungaria pentru mărfuri austriace cu 73 mil. cor. mai mult ca în acelaș timp în anul trecut.

*

Tricolorul prigonit. „Libertatea„ aduce vestea despre o nouă bravură a vestitului pretor Finna dela Ilia. A pedepsit pe patru fete și un flăcău din Ilia cu câte o zi închisoare pe cheltuiala proprie și câte 10 cor în bani pentru că au purtat la gât pantlică cu tricolor românesc și au pus pe crucea din drumul ce duce la biserică o cunună cu tricolor românesc. Romancele din Ilia au aflat însă mod de a se scăpà de urgisitul solgăbirău: După ce jandarmii au confișcat o cunună cu tricolor, o cunună cu pantlici roșii, galbine și vinete puse ca la întâmplare, și tricolorul din părul fetelor, acestea s'au sfătuit să poarte de aci înainte fiecare o anumită coloare din cele trei. Astfel asociându-se câte trei și luând pe cea cu coloarea galbin la mijloc ies Dumineca și în sărbătorile petrecerile lor și tricolorul tot există — în ciuda solgăbirăului.

*

Statua lui Alexandri, ridicată în Iași va fi desvălită negreșit în luna Octomvrie anul curent. Se proiectează mari sărbări din incidentul acesta.

*

Cor român în Cluj. Din Cluj se vestește că a înviat corul „S. Elena“ care n'a mai existat de mult în Cluj și cu 1 Sept. va începe să funcționeze. Va constituì și o orchestră proprie. Apelează la sprijinul publicului.

*

Congresul studențesc al societății *Corda Fratres* se va ține anul acesta în Marseiles. Și-au anunțat participarea și studenții din Anglia, Germania și Austria, cari până acì n'au luat parte la congrese.

*

Hymen *Elvira A. Gârbacea* și *Augustin Cupșa de Cupșeni* abs. de teol. căsătoriți. Brănești, 12 August 1906.

— *Ignotie Vișoiu*, absolvent de teologie s'a logodit cu dșoara *Gabriela Țieran* din Totvărădia.

*

Indreptare. In convocarea institutului de credit și de economii „*Frățietatea*“ din *Sadu*, publicată în numărul trecut terminul adunării generale a fost cules greșit. Adunarea generală nu se va ține în 28 August (Mercuri), ci *Sâmbătă în 1 Septembre n.*

*

De necrezut. Ni-se vestește, că la adunarea despărțământului Deva al Asociațiunii, ținută în Biscaria dintre 40 preoți din acel jur n'a luat parte decât unul singur pr. N. Șinca din Biscaria. Adevărul acestei știri ar fi o rușine fără păreche.

*

Internat în Suceava. Comitetul societății bucovinene „Școala română“ din Suceava a decis să deschidă în toamna aceasta internatul de băieți „Vasile Cocârlă“ pentru elevii institutelor din Suceava. Comitetul face apel la publicul românesc de a ajutà acest internat cu parale ori cu victualii, fiind foarte modeste condițiile, între cari se deschide internatul.

*

Mica hoață. O copilă de zece ani a unui muncitor din Pesta a furat în zilele trecute dela părinții ei zece cor. O parte le-a cheltuit. Mustrarea conștiinței atâta a chinuit-o că s'a hotărât să se sinucidă. S'a și spânzurat, dar a fost aflată încă la timp și mântuită de moarte.

Viață socială.

Petrecere. Reuniunea de cântări din Săliște va dà Marți în 15/28 Aug. (Sf. Maria) un concert. După concert urmează dans.

*

Concert în Sebeș. Reuniunea rom. de cântări din Sebeșul-săsesc invită la concertul, care se va da Marți, în 15/28 August (sf. Mărie) seara în pavilonul de vară dela hotel „Central“ în Sebeșul-săs. Inceputul precis la 8 ore. După concert dans.

*

Petrecere în Cohalm. Tinerimea română studioasă din Cohalm și jur. invită la producțiunea ce-o va aranjà Marți în 15/28 August (în ziua de sft. Maria mare) cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii“, despărțământul Cohalm, în sala Hotelului „Schlosser“ din loc. Inceputul la oarele $7^1/_2$ seara. Adunarea generală a despărțământului la 3 oare p. m. în sala „Schlosser“.

*

Petrecere. Reuniunea femeilor române din Gurarâului invită la petrecerea de vară pe care o va aranjà la 15/28 August a. c. (sft. Mărie) în grădina școalei gr. or. din loc, la caz de timp nefavorabil în edificiul școalii. Invitări speciale nu se fac. Inceputul la 1 oară p. m. Contribuirile benevole se vor cuità pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat fondului reuniunii menit pentru înfrumsețarea bisericii și a școlii gr. or. De victualii e îngrijit. *Comitetul.*

Din public.+)

Mulțămită publică.

Cu ocazia petrecerii aranjate la 5 Aug. st. n. a. c. în *Colun* în favorul bibliotecii poporale din loc au binevoit a contribuì cu suprasolviri următorii domni: Alexandru Comșia notar, Scorei 2 cor., Iosif Gabor vice notar, Streza-Cerțișoara 2 cor., Ioan Holerga paroh gr. or., Chirpăr 1 cor., Ioan Halmaghi funcționar de bancă, Sibiiu 1 cor., Aurel Oprea par. gr. cat., Gainari 1 cor., Ioan Viutilă învăț. gr. cat. 1 cor., Alexandru Negruțiu comptabil, Noul Român 60 fil., Atanasie Visalom învăț. gr. cat., Noul Român 60 fil., Dumitru Lupea teolog, Serata 40 fil. Ioan Pop David par. gr. cat., Scorei 20 fil. și N. N. Săcădate 20 fil. Au incurs ulterior dela Nicolae Suma învăț. gr. or., Șomârtia 2 cor., Ioan Giurca paroh gr. or. 3 cor. și Nicolae Bunescu adiunct de notar 50 bani. Suma tuturor venitelor e 75 cor. 60 bani. Detrăgându-se spesele de 60 cor. 20 fil., rezultă un venit curat de 15 cor. 40 fil., care sumă s'a predat conducătoriului bibliotecii. Tuturor acestor marinimoși donatori li-se exprimă și pe această cale sinceră mulțămită.

Colun, în 20 August 1906.

Ioan Giurca paroh gr or.

Cărți și reviste.

Viața literară, rev. săptămânală a dlor Coșbuc și Gorun Nr. 32, dă din număr în număr articole tot mai interesante. Nrul din urmă aduce la loc de frunte un articol foarte just în judecată asupra neorânduelii ce stăpânește colecțiile de poezii poporale. Un fragment din traducerea lui Faust de I. Gorun. O bună nuvelă „Actrița“ de V. Pop și o schiță „Doi pribegi“ de G. Frunză. Mai dă și câteva versuri de A. Călugăru, C. Ardeleanu și I. Minulescu. O rubrică ce merită tot respectul e partea de folclor, care nu lipsește din nici un număr. Costă la an 7 cor. București, str. Sărindar Nr. 11.

*

Anuariul IX al societății pentru fond de teatru român pe anul 1904/5. Cuprinde discursurile prez. Ios. Vulcan la festivitățile aranjate în Sibiu în vara anului trecut; conferențele: „Eminescu și teatrul“ de Dr. I. Borcia și „Wilhelm Tell“ de Horia Petrescu; două biografii: Ion Popescu și Matei Nicola. Apoi raportul lui Aug. Bena în chestia fonografului și propunerea lui Il. Chendi în chestia traducerii de piese dramatice străine. In 1905 s'au dat 166 reprezentații teatrale și s'au jucat 230 piese, între cari recordul principal îl țin tot piesele lui Alexandri. Averea societății face 365078.73 cor. In bilanț aflăm sume, cari s'ar putea conziderabil reduce (tipărirea și expedierea anuarului 1840 cor., spese de călătorie 655 cor.) Societatea are 111 membrii fundatori (35 morți), 117 membrii ord. pe viață (26 morți), 239 membrii ordinari și 126 ajutători. Anuarul costă 1.40 cor.

*

„Regulament *pentru diletanții de teatru și tovărășie ocozională pentru subvenționarea și ajutorarea diletanților,*“ compus de *Ioan Baciu*, preot în Șoimuș. Se vinde cu 1 coroană exemplariul, în scopul procurării decorațiunilor de scenă, pe seama diletanților din Șoimuș, cari au jucat până acuma în treisprezece piese teatrale, cu bun succes.

Poșta redacției.

Cluj. Nu e bine să fie adusă chestia în discuție pe cale jurnalistică. Poftiți și faceți interpelație, cei interesați, în adunarea generală, care se ține în fiecare an, și acolo vi-se vor dà lămuririle necesare, iar dacă nu sunteți mulțămiți cu ele faceți propuneri, după cum credeți că e mai bine, și majoritatea va decide.

Copii de școală
din case mai bune, se primesc pe lângă toată întreținerea, în str. Cisnădiei Nr 41. Etagiul I.
216 1—1

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 746—1906. [214] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de **învățător** la școala confesională din **Bungard**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împrennate cu acest post sunt: salar 600 cor., cuartir în edificiul școalei și lemne pentru încălzit.

Cuincuenalul se computâ numai după 5 ani serviți în această comună.

Suplicele de concurs se vor așterne subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Sibiiu, 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 306—1906 [204] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învățător** din comuna **Drâmbariu** — conform ordinului Prea Ven. conzistor arhid. dtto 13 Iulie a. c. Nr. 5048 școl. — se escrie concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 600 cor. (400 din repartițiune și 200 coroane dela stat), cuartir și lemne.

Rugările se vor înaintà subscrisului oficiu în terminul indicat, îndatorat fiind cel ales, de a instruà copiii în cântările bisericești și a cântà cu ei la st. liturgie; iar întrucât va fi posibil, candidații să se prezenteze, înainte de alegere, înaintea poporului, spre a face cunoștință cu el.

Alba-Iulia, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 417—1906 [205] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele **Bucium-Cerbu** și **Bucium-Isbita**, protoprezbiteratul Abrudului, pe baza ordinelor Ven. Conzistoriu din 26 și 27 Iulie a. c. Nrii 6307 și 6635 Școl., se escrie concurs din oficiu cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegreful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: Salar anual de 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflectà la aceste posturi vor subșterne cererile instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și se vor prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegerea, poporului, pentru a-'și aràtà dexteritatea în tipic și cântările bisericești apoi vor notà în petițiune, dacă după anii de serviciu în alte comune pretind cuincuenale, ca comunele să se poată orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Abrud.

Abrud, 31 Iulie 1906.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 321—106 [206] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învățătorești** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Brîznic**, salar 600 coroane, cuartir și lemne.
2. **Panc—Săliște**, salar în bani 480 coroane, în naturalii 120 coroane, cuartir și lemne.
3. **Lăpugiul-inferior—Ohaba**, post de învățător ambulant, salar 600 cor., cuartir și lemne.
4. **Roșcani**, salar 600 cor. cuartir și lemne.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petițiunea de concurs.

Concurenții au să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 31 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 396—1906 [211] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor: *a*) **de paroh în parohia de clasa III Cărăstău**, *b*) **de capelan în parohia Birtin**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. despre întregirea venitelor preoțești. Capelanul are drept la jumătate din toate venitele preoțești.

Competenții au să-și aștearnă rugările la oficiul ppresbiteral concernent instruate în senzul legii.

Petițiunile întrate după expirarea terminului de concurs nu se vor luà în considerare.

Petenții au să se prezenteze, după prealabila încunoștiințare a protoprezbiterului cu 8 zile înainte de terminul alegerei în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Brad, la 22 Iulie 1906.

Oficiul pprezbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasiliu Damian
protoprezbiter.

Nr. 485—1006 [212] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător din clasa I-ă dela școala confesională gr. or. din **Hălchiu**, protopresbiteratul Brașov se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Postul de învățător fiind împreunat cu cel de cantor, învățătorul ales va aveà a prestà și serviciul de cantor Dumineca și sărbătoarea și anume tot a doua săptămână.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt salar anual solvibil în 4 rate anuale decursive 600 cor. și pentru cuartir suma de 40 coroane. Venitele cantorale sunt: usufructul unui jugăr de pământ precum și $^1/_2$ din grădina școlară, iar venite laterale aproximativ 80 coroane.

Concurenții au să-și aștearnă rugările or instruite conform normelor în vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral competent și înainte de alegere a se prezentá poporului în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a și arătà dexteritatea în cântări și în tipic.

Celce se va pricepe la muzică instrumentală va fi preferit.

Hălchiu, în 2 August 1906.

Teofil Roșca
paroh, prez. com. parohial.

Văzut și aprobat.

Brașov, 15 August 1906.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 317—1906 ppresb. [209] 2—3

Concurs oficial.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna bisericească Jibert, protopresbiteratul tractului Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. salar anual și anume: 400 coroane prin repartiție dela popor și 200 cor. dela stat, cuartir și lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această școală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare din partea concurenților, se vor așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara, (Segesvár) în terminul deschis, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din loc, spre a-și arătà dexteritatea în cele rituale.

Cohalm, 5 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm.

Dimitrie Moldovan
protopresb. adm.

---

[207] 3—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza încuviințării venerabilului Conzistor diecezan de dtto 4 Iulie 1906 st. v., Nr. 2584 B. ex. 1906 și în conțelegere cu domnul protopresbiter tractual, prin aceasta se excrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericei gr. or. române din **Cacova** (Kákova, comitatul Caraș-Severin) pe ziua de **3/16 Septemvrie** 1906 la 3 ore d. a., în localitățile școalei din loc.

Prețul de exclamare este cor. 71 501·63.

Doritorii de a întreprinde acest lucru, au a depune vadiul de 10% în bani gata sau obligațiuni de stat înainte de începerea licitațiunei.

Numai acei întreprinzători se vor admite la licitațiune, cari sunt cualificați în arta zidirei și vor dà revers comitetului parohial că cunosc pe deplin atât planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune, cari până la ziua licitațiunei se pot vedeà la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a preferì pe măestrii întreprinzători probați și experți, despre a căror prestațiuni și-au câștigat deplină convingere.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Cacova la 23 Iulie (5 Aug.) 1906.

Ioan Cioc
not. al comit. parohial

Stefan Lipovan
prezid. comit. par.

Invățăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băieți orfani se primesc cu toată întreținerea și îmbrăcămintea.

200 3—3

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari.

(271) 42—52

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 21—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 51-52

Clopotele găurite

o **invențiune proprie și premiată** în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

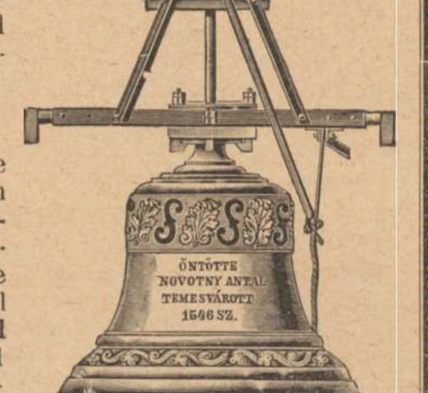

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

[2] 199

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 89 Sibiiu, Marți 15/28 August 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Pădurile universității săsești.

Sibiiu, 27 August n.

In primăvara anului acestuia univerzitatea săsească legase contract cu o societate anonimă pentru exploatarea pădurilor aparținătoare așa numitelor șepte județe. Dreptul de exploatare era dat pe patruzeci de ani, iar prețul lemnelor ce sunt de tăiat era stabilit în *zece milioane* coroane, cari aveau să fie plătite în optzeci de rate, cu câte 125.000 coroane la fiecare jumătate de an.

Condiția aceasta extrem de favorabilă cu privire la plătirea prețului de cumpărare a unui teritor de cam 40.000 jugăre pădure seculară, a provocat multe nedumeriri motivate, pentrucă e curios lucru să vinzi ceva și cumpărătorul să-ți plătească prețul de cumpărare din *venitul* obiectului vândut, care trece imediat în proprietatea sa. Mulți își ziceau, că *ceva* nu e în ordine în jurul acestei afaceri.

Intr'aceea s'a întâmplat, că guvernul n'a încuviințat contractul legat, ci a ordonat întâiu taxarea pădurilor cari sunt de dat în exploatare, al căror preț a fost stabilit apoi în mod oficios în *cincisprezece* milioane coroane, și în urmă a dispus, ca darea lor în exploatare să se facă *pe calea licitațiunei publice*, iar nu pe sub mână, cum s'a făcut în rândul trecut. Prețul de strigare e cel stabilit, *cincisprezece milioane coroane! Sub* prețul acesta pădurile nu se pot da în exploatare. Și nota bene, aci nu sunt înțelese *toate* pădurile pe cari univerzitatea săsească voià să le dee numai pentru *zece* milioane, plătite și acelea din venitele pădurilor.

Cei dela univerzitatea săsească sunt oameni dexteri în ale socotelii, sunt matematici buni, prin urmare nu se poate presupune, cum credeau unii, că societatea *anonimă* ar fi putut să-i tragă pe sfoară cu ofertul lor. La aceea iarăși nu se poate gândì nime, că societatea anonimă, cum presupuneau alții, să le fi dat celorce au lucrat în cauză ceva pe sub mână, despre ce să nu știe, nici guvernul, nici Românii, părtași și ei la păduri, un fel de fond de rezervă pentru zile negre.

Era totuși de neînțeles lucru. Dar acum vine o gazetă din Budapesta și ni-l lămurește, așa că începem să-l înțelegem. Societatea aceea anonimă cu care a fost legat contractul nu există, nu a existat, ci ea aveà *să se formeze* de acì înainte. E ușor de ghâcit, că din societate făceau parte negreșit și unii domni dela univerzitate, și poate și din direcțiile institutelor săsești de bani din Sibiiu.

Așa da! Era adecă o afacere splendidă pentru *câțiva* domni, cari în loc de 15 milioane, plăteau numai *patru milioane și jumătate*, dupăcum se dovedește exact cu cifre în ziarul „*Neues Budapester Abendblatt*“ nrul dela 16 August n. c. adecă abia *a treia parte* din valoarea adevărată a pădurilor. In ziarul numit s'a publicat în chestie un articol de fond, din care reproducem părțile următoare:

„....Pădurile acestea (ale celor 7 județe) așteaptă de mult după cumpărător. S'au purtat într'o vreme pertractări cu o bancă din Germania, care în unire cu casa de păstrare din Sibiiu și cu Bodenkreditanstalt aveà să primească exploatarea. Treaba n'a izbutit însă. Că de ce, nu s'a putut aflà. Dar evenimentele de mai târziu au arătat că au cooperat anumite influențe la întreruperea pertractărilor. S'a croit adecă înainte cu un an următorul plan: O societate pe acții, care se va înființà sub firma: „Societate maghiară pe acții pentru exportul de lemne“ cumpără pădurile pentru un bagatel. Le exploatează în curs de 40 de ani, plătește în annuități semestrale jumătate din venit, și are pe deasupra și pășunatul în folosință. și n'are nici un obligament cu privire la noua plantare cu arbori a pădurilor.

Detailurile nu s'au dat publicității, ci întreaga afacere a fost tranșată cu cea mai mare ținere în secret. Scopul tacticei era, să fie pusă națiunea sasă în fața faptului împlinit. Tratări nu s'au purtat cu nimeni, decât numai cu „*Macherii*“ societății pe acții ce era să se înființeze. Atunci a explodat bomba. In 10 Februarie 1906 s'a ținut o ședință extraordinară la univerzitatea săsească și cele șepte județe și s'a prezentat contractul gata spre aprobare. In puține ore chestia a fost rezolvată. Propunerea pentru acceptarea contractului s'a primit, și încă în ziua aceea a plecat după ameazi o deputație la Budapesta pentru a exoperà la guvern încuviințarea necesară. La 9 și un sfert deschiderea ședinței prin comesul săsesc, comitele-suprem Gustav Thalmann, la 12 și $^3/_4$ încheierea ședinței, și la 3 și jumătate plecarea deputației. Ca un tren accelerat. Sistem curat american! Și se aruncau cifrele încoace și încolo. Zece milioane coroane! Splendid! La an câte 114.000 coroane pentru școale. O să încassăm recunoștința poporului!...

Nu întrăm astăzi în detailurile faimosului contract de cumpărare, pentrucă vom aveà ocazie înainte de a se legà noul contract, ci constatăm numai, că prețul de zece milioane a fost numai *humbug*. Nu zece milioane aveà cumpărătorul să plătească, ci 80 de rate semestrale cu câte 125.000 coroane. Că de aici nu ies 10 milioane, e evident. Dupăce cumpărătorul nu are să plătească interese, capitalul face dacă socotim interesele cu $4\%=5,088.444$, la interese cu $4^1/_4=4,857.254$ la interese cu $4^1/_2=4,655.951$ și la interese cu $5\%=$*4,340.311* coroane.

Adecă, dacă eu depun astăzi un capital de 4,340.311 coroane cu 5%, sunt în stare 40 de ani se plătesc la fiecare început de semestru 125.000 coroane și abià atunci îmi este exhauriat capitalul. *Așadară prețul de cumpărare a fost nu 10,000.000 cor., ci numai 4 340.311 coroane!*

Că ce a urmat se știe. Guvernul a denegat încuviințarea faimosului contract de cumpărare și acum începe dela început întreaga istorie. Iarăși e activă, pe după culise, faimoasa societate pe acții. Iarăși se lucrează la ceva. Și iarăși se observă teribilă tăcere. Chiar și prima publicare, după neizbutirea cu proiectul panamist sunà cam misterios. Cu datul 29 Maiu 1906 a apărut adecă o publicare sub numărul 408, subscrisă de biroul central al univerzității, care provoacă pe comercianții de lemne cari se interesează de vânzarea pădurilor celor șepte județe, să *se anunțe cât mai curând*. Și lucru curios, chiar și publicația aceasta *eschide publicitatea la luarea în privire a pădurilor și oprește intervenția mijlocitorilor*. E vorba poate de reînvierea, în formă nouă, a vechei societăți pe acții? Să se înscenezе de nou vechia comedie?? Caveant consules“

Așa scrie foaia numită, suspicionând, și așa scriau și alte foi maghiare din Budapesta, tot suspicionând.

Nu ne putem pune întru toate pe partea lor, pentrucă nu tragem la îndoială buna credință a celorce au ostenit pentru a duce la bun sfârșit afacerea cu darea în exploatare a pădurilor cari formează proprietatea univerzității săsești.

Ne permitem însă observarea, că toate suspiționările ce se fac pe tema aceasta puteau să fie ușor evitate, dacă se lucrà mai mult *la lumina zilei* în cauza aceasta, așa că lumea să poată controlà și să se poată convinge, că tranșarea chestiei s'a făcut pe cale dreaptă și cinstită, și nu mergeau toate în secret, pe ascuns, așa cum au mers. *Aici* e greșala, care credem că nu se va repetà, mai ales dupăce și din partea ministerului s'a ordonat, ca în chestia dării în exploatare a pădurilor univerzității săsești să se țină *licitație publică*, pentruca *toți*

FOIȘOARĂ.

Inzula șerpilor.

De **Carmen Sylva.**

(Fine.)

Mulți veniră la el cu o expresie de mirare veselă, dar Colubra îl târà în tot deauna și băteà chiar cu nerăbdare din piciorușele ei cele încântătoare, dacă nu plecau pe dată, și își încrețià sprâncenele cele subțiri și fulgerà cu privirile încruntate ale ochilor, cari numai ei mai aminteau ce fusese mai înainte. Odată își arătă chiar limbuța roșie ca un bujor și așa ascuțită parcă ar fi putut să înțepe.

Copii mai nu se vedeau în grădina cea fermecată, și puținii pe cari îi zărì poetul se strecurau triști, se țineau tăcuți de mâni și priveau cu ochii mari lumea cea amestecată, veselă, în cari păreau a fi cu totul străini. Nimeni nu se ocupà de ei, nimeni nu vorbeà cu ei, căci fiecare păreà a se gândì numai la propria lui bucurie. Ovidiu vru să le spue câte o vorbă dar și de lângă dânșii îl zmulse Colubra, trăgându-l înainte într'un umbrar foarte ascuns, care se ridicà lângă un izvor ce curgeà încet. Acolo îi dădù poamele cele mai minunate, și apă să beà, pe urmă se agăță de o cracă, se mai agăță de alta cu brațul ei cel alb, și făcându-și vânt cu picioarele zise triumfând:

— Ei, ce zici de mica ta prietenă?

— Că m'a legănat în vis!

— Nici de cum căci nu visezi! Ești în inzula Șerpilor, în care sunt exilați toți oamenii cari au mințit în viața lor. Odată la o miie de ani inzula învierzește, noi ne dobândim iar formele noastre omenești și colindăm prin grădina cea fermecată; dar dintre oamenii viețuitori numai unul poate să ne vadă și acela trebue să fie foarte nenorocit și să nu vorbească cu nici unul dintre noi, căci dacă spune o minciună cât de mică, se preface în șerpe și șerpe rămâne o mie de ani, și mâne nu mai e aici așa frumos.

— Dar pot să vorbesc fără se mint.

— Da cu mica ta Colubra, sau în Tomi, unde nu ceri decât pâne și lemne și apă și unde nu îți folosește nimic dacă ești spiritual sau amabil, sau mușcător, pentrucă nimeni nu te pricepe; în societate ai vorbì tocmai ca și dânsul și atunci.....

— Dar văd dregători de Stat și slujbași, artiști și filozofi, femei foarte stimate și chiar copii mici.

Colubra zimbì cu milă.

— Toți au spus neadevăruri în viață și pentrucă se tem de dânșii și de limba lor cea mincinoasă chiar și în iad, i-a pus în inzula Șerpilor, unde nu pot să facă nici un rău și nu pot decât cel mult să strige unul la altul și să se sugrume. Pentru copii este nu se poate mai trist, căci sunt așa de străini și nu sunt ai nimănui de pe pământ, nu-'și aduce aminte de ei nime.

Pentru ei chiar această zi de bucurie e tristă, căci ei se simt azi și mai singuri. In seara acestei zile vine luntrașul Caron la țărmul acesta, și cel care a spus adevărul în acești o mie de ani, poate să se suie în luntrea lui și să meargă cu el în iad. Dar tu să nu aștepți clipa aceea că atunci se schimbă toate lucrurile aici. Eu am mare noroc că am voie să stau cu tine, și tu nu ești în nici o primejdie să rămâi aici în inzulă, pentrucă din viață chiar îți ispășești păcatele.

— Dar tu ce ai făcut? întreabă poetul.

— Eu?

Fata se roși, sărì jos de pe craca pe care șezuse, și zise alene:

— Voi fi mințit și eu ca ceilalți.

Și-l trase repede înainte lângă neşte femei frumoase cari jucau.

Se uită împrejur, și puse degetul pe buze; o femeie tinără se apropià de Ovidiu, rânjind prietenește și zise:

— Ce, și marele nostru poet este exilat ca și noi de pe pământ și din iad? Sărmane Ovidiu, acum umbli și tu metamorfozat? Nu e așa că oameni cei deștepți sufer rău aici? Dar ce suntem noi de vină, dacă eram mai deștepți decât ceilalți? Pe scumpa ta tovarășă de multă vreme o cunosc și o iubesc!

— Minți! strigă Colubra.

In clipa aceea bătrâna fù schimbată într'un șerpe mare, care se repezì la fată șuerând, se încolăcì împrejurul corpului ei și ar fi strâns'o de gât, dacă Ovidiu nu ar fi apucat monstrul puindu-și toate puterile și nu l-ar fi zmuls și asvârlit departe.

Fata îi sărută mânile cu foc, și dănțuitoarele îi încununară cu trandafiri și lauri. Atunci se gândì pentru întâia oară ce înfățișare urâtă trebue să aibă cu hainele învechite și cu obrazul aspru de neras. Dar n'avu vreme să se gândească mult la lucrul acesta, căci un băiat mic se înghesuì lângă el și-'l rugă cu umilință:

— Ia-mă cu tine! ia-mă cu tine te rog!

cei doritori de a reflectà să se poată prezentà ca cumpărători.

Pentrucă oricum, dar opiniunea publică nu poate acceptà de bune decât numai lucrurile făcute pe faţă, la lumina zilei, pe când lucrurile făcute pe ascuns, chiar bune să fie, sunt primite cu neîncredere din partea ei.

Mocsáry despre situaţie.

Nu e mult decând am scris într'un prim-articol publicat în coloanele ziarului acestuia, că nu ne temem de ameninţările unora dintre kossuthiştii din parlament, că după ce va espirà armistiţiul legat între Coroană şi coaliţie, cam peste doi ani, vor începe lupta din nou pe tema concesiunilor naţionale, vor reclamà de nou încuviinţarea limbei maghiare ca limbă de comandă la armată, vor cere reînfiinţarea palatinatului, etc. etc. pentrucă ajunşi odată la putere, *nu se vor mai puteà desface de ea*, iar Coroana pănă atunci îi ţine la putere, până tac din gură cu privire la chestiile militare şi la cele aparţinătoare politicei externe.

Ne face plăcere a puteà constatà, că aceleaşi păreri le are şi distinsul politician maghiar, kossuthist dela roată, *Mocsáry Lajos*, care intervievat acum de curând din partea unui ziarist maghiar a declarat, că n'are nici o nădejde să mai fie actualul partid kossuthist din parlament cândva partid de opoziţie, să mai reclame independenţa ţării, pe baza uniunii personale, ci va rămâneà încă multă vreme aceea ce e, partid *de guvernare*. De aceea, partidul independist *trebue creat* acum de nou, fie chiar şi din mai puţini membri, pentrucă cu timpul iar se va întărì el şi va număra mulţi membri.

Bătrânul *Mocsáry* cere să se înfiinţeze cât mai curând acest partid, pentrucă conducător se va aflà. Zice că erà bun *Mezőssy Béla*, dacă nu ar fi secretar de stat, şi ar fi şi mai bun contele *Apponyi*, dacă .... s'ar puteà despărţì de fotoliul ministerial — întregim noi.

Părerile lui *Mocsáry* asupra situaţiei sunt de altcum următoarele:

„Aşa se spune, că situaţia de acum e numai provizorie, va ţineà doi ani. Eu nu o cred aceasta. Situaţia de astăzi mă tem că nu mai e însoţire pentru anumite scopuri, ci e *fuziune*, şi încă *pe bazele transacţiei dela 1867.* Majoritatea e partid mare, organizat pe temeiu de lungi ani, căruia guvernul i-a pus lăcat pe gură. Am putut vedeà aceasta la discuţia asupra adresei, asupra budgetului, şi şi în delegaţiuni. Mult nu poate să meargă aşa. Să nu amăgim naţiunea, că doară coaliţii se înfiinţează numai pentru anumită acţiune. Dumnezeu ştie, pentru câţi ani vrea guvernul să-şi facă cuibul. S'au tradat deja, că nu numai pe doi ani. Protestanţii au urgentat regularea congruei lor, şi la cuvântarea deputatului Veress Iozsef Wekerle a răspuns, că a promis deja comisiunei mixte a protestanţilor, că în curs de *trei* ani va fi stabilită congrua. Dar chiar şi mesajul de tron atâtea chestii mari şi însemnate conţine, încât resolvarea acelora reclamă muncă de mulţi ani. De ex. autonomia catolică. Dacă se ating de aceasta, e clătinată întreaga chestie religionară. Apoi ne mai stă înainte executarea art. de lege XX din 1848. Nu va crede nimeni doară, că aceasta se poate face fără decretarea secularizării! Da; *pentru un şir lung de ani e luată în plan rămânerea la putere a guvernului Wekerle*, şi în vremea aceasta coaliţia rămâne împreună, pe bazele transactiei dela 1867. Şi până atunci să tot tacă partidul independist? In modul acesta se va descompune, ca camforul! Vezi, despre votul universal nu mai vorbeşte nimeni! Insă reformarea legii electorale e de o importanţă arzătoare. Nu se mai poate amânà. Ce se atinge de părerea mea, *sunt cu trup cu suflet pentru votul universal, secret, egal, cu votare pe comune. Nu mă tem de el!*".

Om cuminte, dl *Mocsáry*, când nu se teme de votul universal, egal şi secret. Şi *cuminte* şi *drept*, cum a fost totdeauna, în viaţa sa politică. Şi tocmai de aceea a fost scos şi el din parlamentul ţării, findcă nu se potriveà cu firea celor ce în covârşitoare majoritate nu erau ca dânsul!

Imbrăţişarea meseriilor şi a negoţului.

Conferenţă cetită la 14/29 Iuliu a. c. în adunarea desp X. Brad, ţinută în Holmagiu.

(Urmare).

Adese-ori auzim pe mulţi din poporul nostru zicând: „cum a trăit tatăl meu şi moşul meu voiu trăì şi eu, vor trăì şi pruncii mei?" Da! ce e drept. Voiu trăì eu, vor trăì şi pruncii mei. Dar e deosebire între traiu şi traiu. A trăit tatăl meu şi voiu trăì şi eu cu moşioara mea şi încă poate-că bine. Dar, când de pe această moşioară vor trăì 5—6 fraţi, cum vor puteà trăì? Moşia va fi parcelată. Un frate nu va puteà căpătà atâta moşie, — după care lucrând din greu să poată trăì bine.

In loc de o casă vor trebuì făcute 5—6. Şi apoi pământul rămâne acelaşi, el nu creşte şi nu se înmulţeşte, pe când un părinte are câte 5—6 prunci şi mai mulţi. Trebue să cugete oricare părinte cuminte, sănătos, cum să-şi asigure un traiu fericit pentru toţi fiii săi. Şi aceasta nu o poate face un econom într'alt mod, ci numai aşa dacă-şi va aplicà din fiii săi şi la măestrie şi negoţ.

Sunt mulţi oameni, fie din popor, fie din inteliginţă, cari zic: „cum să-mi dau copilul la măestrie, că nu a fost neam de neamul meu maistor!" Vezi, Doamne! tălpar nu e bine, că iarna trebue să lucri şi zama de argăseală miroasă greu. Ciobotarul trebue să stee toată ziua plecat şi închis în casă.

Şi aşa mai departe la fiecare măestrie află câte un cusur. Atari oameni mai bucuros îşi lasă pruncii să trăiască în sărăcie la coarnele plugului, ori ca servitor la unul şi la altul, ori apoi îşi mâncă averea cu ei pe la şcoli, ca în urmă să ajungă nişte „perdevară" prin cele cancelării. Astorfel de oameni la cari le-am puteà zice: „falǎ goalǎ, traistǎ uşoarǎ", trebue să le amintim, că: „meşteşugul la om e brăţară de aur". Şi „cine are o măestrie îşi are asigurat un codru de pâne".

A fi prea conservativi sau cu alte cuvinte a ţineà prea mult la ocupaţiile părinţilor, când acele nu ne mai asigură traiul vieţii este cea mai mare nebunie şi prin aceasta să dă dovadă de lipsă de prevedere în viitor.

Imprejurările vieţii astăzi sunt cu totul altele ca înainte cu 30—40 ani. A face din copìii nostri „domni" numai preoţi, învăţători, advocaţi orice mai ştiu eu, înseamnă a nu mai ţineà cont de progresul continuu la popoarele cu cari trăim, precum şi de trebuinţele noastre zilnice.

Un popor, care produce din sinul său numai consumenţi, iar producenţi nu — îndeajuns — devine o păpuşă numai în mânile poporului, care s'a îngrijit pentru ridicarea unui capital productiv. Să luăm exemplu dela poporul boem, care prin meseriaşii săi, prin industria sa, şi a câştigat un loc de frunte între popoarele din monarhia austro-ungară.

Se mai provoacă unii la rolul modest ce au meseriaşii nostri în societate, şi din acest motiv să reţin a-şi da copìii la măestrii. Au nu vedem, că încă şi azi sunt unii din clasa aşa numită „cultă", cari nu prea bucuroşi cercetează convenirile sociale ale măestrilor şi nu se prea simt bine în mijlocul lor.

Faţă de aceste excepţiuni trebue să constatăm curentul sănătos ce se propagă în cercuri tot mai largi în viaţa publică. Spiritul democrat în adevăratul înţeles al cuvântului cuprinde pe toţi oamenii de bine. In ziaristica noastră sunt timbraţi după merit toţi aceia şi toate acele, cari să feresc a venì în atingere cu măestrii nostri, cu clasa de mijloc. Curentul acesta e foarte natural. Şi iată pentruce? Noi Românii nu avem o aristocraţie de sânge. Inteligenţa noastră este eşită din popor, din opincă şi în parte dintre meserieşi, ori cel mult dintre preoţi şi învăţători.

Pentruce dar să ne ferim de aceia, din sinul cărora am eşit? Au nu suntem şi noi sânge din sângele lor, şi oase din oasele lor? Vom înfierà deci pe toţi aceia, cari despreţuesc clasa de mijloc şi vor fi pentru noi ca nişte vameşi şi farisei. Un om mare, fie prin averea lui, fie prin inteligenţa lui, fie prin poziţia lui în societate pus lângă unul de poziţie mai jos, lângă un măestru sau un ţăran rămâne tot acelaşi şi nimic nu i-se poate detrage din ce e al său; din contră prin atingerea intimă cu cel mai de jos, stima şi respectul lui creşte mai mult ...

Trebue să amintesc împrejurarea, că din oamenii nostri mai cu stare — dintre ţărani — ori apoi din clasa inteligentă, foarte puţini îşi aplică băeţii la măestrii ori comerciu; mai mult o fac aceasta oamenii mai săraci, plugari ori măestri. Şi chiar din acest motiv măestriile şi comerciul la noi n'au putut luà un avânt mai mare.

Un învăţăcel din familie săracă şi de multeori fără carte, trebue să stea câte 4—5 ani la învăţătură la măestrie. Dupăce a ieşit calfă numai Dzeu ştie cum o duce. Aplicat ca măestru are a se lupta deoparte cu sărăcia, de altă parte cu concurenţa străină. De amintit este şi împrejurarea, că: măestrul străin faţă de învăţăcelul român ce-i este încredinţat se poartă cu multă rezervă şi nu-l face să pătrundă în toate secretele măestriei. Câte calfe de român, ciobotari, croitori nu iasă în viaţa publică fără de a ştì croi bunăoară, sau nu ştiu să lucre destul de fin. Din aceste neajunse provin apoi alte rele. Mulţi chiar din publicul nostru se plâng că la maestrii nostri la anumite branche nu capătă lucrul destul de solid şi frumos, şi cumcă la străini ar capătà lucrul şi mai bun, şi mai fin şi chiar mai ieftin. In multe cazuri plângerile sunt nebazate şi măestrii nostri se pot justificà cu o sumedenie de împrejurări. Avem — şi asta trebue să o spunem cu deplină satisfacţie, un număr însemnat de măestrii români, cât şi comercianţi, cari pot sta alăturea cu orice străini.

(Va urma).

Dela şcoalele medii gr. or. române din Braşov.

Inştiinţare pentru anul viitor.

Anul şcolar 1906—1907 se va începe în 1 Septembrie st. vechiu 1906, adecă 14 Septembrie st. n. Părinţii, cari doresc a şi dà copiii la aceste şcoale, sunt poftiţi a se prezentà cu fiii sau cu ficele lor în cancelaria direcţiunilor respective în zilele de 1 şi 2 Septemvrie v., adecă 14 şi 15 Septemvrie st. n., pentru inmatriculare. — şcolarii, cari se inmatriculează pentru primadată la şcoalele noastre medii, vor aduce testimoniul şcolar, extras de botez şi certificat de vaccinare. *Testimoniul şcolar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toţi şcolarii, cari vin a se inmatriculà, aşadar şi şcolarii, cari au absolvat clasa precedentă la şcoalele noastre.*

---

voi se fiu aşa de drept, aşa de drept, ca razele soarelui şi aşa de curat ca apa de izvor! numai ia-mă cu tine! am văzut că eşti om puternic, şi eu am fost puternic, aveam aşa de mare putere încât toţi băieţii se temeau de pumnii mei!

Pe când vorbià astfel, îi eşì dintre buzele cele roşii o limbă mică ascuţită desfăcută în două la vârf şi băiatul se schimbă în ochii poetului într'un şerpe mic de tot, care se încolăcì la picioarele sale.

— Nici măcar un cias nu poţi să spui drept, viermuşor păcătos! zise Colubra.

Ovidiu se uită cu milă la şerpele mic şi nu se mişcă multă vreme, ca să nu-i facă vre-un rău.

Curând însă Colubra îl trase mai departe:

— Nu vezi că apune soarele? Mi se pare că aud luntrea lui Caron spintecând valurile netede. Trebue să plecì de aici! Realitatea e urâtă aci, foarte urâtă, tu să rămâi mai bine cu visul cel frumos.

Dar Ovidiu stà la îndoială. Rupse flori şi le aduse fetei; se uită departe pe mare care tocmai se schimbà în aur şi purpură. Dar în noaptea însăşi neagră venià în spre el fără zgomot o luntre cu pânză neagră, răspândind întunerec în jurul ei. Luntrea era mare, dar în ea numai un luntraş cu barbă albă şi cu ochii duşi în fundul capului. Mânile lui osoase ţineau o prăjină lungă grozav, cu care se cârmea luntrea, pănă ce se lovì şi se târşì de nisip. Atunci ridică prăjina din apă, şi picăturile ce curgeau de pe ea luceau ca aurul curat, în cea din urmă rază a soarelui.

— Aide! şoptì Colubra învineţindu-se.

Dar Ovidiu stà de parcă era pironit locului. Caron ridică prăjina şi lovì cu ea în pomi, de răsună ca bubuitul tunului. Şi deodată toate formele se strânseră pe lângă luntre şi întinseră mânile către el rugându-se.

El însă întrebă cu un glas adânc, ameninţător:

— Cine a spus adevărul o miie de ani?

— Eu! eu! se auzì din toate părţile dar toţi cari ziseră „eu", se făcură îndată şerpi.

— Eu! strigă o femee minunat de frumoasă, care îşi făcù loc din îngrămădeala de dihănii ce se zvârcoleau şi al cărei văl fâlfâià luminos în amurgul serii, eu am tăcut o miie de ani, pentru ca să mă pot întâlnì în rai cu cei şepte copilaşi ai mei!

Şi zbură în luntre.

Şi eu! zise Colubra încet de tot.

— Tu? întrebă Ovidiu trist! Atunci trebue să mă depart de tine?

Colubra se uită la poet şi pe urmă la luntre:

— Dacă aş puteà rămânea fată cum sunt, nu te-aşi iubì decât pe tine şi numai a ta aş fi!

O Colubra: Taci, nu minţi.

De abia spusese vorbele acestea, şi Colubra se făcù şarpe mic, cum fusese mai înainte.

Luntrea lui Caron plecă dela ţărm. Atunci pomii se rupseră, florile se făcură pulbere, iarba se uscă, şi în lumina lunei se zărea din ce în ce mai departe, tot mai departe barba albă a lui Caron şi vălul alb al femeii care nu minţise o mie de ani; şi pe nisip şi prin stufurile de spini se zvârcoleau şi se târau trupurile de şerpi netede şi lucitoare.

Ovidiu se cutremură de groază; se duse cât putù mai repede la luntrea cu care venise; deşteptă pe vâslaşi strigând la ei „Şerpii!" Ei se frecară la ochi nemulţămiţi şi îngânară.

— De aceea am venit noi aicea; ca să vedem şerpi!

— Să plecăm! să plecăm! strigă Ovidiu, care de groază îşi uită de prietinul cel mic. Dar când se deslipí de ţărm, îşi aduse aminte şi strigă tare:

— Colubra! mica şi credincioasa mea Colubra!

Atunci îi răsună la ureche un râs încet, încet de tot, de gâtul lui se încolăcì ceva neted şi rece, şi doi ochi se uitară lung la el, la lumina cea limpede a lunei.

Vâslaşii credeau că poetul a nebunit de tot, ci nu mai vorbià de loc; doar din când în când şoptià:

— O miie de ani... pentru mine!

Şi mângăià ceva strălucitor pe gât, care ei credeau că e vre-o podoabă.

Dar iarăşi râzând încet, Colubra îi şoptì la ureche:

— Nu te crede prea mult, dragul meu prieten; n'am căzut numai pentru tine în minciună. Mi am găsit iubitul tot în chip de şerpe, şi trebuind să rămână tot şerpe, şi eu vreau să fiu tot ca iubitul meu, până ce vom putea să fim unul al altuia!

De atunci inzula şerpilor a mai fost odată frumoasă, dar n'a văzut-o nimeni doar cine va trăì în anul două mii şi fi poet!

In 30, 31 August şi în 1 Sept. v. dela 8—12 ore a m. şi dela 3—5 ore p. m. se vor ţineà examenele private, suplitorii de diferenţă şi de corigenţă. Ceice s'ar prezentà mai târziu, au să petiţioneze la direcţiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toţi şcolarii, cari intră în prima gimnazială sau în I reală pot fi supuşi unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ţineà în 31 August v., 1 şi 2 Septemvrie v.

Notă. — Şcolarii, cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superios nu au învăţat limba grecească, au să fie supuşi unui examen de primire în limba grecească.

Didactrul în gimnaziul inferior şi şcoala reală este de 24 coroane pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V—VIII) de 40 coroane pe an. — Cei inmatriculaţi pentru primadată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 cor. Şcolarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire şi taxa pentru fondul de penziune duplu. Taxa pentru fondul de penziune este în gimnaziu superior 10 cor., iar în gimnaziul inferior şi şcoala reală 6 cor., (cei scutiţi de didactru plătesc ½ din această taxă); taxa de testimoniu şi de anuar e de 3 cor. (cei scutiţi de didactru plătesc numai 2 cor.); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 fileri, în cele superioare 1 coroană. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenţilor este pentru cl. V. şi VI. gimn. 1 coroană, pentru cl. VII. şi VIII gimn. 2 coroane.

Didactrul se poate plătì în 2 rate semestrale: ½ la înscriere, iar ½ la începutul semestrului II., dar celelalte taxe se plătesc deodată şi întregi cu ocaziunea înscrierilor.

Şcolarii, cari vor să fie scutiţi de didactru trebue să-şi înainteze petiţiunile lor la mâna dlor pofesori de clasă respectivi până în 30 Septemvrie st. v.

1) Indreptăţiţi a petiţionà sunt acei şcolari săraci cari au moralitate bună şi nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficent pot fi scutiţi numai acei elevi, cari sunt din Braşov şi cercetează clasa I. şi II. gimnazială sau reală.

2) la petiţiune se aclude atestatul de paupertate al oficiului comunal, vidimat şi de parohul local.

3) Ceice vin dela alte şcoale au să acludă şi testimoniul de clasă ultim.

Direcţiunea

NOUTĂŢI.

***Din cauza** sfintei sărbători* „Adormirea Maicii Domnului“, *foaia noastră va apare numai Vineri după ameazi.*

*

Arhierei decoraţi. Regele Carol a oferit medalia „Răsplata muncii pentru biserică“ cl. I. metropolitului primat al Ungrovlachiei, metropolitului Moldovei şi tuturor episcopilor din România.

*

Pentateuhul lui Moise. Pe vremea papei Leo XIII se constituise o comisie care să studieze originalitatea sft. scripturi. Abia în zilele acestea a dat comisia aceasta semn de viaţă dându-şi verdictul asupra celor cinci cărţi ale lui Moise. Comisia zice că părerea celor ce zic că aceste cărţi nu le-a scris Moise, ci s'au alcătuit cu mult mai târziu, nu e bazată. Faptul trebue înţeles aşa că Moise inspirat de Duhul sfânt a plănuit un op mare, pe care l-a tălmăcit celor din jurul său. Aceştia au scris această tălmăcire redând verbal cuvintele lui Moise. Opul astfel pregătit l-a aprobat şi Moise şi l-a dat în vileag sub numele său.

*

Preoţi francezi. In urma luptei ce decurge în Francia pentru despărţirea bisericei de stat guvernul francez a luat dispziţii ca să cheme sub arme pe *zece mii* de preoţi, cari până acum au fost scutiţi de miliţie, pentru ca să aibă mână mai liberă în împlinirea scopurilor sale.

*

Treceri. In comuna Tisza-Szr.-Miklos au trecut 54 familii de Şvabi dela biserica rom. cat. la cea evang. luterană din motivul că limba nemţească a fost abandonată din serviciul bisericesc. Pe acelaş motiv trecuseră anul trecut 200 de ţărani şvabi din Barcs la biserica luterană. Dovadă că în popor tot mai există conştiinţă naţională.

*

† **Ioan Gabor,** proprietar în Sibiiu a reposat Vineri în 24 Aug. în vârstă de 70 àni. A fost înmormântat Dumineca d. a. Odihnească în pace!

*

Făgărăşenii la expoziţie. Oltenii din ţara Făgăraşului se pregătesc a vizità expoziţia din Bucureşti în număr mai mare, după cum se cuvine din acest leagăn istoric al Românizmului. Intâlnirea va fi Vineri în 28 Septemvrie a. c. stil nou la 8 ore dimineaţa la gară în Braşov, când se va decide şi oara plecării mai departe. Dela expoziţie, cari voesc vor face excursiune pela Cernavoda peste Dunăre la Constanţa şi eventual Constantinopol. Pentru înlesnirea călătoriei pe căile ferate şi incvartirare se fac paşii necesari. Domnii preoţi, învăţători, notari şi alţi fruntaşi sunt poftiţi să participe în număr cât mai mare şi după posibilitate şi cu familiile dânşilor şi să grijească, ca să participe şi din popor în costume originale româneşti atât bărbaţi cât şi femei, ţărani şi ţătance (în opinci şi cizme) spre a puteà prezentà *caracteristicele noastre porturi româneşti din ţara Oltului.* (Făgăraş, Porumbacul inferior, Rucăr, Voila, Galaţi, Şona, Perşani, Ticuşul român, Crihalma, Cuciulata, Tohanul vechiu, Bran etc.) Dnii preoţi învăţători şi notari, *cu viu interes să se pună în conţelegere* şi lista participanţilor din comunele lor să o trimită spre orientare la adresa: *dlui Dr. Ioan Turcu, advocat Făgăraş* cel mult până la 18 Septemvrie 1906 st. nou apoi să grijească pentru plecarea corăspunzătoare la Braşov. Participanţii însă se pot asocià de ori şi unde şi şi după aceia.

Lista participanţilor la timpul său se va publicà. *Mai mulţi Olteni.*

*

Teatru maghiar în Sibiiu. Trupa teatrală maghiară de sub direcţia dlui *Heves* începe la prima Septemvrie n. să dee reprezentaţii în teatrul orăşenesc din loc. Va stà în Sibiiu până pe la mijlocul lui Octomvrie.

*

Hymen. Domnul *Ionel Comşa* din Sălişte şi d-şoara *Silvia Todea* din Reghin îşi anunţă cununia, care se va oficià Sâmbătă 1 Sept. st. n. oara 5 p. m. în biserica Domnească gr. or. din Buşteni (România).

— Domnişoara *Valentina Comaniciu* şi dl *Ioan Tulbure* îşi vor celebrà cununia Dumineca în 9 Septemvrie n. a. c. la orele 4 p. m. în biserica greco-orientală din Veneţia-inferioară.

*

Românii din ţara Bârsei la Expoziţie. Protopopul Braşovului, dl V. Voina, a dat de curând un apel către Românii din ţara Bârsei ca să se întrunească întru vizitarea expoziţiei din Bucureşti. Se vorbeşte că apelul a fost primit cu bucurie şi se pregăteşte o grupă considerabilă de a întreprinde această excursiune.

*

Agata Bârsescu, vestita artistă a fost atacată în zilele trecute de un anumit Mihai Curti, care se numeşte inspector comunal, în hotelul Minerva din Craiova, cu gând de-a o ucide. Artista a scăpat însă din mânile atentatorului, despre care se zice că ar fi nebun.

*

Hotărârea Ţarului. „Pester Lloyd“ spicueşte o ştire interesantă dintro foae rusească din Petersburg. Când adecă auzì Ţarul, că a isbucnit revolta din Cronstadt şi-a chemat ofiţerii şi soldaţii de gardă şi le-a zis: „Vă dau în paza voastră pe ţarina şi pe copiii mei. Eu mă duc la Kronstadt. juraţi-mi că-i veţi apărà!“ Oficerii şi soldaţii ascultară mişcaţi aceste cuvinte ale ţarului şi jurară că-şi vor păstrà credinţa. Când auzi ţarina despre hotărârea ţarului, apăru numai de cât şi căută să-l înduplece, ca să nu se ducă la Cronstadt. Ţarul rămase însă neînduplecat: „Vreau să mă omoare; să-şi împlinească pofta. E prea mult; vreau să-mi împlinesc datoria“. Ţarina îngenunchiă la picioarele ţarului şi-şi repetă rugămintea. Dar când ţarul stărui în hotărârea sa de a se duce cu yactul la Cronstadt, ţarina alergă în odaia copiilor, luă în braţe pe moştenitorul tronului, se întoarse şi se aruncă din nou la picioarele ţarului, rugându-l să nu se ducă la Cronstad. Ţarul fu apucat atunci de un atac de nervi şi leşină. Până ce să'şi vie în fire, revolta din Cronstadt fu înăbuşită.

*

Ziarul „Basarabia“. Ziarul cotidian din Galaţi „Inainte“ anunţă că advocatul Gavriliţă se va stabilì în Galaţi şi va continuà ziarul „Basarabia“ de aci.

*

Intregire. Din mulţămita publică, apărută în Nr. 87 al „*Telegrafului Român*“, pentru colecta şcoalei din *Viscri*, la parohia Tilişca, din care s'au colectat 21 cor. 60 fileri a rămas nepublicat numele dlui Petru Juga sen. şi al dlui Ioan Iosof, cari iară au contribuit cu câte 1 cor. Fac deci întregirea cuvenită. Ştena, la 24 August 1906. *Ieronim Buzea*, paroh.

*

Libertatea de presă din Ungaria se vădeşte zi de zi în colori tot mai minunate pentru naţionalităţi. Procurorul din Pojon a intentat de curând contra foilor slovace numai 18 procese de presă.

*

Maioritate de un vot. Mercuri a fost alegere de deputat dietal în Cluj. S'a decis adecă balotajul între Dr. S. Kecskeméthy şi M. Böhm. La oarele 6 seara fiecare candidat aveà câte 720 voturi. In momentul ultim a decis prezidentul alegerii cu votul său în favorul lui Kecskeméthy.

*

Ziar grecesc la Braşov. Cetim în ziarele din România că un grec, Alcidiarabe Sardelis a fost de trei ori expulzat din Bucureşti pentru campania filogrecească ce o ducea cu ziarul său *Iris*. El s'a stabilit la Braşov şi s'a decis să-şi continue ziarul aci. E vorba că Iris va apare încă în luna aceasta.

*

Nebunie din supărare. Intr'o comună din ţara ungurească a nebunit o fată tinără, frumoasă şi cu stare bună de supărare, că mirele ei a fost dus la miliţie.

*

Incăpăţinarea. Doi ţărani învrăjbiţi se întâlniseră în zilele trecute pe drumul de ţară. Nici unul n'a voit să facă celuialalt loc să treacă. S'au apucat de sfadă şi bătaie. Unul a scos cuţitul şi i-là împlântat celuialalt în piept, iar celalalt a mai avut atâta putere, ca să scoată revolverul şi să-şi puşte vrăjmaşul. Amândoi au rămas morţi pe loc.

*

Om care nu s'a spălat nicicând. In Italia în comuna Geltomina (lângă Florenţa) a fost descoperit un om cu numele Frederic Cerboni, care nu s'a spălat nici când. Are acum 75 ani şi de 65 ani el n'a pus pe sine o picătură de apă. Nu s'a scăldat nici odată, nici barem faţa nu şi-a spălat-o. Şi e farmacist care cunoaşte ce e bun şi ce e rău sănătăţii. Zice că se simte bine. Ziaristul care spune aceasta zice, că a simţit un miros deosebit în apropierea omului nespălat şi cum a scăpat de el, a alergat de-a dreptul la — baie.

*

Bănăţenii rentorşi. Bănăţenii, cari au vizitat expoziţia din Bucureşti au plecat de acolo la Constanţa şi până la Constantinopol de unde s'au întors Joi până la Sinaia, unde încă li s'a făcut o primire foarte frumoasă. S'a dat un banchet mare în onoarea lor. O deputaţie de 6 membrii a fost primită în audienţă la regele, care i-a tractat foarte afabil, în deosebi regina. In toată excurziunea au fost conduşi de şeful de secţie al min. de instr. N. Dumitrescu, care i-a petrecut până la Predeal. Bănăţenii i-au oferit un album cu toate iscăliturile lor. Joi seara au sosit la Braşov, unde au rămas vre-o sută. Dela Braşov s'au risipit şi au continuat calea spre casă în grupuri răsleţe.

*

Boala de mare. Doi fiziologi englezi au constatat că boala de mare o cauzează schimbările feţei omului şi în special ochii, cari se obosesc de mişcarea neobicinuită a corăbiei. Leacul cel mai bun zic ei — este cetirea unei cărţi foarte interesante, dar astfel ca în decursul cetirii ochii să nu observe de fel mişcarea corăbiei.

*

Loterie de mirese. In Italia s'a născocit această minune. In Milano s'au pus la loterie 30 de fete frumoase, toate cu premii de frumseţă şi cu zestre frumuşică. Cea mai bogată are un milion lire. Preţul unui los e zece lire. Şi pe lângă aceasta mai e şi acel favor, că nu e absolut necesară căsătoria cu cea câştigată.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Aducem mulţămită acelor contribuenţi din America, cari au răspuns la apelul bisericei din Caţa protopresbiteratul Cohalmului, contribuind cu obolul lor bănesc, benevol la fondul bisericei. Anume prin colectantul *George Lungu*, junior din Caţa:

Ioan G. Lungu şi soţia sa Maria, 1 dolar 50 cenţi, George Lungu cantor şi soţia sa Maria, 1 dolar 50 cenţi, George şi Ioan Lungu, pentru fiicele lor Maria şi Valeria câte 50 cenţi, toţi din Caţa, Herman 25 cenţi, Toma Mircea 10 cenţi, ambii din Hosman, Ioan Boromiga 25 cenţi, Ioan Tera 10 cenţi, ambii din Glâmboaca, Iacob Câmpean, din Vlădeni 50 cenţi, Ioan Fătu, Sanda I. Fătu, ambii din Nucet, Nicolae Raci, din Cornăţel, Petru Ştirbu, Nicolae Uşurel, fiecare câte 25 cenţi, Nicolae Tobias 10 cenţi, toţi din Hosman, Zaharie G. Potcoavă, din Vlădeni 25 cenţi, Andreiu Guia, din Cârţişoara 10 cenţi, Costică Marcu, din Scoreiu, Ilie Pasa, Vasile Posa, fiecare câte 5 cenţi, Nicolae Stoia, Nicolae Bratu, Trifon Tarcea, Stefan Comantea, fiecare câte 10 centi, Nicolae Cotoară 5 cenţi, Ioan Posa 10 cenţi, toţi din Porumbacul-de-sus, George Uncheşel, din Bradu 5 cenţi, Gligorie Lazaric 10 cenţi Teodor Chicu 10 cenţi, ambii din Porumbacul-sup., Paraschiva G. Săcui, din Vlădeni 25 cenţi, Nicolae Oprea Vodă, Dionisie Vodă Oprea, ambii din Cârţişoara, Ioan Cucu, din Porumbacul-infer., Chirion Dobrilă, din Arpaşul-sup., Nicolae Butac Oprea, din Cârţişoara, fiecare câte 10 cenţi, Ioan Bârsan, George Dobrilă, ambii câte 10 cenţi, Andreiu Ciocan 15 cenţi, Maria Ciocan 10 cenţi, toţi din Arpaşul-sup., Cremene George, din Gârbova 25 cenţi, Dumitru Vunit, din Miraştău 10 cenţi, George Stanciu 50 cenţi, Constantin Stanciu 50 cenţi, ambii din Paloş, Ioan D. Lalu, Mateiu George, ambii câte 25 c., Kradigati Sand 30 cenţi, Ioan Indelea 20 cenţi, toţi din Vlădeni, Vighicon Pavel, din Talpoş 10 cenţi, Dumitru Cota 25 c., Ioan Morariu 10 cenţi, Ioan Stoichiţa 15 cenţi, Ioan Pastie, Gligorie Glej, Niţă Bogdan, fiecare câte 10 cenţi George Bogdan, Andreiu N. N., ambii câte 5 cenţi, N. N. 10 cenţi, toţi din Porumbacul-inf., Zahie David, Nicolae Bica, ambii din Scoreiu, Iosif Ţărean, Ioan Neamţu, Nicolae Ceatra, Ioan Hampu, Iosif Ceapa, Teodor Rotariu, Costică Ioaneş, Toma Steva, toţi din Hosman, Iordan Mosca, Toader Sas, Florea Gligor, toţi din Arpaşul-inf., fiecare câte 10 cenţi, Valeriu M. Cucu 25 cenţi, Candid Comşa 15 cenţi, Nicolae Florea 20 cenţi, George Neamţ, Ioan Dobrotă, ambii câte 10 cenţi, Dumitru Cismaş 5 cenţi, Nicolae Palosan 10 cenţi, Alexandru Vaca 5 cenţi, Ioan Borzea 10 cenţi, Ilie Borzea 5 cenţi, Toma Şolca 10 cenţi, Alexandru Strava, Gavrilă Bora, ambii câte 10 cenţi, Nicolae Pastiu 5 c., Alexandru Ciplea 10 cenţi, Nicolae Solomon 15 cenţi, toţi din Porumbacul-infer., Ioan Puclirom 20 cenţi, Ioan Penariu 15 cenţi, ambii din Sibişeni, Ioan Iancu, din Pianul-sup. 10 cenţi, Gligor D., din Vinţ 15 cenţi, Cornel Comşa, din Gârbova 10 cenţi, Avram Lascu, din Sibişeni 50 c., Filimon Vas, din Arpaşul-infer. 10 cenţi, George Stanciu, Vasile Costea, ambii câte 10 cenţi, Dumitru Bârsan 5 cenţi, toţi din Arpaşul-infer., Gherasim Bârsan, George Bârsan, ambii câte 25 cenţi, Rahali Bârsan 10 cenţi, toţi din Corbi, Ilie Moisin 10 cenţi, Constantin Maxim, Ioan Balint, Ioan Andreiu, Toma Stanciu, fiecare câte 25 cenţi, Petru Cobuz, Toma Stifu, George Banciu, Nicolae Stanciu, Emanuil Pascu, fiecare câte 10 cenţi, toţi din Săcădate, Nicolae Rus, Ioan Sacel, Ioan Calin, fiecare câte 25 cenţi, toţi din Sămărtin, T. Bucur, din Săcădate 25 cenţi, George Noiu 10 cenţi, Ioan Urs 15 cenţi, Ioan Potcoavă 10 cenţi, toţi din Vlădeni, Ioan Şerban 1 dolar, Ioan Bercan, Dănilă Bercan, Ioan Babeţ, George Babeţ, Ioan Borcoman, Ioan Stănuţ, toţi din Stena, George Turi, Vasile Babeţ, ambii din Viscri, Ioan Hampu, Dionisie Răcurean, ambii din Scoreiu, fiecare câte 25 cenţi, George Stoica, Maria G. Stoica, ambii câte 50 cenţi, Ioan Moisin, Constantin Lup, ambii câte 25 cenţi, Ioan Ciocan 40 cenţi, toţi din Săcădate, Vasilie Mihăilă, Simion Luculeţ, ambii câte 50 cenţi, din Avrig, Vasile Crăciun, Ioan Dancilă, ambii din Sibiiel, Simion Calin, din Porumbac, George Coţofană, fiecare câte 25 cenţi, Ioan Sargil 30 cenţi, Lazar Pavel, Ioan Luca, Gligore Cernea, Constantin Coţofană, Nichie Bratu, Nicolae Bratu, fiecare câte 25 cenţi, toţi din Avrig, George Sibişan. din Avrig 10 cenţi, George Bratu, din Porumbacul-inf. 25 cenţi, Nicolae I. Todor 1 dolar 10 c., Ioan I. Păloşan 1 dolar, ambii din Caţa, George Marea din Ungra 13 cenţi, Simion Bucur, din Dăişoara 12 cenţi, Pavel I. Târsu, din Grid, Moise Hegeduia, din Şona, Vasile I. Bucur, Simion Dancea, ambii din Dăişoara, fiecare câte 25 cenţi, Constantin Băia 50 cenţi, Ioan şi Maria Uliţă 25 cenţi, ambii din Paloş.

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

Din predicele lui Petru Maior, edate acum de nou, cu litere latine, de dl Dr. *Elie Dăianu*, protopop în Cluj, a apărut şi partea *a patra*, cuprinzând predici dela Dumineca din a X-a săptămână după Rosalii, până la a XXIV. Preţul broşurei o coroană. In curând apare şi broşura a cincea, cu care se încheie volumul prim, care cuprinde predicele de Dumineci. Vor urma apoi predicele la înmormântări, şi apoi cele dela sărbători.

*

Din „Candela“, foaie bisericească literară, tipărită în Cernăuţi, a apărut numărul 8, pe luna August a. c.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Ad 783—1906 [215] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante, **Luţa** în protopresbiteratul gr. or. al **Făgăraşului**, se escrie concurs cu terminul de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să trimită cererile concursuale, cu documentele recerute, la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit, având a se preventà la sfânta biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 459—1906. [198] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **învăţător** din clasa I-ă dela şcoala confesională gr. or. din **Dârstele-Braşovului** protopresbiteratul **Braşov** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Postul pe învăţător fiind împreunat cu cel de cantor, învăţătorul ales va aveà a prestà şi serviciul de cantor Dumineca, sărbătoarea şi în zilele de lucru. Cu copiii de şcoală va formà cor şi astfel va cântà la sf. liturghie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Ca salar anual: Din budgetul bisericei 460 cor., dela cantorat 140 cor. conform protocolului comitetuiui parohial din 23 Iulie a. c., cuartir natural, usufructul unei jumătăţi din grădina şcolară şi un stângin de lemne pentru foc.

Adausele cuincuenale se vor computà numai dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările lor, instruite conform normelor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral competent şi înainte de alegere a se prezentà poporului în vre o Dumineca ori sărbătoare spre a'şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic. Cel ce se va pricepe şi la muzica instrumentală va fi preferit.

Dârste în 23 Iulie 1906.

Pentru comitetul parohial:

Constantin I. Moarcasu
prezident al comitetului.

Daniil Martin
notarul com. parohial.

Văzut şi aprobat.

Braşov în 27 Iulie 1906.

Vasilie Voina
protopresbiter.

Nr. 267—1906 [199] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti**, din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Boholţ**, 2. **Fizeş Barbura**, 3. **Noşag**, cu salar anual de câte 600 coroane, cuartir şi lemne.

Concurenţii au a-şi înaintà suplicele instruite conform legii în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Având învăţătorii din aceste comune a ţineà strana, respective a cântà în biserică în Dumineci şi sărbători şi cu şcolarii, concurenţii au a se prezentà în respectivele biserici în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântările bisericeşti.

Deva, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei, în conţelegere cu respectivele comitete parohiale.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 421—1906. ppresb. [197] 3—3

Concurs.

Decretându-se prin venerabilul ordin conzistorial din 1 Februarie 1905, Nr. 811 Bis., filia **Felţa**, de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică, conform veneratului ordin conzistorial dtto 7 Decemvrie 1905, Nr. 11,880 Bis, din nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădnă de pomi şi de legumi.

2. Porţiunea canonică de $14^1/_2$ jugăre pământ, parte arătură, parte fânaţ, din cari 684 st. ☐ vie.

3. Simbria preoţească dela 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat.

4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.

5. Venitele stolare anuale cu 70 cor.

6. Dela tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreţinerea de'a preot.

Concurenţii îşi vor înaintà petiţiunile cu toate documentele recerute de legile în vigoare, subsemnatului oficiu în terminul indicat şi sunt datori a se prezentà înaintea alegătorilor în biserică conform prescriselor regulamentului pentru parohii, pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Sighişoara 28 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 206—1906 [202] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericeşti de clasa III **Valea-verde** din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 204—1906 [201] 3—3.

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** al comunei bisericeşti de cl. III **Gârda-de sus** cu filia **Neagra-de-sus** din protopresbiteratul Câmpenilor, în conţelegere cu comitetul parohial, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii a ocupà acest post să trimită rugările lor concursuale cu documentele necesare la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 27 Iulie 1906.

Romul Furdui
protopresbiter.

Nr. 746—1906. [214] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de **învăţător** la şcoala confesională din **Bungard**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar 600 cor., cuartir în edificiul şcoalei şi lemne pentru încălzit.

Cuincuenalul se computà numai după 5 ani serviţi în această comună.

Suplicele de concurs se vor aşterne subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Sibiiu, 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 306—1906 [204] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învăţător** din comuna **Drâmbariu** — conform ordinului Prea Ven. conzistor arhid. dtto 13 Iulie a. c. Nr. 5048 şcol. — se escrie concurs cu termin de 15 zile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 600 cor. (400 din repartiţiune şi 200 coroane dela stat), cuartir şi lemne.

Rugările se vor înaintà subscrisului oficiu în terminul indicat, îndatorat fiind cel ales, de a instruà copiii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la sf. liturgie; iar întrucât va fi posibil, candidaţii să se prezenteze, înainte de alegere, înaintea poporului, spre a face cunoştinţă cu el.

Alba-Iulia, 29 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 417—1906 [205] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele **Bucium-Cerbu** şi **Bucium-Isbita**, protoprezbiteratul Abrudului, pe baza ordinelor Ven. Conzistoriu din 26 şi 27 Iulie a. c. Nrii 6307 şi 6635 Şcol., se escrie concurs din oficiu cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegreful Român".

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: Salar anual de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi lemne de foc.

Cei ce doresc a reflectà la aceste posturi vor subşterne cererile instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi se vor prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegerea, poporului, pentru a-'şi arătà dexteritatea în tipic şi cântările bisericeşti apoi vor notà în petiţiune, dacă după anii de serviciu în alte comune pretind cuincuenale, ca comunele să se poată orientà la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Abrud.

Abrud, 31 Iulie 1906.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 321—106 [206] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învăţătoreşti** din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Brîznic**, salar 600 coroane, cuartir şi lemne.

2. **Panc—Sălişte**, salar în bani 480 coroane, în naturalii 120 coroane, cuartir şi lemne.

3. **Lăpugiul-inferior—Ohaba**, post de învăţător ambulant, salar 600 cor., cuartir şi lemne.

4. **Roşcani**, salar 600 cor. cuartir şi lemne.

Eventuale pretenziuni la cuincuenale să se amintească în petiţiunea de concurs.

Concurenţii au să aştearnă rugările instruite conform normelor în vigoare în terminul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 31 Iulie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 396—1906 [211] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor: *a)* **de paroh în parohia de clasa III Cărăstău**, *b)* **de capelan în parohia Birtin**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. despre întregirea venitelor preoţeşti. Capelanul are drept la jumătate din toate venitele preoţeşti.

Competenţii au să-şi aştearnă rugările la oficiul ppresbiteral concernent instruate în senzul legii.

Petiţiunile întrate după expirarea terminului de concurs nu se vor luà în considerare.

Petenţii au să se prezenteze, după prealabila încunoştiinţare a protoprezbiterului cu 8 zile înainte de terminul alegerei în biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Brad, la 22 Iulie 1906.

Oficiul pprezbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetele parohiale concernente. **Vasiliu Damian**
protoprezbiter.

Nr. 485—1006 [212] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător din clasa I-ă dela şcoala confesională gr. or. din **Hălchiu**, protopresbiteratul Braşov se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Postul de învăţător fiind împreunat cu cel de cantor, învăţătorul ales va aveà a prestà şi serviciul de cantor Dumineca şi sărbătoarea şi anume tot a doua săptămână.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt salar anual solvibil în 4 rate anuale decursive 600 cor. şi pentru cuartir suma de 40 coroane. Venitele cantorale sunt: usufructul unui jugăr de pământ precum şi $^1/_2$ din grădina şcolară, iar venite laterale aproximativ 80 coroane.

Concurenţii au să-şi aştearnă rugările or instruite conform normelor în vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral competent şi înainte de alegere a se prezentá poporului în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a şi arătà dexteritatea în cântări şi în tipic.

Celce se va pricepe la muzică instrumentală va fi preferit.

Hălchiu, în 2 August 1906.

Teofil Roşca
paroh, prez. com. parohial.

Văzut şi aprobat.

Braşov, 15 August 1906.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 317—1906 ppresb. [209] 3—3

Concurs oficial.

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala confesională gr. or. română din comuna bisericească Jibert, protopresbiteratul tractului Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. salar anual şi anume: 400 coroane prin repartiţie dela popor şi 200 cor. dela stat, cuartir şi lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această şcoală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare din partea concurenţilor, se vor aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighişoara, (Segesvár) în terminul deschis, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din loc, spre a-şi arătà dexteritatea în cele rituale.

Cohalm, 5 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm.

Dimitrie Moldovan
protopresb. adm.

Nr. 350—1906 [217] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învăţători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Birtin — Prihodişte — Tătăreşti**, post ambulant, salar anual 600 cor., din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei grădină şi lemnele de lipsă.

2. **Grohoţ**, salar anual 600 cor., 320 cor. din repartiţie, iar 280 cor. din fondul bisericei, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinii de legumi şi lemne.

3. **Tărăţel**, salar anual 600 cor. din repartiţie pe popor, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinii de legumi şi 1 stângin de lemne.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu definitiv în aceeaş comună.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa, serviciul, neîntrerupt eventual, că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 7 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian
pprezbiter.

Nu numai cetit
dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs"** (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 20—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!
Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandà o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă".
1 garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 13—15
1 inel de goldin cu peatră elegantă.
1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 90 Sibiiu, Sâmbătă 19 August (1 Septemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și insertiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Adunarea dela Lipova.

— Raport special. —

Lipova, 28 August n.

Ca cetate cu puternice întărituri și cu poziție însemnată strategică, întocmai ca cetatea de cealaltă parte a Murășului, ale cărei ziduri se văd și astăzi, — cetatea Șoimușului, — orașul *Lipova*, situat pe malul stâng al Murășului, a avut rol foarte însemnat în trecutul îndepărtat al patriei noastre. Multe lupte sângeroase au fost date pe teritorul său, și dintre multele vieți sfârșite în lupte glorioase cu dușmanul cele mai multe românești vor fi fost, fiindcă întreaga împrejurime e românească și românească a fost și în trecut, totdeauna.

Dar nu numai cuib de vitejie a fost în trecut *Lipova*, de unde de multeori a fost alungat dușmanul și trimis îndărăt de unde a venit, ci și *centru cultural*. In Lipova a fost în trecut loc de vlădicie românească, pentrucă metropolia din Jenopolea aci a fost mutată. Dovadă e și *amvonul* din biserica Lipovei, care și astăzi are forma de pe vremile vechi, conservată probabil prin tradiție, e *cu trei trepte*. cum poate să fie numai la *metropolie*. *Lipova* a avut apoi și în trecutul mai apropiat totdeauna preoți harnici și învățători luminați, cari au răspândit lumina în popor, și astfel orășelul *Lipova* s'a numărat printre cele mai inteligente orășele pe cari le-am avut în trecut.

Le-am avut! Pentrucă precum am perdut Caransebeșul, Hațegul, etc. așa am perdut și Lipova. Comerciul și industria, cari mai nainte se aflau aproape exclusiv în mânile Românilor Lipoveni, azi sunt trecute în alte mâni străine. Abia se mai vede câte-o firmă românească în piața Lipovei. După poporațiune însă și acum e românească *Lipova*, căci din cele 9000 de suflete ce le are, vre-o 5000 sunt românești, însă, firește, cu mici excepțiuni, miile *din urmă*, cele mai sărace.

De cealaltă parte a Murășului, pe malul drept, se află comuna *Maria-Radna*, în preponderanță românească și înfloritoare, cu frumoasa mănăstire catolică, și cu frumoasele dealuri cu vii.

Lipova și *Radna* împreună au luat hotărâre să invite în anul acesta „*Societatea pentru fond de teatru român*“ să-și țină adunarea generală în *Lipova*, unde și-o mai ținuse și înainte cu 23 de ani cu strălucit succes, iar ofertul făcut a fost acceptat din partea comitetului societății numite. Pe zilele de *28 și 29 August* n. a fost pus terminul adunării generale, la care au venit mulți și din depărtări, iar cei din loc și jur au luat parte toți. Despre decurgerea serbărilor cari au avut loc în *Lipova* cu ocaziunea aceasta sună raportul ce urmează, menit să informeze despre cele întâmplate și pe cei cari nu au luat parte la adunare.

Primirea prezidentului.

Membrii comitetului „*Societății pentru fond de teatru*“ sosiseră, parte Duminecă, parte Luni înainte de ameazi, și tot așa și unii dintre oaspeții mai îndepărtați. Au fost toți întimpinați la gară de comitetul de încuartirare, pus sub conducerea zelosului și neobositului domn *Demetriu Roman*, învățător pensionat în *Radna*, și apoi încuartirați pe la particulari și la hotele. Domnul prezident *Iosif Vulcan*, însoțit de doamna, apoi de domnul *Emanuil Ungurian*, advocat în Timișoara și Dr. *George Dobrin*, advocat în Lugoj, a sosit Luni în 27 August n. la orele 5 d. a. cu trenul dela Arad. A fost primit în mod festiv la gara din Radna, unde îi eșise spre întimpinare întregul comitet și un public ales domni și doamne. In numele comitetului aranjator îl bineventează cu cuvinte călduroase neobositul prezident Dr. *Aurel Halic*, iar domnul *Vulcan* emotionat de frumoasa primire răspunde, că deși bolnav și bătrân, — se simte întărit și întinerit văzând însuflețirea cu care se grupează inteligența română din Lipova și jur în jurul steagului culturei naționale române. Intre urale sgomotoase se urcă dl prezident cu doamna în trăsură și sunt duși la cuartir. Cu trenurile de seara au mai sosit apoi și alți oaspeți, cari toți au fost primiți la gară și bine încuartirați.

Seara de cunoștință.

Obicinuita seară de cunoștință s'a ținut în sala dela „*Regele Ungariei*“. A participat lume multă, domni și doamne. Prezidentul, dl *Vulcan*. a fost primit la întrare cu aclamări. Asemenea și persoanele mai marcante ale vieții noastre publice, în deosebi deputații dietali Dr. *Stefan C. Pop* și *Vasile Goldiș*. Voe bună și animație la masă. Lăutarii din Abrud, în frunte cu vestitul *Chiuțu*, au înveselit inimile cu frumoasele cântece românești. La momentul dat prezidentul comitetului aranjator, Dr. *Aurel Halic*, salută în numele Lipovenilor oaspeții sosiți la acest preznic românesc, în prima linie pe prezidentul, pe cel mai neobosit apostol al propagării culturii românești, și întregul său comitet.

Dl *Iosif Vulcan* răspunde emoționat și încântat de buna primire.

La dorința generală a publicului vorbește apoi deputatul dietal Dr. *Stefan C. Pop* și deputatul *Vasile Goldiș*, în urmă dl *Izidor Ieșan*, din Serajevo. Pe la orele 11 lumea a început să se resfire.

Serviciul divin.

Marți, 28 August n., fiind zi de sărbătoare, s'a oficiat la orele 9 serviciu divin în biserica gr. ort. română. E o zidire frumoasă și solidă. Ziduri puternice, croite pentru mii de ani. E încunjurată de un parc frumos și bine îngrijit, și are grilaj frumos de fier. In jurul bisericei pe lângă ziduri câteva cruci vechi cu inscripții cari abia se mai pot descifrà. Vor fi fruntașii de odinioară ai Lipovii aceia cari își dorm sub ele somnul de veci. Peste drum școala românească cu etaj și cu frumoasa inscripție pe frontispiciu: „*Luminează-te și vei fi!*“

Fiindcă ziua Adormirii Maicei Domnului e totodată ziua hramului acestei biserici, serviciul divin a fost oficiat cu deosebită solemnitate. Biserica era frumos decorată, pe dinlăuntru și din afară, cu ramuri verzi și cu iarbă, și era înțesată de lume. A azistat și comitetul societății întreg, precum și număroși oaspeți. A oficiat protopresbiterul Lipovei, dnul *Voicu Hamsea*, azistat de preoții *Cimponeriu*, *Rocsin*, *Voniga* și *Stan* și de diaconul Dr. A. *Crăciunescu*, profesor seminarial în Sibiiu. Răspunsurile le-a dat corul condus de învățătorul *Putici* din Lipova. La priceasnă domnul protopresbiter *Hamsea* a rostit o predică foarte instructivă, despre însemnătatea zilei și despre necesitatea de a învățà poporul carte. A atras apoi atențiunea poporului și asupra sărbării *culturale* ce are loc în Lipova, și a îndemnat ascultătorii să iee parte la adunarea societății pentru fond de teatru român, vrednică de sprijinul moral și material al tuturora. Conform obiceiului s'a făcut apoi procesiune la crucea din piață și în urmă s'a împărțit anafora.

Ședința primă.

In urma faptului, că serviciul divin s'a terminat abia pe la oarele 11 și ceva, ședința primă s'a putut deschide numai pe la orele 12. S'a ținut în sala dela hotelul „Regele Ungariei“. Se adunase public număros, domni și doamne, precum și oameni din popor. Autoritatea publică locală e reprezentată prin domnul primpretor *Barothy*. Comitetul e așezat în jurul mesei prezidiale. La masa de alături reprezentanții diferitelor ziare române.

La propunerea dlui Dr. *A. Halic* se trimite o comisiune care să invite pe dl prezident la adunare. Din comisiune fac parte domnii protopresbiteri *Voicu Hamsea* și *P. Givulescu*, și advocații Dr. *A. Marta* și Dr. *A. Cosma*. Când întră în sală, prezidentul e primit cu urale însuflețite. Iși ocupă locul prezidial și cu glas trămurător, dar plin de căldura ce i-o dă însuflețirea cetită de pe fețele celor prezenți, rostește următoarea

Vorbire de deschidere:

„*Domnilor și Doamnelor!*

Cu bucurie vin să-'mi împlinesc datoria de prezident, salutând onorabila adunare generală.

Bucuria devine cu atât mai mare, că acum a doua oară ni s'a făcut onoarea de a fi invitați la D-voastră. Și ceea ce ne inspiră o impresie și mai prețioasă, este că hotărârea de invitare s'a votat unanim în conferența ce a-ți ținut.

Această invitare unanimă arată învederat, că toți sunteți aderenți ai steagului cultural cu care ne prezentăm.

Primiți omagiile noastre!

*

Entuziazmul ca care a-ți întimpinat Societatea pentru fond de teatru român va fi aplaudat de toți consângenii noștri, căci teatrul național este o înaltă instituție culturală și toți cei ce sprijinesc înființarea lui îndeplinesc un fapt vrednic de stimă.

Teatrul adevărat este deodată și școală și templu. Școală unde se propune tot ce luminează mintea, ca să știm ce-i frumos și ce-i urât, spre a ne purtà astfel ca să fim vrednici fii ai părinților; templu unde se arată calea spre mântuirea sufletului și a tot ce avem scump.

Marea importanță culturală a teatrului național se vede și de acolo, că toate statele se cred datoare a înființà și a susțineà câte unul, cu mari jertfe materiale.

România, înaintând pe calea culturei, a înființat și ea un astfel de institut. Teatrul național din București, a avut multe seri memorabile, când artiștii români au reprezentat în mijlocul entuziasmului piesele originale. Millo cu lucrările lui Alexandri a produs o plăcere generală, atât în cele două capitale ale României, cât și în celelalte părți ale țării. Ba a trecut și granițele, a venit în părțile noastre și a fermecat tot auditorul cu figurile și cântecele românești. Mai apoi ne-a făcut plăcerea Pascaly cu altă direcțiune artistică, mai puțin poporală, dar cu o limbă modernă, care a fost ascultată cu plăcere. Au mai trecut în părțile noastre și alții cari pretutindeni au fost primiți cu căldură.

Primirea aceasta arată că Românii dincoace, inteligență și țărănime, au înclinare și dragoste pentru teatru.

Aceste sentimente s'au manifestat prin ivirea dorinței, ca în lipsa de teatru stabil, să se constitue trupe de diletanți, cari să deà în toate părțile reprezentații, cu figuri din societatea noastră și cu doine românești, cari umplu sufletul de însuflețire.

Prima manifestație de teatru de diletanți s'a făcut, dacă știu bine, în Brașov sub conducerea tinărului profesor George Barițiu. Apoi a urmat la Blaj, unde s'au întrunit spre acest scop teologii. Și după aceste începuturi s'a format prima societate stabilă de diletanți din Transilvania la Cluj, sub conducerea tinerului Ioan Baciu, care și-a făcut bun nume de diletant, încât a jucat și în România, iar astăzi e preot în comuna Șoimuș, unde a înființat o societate de diletanți țărani.

Aceste reprezentații au avut mare influință asupra poporului. Invățătorii tineri au început unul câte unul să formeze cu școlarii lor coruri vocale, cari cântară întâiu prin biserici; apoi învățară cântece lumești, deteră concerte. Cei mai mari s'au însuflețit și ei, sub conducerea învățătorilor, se întruniră în coruri cu fetele, cântau în concerte și reprezentau piese. Zelul s'a tot răspândit, și corurile s'au sporit. Mai cu seamă în Bănat, unde nu numai învățătorii, ci și unii cântăreți mai cvalificați din popor, conduc corurile cari s'au înmulțit atât de mult, încât n'a prea rămas comună românească, unde să nu fie câte unul. Meritul răspândirii este al învățătorului și compozitorului de muzică *I. Vidu* din Lugoj, ale cărui lucrări au înfluința cea mai răpitoare asupra poporului, încât acelea se cântă nu numai în Bănat, ci în toate satele românești, ba unele au trecut și în concertele din București, conduse de zelosul Chiriac.

Iată un punct de fală și de mândrie a noastră, a Românilor de dincoace de Carpați față de cei de dincolo! Căci câtă vreme noi aveam o mulțime de coruri în popor, în România nu erà nici unul! Numai în anii din urmă s'a început și acolo formarea lor.

*

In momentele acele ale însuflețirii, când părul meu nu erà alb — pardon! când aveam și eu păr — m'am pus de am scris în „Familia“ niște articoli pentru înființarea unui teatru românesc dincoace de Carpați.

Propunerea în mulți a deșteptat suris. Dar asta pe mine nu mă genà. Eram tinăr și inspirat de însuflețire. Am vorbit cu deputații noștri și ținurăm o conferență. Ideia s'a primit și s'a ales o comisie pentru pregătirea planului.

Par'că aud și acum pe răposatul Hodoș cu ce entuziazm vorbià. Dânsul a ridicat cuvântul și în dietă pentru ajutorul la înființarea unui teatru românesc. Dl Alexandru Mocsonyi a aprobat cu obicinuita-i înțelepciune, ceia ce a făcut mare impresie asupra tuturora. In scurt timp cu Hodoș făcurăm statutele, cari s'au primit. Apoi comitetul s'a constituit interimal. Președinte a fost ales Hodoș, secretar eu. Și convocarăm adunarea constituitoare la Deva, care s'a și ținut acolo sub prezidiul lui Hodoș, în mijlocul unei mari însuflețiri, care par'că vedea începutul unei ere noue.

De atunci a început șirul adunărilor generale. Am ținut câteva și la marginea extremă a elementului românesc. Mi-aduc aminte că într'un oraș numai trei domni au știut românește. Dar în toate s'a dat câte un bal românesc, de care nici până atunci, nici de atunci n'a mai fost acolo.

Prezidenții de atunci ai comitetului nu prea puteau să asiste la adunări și astfel erau substituiți de alți membri, mai de multe ori prin fruntași din partea locului.

Dintre membrii comitetului ș-au câștigat merite deosebite: fostul jude de curie dl Ioan cav. de Pușcariu în calitate de casar și reposatul președinte al Curții de compturi Iosif Hossu care mulți ani a îndeplinit și funcțiunea de casar, pe urmă aceea de președinte al comitetului. Mai trebue să amintesc pe veteranul Vincențiu Babeș, care de multe ori a suplinit pe prezidenții la conducerea adunărilor generale și pe reposatul profesor universitar Alexandru Roman, care asemenea înlocuià pe prezidenții comitetului la adunările generale.

Intr'aceste împuținându-se numărul Românilor locuitori în Budapesta, comitetul abià se puteà compune, iar adunări generale vre-o doi ani din diverse cauze nu se ținură. Eu mutându-mă din Budapesta la Oradea-mare, comitetul mi-a adresat rugarea să-l reprezint la viitoarea adunare generală, care avea să se țină la Brașov. M'am supus. In adunare s'a primit renunțarea fostului comitet, sediul s'a mutat la Brașov și s'a ales un nou comitet făcându-mi-se onoarea de a-mi oferì postul de prezident.

Am primit, căci mă credeam dator să fac aceasta ca cel ce am stat dela leagănul Societății în serviciul ei. Am primit, căci speram progres; colegii mei din comitet făceau parte din elita clasei noastre inteligente mai tinere din Brașov.

Și am început să lucrăm. Am rugat pe mai mulți în diferite părți, să ne fie bărbați de încredere cari să adune membri noi. Am înființat burse pentru elevi și am anunțat premii pentru piese. Rezultatul se poate criticà. Dar și comitetul se poate scuzà.

Scopul ce ne-am ficsat nu este atât de mic, să-l putem atinge atât de repede, ci ne trebue timp și sprijin moral și material, care pân'acuma s'a manifestat într'un fel foarte restrins și lipsit de statornicie.

Noi Românii avem un defect, că ne cam lipsește însuflețirea.

*

Insuflețire! Iată cuvântul dătător de viață și de putere pentru toți aceia cari întreprind un scop înalt. Insuflețire, iată ce ne trebue nouă Românilor în stăruința noastră pentru ridicarea culturei naționale.

Și cum să nu fim inspirați de însuflețire, știind că avem toate elementele cari îndreptățesc pe un popor la deșteptarea sa din întunerec și la propășirea lui spre lumină?

Noi Românii suntem un neam care a moștenit virtuți cari glorifică un popor. Și dacă examinăm o hartă etnografică ce ocupă elementul nostru, vedem cu însuflețire că oamenii nostri de înaltă menire nu s'au înfățișat numai într'un colț, ci au răsărit în toate părțile.

Dela noi cei de dincoace de Carpați s'au ivit Șincai, Maior și Klain, cari au deschis istoriografia română; de aici au trecut Carpații marele dascăl Lazar care a întemeiat învățământul românesc; dela noi a răsărit Cipariu care a fondat etimologia română; tot aici a apărut George Barițiu, care a deșteptat neamul său prin primul ziar și tot de aici a trecut în Bucovina vestitul Pumnu care a fondat acolo școala română.

La noi s'au ivit în lume și strălucesc ca niște stele în istoria culturei românești: Samuil Vulcan, fundatorul gimnaziului românesc din Beiuș care a dat lumină și viață românească în părțile cele mai întunecate; Andreiu bar. de Șaguna, care a înviat biserica sa, creând autonomia bisericească gr. or. română, de care nu mai este nici în România; Emanuil Gojdu, care cu fundațiunile ce a lăsat s'a făcut un adevărat sfânt, la a căruia memorie toți trebue să ne închinăm cu evlavie.

De aici a răsunat în lumea românească „Deșteaptă-te Române" a lui Andreiu Murășanu.

De aici sunt cei mai mari doi poeți ce-i are azi literatura română: George Coșbuc care a tunat: „Noi vrem pământ" și Octavian Goga care a jelit lumii cum este: „La noi!"

Am moștenit dar și noi Românii din aceste părți însușiri mari ca alte crengi ale neamului. Toți am avut o mamă. Roma a fost leagănul tuturora. Suntem strănepoții celei mai renumite ginte din lume.

*

Când am văzut rămășițele sfinte ale celebrului pod dela Turnu-Severin m'am cutremurat de emoțiune, m'a pătruns o simțire par'că inspirată din cer, care-mi șoptià cu voce de titan o însuflețire ce m'a ridicat în raiul fericirii.

Această voce par'că îmi zicea:

— Români, priviți la mine! Eu sunt simbolul trăiniciei voastre. In cursul sutelor de ani, mii de valuri au prăbușit asupra mea să mă nimicească, să spele și urma existenței mele. Dar eu având încredere în puterea de viață a celorce m'au clădit aici, putere pe care am moștenit-o și eu dela ei, m'am simțit inspirat de însuflețire ca să fiu vrednic de ceice m'au creat și cum ei au cucerit Dacia, astfel și eu să susțin pe vecie stindardul de neperire al seminției care m'a așezat drept sentinelă în locul acesta.

Și închinându-mă ca la o statuă sfântă a însuflețirii, am ridicat de pe pământ o sfărmătură din vechiul și neperitorul pod. Am sărutat-o cu evlavie și am adus-o cu mine acasă. Am așezat-o în fruntea mesei mele de scris. Și de câte ori îmi îndrept privirile spre ea, simțesc o cutremurare delicioasă în tot corpul meu, care mă întărește să dau pept cu nenumăratele pedeci ale vieții, căci sunt Român și Românul în veci nu piere.

Insuflețire, scumpul meu neam, și vei aveà și Teatru Național!

*

Am onoare a deschide adunarea generală."

*

Frumosul discurs a fost des întrerupt, iar la sfârșit a fost acoperit cu aplauze furtunoase.

Se ridică acum protoprezbiterul *Voicu Hamsea* și într'un avântat discurs salută „Societatea pentru fond de teatru român", pe ilustrul ei prezident și comitetul, pe pământul Lipovei, în numele Românilor din Lipova și jur, dorind, ca cât mai curând, prezidentul, comitetul și poporul românesc să ajungă să guste roadele însemnatei și binecondusei societăți a fondului pentru teatru român.

Prezidentul *Vulcan* răspunde și mulțămește pentru frumoasele cuvinte de salutare, în numele său și al întregului comitet.

Domnul *Emanuil Ungurean* într'o vorbire foarte însuflețită și însuflețitoare salută apoi adunarea în numele „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român", ca însărcinat al comitetului ei central din Sibiiu. Aduce salutări dela sora mai mare și împreună lucrătoare întru promovarea culturei naționale române, și felicită „Societatea pentru fond de teatru" pentru nimerita alegere a organelor ei conducătoare, cărora le este încredințată soartea societății.

Mulțămește de nou prezidentul *Iosif Vulcan* și apoi se întră în ordinea de zi.

Notari pentru ședințele adunării se aleg cu aclamație la propunerea dlui *Demetriu Roman* domnii *Dr. Iosif Blaga* și *Vasile Goldiș*.

Prezidentul comunică adunării, că au sosit telegrame dela domnul Dr. *Alexandru Mocsonyi*, dela Preasfinția Sa Episcopul Aradului *Ioan I. Popp* și dela Românii din Deva și jur. Secretariul *Blaga* le cetește, iar adunarea ia cu plăcere act despre cuprinsul lor.

Raportul comitetului despre activitatea sa din cursul anului din urmă se decide să fie predat spre cenzurare comisiunei care se va alege.

Se purcede apoi la alegerea comisiunilor. La propunerea dlui *Demetriu Roman* se aleg ia

a) Comisiunea pentru censurarea raportului comitetului domnii *Dr. Aurel Cosma, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Liviu Tămășdan* Protopresb. *Voicu Hamsea* și *Dr. Aurel Grozda*.

b) Comisiunea pentru înscrierea de noi membri domnii *P. Givulescu*, protopresbiter în Radna, *Dr. A. Halic, Dr. C. Missici, Dr. V. Avramescu* și *Vasile Oros*.

c) Comisiunea pentru censurarea rapoartelor de cassă și a socotelilor domnii *Dr. A. Marta, Dr. Sever Ispravnic, Iuliu Herbai, Aurel Savici* și *Grigorie Marienescu*.

Disertațiune a întrat una, dela domnul *Valer Braniște*, despre „*Modernul în artă*", dar fiind timpul înaintat nu a putut fi cetită, ci cetirea ei s'a amânat pe ședința proximă.

Prezidentul închee ședința la ora unu d. a. și convoacă cea proximă pe ziua următoare la orele zece.

S'au făcut apoi vizite pe la familiile fruntașe românești din Lipova.

Banchetul.

Târziu, la orele 2 și trei sferturi s'a putut începe banchetul. S'a dat în sala mare dela hotelul „*Archiducele Iosif*". Au luat parte cam o sută de persoane. Menu-ul a fost următoriul: Supă ragout. Imbis. Rosbeuf, mușchi și limbă. Hachè. Fripturi de galițe, salată, compot. Tortă. Giardinetto. Vin, apă minerală.

La friptură se ridică prezidentul *Iosif Vulcan* și rostește primul toast pentru Maiestatea Sa împăratul și rege al nostru Francisc Iosif I Toastează apoi protopresbiterul *Hamsea* pentru prezidentul *Vulcan* și întregul comitet al „Societății pentru fond de teatru român", *Virgil Onițiu* pentru Lipoveni, pentru comitetul aranjator și în special pentru harnicul și neobositul prezident Dr. *A. Halic*, iar profesorul Dr. *Blaga* pentru reprezentanții puterii de stat, protopretorul *Barothy* și pretorul *Pincu*.

Primpretorul *Barothy* se scoală numai decât, și cerând scuze că nu poate vorbì românește, fiindcă nu e destul de tare în această limbă, pe care de altcum o vorbește, mulțămește în limba maghiară antevorbitoriului, și dorește societății să guste cât mai curând din roadele activității dezvoltate întru ajungerea nobilului scop cultural pe care îl urmărește, să vadă realizată ideia înființării teatrului român.

Toastul domnului primpretor a făcut impresie foarte bună asupra ascultătorilor și a fost răsplătit cu zgomotoase aplauze.

Domnul Dr. *A. Cioban* a toastat apoi pentru oaspeți, pentru frații veniți din diferite părți de țară și din diferite depărtări, iar domnul deputat dietal *Vasilie Goldiș* pentru popor, izvorul puterii noastre de viață, dorind ca inteligența să-'i poarte mai multă dragoste, să se intereseze mai mult de el.

La oarele 4 și jumătate masa a fost ridicată.

Teatru și concert.

Seara la oarele 8 a fost teatru și concert, tot în sala mare dela hotelul „Arhiducele Iosif". Aglomerația a fost imens de mare. Dacă era sala mai odată așa de mare de cum e, încă se umplea cu desăvârșire. Deja înainte de oarele 8 nu se mai puteà străbate în sală. Om lângă om. Afară pe la ferești asemenea lume multă, din cea mai de rând iar salele laterale pline de public mai ales, care n'a mai putut întrà în sala de reprezentație. La oarele 8 și jumătate se începe apoi executarea programului stabilit astfel:

1. „*Marinarul*", dramă în un act de A. Theuriet, tradusă de N. Ținc, dată de dl *Zaharie Bârsan* și soții.
2. *a*) Pergolese: „*Nina*" arie din opera „Siciliana"; *b*) Bizet: „*Pastorale*"; *c*) Slansky: „*Das Zigeunermädchen*", cântate de domnișoara *Valeria Papp*, acompaniată la pian de dșoara *Veturia Oros*.
3. „*Slugă la doi stăpâni*", comedie în 2 acte de Goldoni, trad. de Zah. Bârsan, dată de domnul *Zaharie Bârsan* și trupa dsale.
4. E. Papp *a*) „*Mara curge*"; *b*) „*Dorul Româncei*" și *c*) „*Sub arini*", cântate de dșoara *Valeria Papp*.
5. „*Furtuna casnică*", comedie într'un act de Ferien, tradusă de X., dată de dl *Z. Bârsan* și trupa dsale.

Domnul *Bârsan* a jucat cu voe și [illegible] dezvoltarea tuturor forțelor sale artistice și tot așa și însoțitorii săi. Domnișoara *Valeria Papp*, cu vocea ei metalică trecută prin o școală excelentă, a stors aplauze furtunoase dela publicul încântat de prestațiunile date. Acompaniamentul la pian l-a făcut cu exactitate și cu siguranță perfectă domnișoara *Veturia Oros*, o frumseță a Lipovei, cu frumos talent muzical și cu viitor sigur artistic.

Fiind programul cam lung, reprezentația s'a terminat abia după orele 12. Publicul a mai rămas apoi împreună la mesele întinse până pe la orele 2—3, ascultând cu plăcere frumoasele cântece naționale ale muzicei vestitului *Chiuțu*.

Dela gimnaziul român din Brad.

Înștiințare.

Anual școlar 1906/7 se începe [illegible] 1 Septemvrie v. 1906.

Părinții, cari doresc a și dà copiii la acest institut, sunt poftiți a se prezentà cu fii sau fiicele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale în 1, 2 și 4 Sepremvrie v. 1906 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la gimnaziul ori școala împreunată cu acesta, vor aduce testimoniu școlar, estras de botez și certificat da revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă îl vor prezentà toți școlarii, cari vin a se înmatriculà, așadar și aceia, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru. Tot în 1—4 Septemvrie v. 1906 se vor ținea examenele de corigență și supletorii. Ceice se vor prezentà mai târziu, vor trebuì să dovedească cauza întârzierii.

In clasa 1 gimnazială se primesc numai cei ce au împlinit anul al nouălea dar n'au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecuți preste doisprezece ani hotărește conferința profesorală.

Școlarii din clasele poporale se vor examinà și, amăsurat pregătirei lor, se vor primì în școala primară ori în cl. I gimn.

In școala primară didactrul e 6 coroane pe an și 2 cor. taxa de înscriere.

In clasele gimnaziale școlarii români din protoprezbiteratele Zarandului și Hălmagiului solvesc pe an didactru de 16 cor., iar ceilalți și cei, cari nu sunt Români, câte 24 cor. pe an.

Toți școlarii solvesc pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, taxă de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru „fondul școlarilor morboși" câte 1 cor., pentru maial și excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu purtare morală bună se scutesc de didactru, sau se împărtășesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților" sau de alte mijloace, de cari dispune institutul.

Didactrul se solvește deodată la înscriere, sau în două rate, și anume întâia rată la înscriere și a doua la 1 Februarie.

Toate celelalte taxe în suma de 13 coroane se solvesc deodată la înscrie[illegible].

Fără știrea și învoirea direcțiunei gimnaziului școlarilor nu le este permis a-și ocupà cuartire.

Fiecare școlar trebue să fie provăzut cu cărțile de școală admise la acest institut. Cărți rupte și murdare, legendare scrise printre șire, ori pe margini cu traduceri, se vor luà dela școlari și se vor nimicì.

Fiecare școlar e obligat a aveà înbrăcăminte corăspunzătoare, asemenea haine de pat.

In 5 Sepemvrie 1905 școlarii vor fi vizitați prin medicul gimnazial în prezența dirigentului de clasă, li-se va dictà împărțirea oarelor și se vor începe prelegerile pe anul școlar i906/1907.

In 8 Septemvrie v. 1906 se va f[illegible]e Invocarea Duhului sfânt și cetirea legilor școlare.

Direcțiunea gimnazială.

„Asociaţiunea“.

Convocare.

Adunarea generală cercuală a despărţământului *Făgăraş* al „Asociaţiunii“ se va ţineà anul acesta la 2 Septembre 1906 în comuna „Streja Cârţişoara“ cu următorul

Program:

1. Serviciu divin la 8 oare a. m. şi deschiderea şedinţei la 10 oare.
2. Raportul comitetului, raportul casariului şi prezentarea budgetului.
3. Alegerea comisiilor pentru cenzurarea acestor rapoarte, şi pentru înscrierea de membri şi încasarea taxelor.
4. Eventuale dizertaţii sau prelegeri, cari trebuesc însinuate cu 48 oare înainte directorului despărţământului.
5. Raportul comisiunilor.
6. Alegerea delegaţilor pentru adunarea generală.
7. Eventuale propuneri şi închiderea şedinţei.

I. Macavei m. p. *director.* *Dr. I. Şenchea* m. p. *secretar.*

*

Convocare.

Comitetul desp. VIII al Asociaţiunii invită prin aceasta pe toţi doritorii şi sprijinitorii literaturei şi culturei româneşti la adunarea ordinară, ce se va ţineà la 9 Septemvrie st. n. a. c. la 3 oare p. m. în biserica gr. cat. din Haţeg cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul notarului, casarului şi bibliotecarului.
3. Esmiterea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor şi înscrierea de membrii noi.
4. Eventuale dizertaţii, cari sunt a se prezentà cu 3 zile înainte directorului despărţământului.
5. Referada comisiunilor.
6. Statorirea budgetului.
7. Propuneri. Hotărâre în chestia prelegerilor poporale şi
8. Inchiderea adunării.

Dr. G. Suciu m. p. *prezident.* *Dr. V. Bontescu* m. p. *notar.*

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin aceasta convoc a VII-a conferenţă ordinară a preoţimei din acest tract, ce se va ţineà în *Gârbou la 27 August (9 Sept. st. n.) a. c. la 7 oare a. m.* şi la care sunt obligaţi a participà în reverenzi toţi preoţii.

Program:

1. Serviciu divin la 6 ore dim. prin parohii Ioan Giurgiuca, Alexandru Cherebeţ şi Gavriil Garon.
2. Preoţii se vor mărturisì şi cuminecà.
3. Predică de Sigismund Lengyel despre relele ce aduce luxul, şi despre foloasele portului românesc.
4. Critică asupra modului săvârşirii s. liturgii şi asupra predicei, şi vizitarea afacerilor parohiei Gârbou.
5. Raportul protoprezbiterului despre executarea din partea preoţilor a concluzelor conferenţelor anterioare.
6. Conzultări pentru executarea cuprinsului cercularelor autorităţii superioare bisericeşti din 4 Martie 1903 Nr. 2142 B., din 27 Oct. 1905 Nr. 10351 Prez. şi din 14/27 Iulie 1906 Nr. Nr. 6194 B.
7. Dizertaţie de Gavriil Hango despre pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.
8. Raportul şi raţiociniul bibliotecarului despre starea bibliotecii protopresbiterale în anul 1905. Preoţii sunt poftiţi a aduce taxele biblio. la conferenţă.
9. Comunicări oficioase şi atragerea atenţiunei preoţimii la împlinirea unor datorinţe pastorale şi mai ales administrative bisericeşti.
10. Propuneri.
11. Statorirea locului întrunirii conferenţei proxime şi a obiectelor de pertractat în ea.

Deş, 10 August 1906.

Teodor Hermann
protopresbiter.

NOUTĂŢI.

Fundaţia Gozsdu. Miercuri s'au întrunit aici în Sibiiu membrii reprezentanţei fundaţiei lui Gozsdu la şedinţele obicinuite de vară, sub conducerea Ex. Sale arhiep. şi metr. *Ioan Meţianu.* Au luat parte la şedinţe P. S. Lor episcopii *Nicolae Popea* şi *Ion Ign. Pap* şi domnii *Dr. Iosif Gall*, membru în casa magnaţilor, *Ioan cav. de Puşcariu*, jude de curie în penz., *Parteniu Cosma*, dir. „Albinei“, *Avram Berlogia*, jude de curie, *George Serb*, advocat, *Dr. Nicolae Poynar*, advocat şi secretarul fundaţiei *Ghenadie Bogoevici*, preot în Budapesta.

*

Deputatul Dr. Iuliu Maniu îşi va ţineà darea de seamă, asupra activităţii sale ca deputat al parlamentului Duminecă în 9 Septemvrie st. n. la 11 ore înainte de ameaz în piaţa principală din Vinţul de jos, înaintea casei comunale.

*

Inştiinţare. Ministrul de honvezi dă de ştire prin ordinul Nr. 7654 din 7 August, că în anul acesta nu se va ţineà controla celorce nu sunt soldaţi în activitate, precum nici anunţările periodice ale gloatelor. Insinuările gagiştilor se vor urmà însă ca şi până acum.

*

Asentaţi. Dintre 120 feciori români cari s'au prezentat la conzulatul austro-ungar din Cleveland au fost asentaţi 38. cari vor aveà să între sub arme în 20 Septemvrie.

*

Cununie *Anica Robotin* şi *Ioan Iancu*, cleric abs. îşi serbează cununia în 20 August st. v. 1906, în biserica gr-or din Poiana (l. Zlatna.)

*

Teatru românesc în America. In 18 Aug. au dat Românii din Cleveland o reprezentaţie teatrală în favorul bisericei române de acolo. S-a jucat „Otrava de hârciogi“ „şi Vlăduţul mamii“. S'au jucat apoi tot jocuri româneşti.

*

Conservatoriul de muzică H. Kirchner. Anul şcolar începe la 1 Septemvrie a. c. n. Obiecte: pian, cântare-solo, instrumente cu arc, armonia, *cântare în cor* (şcoală de cor cu 3 clase pentru fete tinere, cari se pregătesc aci fundamental pentru primirea în Reuniunea de muzică)

Anunţări se primesc zilnic dela oarele 11—12 a. m. şi 3—4 p. m. în locuinţa directorului de muzică. Strada iernii (Wintergasse) Nr. 11.

*

Foc. Un locuitor din comuna Alămor s'a fost apucat în zilele trecute de îmblătit cu maşina. Maşinistul a lăsat locomobilul în grija unui copil. O scânteie a ajuns în grămada de paie, care s'a aprins şi a ars toată recolta, maşina, sălaşele precum şi şase vecini. Paguba e foarte mare.

*

Statua dela Caransebeş a Maiestăţii Sale se va desvălì în 7 Oct. Statua e gata şi e aşezată la locul său, numai inscripţia îi lipseşte, pentrucă senatul orăşenesc nu se poate decide, în ce limbă să fie aceasta. Unii pretind ca să fie puse toate trei. Ziarele din Pesta se miră de această îndoială şi zic, că în ţara ungurească şi regelui unguresc numai limba maghiară i se cuvine.

*

Moralitate. O lumină interesantă a runcă asupra creşterii din zilele noastre un caz proaspăt întâmplat în orăşelul Wilsau din Elveţia. Cincizeci de elevi şi eleve ai şcoalei de repetiţie au început să poarte relaţii de dragoste păcătoase. Invăţătorul a observat şi a luat măsurile cele mai aspre. Părinţii însă au protestat în contra lui, ba l-au şi inzultat pe stradă. Şapte fete sunt pe cale de a devenì mame. Şi aceasta se întâmplă la Nemţii cei „culţi“, cari conzideră poporul nostru ca cel mai păcătos şi imoral.

*

Casă naţională în America. Ziarul „Românul“ din America aduce ştirea, că s'a decis ridicarea unei case naţionale române în Cleveland. Va costà 20 mii dolari, dintre cari 10 mii le dă biserica „Sf. Elena“, iar pentru celelalte 10 mii se vor esmite acţii în valoare de 100 dolari una.

*

Broşură vătămătoare. Inainte cu câteva luni a apărut o broşură în limba franceză scrisă de un Andrei Barré, care inzultà pe domnitoriul nostru. Un ziar german a dovedit acum de curând că broşura a fost scrisă la comanda guvernului sârbesc.

*

Avis. *Sâmbătă* în 1 Sept. n. a. c. la *6 ore seara* va fi probă de cântări la *„Reuniunea română de muzică din Sibiiu“*, la care sunt rugaţi să participe toţi membrii.

*

Biserica şi birtul. Cetim în „Neamul românesc,“ că în comuna Păuşeşti din România era în apropierea bisericei de curând sfinţite un birt. Autorităţile în drept au crezut că e mai bine să se închidă biserica, de vreme ce cârciumarului nu i-se poate impune repausul duminical. Astfel oamenii sunt nevoiţi să se ducă în alt cătun ca să'şi împace lipsele sufleteşti. Se poate?

*

Diamant în Ardeal. Lucrătorii farmacistul Otto Wotsch, care are concesie de scrutarea solului, au dat în dealurile dela Purcăreţ în 16 Aug. de un diamant în mărimea unei nuci. A fost trimis spre examinare.

*

Intrunirea Grecilor. La Atena s'a ţinut o mare întrunire publică de peste 20 mii de persoane. Adunarea a aprobat o moţiune care să fie prezentată marilor puteri şi guvernului grecesc şi prin care se protestează în contra „cruzimilor săvârşite asupra Grecilor“ din Bulgaria şi Macedonia. O astfel de moţiune a şi fost prezentată puterilor, dar a fost primită foarte rece. Pentru faptul acesta patriarhul s'a supărat pe aceste puteri.

*

Emigrarea. Ministrul de interne cont. Iul. Andrássy are de gând să zistemiseze în minister o secţie nouă a emigrărilor cu scopul ca să studieze chestiunea aceasta şi cauzele cari silesc poporul să emigreze şi să afle mijloacele pentru împedecarea acestei porniri ce ia proporţii tot mai mari.

*

Preoţii slovaci din America. Douăzeci preoţi slovaci din America au adresat de curând o scrisoare preotului Hlinka, în care se declară aderenţi ai lui. Il îmbărbătează ca să supoarte loviturile cu bărbăţie şi protestează energic împotriva nelegiuirilor episcopului catolic. Apelează la preoţii slovaci să ià exemplu dela Hlinka, să ţină cu sfinţenie la neam, pentrucă ei sunt gata oricând mai bine să se rupă de legăturile cu Roma decât să se lapede de neamul lor.

*

Student rătăcit. Un student din gimnaziul cercului VIII din Budapesta furase mai multe obiecte şi bani din cancelaria profesorală unde a întrat cu cheie falză. Tatăl seu era pedel la institut. A fost pedepsit cu patru luni temniţă. Dar nu s'a îndreptat. A furat din nou. I-a fost zadarnic plânsul şi promisiunea că se va îndreptà, -a fost pedepsit din nou cu opt luni.

*

Invenţiunea cea mai mare şi uimitoare a timpului nostru este fără îndoială neîntrecuta cruce duplă electro-magnetică R. B. nr. 86.967.

Cu mulţumită sufletească publicăm acì o scrisoare de recunoştinţă, pe care a trimis-o o însănătoşată dlui Albert Müller în Budapesta, V. Vadász u. 42/G al cărei cuprins e următorul:

Stimate Dle Müller!

De ani de zile am fost bolnavă, am cercat toate mijloacele şi doctorii şi leacuri de casă şi tot nu m'am putut mântuì de afurisitele de dureri; nu puteam mâncà, căci stomacul nu mistuia, aveam dureri grozave de şira spinărei, junghiuri, bătae de inimă, greutate de piept, toată noaptea nu puteam durmì de dureri şi acestea toate mi-le-a alungat crucea dtale electromagnetică şi acum har Dlui, sunt sănătoasă. Iţi mulţumesc din inimă pentru această invenţiune, pentru-că sânt acum foarte fericită, cunt cu totul mântuită de grozuvele dureri. Cu stimă: Maria Welinger, negustorească. Német Ujvár.

AVIS.

Onoraţii oaspeţi, cari doresc a lua parte la adunarea generală a Asociaţiunii ce se va ţineà anul acesta la Braşov, în zilele de 8/21 şi 9/22 Septemvrie, sunt rugaţi ca — pentru îngrijirea de cuartire — să se anunţe la prezidentul comisiunei de încuartirare dl Nicolae *Bogdan*, prof. str. Catarinei 15, cel mult până în 28 Aug. (10 Sept.)

Totodată se aduce la cunoştinţă, că comitetul poate va fi silit să angajeze şi cuartire, cari vor trebuì plătite. De aceea on. oaspeţi sunt rugaţi, ca la anunţare să se declare, că la caz când nu se vor aflà cuartire gratuite li se pot angajà şi cuartire cu plată, rămânând în grija comitetului ca preţurile să fie moderate.

Masa studenţilor de la „Albina“.

Pentru ocuparea locurilor devenite vacante la „Masa studenţilor“ de la institutul Albina se publică concurs.

Acei studenţi de naţionalitate română, cari doresc că fie admişi la aceasta masă, au să 'şi înainteze la direcţiunea institutului până la 10 Sept. a. c. cererile instruite cu următoarele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat despre averea părinţilor.
3. Testimonlul ultim şcolar.
4. Atestat de primire în una din şcoalele medii din Sibiiu.

Elevii actuali ai „mesei studenţilor“ au să 'şi prezinte numai testimoniul ultim şcolar.

Sibiiu, în 31 August 1906.

Direcţiunea institutului „Albina“.

Cărţi şi reviste.

„Albina“, revista populară nr. 45—46. Dă chipul nesucces al lui Axente Sever, şi mai mulţi articoli economici.

*

„România Ilustrată“ nr. 7. Revistă redactată de Ion Rusu-Abrudeanu dă o descriere a pavilionului Transilvaniei dela expoziţie, înviorarea oraşului Constanţa, o nuvelă de Ninetta, fotografiile deputaţilor naţionalişti cu biografiile lor, câteva poezii, articoli literari şi ştientifici mai mici.

*

Raportul camerei de comerciu din Braşov pe anul 1905. Recolta anului acestuia faţă de 1904 a crescut în comitatele Sibiiu, Târnava-mare, Braşov şi Făgăraş, aparţinătoare acestei camere, cu 132 mii măji m. Preţul productelor a crescut grozav. Taxele vamale şi pentru maşini agricole s'au redus. Atelierele industriale şi magazinele comerciale s'au sporit. Dările au scăzut din cauza ex-lexului. Au emigrat în acest an 8725 persoane din cele patru comitate şi s'au întors numai 1098.

Poşta ultimă.

Dela Lipova.

Adunarea generală a fondului de teatru.

Şedinţa a doua, ţinută Miercuri dela orele 10 şi jumătate până la ora unu, a avut continuare şi după ameazi. Au dat anză la discuţie unele propuneri ale comisiunei exmise pentru cenzurarea raportului comitetului. In urmă s'au primit toate propunerile comisiunei, cari erau următoarele:

1. Raportul comitetului să se ià în general la cunoştinţă.
2. Comitetul e rugat să iee măsuri urgente pentru sporirea membrilor şi pentru încasarea taxelor restante.
3. Pentru ajungerea scopului societăţii comitetul este recercat a instituì bărbaţi de încredere în toate centrele şi comunele mai mari, locuite de Români.
4. Adunarea generală decide crearea unei burse pentru o damă în sumă de 1200 coroane la an, pentru cualificare în arta muzicală teatrală, în cadrele şi pe lângă condiţiunile impuse de planul de acţiune
5. Premiile pentru cele mai bune piese teatrale se urcă la 800 respect. 500 cor.
6. Adunarea generală roagă cu insistenţă comitetul ca să termine conspectul celor mai potrivite piese teatrale pentru diletanţi.
7. Institutului de credit şi economìi *„Albina“*, îi exprimă mulţămită pentru păstrarea gratuită a fondului societăţii.
8. Declară membri pe cei ce s'au anunţat dela adunarea genetrecută încoace.
9. Prin ridicare îşi exprimă durerea pentru perderea membrului fundator *Matei Nicola.*

Raportorul comisiunei a fost dl *Dr. A. Cosma.* Dela membrii noi s'au încassat *peste 3000 coroane.* Balul dat Miercuri seara a avut un succes splendid. Aglomeraţia imens de mare. Multe dame în costum naţional. S'a jucat şi Romana.

Nr. 453—1906 [219] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan, pe lângă neputinciosul paroh Mihail Cândea din parohia a treia din Avrig, protopresbiteratul gr. or. Avrig pe baza rezoluţiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 9 Novembre 1905, Nr. 10,316 B., prin aceasta se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de capelan să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat având a se prezentà în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà eventual a celebrà şi cuvântà.

Avrig, 13 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 350—1906 [217] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învăţători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român"

1. **Birtin — Prihodişte — Tătăreşti,** post ambulant. salar anual 600 cor., din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei grădină şi lemnele de lipsă.

2 **Grohoţ,** salar anual 600 cor., 320 cor. din repartiţie, iar 280 cor. din fondul bisericei, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinii de legumi şi lemne.

3. **Taraţel,** salar anual 600 cor. din repartiţie pe popor, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinii de legumi şi 1 stângin de lemne.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu definitiv în aceeaş comună.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa. serviciul, neîntrerupt eventual, că din cê motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 7 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian
pprezbiter.

Ad 783—1906 [215] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante, **Luţa** în protopresbiteratul gr. or. al **Făgăraşului,** se escrie concurs cu terminul de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să trimită cererile concursuale, cu documentele recerute, la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit având a se preventà la sfânta biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 746—1906. [214] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de **învăţător** la şcoala confesională din **Bungard,** prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele imprennate cu acest post sunt salar 600 cor., cuartir în edificiul şcoalei şi lemne pentru încălzit.

Cuincuenalul se computà numai după 5 ani serviţi în această comună.

Suplicele de concurs se vor aşterne subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Sibiiu, 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Ar. Nr. 7490—1906 [218] 1—1

Publicare de licitaţiune.

Din partea subscrisului scaun orfanal se publică prin aceasta că la 22 Septemvrie a. c st. n. la 11 ore a m. se va vinde de bună voie în calea licitaţiunei în cancelaria comunală din Miercurea, casa lui Hauenschild, indusă în protocolul funduar al comunei Miercurea Nr. 2020 Nr. topografic A † 534, 535, şi aflătoare lângă drumul principal Nr. 44. Casa constă pe deoparte din 3 odăi, bucătărie, dintrun cuptor întocmit pentru prăjituri cu o cămară, de altă parte din localităţi pentru boltă (prăvălie) 1 odaie, bucătărie, pivniţă, bucătărie de vară (sufragerie) magazin 2 locuri pentru lemne şi un cuptor, mai departe grădină de legumi şi pomi corăspunzătoare. Preţul de strigare 6000 coroane; casa se va dà plusoferentului.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedeà în orele oficioase în cancelaria comunală din Miercurea, precum şi la subscrisul scaun orfanal.

Nagyszeben, în August 1906.

Scaunul orfanal comitatens.

Gottschling
prezident.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA"
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad,** Bistriţa, **Braşov** şi **Cluj,** cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari (271) 43—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate. spre facerea de clopote întregi armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 52—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1506 SZ.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 22—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Somatose
(albumină de carne)
Mijloc nutritor şi întăritor
pentru
pacienţi de stomah şi nervi
etc. 63 b 3—5

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézǎ organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţézǎ puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtézǎ prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşurézǎ formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmézǎ nervi escitaţi şi creézǎ nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!
Sĕ se cérǎ anumit:
Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen", iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus". „Kalmus" à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 32

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 91 Sibiiu, Marți 22 August (4 Septemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Zile de urgie în Rusia.

Sibiiu, 3 Septemvrie n.

Din țara vecinicei tulburări iar vin vești îngrozitoare. Pe câmpul de luptă al puterii autocrate cu revoluția setoasă după libertate înfloresc tot mai mulți trandafiri de sânge. Deoparte puterea, de alta poporul oropsit; în mânile amândurora arme și aceste arme pustiesc deopotrivă, și pe oamenii puterii și pe stegarii revoluției.

Atentatele din săptămâna trecută dovedesc tot mai limpede cât de putredă este acea țară, mama urgiei siberice. De când și-a pus piciorul în scaunul ministerial actualul ministru-prezident Stolipin spuza nemulțămirii s'a înferbântat și germenii răzvrătirii au câștigat putere nouă de încolțire. Stolipin a fost principalul factor, care cu volnicie de fer a pus la cale disolvarea dumei și tot el a fost cel mai înfocat vrăjmaș al legii pentru ștergerea pedepsei de moarte.

Faptul acesta a îndârjit rău pe revoluționari și l'au judecat la moarte. Sâmbătă au cercat să-l și ucidă.

Sâmbătă a fost adecă zi de recepție la ministrul prezident, în vila acestuia de pe inzula farmaciștilor. Erau adunate multe persoane de valoare în sala de audiențe, când sosiră patru nou veniți, doi civili și doi îmbrăcați în uniformă de dignitari înalți militari. Au cerut să fie luați în listă, dar aceasta erà plină. Pe când decurgea această discuție unul a scăpat din coiful ce îl aveà în mână o bombă, care a făcut o explozie teribilă. A zdrobit tot ce a fost aproape. Bomba a fost destinată ministrului, atentatorii au scăpat-o însă înainte de vreme. Explozia a rupt păreții și a dărâmat o parte a vilei, cei prezenți au fost toți atinși de fărâme. Au fost omorâte la moment peste 40 persoane, între cari doi guvernori și un general, 30 răniți, între cari copilul de 3 ani și fata de 15 ani ai ministrului. Acesteia i-au zdrobit amândouă picioarele, încât vor trebuì amputate. Atentatorii încă au murit. Ministrul a fost în odaia vecină, astfel că a scăpat teafăr. De groază e acum bolnav și el. Atentatul acesta a umplut de groază din nou pe puternicii țării.

Dar abia a sosit vestea acestui praznic de sânge, când altele tot atât de înfiorătoare i-s'au luat pe urmă. Lacoma patimă și-a luat și alte jertfe.

In gara din Peterhof a fost ucìs Luni seara generalul *Minn*, comandant de corp. Se întorcea dela băi și aștepta trenul. O fată s'a apropiat de el și a tras patru focuri de revolver asupra lui, omorându-l la moment. Fata s'a dat prinsă. Generalul prinsese și împușcase în anul trecut 60 revoluționari la Moscva, fără nici o ascultare și cercetare.

O altă fată a cercat să arunce o bombă guvernorului *Kaulbars* din Odesa, din negrija ei însă, bomba a explodat pe când erà la poartă și a rupt-o în bucăți.

In Varșovia au fost uciși tot Luni doi generali, comandantul *Vonjarljarsky* și generalul *Labarsky*. Eșiseră la plimbare și atentatorii i-au pândit și i-au pușcat în mijlocul drumului, pe unul după ameazi, pe celalalt sara.

Alte două atentate s'au făcut în Petersburg, asupra căpitanului de poliție *Gory* și asupra generalului *Staal*, aceste n'au succes însă.

Măcelărirea aceasta, în fața căreia mintea europeanului cult stă în loc, mai curând ori mai târziu trebue să convingă pe puternicii stăpânirii din Rusia, că îndârjirea lor cu sistemul de azi e cel mai mare păcat. Frigurile bolnavului nu se vindecă dacă îl legi de pat ca nici să nu se poată mișcà, până ce boala îl mistue. Ideia constituției a pătruns în popor — ziceà odinioară împăratul de azi al Germaniei către regele Bavariei — și poporul are drept să se amestece în legiuirea țării; a te împotrivì acestei idei e lucrul cel mai periculos. Nu cu sugrumarea constituției, ci cu frânele libere îți câștigi și întărești stăpânirea.

Numai cu acest leac se va puteà tămăduì și Rusia.

Adunarea dela Lipova.

— Raport special. —

Lipova, 29 August n.

Astăzi, Mercuri „Societatea pentru fond de teatru român“, întrunită aici în adunare generală, și-a ținut ședința a doua. A fost deschisă la orele zece și jumătate prin prezidentul *Iosif Vulcan*. De față public număros. In preponderanță dame.

Domnul *Vasile Goldiș* cetește procesul verbal al ședinței trecute. Se verifică fără observare. Prezidentul comunică apoi că au mai sosit telegrame de felicitare. Dl Dr. *Iosif Blaga* le cetește. Sunt venite dela Oradea-mare, Fofeldea, Bistrița, Herculesbad, Brașov, dela protopresbiterul Alexandru Muntean și încă una din Brașov. Adunarea generală ia act cu mulțămire despre ele și decide să fie publicate în *Anuarul* societății.

Se pune acum la ordinea zilei raportul comisiei alese pentru câștigarea de membri noi. Raportor *Dr. V. Avramescu*. Cetește lista celor de nou înscriși, al cărei resultat final e următorul: Membri fundatori 3, ordinari pe viață 14, ordinari cu câte 10 coroane la an 55 și ajutători 22. S'au încasat de tot 2618 coroane. Lista rămâne deschisă încă pentru a se mai înscrie și alții, iar pentru frumosul resultat obținut până acì prezidentul esprimă mulțămită comisiunei, între viile aprobări ale adunării.

Urmează raportul comisiunei despre censurarea raportului casarului și a averii societății. Raportor *Dr. A. Marta*. Constată, că averea societății s'a înmulțit și în anul expirat, și atinge cu finea lunii Iunie curent, când au fost încheiate socotelile, suma de *385.816 coroane*. Comisiunea a aflat în perfectă ordine socotelile, propune deci să se dee comitetului și cassarului absolutorul îndatinat. Se primește.

Budgetul pentru anul 1906/7 e proiectat la venite în sumă de 24.000 cor., iar la cheltueli cu 9326 coroane, va să zică cu un excedent de 14.674 cor. Raportorul propune să se voteze. Domnul *Dr. Aurel Cosma* cere însă, ca votarea budgetului să rămână in suspens până se va pronunțà adunarea generală asupra unor propuneri ce le va face comisiunea încredințată cu censurarea raportului general al comitetului, dupăce primirea acestor propuneri va aveà de urmare schimbarea budgetului.

Adunarea generală decide în acest înțeles.

Se pune acum la ordinea zilei raportul comisiei exmise pentru censurarea raportului general al comitetului societății. Raportor *Dr. A. Cosma*. Raportorul face un expozeu frumos asupra misiunei societății pentru fond de teatru român. Se cetește apoi în întregime raportul comitetului către adunarea generală, prin secretarul *Dr. Blaga*, și în urmă raportorul comisiunei, *Dr. A. Cosma*, îl analisează punct de punct, făcând observări potrivite și precizându-și propunerile dupăcum urmează:

1. Raportul comitetului către adunarea generală să se iee în general la cunoștință.

2. Comitetul să fie rugat ca să iee măsuri urgente pentru sporirea membrilor și pentru încasarea, în caz de lipsă și pe calea legii, a taxelor restante.

3. Pentru ajungerea scopului societății comitetul să fie recercat a instituì bărbați de încredere în toate centrele și comunele mai mari, locuite de Români.

4. Adunarea generală să decidă crearea unei burse pentru o damă, în sumă de 1200 coroane la an, pentru cualificare în arta muzicală teatrală, în cadrele și pe lângă condițiile impuse de planul de acțiune.

5. Premiile pentru cele mai bune piese teatrale să se urce dela 500, resp. 300 coroane, *la 800*, resp. *500* coroane.

6. Adunarea generală să roage cu insistență comitetul, ca să termine conspectul celor mai potrivite piese teatrale pentru diletanți.

7. Institutului de credit și economìi „*Albina*“ din Sibiiu adunarea generală să-'i exprime mulțămită pentru păstrarea gratuită a fondului societății.

8. Adunarea generală să declare primiți pe cei ce s'au anunțat de membri de la adunarea generală trecută încoace.

9. Adunarea generală să-'și exprime prin sculare durerea pentru perderea membrului fundator *Matei Nicola*.

Adunarea generală ia în discuție punct de punct propunerile comisiunei.

Punctul prim se primește fără observare. La punctul 2 discuție. Dr. *Vecerdea* nu e pentru încasarea taxelor restante pe calea legii. La proces să nu fie dusă treaba. Protop. *Voicu Hamsea* apară propunerea comisiunii. *Emanuil Ungurian* propune să fie îndrumat comitetul, ca să vină la proxima adunare generală cu un plan de organizare. Mai vorbește *Virgil Onițiu* pentru respingerea propunerilor făcute, Dr. *Aurel Halic*, care crede că sub presiunea *morală* încă s'ar puteà încasà taxele restante, și alții, în urmă continuarea discuției se amână pe după ameaz la oarele 4, când toate propunerile comisiunii se declară primite, cu mici modificări, enunțându-se însă cu privire la cele de sub numărul 4 și 5, că executarea lor se lasă în grija comitetului pentruca, în caz că mijloacele materiale ale societății permit realizarea dorinței exprimate, ea să fie împlinită, iar cu privire la taxele restante se decide, că după ce se vor fi făcut toți pașii pentru încasare, însă fără rezultat, membrii restanțieri *să fie șterși* din șirul membrilor societății.

Se aproabă în fine budgetul pe anul 1906/7 și apoi prezidentul comunică rezultatul concursului publicat pentru cea mai bună piesă teatrală. Dintre cele 12 piese întrate s'a aflat vrednică de a fi premiată piesa „*Nicolae Vulpe*“, însă și aceasta va trebuì să fie revidată și corectată. Autorul ei e dl *Romul Muntean*, absolvent de drepturi în Hațeg.

Domnul prezident declară apoi încheiată adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru“ mulțămind publicului din Lipova și jur pentru sprijinul dat, și comitetului aranjator pentru hărnicia dezvoltată. In numele comitetului aranjator răspunde Dr. *A. Halic*, mulțămind comitetului societății pentru bucuria cauzată Lipovenilor și celor din jur prin aceea, că a ales Lipova ca loc pentru ținerea adunării generale în anul acesta.

*

Incheierea serbărilor din Lipova a făcut'o splendidul bal, aranjat Miercuri sara, în sala dela „*Arhiducele Iosif*“. Aglomerația, întocmai ca la teatru, enorm de mare. Primul cadril a fost jucat de peste 100 de părehi. A fost aranjat de dl Dr. *Sever de Orbonaș*. *Romana* a fost jucată de 60 părechi. A aranjat'o dl *Nicolae Iancu*, din Timișoara. Petrecerea a ținut până în zorile zilei.

Convocare.

In senzul §§-lor 23 și 26 din statute membrii „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*“ se convoacă la

Adunarea generală ordinară

în Brașov, pe zilele de 21 și 22 Septemvrie st. n. 1906.

Programul adunării este:

Ședința I.

Vineri, la 21 Septemvrie st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
   a) examinarea raportului general;
   b) cenzurarea socotelilor anului 1905 și a proiectului de budget pentru anul 1907;
   c) înscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*)

Ședința II.

Sâmbătă, în 22 Septemvrie st. n. la orele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
2. Alegerea secretarului literar.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1907.

---

*) Se observă că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiiu, strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

4. Dispoziţiuni pentru verificarea procesului verbal.

5. Inchiderea adunării generale.

La orele 4 d. a. şedinţa festivă a secţiunilor ştienţifice-literare şi conferenţe publice.

Sibiiu, din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 7 Iunie 1906.

Iosif Sterca Şuluţu m. p.
prezident.

Dr. C. Diaconovich m. p.
secretar I.

Cronică bisericească.

In ce limbă se serbà liturgia în secolele prime ale bisericei creştine?

Când a instituit Iisus Cristos sacrificiul cel fără de sânge şi a dat apostolilor porunca a-l plinì întru amintirea lui, El fără îndoială a întrebuinţat la această acţiune sfântă acea limbă, ce apostolii o vorbiau de rând.

Conform exemplului acestuia au trebuit să păşiască şi apostolii, întrebuinţând la aducerea sacrificiului testamentului nou limba acelui popor, care luà parte la serbarea acestei aduceri. Prin serbarea euharistică mai ales au avut apostolii să urziască şi să implânte în inima credincioşilor conştiinţa şi viaţa creştină, ce de bună samă că nu li-ar fi succes fără întrebuinţarea limbei acelui popor, căruia vesteau evangelia.

Destul de clar se exprimă în privinţa aceasta apostolul *Pavel* în epistola I. către Corinteni, când zice: „Mulţămesc Dumnezeului meu, că vorbesc în limbi mai multe decât voi toţi. Dară în biserică voesc mai bine a vorbì cinci cuvinte cu mintea mea, ca să învăţ şi pe alţii, decât zece mii de cuvinte *în limbă străină*“.

Deşi locul acesta priveşte mai mult predica creştină, totuşi se poate raportà şi la rugăciunile liturgiei, cari în timpul acela se rostiau sau se puteau rostì şi ex improviso. Intenţiunea lui *Pavel* erà, ca la serviciul divin să nu provină nimica, ce nu s'ar putea pricepe, fie direct prin sine, sau măcar indirect prin explicare. Va să zică apostolul Pavel a pretins pentru biserică limba acelui popor ce lua parte la serviciul divin.

Dreptaceea au şi serbat apostolii sf. liturgie cât timp erau în Ierusalim în limba siro-caldaică, care pe atunci erà limba poporului evreu, şi împrăştiindu-se mai târziu în toată lumea serbau ei acest serviciu divin în limba acelei provinţe, unde vesteau evangelia. „In qua quisque Apostolorum provincia Evangelium praedicabat, eius provinciae sermone Missam celebravit“ zice Benedict XIV în opul său „de sacrificio Missae“.

Că şi biserica seculelor prime a urmat apostolilor, silindu-se a serbà sf. liturgie într'o limbă inţelegibilă pentru popor, ne testează încâtva şi istoria cea mai veche a liturgiei înseşi.

Limbile, cari se vorbeau pe atunci în marele imperiu roman erau multe la număr, totuşi numai trei aveau parte de autoritate mare, fiind dominante în tot imperiul. Limbile aceste erau: 1. Limba latină sau *romană*, care se vorbià în Europa de vest şi Africa nord-vestică; 2. Limba *greacă*, care erà întrebuinţată în Europa ostică, Asia vestică şi Africa nord-ostică, erà însă cunoscută şi în ţara Iudeilor până la Babilon şi Persia, vorbindu-se aici mai ales de cei culţi; şi în urmă 3. Limba *siriacă*, afină aproape cu cea *evraică*, şi care se vorbià de către feliuritele popoare ale Siriei, Samariei din Iudeia şi din pustiile Iordanului.

In aceste trei limbi de căpetenie a crescut şi s'a dezvoltat mai ales biserica cea primă. Zăceà deci în firea lucrului, că şi serviciul dumnezeesc trebuià să fi fost plinit înainte de toate în limbele aceste. Şi că în adevăr s'a plinit în ele, ne sunt dovadă afară de cărţile liturgice cele mai vechi, cari numai în aceste limbi sunt şi mărturiile s. părinţi.

Aşa zice fericitul Augustin, că limba evraică (siro-caldaică), greacă şi cea latină sunt limbile lumii, căci în ele se serbează serviciul divin în toată lumea creştină (Sermo I. in psalm. 58).

Se întreabă acuma ori de a fost plinit serviciul divin şi în dialectele cele multe, ce existau pe atunci afară de cele trei limbi de căpetenie, ori de erau în întrebuinţare la serviciul divin şi diverzele limbi ale feliuritelor popoare?

Intrebarea aceasta e mai grea de rezolvat, lipsindu-ne în privinţa aceasta mărturii necontestabile din cele patru secole prime. Unii învăţaţi (Bona, Lebrun, Martene) vorbesc pentru întrebuinţarea dialectelor sau a limbei ţării, alţii (Honorat a S. Maria, Binterim ş. a.) combat întrebuinţarea aceasta, afirmând că pe atunci numai cele trei limbi de căpetenie erau întrebuinţate la serbarea euharistică. Deşi părerea acestor din urmă are multă probabilitate, chiar pentru împrejurarea, că numai în cele trei limbi de căpetenie ne sunt cunoscute cărţi liturgice din timpurile acele, totuş nu se poate spune nici de părerea contrară, că ar fi lipsită de temeiu.

Pentru întrebuinţarea limbii ţării la serviciul divin şi în special la sf. liturgie vorbesc următoarele:

Liturgia e o acţiune publică, la care iau parte toţi creştinii prezenţi, făcând cu preotul liturgisitor un întreg armonic. Astfel ne înfăţişază lucrul *Ioan Chrisostom*, carele între credincioşii legii celei noue şi între iudei află deosebirea mai ales în împrejurarea, că creştinii la aducerea sacrificiului zic împreună cu preotul o parte a rugăciunilor, participând astfel într'un mod activ la aducerea aceasta ce o plineşte preotul. „Şi acuma“ zice el „când privim la înfricoşatele taine, în ce mod se roagă preotul pentru popor, astfel se roagă şi poporul pentru preot.., căci nu el singur laudă pe Dumnezeu şi-i mulţămeşte lui, ci împreună cu el şi întreg poporul (Hom. 18 în ep. II· ad. Cor.)“,

Acuma în descrierile cele mai vechi ale liturgiei (b. o. în descrierea ce se află în prima apologie a lui Iustin Martirul, apoi în descrierea liturgiei din cartea II. şi în cea din cartea VIII. a constituţiunilor apostolice) aflăm formule de rugăciuni, prin cari poporul exprimă parte consimţământul său la cele zise din partea preotului, parte simţămintele sale religioase proprii. Aşa b. o. răspundeà poporul la cele mai multe rugăciuni ale preotului cu „Amin“. La binecuvântare preotului „Pace vouă“ zicea poporul „şi cu duhul tău“, iară la provocarea: „Sus să avem inimele“ răspundeau cu „Avem către Domnul“ ş. a. m. d.

Atât noţiunea liturgiei, ca a unui serviciu comun al preotului şi poporului, cât şi formulele aceste ne sunt dovadă, că chiar în secolele cele prime au trebuit să se serbeze liturgia în limba ţării, în limba acelui popor, care luà parte la liturgie, căci de altmintrelea nu s'ar puteà explicà în ce mod a participat poporul la acţiunea cea sfântă a euharistiei, cum de a priceput rugăciunile şi cum a ştiut ce şi când are să răspundă.

Că în secolele cele prime limba ţării erà limba de cult, o întăresc încâtva şi mărturii istorice. Făcând filozoful *Cels* creştinilor imputarea, că ei întrebuinţează în rugăciunile lor mai lesne nume barbare şi străine, decât cele greceşti şi latine, i-a răspuns Origen: „Pe cine îl invocăm cu cuvinte barbare?...... Grecii întrebuinţează în rugăciunile lor cuvinte greceşti, iar Romanii cele romane, şi astfel *se roagă fiecare popor în limba sa proprie* şi-l laudă pe Dumnezeu după putinţă, şi Domnul la toată limba aude pe cei ce *se roagă lui în felurite limbi*..... (contr. Celsum L. VIII. c. 4)“. Că locul acesta se poate raportà la rugăciunile private ale creştinilor nu încape îndoială, dar că numai la ele — cum afirmă b. o. Binterim — nu putem concede. Din contră, credem, că Origen a avut în privire aici mai mult serviciul dumnezeesc *public*. Căci de unde să fi ştiut Cels rugăciunile cele private ale creştinilor? Cele publice însă a putut să le ştie mai lezne, şi că le-a ştiut ne sunt dovadă cuvintele lui proprii induse de Origen în cartea VI. c. 40 a opului său contra Celsum, unde Cels face creştinilor imputare, că a aflat la oare-cari presbiteri cărţi cu nume barbare şi demonice. Cărţile acestea au fost însă după Origen cărţi *liturgice*, cari conţineau rugăciuni pentru serviciile publice ale credincioşilor. Dacă comparăm deci locul din cartea VIII. c. 4, unde zice Origen, că fiecare popor *se roagă în limba sa proprie*, cu locul indus din cartea VI. c. 40, atunci putem cu multă probabilitate să afirmăm, că Origen şi în locul prim (cart. VIII. c. 4) vorbeşte de serviciul dumnezeesc *public*, şi că a înţeles limba acestui serviciu, care limbă ca şi cea a cultului privat erà feliurită la feliurite popoare.

Chiar din cele induse până aici reiese, deşi nu cu evidenţă clară, totuş cu multă probalitate, că liturgia în secolele prime se serbà, nu numai în limba evraică, grecească şi latină, ci şi în celelalte limbi ce mai erau pe atunci în întrebuinţare, că liturgia se serbà *în limba acelui popor, care luà parte la serbarea ei*, va să zică în limba ţării.

(„*Candela*“.)

Pelegrinagii la mănăstirea Hodoş-Bodrog.

— 16 Aug. 1906.

Adevărată zi de peregrinagiu şi în acelaşi timp zi de mare sărbătoare este la mănăstirea Hodoş-Bodrog, praznicul *Adormirii Născătoarei de Dumnezeu* (ziua sf. Mării), când s'a obicinuit a se prăznuì şi hramul acestei sf. mănăstiri.

Raportul nostru despre peregrinagii din rândul trecut îl sfârşiam cu nădejdea că la praznicul acesta se aşteaptă să sosiască la mănăstire mai multe mii de peregrini, cu atât mai vârtos, că acest locaş sfânt prin însaşi menirea lui de o vreme încoace — şi mai ales de când conducerea lui este încredinţată arhimandritului Augustin *Hamsea* — se apropie cu paşi repezi de adevărata lui destinaţie: de a fi o şcoală practică a pietăţii şi a evlaviei creştine.

Aşteptările noastre de altcum întemeiate pe experienţele anilor trecuţi, nu numai că nu ne-au înşelat, dar credinţa poporului, evlavia şi alipirea lui faţă de mănăstire ne-a umilit şi cea mai îndrăzneaţă închipuire. Credinţa, care slavă Domnului, trăeşte încă în sufletul poporului nostru, dragostea lui faţă de mănăstirea dela Bodrog, care prin căldura cu care l-a îmbrăţişat la sosire ca şi prin mângăierea cu care l-a înzestrat de plecare, i-a dat să ştie, *că al lui, al poporului însuşi şi nu al altuia este acest locaş* — alipirea aceasta, repetăm, a contribuit, ca şi în anul acesta să se reverse la mănăstire o adevărată mare de credincioşi, care — să nu uităm — până bine de curând curgea în mănăstiri sau alte locaşuri străine.

Se poate spune fără exagerare, că în zilele de 13, 14 şi 15 August v. zidurile mănăstirii au cuprins şi au adăpostit *peste zece mii de creştini*. Un eveniment acesta nu numai îmbucurător, ci întăritor şi însufleţitor pentru zilele noastre, când la temeliile credinţei şi ale bisericei străbune încep a săpà cu multă îndărătnicie felurite curente bolnave şi cugete viclene.

Şi în chipul acesta nu un simplu raport de ocazie, ci serii de articoli sau o carte întreagă ar fi să se scrie despre tot ce îmbie minţii şi inimii priveliştea acestor procesiuni religioase. Rezervându-ne însă aceasta pentru mai târziu, ne vom mărginì iarăşi la rolul cronicarului, care se îndestuleşte cu nemăiestrita povestire a celor întâmplate.

O chestie de importanţă însă trebue să anticipăm: datele statistice nu vor fi complete, pentrucă culegerea lor e foarte anevoioasă. Pe viitor însă are să se caute modalitatea potrivită, care să facă cu putinţă, sub raportul acesta, cea mai mare exactitate. Pentrucă, fără îndoială este de mare interes pentru statistica şi istoricul acestor procesiuni să se ştie acurat, cari ţinuturi, cari comune dau contingentul cel mai însemnat de peregrini şi mai ales, cari preoţi nu se lenevesc a păşi în fruntea turmei lor cuvântătoare, când aceasta îndemnată de credinţa ei porneşte să-şi adape sufletul la un locaş aşezat anumit cu menirea aceasta.

Din prilejul de faţă ne mângăem a relevà faptul, că *părţile ungurene au prevalat în mod covârşitor asupra părţilor bănăţene.* Icoana aceasta ni-o înfăţişează o reprivire asupra comunelor bisericeşti, din cari ne-au sosit peregrini.

Dupăcum era de prevăzut cele dintâiu cete cucernice au început să sosiască încă de Duminecă d. a. Intre primii sosiţi au fost creştinii din Giula şi Giula-Varşand, sub conducerea preotului lor George *Ciobriş* şi a înv. Iosif *Ivan*, precum şi din alte comune, din cari au venit fără preot conducător. Toiul a sosit însă Luni în ajunul praznicului, când abia întrà o procesiune şi clopotele vestiau cu tărie apropierea alteia.

Toate rând pe rând erau întimpinate de egumenul A. *Hamsea* însoţit de preoţimea mănăstirii, cu cuvinte părinteşti de bineventare şi mângăiere.

Procesiuni mai conziderabile au sosit:

Din Şiria şi Drauţ, în frunte cu preoţii R. *Măieruşan* şi Mel. *Pap;* din Socodor, în frunte cu preotul Aurel *Popa;* din Zarand, în frunte cu preotul Cornel *Papp;* aceştia şi-au procurat prapori, cruci şi ripide nouă, anume în scopul pelerinagiului; din Alioş, în frunte cu preotul Avesalon *Ţucra;* din Otlaca, în frunte cu preotul G. *Turic* şi înv. A. *Turic;* din Sâmbăteni, în frunte cu preotul Fabriţiu *Mănăilă;* din Cherechiu, în frunte cu preotul şi învăţ. *Pop* şi *Sime;* din Arad, în frunte cu preotul Tr. *Văţan* şi înv. N. *Ştefu;* din Ghiroc, în frunte cu înv. At. *Baicu;* din Comlăuş, în frunte cu preotul V. *Mihulin;* din Chesinţ, în frunte cu preotul Ioan *Călnicean;* din Chichihaza, în frunte cu capelanul Ioan *Ardelean;* din Sobotel, în frunte cu preotul D. *Fenĭăcan.* Şi, de bună seamă au fost de faţă mulţi alţi preoţi şi învăţători sosiţi parte cu, parte fără peregrini, ale căror nume ne-au scăpat din memorie.

Procesiuni de credincioşi, fără preoţi, au sosit apoi din comunele: *Macea, Şiclău, Cenadul unguresc* şi *Cenadul sârbesc, Boroşineu, Bocsig, Fibiş, Ghiroda, Cernechiaz, Călacea, Secusigiu, Vinga, Munari, Comloşul-mare, Chiş-Orosiu, Pesac, Şimand, Sân-Nicolaul-mare, Firichiaz, Curticiu,* şi alte, foarte multe, din cari grupe mai mici s'au alăturat la procesiile mai mari, în drum spre mănăstire. In urmă, vrednic de amintire deosebită este înv. Petru *Cipău*, care cu zel de Apostol a condus o samă de creştini tocmai din cercul Aleşdului (din Biharia), cale lungă de peste 3 zile pe jos. Intrarea în mănăstire, primirea şi impresia acestora, a oferit o privelişte pătrunzătoare. Rar se poate vedeà credinţa şi evlavia, adâncită până la fanatizm, în chip mai mişcător, decum o zugrăviau feţele acestor Români dela vârful muntelui, în momentele, când le vorbià Arhimandritul Hamsea.

Şi aci e locul să amintim, că aproape toate procesiunile pomenite mai sus au fost întâmpinate de neobositul Arhimandrit, la întrarea lor în mănăstire, cu predici înălţătoare, de sfat şi mângăiere duhovnicească. Nu mai puţin decât zece cuvântări, mai lungi, şi mai scurte, s'au putut auzì, în curs de 2 zile, din graiul acestui păstor, care nu cunoaşte osteneală întru vestirea cuvântului de învăţătură şi întărirea inimilor frânte şi smerite.

Duminecă seara s'a oficiat, în capela de vară, vecernia cu priveghiere, ocolindu-se biserica şi cetindu-se 4 evangelii, după care s'a făcut ungerea cu sft. mir. Tot asemenea Luni seara. Iar Luni a. m. apoi Marţi, în însaşi ziua praznicului, s'a slujit sf. liturghie, cu mare solemnitate, pontificând I. Prea Cuvioşia Sa Arhimandritul A. *Hamsea*, asistat de 8 preoţi şi de ierodiaconul Gh. *Tulbure*. In cursul ambelor liturgii Arhimandritul a rostit predici pline de învăţături frumoase şi folositoare pe sama poporului, care umpleà curţile. Din acest prilej s'a sfinţit şi o frumoasă icoană a Maicii Domnului, dăruită sft. mănăstiri, de peregrina Maria Chevereşanu din Chiş-Oros. E de însemnat că şi alţi credincioşi au adus icoane, ştergare şi alte daruri preţioase la sf. biserică. Cu ocazia aceasta s'au mărturisit şi s'au împărtăşit cu sf. taine mai multe mii de suflete.

După terminarea serviciilor dumnezeeşti, úngerea cu mir şi împărţirea anaforei, Arhimandritul a întrunit la un prânz bogat întreagă inteligenţa, preoţimea şi învăţătorimea, câtă se afla în mănăstire, cam la 60 de persoane. In decursul mesii s'au rostit toaste.

In acelaş timp peregrinii grupuri-grupuri încunjurau biserica, cu cântări religioase şi plecând praporii spre închinare părăseau sfântul lăcaş, ca să se întoarcă la ale sale curăţiţi sufleteşte, mângăiaţi şi întăriţi în credinţa strămoşească.

Şi — până când, mai înainte mănăstirea aveà aspectul unei zgomotoase şi înălţătoare sărbători creştineşti naţionale, Marţi pe la ameazi, rămasă iarăşi în sfânta ei pace şi linişte câmpenească, părea o mamă părăsită de fii ei cei buni, dar bucuroasă şi senină, ştiind că n'au plecat fără merinde sufletească şi că iarăşi se vor întoarce la sinul ei cel cald şi izvoritor de viaţă.

Acelaş privitor.

Imbrăţişarea meseriilor şi a negoţului.

Conferenţă cetită la 14/29 Iuliu a. c. în adunarea desp. X. Brad, ţinută în Halmagiu.

(Urmare).

Dar să trecem la altă ordine de idei. Să ne întrebăm ce ar fi de făcut, pentruca măestriile şi comerciul să iee la noi un avânt mai mare? Şi oamenii nostri să poată ţineà concurenţă faţă de străini, atât în ce priveşte soliditatea, fineţa, cât şi în ce priveşte preţul mărfii.

Astăzi măestrìile sunt libere, iar trebuinţele la poporul nostru sunt atât de multe, încât zeci de ani vor mai trece până vom aveà măestrii şi comercianţi de ajuns. Pe lângă fabricile străine o mulţime de măestrii străini trăesc de pe spatele noastre şi din punga noastră, pentruca în schimb să ne inzulte. Astăzi a trecut timpul aprobatelor şi compiiatelor (nişte legi blăstămate pentru Români), când Românul era luat cu puterea dela şcoală şi pus la bivolii domneşti ca să-i pască, când nu puteà să înveţe măestrìi. Azi a trecut timpul, când „ţehurile“ străine nu primeau învăţăcei români, ca să înveţe măestrii. Au trecut timpurile, când Românului nu-i era iertat a-şi pune sticlă la fereastră şi când nu-i era iertat a purtà cisme şi vestminte de boltă. Azi e deplină libertate şi oricine poate îmbrăţişà orice măestrie şi se poate aplicà la negoţ. Libertatea e deplină numai să ne ştim folosì de ea spre binele nostru.

Publicul consument, care să susţină pe măestrii şi comercianţii nostri, avem. E însuşi poporul nostru. Câţi jidovi cu boltiţele lor pe satele noastre nu trăesc domneşte dela poporul nostru?

Nouă ne lipseşte organizarea — un sistem anumit, după care să lucrăm pentruca măestriile şi comerciul să se poată lăţì cât mai mult şi încă nu numai la oraşe, ci şi la sate. In special satele vor trebuì să ne dee un contingent cu mult mai mare de măestri, dupăcum ne dă astăzi.

A sosit timpul, ca şi din ţăranii noştri cu stare şi din inteligenţă să-şi aplice pruncii la măestrie şi comerciu, căci numai aşa ne putem formà o clasă de mijloc bine pregătită şi gata a luptà cu concureuţa străină. Nimănui să nu-i fie ruşine a-şi da pruncul la măestrie ori comerciu, fiindcă azi industria şi comerciul sunt arteriile de viaţă ale unui popor.

Lozinca noastră să ne fie: „La lucru!“ Să promovăm din toate puterile măestriile şi comerciul în sinul poporului nostru. In ce mod însă? Iată la ce trebue să dăm un răspuns nu numai practic, dar şi executabil.

1. Despărţămintele Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român, sunt chemate primo loco ca să lucre pentru răspândirea măestrìilor şi negoţului. Oamenii din fruntea despărţămintelor cu dor de muncă — cu ocazia adunărilor generale din comună în comună, prin înfiinţarea de agenturi, prin prelegeri cât mai dese în sinul poporului, prin punerea de premii să lumineze poporul şi să-i arete marele folos al măestrìilor şi comerciului.

2. Despărţămintele Asociaţiunii trebue să se pună în legătură strânsă cu preoţii şi învăţătorii comunelor, cari cunosc deaproape referinţele fiecărei familii şi cari în decursul anului, în urma contactului zilnic cu poporul ar puteà să recomande comitetului despărţămintelor pe elevii, cari ar voì să se aplice la măestrii şi comerciu. De câteori nu întâlnim la oraşe oameni de ai nostri din popor, întrebându-te: unde să-şi bage pruncul la un măestru? Când va ştì ţăranul că preotul ori învăţătorul satului anume este încredinţat cu afacerea aceasta, la dânsul va alergà şi nu-şi va face spese în deşert colindând ziua pe la oraşe.

Despărţămintele Asociaţiunii trebue să iee asupra-le plasarea — aşezarea — elevilor la măestrìi şi comerciu, căci nu e tot una a aplicà pe un elev la orice măestru! Báieţii aplicaţi la comerciu ori măestrìi trebue să fie supraveghiaţi nu numai asupra progresului ce-l fac în meseria lor, ci şi asupra creşterii ce li-se dă din punct de vedere naţional. Căci dacă luăm măsuri, ca să ne creştem buni meserieşi, apoi trebue să luăm toate măsurile de lipsă, ca aceşti meserieşi să rămână Români, sub orice împrejurări

Câţi din băieţii nostri aplicaţi pe la meserieşi de alt neam nu s'au înstrăinat cu totul de noi, fie prin creşterea anume dată, fie prin căsătorii străine, aşa încât îi este ruşine a să numì român.

Atari lucruri azi nu mai e permis să se întâmple.

3 Despărţământul eventual agenturile din comune vor lua dispoziţii, ca: unde sunt mai mulţi elevi români la măestrii — pe lângă instrucţiunea din şcoala industrială să li-se catehiseze în fiecare Duminecă şi sărbătoare şi să cerceteze biserica, ca astfel meserieşii nostri să fie crescuţi şi ca fii credincioşi ai bisericii. Elevii aplicaţi la măestri să fie ajutaţi — la procurarea cărţilor de lipsă, la solvirea taxelor şcolare, cei săraci să fie provăzuţi chiar şi cu vestminte. Spre a se puteà îndeplinì aceste — despărţămintele — din venitele lor modeste statutare vor aveà să ajute pe elevii dela măestrii şi comerciu, iar pe cei mai diligenţi să-i recomande pentru obţinerea de ajutoare din fundaţiunile ce avem; eventual să se creeze isvoară nouă din venite, anume pentru meserieşi, spre a se perfecţionà în măestria lor în patrie şi în străinătate.

(Va urma).

NOUTĂŢI.

Osânditi. Luni în săptămâna trecută s'au pertractat la tribunalul din Lugoj procesele mai multor Români, ca urmare a alegerii de deputat. Măiestrul pielar Porf. Oprişor din Lugoj a fost pedepsit cu zece zile temniţă de stat şi 40 cor. amendă pentru agitaţie, Toma Criştiu din Surduc cu 10 zile închisoare pentru violenţă în potriva autorităţii politice, învăţătoriul Ilicescu din Ramna cu 14 zile temniţă de stat şi 40 cor. amendă pentru agitaţie şi provocare la crimă contra jidanilor, iar preotul Ion Puşcan din Criciova acuzat pentru agitaţie în biserică a fost achitat.

*

Universitatea din Pesta. A apărut de curând Almanahul acestei universităţi. Ea a fost întemeiată în 1635 de primatele Ungariei Petru Pázmány. S'a început atunci cu facultatea teologică şi filozofică în Nagyszombat. De acì a trecut la Pesta. La 1848 s'a decretat libertatea învăţământului.

Univerzitatea cheltuieşte pe an două milioane şi jumătate cor. In 1905/6 a avut sem. I 6021, în sem. II 5527 ascultători. A. avut I, 3544, II, 3108 iurişti; I, 1325, II, 1267 stud. în filozofie; I, 1071, II, 1074 medicinişti, I 81 II 78 clerici. După confesiune au fost în I 2744, II 2537 rom. cat; I 2266, II 2031 jidani; I 645, II 592 reformaţi; I 482, II 409 luterani; I 174, II 154 gr. ort.; I 156, II 137 gr. cat. şi I 12, II 10 unitari; iar doi fără confesiune. A avut pe lângă aceştia şi 166 ascultători de sex femenin, în partea cea mai mare la filozofie, iar o parte la medicină. Abia de zece ani li se permite şi fetelor cercetarea univerzităţii. In anul prim 1895/6 au fost abia şease. — E interesant faptul, că almanahul nu dă date asupra naţionalităţii ascultătorilor.

*

Reuniunea învăţătorilor dela şcoalele poporale confesionale române din dieceza Aradului, protopopiatele I.—VII. şi-a ţinut adunarea generală în 29 şi 30 August n. c. în comuna *Pecica*. Raport special aducem în numărul viitor.

*

Festivalul expoziţiei. In 27—30 August v. aranjază direcţiunea expoziţiei din Bucureşti un mare festival coral la care vor luà parte peste 30 de coruri cu vre-o două mii de cântăreţi. Cele mai multe sunt dela noi. Va cântà fiecare cor iar la urmă toate laolaltă mai multe piese sub conducerea măiestrului Chiriac.

*

Deputat pedepsit. In văpaia pornirilor agitate de-pe vremea alegerilor îl scăpase gura pe deputatul Achim şi numise pe contrariul său om de nimic. Acesta l-a pârât. Judecătoria l a pedepsit cu 300 cor. eventual 30 zile închisoare şi 25 cor. spese de proces.

*

Burse pentru artişti. La 15 Sept. se va ţineà la şcoala de arte frumoase din Bucureşti concurs de burse pentru pictură şi sculptură.

*

O păcăleală frumoasă. Cetim în „Libertatea„ că fişpanul dela Deva, Bornemissza, şi-a învitat în zilele trecute mai mulţi oaspeţi, domni mari, la vânat. A angajat vre-o 70 Români de gonaci şi au ieşit cu toţii în pădurile dela Branişca şi Târnăviţa. Domnii s'au pus la masa întinsă în apropierea tufişurilor cu puşca lângă ei aşteptând sălbătăciunile. Gonacii o luară hăulind prin pădure. Au stat domnii un cias, două şi mai bine, prin pădure se făcuse linişte, vânat ca-'n palmă. Pe urmă se puseră să caute gonacii, dar iai dacă ai de unde. Se întoarseră buzaţi acasă şi aflară pe gonaci în sat acasă fiecare la trebile sale. Fişpanul făcea spume la gură de mânie. Românii liniştiţi însă i-au răspuns:

„D'apoi, „măria-ta“, ne-am răsgândit şi noi, că uite, ne-am adus aminte, că la Dobra, când fuse cu alegerile celea, măria-ta ai avut atâtea sute de jendari, cari au mers unde le-ai zis şi ce le-ai poruncit, — de ce să ne foloseşti acum pe netrebuiţii de noi? şi ne-am gândit că mai bine să te lăsăm să poţi aduce iară jendarii şi cătanele, că îs mai bune hăitaşe ca noi“.

*

Aviz. Românii din părţile Şebeşului şi cele învecinate, preoţi, învăţători, dame şi alţi fruntaşi vor face e escursiune la expoziţia din Bucureşti. Escursioniştii în grup vor aveà la expoziţie întrare gratuită, reducere de 50% pe C. F. R. şi eventual cuartir gratuit. Plecarea va fi din Sibiiu, pela „Turnul Roşu“, Marţi în 4/18 Sept. a. c) la 4 oare dimineaţa. Intâlnirea escursioniştilor în ziua precedentă seara în Sibiiu, hotelul „Impăratul Romanilor“. Cei cari voesc să iee parte la escursiune, inmediat să'şi procure fiecare paşaportul, şi cel mult până Luni în 28 August (10 Sept.) a. c. să se insinue la subsemnatul. Sebeş, 18/31 August 1906. *S Medean* protopresb.

*

Amnestie. Din prilejul naşterii nepotului său împăratul Germaniei a dat amnestie tuturor celor ce au fost judecaţi până la 24 Aug. pentru laesa maiestate ori pentru vătămarea vreunei persoane a casei domnitoare.

*

† Gheorghe Crişan, preot gr. or. român în Mediaş, a decedat Joi la orele 5 dimineaţa după lungi şi grele suferinţe în etate de 71 ani şi în al 47-lea an al preoţiei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre vecinică odihnă Sâmbătă în 1. Septemvrie 1906 st. nou la ora 1 p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. Vasile Crişan, notar cercual şi nora Ana Crişan născ. Macellar.

*

„Junii“ din Braşov la expoziţie. „Gazeta“ din Braşov aduce ştirea, că „Junii“ vor plecà în 26 Aug. v. la Bucureşti pentruca să reprezinte la expoziţie Duminecă în 27 Aug. frumoasele lor obiceiuri dela Paşti.

*

Pe altarul culturei. Văduva ţărancă *Călara Săbău n. Feier* din Brad, reposată în luna lui Maiu în vârstă de 80 ani, şi-a lăsat averea în valoare de 1500 cor. gimnaziului din Brad. Suma aceasta s'a alăturat deci ca un fond nou sub numele donatoarei la celelalte fonduri ale institutului.

*

Hymen. *Elena Ciurcu n. Florea* şi *Mateiu C. Jiga*, anunţă cununia lor religioasă, care se va celebrà Duminecă în 9 Septembre st. n. la oarele 11 a. m. în biserica sf. Nicolae din Braşov—Scheiu.

*

† Nicolae Sasu, notar în Rusciori, a decedat in 31 August la orele 5 a. m., după scurte şi grele suferinţe în al 48-lea an al etăţii, al 20-lea an al serviciului şi al 17-lea an al fericitei sale căsătorii. Inmormântarea s'a făcut Duminecă, în 2 Septemvrie a. c. în Sibiiu.

*

Grevă. Mercuri dimineaţa a isbucnit greva generală în minele de cărbuni din Petroşeni şi comunele din jur Petrila, Aninoasa, Vulcan şi Lupeni. De câteva săptămâni au cutreierat socialiştii întreg ţinutul aţâţând muncitorii. Au ţinut mai multe adunări de agitare. Toţi muncitorii cam trei-patru mii s'au pus în grevă. Cer reducerea timpului de lucru la opt ore, minimul de plată 4 cor. pentru băieşii regulaţi, 3 cor. pentru zileri şi 1 cor. 80 fil. pentru copii. Greva durează şi acum. Direcţiunea a promis ridicarea plăţii, la reducerea timpului de muncă însă nu se învoeşte.

*

Preot pe firma jidanului. „Neamul românesc“, revista politică a dlui Iorga aduce ştirea, că un croitor ovreu din Galaţi, Nahmanovici, s'a instalat cu toată pompa în oraş şi şi-a zugrăvit pe firma meşteşugului său ca reclamă un protopop în reverenzi. I-se atrage atenţia episcopului Pimen asupra acestui fapt, ca să împedece pe preoţi de a lucrà reverenzi la un ovreu.

*

Judecată curioasă s'a adus în săptămâna trecută la tribunalul din Lugoj ţăranilor din Coştei, cari fuseseră acuzaţi că ar fi atacat pe alegătorii maghiari cari au trecut prin comuna lor. Tribunalul a pedepsit pe cei bătuţi, doi Români bătrâni, cu câte o lună închisoare, alţi şapte Români cu câte şease săptămâni închisoare, iar ungurul care a bătut pe cei doi bătrâni a fost achitat.

Apel

către toţi actualii şi foştii membri ai societăţii academice „România Jună“ din Viena şi către studenţimea română afară de regat.

Sărbătorile măreţe, cari vor aveà loc în luna Septemvrie a. c. în Bucureşti, neau îndrumat să dăm şi noi tributul nostru idealului naţional.

In vederea unei excursiuni a tuturor membrilor actuali şi a foştilor membri ai „României June“ din Viena, convocăm prin aceasta pe toţi, cari voesc să ia parte la expoziţie, la o întrunire în zilele de 11 şi 12 Septemvrie st. v. (24 şi 25 Septemvrie n.) la Bucureşti.

Studenţimea română din Transilvania îşi dă întâlnire în Braşov, la adunarea „Asociaţiunii“, (21/8 şi 22/9 Septemvrie) de unde va porni în corpore, cu trenul special, spre Bucureşti. Se vor anunţà deci dlui prof. N. Bogdan (Brassó) pentru locuinţa din Braşov şi pentru participarea la Bucureşti. Totodată vor încunoştinţà participarea şi prezidentelui „României June“, ca să se poată ţineà evidenţa. Deoarece „România Jună“ are de gând să participe în număr cât se poate de mare, primim cu bucurie pe oricare student universitar român care se poate legitimà la timpul său, în societatea noastră ca oaspe. Respectivul are să urmeze aceleaş formalităţi.

Pe căile ferate române vom exoperà jumătate preţul, în Bucureşti vom aveà locuìnţă gratuită, la masa comună vor fi preţurile cele mai convenabile. La eventualele excursiuni ce se vor plănuì, vor participà aceia, cari au voe şi timp.

Fiecare membru, care vrea să participe, este rugat să-şi anunţe adesiunea prezidentelui nostru dl Horia Petra-Petrescu (Fófeld u. p. Uj-Egyház, Szeben-m.) până în 10 Sept. n. (28 August v.

Horia Petra-Petrescu
preşedinte.

I. Teliman
secretar.

Poşta redacţiei.

Mai multora. Despre expoziţia din Bucureşti vom scrie negreşit. Zilele trecute s'a înapoiat un colaborator al nostru din Bucureşti, şi în curând va începe să-şi pună pe hârtie pentru cetitorii ziarului nostru impresiile şi observările obiective asupra celor văzute.

De pe Valea Haţegului. Se va publicà în unul din numerii mai apropiaţi.

Zanu. Primit. E pusă la rând între lucrările cari îşi aşteaptă publicarea.

Nr. 453—1906 [219] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh Mihail Cândea din parohia a treia din Avrig, protopresbiteratul gr. or. Avrig pe baza rezoluţiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 9 Novembre 1905, Nr. 10,316 B., prin aceasta se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de capelan să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat având a se prezentà în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà eventual a celebrà şi cuvântà.

Avrig, 13 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Ad 783—1906 [215] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante, **Luţa** în protopresbiteratul gr. or. al **Făgăraşului,** se escrie concurs cu terminul de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să trimită cererile concursuale, cu documentele recerute. la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit, având a se preventà la sfânta biserică, spre a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 8 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 350—1906. [217] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învăţători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Birtin — Prihodişte — Tătăreşti,** post ambulant, salar anual 600 cor., din repartiţie, cuartir liber în edificiul şcoalei, grădină şi lemnele de lipsă.
2. **Grohoţ,** salar anual 600 cor., 320 cor. din repartiţie, iar 280 cor. din fondul bisericei, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosinţa grădinii de legumi şi lemne.
3. **Tărăţel,** salar anual 600 cor. din repartiţie pe popor, cuartir liber în edificiul şcoalei, folosirea grădinii de legumi şi 1 stângin de lemne.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi vor aveà a se prezentà în comună în zi de Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Cel instituit va aveà să ţină şcoala de repetiţie şi să cânte în Dumineci şi sărbători cu elevii la sf. liturgie.

Cuincuenalele se vor computà numai după anii de serviciu definitiv în aceeaş comună.

Petenţii au să aştearnă în termin deschis cererile instruate conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre praxa, serviciul, neîntrerupt eventual, că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 7 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului, în conţelegere cu comitetele parohiale.

V. Damian
pprezbiter.

---

[221] 1—3

Edict de vânzare.

Se aduce la cunoştinţa On. public, că o parte a pădurei foştilor coloni din Streva-Cârţişora, comitatul Făgăraşului în extindere de 181.3 jug. cat. — care teritor cu concesiunea Inaltului ministru de agricultură Nr. 10563—I—4 din 1900 este destinat spre păşunat în urma răririi, lemnele de fag folosibile spre foc, se vor dà în licitaţiune publică *în 23 Septemvrie 1906 st. n. în cancelaria comunală din Streza-Cârţişoara.*

Licitarea va fi cu graiu viu şi pe lângă oferte în scris.

Ofertele alcătuite după formă se primesc până la începerea licitaţiunei, fiind scrise pe o coală de hârtie întreagă, provăzute cu timbru de 1 cor., iar suma plus oferată să fie scrisă atât cu cifre, cât şi cu litere marcante, provăzute fiind cu clauzula că licitantul cunoaşte bine condiţiunile de licitare şi că se supune întru toate lor.

Oferte după începerea licitaţiunei nu se vor primì.

Ofertele au să conţină ca vadiu suma mai jos statorită, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Lemnele puse spre vânzare sunt preţuite în 5928 m.³.

Preţul strigării este de 11,856 coroane, sub care preţ, lemnele nu se vor vinde la nici un cas.

Licitanţii au să depună 10% dela preţul strigării — sau 1185 cor. 60 fil. — vadiu, la mâna prezidentului composesoratului.

Condiţiunile de licitare, de preţ şi de contract se pot vedeà din partea doritorilor de a licità:

1. In cancelaria comunală din Streza-Cârţişoara;
2. în cancelaria oficiului pretorial din Arpaşul-inferior şi
3. în cancelaria oficiului silvanal al cerculni Arpaşul-inferior în Făgăraş, în orele oficioase.

Streza-Cârţişoara. în 28 August 1906.

Trandafir Dragomir
paroh gr. ort. ca prezident al foştilor coloni din Streza-Cârţişoara.

Ilie Jiurca
notar al foştilor coloni din Streza-Cârţişoara.

Haine pentru domni
Haine pentru băeţi
Costume pentru copii

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piaţa-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă şi de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu preţuri uimitor de ieftine.

222 1—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piaţa-mică Nr. 2.

Copii de şcoală

din case mai bune, se primesc pe lângă toată întreţinerea, în strada Cisnădiei Nr. 41. Etagiul I.

216 2—

In Septemvrie a. c. începe un

NOU CURS

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb şi cu diferite colori, şi pentru pregătirea de orice lucrări de mână moderne.

Instrucţiunea se poate face în toate trei limbile ţării. — Se primesc domnişoare şi cu întreagă întreţinerea. — Primiri se fac oricând la

Maria Lurz
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 6, parter.

220 1—3

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preţ uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandă o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

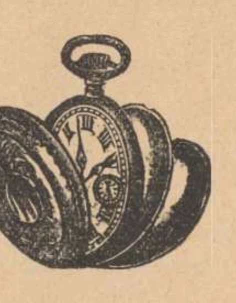

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorinţă argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanţie pe trei ani şi cu cutie.
- 1 lanţ panţerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitaţii de briliant.
- 1 păr. bumbi de manşete, marcă „garanţă“.
- 1. garnitură bumbi de cămaşă şi guler de goldin, constătătoare din 5 bucăţi.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 14—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduţă de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare şi lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primeşte înapoi în timp de 8 zile şi se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis şi franco.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numěrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.,** + porto postal **80 fil.**

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineata spre Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraş, Turnuroşu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept)
La orele 7.31 dim. spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Sălişte, Vinţ, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraş.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Sălişte, Sebeş, Vinţ, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copşa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Sălişte, Sebeş Vinţ, Alba-Iulia, Teiuş, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş. Sălişte.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroşu şi Făgăraş.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 12·57 d. a. dela Copşa-mică, Braşov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiupână la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 8.59 seara dela Făgăraş.
La orele 9.15 seara dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.

Frumosul roman

DUŞMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben se pot procurà următoarele recuizite bisericeşti:

CĂDELNIŢE de fer nichelate	12·—
CĂDELNIŢE de argint de China	18·—
CĂDELNIŢE de argint de China	24·—
CĂDELNIŢE de argint de Alpaca	22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 până la	200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 până la	400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălţime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28 —
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China	118·—
CHIVOT de argint de China	92·—
CLOPOŢEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— şi	8·—
CLOPOŢEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până	10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine	12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat	15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat	19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălţime	18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălţime	26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălţime	83 20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălţime	100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconiţe în oleu	73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, discul şi interiorul potirului aurit	27·50
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, complet aurit	36·—
POTIRE cu disc, vasul şi discul din argint curat, iar piciorul din argint de China.	114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat	188·—
LINGURIŢE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite	4·40
COPIE (cuţit) pentru agneţi, din argint de China, aurit	7·20
STEA pentru agneţi, bronz, aurită	5·60
STEA pentru agneţi, din argint, aurită	12·—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 92 Sibiiu, Joi 24 August (6 Septemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Infrăţire cehă-maghiară.

Sibiiu, 5 Septemvrie n.

E mult discutată chestia încercării unei apropieri între Maghiari şi Cehi, încercarea legării unei înfrăţiri, unei alianţe politice, în scopul bineînţeles al slăbirii şi al învingerii elementului german din cealaltă parte a monarhiei. Se ştie pozitiv, că în scopul acesta a călătorit în una din zilele trecute deputatul maghiar *Kovács* la Praga, şi deputatul ceh *Klofač* la Budapesta, însă cu toate încercările făcute, ziarele aşa ne spun, că scopul nu s'a ajuns, înfrăţirea nu a fost legată.

Ştie toată lumea, că poporul maghiar stă singur în Europa, fără amici, fără rudenii. In cas de primejdie e greu să ştì, că cine îi va sărì întru ajutor, şi dacă peste tot îl va apărà cineva? E lucru de sine înţeles deci, dacă ceice se cred conducători ai destinelor acestui popor caută să câştige prietenia, când a unuia, când a altuia dintre popoarele dela cari pot să spereze sprijin întru ajungerea scopurilor urmărite. E natural prin urmare că se caută apropiere de Croaţi, şi se caută apropiere de Cehi, dorindu-se din parte maghiară o înfrăţire sinceră a acestor popoare.

Vorba e însă, că pot să le fie Cehii, şi pot să le fie Croaţii de folos Maghiarilor, şi pot să le dee mână de ajutor întru ajungerea scopurilor pe cari le urmăresc?

Convingerea noastră este, că — *nu*. Pentrucă politica maghiară care e? Fiecare Maghiar, fie el kossuthist, autonomist, liberal, socialist, sau de orice colorit politic, în internul său nu are decât o singură dorinţă şi un singur scop spre care ţânteşte, — fireşte pe diferite căi, cari însă la acelaş rezultat au să ducă: *independenţa ţării*, desfacerea de către Austria. Ce alta ar fi aceasta însă decât slăbirea Austriei, şi Cehii cu greu se vor puteà decide să contribue la decimarea statului, care e şi al lor. Iar despre Croaţi se ştie foarte bine, că ei independenţa Ungariei aşa o înţeleg, fireşte, în internul lor, ca paralel cu o Ungarie independentă să se nască şi o Croaţie cu totul independentă de Ungaria, şi încă o Croaţie mare, întregită cu Dalmaţia şi cu Bosnia-Herţegovina! Le convine aşa ceva Maghiarilor?

De ce folos ar puteà deci să le fie Maghiarilor o înfrăţire cu Cehii şi cu Croaţii, într'adevăr nu putem să ştim. Ce ştim însă e aceea, că Maghiarii n'ar trebuì să caute aliaţi şi fraţi în afară de hotarăle ţării, ci înlăuntrul ţării. Fraţii şi aliaţii lor cei naturali suntem *noi*, ceilalţi locuitori ai patriei comune, cari fraţi şi aliaţi le-am fost şi în trecut, totdeuna, în cursul celor zece veacuri şi mai bine, de când împreună ne aflăm pe acest pământ.

Mulţămească Maghiarii, ca posesori ai puterii de stat, naţionalităţile celelalte din patrie, dee-le aceea ce după lege şi după drept le compete, şi n'au lipsă de alt ajutor străin, pentrucă atunci cu trup cu suflet vom fi toţi pentru ajungerea scopului urmărit de Maghiari, pentru *independenţa ţării*, şi împreună cu ei vom luptà pentru câştigarea ei. Câtă vreme însă politica maghiară nu se mulţămeşte numai cu plutirea spre independenţa ţării, ci urmăreşte şi un alt scop: *maghiarizarea* celorlalte popoare existente în patria aceasta, — o însufleţire din partea acestora pentru idealul maghiar nu e de aşteptat. Şi fiindcă nu ţara întreagă luptă pentru ajungerea scopului urmărit de Maghiari, nu e de aşteptat în curând nici independenţa ţării, desfacerea ei de către Austria. Greşala şi păcatul politicei maghiare e, că nu vrea să înţeleagă lucrul acesta.

Adunare de învăţători în Pecica.

— Raport special. —

— 30 August n.

„*Reuniunea învăţătorilor români dela şcoalele poporale confesionale ort. române din protopopiatele aradane I—VII*“ şi-a ţinut adunarea generală în fruntaşa comună *Pecica*, comit. Arad, în zilele Miercuri şi Joi 29 şi 30 August în 1906.

Zile de sărbătoare au fost acestea pentru noi, când una dintre reuniunile cari poartă în vedere înaintarea învăţătorilor în cele materiale cât şi în cele intelectuale şi prin aceasta şi a neamului românesc, reuniune, care şi-a scris cu litere de aur pe stindardul său cuvintele „*ştiinţă şi progres*“, îşi ţine a XVI adunare generală. Dreptaceea grăbit-au membrii ei de aproape şi de departe, precum şi toţi sprijinitorii şi binevoitorii culturei româneşti a se bucurà de roadele şi binefacerile ce le împarte fiecăruia, — luând parte la această adunare, care a decurs după cum urmează.

Primirea.

In gara din Arad încă Marţi ne-am dat întâlnire partea cea mai mare a membrilor. De aici cu trenul de 4 ore p. m. plecarăm spre Pecica. Bucuria revederii se putea cetì pe feţele tuturor pionerilor culturei române aici adunaţi, pe cari numai bubuitul treascurilor i-au deşteptat din conversaţia animată, în care intraseră ....

Suntem la Pecica! Treascurile nu mai încetau a'şi împlinì datoria, semn că suntem bine primiţi. Pecicanii n'au întrelăsat a venì cu mic cu mare în calea noastră la gară, unde s'a făcut solemnă primire biroului şi comitetului precum şi tuturor membrilor. După o alocuţiune de bineventare, la care răspunde harnicul vice-prezident al Reuniunei *Iosif Moldovan*, urcăm trăsurile, pe cari comitetul aranjator a binevoit a ni le pune la dispoziţie. Mândrii călăreţi în pitoresc costum naţional făceau garda nesfârşitului convoi.

Ajunşi la şcoală, suntem incuartiraţi pe la casele bravilor pecicani, a căror ospitalitate ne-a pus pe toţi în respect, rămânând apoi a ne vedeà la

Seara de cunoştinţă.

Pe la orele 9 seara grăbeşte mulţimea spre hotelul „Heller“. Aici vastele încăperi de astădată s'au dovedit insuficiente, pentru a cuprinde întreg publicul adunat. Orchestra comandată din Arad ne-a înveselit cu frumoasele noastre arii, iar tineretul nu s'a putut reţineà să nu se arunce în horă. A fost o seară de cunoştinţă din cele mai plăcute şi mai cordiale de pe la adunările noastre. Pe la orele 12 mulţimea începe a se rărì.

Serviciul divin.

Aşa e firea Românului, că la orice întreprindere cere ajutorul lui Dzeu. Nu putea face altcum nici dăscălimea noastră. Dreptaceea grăbit-am Mercuri de dimineaţă spre sionul Domnului, unde ne chemà şi duiosul sunet al clopotelor. Aici s'a celebrat sfânta liturgie împreunată cu chemarea Duhului Sfânt, prin P. O. dni preoţi Dr. Dimitrie Barbu (Pecica), Simeon Cornea (Bătania) şi Savu Tămăşdan (Pecica).

Deschiderea adunării.

După oficiarea serviciului divin simpaticul vicoprezident al Reuniunei Dl *Iosif Moldovan* deschide adunarea generală cu o vorbire plină de poveţe şi învăţături. Salută apoi pe P. O. domni Vasilie Beleş protopop (Arad) ca delegat al P. S Sale D. Episcop Ioan I. Pap şi Ven. Consistor, pe Dl. Florian Momac notar comunal, delegatul inspectorului regesc, precum şi pe ceilalţi oaspeţi, cari au binvoit a onorà Reuniunea prin prezenţa lor.

Dl Ioan Vancu înv. în Arad propune, iar adunarea generală primeşte, ca instructivul discurs al Dlui viceprezident să se publice în întregime.

Se dă cetire telegramelor sosite, dela P. C. Sa Augustin Hamzea (H. Bodrog) Iuliu Vuia înv. (B. Comloş) etc. etc. Se trimite o telegramă de adheziune bunului nostru Arhiereu Ioan I. Papp.

După constatarea prezenţilor, Dl Nicolau Cristea înv. (Mândruloc) îşi ceteşte dizertaţia despre „*Ioan Amos Comenius*“, care e primită cu aplauze din partea adunării.

Se purcede la prezentarea rapoartelor şi esmiterea comisiilor cenzurătoare.

Urmează cetirea dizertaţiei „*Alcoolismul*“ de Gheorghe Petraşcu, înv. (Apateu). Interesanta dizertaţie este ascultată cu mare atenţiune, iar autorul este răsplătit cu urale.

Şedinţa se ridică.

Banchetul.

Din sfânta biserică, unde s'a ţinut şedinţa primă ne-am îndreptat spre hotelul „Heller“ unde s'a servit banchet. La friptură dl Iosif Moldovan deschide şirul toastelor, ridicând pocalul pentru M. Sa Monarhul. Dl Dumitru Popovici, neobositul prim-secretar al Reuniunei pentru P. S. Sa episcopul. Dl Sever Secula pentru popor. Dl P. Dirlea pentru dame. S'a mai toastat pentru autorităţile bisericeşti şi civile etc. etc.

Şedinţa a doua.

Indată după deschiderea şedinţei se dă cetire telegramei sosite dela P. S. Sa dl episcop *Ioan I. Papp*, în care înaltul prelat îşi exprimă dorinţa, ca Reuniunea şi aici să secere cel mai deplin succes şi prin care acesteia i-se împărtăşeşte binecuvântarea arhierească. Telegrama a fost primită cu vii ovaţii din partea celor prezenţi.

Dl Nicolae Harduţ îşi ceteşte prelegerea practică din aritmetică „*Numărul 12*“. Tot în această şedinţă s'au cetit dizertaţiile interesante: „*Şcoala practică*“, de domnul Iosif Stanca (Roşia), „*In tot binele este şi ceva rău*“, de dl Iuliu Grofşorean (Galşa) comunicat din călătoria de studiu întreprinsă de dsa în România, cu ocaziunea examenelor finale din anul şcolar expirat. „*Rolul învăţătorului afară de scoală*“, dizertaţie de dnul Dimitrie Boar (Nădab). „*Cunoaşterea individualităţii elevului*“, dizertaţie de Ioan Roşu (Buteni).

Toate dizertaţiile au fost ascultate cu viu interes. La discuţia asupra lor au luat parte mai mulţi membrii, făcând schimb de păreri, în frăţească şi bună înţelegere.

Concertul.

Seara la orele 9 am avut fericirea a participà la concertul dat în favorul Reuniunei de tinerimea din Pecica, sub conducerea tinărului înv. Stefan Ştefu.

Punctele din program au fost bine alese. Drept aceea publicul a şi răsplătit cu prelungite aplause ostenelele iubitului tineret, care s'a nizuit a ne face să petrecem o seară din cele mai plăcute. Mai surprinşi am fost de dexteritatea tinărului N. *Olariu*, care a cântat cu multă preciziune la cimbală. Multe bucăţi au trebuit bisate. Laudă vouă bravi tineri! După concert urmează jocurile naţionale „Căluşerul“ şi „Bătuta“, jucate de tineretul din Pecica în costume naţionale. Truda lor a fost rebonificată cu vie plăcere şi frenetice aplause. In fine începe dansul, care purcede cu toată vehemenţa posibilă. Frumoasele româncuţe zburau ca nişte zâne alături de svelţii tineri. Animaţia era la culme ..... Dar iată că e ziuă! Ne depărtăm.

Şedinţa a treia.

Inceputul la 8 ore a. m. Se ceteşte dizertaţia „*Cauze cari oprimă chemarea învăţătorului*“, de I. Borlea (Cuied). Autorului i-să exprimă mulţămită.

Conform programei urmează referadele comisiunilor cenzurătoare. Acestea, dupăce aproabă activitatea biroului şi comitetului central, cărora le exprimă mulţămită pentru neobosita activitate, propun mai multe reforme salutare pentru înaintarea Reuniunei.

Se purcede la executarea p. 14 din program „*Votarea premiului de 50 cor. dat de un anonim dizertaţiei ce a făcut mai bun efect asupra auditorilor*“. Conform dorinţei stim. domn anonim, se începe votare secretă, care a decurs în ordine perfectă. După numărarea şedulelor se constată, că majoritatea voturilor a întrunit-o dl Ioan Roşu cu dizertaţia „*Cunoaşterea individualităţii elevului*“. Intre strigăte de „să trăiască“, dsale i-se predà premiul de 50 cor, dsa mulţămeşte adunării pentru distingere şi roagă totodată biroul central să împărtăşească mulţămita sa stimatului domn anonim; „iar eu — zice — deşi dascăl sărac, *abzic de această sumă în favorul iubitei noastre Reuniuni!*“ La această declaraţie a dnului Roşu din sute de piepturi isbucniră strigătele de ovaţii, cari nu mai voiau să încete.

Urmează a să defige locul proximei adunări, care să decide a se ţineà pe viitor în Arad.

Se începe restaurarea biroului şi comitetului pentru noul period de 3 ani. Dl Iosif Moldovan, viceprezid., după o scurtă cuvântare prezintă dimisia întregului birou, precum şi a comitetului, a căror mandat a încetat, cari retrăgându-se se aclamă prezident ad hoc p. o. domn Vasile Beleş, protop. pentru a conduce alegerea. Se alege o comisie candidatoare, care după consfătuire propune a se alege: prezident: Iosif Moldovan, înv.-dirig. (Arad); viceprezident: Protasie Givulescu (Soborşin), secretar I.: Dumitru Popovici, înv.-dirig. (Cuvin); secretar II.: G. Popovici (Bătania), casar: Iuliu Grofşorean (Galşa), iar în comitetul central, pe lângă prezidenții despărțămintelor: Ioan Roșu (Buteni), Nicolae Cristea (Mândruloc), Stefan Roja (Pecica) etc.

Adunarea prin aclamație într'un elan de însuflețire îi alege pe propuși, iar la propunerea comisiei se alege de primul membru de onoare încăruntitul în muncă cinstită și dascăl al dascălilor dl Teodor Ceontea, fost profesor și urzitorul acestei falnice Reuniuni, acela, pe care vitrega soarte prea de timpuriu și încă viu l-a luat din fruntea Reuniunei, pe care dela nașterea ei a condus-o cu destoinicie uimitoare spre progres.

Aleșii mulțămesc pentru încredere.

Se alege apoi o comisie pentru autenticarea proceselor verbale, după care se ridică noul prezident dl Iosif Moldovan, acest destoinic dascăl, care cu multă bărbăție conduce de un timp destinele Reuniunei și mulțămește Pecicanilor pentru neașteptata primire și ospitalitate de care am fost împărtășiți. Strigăte de „să trăiască“ acoper cuvintele dlui prezident la adresa fraților din Pecica, cari în faptă au arătat, că comuna lor este fruntașă între cele fruntașe.

Astfel ne-am despărțit ducând în sufletele noastre cele mai dulci impresii și șoptind fiecare: „Brav popor, buni conducători . . .“ *O.*

Imbrățișarea meseriilor și a negoțului.

Conferență cetită la 14/29 Iuliu a. c. în adunarea desp. X. Brad, ținută în Halmagiu.

(Fine)

4. Despărțămintele vor luà dispoziții ca în centrul despărțământului să se înființeze reuniuni pentru spriginirea învățăceilor și a măestrilor. Să luăm exemplu: reuniunile de meseriași din Sibiiu, Cluj, Brașov, Blaj, Săliște și alte multe.

5. Despărțămintele Ass. să se pună în legătură cu băncile noastre, cari până azi nú au dat nici o atențiune măestrilor noștrii, și respective reuniunilor înființate. Să luăm exemplu dela Sași. „Sparcassa“ din Sibiiu, dă feliuri și feliuri de imprumuturi meseriașilor, sub cele mai ușoare condițiuni, ba în unele cazuri nici nu mai reclamă împrumuturile date, ci pretinde numai ca măestrul împrumutat să facă anumite depuneri la bancă tot în favorul său. In fiecare an băncile noastre ar puteà destinà ceva din venitele lor — în favorul meseriașilor ori reuniunilor de meseriași.

6. Un alt factor însemnat pentru promovarea măestrilor și negoțului la români trebue să fie preotul. Acesta prin predicele sale, prin legătura ce are cu fiecare familie trebue să lucre direct pentru îmbrățișarea lor. — Să nu uite nici un preot sfântul nume ce i-se dă de „părinte sufletesc“ al poporului. Iar părinte sufletesc nu poate fi altul decât acela, care se îngrijește ca dintre poporenii săi, cât mai mulți să îmbrățișeze comerciul și măestriile.

7. Un rol principal poate aveà și trebue să aibă pe viitor învățătoriul dela sate întru lățirea măestrilor între țărani. Sub mâna lui sunt pruncii țăranului dela 6—12 ani, eventual până la 15 ani. In decursul anului, și cu finea examenelor învățătoriul și-ar puteà compune o listă despre pruncii ce ar fi de aplicat la negoț și la măestrii și apoi în bună înțelegere cu preotul să întrevină la părinți, să-i lumineze, iar despre rezultat să facă arătare la cei din fruntea despărțămintelor. Astfel s'ar produce un interes mai viu în sânul poporului.

— — — — — — — — — —

Și acum să venim la factorul din urmă, care-i chemat a dà avânt silințelor pusă fie de preot, învățător, de despărțăminte — ori reuniuni, se venim la însași societatea noastră românească, la toți, cari au trebuința de împlinit dela comercianți și măestri.

8. Societatea română — începând dela opincă până la cel mai înalt demnitar bisericesc, are sfânta datorință a spriginì în locul I pe măestrii și comercianții români, și numai în locul II-lea a se adresà la străini.

Pentruce se băgăm bunul nostru câștigat cu multă sudoare în punga străinului, cu care de multeori nici nu ne putem înțelege, și care poate numai pășind afară peste pragul ușii, ne mai și inzultă. Cu cât vom spriginì mai mult pe măestrii, și comercianții noștri, cu atât și ei vor puteà să ne dee lucrul mai bun, mai ieftin și la timp. Departe dela noi cugetul de a boicotà pe străini, trebue să facem și noi, ce fac și alte popoară! Cum își ajută societatea străină clasa ei de mijloc? Câți dintre străini se adresează la măestri și comercianții noștri? Foarte puțini. Se facem și noi, numai ceea ce fac străinii, și nimic mai mult.

Căutați și vedeți prin prăvăliile jidane câți învățăcei, și câte calfe străine puteți vedeà? Nici unul. Astfel au monopolizat jidovii comerciul. Cercetați numai în câte sate românești, jidanii cu boltițele române duc un trai liniștit. Au nu s'ar puteà ca în locul acestor boltițe, ori vizavi de ele să înflorească boltițe românești?! Să voim numai și vom puteà.

— — — — — — — — — —

E timpul suprem să recunoaștem câtă putere de viață dă unei națiuni — clasa de mijloc. Și chiar de aceea îmbrățișarea și răspândirea clasei de mijloc să și-o pună la inimă fiecare român. Frumoase exemple, bărbați mari ne arată, ce trebue se facem. Marele „Andronic“ ș'a testat întreagă averea sa de zeci de mii pentru meseriași. Un „Nicolau Cristea“ fost asesor conz., a lucrat o viață întreagă pentru ridicarea meseriașului român — în centrul Săsimii. „Un Tordășan“ tot în Sibiiu — zi și noaptea neîncetat, de ani de zile, lucră tot pentru ridicarea meseriașului român. Și câți bărbați vrednici în alte centre românești, nu și-au pus de diviză: ridicarea clasei românești de mijloc.

Ba în timpul mai proaspăt marele nostru metropolit „*Ioan*“ primește cu drag a fi patronul reuniunii sodalilor români din Sibiiu, și prin aceasta cu tonul de adevărat părinte ne zice tuturor: „Să ne ridicăm și să ne prețuim clasa de mijloc“. Ios deci cu ori ce prejudiții!!

Brad, în August 1906.

Ioan German
catechet înv.

Copiii și birturile.

Un inspector de școale M. Maison a publicat deunăzi experiențe foarte triste făcute în comunele rurale din Ungaria. Arată pericolul cel mare ce și-a sămănat grăuntele veninos în sinul poporului: alcoolismul. Cu groază și cutremur a observat roadele acestui grăunte, care a început să încolțească în pământul cel mai fraged, cel mai curat, menit să deà regenerare neamurilor din această țeară: în tinerime.

S'a încuibat alcoolismul și în tinerime. Aproape nu există comună în care să nu se fi „ridicat“ și copiii la acea „maturitate“ de a puteà cercetà crâșmele. Copiii fragezi, umezi încă după urechi, abia de 10—15 ani stau în rând cu bătrânii la masa mirositoare a spirt din puticile jidanilor, se simt mândrì, se simt ființe mai superioare, se simt „oameni“, când pot să-și tragă pălăria pe o ureche și cu țigara în gură, cu graiu poruncitor, să ceară jidanului rânjitor cel dintâiu „deți“. Și câtă putere de om, câtă încredere în vrednicia sa nu simte fiecare atunci, când în fața bătrânilor sau a părinților poate face acte de „vitejie“ bețivă. Prin astfel de acte își câștigă dreptul de a întrà în ceata flăcăilor. Alcoolul înlocuește astăzi lovitura de cavaler a evului mediu. Iar părinții se simt fericiți, ochii le străluce de bucurie, când își văd copiii porniți pe această cale a „distingerii“ în vrednicie din bună vreme. Nici unii nu se cugetă însă la grozava primejdie ce-i amenință, că în picăturile acele de bucurie de o clipă două zace otravă, care le duce neamul la prăpastia peirii.

Se vede, că lumina veacului acestuia a adus cu sine și această nouă școală. Căci ce sunt birturile? Școala imoralității, școala ruinei trupești și sufletești.

In această școală învață copiii abecedarul murdăriei sufletești. Această școală le arată în colori vii pornirile pătimașe, isbucnirile animalice ale flăcăilor, sbeguirile fetelor, curtenirile grosolane, iar consumația alcoolului le amețește capul și în acest delir fantastic le sună ca o muzică plăcută la urechi înjurăturile „grave“, frazele gâdilitoare, cântecele pornografe și glumele cu înțelesuri ascunse.

Iar copilul învață cartea aceasta foarte ușor. In timp scurt de tot el iese desăvârșit din această școală. La a doua-treia ocazie îl auzi și pe el înjurând și înfrățindu-se cu pornirile învățate. Un astfel de copil în conștiința „demnității“ sale de „om“ își trage pălăria pe o ureche, salutul îi este rece și însoțit de priviri obraznice, nu mai cinstește pe nime în sat, căci el este domnul cel mai mare, iubirea de părinți și frați se preface în pulbere și fum și de pe fața copilului sau a copilei acesteia piere smalțul gingășiei și al nevinovăției.

Nu-i mirare deci, că de cele mai multeori învățătorul în școala de repetiție cu copii și copile de 14—15 ani, dacă peste tot aceștia o mai cercetează, stă în față cu mame. Pornirile animalice sub influința alcoolului fac din om animal în vârsta cea mai candidă. Această vină tragică face apoi catastrofa neînlăturabilă, care duce familii întregi și pe încetul întreg poporul la ruină totală.

Iar dacă aruncăm o privire asupra poporului nostru românesc cu groază trebue să constatăm, că Românul cercetează această școală a satanei într'o măsură mai mare ca poate toate celelalte neamuri din această țeară. Sunt comune, ba ținuturi întregi unde în zile de sărbători și Dumineci pelegrinează familia întreagă la birt, unde părinții înșiși înferbântați de acool silesc pe copiii fragezi mici de 6—7 ani să „guste“ din liboveala otrăvitoare. Faptul acesta e un rău care amenință cu zdruncinare neamul întreg.

Și oare unde este de a se căutà pricina acestui rău fără păreche? S'a tot bătut toaca și doba de zeci de ani îndeosebi preoților să predice și să predice ca să stârpească patima beției. E adevărat, că o parte mică a preoților o face aceasta, cea mai mare însă nici barem această datorie a cuvântării nu și-o împlinește cu ani de zile.

Dar în stavilirea și sugrumarea acestui rău singur cuvântul preoțimii rostit de mai multeori cu simplu fariseism nu poate face nici măcar un pas spre bine. Când statul deslegă frânele graniței alcoolismului și dă mână liberă desfrâului satanei, care atacă partea cea mai gingașă a organismului societății omenești: copiii, atunci zadarnic este cuvântul cel neprihănit. Apa trece pietrile rămân.

Inzadar vin aproape an de an dela ministru ordine fără vlagă, cari apelează la comitate, la municipii etc. ca să creeze societăți și alte așezăminte pentru combaterea beției. Zadarnic aproabă statute peste statute, căci patima e mai mare decât paragraful cel impus de bunăvoe. Doar e clasic cazul dela congresul antialcooliștilor ținut în Pesta mai anul trecut, unde s'au consumat câteva sute de sticle de șampanie și vin și zeci de butoaie cu bere.

In punctul acesta numai o singură cale există. Zădărnicirea ordinelor ministeriale de zeci de ani e evidentă peste măsură. Cuiul trebue deci lovit în cap. Pănăce statul nu va regulà posibilitatea consumației de alcool tăind poporului putința de a-l consumà în zilele libere până atunci decadința își va urmà calea primejdiei.

Statul pe calea legiuirii, nu a ordinelor, să pună zăvor pe vânzarea alcoolului în acele zile, când poporul vrând nevrând să pripășește la adăpostul sticlelor de beutură, prin restricțiuni impuse birturilor să *silească* poporul ca să se mărginească numai la strictul necesar. E drept, că din aceasta ar rezultà o pagubă mărișoară în bilanțul venitelor statului, în schimb însă statul ar câștigà generații sănătoase, brațe vânjoase și suflete curate și neprihănite, cari de sigur ar face ca celelalte rubrici din bilanț să se ridice conziderabil și atunci țeara ar fi într'adevăr bogată, iar popoarele ei mulțămite și fericite. (s)

„Asociațiunea“.

Convocare.

Adunarea generală cercuală a despărțământului *Făgăraș* al „Asociațiunii“ se convoacă din nou pe 11 Septemvrie st. n. 1906 în comuna „*Streja Cârțișoara*“ cu următorul

Program:

1. Serviciu divin la 8 ore a. m. și deschiderea ședinței la 10 ore.
2. Raportul comitetului, raportul casariului și prezentarea bodgetului.
3. Alegerea comisiilor pentru cenzurarea acestor rapoarte, și pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
4. Eventuale dizertații sau prelegeri, cari trebuesc însinuate cu 48 ore înaintea directorului despărțământului.
5. Raportul comisiunilor.
6. Alegerea delegaților pentru adunarea generală.
7. Eventuale propuneri și închiderea ședinței.

I. Macavei m. p.
director.

Dr. I. Șenchea m. p.
secretar.

ECONOMIE.

Mașină de clocit ouă.

— Un bun izvor de venit pentru popor. —

Când avicultura de un timp încoace începe a progresà pe toate liniile, nu pot să nu atrag atențiunea poporului nostru român și mai ales a coducătorilor săi asupra unei mașini practice de clocit ouă, care prin bunețа ei, și-a câștigat un bun renume.

Această mașină e inventată de un mașinist bulgar, aplicat de prezent la mașinile de economie ale unui proprietar mare de pământ în Bánhegyes.

E o construcție foarte bună, simplă și ieftină. Are formă patruunghiulară, cu păreți duplì de lemn, între cari e întărit un rezervoar de zinc, care se umple cu apă prin o gaură mai mare ce se află în partea de asupra și se deșeartă prin o altă gaură mai mică, ce se află la o parte a rezervoarului de jos. De desubtul rezervoarului la cele două capete sunt două saltare, în cari se așează ouăle, în rând unul lângă altul. Ouăle se clocesc regulat în 21 de zile prin căldura moderată a apei, ce le vine străcurată prin o sâtă de sârmă, din sus dela rezervoar. In fiecare saltar încap 150 de ouă, cari în toată ziua vor fi întoarse odată prin o pânză ce se află întinsă sub ele. Păreții mașinei fiind groși și astfel calzi, din jos în dreptul camerei ouălor sunt provăzuți de ambele laturi cu câte 10 găurele pentru aerizare, cari se pot închide și deschide. Acestor găurele, cu multă istețime acomodate, se poate mulțămì succesul acestor mașini. Tot la cele două capete pe unde se bagă și se scot saltarele, se află din afară două uși, iar din lăuntru două ferești de sticlă, prin cari se poate vedeà în continuu gradul căldurei, ce-'l arată un termometru așezat de asupra ouălor.

Aceste mașini sunt construite în două forme. Una e mare și are două saltare, ceelaltă mai mică și are un saltar. Pregătirea celei cu două saltare costă 120 cor., iar a celei cu un saltar 70 cor.

Manipularea acestor mașini e simplă, susținerea lor ieftină așa, încât întrec pe toate celelalte mașini patentate și scumpe. Sunt izvoare adevărate de venit. Să vedem numai.

Dimineața în care zi voim a începe clocirea, umplem reservoarul de zinc cu apă caldă cam de 50—52 C., pe care o măsurăm cu o oală de tinichea de 15—20 litre, pentru a ști perfect de bine cantitatea apei. Temperatura în camera saltarelor va fi 39—40 C.; când apoi se pun și ouăle în saltare, după care procedură închidem ferestile, iar peste noapte și ușile din afară.

In a doua zi dimineața deschidem ușile din afară și prin ferestile de sticlă ne uităm la termometru, a cărui grad acum arată numai 36—37° C. Deșertăm prin gaura din jos ⅕ parte din apa cea caldă din reservoar, care punând-o la foc în oala de tinichea peste 5—10 minute va fierbe, și iarăși o vărsăm către cea rămasă în reservoar, prin ce am ajuns de nou la temperatura dorită. Această procedură o repetăm în toate zilele odată. La trei zile după punerea ouălelor în saltare se începe și întoarcerea acelora. Cu ajutorul pânzei din jos în toată ziua se întorc odată. Astfel manipulăm mașinile în toate zilele regulat până la prima ciocnire, când apoi a încetat, atât fierberea apei, cât și întoarcerea ouălelor. La manipularea unei, ba chiar și a două mașini apa o fierbem deodată cu prânzul, prin ce ne lipsim de cheltuială. In ziua ciocnirii nu mai avem a face nimic. Ușile din afară le lăsăm ziua noaptea deschise, pentruca puișorii scoși și svântați să se tragă către fereasta luminoasă, de unde apoi pe din jos îi adunăm în poală ori cutie (pregătită pentru acest scop.)

Ce bucurie nespusă avem mai vârtos dimineața, când la fereastă ne așteaptă câte 60—80 de pui scoși pe noapte.

Eu am ajuns la acel succes, că din 150 de ouă mi-s'au scos 135 de pui, iar din cele 15 ouă 10 au fost nefructifere. Tot cu aceste mașini și cu asemenea succes se pot scoate și pui de rață ori de gâscă.

Cu toată încrederea recomand deci tuturora și mai alés dlor colegi învățători aceste mașini, dacă doresc a le face cunoscute și poporului nostru.

Va fi destul dacă mai mulți însoțiți laolaltă vor comandà câte o mașină de model, după măsura căreia apoi se vor puteà construì oricât de multe chiar și de către măestri dela sate. Pentru încunjurarea deocamdată a speselor mai mari, până la convingere va fi destul, dacă se vor comandà mașini cu câte un saltar (pentru 150 de ouă). Pregătirea fiecăreia costă 70 cor.

Mașinile vor fi trimise deplin aranjate și provăzute cu toate cele de lipsă, precum și cu descrierea tipărită a manipulării lor și a unei creșteri naturale foarte practice a puilor, cu rambursă până la ultima stație a căii ferate, ceeace este a se comunicà la fiecare comandă.

Toți aceia, cari doresc să ajungă în posesiunea acestor mașini și pe iarnă, când e mai rentabilă clocirea, să fie deplin aranjați să-și trimită comandele până în 15 Oct. st. n., ca mașinele să se poată trimite la toți până în 30 Noemvrie. Pentru creșterea puilor orfani se folosesc coponi.

Coponul e mama viețuitoare a puișorilor orfani. Despre instruarea practică a coponilor fără a-i îmbătà (ceeace e o procedură greșită și periculoasă) am fost scris un articol, care a fost tradus și publicat și în foaia aviculturală „*Szárnyasaink*“ (nr. 7 a. c.) la sfârșitul căruia adauge: „Acesta e fundamentul pe care de mult ar fi trebuit să zidim“. Acest articol încă e alăturat acestor mașini, rezolvându-se astfel și întrebarea cea mai grea a creșterii puilor. Coponul ca mamă e cel mai cercat și prețuit în timpul de azi, i-se dau în grije și puii scoși prin cloște, în care caz cloșca eliberată va ouà mai iute.

Deci creșteți coponi cât de mulți, încă și aceia cari din anumite cauze nu vă puteți angajà la aceste mașini. Cereți și vă voiu publicà atunci pe această cale instruarea și folosul cel mare al coponului pentru a dovedì, că nu ideea de a câștigà altora reclam m'a condus la această publicare, ci iubirea sinceră față de acel neam, pe care cu toții îl auzim gemând sub povara grea a groaznicei sărăcii.

Sajtény, comit. Csanád.

Alexandru Chira
înv. român.

NOUTĂȚI.

Conzistorul metropolitan s'a întrunit la 2 Septemvrie n. a. c. în sesiune ordinară sub prezidiul Ex. Sale Domnului archiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu*, participând episcopii sufragani P. S. S. Lor *Nicolae Popea* și *Ioan Pap*, asesorii din cler: *Dr. Ilarion Pușcariu*, *Filaret Musta*, *Augustin Hamsea*, *Vasilie Mangra*, *Dr. Eusebiu Roșca*, *Nicolae Ivan*, *Ioan Papiu*, *Mihai Popovici*, *Ioan Droc* și *Dr. George Popovici*; iar dintre mireni: Ilustritatea Sa Domnul *Dr. Iosif Gal*, *Parteniu Cosma*, *Ioan Lenger* și *Nicolae Zigre*. Ședințele se vor terminà astăzi după ameazi.

*

Adunarea dela Brașov. Suntem informați, că adunarea generală de ăstan a „*Asociațiunei*“, convocată la Brașov, va fi deschisă și condusă de dl vicieprezident *Andrei Bârsean*, dupăce domnul prezident *Șuluțu* aflânduse în reconvalescență, nu poate se iee parte la ea.

*

Hymen. In 1 Septemvrie a. c. nou s'au cununat în Bușteni, România. *Ionel Comșa* mare comerciant în Săliște și *Silvia Todea* din Reghin. Nași au fost Dl Dr. *Iancu Mețianu* și doamna din Zârnești. Actul cununiei l-a săvârșit în biserica Domnească Prea Cuvioșia Sa Arhimandritul Buștenilor *Dionisie*, pe lângă asistența a doi călugări, iar răspunsurile bisericești le-a dat corul bisericei. Serbarea s'a prezentat într'o frumsețe și eleganță, cum numai prin România se poate vedeà.

— *Aurelia Bădilă* și *Sebastian Ciapa*, anunță cununia lor, ce se va celebrà Duminecă în 9 Septemvrie a. c. st. n. la 4 oare d. a. în biserica gr. or. din Ampoița.

— Domnișoara *Mărioara Ganea* din Feriház și domnul *Demet. Duca*, notar în Bendorf, fidanțați.

— *Floare Popescu* și *Dumitru Răchită*, învățător fac cunoscută serbarea cununiei lor ce se va celebrà Duminecă în 16 Septemvrie n. a. c. la 3 oare p. m. în biserica română din Boarta.

— Fidanțați *Pompilia Domșa* și Dr. *Ioan Mora*. Orăștie, 30 August 1906.

*

Dela comitat. Luni în 10 Septembre, la orele 3 d. a. ține comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu și subcomisiunile ei ședință lunară în sala mică a casei comitatenze.

*

Al 92-lea. Casariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutoriul statular după membrul Eva Popeza.

Acesta este al 92-lea caz de moarte dela înființarea Reuniunei; (In cursul anului 1906 au reposat până în prezent 14 membri.)

*

Mandatul dela Dobra. Sâmbătă s'a pertractat la Curie în Pesta protestul înaintat de partida candidatului național Dr. Rozvány în potriva alegerii de deputat dela Dobra. Curia a respins protestul, pe baza unor greșeli de formă. Protestul va fi înaintat de nou.

*

Inaintare. Dl Dr. *Eugen Curta* a fost înaintat cu 1 Septemvrie a. c. la rangul de doctor superior (Oberarzt) și comandat ca medic la arsenalul din Viena.

*

Alegere. Duminecă, în 13 August v. a fost ales învățător definitiv la școala confesională gr. or. din Bundorf dl învățător G. *Stelea*.

*

Făgărășenii la expoziție. Nise scriu următoarele: Cu plăcere am cetit în această foaie, că și cei din comitatul Făgărașului vor cercetà în număr mai mare expoziția din București, și că vor participà și țărani și țărance în caracteristicele lor porturi naționale. Le servește spre mare onoare aceasta Oltenilor, căci pe lângă folosul economic și cultural, ce-l trag din cercetarea expoziției, excursioniștii din comitatul Făgărașului pot formà singuri în marea Expoziție prin porturile lor păstrate în vechiul caracter național o prea interesantă și prețioasă mică Expoziție. Țăranii și țărancele din comunele Porumbacul inferior, Feldioară, Rucăr, Voila, Făgăraș, Galați, Șona, Perșani, Crihalma, Șinca veche Tohanul vechiu, Bran și din alte comune, cu porturile variate naționale de sigur vor atrage asupra lor în măsură nespus de mare atențiunea și admirația tuturor privitorilor. Dnii preoți, notari și învățători din numitele comune, din datorința lor morală și spre marea lor laudă, să facă ca sub conducerea lor să visiteze din fie care comună cel puțin câte 4 părechi de țărani și țărance (în opinci și cisme) îmbrăcați în costume naționale, prin ce Dnii preoți, notari etc. și-ar câștigà pentru Expoziție un merit neperitor, căci porturile naționale din numitele comune sunt unicele în felul lor, vrednice de toată atențiunea și admirația. De alt fel aud, că inteligenții din toate părțile comitatului vor participà în număr mare și că lucră cu viu interes, ca din comunele lor să participe și cât mai corect îmbrăcați și adiustați. Călătoria dela Brașov la București și înapoi pe căile ferată cl. III.-a costă cam 9 coroane, cl. II-a costă 14. coroane, dară pe căile ferate române de sigur se va da o înlesnire și mai mare. De cvartire și vipt cu preț moderat ca pentru toți excursioniștii se va îngrijì și pentru Olteni, cari ar fi bine să plece din Brașov cu trenul dela 3 ore dimineața așa ca să sosească în București pe la amiazi.
Un oltean

*

Povestea neamului, o interesantă compoziție de tablouri vii se predă de prezent la expoziția din București. E lucrată în 16 tablouri. Aceste tablouri sunt: 1. Intrarea lui Traian în Dacia. — 2. Așezarea coloniilor romane în Dacia. Înfrățirea între Daci și Romani. — 3. Năvălirea barbarilor. Așezarea Slavilor. — 4. Voivodatele Române. Invaziunea Tătarilor. — 5. Propășirea temeinică a. Voivodatelor. — 6. Descălecarea Moldovei. Dragos Vodă și Zimbru. — 7. Turcii în Europa. Mircea și Frederick 8. Vlad Țepeș, Ștefan-cel-Mare, Albert al Poloniei și Mateiu Corvin. — 9. Mihaiu Viteazul. Cele 3 coroane — 10. Mateiu Basarab și Vasile Lupu. Pravila și Școala. — 11. Tudor Vladimirescu. — 12. Unirea Principatelor. — 13. Carol I., întemeietorul dinastiei. — 14. Războiul pentru independență. — 15. Coroana de oțăl. Podul peste Dunăre. — 16. Patruzeci de ani de domnie.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Dr. Dem. Borcia, candidat de preot, Săliște 1 cor., Ilie Hociotă, catihet în Cluj, 60 bani, Sorin P. Barcianu, iurist (Budapesta), George Tulbure, diacon ceremonial, Aurel Bratu, prof., Onisifor Ghibu, stud. univers. (București), fie care câte 20 fileri, Vic. Tordășianu, asesor consist. 10 fileri, Gligor Coman, învățător penz. în Gurarâului în memoria mamei sale Dobra Gligor, 4 cor.

*

Budapesta decade. Nu de mult a apărut o statistică oficioasă asupra capitalei Budapesta, care arată că poporațiunea ei a scăzut în acești cinci ani din urmă. Pecând în 1891—96 a crescut de la 506 mii la 617 și în 1896—1901 la 733 mii locuitori, în 1901—1906 creșterea e abia la 791 mii. Va să zică creșterea e în cazul prim de 111 mii, în al doilea 116 mii, iar în cei cinci ani din urmă abia 58 mii. Ziarele unguresti se mângăie cu faptul că statistica e falză, deoare ce s'a făcut vara, când o parte mare din popor lipsește din capitală. Scăderea însă la sporiul abia de jumătate e cam bătătoare la ochi, cu toate că s'a făcut vara.

*

Din „Neamul Românesc“ In numădin urma „*Neamul Românesc*“ scrie următoarele: „Dacă cetitorii noștri *din Arad* nu vor afla acest număr la librariul *Simtion* din localitate, să știe, că pricina nu este alta, decât că acest domn *n'a plătit nici un ban* pe nici unul din multele numere ce a primit dela apariția acestei reviste.“

*

Treceri religionare. In urma unui ucaz dat 12 Aprilie 1905, prie care se decretează libertatea religionară în Rusia clasa de mijloc a început să se fărâme, și să se rupă de biserica ortodoxă. In Petersburg au trecut la luteranism 20 mii, în Riga patru mii de persoane.

*

Volnicie. Primpretorele onorar Iarinay din Bogșa montană a pedepsit de curând pe membrii corului român din Vermeș pentrucă s'au întrunit și au cântat cântece de cor fără să aibă statute aprobate. Au fost pedepsite 37 persoane cu 45 zile închisoare și 550 cor. amendă. Intre acești a e în locul prim protopopul Nicolae Bolboca și învăț. Iosif Miclău cu câte 5 zile și câte 100 cor.

*

Potcă interesantă. S'a întâmplat adecă în Potsdam, că la câteva ceasuri după nașterea prințului nou al moștenitoriului s'a pornit pe stradele orașului vânzarea de ilustrate cu „chipul cel mai nou“ al noului născut. Ilustratele le puseseră în circulație doi fotografi. Fiecare făceà gură că chipul lui e cel veritabil. Moștenitoriul a fost permis adecă *unui* fotograf să ia în chip pe noul principe. Iar acum la vârstă de șase săptămâni a prințului fotografii au ajuns să se răfuiască la judecată,

*

Un nou Solomon. Intr'un orășel din Sicilia s'a întâmplat că două femei ajunseseră la proces din cauza unui copil de zece ani de care fiecare ziceà că e al ei. Judecătorul nu le-a putut împăcà și-a adus aminte de judecata înțeleaptă a lui Solomon. A pus copilul pe o bancă și l'a legat, iar lor le-a declarat că îl taie în două și își ia fiecare o parte. A și început să spintece hainele copilului cu un cuțit mare. Femeile însă îndârjite au declarat că dacă îl taie, să și-'l țină judecătorul. S'a înșelat acesta în credința, că i-se va întâmplà și lui ca lui Solomon. Vremile s'au schimbat și cu ele și curățenia sentimentelor.

*

Jubileul lui Apponyi. Sâmbătă își serbează ministrul Apponyi cu mare alai în orașul Jászberény iubileul de 25 ani de când este neîntrerupt deputat al orașului acestuia. Orașul va face un adevărat praznic din această zi.

*

Universitate pustiită. Universitatea holandeză din Groningen s'a aprins Joi seara și a ars cu totul. Au pierit în flacări obiecte foarte prețioase, între cari o biblie veche cu notițe scrise de însuși Luther. Paguba e de un milion florini holandezi.

*

Soldați tâlhari. Doi honvezi au atacat zilele trecute în apropierea orașului Deva în largul câmpului pe învățătoriul Lucian Bociat din Certegiul de sus, care se întorcea dela târg, și l-au bătut până ce au crezut că l'au omorât. Invățătoriul a fost dus la spital rănit greu, iar tâlharii au fost prinși.

Dela școalele comerciale din Brașov

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1906/1907 se va începe la 1-a Septemvrie v. 1906 Inscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie v. Examenele supletorii și de emendare se vor țineà în 1 și 2 Septemvrie v. Ceice vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere pot fi admiși numai dacă vor dovedì cu certificate demne de credință cauza întârzierei. Examenele de privatiști se vor țineà în 7 Septemvrie v. Aceștia au însă a se însinuà în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septemvrie v. Privatiștii au a plătì la direcțiune taxele pe un an școlar cu *74 coroane* și taxa de examen de *80 coroane* deja la însinuare pentru examen.

In clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e 8 coroane, didactru 60 coroane și alte taxe 6 coroane, și trebuesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iar până în Februarie restul. Elevii, cari nu-'și vor achità la timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine decât cea română greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru duplu.

Fiecare elev va mai plătì pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de 10 coroane, iar pentru excurziuni școlare suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recvizitele necesare nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purtà viza institutului alăturea cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școalei comerciale se recomandă a se procurà deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și coloarea se pot afià dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detailate părinții și tutorii școlarilor să se adreseze la direcțiune.

Cărți și reviste.

Ion Bârseanul: *Primele cânturi*, un drăgălaș volum de poezii, apărut în tipografia „Luceafărul“ din Budapesta. Poeziile nu se ridică la o originalitate deosebită, cum o prezintă aceasta lucrările în proză ale acestui autor, au însă unele accente nouă și o limbă frumoasă, care te îndeamnă să le cetești cu plăcere.

*

Nazarenismul, de Dr. V. Dimitrievici, tradus de Iosif Bălan, profesor. Reproducere din „Foaia Diecezană“. Costă 2 coroane.

Poșta redacției.

Dlui P. S. Batiz. Ziariul despre care faci întrebare iese foarte neregulat. Nu ți-l putem recomandà.

Nr. 166—1906 of. ppresb. [224] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III, **Poiana-Porcului**, pe baza ordinului preaveneratului Conzistor Arhidiecezan din 7 Februarie a. c. Nr. 1196 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și aşterne rugările, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteratul în terminul deschis, şi a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare — în decursul terminului concursual — în parohie la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Lăpuşul-unguresc, la 14 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea-de-peatră.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 472—1906. [225] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna Ocolişul-mic. protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor cu 300 cor. şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 300 cor., cuartir liber în edificiul şcoalei, lemne de foc şi folosința grădinei şcolare.

Cuincuenalele se socotesc conform deciziunei comitetului parohial din şedința dela 10 Iulie a. c.

Invățătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la strană în Dumineci şi sărbători. Dacă însă va puteà înființà cor bisericesc, pentru acesta primeşte deosebită remunerație ce o va statori cemitetul.

Petițiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenții a se prezentà înainte de alegere şi în biserică, spre a cântà şi a face cunoştință şi cu poporul.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 18 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 453—1906 [219] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan. pe lângă neputinciosul paroh Mihail Cândea din parohia a treia din Avrig, protopresbiteratul gr. or. Avrig pe baza rezoluțiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 9 Novembre 1905, Nr. 10,316 B., prin aceasta se escrie concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de capelan să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat având a se prezentà în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà eventual a celebrà şi cuvântà.

Avrig, 13 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopresbiter.

[221] 2—3

Edict de vânzare.

Se aduce la cunoştința On. public, că o parte a pădurei foştilor coloni din Streva-Cârțişora, comitatul Făgăraşului în extindere de 181.3 jug. cat. — care teritor cu concesiunea Inaltului ministru de agricultură Nr. 10563—I—4 din 1900 este destinat spre păşunat în urma rărirei, lemnele de fag folosibile spre foc, se vor dà în licitațiune publică *în 23 Septemvrie 1906 st. n. în cancelaria comunală din Streza-Cârțişoara.*

Licitarea va fi cu graiu viu şi pe lângă oferte în scris.

Ofertele alcătuite după formă se primesc până la începerea licitațiunei, fiind scrise pe o coală de hârtie întreagă, provăzute cu timbru de 1 cor., iar suma plus oferată să fie scrisă atât cu cifre, cât și cu litere marcante, provăzute fiind cu clauzula că licitantul cunoaște bine condițiunile de licitare şi că se supune întru toate lor.

Oferte după începerea licitațiunei nu se vor primì.

Ofertele au să conțină ca vadiu suma mai jos statorită, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Lemnele puse spre vânzare sunt prețuite în 5928 m.³.

Prețul strigării este de 11,856 coroane, sub care preț, lemnele nu se vor vinde la nici un cas.

Licitanții au să depună 10% dela prețul strigării — sau 1185 cor. 60 fil. — vadiu, la mâna prezidentului composesoratului.

Condițiunile de licitare, de preț şi de contract se pot vedeà din partea doritorilor de a licità:

1. In cancelaria comunală din Streza-Cârţişoara;
2. în cancelaria oficiului pretorial din Arpaşul-inferior şi
3. în cancelaria oficiului silvanal al cerculni Arpaşul-inferior în Făgăraş, în orele oficioase.

Streza-Cârţişoara. în 28 August 1906.

Trandafir Dragomir
paroh gr. ort. ca prezident al foştilor coloni din Streza-Cârțişoara.

Ilie Jiurca
notar al foştilor coloni din Streza-Cârțişoara.

STUPI

de vânzare se află în RUSCIORI la familia notarului. — Duminecă în 9 Septemvrie st. n. la orele 2 p. m. se vor licità. [223] 1—2

Haine pentru domni
Haine pentru băeți ✦
Costume pentru copii

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piața-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă și de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu prețuri uimitor de ieftine. * *

222 2—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piața-mică Nr. 2.

Invățăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băeți orfani se primesc cu toată întreținerea și îmbrăcămintea.

200 1—3

In Septemvrie a. c. începe un

✦NOU CURS✦

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb şi cu diferite colori, şi pentru pregătirea de orice lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile țării. — Se primesc domnişoare şi cu întreagă întreținerea. — Primiri se fac oricând la

Maria Lurz
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 6, parter.

220 2—3

Important pentru fiecine!

Vânzare totală!

Cu preț uimitor de eftin, cu numai fl 2.95 se poate comandà o admirabilă garnitură constătătoare din următoarele patrusprezece juvaere:

Important pentru fiecine!

- 1 Orologiu de buzunar anker remont. (la dorință argintit) cu capac frumos gravat, mers regulat, garanție pe trei ani și cu cutie.
- 1 lanț panțerat elegant, de goldin sau nichel, sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu imitații de briliant.
- 1 păr. bumbi de manșete, marcă „garanță“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, constătătoare din 5 bucăți.
- 1 păr. cercei de argint veritabil, provăzute cu sigil oficios. (78) 15—15
- 1 inel de goldin cu peatră elegantă.
- 1 oglinduță de buzunar în cutie.

Aceste patrusprezece obiecte de valoare și lux împreună cu orologiul se trimit pentru numai fl. 2·95 cu ramburs, ori după primirea banilor, de firma

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus Krakau, Krakowska 26.

Ce nu convine se primește înapoi în timp de 8 zile și se retrimit banii, astfel că cumpărătorul e scutit de orice risic.

Cataloage bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale gratis și franco.

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Prețul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineața spre Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraș, Turnuroșu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
La orele 7.31 dim. spre Copşa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Săliște, Vinț, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraş.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Săliște, Sebeș, Vinț, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copșa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copşa-mică, Brașov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Săliște, Sebeș Vinț, Alba-Iulia, Teiuș, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș. Săliște.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copșa-mică (numai Marția și Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroșu și Făgăraș.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 12·57 d. a. dela Copșa-mică, Brașov, C[illegible] Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiupână la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, Săliște.
La orele 8.59 seara dela Făgăraș.
La orele 9.15 seara dela Copșa-mică, Brașov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroșu, Câneni, Piatra, Corabia, București.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben

se pot procurà următoarele recuizite bisericești:

CĂDELNIȚE de fer nichelate	12·—
CĂDELNIȚE de argint de China	18·—
CĂDELNIȚE de argint de China	24·—
CĂDELNIȚE de argint de Alpaca	22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 până la	200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 până la	400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUȘE ptru apă sfințită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUȘE ptru apă sfințită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălțime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28·—
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China	118·—
CHIVOT de argint de China	92·—
CLOPOȚEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— şi	8·—
CLOPOȚEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până	10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine	12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat	15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat	19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălțime	18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălțime	26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălțime	83·20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălțime	100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconițe în oleu	73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălțime, discul și interiorul potirului aurit	27·50
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălțime, complet aurit	36·—
POTIRE cu disc, vasul și discul din argint curat, iar piciorul din argint de China.	114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat	188·—
LINGURIȚE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite	4·40
COPIE (cuțit) pentru agneți, din argint de China, aurit	7·20
STEA pentru agneți, bronz, aurită	5·60
STEA pentru agneți, din argint, aurită	12·—

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 26 August (8 Septemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de donăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Primejdiile în chestia naţională

Sub titlul acesta a apărut în numărul din Dumineca trecută (2 Septemvrie n.) al ziarului „*Budapester Tagblatt*“ din capitală un articol, pe cât de nedrept, pe atât de vătămător faţă de Românii din statul acesta, şi faţă de instituţiunile lor bisericeşti, culturale şi economice. Articolul e scris de domnul *Constantin Burdia*, deputat dietal al cercului electoral Caransebeş. Va să zică de un Român. Cuprinsul articolului e dela început până la sfârşit o neîntreruptă acuză adusă Românilor din statul ungar, că agitează în mod sistematic în contra statului ungar, că sunt duşmani ai ideii de stat maghiar, şi că în luptele lor pe acest teren sunt sprijiniţi cu mijloace materiale din afară, de ex. din partea Ligei din Bucureşti.

Din vina comiţilor supremi, cari nu s'au gândit la alta decât să lifereze guvernelor trecute deputaţi liberali, duşmanii statului ungar (adecă Românii) au putut apoi să-şi continue agitaţiunile neconturbaţi, şi au ajuns la rezultatul obţinut, *au trimis deputaţi naţionalişti la dietă*. Dar terenul a fost de mult pregătit. Iată cum. Citām acum cuvintele de încheiere din articolul domnului *Burdia:*

„... *In adunări bisericeşti, în sinoade şi congrese, în seminarii teologice, în şcoale confesionale,* precum şi în institutele financiare şi economice nu a existat pasivitate. *Aci seducerea şi aţâţarea poporului român a fost cultivată în mod sistematic. Aci au fost preparate alegerile,* cari au făcut posibilă apariţia agitatorilor naţionalişti, duşmani ai statului, în dieta ungară. Recomand de urgenţă atenţiunei cercurilor competente aceste împrejurări, pe cari le voiu lămuri în mod mai amănunţit, pentrucă primejdia e la uşă, *că elementele destructive nu numai că vor continuà munca lor minieră, în mod vehement, ci se vor pune în legătură şi cu elemente din afară*“.

Cu greu ne vine să credem, că într'adevăr dl *Burdia* a scris şirele acestea, în cari aproape fiecare cuvânt constitue un mare neadevăr.

Domnul *Burdia* ştie foarte bine, că în biserica noastră *nu se face politică* Congresele, sinoadele, consistoriile noastre au alta de lucru, nu să pregătească terenul pentru alegeri dietale. In seminariile noastre şi în şcoalele noastre confesionale *se învaţă*, se propune cultura religioasă-morală, se propagă iubirea de patrie, de lege şi de neam, iubirea deaproapelui, iar *politică nu face nimeni* în ele. Toate acestea le ştie şi le cunoaşte domnul *Burdia*, şi de aceea tragem la îndoială, că articolul injurios din întrebare cu adevărat dânsul l-ar fi scris.

Iar dacă da, atunci îl somām cu toată seriositatea *să binevoiască a dovedì aceeace afirmă*, pentrucă onestitatea fiecărui om pretinde să-şi dovedească cu fapte şi cazuri concrete afirmările, căci în caz contrar opiniunea publică va trebuì să-l conzidere şi să-l declare, ori de *inconştient*, ori de *denunţiant*, titluri la cari nu credem să aspire domnul *Burdia*.

Greva din Petroşeni.

Greva minerilor din Petroşeni şi întreg jurul ia din zi în zi proporţii tot mai ameninţătoare. De Luni începând s'au alăturat la grevişti şi muncitorii cari până acì observaseră o atitudine mai pasivă, astfel că acum numărul greviştilor s'a urcat la opt mii. Indemn la aceasta le-a dat atitudinea volnică a autorităţilor. Primpretorele în înţelegere cu direcţiunea a comandat în comună 900 soldaţi şi 160 jandarmi, cari păzesc minele şi edificiile autorităţilor. Tot Luni au sosit dela Pesta mai multe persoane marcante. A sosit şi un advocat, procurorul societăţii muncitorilor, care a cerut drept de liberă întrunire pe sama greviştilor. Primpretorul însă i-a denegat aceasta. Ba a ieşit în „Luncă“ unde erau câteva mii de muncitori adunaţi şi a comunicat greviştilor hotărârea direcţiunei, care nu împlineşte cererile muncitorilor. Totodată i-a provocat să se împrăştie şi să între la lucru. Cine nu întră până Miercuri e conziderat dimis şi va fi scos din locuinţă.

Indârjirea mulţimei s'a înväpăiat la culme. Poporul s'a împotrivit. Atunci a fost comandată armata să împrăştie muncitorii cu patul puştii. S'a încins adevărată bătae. Au fost răniţi greu 17 muncitori, iar mai uşor 175. Au fost deţinuţi 21 grevişti şi duşi la închisoare la Deva. Faptul acesta a îndârjit poporul şi mai mult, astfel că greva e declarată pe toată linia. Câţiva muncitori cari cutezaseră să se apuce din nou de lucru au fost bătuţi rău.

Amărăciunea muncitorilor e extremă şi îi orbeşte, încât sunt gata să se opună oricărei volnicii a stăpânirii, să-i coste măcar şi vieaţa. De altfel greva aceasta s'a clocit în spuza nemulţămirii de ani de zile. Mizeria în care erau siliţi să-şi târe zilele şi convingerea nedreptăţii ce li-se face a încolţit în sufletul lor germenele răzvrătirii, care a fost menajat în timpul din urmă de ideile socialiste ultraliberale.

Muncitorii dela aceste mine sunt foarte slab plătiţi.

Lucrul le este dat în acord cu 16 fil. maja metrică de cărbuni. Din aceşti 16 fil. are să-şi acopere însă şi spesele pentru dinamit, uleu, ciocane etc., astfel că câştigul lui se reduce conziderabil încât nu poate face la zi mai mult ca cor. 2—2·50. Timpul de muncă e 12 ore. Pe lângă aceasta nu le este permis să cumpere articoli de conzum decât din magazinele societăţii, unde le capătă acestea şi mai slabe şi mai scumpe. Li-se mai detrag o mulţime de mărunţişuri pentru alte aşezăminte de cari bietul muncitor n'are nici un folos. Astfel se întâmplă că la primirea plăţilor abia pun mâna pe câţiva bănişori uscaţi. Mizeria deci este pururea nedespărţită de pragurile lor.

Pe de altă parte le potenţează nemulţămirea şi faptul că la încheierea bilanţurilor direcţiunii constată la finea fiecărui an venit curat de câteva milioane.

Iar acum depinde numai dela înţelepciunea autorităţilor ca tractând binevoitor cu muncitorii desperaţi să împedece incidente de vărsare de sânge.

Greva aceasta are oarecare importanţă şi pentru biserica noastră din acele părţi. E ştiut că partea cea mai mare a credincioşilor bisericei noastre de acolo o constitue muncitorii dela mine. Avem câteva sute.

In caz că greva ar aveà un sfârşit tragic pentru muncitori atunci de bună seamă muncitorii români ar fi cei dintâi cari ar fi decimaţi, câtă vreme pornirea vrăşmaşe nouă s'a sălăşluit de mult şi acolo. Iar în cazul acesta biserica noastră încă ar îndurà pagube conziderabile. *(s)*

Cronică bisericească.

Ziaristica bisericească la Români.[1]

De Onisifor Ghibu.

Cea dintâiu revistă bisericească română a apărut la 1839 în Buzeu, sub titlul „*Vestitorul bisericesc*“ şi sub conducerea lui Dionisie Romano, „profesor naţionale şi ierodiacon“ şi a lui Gavriil Muntean

---

[1] Fragment din lucrarea cu acelaş titlu, cetită în seminarul de istorie românească contimporană de sub conducerea dlui D. Onciul, profesor la universitatea din Bucureşti.

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţia din Bucureşti.

Văzusem Ţara românească mai pe urmă la 1901. Impresiunile primite în acea călătorie plăcută le-am fost descris tot în coloanele acestui preţuit ziar.*)

Iar acum, având dorinţa a vedeà şi expoziţia generală română, ne-am gătit iar de drum — spre România liberă.

Din vechia cetate a Sibiiului trenul ne duce spre munţi. Trecem pe lângă mai multe sate, locuite de Români şi Saşi. Pe câmpurile întinse lucrează ţărani harnici, — e finea secerişului. In curând ajungem *Oltul*, care ne însoţeşte o bună parte din lungul nostru drum. Trecem frontiera.

Ce frumoasă e valea Oltului încunjurată de munţi! Ne captivează privirea.

Dar iată zidurile vechii mănăstiri Cozia, udate de valurile râului. In curând şi Călimăneştii, vestita staţiune balneară. Nu e mirare, că aici se adună atâta lume, ca să petreacă în vilegiatură: un izvor de tămăduire în loc plăcut.

Ne apropiem de *Râmnic*, capitala judeţului Vâlcea. Oraşul cu aproape 8000 locuitori e situat sub poalele dealului Capela. Aici se află reşedinţa unui episcop şi mai multe institute de învăţământ (seminar, gimnaziu). Bisericile în număr de opt, sunt ornate cu multe cupole. Industria încă progresează, sunt şi câteva fabrici.

Dela Râmnic spre sud se deschide şesul. Trecem pela Drăgăşani, unde se produce un vin bun roşu. Intre Piatra şi Slatina este un mare pod preste Olt. Distanţa de aici până la *Piteşti*, o percurge trenul în circa 3 oare. Oraş comercial cu o populaţie de 16,000 suflete, capitala judeţului Argeş.

Dela Piteşti duce o linie vicinală la Curtea de Argeş, noi însă o luăm spre — Dâmboviţa.

Iată-ne în fine în capitala regatului. Ce viaţă zgomotoasă de oraş mare: o birjă după alta, „tramvay şi omnibus“, ba şi multe automobile. Obosiţi de drum, ne refugiăm la hotel, ca să dăm trupului recrearea de lipsă. După un scurt repaus ne deşteptăm în sunetul clopotelor, — e ziua domnului. Alături cu alţi creştini evlavioşi ne îndreptăm paşii spre biserică. Mergem mai întâiu la Domniţa Bălaşa. Doi preoţi cucernici săvârşesc aci sft. liturgie. Corul, care l-am admirat de altădată, acum lipseşte. Urcăm apoi dealul metropoliei, unde este şi reşedinţa primatelui. Mai întrăm în biserica cea nouă dela sft. Nicolae. Vizitarea altor biserici — sunt peste 100 — ni-o rezervăm pe zilele următoare.

După ameaz mergem direct — *la expoziţie*

A fost o idee fericită aranjarea acestei expoziţii acum când întreagă românimea serbează iubileul de 1800 ani dela colonizarea Daciei prin străbunii noştri Romani.

Fraţii noştri din regat serbează îndeosebi: iubileul de 40 de ani dela suirea pe tron ca principe a regelui Carol I., de 29 ani dela proclamarea independenţii, şi de 25 ani dela proclamarea regatului României. Tot atâtea evenimente însemnate în istoria lor naţională. Intr'adevăr, dânşii pot fi mândri, că au astăzi un regat independent, cârmuit de un rege înţelept şi viteaz, că au o armată care este fala ţării, că au instituţii culturale pentru cari mulţi îi invidiază. Cu un cuvânt: România a realizat în câteva decenii progrese uriaşe pe toate terenele. La praznicul de bucurie al fraţilor noştri din regat am alergat şi noi, cei din depărtări. S'ar puteà altcum? Doar noi una suntem după limbă, lege şi aspiraţii:

„In noi doi *un* suflet bate“.

Ca să revin la expoziţie, însemn din capul locului, că e mare şi frumoasă. Mare, fiindcă se estinde pe un teren de 42 hectare, iar numărul paviloanelor şi al chioscurilor trece peste *400*. Frumoasă o numesc expoziţia, fiindcă ni se prezintă după planul şi întocmirea ei ca un întreg armonic. Şi ce ni-o face mai atrăgătoare este faptul care mult ne înveseleşte, că s'a ţinut seamă de stilul românesc.

Ca unul care am avut ocaziea a mai vedeà şi alte expoziţii în oraşe mari, pot zice cu deplină linişte că cea de pe câmpul Filaretului este, în totalitatea ei, una din cele mai bine reuşite. Aici nu s'au cheltuit banii înzadar. Iar că expoziţia s'a ridicat într'un timp neobicinuit de scurt, încă arată ce poate prestà un popor tinăr şi viguros care numai cinste face gintei latine.

Cât ce întrăm prin poarta monumentală, cu vulturul deasupra, ni-se ofere cel mai plăcut aspect. Locul larg, cât mai

---

*) „Tel. Rom.“ nr. 88, 89 şi 90 din 1901.

„profesor seminarului“, un profesor ardelean (născut în Vingard), pe care îl trecuse la 1835 din Pesta la București înflăcăratul patriot român Golescu, și care în curând (1836) fu dus de Chesarie, episcopul Buzeului, ca profesor de seminar la Buzeu. Și Dionisie Romano era un ardelean (născut în Săliște), care se dusese din pruncie în Moldova cu gând de călugărire. Deși fără o cultură sistematică, ca simplu autodidact, Dionisie a dus-o departe, ajungând către bătrânețele sale unul dintre cei mai productivi scriitori bisericești, pe cari i-a avut sec. al 19-lea. Crescut în frumoasa și îmbelșugata atmosferă a mănăstirilor moldovenești, în el a încolțit încă de timpuriu dorul de a lucrà și roadele strădaniilor lui s'au putut vedeà la o vârstă destul de puțin înaintată. Când la 1835 Munteanu părăsì Ardealul, unde mai nu aveà ce face¹) și petrecù un an ca corepetitor la sf. Sava din București, ajungând în anul următor profesor la seminarul din Buzeu, unde îl duse episcopul Chesarie, care nu era nici decum un om învățat, ci un om care iubea învățătura, totodată bărbat plin de pietate adevărat creștină,²) Dionisie care acum era profesor la seminarul din Buzeu găsì în Munteanu nu numai un om cu cunoștințe frumoase, ci și un tovarăș de muncă destoinic, cu ajutorul căruia nădăjduià a-și puteà traduce în faptă multe din planurile pe cari mintea lui de om tânăr le făcea într'un timp și într'o țară unde erau atâtea de făcut.

Cel dintâiu rod al ostenelelor lor împreunate a fost edarea unei reviste bisericești, care să încerce a alungà din biserică întunerecul de veacuri, cu care lumea nouă nu se mai puteà împăcà de loc. La sfârșitul anului 1838 (18 Decemvrie) ei și tipăresc și răspândesc pretutindenea o „Inștiințare“, care aducea vestea că în Buzeu se va tipărì, începând cu anul 1839 o foaie pentru publicul mare, al cărei caracter va fi cu totul deosebit de al altor foi eșite până atunci la noi. Inștiințarea spunea simplu, fără nici o podoabă și fără mari pretenții: „Sub însemnații cu începerea anului viitor voesc să deà la lumină o foaie religioasă și morală sub numele de mai sus. (Vestitorul bisericesc). Un număr de gazete politicești ce avem acum, pot mulțămì dorința de cetit a publicului cetitor de o parte. O foaie de colorul acesta ni-a lipsit; de aceea supt însemnații socotesc, că intreprinderea aceasta să nu fie fără vreme și se lingușesc cu nădejdea, că foaia lor va fi binevenită înaintea publicului iubitor de cetire. Vestitorul va cuprinde: povestiri, anecdote, sentenții și tot felul de articole religioase și morale, și alte înștiințări din lăuntru și din afară cari se ating de sfera ei, ori au raport cu scopul, care și l-a pus: de a hrănì duhul religios și moral, ce a caracterizat totdeauna nația românească. Prețul: un galben împărătesc. Ca adaos vor apăreà și „Meditații religioase!“

După această înștiințare, la 7 Ianuarie 1839, iese întâiul număr al revistei anunțate, tipărit pe o hârtie poroasă și cu niște litere tocite, în tipografia episcopească, al cărei director era Dionisie. Acest număr era tocmai cum se puteà aștеptà în urma înștiințării prealabile: fără nici un articol de actualitate, începea deadreptul cu tratate despre „sf. scriptură, despre feciorie, despre norocire, despre datoria tinerilor“ etc., articole cari toate făceau impresie a fi traduse din limbi străine. Cu toate acestea noua revistă a făcut o impresie bună. Presa politică și literară a primit apariția ei cu vorbe de laudă și îmbărbătare. Curierul literar (nr. 12 1839) vestea cetitorilor săi într'un articol despre „Gazetele românești“ următoarele despre noua revistă religioasă: „La Buzeu, sub redacția Sf. Sa părintelui D. Romano și a D. Munteanul s'a întocmit o foaie periodică întitulată „*Vestitorul bisericesc*“. Nu puțin folos se va pricinuì prin această foaie în mijlocul clerului cum și fiecăruia Rumân. Pe lângă această foaie se va alăturà în supliment și scrierea întitulată „*Meditații religioase*“, dìn care s'au publicat două prin Curierul de ambe sexe și altele prin Muzeul național. Numărul întâiu al acestei gazete religioase recomandă mult pe redactorii ei. Această notiță de laudă a reprodus o apoi și „Gazeta de Transilvania“ din Brașov în nrul 7 din 1839, iar Albina românească anunță și ea (nr. 9 1839) apariția acestui nou organ de publicitate.

Numerele cari au urmat după numărul prim nu s'au depărtat nici ele de programul fixat și de felul cum era redactat numărul cel dintâi, și ele cuprind aceleași materii, dând abia din când în când „și alte înștiințări din lăuntru și din afară“. Articole ca: „luna Maiu, rețetă împotriva nehotărârei, priveliștea naturii sub osebite forme, despre neunire, despre trebuințele omului, despre gândirea la mâne, etc. ¹), cari erau toate ca niște ecouri șterse ale unor scrieri străine, erau urmate foarte rar de câte o cuvântare de a lui Eufrosin Poteca, în care se preamărea Domnul Țării, Alexandru Dimitrie Ghica la ziua lui, sau la ziua aniversarii suirii lui pe tron, sau câte un articol ca acela despre „groaza ce se face împotriva creștinilor din Madagascar“.

Pentru biserica *românească* noua revistă nu aduceà nimic nou, nimic de interes mai mare.

Dar oricum ar fi fost această revistă, începutul era făcut, ogorul era desțelenit și cu timpul s'ar fi putut lucrà și mai mult și mai bine. Indolența clerului n'a permis însă multă vreme o astfel de încercare de a luminà, preoțimea fără nici o cultură era departe de a înțelege rostul unei astfel de publicații și de a o sprijinì.

Pentru aceasta trebuià îndelung pregătită.

Bazată pe puterile unora din clerul de sus și pe simțul de jertfă al fondatorilor ei, această revistă a tânjit între împrejurări nu tocmai de invidiat, doi ani întregi, după cari a încetat de a mai apare.

Suplimentul de *meditații religioase*, îl dedeà G. Munteanu, care e unul dintre cei mai vechi traducători literari la noi. Și aceste meditații erau niște traduceri după nemțește a unei cărți pe cât de răspândită pe atât de bună, care la apariția sa a provocat o senzație deosebită în Austria. Cartea întitulată: Stunden der Andacht zu Beförderung wahren Christenthums und häuslicher Gottesverehrung, care cu toate că în Austria a fost interzisă pentru motivul că ar cuprinde idei nefavorabile pentru statul austriac, menit a-și schimbà foarte adesea fața și destinele, a ajuns în scurtă vreme foarte multe ediții ¹) și s'a răspândit pretutindenea ispitind cele mai alese suflete. Munteanu a tradus și el mai multe din acele meditații nemțești și a publicat chiar un volum întreg (Buzeu 1839), — primul volum, căci cele următoare au fost împiedecate de a mai apare, tocmai fiindcă ideile cuprinse în ele se păreau primejdioase și pentru Țara românească. Traducerea s'a oprit deci la volumul întâiu, din care partea cea mai mare de exemplare au fost confiscate.

După încetarea celei dintâi reviste bisericești, ambii ei redactori și-au concentrat întreaga activitate în jurul altor cestiuni importante. Blajinul Munteanu pregătește alte traduceri: la 1842 apar suferințele lui Werther, de Goethe, iar mai târziu, în anul de vijelie 1848 el surprinde lumea cu „Urmarea lui Christos“ de Toma a Kempis, iar mai târziu cu traducerile opurilor lui Tacitus. Colegul său, Dionisie Romano, era de asemenea un iscusit traducător, care știà totdeauna ce se aleagă din literaturile străine. In 1848, an în care și el are un rol însemnat, el se face interpretul unor idei, cari în Francia anului 1830 răsturnaseră o întreagă stare de lucruri spre a o înlocuì cu alta nouă și cari nu încetaseră a agità spiritele liberale din memorabilul an 1848.

In anul 1848 Dionisie traduce „*Cuvintele unui credincios*“, ale abatelui francez Lamennais, care unià în aceste cuvinte spiritul liberal al vremurilor nouă cu curentul romantic, ambele de o putere netăgăduită în acest timp. „Pruncul român“ face cărticelei traduse de Dionisie o reclamă strașnică, numindu-o „cel dintâiu product al tiparului liber“ — și cu aceasta noul crez dobândià o îndoită importanță chiar și pentru aceia dintre oamenii țării, cari cetiseră încă cu 15 ani înainte cartea, la apariția sa în Francia.

Această cărticică revoluționară făcù însă, ca Dionisie din motive de siguranță publică să fie imediat deținut și dus la închisoarea Văcărești, unde aveà să rămână până la liniștirea spiritelor.

(Va urma).

---

¹) „Ce viitor puteà să aștepte în Transilvania pe un jurist absolut român de confesiune gr. or.? In acea epocă nici chiar renegându-și cineva confesiunea sa, sau căsătorindu-se cu vre-o unguroaică nobilă nu puteà sperà să între în vreun oficiu cu plată sistemizată, mai înainte de a sta în așa numita praxă, cel mai puțin câte șese ani, în care timp aveà să se susție din punga sa“. (Vezi: Opurile lui Cornel C. Tacitus, traduse de G. Munteanu. Sibiu, 1871. Prefața lui G. Barițiu pg. II., III.)

²) Barițiu, ibidem.

¹) La 1871 Dionisie Romano, care la acest an era episcop de Buzeu, scoate în tipografia episcopească de acolo un volum de „Principii generale de înțelepciune și datoriile preoților.“ Ele sunt extrase din Vestitorul bisericesc, anul 1839 nr. 19—27.

¹) Din nenumăratele ediții ale ei cunosc trei: ediția a VII. Reutlingen 1819, ediția a XIII. Aarau 1829 și ediția a XV. Aarau 1831.

Expoziția de copii din Apoldul-român.

(*Opiniunea medicului Dr. Nicolae Calefariu din Săliște*).

Onorat comitet central al „Reuniunii române de agricultură în Sibiiu. Regret că la recercarea on. dvoastră dto 7/V c. nr. 31 ex. 1906, din cauze independente de mine n'am putut răspunde până la primul termin fixat pentru expoziția de copii proiectată de a se ținea în comuna rom. „Apoldul-inferior“. Fiind însă expoziția din chestiune amânată din cauza unei epidemii, ce bântue jurul acela până spre toamnă, am avut acum intenția de a mi exprimà și eu modesta-mi părere referitor la o atare expoziție. Declar înainte, că nu sunt un mare entuziast pentru o atare încercare din motiv, că am convingerea, că nu vor fi totdeauna premiate acele mame sau îngrijitoare de copii, cari de fapt și-au dat mai multă silință și trudă cu îngrijirea acelora, ci în multe cazuri cele indiferente față de dezvoltarea ulterioară a copiilor lor. Nu voesc să zic prin aceasta, că doar cei chemați nu vor face tot posibilul, ca premiarea să se facă în toată regula; accentuez simplu, că la dezvoltarea favorabilă a copiilor din toate punctele de vedere contribue mai mulți factori, dintre cari cel mai însemnat e fără îndoială constituția individuală înăscută. Dar cu toate aceste nu mă îndoesc, că un folos real poate să aducă și va și aduce expoziția proiectată prin faptul, că să atrage atențiunea publicului mare asupra însemnătății deosebite, ce o are dezvoltarea favorabilă corporală și intelectuală a copiilor în frageda etate asupra întregei lor ființe ulterioare în anii maturi ai vieții. Afară de aceasta poate că succede pe o cale sau alta de a pune încâtva stavilă mortalității exorbitante, ce domnește între copii în primii ani ai etății în țeara noastră la toate naționalitățile, dar cu deosebire la poporul nostru. Noroc avem cu deosebita fertilitate a neamului nostru, căci altcum ar trebuì în tot cazul să scădem și să rămânem înapoia celoralalte neamuri din patria noastră. Toate condițiile nefavorabile sau mai bine zis antiigenice le afli la poporul nostru dela țeară: cuartire mici, scunde, neîngrijite, îmbrăcăminte necorăspunzătoare, cu deosebire iarna, apoi punctul principal: nutremânt nepotrivit și nesuficient cu deosebire în timpul posturilor. E uimitor a vedeà un copil mic de curând înțărcat pus la post strict sub cuvânt, că laptele de vacă e mâncare de dulce și oprit prin lege, pe când cel dela mamă e cu totul altceva. De aceia modesta mea părere e, că o ameliorare a stărilor acestora s'ar puteà ajunge prin prelegeri publice ținute în toate comunele noastre românești cu concursul învățătorimei și a preoțimei noastre.

Și acum câteva cuvinte referitor la expoziția proiectată. Comuna Apoldul-inferior se potrivește din toate punctele de vedere spre acest scop, fiind o comună frumoasă, curat românească, cu o poporație diligentă, deșteaptă și iubitoare de progres. La aceasta s'ar mai puteà adauge și comunele învecinate cum sunt: Ludo-

---

bine îngrijit, alee la dreapta, alee la stânga, printre ele straturi minunate cu flori și fântâni săritoare . . .

Și mai încolo un lac, pe care se leagănă gondole cochete, — nici inzule nu lipsesc. Dar ce ne fură mai mult ochii sunt mândrele steaguri tricolore ce fâlfăe în vânt. Se poate oare? Nouă bieților Ungureni, în vechiul nost pământ, ni-se oprește și purtarea celei mai mici cocarde, iar aici deodată sute de steaguri și steguleţe cari împodobesc expoziția, ba o prefac într'un raiu național. Iată simbolul unității noastre, îl salutăm cu drag!

Pentru a puteà vedeà o expoziție ca cea din București, se recer mai multe zile, ba chiar săptămâni.

Scriitorul acestor șiruri și-a dat silința a studià lucrurile expuse acolo, pecât de multe, atât de varii. Voind a le descrie toate cu deamăruntul, ar trece cu mult peste cadrele unui raport de ziar, și în urmă tot nu s'ar ajunge scopul dorit. Pentrucă și cea mai bună descriere, chiar însoțită de ilustrații, ar fi numai o icoană palidă a realității. Raportul de față urmărește dar în prima linie scopul a dà vizitatorilor expoziției — și sper că în toamna aceasta vor merge mulți la București — unele informații poate de folos. Cetind acestea, se vor ști mai bine orientà. Și în vasta expoziție nu este tocmai ușoară orientarea. Iată de ce: mai întâiu nu toate pavilioanele sunt provăzute cu inscripții. Un defect mai mare este, că cataloagele atât de necesare într'o expoziție, lipsesc aproape cu totul. Ar fi de dorit, să se dea urgent cataloage pentru orientarea publicului.

In cele următoare mă voiu mărginì la descrierea obiectivă a pavilioanelor principale. Apoi voiu amintì și unele distracții cari stau în legătură cu expoziția. Notez că în timpul când am vizitat expoziția încă nu erà deschis splendidul palat al artelor, care domineazà din vârful dealului; din partea statului francez (precum aflu din ziare) încă se va ridicà un pavilion.

Noi începem cu

Pavilionul regal.

Clădit în dimensiuni mari și situat în centrul expoziției, acest pavilion trezește înainte de toate curiozitatea noastră. Pentrucă aici se află coroana de oțel a regelui biruitor, coroana de aur a grațioasei regine și multe daruri făcute la anumite ocazii Suveranilor. Arca aurită ce cuprinde coroanele, e încunjurată de glorioasele steaguri din războiul pentru independență. Mai vedem și unele lucrări de artă — desemnuri și mobile sculptate — datorite reginei și principesei Maria.

Aceste lucruri sunt frumos aranjate într'o sală mare boltită.

Celelalte încăperi ale pavilionului regal încă cuprind obiecte foarte interesante. Mai întâiu cele expuse de ministeriul de războiu: șirul de uniforme istorice, apoi tot felul de arme din timpuri vechi și prezent, stindarde în toate colorile, statua dorobanțului, în fine harte uriașe, planuri și modele.

Ministeriul de lucrări publice expune vagoane lucrate în țeară, harta căilor ferate, modele de poduri etc. Mențiune laudabilă se cuvine și școalei de poduri și șosele pentru lucrările sale.

In altă aripă a pavilionului regal e instalat ministeriul instrucțiunii publice. Pe mese lungi sunt înșirate desemnuri ale școlarilor, caete de caligrafie etc. Institutele de fete expun diverse cusături și broderii. Multele scrieri ale profesorilor ne dau probă despre zelul cu care-și împlinesc chemarea. Păreții sunt ornați cu multe fotografii, între cari cea a corpului didactic dela școala română din Constantinopol.

(Va urma).

șul-mare, Topârcea, Mercurea, Apoldul-superior și Sângătinul. Referitor la etate sunt de părere, ca să se admită cei dela anul prim până la 7 ani, fiind aceasta etatea în care obvine cea mai mare mortalitate și care e și foarte esențială în ce privește punerea temeliei la dezvoltarea ulterioară a copiilor. Asupra compunerei juriului nu mă exprim; în ce privește premiarea însă îmi iau voe a-mi da părerea într'acolo, că ceteris paribus ar fi de considerat în prima linie acele mame, cari — aflându-se în împrejurări materiale puțin favorabile, sărăcăcioase, totuși au făcut tot posibilul pentru progresul și dezvoltarea posibilă a copiilor lor. In toată afacerea aceasta lucrul principal vor fi prelegerile instructive referitoare la obiectul din chestiune, precum și învățăturile necesare ce ar fi să se dee poporului la aceia și la alte ocaziuni. Sunt convins, că se vor află între colegii mai tineri mai mulți, cari cu plăcere se vor declară gata de a sta la dispoziție în privința aceasta. Eu din parte-mi regret mult, că starea sănătății mele cam suferindă nu-mi permite de astădată de a puteà lua parte activă așa dupăcum eu aș dorì din toată inima și din tot sufletul.

De această chestie s'ar puteà interesà și ocupà cu ea și despărțămintele Asociațiunii prin prelegeri publice poporale ținute în diferitele comune ale raionului lor. De altcum e demn de toată recunoștința, că dvoastră ați binevoit a ventilà și pune la ordinea zilei pentru primadată o afacere de natura celei din chestiune. In speranță, că ostenelile onor. dvoastră, aduse și în această privință pe altarul binelui obștesc și al progresului poporului nostru, vor fi încoronate de cel mai bun succes,

Săliște, 1 Iuliu 1906.

subsemn cu toată stima, al onor. comitet devotat:

Dr. Nicol. Calefariu.
medic.

NOUTĂȚI.

Bancă nouă. Intr'o conferență ținută zilele trecute la inițiativa dlui protoprezbiter *Ioachim Muntean*, fruntașii poporului român din părțile *Agnitei* au luat hotărâre să înființeze o nouă bancă românească, în *Agnita*.

*

Desp. Agnita. Dumineca, 20 Aug., delegatul desp. dl Ioan *Alexandru*, paroh în Ilimbav, a înființat în comuna Săsăuș o nouă agentură, a cincea în desp., punând totodată bază și unei biblioteci poporale. Poporul număros s'a adunat în biserică. Delegatul precum și directorul desp., dl N. P. *Petrescu*, care încă s'a prezentat cu ocazia aceasta în comună au vorbit poporului despre Asociațiune și despre multe lucruri folositoare, ceea ce a făcut o impresie foarte bună asupra celor de față. Poporul însuflețit numai de cât a făcut și o colectă pentru împlinirea bibliotecii. In fruntea agenturii a fost ales harnicul notar *Buzea* și învățătorul *Stănuleț*.

*

O tovărășie mare. Ziarul *„Poporul Român“* din Budapesta publică un proiect de statute pentru organizarea unei tovărășii a tuturor agricultorilor și meseriașilor români din Ungaria, în scopul ca să apere interesele economice, sociale și culturale ale membrilor ei, și să înlesnească înaintarea acestora prin dezvoltarea încrederii în propriile lor puteri și prin organizarea cerută de trebuințele de azi. Tovărășia va avea o centrală și apoi sucursale sătești. In scopul votării statutelor se va ținea pe la finea lunii acesteia o adunare mare în Timișoara, când se va face și constituirea.

*

Festivalul dela expoziție. Direcțiunea expoziției publică acum programul marelui festival coral, aranjat de societatea „Carmen“ sub conducerea măestrului Chiriac. Festivalul se va începe Dumineca d. a. la 3 ore cu „Serbarea Junilor“ reprezentată de junii din Brașov. 250 persoane. Pe urmă vor dà concert 12 societăți de cântări din Bănat și Crișana. Corurile din Reșița mont., Bocșa, Bozovici-Dalboșeț, Cacova, Beiuș, Oradea mare, Coștei, Oravița, Ticvaniul mare, Sânmicăușul mare, Chiseteu, Lugoj. Vor cântà 25 piese muzicale, iar la urmă toate unite vor cântà trei piese sub conducerea lui I. Vidu. Marți la 4 ore d. a. vor cencertà 13 coruri din Ardeal, Bucovina și România: Săliște, Ocna Sibiiului, Orăștie, Moții, T. Severin, Bârlad, „Doina“ București, Germanii din București, Osoiu, Brezza, Dumbrăveni, Cernăuți (Armonia) „Carmen“. Vor cântà 35 piese muzicale, iar la urmă toate corurile unite vor execută 4 cântece sub conducerea lui D. G. Chiriac. Miercuri seara la 8 ore toate corurile, cu vre-o 2000 cântăreți, vor dà un concert mostru, care va fi urmat de „Povestea neamului.“

*

Presa maghiară. Domnul *Lengyel Zoltán* e în opoziție față de coaliție. Probabil, pentrucă la împărțirea slujbelor bune a rămas pe delături. De aceea face gură. Batjocorește presa independistă maghiară și-o învinovățește că e vândută guvernului. Și nu va mai întra în serviciul independenței țării. Pentrucă — cităm vorbele dlui Lengyel Zoltán: „Cânele care a prins odată un os, nu se mai duce să prindă iepuri. Până poate se mănânce porcul lături din troacă, nu se duce în pădure se umble flămând. Pisica sătulă nu prinde șoareci. N'am văzut încă gazetă maghiară, care vândută odată să fi revenit iarăși la viață inocentă mănăstirească“. Tu ai spus, Zoltáne! Și atât de *frumos* o spui!

*

Al 93 lea! Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutoriul statutar după reposatul membru Ana Mureșanu n. Roșca.

Acesta este al 93-lea caz de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

*

Dar pentru biserică. Stimatul domn *Ioan Druhoră*, paroh gr. or. în Boița și soția *Anna Druhoră* au dăruit pe sama bisericii noastre gr. or. din Baica protoprezbiteratul Ungurașului un *Apostol* cu litere latine în memoria iubiților lor părinți răposați Ilie Druhoră și Oniță, pentru care dar subscrisul în numele comitetului parohial le aduce mulțămită și pe această cale, rugând pe atotputernicul Dumnezeu, ca primind acest dar, să le răsplătească cu bogatul său dar ceresc nobila faptă. Baica, la 23 August 1906. Nicolae Mureșan, paroh și prezidentul comitetului.

*

Dep. Cor. Brediceanu a fost invitat de ministrul de justiție să ia parte ca membru la ancheta pentru statorirea proiectului de lege referitor la judecătoria asupra alegerilor.

*

Incident penibil s'a întâmplat zilele trecute în Constanța. Prezidentul ligei culturale Petru Grădișteanu a făcut câteva observări unui chelner dela hotelul Carol unde prânzià, deoarece acela vorbià ostentativ ungurește. Ieșind în stradă acolo a fost apostrofat de un necunoscut pentru atitudinea sa față de chelner. Dl Grădișteanu a cerut socoteală dela acel necunoscut dându-i biletul, ceea ce însă acela n'a voit să facă. Atunci Grădișteanu i-a dat câteva palme și erà să se dezvoalte un incident grav dacă nu întrevenià un general care a recunoscut în cel pălmuit pe conzulul austro-ungar din Constanța Max Kutschera. Conzulul a fost rechemat în zilele acestea la Viena.

*

† Iuliu Dan, fost protopop al tractului Făgăraș a răposat Luni noaptea în Brașov.

*

Artiști morți. In zilele trecute a murit în Italia poetul italian Iosif Giacosa unul dintre cei mai buni scriitori de drame al acelei țări, în vârstă de 59 de ani.

In Berlin s'a împușcat un mare pictor caricaturist, ungur de naștere, Ios. Faragó. Cutreerase lumea și s'a oprit în Berlin unde a rămas văduv anul trecut, iar de supărare și-a luat și el viața.

*

Cinste împărătească. Măiestatea Sa a împărțit 20 mii coroane cinste la sfârșitul manevrelor dela Teschen, cu cari a fost foarte mulțămit.

*

Duma. Se vorbește în presa străină că în urma întâmplărilor mai proaspete din Rusia guvernul s'ar fi decis să concheme duma mai curând, nu la primăvară cum avusese de gând. Planul cu introducerea dictaturei militare a fost abandonat.

*

Principele Bulgariei și patriarhul. Patriarhul din Constantinopol depeșase principelui Bulgariei protestând în potriva volniciilor Bulgarilor asupra Grecilor. Agenția diplomatică a dat de știre acum de curând patriarhului spusele principelui Ferdinand că acea depeșă calumnioasă și plină de minciuni nu merită nici un răspuns.

*

2400 ani sub apă. Cinci cufundatori s'au pogorât nu de mult în mare aproape de inzula Greciei, Cerigo, unde-au dat de o galeră romană scufundată aci cu 500 ani înainte de Cristos. Au scos din ea 11 amfore de pământ în formă clasică de mare valoare arheologică și multe alte obiecte prețioase. Tot acolo au mai aflat 13 corăbii turco-egiptene înecate în războiul din 1827.

*

Crematoriu în Budapesta. Ideea ridicării unui crematoriu în Budapesta se apropie tot mai mult de realizare. Afacerea a luat-o în mână însuși primariul Bárczy și medicul Maghiarevici. Se va ridicà în cimiterul Kerepesi.

*

Câne judecător. O foae din România povestește interesantul fapt, că procurorul județului Vaslui își duce la pertractări totdeauna și cânele, un câne frumos și mare care ocupă loc la picioarele stăpânului său. Procurorul e convins că cânele e un perfect psiholog, deoarece cunoaște totdeauna pe cel vinovat. Atitudinea acestuia nu-i place, și atunci începe să mârâe, iar juzii sunt convinși că respectivul e vinovat.

*

Temere. Maiestatea Sa domnitoriul va luà parte la manevre în anul acesta și în Dalmația. Autoritățile de acolo se tem de anarhiști, și au luat deja de acum măsuri precaute. Au adus o mulțime de detectivi, au dat poruncă în orașele Zara, Lissa și Raguza că nime n'are voie să poarte la sine armă. Chiar și strada în care va stà domnitoriul au curățit-o de petri.

*

Șampania — liberă de dare. Orașul Oradea mare a pus de curând o taxă de 50 fil. la fiecare sticlă de șampanie ca dare orășenească. Ministrul de interne a nimicit însă acest decis zicând că e contrar art. VI de lege din 1890. Această beutură e liberă de dare pentru-că o beau boerii groși la pungă, articolele de consum ale poporului însă natural trebue îngreunate cu dări tot mai apăsătoare.

*

Mulțămită. Subsemnatul îmi țin de datorință a exprimà pe calea aceasta profunda mea mulțămită tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților, cari prin participare la înmormântarea iubitului meu tată, a preotului *George Crișan* din Mediaș, și-au manifestat sentimentele de considerație pentru răposatul.

In deosebi exprim mulțămita mea cea mai sinceră și profundă prea onoratului domn protopresbiter *Romul Mircea*, care cu înțelepciune admirabilă a condus ceremonialul funebral, și onoraților domni preoți, coasistenți, ale căror rugăciuni și cântări armonioase și pline de pietate duioasă au înfrumsețat actul funebral și au stors lacrimi ferbinți din ochii tuturor ascultătorilor. Deasemenea mulțămesc vrednicului învățător *Filon Necșa*, care împreună cu corul său bine instruat a împodobit ritualul funebral. *Cornățel*, 4. Septemvrie 1906. *Vasile Crișan*, notar cercual.

Din public.*)

Mulțămită publică.

(Fine.)

Prin colectantul *Nicolae Mircea* (Horea), iunior din Cața:

Nicolae Mircea, iunior (Horea), 2 d., Ioan Căbaș 4 dolari, Iosif Căbaș 2 dolari, George Const. Bucur 2 dolari, Ioan T. Sas 3 dolari, toți din Cața, George Vocilă 5 dolari, Szederjesi János 20 cenți, Fehérvári András 20 cenți, Sándor Miklós 20 cenți, Bereczki Károly, Chimofie Robu, ambii câte 10 cenți, toți din Hoghiz, George N. Mircea 1 dolar, Ioan I. Bucur 3 dolari, ambii din Cața George I. Cușca, din Drăguș 10 cenți, Alexandru Gabor 25 cenți, Ioan Ittu 50 cenți, ambii din Voila, Iosif Brezan 40 cenți, Andreiu Faru 20 cenți, ambii din Ludișor, Zaheiu Maticu, din Voivodenii-m. 15 cenți, Nicolae Fătu 10 cenți, Avram Faru 15 cenți, Artenie Barbu 20 cenți, toți din Ludișor, Vichentie Trimbitaș 15 cenți, Ioan Jiga 30 cenți, ambii din Beclean, Adam Zaharie, din Ludișor 40 cenți, Maria Trimbitaș, Vasile Jiga, Haralampie Bârsan, toți din Beclean, Ioan Streja, Ioan M. Gavrilă, Ioan Muscanu, toți din Scoreiu, fiecare câte 25 c., Vichentie Bârsan 15 cenți, Nic. Cioanta 25 cenți, ambii din Beclean, Ioan Țăranu, din Hosman 25 cenți, Avram Brezean, din Ludișor 10 cenți, Nicolae Hurubean, din Veștem 50 cenți, Iordan Tionia, din Bulgaria 25 cenți, Nicolae Gihipu 10 cenți, Emanuil Gîpu 15 cenți, ambii din Richiștorf, Petru Gărian, Dionisie Racu, Ioan Bradu, Mateiu Trâmbitaș, fiecare câte 15 cenți, Savu Codru 10 cenți, toți din Drăguș, Zaheiu Buitan 25 cenți, Prend Schuvalodu 1 dolar, ambii din Merghindeal, Ioan Stroia 50 cenți, Dionisie Șerban 25 cenți, din Dâmbău, Győrfi Ferencz, din Sâmbăta-de-sus 10 cenți, Ilie Scanciu 30 cenți. Samuilă Bucelea, Ioan Vulcan, ambii câte 25 c., toți din Viștea-de-sus, George Făgăraș, din Drăguș 10 cenți, George Barta, din Hoghiz 20 cenți, George Cosman, din Veneția de-sus, Iosif Bucur, din Dăișoara, ambii câte 25 cenți, Elisabeta Cionta, din Comana-de-jos 20 cenți, Ioan Mircea, din Fântâna, Aron Pleșa, Arsenie Văsii, Moța Ioniță, fiecare câte 25 cenți, toți din Dăișoara, George Borcoman, din Cohalm, Simeon Ciucurea, din Iacășteorf, ambii câte 50 cenți, Șerban Gabor de Voila, Vasile Bogdan de Ulesüg, George Gabor, Ienci Gabor, Moise Șerban, fiecare câte 25 cenți, Zevedeiu Cătană 25 cenți, George Șerban 25 cenți, toți din Voila, George Murășan, din Váralja 25 cenți, George Boilă, din Glâmboaca 10 c., Ioan Gergeli, din Bruiu 20 cenți, Tudor Istrate, din Porcești, Iorgu Vintilescu, din București, ambii câte 25 cenți, Iosif Sânu, din Merghindeal 15 cenți, George Ghiurea, din Iacășteorf 15 cenți, Titu Naneș, din Ludișor. Isadore Gardner, din Cicago, Nicolae Băcilă, din Ucea-de jos, Ioan M. Gavrilă, din Scoreiu, Miron S. Grama, Avram Rofoinu (Bălania), ambii din Beclean, Nicolae Inache, din Vlădeni, fiecare câte 25 cenți, Ioan Borzea, Alexandru Fatu, ambii din Scoreiu, Tănase Roșu, din Voivodenii-mici, fiecare câte 10 cenți, Nicolae I. Cornea 10 dolari, George I. Cornea, Ioan I. Cornea, Ioan M. Pălășan, George St. Boieriu, fiecare câte 5 dolariu, Nicolae St. Boreriu 6 dolari, toți din Cața, Costan Taniță lui Ioan, din Corabia 2 dolari, Ioan Moldovan 50 cenți, George Borodi 1 dolar, Vasile Mureșan 50 cenți, Teodor Borodi 1 dolar, Teodor Mărincean, Gavriil Mărincean, Ioan Bogdan, fiecare câte 50 cenți, George Lupșa, Ioan Sigheartău, ambii câte 25 cenți, toți din Ciceu-Corabie, Constantin Vaida 50 cenți, George Cremene 25 cenți, Ioan Borodi 10 cenți, toți din Oarba-de-sus, Mafteiu Mărincean 1 dolar, George Mărincean 50 cenți, ambii din Ciceu-Corabia.

Cața, în 8 August 1906.

Patriciu Pintea
paroh.

*

Cu ocaziunea ținerei conferenței preoțești în ziua de sf. Ilie în comuna Șulumberg seara s'a dat și o producțiune teatrală, la care au binevoit a da suprasolviri următorii domni:

Ioachim Muntean, protopresbiter, Agnita, Victor Păcală, prof. în Sibiiu, Nicolae Gavrea, preot în Bendorf, fiecare câte 2 cor.; George Borzea, preot în Coveș 1 c. 20 fileri; Emiliu Terchilă, preot în Bârghiș, Hoch, preot luth. în Șulumberg, ambii câte 1 cor.; Aurel Păcală, locotenent 2 cor., Ioan Floca, preot în Zlagna, Macedon Grecu, preot în Hundrubechiu, Ioan Petrișor, preot în Alțina, fiecare câte 1 cor; Daniil Constantinescu, preot în Ighișdorf 90 fileri, Ilarion Bologa, preot în Marpod 60 fil., Romul Constantinescu, teol. abs. 40 fileri. Generoșilor domni li-se exprimă și pe această cale profundă mulțămită.

Șulumberg, 20 Aug. st. n. 1906.

Nicolae Cârstea
înv.

Cărți și reviste.

Biserica română, de Trand. Scorobeț. O broșură scrisă în limbă ușoară și limpede românească, tălmăcește pe înțelesul poporului așezământul bisericei noastre atât ca zidire cât și ca simbol, precum și rostul simbolic al tuturor obiectelor aparținătoare bisericei. Dă apoi explicarea liturgiei ca cel mai important serviciu bisericesc, iar la urmă ca încheiere un articol închinat pomenirii metropolitului Andrei. Broșura e potrivită pentru popor în deosebi. Costă numai 30 fileri la libr. arhidiecezană.

*

Abecedar compus după metodul de sunete vii al lui I. Gabel de I. Vuia. Prețul 40 fil.

*

Spitalul, revista medicală Nr. 15.

*

Bogoslovski Glasnic, revistă bisericească sârbească, ce apare în Carlovic. Nr. 4—6.

*

„Discursuri parlamentare“, rostite în camera Ungariei, din 29 Maiu până la 31 Iulie 1906, de Dr. *Iuliu Maniu*, deputatul cercului Vințul de jos. Blaj 1906, Tipografia seminarului arhidiecezan. Cuprinsul: *nouă vorbiri*, rostite la diferite ocaziuni. Prețul broșurii, care e de 93 pagini, cu o prefață frumoasă, nu e indicat.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 166—1906 of. ppresb. [224] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III, **Poiana Porcului**, pe baza ordinului preaveneratului Conzistor Arhidiecezan din 7 Februarie a. c. Nr. 1196 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne rugările, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteratul în terminul deschis, și a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare — în decursul terminului concursual — în parohie la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Lăpușul-unguresc, la 14 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea-de-peatră.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 472—1906. [225] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna Ocolișul-mic protopresbiteratul Lupșa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor cu 300 cor. și ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 300 cor., cuartir liber în edificiul școalei, lemne de foc și folosința grădinei școlare.

Cuincuenalele se socotesc conform deciziunei comitetului parohial din ședința dela 10 Iulie a. c.

Invățătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericești și a cântà cu ei la strană în Dumineci și sărbători. Dacă însă va puteà înființà cor bisericesc, pentru acesta primește deosebită remunerație ce o va statorì comitetul.

Petițiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. școlar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenții a se prezentà înainte de alegere și în biserică, spre a cântà și a face cunoștință și cu poporul.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 18 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter.

---

[226] 1—2

Edict de licitare.

Comuna bisericească greco-or. română Șugag, protopresbiteratul Sebeș, va dà în 17/30 Septemvrie a. c. la 11 ore a. m. prin licitație publică în întreprindere edificarea bisericei, după planul și preliminarul de spese aprobat de veneratul conzistor arhidiecezan la 7/20 Maiu 1905, Nr. 4293 - 1905 Ep.

1. Prețul strigării e 33,437 cor. 10 fil.
2. Vadiul 10% a prețului de strigare.
3. Se poate face ofert și în scris.
4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a dà zidirea în întreprindere acelui dintre licitanți, în care are mai multă încredere, fără conziderare la ofert și fără a-și motivà procederea față de ceialalți.
5. Contractul pentru întreprinzător intră în valoare îndată după iscălire iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea preaveneratului conzistor arhidiecezan din Sibiiu.
6. Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial gr. or. român în Șugag.

Șugag, la 20 August 1906 st. v.

Comitetul parohial:

George Perian
paroh gr. or. și prezident.

---

[221] 3—3

Edict de vânzare.

Se aduce la cunoștința On. public, că o parte a pădurei foștilor coloni din Streva-Cârțișora, comitatul Făgărașului în extindere de 181.3 jug. cat. — care teritor cu concesiunea Inaltului ministru de agricultură Nr. 10563—I—4 din 1900 este destinat spre pășunat în urma răririi, lemnele de fag folosibile spre foc, se vor dà în licitațiune publică *în 23 Septemvrie 1906 st. n. în cancelaria comunală din Streza-Cârțișoara.*

Licitarea va fi cu graiu viu și pe lângă oferte în scris.

Ofertele alcătuite după formă se primesc până la începerea licitațiunei, fiind scrise pe o coală de hârtie întreagă, provăzute cu timbru de 1 cor., iar suma plus oferată să fie scrisă atât cu cifre, cât și cu litere marcante, provăzute fiind cu clauzula că licitantul cunoaște bine condițiunile de licitare și că se supune întru toate lor.

Oferte după începerea licitațiunei nu se vor primì.

Ofertele au să conțină ca vadiu suma mai jos statorită, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Lemnele puse spre vânzare sunt prețuite în 5928 m.^{3}.

Prețul strigării este de 11,856 coroane, sub care preț, lemnele nu se vor vinde la nici un cas.

Licitanții au să depună 10% dela prețul strigării — sau 1185 cor. 60 fil. — vadiu, la mâna prezidentului composesoratului.

Condițiunile de licitare, de preț și de contract se pot vedeà din partea doritorilor de a licità:

1. In cancelaria comunală din Streza-Cârțișoara;
2. în cancelaria oficiului pretorial din Arpașul-inferior și
3. în cancelaria oficiului silvanal al cercului Arpașul-inferior în Făgăraș, în orele oficioase.

Streza-Cârțișoara. în 28 August 1906.

Trandafir Dragomir
paroh gr. ort. ca prezident al foștilor coloni din Streza-Cârțișoara.

Ilie Jiurca
notar al foștilor coloni din Streza-Cârțișoara.

STUPI

de vânzare se află în RUSCIORI la familia notarului. — Duminecă în 9 Septemvrie st. n. la orele 2 p. m. se vor licità. [223] 2—2

Invățăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băeți orfani se primesc cu toată întreținerea și îmbrăcămintea.
200 2—3

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs" (piața mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 21—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Haine pentru domni
Haine pentru băeți ✦
Costume pentru copii

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piața-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă și de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu pre- * * țuri uimitor de ieftine. * *

222 3—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr 2. Piața-mică Nr. 2.

In Septemvrie a. c. începe un

✦NOU CURS✦

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de orice lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile țării. — Se primesc domnișoare și cu întreagă întreținerea. — Primiri se fac oricând la

Maria Lurz
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 6, parter.
220 3—3

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 23 –

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA"

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

☞ asigurări contra focului și esplosiunilor,
☞ asigurări de viață și de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 44—52

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.
Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.
Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.
Mărimea 82/120 cm, simple 48 40 cor., fine 70 cor. foarte fine 98 cor.
Mărimea 110/140 cm, simple 67 20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117 60 cor.
Efeptuirea se poate face în 25 zile.
Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 94 Sibiiu, Marți 29 August (11 Septemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

1—3

CONCURS

Pentru distribuirea a patru stipendii de câte 1000 coroane, din fundațiunea *Trandafil*, se publică concurs până la 26 Septemvrie calendarul vechiu, (9 Octomvrie n.) 1906.

După dispozițiunile fundatorului la aceste stipendii pot reflectà numai tineri români gr. orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obținut calcul *eminent* în clasele gimnaziale și cerceteazà oarecare univerzitate sau facultate.

Recursele sunt a se instruì cu atestat de botez, de paupertate, și de studii și a se adresà conzistoriului metropolitan în Sibiiu.

Sibiiu în 25 August 1906.

Conzistorul metropolitan.

Pactul cu Austria.

Sibiiu, 10 Septemvrie n.

Cea mai grea chestie pe care va avea să o resoalve actualul nostru guvern este chestia reînoirii pactului economic-comercial cu cealaltă parte a monarhiei, regularea raporturilor de impreună rămânere a Ungariei în cele economice-comerciale cu Austria.

Chestia aceasta formează problemă grea pentru ambele guverne, pentru cel ungar, ca și pentru cel austriac, și pertractările cari nu peste mult se vor începe între ele, pentru ajungerea la înțelegere, probabil că nu vor dà rezultate multțămitoare.

Ungaria, reprezentată în parlament prin partidul kossuthist ajuns la majoritate, se va ținea de literile legii dela 1899 și va cere decretarea independenței economice a țării, lucru la care Austria însă nu se poate învoì, și nici nu se va învoì, după cum sună știrile venite dela Viena.

Un comunicat semioficios, ori poate chiar oficios, spune anume, că punctul de vedere al guvernului austriac ar fi în chestia pactului, care acum de un șir lung de ani își așteaptă reînoirea și regularea desăvârșită, următorul:

Guvernul austriac e gata să lege pact vamal-comercial cu Ungaria, însă pe bazele de până acuma, curat *dualistice* și *pragmatice*. (Ceeace înseamnă, pe lângă menținerea *unității* monarhiei austro-ungare). Dacă Ungaria accepteazà aceste baze, atunci Austria e gata să fie cu considerare la faptul, că Ungaria e materialicește partea cea *mai săracă*. Dar dacă Ungaria va căutà să-și exopereze întreaga independență față de Austria, atunci Austria nu poate să trateze cu ea altcum, decât ca și *cu un stat străin*. Guvernul ungar să nu se provoace la aceea, că partidul independist, stăpân pe situație în parlament, cere concesiuni, pentrucă și Austria își are partidul ei independist, care mereu strigă „*Los von Ungarn*“!...

Programul guvernului austriac în chestia pactului e deci clar și bine stabilit. Menținerea *dualismului*, pe bazele *sancțiuuii pragmatice*! Probabil, că aceasta este și dorința și acesta e și programul Maiestății Sale Domnitorului nostru. Că programul guvernului ungar care e, nu se știe. Prim-ministrul nostru *Wekerle* a fost zilele trecute la Herkulesbad, unde se aflà ministrul de comerciu *Kossuth*, și a conferat cu acesta în chestia pactului. Reîntors acasă la Budapesta a ținut apoi consiliu de ministri cu ceilalți membri ai cabinetului, iar Joi seara a plecat la Viena, și Vineri a fost primit în lungă audiență din partea Maiestății Sale, Regelui nostru.

Incă Vineri seara ministrul prezident *Wekerle* a plecat iarăși acasă, la Budapesta, unde Dumineсă a sosit și ministrul-prezident austriac, baronul *Beck*, pentru a începe pertractările cu colegul său ungar în chestia pactului.

Vom ținea în curent cetitorii cu rezultatul acestor pertractări, cari acum se încep de nou, dupăce guvernul austriac a revocat în întregime învoiala la care ajunsese guvernul lui *Széll* cu guvernul *Körber* din Austria înainte cu șapte ani, și nu o mai recunoaște de validă, — deși, cum am spus mai sus, e aproape ca sigur, că pertractările nu vor da nici un resultat. Ceeace însă nu însemnează, că pactul nu va fi legat. Se va legà, pentrucă Maiestatea Sa *vrea* ca să fie legat, și probabil se va legà așa cum a fost legat sub guvernul lui *Széll*. Pe lângă aceleași condițiuni, fiindcă situația e așa, că mai ușor poate fi suportată o criză ministerială în Austria, decât în Ungaria. Firește, pactul se va legà în mod provizoriu, pe 10 ani, până la anul 1917. Că după aceea ce va fi, vor vedeà ceice vor fi *atunci* la conducere.

Cronică bisericească.

Ziaristica bisericească la Români.

De Onisifor Ghibu.

(Urmare).

Anul 1848 făcuse în țările române în anumite ramuri ale vieții cu mult mai multe schimbări decât se aștepta. Oameni cu cea mai curată însuflețire fuseseră siliți a luà lumea în cap și în urma lor să lase oameni de mai puțină încredere; diferite funcții — și acestea din cele mai însemnate — fură ocupate în mod provizor de oameni mediocri, iar altele erau ținute în vacanță pentru a li-se paraliză puterea. Astfel se face, că în 1848 mai multe scaune arhierești din România erau neocupate, — împrejurare care se explică prin faptul, că după regulamentul organic metropoliții și episcopii trebuiau să fie aleși de adunarea obștească. Dar acum, în urma convenției dela Balta-Liman adunarea obștească era oprită. Numai după mai multe chibzuiri și după intervenția formală a Rusiei s'a putut conchemà pe 14/26 Sept. 1850 adunarea electorală constătătoare din 40 de votanți din cea mai înaltă boierime.

Adunarea alese pe Nifon metropolit la București, împotriva lui Calinic, care ajunse numai episcop la Râmnic, iar la Argeș pe Clement și la Buzeu pe Filoteiu.[1] Dionisie, care dupăce scăpă din închisoare se întoarse din nou la Buzeu, știà dinainte, că șef al eparhiei lui o să ajungă Filoteiu, un om cu tragere de inimă pentru carte și cu bune sentimente pentru biserică. Dionisie a simțit, că în atmosfera pe care o va creà Filoteiu se va puteà lucrà ceva. Aceasta-i era și dorința lui.

Incă cu 2 săptămâni înainte de alegerea lui Filoteiu din scaunul dela Buzeu Dionisie începe a scoate tot în Buzeu o nouă carte bisericească: *Ecoul eclesiastic*[2] și în legătură cu aceasta o „*Bibliotecă religioasă-morală*“,[3] din care apăreà în fiecare lună câte o fasciculă, tratând anumite subiecte, și cuprinzând din când în când traduceri din cărțile sfintei scripturi. Pentru o asemenea întreprindere, experiența ne învățase, că nu se poate întemeià numai pe sprijinul puținilor cetitori sau abonați și că va trebuì să caute undeva un sprijin statornic pentru a nu zădărnicì cu mult mai curând decât s'ar fi crezut, ajungerea scopului. Astfel îl vedem recurgând la un ajutor din partea guvernului, spunând că „a început a tipărì și o mică bibliotecă religioasă și morală, adunare de rugăciuni“.

Rezoluția domnului Știrbei scrisă pe petiție era: „pentru cărți bisericești urmează să i-se deà din fondurile bisericești

---

[1] N. Iorga. Domnia lui Știrbei-Vodă I. 27.

[2] Organul luminării și organul național (1848) nu se pot socotì între ziarele bisericești, pe lângă tot atributul lor de „Gazeta besereceasca, Politica și literaria“.

[3] Pentru biserică era cam ceeace era la 1829 pentru marea mulțime de români de carte biblioteca românească alui Carcalechi din Budapesta.

FOIȘOARĂ.

Dela expoziția din București.

(Urmare.)

Pavilionul agriculturii.

România este un stat agrar. Pe câmpurile binecuvântate ale țării crește grâu, cucuruz, secară, orz, ovăs, rapiță ș. a. In spațiosul pavilion se înșiră pe foarte multe stelaje bogăția în producte agricole: sticle cu tot felul de seminţe, apoi snopi cu spicuri pline.

In anul trecut a produs țeara 36,000.000 hectolitri de grâu și 42 mil. hect. cucuruz (porumb). Frumoase cifre!

Pavilionul industriei.

În acest pavilion mare și luminos sunt reprezentate toate meseriile. Mai departe fabricile de zahar, rum și cognac etc. Intr'un colț erau suluri mari de hârtie. Industria țării, judecând după lucrurile expuse, arată un progres însemnat. Cu toate acestea n'am ieșit cu fața veselă din acest pavilion; știți de ce? Cele mai multe nume ale industriașilor exponenți sunt străine.

Regia monopolurilor statului.

Acest pavilion este situat la dreapta dela întrarea în expoziție, la începutul aleei principale. Indată ne întâmpină miros aromatic de tutun. Zidurile și plafonul din interiorul pavilionului sunt tapetate cu foi de tutun, cutii de tutun și chibrite și cu tot felul de țigări. In mijlocul pavilionului se află mașinile atelierului de manufactură, unde lucrează zilnic 25 de fete în uniforme de coloare vânăt — închis, tot felul de țigarete. In aripa stângă vedem diferite calități de tutun în baloturi, este tutun indigen și din străinătate. In aripa dreaptă se află depositul de sare, praf de pușcă, dinamită, cărți de joc, chibrite și foițe de țigări. Bine înțeles, aceste monopoluri laolaltă aduc statului an de an un venit de multe milioane. La acest venit contribue o bună parte și damele române cari — fumează.

Pavilionul domeniilor Coroanei.

Despre domeniile Coroanei am avut prilej a scrie mai pe larg înainte cu cinci ani. Este un factor cultural și economic de prima ordine. In consecuență și pavilionul domeniilor este unul din cele mai bine întocmite. La întrare straturi de flori și trunchiuri de arbori seculari. In spațiosul pavilion sunt expuse tot felul de producte ale celor 12 mari moșii. Mai departe încercările de industrie în lemn, olărit, împletituri de pae etc. Dela cel mai simplu obiect ce-i trebue țăranului până la mobile frumoase și trainice. Pentru ca tabloul să fie complet, ni se arată și un grup mărișor de animale împăiate: urși, lupi, porci sălbatici, vulturi ș. a.

Domeniile Coroanei stau sub conducerea domnului Ioan Kalinderu, unul dintre cei mai ilustri bărbați ai României moderne. Șefii de regie și silvicultorii încă sunt la culmea chemării și este un semn îmbucurător, că pe lângă greul oficiu ce-l poartă dânșii se mai îndeletnicesc și cu lucrări literare. Pe o masă vedem scrierile de specialitate, între cari „monografia domeniului Mălini“ (cu mai multe ilustrații) de compatriotul nostru Olimpiu Boiu.

Pavilionul artei casnice.

Asupra acestui pavilion îmi permit a atrage deosebita atențiune a damelor noastre. Vor aflà aici o comoară de țesături și cusături naționale, cum rar se mai aflà. Pavilionul l-au întocmit doamnele dela societatea „Furnica“ sub patronagiul M. S. reginei și dela societatea „Munca“, cărora li-se cuvine toată lauda.

Pavilionul e frumos aranjat: păreții îmbrăcați cu minunate covoară și prosoape. Ce abundanță de colori, cusături cu fir argintiu și auriu, altele în mătăsuri împodobite cu fluturei... Pentru primadată mi s'a dat ocazie a vedeà la un loc costume de bărbați și femei din toate județele țării, ba și portul macedonean.

In altă secțiune a pavilionului am admirat bogatele costume lucrate de elevele azilului Elena Doamna.

Un lucru ar fi de dorit: să se mai reducă din prețurile exagerate ale obiectelor.

Pavilionul Austriei.

Edificat într'un stil secesionist — vienez, acest pavilion are o înfățișare elegàntă. La întrare ni-se ofere un catalog. Se expun mai multe garnituri de mobile scumpe, mai departe trăsuri luxoase, diverse mașine (agricole, de tipar etc.). Am mai văzut unele serviciuri de sticlă, foarte prețioase, apoi multe obiecte de artă și giuvaere.

In legătură cu pavilionul stă un restaurant à la Viena. Cine are pofta a se ospătà aici, trebuie să aibă punga bine garnisită.

Pavilionul ungar.

In calea Dobrogei, tocmai după pavilionul austriac, se înalță o mare clădire, pe al cărei frontispiciu cetim cuvintele: Magyarország, Ungaria. Sus în vârful pavilionului fâlfâe stindardele ambelor state lei patru mii din cei destinați pentru ținerea seminariilor.[1]

Cu această sumă puteà să deà nu numai biblioteca religioasă, ci și revista care de sigur îl va fi preocupat multă vreme dela încetarea Vestitorului bisericesc.

Noua revistă a lui Dionisie, care cu drept cuvânt se poate numì părintele ziaristicei bisericești la Români, nu e cu mult mai bună decât cea dintâiu, dar e tot așa de adevărat, că ea nu e nici mai slabă decât aceea care i-a urmat cu 7 ani mai târziu în București, Predicatorul.

In anul întâiu interesul publicului era tot așa de mare pentru revista aceasta ca și pentru Vestitorul bisericesc. In întreaga românime abia se găsesc 264 de abonați,[2] dintre cari 220 erau din Muntenia și numai 44 din Moldova. In Ardeal și în Bucovina nu era nici un singur abonat la această unică revistă.[3] Din cei 220 de abonați munteni abonați adevărați erau numai 120, căci 100 de exemplare le aveà abonate însuși episcopul Buzeului Filoteiu,[4] care le împărțià în cinste celor mai buni preoți din eparhia sa. Cât pentru Moldova, cu multele ei mănăstiri, cari făceau odinioară fala Românilor, în întreagă Moldova abia au fost în stare să pătrundă 44 de exemplare.

Tot aceeași soarte o aveà și Biblioteca religioasă pe care o da aproape exclusiv numai Dionisie. In fiecare lună eșià câte o fasciculă de câte 60—100 pg. și numai o singură dată a dat Ilie Benescu, redactorul Predicatorului de mai târziu, o istorie a filozofiei, din care dându-i-se și lui ca autor 400 de exemplare le-a refuzat, dorind ca ele să fie împărțite gratis printre doritorii de a cetì.

Episcopul Filoteiu îndemnà pe Dionisie să *edeà* o biblie într'o nouă ediție mai portativă, mai îndreptată și cu „comentațiile“ trebuincioase. Dionisie și-a dat seamă despre greutatea unei astfel de munci și n'a îndrăsnit a o luà asupra sa în întregime. Ce e drept el a dat câteva din cărțile sfinte în biblioteca sa, dar lucrarea întreagă a rămas ca să o îndeplinească însuși Filoteiu prin edarea bibliei dela 1854, după cea din Blaj, cu anumite îndreptări și comentații. Probabil pentru a-i fi de ajutor la edarea bibliei l-a chemat Filoteiu pe G. Barițiu la Buzeu în anul 1852[5] oferindu-i plata de 400 de galbeni pe an. Traducerile, căci erau traduceri și nu reeditări ale textelor vechi, lui Dionisie (Eclesiastul lui Solomon, Aprilie 1852 și Proverbele lui Solomon) prezintă și un interes lingvistic întrucât sunt primele traduceri modernizate *clare*.

El a păstrat foarte arare-ori vechea frază bisericească de multeori sucită și încurcată și în locul ei a dat un text întrețesut adeseori de neologisme, dintre cari despre foarte puține s'ar puteà zice că nu sunt la locul lor.

Traducerea e îndeobște cu mult superioară și ca claritate și ca frumseță traducerilor de mai târziu ale episcopului Melchisedec și ale sfântului sinod. In schimb Filoteiu a purces altcum în biblia lui păstrând aproape pretutindenea textul dela Blaj.

Dupăce, pe lângă tot sprijinul lui Filoteiu revista nu puteà să-și îndeplinească rolul său din cauză că nu puteà să străbată, ea încetează.[1] Și a trebuit să mai treacă alți cinci ani până când să apară o nouă foaie bisericească.

Totuși în anul 1853, între împrejurări de altă categorie și pentru trebuinți iarăși de o altă categorie apare o gazetă care trebue pusă între cele bisericești, dat fiind caracterul ei bisericesc și acela de a fi organ al unei biserici românești. Acesta e „Telegraful Român“ din Sibiiu, pe care l-a dăruit bisericei sale din Ardeal, pe atunci episcopul Andreiu baron de Șaguna.

Când Șaguna s'a hotărât să scoată de sub teascurile tipografiei sale ziarul plănuit, cel mai bun om, căruia îi puteà încredințà soartea acestuia, era Florian Aron, un ardelean care jucase un oarecare rol atât în viața culturală, cât și în viața politică din țara românească înainte de 1848 și în cursul revoluției dela 1848, ceeace i-a și atras exilarea la anul 1849, — și care la anul 1853 se aflà în Sibiiu, unde între altele se ținea în curent cu toate lucrurile mai de seamă, cari agitau sufletele bărbaților mari dela 1848. De aici el poartă o întinsă corespondență cu Ion Maiorescu, care era atunci în Viena, cu A. T. Laurian și cu alți bărbați de valoare.[2] La activul său aveà un trecut literar destul de interesant, atât prin studiile sale istorice, cât și prin activitatea sa pe terenul ziaristicei, — redactase doar în țeara românească cel dintâiu ziar cotidian,[3] care deșteptase și un interes mare între ceice se pregătiau pentru a ajutà patria.

In mânile acestui bărbat depune Șaguna soartea „fătului“ său, și deși relațiile personale dintre Șaguna și Aron nu erau dintre cele mai amicale,[4] se așteptà ca această mare și însemnată întreprindere să isbutească în cel mai fericit chip.

Pentru cler apariția „Telegrafului Român“ a fost o surprindere, o surprindere care însă nu întrecea pe aceea a oamenilor politici, pentru orientarea cărora porniau numai din Brașov cele două foi românești de o oarecare vechime acum: Foaia pentru minte, inimă și literatură și „Gazeta Transilvaniei“. „Telegraful“ însemnà un pas nou și în viața politică.

Pentru mulți principiile „Gazetei“ nu erau pe deplin îndestulătoare și o amplificare a lor, înțelegere mai largă și și mai națională era o dorință dintre cele mai mari. Șaguna, care era și un conducător politic al Românilor din Ardeal și țeara ungurească, era în măsură de a puteà lămurì anumite puncte, cari pentru unii erau întunecate sau chiar nici nu existau. El aveà însă și la acest dat ca și mai târziu, până la sfârșitul vieții sale, nenumărați dușmani, personali sau de principii, unii fără nici o simțire, alții de o atitudine neconsecuentă. Politica lui Șaguna n'a biruit fiindcă ar fi fost susținută de mulți inși, ci fiindcă el și-a pus toate puterile pentru ducerea ei la isbândă. Chiar și între cei mai apropiați de el și între cei mai buni români se găsiau foarte mulți cari nu-i puteau suferì ținuta lui politică categorică și mândră. Insuși Aron, care era un om cam înțepat și neînvățat a se supune, sufere greu principiile politice ale superiorului său, și în scrisorile sale către prieteni nu uită niciodată a se plânge.[1]

(Va urma.)

---

[1] N. Iorga l. c. II. p. 800.

[2] Din fericire ni-s'a păstrat lista abonaților.

[3] Se pare însă, că Dionisie a trimis gratis un anumit număr de exemplare câtorva preoți din Ardeal, căci s'a găsit în Becleanul de lângă Făgăraș o colecție complectă. (N. Iorga. Domnia lui Știrbei-Vodă II. 54 not.)

[4] Biblioteca religioasă-morală. Aprilie 1852 pag. III.

[5] Corespondența lui I Maiorescu . . . Manuscrisele Academiei Române nr. 1216.

[1] 1851.

[2] Acad. Rom. mss. nr. 1216.

[3] „România“ 1846.

[4] Vezi scrisorile către I. Maior în mss. Ac. r.

[1] Mss. citate.

„Primejdiile în chestia națională“.

Publicăm astăzi în întregime nesocotitul articol al dlui *Constantin Burdia*, apărut sub titlul de sus în ziarul „*Budapester Tagblatt*“, numărul dela 2 Septemvrie n. pentruca opiniunea publică română *să-l cunoască* și să poată să trateze pe domnul *Burdia* așa dupăcum merită. E următorul:

„Resultatul alegerilor din urmă de deputați dietali, a fost în părțile de țeară, în cari *Românii formează majoritatea numerică*, cu deosebire în Caraș-Severin, Arad și în unele comitate din Ardeal, urmarea firească a miopiei, a superficialei aprecieri de raporturi, care tot mai mult s'a încuibat sub domnia partidului liberal în viața publică, și care s'a mulțămit cu rezultate aparente și n'a acordat seducerii și agitării stratelor mai puțin inteligente ale poporului român de către agitatorii dușmani Ungurilor atențiunea, care era reclamată de bunăstarea și pacinica desvoltare a statului unitar național maghiar.

Rezultatele pe cari le-au obținut la alegerile trecute conducătorii poporațiunei române, *cari au operat cu toate mijloacele celui mai fără crutare terorism*, și apoi atitudinea așa numiților reprezentanți ai naționalităților în dieta țării, arată destul de evident, că sub guvernele liberale s'au format în unele părți de țeară, *ales în cele expuse*, stări bolnăvicioase de lucruri, cari reclamă cu grăbire o îngrijitoare, dar totodată radicală vindecare, dacă e să fie asigurată puternica și naturala desvoltare a statului unitar maghiar, ceeace e cu atât mai necesar, cu cât în general trebue să fie cunoscut, că astăzi în Ungaria locuesc aproape trei milioane de Români, prin urmare după conducătorul neam unguresc, e cel mai număros neam.

Vindecarea aceasta va succede mai sigur și pe cale cu totul naturală, dacă întâiu de toate avem în vedere modul și mijloacele cu cari se poate inaugurà între poporațiunea blândă română o ținută contrară statului, ba putem și trebue să o spunem pe față, o amenințare agresivă a păturei inteligente de popor, care gândește în mod patriotic.

Din momentul restaurării statului constituțional ungar prin legile dela 1867 și prin încoronarea Regelui, până la anul 1881 au participat Românii în mod pacinic la alegerile pentru dieta ungară, iar agitația, îndârjirea în contra statului național ungar, nu câștigase încă teren, cu toate că nici pe atunci n'au lipsit încercările de a sămănà printre poporațiunea română sămânța neîncrederii față de ideia de stat maghiar. Când mercenarii (Söldlinge) sistemului absolutistic, delăturat la anul 1867 și dus la groapă au văzut, că au căzut la alegeri aproape pretutindenea și peste tot nu au putut acaparà decât 4—5 mandate naționaliste, a fost stabilită pentru viitor *pasivitatea Românilor* la alegeri și în viața publică ca principiu, o procedură, care nu a avut alta de scop decât aceea, ca statul ungar să fie blamat în fața străinătății.

Pasivitatea aceasta a fost observată însă numai la alegerile pentru dietă, pe când în comunicație internă cu poporul a fost pusă la cale o aprigă agitație sistematică în contra statului ungar, care agitație *a fost sprijinită cu mijloace materiale din partea Ligei* înființate în învecinatul regat al României.

Sub scutul liberalelor legi ale Ungariei a luat bunăstarea poporațiunii române un avânt oarecare, în curs de câteva decenii *s'au ridicat 150 institute financiare și număroase institute economice.* Acest avânt material a fost însă *exploatat de către agitatorii dușmani statului*, iar poporului român i-s'a spus, că are dreptul să formuleze pretenziuni nedrepte și să formeze așa zicând stat în stat.

Majoritatea fișpanilor puși în fruntea conducerii comitatelor n'au dat acțiunii agitatorilor dușmani statului atențiunea cuvenită, ei și-au pus întreagă greutatea activității și a puterii lor întru combaterea partidelor independiste și 48-iste, și erau foarte fericiți, dacă puteau să raporteze, că partidul liberal a pus mâna pe atâtea și atâtea mandate, iar candidații opoziționali au căzut la alegeri. Cum s'a procedat la alegeri, cu ce mijloace s'a purtat lupta, ce sume colosale au fost cheltuite pentruca să ajungă la mandat candidatul partidului liberal, rămână nediscutat mai de aproape.

Dar va rămâneà pentru toate vremile lipită de partidul liberal grava acuză, că sub scutul instituțiunilor liberale ungare agitatorii naționaliști au câștigat tot mai mare teren și erau aproape să constitue primejdie adevărată pentru statul ungar existent mai bine decât de o mie de ani, dacă nu i-ar fi succes neobositei și desinteresatei proceduri a mult defăimatei opoziții parlamentare, ca prin unirea tuturor puterilor susținătoare de stat să ia conducerea statului din mânile partidului liberal, devenit necredincios principiilor sale proprii.

Pecând partidul acesta a căutat să'și conserve puterea cu toate mijloacele, *chiar și ilegale*, și a purtat luptă de exterminare în contra tuturor bărbaților cărora înțelepciunea și credința constituționlă a monarhului încredințase descurcarea stărilor caotice de lucruri întrate în politică, *dușmanii statului ungar puteau să-și continue neconturbați agitațiile. In adunări bisericești, în sinoade și congrese, în seminarii teologice, în școale confesionale, precum și în institutele financiare și economice nu a existat*

---

vecine în cea mai perfectă armonie. A fost o idee cu totul greșită a zugrăvì exteriorul pavilionului cu tot felul de flori împestrițate — tulipanii nu lipsesc — încontra gustului estetic care se observă la toate celelalte pavilioane ale expoziției.

Ce privește partea interioară, aceea se prezintă cu mult mai bine. Prevalează mașinile agricole, așezate în șiruri lungi.

Sunt apoi multe lucrări de lemn și mobile frumoase de salon. Amintire specială merită și obiectele de ceramică, cari le-a expus o firmă din Pesta. Bufetul e bine provăzut cu mâncări reci și — vin de Tokaj.

Cula oltenească.

„Cula“ înseamnă în limba turcească turn. In secolii trecuți adecă era obiceiu la boerii din Oltenia să-'și zidească și ei case mai bine întărite după planul împrumutat dela Turci.

Cula dela expoziție se va asemănà poate după forma clădirii caselor boerești din vremuri, dar după cuprinsul și întocmirea ei este cu totul altceva. Intrăm mai întâiu în rândul de jos. Dintr'un pridvor întunecos trecem într'o odaie unde se află tot felul de lucruri vechi din biserici: strane, icoane mari, stâlpi, uși ș. a. Două figuri de ceară ne reprezintă pe un principe cu domnița sa, în costume de gală. Urcăm apoi treptele, dăm de un paraclis îngust, în care abia ajunge câte o rază de lumină. In altă odaie se expun cărți și manuscrise prețioase din muzeul țării, o evangelie lucrată de M. S. regina și o carte de rugăciuni a principesei Maria.

Este și un muzeu religios armenesc. Biserica dela curtea de Argeș lucrată în smalț albastru și aur, stoarce admirația noastră. Cu un cuvânt: sunt multe odoare bisericești în Culă; însă pentru a le puteà toate aprecia după adevărata lor valoare, este lipsă neapărată de un catalog.

Pavilionul nostru etnografic.

Pe culmea dealului, aproape de palatul artelor, stă o modestă casă cu inscripția: Pavilionul etnografic al Românilor de peste hotară. Intrăm prin o poartă mare, cam de felul acelora cari se văd în satele noastre din mărginime. Trecând prin curte, parecă suntem la noi acasă, în iubitul nostru Ardeal. Pavilionul este întocmit cu gust și pricepere. Meritul revine îndeosebi doamnei Maria Cosma, care a strâns cu mare zel tot felul de țesături; mult a ostenit în cauză și Dr. C. Diaconovich.

Colecția de artă casnică e foarte bogată: covoare alese, cămeși cusute, ștergare ș. a. Minunate sunt păpușile, cari ne înfățișează portul românesc din toate părțile. Frumoasele broderii încă merită toată luarea — aminte.

Biserica ortodoxă expune cărți vechi și manuscrise. Antimise și odoare dela Șaguna; diverse obiecte sfinte (fesnice, cruci, potire). Cea greco-catolică între altele operile autografe ale lui Clain și Petru Maior, precum și manuscrisul cronicei lui Șincai.

Reprezentate mai sunt institutele noastre de învățământ și băncile române.

Păreții pavilionului sunt decorați cu covoare și multe tablouri ale metropoliților români și altor bărbați binemeritați.

Pavilionul nostru a aflat și complăcerea străinilor. Corespondentul din București al ziarului „S. — D. — Tageblatt“ scrie următoarele: Einer der interessantesten Pavillons der Calea Olteni ist unbestreitbar der Pavillon der Romänen jenseits der Grenze, der ethnographische Pavillon, in dem das Romänentum des benachbarten Siebenbürgen reich vertreten ist. —

(Va urma).

pasivitate. Aci seducerea şi agitarea poporului român a fost cultivată în mod sistematic, aci au fost preparate alegerile cari au făcut posibilă aparaţia agitatorilor naţionalisti, duşmani statului, în dieta ungară. Atenţiunei cercurilor competente să fie recomandate aceste raporturi, cari vor fi lămurite în mod mai amănunţit, şi încă urgent, pentrucă primejdia e uşă că elementele destructive nu numai vor continuà munca lor minieră în mod vehement, ci se vor pune şi cu elemente din afară în legătură."

O întimpinare.

Suntem prea dedaţi a fi tractaţi în presa şovinistă maghiară, toţi Românii din Ungaria, cu epitetele de „răi patrioţi“, de „trădători de patrie“ chiar, pentru *adevăratul nostru patriotism* ***ungar***, pentru vitalitatea noastră şi cu deosebire pentru tradiţionala tenacitate cu care poporul român înfruntând tot felul de perzecuţiuni *ţine la biserica sa naţională şi la naţionalitatea sa.*

Compătimim pe acele fiinţe nenorocite, cari deşi născuţi din părinţi români, din interes material, angajaţi la biroul presei şi pela ziarele maghiare, fac servicii de *denuncianţi*, ba sub masca anonimităţii *ei înşişi ne calumniază.*

Nu putem, şi nu este permis să trecem cu vederea şi să tăcem însă, când un român de talia dlui *Constantin Burdia*, carele însuşi se iscăleşte cu epitetele de „*cavaler al ordului Francisc Iosif, deputat dietal şi prezidentul comunităţii de avere*“ al foştilor grăniceri români — la cari ar mai putea adauge şi „membru al comitetului parohiei ort. române din Caransebeş, membru al sinodului protoprezbiteral, asesor al conzistoriului ort. român şi al sinodului eparhial tot de acolo şi membru al congresului naţional al bisericii ort. române din Ungaria şi Transilvania“, — indiferent din ce motiv — se dimite la rolul de *denunciant* al poporului din care s'a născut, şi al instituţiunilor naţionale din cari face parte.

Afară de posturile ce le ocupă dl Burdia în biserica noastră şi afară de postul de director executiv al institutului nemţesc „Erste karansebescher Sparkassa“, mai este membru în direcţiunea cassei de păstrare „*Almăjana*“ din Bozovici, este prezidentul băncii „*Munteana*“ din Corniareva, membru în direcţiunea băncii „*Mehadia*“ din Mehadia şi îi place a trece de patron al băncii „*Sebeşana*“ din Caransebeş şi al „*Cassei de păstrare*“ din Teregova.

Are ocaziune deci să cunoască din intuiţia proprie spiritul în care se conduc instituţiunile noastre bisericeşti şi economice, şi ca român corect ar trebuì să constate, că oricine afirmă, că în corporaţiunile noastre bisericeşti şi la institutele noastre financiare se „*cultivă în mod sistematic*“ „*seducerea şi agitarea poporului român*“ ca să aleagă pentru dieta ungară „*duşmani de ai statului*“, — spune un *neadevăr* şi *calumniază în mod infam* cele mai preţioase instituţiuni naţionale ale poporului român din patria noastră.

Biserica presupun că se va răfuì cu d-nul Burdia în corporaţiunile din cari face parte. Pentru institutele financiare însă nu există alt teren de răfuială decât acela pe care însuşi şi l'a ales — al *publicităţii*, pentrucă băncile dânsului nu participă nici măcar la conferenţele „*Societăţilor financiare române*“ din patrie.

Deci în calitate de director executiv al institutului de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu, *din capul locului declar toate afirmaţiunile dlui Burdia de* ***calumnii tendenţioase***, iar *în calitate de prezident al delegaţiunii băncilor române* îl somez, ca şi relativ la celelalte institute financiare române *să-şi dovedească cu probe autentice toate afirmaţiunile înjurioase*, la din contra şi faţa cu acelea *va aveà să supoarte timbrul de calumniator.*

Parteniu Cosma.

NOUTĂŢI.

Delegaţiunile. Se scrie dela Viena, că delegaţiunile vor fi convocate abia pe la mijlocul lui Noemvrie, iar nu pe la mijlocul lui Octomvrie cum era vorba. Alegeri nouă nu se vor face, ci vor fi trimişi în delegaţiuni deputaţii aleşi în primăvară, cari au luat parte la şedinţele din Iunie curent ale delegaţiunilor.

*

† Baronul Appel, general de corp în retragere în armata austro-ungară, fost guvernor militar în Bosnia şi Herţegovina, a decedat în Grădişca, Vineri dimineaţa, în urma unei boale de inimă.

*

„Corda Fratres“, marea asociaţie a studenţilor şi-a ţinut congresul în zilele trecute în Marsilia. Se zice că congresul acesta ar fi decurs în ordine şi studenţii unguri ar fi ajuns la înţelegere cu cei francezi. Pe anul viitor a fost designată din nou Budapesta ca loc de întrunire.

*

Concert în Cohalm. Mâne seară, Marţi 11 Septembre n. se dă concert în *Cohalm.* Va cântă distinsa noastră cântăreaţă, domnişoara *Valeria Papp*, iar bursierul societăţii pentru fond de teatru român, dl *Bănuţiu*, va declamă. Sperăm, că publicul din jur va participă întreg la această serată interesantă.

*

Luarea Griviţei. Mercuri, în 29 August v. se împlinesc 29 de ani dela luarea Griviţei prin armata română. Se va oficià serviciu divin în ziua aceea, la metropolia din Bucureşti, şi în toate bisericile din ţara românească.

*

La Caransebeş va merge în 7 Octombre, pentru a azistà la dezvălirea statuei Maiestăţii Sale, Archiducele *Iosif*, ca reprezentant al Maiestăţii Sale. O deputaţie din Caransebeş a fost la Alteţa Sa, pentru a stabilì împreună planul de primire în Caransebeş.

*

Principele Bulgariei petrece de câteva zile cu întreaga familie în ţara noastră în castelul Koburg dela Balog în apropiere de Rimaszombat.

*

„Luceafărul“, revista excelentă dela Budapesta şi-a mutat tipografia şi apariţia în oraşul nostru, Sibiiu. Numărul proxim va apare aici.

*

Contesa Chotek Zdenka, sora soţiei moştenitoriului nostru de tron, a întrat în zilele trecute în mănastirea Sacre-Coeur din Riedenburg făcându-se călugăriţă.

*

† Ioan Raita paroch greco-oriental în Şona. după un serviciu de 40 ani ca preot în comuna sa natală Şona, în urma unui morb acut de 3 zile a răposat în 25 August st. v. a. c. la 2 oare dimineaţa în etate de 69 ani. Rămăşiţele pământeşti ale decedatului au fost aşezate spre vecinică odihnă în cimiteriul gr. or. din Şona în 27 August st. v. a. c. la 1 oară d. a. Decedatul e deplâns de soţia Ana Raita n. Rigin, de fica Ana m. Capeta şi de ginerele Ioan Capeta, preot.

*

Sultanul Turciei şi-a serbat în 1 Sept. anul al treizecilea de când s'a urcat pe tronul acestei ţări. A împărţit cu acest prilej cinste bogată. Medicul care l-a scăpat de boala, ce o avusese de curând, a căpătat o miie de galbini şi mai multe decoraţii şi titule.

*

Bătaie în biserică. In biserica rom. cat. din Neoplanta s'a întâmplat Dumineca trecută o straşnică bătaie între credincioşi slovaci şi maghiari, din pricina cantorului nou ales maghiar. Slovacii i-au scos pe maghiari din biserică.

*

Linie maritimă nouă. In 5 Oct. se va descide noua linie pe mare Costanţa—Alexandria. Va circulà numai vaporul „Împăratul Traian“, pe care îl va boteză cu deosebită pompă regele şi regina în ziua numită.

*

Căsătoria civilă. Din Spania se veşteşte, că regele Alfons nu vrea să sancţioneze legea pentru căsătoria civilă, votată din partea corpurilor legiuitoare.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: dşoarele Mărioara Muntean Mărioară Gabor, George Macrea, Sebastian Stanca, Ioan Ursa librar, fiecare câte 40 bani, şi Victor Tordăşan 10 bani.

*

Secte noui. America, pământul vecinicilor minuni, a început de câţiva ani incoaci să fie prielnic şi formării de secte religioase, cari de cari mai interesante. Astfel în timpul din urmă s'au născut numai trei deodată.

Una e secta „tăvălitorilor“. Aceştia cred în iad şi în renaştere. Toţi cei ce nu se ţin de secta lor ajung în iad. Omul e păcătos, deci trebue să alunge pe diavolul din sine prin tăvăliri. Credinciosul se trage în colţul odăii unde se tăvăleşte în continu dela 4 minute până la 4—5 ceasuri, după cum se simte de păcătos, zicând mareu rugăciuni. In timpul acesta el e dator să răspundă la orice întrebare sincer şi să-şi dezvălească toate secretele inimii sale. Lucrul acesta îl repetă zi de zi.

Alta e secta „îngenunchietorilor“. Secta aceasta crede, că numai suferinţele de pe pământ pot să-'l mântuiască pe om pe păcate. Răsplata pe ceea lume e numai una, bună ori rea, şi nu se poate îmblânzi cu rugăciunile celor vii. Deci sufere până trăeşti. Se închină naturii şi dogma lor principală e comunismul. In fiecare zi ţin de cinci ori serviciu divin în genunchi, totdeauna în mijlocul naturii, mai ales pe dealuri, cu faţa către soare. Toată munca şi-o săvârşesc stând în genunchi. Secta a fost înfiinţată de un farmer din America, Burson, care spune că is'a arătat în vis Iehova şi l-a îndemnat la aceasta. Are vr'o două sute aderenţi.

Altă sectă mai interesantă e secta „profetului Adam“, cum se numeşte capul ei. El predică „evangelia nudităţii“ în ţinutul Oclahama City, unde crede că a fost raiul. Se cuvine deci ca în acest ţinut să se restitue raiul şi omul să umble dezbrăcat de haina păcătoasă, ce-i acopere nevinovăţia. Acest Adam şi vre-o 50 de aderenţi ai lui au fost deţinuţi în zilele trecute tocmai când treceau în procesiune prin oraş — toţi în costumul lui Adam.

*

Reuniune împotriva superstiţiilor. In Paris s'a înfiinţat o reuniune pentru stârpirea superstiţiilor. Are un comitet de 13 membrii. Aceştia ţin şedinţă totdeauna Vineri. După şedinţă au masă comună. Vinul trebue să se toarne în pahare numai peste mână. Beau cu stânga. Inainte de mâncare răstoarnă sarea. Intreprinderi ori călătorii fac numai în 7, 13 şi 21 a lumii. Adunare generală ţin numai atunci când ziua 13 a lunei cade pe o Vineri. Până acum nu i-s'a întâmplat nici unui membru vre-o nenorocire.

*

Bancă românească în Agnita. Suntem rugaţi se publicăm următoarele. „Numărul ultim al preţuitului dvoastră ziar a adus ştirea, că fruntaşii români din părţile Agnitei, în o conferenţă ţinută în zilele acestea au hotărât înfiinţarea unei bănci româneşti în Agnita. Hotărârea aceasta în sine şi între alte împrejurări foarte laudabilă, este în cazul prezent un fapt cât se poate de regretabil, *pentrucă în Agnita este deja o bancă românească, filiala băncii „Cordiana“ din Fofeldea*, care-şi va începe activitatea în săptămâna curentă şi înfiinţarea căreia s'a hotărât la timpul său în conţelegere chiar cu aceiaşi fruntaşi din Agnita, cari acum ostenesc la fondarea unei bănci noui. Dacă aceştia din urmă au avut dintru început intenţiunea de a fondà în Agnita din propriile lor puteri un institut de bani, atunci trebuiau să o declare aceasta franc conducătorilor „Cordianei“ şi să nu le pună în vedere întreg sprijinul lor. A fondà acum, când filiala „Cordianei“ s'a înfiinţat şi a înregistrat firma şi şi-a început şi activitatea un al doilea institut de bani într'un centru mic cu abia 3000 locuitori cum este Agnita, este un lucru forţat şi neromânesc, de care numai străinii se vor bucurà şi beneficià. Pentrucă concurenţa ce inevitabil îşi vor face cele două institute de bani româneşti va contribuì numai la risipirea forţelor şi va fi isvorul multelor animozităţi între conducătorii poporului din părţile Agnitei“. *Cp.*

*

Foc mare. Ni-se scrie, că în comuna *Miluon* Vineri pe la ameazi a izbucnit un foc puternic, care a ţinut până în cealaltă zi. Focul s'a început din jirezile de pae şi fân ale lui *Borşa Crăciun* cu care împreună i-a ars întreg aşezământul minunat, ce făceà fală comunei acesteia. S'au aprins şi unele case din jur, dar sosind pompierii iute, focul a fost localizat. Paguba e mare, căci focul s'a estins atât de iute, încât nu s'a putut mântuì nimica. Să ia ca sigur, că focul s'a iscat din pipa unui îmblătitor. Iaţă dar ce face negrija!

*

Călduri mari. In Paris e de câteva zile căldură enorm de mare. Intr'o zi au murit 24 persoane în urma căldurilor mari.

Cărţi şi reviste.

„Revista politică şi literară“. Am primit la redacţie numărul prim, pe Septemvrie, din „*Revista politică şi literară*“, care a început să apară în Blaj. Editor Iuniu Br. *Hodoşiu*, prim-redactor Aurel *Ciato.* Abonamentul pe un an 10 coroane. Un număr 80 fileri. Numărul prim se prezintă bine, atât ca cuprins, cât şi ca limbă. Dorim revistei să nu cadă în păcatele altor reviste politice şi literare, să nu dăscălească, să nu se certe, să nu se războiască, ci să facă aceeace trebue să facă: *ştiinţă.* Cuprinsul numărului prim e următorul:

Programul nostru, de A. *Ciato.* Ideea românismului şi politica naţională, de Dr. I. *Maniu.* E moartă limba noastră? Poezie de A. *Ciato.* Ortografia română, de N. *Hodoş.* Insămnătatea expoziţiei naţionale a fraţilor din regat, de Dr. Ioan *Scurtu.* Plopul, Scrisoare de M. *Sadoveanu.* Cronică politică de *A. C.* Foi răsleţe din istoria noastră ardeleană, neştiute încă, de *Sc.* Cântec de primăvară de *Alco.* Cei trei, de *A. Ciura.* Câţiva oratori contimporani, de *H. Stahl.* Cronică literară de *Luca Rusu.* Cronică literară de *Al.* Probleme. Literatura politică. Bibliografie. Diverse. Gâcituri.

*

„Manual de stilistică“ pentru clasa a patra gimnazială, pentru preparandii, şcoale reale, şcoale superioare de fete, precum şi pentru privaţi, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaj. A patra ediţie, tipărită acum în Sidiiu, cu tiparul lui W. Krafft. Carte aprobată de înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sub numărul 68859 ex 1906. Preţul *2 Cor. 60 fil.*

*

„Stilistica practică“ sau regule şi exemple, pentru tot felul de scrisori, petiţiuni, acte şi documente, de *Ioan F. Negruţiu.* Ediţia a patra. Sibiiu, tiparul lui W. Krafft. Preţul 80 fileri.

*

„Cuvântările deputaţilor nostri rostite în casa ţării“. O broşură de 108 pagini, editată de tipografia „*Poporul Român*“ din Budapesta. Conţine vorbirile deputaţilor români, rostite în şedinţele dietei dela 29, 30 Mai, apoi 1, 2, 5 şi 6 Iunie n. 1906. E de dorit, să apară în curând şi celelalte vorbiri ţinute în dietă din partea deputaţilor români.

Poşta ultimă.

Corurile noastre în Bucureşti.

O mie şapte sute de cântăreţi români din Bănat, Ungaria, Ardeal şi Bucovina au sosit Sâmbătă dimineaţa în Bucureşti, pentru a vizità expoziţia. Li s'a făcut o primire splendidă. Public imens de mare i-a aşteptat la gara de Nord. Muzica militară a intonat imnul iubilar, iar dl *Ciurcu*, ajutor de primar, i-a salutat în numele capitalei Bucureşti dorindu-le bună sosire. Iau salutat şi alţii, în urmă cortegiul impunător a mers la biserica *Domniţa Bălaşa* unde s'a cetit doxologia. A oficiat P. S. Sa Arhiereul *Nifon Ploeşteanul*, vicariul sfintei metropolii. S'au făcut apoi încuartirările.

*

Afacerea din Constanţa.

Cu ocazia anchetei ce a făcut dl procuror *Boteanu* asupra incidentului din Constanţa, dnele Wenter au declarat, că *nu s'au simţit deloc ofenzate* de observaţia făcută de dl *P. Grădişteanu* chelnerului, cu atât mai vârtos, că dlor *sunt Romînce din Arad*, şi fiind-că chelnerul nu le-a înţeles destul de bine, au fost nevoite să-i arate în ungureşte cea-ce doriau.

Dlor au mai declarat, *că n'au dat nici o autorizaţie dlui consul Austro-Ungar să ceară satisfacţie dela dl P. Grădişteanu.*

Poşta redacţiei.

Dlui S. Ch. în B. Certificat de trecere îţi trebue negreşit. Pentru reducere de preţ pe liniile ferate ungare s'au făcut paşi din partea „*Asociaţiunii*“, dar până acum nu a sosit răspuns. Dincolo reducerea e de 50 la sută. Celelalte le vei aflà în Braşov.

Nr. 166—1906 of. ppresb. [224] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III. **Poiana-Porcului**, pe baza ordinului preaveneratului Conzistor Arhidiecezan din 7 Februarie a. c. Nr. 1196 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne rugările, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteratul în terminul deschis, şi a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare — în decursul terminului concursual — în parohie la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Lăpuşul-unguresc, la 14 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea-de-peatră.

Vasile Duma
adm. ppresb.

Nr. 472—1906. [225] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător din comuna Ocolişul-mic. protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor cu 300 cor. şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 300 cor., cuartir liber în edificiul şcoalei, lemne de foc şi folosinţa grădinei şcolare.

Cuincuenalele se socotesc conform deciziunei comitetului parohial din şedinţa dela 10 Iulie a. c.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la strană în Dumineci şi sărbători. Dacă însă va puteà înfiinţà cor bisericesc, pentru acesta primeşte deosebită remuneraţie ce o va statorì cemitetul.

Petiţiunile, înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. şcolar, sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenţii a se prezentà înainte de alegere şi în biserică, spre a cântà şi a face cunoştinţă şi cu poporul.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 18 August 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protopresbiter.

---

[226] 2—2

Edict de licitare.

Comuna bisericească greco-or. română Şugag, protopresbiteratul Sebeş, va dà în 17/30 Septemvrie a. c. la 11 ore a. m. prin licitaţie publică în întreprindere edificarea bisericei, după planul şi preliminarul de spese aprobat de veneratul conzistor arhidiecezan la 7/20 Maiu 1905, Nr. 4293 - 1905 Ep.

1. Preţul strigării e 33,437 cor. 10 fil.

2. Vadiul 10% a preţului de strigare.

3. Se poate face ofert şi în scris.

4. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a dà zidirea în întreprindere acelui dintre licitanţi, în care are mai multă încredere, fără conziderare la ofert şi fără a-şi motivà procederea faţă de ceialalţi.

5. Contractul pentru întreprinzător întră în valoare îndată după iscălire iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea preaveneratului conzistor arhidiecezan din. Sibiiu.

6. Planul şi preliminarul de spese cum şi condiţiunile de licitare se pot vedeà la oficiul parohial gr. or. român în Şugag.

Şugag, la 20 August 1906 st. v.

Comitetul parohial:

George Perian
paroh gr. or. şi prezident.

Invăţăcei

se primesc în jimblăria lui Stefan Moga, Sibiiu, Bahn-Gasse Nr. 4. Băeţi orfani se primesc cu toată întreţinerea şi îmbrăcămintea.

200 3—3

Haine pentru domni
Haine pentru băeţi ✦
Costume pentru copii

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piaţa-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă şi de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu preţuri uimitor de ieftine. * *

222 4—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piaţa-mică Nr. 2.

Comunicarea trenurilor în Sibiiu.

Itineraru de vară, dela 1 Maiu până la 30 Septemvrie 1906.

Plecare dela gara din Sibiiu.

La orele 4.6 dimineaţa spre Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 dim. spre Făgăraş, Turnuroşu.
La orele 5.21 dim. tren mixt la Cisnădie.
La orele 7.05 dim. Tren mixt la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Sept.)
La orele 7.31 dim. spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La orele 7.57 dim. spre Sălişte, Vinţ, Arad, Budapesta.
La orele 12.58 d. a. la Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 1.09 d. a. spre Turnu-roşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 1.30 d. a. spre Făgăraş.
La orele 1.45 d. a. spre Cisnădie.
La orele 3 d. a. la Ocna (dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 3.42 d. a. spre Sălişte, Sebeş, Vinţ, Deva.
La orele 4.45 d. a. spre Copşa-mică, Cluj, Budapesta.
La orele 6 d. a. Ocna (dela 15 Mai până la 15 Septemvrie).
La orele 8.25 seara la Cisnădie.
La orele 11.20 noaptea spre Copşa-mică, Braşov, Cluj, Arad, Budapesta.
La ora 1.52 noaptea spre Sălişte, Sebeş Vinţ, Alba-Iulia, Teiuş, Budapesta.

Sosire la gara din Sibiiu.

La orele 3.58 dim. dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 6.55 dim. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş. Sălişte.
La orele 7 dim. dela Cisnădie.
La orele 7.04 dim. dela Copşa-mică (numai Marţia şi Vinerea).
La orele 7.16 dim. dela Turnuroşu şi Făgăraş.
La orele 8.16 dim. dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 12.47 d. a. dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 12·57 d. a. dela Copşa-mică, Braşov, Cluj, Budapesta.
La orele 3.22 d. a. dela Cisnădie.
La orele 3.37 d. a. dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.
La orele 4.20 d. a. dela Ocna (din 15 Maiupână la 15 Septemvrie).
La orele 7.34 seara dela Ocna (din 15 Maiu până la 15 Septemvrie).
La orele 8.09 seara dela Budapesta, Arad, Vinţ, Sebeş, Sălişte.
La orele 8.59 seara dela Făgăraş.
La orele 9.15 seara dela Copşa-mică, Braşov, Arad, Cluj, Budapesta.
La orele 10.09 noaptea dela Cisnădie.
La orele 10.27 noaptea dela Turnuroşu, Câneni, Piatra, Corabia, Bucureşti.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate."

Conţine 200 foi.
Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Frumosul roman

DUŞMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben se pot procurà următoarele recuizite bisericeşti:

CĂDELNIŢE de fer nichelate	12·—
CĂDELNIŢE de argint de China	18 —
CĂDELNIŢE de argint de China	24 —
CĂDELNIŢE de argint de Alpaca	22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 până la	200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 până la	400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălţime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28 —
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China	118·—
CHIVOT de argint de China	92·—
CLOPOŢEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— şi	8·—
CLOPOŢEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până	10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine	12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat	15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat	19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălţime	18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălţime	26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălţime	83 20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălţime	100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconiţe în oleu	73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, discul şi interiorul potirului aurit	27·50
POTIRE din argint de China cu disc. 26½ cm. înălţime, complet aurit	36·—
POTIRE cu disc, vasul şi discul din argint curat, iar piciorul din argint de China.	114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat	188·—
LINGURIŢE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite	4·40
COPIE (cuţit) pentru agneţi, din argint de China, aurit	7·20
STEA pentru agneţi, bronz, aurită	5 60
STEA pentru agneţi, din argint, aurită	12·—

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de toate zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rânduеala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rânduеala Obedniţei. — Ciasul al nouălea. — Rânduеala Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste săptămână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rânduеala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Dumineca din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roşie cu copcii 4 cor.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 95 Sibiiu, Joi 31 August (13 Septemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

2—3

CONCURS

Pentru distribuirea a patru stipendii de câte 1000 coroane, din fundaţiunea *Irandafil*, se publică concurs până la 26 Septemvrie calendarul vechiu, (9 Octomvrie n.) 1906.

După dispoziţiunile fundatorului la aceste stipendii pot reflectà numai tineri români gr. orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obţinut calcul *eminent* în clasele gimnaziale şi cercetează oareşcare universitate sau facultate.

Recursele sunt a se instruì cu atestat de botez, de paupertate, şi de studii şi a se adresà conzistoriului metropolitan în Sibiiu.

Sibiiu în 25 August 1906.

Conzistorul metropolitan.

Cuvânt de deschidere

rostit în adunarea generală a despărţământului X Brad, al „Asociaţiunii“, ţinută în Hălmagiu la 29 Iulie 1906.

De Dr. Pavel Oprişa.

La prelegerile poporale economice, ce am ţinut astă-primăvară în comunele: Brad, Baia-de-criş, Hălmagiu, Vaţa-de-jos, Ciuciu, Cebea, Rişculiţa, Ribiţa, Crişţior, Luncoiul-de-jos şi de-sus, împrăştiate în felurite părţi ale desp. Brad, poporul ni-s'a înfăţişat treaz, curat îmbrăcat şi cu dor de învăţătură.

Simburele dar e sănătos.

Această condiţie trebue să împintene la lucru până la cea din urmă răsuflare pe cărturarii — *cu inimă, idealuri*. Trebue să vă lumineze şi împreune pe toţi, căci numai astfel pntem fi!

Lumina lumii şi sarea pământului — numeşte sfânta evangelie pe preoţii şi învăţătorii poporului. — Şi nu fără rost; căci nimeni altul nu-i mai chemat a lucrà pentru luminarea poporului, decât preoţii şi învăţatorii. Numai fiind poporul luminat de lumina adevărului, învăţături curate, se va naşte unire în cugete şi simţiri, solidaritate, pe care nici porţile iadului nu o vor puteà sfărmà.

Străduinţa pe toate cărările vieţii şi bunaînţelegere fac din începuturile mici lucruri mari.

Dorind şi noi să întărim legăturile fireşti dintre inteligenţa din acest ţinut şi a conlucrà dimpreună la deşteptarea literaturei române şi culturei române în popor — mama noastră a tuturor — V'am promis astă iarnă, că la vară iarăş vom venì în mijlocul D-Voastră, — să chemăm sub steagul „Asociaţiunii“ pe fraţii nostri dintre cele 3 Dealuri-Mari, dealul Gurahonţului până la Vulcanul Abrudului şi Hăgăul Căianului, — pe fraţii din întreg Zarandul de odinioară, de ale căror plaiuri, văi şi coline şi popor de baştină vă leagă suveniri atât de scumpe!

Fericiţii Zarandeni au dovedit-o cu 40—50 ani mai nainte, că au simţ pentru lumină, dragoste şi pentru învăţătură, cultură, — căci altcum n'ar fi jertfit pentru şcoala din Brad şi Halmagiu — fala lor vecinică — împrumutul naţional voluntar de stat în anul 1854. Urmaşii trebue să fie vrednici de părinţii lor, căci „*Din stejar, stejar răsare*“!

Povăţuitorii fireşti ai D-Voastră, dorind să îndrepteze cât mai multe raze de viaţă asupra fraţilor de acelaş sânge şi astfel prin lumină adevărată şi muncă cinstită să vă deştepte nădejdea într'un viitor mai fericit, au aflat ziua de azi potrivită pentru a ţineà adunarea generală ordinară. Dreptaceea comitetul desp. Brad, care se întinde preste întreg Zarandul părinţilor nostri, a sosit în orăşelul Hălmagiu, povăţuit de dorul sfânt: să aprindă în inima fiecăruia dintre D-Voastră dragoste curată faţă de Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român.

*

— *Minte! Mărită naţie română! Minte!*

— *Luminaţi-Vă, fraţilor Români şi veţi fi!*

— *Uniţi-Vă în cugete! Uniţi-Vă 'n simţiri!*

— *Cetiţi! Scrieţi româneşte!* — vă strigă As. de 45 de ani.

As., întocmai ca mama cea iubitoare, vrea să ascultăm învăţăturile adunate din suferinţa de veacuri a părinţilor nostri şi păstrate în limba mult dulce şi frumoasă pentru care — scris este — strămoşii s'au luptat mai mult decât pentru viaţă; As. vrea să ne iubim unii pe alţii, ca fraţii de o mamă şi de o samă, să trăim în buna înţelegere, armonie; vrea să fim solidari, deoarece în: lumină, armonie, solidaritate zace puterea. As. ne îndeamnă să ne cunoaştem istoria şi poezia, căci aceste formează literatura naţională a poporului român, în care se reoglindează credinţele, obiceiurile, aspiraţiunile şi virtuţile Românului. Drept aceea ea, — literatura naţională e cea mai potrivită să deştepte interesul, să lumineze mintea, să nobiliteze inima, să-l crească pe Român şi să-i întărească firea pentru indealul idealurilor — *sfânta libertate*, ţânta tuturor sbuciumărilor pământeşti.

Literatura română şi cultura poporului român: e scopul Asociaţiunii.

*

Daţi-mi voie, Fraţilor, să vă istorisesc 2 exemple din cari înşi-Vă veţi înţelege cât de mare înrâurire are literatura şi cultura naţională asupra oricărui popor. Il fac conştiu de sine, adecă fac ca toţi să aibă aceiaş voinţă.

As., cum V'am spus, la prelegerea poporală, — n'a zburat din capul unui singur om. Au plănuit-o zelul, stăruinţa de fer şi iubirea curată de neam şi ţară a celor mai aleşi şi mai vrednici bărbaţi ai neamului nostru. Un Şaguna, Şuluţiu, Puşcariu, Bariţiu, Cipariu şi alţi cunoscători temeinici ai istoriei suferinţelor noastre, — ţineau samă de jertfa mare şi curată, ce aduseseră înaintaşii lor mai nainte cu 150 ani (1700) de dragul culturii. Chiar şi *legea strămoşască* se hotărâseră să şi-o schimbe: *să se unească* cu biserica rom. cat., cea patronată de domnitorii din augusta casă de Habsburg, numai să poată şi Românul gustà din izvoarele culturii, din ale cunoştinşii binelui şi răului şi astfel să devină liber şi deopotrivă îndreptăţit cu neamurile conlocuitoare în această ţară.

Ştiau bine fericiţii de ei, că cultura adevărată, desăvârşirea, perfecţiunea apropie pe om de Dumnezeu şi că omul e osândit să rămână sclavul altuia numai câtă vreme îi lipseşte ştiinţa, învăţătura, cultura.

Drept aceea — mult au asudat — până a sosit timpul, ca şi Românii să poată străbate în Roma. Dar bărbaţii luminaţi în Roma, Micul, Şincai, Maior ş. a. îndulcindu-se din izvoarele culturii cetăţii eterne, se întăriră întocmai ca boerii moldoveni şi vechi cronicari Grigore Ureche şi Miron Costin, că Românul îşi ia coborârea, începutul, dela Romani, cu toatecă istoria ţării noastre îl poreclià „*Sclav călcat în pulbere, care trăieşte sub tiranie*“. Aflară şi aceea că strămoşii nostri, Romanii, odată luminaţi, culţi, au fost puternicii stăpâni ai lumii. Lumina minţii deşteptà în ei conştiinţa romanităţii, conştiinţa viţei latine, — simţământul sfânt, pe care ei „*în vestmântul preotului de sate şi în rasa călugărului*“ — îl propoveduiră prin şcoale şi biserici, popor şi scrieri.

Petru Paul Aaron, episcopul de vrednică aducere aminte, înălţă şcoalele gimnaziale din Blaj (a. 1754) tocmai când Românii pretutindeni gemeau sub îndoitul jug al întunerecului şi al străinilor, cari lucrau la nimicirea noastră, când însaş biserica, singurul aşezământ, în care se mai păstrà limba străbună, — cea română, — singurul adăpost al existenţei naţionale, era răpită precum în Bănat şi Bihor de Sârbi, aşa şi în Maramurăş de Ruteni, în Muntenia şi Moldova de Greci.

In şcoalele din Blaj răsărit-a soarele reînvierii naţionale. Acolo se deschiseră ochii neamului. Lor le urmară cele din Arad, Beiuş, Braşov, Sibiiu, Năsăud, Brad şi apoi cele poporale — toţi atâţi factori, cari ne-au readus la viaţă.

Incepea să se scrie istoria, a se adunà poezii, primele pârghii ale literaturii naţionale. Pe Câmpul libertăţii 40,000 Români intonează la 3/15 Maiu 1848 cântarea reînvierii, redeşteptării, egal îndreptăţirii . . . — *Murim mai bine 'n luptă . . . decât să fim sclavi iarăş în vechiul nostru pământ . . .* răsunà dela Carpaţi până la Tisa.

Epoca nouă se arată, epoca libertăţii întemeiată pe conştiinţa de sine, pe dorul de a se luminà, de a muncì, de a fi liber.

*

In istoria ţării noastre de pe vremea când trăià Maria Terezia încă aflăm un exemplu plin de învăţături folositoare.

Iubitul craiu, drept răsplată pe şama poporului, din gura căruia unii lăudăroşi de mai târziu au plăzmuit pe clasicul „*Moriamur pro rege nostro*“, a înfiinţat *garda naţională maghiară*.

Gardiştii erau păzitorii persoanei sacro sancte a craiului.

Se alegeau dintre nobilii de rând. Fiecare comitat trimetea la rezidenţa din Viena câte 2 tineri voinici şi frumoşi. Gardiştii în Viena se făcură cunoscuţi cu literatura franceză şi germână, cari erau în floare. Li-se dete chiar prilej să se împrietinească cu ele.

Planul tainic al urzitorilor gardei naţionale maghiare erà ca gardiştii să se îndulcească cu literatura germână şi apoi s'o împământenească pe aceasta în patria maghiară.

Presupuneau adecă, că gardiştii se vor dejosì de unelte ale ispitelor de germanizare, se vor desbrăcà de limba, datinele şi tradiţiile lor străbune.

Dar se înşelară amar.

Literatura străină deschise ochii gardiştilor . . .

Ei înţeleseseră, că unde literatura naţională e în floare, adecă unde învăţăturile, sfaturile părinţilor au prins rădăcini în inima fiilor, — acolo urmaşii sunt mari şi puternici, ţara lor cinstită şi fericită; pecând poporul lipsit de literatura naţională, e lipsit de viaţă. Tocmai de aceea gardiştii, ca să nu se sinucidă ei înşiş, începură a vorbì, a scrie şi a folosì *numai* limba lor naţională.

George Bessenyei şi tovarăşii săi, redeşteptătorii literaturii naţionale maghiare, desigur n'au mai puţine merite pentru neamul lor, decât descălecătorul Arpád, ori fundatorul regatului ungar şi bisericei creştine maghiare Stefan cel sfânt.

Urmarea cultivării literaturei naţionale e statul naţional, constituţional, ungar, liberal şi independent.

Fiecare patriot maghiar o simte şi o ştie aceasta. Altcum n'ar înălţà atâtea statue, atâtea monumente literaţilor lor, în cari e întrupat duhul părinţilor lor, geniul naţional.

*

Tocmai fiindcă fruntaşii luminaţi ai înaintaşilor neamului românesc de pe la anul 1700 se învoiseră să-şi jertfească chiar şi legea strămoşească de dragul culturii, învăţăturii; tocmai fiindcă urmaşii lor tot mai mult s'au convins, că învăţătura cea câştigată în limba mamei, cultura naţională, e singura noastră mântuire: înţelepţii şi prevăzătorii săi conducători dela anul 1861 fără deosebire de biserică şi lege au dat viaţă Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, simbolul, care împreună într'un organism viu pe toţi Românii conştii de sine şi cu aceeaşi voinţă firmă.

Unirea ne-a despărţit în două; iar împreunarea în ale culturii a tuturor fraţilor de aceeaşi origine are să ne consolideze, întărească într'un trup şi un suflet.

Fiind ţânta Asociaţiunii să întărească neamul românesc prin cultură naţională, idealul măreţ e vrednic să fie spriginit de tot Românul conştiu de sine.

Lucrarea Asociaţiunii va înaintà cu atât mai sigur, cu cât va fi mai convins fiecare dintre noi despre importanţa ei.

Imprejurarea, că binefăcătorii membrii Asociaţiunii sporesc treptat; averea şi vaza ei creşte întruna, că pentru lipsele culturale poate întrebuinţa sume tot mai însemnate, că şcoala ei dă creştere aleasă la multe fetiţe, fiitoare mame române; că biblioteca ei de peste 10.000 cărţi devine un centru, în jurul căruia se aşază speranţe tot mai mari; că muzeul ei deşteaptă stimă şi respect chiar şi în străinii favorizaţi de soarte; că scrierile, prelegerile, bibliotecile poporale se înmulţesc într'una; ne face să ne întărim în speranţa, că va sosì ziua în care precum aleşii inteligenţi ai neamului nostru aşa şi poporul însuşi se va adunà sub steagul As., iar pizma şi ura vor slăbì.

Zi epocală de sărbătoare va fi ziua, în care fiecare inteligent român va întrà în serviciul cauzei culturale naţionale.

Comitetul desp. Brad în anul 1905/6 de acest simţământ a fost condus. Din rapoartele speciale veţi binevoì a aprecià lucrarea sa şi a-i da îndemnuri pentru un spor şi mai bun.

Vă mulţămesc pentru luare aminte şi adunarea gen. ord. o vestesc deschisă.

Cronică bisericească.

Ziaristica bisericească la Români.

De Onisifor Ghibu.

(Fine)

Aceste diferenţe între Aron şi Şaguna proveneau şi din trecutul lui Aron. Sunt cunoscute părerile bărbaţilor din ţeara românească despre politica Românilor din Ardeal la 1848, păreri cari erau în multe privinţe şi ale lui Aron care avuse prilejul să cunoască mai bine politica ţării româneşti decât a ţării sale natale.

„Telegraful“ dăduse încă dela întâiele sale numere prilejul la nemulţămiri. Insuşi Ion Maiorescu se declară nemulţămit pentru câteva notiţe cari îi displăceau. Aron nu puteà să scrie altcum decum puteà să încapă în programul foii impus de întemeietorul ei şi astfel el ajunge încă dela început în o imposibilitate, din care cercà să se scoată. El simte o nevoe de a eşì din atmosfera sibiiană, pe care nu o puteà suferì şi în curând, deja după numărul 8/1853 el părăseşte Sibiiul şi se duce la Viena, unde i-se asigurase un post împreunat şi cu mai puţine răspunderi şi cu mai puţine constrângeri de a-şi călcà pe conştiinţă. In postul de conredactor la buletinul legilor imperiului din Viena, unde aveà lângă sine, tot într'o astfel de slujbă pe Ion Maiorescu, unul dintre cei mai intimi prieteni ai lui, lucrează câtăva vreme fără să aducă cine ştie ce folos neamului său, până ce se întoarce la 1857 în România, unde ocupă mai târziu şi o catedră de istorie la universitatea din Bucureşti.

„Telegraful Român“ rămase în mânile doctorului Pavel Vasici, om luminat, harnic şi cu o rară însufleţire pentru cultura românească. Şaguna era bucuros, că a găsit un om credincios ca Vasici şi că are acum la dispoziţia sa un organ de publicitate, prin care îşi poate răspândì nu numai părerile sale, ci prin care poate face mai ales educaţia clerului său, de care nu s'au prea atins până acì razele binefăcătoare ale culturei.

Intre împrejurările cari au adus cu sine în Ardeal apariţia „Telegrafului Român“, era dela sine înţeles, că un jurnal ca acesta, deşi întemeiat de un episcop şi pentru clerul unei biserici, nu se puteà mărginì numai la o parte a trebuinţelor bisericei, adecă la aceea de a da preoţilor literatură bisericească, ştiri de caracter curat bisericesc şi lucrări teologice. Impotriva unei astfel de încercări vorbià, în afară de trebuinţele prezentului, şi trecutul îndelungat al bisericei române din Ardeal, care a fost dela începutul adevăratei sale vieţi totdeauna, pe cât de ortodoxă, pe atât de naţională totodată. Biserica gr. orientală din Ardeal, la acest început de o nouă fază de desvoltare aveà nevoe de un câmp mai larg de privire: preoţii cu puţină învăţătură trebuiau luminaţi pentru întregul câmp al datoriilor lor sub dubla înfăţişare: religioasă şi naţională, ei trebuiau să fie tot aşa de buni şi ca Români şi ca ortodoxi, să lupte tot aşa de hotărât şi pentru viaţa românească, ca şi pentru cea ortodoxă : . . Aceasta trebuià să se facă între altele şi prin „Telegraful Român“.

De aici acel caracter unilateral al acestui ziar, care nici nu şi-a putut determinà destul de bine programul prin cuvinte, de câteori a încercat să o facă aceasta. Odată spunea, că voeşte „a împărtăşi poporului român din politică, industrie, comerciu şi literatură, idei şi cunoştinţe practice, potrivite cu timpul şi amăsurate trebuinţelor lui“, altădată făcând împărţirea jurnalelor în trei categorii, le stabileşte astfel: 1, beletristice, 2, politice şi 3, critice, fără ca să amintească şi jurnalele bisericeşti. Cu altă ocazie se spune, că tendinţa acestei foi este „a lăţi prin tonul său cel moderat interesul păcii, al ordinei şi al progresului bine înţeles şi idei solide între poporul nostru (II. 369), iar altădată ceva mai precis: „a lăţì ştiinţa şi cunoştinţe solide şi folositoare pentru orice cărturar şi a apărà interesele bisericii noastre. Odată (I. 1858) se spune însă hotărât, că „Telegraful“ e „de un caracter religionar, naţional şi politic“. Şaguna aveà conştiinţa, că foaia sa e „cea mai bună foaie românească“.[1])

Cu acest program care a fost precizat când mai bine, când mai rău, s'a lucrat în coloanele acestui ziar dela începutul apariţiei sale până astăzi. Moştenirea politică a lui Şaguna a fost respectată şi de urmaşii lui şi respectul culminà în lupta ce s'a purtat totdeauna dela el încoace în numele principiilor lui.

Doctorul Vasici s'a dovedit un excelent redactor de ziar cu toate că pregătirea lui ar puteà să ne facă a crede, că pentru biserică ar fi avut şi un interes şi o pricepere mai mică. Literaturei bisericeşti s'a dat ce e drept o atenţie nu tocmai principală, dar în schimb fiecare număr singuratic era aşa de bine redactat, încât puteà să mulţămească aşteptările oricui. Redactorul dedeà dela sine tot ce aveà bun şi împrumutà dela alţii ce socotià mai vrednic de a fi luat în seamă de un public mare, doritor de a cuprinde lumina. Ţineà cont de tot ce se scrià pe atunci la Români şi ţineà să se facă ecoul gândurilor bune româneşti de pretutindenea. Astfel Alecu Russo, care îşi publicà pe atunci faimoasele sale *Cugetări* asupra limbii şi literaturei române în România-literară a lui V. Alexandri, a aflat un răsunet viu în coloanele „Telegrafului“, care le publicà consecvent pe pagina întâiu şi în legătură cu cari mai împărtăşià din când în când şi alte notiţe literare din aceeaşi revistă literară. Pe lângă astfel de material şi pe lângă articole politice serioase scrise de Vasici pe baza celor mai bune ziare străine, literatura bisericească era avizată la un locşor foarte modest în acest ziar. Abia din când în când câte o predică sau circulară de a lui Şaguna mai vedeà lumina zilei alături de ştiri uneori bogate, despre diferitele biserici şi daraveri bisericeşti din Ardeal. Cu toate calităţile şi defectele sale „Telegraful“ era una dintre cele mai bine redactate gazete de pe atunci, ceeace e silit a recunoaşte însuşi M. Kogălniceanu, care a trebuit să răspundă pentru aceasta unui atac venit din partea „Gazetei Transilvaniei“ din Braşov, jeloasă pentru căderea ei pe planul al doilea.[2])

Cu „Gazeta“ ajunge în curând în conflict şi „Telegraful“. Directorul „Gazetei“, care în politică aveà în multe privinţe alte vederi decât Şaguna, a dat curs liber patimilor sale personale împotriva lui Şaguna, invinuindu-l de lipsă de tact şi altele, într'un ton care pe atunci nu prea era cunoscut. El e o invenţie mai nouă. S'au scris atunci în „Gazetă“ lucruri cari ştirbeau ambiţia şi autoritatea de episcop şi de baron, dar mai presus [illegible] toate de om corect a lui Şaguna şi au fost cu mult prea dese aceste atacuri, încât Şaguna să nu vadă în ele o otravă pentru clerul bisericei sale, pe care el voià să şi-l crească în spiritul ideilor sale. Când pe lângă toate acestea s'a mai străcurat şi o notă răutăcioasă în călindarul lui Bariţiu (1858), care era unită, păharul amărăciunilor lui Şaguna s'a umplut, şi atunci el a oprit preoţimea sub pedeapsă grea de a mai cetì şi abonà „Gazeta“ care sămânà neghina între fraţi.

Aceasta era la anul 1858, anul în care Şaguna era amestecat şi în polemica cu Eliade-Rădulescu pentru limba cărţilor bisericeşti, în care Şaguna a reprezentat punctul de vedere cel corect, dupăcum a dovedit timpul, cel mai bun judecător. Această polemică, dimpreună cu opreliştea pomenită, au fost întimpinate cu aprobare şi în România, unde la acest an luă înfiinţă o revistă bisericească: *Predicatorul*, car[illegible]a luat apărarea lui Şaguna faţă de Eliade, prin reproducerea din „Telegraful Român“ a răspunsului lui Şaguna.

---

[1]) Vezi „Corespondenţa lui Saguna“ în „Telegraful Român“ 1905.

[2]) Vezi: „*Jurnalismul românesc*“ în România-literară din 1855, pg. 326 (?) sq E de notat, că în acest articol Kogălniceanu nu face nici o amintire despre cele 3 jurnale bisericeşti apărute până atunci în ţeara românească.

Dela „Asociaţiune“.

Raportul general

al comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ către adunarea generală convocată la Braşov pentru 21 şi 22 Septemvrie st. n. 1906.

Onorată adunare generală! Anul trecut despre a cărui activitate venim a Vă raportà, poate fi conziderat ca cel mai însemnat prilej de consolidare definitivă a străduinţelor pe cari Asociaţiunea noastră le-a dezvoltat pentru ajungerea ţintei ce urmăreşte.

Una dintre cele mai de căpetenie trebuinţe ale înstituţiunii noastre şi-a găsit realizarea în cursul acestui an. Infi[illegible]ţarea *Muzeulni istoric-etnografic* a dat o dovadă de înţelegere deplină a necesităţilor noastre culturale şi a fost încorporarea măreaţă a sentimentului de jertfă ce a povăţuit totdeauna sufletul poporului nostru. Având astăzi temelia acestui nou aşezământ ni-se dă şi putinţa de-a aduce tributul de cinste pentru trecurul neamului nostru îndeplinind astfel o fundamentală condiţie ce-o reclamă propăşirea culturală a unui popor. In sarcina viitorilor conducători ai Asociaţiunii noastre, cade frumoasa misiune de muncă şi chib-

---

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţia din Bucureşti.

(Fine.)

Arenele romane.

Intre zidirile monumentale de piatră, cari vor sustà şi după închiderea expoziţiei, se numără şi arenele romane, construite după modelul amfiteatrelor din Roma veche Aici am avut norocirea a azistà într'o seară la: *Povestea neamului*, o interesantă compoziţie de tablouri vii. Dela Traian la Carol I, dela 106 la 1906. Aceste tablouri sunt: 1. Intrarea lui Traian în Dacia. — 2. Aşezarea coloniilor romane în Dacia. Infrăţirea între Daci şi Romani. 3. Năvălirea barbarilor. Aşezarea Slavilor. — 4. Voivodatele române. Invaziunea Tătarilor. — 5. Propăşirea temeinică a Voivodatelor. — 6. Descălecarea Moldovei. Dragoş Vodă şi Zimbru. 7. Turcii în Europa. Mircea şi Frederic cel negru. 8. Vlad Ţepeş, Stefan cel mare, Albert al Poloniei şi Mateiu Corvin. 9. Mihaiu Viteazul. Cele trei coroane. — 10. Mateiu Basarab şi Vasile Lupu. Pravila şi Şcoala. — 11. Tudor Vladimirescu. — 12. Unirea principatelor. — 13 Carol I., întemeetorul dinastiei, 14. Războiul pentru independenţă. — 15. Coroana de oţel. Podul peste Dunăre. — 16. Patruzeci de ani de domnie. — Prologul e scris de Duţescu-Duţu. Frumoasele versuri le-a declamat eminent artistul Vasile Leonescu.

Reprezentaţia e înscenată în stil mare. Costumele istorice sunt splendide. Şi cum vin mândrele cete şi se aşează pe rând în vasta arenă . . .

Efectul încă a fost grandios. La urmă când orhestra întonează imnul regal, întreg publicul se ridică şi aplaudează cu frenezie. Aşa este povestea neamului, o vezi şi n'o mai uiţi. — La această reprezentaţie era prezent şi principele Ferdinand cu suita.

Biserica „Cuţitul de argint“.

Prin expoziţii de regulă nu se prea văd biserici. Aici este una menită a rămânea pentru totdeauna ca dovadă a evlaviei creştineşti.

Numirea „cuţitul de argint“ s'a dat după biserica cea veche, acum demolată. Dar nu aceasta e reprodusă prin noua clădire, ci s'a reprodus — nu ştiu din ce cauză — o biserică moldovească, anume a Sf. Nicolae din Iaşi.

N'ar crede omul, că este posibil a se zidì şi înzestrà o biserică într'un restimp de şase luni; şi totuşi s'a întâmplat cu „Cuţitul de argint“.

Castelul Ţepeş.

Cu turnul cel înalt de 32 metri, castelul lui Ţepeş Vodă se remarcă între celelalte pavilioane. Şi chiar din vârful turnului fâlfâe superb mândrul nostru tricolor. Să nu pregete nimeni a se sui până acolo, căci o astfel de privelişte măreaţă nu se mai ofere. Se vede mai întâiu întreaga expoziţie, apoi extinsa capitală cu împrejurimea sa. Sute de cupole dela biserici şi palate şi încătr'o priveşti: podoaba de parcuri şi grădini, cari îmbracă oraşul. —

Coborând la vale întrăm într'o căsuţă simplă, acoperită cu olane. Ce va mai fi şi asta? Este căsuţa dela Poradim, în care a locuit principele României în timpul războiului dela 1877. Inlăuntru nu vezi decât o masă de lemn, un pat soldăţesc şi două scaune . . . Zilele grele ale războiului ni-le mai reaminteşte *Plevna*, reprodusă în miniatură, şi bateria dela Calafat, de unde s'a tras primul glonţ de tun asupra Turcilor.

Pavilionul pescăriilor.

România este o ţeară bogată în peşti. Pavilionul constă din două părţi: în grota suterană se află acvariul (cu peşti vii). Deasupra în etaj o colecţiune bogată de peşti înfundaţi, toate speciile câte se găsesc în apele României. Mai departe ni-se arată paseri, cari distrug peştele. De interes sunt şi locuinţele pescarilor, apoi luntrile şi celelalte unelte pentru prinsul peştilor. Am văzut şi un veritabil năvod de Dunăre.

Pescăriile aduc statului un venit însemnat.

Cu acestea am terminat descrierea specială a pavilioanelor. Negreşit că afară de cele amintite mai sunt multe vrednice de văzut. Cine dispune de timp va căuta a mai vedeà: pavilionul primăriei Bucureşti, al Eforiei Spitalelor, pavilionul minelor şi al închisorilor. Bine înzestrat este pavilionul fraţilor nostri din Bucovina.

Dintre cele 32 judeţe ale ţării numai Dorohoiul are pavilion deosebit.

Foarte drăguţ este pavilionul institutului grafic „*Minerva*“. Intr'un spaţiu îngust se cuprinde foarte mult: scrierile de valoare ale literaţilor nostri vechi şi noi, comoara sufletească a neamului.

Distracţiile expoziţiei.

Seara la 7, după ce se închid uşile pavilioanelor, se încep distracţiile. Unii merg la teatru de varietăţi, alţii la Cinematograf şi iar alţii la Watter—Chute; de aici se face aşa numita călătorie pe apă în luntri dela o înălţime de 22 metri. Deodată se aude bubuit de tunuri. De unde? Dela Port-Arthur. La lumina miilor de zuinţă de-a împodobì încăperile acestui palat cu dovezile istorice ale existenţii noastre naţionale pe acest pământ şi cu alcătuirile măestriilor deosebite cu cari se îndeletniceşte poporul nostru, dând astfel o oglindă reală a înfăţişerii noastre etnice. Pe lângă activitatea ce se va desfăşurà pentru împodobirea vrednică a Muzeului, muncitorilor pe terenul cultural le revine datoria, ca având astăzi prin inaugurarea acestui edificiu şi un loc de întrunire, să vestească dela tribuna liberă străduinţele hărniciei lor. Numai prin dovezile continue ale unei activităţi intenzive în centrele noastre culturale va puteà da Asociaţiunea îndemnuri de muncă despărţămintelor sale răzlăţite pe întinderea vastă a teritorului locuit de poporul nostru.

Un însemnat moment de înaintare culturală a fost şi aranjarea *Expoziţiei* din anul trecut, care pe lângă împrejurarea că ne-a dat şi nouă şi străinilor un mijloc de cunoaştere a stării noastre culturale, a fost un bun prilej de apropiere a lumii româneşti din diferitele părţi şi a creat astfel începutul unei trebuincioase legături de unitate culturală.

In asemănare cu mănoasa activitate din centru — care s'a săvârşit cu ajutorul şi contribuirea vrednică de laudă a tuturor spriginitorilor Asociaţiunii noastre — munca desfăşurată de despărţăminte pentru împlinirea chemării lor şi în cursul acestui an a fost redusă numai la o activitate parţială. Esceptionând câteva despărţăminte — în cari zelul unor fruntaşi a lucrat pentru întroducerea instituţiunii noastre în conştiinţa publică a poporului — învederând trebuinţa şi foloasele ei binefăcătoare, activitatea celor mai multe despărţăminte a rămas la rostul ingrat al câtorva şedinţe reglementare, lipsite de spiritul unei iniţieri proprii şi fără nici un răsunet cultural în pătura largă a poporului. Acest fapt explică şi împrejurarea, că numărul membrilor Asociaţiunii şi în deosebi a membrilor ajută- [illegible] nu arată creşterea pretinsă de însem[illegible]tatea instituţiunii noastre. Cu atât mai îmbucurător e avântul cultural inaugurat de zelul acelor bărbaţi cari în despărţământul a cărui conducere li-sa încredinţat au realizat probleme ce se impun Asociaţiunii noastre.

Comitetul central apreciind munca de redeşteptare naţională şi propagare a culturii noastre, dezvoltată de un distins conducător de despărţământ, dl *Emanuil Ungurianu*, director al despărţământului Timişoara, propune onoratei adunări generale a-l alege din prilejul retragerei sale — provenită din motive sanitare — dela conducerea despărţământului, de membru onorar al Asociaţiunii noastre. Prin această binemeritată distincţiune, Asociaţiunea va da o dovadă de înaltă apreciere a meritelor culturale câştigate de un harnic povăţuitor al neamului său.

Unui spirit nou de interpretare a datoriilor instituţiunii noastre, se pot atribuì şi alte momente mai însemnate ce în cursul anului trecut au dus cu un pas înainte spre ţintă problemele Asociaţiunii. Aceste sunt: *noua organizare a personalului de birou*, proiectată de comitetul central şi hotărârea şedinţei plenare a secţiunilor pentru înfiinţarea unei *reviste culturale pe seama ţărănimii noastre*. In proiectul de nouă organizare a biroului s'a avut în vedere, că Asociaţiunea noastră, pe lângă rostul unei depline asigurări a intereselor sale materiale, ca organ de propagare culturală, — mai are şi datoria de a-se impune prin elementele de producţie literară ce adăposteşte.

Prin înfiinţarea revistei poporale se va creà mijlocul de contact direct cu ţărănimea noastră iubitoare de carte şi se va dà membrilor din secţiunile literare-ştiinţifice o tribună de propagare a îndeletnicirilor lor. In acest chip şi activitatea secţiunilor — cari numai prin desfăşurarea unei munci oarecare îşi pot justificà existenţa — va puteà luà proporţii mai corăspunzătoare.

In sarcina onoratei adunări generale cade confirmarea acestor proiecte, de a căror realizare comitetul nostru central leagă nădejdea unui avânt cultural mai pronunţat.

O tristă datorinţă ni-se impune, onorată adunare generală, a amintì la acest loc încetarea din viaţă a doamnei *Maria Petran*, văduva marelui fundator al Asociaţiunii noastre. Prin trecerea din viaţă a acestei venerate binefăcătoare, instituţiunea noastră a întrat în posesiunea unei însemnate averi. Tot în cursul acestui an Asociaţiunea a pierdut prin moarte mai mulţi şi valoroşi membri fundatori, pe viaţă şi ordinari. Consemnarea *membrilor decedaţi* o prezentăm, învitând onorata adunare generală să deie expresiune durerii sale asupra acestor pierderi, în conformitate cu obiceiul observat în această privinţă.

(Va urma).

---

lampe se fac acolo luptele navale între două flote în miniatură, — un spectacol care atrage mult public.

Intreaga expoziţie e feeric iluminată.

Pela restaurante cântă muzica militară şi lăutari în costume naţionale — cu cobza, naiul şi din gură — de răsună locul.

Mai ales în dumineci şi sărbători afluenţa publicului e mare. In ziua ultimă când am petrecut la expoziţie, biletul meu de întrare avea numărul 211,400.

Nu pot încheià acest raport fără a cità numele acelui distins bărbat, care a condus cu rară energie toate lucrările expoziţiei. Este comisarul general Dr. *C. Istrati*, fost ministru, membru al Academiei Române etc. Laudă se cuvine şi arhitecţilor români, cari au dat o nouă probă a talentului lor.

In fine recomand fraţilor Ardeleni şi Ungureni cu toată căldura inimii mele, ca să meargă la Bucureşti să vadă strălucita expoziţie naţională. Inteligenţi şi ţărani, tineri şi bătrâni, să meargă toţi cei cu inima română! Şi se vor întoarce cu plăcute impresii, cunoştinţe bogate şi nou dor de muncă spre binele neamului.

Ioan Baptist Boiu.

NOUTĂŢI.

Maiestatea Sa nu va merge în Dalmaţia, spun ziarele din Pesta. S'a răcit şi medicii i-au dat sfat să rămână acasă. Va merge în locu-i Archiducele *Francisc Ferdinand*, moştenitoriul de tron.

*

Goluchowski se duce. O foaie dela Berlin aduce ştirea, că ministrul nostru comun de externe, contele Goluchowski, şi-a dat dimisia încă din luna Iunie, dar nu i-a putut fi primită, fiindcă nu i-se găseşte urmaş. Acum e vorba să fie înlocuit cu *Palavicini*, ambasadorul monarhiei noastre la Bucureşti.

*

In chestia pactului vamal-comercial, prim-ministrul austriac, baronul *Beck* a conferat Duminecă cu ministrul-prezident ungar, *Wekerle* până târziu seara. Şi-a comunicat fiecare condiţiile, pe lângă cari e gata a legà pactul şi apoi au luat înţelegere, ca continuarea pertractărilor să o facà comisiunile alese din partea ambelor guverne, cari se vor întrunì când în Budapesta, când în Viena. Prima lor întrunire se va face în Octomvrie în Budapesta. Duminecă noaptea baronul Beck a plecat la Viena.

*

Lege nouă în chestii de alegere se compune în ministerul de justiţie, pe baza principiilor acceptate şi întroduse în Anglia. Proiectul de lege va fi prezentat dietei la toamnă. Va împedecà orice abus la alegeri, — aşa se zice.

*

La penzie. Domnul *Cornel Aiser-Săvuleanu*, cassar la filiala „Albinei“ din Braşov, a fost trecut la penzie, la cererea proprie. In locul său a fost numit cassar dl *Ioan Murăroiu*, funcţionar al *„Albinei“*.

*

Hymen. Dşoara *Gabriela Ţieran* şi d-l *Ignatie Vişoiu* teolog abs. îşi serbează cununia Duminecă in 3/19 Septemvrie la oarele 3 p. m. în biserica gr. or. română din Totvărădia.

*

Concurs. „Economul“ din Cluj publică concurs cu torminul 20 Sept. n. pentru ocuparea celor 20 locuri libere la masa studenţilor academici din Cluj.

*

Expoziţia de copii din Apoldul-român La crearea premiilor, ce se vor împărţi între mamele vrednice la expoziţia de copii, ce o aranjază „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în fruntaşa comună Apoldul-român, au mai dăruit dnii Pantaleon Lucuţa, prezidentul reuniunii 10 cor., Victor Tordăşianu secretariul reuniunii 5 cor. şi Petru Ciora, cassarul reuniunii, 2 cor. Totalul sumelor dăruite până acum e 75 cor.

*

Coroane eterne. Prezidentul Reuniunii sodalilor români din Sibiiu, dl Vic. Tordăşianu, dăruieşte întru vecinica odihnă a regretatului Aurel Panilie, fost funcţionar de bancă, fondului de 20 fileri al Reuniunii sodalilor pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, 1 cor.

*

Kossuth şi preotul român. Cetim în ziarele ung., că în zilele acestea s'a prezentat la min. Kossuth la băile Herculane în audienţă de un cias preotul român din Teregova cu numele *Şandru*. Acest preot — zic acele ziare — „este unul din acei preoţi cari se trudesc pentru ca cestiunea naţionalităţilor să se resoalve spre binele patriei“. Se 'nţelege acest *bine* e cel interpretat de ideia şovinismului, nu al binelui comun. Cunoaştem pe părintele *Sandru* şi ştim că nu e nici chemat nici îndreptăţit să discute „cestiuni de politică bisericească şi naţională“. Şi mai ştim, că are obiceiul să se apropie de cei mari şi tari totdeauna când are câte o *daraveră* încurcată de descurcat. Atâta e tot. Altă importanţă nu are audienţa sa la Kossuth.

*

Denunciant. „Tribuna din Arad aduce ştirea că preotul Emilian Micu publică în „Temesvári Hirlap„ la loc deschis câteva şire prin cari recomandă atenţiunei ministrului Apponyi interesul învăţătoriului din Checica română, căruia consistoriul şi comuna i-ar fi făcut nedreptate.

*

Hora bagatelizată. „Gazeta Bucovinei“, spune, că la petrecerea aranjată de clubul de scrimă din Câmpulung era luată în program şi hora românească, fiind o parte mare a membrilor clubului Români. Rutenii însă au zădărnicit jucarea horei. Iar Românii de faţă au stat cu mânile în sân, cu zimbetul nepăsării pe buze.

*

Jertfele jidanului. Un speculant din Pesta, Schönberger, perduse întrun timp foarte mult la bursă. El şi-a luat refugiul la mai mulţi pretini cari l-au ajutat cu sume mari şi i-au subscris cambii. Dar jidanul întro bună dimineaţă a pierit din ţară şi pretinii lui, oameni cu stare bună, pe rând s'au ruinat toţi pe urmele lui. S'au împuşcat în decurs de 4 ani 7 dintre ei, iar al optulea şi-a pus capăt vieţii în zilele acestea în Budapesta

*

Tipografie românească în Caransebeş. „B. Sc.“ aduce ştirea, că în Caransebeş se va înfiinţà o tipografie românească pe acţii sub numele „Minerva“ cu capital de 20 mii cor. S'au esmis 400 acţii à 50 cor. Fundatori sunt: Iuliu Novac adv. dir. la „Nera“, Dr. Nicolae Ionescu adv. şi dir. la „Sebeşana“, Iosif Câmpianu preot, Prigor, Dr. E. Dăianu prot. Cluj, Vasile Domşa prot. Orăştie, şi D. Voniga preot. Ghiroc.

*

Esperanto. In zilele trecute s'a ţinut în Geneva congresul esperantiştilor. Esperanto este o limbă nouă, universală, inventată de un învăţat rus Zamenhof. Acesta şi a încercat norocul după ce limba „volapüc“ suferise naufragiu. A izbutit să câştige până acum 50 mii aderenţi. Aceştia s'au întrunit în congres şi au declarat limba aceasta foarte uşoară înnemnând lumea toată ca să o înveţe, dată fiind astfel legătura pentru toate popoarele lumii. Vor scoate şi o revistă în aceasta limbă.

*

Învăţător premiat. Învăţătoriul Avram Neda din Reşiţa rom. a fost premiat din partea ministrului de agricultură cu 200 cor. pentru rezultatul frumos obţinut în conducerea grădinei de pomi de acolo.

*

Teatrul din Cluj Vineri a fost inaugurat în Cluj cu mare pompă noul Teatrul de acolo. A azistat prez. dietei Iusth cu o deputaţie a dietei, şi ministrul Darányi.

*

Lupte de şah. In 10 Sept. v. se va întrunì în Bucureşti congresul amatorilor jocului de şah din ţară şi vor deschide lupte de şah. Acestea se vor ţinea în expoziţie.

*

Statua lui Jokay. Abia de trei ani e mort marele scriitor ungur Iokay şi recunoştinţa neamului său a ajuns să îi şi întrupeze o frumoasă statuă în locul cel mai plăcut al scriitorului, pe „Şvabhegy“ în Buda. Statua a fost desvălită cu mare alai Sâmbăta trecută.

*

Expoziţia de vite din Săsciori. Din Săsciori ni-se scriu următoarele: La apelul comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, primăria noastră comunală a învitat fruntaşii din Săsciori şi pe cei din comunele învecinate la o consfătuire în cauza aranjării expoziţiei de vite de prăsilă, împreunată cu distribuire de premii în bani, ce este proiectată a se ţineà în comuna noastră Săsciori. Consfătuirea s'a ţinut în 26 August n. c. Consfătuirea a fost bine cercetată şi fruntaşii au primit cu mare însufleţire învitarea comitetului central de a se ţineà expoziţia de vite anuală în comuna noastră. Terminul ţinerei expoziţiei s'a stabilit pe Duminecă, 21 Octomvrie n. c. La expoziţie vor fi admise vitele locuitorilor din comuna Săsciori, Cacova, Sebeşel, Laz, Deal, Loman, Răchita şi Căpâlna. Pentru a face preparativele de lipsă s'a compus un comitet aranjator local constătător din domnii Ilie Moga, par., Ioan Halalai, notar, Vasile Pop şi Augustin Dura, ambii învăţători, Nic. Răchiţan, proprietar, Pavel Precupescu, Simeon Moga, George Morariu, Iacob Bogdan, primar, toţi economi şi Ioan Bendorfean, vicenot. Pentru îndemnarea poporaţiunii la participare şi cu scop de a-i da poveţe pentru buna îngrijire a vitelor de expus în comunele interesate s'au constituit comisiuni speciale. Suntem de firmă convingere, că toţi vor lucrà din răsputeri, ca această expoziţie, care eşte a 16-a, ce harnica Reuniune agricolă o aranjază se reuşească după dorinţa cârmacilor ei.

Emanuil.

Cărţi şi reviste.

Junimea literară, Nr. 8 şi 9 al revistei bucovinene se prezintă foarte bine, cuprinzând pe patru coale articoli serioşi de G. Tofan, S. Fl. Marian, Iz. Ieşan, o conferinţă despre Coşbuc şi Goga de dşoara Asp. Luţia, mai multe schiţe frumoase, de H. Petrescu, L. Marian şi câteva poezii drăgălaşe de N. Dracinschi, Leandru, Rotică, Loichiţă etc.

*

Viaţa literară, Nr. 35. Are un articol prim despre lipsa de orientare în literatura noasră, cu aprecieri juste, de Niculescu Bratzu, poezii şi trei schiţe bune precum şi o traducere succeasă din Leopardi: „Intâia iubire“ de B. Constantinescu.

*

Transilvania. Nr. IV pe Iulie—August. Cuprinde raportul general al comitetului central către adunarea gen. din Braşov.

*

Albina. Nr. 47—48. Are câţiva articoli interesanţi de G. Coşbuc, S. Nădejde S. Teodorescu Chirileanu etc.

*

Viata românească. Nr. 6 pe luna Aug. Aduce sfârşitul novelei lui I. Brătescu, poezii de Iorgu Toma (trad. Lenore) Gh. din Moldova (Visul Bradului), Oct. Goga (O rază), o nuvelă de M. Sadoveanu, mai mulţi articoli literari şi scientifici de I. Nădejde, D. Drăghicescu, C. Stere (Continuare impresiilor din Ardeal), I. Russu Şirianu, C. Morariu (Viaţa în Bucovina) şi o bogată Cronică literară, internă şi externă; precum şi o rubrică însemnată de recenzii bune.

Concurs

In conformitate cu dispoziţiile normativului general pentru administrarea fondurilor şi fundaţiunilor „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi a deciziunei Nr. 166 din şedinţa dela 14 şi 15 August a. c. se publică concurs pentru *„Premiul Andreiu Murăşanu“ de K 300.*

La concurs se va admite orice lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în decursul anilor 1905 şi 1906, fie ea din sfera literaturei frumoase sau artistice, fie o colecţiune de literatură poporală.

Concurenţii vor aveà să înainteze până la 31 Decemvrie n. a. c. la biroul „Asociaţiunii“ în Sibiiu cinci exemplare ale lucrării lor. Decernerea premiului se va face în şedinţa plenară a secţiunilor ştiinţifice literare, iar premiarea însăşi în adunarea generală a „Asociaţiunii“ din anul viitor.

Sibiiu, în 1 Septemvrie 1906.

Prezidiul Asociaţiunii:
Iosif Sterca Şuluţu m. p.,

Nr. 753—1906 [227 [illegible]2

Vânzare de lemne.

Comuna Tălmăcel vinde pe calea licitaţiunei publice, cu eschiderea ofertelor ulterioare, Dumineca în 23 Septemvrie st. n. a. c. la 4 ore d. a. în cancelaria comunală circa 65 stângini metrici de lemne de fag neplutite.

Lemnele vor fi expedate la gara Tălmaciu din partea comunei.

Preţul strigării 17 cor. 40 bani de stângin.

Vadiu 150 coroane.

Tălmăcel, 10 Septemvrie 1906.

Primăria comunală:

Toma Nedelcu primar. **Ioan Fanea** notar.

Haine pentru domni
Haine pentru băeţi ✦
Costume pentru copii

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piaţa-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă şi de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu preţuri uimitor de ieftine. * *

222 5—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piaţa-mică Nr. 2.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la farmacia „la urs“ (piaţa mică), farmacia E. Rummler, str. turnului, C. Müller, piaţa mare, drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei, I. B. Misselbacher sen., piaţa mare, G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 22—52 Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi în Sighişóra la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Dela **Librăria arhidiecezană** din **Sibiiu** se pot procură următoarele cărţi mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela ţară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voineşti I.: Nuvele şi schiţe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coşbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coşbuc G.: Költemények, forditotta Revai 1·50 cor.
Cunţan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediţia II, 2·50 cor.
— Fragmente, 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme şi istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Ruşii şi ţărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.
Emilgar-Gârleanu Em.: Bătrânii, schiţe din viaţa boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a şasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri şi graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoş Constanţa: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri şi icoane, trei volume à 2·50 cor.
— Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramurăşene 4 cor.
— Inscripţii din bisericile României 5 cor.
— Gânduri şi sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina, 2·50 cor.
— Ştefan-cel-Mare şi Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri şi oraşe din România, 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2·50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate şi mănăstiri din România, 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal şi ţara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credinţe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Feţe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun şi N. Papahagi: Moşneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviinţă între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Moruzi D. C. Ruşii şi Români cu o prefaţă, de N. Iorga 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domniţa Viorica, roman din viaţa de azi, 2 cor.
— Râs şi plâns, schiţe umoristice şi nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înţelepte, 1·50 cor.
Petra-Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someş şi Prut, schiţe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei şi cauzele desnaţionalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Şoimii, roman, 1·50 cor.
— Dureri înăbuşite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
— Crâşma lui Moş-Precu, 2 cor.
— Povestiri din războiu, 2 cor.
— Floare-ofilită, roman, 2 cor.
— Amintirile Căprarului Gheorghiţă, 2 cor.
Sandu-Aldea C.: Drum şi popas, note de drum şi schiţe, 1·25 cor.
— In urma plugului, 1·50 cor.
Scrob Carol: Rouă şi brumă (poezii), 1·50 c.
Slavici Ion: Din bătrâni, naraţiune istorică, 2 volume à 2·50 cor.
— Mara, roman 2·50 cor.
Teodoru A. Gh.: Din viaţa marinarului, nuvele, 1·50 cor.
Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericeşti

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

A eşit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop şi metropolit** şi se află de vânzare la **Tipografia şi Librăria arhidiecezană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procură icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş .	5·—
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1·50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const. Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol., de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu . . .	1·50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu. . . .	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ. de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 96 Sibiiu, Sâmbătă 2/15 Septemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

3—3

CONCURS

Pentru distribuirea a patru stipendii de câte 1000 coroane, din fundaţiunea *Trandafil*, se publică concurs până la 26 Septemvrie calendarul vechiu, (9 Octomvrie n.) 1906.

După dispoziţiunile fundatorului la aceste stipendii pot reflectà numai tineri romani gr. orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obţinut calcul *eminent* în clasele gimnaziale şi cercetează oareşcare universitate sau facultate.

Recursele sunt a se instruì cu atestat de botez, de paupertate, şi de studii şi a se adresà conzistoriului metropolitan în Sibiiu.

Sibiiu în 25 August 1906.

Conzistorul metropolitan.

Pe altariul culturei.

Sibiiu, 14 Septemvrie n.

Intre altarele noastre de cultură unul dintre cele mai nobile, chemat să verse lumină şi ştiinţă asupra fiilor falnicului Zarand, dar totdeauna şi unul din cele mai lipsite de mijloacele trebuincioase materiale, este institutul din Brad.

De zeci de ani se luptă însufleţit de cel mai nobil idealism cu neajunsurile trebuinţelor zilnice.

Acest aşezământ scump poporului românesc ar vrea să dea un pas înainte întru mărirea neamului, să se ridice dela patru la opt clase.

Puterile însă îi sunt prea slabe şi nu poate duce la izbândă măreaţa faptă la care îl îndeamnă nemărginita iubire de neam.

Glasul conducătorilor institutului cuprins de un aer de decepţionizm, de teama neputinţii realizării acestei dorinţe, a trezit sufletele poporului nostru şi în vara aceasta s'a pornit curgerea darurilor benevole, picur de picur, pe seama acestui institut.

Alipirea neamului către el a deschis inimile şi bunăvoinţa candidă săvârşeşte acte de frumoasă cinste, deamnă de urmat.

Inceputul l-au făcut elevii seminarului nostru „Andreian“ din Sibiiu cu concertul dat în Orăştie la Paşti, al cărui rezultat de peste 1500 cor. a fost prima peatră de fundament.

Glasul tinerimei noastre a aflat puternic răsunet în întreg jurul Orăştiei şi comunele din îndemn propriu au alergat cu colecte modeste pentru spriginirea nobilului scop.

Astfel Orăştia cu 1128 coroane, Cugir 67 cor., Vinerea 61 coroane, Vaidei 43 cor., Pricaz 40 coroane, Balşa 34 coroane, Sibişel 25 cor., Berii 23 cor., Băcăinţ 13 coroane, Rânghet 11 cor.

Pilda aceasta frumoasă a dat îndemn şi altor buni Români creştini, să aducă astfel de jertfe neprihănite. Astfel ţăranul Ion Bota din Petreşti, fraţii din Godineşti şi Brădăţel, câţiva anonimi din Sibiiu cu 54 cor., tinerimea din Petroşeni cu 25 cor., cea din Sebeş cu 28 cor., dinariul de 4 cor. al sergentului Nic. Groza, iar acum de curând fondul „Călăruţei“, cinstit prin testament de răposata Căl. Sabău din Brad.

Toate acestea sunt pilde de neprihănită însufleţire şi dragoste pentru acest aşezământ naţional. Ele trezesc în tot sufletul românesc simţul de recunoştinţă pentru aceste jertfe curate.

Răsunetul început are însă lipsă de multă urmare.

Şi acum în preajma toamnei e timpul cel mai potrivit ca cei chemaţi să stăruie pe lângă cei cu dare de mână să picure din belşugul lor o fărâmă şi pe seama acestui institut.

Pe sine şi neamul său cinsteşte celce ascultă această chemare, pentrucă darul făcut pe un altar sfânt aduce roadă îndoită celuice l-a făcut cu inimă curată.

Pentru episcopia din Oradea-mare

In scopul creării unui *fond special* pentru înfiinţarea şi aranjarea episcopiei gr. or. române din Oradea-mare, contemplată şi decretată din partea congresului naţional al bisericii gr. ort. române din Ungaria şi Transilvania, — circulariul următor a fost adresat, sub numărul 1062 către oficiile protopresbiterale şi parohiale de sub jurisdicţiunea conzistoriului gr. or. român din Oradea-Mare, din partea Preacuvioşiei Sale domnului Arhimandrit şi vicar episcopesc *Vasilie Mangra*:

Biserica ortodoxă orientală, cea mai veche biserică în patria noastră, a fost înainte mergătoarea menită a pregătì calea pentru întemeiarea şi închegarea statului ungar, apropiind şi înfrăţind prin lumina evangeliei lui Cristos diferitele popoară, îndrumate la o comună vieţuire. „Căci este fără îndoială, zice Farkas József, un istoriograf maghiar, că popoarele pe cari străbunii noştri (Unguri) le-au găsit, şi între cari s'au aşezat, în această patrie, cum au fost Bulgarii lui Zalan, Slavii lui Svatopluk, Olachii lui Vlad şi supuşii lui Marot, partea cea mai mare erau credincioşii bisericei orientale, şi ca atari au exercitat înrâurinţă asupra părinţilor nostri, prin spiritul culturei lor religioase-morale“.

După-ce însă propaganda romană zmulse naţiunea maghiară şi pe Slavii din patrie dela biserica orientală, şi în Ungaria se întărì ierarhia Apusană, biserica orientală nu numai n'a putut progresà, ci tot mai mult expusă perzecuţiunilor religioase, această venerabilă biserică se menţinù mărturisită în regatul ungar numai de credincioşii români, cari pentru acest cuvânt, de aici încolo, se numesc în limba poporului maghiar: óhitüek, adecă „cei de credinţa veche“, spre deosebire de cei ce primiră credinţa nouă: romano-catolică sau latină, amintindu-se prin această numire istorică timpul de înfrăţire a popoarelor patriei în credinţa bisericei răsăritene.

Biserica ortodoxă română de sub cârmuirea Conzistoriului nostru din Oradea-mare, are titlul de onoare şi meritul de a fi în moştenirea şi continuitatea bisericei primitive orientale în Ungaria cu eparhia care se întindea peste părţile Bihării, Cumaniei şi Iazigiei.

Istoria ne-a păstrat numele ultimului episcop ortodox de Oradea-Mare, Efrem Veniamin, mort la 1695, după care scaunul episcopesc rămas vacant nu se mai putù îndeplinì, din care cauză clerul şi poporul din aceste părţi îşi căută mângâiere în cele sufleteşti la cel mai învecinat episcop ortodox, al Aradului-Ienopolei.

Abia, după „doririle de mulţi trecuţi ani înainte ale cinstitului cliros şi slăvit norodului legii greceşti neunite în districtul Orăzii-mari“, se reînfiinţă conzistorul nostru cu rescriptul împărătesc din 28 Februarie anul 1792. Iar când biserica ortodoxă română din Ungaria şi Transilvania îşi redobândì autonomia şi constituţia sa cu restaurarea vechei metropolii a Transilvaniei, clerul şi poporul român ortodox din părţile Bihării înaintă la cel dintâi congres naţional bisericesc din 1868 următoarea petiţie pentru restaurarea Episcopiei greco-orientale din Oradea-Mare:

„Prea luminat Congres Naţional Român bisericesc greco-oriental!

„Episcopatul greco-oriental din Oradea-Mare, care prin fatalităţile politice, fără determinarea bisericei noastre, de mai îndelungat timp a încetat, şi astăzi e vacant, în privinţa cărui Episcopat putem arătà că acela nici când nu a fost şters, pentrucă Conzistorul şi teritorul Episcopatului şi astăzi sustă, unde numai Episcopul lipseşte, sau mai lămurit zicând: unde administratorul episcopesc e capul Conzistorului din Oradea-Mare, şi se estinde peste întregul comitat al Bihorului, peste Cumania şi Iazigia, şi sunt câteva filiale în comitatele Heveş şi Békés, are 7 Protopresbiteraturi, între cari se află 316 comune cu 309 biserici, atâţia parohi afară de capelani şi 182 000 de suflete, din cari date se vede: că în regatul Ungariei multe episcopaturi sunt, unde nici teritorul, nici numărul sufletelor nu e aşa mare, ca cel de sub jurisdicţiunea Conzistorului greco-oriental din Oradea-Mare, unde în timpurile mai de demult a fost scaun episcopesc, care după cum mai sus amintirăm, numai prin fatalităţile politice a încetat, fără că ar fi fost şters de biserica noastră cea drept credincioasă ortodoxă orientală.

„Incât prin prea graţioasa şi prea înalta dispoziţie a Ces. reg. Apost. Maiestăţii Sale Franciso Iosif I. Impăratul Austriei şi Regele Apostolic al Ungariei, Mitropolia noastră s'a restituit, care restituire şi prin legile dietale de către coronatul Rege al Ungariei sancţionate s'a întărit, pe baza cărora legi dietale şi prea luminatul Congres Naţional Român bisericesc s'a conchemat: noi Clerul şi Poporul de sub jurisdicţiunea Conzistorului gr. oriental din Oradea-mare cu adâncă plecăciune ne rugăm de prealuminatul Congres naţional român bisericesc, să se îndure prin părinteasca sa întrepunere la locurile mai înalte a mijlocì restituarea Episcopatului greco-oriental din Oradea-Mare.

„Sperăm că umilita noastră rugare va fi bine primită, şi din partea prealuminatului Congres bisericesc naţional român sprijinită.

„După care umilită rugare întru adâncă supunere suntem.

„Dat în cercul alegător din Oradea-Mare, în 5/17 Septembre 1868. Urmează 117 subscrieri).

Măritul congres naţional bisericesc prin concluzul de sub Nr. 64 din 1900 luând în conziderare dorinţa veche, manifestată, precum şi necesităţile religioase şi culturale ale credincioşilor bisericei noastre de sub jurisdicţiunea acestui Conzistor, au decretat înfiinţarea respective reînfiinţarea episcopiei istorice gr. or. române în Oradea-mare.

După ce însă de astă dată lipsesc mijloacele materiale pentru realizarea faptică a acestei instituţiuni, veneratul Sinod eparhial la propunerea făcută de aici, prin concluzul de sub Nr. 54 din anul curent a luat hotărâre a se întreprinde o colectă permanentă de contribuiri benevole pentru crearea unui fond special pentru înfiinţarea şi aranjarea episcopiei decretată şi contemplată în Oradea-mare.

In urma acestei hotărâri, având în vedere că înfiinţarea acestei episcopii este reclamată de interese religioase-morale ale credincioşilor bisericei noastre, Conzistorul dispune a se intreprinde colectă continuativă în toate comunele bisericeşti spre scopul îndigitat, iar cu efeptuirea colectei să însărcinează oficiile protopresbiterale şi parohiale pe lângă îndatorire de a luminà pe credincioşii nostri despre scopul important al acesteia şi a-i învità la contribuiri benevole, fiecare după puterile sale materiale, iar rezultatul colectei pe lângă socoată specială cu finea fiecărui an a-'l publicà comitetului şi sinodului parohial, şi apoi socoata provăzută cu clauzula de revizie a comitetului şi sinodului parohial, după încheierea anului până la 31 Ianuarie următor, împreună cu sumele colectate a o înaintà pe calea oficiului ppopesc la acest Conzistor.

Colecta se va continuà până ce fondul, creat prin colectă împreună cu alte fonduri existente va fi de ajuns a acoperì trebuinţele neapărate la înfiinţarea episcopiei.

Contribuirile benevole atât de către particulari, cât şi din partea comunelor bisericeşti se pot face odată sau în rate anuale.

Pentru înleznirea colectării şi a controlării se trimite în alăturare pentru fiecare comună bisericească câte o listă de contribuire numerizată, în care se vor întroduce sumele oferite şi contribuite, iar cu finea anului se vor sumizà, şi provăzută cu clauzula de revizie împreună cu sumele colectate se vor înaintà la oficiul protoprezbiteral.

Oficiile protopopeşti sunt însărcinate a controlà cu toată atenţiunea întreprinderea acestei colecte şi până la 15 Februarie a fiecărui an a subşterne aici socoţile despre rezultat împreună cu sumele colectate.

In fine, oficiile protoprezbiterele vor trimite acest circular împreună cu câte o listă de contribuire fiecărui oficiu parohial subaltern pentru conformare şi executare.

Oradea-mare, 17/30 August 1906.

Vasilie Mangra m. p.
vicar episcopesc.

Dela „Asociaţiune“.

Raportul general

al comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ către adunarea generală convocată la Braşov pentru 21 şi 22 Septemvrie st. n. 1906.

(Urmare).

Relativ la partea personală a raportului nostru amintim la acest loc dimisia primsecretarului Asociaţiunii dl *Dr. C. Diaconovich*. Comitetul nostru central ține să accentueze și din acest prilej activitatea dezvoltată de dl secretar-prim în cursul unui period de 10 ani, cari constituesc cea mai însemnată epocă în istoria instituțiunii noastre. In acest timp Asociațiunea și-a mărit conziderabil numărul membrilor săi, a imprimat un caracter literar-științific acestui așezământ prin înființarea secțiunilor, i-a extins activitatea asupra despărțămintelor pe cari le-a supus unei organizări noui, a dat ființă Muzeului istoric-etnografic, a redactat „Enciclopedia Română“ și a aranjat expoziția din anul trecut. Din această înfățișare în linii generale a acestei activități se poate observà înțelegerea bună și dragostea de muncă de care a fost condusă instituțiunea noastră.

Nu ne îndoim că onorata adunare generală va aduce cu vie plăcere mulțămirile sale dlui Dr. C. Diaconovich de a cărui activitate și spirit de inițiare sunt strâns legate toate momentele însemnate ale acestui period mănos de 10 ani din viața Asociațiunii noastre.

Socotim, onorată adunare generală, a împlinì o datorință morală a Asociațiunii noastre când în vederea deosebitelor merite câștigate de dl Dr. C. Diaconovich, pentru instituțiunea noastră, propunem din acest prilej alegerea lui de membru onorar al Asociațiunii.

Tot la acest loc ne simțim îndemnați a amintì că la expoziția generală din București aranjarea obiectelor de industrie casnică, cari constituiesc o valoroasă parte a acestei expoziții, a fost condusă de dna *Maria Cosma* care din acest prilej a adus însemnate sacrificii.

Relevăm la acest loc dimisia și înlocuirea secretariului II dl *I. I. Lăpădatu*, care în timpul scurt cât a fost în serviciul acestui așezământ a dezvoltat o muncă îmbelșugată și o deosebită pricepere pentru problemele economice ale trebuințelor noastre.

In conformitate cu dispozițiile statutelor am pus deci la ordinea zilei alegerea primsecretarului Asociațiunii.

După aceste lăsăm să urmeze o dare de seamă mai detaiată asupra situației, mișcării și activității singuraticelor organe, fonduri și instituțiuni ale Asociațiunii și asupra momentelor mai importante din vieața acesteia în anul trecut.

Membrii Asociațiunii. Aranjarea expoziției din anul trecut a fost cel mai potrivit prilej pentru deșteptarea interesului față de Asociațiune în cele mai largi cercuri ale lumii noastre românești. Acest eveniment cultural a atras luarea aminte a tuturor straturilor noastre sociale și a lămurit publicul nostru asupra problemelor culturale a căror împlinire de către Asociațiune e strâns unită cu sentimentul jertfei de care se călăuzește societatea noastră. In cursul acestui an, deșteptat fiind interesul mai larg asupra Asociațiunii și instituțiunilor ei, am înscris între membrii fundatori ai Asociațiunii, respective Muzeului, pe P. S. Sa Dl episcop *D. Radu* și dl *Dr. I. Mihu*.

Cu toate aceste nici acest însemnat eveniment nu a avut un ecou material mai important. Această împrejurare își găsește explicarea în faptul, că expoziția și serbările împreunate nu au putut generalizà un interes viu asupra întinderii vaste a teritoriului locuit de români. Lumea românească din părți depărtate a fost angajată la această expoziție mai mult ca element de contribuție, căci fiind constrânsă de lipsuri materiale nu a avut posibilitatea să se convingă de foloasele ei. Acest număr deși prezintă un plus de 147 membrii față de trecut totuș nu arată o creștere deosebită.

Numărul membrilor Asociațiunii este astăzi: onorari 8, ai secțiilor 45, fundatori 90, pe viață 252, ordinari 1347, — în total 1742.

Clasa noastră cultă e îngrădită și astăzi încă în mare parte de îndemnurile unei vieți intelectuale în cari nuanțele unui egoism sunt notele de căpetenie. Societatea noastră a cărei elemente culte se înmulțesc din zi în zi și se premenesc cu puteri nouă, numai mai târziu, prin regenerarea națională a vieții intelectuale de care s'a făcut părtașă, prin mijloacele de educație întemeiate pe trebuințele specifice ale sufletului nostru va puteà ajunge la acea treaptă care dispune de înțelegerea problemelor culturale ale unui neam.

Imprejurarea, că Asociațiunea tocmai în acele rânduri ale societății noastre, a căror înaintare culturală e în statutele sale, — în șirele poporului dela sate, nu dispune decât de un foarte disparent număr de membrii, — dovedește, că existența și scopul instituțiunii noastre nu sunt încă pe deplin lămurite înaintea țăranilor noștri.

Gruparea membrilor ajutători în jurul Asociațiunii e una din cele mai importante probleme ale așezământului nostru. Putându-se folosì taxele membrilor ajutători pentră acoperirea trebuințelor culturale ale despărțămintelor, ar fi și în interesul acestora, pentru ușurarea greutăților materiale cu cari au a luptà, câștigarea unui număr cât mai conziderabil de membrii ajutători. Mijlocul cel mai potrivit pentru acest scop ar fi pe lângă organizarea de agenturi și înființarea de biblioteci, prelegerile poporale pentru aranjarea cărora comitetul nostru central a dat repetate îndemnuri — instituind și premiu de 100 cor. pentru acele despărțăminte; în cari se vor aranjà prelegeri economice. In acest scop aduc servicii și prelegerile cu skioptikonul cari au adus bune rezultate îndeosebi în despărțămintele: Brașov, Brad, Blaj etc. Numai când țărănimea noastră povățuită de pricerea conducătorilor ei firești va fi lămurită asupra rostului acestei instituțiuni, se poate așteptà un interes mai viu în rândurile ei pentru Asociațiune.

La ajungerea acestui scop țântește hotărârea secțiunilor luată din prilejul ședinței plenare a anului acestuia privitoare la înființarea unei reviste poporale. Această revistă, străbătând până la mâna țărănimii noastre, pe lângă învățăturile ce va cuprinde va fi și un mijloc de popularizare a acestei instituțiuni și va deșteptà interesul poporului pentru Asociațiune.

Despărțămintele. Organele Asociațiunii prin cari aceasta își propagă îndemnurile în ramificarea largă a teritorului, asupra căruia se extinde sunt despărțămintele, a căror stare de activitate sau nelucrare poate fi conziderată ca oglinda situației culturale a poporului nostru în timpul de față. Activitatea despărțămintelor, comparată cu trecutul prezintă o desvoltare oarecare și o continuă evoluție. In timpul mai nou conducătorii de despărțăminte au ajuns la o interpretare mai corăspunzătoare a datoriilor lor, și părăsind în cele mai multe locuri obiceiul aproape tradițional al câtorva ședințe fără spor, au dat o mai mare însemnătate prelegerilor poporale, — îndeosebi în anul acesta când instituindu-se din partea comitetului central premiu de 100 cor. pentru conferențe economice — mișcarea unei povățuiri culturale s'a extins aproape asupra tuturor despărțămintelor Asociațiunii. Cu toate acestea însă, activitatea din unele despărțăminte nu prezintă nici un spor și nici o însemnătate. Fără a mai face o înregistrare specială a tuturor acelor despărțăminte cari nu și-au justificat existența prin nici un semn de muncă, nu putem trece cu vederea împrejurarea, că tocmai despărțământul Lugoj care dispune de cel mai românesc teritor și mai potrivit desfășurării unei activități de propagare culturală, e condamnat să prezinte oglinda celei mai triste și desordonate situații. Acest despărțământ după demisiunea directorului dl Coriolan Brediceanu nici la repețitele inzistențe ale comitetului central nu s'a constituit, nu a ținut nici măcar ședințele reglementare ale comitetului, nici adunare cercuală. Această lipsă de interes pentru instituțiunea noastră în un centru românesc de importanța Lugojului, nu poate găsì nici un cuvânt de justificare.

Onorată adunare generală! O mișcare culturală nu poate eradià din un singur centru asupra tuturor colibelor dela țeară, ci numai atunci se poate închipuì dacă la propagarea ei se angajază toți factorii de competență ai unui neam. Nu poate fi decât un moment de profundă descurajare pentru toți câți își socotesc de o datorie ajutorarea trebilor obștești, acea împrejurare semnificativă, că în anumite părți pătura cărturarilor din societatea noastră încă și astăzi își sacrifică trebuințele mai înalte unor porniri de egoism îngust sau își părăjinește forțele în proverbialele frecări ale intereselor personale. Numai când societatea noastră își va supune trebuințele sufletești unei regenerări și va întroduce o notă de severitate în moravuri, numai atunci vom puteà ajunge la acel nivel de altruizm care îl reclamă o muncă desinteresată.

Ca un exemplu de roditoare muncă amintim la acest loc despărțămintele: Brașov, care sub conducerea dnului *Andreiu Bârseanu* ajutorat de profesorii dela școalele din localitate, a fost în o frumoasă activitate. Acest despărțământ e mai corăspunzător organizat cu agenturi și biblioteci ambulante cari funcționează în ordine și aici au fost cele mai număroase și mai rațional aranjate prelegi publice. Intre despărțămintele mai active se numără desdărțămintele: Brad, Blaj, Cluj, Agnita, Orăștie, Zărnești.

O dovadă despre progresul ce-l poate ajunge un despărțământ al Asociațiunii ne prezintă despărțământul *Timișoara*, a cărui activitate o conziderăm ca un îndemn de muncă pentru toate aceste organe ale instituțiunii noastre. La sfârșitul anului 1905 acest despărțământ dispune de 20 biblioteci poporale cu 1722 opuri pentru augmentarea cărora s'au mai cumpărat în cursul anului trecut 314 opuri. Comitetul cercual a ajutorat școale poporale sărace cu suma de 280 cor. Din prilejul examenelor școlare s'au distribuit ca premii în 108 comune 1150 cărți. Comitetul a cumpărat: 100 exemplare „Modele de cusături țărănești“, 120 ex. din broșura „Regule ortografice“, 1200 ex. din „Cărticica sănătății“, de Dr. I. Beu, cari s'au împărțit între țărani. Dispune de un fond cultural de 5595 cor.

Am schițat în treacăt, onorată adunare generală, activitatea acestui despărțământ pentruca să învederăm și cu această amintire valoroasa muncă a dlui *Emanuil Ungurianu*, conducătorul acestui despărțământ a cărui alegere de membru onorar o propunem cu această ocazie.

Numărul despărțămintelor e și acum 46, prin urmare nu arată creștere în acest an.

Două despărțăminte nouă sunt pe cale de a se înființà: desp. *Tășnad*, pentru a cărui organizare comitetul nostru central a numit de delegat al său pe dl *Demetriu Coroianu*, protopop în Tasnád-Szantó și desp. *Hălmagiu*, pentru a cărui înființare comitetul a decis să ceară sprijinul dlui protopop *Cornel Lozar* din Hălmagiu.

După amintita organizare nouă a biroului se vor puteà lua mai multe măsuri pentru crearea unei legături mai strânse cu despărțămintele și pentru exercitarea unui control mai sever asupra activității acestora. (Va urma).

De pe valea Hațegului.

— *Despre jandarmeria noastră.* —

— 17 August v.

Foaia „*Pesti Hirlap*“ se ocupase într'un număr mai recent cu soartea jandarmilor din statul maghiar, și-'și pusese întrebarea: „Pentruce e atât de mare numărul sinuciderilor, al alienaților și al altor tragedii sângeroase între jandarmi“? Iar după expunerea cazului întâmplat înainte de aceasta cu 22 de ani cu jandarmul Lakatos József, a făcut meditații asupra cauzelor cari au putut produce astfel de cazuri triste, exprimându-și totodată dorința, că ar trebuì căutate acele cauze, pentruca să poată fi delăturate.

Jandarmăria este o instituție neapărat de lipsă și foarte folositoare pentru siguranța publică. Și până când în împlinirea datorințelor sale, nu trece peste marginile pretinse de lege, se bucură de stima și iubirea cetățenilor.

Sulevată odată chestia, cred că nu greșesc, dacă după observațiile scoase din mișcările și purtarea jandarmilor din ținutul nostru, și peste tot din comitatul cel mare românesc, *al Hunedoarei*, față cu poporul român, mă încerc a face *eu* unele deduceri, din cari să se poată eruà încâtva cauzele cari contribue la nașterea relelor ce apasă atât de greu asupra vieții jandarmilor noștri.

Să vedem mai întâiu cum își fac jandarmii isprăvile?

Ei pleacă de acasă, după comanda primită dela conducător, și îndată ce ajung în vre-o comună unde locuește notarul, se abat pela cancelaria notarială. Aici, ca trenurile cari întârzià în urma unei „vis maior“, fac un popas mai lung sau mai scurt, după cum e și informația ce le-o dă notarul.

Apoi știm ce binevoitori sunt unii notari poporului român.

Spre ilustrare expun cazul următor.

Un băiat de 16 ani, încins cu un brâu în colori naționale române, a mers în o afacere în cancelaria notarială. Notarul, îndată ce l'a salutat băiatul, — fără a'l întrebà pentru ce a venit, — i-a cerut brâul să-'l vadă mai de aproape. Băiatul inocent, care nici idee nu avea că colorile brâului său sunt periculoase pentru statul ungar, păzit de domnul notar, s'a descins de brâu și i-l'a dat. Notarul luând brâul în mână ș'a scos numai decât briceagul din buzunar, l-a tăiat tot bucăți și i-l'a dat îndărăpt băiatului în bucățele fără a zice un cuvânt.

Se poate da cu socoteală, ce informații dau *astfel* de notari jandarmilor!

Aceștia merg acum prin cerc, cu îndrumări dela mai marii lor, plus informațiile primite dela notar, sau adiunctul acestuia.

In turneul lor pe un Român îl notează pentrucă apa de ploaie curge din curte pe uliță, pe altul că pescuie fără licență, pe altul iarăș că de și are licență, pescuie noaptea, sau în periodul când pescuitul e oprit, apoi pe cei cari duc plugul pe cobile și nu în car, etc. etc. Semnătura aceasta o aștern la pretură, unde i-se croiește o pedeapsă de câte 4—10 coroane.

E drept, că cu privire la toate acestea, comitatul nostru are statute, cari primind aprobarea mai înaltă, au devenit lege. Dar nu țin de potrivit, ca să se însărcineze jandarmii cu lucruri de acestea, și mai cu seamă financiare, cum e și pescuitul, cu sau fără licență. D'apoi că jandarmii abia pot venì la 4—5 zile odată în comună, și și atunci cu trecerea, pe când primariul e totdeauna în comună și la 2—3 zile și notarul. Nu ar puteà oare face ei controla aceasta? Nu, pentrucă ei fac lucruri contrare intereselor poporului, mai mult pe ascuns, încolo vreau să apară ca binevoitori ai poporului.

Când li se anunță jandarmilor vreun caz de furt, procedura în eruarea culpabilului, de multe ori o decide persoana celui păgubit. Dacă păgubitul e Român, jandarmii se poartă cinstit, iar dacă păgubitul e Maghiar și cu deosebire domn, atunci bat pe cine le cade în mână fără privire la viața anterioară a celui ce sufere bătaia.

Așa d. e. în iarna trecută, când după alegerea de deputat dietal dela Hunedoara, administrația pusese — fără motiv — aproape în fiecare comună miliție și jandarmi, s'a întâmplat că în o comună patrula de jandarmi a fost încuartirată la un proprietar maghiar. Un jandarm locuind aici mai multe zile și-a dat în prieteșug cu cocișul proprietariului. Urmarea a fost, că prietinii noi, ambii maghiari, s'au pus într'o seară pe beute (proprietarul nu era acasă) și și-au petrecut până noaptea târziu. Dimineața cocișul se plânge către jandarm, că cineva peste noapte a furat din cucuruzul domnului. Jandarmul chiamă numai decât înaintea sa pe servitorii domnului 3 la număr, și fără a se mai informà despre purtarea morală a respectivilor, ia la întrebare pe un băiat de 20 de ani, unul dintre cei mai de omenie din comună, și dăi la paturi de pușcă de cugetai că dă asalt asupra unei uși încuiate.

Venind stăpânul acasă, băiatul s'a plâns acestuia, rugându-l să-i mijlocească satisfacție. Domnul — medic comitatens — vizitează pe băiat cu deamăruntul și chip satisfacție îi zice: „nu e ruptă spinarea“.

Tot pe timpul acela s'a întâmplat, că în o comună de pe valea Streiului, în sărbătorile Crăciunului, jandarmii au provocat tinerimea ziua la ameazi să se împrăștie dela joc, zicând că petrecerile sunt oprite. Feciorii au protestat în contra acestei volnicii și ș'au petrecut mai departe în cinste și omenie, fără a face gâlceavă și fără a dà cel mai mic motiv jandarmilor ca să le oprească petrecerea. Cu toate acestea jandarmii i-au provocat și a doua oară. Și când un om mai în etate a îndrăznit să mustre pe jandarmi făcându-i atenți la lege, care nu oprește petrecerile cinstite, unul dintre ei într'atâta s'a înfuriat încât și-a uitat de sine și numai decât a înfipt baionetul în coastele omului, care în urma ranei primite abia după o îngrijire medicală de 6 săptămâni s'a mai putut pune în picioare.

Cea mai mare și obositoare activitate o dezvoaltă jandarmii cu ocazia alegerilor de deputați dietali, cu deosebire în cercurile electorale unde locuitorii maghiari sunt în minoritate disparentă. Jandarmii pe timpul acela sunt cu ochii în patru. Dar numai la Români, și dintre Români, numai la corteșii chiemați și nechiemați, și la cei cari au drept de votat. Pentruce, putem înțelege din cele ce urmează după alegeri.

Jandarmii și miliția se acuiră cu ocazia alegerilor pentru siguranța publică. Pentru ca cei cari voesc a votà cu candidați deosebiți să nu se ia la păruială, și dacă vre-o partidă ar cutezà să încerce așa ceva, să impedece vărsarea de sânge și să-și poată dà fiecare votul său aceluia către care'l trage inima. Adecă așa ar fi să fie. Și jandarmii și-au făcut datora atunci când ei asigură averea și libertatea personală a cetățenilor. Ba încă nici nu sunt remunerați de ajuns pentru serviciile prestate.

O datorie erà să o uit și încă pe cea principală. Jandarmii mai au să supravegheze, ca nimenea dintre cetățeni să nu agite contra statului. Agitația contra statului la noi e o hidră cu sumedenie de capete. Și ori câte i le vei tăià, tot îi mai rămân. De ceri să ți se dea un primar în care te încrezi și notariului nu-i place de el, ești agitator. De ceri deslușiri dela notar cu ocazia revizuirei rațiociniilor comunale la una sau altă poziție dubie, ești agitator. De te înțelegi cu membrii scaunului școlar ca la școala română cu elevi români să se aleagă învățător român, ești agitator. De cutezi să ceri dela pretore, ca la alegerea de notar să-ți candideze Român, ești agitator. De nu votezi la alegerea de deputat cu candidatul administrației, ești agitator. De te plângi că cutare și cutare oficiant nu-'și face datoria, ești agitator. Și mai știe Dumnezeu câte soiuri de agitații ni se pun la răvaș!

Iată extra-programul de muncă al jandarmilor. Lor le incumbă ca cu autoritatea lor brachială să le prevină toate acestea. De aceea fac pe grozavul, de câte ori li se dă ocazie. Scopul principal este, ca la alegerea de deputați Românul văzând uniforma de jandarm, inconștiu să-și dea votul candidatului domnilor sau în cazul cel mai bun să stea acasă.

Știm din „Libertatea“ ce s'a întâmplat cu ocazia alegerei dela Dobra. Ne întrebăm acum oare acolo de capul lor au lucrat jandarmii?

Jandarmeria este corporația cea mai disciplinată și cu greu se poate crede, că vre-un jandarm — în împlinirea datorințelor sale — să cuteze a trece peste marginile prescrise de lege dacă nu ar primì îndrumări dela superiori.

Presupunerea aceasta e sprijinită și de împrejurarea, că massa jandarmilor e recrutată din bărbați, cari afară de ceva cetit și scris nu prea au nici o cultură, și prin urmare nici priceperea, până unde pot merge cu puterea lor disciplinară.

Din aceste premise ajungem la concluzia, că cauza principală a stării deplorabile a jandarmilor descrisă de „Pesti Hirlap“, este teama domnilor să nu scape din mână hegemonia nețărmurită asupra naționalităților nemaghiare din patrie.

Superioritatea cu rigoarea, administrația cu porunca, societatea maghiară — cu deosebire cea din ținuturile cu locuitori în preponderanță nemaghiari — cu rugămintea: toți stau pe capul bieților jandarmi, ca ei cu brațul să le susțină domnia, ca să-și poată validità și mai departe principiul: „sic volo sic iubeo.“

In sfârșit provăzuți jandarmii cu porunci, informații și sfaturi cu vârf și îndesat, abia mai rămâne loc și pentru biata conștiință, care la mulți dintre ei e în nedumerire. Fiind și între ei bărbați cu simț de dreptate, la întâmplarea că în împlinirea oficiului lor, folosindu-se de arme, trec peste marginile permise de lege, iar fapta fiind gravă cere răsplătire și în cazuri de acestea jertfa e tot jandarmul, — nu e mirare dacă se clatină în el ecuilibrul spiritului.

Grea poziție au jandarmii! Se pretinde dela niște oameni simpli, numai cu educația elementară, ca să fie tot atâția Lassali, esploatând întreg terenul permis de lege, fără a trece o schioapă peste hotar.

Facă deci domnii Maghiari, ca în țara noastră să triumfeze libertatea, egalitatea, dreptatea și frățietatea. Dee fiecărui cetățean aceea ce i se cuvine. Caute, ca în țara aceasta să se simtă bine toți cetățenii fără deosebire de lege și neam, și-i asigurăm că le vom dà și voturi românești ca să ne conducă mai departe, numai să fim bine conduși și să se lucre pentru interesul și binele tuturor locuitorilor patriei.

Atunci o erà nouă va întrà în viața jandarmilor. Starea anormală expusă de „Pesti Hirlap“ va înceta, iar naționalitățile mulțămite fiind vor fi gata jertfă să aducă totdeauna când interesele statului jertfă vor cere. *X.*

NOUTĂȚI.

In atențiunea învățătorilor dela școalele noastre confesionale. Invățătoriul *Iosif Stoica* din Sebeșul-inferior a făcut prin coloanele ziariului „*Poporul Român*“ un apel către toți învățătorii români din patrie în scopul convocărei unui congres în Cluș. Acest congres va aveà să se ocupe cu îmbunătățirea salariului învățătoresc. Nu le putem luà în nume de rău învățătorilor nostri, că lucră pentru îmbunătățirea sorții lor. Toate branșele funcționarilor se zbat, se întrunesc și fac memorande pentru îmbunătățirea sorții. E notoric apoi, că în ministeriul de culte se lucră la un proiect pentru îmbunătățirea salariului *învățătorilor de stat.* Intrucât și comunelor noastre bis. li-se va dà facultatea de a petiționà după ajutoare de stat în sumă mai mare, învățătorii nostri cunosc mai bine și încă din proprie experiență, prețul acestor ajutoare. Și de altcum suntem informați, că învățătorii nostri în conferențele lor din anul acesta s'au ocupat cu chestiunea salariului și concluzele luate le-au promovat *forului competent*, Conzistoriului arhidiecezan, care studiind afacerea îmbunătățirii salarelor învățătorești, va face propuneri concrete sinodului arhidiecezan proxim. Deci învățătorii noștri să aibă puțină răbdare.

*

Pentru adunarea dela Brașov, dl prezident al „*Asociațiunii*“ ceruse reducere de preț pe liniile ferate ungare, lucru ce s'a făcut și până acum în fiecare an. Dar pe când mai nainte ministrul de comunicație a dat „*Asociațiunii*“ atâtea bilete de reducere câte a cerut, de astădată în loc de cerutele 1000 bilete au sosit ieri numai 200 (două sute) la biroul „*Asociațiunii*“ cu declarația categorică, că domnul ministru de comerciu *n'a aflat de necesar să încuviințeze mai multe.* De ce? Tace cronica. Probabil însă, pentruca să nu se adune prea multă lume românească la Brașov și să pună cumva în primejdie existența statului!

*

Muntele de pietate. Ziarele din București anunță că în 1 Sept. v. se va deschide muntele de pietate sub conducerea dlui Dr. C. Diaconovich.

*

Ucigașa lui Minn, generalul rus, a fost condamnată la moarte, iar forul suprem a întărit pedeapsa. Procurorul e însă în încurcătură, pentru că, se zice, că nu se găsește nici un călău, care să fie aplicat a-i pune ghilțul în grumaz. Astfel e silit să ceară soldați ca să o împuște.

*

Surdo-muții. In București se va înființà încă în anul acesta o școală pentru surdo-muți sub protecția reginei. Spre scopul acesta se conscriu acum toți surdo-muții din țară, dela 15 ani în sus.

*

Premii pentru frumseță. Comisariatul general al expoziției din București a publicat concurs pentru premierea frumseții, sănătății și a porturilor.

In 1 Oct. se va ținea concursul și premiarea. Vor fi premiați: 1) Copii până la vârsta de 5 ani. Trei premii în valoare de 250, 150 și 70 lei. 2, femei frumoase. Trei premii, salbe de monede iubilare în valoare de 200, 100 și 70 lei; bărbați frumoși, trei premii, monede iubilare în valoare de 150, 75 și 50 lei. 3) costume frumoase sătenești bărbătești și femeiești, premii în valoare de 75, 50 și 25 lei. Concurenții pot fi de ori unde și vor aveà intrare liberă în expoziție pe cinci zile.

*

Incident urât. „Secolul“ spune că o doamnă din Beiuș care făcea parte din corul ce s'a prezentat la festivaul din București, a fost înzultată de un ungur pentru că purtà cocardă tricoloră. Doi români s'au prezentat imediat la institutul de fete Loliot, la care respectivul e funcționar, și i-au cerut satisfație. Inzultatorul a refuzat însă. Cazul a fost anunțat poliției.

*

Nouă carieră pentru femei. In Timișoara s'a descsis un institut pentru femei, cari se cualifică întru creșterea și îngrijirea copiilor. Cursul ține șase luni, iar femeile primesc o diplomă cu care pot fi aplicate în institute ori case private.

*

Convocare. Membrii români ai congregației comitatense din *Făgăraș*, în vederea obiectelor de mare importanță, ce se vor pertractà în ședința extraordinară din 18 Septemvrie 1905, sunt rugați, ca *Luni*, în 17 Septemvrie anul c. seara la orele 7. să se întrunească în localitatea „Hotelul Paris“. Făgăraș, la 12 Septemvrie 1906 st. n. *Comitetul.*

*

Daruri pentru biserică. Credincioasa și detot evlavioasa creștină văd. Maria Hetescu a donat sf. bis. rom. gr. or. din Mărișel o evangelie foarte frumoasă în preț de 160 cor. precum și o cruce cu argint în preț de 16 cor., iar în anul trecut pe lângă alte obiecte neapărat de lipsă la serviciul divin a mai donat și o cădelniță de argint în preț de 24 cor. Pentru toate aceste daruri aduse la altariul Domnului i-se aduce și pe această cale cea mai călduroasă mulțămită, rugând pe Atot puternicul Dzeu să-i lungească firul vieții, dându-i putere trupească și sufletească ca și de acì înainte să mai poată face fapte bune și lui Dzeu plăcute. Tot asemenea văd. Maria Ghic născ. Fodor întru amintirea răposatului ei soț Ioan, fost învățător aici, a donat un epitrafir negru în preț de 16 cor., căreia de asemenea i se aduce mulțămită, iar soțului ei răposat pentru care s'a adus darul de mai sus îi zicem „Dzeu să-l odihnească“. Mărișel, la 29 August 1906. *Teodor Toader*, paroh gr. or.

*

Trecere. Din Mediaș ni-se scrie, că o familie de frunte de acolo a dlui P. Cosciuc, funcționar de stat, unul din cei mai mari aderenți ai bisericei gr. cat. a trecut în zilele trecute la biserica noastră gr. orient. Nu se știe din ce motive.

*

Inștiințare. Intrebat de mai mulți învățători, ce să folosească după Cartea a II-a de cetire a mea, răspund: pot folosì sau *Carte de Cetire* II de Popescu—Șpan. *Carte de Cetire* III de Popescu—Șpan. *Cartea de Cetire* a III-a e în lucrare și va apare în cursul acestui an școlar. *Noul abecedar* a apărut în a doua ediție, care a primit multe înbunătățiri, ținând seama de tot ce am aflat bun din câte mi s'au spus de învățători. La tot cazul e un abecedar perfecționat. Teoria *cugetată de mine un deceniu* s'a adeverit de bună și în practică, iar aceasta vine și îndreaptă defectele trecute cu vederea. Numai așa e cu putință *adevăratul* progres în *cultura* unui popor. Atrag atențiunea domnilor învățători asupra cărților mele și le cer sprijinul, ca să pot urmà cu lucrarea mea depusă în folosul școalei române. *Dr. Petru Șpan*, profesor.

Cărți și reviste.

In școală de Gh. Tulbure. O broșură de 92 pag., cuprinde cinci conferințe literare cetite la anumite ocazii, scrise cu temeiu și întro limbă frumoasă românească. Costă 1 cor. la libr. arhid. din Sibiiu.

O lămurire.

Ideea de a înființà o bancă românească în *Agnita* nu e nouă. Dar ea n'a răsărit din regiunile Fofeldei, ci s'a plămădit în jurul Agnitei. Pentru întruparea ei cercurile hotărâtoare au așteptat numai pe conducătorul tractului.

In planul meu de lucrare de asemenea a fost susceput punctul acesta chiar înainte de așezarea mea aici. De aceea m'am și hotărât să aduc cauza aceasta spre sulevare într'o conferență mixtă a preoțimei și învățătorimei din tract pe 20 Iulie (2 August) a. c., lucru adus la cunoștință conducătorilor „Cordianei“ din Fofeldea încă de prin luna lui Maiu.

Ei însă, deșì rugați, n'au voit să aștepte rezultatul acelei conferențe, ci s'au grăbit să bucine „urbi et orbi“ deschiderea filialei în Agnita chiar pe ziua conferenței, deșì firma nu era și după cât știu eu nici acum nu e încă improtocolată, nici filiala deschisă. Prin urmare afirmația, că avem deja bancă românească în Agnita e hazardată și deocamdată e lipsită de adevăr.

Conferența la rândul său nu s'a lăsat a fi sedusă de agentul filialei, ci cu însuflețire a decis înființarea unei bănci de sine stătătoare, nu pentru poporația din loc, ci pentru întreg ținutul din jurul Agnitei.

Cu toate acestea eu am hezitat tocmai din motivele înșirate de „Cp.“ și într'o consfătuire restrânsă dintre 5—6 persoane, între cari și conducătorul „Cordianei“ am cercat nu cumva ne-am puteà ajunge scopul ce urmărim și numai cu filiala? Ne-am convins însă îndată, că între marginile înguste ale statutelor numitei bănci, acest lucru e cu neputință. Dar nici întreprinderea în sine nu deșteaptă interes la obștea românească din părțile acestea. Cum să se intereseze fruntașii poporului de o bancă, care nu le dă acțil?!

Sub presiunea opiniunei publice am convocat deci în grabă prin anunț în câteva comune o conferență pe 5 Sept n. a. c. în Agnita, la care — deșì era în toiul lucrului de câmp — totuși s'au prezentat 38 de fruntași, cari s'au constituit în comitet fundator pentru înființarea unei bănci sub numele „Frăția“. De banca aceasta noi legăm aspirații de ordine mai înaltă și nădejdi, pe cari cu filiala nu le putem realizà.

Dacă se ià în conziderare, că Agnita e opid, că e centrul protopresbiteratului și al unui ținut de 30—40 comune cu poporațiune în mare parte românească, cari toate graviteazà la Agnita; că aci e sediul preturei, al judecătoriei cercuale cu carte fundurară și alte oficii, că în curând vom căpătà și perceptorat reg. de dare, fără voe ni-se îmbie întrebarea: Ce caută aici „Cordiana“ din modesta comună Fofeldea, vârâtă între dealuri, cu „filiala“ ei?

Când „Albina“ ori altă bancă cu greutate ar aveà poftă să deschidă aici o filială ar fi altceva. Așa însă rămânem pe lângă ceeace am hotărât. Nu toate sunt tuturor cu putință fraților dela „Cordiana“!

Sunt fruntași, preoți și mireni pe aici, cari și numai din ambiție nobilă ințețesc înființarea băncii proiectate. Asupra acestora nu prinde încercarea corespondentului anonim „Cp.“ de a discreditá întreprinderea. In șirurile noastre nu cred să se afle coade la topor.

Neamțul zice: Leben und leben lassen. Asta o zic și eu, și cu acestea privesc afacerea de încheiată.

Agnita, 30 Aug. (12 Sept.) 1906.

Ioachim Muntean
protopop gr. or.

Poșta redacției.

„*Psichologia franceză de azi*“. Numai după ce avem lucrarea *întreagă* putem începe publicarea.

Din Sântmihaiul deșert. Se va publicà în numărul proxim.

Din tractul Agnita. Asemenea.

Ruda. Primit. Dacă se poate îi vom face loc, însă mai târziu.

Din public.+)

Mulțămite publice.

Cu ocazia producțiunii teatrale împreunată cu cântări, aranjată de tinerimea studioasă din Cohalm și jur în 15/28 August, care a fost pe cât se poate de cercetată luând parte un public atât de număros — între cari și țărani din loc au satisfăcut pe deplin datorinții lor, a întrat din vânzarea biletelor 233·50 cor. din suprasolviri 66·80 cor. cu totul 300·30 cor. Detragând spesele avute de 181·88 cor. a rămas un venit curat de 119·12 cor. cu care sumă s'a alimentat fondul „reuniunii de cântări“ și s'a depus spre fructificare la institutul „Economia“ din loc.

Suprasolvirile s'au făcut din partea următorilor: „Societatea de asigurare primă ungară“ 10 cor. Dnii M. Szegő 6·80 cor. M. Ganea, paroh, 4 cor., I. Buzea, paroh, I. F. Balaban, câte 3 cor., D. Moldovan, protopresbiter, 2·80 cor., G. Bucur, par., G. Repede, par, I. Ursu, profesor, G. Mircea, proprietar, Dr. Cornel Popescu, par., G. Lövi, I. Márton, jud. reg., Pecley S. și I. M. Popa, înv. câte 2 cor., I. Bercan, par., 1·80 cor. G. Taflan, not., N. Mihaiu, not. câte 1·40 cor., G. Maican, înv., S. Gáll, arh. câte 1·20 cor., I. Suciu, par., I. Brotea, par., I. Curta, par., G. Spornic, par., câte 1 cor., G. Repede, not. jud., F. Hirschhorn, câte 80 fil., I. Izsák, exec., H. Lang, com., I. Zahumenszky dir., F. Schlosser, F. Schmidt, și N. N. câte 60 fil., Dr. I. Apáthy adv., I. Iosephi par. ev. lut., F. Schin, com., G. Halmaghi înv., Dr. A. Simon, jud. reg., câte 40 fil., S. Vlad, N. Princa, V. Oprea, C. Ziegler, oficial și G. Forsca, econom, fiecare câte 20 fileri.

Primească atât binevoitorii, suprasolvitori cât și întreg publicul, care a luat parte și pe această cale cele mai călduroase mulțămite.

Tot deodată exprimăm deplină mulțămită diletanților, — cari fiind departe de centru au alergat cât pe jos — cât pe sus — neluând în considerare jertfele materiale, și au conlucrat cu așa un zel, încât relativ în timp foarte scurt au fost în stare a se produce publicului. Dorim, ca acest zel să-i nutrească și pe viitor.

George Suciu — *Virgil Mircea*
controlor. — *cassar.*

*

Cu ocazia petrecerii tinerimei studioase din Săliște ținută în 20 Iulie 1906 au binevoit a contribui la fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște următorii domni: D. de Algya, P. Comșa-I. Comșa, câte 10 cor., P. Drăgits, N. Henția, Dr. N. Comșa, câte 5 cor. Dr. I. Lupaș, I. Steflea. Dr. Ioan Stroia, dna P. D. Simian, câte 4 cor. N. Roman, dna Vule, T. Doboiu, Gr. și P. Verzariu, Dr. N. Calefariu, dșoara Iosefina Schram, N. Păcală, câte 3 cor., I. Melidon, I. Popa, I. Hociotă, X. Zaharie, dna Doboiu, Tr. Suciu, N. N, N. N., P. Acelenescu, I. Petruțiu, E. Goșa, I. Timpănariu, D. Dadârlat, I. Bucișan I. Crișan, V. Iosof, N. Oprean, D. Popa, A. Simtion, D. Lăpădat, L. Popescu, A. Savu, L. Calefariu, Dr. N. Petra, I. Chirca, dșoara V. Măcelar, Dr. Varga, N. Columbean, O. Sglimbea, I. Lupaș, D. Comșa, L. Comșa, dna Brote, I. Roșca, N. N., câte 2 cor., A. Harșian, D. Popa, N. Steflea, A. Odor, P. Bratu, D. Joandrea, N. Sibinschi, N. Gherghina, S. Popa, I. Popa, I. Ghibu, I. Soră, P. Rodean, I. Iacob, Roman, Borcea, Aldea, I. Manta, I. Modroiu, N. Lupaș, dșoara A. Bloțiu, A. Lupaș, N. Lupaș, C. Bucișan, D. Pascu, I. Tâmpănariu, dna Chipară, dna Sârbu, L. Gherman, I. Bucșan, D. Roșca, I. Oprean, N. Borcia, Wachsmann, G. Salomie, Plochi, Suleri, N. N., N. N., fiecare câte 1 coroană, V. Arsenie, 90 fileri, N. Hășigan, I. Peligrad, Simoneti câte 60 fil., B. Lupaș 50 fil., D. Rusu 40 fileri.

Cu totul au incurs 190·60 cor., din care sumă scăzânduse cheltuelile în sumă de 139·60 cor. a rezultat un venit curat de 51 cor. care sumă s'a alăturat la fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște.

Primească marinimoșii contribuenți și pe această cale cele mai călduroase mulțămite. In numele comitetului aranjator.

Săliște, 6 Septemvrie 1906.

Onisifor Ghibu — *Oprea Rodeanu*
v. pezidant. — *secretar.*

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 237—1906 of. ppresb. [229] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de **paroh** din parohia de cl. a III-a **Gostila**, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 8 August 1906 Nr. 7209 B., prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima aparițiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a așterne rugările lor, instruite conform legii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și sub durata terminului concursual a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà și cuvântà și a se face cunoscut poporului

Deș, 28 August, 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deș, în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Herman
protopresbiter.

Ad Nr. 112—1906 par. [228] 1—1

Publicare de licitațiune.

Filia gr. ort. Viscri în protopresbiteratul Cohalm, dă în lucrare edificarea școalei sale pe calea licitațiunei publice minuende ce se va ținea în 7/20 Septemvrie a. c. în Viscri la 10 ore a. m. în casa epitropului din loc.

Planul și preliminarul de spese aprobate de preavenerabilul Conzistor Arhidiecezan sub Nr. 6522 școl. din 14 Iulie 1905, după cari are a se face edificarea precum și condițiile de licitațiune se pot vedeà la epitropul gr. or. din Viscri precum și la oficiul parohial gr. or. din Ștena din 10 Septemvrie st. n. până la ziua licitării.

Comuna bisericească dă piatra, cărămida, țigla și 11 rădăcini de lemne de stejar a căror valoare se detrage din suma provăzută în preliminar de 3800 cor., rămânând suma strigării de 2726 cor.

Ca vadiu au a depune licitanții 10% din suma strigării.

Viscri la 13/26 August 1906.

Comitetul bisericesc gr. or.

Ieronim Buzea — **Ioan Butta**
paroh-prezident. — înv.-notar.

Văzut!

Dimitrie Moldovan
protopop adm.

Nr. 753—1906 [227] 2—2

Vânzare de lemne.

Comuna Tălmăcel vinde pe calea licitațiunei publice, cu exchiderea ofertelor ulterioare, Dumineca în 23 Septemvrie st. n. a. c. la 4 ore d. a. în cancelaria comunală circa 65 stângini metrici de lemne de fag neplutite.

Lemnele vor fi expedate la gara Tălmaciu din partea comunei.

Prețul strigării 17 cor. 40 bani de stângin.

Vadiu 150 coroane.

Tălmăcel, 10 Septemvrie 1906.

Primăria comunală:

Toma Nedelcu — **Ioan Fanea**
primar. — notar.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile
- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad**, **Bistrița**, **Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 45—52

NOU! NOU!
Somatose
fluide.
Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.
(63 a) 13—26

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în cóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!
Sĕ se céră anumit:
Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 33 -

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 24 -
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 97 Sibiiu, Marți 5/18 Septemvrie 1906 **Anul LIV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Un nou an școlar.

Iată-ne iarăș din toate colțurile întruniți în orașe spre a începe un nou an de muncă, noi dascălii și elevii nostri. Iarăș întrăm în lăcașul nouă destinat spre a petrece la olaltă cu generația de mâne a neamului nostru. Și e lucru și greu, dar și plăcut, când te apuci de ceva nou. Și e și cuminte și folositor, când dela început nu dibuești în întunerec. Dar tot atât de sigur e rezultatul lucrului început, când pășești cu toată energia și cu toată hotărârea, având conștiința că te apuci cu pricepere și te apuci cu siguranța omului, care cunoaște toate greutățile lucrării sale, știe toate piedecile, ce-i stau în cale, dar, nu mai puțin are cunoștința și a mijloacelor de lipsă la delăturarea lor. Și cumcă mari sunt piedecile, ce ni-se pun nouă dascălilor români în drumul spre progres, cine va mai trage la îndoială?

Cuvine-se deci ca cu mintea luminată să pășim la lucru. Cuvine-se să ne dăm seama dela început de greutățile, ce eventual vom întimpină sau doară ne stau chiar acum în cale. Sunt greutăți așa numite *cronice*, căci ele se repetă an de an, deci aceste se pot ștì dela început.

Sunt greutăți, cari se ivesc la anumite ocazii și se pot prevedeà, căci nu ne lipsește experiența în astă privință. Sunt apoi greutăți, pe cari noi nu le putem ștì, dar nici nu le putem prevedeà și aceste ne surprind și de cele mai de multe ori ne vin pe neașteptate. Quid nunc?

Pentru un laic nimic nu e mai ușor decât a fi dascăl, — cu vacanțele de două luni și cele multe sărbători. Ce mai dragă de viață! Ei nu vreau să cunoască sau nu pot să cunoască *fondul* și *ființa* sa: cariera *dăscălească*. Intre alte favoruri de natură externă să le amintim numai *mărimea salarelor* și s'ar vedeà cât e de bine a slugì la nație cu 600 de coroane, ba poate și numai cu 200 coroane.

Domnul cutare poate lăudà vacanțele, dar se face a uità, că eu pentru o lună întreagă nu sunt așa plătit, cum e el pentru o oră sau pentru câteva șiruri de cerneală așternute pe hârtie. Și apoi vor fi doară și între acești dascăli barem vre-o câțiva, cari nici în *cualificație*, nici în *inteligență*, nici în *puterea de prestație* nu vor fi stând îndărătul altora.

Aceste ar trebuì să le iee în cap toți ceice laudă bunătățile oferite de cariera dăscălească.

Nu știu ei doară, că a petrece în cursul alor zece luni în o odaie, unde petrec 40—50 elevi, e omorâre cu siguranță a plumânilor și a celorlalte organe interne? Nu știu ei, că a aveà atenția încordată de dimineața până la ameazi și de după ameazi până seara încă e ceva pentru consumarea forțelor psihice? Altceva e a stà în cancelarie și a învârtì la protocoale și altceva a predà materialul de instrucție ca să te priceapă și să poată să-l reproducă așa ca să te mulțămească. Puțină conziderație deci și verdictul nu ar mai fi aramă sunătoare și chimval răsunător.

Dar să lăsăm aceste mizerii, și să trecem la alte dificultăți interne și externe.

Mai întâi noi ne lovim de *sărăcia poporului*, care nu e în stare să plătească nici două pițule pe o cărticică, decum să poarte celelalte sarcini, ce le aduce cu sine învățământul, și cu toată sărăcia e uimire, că țăranul tot dă bucuros numai să vadă cât de cât spor. Pusus-a în timpurile recente didactru urcat pe la școalele secundare, cu scop de a înăbușì îngrămădirea elevilor și a împedecà producerea unui proletariat intelectual. Ce credeți? Doară s'a micșorat procentul elevilor poporului nostru? Nici decum. Ba eu cred că e în creștere. Ce denotă acest fenomen? Nici mai mult, nici mai puțin, decât *setea după învățătură* a neamului nostru. Cine mai poate denegà deci acestui popor *simțul firei sale pornite spre cultură și cultivare?*

Dar mai sunt și alte nevoi, pe cari a le înșirà acì nu mi-e scopul și doară nici nu e locul. *Luptele culturale,* ce le purtăm cu factorii stăpânitori sunt poate greul cel mai mare. Sila, ce ni-se face de a frământà mintea cu lucruri absolut nefolositoare, nu e între cele din urmă rele. In fața acestora suntem neputincioși și nu ne rămâne, decât să ne *încordăm puterile* și să ne *îmbunătățim metodele de predare*, căci altcum vom sucumbà. Ambele însă nu-i permis să se facă pe contul sănătății elevilor și a sănătății învățătorilor.

Drept aceea între conziderațiile, cu cari avem să fim în curat sunt și *chestiile de higienă școlară*, pe cari a le perde din vedere ar fi o nebăgare în seamă a pământului în care avem să lucrăm. In timpurile mai noui în unele orașe din țările ce stau în fruntea civilizației europene s'a făcut din partea medicilor constatarea, că păreții cărților vechi sunt *lăcașurile* cele mai bune pentru *baccilii de tuberculoză,* căci aici nu pier ușor și se pot transplantà cu ușurință.

Odată constatat acest lucru s'a pornit din partea organelor statului mișcarea spre a oprì acest soiu de nimicire a fragedelor vieți.

Chiar și în statul nostru s'a dat alarma în unele din ziarele din capitală.

Pentru noi învățătura e, să nu prea dăm în mâna copiilor cărți vechi, căci nu știm ce conțin, și dacă le dăm să avem precauția de a le supune unei desinfectări înainte de a le dà spre folosință.

Iar pentruca să astupăm gura tuturor cârtitorilor, *să ne împlinim datorința cu sfințenie*, și să muncim cinstit, căci cinstit va fi și numele nostru și cinstite vor fi și roadele muncii noastre!

Să nu ne mestecăm în flecării și lucruri netrebnice, căci nu e de demnitatea unui dascăl a umblà pe la cele deregătorii și pela conzistoare. Și dacă așa vom lucrà, atunci se va și pogorî darul duhului sfânt asupra lucrărilor noastre.

Dr. Petru Șpan.

Dela „Asociațiune“.

Raportul general

al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ către adunarea generală convocată la Brașov pentru 21 și 22 Septemvrie st. n. 1906.

(Urmare).

Prelegerile poporale. O însemnată creștere dovedește în timpul din urmă numărul prelegerilor poporale. Pe deoparte deciziunea comitetului central în urma căreia s'a pus la dispoziția fiecărui despărțământ suma de 100 cor. pentru aranjarea prelegerilor economice, pe de alta întroducerea skioptikonului au avut drept urmare faptul îmbucurător, că conferințele pentru popor au luat avânt. Despre prelegerile poporale cu proiecțiuni de skioptikon ținute de membrii secțiunii științifice în despărțămintele Brașov, Blaj și Brad se prezintă date mai detaiate în rapoartele secțiunii științifice.

Excepționând prelegerile ținute la Sibiiu anume pentru clasa cultă, toate celelalte au tratat cestiuni cari interesează poporul.

In viitor conferențiarii ajutorați de proiecțiunile de skioptikon vor puteà desfășurà o activitate programatică relevând cestiuni culturale și economice. Aparate de proiecțiuni au până astăzi despărțămintele: Brașov, Blaj, Brad, Cohalm, Orăștie și Sibiiu.

Prin înființarea revistei poporale proiectate și cestiunea prelegerilor poporale va câștigà lămuriri și îndrumări nouă. In coloanele acestei reviste vor puteà fi tractate de condee competente acele probleme, a căror lămurire e mai trebuincioasă poporului.

Bibliotecile poporale și agenturile. Cele mai însemnate mijloace de răspândire a culturii la un popor cu oare-care pregătire de carte sunt bibliotecile poporale. Despre acestea vă raportăm că numărul lor e de 119 — față de 115 din anul trecut.

Cele mai multe din despărțăminte nu au dezvoltat o activitate mai însemnată pentru încetățenirea acestui mijloc de propagare culturală. In fruntea mișcării pentru înființarea bibliotecilor poporale stau despărțămintele: Timișoara cu 20 biblioteci și Brașovul cu 18, urmează apoi Blajul, Clujul, Sebeșul Sătmarul etc.

Comitetul central a sprigínit după puterile sale realizarea ideii bibliotecilor la sate trimițând spre acest scop 3162 ex. din publicațiunile sale.

Dintre despărțămintele cari dovedesc mai mult interes în această direcție relevăm desp. Cluj, care în timpul din urmă a scos o serie de folositoare broșuri într'o bibliotecă specială a despărțământului.

Cât privește agenturile vă raportăm, că numărul acestora nu arată o creștere deosebită. Progresul mai însemnat în această privință îl arată Brașovul cu 19 agenturi. Numărul total al acestora este 105.

Secțiunile științifice-literare. Activitatea secțiunilor științifice-literare s'a dezvoltat și în cursul anului trecut în cadrele obicinuite. Nefiind încă întreg personalul tuturor secțiunilor complet, aceste nu s'au putut încă pe deplin consolidà având să lupte cu greutățile începutului.

In acest an s'au completat secțiunile prin alegerea următorilor membri: *Dr. Ioan Lupaș*, profesor, *Nicolau Togan*, protopop și *Teodor V. Păcățian*, publicist, ca membri ordinari în secția istorică; iar dl *Victor Păcală*, profosor, ca membru corespondent al acestei secțiuni.

Mai departe au fost aleși ca membrii corespondenți ai secțiunii științifice dnii: *Dr. Ilie Beu*, medic și *Gavriil Todică*, funcționar de bancă; iar ca membru corespondent secțiunea școlară: dl *Dr. Ioan Borcia*, profesor, a căror alegere, conform §-lui 8 din Reg. secțiunilor, o notificăm On. adunări generale.

La lucrările pregătitoare pentru expoziția din anul trecut, comitetul central a fost ajutat în multe privințe de sfatul secțiunilor, cari au servit în diferite chestiuni ca organe de specialitate și au contribuit cu munca lor la aranjarea expoziției.

O altă chestie de însemnătate care a fost inițiată de secțiuni și dusă în îndeplinire este *aranjarea prelegerilor poporale cu aparate de proiecțiune*, a căror importanță indiscutabilă a fost accentuată și în altă parte a acestui raport. Skiopticonul, acest mijloc foarte potrivit pentru popularizarea diferitelor ramuri de cunoștințe se procură în despărțăminte cât mai multe. O dare de samă mai amănunțită asupra lucrărilor săvârșite în această privință se găsește în raportul special al secțiunii științifice.

Secțiunea economică a relevat și dus la îndeplinire chestiunea aranjării prelegerilor economice.

Secțiunile au îngrijit mai departe procurarea și cenzurarea scrierilor pentru continuarea *„Bibliotecii poporale a Asociațiunii“*, care înaintează în cadrele budgetului nostru în condiții mulțămitoare.

In ultima ședință plenară, ținută la 14 și 15 Iulie a. c., în vederea organizării noui a biroului, proiectată de comitetul central, secțiunile au adus hotărârea înființării unei reviste poporale ce va fi să apară la începutul anului 1907 sub conducerea secretarului literar al „Asociațiunii“.

Socotim, onorată adunare generală, de cea mai mare importanță împrejurarea că Asociațiunea în împlinirea datoriilor sale culturale a creat un mijloc de contact direct cu poporul dela sate.

Comitetul central așteaptă cele mai bune roade culturale dela înflorirea acestei reviste și nădăjduește că toți sprijinitorii Asociațiunii noastre vor dà mână de ajutor pentru susținerea ei.

Publicațiunile Asociațiunii. Ca și în trecut secțiunile științifice-literare s'au restrâns și în anul acesta la publicarea lucrărilor din „Biblioteca poporală“. Ținându-se samă de mijloacele budgetare s'au editat în anul din urmă patru numeri noi ai Bibliotecii.

Continuarea bibliotecii în condiții mai favorabile se va puteà săvârșì în viitor când din revista poporală se vor puteà publicà la bibliotecă prin retipărire, cu mijloace ieftine, toate chestiunile de importanță.

Ca retipărire din revista „Tra[illegible]nia“ a apărut în acest an și „B[illegible] despre Expoziție“, lucrat de d[illegible] Diaconovich.

In ultima ședință plenară a secțiunilor s'a luat hotărâre de a se publică din nou în aceleași condiții „premiul Andrei Murășan“ de 300 cor.

In fine mai amintim angajamentul unanim al membrilor din secțiuni cu privire la sprijinirea revistei poporale proiectate. Această împrejurare ne îndreptățește credința, că revista ce este pe calea înființării va dà o lectură scrisă de condeie competente și va înlocuì mulțimea de publicații inutile cari sunt astăzi în mâna poporului nostru.

(Va urma).

O declarație.

Distinsul fruntaș român din Timișoara, domnul *Emanuil Ungurian*, publică în „*Tribuna*“ din Arad următoarea declarație:

Nainte cu vre-o câte-va zile s'a publicat în „Budapester Tagblatt“ un articol, în care se zice, că instituțiunile noastre bisericești, culturale și economice ar face și politică. Eu 11 ani am fost director-executiv al institutului de credit și de economii „Timișiana“ și de un lung șir de ani iau parte la ședințele și adunările instituțiunilor noastre bisericești, culturale și economice, și totdeauna am avut cunoștință despre decursul afacerilor în timpul ședințelor și adunărilor, deci pot decisiv zice, că e un neadevăr gol afirmarea că în adunările și ședințele instituțiunilor noastre bisericești, culturale și economice s'ar face politică.

E o tactică de tot proastă și totodată și răutăcioasă a publică lucruri neadevărate despre instituțiunile noastre bisericești, culturale și economice spre scopul de a le denunță și a le pune în coloare neagră înaintea publicului străin și a puterii șoviniste; e proastă această tactică, pentrucă știm și noi, când și unde să facem politică, iar oricine, care ia parte la lucrurile noastre bisericești, culturale și economice, dacă e om onest, trebuie să atesteze, că noi consecvent în biserică și școală facem numai lucruri bisericești și școlare, că în adunări culturale grijim numai de progresul culturei noastre, iar în adunări economice ne conzultăm despre progresul material a poporului nostru.

In jurnalistica ungurească multe lucruri neadevărate se scriu la adresa noastră, așa au pățit-o ungurii când erau stăpâniți de puterea nemțască, și noi acum de un lung șir de ani suntem dedați a cetì despre noi multe neadevăruri în jurnalele ungurești; lumea străină poate ar dà crezământ neadevărurilor scrise despre noi în jurnalele ungurești și poate că ne-ar ținea de oameni nematuri, dar nici noi nu putem lăsà pradă și obiect de batjocură instituțiunile noastre pasiunilor și slăbiciunilor oamenilor de rea credință, deci aflu de lipsă a declarà de neadevăr orice afirmare, că în instituțiunile noastre bisericești, culturale sau economice s'ar face politică.

Timișoara, la 14 Sept. 1906.

Emanuil Ungurianu.

Din tractul Agnita.

Corespondență particulară a „*Tel. Rom.*“

— 27 August v.

Onorată Redacție! Am cetit aproape din toate tractele protopresbiterale rapoarte despre conferențele preoțești și și despre alte lucruri săvârșite prin protopresbiterate. Cred a fi rândul și la noi ca să arătăm că și în tractul nostru Agnita se săvârșesc lucruri cari merită să fie aduse la cunoștință publicului.

Nici până acum n'au fost organele parohiale și tractuale în neactivitate. Era despre ce să se scrie, dar drept să mărturisim, partea aceasta s'a negles. Cauzele pentruce s'a negles aŭ fost mai multe, pe cari trecutul le-a înghițit deja. Tractul nostru are o istorie lungă, pe paginile căreia sunt însemnate mai multe momente neplăcute decât plăcute. Acele momente ăcute se datoresc mai mult șefilor decât altor organe și persoane Ne place a crede, că cu veni- rotopresbiter *Ioachim Muntean* o eră nouă, eră de activitate, armonie și însuflețire. La această eră s'a pus deja începutul, ceeace voiu demonstrà prin cele următoare.

Pe ziua sărbării prorocului Ilie 20 Iuliu v. protopresbiterul nostru *Ioachim Muntean* a convocat conferența preoțească în comuna *Șulumberg* la care a învitat și pe învățătorii din tract.

Ca obiecte de desbătut a pus:

a) Cari sunt cauzele deselor neînțelegeri dintre preoți, învățători și fruntași în comunele din tractul Agnitei? Ce efecte dăunoase produc? Și prin ce remediu s'ar puteà delătură?

b) Pe ce cale și cu ce mijloace s'ar puteà edifică o casă a tractului nostru, ca reședință protopresbiterală în Agnita?

c) Cum și cu ce mijloace s'ar puteà înființă un fond de ajutorare pentru cazul morții între preoții și învățătorii din protopresbiteratul Agnitei?

Cu elaborarea și cetirea primei teme a fost însărcinat preotul *Ioan Petrișor*; cu a doua preotul *Ioan Alexandru* și cu a treia preotul *George Borzea*.

Preoții afară de 6 s'au prezentat toți la conferență, precum și învățătorii iarăși aproape toți.

Primul act săvârșit a fost participarea la serviciul divin săvârșit de preotul local *Mihail Păcală*, Macedon *Grecu*, din Hundrubech și Valeriu *Cosma*, din Iacobeni. Poporul din loc, bărbați și femei, a participat în număr frumos la serviciul divin și pe lângă toți aceștia și membrii familiei parohului local cari sunt cu domiciliul afară din comună anume: profesorul dela școala Asociațiunii Victor Păcală și oficerul A. Păcală, precum și doamna protopopească și unele doamne preotese. Biserica care este destul de spațioasă și are o înfățișare plăcută a fost îndesată de oameni. Răspunsurile liturgice le-a executat un cor compus din țărani și condus de învățătorul local, ajutat de teologul Păcală, fiiul preotului local.

După terminarea liturgiei capelanul protopresbiteral Ioachim Părău a ținut poporului o predică despre însemnătatea zilei. A predat-o cu succes, iar cuprinsul ei a fost plin de învățătură pentru popor. A urmat parastasul pentru răposații metropoliți *Andreiu* și *Miron* săvârșit de către preoții liturgisitori în frunte cu protopresbiterul.

Terminându-se serviciul divin toți preoții, preotesele și învățătorii au întrat în școala locală ce se află în curtea bisericei, o școală frumoasă cu mai multe odăi spațioase, care face onoare parohului și poporului. Edificiul școlar a fost ridicat nu de mult sub actualul paroh și cu spesele bisericei și ale poporului.

Acì înainte de începerea conferenței s'a servit un dejun la toți oaspeții din partea parohului local și a familiei sale. După aceasta s'a trecut în altă odaie a școalei, pentru începerea lucrărilor puse la ordinea zilei prin cercularul preaonoratului oficiu protopresbiteral.

Preaonor. domn protopresbiter deschide ședința prin o cuvântare instructivă salutând pentru primadată pe preoți și învățători ca corporațiune. Se purcede apoi la constituire, alegându-se notar și bărbați de încredere. Domnul protopresbiter cere ca să fie aleși doi notari. Conferența se pronunță pentru preoții George *Borzea* și Ioan *Alexandru*, dar ambii aceștia cer să fie absolvați de această sarcină, fiindcă au fost în mai multe rânduri și să fie aleși alți preoți mai tineri. Conferența îi absoalvă și aleg pe preotul Valeriu *Bonea* și învățătorul Emil *Mandocea* iar bărbați de încredere pe fostul administrator protopresbiteral Nicolae *Gavrea* și pe Mihail *Păcală*. Luându-și locul fiecare se cetește apelul nominal și se constată că lipsesc din 34 preoți numai 6 și și aceștia cu scuză care s'a primit.

Inainte de a se începe cetirea operatelor, domnul protopresbiter cetește hârtia Excelenței Sale domnului arhiepiscop și metropolit, prin care se aduce la cunoștință preoțimei, că fostul administrator protopresbiteral *Nicolae Gavrea* este distins și îndreptățit a purtà brâu roșu pentru merite ca administrator protopresbiteral și pentru contribuire la ridicarea catedralei. La auzul acestor comunicate preoții și învățătorii erump în „să trăiască“ Excelența Sa și părintele Gavrea.

S'a mai decis ca să se trimită o adresă omagială către Excelența Sa dl arhiepiscop și metropolit *Ioan*. După toate acestea a urmat cetirea primului operat din partea preotului Ioan Petrișor, care s'a achitat de datorința sa cu onoare, exprimându-i-se mulțămită protocolară. Cuprinsul operatului în liniamente generale a fost, că cauzele neînțelegerilor provin și dela preoți și dela învățători și dela alți fruntași din comună, dar mai ales dela semidocți. Aceștia se vâră cu sfaturile lor printre preoți, învățători și popor, produc discordie și împedecă pe factorii conducători de a-și puteà face datoria cum se cere. Ca remediu recomandă, ca fiecare să caute de ale sale datorințe și să nu se amestece în sfera altuia de lucrare. Să se spriginească unul pe altul și să deà de gol voința cea răutăcioasă a semidoctismului.

Al doilea operat s'a cetit de preotul Ioan *Alexandru*. A fost și mai important fiindcă se simte trebuința de a se procurà o casă ca reședință protopresbiterală. Preotul Ioan Alexandru ne-a prezentat o lucrare de un cuprins foarte aprofundat, care s'a și primit din partea conferenței fără modificări. Anume, să cumpărăm sau edificăm o casă a tractului, pentru care a luat în combinație ca spese de clădire sau cumpărare 20 mii coroane. Suma aceasta să se împrumute dela Prea Venerabilul Conzistor sau dela altă bancă cu 5% interese. Această datorie să se replătească în 20 ani schițând și ratele, care cum să fie de mare, și anume primele rate sunt cele următoare până la cea de pe urmă să fie cam egală, fiecare rată variază între 760 cor. și până la 800 cor. Datoria aceasta să se acopere din partea preoților, învățătorilor și parohiilor și anume, preoții și învățătorii să contribue cu 1½% după salarul lor, parohiile să contribue după numărul sufletelor de tot sufletul 5 fileri. Astfel că dela toți aceștia s'ar scoate suma de circa 1600 coroane anual. Asupra acestui obiect s'a născut o discuție mai îndelungată, la care au luat parte aproape toți preoții și unii învățători. La urmă toți au căzut de acord cu părerea desfășurată de preotul Ioan Alexandru. Astfel s'a adus deciziunea din partea preoților și învățătorilor, ca să se cumpere sau să se edifice o casă a tractului ca reședință protopopească.

Preoții și învățătorii de orice categorie ar fi se învoesc a contribuì după modalitatea propusă de preotul Ioan Alexandru.

Cât pentru parohii să se discute afacerea și în comitetul și sinodul protopresbiteral.

(Va urma).

Din Sântmihaiul-deșert.

Sântămărie, 5 Sept n.

Despărțământul *Hida-Huedin* al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ș'a ținut adunarea generală anuală pentru anul 1906 în 2 Sept. st. n. a. c. în oomuna *Sântmihaiul-deșert*.

Deja pe la jumătate la 11 ore a. m. mulțime de popor, feciori și fete postați, în șir de câte doi de ambele părți ale drumului, precum și inteligența, așteptă înaintea ospătăriei mari din loc, unde de altcum aveà să se țină și adunarea, sosirea comitetului ce aveà să vină de către *Hida*.

La sosire, preotul local *Ioan Andreiu* în numele poporului exprimă mulțămitele cele mai ferbinți că pot acum odată să primească și ei în sânul lor ca oaspeți pe apostolii culturii neamului românesc. Dnul Dr. *Simion Tămașiu* advocat ca prezident-director al acestui despărțământ între ovații zgomotoase mulțămește publicului pentru primirea frumoasă ce li s'a făcut.

Imediat după aceasta se retrag cu toții în pavilionul din curtea hotelului și se începe adunarea. Prezidentul dnul Dr. Simion Tămașiu ocupând scaunul prezidial, își ține frumoasa vorbire de deschidere.

A vorbit în terminii poporali, încât și cel din urmă țăran l-a înțeles. A explicat convingător menirea sfântă ce-o are „*Asociațiunea*“ și despărțămintele ei.

Zice, că omul trece prin trei școli anume: Cea dintâi e familia, a doua e școala cea din deal, și a treia ar fi „Asociațiunea noastră“. „Mulți dintre fiii poporului nostru, durere, nu se folosesc de darurile binefăcătoare alecelor două dintâi, deci mai cu seamă pentru aceștia s'a înființat Asociațiunea, că acum, deși mari, să se lumineze după posibilitate prin școala din urmă. Amintește despre înființarea de agenturi. Vorbirea a fost foarte instructivă și însuflețitoare.

Se aleg doi bărbați pentru verificarea procesului verbal al adunării în persoanele dnilor Dr. Ioan Prodan cand. de adv. și George Pușcariu preot în Sântă-Mărie.

Notarul Iuliu Chifa cetește raportul comitetului despre activitatea despărțământului în anul 1905. Tot asemenea urmează raportul cassariului și bibliotecariului, conținând rațiociniul de pe anul expirat și proiectul de budget pe anul viitor.

Imediat după aceasta raportul comitetului se predă comisiei de trei aleasă în persoanele dlor Stefan *Pop*, preot Fildul de mijloc, Paul *Pușcariu*, înv. Lapu, și Petru *Bura*, înv. Sântă-mărie, spre cenzurare, pe când raportul cassariului Ioan *Terec*, dlor Constantin *Căciula*, comptabil „Vlădeasa“, Dumitru *Zach*, înv. Mireș și Teodor *Ciuca* — Hida. Se mai alege apoi o comisie pentru încassarea taxelor și câștigarea de membrii noi în persoanele d-lor Ioan Andrei *Domșa* preot Rachiș, Dr. Ioan *Prodan* cand. de adv. și Romul *Pop* teol.

Până când comisiile esmise pentru cenzurare și încassare s'au retras pentru studiare și lucrare mai departe, dnul Dr. Simion Tămașiu vrednicul prezident și director al acestui despărțământ a întreținut poporul cu cetiri folositoare.

Tot în acelaș timp harnicul învățătoriu Vasile *Dumitraș* din loc a ținut o dizertație interesantă și instructivă, explicând că ce e „Asociațiunea“ și ce i-a îndemnat pe acei doi mari arhierei *Andreiu Șaguna* și *Șuluțu* de au pus bază acestei asocieri mari ce pătrunde și își bifurcă ramurile sale până și în cele mai îndepărtate unghiuri ale țării? — Indeamnă poporul să îmbrățișeze meseriile de tot feliul, și astfel să ne formăm clasa de mijloc de care atâta lipsă avem. Zice, să ne dăm copiii la meserii, se nu-i ținem cu droaia pe petecul de pământ primit dela părinți, care împărțit vine foarte puțin la unu, încât a trăì cinstit de pe el nu poate și astfel silit este a trăì în mizeria cea mai mare sau a luà lumea în cap.

După terminarea acesteia comisia esmisă pentru încassarea taxelor și înscrierea de membrii noi, prin referentul Ioan Andrei Domșa aduce la cunoștință că s'a înscris un membru pe viață N. Măcelar, preot în Teotelec, câțiva membrii ordinari și mai mulți ajutători, iar dela alții vechi s'au încassat taxele.

Comisia esmisă pentru cenzurarea raportului comitetului prin referentul ei Petru Bura constată „că văzând șicanările zilnice la ce a fost supus comitetul din partea forurilor administrative în timpul din urmă, așa că în mai multe rânduri a fost interzisă adunarea fără de nici un drept legal, totuși progres s'a făcut, comitetul nu a stagnat în lucrările sale.

S'au procurat mai multe opuri dela librăria Kraft din Sibiiu, pentru biblioteca a II a despărțământului. S'a predat premiul de 30 cor. preotului Valeriu Pop Papiriu din Țăud pentru rezultatele frumoase prestate în ale pomologiei, ș. a. și astfel comisia propune a i-se aduce mulțămită și roagă adunarea să se dee comitetului absolutoriul îndatinat.

Tot asemenea comisia esmisă pentru cenzurarea raportului cassariului și al bibl. prin referentul ei Constantin Căciulă constată, că aflându-le toate în cea mai exemplară ordine, propune a i-se votà mulțămită. Se primește.

Se aleg delegații pentru adunarea generală a Asociațiunii, ce se va țineà în acest an în Brașov, dnii Dr. Simion Tămașiu, advocat (prez.) Gavril Murășan, preot Stefan Pop, preot și Iuliu Chifa, preot.

In fine exhauriate fiind punctele din program prezidentul mulțămind membrilor ajutători și binevoitorilor acestei „Asociațiuni“, precum și poporului care în așa frumos număr s'a prezentat, declară adunarea despărțământului Hida-Huedin închisă. Publicul erumpe în strigăte de „să trăiască“!

La 2 ore p. m. s'a început banchetul de unde nu au lipsit nici toastele. Mai întâiu a vorbit prez. — dir. Dr. Simion Tămașiu în onoarea și îndelungă viața prezidentului Asociațiunii I. Șuluțiu, Iuliu Chifa, pentru prezid. despărțământului Dr. Simion Tămașiu, care cu atâta tact conduce toate afacerile, a urmat apoi Gavril Mureșan, Stefan Pop, Ioan Andrei Domșa, George Pușcariu, Dumitru Zach, etc. a căror toaste au fost cu drag ascultate.

In legătură cu aceasta seara s'a ținut o producție teatrală, corală și declamatorică cu următoriul program. Luceafărul sării cu solo de Ganea. Țiganul la târg dialog. Ispita, poezie de G. Coșbuc și, Ce face dracul, teatru sătesc de T. Speranță, predate toate de către tineretul din loc.

Mai în urmă afară în liber s'a făcut „foc bengalic“ cu mai multe figuri, de Victor Lovász pyrotechnic. A stors admirația publicului. In fine preste măsură de mult au plăcut publicului nostru și au impus celui străin, frumoasele noastre jocuri naționale, Călușerul, Bătuta și Hora, predate de tineretul din Sântmihaiu, sub conducerea înv. Ioan Cioban.

S'a început apoi jocul vesel, cu obicinuita „ardeleană“. Costume naționale au fost vreo patru. Și acesta e un progres. In pauză s'au zis toaste și mai însuflețitoare din partea d-nilor protopresbiteri Paul Roșca, Ioan Pop și preotul Ioan Andrei Domșa.

La cină a fost și primpretorul nostru *Páska Zoltán*, care până acì ne punea multe bețe în roate. S'a putut convinge dnul primpretor de astă dată, (fiind-că până acum a fost rău informat despre noi), că poporul nostru român e un popor de ordine, iubește dreptatea și adevărul, nu voește moartea nimănui, pe cum dânșii își închipuesc, unirea Transilvaniei cu România și mai știu ce etc., ci da, voește acel popor dreptul și legea naturală, de a se putea cultivà în limba sa maternă pe care a primit-o drept moștenire dela strămoși.

In urmă a toastat între alții și dnul primpretor exprimându-și bucuria sufletească, când în așa număr frumos vede întrunită inteligința română din jur. Laudă ospitalitatea și vioiciunea Românului și încheie cu „să trăiască Românul“!

Da, da așa zic și eu și cu mine fiecare Român, că limba nu ne-o dăm, să știe ori-ce străin: „Că avem o limbă ce-o iubim și de cât să ne despărțim de ea mai bine murim“!

După pauză s'a continuat jocul pènă dimineața, când toți ne-am despărțit cu voe bună!

P. B. Sântămărianul.

NOUTĂȚI.

Serbările Asociațiunii. Comitetul aranjator din Brașov în frunte cu vice-prez. Asociațiunii A. Bârseanu a stabilit programul serbărilor din zilele 21 și 22 Sept. Joi vor fi primiți oaspeții, incuartirați și seara va fi convenire socială în localul „Reuniunei industriale“. Vineri serviciu divin cu parastas, apoi ședința primă, iar la ora unu masă comună. La orele 3 petrecere poporală în Groaveri, seara concertul reuniunei de cântări și petrecere. Sâmbătă dimineața escurziune pe Tâmpa ori în Stejeriș. La 10 ore ședința a doua, apoi masă comună. La 4 ore ședința festivă a secțiunilor lit.-științifice și conferențe publice, iar seara reprezentație teatrală dată de Z. Bârsan și dșoara A. Brașoveanu. Dumineca escurziune la expoziția din București.

*

Domnul Dr. George Plopu, jude regesc la Curie a fost numit din partea domnului ministru de justiție membru în comisiunea pentru examinarea advocaților și anume pe anul 1907.

*

„Statele Unite ale Austriei-mari“, cartea dlui *Aurel C. Popovici*, oprită la noi se tipărește de nou în a doua ediție, dupăce ediția primă s'a epuisat. Impejurarea aceasta formează dovada cea mai eclatantă despre netăgăduita valoare a cărții.

*

† Stache Popovici, prim-forestier al comunității de avere din Caransebeș domiciliat în Bozovici care mersese să viziteze expoziția, a murit repentin în București. A fost petrecut la groapă de aproape toți escurzioniștii. La groapă i-a ținut o scurtă cuvântare dep. *Cor. Brediceanu*, apoi preotul din Bănia, *Bogoevici*. Decedatul erà de 40 ani, funcționar conștiențios și iubit de toți.

*

Festivalul din București a avut un succes splendid. Ziarele din România aduc rapoarte lungi și detaiate, insuflate de note entuziaste la adresa cântăreților de dincoaci de Carpați. Au cântat toate corurile după cum fusese anunțat în program, afară de corul din Chisătău căruia autoritățile n'au voit să-i dea bilet de trecere. Luni au vizitat corurile Sinaia, ducându-se să depună prinosul omagiilor de admirație înțeleptului rege Carol I. și mândrei sale regine. In fața palatului corurilor au cântat imnul regal și marșul unirii. Dumineca au concertat corurile din Bănat și Ungaria. In deosebi lui I. Vidu i-s'au făcut aclamații grandioase. Marți au concertat corurile din Bucovina, Ardeal și România. Marți seara au cântat toate laolaltă. Efect grandios. Țăranii și țărancele noastre, compozițiile românești curate și neprihănite și executarea lor artistică au zguduit sufletul Bucureștiului cutropit de trivialitățile țigănești ce se cântă prin mahalalele capitalei.

*

Ziare nouă. Am primit la redacție primul număr din ziarul „*Apărarea Națională*“ ziar naționalist săptâmânal, care apare în Craiova, apoi primul număr din ziarul „*Veterinarul*“, care apare de douăori pe lună în Ploești și în urmă numărul prim din „*America*“ organ al Românilor din Statele-Unite și în special al bisericilor gr. ort. ziar care promite, că: „*apare când am voe, bani și timp*“. Redactor și propriatar *Moise Balea*, preot.

*

† Tițiana Stanciu, născută Pop, soția învățătoriului *Pavel Stanciu* din Vaidasig a decedat Luni în 28 August v. după lungi și grele suferințe în etate de 37 ani. O deplânge întristatul soț cu șase copii, bătrânul ei tată, preotul Grigorie *Pop*, frate, soră, și numeroase alte rudenii.

*

„Filiala“ din Agnita a institutului „*Cordiana*“ și-a început activitatea cu ziua de 1/14 Sept. a. c. Localul: ulița mare 81.

*

Arhiereul Fotios din Macedonia s'a îndârjit foc asupra Românilor din Macedonia. A plecat în mai multe ținuturi ca să afurisească pe Români în bisericile respective. Pe preotul român Papa Cosma din Moscopole l-a afurisit până acum de trei ori și Românii tot nu se lasă de el.

*

La fondul de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit Dr. Nicolae Ionescu, adv. (Caransebeș), 2 cor.; Ioan Lengher, adv. (Brașov), 4 cor.; Nicolae Chirca, sodal rotar, 40 fil.; Ștefan Duca, notarul „Reun. sodal. rom.“, 20 fil.; Emanuil Șuiagă, paroh (Lăpușnic), soția sa Lucreția și copiii lor Veturia și Octavian, 2 cor.

*

Făgărășenii la Expoziție în București. Spre orientarea tuturor se face cunoscut, că Oltenii dela Făgăraș vor plecà la Expoziția din București *Sâmbătă în 16/29 Septemvrie a. cr.* la 3 ore dimineața cu trenul din Brașov așa că pela amiazi sosesc în București. Avem următoarele favoruri:

1. Taxa de călătorie cu trenul din Brașov până la București și înapoi redusă este: cl. III a 9 coroane, cl. II-a 14 coroane, s'a cerut însă și sperăm, că ni-se va da dela Predeal la București și înapoi călătorie gratuită pe tren.

2. Intrare gratuită în Expoziție, la alte distrageri întrare redusă cu 50%, afară de arene.

3. Pentru țărani cuartir gratuit și pentru inteilgență.

Fiind expozițiile de o foarte mare însemnătate culturală și economică, să beneficiem și noi deci de aceste favoruri și să ne ducem cât mai mulți la Expoziție.

Inteligența și cu deosebire dnii preoți, notari și învățători din datoria lor morală și spre marea laudă a meritului lor, grabnic să facă acestea cunoscute poporului din comunele dânșilor și dânșii să conducă la Expoziție în număr cât mai mare și țărani și țărance în costumele lor caracteristice românești lucrate de oamenii noștri.

Cei cari n'au pașapoarte să'și procure certificate de frontieră dela vice comitele, din Făgăraș, sau Brașov, spre care scop să producă atestatele prescrise dela comună, vidimate de pretore.

Pentru familii se dă un certificat și pentru mai mulți membrii ca consoți de călătorie.

In Brașov ne întâlnim Vineri în 28 Septemvrie 1906 st. nou pela amiazi, sau după amiazi la hotel București și Nr. 1.

Excursioniștii se pot însoți nouă ori și când și de ori și unde.

Fraților Olteni! Să plecăm de pe lângă Olt și din tot comitatul Făgărașului cât mai mulți și să cercetăm Expoziția în mod demn. Să arătăm, că ne știm și noi face datoria și că o și facem.

Să ne întâlnim cât mai mulți cu bine și în pace. Dr. *Ioan Turcu*, advocat.

*

Botez în expoziție. Incident nostim s'a întâmplat la expoziție Dumineca trecută. Trei femei bucovinene ce veniseră la serbări au dat naștere la trei băeți, cari vor fi botezați în expoziție dânduli-se numele *Traian*, *Bucur* și *Carol*. Naș va fi dl Dr. *Istrate*.

*

Beiușenii în cercetare. Ministrul Apponyi a tras la răspundere pe cale telegrafică pe directorul gimnaziului din Beiuș ca să justifice rolul ce l-au avut profesorii și studentii de acolo în escurziunea la București. Directorul a răspuns, că el a dat permisiunea pentru o escurziune de studii. Profesorii au întărit aceasta, arătând că purtarea lor în București n'a fost nici decât așa după cum o prezintă foile ungurești. Cântecele lor au fost foarte nevinovate. Ministrul a ordonat cercetare severă.

*

Incident la festival. Ziarele din București aduc știrea că în decursul concertului de Marți al diferitelor coruri, în timpul când a început un cor nemțesc din București să cânte nemțește dl prof. N. Iorga s'a ridicat din loje și a protestat în potriva pângăririi arenelor romane cu o limbă străină. Studențimea l-a secundat cu aplauze. O parte a publicului l-a întimpinat cu fluerături. Incidentul a trecut însă repede fără vre-o urmare mai gravă și corurile și-au putut continuà cântările.

*

Un misantrop. In Budapesta s'a sinucis în săptămâna trecută unul dintre advocații cei mai de frunte, Dr. I. Hentaller. Credea că toată lumea umblă după el să-l omoare. Se încuià în casă, examinà bucatele cu lupa și el însuș își făcea mâncarea, iar vasele și le încuià. In această alterație sufletească și-a înplântat un cuțit în inimă după ce a dat întâi foc mobilelor din odaie.

*

Revereanda părăsită. Dr Victor Pallade profesor la institutul pedagogic gr. cat. din Oradea mare și preot celibe a făcut cunoștință nu de mult cu cântăreața văd. Tucsek, solista corului permanent al catedralei rom. cat. de acolo. S'a decis să o ia de nevastă. Amândoi au abzis de oficiile lor, și s'au așezat în Pesta, unde se vor și cununà.

*

Falsificători de bani. In Brașov a fost descoperită o bandă de falsificători de bani românești, cari au fost puși în circulație la cassa de schimb din gara Brașov și cea din Predeal

---

Chestiuni economice în Sebeș.

Sebeș, 28 August n.

Românii din Sebeș au dat și dau frumoasă dovadă despre înaintarea culturii pe toate terenele și despre o exemplară disciplină națională.

N'am ajuns însă acolo, unde după numărul, instituțiile culturale și puterea lor de viață ar trebuì să fie în cele politice, culturale și economice.

Și în Sebeș, ca tot dearândul Românii până bine de curând au negligat industriile, comerciul și peste tot afacerile economice, cari sunt tăria și puterea fiecărui popor.

Numai acestei împrejurări este a se atribuì deruta Românilor la cele două alegeri de deputat din urmă cu toate că ei fac 90% din poporația din cerc, și că conducerea orașului nu este în mâna Românilor cu toate că ei fac $^{2}/_{3}$ din poporația orașului. Numai așa putem înțelege cum în Sebeș cu o poporație mare românească și un cerc puternic românesc este numai un negustor român, și pe lângă institutul de bani românesc s'au mai înființat și întărit și două institute străine.

Acum însă — deși cam târziu — s'au deșteptat Românii și sunt convinși, că numai așa se vor puteà validità și vor ajunge acolo unde li-se cuvine să fie, dacă îmbrățișează cu toată tăria afacerile economice, se vor îngrădì bine și nu vor concede ca agonisala și avutul lor să treacă în mânile altora.

Industriași și negustori români harnici și instituțiuni economice române să avem și viitorul nostru este asigurat.

Din acest punct de vedere s'a început în timpul din urmă a se lucrà mai dinadins la lărgirea și întărirea „Agricolei“ din Sebeș, a cărei socoată anuală a fost publicată în nr. 86 al acestui ziar, chemată și ea a face operațiuni financiare, negoț cu cereale și vin și a lucrà pentru întărirea economică a elementului român.

Nu s'a înființat și nu se lărgește „Agricola“ ca să paraliseze sau să facă concurență institutului românesc „Sebeșana“ — precum le place unora a crede, ci din contră să-i deà mână de ajutor „Sebeșanei“ la concentrarea negoțului și avutului românesc și prin aceasta la întărirea poporului român, dacă acesta este și scopul „Sebeșanei“.

Nu este de lipsă ca „Agricola“ să paraliseze pe „Sebeșana“, că sunt aici două bănci străine și așa ambele au cui să facă concurență.

Că n'a fost lipsă de „Agricola“ pot zice numai aceia, cari n'au vederi mai largi și sunt preocupați numai de interesul lor personal.

Avem lipsă de „Agricola“ și am avut de mult, dacă se înființà baremi cu 15 ani înainte, nu se mai înființà aici și a doua bancă străină și nu se mai îmbogățau câțiva — străini — din negoțul cu cereale și vin dela români, ci averea românească trecută la aceia, rămâneà tot românească.

Deși la „Sebeșana“ în timpul din urmă s'a observat o pornire nepermisă din punct de vedere românesc, „Agricola“ nu lucră și nu va lucrà contra ei, se va ferì de a cădeà în același păcat, pentrucă — fie marii ei acționari de azi cum vor fi — totuși este o instituție românească; și mâne sau mai târziu rătăcirile de azi — dacă sunt — trebue să dispară și să le înlocuiască spiritul cel bun, spiritul românesc.

Contra torentelor nu sunt prospecte de izbândă.

Am relevat acestea pentruca deoparte să dispară nedumeririle unora față de „Agricola“ și să o privească de ceeace este, de o instituție chemată pentru promovarea intereselor economice românești, de altă parte pentru a arătà, că sunt nebazate temerile altora de cine știe ce și mai ce conturbări și răzbunări în societatea românească de aici.

Acum las să urmeze apelul lansat de „Agricola“ către publicul român la 10 August a. c.

„Cu *1 Iulie 1905* s'a întemeiat în Sebeș o însoțire sub titlul „Tovărășia agricolă“ pentru magazin, anticipații etc. Insoțirea efectuește următoarele operațiuni: negoț cu bucate și vin, acoardă împrumuturi pe obligații, cambii și producte și primește depuneri spre fructificare.

„Pentru negoțul cu bucate și vin s'a deschis în Sebeș o prăvălie și o pivniță.

„O cuotă dela însoțire costă 50 cor. plus 4 cor. taxă de fundare. Unul și acelaș poate subscrie cuote câte voește.

„Rezultatele obținute în primul an de gestune ne îndreptățesc convingerea, că acest institut va aveà viitor strălucit, dacă va fi îmbrățișat cu căldură din partea publicului nostru.

„Deșì în primul an capitalul cuotelor subscrise a fost numai 6360 cor., totuși venitul curat a fost 2112 cor. 6 fil., din care afară de spesele statutare s'au dat 10% dividendă și 80% s'au adaus fondului rezervă, care face 1184 cor. 66 fil.

„Știm cu toții, că numai așa putem propășì și ne putem întărì și pe alte terene, dacă primo loco ne întărim pe terenul economic.

„Este deci datorința și folosul nostru al tuturora, ca să lucrăm cu toată tăria pe terenul economic și să îmbrățișăm institutele și însoțirile noastre economice.

„Apelăm deci la publicul nostru: particulari, biserici, fonduri, fundațiuni și reuniuni să spriginească cu toată căldura institutul nostru, anume să subscrie cuote, să mijlocească împrumuturi dela noi și să facă depuneri la noi, căci numai așa va puteà fi institutul nostru, după intenția întemeietorilor, tăria și sprijinul cauzelor noastre publice-economice.

„Spre ușurarea publicului la subscrierea cuotelor, acestea și în al doilea an se vând tot numai cu prețul nominal de 50 cor. plus 4 cor. taxa de fundare. Direcțiunea“.

Observ, că în urma acestui apel, au fost subscrise la 400 cuote. Deocamdată au fost puse în vânzare 1000 de cuote și până acum s'au vândut 600.

Veritas.

Din public.+)

Declaraţie.

In Nr. 94 al *„Telegrafului Român“* sub titlul *„O întimpinare“* face dl *Partenie Cozma*, directorul executiv al *Albinei* amintire de cassa de păstrare din Caransebeş *„Sebeşana“* zicând, că dlui Constantin Burdia preşedinte al comunităţii de avere şi deputat dietal îi place să treacă de patron al „Sebeşanei“. In interesul adevărului ne vedem siliţi să declarăm, că noi nu avem cunoştinţă, că dl Constantin Burdia să fi încercat a se ingerà în afacerile „Sebeşanei“ şi ar fi voit să treacă de patronul acestui institut. Dl Constantin Burdia este acţionar la institutul „Sebeşana“ şi ca atare are şi dreptul şi datorinţa să se intereseze de bunăstarea institutului. Totodată declarăm, că „Sebeşana“ cu epistola dto 20 Iulie 1905, adresată dlui Partenie Cosma, şi-a exprimat dorinţa de a întrà ca membru în Asociaţiunea băncilor române, la care epistolă însă până astăzi nu am primit nici un răspuns, şi că la adunarea directorilor băncilor ţinută în 23 August 1905 în Sibiiu a participat şi directorul executiv al acestui institut.

Direcţiunea Sebeşanei.

Mulţămite publice.

Având biserica noastră mare lipsă de vestminte bisericeşti, — iar poporul fiind îngreunat cu aruncul pentru edificarea unei şcoale nouă, — la apelul epitropiei, — bunii şi evlavioşii parohieni, precum şi alţi buni creştini aflători în *America*, au binevoit a contribuì pentru scopul acesta cu următoarele sume:

Ioan Muntean l. Ilie ca colectant, Ioan Cocoş, Nicolae Urdea, Nicolae Muntean, câte 2 dolari, — Nicolae Muntean l. Ilie, Ioan Timariu, câte 1 dol. 50 cenţi, Ioan Lenghel, Ioan Deac, Achim Povaca, Vasilie Povaca, George Albu, câte 1 dol., Ioan Deac, 25 cenţi, Ioan Povaca, 30 cenţi, Achim Deac, Nicolae Bârsan, Nicolae Deac, câte 50 cenţi, Ioan Moldovan, 25 cenţi, — toţi din Moşna, Vasilie Albu, 1 dolar, Ioan Lebu, 2 dol. 50 cenţi, ambii din Nemşa, — Dionisie Dâlbea, 1 dolar, Dumitru Banea, 50 cenţi ambii din Motişdorf, — Ioan Brot, Mórdás 1 dolar, Dumitru Pop, Richişdorf 20 cenţi, Nicolae Muntean, 25 cenţi, Rotar Sânu, Aurel Muntean, ambii câte 40 cenţi toţi din Merghindeal, Ioan Radu, Vurpăr 1 dol., Teodor Păcurar, Vasilie Solomon, Teodor Barb, toţi din Dârlos, Emanuil Toma Vecerd, fiecare câte 25 cenţi — suma totală 27 dol. 65 cenţi, iar în banii nostri, după detragerea portului postal, — am primit 133 coroane 82 fileri.

In numele întregului popor drept credincios aduc şi pe calea aceasta tuturor acestora cea mai sinceră mulţămită, rugând pe atotputernicul Dumnezeu ca aceastá jertfă să fie bine primită, să le dăruiască sănătate şi putere ca să poată suportà greutăţile ocupaţiunilor lor, să-i ferească de primejdii, ca să se întoarcă în pace, întregi şi sănătoşi la sălaşul iubiţilor lor părinţi, soţii, fraţi şi alte rudenii, cari cu dor îi aşteaptă.

Moşna, la 25 August 1906.

Ioan Fodorean
preot. gr. or.

*

Cu ocaziunea primei petreceri aranjate de reuniunea femeilor române din Gurarâului la 15/28 August 1906 (Sft. Mărie) s'au făcut următoarele contribuiri benevole dela următorii P. T. domni şi doamne:

Dr. George Prunaş, medic în Orlat şi Ioan Ivan, not. Gurarâului, câte 10 cor., Ioan Manta, paroh Gurarâului, 7 cor. Aurel Hăţăgan, not. Sibiel şi Alexandru Măcelariu, prop. Sângătin, câte 6 cor. Aurel Decei, not. Gurarâului şi N. Suroiu, v.-not Răşinar, ambii câte 5 cor. Valeriu Popoviciu, paroh Sibiel, Dionisie Decei, paroh Orlat, Lud. Pesamosca, comp. Orlat. George Comşa, not. Poplaca, Ioan Hanzu, paroh în Cacova, Nicolae Tămaş, not. în Cacova, Irimie Dancăş, prop. Răşinar şi Ilie Măcelariu, prop. Gurarâului câte 4 cor. văd. Maria Arseniu, prop. Gurarâului Petru Ungurean, profesor Blaj, Const. Pop, funcţionar de bancă Sibiiu, Ioan Iliu, not. Orlat, Ioan Rebega funcţ. de bancă Sibiiu şi Helene Schneider, priv. Sibiiu, câte 3 cor., N. Vlad, paroh Mag, 2 cor. 80 fil., Ilie Iosof, paroh Galeş, Dionisie Aron, paroh Gurarâului, Const. Bucşan, cand. de adv. Sibiel, Şerban Cioran, Răşinar, Coman Gligor, Gurarâului, N. Ghibu, cand. de adv. Sibiiu, Ioan Dobrotă, înv. Sibiel, Victor Iosof, cand. de not., Valeriu Arseniu, înv. direct., Ioan Stelea, înv., Moise Piso, pădur. toţi din Gurarâului câte 2 cor., Dionisie Dancea, înv. Gurarâului 1 cor 60 fil., Maria Crişan, văd. de prof. Sibiiu, 1 cor. 20 fil, Ioana Rebega, N. Bena, funcţ. de bancà, Ioan Modroiu, teol., Sorin Barciar, ascult. drept. Emilian Cioran, cand. de preot, Rom. Constantinescu, teolog, Danil Balteş, ascult. uns. de not., Ilie Brad Creţu Petru Olariu înv., Simion Loloiu, înv., Nicolae Şoneriu, cand. de preot, Nicolae Arseniu şi Ioan Conţiu, câte 1 cor., Vasilie Conţiu, Ioan R. Cândea, Ioan Vlad, Ilie P. Brad şi Petru P. Hanzu, câte 60 fil., Nicolae Hanzu şi Ioan Arseniu, câte 40 fil., Stanca Hanzu, Ioana Puştiu, Maria P. Ciontea şi încă 21 feciori din Gurarâului, câte 30 de fil., Petru Jinariu, Ioan Cătoiu şi George Cozma câte 20 fil., precum şi dela 16 fete din Gurarâului câte 10 fil. Ulterior a binevoit a mai contribuit Dl. Nicolau Ivan asea. consist. 4 cor. şi Ana Nicola înv. 2 cor.

Din întratele peste tot de 196 cor. 32 fil., detragându-se spesele cu 63 cor. 20 fil. rezultă un venit curat de 129 cor. 12 fil., cari s'a predat cassierii reuniunii pentru a se folosì la înfrumseţarea şi decorarea bisericii şi şcolii gr. or. din Gurarâului.

Subsemnatul comitet îşi împlineşte o plăcută datorinţă, când pe calea aceasta exprimă cele mai călduroasă mulţămiri stimaţilor oaspeţi şi tuturor marinimoşilor contribuenţi.

Tot deodată se exprimă mulţămită şi recunoştinţă stim. membre ale comitetului reuniunii precum şi stim. Dne Ioana Rebega pentru ostenelele şi serviciile prestate atât faţă de reuşita petrecerii cât în deosebi pentru punerea la dispoziţia oaspeţilor pe lângă preţuri foarte moderate a mâncărilor şi beuturilor dela cari a rezutat tot în favorul fondului reuniunii un venit de 37 cor. 25 fileri.

Comitetul aranjator.

Nr. 812 [233] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din **Ruşi**, protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 600 cor., 300 cor. dela stat, 300 cor. dela popor, cuartir şi lemne pentru încălzit şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform normelor din vigoare în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresb.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi în această comună.

Sibiiu 2 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 485—1906 [232] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului vacant de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul Lupşei, pe baza rezoluţiunei conzistorului arhid. dtto 8 August a. c. Nr. 7333 Bis. 1906, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul au a-şi înaintà cererile înzestrate cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 25 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 127—1906 of. par. [231] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţătător** dela şcoala gr. or. română din **Poiana-Blenchi**, protopresbiteratul Deş, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual 600 cor., din care 240 cor. din repartiţie dela parohieni, iar 360 coroane întregire din ajutorul de stat, cuartir liber în edificiul şcolar, folosinţa a ¼ iugăr din grădina şcolară, lemnele necesare de foc din pădurea urbarială, despre a căror transportare înlăuntru învăţătorul are să se îngrijască

Cuincuenalele sunt asigurate din ajutorul de stat,

Invăţătorul ales se îndatorează a instruì elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în Dumineci şi sărbători în corul bisericei şi a propune în şcoala de repetiţie.

La acest post pot reflectà concurenţi din alte protopresbiterate străine.

Aspiranţii au a-şi înaintà rugările la oficiul protopresbiteral Deş, instruite conform normelor prescrise şi a se prezentà în biserica de aici spre a cântà şi a se face cunoscut poporului.

Comitetul parohial gr. or. român.

Poiana-Blenchi, la 27 August 1906.

Ioan Buzura prezident. **Ioan Bumb** notar.

Nr. 239—1906 of. ppresb.

Văzut.

Deş, 30 August 1906.

Teodor Herman
protopresb. gr. or.

Nr. 237—1906 of. ppresb. [229] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de **paroh** din parohia de cl. a III-a **Gostila**, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 8 August 1906 Nr. 7209 B., prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au a aşterne rugările lor, instruite conform legii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi sub durata terminului concursual a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà şi a se face cunoscut poporului

Deş, 28 August, 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deş, în conţelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Herman
protopresbiter.

---

[230] 1—3

CONCURS

Direcţiunea institutului de credit şi economii „Arieşana“ din Turda, comitatul Turda-Arieş, escrie concurs pentru ocuparea postului de cassar cu salar anual de 1200 cor.

Cassarul se angajază provizor pe un an începând dela 1 Novembrie a. c. după care timp direcţiunea va decide asupra definitivării lui, are a depune o cauţie egală cu suma salarului.

Dupăce va fi denumit de funcţionar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în senzul statutelor societăţii şi are dreptul la tantiemele statutare.

Reflectanţii la acest post sunt rugaţi a-şi înaintà la direcţiunea institutului până în 10 Octomvrie a. c. suplicele instruate cu documente, din cari să se vază cualificaţia teoretică şi practică ce au.

Direcţiunea.

Ad Nr. 76—1906 par. [234] 1—1

Edict de licitare.

Comuna bisericească *Vidacutul-român*, protopresbiteratul Sighişoarei, dă în 3/16 Septemvrie la 11 ore a. m. prin licitaţie publică în întreprindere adaptarea edificiului şcoalei confesionale, conform planului şi pe baza preliminarului, aprobate de preaveneratul conzistor arhidiecezan la 27 Iulie v. 1906 sub Nr. 6720 şcolar.

1. Preţul strigării conform preliminarului este 3152 cor. 63 fileri din care se va detrage preţul materialului pe care comuna bisericească îl dă în natură.

2. Licitanţii sunt datori a depune la oficiul parohial vadiu de 10% din preţul strigării, pe cari îl pot ridicà îndată după colaudarea edificiului.

3. Ofertele în scris se pot face până la 2/15 Septembre, dar pentru a puteà fi considerate, trebue să conţină vadiul necesar.

4. Comitetul parohial îşi rezervă dreptul a încheià contract, cu acel dintre licitanţi, în care are mai multă încredere, fără a-şi motivà procedura sa faţă de ceilalţi licitanţi.

5. Contractul pentru ambele părţi se ridică la valoare îndată după subscriere.

6. Planul, preliminariul, precum şi condiţiile de licitare se pot vedeà în cancelaria oficiului parohial român gr. ort. în Vidacutul-român.

Vidacutul-român la 26 August v. 1906.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Popa
paroh gr. ort. prezident.

Haine pentru domni
Haine pentru băeţi ✦
Costume pentru copìi

să cumpere fiecine în propriul interes dela mine. Prăvălia mea cea nouă de haine din Piaţa-mică Nr. 2 mi-am asortat-o de nou cu cele mai elegante haine de toamnă şi de iarnă, în calitatea cea mai bună, pe cari le vând cu preţuri uimitor de ieftine. * *

222 6—6 Cu toată stima:

EDUARD ELIAS
Nr. 2. Piaţa-mică Nr. 2.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice
de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Prin Librăria archidiecesană se pot procura diferite

ornate bisericeşti

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.
Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —·2[illegible]
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 98 Sibiiu, Joi 7/20 Septemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

La Braşov.

Sibiiu, 19 Septemvrie n.

După un timp de două decenii şi mai bine iată că iarăş se apropie Asociaţiunea de pragul Braşovului şi bate la porţile acestui oraş cu belşug de viaţă românească, care a ocrotit la sinul său frageda Asociaţiune în primul an după urzirea ei. Acesta e al treilea prilej care i-se îmbie Braşovului de a adăpostì între zidurile sale pe acei ostaşi ai Asociaţiunii, cari aleargă cu zor ca să mâne acest mare aşezământ naţional în ogaşa unui rost cuminte şi aducător de roade bune.

Şi precum arată semnele şi această adunare va fi tot atât de grandioasă ca şi cea dela 1862 şi cea dela 1883, pentrucă pe deoparte sunt însemnate obiectele asupra cărora cei întruniţi vor aveà să pună pecetea întăririi, iar pe de alta Braşovenii, pururi pricepuţi, vor ştì să îmbrace întreaga întrunire în odăjdii de adevărat praznic.

Şi cu toate acestea osebită este firea acestui praznic. Insufleţirea neprihănită şi candidă, încălzită de văpaia unor nădejdi mari şi frumoase, dar stăpânită de o tainică înfiiorare a temerii neizbutirii, pe care ne-o tălmăceşte scrisul rapoartelor adunării celei dintâi dela 1862, a câştigat din an în an tot mai multă putere de viaţă, iar azi s’a prefăcut în conştiinţă şi convingere, că aşezământul Asociaţiunii este un izvor de adevărată viaţă pentru poporul românesc.

Adunarea din 1862 condusă de înţeleptul *Şaguna* a prăznuit izbucnirea sentimentală a bucuriei bogate în nădejdi, pe când cea de Vineri va prăznuì tot în acel loc, în sala gimnaziului românesc, bucuria unor frumoase izbânde ale muncii de 45 ani.

Puţini vor mai fi azi aceia, cari au fost părtaşi la accentele de emoţie sguduitoare din sala acelui institut la 1862; aceia vor aveà însă prilej acum să constate cu zimbetul multămirii pe buze, cât de frumos s’au izbândit dorinţele unui Şaguna, Cipariu, Bariţiu etc.

In Braşov a enunţat cu acel prilej glasul de proroc al lui *Şaguna* cu tărie convingerea, că Asociaţiunea îşi va ajunge scopul. „Tare cred, — zicea Şaguna — că sub scutul unor convingeri corecte şi principii sănătoase va sporì sigur literatura română şi cultura poporului român peste toată aşteptarea şi Asociaţiunea îşi va vedeà ostenelele sale coronate cu succes strălucit şi nu vor trece multe zeci de ani şi vom vedeà literatura noastră alăturea literaturilor celorlalte limbi culte“.

Minţile luminate şi sufletele nobile au şi dus Asociaţiunea pe o cale cuminte, încât astăzi după o viaţă relativ scurtă şi perzecutată de multe clipe amare, cari au căutat să o stavilească, totuşi a realizat izbânde frumoase, 46 despărţăminte, aproape 800 mii cor. avere, 119 biblioteci poporale, iar în centru casa naţională cu cel mai frumos aşezământ al Asociaţiunii: *şcoala de fete.* Azi stă deci Asociaţiunea pe un temeiu care nu se mai poate zdruncinà, pentrucă şi dacă urgia unor vremi vrăşmaşe ar isbutì să-’i surpe temeiul material, cel moral va dăinuì şi îşi va duce dorurile cu atât mai vârtos la izbândă.

Acest temeiu şi l-a câştigat Asociaţiunea pe calea prea înţeleptei tendinţe de întărire şi consolidare, pe care cale a purces la început zeci de ani. Faptul acesta şi justifică împrejurarea, des exploatată de cei nemulţămiţi, că Asociaţiunea este încă departe de adevăratul ei ogor de muncă, de popor.

A sosit timpul ca să-’şi pună plugul activităţii sale în rândul prim în acest ogor. Pornirile vremii mai proaspete au arătat că cei din fruntea Asociaţiunii au priceput aceasta. Iar acum au aflat cel mai practic mijloc, ducător la rezultat sigur, zămislirea unei reviste poporale, care străbătând la mâna ţăranului, îl va povăţuì cu grai cuminte şi priceput lămurindu-i mijloacele de luminare şi înaintare.

Dela Braşov, din cele două adunări frumoase, au izvorât multe idei luminate a căror întrupare a servit numai binele Asociaţiunii. Şi tot Braşovul are acum fericirea de a găzduì una din cele mai însemnate adunări, pentru că unele dintre cestiunile prezentate de comitet sunt chemate de a face adevărată epocă în cultura poporului nostru.

Sperăm deci că stăruinţa fraţilor Braşoveni îşi va păstrà mândria rolului preţios ce l-a avut până acum în promovarea culturii române şi va primì pe reprezentanţii Asociaţiunii cu braţe deschise şi inimă caldă ca şi la 1862 şi 1883 şi le va da prilej, ca împreună lucrând să ducă interesele aceleia cu un pas mai departe pe calea binelui nostru comun.

Cu aceasta vor adeverì din nou cuvintele extrem de frăţeşti ale Sibiienilor adresate lor după adunarea din 1862 pentru strălucita primire „în acel oraş, despre care suntem mândrì a zice, că e locuit de floarea Românilor, ai cărui locuitori români au deviza: propăşirea şi luminarea, ai cărui locuitori români au dat cele mai frumoase dovezi că ştiu preţuì ştiinţa şi caută pururea mijloacele ca să înainteze binele neamului nostru“.

(s.)

Transacţia cu Austria. Luni s’a ţinut conziliu de ministri în Budapesta, şi s’au stabilit în mod definitiv punctele cu privire la reînoirea pactului cu Austria. Marţi dimineaţa delegaţii ungari au plecat apoi la Viena, pentru a începe negocierile cu delegaţii austriaci. Au ţinut şedinţă eri după ameazi, şi vor ţine şedinţă şi astăzi, în urmă vor luà protocol despre schimbul de condiţiuni şi vor continuà negocierile în Octombre în Budapesta.

Dela „Asociaţiune“.

Raportul general

al comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ către adunarea generală convocată la Braşov pentru 21 şi 22 Septemvrie st. n. 1906.

(Fine)

Fonduri şi fundaţiuni. Datele referitoare la schimbările în cursul anului 1905, la fondurile şi fundaţiunile administrate de Asociaţiune se găsesc în raportul prezentat de cassar şi anexat la acest raport.

La acest loc remarcăm faptul, că în anul 1905 nu a întrat nici o fundaţie nouă în administraţia Asociaţiunii decât o donaţie de 1000 cor. din partea despărţământului Timişoara pentru fondul său cultural existent. In acest an însă s’au dat destinaţiunii lor venitul fundaţiunii Dr. I. Nichita şi al fundaţiunii Ioan şi Zinca Roman. Consemnarea stipendiaţilor o dăm sub *C*).

Fondul cultural al băncilor nici în anul 1905 nu a fost augmentat decât prin o singură donaţie de 50 cor., ceeace ne sileşte să constatăm, că apelul nostru adresat în anul trecut n’a aflat răsunetul aşteptat la institutele noastre de bani.

Averea Asociaţiunii. Din darea de seamă a cassei care se anexează împreună cu raportul casarului la acest raport, rezultă, că averea întreagă administrată de Asociaţiune a crescut în 1905 cu 18,628 cor., dela 697,193 cor. la 715,821 cor.

Dacă creşterea fondului general al Asociaţiunii nici de astădată nu corăspunde aşteptărilor noastre, nu se poate nici-decum atribuì publicului nostru, al cărui interes faţă de instituţiunea noastră a fost în anul trecut mai mare decât oricând, judecând după sumele încasate sub titlul de taxe dela membrii, cari au ajuns cifra de 19, 793 cor., cea mai mare sumă încasată dela existenţa Asociaţiunii, şi cu deosebire este a se căutà în creşterea însemnată a cheltuelilor biroului, a salariilor şi a celor neprevăzute. Toate aceste sarcini noui au fost impuse de referinţele schimbate ale biroului în localul nou.

Şcoala civilă de fete. Şcoala civilă de fete a Asociaţiunii noastre în anul acesta a funcţionat ca şi în trecut în mod normal şi în condiţiuni mulţămitoare. In toate privinţele aproape se observă aceiaş situaţie ca în anul precedent.

Din anuarul şcoalei vedem că în cursul anului 1905—6 s’au inmatriculat în cele patru clase ale şcoalei civile 75 eleve, cu 9 mai puţin decât în anul trecut, pe când în cursul complementar 21 faţă de 11 din anul precedent. Dintre elevele inmatriculate s’au prezentat la examen 71 din şcoala civilă şi 19 din cursul complementar. Examenele au fost conduse de dl Mateiu Voileanu ca delegat al comitetului central.

Şcoala a fost inspectată în cursul anului din partea Asociaţiunii prin dl prezident Iosif Sterca Şuluţu, iar din partea organelor de stat prin inspectorul şcolar din loc, cari ambii au constatat progres mulţămitor în învăţământ.

Relativ la corpul didactic raportăm că acesta se compune din directorul şcoalei, 2 profesori, 2 profesoare, 2 cateheţi, 6 instructoare şi 3 instructori.

In ceeace priveşte internatul raportăm că numărul elevelor adăpostite e de 65. Internatul a stat sub conducerea unei directoare, o guvernantă şi două bone.

Referitor la şcoala Asociaţiunii mai amintim, că pentru scutirea elevelor din regatul român — de studiul limbei maghiare s’a făcut o nouă adresă ministrului u. de culte. Din motivul scumpetei mari din timpul mai recent taxa internatului s’a urcat la suma de 500 cor.

Biblioteca Asociaţiunii. Privitor la starea bibliotecii centrale a Asociaţiunii cu finea anului 1905 ne luăm voie a prezentà următoriul raport:

A) *Biblioteca proprie.* Conform inventarului biblioteca centrală a Asociaţiunii la finea anului 1905 a constat din 4778 opere, în 6287 tomuri, 5525 broşuri şi 24 harte, faţă cu 4545 opere în 6109 tomuri, 5132 broşuri şi 22 harte dela finea anului 1904; prin urmare biblioteca s’a sporit în decursul anului 1905 cu 233 opere în 178 tomuri 393 broşuri şi 2 harte.

B) *Depozitul de cărţi,* menite spre vânzare, parte în favorul fondului general al Asociaţiunii, parte unele în favorul şcoalei civile de fete a Asociaţiunii, şi altele destinate a se distribuì de aici gratuit, cu sfârşitul anului 1905 numără 52 publicaţiuni în 3701 tomuri şi 31424 broşuri.

Biblioteca proprie s’a sporit în anul 1905 în urma relaţiilor de schimb legate cu diferite societăţi ştienţifice şi literare din patrie, prin publicaţiunile trimise de Academia maghiară din Budapesta şi de Academia Română din Bucureşti, apoi prin donaţiuni făcute de dl Dr. At. Marienescu şi de unii autori. Prin cumpărare biblioteca s’a sporit cu 122 opere în 112 tomuri şi 126 broşuri.

Depozitul de cărţi în 1905 s’a sporit în deosebi prin Nrii 19—21 ai „Bibliotecii poporale a Asociaţiunii“. De altă parte acest depozit a scăzut în decursul anului 1905 cu 138 tomuri şi 4868 broşuri, între cari 122 tomuri şi 2805 broşuri dăruite, 9 tomuri şi 6 broşuri date în schimb, iar 7 tomuri şi 2057 broşuri vândute.

Din publicaţiunile periodice au întrat la bibliotecă în anul 1905 următoarele: „Archiva“ din Iaşi, „Biserica şi Şcoala“ din Arad, „Bunul Econom“ din Orăştie, „Convorbiri Literare“ din Bucureşti, „Deşteptarea“ din Braşov, „Drapelul“ din Lugoj, „Economia“ din Caransebeş, „Erdély“ şi „Erdély Muzeum“ din Cluj, „Ethnographia“ din Budapesta, „Familia“ din Oradea-Mare, „Foaia Diecezană“ din Caransebeş, „Foaia Poporului“ din Sibiiu, „Foaia Şcolastică“ din Blaj, „Földrajzi Közlemények“ din Budapesta, „Gazeta de Duminecă“ din Şimleu, „Gazeta Transilvaniei“ din Braşov, „Junimea Literară“ din Cernăuţi, „Letopis Matiţe Srpske“ din Neoplanta, „Libertatea“ din Orăştie, „Luceafărul“ din Budapesta, „Poporul Român“ din Budapesta, „Răvaşul“ din Cluj, „Revista Economică“ din Sibiiu, „Revista Farmaciei“ din Bucureşti, „Şezătoarea Săteanului“ din Târgu Jiu, „Sămănătorul“ din Bucureşti, „Századok“ din Budapesta, „Telegraful Român“ din Sibiiu, „Történelmi Tár“ din Budapesta, „Tribuna“ din Arad, „Turul“ din Budapesta, „Unirea“ din Blaj şi „Viitorul“ din Cernăuţi.

Şedinţele comitetului central. Comitetul central dela ultima adunare generală până astăzi a ţinut în curs de 10 luni 12 şedinţe ordinare şi una extraordinară şi prin 229 deciziuni a rezolvit toate chestiunile cari în înţelesul statutelor şi regulamentelor Asociaţiunii, cad în competinţa lui.

In deosebi a executat hotărârile ultimei adunări generale: a comunicat celor interesaţi alegerile făcute, a cerut prelungirea concesiunei ministeriale pentru organizarea de colecte în favorul Muzeului; a numit un secretař al II-lea; a exoperat învoirea ministrului pentru participarea Asociaţiunii la expoziţia din Bucureşti; a făcut proiectele pentru reorganizarea biroului; a dispus luarea în primire a fundaţiunii I. Petran.

Propuneri. In urma celor expuse comitetul central îşi ia voie a propune onoratei adunări generale să binevoiască:

a) a luà act de raportul comitetului central;

b) a dà expresiune durerii pentru pierderea membrilor decedaţi în anul din urmă;

c) a alege de membrii onorari pe dnii Em. Ungureanu şi Dr. C. Diaconovich.

d) a luà act de demisia dlui Dr. C. Diaconovich şi a alege un nou secretar prim al Asociaţiunii spre care scop alăturăm petiţiunile întrate în urma concursului, şi onume din partea dlor: Octavian Goga şi Iuliu Moisil;

e) a aprobà darea de seamă despre gestiunea financiară a anului 1905 şi a dà comitetului absolutor pentru această gestiune;

f) a aprobà proiectul de budget pentru anul viitor.

Sibiiu, din şedinţa comitetului central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 14 August 1906.

Iosif Sterca Şuluţu m. p.
prezident.
Octavian Goga m. p.,
secretar II.

Cronică pedagogică.

Psihologia franceză de azi.

In sinul ştiinţei filozofice se produce de câtva timp o netăgăduită schimbare în spre bine ce se datoreşte multor motive, cari nu se pot desluşi încă pe deplin. Unul şi poatecă cel mai greu în cumpănă e câştigul curat moral, prisosit din învingerile naturalismului şi individualismului sprijinit de multeori de graiurile aforistice ale lui Nietzsche. Invingerea cea mai strălucită a dobândit naturalismul de sigur când *l'homme machinal* a trecut din teorie în praxă. Cultura realistică-tehnică ce merge mână în mână cu desvoltarea ştiinţelor naturale ne arată pe omul-maşină, pus în rând cu alte maşini mai perfecte, întrucât acele sunt asigurate împotriva tuturor durerilor, pe când omul, copil al naturalismului modern e ferit numai de durerile morale. El nu mai are nici o credinţă în divinitate, personalitate şi libertate de a voì; acestea pentru el sunt numai fraze! Şi pentruce să nu le socotească de fraze, când naturalismul care a făcut din ştiinţă o adevărată mahala intelectuală, învaţă că omul nu e mai mult decât o amoebie?! Cum să mai poată voì, când el e încopciat în lanţul uriaş de maşini, mari şi mici ale fabricilor? Şi cum să devină personalitate când el nu mai voeşte?

Cam în chipul acesta ni-se înfăţişează cultura modernă. Dar icoana aceasta tristă e totodată motivul pentruce se aprind astăzi ochii bărbaţilor tâlcuitori de lume şi viaţă de dorul cerului dumnezeesc, dor care mereu a ars în sfântul altar al conştiinţii neamurilor, uneori ca un far, alteori sub obroc, într'o vreme mai puternic, în alta mai slab, dar pe care nici un duh rău, mirositor a pământ, a materie, nu l-a putut stânge. Astăzi dorul acesta creşte în inimile neamurilor; ochii aprinşi caută iarăşi spre cerul idealului. O vedem aceasta la Englezi şi Americani în curentul aşa numit „*Pragmatism*"; la Nemţi unde un Paulsen nu se sfieşte să lupte în contra naturaliştilor, un Wentscher îl ajută prin desfăşurarea unei etice, care însoţeşte filozofia religiunii de azi şi pregăteşte duhul pentru etica de mâne a lui Eucken. Ba chiar şi la protivnicii lui Christos, la cei cu inimile otrăvite de materialism, la Francezi, începe a bate vântul sfintei reînvieri, adus de un Binot, Féré şi Beannis.

Da, tot mai mult se simte trebuinţa metafizicei. Fără metafizică viaţa pământească decade la viaţă simplă animalică, nu mai are nici o valoare, precum atât de frumos şi lămurit ne arată Kant în criticile sale.

Dar metafizica de care avem lipsă nu poate fi cea veche, şcolastică sau cea dogmatică, care îţi ţese lumea din noţiuni abstracte, ci ea trebue să fie metafizica vieţii clădite din fapte, un idealizm nou în forma aceea, în care ni-l desfăşură Eucken, cu atât entuziasm şi căldură în operile sale, şi a cărui temelie e convingerea că noi facem parte din două lumi, una e natura, iar cealaltă e lumea veşnicilor bunuri, die „Welt ewiger Werte".

Incercările materialiste se deoache din zi în zi şi ceea ce era până mai eri un semn al îndrăznelii biruitoare, monismul Haeckelian se consideră astăzi ca un stigmat de decadinţă. Ele nu duc la nici un rezultat mulţămitor atât în tălmăcirea macrocosmului cât şi a microcosmului. Mai bine ne învederează neputinţa încercărilor materialiste sau moniste studiile psihologice. Cu tot avântul ce şi-'l ia psihologul materialist în zborul lui va îndurà aceiaşi soarte ca şi Icarus; în mijlocul drumului poticneşte, şi va fi silit să-'şi ia refugiul la dualizm, dacă nu voeşte să devină ridicol. Numai cu ajutoriul materiei nu se pot desluşi fenomenele vieţii sufleteşti.

Inţelepciunea aceasta se poate învăţà din silinţele unor francezi şi mai ales ale lui Henri Bergson, un spirit ager şi individualitate puternică. Ca profesor la „École normale" a întrodus o mulţime de tineri în tainele unei filozofii mai ferite de materie, iar astăzi se încearcă să facă de pe înaltul scaun dăscălesc de la „Sorbonne" şi psihologie. El e primul învăţat francez care părăseşte făgaşul obicinuit al esperimentului, observaţiei sau metafizicei.

Nu numai o ogaşe vrea să meargă ci toate trei, adecă vrea să plăsmuiască din cele existente o alta nouă. Scrierile sale cele mai de samă din hotarele psihologiei sunt: „Essai sur les données immediates dela conscience", (1889) Matiere et Memoire" (1896) şi o drăgălaşă cărticică „le rire" despre fiinţa comicului şi umorului.

Bergson se afirmă în primul său studiu psihologic „essai sur les données immediates dela conscience" de apriorist dar nu de apriorist şcolastic, ci modern postkantian. Ocupaţia lui cu momentele nemijlocite ale conştiinţei pe lângă întrebuinţarea „*intuiţii* aşa numite *integrale*" ne îndeamnă la aserţiunea aceasta.

Dar mai mare interes şi însemnătate posede pentru noi scrierea „matiére et memoire" căci invederează mai hotărât neputinţa încercărilor materialiste şi care tradează totodată silinţi empiriocritice de a lui Avenarius şi fenomenalistice de a lui Mach.

In lumea fenomenelor în univers, zice Bergson în cartea numită, sunt procese (fenomene) conştiente şi inconştiente. Deosebirea între conştient şi inconştient trebue să se facă, şi mereu ţinută în vedere. Procesele conştiente le aflăm numai în viaţa sufletească, pe când celelalte în întreaga natură organică şi anorganică. Materia cu fenomenele sale e o realitate tot atât de incontestabilă ca şi a sufletului, ba în raport cu spiritul e realitatea primă. Intre „être"-materia şi „être consciemment perçu" nu există o deosebire fiinţală ci de grad. Bergson nu prea admite „cauza immanens" ci numai „cauza transciens".

Obiectele din lumea din afară se înfluinţează reciproc; însă inconştiu, se schimbă în părticelele lor fără să simtească, şi tot ce se petrece între ele, rămâne act inconştiu. Chiar şi noi am fi inconştienţi de toate întâmplările, — doar şi noi aparţinem lumei materiale — dacă creerul nu s'ar îmbià de mijlocitor. Ajungând procesele fizice şi chemice în atingere cu un centru înzestrat cu putere de a reagà spontan, de pildă cu creerul nostru, efectul nu se modifică ci slăbeşte simplu iar slăbirea efectului e „imaginea" (ideea!). Pe calea aceasta devin întâmplările (fenomenele) lumei din afară, în noi conştiente sau după vorba lui Bergson, „image présènte" devine „image reprezentée". Constiinţa omenească stă deci să nu fie mai mult decât o izolare a unor fenomene materiale (!) şi într'adevăr ceea ce face psihologul aici nu e alta decât o *limitare* şi încă mehanică! Sistemului cerebrospinal îi atribue o însemnătate foarte mare, doar prin el se produce perceperea.

Perceperea pură e deci strict materială, pe când reamintirea e un act curat sufletesc, ferit de ori ce materie, e un fenomen pur psihic despre ce nu încape nici o îndoială. Din sintesa acestor două acte acum *fiinţial deosebiie*: perceperea materială şi reamintirea ca act pur psihic rezultă *apercepţiunea.*

Din cele înşirate cred că se poate oblicì îndestul avântul lui Bergson pe calea materialiştilor monişti ca mai apoi cu atât mai mare convingere să propovăduiască dualizmul. Sintesa actului fiziologic şi a celui psihic nu o explică pe baza paralelizmului psihofisic; Bergson eliminează paralelizmul, fiindcă admite „cauza transiens", îl înlocueşte însă prin solidaritatea ce există între stările psihice şi stările creerului, luând odată creerul ca obiect altă dată ca imagine.

Inzestrat cu alte gânduri şi convingeri răsare din înaintata cultură a Franciei Schopenhaurianul Alfred Fouillée, cunoscut şi ca sociolog, ba poate cel mai slăvit în ţeara sa după Tarde. Om, care nu face sport din filozofie, din arta sfântă şi ascetică a ştiinţii, dupăce din greu s'a încercat să pătrundă în tainele firii a întregului univers, se coboară la subiect, la om, căutând să îmbrăţoşeze întreaga-i fiinţă, întreg sufletul. Deci şi el ca şi Bergson şi ca raţionaliştii de acum o sută de ani îşi mărgineşte tot mai mult târâmul. Studiul său psihologic despre „idies-forces" se înfăţoşează ca unul dintre cele mai concise şi consequente, nu însă şi bune sisteme psihologice.

Punctul de mânecare e „voluntarismul" [1]) lui Schopenhauer. In calea sa care trece hotarele durate de dascăl, se ivesc credinţe şi de ale ipervoluntaristului Nietzsche.

Primul act psihic după Fouillèe e reacţiune solicitată de graiul lumii încunjurătoare, şi ceeace alcătueşte temelia vieţii sufleteşti nu e altceva decât afect, nizuinţă, instincte (les appétits) şi procese de reacţiune. Adecă din instincte, procese de reacţiune se ţese întreg aparatul acel minunat, care e în stare să subjuge o lume întreagă!? Dar nu-i vorbă, instinctelor acestora le atribue puteri imanente de acţiune, prin ceeace psihologia lui ia haina energismului, şi lancie în contra psihologiei atomiste şi mehanice. Fouillèe e în aperceperea sufletului cam aceeaşi ce e Ostwald în aperceperea naturii.[2]) După convingerea lui nu există între actele intelectului şi ale voinţii nici o diferinţă — nici o luptă, căci fiecare idee e totodată şi instinct, mişcare, sau cum se exprimă el, fiecare „idee" e şi „*force*". Prin identificarea „ideii" cu „force" psihologia lui nu se mai poate numì „voluntarism", ci „panvoluntarism", prin ceeace icoana sufletului câştigă în colori şi farmece. De sine se înţelege, că Fouillèe ca panvoluntarist nu poate simţì cu intelectualiştii, cărora le-a jurat vrăjmăşie pe moarte şi viaţă, mai ales celor din şcoala Herbartiană.

Cu privire la învăţătura despre conştiinţă merge calea lui Wundt. Greşala cea mai mare comite Fouillèe, când face întreaga viaţă sufletească o simplă reacţiune spontană. Credinţa aceasta a lui, cumcă sufletul e numai reacţiune dovedeşte, că n'a cuprins întreg sufletul, ci numai o parte, şi anume partea inferioară, legată de lumea din afară. Numai sufletul empiric îl cunoaşte şi nici empiriştii nici Wund cu şcoala lui de psihologie fiziologică nu face alta, pe când sufletul nemuritor, care ne ridică în împărăţia lui Dumnezeu, sufletul „transcedental" sau „inteligibil" e ignorat cu totul! Sau să credem, că sufletul e numai proces de reacţiune? Că belşugul de frumseţă nemuritoare izvorâtă din sufletul unui Gogă e simplu act de reacţiune spontană? Ce să zicem despre gândurile lui Kant, Fichte şi Plato?...

Tot ceea ce fac psihologii acestia nu e mai mult nici mai puţin decât o ignoraţio elengchi. Sufletul nostru nu e o simplă ţăsătură a naturei ce ne înconjoară, ci e şi scântea dumnezăiască, e facultate înăscută, putere divină. Iar păcatul acela ce comit francezii şi mulţi încă şi dintre nemţi — de a reduce viaţa sufletească la o simplă reacţiune, nu-'l iau şi nici nu-'l voiu luà pe sufletul meu.

Nicolae Păunaş

---

[1]) „Voluntarism" (etelism, telematism) = învăţătura cumcă puterea (facultatea) fundamentală a sufletului o face voinţa ἐθέλω θέλημα. Fichte reprezintă un voluntarism etic (= moralism) Schopenhauer naturalistic (= orecticism). Invăţăturile opuse sunt: intelectualismul şi senzualismul. Voluntarism ca termin tehnic nu datează de mult; s'a introdus prin un oarecare Englez în veacul trecut. (Vezi R. Eucken: Geistige Strömungen der Gegenwart).

[2]) Ostwald e un aprig luptător împotriva materialismului, atomismulni. Concepţia lumei lui e energetică. (Vezi Ostwald: die Energie u. ihre Wandlungen 1888. Die Ueberwindung des wissenschaftlichen Materialismus. (Rede) 1895 şi „Annale der Naturphilosophie" Zeitschrift herausgg. v. Ostwald seit 1902.

Din tractul Agnita.

Corespondenţă particulară a „*Tel. Rom.*"

— 27 August v.

(Fine).

S'a mai decis, ca să *se ia măsuri pentru înfiinţarea unei bănci pe acţii cu reşedinţa în Agnita şi adăpostită în casele tractului* ca astfel şi de acolo să vină un venit oarecare pentru acoperirea speselor clădirii eventual cumpărării.

Domnul protopresbiter s'a oferit a contribui anual la acoperirea acestor spese cu 300 coroane până când datoria va fi total achitată. Acest ofert benevol s'a luat cu mare plăcere la cunoştinţă.

Pentru scopul studierii înfiinţărei unei bănci s'a ales sub prezidenţa domnului protopop o comisiune în persoanele Nicolae Gavrea, Ioachim Părău, George Borzea, Mihail Păcală, Ioan Alexandru, toţi preoţi şi Emil Mendocea, Alexandru Bârsan şi Zaharie Muntean, învăţători.

Asupra modului cum s'a slujit şi predicat, conferenţa s'a exprimat cu laudă.

Fiind timpul înaintat al treilea operat nu s'a cetit, ci s'a amânat cetirea lui pe conferenţa proximă.

Au urmat propunerile.

Preotul Florian Bologa propune, ca conferenţa să roage pe Preaveneratul Conzistor să caute mijloace de a se face în Sibiiu un *internat* pentru băeţii de şcoală ce sunt de pe sate.

Domnul profesor *Victor Păcală* cere să i-se deà cuvânt şi dânsului în chestiunea aceasta. Conferenţa primeşte cu plăcere. Astfel dânsul desfăşură multele scăderi ce se observă prin oraşe la copiii de pe sate şi arată, că din cauza neîngrijirii de ei se cresc rău şi se lipsesc de sentimentul religios tocmai aceia, cari mai târziu au să propage moralitatea şi să susţină religiozitatea în popor. Un internat scuteşte pe băieţi de a se infectà cu tot felul de rele şi e de dorit ca cei competenţi să se intereseze de această afacere. Consimte cu propunătorul, ca să se facă oarecari demersuri spre a se atrage atenţia conzistorului.

Domnul protopresbiter reflectează, că dupăcât are cunoştinţă afacerea aceasta este pusă în mânile Asociaţiunii şi crede, că nu e timpul departe până la rezolvare. Nu e contra admiterei propunerei la protocol şi astfel s'a şi luat la protocol. Conferenţa proximă s'a decis a se ţineà în muna Vărd.

După terminarea agendelor s'a luat un prânz comun în altă odaie a şcoalei, unde mai întâiu domnul protopresbiter a închinat pentru Excelenţa Sa arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Meţianu.* Preotul Ioan Petrişor pentru dnul protopresbiter, preotul Gavrea, fost administrator protopresbiteral, pentruca preoţimea şi învăţătorimea să-şi facă datorinţa, uşurând prin aceasta sarcina protopresbiterului şi închină tot pentru protopresbiter, Ioan Alexandru atrage atenţia dlui protopresbiter, ca şi pe terenul social să consolideze preoţimea şi învăţătorimea, iar doamna protopopeasă să se pună în fruntea preoteselor, închină pentru frăţeasca dragoste ce e foarte necesară în tractul nostru. Domnul protopresbiter ridică pocalul pentru preotul local, care ne-a primit aşa de frumos şi pentru familia dânsului, iar Macedon Grecu închină pentru dnul profesor *Victor Păcală*, care ne-a onorat cu prezenţa la conferenţă.

Domnul profesor răspunde într'un toast bine simţit şi prin care arată, că precum în trecut preotul a fost conducătorul natural al poporului, aşa e şi astăzi. Inchină în sănătatea preoţimii din tract.

La urmă domnul protopresbiter ca răspuns la vorbirea lui Petrişor şi Alexandru zice, că voinţa de a lucrà pentru binele tractului nu-i va lipsì şi se va interesà ca şi pe terenul social să ne validităm, ca astfel să ne găsim în frăţească dragoste cu toţii. Şi totodată în numele doamnei protopopese învită pe toate preotesele şi preoţii pe ziua de sfântă Mărie 15/VIII. la casa dânsului. După cari cuvinte ridică şi masa.

Seara s'a dat un teatru de către învăţătorul din loc şi unele persoane din comună cu rezultat frumos. Astfel ne-am depărtat cu toţii, ducând cu noi suveniri plăcute, că prima conferenţă prezidată de noul nostru protopop a avut un succes neaşteptat. Iar comuna care ne-a primit şi special familia preotului local ne-a făcut plăcere neaşteptată. Nu avem să descriem noi acì buna reputaţiune a acestei familii, că este cunoscută în cercuri şi mai largi decum e tractul nostru. In chipul acesta s'a terminat conferenţa preoţească.

*

Acum să vă mai raportez ceva şi despre celece au urmat după conferenţă.

Pe 29 Iuliu a fost conchemat comitetul protopresbiteral ca să delibereze asupra afacerei cu casa tractului. Membri comitetului tractual s'au prezentat cu toţii în locuinţa protopresbiterului, unde punându-se afacerea edificării eventual cumpărării unei case cu reşedinţă protopopească, şi anume după modalitatea propusă de preotul Alexandru şi acceptată de conferenţa preoţească, s'a decis ca să se edifice sau procure casa tractului. Să se facă împrumutul necesar de 20 mii cor. şi acesta să se replătească de către preoţi, învăţători şi parohii. Preoţii şi învăţătorii să contribue cu 2%, aşadară $^1/_2\%$ mai ridicat decum a decis conferenţa, iar parohiile să contribue după numărul sufletelor, dar numai 4 fileri de suflet.

Pe 13 August a fost conchemat sinodul protopresbiteral extraordinar, care a luat în desbatere concluzul comitetului referitor la casa tractului, şi fiindcă până la acest timp s'au şi aflat 2 localităţi de vânzare, s'a desbătut şi cu privire la cumpărarea uneia din acestea.

Sinodul a aprobat concluzul comitetului şi a decis, că în caz de a să cumpără una din casele ce se ofer spre cumpărare cu 15 mii coroane suma aceasta să se împrumute dela Preavenerabilul Conzistor şi ca ocaziunea să nu ne scape din mână, la propunerea preotului Ioan Alexandru s'a subscris de toţi membrii sinodului în număr de 18 o obligaţie provizorie cu care să se poată ridicà suma trebuincioasă, până când afacerea se pertractează şi la măritul conzistor şi de acolo îşi primeşte forma de lege şi împuternicirea de a se pune în lucrare.

S'a împuternicit domnul protopop şi preoţii Ioachim Părău şi George Borzea, ca numai decât să între în târg cu vânzătorii şi casa care o vor crede a fi mai corăspunzătoare să o şi cumpere şi fără amânare să o plătească şi transcrie pe numele tractului.

Dupăcât sunt informat au şi cumpărat-o cu 15 mii coroane şi astfel lucrul de curând început s'a şi dus în îndeplinire. Sinodul a reformat încâtva concluzul comitetului protopresbiteral cu privire la contribuirea din partea parohiilor şi anume: să plătească parohiile pe jumătate dupăcum plătesc la salarul protopresbiteral; iar în caz de a se împrumutà o sumă mai mică de 20 mii coroane preoţii şi învăţătorii să contribue numai cu $1^1/_2\%$ după salarul lor.

Acum să mai contemplează şi înfiinţarea unei bănci, care ar fi a doua faptă spre progres. La toate acestea autorul spiritual este noul nostru protopresbiter. Dânsul a ridicat steagul ne-a învitat ca să-l urmăm şi-l vom urmà.

De aci se poate vedeà, că organismul tractului nostru n'a fost putred nici în trecut, ne-a lipsit numai conducătorul adevărat. Schimburi de idei salutare şi de înaintare se întâmplă între preoţi, conversări despre întreprinderi nouă spre binele poporului, şi la toate acestea impulsul l-a dat preaonoratul domn protopresbiter Ioachim Muntean. Avem nădejde, că cu ajutorul lui Dzeu să se ridice şi tractul nostru alăturea cu alte tracte ce sunt pe calea progresului.

*

Mai rămâne să amintesc ceva şi despre întrunirea preoteselor şi preoţilor în casa doamnei protopopese la sfântă Mărie ziua onomastică a domniei sale.

S'au prezentat spre gratulare unele preotese cu preoţii lor, precum şi alte persoane din loc. Intrunite acì au fost toţi bogat tractaţi cu de ale mâncării şi beuturei până seara târziu. La masă s'a toastat primadată pentru doamna protopopească şi s'a golit pocalul în sănătatea dânsei. Au mai urmat şi alte toaste pentru familia dlui protopop, la cari domnul protopop a răspuns în numele familiei.

Doamna preoteasă Eugenia Alexandru a învitat pe celelalte doamne preotese, ca în loc de prezent ce buna cuviinţă aduse cu sine a i-se face doamnei protopopese să contribue toate cu oarecare sumă pentru un fond de binefacere al tractului.

Propunerea s'a primit şi s'a decis că să se facă un apel şi către celelalte dne preotese cari n'au fost de faţă, ca şi dânsele să se ataşeze la înfiinţarea acestui fond. Preotul Ioan Alexandru a fost însărcinat cu lansarea apelului.

Iată şi aici împlinită zisa scripturei că „dragostea nu pizmueşte, nu defaimă şi nu caută ale sale". Dragostea doamnei protopopese către doamnele preotese şi viceversa a făcut ca să ne întrunim la casa dânsei, şi din incidentul acesta să punem bază la un lucru bun, ce va rămâneà de bună amintire în onoarea dnei protopopese. Momente ca şi acesta dau uneori rezultate frumoase; sperăm că doamnele preotese vor face ca 15 August 1906 să rămână o zi însemnată împreunată şi cu o mare plăcere pentru doamna protopopească.

Alfa.

„Asociaţiunea".

Convocare.

Onoraţii membri ai „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura pop. rom." de pe teritoriul desp. *Abrud—Câmpeni*, precum şi binevoitorii acestei instituţiuni, sunt invitaţi a participà la adunarea cercuală, ce se va ţineà în 30 Septemvrie n. a. c. la 11 ore a. m. în comuna *Bistra*, cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportul casarului şi stabilirea budg. pe 1907.
4. Rapoartele agenturilor comunale.
5. Alegerea unei comisiuni pentru aquirarea de membri, încasarea taxelor şi raportul acestei comisiuni.
6. Eventuale dizertaţii, ce se vor anunţà conf. §-lui 37 din statute.
7. Eventuale propuneri, făcute în cadrul statutelor.
8. Inchiderea adunării şi verificarea procesului verbal.

Pentru comitetul central al desp.

Dr. Basiliu Preda — *Demetriu Goia*
direct. desp. — *secret. desp.*

AVIS.

Membrii români ai adunării generale municipale sunt rugaţi a luà parte la consfătuirea, ce se va ţineà în vederea adunării generale din 1 Octomvrie a. c. în ziua adunării dimineaţa la orele 8 în localul casinei române din Sibiu.

Sibiiu în 18 Sept. 1906.

Dr. Borcia — *Dr. Lemeny*
secr. — *prez.*

NOUTĂŢI.

***Din cauza** sfintei sărbători* „Naşterea Născătoarei de Dumnezeu", *foaia noastră apare Luni după ameazi.*

*

Secţiunea istorică a „Asociaţiunii" a ţinut şedinţă, Sâmbătă la orele 4 d. a. S'a făcut constituirea secţiunii, ales fiind prezident domnul *Iosif St. Şuluţu*, prezidentul „*Asociaţiunii*", vicieprezident dl *Vasilie Goldiş*, deputat dietal, iar referent dl Dr. *Ioan Lupaş*, profesor seminarial. După constituire dl Dr. *Lupaş* a cetit o parte din lucrarea sa despre „*Inceputul neamului românesc*". A fost ascultată cu mare atenţiune, şi fiind o lucrare compusă cu mult temeiu şi scrisă într'o limbă frumoasă şi înţeleasă de toţi. secţiunea a decis să fie publicată în „*Biblioteca poporală a Asociaţiunii*", ca început al unei istorii complete despre neamul românesc, compusă anume *pentru popor*. La şedinţă au participat membrii Iosif St. Şuluţu, T. V. Păcăţian, Nicolau Togan, Dr. Ioan Lupaş, Victor Păcală şi Silvestru Moldovan.

*

Masa studenţilor din Sibiiu s'a deschis Duminecă în prezenţa doamnei *Maria Cosma* şi a câtorva domni şi dame din Sibiiu. Secretariul „Albinei" Dr. T. Bredicean a ţinut studenţilor o scurtă alocuţiune punându-le în vedere observarea dispoziţiilor regulamentului acestei mese.

*

† Trepov, generalul rus, unul din cei mai înverşunaţi factori ai regimului despotic, a murit Sâmbătă în Petersburg în urma unei boale de inimă. Unele ştiri spun că ar fi fost înveninat. Trepov era o fiinţă foarte urgisită înaintea revoluţionarilor, câtă vreme le suprimase cu o volnicie extraordinară mai multe răscoale în 1905 când el era guvernorul capitalei ruseşti. S'au şi încercat mai multe atentate asupra lui, dar n'au succes. Poporul iubilează asupre morţii lui.

*

† Damian Dragonescu, fost director de finanţe şi fost deputat dietal, a decedat luni în Timişoara, în etate de 62 ani.

*

Iosif Kristoffi, fost ministru de interne în cabinetul baronului *Fejérváry* a fost internat într'un sanator, nu departe de Drezda. Are neurastenie.

*

Primul mandat nimicit. Curia a nimicit luni mandatul deputatului *Achim Andras*, ales în Békés-Csaba, cu program socialist, şi a suspendat pe un an şi dreptul de alegere al exdeputatului, astfel, că la viitoarea alegere nici nu mai poate să-şi pună candidatura. Pe deasupra a mai fost apoi judecat Achim şi la purtarea cheltuielilor, cari se urcă la 10,000 coroane. Cam prea mult pentru odată!

*

Constituire. Societatea de lectură „*Andreiu Şaguna*" din Sibiiu s'a constituit pe anul şcolar 1906—7 în şedinţa ţinută la 3/16 Septemvrie 1906 sub prezidiul P. C. Sale Dr. Eusebiu R. Roşca, protosincel, director seminarial, în modul următor: Prezident: Dr. Aurel Crăciunescu, prof. sem. Viceprezident: Vasile Păltineanu, cler. c. III. Archivar: Octavian Costea, cler. c. III. Notar: Pavel Borzea, cler. c. I. Casar: Iosif Tătulea, cler. c. II. Controlor: Pantilimon Bratu, cler. c. I. Bibliotecar: Iosif Mircea, cler. c. II. Vicebibliotecar: Nicolau Enciu, ped. c. I. Redactor: Petru Roşca, cler. c. III. Econom: Gheorghe Lincu. ped. c. III.

Membri în comisiunea literară: 1. Traian Achim, cler. c. III. 2. Ştefan Hăraguşiu, cler. c. III. 3. Petru Debu, cler. c. II. 4. Ioan Ludu, cler. c. II. 5. Traian Cibian, cler. c. I. 6. Ioan Dandea, cler. c. I. 7. Nicolau Bembea, ped. c. III. 8. Ioan Călborean, ped. c. III. 9. Ioan Haşu, ped. c. II.

*

Reuniunea română de muzică, din Sibiiu pleacă mâne la Bucureşti, pasul Turnuroşu, aproape 200 persoane în frunte cu Tud. cav. de Flondor şi H. Kirchner dirigentul ei. In Bucureşti va sta zece zile, unde va da două concerte mari, unul clasic şi unul naţional şi în şase sări va da reprezentaţii cu opereta „Moş Ciocârlan".

*

Parohii gr. ort. în America. Ziarul „America" spune că până acum s'au constituit în America patru parohii, în Sout Sharon, Joungstown, Indiana şi Indianopolis pe lângă cea din Cleveland cu 14—15 mii dolari avere. Darurile se fac şi acum în continuu. Fiecare parohie se ocupă cu gândul de a'şi zidì biserică. Acţiunea s'a şi pornit.

*

Primul prezident. Duminecă s'a făcut în Budapesta dezvălirea monumentului lui *Washington*, ridicat cu cheltuiala Ungurilor aflători în America. Cu această ocazie ministrul de culte şi instrucţiune, contele *Apponyi*, a depus o cunună pe monument, în numele conferenţei interparlamentare. Cineva din mulţime a strigat în momentul depunerii cununii: „*Trăiască primul prezident al republicei maghiare!*" iar mulţimea a prins vorba şi a aclamat cu frenezie pe domnul ministru. Va să zică, *prezident ar fi*, — şi nu mai lipseşte, decât *republica maghiară*!

*

Societăţi româneşti în America sunt până acum 17. cari ocrotesc şi ţin legătura între cei 40 mii Români câţi au trecut marea. Aceste societăţi sunt „Carpatina", Cleveland, cu avere de 1500 de dol. e cea dintâi. „Vulturul" Homestead, 1500 dol., cea mai puternică, „Unirea", Jungstown, „Transilvania", South Sharon, „Carmen Sylva" Cleveland; „Transilvania", Indiana; „Unirea română", Erie, „Invierea", Martinsfery, „Ardeleana" Ilasco, „Ardeleana", Alliance, „Mureşana", Harrisburg, „Tricolorul român" Folausbee, „Dacia", Newark, „Luceafărul", Cleveland, „Olteana", Filadelfia şi „Steaua română", Indianopolis. Averea acestor societăţi face cam zece mii dolari.

*

Binefacerea „Silvaniei". Banca aceasta a votat cinci ajutoare pentru doi ţărani, doi meseriaşi şi un învăţător pentru ca să poată vizità expoziţia din Bucureşti.

*

Francisc Ferdinand, moştenitoriul a petrecut Vineri şi Sâmbătă în Raguza (Dalmaţia) la manevrele, la cari era să ia parte însuşi Maiestatea Sa. Moştenitoriului i-s'a făcut primire frumoasă. Schimbarea planului Maiestăţii Sale a fost tălmăcită în multe părţi ca o teamă de anarhiştii italieni, despre cari se svonise că au inundat Dalmaţia cu gând de ucidere.

*

Apărarea Naţională. In Craiova s'a înfiinţat în vara aceasta liga „Apărarea Naţională" pentru de a luptà în potriva străinilor şi a emancipà ţara Oltului de influinţa şi esploatarea acestora.

*

Din Miheş ni se scriu următoarele: In săptămâna trecută, *Mercuri 30 August v.* a fost o ploaie torenţială împreunată cu fulgere şi tunete mari, şi ziua pela 12 ore a fulgerat între locuitorii marelui proprietar *Illyeş Albert* dintre cari, unul cu numele *Gheorghe Selegean* a şi murit la moment, iar ceilalţi au ameţit.

*

Recolta cerealelor în anul acesta e cu mult mai îmbelşugată ca în anii trecuţi. Se ridică la 97 mil. măji metrice, pe când în cel mai bun an din cei cinci din urmă în 1902 abia a ajuns la 91 milioane măji metrice.

*

Chişodana. Direcţiunea băncii româneşti din Chişoda în urma falimentării în anul trecut, a fost trasă în cercetare. La pertractarea de Vineri tribunalul din Timişoara a pedepsit pe directorul ei executiv cu trei luni închisoare, iar pe ceilalţi membri ai direcţiunii pe fiecare cu câte două săptămâni închisoare.

*

Advocat hoţ. Advocatul Kuchynka din Pojon a dispărut din oraş în zilele acestea. S'a constatat pe urmele lui că a stors dela mai mulţi clienţi 160 mii cor.

*

Moldovan G, rectorul universităţii din Cluj era vestit în săptămâna trecută prin ziarele ungureşti că va întrà în clubul naţionaliştilor. Moldovan desminte însă aserţiunea aceasta cu cea mai mare tărie.

*

Vifor. Mercuri seara în 12 Septemvrie n. o groaznică furtună s'a descărcat asupra comunei *Spălnaca*. Intre alte daune viforul a prăbuşit coperişul şi hornul de zid dela casa parohială gr. orientală. Preotul Ioan Prodan numai prin minune a scăpat cu familia sa de moarte. Tot în acea seară viforul a dărâmat biserica gr. cat. din *Asinip*, îngropând sub dărâmături clopotele şi tot ce era în biserică.

*

Zăpadă. Din munţii apuseni se veşteşte, că în zilele trecute a înălbit dealurile în mai multe părţi cel dintâiu prevestitor al zilelor de iarnă.

Concurs

Adunarea generală cercuală a desp. Abrud—Câmpeni al „Asociaţiunii", ţinută în anul 1905, în scopul cultivării respective promovării pomăritului, a statorit un premiu de 40 cor. pentru cel mai bun cultivător de pomi pe teritoriul acestui desp.

Pentru conferirea acestui premiu se escrie concurs.

Cel, care ar voi să fie socotit la distribuirea acestui premiu, are a se anunţà în scris subsemnatului birou până în 1 Iuniu n. 1907, având a indicà numărul şi soiul pomilor cultivaţi.

Câmpeni, 1 Septemvrie 1906.

Pentru desp. Abrud—Câmpeni al „Asociaţ."

Dr. Basiliu Preda — *Demetriu Goia*
direct. desp. — *secretar.*

Nr. 812 [233] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din **Ruşi**, protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 600 cor., 300 cor. dela stat, 300 cor. dela popor, cuartir şi lemne pentru încălzit şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform normelor din vigoare în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresb.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi în această comună.

Sibiiu 2 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 127—1906 of. par. [231] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţător** dela şcoala gr. or. română din **Poiana-Blenchi,** protopresbiteratul Deş, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual 600 cor., din care 240 cor. din repartiţie dela parohieni, iar 360 coroane întregire din ajutorul de stat, cuartir liber în edificiul şcolar, folosinţa a ¼ iugăr din grădina şcolară, lemnele necesare de foc din pădurea urbarială, despre a căror transportare înlăuntru învăţătorul are să se îngrijască

Cuincuenalele sunt asigurate din ajutorul de stat.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruì elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în Dumineci şi sărbători în corul bisericei şi a propune în şcoala de repetiţie.

La acest post pot reflectà concurenţi din alte protopresbiterate străine.

Aspiranţii au a-şi înaintà rugările la oficiul protopresbiteral Deş, instruite conform normelor prescrise şi a se prezentà în biserica de aici spre a cântà şi a se face cunoscut poporului.

Comitetul parohial gr. or. român.

Poiana-Blenchi, la 27 August 1906.

Ioan Buzura **Ioan Bumb**
prezident. notar.

Nr. 239—1906 of. ppresb. Văzut.

Deş, 30 August 1906.

Teodor Herman
protopresb. gr. or.

---

[230] 2—3

CONCURS

Direcţiunea institutului de credit şi economii „Arieşana“ din Turda, comitatul Turda-Arieş, escrie concurs pentru ocuparea postului de cassar cu salar anual de 1200 cor.

Cassarul se angajază provizor pe un an începând dela 1 Novembrie a. c. după care timp direcţiunea va decide asupra definitivării lui, are a depune o cauţie egală cu suma salarului.

Dupăce va fi denumit de funcţionar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în senzul statutelor societăţii şi are dreptul la tantiemele statutare.

Reflectanţii la acest post sunt rugaţi a-şi înaintà la direcţiunea institutului până în 10 Octomvrie a. c. suplicele instruate cu documente, din cari să se vază cualificaţia teoretică şi practică ce au.

Directiunea.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin

— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 23—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☞ asigurări contra furtului prin spargere,
☞ asigurări de grindină,
☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 46—52

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 14—26

Publicaţiune pentru vânzare de lemne.

Pe baza concesiunii Nr. 54.082/I, A-2—1906 a domnului ministru de agricultură r. u. şi a concluzului Nr. un. 881—1906 luat în şedinţa adunării generale a celor şapte judeţe săseşti din 8 Septemvrie 1906, Oficiul central al universităţii săseşti din Nagyszeben (Sibiiu) vinde lemnele din pădurile de pe Valea-Lotrului aflătoare pe teritoriile cuprinse în clasa de exploatare „C“, şirul I, II şi III, din planul sistematic al pădurilor, şi pe teritoriile ce stau în legătură cu ele, cari în urma regulării graniţei au ajuns pe teritorul României. Folosinţa totală e prescrisă în planul sistematic al pădurilor pentru un period de 22 ani.

In scopul acesta se va ţineà **pertractare publică de oferte în scris în 29 Noemvrie n. c. la 10 ore a. m.** în sala de şedinţe a Universităţii săseşti din Nagy-szeben, Piaţa mare Nr 15, etagiul II.

Vânzarea se va face în 3 (trei) grupe. Singuraticele grupe sunt următoarele:

1. In I a grupă de vânzare cad în senzul planului de exploatare lemnele exploatabile de pe teritorul primului şir al clasei de exploatare „C“, şi de pe teritorul de dincolo de graniţă ce stă în legătură cu el, numit „Larg“, pentru folosinţă de 22 de ani.

2. In a II-a grupă de vânzare cad în senzul planului de exploatare lemnele exploatabile de pe teritorul prescris pentru folosinţă din şirul II al clasei de exploatare „C“; în fine

3. cad în a III-a grupă de vânzare în senzul planului de exploatare lemnele exploatabile de pe teritorul şirului al treilea din clasa de exploatare „C“ prescris pentru folosinţă de 22 de ani, şi de pe teritoriile de dincolo de graniţă, ce stau în legătură cu el, numite „Voinagu“ şi „Rinjeu“ („Dobrun“).

Timpul de folosinţă pentru toate trei grupurile de vânzare e de 22 ani. Oferte pot fi înaintate separat pentru fiecare din aceste trei grupe de vânzare, sau pentru două, sau pentru toate trei grupele împreună.

Terenul, proviziunea de lemne şi preţul strigării al singuraticelor grupe de vânzare după preţuirea oficioasă, pentru exactitatea căreia cele şapte judeţe săseşti nu garantează, sunt următoarele:

Nr. grupei de valorizare	Teren, jugăre catastrale	Lemnul de brad pentru construcţii potrivit pentru comerciu (fără coaje şi după detragerea uscăturilor şi a bucăţilor ce cad la pregătirea lui pentru construcţii)				Lemn de brad pentru foc	Coajă	Lemn de fag pentru foc	Preţul strigării	
		cu diametru mediu dela 12—19 cm.	cu diametru mediu dela 20—28 cm.	cu diametru peste 29 cm.	Laolaltă					
		metri cubici massivi				m^3 massivi	m^3 spaţiu	m^3 massivi	K	f
I.	3070·33	69536	155585	233627	458748	147456	85487	—	3027736	80
II.	6138·05	144165	259644	594730	998539	313880	189483	62066	6590357	40
III.	5178·04	84538	173167	561862	819567	306900	147603	137773	5409142	20
Suma	14386·42	298239	588396	1390219	2276854	768236	422573	199839	15027236	40

La stabilirea preţului strigării s'a ţinut seamă numai de lemnul de brad, curat, potrivit pentru comerciu; lemnul de foc, coaja şi lemnul de fag de ars nu au fost valorizate.

Oferenţii sunt provocaţi a şi înaintà ofertele în scris şi în cuvertă sigilată, provăzute cu timbru pentru fiecare coală de 1 coroană, cel mult până în ziua ţinerii vânzării la 10 ore a. m. Oficiului central al universităţii săseşti din Nagyszeben, Piaţa-mare Nr. 15. Oferte sosite mai târziu (eventual şi prin postă) se resping nedesfăcute.

Vadiul de 10% (zece la sută) după preţul strigării stabilit în această publicare de licitaţie este a se depune mai înainte pe lângă adeverinţă în scris la Cassa universităţii săseşti în Nagyszeben, Piaţa-mare Nr. 15; deodată cu vadiul este a se aduce, respective a se trimite o consemnare a valorilor depuse.

Numai oferte în scris şi închise se primesc, şi fiecare ofert trebue provăzut cu chitanţă ori cu adeverinţă de depunere despre plătirea resp. depunerea prealabilă a vadiului la Cassa universităţii săseşti din Nagyszeben.

Oferte telegrafice neprovăzute cu adeverinţă despre depunerea vadiului, sau oferte ulterioare nu se primesc.

Ca vadiu se primesc numai bani gata, libele de depuneri dela institutele de bani din Sibiiu: „Bodenkredit“ şi „Allgemeine Sparkassa“, ori hârtii de valoare, admise la cauţiuni, provăzute cu cupoane încă nescadenţate, şi anume acestea numai pe lângă cursul zilei obicinuit, nicidecum peste valoarea nominală.

Cantitatea lemnelor de vânzare nu se vinde sub preţul strigării.

De altcum cele şapte judeţe săseşti îşi rezervă dreptul de a alege liber oricare din ofertele intrate, fără conziderare la preţul de cumpărare oferit, eventual de a respinge toate ofertele.

Pe faţa cuvertei a fiecărui ofert este a se face evident, că conţinutul e ofert de cumpărare a pădurilor din „Lotru“ ale celor şapte judeţe săseşti, cum şi grupa respective grupele la cari se refere.

Toate ofertele sunt a se face în faţa unui notar public regesc, resp. cele din afară de Ungaria şi Austria în faţa unei ambasade austro-ungare ori a unui conzulat austro-ungar în limba germână sau maghiară, şi este a se scrie în ofert clar şi cetibil suma oferită, în cifre şi cu litere; în caz de divergenţă are valoare suma cea mai mare din ofert.

Mai departe ofertele trebue să nomineze în mod deslușit grupa sau grupele de vânzare circumscrise în publicaţiunea de faţă, pentru cari sunt înaintate, apoi să conţină numele, connumele şi domiciliul oferentului, cum şi **declaraţia sa expresă, că cunoaşte condiţiile de licitare şi contract şi că se supune acelora necondiţionat.**

Afară de aceea fiecare oferent e dator **a subscrie înaintea unui notar regesc ori a conzulatului ces. şi reg. austro-ungar un exemplar cu condiţiile de licitare,** care la cerere în scris se trimite de oficiul central al universităţii săseşti, **şi care este a se adauge şi încopcià la ofert.**

Condiţiile de licitate şi contract, cum şi consignaţiunea de estimare a lemnelor din pădurile productive de pe Lotru, „harta generală a claselor de exploatare A, B, C şi D a pădurilor celor şapte judeţe“ şi planul de exploatare — cel din urmă după aprobarea sa din partea autorităţii superioare — pot fi văzute în zilele de lucru înainte de ameazi dela 9—12 ore în Oficiul central al universităţii săseşti (biroul secretarului universităţii).

In caz de divergenţe sunt hotărâtoare originalele condiţiilor, lucrările de estimare şi alte operate aflătoare aci, iar nu copiile puse la dispoziţie din partea oficiului central.

Mijlocitorii nu se rebonifică.

Nagyszeben, 9 Septemvrie 1906.

Dela oficiul central al universităţii săseşti
Thalmann,
comite suprem şi comes săsesc.

[235] 1—1

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 25—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 12/25 Septemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 80 fil.
rândul cu litere garmond.

Dela Brașov.

*Din raportul ce-l publicăm mai la vale despre decurgerea adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, anticipăm la locul acesta clasica **vorbire de deschidere**, rostită din partea vicepreședintelui „Asociațiunii“, **Andreiu Bârseanu**. E următoarea:*

Onorabilă adunare generală!

Imprejurările, și anume, etatea înaintată și reconvalescența venerabilului nostru prezident, au adus cu sine, ca *eu* să ocup de astădată locul acesta de onoare, pe care l-au ilustrat atâți bărbați distinși ai poporului nostru. Și nu fără sfială, vă mărturisesc, m'am hotărât să pășesc în mijlocul D-voastre, știind, că în locul acesta au stat adineaori fruntași, ca marele arhiereu Andreiu Șaguna, eruditul Timoteiu Cipariu, vicepreședintul guvernial Vasile Ladislau Pop, neobositul George Barițiu, și conzilierul aulic Iacob Bologa, ca să nu vorbesc decât de cei răposați.

Numai conștiența datorinței ce mi-s'a impus prin neașteptata, și de bună seamă și nemeritata alegere din anul trecut, m'a îndemnat să fac acest pas, și totodată speranța în indulgența D-voastre și credința, că de astădată, având în vedere insuficiența puterilor mele, nu veți măsurà cu măsura, cu care ați fost deprinși până acum.

Doamnelor, domnilor!

Pentru a treiaoară se întrunește „Asociațiunea“ noastră în adunare generală în Brașov, după un restimp de 23 ani dela întrunirea a doua și de 44 ani dela cea dintâi.

Adunarea din 1883 s'a distins prin hotărîrea înființării școalei civile de fete din Sibiiu, care a adus servicii așa de însemnate societății noastre și care se socotește cu drept cuvânt ca un mărgăritar al instituțiunilor noastre școlare. Și mai însemnată însă, atât prin numărul și starea socială a participanților, cât și prin înălțimea problemelor desbătute, și a entusiasmului ce a domnit într'ânsa, a fost adunarea din 1862, ținută tot în localul în care ne aflăm în aceste clipite, sub conducerea nemuritorului episcop, ceva mai târziu prin vrednicia sa arhiepiscop și metropolit, Andreiu baron de Șaguna.

N'am apucat să văd cu ochii mei această ilustră adunare, a doua din viața de 45 ani a „Asociațiunii“ noastre. După spusele bătrânilor noștri însă, ale căror priviri scapără și acum, când vorbesc de acele momente înălțătoare din trecutul poporului nostru, precum și din descrierea plină de viață a răposatului *Al. I. Odobescu*, parecă văd înaintea mea acea aleasă întrunire românească din 16—18 Iulie 1862.

In fruntea mesei prezidiale figura măreață a lui Șaguna. Lângă el chipul blând al venerabilului metropolit Alexandru St. Șuluțu, capul bisericii române unite, și în jurul celor doi arhipăstori ai bisericilor române surori, ca membri ai comitetului nouei societăți: învățatul și de toți respectatul canonic Timoteiu Cipariu, cu privirea vie în mijlocul feței delicate, harnicul George Barițiu cu trăsurile feței marcate și cu privirea pătrunzătoare, simpatica figură a protopopului Ioan Popasu, mai târziu episcop al Caransebeșului, fața aspră și rezolută a energicului Axente Severu, răposat acum de curând, figura inteligentă și senină a lui Gavriil Muntean, directorul tinărului gimnaziu român din Brașov, vrednicul doctor Pavel Vasici, colaboratorul lui Barițiu la „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, Bologa, Măcelariu, și ceilalți tovarăși de muncă ai lor. Numai Andreiu Murășianu, heroldul deșteptării noastre naționale, care ar fi meritat să fie și el în această societate aleasă, sta la o parte apatic, cu fruntea plecată la pământ, ca un stăjar trăsnit în mijlocul unui codru plin de viață.

Oaspeți distinși din principatele de curând unite de peste munți, între cari învățatul Aug. Treb Laurian, cântărețul limbei românești George Sion, tinărul profesor Nicol. Ionescu și măestrul scriitor cu chip frumos, Alex. Odobescu, despre care am amintit mai înainte, împodobeau locurile cele mai de frunte din jurul mesei prezidiale. Sala întreagă erà înțesată de un public ales și număros, tineri și bătrâni, bărbați și femei, preoți și mireni, săteni și orășeni, dornici a luà parte la o adunare literară și culturală românească, a auzì înțeleptele cuvinte ale conducătorilor neamului și a vedeà minunea minunilor, prima expoziție românească de producte agricole și industriale, pusă la cale de spiritul neobosit și invențios al lui George Barițiu.

Erà, cu un cuvânt, o manifestare puternică a vieții românești, încătușată atâta vreme în lanțurile feudalizmului și apoi ale unui absolutizm aspru de 10 ani, erá ca o câmpie sămânată în timpul primăverii, când după o ploaie călduță parcă vezi firele de smaragd, cum încolțau din ce în ce înaintea ochilor tăi cuprinși de mirare.

Și multe idei frumoase se înfățoșară în această memorabilă adunare, multe planuri îndrăznețe, unele poate prea îndrăznețe, se dezbătură, multe probleme grele de rezolvat se aduseră în legătură cu cercul de activitate al tinerei „Asociațiunii“. In genere așteptările față de noua și pe atunci singura însoțire mai mare culturală română din țările de sub coroana Habsburgilor, erau cât se poate de mari. Asociațiunea erà privită ca un fel de vraje, care aveà să delăture în scurtă vreme toate năcazurile și lipsele mult cercatului nostru popor.

Directorul Munteanu în vorbirea sa despre „purizmul limbei române“, cere pe lângă stabilirea ortografiei cu litere latine, ca secțiunea filologică a Asociațiunii să se apuce cât mai cu grabă a compune un dicționar al limbii române, după analogia dicționarelor scrise și tipărite de academiile cele docte ale altor națiuni, o problemă care nici astăzi încă nu e rezolvată, deși s'a ocupat serios cu ea altă corporațiune literară română, cu mult mai înaltă, care dispune de alți oameni și de alte mijloace, singura competentă și în stare a face o asemenea lucrare. Cipariu în excelenta sa disertațiune despre însemnătatea studiilor filologice pentru cultivarea limbei române și pentru stabilirea ortografiei, de asemenea constată necezitatea adunării materialului pentru un dicționar român, spre care scop propune formarea din partea Asociațiunii a unei biblioteci de cărți vechi românești, tipărite și manuscrise, din timpurile cele mai vechi, până cătră anul 1700.

La rândul său Barițiu, vorbind despre artele frumoase cu aplicarea lor la cerințele poporului românesc, amintește despre înființarea unei catedre de estetică, iar cavalerul Ioan Pușcariu, pe atunci administratorul comitatului Cetății de baltă, singurul dintre conferențiarii adunării din 1862 care se mai află în viață, arătând însemnătatea documentelor istorice pentru cunoașterea trecutului poporului, îndeamnă pe membrii Asociațiunii să-i dee mână de ajutor pentru întocmirea unui „Album“ al familiilor nobile de naționalitate română din monarhie, pe seama căruia și copiase și studiase mai bine de o sută diplome nobilitare.

Mai bine se pot vedeà însă speranțele ce se puneau în activitatea viitoare a Asociațiunii de viguroasa generațiune de acum 44 de ani din cuvântul de deschidere al prezidentului adunării despre care e vorba.

„Tare cred — zice marele Șaguna cătră sfârșitul cuvântării sale, — că sub scutul unor asemenea convingeri corecte și principii sănătoase, precum am amintit mai sus (erà vorba de însemnătatea limbii, a graiului, pentru conservarea și înaintarea unui popor), va sporì de sigur literatura și cultura poporului român peste toată așteptarea și Asociațiunea va vedeà ostenelele sale coronate cu succesul dorit, pentrucă nu vor trece multe zeci de ani și vom vedeà literatura limbei noastre la asemenea grad de cultură cu al celorlalte limbi culte; școalele și institutele literare, ca unicele mijloace de cultura națiunii, le vom vedeà și la noi în stare înfloritoare; vom vedeà satele și orașele române regulate și înaintate; nu vor trece multe zeci de ani și vom vedeà acolo grădini și holde frumoase cultivate, bogate în pomi fructiferi, unde până ieri-alaltăieri erau numai pălămide și alte ierburi sălbatice; nu vor trece multe zeci de ani și ne vom bucurà văzând economia rațională la plugarii noștri, înflorirea artelor și a tot felul de măestrii la Românii noștri . . . Pe scurt, nu vor trece multe zeci de ani și națiunea română va fi regenerată și întinerită în puterile sale intelectuale, industriale și materiale, pentrucă națiunea este setoasă după cultură și luminare, iar membrii acestei Asociațiuni nu vor crutà nici un sacrificiu, ce ar condiționà un viitor mai fericit și propășirea națională“ . . .

Cred, că acum, când se apropie o jumătate de veac de când s'au rostit aceste inimoase cuvinte, în locul în care ne aflăm este timpul să ne întrebăm, oare împlinitu-s'au măcar în parte așteptările bărbaților mari, ce au stat la leagănul Asociațiunii noastre, corăspuns-a ea măcar cât de cât menirii sale mărețe și urmat-a calea pe care au îndreptat-o urzitorii ei?

Răspunsul la aceste întrebări, dacă va fi făcut cu destulă obiectivitate și cu oarecare cunoștință de cauză, ne va înlesnì cred, a înțelege rostul lucrărilor și tendențelor de acum ale însoțirii noastre, și totodată ne va luminà în privința problemelor ce ar trebuì urmărite din partea noastră în viitor.

Cu căutarea acestui răspuns, întrucât se poate face aceasta în câteva minute, să-mi dați voe a mă ocupà în restul vorbirii mele.

Scopul Asociațiunii noastre, dupăcum arată numele ei, este cultivarea literaturii naționale și propagarea culturii în sinul poporului nostru. Deșì conceptele, literatură și cultură, sunt deosebite unul de altul, totuși ele sunt deaproape înrudite. Cultura este un concept mai general și cuprinde tot ce a produs omul prin silințele sale, fie pe terenul intelectual sau moral, fie pe cel material, pe când sub literatură înțelegem numai productele minții omenești exprimate în graiu viu sau în scrìs, și cu deosebire pe acele, cari au și o formă frumoasă.

Dar literatura este totodată un eflux al culturii; fără un grad oarecare de cultură, ea nici nu se poate închipuì. De altă parte însă, ea este și un propagator însemnat al culturii. Popoarele cu o literatură bogată națională de obiceiu au o cultură însemnată. Cu un cuvânt, ele se influințează una pe alta, și de regulă merg mână în mână, afară de cazul, când la un popor sunt deosebiri prea mari sociale.

Să ne întrebăm acum, făcut-am noi Românii din această țeară vre-un progres în literatură în timpul de 45 ani, de când s'a înființat Asociațiunea, în numele căreia ne-am adunat astăzi aici, și îndeosebi, ce rol a avut însoțirea noastră la mișcarea literară din acest restimp?

Dacă asemănăm mulțimea publicațiunilor noastre de astăzi, precum și limba folosită în cele mai multe din ele, cu numărul și graiul celor de acum 50 de ani, în adevăr putem vorbì de un progres literar. De asemenea trebue să constatăm cu bucurie, că cu deosebire în timpul din urmă, pe terenul literaturii frumoase încă s'au produs și se produc lucrări din ce în ce mai de valoare. Nu stăm însă tot astfel în ceeace privește literatura științifică. In această privință cred, că pot susțineà fără a fi desmințit, că puține din lucrările apărute în deceniile din urmă, afară doară de câteva de tot recente, se pot asemână cu serioasele cercetări filologice ale lui Cipariu şi chiar cu studiile istorice ale lui Bariţiu.

Dar în genere ţinuturile noastre, ale celor de dincoace de munţi, nu mai au astăzi în literatura românească rolul conducător ce l-au avut pe la sfârşitul veacului al 18-lea şi la începutul celui trecut, şi aceasta din motive uşoare de înţeles. Literatura este o plantă plăpândă, care nu poate prosperà decât într'un pământ prielnic şi sub un soare dulce, care să-i dee cu drag lumina şi căldura de lipsă.

Altfel ea se ofileşte, sau îşi îndreaptă rădăcinile spre altă parte.

Şi din nenorocire, literatura noastră nu s'a prea putut bucurà în ultima jumătate de veac aicea la noi de asemenea condiţiuni, şi astfel a început a se desvoltà în mod natural în altă parte, şi este bine că a avut unde se desvoltà.

Ce e drept, talente literare s'au ivit şi în timpul acesta, căci talentul nu se poate năbuşì, dovadă Slavici, Coşbuc, Iosif, dar precum e cunoscut, toţi aceştia şi alţii ca şi dânşii, deşì nu de însemnătatea lor, nu şi-au putut dovedì destoinicia lor aici acasă.

Şi mai nefavorabile au fost şi sunt însă împrejurările pentru desvoltarea literaturii noastre ştienţifice. Ştiinţa modernă cu înaltele ei ramuri are o mulţime de trebuinţe. Ea are lipsă de biblioteci şi de arhive bogate, de laboratoare şi de colecţiuni, şi mai pe sus de toate de institute înalte de învăţământ, tot condiţiuni, cari nouă, Românilor din această ţară, ne lipsesc cu desăvârşire. De aceea este şi uşor de înţeles, că oamenii de ştiinţă, înţeleg cu deosebire pe aceia, cari s'ar ocupà cu ştiinţa în senz naţional, şi anume, mai cu seamă cu cercetările istorice şi linguistice, sunt la noi adevăraţi corbi albi, şi cele mai multe din lucrările lor, cu puţine excepţiuni, poartă timbrul diletantismului.

Cu un cuvânt, literatura noastră a Românilor de dincoace de munţi a făcut în decenile din urmă oarecare progres, dar nici pe departe astfel, precum ar fi putut face, dacă s'ar fi bucurat de condiţiuni de desvoltare mai favorabile.

Dar chiar şi faţă cu puţinul acesta ce s'a putut face, Asociaţiunea noastră a avut un rol de tot modest. Aproape întreaga ei activitate literară în timpul de 45 de ani de când există s'a mărginit la publicarea foaiei „Transilvania“, care sub conducerea lui G. Bariţiu cuprindeà adeseori documente istorice de oarecare însemnătate, la premiarea tractatului „Flora phanerogamă din districtul Năsăudului“ de răposatul Florian Porcius, la scoaterea la iveală a datelor istorice privitoare la familiile nobile române, de cavaler Ioan Puşcariu, a unei colecţiuni de poveşti poporale de răposatul I. Pop Reteganul, şi acum de curând a unei bune culegeri de balade poporale din Banat, publicată în „Biblioteca poporală“. Afară de aceea, sub ocrotirea Asociaţiunii, deşì fără nici o jertfă materială din partea ei, s'a publicat în anii trecuţi Enciclopedia română, care cu toate că e o lucrare de popularizare, totuşi cuprinde mulţi articoli de valoare literară ştienţifică.

Cam puţin pentru timpul de 45 ani, — va fi aplicat a observà cineva. Dar observarea aceasta o va preface în obiecţiuni numai acela, care nu-'şi dă seama de modul de organizare şi de mijloacele materiale de cari dispune însoţirea noastră. Asociaţiunea nu este o academie, o societate de oameni învăţaţi, ci numai o însoţire de oameni doritori de învăţătură.

Membru al ei poate fi ori care Român cu tragere de inimă pentru inaintarea poporului său, care plăteşte o anumită cotizaţiune anuală, iar comitetul ei este o corporaţiune curat administrativă, compusă din oameni cu diferite ocupaţiuni, cari jertfesc în dar, aproape toţi, munca şi timpul ce le prisoseşte, pentru chivernisirea conştienţioasă a denarului obştesc şi pentru buna întrebuinţare a lui. De altă parte Asociaţiunea noastră a dispus şi dispune încă şi astăzi de prea puţine mijloace materiale ca să poată duce la îndeplinire lucrări de ştiinţă aşa grele şi costisitoare, ca cele luate în vedere în adunarea generală din anul 1862. Şi cu toate secţiunile literare ştienţifice ce s'au înfiinţat în timpul din urmă, deşì aş voi bucuros se fiu proroc mincinos, că Asociaţiunea noastră nu va puteà rezolvà nici de aici înainte într'un viitor ce se poate prevedeà probleme aşa grele ştienţifice, ea va rămâneà aceea ce a fost şi până acum, anume: *O societate pentru lăţirea luminii în straturile cele mari ale poporului, o însoţire pentru popularizarea ştiinţei şi pentru creşterea sentimentelor bune;* cu alte cuvinte, ea *nu va face* literatură şi ştiinţă, ci numai *va sprigină* literatura şi ştiinţa.

Să vedem acum, cum şi-a îndeplinit Asociaţiunea chemarea sa în această privinţă? Ce a făptuit ea în timpul de 45 ani, de când viază, pentru cultura poporului nostru? Deşì problema aceasta a doua ce şi-o alesese Asociaţiunea erà mai uşoară de înţeles şi de urmărit, totuşi conducătorii societăţii noastre întimpinară la deslegarea ei greutăţi destul de însemnate. Anume, trebuinţele poporului nostru scăpat abia de două decenii din lanţurile iobăgiei erau leghion, iar mijloacele de cari dispuneà noua însoţire culturală, erau de tot măsurate.

Ce erà de făcut mai întâiu şi mai întâiu? Să se înfiinţeze şcoli pentru luminarea nemijlocită a poporului, s'au să se trimită tineri silitori la şcolile din străinătate, ca întorcându-se acasă înzestraţi cu cunoştinţe, să se facă tot atâţia apostoli ai poporului lor? Să se dee toată atenţiunea ţărănimii noastre, care formà atunci ca şi acum temelia poporului nostru, sau să se încerce crearea unei clase mijlocìi de meseriaşi şi neguţători, de care înainte de aceasta cu 40—50 de ani eram şi mai lipsiţi decât astăzi? Să se adune pe seama poporului cărticelele cari erau tipărite de mai înainte, s'au să se încerce a se scrie şi a se tipărì o seamă de cărticele nouă, mai potrivite împrejurărilor decât cele de până acum? Şi toate acestea aveau să fie făcute, nu din prisos, ci din sărăcie, căci de ex. în anul 1875 întreagă averea Asociaţiunii încă nu ajunsese la suma de 80,000 fl.

Conducătorii Asociaţiunii noastre au încercat toate aceste căi şi cele mai multe din încercările lor n'au rămas fără rezultat. La început ei au jertfit sume însemnate, aproape toate mijloacele de cari dispuneau, pentru ajutorarea tinerilor lipsiţi, cari studiau la şcoalele medii şi superioare, din cari sperau să facă cu timpul luminători şi povăţuitori ai poporului. Mai târziu, dupăce prin dragostea de neam şi prin spiritul de jertfire al mai multor mecenaţi ai poporului nostru se făcură mai multe fundaţiuni pe seama tineretului dela şcoli, fruntaşii Asociaţiunii noastre îşi îndreptară privirile lor asupra clasei mijlocìi, dând ajutoare ucenicilor dela meserìi şi elevilor dela şcoalele de negoţ. După aceea, pornind dela convingerea corectă, că numai prin mame bune se poate formà un popor destoinic de viaţă, înfiinţară cu mari jertfe şcoala de fete, despre care am vorbit mai nainte.

In acelaşi timp ei încercară a se pune în legătură nemijlocită cu massele cele mari ale poporului, ceeace şi izbutiră cu timpul, prin mijlocirea despărţăminteler şi a agenturilor comunale, şi a-l îndemnà pe omul din popor cu sfatul şi cu pilda a-şi cultivà mai bine ţarinele sale, a-şi îngrijì mai bine vitele, aşi păstrà portul şi obiceiurile cele bune, şi a-şi îngrijì sănătatea. Afară de expoziţiunea din Braşov din anul 1862 conducătorii Asociaţiunii mai întocmiră pe cea din anul 1881 şi pe cea din anul trecut din Sibiiu, prin care s'a inaugurat muzeul istoric şi etnografic, şi prin aceasta îndemnară pe fruntaşii din multe părţi să întocmească şi ei, cu prilejul adunărilor despărţămintelor, expoziţiuni mai mici comunale şi chiar şi regionale.

Cu deosebire de vre-o 7—8 ani încoace se observă în sinul societăţii noastre o mişcare îmbucurătoare în lucrarea pentru luminarea şi indrumarea spre cele bune a straturilor celor mari ale poporului. Despărţămintele Asociaţiunii nu mai sunt nişte cadre fără ostaşi, nişte simple birouri pentru încassarea taxelor dela membri, ci cele mai multe dintre ele se întrec unele cu altele în înfiinţarea de biblioteci poporale şi în ţinerea prelegerilor pentru popor, fiecare din ele caută să atragă massele pentru cauza cea mare a culturei naţionale şi să deştepte în ele dragostea pentru cartea românească. Şi dacă astăzi în multe locuri poţi vedeà Dumineca şi sărbătoarea ţărani de ai noştri strânşi la un loc şi ascultând cu băgare de seamă pe unul dintre ei, care ceteşte din vre-o gazetă sau din vre-o carte poporală, sau de-i vei aflà întruniţi în biserică sau în şcoală, ca să asculte la cuvintele îndemnătoare spre bine, la poveţele practice ale preotului şi învăţătorului, şi dând cârciuma cu totul uiturii, o parte din merit o are Asociaţiunna noastră. Numele de Asociaţiune nu mai ieste astăzi o vorbă fără înţeles înaintea omului nostru din popor, ci Asociaţiunea este privită în cele mai multe părţi ca o mamă bună, care caută să atragă la sinul său iubitor pe toţi fiii săi şi la care cu toţii privesc cu încredere şi iubire.

Sucesul acesta obţinut prin o lucrare statornică numai de câţiva ani de zile să ne servească ca îndrumare pentru viitor. Să ne apropiem tot mai mult de omul din popor, să căutăm a-i cunoaşte firea şi aplicările, să-l luminăm cu toate mijloacele culturei moderne, să-i uşurăm năcazurile şi să-l îmbărbătăm. Să-l legăm de noi cu lanţul puternic al culturei naţionale şi astfel să facem din întreg poporul nostru o cetate tare, care să fie în stare a rezistà la ori şi ce atac. Lucrând astfel cu stăruinţă sub stindardul Asociaţiunii, care poartă deviza: *literatura* şi *cultura* poporului român, ne facem numai o datorie către noi înşine şi dăm dovadă, că suntem un popor conştiu de sine şi vrednic de viaţă.

Având deplină nădejde că vom şi lucrà astfel fiecare pentru sine şi toţi împreună, şi aşa vom împlinì aşteptările înaintaşilor noştri, cari au întemeiat Asociaţiunea cu speranţe aşa de mari, declar adunarea generală de deschisă.

Adunarea generală a „Asociaţiunii“.

— Raport special. —

Braşov, 23 Septemvrie n.

Impresiile pe cari mi le-am câştigat în aceste zile de sărbătoare petrecute în Braşov, unde, cum se ştie, s'a ţinut, acum a treia oară, adunarea generală a „*Asociaţiunii*“ noastre, le comunic cetitorilor ziariului acestuia în următoarele puţine cuvinte: *a fost o adunare strălucită.* Şi splendoarea i-a dat'o, nu numai publicul număros, care a asistat la serbările acestea culturale naţionale din Braşov, ci mai ales faptul, că acest număros public a fost şi *ales*, astfel, că se poate spune, că la Braşov a fost întrunită de astă dată *elita* clasei noastre inteligente, astăzi destul de număroasă.

Semn învederat, că faţă de „*Asociaţiunea*“ noastră se manifestă din toate părţile *interesul* care trebue să i-se poarte, şi care singur poate să-i dee îndreptăţirea de a fi, de a exista, pentru a-şi împlinì misiunea ce o aşteaptă.

Premiţând acestea, dau acum cetitorilor ziarului acestuia următoarele informaţiuni exacte despre cele întâmplate în Braşov în zilele din urmă.

Primirea comitetului central.

Joi, cu trenul de dimineaţa, au plecat din Sibiiu, pentru a luà parte la adunarea generală a „*Asociaţiunii*“, dintre membrii comitetului central domnii: Parteniu *Cosma*, Dr. Liviu de *Leményi*, Nicolae *Ivan*, Ioan *Papiu*, Dr. Ilie *Beu*, Dr. Vasilie *Bologa*, cu doamna, apoi secretarul „Asociaţiunii“, dl *Tăslăuanu*, cu doamna, cassariul Ioan *Vătăşanu*, cu doamna, Dr. George *Proca*, cu doamna, *T. V. Păcăţian*, cu doamna, d-şoara Leményi, etc. La gara din Copşa societatea s'a înmulţit cu persoane ilustre, ca dl George *Pop de Băseşti*, deputaţii Dr. T. *Mihályi* şi Dr. Alexandru *Vaida Voevod*, Dr. *Ciuta*, şi alţii, cari veneau de către Cluj, şi făceau acelaşi drum, la Braşov, pentru a participà la sărbările culturale româneşti.

La orele două şi ceva a sotit trenul îndesat de lume românească în gara din Braşov. La gară aglomeraţie mare. Numeros şi ales public românesc, domni şi dame, eşise întru întimpinarea comitetului central al „Asociaţiunii“. Oaspeţii sosiţi au urcat trăsurile, şi un frumos convoiu s'a pornit dela gară spre oraş, în frunte cu automobilul dlui *P. Popoviciu*, şi cu doi poliţişti călare.

Convoiul s'a oprit în faţa gimnaziului nostru din Braşov, unde conform hotărârii luate din partea comitetului aranjator local aveà să se facă primirea oficială a comitetului central.

Acì iarăşi lume multă. De pe treptele dela întrarea în acest frumos edificiu, împodobit cu verdeaţă, domnul profesor *Nicolae Bogdan* salută oaspeţii, şi în special comitetul central, într'o cuvântare călduroasă, în care a făcut comparaţie între împrejurările de astăzi şi acelea cari existau în Braşov când s'au ţinut celelalte adunări generale ale „Asociaţiunii“, la 1862 şi 1883. Oamenii sunt astăzi alţii, dar sunt stăpâniţi de aceeaşi iubire faţă de cultura naţională română, ca cei din trecut. Urează un bun sosit comitetului central şi oaspeţilor, în numele Braşovenilor.

Răspunde cu multă însufleţire dnul asesor conzistorial Nicolae Ivan, membru în comitetul central, aducându-şi aminte de marele *Şaguna*, care acum 44 de ani tot aici în Braşov a chemat sub steagul culturei româneşti pe toţi Românii cu sentimente bune.

Au urmat apoi încuartirările oaspeţilor.

Sara de cunoştinţă.

Obicinuita primă întâlnire, sara de cunoştinţă, s'a ţinut în sala dela *Gewerbe-Verein*. A participat lume multă. La masa din frunte au ocupat loc fruntaşii neamului, iar la o masă lungă de alături *tinerimea*, reprezentată foarte bine. Mulţi oaspeţi din România.

La momentul dat domnul Dr. *Nicolae Vecerdea*, dirigentul filialei „*Albina*“, salută de bunăsosire oaspeţii întruniţi la praznicul cultural al poporului român din patria aceasta. Schitează frumos misiunea culturală a „Asociaţiunii“. Aminteşte de acţiunea culturală a dlui *Nicolae Iorga*, profesor universitar în Bucureşti, acest apostol neobosit al culturii *generale* româneşti, şi apoi de *Octavian Goga*, marele nostru poet, care s'a ridicat deodată pe orizontul literaturii române la o înălţime de necrezut. In momentele acestea intră în sală dl *Iorga* şi e primit cu o ploaie de aplauze şi cu zgomotoase aclamări. După potolirea lor oratorul continuă, şi în urmă închină întru sănătatea oaspeţilor şi a comitetului central al „*Asociaţiunii*“.

A mai vorbit apoi frumos dl *Augustin Paul*, redactor la „Gazeta Transilvaniei“, salutând pe cei veniţi să participe la adunarea generală a „Asociaţiunii“, în numele *presei române*, care a fost zămislită tot aici, în Broşov, unde a fost scoasă prima gazetă românească.

Publicul voia să audă şi pe dl *Iorga*, dar domnul *Iorga* n'a vorbit.

Pe la orele 11 lumea a început a se retrage la locuinţele puse la dispoziţie cu multă afabilitate din partea Braşovenilor.

Serviciul divin.

Vineri dimineaţa la orele 9 s'a ţinut serviciu divin în biserica Sfântului Nicolae din Scheiu. A oficiat dl protopresbiter *Vasilie Voina*, asistat de domnul paroh *Dr. Vasilie Saftu*. Biserica era îndesată de lume aleasă românească. A cântat frumos corul mixt al dlui *Dima*, iar după liturghie s'a oficiat parastas pentru membrii decedaţi ai „Asociaţiunii“. Sub întregul decurs al serviciului divin s'au dat salve de treascuri.

Şedinţa primă.

La orele 11 publicul începe a se adună în sala mare a gimnaziului românesc, decorată cu verdeaţă. In curând se umple în înţelesul strict al cuvântului. Galeria e asemenea plină de dame.

La 11 şi jumătate membrii comitetului central ocupă loc la masa prezidială, iar domnul vice-prezident al Asociaţiunii, *Andreiu Bârseanu*, deschide adunarea cu clasica vorbire, ale cărei frumseţi las să le guste şi cetitorii cari n'au avut fericirea de a o puteà ascultà, comunicându-li-o în întregime. (O dăm la loc de frunte în numărul de azi al ziarului nostru. Red.)

După terminare, vorbirea a fost acoperită de aplauze furtunoase, iar oratorul a fost viu felicitat din toate părţile pentru delicioasele momente de cari a împărtăşit pe cei prezenţi.

A vorbit apoi parohul Dr. *Vasilie Saftu*, care a salutat adunarea în numele Braşovenilor, într'o cuvântare foarte avântată şi răsplătită cu aplause meritate.

In urmă vorbeşte domnul *Virgil Oniţiu*, ca reprezentant al „Societăţii pentru fond de teatru român“. Doreşte societăţii *mame*, „Asociaţiunii“, izbândă cât mai grabnică şi promite, că societatea *fiică*, va merge pe calea ce i-o va indică mama. Termină cu: „La anul şi la mulţi ani“.

Prezidentul *Bârseanu* răspunde. Mulţămeşte preotului Dr. *Saftu* pentru frumoasele cuvinte de salutare şi mulţămeşte domnului *Oniţiu* pentru salutul sorioarei mai mici, care din an în an se face tot mai mare şi mai frumoasă. Doreşte, ca şi „Societatea pentru fond de teatru“ să-'şi vadă realizate cât mai curând idealele sale.

Se intră acum în ordinea de zi. Se stabileşte întâiu lista reprezentanţilor din singuraticele despărţăminte. Prezidentul îşi exprimă dorinţa, ca pe viitor să fie reprezentate la adunarea generală *toate* despărţămintele.

Domnul *Bârseanu* ceteşte apoi scrisoarea domnului Dr. *Alexandru Mocsonyi*, prezidentul de onoare al „Asociaţiunii“, care cu regrete îi împărtăşeşte, că din motive de sănătate nu poate se participe la adunare, unde ar fi venit atât de cu drag.

Adunarea aclamează viu pe domnul *Mocsonyi*.

Se cetesc în urmă telegramele sosite dela Viena, Sibiiu, Deva, Hunedoara, Bistriţa, Şimleu, Năsăud, etc, iar cuprinsul lor se ia cu plăcere la cunoştinţă.

Urmează la rând raportul general al comitetului central către adunarea generală, care conform uzului din trecut se consideră cetit, şi apoi se trece la alegerea comisiunilor.

Domnul Dr. *Nicolae Vecerdea* propune şi adunarea generală alege

a) în comisiunea pentru cenzurarea raportului general al comitetului central către adunare pe domnii: George Pop de Băseşti, Vasilie Damian, Dr. Vasilie Saftu, Dr. Aurel Cosma şi Vasilie Goldiş.

b) în comisiunea pentru cenzurarea socotelilor şi a budgetului pe domnii Dr. Teodor Mihályi, Dr. Nicolae Comşa şi Ioan I. Lăpădatu.

c) în comisiunea pentru inscrierea de membri noi pe domnii: Ioan Pricu, George Vătăşan şi Ioan Petroviciu.

Prezidentul mai comunică, cumcă propuneri din afară au întrat două la comitetul central, făcute din partea preoţilor *Raca* şi *Tatu*, cari se predau comisiunii de sub *a*).

Fiind ordinea de zi exhauriată, şedinţa se închee la orele 12 şi jumătate.

Banchetul.

Membrii comitetului central având să facă mai multe vizite, banchetul pus pe ora unu abia s'a putut începe la orele 2 şi jumetate. S'a dat la restaurantul dela „*Casa de tir*“. Au participat cam la 300 de persoane, domni şi dame.

La friptură s'a început şirul toastelor. Intâiu a toastat dl *Andreiu Bârseanu*, care a prezidat banchetul, pentru Maiestatea Sa împăratul şi regele nostru. Toastul a fost ascultat in picioare. Advocatul *Damian* a toastat apoi pentru membrii comitetului central, iar domnul *Dr. Vecerdea* pentru reprezentanţii autorităţilor administrative, vice-comitele comitatului Braşov, *Dr. Jekel*, şi senatorul *Alesius*, locţiitor de primar.

Vice-comitele *Dr. Jekel* răspunde, mulţămind pentru salutul adresat. A început ungureşte, şi a continuat în limba germană. Ridică păharul pentru prosperarea „Asociaţiunii“, care urmăreşte scopuri frumoase, — promovarea literaturii şi a culturii.

Foarte frumos a vorbit apoi dl senator *Alesius*. A început româneşte şi a continuat nemţeşte.

A amintit de *Şaguna* şi de *Şuluţu*, marii arhierei români cari au dat naştere „Asociaţiunii“. Spune, că precum Göthe şi Schiller nu e numai al Germanilor, ci şi al celoralalte neamuri, aşa şi Alexandri, Eminescu, Coşbuc, Goga, nu e numai al Românilor, ci şi al Nemţilor. Vorbeşte de baronul Bruckenthal, care a fost protectorul lui *George Lazaru*, întemeietorul culturii naţionale în România. Laudă însuşirile bune ale poporului român, element de ordine şi de muncă, şi termină închinând întru memoria marilor arhierei români Şaguna şi Şuluţu.

Efect covârşitor a avut apoi toastul dlui deputat Dr. *Alex. Vaida-Voevod*, care a închinat paharul pentru viitorul poporului român, *temelia noastră*.

Domnul Dr. *Iosif Blaga* a toastat pentru femeile române, dl Dr. *Ilie Beu* pentru fruntaşii Braşoveni, cari au aranjat frumoasele sărbări, iar *Dr. V. Saftu* toastează pentru oaspeţii din România, fraţii nostri, suflet din sufletul nostru.

Răspunde dl *N. Iorga*. Nici nu s'a sculat bine şi potop de aplause isbucnesc în sală. Domnul *Iorga* se miră că e aplaudat înainte, fără să ştie cei ce-l aplaudă, că ce va vorbi şi cum va vorbì. Pentrucă nu e prea bun vorbitor. Nu cunoaşte Român din regat şi Român de altundeva, ci cunoaşte numai un *suflet românesc*, care a trecut prin trei vârste. Una când era în leagăn şi ţipa, dar când era ascultat, când nu era. Sufletul nostru nu aveà atunci deplinătatea de astăzi. A venit apoi vârsta a doua. Am început a umblà, dar conduşi de alţii, cărora trebue să le fim recunoscători. Acum am întrat în vârsta a treia, dar totodată şi într'o criză, pentrucă nu toţi cunoaştem drumul şi nu toţi ne cunoaştem puterile. Avem trebuinţă de mintea noastră întreagă, pentruca să eşim din criză. Unii cred în *sufletul românesc*, alţii nu cred. Ceice nu cred sunt în rătăcire, căci *trebue* să avem credinţă în puterea sufletului nostru. Cu acestia, cari cred în puterea de viaţă a sufletului românesc, e dl *Iorga*, şi acestora le ofere întreaga sa inimă şi viaţă.

Clasicul şi *românescul* discurs a fost acoperit de aplauze cari nu mai voiau să iee sfârşit.

Domnul *Andreiu Bârseanu* sub impresiunea frumoaselor cuvinte ale dlui *Iorga* ridică masa, şi propune, ca publicul să meargă acum în mijlocul poporului, adunat înaintea gimnaziului la o petrecere poporală. Era la orele patru.

Petrecere poporală.

Mii de oameni se aflau adunaţi pe locul liber din faţa gimnaziului. Părechi de feciori şi fete din comunele din ţara Bârsei, cari s'au produs cu jocurile lor naţionale. Petrecerea au deschis'o junii din Braşov cu hora lor tradiţională şi cu aruncarea buzduganului. S'au produs apoi pe rând ceilalţi. Petrecerea, nu prea favorizată de vreme bună, pentrucă din când în când cădea câte o ploaie caldă şi măruntă, a ţinut până la orele 6, când apoi fanfarele proprii ale celor din comunele Râşnov, Tohan şi Feldioară, au traversat stradele, cântând marşuri naţionale.

Concertul.

Incheerea zilei s'a făcut cu concertul dat în sala „*Redutei*“ de corul dlui *Dima*. A fost o prestaţiune de cea mai desăvârşită perfecţie. O seară delicioasă, de care îşi vor aduce aminte multă vreme cei ce au avut fericirea a azistà la acest clasic concert. Corul domnului Dima erà compus din 44 domnişoare îmbrăcate în alb, 33 domni şi 28 membri ai capelei orăşeneşti din Braşov.

Programul executat fără întrerupere a fost următorul:

1. Patru cântece pentru cor mixt: *a*) *Trecui valea*, de I. Mureşianu, *b*) *Stancuţa*, de G. Muzicescu, *c*) *Nevasta care iubeşte*, de G. Muzicescu şi *d*) *Cireşile* de D. Popovici (Piesa din urmă a trebuit să fie bizată).
2. *Vrăjitoarea*, scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbaţi şi orhestră, de C. Grammann.
3. *Mama lui Stefan cel Mare*, baladă pentru soli, cor mixt şi orhestră, de G. *Dima*.
4. *Cântecul sorţii*, pentru cor mixt şi orhestră de I. Brahms şi
5. *Hora*, piesă de concert pentru cor mixt şi orhestră de G. Dima.

Punctele de forţă au fost cele de sub 2. şi 3 şi mai ales cel de sub 3. Solurile de alt le-a cântat în ambele doamna *Maria Dima*, iar cel de bariton în Mama lui Stefan cel Mare domnul *Dimitrie Popovici*, directorul conservatorului din Bucureşti, bine cunoscut publicului sibiian.

Concertul s'a terminat la orele 10, şi apoi s'a început dansul, care a ţinut până dimineaţa. (Va urma).

NOUTĂŢI.

Sibiienii în Bucureşti. Am primit ieri seară din Bucureşti următoarea telegramă: Primul concert al reuniunii de muzică din Sibiiu, dat în sala Ateneului, a avut un succes splendid. Lumea era ca fermecată. S'au adus entuziaste ovaţiuni coriştilor şi dirigentului Kirchner. Concertul s'a dat Sâmbătă seara.

*

Pretinia cehă-maghiară. Se scrie din Praga, că zilele trecute a ţinut acolo şedinţă comitetul executiv al partidului Cehilor-bătrâni şi a făcut constatarea, că ştirile despre o apropiere între Cehi şi Maghiari au fost lansate în presă de unii oameni singuratici *înainte de vreme*, fără nici o pregătire, şi că ideia apropierii între Cehi şi Maghiari acum nu e actuală şi nu are nici o importanţă. Va să zică Cehii se lapădă de alianţa atât de mult trimbiţată din parte maghiară.

*

Generalul Dorosevski, membru al judecătoriei marţiale din *Varşovia* a fost omorât în trăsură, pe stradă, cu puşcături de revolver. Ucigaşul a fugit şi n'a putut fi prins.

*

Confişcare. Ziarul croat „*Hrvatska*“ din Zagreb a fost confişcat în una din zilele trecute din motivul, că a publicat un articol ofenzător la adresa moştenitorului de tron *Francisc Ferdinand*, care luând parte în locul Maiestăţii Sale la manevrele din Dalmaţia a vorbit cu delegaţiunile, pe cari le-a primit în audienţă, nemţeşte şi italieneşte, iar croaţeşte — *nu*. Câtă supărare pentru puţin lucru!

*

Urmaşul lui Trepov. In locul decedatului *Trepov* a fost numit generalul *Dedjulin*, comandant al palatului împărătesc din Petersburg, — până acì comandant suprem al jandarmeriei ruseşti.

*

Domnul Nicolae Iorga ne scrie referitor la notiţa din numărul 97 întitulată *Incident la festival* următoarele: Nici o parte din public n'a „întimpinat cu fluierături“ protestarea mea, că o societate săsească din Bucureşti, fără steag, fără pancartă, fără cocardă, fără recomandaţie proprie a cântat la un loc în cea mai românească sărbare ce au văzut Bucureştii un cântec de petrecere săsesc şi un imn către Rege, unul lângă altul. S'a fluierat şi huiduit tinărul ce se ridicase spre a mă desaprobà. *N. Iorga.*

*

† Emilia Iacob n. Covaciu, soţia preotului gr. or. *Romul Iacob* din Gurasada, după grele şi îndelungate suferinţe a decedat Miercuri în 6/19 Septembre a. c. la 4$^1/_2$ ore p. m. în etate de 29 ani şi în anul al 14-lea al fericitei căsătorii. O deplânge soţul întristat şi trei orfani minoreni.

*

Dispoziţie reprobabilă. Superioritatea şcolară din Germania a luat măsuri, ca acei copii de neam polon, cari nu voesc să înveţe religia în limba germană, ci pretind să li-se dee manuale de religie în limba lor maternă, în limba polonă, să fie pedepsiţi în viitor *cu arest*. N'ar fi oare mai uman, dacă li-s'ar împlinì dorinţa?

*

Alegere de învăţător. Duminecă în 3/16 Sept. a. c. s'a făcut alegerea de învăţător la şcoala confesională română din Nocrichiu (com. Sibiiu) sub prezidiul domnului protoprezbiter *Ioachim Muntean*. Dintre 4 concurenţi şi din 47 voturi date, a întrunit Ilie Bunea 27 voturi, iar Augustin Ţichindelean 20 voturi. Ilie Bunea a fost proclamat ales.

*

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“, în şedinţa sa din 20 c. a hotărît între altele, ca *expoziţia de copii*, prima de acest fel la noi, să se ţină Duminecă la 14 Oct. n. c., în fruntaşa comună *Apoldul-român*. Se admit deocamdată numai copii din Apoldul-rom. cu vârsta dela 6 luni până la 6 ani. Premii se împart în valoare de 200 cor., dăruite de particulari şi de Reuniune (fondul expoziţiilor). Premiile se împart în libele de depuneri ale „Cassei de păstrare din Sălişte“ pe lângă câte o „cassetă de economizare“ (cruţare). In juriu intră toţi medicii români din comitat, având de prezident şi de raportor câte un medic ales din sânul lor. Copiii premiaţi se vor cântărì, măsurà şi fotografià. Discursuri se vor ţineà despre tuberculoză şi în legătură cu aceasta despre ce să se facă pe sate în cauze sanitare şi o a doua despre sufletul copilului. In legătură aflăm, că corpul didactic din Apold se pregăteşte a dà expoziţiei caracterul unei sărbări pentru poporaţiunea de acolo şi pentru oaspeţii, ce vor participà.

Tot în aceeaş şedinţă s'a stabilit programul *expoziţiei de vite de prăsilă* (a 16-a), ce se va ţineà la 21 Oct. în *Săsciori*. — S'au luat dispoziţii pentru tipărirea tractatului despre *cultura viilor*, datorit învăţătorului Nic. Iosif din Aciliu. — Raportul de tot interesant al dlui C. Herţa, şef comptabil în Săliste, totodată revizor general al insoţirilor de credit sistem Reiffeisen, despre frumoasele progrese, ce le fac însoţirile noastre, s'a luat cu mulţămită la cunoştinţă. —La fine, comitetul a luat în primire portretele în uleu ale binemeritaţilor dni Eugen Brote întemeietor şi membru onorar al Reuniunii şi al mult regretatului Dr D. P. Barcianu fost vice-prezident al ei, portrete procurate din darurile făcute fondului portretelor bărbaţilor binemeritaţi ai Reuniunii.

*

„Silvania“, banca din Şimleu îşi ridică capitalul social dela 300 mii cor. la 600 mii cor., spre care scop a convocat adunare generală pe 18 Oct.

*

Prăvălie românească în Fiume. Dl F. A. Degan, comerciant român şi-a deschis prăvălie în Fiume pentru import de cafea, teă, ciocoladă, peşti, urez, uleiuri şi tot felul de delicatese. Apelează deci la toţi Românii de bine ca să-i sprijinească întreprinderea, garantându-le serviciu bun şi prompt.

Nr. 184 1906 [239] 1—3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi de **învăţători** vacante dela şcoalele primare gr. or. române din Braşov, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Concurenţii îşi vor adresà petiţiile lor Eforiei şcoalelor centrale gr. or. române din Braşov şi le vor însoţì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoşi.
4. Revers, că se va conformà întru toate legilor şi dispoziţiunilor bisericeşti şcolare şi regulamentelor în vigoare şi la caz, că Eforia şcolară va pretinde, se deobligă a propune şi la celelalte şcoale, cari stau sub administraţia Eforiei.
5. Atestat de cualificaţiune învăţătoresc, eventual şi alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: Pentru învăţători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente şi dela ocuparea definitivă a postului de învăţător ordinar salar anual de 1200 coroane, cinci cuincuenii de câte 120 cor. şi bani de cuartir 240 coroane, dreptul de penziune au să şi-l reguleze la stat, în fine în timpul de serviciu ca învăţător suplent 800 cor. fără alte emolumente.

Braşov, în 14 August 1906.

Eforia şcoalelor centrale române din Braşov.

Nr. 475—1906 [236] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului nou de **învăţător** ce se înfiinţează în comuna Hădărău, protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învăţător sunt: salar 600 coroane, solvibil din repartiţie 300 cor. şi ajutor promis de stat 300 cor.; locuinţă în edificiul şcoalei şi lemnele de foc.

Cuincuenalele se socotesc conform normelor în vigoare a bisericei noastre.

Fiitorul învăţător e dator a instruà elevii şi în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în biserică în Dumineci şi sărbători. Putând înfiinţà cor bisericesc cu adulţii, va primì pentru aceasta deosebită remuneraţie dela comitet.

Petiţiunile înzestrate cu documentele necesare sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având petenţii a se prezentà înainte de alegere în vre o Duminecă ori sărbătoare şi în biserică, spre a cântà şi face cunoştinţă şi cu poporul.

La acest post pot concurà şi învăţătorii cari de prezent sunt în funcţiune învăţătorească.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 19 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 497—1906 [238] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea **învăţător** la şcoala poporală confesională gr. or. română din Viştea-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învăţător sunt salarul anual de 600 cor., cuartir şi trei stângini de lemne în natură.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek Szebenvármegye) până la terminul susindicat.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi cei cu cunoştinţe muzicale, capabili de a formà un cor cu şcolarii şi adulţii, cei cu cunoştinţe din industria de casă şi ceice au participat la vreun curs de economie pentru înfiinţarea şcoalei de repetiţiune economică, pentru cari va aveà o remuneraţie deosebită.

Avrig 29, August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conţelegere cu comitetul parohial competent.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 237—1906 of. ppresb. [229] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de **paroh** din parohia de cl. a III-a **Gostila**, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 8 August 1906 Nr. 7209 B., prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au a aşterne rugările lor, instruite conform legii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi sub durata terminului concursual a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà şi a se face cunoscut poporului

Deş, 28 August, 1906.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deş, în conţelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 485—1906 [232] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului vacant de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul **Lupşei**, pe baza rezoluţiunei conzistorului arhid. dtto 8 August a. c. Nr. 7333 Bis. 1906, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul au a-şi înaintà cererile înzestrate cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 25 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Lupşa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 812 [233] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din **Ruşi**, protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 600 cor., 300 cor. dela stat, 300 cor. dela popor, cuartir şi lemne pentru încălzit şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform normelor din vigoare în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresb.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi în această comună.

Sibiiu 2 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 127—1906 of. par. [231] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învăţător** dela şcoala gr. or. română din **Poiana-Blenchi,** protopresbiteratul Deş, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual 600 cor., din care 240 cor. din repartiţie dela parohieni, iar 360 coroane întregire din ajutorul de stat, cuartir liber în edificiul şcolar, folosinţa a $^1/_4$ iugăr din grădina şcolară, lemnele necesare de foc din pădurea urbarială, despre a căror transportare înlăuntru învăţătorul are să se îngrijască

Cuincuenalele sunt asigurate din ajutorul de stat.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruì elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei în Dumineci şi sărbători în corul bisericei şi a propune în şcoala de repetiţie.

La acest post pot reflectà concurenţi din alte protopresbiterate străine.

Aspiranţii au a-şi înaintà rugările la oficiul protopresbiteral Deş, instruite conform normelor prescrise şi a se prezentà în biserica de aici spre a cântà şi a se face cunoscut poporului.

Comitetul parohial gr. or. român.

Poiana-Blenchi, la 27 August 1906.

Ioan Buzura prezident. **Ioan Bumb** notar.

Nr. 239—1906 of. ppresb. Văzut.

Deş, 30 August 1906.

Teodor Herman
protopresb. gr. or.

Nr. 11664—1906 [237] 1—1

Târgul de ţară din Timişoara

Târgul de ţară din Timişoara se va ţineà anul acesta din **27 Septemvrie** până inclusive **1 Octomvrie st. n.**

Târgul de vite se începe din **27 Septemvrie,** Joi dimineaţa dela 5 ore.

Temesvár, în 30 August 1906.

Căpitanatul orăşenesc:

Band Rezső
primcăpitan.

---

[230] 3—3

CONCURS

Direcţiunea institutului de credit şi economii „Arieşana“ din Turda, comitatul Turda-Arieş, escrie concurs pentru ocuparea postului de cassar cu salar anual de 1200 cor.

Cassarul se angajază provizor pe un an începând dela 1 Novembrie a. c. după care timp direcţiunea va decide asupra definitivării lui, are a depune o cauţie egală cu suma salarului.

Dupăce va fi denumit de funcţionar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în senzul statutelor societăţii şi are dreptul la tantiemele statutare.

Reflectanţii la acest post sunt rugaţi a-şi înaintà la direcţiunea institutului până în 10 Octomvrie a. c. suplicele instruate cu documente, din cari să se vază cualificaţia teoretică şi practică ce au.

Directiunea.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben)

Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Biblioteca societăţii „Steaua“.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Ţara Basarabilor, de G. Coşbuc, un resumat al istoriei noastre naţionale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78.

Nr. 2. Foloasele învăţăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin ţările apusene şi mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieţii şi cheia lumii de Th. D. Speranţia, o povestire morală şi instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hăşeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, poveţe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duţescu Duţu, spicuiri din istoria şi literatura naţională, cu îndemnuri pentru săteni la învăţătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, poveţe pentru păstrarea sănătăţii.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu şi Victor Puiu, explicaţiuni asupra slujbei bisericeşti şi a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ştefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor şi răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăţà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoţite cu exemple din viaţa practică a sătenilor din ţări străine, spre a folosì ca pilde de urmat şi sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanţului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Zacharia Boiu

Frunze de laur

Poesii eroice din
anii 1877—1878

Publicate de . . . .
Ioan Baptist Boiu.

Preţul 50 fileri plus porto postal.

Librăria arhidiecesană.

Avis domnilor învăţători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuiţiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri şi casa ţărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu beţişoare sus şi jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu beţişoare **43 cor.,** plus porto 92 fileri.

Dela **Librăria arhidiecezană din Sibiiu** se pot procurà următoarele cărţi mai nou apărute:

Aslan Edg.: Fiica lui Radu cel frumos, 2·50 c.
Agârbiceanu Ioan: Dela ţară, 1·50 cor.
Bârsan Z.: Ramuri, 1·50 cor.
Brătescu-Voineşti I.: Nuvele şi schiţe, 1·50 c.
Beldiceanu N. N.: Chipuri dela mahala, 1·50 c.
Boureanul E: Povestiri din copilărie, 1·50 c.
Carmen Sylva: Valuri alinate, traducere de G. Coşbuc, 1·50 cor.
— Pe Dunăre, 1 cor.
— In luncă, 1 cor.
Coşbuc G.: Költemények, forditotta Revai 1·50 cor.
Cunţan Maria: Poezii, 1·25 cor.
Chendi Ilarie: Foiletoane, 2·50 cor.
— Preludii, ediţia II, 2·50 cor.
— Fragmente, 2·50 cor.
Delatismana Cornelia Ioana: 100 basme şi istorioare pentru copii, 2·50 cor.
Gâdei: Ruşii şi ţărănimea românească, partea I—III à 30 fileri.
Emilgar Gârleanu Em.: Bătrânii, schiţe din viaţa boerilor moldoveni, 1·50 cor.
Farago Elena (Fatma): Versuri, 1·50 cor.
Flammarion C.: Tainele cerului, traducere de H. G. Lecca, 1·50 cor.
Gorun Ion: Taina a şasa, 1·50 cor.
Genlis dna de: Povestiri morale pentru tinerime, 1·50 cor.
Grigorowitza Em.: Chipuri şi graiuri din Bucovina, 2·50 cor.
Hodoş Constanţa: Frumos! nuvele, 1·50 cor.
Ionescu Gh. C: Note de drum, 75 fil.
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri şi icoane, trei volume à 2·50 cor.
— Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramurăşene 4 cor.
— Inscripţii din bisericile României 5 cor.
— Gânduri şi sfaturi ale unui om ca oricare altul, 1·50 cor.
— Neamul românesc în Bucovina, 2·50 cor.
— Ştefan-cel Mare şi Mihaiu Viteazul, ca întemeietori ai bisericii Românilor din Ardeal, 50 fil.
— Drumuri şi oraşe din România, 2·50 cor.
— Pe drumuri depărtate, note de călătorie, 1·50 cor.
— Cuvinte adevărate, 2·50 cor.
— Lupta pentru limba românească, 1 cor.
— Sate şi mănăstiri din România, 2·50 cor.
— Neamul românesc în Ardeal şi ţara ungurească, 2 volume à 2·50 cor.
Iosif St. O.: Credinţe (poezii), 1·50 cor.
— Din zile mari, 2 cor.
Ion Manolache-Holda: Feţe, nuvele, 1·50 cor.
Jules Brun şi N. Papahagi: Moşneagul dela Munte, roman, 1·50 cor.
Livescu Florea Marin: Nu se cuvine, regule practice de bunăcuviinţă între oameni, 1·50 cor.
Lecca Haralamb G.: Poezii, 1·50 cor.
Moruzi D. C. Ruşii şi Români cu o prefaţă, de N. Iorga 1·50 cor.
Nădejde Sofia: Robia banului, roman, 2 cor.
Pop Vasile: Domniţa Viorica, roman din viaţa de azi, 2 cor.
— Râs şi plâns, schiţe umoristice şi nuvele, 1·50 cor.
Popovici Aurel C.: Vorbe înţelepte, 1·50 cor.
Petra Petrescu N.: Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, 1·50 cor.
Paul Augustin: Intre Someş şi Prut, schiţe, impresii, amintiri, 1·50 cor.
Rutenisarea Bucovinei şi cauzele desnaţionalizării poporului român, după date autentice, de Un Bucovinean, 3·50 cor.
Sadoveanu M.: Povestiri, ed. II, 1·50 cor.
— Şoimii, roman, 1·50 cor.
— Dureri înăbuşite, operă premiată de Academia română, 2 cor.
— Crâşma lui Moş-Precu, 2 cor.
— Povestiri din războiu, 2 cor.
— Floare-ofilită, roman, 2 cor.
— Amintirile Căprarului Gheorghiţă, 2 cor.
Sandu Aldea C.: Drum şi popas, note de drum şi schiţe, 1·25 cor.
— In urma plugului, 1·50 cor.
Scrob Carol: Rouă şi brumă (poezii), 1·50 c.
Slavici Ion: Din bătrâni, naraţiune istorică, 2 volume à 2·50 cor.
— Mara, roman 2·50 cor.
Teodoru A. Gh.: Din viaţa marinarului, nuvele, 1·50 cor.
Vodă George: Moartea regelui Decebal, tragedie în cinci acte 3 cor.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 100 Sibiiu, Joi 14/27 Septemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C. 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Adunarea dela Brașov.

— Raport special. —

Brașov, 23 Septemvrie n.

Ședința a doua.

S'a ținut Sâmbătă, tot în sala mare a gimnaziului. A fost deschisă la orele 10 și jumătate. Prezident *Andreiu Bârseanu*. Sala plină de lume și de astădată.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiunii alese pentru cenzurarea raportului comitetului central către adunarea generală.

Raportorul acestei comisiuni, dnul *Vasile Goldiș*, deputat dietal, o figură simpatică, un orator bun, face un frumos exposeu. Aduce elogii prezidentului pentru admirabila vorbire de deschidere, în care a făcut icoana fidelă a situației din trecut și de astăzi a „Asociațiunii“. Amintește apoi despre frumosul palat al Astrei, despre muzeul istoric și etnografic din Sibiiu, fala noastră. Vorbește cu laudă despre expoziția din anul trecut, aranjată la Sibiiu, care a fost prilejul cel mai bun de a se adunà la un loc toți Românii iubitori de înaintare și de muncă culturală.

Spune apoi, că un nou pas înainte pe calea bunei înaintări are să fie organizarea cea nouă a biroului „Asociațiunii“, care va da roade frumoase în viitor, pentru ajungerea scopului la care suntem toți angajați.

Salută cu multă căldură ideia înființării revistei poporale, proiectată din partea comitetului, o revistă a cărei trebuință s'a simțit și până acuma, dar a lipsit *geniul* care să o întrupeze. Numele lui *Goga* este însă garanță destulă, că acum ideia ființă va primi, și că revista își va ajunge scopul urmărit, respândirea culturei prin massele poporului român.

Vorbește cu cuvinte de laudă despre prelegerile poporale, aranjate prin despărțăminte, cari au avut bun succes și au luat un avânt îmbucurător. Țelurile ideale însă abia atunci vor fi ajunse, când în fiecare comună românească se va ținea barem odată în an câte o astfel de prelegere.

Constată, că bibliotecile poporale încă s'au înmulțit, mai ales în despărțămintele *Timișoara* și *Brașov*, însă constată și aceea, că în multe despărțăminte viața culturală e numai aparentă. Acest fapt e constatat și în raportul comitetului central și e criticat cu vorbe aspre. Dar oratorul crede, că nu ajută nimica critica aspră, care nu îndreaptă. Schimbare se poate face numai prin muncă și fapte. E de părerea, ca comitetul să trimită în persoană pe unul ori pe altul dintre secretari la fața locului, în despărțămintele cari au excelat și s'au distins prin nelucrare, ca ei să aprindă din nou focul culturii naționale, acolo unde focul e stâns, ori în apunere.

Cu privire la secțiunile literare ale „Asociațiunii“ constată, că ele nu au desvoltat activitatea care a fost așteptată dela ele, dar nici aici critica nu poate ajută, pentrucă greșala poate că reșede altundeva, la tot cazul însă și în organizarea greșită a lor. Cei doi secretari ai „Asociațiunii“ ar trebui deci să studieze chestia și să afle remediul de îndreptare.

In urmă atinge și plângerea veche a comitetului, că publicul nu sprijinește din destul „Asociațiunea“. Plângerea e motivată. Numărul membrilor „Asociațiunii“ e prea mic în raport cu numărul inteligenților noștri. Dar și aici, și în privința aceasta numai faptele, numai *munca* poate îndreptà, nu critica. Activitatea din centru a „Asociațiunii“ trebue să impună, și ea va trebuì să facă membri și din aceia cari astăzi stau încă departe de scopurile „Asociațiunii“. Muncă deci, și earăși muncă, pentrucă numai *munca atrage!*

După acest frumos expozeu, schițat acì pe scurt, raportorul propune:

Raportul general al comitetului central către adunarea generală se fie luat la cunoștință. Se primește.

Față de membrii decedați ai „Asociațiunii“, (cari vin înșirați cu numele) adunarea să-și exprime durerea și condolențele prin sculare. Se primește propunerea și se èxecută numai decât.

Raportorul propune apoi ca membru onorar al „Asociațiunii“ pe Preacuvioșia Sa domnul Dr. *Ilarion Pușcariu*, Arhimandrit, vicar arhiepiscopesc în Sibiiu, și fost lungă vreme vice-prezident al „Asociațiunii“. Vorbește cu laudă despre activitatea Preacuvioșiei Sale pe terenul bisericesc și școlar, și despre meritele câștigate pe terenul literar, mai ales cu lucrarea din urmă despre Metropolia gr. ort. română, în care se găsește bogat material pentru istoriografia bisericească română.

Publicul aclamă viu pe Preacuvioșia Sa, iar prezidentul îl proclamă ales cu unanimitate membru onorar al „Asociațiunii“.

Raportorul mai propune ca membru onorar pe fostul secretar prim al „Asociațiunii“ Dr. *Cornel Diaconovich*, înșirându-i meritele cari îl fac vrednic de aceasta distincție.

E proclamat ales, iar prezidentul mai propune și adunarea primește, să i-se voteze și mulțămită protocolară pentru activitatea desvoltată în curs de zece ani, ca prim secretar al „Asociațiunii“.

In urmă aducând cele mai frumoase și meritate elogii inimosului fruntaș român din Timișoara, *Emanuil Ungurean*, pentru activitatea desvoltată ca director al despărțământului Timișoara, raportorul îl propune asemenea de membru onorar al „Asociațiunii“. Aplauze zgomotoase izbucnesc în sală, iar prezidentul, ridicat de pe scaun, adresează asemenea câteva cuvinte frumoase domnului *Ungurean*, rugându-l să rămână și pentru viitor aceea ce a fost în trecut, stâlp al mișcărilor noastre culturale. I'l proclamă apoi ales cu unanimitate membru onorar al „Asociațiunii“.

Prezidentul propune acum și adunarea primește, să se voteze mulțămită protocolară fostului secretar al II-lea al „Asociațiunii“, domnului *Ioan I. Lăpădatu*, pentru activitatea de un an în serviciul „Asociațiunii“.

Ultima propunere a raportorului *Goldiș* e apoi aceea, ca comitetul central să fie îndrumat să adune toate datele referitoare la numărul și la starea materială și economică a poporului român din statul ungar, dar în urma lămuririlor date de domnul *Parteniu Cosma*, că în privința aceasta s'a făcut deja începutul, însă fără rezultat, — propunerea se primește în formă de recercare către comitet, ca să *continuă* cu lucrările în privința adunării datelor din întrebare.

Se pune acum la ordinea zilei abzicerea secretarului prim, Dr. *C. Diaconovich*, și se primește.

Cere apoi cuvântul domnul *Arseniu Vlaicu*, și vorbind în chestia raportului, respective a punctului din raport referitor la noua organizare a biroului „Asociațiunii“, crede că întâiu ar trebui să fie aprobată noua organizare, și în sensul acesta să fie modificat regulamentul de afaceri, și numai după aceea se pot face celelalte.

Domnul *Nicolae Ivan*, asesor consistorial și membru în comitetul central, dă lămuririle necesare.

Domnul *Dr. Iosif Blaga* e de părerea lui *Vlaicu*, și încă crede, că cu privire la noua organizare trebue să fie completat un regulament, mai ales că s'a creat și un post nou de custode al muzeului.

Prezidentul expune din acte starea lucrului și crede, că e destul, dacă se cetește hotărârea comitetului central cu privire la noua organizare, iar adunarea generală o aprobă ori o respinge.

Arseniu Vlaicu face acum propunere, ca chestia să fie predată unei comisiuni speciale, ori apoi dispoziția comitetului să rămână provizorie până la adunarea proximă, când comitetul ar avea să vină cu regulament nou în fața adunării.

Domnul *Emanuil Ungurian* e de părerea, că dupăce secretarii sunt acum coordinați, ambii au să fie aleși din partea adunării generale. Dar fiindcă ne aflăm în fața unui fapt împlinit, pentru acum să primească adunarea generală de bună procedura comitetului, care a ales deja pe secretarul administrativ, însă pentru viitor dreptul de alegere să rămână rezervat pe seama adunării generale pentru ambele posturi de secretari.

Mai vorbesc la obiect domnii *Vasile Damian*, deputat dietal, *Parteniu Cosma*, *Dr. Ilie Beu*, *Dr. Vasile Bologa*, *Dr. Sextil Pușcariu*, *Dr. Stefan C. Pop*, deputat dietal, și în urmă domnul canonic din Blaj *Dr. Izidor Marcu*, care e pentru părerea

---

FOIȘOARĂ.

De ce bem?

Izvorul tuturor boalelor stă în aceea, că oamenii nu pricep cum să-'și păstreze sănătatea. Mulțimea cea mare, învățați, ori neînvățați, trăiesc în așa chip, că traiul lor strică, nu numai sănătatea lor, ci și a urmașilor.

Simburele sănătății este nutrirea, alegerea nimerită a mâncării și a beuturii. Dar nu e mai mare rătăcire în lume decât asupra întrebării: Ce să bem?

Toate mijloacele științei și ale esperienței sunt folosite, ca omul să-'și scuze pofta de vin și bere.

Câte apucături nu folosește bețivul ca să-'și apere glăjuța: „Mi-e sete“, zice el, — „haid să bem un păhar“. Dar de câteori, după bețiile cele mai strașnice, când cu atâtea și atâtea păhară a cercat să-'și stâmpere setea, — trebue să se scoale noaptea și să-'și potolească focul setei cu apă rece? Spirtul, care e în vin, bere și vinars, tocmai împuținează apa din trupul omului și așa mărește setea. Cine ar beà într'o seară 10—20 l. de apă! Nimenea, pentrucă setea se stâmpără și cu mai puțin de 1 l. Ei, dar bere dă pe gât și peste 20 l. numai așa — de sete.

„Mi-e frig, îngheț“, — zice altul, — „trebue să mă încălzesc cu o glăjuță“. Dar măsurătorul de căldură — termometrul arată, că dacă bem orice beutură (spirtuoasă), căldura trupului nostru scade. Spirtul tâmpește (paralizează) anumite părți ale creerilor, vasele de sânge ale pelei se lărgesc și astfel se trage sânge mai mult către piele, — pielea se roșește și omului i-se pare că se încălzește. Aceasta însă e numai curată părere. Omul beat, căzut în nea, îngheață foarte iute, pentrucă adunândui-se sângele la piele, căldura sângelui iute iese afară și se răcește întreg trupul. „Mă mir, — zice Sonderreger, — cum pot cărăușii din Cazan să steà în picioare zi și noapte pe un frig de 30—35° și să ducă poveri grele dela stație la stație. Cei mai mulți din aceștia sunt Tătari, cari își țin legea lor și nu gustă beuturi spirtuoase. De aceea sunt atât de răbdurii și de puternici“.

Dintre soldații lui Carol XII într'o scurtă expediție la Gladitsch au înghețat 4000, cari voiseră să se apere de frig, bând vinars. Călătorii la polul nordic spun, că numai așa poate omul suferì frigul cel mare, dacă înconjoară orice beutură spirtuoasă.

„Dar e grozav de cald“ zice altul „haid să ne răcorim puțin la birt“. Cel ce astfel grăiește nu știe ce e călătoria și oboseala prin călduri mari. Livingston, care a umblat zeci de ani prin Africa scrie: „Peste 20 de ani am trăit fără beuturi spirtuoase. Părerea mea e, că cele mai grele lucrări și oboseli numai fără beuturi spirtuoase se pot purtà“. Tot așa zic și alți călători prin țările calde.

„Am muncă grea și trebue să mă întăresc cu vinars, vin și bere“ zic aceia, cari din tinerețe s'au obicinuit a duce glăjuța cu ei la lucru și cari n'au auzit, că spirtul nu întărește, ci numai tâmpește simțul de obosală. „Alcoholul (spirtul) e numai biciu, dar nici odată ovăs“. La orice muncă trupească încordată se cere cumpătare desăvârșită. Toți câți au să facă lucrurile cele mai grele, trebue să trăiască fără beutură, cel puțin pe vremea lucrului. „Nu luà spirt, dacă vrei să nimerești ținta, — zice vânătorul elvețian — și trăiește fără beutură săptămâni de arândul înainte de tragerea la țintă“. „Nu folosiți nici un fel de beutură spirtuoasă, dacă voiți să fiți artiști în ale jocului“ — zice Grace, măestrul Angliei. „Nu bea alcohol, dacă vrei să poți călători mult și ușor pe jos“, — zice Weston, care a călătorit pe jos o jumătate de lume. „Nu lua nici decât alcohol, dacă vrei să fi călăreț desăvârșit“ — zice Houlan, care a întrecut pe toți călăreții. „Nu beți alcohol, dacă vreți să fiți buni marinari“, — zice căpitanul Webb, care a trecut cu înnotul canalul.

Dr. W. Badakow, un medic militar, a raportat congresului al 7-lea ce l-au ținut doctorii în Kazan la 1899, că după toate câte a văzut el și în pace și în bătaie, și la frigul cel mai mare și în călduri, în spitaluri ș. a. soldatului îi merge cu mult mai bine fără beuturi spirtuoase.

Ceeace se credeà, că înviorează pe om în beutură, s'a adeverit, că e numai o tâmpire: fruntea roșie și nasul vânăt ai bețivului sunt tocmai așa o tâmpire a nervilor și muschilor, ca și zăpăcirea și toanele rele, gărgăunii bețivului.

„Dar sunt slab, trebuie să mă întăresc, am lipsă de ceva nutremânt întăritor, de aceea beau vin și bere“. Și pentru acest scop tu folosești un venin?! Alcoholul e un venin înfricoșat — aceasta e adeverit pe deplin. Astăzi s'a adeverit, că e numa prezidentului, ca hotărârile comitetului central să fie luate la cunoștință.

Cuvântul ultim îl are dl *Vlaicu* și apoi prezidentul stabilește întrebările ce le va pune adunării. Mai vorbesc în chestie de regulament domnii *Dr. Blaga*, *Nicolae Ivan* și *Dr. Nicol. Comșa*, și în urmă se pune la vot propunerea dlui *Vlaicu*. Nu ridică nimenea mâna, decât numai dnul *Vlaicu*. Propunerea deci nu s'a primit, și prezidentul enunță ca primită propunerea, că adunarea generală încuviințază hotărârile comitetului central aduse cu privire la noua organizare a biroului „Asociațiunii".

Cu privire la cele două propuneri întrate la comitetul central și transpuse adunării generale, raportorul *Vasile Goldiș* propune să fie predate comitetului central spre studiare. Se primește.

Cere acum cuvântul domnul *Dr. Vasile Bologa*, și reflectând la punctul din vorbirea raportorului, care se referia la activitatea secțiunilor literare, le ia în apărare pe aceștia, constatând, că ele au făcut aceea ce au putut să facă între împrejurările date.

Terminată fiind referada domnului *Goldiș*, prezidentul îi mulțămește pentru felul cum a făcut-o, și pune la ordinea zilei raportul comisiunii pentru cenzurarea socotelilor și a budgetului.

Raportor *Ioan I. Lăpădatu*. Comunică adunării, că comisiunea a aflat socotelile în regulă, prin urmare propune aprobarea lor, iar comitetului central să i-se dee absolutoriul îndatinat. Se primește.

Propune apoi votarea budgetului., așa cum e stabilit din partea comitetului central. Vorbește la budget dnul *Vasile Damian*, care roagă comitetul să mai facă economie acolo unde se poate, și preotul *Brumboiu*, care cere să se facă mai mult *pentru popor*, și să se speseze mai puțin pentru celelalte, în special cere angajarea unui conferențiar ambulant, care să cutriere comunele rurale românești, apoi dl *George Pop de Băsești* și *Dr. Stefan C. Pop*, în urmă budgetul se primește.

In numele comisiunii pentru înscrierea de membri noi raportează domnul *Ioan Petrovici*, că s'au înscris 6 membri fundatori, 9 pe viață, mai mulți ordinari, și câțiva ajutători. Adunarea ia act cu plăcere.

Urmează alegerea secretariului prim al „Asociațiunii", numit acum secretar *literar*. Domnul Dr. *Sextil Pușcariu* după o frumoasă întroducere propune să fie ales dl *Octavian Goga*. Aplauze generale în sală. Oratorul adresează apoi domnului *Goga* câteva cuvinte frumoase, în urmă prezidentul enunță ridicat în picioare și cu glas înalt, că *Goga* este ales cu unanimitate secretar literar al „Asociațiunii". I-l felicită, dar felicită mai ales „Asociațiunea" că l-a putut câștigă, ca muncitor literar al ei. Îi dorește, ca el, care ne-a dat *„cântarea pătimirii noastre"*, se ajungă să ne dee și *„cântarea bucuriei noastre"*.

Domnul *Goga* mulțămește pentru alegere și promite, că va stà numai până atunci în serviciul „Asociațiunii", până va ștì că-i poate fi de folos, și până va aveà pe partea sa sprijinul comitetului central.

Stabilirea locului unde să se țină adunarea generală în anul viitor se lasă în grija comitetului central, ear' cu autenticarea procesului verbal luat în ședința primă și a doua a adunării de acum se încredințează membrii din Sibiiu ai Asociațiunii, prezenți la această adunare.

Prezidentul închee apoi adunarea cu câteva cuvinte frumoase, ear' domnul advocat *S. Damian* mulțămește prezidentului pentru înțeleapta conducere a ședințelor.

Publicul părăsește sala, aclamând pe prezidentul *Bârseanu*.

Era la orele 2 d. a. Afară cădea o ploaie măruntă.

Ședința festivă a secțiilor literare.

Pe orele 4 d. a. era pusă ședința festivă a secțiunilor literare ale „Asociațiunii", la care tocmai domnii membri ai secțiunilor s'au prezentat în număr cât se poate de mic. De altcum a fost deschisă la orele 4 și jumătate, prin domnul viceprezident al „Asociațiunii", *Andreiu Bârseanu*. Public cam puțin, care însă creștea mereu.

Prezidentul face întâiu comunicarea, că tocmai în anul acesta s'au împlinit 100 de ani dela moartea marelui nostru bărbat de litere din trecut, *Samuil Micu Klein* din *Sadu*, decedat în 13 Maiu 1806, și crede, că e bine să ne aducem aminte de activitatea lui literară și de greutățile cu cari a avut să lupte. Cetește prefața călindariului scos de dânsul din tipar pentru anul 1806, în tipografia crăiască din Buda, unde se află aplicat ca censor al manuscriptelor românești, prezentate pentru a fi tipărite, călindariu, în care începuse Samuil Klein publicarea unei lucrări despre începutul și întâmplările mai însemnate din viața neamului românesc.

Domnul *Bârseanu* schițează frumos viața și laboriozitatea fericitului Klein, și la urmă roagă azistența, ca să-și manifeste prin sculare venerațiunea față de umbra acestui mare bărbat al nostru din trecut.

Se face întocmai și publicul aclamă zgomotos pe domnul *Bârseanu* pentru conferența ținută.

Domnul *Emanuil Ungurian* se face interpretul întregului public, și mulțămește prezidentului pentru frumoasa conferență, rugându l totodată să și-o reconstruiască pe hârtie și să o dee publicității, pentru ca să o poată gustà și aceia cari n'au putut-o auzì.

Prezidentul răspunde, că cu bucurie se supune acestei măgulitoare însărcinări, însă comunică tot odată celor ce doresc să cetească despre *Samuil Klein* mai mult decât a spus dânsul, că dascălul dascălilor, domnul *Nicolae Iorga*, a scris pe larg despre el, și că cartea dlui Iorga formează izvorul din care și-a scos și dânsul datele.

Se naște iarăși ploaie de aplauze și aclamări zgomotoase se rostesc la adresa domnului *Iorga*, prezent la ședință.

Domnul Dr. *George Proca* mulțămește, atât domnului *Bârseanu*, pentru excelenta conferență ținută, cât și domnului *Ungurian* pentru cuvintele de laudă aduse prezidentului, cuvinte de adevărată evelațiune sufletească, dar totodată își exprimă adânca părere de rău, că dela aceasta ședință, dela aceste momente sublime de evelațiune sufletească *lipsește* comitetul central al „Asociațiunii", dupăce afară de domnul prezident nu e reprezentat prin nimeni.

Aplauze și aprobări generale în sală.

Prezidentul dă acum cuvântul dlui *Arseniu Vlaicv*, membru în secțiunea științifică, și acesta cetește o conferență interesantă despre chemie și progresele făcute în știința aceasta.

După terminare, conferențiarul e aplaudat, iar dl prezident îi mulțămește pentru temeinicia cu care a compus lucrarea cetită.

Publicul începe acum să aclame de nou pe dl Iorga, dorind să-l audă și pe dânsul, însă domnul *Iorga* nu vorbește, ci promite că va vorbì la — București.

Prezidentul închee ședința festivă a secțiilor literare la oarele 5 și jumătate.

Teatru.

Sâmbătă seara la orele 8 s'a dat reprezentațiune teatrală în sala redutei orășenești, care era îndesată de lume. S'a jucat actul al cincilea din *„Ovidiu la Tomis"*, drama lui Alexandri, cu persoanele următoare:

Ovidiu: Dl Z. Bârsan. Iulia: Dșoara O. Brașoveanu. Getor: Dl V. Braniște. Sarmisa: Dra M. Dima. Ibis: Dl I. Broju. Dava: Dra M. Rusu. Sarmis: Domnul I. Sturza. Cotta: Dl T. Morar. Femei Sarmate — Romani — Popor.

A urmat apoi o declamațiune frumoasă, *„Clăcașii"*, poezie de *Octavian Goga*, spusă de *Tit Morar*, care a fost răsplătit cu multe aplauze, însă și mai cu multe autorul poeziei, dl *Goga*, care a trebuit să se arete publicului pentruca să-l vadă și cunoască.

Incheierea s'a făcut cu pieza *„Slugă la doi stăpâni"*, comedie în 2 acte de Goldoni, localizată de *Z. Bârsan*, cu persoanele următoare:

Gerasim, negustor: Dnul S. Roșca. Claudia, fiică-sa: Dra M. Dima. Dr. Haralamb: Dl Aurel Bârsan. Silviu, fiiul doctorului: Dl V. Neguț. Valeria (sub numele de Grigore Norean): Dra O. Brașoveanu. Florin: Dl V. Braniște. Trifon, hotelier: Dl G. Mercheșan. Mița, cameriera Claudiei, Dra Z. Bogdan. Spiridon: Dnul Z. Bârsan. 2 Chelneri, 2 Hamali

⁂

Toți au jucat bine, îndeosebi domnișoarele.

La București.

Duminecă dimineața, astăzi, la orele 7 și jumătate, cei mai mulți dintre oaspeții veniți la Brașov pentru adunarea generală a „Asociațiunii", au plecat pe la Predeal la Sinaia și București, cu tren special, în excursiune, spre a vizita expoziția, fiind terminate sărbările din Brașov. Depun deci și eu condeiul de *Raportor.*

Din protopresbiterate.

Convocare.

Pe Joi în 9/22 Noemvrie a. c. convoc prin aceasta onorata preoțime din protopresbiteratul tractului *Cohalm* la conferența preoțească ținândă în școala noastră din *Cohalm* cu următorul

Program:

1. La 8 ore serviciul divin (sfânta liturgie) cu invocarea sf. duh prin preoții: Ioan *Mircea*, din Agostin și Ermil *Gheaja*, paroch în Paloș. Predica pentru Duminеca a XVIII-a după Rosalii prin parohul *Ieronim Buzea* din Ștena, la care serviciu divin fiecare preot dator este a luà parte.

Ședința I.

2. La 10 ore deschiderea conferenței prin protopopul ca prezident.
3. Constatarea celor prezenți.
4. Comunicarea ordinelor cons. dtto 4 Octomvrie 1905, Nr. 6227 Bis. apoi dtto 27 Octomvrie 1905, Nr. 10351 Pres. dtto 14/27 Iulie a. c., Nr. 6194 Bis. și în fine dtto 8/21 August a. c., Nr. 7423 Bis.
5. Discuție asupra modului cum s'a oficiat serviciul divin și asupra predicei.
6. Prezentarea rapoartelor din partea preoțimei despre aplicarea concluzelor conferenței din anul trecut referitoare la delăturarea scăderilor din popor.
7. Raportul comisiunei exmise în conferența din anul trecut asupra proiectelor de statute pentru înființarea de reuniuni femeești și constituirea junimei în societate.

Ședința a II-a.

8. Tema: Cari sunt îndatoririle preotului față de școala confesională, a cărei director este, și cauzele cari împiedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar? Elaboratorii; Ioan Dumitrescu, paroh în Ticușul-român și Ilarion Enciu, paroh în Mucundorf.
9. Fiecare preot va înaintà în scris oficiului protopresbiteral până la 10 Octomvrie a. c. raportul ordinat prin circulariul conzistorial dtto 14/27 Iulie a. c., Nr. 6194 Bis. referitor la mersul afacerilor în parohie și despre aplicarea experiențelor câștigate în conferențele anterioare, — arătând și aceea că ce fonduri există în parohie, și ce pași a făcut el pentru întemeierea de asemenea fonduri și cu ce rezultat? Raportul comisiunei în acest obiect.
10. Propuneri de sine stătătoare.
11. Defigerea locului pentru proxima. conferență.
12. Designarea verificatorilor procesului verbal.
13. Incheerea conferenței.

Cohalm, 25 Aug. 1906.

Dimitrie Moldvan
protopop-adm.

*

Convocare.

Pe Marți, 31 Octomvrie a. c. v., convoc onorata preoțime din protopresbite-

o credință deșeartă puterea nutritoare a alcoholului.

Adevărat, că și strugurii formează nutremânt, dar prefăcându-se ei în alcohol, puterea de nutrire se perde. „O glajă de apă îndulcită are mai multă putere de nutrire, decât o glajă de vinars; și o bucățică de pâne nutrește mai mult, decât un păhar de bere", (zice Lietig). Cine caută deci nutremânt în vin, bere, vinars, acela și-a ales, ci numai materia cea mai scumpă, dar și cea mai rea, un venin.

„Trebue să iau cognac și vin roșu, că mi-e slab stomacul", — zice altul. Dar la ce nu folosești tu alcoholul! Ți-e bun la durere de cap, de dinți, de rânză, la vătămătură, la durere de inimă, la năbușală (astmă), pentru leșin, ca leac de durmit, și totodată pentru trezvie, înviorare, la oftică, colеră — tot același leac! E de mirare, că având oamenii un leac așa de minunat, doctorii mai au ceva de lucru!

„După munca zilei trebue să mă recreez puțin, să mă veselesc nițel". Cuvintele acestea arată cât de înrădăcinată e patima beuturei și cât de puțin știu oamenii gustà viața. Sărmanii de ei nu știu, că cea mai nobilă însuflețire, cea mai mare bucurie și dispoziția cea mai minunată n'au nici o legătură cu alcoholul.

Recreare (odihnă) trebue să caute tot omul, dar aceea să folosească, nu să strice trupului. Numai atunci e recrearea adevărată, dacă ne aducem aminte cu bucurie și plăcere de ciasurile petrecute, de prietenia legată, dar nu să avem mustrări de cuget. Bucuria și veselia beutorului însă vine numai din amorțirea ce o face alcoholul. Mai întâiu se timpesc simțurile cele mai nobile, cari guvernează pe om când e treaz, și astfel limba se desleagă și toate merg fără fráu, și sfiiciosul se face îndrăzneț, vioiu vorbăreț. Fiecare se simte înălțat, înțelept, cu duh, numai cel treaz, care din întâmplare ajunge între cei beți, vede că nu e nimic cuminte în vorbele și purtarea lor.

„Trebue să-mi mai alung grijile" — răspunde altul, fără să se gândească la aceea, că alungarea costează bani și că grijile nu se împuținează. Vinul alungă grijile, dar numai până mâne. Alcoholul, prin lucrarea sa de amorțire împrăștie spre frunte simțul durerii și al întristării, dar isvorul durerii tot nu se nimicește, ci mai vârtos se mărește, căci spirtul în loc să întărească pe om, ca să poarte greul, îl slăbește și-l face bolnăvicios. Omul vrea să-și alunge grijile, și în loc să meargă la un prieten adevărat, se duce la birt, care îl ademenește și-l înșală.

Cea din urmă vorbă de scăpare a beutorului e: „Omenia omenie așteaptă, dacă mă cinstește trebue să cinstesc și eu un pahar!" Cu alte cuvinte reputația, vaza omului ar cere ca el să bee. Aceasta încă dovedește cât de mare e patima beuturei și câte și mai câte chipuri nu caută omul ca să poată bea.

Dacă ajunge la gară cu 5 m. înainte de sosirea trenului, ce să facă alta, se pune la un păhar de bere. Dacă primește o veste îmbucurătoare, bucuria trebue stropită puțin. Dacă ți-a murit un cunoscut, un pahar două — de jale. Dar cine-l silește pe om la acestea? Câștigă el în vază la oamenii cuminți cu aceea că bea fie chiar șampanie?

Mulți își țin de lucru mare să se posеze cu păhare în mână — în stare de „veselie".

Cea mai mare parte a oamenilor bea de nepricere, de trecere de vreme. Nu știe ce să facă în vremea slobodă. Se trage la birt, stă în fumul gros de tăbac și în mirosul rău al birtului și zice că se „recreiază" . . . Seara, ori noaptea cu capul năuc se duce acasă, iar în ziua ceialaltă se scoală moros și năcăjit.

Deci spirtul ce-l bem în vin, bere și vinars, este absolut nefolositor și banii cei mulți dați pe el sunt bani aruncați în vânt! Germania dă pe an peste 3 miliarde de coroane pe alcohol, de douăori cât toate cheltuelile sale. Darea împărțită după capete face 25 cor., iar banii cheltuiți pe beutură 50 cor. pe om.

Beutura e începutul și izvorul celor mai multe rele și boale. Toate organele omului beutor sunt aplecate spre slăbire și îmbolnăvire. E cunoscut, că toți oamenii beutori au stomacul slăbit și nu pot mâncà. Boalele nevindecabile de rărunchi nu sunt decât urmarea spirtului. Nervii omului sufer mai mult și nu este boală de nervi, care să nu și aibă începutul în beutură.

Inima celui beutor se îngrașă și nu mai poate lucrà regulat, ci face pe om groiu și cu respirație grea. Din îngreunarea aceasta a inimei vine aceea, că mulți oameni mor moarte grabnică. Alcoholul ratul tractului Sighișoara la conferența preoțească anuală, ținândă în școala noastră din Sighișoara cu următorul

Program:

1. La 8 ore serviciul divin (sfânta liturgie) cu invocarea s. duh prin preoții: Ambrosiu Tatar, paroh în Hetur și Vasilie Rădulețiu, capelan în Heudorf. Predică pentru Dumineca a șasea după Rosalii prin parohul Terențiu Popoviciu din Jacul-român. La serviciul divin dator este fiecare preot a luà parte.

Sedința I.

2. La 10 ore deschiderea conferenței prin protopresbiterul prezident.

3. Constatarea celor prezenți.

4. Comunicarea ordinului conzistorial dtto 7 Februariu a. c., Nr. 12455 Bis. a cercularului conz. dtto 14 Iulie a. c., Nr. 6194 Bis., apoi a ordinului conz. dtto 1 August a. c., Nr. 12450 Bis și în fine a cercularului conzistorial dtto 8 August a. c., Nr. 7423 Bis.

5. Discuțiune asupra modului cum au oficiat preoții serviciul divin, și asupra predicii.

6. Raportul comisiunii esmise din conferența anului trecut pentru cenzurarea specialelor rapoarte referitoare la modul cum a aplicat fiecare preot concluzele conferenței din anul 1904, și despre rezultatele ajunse în ceeace privește delăturarea scăderilor din popor.

Ședința a II-a

7. Tema: „Cari sunt îndatoririle preotului față de școala confesională, a cărei director este, și cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar?“ Elaboratori: Ioan Baciu paroh în Nadeșul săsesc și Ioan Herțioga paroh în Daia săsească.

8. Fiecare preot va înaintà cel mult până la 6 Octomvrie c. v. oficiului protopresbiteral raportul în scris ordinat prin cercularul conzistorial dtto 14/27 Iulie a. c., Nr. 6194 Bis. referitor la mersul afacerilor în parohie, și despre aplicarea experientelor câștigate în conferențele anterioare, arătând ce fonduri există în parohie, și ce pași a făcut el pentru întemeierea de asemenea fonduri, și cu ce rezultat?

9. Raportul comisiunei în acest obiect.

10. Distribuirea „planului cronologic“ despre agendele oficiale ale parohilor în decursul anului. Prețul una coroană.

11. Propuneri de sine stătătoare.

12. Defigerea locului pentru proxima conferență.

13. Designarea verificatorilor procesului verbal.

14. Incheierea conferenței.

Sighișoara, 25. August 1906.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

„Asociațiunea“.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XXX. (Sighișoara) al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă în comuna *Laslea-mare* pe Dumineca în 17/30 Septemvrie a. c. 2 ore d. a. în biserica noastră de acolo.

Programa:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Comunicarea ordinei de zi.
3. Raportul general al comitetului.
4. Raportul cassarului și al bibliotecarului.
5, Alegerea comisiunilor de cenzurare și incassarea taxelor dela membrii vechi și noi.
6. Raportul acelor comisiuni.
7. Propuneri de sine stătătoare.
8. Disertațiuni.
9. Designarea locului pentru proxima adunare generală.
10. Exmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
11. Incheierea adunării.

Din ședința comitetului despărțământului.

Sighișoara, 31. August 1906.

Dimitrie Moldovan
protopresb.—Director.

*

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului VI. (Sebeș) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ în anul acesta se va ținea în comuna *Lomán* în 7 Octomvrie n. a. c. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării la 11 ore a. m.
2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
3. Raportul cassarului prin care presentează ratiociniul pe anul 1905 și budgetul pe anul 1907.
4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea acestora.
5. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor.
6. Disertațiune despre stupărit și pomărit.
7. Raportul comisiunilor.
8. Distribuirea unui premiu pentru pomărit.
9. Curenții.
10. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
11. Inchiderea adunării.

Sebeș, la 18 Septemvrie 1906.

Sergiu Medean
protopresbiter — Director.

---

mai face o mulțime de urme de boale în trupul omului, boale cari nu se văd și nu es deodată, ci pe încetul, rozând la rădăcina vieții lui. Parte mare dintre cei ofticoși datoresc alcoholului nefericirea lui.

Dar cele mai îngrozitoare rele ce face spirtul sunt acelea, că copiii oamenilor beutori sunt degenerați, adecă slăbiți și la trup și la minte. Unii se nasc idioți, muți și surzi, alții cu un picior, ori o mână seacă, cu amețeală (epilepsie) din naștere, alții nătărăi, și iar alții cu apucături rele, dispuși spre beție și tot felul de fapte rele.

Precum vedem, beutura e boala cea mai rea a omenirei, ea sapă și roade viața neamului omenesc și împinge pe om la tot felul de rele și păcate. Drept aceea, în lumea întreagă se organisează societăți puternice pentru stârpirea acestei nenorociri, și chiar statele (împărățiile) sprigînesc și ajută aceste porniri. E vremea deci, ca și noi să deschidem ochii minței noastre și să cercăm toate căile, pentru a scoate poporul din ghiarăle acestei boale, trăind în bine în cumpătare, și îndemnându-l cu orice ocaziune la crutare și cumpătare.

Dr. I. Radu.

NOUTĂȚI.

***Din cauza** sfintei sărbători* Inălțarea sfintei cruci, *numărul proxim al foii noastre apare Luni după ameazi.*

*

Dela curtea română. Regele și Regina României au plecat Dumineca din Sinaia la București, pe câteva zile. Sara au fost în Arenele Romane dela expoziție, și au participat la reprezentația *„Poveștii Neamului“*. Se crede că vor participà și la o reprezentație a operetei *„Moșul Ciocârlan“*, data de reuniunea română de muzică din Sibiiu.

*

Congresul proprietății literare. Vineri s'a deschis în București congresul internațional al proprietății literare. S'a ținut în sala Ateneului. A fost prezidat de dl Al. *Xenopol*, profesor universitar în Iași. Prezenți erau și domnii ministri români de culte și instrucție, *Vlădescu* și *Greceanu.* S'a trimis telegramă omagială Regelui și Reginei la Sinaia, apoi au salutat congresul: ministrul de instrucție *Vlădescu* și ajutorul de primar Al. *Ciurcu.* In urmă a ținut o frumoasă cuvântare dl prezident *Xenopol*, după el D. G. *Maillard*, apoi *Hepites*, în numele Academiei Române, și alții. După ameazi s'a ținut ședința a doua.

*

„Moșul Ciocârlan“ a fost reprezentat Dumineca seara pe scena teatrului național din București, din partea reuniunii române de muzică din Sibiiu. S'au adus mari ovații corului și soliștilor. Uvertura a fost dirigiată de domnul *Flondor*, opereta însași de dl *Kirchner.* Aplauze frumoase au primit: doamna *Lucia Dr. Cosma, Delia Olariu, Victoria Pop*, domnii *Stefănescu, Pantazi, Borcia* și *Crișan.*

*

Zăpadă. După un frig destul de simțitor de câteva zile, astă noapte cerul ne-a onorat, pe noi, Sibiienii, cu zăpadă destul de groasă, care însă în curând a început să se topească.

*

Tovărășia agricultorilor și meseriașilor, contemplată de *„Poporul Român“* din Budapesta, își va ținea adunarea mare de constituire Dumineca în 30 Septemvrie n. în orașul Timișoara. Ordinea de zi e stabilită pentru această adunare constituantă astfel: *Cuvânt de deschidere*, rostit de Ion I. Crăciunel, prezidentul meseriașilor români din Budapesta. Constituirea ad-hoc: alegerea unui prezident, doi notari și doi verificători. *Trebuința organizării economice.* Raportor: Dimitrie Birăuțiu, redactorul „Poporului Român“. *Plugarii și tovărășiile.* Raportor: Uroș Păteanu, econom în Nădlac. *Meseriașii și tovărășiile.* Raportor: Petru Ponta, măestru în Budapesta. *a) Statutele* „Tovărășiei agricultorilor și a meseriașilor“. Raportor: Vasile C. Osvadă, directorul băncii „Agricola“. *b)* Desbatere și hotărâre asupra statutelor. Constituirea tovărășiei. Eventuale propuneri și întrebări. Adunarea e convocată de domnii Ion I. Crăciunel, Vasile C. Osvadă și Dimitrie Birăuțiu.

*

La gara din Brașov s'a întâmplat Dumineca la orele 2 și un sfert următorul incident: La cassă, unde se scot biletele, era îmbulzeală mare. Un domn călător, care așteptà să-i vină rândul ca să-și scoată bilet, după exterior preot gr. cat. român, a prins in flagrant delict pe un pungaș, care voia să-i sterpelească portmoneul din buzunar. A comunicat faptul imediat, cu glas tare, în auzul tuturor, singurului polițist care se află la cassă, și a cerut arestarea pungașului, dar polițistul a tăcut, ca și pungașul, și numai la un târziu s'a îndurat să-l întrebe, că unde călătorește, și l-a lăsat să călătorească în pace, pentruca să-și continue, probabil, meseria prin vagoane.

*

Procesul „Libertății“. Mercuri în 19 Septemvrie n. s'a pertractat la curtea cu jurați din Cluj procesul intentat ziarului „Libertatea“ din Orăștie, pentru doi articoli în cari procurorul a descoperit delict de agitație. Dl *Stefan Popp*, redactor responsabil pe atunci când au fost publicați articolii, a fost declarat vinovat și apoi osândit la *trei luni temniță de stat și 800 coroane* pedeapsă în bani.

*

† Aurelia Jurca născută baron Popp, fiica fostului viceprezident al guvernului transilvan de odinioară, *Vasile Ladislau Popp*, și soția fostului deputat naționalist dietal *Vasilie Jurca*, a decedat în 16 Septemvrie n. în *Sărășeu*, comitatul Maramurășului. A fost înmormântată cu mare solemnitate, fiind de față la actul înmormântării și Escelența Sa Metropolitul din Blaj Dr. Victor *Mihalyi*, văr cu întristatul soț al decedatei matrone române.

*

Camille Flammarion, marele astronom francez a sosit la București, pentru a luà parte la congresul proprietății literare. Vineri sara a ținut o conferență publică despre știința și gândirea omenească, iar Dumineca a fost primit în audiență de Regele Carol la Sinaia. Insuși Regele și Regina l-au condus în persoană prin toate apartamentele castelului Peleș, arătându-i toate frumsețile vrednice de admirația lumii. Lui Flammarion iau plăcut mult cele văzute.

*

Procesul „Tribunei“. Sâmbătă, în 22 Septemvrie n. s'a pertractat la curtea cu jurați din Oradea-mare procesul de presă intentat *„Tribunei“* din Arad. Au fost improcesuați doi articoli apăruți în ziariul numit și întitulați *„O călătorie la Viena“* și *„Unitatea armatei“*. Răspunderea a primit'o *Avram Indreica*, care a fost declarat vinovat, și pedepsit cu *7 luni temniță de stat* și 400 coroane amendă în bani.

*

Excursiunea Făgărășenilor la București. Dl advocat Dr. *Ioan Turcu* din Făgăraș ne roagă să publicăm, că excursiunea Oltenilor dela Făgăraș la expoziție în București se va face neschimbat întocmai în modul și în timpul arătat și până acuma în jurnale, adecă *Sâmbătă acuma după ziua Crucei în 29 Septembre 1906 st. n. la 3 ore dimineața când cu toții plecăm din Brașov.* Ori și ce eventuală faimă contrară nu corespunde adevărului. La aceasta excursiune s'au alăturat mulți și din alte părți.

*

† Zosim Ozetea. Vrednicul și de toți stimatul notar cercual *Zosim Ozetea* din Retișdorf, după un îndelungat și acut morb de inimă a răposat în Domnul în 8 Septemvrie, în etate de 50 ani și după un serviciu de 24 de ani ca notar cercual.

*

Direcțiunea financiară din Sibiiu, ne avizează, că orele oficioase le ține cu începere dela 1 Octomvrie n. până la altă dispozițiune dela orele 8 dimineața până la 12, și după ameaz dela 2 și jumătate până la 5 și jumătate. In Dumineci și sărbători numai dela 9 până la 12 înainte de ameazi. Părțile sunt primite pentru informațiuni numai în zile de lucru, între orele 11 și 12 înainte de ameazi.

*

O biblie uriașă. In Roma, bilioteca Vaticanului se află cea mai mare biblie din lume. Are text jidovesc și o greutate de 160 kilograme. Trei oameni se cer ca să o poată mută dintr'un loc într'altul. La anul 1512 Evreii voiau să o cumpere, și au oferit Papei Iulian II 160 kilograme de aur pentru ea, dar Papa n'a voit să o dee.

*

Nu trei, ci cinci. *„Drapelul“* din Lugoj scrie, că cu ocaziunea petrecerii coriștilor din Banat, Ungaria, Ardeal și Bucovina în București, *cinci* incidente îmbucurătoare familiare s'au întâmplat, iar nu trei, cum am fost scris noi, după ziarele din România. Dintre cei cinci nou născuți 4 sunt feciori și numai una e fată. Mamele lor sunt: două bănățence, două bucovinene și una ardeleană.

*

Ingroparea de viu. O femee din Șvedia cu numele Lindt a aflat un aparat care se pune deasupra cosciugului și în caz când cel îngropat este viu îi dă pe de o parte aier, pe de alta dă de știre celor de afară că cel îngropat nu-i mort. Se zice că ar fi mântuit până acum trei îngropați de vii.

*

Nume lung. Omul cu numele cel mai lung a fost descoperit în zilele acestea în inzulele Saudwich. Acesta se numește Kaikinakavililikea Lenoikainakahhikikiapoukalani.

*

„Reuniunea femeilor române din Mediaș“ a avut la 2 Septemvrie 1906 starea materială care urmează: Cassa în numărar 8700 cor. 24 fileri; în obligațiuni și cambii 15.546 cor. 90 fileri; starea depunerei la institutul „Albina“ 130 cor.; mobiliar în valoare de 210 coroane. Acții „Concordia“ 408 cor. Spese restituibile 52 cor. In total 25.047 cor. 14 fileri. Dela adunarea generală ultimă din 28 August 1905 până azi s'au făcut: Incassări: titulo capital 9377 cor. 96 fileri. Titulo interese 1375 cor. 48 fileri. Titulo taxă 889 cor. 20 fileri. La olaltă 11.643 cor. 24 fileri. Erogațiuni: titulo capital 2180 cor. Spese restituibile 763 cor. In total 2943 cor. Mișcarea cassei dela 28 August 1905 până azi face deci 14 586 cor. 24 fileri. Subtrăgând din venitul brut totalul eșirilor rezultă un profit net al anului de 1501 cor. 68 fileri. Amăsurat §. 17 al statutelor Reuniunii, fondul trebue să ajungă la suma de 10 000 florini pentru a puteà din interesele lui „întemeià școale de învățământ și lucru, precum și de a da ajutoare materiale fetițelor române din Mediaș și jur“.

Imprumuturi ieftine.

— Pentru prăsitorii de vite. —

Subscrisul comitet central acoardă (dă) împrumuturi replătibile în 4 rate semestrale și cu 5% interese, acelor economi de vite din comitatul Sibiiu, cari doresc să se provadă cu vite de prăsilă de soiu ales.

Imprumuturile se dau cu preferință membrilor reuniunei pe lângă obligațiune cu doi cavenți (chizeși) siguri.

La primirea împrumutului cumpărătorul are să aducă la cunoștința comitetului numele vânzătorului și soiul vitei de cumpărat.

Datornicii nemembri, au să se înscrie în șirul membrilor.

Sibiiu, 25 Septemvrie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuța, *prezident.*
Vic. Tordășianu *secretar*

Din public.*)

Mulțămită publică.

Parohianul fruntaș de aici Anton Mihaiu și cu soția sa Maria testaseră bisericei noastre gr. or. din Agnita prin act notarial suma de 400 Cor., care însă numai după moartea ambilor soți aveà să între în propietatea bisericei.

Numita testatoare, o femee cucernică și înțeleaptă, după moartea iubitului ei soț, întâmplată la 18 Iulie a. c., rămasă acum văduvă, s'a plecat sfatului nostru și cu datul de azi a depus deja de acum la mâna subscrisului suma de 400 cor. cu expresa dorință, ca cu banii aceștia să se cumpere 4 acții dela banca românească „Frăția“ din Agnita pe sama bisericei.

Pentru darul acesta rugăm pe bunul D-zeu ca sufletul răposatului ei soț să-l așeze cu drepții, iar donatoarei să-i lungească firul vieții, ca la fapta aceasta bună să mai poată adaoge și altele după dorința inimei sale.

Agnita, 3/16 Septemvrie 1906.

Ioachim Muntean
protopop și par.

Poșta redacției.

Timișoara. La scrisele dlui *Burdia* nu mai reflectăm. Credeam că e destul aceea ce am scris, pentru a-l face să se reîntoarcă la calea bună, — și noi *am așteptat* ca să se reîntoarcă, — dar așa se vede, că dinadins vrea să peardă simpatiile și ale celor puțini Români, cari îl țineau până acum de om de bună credință. Dacă îi place, ca *întreaga* opiniune română să aibă altă părere despre el, — meargă pe calea apucată.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 324—1906 protop. 240 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediașului, pe baza rezoluțiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 14 August 1906, Nr. 7483 Bis., prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractuală cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 3 Septemvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 406—1906 [241] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Certejul de jos** cu filia **Coaja**, tractul Ilia, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 14 Iulie a. c. Nr. 6645 Bis., prin aceasta se publică concurs nou cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionată în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà și cuvântà.

Ilia, la 6 Septemvrie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 485—1906 [232] 3—3

Concurs repețit.

Pentru întregirea postului vacant de **paroh** din parohia **Lunca**, protopresbiteratul Lupșei, pe baza rezoluțiunei conzistorului arhid. dtto 8 August a. c. Nr. 7333 Bis. 1906, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul au a-și înaintà cererile înzestrate cu documentele recerute subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având a se prezentà înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 25 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 184—1906 [239] 2—3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi de **învățători** vacante dela școalele primare gr. or. române din Brașov, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Concurenții își vor adresà petițiile lor Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Brașov și le vor însoțì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.
4. Revers, că se va conformà întru toate legilor și dispozițiunilor bisericești-școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școale, cari stau sub administrația Eforiei.
5. Atestat de cualificațiune învățătoresc, eventual și alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: Pentru învățători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente și dela ocuparea definitivă a postului de învățător ordinar salar anual de 1200 coroane, cinci cuincuenii de câte 120 cor. și bani de cuartir 240 coroane, dreptul de penziune au să și-l reguleze la stat, în fine în timpul de serviciu ca învățător suplent 800 cor. fără alte emolumente.

Brașov, în 14 August 1906.

Eforia școalelor centrale române din Brașov.

Nr. 475—1906 [236] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului nou de **învățător** ce se înființează în comuna Hădărău, protopresbiteratul Lupșa, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învățător sunt: salar 600 coroane, solvibil din repartiție 300 cor. și ajutor promis de stat 300 cor.; locuință în edificiul școalei și lemnele de foc.

Cuincuenalele se socotesc conform normelor în vigoare a bisericei noastre.

Fiitorul învățător e dator a instruà elevii și în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică în Dumineci și sărbători. Putând înființà cor bisericesc cu adulții, va primì pentru aceasta deosebită remunerație dela comitet.

Petițiunile înzestrate cu documentele necesare sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având petenții a se prezentà înainte de alegere în vre o Duminecă ori sărbătoare și în biserică, spre a cântà și face cunoștință și cu poporul.

La acest post pot concurà și învățătorii cari de prezent sunt în funcțiune învățătorească.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 19 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 497—1906 [238] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea **învățător** la școala poporală confesională gr. or. română din Viștea-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învățător sunt salarul anual de 600 cor., cuartir și trei stângini de lemne în natură.

Doritorii de a ocupà acest post să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek Szebenvármegye) până la terminul susindicat.

Dintre concurenți vor fi preferiți cei cu cunoștințe muzicale, capabili de a formà un cor cu școlarii și adulții, cei cu cunoștințe din industria de casă și ceice au participat la vreun curs de economie pentru înființarea școalei de repetițiune economică, pentru cari va aveà o remunerație deosebită.

Avrig 29, August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

Nu numai cetit

dar și probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 24—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 26—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

NOU! NOU!

Somatose
fluide

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 15—26

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile
- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne corone.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă și garanție 2 milióne coróne.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din **Arad**, **Bistrița**, **Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din tóte comunele mai mari. (271) 47—52

Către
Domnii învățători și directori de școale!

La începutul anului școlar ne permitem a Vă atrage atențiunea asupra depozitului nostru de cărți școlare și literare, recuizite de scris și desemn, harte geografice, globuri terestre, tabele de cetit, modele de desemn etc., și a Vă rugà să ne adresați nouă, prețuitele D-Voastre comande, cu toată încrederea, promițându-Vă un serviciu solid, prompt și prețuri cât se poate de convenabile.

Cu toată stima:

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 101 Sibiiu, Marţi 19 Septemvrie (2 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Revistă.

Sibiiu, 1 Octomvrie n.

Prim-ministrul ungar, domnul *Wekerle Sándor,* a fost Sâmbătă la Viena, unde s'a ţinut conziliu comun de ministri, sub prezidenţia Maiestăţii Sale, a Monarhului nostru, pentru stabilirea programului de muncă pe seama delegaţiunilor, cari au să se întrunească încă odată în anul acesta, dupăce budgetul comun al anului viitor încă nu e votat.

Se vorbeşte, că ministrii comuni ai monarhiei noastre, ar fi păşit cu pretenziuni noue în faţa prim-ministrilor din Austria şi Ungaria, cerând bani mai mulţi şi recruţi mai mulţi decât în anii trecuţi, şi că acum dorinţa prim-ministrilor este, să prepare spiritele în ambele jumătăţi ale monarhiei astfel, ca în delegaţiuni votarea să se facă fără pedecă şi fără multă vorbă.

Ca positivă e dată apoi ştirea, că delegaţiunile vor fi convocate pe 26 *Noemvrie* la Budapesta, şi cu ocaziunea întrunirii lor va venì şi Maiestatea Sa, cu întreaga curte domnească, la Budapesta.

Pentru a referà colegilor săi din cabinet despre toate câte i-s'au împărtăşit la Viena în cursul zilei de Sâmbătă, domnul ministru-prezident *Wekerle* a convocat pe toţi membrii cabinetului său în conziliu de ministri, care se ţine astăzi în palatul din Buda al prim-ministrului ungar, şi probabil se va ţineà şi mâne şi poimâne, dupăce la ordinea zilei e pusă şi stabilirea budgetului ţării pentru anul viitor, — pe care domnul ministru-prezident voeşte să-l prezente dietei imediat după redeschiderea ce se va face în 10 Octomvrie n.

Terminul pentru de a întrà dieta de nou în activitate nu e deci departe, şi de aceea guvernul va trebui să stabilească în zilele acestea şi programul de muncă pentru noua sesiune parlamentară. E afară de orice îndoială, că proiectul de lege despre reformele electorale, despre întroducerea votului universal la alegeri, nu va fi prezentat dietei în cursul anului acestuia. A spus-o cel mai competent, domnul ministru de interne, contele *Andrássy*, că se lucră încă din greu la adunarea datelor necesare pe baza cărora este a se compune noul proiect de lege, prin urmare încă nici planul după care este să se facă proiectul nu pare a fi croit.

Legea aceasta deci nu va dà încă de lucru dietei. Va dà însă budgetul, care e încheiat, şi e cu douăzeci de milioane mai umflat la cheltueli decât în cel din anul acesta, o împrejurare, care va dà prilej bun celor puţini din opoziţie, naţionaliştilor, să atace guvernul pentru îngreunarea poporului cu sarcini, mai ales, că îngreunarea se face acum din partea acelora, cari mai nainte decenii dearândul au strigat mereu guvernelor din trecut: cruţare şi earăşi cruţare, scăriţare ear nu înmulţire de sarcini, pentru-că poporul nu le mai poate purtà!

Mai sunt apoi anunţate şi câteva proiecte de lege din partea ministrului de justiţie, despre judicatura curiei în chestii electorale şi despre alte inovaţii, pe cari doreşte domnul *Polonyi* să le întroducă în ţară, în mod însă atât de radical, încât şi unii dintre deputaţii unguri vor fi negreşit în contra lui.

Cu legile aceste mărunte ale domnului Polonyi şi cu budgetul se va ocupa dieta până la finea anului, ba discuţia asupra lor poate să treacă şi în anul viitor, dupăce din cauza întrunirii delegaţiunilor, cam o lună de zile dieta nu va puteà ţineà şedinţe; şi astfel chiar dacă ar fi gata, proiectul de lege despre noua procedură la alegeri n'ar puteà fi luat în discuţie din partea dietei, decât numai în primăvara anului ce vine.

După semnele de până acum, în dietă vor merge bine lucrurile şi în viitor, ca la comandă, aşa cum va dispune guvernul. Nu aşa însă în delegaţiuni. Se face mare propagandă, ca kossuthiştii, cari vor forma majoritatea în delegaţiunea ungară, să ese din rezervele pe cari le-au observat în sesiunea din Iunie c. şi să păşească mai cu energie în contra ministrilor comuni. Aici ne putem deci aşteptà la scene sgomotoase, dacă cumva guvernul nu va face pe kossuthişti să înţeleagă, că în înţelesul învoelei cu Coroana, în delegaţiuni Ungurii n'au alta de lucru decât *să voteze* ce li-se cere. Gură pot să facă numai acasă!

Asta e astăzi situţia în politica internă.

Sărbătoarea seminariului nostru.

Vineri, în ziua martirului *Nichita Romanul*, patronul seminarului arhidiecezan „*Andreian*" din Sibiiu, s'a făcut, conform usului din trecut, inaugurarea solemnă a anului şcolar 1906/907 la institutul teologic-pedagogic din Sibiiu.

S'a oficiat întâiu serviciu divin, sfânta liturgie şi chemarea duhului sfânt, în biserica catedrală, prin Preacuvioşia Sa domnul protosincel şi director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roşca*, azistat de diaconul Dr. *A. Crăciunescu*, profesor seminarial, în faţa elevilor şi a corpului profesoral, iar în urmă la orele 10 şi jumătate elevii şi profesorii s'au întrunit în sala mare a seminarului, unde nu peste mult a sosit şi Inaltpreasfinţia Sa, arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Meţianu*, însoţit de Preacuvioşia Sa arhimandritul şi vicarul arhiepiscopesc Dr. *Ilarion Puşcariu*, întimpinat fiind cu sgomotoase „*Să trăiască*".

După încetarea aclamărilor, domnul director seminarial Dr. *E. R. Roşca* face inaugurarea anului şcolar prin un frumos discurs, în care constată cu plăcere, că elevii de nou întraţi în institutul teologic-pedagogic au destul de bune pregătiri, şi dacă vor aveà şi zel şi bunăvoinţă, mai ales însă vocaţiune şi *bună purtare*, vor puteà să devină buni luminători ai poporului, pentrucă corpul profesoral îşi va da silinţe să-i pregătească bine pentru greaua luptă a vieţii. Le dă apoi instrucţiuni cum au să se poarte în institut, şi le pune la inimă mai ales cercetarea regulată a bisericei.

Rosteşte apoi Inaltpreasfinţia Sa arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Meţianu* o vorbire elevilor, plină de învăţături părinteşti. Le spune, că dacă şi-au ales cariera grea, şi poatecă nu atât de bine remunerată ca altele, a *preoţiei* şi a dăscăliei, bine au făcut, fiindcă acestea sunt cariere *sigure* şi legate de un anumit loc. Pe preotul şi învăţătorul confesional nu-l permută nime dintr'un loc într'altul, decât numai atunci, când singur o doreşte aceastaa. Ca însă cineva să fie bun preot şi bun învăţător, se cere să aibă şi *vocaţiune*. De aceea, provoacă pe cei ce nu simt într'ânşii destulă vocaţiune, să treacă mai bine de acum la alte cariere, cari le convin mai bine. Cine însă rămâne pe lângă preoţie ori dăscălie, să nu se plângă că nu-şi află răsplătită munca în măsura, în care se face aceasta la alte cariere, ci ajuns să poarte greul vieţii de azi, să caute şi să-şi formeze singur şi alte izvoare de venit, pe lângă salarul ce i-se va da. Să poarte economie, să se ocupe cu stupăritul, legumăritul etc.

Le pune apoi la inimă elevilor purtare bună, cuviincioasă, ireproşabilă în toată privinţa, nu numai în institut, ci şi afară de institut, pe stradă, cum şi cercetarea bisericei, care trebue să devină necesitate simţită pentru [illegible] îndeletnicirea cu cântările bisericeşti, necezare în biserica noastră şi pentru poporul nostru şi decât predica. Le dă în urmă sfaturi frumoase să se ferească de lux, să nu-şi facă haine scumpe, şi mai ales să nu şi-le facă pe credit, pentrucă hainele făcute pe aşteptare nu sunt [illegible]nele lor.

Inaltpreasfinţia Sa a dorit apoi să vadă elevii din primul an teologic, cari i-au fost prezentaţi pe rând, şi după aceasta a părăsit sala între aclamările sgomotoase ale elevilor.

FOIŞOARĂ.

Sistemul solar biblic.

„Cum se poate presupune, ca fiiul lui Dumnezeu pentru întruparea sa să-şi fi ales un glob aşa de mic, care împreună cu vre-o 6—7 soţi ai săi să se învârtă în jurul soarelui ca un slugă umilit? Aceasta s'a mai putut crede în vechime, când după sistemul stelar biblic, pământul erà centrul tuturor planeţilor, în jurul căruia se învârteau; acum însă biblia cu sistemul ei a dispărut — nu mai are valoare". Astfel vorbesc aderenţii iperzeloşi ai cre[illegible] astronom Copernic. Ei susţin apoi, că biblia îşi are sistemul său stelar şi nu vreau să ştie, că sfânta scriptura nu propagă nici o învăţătură astronomică, n'are vre-un sistem stelar, care [illegible] sistemului lui Copernic, Galilei, Keppler şi să coincidă doar cu a[illegible] sau cu al altora cari au trăit [illegible]t, Persia, Chaldea, Grecia etc. [illegible] biblie, când e vorba de mi[illegible] se zice, că „soarele a stat în loc" sau în alte locuri, că „soarele grăbeşte spre locul său de unde el răsare", sau că „soarele apune şi răsare", prin aceasta nu se contrazice adevărului astronomic, că soarele nu se mişcă, ci biblia vorbeşte numai în limba omului, spre a fi priceputã.

Keppler astronomul ne lămureşte în acest punct. El zice într'o scriere a sa: „Astronomia descopere cauzele lucrurilor naturale, ea cearcă amăgirile optice ex professo. Sfânta scriptură, care învaţă lucruri mai înalte, întrebuinţează modul deprins al vorbirii spre a fi priceputã şi vorbeşte de lucruri naturale numai în treacăt, după măsura cum ni-se par. Scripturile s'ar exprima tot în acel mod, dacă ar şi înţelege toţi oamenii amăgirile optice. Căci şi noi, astronomii, nu cultivăm astronomia cu scop de a schimbà modul deprins al vorbirii, ci spre a deschide porţile adevărului. Noi zicem ca şi poporul: planetele stau pe loc, merg îndărăpt . . . soarele apune şi răsare, se suie spre meazăzi . . . Aceste le spunem cu poporul, aşa cum par ochilor noştri, măcar că nu-s adevărate. Cu cât mai puţin putem pretinde dela sfânta scriptură, ca lăpădându-se de modul deprins al vorbirii, să-şi măsure cuvintele după calupul ştiinţelor naturale şi să conturbe numai poporul cu fraze întunecate despre lucruri ce nu le poate pricepe, zădărnicindu-şi numai ţânta sa adevărată şi sublimă".

Biblia deci prin afirmările sale, că „soarele a stat pe loc", „soarele se grăbeşte" . . . „răsare şi apune" . . . . nu stabileşte adevăruri astronomice şi nici nu-şi apără sistemul său stelar, cu care este învinuită că l-ar aveà, ci vorbeşte simplu omului în limbajul lui.

După afirmările lui Keppler mai sus înşirate se poate convinge oricine, că adevăraţii bărbaţi ai ştiinţei, în scrutările lor, n'au tendinţa epigonilor ştiinţei, de a nimicì adecă credinţa. Ci ei caută adevărul pentru a ridicà spiritul omului peste vulgarităţile veacului, a-i sădì în fiinta lui convingeri, sentimente şi deprinderi potrivite chemării sale sublime. Adevărata ştiinţă nu nimiceşte credinţa, ci din contră, o fortifică, o întăreşte. Ba prin faptul, că omul cu ajutorul metoadelor se [illegible] se aprofundează mai mult în raportul ce există între el (om) şi cauza ultimă, promovează religiositatea. De aici provine, că adevăraţii bărbaţi de ştiinţă ca: Keppler, Copernic, Newton şi alţii, cu cât se aprofundau mai mult în ştiinţă, cu atât au devenit mai tari în credinţa divină, — au devenit mai religioşi.

Apoi e fapt constatat, că oamenii cei mai superiori în ştiinţă sunt şi cei mai religioşi, dispunând de o solidă personalitate şi de un psihic cu puteri bine potenţate. De o mare credinţă divină a fost pătruns şi Keppler în toate cercetările sale astronomice, ceeace apare şi din încheierea făcută la opul „Astronomia nova" unde zice: „Inainte de a părăsi această masă, pe care am făcut toate cercetările mele, nu-mi rămâne decât să ridic mâinile şi ochii către cer şi să adresez umila mea rugăciune autorului tuturor luminilor: Îţi mulţămesc Doamne şi Creator, de toate plăcerile, pe cari eu le [illegible] zele, în cari mă [illegible] perei mânilor tale. [illegible] stă carte, care conţine [illegible] tru a proclama înaintea [illegible] lucrării tale".

Biserica şi biblia, [illegible] numai că nu contrazic [illegible] susţineri adevărurile [illegible]

Românii în America.

De 5 ani de zile satele noastre le părăsesc în masse oamenii de muncă şi aleargă peste marea primejdioasă în America, [illegible]u-se în jugul robiei nemiloase a muncii grele, ca să-şi agonisească pânea neagră a vieţii de toate zilele.

Acolo osteneala se răsplăteşte mai bine ca acasă. Ai noştri stau câţi-va ani şi când îi ajunge dorul de casă, de plug şi de coasă, se întorc în patria greutăţilor vecinice.

Prea puţini au gândul să moară ex patriaţi într'o ţeară, în care traiul ar puteà fi mai îndelungat şi mai tihnit. Poporul nostru zămislit în suferinţă şi botezat cu [illegible] vieţii nesăturate de chinuri pe cari le răsplăteşte numai Dumnezeu, e nedespărţit de glia ţării sale, ori cât de [illegible] pânea care i întinde amarul.

Instinctul neînstrăinării de cămin e dovada neputinţei noastre de aclimatizare, isvorită din înapoiarea noastră culturală din nepriceperea duhului general al vremii de azi.

Ţăranul e conservativ în atitudinele lui sufleteşti, ca şi în cele sociale şi economice. Prefere o pâne săracă de săsă nu iasă din cercul muncii sale istorice, vecinic neîndestulitoare. [illegible] cu puţin ni-a fost o virtute de [illegible] în trecut, azi însă nimenea nu mai [illegible] pentru ea. *Goana de cucerire* [illegible] vremii; cine nu e capabil de [illegible] se face pradă altora mai harnici. [illegible] luptă rolul nostru e al celor [illegible] al celor înşelaţi, al celor exploataţi, căci duşmanul e mai isteţ şi mai pregătit pentru lupta vieţii. In luptă se aplică şi mijloace imorale, fără sfială şi fără scrupul.

Popoarele mari, Germanii d. e. sunt răspândiţi pe suprafaţa pământului, în locuri sălbatice, şi sub pretextul răspândirii culturii exploatează avutul şi munca umilor oameni, neînzestraţi cu calităţile celor luminaţi.

Ai noştri în America sunt pământul [illegible] al bogătanilor, cari îi aplică [illegible] cele mai grele şi cele mai [illegible] pentru viaţă.

Din întâlnirea şi cunoaşterea împrumutată a mai multor muncitori înstrăinaţi de glia părintească au prins a înţelege, că în mijlocul străinătăţii e bine şi folositor pentru ei să se întrunească din când în când, să schimbe graiul de acasă unul altul, să-şi spue păsurile şi să se îmbărbăteze în dor de casă şi în frica primejdiei unul pe altul.

Astfel au dat fiinţă mai multor societăţi şi reuniuni, cu scop de ajutorare reciprocă, cari să le prilejiască întâlnirile şi cunoştinţele cu toţi cei depărtaţi de casă.

In 15 centre cu populaţiune românească mai număroasă sunt azi în America tot atâtea societăţi, ale căror nume [illegible] dragostea şi dorul de căminul depărtat.

Aceste societăţi nu se ridică peste importanţa unor cercuri de oameni, cari vorbesc aceiaş limbă şi se recunosc Români strânşi din multe colţuri resfirate ale patriei-mame. Ele sunt menite să devie şcoale de învăţătură, în cari Românii de acolo să poată înţelege viaţa lumei mari, lărgindu-şi fondul sufletesc îngust, cu care au plecat de acasă în nădejdea unei simbrii îndoite a munci zilnice.

De un an de zile oamenii noştri erau fără preoţi. O împrejurare, care umpleà de groază pe ceice luau drumul spre America, şi trăiau acolo fără cea mai preţioasă mângăiere a slujbei şi a ajutoriului preoţesc. De când însă în America sunt şi doi preoţi români, starea lor de traiu s'a mai îndulcit.

Datorinţa lor e acum să unească societăţile şi să le dee o direcţie sănătoasă şi folositoare.

Misiunea lor e mai grea decât a celor de acasă, şi chiar problemele lor nu se pot asămuì cu cele de aici.

Cel mai mare păcat ar fi vânatul sufletesc, care înveninează şi desfiinţează moralitatea publică şi individuală.

Am urmărit de multă vreme prin foile din patrie publicarea de colecte pe sama bisericilor sărace de aici. An de an întră în ţară sute şi mii de fiorini, la cari contribue în America Românii cu multă dragoste fără mustrare de conştiinţă, că îşi dă ortodoxul creiţarul bisericii unite, şi viceversa.

In curând voiu publicà rezultatul colectelor din America de 5 ani încoace şi va uimì pe ori-cine jertfa marinimoasă a creştinului nostru curat şi darnic.

Cu toate acestea, bisericile din America se înfiinţează cu multă anevoinţă. Biserica unită din Cleveland s'a făcut din darul şi bunătatea însemnată a Episcopului catolic *Hortsmann*, care şi acolo are dragoste de loialii săi credincioşi români.

Sunt sigur, că Românii de acolo cuprinşi de adevărata şi neforţata dragoste către credinţa legii lor, după vrednicie şi jertfă îşi vor puteà face şi biserică proprie. Preoţii, cari au nădejde să trăiască mulţămiţi cu ei, vor fi ajutătorii şi învăţătorii lor sinceri, apostoli ai luminării din care rezultă toate bunătăţile. Prozelitismul, condamnat şi aici, unde, între cele două biserici lupta de rivalitate cu greu se poate răzima pe scopuri curate şi nobile culturale, e refugiul celui slab şi nestatornic, şi în America îl condamnă chiar şi cuvintele Domnului dela Mateiu Cap. 23 v. 15: *Vai vouă, Cărturari şi Farisei făţarnici, că încunjuraţi marea şi uscatul, ca să faceţi un prozelit, şi când s'a făcut, îl faceţi fiu al gheenei îndoit decât voi.*

Măreţia legii noastre va silì pe ori cine, şi ori unde a repeţi cuvintele proroceşti: *Mai bună e mie legea turmei mele decât mii de aur şi de arginţi.*

Statele unite în organizaţia lor bisericească, croită în secl. XVII. de congregaţiunile religioase ale Englezilor goniţi din Europa, au trecut în archiva istoriei *confesionalismul.*

Folosirea cu dobândă a muncii şi a timpului de mult a reformat religia de contemplaţie şi de gâlcevi dogmatice, fără a desfiinţa bisericile şi a împedecà comunicaţia omului cu Dzeul care ajută şi foloseşte mai cu spor decât orice mijloc vremelnic pământesc.

Orice biserică şi orice instituţie menită a promovà moralitatea între oameni, traiul îndestulat şi tihnit al tuturora şi al fiecăruia, dobândeşte scutul şi aprobarea statului.

In respectul limbilor, toate popoarele pe cari le ademeneşte câştigul şi uşurinţa vieţii, deprind toate ca dintr'o trebuinţă naturală limba engleză, care se impune din partea elementului preponderant cult şi bogat. La reformele sociale, cari tind a schimbà faţa şi a bătrânului nostru continent, iau parte indivizii din toate popoarele cari învaţă limba englezască şi se introduc în viaţa Americei.

Cetesc în ziarele mari europene, că Germanii cei atât de număroşi în statele-unite se silesc pe întrecute a învăţà limba patriei celei nouă, pentru-ca să-şi poată dezvoltà problema de viaţă amăsurat firei germane. Sutele de mii de popoare străine, Ruşi, Români, Sârbi, Maghiari etc. sunt însă avizate la rolul de mercenari, simbriaşii celor bogaţi şi culţi, acolo ca şi în patria-mamă. Pentru ai noştri, cari aleargă şi trăesc acolo pe timp scurt ori mai îndelungat, ar fi cu folos să fie lămuriţi despre haosul popoarelor între cari trăesc, să străbată desfăşurarea vieţii lor, să culeagă învăţăminte din traiul lor, despre organizaţia lor internă şi externă, să şi cunoască propria lor fiinţă în mijlocul străinătăţii, dela care poate profità în întocmirea muncii, valorizarea ostenelelor, şi în folosirea şcolii şi a bisericii, cari înaintează umanitatea, vrednicia şi nobilitarea vieţii.

Astfel se poate răsplătì înstrăinarea celor capabili de muncă.

Sc.

In chestia convocării congresului.

La întrebările ce ni se fac din unele părţi în privinţa întrunirii congresului nostru naţional-bisericesc, după informaţiunile ce le avem dela locul competent, putem spune, că s'au făcut la timp toate pregătirile necesare, pentru ca întrunirea congresului să se poată face la terminul statutar. S'au întreprins de timpuriu paşii de lipsă, pentru a se luà la cunoştinţă întrunirea congresului şi din partea Maiestăţii Sale, şi acum se aşteaptă în toată zioa sosirea preaînaltului rescript despre luarea întrunirii congresului la cunoştinţă, pentruca apoi congresul să poată fi convocat.

Din protopresbiterate.

Conferenţă preoţească în tractul Deşului.

Gherla, 20 Septemvrie n.

Conferenţa preoţească din protopresbiteratul Deşului pentru anul 1906 s'a ţinut în *Gârbou* la 27 August (9 Sept.)

Inainte de conferenţă, la locul de întrunire, preoţii prezenţi s'au mărturisit unul altuia, iar la Sf. Liturghie, celebrată de preoţii A. Sighiarteu, I. Giurgiuca şi A. Cherebeţiu, s'au cuminecat.

După S. Liturghie s'a făcut parastas pentru metropoliţii *Andreiu* şi *Miron*, pentru mecenaţii *Gozsdu* şi *Andronic*, şi pentru binefăcătorii bisericii locale — de aceiaşi preoţi, sub conducerea şefului tractual protopresbiterul *Teodor Hermann*; apoi s'a făcut invocarea Spiritului Sânt şi în locul preotului absent S. Lenghel, care aveà să predice despre lux, parohul Gr. Crăciunaş a ţinut poporului număros o predică improvizată, după evanghelia zilei, arătând foarte nimerit şi necesitatea edificării unei nouă biserici aici în locul celei vechi de lemn, ruinate şi strimte. Cântările le-au executat preoţii G. Hango şi G. Lărgean, împreună cu clericul Z. Manu şi cu înv. T. Coroian şi Aug. Hermann.

După terminarea oficiului divin preoţii s'au adunat la masa ospitală a parohului local *Teodor Purdean*, unde li s'a servit dejun, apoi s'au întrunit în sala de învăţământ a şcolii noastre poporale din loc, unde protopresbiterul prezident a deschis conferenţa la 10 ore a. m. prin o cuvântare, în care a vorbit despre importanţa conferenţelor preoţeşti pentru preoţime, în scopul întăririi poporului de cu bună vreme în credinţa sa ortodoxă strămoşească, pentru ca valurile curentelor anticreştine, ce se apropie şi de marginile acestui tract, să nu-'l poată vătămà, ci să rămână tare în credinţa sa, ca stânca în mijlocul mării furibunde.

Notariu a fost aclamat preotul G. *Hango*, iar bărbaţi de încredere preoţii Gr. *Lador* şi Aug. *Bodea.*

Preoţi presenţi 19, iar absenţi 10, dintre cari unul fără scuză; 1 parohie vacantă şi 7 filii — fără preoţi. Pentru preotul repauzat în anul acesta Vas. *Bodea*, par. în Gostila, conferenţa îşi exprimă condolenţa prin sculare.

Trecându-se la ordinea zilei, conferenţa constată, că serviciul divin a decurs fără scăderi esenţiale, dar după deslușirile date de preotul G. *Hango*, parohul local este avizat, şi prin aceasta toţi preoţii unde nu se face aşa, ca, după obiceiu, să 'şi instrueze credincioşii a rămânea în genunchi la sf. Liturghie, în semn de adoraţiune, nu numai la cuvintele: *Luaţi mâncaţi . . .* şi: *Beţi dintru acesta toţi . . . .* rostite de preot, ci şi în decursul cântării: *Pre Tine Te lăudăm . . .*, căci după interpretarea bisericii noastre, în decursul acestei cântări, la cuvintele preotului rostite în taină: Fă adecă pânea aceasta . . şi: Iar vinul ce este în potirul acesta . . . se întâmplă prefacerea pânei şi vinului în corpul şi sângele Domnului nostru Isus Cristos.

In scopul acesta, după obiceiul din catedrala noastră metropolitană, se poate întroduce în biserici şi un clopoţel, cu care să se deà signal la sfârşitul cântărilor: Sânt, Sânt, Sânt e Domnul Savaot . . şi: Pre Tine Te lăudăm . . . în semn de îngenunchiere şi sculare. (Pe alocurea se dau signalele acestea prin lovirea cu linguriţa în potir, ceea ce eu conzider însă de necuviincios). Fireşte deodată cu signalele acestea se va dà signal şi cu clopotul din turn (mai potrivit ar fi însă [illegible] toate clopotele), ca şi până acum la [illegible] tarea: Cuvine-se cu adevărat . . [illegible] şi cei ce nu au putut venì la biserică [illegible] ia parte la aceasta adoraţiune [illegible] şi făcându-şi atunci barem cruce [illegible] se va explicà poporului şi acest [illegible] nalul acesta cu clopotul din turn [illegible] avis pentru cei ce n'au venit [illegible] că slujba e pe sfârşite şi înda[illegible] dela biserică (trag clopotul d[illegible] se zice, că acela este aviz, p[illegible] să se închise atunci Domnul[illegible]

[illegible] ştiinţii pozitive, ci ea chiar prin mersul, mişcarea organismului ei, tocmai dela început a documentat adevărurile, la cari lumea învăţată abia numai prin veacul al XVI-lea a ajuns.

Dacă privim în fiinţa organismului bisericii creştine vom observa, că şi biserica în mod simbolic afirmă şi susţine adevărurile stabilite de astronomie cu referire la mersul mechanismului grozav al universului.

Anume soarele ce se vede, după simbolică represintă pe regele cerurilor, pe Isus Christos, care întocmai ca şi soarele este isvorul de viaţă sufletească a omenirii, este centrul îndurării, e soarele dreptăţii, deci e lucru natural, că pământul [illegible] Domnului trebue să se învârtă în jurul soarelui şi nu soarele [illegible]

[illegible] bisericii creştine este deci [illegible] luminează pe tot omul [illegible] El e lumina lumii, ce [illegible] iar lumea — duhul o[illegible] simbolisând pământul — [illegible] acestui centru dătător [illegible] a ajuns odată la [illegible]peire; erà cufundat în abizul întunerecului.

Biserica reprezintă luna. Precum luna luminează întunerecul nopţii, prin lumină reflectă, primită dela soare, astfel şi biserica are putere de a luminà, de a da viaţă numai primind lumina dela Isus Christos — soarele dreptăţii. Biserica, faţă de noi, nu e altceva decât reflexul luminii lui Christos pe pământ, şi este pentru întreagă lumea, pe care tinde să o cuprindă la sinul său de maică. E natural deci, ca luna — simbolice biserica — să se învârtă în jurul pământului — în jurul omenirii, pe care tinde să o lumineze, alungând întunerecul nopţii sufleteşti.

Biserica îşi are şi ea, ca şi universul, planeţii şi luceferii săi. Ioan Botezătorul oare nu este luceafărul zilei, ce aduce lumină? El ne vesteşte, că pe orizontul vieţii sufleteşti a omenirii va apare soarele mântuirii, care va aduce lumii lumina cunoştinţii. Nu el este lumina, ci acela de care mărturiseşte. Şi ivindu-se Isus Christos, soarele îndurării pe orizontul vieţii sufleteşti, dispare — Ioan — luceafărul zorilor unei zile mai senine.

Apostolii, oare nu sunt tot atâţi planeţi, luceferi, cari luminând întunerecul nopţii vieţii spirituale, îşi fac calea în jurul soarelui izbăvitor — în jurul doctrinei lui Isus Christos?

Dacă e vorba, că şi scriptura îşi are sistemul ei solar, atunci cel mai sus arătat este adevăratul ei sistem, care nu contrazice nici celui alui Copernic, Keppler şi Galilei, dar nici nu concordează cu cel alui Ptolomeu.

De încheiere zic, că mai bine le-ar fi celorce şi în ziua de azi le place a susţineà, că scriptura afirmă neadevăruri capitale în ceeace priveşte mersul maşinăriei universului, să se roage pentru necredinţa lor îndărătnică de Creatorul cu cuvintele credinciosului astronom Copernic, zicând: „Doamne, eu nu caut graţia cea mare ce ai acordat-o lui Pavel şi nu îndrăznesc a cere milostivirea arătată de Tine apostolului Petru, dar Te rog să-mi dai iertarea, pe care ai dat-o tâlharului de pe cruce“.

Zacarie Manu.

zeului nostru Isus Cristos, prezent atunci pe altariu, sub chipul pânei și a vinului consacrat în Sfânta Cuminecătură (Eucharistie).

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Maiestatea Sa, Regele nostru, despre a cărui sănătate s'au fost lansat stiri neliniștitoare, se află foarte bine. Ministrul de honvezi *Jekelfalussy* a fost primit zilele trecute în lungă audiență, de aproape o oră, și a admirat, după cum s'a exprimat în fața unui ziarist, *sprintenia intelectuală și corporală a Maiestății Sale*. La întrebarea ce i-a adresat-o ministrul, dacă nu are cumva intențiunea să meargă în străinătate pentru restaurarea sănătății, Maiestatea Sa a răspuns: „*Uită-te bine la mine. Am eu trebuință de așa ceva?*“ Și a zimbit. Maiestatea Sa i-a spus apoi, că nu va părăsi deocamdată *Schönbrunnul*, unde se simte foarte bine.

*

Schimbări în diplomație. Ambasadorul austro-ungar din Constantinopol, baronul *Calice* a fost trecut la penzie cu ziua de 22 Septemvrie, când Maiestatea Sa l-a ridicat la rangul de conte austriac. In locul său va merge, acum *Palavicini*, ambasadorul austro-ungar din București.

*

† George Pepa, paroh în Domașnia și asesor conzistorial în dieceza Caransebeș, a fost petrecut la cele vecinice în 17 Septemvrie n. după ce un incident tragic i-a curmat firul vieții în mod subit. (A căzut adecă de pe cal, și a rămas mort). Inmormântarea i-s'a făcut cu mare solemnitate. Prohodul l-a săvârșit P. C. Sa Arhimandritul *Filaret Musta* din Caransebeș, asistat de protopresbiterul *Mihail Popovici* din Orșova și 14 preoți. Preacuvioșia Sa a rostit și cuvântul funebral.

*

La „masa studenților“ dela gimnaziul român gr. or. din Brad au mai intrat următoarele dăruiri: 1. Dela Dr. George Dobrin, adv. în Lugoj K. 30; 2. Dela Ioan Jantea, cand. adv. în Orăștie, în numele reuniunilor de cântări din Bănat și Ardeal cu ocaziunea escursiunei dela București la Constanța, în Sept. 1906. K. 57; 3. Dela „Sentinela“, inst. de credit și economii în Satul nouK. 25·24; și 4. Ioan Herța, plugar în Geoagiu K. 4·— Binefăcătorii dăruitori primească expresia profundei mulțămite! Brad, în 10 Sept. v. 1906. *Direcțiunea gimnazială.*

*

Hymen. *Lucreția Bozac*, și *Iacob Truța*, anunță serbarea cununiei lor, ce se va celebrà în 8 Octobre a. c. la 2 oare d. a. în Velcheriu.

*

Aviz. Oarele oficioase la institutul de credit și de economii „*Albina*“ cu începere din 1 Octomvrie a. c. st. n. se fixează dela 8 - 12 a. m. și dela 3—4½ p. m.

*

Societatea de lectură a tinerimei dela institutul ped. teol. din Arad s'a constituit în 2/15 Septemvrie 1906 sub conducerea Prea Cuvioșiei Sale *Roman R. Ciorogariu*, director, în modul următor: Prezident: George M. Teaha, cleric a. III. Secretar: Petru Fleșier, cleric a. II. Cassar: Simion Stana, cleric a. I. Bibliotecar: Dimitrie Lupea, cleric a. II. Notar: Trăian Magier, pedagog curs. IV. Controlor: George Popoviciu, pedagog curs. IV. Arhivar: Adrian V. Lazar, pedagog curs. III. Comisia literară: Ignatie Porge, cleric a. III. Patriciu Țucra, cleric a. II. Augustin Pelle, cleric a. I. Ioan Florea, ped. c. III. și Grig. Poenariu, ped. c. IV. Comisia muzicală: Aurel Doboș, cl. a. III. Coriolan Monția, cl. a. II. Ioan Pop, cl. a. I. George Popa, ped. c. IV. Ioan Ursan, ped. c. III. Comisia revizoară: Nicolae Codrean, cleric a. II. George Ciunga, cl. a. I. Ignatie Raice, ped. c. III.

*

Prețios dar de nuntă. Comitetul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, în ședința literară a 9-a a Reuniunei, ținută în 27 Septemvrie n. c., a predat prin viceprezidentul, G. Poponea, prezidintelui Vic. Tordășianu un libel de depunere „Albina“, cu suma de cor. 56·50, dăruită de membrii Reuniunei și cu scop de a se întemeia un fond numit „Fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace.“ Contribuirile s'au făcut din prilejul căsătoriei prezidentului Tordășianu, drept dar de nuntă. Cu privire la acest fond s'au hotărât, ca el să nu se activeze înainte de a ajunge suma la 5000 cor.; el să fie alimentat cu sume dărnite drept răscumpărare de anunțuri de logodnă și de căsătorie, de felicitări în scris etc. cum și cu taxele, ce se vor încassa dela membri, la a căror cununie va cântà corul Reuniunei. Oaspeții nou căsătoriților Panfilie Crișanu, sodal lăcătuș și Ana Ciontea, membri ai corului, au dăruit la acest fond 5 cor., cu cari fondul a ajuns la cor. 61·50. Dl Tordășianu, mulțămind pentru darul frumos, dăruește în numele său și al soției sale cor. 38·50, drept întregirea fondului la suma de cor. 100.—. în același timp nominează cele preste 20 părechi membri ai Reuniunei, căsătoriți în timpul celor din urmă 9 ani și dorește, ca numărul lor să sporească ca năsipul mării.

E fără îndoială laudabil, cum meseriașii noștri, pe lângă, că dau cinstea cuvenită prezidentului lor, se mai îngrijesc și de înzestrarea fetelor sărace, cari sunt cu alipire către Reuniune.

*

Mulțămită. Cu ocaziunea ținerei sinodului par. extraord. din Petroșeni din 8/21 Septemvrie a. c. la care ședință fiind de față și Dl *Ioan Bija*, comerciant și rom. gr. ort. aici în Petroșeni, când s'a vorbit despre edificarea unei școale nouă conf. gr. ort. aici, care idee de mulți ani se vintilează, însuflețit de porneala bună, s'a văzut îndemnat a dărui în scopul acesta, în fața întregului sinod o sumă de 50 cor. (cinci zeci), care în ziua următoare s'a și depus la banca noastră „Jiana“ de aici spre păstrare până la timpul său. Adausă această sumă la celea 40 cor. dăruite de on. direcțiune a numitei bănci, formează un capital de 90 cor. Deci pentru acestea oferte binefăcătoare, sinodul par. își exprimă și pe această cale profunda sa mulțămită și recuostință. Să-l țină Dumnezeu pe numitul Domn *Ioan Bija* la mulți ani cu bine dinpreună cu întreagai familie, spre a vedeà împlinită dorința generală pentru care a jertfit și are gând a mai jertfi.

Avram Stanca, preot. gr. ort.

*

Doamna Curie la catedră. Văduva savantului francez *Curie*, descoperitorul *radium*-ului, care însași se pricepe bine la chemie, a primit invitare să ocupe catedra bărbatului ei la universitatea din Paris. Doamna *Curie* a primit ofertul și în Noemvrie c. își va începe prelegerile. Ministrul de culte din Francia a promis, că va azistà la prelegerea de inaugurare.

*

Al 94-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Petru Imbăruș, fost proprietar. Acesta este cazul al 94-lea de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiiene.

*

Se scumpesc banii. Banca austroungară a luat hotărâre, zilele trecute, să urce interesele la împrumuturi cu jumătate la sută din motivul, că se simte lipsa de bani în întreaga monarhie.

Cărți și reviste.

Cuvântări ocazionale, de *Mateiu Voileanu*, asesor conzistorial. Sibiiu, tipografia arhidiecezană 1906. Conține pe 135 pagini, 20 vorbiri frumoase, rostite la diferite ocaziuni, ca sfințiri de biserici, înmormântări, alegeri de protopresbiteri, etc. Prețul unui exemplar 2 coroane.

*

Elemente de morala creștină de *Moise N. Pacu* profesor de liceu în Galați. Prețul 2 lei.

*

Elemente de instrucție civică, drept și economie politică, de *Moise N. Pacu*, doctor în drept, advocat și profesor. Prețul 2 lei 50 bani.

*

Curs practic de aritmetică, pentru clasele II, III și IV ale școalei primare, de *Iuliu Vuia*, învățător în Comloșul-mare (Nagy Komloș) comit. Torontal, Banat, autor al mai multor cărți bune de școală S'a tipărit în Arad, cu tiparul tipografiei diecezane gr. ort. române. Prețul unui exemplar 60 fileri.

*

Abecedar pentru anul prim de școală, compus de domnii Dr. *Ioan Stroia*, protopresbiter, fost profesor la seminarul Andreian, *Dumitru Lăpădat*, director școlar și *Iuliu Crișan*, învățător în Săliște. Cu tiparul tipografiei arhidiecezane din Sibiiu, 1906. Prețul nu e indicat.

Poșta redacției.

Ticușul-Român. Chestia atinsă preocupă cercurile noastre competente, și ce se va puteà face pentru ameliorarea sorții învățătorilor noștri sigur că *se va face*. Cu tânguiri însă și cu exagerări, ca cele cuprinse în articolul Dtale, nu se va puteà face nici o îndreptare spre bine. Răbdare deci, și încredere deplină în cei chemați a vă purtà de grije!

Gherla. Se va publicà. Mulțămim.

Din public.†)

Altă „lămurire“.

Stim. Dle Red! In Nr. 96 al ziarului Dv. dl protopop Ioachim *Muntean* răspunde la o notiță publicată în foaia Dv. referitoare la înființarea de bănci în Agnita.

La lămuririle date nu pot reflectà în tonul iritat în care crede dsa să motiveze înființarea unui al doilea institut românesc de bani în Agnita, și mă surprinde foarte mult dușmănia înverșunată, cu care izbucnește deodată, dupăce în urma pertractărilor pacinice ce le am avut împreună, ne am despărțit ca prietini, fără nici o supărare.

Mușcăturile, înțăpăturile și sarcasmele dsale, neîntemeiate, nu se potrivesc cu duhul blândeților, ce ar trebui să-'l propoveduiască capul unui tract protopopesc.

Dar să trecem la lămuririle date și să constatăm că cea dintâi lămurire, nu se pare tocmai lămurită.

Odată zice că ideia unei bănci s'a plămădit în jurul Agnitei. Nu ne spune, unde și când? iar mai jos, că dsa și-a avut'o în plan înainte de așezarea sa în Agnita**).

Dacă acum ideia a putut răsări în două puncte atât de departe unul de altul, de ce să nu poată răsări și în alt punct, unde au mai răsărit astfel de idei, fie acel punct cât de urgisit dlui protopop.

Dsa, ca om nou, nu știe, și nu s'a interesat să știe, că și prima ideie de a se înființà în tractul său o bancă, a răsărit tot în creerii Fofeldii și oricât de supărat este pe comuna aceasta, Fofeldea este cea mai frumoasă comună din tract, comună românească compactă, oameni cu dare de mână, muncitori modeli, cu bancă românească solidă, fruntașă între băncile românești din provincie, având în Direcțiune pe cei mai buni și mai experți funcționari ai institutului „Albina“, pe dd. *Lissai* și *Roțiu*. Din Fofeldea au ieșit cei mai luminați bărbați din tractul protopopesc: *Laurian*, *Manliu* și alți profesori în țară și patrie, cari au lăsat urme neșterse în istoria culturii noastre.

Teoria, că o bancă trebue să deà acții fruntașilor, în părțile unde vrea să înființeze Filiale, acum am cetit'o mai întâiu. „Albina“ și cu celelalte bănci, cari au filiale, n'au dat nici o acție fruntașilor, pe unde au deschis Filiale.

Dl protopop spune multe despre înființarea băncii, dar retace tocmai ceeace trebuia să spună, și ceea-ce *lămurește* în alte culori procederea corectă a Cordianei precum și ținuta dsale.

Anume, că în Maiu *eu* iam spus mai întâiu, că „Cordiana“ a hotărât înființarea unei Filiale în Agnita, iar în 22 Iunie, când am fost la dsa în casă și l'am invitat să ne înțelegem mai de aproape asupra Filialei mi a răspuns, că nu se poate declarà până nu se rezoalvă chestiunea pusă de dsa la ordinea zilei în conferența preoțească, convocată pe 2 Aug.

Cu datul de 4 Aug. (v. 22/7) primesc dela dl protopop o adresă *oficioasă* cu Nr. 861 prin care mă invită pe 11 Aug. la ședința comisiunei, aleasă de conferența numită în chestia unei bănci, ce ar fi să se înființeze în Agnita.

Am urmat învitării primite și la cererea dlui protopop am comunicat membrilor comisiunei, că „Cordiana“ a luat mai demult hotărârea de a înființà o filială în Agnita, dar a așteptat instalarea protopopului pe care intenționează a l face membru în direcțiune, delegat și cap al Filialei, că deja toate sunt gata, localul închiriat, mobiliarul și registrele procurate, cererea de înregistrare înaintată și că deschiderea se face în zilele proxime.

La auzul acestora, nici unul din cei de față n'au reflectat o vorbă legănată, că doar dânșii ar perzistà la înființarea unui al doilea institut. Intrebarea a fost numai, că ce ar puteà oferì „Cordiana“ pentru trebuințele tractului? Ne-am înțeles prietinește și în privința aceasta, am stabilit trei puncte, cu cari s'au declarat mulțămiți toți cei prezenți, făgăduind cu toții că își vor dà concursul posibil. A rămas, ca asupra celor hotărâte să se dreseze proces verbal, acesta să se înainteze Direcțiunii „Cordianei“ ca aceasta să confirme învoiala încheiată cu directorul ei. Procesul verbal s'a dresat, dl protopop însă nu l-a subscris și nu l-a înaintat Cordianei. Poftească să-'l publice spre orientarea publicului.

La ședința aceasta *oficioasă* au participat, dacă mi-am însemnat bine, zece persoane.

Dl protopop nu vorbește în lămuririle sale de ședința aceasta și de concluzul ei, ci de o *consfătuire dintre 5—6* persoane. Dsa știe, pentru ce?

Dl protopop, în loc să execute concluzul comisiunii, și să se țină de parola dată sub prezidiul său, *fără să mai avizeze pe „Cordiana“ convoacă în grabă prin câteva comune o conferență, care s'a constituit în comitet fondator“*.

Acestia compun pe mandatarii comisiunii și pe tractul doritor de a înființà bancă cu ori ce preț?

Nu încape îndoială, că țăranii se vor fi însuflețit de ideia unei bănci românești, mai ales că dl protopop n'a aflat cu cale a-le spune nimic despre învoiala și hotărârea comisiunii oficioase prezidată de dsa.

Bine știa dl protopop că, dacă ar fi spus fruntașilor celor câteva comune adunați în ruptul capului concluzul de mai sus, s'ar fi cumpătat însuflețirea, iar dacă le-ar fi spus adevărurile din adresa către subscrisul însuflețirea ar fi scăzut chiar la zero.

Iată ce mi-a scris dsa:

„Am convingerea, că *două bănci românești* ce s'ar înființà deodată în acest orășel, anume filiala Cordianei și cea proiectată de conferență alăturea cu cele două bănci săsești existente și bine consolidate *nu se vor puteà susțineà* și estfel *făcând* întreprinderile aceste izolate un *fiasco inevitabil*, am oferì străinilor o priveliște tristă pentru noi și pentru ei ridicolă despre lipsa de tact și prudență în șirurile noastre“.

Iacă, dle protopop ce viitor strălucit profețești băncii dtale.

O faptă am puteà zice atât de herostratică mărturisești dta, că provine din „*ambiție nobilă*“.

Pe lângă ambiție curat *nobilă*, dle protopoape, ne trebue și *sinceritate*.

Dacă dta erai sincer, te asigur, că în Agnita, nu s'ar înființa două bănci românești.

De încheere adaug, că dl protopop, ca paroh al Agnitei, deși a fost învitat să facă sfințirea apei la deschiderea Filialei, nu s'a prezentat în localul ei.

N. P. Petrescu
dir. ex. al „Cordianei“.

---

†) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

**) In alt loc spune chiar, că banca se face din ambiție nobilă.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiiu.

A X-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% ale *Institutului de credit și de economii „Albina“* a urmat în *27 Septemvrie 1906* în prezența domnului notar public regesc *Gavril Zágoni* și a doi membri din direcținne și doi membri ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valoare totală de *coroane 258,000* următorii numeri:

à K 500: Nr. 22, 26, 72, 80, 81, 82, 104, 126, 169, 171, 173, 179, 180, 184, 216, 229, 248, 256, 268, 275, 286, 301, 315, 328, 333, 346, 348, 349, 363, 375, 378, 381, 384, 398, 418, 454.

à K 1000: Nr. 4, 11, 21, 22, 25, 30, 60, 80, 86, 95, 106, 149, 150, 160, 170, 181, 244, 257, 259, 269, 281, 289, 321, 327, 344, 347, 364, 388, 393, 394, 410, 416, 432, 442, 459, 465, 469, 488, 505, 508, 518, 560, 565, 574, 594, 602.

à K 2000: Nr. 14, 29, 77, 83, 89, 121, 140, 159, 172, 183, 185, 189, 191, 200, 219, 225, 281, 286, 294, 311, 312, 328, 345, 356, 392, 407, 409, 431, 443, 446, 454, 485, 505, 536, 545, 553, 603, 610, 617, 628, 643, 651, 664, 672, 687, 716, 618, 750, 754, 755, 774, 795, 853, 860, 865, 873, 903, 906, 931, 934, 944, 958, 961, 1027, 1028, 1029, 1074, 1109, 1112, 1116, 1120, 1123, 1155, 1190, 1214, 1215, 1236, 1238, 1264, 1275, 1284, 1307, 1334, 1344, 1349, 1377, 1379, 1403, 1417, 1446, 1452, 1464, 1470, 1508, 1510, 1524.

Cu începere dela *1 Aprilie 1907* aceste scrisuri fonc. se răscumpără la *cassa institutului* în *Sibiiu*, la *Filiala* sa în *Brașov*, la *Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“*, și la *Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu* în *Viena*; la *Ungarische Escompte- und Wechsler-Bank* și la *Pester ungarische Commercial-Bank* în *Budapesta*, precum și la *Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe in Triest*, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpărà și mai nainte oricând prin excomptare, sau se pot schimbà cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu *1 Aprilie 1907* încetă interesele lor mai departe și cuponii de interese scadenți mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai nainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à K 500: Nr. 200, 236.
à K 1000: Nr. 42, 401, 529.
à K 2000: Nr. 152, 585, 1113, 1283, 1592.

Sibiiu, în 27 Septemvrie 1906.

Direcțiunea.

Nr. 708—1906 [243] 1—3

Concurs

Pentru întregirea celor două (2) posturi învățătorești devenite vacante în parohia gr. or. Intorsura Buzăului, în protopresbiteratul Treiscaunelor se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Câte 600 cor. salar anual, plătibil unuia decursiv din fundațiunea bisericească-școlară, iar celuilalt din repartițiune dela popor.

2. Cuartir și lemne de foc.

3. Cuincuenalul se va plătì numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în această parohie.

Comitetul parohial își rezervă dreptul, ca după alegere să denumească pe oricare să conducă registrele școlare și agendele scripturistice, precum și care să propună la școala de repetiție, și care să meargă de 2-ori pe săptămână în cătunul Ciumernic.

Aleșii sunt datori ca în fiecare Duminecă și sărbătoare să conducă unul strana a doua la utrenie cu cântărețul și cântările la sf. liturgie cu copiii de școală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor așterne oficiului protopresbiteral gr.-or. al Treiscaunelor în Brețcu (Bereczk) cottul Háromszék în terminul deschis.

Brețcu în 9 Septembre 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 324—1906 protop. 240 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediașului, pe baza rezoluțiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 14 August 1906, Nr. 7483 Bis., prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, prezentându-se în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractuală cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 3 Septemvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 406—1906 [241] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Certejul de jos** cu filia **Coaja,** tractul Ilia, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 14 Iulie a. c. Nr. 6645 Bis., prin aceasta se publică concurs nou cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionată în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și au a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà și cuvântà.

Ilia, la 6 Septemvrie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 184—1906 [239] 3—3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi de **învățători** vacante dela școalele primare gr. or. române din Brașov, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Concurenții își vor adresà petițiile lor Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Brașov și le vor însoțì cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedì că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se va conformà întru toate legilor și dispozițiunilor bisericești școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școale, cari stau sub administrația Eforiei.

5. Atestat de cualificațiune învățătoresc, eventual și alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: Pentru învățători în timpul serviciului de provizori, salar anual de 1000 coroane, fără alte emolumente și dela ocuparea definitivă a postului de învățător ordinar salar anual de 1200 coroane, cinci cuincuenii de câte 120 cor. și bani de cuartir 240 coroane, dreptul de penziune au să și-l reguleze la stat, în fine în timpul de serviciu ca învățător suplent 800 cor. fără alte emolumente.

Brașov, în 14 August 1906.

Eforia școalelor centrale române din Brașov.

Nr. 475—1906 [236] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului nou de **învățător** ce se înființează în comuna Hădărău, protopresbiteratul Lupșa, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învățător sunt: salar 600 coroane, solvibil din repartiție 300 cor., și ajutor promis de stat 300 cor.; locuință în edificiul școalei și lemnele de foc.

Cuincuenalele se socotesc conform normelor în vigoare a bisericei noastre.

Fiitorul învățător e dator a instruà elevii și în cântările bisericești și a cântà cu ei în biserică în Dumineci și sărbători. Putând înființà cor bisericesc cu adulții, va primì pentru aceasta deosebită remunerație dela comitet.

Petițiunile înzestrate cu documentele necesare sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având petenții a se prezentà înainte de alegere în vre o Duminecă ori sărbătoare și în biserică, spre a cântà și face cunoștință și cu poporul.

La acest post pot concurà și învățătorii cari de prezent sunt în funcțiune învățătorească.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Ofenbaia, 19 August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 497—1906 [238] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea **învățător** la școala poporală confesională gr. or. română din Viștea-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul de **15** zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de învățător sunt salarul anual de 600 cor., cuartir și trei stângini de lemne în natură.

Doritorii de a ocupà acest post să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. în Avrig (posta Avrig, Felek Szebenvármegye) până la terminul susindicat.

Dintre concurenți vor fi preferiți cei cu cunoștințe muzicale, capabili de a formà un cor cu școlarii și adulții, cei cu cunoștințe din industria de casă și ceice au participat la vreun curs de economie pentru înființarea școalei de repetițiune economică, pentru cari va aveà o remunerație deosebită.

Avrig 29, August 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Ioan Cândea
protopresbiter.

Nr. 5109—1906 pret. [242] 1—3

Vindere de lemne de brad.

Comunele *Săliște, Galiș* și *Tilișca* au primit cu ordinul m. Nr. 32883. I—A—2. îndreptățirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritor de 1057.3 jug. cat. prin tăiere, — iar pe un teritor de 714.7 jug. cat. prin rărire.

Negustori de lemne, cari se interesează de vânzarea de păduri pot luà acele părți în privire în lunile Octomvrie și Novembrie a. c. până ce ține timpul favorabil.

Pentru deslușiri și îndrumări se poate adresà la primăriele comunelor interesate, respective la curatoratul de cerc r. ung. silvanal în Săliște.

Săliște, în 25 Septemvrie 1906.

Primpretorul cercului:

Dragits.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.,** plus porto 92 fileri.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Către

Domnii învățători și directori de școale!

La începutul anului școlar ne permitem a Vă atrage atențiunea asupra depozitului nostru de cărți școlare și literare, recuizite de scris și desemn, harte geografice, globuri terestre, tabele de cetit, modele de desemn etc., și a Vă rugà să ne adresați nouă, prețuitele D-Voastre comande, cu toată încrederea, promițându-Vă un serviciu solid, prompt și prețuri cât se poate de convenabile.

Cu toată stima:

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Cărți teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaș	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaș	3·50
Note și meditațiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș	12·—
Dicționar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt viețile sfinților de acelaș autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaș .	5·—
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeșului și Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaș	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon Const. Nazarie	6·—
Viața Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiași, ambele vol.	9·—
Apologetica creștiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă și viața lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorgbian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paștilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broș.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere și esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕțături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărțile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărți ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu și Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinților apostolești, trad. de Iuliu Olariu . . .	1 50
Introducere în cărțile sfinte ale T. v. și N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credință și știință, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viața rĕposaților noștri și viața după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Șaguna, broș. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Șaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Șaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul așezămênt. de Dr. N. Nițulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 21 Septemvrie (4 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Cetatea orbilor.

Sibiiu, 3 Octomvrie n.

Un articol frumos din cale afară a apărut într'un număr mai recent al marelui ziar vienez *„Neue Freie Presse“*. Erà scris de ilustra scriitoare *Carmen Sylva*, înţeleapta şi milostiva Regină a României, *Elisaveta.*

N'a fost articol de ziar, ci mai mult un capitol din istoria culturală contimporană a Românilor, o pagină de aur din viaţa laborioasă a Reginei Elisaveta, a nemuritoarei scriitoare *Carmen Sylva*, care pe lângă alte multe ocupaţiuni s'a fácut şi protectoara *orbilor* din regatul român, pe cari a început să-i adune la un loc, spre a formà o colonie a orbilor, o *cetate a orbilor*, — cum zice Maiestatea Sa.

Are până acum vre-o douăzeci şi mai bine de orbi adăpostiţi în institutul botezat tot de Carmen Sylva *„Vatra luminoasă“*, care are destinaţia să devină cu timpul o colonie mare de orbi, o adevărată cetate a orbilor, în care vor aveà să fie aşezaţi şi provăzuţi cu toate cele de lipsă *toţi* orbii din regatul român, cam 20,000 la număr, împreună cu familiile lor.

— „Organizarea va fi absolut socialistă, — spunea Carmen Sylva în una din zilele trecute către reprezentanţii presei, cu ocaziunea vizitei ce o făcuse la instituţiunea *„Vatra luminoasă“*. — Fiecare orb va aveà o odae în care va fi stăpân, cu nevasta şi copiii săi, iar bucătăria va fi comună, pentruca nevestele să poată ajutà la munca soţilor. Munca va fi retribuită în mod fix şi lunar, iar excedentele vor servì la îmbunătăţirea reclamată de instituţiune“.

Va să zică, nu e vorba de o instituţiune de binefacere, în care orbii să trăiască din mila altora, ci de susţinerea orbilor din munca lor proprie. In articolul din *„Neue Freie Presse“* Carmen Sylva istoriseşte cum a aflat izvorul din care să se poată face lucrul acesta, să poată fi vindecate năcazurile orbilor, nu numai din regatul român, ci de pretutindenea din lume.

Cu ajutorul unui culegător-tipograf, *Todorescu*, orb şi el, a perfecţionat maşina americană, cu care puteau orbii să înveţe scrisul şi cetitul, însă foarte cu anevoie, întru atâta, că acum e curată jucărie manuarea maşinei.

Carmen Sylva e încântată de invenţia aceasta a lui Todorescu, de maşina cu care fiecare orb e pus în situaţia de a puteà tipărì la zi câte 5000 foi, fără a obosì (cu maşina veche americană abia puteà lucrà orbul de bună construcţie corporală trei ore la zi), şi astfel în viitor orbii vor aveà tot atâtea cărţi, ca şi ceice văd. „Vom ajunge faptul, — scrie Carmen Sylva, — pentru care mă străduesc, *să avem învăţaţi orbi de înaltă cultură,* în jurul cărora se va grămădì lumea pentru a învăţà dela dânşii“.

Maşina aceasta nouă a fost patentată în toate ţările şi s'a dispus să fie construită din partea unei fabrici mari, pentru a puteà fi pusă în vânzare pentru un preţ cât se poate de mic, cam 400 coroane, pentru ca să treacă (maşina americană costă 3000 lei). Din preţul ce se va încassà din vinderea acestei maşine vrea apoi Carmen Sylva să lărgească şi provadă cu cele de lipsă *„Vatra luminoasă“*, aşa ca toţi orbii din România să fie acì adăpostiţi, pentru a trăì din munca lor, ei şi familiile lor.

Şi e atât de fericită *Carmen Sylva* când se gândeşte la succesul ce şi-l promite dela frumoasa şi umanitara acţiune, fiindcă razele de mângăere pentru lumea orbilor vin *din ţara ei!*

„E o fericire negrăit de mare de a puteà servì o lume întreagă din colţul nostru mic şi umil, care de mult erà cu desăvârşire necunoscut!... Oamenii abia mai ştiau că România a fost zăgazul de care s'a lovit valul turcesc, că vreme de veacuri a fost acì o cetate a creştinismului, şi că lupte aprige au nimicit valul pătrunzător!... Şi acum, are să pornească de aici lumină în lumea întreagă, şi ţara are să devină cunoscută, pentrucă de aici va fi comandată maşina orbilor! Urările de binecuvântare, cari vor cădeà ca roua caldă, nici nu sunt de socotit, iar orbii din lumea întreagă vor simţì că o lume nouă li-se deschide.“ Aşa scrie Carmen Sylva în articolul amintit.

Trebue să se înduioşeze fiecare om cu sentimente curate, când vede atâta îngrijire dată unor nefericiţi din partea unei Regine, care din palat se coboară în coliba orbului, pentru a'l face să vadă şi el lumina minţii, prin învăţătură. Şi se va înduioşà mai ales, pentrucă o Regină trebue să dee şi această pildă bună, de a se purtà de grija celor nenorociţi, celor orbiţi, de cari şi până acuma puteau să se îngrijască ceilalţi, mai mici, şi cu *misiunea* de a îngrijì de orbi. Fie deci, ca pilda bună să prindă, şi toţi cei chemaţi să se pună pe lucru, pentru a dà lumină minţii tuturor celor orbi. Pentrucă mai sunt şi alţi mulţi orbi între noi. Orbi mai ales de aceia, cari văd cu ochii, dar nu văd cu sufletul, pentrucă inima lor e învălită în negură deasă. Pe aceştia încă să-i facem să vadă, pe aceştia încă să-i scoatem din întunerec, arătândule calea adevărului şi a dreptăţii, şi atunci Carmen Sylva va fi şi mai fericită, pentrucă va vedeà că am *înţeles'o.*

Căci dorinţa ei e, ca *toţi* orbii să fie îngrijiţi!

Dar fie că lumea o va înţelege, ori nu o va înţelege pe Carmen Sylva, aceasta nouă binefacere a ei, adusă orbilor de pretutindenea, e un nou monument neperitor, pe care şi-l'a ridicat singură în viaţă, înţeleapta şi milostiva Regină a României, *Elisaveta!*

Congresul asociaţiunei române pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor.

Joi, săptămâna trecută, s'au început într'o sală a universităţii din Bucureşti şedinţele congresului asociaţiunii române pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor.

Congresul s'a împărţit în secţiuni, şi pe secţiuni s'au ţinut şedintele. Prima secţiune a fost cea *bisericească*, şi aceasta a ţinut întâiu şedinţă, pentru a discutà despre *biserică* şi *cult.*

Şedinţa s'a deschis la orele 8 şi jumătate dimineaţa. S'a făcut întâiu constituirea. Prezident a fost ales P. S. Sa *Atanasie Mironescu*, episcopul din Rîmnic, viceprezident preotul *Nazarie*, profesor universitar, iar notar arhidiaconul *Visarion Puiu.*

Prezidentul mulţămind pentru alegere aduce laude dlui *Dr. Istrati*, prezidentul congresului, înşirându-i pe larg meritele, şi apoi dă sfaturi preoţilor cum să se cultive şi cum să-şi facă în mod conştienţios serviciul, pentruca să se facă demni de misiunea lor frumoasă. Dă în urmă cuvântul P. S. Sale episcopului *Pimen* al Dunării de jos, care rosteşte o vorbire mai lungă. Pune întrebarea, dacă au preoţii rol într'un congres pentru răspândirea ştiinţelor? Fac preoţii ştiinţă? Lucră şi ei la propăşirea neamului românesc? Respunde cu *da*, pentrucă progresul se face în multe direcţiuni şi e de multe feluri. Progresul real e însă numai acela pe care îl face *geniul.* Vorbeşte apoi despre religiune, ca despre fondul, despre geniul care dă naştere progresului. Constată că Românii stau rău sub raportul moral religios. Poporul român s'a înstrăinat de obiceiurile bune strămoşeşti. Inşiră mijloacele de îndreptare. Serviciile bisericeşti să fie făcute în mod priceput şi cu sinceritate. Să se spună poporului în biserică şi aceea ce e necesar pentru viaţa de toate zilele. Ţăranul să fie deprins cu scutul adevărat al vieţii economice şi sociale.

Vorbirea înaltului prelat a fost ascultată cu mare atenţiune şi a făcut impresiune bună asupra publicului ascultător.

Prezidentul comunică apoi că s'a a-

FOIŞOARĂ.

Un nou abecedar.*)

De câţiva ani încoace s'au putut vedeà în mai multe părţi încercări de a dà începătorilor de şcoală cea mai bună carte, cel mai bun abecedar, care să corăspundă tuturor condiţiilor pedagogice.

Abecedarul lui Popescu, conceput fără îndoială după idei pedagogice foarte înaintate, începeà a se dovedì tot mai mult nepotrivit întru toate cu progresele timpului; o îndreptare radicală a lui erà neapărat de lipsă. Lipsurile lui, îndatăce erau cunoscute nu mai puteau fi tolerate. Când a sosit plinirea vremii, un bun cunoscător şi apreciator al lui Popescu, dl Dr. P. Şpan surprinde lumea şcolară cu „Noul abecedar“ scos la lumină înainte cu doi ani. Intre aceste două abecedare sunt deosebiri fundamentale, deosebiri cari nu pe puţini dascăli i-a dus într'o adevărată stare de confuzie făcându-le pentru un timp imposibilă o orientare deplină. Noul abecedar a dat alocurea, pe lângă o stăruinţă mare, adevărate roade. Alocurea el a fost întimpinat cu răceală. Trebue să se spună, că el n'a făcut epocă dupăcum s'ar fi dorit. Şi iată acum dintr'alt loc, dela alţi cunoscători ai firei copiilor, un nou abecedar, care reclamă îndelung răbdătoarea atenţiune a dascălului nostru dela ţeară.

Iată în puţine cuvinte, ce e noul abecedar, şi de ce fel de idei, fără îndoială, cât se poate de corect se conduce.

Abecedarul are trei părţi, potrivit celor trei studii, în cari trebue să se împartă instrucţia în anul prim şcolar. Întâiu copilul va trebuì să se deprindă cu desemnarea anumitor semne, cari să-l pregătească pentru scrierea literelor. Pentru aceasta avem pagina primă a abecedarului. Aceste semne se găsesc şi la Popescu, şi încă pe trei pagini. Totuşi în această singură pagină se cuprinde mai mult decât în cele 3 ale lui Popescu. In abecedarul acestui din urmă sunt numai linii: orizontale, verticale, piezişe s'au curbe, aşezate în diferite chipuri. Evident, lucruri din cale afară de abstracte. Cum poate să înţeleagă un copil de 6—7 ani ce e linia? Lui îi trebuesc lucruri cunoscute lui. Noul abecedar dă în locul liniilor diferite obiecte din casă, cunoscute copilului. In aceste lucruri, desemnate cu linii drepte sau curbe se află toate elementele pregătitoare pentru scriere.

Partea a II-a când copilul ajunge la scris şi la cetit. S'au luat cuvinte normale, cari sunt recunoscute astăzi în întreaga lume pedagogică ca cele mai potrivite pentru învăţarea scris-cetitului. S'a luat mai întâiu un cuvânt scurt şi simplu: *oi.* La Popescu e *ac*, la dnul Şpan: mama. Ac constă din două sunete a şi c dintre cari cel din urmă se exprimă foarte greu, şi se poate intuì copiilor iarăşi numai după mari greutăţi. Mai e apoi şi consoană, o altă greutate.

Mama dlui Şpan, deşi compus din două silabe identice, e un cuvânt prea lung pentru a puteà fi dat copiilor dintru început, şi mai e şi consoana m, care se repetează de două ori şi care atât ca son cât şi ca semn, ca literă, nu e de loc dintre cele mai uşoare. Cele trei picioare ale literei, cari sunt şi multe şi diferite, sunt a se intuì, de sigur mai târziu. O şi i, din oi, sunt cele mai simple sonuri şi vocale fiind ambele, copilul şi-le poate însăşi pe o cale cât se poate mai uşoară.

Felul, după care se propune fiecare literă, fiecare son, e cel dictat de treptele formale, întrucât ele pot fi aplicate la poporul nostru: Întâiu e cuvântul întreg scris, urmează ruperea lui în elementele lui constitutive, pentru a puteà fi înţelese şi în parte — şi apoi urmează din nou cuvântul întreg, închegarea laolaltă a elementelor constitutive. Şi în fine formarea altor cuvinte din aceleaşi elemente. La fiecare literă care urmează, intuiţia se face arătându-se cum se scrie cuvântul pe linii, ca în caietul liniat, pentruca copilul dela început să se obicinuiască atât cu mărimea diferitelor litere cât şi cu caligrafia. Literile tipărite se dau numai pe a doua jumătate a paginei, aşa că copilul învaţă deodată şi litera scrisă şi pe cea tipărită.[1]

La dl Şpan se dau întâiu literile tipărite pe 4 pagini,. apoi urmează singure literile scrise. Ceeace trebue amintit flat un antimis vechiu de pe vremea lui Matei Basarab. Vorbeşte despre arta religioasă, despre brodării, şi face istoricul antimisului, stabilind cu documente vechimea lui. Face comparaţie între viaţa lui Matei Basarab şi a Regelui Carol, din punct de vedere istoric, economic, etc.

---

*) Abecedar pentru anul prim de şcoală, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor la seminarul „Andreian“, Dumitru Lăpădat, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte. Sibiiu. Tiparul tipografiei arhidiecezane, 1906.

[1] Litera x s'a uitat.

Cu aceasta şedinţa primă s'a terminat la orele 12 din zi.

La orele 2 d. a. şedinţa a doua. Prezident preotul *Nazarie*. Episcopul Dunării de jos face propunerea pentru sistemizarea catedrelor de religie la toate şcoalele. Propunerea se primeşte.

Preotul *Neagoe* vorbeşte apoi despre moralizarea poporului dela ţară şi inzistă pentru respectarea repausului de Dumineca, dar repausul să fie complet, ziua întreagă să fie închise crâşmele.

Preotul *Ţincoea* vorbeşte despre activitatea extrapastorală a preotului. Spune, că preotul trebuie să fie promovatorul ori cărei acţiuni mari din viaţa ţăranului, să fie povăţuitoriul lui întru toate. Preotul să caute deci să se afirme ca conducător al ţăranului.

Preotul *Predeanu* vorbeşte despre criza religioasă a tinerimei de astăzi, analizând cauzele ei. Cere educaţie mai bună pe seama tinerimei.

Arhiereul *Calist Botoşăneanul* crede, că scăderea sentimentului religios la popor este a se atribuì în mare parte preotului, care nu caută să străbată în sufletul poporului şi să se jertfească pentru el.

Mai vorbeşte preotul *Pavel Constantinescu* despre sentimentul milei faţă de aproapele nostru, iar *Const. Popovici-Conta* despre modul cum s'ar puteà ridicà soarele credinţei la poporul dela ţară, şi preotul *Alex. Popescu* despre mijloacele de perfecţionare ale poporului român.

La orele 6 se ridică şedinţa a doua.

Şedinţa a treia s'a ţinut Vineri la orele 2 d. a. Prezident preotul *Nazarie*, vorbeşte preotul *Ilie Teodorescu* despre lupta ce se dă în contra creştinizmului pe toate căile, preotul *Gibescu* despre progresele din cei 40 de ani din urmă pe terenul bisericesc, iar arhidiaconul *Visarion Puiu* despre mânăstiri şi viaţa călugărilor.

Preotul *Constantinescu-Lucaci* constată, că până acuma s'au spus lucruri şi bune şi rele despre preoţi, mai ales însă rele. E de părerea, că la viitoarele congrese să se trateze numai chestiile cari pun în evidenţă activitatea serioasă a preotului.

Arhiereul *Calist Botoşăneanul* e de părerea, că un viitor congres va fi un congres *religios*.

Şedinţa s'a încheiat la orele 6 seara.

Ultima şedinţă s'a ţinut Sâmbătă după ameaz. Prezident Arhiereul *Calist Botoşeneanul*. Vorbeşte preotul *Ionescu*, despre chemarea preotului, apoi preoţii *Negulescu* şi *Poc'tan*, şi în urmă preotul *Teodoreanu* despre biserică şi cult.

La orele 7 şedinţa s'a încheiat.

Din protopresbiterate.

Conferenţă preoţească în tractul Deşului.

Gherla, 20 Septemvrie n.

(Fine).

După acestea protopresbiterul raportează, că mulţi preoţi n'au satisfăcut încă concluzelor conferenţelor de până acum şi ordinelor conzistoriale referitoare la aşternerea rapoartelor despre activitatea lor preoţească în parohiile şi filiile lor, despre modalitatea şi resultatul cum au aplicat învăţăturile câştigate în conferenţele preoţeşti, despre purtarea condicelor istorice, despre scrierea monografiilor parohiale, despre înfiinţarea de însoţiri şi reuniuni pentru ridicarea bunăstării morale, intelectuale şi materiale a poporului, despre purtarea conspectelor cu privire la materialul despre care au predicat poporului în Dumineci şi sărbători, despre ţinerea vecerniei, priveghierilor şi a liturgiei înainte sfinţite la timpul prescris, despre aşternerea cataloagelor despre cărţile aflătoare în biserică şi în bibliotecele parohiale şi despre înfiinţarea de fonduri pentru acoperirea trebuinţelor bisericeşti şi şcolare, etc.

Apoi s'a cetit rezoluţiunea conzistorială referitoare la activitatea conferenţei din anul trecut prin care s'au aprobat toate concluzele luate atunci şi se demandă, ca concluzele mai însemnate să se aştearnă şi în extras protocolar pe lângă raport separat, preoţii să execute fără amânare concluzele luate până acum şi să implinească cele impuse prin cerculariul normativ Nr. 2142—1903, într'o conferenţă să nu se pertracteze decât numai un obiect, pentru ca acela să se poată desbate temeinic membrii conferenţii să-'şi întocmească lucrurile de acasă aşa, ca la conferenţe să poată azistă cu toată liniştea de la început până la sfârşit şi să se controleze unii pe alţii în purtarea lor, şi să se îndrepteze şi ajute unii pe alţii în agendele lor preoţeşti în caz de lipsă, iar la adunării să se prezinte îmbrăcaţi în reverenzi.

Tot aşa s'au cetit apoi alte două ordine conzistoriale, prin cari între multe altele — repeţite şi până acum — li se impune preoţilor din nou a înfiinţà fonduri parohiale, în scopul căruia protopresbiterul li-se ofere a le da toată mâna de ajutor la compunerea de statute, de cari avem deja compuse vre-o 10 modele pentru diferite trebuinţe culturale, morale şi materiale; apoi li-se demandă a-şi împlinì punctuos agendele scripturistice conform planului cronologic împărţit deja preoţilor şi actele fără termin fix să l resolveze cel puţin în termin de 8 zile dela primirea lor; cei negligenţi vor fi trataţi în proces disciplinar şi vor puteà fi pedepsiţi cu perderea venitelor parohiale şi a întregirei acelor venite dela stat chiar pe mai mulţi ani.

Mai adâncă impresiune a făcut însă asupra membrilor conferenţei avizul Ex. Sale I. P. S. domnul arhiepiscop şi metropolit *Ioan*, că ministrul de culte a aprobat statutele sectei Baptiştilor; deci preoţimea să predice mereu şi să tracteze bine cu poporul, pentrucă acela să nu se înstrăineze de către biserică şi pe cât se poate să nu întârzie a înfiinţà fonduri pentru uşurarea sarcinilor lui, îndemnând la ocaziuni bine venite pe poporenii cu stare mai bună şi mai cu seamă pe cei fără de prunci să-şi eterniseze numele prin donaţiuni şi testări pe seama bisericei, premergând înşişi preoţii cu exemplul bun, dupăcum pretinde aceasta şi recunoştinţa faţă de biserică şi faţă de popor şi dupăcum fac aceasta şi preoţii altor confesiuni.

Conferenţa a luat la cunoştinţă cu multă îngrijire avizul acesta şi pentru delăturarea încâtva a odiului ce vine dela popor asupra preotului pentru încassarea diferitelor taxe bisericeşti, roagă pe P. V. Conzistor arhidiecezan, ca ordinele conzistoriale şi protopresbiterale pentru încassarea acelora să fie adresate direct la persoana epitropilor şi nu la adresa preoţilor, păstrându-se însă actele după comunicare epitropilor şi de acì înainte la arhivul parohial.

Starea bibliotecii protopresbiterale la finea anului 1905 a fost: 47 opuri în 49 exemplare în valoare de 198 cor. 20 fil., şi în bani 79 cor. 44 fil.; taxe restante sunt 100 cor. Budgetul pe anul 1907 s'a aprobat, cel din 1906 a fost aprobat în conferenţa din anul trecut. Bibliotecarului s'a dat absolutor cu îndrumarea, ca taxele restante să le încasseze fără amânare.

A urmat apoi comunicarea alor o mulţime de ordine conzistoriale, protopresbiterale etc., prin cari între altele s'au recomandat spre procurare Vieţile sfinţilor publicate în „Tel. Rom.", de protopresb. Sim. Popescu din Bucureşti şi scoase în broşuri mici, apoi Iconografia, de Dr. Miron E. Cristea şi s'a oprit folosirea în şcoalele noastre a opului: Religiunea pentru şcol. pop., de I. Berescu şi N. Aron, ca nesupusă censurei bisericeşti spre aprobare.

In firul acestor comunicări prezidentul a constatat şi aceea, că presbiterul *Gavriil Hango*, spiritual la penitenţiarul din Gherla a compus *Monografia parohiei noastre greco-orientale române din Magoagea, amplificată cu monografia comunei, cu istoria familiilor nobile române de acolo, cu istoria haiducului Pintea Viteazul de naştere de acolo, cu mapa comunei şi a hotarului şi cu un adaus de documente*, un volum manuscript în folio ordinar de peste 1000 pagini, pe care autorul de naştere din Magoagea, a şi arătat-o conferenţei prezente. Conferenţa a luat la cunoştinţă scrierea aceasta, exprimându i laudă autorului, iar manuscriptul i-s'a restituit fiind proprietatea dânsului.

După acestea conferenţa a exprimat mulţămită protocolară Ex. Sale I. P. S. D. arhiep. şi metropolit *Ioan Meţianu* şi P. O. D. protopresbiter tractual Teodor Hermann pentru întroducerea conferenţelor preoţeşti atât de salutare şi respective pentru conducerea lor atât de înţeleaptă.

Referitor la conferenţa viitoare s'a decis:

Conferenţa proximă se va ţineà în *Corneni*, la serviciul divin va predicà par. T. *Cotuţiu*, iar la caz de împedecare par. G. *Lărgean*, despre obiectul ce i-l va comunicà de timpuriu par. local Vas. *Andreiu*, şeful tractual va raportà despre executarea concluzelor conferenţelor de până acum din partea preoţimii, se va pertractà tema: *Iudatoririle preotului faţă de şcoala confesională a cărei director este, şi cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar*, dată de P. V. Conzistoriu arhid. şi predată spre lucrare parohului *Ioan Cotuţiu*, designând spre cenzurarea prealabilă a operatului pe par. G. *Lărgean* şi Aug. *Bodea*, presb. G. *Hango*, îşi va cetì de va fi timp, disertaţiunea despre *Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare*, rămasă în lipsa de timp din conferenţa aceasta, vor examinà raţioc[illegible]ile bibliotecii protopresbiterale de pe anul 1906 şi se va statorì programul pentru conferenţa viitoare.

Cu acestea fiind exhauriat programul conferenţei, protopresbiterul a încheiat şedinţa la 3 oare p. m., atrăgând din nou atenţiunea preoţimii la faptul, că învăţăturile ce şi-le câştigă şi hotărârile, ce le ià, numai atunci îi vor fi atât ei, cât şi poporului de folos, dacă acelora va şi urma, împlinindu-şi datorinţele cu scumpătate şi fiind însuşi model de pietate şi fapte creştineşti în cinstea poporului.

După conferenţă preoţii iar s'au adunat la masa ospitală a parohului local, bine provăzută şi cu gust aranjată, unde între cuvântări de masă şi convorbiri instructive şi-au petrecut până către sară, când s'au depărtat ducând cu sine cele mai bune speranţe pentru viitor.

G. H.

Dela comitat.

Adunarea generală ordinară din toamnă a comitetului municipal al comitatului *Sibiu* s'a ţinut Luni în 1 Octomvrie a. c. Şedinţa a prezidat-o dl comite suprem Thalmann.

Dintre membrii români ai congregaţiunii erau prezenţi domnii: Nicolau Ivan, Dr. Liviu Leményi, prof. D. Comşa, Vic. Tordăşianu, Ioan Baptist Boiu din Sibiiu. Dr. Ioan Strois, (Sălişte), Ioan Manta, (Gurarâului), Valeriu Florian, (Racoviţa) şi Ioan Cloaje (Boiţa).

La ordinea zilei 150 obiecte. Mai întâiu s'au votat mai multe aruncuri pentru dotarea fondului economic, pentru fon-

---

e, că se dau mai multe exemple la fiecare literă, aşa că copilul e nevoit să cetească mai multe cuvinte alcătuite din anumite litere, până ce îşi însuşeşte perfect fiecare literă şi o ştie deosebì una de alta. Şi se dau cuvinte înrudite sau cari laolaltă dau un înţeles. Lipsă de astfel de propoziţii erà în abecedarele de până aci o mare pedecă, pentrucă copilul e osândit adeseori să cetească fără ca să rămână cu ceva. D. e. în abecedarul dlui Şpan (pg. 29): Mama şi fata, Mama şi tata, Mama şi apa, Lacrămile şi mărgăritarele, Mama şi baba, Baba şi cârja etc. Copilul trebue să-şi cugete ceva când ceteşte. Dar pentru asta trebue ca ceeace ceteşte să aibă înţeles. Şi dacă se poate, un înţeles uşor, care să-i procure cetitorului distracţie după chinul depus pentru a descifrà slovă după slovă. Aceasta se găseşte foarte des în abecedarul de care e vorba.

Când se trece dela literile mici la cele mari — pentru copìi acesta e un pod ca acela care în matematică duce la teorema lui Pitagora, pons asinorum, — se face şi aici o îmbunătăţire faţă de abecedarele de până acì, cari luaa lucrul prea la repezeală. Cele 22 de litere mari se scriau toate pe o singură pagină, de pe cari se învăţau foarte cu greu. Imi aduc aminte cum am învăţat eu din abecedarul lui Popescu literile mari. A fost o adevărată minune, o taină. Nici azi nu ştiu bine cum mi-am însuşit acele litere mari pe cari nu le ştiam cum se cade nici în clasa a doua. In abecedarul cel nou asupra fiecărei litere mari se inzistă îndeosebi cu exemple, dându-se diferite propoziţii, în cari obvine pe lângă respectiva literă mare şi cea mică, pentru a se puteà face deosebirea necesară în amândouă. Aceste exemple, unele serioase, altele distractive, sunt când în proză, când în poezie potrivită priceperii şi minţii copìilor mici. Până şi caracterele sunt variate: dela cele mai mari treptat-treptat către cele mai mici.[1])

Partea a III-a cuprinde piese de cetit. Popescu are două părţi din abecedarul său cu piese de cetit. In cea dintâiu (a III-a) sunt ziceri scurte, cari nu stau în nici o legătură una cu alta. O greşală. In a doua sunt nu mai puţin de 60 de piese, aproape toate de o seriozitate prea mare pentru copìi de clasa I. La dnul Şpan pe 32 de pagini sunt abia 6 poveşti, dintre cari nici una nu e destul de scurtă. Unele din ele d. e. Mama şi fetiţa, sunt imposibile de înţeles pentru copìii de 6 ani. Poveştile prea lungi îi plictisesc pe copìi şi-i fac impacienţi. In abecedarul de care e vorba în aceste rânduri pe 24 pagini sunt mai multe piese de cetit. In ele e vorba de casă, grădină, şcoală şi biserică, cu tot ce se poate aduce în legătură cu acestea. Piesele sunt într'un stil nu numai uşor, dar şi vioiu, săltăreţ şi distractiv. Ele sunt întocmite după cel mai nou program şi cuprind în proză şi în poezie cunoştinţă, atât din religie, cât şi din geografie, economie şi alte domenii. In abecedarul dnului Şpan sunt numai poveşti.

Din întreg abecedarul şi acolo unde se intuiază literile nu lipsesc nici ilustraţiile, pe cari dl Şpan le-a eliminat din abecedarul dsale, afară de partea a II-a, unde sunt poveştile.

*

Invăţătorii nostri, cari cunosc greutăţile instrucţiei în clasa I., vor puteà să înţeleagă şi din aceste puţine rânduri, dacă acest abecedar nou e un progres faţă de cele de până acum şi dacă el merită o atenţie mai mare decât acestea.

La tot cazul, încercări de a se propune după acesta se pot face. Credinţa celui ce scrie aceste rânduri e că silinţele puse pentru întroducerea acestui abecedar în şcoală nu vor rămâneà nerăsplătite. Autorii acestui abecedar sunt dascăli probaţi şi ce au făcut trebue privit ca un rod nu numai al ostenelelor lor, ci mai mult al experienţii şi priceperii lor.

*
* *

---

[1]) Trebue făcute şi următoarele observări: Prea des se întrebuinţează cuvântul *na*, na nu, ori na un ac etc. Pe lângă, că e un ardelenism de rău gust, mai e şi un cuvânt în care nu e nici o frumseţă. Tot astfel cuvântul *ni*: ni un sac. Ni e prescurtarea lui uită-te, sau uite. Nu-i permis mai departe a forma din i şi o un cuvânt io, în loc de eu. Copilului îi rămâne foarte uşor cuvântul io în minte şi nu i-l mai poţi scoate cu nimic de acolo, dupăce a întrat odată.

Tot astfel se confundă aproape consequent *să* cu *se*. Ici colea se întrebuinţează cuvinte prea depărtate de cercul de pricepere ai copiilor. D. e. Na un *fes* sau: dorm pe *puf*. Săracii, n'au de unde şti ce-i puful. Apoi se scrie: *sunt*. După nici o ortografie întrebuinţată astăzi nu se mai scrie astfel Sau sânt, după a Academiei, sau sînt după cea pur fonetică. Apoi persoana a treia singulară dela a lucrà nu e *lucră*, ci lucrează (pag. 29). Duzi în loc de frăgari, iarăşi n'avem de ce pune în cărţile noastre de aici (pg. 30). Şi iarăşi, nui în loc de nu-i (pg. 8) nu se poate nici decum. La pg. 53 în loc de: şi îi tot zicea, trebue şi-i tot zicea.

dul de dispoziţie etc. S'a fixat darea de drum pe 1907/8.

Rescriptul domnului ministru-prezident referitor la adresa de felicitare a congregaţiei s'a luat „*cu stimă*“ la cunoştinţă. S'au cetit mai multe ordinaţiuni ministeriale.

Raportul vicecomitelui despre starea administraţiei s'a luat — cu unele mici observări — spre ştire.

In comitetul administrativ s'au ales cu şedule domnii Karl Boch, Dr. Wilhelm Bruckner, Karl v. Hannenheim, Dr. Liviu Leményi şi Dr. Karl Wolff. S'a mai ales comisiunea verificătoare, iar ca substitut al vicecomitelui pentru alegerea funcţionariior orăşeneşti protonotarul Stefan Stroia.

Faimoasa adresă a comitatului Timiş referitoare la împedecarea agitaţiunilor (?) cari obvin cu ocaziunea alegerilor deputaţilor dietali, după propunerea comitetului permanent s'a pus la locul cuvenit — *ad acta!* Aceeaşi soarte au avut: nota oraşului Cluj referitoare la asigurarea constituţiei şi nota comitatului Nyitra referitoare la agitaţiunile presei slovace. Alt comitat Borsod, cere împărţirea în două a institutului geografic ces. şi reg. din Viena. intr'adevăr, că mult năcaz mai au bieţii patrioţi...

Dintre concluzele ulterioare amintesc cel referitor la canalizarea oraşului Sibiiu.

In fine s'au pertractat un mare număr de petiţiuni şi raţiociniile comunelor din comitat.

B.

Din Sighişoara.

— 28 Septemvrie n.

De sfântă datorinţă îmi ţin a atrage atenţiunea publicului român asupra renumitului spital comitatens din Sighişoara (Segesvár).

Acest institut de foarte mare valoare din punct de vedere sanitar este de model aranjat în toate privinţele. Patru paviloane mari, fiecare cu câte un cat, cu chilii şi saloane adiustate cu utenziile necesare într'un mod eminent adăpostează o mulţime de bolnavi chiar şi din ţinuturile cele mai depărtate ale Ungariei, ba şi din ţări străine.

In acest spital este o curăţenie exemplară, bolnavul se bucură de un tractament fin şi de o întreţinere peste tot exemplară. Aici se execută într'un mod admirabil cu succes de către medicul-primar-director, savantul Dr. *Oberth* cu azistenţa medicului secundar Dr. *Leonhardt* şi a medicului Dr. *Kinn* chiar şi operaţiile cele mai grele.

Sute de bolnavi desperaţi la întrare în acest institut de cea mai mare binefacere dobândesc însănătoşare.

In 6/19 Iuliu a. c. însumi am fost constrâns a mă supune unei operaţiuni triple foarte grave, altcum îmi erau numărate orele de viaţă — şi operaţia a succes peste aşteptare.

De prezent tinărul paroh *Iosif Comanescu* după trei ani de morb grav de stomach sleit, slăbit şi exhauriat până la extrem de puterile fizice, azi după o operaţie foarte cutezată se află vesel pe calea deplinei însănătoşeri.

Deci în interesul publicului românesc recomand acest spital celorce îşi caută însănătoşarea.

Dimitrie Moldovan
protopop, ca spiritualul spitalului.

Prima expoziţie de copii.

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“.

I. Programul

primei expoziţii de copii, ce se va ţineà Duminecă, la 14 Octomvrie n. 1906 în comuna Apoldul-român.

1. In scopul promovării stărilor igienice şi a îmbunătăţirei condiţiilor de trai ale poporaţiunei, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, va aranjà Dumineca, la 14 Octomvrie n. 1906, în comuna Apoldul-român, o expoziţie de copii, împreunată cu distribuire de premii în bani.

2. Expoziţia se va ţineà în ziua amintită, începând dela 11 ore înainte de ameazi şi până la 2 ore d. a., când va urmà premiarea.

Expoziţia se va ţineà în salele şcoalei poporale.

3. La expoziţie de data aceasta se primesc numai copiii locuitorilor din Apoldul-român.

4. Primirea copiilor în expoziţie se face prin comitetul aranjator local, care va publicà de cu vreme dispoziţiile luate. Comitetul poate refuzà primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

5. Exponenţii (mamele şi îngrijitoarele) sunt îndatoraţi a purtà înşişi grije de copiii expuşi.

6. Se vor distribuì 44 premii, în valoare de 204 cor., dăruite parte de particulari, parte de Reuniune (fondul expoziţiilor). Premiile se distribue în libele de depunere ale „Cassei do păstrare din Sălişte“, însoţite de câte o „cassetă de economizare (cruţare)“, şi anume:

Grupa I. Copii:

a) dela vârsta de 6—12 luni: 2 premii de câte 9 cor.,
— 2 premii de câte 6 cor.,
— 4 premii de câte 3 cor.;
b) dela 1—2 ani: 2 premii de câte 6 cor.,
— 3 premii de câte 3 cor.;
c) dela 2—4 ani: 2 premii de câte 6 cor.,
— 3 premii de câte 3 cor.;
d) dela 4—6 ani: 2 premii de câte 6 cor.,
— 2 premii de câte 3 cor.

Grupa II. Copile:

a) dela vârsta de 6—12 luni: 2 premii de câte 9 cor,
— 2 premii de câte 6 cor.,
— 4 premii de câte 3 cor.;
b) dela 1—2 ani: 2 premii de câte 6 cor.,
— 3 premii de câte 3 cor.;
c) dela 2—4 ani: 2 premii de câte 6 cor.,
— 3 premii de câte 3 cor.;
d) dela 4—6 ani: 2 premii de câte 6 cor,
— 2 premii de câte 3 cor.

Pe lângă premiile în bani se va împărţi şi câte o broşură cu conţinut igienic.

II. Premiarea.

1. In scopul premierii se institue juriul consistător din domnii: Dr. N. Calefar, prezident, Dr. I. Beu, secretar al juriului; membrii comitetului central al Reuniunei: P. Lucuţa, I. Chirca, P. Draghits, Dr. P. Şpan, V. Stan, Dr. I. Stroia, R. Simu, I. Popescu, Victor Tordăşianu, medicii: Dr. I. Bucur, Dr. N Comşa, Dr. I. Elekes, Dr. I. Iancu, Dr. V Mihu, Dr. At. Moga, Dr. I. Popp, Dr. G. Prunaş şi Dr. G. Sândeanu, şi dnele: Valeria Dr. Beu, Ana Chirca, Maria Draghits, Agnes Dr. Măcelar, Eufrosina Păcurar, Veturia Dr. Stroia, Adelina Tăslăuan, Eugenia Tordăşianu şi Agapia Vulc.

Membrii absenţi se vor înlocuì prin suplenţi, aleşi din partea celor prezenţi.

2. Nu este iertat a funcţionà ca juror, când vorba e de copiii rudeniilor mai de aproape

3. Juriul ia în primire lista generală a copiilor expuşi, îi examinează pe rând şi apoi se conzultă asupra premierii având comitetul aranjator îndatorirea să îngrijască, ca publicul şi exponenţii să nu înrâurească asupra hotărârilor de luat.

4. In şedinţa ce urmează examinării copiilor expuşi, juriul se conzultă din nou şi se pronunţă, dovedind îndreptăţirea propunerilor şi apoi hotărând prin majoritate absolută de voturi.

Prezidentul juriului votează întotdeauna. La caz de voturi egale, decide soartea. Asupra fiecărei premieri se votează deschilinit.

5 Exponenţii de premiat se petrec în lista premiaţilor, care statorită, se subscrie de prezident şi secretar, cum şi de 2 membri ai juriului.

6. Impărţirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a, ţinându-se mai întâiu, în prezenţa juriului, a comitetului aranjator, exponenţilor şi publicului întrunit *conferenţa*:

a) a medicului Dr. *Ilie Iancu* despre *tuberculoză* şi despre lucrările de făcut prin comune în cauze sanitare şi

b) profesorului *Vasile Stan* despre „Sufletul copilului“.

Exponenţii premiaţi adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica corăspunzătoare.

7. Copiii premiaţi se vor cântărì măsurà şi fotografià.

8. Secretarul juriului compune un raport special asupra expoziţiei şi premiilor. Raportul, subscris de prezidentul şi secretarul juriului se păstrează în arhiva Reuniunei şi se publică prin ziare.

III. Dispoziţii de premiare.

1. Scopul expoziţiei este mai ales a promovà stările igienice şi a lucrà la îmbunărăţirea condiţiilor de trai ale poporaţiunei. Drept aceea se va luà în socotinţă nu atât intenţia vădită de a strălucì cu copii anume gătiţi ca exemplare de paradă, ci mai ales hărnicia şi priceperea dovedită la ţinerea în curăţenie a locuinţelor, a îmbrăcămintei, la priceperea dovedită la alimentaţie şi celelalte, cari condiţionează puterea vitală a generaţiilor viitoare.

2. Copiii cu înfăţişare inteligentă şi vioi, cei sănătoşi şi fără defecte trupeşti, cei bine hrăniţi şi ţinuţi în curăţenie, cei cu bunăcuviinţă, nefricoşi şi prietenoşi; copii orfani şi din familii mai scăpătate cum şi cei din familii cu copii mai numeroşi, între condiţiuni egale, vor fi preferiţi.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde copii vrednici de premiat, premiile se pot destinà pentru altă grupă mai bogată. Premiile, cari nu s'ar împărţi, revin Reuniunei.

4. Acelaş exponent nu poate dobândì în aceeaş grupă decât un singur premiu. Faţă cu cel premiat în cutare grupă, concurenţii din altă grupă au întâietate.

Din şedinţa comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“, ţinută la Sibiiu, în 19 Septemvrie n. 1906.

Pantaleon Lucuţa, *prezident.*   *Vic. Tordăşianu* *secretar*

NOUTĂŢI.

In cripta Capuţinilor. Ziarele din Viena scriu, că Regina României a trimis domnului *Lindheim*, conzul general român în Viena, ca răspuns la darul ce i-la făcut acesta în Maiu, când i-s'a trimis un album, provăzut cu subscrierile tuturor scriitorilor de valoare germani — o poezie frumoasă, scrisă de mâna ei proprie, pe pergament, şi intitulată: „*In cripta capuţinilor.*“ Poezia e dedicată memoriei Impărătesei şi Reginei *Elisabeta*, înmormântată în cripta Capuţinilor, al cărei portret încă e desemnat pe pergamentul cu poezia.

*

Deputat congresual. In cercul electoral preoţesc al Făgăraşului a fost ales Sâmbăta trecută deputat la congresul naţional-bisericesc părintele protopresbiter al Făgăraşului *Nicolae Borzea.*

*

„Academia Română“, a ţinut Vineri, săptămâna trecută, prima şedinţă ordinară după vacanţele de vară. A fost prezidată de dl *Ioan Kalinderu.*

*

Spre lumea nouă. Am avut de nou prilejul să vedem câţiva Poienari chipeşi de'ţi era mai mare dragul, pregătindu-se pentru lungul drum spre lumea nouă, spre lumea muncitorilor, spre lumea — maşinilor şi a fabricilor. Zi de zi se pot vedeà adevărate cârduri de „emigranţi“, prin depărtarea cărora perdem braţe muncitoare, pierdem muncă şi pierdem energie. E o privelişte tristă aceea pe care ţi-o deschid din ce în ce tot mai multe sate de ale noastre, în cari abia — abia mai întâlneşti câte un bărbat. — Se duc cei vrednici, şi cine ştie când mai vin. Se duc să câştige airea pentru a puteà plătì aici birurile şi dările cele mari. Şi de multe ori şi pentru a plătì luxul şi risipa celor rămaşi acasă... Şi de pe pământul, la care ajung străbătând oceanurile, pare că se desprinde un glas de nesfârşită jale şi durere... Rămân părinţi nemângăiaţi, copii fără părinţi — şi ţară fără stăpân.

*

Constituire. Societatea de lectură a elevilor institutului pedagogic gr. cat. din Blaj şi-a ţinut şedinţa de constituire în 23 Septemvrie a. c. declarându-se aleşi în comitet următorii: Prezident: Toma Cocişiu, ped. a. IV. Notar: Andreiu Grecu, ped. a. IV. Bibliotecar: David Roman, ped. a. IV. V.-bibliotecar: Nicolau Boer, ped. a. III. Controlor: Georghe Şuteu, ped. ped. a. II. Arhivar: Ioan Rus, ped. a. IV. Casar: Atanasiu Botezan. ped. a. III. Comisia literară: Teodor Oţăl, prezident; Alimpiu Mateica Teodor V. Stoiu, din anul IV., Emanoil Muntean, Teodor Bad, din anul III., Ioan Moldovan, din anul II., şi Ioan Popp, din anul I.

*

Congres agrar, se va ţineà în Octomvrie pe la începutul lunii în Bucureşti. E convocat de domnii *Sava Şomanescu* şi *Colibăşeanu*, mari proprietari în România.

*

Alt omor. Din Constantinopol se telegrafează, că în satul Bărăcani din Macedonia, o bandă grecească a pătruns în casa unui Român macedonean cu stare bună şi l-a ucis, împreună cu întreaga familie, compusă din alţi cinci membri.

*

„Revista Bistriţei“ încă are proces de presă. Pe 16 Octomvrie n. e chemat redactorul responsabil în faţa senatului de acuză dela tribunalul din Bistriţa, pentru a asista la pertractarea esceptiunilor. E improcesuată notiţa „*Mişcări mari în ţară*“, publicată în preajma alegerilor pentru dietă.

*

Călătorie eftină. Românul *Dumitru Buzilă* a făcut călătoria dela Constantinopol, până la Viena agăţat sub un vagon al trenului Orient-expres. Surprins în momentul când trenul întră în staţiune la Viena, Buzilă a fost arestat. El ziceà, că e de loc din oraşul Huşi, şi că aflându-se acum în urmă la Constantinopol, unde n'a găsit de lucru, s'a hotărât să vie la Viena spre a-şi încercà norocul aici. Ne având bani cu ce să-şi plătească biletul, s'a ascuns sub tren. Buzilă pare deja obişnuit cu acest fel de călătorie, căci a mai parcurs tot aşa drumul dela Viena la Paris, şi dela Berlin la Bucureşti.

*

La fondul „Masa învăţăceilor meseriaşi“, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ au dăruit: Gheorghe Roşian, învăţăcel pantof. 1 cor. Alexandru Bozo, înv. pantof. 1 cor., Vasile Păcurariu, înv. pantof. 1 cor., Petru Băncilă, înv. pantof. 1. cor.. Teodor Colf, înv. cizmar 1 cor., Valeriu Pop, înv, croitor 50 fileri, Petru Suciu, înv. lăcătuş 1 Ilie German, înv. măsar 1 cor., Marcu Constantin. înv. lăcătuş 1 cor., Pavel Solomon, înv. măsar (Elisabetopole) 50 fil., Vic. Tordăşianu, asesor con. 20 fileri.

*

Examenul final, se va ţineà la *27 Octomvrie 1906*, 8 oare a. m. în şcoala agronomică comitatensă (Nagyszeben, târgul de vite Nr. 10) despre aptitudinea învăţăceilor în lucrările economice, după programul următor: a) *Lucrări de mână*: 1. Tăierea de paie şi napi, precum şi prepararea de nutreţe mestecate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Inhămarea şi prinderea la car a cailor ai boilor. 4. Statorirea vârstei la vite, lăptoşiei ş. a., constatarea dacă vita poartă. — Tratamentul vitei umflate (de trifoiu) şi al ranelor. 5. Cosâtul. 6. Scoaterea şi curăţirea napilor de zăhar şi de nutreţ. 7. Săparea şi grămădirea cu plugul de săpat „Planet junior“. 8. Sămânatul cu mâna şi cu maşina de sămânat. 9. Scoaterea, plantarea, legarea şi îngrădirea pomilor. 10. Demonstrarea diferitelor sisteme de oltoire la pomi. *b) Lucrări cu vite*: 1. Aratul cu plugul universal Sack, şi anume: *a)* cu plugul singur; *b)* cu tăietorul dinainte; *c)* cu plugul pre două brezde; *d)* cu plugul pentru afunzime; *e)* cu uneltele de curăţit; *f)* cu uneltele de grămădit; *g)* cu exstirpatorul; *h)* cu făcătoriul de gropi; *i)* cu maşine de scos cartofi. 2. Aratul cu plugul de schimbat. 3. Lucrări cu carul cu „Planet junior“ şi anume: *a)* săpatul (curăţitul) în diferite lăţimi, afunzimi şi moduri; *b)* grămaditul înlăuntru şi în afară; *c)* brezdarea cu marcherul; *d)* acoperirea brezdelor de săminţe şi netezitul cu tăvălugul. 4. Grăpatul. 5. Sămânatul cu maşina de sămănat.

*

Al 95-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Iosefina Binder, năs. Engleiter. Acesta este cazul al 95-lea de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiiene.

Sirolin
Promovează apetitul şi greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroşi medici şi profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influenţă.
Oferindu-i-se publicului imitaţii fără preţ, să se ceară totdeauna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveţia).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à [illegible] cor. sticla.

Cărţi şi reviste.

Contribuiri pentru o istorie *socială cetăţenească, religioasă, bisericească şi culturală literară a Românilor, dela originea lor încoace, până în Iulie 1504*, de *Dr. I. G. Sbiera*, profesor universitar în Cernăuţ şi membru al Academiei Române din Bucureşti. Volumul I. Cernăuţ 1906.

O carte de 815 pagine, octav mare, în care e depusă munca unei vieţi întregi. Cu sirguinţa unei albine a adunat autorul datele şi părerile tuturor autorilor de valoare asupra originei. limbei, dezvoltării poporului românesc, şi le-a depus în cartea aceasta, care e numai o parte din opul cu care autorul intenţionează să îmbogăţască literatura istorică română.

E scrisă într'o limbă cam particulară a autorului, însă totuşi înţeleasă de toţi. In ea se vorbeşte despre originea omului şi rasele lui, despre zămislirea neamului românesc, graiul şi literatura românească, apoi despre viaţa Românilor în aceste cinci perioade: dela 107—272 d. C. dela 272—476, dela 476—861, dela 861—1186 şi dela 1186 până la 1504. Se ocupă autorul pe larg cu întâmplările religionare şi bisericeşti din fiecare period prin care au trecut Românii, şi le stabileşte gradul de cultură şi literatură.

Pe scurt, e un magazin bogat de ştiinţă istorică, vrednic de a fi cetit şi studiat. Preţul nu e indicat.

*

Din „Predici şi învăţături“, la toate Duminecele şi sărbătorile anului, culese de *Petru Maior*, de Dicio Sân-Mărtin, şi editate acum întâia dată cu litere latine de *Dr. Elie Dăianu*, paroh şi protopop în Cluj, a apărut şi partea V, cuprinzând predicile dela Dumineca a XXIV-a săptămână după Rusalii, până la Dumineca Vameşului şi a Fariseului. Preţul 1 coroană. Cu broşura aceasta s'a încheiat volumul I al predicelor lui Petru Maior. Volumul e de 564 pagini, şi costă broşat 5 cor., legat frumos 6 cor.

Din public.*)

Mulţămită publică.

In parohia noastră Trestia, protopresbiteratul Zarandului, în 5 August a. c., un vânt aspru cu ploae şi gheaţă a rupt crucea din vârful turnului bisericei şi a aruncat-o jos. Ingrijat că va stà biserica mult timp fără cruce în vârful turnului, m'am adresat către popor în biserică în 13 August a. c., prin o predică acomodată împrejurărilor, arătând zelul şi meritele strămoşilor noştri, cari au zidit această frumoasă biserică, şi au lăsat-o nouă moştenire şi cum aceia sunt pomeniţi, la toate slujbele Dumnezeeşti, precum şi alţii cari au făcut şi fac bine cu biserica, sunt pomeniţi şi vor fi până va există biserica. Aceasta a pus în inima unor poporeni gând bun, ca să urmeze şi ei strămoşilor noştri şi astfel cantorul Moise Anghel cu soţia sa Evuţa au donat 100 coroane spre a se înfiinţà fond bisericii noastre (fiindcă nu are nici un venit afară de disc), care sumă epitropia a şi depus-o la institutul de credit „Zarandeana“ în Băiţa, pe lângă libel de depunere cu 6%. Iar poporenii Barba Petru senior, Barb Petru iunior, Toma Tovie şi Lazar Nicolae cu soţiile dânşilor, deşi au mai donat bisericii noastre în acest an mai multe odoară totuşi şi acum au solvit 80 coroane măestrului Ostar Petru din Băiţa de a făcut crucea şi a aşezat-o la loc în vârful turnului bisericii, care aducând-o la biserică în 27 August a. c., după finea S. liturghii s'a sfinţit, şi cu ajutorul lui Dzeu s'a pus la locul ei în vârful turnului bisericii de măestrul care a făcut-o. Donatorii de bucurie, că l-ea ajutat Dzeu de s'a aşezat în pace crucea la locul ei, au dat „aldămaş“ publicului prezent, care mulţămind lui Dzeu au ridicat şi „toaste“ pentru Maestatea Sa Regele, pentru Metropolit, protopresbiter, paroh şi donatori şi pentru toţi ajutătorii bisericii, dând şi puşcături cu treascurile, la fiecare toast.

Aceste fapte frumoase şi bine alese nu pot fi trecute cu vederea, căci cei dintâiu au pus început „fondului“ bisericii noastre pentru sporirea venitelor sale. Iar cei de al doilea au pus crucea în vârful turnului bisericii spre mărirea lui Dzeu şi cinstea parohiei noastre.

Pentru aceste fapte mărețe, mulţămesc sus numiţilor donatori şi pe această cale şi rog şi voiu rugà pe atotputernicul Dzeu să-i binecuvinte cu vieaţă lungă şi fericită. Şi pe toţi care-i vor urmà.

Trestia, în 2 Septemvrie 1906.

în numele com. par.
Petru Perian
paroh şi prez.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 504—1906 [244] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postulni de **paroh** în parohia vacantă de cl. III, din Chendremal, protopresbiteratul Unguraşului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au a se prezentà înainte de alegere în vre-o Dumineca ori sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi a cuvântà.

Fizeş-Sânpetru, 10/13 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 708—1906 [243] 2—3

Concurs

Pentru întregirea celor două (2) posturi învăţătoreşti devenite vacante în parohia gr. or. Intorsura Buzăului, în protopresbiteratul Treiscaunelor se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Câte 600 cor. salar anual, plătibil unuia decursiv din fundaţiunea bisericească-şcolară, iar celuilalt din repartiţiune dela popor.
2. Cuartir şi lemne de foc.
3. Cuincuenalul se va plăti numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în această parohie.

Comitetul parohial îşi rezervă dreptul, ca după alegere să denumească pe oricare să conducă registrele şcolare şi agendele scripturistice, precum şi care să propună la şcoala de repetiţie, şi care să meargă de 2-ori pe săptămână în cătunul Ciumernic.

Aleşii sunt datori ca în fiecare Dumineca şi sărbătoare să conducă unul strana a doua la utrenie cu cântăreţul şi cântările la sf. liturgie cu copiii de şcoală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor aşterne oficiului protopresbiteral gr.-or. al Treiscaunelor în Breţcu (Bereczk) cottul Háromszék în terminul deschis.

Breţcu în 9 Septembre 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 324—1906 protop. 240 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Agârbiciu**, protopresbiteratul Mediaşului, pe baza rezoluţiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 14 August 1906, Nr. 7483 Bis., prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi înaintà cererile concursuale subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, prezentându-se în vre o Dumineca ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de paroh a contribuì la fondul protopresbiteral pentru cassa tractuală cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaş, 3 Septemvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 406—1906 [241] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. a III-a **Certejul de jos** cu filia **Coaja**, tractul Ilia, pe baza ordinului venerabilului Conzitsor Arhidiecezan din 14 Iulie a. c. Nr. 6645 Bis., prin aceasta se publică concurs nou cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionată în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi aşterne cererile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi au a se prezentà în vre-o Dumineca sau sărbătoare în biserică pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Ilia, la 6 Septemvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 470—1906 of. com. [245] 1—1

Publicaţiune.

In 7 Octomvrie 1806 st. n. la 10 ore a. m., în cancelaria comunală din Poplaca, se dă în întreprindere, pe calea licitaţiunei publice, edificarea unui gheţariu şi a unei cuglării. Preţul strigării pentru gheţariu este 2357 cor. 20 fil., iar pentru cuglărie 645 cor. 18 fil. după care sumă e a se depune 10% ca vadiu.

Condiţiunile de licitare, planul şi preliminarul de spese se pot vedeà la cancelaria comunală în orele oficioase.

Poplaca, în 20 Septemvrie 1906.

Oprea Tănase primar. **George Comşa** notar.

Nr. 5109—1906 pret. [242] 2—3

Vindere de lemne de brad.

Comunele *Sălişte, Galiş* şi *Tilişca* au primit cu ordinul m. Nr. 32883. I—A—2. îndreptăţirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritor de 1057.3 jug. cat. prin tăiere, — iar pe un teritor de 714.7 jug. cat. prin rărire.

Negustori de lemne, cari se interesează de vânzarea de păduri pot luà acele părţi în privire în lunile Octomvrie şi Novembrie a. c. până ce ţine timpul favorabil.

Pentru deslușiri şi îndrumări se poate adresà la primăriele comunelor interesate, respective la curatoratul de cerc r. ung. silvanal în Sălişte.

Sălişte, în 25 Septemvrie 1906.

Primpretorul cercului:
Dragits.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice
de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Nu numai cetit
dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 25—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Avis domnilor învăţători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuiţiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri şi casa ţărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu beţişoare sus şi jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu beţişoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Un tinăr român
cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în
Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).
Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12·65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12·65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14·30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semigloburilor, cele 5 părţi ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Braşov, Cluj, Făgăraş, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10·60 şi	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 şi	42·—
TABELE de părete pentru cetit, româneşti	4·80
„ „ „ „ „ ungureşti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăţi colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 103 Sibiiu, Sâmbătă 23 Septemvrie (6 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

In chestia ameliorării salariilor învățătorești.

Sibiiu, 5 Octomvrie n.

Din unele părți se manifestă dorința, ca salariile învățătorilor nostri confesionali, să fie ameliorate.

Nizuința e justă, .și nu poate fi condamnată, câtă vreme realizarea ei se intenționează a se face pe calea corectă. Ne temem însă, că hiperzelul unora dintre învățători va dà lucrului o desvoltare nefirească, va împinge chestia pe cale greșită și păgubitoare pentru noi, pentru toți. De aceea, ca organ bisericesc, ne ținem de datorință să ne spunem și noi părerea în chestia aceasta.

Incepem cu constatarea, că nu e nimeni între noi, care n'ar fi convins despre *îndreptățirea* cererii ridicate din partea învățătorilor nostri confesionali, care n'ar dorì ameliorarea salariilor lor. Dar tot așa nu este nimeni care să nu știe, că ameliorarea trebue să o facă susținătorii școalelor noastre, comunele noastre bisericești.

Acum, ceice cunosc starea materială a comunelor noastre bisericești, trebue să știe și aceea, că cele mai multe dintre ele, pe lângă cea mai mare bunăvoință, nu sunt deocamdată în stare să satisfacă așteptărilor în privința aceasta.

Fiind aceasta starea lucrului, întrebarea ce ni-se impune este deci următoarea: Ce e totuși de făcut, pentruca scopul să se ajungă?

Vor răspunde unii dintre învățători, că dacă comunele bisericești nu sunt în stare să jertfească aceea ce li-se cere, să recurgă la *ajutorul statului.* Foarte ușor de spus, dar greu de realizat. Pentrucă se știe, că statul are drept de ingerință în toate școalele ajutorate de el. Iar aceea presupunem, că nu o dorește nici cel mai slab dotat învățător, ca statul să se amestece în trebile noastre școlare, pentrucă atunci e periclitat caracterul confesional al școalelor noastre, și aceasta ar fi o grea lovitură și pentru biserica noastră.

O ingerență din partea statului nu o poate dorì nici unuì dintre învățătorii confesionali ai nostri nici pentru aceea, pentrucă dacă statul își va arogà de ex. dreptul de denumire al învățătorului, își va arogà și dreptul de a-l denumì acolo unde el voește, iar nu unde se dorește învățătorul, precum și dreptul de a-l permutà dintr'un loc într'altul, dupăcum va cere interesul statului.

La ajutorul statului să nu râvnească deci nimeni. Dar fiindcă o ajutorare totuși se impune, va trebuì, ca pentru salvarea școalelor noastre, și pentru salvarea bisericei noastre, să se facă ceva. Așa credem, că va trebuì să ne cugetăm și noi, nesolicitați de învățători, și să inițiem cu toată seriositatea ameliorarea salariilor învățătorești, și adecă dela noi și prin noi înșine.

Părerea noastră în privința aceasta e următoarea:

Comunele cele mai avute bisericești să caute și din mijloacele lor proprii să contribue la îmbunătățirea salarului învățatoresc, iar de comunele mai sărace să se îngrijască dieceza respectivă, creând, ori unde există, augmentând fondurile școlare eparhiale, pentruca din acestea să se poată face ameliorarea salarului învățătoresc în comunele sărace bisericești. E o datorință aceasta, dela împlinirea căreia nu ne putem subtrage, fără a ne face vinovați de periclitarea școalelor noastre confesionale și a bisericei noastre naționale.

Augmentarea fondurilor acestora s'ar puteà face, atât prin colecte benevole, cât și prin dotarea lor cu anumite procente din venitele celoralalte fonduri eparhiale, ori apoi pe alte căi potrivite și stabilite din partea eparhiilor.

Nu putem însă să nu ne spunem și părerea, că paralel cu aceste măsuri sunt datori și învățătorii înșiși să-și înmulțească venitele, prin cultivarea grădinilor de pomi, de legume, prin purtarea unei economìi raționale rurale, prin scrieri literare etc., etc., tot atâtea izvoare, din cari învățătorii altor confesiuni scot venite frumoase. Câți învățători nu sunt chiar dintre ai nostri dela sate, cari ocupându-se cu pomologia, legumăritul, apicultura, etc. au ajuns la izvoare bune de câștig, și au putut crește câte 2—3 fii pe la școalele din orașe. Alți învățători iarăși din rodul grădinei școlare, aflătoare în folosința lor, își provăd casa peste tot anul cu cele de lipsă. Ba sunt unii, cari în lipsă de pământ învățătoresc, iau pământ în arândă, și cultivându-l bine și rațional, își formează izvor bun de venit.

Când dar atragem atențiunea celor în drept asupra dorinței juste a învățătorilor nostri de a li-se îmbunătățì salariile, nu putem să nu le punem la inimă și acestora, precum și preoților, râvna de a căutà întâiu ei să-și îmbunătățească singuri soartea și venitele, prin muncă și sârguință.

Ce însă nu ne place de loc, și ce trebue să reprobăm, este faptul, că prin unele din ziarele noastre se poartă agitație din partea învățătorilor în direcția, ca învățătorii să se întrunească într'un congres, fără *osebire de confesiune,* și acolo se discute asupra ameliorării salariilor lor. Ceice astfel lucrà, nu știu ce fac. Pentrucă dupăce congresul acela nu dispune de nici un mijloc pentru a puteà satisface dorinței învățătorilor, pentru a le puteà ameliorà salariile, nu poate face nici el alta, decât ori să roage superioritățile bisericești să se îngrijască de ameliorare, ori apoi să se arunce cu totul în brațele guvernului, să-și iee refugiul la ajutorul de stat.

Că aceasta ce cale greșită și periculoasă ar fi, am arătat mai sus.

Dar mai este și altă pedecă la mijloc.

Statul nu acordă nici el ajutoare pentru școalele confesionale, pentru învățătorii confesionali, decât numai la *cererea confesiunii* respective. Cu congresul acela interconfesional statul nu stă de vorbă. Fără întrebarea și cererea confesiunilor, statul dă ajutoare numai la școalele lipsite de caracter confesional, la școale comunale și de stat.

Ar urmà deci, ca pentru ajungerea scopului, pentru primirea de ajutoare din vistieria statului, să se abandoneze caracterul confesional al școalelor noastre. Invățătorul *Mihail Găzdac,* în nesocotința sa, tocmai ideea aceasta o propagă în *„Poporul Român“* numărul 120 curent (29 Septemvrie n.), unde exclamă în gura mare, însă cu puțină judecată: *„Jos cu barierele confesionale!“*

Bine. Dar cine să le dee jos? Congresul acela interconfesional? Ștergerea caracterului confesional al școalelor noastre nu stă în dreptul congresului învățătoresc, și nu stă în dreptul nimănui, decât numai în *dreptul confesiunii,* fiindcă școala e a ei, e a bisericii! Cui nu-i convine școala confesională n'are decât să o părăsească și să-și caute fericirea la școala comunală, ori la cea de stat, dacă nu pentru alta, numai pentru a se convinge, că pentru omul *neconfesional* nici acolo nu este loc!

Dar să admitem, că în mod excepțional va puteà să obțină cineva loc la vre-o școală comunală ori de stat. Celce râvnește la aceasta, să nu uite aceea ce am spus mai sus, că nu va ajunge învățător acolo unde dorește el, ci poate că prin vre-un comitat de peste Dunăre din ale patriei noastre, pentruca și de acolo să fie în curând permutat altundeva, cine știe unde!

Credem, că învățătorii nostri confesionali le vor știi aprecià acestea, așa după cum merită, și apreciându-le bine, se vor convinge, că congresul cel mult trimbițat prin ziare *nu e în interesul, ci de sigur în detrimentul lor.* Dar și mai mult în detrimentul bisericei, ceeace nici un om cuminte nu poate să dorească.

Rămână deci învățătorii nostri pe lângă forurile legale pe cari le au. Cerce la acestea ameliorarea sorții lor. Avem sinoade parohiale și eparhiale, avem congres, comitete parohiale, conzistor eparhial și metropolitan, tot atâtea foruri, către cari învățătorii nostri se pot cu încredere adresà, și tot atâtea foruri, cari singure încă se interesează serios de soartea învățătorilor nostri confesionali. De aceea, sfătuim pe învățătorii nostri, *să nu participe la congrese interconfesionale,* ci să cerce pe calea organelor bisericești ameliorarea salariilor lor. Dar de altă parte să facă și ei tot ce pot, ca la parohii averea bisericească să se sporească, pentruca din ea să poată fi ajutorați. Căci repetăm, ameliorarea cerută și recunoscută de justă și din partea noastră, *dela noi* are să vină, dacă e să conservăm și pentru mai departe caracterul confesional al școalelor noastre dela sate!

Ceice vreau să ne înțeleagă ne vor înțelege.

Cetatea orbilor.

Articol scris pentru „Neue Freie Presse“
de
Carmen Sylva.

Publicăm în întregime articolul despre care am vorbit în numărul trecut, articol scris de Maiestatea Sa Regina României, *Elisaveta,* și publicat în ziarul vienez *„Neue Freie Presse“.* E următoriul:

Sub figura modestă a unui servitor, întră la mine acum câțiva ani un tinăr, care abia terminase serviciul militar, și pe care îl chemasem pentrucă erà stenograf și negustor cult, știà deci să scrie în mai multe limbi, ca să deà oarecare ajutor mânilor mele obosite, să-mi copieze lucrările pentru tipar, și mai ales să-mi fie de mare ajutor în oarecari lucrări de afaceri. El voià să se căsătorească pe atunci și primì funcția, care păreà a face parte din capacitățile lui, pentrucă erà la mine și el auzise, că pe lângă mine se poate lucrà mult și se poate face mult pentru alții.

In curând avù de suferit lovituri grele de soarte, perderea primului său copil, a tinerei sale soții și a mamei sale urmară una după alta, așa că tinărul erà doborât de durere și foarte nenorocit.

In toate marile dureri am găsit numai *munca ca mijloc principal pentru a puteà suportà ceeace trebue să suportăm,* și așa mă gândeam că numai dându-i mult, peste măsură mult de lucru, va puteà suportà groaznica singurătate.

El lucrà în continuu pentru orbi.

Atunci auzii de invenția *Novak* pentru orbi și comandai imediat mașini, de oarece mă ocupam de multă vreme de a ajutà pe orbi, atât pe cei din țara mea, cât și pe cei din străinătate, altfel de cum se făcuse aceasta până acum.

Găseam în special, că se cere prea puțin forței lor cerebrale, și li-se întrebuințează prea mult mânile, cari devin dure din cauza aceasta, și nu mai pot fi atât de sigure când sunt uzate prin muncă brută.

Mașina nu dură mult și comandai curând altele din America, *o mașină de tipar foarte grea și foarte scumpă,* care costă aproape 3000 lei până ajunse la locul destinației, pentru a lucrà atât de obositor, încât tinărul și puternicul bărbat nu puteà lucrà mai mult ca 3 ore pe zi, de oarece trebuià să tipărească cu picioarele pe plăci de zinc, ce se apucau cu mânile. Cu toate acestea erà mai bine ca cu creionul, care nu puteà dà decât o singură carte.

Monske scrisese lucrarea mea *„Pensées d'une reine“* pe franțuzește pentru o amică a mea oarbă-surdă, și mai multe alte cărți pe nemțește.

Găsiam însă prea neînsemnat rezultatul muncei extraordinare, și eram bucuroasă, că cel puțin tiparul mijlocià o multiplicare. In chipul acesta Monske tipărì o serie de cărți, cari călătoriră în toate părțile lumii. Dar nu eram mulțămită, și găsiam vecinic munca prea mare față de rezultat. Atunci sosì în chip miraculos ajutorul.

Sfințiam un azil, în care adăpostiserăm 100 de bătrâni, și pe când parcurgeam coridoarele și în fiecare odăiță oamenii, cari tocmai se mutau în ele, stăteau doi câte doi, ajunsei și în fața unui bărbat cu totul tinăr, cu ochelari negri și mișcări de orb.

Intrebai imediat ce face tinărul aici? „E orb“. „Da“, spusei eu, *„dar tinăr!“* Oamenii mă pricepură, că înțelegeam să muncească, şi-mi povestiră că fusese culegător-tipograf la un excelent director de ziar, care-'i dedeà 200 lei lunar, încă pe când începuse a suferì de ochi, şi chiar după ce orbise. Redactorul murì, apoi nenorocitul tinăr, care pe lângă aceasta erà şi căsătorit, rămase cerşitor.

Doamnele filantroape nu sunt totdeauna şi echitabile şi câte odată nu ştiu să găsească imediat ideea, şi astfel ele despărţiră pe nenorocitul tinăr de soţia lui, îl însoţiră cu un oarecare bătrân străin gândind, că în chipul acesta e salvat.

Mie însă, cu toate că sunt mioapă, mi-a dat Dumnezeu ochi în inimă, ca să văd imediat când un om are nevoe de ajutor grabnic.

Când sosìi acasă, chemai pe Monske şi îi spusei să alerge cât mai repede posibil să închirieze o căsuţă, să instaleze în ea pe soţia lui Teodorescu şi să aducă apoi imediat pe orbul Teodorescu în azil. Toate acestea însă imediat, căci, spusei eu, *până mâne e mort, am citit-o în figura lui, se omoară, nu poate suportà!*"

Totul se întâmplă aşa cum am poruncit şi când Monske intră la Teodorescu, acesta spuse: „Mâne nu m'aţi mai fi găsit, m'aş fi sinucis".

Imediat Teodorescu începù a face copiile paginilor ce le tipărià Monske, şi aşa lucrară ei în toată liniştea într'o mică mansardă a locuinţei mele. Teodorescu îşi câştigà iar hrana, locuià comod cu tinăra lui soţie, şi mulţămià zilnic lui Dumnezeu, căci era om foarte evlavios.

*

In timpul verii plecarăm la Sinaia, iar pe Teodorescu îl trimiserăm la băi, căci suferià de o slăbire a muschilor, probabil din cauza intoxicării cu plumb, care se întâmplă des la tipografi. Când ne rentoarserăm din oraş, Monske îmi spuse într'o bună zi: „Cred, că Teodorescu a găsit ceva!" şi îmi explică, că Teodorescu şi-a bătut capul toată vara, cum ar puteà inventà o mai bună maşină de tipar, de oarece aceasta e cu totul nepractică şi abia adaptabilă pentru un orb, care nu e de tot puternic şi sănătos. Şi aşa s'a gândit el să alcătuiască *scrisul cu ace în hârtie şi să treacă cu un val de hârtie peste el aşa, că tiparul ar puteà fi foarte uşor efectuit.* Numai un tipograf puteà ajunge la această idee atât de simplă. Monske se puse pe muncă şi probă zi şi noapte în hârtie, carton, şi lemn, iar în urmă în metal, până când invenţia lui din prima idee a lui Teodorescu nu mai aveà mult de probat, ca prima indicare, care apărù lui Teodorescu în chip cu adevărat dumnezeesc. Căci când îi spusei: „Acum ştiu de ce te-a făcut Dumnezeu orb!", el răspunse: „*Acum nici nu mai sunt orb*".

Soţia lui îmi povestì, că în ajunul de a fi despărţiţi, au stat amândoi în pat plângând ca copìii, dar ridicându-şi ochii din întâmplare, zărì o figură luminoasă cu o aureolă în jurul frunţii, aşa că credeà că ar fi Maica Domnului. Acum vede însă că a zărit părul meu cărunt, şi apoi a răsunat un glas uşor: „Nu vă temeţi copìii, căci vă port de grije!".

Repede îngrijirăm de patente în toate ţările, căci ghiciam ce va eşì din această invenţie încă înainte de a fi fost cu totul gata.

Monske lucrà într'una zi şi noapte. Spre Crăciun el îmi făcù o maşină mică dar abià când tipărì cu ea se arătară lipsurile. Şi el lucrà din nou şi ajunse la actuala maşină, care e atât de neînchipuit de simplă, încât pot spune numai că: „E oul lui Columb!"

Fiecare orb e pus acum în situaţia de a puteà tipărì zilnic 5000 de foi fără a se obosì, aşa că orbii vor aveà tot atâtea cărţi, ca şi acei cari văd. Atunci vom ajunge faptul, pentru care mă străduesc, *să avem învăţaţi orbi de înaltă cultură*, în jurul cărora se va grămădì lumea pentru a învăţà dela dânşii. Ei sunt excluşi numai acolo, unde se întrebuinţează telescop şi microscop, dar în imperiul liberei cugetări ei vor fi măestri, pentrucă nimic nu-i distrage.

(Va urma).

Din Zlagna.

Deputatul Dr. Vaida între alegători.

— 19 Septemvrie v.

Zăcând în datorinţa deputaţilor români de a ţineà aprinsă flacăra conştiinţei naţionale în popor s'a început turneul prin cercurile lor încredinţate.

Având aceasta în vedere şi iubitul nostru deputat Dr. Vaida în 17/30 Sept. a. c. a venit în mijlocul nostru spre a şi espune darea de seamă despre activitatea dezvoltată în parlament.

Ca loc de întrunire pentru cei de pe Valea Ampoiului opidul *Zlagna* şi l-a ales.

Deşi numai cu o zi mai nainte de venirea sa între noi s'a ştiut despre proiectata adunare poporală, totuşi o aglomeraţie mare de popor a alergat la locul destinat spre a auzì glasul iubitului apostol al redeşteptării noastre.

Vestea despre înflăcăratele vorbiri rostite în dietă a străbătut până şi în colibile cele mai îndepărtate, şi fiecare alegător erà în clar cu ţinuta deamnă şi românească a deputatului nostru, pe care cu drept cuvânt îl putem numì fala şi mândria Munţilor-Apuseni.

Dela Alba-Iulia călătoria spre Zlagna a făcut'o cu trăsura, însoţit fiind de prezidentul clubului parlamentar al naţionalităţilor *Dr. T. Mihali*, precum şi de părintele din Kişfalău I. Totoianu.

La comuna Pătrângeni li s'a făcut primirea din partea poporului concentrat aici de pe întreagă Valea-Ampoiului.

După bineventarea părintelui *N. Cristea* din Valea-Mică ţinută în terminii cei mai calzi şi izvorâţi din dragostea inimei, s'a urmat drumul spre Zlagna, cu un frumos banderiu de călăreţi.

La intrarea în Zlagna s'a ataşat şi muzica, care a potenţat însufleţirea celor ce au luat parte la acest praznic naţional.

La poarta bisericilor române din Zlagna iubiţii oaspeţi sunt bineventaţi şi din partea părintelui *Em. Beşa*, care urmând bunului obicei al Românului de a începe orice lucru bun cu ajutoriul lui Dzeu invită oaspeţii la Sf. biserică, spre a se săvârşi invocarea Duhului Sfânt.

Deputaţii cu drag urmează acestei invitări acompaniaţi de toată lumea însoţitoare.

Intăriţi sufleteşte îşi iau drumul spre Pavilonul Ospătăriei Comunale, destinat spre ţinerea adunărei poporale.

La ora 1 p. m. se constitue biroul adunărei, alegându-se cu consimţământul tuturora următorii:

Prezident părintele *E. Beşa*, viceprezident păr. *N. Cristea*, iar ca notari preoţii *I. Fodorean* şi *Alex. Băieşan.*

Membrii acestui birou sunt rugaţi tot odată a invità pe iubiţii deputaţi la adunare, căci s'au fost retras în Restaurant.

Prezidiul recomandând pe oaspeţi îi roagă să-şi rostească vorbirile.

Primul orator e deputatul nostru *Dr. Vaida.* Inainte de toate ne cere scuză, că n'a putut venì în mijlocul nostru îndată după alegere, în urma faptului, că a fost angajat şi'n altă parte.

Ne spune, că deşi n'a fost în mijlocul nostru cu trupul, totuşi cu gândul, simţirea şi inima a fost la bucuria noastră.

Trecând la desfăşurarea faptelor săvârşite în parlament, ne pune în vedere alianţa deputaţilor români cu ai slovacilor şi sârbilor dând astfel naştere clubului naţionalităţilor.

In firul vorbirei ne arată, că s'a lansat svonul din partea contrarilor, că legătura aceasta n'o să aibă trăinicie

Neadevărul acesta îl spulberă cu toată tăria convingerei, afirmând trăinicia acestei asocieri prin faptul, că şi pe ei îi apasă tot aceleaşi suferinţe.

Zice, că legătura aceasta e încheiată nu numai din dragoste, ci şi din năcazul cel sufer, ceeace poartă în sine durabilitatea trăiniciei.

In darea sa de seamă ne arată, că multe au fost năcazurile în sfatul ţării.

Incât priveşte ţinuta sa, pornind din cunoaşterea adevărată a suferinţelor noastre ne împărtăşeşte, că cu toate ocaziile, cu toată francheţa a spus adevărul pe nume, nefiind nicicând şovăitor.

In totdeauna a căutat să aducă toate durerile şi năcazurile noastre în discuţie, prin ce şi-a atras din partea contrarilor timbrarea de cel mai obraznic între deputaţi. Protestează în contra acestei titulaturi zicând, că totdeauna a fost om sincer, ceeace o va practicà şi pe viitor, căci aceasta e datorinţa sa.

Dorinţa deputaţilor români — zice în cursul vorbirei — e, ca *frăţie să se sălăşluiască între popaorele patriei.*

Ei au în vedere numai şi numai de a fi tălmacii sentimentului de frăţie şi mijlocitori de pace între noi.

Frăţie însă adevărată, nu fariseism.

Doresc a fi fraţi, atât în bine, cât şi în suferinţe.

Trecând la alt obiect ne vorbeşte despre *indemnitate*, care însă necorăspunzând tuturor recerinţelor, deputaţii români nu au votat-o.

Ne lămureşte ţinuta lor şi în chestia *adresei* zicând, că s'a conceput şi din partea deputaţilor clubului naţionalităţilor un proiect de adresă, care corăspundea mai bine binelui popoarelor din patrie, cerându-se şi pentru ele egala îndreptăţire.

Cu mândrie ne împărtăşeşte, că adresa noastră fiind expresiunea dorinţei întregului popor, nici unul dintre cei 4 sute deputaţi nu au putut-o răsturnà prin argumente motivate cu seriozitatea recerută.

Ne arată apoi cum coaliţioniştii erau mulţi şi atârnau de biciul guvernului, iar noi puţini, dar liberi asupra voinţei noastre.

Ne împărtăşeşte că s'au făcut 12 propuneri şi 9 interpelări.

Ne adauge, că s'a interesat şi de poporul de rând din naţiunea maghiară de pe Alföld, căci şi aceştia sufer biciul boerilor.

Cât priveşte partidul naţionalităţilor spune, că n'au voit puternicii zilei să-l recunoască.

In urma ţinutei curagioase şi demne a deputaţilor naţionalităţilor, totuşi au trebuit să simţească, că au de lucru şi cu partidul acestora şi au început a face unele făgăduinţe.

In vorbirea sa ne accentuiază şi faptul cum s'a primit propunerea prezidentului Dr. T. *Mihali* referitoare la bănci.

Ne descopere, că nu din convingere din partea celorlalţi s'a enunţat ca conclus, ci fiindcă erau deputaţi coaliţionişti mai puţini la număr decât ai nostri.

Intâmplarea a adus deci cu sine primirea propunerei.

Ne vorbeşte şi despre neîncrederea în guvern arătând motivele.

Ca un motiv ne înfăţoşează trăgănarea chestiei celei mai însemnate a votului universal.

Ba că nu află timpul oportun, ba că nu e actuală, ba că-l leagă de una şi de alta numai să fie în interesul lor.

Meditând asupra stării politice ajunge la concluzia, că numai cu înţelegerea tuturora vor fi cei dela putere tari.

Ne explică şi modul cum înţelege pacea. Zice, că pace numai între 2 egal îndreptăţiţi se poate face. Intre stăpân şi slugă nicicând.

Până nu se va aveà aceasta în vedere, numai ruşine şi blăstăm asupra faptelor guvernelor va planà.

Cu toate acestea ne îmbărbătează, îndrumându-ne a crede în duhul vremii, care o să aducă şi pentru noi zile mai senine.

Până atunci însă să muncim necontenit la recâştigarea drepturilor noastre. In scopul acesta e necesară însă o organizare pe toată linia.

Ajungând la sfârşitul vorbirei îşi ia adio dela alegători în terminii cei mai duioşi, întreţinându-ne cu spusele sale dulci nu mai puţin de o oră.

La rând urmează vorbirea prez. Dr. T. Mihali.

Incepe prin a ne arătà icoana sufletească al alesului nostru.

Ni-l prezintă ca pe un bărbat, care e fala şi mândria clubului naţionalităţilor.

Intre faptele sale vrednice ne descopere şi un fapt istoric al său.

La sfatul dânsului s'a început activitatea Românilor întru recâştigarea drepturilor lor.

Pentru alegerea aceasta numită în numele clubului şi a întreg poporului românesc mulţămeşte celorce l-au ales.

Intră apoi în criticarea situaţiei politice nimicindu-o prin argumentele cele mai zdrobitoare.

Cele spuse au pătruns până în adâncurile inimei fieştecărui ascultător, aşa că numai un trup şi un suflet predominà în întreagă sala.

O vorbire mai pătrunzătoare în părţile noastre nici când nu s'a auzit.

Seriozitatea şi glumele se amestecau spre desfătarea sufletească a tuturora.

Duhul însufleţirii intrat în inimile ascultătorilor va rămâneà pe vecie neşters în piepturile celor ce au participat la adunare.

Binecuvântat să fie gândul, când s'a hotărât Dr. *T. Mihali* a venì în mijlocul nostru!

Adunarea se închide prin vorbirea însufleţitoare a păr. *Cristea*, care propune iar adunarea primeşte cu multă dragoste ca deputaţilor români să li se exprime toată încrederea.

Când s'a făcut închiderea era ora 3 p. m. A urmat apoi masa comună, la care au luat parte cam vre-o sută persoane.

In decursul acesteia s'au ţinut şi toaste, care de care mai edificător.

Voia bună a fost la culme, mai ales şi prin faptul, că o fracţiune din „Corul Moţilor", care s'a produs în Arenele Romane ş'a arătat şi cu această ocazie destoinicia.

Erau în continuu aplaudaţi de deputaţii sărbătoriţi.

Sosind ora 8 p. m. am părăsit „Pavilonul" ducând cu noi suvenirile cele mai preţioase din viaţă.

Al b.

Sibienii la Bucureşti.

Despre al doilea concert al Reuniun[illegible] de muzică din Sibiiu, dat in sala Ateneului din Bucureşti, Sâmbătă, săptămâna trecută, scrie „*Voinţa Naţională*" următoarele:

După reprezentaţiile lui „*Moş Ciocârlan*", cântăreţii şi cântăreţele din Sibiiu, s'au mai produs într'un concert înainte de a ne părăsì.

Buna faimă a corului şi a celui ce îl diriguie făcuse pe toţi să se grăbească să asiste şi la această sărbătoare muzicală românească.

Cântările religioase, „Irmosul dela intrarea în biserică" şi „Concertul" de Muzicescu, au fost executate în chip minunat; de asemenea şi cele două compoziţii ale d-lui Kirchner, în cari a plăcut mult vocea de contraltă a domnişoarei *Delia Olariu.*

„Hora Dobrogeană" însă cu frumoasa-i stilizare populară a cucerit pe toţi.

D-na *Lucia Cosma*, cu vocea sa limpede de sopran, care a plăcut atât de mult în „*Moş Ciocârlan*", a pus mult suflet cântecelor „Sub fereastra mâudr[illegible] mele", „Şti tu mândro" şi „Mugur mugurel" de Dima, însufleţind pe toţi.

O impresie frumoasă a făcut şi D-na *Crişan* cu vocea-i de sopran dramatic împreună cu d. *A. Niculescu*, baritonul nostru preţuit şi de Sibieni, cum şi orhestra şi corul în executarea baladei „Mama lui Ştefan cel mare" de Dima.

După cântarea minunată a bucăţilor „Pre tine te lăudăm" de Bena, „Colinda" de Tschaikowsky, şi „Două inimi nu-mi dau pace", D-na *Tritean* a cântat, acompaniată de orhestră, greua „Arie a Ofeliei" din Hamlet, de A. Thomas, dând la iveală frumoasele calităţi ale vocei sale de sopran, cu mare strălucire în triluri şi în treceri de la un registru la altul. Adevărate ovaţii s'au făcut d-nei *Triteanu* după această bucată de muzică clasică.

„Fântâna cu trei isvoare" de Dima şi „Morarul" de Kiriac au fost cântate cu aceiaşi putere de interpretare de acest c[illegible] fără seamăn. După ce s'a repetat „Morarul", dl. *D. Popovici* (Bayreuth), directo[illegible] Conservatorului *a dat o cunună de lauri cu panglici tricolor vestitului cor din Sibiiu.*

D-na *Lucia Cosma* a cântat apoi întovărăşită de orhestră aleasa „Rugăciune a Elisabetei“ din „Tanhäuser“ (Wagner) și „Cântecul Solvegiei“ din „Peer-Gynt“ (Grieg), în care puterea sa de interpretare a trecut marginile desăvârșitului, atât de fin redà în triluri de priveghitoare admirabilul motiv popular scandinav. Cu acest prilej și mai mult am observat înalta cultură muzicală a d-nei *Cosma*.

Apoi d-na *Veturia Tritean* a cântăt câte-va doine, dintre cari au plăcut foarte mult cele două bucăți ale tinărului compozitor *Tiberiu Brediceanu*, căruia i-s'au făcut ovații. D-na *Triteanu* cântă cântecele noastre populare cu atâta foc, că a fermecat întreg auditorul.

Concertul s'a sfârșit prin execuția de către cor și orchestră a admirabilei compoziții „Vântul“ de Kirchner, în care sunt câte-va minunate efecte simfonice.

In ăst chip s'a sfârșit sărbătoarea muzicală ce ne-au prilejit-o cântăreții Sibieni, cu un adevărat triumf rentru muzica noastră națională și o pildă vrednică de urmat de societatea noastră aleasă.

NOUTĂȚI.

Onomastica Maiestății Sale. Eri Joi, 4 Octomvrie n. a fost ziua onomastică a Maiestății Sale, Impăratului și Rege al nostru *Francisc Iosif I.* Din acest prilej s'a oficiat în toate bisericile din Sibiiu serviciu divin. In biserica noastră catedrală serviciul divin pentru sănătatea și îndelunga viețuire a Maiestății Sale l-a oficiat I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Mețianu*, azistat de P. Cuv. Sa dl archimandrit-vicar arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu* și de preotul-profesor *Demetriu Cunțan*. Au fost de față toți asesorii conzistoriali, elevii seminariului „*Andreian*“ cu profesorii lor, și alt public.

*

Contele Beck, șeful statului major din armata austro-ungară împlinește în 20 Octomvrie c. 60 de ani de serviciu, ca ostaș, cu care ocazie are intențiunea să-și ceară trecerea la penzie. Intrebarea e însă, dacă i se va încuviință cererea din partea Maiestății Sale, care ține foarte mult la el. Ca urmaș al său e numit ministrul comun de războiu, *Pitreich*.

*

Budgetul anului viitor a fost stabilit în mod final în conziliul de ministri ținut Luni și Marți, și domnul prim-ministru Wekerle va merge în curând la Viena pentru a cere aprobarea Maiestății Sale. Il va prezentà apoi dietei.

*

„Reuniunea română de muzică din Sibiiu“, care a dat două concerte mari în Ateneul din București și a dat opereta „*Moșul Ciocârlan*“ mai de multeori în teatrul național din București, iar Luni sara a dat un concert în Craiova, a sosit Marți sara acasă, la Sibiiu.

*

Domnul Kirchner, marele măiestru de muzică din Sibiiu, a fost ales director muzical al societății filarmonice germane din București „Liedertafel“, și în curând va părăsì Sbiiul spre regretele generale ale iubitorilor de muzică.

*

Basarabenii opriți. Ziarele din România vestesc, că guvernul rusesc a oprit pe cei 1500 Basarabeni, cari voiau să viziteze expoziția din București, să plece la expoziție.

*

Maiestatea Sa, domnitoriul nostru, a cinstit 20 mii de cor., pe seama orfanotropiului învățătorilor catolici din țară.

*

Scandal în Reichsrath. In ședința de Marți a dietei austriace a adresat dep. Sterberg acuze vătămătoare la adresa dep. român *Onciul*, sub cuvânt că acesta ar fi fost pălmuit într'o noapte pe Graben, beat fiind. Dep. Onciul l-a tras la răspundere pentru această minciună. In această ceartă s'au aruncat vorbele foarte aspre. Intreaga afacere ajunge înaintea unui juriu de onoare.

*

Divorțurile. De când a întrat în vigoare legea despre căsătoria civilă, cresc divorțurile din an în an. In 1896 primul an după ce s'a adus legea civilă, au fost 387 divorțuri în țara noastră, în 1897—672, în 1898—1343, în 1899—1800, în 1900—2904 în 1902—4507, în 1903—4760, în 1904—5712 și în 1905—6517. Iar de va merge progresiunea tot așa, vom ajunge cu timpul ca toată lumea să fie divorțată.

*

Urgia rusească. Luni a adus tribunalul militar din Petersburg sentința asupra matrozilor răsculați. Au fost judecați 19 la moarte, 12 la temniță pe viață, 23 la muncă silnică, 7 la închisoare pe 15 ani, 8 pe zece ani, 60 pe șase ani, 22 pe patru ani, 429 au fost împărțiți în serviciu de pedeapsă, 129 au fost achitați.

*

Furt mare. Factorul poștal Ciachiroff din București a furat 190 mii lei și a dispărut din țară. Poliția a dat de urmele lui spre Bulgaria, dar n'a reușit încă să-l prindă.

*

Chamberlain orb. Ziarele engleze aduc vestea că Chamberlain a orbit de tot și mânile încă abià și le mai poate mișcà.

*

Transportul peștilor vii. In cercurile competente din Germania s'a discutat de un timp încoace chestiunea transportului peștilor în depărtări mari, din o țară în alta. S'a decis construirea anumitelor vagoane, cari să transpoarte peștii vii. Dacă se vor dovedì practice, ele vor fi acceptate de toate țările.

*

Dela comitat. Luni în 8 Octomvrie la 3 ore d. a. va ținea ședință ordinară lunară comitetul administrativ al comitatului Sibiiu și subcomisiunile lui în sala cea mică a casei comitatului.

*

Friderica Zeller, ucigașa care a fost judecată la moarte de forul suprem judecătoresc din Viena a fost agrațiată de Maiestatea Sa, schimbându-i-se pedeapsa în temniță pe viață. Se vorbește acum, că ucigașa ar fi chemat pe advocatul apărător și i ar fi descoperit pe adevăratul ucigaș și i ar fi făcut destăinuiri interesante, cari îi dovedesc nevinovăția. Advocatul i-ar fi promis că va cere reînoirea procesului.

*

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“. La fondul de 20 fileri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele daruri: Constantin Moga, sodal măsar, fost membru al Reuniunei, actualmente în America, 4 cor. 80 fileri (un dolar), Teodor Orlea, compt. (Câmpeni) 29 fil., Vasile Necșa, paroh (Mărtinești), Dem. Axente. cul.-tip., fiecare câte 20 fileri, Dr. G. Morariu, medic și soția sa Adela, (Turnu-Severin) 1 cor. 86 fileri, Nicolae Vlad-Stezar, ales paroh în Jina 1 cor.. Dr. Aurel Crăciunescu, întărit profesor definitiv la sem. „Andreian“, 5 cor. La același fond au mai dăruit Victor și Eugenia Tordășianu, în memoria decedatei lor rudenii Carolina Ciora năs. Țura (Gurasada), 2 cor., Maria Bogorin n. Imbăruș și Aurelia Bogorin, în memoria tatălui, respective moșului Petru Imbăruș, 5 cor.; dșoara Iulia Binder, în memoria mamei sale Iosefina, 2 cor. La fondul „Victor și Eugenia Tordășinu, pentru înzestrarea fetelor sărace și cu alipire către Reuniune“, au dăruit Dr. Aurel Crăciunescu, din prilegiul definitivării sale ca profesor sem. 10 cor., Nicolae Adamovici, paroh (Bucium-Poeni), 5 cor. La fondul „Masa învățăceilor“, dl Ioan Popaiov, sodal măsar, fost membru al Reun., acum în America, 4 cor. 80 fil. (1 dolar).

*

Rectificare. In articolul „Altă lămurire“ din nr. 101, în loc de cea mai „frumoasă“ să se cetească cea mai „*fruntașă*“ comună etc.

Din Munții Apuseni.

Ni-se cere publicarea următoarelor rânduri:

Suntem iarăși la începutul unui nou an școlar, când statul învățătoresc, după feriile de vară, ia din nou firul lucrărilor la îndeplinirea educațiunii. Puțină încredere are în viitoriul său, când aflà, că pentru ameliorarea sorții sale se face atât de puțin. Cu aceleași neajunsuri se luptă azi învățătoriul, cu cari s'a luptat în trecutul apropiat, și are să îndure aceleași suferințe! Aceleași mijloace de subsistință, și mai aceleași de perfecționare! Puține glasuri se aud îndemnând publicul pentru îmbunătățirea sorții învățătorilor. Lipsa și sărăcia l'au copleșit pe învățător, și nu e chip a se scăpà de ele, dacă cei chemați cu părintească îngrijire nu-i vor sărì în ajutor. Și noi sperăm că vor sărì.

Sărăcia este pedeca cea mai mare, care azi se pune în calea progresului la învățământ în școala poporală. Invățătoriul fiind lipsit de mijloacele materiale pentru subsistință, este silit a se ocupà și în alte direcțiuni, și are multe griji pentru sine și familia sa, pe când ocupațiunea lui din școală ar pretinde, ca totdeauna se fie liniștit, cu bună dispoziție și recreat.

Câtă vreme nu va fi așa, ca învățătoriul să aibă numai o ocupațiune, servind numai educațiunii poporului, nici progresul în învățământ nu va fi deplin corăspunzător.

In împrejurările acestea grele pentru învățător, unii își părăsesc cariera învățătorească, căutându-și alte ocupațiuni, cari le asigură un mod de traiu mai ușor, iar alții de azi pe mâne o trăgănează, când cu una când cu alta.

Adevăratul învățător însă nu trebue să despereze. Noi să ne facem datoria. Să luptăm pentru ajungerea scopului ce ni l'am defipt în împlinirea datorinții noastre pe cariera învățătorească. Să lucrăm cu neobosite puteri pentru luminarea și cultivarea odraslelor tinere ale neamului nostru, și *răsplata nu va întârzià*. Cei chemați se vor ocupà și de îmbunătățirea stării noastre materiale văzând, că noi suntem la culmea chemării noastre învățătorești și bun lucru facem.

Intre învățătorii, cari așa cugetă și așa fac, precum adevărata conștiință le dictează să lucre pentru binele bisericii, neamului și al patriei, suntem și noi învățătorii gr. or. din Munții apuseni, cercul al X lea conferențiar *Abrud*, tractele *Abrud* și *Câmpeni*.

Se vede, că noi învățătorii din aceste tracte am fost meniți să îndurăm cele mai multe neajunsuri. Pământul este puțin productiv și cerealele precum și celelalte producte se impoartă din depărtări de 80—100 klm., ceea ce face ca să le cumpărăm mai scumpe. Satele de munte împrăștiate nu sunt legate prin nici o cale ferată și comunicația cu deosebire în timp de iarnă e foarte anevoioasă. Invățătorul intrat toamna în școală, cu greu mai poate convenì cu colegi de ai săi, sau cu alte persoane inteligente, afară poate de preotul din sat.

Invățătorii din tractele susnumite văzându-se astfel aproape izolați prin împrejurările locale și prin mijloacele materiale necorăspunzătoare, și lipsiți de viața socială, și impedecați pe această cale dela perfecționare, au hotărât ca ceeace nu se poate face pe altă cale pentru înmulțirea cunoștințelor, s'o facă prin cetitul cărților. Singuratici nu și-le pot procurà, tot din cauza neaverii, de aceea au hotărât să înființeze o bibliotecă a învățătorilor gr. or. din cercul al X-lea conferențiar, *Abrud*. Spre acest scop conferența din 1903 a formulat un regulament. Acel regulament s'a aprobat din partea Prea Ven. Conzistoriu arhidiecezan. Cu începerea anului școlar 1906/7 își începe comitetul acestei biblioteci activitatea, și sperând că mulți binevoitori vor sprigini acest factor cultural, se adresează către On. public cu următoriul

Apel.

Subscrișii, în numele învățătorilor românii gr. or. din cercul al X-lea conferențiar *Abrud*, rugăm pe toți binevoitorii și sprijinitorii cauzei noastre școlare, să binevoiască a contribuì la sporirea averii bibliotecii înființate deja, și în special pe toți St. Domni, Doamne, cari vor a se face membri fundatori, solvind conform §. 5 din regulament taxa de 50 cor. ori ajutători, cari solvesc taxa de 10 coroane, apoi rugăm pe St. Domni autori de opuri pedagogice, literare, istorice, economice etc. precum și pe st. Domni editori, proprietari, redactori, societăți, posesori de ziare pedagogice-literare, economice și în fine pe toate St. persoane, cari doresc prosperarea învățătorimii și prin aceasta și înaintarea poporului român — să binevoiască a donà pe sama acestei biblioteci din opurile disponibile

Numele tuturor membrilor fundatori, ajutători, precum și a donatorilor de opuri și reviste, le va publicà conferența pe cale ziaristică în fiecare an, exprimându-și totodată și mulțămita. Sumele de bani se vor cuità în ziare.

P. T. Domnii și Doamnele, cari se înscriu membrii fundatori sunt rugați, ca deodată cu taxa să binevoiască a-'și trimite și pozele însoțite de o scurtă biografie spre a se păstrà într'un album pentru posteritate.

Taxele de membri, precum și ori ce ajutor bănesc să se trimită la adresa cassarului Iosif Cothișel, învățător, Certege u. p. Câmpeni (Topánfalva), iar opuri, ziare etc. la adresa bibliotecarului *Avram Sêrbu*, învăț. Câmpeni, (Topánfalva).

Abrud, la 11 Septemvrie 1906.

Alexandru Furdui
înv., membru în com.
George Narița
înv., membru în com.

Avram Sêrbu
înv., bibliot.
Iosif Cothișel
înv., cassar.

Poșta ultimă.

Convocarea congresului.

Dupăcum suntem informați dela locul competent, Maiestatea Sa cesaro și reg. apostolică s'a îndurat a luà preagrațios la cunoștință notificarea I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit al nostru, referitoare la convocarea congresului național-bisericesc pe ziua de 1/14 Octomvrie a. c.

Convocarea congresului o vom publicà în numărul proxim al ziarului nostru.

Cărți și reviste.

Călindarul arhidiecezei noastre pe anul 1907 cuprinzând pe lângă datele calendaristice necesare *șematismul bisericei noastre*, apoi o evidență folositoare pentru oficiile parohiale, protopresbiterale, pentru clerici și învățători și în fine o bogată parte literară a apărut deja. Prețul este cel obicinuit de 80 fileri. Se poate procurà dela librăria arhidiecezană. Vom revenì.

*

„Viața Românească“ din Iași, numărul 7 (pe Septemvrie) are următoriul cuprins: *I. Al. Brătescu Voinești.* Conu Alecu (schiță). *N. Volenti.* Lui X... (versuri). *G. Bogdan-Duică* Scrisori de Grigorie Alexandrescu. *I. Agîrbiceanu.* In luptă (nuvelă). *V. Loichiță.* Versuri. *P. Bujor.* Suflete Chinuite (schiță) *G. Ibrăileanu.* Probleme literare. *Horia Petra-Petrescu.* Badea Cărăbană (nuvelă). *Aurel Onciul.* Evoluția politică în Bucovina. *S. Seculo.* Viața Românească în Ardeal. — Teatrul. *M. Costea.* Din Basarabia. — Românii și chestia Agrară. *P. Nicanor & Co* Miscellanea. *Izabela Sadoveanu* (Evan.) Cronica Literară (Critica feminină). *P. Bujor.* Cronica Științifică (Foamea și Iubirea în lupta pentru existență). *Dr. I. Simionescu* Cronica Pedagogică (Tot „O Dorință“) *Vintilă I. C. Brătianu.* Cronica Internă (Obștiile Sătești pentru Arendarea de moșii). *I. Rusu-Șirianu și C. S* Cronica Externă (Falimentul Politicei Maghiare. — Cum pacifică d. Stolypin Rusia.

Recenzii: C. Dobrogeanu—Gherea: „Din Ideile fundamentale ale Socializmului Științific“, Radu D. Rosetti: „Epigrame“, Tudor Pamfilie: „Jocuri de copii“. — G. I. Const. Giurescu: „Contribuțiuni la Studiul Cronicelor Muntene“ — G. P; N. Dobrescu: „Intemeierea Mitropoliilor și a celor dintâi Mânăstiri din țară“, „Fragmente privitoare la Istoria Bisericii Române“—E. P.

Revista Revistelor: Luceafărul, Junimea Literară, Revista politică și Literară, Revista Idealistă, Arhiva, Statistica, La Nouvelle Revue, Mercure de France, La Revue. Revue de Métaphysique, Revue des Ideées, Revue Latine, Revue Socialiste. Revue de Sociologie. Revue Scientifique, Nouva Antologia. Rivista d'Italia, Deutsche Rundschau. Deutsche Revue, Deutsche Monatsschrift, Socialistische Monats-Hefte. Contemporary Review, North American Review. Positivist Reviev, Ruskoe Bogatsvo.

Mișcarea intelectuală în străinătate. — Bibliografie.

Nr. 571—1906 protop. [246] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din Andraşfalăul-român, protopresbiteratul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 600 coroane, 400 cor. dela stat, 200 coroane dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi la această şcoală.

Reflectanţii la acest post, vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 20 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 504—1906 [244] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. III, din Chendremal, protopresbiteratul Unguraşului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au a se prezentà înainte de alegere în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi a cuvântà.

Fizeş-Sânpetru, 10/13 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 708—1906 [243] 3—3

Concurs

Pentru întregirea celor două (2) posturi învăţătoreşti devenite vacante în parohia gr. or. Intorsura Buzăului, în protopresbiteratul Treiscaunelor se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Câte 600 cor. salar anual, plătibil unuia decursiv din fundaţiunea bisericească-şcolară, iar celuilalt din repartiţiune dela popor.
2. Cuartir şi lemne de foc.
3. Cuincuenalul se va plătì numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în această parohie.

Comitetul parohial îşi rezervă dreptul, ca după alegere să denumească pe oricare să conducă registrele şcolare şi agendele scripturistice, precum şi care să propună la şcoala de repetiţie, şi care să meargă de 2-ori pe săptămână în cătunul Ciumernic.

Aleşii sunt datori ca în fiecare Duminecă şi sărbătoare să conducă unul strana a doua la utrenie cu cântăreţul şi cântările la sf. liturgie cu copiii de şcoală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se vor aşterne oficiului protopresbiteral gr.-or. al Treiscaunelor în Breţcu (Bereczk) cottul Háromszék în terminul deschis.

Breţcu în 9 Septembre 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Casă de vânzare!

Casa şi curtea Nr. 277, în Ocna, în apropierea băilor, la poziţie bună, se vinde din mână liberă. [248] 1—1

Nr. 1182—1906 [247] 1—1

Publicaţiune.

Comuna Poplaca exarândează pe calea licitaţiunei în 14 Octomvrie 1806 st. n. la 10 ore a. m., cârcima comunală pe timp de 6 ani. Preţul strigării este fixat cu 1000 cor. anual, după care sumă e a se depune 10% ca vadiu.

Condiţiunile de licitare şi contract se pot vedeà în orele oficioase la cancelaria comunală.

Poplaca, în 20 Septemvrie 1906.

Primăria comunei:

Oprea Tănase primar. **George Comşa** notar.

Nr. 5109—1906 pret. [242] 3—3

Vindere de lemne de brad.

Comunele *Sălişte, Galiş* şi *Tilişca* au primit cu ordinul m. Nr. 32883 I—A—2. îndreptăţirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritor de 1057.3 jug. cat. prin tăiere, — iar pe un teritor de 714.7 jug. cat. prin rărire.

Negustori de lemne, cari se interesează de vânzarea de păduri pot luà acele părţi în privire în lunile Octomvrie şi Novembrie a. c. până ce ţine timpul favorabil.

Pentru desluşiri şi îndrumări se poate adresà la primăriele comunelor interesate, respective la curatoratul de cerc r. ung. silvanal în Sălişte.

Sălişte, în 25 Septemvrie 1906.

Primpretorul cercului:

Dragits.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 27—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Somatose

(albumină de carne)

produce apetit şi întăreşte

Este a se recomandà în mod deosebit tuturor persoanelor, cari sunt espuse la încordări corporale şi spirituale.

(63 c) 3—5

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din **Arad, Bistriţa, Braşov** şi **Cluj**, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 48—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timişoara-Fabric

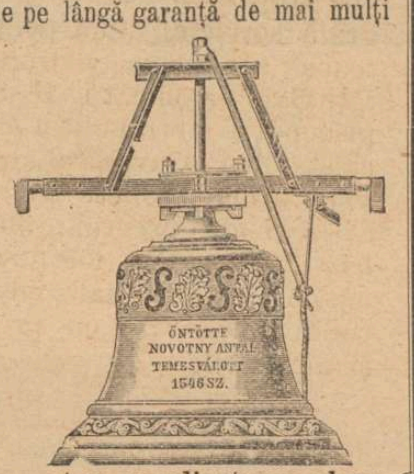

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanţă de mai mulţi ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu uşurinţă în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 52—52

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut**, de sine stătătoare, **pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca şi spre turnarea de toace de metal.**

Preţcuranturi ilustrate gratis.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat ’şi au contras bóle de stomach, precum:

**Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach**

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar’ a-’l folosì încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig. Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 34 –

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 104 Sibiiu, Marți 26 Septemvrie (9 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 391 Mitr.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Preasfinților frați episcopi, venerabilelor conzistoare eparhiale, onorabililor deputați congresuali, iubitului cler și popor din provincia Noastră metropolitană: dar și milă dela Dumnezeu și salutarea Noastră cordială!

Având în vedere §§. 151 și 152 din Statutul organic, convocăm și prin aceasta declarăm de convocat congresul ordinar național-bisericesc al provinciei Noastre metropolitane la biserica Catedrală în Sibiiu, pe Dumineca ce cade în 1/14 Octomvrie a. c. la 9 ore înainte de ameazi, în care zi după terminarea ritualelor bisericești va urmà numai decât deschiderea congresului și se vor începe lucrările conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reședința Noastră arhiepiscopească-metropolitană în Sibiiu, la 22 Septemvrie (5 Octomvrie) 1906,

Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop și metropolit.

Ungaria și România.

Am dat în numărul trecut știrea, că guvernul din Rusia nu dă voie Românilor din Basarabia să viziteze expoziția din București. Dacă știrea e adevărată, guvernul rusesc nu face alta, decât își înmulțește păcatele încă cu unul, foarte mare, pentruca cu atât mai cu siguranță să se poată prăbușì sub greutatea lor, atunci când va venì plinirea vremii.

Noi, Românii din regatul ungar, nu ne putem plânge în privința aceasta. Guvernul nostru, fie-i spus spre laudă, n'a pus pedeci nimănui, ci l-a lăsat să meargă, ori singur, ori în grupuri, cu mai mulți alții împreună, și să vadă cu ochii ce sunt și ce pot prestà frații noștri din regatul român. Pentrucă dacă ici-colea s'a făcut abuz de putere, și câteva dintre corurile dela noi n'au putut participà la excursiunea făcută de celelalte coruri, faptul este a se atribuì organelor subalterne, dedate din trecut cu acte de volnicie, iar nicidecum guvernului.

Când constatăm cu plăcere acest lucru, ne vedem îndemnați să facem și o altă constatare, tot atât de îmbucurătoare, anume, că presa mai de seamă dela noi scrie într'un ton foarte moderat și cuviincios despre mergerea în masse mari a Românilor din Ungaria la expoziția din București, și despre *primirea* ce li-se face acì.

E un semn bun și acesta. Semnul că se îndreaptă moravurile, barem la unii dintre gazetarii maghiari. Iată de ex. ce scrie marele ziar *„Pester Lloyd“* într'un număr mai recent:

„Expoziția jubilară din București a dat ansă Românilor din Ungaria, Bucovina, și chiar și din Macedonia, să viziteze în masse mari capitala română, iar în timpul apropiat se așteaptă și sosirea unei grupe mai mari de Români din Basarabia.

E de sine înțeles, că *„fraților de peste hotare“* li-se face primirea cea mai cordială, și că cu ocaziunea nenumăratelor banchete și primiri coarda naționalistă vine pusă în vie vibrațiune, dându-se prilej manifestațiunilor celor mai prisositoare.

Dar prea în serios nu trebue luate isbucnirile acestea de entusiasm național, și s'ar comite greșală, dacă li-s'ar dà vre-o însemnătate politică, ori dacă s'ar vedeà în ele expresiunea vreunei mișcări irredentiste, existentă în sinul poporului român. Erà o vreme, când în România un număr mare de politiciani, din motive de ambiție au exploatat frasele irredentiste în scopuri de agitație. Mișcarea aceasta a făcut însă de mult fiasco, și eroii *„Ligei“* și ai adunărilor naționaliste de popor și-au perdut de mult creditul. Massele mari ale poporului român au stat departe de întreaga mișcare și politicianii dătători de directivă din toate partidele sunt în clar cu aceea, că România e avizată să întrețină raporturile cele mai amicale și mai corecte, atât cu Austria, cât și cu Ungaria, și să evite cu minuțioasă îngrijire tot ce numai pe departe ar puteà să samene ca amestecare în afacerile interne ale învecinatei monarhìi.

Românul din regat e de altcum departe de cugetul, de a nutrì sentimente de dușmănie în contra Ungurilor, și e de remarcat, că cu ocaziunea deschiderii pavilionului unguresc al expoziției, au fost aduse simpatìi neîndoelnice oaspeților maghiari, nu numai din partea cercurilor conducătoare și din partea presei, ci și din partea poporațiunei, și că cu ocaziunea sărbării de atunci, comisarul general al expoziției, Dr. Istrati, unul dintre cei mai mari naționaliști în România, și-a terminat vorbirea între aplauzele Românilor prezenți, cu cuvintele rostite ungurește: „Éljen Magyarország!“

Dreptatea pretinde afară de acestea să constatăm, că numărośii Unguri cari trăesc în România, trăiesc bine cu poporațiunea băștinașă, și că școalele, reuniunile și bisericile unguresti, pot să se valoreze fără nici o împedecare. Dacă cu toate acestea, o mare parte a Ungurilor imigrați își perde naționalitatea, vina o poartă în prima linie Ungurii înșiși, dintre cari mulți se amestecă cu Românii, ori apoi din comoditate, sau din nepăsare națională, trec la Români. In privința aceasta poate să ajute numai o inițiativă înțeleaptă și cu tact, luată din partea Maghiarilor“.

Așa scrie *„Pester Lloyd“*, mai nainte obicinuit și el să ne facă proces pentru irredentism și tradare de patrie. Adevărul îl grăește însă acum, când constată, că Românilor din regat nici prin gând nu le trece să facă irredentizm, și că de astfel de idei stau foarte departe. Iar dacă cei din regat nu fac irredentizm, cu atât mai puțin facem noi, și putem să facem noi, cari nu dispunem nici de puștile, nici de tunurile pe cari le au ei.

Și mai mare adevăr spune însă *„Pester Lloyd“* atunci, când afirmă, că în regatul român nu se manifestă nici o dușmănie față de Unguri. Oare de ce? Să-'și dee silințe domnii dela *„P L“*, și toți politicianii maghiari și să-'și explice lucrul. Noi ni'l explicăm astfel: Cu toată reaua tratare de care suntem împărtășiți noi, Românii de aici, din partea stăpânirilor unguresti, frații noștri din regat știu foarte bine, că Ungurii și Românii *sunt avizați să trăiască în bună prietinie*, în alianță chiar, ofensivă și defensivă, pentru a se puteà afirmà ambele elemente între cele două mări puternice: slavismul și germanismul. O necesitate aceasta, despre care *Românii sunt convinși.* Când vor ajunge și Ungurii la convingerea aceasta, — atunci sigur că se va începe o eră nouă și pentru noi. Și noi credem, că aceasta eră nouă de înfrățire sinceră între Unguri și Români nu e departe.

Votul universal în Austria.

Cum se știe, în cealaltă parte a monarhiei, în Austrià, guvernul a prezentat de mult proiect de lege despre întroducerea votului universal la alegeri. Proiectul a fost predat unei comisiuni alese din partea Reichsrathului, pentruca să-l studieze și să vină cu propunere în fața senatului.

Comisiunea discută încă asupra proiectului, pe care în principiu l-a acceptat. In cursul discuției s'au făcut apoi diferite propuneri de modificare, unele acceptate, altele neacceptate.

De însemnătate mare a fost propunerea lui *Tollinger*, referitoare la întroducerea sistemului de *pluralitate* pentru exerciarea votului universal. Propunerea era următoarea: Votul să fie universal, să fie exerciat în persoană, de cel îndreptățit care are numai *un* vot. Dar mai are un vot (al doilea), acela care e de 35 ani, are cel puțin un copil legitim și are locuință proprie, apoi acela care a absolvat vre-o școală medie sau una egală cu școalele medii, cum și acela care are întreprindere proprie, ori avere după care plătește dare cel puțin 25 coroane. Celce întrunește două din aceste trei condițiuni, are *trei* voturi.

S'a vorbit mult asupra propunerii, pro și contra, și a luat cuvântul în discuție chiar și ministrul-prezident *Beck*, care a făcut cam următoarele declarații: Prin întroducerea unui astfel de sistem, principiul fundamental al reformei, și anume egalitatea dreptului electoral ar suferì o atingere. Guvernul a studiat cu deamăruntul această chestiune, fără a puteà găsì un sistem, care să răspundă mai bine condițiilor sociale, politice-naționale și economice ale monarhiei. Dacă comisiunea de reformă ar ajunge printr'un compromis la un sistem de pluralitate, care ar pune pedeci principiilor fundamentale ale operei de reformă, guvernul nu se va opune unei schimbări a legei electorale în acest sens, dar consecințele favorabile pe cari le așteptăm dela reforma la care lucrăm, și anume întărirea ideii de stat și sporirea *interesului pentru stat în masele mari ale populațiunei*, n'ar fi atinse. O reformă a legei electorale nu trebue să devină un mijloc pentru a întărâtà și mai mult luptele politice și sociale, ci dimpotrivă, un mijloc pentru a desarmà partidele politice și sociale, și mai presus de toate *trebue să rămână o operă de pace.*

Joi săptămâna trecută discuția a fost apoi încheiată asupra acestei propuneri, care pusă la vot a întrunit 20 de voturi, iar contra ei au votat 26 dintre membrii comisiunii. Prin urmare propunerea referitoare la *pluralitatea* voturilor a fost respinsă.

Comisiunea discută mai departe asupra proiectului de lege despre reformele electorale.

Cetatea orbilor.

Articol scris pentru „Neue Freie Presse“
de
Carmen Sylva.
(Fine).

In vremea asta alcătuirăm, Monske și eu, în lungi discuții, întregul nostru plan. Intrebasem pe primul nostru medic oculist, câți orbi sunt în România, și când mi-a spus că 20 de mii, mi s'a întunecat înaintea ochilor.

Am înțeles imediat, că ar fi imposibil să facem cum au făcut și celelalte țări.

In orașul meu natal *Neuwied* se află azilul de orbi pentru provincie, în care sunt numai 70 de orbi, și el a costat peste 500.000 lei. Noi însă nu avem bani de loc, numai mașina, în depărtare, ca speranță, pentru un venit sigur și puternic, de oare-ce nici Teodorescu nici Monske nu vor să păstreze nici un ban pentru ei, cu toate că ar puteà devenì probabil milionari, așa că mașina se poate vinde pe un preț neînchipuit de ieftin, urmărindu se numai un mic câștig pentru orbii noștri.

Vânzarea începe în Octomvrie. Am fi avut o mult mai repede, dacă ne-am fi adresat la fabrici străine, dar eu n'am vrut aceasta, mai bine să aștept și să aduc toți banii în țară. Așa că fù necesar să avem răbdare... dar orbii nu așteptară, veniră dela sine unul după altul, și eu îngrijii pentru ei, cât putui mai bine, vecinic în speranța, că mașina ne va ajutà, înainte ca îmbulzala să devie prea mare.

In vremea asta sosì expoziția și ne folosirăm de ocazie, pentru a expune noua mașină alături de cea veche, lăsându-le a fi întrebuințate de orbi, ca toți să se poată convinge de modul cum lucrează noua mașină.

Nici odată n'am fost mai mândră, ca în clipa când am scris pe o bucată de lemn: „Mașina de tipar pentru orbi, sistem vechiu american“, și alăturea: *„Invenție nouă, românească, Teodorescu“*. Căci Monske n'a voit cu nici un chip să-și tipărească numele, el voià ca numai România să aibă gloria invenției, și *un nume românesc să străbată lumea și să fie binecuvântat.* Și de când s'a văzut aceasta, donațiunile năvăliră în mâinile mele, ca un curent puternic. In timpul acesta scurt capitalul s'a ridicat la 800.000 lei. Asta nu e însă nimic, când e vorba de a se îngrijì de 20.000 orbi!

Acum vine planul nostru. Voim să facem o colonie de orbi, o cetate a orbilor, în care orbii şi neorbii vor trăi împreună în familii, de oarece cei mai mulţi bărbaţi sunt căsătoriţi, sau vor să se căsătorească, şi să vie la noi cu soţie şi copii pentru a formà un oraş de albine sârguincioase. Până acum avem 21 de capi de familie, cari împletesc scaune şi sunt plătiţi pentru aceasta. Şi cerşeau înainte, acum cântă la lucru!

Monske cu a doua lui soţie, mama ei şi copilul din prima lui căsătorie, stau în fruntea mesei, care se serveşte în grădină. Aici mănâncă ei bucuroşi şi după masă dna Monske le citeşte ziarul. După cină se face muzică, se joacă şi se dansează, şi toţi sunt pe cât posibil mulţumiţi. In curând *se va creà un ziar pentru orbi.* O doamnă mi-a donat pe moşia ei 20.000 metri pătraţi, aşà că vom aveà aici grădinile noastre.

*

Acum e vorba de a se clădì în jurul clădirei o serie de locuinţe mici, căci voim să avem o bucătărie comună, ca femeile să poată lucrà, aşa ca familia să nu cadă numai în spinarea bărbatului orb. Avem deja un frânghier, şi facem sute de mii de reţele, şi sute de mii de plombe, pe cari le toarnă orbii. Se va mai găsì un mijloc oarecare de câştig, afară de facerea periilor şi împletirea pantofilor, şi alte lucruri încă, până când se va începe abia şcoala, pentru care avem deja diverşi profesori orbi — muzica va începe imediat, de oare ce unul din profesori cântă din vioară şi a mai învăţat şi acordarea pianului. Vom utilizà, se înţelege, şi toate meseriile cari au fost găsite practice în străinătate, dar vom acordà atenţia principală maşinei, prin care se economisează o muncă uriaşă.

Cele mai multe dame se plâng de supra oboseală a muncei şi eu însumi. când am învăţat scrisul orbilor, am suferit atât, că de atunci mi-a rămas un deget înţepenit.

Cu maşina aceasta nu se va mai întâmplà, şi ori ce lucrare este aceeaş pentru tot pământul, pe care se află mai mult de 2 milioane de orbi!

Cetatea noastră a orbilor va devenì foarte luminoasă şi senină, şi de aceia am numit-o: *Vatra Luminoasă.*

Regulat când începem un meşteşug, vine la el o grupă de 10—12; când aceştia îl ştiu, alţi 10—12 cari învaţă dela cei dintâi, şi aşa mai departe cu prevedere, până când vom aveà o întreagă cetate mare de orbi.

E o fericire negrăit de mare de a puteà servì o lume întreagă din colţul nostru mic şi umil, care de mult erà cu desăvârşire necunoscut, aşa că primeam scrisori la Bucureşti în Bukkarha sau în Turcia sau aiurea.

Oamenii abia ştiu că România a fost zăgazul de care s'a lovit valul turcesc; că vreme de veacuri a fost acì o cetate a creştinizmului şi că lupte aprige au nimicit valul pătrunzător. Nici odată n'au izbutit Turcii să-şi pue în ea temeinic piciorul, au reuşit numai se obţie un tribut şi să trimeată prinţi cari au pustiit ţara.

Şi acum, va să pornească de aici lumină în lumea toată şi ţara să devie cunoscută, de oarece acì trebue să se comande maşina orbilor! Urările de binecuvântare cari vor cădeà ca roua caldă nici nu sunt de socotit, iar orbii din lumea întreagă vor simţì, că lume nouă li se deschide. Cetatea noastră a orbilor va devenì mai senină şi mai practică de cât acea propusă de Bebel, în care nu înţeleg multe lucruri, între altele rolul cu totul secundar pe care îl au mamele. In cetatea mea a orbilor însă, *mamele vor fi factorii hotărâtori.*

Atunci când n'aveam încă nici loc şi nici bani, nici nimica, mi se aduse un copil, care erà orb cu desăvârşire şi părea să fie şi surd şi idiot, care nu putea să umble nici să şadă! O jalnică înfăţişare! E primul copil pe care l'a primit Monske, şi soţia şi soacra lui au obţinut progrese neimaginabile. Acum copilul aleargă fericit, se joacă şi zburdă, aude foarte bine, dansează când se cântă, şi e favoritul tuturor lucrătorilor orbi noui veniţi.

Rugăm numai, ca să se facă cât mai multe comenzi de maşini, pre cari suntem în stare să le vindem pe un preţ mai mic de cât 300 de mărci şi să le lăsăm să fie plătite de către acei cari ne-au fost recomandaţi şi garantaţi de azilurile pentru orbi. Până acum avem vre-o 40 de comenzi, înainte chiar de a puteà efectui pe cele dintâi şi câţi din acei cărora le am promis-o aşteaptă. O aşteaptă şi alţii, Helenakeller, apoi azilul de orbi din Iohanesburg, cel din Iova, în Australia trimit una, de asemenea şi societatea copiilor Sunbeam care poartă numele meu „Carmen Sylva“ şi care în timpul foametei care a domnit la noi mi-a trimes 500 lei adunaţi ban cu ban.

De aceste se va ţine seamă mai întâi, bine înţeles şi de oraşul meu natal.

Cu toţi se bucură nespus de mult şi aşteaptă de multă vreme, dar în public nu se poate lansà decât ceva cu desăvârşire simplu, căci astfel ar fi ajuns din nou ceva nedesăvârşit ca şi până acum, pentru asta trebuià ca să avem cu toţii răbdare.

Dacă socotim pe aceşti 20 de mii de orbi căsătoriţi, înseamnă să redăm ţării mele o mare mulţime de cetăţeni folositori cari până acum sunt numai o povară. Ei vor fi sârguincioşi şi fericiţi de o vrea Dumnezeu. In tot cazul neatârnaţi şi mulţumiţi, ca nici odată.

In alte ţări s'a făcut mult pentru orbi, la noi lucrul sta însă aşa de rău, că a fi orb era sinonim cu a fi cerşitor.

Şi erau acì persoane bine situate, cari cerşeau.

Erà o jale!

Curând, curând ei vor lucrà cu toţii iar copiii se vor duce la şcoală, care întâi va fi orânduită în chip primitiv şi nu îngrămădită într'o clădire mare de piatră şi friguroasă, despărţită de cei cu darul vederei!

Pentru copiii cu darul vederei faptul de a vieţuì în mijlocul orbilor va fi o şcoală extraordinară de blajinătate şi de milă. Chiar de pe acuma ei sar în ajutor când văd pe un orb stând locului, fără să şi găsească calea.

In clipă se întind mânuţe spre dânsul.

Până acum am unit toate confesiile şi diferitele naţionalităţi. Şi vor trăì cu toţii în bună înţelegere şi prin preoţii tuturor bisericelor, precum şi prin rabini — de carece avem şi mai mulţi evrei — se vor satisface cerinţele religioase ale orbilor.

Şi sperăm cu chipul acesta să avem pace şi bucurie în vatra noastră luminoasă.

Rugăm însă ca să nu se procedeze în chip zgârcit cu comenzile, de oarece grabnica noastră dezvoltare depinde numai de bani mai puţini sau mai mulţi, şi nu cerem milă, ci comenzi, cari la rândul lor înseamnă o mare fericire în celelalte ţări. Cel ce comandă o maşină face o îndoită binefacere, pentru noi şi pentru orbi.

Trebue să avem numai în vedere ce înseamnă ca orbii să-şi poată apropià toate bibliotecile din lume, în toate limbile şi în toate ramurile, aşa că în curând un mare număr din ei să se poată ridicà prin erudiţiune, putând să instruiască pe alţii şi să scrie cărţi.

Se cere dela dânşii ca să execute lucrările lor cu acelaşi preţ ca şi cei cu darul vederei, pentru a nu fi păgubitori acestora. Aceasta însă este o nedreptate strigătoare, căci nimenea nu se gândeşte la greutăţile cu cari au de luptat. Dar în curând greutăţile acestea vor fi înlăturate şi li se va deschide tărâmul filologiei, filozofiei, teologiei, matematicei, căci pe maşinile noastre se vor puteà reproduce cu uşurinţă şi figurile geometrice.

Se vor puteà redà şi partituri întregi de muzică în sute de exemplare, aşa că vor fi mari artişti şi compozitori cari vor puteà să reproducă cugetările lor pe hârtie fără vreun ajutor oarecare. Nici nu-şi poate închipuì cineva ce înseamnă lucrul acesta şi ce mare înrâurire va aveà.

Cred, că în vremurile noastre prea materiale orbii vor fi aceia cari vor obţine rezultate extraordinare în domeniul spiritual, şi lucrurile cari au nevoe de privire le vor lăsà în sarcina acelora cari văd, cari nu trebue să se teamă că vor fi striviţi prin concurenţă.

Trebue să ne gândim, că orbii sunt fiinţele cele mai nenorocite din lume, şi ne putem bucurà fără invidie gândindu-ne la clipa aceasta care aduce lumină în atâta întuneric!

„*Vatra Luminoasă*“ să fie slăvită, şi când maşina va ieşì din fabrică şi va puteà grăì, ea va aduce mai mult bine în lume decât cel mai mare vas de războì, care face atâta zgomot şi costă atâţia bani.

(Sinaia, Septemvrie 1906)

Din despărţămintele „Asociaţiunii“.

Discurs,

rostit cu ocazia adunării generale cercuale a despărţământului II Bran al „Asociaţiunii“, ţinută la 16/29 August 1906, de preotul George Babeş, directorul despărţământului.

Onorată adunare generală! Intr'un sat mai mare din ţara Oltului, trăià până prin anul 1860 un harnic şi vrednic bărbat român, ca amploiat al guvernului austriac absolutistic.

Pe lângă ocupaţiunile sale zilnice ce i le impuneà oficiul, ca Român verde şi dornic de a'şi vedeà neamul mai înaintat în bună stare şi cultură, mult s'a cugetat la căile şi mijloacele, ce ar trebuì puse în aplicare, pentru ajungerea acestui scop.

Din zbuciumul sufletului său, din frământarea minţii sale agere, a scăpărat o idee mare, nobilă şi frumoasă, pe care a ţântuit-o, a fixat-o pe hârtie şi a prezentat-o marelui public românesc, sub forma unor articole de ziar.

Precum izvorul cu apă limpede şi rece, umple de bucurie inima călătorului fript de sete şi obosit de pustiul drumului îndelungat, precum roua dimineţii înviorează gingaşa floricică, îi dă putere şi tărie a înfruntà arşiţa soarelui dogoritor, — tot astfel articolii apăruţi în 20 Martie şi 1 Maiu 1860 în „*Telegraful Român*“, au electrizat, au însufleţit şi entusiazmat întreg publicul românesc bine simţitor, iar nemuritorul *Şaguna,* care pururea erà în fruntea trebilor, când era vorba de înaintarea mult cercatului şi prea răbduriului nostru popor, pune în aplicare ideia lansată de „*Olteanul*“ nostru în *Telegraf,* şi cu concursul acestuia şi a altor bărbaţi luminaţi ai neamului nostru, face toate preparativele de lipsă, şi întocmeşte lucrul astfel, că în 9/21 Martie 1861 se deschide şi se ţine în mijlocul unui public imenz, în mijlocul unui entusiazm colosal, sub prezidiul fericitului *Şaguna* adunarea de constituire a „Asociaţiunii“ pe atunci „transilvane“, pentru literatura română şi cultura poporului român.

Creerul în care s'a zămislit această fericită idee, peptul care poartă acea inimă nobilă, care a bătut şi bate pentru binele, înaintarea, prosperarea şi fericirea iubitului nostru popor, aparţin Ilustrăţii Sale dlui *Ioan Cav. de Puşcariu.* Il. Sa ne aparţine nouă şi neamului nostru. Vieaţa sa, fiinţa sa, munca sa pe terenul politic, cultural, social şi economic, e strâns legată de a poporului român, în aceşti 50 de ani din urmă, prin urmare individua-

---

FOIŞOARĂ.

Reuniunea din Sibiiu la Bucureşti.

— Raport special. —

Joi, în 21 Sept. dimineaţa în faptul zorilor a pornit reuniunea noastră de muzică spre frumoasa ţeară a libertăţii româneşti. Spiritele agitate tremurau de înfiorarea uşoară a iluziilor ce şi le croiau îndeosebi ceice nu trecuseră încă graniţa acestei ţări. Zorul trenului ropotitor ne părea amânat şi sufletele noastre doriau să i împrumute aripi ca să zboare şi să ne ducă mai cu grabă pe plaiurile ţării, care în închipuirea noastră se zugrăvià în colori pline de viaţă şi fericire adevărat românească. Şi încălzite de văpaia acestui dor glasurile se deslănţuiră în accente de cântece entuziaste ce îşi amestecau veselia cu ropotul stăruitor al trenului. Mestecenii proptiţi pe stâncile goale, pe sub cari treceam în sbor îndrăzneţ, se trezeau din somnul nopţii de veselia noastră, iar Oltul domol, ce îşi încovoià grumazul pe după cotituri, ne călăuzià ţinând cântecelor noastre un mulcom ison cu svonul tainic al undelor sale.

Iată-ne la graniţă. Şi deodată cu sosirea noastră se înalţă din sghiabul de munţi frumos şi maiestos mândrul soare românesc. Entuziasmul ne înfioară sufletele şi cu glasuri de bucurie fără seamăn, ne închinăm în faţa lui şi a pământului ce poartă gliile botezate cu sângele atâtor veacuri româneşti.

Vama cu inscripţiile româneşti, multele uniforme pentru noi ne înţelese în colori strigătoare şi dulcea limbă românească ce o auzi din graiul ultimului hamal, ne impresionează plăcut şi pământul însuşi ne pare îmbrăcat într'o haină mai senină, mai vioae şi mai curată.

Urcăm trenul românesc. Un şuer prelung şi răguşit — şi pornim. Oltul e tot cu noi parcă i-ar fi teamă să nu rătăcim calea şi să ne trezim în vre-o altă ţeară. Vestita libertate a ţării româneşti o şi experiăm după câteva clipe. Trenul se aşterne drumului în fugă nebună de parcă l-ar alungà furiile şi trece în sbor turbat pe calea strecurată pe sub stâncile grele aruncând volburi de scântei în văzduh. Teama ne cuprinde, că acum-acum se isbeşte de temeiul stâncilor şi se răstoarnă zdrobit în afunzimea Oltului. Ochiul nostru n'are timp să guste tablourile admirabile cu satele de munte, vilele boereşti, mănăstirile strecurate printre dealuri, căci fuga trenului le prea îngrămădeşte.

Câteva clipe ne îngădue să ochim într'o rotire a privirii frumosul stabiliment de băi Călimăneşti şi iar ne aşternem drumului.

Dar iată strâmtoarea se deschide, munţii ne rămân în urmă, dealurile se tot reslăţesc, iar Oltul parcă răsuflă mai uşor ieşit la larg. Un oraş frumos ne vine în cale, Râmnicul. De departe ne străbat la ureche sunete de fanfare ce tremură în văzduh cântece de vitejie.

Gara e înţesată de lume în frunte cu muzica militară şi cu dignitarii oraşului cari ne întimpină cu alaiu de însufleţire. Ni-se servesc mezeluri şi bere, cuvântări pline de foc, strâns de mâni călduros, îmbrăţişeri frăţeşti, toate plutesc în accente de dragoste frăţească candidă şi nobilă. Clipele aceste de înaltă elevare sufletească furate ca un vis din popasul scurt al trenului se repetă la gara vestitului Drăgăşani, unde ni-s'a dat prilej să gustăm din belşug bunătatea renumitului vin românesc.

Aceeaşi dragoste neprihănită ni-a întimpinat în gara Piteşti şi Piatra-Olt aflând pretutindenea aceiaşi inimă caldă românească.

Şi pe lângă toate acestea ne făcea atât de bine atmosfera largilor câmpii şi ni-se părea, că fiecare fir de iarbă, fiecare frunză ne grăieşte în limba noastră un „Bun sosit“.

Departe în zarea mohorâtă, ce se îneacă în negura amurgului, se înşirue povarnicii munţi negrii, străjerii acestei mândre ţări. Deodată cu coborârea amurgului din tăriile cerului înourat se înteţeşte şi zorul nostru, dar graba ne e zadarnică, căci se înoptase bine când şuerul răguşit al locomotivei ne-a vestit apropierea capitalei.

Sosim. Şi acì ne iese în cale la primul pas ospitalitatea neîntrecută a ţării româneşti. Inimile calde şi însufleţite de dorul progresului nostru cultural ne-au făcut o primire peste aşteptare. Zbuciumul mişcării fără odihnă din această gară cu aspect de adevărată gară de capitală nu ne-a dat răgaz să putem gustà plăcerea fiecărei clipe.

(Va urma).

litatea sa va formă o pagină luminoasă în istoria poporului românesc.

Și fiindcă astăzi suntem întruniți aici în ședință sub egida „Asociațiunii“ la a cărei înființare Il. Sa, cum văzurăm, a dat primul impuls, se cuvine ca cuprinși de recunoștință stimă și venerațiune față de ilustrul inițiator, pe care avem norocirea a'l vedeà în mijlocul nostru, întreg, sănătos, plin de viață și încă voinic, să-'i strigăm un întreit: „Să trăiască“.

S'au găsit, nu-'i vorbă, și oameni, cari sau din neștiință, sau din răutate au voit să întunece aureola ce și-a câștigat-o *Cav. Pușcariu* la înființarea „Asociațiunii“, dar acestora li se opun două mărturii clasice, cari necondiționat trebuesc crezute și anume: *Șaguna*, în cuvântul de inaugurare a Asociațiunii numește pe preotul Pușcariu ca pe cel ce a dat primul impuls în organele jurnalistice la înființarea Asociațiunii. Tot așa recunoaște și *Barițiu* în opul său: „Părți alese din istoria Transilvaniei“ tom. III pg. 31 sequ. — unde zice:

„Membrii comisiunii se mai învoiseră între sine, ca să fie invitați din sinul ei Tim. Cipariu și Ioan Pușcariu, acesta tot odată ca urzitor al nouei încercări de a ne înființă o societate literară, ca să compună și dânșii, câte un proiect de statute“.

On. adunare generală! Scopul Asociațiunii, după cum și numele ei arată, este desvoltarea, înaintarea și spriginirea literaturii românești, și cultivarea, instruirea și povățuirea poporului român pe toate terenele vieții. Numai două lucruri nu pot încăpeà în cadrul larg al statutelor ei, cestiuni politice și daraveri religionare sau confesionale.

Astfel îngrădită și asigurată „Asociațiunea“ a putut să se dezvoalte liber și iute, așa că astăzi avem o casă sau muzeu național în inima Sibiiului, unde se adună și se păstrează toate acele obiecte cari ne sunt scumpe mărturii ale ființei noastre etnice, avem o școală frumoasă unde să cresc fiitoarele mame române, avem bibliotecă frumoasă, și alte multe și bune întocmiri și înlesniri mai avem pentru poporul nostru.

Asociațiunea se conduce de un comitet central, cu reședința în Sibiiu, iar ramurile sale sub formă de despărțăminte și le întinde peste toate părțile iubitei noastre patrii, unde locuesc Români.

Unul din aceste despărțăminte este și al nostru, și încă pus la loc de frunte, căci este în rând imediat după al Brașovului, care este cel dintâiu, prin urmare al nostru e al doilea.

Cuveni-s'ar deci să arătăm mai mult interes și dragoste cătră această instituțiune, s'ar cădeà să avem mai mulți membrii ordinari și ajutători, și fiind ținutul acesta curat românesc, ar trebuì ca toate comunele politice și bisericești să se facă membrii pe viață sau cel puțin ordinari, și nici un inteligent sau țăran mai cu dare de mână, să nu lipsească din șirul membrilor Asociațiunii.

Astfel și numai asfel, despărțământul nostru va luà un avânt înfloritor, se va face vrednic de locul ce i-s'a dat între celelalte despărțăminte și va deveni un factor, care va aduce foloase reale iubitului nostru popor brănean.

(Va urma).

Unelte economice.

Vestim pe economii noștri, că comitetul nostru central pune la dispoziție spre folosire, pe lângă purtarea cheltuelilor de transport, plugul sistem Sack și grapa de fânațe (mușchi).

Uneltele se dau cu preferință membrilor Reuniunei locuitori în comunele, unde asemenea unelte nu s'au folosit până acum, și se iau în primire dela subscrisul secretar. Aceste unelte la dorință se pot cumpără dela Reuniune cu preț convenabil.

Sibiiu, 5 Octomvrie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu.

Pantaleon Lucuța *prezident.* *Vic. Iordășianu* *secretar.*

NOUTĂȚI.

„Școala pentru economia și industria de casă“, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiiu, a fost deschisă în 15 Septembre a. c. In această școală se învață: pregătirea bucatelor și a pânei, conservarea legumelor și a poamelor, curățirea și ținerea în ordine a locuinței, spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor, confecționarea rufelor, cusutul, croitul, împletitul cu mașina, torsul și țesutul, precum și câteva studii teoretice. Se învață, am puteà zice, tot ce-i trebue unei bune econoame (și am dorì, ca toate Româncele să fie bune econoame). In urmare, numai recomandà putem publicului românesc această școală folositoare, care e condusă cu multă pricepere și cu mult devotament. Când ne lipsià o școală economică și industrială, erà numai natural, ca să alergăm airea pentru a primì cunoștințele corăspunzătoare; astăzi însă e păcat a ne mai adresà tot numai la străini.

*

Dieta. Mercuri în 10 Sept. nou se va deschide din nou dieta țării noastre. In desbatere va ajunge întâiu budgetul pe anul 1907.

*

Statua lui V. Alexandri. Ziua de 15 Oct. va fi zi de mare praznic pentru România, căci pe această zi s'a stabilit definitiv inaugurarea statuei lui V. Alexandri la Iași. La această mare solemnitate va asistà și M. S. regina, precum și delegați din toate părțile țării. Sfințirea o va îndeplinì probabil mitropolitul Moldovei.

*

† Sabiu Cerbu, preot gr. or. în *Părău*, după grele suferințe, împărtășit cu Sf. Taine a încetat din viață Joi seara, la orele 8, în al 31-lea an al etății, al 7-lea al văduviei și al 7-lea al preoției. Rămășițele pământești au fost depuse spre vecinică odihnă, Dumineca în 7 Octombre st. n. la ora 1 p. m. în cimiterul din Părău.

*

Géza Preinesberger, subprocuror în Sibiiu a fost numit jude la tribunalul regesc din Bistrița.

*

Hymen. Maria *Apolzan* și Augustin *Iosivaș*, apoi Eugenia *Apolzan* și Mihail *Turean*, anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, care va aveà loc Dumineca în 14 Octomvrie st. n. 1906, la 2 ore p. m., în biserica gr.-orientală din suburbiul inferior al Sibiiului.

*

Făgărășenii la Sinaia. Excursioniști Făgărășeni au vizitat Joia trecută Sinaia. O deputație de 20 a fost primită în audiență la regele Carol. Muzica de fanfare din Tohan a cântat câteva cântece naționale. Regele, regina, princesa Maria și micii prinți au ieșit în balcon, iar excurzioniștii au defilat în fața lor făcându-le ovații însuflețite.

*

Adunarea dela Timișoara. Dumineca în 30 Sept. s'a ținut adunarea de constituire a tovărășiei agricultorilor și meseriașiler fiind de față cam 1200 oameni din vre-o 300 comune. Adunarea a fost prezidată de înv. Iuliu Vuia din Comloș. Au vorbit dnii I. Crăciunel, D. Birăuțiu, U. Pătean, V. Osvadă care a prezentat statutele și le a explicat. Socialiștii au încercat să facă tulburare dar nu le-a succes. A fost ales un comitet central pe trei ani constător din 40 membrii și un comitet supraveghetor de 6 membrii. Adunarea a hotărât că 1. Tovărășiile nu vor face concurență comercianților cinstiți drept-aceea marfa se va vinde numai cu prețul regulat de piață. — Venitul curat la finea anului se va împărți între membrii, în proporția consumului, adecă care după cât cumpără dela Tovărășie. 2. Taxa să scăritează la 10 fileri pentru fiecare membru.

*

Planuri militare furate. Un tinăr voluntar dela trupa de geniu din München a furat în săptămâna trecută de acì planurile secrete de mobilizare ale Bavariei. Se crede că hoțul a făcut aceasta pus la cale de una din puterile triplei alianțe, probabil Italia.

*

Congres antianarchist. Guvernul spaniol a convocat pe ziua de 21 Ian. în Madrid o mare conferență internațională pentru luarea anumitor măsuri în potriva anarhiștilor. Până acum și-au anunțat participarea 25 de state.

*

Aviz. Mercuri în 10 Oct. la 6 ore seara va tineà reuniunea de cântări probă de cor.

*

Elevii școalei comerciale din Brașov, au plecat Sâmbătă dimineața la expoziția din București sub conducerea dir. A. Vlaicu și a cinci profesori.

*

Un incident caracteristic s'a întâmplat în săptămâna trecută la tribunalul din Lugoș in pertractarea procesului de agitație al preotului T. Muntean din Delinești.

La întrebarea apărătorului, că ce pricină a avut cu Konopaszek László, slujbașul domniei, martorul Janeș Sfetcu fasionează că înainte de alegerea din Zorlențul-mare Konopaszek îl pârâse la pretura din Recița pentru niște fân furat dela domnie. Inainte de alegere a venit la el Konopàszek și i-a zis: Dacă votezi cu Gränzenstein, atunci scriu domnului si te iartă de pedeapsa fânului. Janeș Sfetcu, om sărac, a votat pentru Gräuzenstein. Cu toate acestea a fost după alegere în 5 Iunie citat la pretură pentru fân. La zisele pretorului Wekerle: pentrucă ai furat fânul dela domnie, vei fi aspru pedepsit, Janeș Sfetcu a răspuns: Bine, d-le cum să fiu eu pedepsit pentrucă dl Konopaszek a zis înainte de alegere, că dacă votez pentru Gäuzenstein, atunci nu mă pedepsește cu nimic. Ori poate că nu v'a scris, cum a zis că vă face cunoscut? Atunci răspunsul solgăbiráului a fost: Bine, dragul meu, du-te acasă, n'ai cu nime nimic.“ — Prezidentul a dispus, ca această fasiune să nu se ia la protocol.

*

Bani din belșug. La alergările de cai din Budapesta au câștigat în anul acest șease mari bogătani ai țării (Rotschild, Wenkheim, Szemere etc.) nu mai puțin ca un milion și 600 mii cor. Ș'apoi se mai plânge țara că n'are bani câtă vreme aruncă sume atât de mari pentru plăceri atât de unilaterale. Cât bine nu s'ar fi putut face cu acest milion de cor. sărmanelor școale poporale ori altor așezăminte culturale sărace ale țării. Ei, dar pentru oameni n'au boerii bani, numai pentru cai.

*

Herculanum. Un profesor german Dr. Waldstein a cutreerat toate curțile domnitoare din Europa cerând sprijinul statelor pentru desgroparea cetății romane Herculanum Toate statele i-au promis sume mari. Se așteaptă desgroparea multor lucruri interesante câtă vreme până acum într'o singură vilă au fost aflate 1600 manuscripte romane.

*

O întreprindere nouă, pe cât de jidovească pe atât de păcătoasă și unică în tot felul ei s'a pus la cale în Budapesta. O societate anonimă a adresat tuturor școlarilor apel prin care le aduce la cunoștință că le poate liferà pentru un preț bagatel de 80 fil. (4 pagini) lucrări scripturistice de orice categorie. Societatea spune, că scopul ei e să ușureze munca elevilor, să le desvoalte (!)puterea intelectuală și să le sporească (!) cunoștințele.

*

Morți de foame. Statistica orașului Londra, spune, că în anul acesta au murit acolo 48 oameni din cauza foamei. Și câți vor mai fi pe cari nu-i amintește statistica.

*

Tenorul — semn de necultură. Unul dintre cei ce au mult răgaz de a se ocupà cu satisfacerea anumitor curiozități a făcut interesanta descoperire că un stat e cu atât mai necult cu cât are mai mulți tenoriști. Aduce ca dovadă Italia, care are mai mulți tenoriști și e statul cel mai necult. In rândul al doilea pune poporul românesc, care încă dispune de mulți cântăreți buni.

*

Rabinul dela Sadagura, un vestit făcător de minuni în Bucovina a murit în zilele trecute. A fost jelit și bocit de mii de oameni. El a lăsat copiilor săi averi mari câștigate pe ușor din credulitatea bietului popor.

*

Omor. Dumitru Julan din comuna Mehala s'a întors în zilele trecute dela București acasă Pe drum cătră comună dela gara din Timișoara a fost atacat de un ucigaș care l-a omorât cu trei pușcături de revolver și la despoiat. Se crede că ucigașul a venit cu el dela București și l-a atacat văzând că are bani mulți cu sine.

Un scurt răspuns.

In numărul 102 al *„Telegrafului Român“*, cetesc în Foișoară o recenziune, — pe care o desconzideram total, dacă nu se ocupà și de mine și de „Noul abecedar“ al meu. Nu pot să tac deci, mai ales fiindcă e o încercare, care de atâtea-ori s'a adeverit în procesul de desvoltare culturală a popoarelor, incercarea de a face, ca să *oprești* pe loc, dacă nu chiar să *retrogradezi*, împingerea înainte a acestui proces, unde ea se observă. Așa-i însă lumea, compusă *mai mult din retrograzi, dacă nu din staționari.*

Cumcă abecedarul edat de un fost profesor, un actual director și un învățător e o *retrogradare*, pentru orice om puțin inițiat în pedagogie e un lucru foarte ușor de înțeles.

Oare recenzentul nu *vrea*, ori nu *poate* să-l înțeleagă? Tot una. Nu e bine însă, ca lăudând pe unii, să fie nedrept față cu alții.

Și spre dovedire, că față cu mine e nedrept, aduc din recenziunea suspomenită numai asertiunea, că eu las literile tipărite să premeargă celor scrise, ceeace e un neadevăr mare. Dl recenzent nu și a dat osteneală să cetească *„Călăuza“* dela „Noul Abecedar“ al meu.

Nu! D-le! Nu încep cu acele, ci cu literile *scrise singure*, și cu cele *mai naturale cuvinte normale.*

Mai departe adevărul e, nu cel susținut de recenzent, ci acela, că Abecedarul meu *a produs revoluție*, și *încă bună*, căci la *un an și jumătate* am tipărit a doua ediție în *20.000 exemplare.* Atâta deocamdată.

Sibiiu, în 4 Octomvrie 1906.

Dr. Petru Șpan.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Subscrisul paroh aduc și pe această cale mulțămita mea următorilor binefăcători ai bisericii: Moisă Ciff a cumpărat un rând de vestminte preoțești cu 70 cor. Vasile Ichim un rând cu 90 coroane. Ioan Ciff un rând cu 100 cor. Buta Teodor un rând cu 90 cor. Nechita Croitor un rând cu 90 cor.

Dacă am văzut însuflețirea și bunătatea credincioșilor mei pentru sf. biserică i-am sfătuit ca să contribuim și să punem bază la un fond care să se înmulțească în tot anul prin contribuiri. La acesta au contribuit următorii: Nic. Nașcu, Irimie Ujică, ambii câte 20 cor., Gavriil Jercan 12 coroane, Filip Croitor, George Gliga, ambii câte 10 cor., Teodor Croitor 12 cor., George Crăciun 2 cor., Gavriil Croitor 10 cor., George Croitor, Nastasie Croitor, ambii câte 12 cor., Toader Ujică 20 cor., Stefan Croitor 12 cor., Petru Teslovan, Ana Rotar, ambii câte 10 coroane, Vasile Gliga 20 cor., Hârscă Teodor 10 cor., Arsente Ciff 12 cor., Moisă Ciff 10 cor., Stefan Croitor, Vasile Ichim, Ioan Ciff, Mihăilă Croitor, Savu Croitor, Szöllősi Albert, fiecare câte 10 cor., László Mózes 12 cor., Emanuil Croitor 4 coroane. Această sumă de 300 cor. s'a depus prin dl protopresbiter la finea anului 1905 spre fructificare. In decursul anului acestuia au mai contribuit benevol următorii: Nicolae Nașcu 4 cor., Toader Buta, Constantin Buta, ambii câte 10 cor., Grigore Ujică 6 cor., Chirilă Ujică 2 cor.

Conform concluzului comitetului parohial fondul se va înmulțì prin contribuiri de fiecare răposat câte 2 cor., prin ce au întrat pentru: Ioan Croitor 2 cor., George Croitor, Teogor Croitor, Teodor Buta și George Moldovan, fiecare câte 2 coroane.

George Moldovan a Casandri din Meșterhaz a comandat tot pentru sf. biserică dela noi un candelabru cu 240 cor.

Tuturor să le răsplătească bunul Dzeu cu darul și mila sa.

Polăți, în 18 Sept. 1906.

Nicolae Nașcu
paroh gr. ort.

Cărți și reviste.

România ilustrată, anul IV, numărul 8, aduce ilustrații frumoase și un cuprins variat și bogat. Apare în București, sub direcția domnului *Ioan Rusu Abrudeanul*. Abonamentul pentru noi 24 lei la an.

*

„Studii practice de bancă“ de *Ioan I. Lăpădatu*, secretar al institutului de credit și economii, *„Ardeleana“* din Orăștie. Retipărire din *„Revista Economică“*. Broșură de 138 pagini, octav mic, prețul 2 coroane. E scrisă cu priceperea omului de specialitate, într'o limbă bună românească. Se poate procură dela autor în Orăștie, (Szászváros).

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 571—1906 protop. [246] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din Andraşfalăul-român, protopresbiteratul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de **15** zile dela prima publicare în „Telegrafui Român“.

Emolumentele: 600 coroane, 400 cor. dela stat, 200 coroane dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi la această şcoală.

Reflectanţii la acest post, vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 20 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 504—1906 [244] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postulni de **paroh** în parohia vacantă de cl. III, din Chendremal, protopresbiteratul Unguraşului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi a cuvântà.

Fizeş-Sânpetru, 10/13 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Un învăţăcel

dela 15 ani în sus, se primeşte în franzelaria dlui PETRU MOGA, Sibiiu. [249] 1—3

Nr. 399—1906 pr. [251] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a treia **Lovnic** protopresbiteratul tractului **Cohalm**, pe baza rezoluţiunii preaveneratului conzistoriu arhidiecezan din 12 Septembre 1906. Nr. 8647 Bis, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate la coala B., pentru întregirea venitelor preoteşti dela stat, primind şi un ajutoriu dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighişoara (Segesvár) în terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Cohalm, la 24 Septembre 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Mersul trenurilor valabil din 1 Octomvrie 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7·25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.24	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.30	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.01	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.01
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.47	9.24		Ilia		5.10	5.[illegible]6	7.11	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9·16	3.14	10.56	10.15		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.08		11.44			Şibot		3.11		5.09	12.19
10.35	4.16	12·11	11.02		Vinţul de jos		2.48	4.09	4.48	12.05
10.56	4.27	12.31	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.29	11.36
11.25		12,58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6 27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Circ. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.20		1.30	—	pl.		sos.	—	7.16		8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.42

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

Renumitul

„TUDOR“

Imitaţiuni:

Diamant artificial şi petrii preţioase să pot căpăta acuma

in Sibiiu-Nagyszeben

Expositiunea să află în prăvălia lui **BRECKNER W.** STRADA CISNĂDIEI Nr. 13.

Tot in aceasta prăvăliă să pot privi mai de aproape mărfile.

Toată expositiunea „TUDOR“ străluceşte, scânteiază şi sclipeşte ca soarele.

Diamantul „TUDOR“

numai specialistul cel mai expert il poate deosebi de diamantul adevărat. Atragem aţentiunea on. public, că diamantul. «Tudor» deloc nu samănă cu nici o piatră falsă, care s'a putut vedea până acum in multe prăvălii. Deosebirea mare apare la prima vedere.

Inele, broşe, cercei, blazlete, pieptene, etc. pregătite din diamant „TUDOR“ 8 coroane costă

Pentru răspândirea in măsură cât mai mare ne-am hotărit, ca să vindem singaraticii articlii de marfă pe lângă preţuri fixe.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 105 Sibiiu, Joi 28 Septemvrie (11 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Statua dela Caransebeș.

Sibiiu, 10 Octomvrie n.

Zi de mare praznic a fost Dumineca trecută pentru orașul Caransebeș, unde a fost inaugurată statua Maiestății Sale, bunului nostru domnitor.

Este prima statuă a Maiestății Sale ridicată din contribuiri benevole, dictate de simțul recunoștinții și dragostii față de domnitorul nostru. Și acest simț bun s'a sălășluit în inimile poporului românesc din Bănatul severin, a foștilor grănițeri din acest ținut. Acești demni urmași ai vrednicilor grănițeri și-au adus aminte că au să mulțămească Maiestății Sale nu numai drepturi politice, ci mai ales unele bunuri materiale.

Când anume s'a desființat organizația grănițerilor, acest stat în stat, Maiestatea Sa și-a adus aminte de marile servicii ce le-au făcut grănițerii români patriei și dinastiei și le-a făcut cinste cu drag, *pe vecie*, o parte din teritoarele mari, pe cari până acì numai în folosință le aveau.

Teritoarele acestea, în valoare de 16 milioane fiorini, sunt azi proprietatea urmașilor acelor grănițeri.

Grație unor foruri administrative însă acești urmași au să lupte cu multe neajunsuri străine, cari caută să se vâre în dreptul lor și să tragă aceleaș foloase din moștenirea lor justă.

Cu toate acestea, vrednicii soldați ai regimentului 13 de grănițeri, al cărui centru a fost Caransebeșul, nu și-au uitat de bunătatea Maiestății Sale manifestată acum treizeci de ani față cu ei și au hotărât să-i dureze un semn al adâncului lor devotament.

In timp de doi ani, dela 1903 încoaci, au și ajuns ca să întrupeze această dorință și astăzi se ridică în fața parcului orașului Caransebeș o statuă impozantă, creația regretatului măiestru ungur Fadrusz, care statuă va povestì deapururi generațiilor viitoare faptele glorioase ale Maiestății Sale, precum și recunoștința poporului iubitor de patrie și credincios dinastiei.

Recunoștința grănițerilor români deci a durat acest monument al unor simțăminte nobile și curate, — fapt, pe care îl relevează și îl recunoaște și presa ungurească. Dar deșì temeiul acestui monument e pus pe dragostea și alipirea poporului bănățean față de Maiestatea Sa și e ridicat pe gliile pământului bătut în majoritate covârșitoare de opinca românească, — haina praznicului de Duminecă n'a fost acomodată cu sfințenia actului săvârșit. Căci după cum arată toate rapoartele celorce au fost prezenți, poporul român, care a avut meritul principal la întruparea monumentului, și limba aceluia, n'au fost luate în seamă de ceice au pus la cale programul praznicului, deșì fruntașii acestora, primarul orașului, precum și prezidentul grănițerilor, amândoi sunt Români.

Din acest punct de vedere e justificată indignarea și nemulțămirea Românilor din Caransebeș și jur. Căci iată ce ne destăinuește un ziar din Budapesta: Inscripția monumentului a fost săvârșită în noaptea ultimă pe ascuns, sub paza a 180 jandarmi. Inscripția e făcută numai în limba ungurească: „Lui Francisc Iosif I. — grănițerii credincioși“. Nu-i mirare deci dacă unii mai îndrăzneți au și dat expresie acestei nemulțămiri.

Cât de frumos nu i-ar fi stat monumentului barem câteva cuvinte și românești, pentruca țăranul român să se înalțe sufletește cetindu-și limba sa pe piedestalul unui monument de glorie, care să fie în fața întregului Banat o mărturie sfântă căreia bătrâni și tineri să se închine. Așa însă e firesc ca țăranul român să nu-și poată sugrumà o fărâmă de amărală și nemulțămire față de aceia cari i-au desconsiderat limba și ființa la un praznic de care el s'ar fi bucurat mai mult ca oricine.

Cu toate acestea serbarea a decurs în cea mai frumoasă ordine. „Poporul român, german și foarte puțin unguresc din comitat“ — zice „Budapesti Hirlap“ — a sărbătorit această zi cu dragoste și însuflețire egal manifestată cătră persoana Maiestății Sale. In special prăznuirea Românilor a fost curată și candidă pentrucă n'au văzut în monumentul ridicat inscripția nejustă, ci au văzut pe iubitul lor domnitor, au văzut întruparea unui jumătate de veac de fapte glorioase ale unei persoane prea bune și înțelepte, căreia cu drag îi aduce pururea cel mai sincer prinos de recunoștință și fidelitate.

*

Despre decursul serbării dăm următoarele amănunte. La desvălirea monumentului fusese învitat și Maiestatea Sa, care și-a trimis reprezentant pe *A. S. princ. Iosif.* Acesta a plecat din Pesta Sâmbătă seara însoțit de min.-prez. Wekerle și ministrii *Polonyi* și *Iekelfolussy* și o suită de persoane alese. La Lugoj a fost întimpinat de comitele supr. *Pogány* și de episc. român gr. cat. *Vasile Hossu*, cari s'au atașat.

In Caransebeș s'au făcut pregătiri grandioase de primire. Duminecă la orele 9 dim. a fost serviciu divin în toate bisericile. In cea românească a servit însuși P. S. epis. *Nic. Popea.* La orele 10 și jumătate sosește trenul cu Alteța Sa, care e întâmpinat la gară de primariul orașului Oct. *Bordan* și de o mare de Români din toate comunele din jur. Un banderiu de călăreți români îl conduce în oraș. La 12 ore s'a săvârșit desvălirea. A vorbit dep. dietal *Cons. Burdia* făcând elogii casei domnitoare. A răspuns Alteța Sa, iar la urmă primariul a luat în primire statua. Toate vorbirile au fost unguresti. S'au depus apoi o mulțime de cununi și la urmă de tot a pus și dep. C. Burdia o cunună în numele grăniterilor cu inscripția românească. La ora unu s'a dat prânz în onoarea Alteții Sale, la care au luat parte dintre Români episcopii Nic. Popea și Vasile Hossu. La două ore a fost apoi masa comună, prezidată de ministrul prez. Wekerle. La ambele banchete a fost salutată amintirea Maiestății Sale cu „Hymnus“. Toastele și cântecele lăutarilor toate au fost unguresti.

Cu această ocazie a predat princ. Iosif dinstincții prea înalte dlui C. Burdia titlul de conzilier de curte și dlui O. Bordan crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif.

După ameaz Alteța Sa a cercetat petrecerea poporală a Românilor și a Șvabilor, iar seara la 5 ore a plecat cu întreaga suită înapoi la Pesta.

Din despărțămintele „Asociațiunii“.

Discurs,

rostit cu ocazia adunării generale cercuale a despărțământului II Bran al „Asociațiunii“, ținută la 16/29 August 1906, de preotul George Babeș, directorul despărțământului.

(Fine.)

Căci multe și mari probleme ne stau înainte și așteaptă grabnică și fericită deslegare, dacă voim să ținem pas cu spiritul timpului și cu celelalte popoară conlocuitoare.

La strofele pline de sentiment din o poezie a laureatului A. Murășan unde zice:

> „De n'a perit românul, când oardele barbare
> Veniau ca și lăcuste pe agrii sămânați“ etc.

pe mine mai că m'ar bate gândul, să răspund: dar va perì acum, dacă va perseverà în nepăsare și apatie, în umbră și neștiință, căci astăzi forța brahială e înlocuită cu o altă forță, cu arma științii, a luminii, a culturii, și acestui curent nu este opunere, căci cine s'ar mai încumetà la așa ceva, rămâne zdrobit, prăpădit și nemernicit și reculegerea cu greu ar mai aveà loc.

De aceia încă din vreme să ne închegăm rândurile, și sub aripele ocrotitoare ale bunei și blândei noastre mame „Asociațiunea“, să ne sfătuim domni și

FOIȘOARĂ.

Reuniunea din Sibiiu la București.

— Raport special. —

(Urmare).

Poporul imens de toate neamurile, hamalii zoriți și pururi lărmuitori, chiotele celor nemulțămiți, strigătele bizare ale vânzătorilor de gazete, covrigi etc. se împreunau într'un vuiet neînțeles de firea mult mai domoală și precumpănitoare a noastră a Ardelenilor.

După o rătăcire iarăși neobicinuită prin un labirint de strade ne-am așezat în cele trei sălașuri destinate nouă spre găzduire, internatele sf. Sava și Radu-Vodă, iar damele în int. Pompilian.

Orașul însuși ne-a produs la început o impresie bruscă, multele strade mărunte, strâmte și încâlcite, cu obiceiurile caracterului de oraș oriental, ne-au ținut zile întregi într'o zăpăceală, cu care numai cu greu s'a putut obicinuì firea noastră clădită pe un temeiu cu totul osebit. Și cu toate acestea sufletul ne plutià în unde de mulțămire când ne vedeam porniți în vârtejul acela care știam că e românesc și că îți dă libertate absolută ideilor și cugetelor. Iar la urmă începuse să ne placă viața atât de sgomotoasă fermecată de o limbă românească cu accentele cele mai dulci, după care ni-se scurgea inima și de multeori răsărià într'un colț al ceerului nostru o fărâmă de gând mustrător: de ce nu putem aveà și noi Ardelenii acea expansiune de spirit și sentiment îmbrăcată într'o limbă atât de dulce.

Concertul.

Vestea sosirii noastre în capitala țării românești a aprins de cu vreme scânteià curiozității îndeosebi în sinul tinerimei și a elitei orașului. Se svonise, că reuniunea noastră e cel mai bun cor „de peste munți“. Și dupăcum a dovedit mulțămirea publicului și rapoartele ziarelor locale reuniunea noastră s'a arătat deamnă de acest svon. Inșiși membrii mai bătrâni ai reuniunii spun, că un concert ca cel dat în seara a doua după sosirea noastră în București, în sala Ateneului, nu s'a pomenit de 10—15 ani în viața acesteia. Sala era ticsită de lume foarte aleasă. Corul stăpânit de ambiția unei prezentări perfecte întru toate a executat programul cu atâta destoinicie, încât a pus în uimire și pe ultrarigurosul nostru dirigent. S'a cântat ca punct prim admirabila baladă a lui G. Dima „Mama lui Stefan-cel-mare“, apoi un irmos de G. Dima și o priceasnă, de Musicescu, o colindă de Tsaikovsky, două cântece poporale de G. Dima (Două inimi, Fântână cu trei isvoare), Hora Dobrogeană, de N. Popovici și Morarul, de C. Kiriac, cari au stârnit o plăcere fără seamăn, Corul ielelor, de H. Kirchner și îndeosebi sârba „Vântul“, compusă pe baze largi, de H. Kirchner, a cauzat o plăcere extraordinară. Au impus în măsură uimitoare solurile doamnei Maria *Crișan*, domnișoarei *Delia Olariu*, doamnei *Lucia Cosma* și a doamnei *Veturia Tritean*, cari au încassat ropote uriașe de aplause, îndeosebi doamna Tritean, care cu pășirea neaoșă românească și cu glasul de privighitoare a cântat mai multe fărâme de doine cu o rară măiestrie. Ochii tuturora străluciau de adâncă mulțămire și satisfacție. Solistele au fost răsplătite cu buchete frumoase de flori, dirigentului și corului i-s'au făcut ovații grandioase.

A fost o seară de adevărat deliciu nu numai pentru ascultători, ci și pentru membrii reuniunei, văzându-se încoronați de un succes atât de frumos. Pe de altă parte concertul acesta a fost temeiul care a asigurat și reușita operetei „Moș Ciocârlan“, atât din partea publicului, cât și a debutanților.

„Moș Ciocârlan“.

Duminecă în 23 Sept. s'a început reprezentarea operei „Moș Ciocârlan“, de T. cav. de Flondor. Curiozitatea și dorul de a vedeà o piesă curat românească a umplut până la ultimul loc stalurile teatrului național. Tablourile pline de viață, costumele minunate, muzica dulce și în general destul de românească, precum și soliștii au fermecat pe ascultători.

Rolurile principale au fost ținute de doamna Lucia Cosma (Florica), dșoara Delia Olariu (Tincuța), dșoara Veturia Pap (Sanda), dșoara Tiți Popescu (Smaranda), tenorul Stefănescu (Stan), Iuliu Enescu (Gheorghe), Ionel Crișan (Chirilă) și Nic. Damian (Primarul), iar „Moșul Ciocârlan“ a fost jucat de dl Pantazi.

Bucureștenii cari au grăbit să deà ascultare prestațiilor noastre au posibilitatea, în urma prilejului ce îl au oricând, de a judecà o piesă teatrală cu mai multă pricepere. Judecata ce și-au format-o asupra primei noastre reprezentații a fost cât se poate de favorabilă. Piesei însăși i-au descoperit multe defecte, cu atât mai popor, și în frățească dragoste și sinceritate să ne spunem părerile și împreună să ne cugetăm la căile și mijloacele, cari ne vor asigurà, înaintarea în cultură, în bună stare și avere.

Căci vei recunoaște, iubit popor brănean, că deja de mult au trecut patriarhalele vremuri, când părinții și moșii noștri își îndreptau toamna număroasele turme de oi, herghelii de cai și cirezi de vite spre întinsul pustiu al Bărăganului și în ostroavele Dunării, unde pe un preț bagatel aflau pășune în abundanță, iar primăvara, încet, în porneală și le întorceau iară în munți, pe cari îi închiriau pe nimic, iar în drumurile lor încoace și încolo, nu erau stingheriți de nimeni.

Astăzi într'atât s'a redus numărul vitelor, încât abia mai putem ținea câte vr'o două pentru indispenzabila trebuință a casii. — Ferul plugului a întrat adânc în pământul virgin al Bărăganului și acum în locul pășunelor extinse, se întind lanuri nesfârșite de grâu cu spice aurii, de păpușoi și alte plante, iar tehnica modernă a născocit mașini de arat, de săpat, de cosit, de secerat și îmblătit, așa, că marii proprietari de acolo nu mai au lipsă de brațele noastre, astfel că această vacă bună de lapte, cum ne obicinuisem a numì România, acum a ințărcat, căci nu ne mai dă ca mai demult poli împărătești, galbini zimtuiți și lire turcești, acum nu ne mai dă nici franci.

Pământurile noastre ce le avem nu produc atât, ca să avem cu ce trăì după ele de pe un an pe altul, ba chiar de ar produce nu știm să le cultivăm rațional.

Isvoarele de venit s'au împuținat, cheltuelile s'au îmulțit și parcă e curată bătaia lui Dzeu, că tocmai în aceste vremuri ne-am fudulit afară din cale, luxul cu deosebire la femei a luat proporții pătimașe. Și în fața acestor stări de lucruri noi stăm îmărmuriți și oftăm după vremurile bune de mult trecute și o desnădăjduire ne cuprinde și îngrijorați privim la viitorul nostru și al copìilor noștri.

Dela voința și capacitatea noastră depinde însă schimbarea lucrurilor în spre bine.

Nu încape în cadrul unui cuvânt de deschidere a mă ocupà mai amănunțit cu mijloacele ce ne stau la îndemână spre a ne asigurà un traiu mai îndestulit și mi-e teamă, că și până acum am prea abuzat de pacienţa dvoastră. Cu toate acestea, având în vedere că nu s'a însinuat nimenea cu vre-o lucrare specială, dați-mi voie să mai amintesc aici așa în treacăt unele lucruri și anume:

In pădurile seculare ce constituesc aproape avere curat românească de pe teritorul Branului e un isvor nesecat de bogăție națională exploatate fiind sistematic și prin oameni de ai noștri constituiți în societate.

Grădinile noastre cu gustoasele și trainicele poame sunt un capital neprețuit și dacă poamele nu le-am aruncà mai pe nimic la negutători străini, și dacă pomii i-am cultivà și îngrijì mai rațional, am aveà câștig înzecit și însutit.

O societate pentru validitarea negoțului cu poame e absolut necesară.

Prune încă se fac cu îmbelșugare. Acestea uscate constituesc o mâncare gustoasă și sănătoasă pentru popor mai cu seamă în zilele de post.

In Bosnia și Herțegovina se face un întins negoț cu prune uscate. Acolo sunt cuptoare sistematice pentru uscatul prunelor și guvernul pe cât știu eu la cerere dă sprijinul și construește pe spesele sale atari cuptoare.

In comerciul zilnic prunele de Bosnia se vând cu 28—30 cr. chlgr. ale noastre cu 8—10 cr. Diferința e colosală și provine de acolo, că ei uscă poamele, iar noi în slanițele noastre primitive numai le afumăm.

Cât lapte nu se perde la noi înzadar, căci nu știm face din el decât nițel unt și zară, brânza ni-o mănâncă stăpânii de munte, cărora le dăm vacile să le mulgă și le și plătim, iar ei în schimb ne aduc, dacă ne mai aduc, căci n'au nici o răspundere — ne aduc zic în toamnă în cele mai multe cazuri niște vaci de abia se țin pe picioare și niște viței din cari nu mai poți scoate vită bună până-i Prutul.

Prin cultivarea rațională a pământurilor noastre cu plante de nutreț, ca: trifoiu, luțernă, măzăriche, sfecle etc. — am puteà să ținem vitele în grajd și peste vară, am puteà înființà o cășenie și lăptărie model în Bran și am sporì în mod însemnat venitele noastre.

Dar despre aceste toate vom grijì să se vorbească mai pe larg în viitoarele adunări ale despărțământului nostru. Am dorì numai ca la acele ședințe să ia cât mai mult popor parte, căci dupăcum vedeți numai binele și folosul lui îl avem în vedere.

In fine mă simt dator a aduce cuvenita mulțămită Il. Sale dlui cav. de *Pușcariu* pentru sprijinul material și moral ce totdeauna a arătat față de despărțământul nostru. De asemenea exprim adânc simțita mea mulțămire simpaticului și mult stimatului profesor dela liceul din Brașov dlui Aurel *Ciortea* pentrucă a binevoit a venì în mijlocul nostru spre a ne procurà câteva momente de mulțămire sufletească și de instrucțiune totodată prin prelegerea ce o va ținea din istoria universală și națională cu ajutorul aparatului de proiecțiuni.

Ședința adunării generale cercuale a despărțământului Bran este deschisă.

Cronică pedagogică.

Școala poporală americană.

O revistă americană aduce de curând un studiu foarte interesant asupra instrucțiunii școlare a poporului american. După cum pe toate terenele înaintează Americanii după un sistem original al lor așa și în școală. Datele cari ni-se ofer despre școala americană ne dau o icoană cu totului tot nouă și mult mai rațională ca a școalei noastre europene. Intâlnim aci sume mari cheltuite, dar și multă înțelepciune și spirit cuminte, care jertfește din belșug averea statului pentru școală.

In America și în special în Statele-Unite, instrucția în școala poporală e gratuită. Copìii primesc în cinste chiar și cărțile și obiectele de scris. Școalele sunt toate ale statului care prevede pe seama lor în budget o sumă de 260 milioane dolari.

La începutul acestui an școlar au fost 18 milioane de elevi înscriși în 260 mii școale cu 460 mii învățători. Valoarea tuturor acestor școale face un bilion de dolari, o sumă pe care Europa întreagă nu o cheltue pentru școală. Statele-Unite sunt mândre pe școalele lor și pentru ele spesează mai mult ca pentru miliție ori altă instituție a statului. Pănăcând în Asia cel mai bun muncitor arareori câștigă pe zi mai mult ca 15 centimi Statele-Unite spesează pe zi mai mult pentru un singur școlar. Pe fiecare minut costă școalele americane cinci mii dolari.

Baza instrucției și a educației poporului e considerată școala poporală. Deși se dau sume mari și pentru univerzități relativ sunt puțini elevi cari merg până la univerzitate. Jumătate din școlari se despart de școală la vârsta de 15 ani. Băieți de 16—17 ani găsești în școală abia 25%.

— Creșterea este în America ramul industrial de frunte — a zis un profesor american. Această enunțare pare curioasă, dar corăspunde adevărului. Pusă față în față creșterea din America cu cea din Europa vedem, că un singur oraș american New-York City dă pentru școală într'un an mai mult ca toate venitele Elveției sau Daniei, iar Statele-Unite jertfesc pentru școale mai mult ca Europa întreagă. Multele milioane pe cari Europa le cheltuește pe seama curților domnitoare statele Americei le varsă toate în școale.

Și rezultatul se cunoaște, căci numai școala a făcut ca America să ià un avânt atât de uimitor și să se ridice în timp scurt deasupra celor patru continente ale lumii.

Ce se învață în școalele americane? Școalele aceste sunt adevărate universități poporale. Copilul de 12 ani iese din școala poporală cu mai multe cunoștințe decum ieșià înainte cu 50—60 ani studentul din universitatea din Oxford sau Cambridge. Copìii știu azi din constituția patriei lor mai mult decum știà un advocat la începutul sistemului republican. Băieții învață, pe lângă scris și cetit, muzica, strungăria, țesutul, pescăritul, ferăritul și economia, iar fetele cusutul și gospodăria casei. In vacanțe se țin cursuri anumite de economie și pentru copìii din orașe. In fiecare vară se designează spre scopul acesta 1200 învățători.

Pentru mișcarea liberă a școlarilor fiecare școală dispune de grădină mare și frumoasă. Orașele mari și-au făcut câte un parc anumit pentru aceasta. Astfel New York are un parc pentru care spesează la an 300 mii dolari. Pe lângă aceasta în strâmtoarea de oraș mare s'a recurs și la alt mijloc și anume aproape toate școalele și-au făcut loc de joc pentru elevi sus pe coperișul școalei, mult mai practic ca al zidirilor noastre.

Pe lângă instrucțiunea tehnică scopul principal al școalei poporale e să crească cetățeni buni. Toți elevii de ori ce naționalitate ar fi sunt tractați egal și toți învață, că mai presus de toate trebue să fie credincioși cu trup cu suflet steagului înstelat.

Iubirea de patrie e focul pe care îl menajază mai mult școala americană. Intr'o școală din New-York sunt nu mai puțin ca 20 de naționalități, între cari și copìi români, și tuturora li se însuflă spiritul marelui american Washington.

Și când te cugeți că școala poporală americană s'a început abia pe la 1820, când s'a născut prima școală în statul Virginia din prețul de vânzare a patru vaci, iar a doua în Massachinsetts din colecta făcută pe bordul unei corăbii — stai uimit de progresul uimitor pe care l-a desăvârșit până azi. Intemeietorii adevărați ai școalei poporale în America au fost dascălii Horațiu Mann și Henric Barnard, cari au pus școala aceasta în adevărata ogașă la 1837.

Școala poporală a Americei e o mândrie pentru cetățenii ei și ei înșiși recunosc că de ar stà toate așezămintele lor pe treapta pe care stă școala poporală n'ar fi neam pe suprafața pământului, care ar puteà stà în vre-o privință alăturea lor.

Convocare.

Prin ordinul Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 2 Septemvrie a. c. Nr. 8318 Plen., fiind exmis a conduce sinodul protopresbiteral electoral al tractului Cetății de peatră pentru alegerea de protopresbiter, conform dispoziției cuprinse în §. 16 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc pe onorații membri preoți și mireni ai sinodului protopresbiteral înmul-

---

mare laudă au pus însă pe debutanți, despre cari nici cei mai pricepători în ale teatrului nu puteau să creadă că sunt toți diletanți. Au plăcut mult dnul Pantazi care a turnat în rolul său multă dramă, apoi vocea de un lirism larg, dulce — melancolic, care te farmecă, al doamnei *Lucia Cosma* și tenorul de scenă mlădios și puțin răsfățat al dlui Stefănescu. Mai presus de toate a impus Bucureștenilor corul, a cărui putere de ensemblu și disciplină fără seamăn arareori au avut ocazie să o întâlnească.

Faptul acesta l-a dovedit din belșug întreaga opinie publică bucureșteană, precum și presa. Nu poate fi deci decât o constatare ori răutăcioasă ori nepricepută, pe care o face raportorul „Gazetei Bucovinei", când zice că „reprezentarea piesei a lăsat mult de dorit" că în general „figurile din operă au fost slabe, tot așa și corul, căruia i-a lipsit ori ce disciplină" și că „reușita morală a operei a fost bună numai grație compoziției succese". Nu caut să discut cu raportorul, îl îndrum numai la ziarele din România, ori la părerea lui Chiriac, Ventura etc. cari toți au enunțat într'un glas convingerea, că numai corului și stăruințelor soliștilor poate mulțămi dl Flondor succesul operetei a cărei compoziție tocmai e defectuoasă și că nu se va mai puteà aflà o a doua reuniune care să poată ridicà pe „Moș Ciocârlan" la succesul ce i-la hărăzit reuniunea noastră.

Svonul succeselor corului nostru a cutreerat întreg orașul și din seară în seară curgeà popor tot mai mult la teatru.

Luni seara, la a doua reprezentație, a azistat și Maiestatea Sa *Regina Elisabeta* și a ascultat cu fața strălucitoare de seninătate și cu vădită mulțămire în zimbetelei grațioase, două acte întregi dând însași de mai multe ori în decursul piesei semnalul de aplauze, simbolul satisfacției și a plăcerii. Venerabila și prea grațioasa stăpână a țării românești a fost întimpinată de capela noastră cu imnul regal al României, iar auditorul i-a făcut ovații entuziaste.

In celelalte trei seri, Marți, Miercuri, și Vineri, a azistat la reprezentația operetei tot ce au București mai bun și ales.

In toate serile a fost sala ticsită de lume, după fiecare act curgeà ropotul de aplauze ca un povoi de părea că n'o să se mai sfârșească. Cea mai succeasă reprezentație a fost ultima, de Vineri seara. La sfârșitul ei au izbucnit ovațiile cu un entuziasm fără seamăn, publicul fâlfâià pălăriile, damele batistele, iar călușerii și flăcăii noștrii de pe scenă își aruncau căciulile în aer. Și efluxul acesta spontan al bucuriei a ținut aproape un sfert de oară și stà să nu mai contenească.

In reprezentațiile de Marți și Miercuri seara și-a dat concursul dșoara *Natalia Otto*, care a reprezentat cu abilitatea de adevărată actriță în ambele sări pe Florica.

Abstragând dela unele defecte, de compoziție dramatică, ale piesei pe cari le-au relevat și Bucureștenii deja la prima reprezentație, succesul obținut de reuniunea noastră în reprezentarea acestei piese a fost desăvârșit câtă vreme a știut-o îmbrăcà în haină de adevărată sărbătoare și i-a știut interpretà melodiile cu farmec și simț artistic.

Serata.

Joi în ziua de pauză a fost invitată reuniunea noastră împreună cu excursioniștii Asociațiunii la serata dată de „Clubul tinerimii" din București în splendidele sale saloane din calea Victoriei. Aci ni s'a dat prilej să ascultăm măiastra orhestră a vestitului D. Dinicu, mai multe declamații de artistul P. Liciu, pe pianistul Boskoff și câteva soluri de bariton de dir. conservatorului D. Popovici, care a plăcut mai mult în aria „Ierusalime" din oratoriul lui Paulus.

După concert s'a încins jocul vioi care a legat lanțul de flori al pretiniei între mulți domni și dame dela noi și de dincolo. In tot decursul seratei a stat la dispoziția oaspeților un bufet cu cele mai bogate și alese mâncări și beuturi. Au luat parte la serată aproape toți oaspeții ardeleni, precum și persoane alese din București.

Concertul II.

Isbânda deplină a pelegrinajului de artă al reuniunii noastre în măreața capitală a României a încheiat-o concertul al doilea dat tot în sala ateneului Sâmbătă seara. Dorința publicului Bucureștean a cerut repetarea pieselor cântate la concertul prim.

Cele mai multe s'au și repetat, adaugându-se încă câteva piese clasice, ca Aria Ofeliei din opera „Hamlet" cântată de dna Tritean, rugăciunea Elisabetei din opera „Tannhäuser, și cântul Solvegiei dìn „Peer Gyut", precum și două cântece poporale, toate aceste cântate de doamna Lucia Cosma; pe lângă aceste și o piesă frumoasă de cor de A. Bena: „Pre tine te lăudăm".

(Va urma).

țit al tractului Cetății de peatră la sinodul electoral, ce se va ținea în parohia Borcut, Sâmbătă, în 14/27 Octomvrie a. c. la 11 ore a. m. în sala de învățământ a școalei confesionale din loc.

Serviciul divin, dimpreună cu chemarea Duhului sfânt ce va premerge actului alegerei, se va celebrà în aceiași zi la 9 ore a. m. în biserica parohială.

Sibiiu, 26 Septemvrie 1906.

Dr. Eusebiu R. Roșca
protosincel, comis. cons.

NOUTĂȚI.

La Viena. Atât ministrul prezident, dl *Wekerle*, cât și ministrul de interne, contele *Andrássy*, au plecat Luni seara la Viena și ieri, Marți, au fost primiți pe rând în audiență. Au făcut raport Maiestății Sale despre afaceri curente.

*

Fișpani noi. La Lugoj a fost numit comite suprem pentru comitatul Caraș-Severin dl *Fiatka Károly*, iar la Brașov domnul conte *Mikes Zsigmond*.

*

Expoziția de copìi din Apoldul-român. Comisiunea higienică a comitatului Sibiiu, precum aflăm, va fi reprezentată la expoziția de copìi, pe care „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“ o aranjază Dumineca la 14 Oct. n. c., în comuna Apoldul-român prin fizicul comitatens dl Dr. Schuller. Distinsul medic dl Dr. Stefan Erdélyi din Orăștie a dăruit din importantul său op „Cartea sănătății“, 3 exemplare spre a fi distribuite între exponenți. Comitetul central al Reuniunii agricole apelează la publicul nostru doritor de progres să participe în număr cât mai mare la această primă lucrare a sa de interes higienic.

*

Ziar nou. In Cernăuți a apărut un nou ziar cu program național independent sub numele „*Apărarea Națională*“. Scopul îi este „consolidarea tuturor Românilor bucovineni sub un drapel național, va apără interesele tuturor fiilor națiunii românești, nu stă în serviciul nici unui partid politic, nu e patronat de nime și nu primește subvenție dela nime“. Apare de trei ori pe săptămână în Cernăuți, strada Francisc nr. 17. Costă la an 24 coroane. Pentru preoți și învățători 12 cor., pentru popor 6 cor. la an.

*

Expoziția din București. Ziarele din România scriu că în conziliul de miniștri ținut Vinerea trecută a fost respins ofertul unui grup de capitaliști englezi, pentru redeschiderea expoziției în anul viitor în formă de expoziție balcanică.

*

Congresul advocaților. In sinul advocaților din Ungaria s'a pornit mișcare pentru convocarea unui congres al tuturor advocaților din țară, pentru reformarea regulamentelor lor, pe care o urgează camerele de 20 de ani încoaci.

*

Impărat ucigaș. Impăratul din Annam în India și-a împușcat în zilele trecute mai multe femei, precum și pe un principe, fecior al său. Se vorbește că ar fi nebun.

*

Abecedare gratuite. Comitetul despărț. Șimleu al „Asociațiunii“ a cinstit la 18 comune de pe teritorul său 380 abecedare de Ioan Popescu pentru elevii școalelor poporale.

*

Ciclul lui Alexandri. Cu ocazia desvălirii statuei lui Alexandri se vor pune în scenă la teatrul național din București piesele teatrale ale lui Alexandri. Ciclul va ținea o săptămână.

*

Al 96 lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Ana Comșa, zileriță. Acesta este cazul al 96-lea de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiiene.

*

Din Topârcea ni-se scriu următoarele: Dl *Nicolae Schiau*, advocat și soția născută *Elvira Cristea*, ca răscumpărare pentru felicitările primite cu ocazia cununiei lor au binevoit a dărui pentru edificarea școalei confesionale din Topârcea, comuna natală a dlui advocat, suma de 50 cor. Pentru această faptă nobilă, pe această cale mulțămindu-le marinimoșilor donatori le dorim viață lungă și fericită. *Epitropia b's. gr. or. din Topârcea.*

*

O nouă dispoziție. Semioficios vine știrea din Budapesta despre o nouă ordinație a ministrului de justiție, prin care se aduce la cunoștință publică faptul, că ministrul nu va mai dà concesiune de căsătorie persoanelor înrudite până la gradul al patrulea, decât numai în caz extraordinar de grav. E o dispoziție foarte salutară din punctul de vedere al progresului intelectual și fizic al societății omenești.

*

O știre senzațională. „Secolul“ descopere interesanta știre, că sinodul patriarhatului ecumenic din Constantinopol a aprobat adresa patriarhului către contele Calice, demisionatul ambasador austro-ungar la Constantinopol, prin care adresă patriarhul îi mulțămește acestuia pentru bunăvoința și sprijinul ce l-a manifestat față de propaganda popilor greci din Macedonia. Din aceasta ar urmà că Austro-Ungaria aprobă atitudinea bandelor grecești din Macedonia, ceea ce nu credem. Dăm deci știrea cu rezervele cuvenite.

*

Rákóczy și pribegii. Țara întreagă e cuprinsă de agitație de câteva zile. S'a stabilit ziua de 27 Oct. când vor fi aduse rămășițele pământești ale lui Rákóczy II și cei 14 soți ai lui pribegiți acum 200 de ani pe pământ turcesc, unde au și murit. Vor fi aduse cu mare alai și Ungurii dela Orșova până la Pesta pregătesc o primire grandioasă acestor moaște sfinte pentru neamul lor.

*

Teatru în Apold. Corpul didactic din Apoldul de jos învită la reprezentația teatrală împreunată cu dans ce se va ținea după expoziția de copii, Dumineca în 14 Octomvrie n. 1906 în sala școalei celei mari. Venitul curat e destinat bibliotecii școlare. Inceputul la 7 ore seara. Prețul de intrare benevol. Oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor publicà.

*

Merite neperitoare și-a câștigat inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967 Dl Albert Müller ceea ce o dovedește și următoarea scrisoare de mulțămită.

Stim. dle Müller!

Budapesta, V. Vadász u. 42/V.

Deosebită mulțămită îți datorez pentru invențiunea dtale. Am avut mari dureri de spate și inimă și numai crucea D-tale duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 m'a vindecat, pentru ceea ce îți exprim cea mai adâncă mulțămită. Körtvélyes 1904 Febr. 22. Cu stimă:

Ioan Brayer.

ECONOMIE.

A XVI-a expoziție de vite

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Programul

expoziției de vite, ce se va ținea Dumineca, la 21 Octomvrie n. 1906 în comuna Săsciori.

1. Cu scop de a înaintà economia de vite „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului,“ va aranjà la 21 Octomvrie n. 1906 în comuna Săsciori, o expoziție de vite împreunată cu distribuire de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astădată la vite cornute cu excepția caprelor.

2. Expoziția se va ținea în ziua amintită, începând dela 10 ore înainte de am. și până la 1 oră după ameazi, când va urmà premiarea.

Expoziția se va ținea pe locul numit „Zăvoiul comunal“.

3. La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele Săsciori, Cacova, Sebeșel, Laz, Deal, Loman, Răchita și Căpâlna.

Pentru vitele aduse afară de Săsciori se cer paspoarte în regulă.

Cerând trebuința proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele în timp de $^3/_4$ de an cel puțin.

Oile trebue expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publicà din parte-și dispozițiile luate. Comitetul poate refuzà primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

La fiecare vită, resp. grupă de oi se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sunt îndatorați a purtà înșiși grije de vitele lor și a le dà hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribuì douăzeci și nouă de premii în suma totală de 200 cor., dăruite de comisiunea economică a comitatului Sibiiu, și anume se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă și străină.)

a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 16 coroane;

b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 12 cor., 2 premii de câte 10 cor., 1 premiu de 8 cor. și 1 premiu de 6 cor.;

c) junci junince și tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor. și 2 premii de câte 6 cor.;

d) vițăi și vițele de $^1/_4$—1 an: 1 premiu de 8 coroane, 2 premii de câte 6 cor. și 2 de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. și 2 premii de câte 8 cor.;

b) noatini din 1906: 1 premiu de 6 cor. și 2 premii de câte 4 cor.;

c) noatine din 1906: 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 4 cor. și un premiu de 2 coroane.

d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. și 2 premii de câte 6 cor.

II. Premiarea.

1. In scopul premierii, comitetul central al Reuniunii agricole a ales juriul consistător din domnii: Pantaleon Lucuța, I. Schöpp, primpretor în Sebeșul-săsesc, ca reprezentant al comisiei economice comitatenze; Ioan Chirca, Petru Draghits și Dr. Ioan Stroia, toți din Săliște; Romul Simu, Vic. Tordășianu, Dr. Petru Șpan, Vasile Stan, Oprea Steflea și Andreiu Teodor, toți din Sibiiu; Ioan Popescu din Sibiiel, Iacob Bogdan, Pavel Precupescu, Gheorghe Aleman și Gheorghe Morariu, toți din Săsciori; Vasile Preda și Ioan A. Oancia, ambii din Cacova; Vasile Duvlea lui Iosif, Avram Zemora și Pavel Pàrvu, toți din Sibișel; Ioan Cucuian, Ilisie Colhon și Savu Cătana, toți din Laz; Ioan Moga și Cosma Tonescu, ambii din Căpâlna; Vasilie Bădilă, Ioan Bogdan și Vasilie Coman, toți din Deal; Ioan Alisie, Niculae Petrașcu și Petru Cucuian, toți din Loman; Iepure Ioan, Prodan Ioan și Voina Ioan, toți din Răchita. Membrii absenți, sau împedecați dela vot, se înlocuesc prin suplenți.

2. Nu este iertat a funcționà nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de-ale rudeniilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor expuse, examinează pe rând și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se conzultă asupra premierii, îngrijindu-se ca publicul și exponenții să nu înrâuriască câtuși mai puțin asupra hotărârilor de luat.

4. In ședința, ce urmează examinării vitelor, membrii juriului se conzultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând cu majoritate absolută de voturi.

Prezidentul votează întotdeauna. La caz de voturi egale decide soartea.

Asupra fiecărei premieri se votează deosebit.

5. Exponenții de premiat se petrec în o listă separată, care, odată stabilită, se subscrie de prezident și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Impărțirea premiilor urmează a se face în mod sărbătoresc, ținându se mai întâiu o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjator, a exponenților și publicului întrunit.

Esponenții premiați adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: „Adeveresc primirea în regulă a premiului“.

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul, subscris de prezidentul și secretariul, se păstrează în arhiva Reuniunii.

III. Dispozițiile de premiare.

A. In general.

1 Scopul expoziției este mai ales a urnì și încurajà adevărata propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vădită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realisarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele, altcum defectuoase încâtva, se pot premià în rând cu vitele oare-cum desăvârșite. Intrevenind împrejurările de mai sus, chiar și întâietate se va da vitelor de a două mână. Dar nici măcar în totala lipsă de alte mai bune nu este iertat a premià vite hotărât rele sau având scăderi însemnate.

3. Astfel, dacă cutare grupă nu cuprinde destule vite vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosì se pot destinà pentru o altă grupă. Premiile, cari din una sau altă cauză nu s'ar fi împărțit, se inapoiază Reuniunii.

4. Aceia, cari au prăsit ei înșiși vitele, vor avea întâietate față cu aceia, cari au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $^3/_4$ de an cel puțin.

B. In special.

I. Bovine (vițăi, vaci, tauri)

1. Ca vrednici de premiat se conzideră mai ales bovinele, cari întrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcite se va dà întâietate vitelor de rassă curată.

2. Intre scăderile, cari nu îngăduie premiarea, se numără: trup bolnăvicios, murdar, cum și scăderi, care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urâte etc.)

3. Ca semne de lapte mult se conzideră trup prelungit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare nu prea cărnos, nici prea gros, înzestrat cu păr scurt și moale și având 4 țițe moi, deopotrivă de mari; piele molatică, păr subțire și privire blândă,

4. Ca bune de îngrășat sunt a se conzideră mai ales vitele trunchioase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătăreață, piele mișcăcioasă, păr moale.

5. Ca bune de muncă se conzideră mai cu seamă vitele osoase, cu picioare cam lungi, piept lat și rotunzit, șolduri puternice, copite sănătoase, mers vioiu și regulat.

II. Oi.

1. Intâietatea se cuvine mai ales oilor mari, cărnoase, lăptoase, și bogate în lână frumoasă și susțire, moale și lungă, deasemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2, Rassa țigaie și stogoșe se preferă rassei bârsane (țurcane).

Din ședința comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“, ținută la Sibiiu, în 19 Septemvrie n. 1906.

Pantaleon Lucuța, *prezident.* — *Vic. Tordășianu* *secretar*

Cărți și reviste.

Junimea literară, Nr 10 a apărut cu următorul sumar: Vară (poezie) Ana Conta-Chernbach. Ceva despre folosul limbilor clasice în școalele medii, Ioan Ursu. Incă's tinăr (poezie) Leandru. Femeilor române dela noi (poezie) G. Rotariu Rotică. Coșbuc și Goga față de poporul român, Aspasia Luția. In zori de zi (poezie) Leandru. Familia lui Vasile Varnav (notiță istorică) S. Fl. Marian. Lăcrămioare (poezie) Orfeu. Poeme în proză (trad. din Oscar Wilde) L. M. Cântec, V. Loichiță. Ion Gorun (studiu) Liviu Marian. Dări de seamă. Notițe bibliografice etc.

Sirolin
Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.
Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna:
împachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medici în farmacii à 4 cor. sticla.

Nr. 571—1906 protop. [246] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională din Andraşfalăul-român, protopresbiteratul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de **15** zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 600 coroane, 400 cor. dela stat, 200 coroane dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu împliniţi la această şcoală.

Reflectanţii la acest post, vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 20 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoara, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Un învăţăcel

dela 15 ani în sus, se primeşte în franzelaria dlui PETRU MOGA, Sibiiu. [249] 2—3

Nr. 399—1906 pr. [251] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a treia **Lovnic** protopresbiteratul tractului **Cohalm**, pe baza rezoluţiunii preaveneratului conzistoriu arhidiecezan din 12 Septembre 1906. Nr. 8647 Bis., prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate la coala B., pentru întregirea venitelor preoteşti dela stat, primind şi un ajutoriu dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighişoara (Segesvár) în terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Cohalm, la 24 Septembre 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piaţa mică), farmacia **E. Rummler**, str. turnului, **C. Müller**, piaţa mare, drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei, **I. B. Misselbacher sen.**, piaţa mare, **G. Meltzer** str. cisnădiei şi gusteriţii, piaţa mică **prima fabrică transilv. de luminări de stearin** (str. cisnădiei), **Carol Arz** (str. cisnădiei), cum şi în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**, I. B. Misselbacher. 82 26—52

Mersul trenurilor valabil din 1 Octomvrie 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7.25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.24	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.50	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.04	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.01
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.03	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.47	9.24		Ilia		5.10	[illegible]	7.11	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		**Deva**		4.27	5.20	6.29	1.16
9.16	3.14	10.56	10.15		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orĕştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44			Şibot		3.11		5.09	12.19
10.35	4.16	12.11	11.02		Vinţul de jos		2.48	4.09	4.48	12.05
10.56	4.27	12.31	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.29	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos—Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6.27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
		tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—			tr. mxt
4.20	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	1.30	—	pl.		sos.	—	7.16	Circ. Marţa şi Vinerea	8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.42

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

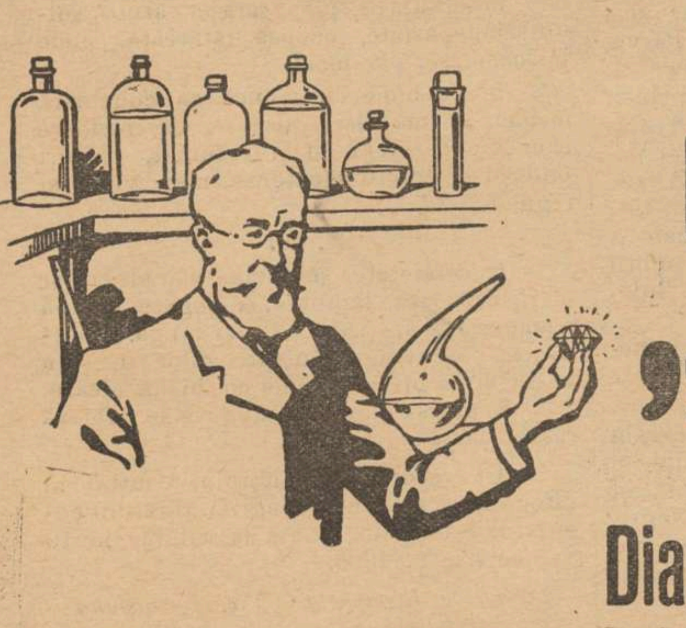

Renumitul

„TUDOR“

Imitaţiuni:

Diamant artificial şi petrii preţioase să pot căpăta acuma

in Sibiiu-Nagyszeben

250 2—

Exposiţiunea să află in prăvălia lui **BRECKNER W. STRADA CISNĂDIEI Nr. 13.**

Tot in aceasta prăvăliă să pot privi mai de aproape mărfile.

Toată exposiţiunea „TUDOR“ străluceşte, scânteiază şi sclipeşte ca soarele.

Diamantul „TUDOR“ numai specialistul cel mai expert il poate deosebi de diamantul adevărat. Atragem aţentiunea on. public, că diamantul. «Tudor» deloc nu samănă cu nici o piatră falsă, care s'a putut vedea până acum in multe prăvălii. Deosebirea mare apare la prima vedere.

Inele, broşe, cercei, blazlete, pieptene, etc. pregătite din diamant „TUDOR“ 8 coroane costă

Pentru răspândirea in măsură cât mai mare ne-am hotărit, ca să vindem singaraticii articlii de marfă pe lângă preţuri fixe.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 30 Septemvrie (13 Octomvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

În preajma întrunirii congresului naţional-bisericesc.

Reprezentanţa provinciei noastre metropolitane este convocată, dupăcum am semnalat în numărul de Marţi, la terminul statutar în sesiune ordinară şi prin aceasta sunt împrăştiate şi îngrijorările de cari au fost cuprinse cercurile noastre bisericeşti, cari în legitima lor temere vedeau cu drept cuvânt în întârzierea convocării o nouă călcare a drepturilor noastre garantate în legi pozitive.

In privinţa aceasta stăruinţele capului bisericei noastre au fost încoronate de perfect succes şi în loc de temeri bucurie s'a sălăşluit în sufletele noastre, pentrucă congresul normează întreagă vieaţa bisericească, dă directive pentru desvoltarea internă şi apără în caz de lipsă unica fortăreaţă, ce o avem, de toate primejdiile cari din când în când se descarcă asupra noastră — fără nici un motiv plausibil.

Şi doar de multă vreme nu a avut congresul nostru la ordinea zilei afaceri de atâta importanţă cum sunt cele ce-şi aşteaptă resolvirea lor în sesiunea prezentă.

Insuş faptul, că multe din regulamentele noastre conţin dispoziţii parte anticuate, parte nepracticabile din cauza schimbărilor ce s'au făcut în decursul vremilor în dotaţia clerului, — indigită necesitatea revizuirei acestora şi aducerea lor în conglăsuire cu alte legi, a căror fiinţă nu noi o am dat şi nu interesele bisericei le-a reclamat.

Către aceste regulamente, anume al parohìilor şi cel disciplinar, sunt şi alte momente, cari neapărat cereau întrunirea congresului nostru.

Credincioşi de seamă din părţile nordice ale Ardealului, credincioşi nu mai puţin de valoare din Bănat, stărue cu insistenţă pentru înmulţirea episcopìilor, ca tot atâtea centre şi foculare de cultură.

Arhidieceza, în extinderea ei vastă, pe lângă toată energia şi destoinicia factorilor dela cârmă, nu poate controlà părţile cele mai expuse, nu poate inspirà din centrul îndepărtat încrederea în aşezămintele noastre bisericeşti şi nu poate încălzì pe toţi fiii ei cu dragostea de mamă iubitoare, şi aşa se întâmplă des, că în turma peregrinală din depărtare, se ivesc proroci mincinoşi, cari caută să o seducă şi să producă nelinişte în conştiinţele mai puţin treze şi în cei mai slabi de înger.

Când vede şi ştie poporul că biserica întreagă, episcopatul şi cu fruntaşii clerului şi poporului stau la sfat asupra celor mai arzătoare trebuinţe, când vede, şi ceteşte, cum ştiu reprezentanţii bisericei să apere limba în şcoalele noastre, şi cer respectarea legilor, cei inimoşi câştigă puteri nouă în lupta grea ce o poartă, mai ales în ce priveşte catechizarea tinerilor dela şcoalele susţinute de stat şi de alte confesiuni, iar cei puţin credincioşi se întăresc în convingerea, că *„crucea este arma bisericei, crucea mântuirea celorce cred în ea“*.

In privinţa aceasta noi suntem una, nu este între noi divergenţă, nu se află între noi nimenea care să facă obiect de târguială chestiunea limbei de catehizare şi orice veleităţi de oportunism se sfarmă de stânca de granit a rezistenţei noastre şi a convingerii nestrămutate ce o avem, că — legea fără de limbă, este cărămidă nearsă în foc, cu care om cu mintea la loc nu-şi ridică casa sa.

Pe când în dieceza Aradului mai anii trecuţi se părea, că prin desfăşurarea tuturor neunirilor deslănţuite se vor provocà scisiuni necalculabile, înţelepciunea arhiereului a readus la limitele ordinei, legei şi cinstei pe toţi ceice îşi găsesc adăpost în biserică şi pe ceice biserica i-a ridicat şi înălţat la poziţii de onoare, i-a chemat la muncă de consolidare şi frăţească conlucrare.

Ca să nu ne fie bucuria completă germenele discordiei a isbucnit în altă parte, unde mai puţin ne aşteptam şi relele, cari se semnalează din acea parte, ranele, cari sângeră trebue vindecate cu alifia îndurării şi a milei şi cu delăturarea părţilor cangrenate din corpul bisericei.

Biserica nu face politică, chestiile politice sunt eschise din corporaţiunile noastre, dar politică bisericească trebue să facem şi cea mai potrivită este să căutăm ca cumulul de oficii şi de sinecure să încete, cei vrednici să fie puşi la locul lor, ceice greşesc, ceice în mod absolutistic vor să cârmuiască biserica, să fie chemaţi la respectarea legilor bisericeşti, cari toate sunt făcute în spirit liberal, din toate transpiră duhul blândeţei şi a temerii de Dzeu.

Sectele religionare duşmane bisericii, socialismul necreştin şi antibisericesc care nu cunoaşte limbă şi organizaţie pe baze naţionale, trebue combătute prin apostolii păcii, prin preoţi luminaţi desinteresaţi, prin păstori cari îşi pun sufletul lor pentru turmă, ca să o predeà urmaşilor întreagă, nedecimată şi neinfectată de buruenile veninoase ale amăgitorilor popoarelor.

Interesele bisericei noastre sunt şi au fost totdeauna identice cu ale statului şi dacă totuşi se găsesc indivizi, fii ai bisericii noastre, cari în nemulţămirea ori în grandomania lor vor să le prezinte altcum, cu cugete rezervate de a-şi asigurà graţia stăpânilor lumeşti, pentru aceia nu putem aveà ca biserică decât compătimirea pentru decadenţa lor spirituală şi morală. Noi prin biserică tindem numai la cultura credincioşilor, la bunăstarea lor materială şi morală, la ordinea şi disciplina necesară în fiecare organism cu îndreptăţirea la existinţă şi pe aceste baze stând pe cei puţini dintre noi uitaţi, cari calumniază instituţiuni şi persoane sus puse îi vom lăsà să îşi meargă drumul întunerecului în speranţa că de capul lor vor reveni la mai bune şi mai nobile gândiri.

Povăţuiţi de aceste vederi ne îndreptăm mâne paşii spre măreaţa biserică catedrală, care pentru prima dată deschide porţile sale pentru reprezentanţii bisericei întregi, implorăm darul duhului sfânt şi întăriţi în credinţa, că închegarea şi înflorirea bisericei noastre e întărirea neamului nostru, vom lucrà fiecare după puterile cari ni-le-a dat Dumnezeu, ca să-i asigurăm o desvoltare pacinică în intern, pentru de a o face cetate nebiruită în faţa oricăror atacuri, vină ele dela oricine, — iar legile şi concluzele ce le vom luà vor fi izvorâte din necesităţile binelui public pe care îl servim cu tot devotamentul nostru.

Nicolae Ivan
deputat congresual.

Din parlament.

După o pauză destul de lungă, dieta ţării, această maşină greoaie şi scumpă, şi-a început de nou activitatea. Mercuri în 10 Octomvrie n. a ţinut prima şedinţă după vacanţele lungi de vară.

N'a fost o şedinţă numai formală, ca de regulă, ci o şedinţă lungă şi destul de interesantă. Deputaţii s'au prezentat în număr destul de mare, iar ministri ţării, lucru rar, au fost *toţi* de faţă la deschidere, afară de unul.

Prezidentul *Iusth Gyula* a făcut comunicare despre cele întâmplate în cursul vacanţelor, şi apoi a dat cuvântul ministrului prezident, dlui *Wekerle*, care s'a pronunţat cu privire la programul de muncă al dietei.

A propus, ca proxima şedinţă să fie ţinută astăzi, Vineri, când guvernul îşi va prezentà proiectul de *budget* pentru anul viitor, şi diferitele rapoarte legate de el. Tot atunci îşi va face domnul ministru-

FOIŞOARĂ.

Reuniunea din Sibiiu la Bucureşti.

— Raport special. —

(Fine).

Şi acest concert s'a dat în faţa unui public foarte număros care a făcut ovaţii mari cântăreţilor, în deosebi solistelor, cari au fost răsplătite cu buchete de flori admirabile, precum şi autorilor prezenţi cari de repeţite ori au fost chemaţi la rampă. Mai multe piese au trebuit bisate, în special cele poporale naţionale, o dovadă că s'a înrădăcinat şi în sufletul Bucureştilor curentul naţional al artei româneşti, care până de curând nu prea erà luat în seamă. Aceasta e garanţă, că în timp scurt ne vom puteà mândrì şi pe terenul muzicii româneşti cu producte de valoare universală, alcătuite de un spirit priceput din bogăţia fără păreche a frumseţilor muzicale ale doinei noastre româneşti.

Reuniunei, i-s'a oferit din partea conservatoriului de muzică o frumoasă cunună de lauri cu pantlică tricoloră în semn de adâncă stimă.

După concert ne-am întrunit la restaurantul Enescu la cina de adio la care a luat parte pe lângă alte persoane alese din Bucureşti însuşi ministrul Vlădescu, care a dat expresie în cuvinte călduroase mulţămirii generale asupra prestaţiunilor reuniunii noastre.

Cu aceasta s'a încheiat misiunea noastră artistică ce ne dusese cu atâta dor spre capitala ţării româneşti în acest an de praznic naţional. Şi misiunea neam împlinit-o cu sfinţenie câştigând reuniunii noastre încă o frunză de laur în mândra cunună a succeselor ei din cursul unui pătrar de veac.

Şi tocmai faptul misiunii acesteia, căreia i-am jertfit tot timpul şi forţele noastre i-se poate atribuì împrejurarea, că cei mai mulţi membrii ai reuniunii n'au putut satisface în deajuns dorinţei de a cercetà toate aşezămintele demne de văzut ale capitalei României. In puţinul timp liber abià puteam dà câte un mic ocol prin expoziţia mândră şi impunătoare, lipsiţi de răgazul de a puteà privì toate minunatele frumseţi mai cu temei.

O singură zi de pauză ne-a dat prilejul să cercetăm muzeul şi câteva aşezăminte naţionale, apoi să ne încălzim sufletul în faţa minunatelor monumente ale gloriei româneşti şi pe urmă să ne înduioşăm în pragul mormintelor, unele destul de părăsite, ale sufletelor mari, ce îşi dorm somnul de veci în cimiteriul Belu. Cu sfinţenie ne-am apropiat de groapa lui Eminescu şi cu capetele descoperite i ne-am închinat, cântându-i predilecta ultimă dorinţă „Mai am un singur dor“. Teiul dela creştetul lui se legănà uşor în adierea vântului de seara, pe când noi ne-am depărtat cu sufletele înduioşate dela acest loc sfânt.

Plecarea.

Cu cele mai bune şi senine impresii am urcat Dumineca dimineaţa trenul ce ne ducea spre o nouă ţântă: *Craiova*. De câteva zile venise la Bucureşti însuşi primarul cu o deputaţie ca să ne invite în frumosul oraş cu un falnic trecut istoric. După ameazi la trei ore am şi sosit. O lume imensă ne aşteptà la gară cu două muzici militare, cu steaguri, frunză şi verde. Tot oraşul era alarmat. Apeluri însufleţite răscoliseră de 3—4 zile pacea oraşului. Toate stradele erau înţesate de lume, pe toate edificiile fâlfâiau steagurile tricolore şi întreg oraşul se îmbrăcase în haine de sărbătoare. După câteva discursuri pline de cea mai caldă dragoste din ambele părţi, am pornit braţ în braţ cu Craiovenii, în frunte cu muzica militară, ocolind stradele principale până la şcoala normală, care ni-a pus la dispoziţie toate comodităţile adevăratei ospitalităţi. Pretutindenea în treacăt ferestrile erau pline îndeosebi de dame, cari fâlfâiau batistele şi ne urau bun sosit. Eram zăpăciţi de osteneala zilelor de mai înainte şi de neaşteptata dragoste cu care am fost primiţi. Craiovenii ne-au pus la dispoziţie tot ce ne trebuià, toate mijloacele de comunicaţie, ba înşişi oamenii privaţi ne făceau în cinste servicii, cari necondiţionat ar fi trebuit răsplătite în urma ocupaţiei lor.

Seara s'a dat un banchet de bun sosit, la care au luat parte toate persoanele de valoare ale Craiovei, iar după banchet am asistat la concertul dat în onoarea noastră de societăţile „Filarmonica“ şi „Hora“. S'au cântat mai multe piese deprezident, și expozeul ca ministru de finanțe. In ședința de astăzi va prezentà și domnul ministru de comunicațiune *cinci* proiecte de lege, cari imediat vor fi împărțite comisiunilor spre studiare. In urmă a propus dl ministru-prezident, ca în săptămâna viitoare dieta să țină proxima ședință, în care va decide, când vrea să pună în curgere discuția asupra budgetului și asupra proiectelor de lege prezentate.

Prezidentul enunță, ca concluz, — după ce a conzultat dieta, — că propunerile dlui ministru-prezident sunt primite.

In ședința de astăzi se va alege și chestorul dietei, în locul lui *Toth János*, care a fost numit secretar de stat, și va răspunde ministrul de justiție la interpelarea ce i-a adresat-o în vară fostul deputat socialist *Achim* în chestia arestării administratorului domnului ministru de honvezi.

După ce s'au enunțat toate acestea din partea prezidentului, au urmat interpelările.

Szemere Miklós interpelează în chestia decadenței morale a presei maghiare. Se plânge, că în Budapesta apar mai multe foi decât în Viena, Londra ori Roma. Cele mai multe sunt însă susținute, nu de public, ci de guvern și de bănci. Li-se plătesc sume fabuloase, sub diferite forme și sub diferiți titli. Atacă necuviința cu care scriu unele gazete despre membrii guvernului și întreabă: Unde e procurorul? Nu se mai poate face proces de presă în Ungaria? (Ba se poate, însă numai gazetarilor nemaghiari! Red.) Cere deci, ca guvernul să caute și să îndrepte moravurile presei. Ba cere, ca dieta să exmită o comisiune parlamentară pentru studierea chestiei. Iși formulează pe scurt astfel întrebarea: Are cunoștință domnul ministru-prezident despre abuzurile de nesuferit cari domnesc în raporturile de presă, și are intențiunea să le saneze?

Ministrul-prezident *Wekerle* răspunde numai decât. Recunoaște, că e așa cum a spus interpelantul. Dar îndreptarea trebue să se facă încet și să vină dela sine. Guvernul subvenționează gazete numai de acelea, cari nu s'ar puteà susțineà altcum, și de acelea, cari sunt necesare, *pentruca să contracareze aspirațiunile și agitațiile naționaliste.* (Tot bietele naționalități sunt de vină! Red.) Va căutà însă, ca toate subvenționările de prisos să fie sistate.

Casa ia la cunoștință răspunsul dlui ministru-prezident.

Urmează interpelația deputatului român Dr. *Alexandru Vaida-Voevod.* Se plânge, că femeile nu sunt admise să studieze la universitate, iar celor admise li-se fac greutăți. Intreabă pe ministrul de culte și instrucțiune publică, dacă are cunoștință despre aceasta și dacă are intențiunea să delăture pedecile?

Ministrul nu a răspuns. Va răspunde altădată. Cu aceasta ședința s'a terminat și a fost închisă la orele 1 și jumătate.

Dela Caransebeș.

Dăm în întregime vorbirea cu care s'a făcut în Caransebeș desvălirea statuei Maiestății Sale, Dumineca în 7 Octombre n. c. A fost rostită de domnul *Constantin Burdia*, prezidentul comunității de avere din Caransebeș, care era încunjurat de membrii comitetului pentru ridicarea statuei, între cari se aflà și P. S. Sa, episcopul *Popea*, patronul, și Preacuvioșia Sa, Archimandritul *Musta*, vice-prezidentul comisiunii. Vorbirea a fost rostită în *ungurește*, și a fost adresată Alteții Sale, Archiducelui *Josif*, care a reprezentat pe Maiestatea Sa la această serbare. A fost următoarea:

Alteța Voastră! Dacă frunzărim paginile istoriei, ne putem convinge, că aproape fiecare pagină este așa zicând udată de sânge, și că iubita noastră patrie a avut să treacă prin multe rele și neplăceri.

Timpuri periculoase au trecut peste noi în trecut și numai înțelepciunea domnitorilor din ilustra casă de Habsburg și vitejiei națiunii avem să mulțămim, cá pericolele au trecut, că am ajuns timpuri pline de speranță și glorioase, în urma cărora am putut fi și noi părtași de cultura și civilizația altor popoare culte din vecinătatea noastră.

Dar cu mult mai greu și prin grele lupte și suferințe am ajuns noi în posesiunea acelei culturi la care alte națiuni în pace și fără conturbare au putut ajunge.

De fiecare colț al patriei noastre ne leagă câte o amintire neperitoare și fiecare palmă de pământ siliți am fost să o câștigăm cu sânge și în continu am avut să stăm cu arma în mână ca să putem păstrà pământul câștigat.

Pe munți și văi s'a purtat luptă crâncenă, începută de puterea fără margini a Semilunei, al cărei scop era ocuparea apusului și nimicirea creștinismului.

In părțile mărginașe ale patriei noastre au fost mai ales luptele crâncene, și față de aceste lupte noi am fost acea stâncă neînvinsă, de care s'au frânt săgețile dușmănoase, așa că acum cu mândrie ne putem făli cu aceea, că Ungaria a fost mântuitoarea apusului și a creștinătății.

Am fost pionerii civilizații și ai creștinătății, cari am fost așezați în cele mai expuse și periculoase poziții, așa că furtunile cari amenințau patria, în primul rând pe noi ne-au atins, iar încrederea distingătoare pusă în noi a trebuit să o rescumpărăm cu sânge și viața celor mai distinși și celor mai viteji, iar atunci când viforele amenințătoare au ajuns la culme, când pericolul amenințător tot mai mult zguduià porțile patriei, când acest pericol amenințà existența noastră ca stat precum și instituțiunile noastre cu totala lor nimicire, atunci glorioasa casă de Habsburg a luat refugiu la cele mai eficace mijloace pentru delăturarea pericolului, instituind și organizând instituțiunea graniții militare.

Spre scopul apărării Bănatului-Severin și a părților mărginașe s'a instituit cu sediul în Caransebeș regimentul româno-Banatic nrul 13.

Alteța Voastră! Glorioasa casă de Habsburg ne-a ținut demni și pe noi, poporațiunea acestui ținut, încredințându-ne nouă apărarea părții mărginașe a patriei, pe care a amenințat-o dușmanul deodată din trei părți. Și când privim îndărăt la timpurile trecute, cu mândrie putem afirmà, că am satisfăcut cu succes încredințării primite din partea casei domnitoare.

Credința neînfrântă față de tron și nemărginita iubire față de patrie a fost conducătoarea care în momentele de desperare ne-a insuflat curaj, predispunându-ne la aducerea celui mai mare sacrificiu, alergând la primul strigăt pentru apărarea tronului și a patriei, și ducând la învingere steagul desfășurat.

Pentru vitejia noastră, pentru adevăratul și neinteresatul nostru patriotism și nestrămutata alipire față de glorioasa casă domnitoare, în mai multe rânduri am fost învredniciți de recunoștință și distincție primită din partea domnitorului.

Iar când a sosit timpul și când cu schimbarea împrejurărilor s'a întrodus dorința apărării generale a devenit superfluă susținerea graniței militare și a marilor și grelelor dorințe încopciate cu această instituțiune, gloriosul și înțeleptul nostru rege Francisc Iosif I, prin prea înalta sa ordinațiune din anul 1873 a disolvat fostul regiment româno-banatic Nr. 13.

A urmat apoi pentru graniță o eră nouă, era civilizației, devenind și noi părtași constituționalizmului iubitei noastre patrii, am devenit egali îndreptățiți cu ceilalți cetățeni liberi ai liberei noastre patrii. Dar n'am fost împărtășiți numai de plenitudinea drepturilor cetățenești și politice, ci gloriosul nostru domnitor și chiar în altă privință nu și-a uitat de credincioșii Săi grăniceri. Nu și-a uitat că locuitorii acestui ținut peste 100 ani au trebuit să stee înarmați păzind și apărând granițele statului, pentru cari servicii i-a și răsplătit în abundanță, făcându-i stăpâni peste păduri, izlaze și alte realități, în valoare de mai multe milioane, iar prin aceea că din nou le-a recunoscut și întărit drepturile și privilegiile lor strămoșești, a dat dovadă strălucită, cât de mult a apreciat alipirea însuflețită și desinteresată a acestui popor față de tron și de patrie.

Această străformare s'a întâmplat înainte cu 30 de ani, și de abia a trecut o generație de om și seculara credință față de domnitor cu putere erumpătoare a străbătut în inimile poporului grănicier, iar iubirea și recunoștința a devenit tot mai intensivă și generală, așa că tot mai mult a prins teren acea ferbinte dorință de a dà și în mod vizibil expresie acestor simțăminte, pe cari să le dovedim înaintea lumii și să le eternizăm pentru generațiunile viitoare.

Și iată, că cuvântul trup s'a făcut.

Ideea a aflat însuflețitoare primire la toate straturile poporațiunii noastre. Să ridicăm monument Maiestății Sale, bunului nostru rege, aducere aminte, săpată în metal, care pe vecie să vestească gloria Maiestății Sale, vecinica Lui amintire, precum și omagiul de recunoștință a supușilor Săi! Și primul strigăt a pus în vibrare corzile inimii, a reîmprospătat glorioasa amintire a strămoșilor, și precum atunci vocea supremului comandant a pus în picioare, gata spre războire, pe grániceri, tot astfel și acum instituțiuni și privați, mic și mare, sărac și bogat, cu însuflețire au contribuit cu dinarul lor pentru sublimul scop.

Măreață stă deja statua de metal și răpitoare în sublimit tea sa! Lăsați vălul pentruca în mod omagial să privim spre ea.

Simplu, dar maiestos stă înaintea noastră chipul de metal al bunului nostru rege fără embleme și fără inscripțiuni!

Gloriola feței Sale radiază spre noi, iar privirea-i limpede și binevoitoare străbate în depărtare.

Iar noi privim spre ea, stăpâniți de simțămintele neperitoarei recunoștințe, inimile noastre sunt puse în mișcare, căci chipul de metal în vecii vecilor va vestì nemărginita lui bunătate, inima Sa cea nobilă.

Și vecinic să stee monumentul ca o vecinică aducere aminte a grandiozității domnitorului, precum și ca o dovadă a iubirei recunoscătoare a poporului.

Iar acum în numele întregului popor din fosta graniță, dăm Alteței Voastre expresiunea celei mai simțite mulțămiri, pentrucă la intima și familiara noastră festivitate ne-ați onorat cu înalta Voastră prezență, rugându-Vă totodată ca să binevoiți prea grațios să aduceți la cunoștință Maiestății Sale, bunului nostru rege, nestrămutata noastră credință față de tron, neperitoarea recunoștință față de casa domnitoare, alipirea și umilirea față de patrie, precum și omagiile noastre de supuși ai Maiestății Sale.

Trăiască regele!
Trăiască patria!

Instrucția publică în anul 1904.

In ministeriul de culte și instrucțiune publică a fost compus un amănunțit raport (probabil către parlamentul țării) despre starea instrucțiunii publice din țara noastră, cu finea anului 1904. Datele cuprinse în acest raport, și publicate și în unele din ziarele maghiare, sunt interesante și instructive. Din ele aflăm, că în anul 1904 numărul copiilor obligați să cerceteze școala a fost următorul: 3,087·739. Față de anul premergător (1903) e de constatat deci o creștere de 55·000. Dintre copìii datori să cerceteze școala au fost de naționalitate maghiară 51%, de naționalitate română 16%. Restul cade asupra celorlalte naționalități.

Dintre școalele elementare existente sunt școale de stat numai 11%, școale comunale 8%, particulare 1·85%, restul tot școale confesionale, și anume, catolici 32%, gr. cat. 12%, gr. orientale 11% reformate 11%, evangelice 8%, etc. Numărul tuturor școalelor din Ungaria e acesta: 16,014, dintre cari însă 208 nu au funcționat, din motive deosebite, mai ales însă din motivul, că n'au avut învățători.

Invățători sunt în țara întreagă 29,179, dintre cari învățători de stat 4715, restul tot învățători confesionali.

Dintre cei obligați să umble la școală cercetează școalele mai bine Nemții, cu 89·60%, apoi Croații, cu 85%, vin în urmă Slovacii, cu 84%, apoi Ungurii cu 80% Sârbii cu 76% și Românii cu 66%. Cei din urmă sunt Rutenii, cu 60%. Luați însă elevii după comitate, raportul constată, că tocmai în comitatele cele mai tari unguresti, *cercetarea școalei e mai slabă.*

Pentru școalele de stat, guvernul a cheltuit 9,809·976 coroane, iar pentru

---

corul bărbătesc condus de dirig. I. Stoloviu, toate naționale, precum și două de orhestră, sub conducerea dir. Stoianovich. Faptul, că întreg programul a fost curat românesc ne-a făcut impresie foarte bună. Execuția a fost cât se poate de succeasă. Luând în considerare faptul, că aceste coruri există abia de doi ani și au realizat progrese frumoase pe terenul muzicei naționale ne legănăm în măgulitoarea convingere, că în timp scurt vor devenì unul din cei mai puternici factori ai muzicei naționale românești.

A doua zi, Luni seara, a fost concertul nostru cu programul concertului II. din București, înlocuindu-se un punct de solo al doamnei Lucia Cosma, dela care renunțase, cu un solo de bas cântat de dl Aurel Medrea.

Osteneala atâtor zile grele ne istovise puterile așa că acest concert pe noi nu ne-a satisfăcut întru toate. Craiovenii însă în extasul dragostii lor pentru noi au trecut peste micile defecte și ne-au răsplătit cu atâta însuflețire, încât ni-se părea că totul e numai un vis. Solistele au fost răsplătite cu buchete admirabile de flori, iar reuniunei noastre i-s'a oferit în semn de neprihănită dragoste o liră de lauri cu pantlică tricoloră și cinci coarde de aur.

Ospitalitatea fără seamă a Craiovenilor ne-a călăuzit până în clipa plecării noastre. In timpul scurt cât am stat acolo s'au dat în onoarea noastră nu mai puțin ca patru banchete, am fost conduși la așezămintele orașului, am cercetat admirabilul parc Bibescu, pretutindenea fiind întimpinați cu muzică militară și alaiu.

Marți la 11 ore ne-am luat adio dela acest oraș, care ne-a primit la sinul său cu dragoste nețărmurită. Ne-am despărțit cu durere în suflet pentrucă au fost prea frumoase clipele câte le-am petrecut în mijlocul lui. Despărțirea la gară ne-a înduioșat pe toți, uralele nu se mai sfârșiau încât îți părea că Craiova nu vrea să ne mai lase să plecăm dela sinul ei atât de primitor.

Dar am plecat, ducând cu noi cel mai senin belșug de impresii, cari vor strălucì pururea ca raze luminoase în labirintul amintirilor noastre.

In calea întoarcerii noastre iar ne-au surprins bravii Râmniceni, ca și la întrare în țeară, cu alaiul lor de dragoste frățească. In cele câteva clipe de repaus s'au rostit nu mai puțin ca opt vorbiri însuflețitoare și s'au golit tot atâtea butoaie de bere. Ni-s'au servit mezeluri și beutură din belșug. Și dela Râmniceni ne-am despărțit cu o vădită duioșie în suflet și ne-am așternut drumului spre casă. Soarele încă ni-se părea că s'a înduioșat căci își plecase capul pe creasta muntelui din zare, amurgul începuse să-și întindă aripile somnuros peste câmpii ce începeau să se strâmtorească tot mai mult între dealurile ce se înșiruiau tot mai multe și mai grele.

Iată-ne iar între munți. Oltul ne întimpină cu jale și undele lui parcă ne zic un dureros „rămas bun“, iar pe când noaptea își întindea mohorâtul vestmânt peste codrii de brad am ajuns în graniță. Un cântec vitejesc încă, un oftat duios, un rămas bun pământului românesc și trenul țării noastre ne ia în primire, pentruca după un ceas de vreme să ne aducă acasă, obosiți și trudiți de sbuciumul celor 12 zile petrecute în senzații, cari azi ne par un adevărat vis întraripat, care pururea ne va alintà în cele mai frumoase amintiri.

Jianu.

şcoalele confesionale a dat ajutoare în sumă de 3,486·615 coroane. In cele 16,014 de şcoale instrucţia s'a făcut exclusiv în limba maghiară în 56 la sută, pe când în 22 la sută instrucţia s'a făcut în mai multe limbi, iar în 22 la sută exclusiv în limbi nemaghiare.

Publicăm şi noi datele acestea, pentrucă se poate să avem trebuinţă cândva de ele: dar mai ales pentru a se vedeà, că statificarea tuturor şcoalelor confesionale din ţară nu e lucru tocmai uşor. Pentrucă dacă pentru şcoalele cu 4715 învăţători de stat, se cheltuesc aproape 10 milioane coroane la an, pentru celelalte şcoale confesionale, cu 24,464 învăţători, s'ar mai cere încă de *cinci-ori* atâta Şi de unde să iee statul atâtea milioane?

NOUTĂŢI.

Mandatul de deputat al dep. român *Dr. Alexandru Vaida* a fost definitiv verificat în şedinţa de Marţi a comisiei IV esmisă spre acest scop. Tot aceasta va dezbate în 17 Oct. mandatul dep. *Dr. G. Popovici*, iar comisia III în 16 Oct. mandatul dep. *Cor. Brediceanu*.

*

Cununie. Mâne Duminecă, în 1/14 Octomvrie d. a. la orele 4 se va săvârşi în biserica noastră catedrală cununia dlui *Octavian Goga*, primsecretar al „Asociaţiunii“ cu dşoara *Hortenzia Cosma*, drăgălaşa fiică a dlui Partenie Cosma. Sincere felicitări.

*

Şcoalele de stat. Ministrul de culte Apponyi a ridicat în budgetul său poziţia şcoalelor poporale cu sume conziderabile. Scopul ministrului e să înfiinţeze şcoale de stat cât se poate de multe, încă în anul acesta, în special pe teritoriul locuit de naţionalităţi şi acolo unde se simte lipsa fortificării intelectuale a poporului maghiar. Deocamdată sunt luate în perspectivă comitatele Cianad, Bichiş, câteva din Ardeal şi din nordul Ungariei, în Slovăcime. Aşa scriu ziarele maghiare.

*

Maghiarizarea numelor de comune. La ordinul ministrului de interne s'a pornit o muncă intensivă în minister pentru terminarea maghiarizării numelor de comune. Principiul ar fi restabilirea numirilor celor vechi pe cari le-au avut comunele înainte(!) de a se *romaniză* sau *slovăcì*. De aceea se fac studii prin arhivele comitatelor ca să se descopere aceste numiri. Cele mai multe însă de sigur nu se vor aflà şi vor trebuì botezate din nou.

*

Mitropolitul din Blaj, Dr. Victor Mihali — scrie „Unirea“, — a plecat la Roma ca să viziteze mormintele apostolilor şi să raporteze papei despre starea arhidiecezei gr. cat. în cei cinci ani din urmă.

*

Biserică română în Sofia. Românii din Sofia au ridicat o biserică de toată frumseţea în capitala Bulgariei. Se va sfinţì în luna viitoare.

*

„Steaua albă“. Sub firma aceasta se va înfiinţà în Bucureşti o *Ligă*, contra imoralităţii publice şi private. Va urmărì ca scop reunirea tuturor conştiinţelor drepte în contra marei decăderi morale, şi va luptà împotriva imoralităţii sub toate formele ce le are. Va luptà în special în în contra alcoolismului, în contra presei imorale, în contra minciunei individuale şi sociale, în contra spectacolelor corumpătoare şi a jocurilor barbare, în contra tuturor jocurilor de cărţi, etc., etc. Ii dorim cea mai desăvârşită isbândă!

*

Iubileul „Zastawei“. Dumineca trecută şi-a serbat ziarul „Zastawa“ din Neoplanta iubileul de 40 ani de existenţă, şi de muncă în ogorul deşteptării poporului sârbesc din Ungaria. Ziarul a fost înfiinţat de renumitul naţionalist sârb *Svetozar Milet'ci*. Programul ziarului a fost totdeauna naţional sârbesc, pentru care redactorii lui au avut să îndure pedepse şi închisoare. Deputaţii naţionalişti din dietă l-au felicitat pe cale telegrafică. Il felicităm şi noi dorindu-i putere de viaţă şi energie pentru ca să şi poată aduce la izbândă doririle pentru cari s'a angajat la luptă de atâţia ani.

*

Constituire. Societatea de lectură „*Ioan Popasu*“ a tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeş s'a constituit în şedinţa sa din 17 Septemvrie 1906 st. v. sub presidiul D-lui profesor *Iosif Bălan*, în modul următor: Prezident: Iosif Bălan, profesor. V. prezident: Nicolae Popovici, teol. c. III. Notar I: Aurel Simu, teol. c. III. Notar II Aurel Bălan, ped. c. IV. Bibliotecar: Vichentie Ciorogariu, V. bibliotecar: Spasie Crâsta, ped. c. III. Cassar: Iosif Caregia, teol. c. II. Controlor: Ioan Ştefan, ped. c. IV. Membrii în comitet: Virgil Musta, teol. c. III. Petru Vuc, teol. c. III. Antoniu Atnagie, teol. c. III. Coriolan Popovici, teol. c. II. Aurel Balea, teol. c. I. Iuliu Ionescu, teol. c. I. Alexandru Florei, ped. c. IV. Emil Nistor, ped. c. III. Nicolae Vasilie, ped. c. II. Ioan Şărăngheu, ped. c. I.

*

La fondurile „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ s'au mai făcut următoarele daruri şi anume: prietinii dlui Tordăşianu fraţii Ieronim Preda, directorul librăriei arhidiecezane şi Victor Preda, măestru măsar (Avrig), dăruesc „Fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu, pentru înzestrarea fetelor sărace dar cu alipire cătră Reuniune“, fiecare câte 10 cor., în total 20 cor.; dl Ioan German, catehet în Brad, din prilejul hirotonirei sale întru presbiter dărueşte „Fondului masa învăţăceilor meseriaşi“ 4 cor. şi tot dsa dărueşte „Fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare“ 1 cor.; la acest din urmă fond au mai dăruit: Filip Şuiagă, înv. (Lăpuşnic) 5 cor., Ignatie Vişoiu, ales paroh în Vălcele rele 1 cor. şi Anastasiu Beşa, funcţ. conz. din prilegiul aniversarului al 23-lea al naşterii sale 2 cor.

*

Natanail, mitropolitul Bulgariei a murit în zilele trecute în Filipopol, unde a fost înmormântat Joi. A fost unul dintre luptătorii pentru liberarea Bulgariei.

*

„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ în serviciul copiilor săraci. Societatea „Pomul de Crăciun“ pentru ajutorarea copiilor săraci, fără deosebire de naţionalitate, a dat Duminecă în 7 Octomvrie n. a. c. în sala dela „Gesellschaftshaus“ un concert la care a cooperat între alte reuniuni germane şi „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu.“ Concertul a fost bine cercetat. Corurile au cântat spre deplina mulţămire a celor prezenţi. Constat că şi deastădată Reuniunea sodalilor s'a achitat în mod vrednic. Onoare conducătorului corului, *Candid Popa*. La ivirea pe podiu, corul, împodobit cu frumosul port săliştenesc ce l purtau damele, a fost întimpinat cu furtunoase aplauze şi cu strigăte de „trăiască“ din partea publicului german. A cântat „La fântână“ de A. Bena; în urma repeţitelor aplauze a mai cântat o bucată afară de program. Comitetul Reuniunei a fost reprezentat prin v.-prezidentul său dl G. Poponea şi prin membrii: Fl. Cruciţa, Şt. Duca, N. Stoica, I. Părău şi I. Marcu. Dintre corurile germane s'a distins corul reuniunei „Arbeiter Bildungsverein“, condus de neobositul măestru de muzică *Hermann Kirchner*, care în curând ne părăseşte, trecând în România, şi lăsând negreşit regrete adânci în urma sa.

*

Internatul român de băieţi din Cernăuţi a fost inaugurat în mod festiv Dumineca trecută. Actul sfinţirii l-a săvârşit I. P. S. mitropolitul Vladimir, au ţinut vorbiri prez. societăţii pentru cultură Dionisie cav. de Bejan şi Dori Popovici. A vorbit în numele guvernului prez. ţării Dr. Bleyleben, care salută opera săvârşită de Români prin mijloacele lor proprii şi promite că va sprijinì din răsputeri această instituţie.

*

Congresul ştiinţelor sociale, primul de acest fel în România, s'a ţinut Luni, Marţi şi Mercuri în Bucureşti. S'au ţinut în aceste zile vorbiri şi conferenţe despre 48 teme sociale. A fost deschis Duminecă şi prezidat de dl. C. Dissescu. A vorbit prez. Academiei I. Kalinderu, N. Xenópol şi C. Dissescu. Congresul a fost împărţit în trei secţii: 1) economia socială, 2) chestii sociale, 3) chestii social-medicale şi juridice. Şedinţele s'au ţinut în o sală dela univerzitate în faţa unei mari azistenţe.

*

Graţie. Cincizeci de delicuenţi politici din Rusia, cari au fost pedepsiţi cu exil în Siberia, au fost agraţiaţi sub condiţia, că părăsesc imediat ţeara şi timp de cel puţin doi ani nu se întorc în patrie.

*

Venitele lui Kant. Un biograf al lui Kant dă un conspect interesant despre venitele modeste cu cari îşi susţineà existenţa marele filosof Kant. Tot venitul lui constă din trei lefuri: una ca profesor la univerzitate, care îi aducea cu toate venitele lateraie împreună (bucate, ajutoare, taxe de examen) 385 taleri, a doua ca senator care îi aducea 43 taleri şi a treia ca senior al facultăţii filozofice cu 100, taleri şi 220 tal. ajutor extraordinar. Intregul venit îi era deci 750 taleri. Astăzi cugetători cu mult mai mici ca el trag suma aceasta înzecit.

Din public.*)

Raspuns la „Altă lămurire“.

Stimate dle redactor! Notiţa inofenzivă ce aţi publicat în Nr. 93 al „Tel. Rom.“ din a. c. la Varietăţi, despre hotărârea luată de conferenţa fruntaşilor poporului românesc din părţile Agnitei de a înfiinţà o bancă românească centrală în Agnita, a produs multă supărare în cercurile conducătoare ale băncii „Cordiana“ din Fofeldea.

Dar supărarea, manifestată aşa de făţiş în public, nu e motivată. Iată de ce.

Fofeldea e departe de Agnita, preste văi şi dealuri. Iar comunele din cari se alimentează „Cordiana“ stau afară de periferia, în lăuntrul căreia îşi va dezvoaltă acţiunea sa „Frăţia“ din Agnita. De concurenţă din partea noastră, prin urmare, nu ar aveà să se teamă.

Ce poate fi deci cauza, că dl N. Petrescu se îndeasă la noi acasă cu filiala dsale, pe care mai uşor o-ar fi putut înfiinţà şi susţineà înainte de aşezarea mea aici, deci fără ajutorul meu, decât acum în contra voinţei mele? Atât de naiv nu-l ţin pe dsa, să presupună în mod serios, că mă simţesc doar măgulit cu rolul de „bărbat de încredere“ al filialei, dat cu abundanţă ridicolă la câţi frunză şi iarbă în comunele din tractul meu?! Un motiv personal trebue să fie la mijloc. Numai aşa se poate explicà, — dar nu şi justificà, — agresiunea cu care tăbăreşte împotriva mea în Nr. 101 al „Tel. Rom.“ din anul acesta. Mânia e semnul slăbiciunei, iar invectivele denotă nu numai lipsa argumentelor, ci şi ceva mai mult.

E deci lucru evident că nu pot primi sfaturi moralizătoare dela dsa, măcar că e director executiv al unei bănci cu nume, — cum îi place să o laude, — findcă nu-l ţin de competent să mi-le dea. Să mă explic.

In 16 Maiu a. c. când am discutat amândoi pentru primadată asupra obiectului, şi eu susţineam că conzider banca, pe care voiam să o înfiinţăm în Agnita, de o instituţie cu menire duplă: economică şi culturală, dsa a zis: eu banca o consider de „geschäft.“ „Infiinţaţi voi bancă în Agnita, fac şi eu filială acolo şi o aşez peste drum, boltă în contra boltei, şi ne batem“.

Şi un om, care profesează astfel de principii, mai împarte lecţii de morală?! Cu acestea aşi putea conziderà discuţia încheiată. Dar pentru ca publicul cetitor să nu fie dus în rătăcire, reflectez cu permisiunea on. redacţiuni exactităţilor debitate în corespondenţa sus amintită următoarele:

1. Eu nu sunt şi nici n'am pentruce să fiu supărat pe comuna Fofeldea, n'am tras la îndoială că n'ar fi comună mare, frumoasă ori fruntaşe, fie şi în superlativ cum îi place dlui Petrescu, n'am negat faptul, că din sinul ei au ieşit bărbaţi mari, nici n'am afirmat, că acì oamenii nu ar fi cu dare de mână şi muncitori. La avantajele acestea însă nu ne putem arogà merite, nici eu, dar nici dl Petrescu şi ele nici nu stau în legătură cu obiectul.

Tendenţa dsale se vede că a fost, pe deoparte se abată atenţiunea cetitorului dela obiect, pe de alta să mă facă urgisit înaintea locuitorilor din acea comună, iar pe sine să se ridice în ochii lor.

Ceeace eu în adevăr am afirmat, aceea susţin şi nici dl Petrescu nu va puteà negà, anume: că Fofeldea e o comună sătească situată între dealuri; iar Agnita e comună opidană situată mai la şes. De aceea şi doreşte dsa să vie la noi cu filiala, pe când noi nu ardem de dorul să mergem acolo cu „Frăţia“.

2. Că e bună ori nu e bună teoria cu împărţirea de acţii se va vedeà în curând. De altcum şi dsa a promis pe urmă acţii dela „Cordiana“. Cum rămâne deci cu „sinceritatea“ la un om, care una zice şi alta face? O va ştì dl Petrescu. Dsa reproabă la alţii scăderi închipuite, pe cari însuşi le posede în realitate.

3. Cu privire la hotărârea conferenţei, la care se provoacă dl Petrescu, las să vorbiască cei competenţi, cari dau „Declaraţia“ aclusă aici sub ·/. în original şi e de următorul cuprins:

„Subscrişii membri ai comisiunei aleasă de conferenţa preoţească şi învăţătorească din Şulumberg la 20 Iulie a. c. în scopul iniţierii lucrărilor pregătitoare pentru înfiinţarea unei bănci româneşti de credit şi economii în Agnita, declarăm că la consultarea ce o am avut cu dl N. Petrescu în cancelaria oficiului protopopesc la 29 Iulie a. c., atât noi, cât şi dl protopresbiter J. Muntean, în discutiile urmate ne-am arătat concilianţi, dar nu şi concesivi.

Conclus formal însă ca să sprijinim necondiţionat filiala „Cordianei“ nu s'a luat şi anume din 2 motive: 1, fiindcă reprezentantul ei nu ne a putut asigurà asupra îndeplinirii cererilor noastre; 2, fiindcă ţineam a fi sub demnitatea corporaţiunilor pe cari le reprezentam, să ne mulţămim cu o filială, când ştiam că opiniunea publică e pentru înfiinţarea unei bănci centrale.

Agnita, 23 Sept. 1906.

I. Părău, preot. *Nicolae Gavrea*, par. *George Borzea*, paroh *Mihail Păcală*, par. *Zaharie Muntean*, învăţător. *Emil Mândocea*, învăţ., toţi membrii în comisiune.

Şi eu mai adaug numai, că în aceeaşi zi am ţinut şedinţă şi cu comitetul protopopesc; de aceea a văzut dsa mai mult de 5—6 persoane în casa mea. Parolă nu s'a dat din nici o parte.

4. La conferenţa „convocată în grabă prin câteva comune“ au participat totuşi 38 persoane cu vază şi cu avere, între cari advocaţi, preoţi, învăţători şi mireni fruntaşi. Aceştia vor fi ştiut de sigur ce subscriu, fiindcă s'a vorbit acì şi de filiala „Cordianei“. Iar dacă s'ar fi convocat conferenţa nu în grabă, ci pe răgaz şi nu în câteva, ci prin mai multe comune, aceea ar fi fost de sigur şi mai mare. Semn, că întreprinderea noastră e populară în ţinutul acesta.

5. Viitorul profeţit de mine, cum zice dl Petrescu, băncii noastre, se poate aplicà tot aşa de bine şi la filială. Insuşi dsa îmi spunea în primăvară, că în anii primi se aşteaptă la perderi de 7—800 de floreni! Aşadar în al cui hatâr face dl director al „Cordianei“ un astfel de „gheşeft“? Ori doar din „ambiţie nobilă“ riscă dsa aşa ceva?

Cumcă dl N. Petrescu la înfiinţarea filialei n'a fost condus de „ambiţie nobilă“, dar n'a fost „sincer“ nici cătră protectorii săi, se vede între altele şi de acolo, că la consultarea ţinută în cancelaria mea, la care însuşi se provoacă, s'a exprimat aşa: „Daţi'mi douăsprăzece sute de floreni şi eu mă retrag cu filiala!“ Şi dsale totuşi îi place să vorbiască de călare şi să deà altora lecţii de bună purtare. E greu a se cunoaşte omul pe sine.

Şi fiindcă nu i-am dat ce a cerut, sau după conceptul dsale „nu am fost sincer“ — o să avem două bănci în Agnita.

7. Invitarea făcută în scris şi sunătoare pe Vineri în 1/14 Sept. la 10 ore a. m. am primit-o numai Sâmbătă în 2/15 Sept. după amiazi. Cine e de vină? Rugarea mi-ar fi putut-o comunicà de altcum şi cu gura, la timp, că ambii oficianţi cu directorul lor împreună au trecut pe la locuinţa mea. Au vrut însă, cum se vede, să făuriască şi din cazul acesta armă de atac în contra mea.

La acest loc reproduc şi eu o scrisoare primită dela dl Petrescu, în cauza aceasta, ca să se vadă ce stil foloseşte dsa. Iată-o: „Onor. oficiu protopopesc gr. or. la mâna dlui prot. I. Muntean, Agnita. Am primit stim. DV. dtto 14 Sept. şi conform dispoziţiei DV. *vom dà noi ordin parohului D. Constantinescu* (eu nu i-am dat fără numai autorizaţie. dl Petrescu îi dă însă ordin!) să facă sfinţirea apei în localul filialei noastre.

Ne bucurăm de ştirea că dl protopop a primit *adresa noastră* dtto 12 Sept. şi a patra zi, pentrucă prea uşor se putea, ca aceea să rătăciască, în cât nici să nu ajungă la destinaţie.“

Pentru sfinţirea apei la filială, în casă străină, am delegat *un* preot. La deschiderea băncii „Frăţia“ în casele noastre tractuale vor servì *mai mulţi* preoţi, cu mine în frunte!

Agnita, 23 Sept. 1906.

Ioachim Muntean
protopop.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Poşta redacţiei.

Sebeş. In forma aceasta nu se poate. Plagiatura trebue *dovedită*. Numai simpla afirmare nu ajunge.

„Emulsion“-ul lui Scott

e totdeauna de aceiaş calitate, pentrucă la prepararea lui se folosesc cele mai fine materiale, se întrebuinţează exclusiv numai cel mai prima oleu de peşte medicinal norvegian, deasemenea şi celelalte părţi constitutive sunt numai de cea mai fină calitate. De aici provine şi puterea cea mare de nutrire şi vindecare a „Emulsion“ ului Scott şi care e aşa de mult apreciată de domnii medici, aşa că azi cu preferinţă prescriu tinerilor şi bătrânilor „Emulsion“-ul lui Scott ca un mijloc excelent de nutrire şi vindecare. „Emulsion“-ul lui Scott întrece în efect cu mult oleul simplu de peşte. [252] 1—5

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Altoi de vânzare.

Comitetul central al „Reuniunei române agricole“ pune în vânzare Luni în 15 Octomvrie n. c. dela ora 9 dimineaţa mai multe sute altoi, meri de 4 ani, bine formaţi şi de soiuri alese.

Vânzarea se face sub conducerea membrului din comitet, dl Teodor Andreiu, în grădina din Walckmühlgasse Nr. 10, cu preţul dela 50 bani în sus bucata.

Sibiiu, 8 Octomvrie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucuţa, *prezident.* *Vic. Tordăşianu* *secretar*

Cărţi şi reviste.

Elemente de Geografie şi Constituţie pentru şcoalele primare, de *R. Vuia*, învăţător, Arad, tipariul tipografiei diecezane. Preţul unui exemplar 60 fileri,

*

Curs practic de Aritmetică şi Geometrie pentru clasele V şi VI ale şcoalei primare, de *Iuliu Vuia*, învăţător, director şcolar. Arad, tipariul tipografiei diecezane. Preţul 36 fileri.

*

Carte de cetire germână, cu exerciţii de traducere şi de conversaţie, compuse pe baza lecturii, de Dr. *Ioan Bunea*, profesor gimnazial în Braşov. Manual pentru clasa V şi VI gimnazială. Tipariul şi editura librăriei *Ciurcu*, în Braşov. Preţul 2 cor. 50 fil. exemplariul.

*

O carte folositoare şi indispenzabilă pentru dirigenţii de coruri, elevii seminariilor şi toţi amatorii de muzică este „*Dicţionar de muzică*“ de *T. Popovici*, profesor de muzică la seminariul din Sibiiu. Preţul broş. K 2·50 leg. K 3—. Se capătă la Librăria Archidiecesană din Sibiiu pe lângă rambursă sau trimiterea banilor înainte. La comande de cel puţin 10 ex. deodată al zecelea exemplar e gratuit.

Estrase din recenziuni:

Luceafărul Nr. 18/1905 .... Acest dicţionar... prin întocmirea lui practică e destinat să fie orientator sigur, cumpătat şi totuş larg, îndreptător cumînte, referitor la nomenclatura muzicală şi în toate chestiunile ce s'ating de domeniile cântării.

Tribuna Nr. 177/1905 ..... Dl Popovici şi-a dat osteneala a atinge toate chestiunile de interes practic şi a-le tractà într'o formă uşoară şi la înţeles. O importanţă cuvenită a dat şi muzicei româneşti în articolul cântec de joc, făcând o caracterizare generală şi o împărţire a cântecelor naţionale. De aceea dicţionarul dlui Popovici îl recomand cu mare căldură celor interesaţi. (Din recenz. făcută de dl A. Sequens, profesor de muzică la seminariul din Caransebeş).

Poporul român Nr. 73/905 .... Toţi cei ce cântă într'un cor ori într'o orhestră vor face bine dacă vor cetì cât de adeseori dicţionarul domnului Timotei Popovici.....

Junimea literară din Suceava Nr. 3/1906.... Literatura muzicală română s'a îmbogăţit cu o cărticică preţioasă întitulată „Dicţionar de muzică“, unicul op de felul acesta în limba română... Definiţiunile sunt peste tot bine determinate, precise, limpezi..... Cartea e instructivă şi de mare folos atât pentru artişti cât şi diletanţi.

Revista muzicală şi teatrală din Bucureşti Nr. 13/905. O carte interesantă şi folositoare este *Dicţionar de muzică* de Timoteiu Popovici. Cuprinde explicarea terminilor tehnici de cari ne servim în muzică, tratează şi câteva cestiuni istorice, dintre cari sunt foarte interesante cele privitoare la muzica românească populară şi religioasă. ....

Nr. 399—1906 pr. [251] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a treia **Lovnic** protopresbiteratul tractului **Cohalm**, pe baza rezoluţiunii preaveneratului conzistoriu arhidiecezan din 12 Septembre 1906. Nr. 8647 Bis., prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate la coala B., pentru întregirea venitelor preoteşti dela stat, primind şi un ajutoriu dela stat din suma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighişoara (Segesvár) în terminul indicat, cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare înaintea alegătorilor, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Cohalm, la 24 Septembre 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice
de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu preţul de 1 cor. 50 fil. plus 10 fil porto

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.
A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 28—
Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

NOU! NOU!
Somatose
fluide.
Mijloc tonic
producător de apetit şi întăritor de nervi.
(63 a) 16—26

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.
Primeşte în condiţii favorabile
☛ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
☛ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
☛ asigurări contra furtului prin spargere,
☛ asigurări de grindină,
☛ asigurări de accidente şi de sticlă.
Valori asigurate 105 milióne coróne.
● ● ● Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. ● ● ●
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.
Informaţiuni de la Direcţiune în Sibiiu şi prin agenturile principale din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 49—52

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta!
vindecă şi invioréză
Nu e mijloc secret
pe lângă garanţie.
Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi
Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 200
Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.
Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

☛ Pentru pacienţii de stomach! ☚
Tuturor cari în urma rècelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:
Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach
li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:
Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.
Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănètos.
Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.
Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.
Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciós e a ficatului. **Lipsa de apetit şi reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.
Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sălişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.
Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.
☛ Păziţi-vĕ de falsificări! ☚
Sĕ se céră anumit:
Vinul de buruieni al lui ☛ Hubert Ullrich. ☚
Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 35—

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 107 Sibiiu, Marţi 3/16 Octomvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Vorbirea de deschidere

rostită din partea Inaltpreasfinţitului Domn Arhiepiscop şi Metropolit ***Ioan Meţianu*** *în faţa congresului naţional-bisericesc, Duminecă, în 1/14 Octomvrie 1906.*

Preasfinţiţilor fraţi Episcopi!
Preastimaţilor domni deputaţi!

Simţesc mare bucurie sufletească, preastimaţilor fraţi Episcopi, preastimaţilor domni deputaţi, că provedinţa divină mi-a rezervat şi astădată, la etatea mea înaintată, a vă vedeà în jurul meu, întruniţi în acest congres naţional-bisericesc, în scopul de a conlucrà la opul cel mare al binelui şi fericirii noastre. Deci salutându-vă cordial, rog şi din acest loc pe creatorul şi conducătorul universului, dela care se îndreptează paşii oamenilor, să ne ajute a ne apropià tot mai mult de scopul ce-l urmărim.

Bucuria mea se mai potenţează domnilor şi prin aceea, că precum aţi binevoit a vedeà, în restimpul dela ultima noastră întrunire în congres, am ajuns a mai împlinì o mare şi greu simţită cerinţă, precum şi o mare şi ferbinte dorinţă, cu care s'au dus în mormânt fericiţii nostri înaintaşi, am ajuns *a ridicà aici la metropolie un centru cultural*, un izvor de bine şi fericire, un scut şi adăpost puternic, contra valurilor furtunoase ale timpurilor, am ajuns *a zidì o biserică catedrală*, simbol etern al unităţii noastre de credinţă şi de limbă.

Şi în adevăr, dacă ne bucurăm când putem ridicà un templu al ştiinţei, cum nu ne-am bucurà, când vedem ridicat şi un asemenea templu al sfintei noastre religiuni, care ţinându-ne în strânsă legătură cu creatorul nostru Dumnezeu, ne stimulează la desvoltarea puterilor sufleteşti în măsură tot mai mare, şi prin aceasta la ajungerea scopului ce-l urmărim!

Precum la reînvierea maicei noastre metropolìi, tot asemenea şi la zidirea bisericei noastre catedrale, în care astăzi am săvârşit primadată invocarea duhului sfânt asupra lucrărilor noastre, am avut în vedere sublima misiune culturală a bisericei noastre naţionale, am avut în vedere puterea ei cea magică de conservare, precum şi eternul adevăr, că şi noi putem ajunge binele şi fericirea, după cari oftăm, numai stând în strânsă legătură cu cea mai mare putere protectoară, cu Dumnezeu, şi că acea legătură o putem susţineà numai prin biserica străbună, cu sfânta ei credinţă religioasă, întemeiată de unul născut fiiul lui Dumnezeu, domnul nostru Isus Christos, o putem susţineà prin acea sfântă credinţă, despre care cu drept cuvânt zice sfântul Ioan Gură de aur: „*Speranţa noastră este biserica, adăpostul nostru e biserica şi mântuirea noastră tot numai biserica*“.

Precum se ştie, domnilor, biserica ne-a fost totdeauna acel puternic stimul, dela care a emanat nizuinţa desvoltării puterilor noastre sufleteşti, şi cultura celor mai mari interese ale noastre, cultura intereselor religioase, morale, naţionale şi patriotice, cărora avem a mulţămì atât vechia noastră existenţă, prea adeseori greu ameninţată, cât şi progresele la cari am ajuns în mersul nostru spre înaintare.

Şi precum în trecut, aşa şi în viitor, tot numai biserica va fi, domnilor, asemenea factor de lumină şi de cultură religioasă-morală, dar numai dacă o vom îmbrăţişà şi noi, cu dragostea cu care au îmbrăţişat-o şi fericiţii nostri părinţi, dacă vom ţineà şi noi la ea, cu aceiaşi tărie şi căldură, cu care au ţinut şi acei fericiţi părinţi, precum şi dacă în sublima ei misiune culturală o vom mai întărì şi prin desvoltarea şcoalei confesionale, conform cerinţelor timpului. Căci precum biserica a întemeiat şcoala, pe care cu mari greutăţi o şi susţine, tot asemenea, în faţa împrejurărilor schimbate, şi şcoala are a sprijinì biserica, ca pe maica ei.

Pentru a conlucrà împreună la conservarea, întărirea şi desvoltarea acestor aşezăminte sfinte şi prin ele la ajungerea posibilului bine vremelnic şi a fericirii eterne, după cari oftăm, ne-am întrunit şi noi cei de o credinţă şi de o limbă în acest congres naţional bisericesc, în care culminează *unitatea* şi *solidaritatea* noastră.

Chiar şi numai din acestea vom înţelege, domnilor, ce tezaure nepreţuite sunt pentru noi, *biserica* noastră *naţională* şi *şcoala* noastră *confesională* concrezute îngrijirii noastre şi tot asemenea vom înţelege, domnilor, că este nu numai datorinţa, dar şi interesul nostru bine înţeles a *conservà* şi *desvoltà* acestea în folosul nostru şi al iubitei noastre patrii, precum au făcut aceasta, în toate timpurile şi fericiţii nostri înaintaşi.

Pentru a conlucrà cu bun succes la conservarea şi întărirea acelor preţioase tezaure părinteşti, este neapărat de lipsă, domnilor, ca în toate sfaturile noastre să urmăm înţeleptelor învăţături ale sfântului apostol *Pavel* către Efeseni: „*Ca fiii luminii să umblăm, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt*“. Cu alte cuvinte să avem în vedere greutatea timpurilor, în cari trăim, şi mai ales feluritele curente periculoase contra bisericii, şi aşa în toate lucrările noastre să ne inspirăm de lumina cea adevărată a aceluia, care a zis despre sine; „*Eu sunt lumina lumii*“, alegând ceeace e bun şi folositor şi lăpădând ceeace e rău şi păgubitor.

Inspiraţi de acea lumină şi ţinând cu tărie la sfinţenia celor eterne şi nestrămutabile ale credinţei, să stăruim domnilor mai ales la forma, regula şi ordinea, după cari se conlucrăm şi noi la conservarea intactă a acelor sfinte. Căci una este sfânta credinţă religioasă, care este eternă şi nestrămutabilă, ca şi întemeietorul ei, Domnul nostru Isus Christos, şi alta este forma, regula şi ordinea, după cari şi prin cari avem a conlucrà şi noi la întărirea acelei credinţe religioase, din care emanează îndemnul, puterea şi tăria sufletului în nizuinţele şi lucrările noastre spre scopul ce-l urmărim.

Numai lucrând aşa vom puteà înfruntà şi paralizà periculoasele curente ale timpului şi vom ajunge a ne întărì tot mai mult în sfânta credinţă, cu a cărei putere vom învinge obstaculele ce ar sta în calea înaintării noastre.

Prin asemenea lucruri folositoare, sufletul nostru se va inspirà tot mai mult de puterea cea mare a credinţei, care învinge toate, ba după zisa sfintei evanghelii: „*strămută şi munţii*“, iar prin credinţă sufletul nostru se va încălzì şi de sacrul foc al dragostei creştineşti, din care rezultă toate cele bune şi folositoare. De aceea toate conzultările noastre să emaneze numai din adevărata credinţă şi dragoste creştinească spre mărirea lui Dumnezeu, spre folosul bisericei noastre celei vii şi al patriei noastre iubite.

In firma speranţă, că aşa vom şi urmà în toate lucrările noastre, pe cari bunul Dumnezeu le va bicuvântà, declar deschisă sesiunea congresului nostru naţional bisericesc ordinar pentru periodul în care ne aflăm.

Din parlament.

Şedinţa a doua a dietei, după redeschidere, s'a ţinut Vineri, în 12 Octomvrie. Cea următoare se va ţineà tot Vineri, în 19 Octomvrie. Până atunci iarăşi vacanţe pe seama părinţilor patriei.

In şedinţa ultimă s'a acordat un concediu de 6 săptămâni deputatului naţionalist Francisc *Jehlicska* (Slovac), s'a decretat alegerea unei comisiuni, care sub prezidenţia lui *Thaly Kálmán* să iee parte în numele dietei, la sărbările încopciate cu aducerea acasă a osămintelor lui Rákoczy II., iar în urmă ministrul de comunicaţie *Kossuth Ferencz* a prezentat dietei mai multe proiecte de lege.

Deputatul naţionalist *Skicsák* anunţă, că i-s'a violat dreptul de imunitate, dupăce a fost oprit în cercul său electoral să ţină dare de seamă alegătorilor, iar contele *Apponyi*, ministru de culte şi instrucţiune publică comunică dietei, că Vineri, în 19 Octomvrie va răspunde la interpelările ce i-s'au adresat.

Ia acum cuvântul ministrul-prezident *Wekerle*. Depune pe masa dietei budgetul anului 1907 şi vorbeşte pe larg despre politica socială a guvernului. Spune, că a fost o necesitate mare îmbunătăţirea salariilor funcţionarilor publici şi guvernul a trecut sub titlul acesta o sumă mai însemnată în budget. Toţi funcţionarii însă n'au putut fi împărtăşiţi de acest favor. *Invăţătorii* de ex. nu sunt trecuţi între cei cu salariile îmbunătăţite, dar cauza lor e depusă în mâni bune, în mânile contelui *Apponyi*, care o studiază şi o va resolvà spre mulţămirea celor interesaţi.

Cu chestia parcelării de moşii şi a colonizării încă se va ocupà guvernul în mod foarte serios, iar cu privire la reformele ce sunt de întrodus în legile noastre de *dare* a promis dl prim-ministru, că peste vre-o *trei* luni va prezentà proiecte de lege dietii. Se va întroduce *darea progresivă*, la aceia cari plătesc dare de venit, iar darea pământului va fi revidată.

In privinţa politicii *culturale* domnul ministru-prezident a spus, că sunt trecute în budget sume mai mari pentru trebuinţele culturale decât în trecut, fiindcă este trebuinţă de 500 de învăţători noi (de stat) şi se va dà şi pentru ajutorarea bisericilor mai mult decât în trecut. Schiţează programul guvernului cu privire la chestiile economice, comerciale etc., şi în urmă spune, că budgetul anului care vine e cu 48 milioane de coroane mai mare decât în trecut, dar *este* acoperire, şi în caz de trebuinţă se vor mai aflà izvoare de venit, pentruca cheltuelile să fie acoperite.

In urmă prim-ministrul a vorbit despre transacţia cu Austria.

A spus, că are speranţa, cumcă cu Austria va fi legată o astfel de învoială, care să mulţămească pe toţi, să împlinească toate dorinţele. In amănunte însă nu a întrat.

Vorbirea domnului ministru-prezident a fost aplaudată cu zgomot.

Budgetul s'a predat apoi comisiunii financiare, şi prezidentul a stabilit ordinea de zi pentru şedinţa proximă. S'a dat în urmă cuvântul domnului ministru de justiţie, care a răspuns la interpelarea lui *Achim* fost deputat socialist. Constată pe baza actelor, că ministrul de honvezi, acuzat fiindcă a deţinut pe administratorul său de moşii Kovács cu ajutoriul jandarmilor, a procedat foarte corect şi nu s'a făcut vinovat de nimica.

Dieta a luat răspunsul la cunoştinţă şi şedinţa a fost închisă.

Congresul naţional-bisericesc.

Sibiiu, 15 Octomvrie n.

Eri, Duminecă, s'a făcut deschiderea congresului nostru naţional-bisericesc, suprema corporaţiune legală în biserica gr. ort. română.

S'a oficiat întâiu serviciu divin în biserica catedrală, în care unii dintre domnii deputaţi ai congresului acum au întrat întâiaşidată, admirându-i mărimea şi frumseţile.

Serviciul divin l-a oficiat Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu*, azistat de Preacuvioşii Arhimandriţi Dr *Ilarion Puşcariu*, *Filaret Musta*, *Augustin Hamsea* şi *Vasilie Mangra*, de Protosincelii *Dr. Eusebiu Roşca* şi *Dr. Iosif T. Badescu*, apoi de diaconii *D. Câmpianu* şi *Dr. A. Crăciunescu*.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt din Sibiiu, condus de domnul profesor seminarial *T. Popovici*.

După liturgie s'a făcut chemarea duhului sfânt, apoi Inaltpreasfinţia Sa Metropolitul *Ioan* a împărţit anafora, şi s'a retras la reşedinţă, în procesiune, împreună cu Preasfinţiţii Episcopi *Nicolae* al Caransebeşului şi *Ioan* al Aradului.

Dela catedrală deputaţii congresuali au plecat spre casa naţională, în a cărei sală festivă aveà să se facă deschiderea congresului.

La propunerea deputatului congresual *Dr. G. Proca* se trimite de acì o deputaţie pentruca să invite pe Inaltpreasfinţia Sa Metropolitul şi pe Preasfinţiţii episcopi la deschiderea congresului. Din deputaţiune fac parte următorii: Grigorie Pletosu, Dr. Traian Putici şi Ioan Pepa, protopresbiteri, din cler, iar dintre mireni: Simeon Damian, Petru Truţa şi colonelul Nicolae Marin.

Şedinţa de deschidere.

La orele 11 şi jumătate Inaltpreasfinţitul domn arhiepiscop şi metropolit *Ioan* îşi face intrarea în sala muzeului naţional. E însoţit de Preasfinţiţii episcopi *Nicolae* şi *Ioan*. Ocupă toţi trei loc la masa prezidială, Preasfinţitul episcop Nicolae la dreapta, iar Preasfinţia Sa episcopul Ioan la stânga Excelenţiei Sale, metropolitul *Ioan Metianu*.

In mijlocul unei tăceri adânci, Inaltpreasfinţia Sa rosteşte apoi frumoasa cuvântare de deschidere, pe care o publicăm în fruntea ziarului nostru. Vorbirea a fost primită cu dese aprobări, şi la urmă cu vii aclamări la adresa Inaltpreasfinţiei Sale.

Inaltpreasfinţia Sa Metropolitul numeşte apoi notari provizori pentru şedinţa aceasta pe următorii deputaţi congresuali: din cler M. *Voilean*, asesor conzistorial, Ioan *Pinciu* şi I. *Georgia*, protoprezbiteri, dintre mireni Dr. G. Proca, Dr. N. Ionescu, Dr. *Margita*, Dr. *Civhandu*, Dr. *Miclea* şi Dr. *Cioban*.

Urmează prezentarea credenţionalelor. Domnul Dr. *G. Proca* ceteşte lista deputaţilor aleşi, iar cei prezenţi îşi predau biroului credenţionalele.

Se constată că şi-au prezentat credenţionalele, respective au răspuns la apelul nominal 62 de deputaţi congresuali.

Inaltpreasfinţia Sa, Metropolitul propune apoi, ca deputaţii să se constitue în comisii de verificare, astfel, ca deputaţii din arhiedeceză să verifice pe deputaţii din dieceza Aradului, aceştia pe cei din dieceza Caransebeşului, iar aceştia pe cei din arhidieceză. Se primeşte.

Proxima şedinţă se anunţă pe azi, Luni, la orele 10, şi şedinţa de deschidere vine închisă la orele 12 şi un sfert.

*

După şedinţă, congresul s'a prezentat în corpore la Inaltpreasfinţitul Domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan*, pentru a'l asigură despre încrederea şi alipirea ce i-o păstrează.

Oratorul a fost Ilustritatea Sa domnul *Ioan cav. de Puşcariu*, care mulţămind Inaltpreasfinţiei Sale pentru îngrijirea ce a avut-o, ca congresul să se poată întruni la termin, îi urează mulţi ani de viaţă, pentru a muncì cu zelul şi priceperea de până acum spre binele bisericii şi fericirea neamului. Excelenţa Sa metropolitul răspunde, mulţămind pentru semnele de alipire. Işi aduce aminte de puţinii cari au mai rămas dintre ceice dela început făceau parte din suprema noastră corporaţiune bisericească, şi pe cei mai tineri întraţi în locurile rămase goale, îi îndeamnă se stărue, ca la popor, la credincioşii bisericii noastre, nu numai sentimentul naţional, ci mai ales sentimentul *religios-moral* să fie dezvoltat, pentrucă fără de acesta nu este trăinicie nici pentru sentimentul naţional.

Deputaţii congresuali şi-au făcut apoi onorurile şi la Preasfinţiile Lor, episcopii *Nicolae* şi *Ioan*, tot în corpore. La Preasfinţitul episcop *Nicolae* a vorbit Preacuvioşia Sa, arhimandritul *Hamsea*, iar la Preasfinţitul episcop *Ioan*, Preacuviosul Protosincel Dr. *Iosif T. Badescu*.

La ora unu a fost masă mare la Inaltpreasfinţitul arhiepiscop şi metropolit *Ioan*.

Mitropolitul Sava II. Brancovici.

Studiu istoric de *Vasilie Mangra*, Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea-mare. Arad, 1906, tiparul tipografiei diecezane gr. ort. române. Preţul 2 coroane.

Cu o carte de mare valoare s'a îmbogăţit literatura noastră. E din domeniul *istoriei bisericeşti*. In ea se vorbeşte despre *originea*, *viaţa* şi *activitatea*, apoi *judecarea* şi *moartea* marelui metropolit din trecut al bisericei gr. ort. române, *Sava II. Brancovici*, metropolitul martir, care ar fi meritat de mult să fie trecut între sfinţi, iar nu să fie atacat, inzultat şi batjocurit, cum s'a făcut din o anumită parte, cu vădită tendenţiozitate.

Cartea e scrisă de Preacuvioşia Sa, Arhimandritul *Vasilie Mangra*, vicar episcopesc în Oradea-mare, şi e scrisă cu temeinicia reclamată de importanţa şi mărimea persoanei despre care e vorba, cu o obiectivitate rară, şi într'un ton calm şi cumpătat, aşa cum se cuvine să fie scrise cărţile de ştiinţă.

Autorul stabileşte în cartea aceasta în mod neîndoios *adevărul* cu privire la originea şi la activitatea marelui metropolit, îi precisează caracterul personal, îi zugrăveşte figura istorică şi ni-l prezintă aşa cum a fost: model de *Român*, de *ortodox* şi de preot *moral*.

Se ştie, că domnul canonic Dr. *Bunea* din Blaj, tocmai aceste însuşiri i le-a fost denegat marelui metropolit, *romanitatea*, *ortodoxia* şi *moralitatea*; dar în cartea nouă a dlui Arhimandrit *Mangra* vin resturnate toate sofistăriile, vin nimicite toate argumentele închipuite ori combinate ale părintelui canonic *Bunea*, şi Metropolitul *Sava II. Brancovici* vine prezentat publicului iubitor de adevăr şi dreptate aşa cum a fost: martirul neamului românesc, martir al legii ortodoxe române.

Vom schiţă pe scurt cuprinsul cărţii.

In introducerea, ce o face, autorul stabileşte întâi adevărul cu privire la existenţa vechei metropolii ortodoxe române, contestată de domnii *Iorga* şi *Dr. Bunea*, susţinând, că *Ioanichie* a fost metropolitul bisericei ortodoxe române din *Transilvania*, iar nici decum al Sârbilor, cari pe atunci (anul 1479) nici episcopi nu aveau, cu atât mai puţin metropolit în Belgradul Sârbiei. Rectifică apoi părerea greşită a dlui *Bunea* cu privire la mănăstirea din Peri a voevozilor Baliţa şi Dragos, mânăstire care nu pentru aceea a fost închinată Patriarhului din Constantinopol, pentrucă în Transilvania n'ar fi fost pe atunci episcopi, ci pentrucă aşa au voit ei, să fie mânăstire „*închinată*.“ Rătăcirea dlui *Bunea* vine deacolo, că nu e în clar cu caracterul şi însemnătatea mânăstirilor aşa numite „*stavropighii*“ şi „închinate“, cari în biserica ortodoxă formează aşa zicând stat în stat.

Metropolie au avut deci Românii şi înainte de Mihaiu Viteazul, iar nu numai de acì încoace, cum afirmă domnul *Iorga*.

Asta e părerea autorului, în consonanţă şi cu vederile noastre, pe cari ni-le bazăm acum şi pe un nou argument, neîntrebuinţat încă, şi anume pe faptul, că imediat după omorârea lui Mihaiu Viteazul, staturile şi ordurile ţării, dieta Ardealului, prin lege *a şters şi a casat tot ce a întemeiat principele român* în scurta sa domnie, ca mai mare peste Ardeal. Prin urmare, dacă metropolia gr. ort. română erà *numai* dela Mihaiu Viteazul încoace, venia *casată* şi ea. Dar fiindcă nu a fost casată, e semn, că nu a fost dela Mihaiu Viteazul, ci de mai nainte.

Dar să revenim asupra cărţii.

Autorul restabileşte apoi adevărul şi cu privire la persoana fratelui metropolitului *Sava*, a lui *George Brancovici*, biograful metropolitului, şi dovedeşte, că n'a fost „*aventurier politic*“ cum îl numeşte dl *Bunea*, ci bărbat luminat, diplomat de frunte, iar scrierile sale nu sunt „*minciuni*“, ci înşirare de întâmplări de pe vremile sale, exacte şi vrednice de credinţă, cari pot fi folosite ca izvoare bune istorice.

Despre *Sava II Brancovici*, metropolitul-martir, — adevărata temă aleasă din partea autorului pentru a fi tractată, — au fost scrişi apoi capitlii următorii:

1. *Genealogia metropolitului Sava Brancovici*, în care se arată, că familia metropolitului Brancovici a fost o ramură a familiei Brancovenilor din Ţara-Românească, iar trunchiul a fost familia despoţilor sârbeşti Brancovici. Ramurile au fost însă romanizate cu desăvârşire.

2. *Brancoviceşti şi episcopia Jenopolei*, în care se vorbeşte pe larg despre episcopia din Jenopolea şi titularii ei.

3. *Sava Brancovici*, *alegerea*, *hirotonirea şi confirmarea lui de metropolit*. In capitlul acesta se vorbeşte de nou despre *romanitatea* metropolitului Sava, spunându-ne autorul următoarele:

„Silinţele ce îşi dau unii, mai ales Dr. Bunea, pentru a dovedì „*sârbismul*“ metropolitului Sava Brancovici, sunt zadarnice şi fără nici un rost.... Soborul bisericii Românilor din Transilvania de sigur nu l'ar fi ales de metropolit dacă era Sârb şi nu Român. Activitatea lui de 24 ani, încoronată cu martiriul său, este proba cea mai evidentă şi nerăsturabilă a *romanităţii sale*, şi a dragostii cu care a servit biserica ortodoxă română. Dar apoi când singur mărturiseşte că *e Român*, şi pentru respectarea limbii româneşti şi eliminarea limbii slavone din bisericile Românilor ia cele mai energice măsuri în soborul din 1675, *cu ce drept şi pe ce temeiu cineva îi poate contestà romanitatea?*“.

Foarte adevărat!

4. Frumos e capitlul următor, despre *activitatea metropolitului Sava II Brancovici*, în care vin iarăşi răsturnate toate afirmările tendenţioase ale dlui Bunea referitoare la *sârbizarea* bisericilor prin Sava. (Adevărul e, că metropolitul Sava a fost primul care le-a *romanizat*). Activitatea metropolitului *Sava* a fost cea mai curată naţională românească posibilă, şi meritate sunt elogiile ce i le face autorul la finea capitlului, scriind despre el următoarele:

„Dintre următorii ierarchi ai bisericii române în Transilvania numai episcopul unit Inocenţiu Clain şi metropolitul Andreiu Şaguna se pot pune alăturea cu Sava Brancovici.

Dacă vom considerà însă, că Inocenţiu Clain era episcopul bisericii române unite cu romano-catolicii, căreia i se asigurase prin diploma leopoldină aceeaşi libertate bisericească de care se bucurau bisericile de ritul latin, având pe lângă protecţiunea Papei şi pe cea a curţii din Viena, că Şaguna era episcopul, mai apoi metropolitul bisericii române ortodoxe, a cărei religiune prin legile din 1848 era egal îndreptăţită cu celelalte religiuni recunoscute în stat, iar *Sava Brancovici* era metropolitul unei religiuni *proscrise*, a unui popor *suferit* în patrie, numai până la un timp, până va plăceà principilor şi regnicolilor, care aveà să-'şi apere biserica nu numai în contra micilor şi marilor tirani, dar şi în contra legilor barbare de stat, prin cari se decretase desfiinţarea ei: *atunci cu pietate trebue să se închine tot Românul memoriei acestui bărbat fenomenal, care în puterea autorităţii şi influinţii sale morale 24* de ani singur a susţinut şi apărat cetatea *neamului românesc, biserica ortodoxă în Transilvania, preferind moartea decât să o predee inimicului!*“

5. Urmează un capitlu despre „*Aşezămintele bisericeşti şi organizaţia bisericei sub metropolitul Sava II Brancovici*, expuse şi explicate toate exact şi cu destoinicia omului de specialitate, rectificate şi restabilite fiind şi aici multe din neadevărurile dlui Bunea, şi apoi capitlul

6. *Despre judecata şi martiriul metropolitului Sava II Brancovici*, în care se publică *sentinţa* adusă de scaunul judecătoresc, din care, contrar părerii de până acuma, n'au făcut parte preoţi români, ci numai preoţi ungureşti, preoţi calvini.

Motivul pentru care metropolit Sava a fost judecat, a fost un motiv închipuit, forţat şi nedovedit, după cum au spus şi scris şi contimporanii lui Sava. Cu drept cuvânt scrie deci autorul, că: „Dr. Aug. Bunea, când afirmă, că Cserei (istoric maghiar de pe vremea lui Sava) apărând nevinovaţia metrop. Sava, ponegreşte curtea lui Apafi, *el însuşi ponegreşte memoria archiereului*, pe care biserica ortodoxă română îl recunoaşte ca pe un martir, căci, fără respect pentru sentimentul public al poporului român, în potriva relaţiunilor cronicarilor contimporani, în potriva părerii comune a scriitorilor români, dânsul susţine ca legală şi *dreaptă* sentinţa de destituire a metropolitului Sava Brancovici, încercând prin explicări şi deducţiuni *false* să arate, că el a fost judecat şi degradat pentru vieaţă imorală.“ ... Autorul arată însă *imposibilitatea* şi absurditatea acuzării ce i-s'a adus metropolitului Sava, şi nedreptatea sentinţei.

7. Ultimul capitlu vorbeşte despre *rehabilitarea şi sfârşitul metropolitului Sava Brancovici*, şi se încheie astfel: „Inaltele lui virtuţi (ale lui Sava) şi merite pe terenul ecleziastic, nu le-a putut întunecà judecata cea strâmbă şi barbară a duşmanilor fireşti ai bisericei române, nu le vor întunecà nici defaimările şi atacurile pătimaşe ale drului Bunea, căci nu prin asprimea vorbelor, ci prin tăria argumentelor se impune adevărul, iar Dr. Bunea, certat cu adevărul, nu are nici o mărturie, nici o dovadă în contra lui Sava, afară de decretul injurios al lui Apafi, rămânând singur între toţi scriitorii străini şi români, care ţine isonul călăilor metropolitului român“.

Urmează apoi într'un capitlu separat părerile tuturor istoricilor mai de seamă despre metropolitul Sava Brancovici, şi la urmă, ca adnexe, 14 documente, în text original, dintre cari unele acum tipărite ântâiaşi dată.

Acesta e pe scurt cuprinsul cărţii, al cărei titlu e pus în fruntea acestui articol şi care va fi salutată cu bucurie, ca *eveniment literal*, din partea tuturor iubitorilor de adevăr şi de dreptate.

E o polemie, întreaga carte, cu domnul Dr. *Bunea* din Blaj; dar polemie *curat ştienţifică*, purtată în jurul adevărului, care vine acum bine stabilit în favorul celor ce şi până acuma îl ţineau pe metropolitul *Sava II. Brancovici* de ceeace a fost: luptător energic şi neînfrânt pentru neam şi lege, martir al românismului şi al ortodoxiei. Să se plece deci şi contrarii în faţa acestei mari figuri din trecutul nostru, pe care Preacuviosul Archimandrit *Mangra* ne-o prezintă în cartea sa în adevărata mărime şi splendoare.

Cartea dlui *Mangra* se poate procurà şi dela librăria archidiecesană din Sibiiu. O recomandăm cetitorilor noştri cu cea mai mare căldură.

Congresul artelor şi al meseriilor.

Intre diferitele congrese ţinute în Bucureşti din incidentul expoziţiei iubilare a fost şi congresul *artelor şi meseriilor* ţinut zilele trecute. Congresul şi-a ales prezident de onoare pe domnul *Ioan Kalinderu*, care a rostit o cuvântare mai lungă făcându-ne onoarea de a se ocupà în firul ei şi cu noi, Românii din Ungaria. Reproducem şi noi vorbirea în întregime, dupăcum urmează:

Doamnelor! Domnilor! In şedinţa de ieri, după afabila propunere a dlui Hurmuzescu, delegat al dlui ministru al cultelor şi instrucţiunei publice aţi binevoit a mă aclamà prezident de onoare al congresului dvoastră.

Mişcat de această deosebită cinste, n'am putut decât să vă exprim via mea recunoştiuţă şi în câteva cuvinte să arăt progresele realizate de o ţeară vecină, *Ungaria*, în artele industriale şi mai cu seamă în industria mică.

Am călătorit mult în această ţeară. Am vizitat împreună cu agenţii domeniului Coroanei, multe stabilimente industriale, mai ales din cele în legătură cu agricultura pentru a mă orientà şi a vedeà ce se poate întroduce pe domeniile Coroanei.

Trebue să recunosc, că peste tot am fost bine primiţi şi că ni-s'a arătat cu plăcere ceeace doream să vedem.

Anul acesta, cete, când de sute, când de mii de fraţi români din regatul vecin au venit să ne cerceteze. Fac urări, ca primirea ce au avut expozanţii şi vizitatorii maghiari, *să fie fericite îndrumări la relaţiuni cordiale între neamurile cari populază Ungaria.*

Sper, că distinşii bărbaţi de stat unguri vor recunoaşte, că *Românii din Ungaria sunt buni patrioţi*, cari iubesc ca şi conlocuitorii lor patria comună, precum am văzut eu însumi în număroasele mele călătorii, şi că *nimic nu stă în cale pentru a stricà concordia ce trebue să lege cele două popoare.* Aceste sentimente de lealitate politică, *nu sunt câtuşi de puţin turburate de iubirea de neam care e firească şi neştearsă în inima omului.*

Pot să spun, că şi puţinii colegi iubiţi şi stimaţi ce avem la Academie printre Românii din regatul învecinat exprimă totdeauna respectul şi devotamentul ce le insuflă Regele lor şi iubirea lor de patrie.

Cunosc în deajuns această ţară, pentru a puteà afirmà, că ne poate servì de pildă.

Pe lângă ea, trebue să studiăm de sigur, şi să luăm exemple şi de la alte ţări mai înaintate, la cari au recurs la rândul lor vecinii nostri.

Totul e să ştim să alegem, unde găsim ceea ce se potriveşte mai bine ţării şi firii poporului nostru, în sfera dv: de activitate.

In multe privinţe pildele din Ungaria şi din Bucovina ne sunt mai indicate, fiindcă se aseamănă cu noi, atât ca poziţie geografică, cât şi ca populaţie. Dovada o avem la fraţii nostri de acolo, cari practică cu succes şi pe o scară întinsă industria mare şi mică.

La noi, industria e la începutul ei. N'avem decât foarte puţini meseriaşi, iar dintre săteni aproape de loc, deşi se plâng, că n'au destule mijloce de traiu.

Nu întru în amănunte în ce priveşte această împrejurare despre care am vorbit pe larg la congresul corpului didactic şi la cel al ştiinţelor sociale, cari s'au ţinut de curând, dar va trebuì să se ţină seamă de dânsa, pentruca îndrumarea ce se va dà industriei şi meseriilor să fie de adevărat folos.

Ţăranii nostri sunt şi puternici şi destoinici. In unele privinţe sunt chiar superiori orăşenilor, aşa încât îndemnându-i şi înleznindu-le învăţarea meseriilor, ţara va câştigà atât ca bunăstare generală, cât şi ca progres pe acest teren.

Nu întru nici în discuţia mijloacelor mai practice pentru desvoltarea meseriilor, căci aceasta o faceţi dv. cu mai multă competinţă.

De altcum statul le dă de mai multă vreme o deosebită atenţiune, îndreptând o bună parte din învăţământ către meserii, de cari avem tot atâta trebuinţă ca de celelalte profesiuni.

Invăţământul profesional superior e de asemenea la oare care înălţime.

Imi permit numai a amintì învăţământul practic, adecă de ucenicie, care e foarte răspândit, şi căruia Ungaria datorează generalizarea meseriilor ei. Acesta mi se pare chiar mai nimerit pentru îndrumarea sătenilor, dacă e însoţit fireşte de cursuri teoretice seara şi sărbătoarea şi ocrotit de o regulamentare potrivită.

In privinţa lui însă, va trebuì să se studieze, nu numai ceea ce a făcut statul, ci şi măsurile luate de comună, de corporaţiuni, de asociaţiuni diferite şi chiar de particulari din alte părţi.

Nu mai departe decât în Braşov şi Sibiiu sunt asociaţiuni, cari au primit donaţiuni însemnate şi cari n'au alt scop. de cât îndemnarea şi ajutorarea ucenicilor la diferite meşteşuguri. Când sfârşesc învăţătura, le înleznesc călătorìi în centrele mari industriale, iar altora le procură uneltele trebuincioase pentru a'şi puteà începe profesiunea.

In sfârşit, să sperăm că în curând şi cu dezvoltarea crescândă a industriei, vom aveà o legislaţie ocrotitoare a muncitorilor din fabrici şi ateliere, care şi dacă nu exercită profesiunea pe socoteala lor, alcătuesc totuşi un factor însemnat în dezvoltarea şi progresul industriilor.

Nu trebue uitată nici asistenţa în caz de accidente sau bătrâneţe, care a luat o mare dezvoltare în cele mai multe ţări. Şi în această privinţă avem un material bogat de studii şi experienţe, din cari se pot alege şi adoptà cele mai potrivite. La noi asistenţa e cu atât mai necesară, cu cât poporul e foarte impresionabil la nenorocire.

Mai sunt apoi oficiile de muncă şi alte instituţiuni, cari favorizează îmbrăţişarea meseriilor.......

Fac dar doamnelor şi domnilor, din suflet urări *pentru înflorirea meseriilor şi industriilor*, cari au luat şi ele parte la puternica regenerare, pregătită prin mişcările din 1821 şi 1848 şi condusă cu devotament şi înţelepciune de iubitul nostru suveran, a cărui neasemuită Domnie o serbăm.

Trăiască M. S. Regele!

Trăiască M. S. Regina!

Să trăiască AA. LL. Regale Principii Moştenitori cu Augusta Lor Familie!"

Maghiarizarea.

De curând a apărut statistica semestrală a maghiarizării de nume în jumătatea primă a anului 1906. In acest restimp a dat ministrul 1433 concesii de maghiarizare; atâtea petiţii au fost. Faţă de anul trecut sunt mai puţine cu 81, iar faţă de 1904 cu 441 mai puţine. Cauza acestei scăderi cei interesaţi o aflà în greutăţile ce are să le întimpine schimbarea numelui pe deoparte, iar pe de alta desinteresul multor oficii, cari nu vreau să priceapă „neliniştea agitată cu care îşi aşteaptă maghiarizarea petiţionantul".

Dintre cele 1433 nume maghiarizate cele mai multe au fost în Budapesta (530, apoi în Mişkolţ 38, Strigoniu 29, Cluj 24, Oradea 22, Arad 16, Viena 12 etc. Zelul acestei porniri a trecut şi în străinătate, căci s'a cerut maghiarizare de nume din Berlin, Praga, Cernăuţi, München, Roma etc., cu totul 9 cazuri.

După ocupaţie cei mai mulţi au fost studenţi 538, dintre cari 253 elevi ai şcoalelor secundare, apoi 63 funcţionari de tren, 38 învăţători, 84 industriaşi, 174 negustori, 5 preoţi, 9 profesori etc. Cu privire la confesiune au fost 397 rom. cat., 18 gr. cat., 14 gr. ort., 49 evang. lut., 31 reform., 914 ovrei, 2 armeni şi doi baptişti.

E timpul suprem — zice statistica — să se deà o atenţie deosebită maghiarizării. Să se pună în aplicare putere mai mare şi mai vastă pentru răspândirea ei. Spre scopul acesta ar trebuì înfiinţat în capitală un oficiu special, care să se ocupe cu propaganda maghiarizării şi cu efectuirea ei. Ar trebuì cuprins în lege, că cine îşi schimbă odată numele acela e dator să-l poarte pe veci, altă schimbare nu se mai admite. Taxa de timbre ar trebuì anulată, iar maghiarizarea numelui anunţată de cel puţin trei ori prin ziare. In chipul acesta s'ar puteà ajunge la rezultate foarte frumoase.

Şi apoi în faţa tuturor acestora să nu credem, că ţeara noastră e fericită şi mulţămită câtă vreme fruntaşii ei au timp să se ocupe şi cu bazaconii de acestea? Alte dureri are bietul popor muncitor!

NOUTĂŢI.

Cununie. Ieri Dumineca d. a. la 5 ore s'a săvârşit în biserica noastră catedrală cununia dlui *Oct. Goga* cu dşoara *Hortensia Cosma*, având de naşi pe poetul *Alex Vlahuţă* din Bucureşti cu doamna. Serviciul divin la săvârşit cu pompă deosebită ases. cons. dl Dr. *Miron E. Cristea* asistat de diaconul *Gh. Tulbure*, iar răspunsurile le-a dat corul clericilor sub conducerea dlui *A. Bena*. Catedrala era ticsită de lume. La sfârşit dl Dr. M. E. Cristea a rostit o frumoasă cuvântare plină de avânt poetic şi naţional, care a electrizat toată asistenţa, — pe când în dosul mirilor o mamă prea fericită îşi îneca bucuria şi jalea în fărâme de lacrimi ce i-se furişau printre gene.

*

Urmaşul lui Beck. Contele *Beck*, şeful statului major în armata austro-ungeră se va retrage la penzie cu siguranţă în luna Noemvrie. Urmaşul său va fi ministrul comun de răsboiu, dl *Pitreich*, însă numai mai târziu, dupăce se va aflà om potrivit care să primească conducerea ministerului de răsboiu, pentrucă până acum nu i s'a găsit succesor. Şefia statului major o va primì deci în mod provisor, generalul *Potiorek*, locţiitorul de azi al contelui *Beck*.

*

Goluchowski se duce. De nou se aud svonuri despre retragerea contelui *Goluchowski*, ministrul comun de externe, „*N. Fr. Presse*" scrie, că se va retrage încă înainte de a se întrunì delegaţiunile cu siguranţă.

*

Arhiducele Otto, fratele moştenitoriului nostru de tron se bolnăvise zilele trecute, şi boala luase dimenziuni îngrijitoare. După telegramele din urmă însă primejdia e acum trecută, şi îndreptarea spre bine se constată în fiecare zi. Arhiducele avea aprindere de plumâni.

*

Sf. Sinod al bisericii autocefale din România s'a întrunit în sesiune ordinară de toamnă ieri, Dumineca în 1 Octombre v. în Bucureşti.

*

„**Luceafarul**" şi-a instalat redacţia şi administraţia în strada Schewiss Nr. 2, unde este a i-se adresà întreaga corespondenţă.

*

Turcul te bate... Comisiunea administrativă a comitatului Hunedoara a respins rugarea deputatului *Dr. Aurel Vlad*, de cuprinsul, ca organele direcţiunii financiare din Deva să fie trase în cercetare disciplinară, din motivul, că la alegerile din urmă au corteşit în contra candidaţilor naţionalişti, şi au ameninţat, mai ales ţinenţii de rând, şi cu detragerea licenţiei de crâşmărit pe toţi aceia, cari vor cutezà să voteze cu candidatul naţional. Respingerea s'a făcut cu motivarea, că cercetarea efectuită n'a putut constatà nimic din cele puse în sarcina celor acuzaţi. Ba bine că nu, când Turcul te bate, Turcul te şi judecă!

*

Concert. Reuniunea română de muzică din Sibiiu, care a secerat succese grandioase de curând în România, va da Vineri în 6/19 Octomvrie 1906 în sala dela Gesellschaftshaus un *concert*, ultimul care va fi dirigeat de dir. Herman Kirchner. Bilete se vând la librăria archidiecesană şi sara la cassa. Preţurile locurilor: Loc I 2 cor. II. 1·50 cor. III 1·— cor. loc de stat 80 fil. loc de stat pentru studenţi 60 fil. Bilete pentru membrii reuniunei se dau Mercuri dela 2—3 ore în localul casinei române. Programul concertului se va publicà în numărul viitor.

*

Ungaria la expoziţie. Juriul dela expoziţia din Bucureşti a stabilit în zilele acestea lista premiilor pentru pavilionul Ungariei. Sunt 56 premii mari, 46 medalii de aur, 52 de argint şi 33 de bronz.

*

Deputat ucigaş. Sunt doi ani trecuţi, decând deputatul dietal *Hencz Károly* a omorât în duel pe alt deputat, pe contele *Keglevich István*. Vineri s'a ţinut pertractarea finală în afacerea aceasta, la tribunalul regesc din Budapesta, care a aflat vinovat pe deputatul *Hencz* pentru *omor fără voe*, şi l'a pedepsit cu *şase luni temniţă*. Acuzatul a înaintat apel

*

Ilustr. Sa dl Ioan cav. de Puşcariu, septemvir etc. a binevoit a dăruì fondului de 20 fileri al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu" 10 cor., iar „Fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace şi cu alipire către Reuniune" 10 cor., în total 20 cor. — Pentru această nouă jertfă adusă clasei noastre de mijloc comitetul Reuniunei îi exprimă sincerile sale mulţămite.

*

Se scumpesc banii. Banca din Anglia a urcat interesele după împrumuturi dela 4 la 5%.

*

Hymen. Elena *Trif* şi George P. *Branea*, cand. de preot anunţă serbarea cununiei lor, care se va celebra Dumineca, în 8/21 Octomvrie la 2 ore p. m. a. c. în biserica greco-orientală din Topliţa-Română.

*

Procesul ministrului Iekelfalussy. Marţi s'a pertractat la tribunalul din Budapesta procesul apelat de Kovàcs, fostul îngrijitor al moşiei ministrului Iekelfalussy. Tribunalul a aprobat sentinţa judecătoriei, care l-a declarat pe Kovács vinovat, i-a respins acuza şi l-a judecat la suportarea speselor.

*

Braşovenii la Bucureşti. Reuniunea de cântări din Braşov va face excurziune la Bucureşti, unde va dà două concerte în „Teatrul Naţional" în zilele 27 şi 28 Oct. v.

*

Profesor boicotat. Studenţii în drept dela universitatea din Cluj, au hotărât unanim boicotarea prof. Navratil, pentru a cărui severitate încercase anul trecut un rigorozant să se sinucidă. Astfel în anul acesta Navratil nu are nici un elev. Senatul universitar a fost silit să designeze interimal pe prof. Somlo Bodog cu propunerea studiilor lui Navratil.

*

Românii din America au hotărât se ţină un congres de protestare în potriva nelegiuirilor săvârşite de Greci în Macedonia.

*

Maşină de zburat. Contele Zeppelin, care şi până acuma şi-a bătut capul cu lucruri de acestea, a construit o maşină de zburat, care la probele ţinute, s'a dovedit a fi destul de bună şi de corăspunzătoare scopului. Face 42 kilometri pe oară, şi poate fi dirigiată perfect de bine. Inventatorul a primit felicitări din lumea întreagă.

*

Iubirea faţă de mamă. In Pecica a murit dăunăzi văduva de 83 ani a fostului învăţător de stat A. Tormo, care trăià în timpul din urmă foarte sărăcăcios cu cele patru fete a'e ei. Când au văzut acestea că mama lor a murit, de durere două s'au urcat în pod şi s'au spânzurat. Celelalte două au leşinat şi numai cu greu le-au putut reţineà să nu se sinucidă şi ele.

*

Preţ pe capul Ţarului. Revoluţionarii din Rusia au fixat un preţ de 50 mii ruble pentru acela sau pentru moştenitorii celui ce va isbutì să omoare pe Ţarul.

*

Uniforma honvezilor, cea nouă, n'a întimpinat aprobarea patrioţilor, cari vor cu tot preţul să se susţină şinoarele fără gust, pe cari le consideră ca expresia adevăratului caracter unguresc. Inceputul protestării l-a făcut oraşul Sătmar, care a cerut dela ministrul de honvezi o nouă reformă a acestei uniforme.

*

Trenul beţivilor. Si această minune ne-a adus veacul luminii, deocamdată numai în Anglia. Trenul numit Bachus circulă în zile de sărbătoare în vecinătatea Londrei. Aduce seara pe beţivi acasă în oraş. Are şi apartamente pentru dame şi aceste nu circulă nici când goale.

*

Scrisori de recunoştinţă, cari au fost trimise în ani 1902 1903, 1904, 1905 domnului Albert-Müller, inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967 în Budapesta V. str. Vadász 42/V le vom aduce pe rând la cunoştinţa cetitorilor. Scrisoarea N. 3: St. dle Müller! Am comandat 3 cruci electro-magnetice. R. B. Nr. 86967. Fiindcă mi-au făcut bine să mai trimiţi 3 cruci la adresa mea. Cu stimă Herman Kauer în Biserica-Albă. Tuturor cari sufăr de Gicht, reumă, astmă, bătăi de inimă, influenţă şi dureri de şele, se recomandă călduros aparatul. Originalul acestei scriseri se poate vedeà la dl Albert Müller Budapeste V. str. Vadász 42/K.

Poşta ultimă.

Dela congres.

In şedinţa de azi, Luni, a congresului, s'au făcut verificările deputaţilor congresuali. Au fost verificate 73 mandate, iar celelalte au fost predate comisiunii verificătoare. S'a ales apoi biroul şi comisiunile diferite ale congresului, între cari au fost împărţite rapoartele conzistoriului metropolitan şi toate actele întrate la congres. Şedinţa proximă se ţine mâne, Marţi, la orele 11.

„Frăţietatea"

institut de credit şi economii societate pe acţii în Sadu.

Convocare.

Domnii, cari au subscris acţii la înfiinţându-l institut de credit şi economii „Frăţietatea" societate pe acţii, sunt învitaţi prin aceasta pe baza hotărârei trib. reg. de dto 3 Octomvrie la nr. 6478/906.

Adunarea generală extraord.,

care se va ţineà Joi, 1 Nov. st. n. 1906, la 3 ore p. m. în sala hotelului comunal din Sadu cu următoarea ordine de zi:

1. Stabilirea taxei în favorul fond. de rezervă pentru transcrierea fiecărei acţii.
2. Stabilirea textului maghiar a prospectului şi convocătorului adunărei gener. constituante.

Sadu, 13 Octomvrie 1906.

Direcţiunea.

Stipendii pentru meseriaşi.

Din fundaţiunea Francisc Iosif, creată de oraşul liber reg. Sibiiu (Nagyszeben) întru amintirea suirii pe tron a Maiestăţii Sale, sunt a se conferì pe anul 1907 două stipendii de călătorie de câte 200 coroane, pe durata unui an.

La aceste stipendii pot concurà meseriaşi tineri, fără deosebire de naţionalitate sau confesiune, cari au absolvat cu succes eminent vre-o şcoală de elevi-meseriaşi sau de specialitate din loc, şi cari în scopul perfecţionării lor petrec sau voesc să călătorească în străinătate.

Acelaş stipendist poate primì stipendiul în trei ani după olaltă, dacă dovedeşte că cercetează vr'o şcoală de specialitate ori că foloseşte constienţios timpul pentru perfecţionarea sa.

Rugările scrise şi subscrise cu mâna proprie şi provăzute cu documente sunt a se înainta până în 10 Novembre n. c. la magistratul orăşănesc din loc. —

Sibiiu, 11 Octomvrie n. 1906.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu":

Vic. Tordăşianu, **prezident.**

Stefan Duca **notariu.**

Un învăţăcel

dela 15 ani în sus, se primeşte în franzelaria dlui PETRU MOGA, Sibiiu. [249] 3—3

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în

Librăria arhidiecezană
din Sibiiu (Nagyszeben).

Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Mersul trenurilor valabil din 1 Octomvrie 1906

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.35	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	6.45	6.32	6.32
8.00	7·25	10.10	2.00		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.35
11.09	9.23	1.30	4.00		**Szolnok**		2.34	11.19	4.24	7.32
3.29	12.12	6.05	6.54	sos.	**Arad**	pl.	9.30	8.18	11.25	4.16
4.02	12.22	6.35	7.04	pl.		sos.	8.50	8.08	10.50	4.01
4.13		6.46			Glogovaţ		8.38		10.35	
4.35		7.06			Gyorok		8.16		10.10	
4.46		7.16			Pauliş		7.59		9.56	
5.09	12.57	7.34	7.42		Maria-Radna		7.34	7.30	9.41	3.25
5.40		7.54			Conop		7.12		9.11	
6.03		8.08	8.09		Bêrzava		6.57	7.00	8.54	
6.55	1.50	8.47	8.42		Soborşin		6.19	6.34	8.15	2.32
7.26	2.09	9.13	9.01		Zam		5.45	6.08	7.43	2.09
7.51		9.34			Gurasada		5.19		7.19	
8.07	2.32	9.47	9.24		Ilia		5.10	5.46	7.11	1.42
8.23		10.03			Branicica		4.49		6.50	
8.46	2.56	10.27	9.50		Deva		4.27	5.20	6.29	1.16
9·16	3.14	10.56	10.15		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.15	1.05
9.45	3.32	11.22	10.33		Orěştia		3.33	4.36	5.33	12.33
10.03		11.44			Şibot		3.11		5.09	12.19
10.35	4.16	12·11	11.02		Vinţul de jos		2.48	4.09	4.48	12.05
10.56	4.27	12.31	11.14		**Alba-Iulia**		2.30	3.57	4.29	11.36
11.25		12.58	11.35	sos.	**Teiuş**	pl.	2.00	3.33	3.55	

Vinţul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.				tr. d. p.	Tren micst		
—	2.00	7.43	4.11	plécă	Vinţul-de-jos	sos.	11.37	6.45	8.48	—
—	2.24	8.10	4.31		Sebeşul-săsesc		11.21	6.25	8.28	—
—	2.47	8.33	4.49		Câlnic		11.03	5.51	7.53	—
—	3.11	8.57	5.08		Cunţa		10.53	5.38	7.39	—
—	3.21	9.07	5.17		Mercurea-Sărătură		10.44	5.25	7.20	—
—	3.40	9.25	5.31		Mercurea		10.32	5.10	7.05	—
—	3.54	9.39	5.42		Apoldul-mic		10.22	4.56	6.44	—
—	4.30	10.15	6.15		Apoldul-mare		10.05	4.34	6.21	—
—	4.58	10.43	6.37		Galeş		9.46	4.06	5.51	—
—	5.27	11.14	7.00		Sĕlişte		9.30	3.47	5.32	—
—	5.40	11.27	7.10		Săcel		9.11	3.23	5.08	—
—	5.50	11.37	7.19		Cacova		9.01	3.11	4.57	—
—	6.01	11.52	7.28		Orlat		8.51	2.58	4.46	—
—	6.18	12.10	7.39		Cristian		8.31	2.34	4.22	—
—	6.44	12.36	8.00		Turnişor		8.07	2.04	3.53	—
—	6.55	12.47	8.09	sos.	Sibiiu	plécă	7.57	1.52	3.42	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.28	4.43	11.20	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.15	9.23	3.02	12.41
3.34	6.27	12.33	8.42		Ocna (Scalde)		5.14	8.05	1.33	11.46
3.58	7.04	12.57	9.15	sos.		pl.	4.45	7.31	12.58	11.20
	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Circ. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.20		1.30	—	pl.		sos.	—	7.16		8.59
5.07		2.22	—		Tălmaciu mare		—	6.29		8.08
5.57		3.16	—		Avrig		—	5.48		7.25
8.12		5.48	–	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.33		4.42

Notă. Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se cetí de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerele încadrate în linii negre însémnă orele de nópte.

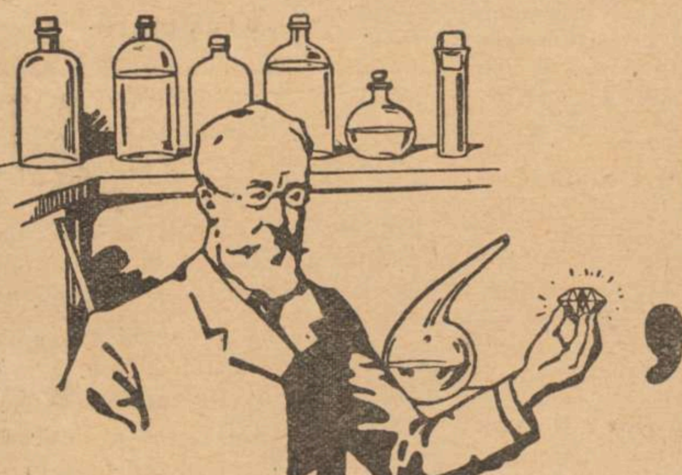

Renumitul

„TUDOR“

Imitaţiuni:

Diamant artificial şi petrii preţioase să pot căpăta acuma

in Sibiiu-Nagyszeben

250 3—

Exposiţiunea să află în prăvălia lui **BRECKNER W. STRADA CISNĂDIEI Nr. 13.**

Tot in aceasta prăvăliă să pot privi mai de aproape mărfile.

☛ **Toată exposiţiunea „TUDOR“ străluceşte, scânteiază şi sclipeşte ca soarele.** ☚

Diamantul „TUDOR“

numai specialistul cel mai expert il poate deosebi de diamantul adevărat. Atragem aţentiunea on. public, că diamantul. «Tudor» deloc nu samănă cu nici o piatră falsă, care s'a putut vedea până acum in multe prăvălii. Deosebirea mare apare la prima vedere.

Inele, broşe, cercei, blazlete, pieptene, etc. pregătite din diamant „TUDOR“ **8** coroane costă

Pentru răspândirea în măsură cât mai mare ne-am hotărit, ca să vindem singaraticii articlii de marfă pe lângă preţuri f xe.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 5/18 Octomvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Presa ungurească.

In viaţa de toate zilele se vorbeşte, că cu atât mai onorabilă este o femee, cu cât se vorbeşte mai puţin despre ea.

Lucrul acesta astăzi nu se mai poate aplicà la presa ungurească, unul dintre factorii principali ai vieţii de toate zilele. In timpul din urmă s'a deochiat din ce în ce tot mai rău, a lunecat pe povârnişul păcatului, iar păcatul, care nu are astâmpăr, i-a scos veste rea. Şi vestea a cutreierat toate colţurile ţării, că presa e bolnavă, că şi-a pângărit sfinţenia chemării sale dusă în ispită de ochiul satanei.

Cine ar fi cutezat însă să învinuiască această presă cu fapte de necinste, câtă vreme pururea călărià lărmuitoare pe cinstea principiilor şi lupta cinstită a acestor principii? Nime, căci în lipsa dovezilor bine ascunse de cârmuitorii presei, şi-ar fi aprins paie în cap, şi cuvântul de protestare al ziarelor l-ar fi discreditat pentru totdeauna.

A trebuit deci să vină o persoană, care erà bine versată în aceste taine, ca să ridice vălul mohorât şi să descopere cangrena presei în locul cel mai ales al ţării: *în dietă.*

Unei porniri de răsbunare avem să mulţămim toate destăinuirile ce le-a făcut în faţa ţării deputatul Nic. *Szemere* în interpelaţia sa de Mercuri. Societatea pentru alergările de cai, al cărei prezident este Szemere, a fost atacată dăunăzi de o parte mare a ziarelor din Budapesta, că ar comite multe nelegiuiri şi ar suferì multe mizerii. Szemere indignat a folosit prilejul de a descoperì păcatele acestei prese, care îl atacà pe nedrept şi pe care el însuşi încă o menajà cu pauşale.

Minunate sunt destăinuirile făcute de dânsul. Din aceste se vede că de când presa ungurească a apucat pe mânile perciunaţilor, sentimentul cinstei ziaristice şi-a adunat catrafusele de prin redacţii, — căci azi cu 90% dintre ziarele capitalei nu poţi stà de vorbă decât sunând în buzunar cheile wertheimiane.

Nouăzeci la sută sunt tot ziare de agitaţie, senzaţionale, ziare înarmate cu cele mai perfecte aparate ale minciunei, în dosul cărora se ascund cele mai scandaloase fapte. Presa de azi e putredă de cangrena mituirei, baza ei este târguiala cu arama sunătoare. Idolului acestuia îi jertfeşte orice principii ale binelui public, dovadă că nu s'a sfiit ca ani dearândul să tragă pe sfoară opinia publică a ţării.

Pe acestă cale a ajuns presa o putere suverană, căci pe deoparte aveà parale, iar pe de alta, ceice le dădeau le jertfiau bucuros şi de sâlă ca să nu peardă din mână acest factor puternic de propagandă şi corteşire.

Iată deci presa ungurească ajunsă la un stadiu de josnică imoralitate, care te scârbeşte şi care cu greu se va mai puteà lecuì.

*

Dăm pe scurt interpelarea lui Szemere:

On. casă! Presa este factorul cel mai puternic la ridicarea bunurilor publice intelectuale, morale şi materiale ale unui stat. Chemarea ziaristului e cea mai nobilă. Presa bună e binecuvântare asupra patriei.

La 1830 erau la noi abia 10 ziare. Azi singură Budapesta are 30 ungureşti şi 9 nemţeşti, tot ziare de zi, mai multe ca orice capitală din Europa afară de Paris. Susţinerea ziarelor reclamă sume uriaşe. La noi însă ziariştii sunt mai slab plătiţi. Unii poate cred, că aceştia se susţin din abonamente şi anunţuri. Se înşală. Cinste excepţiilor, dar ziarele noastre le susţine statul, vistieria lui, băncile şi instituţiile publice cu anunţurile şi pauşalele lor. Toate acestea se fac însă pe ascuns, sumele se înseamnă tot în alte rubrici. Astfel a făcut Lengyel Z. destăinuirea, că direcţia căilor ferate dă la an peste un mil. de cor., iar cu celelalte sume împreună dă statul mai mult ca două milioane coroane la an subvenţie ziarelor. Budgetul pe a. 1907 e încărcat la spesele căilor ferate cu 400 mii cor. pentru ziare. In realitate însă nu se induce nici un filer pe seama acestora, ci se ascund în suma speselor efective. Şi de ce se dau aceste sume? Nu-i motiv.

Mersul trenurilor e publicat la toate gările pe toţi păreţii, n'au deci lipsă de reclam. Tot aşa cu bilete de liber parcurs. Este ziar care are singur 24 bilete. (Un glas: Ba chiar 40). Mari abuzuri s'au făcut cu aceste aşa numite pauşale. Un mic exemplu dau datele pe 1895 ale ziarului „Egyetértés", care în acest an a primit pauşale dela 32 de instituţiuni mari (abstragând cele multe mărunte) sume mari în valoare de 26 mii cor., între cari numai dela căile ferate 4500 cor. De atunci se înţelege pauşalele au tot crescut. Fabrica Ganz plăteşte ziarelor la an peste 90 mii cor. In 26 August 1906 tot ziarul „Egy." a primit dela căile ferate 36 mii cor. pauşal. Şi alte ziare au primit pauşale mari. Astfel în 1905 „Bud. Napló" 8700 cor., „Bud. Hirlap" 3500 cor., „Ujság" 7000 cor., „Népszava" 2800 cor., „Pesti Hirlap" 3500 cor., „Pester Lloyd" 9000 cor., „Pesti Napló" 3000 cor. etc.

Se naşte deci întrebarea, că în stare e ţeara să supoarte atâta parasitism şi că într'adevăr facu-şi ziarele datoria conştienţios şi obiectiv? Răspuusul e trist. Pauşalele pun presa în serviciul persoanelor, îi leagă mânile. In alte ţări nu există aceste pauşale nici din partea statului nici a privaţilor. La noi a devenit boală. Dacă plăteşti din greu la ziare scapi de urgia de a ţi-se descoperì păcatul. In schimbul acestor mituiri ziarele încunună cu lauri pe celce îşi zuruie în buzunar cheile wertheimiane, aruncă însă fulgere asupra celorce profesează lupta ideilor cinstite. Citează mai multe pasage din unele ziare.

Se întreabă apoi: Unde e procurorul? Ori ţeara nu mai are procurori. Pentru astfel de fapte îşi dă bietul cetăţean sărac banul câştigat cu amară sudoare? Aceasta e civilizaţia maghiară modernă? La chestiuni de păcate criminale îşi au partea aproape toate ziarele, căci cel vinovat numai cu sume grase se poate mântuì de urgia lor. Observă însă tăcere de aur, când e vorba d. e. de loteria de stat, care dă pauşale din belşug.

E timpul de îndreptare. Guvernul actual nu are lipsă de această proptă scumpă. Cere esmiterea unei comisii parlamentare pentru sanarea acestor păcate grele.

*

Ministrul-prezident *Wekerle* a răspuns imediat. El zice: Da, va căutà să lecuiască răul, care într'adevăr e insuportabil, căci lucrul a degenerat în unele direcţii încât a devenit supărăcios. Pauşalele se vor da numai acolo unde e lipsă, şi în măsura în care este lipsă, cum e de ex. la susţinerea ziarelor din provincie unde nu se pot susţineà singure ziarele oficioase comitatense ori unde e lipsă de contrabalansarea agitaţiilor naţionaliştilor. Promite că va căutà purificarea şi în acest scop apelează la ajutorul societăţii şi la elementele bune ale presei.

*

In faţa acestor interesante destăinuiri noi, ziarele naţionaliste, cari nu ne am înfruptat nici când de astfel de pauşale şi tot am existat, privim cu răceala omului cu judecata obiectivă la obrazul presei jidano-maghiare, care nu se înroşeşte de ruşine, ci caută să se scoată nevinovată din murdăria păcatului. Aproape toate ziarele cu musca pe căciulă se dau de către pădure şi încep să-l înjure pe dep. Szemere. Astfel unele „protestează" împotriva „suspiţionării moralei presei" („Friss Ujság"), altele ca „Népszava" declară păşirea lui Szemere: „o răsbunare josnică", „N. Pester Journal" zice, că declaraţiile lui „miroasă a grajd" şi se laudă că el (adecă „Journalul") a adus mai multe servicii culturii maghiare decât întreg parlamentul", „Polgár" îl declară pe Sz. „vrăjmaş al presei", „Egyetértés" îl face „analfabet", „Pesti Hirlap" se plânge, că cu tot pauşalul are „deficit" pe urma căilor ferate, „Nap" turbă de mânie, pe când „Budapest", ziarul special al lui Kossuth, rămâne rece şi nepăsător. Şi pe lângă aceste toată pleiada ziarelor se năpusteşte asupra lui Szemere, unele înjurându-l, altele scuzându-se, toate într'un glas însă neagă şi declară de neadevăr destăinuirile lui.

Şi vina principală a acestei decadinţe morale a presei maghiare o poartă în prima linie: *politica.* In războirile partidelor politice fiecare căutà se pună mâna pe ziare, căci numai aceste erau acomodate pentru seducerea opiniei publice. Câştigarea presei însă a costat parale la început mai puţine, din an în an însă tot mai multe, până ce au ajuns la abuzuri ca cel cu Dienes Márton, cu „Független Magyarország", cu guvernorul dela Fiume şi altele.

Iar rezultatul final a fost, că azi presa maghiară stă la dispoziţie numai pentru parale, iar în cazul acesta stă la dispoziţia *oricui* şi în orice afaceri fără osebire de principiu. Porumbii din piaţa sf. Marcu încă se trag mai bucuros la celce le aruncă mai multe săminţe.

Se ştià şi până acum, că presa ungurească sufere de astfel de rane ascunse, dar n'a avut cine le descoperì. E bine, că a venit tocmai un membru de valoare al societăţii ungureşti, care le-a dat pe faţă în deplina lor golătate murdară. Şi a venit — aşa se pare cel puţin — cu gând să lecuiască ranele, de aceea presa întreagă ţipă de durere. Vom vedeà însă întrucât a fost leacul acesta bun.

Congresul naţional-bisericesc.

Sibiiu, 16 Octomvrie n.

Şedinţa a doua.

S'a ţinut ieri, Luni, în 15 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 10 şi un sfert. Prezident Inaltpreasfinţia Sa, domnul arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu*, notar de şedinţă protopresbiterul *Ioan Pinciu.*

Domnul Mateiu *Voilean*, asesor consistorial, ceteşte procesul verbal al şedinţei de deschidere. Se autentică. Se pune apoi la ordinea zilei *verificarea* deputaţilor congresuali.

Deputatul Dr. *Ioan Şenchea* comunică congresului, că deputaţii din arhidieceză, constituiţi în secţiune verificătoare, au ales prezident pe Preacuvioşia Sa, domnul arhimandrit, vicar arhiepiscopesc, Dr. *Ilarion Puşcariu*, şi raportor pe Dr. *Ioan Şenchea.* Propune în numele acestei secţiuni verificarea tuturor mandatelor deputaţilor din dieceza Aradului neatacate prin protest, 27 la număr, iar cele două protestate, al deputatului din cercul Aradului, Aurel *Petroviciu*, şi al deputatului din cercul Lipovei, Dr. Aurel *Cioban*, să fie predate comisiunii verificătoare, care se va alege. Un credenţional n'a fost prezentat, al deputatului *Virgil Tomici.* Afacerea aceasta încă să fie predată comisiunii verificătoare.

Propunerea se primeşte în întregime.

In numele deputaţilor din dieceza Aradului, constituiţi asemenea în secţiune verificătoare, sub prezidenţia Preacuviosului arhimandrit *Augustin Hamsea*, raportează deputatul Dr. *Nestor Oprean*, şi propune verificarea mandatelor neatacate prin protest ale deputaţilor aleşi pe teritorul diecezei Caransebeş. Mandatele atacate prin protest ale deputaţilor Dr. Nicolae *Ionescu*, Petru *Corcan* şi colonelul Nicolae *Marin* să fie trecute la comisiunea verificătoare, împreună cu ale deputaţilor cari încă nu şi le-au prezentat: Ilustrii domni Dr. Alexandru de *Mocsonyi* şi George *Serb.* Un cerc e vacant în dieceza aceasta.

Propunerile raportorului se primesc, iar cu privire la cercul devenit vacant prin abzicere, din partea prezidiului se face comunicarea, că s'au făcut paşii de lipsă pentru efectuirea nouei alegeri.

In urmă raportează deputatul Dr. *Petru Cornean* în numele deputaţilor din dieceza Caransebeş, constituiţi şi ei în secţiune verificătoare, sub prezidenţia Preacuviosului arhimandrit *Filaret Musta*, că 24 mandate ale deputaţilor din arhidieceză au fost aflate în regulă, prin urmare propune verificarea lor. Trei mandate nu au fost prezentate, ale deputaţilor Dr. Nicolae Comşa, Vasile Almăşan şi Dr. Ioan Farcaş, două sunt protestate, cel din Sebeş şi cel din Dej, iar în cercul electoral Turda nu s'a ţinut scrutiniu.

Toate acestea afaceri să treacă la comisiunea verificătoare.

Se primeşte.

Se constată, că au fost verificaţi 73 de deputaţi congresuali, prin urmare congresul se declară capabil de a funcţionà şi a aduce hotărâri valide şi obligătoare.

Inaltpreasfinţia Sa, prezidentul, propune, ca congresul să esmită o comisiune care să facă candidările pentru birou și pentru diferitele comisiuni.

La propunerea Preasfinției Sale Episcop al Aradului *Ioan I. Papp*, comisiunea vine aleasă astfel: Arhimandriții Filaret *Musta* și Vasile *Mangra* din cler, și dintre mireni Ioan caval. de *Pușcariu*, Parteniu *Cosma* și Petru *Truța*.

Ședința vine apoi suspendată pe 10 minute.

După redeschidere deputatul Petru *Truța* propune să fie aleși în *birou* și în comisiuni următorii domni:

Ca membrii ai *biroului*, din cler Mateiu Voilean, Ioan Georgia și Ioan Pinciu, dintre mireni Dr. George Proca, Dr. Ioan Șenchea, Dr. George Ciuhandu, Dr. Aurel Cioban, Dr. George Miclea și George Breban.

In comisiunea verificătoare ca membrii: Dr. Ioan Trailescu, Dr. Ioan Șenchea și Ilie Trăilă.

In comisiunea *organizătoare*: Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea, Arhimandriți, Parteniu Cosma, Ioan cav. de Pușcariu, Nicolau Zigre, Petru Truța, Coriolan Brediceanu și Ilie Trăilă.

In comisiunea *bisericească*: Dr. Eusebiu R. Roșca, Vasilie Mangra, Dr. Iosif T. Badescu, Ioan A. de Preda, Dr. Iancu Mețianu, Paul Fășie, Mihaiu Veliciu, Aurel Novac și col. Nicolae Marin.

In comisiunea *școlară*: Grigoriu Pletosu, Roman R. Ciorogariu, Dr. George Popoviciu, Arseniu Vlaicu, Dr. Aurel Vlad, Vasilie Goldiș, Emanuil Ungurian, Patriciu Drăgălină și Ioan M. Roșiu.

In comisiunea *financiară*: Dr. Miron E. Cristea, N. Roxin, Mihaiu Popoviciu, Dr. N. Comșa, Sim. Damian, Dr. Aurel Lazar, Ioan Budințian și Dr. Petru Cornean.

In comisiunea *petiționară*: Vas. Damian, Gerasim Sârbu, Sebastian Olariu, Dr. Vas. Pahone, Dr. Vas. Preda, Dr. Ioan Suciu, Dr. Gavriil Cosma, Aurel Novac, Dr. Petrù Corneanu.

In comisiunea fundațiunii *Gozsdu*: Nicolae Ivan, Dr. Traian Putici, Andrei Ghidiu, Mihaiu Cirlea, Dr. Stefan Rozvan, George Feier, Dr. Nestor Oprean, Ioan Budințian și George Breban.

Se prezintă acum rapoartele Conzistoriului metropolitan către congres și actele întrate pentru a fi supuse deliberării congresului.

Se împart toate între comisiunile alese.

Dintre ele remarcăm: ***Memorandul Bănățenilor** în chestia episcopiei ce e de înființat în Timișoara*, și propunerea conzistoriului mitropolitan în chestia ***ameliorării salarielor învățătorești** la școalele confesionale gr. or. române*, ambele de mare însemnătate și actualitate.

Vin în urmă prezentate cererile mai multor deputați pentru concediu, cari toate se încuviințează.

Se stabilește ordinea zilei pentru ședința proximă, care se va ținea Marți la orele 11, și apoi ședința se închide la orele 11 și jumătate.

Ședința a treia.

Ținută astăzi, Marți, 16 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 11. Prezident Inaltpreasfinția Sa arhiepiscopul și mitropolitul *Ioan Mețianu*, notar de ședință Dr. *G. Proca.*

Protopresbiterul Ioan *Pinciu* cetește procesul verbal al ședinței premergătoare, care să autentică.

Prezidentul depune apoi pe masa biroului *memorandul* învățătorilor confesionali gr. ort. români din tractul Brașovului în care cer *permisiune* de a luà parte la congresul interconfesional român, plănuit.

Se predă comisiunei organizătoare.

Deputații congresuali Mihai Cirlea și Dr. Miclea cer concediu. Rugările lor se trec la comisiunea petiționară.

Cere apoi cuvântul Preacuvioșia Sa domnul protosincel și director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca* și face următoarea propunere, primită cu vii aprobări din toate părțile:

„Mărit congres! In anul 1908 se împlinesc 100 de ani dela nașterea fericitului în Domnul, marele și neuitatul arhiepiscop și metropolit *Andreiu baron de Șaguna.* Un moment acesta în viața noastră bisericească de elevare sufletească, pentrucă ne dă impulsul să mai revenim asupra faptelor lui, cari au creat epocă pentru biserica noastră, scoțându-o din starea ei umilită și asigurându-i o pozițiune adecuată în raport cu celelalte biserici din patrie, iar prin organizarea ei constituțională autonomă i-a asigurat nu numai conzistența, dar i-a dat și prestigiul recerut în rândul celorlalte biserici.

Cuvine-se deci, ca drept dovadă a sentimentului de fii recunoscători, această supremă reprezentanță bisericească, la acest period iubilar în mod adecuat să dee expresiune manifestărilor sale față de memoria neuitatului arhiereu, ca toți fiii bisericei noastre să iee îndemn și exemplu cum se venerează memoria bărbaților vrednici din neam în neam, scoțându-li-se la iveală cu orice ocaziune binevenită virtuțile neperitoare, cari posterității servesc ca tot atâtea faruri luminătoare în calea progresului. Și deoarece congresul în anul 1908, conform normelor în vigoare, nu se întrunește, îmi iau voe a face următoarea *propunere*:

Conzistoriul metropolitan se însărcinează, ca din bun timp să iee dispozițiunile necesare, ca în anul 1908, când se împlinesc 100 de ani dela nașterea fericitului în Domnul, marele și neuitatul arhiepiscop și metropolit *Andreiu baron de Șaguna*, la timp adecuat, din partea credincioșilor în cadrele instituțiunilor noastre bisericești și școlare să i-se serbeze amintirea cu solemnitatea și devotamentul cuvenit, scoțându-i-se la iveală și cu această ocaziune faptele mărețe pentru neam și biserică".

Propunerea se predă comisiunii bisericești.

Se pune acum la ordinea zilei raportul comisiunii *verificătoare*, care s'a constituit astfel: Prezident Dr. *Ioan Trăilescu*, raportor Dr. *Ioan Șenchea.*

Raportorul propune să fie verificați deputații Filip *Adam* și Dr. Ioan *Fărcaș*, apoi deputații Dr. Alex. *Mocsonyi*, George *Serb*, Vasile *Almășan*, Virgil *Tomici*, și Dr. N. *Comșa*. Se primește.

Alegerea preoțească din Dej a fost protestată, fiind însă protestul lipsit de bază, raportorul propune verificarea deputatului ales G. *Pletosu*. Se verifică.

Asemenea se verifică, la propunerea raportorului, mandatul deputatului Aurel *Petrovici*, ales în cercul mirenesc al Aradului, apoi mandatele deputaților mireni Petru *Corcan*, ales în Iam, colonelul Nicolae *Marin*, ales în Prigor, Dr. Nicolae *Ionescu*, ales în Domașnia, și I. A. de *Preda*, ales în cercul Sebeșul săsesc.

Ordinea de zi fiind exhauriată pentru ședința aceasta, se anunță proxima ședință pe mâne la orele 9, și ședința se închide la orele 12 din zi.

Din despărțămintele „Asociațiunii".

Convocare.

Comitetul despărțământului Săliște al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", convoacă prin aceasta adunarea cercuală ordinară pe Duminecă, în 21 Octomvrie n. c. în Aciliu, la care se invită toți membri și toți ceice se interesează de afacerile culturale ale poporului român.

Programul:

1. La 8 ore a. m. liturgie cu predică ocazională.
2. La 11 ore deschiderea adunării în sala școalei.
3. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
4. Prezentarea raportului general.
5. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea cassei și încasarea taxelor dela membri noi.
6. Dizertația: „Asigurarea vitelor ca mijloc de întărire economică", de Dr. I. Stroia.
7. Dizertația: „Inimicii viței de vie și mijloacele de apărare contra acestora", de I. Chirca.
8. Darea absolutorului comitetului după cenzurarea raportului și cassei.
9. Stabilirea budgetului pro 1907.
10. Eventuale propuneri.

Săliște, la 10 Octomvrie 1906.

Pentru comitet:

Dr. Stroia — *P. Giura*
direct. desp. — *secretar.*

Congresul învățătoresc.

Agitațiile printre învățători pentru aranjarea și ținerea unui congres învățătoresc *interconfesional*, se continuă cu un zel vrednic de o cauză mai bună. Oamenii nu știu ce fac; și e numai de regretat, că învățatul domn *Nicolae Iorga*, profesor universitar în București, neorientat în chestia aceasta, se pune pe partea celor ce strigă: *Jos cu barierele confesionale.* Revista „*Biserica și Școala*" îi răspunde dlui *Jorga* în numărul ultim, în articolul pe care îl reproducem în întregime după cum urmează:

„Am fost atins coliziile, cari stau în calea participării învățătorilor nostri ortodoxi români la congresul interconfesional din Blaj, pentru care se agitează în ziare, cu lozinca „*jos cu barierele confesionale*". Credeam, că atâta va fi destul, ca să nu mai desfacem ranele veninoase de pe timpul nostru. „*Telegraful Român*" încă își exprimă îngrijirile sale față de direcția interconfesională a unor învățători. „*Neamul Românesc*" însă, la „vestea bună a marelui congres al învățătorilor români fără deosebire de confesiune", ne apostrofează, că „din nenorocire, foaia bisericească oficială din Arad e împotriva unei singure adunări a învățătorilor de dincolo, fără *deosebire de confesiune*".

Noi înțelegem mâhnirea domnului Iorga cel însuflețit pentru unitatea culturală. Dela distanță și fără cunoașterea organizației noastre interne și a relațiunilor existente dintre noi, erà prea firesc ca domnul Iorga să considere de nenorocire îngrijirile exprimate de noi, și acum și de colegii nostri din Sibiiu. Fie-ne permis însă a dovedì și noi însuflețirea noastră pentru unitatea culturală prin un act săvârșit de Conzistorul nostru, din care învederează, cum noi am fost aceia, cari am inițiat o ententă cordială între confesiunile surori pentru împrumutata ajutorare la susținerea școalelor confesionale românești, și cum a fost bruscat acest hiperzel al nostru.

Mai înainte de toate notăm, că numărul școalelor gr. catolice este disparent față de numărul școalelor noastre. In dieceza noastră și a Caransebeșului, cum se zice, le-am puteà numără pe degete, căci gr. catolicii, împrăștiați între noi, se folosesc de o lege, care obligă pe confesiunea susținătoare de școală a *primì* pe obligații de școală ai altor confesiuni, fără dreptul de a supune contribuției colective de cult pe credincioșii confesiunei care n'are școală, ci numai *pe părinții* copiilor cari frecventează școala confesională existentă.

De aici a urmat apoi o primejdie pentru biserica noastră, că anume credincioșii nostri împovărați cu contribuțiuni de cult până la 50—100%, ne mai putând suportà sarcinile, murmurau și ademeniți, de prozelitisme regretabile, chiar ne amenințau cu trecere la gr. catolici, unde nu sunt sarcinile contribuțiunii de cult. Astfel superioritatea noastră bisericească a ajuns în dilema, de a sacrificà biserica școalii, ori școala bisericii, căci mișcările de trecere la gr. catolici, din pricina greumântului de bir cultural, se dovediră foarte serioase, și cu credincioșii reduși ne mai putând susțineà școlile, urmà de sine instalarea școalelor de stat pe ruinile școalelor noastre. Autoritatea noastră bisericească, Conzistorul gr. or. din Arad însă, ca să scape din această dilemă, în anul 1900 s'a adresat către Conzistoriul gr. catolic din Oradea-mare și Lugoj, cari cad în parte pe teritoriul diecezii noastre — cu o scrisoare, în care cere ajutorul împrumutat, pe următoarele motive (luate acì textual, din actul oficios Nrul 757/1900):

a) având în vedere interesele comune religioase față de curentul socialist și ireligios, ce amenință credința creștinilor și așezămintele sfinte bisericești;

b) interesele pedagogice, ca copiii de ambele confesiuni să fie facilitați în progresul lor prin propunerea în limba maternă, prin ce și poporul își păstrează caracterul său genuin și alipirea de așezămintele străbune:

Să se învoiască Onoratul Ordinariat la compromisul, ca în comunele, în cari sunt credincioși de ambele confesiuni, dar există numai o singură școală confesională, confesiunea de minoritate și fără școală, să-'și deie sucursul colectiv la susținerea școlii existente, cu abatere dela rigoarea executivei §-lui 45 a art. XXXVIII de lege din 1868, reclamată de preoțimea gr. cat. la organele administrative, cum bunăoară s'a întâmplat în Galșa, Baia ș. a., unde — chiar contra uzului de pe vremuri până la marginile aducerilor aminte, care este de altmintrea susținut prin ordinațiunea ministrului de interne Nrul 32024/1881, — preoțimea gr. cat. preferă a face imposibilă subsistența școalelor noastre confesionale, prin denegarea sucursului colectiv al credincioșilor gr. cat. la suportarea speselor de cult, și prin restringerea la un sucurs particular al părinților, cari își trimit copiii la școală.

Consecința logică a acestei greve a unei confesiuni față de ceealaltă este: înființarea școalelor de stat, la cari apoi ar fi de silă obligați și credincioșii gr. catolici a contribuì colectiv ceeace deneagă dela școalele noastre, și prin ce — fără a-'și scutì credincioșii de spesele culturale — biserica gr. cat. însași ridică indirect școalele de stat în comunele mixte confesionalminte. Venerabilul Ordinariat, sigur, va ști aprecià din punct de vedere moral-religios această fatală consecventă pentru ambele biserici, și răspunderea înaintea lui Dumnezeu . . . .

. . . .

Arad, din ședința conzistorială dela 24 Februarie (8 Martie) 1900.

Iosif Goldiș m. p.
episcop.

La această recercare, Conzistorul gr. cat. din Lugoj n'a răspuns nimic, iar cel din Oradea-mare a răspuns precum urmează:

1318—1900. Ilustrisime Domnule Episcopu!

Scrisoarea oficioasă a Ilustrății Voastre de su 8 Martie a. c. Nr. 757 îndreptată către acestu Ordinariatu Episcopescu, îmi servește de ocaziune binevenită, spre a rectificà, cu toată reverinția, aceea presupunere a ilustrății Voastre, ca și cum acest Ordinariatu Episcopescu ar fi capace a comite ceva, ce ar involvà măcar și numai umbra indiferentismului religiosu. Și așa veți binevoi a vedeà și Ilustritatea Voastră, că postulatul dintr'aceea, că adecă credincioșii greco-catolici din unele locuri să se îndemne ori chiar constrengă prin acest Ordinariatu Episcopescu a contribuì în modu colectiv la spesele cultuali ale unei confesiuni acatolice, ca indenticu cu postulatul negarei Santei Uniri, aici, nu numai că n'a putut fi salutat cu îndestulire, ci a produsu chiar uimire și resensu.

Incât însă oficioasa de mai sus, din partea Ilustrității Voastre, ar vrea să fie preambolul apropierii atât de dorite a celor două biserici: apropiarea aceasta numai așa ar fi posibilă, salutaria și binecuvântata de Dumnezeu, dacă toți Românii de sub Sacra Coroană a Ungariei se-ar dețermurì a îmbrățișà iarăși acea Religiune, care au profesat-o unu S. Athanasiu, unu S. Vasiliu cel mare Mare, unu S. Gregoriu Nazianzenu, unu S. Ioan Gură de aur și toți S. S. Părinți orientali, cari, precum vă este bine cunoscut Ilustrității Voastre până la nefericita dezbinare începuta pe la finea veacului IX. și consumată numai în veacul XV, toți până într'unul au păstrat cu scumpătate legătura credinței și a comuniunei cu Pontificele Roman, ca moștean al Catedrei S. Petru și așa ca Capu văzut al Bisericei lui Cristos și Centru al Unității Catolice.

Să se dărâme dară păretele despărțitor, să ne unimu toți în credință și dragoste cu Roma, leagănul originei noastre, încă și pentru aceia, pentrucă și însuși S. Pavel Apostolul în epistola sa către Romani, ca inspirat de spiritul Sânt, a constatat, că credința Romanilor, deja pe acele timpuri se vestise în toată lumea: „Intâiu drept aceia — zice Apostolul — mulțămesc Dumnezeului meu prin Isus Cristos pentru voi toți: căci credința voastră se vestește în toată lumea" (Rom. I. 8), încât e una adevărată enigmă, cum de atunci, când într'atâta ne place a ne făli, cu tot dreptul, cu originea noastră dela Romani, unei părți conspicue dintre noi să-i fie totuși atât de antipatică acea credință a Romanilor, care cucerind lumea civilizațiunei adevărate, a fost totdeauna și pretutindenea vehiculul culturei formali.

Altcum binevoiți Ilustratea Voastră primì grațios asecurarea deosebitei mele venerațiuni, cu care sunt

Al Ilustrății Voastre,

Oradea-Mare, din ședința Conzistorială ținută la 29 Martie 1900.

Servu umilitu:

Dr. Augustin Lauranu m. p.

vicariu gen. episcopescu.

Ilustrisimului Domn Iosif Goldiș, Episcop gr. or. n. u. alu Aradului în Arad.

Am rămas dar singuri cu sarcina susținerei școalelor în spinare, zdravăn exploatate de către „mama Roma“. Slăbiți astfel de către frați, prea firesc lucru, că am fost aduși în imposibilitatea de a executa... operà la credincioși acea ameliorare a sorții învățătorilor, pe care și noi o doream, ci caută să le susținem cum le putem, ca să le avem, și școlile și biserica. Și câte lucruri bune se puteau face dacă întâmpinam la frații greco catolici bunăvoință, câte jalbe învățătorești ar fi dispărut.

Din cele expuse este evident, că noi ne-am încercat a face o punte între biserica noastră și cea greco-catolică, însă din nefericire biserica greco-catolică ne tractează cu aiurările sale papiste. *Aceasta* este „nenorocirea“, pe care noi o vizăm la adresa bisericei gr. catolice. Suntem convinși, că domnul Iorga va fi cel dintâi, care va ratifica această schimbare de adresă.

Invățătorimea noastră nu este autonomă; în urmare nici nu se poate organiză afară de cadrele constituției în care se află, afară de hotarele Statutului-Organic și a jurisdicțiunei regimului bisericesc. Unde nu sunt Conzistoarele, nu pot fi nici învățătorii de sub jurisdicțiunea lor; iar după cuvintele conzistoriului din Oradea-mare, Conzistoarele ambelor confesiuni nu pot fi împreunate în o acțiune comună pentru școala românească. Și Roma locuta.

Firește, lozinca „Jos cu barierile confesionale“ în București se înțelege așa, : jos cu sciziunea confesională pe terenul cultural. Actele oficioase publicate aici dovedesc ad oculos, că noi ne-am încercat a face puntea de aur, dar coada de topor a „mamei Roma“ ne zice: *non possumus.* La noi însă, precum se vede și din „Telegraful Român“ (Nr. 103), în chestiunea congresului interconfesional sub lozinca „Jos cu barierile confesionale“ se înțelege altceva. anume desfacerea învățătorimei de sub jurisdicțiunea confesională. Și aceasta este adevărata „*nenorocire*“, de care noi voim să ne ferim școala românească prin sfaturile pentru prevenirea răului cel mai mare, ce ni-se poate întâmplà. Oare ce zice la aceste domnul Iorga, înainte mergătorul curentului național? Să sacrificăm școala românească confesională iluziei unui congres interconfesional?

Altfel clara pacta, boni amici.“

Concert.

După cum am anunțat „Reuniunea română de muzică“ din Sibiiu va da Vineri, în 6/19 Octomvrie 1906 în sala dela „Gesellschaftshaus“ un concert, al cărui program e următorul:

1. Două cântări bisericești pentru cor mixt:
   a) Irmosul dela intrarea în biserică, de George Dima;
   b) Partea a doua din „Concertul II. bisericesc“, de Gavr. Musicescu.
2. Două cântece pentru o voce de alt cu acompaniare de orhestră, de Her. Kirchner:
   a) Rugăminte;
   b) Dâmbovița.
3. Hora Dobrogeană, de N. Popovici.
4. Aria Ofeliei din opera „Hamlet“ pentru o voce de sopran cu acompaniare de orhestră, de Thomas.
5. Trei cântări pentru cor mixt:
   a) Pe tine te lăudăm, de Aug. Bena;
   b) Colindă, de Tschaikowsky;
   c) Două inimi nu-mi dau pace, de George Dima.
6. Trei cântece poporale pentru o voce de sopran cu acompaniare de pian:
   a) Foaie verde foi de nuc, de Tib. Brediceanu;
   b) Jelui-m'aș, jelui..., de George Dima;
   c) Foaie verde de bujor, de Hermann Kirchner.
7. Două cântări poporale pentru cor mixt:
   a) Fântâna cu trei izvoare, de George Dima;
   b) Morarul, de D. G. Kiriac.
8. Corul ielelor din cantata „In Carpați“, pentru cor mixt, solo de sopran și acompaniare de orhestră de Hermann Kirchner.
9. Vântul, pentru cor mixt cu acompaniare de orhestră de Her. Kirchner.

Prețul locurilor: Loge 12 cor., Stal I 2 cor., Stal II 1·50 cor., Stal III 1 cor., Loc de stat 80 fil. Loc de stat pentru studenți 60 fil.

Bilete se pot procurà la Librăria arhidiecezană și seara la cassă.

Inceputul la 8 ore seara.

NOUTĂȚI.

Sfințire de biserică. Duminecă în 8/21 Octomvrie se va face sfințirea bisericei gr. ort. române din *Sălciua de sus.* Actul sfințirii îl va săvârși domnul asesor consistorial Dr. *Miron E. Cristea,* ca delegat al Escelenției Sale Domnului Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu.* Se va da un banchet, la ora unu, și sara un concert, urmat de dans. Se fac mari pregătiri, pentruca serbările ce se vor aranjà din acest prilej să fie foarte succese.

*

Declarația ziariștilor. In urma interpelației deputatului Szemere s'au întrunit reprezentanții presei din Budapesta în ședință și au adus o hotărâre, prin care declară suspiționările lui Szemere de neadevărate, rău informate și protestează în potriva lor. La urmă declară însă că sar bucuros în ajutoriul min. prez. pentru ca să curețe presa de ce e rău. Adecă cum: nu-i adevăr și totuși e adevăr.

*

Proces sistat. Sâmbătă avea să stee în fața curții cu jurați din Budapesta domnul *Dim. Birăuțiu* redactorul ziarului „*Poporul român*“, acuzat pentru delict de agitație, cuprinsă în trei articoli publicați în ziarul său, însă după constituirea juriului, procurorul regesc s'a sculat și a declarat, *că-și retrage acuza,* iar tribunalul a decis sistarea procedurii penale contra domnului Birăuțiu.

*

Confict vamal a isbucnit între România și Turcia, din cauză că guvernul otoman a impus o suprataxă de 5% pe făină și lemnăriile ce impoartă România. In schimb aceasta a suspendat importul.

*

Nou preot în America. Sâmbătă seara a plecat din Sibiiu preotul *Trandafir Scorobeț* la America destinat de preot pentru comunele Shout-Sharon și Joungstown.

*

„Gazeta Bucovinei“ anunță în numărul de Dumineca, 14 Octomvrie n. că își sistează apariția, după ce acum mai sunt alte două ziare românești în Bucovina, cari pot să poarte singure lupta națională.

*

Mitropolitul dela Blaj Dr. V. Mihali a cinstit pentru biserica nouă gr. cat. din Cluj 1000 cor.

*

Brașovenii și poporul din țara Bârsei au plecat Sâmbătă la București în număr de 500 persoane.

*

Hymen. *Ana E. Dancășiu* și *Romul Constantinescu* își anunță cununia lor, care se va oficià Dumineca, în 21 Octomvrie n., ora 3 p. m., în biserica cea nouă din Rășinari.

*

Advocat nou. Dl Dr. *Aug. Bodea* a dat cenzura de advocat înaintea comisiei dela Murăș Oșorsei.

*

Agata Bârsescu. Marea tragediană și-a mărtusit unui ziarist planul interesant care o ocupă acum. Vrea adecă să dea reprezentații teatrale în New-York în limba românească. Spre scopul acesta va invità mai mulți artiști din România ca să formeze o trupă, cu care speră că va avea succese foarte frumoase.

*

Luptă mare electorală se pregătește în statele unite din America. Peste șeasă săptămâni va fi alegere de prezident. Rosevelt a declarat că nu mai candidează. Partidele s'au pus pe lucru. Sunt până acum doi candidați, Hearst, al democraților și Hughest al republicanilor.

*

Dela Reuniunea sodalilor români din Sibiiu. La fondurile Reuniunii s'au mai făcut următoarele dăruiri și anume: Fondului Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace au dăruit „Insoțirea de credit sătească sistem „Raiffeisen“ din Nucet 1 cor., Dr. Ghiță Măcelar, adv. și soția sa Agnes n. Cristea 5 cor., Ioan Damian, paroh (Nucet) 1 cor., Trandafir Scorobețiu, paroh în Sont Sharon (America) 2 cor., Vasile Damian, protopresbiter, deputat dietal 2 cor., Ioan Hedu, sodal măsar, (America) 1 cor.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare Ioan Hanciu, comer. L. 10; Const. Popa, comers. L. 5; Nicolae Moișin, comers. L. 1·25, Vasile Roman, curelar, Simion Morariu, măsar și Nicolae Poiana, comers. fiecare câte L. 1 (cor. 17·92).

*

La expoziția de vite de prăsilă, pe care „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“ o aranjază Dumineca la 21 Octomvrie n. c., în comuna Săsciori, comisiunea economică a comitatului Sibiiu, va fi reprezentată prin esmisul său, dl prim-pretor *I. Schöpp* din Sebeșul săsesc. Comitetul central al Reuniunei învită pe toți iubitorii de progres al poporului nostru la această lucrare a sa de interes general.

*

Români nenorociți în America. Ziarele din America „Românul“ și „America“ aduc veste tristă de peste Ocean. In apropiere de orașul Alliance a sărit din șine vagonul ultim al unui tren accelerat, în care erau și vre-o 16 Români. Au rămas morți Ioan Ștefan și Alexandru Ștefan, iar greu rănit Petru Bichiș, toți din Subpădure. Pe urma morților au rămas 5 copii. Pavel Opriș din Boarta a fost omorât de curentul electric, pe când lucrà la o mașină sprijinit pe firul de sârmă. In Indiana Harbor a fost împușcat junele Alex. Udrea din Sighișoara de către dușmanul său de moarte I. Lăpădat din Nucet. In Hammon Ind. s'a înecat Alex. Crișan al lui Iovian din Vălcani rămânând pe urmă-i femeea și doi copii.

*

Inventatorul revolverului, Iosif Shirk din Lancaster în America a murit în zilele trecute în sărăcie. Era mehanic simplu și și-a vândut invenția pe câtiva bani puțini acelora cari au știut să se îmbogățească cu ea.

*

Atestat rușinos. In capitala țării noastre venise de curând pe tapet chestiunea de a permite în cafenele și restaurante serviciul femeilor. Primariul orașului s'a declarat contrar acestui fapt enunțând motivul că moralitatea bărbaților din Budapesta e foarte șubredă, e mai slabă ca în ori care alt stat din vestul Europei. Prin urmare serviciul feminin ar da prilej la multe abuzuri de moralitate. Presa capitalei protestează în potriva acestei enunțări în multe privințe adevărate a primarului.

Concurs

Societatea „Transilvania“, fundată în 1867, pentru ajutorul studenților și elevilor meseriași români din Transilvania, și părțile ei, publică concurs pe ziua de 20 Octomvrie st. v. 1906.

Un stipendiu de 800 lei anual, pentru filozofie.

Condițiunile sunt:

Testimoniul de maturitate.

Actul de naștere.

Actul de paupertate autentificat de notarul public sau de o altă autoritate competentă.

Certificat prin care să se constate că este înscris la facultate.

Certificat medical că este pe deplin sănătos.

La acest stipendiu, vor fi preferiți acei concurenți cari se pregătesc pentru ramura științelor naturale.

Stipendiul se acordă cu începerea anului școlar 1906—1907, pe anii cât durează cursurile specialității alese: după regulamentul facultății unde va urmà studiile.

Cererile se vor adresà Dlui G. Missail Prezidentul societății, Strada Grațioasă, 2.

Concurenții, cari vor reuși și vor dobândì stipendiul sunt obligați a trimite comitetului la finele fie-cărui semestru școlar certificat de frequentarea cursurilor și progresul obținut la studii.

De asemenea se vor obligà prin o declarație că vor rămâneà după terminarea studiilor în patrie.

București, 2 Octomvrie, 1906.

Comitetul.

Poșta ultimă.

Dela congres.

In ședința de astăzi, Mercuri, deschisă la orele 9, s'a făcut verificarea deputaților Dr. Iosif T. *Badescu* și Dr. Aurel *Cioban,* apoi s'a discutat asupra raportului general al conzistoriului metropolitan, ca senat *plenar* (raportor *Petru Truța*), ca senat *bisericesc* (raportor *I. A. de Preda)* și ca senat *școlar*, (raportor *Ars. Vlaicu).*

La raportul din urmă s'a născut discuție în jurul datelor statistice, exprimându-se dorința să fie adunate mai cu esactitate, apoi cu privire la propunerea comisiunii, ca pentru cenzurarea manualelor de școală să fie instituită o comisiune centrală de experți, luați din toate eparhiile (propunerea s'a predat conzist. metropolitan spre studiare) și în fine în jurul ordonanțelor de maghiarizare ale fostului ministru de instrucțiune Lukács. (S'a decis înaintarea unei reprezentațiuni la guvern pentru revocarea lor).

Ședința s'a încheiat la orele 12 și un sfert. Proxima ședință mâne, Joi, la orele 9 dimineața.

Cărți și reviste.

Amicul Tinerimii, Nr. 8 a apărut cu următoriul cuprins: Piticul Veselie de Tușa Tilda, Tablouri din viața păstorilor (Georgica lui Vergil) de M. Străjanu, Călătorii pe cer și pământ, poveste unui om de N. Baltag, Gigino de Roma, Războiul între pisici de Mirgam și O bucurie în familie de Roma.

*

Constituiri pentru o istorie *socială cetățănească, bisericească și culturală-literară a Românilor, dela originea lor încoace, până în Iulie 1504, de Dr. I. G. Sbiera,* profesor universitar în Cernăuți și membru al Academiei Române din București. Volumul I. Cernăuți 1906. *prețul unui exemplar 12 coroane.* Se poate comandà și prin librăria archidiecezană din Sibiiu, ori deadreptul dela autor.

*

„Călindarul Poporului“ pe 1907, a apărut, cu cuprins bogat, atât calendaristic-statistic, cât și literar. Afară de partea calendaristică cuprinde statistica instituțiilor noastre culturale-bisericești-economice, (biserici, școale, reuniuni etc.) după cele mai nouă date.

Partea literară e bine îngrijită: Răspândirea Românilor. Colinde. Preotul ca păscălitor (Anecdotă). Despre răni (Din medicina poporală). Impărăție țigănească (Anecdotă în versuri). O nuntă domnească. Corbul și maică-sa (Fabulă). Balul secerătorilor (Povestire). Țiganul la târg (Anecdotă). Cum trăesc studenții din Blaj? D-zeu știe (Poveste), apoi poezii poporale, articli economici, poezii, glume ilustrate etc. și Răvașul, întâmplări de peste an dela noi și din străinătate.

Călindariul e împodobit cu multe ilustrații, între cari amintim portretele Regelui și Reginei României, al metropoliților Șaguna și Mețianu, a dep. dietal Dr. Teodor Mihali, a poetului O. Goga etc. Târgurile sunt date în ordine alfabetică și fără greșeli.

Prețul 40 fil. și 5 fil. porto. Se află de vânzare la librăria „Foii Poporului“, Sibiiu (strada Măcelarilor Nr. 12) și la librăriile dela noi. Revânzătorilor se dă rabat cuvenit.

Poșta redacției.

Calbor. A sosit prea târziu. Acum nu mai are înțeles publicarea, dupăce congresul deja a trecut chestia între afacerile pe cari are să le rezoalve în sesiunea actuală.

Ce fericire într'o casă

dacă copiii, — în loc să fie debili, bolnăvicioși și nervoși, — sunt fericiți și sănătoși. Unul din cele mai bune mijloace, care contribue la însănătoșarea copiilor este „Emulsion“-ul lui Scott din oleu de ficat de pește cu var și natron-hypophosphit, un preparat, care în urma însușirei sale de a vindecà și întrămà, cu mare succes se întrebuințează la însănătoșarea copiilor. „Emulsion“-ul lui Scott e dulce și cu gust bun, deci se poate folosì cu ușurință și deoarece se mistue foarte ușor, produce apetit și regulează întregul sistem de digestiune apoi este și superior oleului de pește. I 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-uteza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 527—1906 [254] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Bosna protopresbiteratul Unguraşului se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi cuvântà.

Fizeş-Sâmpetru, 24 Sept. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 268—1906 [255] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător din comuna Borcut, protopresbiteratul Cetatea de peatră, se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor, cu 100 coroane şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 500 coroane, cuartir liber în edificiul şcoalei edificânde în anul acesta şi lemne de foc 4 orgii cubice.

Cuincuenalele se socotesc numai dela ziua ocupării acestui post.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la strană în Dumineci şi sărbători.

Petiţiunile înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. şcol. sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenţii a se prezentà înainte de alegere spre a face cunoştinţă şi cu poporul.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Lăpuşul unguresc, la 26 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea de peatră.

Vasile Duma
adm. ppresb.

---

[258] 1—1

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economìi „*Sebeşana*", societate pe acţii în Szászsebes, se invită a participà la

Adunarea generală extraordinară

carea se va ţineà Marţi în 20 Noemvrie a. c. n. la 2 ore p. m. în localul institutului cu următoarea

Programă:

1. Constituirea biroului.
2. Constatarea acţionarilor prezenţi şi a acţiilor reprezentate.
3. Decidere asupra infiinţării unei filiale în Vinţul inferior, — Alvinz.

Domnii acţionari, cari doresc a participà la adunarea generală extraordinară (§. 21), în senzul §. 24 din statutele institutului sunt rugaţi a-şi depune acţiile, eventual dovezile de plenipotenţă la cassa institutului, până cel mult Luni în 19 Noemvrie n. la 4 ore p. m.

Szászsebes, 15 Octomvrie 1906.

Direcţiunea.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs" (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de lumînări de stearin (str. cisnădiei), 82 27—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 1—40

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secr**

vindecă şi înviorézã **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni şi picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire inventiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 201

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţérã şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

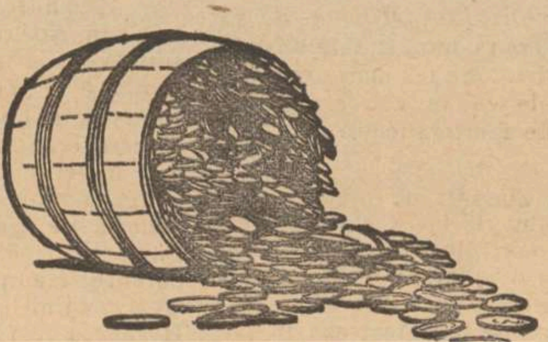

500,000 coroane

pentru reclame, ca să cucerim Europa.

Diamante şi petri scumpe

„TUDOR"

Este de necrezut, că inventatorii petrilor «TUDOR» ar spesa o sumă aşa de mare spre scopul acesta, dacă n'ar fi convinşi, că invenţia lor este cu mult MAI BUNĂ şi PREŢIOASĂ, decât acele imitaţiuni de diamant, cari s'au adus în circulaţie până acuma.

Trebue să purtaţi Diamantul TUDOR, ca să-i cunoaşteţi preţul.

Diamantele «TUDOR» să pot vedea numai în galantanul lui

250 4—

BRECKNER W.

Sibiiu—Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 13.

şi NUMAI acolo să pot căpăta.

Preţ de introducere **8** coroane bucata (cu feracare).

Inele, broşe, cercei, braţare, pepteni ect.
Garnisite cu diamante.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbăta 7/20 Octomvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Congresul național-bisericesc.

Sibiiu, 18 Octomvrie n.

Mercuri, în ședința a patra, congresul nostru național-bisericesc a intrat în plină activitate. S'a apucat de munca grea a resolvării agendelor aparținătoare competenței sale. De atunci se desbate și să resoalvă mereu în congres, și impresia pe care trebue să și-o câștige celce urmărește cu băgare de seamă mersul desbaterilor este aceea, că deputații nostri congresuali emulează în râvna de a găsì pentru fiecare chestie supusă aprecierii lor soluția cea mai bună și mai folositoare bisericei noastre și credincioșilor ei.

Discuția e ținută la nivel înalt, nu e înveninată de patimi, oratorii sunt calmi și obiectivi, și manifestă toți cea mai sinceră tragere de inimă către biserică și neam.

Multe chestii își primesc rezolvarea fără discuție, ceea ce iară-și este a se atribuì faptului, că materialul predat în competența congresului, a fost bine pregătit din partea conzistoriului metropolitan și din partea altor organe competente.

Premițând acestea continuăm cu raportul nostru despre decurgerea ședințelor congresului. Avem însă să facem întâi o mică dar însemnată rectificare.

In raportul nostru din numărul trecut s'a spus, că congresului a fost prezentat în ședința a treia memorandul învățătorilor gr. ort. români din ținutul Brașovului, în care aceștia cer permisiune să participe la plănuitul congres didactic *interconfesional.* E greșală la mijloc. Invățătorii noștri n'au cerut permisiune să participe la congresul interconfesional, ci au cerut învoirea supremii noastre corporațiuni bisericești, ca *învățătorii gr. ort. români din întreaga metropolie să se poată întrunì într'un congres didactic confesional*, pentru a discutà aci starea lor materială și ameliorarea ei.

Făcând această îndreptare, lăsăm să urmeze raportul, despre

Ședința a patra.

S'a ținut Mercuri, în 17 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 9. Prezident Inaltpreasfinția Sa, domnul arhiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu,* notar de ședință protopresbiterul *Ioan Georgia.*

Notarul Dr. *G. Proca* cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se prezintă congresului raportul conzistoriului metropolitan în chestia fundațiunii *Trandafil*, și raportul în chestia procedurii în cauze disciplinare. Se împart comisiunilor competente. Anunță apoi Inaltpreasfinția Sa, Metropolitul, că Sâmbătă în 20 Octomvrie n. se va oficià la orele 9 parastas pentru odihna sufletului decedatului arhiepiscop și metropolit *Miron Romanul.*

Inainte de a se întrà în ordinea de zi, deputatul Dr. *Nicolae Ionescu* adresează prezidiului o interpelare în chestia neîndeplinirii unor parohii din dieceza Caransebeșului pe cale legală, prin alegere, ci prin instituirea de administatori, pe timp mai îndelungat.

Inaltpreasfinția Sa, Metropolitul, răspunde, că e vorba de o afacere pur internă a diecezei Caransebeș. Dar și de altcum la metropolie nu a întrat nici o arătare, nici o plânsoare, ceea ce, dacă se întâmplà, dela metropolie s'ar fi trimis recercare la conzistorul eparhial din Caransebeș ca să dee lămuririle necesare, și pe baza actelor s'ar fi făcut apoi pașii de lipsă pentru îndreptare. Fiindcă arătare însă nu s'a făcut, nu s'a intreprins și nu se poate intreprinde nimica, și nici în meritul interpelării nu se poate întrà, și alt răspuns nu se poate dà.

Interpelantul ia răspunsul la cunoștință, dar declară că nu e lămurit. Iși reservă dreptul să mai revină.

Deputații congresuali George *Serb*, Dr. Iosif *Gall* și Virgil *Tomici* cer concediu pe întreaga sesiune. Se acordă.

Se întră acum în ordinea de zi.

In numele comisiunii verificătoare raportorul Dr. Ioan *Șenchea* propune verificarea deputatului din cler Dr. *Iosif T. Badescu*, ales în cercul Verșețului. Se verifică.

Cu privire la alegerea din Turda, unde scrutiniul nu s'a ținut, comisiunea propune ținerea scrutiniului. Se primește.

Deputatul Dr. Aurel *Ciobar*, ales în cercul Lipovei, se verifică la propunerea comisiunii, pe motivul, că protestul dat în contra alegerii a sosit la metropolie *după* termin.

Se pune apoi la ordinea zilei raportul comisiunii organizătoare, constituită sub prezidenția P. C. Sale, dlui Arhimandrit Dr. *Ilarion Pușcariu.*

Raportorul *Petru Truța* propune, ca raportul general al conzistoriului metropolitan ca senat *plenar*, după ce a fost tipărit și împărțit între deputați, să fie conziderat ca cetit, și să fie primit ca bază pentru discuția specială.

Congresul decide în acest înțeles.

La discuția specială comisiunea face următoarele propuneri:

Cu privire la limba de catehizare în școalele militare, în cari până acum n'a fost admisă limba bisericei ca limbă de propunere, conzistorul metropolitan să facă reprezentațiune nouă în privința propunerii religiunii în limba bisericii în școalele militare.

Față de membrii decedați ai conzistoriului metropolitan, Zaharie *Boiu*, Constantin *Gurban*, Iuliu *Dan*, Ilie *Curescu* și Atanasiu *Cimponeriu*, congresul să-'și exprime pietatea și regretele prin sculare.

Inaltpreasfinția Sa, Metropolitul, să fie rugat ca să intrevină de nou la guvernul țării, în direcția, ca în ministeriul de culte și instrucțiune publică să fie aplicați ca funcționari mai înalți și bărbați din sinul bisericii noastre, pentruca resolvarea chestiilor cari privesc biserica noastră să se poată face conform organizării și așezămintelor bisericii.

Propunerile se primesc fără discuție.

Urmează raportul comisiunii bisericești, constituită sub prezidenția Preacuviosului Arhimandrit *Vasilie Mangra.*

Raportorul *I. A. de Preda* propune, ca raportul conzistoriului metropolitan, ca senat bisericesc, fiind tipărit și împărțit între deputați, să fie considerat ca cetit și să fie luat ca bază pentru discuția specială.

Propunerea se primește.

La desbaterea specială raportorul constată, că în raport e expus faptul, că căsătoriile legate numai la oficiul civil au scăzut la număr în arhidieceză, dar au crescut în ambele dieceze sufragane. Propune, ca conzistorul metropolitan să iee măsurile necesare pentru încetarea acestui rău și să caute, ca toate căsătoriile să fie legate și bisericește.

Același rău să constată și cu privire la concubinate, și comisiunea propune să se caute și delăturarea acestui rău.

In urmă propune, ca conscrierea credincioșilor să se facă în întreaga metropolie conform unui conclus anterior congresual.

Propunerile se primesc toate fără discuție.

Urmează raportul comisiunii școlare, constituită sub prezidenția Preacuviosului Protosincel *Roman R. Ciorogariu.* Raportor Arseniu *Vlaicu.*

Se primește ca bază pentru discuția specială raportul conzistoriului metropolitan, ca senat școlar.

In firul discuției speciale raportorul constată, că datele statistice prezentate congresului nu sunt adunate cu destulă îngrijire. Propune, ca pe viitor adunarea lor să se facă cu mai multă exactitate. Dovedește cu citarea de cifre neexactitatea datelor.

Vorbesc la obiect deputații Ioan Russu-Șirianu, Vasilie Damian și Dr. Nicolae Ionescu, apoi dau lămuriri Inaltpreasfinția Sa, Metropolitul *Ioan Mețianu,* și Preasfințitul Episcop *Ioan I. Papp.*

Se cere în urmă încheierea discuției, și după ce mai vorbesc deputații Pavel *Rotariu* și Dr. G. *Popoviciu*, congresul primește propunerea comisiunii.

Comisiunea propune, ca pentru cenzurarea manualelor de școală să se institue o comisiune centrală, compusă din membri luați din toate eparhiile. Rapoartele acestei comisiuni să fie supuse apoi aprobării sinoadelor eparhiale.

P. C. Sa Arhimandritul *Musta* cere, ca propunerea să fie predată conzistoriului metropolitan spre studiare.

Se naște discuție. Deputatul Vasilie *Goldiș* apără propunerea comisiunii, P. C. Sa Arhimandritul Vasilie *Mangra* nu o primește. E pentru deplina libertate a desvoltării spirituale, și pentru respectarea dreptului sinoadelor eparhiale de a aprobà singure manualele de școală.

Deputatul Dr. Nicolae *Ionescu* e pentru primirea propunerii. Deputatul Nicolae *Ivan* polemizând cu *Goldiș* spune, că nu din râvnă de câștig se aproabă în arhidieceză numai cărțile tipărite în tipografia arhidiecezană, ci pentrucă așa dispune testamentul lui *Șaguna.* De altcum în arhidieceză toate cărțile de școală au fost aprobate din partea sinodului arhidiecezan.

Deputatul Dr. Ioan *Suciu* cere să fie lăsată afacerea în competența sinoadelor, ca și până acuma.

Arhimandritul *Musta* cere încheierea discuției, care se admite. Mai vorbește P. Cuv. Sa Protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roșca*, care e pentru propunerea arhimandritului *Musta*, și P. C. Sa Protosincelul *Roman R. Ciorogariu*, sprijinind propunerea comisiunii.

Raportorul Arseniu *Vlaicu* are ultimul cuvânt. In urmă punându-se chestia la vot se primește propunerea arhimandritului *Musta*, ca propunerea să treacă la conzistorul metropolitan pentru a face acesta din ea obiect de studiu.

Cu privire la ordinațiunile din anul trecut ale fostului ministru de culte și instrucțiune publică *Lukács*, numărul 72.000 și 72.001, prin cari se pretinde, ca limba maghiară să fie propusă mai intensiv în școalele poporale și preparandiile nemaghiare, comisiunea propune să adreseze conzistorul metropolitan reprezentațiune guvernului și să ceară revocarea ordinațiunilor, pe motivul că sunt contrare legii, iar organele subalterne să le îndrume să nu execute ordinațiunile.

Vorbesc la obiect deputații Dr. Nestor *Oprean*, Dr. Aurel *Vlad*, Mateiu *Voilean*, Pavel *Rotariu*, Vasile *Damian* și P. S. Sa episcopul *Ioan I. Papp* și apoi se primește partea primă din propunerea comisiunii, ca să se facă reprezentațiune la guvern, iar partea a doua referitoare la îndrumarea organelor subalterne să nu execute ordinațiunile, se respinge.

Comisiunea mai propune, ca în chestia catehizării elevilor gr. ort. români la școalele de stat în limba maghiară, pașii întrepriuși până acum din partea conzistoarelor eparhiale să fie luați la cunoștință, și să se învite conzistorul metropolitan să desvoalte și în viitor toată energia pentru respectarea limbei bisericei gr. ort. române la propunerea religiunii în școalele de stat.

Propunerea se primește.

In chestia revindicării școalelor noastre din fostul confiniu militar bănățan, comisiunea propune să se facă pașii de lipsă din partea conzistorului metropolitan.

Se primește.

In urmă cu privire la atitudinea Inaltpreasfințitului domn arhiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu* și a Preasfințiților episcopi în chestia proiectului de lege al fostului ministru de culte și instrucțiune publică *Berzeviczy* comisiunea face următoarea propunere:

Conziderând ținuta deamnă și energică a Inaltpreasfinției Sale Dlui Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* în ancheta școlară, și peste tot pășirea neînfricată și adevărat apostolică a Episcopatului nostru și a Conzistorului metropolitan întru apărarea dreptului limbei și credinței noastre strămoșești, — congresul să-și exprime deplina identificare cu pașii întreprinși, să exprime omagiu și recunoștință I. P. S. S. Dlui Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, întregului episcopat și conzistorului metropolitan, pentru ținuta lor în această chestie, și *prin deplină aderență să-i îmbărbăteze în rolul lor de sentinele neadormite pentru apărarea celor mai scumpe comori ale neamului nostru, — limba și biserica strămoșască.*

Se primește între vii aprobări.

Ședința proximă se anunță pe ziua următoare la orele 9, și ședința se încheie la orele 12 și un sfert.

Ședinta a cincia.

Ținută Joi, în 18 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 9. Prezident Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu,* notar de ședință *George Breban.*

Protopresbiterul Ioan *Georgia* cetește procesul verbal al ședinței premergătoare.

Se autentică.

Se cer concedii, cari se acordă.

Se întră apoi în ordinea de zi. Comisiunea financiară își înaintează raportul. A fost constituită astfel: Prezident protopresbiterul Mihai *Popovici*, raportori Dr. Miron E. *Cristea* și Dr. Petru *Cornean.*

Raportorul Dr. *Miron E. Cristea* cetește raportul general al conzistorului metropolitan, ca senat epitropesc, — dupăce raportul acesta n'a fost tipărit şi n'a fost împărţit între deputaţi. Propune apoi, ca să fie luat ca bază pentru discuţia specială.

Se primeşte.

La desbaterea în special comisiunea propune, ca conzistorul metropolitan să fie recercat să facă obiect de studiu din întrebarea, nu s'ar puteà împărţi cumva protocoalele congresuale în mod gratuit comunelor bisericeşti, iar nu pe plată, ca până acuma?

Deputatul *Part. Cosma* propune trecerea la ordinea zilei, adecă respingerea propunerii. Vorbesc la obiect: Vasilie Damian, Arhimandritul Vasilie Mangra şi I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meţianu, iar congresul primeşte cu majoritate de voturi propunerea deputatului *Cosma*. Trece la ordinea zilei.

Tot comisiunea financiară face propunerea, ca prin conzist. metropolitan să fie poftită arhidieceza se investeze şi ia în pământuri banii ce-i are, cum au făcut diecezele sufragane, Arad şi Caransebeş, fiindcă în pământ se face cea mai sigură plasare de bani.

Deput. Parteniu *Cosma* spune, că hotărârea în direcţia aceasta a fost luată deja din partea sinodului arhidiecezan, prin urmare e de prisos să se mai dee altă îndrumare. Chestia stă astfel, că în arhidieceză nu se prea capătă pământuri pentru a fi cumpărate.

I. P. S. Sa metropolitul *Meţianu* crede, că nu aparţine competenţei congresului să dee îndrumări cum să-şi plaseze banii eparhiile autonome.

Deputatul Ioan *Budinţian* sprijineşte propunerea comisiunii, prin care nu se *impune*, ci se *recomandă* numai un mod bun de plasare de bani.

Congresul primeşte propunerea comisiunii.

Raportorul Dr. *Miron E. Cristea* comunică apoi congresului starea averilor bisericeşti din întreaga metropolie. Singuraticele comune bisericeşti au o avere proprie, în arhidieceză, de 20 milioane coroane, în dieceza Aradului de 16 milioane, pe teritorul conzist. dela Oradea-mare de 4 milioane, în dieceza Caransebeş de 14 milioane coroane. Laolaltă 54 milioane coroane.

Diecezele apoi dispun de avere centrală proprie după cum urmează: Arhidieceza din Ardeal 7 milioane, dieceza Aradului cu conzistorul dela Oradea-mare 3 milioane şi jumătate, dieceza Caransebeş 2 milioane. Laolaltă 12 milioane şi jumătate.

La metropolie se mai administrează apoi separat fonduri în sumă de 800.000 coroane, fundaţiunea *Trandafil* cu 500.000 coroane, şi fundaţiunea *Gozsdu* cu şase milioane coroane.

Interesantele date se iau spre ştire.

Tot comisiunea financiară face propunerea frumos motivată, ca conzistorul metropolitan să ceară dela guvern *urcarea dotaţiunii* ce o dă pentru susţinerea bisericei, în proporţia în care s'a urcat dotaţiunea şi la alte confesiuni.

Propunerea se primeşte.

In chestia colectei pentru ridicarea monumentului lui *Şaguna* comisiunea propune, să fie luat la cunoştinţă raportul conzist. metropolitan. Se primeşte. Fondul monumentului s'a urcat la 42.000 coroane, iar pentru prefacerea în faptă a ideii ridicării monumentului s'a ales un comitet mai restrâns, compus din P. S. S. Episcopul *Popp*, apoi din domnii Parteniu *Cosma* şi Dr. Iosif *Gall*.

Proiectul de budget pentru periodul următor de trei ani, cu 12.000 coroane la erogate, e cetit din partea raportorului Dr. *Cristea* şi votat din partea congresului.

Deputatul Emanuil *Ungurianu* propune, ca postul de secretar metropolitan, fiind cel mai însemnat în organizmul bisericei noastre, să fie îndeplinit în mod definitiv, un om vrednic să'l ocupe. Deputatul P. Cosma întregeşte propunerea cu aceea, ca conzistoriul metropolitan să fie autorizat să ofere secretariului definitiv un salar până la 6000 coroane, cu bani de cuartir cu tot.

Tot comisia financiară propune, ca cheia de contribuire la cheltuelile metropoliei, conzistorul metropolitan să o stabilească de nou, în mod mai just, iar reprezentanţa fundaţiunii *Gozsdu* să fie recercată să contribue în viitor cu o sumă mai mare la cheltuelile metropoliei, unde se administrează această fundaţiune. Până acum a contribuit cu 2400 coroane la an.

Propunerea se primeşte.

In urmă raportorul Dr. *Miron E. Cristea* ceteşte raportul conzis. metropolitan în chestia procesului fundaţiunii *Trandafil*, care e terminat, şi acum s'a cerut desfacerea comuniunii, pentruca metropolia să poată fi pusă în posesiunea unei jumătăţi câştigate din această fundaţiune, şi propune să fie luat raportul cu plăcere la cunoştinţă.

Propunerea se primeşte.

Urmează raportul comisiunii esmise pentru cenzurarea socotelilor fundaţiunei *Gozsdu*. S'a constituit astfel: Prezident protop. And. *Ghidiu*, raportor as. cons. Nicolae *Ivan*.

Raportorul ceteşte raportul reprezentanţei fundaţiunei către congres. Din raport se vede, că fundaţiunea a trecut bine peste şase milioane coroane. In anul din urmă creşterea a fost de un milion şi mai bine, în urma unei fericite operaţiuni financiare.

Comisiunea propune, să fie luat raportul la cunoştinţă, iar reprezentanţei să i-se voteze recunoştinţă pentru zelul cu care administrează fundaţiunea. Racioţiniile de pe anul 1905 asemenea să fie aprobate, iar reprezentanţei fundaţiunii să i se voteze absolutoriu.

Se primeşte.

Urmează raportul comis. organizătoare. Raportor *Petru Truţa*. In chestia formării comitetelor parohiale conzistoriul metropolitan e de părerea, că parohul e membru în fiecare comună bisericească *peste* numărul membrilor stabilit în statutul organic, iar nu membru computat în numărul membrilor. Această interpretare o dă statului organic şi comis. organizătoare, şi propune, ca în viitor în acest înţeles să fie aplicat paragraful 19 din statutul organic. Propunerea se primeşte fără discuţie.

Acelaşi raportor propune reînfiinţarea protopresbiteratului *Geoagiu* din arhidieceză, şi anume, aşa cum l-a contemplat sinodul arhidiecezan, iar cu executarea să se însărcineze conzistoriul metropolitan.

Se primeşte.

Tot în numele comisiunii organizătoare ceteşte alt raportor, domnul *Ilie Trăilă*, raportul conzist. metropolitan în chestia despărţirilor ierarhice de către Sârbi, care în general se ia spre ştire. In special se propun următoarele: Faţă de decedatul membru al delegaţiunii congresuale pentru afacerile de despărţire, *Zeno Mocsonyi*, congresul să-'şi exprime pietatea prin sculare. Demersurile făcute în chestia mănăstirilor se aprobă. Cheltuelile făcute se încuviinţează, iar sumele purtate în evidenţă, şi neincassabile, să se şteargă.

In jurul propunerii din urmă se naşte discuţie lungă, la care iau parte următorii: Petru Truţa, I. P. S. Sa, Metropolitul, Arhimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, Preasfinţitul Episcop I. I. Papp, primindu-se la urmă propunerea în senzul, ca delegaţiunea să fie autorizată se facă lichidarea pretenziunilor purtate în evidenţă.

Acelaşi raportor (Ilie Trăilă) expune chestia despărţirii comunei bisericeşti din Fabricul Timişorii, care a perdut procesul şi a fost judecată să plătească cheltuelile de proces. Comisiunea propune, ca spesele de proces, în sumă de vre-o 12·000 coroane, avanzate din fondurile metropoliei, să fie restituite din partea comunei bisericeşti Fabricul-Timişorii.

Vorbeşte deputatul *Ioan Budinţian*, care cere să fie scutită comuna numită de această calamitate, iar spesele să se acopere pe altă cale, din alte fonduri, apoi vorbesc: I. P. Sa episcopul Aradului Ioan I. Papp, deputatul Pavel Rotariu, I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meţianu, deputaţii Emanuil Ungurian, Dr. Putici, Parteniu Cosma, Arhimandritul Filaret Musta, Nic Zigre, Petru Truţa, Arhimandritul Vasilie Mangra şi Preasfinţia Sa Episcopul Ioan I. Papp. Discuţia se termină cu primirea propunerii deputatului Nic. *Zigre*, ca conzistorul metropolitan să fie recercat să se îngrijască după a sa bună chibzuială despre acoperirea acestei sume, iar cealaltă propunere a deputatului *Ungurian*, ca suma să fie acoperită în prima linie din fondul pus delegaţiunei congresuale la dispoziţie, iar în linia a doua din fondurile metropoliei, — a fost respinsă.

Şedinţa se închide la ora *unu* d. a., iar proxima şedinţă se anunţă pentru ziua următoare, Vineri, la orele 9 a. m.

Sărbarea dela Caransebeş.

In numărul din urmă al *„Foaiei Diecezane“* din Caransebeş a apărut următoriul comunicat:

„Jurnale străine, cari descriu festivităţile de Dumineca, sunt pline de insinuări infame la adresa Prea Sfinţitului Domn Episcop al nostru.

La aceste insinuări ne ţinem de datorinţă a face următoarele reflexiuni:

In legătură cu distincţiunile şi decoraţiunile, ce s'ar fi distribuit unor persoane cu ocaziunea inaugurării statuei, susţin unele foi, că Prea S. Sa ar fi fost de astădată trecut cu vederea — ceeace ar fi provocat mare senzaţie — pentru ţinuta sa la alegerile din urmă. Nu ştim încât a fost intenţiune, ca Prea S. Sa să fie decorat atâta însă ştim sigur, că Prea S. Sa *n'a râvnit şi nici nu râvneşte după decoraţiuni.* E mulţămit cu conştiinţa, că îşi împlineşte chemarea. Este o însinuare răutăcioasă şi vrednică de autorii săi afirmaţiunea, că Prea S. Sa s'ar fi ingerat la alegerile de deputaţi dietali. Căci cine nu ştie, că Prea S. Sa, decând e în mijlocul nostru, niciodată nu s'a amestecat în lupte electorale şi nu a influinţat în vre-o direcţiune, nici chiar în afaceri electorale bisericeşti, cu atât mai puţin în cele politice?! Suntem convinşi, că nu se află suflet de om, care să fie în stare să conteste afirmaţiunea noastră.

Că Prea Sfinţia Sa s'ar fi ferit de a primì la reşedinţă pe arhiducele Iosif se combate prin faptul, că Prea S. Sa după ce s'a întors acasă dela Karlsbad şi respective dela Sibiiu, şi a aflat pe cale privată de dispoziţiile luate pentru încvartirarea Alteţei Sale, prin o scrisoare către comisiunea monumentului *şi-a exprimat regretele, că comisiunea aceasta nu i-a dat posibilitatea de a avè la reşedinţa sa ca oaspe înalta persoană.* In ce priveşte pe cei doi membrii ai comisiunii, cari afirmative, după poziţia lor ierarhică, ar fi putut să împărtăşească Prea S. Sale dispoziţiile luate, eventual să fi întrevenit în şedinţele numitei comisiuni, pentru ca încvartirarea să se facă la Prea Sfinţia Sa, suntem în poziţia de a afirmà, că respectivele persoane *n'au avut absolut nici o cunoştinţă despre felul încvartirărilor*, căci aranjarea acestora nu s'a făcut în prezenţa lor.

Respingem mai departe afirmaţiunea neadevărată a unor foi, că Prea S. Sa ar fi fost contra monumentului, ci contra festivităţilor aranjate cu desvălirea. Căci ştie toată lumea, că Prea S. Sa a primit protectoratul monumentului, ca atare a contribuit la colecta iniţiată pentru acest monument şi a luat parte la serbare. Dacă i-a displăcut ceva în toată chestiunea aceasta, apoi a putut să-i displacă numai *caracterul prea oficial, ce s'a dat serbării, şi neatragerea adevăraţilor grăniceri la serbare.* Oare nu erà serbarea mai deamnă şi nimbul ei mai maiestos, dacă în locul Ţiganilor aduşi cu corturile lor la serbare se aduceau din fiecare sat grăniţeresc fruntaşi români îmbrăcaţi sărbătoreşte, cari să fi format un decor al festivităţilor? Oare nu se dădeà serbării şi un caracter grăniţăresc, dacă s'ar fi închegat *o companie de onoare*, compusă din bătrânii grăniţeri aflători în viaţă şi decoraţi pentru vitejiile lor repurtate în atâtea lupte, purtate de gloriosul nostru rege, şi o companie ca aceasta să se fi postat în faţa reprezentantului regesc şi nu o lume de oameni, cari străini sunt — atât ei cât şi părinţii şi moşistrămoşii lor — de acest colţ de ţară îngrăşat cu sânge grăniţăresc!

Să ne ocupăm puţin şi cu chestia jandarmilor. Pe timpul festivităţilor s'au concentrat în Caransebeş vre-o 200 de jandarmi. Nu impoartă cine i-a adus şi pentruce. Destul că 2 jandarmi au fost postaţi în interiorul bisericii, încă înainte de a se începe sf. Liturgie de Dumineca. Prea S. Sa venind la biserică a fost surprins, când i-a văzut, şi în surprinderea sa i-a întrebat, că ce caută în biserică? La răspunsul, că sunt trimişi de autorităţile lor, Prea S. Sa a reflectat: *„Destul de rău“*. Şi *destul de rău* zicem şi noi, căci serviciul dumnezeesc niciodată n'a avut trebuinţă de scutul baionetelor jandarmilor. Şi chiar dacă respectivii doi jandarmi au fost trimişi ca *„gardă de onoare“*, apoi destul de rău, că nu au fost anunţaţi autorităţii noastre bisericeşti. Este o infamie deamnă de născocitorii ei de a atribuì Prea S. Sale cuvintele, că nu va fi slujbă dumnezeiască, dacă nu se depărtează jandarmii, cari de altcum — după ce a întrat Prea S. Sa în biserică — ieşind din biserică s'au postat la uşa întrării.

Ce să zicem în fine, când s'au aflat oameni atât de neprecugetaţi, cari prin astfel de însinuări infame tulbură liniştea serbărilor petrecute atunci, când aceste serbări au avut de centru sărbătorirea Maiestăţii Sale!“

Un ungur despre băncile româneşti.

Un anonim Sz. Gy. a provocat dăunăzi într'un articol de ziar pe prof. Dr. *Géza Szőcs* din Sibiiu, ca pe un expert, să arete cu date pozitive întru cât au contribuit băncile româneşti din Ardeal la exproprierea, la „alungarea“ proprietarilor maghiari din moşiile lor proprii. In trei numere mai proaspete ale ziarului „Nagyszebeni Ujság“ dl Szőcs răspunde provocării, dar nu face constatările pe cari le-a aşteptat respectivul Sz. Gy., ci cu totul altele. Iată câteva spicuiri din zisele dlui Szőcs:

„Spre cea mai mare durere a mea sunt silit înainte de toate să fac în general declaraţie, că nu mi-a succes să constat faptul, că băncile naţionalităţilor ar tinde intenţionat întracolo, ca să scoată pe proprietarii maghiari din moşiile lor; nu mi-a putut succede pentrucă adevăratul fapt e, că băncile naţionalităţilor, în cele mai multe cazuri au tendinţa, ca proprietariul să-'şi poată păstrà moşia, pe când foarte adeseori tocmai băncile cele mai curate maghiare contribue în măsura cea mai mare la ruinarea proprietarilor prin dividendele uriaşe, prin spesele de manipulare şi prin stricteţa fără milă a observării terminelor.

„Albina“ din Sibiiu, cea mai des suspiţionată şi acuzată, că tinde să înghită pe maghiari, oferă date eclatante în privinţa aceasta. Acolo am aflat cazul lui U. I. al lui Gy., al lui M. B., tot mari proprietari, pe cari o bancă din provinţă — nici ungurească nici românească — i-a strâmtorit cu licitaţia şi pe cari i-a mântuit de aceasta „Albina“. Mi s'au arătat documente şi scrisori în arhiva acestei bănci, cari dovedesc, că *a sărit în ajutorul mai multor proprietari maghiari pe cari i-a mântuit de pericol.*

Nu vreau să zic cu acestea că n'ar fi trecut în ultimii zeci de ani multe moşii maghiare în mâni străine, din contră datele reale dovedesc, că mulţi proprietari maghiari au pierit, iar alţii sunt pe cale.

Cauzele acestei ruine nu sunt măgulitoare nici pentru guvernele ultimilor zeci de ani nici pentru societatea ungurească. Iar cel ce caută adevărul nu i permis să retacă unele experienţe neplăcute. E mai bine să recunoaştem când suntem noi cei vinovaţi şi mai bine să căutăm să îndreptăm răul.

Pe omul bolnav şi societatea bolnavă numai o pornire sinceră şi binevoitoare îi poate mântuì.

In „Magyar Pénzügy“ am cetit de curând plângerea unei bănci ungureşti, că e silită să reducă percentele din cauza concurenţei mari ce le-o fac băncile naţionalit. şi în special cele din Sibiiu. Faptul acesta aruncă o lumină foarte frumoasă asupra băncilor naţ., cari dovedesc prin aceasta, că nu tind să împartă acţionarilor dividende grase şi să-'i îmbogăţească, fără ca ei să muncească, ci să câştige institutului nume bun şi să-'i fie de folos poporului care e avizat la creditul lui.

Cum lucră însă institutele noastre? Intr'o carte a lui I. Somlo cetesc o declaraţie foarte interesantă a ministrului, care zice că dintre băncile Ungariei „Magyar Földhitelintézet“ şi „Kisbirt. orsz. Földhit.“ s'au înfiinţat din curat *altruism*, fără gând de câştig. Celelalte adecă toate vânează după câştig. Din raportul pe 1904 al acestor două bănci se vede însă că fondul lor de rezervă se ridică la suma de peste 32 mil. cor.; aceasta dovedeşte că au lucrat cu percente colosal de scumpe şi nefavorabile poporului de pe spatele căruia s'a putut realizà un câştig atât de mare. Mai vine apoi şi faptul că oamenii nostri financiari nu pun nici un preţ pe cestiunile de intelectualitate, pe cari să le sprijinească.

A îngrăşă pe acţionari şi a trage pelea de pe datoraşi, acesta le este receptul. Astfel deci să nu ne mirăm că moşia ungurească ajunge în mâni străine.

E tocmai binevenită şi interpelaţia lui Szemere. Cele mai multe bănci stau în fruntea pauşalelor. Băncile naţ. nu împart astfel de subvenţii, milostenii, jertfesc însă sume oribile pentru şcoalele lor şi pentru scopuri culturale. Câtă vreme băncile ungureşti abia aduc ceva jertfă puţină pe altariul culturii, băncile naţ. jertfesc aproape întreg câştigul curat spre acest scop.

Să nu învinuim deci naţionalităţile, că ele sunt cauza stărilor noastre triste, ci să muncim cu gând curat, lipsiţi de egoism, şi nu cu câştig personal de 32 mil. cor. în favorul neamului nostru unguresc".

Părerile acestea ale dlui *Szőcs* spuse cu atâta sinceritate au aflat aprobare în 2—3 ziare din Pesta, cum e „Ország", cele mai multe însă şi cele mai mari — jidoveşti tac tăcerea peştelui. Işi simt — se vede — musca pe căciulă.

Nunta lui Goga.

Ca întregire la notiţa noastră din numărul de Marţi despre cununia distinsului nostru poet Oct. *Goga* cu dşoara Hortensia *Cosma* mai comunicăm următoarele:

Ospăţul s'a ţinut în cerc familiar foarte restrâns. Au fost invitaţi numai rudeniile deaproape şi câţiva prieteni ai mirelui. Nunul, marele *Vlahuţă*, a rostit cel dintâiu toast şi cel mai frumos, care se poate spune în limba românească. A vorbit despre chemarea poetului român de astăzi şi în numele tuturor clăcaşilor, cari au sfinţit cu urmele şi sudorile lor glia strămoşească, a închinat pentru slăvitul mire, dorindu-i să ajungă să vază cu ochii plinirea nădejdilor neamului său.

Prof. univ. din Iaşi, C. *Stere* (dir. rev. „Viaţa Românească") a vorbit, cu larg avânt de preamărire, pentru acel colţ din frumoasa ţeară săracă a Ardealului, care a zămislit o scumpă parte din viaţa sufletească a neamului, pentru „salba de căsuţe albe", care cuprinde mormântul celui mai mare preot al bisericii române, Şaguna şi leagănul marelui preot al deşteptării: Goga, — pentru Răşinari.

Dr. Cristea a toastat pentru poetul *Vlahuţă*.

Socrul mare Part. *Cosma* a închinat în cinstea tuturor oaspeţilor. In bună veselie s'a petrecut până după miezul nopţii. Cu trenul de 11 seara tinăra păreche însă s'a despărţit şi a plecat în Italia. Poetul Goga va petrece toată iarna în străinătate.

*

Din mulţimea cea mare a felicitărilor trimise prin firul telegrafic dela rudenii, prieteni, cunoscuţi şi stimători de aproape şi din largi depărtări remarcăm următoarele:

Castel Peleş.

1. Vă urăm toate fericirile: *Elisa Marghiloman*, *Maria Racota*, *Irina Blanc.*

Bucureşti.

2. Sosit astăzi din Helveţia găsesc scrisoarea D-Tale. Vă trimit părintească binecuvântare şi cele mai călduroase urări de fericire. *Titu Maiorescu.*

3. Grele pedeci mă opesc. Trimit urări din toată inima pentru fericire deplină, viaţă lungă şi binecuvântată cu toate bunătăţile lumei. *Bianu.*

Dlui A. Vlahuţă, Sibiiu.

4. Sărută pe miri din partea mea. *Nerva Hodoş.*

Bucureşti.

5. Să trăiţi ani mulţi în fericirea desăvârşită, de care sunteţi vrednici.
Iorga, *Gârleanu*, *Oleanu* etc.

6. Sunt cu inima în mijlocul Dvoastră şi iau parte la sărbătoarea familiară, la a cărei bucurie trebue să participe toţi cei a căror dureri le-a cântat fericitul mire. Urez ani de fericire îndelungată în nesfârşită dragoste tinerilor şi bucurie necurmată părinţilor.
Russu-Abrudeanu.

Craiova.

7. Vă felicit. Toate fericirile tinerilor căsătoriţi. *Chintescu.*

8. Felicităm familia şi dorim norocire tinerilor.
Zoe şi colonel *Marcu.*

9. Impărtăşind cu drag marea ta bucurie, prietenii tăi Craioveni iţi doresc, ca în viaţa nouă ce începi să nu dai la uitare durerile şi nădejdile neamului ce aşteaptă de mult o dreaptă sărbătoare.
V. Mihăilescu, *I. Marinescu*, *M. Bănescu*, *M. Demetrescu*, *C. Stătescu. Holban* etc.

Craiova.

10. Cei din preajma munţilor urează poetului mire îndeplinirea cântării cântărilor sale.
Bănescu, *Făgeţel*, *Marinescu*, *Vulovici*, *Iomescu*, *Bradorescu.*

Cluj.

11. Mărită fie această zi şi fie norocoasă, să fii cel mai cuminte în sat şi ea cea mai frumoasă. *„Răvaşul".*

Bucureşti.

12. Scumpilor nepoţi deplină fericire le urează. *Morandini.*

13. Flori şi soare!
Zaharie (Bârsan) şi *Ilarie* (Chendi).

Budapesta.

14. „Dorinţa" ta s'a împlinit. Azi toţi ne bucurăm de norocul cântăreţului nostru. Dar se va împlini vreodată şi visul cântecelor tale şi vei ajunge şi tu, preotul deşteptărei noastre să te bucuri de norocul tuturora? Să dee Dzeu să ajungem şi această dreaptă sărbătoare.
Tinerimea română din Budapesta.

15. Felicitările cele mai sincere trimite din inimă noilor cununaţi amicul vechiu *George Serb.*

Cehul-Silvaniei.

16. Impedecat de cauze sanitare cu sufletul sunt acolo, gratulez mirilor, Dzeu să binecuvinte sfânta lor cununie, împărtăşească-i de darurile maicei biserici mulţi ani fericiţi. *Pop de Băseşti.*

Braşov.

17. Să fie într'un cias bun.
Leonora şi Sextil Puşcariu.

Soroki Bes. (Basarabia).

18. Acceptez mes felicitations sinceres. *Dimitrie Meleghie.*

Haţeg.

19. Dumnezeu e dragostea şi dragostea e Dumnezeu. Zile frumoase ca mireasa şi bune ca mirele şi senine ca visul fericirei.
Dr. Bontescu, *Dr. Străiţariu*, *Dr. Olariu* şi toată tinerimea.

Hunedoara.

20. Să vă fie fericirea atât de mare cum mare este fala neamului.
Primarul *Dănilă* şi alţi fruntaşi din Hun.

Intre felicitări se mai găsesc: O. Smigelschi, Dr. N. Vecerdea, Dr. V. Saftu G. Dima, Chitu, V Papp, Văr. Cosma, Gh. Bogoevici, căpitan Florian, Ioan Dr. Stroia, Cor. Bredicean, Mircea şi alţi mulţi.

Din protopresbiterate.

Cercular.

Către onoraţii preoţi din protopresb. Sebeşului.

Conferinţa preoţească din protopresb. Sebeşului, pentru anul curent, prin aceasta se convoacă pe Marţi în 31 Octomvrie v. a. c. în Sebeşul săsesc cu următorul

Program:

1. La 8 ore a. m. în biserica din sus: S. Liturghie, cu invocarea Duchului s. servită prin părintele Maxim Vulc din Rechita-Purcăreţ.

Predica: Pentru Dumineca a XXIII. după Rosale pe baza Evang. din ziua aceia, despre caracterele şovăitoare, fără principii şi stăpânite numai de materialism. Cu lucrarea şi predarea se însărcinează parochul George Perian, din Şugag.

2. La 10 ore a. m. deschiderea conferinţii în sala cea mare a şcoalei noastre.

3. Constatarea numărului celor prezenţi.

4. Verificarea protocolului din şedinţa trecută.

5. Prezentarea decizelor consistoriale:

a) cel cu Nr. 11674/906 B la protocolul conferenţei din anul, trecut, — şi

b) cercularele cu Nrii 6194 şi 7423 — 1906 B.

6. Discuţie asupra serviciului divin şi a predicei.

7. Rapoartele preoţilor tractuali despre activitatea lor pastorală. Raportor Nicolae Cărpinişan.

8. Raportul comisiunei (Isidor Blaga şi Vasile Mateiu) asupra temei: „Cum să se poarte preotul şi aplice rugăciunile etc. de G. Perian.

9. Raportul păr. Nicolae Cărpenişan referitor la serviciul funebral reclamat a se face pentru răposaţii în străinătate.

10. Eventuale propuneri.

11. Stabilirea timpului şi locului pentru conferenţa viitoare.

12. Inchiderea conferinţii.

Sebeş, 1/14 Octomvrie, 1906.

Oficiul protopresbiteral:
Sergiu Medean
protopresbiter.

NOUTĂŢI.

Serbarea sf. Sofii, patroana şcoalelor române din Braşov s'a săvârşit Dumineca trecută cu pompa obicnuită. După serviciul divin a ţinut în sala festivă a gimnaziului dl prof. Dr. Alex Bogdan o frumoasă conferenţă despre limba literară şi cea poporală. S'au făcut elogii însufleţite dlui prof. Pant. Dima din prilejul iubileului său de 40 ani ca profesor.

*

Conzul nou. Ziarele din Viena anunţă, că în locul march. Pallavicini, numit conzul austro-ungar la Constantinopol, va fi numit conzul la Bucureşti contele Schönberg-Hartenstein, iar nu contele Forgach, cum se svonise.

*

Conflict în Orient. Intre Iaponia şi China e pe cale un conflict acut care poate aduce o nouă vărsare crâncenă de sânge. China a trimis o adresă tuturor puterilor prin care cere ca să silească pe Iaponezi să-i redee Manciuria. China are mare nădejde în Anglia. Iaponia nu vrea cu nici un preţ.

*

Concurs de frumseţă s'a ţinut Dumineca trecută în Arenele Romane ale expoziţiei din Bucureşti. Au fost premiaţi cinci copii cu 50 — 150 lei. La concursul femeilor au fost 40, care de care mai frumoasă, în costume foarte preţioase. Pentru frumseţă au fost premiate cinci dşoare, între cari o sălişteancă, Maria Sora, pentru costum a fost premiată o dşoară, Maria Popescu. Tot cu această ocazie s'a săvârşit în arene o nuntă ţărănească cu toate obiceiurile ţărăneşti la astfel de ocazii. A asistat lume foarte multă. Căsătoria a săvârşit o vicariul mitropoliei, Nifon, asistat de corul bis. domniţa Balaşa, fiind naş ministrul Lahovary cu domnişoara Marg. Lahovary.

*

Conflict aplanat. Ziarele din România aduc ştirea că s'a aplanat conflict vamal cu Turcia după ce aceasta a retras supratarele.

*

Domnitori nemţi. E interesant, că în ziua de azi aproape toate ţările Europei sunt monopolizate de case domnitoare germane. In Belgia dela 1831, în Portugalia dela 1836, în Anglia dela 1840 şi în Bulgaria dela 1887 începând domneşte casa Koburg, în Rusia s'a urcat pe tron la 1762 casa Holstein, care domneşte dela 1863 încoace în Dania şi Grecia şi dela 1905 în Norvegia. Casa de Hohenzollern domneşte în România, casa de Nassau în Germania-de-sud şi Luxemburg, casa de Habsburg în Austro-Ungaria şi Spania. Italia încă a avut mult timp pe tron casa de Habsburg, Şvedia casa de Wittelsbach, iar în timpul mai nou cea de Holstein.

*

Szemere felicitat. Congregaţia comitatului Esztergom, a trimis o călduroasă telegramă de felicitare dep. Szemere pentru interpelaţia în potriva presii păcătoase. Se deşteaptă opinia publică.

*

Din Lugoj primim ştirea, că la postul de vicecomite comitatens al comit. Caraş-Severin, devenit vacant prin înaintarea vicecomitelui la demnitatea de comite suprem, partidul naţional român a candidat pe domnul Dr. *George Dobrin*, advocat în Lugoj. Alegerea va fi în 24 Octomvrie n.

*

Hymen. Cornelia *Comloşi* şi Ioanichie *Oprean* anunţă sărbarea cununiei lor religioase, care se va celebră în 28 Octomvrie 1906 st. n. la 4 ore p. m. în biserica gr. or. din Dobra.

*

Trecut la pensie. Domnul *Moise Groza*, general de brigadă în armata română, originar din Banat, a fost trecut la penzie cu 1 Octomvrie c. în gradul de general de divizie.

*

Pregătiri ascunse. Un ziar italian aduce vestea, că Italia ar fi comandat la fabrica Krupp tunuri şi arme în preţ de opt milioane lire. Totodată spune ziarul, că aceasta este o pregătire ascunsă pentru un eventual răsboiu ce va isbucnì între Italia şi Austro-Ungaria.

*

Stări triste. In Bicaz a fost în zilele trecute alegere de notar. Comuna e aproape curat românească şi erà speranţă să aleagă un Român câtă vreme erau 6 candidaţi români şi trei unguri. Primpretorele a pus în candidaţie numai pe cei trei unguri. Conducătorii poporului însă în loc să protesteze şi să zădărnicească alegerea au dat mână frăţească cu solgăbirăul, închinându-se lui şi împlinindu-i voia, pe când bietul popor stă uimit neştiind ce să facă.

*

Ligă nouă s'a constituit în Budapesta, cu estindere pe ţara întreagă, în potriva comerciului de femei, o pornire păcătoasă care în timpul mai nou a luat măsuri îngrijitoare. In fruntea ligei stă episcopul cat. Otto Prohasca. Liga s'a pus cu mare însufleţire pe lucru.

*

Inveninare. In internatul teologic reformat din Cluj s'au bolnăvit Luni seara aproape toţi elevii şi servitorii. S'a constatat că s'au înveninat din cârnaţii ce îi căpătaseră de cină. S'a pornit cercetare.

*

Drum pe sub mare. Două întreprinderi mari se pun la cale acum în Europa. Se vor face două tunele mari, pe sub mare, unul sub canalul Lamanche, spre Anglia iar ar doilea pe sub strâmtoarea Gibraltar, spre Africa. Vor costà sume uriaşe. Cel dintâiu va fi de 22 klm, al doilea de 41. Intre atâtea minuni ne vom trezì nu peste mult cu vreun astfel de tunel până în America.

*

Semne triste. Am amintit cu ocazia asentărilor, că aceste n'au dat rezultat mulţămitor în anul acesta în ţara noastră. Tot asemenea ştire vine acum din Italia unde s'au asentat cu 11 mii feciori mai puţini decât ar fi fost de lipsă. Semne triste pentru evoluţia fizică a omenimei.

*

Crima unui călugăr. O fetiţă din Nancy fusese dusă în zilele trecute pe moarte la spital, unde medicii au constatat că s'a înveninat din nişte bomboane căpătate dela un unchiu al ei, călugăr. Acesta a voit să ucidă cu venin pe nepoata sa, pentru ca să poată pune mâna pe moştenirea acesteia.

Dela „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu".

— Primire de membri noi. —

Conformându-ne hotărârilor luate de adunarea generală şi de direcţiunea Reuniunei noastre de înmormântare, vestim prin aceasta obştea noastră, că la Reuniune se primesc membri noi, cari întrunind recerinţele provăzute de statute, vor solvì taxa de înscriere cu 2 cor. şi vor răscumpărà din cazurile de moarte de până acì cel puţin 3 à 60 bani = cor. 1·80.

Spre orientare punem în vedere, că dela înfiinţare (1900) şi până acum am înregistrat la această instituţiune umanitară, 96 cazuri de moarte, după cari am solvit preste 10,000 cor. ajutoare şi dispunem de o avere de preste 10,000 cor. în bani gata.

Când numărul membrilor înscrişi va trece preste 600, vom înfiinţà secţia a 2-a independentă.

Sibiiu, 18 Octomvrie n. 1906.

Biroul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu".

Pantaleon Lucuţa, *prezident.* — *Vic. Tordăşianu* *secretar*

Poşta ultimă.

Dela congres.

In şedinţa de astăzi, Vineri, au fost adresate presidiului două interpelări, una în chestia planului de învăţământ pentru teologii (interpelant protop. Grig. *Pletosu*), alta în chestia svonurilor răspândite, că congresul a putut fi convocat numai după împlinirea unor condiţiuni puse de guvern (interpelant protopresb. Ioan *Pepa*).

Congresul a întrat apoi în desbaterea regulamentului pentru parohii.

Raportor P. Cuvioşia Sa, Arhimandritul *Hamsea*. Proiectul a fost primit în general, iar în discuţia specială congresul a înaintat până la § ul 16. Continuarea şedinţii d. a. la orele 4.

PENTRUCE

se preferă „Emulsion"-ul lui Scott faţă de oleul simplu de peşte? Pentrucă oleul de peşte simplu cauzează conturbări la mistuire şi organismul numai o parte a oleului de peşte o poate suportà, pecând în „Emulsion"-ul lui Scott oleul de peşte este împărţit în mici picături aşa, că în felul acesta şi cel mai slăbit stomac cu uşurinţă îl poate mistuì. Deci „Emulsion"-ul lui Scott în urma puterii sale de nutrire şi vindecare foloseşte foarte mult. Şi putere nouă înseamnă viaţă nouă. II 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 527—1906 [254] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Bosna protopresbiteratul Unguraşului se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi cuvântà.

Fizeş-Sâmpetru, 24 Sept. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent. **Pavel Roşca**
protopresbiter.

Nr. 268—1906 [255] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător din comuna Borcut, protopresbiteratul Cetatea de peatră, se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor, cu 100 coroane şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 500 coroane, cuartir liber în edificiul şcoalei edificânde în anul acesta şi lemne de foc 4 orgii cubice.

Cuincuenalele se socotesc numai dela ziua ocupării acestui post.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la strană în Dumineci şi sărbători.

Petiţiunile înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. şcol. sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenţii a se prezentà înainte de alegere spre a face cunoştinţă şi cu poporul.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Lăpuşul unguresc, la 26 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Cetatea de peatră. **Vasile Duma**
adm. ppresb.

Sz. 26645—1906 I. [256] 1—1

Hirdetés.

A nagyszebeni m. kir. pénzügyigazgatóság a részére valamint a mellé rendelt számvevőség és a nagyszebeni m. kir. dohányáruraktár részére az 1907—1909, években szükséges és legalább részletezett irodai szerek szállitásának ajánlati tárgyalás, illetőleg árlejtés utján való biztósitása czéljából irásbeli versenytárgyalást hirdet, a mely 1906 évi november hó 15 napján délelőtt 10 órakor fog a m. kir. pénzügyigazgatóság üléstermében bizottságilag megtartatni.

Versenyezni kivánok a következöket vegyék tudomásul:

1. Az ajánlatok irásba foglalandók egy Koronás bélyeggel látandók el és ajánlattevö által sajátkezüleg irandók alá.

Minden irásbeli ajánlattevő vagyoni megbizhatóságát és kifogástalan magaviseletét igazoló hatósági bizonyitvány, továbbá 80. azaz nyolczvan Korona bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban melléklendő és az ajánlatot és bánatpenzt tartalmazó, ajánlattevő által lezárt vagy lepecsételt boriték a következő felirattal látandó el: „Ajánlat a nagyszebeni m. kir. pénzügyigazgatóság részére az 1907—1909 években szállitandó irodaszerekre.

Ezen irásbeli ajánlatok 1906 november hó 15-én délelőtti 9 oráig a m. kir. pénzügyigazgatóság fönökénél akár postán akár pedig közvetlenül benyujtandók.

2. Az irásbeli ajánlattal egyidejüleg a szállitandó irodaszerek mintája is becsatolandó

3. Minden ajánlatnak tartalmaznia kel:

a) azon nyilatkozatot, hogy az ajánlattevő a jelen hirdetésben foglait, valamint a szerződési feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

b) az ajánlati árt hazai értékben kifejezve és pedig az egység árak szerint valamint az összár feltűntetesével.

c) az ajánlattevő czimét.

d) a többek részéről együttesen tett ajánlatoknál azon nyilatkozatot, hogy az ajánlat tekintetében egyetemlegesen felelősek, továbbá azon megbizott megnevezését, ki az üzletviteleért felelős, illetve értesitések átvételére és a kifizetendő összegek felvételére jogositva van.

e) nem önjogu személyek, továbba társaságok és más jogi személyek részéről tett ajánlatoknál azon törvényes képviselőnek, igazgatónak vagy képviseletre hivatott más személynek megnevezését, a ki értesitések átvételére és a kifizetendő összegek felvételére jogositva van.

f) a szállitandó czikkek illetve anyagok beszerzési forrásának pontos megjelőlését.

Az ajánlattevő az ajánlatban határozattan kijelenteni tartózik, vajjon saját gyárában vagy műhelyében fogja-e a czikkeket előállitani, vagy pedig másnak gyárából illetve műhelyéből szerzi e be azokat ez utóbbi esetben azt is köteles világosan kijelenteni, vajjon hazai vagy külföldi gyártól szerzi-e be a czikkeket illetve azok egyes részét, mert alólirott pénzügyigazgatóság határozattan kiköti azt, hogy vállalkozó kizárólag csakis hazai gyárból származó és magyar állam területén termelt, előállittatott és gyártott czikkeket fog beszerezni és szállitani.

Ezen kijelentés az ajánlattevőre föltétlenűl kötelező és a mennyiben az ajánlattevő a szállitások teljesitésénél attól eltérne, a szállitott árak minden kártéritési igény nélkűl rendelkezésére bocsáthatók esetleg vele szemben a szerződési feltételekben foglalt sulyosabb eljáras is alkalmazható.

Ajánlattevő tett ajánlata folytán az ajánlat főlötti határózathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkőtéséig felelős marad.

A szállitás odaitélése iránt a verseny tárgyalástól számitott két heti időn belül a határózat meghozatik s az érdekeltekkel közőltetik.

Szállitandó irodaszerek:

1. Kisfogalmi szürke papir 34/42, cm. egy évi hozzávetőleges szükséglet. 30000. iv.
2. Kisfogalmi zöldes papir 34/42 cmtr. egy évi hozzávetöleges szükséglet 9000 iv.
3. Kis irodai fehér papir egyszerü minőség egy évi hozzávetöleges szükséglet 5000 iv.
4. Kis irodai fehér papir finom (ministeri) egy évi hozzávetöleges szükséglet 3000 iv.
5. Itató papir 47/60 cmtr. egy évi hozzávetöleges szükséglet 150 iv.
6. Csomagoló papir szürke vagy barna 62/88 cm. egy évi hozzáv. szükséglett 6000 iv.
7. Boriték 43 számu egy évi hozzávetöleges szükséglet 3000 drb.
8. Boriték 31 számu egy évi hozzávetöleges szükséglet 15000 drb.
9. Vörös pecsétviasz egy évi hozzávetöleges szükséglet 30 klgr.
10. Vörös, zöld és kék tenta egy évi hozávetöleges szükséglet 50 üvegecske.
11. Vörös ostya egy évi hozávetöleges szükséglet 20000 drb.
12. Zsineg vékony egy évi hozzávetöleges szükséglet 10 csom.
13. Zsineg vastag egy évi hozzávetöleges szükséglet 6 klgr.
14. Pecsételő festék egy évi hozzávetöleges szükséglet 20 üvegecske.

Önként értedődik, hogy a m. kir. pénzügyigazgatóság a felsorolt irodaszerek mennyiségének igénybe vétele iránt kötelezettséget nem vállal.

Megjegyeztetik e helyütt, hogy a 31. számu boriték mennyiségből mintegy 8000 drb. a boriték felső szélén „M. kir. pénzügyigazgatóság Nagyszeben“ felirattal, továbbá „A községi elöljáróságnak“ czimezéssel és a boriték baloldali alsó szélén „Hivatalból. közszolgálati ügyben portómentes“ jelzéssel, azután a 43. számu borítékból mintegy 1200 drb. hasonló felirattal czimzéssel és jelzéssel, a 31. számu boritékból mintegy 1500 drb. hasonló felirattal és jelzéssel valamint „A tekintetes járási főszolgabiró urnak“ czimzéssel, végűl a 31. számu boritékból mintegy 1500 drb. ugyancsak az emlitett felirattal és jelzéssel s „A tek. m kir. pénzügyigazgatóságnak“ czimzéssel ellátva kell legyen, s mindeme feliratok, jelzések és czimzések a boritékokon nyomtatva kel legyenek.

Az összes irodaszerek szerződéses vállalkozó által a m. kir. pénzügyigazgatóság részéről teendő esetenkénti megrendelést követő nyolz nap alatt beszállitandók.

A közelebbi szerződési feltételek a m. kir. pénzügyigazgatóság I. ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagyszeben, 1906 október 5-én.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 2—40

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada şi Argentina.

Cereţi clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în româneşte.

Falk et Comp.
Secţia românească.

Hamburg
Strada Raboisen Nr. 30.

257 1—26

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

Despăgubiri prestate 7 milione coróne.

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 50—52

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 29—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Somatose
în formă de
Somatosă de fer

(Somatosă cu 2% fer în legătură organică) se recomândă de medici special celor ce sufer de **chlorosă.**

[63] d 3—4

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 110 Sibiiu, Marţi 10/23 Octomvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Congresul naţional-bisericesc.

Sibiiu, 22 Octomvrie n.

Şedinţa a şasa.

Ţinută Vineri, în 19 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 9. Prezident Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu,* notar de şedinţă *Dr. Ciuhandu.*

Notarul George *Breban* ceteşte procesul verbal al şedinţei premergătoare, care se autentică fără observare.

Prezidentul înaintează rugarea unor creştini din părţile Sătmarului pentru a fi primiţi în sânul bisericei gr. ort. române.

Rugarea se predă comisiunii bisericeşti.

Concediul cerut se acordă deputaţilor Vasilie Almăşan şi Dr. Stefan Rosvan.

Sunt anunţate două interpelări. Una a protopresbiterului Gregoriu *Pletosu,* alta a protopresbiterului Ioan *Pepa.* Ambii şi le desvoaltă. Primul întreabă, în ce stadiu se află planul de învăţământ pentru *teologii*?

Inaltpreasfinţia Sa, Metropolitul, răspunde, că conzistorul metropolitan, la care a întrat planul, l-a transpus sinodului episcopesc, spre opinionare. Acesta şi-a rostit cuvântul şi a retrimis actele iarăş conzistorului metropolitan, care sigur îl va prezentă congresului la timpul său.

Răspunsul se ia la cunoştinţă.

Al doilea interpelant întreabă, că ce e adevărat din svonurile lansate prin ziare şi prin cercuri particulare, cu privire la pedecile ce erau să se pună de astădată convocării congresului? Spre liniştea membrilor congresului şi a întregului popor credincios, doreşte să se facă comunicare din parte competentă: Dacă e adevărat, că guvernul ţării a fost aplecat să iee la cunoştinţă convocarea congresului numai pe lângă anumite condiţiuni? Dacă e adevărat, că aceste condiţiuni au fost acceptate? Şi în consecinţă întreabă, dacă are Inaltpreasfinţia Sa Metropolitul intenţiunea să comunice congresului adevărata stare a lucrului?

Inaltpreasfinţitul Domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu* promite, că va răspunde în una din şedinţele următoare.

Se pune acum la ordinea zilei proiectul de *regulament pentru parohii* în provincia metropolitană a bisericei ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania.

Raportor Preacuvioşia Sa Arhimandritul *Augustin Hamsea.* Expune cuprinsul proiectului şi scopul avut în vedere la compunerea lui, apoi propune să fie votat în general, pentru a fi luat în desbatere specială.

Deputatul Dr. *Petru Cornean* nu află nici o deosebire esenţială între regulamentul cel vechiu, aflător în vigoare, şi între noul proiect, de aceea propune să fie luat acesta dela ordinea zilei.

Inaltpreasfinţia Sa, Metropolitul, arată necesitatea care a dat naştere noului regulament, şi arată că schimbările făcute sunt foarte esenţiale.

Dr. *Iosif T. Badescu* e pentru menţinerea regulamentului din trecut, pentrucă şi de altcum nu peste mult va trebui să se facă o nouă organizare a parohiilor.

Mai dă lămuriri Preasfinţitul Episcop al Aradului, *I. I. Papp,* care arată unele din greutăţile ivite în eparhia sa la executarea regulamentului vechiu şi constată, că noul regulament a fost dictat de o mare şi simţită necesitate.

Se pune la vot propunerea deputatului Dr. *Cornean,* şi cade. Prin urmare proiectul de regulament se primeşte ca bază pentru dezbaterea pe articole.

Se întră în dezbaterea specială. Titlul şi §§-ii 1, 2, 3, 4 se primesc fără modificare.

Paragraful 5 se votează cu îndreptări, stilare, făcute de deputaţii Dr. Badescu şi Vasilie Goldiş.

La §-ul 6 discuţie lungă. Paragraful se primeşte în urmă cu unele modificări.

Paragraful 7 formează asemenea obiect de lungă discuţie şi se votează cu modificări.

Paragraful 8 se primeşte neschimbat.

La §-ul 9 se primeşte o modificare stilară a deputatului M. Voileanu.

Paragraful 10 se votează neschimbat.

Paragraful 11 e primit cu o modificare propusă de deputatul Dr. Badescu.

Paragrafii 12 şi 13 se primesc neschimbaţi.

Paragraful 14 se votează cu adausul propus de deputatul Budinţian.

Paragraful 15 se primeşte neschimbat.

Paragraful 16 dă anză la lungă discuţie. In el e vorba despre clasificarea parohiilor. In proiect sunt propuse numai două clase de parohii, comisiunea propune însă în paragraf de nou stilizat trei clase. Se primeşte paragraful comisiunii.

Discuţia se întrerupe şi continuarea se anunţă pe după ameaz la orele 4. Şedinţa se închee la orele 12 şi jumătate.

Şedinta a şaptea.

Ţinută Vineri, în 19 Octomvrie la orele 4 d. a. Prezident Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţionu,* notar de şedinţă Dr. *Ciuhandu.*

Se continuă discuţia întreruptă. Paragraful 17 dă anză la lungă şi animată discuţie. Poate că prea animată ici-colea. Paragraful acesta încă a fost din nou stilizat din partea comisiunii organizătoare. Conform propunerei deputatului *Roman R. Ciorogariu* paragraful se primeşte însă în textuarea următoare:

La parohii de clasa primă pot concură numai absolvenţi de cursurile teologice, cu opt clase medii şi examen de maturitate, şi cu examen de cualificaţie preoţască prestat cu calcul „*distins*“.

La parohii de clasa II, absolvenţi de cursurile teologice cu opt clase medii şi examen de cualificaţie preoţască prestat cu calcul „*bun*“, şi la parohii de clasa III absolvenţi de teologie cu şase clase gimnaziale ori reale, precum şi cei cu 4 clase medii şi examen de cualificaţie învăţătorească, dacă au şi examen de cualificaţie preoţască prestat cu calcul cel puţin „*suficient*“.

Celelalte părţi ale paragrafului se primesc în stilizarea de mai înainte. Se primeşte apoi şi un adaus al deputatului Dr. *G. Popoviciu,* că la parohii de clasa II, dacă la prima publicare de concurs nu se arată concurenţi cualificaţi, la a doua deschidere de concurs să se admită şi competenţi cu cualificaţie pentru parohii de clasa III.

Paragraful 18, la care vorbesc deputaţii Vlaicu, Dr. Oprean şi Preasfinţitul Episcop *I. I. Papp,* se primeşte cu o mică schimbare stilară.

Paragrafii 19, 20, şi 21 se primesc neschimbaţi.

La paragraful 22 discuţie. Deputatul *Nicolae Ivan* propune o modificare, care se primeşte. Paragraful sună despre modul cum să se facă alegerea parohilor. Se admite principiul, că votarea secretă se poate ordonă numai dacă o cere un număr anumit de alegători. La propunerea Inaltpreasfinţitului Arhiepiscop şi Metropolit acest număr de alegători se stabileşte în proporţia numărului membrilor din cari e compus comitetul parochial. Dacă e compus din zece, au să ceară zece votare secretă, dacă e compus din 20, acesta să fie şi numărul celor ce pot să ceară votare secretă.

Paragraful 23 se primeşte cu modificările propuse din partea comisiunii.

Paragraful 24 se votează cu modificarea propusă de deputatul Goldiş.

Paragraful 25 se primeşte după ascultarea observărilor făcute de deputatul Dr. Badescu, şi §-ul 26 cu modificarea propusă de deputatul Voileanu.

Paragraful 26, cel mai însemnat din întregul proiect de regulament, dă ansă la discuţie. Paragraful sună astfel:

in parohiile, unde pe baza concursului publicat, sinodul parohial nu voeşte să aleagă paroh în termin normal, conzistorul eparhial institue administrator parohial.

Dacă în termin de un an dela instituirea acestui administrator parohia nu va reclamă dreptul de a alege paroh, şi dacă în terminul normal nu va face alegerea, atunci administratorul parohial instituit de conzistor devine paroh definitiv“.

Deputatul Dr. *Comşa,* propune ştergerea părţii a doua din paragraf. Deputatul *Ciorogariu* propune ştergerea întregului paragraf. Inaltpreasfinţia Sa Arhiepiscopul şi Metropolitul, precum şi Preasfinţitul Episcop I. I. Papp arată cu înşirarea de cazuri concrete necesitatea acestui paragraf. Propuneri mijlocitoare fac deputaţii Nicolae *Zigre* şi Parteniu *Cosma.* Discuţia se întrerupe.

La orele 7 şedinţa se închee şi se anunţă şedinţa proximă pe ziua următoare, Sâmbătă, 20 Octomvrie, la orele 10 din zi.

Şedinţa a opta.

Ţinută Sâmbătă, în 20 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 10. Prezident Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu,* notar de şedinţă Dr. *Ioan Şenchea.*

Notariul Dr. *Ciuhandu* ceteşte procesul verbal al şedinţii a şasa. Se autentică. Procesul verbal al şedinţii a şeptea încă nu e gata. Se va autentică în altă şedinţă.

Se înaintează congresului rugarea învăţătoriului *V. Neagu* din dieceza Aradului, în chestia încassării mai regulate a salarelor învăţătoreşti. Se predă comisiunii petiţionare.

La propunerea Inaltpreasfinţitului Domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu,* şedinţa se declară *secretă.* In ea răspunde Escelenţa Sa la interpelarea ce i-a fost adresată din partea protopresbiterului Ioan *Pepa,* în chestia pedecilor ce se vorbeşte că au fost puse convocării congresului.

La orele 10 şi jumătate şedinţa secretă e terminată, şi se preface iarăşi în şedinţă publică.

Se întră în ordinea de zi. Se continuă discuţia asupra paragrafului 27 din proiectul de regulament despre parohii. Inaltpreasfinţia Sa, Metropolitul, comunică congresului, că a venit la convingerea, că paragraful acesta nu e tocmai bun, şi îşi exprimă părerea, că oare nu ar fi mai bine, dacă se stilizează astfel, ca afacerea să se dee în competenţa sinoadelor eparhiale? Propunere nu face.

Ia acum cuvântul deputatul *Mihaiu Veliciu,* şi într'o vorbire mai lungă şi bine motivată pledează pentru ştergerea întregului paragraf. Spune, că paragraful aşa cum e formulat e o vătămare evidentă a statutului organic, pentrucă ia din mâna alegătorilor dreptul pe care statutul li-'l garantează. Atrage atenţiunea congresului asupra faptului, că biserica noastră, legea noastră, neamul nostru, are mulţi duşmani. Să ne ferim deci, şi să nu dăm duşmanilor arme, pe cari să le poată întrebuinţa în contra noastră! Datorinţa congresului e să apere legea, nu să o spargă, ori să o calce. Cere eliminarea acestui paragraf, pentrucă vede în el primejdie mare pentru biserica noastră, vede în el arma, care sigur va fi exploatată în contra bisericii. Recunoaşte, că sunt greutăţi, cari reclamă dispoziţii ca cele cuprinse în acest paragraf, dar caute fiecare conzistoriu să le delăture pe calea pe care le poate delătură. Spărtură să nu se facă însă în statutul organic.

Inaltpreasfinţia Sa, Metropolitul, răspunde la unele observări ale deputatului *Veliciu.* Mai vorbeşte Preasfinţitul Episcop *I. I. Popp,* apoi propunerea lui *Veliciu,* pentru ştergerea paragrafului, se pune la vot şi *se primeşte.* Paragraful 27 se şterge.

Paragrafii 28—35 se primesc fără nici o schimbare.

Regulamentul pentru parohii în provincia metropolitană a bisericei ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania *se declară primit şi votat* din partea congresului naţional-bisericesc.

Urmează la ordinea zilei proiectul de regulament pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare.

Inatpreasfinţia Sa, Metropolitul, îşi exprimă temerea, că discuţia asupra acestui proiect de regulament, de altcum de o necesitate extremă, va fi foarte lungă, şi astfel dă ideia, că oare nu va fi mai bine să fie luat pentru astădată dela ordinea zilei?

Se dă apoi cuvântul raportorului *Nicolae Zigre,* care în numele comisiunii organizătoare expune fazele prin cari a trecut acest proiect de regulament, compus în urma îndrumării date conzistoriului metropolitan din partea congresului din urmă (1903). Spune, că noul proiect a fost compus cu ascultarea conzistoarelor. Comunică bazele fundamentale ale proiecturui şi îi reasumă cuprinsul. Propune apoi, că după ce a fost tipărit şi împărţit între deputaţii congresuali, proiectul să fie primit în general ca bază pentru discuţia specială.

Vorbeşte la obiect deputatul *I. A. de Preda.* Propune, după o motivare mai lungă, luarea proiectului dela ordinea zilei, şi predarea lui unei anchete, care să fie îndrumată să'l studieze bine din toate punctele de vedere şi să'l prezinte *negreşit* proximului congres naţional bisericesc spre dezbatere şi votare.

Deputatul Dr. *Nestor Oprean* combate proiectul prezentat şi îi înşiră scăderile. Spune, că în proiect nu sunt depuse principiile moderne juridice, cum se spune în raportul conzistoriului metropolitan către congres, ci din contră, proiectul e un pas îndărăt. Procedura a rămas aceiaşi, care a fost în trecut. Spiritul de astăzi însă cere *verbalitatea* în procedura judecătorească. Doreşte, ca pe aceste baze, ale verbalităţii, să fie compus proiectul. De aceea, cu respingerea proiectului prezentat, propune, ca congresul să îndrume conzistoriul metropolitan, să prezinte proximului congres un nou proiect de regulament, compus pe baza verbalităţii.

Inaltpreasfinţia Sa metropolitul comunică celor ce nu o ştiu, că verbalitatea nu o admit canoanele bisericii noastre, şi că verbalitatea în chestii disciplinare bisericeşti nu e întrodusă nici unde în biserica ortodoxă.

Deputatul *Emanuil Ungurianu* nu aprobă faptul, cá deputatul Dr. *Oprean* a întrat în meritul proiectului de regulament prin aceea, că propune să fie compus pe alte baze, pentrucă întrebarea e acum aceea, să fie desbătut proiectul ori să fie luat dela ordinea zilei? E convins, că proiectul prezentat de comisiunea organizătoare e un progres faţă de trecut, de aceea propune, ca congresul să-l voteze *in bloc*, în întregime, însă numai pe periodul de trei ani, care urmează. Conzistorul metropolitan să fie apoi îndrumat să convoace o anchetă compusă din experţi şi să compună cu aceasta împreună negreşit până la proximul congres un nou proiect de regulament. Până atunci se pune în aplicare proiectul prezentat din partea comisiunii organizătoare.

Mai vorbeşte deputatul I. A. *Preda*, apărându-şi propunerea, şi apoi raportorul, care ceteşte modificările făcute în proiect din partea comisiunii organizătoare. In urmă se pune la vot întâiu propunerea deputatului Dr. *Nestor Oprean*, care cade. Urmează propunerea deputatului *I. A. de Preda*, care asemenea cade. Prezidentul enunţă deci ca *primită propunerea deputatului Emanuil Ungurianu.*

Şedinţa proximă se anunţă pentru după ameazi la orele 4, iar şedinţa se încheie la orele 12 şi un sfert.

Şedinţa a noua.

S'a ţinut Sâmbătă, în 20 Octomvrie n. la orele 4 d. a. A fost una din cele mai interesante şedinţe ale congresului. Discuţia a fost ţinută între marginile unui strict parlamentarism. Vorbirile rostite au fost frumoase, ca fond şi ca formă, şi toţi oratorii au vorbit în deplină cunoştinţă de cauză, cu înşirarea de argumente temeinice şi bine precizate.

A decurs după cum urmează.

Prezident Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu*, notar de şedinţă Dr. *Aurel Cioban.*

Notariul *D. Ciuhandu* ceteşte procesul verbal al şedinţii a şaptea, care se autentică. Se întră apoi în ordinea de zi, după ce propunerea Arhimandritului *Mangra*, de a se face în şedinţa aceasta alegerile pentru corporaţiunile cari cad sub alegere, nu se admite din partea prezidiului.

Se dă cuvântul raportorului comisiunii organizătoare, domnului *Nicolae Zigre*, care expune chestia *nouilor episcopii*, plănuite a se înfiinţă în Timişoara, Oradea-mare şi Cluj. Comunică raportul conzistoriului metropolitan, care sună astfel, că afacerea să se ţină în suspens până la timpul oportun. Reasumă apoi cuprinsul memorandului Bănăţenilor înaintat congresului în chestia aceasta, şi constată, că petenţii nu cer inmediata înfiinţare a episcopiei din Timişoara, ci cer numai *stabilirea teritoriului* care va aparţine nouei eparhii, când va fi înfiinţată, apoi *cheia* după care se va face împărţirea fondurilor existente, atunci când episcopia se va înfiinţă. Teritoriul ar fi să se stabilească după dorinţa celor subscrişi în memorand astfel, ca din dieceza nouă a Timişoarei, să facă parte cele patru protopresbiterate din Banat, cari acum aparţin diecezii Aradului, şi din alte patru protopresbiterate aparţinătoare acum diecezei Caransebeş.

Comisiunea organizătoare e de credinţa, că conzistoriul metropolitan n'a satisfăcut întru toate îndrumărilor primite dela congresele din trecut, şi că ar trebuì să continue de acolo, unde firul a fost întrerupt. *Să compună un plan exact de arondare şi de împărţire de avere.* Propune deci, ca memorandul Bănăţenilor să fie comunicat din partea conzistoriului metropolitan sinodului eparhial din Caransebeş, pentru ca să se pronunţe în cauză.

Ia acum cuvântul deputatul *Emanuil Ungurian.* şi într'o lungă şi frumoasă vorbire expune necesitatea înfiinţării episcopiei din Timişoara. Ceteşte concluzele congresului aduse până acuma în chestia aceasta. E de părerea, că înfiinţarea episcopiei din Timişoara nu trebue legată de înfiinţarea celorlalte episcopii noue. Aci înfiinţarea e mai urgentă şi mai necesară, pentrucă întârzierea poate să aibă de urmare, că nu peste mult numai istoria va mai spune, că în ţinutul Timişoarei au fost cândva şi Români. Nu cere imediata înfiinţare a episcopiei, pentrucă ştie că aceasta nu se poate. Dar cere stabilirea teritoriului acestei episcopii, pentruca credincioşii cu atât mai cu zel să adune fondul necesar pentru susţinerea episcopiei, şi apoi cere stabilirea cheei de împărţire a fondurilor, care cheie are să fie numărul sufletelor cari vor fi atunci, când se va înfiinţă episcopia. Nu e pentru o nouă ascultare a sinodului din Caransebeş, pentrucă acesta a dat totdeauna răspuns negativ. Să decidă deci congresul. Propune, ca congresul să declare, că teritoriul episcopiei din Timişoara il vor formà protoprezbiteratele Timişoara, Lipova, Belinţ şi Comloşul-mare, din dieceza Aradului, apoi protoprezbiteratele Ciacova, Buziaş, Vârşeţ şi Panciova, din dieceza Caransebeş, iar ca cheie la împărţirea fondurilor şi fundaţiunilor să se accepteze numărul sufletelor credincioşilor, care va fi constatat la înfiinţare. Totodată prezintă o listă provăzută cu subscrierile necesare pentru ordonarea votării *secrete.*

Vorbeşte acum deputatul Dr. *Iosif T. Badescu.* Felicită pe domnul Ungurianu pentru frumoasa sa vorbire. Dar crede, că chestia trebue pusă astfel: Dacă să înfiinţează episcopia Timişoarei, se mai poate susţinea cea din Caransebeş? Dacă i-se iau protopresbiteratele cele mai bune, ce-i mai rămâne? Sărăcia neagră. E deci în contra propunerii lui *Ungureanu*, şi primeşte propunerea comisiunii.

Dr-*Nicolae Ionescu* sprijineşte cu căldură propunerea lui Ungurianu şi combate argumentele deputatului *Badescu.* Caransebeşul nu perde prin înfiinţarea episcopiei din Timişoara, ci din contră, câştigă, pentrucă micşorându-i-se teritoriul, va puteà fi administrată mai bine decât acuma.

Vorbeşte Arhimandritul *Vasilie Mangra*, pentru propunerea comisiunii. Chestia e de mare însemnătate, e vitală. Priveşte întreaga provincie metropolitană, de aceea să fie ţinute în vedere interesele comune, interesele generale, iar nu interesele teritoriale. Spune, că comisiunea organizătoare a deviat dela bazele stabilite de mai nainte de congres în chestia aceasta, şi că înfiinţarea nouelor episcopii nu se poate face fără învoirea episcopilor noştri. Incât pentru primejdia amintită de deputatul *Ungurianu*, apoi mai mare e primejdia în Bihor decât în ţinutul Timişoarei. Cere executarea conclusului congresual din 1900 şi primeşte propunerea comisiunii.

Preacuvioşia Sa, Archimandritul Dr. *Ilarion Puşcariu* vorbeşte în chestie personală. Răspunde antevorbitoriului, că dsa ca membru al comisiunii organizătoare a lucrat după cea mai bună conştiinţă a sa, şi nu se simte întru nimica vinovat; pentru aceea nu primeşte învinovăţirile aduse, cari n'au fost la loc.

Deputatul Dr. *Traian Putici* sprijineşte propunerea lui *Ungurianu.* Spune, că istoria îndreptăţeşte pe Bănăţeni să ceară episcopia din Timişoara, pe care dela 1868 o tot cer mereu. Crede, că nu e la loc să se pună temeiul pe partea materială, şi să se exprime temeri, că dacă se va înfiinţà episcopia aceasta, va adormì ceealaltă. Pentrucă dieceza Caransebeşului ce avere a avut când s'a înfiinţat? (Intrerupere: N'a avut nimic!) Şi ce a avut dieceza Aradului?

Se cere încheerea discuţiei şi se admite.

Mai vorbeşte deputatul *Vasilie Goldiş* pentru propunerea comisiunii, cerând să fie ascultate şi cele două protopresbiterate din dieceza Caransebeşului, pe cari dl *Ungurianu* voeşte să le incorporeze la noua episcopie. (Dieceza Caransebeşului dă adecă de bună voe *două* protopresbiterate din teritorul ce-l are acuma, dar nu voeşte să dee *patru.* Red.) Lipsesc apoi şi datele necesare, pentrucă cele din memorand nu sunt date oficioase. Conzistorul metropolitan să le adune deci dela conzistoarele eparhiale. E de credinţa, că fără noua ascultare a sinodului eparhial din Caransebeş, stabilirea teritorului episcopiei din Timişoara nu se poate face.

Pentru propunerea deputatului *Ungurianu* vorbeşte ca orator general deputatul *Arseniu Vlaicu.* Se miră, că aude vorbindu-se, că prin ceea ce se intenţionează, nu s'ar promovà interesele bisericei şi nu s'ar satisface intenţiunilor marelui *Şaguna.* Cu declaraţiuni platonice nu se contribue la întărirea bisericei, ci numai la slăbirea simţului de jertfire al membrilor bisericei. Congresul e conziliu familiar, care trebue să dea hrană deopotrivă tuturor, pentruca toţi să se poată desvoltà şi întărì deopotrivă. E convins, că episcopatul nu e contra înfiinţării episcopiilor nouă. Protopresbiteratele cele două nu e necesar să fie ascultate. Propune primirea proiectului de concluz, formulat de deputatul *Ungurianu.*

Arhimandritul *Mangra* vorbeşte în chestie personală.

Vorbeşte apoi deputatul *Ungurianu* ca propunător. Spune, că datele din memorandul Bănăţenilor le-a primit dela conzistorul din Arad şi Caransebeş. Sunt deci exacte. N'a avut prin urmare nimeni dreptul să le atace, cu atât mai puţin a putut avea cineva dreptul să atace munca onestă a celorce au compus memorandul.

Ultimul cuvânt îl are raportorul *Nicolae Zigre*, care apără şi susţine propunerea comisiunii.

Inaltpreasfinţia Sa Metropolitul comunică congresului, că Arhiereii nu sunt contra înfiinţării nouelor episcopii, dar cred, că nu e timpul oportun pentru înfiinţarea lor.

După ce s'a cerut votare secretă, prezidentul o ordonează. Pune întrebarea astfel: Primeşte congresul propunerea deputatului *Ungurianu? Da* sau *Nu?*

Se dau buletinele de votare. Au votat 59 deputaţi. Majoritatea e deci 30 de voturi. Buletinele se numără. Sunt 59. Se desfac şi se constată, că cu *da* au votat 23, cu *nu* 36.

Prezidentul enunţă, că propunerea deputatului *Ungurianu* a fost respinsă prin urmare *e primită propunerea comisiunii organizătoare.*

Urmează raportul comisiunii *financiare.* Raportor Dr. *Petru Cornean.*

Comunică congresului, că comisiunea a aflat în bună regulă racioţiniile de pe anii 1903, 1904 şi 1905, precum şi cassa, pe care a scontrat'o. Expune starea fondurilor şi propune aprobarea racioţiniilor, dânduse conzistorului metropoliten absolutoriul obicinuit.

Refereazā apoi în chestia fundaţiunii *Cimponeriu*, şi propune, ca congresul să aprobe luarea în administrare a acestei fundaţiuni din partea conzistorului metropolitan.

Şedinţa se închee la orele 7 seara, anunţându-se cea proximă pe ziua următoare, Dumineca, 21 Octomvrie, la orele 10 din zi.

Şedinţa a zecea.

S'a ţinut Dumineca, în 21 Octomvrie n. A fost deschisă la orele 10 şi jumătate. Prezident Inaltpreasfinţia Sa, arhiepiscopul şi metropolitul *Ioan Meţianu.* Notar de şedinţă Dr. *G. Proca.*

Procesul verbal al şedinţei a opta, precum şi al şedinţei a noua se autentică.

Se întră apoi în ordinea de zi.

Domnul *I. A. de Preda* propune în numele comisiunii bisericeşti, ca propunerea făcută de P. C. Sa, Protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roşca*, în chestia serbării centenarului dela naşterea marelui *Andreiu baron de Şaguna* să fie acceptată cu vie aprobare din partea congresului, iar conzistorul metropolitan să fie îndrumat să-i execute cuprinsul întocmai. Se primeşte.

Comisiunea şcolară, prin raportorul *Vasile Goldiş*, propune în chestia regulamentului de organizare a învăţământului în şcoalele primare, ca în consonanţă cu propunerea conzist. metropolitan, congresul să abstee dela plănuita revizuire a regulamentului, din motivul, că în curând va fi revizuită şi legea instrucţiei poporale din partea guvernului, şi atunci va fi timpul să se aducă un nou regulament în conglăsuire cu legea ce se va aduce.

Propunerea se primeşte.

Propunerea conzist. metropolitan, ca în c. z de necesitate se poată fi instituiţi şi învăţători fără examenul de cualificaţiune, comisiunea nu o recomandă spre primire.

Deputatul Nicol. *Zigre* susţine propunerea conzistoriului metropolitan, Vasilie *Damian* şi Arseniu *Vlaicu* propunerea comisiunii, care *se primeşte* din partea congresului.

Comisiunea şcolară propune mai multe modificări în paragrafii regulamentului, cari se primesc toate, afară de una. In urmă se primeşte şi o întregire propusă de deputatul Sebastian *Olariu.*

Comisiunea petiţionară prin raportorul *Gherasin Sârbu* propune, ca petiţiunile întrate la congres să fie predate conzistoriului metropolitan spre rezolvare.

Şedinţa se închee la orele 12 şi jumătate. Proxima şedinţă se anunţă pe Luni, 22 Octomvrie n. la orele 9 dimineaţa.

Concertul reuniunei române de cântări.

Vineri seara a dat reuniunea de cântări din Sibiiu un concert în sala dela Gesellschaftshaus în onoarea dirigentului H. Kirchner, care se depărtează din Sibiiu.

Acest concert ne-a dat din nou prilej să admirăm frumoasele aptitudini artistice ce le nutresc membrii acestei reuniuni şi să ne desfătăm câteva clipe în adevărată elevare sufletească.

Concertul s'a deschis cu două cântări bisericeşti, un irmos de G. Dima şi o priceastnă de Muzicescu, amândouă executate cu fineţa piano-ului, pe care şi-l'a însuşit corul cât se poate de bine. A mai cântat corul Hora Dobrogeană de N. Popovici, „Pre tine“ de A. Bena, căruia i-s'au făcut ovaţii deosebite, apoi o colindă de Tsaikovsky, Două inimi şi Fântână cu trei izvoare, Morarul de Kiriac şi Vântul, o sârbă foarte succeasă a lui H. Kirchner cu acompaniare de orhestră. Aceste două din urmă au fost executate cu adevărată măiestrie şi au stârnit plăcere şi satisfacţie extraordinară.

Corul de dame a cântat frumoasa compoziţie „Corul ielelor“ din cantata „In Carpaţi“ de H. Kirchner, scoţând bine la iveală subtilităţile inspiraţiei artistice şi gingăşia melodiei de adevărată simfonie.

Mai mult au plăcut însă distinsele şi mult valoroasele soliste ale reuniunei d-na *Lucia Cosma*, care a avut bunăvoinţa să execute în urma indispoziţiei dşoarei Delia Olariu două soluri de H. Kirchner „Rugăminte“ şi „Dâmboviţa“, anunţate pentru domnişoara Olariu — şi doamna *Veturia Tritean* în Aria Ofeliei din opera Hamlet şi în cele trei cântece poporale de T. Brediceanu, G. Dima şi H. Kirchner. Glasul dulce şi domol al doamnei *Lucia Cosma* o adevărată măiastră în nuansare, precum şi vocea cu larg avânt artistic al doamnei *Veturia Tritean*, au fost răsplătite cu ropote de aplauze şi cu manifestări de adâncă satisfacţie sufletească a celor prezenţi.

Publicul a fost reprezentat foarte bine. Toată elita Sibiiului, precum şi deputaţii congresuali în frunte cu P. S. Sa episcopul Aradului I. Ign. Papp şi arhimandriţii diecezelor, precum şi câteva persoane de poziţie înaltă în statul militar din Sibiiu, au fost de faţă.

Sala atât de spaţioasă s'a umplut până la ultimul loc.

Acesta a fost ultimul concert dirigiat de dir. H. Kirchner, căruia încă i-s'au făcut cu acest prilej frumoase ovaţii de simpatie şi de regret pentru depărtarea sa din Sibiiu.

NOUTĂȚI.

Parastas. Intru pomenirea răposatului metropolit *Miron Romanul* s'a oficiat Sâmbătă, 20 Octomvrie n. la orele 9, în catedrala din Sibiiu, parastas, prin Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, asistat de Preacuvioșia Sa Protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roșca*, de protopresbiterii Dr. George *Popoviciu*, Ioan *Papiu* și Grigorie *Pletosu*, apoi de diaconii Vasile *Stan* și Dim. *Câmpian*. De față au fost Preasfințiții Domni Episcopi *Nicolae* și *Ioan*, Preacuvioșii Arhimandriți Dr. *Pușcariu*, *Musta*, *Hamsea*, și *Mangra*, precum și ceialalți membri ai congresului, în număr aproape complet. A fost de față apoi familia dnului P. *Cosma*, înrudită cu decedatul metropolit *Miron*, elevii dela seminarul „Andreian“ cu profesorii lor, și alt public. Cântările funebrale au fost intonate de corul seminarial, condus de dirig. A. *Bena*.

*

Trei răspunsuri. Dl ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a dat răspuns în ședința de Vineri a dietei la trei interpelări. A răspuns deputatului român Dr. *Stefan Petrovici*, la întrebarea ce i-a fost adresat, că cunoscutele ordonanțe de maghiarizare ale antecesorului său Lukács, cu cari s'a ocupat și congresul nostru, *nu are intențiunea să le revoace*, pentrucă sunt bune. A răspuns apoi la o interpelare a baronului *Bánffy* în chestia Maneguțiu, (*Publicăm răspunsul în întregime mai la vale*) și la o altă interpelare în chestia urcării salarielor învățătorilor de stat. Ne vom ocupà cu răspunsurile în numărul viitor.

*

Goluchowski se duce. Prim-ministrul nostru *Wekerle* și ministrul de culte, contele *Apponyi*, au fost Sâmbătă primiți în audiență la Viena din partea Maiestății Sale. Audiențele acestea sunt puse în legătură cu poziția clătinată a ministrului comun de externe contele *Goluchowski*. Situația e următoarea: Delegația maghiară se pregătește să atace politica contelui Goluchowski, și să-i dee vot de blam. Maiestatea Sa a cerut garanții dela guvernul ungar, că lucrul acesta nu se întâmplă. Dacă primește garanții, Goluchowski rămâne, dacă nu, Goluchowski se duce.

*

Congresul învățătorilor. In urma admonierii date învățătorilor nostri de ziarul nostru, constatăm că pornirea periculoasă, care erà cât p'acì să răpească pe toți învățătorii nostri, ca să comită o mare greșală cu ținerea congresului interconfesional, s'a domolit și a intrat în ogașa în care a trebuit pornită dela început. Invățătorii cu judecata mai rece îi vedem că au început să pună în dreaptă cumpănă întreaga chestie, și ei înșiși vin acum cu îndemnul cuminte de a nu ținea acel congres, ci de a desbate întreaga afacere, ei între ei, eventual cu convocarea unei *adunări a tuturor învățătorilor gr. ort. din metropolie*. Asta este calea bună și corectă, iar nu periclitarea școalelor noastre cu congresul „Jos cu barierele confesionale“.

*

† **Princ. Windischgrätz**, general de cavalerie și căpitanul gardei imperiale austriace a murit Joi noaptea în Viena. Răposatul a fost înrudit cu casa domnitoare.

*

Magnați noui. Maiestatea Sa a numit de curând membrii ai casei magnaților pe viață pe trei persoane distinse ale societății maghiare: Nic. Szabó, prez. de Curie în penz., Ed. Miklós, fost secretar de stat și Iuliu Benczur, pictor și profesor de pictură.

*

Sfințire de școală. Ni se scriu următoarele: In 24 Sept. v. a. c. a avut loc sfințirea edificiului nou școlar din comuna Mihăleni, constătător din spațioasa sală de învățământ și două chilii pentru învățător. Sfințirea s'a săvârșit prin mandatarul esmis al preaonoratului domn protopresbiter, Ioan Perian paroh în Crișcior, cu azistența preotului local și a preoților Ioachim Comșa din Zdrapți, Ioan D. Șortan din Blăjeni Groșuri și Petru Stanciu din Blăjeni-Sat. La orele 9 serviciu divin, după a cărui terminare în sunetul melodios al clopotelor s'a făcut procesiune spre edificiul cel nou școlar, unde s'a săvârșit sfințirea apei, stropindu se edificiul și credincioșii cu apă sfințită, când apoi esmisul mandatar rostește o cuvântare ocazională, arătând că biserica și acum și școala ridicată în mijlocul acestei comune sunt ca 2 făclii aprinse, ce ne garantează progresarea acestui popor pe calea culturii și a religiozității, cari singure sunt baza fericirii vremelnice și vecinice.

După terminare epitropul-primar Pamfil Plastea notr. cercual în scurtă vorbire arată necesitatea urgentă ce a avut-o parohia de acest edificiu și mulțămind comisariului esmis pentru osteneala ce a avut-o cu această ocazie, îndeamnă poporul la jertfele ce le va aduce întru salvarea acestui edificiu.

Terminate aceste toate inteligența s'a întrunit la masa ospitală a preotului local, unde ca de obiceiu nu au lipsit nici toastele.

*

Avis. Reuniunea română de cântări va ținea probă de cor Mercuri la 6 ore seara.

*

Indulgență. Dupăce în zilele trecute fusese achitat de proces „Poporul Român“, acum ni-se vestește o nouă achitare a ziarului socialist „Világszabadság“ acuzat pentru doui articoli revoluționari. Bate la ochi această indulgență a justiției față de trecut.

*

Intreprindere lichidată. Joi d. a. s'a ținut în sala casinei române de aici o conferență a acționarilor cari proiectaseră înființarea unui institut de editură și pornirea unui mare ziar politic cotidian în Sibiiu. Conferența a decis în unanimitate lichidarea întreprinderii.

*

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace“ a binevoit a dărui dl profesor universitar Ioan Bianu din București suma de 20 coroane.

*

Foc în Deda. Primim următoarea știre întristătoare: „In Deda comitatul Murăș-Turda s'a escat în 18 Oct. din negrijă un foc groaznic, care probabil a fost urmarea urei și a intrigilor. Focul s'a început sara la 8 ore și favorizat de vântul continuu pe care la moștenit comuna noastră din timpurile cele mai vechi, a durat, până la 10 ore, când a fost aproape restabilită liniștea cu ajutorul pompierilor căii ferate. Pe când speram că focul e aproape stâns, deodată în o direcțiune contrară a vântului izbucnește alt foc în un grajd al unui izraelit, de unde apoi și'a continuat drumul până au ars 54 case cu supraedificate cu tot. Peste 60 familii sunt rămase pe drum. Paguba să urcă cam la două sute mii de coroane.

*

Spre America. Din comit. Trencsén vine știrea că emigrarea la America a luat proporții extraordinare. Au emigrat în acest an 1746 și s'au întors numai 491. Autoritățile s'au pus pe lucru. Au fost prinși 53 agenți de emigrare și 492 oameni au fost opriți în timpul din urmă de a plecà. Inșiși autoritățile esclamă că e timpul suprem de a lecuì ranele poporului, căci de nu țara rămâne fără popor.

*

Hostalek și Köpernick După cum poezia, muzica, pictura și toate artele își au din când în când genii lor, astfel și în celalalt estrem, în păcat răsar adesea adevărate scântei de genialitate. Zilele trecute ne-au adus două admirabile dovezi de astfel de genialitate, una în Budapesta și alta în Köpernick lângă Berlin.

Teatrul poporal din Budapesta ajunsese în timpul din urmă într'o situație financiară foarte critică, încât erà pe acì — pe acì să'și rupă capul. Când iată că într'o bună dimineață se trezăște dir. Vidor cu un domn necunoscut cu numele Hosztalek, boier mare, care se oferă să-i pună la dispoziție parale din greu, în schimb să fie el directorul. Vidor primește bucuros. Alarmează întreg orașul că a sosit mântuitorul. Hosztalek e sărbătorit ca un semizeu de personalul teatrului. Se și pune imediat pe lucru.

Face contracte cu diferiți furnisori, procură mobiliar, dimite actori și actrițe, ridică lefurile, angajază persoane nouă, etc, dar paralele încă nu își arătaseră nasul. Unora le a părut suspect. Au cercetat și — mare consternare, au aflat că Hosztalek e un simplu vântură-țară, om de nimic, fără nici un ban și ocupație. Revoltă colosală. A doua zi strigăte și sudalme, iar Hosztalek a fost întimpinat cu palme și pumni și aruncat pe ușă. Cazul a produs mare senzație în Budapesta.

Alt caz mai genial s'a întâmplat în Köpernick lângă Berlin. Un tâlhar îmbrăcat în uniformă de căpitan a oprit în drum două patrule de soldați sub cuvânt de poruncă mai înaltă, s'a pus în fruntea lor și a cuprins casa orașului. A deținut pe primarul și cassariul pe cari i-a trimis însoțiți de câte un soldat la Berlin, a scontrat cassa și protocoalele, pe cari le-a subscris cu un nume falz, a luat banii 4000 mărci la sine pecetluindu-i, a trimis soldații acasă și ș-a văzut de drum. Abia târziu s'a descoperit hoția dupăce soldații au declarat cà nu'-l cunosc pe acel căpitan.

Sunt unice în felul lor aceste cazuri cari te pun în uimire cu invențiozitatea și cutezanța lor.

In chestia Maneguțiu.

In ședința de Vineri a dietei țării, domnul ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a răspuns la interpelarea ce-i adresase astăvară baronul *Bánffy* în chestia fostului protopresbiter gr. ort. român din Murăș-Oșorheiu, *Nicolae Maneguțiu*, din cuvânt în cuvânt următoarele:

(Domnul ministru face o mică introducere și apoi continuă)

„Iar acum trec la interpelația în chestia Maneguțiu. Interpelația sună astfel (cetește): „Are dl ministru cunoștință despre aceea, că conzistorul gr. oriental din Sibiiu, după cum a constatat și curtea cu jurați din Cluj și antecesorul în oficiu al Escelenției Voastre, a luat protocolul și a adus sentința ulterior, că a sedus înaltul guvern cu rapoarte falze și a denegat executarea ordinelor acestuia sub cuvântul vătămării autonomiei bisericești? E aplicat dl ministru să rehabiliteze dreptul public și autoritatea statului de drept greu vătămate, pe de altă parte să facă pașii necesari împotriva greșelilor comise în această chestie de anumite organe bisericești și prin toate dispozițiile acestea să dea valoare puterii absolute a statului? Și în sfârșit: Ce are de gând să facă dl ministru, pentruca să se validiteze în mod necondiționat, în toate cazurile dreptul de supraveghere al guvernului față de aceasta și de toate celelalte biserici ale naționalităților, și, în interesul statului maghiar național unitar, să nu existe stat în stat, și să se pună odată capăt acestor stări insuportabile?“

On. casă! La toate aceste întrebări, cred eu, voiu puteà mai corect răspunde, dacă voi face pe scurt istoricul acestei chestii vechi. (S'auzim).

Conzistorul diecezan din Sibiiu prin sentința sa din 20 Iunie 1902 a declarat suspendarea din oficiu a protopopului gr. ort. român din M.-Oșorheiu Nic. Măneguțiu. Amănuntele le trec cu vederea, constat numai faptul acela, că purcederea aceasta, după cum a accentuat dl interpelant, a fost în unele privințe contrară regulamentului; n'a luat în conziderare acele garanții, pe cari le stabilește regulamentul disciplinar pentru respectivul preot, și în urma acestora trecând prin mai multe peripeții, a căror expunere n'ar limpezì chestia, s'a întâmplat, că în 24 Iulie 1905 conducătorul de atunci al ministerului de culte și instrucție a nimicit decisul adus de conzistorul metropolitan ca a doua instanță, în urma apelației, tot pe baza acelei purcederi ilegale, și l-a declarat fără valoare cu toate urmările sale de drept.

In chipul acesta guvernul a validitat drepturile statului față de purcederea pornită atunci pe cale necorectă, întrucât a nimicit sentința și întreg procesul și l-a declarat fără valoare în toate urmările lui de drept.

Tot atunci a pornit și însași metropolia o nouă cercetare și însuși conzistoriul metropolitan a nimicit din partea sa în 4 Sept. 1905 concluzul ilegal de mai înainte și a dispus nouă cercetare.

In această privință s'a validitat deci dreptul de supraveghere al statului. Căci pe baza legilor existente și a constituției bisericești create pe aceste legi nici n'am putut să mă amestec în valoarea internă a acelui proces disciplinar aparținător dreptului intern autonom al bisericei, să îl examinez în merit și în merit să îl și schimb. Din dreptul de supraveghere al statului reiese, că am să veghiez asupra faptului, că cercetarea făcutu-s'a pe cale legală și că s'au validitat oare asupra tuturor factorilor garanțiile stabilite în regulamentele disciplinare? Din acest punct de vedere s'a nimicit procesul în cazul prim.

Eu am susținut această nimicire și așa s'a pornit cercetarea nouă în potriva lui N. Măneguțiu. Cu săvârșirea acesteia metropolia a delegat conzistoriul diecezan din Arad, pentruca să se delăture și cel mai mic prepus de preocupație, care fapt din punct de vedere al legilor existente nu se poate excepționà. Conzistorul diecezan din Arad a adus sentință nouă pe baza unei noui cercetări în 5 Aprilie a. c., prin care a judecat pe Nicol. Maneguțiu la perderea pentru totdeuna a oficiului, a penziei și a preoției sale. Față de această sentință N. Măneguțiu, deși ar fi avut drept, n'a făcut apel, ci o simplă plânsoare (panasz), care n'a putut fi conziderată ca recurs. Astfel deci, dupăce n'a înaintat recurs la forul competent, adecă la conzistorul metropolitan, deși a fost făcut atent la aceasta, sentința a intrat în valoare de drept, iar acum, în fața unui proces încheiat pe cale legală, eu n'am alta de făcut, decât să caut întrucât se poate vindecarea urmărilor procedurii necorecte de mai nainte. Iar aceste urmări stau astfel.

La începutul cercetării dispuse pe cale contrară regulamentului conzistoriul arhiediecezan a suspendat pe Maneguțiu și la despoiat de toate competințele lui. După ce această procedură a fost nimicită sub titlul incorectității ulterior, atât de către ministeriu din punctul de vedere al supraveghierii, cât și de către însași metropolia, se înțelege de sine că nu poate fi susținută în valoare de drept nici suspendarea, care poate fi dispusă numai ca un fel de anticipație a procedurii și care numai atunci are valoare deplină, când procedura s'a sfârșit cu sentință.

Datoria mea este deci acum să dispun, ca să se pună capăt urmărilor materiale din timpul suspendării întâmplate pe cale necorectă, până la acel timp, când s'a început procedura nouă, acum încheiată pe cale legală, și a intrat în valoare suspendarea, acum ajunsă deja la valoare de drept.

Așa cred on. casă, că eu am rămas prin această procedură pe deoparte între marginile, între cari mà obligă autonomia bisericească bazată pe lege, ca să rămân, pe de alta am validitat în parte deja și voi validità și de acì încolo dreptul de supraveghere al statului.

Referitor la acea întrebare generală, cu care își încheie interpelația st. condeputat bar. Bánffy Dezső, că în general ce intenționez să fac, pentruca să se validiteze mai puternic dreptul de supraveghere al statului — cum se exprimă dsa — față de bisericile naționalităților: răspund, că la această întrebare largă ar fi cam greu să dau răspuns temeinic în cadrul unui răspuns la o interpelare. (Așa-i). Atâta însă îi pot spune st. condeputat, că fără de a mă ingerà în autonomia biser. garantată prin lege, am luat deja și voi luà și de acì încolo toate dispozițiile, pentruca statul să aibă totdeauna cunoștință din toate părțile despre ceeace se întâmplă și să i-se dea posibilitatea, ca atunci când s'ar întâmplà ceva contrar legilor patriei, ori intereselor statului, să poată pune stavilă dela început. (Aprobări). Vă rog să luați răspunsul meu la cunoștință“.

Poșta ultimă.

Dela congres.

Sesiunea congresuală a fost încheiată astăzi, Luni, 22 Octomvrie n. Congresul cu privire la mișcarea învățătorilor nostri, a luat hotărâre, ca salarul învățătoresc să fie urcat pretutindenea unde e posibil la minimul de 800 coroane, chiar și cu luarea în folosință a ajutorului de stat, pe care guvernul țerii l-a pus în vedere confesiunilor.

Cu privire la congresul plănuit din partea învățătorilor nostri, congresul național bisericesc a ordonat *convocarea unei anchete*, în care să fie reprezentați învățătorii din fiecare tract prin un *delegat* al lor.

S'au votat apoi unele normative și regulamente, în urmă s'au făcut alegerile. In senatul școlar au fost aleși membri ordinari *Nicolae Ivan*, cu 46 și *Roman R. Ciorogariu* cu 36 voturi, iar membru suplent Dr. *Miron E. Cristea*, cu 35 voturi. Membri suplenți în senatul epitropesc au fost aleși: *Coriolan Brediceanu* cu 35, și *Mihaiu Cirlea* cu 28 voturi. In delegațiunea congresuală pentru procesele de despărțire, în locul lui *Zeno Mocsonyi*, decedat, a fost ales *Ioan Budințian*.

La vorbirea de închidere a Inalt Preasfinției Sale Metropotitului *Mețianu*, a răspuns deputatul *Emanuil Ungurianu*, dorind viață lungă Ex. Sale, pentruca să poată conduce și alte congrese cu tactul și înțelepciunea dovedită și de astădată. In sală au răsunat vii aclamări la adresa Inaltpreasfinției Sale. Inchiderea ședinței s'a făcut la orele 12 și trei sferturi.

Nr. 527—1906 [254] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Bosna protopresbiteratul Unguraşului se excrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral în terminul indicat.

Concurenţii au să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cântà resp. a celebrà şi cuvântà.

Fizeş-Sâmpetru, 24 Sept. 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent. **Pavel Roşca**
protopresbiter.

Nr. 268—1906 [255] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător din comuna Borcut, protopresbiteratul Cetatea de peatră, se excrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvibil dela popor, cu 100 coroane şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se votà 500 coroane, cuartir liber în edificiul şcoalei edificânde în anul acesta şi lemne de foc 4 orgii cubice.

Cuincuenalele se socotesc numai dela ziua ocupării acestui post.

Invăţătorul ales se îndatorează a instruà elevii în cântările bisericeşti şi a cântà cu ei la strană în Dumineci şi sărbători.

Petiţiunile înzestrate cu documentele prescrise în §-ul 60 din Regul. şcol. sunt a se adresà subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având concurenţii a se prezentà înainte de alegere spre a face cunoştinţă şi cu poporul.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Lăpuşul unguresc, la 26 Septemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea de peatră. **Vasile Duma**
adm. ppresb.

Avis domnilor învăţători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuiţiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri şi casa ţărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu beţişoare sus şi jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu beţişoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

---

[259] 1—1

Publicare de licitaţie.

116 jug. pădure de fag aflătoare în „Dosul-Tarciatului“ şi jur (lângă Rod) proprietatea comunei Sălişte estimată la 18430 m³ lemn de foc, se vinde prin licitaţiune publică în 8 Noemvrie a. c. st. n. la 10 ore a. m. în cancelaria oficiului comunei Sălişte.

Oferte închise se primesc până la începerea licitării verbale.

Preţul de strigare 16,793 cor. Vadiu 10%.

Condiţiunile detailate se pot aflà în oarele de oficiu la primăria şi la oficiul silvanal din Sălişte.

Primăria comunală.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşà şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 3—40

Prin Librăria archidiecesană se pot procura diferite

ornate bisericeşti

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

Librăria Tipografiei arhidiecezane,

Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12 65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12·65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14·30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semigloburilor, cele 5 părţi ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Braşov, Cluj, Făgăraş, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10·60 şi	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 şi	42·—
TABELE de părete pentru cetit, româneşti	4·80
„ „ „ „ „ ungureşti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăţi colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiiu, Nagyszeben

se pot procurà următoarele recuizite bisericeşti:

CĂDELNIŢE de fer nichelate	12·—
CĂDELNIŢE de argint de China	18·—
CĂDELNIŢE de argint de China	24·—
CĂDELNIŢE de argint de Alpaca	22·—
CANDILE argintate, dela cor. 10·50 până la	200·—
CANDILE din argint de China dela cor. 14 până la	400·—

	9½	12	15 cm.
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de China	19·—	24·—	30·—
CĂLDĂRUŞE ptru apă sfinţită din argint de Alpaca	26·—	32·—	38·—

CANDELABRE de sticlă cristalină:

Inălţime	Diametrul	Nr.		
80	60	1772	pentru 6 lumini	28·—
80	60		pentru 6 lumini	23·40
80	45	1778	pentru 4 lumini	52·—
80	45	1778	pentru 6 lumini	70·—
90	55	1782	pentru 6 lumini	75·40
90	55	1782	pentru 8 lumini	98·80
120	80	1780	pentru 10 lumini	222·30
		1841	pentru 12 lumini	225·—
200	120	1783	pentru 30 lumini	466·—

CHIVOT de argint de China	118·—
CHIVOT de argint de China	92·—
CLOPOŢEL pentru altar, argintat cor. 4·—, 6·— şi	8·—
CLOPOŢEL pentru altar, din argint de China cor. 7·— până	10·—
CRUCI de lemn pictate simplu cor. 9·50, mai fine	12·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos gravat	15·40
CRUCI din argint de China aurite, cu Domnul Christos gravat	19·50
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	28·—
CRUCI din argint de China, cu Domnul Christos, în email	32·—
SFESNICE din argint de China, 33 cm. înălţime	18·20
SFESNICE din argint de China, 42 cm. înălţime	26·—
SFESNICE din argint de China, 78 cm. înălţime	83 20
SFESNICE din argint de China, 100 cm. înălţime	100·—
RIPIDE din argint de China, prăgina de lemn cu 2 iconiţe în oleu	73·—
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, discul şi interiorul potirului aurit	27·50
POTIRE din argint de China cu disc, 26½ cm. înălţime, complet aurit	36·—
POTIRE cu disc, vasul şi discul din argint curat, iar piciorul din argint de China.	114·—
POTIRE cu disc, complet din argint curat	188·—
LINGURIŢE pentru cuminecătură, din argint de China, aurite	4·40
COPIE (cuţit) pentru agneţi, din argint de China, aurit	7·20
STEA pentru agneţi, bronz, aurită	5 60
STEA pentru agneţi, din argint, aurită	12·—

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric

de

Vasilie Mangra

Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Preţul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

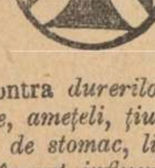

vindecă şi invioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu s'a va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 202

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 111 Sibiiu, Joi 12/25 Octomvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Un nou succes.

Sibiiu, 24 Octomvrie n.

Dacă se va adeverì ceeace ne spun telegramele scurte sosite dela Viena, anume, că ministrul comun de externe, contele *Goluchowski*, şi-a înaintàt demisia Duminecă, şi că Maiestatea Sa a acceptat-o în principiu, atunci ne aflăm în faţa unui nou succes secerat de politica maghiară. Pentrucă, căderea contelui Goluchowski, persoana cea mai de încredere a Maiestăţii Sale, care de doisprezece ani conduce politica externă a monarhiei şi a casei domnitoare, este a se atribuì numai Ungurilor, cari l-au luat de mult la ochi.

Se vede deci, că garanţiile pe cari le-a cerut Sâmbătă Maiestatea Sa dela prim-ministrul nostru *Wekerle*, că în delegaţiunea maghiară contele Goluchowski nu va fi atacat, şi că nu i-se va dà, ba nici nu se va propune, vot de blam, n'au putut fi oferite cu deplină siguranţă şi astfel contele Goluchowski a tras consecinţele. Decât să pregătească şi provoace noui încurcături politice, mai bine s'a retras.

In lipsa omului urgisit din partea Ungurilor, sigur că desbaterile în delegaţiuni vor decurge acum în mod neted, fără supărări şi iritaţiuni. Vor fi votate sumele ce se vor cere, pentrucă nu le cere mai mult Goluchowski, ci altcineva, irelevant că cine.

Şi tocmai asta e partea comică a lucrului. Se duce campanie straşnică, se îndreaptă atacuri vehemente în contra persoanei de cea mai mare încredere a Coroanei, pe tema că politica ce o duce nu e bună, pentrucă reclamă prea mari cheltueli, — fără a se ţineà în vedere, că cheltuelile cele mari şi atunci vor fi cerute, şi politica externă aceiaş va fi şi atunci, când nu va mai stà în fruntea ministerului de externe această persoană urgisită din partea Maghiarilor. Politica externă nu se poate schimbà de azi pe mâne nici într'un stat, prin urmare nici în monarhia noastră, şi astfel celce va luà locul contelui *Goluchowski* pe aceiaş cale va aveà să meargă pe care a umblat el.

Politica maghiară a provocat deci o simplă schimbare de persoane, nimic mai mult. In schimb însă şi-a înmulţit contrarii; pentrucă dacă e adevărat, că contele *Goluchowski*, ca răsplată pentru însemnatele servicii aduse Domnitorului va primì o înaltă dignitate la curte, el rămâne şi pentru mai departe ceeace Maghiarii nu voiau să fie: conzilier şi sfătuitor al Coroanei, iar celce îi va luà locul va face tot ceeace a făcut contele Goluchowski până acum, va sfătuì şi el Coroana, că interesele monarhiei *nu permit* să fie împlinite dorinţele maghiare. Şi astfel, Maiestatea Sa, în loc de unul, va aveà în viitor doi sfătuitori, cari îl vor oprì să facă Maghiarilor concesiunile pe cari ei le aşteaptă.

Maghiarii, voind să spargă Camarila, care le face multe şi mari neplăceri, o întăresc deci şi mai bine!

Succesul cu care, probabil, că se va lăudà politica maghiară, nu e deci decât un succes aparent, un succes, care, — chiar şi în cazul, că locul contelui *Goluchowski* îl va luà favoritul Maghiarilor, contele *Mensdorff*, ambasadorul monarhiei noastre la Londra şi cumnat al contelui Apponyi, ministru ungar de culte şi instrucţiune publică, — poate mai mult să le strice, decât să le ajute. La tot cazul însă va trebuì să stârnească neîncredere mare în cercurile politice dela Viena faţă de membrii actualului guvern ungar, cari au legat învoială cu Coroana pe lângă *asigurarea*, că delegaţiunea maghiară nu va face greutăţi votării budgetului comun şi politicei externe, iar acum tocmai pe tema aceasta aduc la cădere pe ministrul comun de externe! Oare nu poate se urmeze de acì şi căderea lor? Posibilitatea nu e eschisă!

Congresul naţional-bisericesc.

Sibiiu, 23 Octomvrie n.

Şedinţa a unsprezecea.

Ultima şedinţă a sesiunii actuale congresuale. A fost deschisă Luni, în 22 Octomvrie n. la orele 9. Prezident Inalt preasfinţia Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu*, notar de şedinţă Dr. *G. Proca*.

Notariul Dr. *G. Proca* ceteşte procesul verbal al şedinţii din urmă. Se autentică.

Prezidentul conzultă apoi congresul dacă nu ar fi mai bine să se facă întâiu alegerile, şi după aceea să se discute asupra celorlalte obiecte, cari mai sunt de resolvat?

Congresul e de acord, şi la propunerea prezidentului alege o comisiune scrutinătoare, în persoanele deputaţilor Dr. *Ilarion Puşcariu*, Arhimandrit, Vasilie *Goldiş* şi Ilie *Trăilă*.

Tot prezidentul propune, ca conform uzului din trecut membrii aflători în viaţă din conzistoriul metropolitan să fie declaraţi *realeşi*. Se primeşte. Este deci de ales în locul decedatului Constantin *Gurban* un membru ordinar preoţesc în senatul şcolar, în locul reposatului Zaharie *Boiu* alt membru ordinar preoţesc în senatul şcolar, apoi un membru suplent preoţesc tot în acest senat şi doi membri suplenţi mireni în senatul epitropesc, în locul decedaţilor Atanasiu *Cimponeriu* şi Ilie *Curescu*.

Votarea se face odată, pentru toţi aceşti cinci membri ai conzistoriului metropolitan. Şedinţa se suspinde pe 5 minute, pentruca deputaţii să-'şi poată compune buletinele de votare.

După redeschidere se dau buletinele. Au votat 48 deputaţi şi Preasfinţiţii Episcopi *Nicolae* şi *Ioan*. Se numără buletinele. Sunt 50. Maioritatea e deci 26 voturi. Prezidentul nu a votat.

Comisiunea scrutinătoare se retrage acum pentru a face scrutiniul, iar congresul întră în deliberarea obiectelor ce mai sunt de rezolvat.

Refereazà deputatul *Arseniu Vlaicu*, raportorul comisiunii *şcolare*, în următoarele obiecte:

1. In chestia organizării
parohiale. Propune acceptarea
conzistoriului metropolitan ca
tru desbaterea specială. Se pri
privire la *normativul* prezentat
conzistoriului metropolitan în
ceasta, comisiunea îl propune sp
cu unele modificări, admise
congresului. Se ordonează pu
plicare a normativului.

2. In chestia *ameliorări*
învăţătoreşti dela şcoalele confe
ort. române, apoi în chestia m
lui învăţătorilor noştri din ţin
vului, pentru ţinerea unui co
ţătoresc, şi a memorandului t
menea cuprins al învăţătorilor
mâni din dieceza Aradului, pă
riei, comisiunea şcolară face
următoare:

Propunerea conzistorului
tan relativă la îmbunătăţirea s
văţătoreşti să se primească în
drumându-se conzistoarele epar
pună ameliorarea salariilor învă
toate comunele mari, din mijl
stora, iar pentru comunele m
augmentarea fondurilor eparhia
şi din înfiinţarea de fonduri no
din cari să se ajute comunele
la dotarea învăţătorilor.

Conziderând însă, că sal
ţătoreşti în general trebuesc r
cate, ceeace fără un studiu
fără a se căutà mijloacele de l
cu putinţă peste tot;

în conziderarea, că acolo
bunătăţirea salariilor este cu
moment fără impunerea de s
şi depinde numai dela voinţa
bisericeşti, nu există motive t
a nu se îmbunătăţi salariile, pr
puţin la o parte din învăţător
ţămire, care să se resimtă într
mai intensiv al învăţământului

în conziderarea, că deja
îmbunătăţirii agită învăţători
din toate părţile şi este bin
întru ajutor cât mai curând,
propune:

In toate acele comune u
putinţă, *pe orice cale*, congresu
teze ca salar minimal învăţăt

FOIŞOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viaţa şi pătimirea.

Părinţii marelui mucenic. Pe vremea când în marea împărăţie a Romanilor creştinii erau luaţi la goană şi mii şi mii dintre ei erau munciţi şi ucíşi pentru credinţa lor în Christos, în *Tesalonic* era un Voivod, care întru ascuns era creştin, împreună cu soţia sa. El de frica cumplitelor goane nu-şi vădeà credinţa, ci în taină, pe sub ascuns nu numai credeà cu toată inima în Christos, ci pe creştini îi apărà şi îi ajutorà din toate puterile lui. In palatele sale aveà într'o cameră ascunsă un *Paraclis* împodobit cu icoanele Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Christos şi a Preacuratei sale Maice. Inaintea acestor sfinte icoane ziua şi noaptea ardeau candelele şi din cădelniţe se ridicà fumul de tămâie şi de smirnă. *In fiecare zi Voivodul cu soţia sa îngenunchiau înaintea sfintelor icoane şi se rugau adevăratului Dumnezeu nu numai pentru sine, ci şi pentru toată creştinătatea cea dosădită şi prigonită de către păgâni.*

Amândoi erau împodobiţi cu tot felul de fapte bune: erau milostivi foarte, că nu era sărac, care să treacă pe la casa lor şi să nu fie ajutorat; ba pe cei lipsiţi şi năcăjiţi ei prin iscoade îi căutau şi ajutoare grabnice le trimiteau.

Dorul cel ferbinte. Dar, ca şi oarecând Avram, o nemulţămire aveà: casa Voivodului lipsită era de binecuvântarea pruncilor. Cel mai ferbinte dor, care creştea din ce trecea mai multă vreme, atât a Voivodului, cât şi a soţiei sale era să le dee Dumnezeu şi lor un pruncuşor. Din această pricină din ce trecea vremea, din ce ei amândoi se rugau mai cu osârdie şi făceau mai multe daruri, ca milostivul şi iubitorul de oameni Christos Dumnezeu să le dăruiască un moştenitor.

După multă vreme de aşteptare, când ajunseseră amândoi la bătrâneţe şi era aproape să-şi piardă nădejdea în împlinirea ferbintei lor dorinţe, milostivul Dumnezeu le-a dăruit un băieţel. Şi fiindcă ei erau foarte iubiţi de toţi supuşii lor, cari şi ei aşteptau cu drag să aibă Voivodul lor prunci: când s'a născut băieţelul cel mult aşteptat, o mare bucurie s'a făcut în tot ţinutul Tesalonicului. De aceea s'au şi făcut mari sărbători, ca dovadă de bucurie obştească şi multe daruri s'au împărţit celor săraci.

Starea pruncului. Incă din cea mai fragedă copilărie pruncuţul Voivodului începù să se arete înzestrat de Dzeu cu mari daruri sufleteşti: deşteptăciune deosebită, inimă bună, iubire şi milă către cei lipsiţi şi năcăjiţi. Iar părinţii lui cu ochi neadormiţi *priveghiau asupra-i şi-şi dedeau toate silinţele ca să sporească şi crească bunele lui aplicări dupăcum el înaintà cu vârsta.*

Botezul pruncului. Când micul Voivod a ajuns la vârsta şi la starea sufletească de a înţelege adevărul, părinţii lui l-au dus în Paraclis, şi arătându-i minunatele icoane împodobite cu aur şi cu pietri scumpe, i-au dat învăţătura despre Dzeu, făcătorul cerului şi al pământului şi chivernisitorul lumii întregi, despre Mântuitorul Christos şi despre aceea cum trebue omul să se poarte ca să fie plăcut lui Dzeu şi bine şi mulţămit să trăiască pe pământ.

Dupăce copilul a învăţat din destul pentru vârsta lui, Voivodul a adus în taină un preot şi câţiva creştini cunoscuţi şi l-a *botezat, punându-i numele Dimitrie.* Acesta
este sfântul cel minunat, a căr
ferinţe şi fapte pe scurt se cet

Invăţătura lui Dimitrie. P
tul botez voivodul Dimitrie a
învăţătură de carte, în care el
tăciunea şi silinţa fără seamăn
desăvârşit ajungând în procops
călii săi. Deodată însă cu în
carte şi de înţelepciune lumeas
de părinţii săi şi mai ales ajut
sfânt, tinărul înaintà în învăţă
lepciunea cea dumnezeiască.
multă sârguinţă *ispitià sfintele*
mult se nevoià, ca prin faptele
arete întru toate următor voinţei

Ca şi părinţii lui însă, şi
în ascuns credinţa în legea lui
nu cumva aflànd gonacii înain
şi fără nici un folos să-l repu

Dimitrie ostaş. Când s'a
vârşit în învăţătură şi era aju
potrivită, voivodul Dimitrie a î
stea împărătească să înveţe şi
armelor ca după puteri *să se*
de vrăşmaşi şi să lucreze împ
mărirea ei, cum este datoria f

(Va urmà.)

de 300 coroane, luându-se din partea consistorului metropolitan măsurile de urgență pentru punerea în aplicare a acestei îmbunătățiri.

Înaltpreasfinția Sa, arhiepiscopul și metropolitul, să convoace o anchetă, la care să participe câte un învățător din fiecare tract protopresbiteral, precum și alți bărbați competenți recomandați de consistoarele noastre, care anchetă sub conducerea unui comisar designat de consistorul metropolitan să studieze modalitățile cum s'ar puteà îmbunătăți salariile învățătorești din întreaga metropolie fără [illegible] la un minim acceptabil pentru viața cinstită și proporțional cu [illegible] mari, a căror realizare e încredințată învățătorimei noastre.

Se naște discuție vie asupra propunerii. Iau parte la discuție deputații Vasilie Damian, I. A. de Preda, I. P. S. Sa Metropolitul, Roman R. Ciorogariu, Nic. Zigre, Petru Truța, Vasile Goldiș, Preasfinția Sa episcop I. I. Papp, care propune ca înainte de toate să se spună în concluzul ce se va luà, *că congresul recunoaște îndreptățirea cererii învățătorilor noștri confesionali de a li-se ameliorà salariile*; ceeace congresul acceptează.

Pe când cu privire la ameliorarea salarelor învățătorești nu s'a ridicat nici un glas în contra justei cereri a învățătorilor noștri, congresul proiectat din partea învățătorilor nu a întimpinat aprobarea generală. P. C. Sa arhimandritul Dr. Dariu *Pușcariu* ține de bolnăvicioasă mișcarea învățătorilor în direcția aceasta, [illegible] învățătorii își au căile oficioase pe cari își pot înaintà orice plângere ori dorință.

De asemenea părere au fost și deputații Pavel Rotariu și I. A. de Preda. Pentru ancheta propusă de comisiune au fost deputații E. Ungurianu și Rusu Șirianu, precum și Vasilie Damian și Petru Truța, dar în altă formă. Congresul însă a primit propunerea comisiunii. A acceptat *ancheta*, în care un delegat al învățătorilor din fiecare protoprezbiterat.

Comisiunea școlară mai refereazà prin raportorul *Arseniu Vlaicu*, asupra următoarelor obiecte:

3. In chestia *catehizării* elevilor dela școalele, cari nu stau sub jurisdicțiunea bisericei noastre, comisiunea propune să se voteze *normativul* prezentat din partea consistoriului metropolitan, cu unele modificări propuse din partea comisiunii. Se primește.

4. Raportul conzistoriului metropolitan despre scăderea numărului învățătorilor instituiți în mod provizor se ia la cunoștință din partea congresului, conform propunerii comisiunii.

5. Tot asemenea se ia la cunoștință și raportul conzistoriului metropolitan în chestia grădinilor școlare.

6. Cu privire la mai buna supraveghiere a învățământului din școalele elementare poporale, comisiunea propune instituirea de inspectori școlari permanenți, dar congresul decide, să fie trecută chestia la conzistoriul metropolitan spre studiare.

7. Regulamentul provizor despre procedura la *examenele de cualificație învățătorească* e primit, la propunerea comisiunii, de bază pentru dezbaterea specială, și apoi votat și pe articole, cu modificările propuse de comisiune.

8. In urmă raportul conzistoriului metropolitan despre experiențele făcute cu noul plan de învățământ, se ia la cunoștință.

Deputatul Vasilie *Goldiș* comunică acum rezultatul alegerilor efectuite. Se proclamă aleși în senatul școlar ca membri ordinari: *Nicolae Ivan* cu 46 și *Roman R. Ciorogariu* cu 36 voturi, ca membru suplent Dr. *Miron E. Cristea*, cu 25 voturi, și membrii suplenți mireni în senatul epitropesc: *Coriolan Brediceanu* cu 35 și *Mihaiu Cirlea* cu 28 voturi.

Delegațiunea congresuală pentru procesele de despărțire se alege prin aclamațiune. Vin realeși următorii: Arhimandriții Ilaret *Musta* și Augustin *Hamsea*, apoi Dr. Iosif *Gall*, Ilie *Trăilă* și Petru *Truța*, iar ca membru nou în locul decedatului Zeno de *Mocsonyi* e ales Ioan *Budițean*.

Se votează acum budgetul speselor avute cu congresul, și se iau dispozițiuni cu privire la autenticarea procesului verbal al ședinței acesteia, apoi se scoală Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, și închide sesiunea congresuală. Mulțămește întâiu de toate bunului Dumnezeu, că a ajutat congresului să resoalve agendele aparținătoare competenței sale așa cum cer interesele bisericei și ale neamului, apoi mulțămește deputaților congresuali pentru zelul și devotamentul dovedit și de astădată față de biserica și așezămintele ei. Imploară darul de sus asupra lucrărilor congresului și mulțămește deputaților și pentru sprijinul acordat Inaltpreasfinției Sale ca să poată conduce acum la bătrânețe înaintate dezbaterile congresului.

Ia cuvântul deputatul *Emanuil Ungurianu* și în numele congresului mulțămește asemenea întâiu lui Dumnezeu, că a dat sănătate și putere Inaltpreasfinției Sale să poată conduce și acest congres național bisericesc, apoi în a doua linie mulțămește Inaltpreasfinției Sale pentru tactul și înțelepciunea dovedită și de astădată întru conducerea desbaterilor și a ședințelor congresului. Roagă pronia cerească să țină pe Inaltpreasfinția Sa încă mulți ani în viață și în deplină sănătate ca să mai poată conduce cu tact și înțelepciune și alte congrese.

Intre sgomotoase aclamări la adresa Inaltpreasfinției Sale, care a condus toate ședințele congresului, deputații părăsesc sala de ședință la orele 12 și trei sferturi.

Ordonanțele de maghiarizare.

Am făcut amintire în numărul trecut despre răspunsul domnului ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, dat la interpelarea deputatului naționalist român Dr. *Stefan Petrovici* în chestia desamintitelor ordonanțe de maghiarizare ale fostului ministru de instrucțiune *Lukács*. Dăm astăzi în întregime și acest răspuns împreună cu observările ce i-le-a făcut interpelantul, domnul Dr. *Stefan Petrovici*. Domnul ministru *Apponyi* a vorbit astfel:

„On. casă! Dl deputat St. *Petrovici* mi-a adresat în 17 Iulie c. următoarea interpelare:

1. „Fost-a guvernul antecesor legal sau nu?

2. Dacă a fost legal, pe ce bază de drept a revocat guvernul actual unele ordine ale guvernului precedent sub cuvânt că acela a fost ilegal?

3. Dacă n'a fost legal atunci pe ce bază de drept susține actualul guvern alte ordinațiuni ale guvernului precedent, îndeosebi pe ce bază de drept nu revoacă actualul guvern și ordinațiunile esmise de fostul ministru G. Lukács sub numerii 72.000/905 și 72.001/905?“

Mai pot adauge aci, că aceste ordinațiuni se refer la executarea legii cu privire la propunerea limbei meghiare.

On. Casă! Răspunsul meu e foarte simplu. Cu privire la faptul, că întrucât a fost guvernul precedent legal și întrucât nu, și că ordinele lui ce putere de drept au avut, a adus dieta hotărâre în 21 Iunie 1905. (Aprobări). Această hotărâre e dătătoare de ton față de guvern până când dieta aduce altă hotărâre. Guvernul actual a revocat deci acele ordinațiuni ale fostului guvern, respective nu susține pe acelea, cari sunt împotriva hotărârii aduse de dietă, cari taie în acel cerc de activitate, a cărui exerciare dieta a interzis-o acelui guvern. Guvernul nu-și poate aroga aceste drepturi ce trec marginile. Ordinațiunile fostului guvern în afaceri referitoare la cursul actual al administrației dieta nu le-a declarat ilegale, exerciarea lor guvernului nu a interzis-o, prin urmare aceste ordine întrucât nu se isbesc de puterea legii, stau în vigoare tocmai prin hotărârea dietei, trebue deci să le conziderăm ca existente pe bază de drept și trebue să le executăm.

Ceeace privește acum în special ordinele, la cari se provoacă dl deputat, acele se refer la propunerea limbei maghiare pe deoparte în institutele pedagogice și în școalele poporale nemaghiare. Cuprinsul acestora pe care eu examinându-l conștiențios, cu excepția unui punct — la care o să revin — corăspunde întru toate legilor existente și cu atât mai puțin poate fi dubie îndreptățirea executării îndeosebi a ordinului referitor la școalele poporale, deoarece acest ordin repet, cu excepția unui punct, reproduce numai în esență ordinul, pe care l-a dat tot în afacerea aceasta fostul ministru Iuliu Wlassics în 1902.

Iar pentru limpezirea acelui singur un punct, a cărui legalitate poate fi dubie, trebue să citez articolul de lege XXVI. din 1893, care se referă la întregirea salarelor învățătorilor. Această lege adecă spune, că în caz că acuza împotriva unui învățător subvenționat de stat se referă la agitație ori acțiune împotriva statului, cercetarea disciplinară o săvârșește comitetul administrativ în înțelesul legii din 1876 despre autoritățile școalei poporale. Legea stabilește apoi, ce se conzideră contrar statului și spune în alineatul ultim al § lui 13, că pornire contrară statului se conzideră toate acele fapte, cari se îndreaptă împotriva constituției statului, a caracterului său național, a unității, a independenții sau a integrității teritoriale, precum și împotriva întrebuințării hotărâte prin lege a limbei statului.

Dispoziția aceasta a legii a aplicat-o ordinul fostului conducător al ministerului de culte și instrucție și la negligarea propunerii limbei maghiare; iar după convingerea mea juridică nu mai încape îndoială, că dispoziția în sine e corectă și eu vreau să validitez această dispoziție și pe cale legislativă. (Aprobări). Legea existentă însă nu se poate aplicà la aceasta și deoarece eu nu vreau să purced pe calea unor legi explicate rău, conzider partea aceasta a ordinului fără valoare, dar, repet, în realitate conzider ordinul de corect (aprobări) și poate voi păși în curând în fața dietei cu o astfel de lege, care între altele va regulà și chestia aceasta. Rog să luați răspunsul la cunoștință“.

Acesta e răspunsul domnului ministru, pe care interpelantul n'a putut să'l iee la cunoștință, din motivele înșirate în următoarea vorbire, rostită în dietă imediat după domnul ministru.

Dep. Dr. Stefan Petrovici: „On. casă! Mărturisesc sincer, că dl ministru a răspuns mai mult, decât am așteptat eu, deoarece s'a extins și asupra cestiunii că oare legal e și cuprinsul acelor ordine. Eu, on. casă, am zis limpede în interpelarea mea, că eu nu o fac din acel punct de vedere, că oare cuprinsul acelor ordine e în potriva legii sau nu, ci din punctul de vedere, că un ordin dat de guvernul care e ilegal, *n'are valoare*, fără considerare la cuprinsul acelui ordin. Cu toate acestea dl ministru a căutat astăzi să arete numai atât, că cuprinsul ordinului nu altereazà legea, afară de o singură dispoziție. Eu nu vreau să mă ocup nici de astădată cu cestiunea legalității cuprinsului acelui ordin, ci numai din punct de vedere formal și din acest punct de vedere eu nu pot luà răspunsul la cunoștință. Aceasta o și motivez în câteva cuvinte. Eu, on. casă, susțin și acum ceea ce am zis în interpelarea mea, că adecă guvernul antecesor a fost sau legal sau ilegal, tertium non datur; și dacă a fost ilegal e ilegală ori ce dispoziție a lui, fără considerare la cuprinsul dispoziției. Dl ministru n'a dat răspuns lămurit întrebării mele, că guvernul de azi pe ce punct de vedere stă: consideră guvernul antecesor legal ori ilegal? Dacă îl consideră ilegal, după cum cred că pot deduce din cuvintele dlui ministru, atunci nu poate zice dl ministru, că: eu ca ministru revoc numai acele ordinațiuni, pe cari le vrea dieta, ci atunci trebue să le revoace pe toate, chiar și din punct de vedere al legalității formale, deoarece dl ministru e dator să respecte legea, și nu hotărârea casei deputaților, care nu poate falzificà legea în mod unilateral.

Din considerațiile acestea nu pot luà răspunsul la cunoștință.„

Ce privește cuprinsul însuși al ordinului cu acesta nu vreau să mă ocup acum. Numai atât vreau să observ, că dacă dl ministru crede, că cuprinsul ordinațiunilor nu altereazà legea, atunci ar puteà zice: revoc ordinațiunile din cestiune ca dispoziții ilegale luate de un ministru ilegal, deoarece însă consider, cuprinsul lor corect și practic, voi dà eu astfel de ordine, ca ministru legal recunoscut; la nici un caz însă nu poate zice că: revoc unele din ordinele guvernului ilegal, pe altele însă nu. Nu pot luà răspunsul la cunoștință.

Dieta se înțelege a luat la cunoștință răspunsul domnului ministru

---

Din actele congresului.

Raportul general al conzistorului mitropolitan din ședința plenară.

Mărit congres! Periodul din urmă 1903—1906, despre care venim a raportà măritului congres a fost în genere un period de consolidare internă și desvoltare normală în sinul bisericii noastre. Pentrucă păzită și întărită a fost liniștea în interiorul organizației noastre bisericești și școlare, în urma căreia roduri binefăcătoare s'au realizat pentru obștea noastră creștină, de interes vital și de bună îndrumare în viitor pentru secoli înainte. Cum a fost de exemplu ridicarea măreței catedrale arhiepiscopești în centrul mitropoliei noastre ce s'a inaugurat în 30 Aprilie v. 1906, în mijlocul însuflețirii generale a credincioșilor nostri, la a cărei săvârșire poporul nostru credincios a dat de nou dovezi neîntrecute în analele vieții religioase a popoarelor, despre simțul său adânc de jertfire și evlavie. Și e mare bucuria noastră când vedem întărindu-se și întrupându-se tot mai mult cel puțin sub aripile bisericii străbune principiul ei suprem: pe pământ pace și între oameni bunăvoire.

In raporturile externe însă ale bisericii, trebue să amintim că mai rareori am avut parte de această pace și liniște neconturbată. Aceasta se va vedeà din raportul nostru, în firul căruia vom înșirà momentele mai însemnate din activitatea conzistorului metropolitan dela 1 Octomvrie 1903 până în ziua de astăzi.

Dela ultima sesiune congresuală încoaci patria noastră a trecut prin unele peripeții și stări abnormale, ce erau să tulbure uneori pacea și liniștea publică. Această stare de neliniște în viața publică de stat era să atingă și să tulbure și mersul în desvoltarea normală a învățământului public și a școalelor noastre poporale.

Căci cu data 11 Maiu 1904 nr. 2225 pres., am fost avizați, că dela ministerul regesc de culte și instrucție publică se contemplează fără conziderare la autonomia bisericii noastre, modificarea articolului de lege XXXVIII. din 1868 privitor la învățământul poporal, apoi a articolului XVIII. din 1879 privitor la învățământul limbii maghiare și a articolului XXVI. din 1893 privitor la regularea salariilor învățătorilor confesionali.

Pe când eram avizați despre aceste reforme îngrijitoare, Inaltpreasfinția Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru a fost totodată învitat a se prezentà la o anchetă convocată de ministerul regesc de culte pe 27 Maiu 1904 pentru conzultare cu privire la deslegarea chestiunii proiectatelor reforme școlare.

In urma acesteia Inaltpreasfinția Sa însoțit de Preasfințiții episcopi eparhiali, s'a prezentat la ministrul de culte și instrucție publică, apoi la ministrul-prezident unde comunicându-și îngrijirile și temerile față de noul proiect de lege vătămător autonomiei noastre bisericești și jignitor pentru școalele noastre poporale, a cerut să fie luat dela ordinea zilei.

Intervenția episcopatului nostru însă a rămas fără rezultatul dorit, fiind de nou învitat Inaltpreasfinția Sa a se prezentà la ancheta din 27 Maiu 1904 spre a-și expune acolo vederile sale. Urmând apoi invitării domnului ministru de culte Inaltpreasfinția Sa, cu consimțământul celorlalți domni episcopi, a luat parte la ancheta numită, în plenul căreia a pășit în numele bisericii noastre și a apărat cu înaltă demnitate interesele firești și legale ale școalelor noastre poporale, rămânând să prezinte și în scris ulterior apărarea și motivarea dreptului autonom al bisericii noastre.

Obștea noastră bisericească a însoțit demersurile Inaltpreasfinției Sale cu venerațiune și omagial consimțământ, exprimându-și din toate părțile înalta sa recunoștință și mulțămire. Iar episcopatul nostru conștiu de gravitatea răspunderii s'a simțit îndemnat a decide ca să studieze fiecare conzistor eparhial noul proiect de reforme școlare și să prezinte în scris conzistorului metropolitan observările și excepțiile ce vor găsi cu cale a se face, atât din punct de vedere pedagogic-științific, cât și din punct de vedere administrativ și al dreptului public.

In urma acesteia prin tractări corăspunzătoare cu conzistoriile eparhiale și cu bărbați de specialitate din sinul bisericii, Episcopatul nostru a redactat un voluminos memoriu, în care a apărat cu energie drepturile legale și firești ale bisericii și școlii noastre, față de tendințele dezastroase ale noului proiect de reforme școlare. Memoriul s'a înaintat domnului ministru de culte și instrucție publică cu data 1 August n. 1904. Răspuns însă nu i-a mai urmat până în ziua de astăzi.

Actele aparținătoare cauzii se înaintează cu raport separat.

*

In firul raportului nostru general din sesiunea precedentă, cu privire la limba de catehizare în școalele militare și cu privire la înmulțirea posturilor de preoți militari pentru confesiunea noastră și egala lor îndreptățire cu clerul altor confesiuni, conform concluzului congresual Nr. 29 din 1903, comunicăm Măritului Congres, că conzistorul mitropolitan întru executarea acelui concluz a adresat ministrului comun ces. și reg. de războiu două reprezentațiuni, cu data 11/24 Noembre 1903, Nr. 420 M. și cu data 20 Iunie 1904 Nr. 169 M., prin cari și-a precizat și motivat justele postulate în privința propunerii religiunii în limba bisericii în școalele de creștere militară și în privința înmulțirii statului nostru preoțesc militar.

La cea dintâi reprezentațiune n'a urmat încă răspuns, fiind acea cestiune în legătură cu revizuirea și edarea noului statut organic militar, ce e în lucrare. La a doua reprezentațiune însă a urmat rezoluția ministrului comun ces. și reg. de războiu dto 30 Iunie 1904 Nr. 4923, prin care ni s'a pus în vedere, că pentru satisfacerea trebuințelor religioase ale elevilor și soldaților dela institutele și trupele militare cari nu aparțin bisericii rom. catolice, se va înmulți succesive numărul preoților nostri militari în proporția numărului sufletelor, dându-le organizare independentă, egală cu a preoților romano-catolici militari.

In legătură cu acestea amintim, că tot dela ministrul comun ces. și reg. de războiu ni s'a comunicat pe calea sa cu 9 Maiu 1905, Nr. 1503 Pres., un referat compus în ministerul comun de războiu, prin care ni s'a făcut propunere ca să se reducă numărul sărbătorilor ortodoxe pentru armată, iar sărbătorile ce se vor decretà pentru armată să se țină deodată cu sărbătorile rom.-catolice după călindarul Gregorian.

La această recercare metropolia noastră a adresat o declarație ministrului comun de războiu cu data 17 Iulie 1905, Nr. 121 Mitr., prin care și-a dat consimțământul ca sărbătorile bisericii noastre în armată să se țină în numărul de 17, după cum au fost decretate în anul 1851. Iar pretenziunea administrațiuni militare, de a se observà călindarul Gregorian pentru ținerea sărbătorilor bisericii noastre s'a respins din motive principiare în spiritul concluzului congresual Nr. 67 și 86 din 1891 și în nexul raportului nostru plenar din 1903, privitor la chestiunea unificării călindarului.

*

Conform concluzului congresual Nr. 30 din 1903, de a face nouă reprezentațiune către guvern pentru corecta interpretare a legii privitoare la adausele cvincvenale ale învățătorilor nostri, conzistorul mitropolitan a ținut afacerea în evidență, dar ne mai ivindu-se cazuri concrete de nemulțămire, a amânat facerea reprezentațiunii, deoarece conzistoriile eparhiale au luat dispozițiile necesare din caz în caz pentru regularea afacerii, ceea ce propunem a se luà spre știre.

*

In afacerea înființării episcopiilor noui, în firul concluzului congresual Nr. 86 din 1903, prezentăm Măritului Congres raport special cu propunerile necesare. Asemenea despre fundațiunea Trandafil, al cării proces s'a rezolvat în favorul bisericii noastre.

Afară de cele amintite până acì, conzistorul mitropolitan s'a ocupat cu mai multe lucrări de organizare în care privință se înaintează cu rapoarte speciale:

1. Regulamentul pentru parohii în provincia metropolitană a bisericii ortodoxe-române din Ungaria și Transilvania, revidat și redactat din nou cu specială considerare la referințele de astăzi ale parohiilor și preoților.
2. Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare din metropolia noastră, revăzut și întocmit în spiritul judicaturii moderne.
3. Regulament pentru examenele de cualificație preoțască.

*

Venim în fine a ne împlinì o dureroasă datorință, amintind că în periodul trecut nemiloasa moarte a răpit din sinul nostru pe următorii membri binemeritați ai conzistoriului metropolitan: Zaharie Boiu și Constantin Gurban, asesori ordinari în senatul școlar; Iuliu Dan, asesor suplent în senatul școlar; Ilie Curescu și Atanasiu Cimponeriu, asesori suplenți în senatul epitropesc.

Măritul Congres va binevoì a luà dispoziții pentru întregirea locurilor vacante, ținând samă de concluzul congresual Nr. 125 din 1870, pct. 2 (Vezi supliment la statutul org.).

Din ședința plenară a conzistorului metropolitan, ținută în Sibiiu la 29 Septemvrie 1906.

Ioan Mețianu m. p.
mitropolit.

Dr. Vasile Bologa m. p.
secretar mitropolitan.

NOUTĂȚI.

Din al treilea răspuns. In numărul trecut am dat în întregime răspunsul domnului ministru Apponyi în chestia afacerii N. Mănegutiu. Astăzi îi dăm tot în întregime răspunsul în chestia ordonanțelor de maghiarizare, iar din al treilea răspuns, dat în chestia ameliorării salariilor învățătorești, pentru învățătorii de stat, dăm următoarele părți cari ne privesc. Domnul ministru a spus că: „Paralel cu aceasta (îngrijirea dată învățătorilor de stat) am început pertractări cu ministerul de finanțe în privința urcării salarelor *și pentru învățătorii dela școalele cari n'au caracter de stat*, (Aprobări), cu tendința, ca dacă și nu se va puteà până la ultimul ban, dar totuș aproximative, — cu privire la salarul fundamental însă negreșit, dar chiar și relativ la posibilitatea înaintării mai departe, în mod aproximativ, — să le ajut *să ajungă în asemenea situație ca și învățătorii de stat,* lăsând deschisă pe seama susținătorilor de școale calea de a puteà amelioră ei salarele învățătorești, fără a se reduce prin aceasta ajutorul statului“. (Aprobări). Credem că învățătorii nostri vor luà act cu bucurie despre aceste declarațiuni.

*

Pe altariul culturei. In favorul gimnaziului din Brad a dăruit acum de curând dl Dr. Amos Frâncu adv. în Cluj suma de 2000 cor. pentru sine, tatăl său și mama sa, apoi adv. Dr. Aurel Grozga din Buteni 100 cor., loc. Silviu Cutean din Viena 50 cor. etc. Frumos exemplu de însuflețire a dat țăranul Aron Munteanu din Dobra cinstind 10 cor. și scriind: Limba este viața unui popor. Cum își pierde limba, îi perdut și el. Limba îi în ziua de azi comoara cee mai neprețuită, odorul cel mai scump al unui neam de oameni.“ Tot asemenea serg. P. Degan, care din sărăcia sa a jertfit 3 cor. scriind: „Fraților să dăm dovezi la lume că am auzit și înțeles glasul de chemare al apostolilor.“ S'au mai dăruit și sume mai mici cari se continuă și cari se primesc cu drag de acel templu al culturii române.

*

† Generalul Grigorie Cantilli, unul din eroii războiului român-ruso-turc a răposat în Bacău în vârstă de 68 ani.

*

Numire. Din Cernăuți se vestește că Maiestatea Sa a numit pe docentul dela univerzitatea din Viena, dl Dr. *Sextil Pușcariu,* profesor extraordinar de limba și literatura română la univerzitatea din Cernăuți.

*

Nou liceu românesc se va înființà în Câmpulung (Bucovina) din partea guvernului austriac. Bucovinenii cer să fie curat românesc.

*

Satul „Ștefan cel mare“ înființat de abia un an și mai bine lângă satul Saligni în Dobrogea a fost inaugurat cu festivitate în 18 Octomvrie n. Satul e compus din veteranii războiului din 1877—78 și e construit de administrația domeniilor statului Dobrogea.

*

Mandat nimicit. Mandatul lui Kiszely ales cu maioritate de un vot în cercul Párdány a fost nimicit din vina prezidentului alegerii care a fost pedepsit la 3000 cor. E primul caz când prezidentul este pedepsit.

*

Bănci noui s'au înființat în timpul din urmă în Murăș Ludoș filiala „Economului“ din Cluj, în Sanislău „Arina“, în Baia-mare „Aurora“.

*

Procesul de presă al „Revista Bistriei“, pentru politizare fără cauție s'a sfârșit cu achitare. Procurorul a înaintat însă recurs.

*

Logodiți. Ioan Părău, măestru croitor și dșoara Constanța Buzdughină, ambii membri ai corului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, răscumpără anunțurile de logodnă cu 2 cor. dăruite „Fondului Victor și Eugenia Tordășianu. pentru înzestrarea fetelor sărace.

*

Societatea geografică română, fondată la 15 Iunie 1875, recunoscută de instituție de utilitate publică prin legea din 20 Februarie 1897, decorată cu medalia de aur la expoziția universală din Paris, 1900, ține Sâmbăta, 14 Octomvrie 1906, la 9 ore seara în sala cea mare a Palatului Ateneului din București, *ședință solemnă* cu prilejul jubileului de 40 ani de domnie a Maiestății Sale. Ședința va fi prezidată de Maiestatea Sa Regele Carol, fiind de față și Alteța Sa Regală Principele moștenitor de tron. Programa Cuvântărilor: 1. *D-l Grig. Tocilescu*: Istoricul activității pe tărâmul geografic al țărei, sub întreaga Domnie a M. S. Regelui Carol I. 2. *D-l Sabba Stefănescu*: Terenul Bucureștilor din punctul de vedere geologic.

*

La fondul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“. Din prilejul expoziției de vite, aranjate de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“, în comuna Săsciori, s'au făcut următoarele daruri: la fondul de 20 bani au dăruit: Ioan Moga antepreno (Căpâlna) cor. 1.40; Ioan Florian, notar (Laz), Zevedeiu Mureșan paroh (Sebeșul săs.) ambii câte 1 cor.; Avram Acilenescu, notar și fiul său Pompiliu, cler. abs. (Galeș), ambii 1 cor.; Ioan Popa, cler. abs. (Săliște), Panfilie Daniil (Sebeșul săs.), ambii câte 50 fileri; Vasile Sdrenghea, înv. (Petrifalău), Borși Kálmán, ospăt. (Săsciori), Ioan Mihu, par. (Laz), Gheorghe Tetar, compt. (Sebeșul săs.), fiecare câte 40 fil.; Eliseu Colhon, ec. (Laz), 30 fil.; Gheorghe Albu, înv., Ambrosiu Tătar, înv., (Sebeșul săs.), Octavian Berghezan, not. și Ioan Alisie primar (Loman), Ioan Păcală, înv. (Căpâlna), Ioan Ghișa, par. (Răchita), Alexandru Duvlea, înv., Vasile Duvlea, primar (Sebeșel), Teodor Murgău, înv., dna Otilia Murgău n. Mihu (Cacova), Augustin Dura, înv., dna Elisaveta Dura, Titu Morar, cand. de preot, Ioan Bendorfean cand de not., Iacob Bogdan, primar, Gheorghe Morariu, cassar com., Vasile Pop (Chir), toți din Săsciori fiecare câte 20 fileri; Ioan Halalai, notar soția sa Lucreția și copii lor Mariți, Lucreția, Ionel, Valer, Cornelia, Livia și „X“ (Săsciori) toți 2 cor.; Ioan Chirca, v. prez. Reun. agr., Dr. Petru Șpan. membru în comitet, ambii câte 20 fileri; Gheorghe Șeulean, not (Pianul rom.) și Vic. Tordășianu, secretarul Reun. rom. agr., ambii câte 10 fileri.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace“ au dăruit: Ilie Moga, paroh (Săsciori), Nicolae Hința, par. (Sebeșel), Ioan Moga, antepreno, Ioan l. Ioan Moga, propr. (Căpâlna) Eliseu Colhon ec. (Laz), fiecare câte 1 cor.; Nicolae Răchițan, comerciant (Săsciori) 50 fileri și Octavian Berghezan, not. (Loman) 40 fileri.

*

„Revista Economică“ organul băncilor române, a trecut sub direcția dlui *Ioan I. Lăpădatu*, secretariul băncii „Ardeleana“ din Orăștie (Szászváros).

*

Falsificători de bani. Banda de falsificători de bani din jurul Clujului, care a fost descoperită astă primăvară și al cărei cap a fost propr. A. Pásztohy a fost judecată în zilele trecute de tribunalul din Cluj. Pásztohy a fost pedepsit cu trei ani temniță. Alți cinci dela două luni până la doi ani. Cinci au fost achitați.

*

Al 97-lea! Cassariatul Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a solvit ajutorul statutar după membrul răposat Catarina Cozac n. Horváth.

Acesta este al 97-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

*

Timbre noui. In urma apariției timbrelor frumoase și bogat executate ale României s'a ambiționat o parte a societății maghiare și acum se face agitație în presa din țara noastră pentru schimbarea timbrelor actuale după exemplul României, ceea ce se va și întâmplà.

*

O zi în Rusia. Ori ce ordine și disciplină a pierit în Rusia, legea nu mai are nici o putere, anarhia e stăpână absolută. Ca un exemplu al stărilor sdruncinate din Rusia aduce o foaie din Petersburg întâmplările din ziua de 15 Octomvrie luate după datele oficioase. In Rival și în Kertsch au intrat tâlharii în biserică și le-au jefuit. Paguba e 500 ruble. In Pascow au fost omorâți patru oameni și jăfuit un birt. In Varșovia au fost împușcați din ascunziș doi detectivi, în Pinsk s'au furat din Casa comunală 1900 ruble, hoții au tăiat legătura telefonică, în Atkarsk au furat țăranii 80 buți cu rachiu, în Carcov au omorât doi studenți pe un propietar, în Jecaterinoslav au atacat bandiții pe un director de ferestrău pe când plătià lucrătorii și i-au furat 517 ruble, în Ielisabet au furat polițiștii 1200 ruble, în Derbent au fost omorâți trei ovrei, au mai fost uciși 15 bărbați și femei în 8 orașe. Câte nu vor fi însă pe cari nu le știu datele oficioase.

*

Incunoștiințare. Oficiul vicecomitelui aduce la cunoștință publică că în 9 și 10 Novembre st. n. va țineà ședință în cancelaria protonotariului comitatens comisia pentru rectificare, respective compunerea listei membrilor ca dare mai multă ai comisiilor legislative pe 1907. Extrasele pentru rectificare vor fi expuse din 1 până 8 Nov. n. în cancelaria protonotariului comitatens, în care timp se pot face observările verbal sau în scris. Lista stabilită se va expune tot acolo în 13 Nov. pe 15 zile în care timp se pot face apelate la prezidentul comisiei de rectificare.

*

Copil monstru. Ni-se scrie, că soția lui Radone Mihail Toflea năs. Ana Munțean din Poicuța-Voini, filie la parohia Ruda, protop. Hunedoare, Duminecă noaptea în 8/21 Octomvrie, a născut un băiat fără mâni și fără picioare, care însă până astăzi trăește în cea mai perfectă sănătate. Pruncul e vizitat de toți oamenii din comunele din jur, ca o adevărată minune. Autoritățile publice au dat ordin să fie bine îngrijit.

*

Șahul bolnav. Din Teheran (Perzia) vine știrea că șahul e bolnav greu și în tot momentul i-se așteaptă moartea. E teama mare că de va murì acum partidul revoluționar va răscolì întreagă țara și se va produce mare tulburare.

*

Grünfeld, un medic din Stropko, a stat în zilele acestea înaintea judecătoriei, pentru-că falsificase multe poziții din matriculele comunei jidovești de acolo inducând feciori cu nume de fete, pe alții făcându-i morți pentru ca să-i scape de miliție. Pentru aceasta încasà sume grase dela părinții copiilor. Faptul a fost descoperit și medicul aveà să fie aspru pedepsit. Miercuri d. a. pe când sta la judecată i-s'a făcut rău. Până Joi dimineața a murit. Se crede că el și-a făcut moartea. Procesul s'a continuat însă fiind și alții vinovați și preste 90 martori.

Teatru.

Eri seara a fost deschisă sesiunea teatrală germană în teatrul orășenesc din Sibiiu. A fost jucată drama în cinci acte *„Die Brüder von St. Bernhard“*, de Anton *Ohorn*, cu succes strălucit. Societatea dlui *Bauer* dispune de unele puteri dramatice foarte bune. Teatrul a fost plin, și publicul a aplaudat și a chemat la rampă de mai multe ori pe cei cu roluri principale. Astăzi se dă opereta *„Bettelstudent“*, iar mâne, Joi, *„Scherlok Holmes“*. Reprezentația se începe totdeauna precis la orele 7.

Sirolin
Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noapea.

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la
morburi de plumâni, cataruri tusă, convulsivă scrofulosă, influență.
Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna:
impachetare originală „Roche“.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Elveția).

„Roche“
Se capătă prescriindu-se de medici în farmacii à 4 cor. sticla.

Cărți și reviste.

Am primit la redacție: Din biblioteca despărțământului Cluj al „Asociațiunii“ Nrul 4. *Intâiul ajutor la nenorociri* de *Silviu Brânzeu*, Nrul 5. „*Cultivați pomi*“ de *Vas. Ranta-Buticeșcu*, Nrul 6. *Cum trebue să lucrăm pământul*“ de *Aurel Poruțiu*, și Nrul 7. „*Gheorghe Barițiu*“, de *E. Zeflean*. Prețul fiecărei broșurele e 20 fileri.

*

Domnul *Emanuil Suciu* învățător în Măgărei, a scos din tipar următoarele cărticele „*Țiganul la cătane*“ comedie într'un act. „*Țiganul în căruță*“, dialog și „*Seara pe uliță*“, sau dragoste copilărească, comedie într'un act. Toate trei la olaltă costă 50 fileri. Se capătă și la librăria arhiediecezană.

*

Albina, revistă pop. Nr. 2 a apărut cu următoriul cuprins: N. Rădulescu-Niger, Carol I pe câmpiile Bulgariei. — I. Kalinderu, Cuvântare la Congresul de arte industriale. — P. S. Pimen, Circulară către preoți. P. Gârboviceanu, Cântarea sau muzica — R., Convorbirile bunicului. — Pavilionul Domeniului Coroanii. — Gh. Manolescu. Pregătirea locului pentru sămănatul cartofului. Cronică, informați, sfaturi etc., mai multe ilustrații. Costă la an 8 lei.

*

Candela, Nr. 10. Continuă studiile dlor D. Tarnavschi (Geneza) și Dr. Voiutschi (Istoria moralei creștine), are apoi o parte bogată în limba rutenă.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Subscrisul în numele comitetului parohial, vin a Vă mulțămi fiilor îndepărtați, pentru stăruința cea mare care ați arătat'o intru adunarea banilor trebuincioși la zidirea bisericei din comuna noastră Cioara.

Mă bucur din inimă văzând, că cuvintele și învățăturile părintești ce vi-leam adresat la plecarea Voastră, le-ați păstrat în inimă și toate cererile noastre către Voi au fost împlinite cu dragoste creștinească. In timp de 2 ani de când am venit în comuna Cioara ca păstor sufletesc prin ajutorul vostru am cumpărat cărți bisericești în preț de 196 cor., afară de Apostolul cumpărat de harnicul învățător din loc, Galacteon Bica, cu prețul de 10 cor., care carte numărând-o împreună cu cele 12 Minee, Triodul, și încă un apostol și un policandru în preț de 30 cor., toate dăruite de creștini noștri americani, se ridică suma la 236 coroane.

Pe lângă acestea subscrisul am mai trimis credincioșilor noștri 6 colecte, dintre cari până acum am primit două, una cu 543 cor. 50 fil. colectant Ilie German, alta cu 435 cor. colectant Ion I. Trifon Oltean calfă cojocar și Ion Avramnică toți trei din Cioara, Așa că aproape întreagă cărămida (200.000) trebuincioasă la zidirea bisericei noui, s'a făcut și ars pe bani din aceste 2 colecte, fără a mai colectă și dela credincioși aflători în comună, cari au dat numai lucrul trebuincios cu aducerea năsipului, lemnele și ridicarea cărămizii, dăruindu-se locul întreg de cărămidă trebuincioasă de către preotul locului. S'a putut păstrà deci întreg capitalul de aproape 6000 cor. adunat în decurs de 2 ani pentru zidirea bisericei.

Mulțămindu-vă cu deosebire vouă, colectanților și tuturor binefăcătorilor, promit că voi înălță la altariul Domnului rugăciuni ferbinți, ca Dzeu atotputernicul să vă binecuvinte tot pasul vostru, ca totdeauna să puteți câștigà cele de folos sufletului și trupului vostru și înbărbătându-vă și mai departe la fapte bune și creștinești, să vă puteți întoarce acasă la familiile voastre — în vechiul nost pământ, cu pace și sănătate, plini de bunătățile cerești și pământești.

Cumpărătorii cărților bisericești sunt: Nicolae Jibotean, Simion Jibotean, Trifon Oltean, Ion Maierescu, Ion Avrămnica, Gheorghe Chiriluț, toți din Cioara, fiecare câte 20 cor., Nicolae Pinter, din Vinerea 10 cor., Gheorghe Băluț, din Cugir 10 cor.. Nicolae Cugerean, din Vinerea 7 cor., Ion Căzan, din Lancrăm 5 cor., Gheorghe Mărginean, din Cugir 5 cor, Pavel Neagu, din Pianul sup. 5 cor. Petru Evi, din Cioara 10 cor., Ion Avrămnică și Petru Evi au cumpărat un policandru, în valoare de 30 cor. Ilie Brație, din Cut, Triodul în valoare de 28 cor. Galacteon Bica, înv. Cioara, un apostol pentru școală 10 cor.

Pe minee s'a tipărit numele donatorilor împreună cu suma dăruită și cu următoarele cuvinte: Simțim, că suntem departe de vechiul nost pământ. de locul nașterii și de iubita noastră familie, pe care o iubim și o dorim din inima noastră.

Din truda și osteneala noastră cinstim la sfânta biserică gr. or. din Cioara această sfântă carte.

— „Mineiul“ în 12 tomuri.

Rămâne ca după primirea listelor celorlalte trimise se fac exactă dare de samă specială. amintind pe toți donatorii sfintei noastre biserici.

Cioara, la 6 Octomvrie 1906.

Constantin Oancea
preot român ort.

*

Simțindu-se lipsă arzândă la biserica noastră gr. or. rom. din comuna Cebea, protopresbiteratul Zarandului, de un policandru corăspunzător edificiului bisericii, după ce averea materială a aceleia s'a terminat prin edificarea ei, cu bucurie constat, că poporul nostru a ascultat glasul păstorilor săi sufletești și a urmat exemplul lor contribuind după cum se vede mai jos la procurarea aceluia, așa că Dumineca în 1/14 Octomvrie a. c. am sfințit în fața unui număr însemnat de credincioș un Policandru cu 72 lumini din material masiv în valoare de 382 coroane. Atât mărimea cât și forma aceluia dă bisericii o față impunătoare. — La suma de sus au cotribuit următorii:

Iosif Tisu, paroh 100 (una sută) coroane, Ioan Jurca, paroh 10 coroane, Ioan Stanciu, negustor Brad 100 (una sută) coroane, Pap Karoly, notar 10 cor., Elisaveta Marc, econ., Oprișa Ioan, ambii câte 20 coroane, Elena Tis, econ., toți din Cebea, Ioan Andreiu, paroh Căraciu, Petru Rusu înv. Cebea, cunună eternă pentru răposata sa soție, fiecare câte 10 coroane, Ioan A. Barna, înv. Luncoi-Podele 8 cor., Petru Tisu lui Ioan, econ., Lăzăruț Avram, econ., fiecare câte 5 cor., ambii din Cebea, Golcea Toder, Tis Ioan a Popi, Oprișa Petru a Ienului, Dragoșe Ioan a Iancului și Stana Mihalcă economii Ievuța Petru, epitrop toți din Cebea, Marta Bârna din Vaca, fiecare câte 4 cor., Romul Jurca, înv. Cebea, Zeriu Nicolae, Ioan Tis lui Nicolae, Petru Indriu lui Ioan, câte 3 cor., Zeriu Nicolae lui Toder, Dragose Lazar, primar, Jude Mihailă, Zeriu Toder a Trutului, Zeriu Petru a Oniți, Elisaveta și Șeruța Evuța, Perian Malica, Ruzalia Clej, Serb Avram, Crișca Indreiu, Simon Pavel Șeruța Tis, Trina Indreiu, Stana Ioan lui George și Oprișa Avram economi din Cebea, câte 2 coroane, Pavel Mioc, vicenotar Cebea, Ioan Boloț, ped. abs. Cebea, Raveca Trifan, Bara Ana și Ioan Zeriu lui Nicolae, Cebea câte 1 coroană. Suma totală 382 coroane.

Tot cu această ocaziune s'a sfințit un rând de ornate bisericești donate Sftii biserici de dl Romul Coțoiu și Augustin Balaș, ambii negustori în Baia de Criș.

In cuvântarea ținută cu ocaziunea sfințirii celor sus amintite s'a accentuat necesitatea bisericii, îndemnând pe credincioși la cercetarea cât mai regulată a aceleia, la îngrijirea de dânsa și provederea ei cu obiectele, cărțile și odoarăle de lipsă, arătând, că faptele de natura aceasta sunt tot atâtea dovezi despre credința lor nestrămutată.

Mulțămind și pe această cale marinimoșilor contribuenți rog pe Dzeu să le răsplătească jertfa adusă pe altariul Dlui cu bogatul său dar.

Cebea, la 6 Octomvrie 1906.

Iosif Tisu
paroh.

[*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redactiunea nu primește răspunderea.

UN REMEDIU

care numai în trecere excită e tot așa de nefolositor, ca și biciuitul unui cal obosit. E cu totul altceva dacă folosim un remediu cum e „Emulsion“-ul lui Scott, care constă din cel mai bun oleu de pește amestecat cu var și natron-hypophosphit și care înviorează în dată întreg corpul și-l întărește așa că în timp scurt devine omul sănătos și robust. Ca mijloc de întărire pentru copii debili sau reconvalescenți, numai „Emulsion“-ul lui Scott se poate întrebuință. „Scott“ are o putere vindecătoare neasemănat mai mare ca oleul simplu de pește. III 252 1—4

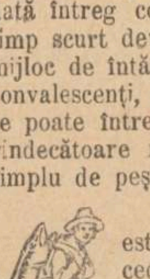

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50,
Se capătă în toate farmaciile.

Ad Nr. pp. 930—1906 [260] 1—3

Concurs

Devenind vacantă parohia de clasa a II a Sebeșul-mare, prin aceasta — în senzul veneratului ordin conzistorial din 8 August a. c. Nr. 7481 Bis. — se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite de comitetul parohial și fasionate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Doritorii de a concurà la acest post, au a-și așterne subscrisului suplicele de concurs, instruite în senzul normelor în vigoare, și a se prezentà în vre-o Dumineca sau sărbătoare la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 30 Septemvrie 1906.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 4—40

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de **A. Bena.** Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui. cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 28—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.
Prețul **6·60 cor.,** + porto postal **80 fil.**

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călauza noului Abcdar . . .	„	—·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la
Librăria arhidiecesană.

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent **nr. 86967.**

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

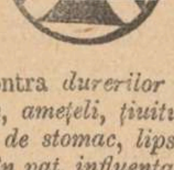

vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 203

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 112 Sibiiu, Sâmbătă 14/27 Octomvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și insertiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Principiile fundamentale ale civilizațiunei.

I.

Civilizația modernă europeană, amăsurat caracterului ei, e recunoscută în mod oficial de *creștină.* Invățătura lui Iisus Cristos e proclamată ca suprem adevăr etic, ca lege fundamentală pentru desvoltarea spirituală a omenimei. Religiunei evangelice i-se atribue însemnătatea principală în desvoltarea vieții, atât personale și familiare, cât și sociale. Pe scurt, partea externă a lucrului, partea care ne bate la ochi, face să presupunem, că pe noi ne stăpânesc în mod eminent legile evangelice pe deplin recunoscute și înțelese ale *iubirii* și *adevărului,* că noi, în acțiunile noastre, suntem conduși în prima linie *de motive etice religioase.*

Realitatea însă nu corăspunde nici pe departe acestei așteptări. Poziția rece, indiferentă, de multe-ori chiar disprețuitoare față de tot ce ne aduce aminte de religie, — asta e apariția de toate zilele și foarte lățită în societatea modernă. Punerea de întrebări și răspunsurile date în chestii de însemnătate mai înaltă, în chestii de etică, tradează prea de multe-ori o concepție neclară și greșită asupra celor mai elementare adevăruri ale legii creștine. Fundamentalele legi ale evangeliei vin răstălmăcite, vin în mod tendențios explicate cu greșală. Pretenziunile mai înalte ale moralei creștine vin condamnate și respinse ca utopii, ca visuri, cari nu pot fi împlinite, în viață nu pot fi realizate. Unui șir întreg de noțiuni, cari, amăsurat cuprinsului lor, aveau să deștepte în om energia morală, i-se dă o importanță mult mai neînsemnată și cu totul necorăspunzătoare conținutului lor.

Să luăm de exemplu cuvântul „*mare*“. Rostiți cuvântul acesta în orice adunare, și întrebați pe cei prezenți, ce înțeles leagă ei de noțiunea aceasta, asupra *cui* ar puteà fi ea aplicată, îndeosebi, firește, după părerea lor? Și vi-se va vorbì mult, cu vorbe de laudă, cu glorificare, despre cutare învingător de popoare, despre splendoarea vreunei genialități poetice, despre laurii cutărui virtuos, despre puterea vreunui monarh: dar cu greu își va aduce cineva aminte de puterea etică și frumseța eroului spiritual, a martirului ideilor sfinte, de apostolii iubirii, de frații și surorile milosteniei, de eroii cari și-au jertfit viața pentru adevăr. Vi-se va rostì numele lui Cesar și Napoleon, poate că și numele lui Shakespeare și Bismark, dar de bunăseamă va fi uitat numele lui Epictet, Socrate, Petru și Pavel, și al altor oameni mari, cu vieți pline de minuni și de activitate devotată obștei. Pe aceștia cine-i cunoaște?

Pe lângă aceasta vedem un cerc larg de aparițiuni, de o supremă însemnătate socială. Se formează o zidire cu totul nouă pe seama vieții, străină cu totul de influența directă a religiunii, și totuși recunoscută de naturală și rațională. Aderenții ei afirmă în mod categoric, că religia lui Isus Cristos și-a trăit zilele, că și-a spus ultimul cuvânt. Că morala evangheliei a fost potrivită numai pentru pescarii simpli din Galilea, iar pentru Europeanul modern și luminat se cer alte principii călăuzătoare. Principiile acestea poate să i-le dee *numai știința.* Știința, zic ei, a aprins făclia care cu splendoarea ei întunecă lumina religiei și o lasă în umbră. Lumina religiunei a fost de altcum de multeori întunecată de norii superstițiunii. Inflăcărându-se prea tare a trecut în fanatism, și a devenit pricina războiului înverșunat dintre frați. E destul să ne gândim la noaptea sf. Bartolomeiu, la torturile inchiziției etc., pentruca să preamărim știința, care a mântuit omenimea de asemenea sălbătăcii!

Ce să răspundem la astfel de vorbe? Intâiu, că la aprecieri critice asupra vreunei religiuni în general, și cu deosebire asupra religiunii creștine, în ce'i privește mărimea și însemnătatea, totdeauna trebue desebită ideea fundamentală religioasă de realitatea dată, că nu trebue să confundăm ceea *ce e,* cu ceea ce *ar trebuì să fie.* Oamenii în mărginirea lor, și plini de prejudiții, pot să întortocheze și să dejosască cea mai înaltă idee, și pot să o îmbrace într'o formă monstruoasă. Dar aceasta nu înseamnă, că ideea în sine e idee de rând, ori diformă. Ideea libertății curate e nevinovată pentru crimele nebune ale anarhismului. Tot așà și creștinizmul nu poate fi făcut responzabil pentru sinistrele fapte ale unui Lojola și Torquemada.

Are *Roix* o carte interesantă, despre „*Adevărurile bătătoare la ochi ale creștinizmului*“, în care scrie astfel: „Intre credincioșii aparținători bisericei a domnit de multeori superstițiunea cea mai monstruoasă. Biserica a încuviințat fapte, cari au fost oprite de întemeietorii ei. Ea, e grozav a o spune, a tras sabia, care întemeietoriul a poruncit să fie ținută în teacă.“

E adevărat aceasta, fără nici o îndoială, dar acest neîndoelnic adevăr devine și mai minunat prin faptul, că în persoana întemeietoriului ei, a primit biserica vecinicul prilej de a se *renaște.* In persoana și în învățăturile lui Isus Cristos trebue căutat înțelesul adânc și propriu, care e mai înalt decât creștinismul tuturor veacurilor. Simpla zugrăvire a personalității întemeietoriului bisericei creștine, în forma cum o fac evangeliștii, — fără amestec de trăsături false date icoanei sale din partea răutății și a nebuniei omenești, — a fost și va fi totdeauna baza reînoirii vieții bisericești. Aceasta e o particularitate caracteristică și *exclusivă* a creștinismului. Războaele religionare, perzecutarea ereticilor, arderea pe rug, și alte acte ale inchiziției, au fost tot producte *nenaturale* ale religiunii mântuitoriului, cari formează o josnică și criminală consumare a acesteia, o gravă vătămare, o inzultă adusă iubirii iertătoare a fiului lui Dumnezeu, răstignit pe cruce pentru lume. Creștinismul, ca religiune pătrunsă de spiritul blândeței evangelice, de iubire și milostenie, condamnă ori ce act de volnicie. Cu atât mai vârtos condamnă volnicia efectuită în numele lui Dumnezeu, care după cuvintele evangelistului Ioan, *e iubirea însași.*

Noul ministru de externe. In locul contelui *Goluchovski* Maiestatea Sa a numit ministru comun de externe pe baronul *Aehrenthal,* ambasadorul monarhiei austro-ungare la Petersburg. Ziarele maghiare constată cu multă părere de rău, că noul titular dela externe e și mai mare contrar al aspirațiunilor naționale maghiare decât antecesorul său.

S'a dus și Pittreich. Ministrul de războiu, generalul *Pittreich,* încă și-a înaintat demisiunea. Maiestatea Sa i-a primit-o și a numit în locul său ministru comun de războiu pe generalul *Schönaich,* până acì ministru de Landwehr în Austria. Retragerea lui *Pittreich* a urmat din faptul, că o urcare a contingentului de recruți și a budgetului militar nu puteà să aștepte dela delegațiunea maghiară, iar fără de această urcare armata austro-ungară perde din vază și din putere.

Din Austria. La întrebarea ce i-a fost adresată, ministrul-prezident al Austriei, baronul *Beck* a declarat Joi în Reichsrath, că politica externă a monarhiei *rămâne și pentru viitor cea din trecut,* cu toate schimbările de persoane ce s'au făcut în zilele trecute.

FOIȘOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viața și pătimirea.

(Urmare).

In armată purtarea lui înțeleaptă, deșteptăciunea și mai ales vitejia lui în războaie, l-a făcut grabnic cunoscut, iubit și prețuit de cei mai mari și repede ca un al doilea mare mucenic Gheorghe s'a înălțat din treaptă în treaptă, câștigând iubirea și încrederea împăratului Maximian.

Calea lui acum era deschisă la cele mai înalte și mai strălucite deregătorii ale împărăției.

Intr'aceea, pe când Dimitrie se înălță în slava lumească, cum o stea luminoasă se înalță pe cer, bătrânul său părinte, Voivodul Tesalonicului a trecut la cele vecinice, lăsând fiului său mari bogății ca moștenire și un nume de toți lăudat.

Dimitrie guvernator. Auzind împăratul despre săvârșirea Voivodului din Tesalonic și bine cumpănind ce ar fi spre binele împărăției, apoi cunoscând vitejia în războaie, înțelepciunea la sfat și chibzuința la darea de porunci a tinărului voivod Dimitrie, pe acesta l-a chemat la sine și l-a pus guvernator al Tesalonicului și a împrejurimilor lui, zicându-i: *Îți încredințez paza patriei tale; chivernisește-o, apără-o de dușmanii din afară și curățește-o de necurații creștini, dacă va fi trebuință chiar ucizând pe toți câți se închină celui răstignit.*

Porunca aceasta, ca să ucidă pe creștini a dat-o împăratul, fiindcă în acea vreme se înăspriseră în toată împărăția goanele cele sălbatice împotriva creștinilor.

Porunca lui Dzeu și porunca împăratului. Primind deregătoria cea înaltă sfântul Dimitrie și-a zis în gândul său: *Trebue să ascultăm întâiu de porunca lui Dumnezeu și apoi de a împăratului.*

Deci în cele lumești am să chivernisesc patria după legile împărăției cu bună credință, cu dreptate și cu iubire, cum și lui Dzeu îi place; iar cât pentru creștini voi face nu cum împăratul poruncește, ci cum Dzeu binevoește.

Chivernisirea lumească. Deci mergând el în patria sa, Tesalonicenii l-au primit cu mare bucurie și pentrucă era fiul multjelitului lor Voivod și pentrucă toți îl cunoșteau cât este de bun, drept, viteaz și milostiv.

Iar luând în stăpânire ocârmuirea patriei sale și-a zis: „*Nu patria este pentru binele stăpânitorilor, ci stăpânitorii sunt puși pentru binele patriei.* Pentru ea deci trebue nu numai să ostenesc, dar de va fi trebuință și viața să mi-o jertfesc. Și cum a zis a și făcut. Că zi și noapte s'a sârguit în tot chipul să îmbunătățească traiul supușilor săi, să-i apere de asupreli și de nedreptățiri și de vrășmașii din afară, așa că în scurtă vreme până și copiii vorbiau despre el cu drag, ca despre un domn viteaz, minunat de bun, drept, milostiv, înțelept și făcător de bine al tuturor.

Sfântul Dimitrie propovăduitor al evangeliei. Noul guvernator Dimitrie nu se mulțămește însă numai cu buna chiverniseală lumească a patriei sale. Gândul lui e mai ales la chiverniseala cea duhovnicească și de suflet mântuitoare. La această chiverniseală el nu puteà să asculte nebuna poruncă a împăratului. El nu puteà nici poruncì și nici îngăduì, ca creștinii să fie goniți și uciși numai pentrucă se închinau lui Christos Dzeu și nu voiau să știe de idolii păgânilor.

Drept ce el a și poruncit mai întâiu ca deregătorii să lase în pace pe creștini să nu-i supere întru nimic pentru credința lor. Apoi pe față și fără sfială el însuși a început a propoveduì poporului evangelia lui Christos. Și se adunau mulțimi nenumărate de oameni ca să asculte dulcea și mângăioasa propovăduire a Voivodului guvernator Dimitrie, care pentru Tesaloniceni era un al doilea apostol Pavel. Că în scurtă vreme cu calda lui propovăduire, sfântul a adus întreg poporul din Tesalonic la cunoștința adevărului și la lăpădarea idoleștilor credințe și învățături.

Vestea la împăratul. Vestea despre minunatele isprăvi ale voivodului Dimitrie a ajuns până la împăratul Maximian, care se războià cu varvarii Schiți și Sarmați.

Pe cât s'a bucurat împăratul de nepilduita chiverniseală lumească, pe atât s'a amărât de neașteptata chiverniseală duhovnicească a guvernatorului din Tesalonic. Deci împăratul cumplit, mâhnit în mânia lui cea dintâie nu se mai gândì la binele ce l-a făcut Dimitrie pe partea lumească, ci având înaintea sa numai neascultarea poruncii pentru omorârea creștinilor a hotărât, că înapoindu-se biruitor să pedepsească cu asprime pe sfântul Dimitrie.

Calea la Mucenicie. Guvernatorul Dimitrie știà bine ce-l așteptà din partea împăratului, dar neînfricat mergeà înainte, a-

Din Lugoj.

Instalarea noului comite suprem din comitatul Caraş-Severin.

— 23 Octombre n.

Azi în 23 Octombre c. st. n. s'a ţinut în sala comitatului o şedinţă extraordinară a congregaţiunii, în decursul căreia a fost instalat cu mare pompă oficială noul comite suprem *Carol Fiálka.*

Sala era ticsită de membrii, oaspeţi şi un public număros, printre care am observat vre-o 20 onoraţiori în gală ungurească, în frunte cu fostul secretar de stat *B. Gränizenstein* şi deputatul *C. Burdea.*

Protonotariul Aurel *Isekucz,* în calitate de vice comite substitut deschide adunarea prin o vorbire entuziastă, în care arată momentuozitatea acestei adunări. Vorbeşte despre regimul din apropiatul trecut, despre rezistenţa acestui comitat, enumără calităţile eminente ale fostului vice comite, acum comite suprem Carol *Fiálka,* aduce elogii profunde Maiestăţii Sale regelui şi guvernului actual pentru fericita numire de comite suprem a amintitului domn şi în urmă salută adunarea.

Vorbirea protonotariului e primită de maioritatea celor prezenţi cu furtunoase şi vii aclamări, membrii partidului naţional român rămân însă faţă de ea reci şi neentuziasmaţi.

Se propune alegerea unei deputaţiuni, care să învite pe Ilustritatea Sa, noul comite suprem la şedinţă. In deputaţiune a fost ales şi Episcopul Dr. V. *Hosszu* şi deputatul dietal Dr. George *Popovici,* protopresbiter. Se suspinde şedinţa.

După redeschidere noul comite suprem, C. Fiálka, e primit în sală cu ovaţiuni călduroase. Vicecomitele substitut *Isekucz* iarăşi într'o vorbire rostită cu vervă oratorică felicită pe noul comite şi-l invită să depună jurământul prescris. După depunerea acestuia comitele suprem e ridicat pe mâni şi felicitat frenetic. Noul comite rosteşte o vorbire — program, în care promite că va lucrà pentru bunăstarea materială şi culturală a poporului din comitat. Ia cuvântul apoi cel mai bătrân membru al congregaţiunii, conzilieriul regesc Francisc *Sutag,* şi într'o vorbire plină de sentimente salută pe noul comite, dorind din inima lui şi a tuturora, — ca „să rămână al nostru!“

In numele membrilor din partidul naţional român vorbeşte advocatul Dr. George *Dobrin.* Vorbirea e alcătuită cu multă pricepere, aplomb şi momente de deosebită gravitate politică. Constată, că postul de comite suprem e un post de controlă al guvernului şi în consecinţă comitele e omul de încredere al acestuia. Membrii partidului naţional român din acest comitat n'au putut fi cu încredere nici faţă de guvernele premenite din trecut şi — durere, nici faţă de cel actual. Realitatea şi faptele cari se desfăşură în faţa noastră sunt o dovadă vie, care justifică această procedură. Il felicită, dar doreşte, ca covârşitoarea maioritate a Românilor din acest comitat să se bucure de drepturile fireşti şi bazate pe legi. Doreşte pace şi bunăînţelegere, dar nu ştie, ce va fi în viitor, căci Românilor din acest comitat le-a rămas numai — *speranţa!*

Vorbirea advocatului Dr. G. Dobrin e primită din partea membrilor partidului naţional român cu furtunoase aclamări aprobătoare.

Noul comite suprem invită pe membri la şedinţa congregaţiunii ordinare pe mâne la orele 9, care promite a fi foarte agitată, mai ales că membri partidului naţional român, deşì fără şanză de reuşită, şi au pus candidaţi la toate posturile cari eventual vor devenì vacante.

A urmat apoi seria felicitărilor. S'au prezentat 44 deputaţiuni. Dieceza gr. or. a Caransebeşului a fost reprezentată prin o deputaţiune condusă de protopresbiterul Dr. George *Popoviciu.*

La banchetul dat în hotelul „Regele ungar“ au luat parte vreo 300 persoane. Membrii partidului român nu au luat parte la acest banchet. Primul toast l-a ţinut noul comite C. *Fiálka* pentru rege.

A toastat apoi pe rând, fostul deputat dietal A. *Pattyánszky* pentru noul comite, C. Fiálka pentru frăţietate şi unire, procurorul *Loyczel* pentru cler, episcopul Dr. *Hossu* pentru C. Fiálka, vicecomitele *Isekutz* pentru oaspeţii din alte comitate, *Kabdebo,* comitele suprem al com. Timiş, în sănătatea obştei din comitatul Caraş-Severin şi deputatul Făgetului *Hajdu* pentru guvern.

Coresp.

Viriliştii români în comitatul Făgăraşului.

In lista viriliştilor comitatului Făgăraş statorită pe anul 1907 sunt următorii Români:

Dr. Ioan Şenchea, advocat, Făgăraş 1626 cor. 36 fileri, (al doilea virilist în comitat). Nicolae Garoiu, advocat, Zărneşti 897 cor. Dr. Iancu Meţian, proprietar, Zărneşti 872 cor. George Gavrilă, arândaş, Ţinţari 703 cor. Nicolae Şerban, paroh, Voila 685 cor. Ioan cav. de Puşcariu, jude de curie în pensiune 669 cor. Dr. Nicolae Şerban, deputat 663 cor. Dănilă Gabor, inginer, Voila 625 cor. George Vasu, proprietar, Voila 616 cor. Nicolae Chiorniţă, proprietar, Cuciulata 602 cor. Candit Mesaroş, cârcimar, Sebeş 588 cor. Damaschin Mesaroş, cârcimar, Sebeş 586 cor. Dr. Andreiu Micu, advocat, Făgăraş 570 coroane. George Moşoiu, comerciant, Zărneşti 534 cor. Teodor Vulsan, comer., Zărneşti 522 cor. Ioan Baiu Comşa, com., Zărneşti 488 cor. Leon Solomon, notar, Drăguş 468 c. Andreiu Cerbu, comerc., Părău 448 cor. Mihail Ganea, preot, Veneţia-inf. 445 cor. Nicolae Lupu, comerc., Zărneşti 439 cor. Ioan I. Comşa, comerc., Zărneşti 419 cor. Dr. Ioan Turcu, advocat, Făgăraş 380 cor. George Taflan, cârcimar, Beclean 376 cor. Haralampie Ungur, cârcimar, Tohan 376 cor. Ioan Grozea, comerciant, Tohan 374 cor. George Tunsoiu, cârcimar, Şinca-nouă 363 cor. Dr. Octavian Vasu, adv., Făgăraş 345 cor. Samoilă Comăniciu, comerciant, Veneţia-inf. 344 cor. Iacob Zorca, preot, Vlădeni 343 cor. George Comaniciu, not. pens., Veneţia-infer. 341 cor. Ioan Şona, cârcimar, Zărneşti 339 cor. Nicolae Batia, mag. postal, Perşani 338 coroane. George Bunea, comerciant, Vad 331 cor. George Ganea, cârcimar, Lisa 331 cor. Alexandru Reglan, cancelist, Făgăraş 329 cor. Ioan G. Bărbat, comerc., Ucea-super. 326 cor. George Surdu, comerc., Moeciu-infer 323 cor. George N. Muntean, comerc., Măgura 318 cor. Dr. Hariton Pralea, adv., Şercaia 317 cor. Beniamin Clococean, comerciant, Tohan 316 cor.

Suplenţi sunt: Stefan Damian, com., Vad şi George Grumon, proprietar, Poiana-Mărului.

Dintre 87 virilişti 40 sunt Români, mai mulţi ca în anii trecuţi!

Dacă Românii vor fi oameni de inimă şi îşi vor face datoria la viitoarele alegeri comitatense (1907) vor ajunge la o majoritate covârşitoare ceeace ar şi trebuì să fie.

Censor.

Expoziţia de copii din Apoldul-român.

Până la publicarea unei dări de seamă mai amănunţite despre decursul expoziţiei de copii, (prima de acest fel la noi), aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“, Duminecă în 14 Octomvrie n. c., în comuna Apoldul-rom., lăsăm să urmeze aci discursurile rostite de membrul comitetului central al Reuniunii agricole, de Dr. *P. Şpan,* la întimpinarea călăreţilor, cam 70 la număr, aproape de gara din Apold, cum şi cel, cu care a deschis expoziţia.

Drept răspuns la vorbirea caldă a învăţătoriului Nicolae Fărcaş din fruntea călăreţilor, Dl Şpan, a zis cam următoarele:

„Cinstiţi Apolzeni!

Bucuria, cu care ne întimpinaţi la venirea noastră, a cărturarilor dela Reuniunea Agricolă din Sibiiu, o simte şi sufletul nostru. Noi vre-o câţiva domni, eşiţi din popor, atunci ne bucurăm mai mult, când putem petrece în mijlocul D-Voastră, a ţăranilor români.

Am adunat şi adunăm bănuţ de bănuţ, ca să putem să vă ajutăm în munca, pe care o săvârşiţi ca plugari români. Grea este munca, ce o îndepliniţi în căldura soarelui, în ploi şi ninsoare de multe ori, şi totuşi nu încetaţi de a lucrà pământul, căci el ne dă hrana de toate zilele.

Munciţi voi, iubiţilor ţărani, şi muncesc vitele D-Voastră din revărsatul zilei până în amurgul nopţii. Ca să puteţi muncì aveţi lipsă de *braţe puternice,* de *trup sănătos* şi *de voie bună.*

Până acuma Reuniunea noastră a ajutat cât a putut, ca să vă tocmiţi gospădăria casei, ca să aveţi cele de a le traiului; acum ne-am gândit şi la copilaşii vostri, cari şi ei au ţinut să iasă întru întimpinarea noastră. Pentru aceşti micuţi, ce ne încunjură am venit de astă dată, ca să ne sfătuim, cum am putea să îngrijim de ei mai bine, ca să se facă bărbaţi *harnici* şi *sănătoşi* spre a puteà lucrà pământul şi grijì vitele şi mai bine ca până acum.

Ne-aţi primit cu dragoste; aceasta vă o aducem şi noi, şi vă zicem „Trăiţi la mulţi ani!“.

In vasta curte a şcoalei din Apold, în care abia a încăput marele public azistent la expoziţie, dl Şpan a zis cam următoarele:

„Iubiţilor Apolzeni!

Iubite Apolzene!

Frumosul număr, în care vedem că aţi venit cu mic cu mare la sărbătoarea de astăzi, ne-a umplut sufletele de dragoste către acest popor.

Ve-ţi fi ştiind, că noi vre-o câţi-va domni dela Sibiiu, Sălişte şi alte comune din acest comitat, avem o societate, care voieşte să vie ţăranilor români din acest comitat cu *sfatul* şi cu *fapta* în ajutor în toate treburile şi lipsurile lui economice. Am adunat dela membri nostri creţar de creţar şi ne-am făcut un mic fond, ca să putem venì în mijlocul ţăranului român şi după *priceperea noastră* să-i *dăm sfaturi* şi să-'l povăţuim în lucrarea lui, pe care o indeplineşte ca econom, ca lucrător de pământ.

Până acuma ne-am bătut capul cu aceia, cum să puteţi lucrà pământurile mai bine, ca să aducă mai multe roade; cum să ţineţi şi nutriţi vitele, ca să aducă mai mult folos; cum să vă îmbogăţiţi grădinile şi viile, ca *să vă puteţi bucurà de roade îmbelşugate.*

De aceea am cumpărat şi v'am împrumutat unelte economice ca să le folosiţi, şi v'am îndemnat să faceţi tovărăşii ca mai uşor să vi le cumpăraţi. Am cumpărat altoi şi vi i-am dăruit ca să prindeţi plăcere de a iubi pomăritul atât de folositor în ţara noastră.

Am cumpărat câte o *viţea aleasă* şi o am dat la unul din membrii câte unei comune, căpătându-o prin tragerea de soarte, ca să nu fie mănie. Ne-am ocupat chiar şi cu *vieritul* şi *albinăritul,* şi am făcut ce am putut.

Am ţinut expoziţii de vite prin aproape toate comunele, unde avem membrii şi unde am putut ajunge.

Acum ne-am gândit să ne întoarcem ochii nostri şi la copilaşii Voştri, şi să ne *gândim* şi *sfătuim,* cum am face, ca ei să fie sănătoşi, să se facă oameni *vânjoşi* şi *voinici,* ca să poată şi mai bine ţineà de coarnele plugului.

Ne bucurăm văzând, că mamele mai toate şi-au adus copiii până la 6 ani, ca să-i vedem. Ne bucurăm că-i vedem aşa curăţei şi raşiuţi, cum bine stă fiilor de ţăran român.

Vouă *mamelor* voim să vă aducem *prinosul mulţămirii* noastre, căci *creşteţi* şi *grijiţi* pe fiitorii bărbaţi ai neamului nostru.

Voi sunteţi ce avem noi mai scump, că de sub oblăduirea voastră ies bărbaţii, cari *ară* şi *gropă* pământurile, rămase dela moşii şi strămoşii noştri.

Ştim noi cu câtă iubire vă purtaţi faţă de fiii voştri! Cum vă uitaţi la ei ca la lumina ochilor! Ei vă sunt odorul cel scump, pe care îl îngrijiţi şi păziţi ca pe ce aveţi mai drag. De mici îi scăldaţi, îi înfăşaţi, îi legănaţi şi le daţi ţiţă să sugă.

Un mic plâns al copilului face pe mama să alerge din curte ori grădină, ca să-i aline plânsul, căci nu-i place să plângă odorul ei. E greu de a fi mamă şi încă mamă bună; tocmai de aceea am venit la voi iubitelor mame, ca să vă dăm şi

---

părând şi întărind în credinţă pe creştini, propoveduind evangelia între păgâni şi aducând la mântuire cete nenumărate de popor. Sfântul ştià bine că împăratul are să-i iee nu numai deregătoria, ci şi avuţiile moştenite dela părinţi, ba chiar şi viaţa. Dar el *bucuros erà să piardă toată slava cea pământească în schimbul celei cereşti şi se simţeà fericit să-şi jertfească viaţa cea trecătoare spre a dobândì pe cea vecinică.* De aceea, dupăce ca guvernator şi creştin, pildă vie şi neîntrecută s'a arătat tuturor, când a văzut că şi-a împlinit cursul, că împăratul e pe cale spre Tesalonic, a chemat pe un credincios slujitor al său, cu numele *Lupul,* şi i-a încredinţat toate avuţiile sale în aur, argint, pietri scumpe, scule, haine, vase şi vite zicându-i: ia aceste bogăţii pământeşti, împarte-le între săraci, ca să le aline suferinţele, şi prin aceasta bunuri cereşti să dobândim. Apoi s'a îndrumat spre post şi rugăciune, pregătindu-se ca cu sângele său să-şi pecetluiască propoveduirea, cum făcuse mântuitorul şi sfinţii lui Apostoli.

Dimitrie şi împăratul. Sosind împăratul în Tesalonic, Dimitrie i-a ieşit înainte, şi lăpădând dregătoria de guvernor, i-a zis: *împărate, eu chiemarea mi-am împlinit şi acum îmi aştept răsplata după vrednicie.*

Minunându-se împăratul de atâta îndrăzneală, a întrebat întâi cu deamănuntul despre faptele sfântului Dimitrie.

Ca un viteaz ce erà sfântul Marele Mucenic fără sfială s'a mărturisit înaintea împăratului că este creştin şi ca creştin a chivernisit patria, a propoveduit evangelia, a adus lumea la cunoaşterea adevărului scoţând-o din întunerec la lumină.

Impăratul, deşì păgân şi cu porniri duşmănoase împotriva creştinilor, era om şi viteaz şi chibzuit. Tocmai fiindcă viteaz era, el pe viteji iubià şi deci iubià mult şi pe sfântul Dimitrie, de care aveà mare nevoie la purtarea războaielor. Drept ce, deşì hotărâse odată să-l pedepsească aspru pe sf. Dimitrie, totuşi răsgândindu-se a chibzuit, că ar fi spre binele împărăţiei dacă pe acest minunat viteaz l-ar puteà întoarce dela calea apucată şi i-ar încredinţà ocârmuirea oştirilor. Pentru aceea cu blândeţe a început a-l povăţuì pe sfântul Dimitrie să părăsească pe Christos şi ca răsplată să primească înalta deregătorie, pe care gata este a i-o încredinţà.

Sfaturile cele ademenitoare ale împăratului însă n'au putut să zdruncine credinţa şi hotărârea sfântului, care cu îndrăzneală arătà împăratului atât deşertăciunea păgânătăţii, de care trebue să se ferească orice om cu pricepere, cât şi slava credinţei în Christos, pe care toată lumea trebue să o primească.

Incercarea. Văzând împăratul că cu buna nu poate să înduplece pe sf. Dimitrie ca să-i împlinească voinţa, a socotit că-l va înmuià cu lipsurile şi cu îngrozirea închisorii. Ştià el împăratul, că Dimitrie ca fiu de Voivod, fusese crescut alintat în desmierdări fără să simţească lipsa şi greutăţile vieţii, că atât ca ostaş, cât şi ca guvernator fiind foarte bogat, ducea o viaţă plină de desfătări în strălucite palate domneşti. Şi'şi închipuià acum împăratul, că lipsit de aceste bunătăţi Dimitrie n'ar puteà trăì nici două zile, şi că deci nevoia l-a învăţà minte: să se lapede de creştini ca să poată trăì iarăşi în belşug, dupăcum s'a fost pomenit. Deci a poruncit împăratul de *l-au luat pe sf. Dimitrie şi l-au aruncat în temniţă, dar nu în una de cele obşteşti, ci în apropierea palatului împărătesc în o baie părăsită, întunecoasă, umedă, cu miros înăduşitor şi plină de tot felul de jigănii greţoase şi veninoase.* Aici credea împăratul, că sf. Dimitrie chinuit de foame şi muncit de urâciunea temniţei şi de neodihnă nu se va puteà împotrivì mult şi trăgându-şi pe seamă va primì să se lapede de Christos.

(Va urma).

noi sfaturi, cum ați puteà mai bine împlinì datorințele de mamă. Avem între noi doctori pricepuți, cari vă vor venì cu sfaturile lor în ajutor.

Pentru copii frumos crescuți și bine grijiți am adus și câteva *daruri în bani*. E puțin ce putem dà, căci popor tinăr fiind nu avem bani adunați cu grămada, ci am făcut din mână în mână, ca să facem o bucurie *mamelor harnice și bune* și astfel să îndemnăm și pe altele, ca să fie tot așa de harnice și bune, ca acestea.

Toate mamele sunt bune și grijesc de copiii lor, și dacă copiii lor nu sunt așa ca ai altora, nu ele sunt de vină. De vină e *sărăcia* și *alte năcazuri* și *lipsuri*.

Apoi mai știți și aceea, că câte un altoi, ori câtă grije ai pune, tot nu se face *pom mare și frumos* ca *vecinul* lui, căci nu-i din firea sa cum se cade. Vă mulțămim, că ne-ați ascultat și rugând pe Dumnezeu să vă dee putere, vă zicem un: „Să trăiască mamele harnice din Apold și declar prima expoziție de copii deschisă!“

Brașovenii la Expoziție.

Din România vin știri despre o primire grandioasă ce li s'a făcut Românilor din țara Bârsei cari au vizitat capitala și expoziția în săptămâna trecută. Au plecat un grup de peste 900 de oameni, partea cea mai mare popor sub conducerea protopopului V. Voina din Brașov. Primirea și găzduirea acestor oaspeți în București a fost una din cele mai alese, poate fără păreche. La Predeal au fost întimpinați de N. Dumitrescu, funcționar în ministeriul cultelor; de acì li s'a pus la dispoziție tren special care i-a dus până la București. In tot cursul călătoriei, la toate gările frumos împodobite li s'au făcut ovații și urale de bun sosit. La Ploești în special ieșise o lume imenză la gară. In București au sosit seara la orele zece. Capitala fusese din vreme alarmată de apeluri, astfel că la gară erà o lume de vro 20 mii oameni. Alai uimitor la sosire. Muzici militare umpleau văzduhul de cântece românești. Excurzioniștii au fost bineventați de primarul M. Cantacuzino și de arhiereul Calist Botoșeneanul, cărora le răspunde cu entuziasm părintele prot. V. Voina.

Cortegiul impunător trece apoi prin stradele principale pavoasate și iluminate până la Bragadiru, unde s'a luat cina și excurzioniștii au fost împărțiți la cuartire. A doua și a treia zi au vizitat orașul și expoziția, pretutindenea conduși fiind de afabilitatea persoanelor distinse ale capitalei.

A patra zi a oferit primăria capitalei un banchet splendid în onoarea oaspeților. S'au rostit acì cele mai însuflețitoare toaste. Au vorbit primariul Cantacuzino, Delavrancea, I. Th. Florescu, Disescu, Dr. Leonte, din partea excurzioniștilor păr. Voina, păr. I. Comanescu, D. Greceanu și Hamsea, apoi dep. Șerban, G. Proca și alții. In ziua următoare au vizitat excurzioniștii și orașul Constanța cu marea neagră, întâmpinați fiind și acolo cu deosebită atențiune. Iar după cinci zile de elevare sufletească și entuziazm națioal excurzioniștii s'au întors la Brașov ducând cu sine cele mai senine și pururi neșterse amintiri.

Statua lui V. Alexandri.

Dăm programul desvălirei statuei lui *Vasile Alexandri*, act care se va întâmplà în ziua de 15 Octomvrie v. 1906, în Iași. E următoriul:

La ora 8 dimineața, studenții universitari, elevii și elevele școalelor secundare și ai școalei profesionale, ai seminariului, conservatorului, școalei de arte frumoase, școalelor normale, ai școalei militare și ai școalei superioare de arte și meserii, precum și școlarii și școlărițele din școalele primare, se vor rânduì în piața din jurul Statuei și a teatrului, în locurile însemnate mai dinainte.

In locurile reservate în jurul statuei vor lua loc: *a*) Inaltul Cler, *b*) Membrii familiei Alexandri, *c*) Delegații Corpurilor legiuitoare, *d*) Academia Română *e*) Curțile și Tribunalele. Corpul avocaților, *f*) Universitățile din București și Iași, *g*) Corpul oficeresc, *h*) Delegațiunile din țările românești în afară de regat, *i*) Profesorii secundari, *j*) Consiliul Comunal și Județan cu delegații județelor și ai Comunelor, *k*) Epitropia Sf. Spiridon cu corpul medical. Funcționarii administrativi, *l*) Institutorii și Institutoarele cu corpul învățătorilor, *m*) Delegații deosebitelor societăți din Iași, *n*) Reprezentanții Presei, *o*) Delegații societăților dramatice.

La ora 9. I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, președintele Comitetului Statuei, va face sfințirea apei, la semnalul de desvălirea statuei, o va stropi cu aghiazmă în sunetul muzicei militare, care va cântà Imnul Național, apoi corul mitropolitan va cântà imnul Gintei latine.

Va urmà seria discursurilor cari se vor ține în ordinea următoare: *a*) Delegatul Comitetului *b*) Răspunsul Primariului Iașilor *c*) Ministrul Instrucțiunei Publice *d*) Reprezentantul Academiei Române *e*) Delegații universităților din București și Iași *f*) Reprezentanții oamenilor de litere *g*) Delegații societății dramatice *h*) Delegatul Veteranilor *i*) Delegatul profesorilor secundari și primari *j*) Reprezentantul Presei.

După terminarea discursurilor, se va recità o Odă în onoarea lui *Vasile Alexandri*, iar corul din Osoiu va cântà cântece naționale.

Solemnitatea se va încheià prin defilarea tuturor școalelor și corporațiilor pe dinaintea Statuei în sunetul muzicei militare.

NOUTĂȚI.

„Principiile fundamentale ale civilizațiunii.“ Atragem deosebita atențiune a cetitorilor asupra frumosului studiu pe care începem să'l publicăm, sub titlul de sus, în ziarul nostru. E scris de tinărul și învățatul profesor de teologie din Petersburg, *Grigorie Spiridonovici Petroff*, cu a cărui viață și activitate ne vom ocupà mai pe larg, nu peste mult. E un om fenomenal, admirat mult și de învățații din Apus, ales de serioșii Germani.

*

Congregația comitatului Albei inferioare s'a ținut în 15 Oct. sub conducerea noului comite bar. Kemény Arpád. Dintre români au fost de față numai 17 din peste 80 membrii. Cele 130 de puncte s'au primit aproape toate fără multă discuție. La punctul 52 a fost un mic popas. Era vorba de un recurs dat de unii Români în potriva alegeri de notar în Tür. Comisia a propus respingerea recursului. La aceasta s'a ridicat prof. G. Precup și în limba românească cu dovezi a arătat că alesul notar nu e vrednic să stea în acea comună. Tot asemenea a susținut aceasta și dep. Dr. Iuliu Maniu. Se înțelege s'a primit propunerea comisiei.

Hotărârea a trei comune românești de a se ajutà bisericile din averea comunei a fost respinsă. Preoții catolici, oamenii bisericei, orbiți de șovinism, încă au votat pentru respingere.

La rescriptele comitatelor Nyitra, Timiș și Sáros în chestia agitațiilor naționaliste vorbește prof. Dr. Ion Rațiu, accentuând drepturile naționale ale poporului român, apoi canon. Dr. Izidor Marcu, iar din partea Ungurilor se zbuciumă prof. Fogarasi din Aiud în accente nervoase de friguri șoviniste contestând existența neamului nostru de 18 veacuri pe aceste plaiuri. Advocatul R. Patiția îl îndrumă să învețe istoria.

S'a ales la urmă comitetul permanent pe 5 ani în care până acum fusese și un Român, Dr. Marcu, pe care l-au scos însă acum pe motiv, că a avut mare rol la înmormântarea lui Axente. E trist câtă vreme comitatul are 90% români și nici un membru Român în acel comitet. Să nu ne mirăm însă dacă Românii din congregație mai bine preferă să stea acasă decât să își jignească prin o pășire hotărâtă anumite combinații și preocupații personale.

*

Proces nou are „Tribuna“ din Arad pentru articolul „La temniță“ scris de V. Nițescu.

*

Convocare. Amânându-se adunarea generală cercuală, care aveà să se țină în comuna *Loman*, se convoacă din nou adunarea generală cercuală a „Asociațiunei“ din despărțământul VI al Sebeșului, care se va țineà în comuna Lancrăm Dumineca la 4 Noemvrie st. a. c. la 1 oră p. m. în localul școalei române de acolo cu programul publicat. Din ședința comitetului cercual din 20 Octomvrie 1906. *G. Tatar*, secretar.

*

Nouă pâră. Preotul Simion Blajovan din Hodoș a fost pârât de doi jidani din Lugoș pentru contravenție de steag cu ocazia alegerii de deputat. Pertractarea s'a ținut cu o grabă uimitoare Miercuri în 24 Oct. Se vede că e lipsă urgentă de probe pentru nimicirea mandatului dela Lugoj.

*

Convenire. Comitetul reuniunei române de cântări din Sibiiu aduce la cunoștință că Miercuri în 31 Octomvrie st. n. se va țineà o convenire socială în restaurantul Pankiewits în onoarea dlui dirig. H. Kirchner, din prilejul depărtării sale din Sibiiu. La această convenire sunt poftiți toți membrii activi și ajutători ai reuniunei. Totodată se vestește, că Luni seara la 6 ore va fi ultima probă de cor.

*

Monument lui V. A. Ureche se va ridicà în comuna Predeal în apropierea graniței. Spre scopul acesta s'a constituit acolo un comitet, în frunte cu arhimandritul Dionisie din Bușteni.

*

Preasfinția Sa Dl Nicolae Popea, episcop în Caransebeș, totodată nașul steagului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, a binevoit a dăruì „Fondului Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace“, suma de 20 cor.

*

Bisericile din Pesta. Un mare aderent al maghiarizării face dureroasa constatare că între bisericile capitalei singur trei sunt cu limba esclusiv maghiară, în colo toate sunt maghiare—germane—slovace ori de altă limbă ca cea română și grecească. In realitate însă e justificabil acest fapt câtă vreme mai sunt în capitală peste 100 mii Nemți, peste 30 mii slovaci și între aceștia sunt 32 mii cari vorbesc numai nemțește și 9 mii cari vorbesc numai slovăcește, abstragând dela cele câteva zeci de mii de sârbi, croați, ruteni, români etc.

*

Constituire. In ședința din 14 Octomvrie st. n. Societatea „Petru Maior“ s'a constituit în modul următor: Prezident: Pompiliu Nistor, stud. în medicină. Viceprezident: Vas. Vlaicu, stud. în filozofie. Secretar: Nicolae F. Negruțiu, stud. în filozofie. Casier: Ioan D. Voina, student în drept. Bibliotecar: Traian Cașiovanu, stud. în drept. Vicebibliotecar: Sabin Evuțianu stud în filozofie. Controlor: Dumitru Marcu, stud. la tehnică. Notari: Petru Bucșan, student în medicină. Ioan Motoc, stud. în drept. Econ: Adam Iancu, st. în med. Comisia literară: Constantin Bucșan, stud. în drept. Onisifor Ghibu, stud. în filozof. Simion Cocan, stud. în filoz. Adam Iancu, stud. în med. Ioan Motoc, stud. în drept. Petru Suciu, stud. în filozofie. Comisia Supraveghetoare: Teofil Dragoș, stud. la tehnică. Laurian Gherman stud. în drept. Ioan Giurgiu. stud. în medicină.

*

Anunț. Aducem la cunoștința P. O. public, că societatea Petru Maior vinde Almanahul edat de ea cu prețul redus de 1 cor. plus 20 fileri porto. Almanahul cuprinde pe 150 pag, format mare: istoricul societății, apoi articoli și lucrări de valoare iscălite de nume ca: Alexandru Mocsonyi, Atan. Marienescu, Ioan Slavici, Florian Porcius, Ioan cav. de Pușcariu, Zah. Boiu, Alex. Roman, Virgil Onițiu, Victor Onișor, Dr Valerie Bologa, Constanța Dunca-Șchiau, Dionisie Stoica, etc.

Banii rugăm să se trimită deodată cu comanda pe adresa: Soc. de lect. „Petru Maior,“ Budapesta, Ráday u. 20, III 22. La caz contrar exemplarele se expediază cu rembursă. Pentru Societate: *Pompiliu Nistor* prezident, *Nicolae Negruțiu* secretar.

*

Groază mare i-a cuprins pe ultrapatrioții din jur de Baia-mare, când au simțit înființarea băncii „Aurora“. Ziarele locale „Nagybánya“ și „Szatmárvármegye“ scriu articoli fulminanți împotriva ei atrăgând atenția Ungurilor asupra „pericolului“ ce amenință existența lor națională de acolo.

*

O carte nouă. Ziarele din România aduc știrea că patriarhatul ecumenic a publicat o carte sub titlul „Documente oficiale asupra stărilor triste din Macedonia“. Vrea să lumineze opinia publică, de fapt însă atacă pe Români, zicând că patriarhatul nu poate permite ca cererile Românilor să fie prezentate de o autoritate străină (România), care își arogă reprezentarea acestor creștini; ceeace constitue motiv suficient pentru a nu se țineà cont de cererile lor.

*

Eroul dela Köpenick — ungur. După toate probabilitățile exprimate de toate ziarele, eroul tâlhăriei dela Köpenick este un ungur din Máteszálka, care a mai comis altfel de tâlhării pentru cari a stat 15 ani închis în Francia, Germania, Italia și asupra căruia se potrivește bine descrierea făcută de soldați.

*

Mătanii mântuitoare. Nevasta unui oficer trăsese în zilele trecute la un hotel din Viena. Peste zi a umblat prin oraș, iar sara s'a întors acasă la hotel să se culce. Fiind o femee foarte religioasă s'a pus în genunchi, și-a zis rugăciunile, iar pe urmă a făcut câteva mătănii. Acestea au mântuit-o, căci a zărit sub pat o figură de om. Imediat a dat alarmă și într'adevăr sub pat a fost descoperit un tâlhar înarmat care aveà de gând să o omoare și să o jefuiască.

*

Oftica. Datele statistice asupra capitalei Budapesta dau între altele și date asupra mortalității care este îngrozitoare. La locul prim stă oftica. Au murit de această boală într'un singur an 1905, 1777 bărbați și 1410 femei, copii din familii cu stare mai bună au murit 163 băieți și 120 fete, iar copii săraci a omorât oftica 2667 băieți și 2353 fete.

*

Porunca din Cluj. Ni-se vesteste că preoții români (gr. or. și gr. cat.) din Cluj au primit ordin, ca să facă slujbă și să se tragă clopotele la bisericile românești în ziua când se vor aduce moaștele lui Rákoczy II și ale soților lui în țară.

*

Ceea ce place e mai prielnic corpului, decât ceeace nu place, cu deosebire se poate zice aceasta despre leacuri. „Emulsion“-ul lui Scott este un fel de oleu de pește foarte gustos, care se mistue ușor și care se ia cu plăcere și de copìi. Se capătă în toate farmaciile.

*

Inecați de fum. In comuna Tìrnova au fost înecați de fum locuitorul Adam Ficu și doi copìi ai lui. Au făcut foc, dar lemnele ude n'au prins flacără, iar fumul i-a înăbușit.

*

Neasămănat efect are crucea duplă electro-magnetică Nr. 86 967 R. B, inventată de dl Albért Müller (Budapesta, V., Vadász u.) și rezultatele la cari se ajung prin folosirea ei produc minune. Ca dovadă despre aceasta servește și următoarea scrisoare: Stimate dle Müller! Iți aduc cea mai adâncă mulțămită pentru bunătatea ce ai avut-o față cu mine, srimițându mi în două rânduri câte-o cruce electro magnetică. Fără orice lingușire afirm, cu în amândouă cazurile crucea a avut cel mai bun rezultat. De atunci atât eu, cât și sărmanii mei bolnavi îți păstrăm cea mai adâncă recunoștință, pentru bunătatea d-tale, Te rog deci de nou a-mi trimite un aparat pe seama unei biete femei bolnave. Repețindu-mi rugarea, rămân, Komárom, cu distinsă stimă Juhász István, capelan.

Cărți și reviste.

Călindariul național pe 1907 edat de „Foaia interesantă“ din Orăștie se prezintă bine, având pe lângă obicinuitele rubrici de dato și o parte literară ușoară și aleasă, însoțită de 30 ilustrații din viața noastră politică și socială. Costă 40 fileri cu porto cu tot.

Teatru.

Mercuri s'a dat opereta „*Bettelstudent*“. Domnișoarele Albine *Thon* și Relly *Reingruber*, cântărețe de nou angajate, s'au prezentat bine. Au voce plăcută și școală bună. Asemenea a plăcut și noul tenorist *Alföldi*. Ceilalți sunt toți cunoscuți din anii trecuți. O bună reprezentație a fost și cea de Joi, când s'a dat „*Sherlock Holmes*“, piesă cunoscută publicului Sibiian din anul trecut.

Mâne Sâmbătă, se dă „*Hamlet*,“ tragedie în 5 acte, de Shakespeare, iar Dumineca după amiazi „*Im weissen Rössl*“ comedie în 3 acte și seara „*Das Wäschermädel*“, operetă în 3 acte.

Mamele cari alăptează

se simt adese-ori foarte obosite, chiar în timpul acela când mai cu seamă ar trebuì să fie puternice și sănătoase ca să-și poată împlinì datorințele de mamă. Pentru dânsele cu deosebire, este „Emulsion“-ul lui Scott un mijloc foarte bun de nutrire și întărire, care constă din cel mai fin oleu de pește cu var și natron-hypophosphit și deoarece „Emulsion“-ul lui Scott are gust bun și se mistue ușor, produce apetit e cel mai bun remediu de a însănătoșà și de a întărì mamele tinere. „Emulsion“-ul lui Scott are un efect mult mai mare ca oleul simplu de pește. IV 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 281—1906 [261] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă Cupşeni, protopresbiteratul Cetatea de peatră, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, compntate dela prima apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au a şi aşterne rugările lor, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar sub durata acestuia a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà.

Lăpuşul-unguresc, la 6 Octomvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent. Oficiul parohial gr. or. al tractului Cetatea de peatră.

Vasile Duma
adm. ppresbiteral

Ad Nr. pp. 930—1906 [260] 2—3

Concurs

Devenind vacantă parohia de clasa a II a Sebeşul-mare, prin aceasta — în senzul veneratului ordin conzistorial din 8 August a. c. Nr. 7481 Bis. — se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite de comitetul parohial şi fasionate în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Doritorii de a concurà la acest post, au a-şi aşterne subscrisului suplicele de concurs, instruite în senzul normelor în vigoare, şi a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 30 Septemvrie 1906.

Tulliu Roşescu
protopresbiter.

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua) .	„ 1 60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„ —50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„ —20
Dr. Daniil P. Barcianu Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Concurs.

[263] 1—1

Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte, (comitatul Sibiiului) excrie concurs pentru ocuparea unui post de funcţionar cu termin până în 15 Noemvrie 1906 st. n.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de 1000 coroane.
2. Cuincuenalii de câte 100 cor.
3. Relut de cuartir pentru primii 5 ani câte 100 cor., iar dela al 6-lea an de serviciu câte 200 cor.
4. Tantiema statutară.

Reflectanţii la acest post au să dovedească, că au absolvat şcoala comercială cu examen de maturitate şi că au praxă în afacerile de bancă.

După un an de probă nou alesul va fi declarat de funcţionar definitiv şi se va împărtăşì şi de favorurile fondului de penziune.

Postul va trebuì ocupat imediat după alegere.

Sălişte, la 24 Octomvrie 1906.

Direcţiunea.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc, — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☛ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 5—40

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Preţul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi invioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni şi piciòre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şí în Austro Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 204

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 30—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- ☛ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- ☛ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- ☛ asigurări contra furtului prin spargere,
- ☛ asigurări de grindină,
- ☛ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● Despăgubiri prestate 7 milióne coróne. ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 51—52

☛ ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA ☛

Transport de persoane
în
Canada şi Argentina.

Cereţi clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în româneşte.

Falk et Comp.
Secţia românească.
Hamburg
Strada Raboisen Nr. 30.

257 2—26

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 17—26

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 113 Sibiiu, Marți 17/30 Octomvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Noii ministri comuni.

Sibiiu, 29 Octomvrie n.

Atât domnul *Aehrenthal*, noul ministru de externe al monarhiei austro-ungare, cât și domnul *Schönaich*, noul ministru de răsboiu, au depus jurământul de fidelitate în mânile monarhului și și-au ocupat posturile. Antecesorii lor aparțin deci istoriei, și destinele monarhiei sunt depuse acum în mânile acestor doi ministri noi.

Cum le vor conduce? Intrebarea aceasta și-o pune lumea întreagă. Dar e o întrebare de prisos, pentrucă nu pot să le conducă nici ei altcum, decât așa cum au fost conduse în trecut. Politica monarhiei noastre, față de puterile externe, e întemeiată pe tradiții vechi și nu poate fi schimbată cu una cu două. Mai vine apoi pusă în cumpănă și împrejurarea, că politica externă în fiecare stat o face Domnitorul, iar Domnitorul nostru cu greu se va puteà lăsà de politica pe care o face de aproape 60 de ani.

Dar de altcum însiși noii miniștri s'au pronunțat deja cu privire la programul lor politic. Baronul *Aehrenthal* a declarat în fața unui ziarist care l'a intervievat, că *întru toate* va merge pe calea antecesorului. Iar celalalt coleg al său, generalul *Schönaich*, încă și-a spus principiile de cari e călăuzit. Anume: menținerea întru toate a transacției dela 1867 cu Ungaria, menținerea *unității* armatei austro-ungare, și *urcarea contingentului de recruți*, care pentru monarhia noastră a devenit o *necesitate urgentă*.

Dacă luăm acum în analizare faptul, că generalul *Pittreich* tocmai pentru aceea a trebuit să plece, pentrucă nu aveà prospecte să primească dela Unguri mai mulți recruți și mai multe milioane pentru trebuințele militare decât în trecut, întrebarea ce ni se impune este aceea, că oare *Schönaich* va primì recruți mai mulți și milioane mai multe?

Probabil că nu, pentrucă învoiala între Coroană și coaliția noastră așa a fost legată, ca pe timpul de transiție, cât sunt cei din coaliție la putere în Ungaria, în mod provisor, ministeriul de războiu se nu ceară, nici înmulțire de recruți, și nici milioane mai multe pentru trebuințele militare.

Și dacă așa a fost învoiala, atunci de ce cere totuși noul ministru de războiu *Schönaich* recruți mai mulți și în consecință și cheltueli mai mari?

Aici pare a fi ascunsă cheia deslegării enigmei. Urcarea contingentului de recruți se arată a fi întru adevăr o necesitate urgentă pentru monarhia noastră. Insă provizoriatul coaliției ungare poate să țină prea mult, ani întregi. De aceea s'a zis așa: Tu, Pittreich, care ești întru câtva angajat în chestia aceasta, pentrucă și tu ai contribuit la legarea învoelei cu Ungurii, dute, și lasă se vină altul, care are mâni libere. Acesta apoi să-'și facă datorința. Și *Schönaich* și-o va face. Va cere dela delegațiuni recruți mai mulți și milioane mai multe.

Le va primì? Probabil că dela cei din Austria da, dela cei din Ungaria nu. Și va urmà apoi o nouă încurcătură, ca cea de acum doi ani. Ungurii vor păși de nou pe plan cu pretenziunile lor naționale, cu limba maghiară ca limbă de comandă, Coroana nu le va împlinì, pentrucă dacă se ține cu tărie la unitatea armatei, nu le poate împlinì, guvernul va demisionà, iar altul nu se va aflà care să-i iee locul, și atunci va urma. . . .

Ce va urmà? Să ne oprim aici, și să nu mergem mai departe cu combinările, cu toate că ne vine a crede, că din adins s'a croit așa planul cum începe a fi executat, pentruca sfârșitul să fie acela de care ne temem. Avem impresia, că Viena a venit la convingerea, că învoiala legată cu coaliția maghiară n'a fost bună, și caută motiv să o strice!

Dar cum am mai spus și cu altă ocaziune, își au și evenimentele logica lor. Nu le poate nimenea împedecà în desvoltarea lor. Să le așteptăm deci desvoltarea care are să urmeze, și apoi să ne croim judecata. Până atunci morții cu morții, iar pe cei vii să-i vedem la lucru. Să vedem ce știu și ce pot!

Principiile fundamentale ale civilizațiunei.

II.

Când frații Iacob și Ioan, supărați pe Samariteni pentru desconziderarea cu care au fost tratați, spuneau învățătorului lor: „Doamne, dacă voești, să zicem să se pogoare foc din ceriu, și să-i mistuiască pe ei, cum și Ilie a făcut“, — Isus s'a întors spre ei, i-a amenințat și le-a spus: „Nu știți voi al cărui duh sunteți? Pentrucă fiiul omenesc nu a venit ca să piarză sufletele oamenilor, ci să le mântuiască“. Și au mers într'alt sat. Iar în parabola despre neghina sămănată în pământ, ni-se spun următoarele: „Impărăția ceriului e asemenea omului, care a sămănat sămânță bună în țarina sa. Insă dormind oamenii, a venit vrășmașul și a sămănat neghină în grâu și s'a dus. Și dupăce a crescut iarba, și a făcut rod, s'a arătăt și neghina. Atunci au zis slugile cătră stăpânul casei: Doamne! N'ai sămănat tu sămânță bună în țarina ta? De unde dară are neghină? Iar el a spus lor: Omul vrășmaș a făcut aceasta! Și slugile au zis lui: Vreai să mergem și să o smulgem? Iar el le-a spus: Ba, ca nu cumva smulgând neghina, să smulgeți împreună și grâul. Lăsați să crească amândouă impreună, până la seceriș...“

Având în vedere părțile citate din evangelie, cred că e de prisos să se mai dee explicare, că religiunea creștină nu poate fi condamnată pentru crimele și faptele rele săvârșite de amicii ei falși și conduși de idei proprii, de fanaticii înverșunați. O minte tâmpită și lipsită de cugetare limpede, o neagră răutate poate să acopere fața luminoasă a mântuitorului cu vălul fanatismului și al superstițiunii, însă divina sa frumseță nu perde prin aceasta nimica din splendoarea cea adevărată. Cu precauțiune trebue dat numai vălul la o parte, icoana trebue curățită și ștearsă de praf, grijindu-se însă ca să nu se vatăme icoana, care farmecă inimile celor mai buni oameni, prin bunătatea, blândeța și curățenia ce o arată.

Să precumpănim fără părtinire rolul ce l-a avut religia evangelică în istoria expiratului secol al 19-lea, și ne vom minunà, cât a făcut ea pentru omenime, ce urme neperitoare a impregnat și a lăsat ea asupra întregei noastre civilizațiuni, asupra moravurilor și obiceiurilor noastre, asupra legislativei, asupra științei și a artei, cât de mult a îndreptat ea moralicește spre bine omenimea, nobilitându-o, și câtă căldură de inimă a turnat ea în vieață!

Milioane de oameni din religia creștină și-au luat puterea de a duce o vieață în numele bunului și al adevărului. Ei și-au consacrat ideile și sentimentele cele mai bune, în serviciile ei și-au aflat plăcerea cea mai mare! Intr'adevăr, să-i fie acum istovită puterea dătătoare de vieață? Să fi secat deodată isvorul, care a stâmpărat setea sufletească a sutelor de generații perândate în lume, și în locul evangeliei să vină pusă acuma o *enciclopedie* a științelor? Nu cumva știința poate să înlocuiască religia ca conducătoare a omenimei în luminoasa depărtare a viitorului?

Intrebarea e foarte serioasă. A

FOIȘOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viața și pătimirea.

(Urmare).

In temniță. Intrând în acea închisoare sfântul, în loc să cadă cu inima, simțià mare bucurie că s'a învrednicit a face început pătimirii sale pentru Dumnezeu Mântuitorul său. Și, căzând în genunchi, se rugà lui Christos să-l întărească și să-l învrednicească a răbdà vitejește până în sfârșit, că, *precum cu viața sa pildă bună s'a dat tuturor, așa și moartea sa icoană și oglindă să fie pentru cei bine credincioși.* Apoi cu prorocul David s'a rugat zicând: Dumnezeule, ia aminte spre ajutorul meu; Doamne ca să-mi ajuți mie, grăbește. Că tu ești răbdarea mea Doamne, Doamne, nădejdea mea din tinerețele mele. Spre Tine m'am întărit din pântece, din mitrasul maicii mele. Tu ești acoperemântul meu, întru Tine este lauda mea pururea: Cânta-voiu Dumnezeului meu până ce voiu fi. Pentru aceasta se va veselì gura mea când voiu cântà Ție și limba mea toată ziua se va învățà dreptatea Ta.

Și ședeà sfântul Dimitrie voios în acea temniță murdară, întunecoasă și nesănătoasă ca și cum ar fi fost într'o odaie luminoasă din palat, nebăgând în seamă nici întunerecul, nici umezeala otrăvitoare, nici mirosul cel greu și nesuferit și nici jigăniile cele înfiorătoare, cari foiau pe lângă dânsul.

Dimitrie și ângerul. Dimitrie a petrecut timp mai îndelungat în temniță, fiind neîncetat vesel și nebăgând în seamă lipsurile, cu cari împăratul a pus să-l chinuiască. In același timp împăratul așteptà cu nerăbdare din zi în zi, din cias în cias să-i vină vestea, că Dimitrie ne mai putând suferì foamea și lipsa de odihnă, se pleacă și se lapădă de Christos. Dar împăratul puteà să aștepte mult și bine, că Dimitrie nici puterile iadului nu l ar fi putut deslipì de dragostea lui Christos. Tocmai pentru această neclintită dragoste, pe când Dimitrie, plin de bucurie cântà laude lui Dumnezeu, *un ânger învăluit în mare lumină cerească l-a cercetat și o prea frumoasă cunună din rai i-a adus*, zicându-i: Pace ție, Dimitrie pătimitorule al lui Christos. Imbărbătează-te și te întărește și biruește pe vrășmașii tăi.

Aceste zicând, ângerul i-a pus cununa pe cap.

— Mă bucur întru Domnul, a răspuns sfântul și mă veselesc întru Dumnezeu Mântuitorul meu.

După aceasta, depărtându-se ângerul, sfântul se întărià cu inima și dorià din tot sufletul să se învrednicească de cununa nevestejită a muceniciei, vărsându-și sângele pentru evangelia lui Christos.

Petrecerile împărătești. Pe acea vreme împărații aveau obiceiu, că ori pe unde treceau își făceau petreceri vitejești (numite și gimnastice), punând pe anumiți oameni: să arunce la întrecere cu pietri ori cu sulițele la semn, să sară, să se lupte cu pumnii ori la trântă.

Pe aceia, cari eșiau biruitori în aceste lupte, împărații îi dăruiau cu mari daruri.

Aceste petreceri gimnastice erau foarte plăcute împăratului Maxímian.

Și aveà împăratul pe lângă sine un prietin din varvarii numiți *Vandali*, cu numele *Lie*. Acest Lie era de statură uriașă și foarte puternic, un fel de *Goliat* de pe vremea împăratului *Saul*. Uriașul acesta era și deosebit de iscusit în aceste lupte, căci acestea erau îndeletnicirea lui zilnică, și când n'aveà cu cine să se lupte făcea singur încercări felurite, aruncând cu piatra și cu sulița, ridicând și aruncând greutăți și făcând fel de fel de sărituri îndrăznețe.

La petrecerile aceste vitejești, ori unde se făceau ele, Lie era nelipsit și multă bucurie făcea împăratului prin biruințele sale, că încă nu se găsise bărbat care pe Lie sà-l fi putut biruì vreodată.

Locul de lupte. Deci zăbovind împăratul mai îndelungată vreme în Tesalonic, a rânduit ca și în acest oraș să se facă petreceri de lupte voinicești. Și alegându-se locul petrecerilor s'a deosebit loc pentru poporul, care era chemat să vadă luptele, loc pentru deosebite feluri de lupte și un loc înălțat unde să stee împăratul ca să privească, iar alăturea un alt loc ridicat pentru lupta la trântă. Lângă locul de trântă la o adâncime oarecare s'au înfipt în pământ o mulțime de sulițe cu vârful în sus și vorba era că celce biruește să arunce pe cel biruit în sulițele cele înfricoșate.

Isprăvile lui Lie. In Tesalonic ca și în alte orașe mulți oameni puternici și îndrăzneți și-au încercat norocul în luptă cu Lie, dar toți și-au găsit moartea în sulițele cele înfipte lângă locul de trântă. Intre cei uciși de Lie nu puțini au fost creștini. Aceasta a mâhnit adânc pe creștini. Ba și o resolvà cu uşurătate ar fi o faptă criminală, pentrucă greşala în resolvare poate să ducă la o tristă catastrofă.

Să luăm întrebarea din partea ei istorică. Ce forţe au fost acelea, cari au împins *până acuma* îndeosebi omenimea spre progres şi înaintare? Cari ideale principale au fost scoase *acuma* pe plan în lume, şi oare realizarea lor poate să fie rezultatul exclusiv al mişcării intelectuale, al unei îngrămădiri de cunoştinţe, al desvoltării şi perfecţionării creerilor, ori apoi poate să fie această realizare numai un product al progresului etic religios, al *culturii inimei*?

Viaţa lumii în diferitele sfere şi apariţii ne ofere în general icoana unei desvoltări, care se face *treptat* şi *încet,* icoana unei desvoltări de forţe, cari în adâncurile naturii erau ascunse. Precum deasupra capetelor noastre, în nemărginitul univers, în locul planetelor stinse şi adormite s'au născut altele, aşa se limpezesc şi se nasc în cele mai ascunse unghiuri ale inimei omeneşti idealuri noi, cari iau locul scopurilor învechite şi deja realizate. Nizuinţele mărunte personale ale oamenilor se schimbă repede, şi ne revoacă în memorie minunatul amestec al unui caleidoscop. Dar deasupra acestor nizuinţe particulare reclamate de grijile şi lipsurile zilei cu cari se luptă omenimea, mai sunt în fiecare epocă scopuri speciale şi generale, a căror atingere ţine în încordare forţele spirituale ale societăţii întregi. Şi cu cât mai multe veacuri trec pe deasupra capetelor oamenilor, cu atât mai îndepărtate, mai la înălţime, mai universale apar aceste scopuri generale, scopuri comune, idealele supreme ale omenimei!

In zorile vieţii culturale interesul omului a fost stăpânit aproape numai de lumea externă, de lumea fizică. Apăsat de greutatea impresiilor primite din afară, geniul filozofic al popoarelor, întocmai ca copilul la începutul activităţii minţii sale, deosebià întâiu numai personalitatea sa, în mod nu destul de clar, şi încă nu se putea desface pe sine din natura care-l împrejmuià. Curiozitatea minţii era îndreptată exclusiv asupra deslegării enigmei cu universul. Intreaga filozofie grecească, dela Thales până la Socrates, căutà să limpezească chestia cu *facerea lumii.* Din ce a eşit, din ce e compusă şi în ce se va preface lumea când va perì? Acesta era obiectul principal al celor din anticitate, când vorbeau despre lume. Apa, aerul, focul, întreaga materie nemărginită a fost recunoscută ca fiinţă neschimbată în schimbarea apariţiunilor. Şi numai dupăce a fost examinată întrebarea aceasta din toate părţile şi din toate punctele de vedere, şi-a pus filozofia o problemă nouă şi grea, şi-a întors atenţiunea asupra — *omului.* „Gândul filozofic, zice Bauer, se întoarce spre lumea internă şi începe să se ocupe abia atunci cu scrutarea minunilor cari se arată în domeniul lumii spirituale, când ochiul s'a obicinuit cu privelişte ce i-o dă bolta cerească cu mersul regulat şi vecinic acelaşi al corpurilor ci, şi cu apariţiile în continuu schimbăcioase ale vieţii fizice care ne încunjură“.

Din tractul Lupşei.

Sfinţirea bisericei din Sălciua de sus.

Ponor, 25 Octomvrie n.

Intre văile încântătoare ale munţilor noştri Apuseni multe şi frumoase comune româneşti sunt. Unele din ele situate la poziţii mai favorabile, bine închiegate, cele mai multe însă resfirate, Una dintre aceste frumoase comuni este şi Sălciua de sus din comitatul Turda-Arieş, pretura Trăscăului, situată pe ambele maluri ale încântătoriului râu Arieş. Această comună se află cam la centrul tractului protoprezbiteral al Lupşei, prin care trece drumul de stat, linia Turda—Câmpeni, tocmai cam la mijloc între aceste două oraşe, unde este cerc notarial a patru comune împopulate, va se zică, un centru unde gravitează şi alte comune învecinate, precum din Valea-Geogelului, Ponor, Râmeţ, Orăşti, Poşaga etc.

In această comună a fost o modestă bisericuţă de lemn din timpurile mai vechi circa de vr'o 150—200 ani, al cărei istoric de altcum după cât am eu cunoştinţă se va publicà în ziarul „Tel. Român“ în timpul cel mai scurt posibil din partea fostului ei paroh şi actualminte protopop al tractului nostru Lupşa, domnul Vas. Gan. Bisericuţa aceasta nu se mai potrivià pentru vremile de astăzi în acea comună. Dreptacea actualul protopop şi-a pus ca ţintă supremă a sa îndată după întrarea în acea parohie punerea bazei unui fond pentru edificarea unei noui biserici. S'a şi pus, condus şi administrat astfel, încât Sălciua de sus astăzi se poate mândrì cu una dintre cele mai frumoase biserici de pe Valea-Arieşului, fără a se fi făcut repartiţie de nici un filer. Din menţionatul istoric mulţi preoţi vor puteà învăţâ cum au să purceadă pentruca cu înlesnire şi pe uşor să întrupeze opere atât de sublime şi de măreţe.

Actul sfinţirei acestui nou locaş Dzeiesc s'a săvârşit apoi cu mare solemnitate Duminecă în 8/21 Octomvrie a. c. prin Prea Cuvioşia Sa Dr. Miron E. Cristea, ieromonah, asesor conzistorial, ca delegat al Inaltpreasfinţiei Sale domnului Arhiepiscop şi Metropolit al nostru Ioan Meţianu azistat de diaconul ceremonial al catedralei noastre gr. ort. române din Sibiiu Gheorghe Tulbure, apoi de dl protopop tractual Vasiliu Gan şi următorii 11 preoţi: Nestor Manciu din Ocolişul mare, Simion Samoila, Ocolişul mic, Eugen Muntean, Buru, Gheorghe Lazar, V. Geogelului, Vas. Trifa, Mogoş-Micleşti, Aurel Boer, Cioara de sus, Vasile Bumbuţ, Sartas, Romul Gomboş Sălciua de jos, Eutimiu Frăsila, Salciua de sus Lătureni, Vas Jina, Subpeatră şi subscrisul Laurenţiu Ciorbea, Ponor.

Obicinuitele cântări le au executat mai mulţi cantori şi învăţători din comunele tractuale, iar cele liturgice cu multă dexteritate un cor improvizat din Ofenbaia sub conducerea învăţătorului Nicolau Fodorean. In ziua premergătoare s'a oficiat în bisericuţa veche pentru ultima dată Sf. Liturgie, apoi vecernia şi priveghierea prescrisă, din partea preoţilor: Gheorghe Lazar şi Eutimiu Frăsila.

Delegatul Excelenţiei Sale dlui Arhiepiscop şi Metropolit P. O. D. Dr. Miron E. Cristea s'a înfăţişat în comuna învecinată Sălciua de jos deja Sâmbătă după amiazi la orele patru, unde împreună cu diaconul Gh. Tulbure a fost încuartirat la domnul S. Paşca, unde s'au prezentat întru întimpinarea Prea Cuvioşiei Sale mai mulţi preoţi, învăţători şi întreaga inteligenţă din loc şi vecinătate. De altcum întreaga cale a Prea Cuvioşiei Sale a fost un drum de triumf. Neobositul nostru protoprezbiter însoţit de veteranul paroh al Ocolişului mare N. Manciu a alergat întru întimpinarea Prea Cuvioşiei Sale până la ultima staţiune ferată, în oraşul Turda, unde i-au aquirat o căleasă trase de patru cai, deamnă de un mandator Arhieresc.

Indată ce Preacuvioşia Sa, a pus piciorul pe teritoriul tractului nostru au ieşit întru întimpinarea lui preoţi, învăţători, inteligenţă şi popor număros din toate comunele, cari au căzut pe această linie. Astfel la Buru îl bineventează preotul E. *Muntean*, la Lungeşti, un cătun nu de mult trecut la legea noastră drept credincioasă răsăriteană epitropul, la Ocolişul mare înv. penz. *Andreiu Muntean* cu un însemnat număr de călăreţi, care apoi desfăcându-se în două, jumătate înainte jumătate îndărătul calesei P. C. Sale şi a personalului însoţitor, l-au petrecut până la Sălciua de jos. La Vidolm l'a salutat înv. *Herdea*, la Lunca înv. *Miclea*, la Poşaga de jos parohul *Ruşdea*, la Sălcua de jos parohul locului *R. Gomboş*, în tot locul cu număroşi inteligenţi şi popor. Pretutindeni Preacuvioşia Sa a mulţămit foarte călduros, fiind şi această sărbătorească şi neaşteptată primire despre dragostea şi iubirea noastră către stăpânirea mai înaltă bisericească: O puternică dovadă.

Duminecă dimineaţa şi-a făcut Prea cuvioşia Sa întrarea solemnă la însuşi locul destinaţiei adecă în Sălciua de sus, şi aici a fost întimpinat cu banderiu şi bineventat de fiitoriul paroh al acestei comune *S. Vasinca.* La serviciul divin a participat public aproape din toate comunele tractuale, cam la 800—1000 persoane, între cari în fuga condeiului mi-am notat pe următorii:

Doamna Ana Gan, protopopeasă Ofenbaia, Dr. Valer Moldovan, adv. Turda, [illegible] doamna, Dr. G. Pătăcean, adv. Turda, Dr. Fodor, medic Trăscău, Pretorele din Trăscău, Dr. E. Goldner, medic, D. Muntean not., cu Doamna, din Ofenbaia, A. Muntean, înv. penz. şi mare proprietar cu Doamna din Ocolişul mare, I. Aron, not. Ponor, cu doamna, Dna Silvia Pop, învăţătoare în Ofenbaia, văduva protopopeasă Damian Ofenbaia, Vas. Buta, paroh Râmeţ cu doamna, V, Ciorbea, primar Ponor, cu doamna, Iosif Bârluţ primar Geogel, I. Hăţăgan, par. gr. cath. Sălciua de jos cu doamna, Gidrai, Balea notari din loc, Radimeczky, apotecar din Ofenbaia, apoi aproape toţi preoţii şi învăţătorii din tract cu soţiile şi alţi fruntaşi şi onoraţiori.

După finirea S. Liturghii Preacuvioşia Sa a ţinut mai bine de 1 oră şi jumătate o frumoasă, măduoasă şi instructivă predică, al cărei efect o altă peană mai dibace ar fi în stare să-'l pună pe hârtie, în care între altele cu frumoase istorioare din viaţa sfinţilor şi păţanii a combătut indiferentismul faţă de biserică, împărecherile sau desbinările şi certele, beţia, luxul şi alte scăderi îndatinate, punând la inima ascultătorilor frica de Dzeu, iubirea deaproapelui, dragostea faţă de biserică şi de şcoală, iubirea de patrie, supunerea către ocârmuire ş. a. Cuvintele P. C. Sale au fost ascultate cu deosebită atenţiune şi sunt sigur, că vor contribuì mult la desvoltarea simţului religios moral. După aceea s'a făcut stropirea şi miruitul poporului, îţi era mai mare mirarea cum P. C. Sa a putut aveà pacienţa de a dà crucea şi a stropì însuşi dela primul şi până la cel din urmă om.

Era deja la 2 ore după ameazi, când obosiţi am luat o masă comună, la care au participat aproape la 200 persoane. Se înţelege, că aici, ca la orice ocazii însemnate n'au lipsit animaţia şi toastele. Primul toast la ridicat P. C. Sa în sănătatea Dlui Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu.* Părintele protopop a toastat pentru Conzistoriu şi delegatul său Dr. *Miron E. Cristea.* Diaconul Gh. Tulbure, pentru protopopul tractual. Părintele Vas. Trifa pentru comitetul parohial. Romul Gomboş şi S. Vasinca pentru popor. Vasilie Şpan pentru architect şi Laurenţiu Ciorbea, pentru reprezentanţii dela administraţie, pentru reprezentanţii altor confesiuni şi în fine pentru femeia română. A mai toastat S. Paşca pentru oaspeţi, advocatul şi deputatul sinodal Dr. Valer Moldovan, medicul Fodor şi alţii.

După finirea banchetului a urmat un concert constătător din vre-o 7—8 puncte executate de un cor de bărbaţi din Ofenbaia sub conducerea dlui învăţ. Chirilă. Apoi vre-o 6 puncte de un cor de băieţi de şcoală din Runc, sub conducerea dlui învăţ Iosif Panţa. Ambii şi-au dat silinţa şi ne-au procurat o seară foarte plăcută, ceeace le poate servì spre laudă şi îmbărbătare.

Dupăce a mai ţinut protopopul Vas. Gan o instructivă dizertaţie despre istoricul nou edificatei biserici a urmat un animat dans şi veselie până în zorile zilei. Muzica renumitului Ghiuţiu din Abrud.

Astfel s'a încheiat această sărbătoare ca şi la care până acum dignitar mai înalt bisericesc prin părţile acestea n'am avut avut de pe vremea fericitului episcop Vasile Moga şi astfel cred, că este pe deplin justificată bucuria ce a avut-o poporul din acest ţinut şi buna impresie ce a făcut şi lăsat P. C. Sa împreună cu diaconul Gh. Tulbure în inimile noastre. Bunul Dumnezeu întru mulţi ani să-i trăiască şi de treaptă mai înaltă să-i învrednicească.

Preotul Laurenţiu Ciorbea.

---

păgânii din împrejurimile Tesalonicului erau mâhniţi, nu numai pentru moartea fraţilor lor, dar şi pentrucă se simţiau ruşinaţi, că în întreg ţinutul Tesalonicului nu se găseşte unul, care să biruiască pe Lie.

Şi creştinii şi păgânii se găsiau în starea de ruşinoasă smerenie, în care odinioară se găsiseră Israiltenii în faţa Filistenilor şi a lui Goliat.

Nestor şi sf. Dimitrie. Era însă pe acea vreme în Tesalonic un tinăr în vârstă ca de 20 de ani cu numele Nestor, frumos la făptură, puternic la vârtute, bine deprins la luptele gimnastice şi bine cunoscut sfântului Dimitrie. Acest tinăr văzând pe Lie şi-a zis, ca oarecând David, când a văzut pe Goliat: e grozav de puternic acest varvar uriaş. El se bizueşte numai în puterile lui, Christos Dumnezeul meu este atotputernic, el îmi va întări braţele ca să-l biruesc şi să-l împedec de a mai face atâta ucidere de bărbaţi şi a ruşinà pe Tesaloniceni.

Deci înainte de a se duce la luptă, Nestor a mers la sfântul Dimitrie în temniţă să-i ceară sfatul şi rugăciunea către Dumnezeu.

Sfântul Dimitrie care cunoştea pe Nestor ca viteaz oştean, rugându-se lui Christos Dumnezeu pentru dânsul a zis: Mergi cu toată încrederea că şi pe Lie îl vei biruì şi pe Christos îl vei mărturisì.

Nestor şi împăratul. Insufleţindu-se Nestor de această prorocire, a alergat la locul de luptă şi a cerut să fie pus faţă în faţă cu Lie, la luptă dreaptă, pe moarte şi pe viaţă.

Iar Impăratul, care şedeà la locul său şi cu plăcere priveà la cei ce se luptau, văzând pe Nestor cât e de frumos la faţă şi de mlădios la tot trupul, şi-a zis: de ce să moară acest viteaz aici, fără nici un folos? Mai bine să-'i păstrez viaţa şi să-'l iau în armata mea, drept ce a şi chemat pe Nestor la sine şi i-a zis: Tinărule, se vede că tu nu ţi-ai dat seama de ce vrei să faci. Nu vezi că nenumăraţi bărbaţi, mult, mult mai puternici decât tine, — şi-au găsit moartea în luptă cu Lie. Incă nu s'a găsit om, care să-'l biruiască. Te va ucide ca pe un pui de găină. Nu te arunca deci orbeşte la moarte, ci, fiindu-ţi milă de tinereţele tale şi de frumseţea ta, nu întrà în luptă cu Lie. *De eşti sărac, vino să-'ţi dau bogăţii câte pofteşti, numai nu te duce acolo unde te aşteaptă moartea în vârful suliţelor.*

— Impărate, a răspuns Nestor, eu nu sunt sărac, nici voesc să mă arunc orbeşte la moarte, ci voesc să mă lupt luptă dreaptă cu Lie, pe care înaintea ta îl voi dà morţii, aruncându'l în suliţe, cum şi el pe atâţi bărbaţi a aruncat.

Lupta cu Lie. Zicând aceste, fără să mai aştepte ca Impăratul să-'i mai vorbească, a sărit la locul de trântă strigând: vino, mult lăudatu-le Lie, să te arunc în suliţe, cu ajutorul lui Christos Dumnezeu, care întăreşte braţele mele şi să răsbun pe cei ucişi de tine.

Şi s'au luat vârtos la luptă dreaptă, piept la piept şi braţ la braţ, cu uriaşul Lie, şi s'a luptat voiniceşte cu dânsul, zădărnicindu-i toate meşteşugirile, cu cari acela trântià pe protivnicii săi. După nu puţină luptă şi grea încordare de puteri, Nestor chemând în ajutor pe Dumnezeu şi cu gândul la cuvântul Sfântului Dimitrie, într'o clipeală de ochi *opintindu-se a ridicat în slavă pe Lie şi l-a aruncat în suliţe, care i au pătruns trupul şi înfipt l-au ţinut până şi-a dat duhul.* (Va urma).

Din Lugoj.

Congregaţia de toamnă a comitatului Caraş-Severin.

— 25 Octombre n.

Noul comite suprem domnul Carol *Fialka* şi-a început activitatea mult promiţătoare prin deschiderea şi conducerea congregaţiei ordinare de toamnă, ţinută în 24 şi 25 Oct. n., inaugurându-se totodată „era nouă“ atât de mult buciumată de clicaşii şi mercenarii politicei nefaste.

Le roi e mort! Vive le roi!

Fostul comite Carole Pogány s'a dus, trăiască noul comite suprem! Sistemul în conducerea comitatului pare însă a rămânea acelaşi, dacă nu va fi cumva şi mai păgubitor pentru interesele vitale ale eclatantei maiorităţi a locuitorilor din acest comitat.

Scenele furtunoase ce s'au petrecut cu ocazia acestei congregaţii par a signaliză preludiul unei lupte, prin care se va face o selecţiune amănunţită a adevăratelor sentimente de dragoste faţă de neam şi patrie.

Sala comitatului e îndesuită de mulţimea slujbaşilor comitatenzi, toţi membri ai congregaţiei, de virilişti şi de un public număros. Membrii români aparţinători partidului naţional s'au prezentat în număr complet, desfăşurând cu multă demnitate steagul apărării şi al justelor pretenziuni.

Şedinţa se deschide la orele 10 a. m. Se pune la ordinea zilei votarea unui aruncă de 3½ percente pentru acoperirea deficitului din anul premergător. Membrul Nic. *Birăescu*, paroh în Lugoj, într'o vorbire plină de argumente reale respinge propunerea. Se purcede la votare nominală, şi covârşitoarea maioritate primeşte propunerea comisiunei. Pentru propunerea parohului N. Birăescu s'au dat numai 42 voturi, ale membrilor români. S'a dat deci lozinca. Plăteşte biet popor român, până mai poţi!

Protonotariul *Isekucz* dă acum cetire scrisoarei fostului comite suprem Carol Pogány, în care provocându-se la activitatea se de 8 ani în acest comitat, îşi ia rămas bun dela municipiu.

Comisiunea propune luarea scrisorii la cunoştinţă, şi pe lângă exprimarea recunoştinţei să se facă portretul în mărime naturală a fostului comite suprem pe sama comitatului.

Şi acum se petrece o scenă de urât gust pentru tot omul cu bun simţ, care se respectă. Se ridică adecă adoratul jidan Foebus *Németh*, o creatură a clicei „Rosenthal şi Comp.“, şi folosindu se de expresii urâte şi incompatibile cu demnitatea unei instituţiuni morale, propune vot de neîncredere fostului comite suprem. Se naşte deodată un zgomot asurzitor. Strigăte furtunoase de desaprobare, apostrofări la adresa jidănaşului propunător, toate durează minute întregi. E huiduit şi apostrofat de întreagă congregaţia.

Pe un moment se face tăcere. Deputatul dietal Coriolan *Brediceanu* într'o linişte perfectă, la început cu o calmitate ce-ţi inspiră respect, mai târziu însă cu toată vehemenţa oratorică apără demnitatea şi prestigiul congregaţiunei. Apostrofează aspru pe propunător şi susţine, că omul cult nu atacă pe nime într'un mod atât de josnic, mai ales când nu e de faţă. Până acum v'aţi linguşit împrejurul lui şi acum vă purtaţi ca şi cu leul din agonie! Noi românii — zice — ştim respectă şi pe duşmanii noştri, dar totdeauna făţiş şi cu inima deschisă. Şi în viitor vom folosi arme cinstite întru a ne apără legea şi neamul, dar nu ne vom folosi de linguşiri jucând rolul măgariului din fabulă. Vorbirea deputatului C. Brediceanu a fost primită de întreaga adunare cu aclamări aprobătoare. Efectul ei a fost zdrobitor pentru propunătorul Németh şi sateliţii ascunşi ai lui Rosenthal. Fiscul comitatenz Arpad *Sulyok* a propus, iar congregaţia a pedepsit pe Németh cu 200 cor. pentru expresiunile vătămătoare, pedeapsă, ce a fost executată la moment.

Comitele suprem C. Fialka desaprobă şi dânsul purtarea necualificabilă a lui Németh şi enunţă *propunerea* comisiunei ca primită unanim.

După acest incident regretabil urmează alegerea vicecomitelui şi altor funcţionari comitatenzi. In comisiunea candidătoare ca român e numai protopresbiterul Dr. George *Popovici*, deputat dietal. Membrii partidului naţional român au pus candidati la postul de vicecomite pe advocatul Dr. G. *Dobrin*, la postul de protonotar pe advocatul Dr. Aurel *Ciupe*, iar la postul de protopretore al Caransebeşului pe advocatul Dr. Nicolae *Petrovici*, iar la un post de pretore pe iuristul abs. *Lupea*.

Membrul Dr. G. *Dobrin* propune, că punctul 26 din ordinea de zi să se desbată şi pertracteze înainte de îndeplinirea alegerilor. In acest punct e vorba de o broşură volantă a fostului funcţionar Kállay, în care acesta descopere şi afirmă, că în anii trecuţi s'ar fi întâmplat unele malverzaţiuni şi necorectităţi la comitat. O doreşte aceasta cu atât mai mult, cu cât Kállay afirmă, că şi actualul protonotar *Isekucz*, — candidatul la postul de vicecomite, — ar fi implicat în afacerea aceasta odioasă. Aceasta o cere tocmai în interesul lui Isekucz. — Rugarea membrului Dr. G. Dobrin însă nu se primeşte. De altfel chestiunea aceasta a fost sulevată chiar în parlamentul ţării, prin o interpelaţie făcută de deputatul dietal Dr. Stefan *Petrovici*, la care până acum răspuns nu s'a dat.

După o pauză de o oră — până când comisiunea candidătoare şi-a terminat lucrările, — şedinţa se redeschide. Comitele suprem notifică rezultatul alegerilor de membri drept întregire în diferitele comisiuni, ceeace se primeşte.

Se purcede acum la alegerea vicecomitelui şi după ce 22 membrii ai partidului român cer votare nominală, aceasta se admite. Se votează la două comisiuni din punct de vedere practic. Pe la orele 2 p. m. se notifică rezultatul votării, în urma căruia protonotariul de până acum Aurel *Isekucz* e ales de vicecomite cu 232 voturi, advocatul Dr. G. *Dobrin*, având o minoritate de 42 voturi.

Comitele suprem proclamă deci pe fostul protonotar Isekucz de vicecomite ales, îi predă sigilul şi cheile comitatului, felicitându-l în noul post.

Noul vicecomite *Isekucz* ţine apoi o vorbire, în care îşi desvoaltă programul său de muncă şi promite a lucră în interesul poporaţiunei de aici după principiul: Fékezd az erösebbet, védd a gyengébbet!

Posturile celelalte devenite vacante au fost întregite prin aclamaţiune după gustul şi dorinţa celor dela putere şi neluându-se în considerare lista candidaţilor români, prin ceeace s'a înfăţişat preludiul erei noui.

Inaugurarea unei ere noui între rândurile membrilor partidului român însă se impune, şi o purificare şi selecţiune în alegerea de membri comitatenzi e imperativă! *Coresp.*

NOUTĂŢI.

Sf. Sinod al bisericei autocefale române din România s'a deschis Joi dimineaţa. S'a săvârşit întâiu serviciu divin la mitropolie. Sinodul a fost deschis de către ministrul Vlădescu prin mesaj, iar pe urmă sinodul şi-a început lucrările sub conducerea I. P. S. S. Mitropolitului Primat.

*

Dieta ţării a ţinut Joi şedinţa din urmă, apoi şi-a dat vacanţe până Sâmbătă în 3 Novembre n. parte pentru serbările încopciate cu aducerea acasă a moaştelor lui Rákoczy, mort în Turcia, parte pentrucă Mercuri şi Joi şi de altcum sunt zile de sărbătoare la catolici.

*

Principele Schönburg Hortenstein, noul ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei la Bucureşti, va sosi în capitala română pe la începutul lunii Noemvrie şi-şi va luă postul în primire. Un ziar din Bucureşti scriă în una din zilele trecute, că numirea aceasta s'a făcut la cererea guvernului român aşa cum s'a făcut, adecă în persoana noului titular.

*

Primariul Vienei, domnul *Carol Lueger*, se află, cum se ştie, bolnav de mai multă vreme. In zilele din urmă sosiseră ştiri îngrijitoare dela Viena, despre starea sănătăţii sale. Acum vine vestea însă, că ştirile alarmante au fost exagerate. Primariul *Lueger* e atât de bine restabilit în privinţa sănătăţii încât în curând va pleca în concediu, la *Sicilia*, unde va sta o lună.

*

Petru Grădişteanu, prezidentul Ligei culturale din România — spun ziarele bucureştene — şi-a dat dimisia din acest post onorific.

*

„Silvania“ banca din Şimleul Silvaniei a ţinut adunare generală extraordinară în 18 Octomvrie. n., în care a hotărât ridicarea capitalului social dela 300 mii cor. la 600 mii cor. S'au esmis 3000 acţii noui, pe lângă un prospect nou, pe care îl publicăm la alt loc al foii noastre şi asupra căruia atragem atenţiunea cetitorilor noştri.

*

Deputaţii dumei. Spiritul liberal al deputaţilor din duma rusească şi-a şi secerat roadele. Un deputat a fost asasinat, unul a înebunit, cinci expulzaţi, 21 aruncaţi în temniţă, 183 daţi în judecată şi lipsiţi de drepturile civile. Frumoase semne de constituţionalizm.

*

Corul lui Dima, din Braşov, va dá două concerte mari clasice în Bucureşti, şi anume, în 27 şi 28 Octomvrie v. (9 şi 10 Novembre n.) în sala teatrului naţional.

*

Meseriaşii români. Ministrul de domenii din România a luat dispoziţii ca pe viitor să fie pretutindenea ocrotiţi şi sprijiniţi meseriaşii români. Românii vor fi preferiţi şi dacă ofertele lor sunt mai scumpe în intreprinderile statului; ei pot depune numai jumătate din garanţia prescrisă la licitaţii publice; încuviinţarea străinilor se va face numai în caz când anumite împrejurări vor cere necondiţionat şi întrebuinţarea acestora.

*

La „Fondul Victor şi Eugenia Tordăşian pentru înzestrarea fetelor sărace“ au mai dăruit Preacuvioşiile lor doii arhimandriţi, vicari episcopeşti Filaret *Musta* din Caransebeş şi Vasile *Mangra* din Oradea-mare, fiecare câte 10 cor.

*

Rugare. Pe toţi acei onor. domni preoţi şi clerici, cari au binevoit a prenumără la timpul său cartea de predici „Mântueşte-ţi sufletul!“ de I. P. Tousaint şi tradusă de membri societăţii de lectură „Inocenţiu Micu Clain“ a teologilor din Blaj, îi rugăm încă odată să ne trimită preţul ei în timpul cel mai scurt. Societatea noastră a avut foarte mari cheltueli cu editarea cărţii, pe cari în mare parte nici acum nu le-a putut acoperi, din cauza aceea, că cei mai mulţi prenumăranţi nu ni-au trimis preţul ei la timp. Societatea de lectură „Inocenţiu M. Clain“.

*

Poporul se deşteaptă. Locuitorii comunei Conop (com. Arad) au hotărât în unanimitate ca limba protocolară a comunei să fie limba românească. Notariul a apelat, căci nu ştie o boabă româneşte.

*

Ciclon. Asupra inzulei Cuba s'a descărcat în zilele trecute un ciclon îngrozitor care a răsturnat case, a cufundat mai multe corăbii pe malul mării şi a omărât 94 oamen. Iuţeala vântului a fost evaluată la 80 mile pe cias

*

Hymen. Valeria *Glodean* şi Simion *Zăvoian* anunţă cununia lor, care se va celebră în 1 Novembre st. n., la orele 12 a. m., în biserica greco-orientală din Orăştie.

— Domnul Ionel *Vinţeleriu*, locotenent în regimentul de infanterie Nrul 43 s'a fidanţat cu dşoara *Elena Marin* din Caransebeş.

*

Pungaşul dela Köpenick, care îmbrăcat în haine de căpitan a făcut hoţia despre care s'a vorbit şi în ziarul nostru, a fost prins şi pus la răcoare. Il chiamă *Voigt* şi e ciobotar. Are un trecut foarte furtunos. E de 52 de ani, din cari 27 i-a petrecut în închisori diferite. La el s'au mai aflat din banii furaţi (4000 de mărci) numai 2050 mărci.

*

Ziarul nebunilor. Un ziar curios s'a pornit într'un ospiciu de nebuni în Maner-Ochling. E redactat de alienaţi pentru alienaţi. N'are program. Fiecare scrie ce vrea şi cum vrea. Scopul e distracţia.

*

Iar America. Intr'un oraş din Virginia, Pocahontason, unde sunt mine de cărbuni s'a întâmplat o mare explozie de gaz, care a omărât 37 oameni, între cari 11 au fost din Ungaria.

*

Regina tunurilor. In Essen s'a săvârşit în zilele trecute cununia celei mai bogate mirese din Germania, Berta Krupp, fata fostului fabricant de tunuri. A luat parte însuşi împăratul la cununie. Mirii au dăruit oraşului un milion de mărci şi alt milion lucrătorilor din fabrica lor de tunuri. Zestrea miresei face peste 200 milioane mărci.

*

Băncile României. E vorba de băncile poporale. Există în România azi 1849 astfel de bănci cu 16,786 099.000 lei avere.

*

Şcoală de dans. Profesorul de balet Nic. Sara anunţă publicului sibian, că a deschis un curs de dans în Sibiiu în sala dela Gesellschaftshaus. Cursul se începe azi în 29 Oct. şi ţine şease săptămâni, zilnic dela orele 5—7 şi 8—10. Invaţă toate jocurile moderne, Bostonul original, Gavotte, La Carine, Pas marché, La sieson, apoi Romana, Haţegana, Ardeleana şi toate jocurile româneşti. La dorinţă specială învaţă şi dansul Cake Walke. Taxa e pentru copii, 6 cor., pentru cei mari 10 cor. Boston—Cake Walke 10 cor. Inscrierile se fac în orele de dans şi în palatul Habermenn et. I Nr. 4 între orele 1—3 d. a. Măiestrul de dans face apel la tinerimea română din Sibiiu şi jur ca să se înscrie la acest curs, câtă vreme până acum i-s'a însinuat deja o parte mare a studenţimii de aici.

*

Toţi avem lipsă de un mijloc de întărire pentrucă munca slăbeşte. Un mijloc excelent de întărire este „Emulsion“-ul lui Scott, care constă cu deosebire din oleu de peşte, care însă e gustos şi se poate mistui cu uşurinţă chiar şi de stomacurile cele mai debile. Se poate cumpără din toate farmaciile.

*

Grevă mare a isbucnit Joi dimineaţa în Budapesta. Amploiaţii societăţilor de tramwaie s'au pus în grevă până la cel din urmă om, câteva mii. De ani de zile au tot făcut încercări ca să li-se îmbunătăţească soartea, directorii au rămas însă surzi. De astădată le-a venit în ajutor deput. Lengyel Zoltán şi însuşi ministrul Kossuth. Directorii s'au măniat însă şi au început să dimită pe mulţi dintre amploiaţi. Văzând oamenii aceasta au declarat de grabă greva şi de Joi dimineaţa începând nu mai circulau tramwaiele în capitală. Vineri seara s'a sfârşit.

*

Neasămănat efect are crucea duplă electro-magnetică Nr. 86,967 R. B, inventată de dl Albért Müller (Budapesta, V., Vadász u.) şi rezultatele la cari se ajung prin folosirea ei produc minune. Ca dovadă despre aceasta serveşte şi următoarea scrisoare: Stimate dle Müller! Iţi aduc cea mai adâncă mulţămită pentru bunătatea ce ai avut-o faţă cu mine, srimiţându mi în două rânduri câte-o cruce electro magnetică. Fără orice linguşire afirm, cu în amândouă cazurile crucea a avut cel mai bun rezultat De atunci atât eu, cât şi sărmanii mei bolnavi îţi păstrăm cea mai adâncă recunoştinţă, pentru bunătatea d-tale, Te rog deci de nou a-mi trimite un aparat. pe seama unei biete femei bolnave. Repeţindu-mi rugarea, rămân, Komárom, cu distinsă stimă Juhász István, capelan.

Cărţi şi reviste.

Grădina de copii. O revistă escelentă pentru educătoare şi familii a început să apară cu 1 Sept. în Bucureşti sub direcţia doamnei Luiza I. Neamţu. Scopul revistei e să dea o direcţie raţională şi cuminte creşterii copiilor în special a fetelor, căci „sistemul actual de educaţie sufere de multe rele“. Apare de douăori pe lună în Bucureşti, Calea-Văcăreşti 230 şi costă la an 10 lei.

*

Ramuri: Nr. 10 şi 10 al acestei reviste literare cuprinde un material literar ales şi bogat, în cea mai mare parte iscălit de oameni tineri cu porniri şi aptitudini literare frumoase, ca Loc. Vulovici, I. Agârbiceanu, Făgeţel, Dafin, I. Boteni, M. Banescu etc. C. Făgeţel dă frumos raport asupra concertului Sibiienilor la Craiova. Revista costă la an 6 cor., apare lunar.

Teatru.

Sâmbătă seara am avut reprezentaţie clasică la teatru. S'a dat tragedia „*Hamlet*“ în care domnul *Viebach* s'a prezentat publicului sibian în întreaga sa mărime de artist desăvârşit. A şi fost răsplătit cu aplauze şi cu chemări la rampă din abundanţă. Dumineca după ameaz s'a dat piesa poporală „*Im weissen Rössl*“, iar sara „*Wäschermädel*“, operetă nouă şi bună. Teatrul totdeauna plin. Astăzi se dă a doua oră drama „*Die Brüder von St. Bernhard*“, iar mâne, Marţi, piesa „*Der Privatdocent*“, al cărei sujet e luat din viaţa universitară.

Nr. 281—1906 [261] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă Cupşeni, protopresbiteratul Cetatea de peatră, prin aceasta se publică concurs ou termin de 30 zile, compntate dela prima apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concurenţii au a şi aşterne rugările lor, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar sub durata acestuia a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà şi cuvântà.

Lăpuşul-unguresc, la 6 Octomvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial concernent. Oficiul parohial gr. or. al tractului Cetatea de peatră.

Vasile Duma
adm. ppresbiteral

Ad Nr. pp. 930—1906 [260] 3—3

Concurs

Devenind vacantă parohia de clasa a II a Sebeşul-mare, prin aceasta — în senzul veneratului ordin conzistorial din 8 August a. c. Nr. 7481 Bis. — se escrie concurs pentru întregirea ei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite de comitetul parohial şi fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Doritorii de a concurà la acest post. au a-şi aşterne subscrisului suplicele de concurs, instruite în senzul normelor în vigoare, şi a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 30 Septemvrie 1906.

Tulliu Roşescu
protopresbiter.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 6—40

Frumosul roman

DUŞMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Zacharia Boiu

Frunze de laur

Poesii eroice din anii 1877—1878

Publicate de . . . .
Ioan Baptist Boiu.

Preţul 50 fileri plus porto postal.

Librăria arhidiecesană.

---

[262] 1—2

„Silvania“

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Şimleu.

Publicaţiune.

Institutul „Silvania“ în adunarea sa generală extra-ordinară ţinută la 18 Octomvrie 1906 a hotărât a-şi ridicà capitalul social dela cor. 300,000, la 600,000. In acest scop a autorizat direcţiunea să deschidă subscrierea pentru 3000 acţiuni à 100 coroane valoare nominală.

Pe baza acestei autorizaţii primite dela adunarea generală extraordinară şi având în vedere hotărârile aceleia, oferim acţionarilor vechi spre cumpărare 3000 acţiuni nouă în valoare nominală de cor. 100 pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Fiecare acţionar vechiu are drept, ca din noua exmisiune să opteze şi să subscrie atâtea acţii, câte posede din exmisiunile de mai nainte.

2. Pentru acţionarii vechi preţul unei acţii noui optate, conform p. 1 se fixează în 100 coroane şi 6 coroane spese.

3. Terminul de optare şi subscriere se fixează dela 1 Noemvrie până la 10 Decemvrie st. n. 1906, inclusive, cu acea restricţiune, ca toţi acei acţionari vechi, cari până la acel termin n'au participat la subscriere, necondiţionat îşi perd dreptul de prioritate şi favorul (p. 2) la subscrierea de acţii din această emisiune nouă.

Deodată cu declaraţia de subscriere acţionarii, sub urmările pierderii dreptului de optiune, sunt datori să depună la institut acţiile lor vechi pentru cari optează la subscriere nouă şi până la 10 Decemvrie st. n. 1906 să plătească la cassa institutului 6 coroane spese şi 10 cor. ca prima rată din preţul de emisiune.

4. Ratele următoare vor fi a se plătì, după fiecare acţie:

câte 10 cor. până la 10 Ianuarie 1907
„ 10 „ „ „ 10 Februarie „
„ 10 „ „ „ 10 Martie „
„ 10 „ „ „ 10 Aprilie „
„ 10 „ „ „ 10 Maiu „
„ 10 „ „ „ 10 Iunie „
„ 10 „ „ „ 10 Iulie „
„ 10 „ „ „ 10 August „
„ 10 „ „ „ 10 Septemvrie „

Fiecare acţionar are drept însă a plăti mai multe sau toate ratele înainte de terminii fixaţi.

5. Pentru ratele de acţiuni, cari nu s'au numărat la termin. se solvesc 8% interese de întârziere. Acţionarii, cari n'au numărat la termini vreo rată, se provoacă direct prin postă la solvire, ca dacă în 30 zile dela expedarea provocărilor n'ar urmà, dreptul de acţionar pentru acele acţiuni se declară perdut, sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societăţii. Acţiunile lor se anulează şi sub aceiaş numeri se exmit alte acţiuni. Anularea se publică în ziarele desemnate pentru publicările institutului.

6. Acţiile noui vor participà la toate beneficiile şi se vor bucurà de toate drepturile, ce posed acţionarii vechi, după plătirea tuturor ratelor. dar la nici un caz mai nainte de 1 Ianuarie 1908.

Dela plătirea ratelor până la acel (1 Ianuarie 1908) termin, acţionarii primesc 4½% interese, iar după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere.

7. Acţiile neoptate de acţionarii vechi se vând din mână liberă începând dela 10 Decemvrie a. c. până la altă dispoziţiune, în preţ à cor. 200 plus cor. 6 spese.

Direcţiunea începând dela 10 Decemvrie a. c. primeşte subsemnări şi pentru aceste acţii fie din partea acţionarilor vechi, peste numărul acţiilor din exmisiunile anterioare, fie din partea altora. Aceste subscrieri de acţii se vor luà în conziderare în seria pe cum au sosit la institut subscrierile valabile, proptite de 6 coroane spese şi 20 cor. prima rată după fiecare acţie.

Ratele următoare vor fi a se plăti după fiecare acţie:

câte 20 cor. până la 10 Ianuarie 1907
„ 20 „ „ „ 10 Februarie „
„ 20 „ „ „ 10 Martie „
„ 20 „ „ „ 10 Aprilie „
„ 20 „ „ „ 10 Maiu „
„ 20 „ „ „ 10 Iunie „
„ 20 „ „ „ 10 Iulie „
„ 20 „ „ „ 10 August „
„ 20 „ „ „ 10 Septemvrie „

Faţă de aceşti acţionari noi, încă se vor aplicà dispoziţiile din punctul 4, 5 şi 6 din această publicaţiune.

Şimleu, în 18 Octomvrie 1906.

Direcţiunea
institutului de credit şi economii:
„Silvania“.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceată la mâni si piciórе, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire inventiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sè se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 205

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte siabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V., strada Vadász 42/V colţul straua Kálmán.**

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric

de

Vasilie Mangra

Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Preţul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş .	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2 50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol., de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4 —
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	120
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu . . .	1 50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G Boroian	2—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2 50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan . . .	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bar. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ, de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 114 | Sibiiu, Joi 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1906 | Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Principiile fundamentale ale civilizaţiunei.

III.

Asupra lui Socrate a trebuit să cadă misiunea de a deschide o eră nouă în istoria gândirii omeneşti. El a desfăcut întâiu filozofia din legăturile ce le aveà cu natura externă, şi i-a dat un teren curat spiritual. Mai nainte se învăţà astfel: „Cunoaşte lumea externă care te încunjură". Socrate a început însă să înveţe aşa: „Cunoaşte-te *pe tine însuţi*". A fost acesta un pas colosal înainte; dar o perfectă lămurire asupra problemei puse totuşi nu se puteà aşteptà la moment. Orice evoluţiune se face încet. Toate vin la timpul lor. Şi chiar şi geniul filozofic nu face sărituri.

Adâncit în internul său propriu, Socrate nu puteà ţineà în vedere decât numai o parte din natura spirituală a omului: *recunoaşterea*. Despre viaţa complicată şi ascunsă a inimei nu ştià încă nimica, pentrucă presupuneà, că oamenii numai din neştiinţă sunt răi şi mincinoşi. „Celce cunoaşte într'adevăr frumosul, aşa va şi lucrà", ziceà Socrate. Ar fi de dorit să fie aşa, dar experienţa ne convinge necontenit, că între ştiinţa despre virtute şi între o viaţă corăspunzătoare acestei ştiinţe, e o distanţă mare.

Pentruca să ajungă la o înălţime văzută, călătorul trebue să posează, pe lângă cunoştinţele locale, încă şi firma dorinţă de a suportà toate greutăţile peregrinajului, precum şi un organism sănătos, care poate suportà strapaţele marşului. Şi tocmai aşa stăm şi cu calea spre înălţimile virtuţii. Nu ajunge să avem idei sublime, să înţelegem limpede însemnătatea bunului, ci trebue să avem şi o voinţă disciplinată în mod special, pentruca idealele noastre să le putem realizà.

Pentru Socrate a fost virtutea, cu privire la om, ceva extern. El credeà, că virtutea se poate învăţà, întocmai cum învăţăm computul, cetitul şi scrisul. Din pricina, că chestia erà nouă, Socrate n'a fost în stare să înţeleagă la moment, că virtutea poate să fie numai fructul unei munci neîntrerupte interne, rezultatul unei lupte energice cu instinctele dure, înăscute în om. S'au cerut veacuri, pentruca omenimea să înţeleagă lucrul acesta, dupăce i-s'a comunicat şi din gura apostolului următoarele: „Impreună mă veselesc cu legea lui Dumnezeu, după omul cel din lăuntru. Dar văd şi altă lege în mădularele mele, care se împotriveşte legii minţii mele". (Romani VII, 22. 23).

In consonanţă cu aceea, că atenţiunea anticităţii a fost încordată în prima linie spre lumea din afară, că înalta însemnătate a personalităţii încă nu erá recunoscută, stă şi faptul, că chiar şi supremele ideale ale popoarelor antice de cultură, cu privire la om, aveau un caracter extern. Cei mai luminaţi purtători de cultură au fost în anticitate cei din Grecia şi din Roma, aşa numita lume antică; şi noi vedem, că lumea aceasta abia aveà un teren mai larg pentru interesele spirituale şi de multe feluri. Chestiile referitoare la demnitatea omenească, la drepturile individului, la înfrăţirea popoarelor, şi la multe alte asemenea principii, dacă peste tot vin atinse în mod incidental, se ating totdeauna numai cu superficialitate şi niciodată nu vin scoase pe plan.

Scopul nizuinţelor lumii antice a fost cultivarea frumosului fizic, şi a forţelor musculare. Esteticianul din Grecia şi-a consacrat toate puterile problemei prime, iar Romanul, stăpânitor a toată lumea, celei de a doua. Grecul antic adorà numai frumseţa corpului, numai această frumseţă o admirà şi preţuià. Mitologia greacă e plină de aventuri revoltătoare şi scandaloase pe cari le-au avut zeii din Olimp, dar ne ofere un şir lung de icoane de model, cari ne farmecă prin perfecţiunea formelor plastice.

Admirabilul geniu, răspânditor de lumină în multe direcţiuni, al Grecului din anticitate s'a manifestat în mod mai înălţător în sculptură. Dalta lui Phidias, Praxiteles, Poliklet şi a altora, a atins culmea frumseţii şi a rămas pentru toţi urmaşii model de neîntrecut. Un pas mai nainte nu s'a putut face.

Romanul n'a fost artist. El privià la obiectele de artă ca la nişte ornamente de toate zilele ale vieţii comune. Fiind tare şi puternic, pentru el *forţa* stătea deasupra frumseţii. In faţă puterii sale se plecau seminţii îndepărtate, şi Roma creştea, se îmbogăţià şi se înfrumseţà în contul ţărilor subjugate Roma a fost capitala lumii. Mărimea şi puterea ei formau idealul din care trăià Romanul antic, şi pentru care acesta a jertfit tot ce aveà. Dar ambele ideale, perfecta frumseţă corporală şi triumful forţei, au fost în urmă atinse. Acropolis strălucià în frumseţă minunată, până acì nevăzută, iar cuvântul *Roma* era lege pentru cele mai îndepărtate hotare ale pământului.

Sub ce nume, sub ce titlu să-şi fi continuat acum viaţa lumea antică? Nu s'a ivit nici o idee nouă care să fi putut cuprinde societatea cu putere destulă, iar ideile cele vechi şi au fost trăit zilele. Pentrucă fără ideal dătător de viaţă, fie chiar de cuprins inferior, omul nu poate să trăiască. Forţele poporului se consumă, societatea se discompune! Lumea antică grecă-romană tocmai din acest motiv nu şi-a putut continuà existenţa. A venit vremea în care stâlpii clătinitori ai Romei s'au prăbuşit şi imperiul roman a încetat să mai existe. A căzut, a trebuit să cadă, fiindcă idealele cari i-au dat viaţă au fost temporale, şi fiindcă dupăce forţele acestora au fost exhauriate, nu mai era nimica din ce să se poată scoate aliment pentru viaţă.

Praznicul lui Rákoczy II.

Zilele trecute au fost zile de mare praznic pentru ţara noastră, pentru poporul unguresc, căci acesta s'a văzut împlinit un vis de mult nutrit la sinul său, a văzut în adăpostul patriei acesteia moaştele sfinte ale lui Rákoczy II şi soţii lui pribegi, cari şi-au sfârşit zilele vieţii lor înainte cu două veacuri pe pământul Turului doborâţi de povara amară au exilului.

Cu lacrimi de bucurie au fost întimpinate aceste moaşte de întreg poporul, şi aşezate spre vecinică odihnă în pământul de care atâta vreme au fost departe. Cetind şi văzând expanziunea nemărginită a însufleţirii poporului unguresc în aceste zile, e cu neputinţă să nu te impresioneze imnurile ce au isbucnit cu evlavie şi pietate din piepturile prăznuitorilor, glasul duios al clopotelor ce vibrau melodii de cucernicie în faţa sfintelor moaşte ale unor mucenici ai libertăţii.

Şi din acest punct de vedere ne descoperim şi noi capul în faţa eroilor ce se întorc, pentru că vedem în ei moaştele unor eroi cari s'au încununat cu cununa muceniciei *pentru libertate*. Şi cu atât mai vârtos cu cât ştim sigur că sub steagul „sfintei fecioare", desfăşurat de Rákoczy, şi-au vărsat sângele şi Români mulţi a căror nume însă, afară de puţine, ca Buteen, s'au îngropat deodată cu ei prin şanţurile pline de sânge.

*

Nori de plumb plutiau pe la începutul veacului XVII asupra patriei noastre. Tendinţele de germanizare nu cunoşteau margini. Ţara era stăpânită de soldaţii despotului Caraffa, cari despoiau poporul fără milă. Iobagii gemeau sub povara traiului chinuit şi stăpânul neîndurat storcea sânge din sudoarea trupului lor. Clasa boerilor începeà a se dărăpănà, poporul era pe calea peirei, mai ales de când murise la 1676 Rákoczy I, principele Ar-

---

FOIŞOARĂ.

G. S. Petroff.

De o bună bucată de vreme nu ne vin din Rusia decât ştiri rele, veşti întristătoare. Ordinea e spartă între ceice formează marele imperiu rusesc, liniştea e conturbată şi o agitaţie febrilă stăpâneşte toate spiritele. Cei mari, cei dela putere, comit acte de volnicie, deşì cu armele legii, pentruca să vadă restabilită ordinea în stat, iar cei slabi, cei de jos, răspund cu acte de sălbătăcie, pentruca să sugrume puterea celor mari. Şi ordinea nu se poate restabili, liniştea şi pacea nu poate să încre de nou în imperiul rusesc; pentrucă ordinea, liniştea şi pacea nu pot fi cucerite cu sabie şi foc, cu gloanţe de puşti şi de tunuri, ori cu dinamit, ci numai cu cuvântul cald al dragostei, cu cuvântul adevărului.

Ne aducem aminte de o întâmplare cam de asemenea natură din patria noastră. O comună mare, frumoasă şi avută românească din Banat se resvrătise în sensul cel mai larg al cuvântului înainte cu vre-o douăzeci de ani şi nu mai voià să cunoască ordine, lege, stăpânire şi supunere. Omorurile în comună erau la ordinea zilei şi tot aşa şi incendierile şi nime nu ştià, că cine comite aceste revoltătoare crime. Venit-au în comună toate organele administraţiei, judecătoria regească, jandarmeria, în cele din urmă chiar şi miliţia, dar toate înzadar. Ordine nu s'a putut face în comună. Omorurile şi incendierile se continuau.

Atunci a venit comitele suprem al comitatului, om cu vederi largi şi cu bune sentimente creştineşti, la salutara idee de a recurge la ajutorul bisericei. S'a adresat cu rugare episcopului de atunci *Popasu* din Caransebeş, ca se încerce el pacificarea comunei. *Popasu* a trimis numai decât doi dintre cei mai buni protopresbiteri ai săi la faţa locului, şi *în trei zile* ordinea a fost restabilită în comună.

Oamenii destrăbălaţi, cari n'au putut să fie învinşi de puştile jandarmilor şi ale soldaţilor, au fost cuceriţi şi aduşi la breazdă bună cu armele evangeliei, cu cuvântul iubirii şi al adevărului!...

După multele veşti rele şi întristătoare venite din Rusia ne vine acum şi una bună. S'a aflat şi acolo un om cu dar deosebit dela Dumnezeu, care s'a pus să facă pace în imensul stat rusesc cu graiul, cu cuvântul, propoveduit de el în felul cum nu l-a mai propoveduit nimeni de pe vremea sfinţilor.

Numele acestui om e *Grigorie Spiridonovici Petroff*, autorul studiului „*Principiile fundamentale ale civilizaţiunii*", pe care'l publicăm în traducere românească în ziarul nostru. E preot greco ortodox şi profesor. Nimic mai mult Nu are nici o dignitate mai înaltă bisericească, decât conducerea bisericei sfântului Alexandru-Nou din Petersburg, capitala Rusiei. Dar e dignitar înalt în lumea cugetătorilor adânci, în lumea gândirii omeneşti. Cu toate că e tinăr încă, abia are 38 de ani, a ajuns la o celebritate europeană ca orator, ca predicator şi ca scriitor bisericesc. Munca pe care o prestă preotul acesta, adevărat urmaş al apostolilor, e uimitoare. Propune religia la un gimnaziu de stat din Petersburg, apoi propune studii la academia militară de artilerie, la liceul Alexandru, la şcoala pagilor şi propune *studiile teologice* la noul politehnic deschis nu de mult în Petersburg De aici titlul de *profesor de teologie*.

Dar asta e partea cea mai mică din activitatea sa. Partea cea mare revine activităţii sale ca predicator în biserică şi ca conferenţiar public, în întruniri de popor. Nu este Dumineca şi sărbătoare în care *Petroff* să nu urce amvomul pentru a rosti predică credincioşilor cari îl ascultă ca pe un sfânt. Şi nu este Dumineca, în care *Petroff* să nu ţină câte două conferenţe publice, — toate din domeniul evangeliei, — poporului de rând din Petersburg, una dela orele 5 la 6, în sala mare a şcolii de artilerie şi alta dela 7 la 8, în sala mare de menaj din palatul de marmoră. Aceste două sunt salele cele mai mari din Petersburg, şi totuşi sunt şi ele cu mult prea mici pentru a puteà cuprinde întregul public care ar dorì să asculte pe vestitul conferenţiar *Petroff*.

Mai vine apoi activitatea sa literară, tot atât de bogată şi de impunătoare, ca cea oratorică, consacrată publicului cult din Rusia, pentru care încă ţine în fiecare săptămână câte o conferenţă publică, Vinerea, dela 8 la 9 seara.

Asta e activitatea preotului *Petroff* din Petersburg, căruia lumea care l-a auzit vorbind, ori i-a cetit lucrările literare, i-a dat titlul de „*Evangelistul rusesc*".

Despre felul cum scrie *Petroff*, cu câtă originalitate şi cu câtă putere de convingere, îşi pot face judecata cetitorii nostri din studiul seu, pe care îl publicăm tocmai acuma în coloanele ziarului acestuia, studiu care formează primul capitlu din celebra sa carte **„*Evangelia ca bază a vieţii*"**. E un cap de operă cartea aceasta, care la începutul anului trecut aveà nu mai puţin decât douăzeci şi una de ediţii, iar de atunci sigur că au mai urmat cel puţin alte 4–5 ediţii noi. Afară de capitlul pe care îl comunicăm cetitorilor nostri, mai are cartea aceasta capitlii următori: Despre „*Educarea voinţii în spirit creştinesc*", despre „*Degenerarea morală*" despre „*Sublimitatea evangeliei*" şi despre „*Impărăţia lui Dumnezeu*", dintre cari mai ales capitlul din urmă e covârşitor de frumos. Mai are apoi Petroff număroase alte lucrări literare, tipărite în ruseşte şi traduse şi în alte limbi, iar cea mai nouă lucrare a sa, intitulată **„*Pe calea spre* dealului. Văduva acestuia, Elena Zrinyi în urma căsătoriei ei cu Thököly, căzu jertfă intrigilor boerilor, cari se linguşiau pe la curtea lui Caraffa şi fiul ei Francisc Rákocy II, copil de 12 ani ajunge în şcoala stăpânitorilor, cari caută să-'l ţină cât de departe de lumina deşteptării intelectuale.

In trei ani şi jumătate şcoala iezuiţilor îl dă gata, infiltrat de bizantinism iezuit din belşug. Ajuns în vârtejul societăţii era cât pe aci să alunece şi el pe povârnişul vieţii de trândăvie elegantă, caracteristica societăţilor aristocrate de atunci, dar stăpânirea însaşi îl mântue de aceasta, trimiţându-l la 1694 comite suprem în comitatul Sáros.

Acest fapt a fost decizător. Poporul îl aşteaptă ca pe un semizău şi toată drojdia speranţii de el şi-o leagă. Rákoczy cunoaşte mizeriile poporului, durerile neamului său şi ale ţării, pe cari politica meschină le ascundea de faţa împăratului Leopold. Nemulţămirea poporului faţă de ceice îl dijmuiau şi-i trăgeau dările de sânge de pe piele era ajunsă la extrem. Pe de altă parte prietinii lui Rákoczy şi duşmanii casei domnitoare căutau în ascuns să aţâţe pe tinărul şi inimosul fiiu de principe ca să ridice arma împotriva împăratului.

Şi Rákoczy în văpaia pornirilor sale de vitejie ascultă acest glas, el întruneşte în sine toată patima durerilor şi doririlor neamului său, şi împintenat de o pornire răzbunătoare desfăşură în desişul Carpaţilor steagul revoluţiei cu deviza „Pro patria et libertate“.

Şi cu braţe de oţel s'a pornit în primăvara anului 1703 ceata de războinici, dornici de libertate, spre şesurile ţării. Poporul cu sutele şi miile aleargă sub steagul „Sfintei Fecioare“, iar oştirile împăratului sunt silite să se retragă de furia răsculaţilor.

N'a trecut un an şi Rákoczy e stăpân pe Ardeal şi ţeara ungurească până aproape de Dunăre, iar în 1705 e ales principe al Ardealului. Pacea îmbiată în două rânduri de curtea din Viena n'a dus la rezultat, căci împăratul următor Iosif I. la 1705 n'a primit condiţiile puse de Rákoczy, între altele independenţa Ardealului.

Şi poporul ajuns la libertate şi putere se alintă în frumoase nădejdi de viitor. Zimbetul norocului însă în curând s'a prefăcut în bocet şi lacrimi de durere.

Primul pas trecut peste pragul greşelii l-a făcut „adunarea naţională“ din Murăş-Oşorheiu în 1707, când nobilimea îşi susţinù şi mai departe dreptul asupra iobăgimei, care nădăjduià libertate deplină. Germenele nemulţămirii s'a sădit deci prin aceasta şi a dat roade din belşug. In această situaţie au găsit uşor cale intrigile lui Caraffa, cari au şi prins rădăcini; pe lângă aceasta mai vine în ajutor dărăpănării o ciumă grozavă, care taie brazde largi în şirul oştenilor.

Rákoczy perde lupta dela Trencsén şi începe să ofere el pace. Aleargă pe la puterile străine, dar glasul lui se loveşte de urechi surde. Poporul rând pe rând se predă, iar el desperat ajunge în 1717 pe pământul Turciei, ca să nu se mai întoarcă.

Impăratul într'aceea recucereşte ţara şi sugrumă răscoala şi cere pe Rákoczy dela Sultan. Acesta nu-l dă, astfel, că R. e silit să rămână exilat pe pământul Turcului, unde i-au urmat şi ceilalţi soţi de luptă. Acì moare în 8 Aprilie 1735 şi acì îi urmează şi ceilalţi rând pe rând.

Iar poporul recunoscător, azi după două veacuri i-a adus acasă ca acì în pământul, pentru care au luptat ca eroi, să odihnească moaştele lor, la cari să se închine şi să fie isvor de însufleţire şi pildă de vitejie pentru poporul acestei ţări.

*

O comisie de cinci a plecat înainte cu două săptămâni la Constantinopol ca să aducă moaştele exilaţilor. Sultanul i-a primit bine. Moaştele au fost scoase din mormintele lor din Rodosto, au fost vizitate cu deamăruntul şi dupăce s'a constatat identitatea lor au fost aşezate în şepte cosciuguri de metal. In locul lor de odihnă de până acum s'au aşezat pietrii comemorative.

In noaptea de 22 Oct. au fost aduse, la expresa dorinţă a sultanului, în port la Constantinopol şi îmbarcate pe vaporul „Kelet“, îmbrăcat anume în pompă funerară. In 23 Oct. s'a prezentat comisia din nou la sultanul şi i-a predat o scrisoare de mulţămită din partea guvernului unguresc. Tot în acea zi a plecat vaporul spre Constanţa. Aci a fost întimpinat de conzulatul Austro-ungar şi de autorităţile civile şi militare. Moaştelor li s'au dat onorurile cuvenite.

Un tren special a luat în primire moaştele şi a plecat în 25 Oct. seara spre Ungaria. Ocolind pe o linie laterală gara Bucureştilor, unde aşteptà lume multă, trenul a trecut mai departe oprindu-se pe o zi întreagă la Verciorova, unde s'a făcut cu solemnitate deosebită primirea moaştelor. Secretarul de stat Sterényi le-a luat în primire. La Orşova, pe pământul Ungariei a întimpinat trenul o lume multă, în frunte cu ministrii ţării. S'au rostit vorbiri, s'a făcut serviciu divin, s'au adus cununi fumoase, şi s'a luat protocol oficios despre primirea moaştelor. Sâmbătă la ameazi a plecat apoi trenul împodobit; pretutindenea aşteptau delegaţiunile comunelor respective. S'au pus cununi, s'au rostit vorbiri la Caransebeş, Lugoj, Timişoara, o primire impunătoare li-s'a făcut apoi la Segedin seara la 11 ore.

Duminecă dimineaţa la 8 ore a sosit trenul cu moaştele în gara centrală din Bpesta. O lume imensă aşteptà cu capetele descoperite cântând imnuri naţionale.

Cosciugurile au fost puse pe trei cară mortuare. Pe cel dintâi cosciugurile lui Rákoczy II, al mamei sale Elena Zrinyi şi al fiului său Iosif Rákoczy, pe al doilea cosciugul lui Eszterházy, al lui Nicolae Şibrik şi al lui Nic. Bercsényi cu soţia sa Cristina Csáky, pe al treilea singur Emeric Thököly. In sunetul clopotelor capitalei s'a pornit un impozant conduct pe calea Kerepesi (botezată acum Rákoczy). Moaştele au fost apoi aşezate în maiestoasa biserică „Bazilica“, afară de Thököly, care a fost aşezat în biserica protestantă din piaţa Deák.

După serviciul divin săvârşit în ambele cu o pompă extraordinară s'a pornit pelegrinajul poporului, care a ţinut până după ameazi la 4 ore, când toate cosciugurile au fost petrecute cu alai la gară şi aşezate în trenul, care a plecat la 7 ore spre Kassa, locul destinat spre odihna moaştelor.

Calea până la Kassa a fost adevărată cale de triumf. Pretutindenea pe dealuri ardeau focuri mari în cinstea morţilor. Gările pretutindeni iluminate splendid şi pline de peregrini din apropiere. Pe multe locuri a fost iluminată linia drumului de fier cale de klm. întregi. Luni dimineaţa au sosit în Kassa. Alaiul din Pesta s'a repetat şi aci. Moaştele au fost aşezate în biserica catedrală unde s'a săvârşit serviciu divin şi s'au rostit vorbiri însufleţite. Pelegrinajul poporului a durat până seara la 7 ore când cosciugurile au fost aşezate în sunetul clopotelor şi al cântecelor bisericeşti în cripta pregătită cu sarcofage minunate de marmoră

Moaştele lui Thököly au fost duse la Kézsmárk, locul naşterii lui, unde au fost aşezate spre vecinică odihnă tot Luni seara.

Statua lui Alexandri.

Dumineca trecută s'a săvârşit în Iaşi desvălirea statuei lui Alexandri, cu festivitate deamnă de numele pe care îl glorifică azi toată suflarea românească. Solemnitatea desvălirei a prilejit frumoase momente de însufleţire, câtă vreme de aproape două decenii s'a frământat întruparea acestei idei în sinul poporului din ţara românească.

La 1890 a răsărit ideea, şi fostul primar al Iaşilor Vasile Pogor pune la cale o listă de subscripţie, punând el însuşi baza 1000 lei. Rezultatul e îmbucurător. Se compune o comisie, care ia în mână afacerea.

La 1898 comisia se premeneşte în frunte cu mitropolitul Moldovei, şi la 1903 se constată un spor de 25·725 lei în fondul pentru statuă. Se încep lucrările. Sculptorul Hegel modelează statua a cărei executare i-se încredinţează pe lângă preţul de 30 mii lei.

Statua s'a întrupat curând şi oraşul Iaşi a avut fericirea ca să-i dea sălaş în faţa teatrului naţional fiindu-i pururea un monument de frumseţă şi de însufleţire pentru arta naţională.

Oraşul se îmbrăcase în Dumineca trecută în haină de sărbătoare. Pâlcuri de străini inundară locul festivităţii. Erau delegaţi din toate judeţele, ţărani din apropiere şi vr'o 360 bucovineni, precum şi număroşi basarabeni.

La 8 ore dimineaţa se postează toate şcoalele Iaşilor în piaţa teatrului delegaţii corpurilor legiuitoare şi ai înaltelor aşezăminte ale statului, precum şi aproape toate persoanele distinse ale oraşului.

Serviciul divin l-a săvârşit mitropolitul Moldovei. In sunetul clopotelor şi al muzicei de fanfare cade vălul. Corurile cântă cântecul gintei latine, iar mulţimea cu capetele descoperite intonează „*Deşteaptă-te Române*“, pe când mitropolitul stropeşte statua cu apă sfinţită.

Se depun apoi cununile vre-o 70 la număr, între cari cea mai frumoasă trimisă de M. S. Regina cu inscripţia: „*Trăi-vei în veci stea iubită în luminoasa vecinicie*“. ***Carmen Sylva.***

Au urmat în fine discursurile, care de care mai frumos şi mai învăpăiat de dragostea şi alipirea ce o nutreşte poporul românesc faţă de memoria marelui poet. A vorbit dl *Xenopol* în numele comitetului. Predă statua oraşului, pe care o ia în primire pe lângă cuvinte mişcătoare primariul G. Lascar. Vorbeşte ministrul *Vlădescu* arătând în Alexandri pe întemeietorul epocei de renaştere a românismului, iar dl *N. Iorga* arată cu mare entuziasm meritele lui Alexandri pentru literatura şi simţirea românească. In numele Academiei vorbeşte prez. *I. Calinderu* prezentând pe Alexandri ca bărbat de stat.

In termini înălţători vorbeşte prof. *Naum* în numele universităţii din Iaşi, iar în numele literaţilor scriitorul N. *Gane*, apoi artistul *Nottara*, Anestin, şi Har. Lecca în numele teatrelor române din ţară. Au mai rostit cuvântări frumoase generalul Leon, C. Codreanu în numele presei, prof. *Butureanu*, tipogr. Ionescu, prezidenţii societ. studenţeşti „Junimea“, „Dacia“ şi „Bucovina“ şi în sfârşit dna Sevastos, publicistă.

Solemnitatea s'a încheiat prin declamarea unei ode ocazionale şi prin cântece naţionale, iar în urmă elevii şcoalelor şi poporul defilează în faţa statuei.

S'a dat un banchet mare, iar seara a fost încununat praznicul zilei cu reprezentaţie la teatru, jucându-se o piesă a lui *Alexandri.*

Expoziţia de copii din Apoldul român.

Ziua de 14 Octomvrie n. c. se numără între zilele memorabile ale „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“. Mulţămită zelului comitetului aranjator local în frunte cu bravul corp învăţătoresc, poporaţiunea din Apoldul român, pătrunsă de importanţa ce i s'a dat prin faptul aranjerii primei expoziţii române de copii acolo, în ziua amintită s'a aflat întreagă întreguţă la postul său şi astfel asigurat-au buna reuşită a expoziţiei. Dela data publicării primei ştiri, că comitetul central al Reuniunei agricole, primind propunerea secretarului Vic. Tordăşianu, va aranjà expoziţia de copii, mamele din Apoldul român, cu poporaţiune curat românească, de aproape 3000 suflete, nu au mai avut altă dorinţă, alt ideal, decât de a-şi ţineà locuinţele în curăţenie şi bine aerizate, pe micii lor copilaşi în îndestulire, în curăţenie şi în hăinuţe care de care mai frumuşele. Rivalitatea nobilă între mame era de nedescris. Primăria comunală, preoţimea, corpul învăţătoresc, corpul pompierilor, junele şi junii, copilele şi copilaşii, Duminecă des de dimineaţă şi-au îndreptat paşii spre gara din apropierea comunei. Peste 70 călăreţi, junii satului, care de care mai împodobiţi cu flori, cu pantlici, cu năfrămi şi peste 30 trăsuri, din cari

---

Dumnezeu“, e de o frumseţă ne mai pomenită.

Grigorie Spiridonovici *Petroff* s'a născut în orăşelul Iamburg, guvernamentul Petersburg, în Rusia, la anul 1868. Şi-a făcut studiile în gimnasiul din Narva, apoi a absolvat seminariul şi facultatea teologică din Petersburg. La anul 1891 a fost sfinţit întru preot. A continuat cu studiul şi şi-a câştigat o cultură înaltă universală. Cunoaşte literatura tuturor popoarelor culte. Nu e teren al ştiinţii apoi pe care să nu se simtă sigur. In filozofie, ca în medicină, în filologie, în arta poetică, ca în celelalte ramuri ale artei, Petroff poate să-'şi spună cuvântul hotărâtor.

Aceea ce l'a făcut celebru în scrierile sale şi în cuvântările rostite de pe amvom şi dela masa conferenţiară este tonul cu adevărat evangelic şi asemănările originale, cari au darul de a convinge şi a captivà.

Intrarea în sală unde'şi ţine *Petroff* conferenţele (el le numeşte „*Convorbiri*“) se face numai cu bilete, — fireşte gratuite, — pentru a se împedecà aglomerarea prea mare de lume. Un ziarist rus din Petersburg a participat la o astfel de conferenţă şi şi-a publicat apoi impresiile în marele ziar rusesc „*Novoja Vremlja*“ după cum urmează:

„Am fost şi eu la o astfel de conferenţă. Deja pe stradă erà o îmbulzală simţitoare. După ce cu mare greutate am putut străbate prin mulţime, am aflat colosala sală îndesată de lume, cu toate că mai erà jumătate de oră până la începerea conferenţei.

Pe lângă toată mulţimea de popor, în sală domnea o ordine exemplară şi o linişte adâncă. E la 8. In sală se face o mişcare lină, domnul *Petroff* intră.

Avem înaintea noastră un om brun, de statură mijlocie, cu exterior simpatic, cu ochi luminoşi dar cam obosiţi. O linişte desăvârşită şi o modestie rară îi tradează fiecare mişcare. Dupăce a urcat catedra, a rostit cu voce clară şi puternică un „*Tatăl nostru*“, şi apoi şi-a început conferenţa, reasumând pe scurt cele spuse cu ocaziunea trecută, şi continuând. Toţi ascultau cu cea mai mare incordare, ca să nu le scape nici un cuvânt neauzit. Fiecare construcţie e o idee adâncă, pe care o ilustrează şi o explică cu exemple potrivite. Şi ideile acestea se ţin legate de olaltă, din una se naşte ceealaltă şi toate împreună formează ceva întreg, perfect, desăvârşit, ce fiecare duce cu sine acasă. Vorbeşte fluent, fără repetiţii şi fără împedecare. Trebue să admiri memoria oratorului, precum şi bogăţia sa de cunoştinţe. Nu este teren al ştiinţei şi al artei pe care să nu se afle acasă. Lira poetului, penelul pictorului, dalta sculptorului, laboratorul savantului, vatra casnică, ciocanul muncitorului, condeiul scriitorului, toate, dar toate le expune în lumina evangeliei, şi le aduce la frumseţă mai înaltă....“

Acelaş ziarist vorbind apoi despre activitatea literară a lui *Petroff*, şi în deosebi despre cartea sa „*Evanghelia ca bază a vieţii*“, o apreciază astfel:

„Când am cetit cărticica aceasta, eu, cetitoriul laic, am înţeles întâiadată rostul şi însemnătatea creştinizmului. Am învăţat abia acum să *privesc* adevărul divin, şi am învăţat *să-l înţeleg* Mi-a devenit dragă evangelia, dragă şi preţioasă.“

Mai e apoi *Petroff* şi un neobosit apostol în combaterea *alcoolizmului*, spre care scop a întemeiat şi o revistă lunară, cu un program în care se spune că „Vreau nu numai să combat viţiul beţiei lăţit în popor, ci înainte de toate vreau să lăţesc în popor *adevărata trezvie a cugetării, a sentimentelor şi a acţiunilor* în viaţa particulară şi familiară tot aşa ca în cea socială şi internaţională. Iar cel mai bun mijloc pentru atingerea acestei trezvii, este desăvârşita înţelegere a evangeliei, străbaterea acesteia în toate raporturile vieţii....“

Ajute-i Dumnezeu ca să şi vadă munca răsplătită cu succesul dorit de toată lumea de un gând cu el. Noi încheiem această mică schiţă despre viaţa şi activitatea sa cu cuvintele, cu cari şi-a încheiat şi ziaristul rus, la care ne-am provocat, darea sa de seamă:

„Profesorul Petroff *e o apariţie cu totul extraordinară*. Un om cu facultăţi superioare, un scriitor însemnat şi foarte cult, şi un adevărat şi rar propoveduitor al evangeliei lui Cristos.“

Dă Doamne lumii mulţi ca el!

20 cu bătrânii satului, aşteptau cu nerăbdare sosirea comitetului central al Reuniunei agricole. Cât vezi cu doi ochi dela gară şi până în comună era o singură mare, o mare de Români veseli şi în haine de sărbătoare.

Bucuria Apolzenilor ne-a împărtăşit'o harnicul învăţător Nicolae Fărcaş din fruntea călăreţilor cam cu următoarele cuvinte:

Onorat comitet central, Stimate doamne şi Stimaţi oaspeţi:

Cu mare bucurie şi dor nespus am aşteptat noi apolzenii această zi de bucurie şi de sărbătoare.

Da, zi de mare bucurie, zi de sărbătoare e, pentrucă noi cu focul inimei noastre dorind am dorit a Vă îmbrăţişà şi strânge la piepturile noastre pe D-Voastră cei mai distinşi reprezentanţi ai Reuniunei române de agricultură, cari pe terenul cel vast al culturei neamului nostru aveţi cea mai sfântă datorinţă a înălţà prestigiul naţiunei noastre preaiubite, a aprinde lumina, a aruncà cu prisosinţă sământa culturei în agrul cel vast, dar ţălinos al poporului nostru românesc.

Mai mult domnilor, pentrucă avem onorul şi ne bucurăm că primim în mijlocul nostru bărbaţii unei instituţiuni culturale naţionale româneşti, apostoli adevăraţi şi râvnitori la cultivarea şi luminarea poporului. Fericit poporul care în momente de grea povară are în fruntea sa conducători luminaţi, cărora le zace la inimă soartea şi fericirea poporului lor, şi-i arată calea ce duce mai uşor la ţintă Şi poporul nostru, dupăce au început a i-se ivì zorile unei vieţi mai senine, n'a putut rămâneà indiferent faţă de spiritul timpului spre a'şi asigurà existenţa şi ţineà pas cu popoarăle conlocuitoare, au început să se mişte spre a se luminà a-şi căştigà cultura, astfel de mişcare se face şi astăzi când se aranjază prima expoziţie de copii la noi.

Cu devotamentul cel mai curat al veneraţiunei am grăbit aici a Vă întâmpinà cu salutarea cea mai călduroasă de bine aţi venit şi să trăiţi la mulţi ani!"

La vorbirea de bineveņtare răspunde în cuvinte alese şi de toţi înţelese membrul din comitetul central dl profesor Dr. P. Şpan. Un trăiască puternic, eşit din piepturile mărei de oameni, a însoţit frumosul discurs al dlui Şpan. Intrarea comitetului în comună a fost intrare de triumf. De ambele margini ale drumului postaţi erau copii de şcoală şi femeile satului, iar cam la mijlocul comunei pompierii în haine de paradă şi în sunetele trompetelor aù primit pe distinţii oaspeţi.

Edificiul şcoalei frumos împodobit pe din afară şi din lăuntru cu ramuri verzi şi cu covoare a fost destinat pentru expoziţie, mai târziu dovedindu-se salele şcoalei, deşi spaţioase, puţin încăpătoare, expoziţia a trebuit să se ţină în vasta curte a şcoalei, căci comuna Apold bogată este în copìi. Singur dela vârsta de 6 luni până la 6 ani se găsesc aproape 500 copìi.

Cinstea corpului medicilor nostri din comitat au salvat-o domnii medici Dr. N. Calefariu, din Sălişte şi Dr. Ilie Iancu, din Tălmaciu, (dl Dr. Ilie Beu şi Dr. G. Prunaş, împedecaţi prin morb şi-au scuzat absenţa), cari pătrunşi de marea însemnătate a primei noastre expoziţii de copii, au ţinut să participe în mod activ la aceastâ lucrare de interes higienic a Reuniunei agricole. Dintre membri juriului prezenţi au fost: P. Drăghits şi doamna, Dr. P. Şpan, V. Stan, R. Simu, V. Tordăşianu şi doamna, Dr. Nic. Calefariu, Dr I. Iancu, doamna Agnes Dr. Măcelar, Eufrosina Păcurariu şi Agapia Vulc. · Membri absenţi au fost înlocuiţi prin dnele M. Simu, Agapia Droc, Elvira Dr. Schiau şi prin domnii Dr. Schuller, fizic comitatens, totodată reprezentant al comisiunei higienice comitatense, Ilie Pop şi Oltean (Ludoş), C. Herţa (Sălişte) şi Dobrescu (Rod). Juriul constituit a proclamat prezident pe dl Dr. Calefariu, iar de raportor pe dl R. Simu.

Lucrările juriului au fost precedate de frumosul discurs de deschidere al expoziţiei, rostit de dl Dr. Şpan şi de prelegerea de tot instructivă a profesorului V. Stan „Despre sufletul copilului". Ambe aceste discursuri au fost ascultate de numărosul auditor cu adevărată evlavie şi la fine viu aplaudate.

Anevoioasa lucrare a juriului a ţinut aproape 5 ore, căci numărul copiilor expuşi a fost mult peste 400. Juriilor dat le-a fost să se convingă, că comuna Apoldul-rom., atât după condiţiile de trai ale poporaţiunii, cât şi după stările higienice a fost bine aleasă pentru expoziţie. Marginile înguste ale raportului meu ziaristic nepermiţându-mi a mă extinde asupra tuturor constatărilor făcute de juriu, mă mărginesc pe lângă a arătà, că premiaţi au fost cu bani peste 60 copii, iar mamele alor aproape 30 copii au obţinut menţiune onorifică pentru buna îngrijire a copiilor lor.

Cum premiile în bani aveau să se treacă în libele de depunere ale cassei de păstrare din Sălişte şi însoţite de cassete de economizare, — împărţirea lor a rămas să se facă Sâmbătă în 26 Oct. n. c., pentru care dată s'a amânat şi fotografiarea copiilor premiaţi.

Discursul despre tuberculoză al dlui Dr. Ilie Iancu, ilustrat cu multe exemple din cele experiate de însuşi prelegătorul, a fost nu se poate mai instructiv. Speranţă avem, că atât discursul dlui Stan, cât şi al dlui Dr. Iancu se va tipări în broşură şi se va răspândì la proximele expoziţii de copii, dat fiind, că după acest bun început Reuniunea noastră agricolă şi celelalte aşezăminte ale noastre aranjavor cât mai multe asemenea expoziţii.

Banchetul dat în cinstea sărbării, (mâncările bune şi gustoase le-a servit ospătarul Ioan Orăştian), prilej ne-a dat de a ne exprimà mulţămita pentru toţi cari s'au ostenit în această afacere, iar reprezentaţia teatrală a corpului didactic servitu-ne-a drept repaus după o muncă grea închinată binelui obştesc.

„Invingătorul".

NOUTĂŢI.

Budgetul comun. Guvernul austriac a dat Sâmbătă publicităţii budgetul comun pe 1907. Spesele comune în general fac 351 mil. cor. din cari cad pe ministeriul de externe 12 mil., de războiu 291 mil., de finanţe 4 mil, de marină 43 mil., şi comptabilitatea comună 320 mii cor. Spese extraordinare sunt evaluate la 542.000 cor. pentru min. de externe, 14 milioane min. de război şi 2 mil. pentru marină. Pe Ungaria cade o cuotă de 82 mil. cor. la această rubrică Spesele toate în afacerile comune cu Austria se ridică cu 21 mil. coroane faţă de budgetul anului acestuia.

*

Congregaţia com. Arad s'a ţinut Miercuria trecută în Arad. Rezultatul acestei congregaţii în mare parte este o dovadă eclatantă, că prin solidaritate şi luptă poţi ajunge la isbândă. Mulţămită energiei membrilor români puternicii comitatului au suferit mai multe lovituri dureroase. Astfel venise comitatul cu propunerea de a se face un nou arunc de un percent şi jumătate asupra poporului. A vorbit contra dl Dr. Ioan Suciu şi Sever Bocu şi propunerea a căzut cu 83 voturi faţă de 85 ale Românilor şi câţiva Unguri. Asemenea a căzut stăpânirea cu propunerea de a nu penzionà pe Gabor Paris, care fusese vicecomite în comuna Abauj sub Fejervary şi era vorba ca să fie tras pe sfoară şi lipsit de dreptul de penzie. Românii l-au penzionat cu 45 voturi faţă de 43. La punctul pentru împedecarea alcoolizmului a rostit o frumoasă vorbire preotul Traian Magieru. La alegerea pretorelui prim s'a făcut scandal mare, câtă vreme Românii îşi puseră de gând să aleagă un strohman şi să trântească pe candidatul oficios. Stăpânitorii îngroziţi au făcut scandal şi alegerea s'a protestat. Tot de teama Românilor a fost luată dela ordinea zilei, din bună vreme, curenda comit. Timiş referitoare la înfrânarea „agitaţiilor naţionaliste", pe care Românii aveau de gând să o întimpine cu formală obstrucţie.

*

Biserică nouă. Din Deda ni se scrie, că se apropie de desăvârşire biserica cea nouă, una dintre cele mai frumoase. E zidită după modelul catedralei noastre din Sibiiu, în stil oriental curat. Biserica s'a ridicat din un fond anume înfiinţat pe la 1860 de preotul de atunci Ion Popescu. Administrarea înţeleaptă a acestui fond de către harnicul preot actual, Leon Popescu a făcut posibilă ridicarea frumoasei biserici. Tot din acest fond s'a ridicat în anul trecut şcoala, iar acum se trudeşte actualul demn preot să poată ridicà şi o casă parohială, spre care scop el însuşi a cinstit bisericei un loc în valoare de 2000 cor. Fericită este turma de care poartă grije păstorul harnic şi înţelept.

*

Dela societatea Petru Maior primim următorul comunicat: Dumineca în 4 Novembre st. n. la 6 oare seara se va ţineà în localităţile societăţii (Radey) o şedinţă festivă pentru devălirea bustului Ilustrăţii Sale *Dr. Alexandru Mocsonyi*, membru onorar şi fundator al societăţii. Programul e compus din 1. Cuvântul de deschidere, cu biografia Ils. Sale; 2. O conferenţă despre activitatea filozofică literară a d-sale; 3. Recitare şi bucăţi muzicale executate de corul şi orhestra Societăţii. Oaspeţii sunt binevăzuţi.

*

Promoţie. Stipendistul conzistorial clericul absolut *Nicolae Regman*, a fost promovat Luni, în 16/29 Octomvrie a. c. la universitatea din Jena doctor în filozofie cu nota: „Cum laude". Felicităm pe diligentul nostru corespondent şi-i dorim mult bine în viaţă.

*

Purtarea tricolorului. Dl adv. Dr. Z. Chirtop face în *„Libertatea"* destăinuirea, că o hotărâre a ministrului a declarat purtarea tricolorului permisă, fapt care nu formează transgresiune, deci nu se poate pedepsi, cum a făcut acum de curând de repeţite ori pretorele dela Ilia. Ar fi bine să se ştie numărul şi anul acelei hotărâri, ca să se poată provocà la el cei ce sunt jigniţi în libertatea lor personală.

*

Concurs. „Ardeleana" din Orăştie publică concurs pentru postul de advocat iurisconzult al băncii cu termin de 20 Nov. nou. Salarul şi celelalte beneficii se urcă la 6500 cor.

*

Rugare. De două zile s'a perdut o iapă sură cu pete gălbenii a economului George Pulcă, din Archita (Erked). Pe şoldul stâng dinapoi se află semnul *„S"* al comunei Archita şi un alt semn mai vechiu *„X"*. Ceice ştiu ceva despre ea să binevoiască a comunicà proprietarului.

*

Despărţământ nou In 16 Nov. n. se va constitui un nou despărţământ al Asociaţiunii cu sediul în Tăşnad.

*

Liga culturală din România a primit abzicerea prez. P. Grădişteanu şi a încredinţat agendele viceprez. At. Chivu.

*

Candidat naţional. Românii şi Sârbii din cercul Párdány, al cărui mandat de deputat a fost nimicit de Curie de curând, au hotărât să pună candidat naţional. Ei aşteaptă îndrumare din partea clubului parlamentar al naţionalităţilor.

*

Alcoolul la alegeri. Societatea antialcoolică din Austria a înaintat Reichsratului o propunere, prin care cere ca acesta să aducă lege, că de aici înainte să nu se mai permită vânzarea beuturilor alcoolice în ziua alegerii de deputaţi pentru dietă, sub nici o formă şi nici o condiţie. Se aşteaptă cu deosebit interes pertractarea acestei chestii în casa deputaţilor.

*

Preoţi premiaţi. Ni-se vesteşte că secţia de apicultură dela expoziţia din Bucureşti a premiat pe preotul Nic. Martinovici din Topoloveţul mare cu medalia de aur, iar pe preotul Ioan Jucoş din Zerveşti cu menţiune onorifică pentru producţiunile lor pe terenul albinăritului.

*

Taxe pe şcolarii leneşi. „Apărarea Naţională" din Craiova lansează ideea în România de a pune taxe pe elevii leneşi ai şcoalelor. Prin aceasta s'ar reduce aglomeraţia cea mare prin licee, iar pe de altă parte s'ar curăţi şcoala de elementele slabe, s'ar favorizà talentul săracilor şi nu punga bogătanilor.

*

Atelier pentru ţăsătorie se va deschide în curând în Orăştie. Dl Dr. I. Mihu a pus la dispoziţia reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarii localul necesar, iar reuniunea la insistenţa prezidentei dna Elena Hossu a decis cu mare însufleţire întruparea acestui nou aşezământ naţional.

*

Dl I. Lăpădatu, secretarul „Ardelenei" a fost ales membru al societăţii „Magyar közgazdasági társaság" din Budapesta.

*

Din Cetea ni se scriu următoarele: Inainte de asta cu vre-o 5—6 ani un binefăcător a pus bază unei biblioteci la şcoala noastră din Cetea, în tractul Alba-Iulia, donând pentru întemeierea bibliotecei vre-o 350 de opuri. In fiecare an de atunci s'au dat petreceri în favorul bibliotecei şi atât cu venitele dela petreceri cât şi cu venitele din taxele dela membri bibliotecii, starea bibliotecei atât cu înmulţirea cărţilor, cât şi cu înmulţirea fondului s'a ridicat la o stare înfloritoare, ceeace numai spre cinste poate servì învăţătorilor cari au servit la şcoala noastră în aceşti 5 ani din urmă, pentrucă au cunoscut însemnătatea bibliotecii pentru poporul nostru şi şi-au făcut datorinţa.

Poşta ultimă.

Alegere de superintendent.

Biserica evangelică săsească din Ardeal astăzi, Mercuri, a procedat la alegerea de superintendent în locul dimisionatului episcop de mai nainte, *Müller*. Actul alegerii s'a săvârşit în biserica mare săsască din piaţa *Huet*. Cei îndreptăţiţi şi-au dat voturile, cari apoi numărate fiind, s'a constatat că din 54 voturi a întrunit domnul *Teutsch*, vicarul episcopesc de până acum 53, iar Dr. Herfurth 1 vot. Domnul *Teutsch* a fost proclamat ales. A fost aclamat cu frenesie. Biserica erà îndesată de lume, pentrucă alegerea a fost publică. Alesul a răspuns într'o clasică vorbire, care îi formează programul de muncă în noua demnitate. Alesul e fiiul superintendentului cu acelaş nume, care a stat în fruntea bisericei evangelice săseşti dela 1867 până la 1893.

Noul ministru de externe.

Noul ministru comun de externe, baronul *Aehrenthal*, a fost ieri, Marţi, în Budapesta, pentru a legà cunoştinţă cu ministrii ungari. A făcut vizită primministrului *Wekerle*, cu care s'a întreţinut lungă vreme, discutând împreună chestiile mai însemnate politice. Sara ministrul de externe a plecat acasă la Viena.

Monarhul la Budapesta.

Cum se ştie, delegaţiunile vor fi convocate pe 26 Noemvrie nou la Budapesta. Sub durata şedinţelor ce le vor ţineà, dieta va lua vacanţe, iar curtea se va muta la Budapesta. Programul e stabilit astfel, ca Maiestatea Sa se sosească încă în 18 Noemvrie la Budapesta, unde rămâne până după închiderea sesiunii delegaţionale. Se vor da mai multe prânzuri la curte şi poate şi baluri.

Teatru.

Miercuri, 31 Oct.: *Das Wäschermädel*, operetă în 3 acte de Bernhard Buchbinder, muzica de Rudolf Raimann.

Joi, 1 Nov.: *Frühlingsluft*, operetă în 3 acte de Karl Lindau şi J. Wilhelm, muzica de J. Strauss.

Fetiţele tinere

au adese-ori necesitate de un remediu întăritor, ca să poată trece unele pedeci, cari obvin în a lor desvoltare. „Emulsion"-ul lui Scott, care se prepară din oleu de peşte foarte fin cu var şi natron hypophosphit, s'a arătat şi dovedit ca cel mai bun mijloc de însănătoşare şi întărire Acesta se prepară numai din cele mai bune substanţe, cari prin minunata procedură alui Scott devine gustos şi uşor de mistuit aşa că nu produce nici o îngreunare în mistuire, din contră regulează digestiunea şi produce apetit. In urma acestora „Emulsion"-ul lui Scott se poate folosì cu cea mai mare încredere şi are un efect neasămănat mai mare ca oleul simplu de peşte. V 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 106—1906. [265] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională rom. gr. ort. din comuna bis. Laslăul român — protopresbiteratul Târnavă — se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Postul de învățător fiind împreunat cu cel cantoral, învățătorul ales va aveà a prestà și serviciul de cantor Dumineca, serbătoarea și în zile de lucru, cu copiii de școală va cântà st. liturgie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din intratele bisericei 400 cor., dela cantorat 200 cor., conform protocolului comitetului parohial din 1 Octomvrie anul c., cuartir natural în edificiul școalei, usufructul grădinei școlare și lemnele necesare din cari se va încălzì și sala de învățământ.

Cuincuinalele se vor computà numai dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Concurenții au să și aștearnă rugările lor instruite conform normelor din vigoare la terminul numit la oficiul ppresbiteral concernent și înainte de alegere să se prezinte poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Laslăul român, 2 Octomvrie 1906.

Nicolau Aron
paroh și prez. al com. par.

Teodor Oprean
not. al com. paroh.

Văzut:
Cetatea de baltă, 10 Octomvrie 1906.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 281—1906 [261] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă Cupșeni, protopresbiteratul Cetatea de peatră, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima apariţiune a acestui concurs în „Telegraful Român“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este cea fasionată în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a și așterne rugările lor, instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar sub durata acestuia a se prezentà în biserica din această parohie spre a cântà, eventual a celebrà și cuvântà.

Lăpușul-unguresc, la 6 Octomvrie 1906.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent. Oficiul parohial gr. or. al tractului Cetatea de peatră.

Vasile Duma
adm. ppresbiteral

Nu numai cetit

dar și probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 29—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum
Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc, — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☛ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 7—40

La 7 Expoziții publice cele dintâi premii.

Veritabil aumai cu
1860. Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГЪ.
triunghiu pe talpă.

Șoșoni, Slippers
Galoși
de Petersburg.

Singurii contrahenți:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălțăminte, de modă și gumă.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de **A. Bena**. Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Prețul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Mare vânzare de reclamă

DIAMANT „TUDOR“

pregătit pe cale științifică.

☛ **Fără îndoială cea mai frumoasă imitațiune de diamante pe lume.** ☚

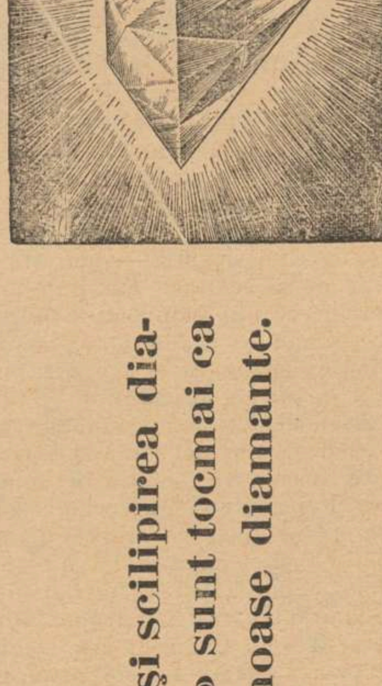

Focu strălucirea și scilipirea diamantelor «Tudor» sunt tocmai ca a celor mai frumoase diamante.

E absolut imposibil a afla ceva deosebire și garantăm, că diamantul «Tudor» nici când nu-și perde sclipirea.

Spre documentarea susziselor și ca totodată să meargă mai ușor introducerea articlilor noștri în cercul cumpărătorilor nostrii și peste tot în cercul on. public, recomandăm spre cumpărare — numai pe timp scurt — o quantitate **oareșicareva de inele, broșe, ace de cravate, bumbi de mangete, medaillon, cercei** (la ureche) etc. cari înainte de asta câte o bucata

Costa 8 coroane

acum însă numai 6 coroane
(dimpreună cu im de diamant)

Diamant-«Tudor» să alfă numai în fereastra firmei

BRECKNER W. SIBIIU—NAGYSZEBEN, Strada Cisnădiei Nr. 13.

și numai acolo să poate căpăta.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 115 Sibiiu, Sâmbătă 21 Octomvrie (3 Noemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Principiile fundamentale ale civilizațiunei.

IV.

Renașterea organismului lâncezit pretinde să i-se întindă forțe noui. A fost neîncunjurat de lipsă deci, să se caute și să se găsească pe seama vieții spirituale a omenimei o bază nouă. Din ruinele lumii antice puteà fără îndoială să se nască o nouă civilizație, să încolțească și să crească, dar spre acest sfârșit se cereà un ideal nou. Și într'adevăr vedem, că ideale nouă vin alese ca temelie pe seama civilizației de nou încolțite. Lumea antică umblà după frumseța corporală, ori se plecà în fața forței fizice. Oamenii din noua epocă au început să umble după frumseța *spirituală* și să se plece în fața ajutorului *moral.* Centrul puterii de gravitație vine acum mutat în *interiorul* omului. Spiritul omului vine recunoscut ca isvor al vieții sociale, politice și istorice. Inălțarea inimei omenești, perfecționarea morală, desvoltarea spirituală a individului, acestea formează acum problemele principale pe seama societății. Toate celelalte au o importanță de a doua mână, subordonată. „Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și aceste toate se vor adăogà vouă“. (Mateiu VI. 33). Vor venì la voi dela sine! Așa spune evangelia.

Sub împărăția lui Dumnezeu e înțeleasă acì viața desăvârșită în lume, viața întemeiată, nu pe domnia puterii, pe domnia egoismului dur, ci pe bazele iubirii generale, ale dreptății dumnezeești, ale recunoașterii tuturor drepturilor legale pe seama individului. Venirea acestei împărății e condiționată de străformarea morală a omului, de reînoirea întregei sale ființe interne. „Adevărat, adevărat grăesc ție, — a zis Isus Cristos către Nicodim, — dacă nu se va naște cineva de sus, nu va puteà vedeà împărăția lui Dumnezeu“. (Ioan III. 3). Iar altădată Cristos a grăit: „Nu va venì împărăția lui Dumnezeu în cias știut, nici vor zice, iată aici, sau iată acolo, căci împărăția lui Dumnezeu *între voi este*“. (Luca XVII, 20. 21).

Acesta e noul ideal, un ideal vecinic, iar nu temporal. Idealele Greciei și ale Romei antice și-au trăit traiul, de aceea a trebuit să se stângă și lumea antică. Dar noul ideal, relevat prin creștinism, n'are margini, nu poate fi definiat și nici atins. „Fiți desăvârșiți, precum desăvârșit este tatăl vostru cel din ceriuri“. (Mateiu V. 48). Aceasta e moștenirea mântuitorului lăsată lumii, oamenilor din lume. Moștenirea aceasta e chezășia nesfârșitului viitor al civilizațiunii noastre. Noua cultură, — care chiar și în spirit creștinesc, cu facultățile sale de neexhauriat, trebue să se perfecționeze mereu, — pentru reînoirea și desvoltarea sa ulterioară va găsì totdeauna izvoare nouă.

Avem în urma noastră o istorie de aproape două mii de ani a creștinismului. Suntem astăzi în stare să cuprindem și să măsurăm procesul intern, decurs cu succes, al desvoltării sale, și gradul puterii sale de influență asupra conștiinței și a vieții omenimei, dar să și constatăm totodată, că creștinismul totuși nu și-a desvoltat încă întregul cuprins al însemnătății sale, încă nu și-a rostit ultimul cuvânt. In scopul realizării împărăției lui Dumnezeu pe pământ omenimea are să mai isprăvească încă o muncă grea, neîntreruptă, față de sine însași, față de educația morală a inimei omenești. Evangelia a deșteptat multe sentimente bune, a atins coarde în inima omului, cari până acì îi erau necunoscute, și a scos din ele tonuri de o frumseță fermecătoare și de o forță iresistibilă. Dar tonurile acestea încă nu sunt contopite într'un acord puternic, care să fie imnul iubirei și al adevărului, ajunse ambele la triumf.

Dacă știința vrea să înlocuiască religia, atunci trebue să-i primească și datorințele. Și dacă reclamă pentru sine vre-o preferință, atunci datoare e să dea omenimei mijloace mai puternice, să-i arate un drum mai bun, pe care să ajungă mai iute la realizarea scopurilor finale ale vieții, — decum o face aceasta religiunea. Și știința se arată gata a o puteà face aceasta. Ea anunță în mod triumfător, că *numai* știința poate să treacă oamenii la un viitor mai bun. „Dacă voim să facem în general cunoscute condițiunile dela cari depinde progresul celei mai noui civilizațiuni, — spune Bukle, — trebue să o căutăm în istoria îngrămădirii și a extinderii științei intelectuale. Aparițiile fizice și principiile etice firește că provoacă din când în când însemnate confuziuni în progresul general al lucrurilor, în cursul vremii însă ajung iarăși toate în ordine și în echilibru, lăsând în modul acesta legilor intelectuale libertatea acțiunii, cu totul independent de forțele inferioare și subordonate“.

O astfel de afirmare categorică se bazează pe părerea, că întreaga desvoltare colosală, care se arată în civilizația noastră, înseamnă în prima linie o mișcare intelectuală, și că progresul moral al societății stă în dependență directă cu înmulțirea cunoștințelor. Dar o astfel de judecată denotă o necunoaștere a inimei omenești, o neînțelegere cu privire la aceea, că ce rost are știința și ce poate ea prestà!

Terenul științei e vast; ba dacă vrem așa, e chiar nemărginit. Problemele ei sunt mari. Atâta a făcut știința pentru omenime, și va face și mai mult, încât numele ei deja trebue să fie conziderat din partea fiecărui om cugetător ca sfințit. Dar puterea motrice a progresării culturale nu e intelectualitatea, și învățătura *singură* nu îndreaptă moravurile!

Știința lărgește orizontul spiritual al omului, îi desvoaltă forțele intelectuale, îi mărește puterea asupra naturii. Dar spre a da omului renașterea spirituală, spre a-l înălțà moralicește, știința, *fără cooperarea religiunii*, nu e capabilă.

Să abandonăm calea lungilor explicări și să ne aducem aminte de ex. de panamiștii din Francia. Erau între ei senatori, deputați, redactori dela ziare cu influență, tot oameni cu bogate cunoștințe, cu facultăți însemnate și totuși, peste tot luați, o grămadă de *escroci.* E întristător, dar e foarte natural. Inima omului vine mișcată de una și aceiași patimă, fie că bate în pieptul unui cugetător progresist, ori în al unui simplu muncitor. Pescariul din Galilea, care nu știe să cetească și să scrie, poate să stee moralicește mai sus decât o duzină de filozofi, de oameni ai științei. Dacă asemănăm de ex. icoana etică a lui Baco de Verulam, părintele științei empirice, cu a sclavului negru, descris în „*Coliba unchiului Tom*“, ne vom convinge, că educația poate să schimbe formele păcatului, poate să-l nobiliteze, dar nu poate să stârpească răul, să nobiliteze moravurile. Nu e treaba științei deci, ca prin o reînoire a inimii omului să-l conducă pe acesta pe calea care duce la realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ!

O declarație. Față cu știrile răspândite despre angajamentul luat din partea coaliției ca să urce contingentul de recruți, domnul prim-ministru *Wekerle* a declarat în ședinta comisiunii financiare, ținută Miercuri, că guvernul nu a luat în privința aceasta absolut nici un angajament. Pactul legat cu Coroana, e identic cu programul guvernului. Despre o situație critică în care s'ar aflà guvernul ungar, nici vorbă nu poate să fie.

FOIȘOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viața și pătimirea.

(Urmare).

Bucuria și mânia. O negrăită bucurie a făcut între Tesaloniceni neașteptata isbândă a lui Nestor. Tot poporul care era de față a strigat de bucurie cu glas mare și nesfârșit, dorind să îmbrățișeze pe biruitor și să-i mulțămească și să-'l slăvească. Dar pe cât se bucurau Tesalonicenii, pe atât, ba cu mult mai mult s'a mâhnit Impăratul, care își perdea pe prietinul, la care ținea așa de mult, și *se simțià rușinat prin bucuria poporului, care lui i-se părea că arată atâtea semne de bucurie mai mult ca să-'l umilească și să-'l supere.*

Mucenicul Nestor. Intărâtat în supărarea sa de nesfârșitele strigări de bucurie ale poporului, împăratul în loc să răsplătească cu daruri pe biruitor îl chemă la sine și-i zise:

Spune-mi mie, tinărule, cu ce fel de farmece ai biruit pe Lie, pe nebiruitul Lie, care pe atâți bărbați mult mai puternici decât tine, cu ușurință i-a biruit.

— Află împărate, a răspuns Nestor, că eu nu cu farmece, ci cu ajutorul lui Christos, a singurului și adevăratului Dumnezeu, am biruit pe Lie.

Auzind împăratul, că Nestor este creștin și văzând cum împotriva poruncilor împărătești și în fața poporului adunat se laudă că este creștin și că cu puterea lui Christos a biruit pe Lie, a poruncit unui boier numit *Marcian,* ca fără zăbavă să scoată pe Nestor din cetate și să-l ucidă, ca să bage groază și frică în cei ce-l slăviau și să smerească pe creștini.

Incă în acel cias Nestor a fost tăiat, și așa *s'a împlinit prorocia lui Dimitrie, că și pe Lie îl va birui și pe Christos va mărturisì.*

Turburarea împăratului. Dar împăratul nu află chip de mângăiere pentru perderea scumpului său Lie. Bucuros ar fi dat el nesfârșite bogății, chiar și o parte din împărăția sa, numai să-l mai aibă viu lângă sine. Ziua întreagă și toată noaptea a petrecut-o numai în dureroasa tânguire pentru prietenul său. In nelinișteа și turburarea lui i-se părea și lui și se părea și altora, că de mâhnire ori se va îmbolnăvì greu ori va înebunì.

A doua zi căutând înzadar să se mângăie și să se liniștească, s'a întâmplat că oare cine l-a vestit, că pe Nestor Dimitrie l-a fost îndemnat și întărit ca să iese la luptă și să ucidă pe Lie.

Atunci împăratul stăpânit numai de supărarea sa pentru moartea prietinului său Lie, n'a voit să știe nimic de vitejia și înțelepciunea lui Dimitrie, de care mai înainte gândea că are să se folosească, fiind peste fire turburat, ca ieșit din minte a dat poruncă slujitorilor, că deoarece Lie la îndemnul lui Dimitrie înfipt în sulițe a murit și ei să-și înfigă sulițele în Dimitrie, ca și el de sulițe să moară.

Mucenicia sfântului Dimitrie. Deci în revărsatul zorilor, în ziua de 26 a lunii lui Octomvrie, pe când sfântul îngenunchiat își făceà rugăciunea sa de dimineața, ostașii trimiși de împăratul au întrat în temniță la sf. Dimitrie. Când i-a văzut că vin, sfântul s'a sculat dela rugăciune și a eșit înaintea lor, ridicând spre cer mâna dreaptă, și dându-se lor de bunăvoe spre junghiere — adevărat ca un mielușel nevinovat. Ostașii l-au străpuns cu sulițele lor, cea dintâiu suliță pătrunzându-i coastele în partea dreaptă, în locul în care a fost împuns și Christos Domnul pe cruce fiind.

Așa închipuind el patima Mântuitorului și-a dat sufletul în mânile aceluia, a cărui evangelie o propovedu-i-se, ca un apostol. Trupul lui neînsuflețit a fost lăpădat cu necinste pe pământul gol; iar noaptea în taină a fost ridicat de către creștini și înmormântat.

Și n'a fost un singur creștin în acele locuri, care știind cine a fost sf. Dimitrie să nu fi plâns cu amar moartea lui. Ba și păgânii, cari l-au cunoscut multă vreme cu durere l-au jelit ca pe un Domn fără seamăn de bun, drept, milostiv, înțelept și purtător de grije pentru binele obștesc.

Pomenirea lui, pildă vie. Pomenirea sfântului marelui mucenic Dimitrie o prăznuim în fiecare an la 26 Octomvrie. In această zi datori suntem cu toții să ne aducem aminte de faptele lui, și din ele pildă luând să ne îndemnăm ca în orice stare sau deregătorie ne-am găsì, binele obștesc să nu-l nebăgăm în seamă, ci toată silința să ni-o dăm ca să-l [illegible], cum și sfântul marele mucenic Dimitrie a făcut. Din silințele lui pentru binele patriei sale să

Noul profesor de româneşte la universitatea din Cernăuţi.

Sub titlul acesta scrie domnul *N. Iorga* în numărul ultim din *„Neamul Românesc“* următoarele:

Dl Dr. Sextil Puşcariu a fost numit profesor de limba şi literatura românească la universitatea din Cernăuţi în locul bătrânului dl I. G. Sbiera, penzionat.

Tinărul profesor pe care, spre norocul ei, îl capătă Bucovina românească, e Braşovean, dintr'un neam cunoscut şi respectat, dintr'o familie a cărei viaţă poate fi model pentru oricine.

A făcut studii de filologie la cei mai buni profesori din Apus şi e astăzi unul dintre cei dintâi filologi ai nostri. A scris în nemţeşte lucrări cari dovedesc şi pătrundere, şi o uriaşă răbdare. A tipărit de câteva luni de zile numai un dicţionar al elementelor latine din limba noastră, care a întimpinat la toţi oamenii competenţi — afară de un duşman personal — primirea cea mai călduroasă. De câtva timp, Academia Română i-a făcut deosebita onoare de a-l însărcinà cu redactarea dicţionarului limbii româneşti, care a găsit în sfârşit omul de realitate şi măsură ce-l poate duce în termin scurt la bun capăt. Ştiind să-şi potrivească silinţele cu scopul ce-l urmăreşte, deprins, ca un om cu totul modern, a preţuì timpul său ca şi pe al altora, spirit cumpătat şi luminos, înzestrat cu însuşirile caracteristice ale scriitorilor pe cari Braşovul i-a dat literaturii noastre, Sextil Puşcariu va mântui de sigur la terminul fixat marea operă care i-s'a încredinţat şi la care lucrează cu puterea şi disciplina ce se cuvine.

Acesta e omul de ştiinţă. Dar noul profesor de literatura română la Cernăuţi e şi un înţelegător de literatură. A scris însuş, în cea dintâiu tinereţă, schiţe, în cari se întâlnesc însuşiri. De atunci, cu toată ocupaţia sa obositoare şi absorbantă, a urmărit necontenit întreaga noastră desvoltare literară. Schiţele critice tipărite în „Luceafărul“ din Pesta, ca şi rapoartele la unele publicaţii de filologie germane, arată în el, nu numai un judecător drept, dar şi una din acele firi calde, vibrante, primitoare de frumseţă şi pătrunzătoare de suflete, cari sunt singurele chemate a vorbì despre ce poate dà mai scump fiinţa morală a unui om: scrisul, în care i-se cristalizează gândul cel mai adânc şi cea mai aleasă simţire.

D. Puşcariu va fi şi un bun profesor de istorie literară.

E însemnat pentru împuternicirea conştiinţii româneşti în Bucovina că acel care e chemat să înrâurească puternic asupra tinerilor noştri de acolo e un desăvârşit de bun Român, care, în loc să vorbească în vânt despre ştiinţa universală şi rece, în loc să se închine modernismului fără hotare, îşi dă samă pe deplin că toate manifestările vieţii unui popor sunt strâns legate între ele şi că nu e nici una care să nu fie menită a sprijinì înaintarea poporului din care ele se ridică.

Fire bună şi prietenoasă, fără ambiţii cari înduşmănesc toată lumea, iertător şi faţă de duşmanii pe cari nu i-a meritat, dr. Puşcariu va fi prin viaţa sa însaş şi un factor de educaţie pentru tinerimea bucovineană şi familia sa fericită va fi o învăţătură într'o societate în care prea adeseori din vălmăşagul neamurilor rezultă forme urâte ale egoismului american.

Cred, că dl Puşcariu nu va râvnì o situaţie ştienţifică mai strălucită din punct de vedere material şi că-'şi va cheltuì viaţa întru îndeplinirea uneia din cele mai meritorìi opere ce se poate îndeplinì în toată întinderea neamului.

Intr'un ceas bun, prietene!

Statua lui Alexandri.

Dintre multele vorbiri rostite cu ocaziunea dezvălirii monumentului lui *Vasilie Alexandri*, ridicat în Iaşi, dăm discursul domnului ***Ioan Kalinderu***, prezidentul *„Academiei Române“*, care a fost de cuprinsul următor:

„In toate timpurile s'a socotit, că o naţiune se onorează când aduce prinos de recunoştinţă aleşilor săi.

Această admiraţie către cei cari depăşind măsura comună omenească au lăsat o moştenire de glorie şi au înavuţit patrimoniul de amintiri, care este comoara scumpă a neamului, se manifestă în mai multe feluri. In deosebi sculptura a fost privită totdeauna printre cele mai înalte arte, pentrucă ea are menirea să înfăţişeze în falnice monumente pe pieţele publice, chipul iubit al celor slăviţi.

Inălţând dar această statuă lui Vasile Alexandri, nu ne înplinim decât o mică parte din datoria către dânsul, acum după aproape încheierea unui veac dela naşterea sa.

In adevăr, nu ne mai despart decât 15 ani de centenarul zilei care a dat Românizmului pe cel mai drag poet al său, „pe acel Rege al poeziei, vecinic tânăr şi ferice, pe veselul Alexandri“, cum a zis atât de bine Eminescu, amicul şi nobilul său rival.

In deosebi, Academia Română, în numele căreia am cinstea să vorbesc şi din care neuitatul Alexandri a făcut parte încă din 1867, se simte mândră că a luat acum câţiva ani iniţiativa ridicărei unui monument în Capitală, aceluia care a ilustrat'o vreme îndelungată. Urmele ce a lăsat în sinul ei, prin împotrivirea sa energică la tendinţele, cari îndrumau dezvoltarea limbei pe o cale greşită, „prin poeziile şi lucrările cetite în şedinţe publice, cum şi sentimentele sale adevărat colegiale, vor rămâne în veci neşterse.

In acest an, când serbăm roadele ce a dat în toate domeniile vieţii, o fericită domnie de 40 de ani, inaugurarea monumentului ce s'a desvălit înaintea noastră ne aminteşte că şi bardul dela Mirceşti a fost 40 şi mai bine de ani podoaba literaturei şi fala ţării noastre.

Adunând nestimatele poezii populare, Alexandri a scos la lumină adevăratele scrisuri de nobilime ale ţăranului român, care, cu toată viaţa lui atâta timp năcăjită şi apăsată, a păstrat în inimă o tainică parte, în care au înflorit cele mai gingaşe cântece.

A preamărit cu o caldă iubire de neam gloriile străbunilor noştri, dela Sentinela Română până la vitejii Domni ai ţării.

Şi tot el a avut rara fericire să cânte în versuri pe voinicii din Vaslui, pe toţi ostaşii cari sub conducerea M. S. Regelui, au reînviat faima din trecut. In însufleţirea sa pentru bravura flăcăilor ţării, vultani şi şoimi de munte, el n'a uitat femeile române, cari la îndemnul „Doamnei încoronate de a binelui splendoare“

Spălând al luptei sânge
Cu mâni aristocrate,
Au luminat poporul
Prin legea Provedinţii,
Că nu există ranguri
In faţa suferinţii.

A lucrat la redeşteptarea ţării şi la înfiinţarea României noui, nu numai cântând mântuitoarea unire cu splendide versuri ca acestea:

Hai la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr'o sorbire
Şi să treacă drumul mare
P'ale noastre vechi hotare,

ci şi ca bărbat de stat, ca diplomat, câştigând ţării în străinătate simpatii nepreţuite, ca aceea a lui Napoleon al treilea. In acest scop el s'a slujit de toate armele de convingere pentru a înlăturà din cale pedecile ce se puneau înălţării noastre.

A contribuit la îndreptarea multor rele din viaţa noastră socială prin scrieri ca cele teatrale şi îndeosebi la desrobirea Ţiganilor dând cel dintâiu exemplu.

Patriot cald şi luminat nu se puteà să nu fie şi dinastic şi să nu aibă — din sentiment ca şi din raţiune un adevărat cult pentru familia regală, care la rândul ei îl privea şi îl primea ca pe un amic preţios. Firea poetică şi entuziastă a M. S. Reginei, care a ilustrat numele de Carmen Sylva, îl atrăgea aşa încât o adevărată prietenie artistică s'a stabilit între aceste două spirite înalte. De aceia printre număroasele cununi închinate cu pietate pe sicriul marelui şi blândului răposat, era şi una pe care s'a scris: Carmen Sylva, iubitului poet.

M. Sa Regina a tradus în limba germană mai multe din poeziile bardului, unele încă nepublicate, iar Alexandri în semn de recunoştinţă i-a oferit în 1883, toate acele versuri scrise de mâna lui într'un album, cu dedicaţia:

Ca tămâia la altaruri
Ca dorinţele la stele
Lângă tronul Carmen Sylvei
Mergeţi versurile mele!
In cupa ei de aur
Ea bea numai lumină
Şi pentru a Sale buze
In veci cupa e plină!

Sunt multe scrisori ale lui către soţia sa şi către prieteni, din cari se vede cum era rugat să vie în casa domnească şi să rămână acolo cât mai mult. In acea vreme a alcătuit el frumoasa inscripţie, care împodobeşte minunatul castel ridicat de M. Sa Regele în creerii Carpaţilor:

„Eu Carol şi al meu popor
Făcut-am într'un gând şi dor
In timp de lupte-al meu regat
In timp de pace-al meu palat!“

Iată câteva extrase scurte din scrierile lui publicate, cari arată felul relaţiunilor sale cu Suveranii nostri:

La 25 Iulie 1880 scrie soţiei sale: „Doamna şi Vodă pleacă Marţi la Sinaia. Nu vor să mă lase a mă pornì înainte. Voi plecà dar Mercurea viitoare“.

Tot dânsei la 3 Maiu 1882:

„Regina mi-a trimis răspuns să nu plec de acì până nu mă va vedeà“.

In August 1886: „Am venit ieri la Sinaia şi am fost primit cu mare bucurie de Maiestăţiile Lor. Amândoi m'au întrebat de mata şi le-am răspuns, că dorul Margaretei te-a silit a merge îndată la Mirceşti.

Dela Curtea-de-Argeş scrie la 12 Octomvrie 1880:

„Am sosit acì ieri cu Regele şi Regina şi ne întoarcem mâne la Sinaia. Sfinţirea bisericei a fost favorizată de un timp minunat. Mii de oameni în costume naţionale încunjurau biserica. După servirea sfinţirii şi a liturgiei, Regele a pronunţat în gura mare un minunat discurs plin de idei şi de simţiri înalte. Apoi după răspunsul lui Mitiţă a venit rândul meu. Din capătul scării adresându-mă poporului adunat, am cetit cu glas tare oda ce cunoşti. Ea a produs mare impresie mai cu seamă versurile următoare:

„Un singur om de viaţă tare
Cuprinde mii de oameni tari,
Precum o ghindă în coajă-i are
Un verde codru de stejar!“

Tot poporul le-a înţeles şi a strigat ura!“

Plecând din Curtea de Argeş, scrie, la 14 Octomvrie, dela Castelul Peleş:

„După dorinţa regelui, am compus legenda sfinţirii bisericii dela Argeş, care se leagă cu acea a meşterului Manole. Toţi spun că am reuşit foarte bine. Acum îmi rămâne de a plecà dela Sinaia, însă nu vrea regele să mă lase a părăsì Castelul“.

In corespondenţa sa, mai ales din anii din urmă, sunt o mulţime de părţi de felul celor ce cetii.

In amintirea ce poartă veşnic falnicului poet, care le-a înveselit de atâtea ori inimele, căci a petrecut multe veri în Castelul Peleş, MM. LL. Regele şi Regina au binevoit prea graţios a mă însărcinà să depun coroana cu inscripţia făcută de însăşi Suverana:

„Tout de même nous irons bras dessus bras dessous à la Postèrité!“

cari sunt cuvinte ce-i ziceà adesea poetul, şi:

---

luăm pildă a ne iubì şi noi patria şi cum el a zis, a jertfì tot pentru binele ei chiar şi viaţa de va fi nevoe. Cum el credincios până la moarte a fost legii creştineşti: aşa şi noi legea şi credinţa să o păzim ca ochii din cap şi cu drag să povăţuim şi pe alţii la cunoaşterea adevărului; mai mult: pentru legea lui Christos, care veacuri întregi, ca de mână a dus şi scos dela peire pe strămoşii nostri, dacă voim ca şi pe noi să ne ocrotească şi să ne apere de peire: în sfinţenie şi cinste să o păstrăm şi de va fi trebuinţă şi avuţii, şi mărire chiar şi viaţa să o jertfim, cum sfântul, marele mucenic Dimitrie prin fapta sa pildă ne-a dat. Numai aşa făptuind vom fi şi noi vrednici să se reverse şi peste noi harurile dumnezeeşti, cari peste sfântul marele mucenic Dimitrie cu îmbelşugare s'au revărsat.

B. Minunile.

Ca şi Sfântul Marele Mucenic *Gheorghe*, Sfântul Marele Mucenic *Dimitrie* multe şi negrăite minuni a făcut. Din aceste noi pomenim aici numai câte-va şi anume:

1. Strivirea Scorpiei. Când Sfântul, Marele Mucenic D[illegible]trie se află aruncat în temniţa cea umedă, între multele jigănii, cari foiau pe lângă dânsul, a venit şi o Scorpie mare vrând să muşte pe Sfântul de picior. Iar sfântul, făcându-şi sfânta cruce şi zicând: Intru numele lui Christos, care a zis să călcăm peste şerpi şi peste scorpii, *a călcat cu piciorul scorpia şi-a strivit-o, rămânând nevătămat.*

2. Vindecarea lui Leontie. După oare care vreme, cu voia şi cu porunca milostivului Dumnezeu, Sfântul Marele Impărat *Constantin* a biruit pe gonaci şi pace a dăruit creştinătăţii întregi. Atunci *pe mormântul Sfântul Marelui Mucenic Dimitrie, credincioşii creştini au ridicat o biserică mică, în care se săvârşiau multe minuni şi se vindecau tot feliul de boale.*

Şi era în părţile *Iliricului* un boier foarte bogat şi mult slăvit pentru bunătatea lui. Numele lui era *Leontie.* El căzuse la grea boală, şi înzadar cheltui-se mulţime de bani, că nici un doftor nu-'l putuse vindecà.

Acest Leontie, auzind de minunile, ce se săvârşiau în biserica sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, a poruncit slujitorilor săi de l-au dus la biserica Sfântului Dimitrie în Tesalonic. Şi aşezându-l pe locul unde erau îngropate moaştele sfântului, deodată Leontie s'a simţit deplin sănătos şi sculându-se a dat mărire lui Dumnezeu şi laudă plăcutului lui, marelui mucenic Dimitrie.

3. Mir de moaşte. Drept mulţămită pentru vindecarea sa minunată, Leontie s'a apucat să dărâme biserica cea mică şi în locul ei să zidească alta mare şi strălucită. Şi dupăce au îndepărtat dărâmăturile, pe când săpau lucrătorii la şanţuri pentru temelii, au aflat moaştele sfântului marelui mucenic întregi şi nestricate, din care ca din un isvor nesecat a isvorât şi a curs mir bine mirositor, umplând întreagă cetatea de mirezme.

Deci s'a adunat mare mulţime de popor să vadă această minune şi cu bucurie a luat moaştele sfântului din pământ, iar mulţime nenumărată de bolnavi s'a vindecat ungându-se cu mirul care curgea din sfintele moaşte. Iar Leontie bucurându-se mai mult pentru aflarea sfintelor moaşte decât pentru vindecarea sa, a isprăvit în grabă biserica şi o a înfrumseţat cu nepreţuite podoabe de aur, argint şi petri scumpe. In acelaşi timp a tocmit argintari meşteri ca să facă o raclă ferecată în aur şi argint şi împodobită cu petri de mult preţ, în care se aşeze sfintele moaşte ale marelui mucenic, făcător de minuni. Şi isprăvindu-se minunata raclă, cu bună rânduială Leontie a pus într'însa moaştele sfântului mucenic, iar racla cu moaştele a aşezat-o în biserica cea strălucită a marelui mucenic Dimitrie, cea zidită cu cheltuiala lui Leontie.

4. Oprirea sfintelor moaşte şi giulgiul sf. marelui mucenic Dimitrie. Dupăce a înzestrat biserica cu mari moşii, Leontie având să se întoarcă în patria sa, voià să iee cu sine o parte din moaştele sfântului. Marele mucenic i-s'a arătat însă şi i-a poruncit să nu îndrăznească a lua ceva din moaştele lui. Deci Leontie a luat numai giulgiul cel muiat în sângele sfântului şi punându l într'o raclă de aur l-a dus cu sine. Pe cale fiind o furtună mare s'a descărcat şi un râu pe care aveà să-l treacă ieşise şi se revărsase din alvie, aşa că Leontie se aflà în strâmtoare: să stee pe loc nu aveà unde, să treacă râul îi era frică de înec. Atunci i-s'a arătat sfântul marele mucenic Dimitrie şi i-a zis: Ia în mânile tale racla cu giulgiul şi treci râul fără teamă. Şi făcând el aşa, a trecut râul cu toţi ai săi nevătămaţi.

(Va urma).

„Trăi-vei stea iubită în luminoasă veşnicie.

„Carmen Sylva Elisabeta“.

Mai fericit de cât cei mai mulţi poeţi, onorurile lumeşti nu i-au lipsit. Alexandri nu le ceres, ci le primea cu liniştea omului care ştie că şi el poate să zică, ca acel Oraţiu pe care l-a cântat: „Exigi monumentum aere perennius“.

Ne bucurăm, Inalt prea Sfinţite şi Onorată adunare, de înălţarea acestui monument! Dar Alexandri mai are unul, mai glorios şi mai veşnic, săpat de el însuşi în inima tineretului, a soldatului, a ţăranului, a tuturor Românilor.

Soţia şi familia să fie mândre de aceste sentimente de recunoştinţă, cari sunt cea mai scumpă şi mai neperitoare moştenire.

Printre plăcerile vieţii mele socotesc relaţiunile mai intime şi simpatia ce 'mi arătà Alexandri, începând din 1882. Precum îmi destăinuise de atâtea ori bucurii şi proiecte, îmi exprimă chiar în Februarie 1890 la Paris, unde reprezentà ţara şi era reţinut în pat, îngrijirea de viaţă şi regrete pentru piedicele ce întâmpină în cale.

Nu era el omul care să se ferească de muncă, căci atât ca ministru şi plenipotenţiar, cât şi ca simplu cetăţean, a stat neclintit în slujba ţării, cu fapta şi cu condeiul. El a adăogat la drepturile ce are Românismul de a fi respectat şi a dat un nou farmec, o nouă vioiciune limbii româneşti, al cărei apărător zelos a fost.

Cred dar că nu pot sfârşi mai bine, decât exprimând aceea ce simţim cu toţi, adecă că operile lui vor rămâne vii cât timp va există un popor şi o limbă românească!

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin aceasta se convoacă onorata preoţime tractuală la conferenţa preoţească anuală, care se va ţineà *Mercuri, în 8/21 Noemvrie a. c.* (Arhang. Mihail-Gavriil) în şcoala noastră din Turda cu următorul

Program:

1. La orele 8 serviciu divin, împreunat cu invocarea sf. duh, celebrat în biserică prin preoţii: Ioan *Ghibu*, protopop onor., Ioan *Iliescu* şi George *Murăşan*, parohi. Predica ocazională o va rostì părintele Atanasiu *Hoportean.*

2. La orele 10 şi jum. deschiderea conferenţei prin prezidentul-protopresbiter; constatarea membrilor prezenţi şi constituirea biroului.

3. Discuţie asupra modului cum s'a servit şi predicat.

4. Referada notarului sinod. protop., părintelui Vincenţiu *Orăsan*, asupra înaltului rescript conzistorial nr. 4276 ep. referitor la acuirarea caselor protopopeşti şi propunerea în afacere.

5. Fiecare preot va înaintá la acest oficiu până în *4 Noemvrie a. c.* raportul ordinat prin cercularul conzistorial nr. 6194 B., distribuit de aici la 3/VIII. c. sub nr. 633 protop., arătând mersul afacerilor parohiei şi fondurile ce s'au înfiinţat sub păstorirea parohului.

Asupra acestor rapoarte va face referadă părintele Ioan *Opris*.

6. Referada (critica) comisiunei exmise în conferenţa trecută (membrii: Vasile *Orăsan*, George *Cimoca* şi A. *Badiu*) asupra lucrării făcute de parohul Ioan *Hoportean*: „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în poporul nostru“ etc. . . . .

7. Tema: „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională, al cărei director este, şi cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar“ pusă de P. Conzistor o va lucrà şi prezentà părintele Andreiu Badiu.

8. Alegerea comisiunii verificătoare.

9. Propuneri de sine stătătoare şi încheierea conferenţei.

La această conferenţă se îndatorează a participà toţi on. preoţi tractuali, îmbrăcaţi în reverenzi; cei absenţi fără justificare acceptabilă vor fi supuşi la amendă de 10 cor. în favorul fondului protopresbiteral.

Turda, 15 Octomvrie 1906.

Iovian Murăşan
protop. prezid. confes.

Convocare.

Prin aceasta convoc onorata preoţime din protoprezbiteratul tractului M Oşorheiu la conferinţa preoţească anuală. care se va ţineà Joi la 9/22 Noemvrie în comuna bisericească Sânger cu următoriul

Program:

1. La 9 ore serviciul divin (sfânta liturgie) cu învocarea sfântului Duh, prin preoţii: Parteniu Mateiu din Corunca şi Nicolae Motora din Mureş Sângeorgiu. Predica despre însemnătatea bisericei greco-orientale în general şi în special despre însemnătatea şi necesitatea edificărei unei biserici noui în comuna Sânger în locul celei vechi de lemn ruinate şi strâmte, o rosteşte parohul Pavel Suciu. La acest serviciu divin este obligat fiecare preot a luà parte. Parastas pentru titorii şi binefăcătorii bisericei din loc.

2 La 11 ore deschiderea conferinţei prin protoprezbiterul prezident.

3. Alegerea unui notar şi alor 2 bărbaţi de încredere şi verificatori ai protocolului.

4. Constatarea celor prezenţi.

5. Discuţie asupra modului cum s'a oficiat serviciul divin, asupra predicii şi asupra serviciului părăstasului.

6. Comunicarea ordinelor conzistoriale dtto 4 Martie Nr. 2142/1903, dtto 14/27 Iulie a. c. Nr. 6194 Bis, dtto 8/21 August a. c. Nr. 7423 Bis. şi în fine dtto 21 August a. c. Nr. 877 Bis.

7· Prezentarea rapoartelor din partea preoţimei despre progresele obţinute în activitatea pastorală, atât cu privire la interesele morale cât şi cu privire la cele materiale, la înmulţirea credincioşilor, la delăturarea şi împuţinarea concubinatelor şi stârpirea altor obiceiuri rele, la cercetarea bisericei, la înfiinţarea de fonduri în bani şi bucate la edificări, reparări, etc.

8. Tema: „Cari sunt îndatoririle preotului faţă de şcoala confesională a cărei director este, şi cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar?“ Elaboratorii: Cornel Popu, paroh în Sânbenedic şi Teodor Muicæ, paroh în Erdösângeorgiu.

9. Propuneri de sine stătătoare.

10, Defigerea locului pentru proxima conferenţă.

11. Incheierea conferenţei.

Murăş-Oşorheiu, 15/28 Octom. 1906.

Oficiul protoprezbiteral gr. ort. al M. Oşorheiului.

Ştefan Rusu
ppresbiter.

NOUTĂŢI.

Pentru catedrala noastră din Sibiiu au mai contribuit următorii domni toţi din Blaj: Toma Coldea, Emil Oltean, Gheorghe Mezei câte 5 cor.; Teodor Onişor, Arcadie Ienăşel, Aug. Butariu câte 2 cor.; Nic. Ienăşel, Francisc Darvaş, Rudolf Ritiu, Ion Ianza, Oct. Măcelariu, câte 1 cor.; şi Nic. Chicidean, 50 fileri.

*

Regele Carol bolnav. Din Bucureşti vine ştirea că regele Carol s'a întors bolnav dela manevre. A fost chemat telegrafice medicul vestit dela Viena Dr. Noorden.

*

Convenire socială. Miercuri seara a aranjat reuniunea română de muzică din Sibiiu o convenire socială în restaurantul Pankievitz în onoarea directorului de muzică H. Kirchner. A fost de faţă aproape întreaga elită a Sibiiului, precum şi o deputaţie a reuniunii săseşti „Männergesangverein“ cu dl Dr. Zikelius. In mijlocul unei animaţii extraordinare ia cuvântul prez. reuniunii dl Dr. *Miron Cristea* şi în cuvinte calde accentuiază meritele dirigentului Kirchner la succesele reuniunii, iar la urmă între aplauzele prelungi ale celor prezenţi îi predă drept semn de amintire un inel cu briliante. *Dl Kirchner* cu vădită satisfacţie mulţămeşte cu grai românesc pentru frumoasa distincţie. Au mai rostit apoi cuvântări de ocazie dl *Iuliu Enescu* pentru reprezentanţii reuniunii săseşti, dl Dr. *V. Bologa* pentru solistele reuniunii noastre, amintind vremurile când acestea au susţinut trăinicia reuniunii, Dr. *Zikelius* pentru progresul reuniunii, zicând că acesta numai prin luptă aprigă şi emulare se poate realizà. Dl *E. Borcia* în câteva note hazlii aduce elogii dlui Kirchner, păr. *Isaia Popa*, închină pentru prezident, diac. *Gh. Tulbure* pentru clerici, în numele cărora îşi ridică cuvântul ats. *Ion Duma*, iar Dr. *I. Dobre* încheie şirul acestor cuvântări închinând pentru doamna Kirchner.

Terminându-se partea oficioasă preserată ici colea cu accentele câtorva cântece a fost satisfăcută şi dorinţa ferbinte a sufletelor mai tinere dornice de expanziune dându-se loc şi jocului.

Târziu în noapte s'a încheiat apoi serata, a cărei improvizaţie succeasă a oferit celor prezenţi prilejul de a petrece o seară în senzaţii cât se poate de plăcute.

*

Academia Română a făcut în zilele acestea o modificare în regulamentul ei general în înţelesul, că de aici înainte pot face lecturi publice în Academie şi persoane străine, cari nu sunt membrii ord. ori corespondenţi, prezentând însă prealabil biroului manuscrisul lecturii respective.

*

† Pavel Popescu, v.-protopop on. gr. cat. în Boarta, după suferinţe grele de 11 zile, împărtăşit cu sfintele sacramente, Joi la orele 9 a m. şi-a dat sufletul în mânile creatorului în anul al 71-lea al vieţii şi al 50 al preoţiei şi fericitei căsătorii. Inmormântarea va avea loc Sâmbătă în 3 Nov. st. n. la 1 oră d. a., după ritul gr. cat. în cimiteriul gr. cat. din Boarta.

*

Foc. In toamna aceasta s'au întâmplat neobicinuit de multe focuri. De curând numai am dat ştirea despre pustiirea aproape a întregei comune Deda şi azi ne aduce „Tribuna“ vestea, că un foc groaznic a pustiit în comuna Curtici, iar Mercuri au ars în comuna Glogovăţ peste 100 case cu tot avutul lor Ieri a pustiit un foc aprig şi comuna Guşteriţa, arzând mai multe uliţi cu desăvârşire.

*

Săptămâna lui Alexandri a fost prăznuită de teatrul naţional din Bucureşti de Marţi 10 Oct. până Dumineca în 15 Oct. S'au jucat piesele lui Alexandri: Despot Vodă, Lipitorile satelor şi Ovidiu.

*

Dr. Ion Dzierzon, preot în Kreuzburg inventatorul uneltelor moderne pentru stupărit a murit în zilele trecute în vârstă de 96 ani.

*

Dl Gheorghe Ganea a fost promovat în Sâmbăta trecută doctor în drept la universitatea din Cluj.

*

Al 98-lea Cassariatul Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Nicolae Dumitru fost ziler

Acesta este cazul al 98-lea de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiiene.

*

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ din prilegiul primei *expoziţii de copii*, aranjate la 14 Oct. n. c. de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu, în Apoldul rom. s'au făcut următoarele daruri şi anume la „Fondul de 20 fileri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au dăruit: mirii Ioan Vălean, sodal faur, şi dşoara Paraschiva Neag, N. cas. 208 ambii 1 cor. 50 fil.; surorile dşoare Ana şi Maria Beu, familia parohului Ioan Orăştian, parohul Ioan Lazar, fiecare 1 cor.; dşoara Valeria Reou înv., Elisabeta Neag. Ioan Nicoară, epitrop, Moise Buta, Nr. 88, fiecare câte 40 fileri; Nicolae Orăştian, primar, Nr. 457, 30 fileri; Nicolae Fărcaş, înv., Ioan Preda, înv., şi soţia sa Ana, Dem. Orăştian, înv., dir. şi soţia sa Eudochia, Ioan Moga, ec. Nr. 99, Moise Popa, ec. Nr. 117, Nicolae Popa, ec. Nr. 180, Ioan Orăştian, cârcimar, Nr. 153 a), fiecare câte 20 fileri; (toţi din Apoldul rom.), Ieronim Preda, dir. librăriei arhid. (Sibiiu) 20 fil., Vic. Tordoşianu, secretar. Reun. agr. 10 fileri, iar la Fondul Victor şi Eugenia Tordăşian pentru înzestrarea fetelor sărace au dăruit parohii Ioan Orăştian şi Ioan Lazar, câte 1 cor., Moise Buta ec. şi Ioan Orăştian, ospătar, ambii câte 40 fileri.

*

Burse. Ministrul de război al României publică concurs pentru trei burse de câte 3000 lei pentru studiul mehanicei navale. Durata studiului va fi trei ani în Francia şi un an de praxă pe un vas de războì tot acolo. Pot concurà absolvenţii de gimnazii şi şcoale reale.

*

Fabrici noui. Nici n'a ajuns dieta să discute bine proiectul, prin care guvernul face concesii şi dă ajutoare nouilor fabrici şi s'au şi însinuat până acum 11 fabrici noui mari în ţara noastră, între cari 7 de diferite ţesătorii.

*

Cinste poetului. In zilele trecute s'a împărtăşit de mare cinste unul din cei mai mari poeţi ai peninzulei scandinave, *Holger Drachmann*, cel mai mare literat după Andersen. Şi-a serbat împlinirea a 70 de ani şi din acest prilej toate trei ţările din „Nordland“ l-au sărbătorit cu festivităţi extraordinare.

*

Limba nemţească o vorbesc astăzi — după datele unui statistician — 85 mil. oameni, ca limbă maternă, dintre cari 52 mil. in Germania şi 2 mil. în Ungaria.

*

Monte Carlo în Sinaia. Ziarele din Bpesta scriu, că un consorţiu francez ar fi obţinut concesie din partea guvernului României, de a instalà în Sinaia un aşezământ pentru joc de cărţi şi ruletă, după modelul lui Monte Carlo. Consorţiul ar aveà să plătească concesia cu trei milioane franci pe seama spitalelor din ţară şi să plătească o anumită sumă anuală pe sama statului.

*

Dezertori. Cu ocazia asentărilor proaspete din săptămâna trecută s'a dovedit că în nordul Ungariei au emigrat cu grosul cei ce aveau să stea la asentare. Astfel s'au constatat în comitatul Liptó 608, Sáros 4320 şi în Sepes 3460 dezertori, toţi duşi la America. Jandarmeria a prins pe 19 flăcăi cari s'au trezit prea târziu cu gândul de a fugì la America.

*

Atentat îndrăzneţ. Vinerea trecută a fost atacat în apropiere de Petersburg un transport de bani ai statului de vre-o 600 mii ruble. Un pachet cu 360 mii a fost furat. Atacul l-au făcut revoluţionarii cu revolvere şi bombe. Câţi-va jandarmi au fost răniţi, un atentator a rămas mort şi 6 au fost prinşi. Banii furaţi i-a luat o femee, care făcea parte din complot şi a isbutit să fugă cu ei.

*

Nenorocire. „Gaz. Tr.“ scrie că în atelierul de tâmplărie al reg. 50 din Braşov s'a întâmplat Vineri seara, că soldatul Filon Raţiu a turnat petroleu în lampa aprinsă şi petroleul a luat foc. S'a nenorocit bietul soldat şi a murit în aceiaşi noapte, iar soţul său Ilie Barbu a suferit arsuri grave şi zace pe moarte în spital. Al treilea ce era de faţă a scăpat.

*

Buffalo Bill, care turburase astăvară pacea Ardealului nostru cu reclamele lui strigătoare a dat de mare nenorocire în munţii Pinghorn din America. Trupa întreagă cu animale cu tot a fost surprinsă de un viscol uriaş, iar zăpada i-a cutropit încât e eschisă orice mântuire.

Teatru.

Sâmbătă 3 Nov. st. n.: *Wilhelm Tell*, dramă în 5 acte de Fried. v. Schiller.

Dumineca la 3 ore d. a.: *Hamlet*, tragedie în 5 acte de W. Shakespeare.

Seara: *Die drei Erlebnisse*, comedie în 3 acte de Fr. v. Schönthan.

Cu greu s'ar aflà

— dacă peste tot există — un mijloc, care să aibă rezultatul „Emulsion“ ului lui Scott la copìi, pentrucă „Emulsion“ ul lui Scott întăreşte organismul tinăr, îi dă puteri nouă şi-l ajută să treacă toate greutăţile desvoltării. Totodată „Emulsion“-ul lui Scott este gustos, se mistue aşa de uşor încât nu obvin nici cele mai neînsemnate neregularităţi în mistuire, deşi cu acesta se obţin cele mai bune rezultate. „Emulsion“-ul lui Scott este cu mult mai bun ca oleul simplu de peşte. VI 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

O moşie

de 680 jug. cat. se exarândează pe mai mulţi ani Moşia se află pe hotarul comunei Kresztemémes comitatul Aradului şi constă din:

11 jug. pomet frumos în comună; 290 jug. arător şi fânaţ şi restul păşune şi pădure.

Informaţiuni mai detaiate dă proprietarul

Ioan Urs de Margina,
Sibiiu.

Nr. 358—1906 protop. [268] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan permanent fără drept de succesiune, din parohia Mediaş, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa rezoluţiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 28 August a. c. Nr. 8106 Bis, prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima puiblcare în „Telegraful Român“.

Capelanul se bucură de jumătate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, primind şi un ajutor dela stat din snma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi înaintà cererile concursuale instruite cu testimoniu de 8 clase gimnaziale, absolutor teologic şi atestat de cualificaţiune preoţească. subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de capelan a contribuì la fondul protopresbiteral pentru casa tractuala cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului. In conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaş, 15 Octomvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţinne de viţă nobilitată

de pe Târnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 8—40

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii.

Veritabil aumai cu

1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

triunghiu pe talpă.

Şoşoni, Slippers

Galoşi

de Petersburg.

Singurii contrahenţi:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. [264] 2—6

☞ Pentru pacienţii de stomach! ☜

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăvicióse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

☞ Păziţi-vĕ de falsificări! ☜

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ Hubert Ullrich. ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 36—

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur şi de argint, pentru domni şi dame

toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 31—

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 18—26

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

Sibiiu, str. cisnădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primeşte în condiţii favorabile

- ☞ asigurări contra focului şi esplosiunilor,
- ☞ asigurări de viaţă şi de rente viagere,
- ☞ asigurări contra furtului prin spargere,
- ☞ asigurări de grindină,
- ☞ asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.

● ● ● **Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.** ● ● ●

Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiuni de la **Direcţiune în Sibiiu** şi prin **agenturile principale** din Arad, Bistriţa, Braşov şi Cluj, cum şi prin subagenţii din tóte comunele mai mari. (271) 52—52

☞ ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA ☜

Transport de persoane
în
Canada şi Argentina.

Cereţi clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în româneşte.

Falk et Comp.

Secţia românească.

Hamburg
Strada Raboisen Nr. 30.

257 3—26

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 116 Sibiiu, Marţi 24 Octomvrie (6 Noemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 7764 Şcol. 1906 [271] 1 - 3

Concurs.

Din fundaţiunea Dr. *Absolon odea* au ajuns în vacanţă 4 stipendii de câte 120 coroane, pentru ocuparea acelora se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare.

Cererile de concurs au să fie [illegible] la conzistorul arhidiecezan instruate cu următoarele documente:

a) carte de botez;

b) testimoniu scolar [illegible] din [illegible] ultim [illegible]

c) testimoniu de paupertate;

d) eventual alte documente recomandatoare.

Cererile întrate după expirarea terminului nu se pot lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului arhidiecezan ca senat şcolar ţinută la 20 Octomvrie 1906.

Consistorul arhidiecezan.

Principiile fundamentale ale civilizaţiunei.

V.

E în stare oare, întradevăr, ştiinţa, să pregătească prin alte mijloace un viitor mai senin omenimei? Da, prin aceea, că dă explicare legilor după cari există universul, şi ne dă în mână mijloacele de influinţare asupra forţelor cari stau ascunse în materie. Prin aceasta ştiinţa exerciază o putere colosală asupra naturii.

Erà o vreme în care omul tremurà în faţa oricărui eveniment ameninţător al naturii. Acuma le stăpâneşte pe toate. Ştiinţa ştie să prindă razele soarelui, să umble pe apă, să ţină în frâu furtuna, ştiinţa a băgat în jug aburul şi a pus fulgerul în serviciul omenimei. Sfredelul de diamant străbate creerii munţilor şi scoate din steni de piatră apă pe seama pustietăţilor dogorâte de căldură. Ciocane de mărime uriaşă frământă cu uşurătate massele de metal. Telegraful, telefonul, telescopul, au făcut depărtările neexistente. Analiza spectrală a făcut posibilă determinarea materiei din care sunt compuse planetele. Mii de fabrici produc cu întrebuinţarea de forţe relativ foarte mici lucrări, pe cari titanii din mitologia veche nici în vis nu puteau să şi-le închipuiască. Dacă oamenii din anticitate, privind în viitor, şi-ar fi putut imaginà, că ce poate să producă ştiinţa acum, în zilele noastre, sigur că erau de credinţa, că aceasta e epoca de aur, despre care visau poeţii lor.

Dar pe lângă toate aceste cuceriri ale minţii omeneşti, — ţara făgăduinţei ne stă totuşi şi acuma înainte, ca o fata-morgana. Adânca neştiinţă a masselor de popor, împovărarea peste măsură cu muncă grea, lumea de cerşitori deoparte, iar de altă parte lumea de trântori şi de risipitori, — sunt tot atâtea lucruri, cari ating lumea dureros şi în epoca electricităţii şi a aburului, întocmai ca în veacurile de sclăvie şi de dură barbarie.

„Spitalele şi temniţele sunt însoţitoarele obicinuite ale progresului ştienţific, întocmai aşa ca şi palatele luxoase şi magazinele pline“, — zice Henry George, — continuând astfel: „In reşedinţele zgomotoase, pe strade asfaltate şi luminate de câte un soare electric, întâlnim tot aşa, ca pretutindenea, feţe stoarse, istovite, exhauriate. Unde e cea mai mare îngrămădire de avere încă mor oamenii de foame şi copilaşii sug la piepturile seci ale mamelor lor. Asemănarea tragică din evangelie, între omul avut şi cel sărac, cu numele Lazar, nu şi-a perdut adeveritatea zdrobitoare nici astăzi“.

„Ce folos are Prometeu, — omul, — că şi-a adus din ceriu focul şi l-a pus în serviciile sale, că toate spiritele de pe pământ şi din aer îi sunt supuse, — întreabă cunoscutul învăţat Huxley, — dacă vulturul lipsei şi al mizeriei îi sfăşie mereu internul, şi numai o palmă de loc îl mai desparte de abis, de totala stricăciune“?

„Nu mă sfiesc să spun adevărul, — spune acelaşi învăţat, — că dacă nu este speranţă să se îmbunătăţească în mod însemnat situaţia pentru cea mai mare parte a familiilor omeneşti; că dacă e adevărat, că înmulţirea cunoştinţelor este ca rezultat final o câştigare de putere mai mare asupra naturii, dacă e în urmă adevărat, că avuţiile câştigate cu întrebuinţarea acestei puteri, nu pot la nici un caz să schimbe ori împedece lăţirea mizeriei cu toate denaturările ei fizice şi morale în massele mari ale popoarelor: eu aşi salutà cu bucurie sosirea unui comet, care să arunce peste olaltă, claie peste grămadă, întreaga întocmire, şi să-i pună capăt“.

„Asociarea sărăciei cu progresul, — zice Henry George, — este enigma cea mai mare a zilelor noastre. Acesta e faptul central, din care se nasc toate greutăţile industriale, sociale şi politice, cari aduc lumea în confuziune, şi cu cari se luptă înzadar oamenii de stat, filantropii şi pedagogii. De aici se ridică norii cei negri, cari întunecă viitorul chiar şi al celor mai independente şi înaintate naţiuni. Aceasta e enigma dată de soarte civilizaţiunei noastre, şi a nu deslegà această enigmă, înseamnă a te scufundà. Câtă vreme creşterea bogăţiilor, care se numeşte progres material, nu e alta decât adunarea de avuţii enorme, creşterea luxului şi întărirea contrastului dintre abundanţă şi mizerie, — nu putem să conziderăm progresul de adevărat şi trainic“.

Reacţiunea trebue deci să urmeze. E o necesitate, ca puterile motrice ale civilizaţiunii să fie reînoite, ca în viaţă să fie întroduşi factori noi, fără conziderare la ştiinţă. Ştiinţa, care a avut curajul să ridice în mod independent împărăţia adevărurilor mai înalte şi a egalei îndreptăţiri aici pe pământ, poate fi conziderată în privinţa aceasta ca falimentată. In loc de a se unì sub conducerea ceriului pentru a purtà lupta în contra inimicului comun, în contra împărăţiei întunerecului şi a minciunei, oamenii luptă sub steagul ştiinţei numai pentru — *pradă*. Cine să pună mâna pe ea?! Deviza generală a vieţii este acum zicătoarea: Forţa primează dreptul! Ori apoi cum se spune în biblie despre Ismail: „Mâna lui se va îndreptà asupra tuturor, şi mânile tuturor asupra sa“- Fiecare există astăzi numai pentru sine, pentru *Eu*-l său propriu. Faţă de ceilalţi e duşmănie generală, neîncredere reciprocă, ură, mânie şi nici unde nu e linişte, dreptate, milostivire şi iubire! Contrarul cade? Cu atât mai bine. In lupte se îmbunătăţeşte rassa omenească! Aşa e legea acum. Cruţarea e crimă, pentrucă prin ea cei tari cad jertfă celor slabi, cei bogaţi cu duhul şi cu trupul sunt striviţi de cei leneşi şi de cei neputincioşi. E, aşa zice ştiinţa, legea aspră şi neîmblânzită a luptei pentru existenţă, care pune lumea în mişcare şi stăpâneşte lumea. Şi ca urmare logică a acestor păreri despre viaţa omenească, a unei astfel de judecăţi asupra factorilor civilizaţiunei noastre, — apare pe plan filozoful *Nietzsche!*

---

† Arhiducele Otto

Joi seara s'a stins încă un membru al vechii case habsburgice, arhiduc. Otto, nepotul de frate al Maiestăţii Sale şi fratele princ. moştenitor Francisc Ferdinand. A murit în vârsta cea mai frumoasă de 41 ani, în chinuri grele. De câtva timp căzuse la pat în urma unei răceli ce i-a adus o acută aprindere de plumâni. Pe lângă aceasta i-se atacase şi laringele, care a trebuit operat, astfel că organismul în

---

FOIŞOARĂ.

Sfântul marele mucenic Dimitrie.

Viaţa şi pătimirea.

(Fine)

5. *Vindecări.* Ajungând în patria sa, Leontie a ridicat o prea frumoasă biserică, în care a aşezat racla cu giulgiul sfântului.

In Iliric, prefectul Marin era bolnav, plin de bube cu puroiu dela cap până la picioare. Acest Marin numai prin atingerea sa de raclă cu giulgiul muceniculul s'a vindecat desăvârşit de urâcioasa sa boală.

Tot în asemenea chip s'a vindecat unul, care pătimià de curgerea sângelui, apoi unul care era îndrăcit şi alţi mulţi cari suferiau de deosebite boale.

6. *Mântuirea de foamete.* S'a întâmplat să fie odată mare foamete în Tesalonic aşa că mulţime de oameni murià de foame.

Atunci sf. marele mucenic Dimitrie în largul mării, prin ostroave şi prin limanuri s'a arătat corăbierilor cari negustoriau cu grâu şi le-a poruncit să meargă cu grăbire la Tesalonic şi acolo să-şi vândă grâul. Şi ascultând corăbierii au adus grâu la Tesalonic scăpând poporul de foamete.

Foc şi scântei din racla cu sf. moaşte. Impăratul Iustinian zidind în Constantinopol minunata biserică, numită *Sf. Sofie,* a trimis oameni la Tesalonic să aducă o parte din moaştele sfântului Mare Mucenic Dimitrie, ca să le aşeze în biserica zidită de el.

Ajungând trimişii în Tesalonic şi apropiindu-se de racla sfintelor moaşte, ca să împlinească porunca împărătească, de odată a ieşit foc din raclă şi aruncând scântei şi văpaie asupra trimişilor, un glas înfricoşat a strigat din foc: opriţi-vă să nu îndrăsniţi.

Cuprinşi de frică toţi au căzut la pământ lăsând sfintele moaşte neatinse. Apoi sculându-se s'au dus şi au spus Impăratului cele ce li s'au întâmplat.

8. *Oprirea furtului.* Un tinăr cu numele *Onisifor* era rânduit să aprindă luminările şi candelele în biserica sfântului Dimitrie. El îşi făcuse obiceiu să fure din luminări şi să le vândă.

Acestui tinăr într'o noapte i-s'a arătat sfântul Mucenic şi l-a mustrat cu blândeţe pentru fapta sa nelegiuită. Onisifor s'a căit de fapta sa şi câtva vreme n'a mai furat. Dar mai târziu iarăşi a început să fure şi să vândă luminările.

Pe acea vreme un bun creştin des de dimineaţă a dus la biserica sfântului două mari şi frumoase luminări şi aprinzându-le le-a aşezat la mormântul marelui Mucenic.

Ieşind omul din biserică, Onisifor ştiindu-se singur şi nevăzut de nimeni, a alergat să iee luminările. Când însă a întins mâna spre luminări, un glas din mormânt a strigat: Dar iarăşi vrei să furi?

Ca lovit de trăsnet Onisifor înspăimântat, a căzut jos în nesimţire, şi ca mort a stat acolo, până ce au venit alţii şi l-au deşteptat.

Şi venindu-şi în simţire, plin de căinţă şi-a mărturisit păcatul înaintea obştei, spunând cum i-s'a arătat Sfântul în vis.

Mântuirea Tesalonicului de Arabi. Pe vremea Impăratului *Maurichie* Arabii au năvălit cu mare războiu asupra Tesalonicului pe care l-au încunjurat şi îl strâmtorau peste măsură.

In oraş era un bun creştin, numele lui *Ilustrie.*

Acesta s'a dus noaptea în biserica sfântului Dimitrie, şi intrând în pridvor se rugà cu lacrimi Marelui Mucenic să vină în ajutor cetăţii şi să o scape de varvari.

Cum se rugà el, i-s'a făcut o minunată vedenie. A văzut adecă aievea cum au venit doi îngeri, înaintea cărora uşile bisericii s'au deschis, şi ei au întrat în biserică. După dânşii a întrat şi Ilustrie. Ingerii au mers de-a dreptul la racla sfântului Dimitrie, care chemat de dânşii, a ieşit din raclă şi a stat cu ei de vorbă.

Sfântul Dimitrie, aflând dela îngeri că Tesalonicul este în primejdie să fie cuprins de Arabi, prin cei doi Ingeri a rugat cu sârguinţă pe Stăpânul tuturor — Dumnezeu, să nu îngăduiască pierzarea cetăţii, ci iertând păcatele poporului, să alunge pe păgâni dela zidurile Tesalonicului.

Ieşind Ingerii să ducă rugăciunea înaintea Domnului, a ieşit şi Ilustrie din biserică şi, închizându-se uşa, îngerii s'au făcut nevăzuţi.

Ilustrie cu mare bucurie a alergat şi a spus Tesalonicenilor cele ce s'au întâmplat în biserică. Tesalonicenii auzind s'au înbărbătat, cântând cântări de laudă Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, apărătorul lor la vreme de strâmtorare.

timpul din urmă cam bolnăvicios al arhiducelui n'a putut învinge chinurile cari l-au răpus.

Arhiducele Otto s'a născut în 21 Apr. 1865 în Graz din căsătoria a doua a prin. Carol, fratele Maiestăţii Sale cu princesa Anunţiata din Sicilia. A primit creştere militară. In 1880 a ajuns sublocotenent, în 1884 locotenent de dragoni. In 1886 s'a căsătorit cu princesa Maria Iosefa din Saxonia, din care căsătorie i-s'au născut doi feciori. Cel mai mare dintre aceşti doi, Carol Francisc Iosif, este presumptivul moştenitor de tron, după actualul Francisc Ferdinand şi se învredniceşte de creştere anume menită pentru domnitor. De prezent e ascultător al universităţii din Praga.

Arhiduc. Otto ajunse la 1888 căpitan de husari în Şopron. In acest timp căzuse în grea boală princ. moştenitor, din care se credeà că nu va scăpà, şi combinaţiile se îndreptaseră deja asupra arhid. Otto. El însuşi erà sigur că va ajunge moştenitor de va murì fratele său. Scăpând însă acesta de boală princ. Otto a abzis pentru totdeauna de această idee şi a întrat cu trup cu suflet în toate mişcările vieţii sociale din Viena, unde şi-a mutat locuinţa. Era unul din bărbaţii cei mai frumoşi şi voinici. Cu încetul a început să se retragă în singurătate, câtă vreme începuse să-l chinue o boală cronică de care a căutat să se mântue pe la diferite băi şi care i-a grăbit sfârşitul.

In 1894 a ajuns colonel, iar în 1896 general comandant, devenind proprietar al mai multor regimente străine, reg. 11 prusiac, 24 rusesc, iar în 1899 a ajuns general insp., în care calitate l-a ajuns moartea.

Incă Joi seara înştiinţată fiind casa domnitoare s'au prezentat aproape toţi membrii ei la palatul mortului. Insuş Maiestatea Sa a stat o jumătate de cias lângă catafalc cu ceilalţi principi şi princese. Va fi înmormântat mâne, Marţi după ameazi.

I-a Nr. conz. 9160 plen.

Cercularìu

către onoraţii membri, preoţi şi mireni ai sinodului extraordinar-electoral din protopresbiteratul gr. or. al Branului.

Prin ordinul Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 19 Octomvrie a. c. nr. 9160 plen. încredinţându-mi-se onorifica misiune a convocà şi conduce sinodul protopresbiteral înmulţit al tractului Branului, pentru alegerea de protopresbiter, conform dispoziţiunii cuprinse în §. 15 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc pe onoraţii membri preoţi şi mireni ai sinodului protopresbiteral înmulţit din tractul Branului la sinodul electoral, ce se va ţineà în parohia centrală Zerneşti, Joi la 9/22 Noemvrie a. c. la 11 ore înainte de ameazi în biserica noastră de acolo.

Serviciul divin împreună cu chemarea Duhului sfânt, ce va premerge actului alegerii, se va celebrà în aceeaşi zi la 9 ore a. m., la care deasemenea sunt învitaţi a participà toţi onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral electoral.

Onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral sunt învitaţi prin aceasta să se întrunească Mercuri, la 8/21 Noemvrie a. c. la orele 4 p. m. în sala şcoalei noastre din Zerneşti pentru statorirea listei candidaţilor la postul de protopresbiter.

Sibiiu, la 20 Oct. (2 Nov.) 1906.

Nicolau Ivan m. p.,
protopresbiter, comisar conzistorial.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare*).

— *Studiu pastoral* —

de Gavriil Hango presbiter.

Mult onoraţi fraţi preoţi! In conferenţa noastră preoţească ţinută în Chiuesci la 23 Septembre 1905 în firul propunerilor m'am fost anunţat să ţin în conferenţa proximă o dizertaţie despre *pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare* şi conferenţa a primit această anunţare cu bunăvoinţă. Deci amăsurat acestei sarcini luate de bunăvoe asupra mea şi îndemnat numai de dorul fierbinte, ca şi eu să contribuiu barem cât de puţin la ridicarea morală a poporului nostru, — în cele următoare voiu cercà să mă achit de această datorinţă. — Declar însă, că la o lucrare de vre-o valoare mai mare să nu vă aşteptaţi, căci nu numai puterile îmi sunt modeste pentru o astfel de lucrare, dar şi tema este atât de grea şi de vastă, încât numai între marginile unei conferenţe de câte-va ore, nici nu se poate deplin exhaurià. Deci Vă rog să-mi apreciaţi mai mult bunăvoinţa şi zelul decât, putinţa şi rezultatul la care am ajuns.

*

După titlul ei tema aceasta poate fi luată din două puncte de vedere şi anume: din punct de vedere pastoral-catehetic, respective metodic-didactic, intrucât fiind aceste două discipline teologice foarte înrudite se dau preotului îndrumări, cum să pregătească pe prunci la prima mărturisire şi cuminecare şi cum să aplice el acele îndrumări după împrejurările catehumenilor săi, şi apoi din punct de vedere al instrucţiunii, adecă al formei cum aplică imediat acele principii: în formă de lecţiuni practice ca în şcoală, ori în formă de cateheze, sau cuvântări bisericeşti.

Eu fireşte, pentru ajungerea scopului meu am purces din punctul de vedere pastoral-teoretic.

*

Precum ştim, fraţilor preoţi, în urma păcatului strămoşesc toate în natură s'au corupt, deci nu numai omul, acea fiinţă făcută după chipul şi asemănarea lui Dzeu, care este coroana creaturilor, ci şi fiinţele neînsufleţite. De acì atâtea porniri spre rău în lupta pentru existenţă, ce vedem că că atât de vehement decurge dela început şi va decurge până la sfârşitul lumii. Păcatul strămoşesc este rădăcina tuturor relelor din lume. In urma păcatului strămoşesc omul şi-a perdut starea nevinovăţiei în care a fost creat şi s'a plecat spre rău aşa, că lăsându-se stăpânit de patimi a decăzut tot mai mult, până ce a trebuit, ca însuşi fiul lui Dzeu, să se pogoare din ceriu şi luând trup omenesc să-'l readucă la adevărata cunoştinţă de Dumnezeu şi să-'l scape de păcatul strămoşesc prin moartea sa pe cruce.

De păcatul strămoşesc toţi scapă câţi primesc învăţăturile Lui şi se botează în numele Sfintei Treimi, dar durere, că în urma voinţei libere, ce i-a dat'o Dzeu omului de a face bine ori rău, şi în urma aplicărilor spre rău rămase în om şi după curăţirea de păcatul strămoşesc, sunt foarte puţini aceia, cari să-şi păstreze neîntinată haina albă a nevinovăţiei redobândită prin Sfântul Botez.

Tot aşa a rămas germenele păcatului strămoşesc şi în natură; şi aceasta pare că numai pentru ca omul, după ce a fost răscumpărat odată din robia diavolului prin moartea lui Iisus Cristos pe cruce, prin care s'a dat satisfacţie lui Dzeu pentru păcatul strămoşesc, să fie silit a se luptà mai mult în contra ispitelor păcatului şi aşa trecând învingător peste aceste ispite, pe lângă darul lui Dzeu, care îi ajută când face binele, să se împărtăşească de fericirea cea de veci.

Dar şi în cazul acesta şi-a arătat Dzeu bunătatea sa nemărginită faţă de om, căci dacă a lăsat şi după rescumpărare în om germenele păcatului pentru ca să-l ispitească, i-a dat totodată după rescumpărare şi cele şepte taine ca mijloace de curăţire atât de păcatul strămoşesc prin haina Sfântului Botez cât şi de celelalte păcate, săvârşite după botez, prin taina pocăinţei şi a celorlalte taine după rânduiala bisericei întemeiate de El.

(Va urma).

---

*) Dizertaţie prezentată conferenţei preoţeşti din protopresbiteratul Deşului, ţinută în Gârbou la 27 August (9 Sept.) 1906, dar din lipsa de timp rămasă necetită.

Seară de adio pentru Kirchner.

Duminecă „Männergesangverein"-ul a dat în onoarea dlui Kirchner o seară de adio în sala dela Gesellschaftshaus, ticsită de publicul învitat.

Din partea Reuniunii noastre de muzică au luat parte reprezentanţi ai comitetului şi câţi-va membrii activi, în frunte cu prezidentul *Dr. Miron Cristea*, care într'o vorbire avântată în limba română a ridicat un toast, primit cu multă căldură, pentru artele muzicale şi pentru vrednicii lor reprezentanţi, încheind în câteva cuvinte, spuse nemţeşte, în care aduce laude cântecului german şi ariilor poporale săseşti, cultivate prin Kirchner cu atât succes în sinul Männergesangverein-ului.

Au vorbit prezid. Mänergesangverein-ului *Dr. Czekelius* pentru oaspeţi [illegible] pentru Kirchner, *Dr. Jikeli*, prezid. corului săsesc din Mediaş (unde Kirchner şi-a început rodnica activitate în Ardeal), predicatorul din Sibiiu *Dr. Schuster*, făcând biografia şi arătând meritele lui Kirchner, reprez. reuniunii culturale a muncitorilor *Horedt* în jargonul săsesc, dşoara *Conrad* în numele solistelor.

Dl *Kirchner* emoţionat a mulţămit tuturor în terminii cei mai călduroşi, primind cadou din partea Männergesang Vereinu-lui un album artistic, conţinând pozele membrilor activi, cum şi un cias de aur din partea solistelor.

După mai multe cântări executate de corul Männergesangverein-ului şi de cuartetul duplu admirabil instruat al corului din Mediaş şi după două solo excelente ale dlor *Schmidt* (Mediaş) şi *Guttermann* (Sibiiu) societatea s'a depărtat pela miezul nopţii în cea mai animată dispoziţie, luânduşi bun rămas dela iubitul dirigent.

Dl Kirchner a părăsit cu trenul de Predeal Luni dimineaţa Sibiiul, plecând în noua patrie. Ii dorim un bun sosit în Bucureşti şi s'auzim de bine!

De la sate.

— *Sfinţirea şcoalei din Rod.* —

— 31 Octomvrie n.

In zilele de azi, când tot mai mult se vădeşte lupta aprigă şi înverşunată de întărire şi consolidare a neamurilor prin diferite mijloace şi nu totdeauna prin cinstite [illegible] ce se cheamă „cultură", astăzi [illegible] din toate părţile ni se pune zăgaz [illegible] fără îndoială în sec. XX. este mai mult decât o ruşine; dar la „noi" aşa ceva formează titlu de „virtute", acelei desvoltări culturale-naţionale, care este o lege elementară a firii, şi a cărei nerespectare dovedeşte cea mai oribilă lipsă de loialitate pentru acest drept firesc în cel mai înalt înţeles al cuvântului, astăzi — zic — sfinţirea noului altar al învăţăturii din comuna bisericească Rod, (protopr. Mercurea) este pentru noi Românii ardeleni o nouă dovadă de înţelegere a celor mai de căpetenie nevoi sufleteşti [illegible]

Curentul nou, pornit din [illegible] culturei româneşti, pentru îndreptarea noastră pe noui şi sănătoase drumuri, se arată tot mai mult a fi singurul adevărat, prin faptul că se nevoieşte a străbate în chip firesc în trainica ţesătură a sufletelor purtătoare de opincă românească. Şi mai ales e nevoe de aceasta la noi, unde unii nu vreau să înţeleagă îndreptăţirea noastră de îmbrăţişetori ai pornirilor [illegible] întăririi tuturor sufletelor româneşti în înţelegerea dreaptă a acelei ţinte ce se spune „unitate culturală".

Suntem în pragul unor prefaceri, cari pentru noi prin silinţa înţelegerii rostului lor adevărat, nu pot să fie decât începutul unei dăinuiri de înţeleaptă şi conştientă viaţă românească. E [illegible] această prefacere de oameni, cu [illegible]

Şi spre nemărginita lor bucurie, dimineaţa au văzut cum Arabii ruşinaţi s'au îndepărtat dela cetate şi s'au întors în ţara lor.

Aşa a mântuit Marele Mucenic Dimitrie cetatea în care ale sale sfinte moaşte se păstrau.

10. Scăparea Fecioarelor din robie. Năvălind odată varvarii în hotarele Tesalonicului mulţime de oameni au prins şi dus în robie. Intre cei mulţi robiţi erau şi două fecioare frumoase, pe cari ei le-au dăruit stăpânului lor. Aceste fecioare erau iscusite la lucrul gherghefului, cosind tot feliul de chipuri de oameni, de dobitoace şi de flori.

Aflând stăpânul lor că ele sunt atât de iscusite, le-a zis: Am auzit, că în ţara voastră este un Dumnezeu, cu numele Dimitrie, care face mari minuni. Chipul acestui Dzeu să mi-'l coaseţi pe pânză curată, ca să mă închin şi eu lui. Fecioarele i-au răspuns: Nu Dumnezeu, ci slugă a lui Cristos Dumnezeu este el si ajutător puternic al creştinilor. Chipul lui nu îndrăsnim să-'l facem, pentrucă tu nu voeşti să-'l cinsteşti, ci să-'l batjocoreşti.

— In mânile mele este viaţa voastră; ori îmi împliniţi porunca, ori muriţi îndată.

Ingrozite de ameninţarea stăpânului lor, fecioarele au început să coase pe o pânză subţire chipul Marelui Mucenic Dimitrie, pe care l-au isprăvit tocmai seara, în ajunul zilii în care se prăznueşte pomenirea Sfântului. După ce l-au isprăvit plângând şi cerând iertare Mucenicului pentru că silite i-au închipuit faţa fecioarele au adormit cu capetele pe chipul abia isprăvit.

Şi cum adormeau ele, Sfântul Marele Mucenic le-a luat cu chipul său cu tot şi le-a dus şi le-a aşezat lângă racla sa în biserica din Tesalonic, pe când se săvârşià rugăciunea de noapte.

Mult s'au minunat Tesalonicenii de această minune, prăznuind cu îndoită bucurie slăvita zi a sfântului Dimitrie.

11. Mântuirea unui episcop din robie Năvălind varvarii în ţinutul Tesalonicului au prins pe un episcop şi punându-l în obezi, l-au dus în robie. Acestui episcop s'a arătat sfântul marele mucenic, i-a deslegat obezile, l-a scos dintre varvari şi l-a însoţit şi povăţuit pânăce a ajuns în Tesalonic.

12. Părăsirea Tesalonicului. Pe vremea când era să se dee Tesalonicul în mânile Turcilor în ziua praznicului sfântului marelui mucenic Dimitrie, mergeau nişte creştini cucernici spre Tesalonic, ca să se închine sfintelor moaşte ale mucenicului. Şi, când se apropiau ei de locul unde se împreună drumul ce vine dela Tesalonic cu celce vine dela Larisa, acei creştini au văzut cu ochii lor aievea venind dinspre Tesalonic un ostaş şi dinspre Larisa un arhiereu şi întâlnindu-se amândoi ostaşul a salutat zicând: Bucură-te Achilie arhiereul lui Dumnezeu; iar arhiereul a răspuns: Bucură-te şi tu, Dimitrie, ostaşul lui Christos Dumnezeu.

— De unde vii şi unde te duci, arhiereule al lui Dzeu? Atunci a lăcrimat sfântul Achilie şi a zis: Pentru păcatele şi fărădelegile lumii mi-a poruncit Dumnezeu să es din Larisa, pe care o păziam, că se va da în mânile Turcilor.

Şi am eşit de acolo, şi mă duc unde îmi va poruncì.

Dar tu, a zis Achilie, de unde vii şi unde te duci, ostaşule al lui Dumnezeu, Dimitrie.

Atunci a lăcrimat şi sfântul marele mucenic Dimitrie şi a zis: Şi eu asemenea am pătimit, Achilie arhiereule. De multeori am ajutat Tesalonicienilor şi i-am isbăvit şi din robie, şi de primejdii aducătoare de moarte şi de toată neputinţa. Insă acum pentru multele lor păcate şi fărădelegi s'a îndepărtat Dumnezeu dela dânşii şi mi-a *poruncit să-i las ca să cadă sub stăpânirea Turcilor. Şi ascultând porunca am eşit de acolo şi mă duc unde-mi va porunci Domnul.*

Aceste ziceau amândoi şi-au plecat capetele şi au plâns multă vreme. Pe urmă s'au sărutat şi luându şi ziua bună s'au făcut nevăzuţi.

Văzând bunii creştini minunea nu s'au mai dus la Tesalonic, ci s'au întors acasă şi au spus tuturor celece au văzut şi au auzit.

Iar după aceasta n'a trecut o lună de zile şi Turcii au cuprins Tesalonicul şi Larisa.

Sunt şi alte multe minuni, pe care le-a făcut sfântul marele mucenic Dimitrie întru slava lui Christos Dumnezeu, pe care nu le-am scris aici. Iar pe acestea le-am scris ca *ceice le vor cetì să cunoască puterea lui Dzeu, care singură face minuni prin aleşii săi şi vrednicia aceluia prin care Dzeu şi-a arătat milele sale celorce cred întru dânsul şi se închină lui.*

tragere de inimă pentru tot ce se chiamă „românesc“, pricepători adânci ai tuturor durerilor şi trebuinţelor cari au adus întârzierea şi pricinuesc des împedecarea mergerii noastre în bine. Altfel abia de s'ar putea înţelege dragostea de pretutindeni pentru scrisul românesc cinstit, menit să ne lumineze minţile pentru cunoaşterea muncii sănătoase în sine şi în urmările ei, a adevăraţilor noştri înaintaşi din vremuri, şi a întregei lor vieţi, — românească, sub toate raporturile, — ca în chipul acesta să înţelegem odată, că numai atunci vom cheltuì cu folos străduinţele noastre, când ele vor purcede dela cunoaşterea *deplină* a trecutului *românesc* şi a *întregei* alcătuiri, până în cele mai subtile părţi ale *sufletului ţăranului*. Toţi adevăraţii frământători ai gândului românesc, se îndreaptă spre aluatul sufletesc al acestor „cei mai buni copii ai firii urziţi din lacrimi şi sudoare,“ stăruind cu vreme şi fără vreme la înălţarea lor, pentru prăznuirea acelei zile ce se zice: „marea sărbătoare culturală.

Şi pentru aceasta ne trebuesc întâi *şcoli de învăţătură românească cu adevăraţi muncitori.*

Iată pentru ce socotesc în parte zidirea şcoalei din *Rod*, de un semn al prefacerilor în cari intrăm, cu toată retragerea acestei comune în adâncul văilor glăsuitoare de tainice dorinţe. Şi nu cred a fi fără folos o scurtă dare de samă despre această sărbătoare, chemată să desluşească tot mai mult minţilor româneşti, rostul nostru de *a fi* şi de înţelegere a *menirii* noastre.

In zorile dimineţii sărbătorii sf. Paraschiva am plecat din Sălişte cu trăsurile, însoţind pe P. O. D. *Nic. Ivan* asesor conzistorial ca mandatar al Esc. Sale, Arhiep. şi Metr. *Ioan Meţianu*, şi diaconul Dr. *A. Crăciunescu* prof. sem. înaintând în zborul cailor şi al simţitoriului vânt tomnatic, prin pitoreştile locuri ale comunelor Galeş şi Tilişca putând soarbe din nou acele privelişti ale Sinaiei ardelene, chiar în vremea aceasta de cădere a frunzelor, până când la o minunată colină, de unde ni se desfăşurau în depărtare casele văruite cale Rodului răsfirate cu un specific gust românesc împrejurul bisericii vestitoare de credinţă strămoşască — am fost întimpinaţi cu puternice „să trăiască“ de o frumoasă ceată de călăreţi în haine de sărbătoare. Aici ne-am oprit pentru a ascultà potrivitele cuvinte ale învăţătorului *R. Pop*, conducătorul călăreţilor, vestitoare de bucurie a comunei şi răspunsul cald al mandatorului *Nic. Ivan* spus de lângă trăsură cu pălăria ridicată.

Am urcat din nou trăsurile şi încunjuraţi de aceşti mândri şi sănătoşi voinici români am percurs drumul în ropotul cailor roscolitor de sentimente războinice până la marginea comunei, unde mulţimea de credincioşi în frunte cu protopopul tractului, preoţii locali în odăjdii bisericeşti, comitetul parohial, reprezentanţa comunală, preoţi, învăţători şi notarii din jur, aşteptau cu fiorul bucuriei în suflete, — bucurie manifestată oarecum şi prin covorul de flori care acoperea drumul, — sosirea mandatarului Esc. Sale.

Incă din o mică depărtare am părăsit trăsurile pentru a ne apropià fără zgomot de acei prapori bisericeşti, cari arătau caracterul moral-ideal al sărbătoarei de azi. Şi aici după nesfârşite ovaţii protopopul tractului dl A. *Păcurariu* cu crucea şi evangelia în mână ţine o frumoasă cuvântare de binevenire, în care arată dragostea ferbinte a credincioşilor acestei comune şi statornicia, ca în puţine părţi, a acestora în credinţa ortodoxă. Zice că ar fi fost peste aşteptare cinstiţi prin venirea Esc. Sale; vrâsta înaintată, ocupaţia multă şi vremea de toamnă însă nu i-au îngăduit; a trimis în schimb pe cel mai ales sfetnic al său, ca prin actul sfinţirei — care va fi o nouă verigă la lanţul de aur al faptelor sale — să deà destinaţiei sale locaşul nou al învăţăturii. Sfârşeşte prin urări de zile îndelungate acestui vrednic asesor, care face cinste bisericei româneşti ortodoxe. Entuziaste „să trăiască“ însoţesc aceste cuvinte, după cari domnul mandatar sărutând crucea şi evangelia, mulţămeşte în termeni aleşi şi bine simţiţi pentru cinstea de substituitor al Esc. Sale la încoronarea muncii acestor vrednici români. Motivează neputinţa venirii dar spune totodată, că gândul Esc. Sale este la ei în aceste clipe bucurându-se ca un părinte de isbânda strălucită a fiilor săi. Constată sănătosul lor ortodoxism şi interesul viu către biserică şi şcoală. In urmă doreşte, ca praznicul de azi să le fie un prilej de nouă întărire în munca cinstită de până acì, chemându-i la bucuria praznicului. Cuvintele pricepute ale mandatarului au fost acoperite de nesfârşite aclamări, între cari am plecat apoi pe uliţile frumos curăţite spre biserică, unde s'a început sf. liturgie, dupăce vecernia şi utrenia au fost săvârşite dinainte vreme, conform ritualului bisericei ortodoxe.

Au servit P. O. domn mandatar cu azistenţa preoţilor locali părint Moga şi Genie, a celor din Poiana şi Ludoş şi diaconul Dr. A. Crăciunescu, prof. sem. Răspunsurile le-a dat corul învăţătorilor din Sălişte şi jur. sub iscusita conducere a harnicului învăţător I. Crişan, cari răspunsuri au fost atât de bine executate, încât au emoţionat uneori până la lacrămi pe cinstitul ţăran român iubitor de biserică. Constat şi la acest loc importanţa corurilor bisericeşti — fie de copìi sau adulţi — prin faptul, că contribue întâiu la desvoltarea gustului pentru muzică, în care suntem atât de rămaşi îndărăt, învăţăm şi noi odată disciplina care ne lipseşte cu desăvârşire şi să pune odată capăt acelei penibile impresii de sinagogă jidovească ce ţi-o fac bisericile noastre prin împrejurarea, că toate gurile, bunerele, dau răspunsurile liturgice cu un potop de glas încâlcit şi trăgănător, încât de o contemplaţie religioasă nici vorbă nu poate fi în acest zgomot oribil. Nu poate fi serioasă, de sigur, observarea ce l-e place unora să o facă că prin coruri s'ar răpì credincioşilor putinţa participării la cultul divin, câtă vreme acestea s'au dovedit de o influinţă sănătoasă, atât pentru nobilitarea sentimentului religios al ţăranului, cât şi pentru aspectul impunător şi sărbătoresc ce trebue să-l aibă biserica în decursul liturgiei prin ordinea, regularitatea şi felul executării cântărilor. Astfel de coruri ni-ar face cinste şi numai în bine s'ar puteà vorbì despre ele.

După „Unul sfânt . . .“ în frunte cu praporii şi învăţătorii cari cântau troparul „Bine eşti cuvântat“ . ., după cari urmau mandatarul însoţit de preoţii azistenţi şi poporul credincios, am mers la şcoală unde s'a făcut sfinţirea apei, la care iarăşi au dat răspunsurile — din edificiul şcolar — corul învăţătorilor. După mântuirea acesteia dl mandatar însoţit de diaconul Dr. A. Crăciunescu stropeşte cu apă sfinţită toate încăperile şcoalei celei noui şi din fereastra unei odăi din parter începe *cuvântarea ocazională.* E o adevărată plăcere să asculţi pe acest meşter al vorbii care prin simplitatea graiului său ştie să pătrunză până în cele mai tainice colţuri ale inimii; nu caută fraza bombastică şi sforăitoare sau avânturile oratorice, ci în vorbele lui sincere şi sănătoase se oglindeşte din nou putinţa lui de înţelegere deplină a sufletului ţăranului şi marele meşteşug de a-şi spune ce ştie pe înţelesul tuturor. A arătat importanţa şcoalei pentru desvoltarea noastră culturală şi sprijinul ce trebue să-l dăm acesteia. Scoate la iveală greutăţile zidirei şi dovedeşte astfel meritul mare al acestor credincioşi prin ridicarea acestui palat, care străluceşte mândru în bătaia razelor de soare.

Pagină de aur va rămâneà acest fapt în istoria comunei şi un „memento“ urmaşilor. Ii îndeamnă ca această şcoală împreună cu biserica să le fie singurul punct către care au să se îndrepte totdeauna, ca unele dela cari are să isvorească mântuirea noastră, făcându-se în chipul acesta vrednici de cinstea urmaşilor şi a neamului românesc.

Cu lacrimi în ochi a fost ascultată această cuvântare, cu drept cuvânt frumoasă, spusă respicat şi româneşte. După cuvântare, care a stârnit aplauze cari nu să puteau manifestà puternic din pricina prea marii emoţiunii ce a produs-o în sufletele credincioşilor, ne-am înapoiat la biserică unde sfârşindu-se sf. liturghie, s'a făcut stropirea credincioşilor cu aghiazmă. Când s'a mântuit şi aceasta erau 2 ore p. m.

Am mers în localul şcoalei, unde ni s'a servit o frumoasă masă, bogată în mâncări. La o vreme s'au început apoi obicinuitele toasturi. Inceputul l'a făcut Dl *mandator* închinând în sănătatea capului nostru bisericesc, dorindu i zile fericite şi îndelungate, pentru conducerea cuminte a bisericei. Urmează păr. local *Moga*, care arată timpul zămislirei idei pentru zidirea şcoalei, buna chiverniseală a înaintaşilor, relevând chibzuită conducere a şef. tract. Dl. A. *Păcurar*, în chestia zidirii, arătând meritele şi vrednicia Dlui mandatar, ca trimis al Esc. Sale. Să ridică după aceasta diaconul Dr. A. *Crăciunescu*, care în nişte figuri îndrăsneţe arată dragostea ţăranului pentru şcoală şi biserică, lăudând şi hărnicia şefului lor tractual. Protopresbiterul A. *Păcurar* mulţămeşte dlui Crăciunescu şi vorbeşte pentru comitetul parohial şi antistia comunală, cari corporaţiuni au merit însemnat pentru zidirea şcoalei. Părintele I. *Pop* din Ludoş, închină pentru cucernicul diacon, prof. semn. Dr. A. *Crăciunescu.* Notarul comunal Dl *Iuga* pentru şeful tractual şi preoţii locali. Dl *mandatar* închină pentru învăţătorii cari au alergat pentru ridicarea nimbului acestuia praznic din toate părţile, şi cari se dovedesc de cei mai buni învăţători ai arhidiecezei noastre. Păr. *Moga* se ridică iarăşi şi vorbeşte pentru inginer, arhitect şi zidari. Dl arhitect Pamfilie mulţămeşte pentru cinste şi spune, că viaţa lui este consacrată bisericei şi şcoalei. Invăţătorul *I. Crişan*, spune în fine cuvinte calde pentru învăţătorii locali. Şi pe urmă clericul absolut *Ion Matei* mulţămeşte în numele învăţătorimii. Dlui mandatar pentru cuvintele de laudă aduse învăţătorilor prezenţi în număr de vre-o 20, spunând, că vor fi totdeauna în deplină conştiinţă a datoriei, făcând constatare, că sunt bucuroşi pentru stăruinţele şi munca cinstită ce o cheltuieşte pentru biserică şi cauza şcolii româneşti, ca înalt dignitar bisericesc. După aceasta dl mandatar ridică masa la orele 4 p. m. Nu pot lăsà neamintite clipele de generală bucurie şi ce le-a pricinuit comicul învăţător din Poiana *Vraciu* prin meşteşugul său.

Au ieşit apoi în piaţa împodobită cu brazi, unde corul învăţătorilor a executat câteva cântări pentru popor, care a încins o horă măreaţă, după care a urmat minunata „învârtită“ cu săltăreţele-i dactile plecând la orele 5½ Dl mandatar spre Sălişte. Jocul s'a continuat în şcoală în generală veselie, unde membrii de curând înfiinţatei „Reuniuni de căluşeri“ pentru care şi dl arhitect conz. I. Pamfilie a contribuit cu 10 cor., au jucat frumosul şi inimosul „căluşer“ de pe Târnave.

In chipul acesta s'a sfârşit înălţătorul praznic al comunei *Rod*, prilejit de sfinţirea şcoalei măreţe ridicată prin simţul de jertfă al ţăranului român. Banul săracului s'a dovedit din nou înălţător de instituţii culturale, de păstor harnic al neamului, şi răsplata ce i se cuvine din partea noastră, nu poate fi alta decât, să ne scoborâm cu toată puterea dragostei omeneşti în adâncul sufletului său, pentru înţelegerea nevoilor şi durerilor ce-'l bântue şi a ne cheltuì viaţa pentru lecuirea acestora, ca atunci, când *marea zi* veni-va sufletul nostru să fie sufletul ţăranului român. Aceasta se spune a fi (şi nu poate fi alta) cea mai *sfântă* chemare a noastră.

Ion Crainic.

NOUTĂŢI.

Regina Elisabeta a Românici a fost autorizată în zilele acestea prin decret regal de a purtà medalia „Răsplata Muncii cl. I, care i-s'a oferit pentru meritele pe terenul învăţământului profesional.

*

Expoziţia. Din Bucureşti se vesteşte, că la ordinul regelui încheierea expoziţiei s'a amânat pe 15 Nov. st. v. Favorurile pe căile ferate se menţin până atunci.

*

Viriliştii români ai oraşului Sibiiu pe anul 1907 sunt următorii: Fondul seminarial gr. or. dare anuală cor. 2543·85. Escel. Sa metropolitul Ioan *Meţianu* cor. 2430. Parteniu *Cosma*, directorul „Albinei“ cor. 1738·80. Fondul general administrativ cor. 1561·09. Fondul tipografiei arhidiecesane cor 1359.60. *Albina* institut de credit şi economii cor. 1231·08. Ioan de *Preda* advocat cor. 1168 86. Dr. Octavianu *Rusu*, adv. cor. 1150. Ioana *Moldoran*, văduvă de consilier aulic, cor. 1032·40. Elisabeta *Bugarsky*, văduvă de comerciant, cor 804·96, Baptist *Boiu*, oficial conzistorial, coroane 800·22. „*Asociaţiunea*“ cor. 717 90. Fundaţiunea „*Andronic*“ cor 604·20 şi Alexandru *Lebu*, propietar. cor. 497·41.

*

Dela comitat. Comitetul administrativ al comitatului Sibiiu ţine şedinţă ordinară lunară împreună cu subcomisiunile, Vineri, în 9 Noemvrie c., la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

*

România invitată la America In anul viitor se împlinesc 300 de ani dela aşezarea Englezilor în America. Cu această ocazie se vor face serbări mari si se va aranjà expoziţie. La aceasta a fost invitată şi România, care a primit invitarea.

*

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, au fost primiţi membri ajutători dnii Octavian Goga, secretar prim şi Octavian Tăslăuanu, secretarul al 2-lea al „Asociaţiunii, David Mohan, funcţ. de bancă, Adolf Gron, agent, Anastasiu Beşa, funcţ. cons., Adolf Hemper, orologier. Aurel Mara, calfă de prăv., Ermil Borcia, func. de bancă, Emil Surdu, inginer, iar membrii ordinari: Ioan Vulcan măestru pantofar, Ioan Goga, sod. cismar, Nicolae Dan, sod. zidar, Mihail Banciu, sod. frizer, Gligor Popp, sod. pielar, Nicolae Costea, sod. faur, Ioan Aleman, sod, pantof., Teodor Buzoiu, sod. croitor, Nicolae Vasilescu, sod. pantof., Ioan Măgianu, calfă de prăv., Ioan Răcuciu, sod. lăcătuş, Ioan Duşa, sod, croitor, Ioan Pădurice, sod. pantof., Alexandru Bozo, sod. pantof., Ioan Steflea, sod. croitor, Ioan Stoica, sod. lăcătuş, Petru Şandru. sod. pielar, Ioan Cocreau, sod. lăcătuş, Nic. Borcia sod. văspitor, Iosif Bâldea, sod. pantofar.

*

Minister de ziarişti. Noul senat al Franciei are în sinul său nu mai puţin de şease ziarişti. Clemenceau min. prez. însuşi şi-a început cariera adevărată ca redactor şi proprietar al ziarului „La Iustice“. Ceilalţi sunt: ministrul de externe Pichon, de marină Thomson, de lucrări publice Viviani (socialist), de instrucţie Briand şi de răsboiu Piquart, cari toţi s'au avântat la valoarea de azi numai cu ajutorul condeiului de ziarist.

*

Preoţii români ai Americei, se tot sporesc. In zilele trecute a plecat la America preotul gr. cat. Cornel Lenghel trimis de arhidieceza gr. cat. Sunt deci până acum patru preoţi români în America, doi ortodoxi şi doi catolici. In 21 Oct. a fost sfinţită şi prima biserică românească în Cleveland.

*

Iar agitaţie. Ziarele ungureşti spun că în ziua aducerii osămintelor lui Rákoczi în ţară, adv. Rozvan din Ilia, „agitatorul român“, şi-a împodobit casa cu drapele naţionale româneşti. Pentru această „crimă“ l-a pedepsit pretorele Barcsay cu 15 zile închisoare şi 200 cor. amendă în bani.

*

Directorul „Ardelenei“. „Lib.“ din Orăştie aduce ştirea, că direcţiunea institutului „Ardeleana“ a ales director pe dl *Ion I. Lăpădatu*, actualul secretar al băncii, dupăce directorul de până acum dl Dr. A. Vlad reclamat de multele agente şi-a dat abzicerea.

*

Agitator român. Procuratura din Arad a pornit proces în potriva învăţătorului Lazar Oprean din Zarand pentru agitaţie cu ocazia alegerii din Chişineu.

*

La „fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu“ pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Vasile Cărpinişan, înv. (Răhău) 2 cor., Dr. Nicolae Bălan, prof. semin. 1 cor., Aurelia Pitic (Muncel) 2 cor., Victor Păcală şi Dr. Ioan Borcia, profesori la şcoala de fetiţe a „Asociaţiunei“, fiecare câte 10 cor., Dr. Ioan Lupaş, prof. semin. 3 cor.

*

Hymen. Aurelia *Moldovan* şi Ioan *Ganea*, îşi anunţă cununia religioasă care se va celebrà în biserica gr. or. din Totoi, Duminecă în 29/11 Octobre a. c. la 3 ore p. m.

*

Grevă studenţească. In urma tendinţelor de germanizare din Polonia în zilele trecute s'au pus în grevă peste zece mii de studenţi poloni protestând energio împotriva acestor tendinţe.

*

Iar mituire. Ziarul „Az Ujság“ descopere iarăşi o murdară faptă a unor ziare din Pesta. Şi anume aceste ziare au fost mituite cu 88 mii cor. din partea Sârbilor ca să stea pe partea acestora în lupta vamală cu Austria.

*

Bravura unui Român. „Românul“ din America scrie că Românul Beniamin Barna din Columbus O. a săvârşit o frumoasă bravură la o festivitate aranjată în acea localitate, arborând câteva drapele la o înălţime unde nime n'a cutezat să se urce. Mulţimea i a făcut ovaţii frumoase, iar aranjatorii i-au îmbiat bani ca răsplată. El a declarat că e Român şi n'a săvârşit fapta pentru bani. S'au făcut ovaţii şi Românilor. Un preot ungur ar fi căutat să-l momească să declare că e ungur, ceea ce Românul a respins cu indignere.

Poşta redacţiei.

X. Y. Faceţi arătare la superioritatea biseriseascä despre celece ne scrii, cu comunicarea numelor respectivilor. Pe calea publicităţii nu e bine să le facem somaţie.

„*Puţină lămurire*“. Nu o putem publica. La altă ocaziune trimite-ne nouă ceeace scrie respectivul, că-i răspundem noi.

Teatru.

Luni 5 Nov. st. n. *Baccarat*, dramă în 3 acte de Henry Bernstein, nemţeşte de Rud. Lothar.

Marţi, *Der Privatdozent*, o bucată din viaţa academică, de F. Wittenbauer.

Nr. 106—1906. [265] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională rom. gr. ort. din comuna bis. Lasläul român — protopresbiteratul Târnavă — se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Postul de învățător fiind împreunat cu cel cantoral, învățătorul ales va aveà a prestà și serviciul de cantor Dumineca, serbătoarea și în zile de lucru, cu copiii de școală va cântà st. liturgie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din intratele bisericei 400 cor., dela cantorat 200 cor., conform protocolului comitetului parohial din 1 Octomvrie anul c, cuartir natural în edificiul școalei, usufructul grădinei școlare și lemnele necesare din cari se va încălzì și sala de învățământ.

Cuincuinalele se vor computà numai dela instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Concurenții au să și aștearnă rugările lor instruite conform normelor din vigoare la terminul numit la oficiul ppresbiteral concernent și înainte de alegere să se prezinte poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arătà dexteritatea în cântări și tipic.

Lasläul român, 2 Octomvrie 1906.

Nicolau Aron — **Teodor Oprean**
paroh și prez. al com. par. — not. al com. paroh.

Văzut:

Cetatea de baltă, 10 Octomvrie 1906.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Ad Nr. 82—1906 [267] 1—3

Concurs

Conform odinului Prea Ven. Conzistor din 12 Septemvrie 1906, Nr. 8489 Bis. prin aceasta se publică de nou concurs cu termin de 30 zile pentru ocuparea postului vacant de paroh în parohia de a 3 a clasă Fizești din tractul Hațegului.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venite'or dela stat.

Concurenții să și trimită cererile și documentele necesarii la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezinte într'o Duminecă acolo în biserică pentru a cântà, re spective a celebrà și cuvântà.

Hațeg, în 13 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 358—1906 protop. [268] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan permanent fără drept de succesiune, din parohia Mediaș, protopresbiteratul Mediașului, pe basa rezoluțiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 28 August a. c. Nr. 8106 Bis, prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima puiblcare în „Telegraful Român".

Capelanul se bucură de jumătate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, primind și un ajutor dela stat din snma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și înaintà cererile concursuale instruite cu testimoniu de 8 clase gimnaziale, absolutor teologic și atestat de cualificațiune preoțească. subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà și cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de capelan a contribuì la fondul protopresbiteral pentru casa tractuala cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului. In conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 15 Octomvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter

Nr. 3087/1906. [272] 1—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului al doilea de oficial la perceptoratul orășenesc din Szászsebes, devenit vacant prin abzicere, în senzul concluzului reprezentanței orășenești din 25 Oct. a. c. Nr. prot. 66, se escrie concurs cu termin până la 20 Noemvrie a. c.

Concurenții la acest post, carele se va ocupà pe viață, votat cu un salariu anual de 900 cor. și îndreptățirea la 5 cuencuenalii, se îndatoresc a-și înaintà rugările timbrate în regulă împreună cu atestatul școlar și atestatele despre aplicarea lor de până acum, în terminul mai sus amintit la magistratul orașului Szászsebes.

Szászsebes, în 1 Noemvrie 1906.

Magistratul orășenesc:

Aldea — **Streitfeld**
primar. — protonotar.

---

[273] 1- 1

Concurs.

Se publică concurs pentru întregirea postului de **comptabil** la „Tovărășia agricolă" pentru agricultură, magazin și anticipațiuni din Sebeșul săsesc, sistemizat cu:

1. Salariu anual de 1000 Coroane.
2. Cuincuenalii de câte 100 coroane.
3. Tantiema statutară.

Dela concurenți se cere să fie absolvenți de școalele comerciale, să aibă praxă în afaceri de bancă și să poșadă în vorbire și scris limbile română, maghiară și germână.

Concurenții au să-'și aștearnă cererile concursuale la direcțiunea însoțirii până la 15 Noemvrie a. c.

Sebeșul săsesc, 1 Nov. 1906.

Direcțiunea.

ANUNȚ!

A apărut ABCedarul întocmit și prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director școlar și Iuliu Crișan, învățător în Săliște.

Prețul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Libraria arhidiecezană și dela autori.

Exemplare de probă se trimit gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director școlar în Săliște. [270] 1—6

O moșie

de 680 jug. cat. se exarândează pe mai mulți ani. Moșia se află pe hotarul comunei Kreszteménes, comitatul Aradului și constă din:

11 jug. pomet frumos în comună
290 jug. arător și fânaț și
restul pășune și pădure.

Informațiuni mai detaiate dă proprietarul

Ioan Urs de Margina,
Sibiiu.

[269] 2—3

Cârnați și cartaboși

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAȚI și CÂRTABOȘI proaspeți la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11

266 1—6

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 9—40

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67 20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învățători și directori de școale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. și românești, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12 65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12·65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14·30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semigloburilor, cele 5 părți ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Brașov, Cluj, Făgăraș, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10 60 și	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 și	42·—
TABELE de pârete pentru cetit, românești	4·80
„ „ „ „ „ unguresti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăți colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru școală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 117 Sibiiu, Joi 26 Octomvrie (8 Noemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7764 Școl. 1906 [271] 2—3

Concurs.

Din fundațiunea Dr. *Absolon Todea* au ajuns în vacanță 4 stipendii de câte 120 coroane, pentru ocuparea acelora se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan instruate cu următoarele documente:

a) carte de botez;

b) testimoniu școlar din anul ultim de școală;

c) testimoniu de paupertate;

d) eventual alte documente recomandatoare.

Cererile intrate după expirarea terminului nu se pot luà în considerare.

Sibiiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat școlar ținută la 20 Octomvrie 1906.

Consistorul arhidiecezan.

Principiile fundamentale ale civilizațiunei.

VI.

Nietzsche e un cugetător strălucit și original german, un om cu facultăți însemnate și multilaterale. El e critic, poet, filolog, și la urmă și filozof. Ca temă fundamentală pentru activitatea sa literară și filozofică îi servește lupta neîmpăcată și deschisă în contra creștinismului. Nietzsche crede, că tot răul din viața modernă, întreaga mizerie a civilizațiunei noastre vine de acolo, că ne-am supus și subordonat cerințelor evangelice ale iubirei, blândeței, și ale milosteniei. Pe seama omenimei abia atunci are să se deschidă o perspectivă splendidă, — după părerea sa, — când omenimea va scuturà cătușele morale în cari a băgat-o Isus Cristos.

Dați omului teren liber și extindere deplină, — zice Nietzsche,— scăpați-l de înșelătoarele icoane ale conștiinței, onoarei și rușinei. Recunoașteți îndreptățirea tuturor boldurilor și pasiunilor sale, și vă veți minunà de bogăția forțelor ce le va puteà desvoltà. Zeci de oameni, poate chiar sute și mii dintre cei slabi se vor prăpădì, vor fi striviți în lupta aceasta, dar pentru aceea învingătorul adăpat din sudoarea și sângele lor, se va ridicà peste cadavrele lor ca peste niște trepte și va pune bazele unei rasse noui de ființe omenești!... Ființa aceasta apoi nu va mai fi om, ci „*supra-om*“. (Uebermensch).

Flozofia lui Nietzsche e încheierea teoriei lui Darwin. După Darwin, întreaga scară lungă a ființelor viețuitoare, începând dela organismul cel mai de rând, până la cel mai de frunte, până la *om*, nu e alta, decât un lanț neîntrerupt de treceri dela o formă la alta. In lupta pentru existență, — fiindcă e totdeauna mai multă foame decât mâncare menită să stâmpere foamea, — se perfecționează tot mai mult organismele. Numai exemplarele cele tari, acomodate pentru orice luptă, se pot susțineà, celelalte vin nimicite, se prăpădesc singure din lipsa de nutremânt. Dar orice prioritate câștigată, rămâne în posesiunea organismului, pe baza legii de moștenire. In curs de veacuri se adună la unul ori altul dintre soiurile de animale atâtea semne demarcaționale, încât se formează un *tip nou*, mai perfecționat. Cu acesta se repețește aceiași procedură. Alegerea naturală a ființelor celor mai acomodate spre a purtà lupta pentru existență și legea de moștenire nu împedecă lucrarea aceasta nici pentru un moment. Astfel, perfecționându-se mereu, lumea organică a dat naștere tipului omenesc.

O astfel de teorie, chiar dacă lăsăm cu totul la oparte exactitatea sau greșala premiselor fundamentale, nu o putem privì deloc de executată. Nietzsche s'a supus sarcinei de a o executà până în ultimele consecințe, el a pus punctul pe „*i*“. Dacă omul, în urma unui lanț lung de forme perite, vine pus în legătură nemijlocită cu măimuța; dacă omul s'a născut din măimuță, tocmai așa cum măimuța s'a născut la timpul său din alte organisme mai de rând, de ce să rămânem atunci staționari *la om?* Dacă nu la moment, dacă nu mâne, dacă nu peste o sută de ani, apoi sigur oarecândva trebue să vină o ființă cu mult mai acomodată pentru viață, cu mult mai perfectă decât omul!.. A conduce oamenii pe calea aceasta, spre scopul indicat de titani, de semizei, e o problemă atât de mare, — crede Nitzsche, — încât la rezolvarea ei nu trebue să ne lăsăm influințați de pretenziunile religiunii, ale moralei, conștiinței și ale datorinței. Cu cât mai mult rău se produce în lume, cu atât mai mare forță și energie se desvoaltă și cu atât mai curând apare în lume „*supra-omul*“.

„Fiți tari, — așa poruncește Nietzsche învățăceilor săi, — și nu vă lăsați seduși de milostenie, compătimire și iubire. Apăsați pe cei slabi, ridicați-vă peste cadavrele lor, voi, fii ai unei rasse superioare! Idealul vostru e „*supra-omul*“!

O teorie îngrozitoare! Nu cei buni triumfează, ci cei mai tari, cei *răpitori*. Ce e bun, iubirea și adevărul, trebue să se retragă și să facă loc forței, nerușinării și vițiului. Dionisie, tiranul din Siracuza, Irod, Nero, etc. sunt reprezentanții ideilor lui Nietzsche, și ale nietzscheanismului!

Dar unde rămâne fericirea promisă de știință pe seama tuturor membrilor familiei mari omenești?

Unde rămâne triumful supremelor principii, al iubirii și al adevărului?

Unde rămâne *altruismul* lățit pretutindenea?

De ce nu aduce știința deodată cu înaintarea materială și o corecțiune pe seama moravurilor?

De ce nu smulge răul din rădăcină?

Ei, aceasta nu e treaba ei! Fondul păcatului e de proveniență morală, iar știința e cu totul neputincioasă față de răul moral. Știința poate să spargă stânci, poate să întindă metalurile în lespezi subțirele, dar nu poate să moaie o inimă omenească crudă și împetrită. Toate invențiile frumos sunătoare, gloria epocei noastre, sunt după determinațiunea lor internă foarte mici, lucruri bagatele, față de scopurile cărora vreau să slujască. Intreaga lor misiune e aceea, să propage eminamente și exclusiv înaintarea materială: puterea omului asupra forțelor naturii, îngrămădirea de bogății și de comodități externe. Apostolii și filozofii cari au predicat despre înfrățirea popoarelor, cari au proclamat drepturile omenești, și-au împlinit chemarea fără firuri telegrafice ori telefonice, și încă cu succes vădit. Iar milioanele de sârme, cari țin în zilele noastre legat universul întreg ca într'o țăsătură de paianjin, servesc eminamente înșelătorului joc de bursă și flecăriilor gazetărești asupra jocului politic al liliputanilor etici. Pe scurt, cunoștința, știința, e o unealtă, care aduce binecuvântare, dar aduce și răutate, dupăcum adecă o întrebuințăm.

Știința a descoperit praful de pușcă, pe care pacinicul cetățean din China, despărțit de lume prin ziduri mari, l-a întrebuințat veacuri dearândul numai pentru distragere, la focuri bengalice. Războinicul European însă, dupăce a atins culmea culturii, privind cu dispreț la Chinezul înapoiat, a inventat pe lângă pravul dn pușcă (cunoscut de mult de Chinezi) încă și pușca, tunul și granatele, și pentru fabricarea acestora cheltuește miliarde, ca cu invenții făcute de Schwartz, Chassepot, Berdan, Mauser, Martini, Armstroug, Hochkin, Maxime, Krupp, și mulți alții, al căror număr e leghion, se poată nimicì milioane din frații săi!

Dacă asemănăm cuantitatea prafului de pușcă, a dinamitei, a piroxilenului, întrebuințat la asedieri și bombardări, la nimicirea locuințelor pacinice omenești, cu cuantitatea materiilor explosive întrebuințate în scopul apropierii pacinice între popoare, anume pentru facerea de tunele, deschiderea de trecătoare între munți, delăturarea stâncilor de sub ape, etc., ce trist testimoniu trebue să dăm Europei, centrului cultural, din punctul de vedere al desvoltării morale a omului!

---

† George Missail

Din București vine știrea, că prez. societății „Transilvania“, inimosul Român ***George Missail*** *a încetat din viață Dumineca trecută. A murit în vârstă de 71 ani, după o viață trăită în profesarea principiilor naționale învățate dela dascălul său S. Bărnuțiu. A ocupat mai multe funcțiuni în magistratura României, în ministeriul justiției, a fost secr. ministerial, primgrefier al curții de cassație și deputat și în timpul din urmă prez. al societ. „Transilvania“. Odihnească în pace.*

Dela societatea Petru Maior.

Dezvălirea bustului Dlui Al. Mocsonyi.

Budapesta, 4 Noemvrie.

Regretatul sculptor A. Liuba a turnat înainte cu vre-o doi ani în chip bustul Ilustrității Sale dlui Al. de Mocsonyi, care a ajuns proprietatea societății P. Maior din Budapesta. Din mai multe cauze dezvălirea bustului acestuia nu s'a putut face în mod solemn până acum, în 22 Octomvrie st. v. tocmai când dl Mocsonyi împlinea respectabila vârstă de 65 ani. Dezvălirea s'a făcut cu toată cuviința și într'un mod demn atât de numele dlui Mocsonyi cât și de nimbul societății literare, care strânge în un mănunchiu pe toți tinerii noștri români din Pesta.

La solemnitate a luat parte și acea fracțiune a coloniei române de aici, care dovedește interes pentru societate. Intre străini am putut semnà pe dl C. Brediceanu, deputatul, cu unul din Grachii D-sale. Dintre tinerii din Pesta erau mai puțini decât se credea. In general însă a fost lume multă, atât de multă de nu mai încăpea în localurile sfinte ale societății.

Președintele societății, P. Nistor, student în medicină, a arătat în cuvântul său de deschidere ce ne leagă pe noi de dl Mocsonyi, și de ce am ținut mult să-i avem bustul: dl Mocsonyi e pentru orice Român dela noi un simbol al muncii și e firesc lucru ca tinerimea să-și lege sufletul de un astfel de om.

Mai pe larg inzistă asupra activității filozofice a dlui Mocsonyi studentul în litere Onisifor Ghibu, arătând, că Il. S. este între cei dintâi la noi, cari au produs ceva pe terenul literaturii filozofice și nădăjduind că dl Mocsonyi își va încoronà activitatea d-sale prin închegarea în studii sistematice a ideilor și cunoștințelor Dumnisale*).

Apoi s'a cântat și declamat. Cu acest prilej cei de față au putut descoperì un artist adevărat în N. Brătianu, care audiază cursurile la conservatorul de muzică, și de declamație de aici. Dânsul a declamat „Moartea lui Gelu“ de Coșbuc, apoi a cântat o compoziție de a sa: „Dorurile mele“, poezie de Goga. Are o voce minunată, înfățișare cât se poate de atrăgătoare, talent pentru cântare și pentru declamație, râvnă multă și ce-i de necrezut — nu-i de loc mofturos. In acest tinăr artist teatrul nostru a găsit — sperăm — pe cel mult așteptat. Dacă nu-'l vor descurajà cei chemați a-'l încurajà, se va vedeà mai curând sau mai târziu, că acestea nu sunt laude, pe cari nu le-ar meritá.

A mai cântat și P. Mărcuș frumoasa compoziție de Dima, „Mugur mugurel“, iar corul Răsunetul Ardealului de Vidu, și în sfârșit orhestra un poutporiu și la urmă — marșul nostru național.

Intreaga solemnitate a avut în adevăr un aer sărbătoresc. S'a dat o dovadă mai mult, că în sinul societății P. Maior se lucrează și se cultivă și sentimentele de recunoștință și de solidaritate. Lumea care a luat parte s'a depărtat cu această convingere, — și cu gândul de a dà ascultare propunerei făcute la sfârșit de prezidentul societății de a înființà o reuniune de cântări mixtă, care să debuteze pentru întâia oară în luna viitoare când se va organizà o sărbare literară muzicală în amintirea patronului societății P. Maior.

---

*) Conferența se va publicà în ziarul nostru.

Iar toţi câţi au luat parte la această solemnitate s'au depărtat cu gândul la venerabilul bătrân, înbătrânit în fapte mari, al cărui chip se va vedeà de aici încolo în sinul societăţii P. Maior, dar al cărui chip viu ar trebuì să-'l poarte în inimă fiecare Român, care ştie, ce-i recunoştinţa.

Când a căzut vălul de pe chipul de ghips al dlui Mocsonyi nesfârşite strigăte de „să trăiască“ au răsunat. Ele trebuesc să iese din inima *fiecărui Român*, ca o dovadă că ştim preţui pe cei demni.

Raportor.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de **Gavriil Hango** presbiter.

(Urmare).

Numai constatând şi recunoscând faptul, că germenele păcatului strămoşesc, adecă aplecarea spre rău, a rămas atât în om cât şi în natură şi după răscumpărare, ne putem explicà: de ce nici pământul cel mai bun nu produce fructe bune şi folositoare omului, dacă nu e lucrat bine şi nu e sămânat cu sămânţă bună, până când buruenile cele nefolositoare şi stricăcioase omului răsar de sine. Tot aşa vedem izbucnind patimile de tot feliul şi din pruncul cel mititel, şi dacă nu ne nizuim din bună vreme a le suprimà în el prin o creştere bună, religioasă şi în spiritul evangelic, atunci acelea cu vârsta se întăresc tot mai mult, până când apoi nu le mai putem suprimà de loc şi pruncul menit a fi cetăţan raiului, devine cetăţan iadului, nefericindu-se pe sine şi pe alţii, atât în lumea aceasta, cât şi în lumea viitoare.

Dar nu e de ajuns numai sugrumarea patimilor, respective stârpirea lor totală, ci în locul lor trebue să sădim sămânţa virtuţilor creştineşti, căci altcum tot lipsit va rămâneà pruncul de rodul faptelor celor bune, iar după zisa sfintei scripturi, „tot pomul ce nu aduce rod tăia-se-va şi în foc se va aruncà“.

Dar cum vom puteà face aceasta? Prin o creştere bună şi creştinească în familie, în şcoală, în biserică şi în societate. Iar creşterea aceasta trebue să o începem de timpuriu atât în familie, cât şi în şcoală, atât în biserică, cât şi în societate; căci precum lucrătorul de pământ, dacă nu-şi curăţă mai întâiu pământul de buruieni, de spini şi de petrii şi nu-l gunoieşte bine, şi dacă nu-l ară, nu-l lucră cu temei şi nu-l samănă cu sămânţă bună la timpul său — nu are toamna ce culege, aşa nu vom puteà nici noi să dăm creştere bună copilului, poporului întreg, dacă nu vom începe creşterea aceluia de timpuriu.

Dar nici aceasta nu-i de ajuns. Ştim cu toţii parabola evangelică cu sămânţa cea bună şi neghina. Oricât de bine şi a curăţit economul pământul şi l-a lucrat şi oricât de bună sămânţă a sămânat în el, buruienile stricăcioase tot răsar şi fără să le fi sădit cineva şi dacă nu le pliveşte de repeţiteori ele copleşesc sămănătura şi toamna nu are ce secerà.

Aşa stăm şi cu educaţia. Nu-i de ajuns să stârpim odată patimile din cineva şi în locul lor să sădim sămânţa cea bună a virtuţilor creştineşti, ci mereu trebue să plivim colţii patimilor ce mereu se arată şi să udăm şi să ferim de răceală şi de arşiţă plantele nobile, dacă nu voim ca patimile să le copleşească şi să înăduşe pornirile spre bine.

Dar plivirea şi udarea aceasta cade pe lângă familie şi şcoală mai cu seamă în sarcina bisericei, în sarcina preoţilor şi mijlocul cel mai puternic în scopul acesta în mâna bisericei este, pe lângă predicarea cuvântului lui Dzeu, sfânta taină a mărturisirei.

*

La pasul prim în administrarea acestei taine se naşte întrebarea: *Când să se înceapă lucrarea aceasta? Când să se ducă pruncii la prima mărturisire?* Dacă am puteà recurge necondiţionat la asemănări din natură, atunci răspunsul ar fi uşor, bine ştiind, că atunci putem plivì buruienile mai uşor, când pământul e moale şi când acele sunt încă tinere şi nu apucă să-şi implânte rădăcinile prea afund în pământ, să îndoeşti nuiaua, cum zice poporul, până-i tinără, căci dacă îmbătrâneşte se rupe.

Asemănarea aceasta nu se poate aplicà necondiţionat şi la om, căci omul nu este numai o fiinţă corporală, ci totodată şi spirituală, iar taina mărturisirei se aplică imediat asupra sufletului şi numai prin suflet şi asupra corpului. Asupra sufletului se poate aplicà numai dupăce acela a ajuns la conştiinţa de sine, adecă la stadiul când omul ştie face deosebire între bine şi rău, când ştie apreţià şi urmările pentru sine şi pentru alţii, barem aproximativ.

Deci pruncul atunci să se ducă la prima mărturisire când ştie deosebì fapta bună de cea rea şi ştie apreţià urmările ei întru ajungerea fericirei sale din lumea aceasta şi în lumea viitoare.

Dar când ştie pruncul face deosebire între bine şi rău şi când ajunge la cunoştinţa urmărilor faptelor bune şi a celor rele?

Pentruca să putem răspunde la întrebarea aceasta trebue să avem în vedere trei factori, cari conlucră la deşteptarea conştiinţei copilului mai de vreme ori mai târziu în deosebirea binelui de rău şi a urmărilor acestora şi anume: facultăţile lui naturale corporale şi spirituale, împrejurările materiale şi intelectuale în cari a trăit şi educaţia lui religioasă de care s'a împărtăşit până atunci în familie.

Facultăţile corporale şi spirituale fiind daruri dela natură, ele variază după regiuni, după rasă, după gen, după familie şi după individ. E constatat, că popoarele, cari locuesc într'o climă moderată sunt mai deştepte decât cele ce locuesc într'o climă estrem de rece ori de caldă; dar şi aici se observă oarecare deosebire între diferitele rase, ba chiar şi între familii şi genuri, ce locuesc pe acelaşi teritor. Tot aşa contribue foarte mult la deşteptarea pornirilor spre bine ori spre rău mai de vreme ori mai târziu împrejurările materiale şi intelectuale mai mult ori mai puţin favorabile, în cari a trăit pruncul, fiind constatat, că sărăcia şi prostia mai degrabă duce pe om la păcat decât la virtuţi. In fine deşteptarea conştiinţei binelui şi a răului în copil atârnă foarte mult, ba mai mult chiar decât dela toate celelalte imprejurări, dela creşterea religioasă de care s'a împărtăşit în familie şi în şcoală.

De aceea preotul va trebuì să examineze mai întâiu pe fiecare prunc din acest punct de vedere şi numai dupăce va vedeà, că cutare şi cutare prunc ce deosebire ştie face între bine şi rău şi ce conştiinţă are despre urmările faptelor bune şi rele, îl va admite la mărturisire. Iar conştiinţa aceasta vedem, că după împrejurările în cari a trăit pruncul, la unii se deşteaptă mai curând la alţii mai târziu şi aşa nici chiar după instrucţia specială despre mărturisire nu va admite deodată la mărturisire pe toţi pruncii de o vârstă, dacă nu s'a deşteptat în toţi cât de puţin această conştiinţă, ci numai pe aceia, în cari s'a deşteptat fiind chiar şi mai tineri.

Adevărat, că conştiinţa aceasta în fiecare prunc se deşteaptă foarte curând, îndatăce au răsărit în el patimile păcatului şi a primit prima pedeapsă dela părinţi pentru vre-o greşeală, ori dacă a căpătat iertare pentru ea fiind învăţat imediat să-şi ceară iertare pentru ea, căci altcum va fi pedepsit. Dacă i-se spune apoi că prin greşala lui a vătămat şi pe Dzeu, dela care capătă şi ei, părinţii lui, cele de lipsă pentru susţinerea lor şi a lui, atunci se deşteaptă în el şi conştiinţa binelui şi a răului şi conştiinţa urmării păcatului, că Dzeu nu le va mai da cele de lipsă pentru trai, dacă va mai greşì. Astfel iată că s'a trezit şi în el părerea de rău pentru păcat şi poate fi admis la mărturisire, deşi păcatul lui nu e încă păcat de moarte pentruca învins să aibă trebuinţă de mărturisire. Are însă lipsă de mărturisire şi în vârsta aceasta fragedă, de comun dela 4—6 ani, pentruca să se preîntimpine săvârşirea păcatelor de moarte, pe cari unii încep a le săvârşi imediat după această vârstă în deplină conştiinţă şi cunoştinţă a urmărilor.

(Va urma).

Dela Făgăraş.

Adunarea de toamnă a comitatului.

Făgăraş, 20 Octomvrie.

In comitatul Făgăraşului totdeauna s'a purtat bună şi energică luptă românească. Nu s'au scris însă toate, ce s'au făcut, prin ziarele române. De aici au căzut unii în credinţa greşită, că lupta ce s'a purtat aici cu câţiva ani mai nainte ar fi lâncezit cu totul, nu s'ar mai fi făcut nimic. Nu stă însă lucrul aşa, căci de câteori au fost momente mai însemnate fie politice, fie comitatense, bărbaţii conducători ai noştri au susţinut cauza românească faţă de puternicii zilei.

Amintesc, când a venit chestiunea de a se votà încredere guvernelor lui Bánffy, Széll, Tisza şi Wekerle, Românii totdeauna au protestat, făcând prin Dr. *Şenchea* contrapropuneri cu bărbaţie motivate şi apoi sprijinite de ceilalţi Români independenţi.

S'a accentuat, că noi Românii nu putem aveá încredere în astfel de guverne cari nu respectă şi nu execută legea despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor, ba din contră voesc să şi câştige merite patriotice prin perzecutarea brutală a tot ce e românesc.

Mai nostim a fost, când foştii liberali din Făgăraş se făcuseră caraghioşi prin felicitarea lui Tisza István de ministru-prezident, înainte de a fi numit.

Urmarea a fost că Tisza n'a fost încredinţat cu formarea cabinetului.

Când totuşi a venit Tisza la putere, mamelucii din Făgăraş de nou au voit să-i voteze încredere.

Faţă de aceasta membrul Dr. Şenchea a propus să nu i-se voteze, deoarece liberalii de aici i-au fost anticipat-o deja şi apoi de câteori un guvern a căpătat vot de încredere dela „domnii“ din Făgăraş — totdeauna a picat. Era un malum omen!

Vorbirile bărbăteşti ţinute în adunările din anii trecuţi de membrii Nicolae Garoiu, Dr. Şenchea, Turcu, Dr. Şerban şi Dr. Vasu pot să steà alături cu oricare vorbire din comitatele româneşti.

Au avut luptele de aici şi frumoase succese la alegerile de funcţionari. Aşa la alegerea de vicecomite în locul răposatului Kapocsányi am reuşit a alege pe dl Alexandru *Belle*, român, protonotarul de până atunci cu 88 voturi faţă de fisolgăbirăul Herszényi (ungur), care a întrunit 31 voturi. Tot la alegerile întregitoare a fost ales de vicenotar al treilea Dr. Neamţu, iar în comitetul central Dr. Şenchea cu 65 voturi faţă de protonotarul Széll cu 18 voturi.

In anul acesta Românii din Făgăraş desbinaţi încâtva până acum, s'au împăcat pe toată linia şi s'au închiegat într'un partid românesc naţional.

Pacea şi buna înţelegere, frăţia şi solidaritatea restituită, luptele Românilor de aici au luat un avânt îmbucurător, care ne îndreptăţeşte la frumoase speranţe şi la un mai bun viitor. Curentul nou va răpì cu sine şi pe cei slabi de ânger şi atunci vom fi un trup şi un suflet, ca o puternică stâncă de granit, de care va trebuì să se resfrângă valurile nouă duşmănoase.

Aşa să fie!

*

Despre adunarea extraordinară din 26 Septemvrie s'a scris deja. Dacă membrii români ar fi arătat mai mult interes şi s'ar fi prezentat în număr mai mare, Românii puteau repetà una dintre cele mai frumoase învingeri, respingând vestita curendă a comitatului Timiş, în care Românii sunt acuzaţi cu agitaţii contra statului şi a Ungurilor şi sunt prezentaţi ca un popor necopt politiceşte şi astfel nedemn de drepturi politice.

Propunerea înaintată de Dr. *Şerban*, şi sprijinită de Dr. *Şenchea* şi Dr. *Vasu*, prin care se respinge şi combate frăţeasca curendă — a căzut cu 4 voturi, zi patru voturi, deşi li-s'a atras atenţiunea membrilor români pe cale ziaristică şi privată ca să vie cât mai mulţi la adunare.

Ar fi bine şi de lipsă, ca incidentul acesta să servească de lecţie membrilor români pe viitor şi să ia regulat parte la adunările municipale.

Căci dacă voesc şi doresc, ca conducătorii să ducă o luptă bună, energică şi bărbătească, li-se impune membrilor români şi îndatorirea ca să le dee tot sprijinul.

Altcum lupta rămâne o svârcoleală fără rezultat.

Sperăm deci, că pe viitor se va dovedì mai multă inimă şi mai mult interes şi dela acei membri, cari până acum au stat deoparte, nepăsători.

*

In adunarea ordinară de toamnă ţiţinută zilele trecute, Românii au avut o ţinută foarte demnă.

S'a născut discuţie mai vie la vorbirea de deschidere a comitelui suprem Bausner şi la raportul general al vicecomitelui.

Se ştie, că fişpanul Bauszner, deşì în vorbirea de instalare promisese, că va fi drept şi va ţineà cont de justele pretenziuni ale Românilor din comitat, totuşi a introdus un sistem odios de perzecuţiune a tot ce e român. Din cauza aceasta s'au desvoltat lupte înverşunate între el cu sateliţii lui şi între Români.

La alegerea dietală din urmă, jidovii şi şusterii din Făgăraş, au candidat cu program 48-ist pe advocatul jidan din Miskolţ, Kalász László.

Notarul public dr. Bauszner, feciorul fişpanului, cu câţiva aderenţi au candidat pe fostul deputat Mikszáth Kálmán, cu program constituţional. Mikszáth, în lipsa unui candidat naţional, a fost ales cu voturile Românilor şi ale Saşilor, căci ungureşti n'a căpătat nici unul.

Kossuthiştii din Făgăraş s'au năcăjit foc pe fişpanul, că de ce n'a făcut presiune în favorul jidanului şi au început a'l atacà prin foi şi prin arătări în mod infect.

Amărât a însinuat congretaţiei de acum că şi-a înaintat abzicerea şi se va duce.

La vorbirea fişpanului i-a cuvântul întâiu deputatul dr. *Şerban* şi zice, că în dieta ţării a avut ocazie să cunoască pe adevăraţii Unguri şi se stimeze cavalerismul lor. Nu pricepe deci, cum de o samă de oameni, Maghiari, au atacat în mod perfid pe dl fişpan, amestecându-se în cele mai intime şi mai gingaşe afaceri familiare. Le condamnă ţinuta nedeamnă şi zice, că dacă fişpanul va fi drept faţă de Români, poate rămânea şi mai departe. Preotul sas, Trobald Wolf, în numele Saşilor se alătură la vorbele lui Dr. Nic. Şerban.

La raportul vicecomitelui vorbeşte *Dr. Şenchea*, reflectând şi la unele pasage din cuvântul de deschidere al fişpanului şi atacă foarte vehement pe şoviniştii din comitat. Zice, că nu ar fi luat cuvântul, dacă comitele suprem nu ar fi făcut unele enunţări, cari nu corăspund nici adevărului şi nici dreptăţei şi sunt contrare cu adevăratele principii de stat politice şi sociale.

Noi Românii, zice vorbitoriul, stăm în faţa unei certe a contrarilor noştri. Ceartă în care ambele părţi licitează, ca neşte târgoveţi de stradă cu „patriotismul (? ?).

Nu ne-ar importà gâlceveala patriotică, dacă aceasta nu s'ar face tot pe contul nostru, al naţionalităţilor sub deviza şovinismului.

Şovinismul, această boală, care întunecă mintea, scrinteşte judecata şi tulbură inima şi sentimentele nobile, a fost totdeauna un sfătuitor rău şi şi mai rău conducător. Şi de această boală plină de patimi sufăr compatrioţii noştri maghiari — într'o măsură îngrijitoare. Ba patima lor o deslănţuesc asupra noastră a nemaghiarilor cu toată furia unui om pătimaş. Dovadă e cearta patriotică ce decurge în faţa noastră.

(Va urma).

De la sate.

— *Sfinţirea bisericei din Şard.* —

Jacul-român. 19 Octomvrie v.

In Dumineca din 15/28 Octomvrie a. c. s'a îndeplinit în comuna *Şard*, protoprezbiteratul *Sighişoarei*, actul sfinţirei bisericei celei noui, cu o deosebită solemnitate şi ceremonie religioasă. Ziua aceasta a fost pentru credincioşii şi zeloşii creştini de acolo o zi de strălucită sărbătoare, o zi de laudă şi mulţămită lui Dzeu, căci dorinţa lor ferbinte, ce de mult le frământă inimile, acuma trup s'a făcut.

Feţele tuturora exprimau cea mai adâncă şi curată mulţămire sufletească, ce poate să rezulte în urma unei lucrări pe cât de grele, pe atât de nobile şi de mareţe.

Actului de sfinţire îi premerse în ajunul zilei de 15/28 Octomvrie serviciul vecerniei, împreunat cu ceremonialul religios al priveghierii, săvârşite acestea cu cea mai deplină conştienţiozitate de câţiva preoţi prezenţi, sub conducerea Preaonoratului domn protoprezbiter tractual, *Dimitrie Moldovan*, ca mandatar al Preaveneratului Conzistoriu Arhidiecezan. Sub aspectul sărbătoresc al zilei următoare, favorizate de un timp foarte plăcut, şi în mijlocul unei generale manifestaţii de bucurie a poporului, începură a sosì şi oaspeţii străini din jurul apropiat şi mai îndepărtat la casele parohului local *Ioan Dan*, de unde preoţii fungenţi şi mulţimea poporului credincios se îndreptară spre vechia bisericuţă de lemn, martoră neîndoioasă a multor vremi de răstrişte a poporului

Făcându-se aici pregătirile pentru începerea actului măreţ, ce stà înainte, Preaonoratul domn protoprezbiter demandă pornirea poporului adunat, în frunte cu preoţii prezenţi, în o deamnă şi impunătoare procesiune spre noua biserică, cântându-se imnuri de laudă atotputernicului Dzeu, acomodate cu caracterul sărbătoresc al zilei.

Conform ritualului prescris se încunjură de trei ori biserica, cetindu-se evangeliile potrivite la asemenea ocaziuni, şi se făcù apoi întrarea numărosului public azistent în noul şi spaţiosul edificiu bisericesc, sub decurgerea înălţătoarelor cântări religioase ale preoţilor şi cântăreţilor.

In ascultarea evlavioasă a mulţimei credincioşilor se efeptuì sfinţirea apei celei mici, căreia îi urmă sfânta şi dumnezeiasca liturgie oficiată prin Preaonoratul domn protoprezbiter D. Moldovan, asistat de preoţii: Ioan Dan din Şard, Nicolau Doctor din Haşfalău, Gheorghe Şoneriu din Saschiz, Zaharie Ganea din Ferihaz, Terentie Popovici din Jacul-rom., Ioan Popa din Vidacutul rom., Gheorghe Maior din Andraşfalăul rom., Alexandru Boiu din Bortogaia inf. şi Teofil Gheaja din Feleag, îmbrăcaţi în ornatele cele mai alese şi de un colorit vesel şi strălucitor.

Din publicul străin, care a asistat la îndeplinirea serviciului divin, mi-am putut notà pe domnul Sibian cu doamna, din Odorheiul săcuesc, asemenea şi pe domnul Mosora cu doamna şi domnul Colceriu, toţi din Sighişoara, mai fiind încă de faţă mai mulţi domni învăţători şi domnişoare învăţătoare, precum şi alţii, al căror nume mi-a scăpat din vedere.

Sosit fiind timpul spre a se cântà priceastna, Preaonoratul domn protopresbiter, urcând amvonul, în o avântată şi conştienţioasă predică arată momentuozitatea actului săvârşit, şi enunţă ca consacrată sfinţilor arhangheli această nouă şi sfântă biserică. Urmă apoi parohul Ioan Dan, care în o acomodată vorbire mulţămeşte poporului şi binevoitorilor oaspeţi, cari n'au pregetat a alergà la acest act festiv şi mult îmbucurător, precum şi tuturor marinimoşilor contribuenţi în bani sau în preţioase obiecte pentru biserică, în frunte cu onorata doamnă protopopeasă Ioana Moldovan născ. Boiu, care a dăruit o frumoasă candelă în sfântul altar, dorindu-le sănătate şi viaţă îndelungată pentru a mai puteà îndeplinì asemenea fapte întradevăr frumoase şi nobile.

După finirea sfintei liturgii se îndeplinì stropirea cu apă sfinţită a bisericei, şi a întregului public asistent, depărtându-se în urmă fiecare cu deplină mulţămire sufletească faţă de cele săvârşite.

Insoţit de o muzică excelentă publicul străin şi o parte din localitate, se depărtă spre casele sârguinciosului paroh Ioan Dan, unde pela ora 1 p. m. îi aşteptà ospitalitatea bogată a familiei dânsului. In decursul mesei se ţinură mai multe şi frumoase toaste, între cari la primul loc fù acela al preonoratului domn protoprezbiter tractual pentru sănătatea îndelungată a I. Preasfinţitului domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţian.* Vorbì apoi parohul T. Popovici pentru preaonoratul domn protopop D. Moldovan. Parohul Ioan Popa pentru părintele Ioan Dan şi stimata familie, părintele Alexandru Boiu pentru popor, preoţii: Nicolau Doctor şi Gheorghe Şoneriu pentru adormiţii în Domnul antecesori şi binefăcători ai acestei sfinte biserici: familia Crişan, dorind ca bunul Dzeu să-i odihnească în laturea drepţilor; părintele Ioan Popa pentru distinsa familie Boiu, şi în fine preonoratul domn protopop pentru dame.

Finindu-se banchetul, care fù variat cu câteva cântări frumoase din partea stimaţilor domni învăţători şi teologi de faţă şi la actul de mai înainte al sfinţirei, se începù între frumoşii brazi din curtea parohului Ioan Dan, şi la înveselitoarele sunete ale muzicei, o frumoasă horă naţională, simbol al dragostii şi al frăţiei. Seara urmă în localul şcoalei confesionale o animată petrecere cu joc şi veselie, până în zorile zilei, când apoi fiecare depărtându-se la ale sale, duse cu sine suvenirile cele mai plăcute ale unei frumoase zile de sărbătoare.

T. P.

NOUTĂŢI.

Nou protopresbiter. In tractul Cetatea de-peatră, la care a fost adaus de curând şi tract. Solnoc, a fost ales în 27 Oct. n. de protopresbiter dl *Vasile Duma*, preot gr. ort. în Jabeniţa şi fost administrator al acestui tract.

*

Doliu pentru Otto. Maiestatea Sa domnitoriul nostru a dispus ca să se ţină un doliu de şease săptămâni pentru răposatul arhiduce Otto. Tot aşa a ordonat regele Carol al României un doliu de două săptămâni tot pentru Otto.

*

In interesul învăţătorilor a adresat comit. Odorhei o rugare către dietă, în care cere ca aceasta să îmbunătăţească soartea învăţătorilor punându-i în clasa X şi XI de plată. Imbunătăţirea aceasta o cere pentru toţi învăţătorii din ţară, şi pentru cei confesionali şi comunali ca şi pentru cei de stat. Adresa aceasta a fost trimisă şi tuturor comitatelor.

*

Contribuiri la casa naţională. Dl Dr. Dumitru Ştefan a contribuit 10 cor. la casa naţională ca rescumpărare a felicitărilor de ziua sa onomastică. Primiască mulţămitele noastre. *Biroul Asociaţiunii.*

*

Statua lui Alexandri. In şedinţa de Vineri a Academiei Române a propus prez. Kalinderu ridicarea unei statue lui V. Alexandri în Bucureşti, spre care scop Academia are deja 85 mii lei adunaţi. S'a ales o comisie care să se ocupe cu această afacere.

*

Avanzări. „Monitorul oficial“ aduce lista avanzamentelor făcute în luna Noemvrie. Intre aceste aflăm şi pe următorii români: *G. Petrovan* reg. 52 avanzat locot. colonel, *Daniil Popp* reg. 2, *Ion Bradu* reg. 5 şi *Ion Sima* reg. 13 căpitani cl. I; *Eug. Marin* reg. 9 şi *Mat. Verclean* reg. 2 bosn. căpitani cl. II; *Iuliu Lissai* reg. 26, *Sabin Banciu* reg 44, *Ştefan Milea* reg. 83, *Amos Pop* reg. 4 locotenenţi; *Bujor Voina* reg. 61, *Nic. Sângeorzan* reg. 61, *Iuliu Popovici* reg. 71, *Arsenie Florea* reg. 63, *Romul Brotea* reg. 33 sublocotenenţi. *G. Ivaşcu* reg. 12 artilerie locotenent, preot. *Ion Pop* preot cl. I, Dr. *G. Moga* medic de ştab, *N. Borzea* reg. 82 locot. de comptabilitate.

*

„Solidaritatea“ se numeşte societatea clericală a preoţilor din eparhia Dunării de jos (România). La îndemnul episc. Pimen, aceasta a hotărât de curând ca să tipărească cu mijloacele proprii o serie de cărţi religioase morale şi istorice, pe cari să le împartă gratuit spitalelor şi azibelor din acea eparhie, precum şi altor instituţiuni româneşti cari le vor cere.

*

Teatrul din Deş. In adunarea generală a comitatului Solnoc Dobâca s'a pertractat şi chestia teatrului din Deş. Comitetul permanent a propus ca pe scena acestui teatru să se permită şi reprezentaţii în limbi străine. Propunerea a fost sprijinită cu tărie de dep. român Dr. T. Mihali. După o discuţie vehementă însă s'a primit o contrapropunere a unui adv. Dr. Kustár ca să se permită numai reprezentaţii în limba maghiară.

*

Bancă nouă românească se înfiinţează în D. St. Mărtin sub numele „Vultur“. Iniţiatorul e advocatul Dr. R. Boila.

*

Dramă religioasă română. „Voinţa Naţ.“ spune că în zilele trecute s'a prezentat în audienţă la mitropolitul primat scriitorul Radu D Rosetti prezentându-i o dramă religioasă în 12 tablouri intitulată „Isus“. Mitropolitul l-a îndemnat să îşi prezinte lucrarea sf. Sinod, deoarece canoanele opresc reprezentarea lui Isus pe scenă, şi să aştepte decisul acestui sf. Sinod. In caz favorabil piesa se va jucà la primăvară în arenele Romane.

*

Ministrii ungari decoraţi de România. „Bud. Hirl“. aduce ştirea că regele Carol al României ar fi oferit decoraţii din prilejul iubileului său şi ministrilor Kossuth şi Darányi, ordinul Carol clasa I., iar secr. de stat Iosif Szterényi şi consilierilor min. Molnár, Kazy şi Szüry acelaş ordin clasa II.

*

Petrecere în Cluj. Tinerimea română din Cluj învită la petrecerea cu dans (Picnic), ce se va aranjà la 22 Nov. n. 1906 (Joi), în sala dela „Hotel central“. Intrarea de persoană 2 cor. de familie (până la 3 msmbrii) 5 cor. Venitul curat e destinat pentru biserica gr.-cat. din Cluj. Ofertele marinimoase se vor publicà şi sunt a se adresa la cassarul: Remus Furdui (strada Ferencz József ut 59.)

*

Graţie după 40 ani. In Paris a comis un atentat asupra ţarului Alexandru II un tinăr polon, Berezovski, în 6 Iunie 1867 pe când ţarul erà oaspele lui Napoleon III. Atentatorul a fost judecat la muncă silnică pe viaţă în Caledonia. Prezidentul Fallières l-a agraţiat în zilele trecute pe tinărul devenit moşneag.

*

Rezerviştii. Se vesteşte din Bistriţa, că dintre rezerviştii români de acolo, cari au servit în timpul exlexului, nici unul nu s'a împărtăşit de despăgubirea destinată acestui scop de min. Wekerle. De sigur s'a întâmplat şi în alte locuri tot aşa.

*

Dinamită în lumini. Intr'o biserică din Kursk (Rusia) a fost descoperită dinamită ascunsă în luminile ce ardeau lângă altar. Luminile au fost stinse la timp.

*

Vezuvul s'a răsvătit din nou. A isbucnit cu mare vechemenţă în zilele trecute făcând multă stricăciune în comunele apropiate. Oameni nu s'au nenorocit.

Cărţi şi reviste.

Predici şi învăţătuiri la toate Duminecile şi sărbătorile anului, culese de Petru Maior de Dicio Sân-Mărtin editate acum întâiadată cu litere latineşti de Dr. *Elie Dăianu*, paroh şi protopop. Volumul III. Predici pe toate sărbătorile anului. Preţul 1. cor.

*

„Viaţa românească“ Nrul 8 pe Octomvrie, a apărut cu următorul sumar: Mihail Sadoveanu: Mariana Vidraşcu (roman). Cornelia din Moldova: (versuri). G. Bogdan Duică: Scrisori de Grigorie Alexandrescu (urmare). I. Agârbiceanu: In luptă (nuvelă). G. Ibrăileanu: Probleme literare (urmare). Dr. P. Bogdan: Teoria electronică a materiei. C. Morariu şi Prof. I. Cav. de Cuparencu. Viaţa românească în Bucovina — Părţi din Ist. Rom. bucovineni. — Problema răzăşească. I. Russu-Şirianu: Din Ardeal — Politica noastră memorandistă. P. Nicanor & Co. Miscelanea. G. I. Cronica literară — Arta şi critica feminină. Ana Conta-Kernbach: Cronica pedagogică — Convorbiri şcolare Dr. Tatuşescu. Cronica medicală — Regimul sării. Căpitan Alexandru Sturdza: Cronica Militară — Studii de psihologie militară. Recenzii: Eugen Lovinescu: „Paşi pe pisip. vol. II,—G. I. Radu Rosetti: „Despre originea şi transformările clasei stăpânitoare din Moldova“—C. Ioan Bârseanul: „Primele Cânturi.— O. B. Dr. G. I. Sbiera: Contribuiri pentru o istorie socială cetăţenească religionară bisericească şi culturală literară a românilor dela originea lor încoace, până la 1504, Gh. Tulbure: „In şcoală“— M. C. „Scrisoare dela câţiva dascăli plecaţi în străini către colegii lor din ţeară“ — I. B. Louis Eisenmann: „Le compromis Austro-Hongrois de 1867“—E. P. *Revista Revistelor*: Sămănătorul, Orizontul, Biserica şi Şcoala, Revista idealistă, Revista asociaţiei, învăţătorilor şi învăţătoarelor din România. Albina. Săptămâna. Revue des deux Mondes. Mercure de France, La Nouvelle Revue, *L*a Revue. La Revue Latine. Revue de Methaphysique, Revue Socialiste, Nuova Antologia, Revista d'Italia, Deutsche Revue, Deutsche Monatschrift. Sozialistische Monats-Hefte, Contemporary Review. North American Review, Review of Reviews. *Mişcarea intelectuală în străinătate. Bibliografie.*

*

Casa rurală de prof. Vasile Moga, o broşură de 36 pag. despre casa rurală în raport cu marea şi mica propietate din România din punct de vedere economic. Preţul 50 bani.

Curs de învăţământ pentru îngrijitorii de motori.

Camera comercială din Braşov ne vesteşte, că în hala de maşini a muzeului tehnologic r. u. din Budapesta sunt spre scopul îndustriei mici expuşi motori electrici de feliurite sisteme. In această expoziţie posesorilor şi îngrijitorilor de motori li se dă ocazie în un curs de 6 zile să înveţe construcţia şi manuarea acestor motori de industrie mică. Instrucţia se dă gratuit. Participanţii plătesc drept taxă 2 cor. şi li se fac înlesniri în preţul de călătorie pe calea ferată.

Insinuările sunt până în 15 Noemvrie a. c. de adresat biroului camerei comerciale şi industriale din Braşov.

Sibiiu, 3 Noembrie 1906.

Comitetul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiiu“.

Vic. Tordăşianu
prez.

Stefan Duca
notar.

Teatru.

Miercuri, 7 Nov. n.: *Drei Erlebnisse eines englischen Detektivs*, comedie în trei acte de Franz v. Schönthan.

Joi, 8 Nov. n. *Das Wäschermädel*, operetă în 3 acte de Bernhard Buchbinder, musica de Rudolf Raimann.

*

Turneul Zah. Bârsan. In săptămâna aceasta începe artistul Z. Bârsan, un nou turneu dând reprezentaţii în Blaj, Sibiiu, Arad, Lipova, Oraviţa, Braşov etc. Scopul turneului e de a se adunà suma necesară pentruca dl Bârsan să poată petrece câtva timp în Italia făcând studii la trupa dramaticului Ernest Novelli.

Primele reprezentaţii le dă în Blaj Sâmbătă şi Dumineca, în 10 şi 11 Novembre. Având în vedere acest nobil scop suntem siguri, că publicul românesc îşi va da preţiosul sprijin pentruca artistul să şi poată isbândì dorinţa tot spre fala neamului şi înaintarea artei româneşti. Dela şcoala italiană în arta dramatică fără păreche Z. Bârsan va aduce frumoase creaţiuni noui.

Oleul simplu de peşte

are aşa un gust de greţos şi se mistue aşa de rău, încât copiilor şi oamenilor mai alegători nici nu se poate dà. Puterea de nutrire şi vindecsre a oleului de peşte este accesibilă pentru orişicine deoarece în forma „Emulsion“-ului lui Scott, oleul de peşte e liber de orişice însuşire neplăcută. „Emulsion“-ul lui Scott e gustos, se mistue uşor şi-i de-o eficacitate de treiori mai mare ca oleul simplu de peşte. „Emulsion“-ul lui Scott nu cauzează nici o neregularitate şi totdeauna are o influinţă binefăcătoare. VII 252 1—1

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 10068 Plen. 1906. [276] 1—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor şi ajutoarelor ce se votează pe anul 1907 din fundaţiunea „ANDRONIC“:

I. Pentru învăţăcei de orice meserie,

II. Pentru sodalii deveniţi de atari în decursul anului 1906,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor şi au dat dovezi despre desteritatea pentru de a puteà deveni măestri, prin aceasta se excrie concurs pe lângă următoarele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutoare şi stipendii să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinţilor concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indicà în acest atestat: câţi prunci minoreni sunt în familie, câţi cercetează şcoala şi câţi mai sunt la meserii.

Concurenţii pot fi numai Români ortodoxi născuţi în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Invăţăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat şcoala poporală ori altă şcoală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură şi magistrat);

d) adeverinţă dela măestru despre sporul, ce-l arată în meserie, despre diligință şi purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învăţăcel în anul 1906, ceeace vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună şi fac spor mulţămitor, ceeace vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriaşi şi că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiţi.

III. Sodalii, cari sunt în condiţiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţe dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voeşte să se aşeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se recere ca cererile să fie scrise şi subscrise cu mâna proprie adresate conzistorului arhidiecezan gr. oriental din Sibiiu şi să le înainteze cel mult până la 31 Decemvrie 1906 st. v.

Acei concurenţi cu studii gimnaziale şi reale, cari se vor aplicà ca învăţăcei la sculptura de lemn, bărdăşit şi la zidărit sau vor fi aplicaţi deja ca învăţăcei, ori ca sodali în aceste meserii şi cei din urmă vor să se perfecţioneze în meseria lor. în ateliere mai mari, în cari să poată câştigà praxa recerută, vor fi consideraţi cu ajutoare mai mărişoare.

Cererile neinstruite în regulă şi cele întrate după termin nu se vor luà în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a Conzistorului arhidiecezan, ţinută la 19 Octomvrie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 63—1906 par. [274] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională gr. or. română din Gelmar, protopresbiteratul Orăştie se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar de 240 cor., din repartiţie dela comuna bis.;

b) ajutor dela stat de 360 cor.;

c) locuinţă de 1 odaie în edificiul şcoalei;

d) lemne de foc;

Dela învăţător se cere să instruieze copiii din şcoala de toate zilele şi din şcoala de repetiţie, să cânte în strană Dumineca şi în sărbători şi să conducă şcoala de pomi.

Cuincuenale se vor computà dela data aplicării la această şcoală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze în terminul indicat la oficiul protopresbiteral al tractului Orăştie (Szász-Város).

Gelmar, din şedinţa comitetului parohial ca scaun şcolar ţinută la 15/28 Oct. 1906.

I. Popovici
paroh, prez.

Chirilă Cazan
notar.

Nr. 929/906.
Vidi:

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 106—1906. [265] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională rom. gr. ort. din comuna bis. Laslăul român — protopresbiteratul Târnavă — se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Postul de învăţător fiind împreunat cu cel cantoral, învăţătorul ales va aveà a prestà şi serviciul de cantor Dumineca, serbătoarea şi în zile de lucru, cu copiii de şcoală va cântà st. liturgie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din intratele bisericei 400 cor., dela cantorat 200 cor., conform protocolului comitetului parohial din 1 Octomvrie anul c, cuartir natural în edificiul şcoalei, usufructul grădinei şcolare şi lemnele necesare din cari se va încălzì şi sala de învăţământ.

Cuincuinalele se vor computà numai dela instituirea definitivă şi serviciu neîntrerupt de 5 ani la această şcoală.

Concurenţii au să şi aştearnă rugările lor instruite conform normelor din vigoare la terminul numit la oficiul ppresbiteral concernent şi înainte de alegere să se prezinte poporului în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-şi arătà dexteritatea în cântări şi tipic.

Laslăul român, 2 Octomvrie 1906.

Nicolau Aron
paroh şi prez. al com. par.

Teodor Oprean
not. al com. paroh.

Văzut:
Cetatea de baltă. 10 Octomvrie 1906.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Ad Nr. 82—1906 [267] 2—3

Concurs

Conform odinului Prea Ven. Conzistor din 12 Septemvrie 1906. Nr. 8489 Bis. prin aceasta se publică de nou concurs cu termin de 30 zile pentru ocuparea postului vacant de paroh în parohia de a 3 a clasă Fizeşti din tractul Haţegului.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venite'or dela stat.

Concurenţii să şi trimită cererile şi documentele necesarii la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezinte într'o Duminecă acolo în biserică pentru a cântà, respective a celebrà şi cuvântà.

Haţeg, în 13 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 358—1906 protop. [268] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan permanent fără drept de succesiune, din parohia Mediaş, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa rezoluţiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 28 August a. c. Nr. 8106 Bis, prin aceasta se excrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima puiblcare în „Telegraful Român“.

Capelanul se bucură de jumătate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, primind şi un ajutor dela stat din snma destinată pentru capelani.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi înaintà cererile concursuale instruite cu testimoniu de 8 clase gimnaziale, absolutor teologic şi atestat de cualificaţiune preoţească, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà şi cuvântà.

Totodată se deobligă cel ales de capelan a contribuì la fondul protopresbiteral pentru casa tractuala cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului. In conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaş, 15 Octomvrie 1906.

Romul Mircea
protopresbiter

Nr. 3087/1906. [272] 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului al doilea de oficial la perceptoratul orăşenesc din Szászsebes, devenit vacant prin abzicere, în senzul concluzului reprezentanţei orăşeneşti din 25 Oct. a. c. Nr. prot. 66, se escrie concurs cu termin până la 20 Noemvrie a. c.

Concurenţii la acest post, carele se va ocupà pe viaţă, votat cu un salariu anual de 900 cor. şi îndreptăţirea la 5 cuencuenalii, se îndatoresc a-şi înaintà rugările timbrate în regulă împreună cu atestatul şcolar şi atestatele despre aplicarea lor de până acum, în terminul mai sus amintit la magistratul oraşului Szászsebes.

Szászsebes, în 1 Noemvrie 1906.

Magistratul orăşenesc:

Aldea
primar.

Streitfeld
protonotar.

---

[275] 1—6

Publicaţiune.

Subscrisul voind să subarândez cârcima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localităţile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraş, în 5 Noemvrie 1906.

Cu stimă:

Dr. Nicolae Șerban.

Anunț!

A apărut ABCedarul întocmit şi prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte.

Preţul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Librăria arhidiecezană şi dela autori.

Exemplare de probă se trimit gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director şcolar în Sălişte. [270] 2—6

O moşie

de 680 jug. cat. se exarândează pe mai mulţi ani. Moşia se află pe hotarul comunei Kreszteménes, comitatul Aradului şi constă din:

11 jug. pomet frumos în comună
290 jug. arător şi fânaţ şi
restul păşune şi pădure.

Informaţiuni mai detaiate dă proprietarul

Ioan Urs de Margina,
Sibiiu.

[269] 3—3

Cârnaţi şi cartaboşi

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAŢI şi CÂRTABOŞI proaspeţi la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11.

266 2—6

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţă nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 10—40

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 30—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Biblioteca societăţii „Steaua“.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Ţara Basarabilor, de G. Coşbuc, un resumat al istoriei noastre naţionale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78.

Nr. 2. Foloasele învăţăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin ţările apusene şi mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieţii şi cheia lumii, de Th. D. Speranţia, o povestire morală şi instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hăşeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I Felix, poveţe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duţescu Duţu, spicuiri din istoria şi literatura naţională, cu îndemnuri pentru săteni la învăţătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, poveţe pentru păstrarea sănătăţii.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu şi Victor Puiu, explicaţiuni asupra slujbei bisericeşti şi a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ştefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor şi răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăţà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoţite cu exemple din viaţa practică a sătenilor din ţări străine, spre a folosì ca pilde de urmat şi sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanţului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Un tinăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben).

Petiţiile să fie scrise cu mâna proprie.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.,** + porto postal **80 fil.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 118 Sibiiu, Sâmbătă 28 Octomvrie (10 Noemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 7764 Școl. 1906 [271] 3–3

Concurs.

Din fundațiunea Dr. *Absolon Todea* au ajuns în vacanță 4 stipendii de câte 120 coroane, pentru ocuparea acelora se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan instruate cu următoarele documente:

a) carte de botez;

b) testimoniu școlar din anul ultim de școală;

c) testimoniu de paupertate;

d) eventual alte documente recomandatoare.

Cererile întrate după expirarea terminului nu se pot luà în considerare.

Sibiiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat școlar ținută la 20 Octomvrie 1906.

Consistorul arhidiecezan.

Principiile fundamentale ale civilizațiunei.

VII.

Luminarea exclusiv științifică nu e alta decât o dresare a minții. Și dacă omul, amăsurat naturii sale, e individualitate răpitoare, deșteptăciunea aceasta primită dela știință îi ascute numai dinții și îi întărește ghiarăle. Rațiunea pregătește și lucră terenul plin de alte multe forțe. Rațiunea, mintea, e numai executiva, pe când puterea legiuitoare, forța de conducere, resede în — *inimă*. Evangelia a spus-o înainte cu 19 veacuri, că *„din inimă vin gândurile rele“*. Dar din inimă vin și *gândurile bune*“ !

Propoveduitorul dumnezeesc al inimei, Isus Cristos, mântuitorul, a fost primul care a arătat lumii, că spiritul omului, mintea, este singurul izvor de viață socială, politică și istorică, și că cu cât mai desăvârșit este acest izvor, cu atât mai desăvârșit e și ceeace iese din el, ceeace produce omul. „Dacă voiți să se schimbe viața voastră, — zice legea creștină, – căutați și vă schimbați *voi* întâiu. Educați-vă inimile!“ O viață frățească, plină de iubire, împărăția lui Dumnezeu pe pământ, e foarte cu putință, numai cât nu trebue să o căutați în ceva ce se află în jurul vostru, în nimica ce e în afară de voi, ci trebue să o căutati *în voi*, în inima voastră!

Inima însă nu ofere teren pe seama influințelor științei, ea e *împărăția religiunii!*

E cu neputință să se dee putere naturii etice a omului pe căi externe, mecanice. Știința nu poate determinà niciodată pe om să-și modifice voința. Frica și sila poate să-l constrângă ca să abstee dela vre-o acțiune păcătoasă, dar nu-l poate constrânge ca să renunțe la voința rea, care e o însușire a internului seu, nesupusă influințelor și forțelor externe. Reînoirea morală a omului e condiționată deci de voluntara supunere față de o putere care posede o atracție atât de puternică, încât leagă conștiința, agită sentimentele și inclinările, și deșteaptă spre activitate tot ce e bun în ele, oferind posibilitatea triumfării părților mai înalte ale naturii omenești asupra celor mai de jos.

O astfel de putere poate să dee omenimei *numai religia evangeliei*. Când ne vorbește evangelia despre Dumnezeu, ca despre iubirea desăvârșită și adevărul absolut, despre raporturile sale cu lumea și despre datorințele noastre față de el, nu face alta decât ne umple sufletul de pioasă adorare față de suprema ființă, deșteaptă în noi nizuința de a ne face vrednici de iubirea lui și ne îndeamnă la supunere voluntară față de legile sale, cari sunt legi morale neclintite. Creștinismul, numai el singur, împinge oamenii, — în numele sanctității supreme, care e Dumnezeu însuși, — fără întrerupere înainte, spre desvoltarea morală!

De aici urmează, că supremul ideal universal al întregei omenimi este acela care ni-se relevează cu ajutorul evangeliei: *împărăția lui Dumnezeu*! Calea spre realizare o găsim în renașterea, în reînoirea morală a întregei naturi spirituale omenești, în desvoltarea omului în direcția, ca să privească lumea din punct de vedere creștinesc, în formarea, modelarea voinței sale în spiritul iubirei și al adevărului evangelic.

Ca putere motrice pe calea aceasta servește *religiunea*. O concluzie de felul acesta nu poate fi deloc dejositoare pentru știință, iar aceasta nu are motiv să o combată. Știința își are sfera sa proprie de activitate, tot atât de respectabilă, în cadrele căreia orice rezultat produs, e în felul său o însemnată binefacere pentru omenime. Aceste două terene, terenul influințat de religiune, și cel influințat de știință, luate în privire cu pricepere corectă, nu se contrazic, ci chiar *se întregesc*. Și dacă se întâmplă ciocniri între reprezentanții științei și reprezentanții religiei, ele se nasc totdeauna din neînțelegere, din incapacitatea de a se ștì afirmà unul ori altul între limitele competenței sale, din dorința de a trece pe teritor străin.

Există o poveste, rămasă din evul mediu, despre doi cavaleri, cari s'au bătut în duel pe moarte și pe viață, fiindcă fiecare ținea pe contrarul său, după cea mai bună convingere, de — *mincinos*. S'au certat asupra colorii unei paveze, despre care unul spunea că e albă, celalalt că e albastră, și ambii aveau dreptate. Pavăza avea adecă două fețe, și pe fiecare față erà altcum văpsită, pe una în coloare albă, pe cealaltă în coloare albastră. Dacă acei doi cavaleri, priveau pavăza din ambele părți, și nu numai din una fiecare din ei, ori apoi, dacă aceasta n'a fost cu putință, în urma poziției ce o aveau, cel puțin recunoștea și unul și altul, că i-a fost dat să vadă pavăza numai *din o parte*, și că numai despre *această* parte a pavezei e îndreptățit să vorbească: neînțelegerea nu ar fi dus la luptă sângeroasă. Cavalerii nu și-ar fi frânt săbiile în lupta fără nici un folos, ci și-ar fi întins mânile ca frații.

Cearta între reprezentanții științei și ai religiei e izvorâtă din o asemenea neînțelegere. Atât știința, cât și religiunea, are de a face cu același obiect, cu imensul organism al lumii, în întregimea sa, și apoi în special *cu omul*, care în mijlocul nemărginitului univers formează singur o lume mică, specială, desbinată de lumea mare și închiegată pentru sine.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminecare.

— Studiu pastoral —

de Gavriil Hango presbiter.

(Urmare).

Se naște însă întrebarea, că *oare după o mărturisire făcută la vârsta de 4—6 ani, copilul să se împărtășească și de sfânta cuminecătură ori ba?* Eu zic, da! Pentrucă dacă imediat după naștere a putut fi împărtășit cu taina sfântului botez prin mijlocirea nașilor, adecă pe când nu avea conștiința de sine: de ce să nu fie împărtășit și cu taina sfintei cuminecături, cu trupul și sângele Domnului Is. Christos, al cărui aderent a primit atunci a fi, deși în mod inconștient?! Numai cât trebue luminat, că pânea și vinul acesta nu este mâncare simplă, ci *leac* pentru boalele lui sufletești și trupești și mai cu seamă trebue să o facem aceasta când pruncul e lovit de vre-o boală grea, ori dacă gradul boalei permite aceasta și pruncul are conștiința de sine.

*

FOIȘOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertație cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societății „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De Onisifor Ghibu, stud. în litere.

Poporul nostru este dintre acelea, cari au fost destul de târziu chemate la viață, abia atunci când altele nu mai vechi decât el, erau deja la un grad de cultură însemnat, și când ele culegeau din belșug roadele muncii lor sufletești din tinerețe. Trecutul nostru de multe sute de ani ne lăsase o neînsemnată moștenire afară de limbă și de lege; nici țară nici viitor sigur. Legăturile cu alte popoare n'au fost niciodată dintre acelea, cari să se fi ridicat din starea de popor incult la o stare înfloritoare. Atingerea cu Sașii protestanți în Ardeal ni-a dat ce e drept mai într'un târziu limba românească în tipar, dupăcum contactul Moldovenilor cu Polonii ni-a dat începutul literaturii noastre istorice și poetice, dar ce erau acestea pentru un popor de câteva milioane, care zăcea cu desăvârșire în întunerec, și care n'avea nici măcar acelaș trecut cu aceleași tradiții, aceeași patrie cu aceleași drepturi, acelaș drept la viață și aceeași conștiință? Nici odată nu s'a întâmplat în trecutul nostru ca să cucerim d. p. o parte din țara vre-unui popor mai cult, pe instituțiile de cultură ale căruia să ne fi făcut stăpâni, dând vieții noastre sufletești o direcție mai puternică, mai conștientă. Niciodată curente deosebit de mari n'au trecut pe la noi. Dacă am fost vre odată mari sub un Mircea cel bătrân, Stefan-cel-mare sau Mihaiu-Viteazul, am fost în acelaș timp sfășiați în bucățele mici și influințați de o cultură străină, care ne înăbușea sufletele, nelăsându-le să sboare spre sfere superioare. Și nici spiritul general al timpului, care stăpânea partea aceea a Europei în care eram noi, nu era priincios unei desvoltări a puterilor sufletești, căci sabia dușmană se arătà și dela răsărit și dela apus totdeauna amenințătoare. Inter arma silent musae, și singura preocupare era atunci înlăturarea primejdiei și asigurarea persoanei materiale. Cultura pretinde anume condiții de desvoltare: un curent extern puternic, care să o provoace, o viață materială independentă, o liniște care să o susție și anume stăruinți mari dinlăuntru, adecă tocmai ce ni-a lipsit nouă în decursul aproape întregei noastre vieți. Căci nici Ungurii, nici Turcii, nici Tătarii, nici Polonii și nici Rușii cu cari am venit în atingere nu erau dintre acele popoare cari să ne fi putut da vre-un impuls mai puternic spre o cultură superioară și nici boerii nostri, cari aici la noi ne părăseau totdeauna pentru sărăcia noastră și pentru strălucirea acelora de cari se alipeau, iar dincolo țeseau intrigi de detronări și de întronări, nici aceștia nu erau cei mai potriviți factori pentru a pornì și a susțineà un curent de cultură. Lipsit cu totul de condițiile interne și externe trebuincioase unei vieți sufletești mai înalte, poporul nostru și-a trăit aproape întreg trecutul său la o parte de avânturile mari ale cugetării, ale adevăratei vieți, având și un singur loc de o oarecare elevație sufletească: biserica. Dar nici biserica n'a fost pentru el o adevărată chestiune de viață. Nici odată emoțiuni mari sufletești n'au frământat sufletul poporului nostru. Nu întâlnim în întreg trecutul nostru nici un sfânt, nici o faptă religioasă mare, care să fi atras admirația mulțimei. Limba slavonă de sigur că n'aveà nici un farmec pentru noi, iar când a venit la rând limba românească lipsiau tradițiile istorice pentru o viață religioasă proprie mai intensivă, care să fi început acum pe adevărate baze.

Astfel, că poporul nostru deși departe de a fi un element barbar, a rămas dealungul atâtor veacuri virgin de preocupările înalte, cari agitau viața popoarelor din apus.

Abia către sfârșitul veacului al 18-lea în urma unor evenimente istorice priincioase se creiază un contact între noi și între popoarele culte ale apusului, contact care ni-a fost de cel mai mare folos. Din Roma mai întâiu, iar apoi din însemnatele focare de cultură ale Franței și Germaniei încep a se revărsà asupra noastră raze de lumină, cari fac tot mai mult din o noțiune topografică ce eram un popor. In fruntea redeșteptării noastre naționale îl aflăm pe Clain, Șincai și Maior și ceva mai târziu pe G. Lazar, apostolul care a dus flacăra științei de aici în țara românească, rupând pentru totdeauna barierele întunerecului de veacuri.

(Va urma).

Fiind mărturisirea păcatelor în taina pocăinţei de cea mai mare importanţă religioasă pentru viaţa omului, căci dela modul cum săvârşeşte el acest act religios atârnă viaţa lui cea de veci, s'a îndatinat a nu se admite pruncii la această taină până când ajung la oarecare vârstă mai înaintată şi sunt deplin luminaţi asupra ei, pentruca să o primească cu conştiinţa clară şi să nu o considere de o satisfacere a curiozităţii preotului, numai ca să le ştie păcatele şi astfel să se ruşineze şi să se teamă că le va descoperì cuiva.

Şi nu este fără rost motivul acesta. Dar având în vedere motivele înşirate mai sus pentru ducerea pruncilor la mărturisire chiar şi înainte de vârsta de 6 ani nu este consult ale aplicà mărturisirea la toţi pruncii fără deosebire.

E ştiut, că acele impresiuni se întipăresc mai adânc în sufletul şi inima omului, cari îi vin înainte în vârsta cea mai fragedă dupăce a ajuns la conştiinţa de sine. Astfel vârsta aceasta va fi la pruncii mai simţitori şi la ceice trăesc într'un mediu bun religios vârsta dela 5—6 ani, iar la ceilalţi dela 6—8 ani.

Deci vârsta aceasta trebue să o folosească bine părinţii, preotul şi învăţătorul pentru pregătirea pruncilor la sfânta taină a mărturisirii şi a cuminecăturii.

Dar nu e de ajuns, ca numai vârsta aceasta să o folosească bine, ci lucrarea aceasta trebue să o continue mereu şi să o tot lărgească toţi trei factorii amintiţi, mai cu seamă până când pruncii umblă la şcoală şi apoi preotul, când aceia trec în vârsta juneţei, când focul patimilor isbucneşte mai cu putere; ba chiar până la moarte în tot decursul vieţii. Căci patimile nici în vârsta mai înaintată nu încetează a isbucnì, ca focul din cenuşă la suflarea vântului, ademenite de multele ispite ce mereu dau năvală asupra omului până la moarte.

Precum răsadurile cele mai fragede şi pomii cei mai tineri au trebuinţă de mai multă grije din partea grădinarului pentruca să poată resista frigului şi căldurei prea mari şi aşa ajungând la desvoltare deplină să aducă roade, tot aşa trebue să ne îngrijim mai mult de prunci pentru creşterea lor religioasă, căci atunci şi continuarea lucrării de mai târziu ne va fi mai uşoară şi mai productivă în roduri la fapte bune, atât pentru viaţa aceasta, cât şi mai cu seamă pentru viaţa de veci.

Tot mereu ne plângem, că poporul s'a stricat şi vina o punem tot numai pe alţii, şi nici odată nu ne punem întrebarea, că oare noi cei întâiu chemaţi a luminà poporul: facemu-ne datoria şi cum ni-o facem? Căci nu încape nici o îndoială, că noi preoţii suntem întâi chemaţi de a luminà poporul, nu numai pe cei în vârstă, ci în primul loc chiar pe prunci.

Cum poate economul aşteptà să aibă toamna ce secerà, dacă primăvara nu şi-a lucrat pământul bine şi n'a sămânat sământă bună şi dacă peste vară nu şi-a plivit şi nu şi-a lucrat sămănătura corăspunzător?

Inzadar vom aşteptà şi noi roade de fapte bune creştineşti dela popor, dacă nu ne îngrijim de creşterea lui morală începând din pruncia lui. Nu-i de ajuns să administrăm numai tainele, ci datorinţa cea mai mare ne este să şi predicăm mereu, căci săvârşirea funcţiunilor bisericeşti numai în mod mehanic, nu produc efectul dorit asupra poporului, ori acesta este numai trecător, fiindcă nu le pricepe şi dacă nu le pricepe, acelea nici nu contribue cu nimic la luminarea conştiinţei lui şi aşa nu ajunge nici la mântuirea sufletului. Şi vai de preotul, care ajunge la judecată înaintea tronului ceresc încărcat şi cu păcatele poporului!...

Catehizarea şi predicarea, adecă instruarea pruncilor şi a poporului în cele religioase, este datoria preotului. Nu zic, că în caz de necesitate mare, preotul să nu-şi poată luà de ajutor ori suplinitor şi pe altcineva, în primul loc pe învăţătoriul ori altă persoană capabilă de acest lucru; dar *pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare în tot cazul să o facă preotul, dându-i mână de ajutor atât părinţii cât şi învăţătorul, fiecare în cercul său de activitate, şi dacă se poate în biserică ori şcoală şi numai în caz extraordinar aiurea.* Biserica prin înfăţişarea ei mistică produce efect evlavios asupra pruncilor, iar părinţii şi învăţătorul reîmprospătându-le în memorie cele zise de preot, acele li se întipăresc mai bine în minte şi li se întăreşte mai bine şi credinţa în cele auzite dela preot, dacă le aud şi din a doua şi a treia gură.

In conlucrarea aceasta învăţătorii, dar mai cu seamă părinţii ar trebuì chiar instruaţi, fie în biserică prin cuvântări bisericeşti, fie în şcoală în formă de conferenţe, fie pe cale privată la ocazii binevenite. Şi fiindcă părinţii n'au numai datorinţa de a se îngrijì de trebuinţele trupeşti ale pruncilor lor, ci paralel cu acestea şi de cele sufleteşti, şi fiindcă între mijloacele pentru ajungerea ultimului scop este şi *rugăciunea*, în decursul instrucţiunii părinţii adeseori se vor rugà lui Dzeu ca să-şi reverse darul său peste ei pentruca osteneala preotului să nu rămână fără rezultatul dorit şi aşa să se poată mărturisì şi cuminecà cu vrednicie. Căci şi economul ori cu câtă diliginţă şi-ar lucrá pământul, dacă nu-şi revarsă şi Dzeu darul peste munca lui, aceasta tot fără rezultat rămâne şi la timpul său n'are ce secera ori ce culege.

(Va urma).

Darul pe buzele tale...

Brad, 4 Nov. n. 1906.

— „Cu adevărat.. viaţa aceasta este umbră şi vis. Inzadar se luptă tot pământeanul...

Dăruitu-mi-a Dzeu viaţă îndelungată. Trăit-am preste 80 de ani. Avut-am soţi credincioşi, prietini, vecini, cunoscuţi.

Dar.. pom neroditor fost-am. Copii, cari din neam în neam să-'mi întărească neamul, n'am avut.

Domnul a dat, Domnul a luat: laudă Domnului pentru toate harurile sale! De mai ai, Doamne, vre-un har pentru roaba ta: dăruieşte-mi scurtarea zilelor înainte de a mi se sfârşi bucătura cea din urmă!

Ajută-mi să închin bucătura cea din urmă, — obolul văduvei, şcoalei mărite, *gimnaziului nostru din Brad*, care revarsă lumină de viaţă dătătoare asupra mlădiţelor întreg scumpului meu neam românesc: drept aceea acesta — gimnaziul nostru — e slava fericiţilor Zarandeni“..

Astfel se rugà lui Dzeu în săptămâna cea luminată văduva *Calara Săbău*, din Brad.

Simţind, că i-se apropie sfârşitul zilelor, trecerea ei dela suferinţe la vecinicie, chiematu-şi-a duhovnicul şi pe alţi bărbaţi de încredere şi le-a spus dorinţa ei cea din urmă.

— N'am altă avere, decât la „Crişana“ vre-o 300 K. spre păstrare, la comuna politică 600 K. din preţul unui pământ vândut pentru cimiteriu pe seama străinilor, 3 vaci cu viţei... Toate acestea le dăruiesc de bunăvoie, le testez fondului gimnaziului din Brad, pentru a lui sporire şi a gimnaziului înălţare... Dar Vă rog ca după moartea mea, să aşezaţi trupul meu spre odihnă lângă soţul meu Nicolae...

La 8 Maiu n. a, c. i-s'a împlinit dorinţa cea din urmă.

Inmormântarea ei a fost o serbare în Brad. Nimeni n'a plâns. Toţi erau mulţămiţi cu rânduiala Provedinţii. Dealungul stradelor, între sunetele armonioase ale clopotelor şi cântărilor melodioase ale celor peste 200 şcolari dela gimnaziu, însoţiţi de profesorii lor şi număros public credincios, înaintà un car mortuar cu osămintele fer. Calara Săbău. Părintele ppresb. *Vasile Damian*, rostise o predică avântată, plină de încurajare, pentru muritoriul, care înainte de a apucà pe calea lungă — a veşniciei, săvârşeşte o faptă, care 'l ridică între muritori şi pomenită cu pietate îi asigură nemurirea din neam, în neam.

De atunci se împlineşte $^1/_2$ de an.

Comitetul gimnazial a primit pe binefăcătoarea Calara între fundatorii gimnaziului. A împuternicit epitropia să ţină samă de rânduiala ei şi să-'i deà cinstea cuvenită.

Rămasul s'a partractat. Nimeni dintre neamuri nu şi-a ridicat cuvântul său contra rânduielii fericitei. Astfel cauza s'a finalizat şi judecătoreşte.

Conform bunului obiceiu creştinesc mormântul fericitei s'a împodobit cu o cruce modestă de piatră pe care repausata şi-a pregătit-o, — pe care s'a scris: „*Is. Cr. Nic. Ca. Aici odihneşte fericita Calara Săbău, binefăcătoarea gimnaziului rom. gr. or. din Brad. † 8/V 1906. Eternă fie amintirea ei. Reprezentanţa gimnazială*“.

Azi crucea s'a sfinţit. In decursul liturghiei s'a făcut pomenirea fericitei. După terminarea serviciului dzeesc mormântul frumos pregătit era încunjurat de toţi şcolarii dela institutul gimnazial, de toţi profesorii şi număroşi credincioşi. In mijloc preoţii şi slujitorii altariului înălţau rugăciuni ferbinţi pentru fer. Calara Săbău, iar corul studenţilor a cântat cu evlavie, în tocmai precum se cuvine unei văduve, care după cum a descoperit duhovnicul său, părintele ppresbiter în căldurosa sa vorbire adresată tinerimii şcolare, şi credincioşilor de faţă — a murit fericită văzând, că din agonisita vieţii sale i-a prisosit o bucăţică — 1500 cor. şi pentru prinos la înălţarea gimnaziului nostru, luminarea neamului românesc.

Dormi în pace suflet nobil!

Tot ce ai avut, ai închinat pentru a neamului luminare! Neamul tău cu cât va fi mai luminat cu atât mai cu pietate şi reverinţă îţi va păstrà numele. Etern vei trăi în analele gimnaziului nostru, ca o mireazmă de viaţă, lumină dătătoare!..

Ioan Miron.

Dela Făgăraş.

Adunarea de toamnă a comitatului.

Făgăraş, 20 Octomvrie.

(Fine.)

O clică ascunsă, aşa numită kossuthistă, împroaşcă cu cele mai murdare şi mai ticăloase acuze pe dl fişpan, sub pretextul mizerabil, că ar fi dat comitatul pe mânile Românilor, că toate funcţiunile ar fi ajuns sub el în mâni româneşti, deci ţara ungurească e în pericol şi bieţii noştri patrioţi patentaţi au ajuns ca vai de ei. O acuză cinstiţilor domni pe cât de mincinoasă pe atât de infamă şi de mişelească.

Şi cine o ridică? Astfel de oameni cari au ajuns în oficii grase, pe cari nici prin cualificaţia, nici prin activitatea şi nici prin valoarea lor personală sau socială nu le-au meritat, şi nu le merită, ci tot meritul a fost şi este, că din întâmplare s'au născut maghiari. Ba sunt între ei şi de acei Maghiari cari au trecut prin 3—4 comitate, fără să se poată căpătuì, iar venind în comitatul nostru au ajuns de odată „domni“ în posturi principale. Aceştia în loc să mulţămească lui Dzeu şi Românilor, că au ajuns ce sunt, — încă tot ei au obrăznicia a strigà în contra Românilor. Arătaţi-'mi un singur comitat unguresc, unde să fi ales sau denumit un român funcţionar? Nu există! Ei bine, Românii să n'aibă dreptul a fi aleşi nici în comitatele româneşti, şi plane în al Făgăraşului care este aproape curat românesc?

Domnilor, zice oratorul, e prea mare obrăznicia unor oameni.

Cu atât mai mare că dl comite suprem nu ne-a făcut nouă Românilor absolut nici un favor, ba din contră, în timpul din urmă abia a reparat ceva, din ce ne-a stricat timp de 10—12. Căci atunci când a venit dl Bauszner ca fişpan aveam vicecomite român, protonotar român, fizic comitatens român, I vice notar român, 3 protopretori români, apoi asesori, pretori şi funcţionari subalterni români. La alegerea din 1905 aproape pe toţi i-a delăturat, punând tot unguri. Dar lucrurile, administraţia a mers foarte rău, căci unii s'au dovedit de incapabili, şi astfel şi dl fişpan a trebuit să repare greşala şi nedreptatea comisă faţă de Români, şi nu doar din dragoste, ci constrâns de împrejurări. Inseamnă acesta favor faţă de români? Nici decum. Românii nici astăzi nu sunt reprezentaţi în administraţie şi în comisiunile comitatenze în proporţia, care li se compete, atât după număr, cât şi după inteligenţă şi avere. Unde este deci marele favor (!?) ce ni l'ar fi făcut dl fişpan?!

Apoi de ce n'ar puteà fi Românii în oficii? Sunt doar Ungurii mai buni patrioţi ca noi? Aş vrea să ne spună un frate maghiar, că în cât şi cu ce este sau poate fi el mai bun patriot ca mine sau ca alt Român? Ba eu susţin că noi suntem cu mult mai buni patrioţi decât fraţii Unguri, căci ne îndeplinim toate datorinţele faţă de stat, de patrie, fără a fi împărtăşiţi de favorurile, cari este datoare a le dà patria fiilor ei, ca recompenză pentru sarcinile purtate şi jertfele aduse de cetăţeni. Mai mult, nici libertatea culturii şi executarea liberă a drepturilor cetăţeneşti nu ni se concede. Şi totuşi noi suntem cei favoriţi!? Nu ştiu ce să fie această afirmare, satiră sau obrăznicie?

Cred, că e cea din urmă.

Dar unde sunt eroii, cari atacă în mod infam pe Români şi atacă în mod mişelesc pe dl fişpan în cel mai sfânt sanctuar familiar, cu minciuni şi scornituri josnice, nedemne de oameni de cinste şi cu caracter. Unde este vestitul „cavalerism“ unguresc, unde este mult trimbiţatul „curaj“ maghiar, de nici un viteaz nu-i iese pe faţă aici în adunare, să susţină acele atacuri. Sărmanilor soboli, le lipseşte toate acestea.

Ţin a constatà una, — continuă vorbitorul — că noi Românii, deşi vecinic în opoziţie şi nedreptăţiţi, totdeauna am dus o luptă cinstită, cu arme cinstite, o luptă dreaptă şi pe faţă, în mod cinstit. De ce nu o fac aceasta şi eroii din tufă?

Nu o fac, fiindcă le lipseşte baza de drept, baza morală.

Faţă de învinuirile eroilor din tufă vine dl fişpan şi afirmă în cuvântul de deschidere, că, vezi doamne, când a venit în comitatul acesta „a găsit maghiarimea de aici politiceşte restrânsă“ şi împrejurările de aici au făcut asupra sa impresia „*ca şi când acest comitat nu s'ar ţineà de Coroana Sfântului Stefan, ci de România*“.

Iar astăzi, maghiarimea are rol dătător de ton în administraţie, iar ideea de stat maghiar, va ocupà teren, prin aplicarea cu minte, conştie şi dreaptă a legilor între cari şi a legei de naţionalităţi. — Mai zice apoi, că Maiestatea Sa Regele agrăindu-l la un cercle şi întrebându-l despre relaţiunile din Făgăraş, i-a adresat cuvintele: Fi numai drept, totdeauna drept. Chiar la instalare a pus dl fişpan făgăduinţă, că va fi drept şi va ţineà cont de justele pretenziuni ale Românilor. Şi ce a făcut?

Abia aşezat s'a abătut dela calea legii şi a dreptăţii, începând o goană în contra tot ce era românesc, sfătuit, urmat şi susţinut de neşte sfetnici, cari numai pe calea aceasta puteau ajunge la ceva şi se puteau validità.

Urmarea a fost un şir de lupte aprigi, cari au durat peste 10 ani. Şi rezultatul, dl fişpan a trebuit să vază, că toată lupta lui a fost sisifică, fără nici un rezultat real.

Noi Românii suntem în privinţa naţională şi astăzi, ca şi în 1891 (când a venit fişpanul), ba cu mult mai bine stăm ca atunci, de oare ce luptele comitatenze încă au contribuit la desvoltarea simţului naţional. Inzadar se va încercà ori şi cine aici cu maghiarizare, căci până vor trăì Carpaţii şi Oltul în văile acestea vecinic doina românească va răsunà.

Vorba Românului: Apa trece pietrile rămân.

Dar să-'mi spună dl fişpan, întreabă vorbitorul, că în timp de 15 ani de „guvernare“, câţi daco-români, câţi trădători de patrie a descoperit?

Aşa ştiu, că încă nici unul.

Apoi aşa de rău stă imperiul maghiar, că li-e frică de noi Românii din comitatul Făgăraşului, că ne vom alătură la România?

Bine ar fi, dacă ar atârnà aceasta numai dela noi.... Iată deci că afirmaţia dlui fişpan din nici un punct de vedere nu corăspunde adevărului şi stărilor faptice.

Un lucru îmi pare nostim, anume, că tocmai acei Maghiari, cărora toate li le-a făcut, pentru cari ne-a perzecutat pe noi Românii şi cari posturile, favorurile, înaintarea şi poziţia lor au să o mulţămească dlui fişpan, şi cari ar trebuì să fie recunoscători, zic, tocmai aceştia i-au întors spatele şi-'l atacă pe sub ascuns făcând ca măgarul din poveste cu leul muribund.

Că pretenziunile şi luptele noastre au fost şi sunt drepte, reiese şi din cuvintele Maiestăţii Sale, adresate dlui fişpan, când l-a făcut atent: „fi numai drept, totdeauna drept“.

Oare de ce nu a urmat dl fişpan tot deauna aceste prea înţelepte vorbe.

Câte lupte zadarnice ale Dvoastră — se adresează către Unguri, — nu s'ar fi putut evità.

Păţania dlui fişpan poate servì de un memento pentru viitoriul fişpan şi pentru fraţii maghiari de aici, că ori ce luptă contra noastră este zadarnică şi ori cine ar fi numai în bună înţelegere cu Românii şi ţinând cont de justele noastre pretenziuni se poate susţineà. Şi deoarece dl fişpan a făcut deja această esperinţă, încât ar urmà şi mai departe ţinuta observată în timpul din urmă faţă de Români fiind „drept şi echitabil, — nu avem nimic în contră, poate rămâneà şi mai departe ca fişpan, căci: Selten kommt etvas besseres nach.

In cât priveşte raportul dlui vicecomite văd, că guvernul dă un foarte mic ajutor reuniunii agronomice comitatenze, abia 600 coroane, pe când pentru comìtatele săcuieşti se jertfesc an de an zeci şi sute de mii, sunt încărcate cu tot felul de favoruri. Şi se fac drumuri, fabrici edificii publice, li se dau păşunate şi subvenţii, toate din vistieria statului, toate pe banii noştri, numai ca să înainteze.

Iar nouă nimic. Sunt oare Săcuii mai buni decât noi, au ei merite mai mari pentru patrie? Este ore drept şi equitabil, ca noi să fim trataţi ca copii maşteri? Si la noi este foarte mare lipsă, ca economia să fie sprijinită de stat prin premii, ajutoare şi oferirea altor favoruri, când vedem, că astăzi nu mai pot trăì locuitorii acestui comitat din economie, ei pleacă cu sutele din fiecare comună la America. Astfel, că abia mai sunt braţe de lucru prin sate. Este de dorit şi necesar, ca să se reguleze şi la noi *păşunatele de munte.*

Se ştie, că cu legea silvanală păşunatele s'au restrâns foarte tare şi bieţii oameni sunt expuşi la o mulţime de şicane. Urmarea a fost, că economia de vite a dat înapoi, prin ce a decăzut şi economia de câmp, pentrucă la noi pământului îi trebue mult gunoi şi lucru, ceeace în lipsa de vite nu poate fi. Fiind cestiunea ardentă, propun, să se esmită o comisie, care să studieze cauza şi în conţelegere cu proprietarii să designeze terenele sau munţii, cari ar trebuì lăsaţi de păşune şi apoi să se intervină la guvern a le scoate de sub legea silvanală şi a le declarà de păşunate.

A doua necesitate corporativă pentru comitatul Făgăraş este *restituirea (sau readucerea) tribunalului regiu în Făgăraş*, pe care l-au dus în 1873 la Braşov. Din statistica, respective datele comunicate de tribunalul din Braşov reiese, că două din trei părţi, din toate procesele fie civile, fie criminale sau condeiale, le dă comitatul Făgăraşului. Inchipuiţi-vă acum, că mai cu seamă în cele apelative-sumare şi criminale trebue să facă unele partide până la Braşov şi înapoi 220 kilometri. Depărtarea va fi şi mai îngreunătoare, când se va întroduce verbalitatea şi în procesele ordinare.

Dar şi ca centru şi sediu al comitatului se cade să aibă Făgăraşul tribunal. Propun deci — zice vorbitorul, — ca să se aleagă o comisiune, care adunând datele necesare, să lucre un memorand către guvernul ţării ca să restitue tribunalul din Făgăraş. De tribunal are poporaţiunea mai multă lipsă şi mai mult folos decât de direcţiune financiară, care, aşa se vede, s'a amânat iarăşi, până la a doua venire.

Crede că domnul vicecomite va luà cauzele acestea în mână căci a observat, că dânsul se interesează şi de afacerile publice.

După acestea propune, că vicecomitelui să i se exprime mulţămită particulară, pentru zelul şi acurateţa cu care conduce administraţia comitatului, spre mulţumirea tuturora.

Vorbirea lui Dr. Şenchea a fost des însoţită de aprobările Românilor.

Propunerile făcute s'au primit cu unanimitate.

Şoviniştii şi cei cu musca pe căciulă au rămas rău opăriţi. Au ciulit urechile şi s'au şters pe furiş, unul câte unul cu nasurile lungi. Blamajul suferit de ei a fost complet, ceiace şi ei au recunoscut după adunare.

Cât s'au văzut de loviţi şi cât au fost de deprimaţi se vede şi din faptul, că popa reformat, Pánczél, un vechiu duşman al Românilor, n'a îndrăznit să iasă cu propunerea de a i se dà vot de neîncredere fişpanului, ci a îngheţat cu ia în buzunar. E de însemnat, că nici un Maghiar nu a avut curajul să reflecteze la vorbirea dnului Şenchea, ceiace le ia în nume de rău şi codiţa jidovească din loc.

Observ cu plăcere, că Românii au stat mai cu toţii până la finea şedinţei, decizând multe cauze în interesul public şi drept.

Intre altele s'a decis la propunerea lui Dr. Vasu ca comuna Porumbacul-inferior care se despărţise în două, din o traistă goală se făcuseră două, să se împreune iarăşi.

Asemenea s'au împărţit ajutoare la câţiva tineri iurişti români, din fondul preoţilor români, făcut de fostul căpitan suprem al Făgăraşului, Ioan Bran de Lemény şi exactorat de comitat.

Curendele altor comitate s'au luat la cunoştinţă.

Banii comitatului s'a hotărât să se depună la cele trei bănci din Făgăraş şi la banca „Olteana“ din Viştea inferioară

In sfârşit a luat adunarea la cunoştinţă, că fisolgăbirăul Bárdossy din Bran a fost judecat pe cale disciplinară la admoniare, pentru procedura necorectă în oficiu. Poate că-i va servì spre îndreptare.

Cam acesta a fost decursul adunărei din care se poate vedeà ce e în stare a face armonia şi energia.

Repet deci, că ar fi bine, ca toţi membrii să ia regulat parte la adunări, căci mai totdeauna sunt cauze de însemnătate.

Corespond.

NOUTĂŢI.

Nou ministru român. In locuì dlui *M. Vlădescu*, retras din ministeriu, a fost numit ministru român de culte şi instrucţiune publică dl *C. Disescu*, profesor universitar.

*

Dar frumos. In una din zilele trecute, un German din Bucureşti, a predat Maiestăţii Sale Reginei Elisaveta suma de 100,000 lei, pentru institutul de orbi „Vatra luminoasă“, cu exprimarea dorinţei, ca numele să-i rămână necunoscut pentru lumea din afară. Trăiască!

*

Votul universal. Reichsratul din Viena a primit în general proiectul de lege despre întroducerea votului universal, şi a întrat în discuţia specială. Au fost date pentru proiect 227 voturi, iar contra numai 46. Votarea legii e deci sigură.

*

Doamna Emilia Raţiu văduva răposatului Dr. Ion Raţiu, prez. fostului comitet naţional, a fost primită împreună cu fica sa Felicia în audienţă la palatul din Sinaia. Regele şi Regina le-au primit foarte afabil.

*

Distincţie. Regele Carol a distins pe fostul conzul Austro-ungar la Bucureşti, mar. Pallavicini, cu marele cordon „Steaua României“.

*

Instalare. Ni se scrie din comuna Ighişdorful român că Dumineca trecută a fost instalat noul capelan Romul Constantinescu cu alai şi festivitate extraordinară. Poporul i-a făcut o primire grandioasă şi leagă frumoase speranţe de noul preot şi doreşte ca pe cât de sinceră îi este bucuria acum aşa să fie şi munca noului păstor sufletesc spre binele poporului şi al comunei.

*

Cum se pot învăţà repede semnele Morse? Cu tema aceasta se ocupă o cărticică apărută de curând în nemţeşte în Braşov, tipografia *A. Mureşianu.* Autorul cărticelei e domnul *Coriolan Bardosy*, inspector de şcoale în retragere. Broşura va face bune servicii soldaţilor, pentru-că dă o soluţiune nimerită şi practică problemei, cum se poate întipărì mai uşor prin arta mnemotehnică alfabetul de puncte şi linii al lui Morse.

*

Apel. Preoţimea şi învăţătorimea din protopopiatul rom. al Turdei în una din conferenţele sale a hotărât să înfiinţeze o bibliotecă. Deoarece însă cuotele benevole nu sunt de ajuns la înjghebarea ei, comitetul roagă pe dnii autori şi asociaţiuni să binevoiască a le dăruì câte un exemplar, ce le-ar prisosì din operile şi cărţile lor, iar pe On. librării le asigură că drept ecuivalent vor face comandele trebuincioase la ele. Cărţile să se trimită la adresa: Iovian Mureşianu protopop A. Torda.

*

Aerenthal şi naţionalităţile. „Bud. Hirl“. publică o interesantă destăinuire a unei femei din Anglia care cunoaşte bine pe min. de externe bar. Aerenthal. Spune, că bar. Aerenthal care cunoaşte pe români, căci fusese conzul la Bucureşti mult timp, ar fi declarat cu o oare care ocazie, că politica naţionalistă din Ardeal numai aşa se poate deslegà dacă element stăpânitor va rămânea cel maghiar. Articolul miroasă o linguşire.

*

Cununie. Duminecă în 29 l. c. îşi serbează cununia dl *Iacob Suciu* din Vurpăr cu dşoara *Elisabeta Văişan* din Pianul de sus.

*

Apel. Clericul abs. G. Şolca face apel la toţi colegii săi cari au absolvat cursul teolegic din seminariul Andreian în anul trecut, ca să se alăture la propunerea de a se întrunì după zece ani, în 1916 la încheierea anului şcolar în seminar, în ziua sf. Petru şi Pavel. Răspunsurile să i se adreseze în Felsö Balázsfalva (p. Somkerék), unde este învăţător.

*

Ciocnire de trenuri s'a întâmplat în zilele trecute la gara Silistraru lângă Brăila. Au rămas morţi trei oameni şi o mulţime răniţi.

*

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: T. V. Gheaja. protopresbiter în Haţeg pentru sine cor. 5 şi pentru nepoatele sale Olimpia şi Elvira Gheaja câte 1 cor.. în total cor. 7; Il. Sa dl Dr. Alexandru Mocsony de Foen, mare proprietar, Birchiş, cor. 20; Dr. George Ciuhandu, referent scolar (Arad) 2 cor.

*

Proprietatea în România. Cetim în „Neam. Rom.“, că de curând a apărut recenzământul oficios pe 1905 al proprietăţii de pământ din România. Datele asupra disproporţiei ce există de fapt sunt uimitoare. Totalul întinderii cultivabile e de 8 mil. hectare. Din aceste 47 percente (3 mil. 780 mii ha) le are proprietatea mare, adecă 4171 persoane; proprietatea mijlocie are 11% cam 860 mii ha, pe când grosul poporului sărac, peste cinci mil. oameni, are abia 41%, cam 3 mil. 300 mii ha. O altă nedreptate e şi faptul că venitele proprietarilor mici sunt evaluate mai mari ca ale celor mari. Astfel se socoteşte că un ha al săracului aduce 37 lei venit, al prop. mijlocii 30 lei, iar al prop. mari 26 lei, pecând de fapt e din potrivă. Greutatea deci tot în spatele ţăranului este. O dovadă eclatantă sunt datele acestea, că România e o pradă a latifundiilor.

*

Al 99-lea. Casariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu, a solvit ajutoriul statutar după răposatul membru Lazar Băcilă, fost coperitor de case.

Acesta este al 99-lea caz de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

*

Biserică bombardată. „Népszava“ scrie că în ziua când s'au adus moaştele lui Rákoczy II. în ţară s'a ţinut sărbătoare şi în Şimleu, unde vicariul gr. cat. a lăsat să tragă clopotele. Fapta aceasta atât de prevenitoare şi-a avut răsplata imediat. Poporul adunat în piaţă şi-a adus aminte că Românii nu sprijiniseră pe Unguri la înjgebarea partidului socialist creştin şi fanatizat de şovinişti s'a năpustit cu pietrii asupra bisericei româneşti spărgându-i toate ferestrile. S'a dat de minciună proverbul că mâna pe care o lingi nu te bate.

*

Iar bentura. In comuna Drăgoieşti a ucis ţăranul G. Miniescu pe pretinul său P. Bontea implântându-i cuţitul în piept până în prăsele. S'au luat la ceartă în birt fiind amândoi beţi.

*

Plósz fostul ministru sub acuză. Luni a ţinut şedinţă comisia de imunitate a parlamentului şi a pertractat acuza ridicată de fostul min. Plósz în potripa lui Bánffy şi-a 21 de soţi ai lui pentru vandalismul întâmplat în 13 Dec. 1904 în casa ţării. Comisia a constatat că atiţudinea lui Plósz e vătămătoare dreptului de imunitate al deputaţilor şi a hotărât să pună sub acuză pe fostul ministru pentru că el a pornit pâră în contra lui Bánffy şi soţii, precum şi pe părtaşii aceluia: procurorii E. Pongrácz, F. Székely şi G. Geguss şi pe foşti căpitani de poliţie B. Rudnay şi I. Tóth. Hotărârea comisiei a fost primită cu unanimitate.

*

Sinuciderea unui profesor. „Gaz.“ din Braşov aduce vestea, că prof. Petru Foof dela gimnaziul săsesc de acolo şi-a pus capăt vieţii printr'un glonţ de revolver. In zilele trecute căzuse la examenul teologic, pe care aceşti profesori sunt obligaţi să'l treacă. Era abia de 30 ani şi prietin al Românilor.

Teatru.

Sâmbătă în 10 Noemvrie, *Don Carlos*, tragedie în 5 acte de Friedrich v. Schiller.

Dumineca în 11 Noemvrie, după amiaz *Die Brüder von St. Bernhard*, dramă în 5 acte de Anton Ohorn, seara *Die lustige Witwe*, operetă în 3 acte de Victor Leon şi Leo Stein. Musica de Franz Lehar.

*

Zaharie Bârsan la noi. Artistul nostru dramatic, care în vara trecută a cucerit simpatìile publicului românesc prin reprezentaţiile teatrale, date cu concursul trupei sale bine organizate, va dà în cursul acestei luni o serie nouă de reprezentaţii, al căror program e următorul: Sâmbătă 10 şi Dumineca 11 Nov. n. în Blaj; Sâmbătă 17 şi Dumineca 18 Nov. n. în Sibiiu; Miercuri 21 Nov. n. în Orăştie; Sâmbătă 24 şi Dumineca 25 Nov n. în Arad; Sâmbătă 1, Dumineca 2 şi Marţi 4 Dec. n. în Oraviţa; Dumineca 9 şi Luni 10 Dec. n. în Abrud; Sâmbătă 15 şi Dumineca 16 Decemvrie n. în Braşov.

Repertorul e următorul: „Năpasta“, dramă în 2 acte de Caragiale, — „Sluga la doi stăpâni“, comedie în 2 acte, local. de Z. B., — „Mărioara“, idilă dramatică de Carmen Sylva, — „Instinctul“, dramă în 3 acte, local. de Z. B., — „Intre patru ochi“, comedie într'un act de L. Fulda, trad. de Z. B., — „Marinarul“, dramă într'un act de A. Theuriet, — „Furtuna casnică“, comedie într'un act de P. Ferrier, — „Noapte de Octombre“, scenă dramatică de Alfred de Musset.

Scopul acestui turneu artistic e de-a se adunà suma necesară pentruca dl Bârsan să poată petrece câtva timp în Italia, în trupa marelui actor dramatic Ermete *Novelli*, spre a se perfecţionà şi mai mult. Nu ne îndoim că, având în vedere acest nobil scop, publicul nostru se va grăbì nu numai a sprijinì întreprinderea aceasta, prin plătirea taxei de întrare la reprezentaţiuni, dar cei cu dare de mână vor sacrificà din prisosul lor şi oarecari suprataxe, despre cari se va face apoi o dare de seamă în publicitate.

Cei cari — neputând luà parte la reprezentaţii — ar dorì să sprijinească pe artistul nostru, sunt rugaţi a trimite contribuirile lor benevole la adresa revistei „*Luceafărul*“, Sibiiu, (Nagyszeben), Schewisgasse 2.

Poşta redacţiei.

Lăpuşanul. In numărul viitor. *Aciliu* Asemenea. *Idicel.* Raportul se va publicà. Asupra lucrării celeilalte ne vom pronunţa după ce o vom cenzurà. *Comana.* Vom da răspuns după ce vom ceti lucrarea trimisă.

Banii daţi

pentru „Emulsion“-ul lui Scott, la tot cazul nu sunt perduţi, deoarece sănătatea e mai scumpă ca bogăţia „Emulsion“-ul lui Scott conţine cel mai fin oleu de peşte norvegian care există Procedura specială de fabricare alui Scott este rezultatul unui studiu şi unei experienţe de 30 de ani. Productul posede o eficacitate extraordinară la boale sau la întrămare. Cu oleul simplu de peşte departe s'ajungi la acelaş rezultat ca cu „Emulsion“ ul lui Scott. VIII 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se 75 fileri în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 10068 Plen. 1906. [276] 2—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1907 din fundațiunea „ANDRONIC“:

I. Pentru învățăcei de orice meserie,

II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1906,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre desteritatea pentru de a puteà deveni măestri, prin aceasta se excrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indicà în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai Români ortodoxi născuți în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Invățăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adeverință dela măestru despre sporul, ce-l arată în meserie, despre diligință și purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învățăcel în anul 1906, ceeace vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceeace vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverință dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voește să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate conzistorului arhidiecezan gr. oriental din Sibiiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decemvrie 1906 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplicà ca învățăcei la sculptura de lemn, bărdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei, ori ca sodali în aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, în ateliere mai mari, în cari să poată câștigà praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele întrate după termin nu se vor luà în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a Conzistorului arhidiecezan, ținută la 19 Octomvrie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 63—1906 par. [274] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învățător** la școala confesională gr. or. română din Gelmar, protopresbiteratul Orăștie se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar de 240 cor., din repartiție dela comuna bis.;

b) ajutor dela stat de 360 cor.;

c) locuință de 1 odaie în edificiul școalei;

d) lemne de foc;

Dela învățător se cere să instruieze copiii din școala de toate zilele și din școala de repetiție, să cânte în strană Dumineca și în sărbători și să conducă școala de pomi.

Cuincuenale se vor computà dela data aplicării la această școală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze în terminul indicat la oficiul protopresbiteral al tractului Orăștie (Szász-Város).

Gelmar, din ședința comitetului parohial ca scaun școlar ținută la 15/28 Oct. 1906.

I. Popovici paroh, prez. **Chirilă Cazan** notar.

Nr. 929/906.

Vidi: **Vasile Domșa** protopresbiter.

Nr. 837—1906. [277] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Aitamare, cu filiile Aita media, Aita-seacă, Baraolt, Buduș, Chepeț și Micloșoara, protopresbiteratul Treiscaunelor, se escrie concurs, pe basa rezoluțiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 17 Octomvrie a. c. Nr. 9970 Bis, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscaunelor în terminul arătat, în Bereczk.

Concurenții vor avea a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà și cuvântà.

Brețcu, 21 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian protopresbiter.

Ad Nr. 82—1906 [267] 3—3

Concurs

Conform odinului Prea Ven. Conzistor din 12 Septemvrie 1906, Nr. 8489 Bis. prin aceasta se publică de nou concurs cu termin de 30 zile pentru ocuparea postului vacant de paroh în parohia de a 3 a clasă Fizești din tractul Hațegului.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții să și trimită cererile și documentele necesarii la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezinte într'o Dumінecă acolo în biserică pentru a cântà, respective a celebrà și cuvântà.

Hațeg, în 13 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja protopresbiter.

---

[275] 2—6

Publicațiune.

Subscrisul voind să subarândez cârcima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localitățile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraș, în 5 Noemvrie 1906.

Cu stimă:

Dr. Nicolae Șerban.

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 32—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA
Transport de persoane
în
Canada și Argentina.
Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.
Falk et Comp.
Secția românească.
Hamburg
257 4—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Somatose
(albumină de carne)
Mijloc nutritor și întăritor
pentru
pacienți de stomah și nervi
etc. 63 b 4—5

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și înviorézá organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințézá puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtézá prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușurézá formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmézá nervi escitați și creézá nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vînțul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Birljel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!
Sĕ se cérá anumit:
Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 37—

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 119 Sibiiu, Marţi 31 Octomvrie (13 Noemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Principiile fundamentale ale civilizaţiunei.

VIII.

— Articol final. —

Drept răspuns la întrebările minţii şi ale inimei noastre, ştiinţa şi religiunea ne arată în deplină lumină enigma universului din două părţi deosebite.

Ştiinţa stabileşte legile eterne şi nestrămutate, după cari îşi trăieşte viaţa universul nostru. Ştiinţa procură şi supune inteligenţei omeneşti forţe de ale naturii, tot mai noi şi tot mai noi, şi ea stabileşte gradul de dependenţă externă, fizică a omului, faţă de lumea care îl încunjură. Pe scurt, ştiinţa urmăreşte scopul de a dà răspunsul cel mai perfect posibil la întrebarea: *Cum există lumea?*

Religiunea are altă misiune. Ea răspunde la întrebarea: „*Cum să existe omul în lume*“? In ce raporturi să stee el cu lumea, şi cu acela care e mai mare decât lumea?

Cărturarul a întrebat pe Isus Cristos: „Rabbi! Ce să fac ca să dobândesc viaţa de veci?“ Cu aceiaşi întrebare se adresează religiunii fiecare creştin, în firma credinţă, că nu numai răspunsul necesar îl găseşte în învăţăturile evangeliei, ci prin strânsa şi via împreunare a sa cu Dumnezeu, pe calea rugăciunii, îşi va procurà şi forţele morale de cari are trebuinţă, pentruca în fiecare acţiune a sa, în fiecare sentiment şi în fiecare cuvânt să fie depusă cugetarea vecinică, din care i-se naşte dreptul de viaţă.

Pe lângă o astfel de pricepere a misiunilor ce le au în lume ştiinţa şi religiunea, şi pe lângă o astfel de limitare a sferelor lor de activitate, mai poate fi oare vorba de contraste între ştiinţă şi religiune, şi de necesitatea de a fi înlocuită una cu cealaltă?

Calea vieţii însaşi, calea vieţii care are însemnătate vecinică, e departe de a fi fost percursă de omenime, şi de aceea e lucru mai mult decât curios, când auzi spunându-se, că religiunea şi-a trăit zilele, şi că acum ştiinţa trebue să devină stea conducătoare şi putere motrice pentru ulterioara civilizaţie.

Isus Cristos vorbeşte în evangelia dela Luca astfel: „Cu ce voiu asemănà împărăţia lui Dumnezeu? Ea e asemenea aluatului pe care muerea l-a luat şi l-a ascuns sub trei merţe de făină, până s'a înăcrit“.

In senzul acestei asemănări să vorbim mai departe şi să adaugem, că *religiunea lui Isus Cristos e pentru omenime indispenzabilă*, întocmai cum aluatul e indispenzabil făinei; şi câtă vreme oamenii nu sunt pătrunşi toţi de spiritul evangeliei, *creştinismul nu poate fi înlocuit cu nimic alta.*

Se va obiecţionà poate, că există mulţime de oameni, conduşi de supreme motive morale şi cu o viaţă curată ca cristalul, cari însă îşi recunosc pe faţă necredinţa în învăţăturile religiunii, cari îi deneagă acesteia din capul locului orice influinţă asupra vieţii lor şi asupra moralităţii vieţii lor. Ca reprezentant tipic al acestui soiu de oameni ne poate servì savantul francez *Littre*, „acest sfânt, care nu crede în Dumnezeu“, dupăcum nimerit l-a caracterizat alt scriitor francez. Cum să aducem deci, va întrebà cineva, acest fapt în consonanţă cu imaginea noastră despre religiune, ca centru al tuturor forţelor de viaţă, cari pun în mişcare şi modelează viaţa noastră socială de astăzi?

Răspunsul e foarte simplu. Religiunea creştină a lăsat în cursul celor 19 veacuri ale existenţei ei urme neperitoare asupra unui şir lung de generaţiuni, asupra legilor şi a întocmirilor acestora, asupra educaţiunii lor spirituale şi morale, peste tot asupra întregului curs de idei, asupra cugetării omeneşti. Noi toţi, oricari să ne fie părerile cu privire la religiune, ne aflăm puşi involuntar sub influinţa ei, la orice pas, în fiecare moment al vieţii noastre. O mare parte din ideile propovedŭite lumii mai întâiu din partea creştinismului au devenit astăzi avere comună, bun public, şi contrarii creştinismului au să fie mulţămitori pentru tot aceea de ce cu drept cuvânt sunt mândri numai şi numai evangeliei, cu toate că nu vreau să o recunoască. Dar şi atunci când soarele e ascuns sub nori, lumina zilei pe care o vedem nu vine dela sine, ci dela marele planet ascuns pentru ochii noştri. Dupăce se resfiră norii, şi cerul se limpezeşte şi ni-se arată în întreaga sa frumseţă, soarele va revărsà povoiu de lumină şi căldură, şi va fi o zi curată şi fericită!

Dar când va fi aceasta? Nimeni nu poate să dee răspuns. Isus Cristos zice, că *nu putem* să o ştim. Dar tocmai pentrucă nu putem ştì vremea când ne va sosì acest cias, trebue nu numai să stăm gata pentru a-l întimpinà, întocmai ca stăpânul care-şi păzeşte casa şi ca fecioarele cari cu candelele aprinse îşi aşteaptă mirii, — ci trebue să şi *lucrăm* din toate puterile date nouă, ca ceasul acesta să sosească, făcând ca slugile cari au întrebuinţat bine talanţii primiţi. La întrebarea, că ciasul acesta când va venì, Mântuitorul însuşi spune, să lucrăm din toate puterile, ca *să accelărăm sosirea lui.* Şi alt răspuns la întrebare nu se poate da. Nu poate nime să spună oamenilor, când va venì ziua şi ceasul împărăţiei lui Dumnezeu, pentrucă sosirea acestui ceas atârnă numai dela ei, dela nimeni altul!

„...Răspunsul e acelaşi, — ne spune un adânc cugetător, — pe care un înţelept l-a dat trecătorului, când l-a întrebat, dacă e lung încă drumul până în oraş? I-a răspuns aşa: *Mergi numai!* Cum putem noi să ştim, cât mai este până la ţânta de care se apropie omenimea, când nu ştim *cum* se va apropià de ţântă omenimea, dela care depinde, să meargă oare înainte, sau să stee pe loc, să-şi accelereze ori să-şi micşoreze paşii?

Tot ce putem ştì este aceea, că noi toţi cari formăm omenimea avem să ştim ce trebue să facem, şi mai ales ce să *nu* facem, pentru ca să accelerăm sosirea împărăţiei lui Dumnezeu. Şi aceasta o ştim toţi. Evangelia ne vorbeşte foarte clar. Trebue să încetăm deci cu tot ceeace nu trebue să facem. Trăiască fiecare din noi cu lumina ce i-s'a dat, cu candela aprinsă, în aşteptarea împărăţiei lui Dumnezeu, spre care se trage inima fiecărui om...“

Atingerea împărăţiei lui Dumnezeu e o faptă dumnezeiască-omenească, ea e urmarea străbaterii în om a adevărurilor divine, propovăduite omenimei de Isus Cristos. Cu cât omul s'a apropiat mai mult în inima sa de Dumnezeu, cu atât mai aproape de om e şi împărăţia lui Dumnezeu. Venirea împărăţiei lui Dumnezeu depinde deci dela om. E condiţionată de *educarea în spiril creştinesc a voinţei omeneşti, de educarea omului în spiritul iubirii şi al adevărului evangelic!*

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de **Gavriil Hango** presbiter.

(Urmare).

Deci repet, la întrebarea: *când să se pregătească pruncii la prima mărturisire şi cominecare?* în general răspundem, că îndatăce ştiu face deosebire între bine şi rău şi au început a se ivì patimile cari îi fac să păcătuiască cu conştiinţa. Iar această conştiinţă, precum am văzut mai sus începe a se deşteptà în ei la vârsta de 4—7 ani, când pruncii sunt încă numai sub supraveghierea părinţilor.

Părinţii vor şi începe deci această pregătire. Fireşte preotul încă le va stà în ajutor la ocazii bine venite şi mai cu seamă când pruncii au vre-o boală, căci atunci sunt mai primitori şi ei de sfaturi.

FOIŞOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertaţie cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societăţii „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De **Onisifor Ghibu**, stud. în litere.

(Urmare).

Favorizaţi şi de curentul liberal, care se răspândise în urma revoluţiei franceze peste întreagă Europa, am putut înscrie în analele vieţii noastre la începutul sec. 19 noul capitol de o însemnătate epocală: acela al vieţii noastre *culturale.* In această vreme ni-se deschide larg calea către instituţiile culturale ale apusului, pe cari tot mai mulţi se îndemnau a le cercetà: Italia, Germania şi cu deosebire Francia îşi deschisese uşile şcolilor şi ale tuturor instituţiilor de cultură ale sale înaintea noastră. Ceice se duceau atunci „în apus“ aveau în adevăr ce să vadă şi ce să înveţe. Şcolile apusului, cu vechimea lor de 6 sute de ani, înaintatele instituţii culturale erau pentru ai noştri minuni; acolo au întâlnit o viaţă culturală, artistică filozofică, acolo se puteau întâlnì cărţi cari au produs adevărate revoluţii, oameni cari deşi nu stăteau pe tronuri de aur, conduceau cu condeiul lor, cu bagheta sau cu penelul lor gândurile şi aspiraţiile de cultură ale acelor neamuri. In Francia revoluţia răsbunase totul şi creiase multe din nou, acolo era o încrucişare de idei nu numai curioasă, dar de sigur şi folositoare pentru cei dornici de cultură şi nepreocupaţi cum erau ai nostri; iar în Germania era o puternică viaţă filozofică, care vărsà energie nouă în vechiul trup german, menit a mai realizà în curând o minune în istoria universală. In anul 1804 închide ochii filozoful dela Königsberg, dupăce a redeşteptat forţele morale ale patriei sale prin încrederea şi demnitatea pe care o impunea persoanei omeneşti şi prin raţiunea practică a lui care da fiecărui om convingerea, că nimic nu-i permis să-l abată pe omul moral din calea care-l duce la împlinirea datoriei sale. Rigorismul lui moral a avut un efect admirabil: el a plantat în suflete credinţa în o apropiată isbândă a cauzei drepte. Stăpân pe o astfel de zestre sufletească, poporul german se ridică din moleşala în care căzuse în urma concepţiilor utilitariste dinaintea lui Kant, — şi de sigur că succesele realizate de Germani pe toate terenele în secolul al 19-lea nu trebuesc atribuite în mică măsură acestei filozofii vivificătoare a lui Kant, precum şi activităţii poetice-literare a lui Goethe, Schiller, Hegel, Lessing ş. a.

Intâmplarea a voit ca noi cei dintâi paşi de apropiere mai intimă să-i facem spre Francia, care era obiectul de admiraţie pentru mulţi, cărora nu le plăcea seriozitatea adesea morocănoasă a Germanilor. Dela Francezi am luat în scurtă vreme tot ce am putut, dela literatura pe care o traduceam în ruptul capului şi o localizam, până la cele din urmă articole de modă. In literatură curentul romantic, în filozofie direcţia ce se apropià de agonie, a lui Condillac, în viaţa socială ca şi în cea privată, „moda de Paris“. Sub această influinţă s'a observat deodată un progres uimitor; în scurtă vreme se schimbase esenţial viaţa noastră dela oraş, viaţa conducătorilor. Dar în acelaş timp creştea şi grija celor cari observase, că acestei civilizaţii pripite îi lipseşte baza, ea se mărgineşte aproape numai la forme, Din Francia n'au străbătut idei, ci mode în literatură, ca şi în filozofie şi ca şi în viaţă peste tot.

Alăturea de această influinţă străbătuse în câtva prin sârguincioşii dascăli şi literaţi ardeleni şi filozofia germană a lui Kant şi a urmaşilor săi,[1] atât aici la noi, cât şi în România unde o dusese G. Lazar, dar nu putù prinde deocamdată din pricina prepotenţei culturei şi filozofiei franceze, precum şi a absolutei lipse de teren pregătit. O astfel de influinţă trebuià să mai zăbovească. Ea nu prinde rădăcini mai adânci nici mai târziu când „Junimea“ din Iaşi porneşte în toată direcţia o activitate culturală care voià să ridice poporul românesc la un grad de cultură mai însemnat. In limbă isbuteşte ce e drept, să creeze un gust adevărat ca şi în literatură, care de atunci încoace a pornit pe aceste baze, în politică n'au putut străbate însă ideile filozofice mai profunde şi tot astfel nici în viaţa sufletească peste tot, am zice în filozofie, dacă ar fi existat la noi în adevăr o astfel de noţiune.

(Va urma).

---

[1] Cautiani români, de G. B. Duică în „Sămănătorul“ 1904 pg. 81 sq.

Cu astfel de ocazii pe lângă însănătoșarea lor trupească se poate ajunge și vindecarea lor sufletească.

Timpul cel mai potrivit este însă vârsta de 7—8 ani, adecă timpul după ce pruncii au cercetat școala 1—2 ani, când au deja cunoștință mai clară despre Dzeu și despre datorințele lor către D-zeu, și către deaproapele lor. Firește pregătirea aceasta se va continuà și în anii următori școlari lărgindu-se mereu instrucțiunea față de pruncii mai înaintați în vârstă și după împrejurările lor personale.

Trebue firește să facem deosebire în pregătirea pruncilor celor ce vin pentru prima dată la mărturisire și la cuminecare și între pregătirea celor ce vin a doua, a treia și a patra oră la acest act religios. Căci după gradul cunoștințelor despre Dzeu și despre datorință către Dumnezeu și deaproapele, altcum vom pregăti pe ceice voim să-i ducem pentru primadată la mărturisire și cuminecare și altcum pe cei cari s'au mai mărturisit și cuminecat, și iarăși altcum pe ceilalți, pe juni și pe oamenii în vârstă înaintată. De aceea necondiționat *va trebuì să instruăm separat pe pruncii de școală ce vin pentru primadată la mărturisire și cuminecare, apoi separat pe cei ce s'au mai mărturisit și cuminecat, fie aceia din școala de toate zilele ori din cea de repetiție și iarăși separat pe adulți, juni și pe oamenii în vârstă înaintată. Iar la instruarea pruncilor de școală de ambele categorii va mai trebuì să instruăm separat pe copii de copile, ori dacă nu se poate aceasta, cel puțin să-'i așezăm separat pe copii de copile, punând pe copii în băncile din nainte* — pentruca să se poată susțineà disciplina și seriozitatea instruării mai ușor.

*

Dar nu fără importanță este și împrejurarea: *în care timp din decursul anului școlar să se facă instruarea?* După porunca a 4-a bisericească tot creștinul ortodox trebue să-și mărturisească păcatele și să se cumînece în cele patru posturi mari de peste an, ori cel puțin odată în postul Paștilor. De aci urmează, că *timpul cel mai potrivit pentru pregătire la mărturisire și cuminecare sunt posturile;* dar fiindcă cu privire la pruncii de școală postul lui Sân-Petru cade tocmai la finea anului școlar, când toată atențiunea pruncilor este atrasă în vederea examenelor asupra materialului de învățământ și așa atunci nu se pot aprofundà de ajuns în meditații religioase, iar postul sfintei Mării cade în vacanțe școlare, când nu-i conzult a lipsì pe prunci de recreațiunea sufletească și trupească necondiționat necesară și fiindcă tocmai în timpul acesta sunt mult mai ocupați și preoții și învățătorii și mai cu seamă părinții cu lucruri economice și așa nu au nici vreme de ajuns pentruca să se ocupe cu instruarea sistematică a pruncilor, de aceea *timpul cel mai potrivit pentru pregătirea pruncilor de școală la prima mărturisire și cuminecare este postul Crăciunului și postul Paștilor.*

Sunt potrivite și din cauză, că în aceste posturi copiii văd pe părinții lor postind îi văd rugându se lui Dumnezeu și cercetând biserica mai des și văd, că petreceri, jocuri și nunți nu se țin, ceeace produce efect binefăcător și asupra lor. Adevărat, că ei nu știu încă rostul acestor lucruri, dar atunci nu e greu a-i face și pe ei să le înțeleagă.

In privința timpului mai trebue luat în conziderare și numărul orelor în cari să facă pregătirea și apoi când să se țină acele ore, înainte ori după ameazi din zi.

Am zis mai sus, că pregătirea celor ce vin pentru primadată la mărturisire să se facă separat de a celorce vin pentru a douaoară.

Dacă se face deci pregătirea numai în primele șese săptămâni ale postului Paștilor, atunci am puteà pregătì atât pe începători, cât și pe ceilalți în câte trei ore pe săptămână, dar alternativ: într'o zi pe unii și într'alta pe alții pentruca și unii și alții să aibă timp de meditare asupra celor auzite și să nu se obosească prin lecțiuni prea dese. Iar dacă pregătirea se face cum ar trebuì să se și facă, atât în postul Crăciunului, cât și în postul Paștilor, atunci în postul Paștilor începătorii din postul Crăciunului se vor instruà împreună cu începătorii din postul Paștilor — pentru repețirea materialului, și numai ceice vin pentru a treia, respective a patra ori a cincea oară la mărturisire și cuminecare' se vor instruà separat, cărora materialul astfel firește li-se va lărgì tot mai mult, dar fără de a li-se anticipà nici lor idei, ce s'ar puteà sulevà numai junilor ori oamenilor în vârstă. Inainte de mărturisire și de cuminecare li-s'ar ținea exortațiune pruncilor de ambele sexe împreună. *Astfel și unii și alții în decursul unui post ar puteà fi instruați în câte 18 ore de prelegeri*, dintre cari în 8 s'ar predá materialul despre mărturisire și în 4 despre sfânta cuminecătură; în 2 s'ar repetà și în fine într'o oră s'ar țineà exortațiune. Astfel apoi s'ar purcede la mărturisire și cuminecare.

In privința timpului din zi, când să se țină instrucțiunea cred, că e mai potrivit înainte de ameazi și numai din necesitate deosebită după ameazi, dar nu imediat după mâncare, iar orele să se țină regulat și după putință totdeauna în aceiaș vreme din zi.

Firește toate orele de instrucțiune se vor începe și terminà cu rugăciune, iar după instrucțiune se va țineà un examen cu toți elevii pentruca preotul să se convingă, cari elevi sunt pregătiți de ajuns pentru admitere la aceste taine și cari nu; în consecuență va admite la sfânta cuminecătură numai pe ceice au făcut o mărturisire, care întrunește toate condițiunile prescrise de biserică, căci aceea numai așa le va fi de folos pentru iertarea păcatelor. (Va urma.)

Din despărțămintele „Asociațiunii“.

Adunarea desp. Săliște al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“.

— 7 Ocemvrie n.

Zi de sărbătoare a avut poporul din comuna *Aciliu* în 4 Noemvrie a. c. Deja de cu vreme se publicase, că adunarea generală a desp. Săliște ăstan se va țineà la Aciliu și în scopul reușitei acestei adunări, I-ma în această comună — care a insuflat și griji, dar și ambiție, atât fruntașilor, cât și poporului acestei comune — s'a lucrat cu cel mai mare zel și abnegațiune.

Preocupația principală a fost aflarea modului de a puteà dezvoltà interes și însuflețire în popor, căci pentru el se ținea adunarea. Și se poate zice fără exagerare, că punctele programului acestei festivități au fost foarte nimerit alese, iar *expoziția generală* aranjată în sala școalei a fost o surpriză foarte plăcută, nu numai pentru popor, care nu erà obicinuit cu ea, dar și pentru comitetul desp. precum și pentru oaspeții străini, cari au luat parte la expoziție.

Spre a prezentà o icoană fidelă a acestei sărbători, voiu începe cu punctul I. din program.

La 8 ore dimineața se începe serviciul divin oficiat de domnul Dr. *I. Stroia* protoprezbiter și prez. al desp. asistat de preotul local *I. Oțoiu*, iar răspunsurile liturgice le a executat corul învățătorilor din Săliște și jur, (lit. lui G. Dima) cu deosebită precisiune. Biserica erà tixită de public, bătrâni, tineri setoși și dornici după cântări frumoase și melodioase bisericești, astfel încât întreg serviciul divin a contribuit în măsură foarte mare la edificarea morală a poporului.

La finea serviciului rostește o frumoasă și instructivă predică ocazională domnul protoprezbiter și învită poporul, dupăce erà deja înaintat timpul, ca după prânz să se întrunească din nou în biserică spre a azistà la însași adunarea.

Prezidentul deschide adunarea, iar corul intonează imnul unirii și apoi se întră în meritul obiectelor, între cari erà dizertația domnului Dr. *I. Stroia* despre „Asigurarea vitelor ca mijloc de întărire economică“.

Chestiunea aceasta de mare însemnătate pentru toți economii de vite a format deja obiect de discuție într'o conferență a fruntașilor din cercul Săliște, nu de mult ținută, unde a fost cu mare însuflețire îmbrățișată de toți fruntașii și s'a și ales o comisiune pentru compunerea statutelor unei societăți de asigurare deobligătoare pentru toți economii de vite ai cercului. Erà deci actuală și binevenită, și claritatea expunerii ideilor din elaborat a produs efectul dorit. Poporul adunat în număr foarte frumos a răsplătit pe prelegător cu nesfârșite aplauze, exprimându-și dorința de a se face cât mai iute trup ideea. Totodată s'a decis, ca să se tipărească dizertația pe spesele desp. și apoi să se împartă între popor, ca cu atât mai ușor să poată înțelege rostul asigurărilor.

Dizertația a 2-a a fost ținută de membrul în comitet *I. Chirca*, notar în Săliște, despre „inimicii viei“, iarăși o chestie actuală, fiind poporul din Aciliu vinicultor. Le-a expus pe larg și la înțeles boala „peronospora“ precum și felul de apărare contra ei. Deasemenea a produs bun efect dupăce s'a convins poporul — durere — din experiența proprie, că trebue *stropite* viile.

In pauză câțiva clerici instruați de dl N. Iosif reprezintă o scenă foarte instructivă, sbiciuind unele căderi ale poporului și aversiunea lui față de inovațiunile folositoare ale inteligenței.

Terminându-se partea oficioasă a adunării, prezidentul învită publicul spre a alege o comisiune pentru premiarea obiectelor expuse la expoziție, urmând după adunare privirea expoziției și premiarea exponenților.

Se aleg în comisiune Dr. I. Stroia protopresbiter, Dr. N. Comșea medic, Dr. N. Petra adv., I. Chirca not., Dumitru Banciu farmacist, I. Oțoiu preot, P. Florian not., N. Iosif înv., Ant. Hodoș înv., Iacob Hodoș propr., Ant. German propr. și Iacob Gavrilă primar, iar dintre dame doamnele Aurelia Valer Pop not., N. Chirca, Aurelia I. Pop, N. Ivan not. și doamnele M. German.

In scopul croirei premiilor mai mulți donatori s'au distins și adecă preotul I. Oțoiu cu 40 cor., desp. V. Săliște al „Asociațiunii“ 20 cor., cassa de păstrare din Săliște 10 cor., asesorul conz. N. Ivan 10 cor., Ioan Ivan not. 10 cor., Petru Florian not. 5 cor., Ant. Hodoș înv. 5 cor. Dr. N. Petra adv. 2 cor, Dumitru Banciu farm. 2 cor, Iordache P. Roșca casar 5 cor., Iacob Hodoș propr. 2 cor. și Valeriu Pop not. 2 cor., astfel că în scurt timp s'a adunat o sumă destul de frumoasă.

Expoziția, care se află în sala școalei cuprindeà lucruri din industria casnică, din agricultură, pomicultură și viniculturà, ocupațiunile poporului din comună. Mai vrednice de remarcat sunt industria casnică și pomicultura, în deosebi ultima, care azi formează un izvor principal de venit al poporațiunii. Mere, pere, prune, gutui, cari se mai pot păstrà pe timpul acesta, erau în diferite soiuri, între mere prevalau cele *batu'e* în diferitele lor nuanțări: Strugurii, de altcum destul de buni și chiar căutați din Aciliu nu au fost în măsura ocupațiunii poporului, probabil din cauza timpului nefavorabil din toamnă, care prea de timpuriu i-a cercat.

Industria casnică încă și-a ocupat locul cuvenit, reprezentată fiind prin culmi, covoară, meseriță, merindețe, fețe de perini etc. țesute de femeile din sat, oglindându-se în ele foarte bine motivele românești. Intre cusături ici colo se mai vedeau și unele imitații, îndeosebi la altițe, cari însă nu detrăgeau nimic din coloritul național al expoziției. S'au și împărțit 52 premii și mai mari și mai mici după meritul exponenților și bogătatea obiectelor expuse. Era mai mare bucuria să vezi cu câtă nerăbdare așteptau verdictul juriului. Nespusă mulțămire cădià din ochii celor premiați, văzânduși apreciată munca lor.

După atâta muncă și incordare ne întrunim cu toții inteligență și popor la o masă comună în sala cea mare a școalei. Ca la 70 persoane au luat parte, tractați peste așteptare din partea inteligenței, care n'a crutat osteneală nici jertfe materiale în interesul bunei reușite a festivității, ceeace le servească spre laudă. Nici toastele n'au lipsit, al căror șir îl începe prez desp. Dr. I. Stroia. In terminii aleși închină în sănătatea fruntașilor, cari au aranjat festivitatea. Preotul I. Oțoiu sulevează meritele prez. atât ca șef tractual bisericesc-școlar, cât și ca prez. al despărțământului îndeplinindu-și chemarea cu abnegație și devotament și închină în sănătatea lui. Dl Dr. N. Comșa medic cu cunoscutai însuflețire și artă de orator poporal a electrizat publicul golind în nădejdea diruintei și înflorirei poporului român. P. Florian notar închină în numele poporului pentru comitetul d. sp., pentru oaspeții străini, — cari spre laudă le fie zis s'au prezentat întrun număr așa de frumos — și pentru corul învățătorilor, cari prin melodioasele lor cântări ne-au procurat multe momente de plăcere sufletească. Ca o isbucnire a sentimentului de recunoștință au fost cuvintele rostite de înv. N. Iosif la adresa marinimoșilor donatori de premii, închinând totodată și pentru fostul nostru deputat dietal Dr. N. Comșa. Mai toastează înv. N. Mateiu pentru înflorirea „Asociațiunii“, iar prezidiul încheie cu cuvinte de înbărbătare la adresa femei române, a cărei inimă este cel mai sfânt altar al avuției noastre naționale.

De încheiere amintesc recunoștința ce se cuvine comitetului comunal, care a contribuit nu numai cu ajutorul moral, dar și material la reușita festivității. Tot asemenea numai cuvinte de laudă se cuvine aranjatoarelor mesei, cari ș'au făcut chestie de onoare a și dà concursul lor la pregătire excelând înv. Maria N. Iosif și Ana Oțoiu Luca.

Astfel s'a săvârșit această sărbătoare națională, măreață pentru cei cari au participat la ea și înbucurătoare pentru tot Românul, care dorește binele, înaintarea și fericirea sa și a neamului său.

Un participant.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din protopresbiteratul Câmpenilor.

18/21 Oct.

Conferența preoțească din protopresbiteratul nostru — despre care se face acest raport — a dovedit și de astădată cu prisosință, că față cu trecutul nu prea îndepărtat, mai precis: dela înactivarea conferențelor preoțești încoaci preoții noștri au dat înainte cu un pas vrednic de toată lauda.

Conferența s'a ținut în *Câmpeni* la 13/26 și 14/27 Octobre a. c. și a decurs după cum urmează:

Ședința primă

Vineri la 13/26 după ameazi la orele 2 ne-am întrunit în una din încăperile frumoasei noastre școale, unde șeful nostru Dl *Romul Furdui*, ținù o instructivă cuvântare de deschidere,

In cuvântarea sa dl prezident arată diferitele pericole ce amenință biserica noastră și pe slujitorii ei, ne îndeamnă că pentru delăturarea cu succes a acestor pericole să ne înarmăm cu biruitoarele arme ale luminei și moralei, să ne spriginim și iubim unii pe alții, căci numai întru aceasta vor cunoaște oamenii că suntem cu adevărat ucenicii Dumnezeiescului Isus.

Cuvântarea a fost întimpinată cu vii aclamații.

Se constitue biroul: notar *Dem. Goia* (Sohodol), membrii de încredere *Constantin Cotișel* (Certege) și *Nicolae Palade*, din Câmpeni.

Sunt prezenți 14 preoți, absentează 3, toți cu scuză.

Trecându-se la ordinea zilei, prezidentul citește rezoluția conzistorială referitoare la conferența din anul trecut, prin care se aproabă concluzele conferenței luate atunci, se au indigitări preoților cu privire la modul cum sunt a se desbate obiectele puse sub discuția conferenței, li-se atrage atențiunea la împlinirea celor normate în circulariul conzistorial N rul 2142—1903, li se demandă aplicarea în practică a celor învățate în conferențe și se comunică pedepsirea celor 3 preoți cu câte 10 cor.

Se ia spre știre.

Se citește apoi circulariul conz. Nr. 6194 Bis., prin care între altele preoții s'au îndatorat a face rapoarte în scris despre mersul afacerilor din parohie, despre eventualele fonduri înfiinţate etc.

Preoţii prezintă rapoartele, şi circulariul se ia spre ştire.

Se citeşte circulariul conz. Nr. 7423 Bis. Intr'un loc al circulariului se zice, că preoţii nu catehizează, ceea ce dă anză la o animată discuţiune, la care iau parte aproape toţi membrii conferenţii. Prezidiul reasună părerile şi enunţă, că în parohiile din acest protopresbiterat fiind locuinţele credincioşilor de tot împrăştiate şi cele mai multe la depărtări mari de biserică şi şcoală, catehizări în senzul strict al cuvântului nu se pot ţineà, decât la un loc cu predicile din Dumineci şi sărbători, pe cari predici preoţii să pună pondul cuvenit. In altele circulariul se ia spre ştire.

Circulariul cu aprobarea statutelor baptiştilor se ia spre ştire.

Se pune la ordinea zilei tema: „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională al cărei director este şi cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar“ pregătită de *Ioan Nicola* (Arada).

Lucrarea se declară succeasă, autorului i-se exprimă mulţămită. Afară de îndatoririle reglementare ale preoţilor faţă de şcoală se recomandă preoţimei a ţineà bune relaţiuni cu factorii dela administraţie, cari dispunând de executivă, ne pot fi de mare ajutor întru promovarea intereselor şcolare.

După aceste *N. Butelanc*, (Vidra de sus) îşi citeşte lucrarea: „*Combaterea beţiei*“. Drept mijloace pentru combaterea beţiei autorul recomandă: predica, prelegerile poporale, desvoltarea gustului de cetit în popor, foile, exemplul preoţilor.

I. Todea (Lăpuş) pledează pentru înfiinţarea reuniunilor de temperanţă cu statute astfel întocmite, ca prin ele să se oprească cercetarea cârcimelor în Dumineci şi praznice, precum şi păcătoasa manie a îmjurăturilor, nu însă şi abstinenţa absolută dela beuturile alcoolice. In chipul acesta — în protopresbiteratul nostru s'ar ajunge scopul mai ales pentrucă moţii nostri în zile de lucru preste tot nu-'şi fac vreme de cârcimă. *Const. Cotişel* constată, că toate aceste mijloace sunt bune, dar până când statul nu va restrânge libertatea cârcimarilor de a vinde Dumineca, — scopul cu greu se va puteà ajunge.

Mai vorbesc la obiect: *I. Todea*, (Albac), *I. Nicola*, (Arada), *D. Goia*, (Sohodol) *Greg. Nicola*, (Vidra), iar prezidiul dă lămuriri importante şi enunţă ca concluz afară de cele expuşe până aici: înfiinţarea reuniunilor de temperanţă, poveţele cu prilejul spovedaniei, în cazuri grave ameninţarea cu denegarea serviciilor bisericeşti, şi eschiderea din corporaţiunile bisericeşti. Terminate aceste prezidentul cu conziderare la timpul înaintat închide conferenţa şi anunţă continuarea ei pe ziua următoare după serviciul divin.

In ziua următoare (Praznicul Cuv. Paraschiva) dimineaţa la orele 9 iarăşi ne-am întrunit la locul de conferenţă de unde în corpore ne-am îndreptat paşii spre sf. biserică între duioase sunete ale clopotelor, petrecuţi de respectuoasele saluturi ale poporului adunat în acea zi la târg.

In sf. biserică am ascultat utrenia, liturghia împreunată cu chemarea sf. Duh şi predica, toate săvârşite de *Dem. Goia*.

La străni au cântat preoţii: *N. Palade*, *M. Iancu*, *I. Todea* şi clericul absolut *I. Todea*.

După terminarea serviciului divin din nou ne-am întrunit în şcoală pentru a ne continuà lucrările în

Şedinţa a doua.

Prezidentul deschide şedinţa şi invită preoţii a se pronunţà asupra modului cum s'a oficiat serviciul divin şi cum a fost predica.

Conferenţa în unanimitate constată, că serviciul divin s'a oficiat cu preciziunea şi evlavia cuvenită, asemenea şi predica a fost bine întocmită, pe înţelesul tuturor şi predată într'un ton bisericesc, care deşteaptă evlavie în ascultător.

Părintelui *Goia*, i-se aduc laude binemeritate.

Se pune la ordinea zilei: *Regulamentul pentru biblioteca preoţimei din protopresbiteratul Câmpenilor*. Referent *I. Todea* (Lăpuş).

Regulamentul după puţine modificări e primit şi se decide aşternerea lui la forul competent spre aprobare.

D. Goia îşi citeşte lucrarea despre „*Statorirea uniformităţii în serviciile preoţeşti*“. Autorul arată, că unele servicii bisericeşti precum: botezul, cununia, sfinţirea apei, prohodul, parastasul, ba în unele locuri şi utrenia nu se săvârşesc de opotrivă de către toţi preoţi, — ceea ce nu-i compatibil cu unitatea bisericei, — arată în liniamente generale cum ar trebuì să se stabilească o uniformitate în serviciile bisericeşti obligătoare pentru toţi preoţii tractului nostru.

I. Todea (Lăpuş) e de acord cu autorul, dubitează însă, că conferenţa ar fi îndreptăţită la aceasta, şi e de părerea, ca să se întrevină la forul competent ca acesta să stabilească un tipic obligător pentru toţi preoţii din metropolie.

Prezidentul constată, că prin aceasta nu intenţionăm alta decât statorirea uniformă a punerii sau eludării cutărei cântări sau cetiri, aşa ca la servirea în sobor fiecare preot să ştie ce e de pus şi ce e de lăsat.

Const. Cotişel propune ca statorirea uniformităţii de sub întrebare să se facă în conferenţa viitoare pe lângă respectarea datinilor mai generalizate dela serviciile bisericeşti şi spre scopul acesta fiecare preot să facă câte un raport despre toate datinile locale dela diferitele servicii.

Se primeşte.

Cu aceste programul fiind exhauriat prezidentul închide conferenţa.

De încheiere amintesc, că după conferenţă am fost oaspeţii iubitului nostru şef, unde ni s'a servit un prânz bogat şi cu mult gust pregătit. De sine înţeles, că toastele obicinuite la asemenea prilejuri încă n'au lipsit.

Lăpuşanul.

Cartea de Aur.

Abia a ieşit de sub teascurile tipariului vol. IV al „*Cărţii de Aur*“ (Ii anunţăm la alt loc apariţia Red.) şi abia a ajuns încă cald în mânile procurorului din Cluj, când iată că hienele presei ungureşti se şi aruncă flămânde asupra noului product şi-l sfâşie ca să afle ceea ce caută: *nod în papură*.

Inceputul îl face ziarul cel nou din Cluj „Erdélyi Hirlap“, redactat de profesorii univerzitari, cu cuvintele acestea: „Unul din productele puternice ale presei „agitatoare“ româneşti din Ardeal e „Cartea de Aur“, al cărei vol. I a fost confişcat, iar autorul lui pedepsit. Acum a apărut vol. IV al acestui mare op. Intreg opul acesta e o colecţie de material naţional, e arhivul *agitaţiei naţionaliste româneşti*, care nu stă în serviciul adevărului istoric, ci al agitaţiei, precum o fac aceasta *aproape toate opurile româneşti de istorie* şi întreaga *Academie Română din Bucureşti*“.

E acesta un nou caz în anul acesta când se îndreaptă glasul presei ungureşti cu acuze atât de nesocotite, nu numai asupra opurilor româneşti peste tot, ci şi asupra Academiei Române, cel mai înalt for ştienţific literar al Românilor. Invinuirile acestea dovedesc însă mai bine ca orice critică făcută „*Cărţii de Aur*“, că şi vol. IV şi-a ajuns scopul, expunerea curatului adevăr, căci, ştiut este, că totdeauna numai *adevărul doare*. E glasul prim de nemulţămire al presei ungureşti, pe care de sigur îl vor urmà în zilele viitoare celelalte ziare cu duiumul. Hăulitul unui lup adună toată haita. Dar treaba gazetelor maghiare ce fac. Noi ne permitem însă o modestă întrebare, pe care o adresăm domnului ministru de justiţie. Avem informaţiunile cele mai exacte, că din volumul IV al „*Cărţii de Aur*“ nu s'au expedat până acum decât numai exemplarele obligate, deci la Cluj *un* exemplar, la adresa domnului procuror regesc. Ziarul „*Erdélyi Hirlap*“ n'a putut deci să primească informaţiuni despre apariţia acestui volum, decât numai dela procurorul din Cluj, pentru care însă, aşa ştim noi, exemplarul trimis, formează act oficios, ca oricare act primit de ori şi unde. Intrebăm deci pe domnul ministru de justiţie, *e permis* ca domnul procuror să pună la dispoziţia gazetarilor maghiari acte oficioasă? Da, ori nu? (s).

NOUTĂŢI.

Pentru cei arşi din Deda. Maiestatea Sa s'a îndurat prea graţios, a venì şi în ajutoriul celor nenorociţi prin foc, din comuna Deda cu 2000 coroane, iar I. P. S. Sa domnul arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu* cu 300 cor., mângăind şi înbărbătând pe cei nenorociţi, a suportà toate cu resignaţie şi cu încredere în bunul Dzeu apoi mai recomandând şi organelor bisericeşti din acel jur, ajutorarea celor nenorociţi prin colecte benevole.

*

† Dimitrie A. Laurianu, profesor în Bucureşti a răposat Miercuria trecută în vârstă de 60 ani. A fost fiul învăţatului filolog şi istoric Aug. Treb. Laurianu. Studiile şi le-a făcut în Bucureşti şi Bruxeles, iar la 1871 a fost numit profesor la liceul Sf. Sava. A fost secretar ministerial, inspector de şcoale. deputat, senator şi unul dintre cei mai buni publicişti români.

*

Dl M. Vlădescu, fost ministru român de culte şi instrucţiune publică, a fost decorat cu marele cordon al ordului „*Coroanei României*“.

*

Sfântul sinod al bisericei autocefale române, terminându-şi lucrările de toamnă a fost închis prin mesaj regal.

*

Docentul din Cernăuţi, dl Dr. Puşcariu şi-a ţinut Marţia trecută prelegerea de inaugurare în faţa unui public românesc mare şi ales. Seara studenţimea a aranjat o convenire socială în onoarea noului profesor.

*

Hymen. Joi, în 8 Noemvrie n. crt. (ziua sf. Dumitru) şi-a sărbat cununia religioasă în biserica catedrală din Sibiiu dşoara *Elena Cunţan*, profesoară a şcoalei civ. de fetiţe şi fica dlui profesor seminarial Demetriu Cunţan cu dnul *Eduard Braber*, c. şi r. locotenent şi profesor la şcoala reală sup. de stat din Troppau. Mirii, în loc de anunţuri de căsătorie, au dăruit 10 cor. fondului Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace.

*

Proces pentru Deşteaptăte Române. Treisprăzece ţărani Români din Măgherat au stat pe banca acuzaţilor la tribunalul din Arad pentru că ar fi cântat „acsel hore „Deşteaptăte Române“, cum a zis prezidentul. Apărător a fost adv. Dr. St. Pop. Procesul a fost însă amânat deoarece toţi martorii citaţi au mărturisit că respectivii au cântat „Calcă Române“ şi nu „Deşteaptăte Române“ şi că jandarmii s'au purtat brutal cu ei. Tribunalul a amânat pertractarea având lipsă de martori noui. In scopul acesta n'a admis ascultarea de martori noui ceruţi de apărător. Vreau cu tot preţul să scoată vinovaţi pe bieţii Români.

*

Premiile Academiei române. In 31 Oct. se închide terminul pentru prezentarea de lucrări la premiile „Năsturel“ 4000 lei „Eliade Rădulescu“ 5000. şi „Adamachi“ 5000 lei. Raport asupra lucrărilor întrate se va face înainte de 20 Martie anul viitor când va fi sesiunea generală.

*

Piesa lui Radu Rosetti întitulată „Isus“ prezentată sfântului Sinod din România n'a fost aprobată de acest sinod pe motivul că prin jucarea piesei şi aducerea Mântuitorului pe scenă se jicneşte prestigiul religiei.

*

Hymen. Mărioara *Tămaşiu* şi Atanasiu *Popoviciu* din Arad fidanţaţi.

*

Petrecere în Hunedoara. Reuniunea femeilor române“ din Hunedoara, învită la Petrecerea cu dans ce o va aranjà Sâmbătă, la 17 Novembre 1906 st. n. în sala hotelului „Hunyadi vàrhoz“. Inceputul la 8 oare seara. Preţul de întrare: de 1 cor. 20 fil. de familie 2 cor. 40. Venitul curat se dă reuniunii fem. rom din Hunedoara. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se cuitează publice.

*

Ligă împotriva mojiciei. „Neam. Rom.“ face propunerea ca să se organiseze o ligă a demnităţii personale care să apere pe tot omul de purtarea jicnitoare a oficianţilor din serviciul administrativ al statului şi al aşezămintelor private. O astfel de ligă n'ar strică nici în ţara noastră unde se ştie câte neplăceri au să sufere bieţii români pe la toate oficiile administrative şi cu dreptul în mână câte mojicii are să rabde dela câte un scriitoraş zdrenţos.

*

Apa Iordanului. Un American cu numele Nodaud a primit concesie dela guvernul turcesc de a esploatà apa Iordanului, trimiţând-o la America. Apa va fi transportată în butoaie cu pecetea oficioasă a Turciei şi va servì în deosebi la botezul copiilor şi la sfinţiri de apă.

*

Apel. Edificiul bisericei Românilor de confesiunea ortodoxă orientală din comuna *Purcăreni*, protopresbiteratul Braşopului, e crăpat de vre-o câteva decenii, în mai multe locuri, şi pe lângă toate legăturile cu fer, crăpăturile în timpul din urmă au slăbit edificiul aşa de tare, încât ne ameniţă cu prăbuşirea. Ingrijaţi de starea slăbită a edifiiciului, credincioşii comunei noastre bisericeşti încă în anul 1900 au decis în sinodul parochial edificarea unei biserici noui în locul celei vechi. Din aruncul făcut pe fiecare parochian şi din venitele benevole ce le-am avut în decursul acestor ani, am adunat o sumă frumuşică, dar prea mică pentru acoperirea cheltuelilor cerute la edificarea unei biserici noui şi corăspunzătoare numărului sufletelor. Sforţările noastre întru adunarea sumei recerute ne-au adus la convingerea, că numai din propriile noastre puteri nu ne putem ajunge ţânta dorită. Am cerut deci şi prea Venerabilul Conzistoriu Archidiecezan şi Escelenţia Sa dl ministru de interne reg. ung. ne-au conces a colectà pentru scopul sublim şi aşa cu ajutoriul lui Dzeu şi permisiunea forurilor competente am şi început colecta cu prima Noemvrie st. n. a. c. Apelăm şi pe această cale la bunavoinţa tuturor oamenilor cu bun simţ creştinesc, pela cari vor ajunge membrii esmişi din sinul parohienilor noştri, cu registrele de colectare, şi îi rugăm să contribue după cât îi va lăsà inima şi permite starea materială. Asemenea rog cu frăţească dragoste pe onorabila preoţime a da mână de ajutor ca rezultatul colectei să fie cât se poate de mulţămitor. Iar pe unde din cauza depărtării nu vor putea ajunge esmişii nostri parohienil ofertele benevole se primesc la epitropia parohială şi se vor cuità la timpul său pe calea obicinuită. *Toma Giurgiu* preot şi preş. comitetului parohial. gr. or.

*

Universitatea Rákoczy. Senatul mare al universităţii a luat de curând hotărârea să stărue pe lângă înfiinţarea universităţii a treia în Kassa, sub numirea „universitatea Rákoczy“. Spre scopul acesta a redactat un memorand către dietă şi un apel către presă ca aceasta să-i steá în ajutor.

*

Cum se pot învăţà repede semnele Morse? Noutatea dată sub titlul acesta în numărul trecut s'a tipărit cu greşală. Autorul cărticelei e adecă domnul *Coriolan Bardosy*, sublocotenent de artilerie în Braşov, fiiul domnului *Iuliu Bardosy*, inspector de şcoale pensionat în Sibiiu.

*

Posturi vacante la poştă. Ministrul de comerciu publică concurs pentru 94 posturi de practicanţi la poştă. Pot concurà absolvenţii şcoalelor medii, cu atestat de maturitate, cari au împlinit 18 ani. Leafa e 2 cor. la zi până la trecerea examenului necesar.

*

Candidat naţionalist. „Bud. Hir.“ aduce ştirea, că deputaţii naţionalişti din dietă au ţinut Joi o consfătuire în care au decis ca să pună candidat naţional în cercul vacant Párdány. Românii şi Sârbii îl sprijinesc.

*

Şezători literare. Tinerimea română din Lugoj a luat hotărârea de a aranjà în fiecare Sâmbătă şezători literare după exemplul conferenţelor ce le ţine în fiecare an desp. Sibiiu al Asociaţiunii. Prima şezătoare s'a ţinut Sâmbăta trecută. Publicul lugojan a arătat mare interes.

*

Premiul academiei maghiare. După o trăgănare îndelungată a decis în fine Academia maghiară în şedinţa sa de Marţi să deà premiul prim de 200 galbini ministrului Iuliu Andrássy pentru cartea sa: Cauzele susţinerii statului maghiar şi ale libertăţii sale constituţionale.

*

Jertfele escrocheriei. In urma sfârşitului tragic al băncii „Pădureana“ din Liget s'a pornit asupra poporului licitaţiile cu grosul. Poporul îndârjit de pericolul de a-şi pierde tot avutul a judecat la moarte pe membrii direcţiunei. Miercuri a pândit pe doi, Iosif Surdu şi Nic. Petru, şi i-a omorât străpungându i cu furcile de fier.

*

Ucigaşul preotului. Astă primăvară a ucis un perdevară pe moşneagul preot catolic B. Csaplár din Pesta într'o seară, când acesta se întorcea dela plimbare. Ucigaşul s'a scuzat că a fost beat. A fost judecat la închisoare pe trei ani.

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur" vol. IV. A apărut şi peste câteva zile va fi expedat la adresa tuturor abonaţilor volumul IV din „Cartea de Aur, *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*", de *Teodor V. Păcăţian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaţilor români rostite în dieta ţării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, şi e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuţia asupra *legii de naţionalităţi*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi şi *lista abonaţilor.* Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, şi costă 10 cor. exemp. broşat, 12 coroane cel legat. Cu acelaşi preţ se dau şi celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicaţiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Românii din Bosnia şi Herţegovina, în trecut şi prezent. Comunicări făcute *„Academiei Române"*, în şedinţa din 19 Novembre 1904, adăugate şi întregite, de *Isidor Ieşan.* O broşură interesantă, tipărită în Arad, în tipografia „Tribunei". Are 89 pagini. Preţul 1 cor. 50 fil.

Premiaţii expoziţiei de copii din Apoldul român.

Pentru finalizarea afacerii expoziţiei de copii, Sâmbătă în 27 Octomvrie n. c., delegatul comitetului central al Reuniunei române agricole, secretarul V. Tordăşianu, însoţit de membrul Reuniunei dl Ieronim Preda şi de fotograful W. Auerlich, s'a prezentat în comuna Apoldul român, unde în prezenţa corpului didactic, a preoţimei, a antistiei şi a fruntaşilor comunei s'a făcut împărţirea premiilor şi fotografiarea copiilor premiaţi.

Secretarul Tordăşianu, adresându-se mamelor exponente, exprimă mulţămita comitetului central al Reuniunei pentru ascultarea ce ele au dat invitării de a luà parte cu copiii lor la prima expoziţie de copii şi pentru bunul prilej îmbiat factorilor competenţi de a studià referinţele de traiu ale poporaţiunei din Apoldul rom. şi stările higienice de acolo. Buna-reuşită a expoziţiei va servì drept stimulent pentru aranjarea prin comunele noastre a cât mai dese de asemenea expoziţii, chiemate a statorì relele, ce pricinuesc marea mortalitate a copiilor şi a aflà căile şi mijloacele, cari folosite, să stavilească acest rău.

Incât pentru înşişi premiile, dl Tordăşianu arată, că Reuniunea, dorind să deprindă poporaţiunea la economizare, banii nu se vor dà la mâna premiaţilor, ci în locul lor premiaţii primesc câte un libel de depunere al cassei de păstrare din Sălişte, în care banii sunt petrecuţi în câte o cassetă de economizare, în care copii şi părinţii să-şi introducă creiţarii ce le prisosesc. Casseta e încuiată, iar cheia se află la bărbatul de încredere al cassei din Sălişte, care la anumit timp se prezintă în comună, descue casseta şi banii aflaţi îi introduce în libel ca depunere fructiferă.

Intre premiaţi s'au împărţit şi mai multe zeci broşuri de conţinut higienic.

După împărţirea premiilor dl fotograf Auerlich a fotografiat întrun tablou mare pe toţi participanţii la actul împărţirii, apoi copiii premiaţi cu mamele lor, un grup cam de 20 copii singuri, 5 fotografii a câte unui copil din cei mai frumoşi, familia fruntaşului Ioan Muntean l. Ion (Nr. cas. 484) cu trei copii etc. S'au luat în total 19 tablouri, cari se vor multiplicà şi se vor luà măsuri ca aceste modele de chipuri să se dea şi în foi ilustrate.

Aceste premerse iată lista copiilor premiaţi:

A. Cu menţiune onorifică:

Ioan Muntean a lui Ion, Nr. casei 484. Ana Nicoară a lui Moise, (103). Maria Nicoară a lui Nicolae, (460). Ana l. Ioan Topârcian, (362). Ana l. Ioan Preda, înv. (115). Elisaveta Popa l. Nic., (203). Ioan Buta, (92). Nicolae Beu l. Ioan, (460). Ana Fărcaş, (364). Nicolae Nicoară l. Nic., (382). Paraschiva Nichit l. Ion, (528). Dumitru Găvozdea, (342). Doriţa l. Nicolae Topârcian, (214). DionisieBaba lui Ioan, (210). Sebastian l. Iacob Beu, (207). Mărioara Orăştean l. Ion, paroh, (360). Elisabeta Popa l. Nicolae, (218). Maria lui Nicolae Nicoară, (462). Ana l. Ion Orăştian, (153-a). Eftinia l. Alexă Orăştean, (96). Elisaveta Popa, (202). Ana l. Moise Cojocar, (347). Elisaveta l. Ion Moga, (84). Moise l. Ion Popa, (232). Ion l. Moise Popa, (117). Magdalia Bersan, (505).

B. Cu premii în bani:

Grupa I.

Nicolae Rădoiu soţia Ana pentru fiu Nicolae, Nr. casei (370), 5 cor. Moisă Oltean s. Susana p. fii Moisă şi Ana, (386), 5 cor. Ioan Vasilie s. Ana p. fiu Moisă, (500). Ioan Domnariu s. Maria, (445). p. fiu Nicolae. Nicolae Dumitru s. Maria p. fica Maria, (390). Nicolae Preda s. Ana p. Ana, (83). Moisă Popa s. Maria p. Elisaveta, (196). Ilie Sârbu s. Ana p. Ana, (307), pentru fiecare câte 3 cor.

Grupa II.

Moise Oprean s. † p. fii Moise şi Dumitru, (304), câte 3 cor. Ioan Muntean s. Ana p. Nicolae, (159), 5 cor. Ioan Moga s. Elisaveta p. Maria, (74). Moisă Orăştian s. Magdalina p. Dumitru, (470). Nicolae Istrate s. Maria p. Nistor, (182). Nicolae Jutariu s. Ana p. Nicolae (518). Ioan Marcu s. Ana p. Maria, (478). Vasilie Muntean s. Ana p. Ana, (397). Ioan Drăgoiu s. Ana p. Elisaveta, (235). Dumitru Popa s. Ana p. Ioan, (443). Ioan Cândea s. † p. Ana, (398, fiecare câte 3 cor. Dumitru Cocovean p. Dumitru, (48). Ioan Dafin s. Maria p. Elisaveta, (154-a), câte 5 cor. Moise Domnariu s. Ana p. Moisă, (377). Ioan Domnariu p. Dumitru, (357). Ioan Stănese s. Maria p. Ana, (220) Ioan Popa s. † p. Nicolae, (57). Ilie Oltean s. Maria p. Elisaveta (464). Ioan Domnariu s. Ana p. Ana, (502). Moisă Gâvozdea s. Maria p. Susana, (322). văd. Ana Fărcaşiu p. Ioan, (520). Moise Scorşte s. Ana p. Elisaveta, (209). Moise Babă s. Maria p. Elisaveta, (22). Rafiala Mohan p. Ioan, (328). Ioan Roman p. Dumitru (147), Moisă Scorte s. Maria p. Ana, (326) Ioan Antinie s. Maria p. Ioan (365). Ilie Topârcian s. Ana p. Ioan, (353). Moisă Fărcaş s. Maria p. Ioan, (432). Moisă Dragomir s. Maria p. Ana, (223). Ioan Dragomir p. Elisaveta, (339). Valer Pantaluţ s. Ana p. Maria, (424). Ioan Fleacă s. Paraschiva p. Ana, (145) Nicolae Bozdog s. Ana p. Iacob, (452). fie care câte 3 cor.

Grupa III.

Teodor Bejin s. Susana p. Susana, (119). Moise Rodean p. Maria, (394). Nicolae Popa s. Maria p. Ioan, (8). Nistor Dafin s. Maria p. Ioan, (261). Moise Moga l. Nicolae, (433). Dumitru Fărcaş s. Ana p. Victoria, (15) Nicolae Popa s. Maria p. Elisaveta, (217). câte 3 cor. Ioan Bumbea s. Ana p. Ilie, (262), 5 cor. Ioan Nicoară p. Ioan, (77). Ana Pascu p. Maria, (255). Maria Moldovan p. Maria, (291). Nicolae Oprean s. Susana p. Nicolae, (361). Ioan Fărcaş s. Ana p. Ana, (389). Ioan Buta s. Maria p. Moise, (404). Moise Bârsan s. Susana p. Paraschiva, (366). Maria Radu p. Ioan (395). Dumitru Beu p. Dumtru (407). Ioan Fărcaş s. Maria p. Ioan (496). Dumitru Beu s. Ana p. Ana (529). Ilie Oltean p. Paraschiva (475). Ioan Nicoară p. Ana (43).

Concurs.

Nr. 988—1906. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român va dà pentru anul şcolar 1906—1907 *un stipendiu de 200 coroane* din „Fundaţiunea Georgiu Boieriu" din Vad, pentru un elev de naţionalitate română, ce urmează la vreuna din şcoalele medii din patrie, având preferinţă, în înţelesul literelor fundaţionale, rudele fericitului fundator.

Cererile pentru acest stipendiu se vor înaintà comitetului central al Asociaţiunii în Sibiiu (Nagy-szeben) str. Morii Nr. 6., până la 1 Ianuarie 1907 st. n. însoţite de următoarele acte:

a) Certificat de botez,

b) Certificat de pe anul şcolariu 1905/6,

c) Certificat de paupertate,

d) Actele cari să constate înrudirea cu fericitul fundator.

Cererile întrate după terminul de 1 Ianuarie 1907 nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu în şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii" pentru literatura română şi cultura poporului român".

Iosif Sterca Şuluţu *prezident..* — *Oct. C. Tăslăuanu* *secretar.*

Teatru.

Luni în 12 Noemvrie, *Baccarat* dramă în 3 acte.

Marţi în 13 Noemvrie, *Der Privatdozent.*

Nr. 10068 Plen. 1906. [276] 3—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor şi ajutoarelor ce se votează pe anul 1907 din fundaţiunea „ANDRONIC":

I. Pentru învăţăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii deveniţi de atari în decursul anului 1906,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor şi au dat dovezi despre desteritatea pentru de a puteà deveni măestri, prin aceasta se excrie concurs pe lângă următoarele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutoare şi stipendii să producă în general:

1. Carte de botez.

2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinţilor.

3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinţilor concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indicà în acest atestat: câţi prunci minoreni sunt în familie, câţi cercetează şcoala şi câţi mai sunt la meserii.

Concurenţii pot fi numai Români ortodoxi născuţi în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Invăţăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat şcoala poporală ori altă şcoală superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură şi magistrat);

d) adeverinţă dela măestru despre sporul, ce-l arată în meserie, despre diliginţă şi purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învăţăcel în anul 1906, ceeace vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună şi fac spor mulţămitor, ceeace vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriaşi şi că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiţi.

III. Sodalii, cari sunt în condiţiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţe dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voeşte să se aşeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se recere ca cererile să fie scrise şi subscrise cu mâna proprie adresate conzistorului arhidiecezan gr. oriental din Sibiiu şi să le înainteze cel mult până la 31 Decemvrie 1906 st. v.

Acei concurenţi cu studii gimnaziale şi reale, cari se vor aplicà ca învăţăcei la sculptura de lemn, bărdăşit şi la zidărit sau vor fi aplicaţi deja ca învăţăcei, ori ca sodali în aceste meserii şi cei din urmă vor să se perfecţioneze în meseria lor, în ateliere mai mari, în cari să poată câştigà praxa recerută, vor fi consideraţi cu ajutoare mai mărişoare.

Cererile neinstruite în regulă şi cele întrate după termin nu se vor luà în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a Conzistorului arhidiecezan, ţinută la 19 Octomvrie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 63—1906 par. [274] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **învăţător** la şcoala confesională gr. or. română din Gelmar, protopresbiteratul Orăştie se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegratul Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar de 240 cor., din repartiţie dela comuna bis.;

b) ajutor dela stat de 360 cor.;

c) locuinţă de 1 odaie în edificiul şcoalei;

d) lemne de foc;

Dela învăţător se cere să instruieze copiii din şcoala de toate zilele şi din şcoala de repetiţie, să cânte în strană Dumineca şi în sărbători şi să conducă şcoala de pomi.

Cuincuenale se vor computà dela data aplicării la această şcoală.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze în terminul indicat la oficiul protopresbiteral al tractului Orăştie (Szász-Város).

Gelmar, din şedinţa comitetului parohial ca scaun şcolar ţinută la 15/28 Oct. 1906.

I. Popovici
paroh, prez.

Chirilă Cazan
notar.

Nr. 929/906.
Vidi:

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 837—1906. [277] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Aita-mare, cu filiile Aita media, Aita seacă, Baraolt, Buduş, Chepeţ şi Micloşoara, protopresbiteratul Treiscauuelor, se escrie concurs, pe basa rezoluţiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 17 Octomvrie a. c. Nr. 9970 Bis, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscaunelor în terminul arătat, în Bereczk.

Concurenţii vor avea a se prezentà înainte de alegere în vre-o Dumineca ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà şi cuvântà.

Breţcu, 21 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

---

[275] 3—6

Publicaţiune.

Subscrisul voind să subarândez cârcima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localităţile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraş, în 5 Noemvrie 1906.

Cu stimă:

Dr. Nicolae Şerban.

Anunţ!

A apărut ABCedarul întocmit şi prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte.

Preţul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Librăria arhidiecezană şi dela autori.

Exemplare de probă se trimite gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director şcolar în Sălişte. [270] 3—6

Cârnaţi şi cartaboşi

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAŢI şi CÂRTABOŞI proaspeţi la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11.

266 3—6

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţa nobilitată de pe Têrnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaş 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 11—40

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 120 Sibiiu, Joi 2/15 Noemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi insertiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Deputaţii nostri.

Sibiiu, 14 Noemvrie n.

A fost o fatală coincidenţă, că tocmai atunci, când congresul nostru naţional-bisericesc făcea constatarea, că ordonanţele din anul trecut ale fostului ministru de culte şi instrucţiune publică *Lukács*, referitoare la maghiarizarea instrucţiei in şcoalele poporale nemaghiare, nu sunt bazate în lege, şi îndrumà conzistorul metropolitan, să ceară prin o reprezentaţiune bine motivată revocarea lor dela actualul ministru de culte şi instrucţiune publică, — acesta se pregătià să răspundă la o interpelaţie ce i-se adresase mai de mult în chestia aceasta.

Şi a dat domnul ministru, contele *Apponyi,* un răspuns, care n'a mulţămit pe domnul interpelant, — erà deputatul român Dr. *Stefan Petrovici,* — şi n'a mulţămit pe nimeni dintre cei în prima linie interesaţi, pe susţinătorii de şcoale poporale confesionale, în ale căror drepturi se amestecau amintitele două ordonanţe, — dar a mulţămit pe deplin pe aceia cari formează razimul guvernului, pe cei din majoritatea parlamentară, pentru cari, dupăcum nu [illegible] sfiesc a o spune acum pe faţă, nici o măsură, fie oricât de nebazată în lege, luată în contra naţionalităţilor nemaghiare, nu e prea aspră.

Domnul ministru Apponyi a vorbit în răspunsul său aşa cum place, nu dreptăţii şi legii, şi poate şi convingerii sale, ci cum place şovinismului maghiar, care astăzi e atât de tare, încât trebue să i-se plece legea, adevărul, dreptatea şi guvernul.

Ştim ce a răspuns domnul ministru. Că nu are intenţiunea să revoace ordonanţele din întrebare, din motivul, că dieta nu le-a declarat de ilegale, şi din motivul, că ele sunt bazate în lege, până la un punct, pe care domnul ministru îl va precizà mai bine într'un nou proiect de lege.

Majoritatea parlamentară fireşte, a aprobat şi a aplaudat. Şi acum pofteşte preavenerabil conzistor metropolitan şi dovedeşte până la evidenţă, că numitele ordonanţe ministeriale nu sunt bazate în lege, că ele vatămă chiar evidente şi clare dispoziţii legale, în cari se cuprind anumite drepturi pe seama susţinătorilor de şcoale poporale, pe seama confesiunilor, — căci scopul nu ţi-l vei ajunge, pentrucă domnul ministru, chiar convins să fie că dreptatea şi legea e pe partea noastră, nu va revocà ordonanţele, ci va pretinde executarea lor, pe temeiul, că dieta, corpul legiuitor, îndreptăţit să facă şi să schimbe legile, a aprobat şi aplaudat punerea ordonanţelor în executare!

In faţa acestui fapt, credem că ne este foarte îndreptăţită întrebarea: De ce folos, de ce bun ne-a fost interpelarea domnului deputat Dr. Stefan Petrovici, adresată guvernului în chestia revocării acestor ordonanţe? Nu ne-a uşurat, ci ne-a agravat situaţia. Ne-a luat şi speranţa de a puteà înduplecà guvernul să le revoace, pentrucă guvernul nu pe puterile noastre se razimă, nici pe grupul parlamentar naţionalist, ci pe imenza majoritate parlamentară, care i-a dat îndrumare să *nu* le revoace.

Nu erà deci mai bine dacă nu se aduceà deloc în discuţie chestia aceasta în dieta ţării, ci se lăsà tranşarea ei, pe cale, să-i zicem diplomatică, fără zgomot şi zuruit de arme, în grija acelora, cari sunt mai preocupaţi de soartea şcoalelor noastre confesionale, decât domnii deputaţi dietali? Sau mai la înţeles vorbind, nu erà bine, dacă înainte de a se aduce chestia în faţa dietei se conzultau şi aceia dintre ai noştri, cari au întreprins deja paşii necesari pentru scăparea şcoalelor noastre din gura primejdiei cu care sunt ameninţate?!

Nu cerem răspuns dela nime. Dorim însă să constatăm, că deputaţii nostri fac uneori lucruri pripite, gândindu-se probabil numai la efectul momentan, şi trecând de tot cu vederea *urmările*, pe cari însă politicianul bun trebue să le aibă totdeauna în vedere, mai mult decât efectul.

Rugarea ce le-o adresăm e deci aceea, ca în chestii mai însemnate, cari ne privesc pe toţi, să conzulte totdeauna şi pe cei de acasă, şi mai ales pe cei cu praxă şi greutate, întocmai cum fac şi reprezentanţii altor popoare, de e. deputaţii saşi, cari nimic nu fac fără să întrebe întâiu pe cei de acasă, şi fără a luà cu ei împreună, în comună înţelegere, hotărâre, că ce trebue să facă ori să nu facă în dietă.

Tonul războinic al unora dintre deputaţii nostri apoi la nici un caz nu-l aprobăm, şi nici râvna cea mare de a vorbì cu vreme şi fără vreme, pentrucă nu e spre binele şi folosul nostru. Din contră, ne instrăinează şi mai mult de cei dela putere, întinde şi mai tare corzile şi de altcum destul de întinse, şi ne lipseşte şi de favorurile, cari între alte împrejurări ar puteà să ni-se facă. Un ton mai conciliant deci, o purtare mai puţin războinică, o anumită prudenţă şi circumspecţie politică, n'ar stricà dacă ar fi întrodusă în activitatea domnilor deputaţi români din dieta ţării, cărora tocmai în zilele grele de astăzi, în cari nici puternica majoritate parlamentară maghiară nu ştie ce poate să-i aducă ziua de mâne, nu le putem din destul recomandà vorbele sf. scripturi: „Fiţi înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbii!" Căci cu vorbe aspre nici când n'a exoperat nimica cel mai slab dela cel mai tare, cu vorbe bune şi cumpătate însă *da!*

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de Gavriil Hango presbiter.

(Urmare).

Mai trebue să grijim, ca nici un prunc de şcoală să nu rămână nemărturisit şi necuminecat în nici un an şcolar dupăce a fost admis odată la aceste. Fiecare să se mărturisească şi cuminece în fiecare an şcolar cel puţin de douăori — în postul Crăciunului şi în postul Paştilor, iar ceice au rămas dela acest act vre-odată trebue mărturisiţi şi cuminecaţi de altădată în mod extraordinar.

Şi aceasta e de lipsă pentruca să se susţină totdeauna trează conştiinţa religioasă în ei; dar trebue să ne ferim de a-i duce prea adeseori la mărturisire şi cuminecare, pentrucă prin aceasta actele aceste sfinte să nu se prefacă în faţa lor în nişte lucrări mehanice şi să îşi peardă respectul de ele.

*

La fiecare mărturisire şi cuminecare trebue să pregătim din nou pe prunci pentrucă de bună seamă mulţi din ei vor fi uitat instrucţiunile dela prima mărturisire şi cuminecare şi au uitat poate tocmai părţile cele mai de căpetenie, precum examinarea conştiinţei, părerea de rău şi hotărârea firmă de a-şi îndreptà viaţa şi aşa vor face numai o mărturisire mehanică superficială, deci fără folos real.

*

Am zis mai sus, că pe prunci îi vom admite la prima mărturisire şi cuminecare, când ştiu face deosebire între bine şi rău. Abatere se poate face la pruncii bolnavi în pericol de moarte în etate înainte de 6 ani, înainte de a fi putut fi pregătiţi în mod sistematic la primirea acestor taine.

La aceştia ne vom mulţămi şi cu o conştiinţă mai puţin clară despre bine şi rău. Dela copiii de şcoală aşteptăm mai mult şi cu deosebire în privinţa Sfintei Cuminecături, ca nu cumva să primească această taină cu nevrednicie şi să lipsească momentul înălţător tocmai dela primirea ei pentru primadată. Prima Cuminecare este atât de importantă pentru

---

FOIŞOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertaţie cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societăţii „Petru Maior" din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De Onisifor Ghibu, stud. în litere.

(Urmare).

Atât progresul cel mare, cât şi lipsurile cari s'au observat cu ocazia acestui proces de viaţă, se explică în de ajuns prin trecutul nostru, cât şi prin firea lucrurilor. Cât s'a putut s'a făcut deocamdată; lipsa tradiţiei unei vieţi sufleteşti intensive însă era o pedecă peste care nu se puteà trece. Intâiu trebuiră deci create acele tradiţii, cari să servească mai târziu ca bază şi îndreptar pentru idealuri superioare, pentru viaţă sufletească mai înaltă. Fără de îndemnuri puternice, fără de idealuri superioare nici pentru individ, nici pentru popor viaţa nu are nici o valoare. Nici un popor nu s'a ridicat la vre-o importanţă mai mare în istoria lumii, nici un neam de pe pământ n'a lăsat în urma sa vre-o amintire mai trainică, dacă nu s'a remarcat prin o cultură proprie înaltă, prin o cugetare originală superioară. Nici un popor n'a lăsat lumei vre-o moştenire alta decât cultura. Şi nici un popor nu s'a ridicat la rândul său prin altceva decât iarăşi prin acest factor puternic. Nici odată robia singură n'a durat state cu viaţă, niciodată materia n'a putut fi la înălţimea gândului cârmuitor. Faima vechilor Elini au făcut-o cântăreţii şi filozofii, tăria Germaniei actuale au provocat-o şi asigurat-o mai mult filozofii şi scriitorii decât oştenii, cari şi-au vărsat sângele pentru neatârnarea ei. Mens agitat molem. Niciodată lucruri de seamă nu s'au putut petrece în istoria lumei fără ca să le fi premers gândul de înălţimea căruia atârnă mersul şi desvoltarea lucrurilor materiale. Pentru orice individ prin ur mare şi pentru orice popor bunul cel mai mare e adevărata cultură adâncă, care „mută şi munţii" şi fără de care nu poate să existe nici un fel de altă viaţă.

Dar pe cât e de uşor a accentuà necesitatea acestei culturi superioare, pe atât e de grea câştigarea ei, între altele şi pentru diferitele păreri cari există despre ea. Oricare ar fi însă definiţia ei an lucru e cert, că baza ei trebue să fie filozofia, ca una care cercetează viaţa şi legile ei, şi ridică privirile omenimei spre o viaţă mai superioară spre care-l chiamă. De aici trebue să pornească orice popor, când voeşte să-şi asigure un nume. Dar pentru asta trebue mai întâiu de toate asigurarea neatârnării materiale pe de o parte şi convingeri şi caractere pe de alta.

Noi Românii, cari nu ne putem socotì sfâşiaţi de graniţele vremelnice nefireşti, am ajuns după o lungă cale la viaţa noastră materială neatârnată. Datoria noastră e să căutăm acum pe cea morală.

Pentru aceasta însă e neapărat de lipsă ca să mai umblăm încă multă vreme la şcoală la alţii. Mai întâiu va trebuì să ne asimilăm cultura celor mai înaintaţi în ea, să frământăm cu mintea noastră ceea ce au frământat aceia cu mintea lor, să ne dăm de aproape seama despre legătura dintre lucruri şi să ţinem cu băgare de seamă la aceea ca orice piatră nouă adăugată la edificiul nostru cultural să fie mai trainică decât cea dinaintea ei.

Mai întâiu va trebuì să transplantăm în graiul nostru pe cei cari au vorbit înaintea noastră ridicându-se la culmi înalte de cugetare, va trebuì să traducem în limba noastră întreaga literatură filozofică străină, pe care să o facem hrană pentru fiecare din noi, căci numai astfel prin muncă pot isvorî idei nouă, cari să fie în acelaş timp şi întemeiate. Celelalte se adaugă dela sine — pe lângă un oarecare interes.

Ce s'a făcut la noi în privinţa aceasta e abia un neînsemnat început.

Ne lipsesc încă traducerile din scrierile străine, dar parecă se observă o mişcare tot mai intensivă de a ne pune în curent şi în această privinţă cu lumea mare. Dela întemeierea „Junimei" încoace s'a inzistat binişor asupra acestei chestiuni şi de sigur că activitatea câtorva dintre oamenii noştri de ştiinţă nu e de ignorat nici sub acest raport. Eminescu, prin care vorbià către noi Kant şi Schopenhauer,[1] Maiorescu filozoful senin, [illegible] Conta care s'a scăldat adânc în apele materialismului fiind unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai lui, C. Dimitrescu-Iaşi, C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, şi o pleiadă de scriitori mai tineri, contimporani cu noi, sunt de sigur o garanţă că începutul favorabil ne va duce şi la un sfârşit bun pe acest teren. Nu putem intrà în amănunte pentru a spune despre fiecare dintre ei ce se cuvine, căci scopul ne este de a ne opri la starea noastră a Românilor de aici, sub acest raport.

(Va urmà).

---

[1] Kant şi Eminescu, de I. [illegible] în Convorbiri literare 1906 pg. 518 şi urm.

om, încât momentul ei înălțător trebue să-'i rămână în minte pentru toată viața, iar momentul acela va fi înălțător numai dacă va fi bine pregătit la prima mărturisire, după ce adecă a fost de 2—3 ori la mărturisire. De aceea cred, că *la prima cuminecare vor trebuì admiși numai pruncii, cari au fost pregătiți timp mai îndelungat 2—3 ani, s'au mărturisit adecă mai înainte cel puțin de 2—3 ori, iar însaşi cuminecarea totdeauna se va face în zi de sărbătoare la sf. liturghie.*

Se naşte acum întrebarea, *ce cunoştințe religioase trebue să pretindem dela pruncii, pe cari voim să-'i admitem la prima mărturisire și apoi după 2—3 mărturisiri la prima cuminecare?*

Pentruca să putem răspunde la această întrebare trebue să luăm în considerare vârsta pruncului, facultățile lui personale, împrejurările locale și familiare în cari trăieşte și pregătirile lui religioase din şcoală.

La pruncii în vârstă înainte de 6 ani ne vom mulțămì, dacă ştiu face ceva deosebire între bine şi rău, cred, că există Dumnezeu, care pedepseşte pe oameni pentru faptele cele rele şi îi iartă dacă cer iertare prin rugăciuni și făgăduiesc, că nu vor mai greşì.

Pe aceştia îi putem admite dar numai dacă se află în pericol de moarte. Dela pruncii de 6—8, ani adecă dela şcolari începători vom pretinde să ştie rugăciunile principale, credeul, cele 10 porunci și istorioarele principale din istoria biblică. Pe aceştia îi vom admite numai la mărturisire, fireşte după ce au fost instruați şi au cunoştință mai clară şi despre elementele religioase ale acestei taine; în fine dela cei dela 8 ani în sus vom pretinde să aibă cunoştințe c'are despre elementele religioase cuprinse în catehismul mic prescris pentru şcoalele elementare şi în deosebi despre taina Mărturisirei şi a Sfintei Cuminecături. Pe aceştia după mărturisirea regulată îi vom admite şi la Sf. Cuminecătură.

Lucru natural însă, că nu dela toți vom puteà pretinde acelaşi grad de cunoştințe, ci după împrejurările lor personale şi sociale, dela unii mai mult, dela alții mai puțin, punând însă pondul principal pe căință şi pe firmitatea hotărârii de a se îndreptà. Deci, chiar şi la cei ce se află în împrejurări personale mai favorabile, pondul principal nu-'l vom pune pe cunoştințele teoretice, ci pe dispoziția sufletului și pe cultura inimei pentru de a-'şi îndreptà viața pământească şi aşa să moştenească viața cea de veci.

*

Dar cum să se facă pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare?

Inainte de toate catehetul îşi va trage samă: *ce fel de prunci are de instruat şi de cât timp dispune pentru instruare.* Dacă preotul are de a face cu prunci mai deştepți şi cu o bună educație familiară şi şcolară, atunci în timp mai scurt va puteà predà materialul, şi din potrivă.

Am zis mai sus, că prunci cari se pregătesc la prima mărturisire şi cuminecare trebue instruați separați de către cei ce se pregătesc pentru cea de repețire şi că şi unii şi alții se pot instruà în câte 18 ore din postul Crăciunului şi al Paştilor. In fiecare post deci ar cădeà pe săptămână şi pentru unii şi pentru alții câte 3 ore, ținându-se orele alternativ într'o zi cu unii şi într'altă zi cu alții.

Bine înțeles, presupunem, că elevii cunosc materialul din religiune prescris pentru clasa în care află şi pentru clasele ce le-a cercetat dejà şi aşa în orele acestea catehetul îl va atinge numai după necesitate, iar pondul precumpănitor îl va pune numai pe materialul despre mărturisire şi cuminecare. Deci amăsurat acestei împărțiri de ore atât unora cât şi altora li s'ar predà într'un post materialul despre mărturisire în câte 8 ore, iar în 2 s'ar repetà, apoi în acelaşi post li s'ar predà materialul despre S. cuminecătură în câte 4 ore, iar 2 s'ar repetà şi în fine într'o oră s'ar țineà o exortațiune despre mărturisire cu elevii de ambele sexe împreună şi într'alta una despre S. Cuminecătură şi apoi s'ar purcede la mărturisire şi Cuminecare.

(Va urma.)

Din protopresbiterate.

Conferența preoțimei din tractul Reghin. Sfințirea iconostasului bisericei din comuna Poleți.

— 8 Noemvrie n.

Ziua de Cuvioasa Paraschiva (14/27 Oct.) pe lângă însemnătatea cea mare, pe care i-o dă biserica noastră ortodoxă a avut pentru poporul de pe cursul de sus al Murăşului o deosebită însemnătate. Noi cei aruncați la părțile mărginaşe, departe de centrul dătător de lumină şi de viață nu prea avem ocazii să ne împărtăşim de momente senine şi să gustăm plăcerile vieței publice sociale. Drept aceea, dacă din când în când licăreşte şi în aceste părți câte o rază aducătoare de viață, care să răscolească sentimente de bucurie în inimile noastre, este cu atât mai bine primită. Un soare strălucitor care din belşugul luminei şi căldurei sale împărtăşeşte cu prisosință toate ființele de pe pământ a umplut de bucurie trupească şi sufletească întreagă preoțimea noastră din tractul Reghin şi o mare parte a poporului de sub păstorirea ei la ziua mai sus amintită. Două sunt momentele, cari au întrunit în comuna Poleți întreg poporul din loc şi împrejurime, împreună cu conducătorii săi fireşti.

Unul este consacrarea iconostasului terminat acum în biserica nouă din comuna Poleți; altul conferența preoțească ținută în acest an în această comună. Invitarea dlui protopresbiter tractual de a ne întrunì la conferență în comuna Poleți a fost primită din partea tuturor preoților cu oarecare răceală, şi aceasta din cauza depărtării celei mari, căci comuna Poleți este situată departe în creerul munților risipită printre văi, stânci şi dealuri acoperite cu brazi înalți pururea verzi.

Totuşi având în vedere însemnătatea cea mare a ambelor evenimente legate de această zi, s'a prezentat preoțimea noastră tractuală într'un număr foarte frumos atât la săvârşirea actului sfințirii noului iconostas, cât şi la conferență, încât numai 5 preoți, şi aceştia împedecați din cauza bătrânețelor, nu s'au putut prezentà scuzându-şi absența.

In conformitate cu programul anunțat din partea dlui protopresbiter tractual cu ocazia trimiterii convocatorului în ziua de Cuv. Par. la 8 ore ne aflam toți la casa parohului Nicolae Naşcu din Poleți, de unde în procesiune însoțiți de glasul melodioaselor noastre cântări bis. şi de sunetul sărbătoresc al clopotelor mergem către frumoasa biserică, care se ridică falnică ca o fecioară din poveste pe platoul întins, a cărui coastă prețipişă formează un părete de stâncă la marginea drumului de țeară ce se lungeşte paralel cu Murăşul.

Ajunşi în biserică se face sfințirea apei, stropindu-se noul iconostas şi poporul, şi se începe imediat sf. liturgie celebrată prin domnul protopresbiter tractual Galacteon *Şagău*, fiind preoți fungenți încă: George *Maier*, din Toplița-română, Nicolae *Naşcu*, din Poleți, Iosif *Popescu*, din Dumbrava, Ioan *Duma*, din Săcal, Gregoriu *Nicoară*, din Ibăneşti, Zaharie *Lupu*, din Hodac, Iancu *Branea*, din Măiereu, George *Căzan*, din Filea şi Ioan *Bişcovan*, din Lueriu; iar răspunsurile s'au cântat prin ceilalți preoți, sub conducerea cântăreților consumați a parohilor Mihail *Todea*, din Idicel şi Nicolae *Gliga*, din Râpasuperioară.

La priceasnă preotul Gregoriu *Nicoară* ține poporului o instructivă predică, prin care îl îndeamnă să țină cu tărie şi alipire la biserica străbună şi la şcoala noastră confesională, cari singure au în vedere susținerea, înaintarea şi fericirea noastră.

La finea sf. liturgii a mai adresat o scurtă predică către popor părint. locului Nicolae Naşcu, care anunțând că acum noul locaş dumnezeesc s'a dat definitiv sfintei sale menițiuni, scoate la iveală pe cei bine meritați cu ridicarea acestui sfânt aşezământ şi îndeamnă şi pe ceilalți la asemenea fapte vrednice creştineşti.

In fine se celebrează parastas pentru odihna sufletelor fericiților mitropoliți *Andreiu* şi *Miron* şi a marelui mecenat Emanuil *Gozsdu*.

Terminate toate acestea poporul plin de elevare sufletească aducătoare de bucurie duhovnicească se înşiră la o horă lungă şi lată, iar preoții se întrunesc în localul destinat, unde domnul protopresbiter tractual deschide conferența preoțească cu următoarea vorbire:

„Onorată conferență preoțească!

Spiritul timpului în care trăim astăzi e determinat mai cu seamă prin avântul cultural şi ştientific ce au luat popoarele de diferite obârşii, de deosebite naționalități. Niciodată nu s'a înțeles aşa de corect scopul culturei umane, ca în epoca prezentă; pentrucă rezonul culturei umane se epuisează în nivelarea contrastelor, a direcțiunilor şi tendințelor unilaterale şi exagerate ce le manifestă umanitatea. Nivelarea s'au concordanța aceasta nu se poate realizà suprimând cu desăvârşire pe unul ori altul din factorii culturali, ci împăcându-i pe toți, armonizând astfel activitatea omenească pe terenul practic şi ideal, care e un curent astăzi bine marcat, ce pe lângă toate tendințele egoiste practizate de unele clice, cât de târziu va trebuì să învingă contrastele şi să iese la iveală, la suprafață interesele omnilaterale, adevăratele interese umanitare reclamate de diversele elemente ale obârşiilor naționaliste şi confesionale.

Existența pentru care s'au luptat şi se luptă astăzi diversele popoare, se poate alimentà, se poate fortificà prin o conlucrare unificată a tuturor membrilor, ce constitue grupurile, unitățile, popoarăle. Rațiunea de existență a diverselor elemente nu residă în exterminarea şi apărarea, nici în tendințele unilaterale şi exagerate, ce se practică de unele pături de oameni egoişti, ci în ideea bine înțeleasă a nivelării intereselor generale — obşteşti — a tuturor factorilor şi straturilor, din cari se compun popoarăle, căci urmând altcum şi practizându-se numai egoizmul, mai curând ori mai târziu se răzbună amar o a tare speculațiune, precum uşor o putem concepe din devalvările, la ordinea zilei, chiar în cea mai puternică împărăție din lume. Acolo se practică în mare, airea, chiar şi noi, dacă nu vom cultivà de timpuriu, şi dacă nu vom ştì să armonizăm activitatea noastră pe un teren practic, adecuat mediului în care trăim şi din care alimentăm subsistența noastră, uşor se schimbă curentele, fie de natură naționalistă, fie de natură confesională, după cum ne pot servì de exemple: diversele secte religioase, dar periculoase cari vedem că astăzi sunt în formațiune.

Un soare este Dlor, pentru toată viața organică a pământului. Sorgintea vieții e dară numai una şi aceiaşi, dar — durere — efectele ei sunt infinit de felurite şi diferențiate. Armonizarea acestor efecte diferențiate e problema principală, ce cade pe umerii preoțimei pentru succesiva ei resolvire. Lucrăm de mult acum dlor şi noi întocmai ca şi alte popoare din lume ca să ne creem ca biserică şi ca popor specific român o stare şi soarte mai bună. Ne este însă anevoios drumul pe care îl facem, şi lucrarea la care ne-am angajat ca preoți ne pare puțin spornică. Din motivul acesta de multe ori ne cuprinde prea multă nemulțămire. Ne speriăm de multe ori de mulțimea năcazurilor şi contrastelor ce întimpinam. Mi se pare însă că nu totdeauna avem dreptate, când ne plângem contra situației, în care ne găsim. Reîntinerirea şi regenerarea popoarelor, fie ele de orice obârşie, se face numai prin multe lupte şi prin multe suferințe. In punctul acesta strălucesc omului pe calea spinoasă a vieții ca o lumină vecinică cuvintele Mântuitorului: „Cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa şi să vină după mine! Crucea în creştinizm este simbolul suferinței şi al triumfului prin suferință, prin muncă. Cine voeşte să aibă viitor, să sacrifice prezentul, şi toată activitatea sa trebue concentrată întru a abzice de plăceri şi interese egoiste cari i se îmbie astăzi, pentru aşi asigurà plăceri mai mari şi statornice pentru ziua de mâne şi de poimâne.

Conferențele preoțeşti, la cari din incidentul consacrării iconostasului ne-am întrunit aici în comuna Poleți, îşi au şi ele rostul lor bun, de a ne comunicà ideile şi experiențele făcute în viața noastră pastorală şi de a stabilì înpreună pe baza acestor experiență drumul adevărat pe care mergem cu paşi siguri spre a generalizà ideile ce conduc la perfecționarea şi înbunătățirea massei întregi a poporului concrezut păstorirei noaste. Altcum toată clădirea la care muncim, mai curând ori mai târziu se va rostogolì asupra celor puşi pe peron.

La noi în biserică prin întroducerea statutului organic s'a produs o schimbare foarte însemnată. Plugariul nostru voieşte şi el să fie ascultat, voieşte şi dânsul să fie crescut şi deprins a aveà rol activ în viața publică bisericească. Dar neavând el timp de ajuns de a se familiarizà pe deplin, trebue luminat, iar această lumină, care este un fel de educație pentru viața publică cade neapărat în sarcina preoțimei. Şi dacă fiecare cu tragere de inimă, cu dor sincer de înaintare va purtà plugul cu tărie în stratul ce i s'a încredințat, apoi ne vom trezì odată că întreaga noastră țarină va aduce fructe îmbelşugate pentru noi şi pentru poporul nostru."

Cuvântul acesta de deschidere a făcut o adâncă impresie asupra celor de față şi prezidentul-protoprezbiter a fost recompenzat cu vii aclamări.

(Va urma).

De la sate.

Sfințirea bisericei şi a şcoalei din Mesteacăn.

„Lauda lui în bis. cuvioşilor".

Când poporul Israil pribegea prin deşertul Arabiei ca să ajungă în pământul făgăduinței la Canaan, l-a condus Dzeu prin o tainică solie: ziua prin un stâlp de nor luminos şi noaptea prin un stâlp de foc.

Un stâlp puternic luminos este biserica din Mesteacăn, tractul Zarandului, care s'a renovat în vara acestui an spre mărirea lui Dzeu, şi ca un stâlp de nor luminos poartă steagul crucii şi inspiră tuturor credința, iubirea şi speranța creştinească, conducându-ne la vrednica norocire şi vecinica fericire.

Dar spre a luminà noaptea neştiinței prin carte, prin învățătură, comuna aceasta în anii din urmă a ridicat şi stâlpul de foc, căci ca un stâlp de foc este şcoala ridicată, ca să lumineze mințile şi să încălzească inimile spre tot ce este bun, frumos şi folositor.

Aceste două columne sau stâlpi, cari arată pe deplin evlavia, sârguința şi vrednicia poporului din parohia Mesteacăn au fost sfințite în 8 Octomvrie a. c. v. Actul sfințirii s'a făcut sub conducerea preotului P. Rimbaş din Brad, esmis al off. protopopesc, de preoții: Ioan Irimie în Mesteacăn, I. Sipoş în Luncă, I. Jurca şi I. Tisu în Cebea, I. Indreiu în Caraciu şi M. Stoia, diacon în Brad. De față au fost domnul Dr. P. Oprişa, dir. gimnaz. în Brad şi I. Cutean, comerciant în Brad. Popor mult a fost şi din comuna vecină Cebea

După săvârşirea actului sfințirii preotul P. Rimbaş rosteşte o predică bine potrivită. La urmă ceteşte şi numele donatorilor acestei bis., anume:

Arhiepiscopul şi metropolitul A. br. de Şaguna a donat un clopot în preț de 1000 cor. Pe clopot e scris numele donatorului, anul 1862 fiind protopop I. Başa, şi comite-suprem al comitatului Zarand Pipoş, sub M. Sa Regele Fr. Iosif I., Ioan Vasiu a donat 2 fruste de pământ în preț de 400 cor. şi o strană cu 40 cor.

Pentru un policandru au donat: Călimar Simziana 100 cor., Leau George 40 cor., Stoica George 40 coroane, I. Irimie, preot 20 cor., Bolcu Andreiu 20 coroane, Balşa Lazar 10 cor. şi Ancăş Petru 20 c. Vestminte preoțeşti au donat: Şipos Toma în preț de 100 cor. şi Simedrea Nicolae în preț de 60 cor.

Prapori au donat: Berariu Lazar în preț de 20 cor., Luca Şăruța 20 coroane, Tudoran Toader a donat un sfeşnic şi un molitvelnic în preț de 30 cor., Şipoş Toader l. Adămuţ un sfeşnic cu 15 c, Bolcu Petru o evangelie cu 24 cor., Sipoş Petru Nopcea un apostol şi 2 octoice cu 20 c., Bolcu Lazar un ajutor cu 10 cor. Pentru o strană au contribuit: primarul Sipoş Toader, crisnicul Sipoş Toader, Sipoş Ioan şi Sipoş Petru cu 10 cor., Berariu Ilie un tetrapod cu 30 cor., I. Irimie pentru ferestri 6 cor., Reichenberg Károly 10 c. 50 fileri, Pavel Lazar şi soţia înv., perdele în preţ de 16 cor.

Am observat însă după săvârşirea sfinţirii, că întreagă biserica e zidită din piatră până şi cerimea. M'a surprins uşa la întrarea bărbaţilor care e făcută din anul 1827 şi azi e neschimbată. Am mai văzut materialul topit din clopotele bisericei arse în anul 1848 şi limbile dela clopote.

Sunt fraţii noştri din Mesteacăn vrednici de toată lauda, că ştiu să se îngrijească de cele mai scumpe bunuri sufleteşti. Laudă şi preotului lor. Laudă se cuvine înv. Pavel Lazar, care a ştiut îndemná poporul să se îngrijască de aceste bunuri.

De-ar face mulţi creştini de prin multe comune româneşti ca mestecaneni.

P. R.

NOUTĂŢI.

Viriliştii români ai comitatului Sibiiu pe anul 1907 sunt următorii: Excel. Sa Metropolitul Ioan Meţianu, dare anuală 3620 cor., Parteniu Cosma directorul „Albinei“ 1625·36 cor., Petru Comşa comerciant în Sălişte 1388·43 cor., Ioan de Preda advocat 1168·86 cor., Dr. Octavian Rusu advocat 1150 cor., Ioan G. Bozdoc proprietar în Veştem 1056·46 cor., Nicolau Vidrighin proprietar în Răşinari 1039·76 cor., Ioan Baptist Boiu oficial conzistorial 800·22 cor., Dr. Gheorghe Măcelariu advocat în Mercurea 672·46 cor., Samuil Gangolea proprietar 658·40 cor., Petru Imbăruş proprietar 620·47 cor., Dimitrie Banciu farmacist în Sălişte 619·82 cor., Alexandru Lebu proprietar 597·41 cor., Ioan Drăgan notar public r. în Sebeşul-săsesc 572·16 cor., Ioan Răcuciu comerciant în Sălişte 545·75 cor., Dr. Nicolau Schiau advocat în Mercurea 540 cor., Nicolau Nadasdy comerciant în Sibiiu 510·07 cor.

Suplenţi: Teodor V Păcăţianu redactor 481·60 cor., Teodor Popescu comerciant 448·65 cor., Ştefan Moga franzelar 44[illegible]10 cor. şi Coman Droc (Răşinari) 408·18 coroane.

*

Premiul „Luceafărului“ Dl. Oct. Goga, drept răscumpărare a obicinuitelor invitări de nuntă, a pus la dispoziţia „Luceafărului“, suma de *100 cor. pentru cea mai bună povestire sau poezie*, ce se va trimite redacţiei până la 1. Ianuarie 1907. v. Bucăţile admise la concurs se vor publicà în revistă, iar la urmă o comisie de oameni pricepători va hotărâ care dintre autori merită premiul. Vor fi preferite subiectele luate din viaţa Românilor din Ungaria.

*

Pentru catedrală. La fondul pentru zidirea catedralei a mai incurs suma de 152 cor. 30 fil. din comuna Ibăneşti tract. Reghin, adunate dela următorii: Ioan Cofari, învăţător, Eremia Gliga l. Vasilie, câte 10 cor. Vasilie Gliga Iacob S, Ioan Suceava V. Savi, Cosma Cofari, Constantin Chirtes l. Irim, Dumitru Dan V. I. Liki, Obreje Petra l. Vlas, Dumitru Gliga, Andrei V, Niculae Dan Vas. Neculă, Gorea Gliga V. Gorai, Nicolae Todoran I. Andreiu, Gorea Pop l. Dumitru, Todor Gliga Gorai, Dumitru Gliga Goroi, Iacob Gliga Sim[illegible]nchi, Alexe Dan l. Constantin, Ilisie Gliga l. Vas. Ilie Todoran Nicoi, Ioan Dan Horoi. Eremia Chirtes Filip, Nestor Suceava cantor. câte 2 cor. Constantin Chirteş, învăţător, Izidor Harşan, sub notari Comuna politică Ibăneşti. câte 3 cor. Vasilie Pop l. Leonte 1 cor. 20 fil. Cosma Gliga finisti, Nicolae Todoran l. Alexa, Porfir Petra, Moliton Todoran, Ioan Frandes Patocani, Constantin Chirteş Petri, Alexandru Dan, Andronic Petra, Ioan Gliga, baciu, Dumitru Dan l. Vasilie, Michaila Melhe l. V. Onisie Laczko János rom. kath. Dumitru Melhe Gori, Floarea Cofari l. Nec. Flore Dan I. Alexe, Mihaila Todoran Ilie Pal, Onisie, Petra l. Vasilie, Leonte Gliga Iacob, Gorea Pop Preutesi, Suci Simion hotelar Vasilie Dan Crăciunaş, Nicolae Suceava l. Bozon, Lazar Gliga I. T. Flimon Dumitru Chirteş, Zah. Todoran Floarea l. Ilie Mitri, Gorea Gliga Gorai, Ioan Chirteş Zah. Náni, Simion Chìrteş Vas. Urs. Dumitru Gliga Ioan Lazar, Iacob Gliga, Ioan Lazar, Dumitru Dan a florii, Floarea Dan George Florii, Simion Dan Gligore, Ioan Gliga l. Iacob Sim. jun Zaharicuţa Gliga, Ioan Gliga Iacob Sim. Floarea Dan l. Sim. Gligore. Obreje Cofari Badic, Dumitru Todoran V. Jonel, Ilie Gliga flori, Zaharie Kolta. Carolina Blej, Vasilie Petra Buţiului. Maria Gliga Achimoi, Tiţa Muntean, Ilie Todoran I. Mitri. Ioan Pop Leonte, Alexandru Harşan, Floare Todoran Sandi Zaharica Dan Timonoi, Ioan Pop l. Dumitru, Ioan Dan Şoptereni, Ilie Petra l. Vasilie, Dumitru Petra I. Vasilichi Leonte Petra Buţiului, Mihailă Cofari floarei, Ioan Suci. Ioan Botta, Alexa Coferi, Petra Gliga Vas. Irimie, Vasilie şi Ion Todoran Andrei, Marişca Gliga Dumitru Gorai câte 1 cor. Dela mai mulţi 19 cor. 10 fil.

*

† Dr. Mihaiu, un vrednic bărbat al neamului nostru a decedat în Ploeşti, în mod subit. A lăsat întreaga sa avere, în sumă de 85 mii de lei, spre scopuri filantropice. Conzistorul arhidiecezan, încredinţat cu administrarea averii sale, a fost reprezentat la înmormântare prin protopresbiterul din Braşov dl *Vasile Voina*. Odihnească în pace.

*

Zaharie Bârsan, artistul dramatic va dà două serate teatrale în oraşul nostru în sala festivă a casei naţionale. Sâmbătă seara în 17 Nov. n. va jucà „Instinctul“ dramă şi „Furtuna casnică“ comedie de P. Ferrien; Duminecă în 18 Nov. va jucà „Marioara“ dramă de Carmen Sylva şi „Sluga la doi stăpâni“ com. de Goldoni. Trupa dlui Bârsan e cunoscută şi bine apreciată de publicul ardelean în urma succeselor de astăvară. Sperăm că publicul român din Sibiiu şi jur îşi va dà preţiosul sprijin pentru scopul nobil, care l-a adus pe artistul Bârsan în mijlocul nostru.

*

„Economul“, societate pe acţiuni, institut de credit şi economii în Cluj, deschide Filială în Ludoşul de Mureş. Inaugurarea se va face în 19 Noemvrie nou. Dirigent al filialei a fost numit domnul *Dr. Ioan Oltean.*

*

Advocat nou. Dl Dr. Toma *Vasinca* a trecut cu succes cenzura de advocat in Murăş-Oşorhei.

*

Biserică gr. or. în America. Duminecă în 4 Nov. n. a fost pusă piatra fundamentală a bisericei române gr. or. din oraşul Indiana Harbor. Serviciul divin l'a săvârşit cu mare pompă păr. Moise Balea din Cleveland.

*

Inspector şcolar. pentru gimnaziul român gr. ort. din Braşov, Brad şi şcoala reală română din Braşov a fost numit pe anul 1906/7 Kuncz Elek, director de şcoale în Cluj.

*

Hymen. Simion *Vasinca* abs. de teol. îşi anunţă cununia cu dşoara *Elena Corpade*, care se va săvârşi Duminecă în 18 Nov. în Zlatna.

— Cornelia *Isteri* din Ulieş şi Ioan *Mihuţiu*, din Cărăsteu, îşi vor celebrà cununia în 5/18 Novembre 1906 la orele 4 p. m. în biserica gr. or. din Ulieş.

*

Fişpanul Braşovului, contele Sig. Mikes a fost instalat în oficiu cu mare alai Sâmbăta trecută în Braşov. In numele Românilor l'a salutat româneşte adv. Ion Lengher, iar la banchet prot. Vasile *Voina.*

*

Congresul bisericei sârbeşti a fost convocat pe 23 a lunei viitoare în Carloviţ de către patriarhul din Carloviţ.

*

A 18-a adunare generală ordinară a Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu se va ţineà pentru anul curent în comuna Brad. (l. Sibiiu)

*

. Din protopresbiteratul „Cetatea de piatră“. Despre alegerea de protopresbiter pentru acest tract, săvârşită în 14/27 Octomvrie, primim următoarele informaţiuni: Actul alegerii a fost condus de Preacuvioşia Sa, dl *Dr. Eusebiu R. Roşca*, protosincel, director seminarial în Sibiiu. In preseara alegerii s'a ţinut şedinţa de candidare a comitetului protopresbiteral, iar în ziua alegerii s'a oficiat în biserica din *Borcut*, locul de întrunire al sinodului protopresbiteral, sfânta liturgie, prin Preacuvioşia Sa, azistat de 5 preoţi. S'a făcut apoi parastas, şi chemarea Duhului sfânt, iar la orele 11 s'a deschis sinodul, prin o frumoasă şi potrivită cuvântare rostită din partea dlui comisar conzistorial. Se face constituirea biroului şi apoi se dau voturile. Sunt prezenţi 44 membrii sinodali. Toţi votează. Intruneşte candidatul *Vasile Duma* 37 voturi, parohul *A. Greblea* 1 vot, iar 6 bile au fost date albe. Preacuvioşia Sa, comunicând rezultatul votării, mulţămeşte sinodului pentru corectitatea manifestată, iar în numele sinodului mulţămeşte P. C. Sale preotul *Nic. German* din Rohia pentru buna conducere a actului de alegere. La orele 2 sinodul a fost încheiat.

*

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit Nica Marin, c. şi r. colonel în penz. (Caransebeş) 10 cor.; Ioan Pinciu, protopresb. (Ciacova) cor. 3; Emanuil Ungurian, adv. (Timişoara) cor. 4; Dr. Iosif Traian Badescu, protosincel (Caransebeş) 3 cor.; şi Sebastian Olariu, protopresb. (Făget) cor. 2.

*

Cărţaşii. Muncitoriul dela minele din Săcărâmb Alex. Bist a junghiat cu cuţitul pe soţii săi George Lazar şi Ioan Muntean pentru că aceştia jucaseră joc fals în cărţi despoindu-l de parale.

*

Profesor permutat. Profesorul Dr. Carol Fross dela gimnaziul de stat din Sibiiu, a fost permutat la gimn. cerc. V din Budapesta.

*

Copiii şi postul. Cetim în ziarele din România, că I. P. S. mitropolitul Moldovei având în vedere greutăţile poporului dela sate a dat o pastrolă prin care deslegă pe copii de ţinerea posturilor.

*

Pedeapsă cu moarte. Curtea ca juraţi din Bistriţa a judecat Lunia trecută pe femeea Nastasia Manlup la moarte prin ştreang pentru că şi-a otrăvit bărbatul şi a încercat să otrăvească şi pe feciorul ei şi pe nevasta acestuia. Tot atunci a judecat curtea cu juraţi din Arad pe Bela Hermann la temniţă pe un an pentru că a împuşcat din jelozie pe adiunctul notarial Petru Miloş. Curioasă mai e şi justiţia veacului nostru.

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV.

A apărut şi peste câteva zile va fi expedat la adresa tuturor abonaţilor volumul IV din **„Cartea de Aur,** *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaţilor români rostite în dieta ţării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, şi e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuţia asupra *legii de naţionalităţi*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi şi *lista abonaţilor*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, şi costă 10 cor. exemp. broşat, 12 coroane cel legat. Cu acelaşi preţ se dau şi celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicaţiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Călindarul arhidiecezan. In zilele acestea a ieşit de sub teascul tiparului călindarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuinţele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiiu. In literatura noastră calendaristică acest călindar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie isvorul informator cel mai exact al preoţimi în toate chestiile de administraţie bisericească. In lungul şir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că şi-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoţeşti singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoavnelor sfinte bisericeşti, din cari îşi adăpă sufletul cucernic preotul şi familia lui.

Astăzi călindarul peste tot în sinul preoţimei a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călindarele bisericeşti în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administraţie bisericească.

Preoţimea noastră şi peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călindarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi şi n'au ţinut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călindarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentruca să poată satisface caracterului enciclopedic al călindarului şi gustului de cetit destul de desvoltat al poporului nostru.

Călindarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călindarul aduce un material bogat şi bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice şematizmul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziţiel mai înalte de a aşterne aceste date cât se poate de exact.

In partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedrala* noastră din Sibiiu şi serbarile grandioase ale sfinţirii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A. Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andreiu se reproduc şirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: *„Dela Predeal la Braşov“* şi *„Oraşul Făgăraş“* din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre *„Alcoolismul şi şcoala“*, de prof. *Aurel Bratu*, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului *Alex. Vlahuţa*, *„România pitorească“* şi o schiţă *„Cina“* de bine apreţiatul dascăl *Ion Ciocârlan.*

Mai cuprinde călindarul un număr frumos de poezii: de *Oct. Goga* „Aşteptare“, *Ecaterina Pitiş* „Dor de primăvară“, *Sebast. Stanca* „Seara“ şi o colecţie de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre cruţarea pasărilor de *Sofia Nădejde* şi conspectul târgurilor îndreptate după relatările oficioase ale protopresbiterilor.

Călindarul se poate procurà dela librăria arhidiecezană din Sibiiu şi costă 80 fileri cu şematism şi 40 fileri fără acesta.

*

Explicarea evangeliilor. In tipografia arhidiecezană din Sibiiu a apărut; „Explicarea evangeliilor“ de prof. prot. *Simeon Popescu*, o carte de mare valoare pentru preoţime şi orice om care caută să se nutrească din frumoasele poveţe ale bisericei noastre. Drept întroducere autorul dă un frumos articol despre sf. Scriptură şi evangeliile ca mijloc de edificare morală şi continuă cu explicarea evangeliilor tuturor Duminecilor şi sărbătorilor din an, cu totul 70 la număr. Reproduce părţile esenţiale din fiecare evangelie, uneori întreagă, şi le tălmăceşte din toate punctele de vedere pe temeiul unor cunoştinţe vaste şi bazate în domeniul ştiinţei teologice. Cartea cuprinde 264 pag. şi costă numai 3 cor. E de dorit ca să nu lipsească din mâna nici unui preot român.

*

Junimea literară, Nr. 11 a apărut cu următorul cuprins: Singur (schiţă) de de L. Marian, Coşbuc şi Goga de Aspasia Luţa, Dr. I. G. Sbiera de L. Vicol, Alexandri discurs de N. Gane, Poezia şi Alcoolul de L. Marian, apoi poezii de P. Condur, V. Loichiţa, G. Rotică, Filuţ şi V. Huţan şi o dare de seamă asupra cărţii dlui Iorga „Istoria Românilor în chipuri şi icoane“, de I. Nistor.

*

Albina, Nr. 5 cu urticoli de G. Coşbuc. P. Gârboviceanu, Gr. Teodosiu, Dr. Lbx şi alţii.

*

Luceafărul Nr. 17—18 primul număr în noul său locaş se prezintă foarte bine. Are articoli de O. C. Tăslăuanu (Acasă), C. Ionescu, (Dunărea la T. Severin), I. Agârbiceanu (O inimă), I. Borcia (Ifigenia trad.) T. Codru (Vlahuţa), G. Bogdan Duică (Scrisori din Bucureşti), poezii de O. Goga şi Maria Cunţan şi o cronică şi dare de seamă bogate. Ilustraţiile sunt multe şi foarte succese.

Teatru.

Mercuri în 14 Noemvrie *Drei Erlebnisse eines englischen Detektivs.*

Joi în 5 Noemvrie *Die Landstreicher.*

Incercăriie făcute

de medici practici au dovedit că oleul de peşte în compoziţia „Emulsion“-ului lui Scott are un efect cu mult mai mare ca oleul simplu de peşte. In una din renumitele clinici s'a făcut experienţă şi s'a dovedit că folosind oleul de peşte în forma lui naturală se obţine unsoare organică de patru-ori mai multă ca cantitatea de oleu folosită, pe când cu „Emulsion“-ul lui Scott, cantitatea de unsoare a întrecut mai bine de şapte-ori cantitatea de oleu de peşte conţinută în „Emulsion“-ul lui lui Scott. Copiii, ba chiar şi cei mai alegători pacienţi pot folosì în continuu „Emulsion“-ul lui Scott fără să producă greaţă sau cea mai mică neplăcere. IX 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Staatapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Epilog în afacerea băncilor din Agnita.

Dl protopop Ioachim *Muntean*, neputând răsfrânge cu argumente serioase articolul meu din Nr. 101, recurge la armele omului care și-a perdut cumpătul, și se leagă de frunză și iarbă, ca să nu se înece. In Nr. 106 bate iară dealurile și se oprește tocmai pe „șesurile“ Agnitei. Bogata sa fantazie, și dealurile le preface în „șesuri“.

Controverse între C. și dl prot., nu este notița inofenzivă de care amintește, ca să abată atenția On. public, ci *purtarea nesinceră* a dsale, *după* ședința comisiunei din *11 August*.

Această purtare necorectă este de natură, să provoace o legitimă indignare, nu numai în cercurile „Cordianei“, dar în ori care om de bun simț.

Nu ne putem mânià, pentrucă noi cunoaștem legea comerc., și știm pozitiv, că în aceea nu s'a făcut restricțiune de monopol pentru cazul, când a ajuns dl M. protopop „opidan“. Deaceea nu se face de râs cu întrebarea: *de ce faceți bancă contra voinței mele?*

Era foarte bine, dacă nu așteptam sosirea unui om nesincer. Atunci, sub firma „*Frăția*“, într'un timp de câteva luni nu sămănà nime *vrajba*, într'un ținut, în care începuse adevărata frățietate. Astăzi, după ce Fil. C. este deja înființată, cu mai mult drept am puteà întrebà noi: de ce se „îndeasă“ dl prot. cu a *doua bancă* în Agnita, mai ales când e convins, că două bănci fac *fiasco inevitabil?*

Zice că „nu mă ține atât de *naiv* să cred că dsa s'ar simți doar măgulit cu rolul de bărbat de încredere al Filialei“.

Spre liniștirea dsale, declar cu toată solemnitatea, că întradevăr, *rolul de bărbat de încredere al Filialei, nu se potriviă pentru dl protopop.*

Acum să trecem mai departe.

Cea dintâi constatare a sa cu care vrea să captiveze pe cetitori, *nu este sinceră.* Anume zice: „Comunele din cari se alimentează C, stau afară de periferia, în lăuntrul căreia își va dezvoltà acțiunea sa Frăția din Agnita. *De concurență din partea noastră prin urmare n'ar aveà să se teamă*“.

In faptă însă a trimis către toate oficiile parohiale din tract cu cari noi nu avem nici o legătură, „Circulara *oficioasă* Nr. 1019, în care poruncește: „interzic cu strictețǎ“ (publicarea că s'a deschis Filiala) și dacă cumva on. of. par. s'ar fi pripit (cu publicarea) să o revoace (adecă, să zică, că n'a fost adevărat ceeace le-a spus), dar la tot cazul să publice că comunele înființează „Frăția“ *pe care cu toții împreună trebue să o sprijinim*“,

Circulara asta o trimite chiar și în reședința „Cordianei“, și totuși susține în fața publicului, că nu vrea să facă concurență.

Cum zice românul, când cineva în față face una, în dos face alta!

Sinceritate?

Eu am pomenit de geșefturile comerciale permise de lege. Băncile nu se fondează pentru sărăcuste.

Dar ce geșefturi „culturale“ sunt acelea, de cari m'a întrebat dsa între patru ochi; „ei, dar ce capăt eu?“

Promisiunea mea, de a le pune la dispoziție acțiile nesubscrise dintr'o eventuală nouă emisie, nu stă nici într'o contrazicere cu teoria neadmisă a dsale.

Am zis, că în conferența pentru „Frăția“, n'a împărtășit concluzul din ședința comisiunei. Aici răspunde: „Aceștia vor fi știind ce subscriu“... Vorba vine.

Declarația:

In ședința comisiunei ținută la 11 August sub presidiul protop., la care am fost învitat *oficios*, notarul ad hoc, dl I. *Alexandru* nefiind nici o contrapropunere și într'o dispoziție unanimă a luat proces verbal, în care se face învoială concretă cu C., în trei puncte, dintre cari cel din urmă este: să le pună la dispoziție întreagă suma menită pentru scopuri culturale, câtă rezultă din venitele filialei.

Procesul verbal dresat în ședință, se cetește și rămâne să se facă o schimbare stilistică.

Am cerut publicarea procesului verbal. In locul acestuia dl prot. produce o *declarație*, care nu e subscrisă de doi membri din comisiune, adecă de notarul ad hoc și de dl Al. *Bârsan*.

De ce n'au subscris aceștia, tace cronica. Cauza nu este greu de gâcit.

Partea a doua a declarației: „concluz formal însă, ca să sprijinim necondiționat F. C. nu s'a luat“, o subscriu și eu pentrucă nici eu n'am afirmat contrarul.

Pentruce nu se publică concluzele, cari s'au luat, nu acelea cari nu s'au luat?

De acestea găsiți câte vreți.

Partea primă și motivarea, în care se vede tot stilul dlui prot., „că membri n'ar fi fost concesivi“ și că ar fi fost sub demnitatea (!) lor de a se mulțămì cu o filială, stau în contrazicere flagrantă nu numai cu învitarea oficioasă, dar și cu părerile corecte ale altor membri înainte de ședință. Pentrucă iată ce scrià către subscrisul cel dintâiu, care a semnat declarația, capelanul dlui protop.: „Cred că știți, dle director, că la Agnita există două bănci săsești, cari vor face mare concurență la aceea, ce aveți de cuget dvoastră, apoi dacă vom începe și noi cei din centru a mai face una, ne va umblà ca la Românii ceice țin două biserici și două școale într'o comună, cu doi preoți și doi învățători *toți ticăloși* în loc de a țineà o biserică, o școală, un preot și un învățător harnic, cari să poată face vreun spor“.

„Deci eu sunt de părere, ca să ne întrunim puterile noastre slăbuțe la olaltă, căci altcum ne facem numai de blam și râsul Sașilor,[1]) că am încercat a face ceva și nu am fost harnici.

„E lucru greu a înființà aici o bancă care să poată rezistà și să delăture pedecile ce i-se vor pune din partea străinilor. Dacă însă nu ne vom înțelege, ca laolaltă să o facem și susținem — nu se alege nimic din treaba asta“.

Toate-s înzadar. N'a voit dl prot. să se înțeleagă cu „Cordiana“? Nu trebuià să invite pe inițiatorii filialei la ședință. Dacă ne-a învitat, dacă s'a făcut învoială, dacă dl prot. nu s'a ținut de ea și dacă *fără a ne mai avizà pe noi* vrea să înființeze altă bancă, asta pe dsa îl privește. Aici zace nesinceritatea. O sută de declarații nu-i pot motivà procedura.

La comunicarea mea, că dl prot. mi-a scris:

„Am convingerea, că două bănci nu se vor puteà susțineà și vor face un fiasco inevitabil“, dsa răspunde: „*Viitorul profețit de mine se poate aplicà tot așa de bine și la filială*“.

A spus un neadevăr trist, pe care nu-l poate revocà și totuși nu se dă.

Acestea sunt „aspirațiile de ordine mai înaltă și nădejdile“, ce le leagă dsa de „Frăția“?

Acum încă două dovezi clasice, că dl prot. este nesincer nu numai cu noi, dar și cu opinia publică, care vrea să o câștige pentru a și acoperì purtarea nesinceră. *5—6.* Cu declarația celor 6 în mână, dl prot. iară susține, că în aceeași zi am ținut ședință și cu comitetul protopopesc, de aceea a văzut dsa mai mult ca 5—6 persoane la casa mea“. Va să zică susține și acum, că la pretinsa conferență au participat numai 5—6 persoane.

N'au subscris doi membri, nu să numără pe sine ca prezident, pe mine ca învitat (cu totul 10 persoane), nu reflectează la alte persoane prezente și face socoteala mai abitir, ca săcuii când au trecut râul. Scoate iară 5—6 persoane.

Are, n'are, *trebue* să aibă dreptate, fie chiar și neadevăr, ceea ce susține, pentrucă publicul n'are de unde aflà starea adevărului, își va fi zis dl protopop.

Este asta sinceritate? *Sfințirea apei.* Scrisorile expediate din Fofeldea în Agnita sosește a doua zi la destinație. Dovadă adeverința oficioasă dela poștă din Agnita, care o transpun On. Red. spre vedere publică.

Dl protopop afirmă, că învitarea C. expediată Miercuri, a sosit la dsa *Sâmbătă după ameazi*, adecă a *4 zi*. Afirmarea nu i-se poate controlà. Pe lângă dovada de sus însă, mai avem o busolă sigură, că dl prot. și aici este în elementul său propriu. Anume, dl Constantinescu, conducătorul Filialei, cu fiul său, candidat de preoție, cu mai multe zile înainte de deschiderea F., se aflau în cancelaria prot. Venind vorba de sfințirea apei, dl protopop s'a exprimat cu multă gravitate: „Eu nu mă *dimit* să sfințesc apa la deschiderea unei filiale, la o *materă* (după stat org.), ar fi altceva. Voiu delegà cel mult pe capelanul meu“.

Cum rămâne cu sinceritatea, dle prot.? *n'a sosit* învitarea la timp? ori nu s'a *dimis* dl prot. a sfințì apa la o filială?

N'am avut deci dreptate să ne bucurăm, că învitarea noastră nu s'a rătăcit la poștă?

Dsa mai adaugă, că rugarea i-s'ar fi putut comunicà și cu gura, fiindcă am fi trecut pe la poarta dsale.

Calcă foarte de sus.

1200 fl. Nunc ad fortissimum.

După cetirea Proces. verbal, și după încheierea ședinței, ridicându-mă dela masa, unde ședeam și dând mâna cu unii din cei prezenți, cu cari nu dădusem mai înainte, considerându-mă între prietini, fac glumă, *în auzul tuturor*, repețită și la masa comună, că dacă ne dau 1000 fl. anual (nu 1200 fl), ne retragem cu Filiala.

Irelevant cum am zis, dați-mi ori dați-ne. Vorbiam ca reprezentant al Cordianei. Chiar dl prot. scrie (p. ?) dsa (adecă *eu*) a promis, nu că „Cordiana“ a promis.

Gluma aceasta am comunicat o și Direcțiunei mele îndată după sosirea acasă.

Dlui I. Muntean ca protopop model cu maniera sa sinceră față de opinia publică, i-se poate permite luxul, ca și o glumă simplă, făcută în imprejurările arătate, să o folosească ca apucătură sinceră pentru ajungerea scopurilor sale.

Aceasta nu ofensează.

De încheiere dl protopop se laudă că pentru sfințirea apei la filială a delegat *un* preot (vrea să zică: cu mai puțină binecuvântare), pentru Frăție vor servì *mai mulți* preoți cu dânsul în frunte.

Doriți mai multă seriozitate?

Cu acestea, din parte-mi închei discuția.

N. P. Petrescu.

---

[1]) Profeția cu blamul și râsul Sașilor s'a împlinit. Nu dorim să urmeze ticăloșia și fiascul.

Nr. 1211—1906 prot. [280] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, pe lângă neputinciosul paroh Ioan Mihu din parohia de cl. a II a Cincul mare, protopresbiteratul Agnitei, pe baza rezolutiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 10 Octomvrie anul c. Nr. 9449 Bis. se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și înaintà cererile concursuale, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, cu îndatorirea de a se prezentà în vre-o Dumineca ori sărbătoare în biserică, pentru a cântà, resp. a celebrà și cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Agnita, 29 Octomvrie 1906.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 5460/1906. [278] 1—3

PUBLICARE.

Pe baza concesiunei ministrului reg. ung. de agricultură Nr. 33883/1906, comunele Săliște, Galiș și Tilisca dau în esploatare pe calea licitațiunii publice pădurile de brad din munții dela Piatra-albă în extenziune de 1057.3 jugăre catastrale estimate la 155320 metri cubici lemn de lucru, și tot acolo din pădurile de apărare în extenziune de 714.7 jug. cat. spre rărire lemnele de 36 centimet. grosime în sus (cam 25—30 fire la jugăr).

Licitațiunea e publică și verbală și se va țineà în 29 Decemvrie 1906 la 10 ore a m. în casa comunală din Săliște.

Prețul de strigare e 698940 coroane, vadiu se recere 60,000 cor.

Oferte în scris se primesc și sunt a se predà înainte de începerea licitațiunei verbale conducătoriului licitațiunei, au să fie provăzute cu timbru de 1 coroană, cu suma în cifre și litere a prețului oferit, cu vadiul în bani gata sau în hârtii de valoare admise ca cauțiune, și cu declarația oferentului că cunoaște și se supune condițiunilor de licitare.

Sub prețul de strigare nu se vinde.

Oferte întârziate sau neinstruate conform condițiunilor, precum și oferte ulterioare nu se iau în considerare.

Firele ce sunt a se tăià din pădurile de apărare i se socotesc cumpărătorului pe loc cu 4 cor. 50 fil. de metru cubic.

Reprezentanțele comunelor interesate și au rezervat de a alege liber între oferenți.

Se observă că cantitatea lemnului din pădurile de exploatare — estimată la 155320 met. cub. — e curat lemn de lucru de brad fără scoarță, și că la calcularea prețului atât lemnele de foc, rămășițele și alt soiu de lemn ce sporadice se găsesc în păduri nu s'au luat în considerare.

Lemnele de exploatat se pot plutì pe râul Sebeș până la Szászsebes, iar dreptul de piutire ș'a exoperat din partea comunelor interesate.

Condițiunile de licitare și de vindere se pot aflà în orele de birou la oficiul pretorial și la curatorul silvanal r. ung. din Săliște.

Săliște, în 7 Noemvrie 1906.

Primpretorul cercului.

Ad Nr. 1053—1906 [279] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. a III a Luța, în protopopiatul Făgăraș, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegrafu! Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh să-și subștearnă cererile concursuale, cu documentele recerute, la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit, având a se prezentà la sf. biserică, spre a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Făgăraș, în 23 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Publicațiune.

Subscrisul voind să subarândez câreima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localitățile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraș, în 5 Noemvrie 1906.

[275] 4—6 Cu stimă:

Dr. Nicolae Șerban.

Nu numai cetit

dar și probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 31—52
Carol Arz (str. cisnădie), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de vița nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis si franco. [253] 12—40

Explicarea Evangeliilor duminecale
și ale
Sărbătorilor împărătești
de
Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.
Tiparul și editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.
Prețul broșat 3 coroane.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 121 Sibiiu, Sâmbătă 4/17 Noemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Votul universal.

Sibiiu, 16 Noemvrie n.

Incă pe vremea când ministru-prezident şi ministru de interne era contele *Tisza István*, se începuse cu adunarea de date statistice, necesare pentru compunerea unei legi noui electorale, în care dreptul de alegere să fie lărgit şi să fie extins şi asupra *unora* dintre cei astăzi desmoşteniţi politiceşte.

Sub urmaşul său, baronul Fejérváry, care aveà ca ministru de interne pe Kristoffy, materialul adunat a fost apoi bine studiat, şi s'a ajuns la convingerea, că din punct de vedere politic curat maghiar nu e nici o primejdie dacă se introduce şi la noi votul universal la alegeri; şi a fost dată lozinca, primită cu bucurie de păturile largi ale cetăţenilor din statul ungar, neîndreptăţiţi să iee parte la alegerile pentru dieta ţării, că guvernul ţării, cu învoirea Coroanei, a trecut în programul său de muncă *introducerea sufragiului universal* la alegeri.

Coroana leagă în urmă pace şi învoială cu coaliţia maghiară, şi-i pune acesteia ca condiţie, ca punct de program, care trebue negreşit realizat, şi încă în terminul cel mai scurt posibil, aducerea unei legi noui electorale, compusă pe baza sufragiului universal.

Se credea acum, că dupăce întregul material trebuincios pentru compunerea unei astfel de legi e adunat şi stă gata în arhivele ministerului de interne, noua lege nu va întârzià mult, ci la începutul anului ce vine va fi votată, sancţionată, şi apoi pe baza ei se vor face imediat alte alegeri.

Ne vine însă ştirea dela Budapesta, că lucrul nu stă tocmai aşa. Domnul ministru de interne actual, contele Andrássy, nu e mulţămit cu datele statistice cari au fost adunate de înaintaşii săi, şi a dat ordin să se adune altele, mai exacte şi mai ample. Şi până se va face aceasta, vor trece luni, până se va studià noul material adunat vor trece alte luni, până se va compune noul proiect de lege iarăşi altele, şi astfel nu sunt prospecte, ca noua lege electorală să fie prezentată dietei spre desbatere în cursul anului ce vine, ci poate că abia în cursul anului 1908.

Sigur că împrejurarea aceasta a îndemnat pe domnul deputat român Dr. *Alexandru Vajda Voevod* să adreseze în şedinţa din 10 Noemvrie n. o interpelaţie guvernului unguresc, întrebându-l, dacă are sau nu intenţiunea să prezinte parlamentului în timpul cel mai scurt, şi cel mult până la 19 Maiu 1907, un proiect de lege despre votul universal, pentruca *să nu fie compromisă voinţa Maiestăţii Sale*, care a pus condiţie guvernului actual, să realiseze negreşit votul universal secret şi după comune?

I-a răspuns numai decât domnul ministru-prezident *Wekerle*, că guvernul *va realizà* aceea ce a promis cu privire la sufragiul universal, însă aşa, ca *să fie păstrat caracterul naţional (maghiar) al acestui stat.*

Iarăşi un răspuns deci, de care n'aveam nici o trebuinţă, pentrucă puteam să-l ştim înainte, şi care puteà să nu fie provocat. Chestia e doară atât de clară, încât nime nu poate să rămână nedumerit asupra ei!

Coroana a pus o condiţie principală coaliţiei atunci când a legat pace şi învoială cu ea, anume, să facă pace în ţară, să restabilească ordinea şi mersul regulat în administraţia publică şi să voteze contingentul de recruţi şi sumele necesare pentru acoperirea trebuinţelor armatei. Toate celelalte condiţiuni au fost numai de a doua mână, laterale, dela a căror împlinire Coroana sigur că va abstà, dacă i-se vor da garanţii, că pacea nu va mai fi turburată în Ungaria, şi că tot ce se cere pentru trebuinţele armatei va fi votat. Şi cine ne garantează, că nu se va face o *nouă* învoială cu Coroana, în acest înţeles? Pentrucă e vorba de un contract bilateral, care — fără a fi compromisă voinţa Coroanei, — poate fi schimbat orişicând şi în orice mod, atunci când ambele părţi se învoesc la aceasta. Trăgănarea cea lungă a compunerii noului proiect de lege despre votul universal ne face să presupunem, că cam aceasta ar şi fi dorinţa şi intenţiunea guvernului. De aceea credem, că e păcat să forţăm noi lucrurile şi să punem guvernului neîntrerupt sula în coastă, pentru un lucru, care tocmai atunci când îl reclamăm noi mai cu inzistenţă, nu are să fie făcut spre mulţămirea noastră.

Dacă Coroana ţine cu tărie la punctul acesta din învoiala cu coaliţia, apoi va solicità Coroana însaşi introducerea votului universal şi la noi, mai ales acum, când în cealaltă parte a monarhiei, în Austria, e ca şi introdus. Iar dacă nu mult îi pasă Coroanei, de-l avem, sau nu-l avem, putem noi să-i tot cerem introducerea, căci totuşi nu'l vom avea. Nu suntem noi aşa de tari, ca *noi* să forţăm guvernul şi maioritatea parlamentară să ni-l dee!

De altcum noi am arătat cu altă ocaziune, în o serie de articoli publicaţi în anul trecut, că ceea ce cer interesele noastre nu e atât votul universal, cât mai mult o *nouă şi dreaptă arondare a cercurilor de alegere.* Şi în privinţa aceasta ne temem, că Coroana n'a pus nici o condiţie guvernului, şi astfel, chiar dacă guvernul realisează condiţia Coroanei cu votul universal, noi nu vom aveà motive de a ne bucurà.

Şef de stat major pentru armata austro-ungară va fi numit în zilele apropiate generalul **Konrad**, *unul dintre cei mai tineri generali din armata monarhiei noastre.*

Cronică pedagogică.

Şcoala pedagogică din Sibiiu.

Cu drept cuvânt putem vorbì în evoluţia culturală a poporului nostru ardelean de o şcoală pedagogică sibiană.

Şi dacă ea n'a fost încă marcată de nici un scriitor român şi în nici un soiu de scriere, asta dovedeşte, că încă n'am ajuns la acel grad al civilizaţiei, de unde ochiul filozofic zăreşte toate părăiaşele ce se scurg în alvia noastră culturală naţională.

Şcoala aceasta îşi ia începutul cu venirea în fruntea bisericei ortodoxe române din Ardeal a neuitatului şi întru fericire des pomenitului *Andreiu baron de Şaguna.*

Intre problemele de căpetenie ale lucrării lor era mai ales: preocuparea pentru creşterea tinerimei credincioşilor încredinţaţi Arhipăstoririi lui. De când a pus piciorul în eparhia ortodoxă a Ardealului, în circularele sale nu întrelasă a se ocupà de afacerile instrucţiei şi creşterei tinerimei ortodoxe române.

El e întemeietorul conferenţelor învăţătoreşti, o instituţie, căreia i-a dat loc şi în statutul organic al bisericei noastre.

Organizarea acestora spiritului ager al acestui providenţial şi genial bărbat se datoreşte.

E foarte instructiv şi interesant a cercetà şi a aflà, cum ştià el să-şi aleagă bărbaţii, pe cari îi designà de comisari conzistoriali; dar mai interesante sunt instrucţiile, ce le da cu privire la direcţia de conducere în conferenţe. De multeori întâlneşti poveţe, cari iau privire la cele mai noui metoade de urmat în educaţie şi instrucţie.

Asta denoată un ochiu ager şi pătrunzător, proprietate numai a spiritelor mai alese şi superioare.

El e primul la noi ortodoxii din Ardeal, care în mod sistematic şi conştiu de lucrarea sa, pune bază organizării şcoalei primare, secundare şi seminarului, numit cu numele său.

Cu mult mai valoroasă însă apare munca lui când ne gândim cu câtă dibăcie şi pricepere ştià să-şi aleagă bărbaţii,

---

FOIŞOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertaţie cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societăţii „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De **Onisifor Ghibu**, stud. în litere.

(Urmare).

II.

La noi nu s'a scris mult în direcţia arătată. E şi natural. Inter arma silent musae. Un filozof n'am avut până acum şi propagatorii de filozofie într'un înţeles mai restrâns ni-au lipsit. Dacă am cità numele lui I. Budai-Deleanu, G. Lazar, A. T. Laurian, T. Cipariu şi S. Bărnuţiu,1) în activitatea cărora se observă mai mult sau mai puţin influinţa unei filozofii alui Kant, am spune tot ce se poate spune din acest punct de vedere despre răspândirea ideilor filozofice la noi până prin anii 70. De atunci s'a mai complicat viaţa noastră culturală, totuşi vre-o personalitate care să ne atragă luarea aminte nu întâlnim. Astăzi avem o singură personalitate, care deşi n'a desvoltat o activitate literară-filozofică mai extinsă, a dovedit totuşi nu numai o orientare sigură în întreg domeniul filozofiei, ci a venit în lumea cugetărei noastre şi cu idei originale de o valoare care nu se poate trage la îndoială. Această personalitate e dl Al. Mocsonyi.

Când aducem deci, cu această ocazie solemnă, omagiile noastre de recunoştinţă şi mulţămită dlui Alexandru Mocsonyi mecenatul marele Român şi sprijinitor al cauzei noastre naţionale sub diferitele ei raporturi, admiraţia noastră nu e mai mică pentru dl Mocsonyi — filozoful, care prin bogăţia de idei a sa se ridică mai presus de conaţionalii săi din această ţeară.

Lumea de idei a dsale am puteà-o studià foarte bine din activitatea publică, din vorbirile sale rostite în cameră sau la „Asociaţiunea română pentru literatura şi cultura poporului român“, al cărei prezident a fost; aceasta însă n'ar puteà intrà în cadrul unei dizertaţii cetite în sinul acestei societăţi. Nouă ne rămâne numai apreciarea activităţii filozofice strict literare a dsale, care deşi nu e mai puţin importantă, dar e de sigur mai puţin extinsă decât celelalte. Căci dl M. n'a scris mult, n'a scris de sigur atâta încât să-l putem cunoaşte destul de bine ca filozof, din toate punctele de vedere. De aceea suntem nevoiţi a ne oprì la analizarea pe scurt numai a celor trei studii de o extensie nu prea mare, pe cari le-a publicat la intervaluri de timp destul de respectabile.

Cel dintâiu studiu al său, pe care l-a scris la rugămintea societăţii academice „România Jună“ din Viena, la anul 1888 tratează o chestiune importantă nu numai din punct de vedere teoretic, ci şi practic: *conştiinţa naţională.* In acest studiu discută locul pe care-l ocupă conştiinţa naţională pe lângă conştiinţa de om şi afirmă, că conştiinţa naţională e absolut îndreptăţită şi e necesară pentru orice om, pe umerii căruia e chemată a se rězimà o răspundere. Conştiinţa naţională e atât de îndreptăţită, încât n'ar trebuì să existe altfel de state, decât cele organizate pe baze naţionale. Orice altă bază e degenerare; oricine nu ţine la acest principiu e un suflet mic şi oricine apasă pe ceice voesc a-şi validità acest drept scump, comite sacrilegiu.

Al doilea studiu, care tratează despre „problema vieţii“ a fost publicat în Almanahul societăţii noastre la anul 1901. E un memento pentru „junii cari ca odinioară Hercule la răspântie stau la pragul de a deveni mâne bărbaţi“, fără a şti în adevăr ce problemă grea are de rezolvit în viaţa sa şi fără a cunoaşte acele căi cari îl duc cu siguranţă la împlinirea misiunei sale. Unii spun, că suprema problemă e fericirea, — fericirea cu orice preţ, alţii socotesc moralitatea de supremul scop al vieţii. „In contra tuturor tentaţiunilor vieţii practice şi a sofismelor din teorii“, dl Mocsonyi consideră direcţiunea *morală-ideală* ca singura care duce la o deslegare plausibilă, şi pretinde cu tot dreptul, că „de integritatea caracterului singuraticilor depinde toată puterea şi vigoarea morală a naţiunei“.

Cel din urmă studiu şi fără îndoială cel mai de valoare este „Religiunea şi ştiinţa“, apărut în anul trecut. Studiul acesta aveà şi el menirea de a apare într'un almanah, în acela al societăţii „Andreiu Şaguna“ din Sibiiu, căreia dl Mocsonyi s'a grăbit a-l trimite, îndată ce a fost rugat să colaboreze.

(Va urma).

---

1) Cantiani români, de G. B. Duică în „Sămănătorul“ 1904 pg. 81 sq.

chemaţi a formà, cultivà şi educà generaţiile viitoare.

Universitatea din Lipsca a fost *alma mater*, la care s'au adăpat bărbaţi valoroşi ca un *Ioan Popescu*, *Zaharie Boiu*, *Nicolae Cristea*, *Dr. Daniil Popovici Barcian*, *Dr. Ioan Crişan*, şi *Simeon Popescu*.

Toţi aceştia, la cari s'au alăturat şi alţi trimişi la Viena, între cari ţinem a scoate la iveală pe laboriosul şi valorosul bărbat al bisericei noastre, arhimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, au ştiut să-şi marcheze viaţa prin opere de valoare pentru educaţia tinerimei. Aproape fiecare a compus opuri menite pentru instrucţia şcolară, cari şi astăzi servesc de cărţi manuale în instrucţia noastră de pe diferite grade. Nu e locul acì de a face o caracterizare a lucrării, ce a săvârşit în parte fiecare, ci scopul meu a fost de a semnalà lucrarea culturală a tuturora, izvorâtă din îndemnul psihic al lui *Şaguna*.

Conform scopului pus în fruntea acestor cercetări trebue să scot la iveală mai ales *lucrarea pedagogică* a lui *Popescu*, căci a lui muncă ştienţifică în această direcţie s'a concentrat, pe când ale celorlalţi a îmbrăţişat şi alte terene. Şi trebue să o fac, mai vârtos şi din motivul, că a lui influinţă s'a simţit şi în afară de cadrele bisericei noastre, ba a trecut chiar şi frontierele politice ale ţării noastre. In toate scrierile lui denotă o minte, care caută legătura logicei şi desvoltarea organică a ideilor ce se înşiră. Nu mai puţin bătătoare la ochi este şi forma aleasă, în care caută să-'şi îmbrace ideile sale. Pentru cel ce puţin e iniţiat numai în felul lui de a scrie trebue să fie clar un lucru.

Acest bărbat e un scriitor, care scrutează, înlănţueşte, organizează şi convinge, cerinţe pe cari le au numai capetele cu calităţi ştienţifice. Cu drept cuvânt poate fi numit un om de ştiinţă. El a redactat prima revistă pedagogică, în care se poate cetì pagină de pagină adevărul asertiunii mele. Cartea lui de psihologie şi pedagogie sunt o dovadă vie, că avem de a face cu un bărbat de ştiinţă per eminentiam. Aprecierea psihologiei cuprinse de eruditul filozof şi academician *Titu Maiorescu* ni'l prezintă în adevărată lumină. Nu mai puţin valoroase sunt cărţile lui de învăţătură şi lectură, după cari s'au orientat mare parte din autorii de cărţi de cetire româneşti.

Numele lui crescuse aşa de mult, încât devenise autoritate şi la fraţii din regatul României, cari în două rânduri i-au oferit catedra de universitate. In scrierea „Educatorul“ din Bucureşti publică pentru primaoară lucrări, cari ni'-l tradează ca pe elev al lui *Ziller*, întemeietorul unei puternice şcoale pedagogice în Germania. In scrierile lui mai vechi nu aflăm vederile cele noui, sau că şi el se înspiră pe atunci de dominanta şcoală *dittes beneckiană*, de care bâjbăe şi azi scrierile *micilor* noştri pedagogi.

Popescu a fost în trecut singurul pedagog serios şi primul la noi Românii peste tot. Cutez a o afirmà şi la caz de tragere la îndoială nu voiu întârzià a o şi dovedì.

Prin anii 1897, 1898 1899 un grup de profesori dela „*Seminariul Andreian*“ după ce ani de zile se făcuseră sforţări în sinul „Reuniunii învăţătorilor gr. or. din districtul Sibiului“ spre a dà fiinţă unei reviste pedagogice la înălţimea timpului, reuşesc cu ajutoriul conzistoriul arhidiecezan să înfiinţeze: „Foaia pedagogică“ a cărei mod de redactare a putut să mulţămească toate pretenţiile. După o scurtă durată apune această revistă, ţinută la înălţimea timpului.

Ajunge să amintim, că drept rezultat al acestei lucrări au rămas două opuri ale subsemnatului: Treptele formale şi Poveştile poporale, cari continuă acum în a doua ediţie să instrueze şi lumineze în senzul vederilor şcoalei pedagogice, căreia i-s'a dat expresie în sus numita revistă.

Drept continuare a acestei lucrări este şi cârticica copiilor întitulată „Noul abecedar“, de subsemnatul, care formează numai începutul unei serii de cărţi de cetire ce vor urmà. Planul e dat, lucrarea se va urmà cu ajutorul Domnului.

Intrucât lucrarea noastră dela Sibiiu a influinţat şi alte cercuri afară de biserica noastră e prea timpuriu a spune şi nu mi-se cuvine mai ales mie a o spune.

Va venì posteritatea şi va cerne totul obiectiv şi atunci va aduce verdictul adevărat fără temere de a supărà anumite susceptibilităţi omeneşti, de cari nici un timp şi nici un soiu de oameni n'a fost şi nu va fi cruţat.

Chiar cu risicul de a mi-se imputà nemodestie susţin în faţa lumei şi pot să dovedesc că există o şcoală pedagogică la Sibiiu, pe care mai curând sau mai târziu va trebuì să o recunoască şi obştea românească, dar mai ales cei chemaţi să judece imparţial şi fără leac de preocupaţie.

Am ţinut, că e bine să semnalez această direcţie culturală tocmai în gazeta „Telegraful Român“ înfiinţat de marele *Şaguna*, care a plantat aici în Ardeal un puternic stejar, la umbra căruia toţi ne răcorim şi întărim.

Fie deci aceste şire aduse ca un mic prinos de pietate memoriei lui.

Dr. Petru Şpan.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de **Gavriil Hango** presbiter.

(Urmare).

Fiind acum în clar catehetul cu cantitatea orelor de prelegere, amăsurat acestor ore îşi va împărţì şi materialul de predare şi fiind în clar şi cu facultăţile personale şi cu împrejurările educative familiare şi şcolare ale pruncilor amăsurat acestor împrejurări îşi va aranjà materialul de predat.

In aceste 8 ore de prelegere materialul de predare despre mărturisire, credem că s'ar puteà împărţì în chipul următor:

In oara 1-ă li s'ar ţineà pruncilor o prelegere generală întroducătoare despre *virtute şi păcat* (bine şi rău, împlinirea, respective călcarea poruncilor lui Dzeu) şi urmările acelora, purcezând dela faptul cât de mult iubesc părinţii pe copiii cei buni, iar pe cei răi îi pedepsesc. Trecând apoi la *păcatul strămoşesc* le vom arătà fericirea de care s'a bucurat Adam şi Eva în raiu înainte de a păcătuì şi apoi nefericirea lor şi a tuturor omenilor după căderea lor în păcat. De acì vom trece apoi *la venirea lui Isus Christos pe pământ şi la moartea lui pe cruce*, prin care ne-a răscumpărat din robia diavolului în care am fost căzuţi toţi oamenii prin păcatul strămoşesc. In fine le vom vorbì despre *instituirea tainei S-tului Botez*, prin care ne curăţim de păcatul strămoşesc şi apoi pentru de a le ţineà atenţiunea încordată le vom amintì pe scurt instituirea tainei Sfintei Mărturisiri prin care ne curăţim de păcatele făcute după S. Botez, fără de care nu vom moştenì împărăţia ceriului, ci vom cădeà în osânda cea de veci etc.

In ora a 2-a le vom vorbì ceva mai mult, despre instituirea şi scopul tainei S-tului Botez şi apoi vom trece la *taina Sfintei mărturisiri*. Aici le vom expune cât se poate de pe larg modul instituirei, scopul şi necesitatea mărturisirei păcatelor înaintea preotului.

In fine vom trece la condiţiile, ce trebue să le împlinească cei ce se mărturisesc, începând cu *examinarea conştiinţei pe baza celor 10 porunci dzeeşti şi a celor 9 porunci bisericeşti*. In ora aceasta le vom vorbì numai *despre păcatele ce sunt contra iubirei către Dzeu*, pe baza primelor patru porunci dumnezeeşti.

In ora a 3-a vom continuà cu examinarea conştiinţii vorbindu-le *despre păcatele ce sunt contra iubirei deaproapelui* pe baza celor şase porunci dumnezeeşti ulterioare.

In ora a 4-a vom continuà cu *cele nouă porunci bisericeşti* aducându-le în legătură cu poruncile dzeeşti.

La examinarea poruncilor însă, să nu se treacă cu vederea păcatele de moarte şi păcatele în contra S-lui Duh.

In ora a 5-a le vom verbì despre *părerea de rău şi despre hotărârea*, că nu vor mai păcătuì.

In ora a 6-a despre *însuşi actul mărturisirii*: ce este, cui şi cum trebue să se mărturisească, ce se întâmplă cu cei ce nu 'şi spun toate păcatele cu voia şi în ce constă *secretul mărturisirei* pentru ca să nu aibă teamă a-'şi mărturisì păcatele.

In oara a 7-a le vom spune cum să se poarte înainte, la şi după mărturisire.

In oara a 8-a *despre deslegare, despre canon şi despre necesitatea îndreptării vieţii*, iar

In ora a 9-a şi a 10-a se va repetà materialul propus, respective făcând un examen general cu elevii, după ce şi în fiecare din orele precedente încă au fost examinaţi.

După aceasta numai decât se va trece la materialul *despre sf. Cuminecătură*. Materialul acesta după cele patru ore de prelegere s'ar puteà împărţì astfel:

In ora primă le vom ţineà o instrucţie generală despre actele ce au văzut ei că se petrec în biserică când preotul cuminecă pe oameni, apoi vom trece la explicarea cuvintelor lui Isus cuprinse în evangelia lui Ioan Cap. VI., unde se vorbeşte mai întâiu de săturarea celor cinci mii de oameni, cu 3 pâni şi 2 peşti şi apoi despre natura şi efectele Sfintei Cuminecături. (Precum pânea simplă nutreşte şi întăreşte corpul în viaţa aceasta, tot aşa nutreşte şi întăreşte şi Sfânta Cuminecătură sufletul pentru viaţa de veci dacă omul o primeşte cu vrednicie).

In ora a 2-a li se va ţineà o prelegere despre instituirea Sfintei Cuminecături pe baza celor expuse la Ev. Mateiu XXVI. 17—29, Marc. XIV. 12—24, Luca XXII. 7—20 şi I. Corinteni XI: 23—29, iar modul transubstanţiaţiunei pânei în corpul şi a vinului în sângele Dlui Isus Cristos li se va explicà prin minunea lui Isus când la nunta dela Cana Galileei a prefăcut apa în vin şi prin minunea când după înviere a întrat la învăţăcei prin uşile încuiate. Tot aici li se va arătà: pentruce a instituit Isus S. Cuminecătură sub forma pânei şi a vinului, deci pentru ce n'a dat corpul şi sângele sau ca atare de mâncare apostolilor săi. Le vom spune, că Isus este prezent întreg în fiecare părticică din S. Cuminecătură în tocmai precum în fiecare frântură de oglindă se vede ori ce corp în întregul său şi nu numai părţi din el. Iar de încheiere li se va vorbì despre respectul ce datorim Sfintei Cuminecături.

In oara a 3-a le vom vorbì despre scopul Sfintei Cuminecături, ca sacrificiu pentru păcatele noastre, patimile şi moartea lui Isus Cristos pe cruce şi apoi despre efectele ei salutare pentru cei ce se împărtăşesc de ea cu vrednicie şi despre groznicia pedepsei de care se fac părtaşi cei ce se cuminecă cu nevrednicie. Apoi vom trece la explicarea Sfintei liturghii obicinuite şi a celei Inaintesfinţite şi la cuminecătura pregătită pentru ei în Joia dinainte şi Marţa de după Paşti.

In ora a 4-a îi vom învăţà cum să se pregătească sufleteşte şi trupeşte pentru actul Sfintei Cuminecături în şi afară de biserică. Pentru înţelegerea mai bună, le vom explicà mai pe larg, că precum ne îmbrăcăm trupul în haine curate şi ne curăţim casa şi curtea când aşteptăm un oaspe, aşa să ne curăţim şi sufletul de păcate, când ne pregătim să primim S. Cuminecătură în care se află însuşi trupul şi sângele Domnului nostru Isus Cristos.

In celelalte două oare următoare se va repetà materialul despre S. Cuminecătură contras în două partii din cele patru ore în cari s'a propus.

Apoi în dimineaţa zilei în care se începe mărturisirea li se va ţineà celor admişi la ea, adecă celor ce le-a succes examenul în părţile esenţiale, o exortaţie pentru îndemn la o mărturisire bună. Exortaţia aceasta va cuprinde pe scurt tot materialul despre mărturisire, punându-se însă pondul principal pe părţile cari aşteaptă căinţa şi întăresc voinţa pentru îndreptarea vieţii. In scopul acesta ne putem folosì foarte bine de parabola Fiului rătăcit.

In special îi vom admonià, că cei ce la mărturisire vor retăcea cu voia unele păcate acela să nu meargă la sf. Cuminecătură pentru ca să nu cadă în osândă.

In fine în dimineaţa zilei în care vor fi să se cuminece li se va ţineà o exortaţie despre sfânta Cuminecătură în care se va cuprinde pe scurt întreg materialul predat mai înainte despre ea, punându-se şi aici pondul principal pe părţile, cari influinţează mai mult asupra inimei pentru îndreptarea vieţii şi făcându-i din nou atenţi la greutatea păcatului dacă cineva se cuminecă fără a fi făcut mai nainte o mărturisire sinceră.

Astfel cred eu, în împrejurările date şcoalelor noastre s'ar puteà împărţì şi predà materialul despre Mărturisire şi S. Cuminecătură celor ce pentru prima dată aleargă la aceste taine.

*

La predarea materialului despre Mărturisire trebue să fim cu considerare încă la multe împrejurări, ca nu cumva mai mult să stricăm ceea ce voim să îndreptăm.

Mai mult trebue să grijim de îndeplinirea actului mărturisirii ca nu cumva să dăm pruncilor cât de puţin prilej de a păcătuì, ori să-'i ruşinăm şi înspăimântăm dela primirea acestor taine. Sunt păcate pe cari în orele de prelegere publică nu le putem atinge, dar în taina mărturisirei proprii — dacă ni s'au descoperit — nu le putem trece cu vederea. Trebue să fim însă cu băgare de seamă cum le pertractăm aici — cu tot sigilul mărturisirei — dacă voim, ca acelea să le putem stârpì încă din bună vreme din sufletul şi inima pruncilor. (Va urma)

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţimei din tractul Reghin. Sfinţirea iconostasului bisericei din comuna Poleţi.

— 8 Noemvrie n.

(Fine.)

Intrându-se în ordinea de zi, prezidiul învită conferinţa să-şi aleagă un notar pentru purtarea protocolului şi pentru de a îndeplinì tot odată şi funcţiunea de raportor despre mersul discuţiei în conferenţă. Se alege parohul *Ioan Silaghi* din Idicel.

Se purcede acum la exhauriarea programului conferenţei. Se face apel nominal şi se constată că sunt prezenţi 17, iar absenţi 5 preoţi. Prezidiul prezintă cererile de concediu ale celor absenţi, cari toate se încuviinţează.

Prezidiul aduce la cunoştinţa conferenţei trista ştire că parohul Iacob Stavilă din Lueriu, unul din cei mai meritaţi preoţi ai tractului nostru a trecut zilele acestea la cele eterne. Conferenţa apreciind meritele decedatului confrate, — dă expresie condolenţei sale prin sculare — pentru perderea vrednicului paroh Iacob Stavilă, care şi-a testat întreaga sa avere mişcătoare şi nemişcătoare ca fundaţiune pe seama bisericei noastre din Lueriu, la al cărei altar timp de 35 ani a servit cu credinţă şi devotament.

Urmează la ordinea zilei discuţia asupra modului cum s'a oficiat sf. liturgie. După o discuţie mai îndelungată, la care au parte preoţii: Nicolau Gliga, Gheorghe Căzan, Ioan Duma, Nicolau Nascu, Alexandru Nicolescu, Gheorghe Maier, Ioan Silaghi şi dl protopresbiter Galaction Şagău, se constată că atât serviciul divin cât şi întreg ceremonialul sfinţirei iconostasului şi a parastasului s'au îndeplinit cu demnitatea recerută, iar unele neajunsuri observate la unii din preoţii fungenţi, cari provin mai mult dela natură decât din vina respectivilor preoţi, s'au scos la iveală pentruca să-şi deà silinţa fiecare, ca acele să dispară în viitor. Asemenea se constată că predica festivă ţinută în biserică înaintea poporului din partea preotului capelan Gregoriu Nicoară din Ibăneşti, a fost deplin succeasă cu privire la conţinut. In privinţa modului de predare însă dl protopresbiter Şagău îi face observare, că vocea a fost prea duioasă, plângătoare, ceeace predicatorul ià la cunoştinţă, promiţând că pe viitor va ţineà cont de aceste observări.

Conform programei preşedintele ordonează cetirea dizertaţiei din partea parohului Ioan *Silaghi*, despre tema: „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională al cărei director este; şi cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar“. Autorul îşi ceteşte lucrarea, care e ascultată cu atenţiune. Finindu-se predarea operatului prezidentul învită pe membrii conferenţei, să se declare asupra aceluia. La aceasta membrul C. Nicoară, constată că lucrarea este destul de bună, dar pentru de a fi studiată şi criticată mai cu temei propune a se dà unei comisii, care la proxima conferenţă va aveà să-şi prezinte darea de seamă în scris asupra operatului din întrebare. Parohul Gheorghe Maier din Topliţa constatând din a sa parte cu multă plăcere, că autorul şi-a lucrat tema cu toată seriozitatea, căci atât ca fond cât şi ca formă, şi ca mod de predare este deplin succeasă face contrapropunere, ca adecă să se abstee dela aţâtea formalităţi seci şi fără nici un rost şi operatul să se iee la cunoştinţă fără a se mai dà la vreo comisiune cenzurătoare, ci dacă are cineva ceva de observat aceasta să o facă acuma în plenul conferenţei. De această părere sunt şi membrii Mateiu Radu din Cueşdiu şi Ioan Duma din Săcal. Puse propunerile la vot se primeşte cea făcută de Gheorghe Maier. In urma acesteia se întră în dezbaterea meritoasă asupra reuşitei operatului şi după o discuţie îndelungată conferenţa declară dizertaţia atât după conţinut cât şi după formă deplin reuşită.

In înţelesul programei ar fi urmat încă stabilirea statutelor referitoare la creşterea adulţilor, cu compunerea cărora au fost însărcinaţi de conferenţa ultimă parohul Ioan Duma din Săcal şi Gheorghe Căzan din Filea, dar fiind operatul prea voluminos şi timpul deja înaintat, conferenţa decide a se amânà stabilirea lor definitivă pentru confereţa proximă.

Membrul Gheorghe Maier îşi ridică cuvântul şi arătând însemnătatea şi avantagiul ce îl au „Reuniunele de înmormântare“ la poporul nostru, care e dedat a face multe, prea multe ceremonii cu ocaziunea înmormântării celor reposaţi, şi dela care obiceiu nu îl poţi abate, căci ai deveni odios în ochii lui pentru profanarea credinţei şi datinelor strămoşeşti, propune: conferenţa preoţească să decidă, ca în toate comunele biziniceşti din acest tract să se înfiinţeze asemenea reuniuni de înmormântare spre folosul practic moral şi material al poporului nostru.

Conferenţa nu hotărăşte, ci recomandă preoţimei a stărui ca în comunele singuratice, respective în grupuri de comune să se înfiinţeze asemenea reuniuni sau societăţi de înmormântare.

Terminate fiind agendele conferenţei preoţeşti din tractul Reghin pentru anul de faţă, protopresbiterul-prezident mulţămind membrilor pentru interesul şi ţinuta deamnă arătată faţă de afacerile conferenţei actuale, şi îndemnând'o şi pentru viitor la muncă cinstită şi desinteresată, închee conferenţa între aplauze şi generale urale.

Era la 4 ore p. m. Ne-am întrunit la masa bogat adiustată a parohului local Nicolae Naşcu. Bucatele sunt servite din partea dşoarelor Ana Naşcu şi Marioara Nicolescu din Meşterhaza. Se începe seria toastelor. Dnul protopresbiter Galaction Şagău toastează pentru îndelunga viaţă a Excelenţiei Sale I. P. S. domn Arhiepiscop Mitropolit *Ioan Meţianu*. Parohul Nicolau Gliga îşi ridică pocalul în sănătatea vrednicului nostru protopresbiter tractual Galaction Şagău şi a doamnei. Parohul Ioan Duma închină în sănătatea parohului local Nicolau Naşcu. Ioan Silaghi ridică toast pentru tinărul pictor Gheorghe Russu, care cu sfiala unui începător a luat asupra sa greaua sarcină de a pictà noul iconostas, şi l-a terminat cu succes neaşteptat. Lacrămi de bucurie cădeau din ochii fericitei mame care încă erà de faţă a tinărului Gheorghe Russu, văzând că fiul ei totuşi se apropie cătră ţinta mult dorită. Parohul Gheorghe Căzan a ţinut toast pentru buchetul de dşoare cari se stau la masă şi pentru toate dşoarele de pe Murăş, parohul Iancu Branea a închinat pentru comitetul parohial. Preotul Gheorghe Maier pentru poporul bun din comuna Poleţi etc. iar dnul Dr. Tilea medic în Topliţa română şi-a ridicat pocalul pentru preoţimea română din tractul Reghin.

In tot decursul mesei ne-a cântat lăutarii din Topliţa română, iar după ce masa a fost ridicată, cei tineri s'au dat la joc, care a ţinut până noaptea târziu; cei bătrâni s'au retras spre a mai conversà câte ceva, ori apoi ducând cu ei cele mai plăcute suveniri dela Poleţi s'au depărtat spre vetrele lor cu dorul, ca la anul să ne putem încă cu mai multă izbândă întrunì în conferenţele preoţeşti spre binele şi desăvârşirea noastră şi a poporului nostru.

I. S.

NOUTĂŢI.

Marca culturală în favorul „Asociaţiunii“. Domnul Şt. Erdélyi din Orăştie a binevoit a pune la dispoziţia „Asociaţiunii“ o marcă culturală, care reprezintă lupoaica alăptând pe Romulus şi Remus, cu următoarele inscripţii: S. P. Q. R. = Senatus populusque romanus) şi A. C. P. R. (Asociaţiunea culturală [a] poporului Român). Marca costă 5 fileri.

Nu ne îndoim, că fiecare Român cu tragere de inimă pentru întărirea „Asociaţiunii“ se va grăbì să-şi comande un număr oarecare de mărci, pe cari le va puteà întrebuinţà, cum fac şi alte neamuri, — pe corespondenţa lui particulară.

Societăţile noastre, băncile, cancelariile advocaţiale, parohiile etc. le-ar puteà întrebuinţa cu multă uşurinţă pe corespondenţele lor.

La reprezentaţiile noastre, serate etc. se va lipì pe fiecare bilet de întrare o marcă culturală şi de sigur nu se va găsì Român care să refuze 5 *fileri* mai mult pentru scopurile „Asociaţiunii“.

Inceputul îl va face dl Zaharie Bârsan, care aici în Sibiiu va vinde biletele de întrare cu câte o marcă culturală şi tot aşa va face şi în celelalte centre.

Mărcile culturale se pot procurà dela biroul „Asociaţiunii“ din Sibiiu (Strada Morii nr. 6), dela despărţămintele „Asociaţiunii“ şi dela redacţiile ziarelor noastre.

Toţi cei cu dragoste pentru cultura neamului nostru să se grăbească a cumpărà marca culturală!

*

Lueger, primariul Vienei, despre care înregistrase presa ungurească în zilele trecute ştirea că e greu bolnav, ba că a murit chiar, e pe cale de a se însănătoşà deplin. Merge din zi în zi spre bine astfel, că în câteva zile îşi va putea începe iar munca.

*

„Cartea de Aur.“ Domnii dela „*Erdélyi Hirlap*“ răspund la cele scrise în numărul nostru penultim la adresa lor. Zic, că nu aceea e esenţial, de unde au ei informaţie despre apariţia noului volum al „*Cărţii de Aur*“, ci esenţial e, că oare spus'au dânşii adevărul ori nu cu privire la „*Cartea de Aur*“? Sigur că e aşa. Dar tot aşa de sigur e, că *n'au spus adevărul*. Pentrucă în „*Cartea de Aur*“ nu se cuprinde alta, decât material istoric, referitor la chestia naţională română, care, oricât de supărăcios să fie lucrul pentru domnii cari neagă existenţa ei, a existat în patria noastră, există şi va există, până nu va fi resolvată în mod mulţămitor. In adunarea acestui material istoric autorul opului numit n'a procedat în mod unilateral, cum afirmă domnii dela „*Erd. Hirlap*“, despre ce se pot singuri convinge, dacă frunzăresc mai bine şi studiază volumul pe care dl procuror din Cluj a avut bunăvoinţa a li-l pune la dispoziţie. Vor găsì adecă în volumul acesta publicate *toate* vorbirile rostite în dietă, în sesiunea anilor 1865—1868, *în chestia naţională*, va să zică, nu numai ale deputaţilor naţionalişti, ci *şi ale deputaţilor maghiari*: Deák Ferencz, Giczy Ignátz, Halász Boldizsár, Baron Simonyi Lajos, Bernáth Zsigmond, Bartal György, Bonis Samu, Baron Eötvös Iozsef, Iankovich Antal, Thury Gergely, Plachy Tamás, Hunfalvi Pál, Dapsy Wilmos, Kvassay László, Iusth Iozsef, Madocsányi Pál, Czorda Bodog, Tisza Kálmán, Markos István, Berzenczey László şi alţii şi alţii, tot oameni cari n'au fost *agitatori* români. A vorbi deci de o informare *unilaterală* a cetitoriului, este în cazul de faţă, ori răutate, ori greşeală mare, pe care oamenii cari ţin la adevăr şi dreptate datorinţă ar aveà să o îndrepte. Noi însă nu cerem lucrul acesta dela domnii dela „*Erdélyi Hirlap*“, pentrucă ne face impresia, că nu este meseria lor să caute adevărul.

*

„Victoria“, institutul de credit din Arad va deschide în curând o filială în Chişineu, unde are toate condiţiile de prosperare, fiind simţită acolo lipsa unei bănci.

*

Reuniunea română de muzică din Sibiiu îşi va ţineà *adunàrea generală* Mercuri în 15 Novembre v. la 5 ore seara în sala cea mare din „Casa naţională“.

Comitetul.

*

Al 100 lea. Casariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu, a solvit ajutoriul statutar după răposatul membru Paraschiva P. Vestemianu n. Moldovan.

Acesta este al 100-lea caz de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

*

Foc în dietă. Sâmbătă seara s'a aprins în edificiul parlamentului din Bpesta o odaie care servià de magazin pentru obiectele netrebuincioase. Focul a fost observat la timp şi după o muncă de aproape un cias a fost stins. Paguba e la trei mii de coroane.

*

Biserică pentru şeasă limbi se zideşte acum în New-York şi va avea hramul sf. Ion. Zidirea ei s'a început în 1892 şi costă 50 mil. cor. Biserica va avea şeasă paraclise, în cari se va săvârşi serviciul divin în şeasă limbi, fiecare paraclis pentru o limbă. Trei sunt pentru popoarăle romanice, şi trei pentru cele germane.

*

Arhiepiscopul din Canterbury şi Grecii. Nu de mult a adresat mitropolitul grec din Atena o rugare cătră arhiep. din Centerbury, ca să întrevină la guvernul englez spre a încetà perzecuţiile în potriva Grecilor din Macedonia şi Bulgaria. Arhiep. a răspuns, că el condamnă politica guvernului grecesc, că el şi toată biserica anglicană nu se amestecă nici odată în chestiuni cu caracter politic şi îi e peste putinţă să facă ceva ce ar putea fi luat ca o *îndreptăţire* a năvălirilor făcute de bandele venite din Grecia pe teritoriul turcesc.

*

Agraţiare. Stud. univ. A. Melha, un adevărat revoluţionar, care condusese în anul trecut pe studenţii răzvrătiţi în universitate şi a insultat pe rectorul de atunci Lang fusese eliminat pentru totdeauna dela universitate. Ministrul Apponyi l-a agraţiat în zilele trecute la sfatul acelora cari îl eliminaseră. Dar dacă ar fi fost vorba de un student român? Cum schimbă vremiile şi oamenii de uşor.

*

Exagerări. Unul care jură pe ce scrie, a slobozit un glas de durere în „*Gazeta Transilvaniei*“ cu privire la stările din Sălişte, comuna fruntaşă românească din apropierea Sibiiului, tânguindu-se, că Săliştea, vai, nu e aşa cum o văd şi cum în mod exagerat o descriu unii, ci e aşa cum o vede dânsul. Şi dânsul o vede fireşte *în rău*, în decadenţă, în mizerie. Săliştea n'are nimic, nu face nimic, sau ce face, nu face bine. Bunul domn gata, să jure pe ce scrie, combătând un rău exagerările în bine faţă de comuna Sălişte, cade deci în acelaşi păcat şi exagerează şi el în ceealaltă direcţie. Nu-i place un extrem, dar cade însuşi în celalalt. Incât cunoaştem noi stările de lucruri din Sălişte, apoi ţinem că nu *în toate* e motivat glasul de durere al domnului cu jurământul. Cel puţin nu în ce priveşte şcoala din Sălişte, care e una dintre cele mai de frunte din metropolia noastră, cu edificiu şcolar pompos şi cu un corp didactic bine pregătit, zelos şi diligent, nici în ce priveşte despărţământul „*Asociaţiunii*“, care desvoltă destulă activitate, mai multă decât multe altele, şi nici cu privire la casa de păstrare, singura dintre băncile noastre care nu aleargă după dividende mari, şi aşa mai departe. Iar aluziunea făcută la unele persoane cu rol în viaţa noastră publică e tocmai răutăcioasă şi e răsturnată prin activitatea rodnică ce o desvoaltă aceste persoane pe toate terenele vieţii publice româneşti. Am ţinut să le spunem acestea, în interesul adevărului, şi pănăcând careva dintre cei deadreptul interesaţi va venì să combată exagerările domnului care jură pe ce scrie.

*

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu, pentru înzestrarea fetelor sărace au contribuit următorii: Ilie Trăilă, adv. (Oraviţa mont.) 3 cor. 60 fil. Andreiu Ghidiu, prot. (Caransebeş), 2 cor.; Dr. Nicolae Ionescu, adv. (Caransebeş) 10 cor.; „X“ 2 cor.; Vasilie Goldiş, dep. diet., secretar conzist. (Arad) 1 cor.; R. Ciorogariu, dir. semin. (Arad) 2 cor.; şi Paul Rotariu, adv. (Timişoara) 1 cor.

La acelaş fond prin mijlocirea controlorului Reun. sodal. rom. a dlui Nicolae Stoica au dăruit: Ioan Petraşcu, măestru croitor, Panfilie Crişan sod. lăcătuş, Antoniu Balomir, sod. pant., Andreiu Olecşic, sodal lăcătar, Mihail Turean sod. măs. şi soţia Eva n. Apolzan, Aug. Iosivaş, sod. faur. şi soţia Paraschiva n. Apolzan, Aron Rodean, sod. lăcătuş şi Mihail Banciu, sod. frisier, fiecare câte 20 fil.

*

Emigrarea creşte. In luna lui Septemvrie au emigrat din ţara noastră 20402 oameni, între cari 14668 la America. In anul trecut în aceiaş lună au emigrat numai 15930. O creştere deci de 4472 suflete.

*

Şcoală de hoţie. Poliţia din Budapesta a descoperit o şcoală de hoţie, al cărei director este un tâlhar italian, iar elevii sunt copii de 10—14 ani. Materialul învăţământului este furtul dela oul de găină, până la casele mari de fier. Directorul a fost deţinut.

*

Ciuma. Din Rusia vine ştirea că în districtul Acinsk s'au constatat opt cazuri de moarte de ciumă. In Triest încă a murit în zilele acestea un marinar de ciumă. S'au luat imediat dispoziţii de a împedecà această boală urâtă. Alt caz până acum nu s'a ivit.

*

Femee de vânzare. O interesantă icoană a moravurilor din America ne aduce ziarul „America“. Intr'una din foile Chicago a apărut dăunăzi un anunţ, în care o femee se pune la vânzare, să fie femeea celui ce va da mai mult. Spune că e tinără, cultă, inimă curată, cu înclinări spre poezie şi fiozofie, faţă strălucitoare, plină de viaţă, bine desvoltată şi mai presus de toate voluptoasă. Ea doreşte ca bărbatul să se poarte gingaş cu ea, să-i cumpere cele mai frumoase haine, să-i lase viaţa liberă şi lipsită de neplăcerile sărăciei. Ii plac mătăsurile, bijuterile şi automobilele. Nu ştie coase, nici spălà, nici coace pâne şi nici nu ştie deosebi carnea de carne. Cu astfel de însuşiri frumoase cum să nu-şi afle bărbat. In America toate sunt posibile. Cine nu ştie ce să facă cu banii grăbească, e cea mai bună ocazie.

*

Un nou Köpenik. In zilele trecute s'a prezentat la un giuvaergiu din Petersburg un general cu servitoriul său şi a cumpărat giuvaere de câteva mii de ruble. Când se plătească n'avea bani. S'a mâniat şi iritat fiind a rugat pe giuvaergiu să scrie un bilet pe care i-la dictat el generalul. Biletul suná: „Dragă Ană. Trimetemi imediat 5000 ruble, am ajuns în încurcătură. Al tău Stefan.“ Servitoriul duse biletul, aduse curând banii, generalul plătì şi plecă. La prânz când juvaergiul se duse acasă soţia îl întrebă că la ce a avut lipsă de 5000 ruble cu atâta grabă. Bărbatul rămase uimit. Intro clipă înţelese totul. Căzuse jertfă unor şarlatani. Pe el îl chemà Stefan, pe nevastă-sa Ana. Servitoriul adusese biletul acesteia, iar ea cunoscând scrisoarea bărbatului ei şi ne bănuind nimica i a predat banii ceruţi.

*

In locul oleului de peşte, care în urma gustului şi mirosului neplăcut se luà aşa fără voe, se capătă în toate farmaciile „Emulsion“ ul lui Scott, care este foarte gustos şi uşor de mistuit

Oficială.

Veneratul Conzistoriu aşteaptă dela comunele în restanţă cu colecta la fondul catedralei să trimită rezultatul colectei făcute; iară cei ce au trimis numai banii fără un scurt raport şi au primit ulterior urzoriu, să notifice prin câte un raport scurt datul şi suma trimisă.

Teatru.

Sâmbătă, 4/17 Nov. *Romeo und Julio*, tragedie de Shakespeare.

Nu cruţăm muncă şi cheltuială

la procurarea materialelor brute pentru prepararea „Emulsion“-ului Scott, ca să ne asigurăm cele mai bune calităţi de oleu de peşte var şi natron-hipophosphit. Aceste materiale foarte fine se prepară cu o deosebită curăţenie prin procedura unică a lui Scott şi productul nu-i numai gustos şi cu totul uşor de mistuit, ci-i şi de un extraordinar efect, cu mult mai eficace ca oleul simplu de peşte. La debili, fie în urma unei boale, sau la slăbiri corporale la copii sau oameni mari, „Emulsion“-ul lui Scott este totdeauna cel mai bun mijloc de întărire. X 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 837—1906. [277] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Aita-mare, cu filiile Aita media, Aita seacă, Baraolt, Buduș, Chepeţ şi Micloşoara, protopresbiteratul Treiscauuelor, se escrie concurs, pe basa rezoluţiunii Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 17 Octomvrie a. c. Nr. 9970 Bis., cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post, au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscaunelor în terminul arătat, în Bereczk.

Concurenţii vor avea a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà respectiee a celebrà şi cuvântà.

Breţcu, 21 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 1211—1906 prot. [280] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, pe lângă neputinciosul paroh Ioan Mihu din parohia de cl. a II a Cincul mare. protopresbiteratul Agnitei, pe baza rezolutiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din 10 Octomvrie anul c. Nr. 9449 Bis. se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà cererile concursuale, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, cu îndatorirea de a sé prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică, pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei, în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Agnita, 29 Octomvrie 1906.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Ad Nr. 1053—1906 [279] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. a III a Luţa, în protopopiatul Făgăraş, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale, cu documentele recerute, la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit, având a se prezentà la sf. biserică, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 23 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în contelegere cu comitetul parohial. **Nicolae Borzea**
protopresbiter.

Anunț!

A apărut ABCedarul întocmit şi prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte.

Preţul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Librăria arhidiecezană şi dela autori.

Exemplare de probă se trimit gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director şcolar în Sălişte. [270] 4—6

Publicațiune.

Subscrisul voind să subarândez cârcima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localităţile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraş, în 5 Noemvrie 1906.

[275] 5—6 Cu stimă:
Dr. Nicolae Șerban.

Cârnați și cârtaboși

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAŢI şi CÂRTABOŞI proaspeţi la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11
266 4—6

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézä organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen", iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus", „Kalmus" à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 38—

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibilu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 33—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii.

Veritabil aumai cu
1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.
triunghiu pe talpă.

Șoșoni, Slippers
Galoși
de Petersburg.

Singurii contrahenţi:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă și gumă. [264] 3—6

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.
Secţia românească.

Hamburg
257 5—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Somatose
(albumină de carne)
produce apetit și întărește

Este a se recomandà în mod deosebit tuturor persoanelor, cari sunt espuse la încordări corporale și spirituale.

(63 c) 4—5

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 122 Sibiiu, Marți 7/20 Noemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ce suntem?..

Sibiiu, 19 Noemvrie n.

Nu e tocmai mult, decând în dieta țării noastre s'a petrecut o scenă, peste care nu putem trece la ordinea zilei, fără a ne fi spus și noi cuvântul.

Se discută adecă asupra proiectului de lege despre promovarea industriei, și deputatul naționalist român *Dr. Iuliu Maniu* a cerut într'o vorbire mai lungă, ca subvențiile și favorurile acordate din partea statului, să se dee, nu numai Maghiarilor, ci și celorlalți cetățeni, celorlalți industriași, de alte limbi.

Cineva l-a întrerupt pe domnul *Maniu* cu cuvintele: „Și d-voastră sunteți Maghiari“, — iar deputatul Maniu a răspuns: „*Ba, eu nu sunt Maghiar!*“ Și pentru vorbele acestea s'a născut zgomot în dietă, s'au rostit vorbe ofenzătoare, ca: „Plecați la București, mergeți în România“, — și a fost provocat prezidentul să îndrume la ordine pe îndrăsnețul, care cutează să spună în plin parlament, că *nu e Maghiar!*

Și pentruca exprimare și mai clară să se dee indignării, s'a sculat domnul secretar de stat *Szterényi* și a ținut o lecție deputaților naționaliști, și peste tot naționalităților nemaghiare din patria aceasta, despre aceeace sunt, sau despre aceea ce *nu sunt*, spunând între altele următoarele curiozitați: „Eu în camera aceasta nu cunosc deputați naționaliști, nu cunosc decât deputați maghiari. Dacă dnul deputat Maniu a accentuat adineaori, că ei nu sunt Maghiari, dați-mi voe să-l fac atent pe dl Maniu, că în țara aceasta locuesc naționalități, dar *toate naționalitățile sunt maghiare*, căci națiunea maghiară e națiune unitară, indivizibilă, iar naționalitățile sunt membre ale acestei națiuni“...

Dee-ne voe domnul secretar de stat Szterényi să-i spunem, că cu toate aplauzele încassate în dietă pentru aceste declarațiuni, lumea cultă nu va aprobà părerile sale, pentrucă nu sunt deloc corecte. Sunt foarte greșite. Este adevărat, că suntem toți membri ai națiunei politice ungare, dar suntem de obârșie diferită cu privire la limbă, și formăm naționalități deosebite, ca: maghiară, română, sârbă, slovacă, sasă, ruteană, etc., așa cum suntem trecuți în legile vechi ale patriei. Ce rost ar fi avut altcum, dacă toate naționalitățile ar fi maghiare, legea despre egala îndreptățire a naționalităților, și mai ales ce rost ar fi avut paragraful din codul penal al statului ungar, referitor la delictele de *agitație în contra vreunei naționalități?*

Nu, domnule secretar de stat! Grădina e grădină, cu toatecă florile din ea sunt de deosebită coloare, mărime și numire. Padurea e pădure, cu toatecă arborii din ea nu sunt la fel, nu sunt numai brazi, ci sunt și stejari, ulmi, paltini, frasini. Statul ungar e stat ungar, și parlamentul ungar e parlament ungar, cu toatecă sunt diferite naționalități în acest stat, și sunt reprezentanți de ai diferitelor naționalități în parlament.

Și precum roza din grădină, regina florilor, nu întreabă pe celelalte flori că ce sunt, și nici nu le spune, ori nu le poruncește, că și ele trebue să fie roze și să se numească roze, și precum bradul din pădure nu spune celoralalți arbori că ei încă trebue să fie brazi: așa nu se cuvine ca nobila națiune maghiară să poftească, ca noi toți să ne numim Maghiari, pentrucă *nu suntem Maghiari!* Suntem aceeace ne-a lăsat Dumnezeu să fim, unul Ungur, altul Român, al treilea Sas, și așa mai departe. Dar toți împreună, pe lângă toată deosebirea de naționalitate, suntem cetățeni credincioși ai statului din care facem parte, și pentru care gata suntem să jertfim și în viitor, ca în trecut, avere și viață. Și asta e ce impoartă, iar nu aceea, că de ce naționalitate ne ținem, că ce suntem!

Ar fi timpul să înțelegem deci odată toți, că precum la diferite altare putem să aducem jertfă și să ne adresăm cu rugăciuni aceluiași Dumnezeu, care le-a făcut toate și dela care avem tot ce numim al nostru, tot așa fiind de diferite limbi, de diferite naționalități, putem să ne iubim și patria și așezămintele ei, toți cari ne numim cetățenii ei, cu aceiași căldură cu care ne am iubit-o și în furtunosul trecut de peste o miie de ani, decând o avem împreună cu Maghiarii. In privința aceasta nu recunoaștem nici un privilej pe seama nimănui, pentrucă toți suntem fii ai unei mame, membri ai unei familii, cetățeni ai unui stat, ai statului ungar, cu datorința de a lucrà pentru inaintarea și fericirea statului, dar și cu îndreptățirea de a ne face părtași de bunătățile și bucuriile ce poate să ni le ofere, în mod egal.

Suntem deci cetățeni ungari, membri ai statului ungar, dar suntem Români, membri ai naționalității române. Acesta e adevărul.

Celce cere dela noi să spunem că suntem Maghiari, cere să spunem un *neadevăr*, și așa ceva nu se potrivește cu firea noastră sinceră și deschisă.

Delegațiunile. Maiestatea Sa Regele nostru sosește Mercuri la Budapesta pe timp mai îndelungat. Duminecă după amiaz va deschide sesiunea delegațiunilor convocată la Budapesta, primind întâiu delegații austriaci în audiență, apoi pe cei din Ungaria. Maiestatea Sa va rosti un mesej de tron în fața delegațiunii austriace și a celei ungare. Ministrul-prezident *Wekerle* a plecat eri Duminecă seara la Viena, pentru a se conzultà cu ministrul comun de externe, baronul *Aehrenthal*, asupra mesajului de tron și asupra programului de muncă al delegațiunilor.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de Gavriil Hango presbiter.

(Urmare).

Repet și acum, catehetul înainte de toate trebue să fie în clar cu educația și cu cunoștințele de mai înainte ale catehumeniilor săi și așa trebue să-și întocmească și prelegerile despre mărturisire și S. Cuminecătură. In tot cazul însă la incepători să se ferească de definiții dogmatice și de clasificarea păcatelor căci ar pierde prea multă vreme cu memorizarea lor. Dar nu le va trece cu vederea față de cei mai înaintați în vârstă și cu mai multe cunoștințe premergătoare. Fiind catehetul în clar cu acestea, va introduce pe elevi apoi în cunoașterea proprie arătându-le cum să-și examineze conștiința după cugetele, vorbele și faptele lor, ce se petrec în și afară de ei. Le va spune să și pună în fiecare zi și mai cu samă sara, întrebarea: oare zisu-mi-am rugăciunile sara și dimineața și cu ce gând le-am zis? Ce am cugetat, ce am vorbit și ce am făcut peste zi? Și dacă va vedeà, că a făcut ceva rău, numai decât să-și pună întrebarea: ce să fac pentruca să scap de pedeapsa lui Dzeu. Mă voi pocăì și nu voi mai face rău.

Ce metod să observăm însă pentruca să putem duce copiii la examinarea cu succes a conștiinței lor.

Știm cu toții că unii oameni își fac nod în năframă pentruca să-și aducă aminte de cutare lucru la timpul său. Tot așa trebue să urmăm și cu copiii, amintindu-le mereu păcatele și făcându-i să-și pună ei întrebarea, că acasă, pe stradă, ori în alte locuri, ce purtare au avut și că aceasta corectă a fost ori nu.

Metodul acesta avem să-l aplicăm însă numai la pruncii începători, la ceilalți, cari au percurs deja Catehismul vom aplicà metodul bazat pe cunoașterea celor 10 porunci dzeești și a celor 9 bisericești.

Dar și la metodul bazat pe cunoașterea poruncilor trebue să fim cu băgare de samă unde trebue specificate păcatele, și să ne restrângem numai la acele despre cari presupunem după vârsta și împreju-

---

FOIȘOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertație cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societății „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De Onisifor Ghibu, stud. în litere.

(Urmare).

Dar Almanahul plănuit n'a mai apărut și studiului dlui M. i-s'a dat altă destinație, anume de a formà subiectul unei conferențe ținute la sărbările românești organizate în Sibiiu cu prilejul expoziției etnografice și a inaugurării Casei naționale de acolo. Atunci a răsunat de pe cea dintâiu scenă stabilă a noastră ca un memento în fața unui public nedeprins cu subiecte așa de „exotice“, conferența aceasta despre „religiune și știință“ cetită de un om de încredere al dlui Mocsonyi, pe care o boală veche îl legà de patul său de suferințe. Puțini din ceice au ascultat tratarea interesantului subiect au putut să aprecieze adevărata valoare a lui. Numai dupăce studiul a apărut în tipar s'a putut vedea că el reprezintă o mare valoare atât prin faptul, că îmbogățește literatura noastră filozofică atât de săracă cât mai ales prin unele vederi originale, pe cari le găsim aici întâiaoară. Atunci s'a făcut oarecare pomenire despre dânsul. Acum el e tradus în limba germană pentru a puteà străbate în cercul mai larg al cugetătorilor, a căror atenție o va atrage de sigur.

Subiectul conferenței e nu numai interesant, ci și cât se poate de actual pentru noi. De aceea e chiar o datorie a noastră de a-l cunoaște mai de aproape spre a ne puteà da seamă mai bine de importanța lui.

Vom inzistà deci ceva mai mult asupra lui.

*

Deodată cu omul s'a născut în el și anumite credințe menite a-l pune în oarecare raport cu lumea externă și cu acea ființă supremă, din care trebue să fi purces tot ce se vede. Istoria omenimei nu cunoaște popoare fără religiune, ea ne știe spune însă, dupăcum ne arată și Cicero, despre destule neamuri fără organizație de stat, fără arme și fără de nici o idee de viață socială. Credința și religia au luat la diferite popoare, în diferite timpuri diferite forme, de existat însă totdeauna a existat, formând un imbold spre fapte mari. Curente contrare religiei s'au arătat din când în când, dar ele n'au putut-o clintì din locul ei.

Cu înaintarea științei s'a părut însă că credința va fi pe veci înmormântată, ca un element absolut neglijabil atât în viața indivizilor, cât și a popoarelor. Materialismul reclamagiu a cetit fără nici o durere sentința de moarte a acestui factor, care a hrănit viața tuturor popoarelor dela începutul lumei până astăzi. S'a detronat din vechiul tron de mărire însuși Dumnezeu și s'a dovedit, că în lume există o singură substanță: materia. Incercările unor teologi, cari păreau a puteà dovedì un „faliment al științei“ nu puteau rehabilità nici decum vechea credință. Rămânea acum singură materia și singură știința care are menirea de a satisface trebuințele omenimei. Impotriva unei astfel de judecăți unilaterale vorbește însă nu numai istoria popoarelor, pe care materialiștii sub acest punct nu o recunosc ca autoritate, ci și părerile celor mai profunzi filozofi și însași rațiunea omenească. „Credința are caracterul unui ce definitiv, „etern“, fiindcă prin ea omul își afirmă personalitatea sa.[1]) In credință sunt exprimate interesele permanente ale neamului omenesc, astfel că credința nu e numai ceva real, dar și absolut indispensabil. E un factor cultural tot așa de important ca și știința; omenimea nu se va puteà conduce niciodată numai de una dintre ele. Fiecare din acești doi factori își au rolul lor deosebit, dar fiecare stă în acelaș timp în serviciul celuialalt: „Tendința științei este de a înțelege lumea și lucrurile în nexul lor cauzal, între marginile naturale ce-i sunt puse, cari nu se pot depășì, religiunea din contră se mișcă în sfera incomprehensibilului. Cea mai înaltă problemă a științei este a câștigà pe baza celor mai generale fapte empirice și a concluziilor finale ce rezultă din aceste ca o necesitate, o intuițiune strict obiectivă și sistematică a limbei, care să constitue în privința științifică ultimul fundament teoretic al tuturor științelor speciale.

(Va urma).

---

[1]) C. Rădulescu-Motru. Studii filozofice III. pg. 155. București 1899.

rările vieţii lor, că le-au săvârşit, ori le-au putut săvârşi, ferindu-ne însă la mărturisire de întrebări puse în termini generali, dar şi de minuţiozităţi prea detaiate. In cazul prim nu ne-ar pricepe, în cazul al doilea ar desperà dela îndreptarea vieţii. Apoi la toate răspunsurile avem să întrebăm pe prunci şi despre cauza şi intenţiunea păcatelor, deşi la început nu ne vor prea pricepe, iar explicările şi întrebările să fie cât se poate de scurte, clare, pozitive şi directe,

La începători ne vom ferì de specificarea păcatelor, căci nu ne-ar pricepe încă, le-ar confundà unele cu altele şi le-ar atribuì aceiaşi gravitate, in favor ori în defavor.

La înşirarea păcatelor mai grele avem să-i întrebăm, că le-au săvârşit mai de multeori ori nu, iar la cei mai înaintaţi ne vom extinde asupra împrejurărilor cari contribue la gravitatea lor.

Acestea ar fi directivele după cari tinerii catehumeni ar fi să-şi facă examinarea conştiinţei.

*

Tot acì vine apoi întrebarea, că oare *potu-şi alege şi pruncii alt preot duhovnic* ori sunt obligaţi a se mărturisì parohului lor propriu, care poate le este şi învăţător, catehet, ori cu care unii din ei stau în legături de intimitate, iar alţii în relaţii încordate în urma părinţilor lor.

Da, pot, dar numai în caz extraordinar, când le lipseşte cu totul încrederea în acel preot, şi aşa n'ar puteà face înaintea lui o mărturisire deplină şi cu efect bun. Neîncrederea aceasta însă li se poate delăturà, dacă preotul le va explicà bine sigilul mărturisirei şi îi va tractà totdeauna cu blândeţă ca să nu observe în el nici un gând deosebit faţă de ei. Cazuri de acestea numai arareori pot obvenì la prunci pentrucă ei n'au încă ideie despre astfel de preocupaţii. Şi apoi e bine ca parohul să-si cunoască şi sufleteşte parohienii săi încă din cea mai fragedă vârstă pentrucă aşa îi poate conduce mai uşor în calea adevărului. Iată pentruce e bine ca preotul să fie şi catehet.

*

O altă chestie importantă în actul acesta e şi faptul cum are să-şi facă însuşi penitentul mărturisirea înaitea preotului.

In biserica rom. cat. şi cea gr. cat. pe multe locuri s'a întrodus praxa, ca penitentul — mai cu seamă pruncii de şcoală — înainte de a merge la mărturisire să-şi scrie păcatele pe o hârtie. Praxa aceasta s'a întrodus pe unele locuri şi în biserica noastră. Obiceiul acesta îşi are şi părţile bune şi rele. Părţile bune sunt, că şi copiii cu memorie mai slabă pot să facă mărturisirea mai completă şi aşa să şi uşureze mai mult conştiinţa, că nu şi-a uitat mărturisirea păcatelor, iar preotul este scutit de întrebări îndelungate. Părţile rele însă sunt cu mult mai multe. Preotul pe deoparte la cetirea păcatelor nu poate pătrunde de ajuns în sufletul copilului fiind acesta ocupat cu cetirea mehanică a păcatelor şi aşa nu-şi poate face o judecată clară despre căinţa lui sinceră şi astfel dă deslegare de păcate fără ca respectivul să o merite. Penitentul pe de altă parte se dedă la o mărturisire numai externă, formală, lipsită de simţul adevărat ceea ce e lucru principal la această taină. Din potrivă făcându-se mărturisirea numai din memorie, atât preotul, cât şi penitentul sunt constrânşi a se ocupà mai intensiv cu examinarea conştiinţei şi dezvoltând astfel fiecare o activitate mai mare şi proprie, folosul moral încă va fi mai mare şi mai durabil pentru fiecare. Nu însaşi spunerea păcatului e lucrul principal la mărturisire, ci părerea de rău pentru păcat şi hotărârea firmă de a-şi îndreptà viaţa. Aceasta e dătătoare de ton la enunţarea sentinţei din partea preotului, adecă la deslegarea păcatelor.

*

Am arătat mai sus la împărţirea materialului după orele de prelegere cum are preotul să conducă pe elevi la examinarea conştiinţei lor prin ei înşişi.

Cum are acum să examineze însuşi preotul conştiinţa penitenţilor săi? Lucru firesc, că şi aici va face examinare tot pe baza celor 10 şi 9 porunci, numai cât aici va trebuì să se acomodeze mai mult personalităţii fiecărui penitent în parte.

Dar să vedem, cum ar fi să se facă această examinare pe baza acelor porunci.

La porunca I-a dumnezească pe începători nu-i vom întreba despre nimic, căci n'au încă idei despre Dzeu, ci cel mult îi vom întrebà, că cred într'un Dzeu care a făcut lumea şi pe părinţii lor şi care grijeşte de ea? Pe cei mai în vârstă, cari au mai multe cunoştinţe şi au percurs catehismul îi vom întrebà şi despre credinţe deşerte.

La porunca a 2-a pe începători îi vom întrebà numai despre satisfacerea rugăciunilor cu cuviinţa receruttă iar pe ceilalţi pe lângă acestea îi vom întrebà şi despre unele superstiţii îndreptate contra credinţei ortodoxe şi despre credinţa lor privitoare la cinstirea icoanelor.

(Va urma).

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească în tractul Unguraşului.

Sântămărie, 11 Nov. n.

Conferenţa preoţească din tractul Unguraşului s'a ţinut la 8 Nov. st. n. ziua de sf. Dumitru în comuna Rachis, locul unde se întâlnesc cele trei comitate, Cojocna, Solnoc şi Sălagiu. E o comună curat românească situată între nişte dealuri de ambele părţi pe Valea-Almaşului.

Dimineaţa la 8 ore a. m. toţi preoţii prezenţi au luat parte la serviciul divin oficiat de către preoţii Remus Roşca, Iuliu Chifa, Ioan Andreiu şi Vasile Popoviciu.

S'a făcut apoi parastas pentru adormiţii metropoliţi *Andreiu* şi *Miron* şi mecenaţii Emanoil şi Andronic, după săvârşirea căruia preotul V. Popoviciu rosteşte o predică despre „Necredinţă“ într'un limbagiu poporal şi cu putere de convingere. A purces dela povestea feciorului de împărat, care ne având credinţă şi văzând obstacolele prin câte trebue să treacă omul în viaţă a ajuns a-şi răpune viaţa. Ajunge în fine acolo, că numai având credinţă tare în biserica noastră singură mântuitoare şi în speranţa unei vieţi viitoare putem să ne fericim în miile de năcazuri ale vieţii etc.

După terminarea serviciului divin am mers toţi la casa ospitală a preotului local Ioan Andreiu, unde s'a luat dejunul, apoi întruniţi în spaţioasa sală de învăţământ a şcoalei din loc, dl protopresbiter Pavel Roşca prin o vorbire acomodată în care arată însemnătatea mare a conferenţelor preoţeşti, scopul ce-l urmăresc şi ce l-a îndemnat pe Prea Inaltul nostru domn arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu* de le-a pus în praxă, declară conferenţa deschisă.

Notar al conferenţei vine ales preot. Remus Roşca, iar bărbaţi de încredere G. Murăşan şi Ioan Andreiu. Dupăce se ceteşte apelul nominal se constată, că prezenţi sunt 16, absenţi 4 preoţi. Dela doi a întrat scuză, anume dela Ioan Ghiuruţan şi Gavril Murăşan, acest din urmă spre bucuria tuturora cu toată scuza era prezent, venise la conferenţă.

Remus Roşca face propunere de a i-se trimite Escel. Sale Inaltpreasfinţitul domn arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu* o telegramă omagială. Se primeşte cu mare însufleţire şi cu compunerea şi expedarea imediată a telegramei se însărcinează preot. V. Popoviciu, mai vine apoi cu o propunere pentru a se lua măsuri mai energice faţă de preotul Teodor Puşcaş din Bodia, care pe lângă că e negligent mai săvârşeşte şi astfel de fapte, încât dă de ruşine întreaga preoţime din tract. Vorbesc mai mulţi în cauza acesta şi la urmă cu mici modificări propunerea se primeşte cu adausul, că dl protopresbiter arătând toată starea faptică a lucrului să ceară întrevenirea Prea Ven. Conzist. pentruca să se pună sfârşit abuzurilor constatate.

Notariul ceteşte rezoluţia Prea Ven. Conzis. referitoare la protocolul conferenţei din anul trecut. Se ia spre plăcută cunoştinţă, precum şi rezoluţia cu privire la răspunsurile dela ectenia morţilor. Se mai prezintă două rezoluţii cari însă fiind expediate singuraticilor preoţi se consideră de cetite şi se iau spre plăcută cunoştinţă îndatorându-se unul fieşte care a se conformà dispoziţiilor cuprinse în ele.

Prezidentul roagă acum conferenţa a se pronunţà asupra serviciului divin. După o mică observare a preotului Gavril Curea conferenţa constată cu vie plăcere, că serviciul divin a decurs fără nici o scădere şi li-se aduce preoţilor fungenţi mulţămită protocolară. Tot asemenea în contra predicei preotului V. Popoviciu despre „Necredinţă“ nu are nimenea nimic de observat, ci toţi recunosc că a reuşit pe deplin, dar nu se aprobă *cetirea* predicei în biserică şi se hotăreşte ca în viitor liber să se spună, având astfel mai mare influinţă asupra poporului.

Urmează la ordinea zilei tema dată de Prea Ven. Conzistor „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională, al cărui director este şi cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar“, elaborată de către preotul Gavril Mureşan.

Cu această temă a mai fost însărcinat şi preotul Ioan Pop care însă declară că fiind prea ocupat nu a putut-o lucrà.

Tema lucrată de preotul Gavril Mureşan însă după cum s'a constatat, fiind peste tot, din toate punctele de vedere bine exhauriată, nu se încinge discuţie asupra ei, ci conferenţa unanim primeşte cele dezvoltate în temă, şi propune a i se aduce autorului mulţămită protocolară. Tot asemenea conferenţa află de prisos a se mai dà această temă altui preot spre lucrare, ci decide să se pună în praxă cele scrise de preotul G. Murăşan.

Recenziunea preotului Ioan Pop asupra temei „Indiferentizmul“ etc. de G. Puşcaş, din cauza timpului prea înaintat a rămas să se cetească în conferenţa proximă.

La ordinea zilei se pune acum cetirea rapoartelor preoţimei din tract, cu privire la rezultatele obţinute în urma măsurilor luate pentru combaterea relelor din popor. Acest punct a fost mai interesant. S'au cetit 7 rapoarte, unele din ele chiar vaste, arătând modalităţile prin cari s'a pus stavilă relelor înrădăcinate în popor şi în fine la ce rezultate s'a ajuns în decursul timpului. Au făcut rapoarte următorii: Pavel Roşca protopresbiter, apoi preoţii Gavril Mureşan, Vasilie Popoviciu, Remus Roşca, Gheorghe Puşcaş, Ioan Pop şi Gavril Curea, ceilalţi nu le-au prezentat, cărora însă li se impune a venì la proxima conferenţă cu câte un raport detailat. Rapoartele acestea pot fi ca o împintenare pentru mulţi preoţi, cari în toiul altor ocupaţiuni îşi uită de datorinţa lor ca preoţi.

Pentru ţinerea proximei conferinţe la învitarea preotului George Puşcaş să defige comuna Sântămărie. — Ca celebranţi la serviciul divin se designează preoţii V. Ferghete, G. Olariu şi G. Vlaicu. Cu predica în biserică se însărcinează G. Vlaicu, iar cu predică şi dizertaţie V. Ferghete.

Exhauriate fiind agendele conferinţei, dl protopresbiter Pavel Roşca mulţămeşte membrilor pentru zelul dovedit la desbaterea obiectelor puse Conferinţei spre deliberare, îndemnându-i şi de aici înainte la muncă continuă şi deamnă de poziţia unui preot. In strigătele de „să trăiască“, declară conferenţa închisă.

S'au adunat apoi toţi la ospitala masă a parohului local Ioan Andreiu Domşa, unde li s'a servit o masă bogată din partea D-nei şi Domnişoarelor casei. Nu au lipsit nici toastele obicinuite. Mai întâiu a vorbit Dnul protopresbiter Pavel Roşca, urând viaţă îndelungată capului nostru bisericesc I. P. S. Domn Arch. şi Metr. *Ioan*, ca întemeietorul conferenţelor preoţeşti. Preotul G. Murăşan vorbeşte pentru Dnul protopresbiter. V. Popoviciu pentru ospitalitatea casei preotului Ioan Andreiu. Apoi au mai urmat alţii..... Deja înserase bine când ne-am luat drumul către casă.

P. B.

Addenda.

De câteva zile am urmărit cu luare aminte ştirile de prin ziarele noastre, atât ale celor de aici cât şi ale celor de dincolo. M'am lămurit asupra foarte multor lucruri. In special am aflat că cutare cunoscut de al meu a ajuns să fie pomenit la rubrica Himen, — în adevăr de invidiat, — cutare despărţământ al Asociaţiunii îşi ţine adunarea generală, în care [illegible] va cetì raportul general urmat de dans, că cutare lucrători au făcut grevă. că cea mai bună cremă pentru a-'ţi puteà păstrà frumseţa e crema Margit şi alte învăţături, cari nu numai că-'mi vor lăsà amintiri neşterse în memoria mea, ci cari de sigur că fac fală şi gazetelor noastre. De aceea mie-mi place foarte mult să cetesc regulat, dela un capăt la altul, gazetele noastre, cari sunt o adevărată mană pentru cetitor, şi — e dela sine înţeles — că mă înebunesc după ele. Decât ici colea, culegătorii cam negligenţi scapă uneori cu voia, alteori fără voie — câte o noutate, ce e drept nu de o importanţă mare dar care totuşi ar puteà fi pusă la sfârşitul noutăţilor, sau uneori la rubrica haz sau de toate, căci într'adevăr face. De sigur culegătorilor negligenţi e a se atribuì faptul că nu s'a putut cetì în nici o gazetă de a noastră o ştire — un haz, dacă vă place, — despre o oarecare întâmplare din zilele urmă*). Fie-mi permis „în numele presei“ de a reparà eu acest chics.

In Bucureşti apare din Decemvrie 1901 o revistă românească numită *Sămănătorul*. Când a apărut i-au fost naşi poeţii *Vlahuţă* şi *Coşbuc*. Revista a pătruns şi la noi binişor. După scurtă vreme ambii directori ai revistei se depărtează din fruntea ei şi revista rămâne în mâna unor oameni tineri, cari manuau totuşi bine condeiul: poetul St. O. Iosif şi criticul Il. Chendi. După un oarecare răstimp, în care revista mergea cum puteà, aceşti doi reprezentanţi ai „comitetului“ revistei chiamă în fruntea lor pe unul dintre aceia cari au uimit prin activitatea lor literară-ştiinţifică, încă din tinereţe, lumea. Dl N. *Iorga*, care până atunci nu erà cunoscut în cercuri destul de largi, cedează stăruinţelor „directorilor“ de revistă şi se pune în fruntea lor. Până atunci Sămănătorul pătrunsese în Ardeal binişor, în urma legăturilor ce le aveau cei mai mulţi dintre redactorii lui, dar încă *nu cucerise*. Activitatea dlor Vlăhuţă şi Coşbuc acolo a fost prea scurtă încât să ne legăm sufletul cu totul de Sămănătorul. Când a venit dl Iorga, pentru noi erà un om aproape necunoscut, deşi am fi avut totuş de unde să-'l cunoaştem. Dânsul fusese tocmai la 1901 la Pesta, unde a lucrat mai multă vreme în arhivele statului şi unde s'a arătat şi în mijlocul studenţilor noştri. Dar cărţile Dsale încă n'au pătruns la noi decât ici colea. Cu venirea sa la Sămănătorul însă în d. Iorga am găsit un îndrumător. Dânsul s'a apropiat de noi, noi ne-am apropiat de Dsa — şi de aceia cari lucrau pentru cultura românească. Prin Sămănătorul *acesta* noi ne-am apropiat de cultura românească mai mult decât în nu ştiu câte decenii înainte. Tinerimea în deosebi a rămas legată de sufletul acestei reviste, care vorbià atât de fermecător pentru ea. In anii din urmă n'ai mai fi găsit tinăr inteligent care să nu cetească Sămănătorul şi care să nu socotească această revistă ca cel mai însemnat izvor de hrană sufletească. Prin Seminarii, la Sibiiu şi la Blaj, căci numai acestea două pot pătrunde cum se cade în toate cele bune — găsiai *sute* de elevi abonaţi la această revistă, şi cu ori ce elev de seminar ai fi putut discutà cestiuni curente de literatură şi cultură românească.

Departe, prin oraşele mai mici şi prin sate chiar, găsiai ici un preot, colo un advocat care primeà în fiecare săptămână dela Bucureşti revista aceea atât de serioasă şi de simplă ca înfăţişare, în care totdeauna găsiai câte ceva nou, ce te înălţà.

In timpul din urmă treceau graniţa preste 500 de exemplare din această revistă, care unde întrà erà şi cetită şi-'şi arătà şi roadele. In ea găsiai de obiceiu un articol de direcţie, grav, serios şi profund, încât trebuià să te deprinzi anume pentru ca să-'l înţelegi bine, de N. Iorga, poezii de St. O. Iosif, P. Cerna, G. Vâlsan şi alţi poeţi buni, rar de Vlăhuţă şi Coşbuc — proză de Sadoveanu, Sandu Aldea, — doi prozatori mari cari aici au apărut întâiu în o lumină adevărată, — Ciocârlan, Gârleanu etc. şi o cronică în care se dădeau dări de seamă despre mai toate cărţile cari apăreau la noi, cât şi despre reviste şi ziare. Această rubrică, tot de dl Iorga, erà atât de interesantă şi de importantă, încât te ţineà în adevăr în curent cu tot ce apare la noi, bun sau rău. Şi judecata care să dedeà despre cărţi nu prea dà greş.

---

*) După ce au fost scrise aceste rânduri o revistă şi foarte literară şi foarte cuviincioasă din Bucureşti a dat acestei ştiri importanţa cuvenită dar aşa cum o înţelege ea. (Vezi Viaţa literară nr. 44).

Arareori când cuvântul dlui Iorga în chestia vreunei cărţi, să nu fi fost cuvântul din urmă.

Caracterizările admirabile, pătrunderea din toate punctele de vedere a diferitelor subiecte, erau dintre acelea cari îţi dădeau icoana adevărată şi 'ţi arătau valoarea reală a diferitelor cărţi şi studii, cari erau amintite acolo.

Nimeni din acei cari ştiau ce-'i Sămănătorul, şi pentru ce-'l cetesc, nu lăsau din mână revista până nu ceteau această cronică şi articolul de fond. Celelalte articole — totdeauna frumoase — erau numai pe planul al doilea citite. Articolul de fond erà în fiecare număr cam ce ar fi (dacă *ar fi*) în biserica noastră predica, adecă aceea ce 'ţi înalţă privirile şi simţurile tale spre o contemplare mai superioară a vieţii şi-a rostului tău. Era totdeauna o *idee* mai înaltă îmbrăcată într'o haină de sărbătoare, care te atrăgeà fără voe. In aceste articole se cuprindeà evangelia adevăratei culturi româneşti, aşa cum n'a mai propovăduit-o nimeni înainte.

Era cuvântul de chemare al celui trimis, către aceia cari voesc a-şi curăţi sufletul. Era buciumul de alarmă, care ne strângea sub acelaşi steag, pentru a lucrà către acelaşi ţel şi ideal. Pe câţi nu i-au lămurit aceste articole asupra rostului literaturei şi culturei noastre, şi cât n'au făcut ele pentruca literatura noastră nouă să ia peste tot caracterul hotărât pe care-l are astăzi!?

Fără dl Iorga, „Sămănătorul“ atunci, când din fruntea lui s'au retras întemeietorii, nu ar mai fi putut existà şi în urma lui cine ar fi cutezat să mai încerce întemeierea unei reviste cu un plan aşa de minunat? Cine? A fost cu noroc clipa în care dânsul a luat conducerea revistei şi aceia cari ne-am deşteptat în accentele de armonie ale „Sămănătorului“, o simţim parecă mai mult decât oricare alţii, poate mai sceptici, ca să nu amintesc de cei răutăcioşi. Prin „Sămănătorul“, care a pătruns la noi, Ardealul a făcut mai mult ca oricând până atunci pe teren literar; ne-am apropiat de idealul nostru cultural mai mult decât orişicând. Convorbirile literare înainte nu aveau aproape de loc mai mulţi abonaţi decât astăzi, şi niciodată o influinţă care să fi pătruns în pături mai largi, la noi n'au avut.

„Vatra“, cu toţi cei 200 de abonaţi, cari îi aveà la noi, nu puteà să facă pe atunci acele lucruri mari, cari s'au putut face în zilele noastre prin „Sămănătorul“, această revistă cu al cărei nume extrem de serios parecă nu te poţi împăcà niciodată pe deplin.

Astăzi acela care a făcut mai mult pentru „Sămănător“ şi prin el pentru noi toţi şi care ne-a adus pe noi Ardelenii mai aproape de cultura românească, dnul Iorga, nu mai e la „Sămănătorul“.

După o activitate de trei ani şi jumătate, dânsul s'a retras din fruntea acelora, cu cari împreună a luptat pentru un scop sfânt. Cauzele nu le cercetăm, ele, oricât de binecuvântate ar fi nu ne-ar mângăià, nici nu ne-ar împăcà.

Ne aflăm în faţa unui fapt împlinit. Un fapt însă care nu e nici o simplă întâmplare, nici o întorsătură de lucruri, pe care poţi să o iei sau să nu o iei în seamă.

In istoria literaturii şi culturei noastre activitatea dlui Iorga la „Sămănătorul“ e un eveniment important. Dacă dl Iorga azi nu mai e unde l-am ştiut de câţiva ani încoace, de când l-am cunoscut, în adevăr, dacă dânsul nu mai e în ale literaturii mentorul nostru — şi dacă nu stă în puterile noastre a-l face să fie şi mai încolo ce ne-a făcut până aici, datoria noastră e să . . . fim mulţămitori pentruce ne-a dat până acum, căci în ce ne-a dat a fost însaşi inima plină de sinceritate şi de iubire a dsale, a fost întreaga personalitate superioară a dsale, care pentru noi rămâne neştearsă.

La alte neamuri oameni cari lucrează toată viaţa lor pentru un scop înalt, sunt răsplătiţi cu tot ce au acele neamuri. Să ne aducem numai aminte ce dar i-au oferit Ungurii lui Iókai cu un prilej mai însemnat din viaţa lui. „Naţiunea maghiară“ din contribuţii particulare, a scos o „ediţie naţională“ a operelor lui în 100 volume de un lux orbitor, pe cari cu tot preţul lor mare le găseşti în casa fiecărui ungur cult. E un singur exemplu pe care-l ştim mulţi. Dar câte altele nu s'ar puteà aminti şi mai măreţe.

La noi nu poate fi vorba de astfel de răsplată împărătească. Suntem între altele şi săraci. Din acea bogăţie, pe care însă o avem totuşi, suntem datori să dăm totul cu un prilej ca acesta, unui om ca acesta despre care am scris mai sus cum m'a tăiat capul; dlui Iorga suntem datori cu o recunoştinţă pe care să nu o uităm niciodată, şi cu o profundă mulţămire pentru câte ni-a făcut acolo, de unde a ieşit în zilele trecute.

*

Aceste câteva rânduri mi-s'au părut că lipsesc pe nedrept din gazetele noastre pline de altcum cu lucruri dintre cele mai interesante. *N. Foşior.*

NOUTĂŢI.

Parastas, pentru odihna sufletului reginei Elisaveta s'a oficiat azi dimineaţă la orele 8, în catedrala noastră. Actul l-a îndeplinit însuşi Ex. Sa I. P. S. D. Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu*, asistat de P. C. Sa dl arhimandrit şi vicar Dr. *Ilarion Puşcariu*, P. C. Sa dl direct. sem. Protosincelul Dr. *Eusebiu Roşca*, de asesorii conzistoriali dnii *Moise Lazar* şi *Mateiu Voileanu* şi de diaconii *Dumitru Câmpian* şi *Vasile Stan*. Răspunsurile le-a executat corul seminarial condus de dl *Aug. Bena*. La ceremonie au luat parte elevii seminarului, elevii şcoalelor străine şi elevele şcoalei de fete a Asociaţiunii precum şi corpul profesoral al seminarului şi al şcoalei de fete. După serviciul divin au fost întruniţi elevii seminarului în sala cea mare, împreună cu profesorii şi alţi onoraţiori din Sibiiu unde cuvântarea obicinuită a rostit-o profes Dr. *Aurel Crăciunescu*, vorbind despre problema socială de azi.

*

Biserică românească în Ierusalim. Românii şi călugării români locuitori în Ierusalim au adresat o rugare către guvernul României ca să îi sprijinească întru ridicarea unei biserici româneşti în Ierusalim. Guvernul a instituit un comitet în frunte cu T. Burada, care să adune bani din colecte anume spre acest scop. Românii de acolo aşteaptă cu mare bucurie realizarea dorinţei lor ferbinte.

*

Reforma bisericei din Rusia. Ţarul Nicolae II. se ocupă cu gândul să reformeze unele lucruri în biserica rusească. Vrea adecă să-i dea iaraşi patriarhia de Moscva, să desfiinţeze sf. Sinod de azi în care sunt şi laici şi să-i dea iar puterea de odinioară. Vrea prin aceasta să pună mâna pe cler, pe episcopi şi preoţi, cari sunt azi cei mai puternici propagatori ai pornirilor revoluţionare.

*

Decoraţi. Ziarele din Bucureşti spun, că regele a decorat pe M. S. Regina, dnii T. Maiorescu, C. Nacu şi Gh. Cantili, fosti ministri ai instrucţiei publice cu medalia „Răsplata Muncii“ pentru merite pe teren bisericesc.

*

Iar agitaţia. Din Timişoara ne vine ştirea, că tabla regească de acolo a aprobat sentinţa tribunalului reg. din Lugoj care a pedepsit pe preotul *Traian Gaşpăr* din Hezereşti cu zece zile închisoare pentru agitaţie în biserică.

*

Marconi a declarat unui ziarist că are de gând să ridice şi în Bucureşti o staţie de telegraf fără sârmă.

*

Alegere de preot. In comuna Agârbiciu a fost ales preot cu unanimitate abs. de teol. *Toma Stanciu*.

*

Conferenţa învăţătorilor români gr. ort. din cercul Arad s'a ţinut în comuna Seleuş în ziua de Muc. Dumitru. Conferenţa a succes peste aşteptare. Seleuşenii le-a făcut o primire frumoasă. Seara s'a dat reprezentaţie teatrală cu piesa „Alb şi Roşu“ de I. Vulcan, jucată bine de damele Constanţa Butari, Miliţa Pop Zaslo, Elena Vladica şi dnii G. Sandor, Vasile Vladica şi Teodor Sirca.

*

Condamnare. Redactorul „Unirei“ din Blaj, dl A. C. Domşa, a fost condamnat de tribunalul din Cluj pentru delict de presă, la 8 luni temniţă şi 1200 cor. amendă în bani.

*

Serata teatrală de Sâmbătă şi Duminecă dată de Z. Bârsan si trupa sa a avut un succes desăvârşit. Amănunte în Nrul viitor.

*

Filiala „Ardelenei“. Banca „Ardeleana“ din Orăştie a deschis o filială în Vinţul de jos sub conducerea compt. Nic. Branga.

*

Pentru „Erdélyi Hirlap“. „Neamul Rom.“ scrie în Nrul mai proaspăt primit astăzi următoarele:

„E de compătimit, că din cele dintâiu numere ale sale foaia univerzitară ungurească din Cluj face loc celor mai mari neadevăruri şi celor mai barbare insulte cu privire la neamul nostru şi la acea ştiinţă românească, ai cărei reprezentanţi au ştiut prin munca şi iubirea lor de adevăr să-şi câştige ceeace n'au putut face învăţaţii unguri, stima lumii civilizate“.

*

Mandatele atacate. Mandatele dep. naţ. Dr. Teodor Mihali, Dr. St. Petrovici şi Dr. George Popovici au fost pertractate, cel dintâi la Curie şi celelalte două în comisiile dietei. S'a decretat pentru toatrei cercetare, pentru dovedirea acuzei. Cercetarea mandatului dlui Dr. St. Petrovici s'a pornit cu mare aparat.

*

Istoricul „României June“. La întrunirea din zilele trecute a studenţimei române din Viena a oferit dl Dr. V Cioban preot militar suma de 50 cor. ca premiu pentru istoricul societăţii „România Jună“, care să răpească din întunerecul uitării multe acţiuni şi persoane demne de eternizat.

*

Rectificare. In articolul dlui Dr. P. Şpan din Nrul trecut al ziarului nostru s'au strecurat doua greşeli. S'a zis adecă „şcoala pedagogică *din* Sibiiu“ în loc de „şcoala ped. *d* Sibiiu“ iar în textul articolului „aprecierea pshiologiei *cuprinse* de eruditul filozof etc.“ în loc de „pshologiei [illegible]“, ceea ce rectificăm.

*

Banul românului. Ni-se vesteşte din Cluj că un advocat ungur din Ilia Dr. Iosif Komlos a publicat în zilele trecute pe tabla neagră a univerzităţii de acolo un anunţ, prin care avizează studenţimea că are lipsă de un candidat, care ştie perfect româneşte şi poate fi de orice naţionalitate şi confesiune, *numai român nu.* E culmea neruşinării din partea unui om care trăieşte din banii Românilor. Poporul român care menajază astfel de oameni ar trebuì să-i boicoteze.

*

La fondul de 20 bani al „Reuniunai sodalilor români din Sibiiu pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, au mai dăruit: Romul Verzea, capelan în Satulung bis. veche, pentru sine, pentru soţia sa Octavia n. Chiorniţă, şi pentru copiilor Veturia, Livia Romul, Emilia, Elena şi Mateiu, în total 2 cor.; Ilariu Plotogea, paroh (Tohanul nou) 1 cor.; Aurel Bratu, profesor (Arad) 20 bani; Nicolae Geaja, paroch (Laslea mare) 1 cor. şi Vic. Tordăşianu, 10 bani.

*

Gimnaziu jidovesc. Comunitatea bisericească jidovească din Budapesta a cerut permisiunea de a ridicà în capitală un gimnaziu jidovesc. Se va zidì şi susţineà din fondul bogat Freistädter. Concesia i-se va da de sigur.

*

Hymen. Anica *Mircea* şi Ioan *Greceon*, abs. de teol. anunţă cununia lor religioasă, ce se va săvârşì Duminecă în 12/25 Noemvrie a. c. în biserica gr. or. din Lovnic.

*

Producţiune teatrală se va aranjà Duminecă în 12/25 Nov. a. c, de inteligenţa rom. din Agnita şi jur în sala hotelului Agnita. Inceputul la 7¼ ore sara. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Taxa de întrare de persoană locul I. 2 cor., locul II. 1.40 cor., locul III. 80, pe galerie 30 Programa: Serenadă, de H. Marschner, cor de bărbaţi; Idil la ţară comedie într'un act; Fetele caznice, terţet; Ţiganul la cătane de Em. Suciu; O cântare şi în fine dans.

*

Alegere de preot. Duminecă în 29 Octomvrie v. s'a săvârşit în parohia Lovnic, protopresbiteratul Cohalmului, alegerea de capelan. A fost ales cu totalitatea voturilor absolventul de teologie *Ioan Grecean*.

*

Sfinţirea noului edificiu şcolar din Topârcia se va săvârşi Duminecă, în 12/25 Novembre 1906 după programul următor: La 8—10 ore a. m.: Serviciu divin (Utrenie şi Liturgie). La 10 ore a. m: Procesiune din biserică în faţa şcoalei, sfinţirea apei. Predică ocazională. Banchet la 1 oră p. m. La 3 ore p. m.: Concert în sala cea mare a noului edificiu şcolar, dat de corul învăţ. din Sălişte şi jur. După concert petrecere cu joc.

*

† Nicolae Bugner. In 1/14 Nov. după un scurt dar acut morb a încetat din viaţă colegul nostru Nicolae Bugner din Selistat, tractul ppresbiteral al Agnitei, după un serviciu de 7 ani în al 29-lea an al vieţii, al 7-lea al fericitei sale căsătorii. Pe răposatul îl deplânge soţia, împreună cu trei fetiţe, părinţii şi socrii, întreaga comuna atât bisericească cât şi politică. Inmormântarea i-s'a făcut în 3/16 Nov. cu destulă solemnitate slugind preotul local Ioan Răduleţ asistat de preotul din Hendorf Vasile Răduleţ, fiind de faţă preotul şi învăţătoriul luteran local, întreaga reprezentanţă comunală şi alt public număros din loc şi din prejur. Au cuvântat la ridicarea cosciugului dela locuinţa decedatului preotul Vasile Răduleţ iar la groapă învăţătorul Filaret Dăişorean din Meşindorf. Odihnească în pace.

Un învăţător.

Din public.*)

Mulţămită publică.

In zilele trecute s'a dat publicului întristătoarea ştire, despre groaznicul foc întâmplat în comuna *Deda*, com. Murăş-Turda, în care preste 60 de familii rămaseră în drum fără cea mai mică bucată de pâne, cu care să-'şi aline foamea şi iată că această grozavă ştire a ajuns până la urechile iubitului nostru Monarh „Francisc Iosif I“, împărat al Austriei şi rege al Ungariei, care şi de astă dată a dat dovadă despre iubirea cea mare, ce o poartă ca un Părinte bun faţă de fii săi şi s'a îndurat a dăruì din casseta Sa proprie pentru cei păgubiţi prin foc, suma de 2000 adecă două mii coroane, care sumă s'a împărţit la 31 familii.

Prea Onoratul Domn Iosif Popescu apoi, directorul institutului de credit „Mureşana“ din Reghin, a binevoit a mijlocì dela acest institut 100 litre de cucuruz imediat după acest groaznic foc, căci bine a ştiut Dl Iosif Popescu mizeria în care ajunseră aceşti oameni. D-Sa este fiul acestei comune; şi n'a făcut alta decât şi acuma a dat dovadă despre inima sa cea bună şi sintemintele umane ce le nutreşte pentru această comună despre ce de repeţite ori a dat dovezi. Acest cucuruz s'a împărţit la 53 famili.

A mai donat pe sama acestor păgubiţi Dl Urmánczy Iános, mare proprietar şi neguţător de lemne în Topliţa Română suma de 100 coroane una sută coroane, împărţite la 17 fam.

Toate aceste sume s'au împărţit fără deosebire de naţionalitate ori confesiune la toţi cei păgubiţi prin foc.

Subscrişii în numele celor s'au împărtăşit de aceste daruri aducem şi pe această cale cele mai călduroase mulţămite Prea marinimoşilor donatori rugând pre Prea înduratul Dumnezeu să se îndure să le răsplătească însutit.

Deda, în 6 Novembre 1906.

Greogriu Contea *Leon Popescu*
învăţătoriu. *preot.*

*

Cu ocaziunea sfinţirei bis. gr. ort. din *Şard* tractul Sighişoara, au întrat în scopul înfrumseţării bisericei ca daruri benevole în bani dela următorii evlavioşi creştini ş. a. dela dl protopresbiter tractual Dimitrie Moldovan 10 cor., Vasilie Dan şi soţia sa Floarea din Nadeşul săsesc 100 cor., Ioan Popa preot în Vidacutul rom. 2 cor., Teofil Onişca notar cerc. din Boiul mare 5 cor., Nicolae Costandin din Haşfalău 20 fil. Nicolae Coman din Haşfalău 2·20 cor., Teodor Mosora din Sighişoara 2 cor., Anica Dan din Şard 10 cor., Vasilie Soanea din Haşfalău 5 cor., Ioan Soanea din Şard 2 cor.

Obiecte au dăruit următorii: dela doamna Ioana Moldovan din Sighişoara o candelă frumoasă în val. de 30 cor., dna Maria Sibian din Odorheiul săcuesc o candelă în val. de 40 cor., Iulian Georgescu din Şard o candelă în val. de 30 cor., Ioan Boitos şi soţia sa Anica din loc un policandru în val. de 120 cor., Vasilie Diac şi soţia sa Maria din loc un policandru în val. de 80 cor., dl Nicolae Popescu director la senatul legislativ în Bucureşti, a dăruit un rând de vestminte preoţeşti în val. de 200 cor. şi 3 bucăţi icoane foarte frumoase, Ioan Buciumar şi soţia sa Maria din loc însă de prezent domiciliaţi în Bucureşti au dăruit un rând de vestminte preoţeşti în valoare de 200 cor., Anica Dan din loc o icoană în val. de 40 cor., Maria Suciu o icoană în val. de 20 cor.

Pentru cari daruri şi fapte creştineşti subscrisul în numele comitetului parohial aduc şi pe această cale cea mai călduroasă mulţămită marinimoşilor donatori, şi voiu rugà pe atot puternicul Părinte ceresc ca să le răsplătească cu binecuvântare cerească faptele săvârşite.

Şard, la 20 Oct. 1906. *Ioan Dan*
paroh gr. ort.

Teatru.

Luni în 19 Noemvrie, *Das Blumenboot*, dramă în 4 acte şi un tablou de Hermann Sudermann.

Marţi în 20 Noemvrie, *Unsre Käte*, comedie în 3 acte de H. Henri Davies.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Nr. 127—1906 [282] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Covragiu din tractul Haţegului, devenită vacantă prin abzicerea parohului, se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a concurà, să-şi trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare acolo, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Haţeg, 31 Octomvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 1211—1906 prot. [280] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, pe lângă neputinciosul paroh Ioan Mihu din parohia de cl. a II a Cincul-mare, protopresbiteratul Agnitei, pe baza rezolutiunei Preaveneratului Conzistor arhidiecezau din 10 Octomvrie anul c. Nr. 9449 Bis. se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà cererile concursuale, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, cu îndatorirea de a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică, pentru a cântà, resp. a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei, în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Agnita, 29 Octomvrie 1906.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Ad Nr. 1053—1906 [279] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. a III-a Luţa, în protopopiatul Făgăraş, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale, cu documentele recerute, la subscrisul oficiu, în terminul cuvenit, având a se prezentà la sf. biserică, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 23 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş, în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 3562—1906 [281] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de căpitan poliţian la oraşul liber regesc Szászsebes devenit vacant cu 1 Noemvrie a. c. prin moarte, conform mandatului comitelui suprem Nr. 873—1906 se escrie concurs cu termin până la 10 Decemvrie a. c.

Concurenţii la acest post pe viaţă, împreunat cu un salar anual de 2400 cor. şi cinci cuincuenalii, au a-şi înaintà rugările lor provăzute cu timbrul prescris, atestatele de botez, de cualificaţiune şi cel despre serviciul prestat până acum în terminul susamintit la magistratul orăşenesc de aici.

Se observă, că căpitanul poliţian a fost concrezut până acum şi cu conducerea judecătoriei bagatele şi pentru această conducere a primit un adaus separat de 600 cor. anual.

Szászsebes, în 12 Noemvrie 1906.

Magistratul orăşenesc.

Nr. 5460/1906. [278] 2—3

PUBLICARE.

Pe baza concesiunei ministrului reg. ung. de agricultură Nr. 33883/1906, comunele Sălişte, Galiş şi Tilisca dau în esploatare pe calea licitaţiunii publice pădurile de brad din munţii dela Piatra-albă în extenziune de 1057·3 jugăre catastrale estimate la 155320 metri cubici lemn de lucru, şi tot acolo din pădurile de apărare în extenziune de 714·7 jug. cat.. spre rărire lemnele de 36 centimet. grosime în sus (cam 25—30 fire la jugăr).

Licitaţiunea e publică şi verbală şi se va ţineà în 29 Decemvrie 1906 la 10 ore a. m. în casa comunală din Sălişte.

Preţul de strigare e 698940, coroane, vadiu se recere 60,000 cor.

Oferte în scris se primesc şi sunt a se predà înainte de începerea licitaţiunei verbale conducătoriului licitaţiunei, au să fie provăzute cu timbru de 1 coroană, cu suma în cifre şi litere a preţului oferit, cu vadiul în bani gata sau în hârtii de valoare admise ca cauţiune, şi cu declaraţia oferentului cá cunoaşte şi se supune condiţiunilor de licitare.

Sub preţul de strigare nu se vinde.

Oferte întârziate sau neinstruate conform condiţiunilor, precum şi oferte ulterioare nu se iau în considerare.

Firele ce sunt a se tăià din pădurile de apărare i se socotesc cumpărătorului pe loc cu 4 cor. 50 fil. de metru cubic.

Reprezentanţele comunelor interesate şi-au rezervat de a alege liber între oferenţi.

Se observă că cantitatea lemnului din pădurile de exploatare — estimată la 155320 met. cub. — e curat lemn de lucru de brad fără scoarţă, şi că la calcularea preţului atât lemnele de foc, rămăşiţele şi alt soiu de lemn ce sporadice se găsesc în păduri nu s'au luat în considerare.

Lemnele de exploatat se pot pluţì pe râul Sebeş până la Szászsebes, iar dreptul de plutire s'a exoperat din partea comunelor interesate.

Condiţiunile de licitare şi de vindere se pot aflà în orele de birou la oficiul pretorial şi la curatorul silvanal r. ung. din Sălişte.

Sălişte, în 7 Noemvrie 1906.

Primpretorul cercului.

Anunț!

A apărut ABCedarul întocmit şi prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte.

Preţul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Librăria arhidiecezană şi dela autori.

Exemplare de probă se trimit gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director şcolar în Sălişte. [270] 5—6

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinţii:

1.	Vasile cel mare	20 fil.
2.	Marele Mucenic George .	30 „
3.	Apostolii Petru şi Pavel .	30 „
4.	Marele Mucenic Dimitrie şi Sfinţii Marii Impăraţi Constantin şi Elena (sub tipar)	30 „

Ediţie poporală, alcătuită după „Viaţa Sfinţilor“, tipărită în Bucureşti la 1835, de **Simeon Popescu,** protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procurà.

Uimitor de eftin!!

385 obiecte cu numai cor. 4·50

Un cias de buzunar de Sviţera sistem Roskopf, umblă precis, 3 ani garanţie. 1 lanţ de cias din aur double american sau lanţ de nickel ofiţeresc. 1 inel elegant din aur double cu imitaţie de petri preţioase pentru domni sau pentru dame. O garnitură excelentă de butoni pentru mangete, guler şi pept din aur double cu mehanism. 1 ac elegant de cravată cu similbriliant. 1 oglinduţă de buzunar, 1 admirabil collier constând din circa 150 mărgăritare orientale veritabile, podoaba cea mai modernă pnntru dame, la grumazi, în păr sau ca brasletă. 72 bucăţi pene englezeşti şi încă 150 bucăţi obiecte diverse cari sunt folositoare şi indispenzabile în fiecare casă *gratuit.* Toate la olaltă dimpreună cu orologiul sistem Roskopf-patent costă numai cor. 4·50. Se pot procurà cu rambursă sau trimiţându se banii înainte dela **casa de export:**

H. SPINGARN, Krakau Nr. 155.

NB. La cumpărarea mai multor pachete, adaug la fiecare pachet gratuit un penar şi recuizite de scris. Pentru ceeace nu convine trimit banii înapoi, deci orice rizic este eschis. [283] 1—1

Cârnați și cârtaboși

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAŢI şi CÂRTABOŞI proaspeţi la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11.

266 5—6

Publicațiune.

Subscrisul voind să subarândez cârcima comunală din Vlădeni, constătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresà la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localităţile, au a se adresà la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraş, în 5 Noemvrie 1906.

[275] 6—6 Cu stimă:

Dr. Nicolae Şerban.

Viță de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantațiune de vița nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 13—40

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Preţul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Explicarea Evangeliilor duminecale
şi ale
Sărbătorilor împărătești
de
Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul şi editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Preţul broşat 3 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la **Librăria archidiecesană**

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 123 Sibiiu, Joi 9/22 Noemvrie 1906 *Anul LI*[illegible]

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Delegațiunile.

Sibiiu, 21 Noemvrie n.

Maiestatea Sa, Regele nostru, sosește astăzi la Budapesta, unde peste câteva zile se întrunesc delegațiunile, în sesiune ordinară. Maiestatea Sa le va deschide cu mesaj de tron, și va rămâneà în Budapesta până la închiderea sesiunii.

O însămnătate deosebită au de astădată delegațiunile, în urma faptului, că atât la externe, cât și în fruntea ministeriului de răsboiu, se află câte un om nou, care pentru primadată pășește acum în fața delegațiunilor, ca reprezentant al politicei înalte a monarhiei, și că amândoi acești oameni noi vor trebuì să-și expună programul politic în fața delegațiunilor, programul de muncă pentru viitor.

Dela celece vor fi cuprinse în aceste două programe depinde apoi mersul desbaterilor în delegațiuni. Dacă declarațiunile și comunicările ministrilor comuni, de externe și de răsboiu, vor fi liniștitoare și mulțămitoare, desbaterile vor decurge neted, fără multă vorbă, iar în cazul contrar, vor fi de așteptat scene zgomotoase, mai ales în delegațiunea maghiară, unde spiritele ușor se aprind, și unde liniștea și calmitatea, mulțămirea cu situația, sunt și de altcum lucruri meșteșugite, dictate de alte interese, iar nu de convingerea celor trimiși în delegațiune. Pe scurt, dacă nu se va cere urcare de cheltueli și urcare la contingentul de recruți, delegațiunea maghiară votează fără împotrivire tot ce i-se cere, iar dacă i-se vor cere aceste două, va fi vorbă multă în delegațiune și luptă mare. Așa spun unele gazete maghiare. De altă parte se zvonește însă, că în mesajul de tron va fi vorba despre necesitatea menținerii și despre faptica existență și pentru mai departe a *triplei alianțe*, despre conflictul vamal cu Sârbia, și despre *necesitatea desvoltării și amplificării armatei noastre*. Ceeace e egal tocmai cu o urcare de cheltueli și cu o înmulțire la contingentul de recruți, relele deci de cari se tem deputații maghiari din dietă.

Se știe însă, că mesagiul de tron e compus, ori se compune, cu împreună lucrarea ambilor ministri-prezidenți, din Austria și din Ungaria, prin urmare guvernele monarhiei au luat deja angajament amândouă pentru pregătirea terenului în direcția aceasta. Vorba multă și lupta mare anunțată deci de unele gazete nu va folosì nimica, delegațiunea maghiară *va votà* aceea la ce s'a obligat guvernul.

De altcum așa e vorba, ca chestia urcării contingentului de recruți să fie adusă în discuție în delegațiunea ungară în urma unei interpelări, ce va fi adresată noului ministru de războiu, care apoi va face declarația, că delegațiunile au să voteze numai budgetul, trebuințele pentru armată, iar votarea contingentului de recruți aparține parlamentelor. Ceeace iarăși înseamnă, că de urcarea contingentului de recruți n'am scăpat, din contră, guvernele s'au angajat să facă urcarea, și ele au să capaciteze parlamentele, pentruca acestea să voteze urcarea.

In legătură cu acestea trebue să mai punem acum o altă știre, foarte însemnată, anume, că cercurile conducătoare maghiare s'ar fi declarat gata să voteze un contingent de recruți mai mare decât cel din trecut, sub condiția însă, că Coroana *să nu mai pretindă introducerea votului universal la alegeri* Știrea e dată ca pozitivă. Iată deci, că am ajuns să ne vedem întărită în curând temerea exprimată în primul nostru din numărul penultim, că cu privire la reformele electorale guvernul poate lega altă învoială cu Coroana, și că din votul universal *se poate* să nu se aleagă nimica la noi. Nici să nu ne facem deci prea mari iluziuni!

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în Alba-Iulia.

In protopresbiteratul *Alba-Iulia* conferența preoțească a fost ținută în 2/15 Noemvrie c. Din raportul primit despre decurgerea ei, anticipăm pentru astăzi *vorbirea de deschidere* a protopresbiterului **Ioan Teculescu.** A fost următoarea:

Iubiți frați! Cu salutarea frățească de „bine a-ți venit“ întimpinându-vă și de astădată, întâiu de toate să-mi dați voe, ca obicinuitul cuvânt de deschidere al acestei conferențe să-l încopciu și acum de cuvântul meu de mai înainte, rostit la astfel de ocaziuni, de cel al conferenței din anul trecut.

Cuvântul din anul trecut în care am adus în asemănare conferențele noastre de astăzi cu întrunirile de odinioară ale sf. apostoli l-am fost încheiat la un punct, care necondiționat reclamă o continuare resp. complectare a ideilor atunci expuse. Ințeleg punctul cuprins în întrebarea, că: oare cum și cu ce rezultat ne împlinim noi, cei de astăzi apostoli, sfânta și marea misiune de luminători ai poporului nostru român, asupra căruia încă planează atâta întunerec?

La întrebarea aceasta mă voiu încercà deci a răspunde astăzi, notând că pentru a puteà indicà mai bazat și mai complect activitatea preoțimei noastre și în consequență, succesul aceleia — bine înțeles iarăși numai în conturi generale zugrăvite, cum timpul și împrejurările permit, de lipsă este a luà în privire pe preotul nostru, încă dela cel dintâiu pas ce-l face întru îmbrățișarea carierii lui, adecă dela întrarea și petrecerea lui în institutul nostru teologic.

De anii petrecuți în seminarul nostru teologic, care nu-și aduce întotdeauna cu drag aminte, fraților?!

Momentele dulci și duioase de frățească trăire împreună cu prieteni și frați din toate unghiurile arhidiecezei noastre; clipele neșterse și atât de bogate în tot felul de amintiri; apoi convorbirile și sfătuirile intime asupra sorții comune ce ne așteaptă, idealistele planuri și speranțe, ce se țes și întăresc tot mai mult în inima fiecăruia, pentru care dintre noi nu constitue în toată viața obiectul cel mai plăcut de discutat și isvorul cel mai nesecat de plăcute și încântătoare povestiri?

De m'ași vedeà odată preot, își zice clericul în inima sa! Cu ce drag și mândrie voiu purtà cinstita haină a tagmei mele! Apoi ajuns în parohia mea cu ce zel și stăruință voiu lucrá neîncetat, ca aceea mai de laudă se ajungă în toate privințele, decât toate cele din jurul ei! Cum voiu face din biserica mea un locaș prea frumos, ca o floare, ca o icoană împodobită, a cărei strălucire puternic să aprindă simțul de religiozitate și evlavie în inima oricui va întrà în ea! Iar școala ca fiică a bisericei asemenea o voiu îngriji în toate privințele, bine știind că școala este care îmi prepară sucrescența turmei cuvântătoare. In cele ale serviciului apoi cu evlavia, acurateța și impozanța cea mai deplină voiu fi întotdeauna, ca nemângăiați și încântați să rămână în sufletul lor, atât tineri, cât și bătrâni. In fine ca punctul cel mai înalt și mai important a-l întregei mele chemări, predica și vorbirea nu va lipsì, nici dela o ocaziune, convins fiind, cum din toate părțile mi-se și spune, că predica este astăzi arma cea mai puternică pentru stârpirea relelor și scăderilor ce bântue sărmanul nostru popor și pentru îndreptarea lui pe cărările luminei silindu-ne cu zel neînfrânt a curățì pe credincioșii mei de praful neștiinței și de rugina nepriceperii, ca astfel popor luminat, popor de laudă, popor ales să fac din el neamului și lui Dzeu!

Așa gândește, așa plănuește preotul nostru, când încă cleric fiind, așteaptă cu multă nerăbdare a i-se deschide poarta de întrare în via Domnului. Iar în timp ce frumoasele lui planuri, adumbrite de aureola celui mai curat idealism se țes și se fixează în mintea și inima lui, — iată că poarta i-se deschide! Iată-l preot!

Plin de speranță, plin de entuziasm pășește el acum în mijlocul poporului încredințat lui spre păstorire, căruia cu glas înalt și plin de solemnitate îi face cunoscute punct de punct frumoasele lui planuri, cari cu tărie spun și promit, că-i vor servì de bază, de program neclintit și nesmintit al păstoririi lui până la sfârșitul vieței!

FOIȘOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertație cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societății „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De **Onisifor Ghibu**, stud. în litere.

(Urmare).

Dar peste acest punct nu poate să pătrundă nici o știință omenească. Nici o știință omenească nu poate să rezolve ultimele întrebări, cari se nasc din problema lumei, enigma existenței, enigma universului. Aici stă știința la marginea ei extremă, pe pragul incomprehensibilului și acest prag nu-l poate trece fără a se disolvà pe sine.... Restul neresolvat al problemei este câmpul nemăsurat al incomprehensibilului și pe acest câmp n'are să ia cuvânt știința, căci aceasta constitue domeniul exclusiv al credinței ... Dar în ciuda acestei limitări adânci a terenului științei de al credinței, totuși ele au un punct comun de atingere și anume unul de natură pozitivă, și acest punct este: certitudinea științifică a existenței lui Dzeu... Dacă înțelegem sub Dzeu cauza primordială a universului, atunci este evident, că pe cât de certă este existența lumei, atât de certă este și existența lui Dzeu, ca acea cauză primordială, în virtutea căreia lumea este constituită tocmai așa și nu altfel de cum este de fapt... E natural, că mintea omenească mărginită nu poate cuprinde această inteligență a lumei în imensitatea ei, dar de existența și eficiența acestei inteligențe suntem așa de siguri, ca și de existența lumei însași. Și aici în această certitudine neclintită a existenței lui Dzeu zace punctul de atingere comun al religiunei și al științei, dar de aici încolo se desfac căile și punctele lor de vedere: anume până când formează Dzeu pentru reflexiunea științifică un obiect pur teoretic, formează pentru religiune și un obiect al afecțiunei, un obiect al iubirii și preamăririi, al doririi și închinării... Și în legătură cu aceasta se mai deosebesc punctele de vedere ale religiunei și științei încă în un alt punct esențial: anume până când știința trebue să renunțe la orice determinare mai de aproape a lui Dzeu, până atunci conștiința religioasă din contră, nu poate renunțà la personificarea acestei inteligențe a lumei... Conștiința adevărat religioasă este cu putință numai pe punctul de vedere al teismului, adecă presupunând un Dzeu personal. Dar e tot așa de natural, că la întrebarea: potu-se atribuì inteligenței lumei atribuțiuni personale și de ce fel? nu se poate da absolut nici un răspuns strict științific, ci în chestiunea aceasta are să decidă numai și numai credința.

Prin urmare nu știința, ci religiunea este aceea care are să stabilească conținutul mai apropiat al ideii dumnezeirii, a cărei valoare obiectivă este științific asigurată, și tot religia este aceea, care în legătură cu aceste are să răspundă și la întrebările ultime și cele mai înalte cari privesc menirea omenimei în procesul universal, căci acest teren rămâne pentru lumina rațiunei totdeauna închis. Iată cum ajunge religiunea un factor însemnat de cultură în viața omenimei. Factor de cultură este însă religiunea nu în forma caricaturei sale fără viață a așa zisei religii naționale, ci numai în formațiunile sale pline de viață, în religiunile pozitive istorice...

Religiunea și știința sunt deci sub toate punctele de vedere toto genere deosebite, deși nu sunt incompatibile, totuși sunt lucruri incomensurabile.

Armonia religiunei și științei este un postulat indispensabil al desvoltării culturale sănătoase și pacinice a popoarelor, dar această armonie n'are să se caute în acomodarea imposibilă sau a tezelor de știință cu dogmele de credință sau invers a dogmelor de credință cu tezele științei. Această armonie se poate găsì numai dacă bărbații științei și bărbații bisericei în deplina și lămurita cunoștință a diferinței între punctele lor de vedere, apreciând și respectând reciproc fără rezervă aceste puncte de vedere, fiecare parte în sfera sa și după felul său, dar deopotrivă însuflețiți de comuna lor misiune sublimă, se vor nizuì de a promovà mână în mână, sprijinindu-se reciproc în concordie și armonie complectă, marea operă a culturei și civilizației popoarelor lor“. (Citații din studiul dlui M.)

(Va urma).

Din momentul acesta activitatea lui proprie de preot e începută!

Să-l urmăm acum în lucrarea lui, ca să-i putem cunoaşte deaproape activitatea şi sporul realizat în calea de luminător al poporului.

Iată aci unul, care pornind a execută azi unul, mâne altul din punctele programului fixat, după câtăva vreme stă şi se gândeşte.

E aşa de grea şi incomodă revereanda aceasta pe corpul meu! Apoi iarăşi parecă e prea bătrânesc lucru, ba chiar nepotrivit cu un preot modern de a-mi lăsà de pe acum să-mi creasca barba şi părul lung!? Mai târziu, mai la bătrâneţe, nu zic ba, dar până sunt tinăr pot fi şi fără de acestea? Şi apoi doar poporul mă ştie acum, mă cunoaşte, sunt preot şi fără revereandă şi barbă!..

Aci bine să notaţi, că în tot timpul când el îşi face astfel judecata, dela mic şi dela mare aşteaptă a i-se zice: părinte şi presbiter, adecă bătrân.

Ce judecată scoasă din însaşi evangelia ce o propoveduește, spune-ţi-mi, că este de aplicat unuia ca acestuia?

— Pe unul ca acesta asemăna-'l-voiu cu ce-l ce a întrat în casa ospăţului fără haină de nuntă, apoi ca să-şi audă cuvintele: „prietene, pentruce a-i întrat aici, neavând haină de nuntă ... luaţi-l pe el şi daţi-l afară!“

Iată dincoace altul! Acesta văzându-se odată trecut peste toate formele şi simţindu-se bine stabilit şi asigurat pentru viitor, aruncând vălul uitării peste frumoasele şi măreţele lui planuri de mai nainte se dă cu totul petrecerilor şi distracţiilor de tot felul, nefăcându-şi nici o grijă de bunăstarea bisericei şi a şcoalei, cari pot sta şi aşa cum le-a aflat şi nebătându-şi capul cu compunerea de predici fără de cari a trăit şi până acum poporul, ci mulţămindu-se numai cu îndeplinirea serviciilor ceremoniale, la cari încă de multeori numai cu sila se rupe din mijlocul traiului bun şi al petrecerilor, în vârtejul cărora s'a dat!

Cu cine-l voiu asemănà pe acesta?

— Asemăna-l-voiu cu celce a ascuns talantul în pământ, ca apoi să-şi audă sentinţa: „slugă leneşă şi vicleană, pentruce nu ai dat talantul meu altuia!“

Iată colo altul! Acesta pornind şi lucrând cu spor câtăva vreme, dar mai în urmă dând de pedeci, de greutăţi, etc. Zice că s'a dezgustat, fiind prea îndărătnic şi întunecat poporul, iar la biserică şi şcoală numai lipsă şi sărăcie şi tot felul de mizerii.

A făcut ceva, cât a putut, dar mai departe lucre şi altul!

Cu cine îl voiu asemănà pe acesta?

Pe unul ca acesta asămăna-'l-voiu cu sămănătorul, care dupăce a aruncat grâul în pământ s'a culcat, iară în timp când el durmià, a venit diavolul şi a risipit neghina în holda lui.

Iată dincolo altul! Acesta iniţiând cu zel şi cu interes lucrarea lui de a luminà şi povăţuì spre bine poporul, după un timp oarecare stă pe loc şi se gândeşte: Ei bine! Eu sunt preot! Cel dintâiu în privinţa inteligenţei sânt fără îndoială eu în comuna mea, dar uite, că în privinţa materială mă întrec atâţia şi atâţia! Bine va fi deci, ca să umblu şi să-mi aca perez şi avere materială, căci atunci cu adevărat nimeni nu mă va întrece în satul meu!

Voiu face, nu zic, şi nu-mi uit eu de datoria mea de preot, dar îmi va stà mai bine de voiu fi şi bogat“.

Şi furat şi cutropit cu totul de acest gând, depune povara netrebnică, ştiinţa şi cunoştinţa, cu care se încărcase pe seama poporului, şi atras ca de o nălucă, porneşte grăbit şi fără de a simţi oboseala pe urma lăcomiei urâte şi a nesaţiului, porneşte după avere materială, pe care o vânează în întreaga lui viaţă.

Iar biserica, şcoala, predica şi toate celelalte din programul lui frumos? Acelea stau cu puţină schimbare, tot cum au fost, iar poporul a rămas orbecând şi pe mai departe în întunerecul neştiinţii!

Cu cine îl voiu asămânà pe unul ca acesta?

Asămăna-'l-voiu cu cel ce a fost chemat cu cinste la prânzul Dlui, dar care preferind bunătăţile pământeşti, şi gândinduse l-a lărgirea jitniţelor, nu s'a dus la masă.

Iată de cea parte altul! Deosebit de toţi de cei de până aici se arată încă de departe! E demn şi inpunător la vorbă şi la înfăţişare. Conştiu de sine şi de misiunea sa, lasă îndată a se întrevedeà în el preotul adevărat, preotul apostol! Iată-i biserica şi şcoala lui, cu adevărat în starea în care încă ca cleric şi-o dorea!

Serveşte în cele ceremoniale cu sinceră şi neafectată evlavie, iar predica şi cuvântul lui, la toată ocaziunea, e plin de înţeles şi cu sete sorbit din partea poporului! In mijlocul turmei sale, care'l încunjură cu toată iubirea şi cinstea, este la toate momentele însemnate. Nimic nu'l poate abate sau reţinea dela îndeplinirea serviciului său. Toate ale parohiei sale sunt în perfectă ordine, ţinând ca o poruncă sfântă îndeplinirea conştienţioasă a tuturor punctelor din programul, ce l'a expus în auzul poporului în prima zi a întăririi sale în parohie.

Da, acesta e preotul adevărat, bărbatul cu caracter întreg, care ţine din nobilă ambiţie la toale cele promise. E păstor, nu năimit, *e apostol*, în urma căruia ca şi în urma celor de odinioară, numai dungă de lumină se va vărsà, în care umblând nepoticnit poporul său, îi va rostì cu laudă, în totdeauna numele, preamărind pe Tatăl nostru cel din ceruri.

Iară unul ca acesta cui este asemenea?

Fără îndoială, că aceluia ce-i zice în evanghelie: „bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost pus, peste multe te voiu pune, întră întru bucuria Domnului tău, care este gătită tuturor aleşilor lui“!...

Iubiţi fraţi! Ca o urmare logică, ca o cosecvenţă, ce mi se inpuneà în urma cuvântului din anul trecut, a trebuit să zugrăvesc astăzi icoana ce V'am prezentat'o, pentruca asemănarea făcută între primii apostoli ai lui Cristos şi cei de azi urmaşi ai lor, adecă preoţii, să fie cât mai fidelă şi mai completă.

Iară colorile cu cari am zugrăvit icoana, Vă rog să nu vă ispitiţi a crede, că le-am luat numai din cercul nostru. Nu. Luate sunt acelea din toată întinderea pământului, locuit de poporul nostru, cum sigur sunt, că nimeni nu îmi va puteà documentà contrarul.

Punând acum ambele icoane alăturea, ce vedem? Dungi largi de strălucire în urma fiecărui apostol de odinioară, cari au umplut de lumina cunoştinţei faţa întregului pământ, şi făşii răsleţe de lumină, despărţite prin valuri groase de întunerec, în urma celor de azi apostoli. Iar până când tot numai aşa de departe şi aşa de rău vor rămâneà razele de lumină ce lucesc asupra pământului locuit de poporul nostru, acesta e condamnat a umblà tot în întunerec.

Cu zel şi cu stăruinţă neobosită se cuvine şi se impune deci fraţilor a lucrà unul fiecare în cercul său de activitate apostolească, pentru a lăsà rază de lumină în urma sa. Căci nouă şi numai nouă preoţilor ne stă în putere a delăturà acel întunerec, ce zace asupra capului poporului nostru, şi setos şi vrednic de lumină. Să facem aceasta în mod necondiţionat, reînprospătându-ne în fiecare adunare, cum e aceasta, frumoasele idealuri, ce ne încălzesc inimele, încă înainte de a ajunge preoţi. Ca să nu ne auzim osânda, chiar în evanghelia de azi cuprinsă, unde se zice: „Vai vouă legiuitori şi cărturari făţarnici, că aţi luat cheia cunoştinţei, voi n'aţi întrat şi pe cei ce voiau să între, iaţi oprit“! (Luca c. 11 st. 52).

Cu aceasta conferenţa o declar deschisă“.

Din tractul Iliei.

Conferenţa preoţească.

Almaş-Selişte, 26 Octomvrie v.

In cele următoare dau raport despre decursul conferenţei preoţeşti a tractului *Ilia*, ţinută în comuna *Branişca*, la 19 Oct. v. orele 11 a. m.

A premers serviciul divin, săvârşit prin preoţii: Seraf. Olar, Ios. Oprean şi Teodosiu Popa, cu o predică despre *progres şi pâri*, rostită de preotul Mir. Oprean; se face apoi parastas pentru răposaţii arhierei: *Andrei* şi *Miron*, mecenatul Emanuil *Gozsdu*, şi preoţii răposaţi din acest tract; la care serveşte pe lângă preoţii amintiţi şi Preaonoratul şef tractual, *G. Oprea*, fiind de faţă toţi preoţii veniţi la conferenţă; iar în urmă se face chemarea duhului Sfânt, şi se cercetează arhiva şi actele parohiale din loc, cu care ocazie protopresb. aduce unele indigitări întru conducerea corectă a afacerilor oficioase preoţeşti.

Se deschide acum confer. în edificiul şcoalei confes. cu o cuvântare caldă a prezidentului, despre însemnătatea pastorală, şcoala practică ce se face în conferinţe, pentru luminarea reciprocă în împlinirea tot mai perfectă a datorinţelor preotului. In urmă protopresbiterul doreşte viaţă îndelungată Esc. Sale I. P. S. arhiepiscop şi Metropolit *Ioan*, iar conferinţa erumpe în „trăiască“ la adresa Esc. Sale. Prezidentul aminteşte, că în cursul anului acestuia a răposat, preot. Pavel Popa din Gialacuta. Conferinţa îşi exprima condolenţa prin sculare, intonând: „In veci pomenirea lui“.

Ca notar vine aclamat N. Chirciu, iar Verificator: Ser. Olar şi Teodosiu Popa.

Prezenţi au fost 13, absenţi 7 preoţi din tract.

Notariul ceteşte rezoluţiile Preav. Conz. arhid. Nrii 11291 B. şi 7193 B. relative la confer. ultimă a acestui tract. Să ascultă şi se iau la cunoştinţă. La punctul referitor la fondul tractual cultural păr. I. Budoiu propune: să se aleagă o epitrop. separată, fiind acest fond înfiinţat numai din colectele preoţilor.

Preot. N. Chirciu face contra propunere: fondul se lasă în administraţia epitropiei protopresb. până va ajunge la circa 100 cor. şi atunci se vor compune statutele.

Puse la vot se primeşte propunerea ultimă. Asemenea se iau la cunoşinţă Cercularele Nr. 10351 Pres. 619413 şi 7423 B., iar cu lucrarea temei: „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională a cărei director este şi cauzele cari împedecă înaintarea ei“, se însărcinează preotul-cap. A. Crişan.

La discuţia asupra serviciului divin şi a predicei iau parte preoţii I. Budoiu, N. Chirciu şi G. Garoiu. In genere se constată, că serviciul divin a fost îndeplinit corect, predica însă a lăsat de dorit.

Rapoartele în scris ale preoţilor, asupra rezultatului aplicărei concluzelor conferinţei anterioare, se predau spre referare în proxima confer. preot. L. Popa.

Elaboratul păr. G. Garoiu: „Cum să fie ţinuta unui preot ort. rom. în funcţiunile sale bis. spre întărirea credinţei creştine la poporul nostru şi ce ţinută să aibă el peste tot faţă de popor?“, lucrat cu multă diliginţă, a făcut bună impresie şi s'a declarat succes.

Păr. I. Budoiu propune: Pe viitor serviciul divin cu ocazia conf. să se îndeplinească mai de timpuriu, aşa ca la orele 9 a. m. să fie terminat, ca să rămână timp mai lung pentru dezbaterea obiectelor dela ordinea zilei. Propunerea se primeşte. Confer. proximă se va ţineà în Câmpuri-Surduc. Erau 4½ ore. p. m. când s'a terminat instructiva confer. Am plecat cu trenul acasă toţi, ducând cele mai bune impresii, despre progresul crescând în cele bune şi folositoare.

Nicolau Chirciu
preot ort. rom.

„De ale invăţătorilor“!

Sebeşul-săsesc, 17 Nov.

Mult m'am mirat de articolul fratelui înv. *I. Manica* din Buzd, care publicat în *„Poporul Român“* Nr. 137 din 10 Nov., a făcut asupra mea impresia, că el nu a avut cunoştinţă de acel conclus al congresului naţional bisericesc, în care se hotărâse convocarea unei *anchete*, la care să ia parte din fiecare cerc învăţătoresc câte un învăţător, ca delegat. Ei bine! Avem atâtea şi atâtea cercuri învăţătoreşti. Dacă din fiecare cerc se va prezentà un delegat — *Congresul* cel atât de mult trimbiţat cu deosebire prin „Pop. Rom.“: *iată'l.* E în toate privinţele *congres* — şi încă congres *legal!*

Inzadar erau toate opintirile noastre, de a convocà un congres învăţătoresc. Chiar să se fi permis ţinerea lui, să se fi adunat o sumedenie de „congresişti“ — noi eram o adunare simplă, unde desbăteam mijloacele pentru îmbunătăţirea salariului nostru, cari mijloace însă, noi nu le puteam pune în folosinţă, fără — *numai şi numai cu ajutoriul organelor noastre bisericeşti.* Căci nu cred să existe în întreaga Metropolie un singur învăţător, care să se ocupe cu idea: de a statificà şcoalele noastre.

Una la mână. Acum a doua!

Tot dela noi Sebeşenii au pornit anul trecut la fiecare cerc învăţătoresc coalele în cari ceream urcarea salariilor învăţătoreşti, motivându-ne cererea cu argumente ponderoase, iar la urmă ziceam aşa:

„Onorata conferenţă învăţătorească din cercul (cutare) este rugată, a aduce aceasta la cunoştinţa tuturor fraţilor şi a inzistà a face următoarea propunere reală, pe care D. Comisar conzistorial să o aştearnă Prea Venerabilului Conzistor arhidiecezan: La sate salar minimal de 1000 cor. la oraşe de 1200.

Cuartir corăspunzător, adecă constă din cel puţin 2 odăi, culină, cămară, pivniţă etc.... sau: la sate relut de cuârtir minimum 150 cor. la oraşe 300.

Iar această dreaptă rugare a noastră *să se hotărască în proxima sesiune a sinodului arhidiecezan!“*

Fiecare om de omenie, care ţine câtuşi de puţin la simţul său de demnitate şi la caracterul său, — *trebue* să aştepte terminul fixat de el.

Aşa şi *noi!*

Am cerut ca termin de aducerea hotărârei proxima sesiune sinodală. Trebue să aşteptăm terminul necondiţionat!

Vedem însă, că speranţele noastre, vor fi împlinite spre mulţămirea tuturora!

Forul cel mai înalt bisericesc şcolar, Congresul naţional bisericesc, a recunoscut starea slabă a noastră, şi a luat hotărârea: *sanarea răului.* Ce credeţi? Prea Venerabilul Conzistor arhidiecezan la rândul său acuma nu va căutà şi el: *sanarea răului?* De sigur că: *da!*

Vă veţi întrebà: cum va sana-o? Lăsaţi-o în grijă Prea Venerabilului Conzistor arhidiecezan, căci ne va *mulţămì pe toţi!* La una să vă atrag atenţiunea: *Datorinţele sale, fiecare să şi le împlinească cu cea mai mare sfinţenie, să câştigăm poporul pentru şcoală, căci nu ştim: ce va aduce ziua de mâne!*

Iar dacă ancheta nu se va convocà până la proximele conferenţe învăţătoreşti: alegeţi doi învăţători, la cari să le stabiliţi *„marşruta“* conform propunerei noastre din anul trecut, spre a se prezentà la eventuala adunare învăţătorească!

Dară acea adunare va puteà fi compusă *numai şi numai din învăţători gr. or.* pentrucă *una* este organizaţia bisericei *noastre* şi *alta* este organizaţia bisericei *gr. cat.*

Octavian Murăşian
învăţător.

Teatru român în Sibiiu.

Arareori i-s'a dat publicului sibian un astfel de prilej de elevare artistică precum a fost cel de Sâmbătă și Duminecă seara. Z. Bârsan și simpatica sa trupă s'a prezentat în vestmânt nou de artă cu semne vădite de un progres frumos, încât a satisfăcut pe deplin pe cei ce au dat ascultare acestor două reprezentații. Și a satisface așteptările publicului nostru din Sibiiu nu-i lucru ușor. In orașul nostru se cultivă arta într'o măsură cum n'o găsim în nici un alt oraș din Transilvania. In special teatrului i-se dă o atenție deosebită ceea ce a făcut ca directorul trupei ce joacă în orașul nostru să angajeze puterile cele mai bune, cari n'ar face rușine nici teatrelor mari din capitale. Chiar și în lunile de vară nu este lună în care să nu învie scena teatrală odată de două ori din letargia zilelor de căldură. Cultivarea aceasta a artei pe o scară întinsă în prima linie a Sașilor de aici a molipsit și arta românească, iar rezultatul l'a dovedit mai eclatant excurziunea la București, unde între toate corurile peregrinate la iubileul național al anului acestuia, succesele cele mai frumoase le-au avut fără îndoială Sibienii.

Gustul artistic al publicului românesc din Sibiiu e deci destul de ciselat și fin și în ale teatrului, pe care îl cercetează destul de des, și faptului acestuia este a i-se atribuì cauza pentru care observă o atitudine destul de rece față de prestațiunile artistice românești cari se prilejesc prin orașul nostru. Cu piese teatrale și reprezentații „a la Șunturug“ n'ai ce căutà aici. Publicul nostru pretinde *artă* curată și desăvârșită, desbrăcată de mizeriile reprezentanțiilor noastre românești ținute în general în condiții foarte primitive. Și la toate acestea se alătură și convingerea generală, că piesele noastre teatrale sunt foarte slabe, încât să cauți cu lampa și abia dai de una bunicică. Iar Sibiiul a avut parte destulă de reprezentații românești slabe sprijinite numai din punctul de vedere al însuflețirii naționale.

Este deci explicabil fiorul de răceală cu care se apropie artistul Z. Bârsan în totdeauna de Sibiiu. Ii este explicabilă teama unui eventual fiasco anticipativ câtă vreme cunoaște scepticismul acestui public în această materie. Dar îi este justificată și acea fărâmă de nemulțămire, când îi lipsește sprijinul la care a contat.

In fond ambii au dreptate. Gustul artistic al publicului nostru nu mai poate mistuì reprezentații primitive după cum se dădeau până mai anii trecuți și aici, și a devenit sceptic față de ori ce reprezentație românească, pe de altă parte Bârsan este în drept să pretindă sprijinul nostru câtă vreme s'a prezentat la noi în totdeauna cu pregătire foarte bună și în condiții cari numai cinste îi fac artei românești.

Sperăm, că progresul artei noastre românești și în special stăruințele lui Z. Bârsan în Ardealul nostru vor dà avânt și teatrului românesc de aici și va spulberà acea fărâmă de scepticism, iar atunci Sibiul va fi vatra la care se va puteà încălzì teatrul românesc din Ardeal cu mai multă trăinicie.

Succesul celor două serate teatrale amintite a fost desăvârșit. Publicul s'a prezentat binișor în special în sara a doua. S'a jucat în seara primă „*Instinctul*“ dramă și „*Furtuna casnică*“ com., în seara a doua „*Mărioara*“ idilă dram. și „*Sluga la doi stăpâni*“ comedie. Z. Bârsan și trupa sa s'a prezentat în toate aceste în prestațiile cele mai satisfăcătoare.

Progresul este uimitor. Puterile deși puține sunt însă adevărat artistice. Bârsan este neîntrecut atât în scenele sguduitoare în momentele pornirilor dramatice cât și în momentele comice. Cu vrednicie îi stă alăturea dșoara *O. Brașoveanu*, care are o putere extraordinară de interpretare, un temperament artistic desăvârșit, care îi prevestește frumoase succese pe scândurile scenelor de teatru. Am admirat-o în clipele zbuciumului sufletului de femee. Dl *Popea* e înterpret foarte bun al sufletului calm și copleșit de suferință. Asemenea și dl *Stoica* diletant, atașat din dragoste către arta românească.

Această trupă mică, dar plină de suflet și viață, înzestrată cu porniri artistice fără păreche și-a început noul turneu sub cele mai frumoase auspicii. Ea e chemată, ca să poarte apostolia Thaliei române din loc în loc, iar progresul teatrului românesc din țara noastră, de sigur îi va ști prețuì munca de acum răsplătindu-o după vrednicie atunci, când acești peregrini ai artei vor vedeà întrupat teatrul românesc stabil din Ardeal. *(s).*

NOUTĂȚI.

Mănăstire pentru călugărițe. Cetim în revista bisericească „*Viitorul*“ din Cernăuți, că Inalt preasfinția Sa, Archiepiscopul și Metropolitul Dr. *Vladimir de Repta.* se ocupă cu ideea clădirii unei *mănăstiri de călugărițe* în Bucuvina, proiectată fiind instrucțiunea astfel, ca femeile adăpostite în mănăstire să facă servicii de îngrijitoare pe la cei bolnavi, chiar și pela case private, ca surori de caritate, și să conducă azilul fetițelor orfane și lipsite de avere. O întreprindere foarte umanitară, căreia nu numai că-i dorim grabnică realizare, dar am dorì, ca ideea să o vedem îmbrățișată și la noi, unde încă ar fi necesitate de o asemenea instituțiune.

*

Principesa Maria a României a fost decorată cu medalia „Răsplata Muncii“ cl. I. pentru merite pe teren bisericesc.

*

Advocat nou. Dl *Dr. Augustin Bodea* anunță că și-a deschis cancelarie advocațială în Deș, piața mare Nr. 19.

*

Mulțămită. In numele bisericei noastre din Alba-Iulia oraș exprim subscrisul, cea mai profundă mulțămită M. St. D. *Mihaiu Cirlea* notar public reg. în Abrud, care a dăruit ca și în trecut, diurnele sale de deputat congresual, în sumă de 95 cor. pe seama numitei biserici. Inflorirea și bunăstarea parohiei fie-i răsplată dorită, pentru dragosta ce o poartă față de biserica din locul natal. *Alba-Iulia*, 4/17 Nov. 1906. *Ioan Teculescu* protopresbiter-paroh.

*

Hymen. Dșoara *Elvira Comaniciu* și dl *Emilian Cioran* își anunță cununia, care se va celebrà Duminecă în 12/25 Noemvrie a. c. la orele 3 p. m. în biserica gre co-orientală din Veneția-inferioară.

*

Dep. F. Iuriga a fost condamnat în 16 Nov. din partea tribunalului din Pojon la doi ani temniță de stat pentru agitație. Publicarea sentinței a răzvrătit atât de mult pe Slovaci încât aceștia au dat năvală cu pietrii asupra edificiului și s'au încăierat la bătaie cu poliția.

*

Banii de hârtie. Banca austro-ungară în conțelegere cu ministrii de finanțe a hotărât să retragă din circulație banii de hârtie de 10 și 20 cor. înlocuindu-i cu bani de aur. Retragerea se va face în anul viitor.

*

MoștenitorIul Sârbiei. princ Gheorghe. — se svonește din Belgrad, — ar fi înnebunit. Era extrem de nervos și sanguinic. Știrile oficioase desmint aceasta ca de obicei. Dar — de unde nu este foc nu iese fum.

*

Omorul în America. Un jude din Chicago a constatat într'o vorbire de curând că în statele unite ale Americei au fost omorâți în cei cinci ani din urmă nu mai puțin ca 45 mii de oameni. Cei mai mulți ucigași au fost aduși de emigranți.

*

Tipografie nouă. Domnul *Constantin Popp* ne avisează, ca la indemnul fruntașilor români din Făgăraș, a deschis un stabiliment nou tipografic în Făgăraș, în legătură cu o librărie. E prima tipografie românească în comitatul Făgărașului.

*

Iubileul „Armoniei“. In anul acesta se împlinesc 25 ani dela înființarea societății muzicale „Armonia“ din Cernăuți. Iubileul acesta îl serbează societatea cu deosebită bucurie și pompă în zilele de 25—27 Nov. n. Dorim și noi din acest prilej societății încă zile multe de succese frumoase întru înaintarea muzicei noastre naționale.

*

Răscumpărare de felicitări. Asesorul conzistorial *Victor Tordășianu* răscumpără felicitările din prilejul onomasticei sale cu cor. 15.—, din cari cor. 10.— contribuire la premiile, ce „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“ le va escrie pro 1907 pentru cele mai bune monografii economice ale comunelor din comitatul Sibiiu și cor. 5 fondului „Văduvelor și orfanilor“, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“.

*

„România Jună“, societatea universitarilor români din Viena s'a constituit pe anul 1907/8 în modul următor: Prezident *N. Lupu*, cand. iur., Viceprez. *N. Mintencu*, cand. ing., Secretar I. *Vesp. Paulincu* stud. med., Secr. II. *D. Gramatovici* stud. ing., Controlor *V. Pașcovici* stud. forest., Cassar *A. Cărăuș* stud. chem., Bibliotecar *I. Vitencu* stud. ing.

*

Societatea „Progresul“ din Făgăraș aranjază o serată teatrală, Duminecă în 25 Noemvrie st. n. seara la 8 ore în sala dela „Hotel Paris“ (Sorea). Prețurile: locui I. 2 cor., locul II. 1·40 cor., parterre 1 cor. Se va jucà *„Slugă la doi stăpâni“* comedie în 2 acte de Goldoni, trad. de Zah. Bârsan.

*

Teatru în Orăștie. „Secția industrială a „Reuniunii economice din Orăștie“ învită la reprezentația teatrală împreunată cu joc, care se va ținea Sâmbătă, în 11/24 Noemvrie 1906 în sala hotelului „Transsylvania“ din loc. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat în favorul fond. propriu. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuità pe cale ziaristică.

*

Reuniunea sodalilor români din Sibiiu, aranjează o Convenire socială împreunată cu cântări, declamațiune și joc, Duminecă la 25 Noemvrie st. n. a. c. în sala dela „Gesellschaftshaus“, Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicație din seminariul „Andreian“. Venitul curat este destinat scopurilor industriale ale Reuniunii. Inceputul la oara 8 sara. Taxa de întrare 1 cor. de persoană. — Insignii de dans pentru domni 60 fileri. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuità pe cale ziaristică. Programul e următoriul: 1. *Eu mă duc codrul rămâne*, cor mixt de T. Teodorescu. 2. *Ziua învierii*, poezie de G. Coșbuc, declamată de L. Boldor. 3. *S'a dus cucul*, cor mixt de D. G. Kiriak. 4. *Două cântări* solo pentru voce de tenor, executate de dnul I. Stanciu, cu acompaniare de pian: a) *Cântecul lui Gomez* din opera „O noapte în Granada“ de K. Kreutzer: b) *Oh, soare dulce* de E. di Capua. 5. *Spune-mi mândro*, cor mixt de T. Teodorescu. 6. *Ciribiribin*, duet de A. Pestalozza, executat de dșoara E. Roman și dl I. Stanciu, cu acompaniare de pian. 7. *Așa ești de frumoasă* de D. Tagliafico, executat de dl I. Stanciu, cu acompaniare de pian. 8. *Cântec ostășesc*, cor mixt de A. Flechtenmacher.

*

Dinamit. Răufăcători au contrabandat în casa învățătoriului din Hașdat tract. Hunedoara o cantitate oarecare de dinamit ascuzându-o în cuptor. Servitoarea a făcut foc, dinamitul a explodat și a rănit-o grav.

*

Mulțămită. La concertul dat de Reuniunea română de muzică din Sibiiu în 19 Oct. a oferit P. S. Sa episcopul dela Arad Ioan Ign. *Papp* o suprasolvire de 10 cor., pentru care i-se exprimă pe această cale sincera mulțămită. *Comitetul Reuniunei.*

*

Teatru în Sighișoara. Tinerimea din Sighișoara invită la reprezentația declamatorică-teatrală ce se va aranjà Duminecă, în 12/25 Noemvrie a. c. în sala cea mare dela „Gewerbe-Verein“. Inceputul la orele 7 și jum. seara. Venitul curat e destinat pentru scop filantropic. In pauză se va juca „Călușerul“ și „Bătuta“. Suprasolvirile și ofertele marinimoase se vor cuità pe cale publică.

Cărți și reviste.

Román nyelvtan, de Petru Cupcea. E o gramatică bună a limbei române în unguręște cu un adaus de exerciții de traducere și un mic vocabular. A apărut în ediția „Stampfel féle tud. zsebkönyvtár“ nr. 184—186 și costă 1 cor. 80 fil.

*

H. Ibsen: **Nora**, dramă în 3 acte. O traducere bună, de B. Marian București, ediția a treia. Prețul 1 leu.

*

In editura librăriei Ciurcu din Brașov au apărut:

Deprinderi de stil și compoziții, pentru școalele primare, de D. Lupan și I. Dariu. Prețul 30 fil.

*

Matematica financiară, de prof. Aurel Ciortea. Cuprinde calcularea intereselor simple, compuse, rentele, anuități, lozuri, efecte publice, asigurări asupra vieții și tabelele diferitelor calculări. Prețul 3 coroane.

*

Sanda, nuvelă de Iulia Hașdău. Prețul 16 fil.

*

Baba la șezătoare, basm în versuri de G. Nicoliță și Mircea Ciobănașul, baladă poporală. Prețul 20 fil.

*

William Tell, piesă în 3 acte, prelucrare liberă după Fr. Schiller, de Ioan Baciu. O piesă teatrală foarte nesucceasă; compoziția slabă, nici idee de concepție și caractere dramatice, caracterul întreg cât se poate de străin, o limbă românească imposibilă, sub toată critica. E o degradare a originalului nemțesc în toate privințele. De astfel de prelucrări ar puteà fi cruțată literatura noastră. Editorii sunt chemați să o facă aceasta. Prețul 25 fil.

Din public.*)

Ultimul cuvânt

în afacerea băncilor din Agnita.

Nu ca să capacitez pe dl Petrescu, care cum se vede nu e de capacitat, ci din respect către adevăr, cer ospitalitatea „Tel. Rom.“ pentru acest „Ultim cuvânt“, ca replică la cele debitate în Nr. 120 al acestui prețuit ziar. Voiu fi însă cât se poate de concis.

Circulara, de care se face amintire o am trimis din 2 motive:

1. fiindcă eu ca șef al acestui tract un puteam și nu-mi era permis să las, ca preoțime submanuate să-i împartă „ordini“ dl Petrescu;

2. fiindcă cu ajutoarele, ce sperez dela „Frăția“, se accelerează replătirea împrumutului contras pe sama tractului, și astfel preoțimea, învățătorimea și parohiile scapă mai curând de repartiția impusă prin concluze aprobate de superioritatea competentă, care a luat chiar în combinație acest izvor de ajutorare.

Aceste sunt geșefturile „culturale“ la cari țântesc și pe cari cu filiala C. nu le puteam realizà.

Cu privire la procesul verbal, care afirmative s'ar fi dresat, — dl Petrescu a bătut destul apa în piuă cu el, — dacă, cum însuși recunoaște, nu s'a luat nici un concluz, ce înțăles mai are să se provoace la el, nefiind nimenea cu nimic obligat?! Iar dl Bârsan, fiindcă n'a avut ocaziunea să subscrie și dsa „declarația“, a subscris 6 acții la „Frăția“, și n'a cerut învoirea dlui Petrescu, nou motiv de supărare pentru cercurile Cordianei!

Vrajbă în ținutul acesta, dacă pe dl Petrescu nu-l numărăm, nu există; iar dacă dsa se va privì în oglindă, o vede. Mulți preoți, chiar și prietini ai dsale l-au sfătuit să se retragă. De ce n'a dat ascultare?

Sunt oameni, cărora le place să vorbească mai mult de ceeace le lipsește. Așa e și dl Petrescu cu „sinceritatea“. Aceasta o am demonstrat în articolul meu din Nr. 106 al „Tel. Rom.“

Iar afirmațiunea dsale cu „gluma“ e nostimă de tot. Samănă cu scuza țiganului, că s'a prins cu mânile de ceapă, ca să nu-l zboare vântul.

Recunoaște însuși că a pretins după ședință 1000 fl. (ceice au fost de față știu de 1200 fl., dar nu impoartă cât). Aceasta să treacă de glumă. A repetat însă aceiași cerere și la masă. Să fie și asta glumă? Fie! Dar s'a mai exprimat tot în forma asta și altădată airea, anume în Fofeldea în fața altor persoane, între cari era și învățătorul Ilie Bunea din Nocrichiu. — numai cât atunci a cerut mai mult. Oare și atunci să fi glumit? Eu nu zic ba. Dar să mă ierte dl Petrescu, că cu „glumele“ d-sale îi trece omului de „glumă“. Dacă noi am fi luat lucrul în serios, și i-am fi oferit ceeace a cerut, — fire-ar fi zis oare dsa că numai a glumit?... Aici în adevăr tace cronica.

Cu acestea declar și eu discuția încheiată.

Agnita în 4 Noemvrie 1906.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Teatru.

Mercuri în 21 Noemvrie 1906, *Romeo und Iulia*, tragedie în 5 acte de W. Shakespeare.

Joi în 22 Noemvrie, *Der Schwur der Treue*, comedie în 3 acte de Oskar Blumenthal.

Ce-i mai absurd
și mai de condamnat,

ca a se simțì cineva bolnav fără să folosească nimica atunci când cea mai mică muncă îi pare obositoare și când cineva își perde tot cumpătul. In cazul acesta „Emulsion“-ul lui Scott, — preparat din oleu fin de pește cu var și natron-hipophosphit, — e unul din cele mai bune și mai sigure mijloace a întări și a înviorà trupul și sistemul nervos. „Emulsion“-ul lui Scott, care în părțile lui constitutive e compus numai din cele mai bune calități, e un mijloc de nutrire neprețuit și produce repede voe și putere de viață. XI 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 127—1906 [282] 2 3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Covragiu din tractul Haţegului, devenită vacantă prin abzicerea parohului, se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a concurà, să-şi trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze în vre-o Dumінecă ori sărbătoare acolo, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Haţeg, 31 Octomvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 3562—1906 [281] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de căpitan poliţian la oraşul liber regesc Szászsebes devenit vacant cu 1 Noemvrie a. c. prin moarte, conform mandatului comitelui suprem Nr. 873—1906 se escrie concurs cu termin până la 10 Decemvrie a. c.

Concurenţii la acest post pe viaţă, împreunat cu un salar anual de 2400 cor. şi cinci cuincuenalii, au a-şi înaintà rugările lor provăzute cu timbrul prescris, atestatele de botez, de cualificaţiune şi cel despre serviciul prestat până acum în terminul susamintit la magistratul orăşenesc de aici.

Se observă, că căpitanul poliţian a fost concrezut până acum şi cu conducerea judecătoriei bagatele şi pentru această conducere a primit un adaus separat de 600 cor. anual.

Szászsebes, în 12 Noemvrie 1906.

Magistratul orăşenesc.

Nr. 5460/1906. [278] 3—3

PUBLICARE.

Pe baza concesiunei ministrului reg. ung. de agricultură Nr. 33883/1906, comunele Sălişte, Galiş şi Tilisca dau în esploatare pe calea licitaţiunii publice pădurile de brad din munţii dela Piatra-albă în extenziune de 1057·3 jugăre catastrale estimate la 155320 metri cubici lemn de lucru, şi tot acolo din pădurile de apărare în extenziune de 714·7 jug. cat. spre rărire lemnele de 36 centimet. grosime în sus (cam 25—30 fire la jugăr).

Licitaţiunea e publică şi verbală şi se va ţineà în 29 Decemvrie 1906 la 10 ore a m. în casa comunală din Sălişte.

Preţul de strigare e 698940, coroane, vadiu se recere 60,000 cor.

Oferte în scris se primesc şi sunt a se predà înainte de începerea licitaţiunei verbale conducătoriului licitaţiunei, au să fie provăzute cu timbru de 1 coroană, cu suma în cifre şi litere a preţului oferit, cu vadiul în bani gata sau în hârtii de valoare admise ca cauţiune, şi cu declaraţia oferentului cá cunoaşte şi se supune condiţiunilor de licitare.

Sub preţul de strigare nu se vinde.

Oferte întârziate sau neinstruate conform condiţiunilor, precum şi oferte ulterioare nu se iau în considerare.

Firele ce sunt a se tăià din pădurile de apărare i se socotesc cumpărătorului pe loc cu 4 cor. 50 fil. de metru cubic.

Reprezentanţele comunelor interesate şi-au rezervat de a alege liber între oferenţi.

Se observă că cantitatea lemnului din pădurile de exploatare — estimată la 155320 met. cub. — e curat lemn de lucru de brad fără scoarţă, şi că la calcularea preţului atât lemnele de foc, rămăşiţele şi alt soiu de lemn ce sporadice se găsesc în păduri nu s'au luat în considerare.

Lemnele de exploatat se pot pluţì pe râul Sebeş până la Szászsebes, iar dreptul de plutire s'a exoperat din partea comunelor interesate.

Condiţiunile de licitare şi de vindere se pot aflà în orele de birou la oficiul pretorial şi la curatorul silvanal r. ung. din Sălişte

Sălişte, în 7 Noemvrie 1906.

Primpretorul cercului.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Anunţ!

A apărut ABCedarul întocmit şi prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director şcolar şi Iuliu Crişan, învăţător în Sălişte.

Preţul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procurà dela Librăria arhidiecezană şi dela autori.

Exemplare de probă se trimit gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădat, director şcolar în Sălişte. [270] 6—6

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 32—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Cârnaţi şi cârtaboşi

Din 1 Noemvrie începând se capătă zilnic CÂRNAŢI şi CÂRTABOŞI proaspeţi la

Carol Kovats,
cârcimar.
Strada Treistejari Nr. 11.

266 6—6

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţa nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 14—40

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinţii:

1. Vasile cel mare . . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . 30 „
3. Apostolii Petru şi Pavel . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie şi Sfinţii Marii Împăraţi Constantin şi Elena (sub tipar) 30 „

Ediţie poporală, alcătuită după „Viaţa Sfinţilor“, tipărită în Bucureşti la 1835, de **Simeon Popescu,** protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procurà.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Folosesce ocaziunea!!

Iată cea mai favorabilă ocaziune în viaţă

a cumpăra diamante Tudor!

Contractul Tudor peste scurtă vreme să va termina şi noi am hotărit, că nu ducem îndărăpt nici o bucată din juvaerile noastre.

Vânzarea magazinului: inele, ace, cercei, brăţare, bumbi de manşete, peptene etc. etc. provăzute cu frumoase diamante

Cea mai mare vânzare în istoria juvaierilor!!

TUDOR,

o bucată

Preţul originar a fost **8.** coroane

Acum şi până când ţine magazinul **3** coroane.

Diamante artificiale Tudor cea mai fine imitaţiune pe lume.

Diamante Tudor sunt expuse numai în fereastra

BRECKNER W. Sibiiu—Nagyszeben Str. Cisnădiei Nr. 13

şi numai acolo să pot căpăta.

Nr. 124 Sibiiu, Sâmbătă 11/24 Noemvrie 1906. Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Un fapt jignitor.

Sibiiu, 23 Noemvrie n.

(s.) O polemică destul de acută, ce s'a pornit nu de mult în unele ziare din România ne descopere un fapt întâmplat înainte cu un an, un păcat care trebue să revolte nu numai cercurile bisericeşti, ci pe orice Român de bine cu scaun la judecată şi cu tragere de inimă către credinţa noastră strămoşască, baza existenţei poporului nostru.

Polemica aceasta ne mărturiseşte că în anul trecut la deschiderea cursurilor la universitatea din Iaşi — conform datinei de până aci — a fost însărcinat un profesor de ştiinţele naturale să rostească conferenţa obicinuită.

Datina veche românească şi indispenzabilă la astfel de acte de a începe munca cu invocarea ajutorului lui Dumnezeu se practicase cu multă cuminţenie şi la această universitate. Respectivul profesor însă — nu-i ştim numele — în ultimul moment a declarat, că *el nu-şi ţine conferenţa dacă se va oficià şi serviciul bisericesc.* Rectorul, om cu înţeleaptă cumpăneală, a refuzat să-i satisfacă această cerere bizară şi astfel a venit alt profesor, care a salvat prestigiul universităţii şi a ferit-o de un act de blamare ireparabilă.

Discreţia cuminte a celor dela universitate a ţinut totul în adăpost tăinuit până acum de curând. Păcatul a trebuit să iasă însă la iveală şi a ieşit. Iar respectivul profesor universitar în loc să se ruşineze de pasul său precipitat îl susţine, ba declară şi mai departe, că *formele religiei creştine sunt superstiţii moştenite dela oameni primitivi*, prin urmare azi în secolul „luminii“ preotul trebue izgonit dela universitate.

In faţa acestui fapt împlinit în zilele „luminii“ de o persoană pusă la cârma creşterii naţionale a tinerimei nu poate tăcea cuvântul de protestare al oricărui Român crescut la sinul cald al credinţei noastre străbune. Căci a jignì sfinţenia acestei credinţe în mod atât de uşuratic e pe cât de dureros pe atât de revoltător.

Să răsfoim paginile însângerate ale trecutului nostru robit de urgia vremilor. Cine a ţinut aprinsă scânteia vitalităţii neamului nostru, cine i-a turnat văpaie în vine, cine a umplut braţele arse de soare ale poporului nostru de putere şi l-a făcut să iasă biruitor din lupta cu veacurile, cari mereu îi tindeau ghilţul de sugrumare, — cine?

Credinţa moştenită dela acei „strămoşi primitivi“, credinţa a cărei apostolie a luat-o în mână biserica cu preoţii ei. Şi „formele religiei creştine“, cum le numeşte respectivul profesor, au fost uleul sfânt pe care l-au turnat preoţii pe spuza credinţei ce ardea în sufletele obidite şi spuza s'a aprins şi a ars cu văpaie dătătoare de viaţă şi arde şi azi în sufletele curate şi va arde pururea; iar atunci când principii ca cele profesate de resp. profesor ar izbutì să stângă această văpaie, cu ea deodată s'ar stânge şi neamul românesc de pe suprafaţa acestui pământ.

Abstragând dela însemnătatea istorică a formelor religiei creştine, ele formează în sufletul poporului baza principiilor morale de credinţă. Numai pe temeiul acestor forme poate pricepe poporul sfinţenia principiilor pe cari le propagă biserica, pentrucă sufletul poporului e suflet de copil expus pururea pericolului de a cădeà în ghiarele ispitelor şi numai biserica cu formele ei mai este în stare să străjuiască şi să susţină scânteia morală în sufletul poporului. Atăcând acestea jignim principiile bisericei şi atunci se zguduie întreaga temelie a omenimei. Moralitatea, condiţia principală a vitalităţii omenimei, are lipsă de aceste forme pentrucă omenimea n'a ajuns încă şi nu va ajunge nicicodată la perfecţia morală, încât să nu mai aibă lipsă de biserică şi credinţă, ci să le înlocuiască pe acestea cu raţiunea şi aceasta să ducă omenimea la fericire.

S'ar puteà zice încă multe în direcţia aceasta ceeace nu încape însă într'un articol de ziar.

Biserica pune oricui la dispoziţie convingerea că aceasta aşa este, că principiile ei sunt absolute şi nerăsturnabile, dar trebue să le cauţi însuţi şi să te convingi despre adevărul poveţelor ei şi atunci nu vei riscà afirmări cari jignesc ceeaca are un popor mai sfânt.

Dar să considerăm faptul şi din punctul de vedere al celui ce l-a comis. De sigur, că dl profesor nu s'a adăpat nicicând nici barem cu o picătură din apele principiilor bisericei noastre străbune. N'a gustat însă, decât superficial, nici din isvorul specialităţii dsale, din comoara ştiinţelor naturale, pentrucă dacă s'ar fi adâncit în bogăţia acestor ştiinţe n'ar fi ajuns la concluzia utopică pe care a profesat-o cu atâta emfază. Il îndrumăm să-şi întoarcă privirea către acei colegi ai dsale din veacurile trecute şi de azi, cari au gustat şi gustă cu temeiu ştienţific din tezaurul dătător de viaţă al naturii şi se va convinge, că tocmai aceştia sunt cei mai puternici apostoli ai bisericei şi ai principiilor acesteia.

Da, se va fi adăpat dl profesor în apele superficialismului ştienţific infiltrat de veninul pornirilor socialiste greşite din zilele noastre, şi toate acestea i-au dat o convingere, care îl duce pe povârniş de a declarà, că toată credinţa noastră de azi e numai „superstiţie moştenită dela oameni primitivi“. Pe această cale am ajunge să negăm necesitatea bisericei, necesitatea principiilor morale, să ne negăm chiar existenţa morală, degradându-ne la treapta de simple dobitoace.

Astfel de idei nu poate profesà decât un om care în specialitatea sa rău pricepută ajunge la neînţelegerea problemelor generale de cultură. In lipsa unei culturi generale proprii se pune în serviciul ideilor greşite, în serviciul incompetenţei de a reformà direcţia culturii naţionale pe baza acestor idei jignindu-i astfel cele mai cardinale principii prin incidente lipsite de tact şi judecată.

Trecem deci şi peste acest incident câtă vreme suntem convinşi, că o frunză veştedă perdută n'o deplânge codrul. Cultura neamului nostru îşi urmează calea înainte şi a pornit pe o cale bună, pe care o caracteriseazà foarte cuminte un alt profesor tot dela univerzitatea din Iaşi, dl A. C. Cuza, zicând: „Sunt trei lumini cari isvorăsc din exuberanţa vitalităţii popoarelor tinere: creştinismul, idealismul şi naţionalismul. Pe aceste trei trebue să le cultivăm noi Românii pentruca să ajungem la scopul final al culturii noastre naţionale, iar cultura aceasta a poporului nostru nu poate aveà altă bază decât *religiunea creştină*, pe care stă de veacuri în neströmutată credinţă“.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire şi cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de **Gavriil Hango** presbiter.

(Fine)

La porunca a 3-a pe începători îi vom întrebà despre jurămintele copilăreşti şi despre vorbele necuviincioase la adresa lui Dzeu şi a lucrurilor sfinte, iar pe ceilalţi pe lângă acestea şi despre înjurături şi juràminte mai grele; precum şi despre făgăduinţe sfinte.

La porunca a 4-a în legătură cu 1-a por. bis. îi vom întrebà pe toţi despre cercetarea regulată a bisericei şi despre datorinţele ce le au ei în biserică şi acasă.

La porunca a 5-a în legătură cu por. a 3., 5. şi a 6 bis. îi vom întrebà pe toţi despre împlinirea datorinţelor lor faţă de mai marii lor, faţă de părinţi, rudenii, preoţi, învăţători, bătrâni etc. Despre

FOIŞOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertaţie cetită cu ocazia desvălirii bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societăţii „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De **Onisifor Ghibu**, stud. în litere.

(Fine.)

In chipul acesta original rezolvă dl Mocsonyi pretinsul conflict dintre religiune şi ştiinţă, căruia atâţia i-au căzut jertfă, şi pe care atâţia l-au explicat unilateral. Dl Mocsonyi face şi un excurs istoric arătând cum dela scolasticism încoace religia a fost necontenit înlăturată pentru a asigurà atotputernicia ştiinţei; cum Kant încearcă să delăture conflictul dintre religiune şi ştiinţă prin o strictă delimitare a terenelor lor, şi în loc de a o face aceasta le delătură pe amândouă — şi în sfârşit cum diferiţi alţi filozofi au privit dintr'un punct de vedere sau din altul această dificilă chestie.

Din întreaga lucrare nu ne impun atât frumoasele cunoştinţe filozofice lămurite pe cari le posede dl Mocsonyi şi cu cari operează cu uşurinţa omului de specialitate, nici acea claritate care se observă rând de rând şi nici metoda critică de analizare a diferitelor direcţii şi opinii filozofice, cât mai presus de toate concluzia dela sfârşit, în care dânsul e cu totul original şi care constitue adevărata valoare a întregului studiu. Dânsul susţine anume că religia e un adevărat factor cultural numai în forma sa de religiune pozitivă istorică, în contrazicere cu religia raţională, pe care o consideră lipsită de viaţă.

Un punct care merită o serioasă luare aminte!

Aici se naşte dela sine întrebarea: dar întrucât e mai corectă concluzia dlui M., că religia pozitivă istorică e superioară şi tot astfel, de ce nu e religia naturală superioară celei pozitive istorice? La asta am puteà răspunde cu o altă întrebare: Dar care e adevăratul conţinut al credinţei raţionale? Raţiunea îl poate determinà? Şi mai e aceasta peste tot o religie sau e o simplă speculaţiune filozofică goală?

Ne-ar duce prea departe dacă am încercà să dăm la toate aceste întrebări un răspuns măcar cât de scurt. Intrebările filozofice sunt numai la suprafaţă simple.

Ceeace este clar, e că religia e un factor de cultură indispensabil alăturea de ştiinţă şi nu în contra ei. Ea respectă rezultatele obţinute de ştiinţă, dar nu înţelege să raţionaliseze dogmele sale după normele schimbăcioase ale acesteia, ci să rămână pe terenul său pozitiv istoric, singurul în care se poate desvoltà natural. Bine înţeles, că asta nu înseamnă, că religia trebue să rămână exact în cadrele sale vechi, în cari de sigur că au fost şi mai sunt destule lucruri absolut lumeşti sau fantastice, ci ea se desvoltă cu istoria. Şi religia e mai mult sau mai puţin, cel puţin întrucât se desvoltă în timp şi în spaţ, o instituţie de pe lumea aceasta supusă deci la anumite schimbări formale ca tot ce se desvoltă în lumea aceasta, astfel că ea e accesibilă schimbărilor, dar numai acelor schimbări formale cari nu ating adevăratul fond al ei. Astăzi biserica nu se opune nicidecum ştiinţei şi nu-i pune absolut nici o pedecă, dimpotrivă ea face ca omul stăpânit de ştiinţă să nu fie unilateral. Şi sub acest punct de vedere trebue să se facă de aproape deosebirea între doctrina strict bisericească şi între părerile oamenilor bisericei, cari o interpretează şi cari sunt supuşi greşelei. Atunci când biserica a fost singurul factor de cultură pentru omenime, şi-a îndeplinit rolul său, când s'a ivit ştiinţa şi când ea s'a răspândit cu atâta putere, rolul ei a scăzut, s'a împărţit în două, în măsura în care s'a simţit necesitatea ştiinţei. Dar e tot aşa de evident, că lumea nu poate trăi fără viaţă sufletească, ca şi fără ajutorul ştiinţei, şi de aici absoluta nevoe a existenţii ambilor factori culturali pentru omenire: atât a ştiinţei, cât şi a religiei. Ştiinţa nu are menirea să desrădăcineze credinţa, un rol totuşi îi este reservat alături de aceasta. Şi anume un rol binefăcător pentru omenire. Ea lărgeşte cadrul universului prin cunoştinţele pe cari le dă despre dânsul, şi prin aceasta îndreaptă sufletul omenesc să creadă în idaluri superioare. Nu ca duşmană a credinţei, ci ca un ajutor al acesteia, devine ea o adevărată binefăcătoare a omenirei. In acelaşi timp credinţa ni-se prezintă ca sublima protestare a conştiinţei omeneşti, care se simte prin înţelegere superioară universului, când material este vre-o coliziune a datorinţelor le vom vorbì numai acelora, cari ne-au descoperit păcate ce cad în categoria aceasta.

La porunca a 6-a ne vom puteà extinde fireşte numai la chinuirea animalelor şi la bătăile copilăreşti arătându-le pericolul de a devenì ucigaşi şi de a ajunge în temniţă.

La por. a 7-a în legătură cu por. 2., 7. şi 9. bis. spiritualul trebue să fie cu mare băgare de seamă, pentru ca să nu scandalizeze pe prunci aţâţându-le fantazia şi deşteptându-le senzualismul prin întrebări prea multe şi nepotrivite cu vârsta lor. Aici vor fi atinse păcatele săvârşite cu gândul, cu vorbe urâte, cu mişcare necuviincioasă din punct de vedere sexual, dar să ne ferim cu totul de cuvinte ruşinoase.

Dar cea mai grea sarcină i-se pune preotului aici a combate păcatele sexuale şi mai cu seamă la prunci a căror părinţi sunt nepricepuţi ori duc o viaţă casnică immorală. In tot cazul ne vom ferì însă a pomenì numai pruncilor fragezi şi celor cu înfăţişare curată şi viguroasă trupească despre păcatele sexuale.

Şi tocmai păcatele acestea sunt cele pe cari mai anevoie le mărturisesc şi oamenii în vârstă, pentrucă pentru acestea se ruşinează mai mult. Datorinţa preotului e, ca tocmai în contra acestora să lupte mai mult ca să le stârpească din rădăcină.

Cu privire la păcatele acestea preotul se 'nţelege va cumpănì toate împrejurările şi în special le va cercetà numai asupra copiilor mai mari cari au ajuns la cunoştinţa acestor păcate.

La combaterea tuturor păcatelor avem să grijim, ca pruncii nu numai de frica pedepsei să urască păcatele, nici pentru perderea avantagiilor ce ar avea, dacă nu le-ar fi săvârşit, ci mai cu seamă pentru că prin ele au vătămat pe Dzeu, care a dat oamenilor atâtea bunătăţi.

Deci trebue să suprimăm din ei şi germenele egoismului şi să le deşteptăm simţul de datorinţă şi de recunoştinţă pe lângă interesul personal, de care este condus fiecare om.

La porunca a 8-a şi a 10 a în legătură cu por. 8-a bis. pruncilor începători *nu* le vom pune întrebarea, că: *furat-au*, ci: *luat-au* ceva dela cineva şi de unde, căci altcum s'ar ruşinà prea mult şi le-am dà înşişi noi idea despre furt.

Ne vom mărginì la luarea jucăriilor dela alţi copii, a poamelor ori altor mâncări fără ştirea părinţilor şi a altora.

La porunca a 10-a le vom spune, că e păcat chiar numai gândul de a face cuiva pagubă. Pruncilor mai în vârstă le vom pune întrebări mai precise referitor la furt, că l'au făcut la îndemnul şi porunca cuiva, ori din îndemn propriu.

Le vom amintì aici porunca lui Dzeu, respectul ce trebue să-'l aibă faţă de biserică, şcoală şi de averea acestora etc.

La por. 9-a vom vorbì despre minciună, calumnie şi mărturii mincinoase. Le vom arătà primejdiile ce vin şi asupra lor dacă nu spun totdeauna adevărul.

Trecând astfel peste porunci îi vom examinà despre mândrie, lăcomie, invidie, nesaţ, răsbunare, nepăsare, dispreţ şi nerecunoştinţă, în special pe ceice credem, că în urma educaţiunii lor familiare greşite vor fi putut cădea şi în aceste păcate.

Tot aşa îi vom examinà pe aceştia întrucât şi-au împlinit datorinţele impuse de faptele milei trupeşti şi duhovniceşti.

Iar la urmă pe ceice s'au mai mărturisit şi cuminect îi vom întrebà întrucât au satisfăcut poruncei a 4-a bis. în privinţa primirei acestor taine.

Terminată fiind astfel examinarea conştiinţei tinerilor penitenţi preotul se va nizuì a deşteptà în fiecare în particular după trebuinţele lui părerea de rău pentru păcat şi voinţa de a-şi îndreptà viaţa. In scopul acesta le vom arătà de o parte câte rele trimite Dzeu chiar şi în viaţa aceasta asupra oamenilor pentru păcatele lor şi cum le delătură pe acelea dacă se pocăeşte. Iar ca exemple le vom aduce potopul, Sodoma şi Gomora, boalele, foametea, apoi pocăinţa lui Ezechil, alui Manase, alui David, alui Petru şi mai cu seamă a Fiului rătăcit şi a bolnavului dela lacul Vitezda. Fireşte pildele acestea le vom puteà folosì numai la pruncii mari şi cu cunoştinţe religioase mai multe, pe cei mai mici îi vom îndrumà la recunoştinţă faţă de părinţi şi faţă de Dzeu, dela care primesc toate cele trebuincioase pentru viaţă şi pe cari i au supărat prin păcatele lor.

*

In privinţa deslegării să fim însă cu multă băgare de seamă şi mai cu seamă la pruncii mai în vârstă. Aici trebue să fim conduşi de dispoziţia sufletească ce se manifestă la penitent în privinţa căinţii şi a hotărîrii de a-şi îndreptà viaţa. Dacă penitentul la mărturisirea păcatelor şi după instrucţiunile primite se poartă indiferent ori chiar necuviincios, atunci de sigur îi lipseşte căinţa receruta; îi vom denegà deci deslegarea şi nici canon nu-i vom da, ci-l vom îndrumà să vină de altădată la mărturisire mai bine pregătit. Faţă de începători nu vom fi aşa de scrupuloşi pentrucă ei nepricepând încă de ajuns însemnătatea tainei, pot aveà o bună dispoziţie sufletească, deşi par indiferenţi.

*

Ei, dar ce canon să dăm pruncilor? Pruncilor începători le vom da un număr oarecare de rugăciuni pe cari să le rostească de repeţiteori şi dacă îi admitem şi la cuminecătură, atunci îi vom luminà asupra pregătirilor trupeşti ce au să le facă în preajma cuminecării.

Pruncilor mai în vârstă, cari s'au mai mărturisit şi cuminecat le vom da rugăciuni împreunându-le cu post şi cu mătănii; acestora le putem da un număr mai mare de rugăciuni împărţite pe mai multe zile anumite, într'o ordine anumită. Dar să ne ferim a-i împreunà cu posturi şi mătănii prea multe şi îndelungate pentruca să nu se disguste. La nici un caz să nu le dăm însă canon împreunat cu jertfe materiale, ca să nu se deştepte în ei gândul, că preotul vrea să-şi facă numai câştig cu paguba lor, cum, durere, o fac unii preoţi.

*

După toate acestea trebue să spunem câteva cuvinte asupra ordinei externe ce e de observat la actul mărturisirii. Preotul va vestì părinţilor în biserică, că pruncii la un anumit timp vor fi instruaţi pentru mărturisire şi cuminecare şi se vor mărturisì şi cuminecà; deci să le dea răgaz, ca să aibă liniştea sufletească pentruca să se poată pregătì, ba chiar şi ei să le ajute în scopul acesta.

Sosind însaşi ziua mărturisirei preotul va luà dispoziţiile necesare, pentruca aceea şi în afară să decurgă în ordine şi spre scopul acesta va decurge şi la ajutorul celorlalte persoane bisericeşti.

In tot cazul pruncii se vor mărturisì deosebit de copile în anumită ordine. Pe cei ce s'au mărturisit numai decât îi dimitem acasă, pentruca să-'şi poată împlinì în linişte canonul şi pentru ca să nu se hărţuiască cumva cu ceilalţi copii şi astfel efectul mărturisirei să se pericliteze.

*

Vorbind aici despre ordinea din afară la Mărturisire, trebue să luăm în considerare ordinea esternă de observat cu pruncii când merg să se cuminece. Precum la mărturisire aşa şi aici le va comunicà preotul toate cele necesare, iar în ziua cuminecării curăţiţi în toate privinţele îi ţine la liturgie şi îi cuminecă tot într'o ordine anumită cu ajutorul persoanelor bisericeşti ca supraveghetoare. După priceasnă şi copiii vor îngheunchià, toţi vor zice după preot rugăciunile: Cinei Tale şi cred Doamne, iar apropierea de sf. cuminecătură are să se facă cu evlavie deosebită pe care are să o însufle preotul copiilor prin seriozitatea sa. Se vor instruà copiii asupra purtării lor după ce s'au cuminecat, pentru ca să nu păcătuiască prin neştiinţa lor făcând cêva vătămător sfinţeniei acestui act.

După ce s'au cuminecat toţi zic după preot rugăciunea: Mulţămim Ţie stăpâne apoi terminându-se S. Liturghie preotul le ţine în şcoală ori în biserică o scurtă exortaţiune: cum să se poarte de aci înainte.

Ar fi foarte bine ca la săvârşirea acestor taine să avem cărţi de rugăciuni şi cântări bisericeşti întocmite pentru tinerimea şcolară ca să cuprindă şi rugăciuni înainte şi după Mărturisire şi S. Cuminecare, căci atunci punând pe copii să cetească aceste rugăciuni simţul religios li s'ar puteà deşteptà mai bine.

Cu acestea am terminat. Multe s'ar mai puteà zice la obiectul acesta: dar în cadrele unei conferenţe de calibrul acesteia o temă atât de vastă şi grea nu se poate mântuì cu desăvârşire. Fraţii preoţi vor binevoì a 'şi face observările necesare, pentruca defectele ei, provenite din neajunsurile mele, să se poată delăturà. Eu am prins numai o idee şi am făcut ce mi-a stat în putere, iar alţii mai apţi decât mine o vor continuà şi o vor duce la mai bun sfârşit, spre cinstea preoţimei noastre şi spre binele poporului în serviciul căruia ne-am angajat.

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească din tractul Alba-Iulia.

Poiana, 17 Noemvrie n.

Preoţimea din tractul Alba-Iulia în 2/15 Noemvrie a. c. şi a tinut conferenţa anuală în locul obicinuit.

A premers serviciul divin, oficiat din partea preoţilor I. Bogdan şi A. Patachi. Cu ţinerea predicei a fost însărcinat părintele Ioan Frâncu. Serviciul divin a decurs cu solemnitatea cuvenită.

Răspunsurile liturgice le-a dat preoţimea tractuală cu deplină acurateţă

S'a făcut apoi invocarea Duhului sfânt şi parastasul ţinut de părintele protopresbiter în amintirea preoţilor morţi din tract. In urmă ne-am întrunit în localul şcoalei confesionale din A.-Iulia oraş pentru a ne începe activitatea.

Deschiderea conferenţei s'a făcut prin cuvântul ocazional al şefului tractual. (L-am dat în numărul trecut în întregime. Red.)

Cuvântul ocazional a fost acoperit de aplauze nesfârşite. Prezidiul invită acum conferenţa la constituirea biroului.

Notar se alege preotul C. Suciu, iar membri verificatori ai procesului verbal se designează Fl. Rusan şi N. Cado.

Dându-se cetire apelului nominal se constată prezenţa alor 38 preoţi din tract. Absenţi 6.

Unii dintre absenţi se scuză, iar asupra celor ce în 8 zile după ţinerea conferenţei nu-şi înaintează scuzele bine motivate, se decide să se aplice pedeapsa normată.

La ordinea zilei urmează comunicarea rezoluţiei consistoriale despre ultima conferenţă.

După cetire prezidentul resumă momentele sulevate în aceasta, iar conferenţa le ia spre ştire şi conformare.

Trecându-se la pronunţarea asupra serviciului divin şi a predicei se naşte discuţie animată.

Se vorbeşte despre tonul şi modulaţia vocei, despre ţinuta şi mişcările, ce trebue să le observe preotul la oficiarea serviciul divin.

Ca părţi bune se scot în relief tonul şi modulaţia vocei.

Ţinuta — într'unele puncte — precum şi mişcările au fost mai puţin norocoase.

S'a accentuat necesitatea de a fi ţinuta preoţească cât se poate de deamnă şi evlavioasă ţinându-se cont mai ales de binecuvântare.

In cât priveşte mişcările şi dintre acestea mai ales cele referitoare la închiderea şi deschiderea perdelei şi a uşei împărăteşti să le îndeplinească numai preotul, eschidând prin aceasta cooperarea crâsnicilor, căci au multe datini rele.

S'a discutat şi despre cădit, care de asemenea formează un punct cardinal în oficiarea serviciului divin în biserica noastră.

In general se constată însă, că la oficiarea serviciului divin, preoţii liturgisitori au dezvoltat zel şi dragoste faţă de însemnătatea acestuia, pentruce li se exprimă mulţămită protocolară.

Apreţiindu-se predica ţinută din partea părintelui I. Frâncu, conferenţa e de părere că aceasta n'a lăsat nimic de dorit.

Se declară deci succeasă şi i se exprimă mulţămită predicatorului.

Ca dizertaţie a fost aleasă tema: „*Proselitizmul confesional şi ţinuta preoţimei noastre în faţa aceluia*“.

Cu lucrarea temei au fost însărcinaţi preoţii I. Iliescu şi Ioan Neagoe (Ripa-Rimeţ).

La dezbaterea asupra temei ia parte părintele Fl. Rusan, ca unul ce e competent în această materie expunându-şi îngrijirea sa faţă de acest rău, de care în măsură mare sufere neamul românesc.

Ne scoate la iveală faptul, că ne lipseşte instrucţia dela organele noastre superioare cu privire la modul cum să păşim întru combaterea proselitizmului.

Drept aceia vorbitorul propune ca: „P. Ven. Con. să fie rugat a culege din diferite parohii datinele ce se observă în propagarea proselitizmului şi a ne dà unele instrucţii în această materie“.

---

supusă legilor acestuia. De aceea şi continuă străduinţa de a-şi legà prin dânsa existenţa sa efemeră de aceea a unei fiinţe supreme şi eterne, a unui Dzeu.[1]

De mii de ani omenimea îşi manifestă aceste nizuinţi spre desăvârşire, prin biserică. Totdeauna biserica a servit ca o promovătoare a moralităţii şi totdeauna ea a dus omenirea din un stadiu inferior de cultură în unul superior. Biserica istorică e deci un factor cultural. Numai în ea se găsesc vechi tradiţii de cultură, pe cari se poate întemeià mai departe cultura omenimei. Ea e un postulat al conştiinţei popoarelor şi fără de ea nu se poate realizà de fapt nici un progres.

Aceasta e o încheiere la care ne duce cu necesitate logică însaşi filozofia şi istoria lumei.

Concluzia dlui Mocsonyi e şi de o valoare actuală pentru noi Românii, cari ni-am trăit viaţa naţională prin biserica noastră, şi cari singura mântuire ni-o aflăm şi în viitor tot numai în ea Pentru oricine e chemat să lucreze pentru cultura noastră, trebue să fie lucru clar, că dintre cei doi factori însemnaţi ai progresului nostru nici unul nu se poate neglijà în paguba celuialalt şi că numai prin biserica noastră naţională istorică ne e cu putinţă a lucrà, ca prin un mijloc care concordă perfect cu firea noastră şi cu trebuinţele noastre sufleteşti.

Pentru aceasta e de lipsă însă a face din biserica aceea ce trebue, a o înzestrà cu puterile necesare, pentruca în adevăr în biserica noastră să fie adevăratul altar al culturei noastre sub osebitele sale raporturi, şi ca ea şi în realitate, nu numai în închipuirea teoreticianilor, să fie o putere.

*

Studiul dlui Mocsonyi care tratează problema de mai sus n'a pătruns la noi, dupăcum ar trebuì, şi putem prevedea că nici nu va pătrunde, pentrucă de nimic nu se fereşte mai mult preotul nostru, învăţătorul nostru, profesorul şi advocatul, medicul şi negustorul nostru ca de acea buruiană care se chiamă filozofie. Filozofia la noi are din nefericire un înţeles cât se poate de curios. Celce se ocupă de filozofie nu mai e om cu rosturi, e un firoscos, la noi adecă un om scos, ieşit din fire. Sunt vechi tradiţii la noi cari îndreptăţesc încă pentru cine ştie câtă vreme acest înţeles care i-se dă filozofiei, dar e sigur că până nu vom da atenţia cuvenită acestei sublime ramuri a cugetărei omeneşti, nu ne vom puteà afla pe terenul unui adevărat progres.

Dl Mocsonyi e la începutul literaturei noastre filozofice. Deşi cunoscător adânc al întregei filozofii, dsa ni-a dat încă foarte puţin pe acest teren, ne-a dat numai atunci când am cerut anume. Şi dl Mocsonyi e un om deprins a da ascultare rugăminţilor tinerimei, în care are cea mai mare încredere, ca în viitorul naţiunei noastre. De aceea nu cred că nu-şi va plecà urechea la această rugăminte pe care o fac în numele întregei societăţi astăzi când inaugurăm în mijlocul nostru bustul dsale, ca pe al unui om, pe care l-am ales îndrumător al nostru şi prin care ne rugăm cu dinadinsul ca acum la bătrâneţele sale să-şi adune în frumoase mănunchiuri cugetările şi marile probleme, cari i-au agitat mintea şi punându-le pe hârtie să ni-le lase nouă ca o moştenire, care totdeauna să vestească numele dsale.

Budapesta, 22 Oct. 1901.

---

[1] C. Rădulescu-Motru: Rolul social al filozofiei sq. 155.

La îngrijirea aceasta a vorbitorului Dsa zice, să nu ne speriăm de răul din vorbă, dar nici să nu ne prea încredem.

Să ne înplinim numai cu conscienţiozitate serviciile bisericeşti şi o să putem dà piept cu răul acesta.

Se cere însă să ne învăţăm credincioşii din tinereţe a fi cu ambiţie, şi a ţineà la legea strămoşească. Tema se declară succeasă.

Păr. N. Cado fiind însărcinat cu studiarea rapoartelor anuale despre activitatea pastorală, îşi expune părerile. Ne comunică, că au incurs 29 rapoarte rămânând neprezentate 11. După deslușirile date, rapoartele se iau la cunoştinţă.

Părintelui N. Cado, pentru zelul desvoltat, i-se exprimă mulţămită.

Cercularele şi ordinaţiunile adresate conferenţei se iau spre ştire şi conformare.

Cerându-se de către superioritatea noastră ca conferenţele să fie ambulante, se statoreşte ca loc de întrunire pentru conferenta proximă comuna Orda de jos.

Preotul Al. Băieşan, face mai multe propuneri cari se primesc.

Cu lucrarea temei „Indatoririle preotului faţă de şcoala confesională, al cărei director este şi cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar se însărcinează preotul Alex. Băieşan.

Se face propunere din partea păr. G. Albu, pentru înfiinţarea unei biblioteci tractuale. Ideea se primeşte şi spre a se pune în fiinţă, se însărcinează o comisiune în persoanele preoţilor: Flor. Rusan, G. Albu şi Al Băieşan.

Exhauriindu-se ordinea de zi prezidentul îşi exprimă mulţămita pentru participarea membrilor într'un număr aşa de frumos, precum şi pentru conlucrarea armonioasă la aducerea concluzelor salutare şi declară conferenţa închisă

Răspunde în termini elogioşi păr. Er. Iliescu.

După conferenţă care s'a finit la 3 ore p. m. preoţimea se întruneşte la o masă comună, unde s'au putut auzì toaste potrivite ocaziunei.

Aruncând o privire asupra activităţii desvoltate în conferenţa din anul acesta cu drept cuvânt se poate constatà adevărul „că nu a fost lipsită de viaţă.

Discuţiile cele serioase isvorâte din păţania unuia şi altuia urmate de deslușirile necesare ale prezidentului, depozitarul unor vederi mai largi, au dat naştere unor concluze, cari o să ne servească de mijloace de sanare a relelor, ce împedecă desvoltarea progresului în calea sa normală.

Ochiul ager al şefului nostru tractual *I. Teculescu* pătrunzând până în cele mai adânci straturi ale vieţii noastre dela sate, ne pune în vedere lucrări, prin cari să se lecuiască ranele produse de vermii ce rod la tulpina vieţii morale a poporului nostru.

In urma pătrunderii acesteia conferenţa din an în an ni se prezintă tot mai interesantă şi atrăgătoare.

Idealismul ce însufleteşte pe şeful nostru înfiltrează duh de viaţă în inima fiecărui preot, dându-i inbold de a lucrà fără preget la opera luminării şi moralizării poporului încredinţat lui spre păstorire.

Şeful nostru tractual I. Teculescu primească deci şi pe această cale aderarea noastră a tuturora la programul ce-'l desvoaltă în activitatea sa pastorală.

Alex. Băieşan.

Induraţi-Vă spre săracii nostri.

> „Mila dată săracilor te curăţă de păcate, îţi câştigă îndurare şi viaţă vecinică".
>
> Inscripţia pe icoana Maicei Domnului, ce atârnă deasupra lădiţei cu crucerii săracilor, în localul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiiu".

De un şir de ani încoace Reuniunea sodalilor nostri, bucurându-se de înaltul protectorat al generoaselor doamne *Minerva Dr. Brote*, *Ana Dr. Moga* şi *Elisaveta Bugarsky*, îndeplineşte frumoasa şi creştineasca misiune de a primì din belşugul celor cu dare de mână şi de a împărţi deaproapelui nostru lipsit. Se contribue prin această faptă creştinească la mângăierea şi a celui care poate da şi la acelui care primeşte darul făcut cu inimă curată.

Nevoind a lipsì nici pe unii, nici pe alţii de această mângăiere, hotărâre am luat de a apelà şi de data aceasta la inimile generoase cu rugarea să binevoiască a dăruì bani, vestminte, alimente, cu un cuvânt tot ce poate contribuì la încălzirea corporală şi sufletească a deaproapelui nostru lipsit. Darurile incurse se vor împărţì între săracii nostri în ajunul Naşterei Mântuitorului Iisus Christos, sub binevoitorul protectorat al doamnelor amintite.

Lacrimile vărsate de săracii nostri servească drept cea mai înaltă răsplată pentru toţi aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorinţe bine plăcute oamenilor şi lui Dzeu.

Din şedinţa comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ţinută la 15 Noemvrie n. 1906.

Vic. Tordăşianu
prez.

Stefan Duca
notar.

NOUTĂŢI.

Alegere de protopresbiter. Joi în 9/22 Noemvrie s'a întrunit în *Zerneşti* sinodul protopopesc al Branului pentru alegerea de protopresbiter, sub conducerea Comisariului Conzistorial a dlui asesor *Nicolae Ivan*. Dintre 66 voturi a primit parohul *Costantin Proca 30*, parohul *Ioan Hamzea 25*, iar actualul administrator protopresbiteral *Ioan Dan 11 voturi*.

*

Crucea la univerzitate. E ştiut că de câţiva ani încoaci chestiunea crucii e foarte gingaşă la univerzitatea din Budapesta. In anul acesta a izbutit partida crucii din sinul senatului univerzitar să o reînvie. La promoţia de doctori din Sâmbăta trecută a ajuns din nou crucea pe masa festivă între două lumini aprinse. Introducerea în salele de învăţământ iar va răzvrătì pe studenţii perciunaţi. O frumoasă icoană culturală pentru ţara noastră e chestia crucii.

*

Dela expoziţie. Luni în 19 l. c. a dat Dr. *Istrate* un ceai la Culă în onoarea doamnelor şi domnişoarelor din juriu sub presidenţia Dnei I. Lahovary, soţia dlui ministru de domenii. A luat parte şi *Princesa Elisabeta* şi următoarele doamne: C. Arion, Maria *Cosma*, Cuţarida, Delavrancea, Grant, Istrati, Pherekyde, Stroe Popescu, Rimniceanu, ş. a. domnişoarele *Minerva Cosma*, şi *Claudia Goga*, şi câţiva domni. S'a oferit damelor flori şi vederi dela expoziţie.

*

Atelierul de ţăsătorie. Duminecă după amiaz s'a ţinut în Orăştie întrunirea reuniunii române de femei din comitatul Hunedoara pentru înfiinţarea atelierului de ţăsătorie. A fost invitat la aceasta şi prof. D. Comşa. Adunarea a fost condusă de dna Elena Dr. Hossu. S'a discutat proiectul în firul căruia dl D. Comşa a limpezit cu date şi detaiat multe chestii de importanţă. La urmă s'a luat apoi o hotărâre formulată în zece puncte: 1. Se înfiinţează un atelier de ţăsătorie în Orăştie. Conducerea se încredinţează dnei Victoria Dr. Erdélyi. 2. Local se primeşte cel oferit de dl Dr. I. Mihu eventual să angajeze comitetul un alt local potrivit. 3. Să se angajeze deocamdată numai o femee ţăsătoare, pe care o va recomandà dl D. Comşa. 4. Să se angajeze o persoană inteligentă care pe spesele reuniunei să studieze ţăsătoria. 5. Să se adune ţăsături şi cusături cari să servească de modele. 6. Ţăsăturile se vor executà numai după modele alese de comitet. 7. Dl Adrian Cristea se alege comptabil gratuit. 8. Să se procure un războî perfecţionat cu toate cele necesare. 9. Dna Victoria Dr. Erdélyi se încredinţează cu procurarea celor trebuincioase. 10. Activitatea începătoare să fie adunarea obiectelor şi pregătirea albumelor.

*

Distribuirea premiilor la expoziţie. Duminecă după ameaz s'a făcut cu mare solemnitate împărţirea premiilor la expozanţi. Solemnitatea s'a săvârşit în arenele Romane. Era de faţă regina şi întreaga casă domnitoare, toţi miniştrii şi un public foarte mare. Sosirea casei domnitoare a fost salutată cu imnul regal, corul „Carmen" a cântat apoi imnul iubilar, de G. Enescu, pe urmă a rostit dl Dr. C. Istrati o frumoasă cuvântare, plină de elocuenţă şi patriotism. La urmă a comunicat lista premiaţilor. Au obţiuut premii pavilioanele: *Austria*: 94 diplome de onoare, 134 medalii de aur, 97 de argint, 28 de bronz şi 5 menmenţiuni onorifice. *Ungaria:* 4 hors concours, 61 diplome de onoare, 55 med. de aur, 81 de argint 56 de bronz, 3 menţiuni. *Bucoaina:* 1 hors conc., 7 dip. de onoare, 22 med. de aur, 13 de argint, 8 de bronz. *Franţa*: 128 dip. de onoare, 26 med. aur, 22 argint, 7 bronz. *Italia*: 12 diplome de onoare. 254 med. de aur, 9 de argint. *Serbia*: 3 dipl. de onoare, 2 med. aur, 1 bronz. Pavilionul etnografic 3 hors conc. 45 dipl. onoare, 131 m. aur, 256 de argint, 1950 menţiuni. Diplome de onoare şi medali de aur au mai primit primarul şi consilierii Romei; apoi Germani, bulgari, englezi, ruşi, turci, cari au expus în diferite pavilioane, au obţinut 3 dip. de onoare, 7 med. de aur, 11 de argint, 3 de bronz, 1 menţiune. Celor 12 secţii ale expoziţiei s'au împărţit premii cu totul 144 hor. conc., 422 dipl. onor., 1055 med. de aur. 1732 med. de argint, 2530 med. de bonz şi 2624 menţiuni onorifice.

După dl Istrate vorbeşte franţuzeşte contele de Blom în numele expozanţilor felicitând România pentru frumoasele sale progrese. Din partea expozanţilor români vorbeşte D. Pangrati, iar din partea juriului gener. Bratianu aducând elogii dlui Istrati, iar meseriaşul Mihail Botez îi predă două medalii. Adânc mişcat mulţămeşte dl Istrati dorind ca „expoziţia aceasta să fie ultima operă, la care să nu fie înhămaţi toţi românii." Solemnitatea s'a încheiat cu Hora Unirii intonată de muzica militară.

*

Jubileul de 25 de ani al preoţiei domnului protopresbiter *Andreiu Ghidiu* din Caransebeş îl serbează preoţimea şi învăţătorimea tractuală după programul următor: *Duminecă* în 12/25 Noemvrie: *Serenadă* cu conduct de torţe. Pornirea la 6½ oare seara dela Institutul teologic pedagogic. *Luni* în 12/26 Noemvrie: *a)* La 10 ore a. m. Serviciu divin în biserica catedrală, *b)* La 11 ore a. m. *Felicitarea iubilantului c)* La 2 ore din zi *Banchet* la hotelul „Pomul verde". Anunţările se fac la dl Petru Valuşescu în Caransebeş. Coverta 5 cor. *d)* *Petrecere cu dans*, în acelaş otel, începutul la 9 ore seara. Intrarea: pentru persoană cor. 1·60 pentru familie de trei persoane 3 cor.

*

Gimnaziul din Caransebeş. Din Caransebeş se veşteşte, că gimnaziul cerut de mult din acest oraş e pe cale să se înfiinţeze. Guvernul a cerut oraşului să dea suma de 400 mii cor. odată pentru totdeauna. Gimnaziul va fi de stat şi limba românească va fi studiu obligat pentru toţi elevii. Nu aşa l'a cerut însă generalul *Doda*, şi nu aşa îl cer interesele grăniţerilor, ci ca gimnaziu cu limba de propunere *română!*

*

Alegere de preot. In comuna Borgo-Prund a fost ales preot Dumineca trecută abs. de teol. Alex. Oltean. Alegerea, după cum ni se scrie, a fost foarte agitată.

*

Preoţimea din Basarabia şi-a deschis în ziua de Sf. Dumitru o tipografie românească. Inaugurarea ei este un fapt din cele mai fericite pentru Românii basarabeni. Atât mitropolitul rus cât şi guvernatorul s'au arătat binevoitori faţă de noua întreprindere.

*

Chiliile călugărilor. Sf. Sinod al bisericei din România a luat hotărârea înţeleaptă de a nu mai permite închirierea chiliilor călugăreşti de pe la diferitele mănăstiri în timpul vacanţelor de vară, un obiceiu a cărui practică de până acum a dat prilej la multe acte nedemne de prestigiul mănăstirilor.

*

Făgăraşul oraş. Ministrul de interne a încuviinţat cererea Făgăraşului de a se transformà din comună mare ce a fost până acum în oraş. De acum e îndreptăţit poporul să cânte: In oraş la Făgăraş.....

*

Meseriaşii români din Budapesta. aranjează în 24 Novembre st. n. în sala „Plasticon" (Andrássy-ut 69) *Concert şi teatru* în favorul înfiinţândei Reuniuni a „Meseriaşilor Români" din Budapesta. începutul la 8 ore seara. Intrarea liberă. Oferte benevole se primesc cu mulţămită la adresa dlui Alexandru Bragea contabil la „Poporul Român" VII. István-ut 11. şi se vor cuità pe cale ziaristică. După program urmează „Joc". In pauză se va jucà „Căluşerul şi Bătuta".

*

Bomba în biserică. Duminecă la ameaz s'a întâmplat o mare explozie în biserica Sfântului Petru din Roma, pe când biserica era plină de lume şi preoţii făceau serviciul divin. O bombă ascunsă în dosul altariului explodase. Nenorocire nu s'a întâmplat. Cum a ajuns bomba acolo nu se ştie. S'a pus un premiu de 100 lire pentru cel ce va descoperi pe făptuitor.

*

Tulipanul, simbolul naţionalizmului maghiar s'a vândut până acum în 450 mii exemplare şi a dat un venit de 216 mii cor. Porniri de caracterul acesteia nu near strică nici nouă.

*

Gara Braşovului se va schimbà. In urma stăruinţelor dep. Szterényi Braşovul va primì în anul viitor gară mare modernă după exemplul celei din Cluj

*

Grevişti acuzaţi. 80 de lucrători dela minele de cărbuni din Petroşeni au fost traşi în judecată de tribunalul din Deva ca răzvrătitorii grevei de astă vară.

*

Divorţurile. In Europa s'au întâmplat în ultimii 20 ani 214 mii divorţuri. In statele unite cu populaţie de 5 ori mai mică au fost în acelaş timp 500 mii.

*

Cardinalul Vaszary e bolnav şi cei din jurul său sunt îngrijaţi căci bătrânul prelat a cerut să fie cuminecat, ceea ce s'a şi făcut.

*

Regele Greciei a pornit însuşi în peregrinaj pe la diferitele curţi ca să câştige simpatii pentru Grecia în conflictul cu Bulgaria şi România. Caută să convingă că Grecia nu poartă nici o vină. In zilele trecute a fost la bar. Aerental. Acesta i-a spus să facă ce va face să înceteze urgiile bandelor din Macedonia şi să caute să se împace cu România şi Bulgaria. Dorinţa Vienei asta este.

*

Pustiire cu venin. E îngrijitoare decadinţa la care au ajuns oamenii din unele părţi ale ţării noastre. Viaţa omului nu mai plăteşte o parà, ţi-o stânge ca pe o luminare fără cea mai mică mustrare de conştiinţă. Un astfel de fapt a fost descoperit în zilele acestea în Comuna Cnez, comitatul Timiş. Două femei se ocupau cu meşteşugul de a pustii oameni cu venin. Au pustiit în timpul din urmă 13 bărbaţi şi femei. Au fost deţinute împreună cu alţi 9 barbaţi şi femei, cari şi-au procurat dela ele leacul ucigător ca să scape bărbatul de nevastă ori nevasta de bărbat. Un asemenea caz s'a întâmplat şi în comuna Jebel care nu s'a isprăvit încă şi ucigaşii păzesc zidurile temniţei.

Din public.†)

Mulţămită publică.

Pentru procurarea unui potir la sf. noastră biserică din Căbeşti, au contribuit următorii: dnele Văd. Aneta Şerban, mare proprietară 2 cor. din Sântohalma, Maria Motora, preoteasă 1 cor. din Varţa, Letiţia Albani 1 cor., din Turcşoara. Economii: Pascu Negrilă, primar comunal 3 cor., Saveta Negrilă l. Pascu, Mih. Iurca, Todor Iurca, Gheorghe Maier, Iosif Şerban, Ion Şerban, Costan Buc. Ion Martin, vice primar, Ion Olar senior, Iosif Lazar, Ion Tatar, Avram Iurca, fiecare câte 1 cor. Todosie Iurca, Antone Olar, Veronica Popa, Gaşpar Şerban l. Ion, Maria Negrilă l. Costan, Toma Brumar, Maria Martin, Niculae, Asinefta Martin, Crăciun Negrilă, Vuţa Matei, Mihai Maier, Dafina Şerban, Adam Buc, Patrafina Russ, Maria Triff măr. Şerban, fiecare câte 20 fil. Adam Şerban 50 fil. Todosie German 30 fil. Iosif Şerban, Ruja Popa câte 40 fil. Istina şi Crăciun Iurca câte 10 fil. toţi locuitori din comuna Căbeşti. Le exprim mulţămită şi pe calea aceasta.

Turcşoara, la 1 Noemvrie 1906.

Teodosiu Popa
paroh, administrator.

Teatru.

Sâmbătă în 24 Noemvrie, *Die Fledermaus*, operetă în 3 acte de Iohann Strauss.

Duminecă după amiazi *Zigeunerbaron.*

„Emulsion"-ul lui Scott

e totdeauna de aceiaş calitate, pentrucă la prepararea lui se folosesc cele mai fine materiale, se întrebuinţează exclusiv numai cel mai prima oleu de peşte medicinal norvegian, deasemenea şi celelalte părţi constitutive sunt numai de cea mai fină calitate. De aici provine şi puterea cea mare de nutrire şi vindecare a „Emulsion" ului Scott şi care e aşa de mult apreciată de domnii medici, aşa că azi cu preferinţă prescriu tinerilor şi bătrânilor „Emulsion" ul lui Scott ca un mijloc excelent de nutrire şi vindecare. „Emulsion" ul lui Scott întrece în efect cu mult oleul simplu de peşte. XII 252 1—5

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV. A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuția asupra *legii de naționalități*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și *lista abonaților*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicațiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Călindarul arhidiecezan. In zilele acestea a ieşit de sub teascul tiparului călindarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuințele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiiu. In literatura noastră calendaristică acest călindar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie isvorul informator cel mai exact al preoțimii în toate chestiile de administrație bisericească. In lungul şir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că şi-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoţeşti singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoavnelor sfinte bisericeşti, din cari îşi adăpà sufletul cucernic preotul şi familia lui.

Astăzi călindarul peste tot în sinul preoțimei a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călindarele bisericeşti în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administrație bisericească.

Preoțimea noastră şi peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călindarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi şi n'au ținut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călindarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentruca să poată satisface caracterului enciclopedic al călindarului şi gustului de cetit destul de desvoltat al poporului nostru.

Călindarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călindarul aduce un material bogat şi bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice şematizmul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziției mai înalte de a aşterne aceste date cât se poate de exact.

In partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedrala* noastră din Sibiiu şi serbările grandioase ale sfinţirii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A. Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andreiu se reproduc şirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure, mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: „*Dela Predeal la Braşov*“ şi „*Oraşul Făgăraş*“ din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre „*Alcoolismul şi şcoala*“, de prof. *Aurel Bratu*, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului *Alex. Vlahuța.* „*România pitorească*“ şi o schiță „*Cina*“ de bine apreţiatul dascăl *Ion Ciocârlan.*

Mai cuprinde călindarul un număr frumos de poezii: de *Oct. Goga* „Aşteptare“, *Ecaterina Pitiş* „Dor de primăvară“, *Sebast. Stanca* „Seara“ şi o colecţie de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre cruțarea paserilor de *Sofia Nădejde* şi conspectul târgurilor îndreptate după relatările oficioase ale protopresbiterilor.

Călindarul se poate procurà dela librăria arhidiecezană din Sibiiu şi costă 80 fileri cu şematism şi 40 fileri fără acesta.

*

Explicarea evangeliilor. In tipografia arhidiecezană din Sibiiu a apărut; „Explicarea evangeliilor“ de prof. prot. *Simeon Popescu*, o carte de mare valoare pentru preoțime şi orice om care caută să se nutrească din frumoasele poveţe ale bisericei noastre. Drept întroducere autorul dă un frumos articol despre sf. Scriptură şi evangeliile ca mijloc de edificare morală şi continuă cu explicarea evangeliilor tuturor Duminecilor şi sărbătorilor din an, cu totul 70 la număr. Reproduce părţile esenţiale din fiecare evangelie, uneori întreagă, şi le tâlmăceşte din toate punctele de vedere pe temeiul unor cunoştinţe vaste şi bazate în domeniul ştiinţei teologice. Cartea cuprinde 264 pag. şi costă numai 3 cor. E de dorit ca să nu lipsească din mâna nici unui preot român.

*

Comoara tinerimei, Nr 21 a apărut cu următoriul cuprins: Mândria de a fi Român de dşoara Teodorescu, Călătorie în Transilvania de V. Dumitrescu, Năzărituri şi Vânătoarea de peşte de Sp. Popescu, Irimel de S. Nădejde, Herculaneum, Cristalele de I. N. Creşterea copiilor la popoarăle sălbatice de Dr. Lux şi Bibliotecile publice din statele unite de L. Fulda.

*

Candela, Nr. 11. Continuă studiile dlor Dr. V. Tarnavschi şi Dr. E. Voiutschi şi publică pe lângă partea ruteană o cuvântare la sfinţire de şcoală de Stefan Pavel.

Nr. 127—1906 [282] 3 - 3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Covragiu din tractul Haţegului, devenită vacantă prin abzicerea parohului, se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a concurà, să-şi trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare acolo, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Haţeg, 31 Octomvrie 1906.

In conţelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 3562—1906 [281] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de căpitan poliţian la oraşul liber regesc Szászsebes devenit vacant cu 1 Noemvrie a. c. prin moarte, conform mandatului comitelui suprem Nr. 873—1906 se escrie concurs cu termin până la 10 Decemvrie a. c.

Concurenţii la acest post pe viaţă, împreunat cu un salar anual de 2400 cor. şi cinci cuincuenalii, au a-şi înaintà rugările lor provăzute cu timbrul prescris, atestatele de botez, de cualificaţiune şi cel despre serviciul prestat până acum în terminul susamintit la magistratul orăşenesc de aici.

Se observă, că căpitanul poliţian a fost concrezut până acum şi cu conducerea judecătoriei bagatele şi pentru această conducere a primit un adaus separat de 600 cor. anual.

Szászsebes, în 12 Noemvrie 1906.

Magistratul orăşenesc.

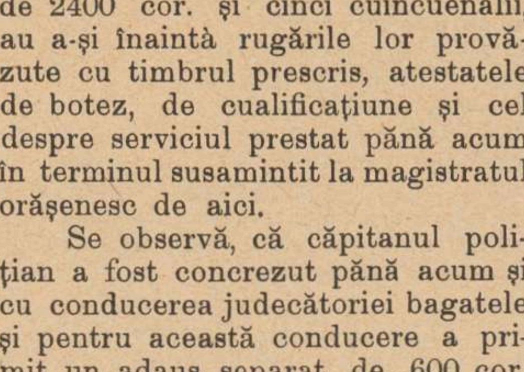

Viță de vie nobilitată.
Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum
Prima plantaţiune de viţa nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 15—40

Convocare.

Membrii însoţirei „Tovărăşia agricolă pentru agricultură, magazin şi anticipaţiuni“ din Szászsebes, prin aceasta se convoacă la adunarea generală extraordinară, carea se va ţineà Vineri, în 7 Decemvrie a. c. la 2 ore d. a. în localul însoţirei cu următorul

Program:

1. Deschiderea şi constituirea adunării.
2. Alegerea alor patru membri în comitetul de supraveghiare.

Szászsebes, 17 Noemvrie 1906.

[285] 1—1 **Direcţiunea.**

Concurs.

Se publică concurs pentru întregirea postului de comptabil la „Tovărăşia agricolă pentru agricultură, magazin şi anticipaţiuni“ din Sebeşul săsesc, sistemisat cu:

1. Salar anual cor. 1000.
2. Cuincuenalii de câte cor. 100.
3. Tantiema statutară.

Dela concurenţi se cere să aibă cualificaţiune şi deprindere în comptabilitate. Absolvenţii de şcoalele comerciale vor fi preferiţi.

Cererile sunt a se înaintà până la 10 Decemvrie a. c.

Postul e a se ocupà imediat.

Szászsebes, 19 Noemvrie 1906.

[284] 1—1 **Direcţiunea.**

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loç 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Magazin de specialitate!
Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 34—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

NOU! NOU!
Somatose
fluide.
Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.
(63 a) 19—26

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA
Transport de persoane
în
Canada și Argentina.
Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.
Falk et Comp.
Secția românească.
Hamburg
257 6—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 125 Sibiiu, Marți 14/27 Noemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împărăția lui Dumnezeu.

„Vină împărăția ta!“

I.

Mintea omului e încărcată cu multe imagini false, cari pe departe nu corăspund realității. Comparate cu originalul, se dovedesc a nu fi expuneri reale, ci icoane inventate în mod volnic, cari nu există, decât în închipuirea noastră, ca chimere, ca *idoli*, dupăcum se exprimă cunoscutul filozof englez Baco de Verulam.

Un astfel de idol, în stare să abată dela calea dreaptă, ca o lumină rătăcitoare, pe toți scrutătorii de adevăr, e și greșita convingere, înăscută în o mare majoritate a omenimei, că cunoaște bine lucrurile, pe când în faptă încă nici nu a legat cunoștință cu ele în mod serios.

Oamenii cred, că cunosc în mod limpede însemnătatea lucrurilor, findcă cunosc noțiunile acceptate pentru adevăratul înțeles al lor. Aceste noțiuni sunt însă numai nume și cuvinte, cu cari facem cunoștință cu mult mai nainte decât cu natura lucrurilor. Tocmai cu ajutorul acestora își împărtășesc oamenii imaginațiile asupra lucrurilor. Obicinuiți din copilărie să punem cuvintele în locul lucrurilor, pentruca cu ajutorul cuvintelor să fim înțeleși, ne mulțămim toți cu simplele noțiuni ale lucrurilor, ne mărginim la cuvinte, fără a medită și a străbate în înțelesul lor, fără a ne pune întrebarea, dacă înțelesul legat de anumitul cuvânt corăspunde oare naturii adevărate a obiectului, nominat din partea noastră cu ajutorul cuvântului întrebuințat?

Dar cuvântul nu vorbește despre aceea, *ce e* obiectul în realitate, ci despre aceea *ce înseamnă* el pentru noi, despre aceea *cum ni-l închipuim* noi. Și dacă imaginația noastră despre obiect nu e clară, atunci nici expunerea determinării nu e exactă, cuvântul întrebuințat nu e corect.

Ca confirmare tristă a unei apariții supărăcioase de felul acesta poate să servească și noțiunea obicinuită și foarte lățită, deși nu destul de clară, ba de multeori chiar întoarsă, despre aceea ce în evangelie se numește: *Împărăția lui Dumnezeu.*

Cuvântul îl cunoaște fiecare creștin, din frageda copilărie. Încă înainte de a ști cetì, repetăm toți după vorbele celor mari rugarea cuprinsă în rugăciunea către Domnul: *„Vină împărăția ta!“* Mai târziu, în cursul anilor, auzim necontenit în biserică, cetim acasă și învățăm în școală despre *împărăția lui Dumnezeu.* In evangelie nu se vorbește despre nimica atât de des, atât de pe larg, și atât de lămurit, ca despre *împărăția lui Dumnezeu.*

Impărăția lui Dzeu! Aceasta e ideea fundamentală a întregei învățături a lui Isus Cristos, o idee, care cu fiecare pagină a evangeliei crește, devine mai mare și mai clară. In vestirea evangeliei nu se găsește un cuvânt, o acțiune a Mântuitoriului nostru, care să nu se refere la *împărăția lui Dumnezeu.* Când predică Isus Cristos, se întâmplă pentruca să vestească îmbucurătoarea știre despre *împărăția lui Dumnezeu,* și pentruca să-'i tălmăcească însemnătatea. Când vorbește poporului de pe munte, îi comunică acestuia legile acestei împărății. Când de pe malul mării vorbește poporului în pilde, îi prezintă acestuia în tablouri secretele *împărăției lui Dumnezeu,* originea ei, desvoltarea ei, și aceea ce-'l așteaptă pe om, *lupta și învingerea,* pentruca toate să le vadă cu ochii. Când se roagă, ori ne învață pe noi să ne rugăm, se roagă pentru *venirea* acestei împărății. Prin alegerea apostolilor săi a voit Cristos, ca împărăția întemeiată de el să existe și după eșirea sa din lume, pentru ca să fie asigurată și extinsă asupra întregei omenimi. Când în fața unor ucenici ai săi apare schimbat la față, e numai pentruca să le arete lor, ce poate ajunge ființa omenească în împărăția aceasta. Prin învierea sa ne arată, că toate puterile iadului, răutatea demonică a celor puternici și cea mai neagră ură a fariseilor nu pot zdrobì nici odată împărăția sa. Cu un cuvânt, în noțiunea despre *împărăția lui Dumnezeu* se cuprinde întreaga învățătură a Mântuitoriului nostru, întreaga sa căsnicie. Aceasta e gloria sa, întreaga însemnătate a venirei sale în lume, și întregul său spirit dumnezeesc.

După acestea, creștini fiind, ori cel puțin îndreptățiți de a fi considerați de creștini, trebue să ținem de curată imposibilitate pentru fiecare om cu minte desvoltată aprecierea cu oare care autoritate a evangeliei, fără a fi în curat cu aceea, și fără a ștì pozitiv, *ce e împărăția lui Dumnezeu?* Ar fi același lucru, ca și când cineva ar voi să treacă de cunoscător al filozofiei, fără a aveà idee măcar despre Plato, Aristotel, Kant și Hegel. Cu toate acestea însă, majoritatea acelora, cari ascultă cu evlavie evangelia, și mai ales a acelora, cari *o critică,* au o imaginație foarte neclară, de tot greșită, despre împărăția lui Dumnezeu.

Incepem cu aceea, că sub împărăția lui Dumnezeu, amintită în evangelie, e înțeleasă de cele mai de multeori viața fericită a drepților dincolo de mormânt. Va să zică, noțiunea împărăției lui Dumnezeu e identificată cu noțiunea împărăției *cerești,* în sens obicinuit, și pe baza aceasta creștinismul de multeori vine învinovățit, că desconzideră bunurile lumești, sugrumă cu forța trebuințele înăscute ale corpului, ba chiar că nizuește se desbrace viața de toate colorile ei deschise și pline de bucurii.

„Evangelia îndreaptă privirile credincioșilor exclusiv numai asupra cerului, așa se zice, și uită, că omul a eșit din pământ și prin corpul său e legat de materie. Chiar și pasările la cari se provoacă evangelia își fac cuiburi și grijesc de puii lor. Iar noi, cari avem cu mult mai mari trebuințe materiale decât pasările, noi se putem rămâneà cu totul nepăsători în fața lipsurilor zilnice ale corpului nostru? Perzistând pe lângă o astfel de pretensiune, n'ar fi oare a procedà în contra naturii, a cere cu rigurositate exagerată ceva ce e imposibil? Pe *noi* ne încălzește soarele luminos, *nouă* ne întind miros florile și câmpiile înverzite, pe *noi* ne farmecă splendoarea stelelor, pe *noi* ne captivează cântecul priveghitoarei! Se poate, întru adevăr, ca încântarea ce ne-o întinde frumseța întregei naturi, ca bucuriile ce ni-le pregătesc bunurile resfirate în lume, să fie lucruri criminale? In ce scop au fost atunci create toate și spre ce scop au fost altuite în noi anumite instincte?“ . . .

Pentru întregul șir de acestea și asemenea eventuale întrebări, nu există decât un singur răspuns: toate aceste argumente convingătoare ating albăstrimea cerului, aerul, nu evangelia. Se lovesc de golătatea numită *nimicinicie!*

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească a tractului Sighișoara.

— 31 Octomvrie 1906. —

Preoțimea tractuală a protopresbiteratului *Sighișoara* a fost întrunită la 31 Oct. st. v. în conferență preoțească.

Despre o astfel de întrunire, din ori care parte a arhidiecezei, ori de câte ori s'ar scrie nu se va puteà zice ceva bine, fără a fi amintit capul bisericei noastre I. P. S. D. Arhiepiscop și metropolit *Ioan,* inițiatorul conferențelor preoțești și prin urmare autorul spiritual al binelui ce rezultă pentru noi preoțimea în special și pentru poporul nostru în general din asemenea întruniri conduse cu interes și devotament.

FOIȘOARĂ.

Sfinții Marii Împărați și întocmai cu Apostolii Constantin și Elena.

Goanele. Cât e dela soare-răsare până la soare-apune, într'o vreme era o singură Impărăție, Impărăția Romanilor, a străbunilor noștri. Acea Impărăție își aveà legea ei din moși strămoși, legea păgânească, cu idolii ei. *In această împărăție s'a născut și s'a lățit legea lui Christos.* La început împărăția n'a băgăt în seamă lățirea Evangeliei, dar mai târziu, văzând că mii și mii de oameni se lapădă de legea păgânească și se fac creștini, a inceput să steà pe gânduri. Că doară și legea păgânească își aveà preoții ei, cari după acea lege trăiau, și cari rămâneau pieritori de foame dacă oamenii se făceau creștini și nu le mai dădeau ce le trebuià. De aceea preoții păgâni asmuțiau pe cei mari și puternici, pe deregători și pe Impărați în protiva creștinilor, născocind fel de fel de clevete, cu cari pàriau pe creștini și-'i arătau că sunt primejdioși Impărăției. Iar Impărăția, crezând în clevetele păgânilor, a început să oprească pe oameni de a se face creștini, iar pe cei ce se făcuseră odată să-'i momească să se lapede de Christos și să se intoarcă la legea Impărăției.

Și, fiindcă cei ce se îndulciseră în legea creștinească nu voiau să se lapede de ea odată cu capul puterea Impărăției voià să-'i silească cu bătăi și cu chinuri. Ii băteà pe creștini cu toiege, cu vergi, cu vine de bou, până picà în bucăți carnea de pe ei, tot cu gândul că doară-doară se vor lăpădà de lege.

Dar creștinii nici bătuți nu se lăpădau de lege. De acea păgânii ca să îngrozască lumea, îi aruncau în cazane cu apă ori cu uleiu ferbinte, le turnau pe trup unt de lemn în clocot, ii ardeau cu fier înroșit, îi răstigniau, îi înfășurau în paie și în rășină și le dădeau foc, îi înbrăcau în piei de lup ori de urs și-'i aruncau înnaintea cânilor, ca să-'i sfâșie, îi aruncau în groapa leilor și a altor fiară sălbatice, ca să-'i mànânce și câte alte fel de fel de cruzimi făciau cu ei, omorându-i în casne înfricoșate. *Ei, dar strămoșii creștini suferiau cu bărbăție chinurile, muriau cu miile moarte de mucenici și mucenițe și nu 'și pângăriau legea. Așa au murit nu numai mii și mii de bărbați, femei, bătrâni ba chiar copii, ci mai ales mulțime de preoți, episcopi, mitropoliți și chiar patriarhi, dându-ne nouă pildă cum să ținem la legea noastră.*

Această goană turbată, cu răgazuri mai lungi ori mai scurte, a ținut mai bine de 200 de ani. Mai înfricoșată s'a arătat ea însă pe vremea Impăratului *Dioclețian.*

Acest Dioclețian Impărat, ca să poată chivernisì mai cu înlesnire Impărăția, o împărțise în patru părți, păstrând pentru sine pe cea mai din spre răsărit, iar peste celelalte punând câte un Impărat, care să-'i fie supus lui. In Impărăția cea mai de apus, pe unde astăzi este Anglia, Francia, Spania și Portugalia, a pus Impărat pe unul cu numele *Costa* sau *Constanțiu.*

Deci acest Impărat Dioclețian, după ce și-a împărțit așa Impărăția, întărâtat de dușmanii creștinilor, a dat poruncă strașnică să se stârpească creștinii de pe fața pământului. Și s'a pornit o goană crâncenă în cele trei Impărății mai de către răsărit, cum nu se mai pomenise. In lungul și largul acelor Impărății ani de zile s'a ținut lanț vânătoarea de creștini. Inchisorile se deșertau de hoți și ucigași și se umpleau cu creștini, cari apoi erau luați la bătăi, despoiați de toate avuțiile și dați la munci, ca să se lapede de lege, ori apoi să moară în cele mai cumplite chinuri.

Constanțiu și Elena. In Impărăția apusului însă, acolo unde Constanțiu era împărat porunca nu se împlinea. Const. păgân și el, ca și ceialalți Impărați, avea nevastă o creștină, cu numele *Elena.* Aceasta Elena a fost îngerul păzitor și ocrotitor al creștinilor. Ea, stăpânită de frica lui Dzeu, de dragostea deaproapelui și de mila de creștinii nevinovați, cu osârdie s'a rugat de împărătescul ei soț și n'a slăbit din stăruințele ei până ce nu l-a înduplecat și nu la hotărât să nu deà ascultare dorinței celei diavolești a lui Dioclețian și a preoților păgâni, ci să lase nesupărați pe creștini câtă vreme ei nu fac rele. Și deci, pe când porunca Impăratului Dioclețian în cele trei Impărății din spre răsărit cu urgie făcea mii de mii de mucenici, — pe atunci în Impărăția lui Constanțiu creștinii aveau liniște sub aripile ocrotitoare ale blândei, bunei și iubitoarei de oameni Impărătese Elena.

Dar binefacerea Elenei pentru obștia creștinească, adecă pentru biserică, nu ră-

Este deci o greşală după părerea mea nejustificabilă când ar îndrăznì careva din cei chemaţi să se ocupe şi numai cu gândul de a opune acestei porniri nobile, acestei chemări la lumină, o indolenţă, ori chiar renitenţă, pe motivul că i displace, fie întrevederea colegială, fie modul de conducere al conferenţelor, fie în fine discuţia în unele cazuri prea superficială, în altele prea animată, căci pornirile nobile trebuesc sprijinite şi răsplătite cu porniri nobile, nu numai de persoane, dar chiar şi de corporaţiuni. Iar pentru ca corpul preoţesc să fie după merit respectat, trebue să se ştie însuşi respectà, ridicându-se prin conveniri de natura aceasta reciproc pe acel pedestal al desăvârşirei, de unde să lumineze, ca văzând poporul faptele mărețe — curate, morale — „să preamărească pe Tatăl cel din ceriuri!“ La o uniformitate în desăvârşire întru cât ne e permis să ne-o cugetăm, sunt chemaţi chiar cei mai abili, cei mai bine pregătiţi dintre preoţi a lucrà mai mult, pentru a se face cu adevărat vrednici de chemarea lor.

Pe motivul, că acest glas al vremii preoţimea noastră l-a înţeles prezentându-se în conferenţă aproape în număr complet, îmi permit în cele următoare a descrie şi pentru publicul mare, deşì în liniamente mai mult generale, rezultatele îmbucurătoare la cari am fost martori, toţi membrii ei şi pe cari mi le-am putut notà în cursul acestei conferenţe.

O fac aceasta din simplul motiv, că precum alţii ne dau ocaziune să-i putem judecà după făptuirile lor, să le dăm şi noi, şi că precum noi ne însemnăm câte ceva bun, frumos şi folositor dela alţii, să-şi însemne şi alţii dela noi, aceea ce e bun şi practic.

Conform programei din convocător, precis la 8 ore se începe serviciul s. Liturgii, celebrat de parohul Chirion Muntean şi capelanul par. Vasiliu Rădulet fiind în biserică pe lângă membrii conferenţei, — preoţimea tractuală — de faţă şi un frumos număr de ţărani şi ţărance.

La timpul prescris urcă catedra parohul Terentie Popoviciu şi-şi rosteşte predica cu care a fost însărcinat, folosind ca Motto: „Ce cugetaţi cele viclene în inimile voastre, căci ce este mai lezne a zice, iartăţi-se ţie păcatele tale, ori iaţi patul tău şi mergi în casa ta“.... etc. scoţând la iveală Atotputernicia lui Dzeu, şi influinţa lucrărei sale Dzeeşti, izvorul cel nesecat al tămăduirii sufleteşti şi trupeşti pentru toţi drept credincioşii creştini şi pe care Mântuitorul a arătat'o cu prisosinţă peste tot locul unde credinţa n'a lipsit, nădejdea nu s'a clătinat şi dragostea a culminat.

Această predică bine lucrată, într'un limbagiu uşor, cursiv şi fluent predată, a făcut o impresie foarte bună asupra tuturor ascultătorilor.

Indată după predică protopresbiterul *D. Moldovan* face invocarea Duhului Sfânt, în urma cărei rugăciuni, finindu-se serviciul divin, ne îndreptăm cu toţii spre edificiul şcolar, care alăturea de alte institute culturale, de pe dâmbul ce se înalţă din centrul Sighişoarei, stăpâneşte panorama admirabilă a acestui oräşel.

La orele 10 prezidiul conferenţei prin o vorbire în care atrage atenţiunea preoţimei asupra purtărei sale, nu numai faţă de îndatoririle sale oficiale, ci mai ales faţă de îndatoririle sociale, între aclamările conferenţei de: „Să trăiască!“ declară conferenţa deschisă.

Conferenţa alege apoi cu unanimitate notar pe par. *Ioan Popa*, şi trece la Constatarea prezenţilor. Prezenţi sunt 23. Absenţi 9 dintre cari 6 în cursul ambelor şedinţe ş'au înaintat cereri conferenţei de a-i scuzà, din cauze de morb, înmormântări şi alte servicii. Conferenţa ia în considerare cererile a lor 4 preoţi, scuzându-le absenţa, respinge însă cererile a lor 2; una ca neîntrată la timp, deşi respectivul preot ş'a prevăzut impedecarea de a luà parte la conferenţă; iar a doua, fiind-că motivele aduse, conferenţa nu le-a putut considerà ca aceptabile. In jurul acestui punct s'a născut discuţie, în urma căreia conferenţa a decis pedepsirea cu câte 10 (zece) coroane atât a preoţilor cărora nu le-a putut considerà cererile, cât şi a celorlalţi 3 cari nu ş'au înaintat de loc cereri.

Trecuţi preste acest punct, prezidiul atrage atenţiunea conferenţei asupra concluzelor luate în conferenţele anterioare, precum şi a ordinelor Prea Veneratului Conzistor ce se vor cetì, şi prin cari aproabă acele concluze, conform cărora conferenţa declară pedepsiţi cu câte 2 coroane pe 4 preoţi prezenţi, dar neinverendaţi, dintre cari unul şi achită inmediat pedeapsa dictată spre a dovedì că: „Ordo est anima rerum.“ Ceilalţi cearcă a se scuza. Conferenţa însă nu le primeşte scuza, ci alege din sânul său epitropie în persoanele parohilor Ioan Manoviciu şi Nicolau Dobre, cari să primească pedepsele şi să le păstreze fructificându-le pentru un anumit fond.

Se dă acum loc discuţiei asupra modului cum s'a oficiat şi cum s'a predicat? Puţinele obiecţiuni făcute cu cea mai mare bunăvoinţă şi bazate, nu numai în us, ci şi-'n prescrise tipiconale, ale preoţilor Terentie Popoviciu, Nicolau Dobre, Eroteiu Ghiaja, Ioan Popa şi ale protopresbiteratului Dimitrie Moldovan, precum şi obiecţiunea generală făcută de Drul Nicolau Regman, care petrecând câteva zile în cercul restrâns familiar ş'a ţinut de datorinţă a se prezenta la conferenţa noastră şi care arată, că cultul serviciului nostru divin are meniţiune duplă, de-a înălţà pe de o parte inima în sfere mai înalte, pe de alta de-a predispune creerul pentru o judecată clară sub durata serviciului, şi că prin urmare voind preotul a satisface acestui scop duplu, greşeşte odată boscorogind fără înţeles ectenie după ectenie, ori imitând rău pe bunii slujitori şi mişcându-se astfel după un anumit plan forţat în s. altar, precum şi afară, întocmai ca un actor ce nu înţelege pe compositor, şi se mişcă nenatural pe scenă, şi care recomândă în consecinţă, vorbe înţelese, mişcări neforţate şi naturale, cari singure au puterea să facă serviciul divin sublim şi înălţător, să edifice pe creştin: preoţii fungenţi primesc observările cu mulţămită, iar conferenţa exprimă mulţămită atât fungenţilor, predicătorului, cât şi criticilor.

Comisiunea esmisă de conferenţa anului trecut pentru cenzurarea rapoartelor speciale referitoare la modul cum şi cu ce rezultate s'au aplicat concluzele conferenţei din 1904, îşi prezintă prin referentul său păr. Ioan Muntean raportul.

După discuţie mai lungă se ia spre ştire.

Cu acestea se închee şedinţa primă la ora 1 p. m. şi se anunţă şedinţa a 2-a pe 2 ore p. m. îndatorându-se fie-care membru a se prezentà.

După redeschiderea şedinţei a 2-a se pune la ordinea zilei tema lucrată de par. Ioan Baciu şi Ioan Herţioga „Cari sunt îndatoririle preotului faţă de şcoala confesională, al cărei director este şi cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar?“ Elaboratorii s'au achitat cu conştienţiozitate. Intre îndatoriri, după ce le împart în generale, proprii parohului, şi comune cu comitetul parohial, scot la iveală:

a) Inspecţiunea nemijlocită asupra şcoalei şi a învăţământului.

b) Conscrierea pruncilor obligaţi a frecuentà şcoala, publicarea lor în biserică, înmatricularea cu ajutorul înv., admonierea părinţilor cari n'au satisfăcut şi chiar pedepsirea lor, controla şcoalei de cel puţin 2 ori pe săptămână şi supraveghere a studiului religiunei, aplicaţi fiind pe multe locuri în şcoalele noastre înv. cari nu ş'au făcut studiile în seminarele noastre, aşternerea „Planului de ore“ autorităţilor noastre spre aprobare, controlarea manualelor şi delăturarea celor ne aprobate de superioritatea bis., comunicarea la timp cu înv. a tuturor ordinelor emanate dela autorităţile noastre, precum şi dela inspectorii reg. de şcoale, respective dela Inaltul ministru reg. de culte şi instrucţiune publică ori alte autorităţi.

c) Sistemizarea salariului învăţătoresc, escrierea concursului de înv., iar ne fiind candidaţi, cererea de timpuriu a denumirei, pentruca să nu sufere învăţământul, îngrijirea ca salariul înv. să se achite cât se poate de regulat, edificiul şcolar să fie corăspunzător, în totdeauna curat şi provăzut după putinţă cu toate aparatele de învăţământ, ca bănci, mese, scaune, scrine, harte, glob, măsuri metrice de lungime, ponderositate şi capacitate, tabele de cetit, istoria naturală, precum şi cu protocoalele necesare, cronică, protocol de clasificaţiune şi absenţii etc. şi în fine să insiste a aveà nu numai învăţătorul, fără mai ales copiii comoditate în şcoală, tot atât de bună şi chiar mai bună ca acasă, ca nu cumva edificiul şcolar ne fiind higienic să strice generaţiei ce are să-'şi primească în el educaţiunea.

Drept răspuns la a 2-a parte a temei, „cari ar fi cauzele, cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar“ elaboratorii le fac atârnătoare dela 2 împrejurări, şi anume:

a) Şcoala necorăspunzătoare, unde amintesc cercularìul dat de Prea Venerabilul Conzistor în 1901 Nr. 463 Şcol. care sub literile A, B şi C, amintesc nu numai scăderile, fără recomandă şi mijloacele de sanare ce nu le mai repetează aici şi

b) Lipsa de vocaţiune a unor învăţători, chiar şi dintre cei bine pregătiţi, precum şi instituirea altora în mod provizor, cari legând alte speranţe de cariera lor, negligă în unele locuri mai puţin, în altele mai mult, cu un cras indiferentism instrucţia şi prin aceasta disgustă şi pe elevi şi şi pe părinţi ca susţinători de şcoale.

Recomândă din parte-le conlucrarea şi sprijinirea reciprocă cu sfatul, mai ales în convenirile preoţilor cu creştinii din alte parohii, îmbărbătându-'i spre ce e bun, dacă e ca să putem înregistrà un progres la activul nostru şi al neamului, căci de multe ori o vorbă neprecugetată aruncată de un preot între parohienii altei parohii, pune pedeci neînvingibile la delăturarea cauzelor înşirate, cari preocupă autorităţile superioare bis. şi trebue să ne preocupe şi pe noi pe toţi.

Conferenţa exprimă mulţămită elaboratorilor.

Pentru cenzurarea rapoartelor întrate la oficiul protopresbiteral, conform ordinului Preavenerabilului Conzistor de dto 14/27 Iulie Nr. 6194 Bis. cu privire la mersul afacerilor în deosebitele parohii şi aplicarea experienţelor câştigate de preoţi în conferenţele anterioare, să alege o comisiune în persoanele par. Ioan Baciu, Terenţie Popoviciu şi Ioan Popa, care în conferenţa anului viitor să vină cu raport amănunţit despre tot ce s'a făcut în fiecare parohie din protopresbiterat.

Se distribue apoi „Planul cronologi[illegible] pentru agendele oficiale ale parohul[illegible] cursul unui an, pentru preţul de 1 coroană, şi care s'a tipărit în mai multe exemplare, pentru a'l puteà aveà şi alţi preoţi ce l'ar dorì.

Spre a satisface ordinului Prea Venerabilului Conzistor de a-'şi ţineà preoţimea conferenţa în mod ambulant, prin comunele din protopresbiterat, unde să i să deà fiecăruia ocaziunea de a puteà constatà progresul realizat în respectiva comună, conferenţa decretează drept loc de întrunire pentru proxima conferenţă, fruntaşa comună Daneş.

Exhauriată fiind programa, pe la orele 4½ p. m. prezidiul mulţămeşte pre-

---

mânea numai la ocrotirea creştinilor din Impărăţia soţului ei. Ea era aleasă de Dzeu pentru o mai mare, nespus de mare menire: să fie mama şi crescătoarea întâiului Impărat creştin, şi, ca femee să se înnalţe la slava Apostolilor *Elena şi Constantin.* Elena a fost dăruită dela Dzeu cu un fiu, pe care l-a numit *Constantin.*

Tot focul dragostei sale de mamă l-a întrebuinţat Elena ca să încălzească inima fiului său, spre a face cu vreme din trânsul un Impărat mai pe sus de toate iubitor de oameni, blând, îngăduitor cu cei slabi, lesne iertător către cei greşiţi, ocrotitor al celor asupriţi, drept judecător: *bun creştin.*

Câtă vreme fiul ei Constantin, ca prunc a stat în casa părintească, ochiul neadormit al Elenei a fost pururea îndreptat asupra lui, povăţuindu-l spre bine, obicinuindu-l a se ferì de rău şi a face numai ce este bine, de folos oamenilor şi plăcut lui Dzeu. Aşa, că atunci când tinărul Constantin ca prinţ şi fiitor împărat a trecut în şcoala armelor, el erà deprins de mamă-sa să fie bun, aşa cum inima ei de mamă îl dorià.

Şi a petrecut el, Constantin, în tabără între oşteni învăţând şi deprinzând în războaie meşteşugul armelor, până la vârsta de 33 de ani. Atunci la anul dela Christos 306, murind tatăl său Constanţiu, oştile l-au ales pe el împărat; atunci a venit iarăşi lângă maică-sa Elena, pe care el o cinstea ca pe o sfântă, şi de care ascultà cu toată supunerea.

Constantin şi Maxentie. In împărăţiile dinspre răsărit, goana împotriva creştinilor turbà cu urgie, ucizând în negrăite chinuri mii şi mii de credincioşi, pentru singura pricină că erau creştini.

In împărăţia apusului însă erà linişte, aşa că creştinii din toată lumea râvniau viaţa tignită a celor din împărăţia lui Constantin. Dar şi păgânii învrăjbiţi urau pe împăratul cel nou, cum urâseră şi pe tatăl său, pe Constanţiu, pentrucă nu îngăduià goana şi jefuirea celor ce credeau în Christos.

Impăratului Constantin, care acum erà nedespărţit şi povăţuit de maică-sa Elena, i-se umpleà inima de durere şi de groază când vedeà cum în împărăţiile celelalte creştinii fără nici o vină erau chinuiţi, jefuiţi şi omorâţi. Şi ne mai putând suferì atâta nedreptate s'a hotărât ca cu arma în mână să scape pe creştini de prădăciuni, de chinuri şi de moarte, şi deci a plecat cu oastea împotriva împărăţiei celei mai apropiate, peste care stăpânià împăratul Maxentie.

In mersul său cu oastea, împăratul erà îngrijat, îşi făceà gânduri că nu va puteà biruì pe păgân, fiindcă auzise că Maxentie are oaste mult mai mare decât el şi pe lângă asta mai are şi o ceată întreagă de generali iscusiţi, mai iscusiţi decât ai lui. Şi cum erà el aşa îngrijorat ne spune un scriitor de pe acea vreme, ziua în amează mare i-s'a arătat pe cer o minunată cruce de stele luminoase cu scrisoare tot din stele. In scrisoare se zicea: „In acest semn vei biruì“. Atunci împăratul închinându-se cu smerenie semnului ceresc plin de bucurie a poruncit de s'a pus sfânta cruce pe steagurile oştirii în locul vulturilor — că oştirile la Romani aveau vulturi pe steaguri. Inarmat acum cu semnul sf. cruci şi încurajat prin scrisoarea de stele el şi oştenii săi, a dat năvală în Italia, unde se aflà Maxentie. Cetăţile cele tari cad una după alta în stăpânirea lui Constantin: steagurile cu cruce trec din biruinţă în biruinţă până aproape de cetatea Roma, unde aşteptà împăratul Maxentie cu o mare oştire mult mai mare decât a lui Constantin. Că păgânătatea îşi strânsese toate puterile din împărăţie ca să lupte împotriva sfintei cruci. Dar oastea lui Constantin în frunte cu însuşi viteazul ei împărat luptă voiniceşte şi toate încordările păgânilor, cu tot meşteşugul războinic al generalilor lui Maxentie nu ajută nimic. Oastea păgânească după o luptă îndelungată e silită să se re[illegible] se împrăştie şi o ia la fugă dinaintea sfintei cruci purtate de Constantin. Maxentie, voind să treacă în fugă peste râul Tibru, se îneacă în valurile lui şi lasă împărăţia în stăpânirea biruitorului Constantin. In ziua următoare 28 Octomvrie anul dela Christos 312 Costantin cu oştile sale biruitoare, având în frunte sf. cruce întră în mama Roma, cetatea lumii şi se încunună împărat şi peste împărăţia lui Maxentie.

Constantin şi Licinie. Acum Constantin erà împărat peste două împărăţii, în cari creştinii erau scăpaţi de jafuri, de chinuri şi de moarte. Ei puteau şi aveau dreptul să se bucure, că după atâtea suferinţe acum au pace sub stăpânirea lui Constantin. (Va urma).

oţimei pentru interesul viu cu care a contribuit fiecare membru la deslegarea problemelor puse la ordinea zilei, şi reclamate de binele şi înaintarea poporului nostru, şi dorind membrilor întoarcere fericită, între aclamările acestora de: „Să trăiască!“ încheе conferenţa acestui an.

Ioan Popa
par. gr.-ort.

„Asociaţinuea“.

Convocare.

Despărţământul „Asociaţiunei“ IV, Sibiiu, îşi va ţineà adunarea generală cercuală în comuna *Tălmăcel, Duminecă, la 2 Decemvrie n. (19 Noemvrie v.) a. c.* pe lângă următorul

Program:

1. Serviciu divin.
2. Predică rostită din partea unui membru din centru.
3. Afaceri oficioase.
4. Dizertaţie.
5. Prelegere cu Skioptykonul.

La adunare poftim pe toţi sprijinitorii şi prietinii afacerilor noastre culturale. Informaţii mai detaiate dă biroul despărţământului.

Sibiiu, din şedinţa comitetului, ţinută la 6/19 Noemvrie 1906.

Lazar Tritean *Dr. Elie Cristea*
secretar. *director.*

...Şi-i aşază în Raiu.

Brad, 19 Noemvrie n.

Vrednicìi vecinice împodobesc pe fericiţii, pentru cari biserica rânduеşte zile de sărbări. Ei încep a trăì dupăce s'au depus în mormântul rece... Din groapă viaţa...

Sărbările, fie bisericeşti, şcolare ori naţionale, sunt ocaziuni binevenite de înălţare sufletească. Nu numai îţi mai defilează câteodată pe dinaintea ochilor sufleteşti anumite figuri merituoase pentru vre-o familie, biserică, neam ori patrie, ci reîmprospătând cât mai deseori faptele bune ale lor, îndrepţi privirea tinerimei fragede pe calea virtuţii, spre ideal şi de sigur pui barem pe unii dintre cei în vârsta bărbăţiei să mediteze asupra faptelor bune, singure cari rămân după om. Pentru şcoală tipurile bărbaţilor vrednici, bine meritaţi sunt isvor de educaţie morală, naţională. Asemenea şi pentru popor. Indeosebi, unde, în fruntea poporului afli părinţi conştii de chemarea lor evangelică.

Acolo bine a zis fericitul Miron, chiar şi năcazurile ce vin dela străin asupra-ne ne vor consolidà, de-ar venì ca valuri asupra-ne. Cu cât vom aveà deci între preoţii bisericii noastre *mai mulţi părinţi*, adecă preoţi luminaţi, morali, religioşi, credincioşi altarului şi neamului, cari vor luminà ca lumina, cari cu drag se vor îngrijì de popor şi creşterea lui, precum se îngrijeşte tata cel bun de familia sa, nespusă binecuvântare se va pogorâ asupra noastră. Ne vom întărì prin duhul propoveduit de biserică din cărţile sfinte aşa, că nici porţile iadului nu ne vor biruì...

...Astfel sburà gândul meu în decursul parastasului de azi, când în biserica din Brad în faţa tinerimei studioase protopresbiterul-catihet Vasile Damian, deputatul naţional, îndreptà rugăciuni evlavioase pentru fericita în Domnul Augusta *împărăteasă şi regină Elisaveta.*

Sunt admirabile rugăciunile bisericii ortodoxe române! Nu înzadar s'au îndrăgostit odată în ele 3 împăraţi puternici! Nu înzadar vrăşmaşii neamului se temeau de blăstămul, afurisenia preoţilor români. Şi cu atât mai vârtos, când sunt săvârşite de preoţi după rânduiala lui Melhisedek şi împodobite cu cântări corale, isvorâte din inimi nevinovate ca cele ale tinerimei fără prihană.

După săvârşirea parastasului ne-am adunat în sala de gimnastică. Invăţătorul I. German a ţinut vorbirea ocazională. In chip atrăgător şi educativ a desfăşurat iubirea fericitei Auguste faţă de patrie, naţiune, literatură, poezie, natură şi ordine şi a descris întâmplarea tristă, străpungerea unei inimi generoase din 28 Aug. v. 1898 la locul Genf.

„Cu adevărat toate sunt deşertăciune!“ şi acest irmos ne-a fost puntea la *„Castelul lui Huniade din Hunedoara şi familia Huniadeştilor“*, o prelegere ilustrată cu proiecţiuni de skiopticon, prin care prof. Vas. Boneu ne-a condus tot la o Elisavetă vrednică, mamă şi patriotă de model. Prin puţine cuvinte a deşteptat multe simţăminte. Cât de viteji au fost Huniadeştii! Cum s'au jertfit ei cu trup şi suflet pentru ţară şi a ei mărire! Şi totuşi ce le-a fost răsplata?! Ioan H. moare mâhnit după gloria dela Belgrad, părăsit de toţi afară de Capistran. Ladislau, feciorul său cel mai voinic cade sub paloşul călăului la intriga duşmanului...

Matia, prisonerul e robit în Praga de Podiebrad. Dar nobilimea de rând cu osana îl aclamă de rege de sună Dunărea îngheţată dintre Buda şi Pesta. In altă ţară bunăstarea, cultura şi puterea ei, ca nimeni altul şi totuşi trebue să liniştească aristocraţia răsculată asupra-i.

Astfel trece scumpa, dar scurta-i viaţă sbuciumată! Moare; instituţiile lui încetează rând pe rând destul de curând. A rămas oftatul: „A murit Matia, a pierit dreptatea“. El e mângăierea noastră, a celor, din a căror viţă, neam, s'a desvoltat şi înălţat... Il va oftà încă multă vreme naţia lui Matia, căci ea într'una e gonită de aristocraţie. Deşi ar puteà să ştie, că ţara, naţia a apărat-o şi o apără. Fericirea ei va isvorâ numai din frăţeasca bună înţelegere şi conlucrare armonică, când naţia va fi expresia tuturor naţionalităţilor, cari o compun conform legii, atunci va urmà adevărata mărire pentru patria ungară, — *şi-i aşază în Raiu* pe fericiţii, cari au luptat pentru a neamului mărire şi a patriei înflorire!

Ioan Miron.

Olimpice româneşti.

In momentele de atâta înălţare sufletească, pe cari le-a petrecut România şi întreg românizmul în anul acesta, doi inimoşi Români, domnii Edgar Aslan şi C. Ioanin, încălziţi de focul dragostii de neam au plăznuit o frumoasă idee, care întrupându-se va rămâneà o vecinică amintire a zilelor de glorie străbună, iar pe de altă parte va fi o piatră puternică în temelia unităţii culturale a tuturor Românilor.

Această idee s'a zămislit în forma de a se pune la cale reînvierea vestitelor Olimpice greceşti, dar acomodate spiritului cultural-naţional de azi. Ei au făcut propunerea ca din cinci în cini ani ori la soroace mai scurte să se aranjeze la anumite zile, cum e 10 Mai, jocuri olimpice, în cari să se vădească toată isprava neamului românesc în cultura sufletului şi în dezvoltarea sănătoasă a trupului, tot progresul artei şi a ştiinţei şi toată izbânda creşterii naţionale.

Ideea a prins în toate părţile. Propunerea a fost primită cu entuziazm ba din unele părţi a fost salutată cu deosebită însufleţire. Autorii încălziţi de primirea frumoasă ce a întâmpinat propunerea lor s'au pus să o studieze până în amănunte şi dau acum planul detaiat, pe baza căruia olimpicele româneşti azi mâne se vor puteà şi întrupà.

Serbărilor acestora li se va dà un caracter exclusiv cultural, şi să se înlăture orice pornire politică ori iredentistă, care poate zădărnicì participarea tuturor Românilor.

Pentru întemeierea acestor serbări orice sacrificiu nu ar fi prea mare, ori cât timp s'ar cheltuì nu ar fi prea mult, ori cât s'ar adunà nu ar fi de prisos. La aceste serbări să se împartă premii pentru progresul pe toate terenele culturii naţionale. Propunătorii fac 16 grupe de premii.

1. Pentru cea mai curată faptă de iubirea deaproapelui; pentru cele mai bune scrieri din domeniul, 2. dramei, 3. poeziei, 4. nuvelă—roman, 5. istoriei Românilor, 6. ştiinţei medicale—igienice şi ale economiei, 7. arhitecturei, 8. armatei, 9. muzicei, 10. cor laic sau bisericesc, 11. cele mai frumoase cântece populare, 12. dans naţional, 13 industria casnică, 14. costumele mai frumoase din toate ţinuturile, 15. sporturi (opt categorii), 16. cel mai bun ţintaş.

Pot concurà la aceste premii numai Români, în special la sporturi. Fiecare premiu va fi de 5000 lei.

Cele 80 mii lei necesare pentru premii se vor adunà din: 1. Reprezentaţii teatrale câte 5 pe an, fiecare câte 1000 lei. In trei ani 15 mii lei. 2. Conferinţe ţinute în acest scop la Ateneu la an 4 mii lei, în trei ani 12 mii lei. 3. Conferenţe la sate, în judeţe. Fiecare judeţ cel puţin 500 lei, ar fi în trei ani 48 mii lei. 4. Serbări populare de vară, cel puţin 6 mii lei. 5. Concerte cu artişti şi diletanţi în trei ani 12 mii lei. 6. Oferte şi donaţiuni. Din aceşti cel puţin 93 mii lei ar rămâneà 13 mii la cari s'ar mai adauge şi alte sume neprevăzute şi ar alcătuì un fond de rezervă, care ar face posibil ca din ce în ce olimpicile aceste să se poată aranjà cu aparat mai mare şi să aibă succese tot mai mari.

Concursurile la aceste premii se vor ţineà în Teatrul naţional, Ateneu, Arenele Romane, Palatul artelor şi un Stadiu, ce s'ar construì anume.

Zile mai potrivite pentru serbări ar fi începutul lunei Mai terminându-se cu ziua 10 Mai, ziua de glorie a României.

Din aceste e deci destul de lămurit că lucrul acesta nu-i cu neputinţă de realizat. S'au rostit şi se rostesc destule vorbe frumoase aplaudate de mulţime, e timpul însă să se vadă şi porniri de fapte, întruparea vorbelor. Prilejul acesta n'ar trebuì lăsat să treacă nerealizat, căci întruparea olimpicelor acestora ar fi cea mai frumoasă şi deamnă manifestare a întregului neam românesc.

Datoria de a pune plugul în brazdă stă în mâna celor ce sunt puternici şi duc frânele stăpânirii. Acţiunea pornită odată de aci şi-o vor însuşì şi cei mici, cari vor ostenì apoi mai mult pentru realizare. Şi aceştia, având sprijinul ocrotirii stăpânitoare, vor şi duce ideea la izbândă, o izbândă care va aduce neamului românesc numai glorie şi mărire.

Dee Dzeu ca ideea trup să se facă. *(s)*

NOUTĂŢI.

Consistorul metropolitan al bisericei noastre s'a întrunit azi la orele 10 a. m. sub presidiul Escelenţiei Sale dlui arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu* în şedinţă plenară, spre a lua dispoziţiunile de lipsă pentru executarea concluzelor congresului naţional-bisericesc din anul acesta, şi a rezolvà şi alte agende aparţinătoare competenţei sale.

*

Protopresbiter nou. Consistoriul arhidiecezan în şedinţa plenară ţinută Vineria trecută a numit protopresbiter pentru tractul Cetăţii de piatră pe parohul *Vasile Duma* din Jabeniţa.

*

„Impărăţia lui Dumnezeu“. Incepem să publicăm, sub titlul acesta, la loc de frunte, un nou studiu, ieşit din condeiul învăţatului profesor de teologie din Petersburg, *G. S. Petroff*, asupra căruia atragem deosebita atenţiune a cetitorilor noştri. E ultimul capitlu, şi cel mai frumos, din celebra carte ***«Evangelia, ca fundament al vieţii»***, scrisă de profesorul *Petroff*.

*

Un răspuns. In şedinţa de Sâmbătă a dietei a răspuns ministrul de culte Apponyi interpelaţiei făcute de dep. Dr. A. Vlad în chestia ordinului inspectoruluì şcolar din com. Hunedoara, prin care se impune şcoalelor confesionale propunerea tuturor studiilor în limba maghiară. Ministrul spune că n'a avut nici o cunoştinţă despre acest ordin, a căutat să se convingă şi a aflat că a fost la mijloc *o greşală de peană* din partea celui ce a copiat ordinul, câtă vreme acesta n'a avut intenţia să impună limba maghiară ca limbă de propunere, ci vrea să se validiteze exact dispoziţia Artic. 18 al legii din 1879, care spune, că şcoalele confesionale şi comunale sunt datoare să primească planul ministerial cu privire la numărul orelor în cari să se propună studiul limbei maghiare.

*

Caz trist. Cu părere de rău luăm ştire din Arad, că tinărul şi harnicul profesor *Aurel Bratu* dela preparandia de acolo a fost atins de o boală grea, în urma căreia a fost silit să fie internat într'un aşezământ sanitar din Arad. Ii dorim grabnică însănătoşare.

*

Mitropolitul primat al României a luat dispoziţii de-a împedecà vagabundarea călugărilor şi a călugăriţelor prin ţară şi străinătate în peregrinaş de cerşitorie. De aci încolo vor puteà părăsì mănăstirile numai cu permisiunea forurilor mai înalte bisericeşti dânduli-se bilete în scris. O dispoziţie foarte înţeleaptă.

*

Despărţământul Cluj al Asociaţiunii a hotărât să aranjeze o serie de conferinţe la care vor luà parte activă câţiva fruntaşi români şi câţiva studenţi români din Cluj. Tot Clujenii români se ocupă cu ideea, de a chemà pe art. Z. Bârsan să dea o reprezentaţie teatrală în Cluj, eventual Gherla ori Dej.

*

„Tovărăşia“ foaia economică din Hunedoara s'a mutat la Orăştie şi apare de aci înainte ca adaus regulat la „Libertatea“.

*

Pedeapsa ziariştilor în vremurile mai vechi, prin veacul XVI erà cu mult mai grea decât în zilele noastre. Când un ziarist scrià ceva neplăcut stăpânilor lui, îl spânzurau. Aşa a fost spânzurat la 1565 Nicolo Franco pentru o epigramă satirică, tot aşa preotul Cappello la 1587, preotul Rivarolli la 1780, iar preotul Volpini la 1724 pentrucă a dat pe faţă relaţiile de dragoste ale Clementinei Sobiesca. Ultimul ziarist spânzurat pentru cutezanţa adevărului a fost contele Trivelli în 23 Febr. 1737.

*

Sufragiul universitar a fost primit în Reichsratul din Viena în şedinţa de Mercuri cu 241 voturi faţă de 143 contrare.

*

Reuniunea femeilor române din Braşov s'a constituit alegându-şi prezidentă pe doamna Elena Săbădeanu, iar secretar pe dl Ion Lenger.

*

Deputaţii naţionalişti au ţinut sfat Mercuria trecută, cum cetim în ziarele din Pesta, şi au hotărât ca să meargă mână în mână cu socialdemocraţii întru eluptarea sufragiului universal secret şi fără restricţiuni.

*

Premii pentru planuri. Magistratul oraşului Braşov publică concurs pentru planuri de edificii, un pavilon chirurgic, amplificarea spitalului actual întinderea pavilonului de izolare. Maximul speselor e 700 mii cor. Premiile sunt de 1500 cor şi 800 cor.

*

Omor politic. In comuna Jibot a fost omorât în birt un anumit Ioan Groza unde se apucase la ceartă cu feciorii cari îl batjocoreau pentru că votase contra candidatului naţional. Intr'un moment de furie feciorii l-au străpuns cu cuţitele.

*

Din Sebeş ni se scriu următoarele: „Comitetul clubului român din Sebeş în şedinţa dela 6/19 Noemvrie 1906, revenind asupra concluzului său din 9 Mai a. c. Nrul 6 a aflat cu cale a-l scoate din valoare şi pe dnii Ioan Dregan, notar public reg., Dr. Ioan Elekes, medic şi Ioan Santeiu, tutor orfanal, a-i reprimì în club. *Comitetul clubului român*“.

*

Ou uriaş. Prof. Reichener din Berlin a aflat în inzula Madagascar un ou uriaş cu un volum de 6 $1/2$ litre şi cu coaja de 2 mm groasă. Presupune că oul acesta e din vremuri foarte vechi dela vrun soi de struţ, care azi nu mai există.

Teatru.

Luni, în 26 Nov. n.: *Die grüne Schnur*, scenă de Max Bernstein; *Frühere Verhältnisse*, farsă într'un act de J. Nestroy; *Joc şi duet*, la urmă: *Der unerbittliche Wachmann*, grotesc într'un act, nemţeşte de S. Trebitsch.

Intrunire agricolă.

Invitare.

In conţelegere cu fruntaşii comunei *Cristian*, subsemnatul comitet central va ţineà Dumineca, la 2 Decemvrie n. c. în amintita comună o

Intrunire agricolă,

la care se va vorbì despre cultura viilor peste tot şi în special despre cultura viţei americane; despre cultura albinelor; despre însemnătatea însoţirilor de credit săteşti, sistem Raiffeisen, cum şi despre însemnătatea însoţirilor de lăptării.

Intrunirea se va ţineà în edificiul şcoalei române cu începere dela 10 ore ante merid.

Din acest prilej se va vizità şi fabrica de unt (untăria) din Cristian.

Invităm la această lucrare de interes general economic pe toţi membrii şi sprijinitorii Reuniunei noastre.

Sibiiu, 24 Noemvrie n. 1906.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu“.

Pantaleon Lucuţa, *prezident.* *Vic. Tordăşianu* *secretar*

Cărţi şi reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV.

A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaţilor români rostite în dieta ţării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, şi e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuţia asupra *legii de naţionalităţi*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi şi *lista abonaţilor*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, şi costă 10 cor. exemp. broşat, 12 coroane cel legat. Cu acelaşi preţ se dau şi celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicaţiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Călindarul arhidiecezan. In zilele acestea a ieşit de sub teascul tiparului călindarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuinţele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiiu. In literatura noastră calendaristică acest călindar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie isvorul informator cel mai exact al preoţimii în toate chestiile de administraţie bisericească. In lungul şir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că şi-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoţeşti singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoavnelor sfinte bisericeşti, din cari îşi adăpà sufletul cucernic preotul şi familia lui.

Astăzi călindarul peste tot în sinul preoţimei a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călindarele bisericeşti în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administraţie bisericească.

Preoţimea noastră şi peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călindarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi şi n'au ţinut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călindarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentruca să poată satisface caracterului enciclopedic al călindarului şi gustului de cetit destul de desvoltat al poporului nostru.

Călindarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călindarul aduce un material bogat şi bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice şematizmul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziţiei mai înalte de a aşterne aceste date cât se poate de exact.

In partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedrala* noastră din Sibiiu şi serbările grandioase ale sfinţirii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A. Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andreiu se reproduc şirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure, mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: „*Dela Predeal la Braşov*“ şi „*Oraşul Făgăraş*“ din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre „*Alcoolismul şi şcoala*“, de prof. *Aurel Bratu*, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului *Alex. Vlahuţa* „*România pitorească*“ şi o schiţă „*Cina*“ de bine apreţiatul dascăl *Ion Ciocârlan.*

Mai cuprinde călindarul un număr frumos de poezii: de *Oct. Goga* „Aşteptare“, *Ecaterina Pitiş* „Dor de primăvară“, *Sebast. Stanca* „Seara“ şi o colecţie de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre cruţarea pasărilor de *Sofia Nădejde* şi conspectul târgurilor îndreptate după relatările oficioase ale protopresbiterilor.

Călindarul se poate procurà dela librăria arhidiecezană din Sibiiu şi costă 80 fileri cu şematism şi 40 fileri fără acesta.

*

Explicarea evangeliilor. In tipografia arhidiecezană din Sibiiu a apărut; „Explicarea evangeliilor“ de prof. prot. *Simeon Popescu*, o carte de mare valoare pentru preoţime şi orice om care caută să se nutrească din frumoasele poveţe ale bisericei noastre. Drept întroducere autorul dă un frumos articol despre sf. Scriptură şi evangeliile ca mijloc de edificare morală şi continuă cu explicarea evangeliilor tuturor Duminecilor şi sărbătorilor din an, cu totul 70 la număr. Reproduce părţile esenţiale din fiecare evangelie, uneori întreagă, şi le tălmăceşte din toate punctele de vedere pe temeiul unor cunoştinţe vaste şi bazate în domeniul ştiinţei teologice. Cartea cuprinde 264 pag. şi costă numai 3 cor. E de dorit ca să nu lipsească din mâna nici unui preot român.

*

Călindare.

Călindarele din editura lui *W. Krafft* în Sibiiu tocmai au apărut pentru anul 1907. Aceste calendare ca şi în alţi ani sunt redactate cu îngrijire şi bine ilustrate. Consemnărilor târgurilor s'a dat deosebită atenţie făcându-se din nou întrebări la toate comunele, cari până acum nu au dat informaţii destul de exacte. Târgurile de mărfuri şi de vite s'au orânduit şi însemnat prin semne particulare caracteristice.

„*Amicul Poporului*“, calendar ilustrat pe anul 1907, anul XLVII, întocmit de I. Popovici. Pe lângă partea calendaristică, presărată cu număroase cugetări şi aforisme şi în care la fiecare Dumineca se indică începutul textului evangeliei, acest calendar de familie se distinge prin un cuprins literar bogat şi bine aranjat, precum şi prin o lungă serie de ilustraţiuni foarte bine executate. Din bogatul cuprins remarcăm:

Un articol asupra catedralei din Sibiiu, cu 3 ilustraţiuni foarte frumoase; Detunata, poezie de Maria Cioban, cu ilustraţie; Un pas peste Dunăre: Rusciucul, de N. Iorga (articol scris anume pentru acest calendar); Biografia lui Axente Sever; Măsurarea timpului; Inseninare, poezie; Expoziţia din Bucureşti, articol frumos ilustrat; Cronica anului, bogat ilustrată; Un mic dicţionar economic foarte practic şi de folos; două novele frumoase ş. a. La sfârşit interesantul şematizm statistic al Românilor din Ungaria. — Acesta e unul din cele mai bune calendare de familie la noi. — Preţul 60 fil., cu trimitere francată 70 fil.

„*Posnaşul*“, calendar umoristic ilustrat pe a. 1907, anul XII Partea hazlie redactată de Haralamb Călămăr. In anul acesta cuprinsul acestui bine apreciat calendar este foarte variat şi plin de glume răuşite şi de actualitate pentru viaţa noastră socială, cari vor stîrnì şi de astă dată mult râs şi bună dispoziţie la cetitori. Preţul de 50 fi. este de tot minimal pentru voia bună pe care „Posnaşul“ o aduce în casa Românului. Cu trimiterea francată 60 fil.

„*Calendarul Săteanului*“, pe anul 1907, anul XVI. Pentru preţul de 25 fil. şi 30 fil. cu trimiterea francată, pe lângă partea calendaristică de articole ilustrate despre catedrala din Sibiiu, Expoziţia din Bucureşti, Prorocirea vremii ş. a. E cel mai ieftin calendar românesc.

Calendar pe anul comun 1907, anul CXV, calendar cu litere cirile cu un cuprins bogat de învăţătură şi petrecere. Preţul 40 fileri, cu trimiterea francată 45 fileri.

Concurs.

Institutul de credit şi de economìi „Aurora“ în Baia-mare (Nagybánya) escrie concurs pentru ocuparea unui post de comptabil cu termin până în 3 Decembre n. 1906, şi în anul prim cu salar începător de 1200 coroane.

Reflectanţii la acest post au să dovedească, că au absolvat şcoala comercială cu examen de maturitate şi că au praxă în afacerile de bancă.

Aceia, cari posed şi limba germană sunt preferiţi.

După un an de probă nou alesul eventual va fi declarat de funcţionar definitiv.

Postul va trebuì ocupat cu 1 Ianuarie 1907. Se susţine însă dreptul, ca direcţiunea să pretindă ocuparea postului mai timpuriu, sau mai târziu.

Baia-mare, (Nagybánya), la 20 Noemvrie n. 1906.

|286] 1—1 **Direcţiunea.**

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţa nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 16—40

Explicarea Evangeliilor duminecale

şi ale

Sărbătorilor împărăteşti

de

Simeon Popescu,

Protopresbiter-Profesor.

Tiparul şi editura

TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

în Sibiiu-Nagyszeben.

Preţul broşat 3 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Librăria Tipografiei arhidiecezane,

Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12·65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12·65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14·30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semiglobурilor, cele 5 părţi ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Braşov, Cluj, Făgăraş, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10·60 şi	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 şi	42·—
TABELE de părete pentru cetit, româneşti	4·80
„ „ „ „ „ ungureşti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăţi colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 126 Sibiiu, Joi 16/29 Noemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de donăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împărăția lui Dumnezeu.

„Vină împărăția ta!“

II.

Inainte de toate avem să ne însemnăm, că în evangelie sunt bine deosebite aceste două noțiuni: viața de dincolo de mormânt, împărăția cerească, și împărăția lui Dumnezeu. In vorbirea lui Isus Cristos despre soartea celui drept după moarte se spune: „Și atunci va zice Impăratul celor dela dreapta lui, veniți binecuvântații părintelui meu, moșteniți împărăția gătită vouă dela întemeierea lumii“. (Mateiu 25, 34). In vorbirea de despărțire a Mântuitorului către învățăceii săi, cu ocaziunea cinei celei de taină, spuneà Mântuitorul, pentru a-i mângăià pe toți în preajma despărțirii: „Să nu se tulbure inima voastră... In casa tatălui meu sălașuri multe sunt; iar de nu ași fi spus vouă, voiu să merg să gătesc vouă loc“. (Ioan 14, 1—2).

In ambele cazuri ni-se arată în mod clar și evident, că împărăția cea cerească, luată în sens obicinuit, e deja *„pregătită“*, e un fapt împlinit. Impărăția lui Dumnezeu însă, despre care a fost vorba, atât în asemănări, cât și în rugăciunea Domnului, și la care s'a făcut aluziune cu privire la scopul final al întregei activități omenești, această împărăție încă nu e creată în întreaga ei concepțiune, ci are să fie opera unui viitor, mai mult ori mai puțin îndepărtat. Creiată pe pământ de Mântuitorul nostru Isus Cristos, are trebuință această împărăție încă de o ulterioară desvoltare; ea are *să vină!* De aceea ne rugăm așa: *Vină* împărăția ta! Nu zicem: Inființeze-se împărăția ta, ori perfecționeze-se împărăția ta, ci zicem *să vină,* tocmai pentrucă i-s'a pus temelie, dar nu a întrat în ea întreaga omenime, în vastul ei teritor nu ne cuprinde încă pe toți. Ceriul încă nu a sfințit întreg pământul, Dumnezeu încă nu a făcut *sălaș* desăvârșit în inima omului.

Impărăția aceasta va venì atunci, când întreaga noastră părere despre lume va fi pătrunsă de spiritul evangeliei, când întreaga noastră întocmire de viață va corăspunde pe deplin cerințelor adevărului divin, când toate simpatiile noastre vor fi adăpate numai la izvorul iubirii curate a lui Christos. Și va venì pe seama tuturor, cari sufer pentru întinarea realității atât de crud sugrumate, pe seama tuturor, cari așteaptă să apară binele și adevărul, cari flămânzesc și însătoșază după dreptate, cari au dorința să vadă odată învinsă răutatea!

Când întreaga societate, poporul întreg, ori omenimea întreagă, va fi stăpânită de o astfel de nizuință, împărăția lui Dumnezeu are să vină, fie pe seama unui cerc restrâns de oameni, pe seama unei națiuni, ori pe seama lumei întregi. Iar dacă numai persoane singuratice manifestă astfel de nizuințe, împărația lui Dumnezeu va venì numai pe seama lor. Pentru aceia însă, cari sunt fericiți și mulțămiți cu întunerecul ce domnește în lume cu privire la neîndreptățirea și nedreptatea ce se face față cu cei slabi, pentru aceia cari pun egoismul și pasiunile proprii deasupra, pentru aceia, pentru cari nizuințele spre vecinicie sunt lucruri ridicule și neînțelese: pentru toți aceștia împărăția lui Dumnezeu e de necuprins și de neatins.

Impărăția lui Dumnezeu e organizarea realizată în istorie a persoanelor, forțelor și aparițiilor în cari stăpânește Dumnezeu însuși, în cari domnește exclusiv voința sa sfântă și înțeleaptă. Sau, ca să o spunem cu alte cuvinte mai simple, împărăția lui Dumnezeu e viața dreaptă, cu desăvârșire morală a omului pe pământ, întemeiată de Mântuitorul nostru Isus Cristos, pe bazele evangeliei sale. Invingerea unei astfel de împărății reșede în perfecta învingere a binelui asupra răului în inima omului!

Când a început Isus Cristos să-și propoveduiască evangelia, după o privire a cuprins cu spiritul său viața lumii acesteia, și taxându-o după valoarea ei morală, și-a precizat impresia generală în cuvintele următoare: „Intreaga lume e stricată!“ Răul, în forma volniciei care domneà pretutindenea, lipsa de drept pe seama celui slab, frivola destrăbălare a celor avuți, îndobitocirea masselor mari, neînfrânatele orgii ale egoismului și ale patimilor josnice, toate acestea erau apariții generale și formau lege pentru guvernarea lumii. Lupta cu împărăția aceasta a răului, subjugarea acestei împărății și întemeierea unei împărății a lui Dumnezeu în locul ei, a fost făptuirea fundamentală a Mântuitorului. Cu acestea s'a început realizarea făgăduinței lui Dumnezeu făcută omenimei când a spus: Sămânța muerii va zdrobì capul șarpelui. (1, Moise, 3. 15).

— „Voi, oamenilor, cari suferiți sub greutatea nedreptății și a ilegalității, — cam așa vorbea Isus Cristos către lume, — să știți, că viața pe care vi-o întocmiți voi, nu poate să vă dee fericirea căutată și posibilă în lume. Din rău se naște numai rău; iar adevărata fericire, bunul suprem, izvorește exclusiv *din iubire și bunătate.* Dacă vreți să dobândiți acest bun, dacă vă simțiți apăsați de greaua sarcină a răului ce domnește în lume, veniți la mine și învățați dela mine. Cuvintele mele vor fi balsam vindecător pentru inimile voastre zdrobite și bolnave. Eu am să vă arăt calea, care aduce liniște pe seama sufletelor voastre. Supuneți-vă învățăturilor mele, urmați-mi pe calea pe care eu am apucat; luați jugul meu, și veți vedea că jugul meu nu e greu, sarcina mea e ușoară. In locul unei nopți lungi, nestrăbătute, întunecoase și răci, cu venirea mea în lume se arată zorile unei zile senine și liniștite. Până acum, în mijlocul unei generale și apăsătoare ilegalități, s'a arătat numai ca o schintea în inimile celor puțini aleși speranța mare într'un viitor mai bun. Dar împărăția lui Dumnezeu e acum aproape de voi. Da, e aproape, e chiar aici, lângă noi, *în noi*, dar e necesar, ca să o cuprindă și să fie pătrunse de ea inimile voastre, izvorul tuturor făptuirilor voastre, principiul conducător în viața omenească. Curățiți și pregătiți în inimile voastre deci un loc și pentru Dumnezeu, faceți loc în viața voastră pe seama binelui și a adevărului, lăpădați-vă de minciuna care domnește între voi, de volnicie și de egoism, și — *pocăiți vă!*“...

***Delegațiunile** s'au prezentat Duminecă, în 25 Noemvrie în fața Maiestății Sale, și adecă, la orele 2 d. a. delegațiunea austriacă și la orele 3 cea ungară. Maiestatea Sa le a primit, cu ceremonialul obicinuit, în sala tronului, din palatul regal din Buda. La vorbirile adresate din partea prezidenților ambelor delegațiuni, Maiestatea Sa a dat acelaș răspuns, foarte scurt, în care se spune, că dela ultima sesiune a delegațiilor nu s'a întâmplat nimic deosebit. Maiestatea sa a ținut apoi cerc, și a schimbat câteva cuvinte aproape cu toți membrii din delegațiuni. Luni delegațiunile și-au început lucrările.*

Cu ocaziunea cercului ținut, Maiestatea Sa vorbind cu mai mulți membri din casa de sus austriacă, despre care se vorbește, că ar avea intențiunea să respingă legea despre votul universal, votată din partea Reichsratului, le-a spus: ***Aștept, ca și casa de sus se primească neschimbat proiectul de lege despre reforma electorală.***

Budgetul comun pe a. 1907, prezentat delegațiunilor, e încheiat cu 351 milioane cor. la trebuințe.

FOIȘOARĂ.

Sfinții Marii Împărați și întocmai cu Apostolii Constantin și Elena.

(Urmare).

Mai erau însă două mari Impărății, în cari creştinii oftau după liniştea şi tigneała fraților lor din Impărăția lui Constantin. Impărăția mărginașă cu a lui Constantin era stăpânită de Impăratul *Licinie.* Acesta, de voie, de nevoie, iasă întru întimpinarea viteazului Constantin, și, ca să nu pățească și el ca Maxentie, se învoieşte *şi el să deà în a sa Impărăţie o lege, prin care să oprească gonirea creştinilor* (313). Şi, ca să pecetluiască oare-cum prietinia cu Constantin şi bunăvoința sa către creştini, Licinie ià în căsătorie pe Constanța, sora lui Constantin.

Impărăția cea mai din spre răsărit, a patra, după ce s'a lăpădat de domnie împăratul Diocleţian, a fost luată de Impăratul *Maximin Daia.* Cu acesta Licinie întră în războiu după ce s'a inprietinit cu Constantin. Licinie a biruit pe *Maximin Daia şi i-a luat Impărăţia şi-a lipit-o de a sa, făcând şi el din două, una.* Şi aşa a rămas acum peste întreg răsăritul Licinie şi peste întreg apusul Constantin.

Dar meşteşugirile păgânilor, vrăşmaşi ai creştinilor, în scurtă vreme au abătut pe Licinie dela calea cea bună şi l-au tras pe partea păgânilor, asa că în vreme ce Impăratul Constantin ţineà cu creștinii, Impăratul Licinie ţineà cu păgânii în potriva creştinilor.

Atunci Constantin, îndemnat de Duhul sfânt s'a hotărât să scape de tot pe creştini, de urgia şi de uneltirile păgânilor. Şi deci, adunându-şi oştile a purces cu mare războiu asupra lui Licinie. Că pentru el erà mai scumpă viaţa şi liniştea creştinilor decât prietinia cu nestatornicul său cumnat rătăcit.

Vedeau ei și păgânii și creștinii că acum nu este vorba de războiu între Impărații Constantin şi Licinie, ci între creştinătate şi păgânătate; simţiau cu toţii că acum are să se hotărască pentră vecie soarta lor. Vorba era: viaţa este a biruitorilor, moartea a biruiţilor. Acum trebuià să se aleagă într'un fel. Tocmai de aceea au şi alergat sub steaguri cu toată râvna de o parte păgânii câtă frunză și iarbă sub Licinie, de alta creştinii sub Constantin.

Şi au alergat oştile cu sete la luptă, şi când s'au repezit una asupra celeilalte, s'a zguduit pământul. Şi s'au încăierat la luptă cu înverşunarea leilor, la luptă pe moarte şi pe viaţă. Şi s'a întunecat văzduhul de mulţimea săgeţilor, cari zburau din arcuri să se împlânte în oameni, şi clocoteau văile şi dealurile de tropotul și nechezatul cailor, de sunetul trimbiţelor, de strigătul oştenilor şi de zângănitul armelor. Oştenii, fiecare voià sĕ întreacă pe toţi celalalţi în vitejie. Din ce se loviau, se răniau, din ce vedeau că soţii lor cad morţi, din ce se întărâtau, se îndărjiau şi luptau mai cu îndrăsneală, mai vitejeşte. Nici unul nu se lăsà să deà un pas îndărăpt, oştenii cădeau zdrobiţi, dar nu se plecau. Nu se plecau, că doară toţi erau *Romani,* — unii creştini, alţi păgâni. Şi a ţinut multă vreme această ne mai pomenită înjunghiere de oameni, aşa că în lung şi în lat, cât vedeai cu ochiul nu era decât leşuri de viteji şi sânge curgând gârlă, gârlă. In cele din urmă, *creştinii cu nădejdea în sfânta cruce, pe care Constantin, luptând şi el vitejeşte, o purtà în fruntea lor, chiemând în ajutor pe Isus Cristos, se reped ca leii asupra păgânilor, le sparg rândurile, îi împing, îi împrăştie, îi iau la fugă.* Şi a fugit şi Licinie, dar nu s'a dat bătut. El a strâns noui oştiri, şi de nou s'a luat la luptă. Şi s'au luptat păgânii cu desnădejdea omului, care vede că se îneacă, dar zadarnic. *In patru bătălii mari Constantin cu ai săi birueşte pe Licinie, care căzut iar se sculà şi cu oştiri nouă, scoase ca din pământ, iar intrà în luptă.* După a cincia bătălie însă nu s'a mai putut ridicà. Moartea lui a pus capăt vărsărilor de sânge şi Impărăţiei răsăritului cu stăpânirea păgânilor cu tot.

Constantin singur împărat. Acum Constantin ajungând singur împărat peste toată lumea: cât e dela răsărit la apus nu era decât o veselie şi o sărbătoare între creştini şi o amărăciune şi un năcaz între păgâni.

Şi aveau de ce să se bucure creştinii, căci:

1. câtă vreme mai înainte, din porunca împăraţilor creştinii erau jefuiţi de tot avutul lor şi lăsaţi să piară de foame, de golătate şi de frig, acum împăratul Constantin dă poruncă nu numai să nu se

De pe Valea-Haţegului.

Maghiarizarea instrucţiei şi roadele ei.

Un corespondent al ziarului „*Budapesti Hirlap*“ din 7 Noemvrie a. c. se plânge într'un articol întitulat „a magyar nyelv az iskolában“, că cercurile competente nu se ocupă destul de intensiv cu abuzurile ce se comit din partea unor confesiuni referitoare la propunerea religiunii în detrimentul limbei maghiare. Va să zică afirmă, că religia propusă în limba elevilor e cauza, că maghiarizarea nu dă înainte în şcoalele poporale.

Domnul corespondent întru sprijinirea afirmaţiei dsale aminteşte faptul, că între Români, Sârbi, Şvabi se află tineri de 16—20 de ani, cari nu înţeleg de loc limba maghiară, cu toate că au învăţat-o în şcoală.

Dl corespondent vorbind despre Români, Sârbi şi Şvabi trebue că a petrecut între ei. Se vede însă, că nu şi-a dat osteneală să fie cu destulă atenţiune la activitatea persoanelor încredinţate cu conducerea trebilor culturale.

Mă voiu încercà deci a descrie eu activitatea culturală din comitatul nostru, unde se potriveşte de minune afirmaţiunea dlui corespondent, că tinerii români în etate de 16—20 de ani nu înţeleg limba maghiară.

Şcoalele comunale din comitatul nostru cu deosebire în cercul Haţegului s'au înfiinţat în anii 1875—1877. Limba de propunere înainte şi după 1879 a fost limba majorităţii poporului. Această stare a durat până prin anii 1893—1894. Şi bărbaţii şi femeile cari au cercetat şcoala de pe timpul acela aproape toţi *ştiu cetì şi scrie*. Fireşte, în limba lor maternă, în limba *română*. De atunci încoace ridicându-se minimul salariilor învăţătoreşti dela şcoalele comunale la 800 coroane şi simţindu-se trebuinţa a cere întregirea salariilor dela stat, acesta şi-a reţinut dreptul de a întărì sau respinge alegerile învăţătorilor, iar limba română în şcoalele noastre comunale an de an a perdut din teren, înlocuită fiind cu cea maghiară. Iar din anul 1899, în toate şcoalele comunale în majoritate covârşitoare cu şcolari români de 90—98%, limba română se foloseşte numai de necesitate.

Compasul progresului în fiecare din aceste şcoale îl formează azi cunoştinţa limbei maghiare. De ar răspunde băieţii în limba lor din toate obiectele ori cât de bine, din limba maghiară însă nu ştiu atâta cât se cere, învăţătorul respectiv este timbrat de pedagog slab şi de om neapt pentru cariera învăţătorească. Ce e mai mult, factorii culturali nu se mulţămesc numai cu rezultatul din şcoală, ci aşteaptă dela învăţător ca şi prin purtarea din viaţa socială să documenteze, că s'a desbrăcat de tot ce e românesc şi cu trup cu suflet a îmbrăţişat maghiarismul.

Pentruca învăţătorii comunali români să nu slăbească din patriotismul impus, este lipsă de oameni cari să le controleze fiecare pas.

Toţi pândesc deci asupra bieţilor învăţători români, şi mai trist e, că se găsesc chiar învăţători cari denunţă pe colegii lor români.

Aceşti denunţianţi fiind încredinţaţii superiorilor, bazaţi pe indulgenţa acestora în urma serviciilor ce le prestează ca informatori, de regulă nu dovedesc cu şcolarii lor progresul ce s'ar puteà aşteptà.

Renegaţii iarăşi nu pot fi somaţi să propună mai cu înteţire, pentrucă ei sunt patrioţi buni.

Faţă de Maghiari trebue apoi să purceadă cu indulgenţă, pentrucă sunt Maghiari de naştere şi prin delăturarea lor s'ar slăbì garnisoana ideii de stat unitar maghiar din aceste părţi.

Rămâne deci să propună bine şi cu spor învăţătorii comunali şi de stat *români*, cei cinstiţi. Aceştia şi propun după comandă.

Sunt şcoale comunale cu şcolari numai români, în cari s'a constatat mai mult progres decât în multe şcoale poporale de stat cu şcolari, cari au ştiut limba maghiară de acasă. Durere, că şi aceştia se ocupă mai mult cu limba maghiară chiar şi decât prescrie legea şi astfel nu pot face sporul pe care l-ar puteà obţineà propunând obiectele de învăţământ în limba şcolarilor.

In modul acesta şcoalele comunale deviază dela ţântă lor de a creşte oameni pricepuţi şi isteţi, cari în lucrările lor să fie ajutaţi şi de minte şi ne trezim, că ies din şcoală nişte băieţi sarbezi, cu câteva cuvinte maghiare pe buze, pe cari nici nu le pot pronunţà cum trebue, iar după 2—3 ani le uită şi pe acestea cu totul. Scrisoarea lor e un amalgam din litere ungureşti şi româneşti. Şi cum în viaţă voesc a-şi pune pe hârtie cugetele lor româneşti, — pentrucă ungureşte nu ştiu nici scrie nici cugetà, — cu litere maghiare, vin în confusiune şi în năcazul lor lapădă condeiul făr' a-l mai luà în mână.

Sărmanii ar scrie ungureşte, dar nu ştiu *ce*, ar scrie româneşte, dar nu ştiu *cum*. Şi cum în comunele noastre de pe valea Haţegului aud băieţii limba maghiară numai între păreţii şcoalei, încolo şi cei mai mulţi Maghiari vorbesc româneşte, — nu e mirare, ba e chiar natural, că după 3—4 ani nu mai ştiu o boabă ungureşte, şi astfel în etate de 16—20 ani, nu cunosc de loc limba maghiară.

Domnul corespondent vede numai rezultatul, că naţionalităţile nu cunosc limba maghiară, şi acesta îl atribue indolenţii administratorilor culturali, pe când adevărul e, că aceştia de 27 de ani, şi cu deosebire de 10 ani încoace, desvoaltă o activitate febrilă în scopul maghiarizării, luptând însă contra naturii, poartă lupta în zadar. De năcaz atât sunt de zăpăciţi, încât nu mai ştiu ce să zică, şi ca omul ce în primejdia de a se inecà, se prinde şi de paiu, strigă acum, că *cateheţii* împedecă lăţirea limbii maghiare în şcoale!

Această afirmaţie e o inzultă la adresa cateheţilor. Dacă are patria fii credincioşi, apoi cateheţii sunt de bună seamă între cei dintâi cari au contribuit la aceasta. Şi foarte rău greşeşte acela, care cutează să amintească religia ca mijloc de a lucrà cineva contra legii.

Să trecem însă acum la alt obiect, la alegerile de învăţători pentru şcoalele comunale.

Sub fostul inspector şcolar al comitatului nostru s'au ales mulţi învăţători români, cari cu puţine esceptiuni au fost bărbaţi vrednici şi conştii de chemarea lor. Româneşte şi aceştia — din cauza sus amintită — numai de silă vorbesc, încolo Român cu Român numai ungureşte vorbeşte.

Dl inspector actual nu e mulţămit însă nici cu atâta, ci ş'a propus a nici nu mai alege de învăţător pe nici un Român.

Primul pas în direcţiunea aceasta l'a făcut cu ocaziunea alegerii de învăţător în *V. r.*, comună curat românească, unde a forţat alegerea unui străin, care ştie foarte puţin româneşte.

La o şcoală de stat a mijlocit apoi numirea unui învăţător, paremi-să din seminţia dsale, nepunând în seamă interesul vital al vrednicului învăţător român, încărunţit în munca culturală dela aceiaşi şcoală.

Al doilea pas l'a făcut în vara aceasta, şi anume: a deschis concurs pentru postul de învăţător din *R. a.* fără a fi amintit, că se cere cunoştinţa limbei române.

Urmarea a fost, că între alţii a concurat şi un biet învăţător din Komarom. La alegerea aceasta iarăş a prezidat dl inspector actual care însă, nu a recomandat cum ar fi trebuit, ci a candidat însuşi doi concurenţi maghiari, între cari unul a fost cel din Komárom, iar pe ceialalţi i-a eschis pe toţi din candidare. A eschis absolvenţi de preparandia de stat, însă de naţionalitate români. Ce a făcut, ce a dres nu se ştie, destul că i-a succes să fie declarat ales concurentul din Komárom.

Cu acesta însă a păţit-o. Bietul învăţător a venit să-şi înceapă munca, dar văzând că nu are cu cine să se înţeleagă, fiindcă nu ştia o boabă româneşte, după prima prelegere neţinută a dispărut fără sănătate bună.

S'a deschis concurs de nou, în care a trebuit apoi a se scrie: „a román nyelv ismerete *köteles*“. In urma acestei condiţii Maghiarii nu au mai concurat şi aşa s'a ales acum un Român.

Ce dovedeşte inspectoratul prin o astfel de procedură? Extinderea limbei maghiare cu orice preţ, chiar şi cu risicul de a nu învăţà băieţii altceva nimic. Iar dacă în decurs de aproape 3 decenii nu s'a putut ajunge la nici un rezultat şi factorii culturali tot cu mai mare zor dau asalt asupra limbei naţionalităţilor, îţi vine a crede, că domnii nici nu voesc cultivarea naţionalităţilor, ci voesc ca toţi Românii, Sârbii, Slovacii etc. să rămână proşti.

Lăsaţi-i însă pe toţi să se cultive în limba lor şi veţi vedeà ce fii credincioşi vor da toate naţionalităţile acestei patrii comune, pentru a cărei susţinere toţi jertfim avere şi sânge.

Precum se primesc banii Românului pentru susţinerea diregătorilor, precum nu se întreabă în războaie contra duşmanului Ungariei, că ce e feciorul care trage cu puşca, Român, Sârb s'au Slovac, aşa să nu se întrebe, că în ce limbă voeşte a se cultivà, ci să se lase în voia respectivului a se perfecţionà cum crede el că-i este mai bine, şi mai uşor, ca aşa să ni-se crească bărbaţi vrednici, folositori sieşi şi societăţii, adicţi tronului şi patriei.

In direcţia aceasta ar trebuì deci să lucre factorii culturali chemaţi, şi atunci se poate zice firm, că soartea şi viitorul Ungariei este asigurat. *X.*

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească din tractul Făgăraşului.

Făgăraş, 26 Nov. n.

Bine este, cred eu, să ne dăm sama de lucrările noastre mai de însemnătate, una pentruca despre aceea ce lucrăm să ià act şi societatea din care facem parte, alta pentru-ca să rămână urmă despre activitatea acelor fruntaşi ai neamului românesc, cari îşi dau silinţa, să producă fapte bune întru înaintarea poporului român, pe toate terenele.

De astă dată voiu raportà despre conferenţa preoţească din protopresbiteratul Făgăraşului.

S'a ţinut la 10/23 Oct. a. c. în Făgăraş.

Un număr frumos de membri s'a prezentat. Au lipsit 11 între cari au fost numeraţi şi cei bolnavi. Durere, şi 4 preoţi fără reverenzi erau prezenţi în conferenţa aceasta. Cei absenţi fără motiv, au fost pedepsiţi cu câte 10 coroane în favorul fondului protopresbiteral.

In biserica renovată dinlăuntru, în ce priveşte pictura, şi întocmită drăgălaş, s'a ţinut la 8 oare a. m. *utrenie, liturghi şi predică.*

Au servit preoţii Nicolae Clonţa (Beclean) şi Vasile Debu (Cincşor), strana a ţinut o Nicolau Aron (Galaţi), iar predica a rostit-o George Sglimbea (Cuciulata). La urmă s'a făcut invocarea duhului sfânt.

La 10 ore s'a deschis apoi conferenţa prin protopopul *Nicolae Borzea*, în sala de învăţământ a şcoalei noastre de aici.

S'a constituit biroul, alegându-se notar Ioan Capătă (Şona) şi bărbaţi de încredere Vincenţiu Grama (Rîusor) şi Nicolau Clonţa (Beclean).

La discuţia asupra modului cum s'a făcut serviciul divin şi cum s'a predicat

---

atingă nimenea de avutul creştinilor, dar avuţiile răpite să se înapoieze celor rămaşi în viaţă, cele risipite să se plinească din vistieria împărăţiei;

2. pe când mai înainte vreme păgânii jefuiau şi risipiau bisericile creştinilor, acum Constantin porunceşte, ca din vistieria împărăţiei să dreagă bisericile stricate de păgâni şi unde va fi trebuinţă să se ridice altele noui;

3. înainte vreme, ca să se poată rugà lui Dzeu, creştinii adeseori erau siliţi să se adune noaptea prin peşteri şi prin păduri, acum împăratul porunceşte ca Dumineca să nu se lucreze în întreagă împărăţia, nici judecată să nu se facă, ci oamenii să meargă la biserică şi să se roage lui Dzeu nesupăraţi de nimenea;

4. sub stăpânirea împăraţilor de până acum, cei dintâiu cari erau luaţi la goană erau învăţătorii şi preoţii creştinilor, iar cărţile lor de învăţătură erau arse — acum împăratul legiueşte ca învăţătorilor se li-se dee leafă, preoţii să fie scutiţi de bir şi de orice dăjdii şi greutăţi, iar cărţile sfinte să se scrie frumos şi să se dee creştinilor spre învăţătură;

5. pe când mai înainte creştinii, ori-cât de vrednici ar fi fost ei, erau alungaţi din deregătoriile împărăţiei, Constantin pe toţi cei scoşi din slujbe îi pune iarăşi, iar de acì înainte dă prevedere la deregătorii creştinilor, cari erau mai cinstiţi decât păgânii;

6. crucea înainte de vreme era chip de groază şi de ruşine; de groază căci era unealtă de pedeapsă cu moartea, de ruşine, căci cu crucea înroşită în foc se ardeau şi se însemnau făcătorii de rele, ca să-i cunoască lumea. Acum împăratul Constantin face din cruce chipul vieţii şi al bucuriei. De acì încolo însemnarea cu sf. cruce este cea mai frumoasă podoabă şi cea mai nebiruită armă.

Iată de ce creştinii aveau sărbătoare. Ei prăznuiau biruinţa creştinătăţii asupra păgânilor, prin împăratul lor Constantin-cel-mare.

Constantin şi dreapta credinţă. Dar menirea creştinescului împărat nu era numai să dee biruinţă creştinătăţii. Căci, cum sf. apostoli n'au purtat grije numai de propoveduirea cuvântului lui Dzeu, purtându-l dela răsărit la apus, ci şi ca acel cuvânt să nu fie rău înţeles de oameni şi să nu dee prilej la învăţături greşite: aşa şi marele împărat Constantin nu s'a îngrijit numai să aducă din apus la răsărit slobozenia creştinilor, ci şi să statornicească pentru vecii vecilor adevărata credinţă creştinească.

Căci, după cum, ca să se arete tăria credinţei creştinilor, Dzeu a îngăduit goanele cele cumplite, aşa pentru lămurirea credinţei a îngăduit învăţăturile cele greşite numite erezii. Şi tocmai pe vremea marelui Constantin a întocmit Dzeu să se ivească amăgitoarea rătăcire a lui Arie, care învăţà împotriva sfintei Treimi. Şi după amăgitoarea erezie a lui Arie se făcuse mare zarvă şi mare desbinare între creştini, căci mulţi se amăgiau de vorbele lui şi-i primiau învăţătura. Cei cari o primiau duşmăniau pe ceice nu o primiau, şi se luau la ceartă unii cu alţii şi se urau între sine ca duşmani neîmpăcaţi.

Constantin împăratul ar fi putut da poruncă straşnică cum şi ce fel să creadă fiecare. Dar el şi-a zis: „nu mi-se cuvine mie să hotărăsc eu în învăţăturile de credinţă. Aceasta este treaba episcopilor; ei ca oameni învăţaţi şi însuflaţi de duhul sfânt trebue să scoată adevărul la lumină, acum şi pururea. Deci a chemat la sfat pe toţi episcopii şi metropoliţii din lumea întreagă, ca să hotărască ei care este adevărata credinţă. Şi cu cheltuiala împăratului s'au adunat sf. părinţi din toată lumea, 318 la număr în cetatea Niceea şi au făcut mare sobor. Acolo la acel sobor a mers şi însuşi împăratul, şi a pus înaintea celor adunaţi învăţăturile cari turburau biserica şi i-a poftit să chibzuiască bine şi să arete lumii care este învăţătura cea adevărat ca să o primească şi lăpădând pe cea greşită, pace să fie în biserica lui Dumnezeu. Atunci socotind şi chibzuind bine şi cu deamănuntul, sfinţii părinţi din toată lumea au întocmit Simbolul credinţii sau Crezul, în care se cuprinde pe scurt învăţătura despre dreapta credinţă.

In chipul acesta sfântul marele Constantin a scos la lumină adevărul şi prin pilda lui a legiuit pentru vecii vecilor, ca în învăţăturile bisericeşti să hotărască episcopii şi metropoliţii adunaţi în sinod. In chipul acesta el a statornicit pentru vecie, ca biserica, adecă obştia creştinilor, să se cârmuiască ea însaşi, având pe împăraţi şi pe regi numai ca pe nişte patroni ai ei ca să o ajute la nevoe.

(Va urma).

au participat: Nicolau Aron (Galați), George Sglimbea (Cuciulata) Nicolau Clonța (Beclean), Vasile Debu (Cincșor) și Iosiv Cațaveiu (Lisa), precizându-se cum are să se facă *proscomedia*, liturgia și predica după prescrierile cărților rituale ale bisericei gr. or.

Tema „desvoltarea și întărirea simțului religios în popor“ a desvoltat-o cu mult zel părintele Băresca (Comana sup.).

„Planul cronologic al lucrărilor of. parohial în decursul anului“ l'au lucrat în conțelegere: Ioan Popița (Comana inf.), David Chiujdea (Sinca) și Nicolae Aron (Galați), cărora li s'a încredințat lucrarea aceasta în mod și mai special pentru conferența anului viitor.

O conferență despre o ședință a comitetului parohial la finea anului, pentru examinarea rațiociniului epitropiei parohiale, pentru compunerea proiectului de budget și a proiectului de repartiție, precum și pentru compunerea listei parohienilor, s'a ținut cu succes deplin din partea membrului Iosiv Cațaveiu (Lisa). Toți membrii conferinței au participat la desvoltarea acestei teme practice, care singură era destul material pentru o conferență anuală.

Constituirea și conducerea sinodului parohial în care s'a cenzurat rațiociniul, s'a rectificat lista membrilor sinodului parohial și s'a cetit raportul oficiului parohial despre activitatea tuturor corporațiunilor organice în biserica noastră în decursul unui an, a fost apoi tema tractată de membrul Alexandru Popa (Lisa). Aci s'a scos la iveală împrejurarea, că despre rezultatul examenului școalei noastre confesionale, aci în sinod trebue raportat. Tema aceasta practică încă a avut un succes mulțămitor.

Atât despre ședința comitetului, cât și despre a sinodului s'au compus formulare de protocoale, cari au să fie petrecute într'un protocol legat cu păreți tari, cuprinzând cel puțin 150 coale și care să nu lipsească din nici o parohie.

„Indatoririle preotului față de școala co[illegible]sională, al cărui director este și cauz[illegible]ri împedecă o înaintare mai vădită [illegible]ul școlar“, temă dată spre lucrare [illegible]rilor Vincențiu Grama (Râușor), Ni[illegible] Clonța (Beclean) și Ioan Capătă [illegible]a), deși era făcută atât de acești trei [illegible]bri, cât și separat de Nicolae Aron (Galați), nu s'a putut luà în discuție din cauza timpului înaintat.

Tema s'a predat preotului Nicolae Aron pentru a o lucrà pentru conferența preoțească din anul viitor.

Un program prea îngreuiat a fost programul lucrărilor conferenței acesteia, de aceea s'a hotărât ca în viitor protopresbiterul să se pună în conțelegere cu doi-trei preoți pentru compunerea unui program de lucrări, care să se poată pertractà întreg și cu deamăruntul.

Conferența anului viitor se va ținea tot în Făgăraș.

Bună înțelegere, dragoste frățească, zel și atragere spre tot ce e bun și folositor să rămână între membrii conferenței preoțești din protopresbiteratul Făgărașului și atunci carul merge . . .

Nicolae Aron
preot-catihet gr. or.

Din Banat.

[illegible]larea noului protopresbiter al Verșețului.

— Raport special. —

— 9 Noemvrie v.

Duminecă în 5/18 Noemvrie a. c. s'a întrodus în postul său noul protopresbiter al Verșețului dl *Traian Oprea*.

Verșețul, sediul protopresbiteratului, centrul străin al unui ținut puternic românesc, locul istoric, unde marele Șaguna ș'a însușit armele cu cari mai târziu avea să elupte drepturile bisericii sale străbune, nu a îmbrăcat din acest prilej important haine de sărbătoare. Nu, căci de atâtea decenii de doruri zădarnice — dela despărțirea de Sârbi — Românii de aici n'au putut pune încă temei. măcar cât de modest, unei parohii. Din lipsa acesteia întroducerea noului protopresbiter nu s'a putut ținea în Verșeț, ci a trebuit să se țină la periferia tractului, în comuna *Nicolințul-mare*.

Cu atât mai impozantă a fost manifestarea sentimentului de bucurie a comunelor în număr de 27 din tract. Aproape toate comunele au avut reprezentanți la actul acesta sărbătoresc In deosebi însă comuna Nicolințul-mare s'a distins. La gara de aici s'a desfășurat o primire frumoasă. Noul protopresbiter însoțit de dnii Andrei Ghidiu, protopresbiter, ca comisar conzistorial, Ioan Pepa, protopresbiter, ca administratorul protopresbiteratului pe timpul vacanței, Dr. Aurel Novac, deputat dietal, Ioan Russu Șirianu, directorul „Tribunei“, Dr. Dimitrie Cioloca, referent conzistorial, Dr. Vașile Meșter, advocat, Dr. Octavian Proștean, medic. aproape toți preoții și învățătorii tractuali, deputații sinodului protopresbiteral și membrii ai diferitelor corporații bisericești. sunt plăcut suprinși prin aclamațiile însufiețite și însuflețitorul cântec ocazional ce-l intonează corul în gară.

După salutul preotului Nicolae Pincu și răspunsul mișcat al protopopului, se pune în mișcare un cortegiu de sprinteni călăreți și mulțime de trăsuri împodobite cu „cilimuri“ (ponevi) dovadă a hărniciei și bunei stări a țăranilor de aici. Inaintea bisericii se ridică un arc triumfal cu inscripția: *„Bine ai venit!“* Aici salută al doilea preot, Antonie Popovici, îmbrăcat în odăjdii, cu azistența diaconului monah Macarie Gușcă dela Mănăstirea Isvorul de lângă Bocșa.

Liturgia e celebrată de trei protopresbiteri, șasă preoți și un diacon. Răspunsurile le cântă melodios corul bine instruat din loc. La priceasnă comisarul conzistorial într'o cuvântare avântată și măiastră care mișcă și emoționează, introduce pe noul protopresbiter. Acesta răspunde, dezvoltând un program întreg de muncă ce este a se realizà pentru binele și prosperarea tractului.

Ovații călduroase se fac comisarului atât de măestru în cuvânt și de simpatic în înfățișare și noului protopresbiter atât de conștiu de greaua și înalta chemare ce a primit-o.

Finindu-se liturgia toți grăbesc să felicite și să strângă mâna noului șef.

Se fac câteva vizite și apoi urmează prânzul în școala spațioasă comunală, frumos împodobită. O serie de toaste animează pe participanți pentru o veche dorință: ca să se pună odată piatra fundamentală a bisericii gr. ort. rom. din Verșeț. Dl Russu Șirianu determină prin vorbirea-i însuflețită la fapte. Ofertele benevole pentru biserica rom. din Verșeț ajung în câteva momente la frumoasa sumă de 4000 cor.

Masa se ridică cu urări de bine pentru cauza sfântă, căreia s'a pus început atât de frumos.

Insoțit de aclamațiile generale, de cântecele corului vrednic, cu trenul de 5 ore după amiazi sărbătoritul zilei se depărtează cu toți asistenții din comuna primitoare spre a se îndreptà către Verșeț, unde acum n'avem altar ridicat Dlui, dar unde sperăm că o să-l ridicăm, pentru conservarea limbii și a credinții strămoșești, cât mai curând.

Venirea noului protopop cu calitățile sale și simpatia generală ce-l încunjură sunt garanții, că speranțele mândre și dorințele vechi ale Românilor din părțile Verșețului se vor realizà! +

Serata reuniunii Meseriașilor.

Neobosita reuniune a meseriașilor români din Sibiiu, prima societate de meseriași români pusă pe temeiu larg de trăinicie și spor grabnic pe teren cultural a dat o nouă dovadă despre frumoasele isprăvi de cultură la cari au ajuns membri acestei reuniunii până azi.

Serata de Duminecă seara a fost o nouă mărturie a zelului și a aptitudinilor laudabile pe cari le cultivă această reuniune. Atât corul sub conducerea harnicului dirigent înv. *Candit Popa*, cât și soliștii și declamatorul au mărturisit că la această reuniune se muncește serios și ori ce scântee de pornire bună e menajată cu deosebită atenție și cu rost cuminte de îmbărbătare. Corul dispune de puteri bune, iar ciselarea nuanselor de ensemblu vădește din ce în ce progres îmbucurător. S'au cântat mai multe piese pentru cor mixt: „Eu mă duc“ „Spune'mi mândro“ de Teodorescu, „S'a dus cucu“ de Kiriac și „Cântec ostășesc“ de Flechtenmacher.

Frumoase aptitudini muzicale a arătat dl *I. Stanciu* în cele trei cântece de solo: „Cântecul lui Gomez“ de Kreutzer (o noapte în Granada), „Oh dulce soare“ de E. di Capua și „Așa ești de frumoasă“ de Tagliafico, precum și împreună cu dșoara *E. Roman* în duetul „Ciribiribin“ de Pestalozza. Vocea de tenor a dlui Stanciu, care de altfel este angajat și în trupa teatrală actuală din Sibiiu, precum și sopranul limpede al dșoarei E. Roman au plăcut foarte mult. O școală muzicală sistematică ar face din ambii puteri artistice respectabile. Declamația poeziei lui Coșbuc „Ziua învierii“ de *L. Boldor* ne-a arătat pe declamatorul zelos și stăruitor, care prin muncă serioasă ajunge la rezultate demne de tot respectul.

Acompaniarea la pian a tuturor pieselor de solo a ținut-o dl *Aug. Bena*, tinărul nostru compozitor plin de străduință și înzestrat cu cele mai frumoase însușiri artistice muzicale, dela care suntem în drept să așteptăm multe producte laudabile.

Auditoriul pe de altă parte a fost foarte frumos reprezentat. Inteligența ca de obiceiu a fost puțină, în schimb însă s'a prezentat poporul care este mai apropiat de această reuniune într'un număr foarte frumos umplând până la ultimul loc spațioasa sală dela Gesellschaftshaus.

Dansul pornit cu cea mai înflăcărată însuflețire a cuprins în vârtejul său tot tineretul până târziu în noapte.

Indatinata pălărie „Dzeu vede“ încă și-a făcut circulația la timpul potrivit adunând pe seama sa suma de 20 cor. 64 fileri.

Serata aceasta peste tot ne-a dat prilej să ne încălzim de accentele unor frumoase nădejdi de viitor al acestei clase a societății noastre, a cărei lipsă a fost atât de simțită la poporul nostru până acum. Clasa aceasta burgheză, temeiul industriei naționale și al progresului economic național, e azi abia la începutul zămislirii și e chemată să deschidă cale nouă și plină de isbânzi înaintării noastre naționale. Iar la zămislirea ei un merit principal are reuniunea aceasta a meseriașilor români din Sibiiu cu vrednicii ei conducători în frunte.

NOUTĂȚI.

Iubileu. Din Reghin ni-se scrie că Duminecă în 5/18 Nov., a sărbătorit preoțimea din tractul Reghin iubileul de 25 ani al șefului tractual protopresb. *Galacteon Șagău*. Din acest incident s'a prezentat aproape întreaga preoțime a tractului Duminecă d. a. la dl protopresbiter, iar preotul *Leon Popescu*, i-a adresat cuvinte călduroase de felicitare. Sărbătoritul mișcat le răspunde în accente pline de dragoste și alipire părintească. S'a săvârșit apoi în biserică vecernia și litia, precum și un parastas pentru răposații protopresbiteri și administratori de până aci și pentru familia *Șandor*. S'au întors apoi cu toții la locuința dlui protopresb. unde li-s'a servit oaspeților o cină bogată. Toastele ce s'au ridicat au fost mărturia unei frumoase solidarități și bunei înțelegeri între preoțime și conducător. A vorbit întâi dl prot. pentru I. P. S. S. archiepiscopul și mitropolitul nostru *Ioan Mețianu*, pentru iubilant preot. Vasile Duma, au mai vorbit apoi preoții Nic. Gliga, Grig. Nicoară Ion Branea, N. Radu și clericul abs. T. Modran. Onorurile casei le-au dat oaspeților dna prot., dna Aurora Sado și dșoara Georgeta Șandor, pentru cari încă nu s'a trecut cu vederea de a se închinà un păhar. Ridicându-se masa au petrecut în veselie cu toții până târziu depărtându-se apoi în manifestații de sinceră alipire către dl protopresbiter.

*

Nuntă. Duminecă în 25 Nov. s'a celebrat în biserica din Sohodol (Bran) cununia dșoarei *Virginia Pușcariu*, fica răposatului preot Leonte Pușcariu și nepoata P. C. Sale, Archimandritului Dr. Il. Pușcariu, cu Dr. *Laurențiu Nestor*, advocat în Blaj. Au fost de față numai cele mai de aproape rude ale mirilor, între cari și P. C. S. Arhim. Dr. Il. Pușcariu. Cununia a săvârșit-o prot. Abrudului Petru Popovici. S'a dat apoi un ospăț foarte bogat oaspeților. Cu trenul de seara tinăra păreche a plecat spre Italia.

*

Diplome și medalii. Comisariatul general al expoziției a acordat tuturor corurilor cari au luat parte la festival diplome de onoare, iar dirigenților și prezidenților medalii de aur.

*

Amintirea lui Eminescu a fost sărbătorită Dumineca trecută de către tinerimea română din Lugoj cu o conferență și cu declamarea câtorva poezii ale lui.

*

Muzeu național. Un mare muzeu național se va alcătui în palatul artelor din expoziția dela București, în care scop a întrevenit comisariatul general pe lângă expozanți ca să dăruiască obiecte.

*

Monumentul lui Traian ridicat în orașul Brăila a fost dezvălit cu festivitate frumoasă Mercuri în ziua sf. Arhangheli.

*

Poporul României, după statistica cea mai proaspătă, a sporit în anul 1905 cu 88027 suflete.

*

Iar se tem. Desp. Cluj al Asociațiunii a decis să pună o tablă comemorativă pe casa din Jucul inf. în care s'a născut Gh. Barițiu. Păzitorii dela „E. H.“ din Cluj se și tem că iar se pune la cale vr'o ispravă de agitație și filozofează zicând, că află justificată sărbătorirea lui Barițiu ca *literat*, dar nu ca *politic*, iar deoarece aceste două nu pot fi despărțite una de alta trag concluzia, că toată comemorarea asta n'are nici un rost.

*

Societate pentru femei. In București s'a înființat o societate pentru cultura și ajutorul femeii, care are de scop a venì în ajutor femeilor pe toate căile, în firma convingere, că bunăstarea morală și materială depinde în prima linie dela cultura morală și economică a femeii. Membru al societății poate fi ori cine.

*

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Paul Iovescu, cassar la comunitatea de avere (Caransebeș) 10 cor., Petru Iovescu (Bozovici) 5 cor., Ioan Paicu, înv. (Calbor) 1 cor., și dna Breilanca Ruva (Bozovici) 1 cor. 30 fil.

*

Tulburare. In comuna Șipet com. Timiș venise în zilele acestea executorul să încaseze restanțele de dare. Poporul s'a înverșunat și a dat asalt asupra casei comunale. A sosit imediat o trupă de jandarmi care a pornit cercetare.

*

Atentat s'a comis în zilele acestea asupra unui mitropolit sârb *Nichifor*, din partea unor Albanezi. Mitropolitul a scăpat teafăr, un servitor al lui a fost rănit.

*

Sinod arhidiecezan în Blaj. In zilele de 22—23 Nov. s'a ținut în Blaj sinodul bisericei gr. cat. din mitropolia Blajului sub conducerea mitrop. Dr. Victor Mihali. Intre alte multe chestii mărunte a fost și ur area salarelor învățătorești peste care s'a trecut ușor, hotărându-se să se ridice unde se poate, unde nu, să se ceară eventual ajutor dela stat. Ce privește chestia congruei sinodul, având în vedere că aceasta e o cauză gravă, a amânat o până la un viitor conciliu provincial. Propunerea ca să se esmită o delegație specială, care în frunte cu mitropolitul să facă pașii necesari la guvern în chestia aceasta, nu s'a primit. S'a primit însă unanim organizarea sistematică a misiunilor. Știrile acestea le cetim în „Gaz. Trans“. și „Răvașul“.

*

Bancă nouă se va înființà în Sasca mont. sub numele *„Astra“* la sfârșitul acestui an.

*

Funcționarii de stat, în Ungaria, după ultima recenziune s'au sporit la 24773?. In acești doi ani din urmă a crescut numărul lor cu 21 mii.

*

Atentat asupra trenului. Un tren de persoane dela Cluj spre Pesta erà să se nenorocească Sâmbăta trecută. In apropiere de Karcag puseseră pe șine niște răufăcători o bucată de stâncă de câteva măji de grea. Conductorul a observat însă pericolul la timp.

*

Balonul cu cârmă. Din Paris se vestește că Românul lugojan *Vuia* ar fi făcut o încercare cu balonul său, invenție proprie, care n'a succes însă, fiind balonul prea greu. Din alte puncte de vedere se zice, că invenția ar fi succeasă. Foile maghiare îl numesc pe inventator „ungur“.

*

Polonii și Nemții. Nizuințele Germanilor de a germanizà cu forța pe Poloni se isbesc de reacțiune tot mai puternică. In urma ordinului mai nou pentru propunerea religiei în limba germană au pus părinții pe copii chiar în grevă. Și copiii sunt cei mai puternici greviști. Ori ce ar face învățătorul copiii nu scot un cuvânt de răspuns din gură. De curând a adresat scriitorul Polon Sinkiewicz o scrisoare deschisă către împăratul Germaniei în care protestează energic în potriva terorizării nemțești.

AVIS.

Dupăce o altă Reuniune românească își ține tot în Dumineca viitoare adunarea sa în o comună apropiată, aflăm de bine a amânà adunarea cercuală a despărțământului Sibiiu cu o săptămână, adecă pe 26 Noemvrie (9 Decemvrie.)

Sibiiu, 15/28 Noemvrie 1906.

Biroul.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV. A apărut vol. IV din **„Cartea de Aur**, *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuția asupra *legii de naționalități*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și *lista abonaților*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicațiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Călindarul arhidiecezan. In zilele acestea a ieșit de sub teascul tiparului călindarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuințele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiiu. In literatura noastră calendaristică acest călindar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie isvorul informator cel mai exact al preoțimii în toate chestiile de administrație bisericească. In lungul șir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că și-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoțești singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoavnelor sfinte bisericești, din cari își adăpà sufletul cucernic preotul și familia lui.

Astăzi călindarul peste tot în sinul preoțimei a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călindarele bisericești în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administrație bisericească.

Preoțimea noastră și peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călindarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi și n'au ținut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călindarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentruca să poată satisface caracterului enciclopedic al călindarului și gustului de cetit destul de desvoltat al poporului nostru.

Călindarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călindarul aduce un material bogat și bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice șematizmul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziției mai înalte de a așterne aceste date cât se poate de exact.

In partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedrala* noastră din Sibiiu și serbările grandioase ale sfințirii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andreiu se reproduc șirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure, mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: „*Dela Predeal la Brașov*“ și „*Orașul Făgăraș*“ din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre „*Alcoolismul și școala*“, de prof. *Aurel Bratu*, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului *Alex. Vlahuța*, „*România pitorească*“ și o schiță „*Cina*“ de bine aprețiatul dascăl *Ion Ciocârlan.*

Mai cuprinde călindarul un număr frumos de poezii: de *Oct. Goga* „Așteptare“, *Ecaterina Pitiș* „Dor de primăvară“, *Sebast. Stanca* „Seara“ și o colecție de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre cruțarea pasărilor de *Sofia Nădejde* și conspectul târgurilor îndreptate după relatările oficioase ale protopresbiterilor.

Călindarul se poate procurà dela librăria arhidiecezană din Sibiiu și costă 80 fileri cu șematism și 40 fileri fără acesta.

*

Explicarea evangeliilor. In tipografia arhidiecezană din Sibiiu a apărut; „Explicarea evangeliilor“ de prof. prot. *Simeon Popescu*, o carte de mare valoare pentru preoțime și orice om care caută să se nutrească din frumoasele povețe ale bisericei noastre. Drept întroducere autorul dă un frumos articol despre sf. Scriptură și evangeliile ca mijloc de edificare morală și continuă cu explicarea evangeliilor tuturor Duminecilor și sărbătorilor din an, cu totul 70 la număr. Reproduce părțile esențiale din fiecare evangelie, uneori întreagă, și le tălmăcește din toate punctele de vedere pe temeiul unor cunoștințe vaste și bazate în domeniul științei teologice. Cartea cuprinde 264 pag. și costă numai 3 cor. E de dorit ca să nu lipsească din mâna nici unui preot român.

Teatru.

Mercuri în 28 Noemvrie n.: *Die drei Wünsche*, operetă de C. M. Ziehrer.

Joi: *Das Blumenboot,* dramă în 4 acte și un tablou de Herman Sudermann.

Ce fericire într'o casă

dacă copiii, — în loc să fie debili, bolnăvicioși și nervoși, — sunt fericiți și sănătoși. Unul din cele mai bune mijloace, care contribue la însănătoșarea copiilor este „Emulsion“-ul lui Scott din oleu de ficat de pește cu var și natron-hypophosphit, un preparat, care în urma însușirei sale de a vindecà și întrămà, cu mare succes se întrebuințează la însănătoșarea copiilor. „Emulsion“-ul lui Scott e dulce și cu gust bun, deci se poate folosì cu ușurință și deoarece se mistue foarte ușor, produce apetit și regulează întregul sistem de digestiune apoi este și superior oleului de pește. I 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Biblioteca
„Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu“.

La librăria arhidiecezană din Sibiiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1.	Ținerea vitelor, de E. Brote	K —·24
„ 2.	Trifoiul, de Eugen Brote	„ —24
„ 3.	Prășirea pomilor, de D. Comșa	„ —·24
„ 4.	Legea veterinară, de învățătorul Muntean	„ —·80
„ 5.	Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	„ 1·60
„ 6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	„ —·70
„ 7.	Statutele tovărășiilor agricole	„ —·—
„ 8.	Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen)	„ —·—
„ 9.	Povețe pentru stârpirea gândacilor de Maiu	„ —·10
„ 10.	Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	„ —·—
„ 11.	Povețe pentru apărarea împotrivá gândacilor, cari sfredelesc mugurii	„ —·10
„ 12.	Scurtă povățuire la stârpirea șoarecilor de câmp	„ —·10
„ 13.	Cum să îmblătim orzul de bere	„ —·18

Biblioteca religioasă
a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1.	Vasile cel mare	20 fil.
2.	Marele Mucenic George	30 „
3.	Apostolii Petru și Pavel	30 „
4.	Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Impărați Constantin și Elena (sub tipar)	30 „

Ediție poporală, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu,** protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procurà.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Candidat de advocat.

Subscrisul am lipsă de un **candidat de advocat** cu praxă foarte bună, capabil a conduce cancelaria, lucrând și în cauze mai complicate independent.

De sine înțeles în limba maghiară are să concipieze fluid și să o poseadă deplin și în graiu viu.

Mai departe primesc și un **cancelist** pentru a provedeà lucrurile mai mici fără îndrumări, pretinzându-se de altcum și dela dânsul cunoștința limbei române și maghiare.

Reflectanții își pot ocupà locul pe lângă condițiuni favorabile — imediat.

Dr. Mátyás Lázár, advocat
[288] 1—3 Sibiiu, str. Urezului 11.

80 Hctl.

de **vinuri** curate sunt de vânzare, din anii 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904 și 1905. A se întrebà: Sibiiu, Holzgasse Nr. 5. [287] 1—3

Nu numai cetit

dar și probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de lumînări de stearin (str. cisnădiei), 82 33—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la farmacistul **W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.,** plus porto 92 fileri.

Mitropolitul Sava II Brancovici
Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Cărți teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaș	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaș	3·50
Note și meditațiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș	12·—
Dicționar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt viețile sfinților de acelaș autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaș	5·—
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeșului și Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaș	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon Const Nazarie	6·—
Viața Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiași, ambele vol.	9 —
Apologetica creștiină în 2 vol., de păr. Nazarie	10·—
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă și viața lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paștilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broș.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere și esplicare), de Is. de Onciul	6·50
Didahi (învĕțături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	1·20
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărțile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărți ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu și Luca, de Iuliu Olariu	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinților apostolești, trad. de Iuliu Olariu	1·50
Introducere în cărțile sfinte ale T. v. și N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credință și știință, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viața rĕposaților nostri și viața după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6 —
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Șaguna, broș.	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Șaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Șaguna	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul așezămênt. de Dr. N. Nițulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 127 Sibiiu, Sâmbătă 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Împărăția lui Dumnezeu.

„Vină împărăția ta!“

III.

Pocăiți-vă!.. Acesta a fost primul cuvânt, cu care s'a adresat evangelia către omenime. Posibilitatea doritei reînoiri a vieții, venirea împărăției lui Dumnezeu între oameni, e făcută atârnătoare dela pocăință. „Dacă nu vă veți pocăì, — spuneà divinul propovăduitor al vieții celei nouă, — nu veți puteà întrà în împărăția lui Dumnezeu!“ (Ioan 3. 5).

Cuvântul nostru „*pocăință*“ nu e destul de expresiv, nu ne arată destul de pronunțat ideia pe care a exprimat-o Mântuitorul. Ii lipsește claritatea și precisitatea dorită.

In original, în textul grecesc, înțelesul e dat cu alte cuvinte. Acì se spune așa: „Incepeți să cugetați altcum, schimbați-vă firea, schimbați-vă părerile din temelie“.

Asta ar fi deci *pocăința*. In cazul acesta, cuvintele lui Isus Cristos, cererea pocăirii pentru a puteà întrà în împărăția lui Dumnezeu, au pentru noi înțelesul următor: Pe pământ e posibilă, ba chiar obligată, o altă viață, divergentă de aceea pe care o duc oamenii acum, și sub a cărei apăsare gem cei mai mulți dintre ei. Volnicia, nedreptatea, egoismul, și peste tot domnia instinctelor dure și josnice nu sunt puteri pe cari omul nu le-ar puteà învinge. Pe lângă ele, se mai găsesc în om, — deși numai ascunse și desconsiderate, — sentimente mai bune, sublime și sfinte, cum e sentimentul frățietății, al dragostei neprihănite, al nizuinței spre adevăr, și peste tot spre desăvârșirea morală. Dacă sentimentele acestea nu vin înădușite, dacă li-se dă teren de mișcare, dacă li-se permite desvoltarea și înrădăcinarea în sufletul omenesc, — ele vor îmbrăcà viața într'o splendoare covârșitor de luminoasă. Viața se va schimbà cu desăvârșire, încât nu se va mai cunoaște, puterea diavolului (răului) va fi înlocuită cu influența binefăcătoare a iubirei creștinești.

Aceasta împărăție a lui Dumnezeu poate să vină între oameni în oricare moment. Numai cât, oamenii, cari există acuma, în realitate, nu sunt accesibili pentru noua viață. Trebue să fie deci reînoiți cu desăvârșire. Trebue să-și schimbe toate vederile despre viață, să-și înțeleagă nedesăvârșirea, ba josnicia nisuințelor de mai nainte, și rugându-se, să se plece în fața noului izvor de viață, în fața spiritului iubirii evangelice, în fața bunătății aducătoare de pace a lui Cristos, în fața neîmpedecatei nizuințe spre *adevăr!*

Viața viitoare, precisată de Isus Cristos, cere ca condiție indispenzabilă îndatorirea, ca omul să-și reoglindeze în sine chipul evangelic al adevăratului om, să învețe a-și întocmì viața și a și-o acomodà față cu diferitele apariții din lume așa, ca și însuși Isus Cristos.

Evangelia a scos cu deosebită putere o idee mare la suprafață, o idee, care, durere, nici astăzi nu e înțeleasă din destul. Anume, că precum olariul cu dibăcia sa, cu munca sa, cu atențiunea sa determină forma și însușirea oalelor eșite din mânile sale, tot așa și omul, din propriile puteri, din particularitățile sale și din firea sa specială își formează întregul caracter, care dă direcție vieții sale. Viața sa, firește, că nu poate primì alt caracter, decât numai așa, dacă însușirile sale fundamentale, ba întreaga sa fire trece prin schimbare și primește alt caracter. Nici o influență volnică externă, nici o supunere oarbă în fața autorității, nu poate să producă o radicală, și lucru principal, o *durabilă* schimbare de viață, ci pentru o astfel de schimbare fundamentală a vieții, pentru deplina închinare a vieții pe seama împărăției lui Dumnezeu, se cere negreșit o clară înțelegere a mărimei idealului moral din evangelie, și o scârbă viu simțită față de ordinea de viață de mai nainte, pusă în serviciul boldurilor animalice ale naturii (firii) noastre dure și josnice, precum și o însătoșare după satisfacerea trebuințelor înalte, reclamate de spiritul nostru.

Pentru explicarea și motivarea acestei idei e foarte caracteristică și instructivă schimbarea de vorbe între Isus Cristos și Nicodim. Acesta erà un fruntaș al Evreilor, (fariseu) și venind odată noaptea la Isus i-a spus: „Rabi, noi știm că ești un învățător, trimis de Dumnezeu, pentrucă nime nu știe să facă semnele ca și tine. Dumnezeu fie deci cu tine!“ Iar Isus i-a răspuns zicând: „Adevărat, adevărat grăesc ție, dacă nu se va naște cineva de nou, nu va puteà să vadă împărăția lui Dumnezeu!“ (Ioan 3, 1—3).

Dacă medităm serios asupra părticelelor citate din discursul purtat între Isus și Nicodim, și comparăm cuprinsul vorbelor rostite, vedem, că Isus n'a dat răspuns lui Nicodim. N'a reagat la ideia nocturnului său cercetător, ci a rupt discuția și cu o întorsătură a trecut la altă ordine de idei. Nicodim avea de spus cam următoarele: „Cu toate că frații mei, fariseii, te urăsc și sunt dușmani ai învățăturilor pe cari le răspândești în popor, eu nu pot să nu te recunosc de învățător divin. Minunile tale mă conving, că ești trimis de Dumnezeu. Sunt învățăcelul tău și am venit să ți-o spun aceasta“. Iar Isus răspunzându-i a gândit cam următoarele: „Dacă tu astfel judeci, nu pot să te recunosc de învățăcelul meu. Tu ai văzut minuni, și ai rămas surprins. Dar ai înțeles tu și adâncimile vorbirilor mele? Ai fost tu străbătut de fiorul apelului meu pentru a întrà în împărăția lui Dumnezeu? S'a cutremurat sufletul tău de bucurie, când a auzit despre icoana sănină a iubirii, adevărului și bunătății, icoana care e pe cale să fie coborâtă în lume? Ai fost tu încălzit de voința să renunți la toate, chiar și la cele mai scumpe inclinări ale tale, ba până și la legăturile de sânge, pentruca să poți vedeà realizate vorbele mele aici pe pământ? Te găsești tu acum în o dispoziție sufletească nouă, ție până acì necunoscută? E viu în tine sentimentul despre ruperea cu desăvârșire cu trecutul vrednic de ură, și despre dorința de a te vedeà aruncat în brațele unei vieți nouă? Eu nu am venit ca cu minuni să pun în uimire mințile oamenilor, ci pentruca cu cuvântul meu, cu exemplul vieții mele, *să atrag inimile lor spre împărăția lui Dumnezeu!* Misiunea mea e, să deștept în om voința bună, care acum dormitează, și toate mișcările vieții sale individuale și sociale să le supun voinței preasfinte a supremei rațiuni și a supremei iubiri: *voinței tatălui ceresc!* Nu toți cari îmi zic: Doamne, Doamne, vor întrà în împărăția lui Dumnezeu, ci numai aceia, cari fac voința tatălui meu din ceriuri! Le-ai înțeles tu toate acestea? Celce vrea să-mi urmeze, trebue să se lapede de tot ce e josnic, rușinos și rău, trebue să devină mort pentru păcat, și cu spirit sănin și de o curată sublimitate să treacă la o nouă viață. Adevărat, adevărat grăesc ție, dacă nu se va naște cineva *de sus*, nu va puteà vedeà împărăția lui Dumnezeu!“.

In chestia națională. *Domnul ministru de interne, contele Andrássy, a ținut în ședința de Luni a dietei ungare o vorbire mai lungă în chestia națională, precizându-și politica față de naționalitățile nemaghiare din patrie în următoarele cuvinte:* ***Dreptate față de massele mari ale naționalităților, și severitate necruțătoare față de agitatori.*** *Vom revenì asupra importantei vorbiri.*

FOIȘOARĂ.

Sfinții Marii Împărați și întocmai cu Apostolii Constantin și Elena.

(Fine)

Constantinopolul. Impăratul Constantin, ca să poată ocârmuì mai lesne împărăția și să apere cu mai bun spor biserica, după porunca dumnezeiască a zidit o mare cetate, în care și-a mutat scaunul împărătesc. Cetatea aceasta împodobită cu minunate palaturi de tot felul s'a numit Constantinopol, sau Cetatea lui Constantin. Dintre toate zidirile cele frumoase ale acestei cetăți, cea mai minunată erà biserica sfinților apostoli, zidită numai din marmură învărgată, având de jur împrejur stâlpi înalți. Erà înfrumsețată cu minuni de zugrăveli și cu fel de fel de flori de aur.

In 11 Maiu anul 330, Constantin adunând mulțimea de arhierei a sfințit cetatea și minunata ei biserică, în care mai târziu el s'a și înmormântat.

Cetatea aceasta a fost dela Constantin încoace inima împărăției.

Constantin și strămoșii nostri. Țeara aceasta a noastră, în care împăratul Traian așezase pe strămoșii nostri ajunsese rău de tot. Impăratul Aurelian (Ler-Domn) scosese oștile împărătești dintr'însa, că-i trebuia la războaie în alte părți, și pe strămoși îi lăsase fără nici o putere de apărare. Drept ce au și năvălit hoțește asupra lor fel de fel de neamuri păgâne, cari îi jefuiau, îi duceau în robie, îi ucideau. Unul din aceste neamuri erà neamul așa numit al Goților. Goții năvăliau adeseori fără de veste în cete mari de mii și mii de oameni și neîntimpinând oștiri prădau tot ce le eșià în cale, ucideau ori robiau. Ba ei mai treceau și Dunărea și jefuiau și pe de ceea parte de râu.

Văzând aceasta marele Constantin, a plecat cu oștile împotriva lor, ca să-i pedepsească și să scape pe străbuni de îngrozirea lor. Și, ca și împăratul Traian, a durat un pod peste Dunăre, pe care și-a trecut oștile în țeara românească. Aici (la 20 Aprilie anul 332) i-a întâlnit și i-a bătut pe Goți de i-a zdrobit. Insuși regele lor Rausimond a fost ucis în luptă. Câți au scăpat de moarte au umplut cele păduri. Iar împăratul a dat știre în toată țeara, că el plătește bine capetele de Goți. Atunci s'au pornit străbunii nostri la vânătoare de Goți prin păduri și prin câmpii, și ce nu căzuse în luptă cu Constantin s'a prins și ucis fără milă de Români. In chipul acesta marele Constantin a scăpat pe strămoșii de jafurile și de hoțiile Goților.

A mai purtat el, Constantin, multe și grele războaie, ba cu Sarmații la Dunăre, ba cu Perșii la răsărit, ba cu Francii la apus, și ca un viteaz nebiruit ce erà pe toți i-a supus sfintei cruci, pe care el o purtà totdeauna în fruntea oștilor sale.

Toate aceste fapte minunate le-a săvârșit marele împărat povățuit de preaînțeleapta, buna și evlavioasa sa mamă.

Impărăteasa Elena și sfânta cruce. Impărăteasa Elena erà nedespărțită de fiiul ei, pănăce acesta a adunat sinodul cel mare dela Niceea.

Atunci sfânta Elena, văzând ce ajutor a avut fiiul său și toată creștinătatea dela sf. cruce, s'a hotărât să meargă la Ierusalim și să caute lemnul crucii, pe care a fost restignit Christos Domnul. Și cum s'a hotărât așa a și făcut: însoțită de mulți slujitori, de preoți și arhierei, sfânta femeie, deși trecută de 80 ani, a c[illegible]orit la locurile sfinte și atâta a căutat și atâta a ispitit pănăce pe muntele Golgota a aflat îngropate trei cruci. Când le-a văzut a cunoscut că una din ele trebue să fie crucea lui Christos, iar două a celor doi tâlhari, restigniți împreună cu Domnul. Intrebarea erà acum: care din ele este a Domnului Christos?

Erà față patriarhul Ierusalimului, Macarie. Acest sfânt părinte a văzut, că tocmai duceau la groapă pe un mort și a poruncit celor ce-l duceau să oprească.

A dus apoi cele trei cruci și pe rând le-a pus peste sicriul în care zăcea mortul. Și o minune, când a pus peste sicriu pe una din cele trei cruci, mortul a înviat! Acesta a fost semnul, că crucea sub care s'a sculat mortul este crucea Domnului. Pe aceasta a luat-o împărăteasa și i-s'a închinat și o a sărutat. Asemenea a făcut și patriarhul cu toată ceata de arhierei și slujitori de ai împărătesei și ai patriarhului. Iar fiind față nenumărată gloată, fiecare ardea de dorința să vadă sfânta cruce și să i-se închine, dar nu le ajungeà rândul la toți. Văzând deci că nu pot să o vadă și să i-se închine, credincioșii au rugat pe patriarhul să ridice crucea sus, deasupra

Deschiderea delegaţiunilor.

Am dat în numărul trecut pe scurt ştirea despre deschiderea delegaţiunilor, întâmplată Duminecă, în 25 Noemvrie, în palatul regal din Buda. De astădată dăm următoarele amănunte. Delegaţiunea austriacă a ţinut şedinţă de deschidere Dumineca la orele 10 dimineaţa, în palatul parlamentului ungar din Pesta, sub prezidenţia principelui *Lobkovicz*, care a scos la iveală meritele foştilor miniştri comuni în vorbirea de deschidere rostită şi a salutat cu căldură pe noii miniştri comuni, baronul *Aehrenthal* şi generalul *Schönaich*. Ministrul comun de externe a prezentat apoi budgetul anului 1907.

La orele 2 d. a. delegaţii austriaci s'au întrunit în sala de recepţiune din palatul regal din Buda. Dupăce Maiestatea Sa şi-a făcut apariţia în sală, principele *Lobkovicz*, prezidentul delegaţiunii austriace, i-a rostit următoarea alocuţiune:

„Maiestate imp. şi apostolică regală! Urmând chemării preaînalte, membrii delegaţiunii senatului imperial s'au întrunit din nou, ca să desbată budgetul pe 1907, şi acum se află în faţa tronului, pentruca înainte de începerea muncei, după un vechiu obiceiu să-şi exprime omagiile faţă cu suveranul mult iubit. Timpul ce ne desparte de ultima sesiune a delegaţiunii este foarte scurt. Să-mi fie deci îngăduit a promite în numele tuturor, că vom pertracta în modul obicinuit conştienţios propunerile prezentate de guvernul M. Voastre. Preaînalta casă imperială a fost atinsă săptămânile trecute de o grea lovitură, plăcând domnului a chemà pe arhiducele *Otto*, în floarea vieţii. Din cauza acestui destin dumnezeesc, popoarele monarhiei jelesc împreună cu M. V. Convingerea mea este, că exprim sentimentele delegaţiunei depunând umilele condolenţe la treptele tronului. Maiestate! De câteori suntem părtaşi distincţiei de a stà în faţa iubitului nostru Impărat şi a privì în faţa Lui, prosperitatea Lui preaînaltă ne umple de cea mai mare bucurie. Dumnezeu să dee M. V. încă mulţi ani sănătate deplină. Dorinţa noastră cea mai intimă şi rugăciunea cea mai ferbinte este aceasta".

Maiestatea Sa Impăratul şi Regele a răspuns cu următorul *mesaj de tron* cetit în limba germană:

„Cu satisfacţiune şi mulţămită sinceră primesc asigurarea alipirei credincioase. In cursul acelor vreo câteva luni, cari au trecut dela ultima întrunire a comisiunilor regnicolare, nu a urmat în situaţia politică nici un fel de schimbare. Ca şi până acum, aşa şi de aici înainte, va da direcţie politicei noastre cultivarea raportului intim cu aliaţii nostri, a bunei înţelegeri cu imperiul rusesc, care sustă neîntrerupt privitor la orientul apropiat şi raporturilor pe deplin amicale cu toate celelalte puteri.

Acest mod ţinem înaintea ochilor ca scop stabil al nostru *susţinerea păcii* pe lângă deplina apărare a intereselor monarhiei.

Trebuinţele guvernului meu de războiu pentru anul curent arată faţă de anul trecut o *creştere* motivată în mare parte prin urcarea preţurilor ce a urmat pe toate terenele.

Pentru creditele extraordinare însă se reclamă sume cu mult mai mici, aşa că întregul preliminar al guvernului meu de războiu arată o scădere însemnată faţă de anul trecut.

Guvernamentul provinciilor ocupate tinde şi mai departe de a accelerà prin serii de inovaţiuni ezenţiale progresul neîntrerupt al acestor două provincii cu toate mijloacele ce îi stau la dispoziţie.

Bosnia şi Herţegovina vor puteà şi în anul 1907 acoperì toate trebuinţele lor din venitele proprii.

Pătruns de încrederea, că Vă veţi împlini datorinţele cu zelul patriotic obicinuit, Vă salut cordial".

Delegaţiunea maghiară tot Dumineca înainte de ameazi şi-a ţinut şedinţa de deschidere, sub prezidenţia contelui *T. Zichy*. La orele 3 d. a. apoi delegaţii maghiari s'au întrunit în sala de recepţiune a palatului regal din Buda, unde făcându-şi intrarea în curând şi Maiestatea Sa, contele *Zichy*, prezidentul delegaţiunii ungare, i-a adresat următoarea vorbire:

„Maiestatea Voastră imperială şi apostolică regală!

Comisiunea chemată pentru desbaterea afacerilor comune, la chemarea prea graţioasă a M. Voastre întrunindu-se iarăşi, se prezentă înaintea tronului Măiestăţii Voastre, ca să vă arete neclintita aderenţă către tron. Experienţele făcute în ultima sesiune ne vor uşurà datoria de a studià temeinic chestiile comune.

Vom aveà totdeauna înaintea ochilor situaţia materială a ţării, şi vom votà toate sumele, care se cer pentru apărarea ţării, din devotament faţă de tron şi din iubirea faţă de patrie, în speranţa, că binecuvântarea păcii care este ţinta Măiestăţii Voastre, va fi asigurată şi pentru viitor patriei noastre, spre binele naţiunei şi gloria M. Voastre.

Cu astfel de sentimente începem agendele cu cari ne-a însărcinat voinţa Măiestăţii Voastre şi parlamentul, şi implorăm binecuvântarea ceriului pentru activitatea noastră şi pentru Măiestatea Voastră, iubitul nostru rege încoronat."

Măiestatea Sa a răspuns cetind *mesajul de tron* dat mai sus, acum însă în limba maghiară

Boala Regelui Carol.

Maiestatea Sa Regina *Elisaveta* a României a scris zilele trecute în foaia germană din Bucureşti „Bukarester Tagblat" următoriul frumos articol despre boala Regelui Carol:

„Ce-i drept, nu e obiceiul între noi, ca să ne apărăm de număroasele neadevăruri ce se tipăresc despre noi, în ziare, şi chiar în cărţi. E datina să ne învăluim într'o tăcere demnă şi de nepătruns. Dar unele greşeli sunt păgubitoare din pricina pildei rele ce constituesc, şi în potriva celei din urmă din aceste greşeli, cari au circulat prin ziare, aşi voi să protestez.

Dumnezeu mi-a pus doar condeiul în mână şi nici odată nu am combătut, nici m'am apărat cu dânsul, dar de data aceasta simţământul meu de dreptate se revoltă peste măsură.

Regele *e bolnav de un an*, şi în ultimele luni *n'a avut o noapte fără de dureri*, iar ziua a stat cu pumnul încleştat, rezistând cu îndârjire boalei, dar cu toate acestea *nu şi-a pierdut nici odată răbdarea.* Cum s'a putut crede o clipă măcar, că bărbatul de fier nu va suportà o boală lungă cu aceeaşi tărie de voinţă, pe care a opus-o tuturor furtunilor vieţei sale atât de agitate!

Răbdarea Regelui e şi acum eroică. Şi acum, când bărbatul, obicinuit să lucreze mult, este condamnat să stea culcat, să nu facă nimic, tocmai în ajunul deschiderei Camerelor, când altă dată îl năpădeau toate chestiunile, — şi acum, când trebue curajul de a nu aflà măcar cum merg lucrurile, — amabilitatea sa n'a scăzut nici o clipă!

Fiecare prescripţie medicală o urmează cu ceasul în mână, fiecare doctorie o înghite încet, fără a-şi schimbà faţa, de parcă ar fi un deliciu.

Succesul este într'adevăr corăspunzător: de la cura de culcare şi lapte, durerile au încetat, nopţile aduc linişte, şi toată ziua o petrecem cetind. Toate mesele sunt pline de cărţi; e doar greu să găsim una pe care el să n'o fi cetit încă. De oarece am darul să cetesc ore întregi fără a obosì, — ducem o viaţă foarte interesantă. Mai cu deosebire cetim „*Memorii*" din toate timpurile, de toate colorile şi din cele mai diferite pene, ele *îmbogăţind cunoştinţele istorice pe cari Regele, ca bărbat de stat, pune cel mai mare preţ.* El îmi spune în totdeauna:

Politica este istorie trăită, şi totul se repetă în lume. Când ceteşti, vezi că *popoarele rămân aceleaşi*„ şi că în toate timpurile se poartă la fel.

Păcat, că nimeni nu-şi poate aruncà privirea în pacea şi armonia acestei camere de bolnav.

In ţara noastră, plină de soare, Noemvrie e o lună minunată şi pătruns de soare e marele nostru dormitor.

Ferestrele dinăuntru stau deschise şi lasă ca sfântul soare să dăruiască toată camera. In camerele de alături toate ferestele sunt deschise, aşa că aerul rămâne curat şi proaspăt, iar veselia luminează toate.

Celelalte femei mă întreabă adesea zimbind dacă, pe lângă toate grijile, n'am şi puţină bucurie, că am şi eu odată un soţ, o fericire de care în ăst minut de muncă multă noi femeile nu ne putem împărtăşì decât când bărbaţii ne sunt bolnavi?

Dacă însă scumpul bolnav ar fi iritat şi nerăbdător, n'ar fi atât de frumos şi n'ar trebuì să fiu invidiată de fericirea, că pot să-l îngrijesc, o fericire pe care o îndeplinesc cu râvnă şi nu voi s'o împart cu nimeni.

Bucureşti, 8 Noemvrie.

Doctor Carmen Sylva
medic de casă şi îngrijitoare de bolnavi exercitată.

Alegerea de protopop în tractul Branului.

— Raport special. —

— 27 Noemvrie n.

Joia trecută s'a făcut la Zerneşti alegerea de protopop pentru tractul Branului. Această alegere, care deja de multă vreme a ţinut în mare emoţie întreg protopopiatul şi care cu interes a fost urmărită din toate părţile, a dat ca resultat: 30 voturi pentru tinărul paroh din Râşnov, Constantin Proca, 25 voturi pentru Ioan Hamzea, paroh în Râşnov şi 11 voturi pentru administratorul protopopesc Ioan Dan.

Protopopiatul s'a pronunţat prin rostul reprezentanţilor săi, membri ai sinodului protopopesc electoral. Voturile au fost date în raport invers cu etatea şi anii de serviciu bisericesc ai celor 3 candidaţi. Ale cui sunt simpatiile în tract dovedesc cele 30 de voturi date tinărului paroh dela Râşnov C. Proca, care deşì abia de 5 ani în serviciul şcoalei şi bisericei române, prin cultura sa înaltă şi naturelul său apropiat şi afabil şi tactul său priceput în toate de mult a cucerit simpatiile celor ce-l cunosc şi cu dreptul trece printre cei mai scuturaţi şi mai moderni preoţi ce-i avem în părţile noastre!

Resultatul alegerii din Joia trecut[illegible] l-a determinat în parte şi discursul p[illegible]vit prin care a deschis sinodul dl as[illegible] consistorial Nicolae Ivan, comisarul conducător al sinodului electoral. Comisarul consistorial, apreciind trecutul important în viaţa noastră culturală-bisericească al protopopiatului Branului — trecut ridicat la valoare istorică mai ales de când destinele bisericei noastre au adus în fruntea numitului protopopiat pe harnicul şi energicul protopop de odinioară, *Ioan Meţianu*, actualul şef al bisericei noastre — stabileşte ca pildă pururea vie noului protopop ce va fi să chivernisească protopopiatul vacant, pe marele protopop de pe vremuri, şi între problemele cele mai urgente îi recomandă viitorului conducător al tractului *şcoala* confesională română, cu multele ei neajunsuri, mai multe poate decât ori şi unde în acest colţ de ţeară.

Tălmăcind cu căldură cuvintele psalmistului, gânduri şi inimă curată imploară pe seama celorce prin votul lor chemaţi sunt să decidă soartea protopopiatului în viitor, vrednicia şi hărnicia desinteresată a candidatului şi nu consideraţiuni personale să fie criteriul de care se va lăsà inspirat orice membru sinodal conştiu de importanţa morală a votului său, în acest sens trebue tălmăcită şi invocarea duhului sfânt ce a premers deschiderei sinodului electoral — încheie comisarul consistorial.

Cuvintele comisarului conducător au făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi, iar tactul deosebit, cu care a ştiut trece preste toate asperităţile actului electoral a satisfăcut pe toţi membrii sinodului fără escepţie. Sentimentele de mulţămire ale sinodului pentru buna conducere au fost tălmăcite prin rostul preotului G. Babeş din Sohodolul Branului.

Om trebue să fie în adevăr în toată puterea cuvântului acela, care luând în primire moştenirea marelui protopop de pe vremuri Ioan Meţianu, — va ştì să înfrăţească devotament desinteresat cu

---

tuturor, ca să o poată vedeà cu toţii şi mai din depărtare şi să i-se închine. Patriarhul le-a împlinit dorinţa şi a înălţat sf. cruce de au văzut-o cu toţii şi 'i-s'au închinat.

Inălţarea aceasta a sf. cruci spre vedere şi spre închinarea credincioşilor, întâmplată în ziua de 14 Septemvrie, s'a legiuit apoi să se prăznuiască în vecii vecilor, în fiecare an la 14 Septemvrie, cu Inălţarea sfintei cruci ori Ziua crucii.

Mulţămind lui Dzeu că o a învrednicit să găsească sf. cruce, împărăteasa Elena a luat o parte din lemnul sf. crucii Domnului şi l-a dus cu sine în împărăteasca cetate, iar pe ceealaltă parte a pus-o în o raclă de argint şi a încredinţat-o patriarhului Macarie spre păstrare la patriarhia din Ierusalim.

Incă fiind în Ierusalim, împărăteasa a poruncit de s'au risipit capistele idoleşti zidite de păgâni pe muntele Golgota şi în locul unde a aflat sf. cruce a zidit o mare şi prea frumoasă biserică, numită biserica sfântului mormânt. Cu mari cheltueli sf. Elena a mai zidit şi alte biserici, atât în Ierusalim, cât şi în alte oraşe pe unde umblase Domnul Christos învăţând, şi le-a dat credincioşilor spre închinare.

Intorcându-se în Roma, împărăteasa a chemat la sine pe fiiul său şi dându-i poveţe cum să chivernisească împărăţia după învăţăturile evangeliei, a adormit în Domnul, plânsă şi binecuvântată de toată creştinătatea, a cărei mamă, apărare şi sprijin fusese, şi căreia i-a dat pe Constantin, Mântuitorul creştinătăţii de robia păgânătăţii. Că de nu erà Elena soţie lui Constanţiu, mii şi mii de creştini ar fi fost munciţi şi ucişi de păgâni şi de nu erà Elena mamă lui Constantin, Constantin nu mântuià creştinătatea de goanele păgânilor, nu biruià sfânta cruce asupra idolilor.

Ea însă, *ca soţie a înblânzit pe Constanţiu de a cruţat pe creştini, şi, ca mamă, a crescut pe Constantin şi l-a povăţuit de i-a scos din robie.* Pentru aceea s'a şi învrednicit ea să fie pusă alăturea cu Apostolii, şi credincioşii îi cântà: „*Cu fapte dumnezeeşti ţi-ai zidit inima biserică lui Dzeu, Eleno, şi bisericii sfinţite lui ai zidit, unde pentru noi a luat cu trupul preacinstitele patimi*".

Botezul şi moartea. Impăratul Constantin n'a fost numai un nebiruit viteaz şi un cald sprijinitor şi apărător al creştinătăţii, dar a fost şi *fără seamăn de evlavios şi smerit înaintea măririi lui Dzeu.* El, fiindc[illegible] neîncetat răsboaie şi deci mult sânge vrăşmăşesc vărsà, se credeà nevrednic de sfânta şi marea taină a botezului. Drept ce el *nici nu s'a botezat până târziu, la bătrâneţe, aproape de moarte.*

Aflându-se în Nicomedia, a chemat la sine un Episcop, şi *primind sfântul botez, a lăpădat purpura împărătească şi s'a îmbrăcat în haina cea albă a celor botezaţi*, şi, cum a vrut drept răsplătitorul Dzeu, aflându-se în această haină, *curăţit de ori ce întinăciune trupească şi sufletească, ca un înger la 21 Maiu anul Domnului 337, în vârstă de 64 ani s'a mutat în altă împărăţie neasemănat mai strălucită decât împărăţia pe care aici pe pământ o încărcase cu atâta mărire.*

Dacă sfinţii Apostoli cu graiul au propoveduit Evangelia în toată lumea şi au adunat credincioşi în biserica lui Dzeu, — *împăratul Constantin cu sabia şi cu sfânta cruce a mântuit biserica de robia păgânătăţii, a adus lumea la ascultare de cuvântul Domnului şi a pus temelie vecinică credinţei şi ocârmuirii bisericei lui Christos.*

De aceea s'a şi învrednicit el să stee alături cu maică sa, sf. Elena, în împărăţia cerească între Apostolii lui Dumnezeu.

forţă corăspunzătoare de muncă şi care în acelaşi timp va şti cu neînfrântă perseveranţă să-'şi păstreze dela înălţimea postului său echilibrul în noianul de rescităţi şi susceptibilităţi, cari prin fatalitate sunt legate şi de acest protopopiat.

Dacă prea Ven. Conzistoriu, al cărui vot va fi chemat să întărească pe unul din cei trei aleşi ai sinodului, se va pronunţà pentru acela, care să fie şi bărbatul de încredere al autorităţilor noastre superioare bisericeşti, şi bărbatul doririlor protopopiatului, dar mai presus de toate bărbatul de caracter devotat şi capabil de muncă, — va cimentà prin votul său conlucrarea armonică a tuturor factorilor şi astfel pentru multă vreme va asigurà liniştea şi prosperitatea văduvitului tract.

(*ns*).

NOUTĂŢI.

Boala Regelui Carol. Ziarele din Bucureşti scriu, că Maiestatea Sa Regele Carol a început să părăsească patul peste zi, face primblări prin palat, şi lucrează câte 2—3 ore pe zi în bibliotecă, punându-se în acelaşi timp în curent cu evenimentele din ţară şi din afară.

*

Foaie nouă în Budapesta. Ziarele maghiare scriu, că fruntaşii români au ţinut consfătuire zilele trecute în Budapesta, în chestia înfiinţării unui ziariu nou românesc, care va apare în fiecare zi, în Budapesta.

*

Deschiderea corpurilor legiuitoare române s'a făcut Miercuri în Bucureşti, prin mesaj de tron, cetit de prim-ministrul *Cantacuzino.*

*

Pădurile universităţii săseşti. Ieri, Joi, s'a ţinut licitaţie în Sibiiu, pentru darea în exploatare a pădurilor celor şepte judeţe, proprietatea universităţii săseşti. S'au făcut următoarele oferte: Contele A. Mikes şi soţii, 15.300.000 cor. Goldfinger şi Teplánszky 17.733.000 coroane şi *Societatea maghiară-italiană din Fiume 18,000.000 cor.* Preţul de strigare a fost 15,027.236 cor. 40 fileri. Cum se ştie, în primăvară universitatea săsească legase contract cu altă firmă, pentru preţul numai de *zece* milioane cor., dar guvernul n'a încuviinţat contractul, ci a ordonat licitaţie publică.

*

Procesul Slovacilor. Luni s'a început în Rozsahegy procesul Slovacilor acuzaţi pentru agitaţie la alegeri. Sunt 16 acuzaţi în frunte cu preotul Hlinka şi medicul Dr. Wavro Scrobar. Apărătorii sunt dnii dep. Cor. Bredicianu şi Dr. Aurel Vlad şi Iuliu Mudrony.

*

Bârsan la Arad. „Tribuna“ aduce ştirea, că reprezentaţia teatrală a trupei lui Bârsan a fost amânată pe timp nedeterminat din cauza unei „forţe majore“. Ar fi fost mare mirarea să nu vadă jidanii pinţenaţi din Arad şi în aceasta o periclitare a „ideii“. Temerea lui Bârsan s'a împlinit.

*

Osămintele lui Clain. In şedinţa a treia a sinodului din Blaj s'a făcut propunere, ca să se aducă în patrie osămintele lui Clain şi să i-se ridice o statuă lui şi alta lui Atanasie în Blaj. Sinodul o decis să lase osemintele deocamdată la Roma „că să fie astfel o legătură şi mai atractivă între biserica românească unită şi leagănul *credinţei* şi neamului nostru“. („Unirea“, Nr. 48) Propunerea referitoare la statue e lăsată deocamdată la o parte.

*

Concert în Agnita. In ziua de 25 Nov. n. a aranjat preoţimea şi învăţătorimea din tractul Agnitei o convenire socială în centrul Agnita împreunată cu cântece de cor şi reprezentaţie teatrală. Corul compus din preoţii E. Terhilă şi Constantinescu şi învăţătorii Gligor, Savu, Şuma, Cârstea, Şerban a executat sub conducerea pr. Cosma o serenadă de Marschner şi compoziţiile lui A. Bena „Sboar'al nopţii“ ...... şi „Mândruliţă dela munte“. S'au predat apoi piesele teatrale „Idil la ţară“ şi „Fetele casnice“ în cari rolurile le au ţinut doamnele Floca, Terchilă, Savu, Cârstea şi Gîrda, dşoara Nicoară şi domnii Cârstea, Şerban, Gligor şi Comşa. La urmă a mai predat dl Comşa anecdota „Ţiganul la cătane“ de C. Suciu. Atât coriştii cât şi debutanţii în piesele teatrale s'au achitat precis de rolul lor provocând în publicul asistent mulţămire şi dispoziţie animată. După concert s'a încins jocul vesel până în amurgul dimineţii, când s'au depărtat cu toţii în firma convingere că bunaînţelegere este restabilită.

*

Hymen. Elisabeta Bohăţielu de Glod, din Cluj, şi Dr. Dionisie Romar, advocat în Mediaş, logodiţi.

— Valeria Poppu şi Victor Mandeal fidanţaţi.

*

† G. T. Buzoianu un vechiu profesor de valoare şi muncitor distins pe terenul didacticei a încetat din viaţă Dumineca trecută în Bucureşti.

*

† Maria Hermann, elevă a şcoalei civile de fete din Deş, fiică a parohului gr. or. Augustin Hermann din Văleni, după o boală îndelungată şi după împărtăşirea cu sfintele taine în deplină linişte creştinească şi-a dat sufletul în mânile creatorului la 31 Oct. (13 Nov.) a. c. în frageda etate de 15 ani. A fost înmormântată în cimiterul din Văleni la 2/15 Nov. a. c. — O jelesc întristaţii ei părinţii, fraţi şi număroase rudenii. Odihnească în pace blânda şi inocenta floare, ruptă în primăvara vieţii.

*

Distincţii. 13 societăţi culturale ungureşti, cu drept de liber exerciţii din România, au fost distinse cu premii la expoziţia din Bucureşti. Prezid. societ. „Bukuresti Magyar Ujság“ a fost decorat. Patrioţii nostri pot luà exemplu.

*

Desbinare. Prin foile ungureşti s'a lăţit vestea, că deputaţii naţionalişti sârbi, afară de Polit, se rup de clubul naţionaliştilor şi se alătură de alt partid. Oficios încă nu e confirmată ştirea, care poate că numai pentru aceea e lansată, fiindcă patrioţilor le-ar fi pe plac să se întâmple aşa.

*

Timişoara a adresat o rugare către guvern, prin care cere ca să ridice acolo a treia universitate pe care o plănueşte statul de ani de zile.

*

Spinul din Nereu. Inainte cu vre-o 2—3 ani s'a zidit în comuna Nereu (Banat) o casă a bisericei, pe care s'a pus inscripţia „Casa naţională a bisericei române gr. ort. din Nereu“. Lucrul acesta cum spune „Drap.“ natural a fost spin în ochii „ideii“ şi s'a dat poruncă să se şteargă inscripţia. Dar deoarece poporul n'a voit, a trebuit să vină notarul însuşi cu jandarmii şi cu forţa să pună pe un zidar sub paza lor să şteargă inscripţia. Au putut apoi răsuflà mai uşor, dupăce au văzut marea primejdie delăturată!

*

Oraşul Rózsahegy a fost pus sub curatelă. S'au constatat — zice-se — multe incorectităţi. Funcţionarii toţi au fost traşi în cercetare. Adevăratul motiv e însă, că reprezentanţa oraşului e naţionalistă slovacă dela ultimele alegeri încoace.

*

Ţarevna văduvă, e în pericol de a fi ucisă. S'a dat de firile unei conjuraţii anarhiste în potriva ei. O fată a luat asupra sa angajamentul de a executà crima. O caută poliţia.

*

Furt. Un negustor cu numele Stiebler a furat din Italia obiecte de preţ în valoare de o jumătate de milion de lire. A fost prins în Pesta.

*

Căpitanul Voigt, viteazul dela Köpenick a ajuns pe banca acuzaţilor. Pertractarea s'a început Marţi. Sunt semne, că nu se va isprăvì curând.

*

Societatea acad. teol. „Academia ortod.“ pentru literatură, retorică, şi muzică bisericească, în seminarul arhidiec. din Cernăuţi s'a constituit pe anul administrativ 1906/7 în modul următor: Prezident: Gavriil Străinul. Secretar II (interne): Arseni Fărtăiş. Cassar: Vasile Teleagă. Secţia literară: Prezidentul secţiei şi vice-prezident I: Stefan Jianu. Referent şi bibliotecar: Ioan Puiul. Adlat şi econom: Mihai Corduş. Secţia muzicală: Prezidentul secţiei şi vice-prezidentul II: Victor Berariu. Adlat I şi controlor: Silviu Dragomir. Adlat II şi secretar I (externe): Mihai Rusu. Comisia revizuitoare: George Negură, referent, Victor Hermann şi Mihai Bucoveţchi, adlaţi.

*

Omul maimuţă. Prof. Klatsch în călătoriile sale prin Australia a descoperit acolo o femee indigenă care erà foarte aproape de maimuţă având mânile şi picioarele egal formate. Se crede, că această fiinţă face parte din categoria acelui gen de fiinţe, care formează trecerea dela maimuţă la om şi pe care l-a căutat înzadar Darwin.

*

Inima lui Ramses II. Revistele ştienţifice franceze aduc vestea, că nu demult au aflat arheologii patru ulcioare frumoase şi examinându-le au aflat că ele sunt de pe vremea lui Ramses II. Intr'un ulcior au aflat îmbalzamată inima lui Ramses, care se adunase într'o bucată de materie tare ca peatra, de 8 cm. de mare. Numai cu ferestrăul au putut-o tăià. Examinată sub lintea măritoare s'au constatat exact toate micile organe ale inimei. In celelalte trei ulcioare erau intestinele îmbalzamate în fel de fel de aromate, cari şi-au păstrat încâtva mirosul până acum, deşi trecuseră peste 3164 ani.

*

Abonaţi ziariul „Mercur“. Cea mai bună, mai esactă şi mai autentică informaţiune despre resultatul fie cărei trageri la sorţi o dă ziariul „Mercur“, care apare în Praga (Graben Nr. 14). Cu 1 Ianuarie 1907, întră în anul XXVII al esistenţei. Afară de datele oficioase referitoare la trageri, ziariul acesta aduce şi informaţiuni despre evenimente financiare din lumea întreagă. Abonamentul face 6 coroane la an. Cei ce abonează ziariul „Mercur“ pe anul viitor 1907. primesc ca premiu, fără nici o taxă, registrul tuturor hârtiilor de valoare cari au fost trase până la finea anului 1906, a căror valoare însă n'a fost ridicată încă, cum şi un călindar universal de tragere şi un şematism de prescripţie. A se adresa administraţiei, în Praga. (Prag, Graben, 14).

*

Toate mamele se vor interesà de „Emulsion“-ul lui Scott despre care atâta se pomeneste în foaea noastră, „Emulsion“-ul este un preparat de oleu de peşte, pe care copiii îl iau cu preferinţă şi care se întrebuinţează cu mai mult efect decât oleul simplu de peşte. Se capătă în farmacii.

Cărţi şi reviste.

Cartea de Aur. „*Gazeta Transilvaniei*“ scrie despre volumul IV al „Cărţii de Aur“, apărut de curând, următoarele:

Acest tom foarte voluminos, cuprinde 864 de pagini. Sunt publicate în el toate vorbirile deputaţilor, pe cari i-au avut Românii în dieta ungară în sesiunea parlamentară din anii 1865 până la 1868, prima sesiune parlamentară în era constituţională. Vorbirile sunt luate toate din ziariul dietei şi sunt date în traducere românească, după notele luate în dietă.

Nu mai trebue să inzistăm asupra importanţei actuale mari a acestui izvor de date istorice ale luptelor noastre pentru egala îndreptăţire naţională în acest stat. Dl Păcăţian şi-a câştigat un merit mare prin scrierea acestor cărţi, adunând cu multă anevoinţă şi sârguinţă datele şi vorbirile istorice şi lucrând, aşa zicând, în ploaia de gloanţe, ca unul, asupra capului căruia zi şi noapte atârnă sabia procurorului.

Merită să fie recompensat pentru această muncă, prin interesarea Românilor, şi dorim domnului Păcăţian, ca în curând numărul abonaţilor săi la „Cartea de Aur“ să fie îndoit şi întreit de mare.

Românii nostri *să arete că sunt vrednici de viaţă naţională prin fapte, sprijinind intreprinderile naţionale cum e şi aceea a dlui Păcăţian.*

Preţul unui exemplar din volumul IV. este de 10 cor. Pentru România 12 lei“.

Din public.+)

Mulţămită publică.

Subscrisul paroh din parohia Beşa tractul Sighişoarei, vin în numele comitetului parohial a aduce şi pe această cale cea mai profundă mulţămită jos numiţilor drept credincioşi creştini aflători în America oraşul Madison, cari au binevoit a ne ajutà cu obolul lor la edificarea şcoalei noastre.

In primul rând mă simt deobligat a mulţămi Mult Stimatului Domn Moritz Waldmann, care deşi e de altă confesiune şi naţionalitate, ca colectant şi-a dat cea mai mare silinţă spre a ne adunà bani premergând cu exemplul frumos şi dăruind însuşi suma considerabilă de 20 dolari.

Ceilalţi sunt: Mihăilă Pintea 2 dolari, Petru Diac, Ioan Diac, Zaharie Micu, Ioan Inea, Ilie Radu, Zaharie Pintea Neag, Gheorghe Baciu, Ilie Sărban, toţi din comuna Ferihaz lângă Sighişoara. fiecare câte 50 cenţi. Iacob Rinea din Hărşeni 1 dolar şi Candid Rinea 10 cenţi, Andreiu Andreaş 25 cenţi, Dănilă Rinea, Zaharie Grosu, Gheorghe Lie, fiecare câte 10 cenţi, Vasile Doboliţă, 25 cenţi, toţi din Hărşeni. Ioan Lasu din Szent-Marton 1 dolar, N. N. 2 dolari, Elie Linzea 1 dolar şi Gheorghe Muntean 25 cenţi, ambii din Nadeş, Gligor Hopărtean 1 dolar, Ilie Boitos din Boiul-mare 5 dolari, Stefanu Hintau din Ghötelek 1 dolar, Ioan Milca 50 cenţi şi Ioan Tiotea 1 dolar, Ioan Cergezan 50 cenţi, toţi din Haşfalău, Iosif Constandin 50 cenţi şi Ioan Adam 50 cenţi. Iosif Muntean 25 cenţi, toţi din Danoş, Toma Blanduşă din Ţinţari 50 cenţi, Mihai Neagoi 50 cenţi, Maria Neagoi 50 cenţi Gheorghe Iendea 50 cenţi, Alexă Schiopu 25 cenţi, Ioan Scorţea 50 cenţi, Nicolae Gojman 50 cenţi, toţi din Ţinţari. Zosim Marcu din Soard 50 cenţi, Pop Vasilica din Györteles 50 cenţi, Nicolae David din Gălaţ 50 cenţi, Ioan Roman 50 cenţi Ioan Arsu 1 dolar, ambii din Răuşior, Gheorghe Popa Radu din Poşorta 1 dolar. Nicolae Munteanu din Guşteriţa 1 dolar, Bucur Joanta din Şona 1 dolar, Sami Lincz din Şulumberg 1 dolar, Alexandru Şărbanu Greavu 50 cenţi, din Lisa, Nicolae Ija, din Seluşul-mare 50 cenţi, Paniciu Milan, din Macevici 50 cenţi, Ioan Cucu, din Mândra 25 cenţi, Iacob Taroas, tot din Mândra 25 cenţi, Gheorghe Luca 25 cenţi, Lazar Juga 25 cenţi, ambii din Toderiţa. Ioan Mitea din Ileri 25 cenţi, Nicolae Jujiu din Armeni 25 cenţi, Isanu Zacheu 10 cenţi, Gheorghe Pavel 5 cenţi. din Ubăreşti, Dumitru Voina din Vinerea 25 cenţi, Mihaiu Achim, din Petrifalău 25 cenţi, Ioan Clies 25 cenţi, Popa Adam 25 cenţi, din Ribiţa, Dumitru Rus din Bărd 25 cenţi, Fazakas Toader din Coroiu 25 cenţi, Radu Bălgărăzan din Ibaşfalău 50 cenţi, Gheorghe Rucărean din Bruiu 25 cenţi, Teodor Cotofan din Avrig 5 cenţi, Ioan Marcu din Hozman 25 cenţi, Simion Mihuleţ 25 cenţi, Simion Oana 25 cenţi, Aron Dragoman 30 cenţi, toţi din Ţichindeal. Simion Cloţanu din Hozman 30 cenţi, Vasilie Danciu din Avrig 25 cenţi, Rafailă Cialac din Naidaşi 25 cenţi, Gavrilă Burja din Nuced 50 cenţi, Lazăr Linţa şi Mihailă Sacula din Naidaşi 25 cenţi, Gheorghe Muntean din Naidaş 25 cenţi, M. Gordic 50 cenţi, Nicolae Bios Macedoneanu 2 dolari, Nicolae Cândea din Ferihaz 25 cenţi, Ioan Nicola Macidonean 1 dolar, Trin Vasilie din Sălgajj 30 cenţi, Ioan Arcus din Bioman 10 cenţi, Gavrilă Tălpas din Geogi 50 cenţi, Macas Ioan din Diomal 50 cenţi, Gheorghe Cernea din Paloş 25 cenţi, Ilie Onice din Geogiul de sus 50 cenţi, Nicolae Bechiu din Vlădeni 1 dolariu.

Totodată ne exprimăm mulţămită şi faţă de credincioşii din oraşul Joungstown din Ohio, cari asemenea au binevoit a contribuì la edificarea şcoalei noastre având ca colectant pe vrednicul frate Nicolae Rohan din Şaeş, care asemenea a premers cu exemplul frumos, contribuind cu suma de 2 dolari.

Contribuenţi la această colectă sunt: Pavel Handa şi soţia sa Dumitra 2 dolari, Ioan Adam Aron 25 cenţi, Ioan Adam 50 cenţi, Avisalom Barbu 50 cenţi, Lazăr Stoica 25 cenţi, toţi din Criş. Ioan Harbădă din Felţa 1 dolar, Nicolae Stoicanu din Ibaşfalău 25 cenţi, Ioan Călugăr din Veneţia de jos 25 cenţi, Nicolae Jancu din Laslea-mare 25 cenţi, Emanuil Burlea 25 cenţi, Ioan Burlea 25 cenţi, Ioan Coman 30 cenţi, Dumitru Coman 30 cenţi, Nicolae Fleşeriu 25 cenţi, Partenie Ticuşan 25 cenţi, Ioan Lup 50 cenţi, Stefan Caraba 50 cenţi, Zaharie Petrează 25 cenţi şi Ioan Moldovanu 25 cenţi, toţi din Trapold lângă Sighişoara. Ioan Moldovan din Rodbav 50 cenţi, Nicolae Filip din Gălaţi 25 cenţi, Nicolae Câmpean din Sarpatak 25 cenţi, Ioan Marcu 1 dolar june, Artemiu Sighişoreanu june 1 dolar, Teofil Barbu june 1 dolar şi Vasilie Roboşanu june 1 dolar, toţi din comuna noastră Beşa, Ioan Manta 50 cenţi, Anna Rohan Ştefan 25 cenţi, Ioan Rohan 25 cenţi, toţi din Şaeş. Vasilie Faur din Lazu 25 cenţi şi Dumitru Faur din Lazu 25 cenţi.

Tuturor acestor marinimoşi donatori le doresc viaţă pacinică. Bunul Dzeu să le ajute ca să se poată reîntoarce în pace şi mulţămiţi la căminele lor dorite.

Beşa, la 16 Noemvrie 1906 n.

Dimitrie Pulca
paroh gr. or.

Teatru.

Sâmbătă 1 Dec. n.: *Unsre Käte*, comedie în 3 acte de Henri Davies.

PENTRUCE

se preferă „Emulsion“-ul lui Scott faţă de oleul simplu de peşte? Pentrucă oleul de peşte simplu cauzează conturbări la mistuire şi organismul numai o parte a oleului de peşte o poate suportà, pecând în „Emulsion“-ul lui Scott oleul de peşte este împărţit în mici picături aşa, că în felul acesta şi cel mai slăbit stomac cu uşurinţă îl poate mistuì. Deci „Emulsion“-ul lui Scott în urma puterii sale de nutrire şi vindecare foloseşte foarte mult. Şi putere nouă înseamnă viaţă nouă. II 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

„**Margineana**“,
institut de credit şi economii, societate pe acţii în Pojana.

Convocare.

Domnii, cari au subscris acţii la înfiinţândul institut de credit şi economii, „Margineana“, societate pe acţii, sunt învitaţi prin aceasta în senzul §-lui 154 al legii comerciale la

Adunarea generală constituantă

care se va ţineà Dumineca, în 9 Decemvrie 1906 st. n. la 1 oră p. m. în sala hotelului Vlad din Poiana cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constatarea acţionarilor prezenţi şi a acţiunilor subscrise.
2. Deschiderea şi constituirea adunării.
3. Raportul fundatorilor.
4. Statorirea şi asigurarea capitalului de acţii prin subscrieri şi plătiri.
5. Deciziune asupra înfiinţării societăţii.
6. Stabilirea statutelor societăţii.
7. Alegerea comitetului de supraveghiare.
8. Deciziune cu privire la responzabilitatea fundatorilor stabilită în §. 152 al legii comerciale.

Conform §-lui 155 din legea comerciale fiecare acţiune dă un vot, însă nici un acţionar nu poate exercità mai mult de 10 voturi. Participarea la adunare se poate face sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi, cari însă trebue să fie acţionari.

Poiana, în 29 Decemvrie 1906.

[289] 1—1 **Fundatorii.**

Preţ redus!

Ţara noastră, *descrierea părţilor Ardealului spre meazăzi şi Valea Murăşului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preţul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Candidat de advocat.

Subscrisul am lipsă de un **candidat de advocat** cu praxă foarte bună, capabil a conduce cancelaria, lucrând şi în cauze mai complicate independent.

De sine înţeles în limba maghiară are să concipieze fluid şi să o poseadă deplin şi în graiu viu.

Mai departe primesc şi un **cancelist** pentru a provedeà lucrurile mai mici fără îndrumări, pretinzându-se de altcum şi dela dânsul cunoştinţa limbei române şi maghiare.

Reflectanţii îşi pot ocupà locul pe lângă condiţiuni favorabile — imediat.

Dr. Mátyás Lázár, advocat
[288] 2—3 Sibiiu, str. Urezului 11.

80 Hctl.

de **vinuri** curate sunt de vânzare, din anii 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904 şi 1905. A se întrebà: Sibiiu, Holzgasse Nr. 5. [287] 2—3

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinţii:

1. Vasile cel mare . . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . 30 „
3. Apostolii Petru şi Pavel . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie şi Sfinţii Marii Impăraţi Constantin şi Elena (sub tipar) 30 „

Ediţie poporală, alcătuită după „Viaţa Sfinţilor“, tipărită în Bucureşti la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procurà.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, plină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Tunişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vînţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Birljel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rămnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte calităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 39 —

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur şi de argint, pentru domni şi dame
toate noutăţi.

A. MORAWETZ, juvaer şi gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 35 —

Aur şi argint vechiu se cumpără ori se primeşte ca plătire.

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit şi întăritor de nervi.

(63 a) 20—26

La 7 Expoziţii publice cele dintâi premii.

Veritabil numai cu
1860. T.P.A.P.M. С.ПЕТЕРБУРГЪ.
triunghiu pe talpă.

Şoşoni, Slippers
Galoşi
de Petersburg.

Singurii contrahenţi:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălţăminte, de modă şi gumă. [264] 4—6

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada şi Argentina.

Cereţi clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în româneşte.

Falk et Comp.
Secţia românească.

Hamburg
257 7—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 128 Sibiiu, Marţi 21 Noemvrie (4 Decemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împărăţia lui Dumnezeu.

„Vină împărăţia ta!“

IV.

Viaţa e de regulă aşa, cum şi-o fac oamenii. Caracterul deosebitor al ei e determinat de însuşirile naturii spirituale a omului. Dacă omenimea *voeşte* ca viaţa să şi-o schimbe în bine, ca în lume să se mărească suma şi cercul lucrurilor bune şi a adevărurilor, — ea trebue să se renască spiritualiceşte, trebue să-şi ridice nivoul propriu, să-şi potenţeze energia în serviciul adevărului şi al iubirii. De aceea zicea Isus Cristos, când predicà pe munte, cu o apăsare deosebită, că pentru ceice se pregătesc pentru împărăţia lui Dumnezeu e inevitabilă urcarea datorinţelor morale.

„Voi aţi auzit, cum se spuneà celor bătrâni (înaintaşi): să nu omori, să nu răpeşti viaţa dela nici un om, — cam aşa ziceà Cristos, — dar eu vă zic aşa, nu supărà pe fratele tău cu mânie de prisos, şi teme-te chiar şi de aceea de a-l ofenzà cu cuvântul, de a-i atacà cu cuvinte demnitatea sa de om. Aţi auzit cum se spuneà celor din vechime, fiţi curaţi, nu faceţi ca trupul vostru, menit să fie lăcaş pe seama spiritului lui Dumnezeu, să devină unealtă în mâna instinctelor rele ale cărnii! Iar eu vă zic aşa: Feriţi-vă până şi de gânduri spurcate, şi întoarceţi-vă privirea dela tot ce poate să păteze curăţenia intenţiunilor voastre! Aţi auzit, cum se spunea bătrânilor: Implineşte făgăduinţa dată lui Dumnezeu, şi cutrămurăte când te gândeşti să-ţi calci jurământul! Eu vă spun aşa: Sfânt să fie fiecare cuvânt al vostru, şi adevărul să-l vorbiţi totdeauna, chiar şi fără jurământ. Când e da, să ziceţi *da*, când e nu, să ziceţi *nu*! Voi ştiţi cum sună învăţătura veche: Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. Adecă, dacă te răsbuni asupra deaproapelui tău, nu o face aceasta cu usură. Nu răsplătì rana cu moartea, şi ofenza cu ofenzare de 77-ori, ci la o rană răspunde cu rănire, la vătămare cu altă vătămare. Eu vă învăţ însă aşa: Nu răsplătiţi deloc răul iarăşi cu rău, ci dacă te loveşte cineva peste obraz, nu răspunde tu tot aşa, ci fără a te înfierbântà spre provocare, fără a face imputări supărăcioase, supune-te voinţei celuice te-a ofenzat. Răsbunarea adună rău lângă rău, ea toarnă oleu în foc şi face să crească flacăra duşmăniei. Dar blândeţa şi iubirea de pace desarmează ura, îmblânzeşte mânia, şi face ca volniciile dure să ajungă singure în confuziune.

Voi ştiţi cum se spunea, că să iubeşti pe deaproapele tău şi să urăşti pe duşmanul tău. Eu însă vă spun, să iubiţi pe *toţi* oamenii şi să urâţi numai faptele lor rele. Urmăriţi răutatea, stârpiţi minciuna, nimiciţi volniciile şi fariseismul, — dar facăvi-se milă de aceia, cari stau în serviciul acestora. Ceice-i urmăresc sunt mai nefericiţi decât urmăriţii, şi împărăţia lui Dumnezeu nu poate fi atinsă de ei. Inima lor e împetrită, mintea lor tulburată. Ei nu ştiu ce fac. Rugaţi-vă deci pentru ei, şi faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi!

Aduceţi-vă aminte, că în viaţă, întocmai ca într'o cămară plină de comori, nu trece fără urmă nici o singură faptă omenească, nici un cuvânt, nici o idee, nici o singură mişcare a inimei. Fiecare lasă o urmă, fiecare influinţează, într'o formă ori în alta, ori spre bine, ori spre rău, asupra caracterului general al vieţii ce ne încunjură. Fiţi deci, în mare şi în mic, credincioşi legilor morale, şi căutaţi totdeauna şi pretutindenea să vă apropiaţi de împărăţia lui Dumnezeu şi de dreptatea lui!“ ..

Cam de acest cuprins e, expus în cuvinte puţine, opul legiuitor al lui Isus Cristos. Dacă legile acestea nu trec în carnea şi în sângele omului, dacă nu-i schimbă natura spirituală, dacă nu devin forţe de viaţă pentru el, izvor răcoritor din care să se adape internul său, — pe seama omului, pe seama unui astfel de om, nu va venì niciodată împărăţia lui Dumnezeu. Pentru împărăţia lui Dumnezeu e mai bun vameşul pocăitor, ori păcătoasa care cu lacrimile ei spală picioarele lui Isus, decât 99 de drepţi, cu ţinută făloasă, maiestatică, liniştită, cari cred că au atins culmea vârtuţii, pe când vârtejurile vieţii au împedecat în ei orice mişcare. Râul nu mai curge, e plin de noroiu. La vameş însă şi la muerea păcătoasă, izvorul vieţii vecinice astupat de întreaga greutate a pasiunilor păcătoase şi a boldurilor rele, dupăce a fost atins de mâna Mântuitorului şi-a redobândit libertatea, a început deodată a se scurge în unde largi şi pline, spălând necurăţenia spirituală îngrămădită de ani de zile, şi în undele sale curate ca cristalul a fost reoglindată întreaga splendoare, întreaga frumseţă a vieţii din evangelie, care şi-a făcut pat tot mai larg şi mai adânc în inimile acelora, cari cu puţin mai nainte erau: unul un făcător de rele, alta o păcătoasă.

Evangelia e scurtă la vorbă în detailuri cari nu se refer în mod nemijlocit la opera lui Isus Cristos. Dar chiar şi din puţinele cuvinte pe cari le găsim date cu privire la iertarea urmată după pocăirea vameşului şi a păcătoasei, ne putem închipuì actul renaşterii spirituale, care s'a efectuit în internul lor, şi-l putem vedeà clar înaintea ochilor noştri.

Să ne revocăm în memorie întâmplarea cu vameşul şi cu fariseul. Doi oameni au întrat în sinagogă pentru a se rugà, un fariseu şi un vameş. Fariseul e om respectabil, cercetează regulat casa lui Dumnezeu, cunoaşte tot ce e în ea, precum şi pe el toţi îl cunosc. Cu fruntea ridicată, cu pas maiestatic trece printre ceice cu sfială îi fac loc, — întrerupându-şi rugăciunea, — şi merge de-şi ocupă scaunul pus la o înălţime, în forma unui tron. Faptele sale sunt tot atâtea vârtuţi, întregul om e aşa cum se prezentă acuma în ochii tuturor. La toate în frunte, nu numai în sinagogă, ci şi la acte de binefacere, şi chiar şi la ţinerea postului. Şi fiindcă el o ştie aceasta bine, cu sentiment de satisfacţie şi de mulţămire zice: „Iţi mulţămesc ţie doamne, că nu sunt aşa ca şi alţi oameni, de ex. ca vameşul de lângă uşa bisericei“...

Scopul a fost atins. Sărăcăciosul ideal religios-moral a fost realizat. A merge mai departe îi erà cu neputinţă fariseului. El stă neclintit în nemişcarea sa şi se admiră singur cu superbă iubire proprie.

Celce zicea despre sine: „Eu sunt viaţa“, — nu şi-a aflat însă viaţa în acest fariseu! Fariseul n'a fost născut pentru împărăţia lui Dumnezeu!

Altcum stă lucrul cu vameşul. Intreaga lui viaţă e plină de greşeli. Toţi îl despreţuesc, şi chiar şi el singur se scârbeşte de viaţa sa. In urma unui bold întâmplător a venit şi el astăzi la biserică. De mult nu o văzuse. Toate i-se par străine aici, necunoscute. A aruncat o privire asupra boltiturii şi asupra zidurilor, şi fiindcă nu se puteà decide să păşască înainte, s'a retras cu sfială lângă uşă. Şi un povoiu de amintiri îndepărtate a căzut asupra capului bietului vameş. Şi-a adus aminte, cum odată, când erà copil, a venit cu părinţii săi aici, — erà zi de sărbătoare, — şi cum mamă-sa l-a învăţat întâiu să pună mânile spre rugăciune. A cântat şi el atunci, cu celelalte mii de glasuri, cântările de jale ale lui Israil, a cântat şi el covârşitorii psalmi ai lui David. Şi îşi aduce bine aminte, cât de clară îi erà vocea copilărească, câtă curăţenie copilărească în inima sa, şi câtă iubire faţă de Dumnezeu în cântarea sa!

I-se cutremurà inima când auzià cuvinte cetite din cărţile vechilor proroci, şi cum îl revoltau nedreptăţile celor fără Dumnezeu, despre cari auzià vorbinduse. Visà şi credeà, că şi el are să servească lui Dumnezeu, aşa cum i-a servit Ilie, Isaia şi Eremia prorocul.

Ce s'a ales din toate acestea? In şir lung trec anii pe dinaintea ochilor săi, şi cu cât se îndepărtà mai tare copilăria, cu atât mai mare întunerec se făceà în inima lui. Uitate au fost poveţele mamei, cântările din biserică, uitată a fost şi conştienţa şi visurile copilăreşti. Ca nişte frunze uscate şi mânate de vânt îi cădeau la picioare icoanele trecutului, apăsându-i aducerea aminte ca o piatră grea.

Şi-a plecat capul pe piept. O durere nespusă l-a fost cuprins după puterile perdute, după tinereţele dispărute. Ochii i-se umplură de lacrimi. I-se scurgeau pe faţă ca nişte stropi de ploaie. Şi precum ploaia moaie pământul în zile de secetă, lacrimile încă au muiat sufletul torturat al vameşului. Au muiat în internul său amărăciunea şi ura faţă de oameni, şi i-au curăţit sufletul de toată murdăria. Inima sa păcătoasă a fost reînoită, a fost de nou născută!

Vameşul întrase în biserică ca un păcătos mare, şi a eşit din ea ca fiiu al lui Dumnezeu, ca membru al împărăţiei lui Dumnezeu. „Adevărat, adevărat, grăesc vouă, — învaţă evangelia, — dacă nu vă îndreptaţi şi nu vă pocăiţi, ca şi vameşul, nu veţi întrà în împărăţia lui Dumnezeu“...

Discursul contelui Andrássy în chestia naţională.

Dăm în întregime vorbirea domnului ministru de interne, conte *Iuliu Andrássy*, rostit în şedinţa din 26 Noemvrie n. a dietei ungare, cu ocaziunea discuţiei asupra budgetului ministerului de interne, vorbire în care domnul ministru s'a ocupat exclusiv cu chestia naţională, ori a naţionalităţilor din Ungaria. A fost următoarea:

„Onorată dietă! Dupăce în desbaterea de până acum s'a pertractat mai ales chestiunea naţionalităţilor, şi eu în această chestiune încă nu m'am pronunţat dela acest loc, fie-mi permis a-mi desfăşurà punctul de vedere în chestiunea naţionalităţilor.

Aici înainte de toate trebue să venim în curat cu acuza ridicată zi de zi din partea deputaţilor naţionalişti contra naţiunii maghiare, caşicum statul sau guvernul ungar ar prigonì naţionalităţile, ar fi cu nedreptate faţă de naţionalităţi, şi ar vreà să le maghiariseze cu forţa. Această acuză e îndrăzneaţă, şi vine în directă contrazicere cu faptele. (Aprobări în dreapta şi stânga). Dacă statul ungar ar fi urmat această politică, credeţi-mă, că stimaţii domni deputaţi (naţionalişti) n'ar şedeà acum aici. (Aprobări în dreapta şi în stânga). N'ar aveà cutezanţa să vorbească aşa de provocător. (Aprobări vii şi aplauze în toate părţile camerei). Dacă ar fi fost adevărat aceasta, mai ales în acele lungi secole, când a fost încă iertat a recurge la mijloace cu mult mai brutale şi mai energice decât mijloacele cari se pot folosì astăzi; dacă atunci naţiunea maghiară ar fi voit să vă maghiariseze, dacă ar fi urmat pilda vecinilor ei, atunci zău n'aţi fi în puterea în care sunteţi astăzi. (Aprobări în dreapta şi în stânga).

Faptele istorice arată tocmai contrarul. Până când în apus nizuiau cu putere şi consecvenţă de fer la suprimarea naţionalităţii rasselor supuse, până atunci la noi rassa maghiară şi-a împărţit drepturile cu rassele supuse ei. Căci e ştiut, că în Ungaria fiecare a putut fi nobil, nimenea nu s'a uitat că de ce limbă este, de ce origine este, dacă a fost cetăţean folositor patriei l-au făcut nobil. Nobilul însă aveà toate drepturile, erà membru al sfintei coroane. Şi aceasta n'a fost numai în teorie aşa, ci şi în practică. Ştim că bărbaţi de origine din sinul naţionalităţilor au ajuns la posturi foarte mari, la rol conducător.

E deci cu totul nebazată acuza, că vrem să maghiarizăm. Nu numai că ne-am purtat cu pacienţă faţă de locuitorii de buze străine de aici, ci merg mai departe am adus aici din străinătate oameni cu buze străine. Când în Orient Turcul a pustiit şi ameninţat creştinătatea de acolo, unde au aflat apărare, pământ, viaţă? Aici în Ungaria. (Aprobări). Noi atunci am luat în apărare pe cei prigoniți. Și acum cu aceea ne resplătesc, că ne acuză înaintea lumii întregi. (Aplauze vii și îndelungate pe băncile kossuthiste), ne acuză cu acuza nedreaptă, că vrem să-i maghiarizăm și să-i despoiem de naționalitatea lor.

Nu numai în trecut, dar nici în prezent *nu voim să le vătămăm limba și să-i despoiem de caracterul lor de naționalitate.* Eu cel puțin din parte-mi *a și conziderà drept cea mai mare greșeală, dacă am vreà să maghiarizăm cu forța.* (Aprobări vii). Ceeace nu am făcut atunci când am avut în mână armă și mijloc potrivit, când în acord cu spiritul timpului ne-am fi putut apucà energic de acest lucru, aceea s'o facem astăzi, când e imposibil să aplicăm aceste mijloace, când ne-am pune în contrazicere cu spiritul timpului, — aceasta ar fi curată prostie. *Azi e imposibil a despoià de caracterul lui național un popor de mai multe milioane.* (Aprobări vii). Adevărat, că în străinătate se încearcă aceasta. Eu cred, că *nici acolo nu va succede.* La noi însă raporturile de putere sunt în așa măsură altele decât în Germania față de Poloni, încât a urmà *la noi aceeași politică, care o urmează Germanii față de Poloni, ar fi greșeală.*

Eu din parte-mi totdeauna voiu pretinde, ca *oficianții administrativi să nu se uite la aceea, că cine ce limbă maternă are,* (Aprobări la naționaliști), *că cine ce origine are,* ci numai la aceea că cine e cetățean credincios. (Aprobări vii și aplauze la mijloc și în stânga extremă). *Totdeauna voiu pretinde, ca oficiantul să se poarte cu iubire și dreptate față de cetățeanul de orice naționalitate,* și eu pun mare pond și pe aceea, ca *oficiantul totdeauna să știe limba populațiunei din locul unde el servește.* (Aprobări vii la naționaliști).

Dar st. domni, această politică e numai o parte a politicei mele de naționalități. Eu fac mare deosebire între massa mare a naționalității și între partidul naționalist. Eu fac deosebire între cetățenii fideli, pacinici și între agitatori. (Aprobări vii). Eu susțin, că statul ungar și guvernul ungar au datorința să poarte luptă consecventă, strașnică, împotriva politicei d-voastre. (Aprobări și aplauze vii și îndelungate). Politica d-voastră e periculoasă, contrară statului, distrugătoare de națiune. (Aprobări vii. Contraziceri la naționaliști).

Stim. meu prietin, dl ministru-prezident a spus într'unul din discursurile sale, că de aceea nu putem recunoaște pe stim. domni deputați (naționaliști) ca partid de sine stătător, pentrucă n'au program de sine stătător. Eu merg mai departe, on. Casă. Eu nu numai pentru aceea nu sunt aplecat să vă dau d-voastre dreptul, care aș aveà datorința să-l dau fiecărui partid ungar, pentru-că n'aveți program, ci nici pentru aceea, pentrucă știu că *scopurile d-voastre politice vin în conflict cu ideea de stat maghiar.* (Aprobări vii. Contraziceri la naționaliști).

Mihail Polit (naționalist): Ar fi trist.

Contele Andrássy: Nu vreau să invinuesc pe stim. domni deputați, că gravitează în afară. Pentru aceasta n'am dovadă și o astfel de tradare de patrie n'am dreptul să presupun dela nimenea. Zic, fără a presupune aceasta, îmi bazez teza numai pe aceea ce știu dovedi. (S'auzim!)

Mai întâiu stim. domni deputați în aceea se deosebesc de fiecare partid maghiar, că până când scopul final al partidelor maghiare e totdeauna aventajul și folosul statului, la d-voastră nu acesta e scopul cel dintâi.

Milan Hodzsa: Dar ce?

Andrássy: Tocmai dlui Milan Hodzsa îi voiu dovedì, că nu acesta e scopul cel dintâiu, nu statul, ci *naționalitatea.* Față de ce nu atinge nemijlocit naționalitatea n'aveți nici un simț. Aceasta o dovedește „cuvântul“ dat în numele clubului naționalist la 12 Martie 1906 din partea lui *Milan Hodzsa* împreună cu *Teodor Mihali.* Binevoiți a vă gândì că acest „cuvânt“ a fost dat atunci, când dieta a fost risipită cu forța, când fiecare Maghiar, fără deosebire, de orice părere politică, s'a ocupat de această chestiune cu toată puterea sufletului său, și ori a fost cu noi, ori contra noastră, nu s'a putut rețineà ca să nu ia poziție față de acest mare conflict. Ce a scris atunci dl deputat Milan Hodzsa în mod oficial în numele partidului său? (Cetește:)

„Dar am fost siliți să renunțăm deocamdată de a aduce în discuție gravaminele noastre specifice naționale și toate celelalte aspirațiuni ale noatre cuprinse în programele particulare ale partidelor naționalităților, deoarece întreagă lupta politică erà dominată exclusiv de fatalul conflict, ivit între Coroană și între coaliție, pentru care — nefiind noi inscenătorii acestui conflict, — eram chiar dispenzați de a luà răspunderea. (Ahà!) Ne găsiam în situația, că chiar și cea mai mică ingerență a noastră ar fi părut absolut nemotivată, prin faptul, că partidul nostru, al cărui program conține, fără îndoială, destule și practicabile principii și toate condițiile pentru resolvarea crizei, — n'a fost nici măcar audiat din partea Coroanei, și prin faptul, că nici un singur factor nu ne-a arătat măcar aparența unei bunăvoințe, cu atât mai puțin ne-a dovedit nizuințe serioase pentru realizarea justei noastre pretenziuni: egala îndreptățire a naționalităților“.

Ce înseamnă aceasta? Aceea, că e nemotivat pentru d-voastră a ingerà în acest conflict, pentrucă nimeni nu v'a promis bacșiș separat! (Aplauze zgomotoase lungi).

Apoi, mă rog, ce înseamnă aceea, că interesul Coroanei, interesul parlamentului, interesul constituționalismului e indiferent înaintea Dv., dacă nu atinge avantajul nemijlocit al Dv.?

Milan Hodzsa: Interesul țării, nu numai al nostru!

Andrássy: Politica d-voastră amenință existența națiunei. Care e consecvența ei finală, a dosvoltat-o clar, cu mare aparat științific și interesant *Aurel C. Popoviciu.* Acest domn odinioară a fost unul dintre eroii procesului Memorandului. De atunci stă în contact stabil cu partidul naționalist (Contraziceri pe băncile naționaliștilor. Strigăte: Așa e! In contact stabil!) Și care e programul acestuia? Programul acestuia este — deja titlul cărții sale o spune: „Grossösterreich“ — a șterge cu o trăsătură de condeiu Ungaria de pe fața pământului. Ungaria nu există ca stat, ci se contopește în măreața, admirabila, frumoasa Elveție austriacă. (Strigăte: Aceasta e fantazie!) Sfâșie în bucăți Ungaria și aceste bucăți împreună cu bucățile austriace le unește într'o nouă mare confederațiune. Au pe deplin dreptate deputații naționaliști în aceea, că nu ei au scris aceasta, și că ei pentru aceasta nu pot fi trași la răspundere. Dar, mă rog, aceasta e consecința naturală și inevitabilă a politicei D-voastre. (Așà e!) Căci ce voiți D-v.? Federalism ungar, Elveție ungară.

Mihail Polit: Eu protestez contra acestui lucru. (Sgomot). Totdeauna am accentuat, că aceasta n'o voim. O accentuez din nou. (Sgomot).

Andrássy: Dacă odată facem independente aceste ținuturi de naționalități, la noi și în Austria, dacă aceste trăesc unul lângă altul, cum se poate împedecà atunci împreunarea lor, mai ales atunci, când trebue să se teamă, că Ungaria nu se va învoì oarecum pacinic la împărțire? Numai așà deci pot ei sperà să susțină federalizmul ungar, dacă îl pun sub apărarea și garanția unui federalizm mai înalt. Dar și de altmintrelea n'ar puteà există un organizm de stat așa de complicat, cum vi-l închipuiți Dv. O Elveție austriacă și o Elveție ungară, împreunată cu uniune personală sau cu dualizm, n'ar puteà există în Europa. Planul lui Popovici are cel puțin avantajul, că pe hârtie, în teorie omul își poate închipuì existența unui astfel de stat. Dar așa, cum vă închipuiți Dv., dacă cele 2 confederațiuni ar fi în alianță laxă una cu alta, — așa nu poate există putere.

Mihail Polit: Poftește a reorganizà comitatele. (Sgomot).

Andrássy: .... mai e posibil. (Sgomot. S'auzim!)

De altfel ceeace mărturisiți Dv., încă stă foarte aproape de concepția lui Popovici. In această privință iarăși mă voiu provocà la acelaș „cuvânt“, pe care l-ați enunțiat în 1906. Aceasta încă vine pe deplin în conflict cu independența statului ungar (cetește):

„Naționalitățile nemaghiare ale țerii și-au dovedit convingerea lor, pe care o mențin și astăzi, că eventuala întroducere a comandei maghiare la trupele armatei comune recrutate din Ungaria n'ar fi nici pe departe îndestulitoare pentru rezolvarea definitivă a crizei. Convingerea noastră e, că art. de lege XII din 1867 azi nu mai poate fi corespunzător pentru a susțineà și pe viitor raporturile dintre cele două țeri ale monarhiei. Natural, căci această lege a pactului asigură guvernelor cel mai liber procedeu pe toate terenele politicei interne, încătușând fatal toate nizuințele adevărate, al căror izvor erà dorul de a asigurà tuturor popoarelor libertatea politică, ca astfel libere să se închege într'o puternică consimțire cu dinastia.

„Intreg sistemul politic inaugurat în urma pactului din 1867, exclude de pe toate terenele vieții de stat chiar și ideea egalei îndreptățiri a naționalităților și a egălității de drept în genere. Ear aceasta nedreptate, mai curând sau mai târziu, dar fatal trebuià să se răsbune și încă amar. De aceea și în virtutea tuturor drepturilor omenești, în virtutea principiului sfânt al egalei îndreptățiri pretindem sanarea acestor culpabile negligențe. Dar mai ales acum, când șubredele temelii și toate proptelele pactului se surpă, când însuși pactul reclamă imperativ revizuirea — pretindem necondiționat, ca această revizuire să asigure absolut posibilitatea afirmării corăspunzătoare a diferitelor popoare și să pună odată stavilă pornirii distructive a atâtor elemente separatiste“.

Ce înseamnă aceasta, on. Casă? Inseamnă, că nu pactul din 1867 să-l schimbăm, ci să suprinăm independența statului ungar. Dv. pretindeți, ca să renunțăm în favorul monarhiei la dreptul nostru de dispoziție independent. (Contraziceri la naționaliști).

Milan Hodzsa: Nu aceasta pretindem. (Sgomot).

Andrássy: Tare mă mir, că acum contraziceți acesteia, pentrucă v'ați pronunțat în acest program în formă așa de clară, neîndoioasă, care nu se poate înțelege fals și care dacă înseamnă ceva, la tot cazul înseamnă, că cereți garanție dela monarhia mai înaltă în privința drepturilor naționalităților.

Milan Hodzsa: Pentru asigurarea suveranității statului. (Ilaritate).

Andrássy: Dacă nici nu luăm în atențiune cele ce domnii deputați spun afară de casă, dar retac totdeauna cu mare înțelepciune aici în casă, dacă luăm în vedere și numai celece le-au spus aici în fața dietei, și din aceste se poate vedea lămurit ce periculoasă e politica Dv. Tocmai aceeace a zis domnul deputat Polit despre Elveția ungară, dovedește mai bine, că domnii deputați sau se joacă cu cuvintele, sau de fapt voesc să disolve unitatea Ungariei.

Mihail Polit: Protestez! (Sgomot mare). Eu nu pe cantoane, ci pe comitate am pus pondul principal.

Andrássy: Mă rog, am cetit discursul ținut mai pe urmă al dlui deputat....

Mihail Polit: Binevoește a-l cità (Sgomot).

Andrássy: ...., în care discurs stă, că comitatele trebuesc rotunzite din nou, trebue create comitate pe deplin naționaliste în limbă și putere administrativă și anume cu asigurarea autonomiei în cel mai mare grad. (Contraziceri la naționaliști).

Mihail Polit: Acesta e plan de-al lui Francisc Deák! (Sgomot).

Andrássy: Iși poate închipuì dl deputat, că prin astfel de program se poate asigurà armonia popoarelor?

Mihail Polit: Da! Imi pot închipuì!

Andrássy: Dv., d-le deputat, trebue să dripiți mai întâiu națiunea maghiară și numai după aceea puteți să vă apucați de realizarea unui astfel de program. Că apoi rezultatul obținut după înfrângerea națiunei maghiare nu va asigurà armonia popoarelor, cred că acesta e adevăr mai presus de orice îndoială. Nu uitați, că Dv. vă luptați și împotriva logicei lucrurilor și a legilor naturii.

Mihail Polit: Te rog să citezi! (Ilaritate).

Andrássy: Această țeară, între Dunăre și Tisa, e creată spre unitate, aceasta trebue să fie un singur stat.

Aladar Ballagi: Un singur sistem de râuri!

Andrássy: In Austria poate e posibil a face ceeace vrea Polit, și în Elveția se potrivește, pentrucă permit împrejurările geografice, la noi însă e imposibil așa ceva, aceea e fantomă, ale cărei consecințe penibile Dvoastră le veți simțì mai bine. Ce faceți Dv., e nu numai crimă contra statului, ci e crimă și contra fraților Dv. proprii. Nimeni nu vă vatămă aici pe Dv. D-Voastră trăiți liber aici, și noi ne bucurăm dacă putem satisface pretenziunilor Dv. echitabile și juste. Dar ce faceți Dv.? Cu aceea, că faceți politică contrară statului, periculoasă, deșteptați neîncrederea statului și a societății maghiare. D-voastră sunteți cari apoi deșteptați uneori și excesul șovinist în societatea maghiară în prima linie contra fraților Dv.

Mihail Polit: Fiți cu dreptate!

Andrássy: Cel mai bun exemplu e *legea de naționalități.* Această lege, cum s'a format, e *fătul natural al geniului maghiar.* Geniul maghiar de fapt înseamnă libertatea. Aplecarea noastră naturală a fost — credincioși tradițiunilor din trecut — să continuăm raportul frățesc cu naționalitățile. Această idee au depus-o marii bărbați de atunci în această lege. Voința sinceră a fost, ca pe această bază să se stabilească raportul cu naționalitățile. Nu s'a întâmplat. Legislația de mai târziu s'a abătut deja dela această bază. Azi deja aici în dietă mai mulți au atacat această lege și au pretins ca să o schimbăm. (Strigăte: Trebue ștearsă!) Dvoastră sunteți de vină la aceasta. (Asa e!) *Dvoastră ați fost cauza dacă nu peste mult va trebuì să fie ștearsă această lege* (Așa e!), pentrucă negați și tăgăduiți șirele întroductive, ideile fundamentale ale legii. Dvoastră înșivă v'ați așezat pe altă bază principială decât legea, pentrucă legea zice: forme[illegible] națiune politică unitară.

Mihail Polit: *politică*, dar *nu de rassă!*

Andrássy: De rassă nici nu vrea nimenea! Dvoastră totdeauna voiți aceea, ca Românimea, Sârbimea, Slovăcimea, să formeze teritoriu politic separat. Dvoastră nu vă supuneți tezelor fundamentale ale legei, dar pretindeți executarea detaliilor. Prin aceasta ați deșteptat în Ungaria spiritul contra căruia vă plângeți. Dvoastră stricați nu numai rudeniilor Dv. de rassă, cari trăesc între hotarăle Ungariei, ci stricați și acelora, cari trăesc în țările exterioare, afară de frontieră. (Așa e!) Statul ungar e prietinul și aliatul natural al regatului român și sârb. Aduceți-vă numai aminte, că politician maghiar, tatăl meu, a fost acela, care prima dată s'a întrepus în cabinetele europene pentru independența Sârbiei și României.

Coloman Thaly: Chiar și regatul îl puteți mulțămi lui!

Andrássy: Și ideia regatului el a reprezentat o prima dată în cercul cabinetelor europene. Cuvântul lui a apărat România și Sârbia la congresul din Berlin. (Mișcare).

Mihail Polit: Acesta a îndeplinit și ocupațiunea Bosniei!

Andrássy: De aceasta noi am avut trebuință! Pe urmă influența maghiară a fost aceea, care a pus ca scop al politicei monarhiei austro-ungare independența statelor orientale. Fiecare știe, că regatul român și regatul sârbesc au hotărât trebuință de prietinia noastră. Dar nu e aceasta în pericol, dacă D-voastră continuați astfel? (Așa e!) In loc ca D-voastră să fiți zale naturale, cari ați legà aceste țeri avizate una la alta. D-voastră îngreunați susținerea raportului bun. (Așa e!) Ce faceți zi de zi? Umblați pe acolo, agitați contra noastră. Să nu negați, căci o știu dovedì. (Aclamațiuni și aplauze.) Aici în

Ungaria ce faceţi? In Ungaria earăşi potentaţi dispoziţia antiromână şi antisârbească prin politica Dv. agresivă. In loc ca să legaţi prietinia, o îngreunaţi.

Prin urmare eu faţă de D-voastră *iau lupta cea mai energică.* (Aclamaţiuni vii şi aplauze). Politica mea de naţionalităţi o pot sumà într'o propoziţie: *a iubì, a fi cu dreptate faţă de masa naţionalităţilor, dar a prigonì cu rigoare implacabilă pe agitatori.* (Aclamaţiuni vii îndelungate şi aplauze". Oratorul e felicitat de număroşi deputaţi).

Din România.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române.

Mercuri, săptămâna trecută au fost deschise în Bucureşti corpurile legiuitoare române, prin următorul *mesaj de tron*, cetit de către ministrul-prezident G. Gr. *Cantacuzino*:

Domnilor senatori!
Domnilor deputaţi!

Deschizând a treia sesiune a acestei legislaturi, sunt fericit să aduc naţiunei, prin reprezentanţii ei, mulţămirile Mele cele mai vii pentru nesfârşitele dovezi de credinţă neclintită şi de dragoste călduroasă ce Mi-a dat cu prilejul întreitului aniversar, pe care l-am sărbătorit anul acesta împreună cu poporul român. Pe credinţa şi dragostea lui M'am bizuit Eu din ceasul în care am legat soartea casei mele de aceea a României, în ele voiu găsì şi de acì înainte cea mai dulce răsplată a trudelor mele.

Mă simţ cu atât mai fericit cu cât frumoasa expoziţie naţională, care a avut un succes aşa de strălucit, a invederat încă odată, că munca noastră de patruzeci de ani nu a fost înzadar. Fie ca minunatele progrese săvârşite până acum de scumpa noastră ţeară, să slujească drept imbold tuturor pentru nouă muncă, pentru noui progrese.

Domnilor senatori!
Domnilor deputaţi!

Politica înţeleaptă, pe care o urmăm cu atâta statornicie, ne-a asigurat şi ne asigură încrederea şi prietenia tuturor puterilor.

Nădejdea pe care v'o arătam anul trecut despre încetarea goanei pornite asupra Românilor din imperiul otoman, supuşi credincioşi ai Maiestăţii Sale Sultanului şi prin urmare despre putinţa restabilirei unor relaţii prieteneşti între România şi regatul elin nu s'a împlinit. Dimpotrivă, Grecia a rupt de atunci relaţiile diplomatice cu noi. Privim această ruptură, pe care o regretăm, cu acea linişte, care isvoreşte din conştienţa, că cererile României sunt nu numai drepte, dar şi în conglăsuire şi cu cele mai simple percepte ale umanităţii şi cu interesele superioare ale păcii.

Domnilor senatori!
Domnilor deputaţi!

Starea finanţelor ţării este din cele mai înfloritoare. Socotelile anului 1905–6 s'au încheiat cu un excedent de peste 45 milioane şi încassările din cele şepte luni ale anului 1906--1907 întrec cu 14 milioane şi jumătate pe cele din anul precedent.

Este deci cu putinţă, ca sarcinile contribuabililor să fie uşurate. Guvernul meu vă va propune scăderi în impositul fonciar al proprietăţii mai mici de 10 hectare, în darea asupra salariilor şi în taxa asupra vinului.

Buna stare a finanţelor dovedeşte, că dezvoltarea economică a României este în continuă propăşire. Suntem datori să ajutăm această dezvoltare. In cursul acestei sesiuni vi se vor cere noui credite, pentru a se pune căile noastre ferate în măsură de a răspunde la nevoile mereu crescânde ale agriculturei şi industriei, şi vi-se vor propune proiecte de legi asupra regimului apelor, asupra consolidărei concesiunilor de terenuri petrolifere, asupra cumpărărei de către stat a pădurilor moşteneşti şi asupra creşterei fondului de împădurire.

Urmând cu îngrijire îmbunătăţirea stărei pădurilor număroase şi sărace, veţi aveà să chibzuiţi asupra asigurărei vitelor şi asupra răspunderei întreprinzătorilor în caz de accidente. In acelaş scop, Guvernul Meu vă va propune o lege care să uşureze pentru obştiile săteşti condiţiunele cu cari statul sà le poată arendà moşiile sale.

Asigurarea neatârnărei puterei judecătoreşti faţă de puterea executivă, cea mai temeinică garanţie a drepturilor fiecăruia, guvernul Meu vă va propune să o duceţi mai departe prin întinderea inamovabilităţei şi la judecătorii de întâia instanţă.

Universităţile, dela cari porneşte direcţia culturei naţionale, au nevoe de multe îmbunătăţiri ca să corespundă cu trebuinţele de azi ale societăţii. Guvernul Meu vă va supune un proiect de lege care să completeze şi modifice legea organică a învăţământului superior.

Alte proiecte de legi vor fi aduse dinaintea Domniilor Voastre, relativ la înfiinţarea unei case a spitalelor, la întocmirea, revizuirea şi permanenţa listelor electorale, la modificarea legei gendarmeriei şi la marina comercială.

Intreaga operă de dezvoltare şi propăşire a statului român se razimă pe solida organizare a puterei lui armate. Pentru întărirea ei, aţi sporit cheltuelile ministerului de războiu doi ani dearândul. Un spor şi mai însemnat vi-se va cere anul acesta, pentru a se mărì numărul batalioanelor infanteriei teritoriale şi a se înmulţì bateriile de artilerie.

Domnilor Senatori!
Domnilor Deputaţi!

Chestiunile cari vor fi supuse la chibzuinţa Domniilor-Voastre sunt din cele mai însemnate. Nu Mă îndoiesc, că în deslegarea lor veţi pune aceiaşi râvnă şi vă veţi însufleţì de acelaş înalt patriotizm ca şi până acuma, şi că astfel şi această a treia sesiune va lăsà urme tot atât de trainice ca şi cele două dintâi.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor-Voastre.

Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

NOUTĂŢI.

Din cauza *sfintei sărbători* „Intrarea în biserică", *numărul proxim al ziarului nostru apare Vineri după ameaz.*

*

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiiu au mai contribuit din comuna Mesterháza, tractul Reghinului, următorii: Nuţ Toderică 20 cor., Cadar Petru l. Chirilă 20 cor., Cadar Maria 10 cor., Uşică Gavriil 5 cor., Crăciun Ioan 4 cor., Croitor Dumitru, Cadar Teodor, Croitor Constantin, câte 2 cor., Croitor Dănilă, Croitor Dumitru, Popan Grigorie, Croitor Simeon, Florea Stefan, Florea Petru, Croitor Alex., Uşică Ioan, Pop Ioan, Cadar Nastasiă şi Uşică Urvara, câte 1 cor. Alţii cu sume mai mici. La olaltă 82 cor. 90 fileri.

*

Procesul de despărţire al Românilor gr. ort. din Budapesta intentat bisericei greceşti de acolo a fost judecat la Curie în una din zilele trecute. Biserica grecă a înaintat adecă la timpul său excepţiuni în contra competenţei judecătoriei din Budapesta, dar tribunalul i-a respins excepţionarea. Tabla regească a schimbat sentenţa tribunalului şi a dat câştig de cauza bisericei greceşti. Apelată la Curie, aceasta a decis cauza în senzul sentenţei aduse din partea tribunalului. A decretat competentă judecătoria din Budapesta să aducă judecată în meritul cauzei. Acum tribunalul din Budapesta se va ocupà în curând *în merit* cu procesul din întrebare.

*

Ziar nou. Din Budapesta ni-se scrie, că comit. partidului naţional român *a decis definitiv înfiinţarea unui ziar cotidian*, care va apare încă în cursul acestei luni în Budapesta, şi va fi organul oficios al partidului naţional român.

*

Carte oprită. Ministrul unguresc de culte şi instrucţiune publică a oprit din şcoalele confesionale gr. ort. române cartea *„Istoria bisericească III. Carte de religiune pentru şcoalele medii. Edit. IV. Caransebeş, 1903. Editura şi tipariul tipografiei şi librăriei diecesane. Preţul 1 cor, Autor Dr. Petru Barbu"*. Ca motive de oprire se înşiră următoarele: greşeli grave obiective şi de drept public şi nerespectare faţă de legile patriei.

*

Universitatea săsească se va pronunţà în 10 Decemvrie asupra ofertelor făcute cu privire la exploatarea pădurilor celor şapte judeţe. Atunci se întruneşte adecă reprezentanţa universităţii în sesiunea extraordinară şi va legà imediat contract cu firma căreia îi va dà pădurile în exploatare.

*

† Traian Djuvara, fost judecător la curtea de apel din Bucureşti s'a sinucis, trăgându-şi un glonte în tâmplă. Moartea a fos instantanee. O boală gravă l-a îndemnat să facă acest pas nefericit.

*

Confratele Marion dela *„Universul"* din Bucureşti a primit dela comisariatul general al expoziţiei *„medalia de aur"* pentru lucrarea sa *„Marion la expoziţie"*.

*

Catastrofa din Dortmund. In oraşul Dortmund din Prusia s'a născut foc, nu se ştie pe ce cale, într'o fabrică, în care se pregăteşte materia cea mai puternică explosivă, *roburitul.* Intregul material îngrămădit în fabrică, a explodat şi nimicit fabrica cu desăvârşire, şi încă şi casele din comuna apropiată rurală. Cumcă sub ruinele fabricei câţi muncitori vor fi îngropaţi, încă nu se ştie. In primele momente au fost scoşi 40 morţi şi 200 răniţi. Lipsesc însă preste o miie. Că explozia cât a fost de puternică se poate constatà din faptul, că la fabrica de tunuri a lui Krupp, aflătoare în apropiere, s'a prăbuşit întreg coperişul.

*

Inchiderea expoziţiei din Bucureşti se va face Joi, în 23 Noemvrie v. cu solemnitate mare.

*

Lupi în sat. In comuna Ruda au întrat lupii în sat ziua la ameazi şi au omorât vre-o 24 de oi. Autoritatea comitatensă a ordonat goană oficioasă asupra lor.

*

Ucigaş fără voe. Din Topliţa se scrie că contabilul *Löwi* de acolo, curăţindu-şi puşca în una din zilele trecute, n'a observat că puşca e plină. I-s'a slobozit în mână şi glonţul a întrat tocmai în inima fetei de casă, care din întâmplare se aflà în odae. Fata a murit la moment. Judecătoria a deschis anchetă.

*

Necrolog. Jale mare a atins familia părintelui *Ioan Paşca* din Geaca, (tractul Clujului) mutându se din mijlocul ei la cele eterne drăgălaşul băieţel *Ioan* în etate de un an şi 3 zile. A repauzat în 12/25 şi a fost înmormântat în 14/27 Novembre curent prin părintele *Gavriil Hango* spiritual în Gherla, care a ţinut o cuvântare funebrală frumoasă.

*

Sinucidere. Directorul teatrului poporal din Budapesta, *Vidor Pál*, s'a sinucis, din motivul, că era ruinat materialiceşte cu desăvârşire, iar creditul i-se slăise.

*

Foamete în Rusia. Printre ţărănimea din Rusia domneşte cea mai mare mizerie. Oamenii nu mai au ce mâncà. Tătarii îşi vând copiii, şi mai ales fetele mari pentruca să pună mâna pe nişte parale şi să aibă din ce hrănì pe ceilalţi membri ai familiei. Pe lângă foamete mai bântue şi tifusul, colerina, scorbutul, şi alte boale rele. Ce bine erà, dacă miliardele cele multe nu se cheltuiau în nenorocitul răsboiu în Iaponia, ci se ajutà acum ţărănimea cu banii aceia!

*

La „fondul de 20 bani" pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu", au mai dăruit nuntaşii mirilor Ioan Părău, măiestru croitor şi dşoara Constanţa Buzdughină (ambii corişti ai Reuniunei), la iniţiativa v.-prezidentului, totodată naş George Poponea, cor. 5·52; Antidiu Şoldea, căp. Lazăr Buzdughină, sod. lăcătuş, Nicolae Stanciu, econom, Lazar Bulea, econom, Lazar Cismaş, Sergentul de poliţie Roth, Titu Morariu, cler. abs. Săsciori, Ionel Crişan, înv. Răşinar, Ioan Felea, cleric, Aurel Nicolescu, cleric, Aurel Medrea, cleric, Angel Bena, funcţ. „Albina", Florea Cruciţă m. croitor, fiecare câte 20 fileri.

*

Abonaţi ziariul „Mercur". Cea mai bună, mai esactă şi mai autentică informaţiune despre resultatul fie-cărei trageri la sorţi o dă ziariul „Mercur", care apare în Praga (Graben Nr. 14). Cu 1 Ianuarie 1907, întră în anul XXVII al esistenţei. Afară de datele oficioase referitoare la trageri, ziariul acesta aduce şi informaţiuni despre evenimente financiare din lumea întreagă. Abonamentul face 6 coroane la an. Cei ce abonează ziariul „Mercur" pe anul viitor 1907, primesc ca premiu, fără nici o taxă, registrul tuturor hârtiilor de valoare cari au fost trase până la finea anului 1906, a căror valoare însă n'a fost ridicată încă, cum şi un călindar universal de tragere şi un şematism de prescripţie. A se adresa administraţiei, în Praga. (Prag, Graben, 14).

*

O epistolă. Stimatului Domn Albert Müller, Budapesta, str. Vadász V. nr. 42/V. Am primit crucea inventată de d-voastră şi vă rog să primiţi sincerile mele mulţămiri de oarece prin invenţia d-voastră v'aţi îndurat de mine. Rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinte pentru aceasta. Cu deosebită stimă *Matei Dirkits.* Această scrisoare a primit-o adresatul care e inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967, care inventaţie are efect vindecător contra ischiasului, reumei, astmei, sgârciului de inimă, etc.

Notă oficială.

Se atrage luarea aminte a oficiilor parohiale, ca în vederea încheerii socotelelor anuale apropiate să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale, şi să nu aştepte încassarea prin organele administrative.

Cărţi şi reviste.

„Curs practic de limba română". Etimologie, sintaxă, stilistică, ortografie şi literatură pentru clasele III, IV, V şi VI ale şcoalei primare, de *Iuliu Vuia*, învăţător-director în Comloşul-mare, Bănat. Preţul unui exemplar 60 fileri. Tiparul tipografiei diecezene gr. ort. române din Arad. Carte aprobată de venerabilul consistor gr. ort. român din Arad.

*

Şir nesfârşit. Un mic capitol din viaţa foilor române din Ungaria, de *Silvestru Moldovan*, redactorul *„Foii Poporului"*.

*

„Grădina de copìi", revistă pentru educătoare şi familii a asociaţiunii conducătoarelor de grădini de copìi din România. Anul I, numărul 3. Abonamentul 10 lei pe an. Redacţia şi administraţia Calea Văcăreşti 230, în Bucureşti.

*

Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramureşane. II *Inscripţii şi Insemnări*, de *N. Iorga*, profesor la universitatea din Bucureşti. Formează volumul XIII din „Studii şi documente cu privire la istoria Românilor", adunate de domnul *Nicolae Iorga*. Preţul 3 lei 50 bani.

Poşta redacţiei.

Dlui G. N. în I. Despre iubileu s'a publicat notiţa din numărul 126. Corespondenţa nu se mai publică.

Teatru.

Luni, în 3 Decemvrie: *Die Schmetterlingsschlacht*, dramă în 4 acte de Hermann Sudermann.

Marţi, în 4 Decemvrie: *Familie*, dramă în 3 acte de Karl Schönherr.

Mercuri, în 5 Decemvrie: *Die versunkene Glocke*, poveste în 5 acte de G. Hauptmann.

UN REMEDIU

care numai în trecere excită e tot aşa de nefolositor, ca şi biciuitul unui cal obosit. E cu totul altceva dacă folosim un remediu cum e „Emulsion" ul lui Scott, care constă din cel mai bun oleu de peşte amestecat cu var şi natron-hypophosphit şi care înviorează îndată întreg corpul şi-l întăreşte aşa că în timp scurt devine omul sănătos şi robust. Ca mijloc de întărire pentru copìii debili sau reconvalescenţi, numai „Emulsion"-ul lui Scott se poate întrebuinţà „Scott" are o putere vindecătoare neasemănat mai mare ca oleul simplu de peşte. III 252 2–4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 472—1906 ppresb. [291] 1—3

Concurs

Pentru pcuparea postului de învățător la școala confesională din filia Beia, protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs eu termin de 15 zile dela prima pnblìcare în „Tel. Rom.“

Emolumentele: 600 cor., 400 cor. dela stat 100 cor. din cassa bisericei, 100 cor. dela popor, cuartir și lemnele necesare de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu la această școală.

Cu acest post de învățător este împreunat și postul de cantor, pentru care va fi beneficiat deosebit.

Reflectanții la acest post vor aveà a-și așterne suplicele de concurs instruite conform normelor în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighișoara (Segesvár), cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică înaintea alegătorilor spre a-și arătà desteritatea în cântări și tipic.

Sighișoara 16 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

---

[292] 1—3

PUBLICARE.

Subscrișii licuidatori ai societății pe acțiuni „Tipografia“ în Sibiiu cu provocare la §. 202 al legii comerciale provocăm prin aceasta pe toți creditorii acestei societăți, cari încă nu ar fi escontentați, ca să validiteze pretensiunile lor în termin de 6 luni socotite dela a treia apariție a acestei publicări, căci după acest termin societatea va fi definitiv licuidată și ștearsă din registru.

Sibiiu 3 Decemvrie 1906.

Societatea pe acțiuni „Tipografia“
în licuidare.

George Pap m. p. *Rubin Patiția* m. p.
Dr. Liviu Lemény m. p.

---

[293] 1—1

PUBLICARE.

Subscrișii licuidatori ai societății pe acțiuni „Tipografia“ în Sibiiu în licuidare cu provocare la §. 206 al legii comerciale aducem la cunoștință publică și în specie a acționarilor, că realizând toate activele societății și mulțămind pe toți creditorii, — rezultatul este, că capitalul social este întreg conzumat, ba unul dintre licuidatori a jertfit din al său o sumă conziderabilă pentruca toate pasivele să fie achitate. Activitatea subscrișilor licuidatori s'a desvoltat întru realizarea activelor și escontentarea pasivelor conform următoriului

Conspect sumar.

I.

Din vânzarea caselor, după subtragerea datoriilor întabulate, din încassarea pretenziilor active a resultat cor. 17.051.61.

II.

Pentru escontentarea creditorilor s'a cheltuit cor. 17.051.61.

III.

Bilanțul este deci, că venitele equilibrează întocmai cu eșitele, iar pentru pasivele reprezentate prin capitalul social nu resultă nimic.

Sibiiu, 3 Decemvrie 1906.

„Tipografia“ societate pe acțiuni în licuidare.

George Pap m. p. *Rubin Patița* m. p.
Dr. Liviu Lemény m. p.

---

80 Hctl.

de **vinuri** curate sunt de vânzare, din anii 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904 și 1905. A se întrebà: Sibiiu, Holzgasse Nr. 5. [287] 3—3

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de vița nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 17—40

Nr. 15438—1906 [290] 1—2

Târgul de țară

la sf. Nicolae, din **Timișoara,** se va ținea din 13 pănă inclusive 17 Decemvrie st. n.

Din 13 Decemvrie, Joi dimineața la 5 oare, se va deschide târgul pentru tot felul de animale

Temesvár, în 18 Noemvrie st. n. 1906.

Dela căpitănatul orășenesc:

Bandl Rezső,
primcăpitan.

Candidat de advocat.

Subscrisul am lipsă de un **candidat de advocat** cu praxă foarte bună, capabil a conduce cancelaria, lucrând și în cauze mai complicate independent.

De sine înțeles în limba maghiară are să concipieze fluid și să o poseadă deplin și în graiu viu.

Mai departe primesc și un **cancelist** pentru a provedeà lucrurile mai mici fără îndrumări, pretinzându-se de altcum și dela dânsul cunoștința limbei române și maghiare.

Reflectanții își pot ocupà locul pe lângă condițiuni favorabile — imediat.

Dr. Mátyás Lázár, advocat
[288] 3—3 Sibiiu, str. Urezului 11.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 34—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni si piciόre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 206

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V coltul strada Kálmán.

Explicarea Evangeliilor duminecale

și ale

Sărbătorilor împărătești

de
Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul și editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Prețul broșat 3 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de toate zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rânduea!a Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rândueala Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rândueala Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slujba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele si ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rândueala Sinaxariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 129 Sibiiu, Sâmbătă 25 Noemvrie (8 Decemvrie) 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Apropiindu-se sfârşitul anului, rugăm pe domnii abonaţi ai ziarului nostru în restanţă cu abonamentul, să binevoiască a ni-'l trimite, pentruca să ne putem încheia socotelile.

Administraţia.

Guvernul şi naţionalităţile.

Sibiiu, 7 Decemvrie n.

Am dat în numărul trecut în întregime vorbirea domnului ministru de interne, conte *Andrássy Gyula*, rostită în şedinţa din 26 Noemvrie a dietei ungare în chestia naţionalităţilor, şi cetitorii ziarului nostru îşi vor fi croit singuri judecata asupra ei, apreciându-i după merit părţile cele bune şi părţile cele neliniştitoare. Pentrucă pe lângă toată critica aspră, adusă vorbirii de alţi confraţi, cetitorii noştri vor fi de acord cu noi când constatăm, că vorbirea are şi părţi *bune*, părţi cari pot să ne mulţămească, dacă lucrurile nu vor rămâneà numai la vorbe, ci vor fi prefăcute şi în fapte.

Nici un ministru, şi nici un politician ori bărbat de stat maghiar n'a făcut până acuma declaraţiuni atât de sincere şi atât de clare cu privire la maghiarizarea cu forţa a ţării, cu privire la despoiarea naţionalităţilor nemaghiare din patria aceasta de limba lor şi de naţionalitatea lor, cum sunt cele cuprinse în vorbirea contelui *Andrássy*, în acest program politic bine precisat al actualului guvern în chestia naţionalităţilor.

Trebue să mărturisim, că ne cade bine când auzim din gura unui bărbat de stat de greutatea contelui *Andrássy* vorbe ca acestea: „*Un popor de mai multe milioane e imposibil de a fi despoiat de caracterul său naţional*, şi a încercà lucrul acesta *ar fi curată prostie*; pentrucă precum nu succede în Germania faţă de Poloni, *nu ar succede nici la noi*“....

Şi mai mare linişte sufletească ne cauzează apoi promisiunea solemnă făcută din partea domnului ministru de interne, că *va pretinde* totdeuna, ca oficianţii subalterni ai săi *să se poarte cu iubire şi dreptate faţă de poporul dela sate*, care din întâmplare nu e de limbă maghiară, şi va pretinde, ca funcţionarul totdeuna *să ştie limba poporului*, căruia are să-i slujască şi să-i facă dreptate!

Intru adevăr, acesta e gravamenul cel mai mare al naţionalităţilor nemaghiare din patria noastră, acesta e izvorul tuturor nemulţămirilor cari se nasc între popor. Organele puterii de stat nu tratează totdeauna cu destulă cruţare, cu destul simţ de umanitate cu poporul, din motivul, că nu-l înţeleg, nu-i cunosc limba, datinile şi moravurile. Dacă guvernul actual se va ţineà deci de vorbă şi va introduce în direcţia aceasta schimbările promise, îl asigurăm, că cea mai mare parte din nemulţămiri şi din gravaminele pe cari le-au înşirat până acuma deputaţii naţionalişti în dietă, au să înceteze dela sine, iar alipirea popoarelor nemaghiare şi iubirea lor faţă de stat şi instituţiunile sale are să crească şi să se întărească.

Pe când însă partea aceasta a vorbirii dlui conte *Andrássy* ne mulţămeşte pe deplin şi ne întinde speranţa unei îndreptări spre bine, partea a doua a vorbirei ne nelinişteşte şi ne face mari îngrijiri. Partea aceasta adecă e curată declaraţie de războiu, adresată celor ce astăzi au îndreptăţirea şi datorinţa să reprezinte popoarele nemaghiare în parlamentul ţării, deputaţilor naţionalişti, dintre cari majoritatea o formează deputaţii noştri, reprezentanţii poporului român din patria aceasta.

Ne-ar fi plăcut, dacă domnul ministru de interne era mai puţin categoric şi mai puţin ameninţător în privinţa războiului declarat pretinşilor „*agitatori*“, dar cu toate acestea îi ţinem de justificat tonul întrebuinţat. A spus-o însuşi dl ministru, că deputaţii naţionalişti deşteaptă uneori „*escesul şovinist în societatea maghiară*“, iar aceea o ştim toţi, că şovinismul e astăzi putere mare, factor însemnat în statul nostru, pe care nu-l poate birui nici guvernul, cu toate mijloacele ce le are la îndemână, ci trebue să-i arunce câte ceva din când în când pentru a-l îmblânzi.

Pentru liniştirea şovinismului maghiar s'au făcut deci ameninţările cu ştergerea legii de naţionalităţi şi cu prigonirea fără cruţare a „*agitatorilor*“, pentru îmblânzirea acelui şovinism, care a fost întărâtat din partea deputaţilor naţionalişti, prin ţinuta lor războinică, privită ca provocătoare, manifestată în dieta ţării.

Am prevăzut această întorsătură a lucrurilor şi de aceea am adresat nu demult deputaţilor nostri din dietă rugarea, să fie mai puţin războinici, să fie mai prudenţi, mai concilianţi faţă de guvern şi imensa sa majoritate parlamentară, cu care nu vor puteà duce lupta, aşa cum au început-o, la sfârşit bun şi mulţămitor. Ni-s'a făcut însă aspră imputare din o anumită parte pentru vorbele noastre dictate de interesele cele mari ale obştei româneşti, iar aceia cărora ele au fost adresate nu le-au luat în seamă. Şi era bine dacă ascultau de noi. Iată acum urmările! Ameninţări din partea guvernului, că ne va lua şi puţinul ce mai avem, *legea de naţionalităţi*, şi va urmări fără cruţare pe ceice se fac vinovaţi de violarea legilor şi a constituţiei patriei noastre.

E în drept orişicine să spună, că e bine ori nu aceeace facem noi şi ce cerem să facă alţii; dar tot aşa e dreptul nostru să ne spunem pe faţă şi fără încunjur şi noi părerile cu privire la interesele mari ale întregului nostru popor. Pentrucă şi noi purtăm interes faţă de soartea acestuia, poate mai mare decât mulţi alţii cari sunt cu „poporul“ necontenit pe buze, pentrucă şi noi avem tragere de inimă pentru el şi durere, când soartea i-se întoarce spre mai rău, şi pentrucă şi noi avem să răspundem, poate în măsură mai mare decât toţi alţii, conştiinţei noastre şi posterităţii, istoriei, care judecă, nu mustră, pentru soartea acestui popor, trecut prin multe rele. Acest simţ de responsabilitate ne-a făcut în rândul trecut să adresăm deputaţilor nostri din dietă cuvintele pe cari ne-am permis să li le adresăm, şi tot acest simţ de responsabilitate ne sileşte să le spunem de nou, că nu aprobăm şi n'am aprobat nici până acum tonul lor războinic, care poate fi luat ca provocător, folosit în vorbirile rostite în dietă, şi că am dori să-l vedem înlocuit cu un ton mai conciliant, dictat de blândeţă, de înţelepciune şi de dorul bunei înţelegeri.

Nu ştim pe cine a înţeles dl ministru de interne sub „*agitatori*“ periculoşi statului. Dacă a înţeles însă pe ceice ar gravità în afară, îl asigurăm şi noi, că de aceştia nu sunt în sinul poporului român din patria aceasta, nici în parlament, nici afară de parlament, pentrucă dacă ar fi, noi am fi fost cei dintâi cari le-am fi declarat războiu, dupăce la nici un caz nu ne-am puteà solidarizà cu ei şi nu ne-am puteà identificà cu faptele lor. Celce caută legături politice cu bărbaţi din alte ţări şi alte state, fie de orice neam, nu e omul nostru, şi nu e reprezentantul vederilor noastre în dietă, pentrucă politica noastră trebue scoasă din interesele propriului nostru popor din patria aceasta, iar nu din interesele altor ţări, sau din interesele grupărilor politice din alte state. Tot aşa celce trece în pretensiunile sale faţă de stat peste marginile legilor aflătoare în vigoare nu e omul nostru, şi nu reprezintă vederile noastre, nici în parlament şi nici afară de parlament, pentrucă stând noi pe teren legal, nu putem cere pe seama poporului nostru decât numai aceea ce ne îndreptăţesc legile ţării să cerem, şi în forma admisă de constituţia patriei noastre. Şi avem impresia, că ceeace e bazat în lege şi stă în consonanţă cu întocmirile statului nostru, ni-s'ar şi da, dacă s'ar cere în ton corăspunzător, în formă potrivită, cu cuviinţă, iar nu cu asprime.

De aceea, recomandăm încă odată deputaţilor nostri aceeace ne porunceşte şi evangelia să le recomandăm: blândeţă, prudenţă, concilianţă, pentrucă acestea duc mai curând la doritul scop decât asprimea vorbelor. Şi în cele din urmă, ei nici nu sunt trimişi la dietă pentruca să se certe şi să se războiască cu Maghiarii, — cari nici când n'au fost aşa de tari politiceşte cum sunt astăzi, — ci pentruca să ajungă la înţelegere cu ei cu privire la îmbunătăţirea sorţii celor de acasă, pe cari au să-i reprezinte în dietă. Pace deci şi bună înţelegere dorim între ai nostri şi cei dela putere, buna înţelegere între popoarele patriei acesteia comune, de care are trebuinţă tronul, are trebuinţă guvernul, au trebuinţă Maghiarii, dar cea mai mare trebuinţă o avem noi, Românii din statul acesta, pentruca să ne putem conservà şi desvoltà.

Împărăţia lui Dumnezeu.

„Vină împărăţia ta!“

V.

Venirea împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ şi îndreptarea vieţii omeneşti e posibilă deci numai aşa, dacă omul trece prin o renaştere spirituală. Fără a fi pătrunsă fiecare personalitate singuratică de spiritul lui Cristos, nu e cu putinţă reînoirea societăţii şi nu e de închipuit nici un progres real pe terenul social.

Aşa zicea Mântuitoriul: „Impărăţia lui Dumnezeu e ca şi aluatul, pe care l-a luat femeia şi l'a pus sub trei merţe de făină, până s'a înăcrit“... Iar cu altă ocaziune zicea aşa: „Când va veni împărăţia aceasta, nu va veni cu zgomot extern. Nu se va spune, uite aici, uite colea, pentrucă împărăţia lui Dumnezeu *e în voi!*“. Şi astfel, istoria împărăţiei lui Dumnezeu e o istorie a sufletului omenesc. Incolţeşte în afunzimile inimei omeneşti şi în noi înşine trebue să prindă rădăcină. Condiţiunile externe ale vieţii joacă rol foarte subordonat în croirea sorţii împărăţiei lui Dumnezeu. Succesul încolţirii şi al desvoltării depinde numai dela însuşirile interne ale omului. Se cere anumită pregătire morală, egală unui mijloc spiritual.

„Nime nu poate veni la mine, — spune Isus Cristos, — fie că tatăl îl atrage, decât numai aşa, dacă o atragere, fie chiar şi neclară, *îl împinge spre tatăl*“. Aici îşi află explicarea, cum de unii oameni, cu toate că le sunt date toate condiţiunile favorabile externe pentru primirea adevărurilor, nu le primesc, pe când alţii iarăşi, pe lângă toate condiţiunile nefavorabile, fără nici un motiv plausibil, li-se închină cu desăvârşire.

Asemănarea cu sămănătoriul ne oferă o ilustraţiune splendidă. Sămănătoriul resfiră cu mână tare sămânţa peste holdă. Sămânţa e bună, însă rezultatul e diferit. Pe drumul bătucit sămânţa nu a putut să între în pământ şi a fost călcată. In pietriş s'a uscat. Sub spini asemenea nu a putut încolţi, şi astfel numai a patra parte din sămânţă, căzută în pământ bun, a putut să aducă roade bogate. Motivul deosebirii în rezultatul obţinut nu'l formează deci sămânţa, ci pământul, agrul. Tocmai aşa stăm şi cu împărăţia lui Dumnezeu şi cu sămânţa *aci* aruncată. După ce a fost odată resfirată în lume, încolţirea nu'i mai poate fi împedecată. Noi nu putem să-'i observăm desvoltarea, pentrucă pentru noi, — sclavi ai momentului, o operă care se desăvârşeşte în curs de veacuri, are aparenţa ca şi cum ar stà pe loc în desvoltare, — însă sămânţa creşte.

„Aşa este şi împărăţia lui Dumnezeu, în ce chip este după ce aruncă omul sămânţa în pământ. Şi doarme şi se scoală, ziua şi noaptea, şi sămânţa răsare şi creşte, cum nu ştie el. Că pământul din sine rodeşte mai nainte iarbă, după aceea spic, apoi grâu deplin în spic“. (Marcu 4. 26-28). Sămânţa e plină de puternice sucuri de viaţă. Conţine forţe necuprinse. Intr'un grăunte mic e ascuns începutul vieţii unui arbor mare, al unei lunci întregi umbroase, numai să cadă sâmburele în loc potrivit, în pământ prielnic. Intocmai aşa e şi cu cuvântul despre împărăţia lui Dumnezeu.

Impărăţia lui Dumnezeu e „ca grăuntele de muştar, care când se samănă în pământ este mai mic decât toate sămințele pământului. Şi după ce se samănă, creşte şi se face mai mare decât toate buruenile, şi face ramuri mari, cât pot locuì sub umbra lui paserile ceriului“. (Marcu. 4, 31-32).

Inainte cu câteva decenii a fost aflată într'o piramidă egipteană mumia unui Faraon. Acolo unde au fost aflate rămăşiţele puternicului domnitor de odinioară de pe malul Nilului a fost descoperită şi o mulţime de unelte casnice ale vechilor Egipteni, între altele şi o olcicuţă cu grăunţe de grâu. De pe frunza de papyrus, care încă a fost aflată aci, s'a putut constata, că grâul acesta a stat în piramidă peste trei mii de ani. A fost sămănat, şi a dat rod excelent! Puterea de viaţă i-a fost deci conservată. Sămânţa pentru împărăţia lui Dumnezeu, grâul adevărului, cuvântul însufleţit pentru provocarea de a face bine, conţine, de sine înţeles, o şi mai mare putere de viaţă. Dacă cade în inimă bună, mai curând ori mai târziu *trebue* să aducă roade.

Intreaga chestie se învârte în jurul faptului, dacă inima peste tot e în stare să primească sămânţa aceasta de grâu, dacă lumea internă a omului, înclinările sale peste tot, ofer pământ potrivit pentru desvoltarea sămănăturii lui Cristos? Dacă nu, atunci trebue *creat* terenul potrivit. Drumurile bătucite de picioarele trecătorilor au să fie sparte cu plugul şi îndreptate cu grapa. Pietrişul trebue acoperit cu un strat de pământ gras, tufişurile târşite, şi toate gunoaele măturate. Cea mai sfântă datorinţă a tuturor acelora, cari în deplină conştiinţă aşteaptă venirea împărăţiei lui Dumnezeu, în raporturile lor cu aceia, cari manifestă nepăsare faţă cu soartea şi desvoltarea acesteia, este deci, să-'i îndemne necontenit, cu vorba şi cu fapta, cum a făcut Ioan Inaintemergătoriul lui Cristos, zicându-le:

„Gătiţi calea Domnului, îndreptaţi cărările lui“ (Luca, 3, 4).

Sunt negreşit şi oameni, cari sunt pierduţi pentru împărăţia lui Dumnezeu. Pentru ei lumea cu ideale luminoase şi cu bolduri sublime e de neatins. Sufletul lor e mâncat de trivialitate şi de duritatea boldurilor josnice. Insuşi Isus Cristos spuneà despre aceşti oameni: „Să nu daţi sfinţenia la câni şi mărgelele voastre să nu le aruncaţi scroafelor“. Dacă v'aţi convins cu desăvârşire, că un om oarecare e surd pentru orice apel binevoitor, că nu se supune nici unei influinţări morale: nu vă mai pierdeţi înzadar însufleţirea, ci îndreptaţi văpaia sufletului vostru spre altă ţintă, mai mulţămitoare.

Astfel de monstruosităţi morale nu sunt însă multe. Nu formează apariţie obicinuită în omenime, ci numai o excepţie supărăcioasă, întocmai ca şi idioţii, ologii şi monstri.

De regulă oamenii sunt totdeauna oameni, şi nimic omenesc nu le este străin. Cu toate că uneori fac să iese la iveală duritatea externă a firii lor josnice, în alte timpuri se dovedesc totuşi a fi capabili de a participà la mărimi spirituale extraordinare. Nu fără motiv a numit Pascal pe om *decorul* şi *ruşinea* universului. Se întâmplă de multeori, că viaţa unui desperat făcător de rele, sau a unui notoric perdevară, într'un moment dat se schimbă într'o frumseţă morală admirabilă, încât trebue să te pleci şi să te pui pe gânduri serioase. Precum vulcanul, când îşi varsă conţinutul, ne arată secretele internului său, tot aşa şi astfel de isbucniri întâmplătoare şi excepţionale de entuziasm nobil ne dau dovezi despre existenţa unor puteri pronunţate, deşi numai ascunse, de iubire şi bunătate în viaţa spirituală a omului.

Trebue numai să ştim cum să le aducem, şi apoi să dorim cu sinceritate să le aducem la viaţă şi să le dăm teren de desvoltare. Cunoaştem doară toţi povestea, cum o găină căutând de mâncare prin gunoiu a găsit o piatră scumpă. In sufletul omului cu siguranţă se poate aflà ceva şi mai preţios. In inima omului, pară-ni-se a fi un loc oricât de respingător, putem să găsim, dacă am aveà pacienţa să căutăm, nu numai una, ci câte o mână plină de pietrii scumpe de rară frumseţă şi de coloare strălucitoare. De aceea a zis Mântuitorul: „Căutaţi, să nu despreţuiţi pe nime dintre cei mici!“

Din parlament.

In dieta ţării se discută budgetul anului viitor. Din când în când se mai face apoi şi câte o interpelaţie. Astfel, Mercuri, săptămâna trecută, deputatul român Dr. *Avrel Vlad* a interpelat guvernul în chestia pactului secret, legat între coroană şi coaliţie, cu ocaziunea venirii acesteia la putere. A răspuns imediat domnul ministru-prezident *Wekerle*, că pact *nu există*, ci există numai anumite puncte de program, pe cari guvernul s'a obligat să le execute şi realizeze. Răspunsul a fost luat la cunoştinţă.

In şedinţa de Sâmbătă a dietei a ţinut apoi să răspundă la interpelaţia deputatului Dr. *Vlad* şi ministrul de justiţie, domnul *Polonyi*, a cărui răspuns a provocat o scenă regretabilă. Iată cum au decurs lucrurile:

In răspunsul său ministrul a spus, că scopul interpelaţiei lui Vlad a fost, ca naţionalităţile în înţelegere cu socialiştii să continue acţiunea contra guvernului. (Sgomot pe băncile naţionaliştilor). Dovadă articolii număroşi apăruţi în foile naţionaliste şi socialiste. E fără îndoială, că naţionalităţile *s'au aliat şi cu tovarăşii lor din Viena* contra guvernului ungar. (Sgomot)

Intrând în meritul interpelaţiei lui Vlad, Polónyi expune istoria rezolvării crizei şi a pactului. Declară, că *există un pact*, care cuprinde condiţiunile de pace între dieta ungară şi Coroană. Aceste condiţiuni, sub cari s'a format guvernul actual, sunt cunoscute. Nu-i adevărat, că în pact e vorba şi de revizia regulamentului interior al dietei, iar referitor la urcarea contingentului militar guvernul n'a luat nici un obligământ. Guvernul însă şi ori şi cine ştie, că *urcarea contingentului militar pare necesară*. (Mişcare. Contraziceri în dreapta) Dar e necesară şi recunoaşterea drepturilor constituţionale ale naţiunei în sinul armatei, precum şi rezolvarea chestiunilor militare astfel, ca în înţelegere reciprocă şi fără dejosirea naţiunei şi a Regelui să se realizeze pacea statornică între Rege şi naţiune.

Trece la a doua parte a interpelaţiei lui *Vlad*, care a zis, că guvernul foloseşte justiţia spre scopuri politice. Aceasta nu e adevărat, — zice Polónyi. De când există acest guvern, n'a fost şters nici un proces. Ca să nu se creadă, că (noi Maghiarii) ne ertăm reciproc păcatele, — chiar şi în chestiile naţionalităţilor am făcut atenţi pe procurori, ca să bage de seamă că oare procesul intentat stă în legătură cu „lupta naţională“, sau nu? Guvernul a sistat 13 procese, dar încă mai sunt foarte multe în curgere. Nu pot deci zice naţionalităţile, că numai procesul lui Juriga nu l-a şters. Expune cari procese (naţionaliste) sunt în curgere şi în cari se cuprinde cea mai puternică atacare a rassei maghiare şi a „naţiunei“. Juriga în decursul verii a scris lui Polónyi o scrisoare — zice Polónyi — în care se roagă de ertare. Scurt după aceea însă a trebuit să i-se intenteze lui Juriga un nou proces pentru aţâţarea la revoltă şi agitaţie şi mai criminală. Citeşte un articol al lui Juriga în care vede cea mai straşnică ură contra Maghiarilor. (Strigăte: Ştreang de gâtul lui! Ticăloşie!) Judecătoria a pedepsit pe Juriga la 2 ani închisoare şi la amendă în bani pentru un delict comis de 2 ori. (Strigăte: Robie lui! Trebue schimbată legea!) Pe naţionalităţi — continuă Polónyi — nu le uneşte nici religia, nici limba, ci numai *ura contra naţiunei maghiare*. (Aplauze şi aclamaţiuni îndelungate). *Legislaţia ungară se va îngrijì însă, ca să nu poată ajunge deputat acela care urăşte Ungaria*. (Aprobări şi aplauze prelungite).

Aşà a răspuns min. de justiţie *Polonyi*. S'a sculat apoi imediat deputatul *Dr. Iuliu Maniu* şi a cerut cuvânt spre a vorbì în chestie personală (Sgomot mare).

Prezidentul răspunde: „Ministrul în discursul său cu nici un cuvânt n'a amintit numele domnului deputat *Maniu*, şi eu în urma dreptului meu de prezident *nu'ţi dau cuvântul, pentrucă vreai să vorbeşti ca membru al unui partid neexistent*“.

Dr. Iuliu Maniu: „Voiu motivà pentruce cer cuvântul. (Sgomot mare. Strigăte: Eláll! Eláll! Mai mulţi deputaţi voesc să inzulte pe dep. Maniu).

Carol Hencz: „Domnilor! Să nu ne degradăm la nivoul parlamentului austriac. (Larmă mare. Deputaţii il împresoară pe Maniu. Prezidentul sună în continuu clopoţelul *şi închide şedinţa*, între cele mai triviale înjurături ale deputaţilor la adresa lui *Maniu* şi a celorlalţi deputaţi naţionalişti).

De Sâmbătă până Luni oamenii s'au mai cuminţit. In şedinţa de Luni, săptămâna aceasta, deputatul Dr. *Iuliu Maniu* a cerut de nou cuvântul, acum în chestie de regulament, şi înainte de a se întrà în ordinea de zi a primit permisiune să vorbească. A spus următoarele:

Dr. Iuliu Maniu: In şedinţa trecută dl prezident mi-a refuzat cuvântul într'o chestie personală. Procedeul acesta nu a fost numai contrar regulamentului, ci este în contrazicere cu orice tradiţie parlamentară. Libertatea cuvântului a fost jignită. Ori de câte ori un partid este atacat prin vreun orator, care întrebuinţează termini, ce pot coborî valoarea şi demnitatea partidului, totdeauna se acordă cuvântul unui orator din acel partid ca să răspundă. Avem cazuri de precedenţă în privinţa aceasta. Mai dăunăzi Molnár Iános şi Rakovszky István au primit încuviinţarea de a vorbì pentru a apără partidul catolic (popular). Acum patru zile deputatului naţionalist Milan Hodzsa i-s'a acordat cuvântul pentru a respinge unele atacuri. Prezidentul a acordat totdeauna în cazuri de acestea cuvântul. Mă simt adânc jignit, pentrucă această regulă nu a fost păzită faţă cu mine.

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţie.

Amintiri şi impresiuni.

De preotul George Babeş.

Expoziţia iubilară a atras multă lume din toate părţile spre Bucureşti; şi din rapoartele ce cetim atât în ziarele române, cât şi străine, toţi au rămas încântaţi de munca uriaşă şi progresul României în aceşti 40 de ani din urmă.

Şi în deosebi, la expoziţia din Bucureşti a mers multă lume românească din ţările vecine.

Mulţi Români din afară ar fi murit cu dorul în inimă de a vedea România şi Bucureştii, — Parisul orientului, — dacă n'ar fi fost expoziţia şi .... reducerea preţului călătoriei.

N'am făcut parte din nici unul din din multele grupuri, ce au mers la expoziţie, ci am preferit să mergem în număr restrâns, dacă e să vedem şi să învăţăm ceva. Erau numai patru persoane: părintele Plotogea, — socru meu cu soţie, nevasta mea şi eu.

Dl căpitan Flavian, originar dela noi, un erou dela Smârdan în răsboiul pentru neatârnare, pe peptul căruia strălucesc şepte decoraţiuni române şi străine, scrie socrului meu, că dacă vom vizità Bucureştii, ne primeşte cu braţele deschise în casa dsale.

Avizat despre sosirea noastră, dl căpitan ne aşteaptă la gară şi cu trăsura ne conduce la locuinţa sa, unde ne primeşte cu cea mai mare afabilitate doamna Flavian, spunându-ne dela început, că în tot timpul şederii noastre la d-lor, să ne privim ca şi când am fi la noi acasă.

Am sosit în Bucureşti într'o Sâmbătă seara. A doua zi am plecat la „Domniţa Balaşa“ să ascultăm sfânta liturghie şi corul.

Biserica „Domniţa Balaşa“, care poartă numele ficei lui Constantin Brancoveanul, e situată pe cheiul Dâmboviţei, în mijlocul unui parc frumos, închis cu grilaj de fer aurit în vârf. In parc se află statua Domniţei, ţinând în mână actul de fundaţiune, iar mormântul ei este în naia bisericei în partea dreaptă. Biserica nu impune prin mărime, dar bogăţia din lăuntru te uimeşte.

Păreţii sunt din marmoră închisă, cupola şi plafonul zugrăvite cu multă artă, reprezentând scene din viaţa Mântuitorului, frontarul străluceşte de aur, şi tot din acest nobil metal este chivotul, crucile, candelele, vasele şi aparatele de serviciu. In partea dreaptă sunt strănile suveranilor îmbrăcate în plüs bordeaux, şi închise cu un grilaj de fer. Corul mixt, compus din artişti şi elevi ai conservatorului de muzică e admirabil; te înalţă în sfere cereşti, şi par'că simţi cum prin acordorurile fine îţi picură şi se revarsă evlavia în suflet.

De aici am mers la biserica armenească. Acì aveà să se facă botezul unui copil al surorii dlui căpitan Flavian, măritată după dl Acop Avedic, comerciant armean. Avuseră dânşii mai înainte trei copile, pe cari le botezaseră în legea ortodoxă, după mamă, dar toate au murit. Acum spuneau, că vor să boteze pe micuţul în legea armenească, doar le va trăi.

Armenii s'au creştinat prin secolul IV-lea, de către Grigorie Luminătorul. Cei mai mulţi din ei sunt monofisiţi şi se ţin de patriarhul din Eştmiadsin. Ei nu recunosc sinodul al IV-lea ecumenic ţinut în Chalcedon la anul 451 în zilele împăratului Marcian şi a împărătesii Pulcheria, şi zic că nu o faţă, ci întreaga Dzeire, adecă s. Treime, s'a întrupat şi a pătimit.

Limba armeană face parte din grupul limbilor iranice. Astăzi se mai găsesc foarte puţini Armeni cari o vorbesc. Caracterele scrierii lor par a fi ebraice, şi după cum îmi spuneà dl protopop armean Andreasian, alfabetul lor se compune din 47 litere. Cântările lor bisericeşti, cam pe nas executate, aduc foarte bine cu o doină românească. Odăjdiile seamănă mult cu ale noastre. Au stihar, epatre[illegible] şi sfită aproape ca noi. Preotul serveşte s. liturghie cu mitra pe cap. In baptisteriu ne-a învitat dl protopop să stăm aproape de tot de dânsul, pentruca să vedem bine ceremonia botezului.

De observat e, că în biserica armeană nu e permis femeii, ci numai bărbatului să ţină în braţe pruncul adus spre botez.

Dupăce a cetit câteva rugăciuni asupra copilului, dupăce în cântări a turnat sf. mir dela înălţimea mânii în baia de piatră fixată în părete, în care erà apă sfinţită, a luat preotul copilul, l'a pus în bae, la scăldat bine, apoi la predat naşului, care s'a dus cu el înaintea altarului, unde i s'a administrat s. cuminecătura. La 40 de zile, şi la dânşii iese femeia la biserică.

(Va urma).

Aceasta tocmai atunci, când ministrul de justiție Polonyi Géza a adus partidului național unele acuze ne mai pomenite. Am comunicat dlui prezident încă pe când dl ministru Polonyi vorbeà, că cer cuvântul în chestiune personală, iar dacă mi-s'a refuza cuvântul, i-am comunicat că voiu cere camerii permisiunea de a vorbì. Nu mi s'a admis nici una nici alta, ba de asupra mai mulți deputați *au ridicat pumnii ca să mă izbească*. Și totuși dl ministru Polonyi a atacat partidul nostru și pe mai mulți membri ai lui (Oratorul citează discursul lui Polonyi dovedind aceasta).

Prezidentul: Vă rog să nu polemizați cu dl ministru al justiției, căci nu aveți cuvântul pentru aceasta.

Dr. Iuliu Maniu: Regret, că nu pot vorbì. Cer permisiunea camerii pentru a puteà răspunde dlui ministru Polonyi.

Voci: Nu ți-l dăm! Ți-l dăm!

Héderväri Lehel: Trebue să i-l acordăm.

Somogyi Aladár: Nu-'l putem desminți pe prezidentul.

Prezidentul pune rugarea deputatului Maniu la vot. Camera admite cu mare majoritate. Contra votează *Návay*, vice-prezident, care în ședința trecută refuzase deputatului Maniu cuvântul, apoi Rakovszky, Somogyi și alți patru deputați clericali.

Dr. Iuliu Maniu: Dl ministru al justiției ne-a acuzat, că ceea-ce unește pe diferitele naționalități nu-'i dragostea, ci ura împotriva Ungurilor. Resping învinuirea aceasta ca neîntemeiată. Pe noi ne călăuzește *iubirea de adevăr și de patrie* (Mare sgomot. Voci: Nu minți! Lasă că vedem noi cum ne iubiți!) Sub guvernul lui Fejérváry s'a pornit o grămadă de procese pe cuvânt, că Românii ar plănuì o mare revoluție împotriva Ungurilor. Pentru aceasta a zis deputatul Vlad, că justiția este pusă în slujba politicei. Procesele acestea le pornise Kristóffy pentru a face să se creadă că în mai multe comitate românești se pregătește o răzmiriță.

Voci: Ce fel de comitate românești? Ce fel de obrăznicie-i asta? Te-a luat gura pe dinainte! Ți-ai dat arama pe față.

Prezidentul: Vă fac atent, că dacă veți întrebuință astfel de termini, vă retrag cuvântul.

Dr. Iuliu Maniu: Nu țin mult la acest termin.

Prezidentul: Nici nu vă permit. Dacă veți ţineà la el, vă retrag cuvântul (Aplauze).

Dr. Iuliu Maniu: Cerem curățenia moravurilor publice, mai ales, că chestia națională este exploatată de mulți arivişti politici ca mijloc de înălțare personală. Respinge acuzele lui Polonyi.

Návai Lajos se scuză, că nu a acordat cuvântul deputatului Maniu, *având în vedere marea agitație a Camerei.*

Ministrul-prezident Wekerle spune, că regulamentul nu a fost violat. Deputatul Vlad încă a aruncat guvernului unele atacuri cari ating reputația morală a guvernului. Dacă ne atacați într'un chip atât de necioplit, nu vă mirați că nu vă tratăm cu mâna înmănușată. Este bine, că ne arătați atâta dragoste. Dar și în natură există unele dobitoace cari prin dragoste își sugrumă copiii. Decât așa dragoste, mai bine vă cerem respect și [illegible]mă. (Aplauze). Nu-i adevărat, că guvernul a scornit o știre despre o revoluție românească. (Voci de pe băncile naționale: Nu Dvoastră, ci Kristóffy). Nu mă privesc faptele lui Kristóffy și Fejérváry.

Dr. Iuliu Maniu: Nu am acuzat pe actualul guvern, că ne calomniază ci pe cel trecut. Acesta voià să stârnească turburări pentru a le puteà înăbuși în sânge. Ne vom mulțămì dacă ne veți arătà aceiaș dragoste pe care vi-o arătăm noi. (Sgomot. Voci. Vă iubim în tocmai cum ne iubiți voi.)

Cu acestea incidentul a fost aplanat. In ședința de Mercuri a luat apoi cuvântul înainte de a se întrà în ordinea de zi și deputatul Dr. *Vlad*, și a protestat în contra acuzei ridicate din partea ministrului *Polonyi*, că naționaliștii ar conspirà cu partidele politice dela Viena. Tot așa respinge acuza, că naționalitățile ar fi mers mână în mână cu guvernul Fejérváry. A vorbit apoi și deputatul naționalist slovac *Juriga*, care a protestat în contra afirmării, că ar voì să fugă la America, din motivul că e judecat la doi ani temniță de stat, pentru agitație.

Discuția asupra budgetului se continuă.

Monumentul lui Andrássy.

Duminecă la 11 ore înainte de ameazi a fost desvălit în Budapesta monumentul lui Iuliu Andrássy, fostul ministru al Ungariei. Monumentul e ridicat în fața dinspre sud a parlamentului și reprezintă pe Andrássy călare pe cal turnat în bronz pe un piedestal înalt.

Cu toatecă pe tăișul Dunării trăgea un vânt ascuțit s'a adunat la desvălire multă lume de om. A fost de față însuși Maiestatea Sa cu câțiva principi și princese, guvernul, aproape toți magnații și deputații, toate notabilitățile Budapestei, o mulțime de dame care de care mai strălucitoare de podoabe și povoiul plebei indispensabil la astfel de acte.

Indată după sosirea Maiestății Sale, care a ocupat loc în cortul anume pregătit, a deschis festivitatea fostul ministru Széll Kálmán cu o cuvântare avântată, în care glorifică faptele lui Iuliu Andrássy. Maiestatea Sa a ascultat cu atenție vorbirea, pe urmă a pășit până în marginea cortului și cu glas limpede și puternic a rostit cuvintele: „Simt o satisfacție sinceră, că pot lua parte la desvălirea statuei, pe care a ridicat-o Ungaria marelui ei fiu în acest loc demn de el. Cu adâncă mulțămire îmi aduc aminte de meritele câștigate de fericitul conte Andrássy pentru rege, patrie și monarhie și doresc ca acest bărbat distins, care a creiat baze noui, existente și azi, nu numai vieții politice a Ungariei, ci și politicei externe a monarhiei, să servească și viitoarelor generații drept model de virtute. Cadă deci vălul".

Intre ovații furtunoase la adresa Maiestății Sale cade vălul de pe monument.

A vorbit apoi viceprimarul I. Vasilievici, care ia în primire monumentul, iar diferitele corporații depun cununi. Pe urmă s'a apropiat Maiestatea Sa de monument și l-a privit cu deamăruntul exprimându-și mulțămirea pentru opera succeasă. A felicitat pe autorul: sculptorul George Zalla.

Cu aceasta s'a încheiat festivitatea, iar după depărtarea domnitorului a pornit pelegrinajul poporului, care a ținut până seara târziu.

Impăratul Germaniei a felicitat din acest incident telegrafice pe domnitorul nostru.

NOUTĂȚI.

Sfântul Andreiu, aniversarea *Marelui Andreiu*, odinioară arhiepiscop și mitropolit al Românilor gr. or., înțeleptul fundator și al gimnaziului român gr. or. din Brad, se va serbà în Brad la 30 Nov. v. a. c. cu solemnitate deosebită. Anume: la 10 ore se va oficià serviciu Dzeesc și parastas pentru odihna fericitului, iar la 11 ore tinerimea școlară și profesorii precum și alți onorațiori se vor adunà în sala de gimnastică și se va executà următoriul program: 1. *Cu noi e te Dzeu*, cântare de corul școlarilor. 2. *Cuvânt ocazional*, de înv. M. Stoia. 3. *Imnul lui Andreiu*, de corul școlarilor. 4. *Declamări de poezii* alese de școlari. 5. *Conferință despre Beniamin Franclin* de Dr. P. Oprișa. 6. *Impărțire de daruri din fundațiunea Șaguna*. 7. *Marș* de corul școlarilor. Fiind în 30 Nov. zi de Joi și târg în Brad, care e cercetat de număroși preoți, învățători, fruntași și popor, cu drag învităm la festivitatea școlară pe toți cei cari se interesează de înaintarea noastră și a neamului. Să ne slăvim bărbății mari, càci numai astfel ne vom arătà vrednici de ei și vom îndemnà și pe alții să se lupte pentru a noastră înaintare. *X.*

*

Fișpanii la ministrul de interne. Fișpanii cari au asistat la desvălirea monumentului lui Andrássy s'au prezentat după festivitate in corpore conduși de fișpanul Pestei, Gulner, la ministrul de intern Andrássy, aducându-i prinosul lor de omagii și devotament. Ministrul le-a răspuns cu multă satisfacție zicând între altele că „în toate actele lor să fie călăuziți de iubirea dreptății, să nu facă deosebire de confesiune, religiune, naționalitate ori principiu politic, ci față de toată lumea să țină aceiași măsură de dreptate și egalitate". Le-a zis însă și aceea că „fișpanul reprezintă ideea de stat unitar național maghiar, să păzească deci toate interesele statului și să fie severi cu dușmanii acestuia.

*

Din Beșa (tractul Sighișoarei) ni se scrie, că noul edificiu școlar, ridicat în acea comună mică, dar iubitoare de înaintare în urma stăruințelor parohului Dim. Pulca, face mare bucurie credincioșilor noștri de acolo, cari numai vorbe de laudă au la adresa parohului lor. Ne bucurăm de asemenea știri, și dorim, că acum, după-ce credincioșii noștri din Beșa au școală corăspunzătoare, să scoată foloase din ea, trimitându și copii la școală cu sirguință și neîntrerupere.

*

Din Austria. Legile despre reformele electorale, au fost votate din partea reichsrathului austriac și în a treia cetire, cu mare majoritate de voturi (194 contra 63). Votul universal e deci asigurat pentru ceealalta jumătate a monarhiei. In 10 Decemvrie se întrunește casa de sus austriacă, pentru a votà și ea legile de reformă. Este speranță, că se vor primì și acì fără schimbare. In vara anului viitor în luna Maiu, alegerile parlamentare se vor face în Austria pe baza legilor noui. In viitor reichsrathul va fi compus din 511 deputați. Până acum aveà 423.

*

Societatea de lectură „Petru Maior" din Budapesta (Ráday-u. 20) învită la Concertul ce-l va aranjà în 15 Decemvrie st. n. în sala cea mare dela Saskör (Irányi-utcza 17.) Prețul de întrare: pentru o persoană 2 coroane, pentru o familie 5 coroane. Venitul e destinat pentru Societatea „Petru Maior". Inceputul la 8 ore seara. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuità pe cale ziaristică. Programul se va împărți sara la casă.

*

Procesul dela Rozsahegy s'a terminat Lunia trecută. Joi s'a publicat sentința care osândește pe preotul Hlinca la doi ani închisoare, 1500 cor. amendă în bani și 1680 cor. spese de proces, ceilalți au fost pedepsiți cu închisoare: Srobar un an, Iancek șeasă luni, Gregus cinci luni, preotul Tonik patru luni, alți patru la câte două luni. Patru acuzați au fost achitați. Cele cinci luni de arest preventiv ale lui Hlinka, Srobar, Iancek și Gregus li se socotesc în pedeapsă. Toți pedepsiții au fost lăsați pe picior liber.

*

Brodării românești din Ardeal. Sub titlul acesta dă revista ungurească „Uj idök" din Budapesta, una dintre cele mai bune reviste literare unguresti, în numărul 48 (Noemvrie) 1906 următoarele: Cu arta populară dela noi nu și-a prea bătut nime capul până acum, cu toatecă ar fi sosit timpul ca acel puțin ce a rămas în originalitatea sa genuină să fie strâns la olaltă. Articolele de fabrică alungă încet dar sigur cele mai încântătoare și de sigur cele mai scumpe producte de artă casnică. Mult se perde prin aceasta, și mai întâiu de toate se perd cele mai elocvente dovezi ale sufletului poporului. Mulțămită acelora cari nu le lasă să se piardă. Domnișoarei Minerva Cosma avem să-i mulțămim pentru o astfel de colecție, care ne oferă în tabele colorate admirabil reușite cele mai frumoase producte ale artei populare românești din Ardeal. Aceste lucrări brodate și cusute sunt de un caracter strict geometric și cuprind în sine și timbrul tehnicei lor, căci în cea mai mare parte sunt ornamente simetrice. Că ce notă distinctivă e aceasta, despre aceasta ne putem încredințà dacă aruncăm o privire asupra obicinuitelor „lucruri de mână", din cari cele mai multe arată pe baza unor modele greșite sau decoruri plastice sau de acelea cari nu corăspund nici materiei nici tehnicei. Colecția aceasta a dșoarei M. Cosma nu ne captivează numai prin frumsețile sale naive, ci și prin dovada elocventă a adevărului stilistic atât de important. Ar fi de dorit ca și în alte părți ale patriei noastre să fie adunate cu aceiași stăruință aceste podoabe cari se răresc din ce în ce.

*

Voigt, eroul din Köpenik, a fost pedepsit cu patru ani închisoare. El s'a mulțămit cu pedeapsa. Purtarea lui la judecătorie a câștigat simpatia publicului. Insuși judecătorul i a strâns mâna și i-a dorit să poată trece teafăr peste această pedeapsă.

*

Aviz. Sâmbătă în 25 Nov. v. la 6 ore seara, va ținea *probă de cor* „Reuniunea română de muzică din Sibiiu." *Comitetul.*

*

Custodele coroanei a fost ales cu deosebită festivitate Marția trecută în sala festivă a parlamentului, fiind de față toți membrii casei magnaților și a deputaților. Dintre patru candidați ai Maiestății Sale a fost ales cu unanimitate bar. Nicolae Wesselényi.

*

Reuniunea de muzică din Sibiiu și-a ținut adunarea generală de constituire pe anul 1907/8 alegând de prez. pe domnul Dr. *E. M. Cristea*, as. conzist. iar director de muzică pe dl *Aug. Bena*. Comitetul cu puține schimbări a fost reales.

*

Catastrofă. Intre gările Rogoz și Szombatság, din apropierea Oradiei mari s'a întâmplat în Dumineca trecută o groasnică catastrofă. Un tren de persoane și unul de povară s'au ciocnit cu atâta putere încât s'au sdrobit total. Au rămas morți patru funcționari de tren, răniți foarte mulți și dintre călători. Vina o poartă șeful gării Rogoz, care a pornit trenul înainte de sosirea celuialalt pe care avea să'l aștepte.

*

Românii și Grecii. Guvernul otoman a încuviințat Românilor din Luția, distr. Monastir, ca să servească și ei în biserica din comună. Serviciul divin să se săvârșească alternativ grecește și românește. Patriarhatul a protestat energic, dar înzadar.

*

Dela comitat. Luni în 10 Dec. a. d. la 3 oare se va ținea ședința ordinară lunară a comitetului administrativ și a subcomisiunilor acestuia în sala mică a casei comitatense.

*

Dșoara O. Brașoveanu, artista cunoscută neamului românesc din Ungaria din turneul trupei lui Z. Bârsan a fost eschisă dela conservatoriul din București din cauză că nu s'a prezentat la timp la cursuri.

*

Primatele polon Stablewski din Posen a murit repentin Lunia trecută. El era în timpul din urmă centrul propagandei naționale polone în potriva tendințelor de germanizare ale Nemților.

*

Abonați ziariul „Mercur". Cea mai bună, mai esactă și mai autentică informațiune despre resultatul fie-cărei trageri la sorți o dă ziariul „Mercur", care apare în Praga (Graben Nr. 14). Cu 1 Ianuarie 1907, întră în anul XXVII al esistenței. Afară de datele oficioase referitoare la trageri, ziariul acesta aduce și informațiuni despre evenimente financiare din lumea întreagă. Abonamentul face 6 coroane la an. Cei ce abonează ziariul „Mercur" pe anul viitor 1907, primesc ca premiu, fără nici o taxă, registrul tuturor hârtiilor de valoare cari au fost trase până la finea anului 1906, a căror valoare însă n'a fost ridicată încă, cum și un călindar universal de tragere și un șematism de prescripție. A se adresa administrației, în Praga. (Prag, Graben, 14).

Poșta redacției.

Scrisori nefrancate, ori nu din destul francate, *nu primim*. Rămân la poștă. Rugăm deci pe ceice ne scriu se francheze scrisorile.

Domnii corespondenți, cari ne trimit rapoarte despre întâmplările mai însemnate din afară, sunt rugați să-și expună *pe scurt* ideile și să se ferească de exagerări, mai ales de *laude* prea mari la adresa singuraticelor persoane. Să înșire numai faptele, pentrucă în fapte se cuprinde și lauda celorce laudă merită.

Teatru.

Sâmbătă, în 8 Decemvrie: *Prinz Friedrich de Homburg*, dramă în 5 acte, de Heinrich Kleist.

Duminecă, după amiazi: *Drei Erlebnisse, eines englischen Detektivs*, comedie în 3 acte, de Fr. v. Schönthan, seara: *Mamzell Nitouche*, vadevil în 3 acte, de A. Herebe.

Mamele cari alăptează

se simt adese-ori foarte obosite, chiar în timpul acela când mai cu seamă ar trebuì să fie puternice și sănătoase ca să-și poată împlini datorințele de mamă. Pentru dânsele cu deosebire, este „Emulsion"-ul lui Scott un mijloc foarte bun de nutrire și întărire, care constă din cel mai fin oleu de peşt cu var şi natron-hypophosphit și deoarece „Emulsion"-ul lui Scott are gust bun și se mistue ușor, produce apetit e cel mai bun remediu de a însănătoșà și de a întărì mamele tinere. „Emulsion"-ul lui Scott are un efect mult mai mare ca oleul simplu de pește. IV 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

„Frăția“,
institut de credit și economii, societate pe acții în Agnita.

Convocare.

Domnii, cari au subscris acții la înființându-l institut de credit și economii „Frăția“, societate pe acții se învită prin aceasta în senzul §-lui 154 al legii comerciale la

Adunarea generală constituantă,

care se va țineà *Vineri, în 8/21 Decemvrie a. c*, la 9 ore a. m. în sala școalei gr. or. din Agnita cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constatarea acționarilor prezenți și a acțiunilor subscrise.
2. Deschiderea și constituirea adunării.
3. Raportul comitetului fundator.
4. Statorirea și asigurarea capitalului de acții prin subscrieri și plătiri.
5. Deciziune asupra înființării societății.
6. Stabilirea statutelor societății.
7. Alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
8. Deciziune cu privire la responsabilitatea fondatorilor stabilită în §. 152 al legii comerciale.

Conform §-lui 155 din legea comercială, fiecare acțiune dă drept de un vot, însă nici un acționar nu poate exercità mai mult de 10 voturi. Participarea la adunare se poate face s'au în persoană, s'au prin plenipotențiați, cari însă trebue să fie acționari.

Agnita, 20 Nov. (3 Dec.) 1906.
Din încredințarea comitetului fondator:
Ioachim Muntean
protopresbiter.
(294) 1—1

Nr. 15438—1906 [290] 2—2

Târgul de țară

la sf. Nicolae, din **Timișoara**, se va ținea din 13 până inclusive 17 Decemvrie st. n.

Din 13 Decemvrie, Joi dimineața la 5 oare, se va deschide târgul pentru tot felul de animale.

Temesvár, în 18 Noemvrie st. n. 1906.
Dela căpitănatul orășenesc:
Bandl Rezső,
primcăpitan.

Preț redus!

Țara noastră, *descrierea părților Ardealului spre meazăzi și Valea Murășului*, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de **1 cor.** (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu* (Nagyszeben).

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum
Prima plantațiune de vița nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 18—40

„Silvania“
institut de credit și economii, societate pe acții în Șimleu.

Publicațiune.

Institutul „Silvania“ în adunarea sa generală extra-ordinară ținută la 18 Octomvrie 1906 a hotărât a-și ridicà capitalul social dela cor. 300,000, la 600,000. In acest scop a autorizat direcțiunea să deschidă subscrierea pentru 3000 acțiuni à 100 coroane valoare nominală.

Pe baza acestei autorizații primite dela adunarea generală extraordinară și având în vedere hotărârile aceleia, oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3000 acțiuni nouă în valoare nominală de cor. 100 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu are drept, ca din noua exmisiune să opteze și să subscrie atâtea acții, câte posede din exmisiunile de mai nainte.

2. Pentru acționarii vechi prețul unei acții noui optate, conform p. 1 se fixează în 100 coroane și 6 coroane spese.

3. Terminul de optare și subscriere se fixează dela 1 Noemvrie până la 10 Decemvrie st. n. 1906, inclusive, cu acea restricțiune, ca toți acei acționari vechi, cari până la acel termin n'au participat la subscriere, necondiționat își perd dreptul de prioritate și favorul (p. 2) la subscrierea de acții din această emisiune nouă.

Deodată cu declarația de subscriere acționarii, sub urmările pierderii dreptului de optiune, sunt datori să depună la institut acțiile lor vechi pentru cari optează la subsoriere nouă și până la 10 Decemvrie st. n. 1906 să plătească la cassa institutului 6 coroane spese și 10 cor. ca prima rată din prețul de emisiune.

4. Ratele următoare vor fi a se plăti, după fiecare acție:

câte	10	cor.	până	la	10 Ianuarie	1907
„	10	„	„	„	10 Februarie	„
„	10	„	„	„	10 Martie	„
„	10	„	„	„	10 Aprilie	„
„	10	„	„	„	10 Maiu	„
„	10	„	„	„	10 Iunie	„
„	10	„	„	„	10 Iulie	„
„	10	„	„	„	10 August	„
„	10	„	„	„	10 Septemvrie	„

Fiecare acționar are drept însă a plăti mai multe sau toate ratele înainte de terminii fixați.

5. Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au numărat la termin, se solvesc 8% interese de întârziere. Acționarii, cari n'au numărat la termini vreo rată, se provoacă direct prin postă la solvire, ca dacă în 30 zile dela expedarea provocărilor n'ar urmà, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se declară perdut, sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societății. Acțiunile lor se anulează și sub aceiaș numeri se exmit alte acțiuni Anularea se publică în ziarele desemnate pentru publicările institutului.

6. Ácțiile noui vor participà la toate beneficiile și se vor bucurà de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, după plătirea tuturor ratelor, dar la nici un caz mai nainte de 1 Ianuarie 1908.

Dela plătirea ratelor până la acel (1 Ianuarie 1908) termin, acționarii primesc 4½% interese, iar după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere.

7. Acțiile neoptate de acționarii vechi se vând din mână liberă începând dela 10 Decemvrie a. c. până la altă dispozițiune, în preț à cor. 200 plus cor. 6 spese.

Direcțiunea începând dela 10 Decemvrie a. c. primește subsemnări și pentru aceste acții fie din partea acționarilor vechi, peste numărul acțiilor din exmisiunile anterioare, fie din partea altora. Aceste subscrieri de acții se vor luà în conziderare în seria pe cum au sosit la institut subscrierile valabile, proptite de 6 coroane spese și 20 cor. prima rată după fiecare acție.

Ratele următoare vor fi a se plăti după fiecare acție:

câte	20	cor.	până	la	10 Ianuarie	1907
„	20	„	„	„	10 Februarie	„
„	20	„	„	„	10 Martie	„
„	20	„	„	„	10 Aprilie	„
„	20	„	„	„	10 Maiu	„
„	20	„	„	„	10 Iunie	„
„	20	„	„	„	10 Iulie	„
„	20	„	„	„	10 August	„
„	20	„	„	„	10 Septemvrie	„

Față de acești acționari noi, încă se vor aplicà dispozițiile din punctul 4, 5 și 6 din această publicațiune.

Șimleu, în 18 Octomvrie 1906.

Direcțiunea
institutului de credit și economii:
„Silvania“.
[262] 2—2

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.
A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 36—
Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Somatose

(albumină de carne)
produce apetit și întărește

Este a se recomandà în mod deosebit tuturor persoanelor, cari sunt espuse la încordări corporale și spirituale.
(63c) 5—5

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.
Secția românească.
Hamburg
257 8—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și învioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 207

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 130 Sibiiu, Marți 28 Noemvrie (11 Decemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Împărăția lui Dumnezeu.

„Vină împărăția ta!“

VI.

Prin muncă și prin întrebuințarea cunoștințelor și a descoperirilor nouă putem să prefacem mlăștinele în holde mănoase, iar din pustietățile arse de soare putem face teritorii cultivabile. De ce să nu putem deci, iarăși prin muncă corăspunzătoare, pusă în serviciul sufletului deaproapelui nostru, să provocăm progres mulțămitor și pe acest teren al îndreptării vieții omenești? Archimede, marele geometru și mecanic zicea așa: „Dați-mi un punct de razim în afară de planetul nostru și eu voiu răsturnà pământul“. Iar evangelia zice așa: „Dați-mi din om inima sa pătrunsă de iubire față de oameni și față de adevăr, și eu vă schimb cu desăvârșire moravurile, obiceiurile și întreaga viață socială!“

Massele de astăzi ale popoarelor, chiar și cele inteligente, au rămas îndărăt în mod îngrozitor în desvoltarea lor morală față cu desvoltarea spirituală și estetică, și nu ne putem din destul mirà, cât de puțină atențiune se dă înspăimântătoriului contrast dintre înaintarea rapidă în cele spirituale și artistice de o parte, și de altă parte dintre nemișcarea, rămânerea pe același loc, a nivoului moral.

Privim îndărăt, la scholasticii din evul mediu, cu suris de compătimire, — ca să nu folosesc o expresiune mai aspră, — și încântați de arta Rafaelilor, de virtuozitatea unui Rubinstein sau Sarasate, privim cu dispreț asupra începuturilor artei, iar ce privește vederile noastre morale ne mulțămim cu dreptul pumnului din vremea veche păgână. Chiar acum de curând, am puteà zice, că în zilele noastre, am văzut cum reprezentanții culturei au căutat să apere evangelia cu pumnul și cu plumbul. Ei, mai departe nu se poate merge! (E înțeleasă intervenția puterilor mari europene în *China!*)

Când a trimis Isus Cristos pe învățăceii săi ca să propoveduiască evangelia le-a spus așa: „Uite, vă trimit ca pe niște oi între lupi. Dar voi fiți blânzi ca porumbii!“ In misiunea modernă apostolică, foarte particulară, oile sunt azi înlocuite cu vase de războiu, iar porumbii cu tunurile lui Krupp. Și e caracteristică această atitudine a lumei culte față de o astfel de consumare blasfemică a legilor fundamentale ale lui Cristos! Dacă s'ar incumetà cineva se stropească cu pucioasă pe madona sixtină, cum s'a întâmplat cu un tablou al lui Wereschtschagin în Viena, ori dacă cineva ar zdrobì statua lui Apolo din Belvedere, sau a lui Venus de Milo, sau dacă cineva ar sparge vaticanul: ce groază ar cuprinde întreaga lume civilizată, cum s'ar revoltà lumea din cauza vandalismului barbar, ce fulgere și tunete ar cădeà asupra noului Erostrat! Dar cutezătoarea violare a supremului adevăr și a iubirii, întâmplată în fața lumii întregi, nu mișcă conștiința nimănui, nu ofensează sentimentul moral al nimănui, ci în cazul cel mai favorabil provoacă o strângere din umeri. Nu e aceasta dovadă destul de convingătoare, despre tâmpirea morală, sălășluită în massele noastre civilisate? O, cât de departe e încă marea mulțime a omenimei de împărăția lui Dumnezeu, și cât de mare trebuință este de muncitori, cari pătrunși de spiritul lui Cristos să atragă după ei massele cele mari, pentruca să deștepte în conștiința lor întreaga putere de atracție a vieții evangelice!

„Iubire, cât se poate de multă iubire, — așa ne strigă evangelia, iubire față de deaproapele, și iubire față de adevăr, în viață!“ . . . Inceputul împărăției lui Dumnezeu e pus deja pe pământ. Insă pentru cei mai mulți oameni e ascuns încă sub vălul gros al minciunii, volniciei și al egoismului. Soarele iubirii desinteresate și aducătoare de jertfe să resfire dela ei întunerecul acesta! Fie, ca viața acelora, cari se recunosc de creștini, să formeze o covârșitoare icoană despre idealul fermecător al adevărului evangelic, să formeze un imn însuflețit despre împărăția lui Dumnezeu, și să atragă inimile șovăitoare ale mulțimei, întocmai cum atrag povestirile însuflețite ale călătorilor, despre miraculoasele frumseți văzute prin țări neumblate, despre binefăcătorul efect al aerului curat de munte, și al aerului de pe mările fără țărmuri, determinând să călătorească și pe aceia, cari de altcum cu greu se pot decide să facă lungi călătorii.

O astfel de silință pentru pregătirea terenului pe seama evangeliei, o luminare a împrejurimei noastre cu privire la însemnătatea împărăției lui Dumnezeu, și deșteptarea unui interes covârșitor față de această împărăție, sunt lucruri cu atât mai indispenzabile, cu cât deodată cu propoveduirea venirei împărăției lui Dumnezeu la noi pe pământ, făcută din partea Mântuitoriului nostru, sub condițiunea pocăirii, ni s'a dat acum și învățătura despre posibilitatea atingerei unei epoce de aur, în care va domnì o generală mulțămire și bunăstare, in urma unei schimbări fundamentale a situației sociale, pe cale legislativă, fie pacinică, fie forțată, revoluționară.

Aderenții acestei păreri afirmă, că e suficient dacă legile cari regulează viața vin schimbate, pentruca și societatea să se schimbe conform principiilor economice și politice elaborate din partea lor, fiindcă atunci oamenii se schimbă dela sine, astfel, că progresul social va aveà ca urmare și o reformare morală a omenimii. Pe scurt, acești oameni pun punctul de gravitate pe partea externă, nu pe cea internă a omului. După părerea lor, nu omul, nu personalitatea sa morală determină viața ce-'l încunjură, ci tocmai din contră, condițiile externe ale vieții, drepturile politice, dependența economică, etc. fac ca cutare ori cutare tip de cetățean să iasă la iveală. Dela natură, așa ni-se spune, oamenii nu se deosebesc unul de altul. Particularitățile cari deosebesc pe om de om atârnă dela deosebirea educației, și a condițiunilor de viață. In realitate deosebirea între facultățile înăscute ale oamenilor nu e tocmai așa de mare, cum ne-o închipuim noi. Deosebirea între oameni cu ocupațiuni cu totul contrare, cum ar fi de es. deosebirea între un filozof și un hamal, depinde cu mult mai puțin dela natura lor, decât dela educația primită, și peste tot dela condițiunile de viață în cari trăiesc. De aceea, dacă toți oamenii ar puteà fi puși în asemenea condițiuni de viață, dacă din copilărie ar puteà fi introduși într'un milieu comun, general, — întreaga omenime, om de om, ar puteà să devină așa, cum vedem că e acum numai o minoritate aleasă!

In stările moderne sociale împărțirea de drepturi și de datorințe se face în mod foarte inegal și nelegal. Asupra unuia se pun toate datorințele și aproape nici un drept, asupra altuia earăși toate drepturile și avantagiile și nici o datorință. Pentru unul viața e o mamă gingașă, dezmerdătoare, pentru altul o mașteră rea. O astfel de situație firește că provoacă nemulțămire naturală pe seama celor desconziderați. Se naște ură, se naște dorința de a rupe cu orice preț măcar numai fărimături din bunurile de cari se bucură din abundanță cei favorizați de soarte. Dorința aceasta vine împlinită de multeori prin mijloace criminale. Pe calea aceasta apoi, în urma desăvârșirii ordinei sociale, un număr însemnat de oameni vine sedus să cadă în păcat, vârtejul vieții dă naștere la criminali. Răul acesta din urmă sigur că nu ar prinde teren, dacă societatea nu s'ar împărțì în mod atât de abnormal, în exploatatori leneși și în muncitori exploatați. Dacă oamenii și-ar aveà totdeauna pânea lor, care să-i scutească de griji și dacă toți ar muncì în măsură egală, împărtășindu-se în măsură egală și de plăcerile vieții, nu ar mai fi hoți și ucigași. Ura și rapacitatea ar dispăreà, egalitatea și frățietatea ar ajunge la domnie și epoca de aur ar fi inaugurată.

Și toate acestea atunci se vor ivì, — așa spun apostolii acestei teorii, — când va fi învins răul principal, asupritoarea inegalitate între oameni și proprietatea particulară, când nu vor mai existà întreprinzători privați și capitaliști, ci întreaga productivitate va fi concentrată în mânile societății însași, în mânile statului, care apoi nu numai munca, ci și remunerația pentru muncă o împarte în mod egal între singuraticele persoane. Munca se va înmulțì pe calea aceasta, fiindcă toți vor muncì, dar va fi dată și posibilitatea, ca toți, nu numai cei aleși, să se bucure în plină măsură de bunurile vieții. Societatea va pășì cu pretenziuni în fața fiecăruia, amăsurat facultăților ce le are, dar va fi în stare să-i implinească și toate trebuințele!

De la sate.

Sfințirea școalei din Topârcea.

Săliște, 3 Decemvrie n.

Duhul înțelegerii trebuinței noastre de înaintare, se vede că prinde rădăcini tot mai tari, și astăzi dragostea de luminare se destăinuește tot mai mult la țăranul nostru, prin silința înălțării școlilor românești, cu jertfirea banului agonisit în sudoarea feții.

Este un semn al vremii acesta, că nici o apăsare și nici o împedecare nu mai poate aveà putere de nimicire asupra noastră, și oricât de iscusite să fie apucăturile neprietenilor noștri de azi, vitalitatea noastră românească iese premenită cu noui puteri din acestea, pentru adeverirea faptului, că suntem un popor capabil de croirea unei vieți trainice, glăsuitoare de înțelepciunea minții noastre.

Aceste gânduri îmi ies înainte, când mă cuget la sărbătoarea sfințirii nouei școale din comuna românească *Topârcea* (tractul Săliște) din arhidiecesa noastră.

Nu încape în firea noastră să ne lăudăm înaintea lumii cu făptuirile noastre bune; și dacă scriu aceste rânduri, le scriu pentru *noi*, Românii din țeara aceasta, ca frații noștri de pretutindenea să se bucure de isbânda noastră, luând îndemn să muncească toți cu încredere, pentru isbândirea *rostului* nostru românesc, care nu poate fi altul decât asigurarea unei înaintări, care să ne ridice la înălțimea popoarelor tari în bunăstare materială și puternice în *cultura sufletească.*

Nu ne dorim mai mult, decât atâta. Și pentru aceasta lucrăm cu mijloacele cari ne stau la îndemână și cu puterile ce ne sunt date dela Dzeu. Și în felul acesta ni-se pare că vom isbuti.

Că numai în chipul arătat muncim și vrem să muncim o dovedește harnica comună *Topârcea*, prin fapta vrednică a ridicării noului altar de învățătură românească, care s'a sfințit Duminecă în 25 Noemvrie st. n.

Este această comună una din comunele fruntașe ale tractului Săliște, puternicul tract al arhidiecezei noastre, care are în frunte pe inimosul protopop Dr. *Ioan Stroia*, omul cu adevărată tragere de inimă pentru durerile și trebuințele credincioșilor săi și pentru tot ce este românesc. Cu bucurie a plecat dl protopresbiter Duminecă dimineața însoțit de învățătorii din Săliște și jur, pentru a deschide prin actul religios străbun *școala*, la a cărei ridicare și terminare a contribuit mult, dovedind dela început o înaltă grije și simț de interes. Mai ales îndemnurile sale stăruitoare date Topârcenilor, cari nu demult au fost cutropiți de un vrășmaș foc păgubitor care a prăpădit comuna în partea cea mai mare, au făcut că oamenii și-au jertfit cu drag agonisala muncii lor, pentru întruparea în ziduri trainice, a nădejdii lor spre mai bine, care este mândra lor școală de astăzi. Și simțul și marea lor dragoste de jertfă s'a manifestat cu îmbelșugare Duminecă prin lacrămile de bucurie ce udau ochii și obrajii lor arși de munca obositoare.

Au ascultat deci toți cu deosebită evlavie sf. liturgie săvârșită de dl prot. *Dr. I. Stroia* în asistența preoților locali și a prot. I. Giurca din Colun, slujba menită să coboare în sufletul lor mulțămirea față de Dzeu, că le-a ajutat să ajungă ziua în care pot să privească mângăiați la rodul ostenelelor lor vrednice de cinste.

Şi a dat răspunsurile (lit. lui Dima), corul învăţătorilor din Sălişte şi jur, cari înţeleg să-şi cheltuiască vremea acolo, unde cred că pot fi folositori ţăranului nostru.

După terminarea sf. liturgii am plecat apoi toţi la şcoală în sunetul clopotelor, unde s'a făcut *sfinţirea apei*, la sfârşitul căreia dl prot. tractual a ţinut o frumoasă cuvântare ocazională de cuprinsul următor:

> Eu şi casa mea vom sluji lui Jehova. Şi poporul răspunse: Şi noi voim să slujim lui Jehova, căci el este Dumnezeul nostru.
>
> Iona 24, 15, 18.

Iubiţi creştini!

In 1 Iulie a. c. cu cântări şi rugăciuni s'a pus piatra fundamentală la acest nou edificiu şcolar. Şi iată-ne acum cu ajutorul lui Dzeu întruniţi cu mic cu mare, bătrâni şi tineri sub acoperişul lui, ca cântări de laudă şi mulţămire să înălţăm către Atotputernicul, care prin mâna sa puternică, prin darul său cel bogat ne-a învrednicit a vedeà dorinţa noastră ferbinte întrupată. Ne-am întrunit iubiţilor, ca prin rugăciuni cucernice să cerem totodată dela Părintele îndurărilor, ca ajutorul şi darul său ceresc, de care ne-a învrednicit la ridicarea acestui altar al tinerelor noastre odrasle să-l reverse şi în viitor cu iubirea sa nemărginită asupra şcoalei noastre. Zi şi noapte pentru timpuri neprevăzute să trimită din locaşul său cel ceresc bogata sa milă şi binecuvântarea sa cerească asupra celorce întră în ea, asupra celorce jertfesc în ea şi a celorce ies din ea spre a munci în ogorul vieţii.

Da, iubiţilor, şcoala ca fică a bisericei este un altar al Domnului. Precum în biserică se aduce jertfă pentru toţi creştinii, aşa în şcoală aduce învăţătorul munca şi iubirea sa jertfă pentru întreg tineretul nostru. Precum în biserică să îndeamnă poporul la o viaţă plăcută lui Dzeu, singura cale şi mijloc spre adevărată şi desăvârşită fericire pentru fiecare muritor, aşa în şcoală se sădeşte în inimile fragede ale copiilor noştri frica lui Dzeu, care este începutul adevăratei înţelepciuni.

Acest lucru l-aţi înţeles şi voi cu toţii, iubiţi creştini, atunci când pe lângă toate greutăţile de cari voi în timpul din urmă din destul a-ţi avut parte, v-aţi decis unu păn' la unu a dărâma şcoala veche declarată de necorăspunzătoare şi prin jertfe deosebite a o înlocuì cu acest frumos palat demn de scopul, care îl are şi trebue să-l aibă în viaţa noastră. Şi scopul acesta e în adevăr măreţ. El e mântuirea, el e nobilitarea inimei şi cugetelor, este îndreptarea tineretului nostru pe calea *binelui*, *frumosului* şi *adevărului* şi prin aceasta îndreptarea lui spre fericirea vremelnică şi vecinică.

Iată scopul pentru care a-ţi zidit şcoala nouă, iată scopul pentru care v'aţi unit în cugete şi în simţiri, iată pentruce cu drag v'aţi supus sarcinilor.

Şcoala aceasta nu s'a făcut din voinţa unuia, nici cu sudoarea la vreo câţiva, ci s'a ridicat cu voinţa şi din sudoarea voastră a tuturora, mic şi mare, bătrân şi tinăr, este deci rodul muncei voastre a tuturora.

Şcoala aceasta nu s'a făcut pentru scopuri trecătoare, vremelnice numai, ci pentru scopuri vecinice, pentru fericirea adevărată a copiilor, copiilor voştri.

Şi iubiţilor, precum pentru un părinte nu poate fi vre-o mulţămire mai mare, nu poate fi mângăiere mai dulce decât aceia, când la sfârşitul vieţii sale liniştit, cu cuget curat îşi poate zice: copii mi i-am crescut în frica lui Dzeu, averea moştenită dela părinţi în mod cinstit mi-am chivernisit-o şi înmulţită o las moştenire fiilor mei, întocmai şi pentru o parohie nu-mi pot închipui o mângăere, iar în afară o cinste mai mare decât aceea, când bucuriile moştenite dela înaintaşi binechivernisite şi înmulţite le poate da moştenire generaţiilor viitoare.

Accentuez din adins acest lucru, iubiţilor, fiindcă prea des putem observà în sinul poporului nostru lipsa acestei fundamentale datorinţe creştineşti şi naţionale. Este datorinţă creştinească a nu îngropa talantul moştenit, ci după zis-a evangeliei din unu a face doi, din cinci a face zece, ca să ne facem vrednici de întimpinarea dreptului judecător: „Vină slugă bună şi credincioasă peste puţine ai fost pus, peste multe te voiu pune, întră întru bucuria Domnului.“

Această datorinţă impusă prin î - saşi evangelia Domnului nostru Isus Christos sfântă este. Ea se referă atât la însuşirile bune, cât şi la avere. Se referă atât la moştenirea privată, cât şi la moştenirea publică parohială şi naţională. Şi acela care nu-şi împlineşte aceasta întreit sfântă datorinţă, păcătueşte amar faţă de sine şi familia sa, faţă de comuna şi parohia sa şi faţă de neamul său.

Deci iubiţii mei, când aţi decis edificiul vechiu şcolar devenit nefolosibil prin dintele timpului, a-l înlocuì prin acest frumos edificiu, v'aţi împlinit numai o datorinţă sfântă creştinească şi naţională. Dar prin aceia, că a-ţi făcut această şcoală îndoit mai mare, mai trainică şi mai frumoase, v'aţi câştigat şi recunoştinţa urmaşilor vostri şi v'aţi făcut vrednici şi de cinstea şi stima tuturor oamenilor de bine.

Părtaş de această cinste şi stimă s'a făcut cu voi în măsură deosebită şi un fiiu al acestei comune, care deşì azi nu mai stă în leguturile ei, totuşi nu şi a uitat de vatra părintească n'a dat uitării şcoala, în care i-s'a sădit în inimă frica de Dzeu, iubirea deaproapelui şi dragostea de neam, ci din depărtare auzind de planul bun al vostru a trimis cu drag obolul său pe altarul culturei comunei sale natale, iar azi pe lângă tot timpul de toamnă venit-a în mijlocul nostru, ca împreună cu ai săi să se bucure de reuşita noastră. Il ştiţi cu toţii, pentrucă împreună cu mine v'aţi bucurat de dorul său. E vrednicul vostru fiiu şi frate şi valorosul bărbat al vieţii noastre publice româneşti Dr. Nicolae Vecerdea, care cu 1000 cor. (una miie cor.) s'a făcut titorul şcoalei comunei sale natale. Laudă lui, laudă comunei, care-l poate numì al său.

Şi acum iubiţilor creştini, că ne-a învrednicit Tatăl ceresc a sfinţi noul altar al tineretului şi astfel a-l predà cu ziua de azi scopului său înalt, cuvine-se să ne dăm seama în ce formă va deveni el in adevărat înţeles al cuvântului şcoală creştinească.

Când Isus Navi, următorul proorocului Moise, a condus poporul izrailtean în pământul făgăduinţei, în Canaan, cu mare mâhnire văzù, că mulţi dintre Izrailteni încep a se molipsì zi de zi de datinile păgâne şi urâte ale Amoreilor şi altor popoare păgâne din Canaan. I-a mustrat amar pentru închinarea lor la idoli şi pentru părăsirea datinelor bune strămoşeşti. Le-a adus apoi aminte toate bunătăţile, cu cari Iehova, Dzeul cel adevărat i-a învrednicit pe ei în Egipet şi în pustie, şi le-a zis cuvintele memorabile: „Alegeţi-vă astăzi, cui voiţi să slujiţi, ori zeilor, cărora au slujit părinţii voştri din colo de râu, ori zeilor Amoreilor, în a căror ţară locuiţi; Eu şi casa mea vom slujì lui Iehova.“ — Şi poporul recunoscându-şi păcatul a zis: „Şi noi voim să slujim lui Iehova, căci el este Dzeul nostru“.

Şi slujba lui Iehova, adevăratului Dzeu, alipirea sa de datinile bune strămoşeşti, l-a susţinut pe poporul jidovesc, deşi un popor mic, mii de ani în marea popoarelor străine.

Şi şcoala noastră lui Dzeu să slujească. Iubirea de Dzeu şi a cuvântului său să se sădească în inimile tineretului. Iubirea deaproapelui, iubirea de neam s-o cultive. Atunci va fi dar numai atunci va fi cu adevărat şcoală creştinească. Tineretul eşit din ea frica Dlui va aveà în inimă şi în cărările lui va umblà. In inima sa adânc săpată va fi datorinţa faţă de sine, faţă de familie, faţă de biserică, neam şi patrie. Binele, frumosul şi adevărul îi va călăuzì în toate cărările lor spre bucuria celorce i-au născut şi crescut, spre lauda bisericei şi neamului lor.

Iată iubiţi creştini ce vă pun la inimă în această zi de sărbătoare. Cultivaţi în casele voastre frica de Dzeu, iubirea deaproapelui şi de neam, ca copiii vostri să nu se arete străini faţă de munca şi sudoarea învăţătorilor. Iar voi învăţători cugetându-vă la răspunderea ce aţi luat ca educatori ai neamului, zi şi noapte vă cugetaţi la căile şi mijloacele prin cari puteţi sădì în inimile tineretului nizuinţa spre ce e bine, frumos şi adevărat; întăriţi-vă în credinţă, că cel ce cu dragoste şi devotament munceşte, izbânda îi e sigură şi răsplata nu va lipsì, asiguraţi-vă că valoarea şi demnitatea fiecărui om zace în aceea ce cu drag nizueşte; uitaţi-vă în jur şi veţi vedeà, că vrednică e şi părtaşă se face sluga bună şi credincioasă de bucuria Dlui.

Când aceste ve-ţi face, sarcinile susţinerei şcoalei şi de aici înainte după recerinţa timpului vă vor fi uşoare, pentru le veţi face cu drag în vederea binelui ce va purcede neîntrerupt din acest altar al Dlui. Iar Tatăl cel ceresc văzând nizuinţa spre ce îi e plăcut nu ne va lipsì de darurile sale cereşti.

Veniţi dar iubiţii mei să cădem în ghenunchi şi cu inimi smerite să ridicăm glasul nostru împreună către izvorul tuturor bunătăţilor astfel rugându-l;

Dumnezeule cel mare şi preaînalt, vecinic sfânt şi de oameni iubitor, care singur ai nemurire şi locueşti în lumina neapropiată; cela ce ai făcut cu înţelepciune toată făptura şi aşezămintele omeneşti, cela ce ne-ai învrednicit pe noi umiliţii robii tăi în ziua de azi a-'ţi aduce rugăciune de laudă pentru bunătăţile tale nemărginite, revărsate asupra noastră; Creatoru-le preabune, cela ce cu mâna ta cea tare şi cu braţul tău înalt ne-ai ajutat a ridicà tinerelor noastre odrasle acest jertfelnic de obşte, la care din fragedă lor copilărie să înveţe a te cunoaşte pe tine, Dzeul cel ceresc şi adevărat, ca pe creatorul şi binefăcătorul nostru, la tine să se închine, la isvorul bunătăţii, luminii, adevărului şi înţelepciunii, pe tine să te caute liman şi scăpare în zilele grele ale vieţii lor, pe tine să te laude în zilele senine ale vieţii, şi ţie să aducă jertfă bineprimită pentru darurile tale, pe tine Doamne Dzeul îndurărilor te rugăm cu umilinţă fiiască în ceasul acesta, — trimite darul tău cel ceresc asupra acestei noui şcoale, întăreşte puterile celor chiemaţi a jertfi ţie aici, dă-le iubire şi răbdare a binevesti tinerelor mlădiţe cuvântul şi mărirea ta, deschide inima şi ochii tineretului, ca să cuprindă lumina ta cea cerească, să se facă vrednici de darul tău şi întăriţi prin cuvântul tău să fie lumini vecinic aprinse spre lauda şi mărirea Ta a Dzeului celui adevărat.

Păzeşte acest locaş de cutrămur, de foc, de oameni răi, fă-'l scump odor în inima tuturor, fă-'l izvor de binefacere pentru toţi, câţi la dânsul vor alergà şi cu inima deschisă vor ascultà cuvântul tău.

Binecuvântă Doamne pe toţi câţi au contribuit la ridicarea lui, iar pe această parohie învredniceşte-o să-'şi vază răsplătite jertfele sale, ca cu inimă plină de bucurie să te laude şi preamărească şi ţie să-'ţi mulţămească Dzeule cel ceresc acum şi pururea şi în vecii vecilor Amin.

Aclamări sgomotoase, au fost răsplata acestei predici, a cărei rugăciune de în-

---

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţie.

Amintiri şi impresiuni.

De preotul George Babeş.

(Urmare).

După botez am mers cu toţii la dl Aredic, unde ne-a aşteptat o masă bogată încărcată cu tot felul de mezeluri, fripturi, prăjituri, fructe, cafea şi vin de Drăgăşani de 10 ani. Păr. Plotogea a ridicat în decursul mesei un toast în sănătatea nou născutului şi a naşilor, doamna şi dl colonel Teodorescu din Ploeşti.

La expoziţie.

Despre expoziţie s'a scris în mai multe rânduri şi în acest preţuit ziar şi în tr'altele. Dar ori cât de mult s'ar scrie tot nu e destul, pentrucă fiecare scriitor, ar puteà spune ceva nou, ceea ce alţii au trecut poate eu vederea. A scrie amănuntit despre expoziţie ar trebuì columne întregi. In cele următoare voi descrie şi eu unele din impresiunile ce mi le-au sugerat lucrurile văzute acolo.

In pavilonul francez am admirat o toaletă de damă, care costà 12,000 lei. O avere întreagă pentru un rând de haine. Dar ce să faci? Aşa e moda, acest idol al damelor şi tiran al pungii bărbaţilor.

In pavilonul regiei monopolului tutunurilor, a cărui plafon, păreţi şi uşi erau decoraţi cu diferite ţigări, ţigarete, cutii, cutii de chibrite, foi de tutun, aranjate cu mult gust, am văzut tot felul de tutunuri indigene dela cel mai ordinar până la specialităţile cele mai fine, 60—70 lei un clgr. Aci se tae tutunul, se fabrică tuburi de hârtie, ţigarete etc. Am admirat mult dexteritatea unei fete, care aveà să pună ţigările făcute în cutii. In mâna stângă ţineà cutia, iar cu dreapta luà din o grămadă ţigările cu o iuţeală şi siguranţă foarte mare. Aşa de bine erà deprinsă, încât nici odată nu se întâmplà să ia în mână nici 9 nici 11 ţigări, ci totdeuna numai 10, numărul prescris pentru acest fel de cutii. Tot aici am văzut un trunchiu mare de arbore, aflat într'un bloc de sare în ocnă. Pavilonul Austriei şi în dosul lui al Ungariei, sunt foarte frumoase şi bogate cu deosebire în tot felul de maşinării.

Pavilonul industriei, foarte bogat şi bine asortat. Aci am văzut o bancă de hârtie, care ţineà o greutate de 75 clgr.; emblema ţării făcută din tot feliul de nastori; marmoră brută şi lucrată în fabrica dela Olăneşti; o măsea de mastodon pietrificată, apoi luminări de ceară de toate mărimile şi formele din fabricile Dimitrescu — Bucureşti şi Iacovloff — Botoşani; un răsboiu mehanic dela fabrica de postav din Buhuşi; tot felul de stofe dela cele mai dure până la cele mai fine, lucrate numai din lână curată în cea mai mare fabrică de postav din ţară, dela Azuga; tricotaj; pielărie; sforărie; pălărierie; fabrica de bere din Azuga avea un minunat chiosc făcut din sticle şi butoae; un cuptor în miniatură pentru fabricarea sticlei dela Ciobăneşti în Moldova; produsele fabricei de cue — Costinescu din Sinaia. etc. etc.

Poştă şi telegraf.

In privinţa aceasta România se poate mândrì, căci aceste servicii pot rivalizà cu acelea din ori care ţară din apus, ba chiar le întrece, căci numai România posede până acum un astfel de aparat telegrafic, care poate espedà pe minut 600 cuvinte, şi telefon perfecţionat, care poate comunicà direct convorbirile fără avizul centralei.

Palatul artelor.

Zidire solidă, care rămâne acolo pentru totdeauna. Cum întri ochii ţi se opresc pe un admirabil tablou, care reprezintă pe regele Carol călare, în mărime naturală.

Acolo se vede şi darul Romei — lupoaica legendară — lăptând pe fundatorii Romei; ruinele Sarmisegetusei; podul lui Traian peste Dunăre la T.-Severin; podul Carol dela Cerna-Vodă; busturile celor mai renumiţi bărbaţi politici şi literaţi ai României. Aici am văzut o tunică, un jatagan, sceptrul şi epoletele lui Cuza-Vodă; mormântul lui Stefan-cel-mare, apoi medicină, chemie, clinică, — laboratorul de histologie Dr. Emil Puşcariu, Iaşi — studii anatomice Dr. Juvara — Patologie Dr. Babeş, --- sifilisul ereditar Dr. Tomescu. Tot aici se văd admirabilele porturi ale domniţelor româue din secolul XV. până azi. Mai mult mi-a plăcut doamna Maria lui Stefan-cel-mare şi Despina lui Neagoe Basarab.

Pictura e bine reprezentată aici. Am admirat un tablou al reginei Elisaveta, mama orfanilor, răniţilor şi săracilor lucrat în atelierul regal.

(Va urma).

cheiere mai ales, ar puteà ispitì mintea preoţilor nostri, să fie imitată, cât de mai mulţi înainte stătători ai altarului românesc.

După aceasta dl *Dr. Nicolae Vecerdeo*, un harnic fiu al comunei Topârcea, şi bun luptător pentru înaintarea bisericei şi şcoalei noastre, care şi-a ţinut de o deosebită datorinţă să jertfească suma de 1000 cor. pentru zidirea şcoalei, în care a căpătat cea dintâiu învăţătură, a tălmăcit poporului bucuria ce-i mişcă sufletul acest praznic al fraţilor săi, mărturisind dragostea neclătită şi făgăduind vecinicul său sprijin material şi moral, în marginea puterilor sale, comunei sale de naştere. Indeamnă pe toţi să fie cinstiţi şi muncitori, căci atunci, cu ajutorul prot. lor Dr Stroia, despre care le spune cu mândrie că este cel dintâiu între protopopii Archiedecesei noastre, belşugul de trai bun şi putere sufletească, le va fi asigurat.

Aceste cuvinte, spuse cu căldura dragostei de frate, au scoborât în sufletul tuturor nădejdea putinţii de întărire sigură, şi le-a fost ca un izvor de apă rece buzelor fripte de sete, căpătând noi puteri de lucru, prin sprijinul învăţatului lor frate care a alergat din depărtare, pentru a nu lipsì dela bucuria fraţilor săi.

Ne-am înnapoiat apoi la biserică, unde s'a săvârşit un parastas, după care am trecut earăşi în şcoală, servind-se aci prânzul. La momentul dat, s'au început toastele. Cel dintâiu a fost ţinut de dl protopresbiter *Stroia*, pentru I. P. S. S. Arh. şi Metr. nostru *Ioan*, în numele căruia a venit să sfinţească şcoala. A arătat vrednicia acestui Arhiereu, munca ce o cheltueşte pentru biserică şi şcoală, şi dragostea ce o poartă pentru ţăranul nostru, dorind chiar să vie însuşi pentru încoronarea muncii Topârcenilor, a toată vârsta înaintată, ce-l împodobeşte atât de frumos în scaunul său de cârmuitor cuminte, dar motive grave l-au împedecat. Puternice „să trăiască“ au acoperit vorbele calde ale vorbitorului. Toastează apoi dl. *Dr. Nicolae Vecerdeo*, pentru dl protopresbiter, dorindu-i zile îndelungate, de vrednică conducere. Urmează toasturile preoţilor locali *Isac* şi *Suciu* pentru antevorbitori, în urmă vorbeşte preotul *Alămorean* pentru dăinuirea buneiînţelegeri; *Aleman* pentru dl asesor Nic. Ivan, notarul local *Manuil*, pentru învăţători; notarul din Tălmăcel *Hudiţan*, pentru toţi cari au contribuit la măreţia sărbătorii; arhitectul conz. *I. Pamfilie* mulţămeşte pentru urările aduse, dl *protopop* pentru zidari şi în urmă cleric. abs. *Ion Matei*, pentru mărturisirea de către toţi a noului crez românesc de mântuire.

Au trecut apoi în sala cea mare a noului edificiu şcolar, unde corul învăţătorilor din Sălişte şi jur au dat un concert, sporind astfel bucuria celor cari au muncit pentru a se puteà face sărbătoarea. Mântuit şi acesta s'a încins jocul românesc până târziu în noapte, ţinând pe toţi în continuă bucurie.

Ni s'a prilejit deci, acelora cari am fost în Topârcea, o nouă românească sărbătoare sufletească, care a avut rostul de a fi pricinuit o nouă premenire a puterilor noastre, menite pentru munca cea mare a despedecării şi luminării ţăranului nostru, prin cartea de învăţătură mântuitoare.

Căci acesta ne este cel mai curat ideal, şi pentru el trebue să ne cheltuim orice clipă a vieţii.

Ion Crainic.

Dela Asociaţiune.

In sedinţa ţinută Joi, comitetul central al Asociaţiunei a decis:

1. A se zidì pe locul donat de institutul „Albina“ şi din capitalul disponibil dat tot de Albina, azi de 42·000 c., un internat pentru elevii dela şcoalele din Sibiiu. Se recer 100·000 c. Deci pentru restul capitalului necesar se va face o colectă cu apel şi se va contrage un împrumut pe amortizaţie din venitele internatului. Se proiectează pentru 50 internişti. Asemenea vor aveà ca externişti şi cei 50 elevi dela masa studenţilor prânzul, ca externişti. Un internist va solvì circa 40 cor. lunar. Zidirea se va începe, când capitalului se va apropià de 100·000 cor.

2. A se acceptà literile fundaţionale ale fundaţiunii „Petran“ de 105·000 cor. Astfel în curând se va publicà concurs pentru mai multe stipendii pentru elevi dela ori ce şcoală. Nu's eschise nici artele. Acum se publică concurs pentru 6 stipendii à 300 cor. Vor fi preferiţi: cei ce studiază la universitatea din Cluj. Se vor împărtăşi tineri români de ambele confesiuni.

3. A se urcà chiria dela locuinţele din casele 6 şi 8 strada morii.

4. A rămâneà funcţiunea de custode al muzeului deocamdată neocupată, ci arhitectul Pamfilie se însărcinează a pune în ordine obiectele adunate până acum, a le inventarizà după sistem, punându i la dispoziţie birou şi o renumeraţie de 200 cor.

NOUTĂŢI.

Mulţămită preaînaltă Din incidentul morţii Arhiducelui *Otto*, biserica gr. ort. română a înaintat Maiestăţii Sale Impăratului şi Regelui nostru Francisc Iosif I. *adresă de condolenţă*, pentru care Maiestatea Sa a binevoit aşi exprimà *preaînalta mulţămită*, comunicată Inaltpreasfinţitului Domn Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu* prin guvernul ţării.

*

Spre ştire. Comunicăm domnilor învăţători gr. ort. români, că venerabilul consistor metropolitan a luat măsurile cuvenite, ca *ancheta* şcolară, ordonată din partea congresului naţional-bisericesc, să se întrunească în 28 Decembre v. c. a patra zi de Crăciun, aici, în Sibiiu. Ancheta va fi prezidată şi condusă de Preacuvioşia Sa, domnul protosincel şi director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roşca*, care va aveà pe lângă sine câte 2 bărbaţi de încredere, numiţi din partea fiecărei eparhii gr. ort. române. Va face parte din anchetă câte un învăţător *ales* din partea învăţătorilor din fiecare protopresbiterat, în conferenţa învăţătorească convocată şi prezidată de protopresbiterul tractual. Domnii învăţători sunt rugaţi să ià la cunoştinţă comunicările acestea şi să abstee dela votarea de *„enunciaţiuni“* superflue, ca cele votate în privinţa aceasta din partea învăţătorilor din tractul Făgăraşului, enunciaţiuni trimise şi nouă spre publicare, pe cari însă în vederea că venerabilul conzistor metropolitan tocmai aşa a luat dipoziţiile, cum ei doresc, — nu le publicăm.

*

Expoziţia din Bucureşti s'a închis Joi în 23 Nov. v. cu solemnitate deosebită în Arenele Romane. Ministrul domeniilor Ion Lahovari a ţinut discursul de închidere în care aduce elogii regelui Carol şi tuturor celorce au colaborat la întruparea expoziţiei. A mulţămit şi guvernelor străine cari au înlesnit Românilor din afară vizitarea expoziţiei. A fost de faţă şi regina.

*

Distincţie. Cetim în ziarele din România că regele Carol a oferit medalia iubilară tuturor membrilor Academiei Române.

*

Constituire. Societatea română academică social-literară „Carmen Sylva“ din Graz şi-a constituit comitetul pe anul admin. 1906/7 în modul următor: Prezident: Nicolau Butean, stud. în medicină. Secretar: Lazăr Iliescu, stud. în drept. Casar: Emil Birtolon, stud. în drept. Bibliotecar: Adrian Popescu, stud în drept.

*

Şedinţă festivă. Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ aranjază o şedinţă publică Mercuri, în 29 Noemvrie v. 1906 în memoria Marelui Arhiereu Andreiu în sala cea mare a „Seminariului Andreian“. Inceputul la 5 ore p. m. Marinimoasele oferte se vor cuità cu mulţămită în ziare. NB întrarea prin strada „Hundsrücken“. Programul e următoriul: 1. Deschiderea şedinţei prin prezidentul societăţii. 2. „Imn religios“, cor bărbătesc de A. Bena. 3. „Cuvânt ocazional“, rostit de Stefan Hărăguşiu, cleric c. III-lea. 4. „Noapte“, cor bărbătesc de F. Schubert. 5. „Stăruinţa poporului român în ortodoxie“, disertaţie de Vasiliu Păltinean, cleric c. III-lea. 6. „Horă“, cor bărbătesc de *.*. 7. „Doina“, poezie de G. Coşbuc, declamată de Georgiu Miha, pedagog c. III-lea. 7. „Quodlibet“, putpuriu pentru orhestră, de I. Mureşian.

*

Proces. Vineri s'a pertractat la tribunalul din Arad procesul pentru agitaţie intentat preotului Ion Nicorescu din Curtici. Apărarea a susţinut o advocatul Dr. S. Ispravnic. Acuzatul a fost achitat.

*

Regat croat. In dieta croată a prezentat partidul Starcevici răspuns separat la mesajul de tron. In acest răspuns îşi precisează pretenziunile şi vorbeşte despre înfiinţarea unui *regat croat* care să se compună din Croaţia, Slavonia, Dalmaţia, Istria şi Bosnia. Cere schimbarea relaţiilor cu Ungaria, căci cele de azi sunt păgubitoare Croaţiei.

*

Comunităţile baptiştilor au fost desfiinţate de către ministrul Apponyi prin un ordin publicat Joia trecută, afară de una singură din Budapesta. Comunităţile din ţară n'au putut dovedì că predicatorii lor au cualificaţia necerută de lege prin urmare le-a desfiinţat şi comitetul central din Budapesta rămânând astfel o singură comunitate izolată, cea din Budapesta.

*

Bazilica sf. Stefan din Budapesta, la care se lucră de 50 de ani a fost terminată Sâmbătă când a fost aşezată ultima peatră a edificiului. Terminarea a fost prăznuită cu serviciu divin şi vorbiri. A fost de faţă şi Maiestatea Sa.

*

Foamete. In China domneşte o foamete grozavă. Zece milioane de oameni n'au nici un ajutor până la noua recoltă.

*

Linie ferată nouă se face în curând între Abrud — Câmpeni — Turda. Lucrările s'au început.

*

Cununie. Ieri Duminecă, în 9 Dec. s'a cununat în Bucureşti, dl *Teodor Mihali*, prez. clubului naţionalist cu dşoara *Eleftera Porescu*, directoara institutului Regina Elisabeta din Bucureşti.

*

Marconi inventatorul telegrafiei fără sàrmă a fost sărbătorit în zilele trecute de oraşul Veneţia, care cu acest prilej i-a predat o medalie bătută anume. Marconi a mulţămit adânc mişcat şi a promis că va lucra mai departe pentru desăvârşirea legăturii pe mare pentru ca la proxima ocazie să po tă fi asigurată învingerea armelor italiene ori unde pe mare,

*

Linguist mare. In Laibach a murit în zilele acestea prof. Dr. Victor Serel, fost prof. la universitatea din Odesa şi Charcow şi care vorbia nu mai puţin ca 45 limbi.

*

Moderna. Băiatul de 15 ani al unui proprietar de moară din Seghedin era îndrăgostit într'o copilă de 13 ani de acolo. Sub influinţa decepţionismului obicinuit la astfel de situaţii a decis să se omoare. Joi seara a cumpărat un buchet de flori, l-a trimis „idealului“ său şi întorcându-se acasă la poartă s'a împuşcat.

*

Suspendare pentru frumseţă. Superitendentul şcoalii din Homond (America) a suspendat pe învăţătoarea din o comună din apropiere zicând că e prea frumoasă şi totă lumea o îndrăgeşte. Preoţii, poporul şi copii au înaintat rugare în scris contra suspendării, superitendentul n'a luat-o însă în considerare.

Zaharie Bârsan — la Hunedoara.

Anul trecut, în 25 Novembre toţi Românii din Hunedoara şi jur au prăznuit, la măreaţa adunare poporală, încolţirea sentimentului naţional şi în acest petec de pământ românesc.

Anul acesta, tot la acest dat am sărbătorit arta reprezentată prin iubitul nostru artist dramatic Zaharie Bârsan.

Hunedorenii cu mic cu mare s'au grăbit să ia parte la reprezentaţia teatrală aranjată de trupa aleasă şi bine organizată a iubitului artist.

Duminecă, în 25 Novembre, sala cea mare dela hotelul „Huniade“, erà ticsită de lume dornică de a vedeà *teatru românesc*, căci trupă de artişti n'au văzut oamenii noştri decând fieiertatul Ionescu a cutreerat Ardealul, înainte cu 25 de ani.

Am făcut tot posibilul ca iubiţii artişti să se simtă bine între noi. Atenţiunea noastră a fost însă însutit răsplătită prin jocul lor, care a sădit mândrie naţională în inimele Hunedorenilor.

S'a jucat „Năpasta“ lui Carageale, dramă care a stârnit şi admiraţia străinilor şi care se joacă şi pe scenele teatrelor din Berlin şi Budapesta.

— Dşoara *Braşovean* a jucat pe „Anca“ cu atâta fidelitate, încât admirând-o erai transpus în căsnicia vieţii româneşti dela ţară.

Dl *Radu Popea* în rolul lui „Dragomir“ ne-a arătat destoinicia sa în arta dramatică.

Dl *Zaharie Bârsan*, sărbătoritul artist în rolul lui „Ion Nebunul“ a zguduit auditorul încât vedeai pe multe feţe curgând lacrimi de durere şi compătimire, atâta s'a ştiut afirmà iubitul artist în rolul său.

Dl *G. Stoica* în rolul lui „George“ a predat fidel pe holteiul îndrăgostit.

După „Năpasta“ Corul mixt al Românilor din Hunedoara a delectat publicul cu vre-o 4 cântări care de care mai frumoase.

A urmat apoi piesa „Căsnicie“ jucată de dl Bârsan şi dşoara Braşovean.

Şi în această piesă s'a afirmat pe deplin forţa artiştilor.

Domnişoara Braşovean a primit din partea damelor române din Hunedoara un frumos buchet de flori.

Să sperăm, că în toate centrele româneşti vor fi învitaţi, căci doar ei ne povestesc bucuria şi durerea unui neam întreg.

Le dorim isbândă deplină în greul lor drum pornit cu atâta însufleţire.

La noi am avut venit curat de 300 coroane.

Hunedorenii le zic:

La revedere iubiţi artişti!

Nima.

Notă oficială.

Se atrage luarea aminte a oficiilor parohiale, ca în vederea încheerii socotelelor anuale apropiate să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale, şi să nu aştepte încassarea prin organele administrative.

Spre a se puteà încheià colecta pentru catedrală, îndatorim toate oficiile parohiale, cari încă nu au aşternut aici rezultatul colectei a-l trimite până la încheerea anului.

Nr. 1058—1906 [298] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante din Părău în protopresbiteratul Făgăraş, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să subştearnă cererile concursuale instruite cu testimoniu de maturitate, absolutoriul teologic şi atestatul de cualificaţie preoţesc, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Făgăraş, până la terminul sus indicat, având a se prezentà la sft. biserică, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 26 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Cu greu s'ar aflà

— dacă peste tot există — un mijloc, care să aibă rezultatul „Emulsion“ ului lui Scott la copìi, pentrucă „Emulsion“ ul lui Scott întăreşte organismul tinăr, îi dă puteri nouă şi-l ajută să treacă toate greutăţile desvoltării. Totodată „Emulsion“-ul lui Scott este gustos, se mistue aşa de uşor încât nu obvin nici cele mai neînsemnate neregularităţi în mistuire, deci cu acesta se obţin cele mai bune rezultate. „Emulsion“-ul lui Scott este cu mult mai bun ca oleul simplu de peşte. VI 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se 75 fileri în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 472—1906 ppresb. [291] 2—3

Concurs

Pentru pcuparea postului de învăţător la şcoala confesională din filia Beia, protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs eu termin de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele: 600 cor., 400 cor. dela stat 100 cor. din cassa bisericei, 100 cor. dela popor, cuartir şi lemnele necesare de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu la această şcoală.

Cu acest post de învăţător este împreunat şi postul de cantor, pentru care va fi beneficiat deoşebit.

Reflectanţii la acest post vor aveà a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform normelor în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighişoara (Segesvár), cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică înaintea alegătorilor spre a-şi arătà desteritatea în cântări şi tipic.

Sighişoara 16 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

---

[292] 2—3

PUBLICARE.

Subscrişii licuidatori ai societăţii pe acţiuni „Tipografia“ în Sibiiu cu provocare la §. 202 al legii comerciale provocăm prin aceasta pe toţi creditorii acestei societăţi, cari încă nu ar fi escontentaţi, ca să validiteze pretensiunile lor în termin de 6 luni socotite dela a treia apariţie a acestei publicări, căci după acest termin societatea va fi definitiv licuidată şi ştearsă din registru.

Sibiiu 3 Decemvrie 1906.

Societatea pe acţiuni „Tipografia“
în licuidare.

George Pap m. p. *Rubin Patiţia* m. p.
Dr. Liviu Lemény m. p.

Se caută

o domnișoară română

lângă o fetiţă pentru însuşirea limbei române. A se adresà daomnei

Gabriela Dr. Popoviciu
N.-Várad, Starovecki utcza 21 sz.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantaţiune de viţa nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat **muşteriilor** săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☛ Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco. [253] 19—40

Nr. 587—1906. [295] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului **vacant de paroh** din parohia de clasa **III Lunca** din protopresbiteratul **Lupşa** să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor înaintà cererile lor, înzestrate cu documentele de lipsă conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis; şi se vor prezentà înainte de alegere şi în comună, spre a celebrà şi cuvântà, resp. a face cunoştinţă şi cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-Lupşa, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ofenbaia, 16 Noemvrie, 1906.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 570—1906. [296] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Muncel cu filia Valea-Şesii**, din protopresbiteratul **Lupşa** să escrie concnrs cu termin de 36 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà postul, cererile lor înzestrate cu documentele necesare le vor înaintà subscrisului oficiu în terminul deschis şi se vor prezentà înainte de alegere cu previa înştiinţare aici şi în comună, spre a face cunoştinţă cu poporul, resp. a celebrà şi cuvântà.

Ofenbaia, 18 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. ai Lupşei, în conţelegere cu comitetul parohiat concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Pentru domnii preoţi!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele şi cu păreţi tari,

în care (conform circulariului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului şi cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conţine 200 foi.

Preţul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Biblioteca societăţii „Steaua“.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Ţara Basarabilor, de G. Coşbuc, un resumat al istoriei noastre naţionale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârnare din 1877—78.

Nr. 2. Foloasele învăţăturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sătenilor nostri în asămănare cu a celor de prin ţările apusene şi mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieţii şi cheia lumii de Th. D. Speranţia, o povestire morală şi instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hăşeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, poveţe practice de higienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Duţescu Duţu, spicuiri din istoria şi literatura naţională, cu îndemnuri pentru săteni la învăţătură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, poveţe pentru păstrarea sănătăţii.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu şi Victor Puiu, explicaţiuni asupra slujbei bisericeşti şi a picturilor murale din biserică.

Nr. 9. Ştefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire poporală asupra faptelor şi răsboaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăţà dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoţite cu exemple din viaţa practică a sătenilor din ţări străine, spre a folosì ca pilde de urmat şi sătenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanţului.

Se pot procurà dela

Librăria arhidiecezană.

Explicarea Evangeliilor duminecale

şi ale

Sărbătorilor împărăteşti

de

Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul şi editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Preţul broşat 3 coroane.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă şi învioréză

Deosebită atenţiune e a se aparat vindecă bóle

Nu e mijloc secret

pe lângă garanţie.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni si picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 208

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecesană

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş .	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2 50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10 —
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4 —
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3· —
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul . .	6 50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	1·20

Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu . . .	1 50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan . . .	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ. de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Nr. 131 Sibiiu, Joi 30 Noemvrie (13 Decemvrie) 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Ziua Sf. Andreiu.

Sibiiu, 12 Decemvrie n.

Mâne, Joi, biserica gr. ort. română serbează aducerea aminte a marelui Arhiepiscop şi Metropolit *Andreiu Şaguna,* care i-a dat independenţa şi organizarea de astăzi. Aducerea aminte a bunului şi înţeleptului părinte, care ne-a lăsat lumină destulă pentruca să nu greşim calea înaintării spre bine şi fericire, şi ne-a lăsat şi mijloace din cari să întreţinem lumina totdeauna vie şi strălucitoare. Aducerea aminte în fine a politicianului mare şi de rar talent, care cu tact şi înţelepciune a deschis porţile şi pe seama Românilor din acest stat pentru viaţa politică.

Avem deci nou prilej de a ne gândì la luptele grele de mântuire ce le-a purtat acest nemuritor bărbat al neamului nostru pentruca să deà îndrumare nouă sorţii bisericei gr. ort. române şi întregului neam românesc, şi nou prilej, ca prin rugăciunile ce le vom ridicà la altarele bisericilor noastre pentru odihna sufletului marelui bărbat, să ne arătăm barem în parte recunoştinţa fiiască faţă de părintele, care s'a îngrijit de noi şi de toate generaţiile următoare, făcându-ne instituţiuni la umbra cărora cu siguranţă să ne putem adăpostì, pentru ca feriţi să fim de toate valurile şi furtunile ce se vor apropià de noi.

Ne vom rugà deci, îi vom mulţămì, ne vom aduce aminte de marele nostru Arhiereu şi îi vom binecuvântà memoria în veci neperitoare, ca a unui bărbat rar, care a reînviat un popor întreg şi l-'a adus la viată nouă şi la înţelegerea rostului pe care'l are în lumea aceasta.

Ne vom dà silinţă în ziua aceasta a sfântului Andreiu să străbatem în viaţa şi ideile marelui Arhiereu, să-'i cunoaştem modul de cugetare, problemele pe cari şi le-a pus din capul locului spre resolvare şi vom ajunge la concluzia, că întru adevăr, om mai mare şi mai luminat n'am avut în trecutul nostru sbuciumat şi plin de primejdii, decum a fost Andreiu Şaguna!

Dar dacă recunoscători desăvârşiţi voim să fim şi să ne arătăm faţă de această figură măreaţă a trecutului nostru mai recent, atâta nu este de ajuns, ci trebue să facem mai mult. Trebue să luăm hotărâre de a-l imita în zelul său de muncă, în zelul său de jertfire, în iubirea sa fàţă de semenii săi, şi mai ales în iubirea sa faţă de adevăr, lumină şi dreptate! Nu laudele pe cari le aducem memoriei sale ne fac vrednici de a-l fi avut ca pe un desrobitor al nostru din întunerecul în care ne-a găsit când a venit la noi, ci conformarea întru toate, în viaţa noastră bisericească, socială şi politică, principiilor de cari a fost condusă activitatea sa, principiilor, pe cari ni-le-a lăsat nouă ca preţioasă moştenire, în scrierile sale, în instituţiunile ce ni-le-a creat şi în actele de binefacere săvârşite în viaţă.

Nu e destul să ne aducem aminte de greutăţile cu cari a avut să lupte Şaguna şi de iscusinţa cu care le-a ştiut delăturà pentru a pregătì calea înaintării culturale şi economice a poporului său, ci trebue să ne gândim, că munca uriaşă a lui Şaguna a fost numai *începutul* muncii, pe care *noi* avem să o ducem mai departe, a fost numai săparea şi croirea fundamentului, pe care *noi* avem să ne clădim viitoriul trainic şi prielnic!

Dela el ne-au rămas *ideile* călăuzătoare. Să ne ţinem de ele, pentruca în faptele şi în lucrările noastre pe toate terenele să se vadă o continuitate a moştenirilor rămase nouă dela marele Andreiu, ale cărui planuri cu privire la viitoriul neamului românesc au fost atât de mari, — după cum ne spune *Bariţiu,* — încât o sută de ani mai este de lucru, pentruca să ajungă să fie realizate!

Să lucrăm deci, să muncim, şi pentru noi, şi pentru obşte, să jertfim, şi pentru noi, şi pentru obşte, să ne împodobim viaţa cu fapte frumoase şi plăcute oamenilor şi lui Dumnezeu, şi atunci ne vom arătà vrednici de acela, a cărui aducere aminte ne face să serbăm ziua de mâne ca zi de mare şi rară sărbătoare, de marele şi în veci nemuritoriul *Andreiu Şaguna,* care a muncit, a jertfit, şi şi-a împodobit viaţa cu cele mai frumoase fapte pe cari le poate săvârşì omul pe pământ.

In veci amintirea lui!

Împărăţia lui Dumnezeu.

„Vină împărăţia ta!“

VII.

Vederile acestea sunt foarte vechi, şi în şirurile reprezentanţilor lor găsim sute de spirite distinse din toate epocele şi toate naţiunile civilizate.

Filozoful grec *Plato,* cancelarul de stat englez *Moore,* învăţatul călugăr italian *Campanella,* şi un şir întreg de literaţi şi politiciani francezi, germani şi americani din secolul al 19-lea au stabilit şi desvoltat până în cele mai mici amănunte planul unei renaşteri a omenimei, pe calea unei schimbări fundamentale a stărilor noastre sociale.

In amănunte îşi are fiecare autor particularităţile sale, dar în general toţi sunt de acord şi recunosc necesitatea de a devenì întregul popor o armată comună a muncei, peste care singurul anteprenor şi administrator să fie *statul.*

Statul iarăşi vine considerat ca îndreptăţitul executător şi supraveghetor, nu numai al vieţii familiare, ci şi al vieţii particulare a singuraticului cetăţan. Statul stabileşte pe seama fiecăruia soiul de ocupaţie şi domicilul, statul îi creşte copiii. şi după chibzuiala sa admite şi legarea căsătoriilor. Cu un cuvânt, individualitatea vine delăturată, societatea şi statul se absoarbe cu desăvârşire.

O icoană bogată în colori despre o astfel de clădire economică a societăţii, cum e zugrăvită ea acum de reprezentanţii acestor vederi, ne ofere romanul care a provocat senzaţie la timpul său în lumea întreagă şi e scris de Bellamy, sub titlul *„Reprivire“* sau *„Secolul viitor“*. In acest roman captivant şi plin de viaţă e ţinută în vedere în mod admirabil, nu numai întocmirea locuinţelor în această nouă ordine de viaţă, ci şi împărţirea muncei, astfel, că toate lucrările, atât cele curate, cât şi cele murdare, cele uşoare ca şi cele grele, vin executate în mod egal, participând toţi apoi şi la toate plăcerile posibile ale vieţii.

Un singur lucru a fost însă trecut cu vederea: *omul însuşi,* caracterul lumii sale interne! Planul făcut de Bellamy cu privire la viitoarea reformare ideală economică a societăţii poate sta, ca corect, numai sub condiţiunea, dacă admitem posibilitatea, că fiecare personalitate singuratică îşi implineşte în mod ideal, cu conştienţiositate datorinţele impuse din partea statului. Dacă presupunem însă, că puternica majoritate a cetăţenilor, când nu simte deasupra sa biciul miseriei, ori al supraveghetorului, va căuta să întrebuinţeze averea socială pentru satisfacerea trebuinţelor sale, dar se va silì din toate puterile să nu fie îngreunată, amăsurat facultăţilor sale, cu muncă prea multă, — întreaga maşină bine organizată şi complicată a societăţii, întocmită de Bellamy şi consoţii săi de principii, se prăbuşeşte, ca o casă de cărţi, lucru care de altcum s'a întâmplat şi în realitate de mai multeori. Trista apunere a coloniilor din Tabet, în Texas şi Illi-

---

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţie.

Amintiri şi impresiuni.

De preotul George Babeş.

(Urmare).

Pictorul Aman are o sală întreagă de tablouri foarte frumoase, dintre cari amintesc: Otrăvirea lui Lăpuşneanu, Bombardarea Sevastopolului; Altarul mănăstirei Putna şi Cadâne în luntre. Grigorescu aveà un mare tablou, care reprezintă un atac al infanteriei, apoi o ţigancă aşa de natural lucrată, încât credeai că acum scoate ghiocul să-ţi deà de noroc. „In târg“ — se vedeà un jidan cum tocmeşte o vită dela un român. De Serafim era un mare şi frumos tablou, care arătà: luarea lui Hr. de pe cruce.

O adevărată feerie era pavilonul confecţiunilor de modă.

Deoparte şi de alta erau aranjate tot felul de costume de dame din cele mai fine stofe şi în toate colorile. Două şiruri de lămpi electrice, a căror lumină se reflectà în păreţii de oglinzi, dedeà un aspect feeric acestui pavilon. Aici era lumea damelor. Abia le mai puteai urnì din loc.

Din turnul lui Ţepeş se vede întreaga expoziţie precum şi Bucureştii. N'am putut însă să admirăm mult această încântătoare panoramă, căci un vânt puternic şi rece erà să ne lase fără pălării.

Cula boerească e un fel de mic paraclis ce'l aveà aproape fiecare boer în casa lui, ca loc de închinare. Aici am văzut icoane vechi, odăjdii dintre cari o sfită de 700 ani, mitra din aur masiv a metropolitului Cosma, uşa mănăstirei dela Cotroceni frumos sculptată. Tot aici erau şi odoarele bisericei armeneşti.

La şcoala de meserii am văzut tâmpla nou ziditei biserici româneşti din Sofia, lucrată în stejar şi admirabil sculptată, precum şi o copie de pe tronul lui Petru Rareş.

In *pavilonul românilor de peste hotară* erau expuse porturile din diferitele ţinuturi, precum şi diferite tablouri. De departe am văzut şi cu drag am privit mândra noastră catedrală din Sibiiu, expusă acolo în miniatură, precum şi tablourile marelui *Andreiu,* blândului *Miron* şi al Exc. Sale I. P. S. Domn *Ioan Meţianu,* actualul nostru cap bisericesc.

In *pavilonul armatei* între altele am admirat costumele după vremuri ale diferitelor arme din România până în prezent, diferite maşinării şi părţi ale acestora, ce se lucră în arsenalul armatei, torpile, etc.

In *pavilonul regal,* unde trebue să întri cu capul descoperit, am văzut coroana de oţăl, făurită dintr'un tun luat dela Turci la Plevna, alăturea cu alta de aur la fel cu cea dintâiu. Jur împrejur steaguri zdrenţuite, semn vădit al curajului şi eroizmului soldatului român, steaguri turceşti, trofee scump câştigate cu sânge voinicesc nenumărate lucruri de artă, din aur şi argint pe cari le-au primit suveranii români ca cadouri, precum şi decoraţiunile regelui, între cari mult am admirat colanul ordinului s. Andreiu în spade, cea mai înaltă decoraţiune rusească, prin care se acordă purtarea tuturor celorlalte decoraţiuni ruseşti, şi care nu se dă, decât celor mai renumiţi învingători şi strălucitelor căpetenii şi conducători de oştiri. Regele Carol l'a primit dela împăratul Alexandru II. îndată după căderea Plevnei. In *pavilonul ministrului domeniilor* am admirat mănăstirea Argeşului lucrată cu adevărată artă de tinărul Ilie Marin, care n'are şcoală specială. Studentul Mavromati din Giurgiu a lucrat în lemn de stejar un palat în miniatură de o rară frumseţă. Interesant este că artistul autodidact a început lucrarea la etatea de 15 ani şi în 2 ani a terminat-o.

Intre frumoasele paviloane, cari înpodobesc expoziţia, se vede în stânga o modestă colibă, şi vizitatorul neorientat nu poate să'şi reţină un suris ironic, uitându-se la ea.

Mărturisesc, că şi eu eram unul dintre cei ce am râs, văzând-o de departe, dar când am întrat în ea, fără să-mi zică nimeni, mi am descoperit capul şi cu evlavie şi pietate, cu respect şi adânc emoţionat am păşit în cuartirul general dela Poradim al comandantului armatei de vest. In această căscioară bulgărească, deslipită, fără podele, scundă, în care nu e altceva decât o masă, pe care se aflà o călimară şi o peană, apoi un scaun, un pat, o cană pentru apă şi un lighean, s'a plămădit şi urzit neatârnarea ţării şi mărirea neamului românesc. (Va urma).

nois, apoi colonisările din Owens, în Indiana, şi cele din Francia, făcute după planul lui Fouriers, precum şi multe alte asemenea intreprinderi, întăresc în mod convingător sentinţa economistului naţional din Belgia, Lavelais, asupra romanului „*Secolul viitor*", care e următoarea: „Visările lui Bellamy rămân pentru totdeauna utopie, câtă vreme inima omului nu vine schimbată întreagă şi cu desăvârşire".

Domnul Lebon, autorul opului „Psihologia popoarelor şi a raselor" zice într'un loc: „Numai în capetele masselor obscure de popor şi în cercurile înguste de cugetare ale unor fanatici mai poate fi conservată ideea, că schimbări însemnate sociale pot fi efectuite pe calea ordonanţelor ministeriale. Singurul rol folositor al dispoziţiunilor făcute din partea statului e acela, că dau sancţiune legală schimbărilor, pe cari le-a acceptat deja opinia publică şi obiceiurile popoarelor. Dispoziţiile statului vin în urma schimbărilor, iar nu le premerg. Nu prin legi şi ordonanţe vine deci schimbat caracterul şi modul de cugetare al oamenilor. Şi celce crede, că forme de guvernare pot să aibă însemnătate decizătoare asupra sorţii unui popor, se leagănă în visuri copilăreşti. Nici un popor nu se poate desface de aceea ce iese din constituţia sa spirituală. Numai în el însuşi e depusă soartea sa, nu însă în raporturile sale externe".

Cu alte cuvinte, numai în inima omului e izvorul eficacităţii sale. Ca principiu determinant pentru caracterul său în viaţa poporală vine considerată natura sa morală. O formă desăvârşită cu privire la existenţa socială pot să primească numai oameni cu desăvârşire morali. In Faptele Apostolilor cetim următoarele: „Mulţimea celor credincioşi erà o inimă şi un suflet, şi nici unul nu ziceà, că aceea ce are este al său, ci toate erau ale lor, de obşte.... Şi nimeneà nu erà lipsit între ei, pentrucă toţi cari aveau ţarini şi case, vânzându-le, aduceau preţurile celor vândute şi le puneau la picioarele Apostolilor, şi se împărţiau fieştecui, după cum fieştecine avea lipsă". (Faptele Apostolilor 4, 32, 35.)

Cât de departe de această primă comunitate creştină, întemeiată de pescarii din Galilea şi de ţăranii evrei, cât de departe stau încă societăţile noastre moderne culturale, cari ar trebuì să reprezinte ultima formă şi să rostească ultimul cuvânt în înţelepciunea socială!

Oricum să se schimbe formele de guvernare, oricâte teorii noue şi earăşi noue economice şi politice să fie scoase la suprafaţă: lupta de banditi pentru existenţă nu-şi va perde din asprime şi omul nu va încetà să fie pentru deaproapele său „*lup*". Aşa a fost şi aşa va fi, până când instinctele dure animalice din om nu vor face loc sentimentelor sublime de iubire generală şi de blândeţă, aducătoare de pace, până când nu vine scoasă din sinul omului inima animalică şi nu va fi reoglindată în el icoana lui Dumnezeu, aproape stânsă de tot.

„Fiţi desăvârşiţi, precum desăvârşit este tatăl vostru cel din ceriuri", — zice Isus Cristos, căci atunci veţi aveà viaţă desăvârşită!

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească din tractul Clujului.

Butene, 12 Novembre a. c.

Conferenţa preoţească din acest tract s'a ţinut în 26 şi 27 Octombre st. v. a. c. în parohia centrală Cluj sub conducerea protopresbiterului tractual *Tulliu Roşescu*, ca prezident.

Conform programei stabilite şi împărţită preoţimei tractuale, Joi în 26 Oct. v. a. c. (ziua sf. mucenic Dumitru) la 8 oare a. m. s'a celebrat serviciul divin împreunat cu chemarea duhului sfânt, de către preotul Ioan Damian din Someşfalău şi tot acesta a ţinut şi predica.

Terminat serviciul divin preoţii se întrunesc în cancelaria protopresbiterală unde dl protopresbiter, ca prezident deschide şedinţa precis la 11 oare a. m. prin un cuvânt cald şi instructiv, răsplătit din partea conferenţei cu un călduros salut de „să trăiască!" Apoi conferenţa se constitue, alegând notar pe subscrisul iar bărbaţi de încredere pentru verificarea protocolului se aleg preoţii: Teodor Ciortea, Petru Checicheş şi Ioan Damian.

Urmează constatarea celor prezenţi şi la apelul nominal răspund 19 preoţi, 12 sunt absenţi. Scuzaţi 4, nescuzaţi 8.

Despre interesul ce l-au manifestat unii fraţi preoţi faţă de conferenţa actuală vorbesc cifrele citate.

Prezidiul comunică mai multe ordinaţiuni şi circulare consistoriale între cari şi cel despre aprobarea concluzelor conferenţei din anul trecut, cari toate se iau cu plăcere spre ştire şi conformare.

Se pune la ordinea zilei discuţia asupra modului cum s'a oficiat serviciul divin şi cum s'a ţinut predica din partea preotului fungent.

Conferenţa constată, că afară de 2 erori, în ţinută şi cădit, serviciul divin s'a oficiat destul de frumos şi impunător, predica însă şi ca predare şi ca conţinut a lăsat mult de dorit, şi că aceasta are mai mult efect atunci, când se predă liber şi nu e cetită de pe hârtie.

Altcum preotul Ioan Damian este un bun servitor al sf. altar.

Fiindcă dela preoţi abeà una a treia parte au întrat din rapoartele lor generale, acestea nu s'au putut referà până nu vor întrà dela toţi preoţii, când se vor predà unei comisiuni ce va aveà să refereze amănunţit la conferenţa proximă.

Au fost interesante temele libere lucrate de preoţii Teodor Ciortea, întitulată „Cunoaşte-te pe tine însuţi" şi Alexandru Sava despre „Catacombe", cari cetite de autori cu glas înalt şi respicat, au fost ascultate cu mare atenţiune şi interes vădit, iar la fine răsplătite cu meritate aclamări de „să trăiască!" la adresa harnicilor autori.

A urmat apoi tema designată din partea Preaveneratului Conzistor: „Cari sunt îndatoririle preotului faţă de şcoala confesională, a cărui director este şi cari sunt cauzele, cari împedecă înaintarea mai vădită pe terenul şcolar?" cu a cărei lucrare au fost însărcinaţi preoţii Teodor Ciortea şi Ioan Paşca. Cel dintâi fiind prezent o şi ceteşte însuşi, iar al doilea fiind absent, tema i-se ceteşte din partea preotului Ioan Damian.

După discuţie conferenţa constată cu plăcere, că ambii preoţii au desvoltat bine şi cu cunoştinţă de cauză tema dată, pentru ce li se exprimă mulţămită protocolară. In legătură cu aceasta conferenţă conclude: că preoţii, ca directori şcolari, să fie îndatoraţi a participà şi dânşi la conferenţele învăţătoreşti, unde îşi pot amplificà cunoştinţele în cauzele şcolare.

Bibliotecarul Petru Checicheş raportează apoi despre starea bibliotecii preoţimii tractuale, din care raport se face evident, că biblioteca constă din 50 tomuri dintre cari 30 tomuri sunt donate de dl protopresbiter tractual Tulliu Roşescu, pentruce conferenţa îi exprimă sinceră şi călduroasă mulţămită protocolară.

Tot bibliotecariul mai raportează, că sunt 32 coroane bani gata şi acum au mai solvit preoţii: Traian Gall, 4 cor; Teodor Toader, 2 cor.; şi Vasilie Lăpuşte 2 coroane, în total deci 40 coroane şi cere îndrumare că ce cărţi să mai procure şi ce paşi să ia pentru încassarea taxelor restante?

Conferenţa, cu plăcere luând spre ştire raportul bibliotecarului Petru Checiches şi aducându-i-se mulţămită pentru corecta manipulare a bibliotecii şi a banilor acesteia, decide procurarea de cărţi, cari sunt mai potrivite pentru preoţi şi cu alegerea lor se însărcinează dl protopresbiter în înţelegere cu preoţii mai deşteptţi, iar pentru încasarea taxelor restante să fie luaţi paşii cei mai energici. Se mai decide facerea unui regulament pentru administrarea bibliotecii şi lansarea unui apel către instituţiunile noastre culturale şi către autorii de cărţi pentru donare de cărţi pe seama bibliotecii.

La propuneri se aduc salutare şi interesante concluze şi anume: să se tipărească în estras concluzele conferenţelor preoţeşti pe spesele preoţilor din tract şi apoi să se distribue fiecărui preot, ca astfel toţi să le ştie şi să se ţină strict de ele;

b. La examenele de vară cu catehumenii dela şcoalele străine să fie prezent şi domnul protopresbiter, sau vre un delegat al său, pentruce din partea catehetilor să fie avizat de timpuriu;

c. Să se viziteze parohiile mai slabe prin comisiuni alese în frunte cu şeful tractual, cu care ocaziune să se controleze şi catehizarea adulţilor. Aceasta însă în toate parohiile din tract;

d. Veneratul conzistor să fie respectuos rugat a permite lansarea unui apel către toate conferenţele preoţeşti din arhidieceza noastră pentru a aderà la propunerea: că toţi preoţii din arhidieceză solidari să ceară urcarea salariului preoţesc în mod egal pentru toţi, căci egală fiind chemarea şi datorinţele lor — e just, ca egală să fie şi salarizarea lor.

Ca loc pentru ţinerea conferenţei viitoare se statoreşte parohia Mănăşturul unguresc, iar stabilirea programei conferenţei viitoare, cum şi timpul ţinerei ei se concrede dlui protopresbiter tractual.

Cu lucrarea unei teme pentru popor, ce va fi să se cetească în numita parohie de bună voe se angajază, preotul Teodor Toader din Mărişel.

Cu plăcere notez la acest loc, că şi dl catehet din Cluj, Ilie Hociotă, a onorat conferenţa noastră cu prezenţa sa la 2 şedinţe, luând parte activă în chestiunile şcolare.

Cum se vede de mai sus, conferenţa noastră din acest tract a durat 2 zile, în cari s'au ţinut şedinţele şi înainte şi după amiazi, prin ce s'a dovedit, că o zi e prea scurt timp pentru dezbaterea cu temeiu a obiectelor de pertractat, mai ales, când serviciul divin ţine până la 10—11 ore a. m. şi conferenţa se termină la 4—5 ore p. m. minus timpul prânzului.

Vineri în 27 Oct. v. a. c. la $^1/_2$5 ore p. m. se închee această conferenţă instructivă şi bogată în lucrările sale prin cuvinte pline de satisfacţie rostite de dl protopresbiter Tulliu Roşescu ca prezident, la cari cu cuvinte alese răspunde preotul Augustin Cupşa, urmate din partea conferenţei cu zgomotoase aclamări la adresa şefului tractual.

Gavriil Todoruţ
notarul conferenţei.

Din Sălişte.

Prelegeri poporale în Sălişte.

Şi în anul acesta, ca şi în anii trecuţi, în o consfătuire convocată de domnul Dr. *Ioan Stroia*, s'a hotărât a se ţineà un şir de prelegeri poporale în Duminecile postului Crăciunului.

In urma acestei hotărâri prima prelegere a ţinut-o Dl protopresbiter Dr. *I. Stroia*, Dumineca, în 2 Decemvrie n., în care a vorbit cu mare competinţă despre starea economică a Săliştei în prezent şi în viitor şi în legătură, despre asigurarea vitelor.

Mă voiu încercà să schitez pe scurt cuprinsul bogat şi instructiv al prelegerii.

Dl protopresbiter în cuvinte convingătoare arată, că viaţa de astăzi este cu mult mai grea decât în trecut, căci oamenii s'au înmulţit, mijloacele de traiu s'au înpuţinat, şi pe lângă acestea oamenii o îngreunează şi mai mult prin diferite trebuinţe artificiale, ca lux, beutură, etc.

In alte părţi ale lumei ba şi ale ţării noastre cu cât s'a îngreunat viaţa, cu atât şi oamenii au devenit mai destoinici în a folosì puţinele mijloace, ce le au pentruca venite mai multe să le aducă, ba chiar a inventà noui izvoare de venit. Ei adecă au *ţinut cont de progresul timpului.*

Lucrul acesta în mărginime şi în special în Sălişte nu s'a prea întâmplat.

Ocupându-se locuitorii de aici în trecut cu prăsirea oilor, pentru a căror păşunate le stăteau libere câmpiile şi munţii României, etc. aveau atunci un câştig cu mult mai mare decât să se simtă îndemnaţi a-şi mai cultiva pământul hotarului şi a prăsì după trebuinţe vite. Urmarea a fost, că hotarul a rămas parte părăginit, parte l-'au cuprins alţii, străinii avizaţi la el.

Tot asemenea negoţul ambulant în România erà un prea bogat isvor de venit ca Săliştenii să fie îndemnaţi a folosì şi perfecţionà mijloacele de trai, ce le-ar fi putut oferì hotarul şi comuna lor.

Atât oieritul cât şi negoţul ambulant, în urma înmulţirii oamenilor şi a înaintării comerciului în România, astăzi sunt moarte, iar Săliştenii iată'i ajunşi în o situaţie îngrijitoare Şi în această situaţie unii au început a se boci şi ori din neştiinţă ori din reacredinţă, fără să-'şi deà seamă de cauzele acestei situaţii, au început a învinuì străinii din Sălişte.

Prelegătoriul arată, că nu lenevirea ci munca serioasă şi cinstită ne pot susţineà în o stare mulţămitoare. Prezintă apoi 3 mijloace, cari preste tot locul astfel şi la noi sunt ducătoare la scop.

1) Să fie oamenii cuminţi, să ştie căutà, folosì şi perfecţionà mijloacele, ce le întinde hotarul şi pădurile comunei. Numai cei ce îşi vor asigurà existenţa în comună, vor înfluinţà propăşirea Săliştei, cei din afară vor încetà în curând de a mai exista pentru Sălişte.

2. Să fie cruţători, păstrând cu îndârjire sudoarea muncei lor pentru zile negre şi să nu o risipească pe lucruri de lux, cum prea adesea au făcut în trecut şi durere, fac şi azi unii. Luxul e împintenare spre progres, când se face din sudoarea proprie şi când stă în raport cu câştigul. Lux făcut însă din sudoarea moştenită e decadenţă.

3. Să fie harnici, să-şi lucre ei înşişi pământurile acum înţelenite, din cari au trăit strămoşii lor şi pe cari în mica p[illegible] în cari se lucră, le lucră stăinii. Afară de aceasta să prăsiască vite mai multe şi de soiu bun, pentru-că hotarul Săliştei, întreit mai multe vite poate susţineà ca astazi.

Prăsirea vitelor în vremea aceasta ar puteà fi la foarte multe familii izvor sigur de viaţă.

Prin „Insoţirea pentru valorizarea laptelui" şi-ar putea valorizà foarte avantagios produsul lor, realizând venite, cu cari să-şi poată acoperì multele sarcini. Această însoţire existentă abia de 7 luni a adus peste 7000 de coroane între locuitorii comunei, cu toate că unii în comună şi afară de comună au bârfit asupra ei. Intre împrejurările date, pe lângă o cultivare raţională a vitelor, ea ar puteà aduce 30 până la 40 mii de coroane locuitorilor de aici.

Câte familii ar puteà trăì cinstit din aceşti bani fără să bată drumurile şi ţările.

Dl protopresbiter trece apoi la ideia asigurării vitelor şi arată, că pentru încunjurarea pagubelor, ce ar rezultà prin moartea vitelor, cari pagube de mul[illegible] aduc pe economii noştri la sapă de lemn, oamenii cu tragere de inimă către binele obştesc din comună au pus la cale înfiinţarea unei societăţi de asigurare a vitelor.

Şi pentruca locuitorii acestei comune să fie orientaţi, când va venì vorba de înfiinţarea ei, dl prelegător le arată foloasele asigurării vitelor, le prezintă diferitele baze pe cari sunt făcute la alte popoare aceste societăţi insistând cu deosebire asupra *însoţirilor comunale asociate în un cerc pretorial* cum sunt lăţite mai ales în Germania, ca cele mai practice.

Partea aceasta a prelegerii fiind de o deosebită însemnătate pentru toţi românii, precum s'a decis în adunarea [illegible] părţământului Sălişte, se va şi tipărì spre a fi împărţită între ţărănimea noastră de pretutindenea. Astfel stând lucrul nu insist mai mult asupra cuprinsului ei bogat şi cu mult studiu făcut.

Intreagă prelegerea, fiind actuală a fost ascultată cu un deosebit interes din partea ascultătorilor ţărani prezenţi în un număr de tot mare, iar dl prelegător a fost viu aplaudat.

Fideliu.

Intrunirea agricolă din Cristian.

Duminecă, la 2 Dec. n. c., „Reuniunea agricolă din comitatul Sibiiu“, prin reprezentanţii săi dnii Romul Simu, membru în comitet, Nicolae Iosif, învăţător în Aciliu, Demetriu Foale, conducătorul lăptăriei din Sălişte şi Victor Tordăşianu, secretarul Reuniunii, au ţinut în comuna Cristian o întrunire agricolă.

Isprăvile făcute de reprezentanţii Reuniunii vor rămâneà neşterse din amintirea Românilor din Cristian, dat fiind, că la întrunire a participat întreagă obştea românească, bărbaţi, femei şi copii. Timp de aproape 6 ore au fost întreţinuţi cu învăţături şi poveţe fel de fel.

După serviciul divin oficiat de adm. par. Modran din Poplaca, dnul Simu vesteşte credincioşii din biserică, că dupăce vor fi gustat ceva, la ora 11 a. m. să se întrunească în şcoală, de unde vom es[illegible]rge cu toţii la fabrica de unt a conlo[illegible]torilor saşi, unde dl Foale, conducătorul fabricei de unt din Sălişte ne va vorbì despre însemnătatea lăptăriilor şi a celorlalţi rami de economie împreunaţi cu lăptăriile, iar după aceea ne vom întrunì iarăşi în şcoală cu scop de a asculta câteva poveţe despre cultura viilor, despre stupărit şi despre tovărăşiile de tot soiul.

Intruniţi în şcoală, ne-am îndreptat paşii spre fabrica de unt, unde am fost primiţi bine de conducătorii „untăriei“, cari ne-au condus în toate despărţămintele şi ne-au arătat toate maşinăriile. Dl Foale absolvent al lăptăriei din Sárvár şi al şcoalei economice din Sânmiclăuşul mare, prin discursul său instructiv, s'a dovedit a fi acasă în toţi ramii de economie. Dsa ni-a vorbit despre numărul mare al lăptăriilor înfiinţate în ultimii ani în întreagă ţara, al căror număr sporeşte zilnic; despre foloasele cele mari ce le au economi de pământ dela lăptării, dat fiind, că ei [illegible] să ţină vaci mai multe şi de soiu ales, şi pe acestea să le întreţină cu nutreţ bun şi să le deà şi o deosebită îngrijire dacă vorba este să obţinem dela ele lapte şi mult şi bun şi bogat în materii grase. Ne-a vorbit despre feliul de manuare al laptelui, despre curăţenia de observat la muls şi la liferare etc. Trecând la lăptăria din Sălişte, arată cum economii de vite se întrec întru a produce lapte mult şi bun şi cum ei în deosebire de trecut, sunt în tot momentul şi în post şi în dulce cu bani în buzunar şi cum ei întrebuinţează toată picătura de lapte, care în trecut nu odată trebuia aruncată ca mâncare stricată în gunoi. Românii din Cristian, dintre cari cei mai mulţi nu cunoşteau lăptăria din satul lor, au rămas mulţămiţi de cele văzute şi auzite.

Reîntorşi în şcoală, dl Iosif, cu bogate cunoştinţe teoretice şi practice din viierit, câştigate la cursul de viierit din Aiud, ne ţine timp de aproape 2 ore o prelegere despre morburile „peronospora viticola“ şi despre „filoxera“, ce ameninţă [illegible] peire, toate viile. Arată remediile de luat şi vizează la viţa americană, altoită cu viţă indigenă, cu care trebue să se provadă toţi proprietarii de vii. Expune la înţeles modul de purcedere la lucrarea viilor, la altoire etc.

Cum fie-care Român din Cristian are câte o viişoară, e de sine înţeles, că discursul dlui Iosif a fost ascultat cu evlavie de toţi şi de toate. Tractatul dlui Iosif, despre cultura viilor şi în special a viţei americane, ce va apăreà în curând în editura Reuniunei noastre agricole, mă dispenzează de a mai stărui asupra importantului său discurs.

Dl R. Simu, faţă în faţă cu o coşniţă mobilă, mai perfecţionată, cu obrăzarul, cu dârgul, cu fagurii şi cu celelalte unelte ţinătoare de stupină, ne arată foloasele, ce le are bogatul şi săracul deopotrivă din cultura albinelor. Dsa arată în cifre cât câştig se poate realizà anual din vânzarea mierei, a cerei şi cât se poate ajutà cu mierea ca nutremânt cu deosebire pentru ţăranii noştri şi altfel reduşi la puţine feliuri de mâncare. De încheiere ne expune modul de purcedere la înfinţarea şi înmulţirea stupilor, etc. Şi în această cauză vizez la opul dlui Simu întitulat „Cartea stuparilor săteni“ ce mă dispensează de a mă ocupà mai pe larg cu expunerile dsale. Coşniţa şi celelalte unelte la fine au fost dăruite corpului învăţătoresc din Cristian, pentru a servi de model obştei doritoare de a cultivà albinele.

După toate acestea, secretarul Vic. Tordăşianu ne pune în vedere, că pentru a puteà urma cu succes sfaturile date astăzi, de neapărată trebuinţă este să se alcătuiască un astfel de aşezământ, dela care economul nostru să se poată proveà cu bani şi anume atunci când are, şi cu suma de care are trebuinţă, bani câştigaţi cu puţină cheltuială de bani şi de vreme şi recomandă înfiinţarea în Cristian a unei Insoţiri de credit săteşti sistem „Raiffeisen“. Arată cum economii din cele 12 comune din comitat, în cari Reuniunii agricole i-a succes să înfiinţeze asemenea aşezăminte, binecuvântă ceasul când Reuniunea a pus piciorul acolo, cum ei au scăpat de datoriile dela alte bănci şi cum dobânzile rămân în folosul lor. A stăruì asupra tuturor celor expuse cred a fi de prisos dupăce însemnătatea acestor Insoţiri acum e cunoscută şi la noi. Drept rezultat practic al întrunirii cu plăcere constat, că fruntaşii din Cristian bază au pus Insoţirei şi pus-au în fruntea ei pe nou alesul paroh Popa. Banchetul cu mâncări bune de post a fost servit cu gust de doamna Nemeş, soţia învăţătorului. N'au lipsit nici discursuri şi mulţămiri la adresa cârmacilor Reuniunii etc.

„Emanuil“.

Convocare.

Pe baza concluzului comitetului central din 8 Decemvrie 1906 şi în conformitate cu §-ul 20 din statute, se convoacă a XVIII-a adunare gnnerală ordinară a „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ în Bradu pe Duminecă în 23 Decemvrie st. n. a. c., la 11 ore a. m.

Program:

1. Prezentarea raportului general al comitetului central, al raţiociniilor pe anul 1905 şi proiectul de budget pe 1907.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Alegerea comitetului central pe un nou period de şase ani.
4. Două discursuri de interes general.
5. Autenticarea protocolului şedinţei.

Sibiiu, 11 Decemvrie n. 1906.

Pantaleon Lucuţa
prezident.

Vic. Tordăşianu
secretar

NOUTĂŢI.

Dela comitat. Luni, 17 Decemvrie n. la orele 10 dimineaţa ţine şedinţă comitetul central electoral al comitatului Sibiiu, în sala mică a casei comitatense. Se va comunicà hotărârea curiei în chestia listelor electorale, şi se vor stabili aceste liste în mod final pentru anul 1907.

*

„Invăţături pentru Maghiari, dela expoziţia din Bucureşti.“ Sub titlul acesta scrie un cutare domn *Barna Endre* articoli tendenţioşi şi plini de neadevăruri la adresa Românilor din statul ungar. în coloanele ziarului *„Erdélyi Hirlap“* din Cluj. In articolul din numărul de Duminecă scrie între altele şi următoarele: „Acolo, (la expoziţie) vedem mai departe şi *„Cartea de Aur“*, opul mare, şi chiar după exterior *preţios* şi de *valoare* (értékes és becses) al iubitului nostru compatriot (kedves honfitársunk) *Teodor V. Păcăţian*, op pe care procurorul reg. maghiar, care se teme şi de umbra proprie, *l-a confiscat*, dar acum ne putem convinge despre nevinovăţia sa, după ce eată, că se potriveşte bine în cadrele *„expoziţiei etnografice“* a compatrioţilor noştri români........ Că nu în mod întâmplător a ajuns cartea la expoziţie, dovedeşte scrisoarea lui *T. Păcăţian*, aflată în carte, în care acesta roagă comitetul („Asociaţiunii“) se trimită la Bucureşti câte un exemplar din opurile sale, şi astfel *patrioticul* (?) *comitet cu ştirea a comis fapta care în alte ţări se pedepseşte cu asprime!*“.. Atâta dl *Barna*. Se vede că bunul domn *nu ştie*, ori *să face că nu ştie*, că nu opul oprit şi confiscat al dlui *Păcăţian* a avut d-sa onoarea al vedeà la expoziţia din Bucureşti, ci opul *scos după confiscare şi nimicire în ediţie nouă*, ediţie care n'a mai putut fi dificultată din partea procurorului reg. maghiar. Intrebăm deci earăşi, e *greşală* ori *răutate* la mijloc?!.

*

Concurs. P. V. Consistoriu diecesan din Arad publică concurs cu termin de 30 zile pentru ocuparea postului de profesor de matematică şi fizică la institutul pedagogic gr. ort. rom. din Arad.

*

Dl Dr. Aug. Bunea, canonic în Blaj şi-a serbat Marţi iubileul de 25 ani de când a fost sfinţit întru preot.

*

Apel. Direcţiunea gimnaziului din Năsăud apelează la toţi foştii elevi şi pretini ai acelui institut ca să contribue cu obolul lor la ridicarea unui monument pe mormântul profesorului dela acel institut, Dr. A. P. Alexi, în comuna Rebrişoara.

*

Secţie de naţionalităţi se va înfiinţà în ministeriul de interne, — spun ziarele din Pesta. Conducătoriul ei va fi Jancsó Benedek. Oare putea-va această secţie urmărì cu obiectivitate acţiunile naţionalităţilor.?

*

Membri de onoare ai societăţii „Petru Maior“ din Budapesta s'au sporit cu doi. In şedinţa ultimă generală extraordinară societatea a ales membri de onoare pe dni Dr. Sextil Puşcariu şi Octavian Goga.

*

Ministrul Fr. Kossuth e bolnav de câteva zile. Medicii l-au silit să păzească patul.

*

Primariul Aradului Col. Institoris şi-a înaintat dimisia din post, cerând să fie pensionat. De cinci ani a ocupat oficiul de primar, iar în serviciul oraşului Arad stă de 40 de ani. Cauza dimisionării ar fi o cercetare disciplinară.

*

La Fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Timotei Popovici, profesor la sem. „Andreian“ cor. 10; Emilian Cioran, hirotonit preot. (Răşinariu) şi soţia sa Elvira n. Comanici, cor. 4; Sora Drăgoi, soţie de cursor consist. cor. 2.

*

Congres socialist. Socialiştii din Lugoj convoacă un congres socialist la Timişoara pe 6-8 Ianuarie st. n. având ca punct principal de discuţie lupta pentru votul universal.

*

Nou răsboiu. Din Asia răsăriteană vine veste că Iaponezii sunt nemulţămiţi cu atitudinea Rusiei în situaţia nouă şi au de gând ca în înţelegere cu China să pornească un nou războí contra Rusiei şi să o împingă până dincolo de lacul Baical.

*

Badea Cârţan a ajuns Sâmbăta trecută la mare cinste. Ministrul Polonyi între altele l-a pomenit şi pe el zicând că a sistat procesul de agitaţie în potriva lui. Badea Cârţan ar fi agitat adecă în potriva ungurilor cu călindarele, ciasloavele şi abecedarele ce le împărţia pe la oameni. Un oarecare deputat l'a întrerupt pe ministru cu cuvintele: „In care seminar se cresc astfel de *preoţi*.“ Badea Cârţan poate fi mândru că domnii cei mari l-au făcut chiar preot

*

Teatre săteşti. Mai mulţi proprietari din judeţul Gorj (Remânia) au hotărât ca să construiască în comunele rurale mai însemnate din judeţ teatre săteşti. Cheltuielile de construcţie le supoartă ei.

Teatru.

Mercuri, în 12 Decemvrie: *Mamselle Nitouche*, vaudevile cu cântări în trei acte.

Joi, în 13 Decemvrie: *Unsre Käthe*, comedie în 3 acte de H. Henri Davies.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Abea a străbătut vestea despre donaţiunile săvârşite de Maiestatea Sa Francisc Iosif I., de domnul director al institutului de credit Murăşana din Reghin Dl Iosif Popescu, de Dl Urmánczi János din Topliţa, pentru cei păgubiţi prin foc din Deda, şi iată o icoană a secolului al XX-lea, filantropismul ş'a luat iarăş cursul său, în locul materialismului care să credea că e spiritul secolului prezent, căci pentru locuitorii comunei Deda, cari au fost păgubiţi prin foc, publicul se întrece în fapte bune. Astfel.

Excelenţia Sa, Inalt preasfinţitul *Ioan Meţianu*, a binevoit a dà 300 cor. trei sute de coroane, care sumă s'a împărţit la cei de religia gr. or.

Comitatul Murăş Turda a donat 1000 una mie de coroane, care sumă s'a împărţit proporţionat între cei păgubiţi. —

Dela diferiţi donatori au încurs 89, optzeci şi nouă de coroane, care sumă s'a împărţit asemenea.

In numele celor împărtăşiţi de aceste daruri, subscrişii venim şi pe această cale a aduce cele mai călduroase mulţămite marinimoşilor donatori, rugând pe Prea bunul Dumnezeu să răsplătească fiecăruia după fapta sa. —

Deda, în 4 Decemvrie 1906.

Gregoriu Ceontea
învăţător.

Leon Popescu
preot gr. or.

Cărţi şi reviste.

Lecţii de Didactică de Dr. Petru Şpan. O broşură de 112 pag. pentru uzul şcoalelor pedagogice. Principiile didactice profesate de dl prof. Dr. Şpan sunt cunoscute, broşura poate fi deci de folos oricărui învăţător.

*

Călindarul dela Cluj, Nr. 8 al bibliotecii desp. Cluj al Asociaţiunii. Un mic călindar de buzunar cu un scurt cuprins literar ales. Preţul 20 fileri.

*

„Păstoriul sufletesc“, revista pentru predici, tipărită în Şimleul-Silvaniei, după cum ne comunică redacţia revistei, va apare şi în anul viitor, în fiecare lună odată, şi va aveà ca conţinut — ca şi până acuma — în partea I. predici pentru Dumineci şi sărbători, în partea a II. scrieri din viaţa pastorală şi despre diferite chestii bisericeşti, iar în partea a III. o cronică a evenimentelor mai însemnate bisericeşti. Preţul de abonament şi pe viitor pentru Austro-Ungaria va fi pe un an 10 cor., pe $1/2$ an 5 cor., pentru România pe un an 16 lei, pe $1/2$ an 8 lei. Abonamentele, precum şi ori-ce scrisori sunt a se trimite la adresa: „Păstorul Sufletesc„ — *Szilágysomlyó.*

Notă oficială.

Se atrage luarea aminte a oficiilor parohiale, ca în vederea încheerii socotelelor anuale apropiate să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale, şi să nu aştepte încassarea prin organele administrative.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Mamele cari alăptează

se simt adese-ori foarte obosite, chiar în timpul acela când mai cu seamă ar trebuì să fie puternice şi sănătoase ca să-şi poată împlini datorinţele de mamă. Pentru dânsele cu deosebire, este „Emulsion“-ul lui Scott un mijloc foarte bun de nutrire şi întărire, care constă din cel mai fin oleu de peşt cu var şi natron-hypophosphit şi deoarece „Emulsion“ ul lui Scott are gust bun şi se mistue uşor, produce apetit. e cel mai bun remediu de a însănătoşà şi de a întărì mamele tinere. „Emulsion“-ul lui Scott are un efect mult mai mare ca oleul simplu de peşte. IV 252 3—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 330—1906. [300] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Suciul-de-jos**, protopresbiteratul Cetatea-de-peatră, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții își vor înaintà petițiunile cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul sus indicat, având totodată în acel termin a se prezentà în biserică pentru a cântà respective a celebrà și a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-oriental Cetatea-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial din Suciul-de-jos.

Lăpușul-unguresc (Magyar-Lápos) în 18 Noemvrie 1906.

Vasile Duma,
adm. protopresb.

Nr. 338—1906 prot. [301] 1—3

Concurs

In urma ordinului consistorial din 17 Aprilie a. c. Nr. 3629 și a concluzului comitetului parohial concernent din 19 l. c. să escrie prin aceasta concurs pentru întregirea parohiei a II-a vacante de clasa a II-a din **Gurarîului,** protopresbiteratul Săliștei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Săliștei în terminul indicat.

Concurenții vor aveà a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà, cuvântà și eventual a și celebrà.

Săliște, 28 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Dr. Ioan Stroia,
protopresbiter.

Nr. 587—1906. [295] 2—3

Concurs repețit.

Pentru întregirea postului **vacant de paroh** din parohia de clasa **III Lunca** din protopresbiteratul **Lupșa** să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor înaintà cererile lor, înzestrate cu documentele de lipsă conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis; și se vor prezentà înainte de alegere și în comună, spre a celebrà și cuvântà, resp. a face cunoștință și cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-Lupșa, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ofenbaia, 16 Noemvrie, 1906.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 570—1906. [296] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Muncel cu filia Valea-Șesii,** din protopresbiteratul **Lupșa** să escrie concnrs cu termin de 36 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul, cererile lor înzestrate cu documentele necesare le vor înaintà subscrisului oficiu în terminul deschis și se vor prezentà înainte de alegere cu previa înștiințare aici și în comună, spre a face cunoștință cu poporul, resp. a celebrà și cuvântà.

Ofenbaia, 18 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. ai Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohiat concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) .	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a . . .	„	—·50
Noul Abcdar	„	—·40
Călăuza noului Abcdar . . .	„	—·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Un practicant

ori

candidat de notar

află imediată aplicare în cancelaria subscrisului pe lângă comunicarea condițiunilor.

Aurel Barbu,
notar.

[299] 1—2 Lancrăm p. u. Szászsebes.

Se caută

o domnișoară română

lângă o fetiță pentru însușirea limbei române. A se adresà doamnei [297] 2—3

Gabriela Dr. Popoviciu
N.-Várad, Starovecki utcza 21 sz.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de vița nobilitată

de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 20—40

---

[292] 3—3

PUBLICARE.

Subscrișii licuidatori ai societății pe acțiuni „Tipografia“ în Sibiiu cu provocare la §. 202 al legii comerciale provocăm prin aceasta pe toți creditorii acestei societăți, cari încă nu ar fi escontentați, ca să validiteze pretensiunile lor în termin de 6 luni socotite dela a treia apariție a acestei publicări, căci după acest termin societatea va fi definitiv licuidată și ștearsă din registru.

Sibiiu 3 Decemvrie 1906.

Societatea pe acțiuni „Tipografia“ în licuidare.

George Pap m. p. *Rubin Patiția* m. p.
Dr. Liviu Lemény m. p.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piața mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușterițiii, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 35—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

Explicarea Evangeliilor duminecale

și ale

Sărbătorilor împărătești

de

Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul și editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Prețul broșat 3 coroane.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și învioréză

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rĕceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 209

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Recuisite de scris

se pot procura de la

Librăria archidiecesană

Cărți teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaș	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaș	3·50
Note și meditațiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș	12·—
Dicționar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt viețile sfinților de acelaș autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaș .	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeșului și Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu .	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaș	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon Const. Nazarie	6·—
Viața Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiași, ambele vol.	9 —
Apologetica creștiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10 —
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă și viața lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian . .	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4·—
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paștilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broș.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere și esplicare), de Is. de Onciul . .	6·50
Didahi (învĕțături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	1·20
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărțile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărți ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu . . .	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu și Luca, de Iuliu Olariu . .	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinților apostolești, trad. de Iuliu Olariu . . .	1·50
Introducere în cărțile sfinte ale T. v. și N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credință și știință, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viața rĕposaților nostri și viața după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Șaguna, broș. . .	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bsr. de Șaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Șaguna .	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur .	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul așezământ. de Dr. N. Nițulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane

Nr. 132 Sibiiu, Sâmbătă 2/15 Decemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împărăția lui Dumnezeu.

„Vină împărăția ta!“

VIII.

Când evangelia pe calea aceasta rezoalvă chestia mijloacelor de îndreptare cu privire la viitorul omenimei, centrul de gravitate al intereselor omenești îl pune în lumea spirituală-morală a omului, nu în cea externă, materială.

Nizuințele oamenilor, cari caută [illegible] provoace o îndreptare a vieții omenești, trebue să fie îndreptate deci în mod eminent asupra explicării, însușirii și recunoașterii adevărului, asupra desăvârșirii împărăției lui Dumnezeu, în ei înșiși și în cei-ce le stau deaproape. „Căutați să atingeți întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui“, — ne spune Mântuitorul, asigurându-ne, că atunci toate celelalte ni se vor dà nouă și au să ne vină dela sine, fără nici o îndoială.

Nu ne spune evangelia să atingem *numai* împărăția lui Dumnezeu, ci să atingem *întâi* împărăția lui Dumnezeu. Grija pentru împărăția lui Dumnezeu, nizuința de a aflà adevărul în lume, să fie lucruri predominante în mintea și inima noastră, dar ele să nu delăture cu desăvârșire îngrijirea pentru trebuințele noastre corporale și pentru lipsurile vieții. După învățăturile lui Isus Cristos întrebuințarea bunurilor materiale și gustarea din plăcerile ce ni le ofer nu constitue faptă imorală. Imoralitate e aceea, când *toate* nizuințele și gândirile noastre le subordinăm intereselor materiale.

Cu toate că evangelia ne spune, că omul nu trăește numai din pâne, tot ea ne învață să ne rugăm așa: „pânea noastră cea de toate zilele dăne-o nouă astăzi“. Trebuințele corporale ale omului să fie satisfăcute, însă nu în prea mare abundanță. Iar plăcerile de prisos, să nu fie prefăcute în trebuințe!

Mâncarea, beutura, locuința, îmbrăcămintea, sunt pentru om lucruri indispenzabile, și omul care satisface acestor trebuințe, nu poate fi numit ușuratic. Dar cu totul altcum stă treaba, când necesitățile acestea trec în îmbuibare. Incă Socrates o spuneà, că omul să mănânce ca să trăiască, pe când azi oamenii ar voì să trăiască numai pentruca să mănânce. Mulți nu mai caută în mâncare puterea nutritoare, ci o iritație plăcută a gustului. Această trebuință vine apoi complicată prin o mulțime de acte de desfrânare, cari se prefac în patimă, și atrag în serviciul lor multe puteri spirituale omenești, înzestrând pe om cu o nepăsare animalică față de lipsurile și mizeria deaproapelui.

A mâncà fripturi scumpe și a beà vinuri tari și urcate în preț, atunci când te afli încunjurat de flămânzi și de cerșitori, e o apariție tot atât de rușinoasă și de criminală, ca și aceea, când cineva se pune să joace lângă casa cuprinsă de flacările focului năprasnic, ori inscenează bachanale la capul bolnavului care se luptă cu moartea. Același lucru se repetă apoi, în ce privește beutura, locuința, îmbrăcămintea omului, și multe altele. După ce omul nu mai e mulțămit cu beutura care stâmpără setea, în neobosința sa a aflat diferite beuturi, bere, vin, licoruri și altele, pe cari nu le bea numai pentruca să-și stâmpere setea. Trebuința a trecut în abundanță, și s'a prefăcut în tiran neîmpăcat, căruia de multeori îi cad jertfă cele mai bune forțe spirituale. Toate aceste prisosințe ori destrăbălări (și cele înșirate fac numai o parte mică din ele), când ajung la estrem umplu cu boldurile lor dure și rușinoase sufletul omului, înăbușesc în el tot ce e sfânt și sublim, *îl prefac în animal.* De aceea ne învață evangelia: „Nu vă îngrijiți și nu ziceți, ce vom mâncà, ce vom beà, cu ce ne vom îmbrăcà, căci la deacestea se gândesc păgânii“ (Mateiu 6, 31 - 32). Va să zică, *numai păgânii*, adecă oameni cu inimi dure, cu sentiment moral încă nedezvoltat, pot să se mulțămească cu grija dată exclusiv intereselor materiale, și pot să vadă în ele singurul scop care înghite toate formele mai înalte de viață, la ei încă nedezvoltate! Pentru fiii din împărăția lui Dumnezeu însă, întreaga lume externă, cu toate bunurile ei substanțiale, are să formeze numai mijlocul care duce la scop, la acel scop ce cade în afară de hotarăle lumii externe și stă deasupra ei. N'au să-și întoarcă nici ei ochii dela lume, dar au să se pună deasupra ei. Toate planurile și nădejdile lor, toate simpatiile și nizuințele lor să fie îndreptate în prima linie spre împărăția lui Dumnezeu, spre desgroparea și întărirea adevărului dumnezeesc pe pământ. Iar ce se atinge de bunurile materiale și plăcerile ieșite din ele, pentru omul care ține la evangelie existența ori neexistența lor n'are nici o importanță, presupunând, că trebuințele zilnice pentru corp, cari nu sunt multe, nu-i lipsesc.

Treapta de marmoră din templul Ierusalimului, piatra dela fântâna lui Iacob și coliba de pescari de pe malul mării, au fost suficiente pentru propoveduirea bunei solii despre iubire și adevăr între oameni. Milostenia Samariteanului, pocăința vameșului, supunerea muerilor aducătoare de miresme și credința muerii din Cananea n'au fost condiționate de forma și calitatea îmbrăcămintelor. Vorbirile lui Isus Cristos au răsunat totdeauna cu putere cuvârșitoare și au captivat prin frumseța lor morală, fie că au fost rostite la masa bogată și plină de mâncări alese a unui fariseu, ori la modesta nuntă din Cana Galileii, sau la cina sărăcăcioasă luată împreună cu pescarii galileeni. Pe pustietățile arse de razele soarelui, dincolo de Iordan, la malurile verzi ca smaragdul ale mării, în mijlocul mulțimii gălăgioase cu ocaziunea intrării în Ierusalim, sub greutatea crucii când a urcat Calvarul, și chiar și pe Golgota, totdeauna și pretutindenea inima Mântuitorului a fost deopotrivă plină de iubire nemărginită, de iubirea care toate le iartă omenimei, de supărare pentru împetrirea inimilor omenești, și de convingerea, că o reînoire a spiritului omenesc are să vină cu siguranță.

Când evangelia pune pe om în serviciul scopurilor mai înalte spirituale, voește să-l pună totodată și deasupra împrejurimii sale materiale.

Nu ne învață nici unde să o despretuim, și întrebuințarea ei nu ne-o atribue ca delict sau crimă. Acela care a preamărit frumseța florilor de pe câmp, care în cele mai grele momente ale durerii sale sufletești s'a retras la umbra codrilor și a olivilor de pe muntele Getsimane, pentruca aici în mijlocul îmbătătorului miros de flori, adumbrit de razele lunii, să se poată da rugăciunii celei mai ferbinți, sigur că nu puteà să oprească omenimea dela folosința frumseților naturii. El nu condamnă înțeleapta și bine aplicata întrebuințare a bunurilor naturii, căci el însuși, primind cu bunătate rară dela femeea din Vitania mirul de nard cel de mare preț, care puteà fi vândut cu mai mult decât treisute de dinari, a zis celor ce făceau imputare femeii pentru această pradă: „Adevăr zic vouă, ori unde se va propoveduì evangelia în lumea aceasta, se va spune și ce a făcut aceasta (femee) întru pomenirea ei“. (Marcu, 14, 9).

Nu, evangelia nu voește, ca omul să fie deslipit de tot de către lumea externă, să fie lipsit de bucuriile și bunurile ei, nu vrea ca omul să rupă raporturile cu ea, ci vrea numai, ca principiul spiritual să fie ridicat în noi *deasupra* celui material.

Evangelia așa ne spune: „Nu iubiți lumea și nici ce e în lume“, — nu vă legați inima de bunurile aflătoare în lume. Inima omului să fie deci, conform predestinațiunii ce o are, altar pe seama iubirii curate și pe seama vecinicului adevăr, să fie liberă de ori ce icoană de idol al cărnii (corpului). Evangelia ne dă asigurarea, că dacă cineva iubește lumea (din întreagă inimă, cu iubirea și alipirea întregei sale ființe) internul său nu are iubire față de tatăl. Dar nu ne spune nici unde, că iubirea față de creator trebue să fie egală cu ura și dușmănia față de creațiunile sale.

Isus Cristos adevărat că a zis așa: „Cel ce vrea să-'mi urmeze să se lapede de sine“, — adecă să se elibereze de toate instinctele dure, de toate aplecările josnice, să se lapede de *Eu-l* său animalic de mai nainte și să devină ființă nouă spirituală.

Dar n'a spus: „Intoarce-ți fața dela *tot* ce te încunjură!“ Iar evangelia așa ne spune în concluzia sa finală: „Tot ce s'a zidit, s'a zidit *pentru* folosința și bucuria omului; însă nimic din ce s'a zidit *să nu-'l stăpânească pe om!*“

Din Austria.

Proiectele de lege, referitoare la reformele electorale, au fost votate toate cu mare majoritate din partea Reichsrathului, și au fost trimise casei de sus spre a le votà și aceasta. Casa de sus a ales apoi o comisiune specială, care să le studieze și să vină cu propuneri motivate în fața plenului. Comisiunea aceasta a fost compusă astfel, că se știa din capul locului, că va face greutăți și va pune pedeci sancționării și punerii în vigoare a reformelor electorale. De aceea Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I., cu ocaziunea primirei delegațiunii austriace în palatul regal din Buda, și-a exprimat în modul cel mai categoric dorința, ca reformele electorale să treacă *neschimbate* și prin casa de sus a Austriei. Intențiunile Maiestății Sale erau adecă acelea, ca pe sărbătorile Crăciunului legile să poată fi publicate în monitorul oficial din Viena, ca prețios cadou făcut din partea Maiestății Sale credincioaselor popoare de dincolo.

Dorința Maiestății Sale însă nu se va împlinì. Comisiunea casei de sus, însărcinată cu studiarea proiectelor de lege votate din partea Reichsrathului austriac, a hotărât adecă, cu 14 voturi contra 4, că nu va propune plenului spre votare proiectele de lege despre reformele electorale în formă neschimbată, ci cu o esențială modificare, cu întroducerea votului *plural.* Adecă votul la alegeri să fie universal, fiecare să aibă drept de alegere, anumite persoane să aibă însă *două* și *trei* voturi.

Inzadar au luat cuvântul în comisiune mai de multeori ministrul-prezident austriac, dl baron *Beck*, și ministrul de interne *Bienerth*, căci comisiunea nu a abstat dela votul plural. Ministrii au comunicat comisiunii dorința expresă a Monarhului, au zugrăvit urmările triste cari se vor naște din respingerea proiectelor de lege din partea casei de sus, ori din modificările ce eventual va voì casa de sus să întroducă în ele, dar membrii comisiunii au rămas neclintiți pe lângă părerile lor și Marți au adus hotărârea de sus, ca legile despre reformele electorale să fie votate numai pe lângă întroducerea votului *plural.*

Prin aceasta situația se schimbă cu desăvârșire în Austria. O criză ministerială, și chiar parlamentară are să urmeze în mod inevitabil, dacă cumva stăruințelor guvernului nu le va succede să înduplece pe cei din casa de sus, ca contrar propunerii comisiunii, să voteze *fără modificare* proiectele de lege despre reformele electorale. Lucrul acesta pare a fi însă cu totul imposibil, dupăce comisiunea a fost aleasă tocmai din partea majorității membrilor din casa de sus, care nu se poate desavua acum pe sine, luând poziție în contra comisiunii proprii.

Ar mai sta o cale deschisă pe seama guvernului austriac, pentruca să-și asigure majoritatea în casa de sus, anume, numirea de membri noi în acest înalt corp legiuitor. Dar pentru aceasta timpul e prea scurt, fiindcă nici numirile, dar nici aflarea persoanelor potrivite și vrednice de a fi investite cu drept de vot în casa de sus, nu se poate face peste noapte, ci după multă căutare și combinare.

Legile austriace despre reformele electorale vor fi deci cu siguranță modificate din partea casei de sus, și vor fi retrimise Reichsrathului. Că apoi ce va urma, nime nu poate să ştie. Socialiştii din Austria ameninţă cu *grevă generală*, care va fi executată cu stricteţă pe întreaga linie, dacă cei din casa de sus fac modificări în legile votate din partea Reichsrathului, ceeace ar fi egal cu o catastrofă din cele mai mari şi mai simţitoare economice pentru Austria. Ar fi bine deci, dacă membrii casei de sus din Austria ar reveni totuşi la sentimente mai bune şi ar votà neschimbate legile electorale, evitând pe calea aceasta catrastrofa care *pe ei* i-ar atinge în prima linie.

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în şedinţa din 6 Decemvrie a dietei ungare.

In dieta ţării se discută încă asupra budgetului anului viitor. Desbaterile merg încet, astfel, că guvernul nu mai are speranţă să vadă budgetul votat până la finea anului acestuia, mai ales că în curând se încep vacanţele de Crăciun. De aceea a cerut Miercuri dela dietă *îndemnizare* pe două luni, cerere care sigur îi va fi încuviinţată.

La discuţie iau parte şi deputaţii naţionalişti români. Dintre vorbirile lor rostite în zilele din urmă în dietă, mai însemnată e vorbirea deputatului Dr. *Stefan C. Pop* ţinută în şedinţa din 6 Decemvrie, n. S'a ocupat în ea cu lipsurile şi mizeriile celor din *Munţii Apuseni*, cerând dela ministrul de agricultură, al cărui budget se află la ordinea zilei, luarea măsurilor de îndreptare.

Dăm în întregime vorbirea, după cum urmează:

Stefan C. Pop. On. Cameră: Când iau cuvântul la discuţia generală a budgetului ministeriului de agricultură, nu pot neglijà a nu-'mi exprimà înainte de toate mulţămirea asupra faptului, că resortul agriculturei actualmente se află în mânile unui specialist, şi să nu-'mi exprim speranţa, că agricultura cea dispreţuită şi părăsită, prin o muncă pricepută va luà un avânt. La toate acestea adaug o singură dorinţă, anume, că efectele binefăcătoare ale avântului să le resimtă *toate* ţinuturile statului ungar, până şi colţul cel mai ascuns şi muncitorul cel mai sărac.

On. cameră! De un timp oare care este la ordinea zilei o chestiune importantă. S'a discutat în cameră şi în petiţiile adresate camerei, dar cu deosebire în presă, jaful ce se face cu *pădurile săcueşti*, sub titlul de panamale silvice şi alte despoieri. In jurul acestei chestii s'a desfăşurat o acţiune şi agitaţie atât de puternică, încât ea a devenit generală şi nici on. guvern nu s'a eschivat dela soluţiunea acestei chestii, luând în budgetul anului trecut un plus de 70,000 coroane pentru ajutorarea acţiunii săcueşti. Dau tributul recunoştinţei mele acelor dd. deputaţi, cari desfăşură o activitate intensivă în interesul neamului lor săcuesc şi cu un entusiazm fără păreche ţin la ordinea zilei aceastá chestiune, căci prin aceasta ţara nu va grijì numai de chestia săcuiască, ci îşi va întinde îngrijirea şi asupra celorlalte ţinuturi ale ţării.

Mi-am luat voie a relevà aceasta cu deosebire, pentru ca să nu fiu inculpat, că luând cuvântul vreau să ridic acuze, că o mizerie este ajutată pe contul celeilalte. Ceea ce mă îndeamnă să iau cuvântul este faptul, că dl ministru al agriculturii, de şi la desbaterea budgetului pe anul trecut noi am relevat mai multe mizerii, — nu a prevăzut absolut nimica pentru remediarea lor în cadrul actualului budget.

De oare ce iau cuvântul într'o chestiune extrem de importantă, vă rog, să-mi daţi voie a mă ocupà mai pe larg cu această chestie, pe care o ţin atât de importantă, fiindcă mizeriile de cari vorbesc bântue într'o regiune unde proprietarul exclusiv a fost erarul şi unde erarul posedă păduri şi păşuni. Regiunea aceasta îndosită a Ungariei se află în comitatul Turda-Arieş, şi mai ales cercul administrativ al *Câmpenilor*, unde proprietarul de pământ este exclusiv erarul şi unde bântue nişte stări despre cari trebue să presupun, că dl ministru de agricultură habar n'are, căci dacă ar aveà cunoştinţă despre cele ce se petrec acolo, dat fiind filantropizmul său, cred că ar procedà cu rigoare draconică pentru a face să înceteze acele stări. Este vorba de 10 comune aparţinătoare cercului Câmpeni, cari cum zisei ca comune urbariale erau iobagii erarului. Daţi-mi voie să vă schiţez cum au fost raporturile economice ale acestei regiuni înainte de 1848 şi după 1848 până la încheierea regulării urbariale.

Raporturile de drept dintre aceste comune şi erar le regulau *„punctele regulative“* din 1769 şi conscripţiile din 1819—1820. In acestea sunt fixate toate îndrep tăţirile, ce se cuveniau foştilor iobagi faţă cu domnii de pământ.

Cu deosebire începând cu anul 1820, situaţia iobagilor era mult mai bună decât azi în epoca luminei, democraţiei şi a egalităţei de drept. Pe acei on. deputaţi cari nu cunosc ţinutul Câmpenilor, îi călăuzesc în ţinuturile muntoase săcuieşti şi ruteneşti şi vor găsì, că raporturile topografice şi climatorice de acolo sunt identice cu cele din cercul Câmpenilor. Locuitorii îşi fac colibele pe crestele surpăturilor stâncoase, unde numai târâşgrăpiş te poţi apropià cu piciorul — podeţe ne fiind nicăiri, — iar dacă cineva se poate numì fericitul proprietar al unui car, acest car foarte arareori şi-l poate mânà în curtea sa.

Aceşti locuitori, fiind absolut lipsiţi de propietate de pământ, natural că cu agricultura nu se pot îndeletnici. Cei mai mulţi n'au nici păşune. Cu toate acestea mai ales înainte de 1848, după conscripţie erarul s'a îngrijit ca să poată trăi aceste comune, a dat pădure suficientă pentruca să-şi poată urma industria de lemnărit, iar în munţi li-a dat păşune gratuită. După 1848 şi până la regulare au căpătat de asemenea lemne şi păşune, adevărat că pe lângă taxă, dar o taxă minimală, numită brânzăritul (turó pénz). Erau vestiţi locuitorii acestui ţinut, cu neînsemnata lor industrie cutrierau toată Ungaria, puteţi să-i întâlniţi foarte des şi să le apreciaţi soartea din îmbrăcămintea lor.

On. Cameră! A urmat apoi aşa numita *regulare*. Dar erarul, ca singurul proprietar, încă pe atunci când s'a pus în lucrare procedeul regulării, începuse a şi pune în valoare, aş putea zice, începuse a-şi devasta pădurile. (Va urma).

Şedinţa festivă

a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“.

— Raport special. —

Sibiiu, 13 Decemvrie n.

In viaţa seminariului nostru din Sibiiu este unul din cele mai însemnate momente serbarea din preseara zilei sf. Andrei, pentru că atunci li se dă prilej mai potrivit elevilor constituiţi în societate de lectură de a aduce pe de o parte prinos de recunoştinţă şi cucernică admiraţie fericitului lor patron Andrei, iar pe de alta de a da lumii din afară o mărturie eclatantă a isprăvilor lor de progres în cultura şi arta naţională. Şi pentru isbândirea acestei manifestări de însufleţire juvenilă desvoaltă membrii acestei societăţi an de an muncă febrilă, iar publicul românesc, pe lângă toată haina stereotipă în care se înfăţişează această sărbătoare, a ştiut în totdeauna răsplăti munca tinerească cu atenţie deosebită. Aşa şi în anul acesta. In sala frumos împodobită a refectoriului seminairal s'a adunat un public ales în frunte cu Ex.Sa. Dl. nostru Arhiep. şi Metropolit Ioan Meţianu, apoi membrii P. V. Consistor, corpul profesoral şi alţi fruntaşi ai bisericei noastre ortodoxe, precum şi un preafrumos număr de dame.

Şedinţa festivă de Mercuri seara a secerat izbândă frumoasă. Programul a fost bine ales şi corect executat. Conducătoriul societăţii, prof. Dr. *A. Crăciunescu* arătând în cuvinte călduroase însemnătatea acestei festivităţi din punctul de vedere al educaţiei naţionale salută frumoasa adunare şi prezintă festivitatea aceasta ca o modestă manifestare a celor mai nobile şi candide porniri de însufleţire şi devotament pentru faptele Marelui Andrei.

Corul a executat apoi un imn religios de A. Bena, o compoziţie cu larg temei bisericesc şi în acorduri grave şi pline. A mai cântat vestitul cor al lui Schubert „Noaptea“ şi o horă românească prinsă în accente noui şi originale româneşti. Corul a fost răsplătit cu aplauze şi în special „Hora“. Corul e mare şi bun, şi dispune de o forţă respectabilă. Patima lipsei de acustică însă, de care sufere sala, a împedecat încâtva relevarea momentelor de nuansare.

Cuvântul ocazional obicinuit l-a rostit deastădată clericul c. III. *Ştefan Hărăguş*. A avut câteva momente binedezvoltate şi pline de efect. Pornirea prea zorită l-a făcut însă de a trecut însuşi prea uşor peste acestea.

Declamarea ped. c. III. *Gheorghe M[illegible]* „Doina“ de G. Coşbuc a fost mulţămitoare şi lipsită de multele defecte naive declamatorice, cari se observă atât de des la astfel de ocazii.

A urmat dizertaţia cler. c. III. *Vas. Pâltinean* „Stăruinţa poporului român în ortodoxie“. Lucrarea a fost dezvoltată cu rost cuminte pe baza unor izvoară bine alese, arătând în firul istoriei tăria cu care a ţinut poporul român la credinţa strămoşească.

Ultimul punct al programului a fost un poutpouriu pentru orhestră „Quodlibet“ de. I. Mureşan, o mică poezie muzicală pe motive naţionale cu caracter pronunţat de ouvertură lirică. Orhestra ş'a împlinit datoria cu exactitate.

La sfârşit în preajma încheierii acestei solemnităţii, ca în totdeauna, aşa şi acum Ex. Sa Dl nostru arhiepiscop şi metropolit Ioan Meţianu n'a putut lă[illegible] să treacă acest prilej fără să deà tinerimei sfaturile sale părinteşti şi binevoitoare. In cuvinte alese şi izvorâte din suflet îndeamnă tinerimea seminarială la muncă, să i-a exemplu stăruinţa de fier a marelui Andrei şi să muncească cu zel fierbinte pentru binele şi fericirea bisericei şi neamului nostru. Cuvintele Ex. Sale, au fost răsplătite cu ovaţii din partea publicului, iar orhestra a întonat un marş festiv.

Cu acestea s'a încheiat frumoasa serbare întru amintirea nemuritoriului Andrei. Festivităţile de caracterul acesteia sunt cele mai candide manifestări de prinos adus pe altariul artei şi culturei naţionale. Aceste festivităţi sunt treapta cea dintâi spre templul de jertfă al culturei. Iar scopul lor este să trezească în sufletele tinere accente de însufleţire, cari sunt picuri de uleu în candela artei ce arde în aceste suflete. Aceste accente de însufleţire trezesc porniri spre muncă şi dau îndemn la stăruinţă pe calea înaintării. Şi atun[illegible] când aceste sentimente trezite caută să se manifeste e semn că scopul e ajuns.

Să dăm deci prilej tinerimei noastre să aducă cât mai des prinos de muncă pe altarul culturii naţionale, să-'i dăm prilej să se încălzească, să se însufleţească la toate pornirile culturale naţionale pentrucă aceasta este o garanţă că această tinerime e încălzită de adevăratul foc al dragostei pentru limba sa, şi pentru neamul său şi va fi întotdeauna la locul său când interesele bisericei străbune şi ale neamului îi vor reclama sprijinul. (s)

FOIŞOARĂ.

Dela expoziţie.

Amintiri şi impresiuni.

De preotul George Babeş.

(Urmare).

Parcă'l văd pe marele căpitan, îmbrăcat în mantà, spre a se ferì de vânt şi frig, preumblându-se gânditor în această odăiţă, cu o bucăţică de pâne uscată şi unt în mână, drept mâncare de cină. Lângă această casă e casarma-bordeiu de vânători, garda comandantului şi două tunuri. In faţă e planul Plevnei foarte corect şi bine executat.

Trec cu vederea celelalte pavilioane, nu pentrucă ar fi de mai puţină importanţă, ci pentruca să mai scurteze lucrul, ca nu cumva indulgentul cetitor să se plictisească.

După 6 oare, pavilioanele se închid, pentruca să se deschidă diferitele spectacole. Cum înserà se aprindeau mii de lampe electrice, cari învăluiau palatul artelor, ce predominează expoziţia, într'o mare de lumină; tot astfel iluminat erà şi lacul din mijlocul expoziţiei, aşa, că privitoriul se credeà într'un loc fermecat, ca în poveşti.

Dintre spectacole am vizitat: *Cinematograful.* Un fel de laternă magică sau schiopticon, numai cât tablourile înfăţişate şi persoanele ce întrau în scenă se mişcă, râd, gesticulează, aşa că-'ţi par ca vii. Am admirat defilarea unei trupe de infanterie, o întrecere de cai, şi defilarea câtorva escadroane de cavalerie. Mult haz producea un căţel alb, care alergà şi el cu escadronul, se mai băgà printre cai, se mai puneà jos, se mai scărpinà după obiceiurile sale, şi apoi iar o luà la fugă cu limba scoasă. Unele figuri erau în legătură cu un gramafon. Mult am admirat această legătură naturală ce existà între gesturile şi mimica figurei şi între cântarea executată de gramafon. Impresia erà ca şi când figura însaşi ar cântà.

Minunată invenţie şi aceasta.

Grota fermecată, e o peşteră artificială cu mai multe coridoare, stânci şi stalactite; mai multe lacuri cu fântâni arteziane, din cari sare apa în tot felul de colori; izvoară de munte cu murmurul lor şoptitor se rostogolesc peste stânci.

Intr'o parte se fac proiecţiuni cu schpioticonul, într'alta cu cinematograful. Interesantă erà reproducerea unei vijelii în munţi. Un şuerat prelungit şi ascuţit, care reproducea în perfecţie vântul prevestitor de tempestate, apoi fulgere ce străbăteau la intervale întunerecul, te făcea să simţi fiiorii realităţii. Jos în vale se auzeà talanga turmei de oi adăpostite sub stânci, iar ciobanul, acest rege al munţilor, nepăsător de vijelia care se deslănţueşte cu furie elementară asupra capului său, dedat cu astfel de capricii ale naturei cântă liniştit din cavalul său o drăgălaşă doină, fermecător de dulce.

Intr'altă seară am asistat la *teatrul de varietăţi* din expoziţie.

Domni şi dame în costumele lor strălucitoare executau la acordurile unei orchestre diferite cântece, jocuri, şi pantomime însoţite de foc bengal.

Lângă acest teatru erà *casina* unde se jucà la *ruletă*.

Erau vre-o 6 mese de joc, în jurul cărora se îndesau domni şi dame cari în palpitaţiuni nervoase aşteptau câştigul, după sumele depuse.

Ruleta e un joc de noroc. In caz de câştig suma depusă o primeşti de 7 ori. Inchipuiţi vă o masă mare trasă cu postav verde. In mijlocul ei 8 cercuri concentrice, împărţite în sectori. Din o maşinărie aşezată sub faţa mesei, ieşeà prin fiecare cerc un fir de sârmă, în vârful căreia era fixat un căluşel cu un jocheu, în mărime ca o jucărie de copil. Un sector erà numerizat cu numeri mari galbeni dela 1—8 după numărul cailor. Un domn învârteà de un aparat fixat la marginea mesei, iar căluşeii să învârte[illegible] cu o iuţeală vertiginoasă în rând un[illegible] lângă altul, fiecare în cercul său. Când domnul acela î'şi luà mâna de pe aparat caii mai fugeau încă câtva timp dar acum rând pe rând î'şi domoleau goana, până ce în fine toţi stau pe loc. Calul care se opreà în sectorul numerizat, acela câştigà, ceialalţi nu. — Am pus şi noi în glumă prin intermediul dlui căpitan Flavian doi lei pe căluşelul cu Nr. 4. Căluşeii o iau la goană, dau roată de mai multe ori cu mare iuţeală, după aceia tot mai încet şi mai încet, rămânând unul îndărătul celuilalt întocmai ca la o întrecere de cai. Căluşeul nostru a mai trecut odată prin sectorul numerizat, dar aşa de domol, încât perdusem nădejdea că va mai puteà ocolì odată cercul. (Va urma).

NOUTĂȚI.

Tablele advocaților. Comitetul camerei advocațiale din Arad adusese acum e anul hotărârea, că tablele advocaților pot fi făcute numai în limba maghiară. Advocații români au protestat, iar reprezentația lor s'a pertractat în 25 Martie în camera advocațială, unde românii au fost majorizați cu 5 voturi. In urma acestora advocații români au înaintat recurs la ministrul de justiție care le-a răspuns în săptămâna trecută tot prin camera din Arad. Ministrul spune, că „n'a găsit de cuviință să ia măsuri pentrucă numai deciziunile comitetului camerei și în cazurile indicate acolo se pot ataca cu recurs și numai în caz de interese generale ale resortului justiției sau de abuzuri; chestia aceasta hotărâtă de cameră însă nu se isbește nici în interesele justiției și nici nu este abuz“. Prin urmare o aprobă.

*

Dela poștă. Direcția din Cluj a poștelor ungare publică un avis în care atrage atenția publicului ca având în vedere îngrămădirea cu prilejul apropiatelor sărbători să țină cont cu strictețǎ de formele ce trebuesc împlinite la espedarea pachetelor, pachetarea bună și în deosebi adresarea legibilă și corectă, pentru ca transportarea să se poată face cât se poate de repede și exact.

*

Hymen. Valeria *Ghișoiu* și Contantin *Popoviciu* își anunță căsătoria, care se va celebrà Sâmbătă în 15 Decemvrie st. n. 1906 în biserica gr. or. din Ocna Sibiiului.

*

Examen de profesor. Dl *Traian Suciu*, profesor în Brad, fiul preotului din Bogata olteană, a depus la universitatea din Cluj examenul din pedagogie și filozofie cu succes *laudabil.*

*

† Mihail Cândea, paroh gr. or. în Avrig, a decedat în etate de 79 ani. A fost înmormântat Marți, în 28 Noemvrie 1906 vechiu, la 10 ore în cimiterul bisericei gr. or. din Avrig. Il deplânge soția Ana Cândea n. Postea și copiii: Ioan, protopop, Vasile, Maria, Ana, Ioan, Nicolae, Eudochia, Ioana și Floare.

*

Agitația. Invățătorul din Beel Vasile Veuca a fost pedepsit de curtea cu jurați din Oradea-mare la opt luni închisoare și 500 cor. pentrucă ar fi agitat pe vremea alegerilor împotriva Ungurilor.

*

Amintire tristă. Sâmbătă s'au împlinit 25 ani de la marele incendiu care a pustiit teatrul „Ring“ din Viena când au pierit și câteva sute de oameni în flacări. Din acest prilej s'a făcut serviciu divin în toate bisericele din Viena.

*

Dl Dr. T. Mihali cu doamna au fost invitați Dumineca trecută la palatul regelui Carol unde regina a felicitat călduros pe dna și dl Mihali. A mulțămit dnei Mihali pentru devotamentul cu care a condus azilul „Regina Elisabeta“ până acum și i-a dăruit un prețios inel cu briliante.

*

„Puiana“ — „Pujvigéki“. Din Pui lângă Hațeg ni se vestește că tribunalul din Deva n'a voit să împrotocoleze banca nou înființată „Puiana“ zicând că acest nume nu corăspunde celui oficios al comunei. Ar fi împrotocolat-o bucuros dacă i-s'ar fi zis de ex. „Pujvidéki“. Hotărârea tribunalului a fost apelată.

*

Ungurii din America au fost provocați prin consulatul austro-ungar să prezinte la asentare pe toți tinerii emigrați, cari se ridică la câteva mii. Cei din St. Louis unde sunt 35 mii unguri au ținut adunare și au decis că nu satisfac ordinului, deoarece n'au fost chemați la asentare la timpul său și pe calea sa.

*

Pod rupt. In comuna Leordina din Marmația s'a rupt un pod mare de fer sub greutatea mai multor cară cari se întorceau încărcate dela târg. Au murit mai mulți oameni cari se aflau pe pod în momentul catastrofei.

*

Daruri de Crăciun săracilor noștri. La apelul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ pentru daruri de împărțit între săracii noștri, Excelența Sa dl Ioan Mețianu, arhiepiscop și metropolit, totodată patron al Reuniunii a binevoit a dărui 20 cor.; Dr. Lazar Popovici, medic în Viena, 10 cor.; I. Zach și Konnerth, câte 1 cor. Tuturor acestor marinimoși dăruitori le exprimă cea mai sinceră mulțămită — comitetul Reuniunii.

*

Grevă. Luni la ameazi au întrat în grevă culegătorii din trei tipografii din Brașov, din care cauză nici „Gazeta Transilvaniei“ n'a putut apărea decât pe o singură pagină. După ameazi însă s'a încheiat învoiala între patroni și lucrători cu privire la noul tarif și lucrul a întrat iar în ogașă.

*

Școală de ziariști. In Neapol s'a deschis în 1 Dec. prima școoală italiană de ziariști. Se propune sociologie, economie, demografie, legislatura presei, politica și istoria politicei și a jurnalismului, precum și tehnica acestei ocupații.

*

Anunț. Ne rugăm să publicați următoarele: Nu s'ar găsì un negustor român care ar voi să deschidă un restaurant în Budapesta? In capitala țării noastre sunt aproape 200 de studenți și vre-o alți 2000 de Români, cari își dau toți banii lor în mâni străine, ne având un Român căruia să 'i deà. Cei mai mulți studenți locuesc în un singur cartier. Aici și-ar puteà deschide un Român un restaurant unde ar puteà mâncà toată studențimea și alții pe lângă ei, și ar ajunge astfel banul românesc în mâni românești. Tot astfel ar puteà să deschidă un Român și o cafenea. Toate foile românești sunt rugate a reproduce aceste rânduri, doar se va găsì un Român cu spirit de întreprindere, care să încerce a împlinì ceea ce nu s'a făcut până acum în privința aceasta. Budapesta 12 Decembre 1906. *Mai mulți sudenți români.*

*

Răscumpărarea felicitărilor de ziua onomastică (Sf. Nicolae) Confirmăm cu mulțămită primirea sumei de câte 10 cor., în total 20 cor., ce am primit dela domnii *Nicolau Bența*, oficial la „Albina“ și *Nicolau Togan*, protopop Sibiiu, drept răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică în favorul Muzeului Asociațiunii. *Prezidiul Asociațiunii.*

*

Preot cerșitor. Un preot catolic Dr. Fr. Gerlach fost preot la catedrala din Strigoniu și-a târât viața în ultimii 25 ani ca simplu cerșitor. In zilele trecute a murit în spitalul Rocus din Budapesta. Pe urma lui a rămas o avere în bani de 230 mii cor. pe cari i-a lăsat școalelor rom. cat. din eparhia Strigoniului.

*

Brunetiére unul din cei mai de frunte scriitori francezi, redactorul revistei „Revue des Deus Mondes“ și membru al Academiei franceze a murit Luni în vârstă de 57 ani.

*

Popoarăle lumii se sporesc din zi în zi. De curând a apărut o statistică a celor zece ani din urmă 1895—1905, care arată o creștere de 63 milioane suflete în acest timp. Cea mai mare creștere o are Rusia cu 16 mil. Ungaria arată o creștere de două milioane.

*

Faptă vrednică de laudă. Fruntașul locuitor din comuna Colun, *Nicolae Toader Giurca*, cunoscând lipsurile ce le are biserica noastră, al cărui epitrop fusese, la îndemnul fiului Dsale, al părintelui *Ioan Giurca*, a dăruit pe seama bisericii suma de 600 cor. în scop ca interesele anuale parte să le folosiască biserica, parte să se capitalizeze până se va ajunge o sumă mai mare, din interesele căreia apoi să se ajutore școlarii săraci dar diligenți cu cărți și hăinuțe. Dee bunul Dzeu, ca această faptă să afle și alți imitatori spre înaintarea bisericilor și a poporului, iar stimatului nostru binefăcător Dzeu să-i lungească firul vieții împreună cu a familiei sale, ca în deplină fericire să se poată bucurà de rodurile jertfei aduse pe altariul Domnului. Colun la 21 Noemvie 1906. In numele comitetului parohial *Ioan Suma*, epitrop prim.

*

Ministrii jidani. In multe state s'au vârât îndrăzneții ovrei până la locurile cele mai înalte, chiar în scaunele ministeriale. Astfel sunt în Argentina doi ministri ovrei, în Olanda doi, în Italia patru, iar câte unul este în Franța, Australia, Dania, China, Egipet, Turcia, Canada și în 7 state americane. Ai noștri din întâmplare nu-s ovrei nici unul, dar aproape nici unul nu-i ungur curat.

*

Războiul cultural din Francia între guvernul francez și papa dela Roma a isbucnit. In 10 Decembre a întrat în vigoare legea despre sequestrarea bisericilor și a întrat cu energie deosebită. Guvernul lucră cu mână de fier. Pe episcopul Montagnini, locțiitoriul papei, l-a excortat până la graniță și l-a scos din țară. Clemenceau ministrul prez. a declarat în dietă că papa a declarat Franciei războiu dând poruncă de vătămarea legilor franceze, iar Francia primește războiul.

*

Daruri de Crăciun pentru bolnavii noștri din spital. Ca în toți anii surorile de caritate ale spitalului civil Francisc Iosif și în anul acesta și-au ținut de datorință, ca prin aranjarea unui festival de Crăciun să procure o elevație sufletească acelora, pe cari îi îngrijesc și cari până la cel din urmă pat ocupă odăile de bolnavi, fiind numărul lor de azi 406. Aceste ființe demne de compătimire aparțin în cea mai mare parte claselor celor mai sărace ale poporațiunii și mulți bolnavi în urma boalei lor ar trebuì să renunțe la bucuriile Crăciunului, dacă nu s'ar afla filantropi binefăcători, cari în locul rudeniilor le aduc daruri de Crăciun. De oarece însă numărul celorce sunt a se împărtășì e extraordinar de mare, trebue făcut apel la simțul de jertfă al nobililor filantropi cu acea rugare urgentă și ferbinte, ca prin daruri benevole să binevoiască a promova această întreprindere de adevărată iubire a deaproapelui. Orice dar fie cât de mic va fi primit cu mulțămită. E generală părerea, că pentru o mare nenorocire e lipsă de o mare consolație, dar asta nu-i adevărat: cu cât e omul mai sărac, cu atât mai mult preț are pentru el cel mai mic dar și cu cât e mai nenorocit — cea mai mică consolație. Locul de colectare (de dorit sunt mai ales: ornamente pentru pomul de Crăciun, apoi prăjituri, poame, vestminte, bani, iar pentru copii: jucării și cărți cu chipuri) se află la *sora de caritate Katharina Herberth* în spitalul civil Francisc Iosif (despărțământul 3). Se observă, că mai mulți decât jumătate dintre bolnavi sunt Români, iar societatea română până acum nu a făcut aproape nimic pentru ușurarea suferințelor și mângâierea acestor bolnavi.

*

— **Mama salvată.** Asta-i lozinca acelei scrisori, ce o trimite un fiu, recunoscător inventatorului crucei duple-electrice R. B. nr. 86,967 dlui Albert Müller din Budapesta str. Vadász nr. 42/V Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu 'mi pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pentrucă, dacă există în lume ceva, ce are efect vindecător, este de sigur inventațiunea d-tale. Mama a suferit 15 ani de stomac și aveà dureri reumatice atât de mari, încât ne am perdut toată speranța, ca mama să rămâie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-'l puteà mișcà, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invenția d-tale, crucea duplă-electrică R. B. nr. 86,967 și spre marea bucurie, mama după ce a purtat crucea 4 săptămâni a părăsit patul și azi har Domnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Deci nu pot recomandà în deajuns invenția d-tale tuturora, cari pătimesc de asemenea morburi, ca să și o procure dela d-ta. Primește din nou cele mai sincere mulțămite, să te binecuvinte cerul și să te recompenseze pentru invenția d-tale. Cu deosebită stimă: George *Part* din Barațca.

Cărți și reviste.

Buletinul oficial al expoziției din București Nr. 12 cuprinde mai mulți articoli referitori la expoziție precum și continuarea unui studiu asupra tipografiilor românești. — Prețul unui număr 1 leu 50 bani.

*

Jünimea literară. Nr. 12 ultimul din acest an a apărut cu următorul sumar: Sonet, Leandru. A ajunge (specimen din „Dicționarul limbei române“) Dr. S. Pușcariu. Zbuciumare V. Loichiță. Basmul meu, Ana Conta Kernbach. Dr. I. G. Sbiera, Lazar Vicol. O, du-mă sus, V. Loichiță. O zi însemnată la Iași, G. Rotariu-Rotică. Dări de seamă și notițe bibliografice.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Comuna noastră bisericească Potoc (tractul Reghin) neavând edificiu școlar corăspunzător, de un șir de ani încoace a fost amenințată din partea organelor administrației politice cu închiderea școalei confesionale. Aceasta, — deși biserica a luat toate măsurile de lipsă pentru adunarea mijloacelor necesare la ridicarea unui edificiu școlar nou corăspunzător prescriselor legii, totuși a urmat, și în decursul anului școlar expirat 1905/6 instrucțiunea a fost sistată prin ordinul inspectorului reg. de școale.

In urma acestui trist incident comuna bisericească a fost nevoită a se apuca de lucru deși suma adunată spre acest scop încă nici pe departe nu ajungea la cea stipulată în preliminarul de edificare. Cu ajutorul lui Dzeu și a oamenilor de bine, cari cunoscând pe deoparte starea materială puțin favorabilă a poporului credincios din parohia Potoc, care abia numără 120 de fumuri, iară pe de altă parte cunoscând și greutățile cu cari este împreunată o atare zidire publică, am ajuns ca în timp de 6 luni să ridicăm și să dăm înaltei sale destinații un edificiu școlar pompos corăspunzător legilor existente, dintoate punctele de vedere, care nu numai pentru comuna Potoc, ci pentru ori și care opid din arhidiecesă ar fi un adevărat decor.

In aceasta lucrare a noastră am fost ajutorați cu donațiuni făcute de următori marinimoși proprietari de păduri de brad de pe valea Murășului și anume: Alexandru Nicolescu, paroh 39 de lemne, Cadar Teodor a Petri 4 lemne, Cadar Petre epitrop 8 lemne; Crăciun Ioan 6 lemne; Ujica Petrea l, Ioan 2 lemne; Cadar Gligore l. Ioan 4 lemne și Cadar Andreiu 1 lemn toți din Meșterhaza. Mai departe comuna bisericească gr. or din Poleți 25 lemne și Alexandru Bloș vămaș de pod competința sa pentru transportarea materialului preste pod în suma de 4 coroane.

Subsemnatul paroh în numele comitetului parohial mă văd plăcut îndemnat a aduce și pe această cale sincera mea mulțămită în locul întâiu dlui paroh Alexandru Nicolescu din Meșterhaza, care pe lângă aceea că a donat suma de lemne amintită, a binevoit a ne pune în vedere din bun timp că va lucrà pentruca să dobândim această donație de lemne, pentru a cărei realizare însuși a întrevenit pela singuratici proprietari, apoi mulțămesc tuturor celorlalți donatori, dorind ca bunul Dzeu să le răsplătească însutit jertfa adusă în folosul cultivării și înaintării tinerimei școlare din comuna bisericească Potoc.

Potoc la 23 Noemviie 1906.

Mihail Brătean
paroch gr. or.

---

*) Pentru cele cuprinse in rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs.

Nr. 1216—1906. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va dà pentru anul școlar 1906—1907 *șase stipendii de câte 300 cor.* din „Fundațiunea Ioan Petran“, pentru șase studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj.

Cererile pentru aceste stipendii se vor înaintà comitetului central al Asociațiunii din Sibiiu (Nagyszeben) Str. Morii Nr. 6, până la 1 Ianuarie st. n. 1907 însoțite de următoarele acte:

a) Certificat de paupertate și

b) Certificat de studiu (index în original sau în copie legalizată).

Cei împărtășiți de stipendii vor fi obligați a luà parte la masa studenților academici din Cluj.

Cererile întrate după terminul de 1 Ianuarie 1907, nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în 6 Decemvrie 1906.

Iosif Șterca Șuluțu,
prezident.

Oct. Tăslăuanu,
secretar.

Teatru.

Sâmbătă, în 15 Decemvrie: *Die Sittennote*, tragedie de Adolf Schwayer.

Cu greu s'ar aflà

— dacă peste tot există — un mijloc, care să aibă rezultatul „Emulsion“-ului lui Scott la copii, pentrucă „Emulsion“-ul lui Scott întărește organismul tinăr, îi dă puteri nouă și-l ajută să treacă toate greutățile desvoltării. Totodată „Emulsion“-ul lui Scott este gustos, se mistue așa de ușor încât nu obvin nici cele mai neînsemnate neregularități în mistuire, deci cu acesta se obțin cele mai bune rezultate. „Emulsion“-ul lui Scott este cu mult mai bun ca oleul simplu de pește. VI 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 330—1906. [300] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Suciul-de-jos**, protopresbiteratul Cetatea-de-peatră, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții își vor înaintà petițiunile cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul sus indicat, având totodată în acel termin a se prezentà în biserică pentru a cântà respective a celebrà și a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-oriental Cetatea-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial din Suciul-de-jos.

Lăpușul-unguresc (Magyar-Lápos) în 18 Noemvrie 1906.

Vasile Duma,
adm. protopresb.

Nr. 338—1906 prot. [301] 2—3

Concurs

In urma ordinului consistorial din 17 Aprilie a. c. Nr. 3629 și a concluzului comitetului parohial concernent din 19 l. c. să escrie prin aceasta concurs pentru întregirea parohiei a II-a vacante de clasa a II-a din **Gurarîului**, protopresbiteratul Săliștei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Săliștei în terminul indicat.

Concurenții vor aveà a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà, cuvântà și eventual a și celebrà.

Săliște, 28 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Dr. Ioan Stroia,
protopresbiter.

Nr. 587—1906. [295] 3—3

Concurs repețit.

Pentru întregirea postului **vacant de paroh** din parohia de clasa **III Lunca** din protopresbiteratul **Lupșa** să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul vor înaintà cererile lor, înzestrate cu documentele de lipsă conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis; și se vor prezentà înainte de alegere și în comună, spre a celebrà și cuvântà, resp. a face cunoștință și cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-Lupșa, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ofenbaia, 16 Noemvrie, 1906.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 570—1906. [296] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Muncel cu filia Valea-Șesii**. din protopresbiteratul **Lupșa** să escrie concurs cu termin de 36 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà postul, cererile lor înzestrate cu documentele necesare le vor înaintà subscrisului oficiu în terminul deschis și se vor prezentà înainte de alegere cu previa înștiințare aici și în comună, spre a face cunoștință cu poporul, resp. a celebrà și cuvântà.

Ofenbaia, 18 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. ai Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohiat concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Ghiață de patinat
în
grădina „Flora“.

Abonamentul pentru domni și dame câte 3 cor., pentru copii 2 cor.

Inscrierile se fac în grădina Flora, zilnic dela 8—12 a. m. și dela 2—4 p. m.

Pentru binevoitorul sprijin se roagă cu deosebită stimă

[303] 1—3 văd. **Eva Bacilla.**

Nr. 472—1906 ppresb. [291] 3—3

Concurs

Pentru pcuparea postului de învățător la școala confesională din filia Beia, protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs eu termin de 15 zile dela prima pnblicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele: 600 cor., 400 cor. dela stat 100 cor. din cassa bisericei, 100 cor. dela popor, cuartir și lemnele necesare de foc.

Primul cuincuenal se va computà după cinci ani de serviciu la această școală.

Cu acest post de învățător este împreunat și postul de cantor, pentru care va fi beneficiat deosebit.

Reflectanții la acest post vor aveà a-și așterne suplicele de concurs instruite conform normelor în vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Cohalm în Sighișoara (Segesvár), cu îndatorirea a se prezentà în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică înaintea alegătorilor spre a-și arătà desteritatea în cântări și tipic.

Sighișoara 16 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter adm.

Nr. 1058—1906 [298] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante din Părău în protopresbiteratul Făgăraș, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să subștearnă cererile concursuale instruite cu testimoniu de maturitate, absolutoriul teologic și atestatul de cualificație preoțesc la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Făgăraș, până la terminul sus indicat, având a se prezentà la sft. biserică, spre a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Făgăraș, în 26 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Un practicant
ori
candidat de notar

află imediată aplicare în cancelaria subscrisului pe lângă comunicarea condițiunilor.

Aurel Barbu,
notar.

[299] 2—2 Lancrăm p. u. Szászsebes.

Se caută
o domnișoară română

lângă o fetiță pentru însușirea limbei române. A se adresà doamnei [297] 3—3

Gabriela Dr. Popoviciu
N.-Várad, Starovecki utcza 21 sz.

Mare surprindere!
Ocaziunea cea mai bună

500 obiecte admirabile cu numai fl. 1·95, 1 orologiu-Anker aurit cu lanț cu tot umblă regulat cu garanție de 3 ani, 1 cravată modernă de mătase, 3 batiste, 1 inel pentru domni cu imitație de peatră scumpă, 1 sugaretă cu chichlibar, 1 broșe pentru dame, 1 oglinduță pentru toaletă, 1 portmoneie de piele, 1 briceag, 1 garnitură butoni din aur duble cu mechanism, 1 album pentru chipuri conținând cele mai frumoase 30 chipuri din lume, 3 obiecte de haz, 20 obiecte pentru corespondență și alte obiecte indispensabile în fie care casă. Toate dimpreună cu orologiul, care singur face banii, costă numai fl. 1·95, trimise cu rambursă, sau trimițându-se banii înainte, prin casa vieneză de export 302 1—1

A Libau, Krakau, Nr. 36.

Pentru ce nu convine se trimite banii înapoi.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 37—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Somatose
în formă de
Somatosă de fer

(Somatosă cu 2% fer în legătură organică) se recomândă de medici special celor ce sufer de **chlorosă.**

[63] d 4—4

La 7 Expoziții publice cele dintâi premii.

Veritabil numai cu
1860.
Т.Р.А.Р.М.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.
triunghiu pe talpă.

Șoșoni, Slippers
Galoși
de Petersburg.

Singurii contrahenți:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălțăminte, de modă și gumă. [264] 5—6

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.
Secția românească.

Hamburg
257 9—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane

Nr. 133 Sibiiu, Marți 5/18 Decemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Agitatorii.

„Bate-voiu păstoriul“.

Cetind discursul dlui ministru de interne, contele Andrássy, rostit în parlamentul țării la 26 Noemvrie n. în cauza naționalităților, ne aducem aminte de statul ce l-au ținut fariseii și cărturarii poporului jidovesc, când au judecat pe Isus la moarte, și de sfatul ce l-a dat Athenienilor Filip, regele Macedonienilor, ca să alunge din cetate pe oratorii, cari prin sfaturile lor îndeamnă po[illegible]ul la arme și aprind dușmăniile și provoacă războaele.

Ce a zis contele Andrássy? El a zis: „Politica mea de naționalități o pot suma într'o propoziție: a iubì, a fi cu dreptate față de masa naționalităților, *dar a prigonì cu rigoare implacabilă pe agitatori*“.

Și ce a zis arhiereul Caiafa în sfatul fariseilor și cărturarilor când au judecat pe Isus la moarte? A zis așa: „De-l vom lăsa pe el, toți vor crede într'ânsul și vor venì Romanii și vor lua nouă și locul și neamul“. Și: „Voi nu știți nimic, nici gândiți, că de folos este vouă, ca un om să moară pentru popor, și nu să peară întreg neamul“. „Deci din aceea zi s'au sfătuit ca să-l omoară pe el“.

Iar regele Filip ce a zis Athenienilor? El a zis: „Bărbați atenieni! De vreți ca să înceteze răz[illegible]oaele și să se facă pace între noi, un lucru se cere, adecă, să alungați pe toți oratorii din cetatea voastră, căci ei sunt, cari cu discursurile lor măestrite îndeamnă poporul la arme, samănă discordia și turburarea și aprind dușmăniile“.

Așa a vorbit arhiereul Caiafa și regele Filip.

De altcum și Isus a prezis învățăceilor săi, că și față de el și față de învățăceii lui se vor împlinì cuvintele scripturei: „Bate-voiu păstorul și se vor împrăștia oile turmei“. Și s'a împlinit ce a spus! Dar și aceea s'a împlinit și se va împlinì totdeauna, până la sfârșitul veacurilor, că *biserica lui nici porțile iadului nu o vor birui*, fiindcă după cuvintele lui Tertulian, sângele martirilor a fost sămânța creștinilor, din care a răsărit holda cea frumoasă a bisericii creștine.

Iar Athenienii ce au făcut? A pășit înaintea lor marele orator Demostene și le-a zis: „Bărbați athenieni! Voi sunteți gata a face voia lui Filip și noi iar suntem dispuși a ascultà comanda voastră. Noi plecăm îndată. Dar pentru stima ce avem către patrie, vrem să vă spunem mai întâiu o fabulă. Lupul a trimis soli la oi, zicându-le, că de vor să aibă pace cu el, să alunge întâiu cânii dela turmă, cari latră și fac mare turburare. Oile să învoiră, primiră propunerea lupului și deciseră în unanimitate *să alunge cânii.* Atunci unul dintre cânii cei mai bătrâni a zis: Oilor rătăcite! Nu înțelegeți voi, de ce poftește lupul să ne alungați? Scopul lui nu e să faceți pace cu el, ci să rămâneți fără păzitori, ca să poată venì noaptea să vă răpiască și să vă mânce una câte una. Oile judecând cuvântul acesta bine, au lăsat cânii la turmă. Bărbați athenieni! continuă Demostene, scopul lui Filip nu e să facă pace cu voi, ci să vă facă fără apărători, fără noi, oratorii, cari vorbim, sfătuim, strigăm și deșteptăm pe consilieri în consiliu, cari ridicăm poporul la arme, cari apărăm cetatea de cursele lui, a cărui țântă nu este binele vostru, ci libertatea lui de a întrà în Grecia oricând va voì, de a vă aflà nepreparați și a vă pune sub jugul sclăviei lui“. Atunci Athenienii s'au convins de cuvântul lui Demostene, și n'au alungat pe oratori.

Astfel de păzitori ai turmelor și de oratori sunt pentru noi Românii așa numiții „*agitatori*“, amintiți de contele Andrássy, conducătorii poporului nostru întru apărarea drepturilor de a fi și a rămânea cu *legea, limba și moșia lui strămoșească*, așa precum l-a lăsat Dzeu.

Noi nu atacăm bunul nimănui, ci numai ne apărăm bunul nostru, iar la aceasta suntem îndreptățiți după toate legile dzeești și omenești.

Să nu creadă domnul conte Andrássy, că massele mari ale naționalităților vor lua de bani buni frumoasa declarație făcută în dietă, că „*nu voim să le vătămăm limba și să-i despoiem de caracterul lor de naționalitate*“, câtă vreme vede și cel mai mărginit om cum naționalităților nemaghiare li-se impune mereu prin legi învățarea limbei maghiare în măsură tot mai mare, iar limba lor se scoate tot mai mult de pe toate terenele vieții publice de stat și li-se reduc tot mai mult mijloacele de a și-o puteà cultiva. Căci nu e lipsă chiar să toci în cap pe celce vrei să-l omori, ci e destul numai să-i detragi mâncarea și de sigur va murì.

Dar de astfel de moarte nu ne temem, până când poporul nostru va asculta de „agitatorii“ săi, cei neplăcuți guvernului. Și noi credem că *va și ascultà,* căci aceștia sunt păstorii lui cei buni, cari întră pe ușă la el, după cum zice sfânta scriptură: „Acestuia deschide ușerul, și oile aud glasul lui și oile sale le chiamă pe nume și le scoate pe ele. Și când a scos oile sale merge înaintea lor și oile merg după dânsul, că cunosc glasul lui. *Iar după străin nu vor merge, ci vor fugì de dânsul, că nu cunosc glasul străinilor*“.

Așa se va întâmplà, căci patria aceasta este a tuturor popoarelor ce o locuesc. Toți contribuim cu avere și sânge în măsură egală la susținerea ei, și unde datorințele sunt egale, acolo și drepturile trebue să fie egale pentru toți și în toate privințele.

In urma promisiunei dlui ministru, că va prigonì cu rigoare inplacabilă pe „agitatori“, poate că mulți dintre apărătorii drepturilor dzeești și omenești ale naționalităților nemaghiare vor suferì multe și grele năcazuri, și poate unii din ei din cauza aceasta vor și perì, cum au pierit și apostolii și atâtea mii de martiri pentru legea lui Cristos, care la pogorârea Duhului Sfânt a sancționat și *principiul de naționalitate, de limbă al popoarelor*, pentru propagarea mai ușoară a credinței și moralei sale dumnezeești. Dar din suferințele lor hotărât va răsărì mai curând ori mai târziu arborele cel frumos al naționalizmului pentru toate popoarele din țară, ca și legea lui Cristos, căci însuși dl ministru recunoaște, că: *Azi e imposibil a despoià de caracterul său național pe un popor de mai multe milioane*“.

Atunci pentru ce aceste prigoniri pentru limbă? Unde e logica minții sănătoase și a inimii curate?!

Se vede, că morala creștină n'a putut străbate încă *și în politică*, iar până atunci „pe pământ pace și între oameni bunăvoire“ nu va fi. Dar asupritorii se vor alege numai cu pata pe frunte înaintea istoriei, iar cei asupriți continuând lupta pentru dreptate cu bărbăție, vor puteà zice oarecând: „Trecut'a *umbra legii* și darul a venit“. Căci apa trece, petrile rămân!

Guvernul și învățătorii.

Joi s'a început în dietă discuția asupra budgetului ministeriului de culte și instrucție publică. Cu ocaziunea aceasta a rostit titularul dela instrucție, contele Apponyi, *un discurs mai lung, ocupându-se în vorbirea sa și cu regularea salarielor învățătorești. A recunoscut domnul ministru, că învățătorii*

FOIȘOARĂ.

Dela expoziție.

Amintiri și impresiuni.

De preotul George Babeș.

(Fine.)

Incet încet, dar tot a ajuns în sectorul numerizat unde s'a oprit. „Le quat[illegible]“ am auzit strigând pe conducătoriul [illegible]ului, iar noi am încasat iute și de grabă 14 lei.

N'am jucat mai departe — am șters o numai decât d'acolo, — și nu ne-am mai oprit până la „Cooperativa“, unde am beut câte-va halbe din renumita bere de Bragadiru, ascultând cântecele unui minunat taraf de lăutari.

Intr'altă zi am vizitat: ateneul, palatul poștelor, al justiției, metropolia, casa de depuneri, banca națională, halele și alte edificii publice, care de care mai frumoase, mai grandioase și mai luxoase.

Altădată am vizitat palatul dela Cotroceni, și printr'un favor special am avut norocul să întrăm și în interiorul lui.

In vasta grădină din jurul palatului pe un platou mai ridicat se află mormântul principesii Maria, singura odraslă din sângele suveranilor României. Mormântul e simplu, are formă ovală, e presărat cu flori, iar la cap are o cruce simplă.

Trupul principesei a fost astrucat în o groapă simplă, săpată în pământ, ca al ori cărui muritor.

Lângă mormânt însă se ridică un impozant mausoleu, iar în mijlocul lui pe patul ei de suferință stă culcată principesa în agonie, îmbrăcată numai în cămașe cu ochii aproape închiși. Mâna dreaptă o ține sub cap, piciorul drept lungit, iar cel stâng încovoiat în sus dela genunche. Plapoma e împinsă la picioare prin svârcolirile și ferbințeala ce i-o produceà înfricoșatul și neînduratul ei morb.

Acest monument, perfect ca artă, e sculptat în cea mai fină marmoră.

Lângă mausoleu se mai află o filigorie simplă, cu o bancă și o mescioară de lemn. Aici se zice, că regina mamă a vărsat atâtea lacrămi, încât ar fi putut face un lac, plângându-și scumpul odor al inimii sale. Am plecat adânc impresionați din acest loc, sfințit prin lacrămile unei mame iubitoare mai cu seamă știind, că acea mamă e măiastra *Carmen Sylva.*

Intr'o seară ne-am dus la teatrul național. Lume multă și elegantă. La gișeu îmbulzeală, abia am mai apucat 4 locuri á 5 lei. Indată ce s'a ridicat cortina, am simțit o ploaie măruntă căzând pe capetele noastre și un miros nesuferit a umplut întregul spațiu. De sus din galerii se aud fluerături, vociferări și huiduieli. Curând se aud pași grăbiți, tropote, o luptă scurtă se încinge între poliție și demonstranți, iar publicul din loji și stale strigând: afară cu ei, așa! bravo! mișei! ticăloși și alte grațiozități, așa că-ți faceà impresia că te afli la ușa cortului, nu în teatrul național. Ce erà adecă? Studenții universitari și oameni plătiți au înscenat o demonstrație, aruncând totodată peste public un praf fin de materii sulfuroase, cari miroseau cumplit. — Poliția însă iute a pus capăt acestui scandal, punând la răcoare pe turburători, iar noi am putut ascultà în liniște pe artistul Livescu, deși mirosul greu nu s'a trecut în tot timpul reprezentației, cu toate mijloacele de desinfectare ce se aplicau.

O parte a zilei ultime am petrecut-o în cetatea morților — Cimiteriul Șerban Vodă (Belu). Aici își doarme somnul de veci o seamă dintre cei mai mari, mai ilustrii bărbați de stat, oameni politici, de știință și literați, cari în viață erau podoaba și mândria țării românești. Mulțimea, varietatea și mărimea monumentelor, criptelor și mausoleurilor, te uimește. Statue, de cea mai curată și feliurită marmoră, busturi, obelisce, piramide și cruci, te umplu de admirație.

Cu pietate, cu capetele descoperite ne-am apropiat de mormântul lui Eminescu, care în viață — cum zice dl Maiorescu — a fost înzestrat cu darul de a întrupà adânca sa simțire și cele mai înalte gândiri, într'o frumseță de forme, sub a cărei farmec limba română pare a primì o nouă viață.

Am rostit o scurtă rugăciune și am luat ca aducere aminte o veștedă frunză din teiul dela mormântu-i.

„S'aud pe valuri vânt
„Din munte talanga
„D'asupră-mi teiul sfânt
„Să-și scuture creanga —

Dintre nenumăratele cap de opere de sculptură și arhitectură mai amintesc aici: mausoleul lui Cazzavilan, care a costat dimpreună cu pictura 90,000 lei; acela al prim ministrului Cantacuzino cum îi zice, la care lucră de 3 ani și cine știe când se va terminà, și în fine mormântul — poemă al Iuliei Hajdău. Cine voiește să cetească descrierea acestui templu spiritist să caute revista nouă din 1901 scrisă de Ionescu Gion.

Pe frontispiciu e fixat un orologiu, care arată 2 ore, timpul când a închis *au fost cam nebăgați în seamă până acuma, dar guvernul e firm decis să le urce salariele, astfel, ca salarul fiecărui învățător începător să fie în comune mici 1000 cor. în comune mari 1100 Cor. iar la orașe 1200 cor. având să urmeze apoi cuincuenalii de câte 200 cor. Inbunătățirea aceasta o proiectează guvernul nu numai pentru învățătorii de stat, ci și pentru învățătorii cei confesionali, dândule din vistieria statului diferința. Dar ... are dl ministru un* dar.. *Invățătorii confesionali primesc îmbunătățirea de salar numai așa, dacă se supun planului de învățământ al guvernului și cu începere din cl. IV propun elevilor* în ungurește *computul, geografia, istoria și constituția patriei. Domnul ministru a promis, că înbunătățirea aceasta se va face cu începere dela 1 Iulie 1907, și că în privința aceasta va prezenta dietei în curând proiect de lege. Il așteptăm, pentru a ne spune apoi cuvântnl asupra lui.*

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în ședința din 6 Decemvrie a dietei ungare.

(Urmare).

In *Turda* este o fabrică de celuloză. Fabrica aceasta a mistuit aproape toate pădurile munților apuseni. Și cum? A dat de vale pe apă 100—200 mii de bușteni și au sosit la Turda 15—20 mii. Unde au rămas ceilalți bușteni?... Nici statul nici poporul, nici nimeni n'a avut de aici vr'un profit, s'au devastat numai pădurile, iar sărmanului popor i-s'a pus în mână sapa de lemn. Cum s'a întâmplat acest procedeu de regulare? Binevoiți a mă ascultà, căci ceeace spun eu, este rezultatul unui studiu îndelungat. S'a întâmplat într'un mod atât de scandalos, încât nu-'i găsești părechea, la nici o națiune civilizată. Legi erau, pe cari a le observà riguros ar fi fost datoria justiției. Ar fi trebuit să se cerceteze din oficiu starea lucrurilor și să se fi luat măsuri pentru ca foștii iobagi să fie împărtășiți în despăgubiri silvice corăspunzătoare și în pășune corăspunzătoare. Legile mai prevăd și formele ce trebue observate, pentruca procedura să fie corectă și autentică. S'a întâmplat însă — și cel ce va cercetà actele urbariale de acolo, se va puteà convinge — că urbarialiștii nici odată n'au fost reprezentați, ci erau de față numai primarii, cari sub privirea severă a procurorului erarial n'au îndrăsnit să zică nici cârc, ci au iscălit tot ce li s'a dictat. Așa s'a întâmplat apoi în cursul regulării, că au desfigurat întreaga lege și dispozițiile conscripției și au despoiat cu desăvârșire pe acei oameni de pășunea lor.

Forurile judecătorești trebuia să aibă în vedere §-ul 3 al art. VI. din 1836, care ordonă imperativ, ca iobăgimea să aibă pășune, căci tocmai limitarea aceasta a pășunatului este motivul celor mai multe neorânduieli și jalbe. Paragraful ordonă mai departe, să se ia măsuri, ca iobagii să aibă nu numai lemne de foc, ci și lemne de construcții și pe lângă o mică taxă și lemne pentru scopuri industriale.

Dispozițiile acestea le-a accentuat cu deosebire patenta urbarială dela 1853, mai departe art. LIII. din 1871, care mai ales cu privire la aceste ținuturi conține măsuri, față cu cari forurile judecătorești nu erà permis să se eschiveze, văzând mai ales, că urbarialistul nu este reprezentat în mod suficient. Paragraful 74 al art. LIII din 1871 dispune categoric (citește): „Dacă pajiștea de pășune astfel separată pentru foștii iogabi, având în vedere practica, ce a existat înainte de 1848, — n'ar fi suficientă pentru ținerea unui număr mai mare de vite, și dacă în acelaș timp iobagii de odinioară au fost până la anul 1848 în folosința pășunei de pădure sau de munte, acelora trebue să li se deà ca adaos din această pășune de pădure sau de munte o astfel de cantitate, încât tot teritoriul de pășune ce li se va separà, să fie suficient pentru continuarea folosinței de care s'au bucurat înainte de 1848. Odată cu porțiunea cuvenită de pășune de munte, trec în proprietatea respectivului și arborii aflători pe ea, dar și valoarea acestora trebue scăzută din competență".

Cel mai important este §-ul 76 al legii, care zice (citește): „Dacă după sentința forului judecătoresc pășunea comună este așa de puțină, încât nu dă hrană suficientă nici pentru vitele de jug ale fostului iobagiu, atunci fostul domn de pământ nu poate pretinde parte de pășune".

Cum s'a făcut însă regularea? Lăsând toate cele mai de sus la o parte, erarul a dat foștilor urbarialiști păduri cu desăvârșire stârpite. Iar în privința pășunei s'a făcut o admirabilă dispoziție. Urbarialiștii nefiind reprezentați în regulă, s'a enunțat, ce e drept că ei au ridicat postulatul și în privința pășunei, dar trebue trecut la procesul verbal, că aici nu este pășune, să meargă deci în munți. Lucru prea firesc, că luând de bază starea de fapt, sărmanul popor ignorant a umblat aproape gratis în munți, s'a mulțămit și a așteptat, ca erarul să-'și împlinească promisiunea, de a separà o parte de pășune când vor face regularea urbarială a comunei Măgura. Erarul spusese, că în Măgura, care aparține circumscripției silvice din Cluj, — avem noi 40,000 jughere pășune, avem și păduri, o să căpătați din belșug. Ei s'au mălțămit cu atâta, dar au rămas până în ziua de azi cu promisiunea, căci Măgura s'a regulat, erarul și-a sfâșiat 35,000 jughere munți și pădure, dar bieților oameni nu le-a dat nimica.

Această așa numită regulare s'a continuat admirabil. Rog prea mult pe on. ministru al agriculturei, să binevoiască a-mi controlà expunerile, deoarece mi-am dat silința a face toate constatările din documente. Când s'au făcut hărțile, firește, domnii cari le-au făcut cutreerau regiuni prea frumoase și nu mult s'au sinchisit cu partea mai importantă a misiunei lor, așa că pe acele hărți vedem pus în vârful muntelui ceeace în realitate se află din jos de părău, lângă părău, sau la poalele muntelui — și din contră. Când se fac apoi procese în chestii de proprietate, fiind în litigiu o fâșie de pământ, și când inginerii ies la fața locului cu cheltueli cari întrec de trei ori valoarea acelui pământ, află, că starea reală este cu desăvârșire alta, decât cea arătată în hartă. Dar în sfârșit aceasta se poate remedià, căci inginerul plătit cu bani scumpi iese la fața locului și constată starea reală.

Mai este însă și un alt procedeu, pe care cu durere mă văd nevoit a-l relevà aici, în fața țării. Erarul profită de aceste hărți fatale, spre a izgonì așa zicând pe bieții oameni din locurile lor. Se pornește, împotriva legii despre regularea urbarială, un procedeu aproape necunoscut la noi: procedeul de izgonire, deplasare, sau Dumnezeu mai știe ce fel de procedeu și sărmanii oameni, cari erau în credința că locul și tufișuri, pe cari și-le-au curățit și unde își plasaseră locuințele vor fi ale lor — după 50—80 ani trebue să se convingă că locul, conform hărții, nu este al lor și trebue să-l evacueze.

Am să arăt cazuri și să aduc probe. (O voce: doar justiția hotărește.) Firește, că hotărește justiția. Dar având în vedere, ceea-ce am zis că erarul este domnul de pământ, socot că e oportun, a atrage aici atențiunea erarului, căci ca reprezentant al erarului avem aici pe d-l ministru al agriculturei, care, dacă poate să ajute pe Săcui, poate să ajute și în cazurile acestea de anomalii și abuzuri.

Destul că în Vidra d. e. și în Neagra au izgonit din proprietatea lor oameni, ale căror familii au locuit pe pământul lor câte o sută de ani, ba în comuna Neagra văzând că țăranii nu voiesc absolut să evacueze micul teritor, pe care dânșii l'au făcut roditor prin muncă de ani îndelungați, amploiații oficiului silvic *au dat foc așezămintelor.*

Și i-au izgonit d'acolo pe baza, că cu prilejul regulării, — să-i spun domnului deputat, care m'a întrerupt, ce motive invocă forul de judecată, — așa dară forul de judecată invocă motivul, că baza o formează învoiala încheiată între voi, iar în această învoială, pe hartă, locul se află trecut pe numele erarului, prin urmare trebue să evacuezi.

Dar țăranul, când a iscălit, habar n'avea de existența acelei hărți, nu știe că în ce fel s'a făcut regularea aceea, și în sufletul lui rămâne veșnic bănuiala, că este perzecutat, izgonit.

Beleaua cea mare este, că organele de specialitate, cari au deschis la fața locului și au făcut măsurarea, au trecut în hartă teritorii mai vaste decât erau în realitate, și astfel s'au vârât în acel teritor proprietățile unor oameni, cărora nici prin vis nu le-a trecut să poată fi vr'odată izgoniți d'acolo.

Regularea s'a făcut cum am arătat, așa că oamenii au căpătat ceeace erarul exploatase și depreciase, iar în privința pășunei li-s'a dat speranța, că o să capete. De fapt însă populația aceea de 40.000 suflete a fost trasă pe sfoară în privința pășunei, căci din cele 10 comune una a căpătat o pășune fără nici o valoare de 70 jugăre, iar alta a căpătat 12 jugăre. Cu atât s'au ales cele 40.000 de oameni din generozitatea erarului.

Dupăcum mi-am luat voe să arăt, urbarialiștii ca atari în cursul regulării n'au fost reprezentați, de oarece contra legii s'au exmis primăriile comunale, cari singure au făcut, au dres și ele au reprezentat pe urbarialiști. Primăriile au întrat totodată în posesiunea pădurilor căpătate dela erar și ele le-au pus în valoare în beneficiul propriu fără ca urbarialiștii să fi avut habar.

Acum vine art. XIX. din 1898 și dispune. Acest articol predă firește în mânile urbarialiștilor administrația averii urbarialiste și în acelaș timp în virtutea punctului *b*) al §-lui 1 ia în administrația statului pădurile foștilor urbarialiști.

Este un moment prea important faptul, că erarul a luat în administrație proprie acele păduri. Legea aceasta nu puteà aveà altă intențiune, decât ca prin aceasta să se promoveze și înlesnească îngrijirea acelor păduri. Nu puteà să aibă altă țântă legea, deja și din cauză că erarul cheltuește pe an sub titlul pădurilor urbariale și comunale suma de un milion. Toată lumea este deci în convingerea, că comunele urbariale n'au putut decât să câștige trecând în administrația statului. Nu este însă așa. Urbarialiștii au căpătat păduri absolut fără valoare; ceeace fusese prețios, a fost exploatat de către comuna politică. Ceeace s'a predat urbarialiștilor era în starea cea mai dezolată. Acum, că au fost preluate de stat, ei trebue să plătească oarecare echivalente. Echivalentele se repartisează de către minister pe municipii, iar municipiile le împart după bunul lor plac pe indivizi. Firește, venit nu este. Erarul trebue să plătească sumele de administrație și pentru fondul gornicilor. De unde să ia aceste sume? Vine deci spectabilul comitat și fără să-și bată capul cu situația grea a acestor oameni, întabulează pe averea urbarialiștilor cheltuelile de administrație și taxele obligătoare ce trebue plătite pentru fondul gornicilor, așa că acum se vând la licitație averile proprii pentru aceste datorii.

Este fapt, că în Ungaria se cheltuește pe an câte un milion de coroane sub titlul întreținerii și ameliorării pădurilor urbariale și comunale, în realitate însă se ruinează acei nenorociți, al căror unic isvor de câștig este industria lemnăritului și prăsitul vitelor.

Ar puteà zice cineva, că de ce nu repartisează între sine retribuții și de ce nu le achită? Chestia este următoarea: Conform art. XIX din 1898 ar fi să se redacteze statutele organice și să se înainteze ministerului. Deși aceste statute organice sunt gata dela 1900 și prezentate forului competent dela comitat, totuși până în ziua de astăzi ele n'au sosit la minister, așa că în lipsa unei organizații, nu s'au luat măsuri nici măcar pentruca bieții oameni să și sclipuiască filerii aceia. In asemenea condițiuni acele comune nenorocite și foarte sărace sunt amenințate de primejdia mare, de a li-se vinde toată averea. Am convingerea, că Exc. Sa dl ministru nu va îngăduì aceasta și va fi atât de grațios a lua notă despre ceeace i am comunicat în privința primejdiei de care sunt amenințate acele comune.

Ceeace urmează după regulare este în adevăr o acuză extrem de gravă împo-

---

ochii pe vecie Iulia Hajdău, iar dedesupt inscripția: „Mai stai puțin". In interiorul mormântului, scoborând câteva trepte, se află gravat cu litere mari credeul spiritist:

Legea religioasă: *Crede!*

Crede în D-zeu, crede în nemurirea sufletului, crede în darul comunicării cu cei duși.

Legea morală: *Iubește și ajută!*

Iubește și ajută neamul, iubește și ajută pe cine te ajută și te iubește, iubește și ajută, fără a precugetà la folosul tău.

Legea socială: *Nu necinstì!*

Nu te necinstì pe tine însuți, ca să te cinstească alții, nu necinstì pe alții ca să te cinstești pe tine însuți, *nu necinstì munca, căci munca e viața.*

Legea filozofică: *Când — atunci!*

Când faptul ții, atunci adevărul știi,
Când nu vreai să crezi, atunci nu poți să vezi.
Când cauți dovadă, atunci găsești tăgadă.

Spiritizmul de altfel își află baza și e o continuare a teoriei darwiniste. Principiile fundamentale ale spiritizmului sunt trei: Dumnezeu, Nemurirea și Destăinuirea, sau în limbagiul teologic Revelațiunea.

A doua zi de dimineață, dupăce am mulțămit și ne-am luat rămas bun dela doamna și domnul căpitan Flavian am plecat spre Predeal și ne-am mai oprit încă o zi la Azuga, spre a vizità pe fratele meu, directorul comercial al fabricei de postav de acolo. In această localitate pe lângă fabrica de postav care e cea mai mare în toată țara și în care se lucră cu 150 răsboaie mehanice, mai e o fabrică de bere, care grație apei curate de munte și materialului curat și ales ce'l întrebuințeaxă în fabricație și priceperii conducătorilor, produsele ei câștigă din ce în ce mai mult teren pe piețele române.

Fabrica de șampanie Rhein & Comp. prima fabrică de felul acesta în țară. Aici se fabrică șampania din vinuri curate române pe calea fermentațiunei naturale a vinului. Produsele acestei fabrici sunt mult apreciate și în curând prevăd, că vor locuì în consumul zilnic produsele similare franceze. Tot aici se mai află fabrică de sticlărie, de mobile, de salam, de cherestrea, mai la vale în Bușteni, fabrică de hârtie, de ciment, de var hydraulic, de var alb, fabrică de cue, etc. etc.

In Bușteni am vizitat biserica domnească și pe Preacuvioșia Sa părintele arhimandrit *Dionisie*. Preacuvioșia Sa este un bărbat în floarea vieții, plăcut la înfățișare, frumos la chip, blând la cuvânt, afabil și prevenitor, cu maniere fine și cultură superioară.

Incheiu amintirile și impresiunile ce mi le-am câștigat în România, aducând prinosul de admirație acelor mari patrioți, spirite luminate și caractere tari, cari în viața lor au muncit muncă de titani la unirea principatelor cu domn străin în fruntea lor.

Realizată această mare și patriotică dorință, urmarea a fost independența țării, întemeerea dinastiei și regalitatea, câștigată prin eroismul fiilor țării și sângele vărsat pe câmpiile Bulgariei, iar quintesența binefacerilor păcii este depusă în grandioasa expoziție, pe care țara recunoscătoare a aranjat-o și a închinat-o primului și marelui ei rege la aniversarea a 40 de ani de glorioasă și fericită domnie.

Românie, țară de eroi în timpuri de războaie și de harnici muncitori în timp de pace, țară mândră, bogată și primitoare, Românie îți dorim progres și fericire și în viitor!

Vorbe înțelepte.

Nu e treaba omului să cerceteze ființa Domnului. Omul să cerceteze ființele pe cari le-a creat Domnul.

potriva administrației și a reprezentanției de acolo a erarului, și dacă fără să fac aici personalități, îmi dau silința a descoperì aceste rele, o fac aceasta numai fiindcă am încrederea absolută în simțul de dreptate al domnului ministru de agricultură, că va cercetà relele și le va remedia după putință.

Acei 40.000 de oameni n'au pădure, n'au pășune. Până acum tot mai dădeau pășuni, pe ici-colo mai dau încă pe bani scumpi, dar majorității covârșitoare nu le dau și comune cum e Scărișoara cu 3500 locuitori, Albac cu 5600 locuitori, sunt cu desăvârșire excluse dela pășune, iar rezultatul adânc întristător este, că celce umblă prin aceste comune *numai la a 120-a ori 140-a casă găsește vite, boi*, așa că te pune în uimire sărăcia cea mare.

Onorată cameră! M'am convins în persoană la fața locului despre toate. Afirmațiunile mele sunt sprijinite pe acte pentruca să nu fiu inculpat, că vorbesc din punct de vedere al politicei de partid.

(Va urma).

Din despărțămintele „Asociațiunii“

— *Adunarea desp. IV. Sibiiu la Tălmăcel.* —

(Raport special)

— 14 Decembre n.

Despărțământul Asociațiunii IV Sibiiu și-a ținut adunarea generală cercuală la 9 Decembre n. în comuna mărginașă *Tălmăcel*. Considerând timpul de iarnă precum și depărtarea de 20 chlmetri dela Sibiiu, interesul arătat față de adunare a fost deplin mulțămitor. Dintre membri comitetului pe lângă directorul Dr. *Miron E. Cristea*, au mai luat parte vicedirectorul Dr. Dumitru *Stefan*, cassariul Costan. *Popp*, secretariul Lazar *Triteanu*, apoi membri Ioan *Rebega*, Ioan *Pamilie*, diaconul Dumitru *Câmpean*, parohul Ioan *Oțoi*, (Aciliu), profesorul de muzică Augustin *Bena*, iar din provincie parohul I. *Druhora*, notariul *Indrieș*, cu d-na (Boița), medicul Dr. *Iancu*, (Tălmaciu), notariul Iacob *Manuil* și învățătoriul Con. *Schiau*, (Topârcia) și învățătoriul Ars. *Nedelcu*, (Șelimbár). Membrii din centru au plecat cu trăsuri, iar un grup de 14 clerici, cântăreții veseli, cari nu cunosc oboseala, au plecat cu trenul de dimineața.

La intrarea în comuna Tălmaci un escadron de călăreți, gătiți ca de nuntă, întimpină pe sibieni. Invățătorul N. Săcărea salută pe cei-ce vin în numele culturei române și le mulțămește, că după 21 de ani din nou și-au adus aminte de comuna Tălmăcel, ascunsă ca într'o căldare între formațiunea munților de sud. Directorul despărțământului mulțămește pentru dragostea dovedită, iar trăsurile se pun în mișcare luate la mijloc de călăreți cu cai mărunți și păr sbârlit. Sub poarta alcătuită frumos din covoare la intrarea în comuna Tălmăcel așteptă întreg poporul. Comitetul parohial, reprezentanța comunală în frunte cu parohul I. Roman și notariul I. Fanea. Acest din urmă în numele poporului bineventează pe oaspeți rugându-i, ca nu după cele văzute, ci după dragostea inimei să-i judece. Directorul Dr. M. Cristea le spune celor de față, că toți cei de față sunt fii de țăran și acum să întorc pe o clipă iarăși în mijlocul poporului ca să-și premenească puterea și dorul de a lucră pentru ridicarea țăranului român pe o treaptă cu celelalte popoare conlocuitoare. Și deoarece Românul toate lucrurile bune le începe rugându-se la Dzeu, invită poporul la biserică. La liturghie servește ss. conz. Dr. Mir. E. Cristea, preoții: Ioan Roman și Ioan Oțoiu împreună cu diaconul D. Câmpean. Răspunsurile le dă cu multă acurateță corul teologilor sub conducerea noului dirigent Aug. Bena. Cei de față spuneau, că până azi [illegible] [illegible]gia compusă de măestrul G. Dima stă [illegible]pre sus de alte încercări.

La priceasnă candidatul de preot Marcu Jantea urcă amvonul și vorbește frumos și convingător despre *dragostea creștinească*, temeiul legii creștine și a tuturor lucrurilor bune din lume. Intâmplarea a voit, că tocmai pe când își rosteà cuvântul, credincioșii din comuna Ocna Sibiiului l'au ales de preot al lor.

La un mic interval de timp după terminarea serviciului dumnezeesc ne-am adunat în sala cea mare a casei cumunale, unde directorul despărțământului deschizând ședința, s'au pertractat lucrurile oficioase. S'a cetit raportul general, raportul cassariului, s'au cenzurat socotelile, s'a formulat și primit budgetul pe anul 1907, s'a întemeiat o agentură și s'a decis premiarea unei grădini de legume. Din datele raportului general s'a constatat, că judecând după numărul membrilor despărțământul IV Sibiiu, stă în fruntea tuturor despărțămintelor. Comitetul a fost rugat, ca în direcțiunea aceasta să stărue și pe viitor, căci e încă mare numărul acelora cari n'ar fi iertat să lipsească dintre membri Asociațiunii.

Terminate și aceste lucrări ne-am adunat cu toții în școală, unde ni s'a servit o masă bogată cu mâncări de post foarte bune. Din șirul toastelor remarc vorbirea rostită de notariul comunal I. Fanea pentru veteranul paroh Dumitru *Săcărea*, căruia comuna Tălmăcel are să-'i mulțămească bunăstarea de astăzi. Biserică frumoasă, școală cu trei învățători, casă comunală cu adevărat pompoasă, avere comunală, din care numai pentru o parte de pădure li s'a promis 3 milioane coroane. Pădurile acestea le-a câștigat parohul D. Săcărea de multe ori cu pericolul vieții. Directorul Dr. M. E. Cristea a prins momentul acesta educativ și în cuvinte alese l'a desemnat elevilor seminariali, ca model de urmat în activitatea lor viitoare de păstori și conducători ai poporului. Ori cât de rele vremi trăim, munca și vrednicia se aprețiează, căci din grădina sufletului omenesc încă n'a pierit cu totul floarea recunoștinții. Preotul D. Săcărea a răspuns emoționat Au mai vorbit vice-dir. Dr. Dum. Stefan, parohul I. Roman, ș. a.

După vecernie parohul Ioan Oțoiu, timp de un cias întreține mulțimea de popor cu povețe și îndrumări folositoare despre creșterea vitelor. Părintele Oțoiu ar face bine, dacă și-ar tipărì această lucrare, ca împrăștiată în popor să'i poată servì acestuia de îndreptar. Pe când își terminase părintele Oțoiu prelegerea se întunecase binișor. Tocmai potrivit pentru de minuni făcătoriul Skioptykon. Toate momentele mai însemnate din viața mântuitoriului Isus au fost reînviate pe pânza nesimțitoare. Directorul M. Cristea însoția tabloul cu cuvinte din biblie. Profesorul de muzică Aug. Bena s'a dovedit a fi și iscusit manuator al Skioptykonului. Poporul sta uimit și cu respirația inădușită primeà învățăturile. — Până dimineață nu ne-am fi mișcat din biserică, — îi auziam zicând.

De încheiere s'a întemeiat, respective s'a augmentat biblioteca școlară cu vre-o sută de broșuri, iar unele dintre cărticele cari erau în multe exemplare s'au împărțit între credincioși.

Calea pe care umblă despărțământul Sibiiului e cea nimerită, căci duce deadreptul la sufletul poporului luminându l și ridicându-l pe acesta. Avem lipsă de încrederea poporului și în modul acesta se poate câștiga.

Cei de față am avut impresia, că conducătorii poporului nostru din Tălmăcel își cunosc chemarea și nu pregetă a și-o îndeplinì. Deci laudă le aducem, căci o merită.

Și ascunzătorile pământului s'au desfundat par'că toate și un vânt năprasnic s'a pornit cu gând să întoarcă cursul Oltului din vechiu-i drum. Pe aripile lui ne-am pus și ne-am pomenit la ale noastre.

Floridor.

NOUTĂȚI.

Boala regelui Carol Profesorul Dr. *Noorden* dela Viena a sosit în București pentru a examinà de nou starea sănătății Maiestății Sale Regelui Carol. Invățatul profesor a rămas deplin satisfăcut, putând constatà o perfectă îndreptare spre bine.

*

Sf. Andrei în Brașov. Ziua sf. Andrei a fost sărbătorită și la gimnaziul și școala comercială din Brașov. S'a ținut liturghie în biserica sf. Nicolae iar la urmă un parastas pentru fericitul metropolit Andrei și pentru marii binefăcători ai școalelor Andrei Popovici și Andrei [illegible]. Elevilor întruniți în sala festivă a gimnaziului le-a ținut prof. Dr. St. Stinghe, o cuvântare comemorativă asupra fericitului Andrei Șaguna.

*

Sf. Andrei în Zârnești. Ziua sf. Andrei a fost prăznuită cu cuviință și în Zârnești. S'a făcut serviciu divin la biserică împreunat cu parastas la care a asistat toată tinerimea școlară cu corpul învățătoresc în frunte. Preotul Ion Străvoiu a rostit o frumoasă cuvântare ocazională.

*

„Românul“ se va numi noul ziar al partidului național român, care va apare în Budapesta în fiecare zi începând deja cu săptămâna viitoare. Va apare pe 8—12 pagini având în redacție 5—6 redactori buni de peană. Dorim și noi isbândă noului confrate.

*

„Sentinela“ din Satu-mare își va ridica capitalul social la 400.000 cor.

*

„Astra“ nou înființată bancă din Sasca montană își va ținea adunarea generală în 27 Dec. st. n.

*

Tact politic. Inregistrăm cu plăcere faptul, că în camera română din București ântâiu domnul deputat și fost ministru *Emil Costinescu*, apoi domnul *P. P. Carp*, șeful junimiștilor, a făcut declarație în numele opoziției parlamentare, că cu privire la starea sănătății Maiestății Sale Regelui Carol, pentru a cărei grabnică îndreptare ridică rugăciuni la cer întreaga țeară, opoziția nu ia parte la discuția asupra adresei, prin care parlamentul întră în contact direct cu Coroana, pentruca să nu se tulbure liniștea și repaosul de care are trebuință Maiestatea Sa Regele.

*

Sfințire de școală. Din com. Suplac ni-se scrie, că în ziua sf. arhangheli Mihail și Gavriil s'a sfințit noua școală confesională de acolo. Sfințirea a săvârșit-o preotul local Nicolae Boeriu în fața unui public mare. La sfârșit au rostit cuvinte pline de învățături preotul N. Boeriu și apoi înv. A. Moldovan, iar poporul adunat a fost stropit cu apă sfințită. După actul sfințirii s'au întrunit fruntașii la masa preotului unde s'a preamărit isbânda acestei zile s'au rostit cuvinte de mulțămită și de îndelungă viețuire Ex. Sale dlui nostru arh. și metrop. Ioan Mețianu, precum și conducătorului tractual, apoi preotului, învățătorului și poporului din comună.

*

Insănătoșat „Gaz. Trans.“ aduce vestea îmbucurătoare, că proprietarul ei dl Dr. Aurel Murășan, care a fost în timpul din urmă timp lung bolnav s'a însănătoșat și în curând va fi deplin rehabilitat. Inregistrăm și noi știrea cu bucurie și dorim vrednicului fruntaș român încă zile multe spre binele obștesc.

*

Coriolan Brediceanu, deputat dietal, dinstinsul fruntaș român din Banat, e bolnav în pat de o săptămână. Ii dorim grabnică însănătoșare.

*

† Marcu Cetațian de Săcele, proprietar, subjude reg. în penz. membru pe viață al Asociațiunii și vice-prezidentul direcțiunii institutului de credit și economii „Mureșiana“ din Reghin, după grele suferințe a decedat în 15 Decembre 1906 st. n. în al 70-lea an al etății și al 40-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat după ritul bisericii gr. cat. astăzi, în 17 l. c. la 10 ore a. m. în cripta familiară din cimiteriul bisericii din Reghin.

*

In audiență. Sâmbătă a fost primit în audiență în palatul regal din Buda dl *Constantin Burdia*, deputat dietal și consilier de curte, prezidentul comunității de avere din Caransebeș.

*

In amintirea iubiților răposați. Doana *Minerva Dr. Brote* din Sibiiu din prilejul unui nou aniversar al morții soțului său, mult regretatul director de bancă *Dr. Aurel Brote*, dăruește fondului „masa învățăceilor maseriași români“ înființat de Reuniunea sodalilor români din Sibiiu, cinci cor.

*

Conferențele Atheneului român din București se vor începe în 10/24 Decemvrie. Prima conferență o va ținea domnul *Gr. G. Tocilescu*, profesor universitar.

*

Dela poștă. Direcțiunea centrală din Budapesta a poștelor și telegrafelor avizează publicul, că cu începere dela 1 Ianuarie 1907 vor fi puse în folosință tipărituri noi pentru *mandate poștale* și pentru *telegrame*, în cari prețul va fi *presat*, iar nu tipărit, ca până acum. Tipăriturile vechi pot fi deci întrebuințate numai până la finea anului curent, iar dela 1 până la 31 Ianuarie 1907 pot fi schimbate la oricare oficiu de poștă și telegraf, cu tipărituri noi, fără nici o taxă.

*

Parlamentul german a fost disolvat Joia trecută prin rescript împărătesc. Guvernul ceruse adecă votarea unei sume de vre-o 30 mil. mărci pentru coloniile sudafricane. Cererea a căzut însă cu zece voturi. Guvernul o prevăzuse asta și s'a pregătit din bună vreme cu armele trebuincioase. Astfel imediat după votare s'a sculat cancelarul Bülow și a cetit rescriptul împărătesc prin care disolvă dieta.

*

Pentru monumentul lui Șaguna. Drept răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică a dăruit dl *[illegible]*, profesor seminarial suma de 10 cor. la fondul pentru ridicarea unui monument lui Andreiu Șaguna.

*

Princesa Elisabeta, sora prințului Carol, spune un ziar din România, ar fi făcut de rușine de toți cicoiașii adunați la o serată în casa unui general. Pe când aceștia vorbiau franțuzește, nemțește și englezește princesa i-a silit să vorbească toți românește.

*

Răscumpărarea felicitărilor de ziua onomastică (Sf. Nicolae). Confirmăm cu mulțămită suma de 20 cor. primită dela domnul asesor conz. *Nic. Ivan* și suma de 10 cor. primită dela dl *N. Vătășan*, prof. seminarial, drept răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică.

Prezidiul Asociațiunii.

*

Colonia română din Roma a lansat un apel în toate ziarele italiane adresat regelui Gheorghe al Greciei cu prilejul vizitei sale la Roma, în care apel îl roagă să pună capăt perzecuțiunilor asupra Românilor din Macedonia și să le facă și acestora loc de trai pacinic și fericit.

*

Mandate carte poștală. La poșta din România s'a întrodus în săptămâna aceasta o inovație, mandate pentru bani în formă de cărți poștale și după felul cursului de cheque dela poșta noastră, astfel că imanuarea banilor la poștă și dela poștă se poate face mult mai repede și exact.

*

Spiritismul a pătruns până și într'o comună din Banat, Detta, unde o mică societate de spiritiști ținea zi de zi ședințe spiritiste și a hotărât să alcătuiască o comunitate spiristică. Atunci au întrevenit forurile civile și le-a dat un tuș rece creerilor bolnavi.

*

Bulgarii șoviniști. Bulgarii se vede că s'au molipsit de șovinismul din țara noastră că au început să bulgariseze comunele din Rumelia. Primul pas l-au făcut cu bulgarizarea numelor de comune și localități.

*

Hostalek, eroul teatrului poporal din Budapesta pârâse pe doi actori ai teatrului pentru că l-ar fi insultat. Judecătoria din Budapesta a achitat însă pe amândoi acuzații nefiind acuza făcută cu temei.

*

Stipendii. Ministeriul de culte al României a prevăzut în budgetul său o sumă de 6000 lei anual pentru acordarea a două burse pentru doi studenți macedoneni meritoși ca să studieze în străinătate.

*

Natura face mari servicii omenirei dându-i fel și fel de mijloace pentru alinarea suferințelor. Unul din cele mai bune mijloace ce ne oferă marea este Oleul de pește, care însă are un gust neplăcut. In forma „Emulsionului“ lui Scott, oleul de pește capătă un gust bun, e ușor de mistuit și nu numai posede toate însușirile oleului simplu de pește ci se poate întrebuințà și cu mai mult efect. Se află în toate farmaciile.

Cărți și reviste.

Inceputul neamului românesc, de Dr. Ioan Lupaș. Sub acest titlu a apărut în zilele acestea broșura 20 din biblioteca poporală a Asociațiunii. Pe 67 pag. cuprinde autorul zămislirea neamului nostru pe plaiurile în cari viețuește azi. Subiectul acesta cu toate că a ajuns în zilele noastre la adevărată banalitate, câtă vreme aproape nu este carte, și neistorică, care să nu se accentueze acest fapt, broșura aceasta ni-l prezintă în haină cu totul nouă, însuflețit de un caracter de originalitate. Și dacă broșurile de până acum ale acestei biblioteci și-au greșit mult puțin scopul lucrarea aceasta a dlui Lupaș a nimerit perfect scopul care trebue să-l aibă biblioteca Asociațiunii: *popularizarea*. Broșura dlui Lupaș prezintă materialul într'un admirabil vestmânt poporal, încât e cu neputință ca să nu o priceapă și cel din urmă țăran. Limba prinsă direct din felul de gândire și expresie a poporului face pe ori cine să o cetească cu deosebită plăcere și farmec. Cu adevărat biblioteca Asociațiunii a câștigat în această broșură un mărgăritar de literatură pe care ar trebuì necondiționat să'l guste ori și care țăran român și să se încălzească de căldura ce transpiră din întreaga lucrare. Prețul e 20 fil.

Poșta redacției.

Dlui S. B. St. Tesa [illegible] pentru a se putea insinua recurs la consistoriul metropolitan face *10 coroane*.

Dlui S. K. în M. O. Mulțămita despre care ne scrii nu ni-a sosit.

Din public.*)

Multămită publică.

Vrednicul nostru poporean Stef *Manase* dus la America la „Apelul“ nostru, prin care este împuternicit a umbla și a strânge oferte benevole pentru sf. noastră biserică ortodoxă română din *Rapoltul-mic*, ne-a trimis dela următorii sumele aici notificate și anume: Stef Manase, Rapoltul-mic, 4 dolari, Meştereaga Aron, Rapoltul-mare, 1 dolar, Magda Avram, Rapoltul-mare, 1 dolar şi Ardean Ioan, 1 dol., Ioan Nicolae, din Scoreiu 25 cenţi, Gavrilă Crainic Cioara, Nicolae Drăgan Ohaba, Candit Ioan Vulc, Scoreiu, George Şandru, Viştea-inferioară, Ioan Crezea, Scoreiu, Vasile Ciungara, Voivodenii-mari, Ioan Nic. Streza, Dridif, Pantilimon Opriş, Dridif, Ioan Ponorica, Ucea de-jos, Ioan Banea, Creteag, Câmpean Petru, Ratig, Ioan Gorun, Dridif, Mihaiu Banta, Iosif Oprişan, Vasile Şofar, Viştea-inferioară, Nic. Popa, Viştea-superioară, Ioan Cornilă, Sâmbăta, Galaction Nicula, Sâmbăta, Ioan Popa, Ioan Muntean, Augustin Roman, Şaroş, Alexandru Halmadie, Nicolae Vulc, Scoreiu, Ioan Arian, Ohaba, A. Hurubean, Veştem, Ioan Streza, Scoreiu, Constantin Stelica, Cârţişoara, Alexandru Fuciu, Scoreiu, Nicolae Inache, Vlădeni, Ioan Murărescu, Scoreiu, Irimie Hurubean, Veştem, Man Filimon, Ioan Hoza, Beclean, Aldea Streza, Veştem, Nicolae Cioară, Veştem, fiecare câte 25 cenţi. Ioan Tomas, Streza, Vasile Ghiuriţă, Veştem, Ioan Hampu, Scoreiu, Andreiu Manea, Streza-Cârţişoara, S. Mailat, George Oncea, Scoreiu, George Ionas, Scoreiu, Nicu Adimian, Scoreiu, Simion Pampu, Candit Halmadie, Nicolae Rucsan, George Homag, Dionise Marc, Scoreiu, fiecare câte 50 cenţi, Traian Boba, Tâmpahaza 50 c., Ioan Şofonea, Drăguş 30 cenţi, Ioan Corun, Dridif, George Matiaş, Ioan Lugan, Dionisie Riac, Drăguş, Savu Codru, Ioan Brod, toţi din Drăguş, fiecare câte 20 c., George Lup, Copăcel 20 cenţi, Ioan Spătăcean 20 cenţi, Constantin Onie, Voivodenii-mari, George Todor, Verentin Zăgon, Ghedeon Ludu, ambii din Beclean, Nicolae Marc, fiecare câte 15 cenţi, Ioan Streza, Dridif, Achim Streza, Scoreiu, Ilie Stanciu, Viştea-de-jos, Ioan Rogozea, Mihaiu Tudor, Ioan Achim, Iosif Brezan, Ioan Sucaciu, Gavrilă Zrăgan, Beclean, Ioan Florea, Sâmbăta, fiecare câte 10 cenţi şi George Decesan 1 dolar.

Acestora li-se aduce din partea comitetului nostru parohial gr. or. român din parohia Rapolţel cea mai sinceră multămită, fiind pe deplin încredinţaţi, că înaintea lui Dzeu nimic nu este mai plăcut decât fapta cea sfântă care-i va duce la fericire după cuvântul lui: „Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor miluì“.

Rapolţel, în 23 Noemvrie 1906.

In numele comitetului:

Radu Jantea
paroh gr. ort. român.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Sboar'al nopţii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanţă pentru voce şi pian de **A. Bena.** Preţul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

Ghiață de patinat
în
grădina „Flora“.

Abonamentul pentru domni şi dame câte **3 cor.**, pentru copii **2 cor.**

Inscrierile se fac în grădina Flora, zilnic dela 8—12 a. m. şi dela 2—4 p. m.

Pentru binevoitorul sprijin se roagă cu deosebită stimă

[303] 2—3 văd. **Eva Bacilla.**

Nr. 330—1906. [300] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Suciul-de-jos**, protopresbiteratul Cetatea-de-peatră, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii îşi vor înaintà petiţiunile cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în terminul sus indicat, având totodată în acel termin a se prezentà în biserică pentru a cântà respective a celebrà şi a cuvântà.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-oriental Cetatea-de-peatră în conţelegere cu comitetul parohial din Suciul-de-jos.

Lăpuşul-unguresc (Magyar-Lápos) în 18 Noemvrie 1906.

Vasile Duma,
adm. protopresb.

Nr. 338—1906 prot. [301] 3—3

Concurs

In urma ordinului consistorial din 17 Aprilie a. c. Nr. 3629 şi a concluzului comitetului parohial concernent din 19 l. c. să escrie prin aceasta concurs pentru întregirea parohiei a II-a vacante de clasa a II-a din **Gurarîului**, protopresbiteratul Săliştei, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-'şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Săliştei în terminul indicat.

Concurenţii vor aveà a se prezentà înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cântà, cuvântà şi eventual a şi celebrà.

Sălişte, 28 Noemvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral al Săliştei.

Dr. Ioan Stroia,
protopresbiter.

Nr. 1058—1906 [298] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante din Părău în protopresbiteratul Făgăraş, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post de paroh, să subştearnă cererile concursuale instruite cu testimoniu de maturitate, absolutoriul teologic şi atestatul de cualificaţie preoţesc la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Făgăraş, până la terminul sus indicat, având a se prezentà la sft. biserică, spre a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Făgăraş, în 26 Octomvrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraş în conţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto

Viță de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum

Prima plantațiune de vița nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de multămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 21—40

Explicarea Evangeliilor duminecale
şi ale
Sărbătorilor împărătești
de
Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul şi editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Preţul broşat 3 coroane.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**

vindecă și înviorézá **pe lângă garanție.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și piciôre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu multămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 210

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Espediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţêră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Recuisite de scris se pot procura de la **Librăria archidiecesană**

Cărți teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouë volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2 50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10 —
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4 —
Slujba învierii în prea sfânta Duminecă a Paştilor	3· —
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16 —
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul	6 50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	1·20
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu	1 50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş.	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bar. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezământ. de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura dela

Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 134 Sibiiu, Joi 7/20 Decemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împărăţia lui Dumnezeu.

„Vină împărăţia ta!“

IX.

— Articol final. —

Nu cunoaşte, ori nu înţelege evangelia acela, care zice, că creştinizmul e contrar tuturor influenţelor provocătoare de plăceri şi bucurii în viaţa omului. Scriitoriul Kotljarevski spune în prefaţa cărţii sale „*Durerea lumii*“ următoarele: „Noua solie, venită din Ierusalim, a adus bucurie acelora, cari au putut să se lapede de toate bucuriile vieţii. I-a învăţat să rabde şi să sufere, le-a promis ca remuneraţie ceriul, aceea ce puteà să fericească pe om, însă nu aici, nu pe pământ. Lumina cea vecinică şi nestânsă a luminat pe ceriu pe seama creştinilor, dar nu prea puteà să străbată până în valea plângerii a pământenilor. Şi cu cât erà mai mare flacăra credinţei în inima omului, cu atât mai puţină bucurie îi făceà privirea ce o aruncà el asupra văii pline de năcazuri a lumii acesteia păcătoase. Să ne aducem numai aminte de idealele aschetilor din primele veacuri ale erei creştine, de cele din evul mediu, apoi de rigorozitatea religioasă în mişcările de reformaţiune, şi vom înţelege, că bucuria faţă de Dumnezeu n'a fost nici odată bucuria faţă de viaţă“.

Aşa scrie Kotljarevski. Şi acelaşi autor scrie numai cu două pagini mai în urmă acestea: „Epoca primelor veacuri ale creştinizmului şi epoca mişcărilor de reformaţiune au devenit însemnate prin desvoltarea direcţiei pesimiste cu privire la aprecierea lumii. Temerea de cel rău în lume erà atât de mare între oameni, şi recunoaşterea păcătuirii proprii atât de puternică, încât orice bucurie de viaţă, ba chiar şi cea mai inocentă participare la bucuriile vieţii, la frumseţile ei, erà lucru fără preţ, iar omul, conştiu de neputinţa şi de păcătoşenia sa, considerà existenţa sa pe pământ, nu ca scop, ci ca punte de trecere la altă existenţă cerească, la o viaţă lipsită de năcazuri. Adâncit în vecinicia vieţii viitoare, pentru om n'a avut nici o importanţă şi nici un farmec existenţa sa trecătoare de pe acest pământ“.

O astfel de judecată adusă asupra caracterului creştinismului e însă falsă cu desăvârşire. Inţelegerea corectă a învăţăturilor din evangelie are să ne convingă, tocmai din contră, despre aceea, că dintre toate sistemele filozofice şi religioase, nici unul nu ne întinde o vedere atât de clară şi de plină de bucurii a vieţii şi a lumii, ca cel creştin. Predica Mântuitoriului se începe şi se termină cu invitarea tuturor celor obosiţi şi împovăraţi, ca să ià parte la bucuria cea mai completă. La cina cea de taină Cristos înşirând rezultatele activităţii sale de trei ani de dăscălie, vorbeşte astfel: „Acestea am grăit vouă, ca bucuria mea între voi să rămână şi bucuria voastră să se plinească“. (Ioan, 15, 11). Şi dacă în evangelie se vorbeşte de multeori de cruce, suferinţe, de inevitabilitatea năcazurilor ce-'i aşteaptă pe învăţăceii lui Cristos, — toate acestea nu sunt lucruri neîncunjurat de lipsă pentru atingerea împărăţiei lui Dumnezeu, ci formează numai rezultatul împotrivirii faţă de ea din partea împărăţiei deavolului. Apostolul Pavel scrie către Corinteni aşa: „Intre voi pot să fie şi *eresuri*“. (Corinteni I 11. 19). Nu e vorba deci de o necesitate dorită, ci de o inevitabilitate tristă. Calea spre adevăr e grea. Trece peste greşeli şi rătăciri. Certele sunt de neevitat, şi tot aşa şi divergenţele de păreri. Calea spre împărăţia lui Dumnezeu e la fel. Nu poate fi percursă, fără să fie simţiţi spinii ei. Răul e puternic în lume. Fără luptă nu poate fi invins. In luptele pentru iubire şi adevăr, răul (deavolul) pune în mişcare toate mijloacele răsbunării. Suferinţe, torturi fizice şi morale, tot ce se poate contemplà sub numirea de „*cruce*“, sunt aici lucruri inevitabile. Şi marele martir de pe Golgota nici nu le-a retăcut acestea. „Dacă m'au prigonit pe mine, au să vă prigonească şi pe voi“, — spuneà el învăţăceilor.

Insă aceste prigoniri să nu ne întunece de loc speranţele luminoase. Ele nu vor puteà să nimicească opera odată începută, ori să împedece ridicarea împărăţiei lui Dumnezeu. Precum întunecimea nopţii dispare când răsare soarele, aşa dispare şi răul din calea puterii binelui. Negura de asupra mlăştinelor şi fumul grămezilor de gunoaie aprinse poate câte odată să ascundă pe vreme scurtă splendoarea soarelui, dar vremea trece, vântul resfiră negura şi fumul, iar ceriul luceşte de nou în vecinica sa frumseţă. Făţărnicia, minciuna şi volnicia au făcut, ca creştinismul să fie răstignit pe Golgota, să fie închis în mormânt, sub piatră grea, mormântul să fie sigilat, şi străjeri să fie puşi la mormânt, pentruca în răutăcioasa beţie de bucurie să serbeze învingerea asupra creştinizmului. Dar n'au trecut decât două zile, şi triumful acesta s'a prăbuşit. *Cristos a înviat, şi cu el a înviat binele şi adevărul.*

Nu există putere atât de mare, ca ea să poată învinge de tot adevărul. Nu există stavilă, care pentru veacuri să împedece dezvoltarea şi lăţirea triumfătoarei iubiri creştineşti. Ce poate deci să fie mai clar şi mai plin de bucurie pentru noi, decât această credinţă în triumful adevărului, al iubirei şi al binelui? Oamenii stăpâniţi de această credinţă vor privì cu însufleţire în faţa morţii, vor urcà cu inima plină de bucurie rugul aprins, şi executaţi de mânile călăului vor zice: „Mai bine să suferim cu drepţii, decât să ne bucurăm cu cei nedrepţi“.

In convingerea, că ideia vecinicului adevăr dumnezeesc are să triumfeze, îşi găsesc ei recompensa pentru asupririle şi nesuccesele personale. Să ne gândim la catacombele vechilor creştini. Oasele miilor de martiri zac în ele, martiri tăiaţi în roată, sfăşiaţi de animale sălbatice, arşi pe rug, etc. şi din toate expunerile sfinte de pe păreţi şi de pe morminte, nu se poate vedeà nimica, ce ar dovedì suferinţele în viaţă ale defuncţilor, ori frica lor de moarte. Porumbi blânzi, păstori buni, meluşei, flori de câmp şi loze de vie, — aşa sunt zugrăvite icoanele acelea aducătoare de pace şi de bucurie! Pe calea aceasta, sub boltiturile mormintelor, singuraticele suspine dureroase ale celor mai mari martiri s'au prefăcut în imn de bucurie asupra triumfului iubirei. Zorile revărsate asupra lumii din ziua propoveduirii evangeliei au făcut, ca creştinii să uite toate durerile şi toate nesuccesele. Ei ştiau, că împărăţia lui Dumnezeu trebue luată cu puterea, că ea poate fi atinsă numai cu multă greutate şi după mari jertfe, şi că numai cei ce folosesc forţe mari pot să o iee în stăpânire, şi tocmai de aceea, oamenii aceştia nu s'au spăriat de lupte şi de suferinţe. Fiecare lacrimă vărsată, fiecare strop de sudoare, însemnà un pas înainte spre împărăţia lui Dumnezeu, şi aceasta erà o remunerare însutită pentru ostenelele lor. Căci precum artistul genial, care vede cum lutul primeşte în mânile sale forma dorită, iar în statua contemplată ideea sa primeşte viaţă, e stăpânit de sentimentul încântării, aşa şi muncitoriul întru lăţirea evangeliei, schimbând viaţa după forma dată de Mântuitoriul, găseşte în aceasta un izvor nesecat de deliciu.

In asemănare cu această bucurie de viaţă a creştinilor, cât de mizerabilă şi de neînsemnată ne pare bucuria de viaţă din lumea antică, care se încununà cu flori şi-şi aranjà bahanale! Şi cum ar creşte de altă parte mulţămirea, cu ce valuri puternice ar cuprinde ea lumea întreagă, dacă în inimele tuturor oamenilor s'ar înstăpânì împărăţia lui Dumnezeu, în întreagă mărime şi putere!

In regiunile polare soarele se arată numai câteva săptămâni în fiecare an, şi totuşi ajunge, ca razele sale să dee viaţă nouă pământului. Ca un covor des acopăr plantele diferite pustietăţile Sibiriei de Nord, şi milioane de paseri vin de se ascund prin ele, şi turme de animale vin să le pască. Dacă soarele ar rămâneà mai mult şi pe aici, în câţiva ani o bogată vegetaţiune s'ar dezvoltà, s'ar ridicà sate şi oraşe, cu pământ roditor şi cu păşune bogată pentru vite.

Aşa stăm şi cu viaţa noastră. Dacă *iubirea* şi *adevărul*, propoveduite de Cristos, n'ar fi numai oaspeţi rari în inimele noastre, n'ar revărsà lumina numai din când în când şi în mod trecător, ci ar devenì principii fundamentale, puteri motrice permanente: atunci soarele bucuriei celei mai luminoase ar strălucì deasupra lumii, fără să mai apună, atunci *inima omului ar fi prefăcută în împărăţia lui Dumnezeu*! Căci aceasta e împărăţia lui Dzeu. Să *vină* deci împărăţia ta, Doamne, Amin!

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în şedinţa din 6 Decemvrie a dietei ungare.

(Urmare).

Incai dacă s'ar zice, că interesele superiore ale erarului reclamă aceste măsuri, — cu inimă grea, ce-'i drept, dar tot s'ar împăca omul cu ele, crezând că în sfârşit cel puţin statul are vre-un folos din ele, se întăreşte şi apoi va puteà ajutorà cu atât mai viguros ţinutul acela. Dar, On. Cameră, neomeniile ce se fac acuma se fac toate în detrimentul şi cu paguba erarului; erarul n'are din toate acestea nici un pic de venit; comunele acestea prin erar se ruinează cu desăvârşire.

On. Cameră! Oamenii aceştia şi în ziua de azi capătă pădure şi lemne de lucrat. Dar cum? Toate pădurile erariale sunt date pentru exploatare, înţeleg pădurile aparţinătoare circumscripţiei Câmpenilor, Gilăului şi Beleşului. Acestea sunt date acum spre exploatare unor firme străine, cari cu puterea roburitului nimicesc tot, aşa că peste 3—4 ani ţăranii nu vor mai aveà un singur lemn de lucrat. Erarul este acela, care dà pădurile în exploatare luând astfel din mânile bietului popor posibilitatea de a trăì. Acum dacă poporul se duce la antreprenor, fireşte că acesta n'o să-'i deà lemn bun, căci lemnul cel bun îl lucrează şi furnisează el însuşi, ci dă de cel rău, pe care numai cu muncă uriaşă îl poate lucrà şi apoi cu greutăţi enorme îl transportă peste surpături la Aiud, A.-Iulia sau Cluj, dacă vrea să-'l pună în vânzare. Fireşte la oraş i-se spune că marfa e proastă, nu i-se poate dà preţul pe care-'l cere, e nevoit deci să vândă cu un preţ aşa încât abia îşi acopere transportul.

Ce se petrece aşa dar acolo — să-mi deà voie d. ministru să o spun aici pe faţă — ce se petrece acolo unde erarul dă pădurile în exploatare? Se fac abuzuri ne mai pomenite. In munţii aceia gornicul este un adevărat vicedumnezeu; îi merge mult mai bine decât unui membru dela Curtea de Cassaţie, care stă gârbovit în mijlocul mormanelor de dosare. Acolo gornicul porunceşte, căci legea i-a acordat puterea cea mare, de a invocà numai jurământul său de gornic şi a băgà pe ori-cine în temniţă, pe când până şi Aprobatele şi Compilatele spun, că trebue să fie trei martori clasici, cinstiţi, pentru ca cineva să poată fi osândit... Dar acum, în epoca luminei, când probele trebue cumpănite cu cea mai mare grije, acel om incult — căci gornicii se ridică la acel post de regulă dintre ţărani — are o putere atât de mare, încât cu simpla invocare a jurământului său, poate să-'i ia omul sărac şi ultima bucată din gură.

Cum procedează domnul gornic, când dă permisiune să se taie lemnul pentru care se cere permisiune specială? Regret foarte mult că sunt silit a desfăşurà aici asemenea lucruri, dar le-am auzit cel puţin de la o sută de oameni: „Vreai să duci lemne din pădurea erarială? — aşa grăieşte el către acel nenorocit ţăran — „atunci o să-'mi transporţi cu vitele tale fânul, ori să-'mi coseşti o zi“. Ori îl forţează la alte servicii de felul acesta.

Numai pe calea aceasta anevoioasă poate bietul om parvenì să obţie permisiunea de a tăià lemne, că merge d. e. ca căpău la vânătoarea domnului gornic ori îi coseşte, ori îşi pune vitele la jug, să-'i care fânul, şi chiar şi după ce a făcut aceste servicii, de cele mai de multeori se întâmplă, că mergând după permisiune, onorabila doamnă, soţia gornicului îl primeşte cu cuvintele, că „gornicul nu este acasă“. — „Dar uite tocmai acum vine târgul, aş vrea să duc lemnuţele acelea, fă bine şi mi le măsoară, să le pot duce“. — Şi trebue să facă din nou alte servicii, pentruca să meargă gornicul, să-i asigneze lemnele şi să capete ţidula. In astfel de împrejurări îşi caută el lemnele pe cari le transpoartă din pădure, le lucrează şi le duce la târg. Dar pe ce drumuri! De ce? Findcă comitatul, care încasează 6 şi 3 coroane dela omul acela sărac, sub titlul de prestaţiune de drumuri comitatenze, nu repară nici un drum, aşa că e nevoit a-'şi face rost de boi, pentruca să transpoarte lemnele cel puţin până la Câmpeni. Iată ce calvar trebuie să urce bietul om până ce poate să-şi ducă la piaţă marfa!

M'am dus, On. Cameră, la mai multe case (Să auzim! O voce din dreapta: In cercul D-Voastră?). Pardon, nu în cercul meu; acolo candidatul partidului D-Voastră nici n'a avut contracandidat. Nu mă acuzaţi că vorbesc, că fac agitaţie, căci e vorba de o comună, care nu aparţine cercului meu şi mult m'aş bucurà, dacă deputatul acestui cerc ar ascultà cuvintele mele şi să la combată dacă le poate: să dovedească că mint (Voci în stânga şi stânga extremă: Cine e acela?) Nu ştiu; mi-se pare Thoroczkai (O voce în stânga: Nu Juriga?) Dacă aceasta pentru D-Voastră este o glumă de bun gust, nu vi-o iau în nume de rău.

Am umblat din casă în casă. Poporul locueşte în mici colibi. Nu este în preajma casei absolut nimic. Pustietate peste tot locul. Nu poţi găsì nici măcar un purcelaş decât la a 30-a, 40-a casă. Am întrat în tr'o odaie şi mi-a venit ameţeală de putoarea ce m'a izbit. Am întrebat cu reproş: De ce nu deschideţi fereastra, să între aerul cel bun, ce este pe aici. Mi-s'a răspuns: „Vezi pruncul acesta, n'am cu ce-l acoperì, dacă deschid uşa, întră frigul şi se prăpădeşte“. — Eu am zis: „Dar n'aveţi aici pădurile, aveţi de unde aduce nişte găteje!“ — El însă zice: Dacă eu aduc găteje şi va ieşì fum pe horn, numai decât va venì domnul gornic şi mă va pedepsì, căci cea dintâi întrebare a lui este, cum de am îndrăsnit să aduc găteje fără ţidulă? Nu numai atât, dar nici pe copii nu-i rabdă să strângă găteje fără îngăduinţă şi ţidulă.

Stările acestea există, domnilor, dar stările acestea nu sunt vrednice de noi. (Mişcare. Rakosi Victor face o întrerupere.) Domnul Rakosi, pe cât ştiu eu, se îndeletniceşte şi cu poezia şi poate ştie, că domni cei mari de câte ori calcă legea şi apoi se scuză cu necesitatea extremă sau cu altceva. Dar omul cel sărac, ajuns la nevoia extremă vrând să nu îngheţe, tot e constrâns a respectà legea riguroasă; trebue să-şi scoată ţidulă, pentru ca să nu-l şicaneze. Chiar şi fetiţa cea mai mică e pedepsită, dacă aduce din pădure smeură sau mure, şi de multe ori o escortează în mod infam.

Iată tabloul acelui ţinut, unde erarul este fericitul proprietar de pământ şi unde erarul sancţionează astfel de procedeuri. Declar în modul cel mai sincer, că nu acuz pe actualul guvern, ci din contră dela el aştept îndreptarea. Domnul ministru a binevoit a ne spune, când i-am adus la cunoştinţă datele acestea, să ne ocupăm cu conaţionalii noştri în direcţie economică, (Vii aprobări), dacă nu mă înşel a zis'o aceasta la 24 Iulie 1906 — şi că dacă vom descoperì gravamine în ramura economică, să le arătăm şi „eu promit, că nu vom refuzà a remedià răul“. (Aprobări). Socot, că am citat corect. In asemenea împrejurări mă adresez cu deplină încredere d-lui ministru.

Dar, on. cameră, asta încă nu-i nimica. (Ilaritate.)

Eber Antal: Increderea nu-i nimica?

St. C. Pop: D-voastră puteţi să trageţi la îndoială declaraţiile ori cui, eu unul nu trag la îndoială declaraţiile colegilor mei, căci dreptul acesta nu-l am. (Aprobări). Se poate, că erarul va procedà de acum înainte mai corect, până acuma însă s'au trimis oameni absolut nepricepători, cari sufer de grandomanie şi vreau să facă peste tot locul acelaşi lucru. Ei socot că ceea ce este bun pe pusta ungurească va fi bun şi pe coastele munţilor şi au început cu grădinile de plantaţii şi pe unde nu sunt şanse de rezultat.

In iertaşuri — accentuez că acolo nu este decât brad — unde dupăce s'a stârpit, se face o păşune excelentă, nu s'a permis păşunitul pe motiv că vitele devastează arborii tineri, deşi în timpul din urmă erarul s'a convins în urma practicei ţărăneşti, că din contră tocmai trebue lăsate vitele în plantaţiile de brad, căci tineri brazi numai aşa vor prosperà. Până acuma iarba cea mare, care creşte din belşug, a copleşit plantaţiile, apoi a venit zăpada, şi plantaţia s'a mucezit şi a pierit. Acum, dupăce comunele au sărăcit, erarul s'a convins că aşa este şi pe ici-colo permite păşunitul. (Contraziceri şi sgomot.)

Va urma).

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească în tractul M.-Oşorheiu.

Gernesig, 11 Decemvrie n.

Trăim timpuri grele şi zi de zi avem tot mai mult să luptăm pentru a ne apărà şcoala şi biserica străbună, puterile prin cari îşi susţine şi îşi va susţineà şi în viitor viaţa neamul nostru.

Că ce mare perdere e pentru noi Românii apunerea şi numai a unuia dintre aceşti doi factori însemnaţi ai vieţii noastre naţionle, mai tare o simţim noi, cei cari trăim între străini şi suntem cu totul copleşiţi de ei.

Odinioară în cele mai multe comune de ale noastre, şi mai mici şi sărăcuţe, erau şcoli confesionale cu câte un învăţător îmbrăcat în cioareci şi cu puţină învăţătură, dar aceşti oameni simpli totuşi au ţinut legea noastră neatinsă de credinţe deşarte şi limba ne-au păstrat-o curată şi ferită de multe întortocheri străine şi de cuvinte schimonosite, — prin aceea, că au învăţat pe fii neamului nostru a se rugà şi a preamări pe Dzeu în limba noastră şi a cetì în ciasloave şi celelalte cărţi bisericeşti.

Inchizându se în zilele noastre aceste şcoli, bietele comune au rămas fără învăţătură în limba lor, fiind silite a-'şi trimite copiii la şcoli străine, în cari tinerele mlădiţe se altuiesc cu mlădiţe sălbatice de firea lor, de aici apoi provine răul, că fructele pe cari le produc aceste mlădiţe încă sunt sălbatice: aceşti copii, crescuţi străini de biserică, credinţă şi limba noastră, sunt din fire răutăcioşi, oameni fără credinţă, indiferenţi faţă de legea lor străbună, nu mai ştiu limba lor maternă, în căsătorie îşi iau fiinţe de altă lege şi naţionalitate şi zi de zi vin la preotul lor cu martori să declare, că îşi părăsesc legea, pe care n'o înţeleg şi puţin o pricep.

Spre ilustrarea acestei aserţiuni pot aduce mai multe exemple, dar de astădată mă voi mărginì numai la un singur caz, care pe mine mai mult mă interesează, la comuna bis. *Curtifaia* unde de vre-o câţi-va ani nu mai avem şcoală. In această comună astăzi generaţia tineră nu-'şi mai ştie limba, şi mai mare e mila, când la spovedanie, botez şi alte acte religioase îţi vin fiinţe cu cari nu te mai poţi înţelege, ba nici cruce nu-'şi ştiu face.

Dar să trec la obiect. Conferenţa preoţească anuală a tractului nostru Murăş-Oşorheiu s'a ţinut la 9/22 Nov. a. c. în comuna bisericească Sânger.

I-a premers serviciul divin îndeplinit de parohul Nicolae Motora din Sânger şi Parteniu Mateiu din Coronca, invocarea Duhului sf. din partea d. protopresbiter tractual *S. Rusu*, parastasul pentru ctitori şi binefăcătorii biserici gr.-or. din loc şi predica ocazională: „Despre însemnătatea bisericii gr. or. în general şi în special despre însemnătatea edificării unei biserici noui în comuna Sânger în locul celei vechi de lemn ruinată şi strâmtă“, ţinută de *Pavel Suciu* paroh în Gernesig.

Terminându-se actul religios preoţimea însoţită de mulţimea poporenilor din loc se întruneşte în şcoala de stat unde prezidentul conferenţei protopresbiterul *Stefan Rusu*, deschide conferinţa cu următoarea vorbire:

„Onorată conferenţă preoţească! Istoria bisericii noastre, care este mărturia cea adevărată despre perzecutările la cari a fost expus poporul nostru gr. or. şi în special conducătorii poporului, adecă preoţii, ne este o dovadă deplină, cumcă chemarea preoţească a fost totdeauna grea şi împreunată cu multă responzabilitate înaintea lui Dzeu şi a oamenilor.

„Fost'au timpuri, când în patria noastră nu se sufereà altă religiune, decât aceea a domnitorului. De aici proverbul: „Cuius regio eius religio“. Cu toate acestea cu fală putem zice, că preoţimea şi creştinii şi în fruntea lor archiereii au arătat o tărie exemplară în mijlocul nenumăratelor asupriri şi au rămas neclătiţi în religiune şi naţionalitate“. (Şaguna Ist. bis. p. 123.)

Grea a fost chemarea preoţească în toate timpurile, însă mai grea şi mai mult simţitoare este ea astăzi, când o mulţime de curente bolnăvicioase tind a lăţi şi printre credincioşii noştri indiferentismul religios, pentru a-i înstrăinà de biserică. Pentruca însă sarcina cea grea ce zace asupra fiecărui preot să o poată suportà mai uşor, ni se dă ocaziune a ne întrunì în fiecare an odată în conferinţele noastre preoţeşti pentru a ne conzultà despre împlinirea chemării noastre grele.

Instituţiunea conferinţelor noastre preoţeşti întrodusă la noi şi pusă în pracsă din partea Escel. Sale Inalt Preasfinţitul Domn *Ioan Meţianu*, arhiep. şi metropolit, are chemarea ca să ne întrunească pe toţi preoţii la o lucrare comună.

Prin întroducerea acestei instituţiuni ni se dă ocaziune, ca în fiecare an odată să ne comunicăm ideile pe cari în urma studiului şi a experienţei în ale bisericei, le am aflat a fi bune şi folositoare pentru desvoltarea vieţii noastre bisericeşti, prin faptul, că aici ne instruăm unii pe alţii, şi ne îndemnăm la lucru. Deci obiectul de predilecţiune al fie-cărui individ de ori ce stare socială ar fi, trebue să-'l formeze munca. Scriitoriul german Schiller zice:

„*Arbeit* ist des Bürgers Zierde, Segen ist der Mühe Preis“ („Munca este decorul cetăţeanului şi binecuvântarea este răsplata ostenelelor“.)

Sf. Ioan Gură de aur zice: „Dzeu din început a dat omului ca tovarăş munca nu atât din răzbunare sau spre pedeapsă pentru neascultare, ci mai vârtos spre a'l face înţelept şi a-l educà“.

Cât priveşte însă că ce trebue să facem şi cum să lucrăm, aceasta ni-o ar[illegible] însaşi poziţiunea sau chemarea noastră socială.

De eşti preot cugetă la înalta chemare şi predică poporului cuvântul lui Dzeu povăţuindu-l şi îndrumându-l în calea binelui şi a adevărului. Marele dascăl al bisericii ortodoxe, episcopul Ilie Meniat, propaga mereu de pe amvon acea sublimă axiomă, că: „Nu are corpul atâta trebuinţă de nutremânt, pe câtă are spiritul de cuvântul lui Dzeu“ ...

Cuvântul lui Dumnezeu însă nu e alta decât luminarea, perfecţionarea, in-

---

FOIŞOARĂ.

Scrisoare din Budapesta.

„Concertul societăţii „Petru Maior“
(2/15 Dec. a. c.)

Nici odată având să scriu despre vre-un lucru românesc, nu m'am găsit în o situaţie mai penibilă decât de astădată, când vreau să spun câteva vorbe despre concertul societăţii „P. Maior“ din Budapesta. Nu ştiu pe cine să laud şi pe cine să nu laud, nu ştiu să acoper anumite lucruri, sau să le scot în vileag. Dela început îmi dau seamă, că tocmai din această pricină aceste câteva rânduri ale mele n'o să afle aprobarea tuturor.

Societatea „P. Maior“ a dat în 2 Dec. un „concert“. In realitate a fost mai mult decât atât. A fost „şedinţa festivă“ a societăţii, cu cuvânt de deschidere, cu disertaţie şi cu cântări. Ba a fost şi mai mult decât atât! De astădată a cântat pentru întâiaoară în Budapesta un cor mixt, alcătuit din mai multe doamne şi domnişoare şi din studenţi. Deci un lucru şi nou şi frumos. Trebue să li-se aducă pentru aceasta mulţămite călduroase acelora cari au stăruit pentru întruparea acestui cor şi pentru primul lui debut atât de frumos. Dl Dr. Leonida Domide, medic în Budapesta, şi dirigent al corului primească mulţămirile tuturor oamenilor recunoscători!

Cu atât mai vârtos, că acest cel dintâiu pas pentru înjghebarea unui cor mixt permanent s'a făcut sub bune auspicii. Cele două cântări „Fântâna cu trei isvoare“, de Dima şi „Brumărelul“, de Murăşan au putut dovedì oricui (care era de faţă, deci nu prea multora) aceasta.

Frumoase momente a procurat tuturor celor ce au cercetat acest concert, cântările cântate de dşoara Valeria Papp, care de mai mulţi ani încoace a ridicat prin cântările dsale nimbul concertelor româneşti din Pesta. E o artistă desăvârşită, şi nu eu voiu puteà fi acela care să-i pot aprecià şi prin cuvinte calităţile artistice eminente.

Trebue să o *auzi* pentruca să te poţi convinge că nu prea poţi auzì aşa ceva la concertele noastre româneşti de pretutindenea.

In ariile clasice ca şi în cele populare româneşti, în cari îşi depune tot sufletul, dşoara Papp s'a arătat în adevăr aşa precum îmi închipuiam eu că este, atunci când ceteam prin gazete elogioase dări de seamă despre concertele dsale.

Trebue să amintesc cu multe şi frumoase cuvinte de laudă prestaţiunile muzicale ale dlui Vasile Drumariu, un *virtuos* în violină, membru al orhestrei „naţionale“ din Budapesta. Dl Drumariu e fiul unui advocat din Sătmar şi până acum n'a avut ocazia să înveţe româneşte. Nu ştie de loc româneşte, parte pentrucă în sinul familiei n'a învăţat graiul strămoşilor săi, parte pentrucă de când e aici n'a venit în atingere cu Românii. Ce noroc mare ar fi dacă s'ar găsi cine să-l scape pe acest *Român*, care se simte Român, dar care nu ştie nici o vorbă româneşte, din ghiarăle străinismului. Ar fi un mare câştig naţional, pentrucă dl Drumariu e un violinist de forţă. Din 1600 de concurenţi la orhestra naţională de aici, dânsul a fost printre acei puţini cari au ajuns pe baza meritelor în acea orhestră. Dacă s'ar găsì vre-un Român, care să-l ducă de aici acolo unde ar puteà devenì ce ar trebuì să devie, am aveà de sigur pe unul dintre cei mai străluciţi artişti ai nostri. Altcum dăm şi de astădată acelora, cărora nu le suntem datori cu recunoştinţă, un tribut din cale afară de mare. De aceea suntem noi totdeauna săraci în toate, pentrucă din pricina noastră suntem osândiţi a lăsa ca străinul să ne fure belşugul!

Mai amintesc, că între debutanţii dela acest concert este şi dl St. Mărcuş elev la un conservator de aici şi student în drept, care ar voì să se dedice teatrului. Are o voce de tenor puternică şi nici şcoala nu-i lipseşte. Dacă va aveà şi voinţa, pe care să o aibă toţi aceia cari voesc să pornească un apostolat, va puteà să aducă foloase prin cariera sa, şi anume nu acelora, în ghiarăle cărora ar puteà cădeà, dacă nu va băga bine-bine de seamă.

Dl Mărcuş a avut rolul „Brumărelului“ şi a răspuns bine dşoarei Papp, „Floarei garofiţe, răsărită 'n grădinuţă“. — Atât despre *concert*.

Din ce n'a fost concert în acest concert, trebue să amintesc frumosul cuvânt de deschidere al prezidentului societăţii dl P. Nistor, care a spus o mulţime de lucruri ideale, ca d. e. că ar fi de d[illegible] ca să fie o legătură mai strânsă între [illegible]denţi şi colonia românească din Pesta, ca să vie Românii din Pesta la şedinţele literare ale societăţii, să vie în localurile societăţii şi să cetească jurnale şi reviste, sau să fie toţi studenţii români, ce n'ar fi greu să fie: *membri* ai societăţii „P. Maior“. Căci e trist, când abia 30% din studenţii români se fac membri acestei societăţi, care are păcatul de a nu aveà un biliard, cărţi de joc, săbii de duel şi alte astfel de lucruri indispensabile unei societăţi culturale.

In conferenţa sa despre „Primăvara literară“ (în Ardeal) dl Constantin Bucşan a analizat în conture largi ultimii ani din literatura noastră de aici, atrăgând atenţia îndeosebi asupra celor doi scriitori mari, cari şi-au luat sborul din sinul societăţii „P. Maior“: O. Goga şi I. Agârbiceanu. A fost o conferenţă potrivită cu această şedinţă festivă şi cu o mare parte din publicul ascultător, struirea, nobilitarea, cu un cuvânt: cultivarea spiritului aşa ca el, acest spirit nemuritor să se apropie după putinţă de însăşi perfecţiunea spirituală — de Dzeu.

Dacă divinul măestru al religiunei, Cristos propagă: „Sufletul este care produce, vivifică, fericeşte, iar trupul nu plăteşte nimic“ . . . ce alta căutăm noi, ceice ne silim a instruì şi nobilità spiritul omenesc, partea cea nemuritoare din fiinţa noastră, aşa ca să devină productiv pentru societatea omenească, aşa ca să nu rămână un pom, ce nu produce fructe, care se tae şi în foc se aruncă?!

Cum însă un pom natural oricât de mult cultivat la rădăcina lui, dar nenobilitat prin altoire, va produce totdeauna numai poame rele, ori va rămâneà cu totul neproductiv: aşa un spirit oricât de mult instruit, dar needucat, nenobilitat prin cuvântul lui Dzeu, nu va produce acele fructe, cari sunt folositoare societăţii omeneşti fructele carităţii creştine, fructele ce isvorând din iubire produc pace şi fericire în societate, ci produce fructele viţiului ori în cazul cel mai bun va rămâneà un spirit mort neproductiv.

Pentruca spiritul nostru să nu rămână spirit mort şi neproductiv, datorinţa noastră este să-l cultivăm pe toate căile şi prin toate mijloacele posibile.

O cale sau un mijloc foarte bun pentru a ne nobilità spiritul ni-s'a dat prin intuiţiunea măreaţă a conferenţelor noastre preoţeşti.

Aici trebue să aducem toate experienţele noastre şi bune şi rele cu scopul ca cele bune să le perpetuăm, să le generalizăm, să le perfecţionăm; iar pentru delăturarea celor rele să căutăm căile şi mijloacele cele mai bune, cele mai salutare.

Astăzi când forţa brachială a popoarelor este înlocuită cu o altă forţă — cu arma ştiinţei, a luminei, a culturei, datorinţă sfântă ni-se impune, ca noi să ne sfătuim şi în frăţească dragoste şi sinceritate să ne spunem părerile şi împreună să ne cugetăm la căile şi mijloacele cari ne vor asigura nouă şi poporului încredinţat păstorirei noastre — înaintarea în cultură, în bunăstare şi avere.

După aceste declar conferenţa preoţească anuală a tractului nostru M.-Oşorheiu deschisă. (Va urma).

NOUTĂŢI.

Inmormântarea parohului Mih. Cândea din Avrig. Marţi în 28 Noemvrie v. a. c. s'a îndeplinit cu mare solemnitate înmormântarea parohului Mih. Cândea din Avrig. Răposatul paroh în etate de 79 ani a servit la altariul Domnului cu credinţă 54 ani. Bunul Dzeu l-a învrednicit cu 15 copii, dintre cari 9 încunjurau cosciugul, între aceştia şi protopresbiterul Ioan Cândea. Soţia repausatului după o viaţă conjugală de 58 ani a rămas văduvă şi sfârşită de greutatea bătrâneţelor. Actul înmormântării l'a îndeplinit as. consistorial Mateiu *Voileanu* însoţit de 14 preoţi din tractul Avrigului. Reprezentanţa com. bis. ev. luth. din Avrig s'a prezentat corporativ în frunte cu parohul Witstock. După terminarea serviciului prescris asesorul *M. Voileanu* rosteşte o pătrunzătoare vorbire. Bun cunoscător al bibliei d-l asesor deschide cartea Facerei şi înduioşează pe ascultători cu momente din viaţa bătrânului Iacob. Trece apoi la cuviosul Tovie cu vederea ochilor împăinginită, ca şi reposatul şi citează porunca aceluia, dată fiului său pe patul de moarte: „Fiule de voi murì îngroapă-mă şi să aibi grije de mamă ta, cinsteşte-o pe ea în toate zilele vieţii tale şi fă ce-i va plăceà ei şi să nu o mâhneşti pe ea. Aduţi aminte fiule, că multă durere a avut cu tine în pântece, iar când va muri îngroapă-o lângă mine într'o groapă.“ (Cartea lui Tovie cap. IV. stich 3. 4.) Ceremonialul din biserica noastră, când se îndeplineşte cu acurateţă şi rigoare, este înălţător. Disciplina impune! Preoţii slujitori toţi, unul ca unul, s'au dovedit buni tipicari şi buni cântăreţi. La înmormântare a fost de faţă întreg poporul, bărbaţi şi femei, elevii de şcoală, iar dintre străini mai mulţi cunoscuţi şi prietini ai familiei Cândea. După terminarea serviciului, oaspeţilor şi poporului li-s'a servit pomana obicinuită. Dzeu să'l aşeze cu drepţii!

Deci toate bune, îşi va zice fiecare care va cetì aceste rânduri. Cântări frumoase, cor mixt, discursuri şi conferenţe la locul lor, deci toate în ordine.

Decât a mai fost şi altceva. A mai fost şi public puţin, imens de puţin. Puţină „inteligenţă“ din Budapesta, nici un deputat român din cei 14, nimenea din partea bisericei, universităţii (3 catedre de limbă română), Poporului Român (care se duce), puţini, foarte puţini din acei 2000 de Români din Pesta. Studenţi destul de puţini. In schimb au fost mulţi studenţi sârbi, cari parecă anume au voit să ne dee o lecţie despre ce au ei şi despre ce nu avem noi totdeauna când trebue, despre solidaritate.

In general, sub acest raport, lucruri foarte slabe, cât se poate de slabe. Nu ne putem felicita nici decât.

Şi când te gândeşti, că în timpul din urmă se trimbiţă în lung şi în larg unitatea culturală a tuturor Românilor, cu atâta emfasă, cu atâta lipsă de reservă, de parecă ai aveà-o realizată înaintea ta!.. Nici mai mult, nici mai puţin, ci unitatea culturală a *tuturor* Românilor. Ce vorbă luată în deşert. Când nici cei mai culţi dintr'un singur oraş nu înţeleg să fie uniţi prin cultură! *Corespondent.*

*

O faptă frumoasă, a săvârşit sinodul extraordinar al bisericii sf. Nicolae din Braşov. ţinut în Dumineca trecută. Comitetul biserici a înţeles de mult că acestei biserici îi stă în putere să ajute şcoalele noastre din Braşov, cari luptă cu mari neajunsuri financiare. De aceea a propus sinodului să voteze o subvenţie de 25 mii cor. pe lângă cele 25 mii de până acum ridicând astfel subvenţia anuală la 50 mii cor. După o discuţie îndelungată propunerea comitetului s'a primit cu unanimitate. Laudă şi cinste li se cuvine tuturor acelora cari au dus la împlinire această măreaţă jertfă pe altarul şcoalelor noastre din Braşov.

*

Sf. Andrei în Arad. In capela seminarială din Arad a fost sărbătorită această zi cu deosebită cinste. S'a servit liturghie şi parastas pentru fericitul metropolit Andrei. S'a ţinut apoi o şedinţă festivă în care prof. S. Secula ţinut o însufleţitoare cuvântare, clericul Sârbu a cetit o disertaţie, iar corul a cântat imnul marelui Andrei.

*

† Elefterie Petrescu, preot în Craiova, unul dintre preoţii cei mai harnici ai României, director al mai multor ziare şi prezident al asociaţiei ziariştilor din Craiova a încetat din viaţă în vârstă de 61 ani.

*

Teatru în Braşov. Ungurii din Braşov au pornit acţiune mare să ridice un teatru în oraş. Au început colectă, guvernul i-ar fi asigurat de ajutor iar dela oraş speră să capete loc în cinste.

*

Dela poştă Oficiul poştal din Sibiu avisează publicul, că Dumineca în 23 Decemvrie n. se primesc pachete ziua întreagă, dela 8—12 dimineaţa şi dela 2—6 după ameazi.

*

Invăţătorii din România încă au pornit acţiune pentru ridicarea salarelor. Au înaintat ministrului de instrucţie un memoriu motivându-şi justa cerere cu faptul că au misiunea cea mai grea şi sunt cei mai rău plătiţi.

*

Expoziţie în Berlin. Sub patronagiul reginei României s'a deschis în Berlin o expoziţie de cusături şi ţăsături româneşti. Un ziar din Berlin laudă mult această expoziţie, care a atras atenţia publicului în măsură însemnată. Ziarul respectiv crede că lucrurile acestea româneşti se vor răspândi prin Germania.

*

Capitală nouă. Mai mulţi deputaţi ai scupcinei din Muntenegru au făcut propunere ca să se mute capitala principatului din Cettinje la Danilovgrad, deoarece oraşul Cettinje are multe neajunsuri, teritor mic, lipsă de apă, comunicaţie grea şi n'are condiţiile ce se recer unei capitale. Propunerea se va discuta.

*

Pădurile universităţii săseşti In sesiunea încheiată Vineri, reprezentanţa universităţii săseşti a primit ofertul societăţii ungare-italiene din Fiume, pentru exploatarea de păduri, cu privire la darea în exploatare a pădurilor celor şepte judeţe. Societatea numită a oferit, cum se ştie 18 milioane coroane. Venitele acestui capital se vor întrebuinţà în cea mai mare parte spre scopuri culturale. Va primì şi conzistorul nostru arhidiecesan câte 64.000 coroane la an, pentru ajutorarea gimnasiului gr. ort. din Braşov şi a şcoalelor de pe fundul regiu

*

Regele Şvediei e bolnav greu. Guvernarea ţării a luat-o în mână moştenitoriul.

*

Repausul de Dumineca se va observa de aci înainte şi la poştă. Ministrul de comunicaţie a dat un ordin de curând prin care spune că de aci înainte nu va mai îndeplini poşta nici un fel de inmanuare în zile de Dumineca şi sărbătoare.

*

Şezători pentru copii. Revista „Amicul Tinerimei“ din Bucureşti aranjază acolo in iarna aceasta de câte două ori pe lună şezători instructive şi de petrecere pentru copii. Li se vor spune poveşti, se vor ţineà scurte conferinţe pentru ei, apoi cântece şi declamaţiuni şi alte feliuri de petreceri. Ideea este laudabilă.

*

Agitaţia. Curtea cu juraţi din Timişoara a pedepsit pe învăţătoriul Daniil Ilicescu la 14 zile închisoare şi 20 cor. amendă pentru că ar fi agitat pe vremea alegerilor.

*

Mulţămită. Subsemnatul, în numele comitatului parohial gr. ort. din *Topârcea* prot. Sălişte, vin a aduce şi pe această cale călduroase mulţămite D-lui director al filialei *„Albina“* din Braşov, Dr. *Nicolau Vecerdea*, pentru suma de 1000 cor. cu care ca fiu de ţăran fruntaş din această comună, a binevoit să contribue la zidirea noului edificiu şcolar ridicat în vara aceasta. Primească marinimosul donator şi pe această cale călduroasele noastre mulţămite; iar tatăl cel ceresc să răsplătească această faptă creştinească cu îmbelşugare. Nicolau Isacu paroh.

*

Patriarhatul din Constantinopol şi-a îndreptat privirea şi asupra învăţătorilor din Macedonia. A cerut guvernului turcesc să îndepărteze pe învăţătorii din comuna Elassona, vil. Monastir, sub cuvânt că în acel ţinut nu există Români şi că agită numai populaţia ortodoxă.

*

Ciocniri de trenuri. Sâmbătă noaptea s'au întâmplat nu mai puţin ca trei ciocniri de trenuri pe căile ferate ungare. Una în Dunakész. Trenul express ce venia dela Viena s'a isbit înt'run tren de povară ce aştepta în gara Dunakesz. Isteţimei conducătoriului locomotivei e a se mulţămì că nu s'a întâmplat o nenorocire mai mare. Câteva vagoane s'au sdrobit şi un călător a fost rănit. Pe tren călătoria chiar principele Bavariei Leopold.

A doua ciocnire s'a întâmplat în gara de vest din Budapesta. Trenul personal dela Cluj s'a isbit în caprele puse de stavilă în gară A avut şease răniţi.

Un alt tren de persoane s'a ciocnit în gara Ciurgo cu o locomotivă. Opt vagoane s'au ruinat şi 7 persoane au fost rănite. Moarte de om din fericire nu s'a întâmplat.

Din public.*)

Prea Onorate Dle Redactor! Basiliu Basiota jude reg. în penzie a răspândit prin presă în August 1898 un pamflet (epistolă volantă) la adresa mea, tipărit în mai multe sute de exemplare sub titlul: „Un răspuns la întrebarea, că ce om este advocatul Basiliu Popp de Harşianu alias Harsány Papp László“, pentru care eu ca parte ofenzată am fost silit a-l dà în judecată şi a intentà proces criminal contra dânsului ca autorul acelui pamflet.

In urma cercetărei criminale duse la îndeplinire, şi anume la pertractarea ordonată asupra acuzei mele sub Nrul 7365 din 1905 crim., în 21 Martie 1906 Basiliu Basiota văzându-se strâmtorat şi ca să scape de pedeapsa sigură ce-'l aştepta după codul penal, a dat în scris înaintea tribunalului reg. din Alba-Iulia ca senat de acuză, şi în prezenţa advocaţilor Dr. Adorján Sámuel şi Dr. Mayer Ödön ca martori următoarea declaraţiune subscrisă de mâna sa proprie:

Declaraţiune.

„Fiindcă în decursul procesului criminal intentat contra mea de Basiliu Pop Harsianu pentru calumniare, vătămare de onoare şi acuză falză, din rezultatul cercetărei duse la îndeplinire în urma deciziunilor de sub Nrii 1342 din 1900, 1946 II. din 1900 şi 1768 II din 1900, m'am convins, cumcă acuzele, pe cari le-am publicat în: „Un răspuns la întrebarea, că ce om este advocatul Basiliu Pop Harşianu alias Harsány Papp László?“, mai departe pe cari le-am dat la protocol înaintea judecătoriei reg. de cerc din Abrud în zilele de 10 Ianuarie 1899 şi 12 Octomvrie 1900, sunt produsul unor informaţiuni false şi sunt neadevărate, prin urmare nu întârziu a enunţà aceasta prin declaraţiunea prezentă, recunoscând pronunţat aceea, cumcă acuzele amintite nu s'au putut doveđì nici prin cercetarea decursă şi foarte amănunţită, ci chiar s'au invalidat, autorizez pe Basiliu Pop Harsianu, ca declaraţia mea de faţă să o răspândească pe calea presei în modul cum îi va plăceà lui, şi mă oblig, că spesele avute în cauza criminală amintită, în suma ce se va stabilì de către judecătorie şi eventual în calea apelaţiunei, precum şi pentru publicarea declaraţiunei în trei ziare, i-le voi solvì în decursul unui an.

Dat în Alba-Iulia, în 21 Martie 1906.

Basiliu Basiota m. p.

In prezenţa noastră:

Dr. Adorján Sámuel m. p.
Dr. Mayer Ödön m. p.

„Sz. 329/1906
Ford. sorsz.

Hivathozással a nagyméltóságú m. kir. igazságügyi miniszteriumtól 5094/1898 elnöki szám alatt román nyelvű okiratok felvételére nyert jogositványomra tanúsitom, hogy ezen román nyelvű forditás az ide füzött magyar nyelvű eredetijével szó és értelem szerint egyező.

Kelt Nagyszebenben Egyezerkilenczszázhatodik (1906) évi deczember hó tizedik (10) napján.

Româneşte:

Pe baza autorizărei primite de mine dela Inaltul Minister reg. ung. de justiţie sub nrul prezidial 5094/1898 de a compune documente în limba română — adeverez eu subscrisul notariu regesc prin aceasta şi în limba românească, cumcă această traducere românească consună din cuvânt în cuvânt şi la înţeles cu originalul unguresc aici adnexat.

Dat în Nagyszeben (Sibiiu), la zece (10) Decemvrie una mie nouă sute şase (1906).

Dr. Svastits Benő s. k.. m. p.
kir. közjegyző., notar publ. reg.“

Conform autorizării lui Basiliu Basiota, Vă rog Onorate dle Redactor, să binevoiţi a publicà această declaraţie în numărul proxim al preţuitului D-Voastră ziar sub rubrica: „Din public“ în locul prim şi a-'mi trimite exemplarul respectiv al ziarului, precum şi nota speselor avute cu publicarea.

Sibiiu, în 12 Decemvrie 1906.

Cu deosebită stimă:

Basiliu P. de Harsianu
advocat.

---

*) Pentru cele cuprinse in rubrica aceasta Redacţiunea nu primeşte răspunderea.

Teatru.

Mercuri, în 19 Decemvrie, *Die Lustige Witwe*, operetă în 3 acte, de V. Leon şi L. Stein. Musica de Francz Lehar.

Joi, *Das Glashaus*, comedie în 3 acte, de Oskar Blumenthal.

„Cartea de Aur“ vol. IV.

A apărut vol. IV din **„Cartea de Aur,** *sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcăţian.* In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaţilor români rostite în dieta ţării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, şi e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuţia asupra *legii de naţionalităţi*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi şi *lista abonaţilor*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, şi costă 10 cor. exemp. broşat, 12 coroane cel legat. Cu acelaşi preţ se dau şi celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicaţiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

Oleul simplu de peşte

are aşa un gust de greţos şi se mistue aşa de rău, încât copiilor şi oamenilor mai alegători nici nu se poate dà. Puterea de nutrire şi vindecare a oleului de peşte este accesibilă pentru orişicine deoarece în forma „Emulsion“-ului lui Scott, oleul de peşte e liber de orişice însuşire neplăcută. „Emulsion“-ul lui Scott e gustos, se mistue uşor şi-i de-o eficacitate de treiori mai mare ca oleul simplu de peşte. „Emulsion“-ul lui Scott nu cauzează nici o neregularitate şi totdeauna are o influinţă binefăcătoare. VII 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Cărţi şi reviste.

Geschichte der rumänischen Litteratur" von *G. Alexici.* Invitat din partea unui editor de cărţi din Lipsca, domnul *Dr. G. Alexici*, profesor de limba şi literatura română în Budapesta, a scris în nemţeşte istoria literaturii româneşti, cu multă bunăvoinţă, însă cu puţin noroc, pentrucă lucrarea sa nu poate mulţămi pe nimeni. E o carte scrisă cu prea mare pripeală, în care multe lucruri sunt expuse cu greşeală, iar şi mai multe lucruri nu sunt amintite de loc. Astfel publicului german, pe seama căruia a fost menită cartea nu i-se dă icoana fidelă a literaturei noastre din trecut şi prezent. Cartea se începe de altcum cu o întroducere, despre Români, limba şi cultura lor, după care urmează capitli următori: 1. Poezie poporală română; 2. Literatura dialectică română; 3. Pregătirile pentru literatura de artă română în Ardeal; 4. Pregătirile pentru literatura de artă în principatele române; 5. Florile prime ale literaturii naţionale române sub influinţa aristocratizmului şi a cosmopolitizmului; 6. Primele flori ale literaturii naţionale române sub influinţa curentului patriotic-poporal. Incheere. Registru.

Cartea a tipărit'o firma *C. F. Amelang*, din Lipsca, are 196 pagini şi costă un exemplar 4 cor. 80 fil.

*

Viitorul, Nr. 6—7. Revistă bilunară bisericească aduce mai mulţi articoli de valoare: Statornicia în bine, Instituţiile de progres social la incep. sec. XX. Fapte supranaturale, Cine poate predică, etc. La an 6 lei.

*

Amicul tinerimei Nr. 9—10 cuprinde un articol omagiu pentru Florian Porcius, apoi mai multe istorisiri pentru copii, o mică piesă teatrală „Adevărul", câteva poveşti şi articoli de ştiinţă. Numărul acesta e foarte bogat.

*

„Biblioteca copiilor". Cel mai frumos şi mai potrivit dar de Crăciun pentru copii dela 6—14 ani este: „*Biblioteca copiilor*" de *A. O. Maior.* Vol. I. şi II. Aceste volume cuprind: piese de teatru, bazme, povestiri şi număroase ilustraţiuni. Se află de vânzare la orice librărie românească din Ungaria şi România sau la Administraţia revistei „Luceafărul", Sibiiu (Nagyszeben), Schewisgasse 2. Preţul: 1 cor. 60 bani sau 2 lei. Plus porto poştal 20 bani.

*

Viaţa, amorul şi moartea", cugetări filozofice de Schopenhauer, au apărut în editura „*Bibliotecei pentru toţi*" în traducere făcută de dl *Constantin Pestreanu.* Traducerea e făcută cu îngrijire, maximele şi cugetările filozofului german sunt redate exact. Preţul 60 bani. Cererile se fac pe adresa librăriei editoare *Leon Alcalay* la Bucureşti. Catalogul complect al acestei *biblioteci* ce cuprinde peste 250 volume din operile de căpetenie ale scriitorilor români şi străini, se trimite gratis şi franco la cerere.

*

„Lectura" Nr. 1, anul I. Scopul revistei este să publice operile de valoare ale autorilor de valoare români şi străini. Nr. 1 aduce poezii de Eminescu: Se bate, Alexandri: Pohod na Sibir şi Oct. Goga: Noi şi Rugăciune, apoi proză de Creangă: Ivan Turbinca, Cervantes: Don Quichote, Flamarion: Planetele, Odobescu: Pseudokinigetikos şi începutul romanului lui Lermontoff: Un erou al timpului nostru. Apare lunar în Bucureşti, str. Vânătoriului 14. Preţul la an 7 lei.

Poşta redacţiei.

Almaşul mic. Nu putem deschide discuţie asupra temei sulevate, din mai multe motive. Aşa ştim însă, că cercurile competente se ocupă de mult cu chestia şi la timpul oportun vor face paşii de lipsă, în înţelesul vederilor dtale.

Nr. 649—1906. [305] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III **Unguraş**, protopresbiteratul Unguraşului, devenită vacantă prin penzionarea parohului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà rugările în regulă instruite la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi au a se prezentà înainte de alegere în biserică spre a cântà, cuvântà şi celebrà pentru a fi cunoscuţi poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Unguraşului în conţelegere cu comitetul concernent.

Fizeş-Sânpetru, 1/14 Decemvrle 1906.

Pavel Roşca,
protopresbiter.

Nr. 1096—1906. [306] 1—3

Concurs

Pentrn ocuparea postului de **capelan** cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Simeon Dorca din parohia **Loamnăş** cu filia **Mândra**, protopresbiteratul Sibiiului, în urma rescriptului Preaven. Consistoriu arhidiecezan din 20 Novembre a. c. Nr. 11069 Bis. să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, cu îndatorirea de a se prezentà în vre-o Dumineca ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Sibiiu, 3 Decemvrie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice
de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu preţul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Ghiaţă de patinat
în
grădina „Flora".

Abonamentul pentru domni şi dame câte **3 cor.**, pentru copii **2 cor.**

Inscrierile se fac în grădina Flora, zilnic dela 8—12 a. m. şi dela 2—4 p. m.

Pentru binevoitorul sprijin se roagă cu deosebită stimă

[303] 3—3 văd. **Eva Bacilla.**

Viţă de vie nobilitată.
Ca şi în anii trecuţi aşa şi acum
Prima plantaţiune de viţa nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaş 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşteriilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela aceastà firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămită şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.** [253] 22—40

Spre binevoitoare atenţie!

Recomand On. public magazinul meu bine sortat în **haine de bărbaţi şi de copii**, făcute cu gust numai din stofe mai bune, durabile şi moderne. Cu toate că materialul s'a scumpit, vând foarte eftin cu bani gata sau pe lângă plătire în rate. Deci ocaziunea-i binevenită pentru fiecare, ca şi cu bani puţini să se poată îmbrăcà bine şi eftin.

Rog Onor. public de binevoitorul sprijin. [304] 1—3

Cu deosebită stimă:

Es. Samu,
hala de vânzare vieneză, magazin de haine de bărbaţi şi de copii, ghete, albituri, pălării, giamantane, etc.
Medgyes, strada Fărcaş nr. 1.

Nu numai cetit
dar şi probat trebue
săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —
dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs" (piaţa mică),
farmacia E. Rummler, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria Carl Morscher, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 36—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la farmacistul W. Lingner,
I. B. Misselbacher.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta! **Nu e mijloc secret**
vindecă şi învioréză pe lângă garanţie.
Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă şi folosesce contra *durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni si piciόre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.— *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumei cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta"* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
[2] 211

Preţul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copíi şi femei de constituţie fórte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Cărţi teologice.

Sf. Vasilie, traducere de I P. S Metropolit-Primat D. D. Iosif	3 —
Istoria bisericéscă de Evagrie, traducere de acelaş	3·—
Istoria bisericéscă de Socrat, traducere de acelaş	3·50
Note şi meditaţiuni asupra psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeş Gherasim Timuş	12·—
Dicţionar Aghiografic, cuprinzênd pe scurt vieţile sfinţilor de acelaş autor	6·—
Sfântul Athanasie, de acelaş	5 —
Istoria bisericéscă, în 2 volume. 1280 pagini, de prof. Eus. Popovici, trad. de P. P. S. S. Episcopi Gerasim al Argeşului şi Athanasie al Râmnicului; amêndouĕ volumele	12·—
Sf. Apostol Paul după sf. scriptură, de Dr. C. Chiricescu	1 50
Ermeneutica biblică, ed. II, de acelaş	2·50
Călăuza predicatorului, de Dr. C. Chiricescu şi Icon Const Nazarie	6·—
Viaţa Domnului nostru Iisus Christos, în 2 vol., de Didon, traducere de aceiaşi, ambele vol.	9 —
Apologetica creştiină în 2 vol, de păr. Nazarie	10 —
Teologia dogmatică, vol. I—III, trad. după Silvestru de Canev	11·—
Compendiu de teologia simbolică, de I. Mihălcescu	3·—
Istoria bisericéscă şi viaţa lui Constantin cel mare, de Eusebiu trad. de Iosif Gheorghian	4·—
Istoria bisericéscă, de Sozomen, trad. de I. P. S. Iosif Gheorghian	4 —
Slujba învierii în prea sfânta Dumineca a Paştilor	3·—
Archeologia biblică, de Is. de Onciul, broş.	16·—
Archeologia biblică, de Dr. Chiricescu	2·—
Cartea psalmilor (traducere şi esplicare), de Is. de Onciul	6 50
Didahi (învĕţături), de Ilie Meniat	4·—
Espunerea Doctrinei	1·20
Introducere în Test. vechiu, de Is. de Onciul	11·—
Esplicarea Evangeliilor, de Mihălcescu	2·40
Introducere în Cărţile noului Testament, de Dr. Ioan Cornoiu	3·—
Introducerea în sf. Cărţi ale Testamentului vechiu, de Dr. Chiricescu	3·—
Liturgica, de Calinescu	2·50
Liturgica, de N. Filip	6·—
Teologia dogmatică, de Calinescu	3·—
Dreptul bisericesc, de Dr. D. G. Boroian, 2 volume	14·—
Evangeliile după Mateiu, Marcu şi Luca, de Iuliu Olariu	5·60
Evangelia după Ioan, publicată de Dr. Iuliu Olariu	3·—
Esplicarea psalmilor din orologiu (ciaslov), de Dr. Iuliu Olariu	2·50
Scrierile părinţilor apostoleşti, trad. de Iuliu Olariu	1·50
Introducere în cărţile sfinte ale T. v. şi N., de Dr. Iosif Olariu	5·—
Manual de tipicul bisericei ort., de Dr. Iuliu Olariu	—·80
Problema morală, de Dimitrie G. Boroian	1·50
Credinţă şi ştiinţă, de Dim. G. Boroian	2·—
Despre libertatea morală, de D. G. Boroian	—·60
Viaţa rĕposaţilor nostri şi viaţa după mórte, trad. de Iosif, metropolit primat	2·50
Compendiu de drept bisericesc, de Vasilie Pocitan	6·—
Compendiu de dreptul canonic, de A. bar. de Şaguna, broş.	3·—
Enchiridion, adecă carte manuală de canóne cu comentar de A. bar. de Şaguna	4·—
Genesa Evangeliilor, studiu biblic, de S. Popescu	1·60
Manual de studiu pastoral, compus de A. bar. de Şaguna	3.—
Scrierea sf. Ioan Gură de aur	1·—
Testamentul nou	1·—
Noul aşezămênt, de Dr. N. Niţulescu	1·50

A se procura dela
Librăria arhidiecezană

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 135 Sibiiu, Sâmbătă 9/22 Decemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Gravaminele bisericei noastre.

Sibiiu, 21 Decemvrie n.

E rar de tot cazul, ca un deputat naţionalist din dieta ţării să fie ascultat cu interes şi cu atenţiune. Şi mai rar e apoi cazul, ca un deputat naţionalist să fie lăudat din parte maghiară pentru discursul rostit în dietă.

Domnului deputat *Vasilie Goldiş*, care a luat cuvântul la budgetul cultelor, imediat după domnul ministru de culte şi instrucţiune publică, i-s'a întâmplat şi una şi alta. A fost ascultat cu mare interes de toţi deputaţii cari erau de faţă la şedinţă, şi a fost lăudat pentru obiectivitatea discursului său, chiar şi din partea domnului conte *Apponyi,* ministru de resort.

Iată deci, că spuse cu tact şi înţelepciune, gravaminele noastre mai uşor pot fi ascultate şi recunoscute de juste, decât dacă se înşiră cu cuvinte aspre şi provocătoare. Pentrucă nici domnul deputat *Vasilie Goldiş* n'a făcut elogii guvernului în vorbirea ţinută în şedinţa din 13 Decemvrie nou, ci a înşirat şi d-sa gravamine şi plângeri, pe cari însă a ştiut să le îmbrace în formă potrivită şi nesupărătoare pentru nimeni.

Asta e ce am cerut noi în două rânduri dela deputaţii nostri, iar nu aceea ce greşit a căutat o gazetă românească să scoată din scrisele noastre: întrarea deputaţilor români în partidul guvernului. Nu! Am cerut dela ei numai tact şi moderaţie, prudenţă şi conciliantă!

Domnului deputat *Goldiş* îi suntem de altcum mulţămitori pentru temeinicia cu care a apărat biserica gr. ort. română în faţa dietei. S'a plâns întâiu, că datele statistice nu se adună cu destulă exactitate, ci Românii şi Sârbii gr. ort. sunt luaţi de ani de zile tot împreună, cu toatecă atât Românii, cât şi Sârbii, îşi au biserica lor separată, cu totul independentă una de alta, prin urmare şi în analele statistice ar trebuì să figureze ca două biserici de tot independente.

S'a plâns apoi, că de câţiva ani biserica gr. ort. română în analele statistice e numită în mod consecvent biserică *valahă*, cu toatecă numirea legală a ei, după literile legii dela 1868, este *biserică gr ort. română*, iar nu *valahă.*

A constatat mai departe domnul deputat *Goldiş*, că atât cu privire la preoţi şi parohii, cât şi cu privire la şcoale, biserica gr. ort. română vine imediat după biserica catolică, prin urmare ca a doua în rang ar trebuì să fie tratată din partea guvernuluì în toată privinţa. Dar nu e tratată! Pentrucă din cei vre-o 46 oficianţi din ministeriul de instrucţiune, nici unul nu e Român de legea gr. ort.

E veche dorinţa aceasta a bisericii gr. or. române, ca afacerile ei confesionale să fie concrezute la guvern oamenilor, ori barem unui om, care îi cunoaşte cu temeinicie organizarea, instituţiunile, modul de gândire al credincioşilor ei, starea lor şi gradul lor de cultură, şi guvernul ar face numai act de dreptate, dacă, nu numai în urma vorbirii dlui deputat *Goldiş*, ci şi în urma intervenirii repeţite a forurilor competente bisericeşti, ar numì în ministeriul de culte şi instrucţiune publică un om gr. or. român, care să aibă influenţă la resolvarea chestiilor cari privesc biserica gr. or. română. Guvernul nu trebue să-'l ieà dintre deputaţii naţionalişti. Se va aflà doar, cum bine a zis dl Goldiş, între trei milioane de Români unul singur barem, în care guvernul să aibă deplină încredere!

In fine s'a mai plâns domnul deputat *Goldiş,* că biserica gr. ort. română primeşte cel mai mic ajutor de stat în raport cu celelalte biserici. Capătă la an 98 mii coroane, având 1,738,896 credincioşi, pe când unitarii, 68,551 suflete, primesc 115,800, iar Jidanii, 831,102 suflete, primesc 92,000 coroane!

Toate aceste gravamine fiind adevărate, credem că guvernul va căutà să le îndrepte cât mai curând. Pentrucă, cum bine a spus domnul deputat *Goldiş:* „Nu trebue trecut cu vederea, că cea mai mare parte a poporului român aparţine bisericii gr. or. şi e învederat, că doar nici un popor nu stă în aşa strânsă legătură cu biserica sa ca şi cel român. Dacă dl ministru va sana plângerile bisericii gr. or. atunci şi poporul român îi va fi recunoscător. Se va întărì în poporul român convingerea, că *în această ţară fieştecăruia i-se dă ce i-se cuvine*, şi atunci şi poporul român se va purtà cu aceiaşi dragoste faţă de patrie şi de stat“.

Incurcătura „Poporului Român“.

De câteva zile s'a trimbiţat cu multă agitaţie prin toate ziarele din Bpesta chestia mituirii „*Poporului Român*“. Afacerea a ajuns chiar şi în dietă unde dep. Dr. *A. Vlad* a descoperit-o ca o dovadă că în politica de azi sunt multe unelte urâte şi necinstite.

Se ştie, că de câtva timp încoaci „Pop. Rom.“ din Budapesta îşi schimbase părul şi începuse să glăsuiască pe coarda guvernamentală apărând şi tămâind pe dep. guvernamental *Const. Burdia.*

S'a întâmplat anume că noul guvern a sistat toate procesele de presă de pe vremea lui Fejérváry. Procesele „Pop. Rom.“ încă au fost sistate afară de două pentru cari se pusese termin de pertractare ziua de 23 Iunie. Redactorul Dimitrie Birăuţiu uimit de acesta a cerut informaţiuni şi i-s'a spus, că acuza e cu intenţie susţinută. Văzându-se deci periclitat a căutat toate posibilităţile să scape de pedeapsa care îi era absolut sigură şi promitea a fi destul de grea. Au întrevenit şi câţi-va deputaţi naţionalişti, dar toate au fost zadarnice şi singurul câştig a fost că s'a amânat ziua petractării pe 19 Oct.

In mijlocul frământării de apoi pentru de a aflà o cale de mântuire a eşit pe plan persoana dep. *C. Burdea*, care i-a promis că-'l poate scăpà de procese. Red. „Pop. Rom.“ bun bucuros de această idee s'a dat uşor la înţelesuri cu dl Burdia şi după mai multă tocmeală au încheiat amândoi în 27 Iulie un contract înaintea notariului public, prin care contract dl Burdea întră ca asociat proprietar al tipografiei şi ziarului „Pop. Rom.“ plătind 14 mii cor., iar dl Birăuţiu se obligă a redactà foaia exclusiv în direcţia şi spiritul pe care îl va indicà dl Burdia. La încheierea contractului a şi plătit dl Burdia 4000 cor., iar mai târziu 5910 cor., şi totodată a promis că va scăpà foaia de procese. Lucrul acesta s'a şi întâmplat. In ziua pertractării procurorul, venit cu un morman de acte şi bine pregătit, capătă poruncă mai înaltă să sisteze procesul. Procurorul încurcat îşi retrage acuza, motivându-o cu faptul că autorul articolelor încriminate n'a fost dl Birăuţiu, iar pe „stromann“ nu 'l poate pedepsì. Scuza aceasta banală a şi fost exploatată de toate ziarele, nu numai româneşti, ci şi străine, acuzând grav foaia „Pop. Rom“.

Aceasta a ajuns acum silită să-şi preciseze situaţia şi a şi pornit cu mare aparat ziaristic să apere pe dl Burdia. Ţinuta politică i a fost încâtva rezervată. Faptul acesta a asmuţat asupra sa întreaga presă românească şi „Pop. Rom.“ a fost biciuit aspru, din unele părţi cu cuvinte serioase şi bărbăteşti, din altele cu înjurături urâte şi spurcate.

Pe lângă aceasta a venit şi faptul, că dl Burdia a cerut ca „Pop. Rom.“ să sprijinească pe candidatul Weisz Iulian la Bocşa, în caz când mandatul deputat. C. Brediceanu ar fi nimicit ori ar abzice de el.

Faptele acestea au deşteptat în dl Birăuţiu convingerea, că a păşit pe cale greşită, conştiinţa s'a deşteptat şi i-a descris faptul în colorile negre ale păcatului, frustrarea n'a putut-o suporta şi s'a dus la dl Burdia, rugându-l să desfacă tovărăşia şi să permită să i-se înapoieze

FOIŞOARĂ.

Metropolitul Sava II Brancovici (1656—1680).

— *Dare de seamă* —

In cercurile celor ce se ocupă cât de cât cu „Biblicele“ se ştie, că în veacul trecut şcoalele din Tübingen, Jena şi Halle, prin cunoscuta lor critică negativă, au susţinut cu tărie, că sf. evangelii ar fi neautentice, că ar fi scrise prin veacul al doilea, dacă nu şi în al treilea.

Critica aceasta negativă a avut darul să provoace pe eruditţii teologi şi să-'i îndemne la cercetări serioase, fără preocupaţie, spre a stabilì adevărul, adecă a constatà în mod indiscutabil, dacă sf. evangelii sunt în adevăr autentice ori nu?*)

Şi se ştie, că rezultatul final al îndelungatelor şi minuţioaselor cercetări a fost constatarea, că în adevăr sf. evangelii sunt scrise de către cei patru evanghelişti, ale căror nume îl poartă, astfel, că aceea ce se admiteà numai în baza tradiţiunii, acum este întemeiat ştiinţificeşte pe documente autentice.

Aceea ce s'a întâmplat cu sf. evangelii în veacul trecut, aveà să se întâmple şi s'a întâmplat cu *Metropolitul Sava II Brancovici.*

In convingerea noastră era, şi acestei convingeri i-se deduse expresiune în o serie de monografii şi foiletoane, că metropolitul Sava II Brancovici a fost unul din cei mai mari ierarhi ai Românilor, că a fost Român, zelos ortodox, şi că a suferit martiriul pentru ortodoxie şi românizm.

S'a ridicat însă în timpul mai nou eruditul şi laboriosul canonic din Blaj, păr. Dr. *Augustin Bunea*, şi cu un aparat istoric nu de despreţuit a susţinut, că Sava II Brancovici a fost *1) Sârb* de origine, *2) calvinizat* şi *calvinizant* şi *3)* moartea lui a fost meritată pedeapsă.

Cu verva şi cu uşurinţa de condeiu care-'l caracterizează, n'ar fi mirare ca păr. Dr. Bunea să fi convertit la ale sale afirmaţiuni chiar şi pe unii ortodoxi, cărora nu le era cu putinţă a controla izvoarele istorice şi a pune în cumpănă cele susţinute de Sf. Sa. Pe mulţi din cei ce nu-'i va fi convins, cel puţin îi va fi pus pe gânduri.

Invălmăşeala produsă de scrierile păr. Dr. Bunea nu puteà să se perpetueze. Se aşteptà cu drept cuvânt şi cu legitimă încordare să se facă lumină, şi ori să se dovedească neîndoios ca adevărate cele susţinute de păr. Dr. Bunea şi noi să abzicem dela o iluzie de mândrie religioasă naţională, ori să se arete că falş este aceea ce afirmă Sf. Sa şi că temeinică este convicţiunea ce ne formasem despre românitatea şi marea valoare a marelui viteaz între mucenici, *Sava II. Brancovici.*

Şi, cred că sunt înterpretul multor Români, când arăt mulţămirea ce o simţesc împreună cu cei de o părere cu mine, constatând că *lumină*, desăvârşită lumină s'a făcut. Sava II ni se arată încă mai măreţ de cum ni-'l închipuisem, după puţinele date ce avem până acum!

Meritul acestei depline lumini revine cunoscutului literator şi politician, păr. arhimandrit *V. Mangra*, vicar episcopesc în Oradea-mare.

In o scriere de 181, mai exact de 131 pagini, Sf. Sa trage oare-cum la bara justiţiei literare-ştienţifice pe păr. Dr. Aug. Bunea şi întemeiat pe documente autentice (unele chiar la cari se referise păr. Dr. Bunea, pe care în parte ni le reproduce dela pag. 155—181, combate punct cu punct şi răstoarnă cu desăvârşire aserţiunile păr. Dr. Bunea, nu numai referitoare la persoana metropolitului Sava II Brancovici, ci şi la istoria bisericii române din Transilvania, stabilind şi restabilind adevărul istoric.

Referitor la istoria bisericii române, pentru noi erà „dogmă istorică“, cum o numeşte dl *Grigore Tocilescu*, că biserica română a existat în Dacia traiană în însăşi fiinţa poporului român, că acest popor, ortodox fiind, a constituit biserica sa ortodoxă, că mânat şi învăluit de furtunile năprasnice ale veacurilor, acest popor a dăinuit ca popor şi ca biserică tot odată neîntrerupt, strecurându-se printre stâncile şi vârtejurile vremilor întunecate ce a ieşit la iveală, cum a eşit.

Păr. Dr. Bunea, admiţând, dela sine înţeles, perpetuitatea în Dacia a neamului românesc, susţine, că Românii din Transilvania, până la reformaţiune, n'au avut, necum o metropolie, dar nici măcar o episcopie. Că metropoliţi au început a aveà abia dela Mihai Viteazul încoace. Biserica pe care ei o constituiau, păr. Bunea o numeşte „slavo-bizantină“, care îşi aduceà preoţii cum puteà şi de unde puteà.

Păr. Mangra dovedeşte la rândul său, că biserica română din Transilvania încă în veacul al 9-lea şi a avut metropolitul său; şi dacă şi-a avut metropolitul, e dela

---

*) Chiar şi scriitorul acestor şire a publicat o broşură: *Genesa Evangeliilor*, Sibiiu, 1880.

banii, ceeace acesta natural n'a voit să primească. Toate stăruinţele i au fost zadarnice de a se puteà desface de dl Burdia. Lucrurile acestea s'au întâmplat pe la începutul lunei trecute.

Intr'aceea consfătuirile deputaţilor naţionalişti şi ale clubului decurgeau în Pesta în chestia ziarului partidului. Aceştia recunoscând faptul, că foaia „Pop. Rom.“ e adânc rădăcinată în popor, în special în Banat, şi văzându-i direcţia nouă periculoasă au crezut că va fi consult să o ia din mânile dlui Biräuţiu. Indeosebi la stăruinţa unora dintre membri partidului clubul a primit ideea de a salva foaia de direcţia guvernamentală. Dnul Biräuţiu dupăce a făcut toate demersurile legale pentru de a se desface, a întrat în tocmeli cu partidul care i-a şi cumpărat foaia, pentru care i-a solvit imediat preţul de 15 mii cor. Imprejurarea accentuată de foile ungureşti, că deputaţi naţionalişti au ştiut de legăturile dintre Burdia şi Biräuţiu e curat neadevăr. Abia dupăce foaia a fost deja proprietatea partidului naţional li-s'a descoperit învoiala de mai sus. S'a ocolit însă scandalul public până atunci până când dnul Burdia auzind că foaia e vândută partidului a ridicat acuză în contra dlui Biräuţiu.

Scandalul a isbucnit. Dl Biräuţiu scoate o broşură sub titula „Politikai rókák a csapdában“ (Vulpi politice în cursă), în care destăinuieşte toată chestia. Se vorbeşte acì şi despre începutul de 1250 cor. al unei subvenţii permanente dela guvern şi se reproduc ca dovadă câteva scrisori compromiţătoare. Dl Dr. A. Vlad luând ştire despre întreaga chestie a adus'o Lunia trecută în dietă, unde a expus-o pe larg ca dovadă. că *există* mituirea ziarelor, care a produs mai dăunăzi mare turburare în presa din Budapesta, a acuzat pe dl Burdia că a purtat politică de agent al guvernului, şi a ridicat excepţie de incomptabilitate faţă de dl Burdia, care este totodată prez. comunităţii de avere din Caransebeş. Excepţia s'a predat comisiei respective.

In şedinţa de Marţi înainte de ordinea de zi a răspuns dep. C. Burdia zicând că scopul lui a fost să mântuiască foaia din ghiarăle agitatorilor români şi să înduplece pe redactorul ei de a purtà o politică mai conciliantă în binele naţiunii maghiare. A accentuat că ceea ce a făcut a fost izvorât din convingerea sa patriotică, şi respinge toate acuzele aduse persoanei sale. Răspunde imediat dl Dr. A. Vlad constatând că dl Burdia a recunoscut faptul în sine, pe când deputaţii naţ. timbrează pe dl Burdia cu epitetul de trădător.

Afacerea încă nu s'a încheiat.

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în şedinţa din 6 Decemvrie a dietei ungare.

(Urmare).

Prezidentul: Rog pe dni deputaţi să fie linişitiţi, iar pe dl deputat Molnar Ienö îl invit să nu zăticnească pe orator.

Stefan C. Pop: Dacă îmi daţi voie să răspund la întreruperi, pot să dau dlui deputat sfatul, să meargă la faţa locului şi să vadă o pădure de brad unde au fost vite şi să o compare cu alta care a fost scutită din toate părţile, încât nici pasărea n'a putut să între şi va puteà constatà cât de frumoasă e aceea unde au umblat vitele:

Laehne Hugo: Din contră.

Stefan C. Pop: Am zis, că păharul cel amar al bieţilor oameni încă nu s'a umplut cu cele de mai sus. Mai sunt acolo diferite dispoziţii, hotărâri teribile — nici nu ştiu oare comitatul ori cine le aprobă — prin cari ţăranul este constrâns la muncă silnică. Acum ce se întâmplă? Ţăranul care n'are pădure, fiindcă nu i-se dă, este ruinat de către antreprenori; cel ce n'are păşune i-se ruinează vitele — ce să facă, coboară la lucru şi emigrează. Aceia dintre sărmanii oameni, cari au îndrăznit să meargă până la Câmpeni o iau şi mai departe şi nu se opresc până la America. Şi ce se întâmplă, când se duc aceşti oameni să-şi procure alimente? Foarte natural, că li-se impune a face prestaţiunile publice la drumuri tocmai atunci când coboară la şes să secere, pentruca să prevină greva secerătorilor, căci ei sunt flămânzi şi vreau să lucreze. Şi pănăce ei sunt aici vre-o 200, îi învită în absenţa lor la prestaţiunile publice, aşa le place domnilor, căci este mai plăcut pentru funcţionari să facă acest lucru vara, deşì s'ar puteà face şi primăvara. Li-se duce citaţia şi li-se aruncă în casă. Intr'o comună care are un teritor de cel puţin de 10 ori cât Budapesta nu este decât un singur factor pentru înmanuarea citaţiilor. Acesta abia ştie scrie şi cetì, aruncă acolo citaţia şi femeia o pune în ladă. Apoi ese la faţa locului solgăbirăul şi silvicultorul şi ţin judecată. De obiceiu se citează câte o sută, dintre cari ca să fie şi câţiva achitaţi, achită pe 13, iar pe ceialalţi îi condamnă. Am aici o sentinţă care zice, că: Subsemnatul solgăbirău în virtutea autorizării nr. 15—1906 le aduce următoarea sentinţă. Şi îi condamnă pentru contravenţie silvică, prevăzută în punctul *d*) al regulamentului de valoare şi preţ, la 5 coroane despăgubire, 5 cor. amendă, apoi cheltueli de procedură şi alte cheltueli.

Am să vă descoper şi motivele. Iată cari sunt: S'a dovedit faţă cu acuzaţii în cursul pertractării, că condamnaţii nu s'au prezentat la îndeplinirea lucrului de două zile. Iată de ce au trebuit condamnaţi.

Iată actul original al dlui fisolgăbirău, îl predau domnului ministru. (Predă sentinţa secretarului de stat Mezössy Béla). Lucru firesc, ei nu se pot prezentà, căci tocmai atunci lucrează în Sânt-Ana la Nemţi ori în altă parte la Unguri. Acum ese la faţa locului marele aparat şi aduce sentinţa draconică — aşa trebue s'o numesc când cineva este condamnat la despăgubire şi amendă, fiindcă nu se duce la lucru — cum zic, es la faţa locului şi capătă diurn frumos pentru fiecare caz unul o coroană, celalalt 50 fileri şi apoi se duc acasă. Sentinţa se termină aşa, că aduce la cunoştinţă sentinţa de mai sus cu observarea, că în caz dacă respectivul nu e mulţămit, să facă recurs în timp de 48 ore dela înmânare. (Ilaritate. Sgomot). Căci dacă d. e. din hotarul Scărişoarei porneşte spre Câmpeni — nici nu ajunge acolo în timp de 48 ore. Foarte natural că nici nu pricepe sentinţa, căci nu ştie cetì şi scrie şi nu i-se înmânează aşa, ca să i-o explice, ci i-o aruncă pur şi simplu în casă. Păcat să facă deci pentru suma aceasta un drum atât de lung. Intreb acum pe dl ministru, dacă ştie unde i se duce milionul!? La aceasta se răspunde, că sentinţa întră în vigoare şi urmează execuţia. Acesta este numai un rând de oameni, căci în fiecare lună sunt chemaţi cel puţin 200 la pertractare.

Se începe execuţia. In privinţa aceasta recunosc, se procedează uman. De obiceiu se ia la procesul verbal că n'au găsit nimica, îşi încasează diurnele, se duc acasă şi enunţă sentinţa înţeleaptă: Iată, nu s'a putut executà, deci trebue închişi mişeii. Ii citează aşadar să-şi facă închisoarea, dar ei lucrează încă tot în ţeara ungurească — înţeleg în ţeara ungurească propriu zisă. Vă rog să nu vă simţiţi jigniţi pentru aceasta, am vrut să zic numai că nu în Ardeal, — şi habar n'au că ei sunt citaţi să-şi facă pedeapsa. Acum, fiindcă au fost îndărătnici şi nu s'au prezentat să-şi facă pedeapsa, când se întoarce bietul om, care a lucrat acolo timp de trei luni ca să-şi agonisească sumuliţa, cu care să-şi întreţină familia, îi sar înainte şi îi zic: Trebue să vii la Câmpeni. — Dar pentru-ce? — Eşti osândit. — Dar plătesc pedeapsa; n'am putut mai curând, căci am fost absent trei luni şi numai acum mă întorc.

Insă sentinţa este adusă, îi duc deci pe oameni la Câmpeni şi acolo domni îi împart între sine la lucru (Mare sgomot). Le spun acestea pentruca dl ministru să cerceteze lucru. (Mare sgomot. Voci: Să auzim date. Cerem nume!)

Onorată cameră! M'am supus controlului dlui ministru şi dacă eu voiu expune ceva cu rea credinţă am să trag consecinţele, căci sunt bărbat şi nu sunt deprins a minţi. (Aprobări). Puteţi vedeà de aici. (Sgomot). Iată sentinţa. (Sgomot mare şi continuu).

Prezidentul: Suspendez şedinţa pentru 5 minute.

(Va urma.)

. . . Aflat-am pe cel dorit.

Brad, ziua Sf. Andreiu.

Maşteră ne-a fost soartea înainte de a. 1848.

Nu fiindcă doar n'am fi fost vrednici de una mai bună, ci fiindcă a trebuit să cădem în mormânt, ca din mormânt să răsară viaţa noastră cea nouă.

Dar mormântul ne-ar fi fost încă veacuri lăcaş, dacă provedinţa nu ne-ar fi trimis pe Mesia.

Când ne aflam la răspântie, tocmai atunci „*aflat-am pe cel dorit*“, pe *Andreiu Şaguna*. Un crin binemirositor, cum îl slăveşte maica biserică ortodoxă, care, în loc de trestie crucea în mâni ţiind, toată lumea românească a umplut-o de mireazma propoveduirei credinţei. Scos'a sufletul nostru din înşelăciunea vrăşmaşului şi l'a dus la Dzeu, dar pururea bine primit.

Da! *Sufletul nostru — geniul român* l'a îndreptat spre Dzeu, . . lumină, . . libertate.

Comorile lui Croesus să ni-le fi lăsat drept moştenire, nici atunci nu ne-ar fi mântuit, precum ne-a îndreptat spre mântuire prin — *şcoalele române confesionale.* Aceste ne deschid treptat ochii minţii. Prin ele şi prin aşezămintele bisericei române ne vom luminà, prin lumina lor vom ajunge la bunăstare, putere, mărire dincoaci de mormânt, la viaţă vecinică, fericire dincolo de mormânt.

Prin legile sale sfinte întemeiate pe învăţătura „*Iubeşte pe deaproapele tău*“, a infiltrat în noi duhul, ca înşine să tindem la perfecţiune, desăvârşire şi astfel — pururea vii să fim!

Astfel de simţăminte înalţă inimile noastre în ziua S. Andreiu, când mici cu mari, preoţi cu mireni, bărbaţi cu femei, cei din apropiere cu cei din depărtare, — toţi cei cu inima curată adunatu-ne-am în sala de gimnastică a gimnaziului din Brad — modestul său aşezământ, — ca împreună să împodobim ziua aniversară a arhiepiscopului şi metropolitului Românilor ortodoxi de odinioară din Ungaria şi Transilvania cu imne din inimi fără întinăciun[illegible] cu osanele rostite de pe buze mature, cu poezii cântate de poeţi, din cari respiră aspiraţiuni pentru neamul vrednic de o soarte mai bună.

Sărbarea noastă a fost un tribut sincer şi demn al recunoştinţei profunde faţă de urzitoriul, fundatorul aşezământului nostru cultural.

Cuvântul ocazional a încordat interesul publicului dela început până la sfârşit. Faptele măreţe, ce fericitul a săvârşit pentru a neamului românesc deşteptare, precum şi aspiraţiunile, ce deşteaptă în

---

sine înţeles că şi-a avut şi episcopii săi. Existenţa episcopilor şi mitropoliţilor români în Transilvania, deşi nu cronoligeşte, an de an se dovedeşte neîndoios.

Dacă, adaogăm noi, nu se poate dovedì unde şi-au avut episcopii reşedinţele lor în cursul veacurilor de restrişte, şi dacă documente scrise nu avem despre continuitatea neîntreruptă a existenţei lor, urmează oare că n'au existat? Dar despre petrecerea neîntreruptă a Românilor în Dacia traiană avem documente scrise? Şi, dacă n'avem, urmează oare că nici ei n'au existat?

Românii, ca biserică, n'au putut existà fără episcopi proprii ai lor, ori cât de sărmani şi de modeşti vor fi fost acei episcopi.

Iar că episcopii şi mitropoliţii, despre cari avem dovezi scrise, că pe vremea reformaţiunii au existat, n'au fost calvinizaţi şi calvinizanţi, precum pretinde păr. Dr. Bunea, păr. Mangra dovedeşte deplin, arătând, că ei, din contră, au fost şi ortodoxi şi zeloşi susţinători ai ortodoxiei, cu toată presiunea ce o făcea asupra lor puterea statului.

Vorbind despre George Brancovici, biograful, şi despre genealogia lui Sava II Brancovici, păr. Mangra face lumină asupra obârşiei Brancovicilor. Ne arată, că Brancovicii din Transilvania şi Brancovenii din România sunt acelaş neam de oameni, urmaşi ai despotului sârbesc George Brancovici (1427—56), înrudiţi cu Cantacuzineştii şi cu Basarabii. Din mijlocul veacului XVI aşezaţi în centrul românismului, în Ineu (Ienopolea), Brancoviceştii s'au romanizat cu totul, ca şi Brancovenii din Muntenia. Familia lor a dat pentru episcopia română din Ineu trei episcopi români: *Matei, Longin şi Sava*, metropoliei din Transilvania doi mitropoliţi: *Sava 1 şi Sava 2*, iar în Muntenia un mitropolit, pe *Maxim*.

Pare-că, anume, spre a accentuà şi romanitatea şi înrudirea sa cu Brancovenii din România, fratele lui Sava II, George, scriind româneşte dela curtea lui Şerban Cantacuzen, iscăleşte: George Brancoveanul.

Despre acest minunat George Brancoveanul, fratele mitropolitului Sava II, păr. Mangra ne arată pe larg şi documentat, că a fost unul din diplomaţii cei mai de valoare ai timpului său, ca şi fratele său mitropolitul, a stat în relaţiuni de aproape cu curtea princiară din Transilvania, cu cea din Muntenia, cu cea din Viena şi cu cea din Constantinopol, ba şi cu Petersburgul. El a făcut Austriei şi creştinătăţii cele mai înalte servicii, pentru cari, ca şi mitropolitul Sava II, a fost înălţat de către împăratul Leopold la rangul de baron. Căci George Brancoveanul a atras pe partea împăratului Leopold pe Şerban Cantacuzen, domnul Munteniei, care la asediul Vienei a făcut să cadă puterea Turcilor. Dacă nu erà Şerban Cantacuzen cine poate ştì ce se alegea din soartea Europei? Şi dacă Şerban Cantacuzen, a fost la asediul Vienei ca aliat secret al împăratului Leopold, numai abilităţii diplomatice a lui George Brancovici are să se mulţămească. Deci indirect mântuirea imperiului habsburgic şi în acelaş timp zdruncinarea din temelie a celui turcesc, are să se mulţămească lui George Brancovici!

Dupăce face pe scurt biografia lui George Brancovici, păr. Mangra la pag. 24 zice: „Lui Şerban Cantacuzino împăratul Leopold nu numai i-a recunoscut coborârea sa din familia împărătească a Cantacuzenilor din Bizanţ, precum i-a recunoscut şi lui George Brancovici coborârea din familia despoţilor Brancovici, dar spre a-l angajà şi mai tare în interesul politicei sale, îi deschide şi o măreaţă perspectivă, aceea *de a lucra pe tronul acestei împărăţii*, şi gândul şi gătirea lui Şerban-Vodă, zice Niculcea, era să fie el împărat în Ţarigrad“.

„Cei 24.000 de ostaşi sârbi, slavoni şi croaţi, pe cari Şerban îi ţineà ascunşi, dupăcum scrie Cantemir, prin păduri şi munţi, pentru a-i unì cu Românii şi a pornì cu o armată puternică pentru a ocupa Constantinopolul, fără îndoială erau îndemnaţi la arme şi aduşi sub comanda principelui român prin G. Brancovici“.

Apoi spre a ilustrà gratitudinea austriacă faţă cu cei ce-i fac servicii, Sf. Sa are eroismul a adăugà: „Acea politică însă, care a cerut capul lui Mihaiu-Viteazul la Turda, după 87 ani cerù capul lui Stefan Cantacuzino, care moare otrăvit, apoi a lui George Brancovici, care moare în temniţă, şi la 1714 capul Brancovenilor“. Noi vom adăugà ca întregire: acea politică austriacă a răsplătit cu aceeaşi gratitudine pe Radu Şerban Basarab, urmaşul lui Mihaiu-Viteazul, pe Horia, pe Iancu, pe Şaguna (despre care ceice am fost în jurul lui ştim cât era de amărât în ultimele sale zile pe casa de Habsburg), pe Românii Ardeleni peste tot.

Istoria este magistra vieţii. Să nu se uite aceasta. Românul ţine minte!

(Va urma).

inimile bune, asupra cărora mai mult ca ori când planează geniul Marelui Andreiu, vor fi pururea cu pietate ascultate.

Publicul doritor să ne cunoască jertfa modestă, dar fără prihană va avea prilej să cetească și în coloanele acestui ziar cuvântul rostit de înv. diacon *M. Stoia*. (I-l vom publică în curând. *Red.*)

Declamația poeziei *„Pașa Hasan“*, [illegible]isă de G. Coșbuc, întocmai ca și cântările școlarilor (*Cu noi este Dzeu*, *Imnul marelui Andreiu*, *Marșul școlarilor*) și darurile (vestminte și cărți) împărțite cu acest prilej școlarilor săraci, silitori și buni au întărit simpatia celor de față către institut și au deșteptat în toți pietate față de memoria fer. Andreiu.

Soartea noastră s'a depus în noi înșine. De vrem să ni se schimbe tot mai spre bine, servească-ne Marele Andreiu drept model, să lucrăm, să ne luminăm, să jertfim pentru desăvârșirea așezămintelor întemeiate prin înțelepciunea sa apostolică, și — viitor de aur vom avea.

Ioan Miron.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească în tractul M.-Oșorheiu.

Gernesig, 11 Decemvrie n.

(Fine)

Se constitue biroul, alegându-se notar Stefan Stoicovici, iar bărbați de încredere Vasile Hodoș și Ioan Bârsan.

Prezenți sunt dintre preoți 12 la număr, absentează 6, dintre cari 5 și-au trimis scuză.

Prezidentul cu inima plină de durere aduce la cunoștință conferenței încetarea din viață a unuia dintre cei mai harnici și energici tineri preoți Victor Grindean, fost paroh al Iclandului-mare.

Conferența își exprimă condolențele prin sculare și intonând „In veci pomenirea lui“.

Conform programului urmează discuție asupra serviciului dumnezeesc și asupra predicei. La discuție iau parte preoții [illegible] Hodoș, I. Bârsan, Pavel Suciu și Al. [illegible]urda. Dar în general se constată, că [illegible]oții liturgisitori au servit cu multă e-[illegible]ie și simțământ religios.

Predica se declară deplin reușită și [illegible] aduce predicatorului mulțămită protocolară.

Mai multe rescripte ale P. V. Consistor arhidiecesan se iau spre știre.

Preoții își prezintă apoi rapoartele despre activitatea lor pastorală, atât cu privire la interesele morale, cât și cu privire la interesele materiale, la înmulțirea credincioșilor, la delăturarea și împuținarea concubinatelor și stârpirea altor abu- [illegible], la cercetarea bisericii, la înființarea de fonduri în bani și bucate, la edificări și reparaturi etc. Aceste rapoarte parte se cetesc în conferență, apoi se dau preotului Al. Burda din Mușiu pentru a prezenta în conferența anului viitor un raport general.

Tema dată de P. V. Consistor arhidiecezan: Cari sunt îndatoririle preotului față de școala confesională, al cărei director este, și cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar, cu a cărei elaborare au fost însărcinați: Cornel Pop, paroh în Sâmbemolu și Teodor Muica, paroh în Erdő-Sângeorgiu, se amână pe viitor, din cauză că ambii sunt absenți.

Se defige locul pentru conferența anului viitor în comuna bisericească Medeșfalău.

Se stabilește programul conferențelor viitoare, designându-se preoții cari au să îndeplinească serviciu divin, cari au să lucre teme și cari să predice.

Cu aceste exhauriat fiind programul conferenței din anul curent, prezidentul prin cuvinte alese și calde mulțămește preoțimei pentru interesul manifestat în decursul ședinței. Răspunde scurt și frumos parohul N. Motora și conferența se închide la orele 2 și jum. p. m.

După aceia toți preoții se adună la casa ospitală a parohului din loc D. Moisin unde iau masa împreună. La momentul dat protopresbiteral Rusu toastează pentru I. P. S. Sa capul bisericii noastre, dorindu-i mulți fericiți ani spre binele și fericirea națiunii, preotul Pavel Suciu toastează în onoarea protopopului tractual, I. Bârsan în onoarea doamnei preotese Moisin, care ne-a ospătat. Dl protopresbiter se ridică apoi și prin o vorbire însuflețită îndeamnă preoțimea, că nu numai prin predică, ci și prin fapte să îndemne poporul din Sânger a-și zidi o biserică nouă; deci propune să contribue fiecare cu ce poate pentru acest scop.

In urma acestei vorbiri să și adună o sumă frumoasă, la care au contribuit următorii: protopresbiterul Rusu cu 10 c., N. Motora 100 coroane, Z. Bârsan 5 cor., V. Hodoș, P. Pop, N. Stoicovici, Al. Burda și Pavel Suciu, fiecare cu câte 2 cor.

Mulțămind pentru ospitalitatea onor. familii Moisin și strângând mâna unii cu cu alții ne-am depărtat apoi fiecare la casa sa, ducând dorul înaintării turmei și a înflorirei scumpei noastre biserici.

Pavel Suciu.

NOUTĂȚI.

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiiu a contribuit cu zece coroane domnul *Nicolae Iosif*, învățător gr. ort. român în comuna Draos.

*

Nou protopresbiter. Ex. Sa Domnul nostru Arhiep. și Mitrop. *Ioan Mețianu* a hirotesit Miercuri dimineața în capela arhiepiscopească pe preotul *Vasile Duma* de protopresbiter pentru tractul Cetatea de peatră.

*

Alegere. In 29 Decemvrie n. c. se alege câte un membru în reprezentanța municipală a comitatului Sibiiu, în cercul electoral II al orașului Sibiiu, în cercul electoral I al orașului Sebeș și în cercul electoral al Mercurei. Drept de vot au cei trecuți în listele electorale pe anul 1906. Inceperea votării la orele 9, încheierea la orele 4. d. a.

*

„Grossöstereich“. Ziarul austriac a fost oprit de a mai întrà în Ungaria, prin ordin ministerial, sub cuvânt că agită înpotriva Maghiarilor.

*

Album național. „Ap. Naț.“ din Craiova face apel la toți Românii de bine pentru ca să trimită la redacția ei fotografii însoțite de scurte date biografice ale tuturor luptătorilor români pentru binele neamului românesc. Scopul este să se scoată un mare album național care să-i cuprindă pe toți aceștia și să formeze un mic panteon scris al vredniciei naționale.

*

Școala economică (de menaj), susținută de *„Reuniunea femeilor române din Sibiiu“*, deschide cu începere dela 15 Ianuarie n. 1907 un *curs special pentru bucătăria fină.* Cursul durează trei luni. Elevele, cari vor locui în internatul școalei, primesc întreaga întreținere pe lângă o taxă lunară de 80 cor. Elevele externe plătesc o taxă lunară de 40 cor., primind ameaza și ojina. Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, ½ duzină de rufe, 6 ștergare, pepten, perie pentru cap și pentru dinți, câteva șorțuri; cele externe: câteva ștergare și șorțuri. Inscrierile se fac la conducătoarea școalei, domnișoara *Veturia Papp*, Sibiiu, Strada Baier Nr. 1.

*

Expoziția de copii din Apoldul român. Drept întregire a raportului nostru despre expoziția de copii din Apoldul român ni să comunică, că între părinții copiilor premiați pe lângă premiile în bani, s'au înpărțit și 50 broșuri cu conținut igienic, dăruite de comitetul *Asociațiunei*, cum și 3 exemplare din opul „Cartea sănătății“, dăruite de distinsul medic d-l Dr. *Stefan Erdélyi* din Orăștie.

*

Foaie pentru învățători. Mai mulți învățători români lansează un apel către colegii lor, în care explică necesitatea înființării unei foi pentru învățători și convoacă o adunare a învățătorilor pe 1 Ianuarie st. n. în Cluj, pentruca să decidă înființarea acestei foi.

*

Eliberat. Ieri Joi, în 20 Decemvrie a eșit din închisoarea din Seghedin dnul Iuliu V. Ioanovici, unde și-a făcut pedeapsa de un an, pentru un articol apărut în „Libertatea“.

*

Conferință despre Români. „V. N.“ din București scrie că profesorul dr. Tiktin, cunoscutul filolog, acum profesor de limba română la școala de limbi orientale la Berlin, a ținut o conferință despre tipuri din România. D-l Tictin ar fi zugrăvit foarte negru nu numai starea țăranilor, dar i-ar fi arătat leneși, bețivi, ușuratici și plini de credinți deșarte; le-a recunoscut însă inteligența și religiozitatea. Arată cântece din popor cari dovedesc simțire adâncă și sunt foarte bogate în imagini.

*

Prelegeri poporale s'au început în postul acesta și în *Zărnești.* Dumineca trecută a ținut poporului o prelegere adv. *Nic. Garoiu* despre buna îngrijire pe toate terenele. La sfârșit a făcut propunere pentru înființarea unei reuniuni pentru asigurarea vitelor, care s'a primit cu mare însuflețire de cei prezenți. S'au ales 12 bărbați de încredere pentru conscrierea membrilor. Prelegerile se vor continua.

*

Turneul lui Z. Bârsan s'a încheiat cu două reprezentații date în Brașov Miercuri și Joi seara în sala redutei de acolo. După acestea dl Bârsan își va putea trage bilanțul și să se convingă ori de va putea gustà atmosfera senină a mândriei Italii, care i-a fost ținta dela început. Dorim că acest bilanț să-l lipsească de desiluzia obicinuită la artiștii noștri.

*

Bilete false de tren. In Belgia s'a descoperit o mare tâlhărie. O societate secretă se ocupa cu vinderea de bilete false de tren. Paguba căilor ferate se urca la sute de mii franci. In societate erau și câțiva oficianți de tren în oficii grase.

*

Furt. Intruna din nopțile trecute au întrat tâlharii în cassa comunală din comuna Zăgujeni, com. Caraș-Severin, și au furat cassa comunei în care erau 1800 cor. bani gata și hârtii de valoare de vro 10 mii cor. Dimineața a fost aflată cassa pe câmp spartă. Tâlharii au luat numai banii.

*

Studente. La universitatea din Budapesta au fost înscrise în semestrul acesta 190 fete, între cari 48 extraordinare: 47 la medicină, 135 la filozofie și 14 farmacie. După confesiune au fost 66 rom. cat. 11 ev. ref. 4 gr. ort., 2 gr. cat., 15 prot. și 92 jidane.

*

Reviste nouă. Cu prima Ianuarie 1907 apar deodată patru reviste noui anunțate deja. Una teologică, una pedagogică și una poporală în Sibiiu, iar una literară științifică în București sub numele „Floarea Darurilor“ și redactată de prof. N. Jorga. Iar sunt perspective deci ca anul nou să ne aducă un spor însemnat pe terenul ziaristicei românești.

*

† Elena fica preotului Nicolae Cărpinișan din Răhău, a răposat Dumiaeca trecută lăsând adâncă durere în sufletul părinților. Odihnească în pace.

*

Al 101-lea. Cassariul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu, a solvit ajutoriul statutar după răposatul membru Maria Cioclu.

Aceasta este al 101-lea caz de moarte în sânul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

*

Mizeria. Un candidat de advocat din Budapesta, care avea toate examenele cu succes escelent, a ajuns în zilele trecute formal pe drumuri. I-a mers tot mai rău, trei zile nu mâncase nimic, a întrat într'o lăptărie, unde după ce a mâncat a spus că n'are nici un ban. Polițistul chemat l-a dus la secție. Bietul tinăr de rușine și de inimă rea a înnebunit pe drum.

*

Fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, din prilejul „Intrunirei agricole“, ținure de „Reuniunea română agricolă sibiană“ în comuna Cristian a primit următoarele daruri: Nicolae Iosif, înv. (Aciliu), Demetriu Foale, conducătorul fabricei de unt din Săliște, Ioan, Rebega, func. la „Albina“, Romul Simu, membru în comitetul „Reuniunei agricole“, Adam Tutor, înv., Ioan Moldovan, epitrop, Ieronim Nemeș, George Bâra, econ., Georghe Pipernea, înv. penz., Ioan Crișanu, econ., Ioan Dordea, înv. penz., Vasile Șurean, econ., Zaharie Morariu econ., fiecare câte 20 bani, Paștiu Pipernea 10 bani, Moise Pipernea epitr. prim, George Vălean, ec., Vasile Bălan, ec., fiecare câte 30 bani și Victor Tordășianu, secretariul „Reuniunei agricole.“, 10 bani.

*

— **Mama salvată.** Asta-i lozinca acelei scrisori, ce o trimite un fiu, recunoscător inventatorului crucei duple-electrice R. B. nr. 86,967 dlui Albert Müller din Budapesta str. Vadász nr. 42/V Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu 'mi pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pentrucă, dacă există în lume ceva, ce are efect vindecător, este de sigur inventațiunea d-tale. Mama a suferit 15 ani de stomac și aveà dureri reumatice atât de mari, încât ne am perdut toată speranța, ca mama să rămâie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-'l puteà mișcà, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invenția d-tale, crucea duplă-electrică R. B. nr. 86,967 și spre marea bucurie, mama după ce a purtat crucea 4 săptămâni a părăsit patul și azi har Domnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Deci nu pot recomandà în deajuns invenția d-tale tuturora, cari pătimesc de asemenea morburi, ca să și o procure dela d-ta. Primește din nou cele mai sincere mulțămite, să te binecuvinte cerul și să te recompenseze pentru invenția d-tale. Cu deosebită stimă: George *Part* din Barațca.

Aviz și rugare.

Atragem atențiunea învățătorilor nostri asupra următoriului aviz ce ni s'a trimis spre publicare:

„Dorința atât de adeseori repețită în conferențele învățătorești și în ziare este dovadă, cât de tare simțesc învățătorii români din această țeară lipsa unei *foi pedagogice*, care ținând seamă de progresul pedagogiei, să le poată da îndrumări sigure în munca lor obositoare și să le apere interesele și reputațiunea când sunt atacate.

Mai mulți profesori dela seminariul *„Andreian“* din Sibiiu sub conducrea cunoscutului și binemeritatului nostru pedagog *Dr. Petru Șpan* am hotărât să răspundem acestui nobil îndemn, ce ne vine dela Dv., cu o revistă pedagogică lunară.

Revista va apare cu 1 Ianuarie 1907 și vom numi o **„Vatra școlară“**, pentrucă dorim sincer, să facem din ea o adevărată *vatră*, la care fiecare învățător să-și poată încălzì inima, îmbogățì spiritul și odihnì oboseala zilelor de muncă.

„Vatra școlară“ va publicà studii pedagogice lucrate pe baza celor mai noui și mai bune cercetări științifice. Aceste le va ilustrà cu lecții de model și va informà despre cele mai bune cărți școlare și literare.

„Vatra școlară“ va discutà năcazurile, lipsurile, durerile și dorințele învățătorilor noștri, contribuind din răsputeri la îmbunătățirea sorții lor. Va fi prietina tuturor celor ce cu gând curat și cu dorul de progres în suflet se vor apropia de ea.

Deși numărul se va estinde pe [illegible] coale de tipar format 8°, totuși ținând socoteală de referințele materiale ale învățătorimei noastre, am redus abonamentul la minimul posibil de [illegible] coroane la an.

Invățători români! Munca noastră o închinăm cu drag școalei române și binelui D-voastre. In schimb vă cerem sprijinul.

Abonamente și corespondențe sunt a se adresa: Redacției și administrației rev. *„Vatra școlară“*, Sibiiu (Nagyszeben) Str. Măcelarilor [illegible].

Sibiiu, Decemvrie 1906.

Comitetul de redacție“.

Apel.

Nr. 1292—1906. Răscumpărarea felicitărilor de anul nou în folosul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. [illegible] în trecut simpatiile publicului românesc, în preajma noului an adresăm către toți iubitorii culturei poporului român din această țară un călduros apel, rugându i ca și de astădată să-și răscumpere cât mai mulți felicitările de anul nou în folosul „Muzeului istoric și etnografic“.

Fiind terminat și inaugurat splendidul palat al Muzeului istoric și etnografic, ridicat de „Asociațiune“ și având acum a l înzestrà în mod demn și corăspunzător destinațiunii sale — sperăm că apelul nostru va fi primit în toate cercurile cu bunăvoință și însuflețire îndoită. Sprijinul publicului va face posibil „Asociațiunii“ să realiseze o dorință obștească: înzestrarea Muzeului istoric și etnografic.

Numele celor ce și-au răscumpărat felicitările se vor publicà în ziare și în foaia poporală a Asociațiunii.

Sibiiu, 19 Decemvrie, 1906.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatrura română și cultura poporului român“. *Iosif Sterca Șuluțu*

Teatru.

Sâmbătă, în 22 Decemvrie, *Der Bettelstudent*, operetă în 3 acte, de C. Millöcher.

Cărți și reviste.

Luceafărul, Nr. 19—20 a apărut cu următorul cuprins: Teatru românesc de O. C. Tăslăuanu, Meşterul Partenie de I. Agârbiceanu, Un scandal în artă de G. Bogdan Duică. Iertarea de I. A. Basarabescu, (Din „Bibl. copiilor, vol. II), apoi poesii de A. Seca: Scrisoare din America și Plâng apele; Maria Cunțan: Surorile și Adorare; M. Bratu: Cântec și Scena a treia din Ifigenia de Goethe, trad. de I. Borcia. La urmă o cronică interesantă și o minuțioasă și temeinică dare de seamă, de M. Simionescu Rîmniceanu, asupra cărții „Pași pe nisip“ de Lovinescu.

Din public.*)

Multămită publică.

Vasile Dura, învățător pensionat în Pianul-de-sus, Simion Iancu, Nicolae Cetină, Dumitru Cândea, Ioan Voina Prodan, Ioan Vas. Păvălescu, Raveca Cetină și Ana Nic. Cetină au dăruit bisericei din Purcăreț un rând de haine bisericești complet (80 cor.), Ioan Epure și Ioan Cărpinișan o cădelniță frumoasă (argint de China 34 cor.), Ioan Tricu un potir (argint de China aurit 40 cor.), George Pontoiu un disc cu steluță (argint de China aurit 12 cor.), Ioan Voina Prodan și Toma Tat (toți Purcăreţeni) câte un prapor frumos (54 cor.), iar dom.ul Avram Stefănescu, pădurar cercual în Pianul-de-sus a dăruit școalei noastre din Purcăreț o masă (catedră), scaun și o tablă mare.

Le exprim acestor binefăcători, precum și celorlalți mulți, cari s'au nisuit a împodobì casa lui Dzeu cu icoane și alte multe țesături (acoperimente frumoase) și cari cu ocaziunea a lor 2 nedeie poporale aranjate în decursul verei trecute au adunat suma de 100 cor., pentru procurarea a lor 10 bănci absolut necesare pentru școala noastră, și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămite, rugând pe bunul Dumnezeu să le răsplătească jertfele aduse din dragoste curată față de biserică și școală.

Rechita-Purcăreț, la 9 Dec. st. n. 1906.

Maxim Vulcu
paroh.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Banii dați

pentru „Emulsion“-ul lui Scott, la tot cazul nu sunt perduți, deoarece sănătatea e mai scumpă ca bogăția „Emulsion“-ul lui Scott conține cel mai fin oleu de pește norvegian care există Procedura specială de fabricare alui Scott este rezultatul unui studiu și unei experiențe de 30 de ani. Productul posede o eficacitate extraordinară la boale sau la întrămare. Cu oleul simplu de pește departe s'ajungi la acelaș rezultat ca cu „Emulsion“ ul lui Scott. VIII 252 2—4

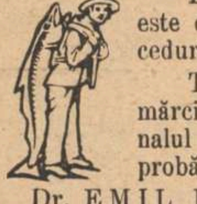

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 649—1906. [305] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III **Unguraș**, protopresbiteratul Ungurașului, devenită vacantă prin penzionarea parohului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și înaintà rugările în regulă instruìte la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și au a se prezentà înainte de alegere în biserică spre a cântà, cuvântà și celebrà pentru a fi cunoscuți poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul concernent.

Fizeș-Sânpetru, 1/14 Decemvrie 1906.

Pavel Roșca,
protopresbiter.

Nr. 1096—1906. [306] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Simeon Dorca din parohia **Loamnăș** cu filia **Mândra**, protopresbiteratul Sibiiului, în urma rescriptului Preaven. Consistoriu arhidiecezan din 20 Novembre a. c. Nr. 11069 Bis. să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-și înaintà cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, cu îndatorirea de a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà și cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Sibiiu, 3 Decemvrie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Spre binevoitoare atenție!

Recomand On. public magazinul meu bine sortat în **haine de bărbați și de copii**, făcute cu gust numai din stofe mai bune, durabile și moderne. Cu toate că materialul s'a scumpit, vând foarte eftin cu bani gata sau pe lângă plătire în rate. Deci ocaziunea-i binevenită pentru fiecare, ca și cu bani puțini să se poată îmbrăcà bine și eftin.

Rog Onor. public de binevoitorul sprijin. [304] 2—3

Cu deosebită stimă:

Es. Samu,

hala de vânzare vieneză, magazin de haine de bărbați și de copii, ghete, albituri, pălării, giamantane, etc.

Medgyes, strada Fărcaș nr. 1.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 38—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg
Strada Raboisen Nr. 30.

257 10—26

La 7 Expoziții publice cele dintâi premii.

Veritabil numai cu

1860.
T.P.A.P.M.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

triunghiu pe talpă.

Șoșoni, Slippers
Galoși
de Petersburg.

Singurii contrahenți:
Messtorff Behn & Co.
Viena I.

Vânzare în detail în toate prăvăliile mai bune de încălțăminte, de modă și gumă. [264] 6—6

NOU! NOU!

Somatose

fluide.

Mijloc tonic

producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 21—26

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 1—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1548 SZ.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 136 Sibiiu, Marți 12/25 Decemvrie 1906 Anul LIV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și insertiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Din Austria.

Popoarele din Austria au motiv să aștepte și să primească cu bucurie sărbătorile în preajma cărora se află, sărbătorile nașterii Domnului, pentrucă le aduc aceea ce le promisese de mult Domnitoriul, *votul universal* la alegeri.

Casa de sus a Austriei, contrar temerilor de cari erau cuprinși cei din fruntea guvernului, a respins adecă propunerea comisiunii de a [illegible] face modificare în proiectele de lege dejà votate din partea reichsrathului, cu întroducerea *votului plural*, și a votat legile prezentate fără nici o schimbare, cu o majoritate de voturi la care nime nu s'a așteptat. A votat însă și o altă lege, cu consentimentul și la inițiativa guvernului, legea despre *numerus clausus*, adecă o lege, care precisează, că membrii numiți ai casei de sus nu pot să fie nici odată mai mulți decât 170, dar nici odată mai puțini decât 150. Asta a fost condiția sub care magnații din Austria s'au declătat gata să voteze neschimbate reformele electorale, și guvernul le-a acceptat fără împotrivire [illegible].

Acum legea despre numerus [illegible]ausus va merge la cei din reichsrath, pentruca să o voteze și ei, și numai după aceea va votà casa [illegible] sus în a treia cetire legile despre [illegible]rmele electorale. Sancționarea [illegible]blicarea acestor legi nu se poate [illegible] deci pe sărbătorile Crăciunului, [illegible]ă cum erà dorința Maiestății Sale, se va face însă în curând după anul nou, pentrucă guvernul va căutà, ca reichsrathul imediat după sărbători, când se întrunește de nou, să iee în dezbatere întâiu acest proiect de lege, care, fiindcă [illegible]inge interese de acelea, cari [illegible] reprezentate în reichsrath, nu va aveà opozanți, ci va fi votat cu unanimitate.

Votarea reformelor electorale s'a făcut în casa de sus a Austriei în ședința ținută Vineri. A fost o ședință bine cercetată, atât din partea membrilor, cât și din partea publicului, care umpluse toate galeriile. Prezidentul a deschis-o la orele 3 d. a. dând numai de cât cuvântul raportorului, care întâiu a recomandat spre primire proiectul de lege despre numerus clausus, apoi reformele electorale. Asupra primului proiect de lege n'a fost nici o discuție. A fost primit în general și în special fără nici o vorbă. Asupra reformelor electorale s'a născut însă discuție animată și interesantă. A rostit și ministrul prezident *Beck* o vorbire mai lungă, rugând membrii casei de sus, să voteze neschimbate proiectele de lege, cari le stau înainte, fiindcă *în anul viitor au să fie regulate de nou raporturile cu cealaltă jumătate a monarhiei* (cu Ungaria), în care scop e necesar, ca parlamentul austriac să fie pus în poziția de a puteà muncì, ceea ce numai după întroducerea reformelor electorale se poate așteptà.

Discuția abia la orele unsprezece și jumătate din noapte a fost terminată, când apoi prezidentul pune întrebarea, dacă primește casa de sus proiectele de lege despre reformele electorale, și aproape întreaga casă răspunde cu *da*, afară de 15, (din 160 membrii prezenți) cari s'au pronunțat contra reformelor electorale.

Publicul de pe galerii a primit cu sgomotoase aclamări enunțarea făcută dela scaunul prezidial, că proiectele de lege despre reformele electorale sunt acum votate în a doua cetire și din partea casei de sus.

Și astfel triumful e secerat. Popoarele din Austria sunt în drept deci se serbeze ziua nașterii Domnului ca zi de îndoită sărbătoare, pentru-că le-a adus cel mai frumos dar de Crăciun, estinderea drepturilor cetățenești și asupra celor pănă aci desmoșteniți. Luptele lor purtate de ani de zile în direcția aceasta au fost încoronate de triumful cel mai frumos ce și l'au putut închipuì. De acum înainte sunt politicește mature toate și în întregitatea lor, nu mai sunt puse sub tutela și ocrotirea anumitelor pături sociale. Folosească drepturile câștigate spre binele și fericirea întregului pe care'l formează, cu noi, cei din ceastălaltă jumătate a monarhiei, împreună, spre binele lor și al tronului, iar nouă, celor de dincoaci, dee-ne ceriul în curând o asemenea zi de bucurie, în care se putem vestì și noi întroducerea votului universal pe întreaga linie și fără nici o restrângere, așa cum îl pretinde spiritul timpului și principiul dreptății!

Cronică pedagogică.

Psihologia fiziologică.

De-o jumătate de veac se vorbește necontenit de o psihologie fiziologică, către ale cărei „rezultate strălucite“ se îndreaptă o iubire și admirație fără margini și nebună. De cincizeci de ani nizuesc bărbați încărunțiți, cu graiuri măsurate și bine pregătite, tineri înflăcărați, cu fraze largi ca de obiceiu, rele și bune, să învedereze lumii bunătățile și adevărurile izvorâte din noua știință. Și de douăzeci de ani ascultă dascăli mari și mici, acești părinți ai sufletelor tinere, graiurile nouă, menite să aducă îmbunătățire și viață nouă în sinul lor.

Le ascultă smeriți, ca mândri și preabucuroși de noutatea și bunătatea lor, să le ducă în cap și buzunar în chiliile strâmte, în odăițele cu multe bănci și puține ferești. Doar ele să-i apropie, să-i împretinească mai bine cu copiii lor sufletești, ca să le deschidă sanctuarul, în care se zămislesc dorințe, porniri și gânduri. In loc însă să-i lumineze asupra modului de aplicare îi încurcă, în loc să-i înprietinească îi înstrăinează și bieții dascăli stau năuci în fața odraslelor, cari mirate de graiurile străine se închid și mai mult în sufletul lor.

Și îndoială se naște în inima dascălului față de știința nouă, ba față de psihologie preste tot. Psihologia li se înfățișează acum ca ceva de prisos și întrebările curg gârlă: Pentruce oare ni bună știința despre suflet? De ce mai și studiăm psihologia când ea nu ne luminează, când ea nu ne dă sprijinul ce ne datorește? Afară cu toată știința psihologică din seminare! Ea nu se poate aplicà la creșterea fragedelor mlădițe.

Aceasta e mișcarea cea mai proaspătă care bate valuri largi. Mai pretutindeni în țara neamțului — ca să nu mai vorbim de francezi — întâlnești câte un dascăl încins cu brâul îndoielii față de psihologie. Dar iată că se scoală starețul psihologiei moderne Wundt și sfătuește astfel: Dragii mei dascăli! Psihologia de azi e știință exactă, ea nu e pentru voi! Vă rog lăsați-o întreagă acasă când mergeți în casa creșterii! Ea nu e creată pentru școală și nici pentru voi, ci de voi e cea din veacurile apuse, mult-puțin empirică, străbătută de bazmele metafizicei!

Ciudat sfat!

*

Și dacă va întrebà cineva: a cui făt să fie oare știința aceasta modernă, psihologia fiziologică, îi vor răspunde unii: al adevărului, alții al științelor naturale, noi însă zicem al culturii tehnice moderne. — In veacul trecut se dezvoltă naturalizmul în mod uriaș. Invingerile și triumfurile lui ademenesc. In mintea unor bărbați se înfiripă *idea*[1]), că și în psihologie se poate aflà un nou drum de a cunoaște sufletul, precum noui căi s'au deschis întru aperceperea cosmosului. Calea cea nouă are să arete lumii, că este cu putință și o psihologie științifică, fără de speculațiuni hipotetice, deamnă de triumfurile naturalizmului care nu recunoaște metafizica. In urmare speculația se surghiunește din cuprinsul nouei psihologii, se trimite împreună cu metafizica în țara poveștilor

---

[1]) sub idee înțeleg ceea ce a înțeles Kant sub „Idee, Vernunftbegriff“.

FOIȘOARĂ.

etropolitul Sava II Brancovici (1656—1680).

— *Dare de seamă* —

(Fine.)

Despre Sava II. Brancovici în cartea păr. Mangra aflăm ca nou îndeosebi, că [illegible]ăscut în Ineu (Ienopole) în Transilvania, [illegible] botez a primit numele *Simion*. Dupăce [illegible] făcut educația în familie, în călătorii în țările vecine și la unchiul său, episcopul *Longin*, retras în mănăstirea Comana, s'a căsătorit, stabilindu-se în locul său natal.

Aici, ca oștean viteaz a avut dese lovituri cu Turcii, în cari a băgat groază prin vitejia sa. Mai târziu s'a preoțit și a ocupat în Ineu rangul de protopop, dar în acelaș timp a apărat Ineul cu vitejia-i cunoscută, mai ales în contra incursiunilor nocturne ale Turcilor, — așa că aceștia cerură îndepărtarea lui din Ineu, pe motivul, că protopopul Simion: *ziua e preot, iar noaptea vrăjmaș înarmat și stricător de pace*. Și când te gândești, că părint. Dr. Bunea, care face istorie spre a caracterizà pe metropolitul Sava II., reproduce motivul invocat de Turci cu „*ziua-i popă, noaptea-i hoț*“.

Devenind vacant scaunul de metropolit al Transilvaniei, soborul Românilor în 1656 a ales cu unanimitate ca metropolit pe cunoscutul protopop Simion Brancovici din Ineu. Simion s'a și hirotonisit în Târgoviște, dupăce se călugărise, primind numele de Sava.

„Astfel, exclamă cu legitimă mândrie păr. Mangra (pag. 49), colosul viteaz ce înspăimântà pe păgân se făcù ostașul lui Cristos, apărând cu vitejie „biserica românească“ până la sacrificiul vieții sale, ca un păstor adevărat care-și pune și sufletul pentru oi“. Și în adevăr întreaga viață a lui Sava II., toate acțiunile lui, întreagă ținuta sa eroică în lupta cu elementele dușmane, dovedește pe ostașul oțelit în lupte. In toate ale sale vedem mândria de demnitatea de principe născut, care nu știe să se încovoaie“.

Dacă ne gândim serios și nepreocupați la timpul furtunos și excesiv de primejdios, în care Sava II. Brancovici a primit cârma și a condus corabia bisericii mânată de tempestate printre stânci și vâltori și cum a știut el timp de ¼ secol nu numai să o conducă și să o ferească de nenorociri, dar dela înșiși dușmanii ei de moarte să stoarcă privilegii ocrotitoare, să-i deà viață nouă românească, scăpând-o de jugul slavinismului să pună bază culturii noastre naționale românești, nu putem să nu ne pătrundem de un sentiment de cea mai înaltă și mai curată admirație pentru fenomenalul ierarh, care dacă trăià în cele dintâiu 6 veacuri creștinești, și era grec de neam, ar fi glorificat mai pe sus de cei mai străluciți ierarhi ai creștinătății.

Dupăce reproduce o serie de diplome referitoare la biserica română, diplome în cari se vede și înverșunarea dușmanilor bisericii noastre și beneficiile stoarse dela ei prin marele ierarh, părint. Mangra cu drept cuvânt adaugă (pag. 75): „Din diplomele produse și anume din cele dela 1669 și 1674 se vede fanatismul și violența cu care calvinii s'au năpustit asupra bisericii române, iar din celelalte opt din anii 1656, 1659, 1662, 1663, 1673 1675, 1676 și cea din 1679, resumată după Engel, se arată confirmarea jurisdicțiunii sale, sentimentele și privilegiile date clerului românesc, cum și lupta titanică, ce a purtat-o metropolitul Sava pentru apărarea și conservarea bisericii române ortodoxe. Aceste sunt documentele oficiale cari mărturisesc luminat despre ortodoxia și naționalismul românesc al lui Sava Brancovici“. Iar la pag. 76 seq: „Metropolitul Sava Brancovici urmărea un mare și sfânt ideal: *unitatea și independența bisericii române ca singurele mijloace pentru conservarea unității naționale a poporului român*. De aceea el nu s'a unit cu nici una din cele patru religiuni recepte, cum făcù după 20 de ani metropolitul Atanasie, căci unirea ar fi fost egală cu renunțarea la independența bisericii române.

Dintre următorii ierarhi ai bisericii române în Transilvania numai episcopul numit Inocențiu Clain și metropolitul Andreiu Șaguna se pot pune alăturea cu Sava Brancovici.

Dacă vom considera însă, că Inocențiu Clain era episcopul bisericii române unite cu romano-catolicii, căreia i se asigurase prin diplomă aceiași libertate bisericească, de care se bucurau bisericile de ritul latin, având pe lângă protecția Papei și pe cea a curții din Viena, că Șaguna era episcopul, mai apoi metropolitul bisericii române ortodoxe, a cărei religiune prin legile din 1848 era egal înşi a miturilor. Esperimentul e la ordinea zilei; căci cu presupuneri nu putem cunoaşte adevărul. Numai ce poţi prinde cu senzurile e real şi adevărat. Experimentul ne ajută să relevăm porniri şi facultăţi, cari le ascunde sufletul. Cu ajutorul lui ne însuşim convingeri luminate de raze curate şi nu fantasmagorii de ale unei minţi medievale. In „batosul experienţii“ să clădeşti cu unealta în mână o psihologie, care să stea în rând cu celelalte ştiinţe exacte. — Aceasta au vrut'o, — şi o lume întreagă erà firm convinsă de posibilitatea ei. Anevoie să fi aflat prin anii 70—80 pe vreunul — şi acela nu putea fi în ochii lor — decât un neînţelegător prea îndărătnic, sau vre-un vânător de „pepeni verzi şi stele coapte“ — care să fi îndrăznit a tăgăduì acestui fel de psihologie caracterul pur ştienţific.

Adevărat, că silinţele urzitorilor noului metod: Weber şi Fechner, au fost încoronate de rezultate până atunci nepomenite. In urma lor păşeşte vestitul Wundt, desfăşurând o energie de voinţă ne pilduită, spre a face din psihologiă o ştiinţă exactă. Şi într'adevăr el e cel mai puternic dintre toţi prin belşugul producţiei sale fără pripă şi fără zăbavă, liniştită şi sigură, prin *silinţa* de a ne înfăţişa viaţa sufletească sub toate aspectele posibile. Dragostea lui pentru neamul omenesc şi iubirea de adevăr nu se cheltuesc în descrieri sau lămuriri izolate, ci leagă viaţa omenească, bucuriile şi fapta ei, în fiece clipă de clipa încunjurătoare din marea şi larga viaţă a lucrurilor, care deşi neînsufleţită ne vorbeşte prin graiul nostru şi se face faptă. Aşa ni-'l înfăţişează ori ce pagină din epocalul op: Völkerpsychologie, şi totodată şi ca stăpân sigur peste lumea fantasticului, a mitologiilor şi basmelor.

Fapta lui cea mai vrednică de luat în samă pe terenul psihologiei fiziologice e distincţia, în mod genial făcută şi documentată, dintre „experienţa mijlocită şi cea nemijlocită.[1] Distincţia aceasta farmecà lumea învăţaţilor. Dar vraja pieri îndată ce oameni ştiinţii se puseră să aplice noua învăţătură. Căci uite, aşa numita experienţă nemijlocită, care ar fi să fie obiectul psihologiei per escelentiam, se îndărătniceşte a se supune noului metod naturalistic.[2] Şi deşi rezultatele dobândite cu ajutoriul experimentului s'au dovedit de foarte însemnate, ele nu sunt în stare să alcătuiască psihologia cea plănuită, ci sunt o parte întregitoare numai a psihologiei senzurilor. Adecă nu e psihologie adevărată, şi nu a devenit nici atunci când s'a încercat să aplice unealta chiar şi la duh. Psihologia fiziologică s'a văzut constrânsă să mărturisească că se încurcă deja la cunoaşterea fenomenelor elementare ale sufletului, şi că e silită să îngăduie descrierea şi lămurirea fenomenelor mai înalte unei speculaţiuni hipotetice.

Deja se vădeşte nonsenzul definiţiei psihologiei celei noui, o definiţie ale cărei slăbiciuni nu le a scos nime atât de lămurit la iveală decât *Theodor Lipps*, renumitul psiholog din München. Definiţia modernă exlude precum am zis mai sus, ori ce fel de speculaţie şi metafizică din cuprinsul psihologiei, cu risicul de a renunţà cu totul la noţiunea sufletului ca substanţă. Wundt însuşi tăgădueşte substanţialitatea sufletului. Prin delăturarea substanţei, ca ceva veşnic neschimbător rămâne însă un gol în sistemul său filozofic clădit în deceniile din urmă. Spre a umpleà golul acesta cheamă noţiunea actualităţii întrajutor. Desvoltarea eternă, *πάντα ϱεῖ* a nebulosului Heraclit şi curgerea necontenită a lui Hume se înfrăţesc aici. Ceeace bătrânul filozof a exprimat în formă cam mitică: că viaţa şi activitatea stăpânesc lumea în internul ei, încearcă Wundt să documenteze pe cale metafizică.[1]

Să fie oare o contrazicere sau numai o lărgire a definiţiei? — Ori ce să fie, criza psihologii fiziologice nu se mai poate tăgădui. Silinţele cheltuite întru clădirea unei psihologii fără suflet, bunăoară ca o lume fără Dzeu, nu ne-a înaintat cunoaşterea adevăratului duh, ci numai cunoaşterea senzurilor.[2] Iar când să treacă la „experienţa mijlocită“ îi împresoară, „lumea basmelor“, şi acelaş făt-frumos — sufletul le dă bineţe, spuindu-le în graiu convingător, că el nu e o pânză întinsă, o hârtie măzgălită de toţi aceia şi acelea cu cari se întâlneşte în viaţă, ci are multe ascunzişuri, multe creţuri şi multe locuri tăinuite, în cari se păstrează calităţile esenţiale, pe cari experimentul nu le poate relevà, ci numai raţiunea, ochiul minţii, le poate zărì, şi că metafizica chiar bazm să fie e de lipsă ca pânea de toate zilele.[3]

Nicolae Păunaş.

---

[1] experienţa nemijlocită şi cea mijlocită o aflăm exprimată deja la Locke.

[2] Vezi Felix Vályi: Zur Zukunftsfrage der Psychologie. Paris—Leipzig. pp. 147 squ.

[1] M. Brasch: Deutsche Philosophen. Leipzig pp. 62—63.

[2] Despre rezultatele psihologiei fiziologice vorbeşte *Gaston Ragest* în primul număr din Septembre al „*Revue des Deux Mondes*“ 1906.

[3] Precum oblicesc din cartea unui tinăr profesor român, i-s'a trimes metafizicei răvaş să treacă iarăşi graniţa pe lângă condiţia să-'şi schimbe numele primit dela Aristotel pe unul mai modern. Un popă ultramontan sau un protestant liberal l'a şi botezat, iar tinărul profesor militează acum pe lângă o nouă ştiinţă. Să-'i fie de bine.

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în şedinţa din 6 Decemvrie a dietei ungare.

(Urmare).

După pauză.

Prezidentul: Deschid din nou şedinţa. Domnul Ştefan C. Pop are cuvântul.

Şt. C. Pop: On. Cameră. (S'auzim!) Foarte vă mulţămesc domnilor deputaţi, că m'ascultaţi cu răbdare şi atenţiune, dar fiindcă mai mulţi dintre D-Voastră au zis, că din păcate şi în ţinuturile maghiare sunt în mai multe locuri asemenea stări, cum sunt cele arătate de mine, deşi poate nu tocmai în măsura aceasta, voiu îndrăznì a dà explicare completă la toate cele arătate de mine, pentruca nu cumva să fiu acuzat că am adus înaintea acestui înalt for acuze iscodite, cari nu se pot verificà. Vă voiu expune rând pe rând probele mele amintite la acuzele cele mai grave, pe cari le întregesc acum.

In ce priveşte pauşalele (átalányöszszeg) — la chestia aceasta atrag cu deosebire atenţiunea dlui ministru de justiţie. — De fapt sub titlul de cheltuieli de administraţie şi cotizaţii pentru fondul gornicilor se încasează astfel de cheltueli şi se ameninţă cu licitaţie în caz când acelea nu se pot încasa. Şi aici îndrăznesc a atrage atenţiunea Dv. asupra actelor oficiale, pe cari le am în mânile mele, acte încheiate asupra execuţiei hipotecare. Conform acestor acte (ceteşte): asupra comunei Vidra de sus s'a făcut întabulare hipotecară pentru 1600 cor., asupra comunei Iara 1067 cor. Secătură 1386 cor. Câmpeni 570 cor. Rubricile referitoare la acestea sunt în posesiunea mea.

On. Cameră! Dacă binevoiţi a urmărì cu atenţiune budgetul, vă veţi convinge, că suma de pauşal, pe care comitatul Turda-Arieş este obligat a-l plătì statului este de 10,000 coroane, din cari 5000 cor. cad în sarcina acestor comune nenorocite. Işi poate imaginà ori cine, ce imparţialitate se manifestă din partea municipiilor, când sumele acestea se repartizează pe indivizi şi se face execuţia. (Mişcare.) Statul, socot, că nu are intenţiunea aceasta şi nu pentru aceea cheltuim noi milionul, pentru ca să vindem la licitaţie averea acestor nenorociţi.

In ce priveşte instituţiunea gornicilor, să mi-se dea voie a relevà unele lucruri.

In Septemvrie, când am umblat printre aceşti nenorociţi, cari au venit la mine ocolindu-şi preoţii, mi-s'a zis să nu întru cu nimeni în contact, să nu vorbesc cu nimeni căci se tem că mă voiu schimbà şi nu voiu vedeà adevărul curat. Mi-s'a zis, să vie aici domni ministri şi să vadă ce e cu munţii noştri! Observ, că munţii sunt proprietatea erarului, dar ţărănimea d'acolo îi numeşte „munţii noştri“.

Gornicul din Dămuş ţine doi munţi şi — aceasta o ştiu numai din auzite — are vr'o 20—40 vite, are pe an câte 80 cară de fân, pe care îl vinde scump comunelor din împrejurime. Gornicul din Albac are casă cu etaj şi este stăpân şi poruncitor peste întreaga comună

Intreb, onorată cameră, oare poate să admită bunul simţ, ca un om care are un salar cinstit, ba încă un salar foarte bun în comparaţie cu pregătirile sale, — să escludă dela păşune în mod nedemn şi sub diferite pretexte pe nişte oameni săraci, să exploateze munţii cei mari în propriul său folos? Erarul se îngrijeşte de dânsul, îi dă un anumit teritor pentru un număr oare-care de vite, dar nu-i dă dreptul să poată sustrage comunelor un munte sau chiar doi munţi întregi.

Imi iau voie a întrebà la acest loc — ceea-ce am mai relevat — că unde se va ajunge dacă se va enunţà sistematic imposibilitatea de a încasà? In privinţa aceasta se procedează uman; dar mai este un motiv. Erarul, îndată ce se anunţă insolvenţa, plăteşte imediat cheltuielile de procedură, pe când dacă acele cheltuieli trebue să se încaseze dela un ţăran, urmează o lungă procedură, sechestru, licitaţie şi multe alte lucruri desagreabile; pe calea aceasta însă — scuzaţi, nu vreau să suspiţionez — pe când pe deoparte ajunge lezne la bani, pe de altă parte se vor multiplicà cazurile de contravenţie, şi este ne mai pomenit, ca în asemenea ţinuturi să fie comune cu câte 4—5000 cazuri, şi sub astfel de pretexte să-i perzecute pe bieţii oameni. Abuzurile acestea trebue suprimate într'un chip oare-care căci statul n'are nici un folos, ci numa pagubă. Guvernul central, fără ca să bănuiască, provoacă ura faţă cu sine însuşi în sufletele acelor oameni nenorociţi.

Am zis, onorată Cameră, că deoarece chestia este în aşa grad o chestie de interes comun, pe cât îmi va fi posibil, voiu ocoli personalităţile. Cu toate acestea, fiindcă on. mei colegi cu drept cuvânt au întrebat unde-mi sunt probele, sunt nevoit a vorbì şi despre acestea. Căci am ridicat şi o acuză gravă şi anume că acei oameni, la cari amenda s'a schimbat în arest — sunt aplicaţi la corvadă particulară. In privinţa aceasta aşi puteà să numesc nu numai pe unul, care a făcut asemenea corvadă. Am întrebat dela unii bărbaţi inteligenţi de acolo, dacă este cu putinţă acest lucru? Mi-s'a răspuns afirmativ. Nu ştiu, dacă a făcut o actualul solgăbirău, ori vr'un antecesor al său, dar ştiu, că solgăbirăul a făcut'o.

Cealaltă chestie mai delicată este abuzul ce se face cu pescăritul. Regret foarte mult, că nu văd aici pe întrerupătorul deputat Rákosi Viktor, (Mişcare) că chestia aceasta pe dânsul l'ar interesà mai tare atât ca om cât şi ca poet.

In cercul acesta şi în comunele aparţinătoare lui, pescăritul îl ţine în arândă atât în păraie, cât şi în cele două Arieşuri, domnul fisolgăbirău.

Poporul asuprit la extrem, fireşte, nici nu îndrăzneşte a se apropià, ca să concureze cu dlui la licitaţie. L-a arândat aşadar dânsul. Socot, că este incorect şi greşit, ca fisolgăbirăul să aibă în mânile sale pescăritul, din cauză că în senzul legii tot fisolgăbirăul este chemat a interveni în cazuri de contravenţie şi prin urmare el este persoană interesată în cauză. (Aşa este!) Şi oamenii acolo sufer de foame. M'am convins singur, că coeficientul mortalităţii acolo este colosal de mare. Şi când acei oameni, mânaţi de foame se duc să prindă de sub vre-un bolovan un păstrav, îi prinde jandarmul, [illegible] pedepseşte adesea nu numai pe el, ci [illegible] pe tatăl său. Şi pedeapsa este teribilă.

Iată sentinţele: Intr'una d. e. incu[illegible]patul este condamnat pentru contravenţie de pescuit la câte 100 coroane amendă principală, apoi în senzul §-lui 65 la c[illegible] 50 coroane amendă, ceeace este o am[illegible] comutabilă în inchisoare de câte 28 [illegible]

Un caz şi mai interesant vă [illegible] fiindcă aruncă lumină asupra modulu[illegible] cugetare al poporului. (Mişcare). Inc[illegible]tul este dat în judecată. Se face acuza. Reclamant este fisolgăbirăul, iar ca judecător este iscălit solgăbirăul, în exhibit însă vedem numele fisolgăbirăului reclamant. Ţăranul ia actul în mână şi întreabă dela cine a venit şi ce conţine? Te-au amendat la 50—100 cor. E[illegible] zice: Frumoasă dreptate! Domnul fisolg[illegible] îşi face singur dreptate!

Acestea sunt probe, că aici nu sunt stări sănătoase. Deoarece pescăritul aparţine cadrului acestui portofoliu al agriculturei, rog cu profund respect pe domnul ministru al agriculturei să ia măsuri, ca să nu se mai întâmple asemenea abuzuri căci prin aceasta sufere şi cinstea justiţiei şi a administraţiei. Ţăranul cu drept cuvânt zice: Iată judecătorul acesta îşi face singur dreptate! Apoi pedepsele încă sunt grozave. Unul din colegii mei deputaţi a fost martor, cum jandarmii au escortat pentru câte un păstrav băieţi de câte 10 ani dela Mărişel până la Gilău, distanţă de 50 chilometri. Iată ce lucruri se întâ[illegible]plă când nişte oameni ai autorităţii publice, cari în acelaşi timp sunt şi organe de justiţie — regret că fisolgăbirăului di[illegible] punct de vedere penal i-se acordă asem[illegible]nea autoritate — iau în arândă dreptul d[illegible] pescărit şi apoi pedepsesc atât de inex[illegible]rabil.

Intreb pe onorata cameră este corect, ca solgăbirăul să vândă peşte în Abrud şi păstravi în Roşia, şi oare serveşte spre înălţarea nimbului corpului administrativ dacă ţăranul îl vede adeseori acolo pe fisolgăbirău împreună cu odăiaşul (haiducul) său? Eu în privinţa aceasta profesez principiul, pe care socot că-l împărtăşesc cu mine împreună toţi aceia, cari cunosc privaţiunile şi trebuinţele omului sărac, anume că păraiaşele şi apele din munţi n'ar trebui supuse rigoarei extreme, căci adeseori foamea şi necesitatea extre[illegible] este aceea, care îl constrânge la contravenţie pe bietul ţăran. Imi exprim părerea, că de geaba zice cineva, că acei

---

dreptăţită cu celelalte religiuni recunoscute în stat, iar Sava Brancovici era metropolitul unei religiuni *proscrise*, al unui popor *suferit* în patrie numai până la un timp, până va plăceà principilor şi regnicolilor, care aveà să-şi apere biserica nu numai în contra micilor şi marilor tirani, dar şi în contra legilor barbare de stat, prin cari se decretase desfiinţarea ei: *atunci cu pietate trebue să se închine Românul memoriei acestui bărbat fenomenal, care în puterea autorităţii şi influinţei morale 24 de ani singur a susţinut şi apărat cetatea neamului românesc, biserica ortodoxă din Transilvania, preferind moartea decât să şi-o predea inimicului!*“

Activitatea şi mucenicia metropolitului Sava II. Brancovici sunt îndeobşte binişor cunoscute publicului român, de sine înţeles, după actele şi datele scoase până acum la lumină. Cartea păr. Mangra, prin critica ei pozitivă aruncă asupra lor o lumină confirmătoare.

Arhivele Transilvaniei şi ale statului — putem conchide cu siguranţă — ne păstrează ascunse acte şi documente surprinzătoare referitor la luptele lui Sava cu principii şi cu magnaţii calvini. Căci nu se poate admite, ca el să nu fi adresat principilor calvini, poate şi curţilor vecine, memoriale şi proteste, petiţiuni şi reprezentaţiuni, în virtutea cărora a stors diplome favorabile bisericii şi a putut nebăgà în seamă pe cele contrare. Aceste acte de nu vor fi cumva nimicite, trebue să iese la iveală, mai curând sau mai târziu, spre a desăvârşì strălucita aureolă a marelui metropolit Sava II. Brancovici.

Cred, că nu i-se va puteà atribuì păcatul de a se face judecător de intenţiune celui ce cu surprindere s'ar întrebà: ce a putut îndemnà pe un om luminat ca păr. Dr. Aug. Bunea să păşească cu atâta preocupaţiune pasionată contra marelui ierarh pe care cu primejdia de a-şi compromite reputaţiunea de istoric, încearcă a-l desbrăcà de toate calităţile, cari grupate în persoana ierarhului, constitue mândria unui neam, a neamului său românesc, şi a-l prezentà Românilor în colorile cele mai negre, mai respingătoare? Celce şi-ar pune această întrebare ar găsì răspunsul în nenorocita tendinţă, nu numai de a validità îndreptăţirea *unirii*, ca o necesitate pentru timpul când ea s'a făcut, ci de a o prezentà ca *mântuitoarea neamului românesc şi luminarea lui.*[1] In acest scop s'a crezut, că e nevoie să se arete, că înainte de „*unire*“ între Români a fost un haos, că Românii au fost calvinizaţi şi „Unirea“ i-a descalvinizat.[2] Iar această fasonare a istoriei nu se puteà îndeplini lăsând să strălucească în biserica „slavo-bizantină“, „schismită“ un ierarh român, care *dă viaţă şi cultură neamului românesc.* Acest ierarh trebuia deci metamorfozat, în *sârb*, *hoţ*, *calvinizat şi calvinizant*, *desfrânat*.

Mirare nu ne prinde, dacă ne aducem aminte din copilărie, cum fraţii „uniţi“ ne dăscăliau pe *Şaguna*, neslăbindu-l din *sârb*, duşman al neamului românesc, spre a puteà cu atât mai mult înălţà pe Şuluţ. Ravna „sfintei uniri“.

Simeon Popescu
protopresbiter.

---

[1] A se vedeà Dr. Augustin Bunea: episcopii Petru Paul Aron şi Dionisiu Novacovici, Blaj, 1902 pag. 202.

[2] Dr. Augustin Bunea, Discursuri, Autonomia bisericească, Blaj, 1902, cu deosebire 352 (Autonomia bisericii dela descalvinizarea Românilor prin unirea Romei până la 1762).

arândași procură material de prăsit, cu toatecă pentru sporirea contingentului de peşte nimica nu fac, deoarece în apele de munte nici că se pot instala staţiuni de prăsit. Iată de ce nimenea n'are vre-un folos din asemenea procedură, ci numai pagubă.

(Va urma).

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească în tractul Turda.

Agârbiciu, 2 Decemvrie v.

Conferenţa preoţească din tractul Turda s'a ţinut în 8/21 Novembre ziua ss. Arhangeli Michail şi Gavriil în Turda.

Dejà de dimineaţă sunetul duios al clopotelor bisericii invită pe creştinii evlavioşi la casa Domnului. Deşi era timp nefavorabil, ţărani și cărturari au venit în număr frumos pentru a asistà la celebrarea serviciului divin îndeplinit de preoţii Ioan Ghibu, Ioan Iliescu George Almăşan şi Atanasie Hoportean. Biserica frumos ornamentată, melodioasele și mângăitoarele voci ale preoţilor liturghisitori, armonioasele răspunsuri cântate cu corectitate de corul mixt al ţăranilor — instruaţi de foştii învăţători Octavian Simtion şi Laurenţiu Curea, — sub conducerea actualului învăţător George Prejmereau, cum şi predica ocazională rostită de preotul Atanasiu Hoportean, au stârnit simţăminte de adâncă evlavie și au ridicat mult inimile poporului ascultător.

După sfârşitul sf. liturghii corul preoţilor săvârşeşte invocarea duhului sf. — şi cu preoţii liturgisitori în frunte P. O. D. protopop *Jovian Murăşian* serveşte parastas pentru fericiţii repausaţi în Domnul metropoliţii *Andreiu* şi *Miron* şi mecenaţii *Gozsdu* şi *Andronic*. Terminate acestea, în considerarea timpului înaintat (1 oară p. m.), preoţimea se retrage la hotel spre a se luà masa, având să urmeze începerea conferenţei la 2 oare p. m.

La terminul acesta toţi preoţii ne-am întrunit în şcoala confesională — care fiind de model în tract, numai fală face poporului sărac, dar credincios din Turda, — unde precis la 2 oare Domnul *Jovian Murăşianu*, protopresbiterul tractual, prin o cuvântare bine simţită, în care arată însemnătatea conferenţelor preoţeşti, — între vii aclamări de „să trăiască" deschide şedinţa.

Se constitue biroul alegându-se notar Vincenţiu Orăşan şi membrii verificători George Costin şi Ioan Opriş. — Imediat se face apelul nominal şi se constată a fi prezenţi 24, absenţi 6 cu scuză.

La propunerea prezidentului între vii aclamări conferenţa decide a se expedà Inalt Preasf. Sale Domnului arhiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu*, inauguratorul conferenţelor preoţeşti, o telegramă de adhesiune şi supunere, şi cu compunerea şi expedarea ei se şi însărcinează preotul Vincenţiu Orăşan.

Din partea notariului se cetesc scuzele preoţilor Vasilie Nicoară, Ioan Călugăr, Gregoriu Pop, Vasilie Orăşan, Macsim Purşa şi Petru Şăulean. Scuzele preoţilor Vasilie Orăşan şi Macsim Purşa se încuviinţează, ca deplin motivate. Preoţii V. Nicoară, S. Călugăr şi G Pop au să producă atestat medical, şi preotul Petru Şăulean adeverinţă dela matriculant, că în ziua aceea a avut de înmormântat.

Intrându-se în ordinea de zi se deschide discuţie asupra modului cum s'a servit şi predicat. La discuţie iau parte preoţii I. Chifa, A Badiu, I. Hoportean, N. Gherman, V. Orăşan şi protopresbiterul şi după multe observări făcute cu bunăvoinţă, se declară a se fi celebrat cu solemnitate şi amăsurat prescriselor tipiconale.

Cu privire la predica ţinută de A. Hoportean cu motto: „Cela ce ascultă de voi, de mine ascultă: Şi cela ce se lapădă de voi, de mine se lapădă" (Luca cap. 10 v. 16): Se observă, că a fost bine predată, cu logică, dovedind predicatorul şi o bună doză de rutină oratorică.

Conform ordinului consistorial dto 20 Aprilie 1904 Nr. 3880 Bis. la propunerea preotului I. Hoportean se decide ca vara vecernia să se înceapă la 4 oare p. m. şi utrenia la 6 oare a. m. şi continuativ liturgia; iarna vecernia la 3 oare p. m. şi utrenia la 8 oare a. m. unde nu ar împedeca această ordine alte obiceiuri locale.

Se mai cetesc cercularele Nrii 3662, 3663 şi 10351 Bis. cari servesc spre plăcută ştire şi acomodare, luându-se act şi despre rezoluţia conzistorială prin care şi-a exprimat complăcerea Preav. Conzistor faţă de preoţii Vincenţiu Orăşan, George Cimoca şi Ioan Hoportean pentru zelul desvoltat la elaborarea temelor pentru conferenţa trecută.

Trecuţi peste acestea, urmează referada preotului Vincenţiu Orăşan privitoare la statorirea cuotelor pentru procurarea reşedinţei protoprezbiterale şi după o motivare destul justificată propune:

Se anunţă necesitatea urgentă a se procura reşedinţă protoprezbiterală. şi spre acest scop să se contragă un împrumut de 13 mii Cor. dela Preav. Conzistor pe lângă amortizare pe timp de 12—15 ani şi spre acoperirea anuităţilor să se contribue cu următoarele cuote anuale: 1) Protoprezbiterul cu 130 Cor. 2) 30 preoţi à 20 cor. = 600 cor. 3) 31 parohi à 5 cor = 155. 4) din fondul protoprezbiteral 115 cor. 5) Parohia Turda odată pentru totdeauna cu 1500 cor. — Cuotele dela protoprezbiter şi parohi să se detragă în fie-care semestru prin cassa arhidiecezană din dotaţiunea dela stat, iar cuota din fondul protopresbiteral 270 cor. să se solvească în 2 rate semestrale şi anume în 1 Ianuarie şi 1 Iulie a fiecărui an.

După o discuţie meritoare la care participă preoţi Andreiu Badiu, George Cimoca, Iacob Chifa, Ilie Şerban, Ioan Iliescu, Ioan Aldea, Ioan Ghibu, protoprezbiterul şi propunătorul, conferenţa cu unanimitate de voturi primeşte propunerea preotului Vincenţiu Orăşan, o ridică la valoare de concluz şi imediat după aprobarea acestui concluz din partea Preav. Conzistor are să se acuire reşedinţa protoprezbiterală, fie prin cumpărarea unor case potrivite, fie prin cumpărarea unui loc pe care să se zidească casă nouă şi despre efeptuire să se raporteze sinodului şi conferenţei proxime.

Trecuţi şi peste acest punct ponderos şi îmbucurător, urmează referada preotului Ioan Opriş asupra rapoartelor oficiilor parohiale cerute prin cercularul consistorial 6194 Bis. Constată, că au întrat rapoarte dela 19 preoţi, cari rapoarte le-a petrecut în un conspect tabelaric pe care-l ceteşte şi din care reiese, că preoţii din parohiile: Agârbiciu, Banabic, Cristiş, Cucerdea, Feldioara, Frata, Grind-Cristur, Micloslaca, Miheş, Muereu, Murăş-Decea, Murăş-Ludoş, Sânt-Mihaiu, Turda şi Vaidasig au arătat progres, atât cu privire la dezvoltarea stărei religioase a credincioşilor, cât şi prin înfiinţarea de fonduri noui. Conferenţa exprimă mulţămită protocolară preoţilor din comunele amintite. ca unora, cari au dezvoltat o activitate mănoasă în via Domnului.

Totodată se ia act despre rapoartele întrate după termin dela preoţii din parohiile Botez, Cicud, Ciunga, Găbud, Murăş-Cheţa şi Murăş-Uioara, cărora conferenţa le atrage atenţia ca să dezvoalte cât mai mare activitate, ca să poată raportà pe viitor şi mai mari succese, iar pe preoţii din parohiile Agriş, Aţintiş, Cârcedea, Ceagz, Hidiş, Petrilaca, Săniacol, Soat şi Sopor îi îndatorează ca să le înainteze până la conferenţa viitoare.

Se mai decide, ca Preav. Consistor să binevoiască a recercà oficiile protopresbiterale din arhidieceză, ca să-i prezinte un proiect, prin care s'ar puteà iniţià o colectă între preoţi şi mireni cu scop de a se creà un fond general, din care cu vremea să se acopere lecticalul preoţesc şi zilele de lucru ce le dau creştinii preotului.

Ca punct 9 din program urmează recenziunea preotului Andreiu Badiu asupra temei „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în poporul nostru." etc. lucrată şi prezentată în conferenţa trecută de preotul Ioan Hoportean, şi arată că tema în general a fost bine şi cu mult zel lucrată, drept ce conferenţa exprimă autorului mulţămită protocolară.

Ca punct final urmează cetirea temei „cari sunt îndatoririle preotului faţă de şcoala confesională al cărei director este şi cauzele cari împedecă o înaintare mai vădită pe terenul şcolar" — prin preotul Andreiu Badiu.

Conferenţa află deplin reuşită lucratea şi autorului îi exprimă mulţămită protocolară. Cele constatate de autor se decide a se comunicà preoţimei spre acomodare.

Cu acestea fiind exhauriată ordinea de zi, prezidentul mulţămeşte membrilor pentru viul interes ce l'au manifestat întru dezlegarea agendelor atât de ponderoase şi dorindu-le reîntoarcere fericită la ale lor, între vii aclamări declară şedinţa încheiată, iar dl protopresbiter Ioan Ghibu în termini călduroşi mulţămeşte prezidiului pentru tactul cu care a condus dezbaterile rodnice ale acestei conferenţe.

Preotul Vicenţiu Orăşan.

Teatru.

Luni, teatrul rămâne închis.

Marţi, în 25. Decemvrie, n. d. a. la 3 ore: *Unsre Käthe.* Seara: *Die Lustige Witwe.*

NOUTĂŢI.

Din Parlament. Dieta ţării a ţinut Joi ultima şedinţă meritorică, iar Sâmbătă a ţinut numai şedinţă formală, pentru luarea în primire a legilor votate din partea casei magnaţilor. Proxima şedinţă se va ţineà în 10 Ianuarie n. 1907.

*

Congregaţie. In 28 Decemvrie n. la orele 9 ţine adunare generală extraordinară representanţa municipală a comitatului Sibiiu, în sala mare a casei comitatense. La ordinea zilei sunt puse 134 obiecte, de diferită natură.

*

Sf. Nicolae la curte. In ziua sf. Nicolae a dat M. Sa, Domnitoriul nostru, în palatul regal din Buda un prânz în cinstea Ţarului Au luat parte pe lângă Maiestatea Sa, membrii cabinetului, consulul rusesc şi ataşaţii militari ruseşti, preoţii militari ruseşti, precum şi alte persoane marcante. Maiestatea Sa a ridicat paharul zicând: „In sănătatea iubitului meu pretin şi frate, a Maiestăţii Sale Ţarului Nicolae", Muzica a cântat imnul rusesc ascultat în picioare de toată masa

*

Şcoala economică (de menaj), susţinută de „*Reuniunea femeilor române din Sibiiu*", deschide cu începere dela 15 Ianuarie n. 1907 un *curs special pentru bucătăria fină.* Cursul durează trei luni. Elevele, cari vor locuì în internatul şcoalei, primesc întreaga întreţinere pe lângă o taxă lunară de 80 cor. Elevele externe plătesc o taxă lunară de 40 cor., primind ameaza şi ojina. Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $^1/_2$ duzină de rufe, 6 ştergare, pepten, perie pentru cap şi pentru dinţi, câteva şorţuri; cele externe: câteva ştergare şi şorţuri. Inscrierile se fac la conducătoarea şcoalei, domnişoara *Veturia Papp*, Sibiiu, Strada Baier Nr. 1.

*

Domnii dela „Erdélyi Hirlap" îşi permit să afirme de nou şi să susţină, că la expoziţia din Bucureşti a fost trimis un exemplar *oprit* din „*Cartea de Aur*". Ii asigurăm de nou, că susţin un mare *neadevăr*.

*

Vot de încredere. Joia trecută au ţinut medicii întrunire în Budapesta pentru ca să pornească acţiune în potriva proiectului de lege nouă referitoare la ajutorarea muncitorilor bolnavi. Inainte de a întrà în dezbaterea proiectului prez. Dr. Schwarzer a propus să voteze mulţămită şi încredere dep. naţ. *Dr. Al. Vaida*, pentru că a apărat în dietă interesele medicilor. Unii mai şovinişti dintre medici s'au opus. Propunerea s'a primit însă aproape cu unanimitate.

*

Colecţia dlui D. Comşa. Cetim în ziarele din Bucureşti, că doamna Eliza Ştirbei a cumpărat de la domnul profesor al seminarului din Sibiiu, *Dimitrie Comşa*, pentru suma de 12.000 lei (douăsprezece mii) culegerea de artă poporală românească. Această culegere se compune din două feliuri de lucruri. Sunt întâiu obiecte de lemn înfrumseţate cu sculpturi; furci de tors, beţe de mână, fluere, cruci, — toate lucruri făcute cu cuţitul de ciobani când stau la munte cu oile şi cu gândul la cei de jos, de acasă. Sunt apoi ţăsături şi cusături eşite din mânile meştere ale femeei române, ale artistei satelor noastre de la poalele munţilor. Dl Comşa a adunat toate aceste lucrări de artă românească în curgere de mai mulţi ani de prin satele noastre, iar doamna Ştirbei cumpărându-le şi-a îmbogăţit muzeul — şi până acuma foarte bogat — de artă poporală românească cu o comoară de mare preţ.

*

Advocat nou. Domnul advocat Dr. *Toma Vasinca* anunţă, că şi-a deschis cancelarie advocaţială în Pui.

*

Sinucidere. Joi dimineaţa a fost aflat pe drumul de fier în apropiere de Caşovia trupul dărăburit al vicecolonelului *Nicolae Biju* dela reg. 34. Erà staţionat în Caşovia şi se bucurà de mare trecere în oraş. Se zice că s'ar fi sinucis din cauza unor încurcături financiare. Era de 57 ani şi originar din Caransebeş.

*

Reuniunea „Frăţia" din Bucureşti, a Românilor ardeleni din Caţa, va aranjà în sara Crăciunului un bal popular în folosul instituţiei „Vatra Luminoasă." Regina Elisabeta aflând de aceasta a mulţămit prezidentului „Frăţiei", dlui I. Mircea, şi şi-a oferit înaltul patronaj la această petrecere. Este primul prilej când o reuniune a obţinut această înaltă distincţie.

*

Dlui B-dur, care scrie în „*Gazeta Transilvaniei*", într'o chestie pe care n'o cunoaşte, îi răspundem, că conferenţa învăţătorească din Făgăraş luase hotărâre, să fie rugată superioritatea bisericească, să permită, ca pentru ancheta proiectată, învăţătorii *să-şi aleagă* delegaţii, iar nu consistoarele să-i numească; ceeace fiecare om cu scaun la judecată va înţelege, că după ce consistorul metropolitan *tocmai aşa* a dispus, a fost hotărâre de prisos. Dela votarea *astfel* de enunciaţiuni am îndemnat noi învăţători să abstee, dupăce erau superflue, iar nu dela altceva.

*

La „fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Gavril Precup, prezidentul societăţii meseriaşilor din Blaj, 2 cor; Stefan Olteanu, măsar, 1 cor; Vasile Barna, faur, 50 bani. Ilie Mirca, păpucar, 1 cor. Ioan Cristian, 1 cor; Aurel Trifan, croitor 50 bani, Demetriu Turcu jun., comersant, 50 bani,; toţi membri în comitetul Societăţii.

*

Universitatea a treia. In jurul acestei idei se dă în prezent o luptă straşnică între oraşele Seghedin, Pojon, Timişoara şi Caşovia. In zilele trecute se svonise că ministeriul s'ar fi decis pentru Timişoara. Seghedinul a ţinut imediat adunare în care a hotărât cu unanimitate că ridică universitatea şi o înzestrează cu toate cele trebuincioase, pe spesele sale numai ca să isbutească, să pună mâna pe această universitate.

*

Monumentul Unirii ţărilor româneşti In 24 Ianuarie 1909 se împlineşte o jumătate de veac de când s'a legat unirea principatelor române. Un învăţător harnic din ţară a făcut apel către colegii săi să se întrunească în 10 Dec. în oraşul Focşani, inelul de logodnă al unirii, şi de acolo să pornească acţiune pentru ridicarea unui monument comemorativ în acea zi de falnică amintire naţională.

*

Tisza se mişcă. Fostul ministruprezident contele Tisza a început din nou să deà semne de viaţă după odihna destul de lungă pe urma zilelor de grea zbuciumare. A luat cuvântul în congregaţia comit. Bihor, apărând pe vicecomitele faţă de fişpan. Propunerea lui a şi fost primită cu 155 voturi faţă de 28. Ziarele din Pesta cari i-au fost vrăşmaşe pe vremuri, văd în această păşire a lui Tisza o renaştere, o pornire din nou spre politică şi se tem, că Tisza va întra din nou în luptă pentruca să ajungă la putere. Opoziţia de odinioară îi duce groaza şi acum.

*

Flammarion despre România, Vestitul Flammarion a ţinut de curând o conferenţă, în care a vorbit despre România şi a constatat două lucruri, cari bat la ochi: bogăţia pământului şi influinţa franceză. Adevărat.

*

Negoiul. Bietul munte dela Făgăraş a suferit o grea lovitură în zilele trecute. Mania maghiarizării l-a ajuns şi pe el. Societatea geografică din Budapesta l-a botezat „Rákoczy csucs" (vârful lui Rákoczy). Pornirea de a racoţiza totul începe a deveni caraghioasă.

*

Premiul Nobel. O revistă franceză aduce amănunte despre împărţirea premiului Nobel în anul acesta, care s'a săvârşit în 10 Dec. în oraşul Stockholm. Insuşi regele a împărţit medaliile, diplomele şi premiile. Fiecare premiu s'a ridicat la suma de 190 mii franci. Premiul păcii s'a dat prezid. Roosevelt. Premiul fizicei profesorului I. I. Thomson din Cambridge, premiul chemiei marelui prof. chemist din Paris Henri Moissan, premiul medicinei prof. C. Golgi din Pavia şi Ramon Cajar din Madrid, iar premiul literaturii poetului italian G. Carducci.

*

O epistolă. Stimatului Domn Albert Müller, Budapesta, str. Vadász V. nr. 42/V. Am primit crucea inventată de d-voastră şi vă rog să primiţi sincerile mele mulţămiri deoarece prin invenţia d-voastră v'aţi îndurat de mine. Rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinte pentru aceasta Cu deosebită stimă *Matei Dirkits.* Această scrisoare a primit o adresatul care e inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967, care inventaţie are efect vindecător contra ischiasului, reumei, astmei, sgârciului de inimă, etc.

Nr. 649—1906. [305] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia de clasa III **Unguraş**, protopresbiteratul Unguraşului, devenită vacantă prin penzionarea parohului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà rugările în regulă instruite la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi au a se prezentà înainte de alegere în biserică spre a cântà, cuvântà şi celebrà pentru a fi cunoscuţi poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Unguraşului în conţelegere cu comitetul concernent.

Fizeş-Sânpetru, 1/14 Decemvrle 1906.

Pavel Roşca,
protopresbiter.

Nr. 1096—1906. [306] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Simeon Dorca din parohia **Loamnăş** cu filia **Mândra**, protopresbiteratul Sibiiului, în urma rescriptului Preaven. Consistoriu arhidiecezan din 20 Novembre a. c. Nr. 11069 Bis. să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti de'a stat.

Doritorii de a ocupà acest post au a-şi înaintà cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat, cu îndatorirea de a se prezentà în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cântà respective a celebrà şi cuvântà.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Sibiiu, 3 Decemvrie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Librăria Tipografiei arhidiecezane,
Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12 65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12 65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14 30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semiglobburilor, cele 5 părţi ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Braşov, Cluj, Făgăraş, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10 60 şi	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 şi	42·—
TABELE de părete pentru cetit, româneşti	4·80
„ „ „ „ „ ungureşti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăţi colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

---

[307] 1—1

Anunț!

La subscrisul află cu 1 Ianuarie 1907 aplicare un tinăr bine priceput în agendele notariale, pe lângă următoarele condițiuni:

Lunar 25 cor. în bani, viptul întreg și cuartir în odaia laterală a cancelariei.

Notez, că în acest notariat postul de vicenotar cu salar anual de 1000 cor. este deja sistemizat și se va întregì în anul 1907.

Săsciori, (cercul Szász-Sebeș), la 17 Decemvrie 1907.

Ioan Halalai
nofar cercual

Spre binevoitoare atenţie!

Recomand On. public magazinul meu bine sortat în **haine de bărbaţi și de copii**, făcute cu gust numai din stofe mai bune, durabile și moderne. Cu toate că materialul s'a scumpit, vând foarte eftin cu bani gata sau pe lângă plătire în rate. Deci ocaziunea-i binevenită pentru fiecare, ca şi cu bani puţini să se poată îmbrăcà bine şi eftin.

Rog Onor. public de binevoitorul sprijin. [304] 3—3

Cu deosebită stimă:

Es. Samu,

hala de vânzare vieneză, magazin de haine de bărbaţi și de copii, ghete, albituri, pălării, giamantane, etc.

Medgyes, strada Fărcaş nr. 1.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procurà

Cuvântări liturgice

de arhimandritul **Nicodem Munteanu**

cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Libraria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- Arhangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

S.JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Naşterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la faţă
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Invierea Domnului
- Inălţarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Naşterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Naşterea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie şi Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

- Iisus pe Cruce
- Inălţarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin şi Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru şi Pavel
- Arhanghelii Mihail şi Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim şi Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34 60	42 —	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30 80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19·60	26 60	„ simple.

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icoane pictate pe pânză şi fără cadre (rame). La dorinţă se picteaza însă şi pe lemn, tinichea şi aluminiu.

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din orişice fel de materii şi de orişice coloare pe lângă condiţiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian
Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 137 Sibiiu, Joi 14/27 Decemvrie 1906 Anul VLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român", strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Afacerea Burdia-Birăuțiu.

Sibiiu, 26 Decemvrie n.

Ziarul *„Poporul Român"* din Budapesta apare cu începere de Sâmbătă sub firma partidului național român și sub conducerea deputaților români. Tot sub conducerea acestora, și ca organ al partidului, va apare apoi dela Anul-nou și o foaie zilnică în Budapesta *„Românul"*, al cărei număr de probă va fi împărțit încă în preajma sărbătorilor Crăciunului printre păturile inteligente românești.

Deputații naționaliști români vor avea deci cu începere dela Anul-nou un organ propriu de publicitate pe seama inteligenței române, și un organ de publicitate pe seama poporului dela țară. Cel dintâiu va apare în fiecare zi de lucru, acest din urmă odată pe săptămână, Dumineca, așa cum apărea la începutul vieții sale trecute prin murdăriile cari au fost scoase la iveală în zilele din urmă.

E merit pentru deputații români, și laudă li-se cuvine, că dau naștere unui organ mare de publicitate, care are să fie icoana fidelă a politicei lor, a intențiunilor lor, a activității lor, în parlament și afară de parlament, și are să fie izvor de informațiuni exacte și autentice cu privire la politica națională română; dar și mai mare e este meritul, și îndoită laudă li-se cuvine, că au căutat să pună încă la vreme mâna pe ziarul cel mai răspândit între poporul nostru dela țară, care însă eră vândut altora, și eră întrat în ogașa de a face servicii *contrare* intereselor poporului român.

Cetitorii ziarului nostru cunosc afacerea. Ziarul *„Poporul Român"* care trecea de ziar al partidului național român, iar redactorul său fusese pus, în urma unei regretabile nesocotințe, candidat național într'un cerc, care cu alt candidat puteà fi câștigat, formà proprietatea unui om cu vederi politice cu totul contrare, proprietatea dlui deputat al Caransebeșului, *Constantin Burdia*, căruia i-l vânduse pe bani buni fostul candidat de deputat național român!

Noi am fost cei dintâi, cari am certat pe dl *Burdia*, atunci când a greșit, scriind articoli în ziare străine, în contra bisericei sale. Nu condamnăm însă pe dl *Burdia* pentru politica sa. E în drept să o facă, câtă vreme are mandat dela alegătorii săi ca să o facă. De folos poate să fie neamului său, și mai ales Românilor singuratici, și din partidul în care se află, întocmai cum au fost și alții. Și a arătat că poate fi de folos. Când a mers naționalistul înfocat dela *„Poporul Român"* la el și l-a rugat să-l scape de procesele politice, cari pe lângă închisoare îi mai aduceau și ruina materială, și-a pus în cumpănă influința ce o are la cei dela putere, și l-a scăpat de osânda sigură. Când apoi același naționalist i s'a plâns că-l apasă rău datoriile, dl *Burdia* și-a deschis punga și i-a dat bani din greu. Că după aceea a căutat să-și și folosească unealta, e lucru de sine înțeles. Ce nu e de înțeles însă e, că *a fost cu putință* să fie onorat cu încrederea cercurilor conducătoare române un om, care e în stare să se vândă orișicui, numai să-l plătească bine!

Acesta e momentul trist și disgustător în întreaga afacere. Și ne temem, că numai cu trecerea ziarului *„Poporul Român"* în proprietatea partidului național român scandalul nu e terminat. Omul care a crezut că e frumos lucru să servească la doi stăpâni, a stat ani dearândul în nemijlocita apropiere a fruntașilor partidului național român, și în lunile din urmă a fost și omul de încredere al domnului *Burdia*. In timpul acesta multe informațiuni, mai mult ori mai puțin exacte, mai mult ori mai puțin adevărate și autentice, va fi dat el dlui *Burdia*, care apoi sigur că le-a împărtășit guvernului. Cine știe ce lucruri mari, îngrozitoare și compromițătoare știe guvernul, în urma acestor informațiuni, despre deputații români! Căci numai așa ne putem explicà vorbele ministrului de justiție *Polonyi*, care la apostrofarea unui deputat român, că de ce nu vorbește în chestia *Burdia*, a zis, (într'o ședință din urmă a dietei) că să-l interpeleze numai cineva, și va răspunde, *demascând întreaga procedură a deputaților naționaliști români!*

Ce demascări va fi având să facă domnul ministru Polonyi? Datorința deputaților români este *să-i dee ocaziune ca să le facă.* Opiniunea publică română vrea să le cunoască și *trebue* să le cunoască, pentruca să fie scutită și de umbra posibilității de a presupune ceva rău despre deputații români, iar aceștia să fie scutiți și de umbra bănuelii, că nu ar fi procedat corect în vre-o privință ori alta. Să nu se uite, că încrederea obștei se câștigă cu greu, însă neîncrederea vine peste noapte, și-i trebue vreme lungă până dispare!

Din parlament.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop rostit în ședința din 6 Decemvrie a dietei ungare.

(Fine)

Mi-am luat voe a desfășura această chestie în fața on. camere, pentruca să căpătați convingerea, că gravaminele acestea sunt reale și nu născocite, și pentrucă în chestia aceasta s'au făcut mai nainte jalbe și petiții la minister, dar vai! s'a răspuns cu refuz. (Voci: la care minister?) La ministerul care a fost la putere în 15 Februarie 1905. (Voci: Feilitzsch era ministru!) In Februarie era ministru Tallian. Iată care a fost soartea și șiretenia acestei petiții!

Când preoții, notarii și primarii au văzut, că poporul a ajuns la ruină completă, că lipsesc câte o miie de oameni câte dintr'o comună și că copiii umblă a cere, s'au întrunit și au alcătuit o petiție în care așa de puțin cereau, încât trebue să ne mirăm de barbaria acelui guvern, care i-a refuzat. Numai atâta era în petiție: Nu cerem altceva, decât ca lemnul ce este aici să nu se devasteze, ci în prețul cu care se dă antreprenorilor să ni-se deà nouă. Acolo, unde e posibil și unde putem pășunì, fără să facem stricăciuni, în munții aceia, să fim îngăduiți a pășunì, și noi vom plătì taxele pășunitului, căci ne pier vitele. Ingrijește-te, tu guvern, măcar de atâta, ca acel comitat, care încasează dela noi taxele prestațiunilor publice să ne facă cel puțin drumuri practicabile. Acestea erau teribilele postulate cuprinse în petiție și în favorul acestei petiții ei au urcat Golgota întreagă: dela pădurar la curatorul pădurilor, la oficiul silvic, la direcțiune, la solgăbirău, fisolgăbirău, viceșpan și pretutindenea li-s'au făcut promisiuni. Domnul ministru a primit deputațiunea de asemenea foarte politicos și rezultatul a fost, că petiția a fost respinsă fără motivare.

Deciziunea referitoare la aceasta, adresată „spectabilului domn Constantin Cothișel, preot greco-oriental" este aici, în mânile mele și pot să-i dau cetire dacă poftiți. In senzul acestei decisiuni ministrul refuză cererea.

Iată și petiția, în care cereau să li-se deà lemne cu taxă moderată. (Sgomot. Voci: petiția era scrisă ungurește?) Da, ungurește au prezentat-o. Aici e și originalul românesc. Fiți convinși, că au trimis-o ungurește. De altmintrelea într'un asemenea caz de violare a dreptului împrejurarea, că ar fi dat petiția în românește, nu puteà fi un motiv de refuz.

Prezidentul: Rog pe domnul orator să nu urmeze polemici laterale. (Ilaritate).

Aici este copia petiției. In primul punct se cere, ca comunelor aparținătoare cercului administrativ al Câmpenilor să li-se deà din pădurile de acolo lemnele necesare pentru mica industrie de lemnărit pe lângă o taxă fixată pe un timp mai îndelungat. Lemnele, cari au mai rămas, să nu le deà societăților pe acții spre exploatare, ci să le păstreze pentru popor, căci sunt singurul mijloc de existență pentru el. Să deschidă toți munții și toate pășunile pe seama comunelor și totodată

FOIȘOARĂ.

ANDREIU ȘAGUNA.

Cuvânt ocazional,

rostit în sala de gimnastică dela gimnaziul public român gr. or. din Brad cu ocaziunea sărbării memoriei metropolitului Andrei baron de Șaguna la 30 Novemvrie (13 Decemvrie) 1906 de Mihail Stoia, diacon, înv. și instructor de gimnastică.

Iubiți școlari! Prea onorat Corp profesoral! Onorat public!

Biserica noastră ortodoxă a așezat anumite zile de preste an, în cari creștinii nu lucrează, ci se odihnesc atât de munca corporală, cât și de cea spirituală. In aceste zile creștinii merg la sfânta biserică și înalță rugăciuni de laudă, de cerere și de mulțămită lui Dzeu și se silesc a sfințì, a cinstì aceste zile prin fapte bune. Aceste zile alese le numește biserica sărbători.

Astfel de sărbători avem mai multe și de multe feliuri. Sunt sărbători domnești sau împărătești și sărbători de ale sfinților, spre a aduce închinăciuni de cinste acelor bărbați, cari viața și-au jerfit-o pentru sfânta biserică, pentru credința tare în Cristos și pentru învățăturile lui. Toate acestea sunt sărbători curat bisericești. Afară de acestea mai sunt sărbători școlare și naționale.

Precum în viața unui individ sunt zile de durere, de întristare și de bucurie, tot asemenea și în viața unui institut și chiar a unui neam întreg sunt zile de durere și zile de bucurie și de isbândă.

Noi creștinii suntem datori a țineà la legea noastră strămoșască, a păzì neștirbite toate așezămintele, toate sărbătorile instituite de sfinții părinți, dar tot atât de datori suntem a păzì, a țineà toate sărbătorile școlare și naționale.

O astfel de sărbătoare școlară avem noi astăzi, la care ne-am adunat în acest loc, spre a sărbà în semn de recunoștință și pietate fiască, memoria răposatului episcop și metropolit al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania, Andrei baron de Șaguna, care viața întreagă a muncit, viața întreagă și-a jerfit-o pentru biserică, școală și pentru neamul românesc.

Ne am adunat la acest loc, ca să ne aducem aminte de nemuritoriul bărbat, de mărețele lui fapte, de înțeleptele sale sfaturi, pe cari reînprospătându-ni-le să ne silim a scoate învățături frumoase din ele și a le urma.

A înșirà nenumăratele fapte ale fericitului păstor, e lucru care trece preste puterile mele deoarece nu oare, ci zile întregi ar trebuì să vorbesc și nici atunci nu le-aș puteà cuprinde pe toate. Mă voiu silì însă după modestele mele puteri a arăta în cele următoare o parte din munca lui neobosită întru luminarea turmei sale, a înșirà o parte din faptele lui săvârșite pe terenul școlar.

La venirea metropolitului Șaguna ca episcop al Românilor din Transilvania, se aflau foarte puține școale românești, deasemenea mic era și numărul acelora, dintre ei, cari știau carte. Pe acel timp puțini români își câștigau pânea de toate zilele în urma invățăturii lor. Și dintre cari știau carte puțini puteau ocupà funcțiuni publice. Cei mai mulți ca și astăzi erau avizați la cariera preoțească, care în acel timp era destul de desprețuită.

Poporul, massa cea mare a Românilor, creșteà fără a ști scrie și cetì. Urmarea naturală a fost că poporul român, a rămas înapoia celorlalte popoară conlocuitoare, pe toate terenele. Lipsa de cultură i-a făcut pe mulți slugi în loc de domni, i-a făcut să locuiască în colibe sărăcăcioase, în loc de case spațioase și sănătoase.

In starea aceasta tristă, sărac materialicește și sufletește a aflat marele Andreiu poporul nostru la ocuparea scaunului episcopesc. Din această stare umilită și desprețuită s'a hotărât nemuritoriul metropolit a i ridicà, a-i aduce la o stare mai bună, a-i face vrednici de strămoșii lor, cari le-au lăsat moștenire aceste lucruri încântătoare, cari nici-când n'au visat, că următorii lor, constrânși de forța împrejurărilor, vor fi siliți, a'și părăsì șesurile cele roditoare și se vor retrage la munți, lucrând locurile cele mai nefructifere, mai sărace.

II.

Dorința lui ferbinte de a luminà poporul său, de a-l deșteptà, de a-l scoate din starea-i obidită și-a exprimat-o el înaintea altariului, la sfințirea sa de episcop zicând: „Tu Doamne știi, că către scopul meu a alergà doresc: pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag".

Intru ajungerea scopului său măreț,

dat fiind, că în privința taxelor s'au întâmplat multe abuzuri, prețul pășunei să se fixeze cu o sumă redusă și uniformă. Cam acesta este conținutul petiției, cu care nu vreau să mai plictisesc onor. cameră.

Se vede însă, că n'au găs't urechi cari să le fi ascultat cererea, și oamenii cari au umblat în treaba aceasta, încercându-se pretutindenea, s'au întors cu experiențe foarte amare. Toți zic, că dușmanul lor cel mai mare își are sălașul la comitat; comitatul este acela, care se poartă cu antipatie atât de nemotivată față cu dânșii.

Dacă am desfășurat aceste chestii în fața on. camere, am făcut-o pentruca să opresc pe acei domni în drumul pe care au pornit, și cari profită de puterea oficială spre a amărâ poporul: să-i împedec în munca lor destructivă și să-i desmetecesc, aducându-le aminte, că funcționarii au și datorii. Rog foarte mult pe dl ministru al agriculturei să întindă îngrijirea sa asupra tuturor locuitorilor din munți, asupra muncitorilor și bietului popor. Și cred că camera, aducându-și aminte că Ungaria deocamdată cel puțin este un stat eminamente agricol, se va îngriji, ca soartea acestui popor să ia un avânt și să se ridice la bunăstare.

In motivarea exposeului se poate cetì, on. cameră, ce munți frumoși are Ungaria. Iată ce zice motivarea (cetește): „Aproximativ un milion și jumătate de jugăre catastrale este teritorul din părțile muntoase ale patriei noastre, deasupra zonei locuite de oameni și a liniei cultivării pomilor, care teritor se întrebuințează pe deoparte ca pășune de munte, pe de alta ca luminiș de pădure pentru cosit și pășunit“. La aceasta adaugă dl ministru: „Și pe când în orice colț al țării dăm de oarecare urme de cultură agricolă, fie cât de modestă pe cele 1 și jum. milion de jugăre nici vorbă nu poate fi de vre-un progres“.

Nu zău, căci vitele au perit și câțiva gornici au ocupat munții. Iată de ce munții nu se pot pune în valoare! Iată de ce populația e săracă, căci deși se milogește prin deputațiuni și pe alte căi nu e în stare a-și face rost de munți nici pe bani. Stai uimit când vezi câte șiretlicuri nu se iscodesc pentru a se pune pedeci și a se face imposibilă prăsirea vitelor. Au mai iscodit încă ceva d. e. ca nu numai pentru munți să se plătească taxă, dar să se plătească și pentru merizușuri adecă pentru locurile umbroase unde se retrag vitele spre a se răcorì.

Căci ceice au umblat prin munți, știu prea bine, că mai ales când e cald, așa pe la ameazi se năpustesc niște muște periculoase asupra vitelor, făcându-le să le apuce strechea (să bâzdărască), de nu se opresc până la hotarul vecin. Trebue dar să plătească și pentru aceste locuri deosebit, căci dacă nu plătesc sunt pedepsiți. O apucătură barbară și condamnabilă aceasta, care face imposibilă prăsirea vitelor, imposibil traiul, din care cauză se poate zice că nu mai sunt vite în acest ținut și abia mai dai de câte una prin comune.

Binevoiți a înființà în Câmpeni o școală inferioară industrială, pentruca industria aceea primitivă să poată luà avânt. Binevoiți a luà măsuri, pentru ca teritoriile și pădurile date anteprenorilor, dacă se poate, să fie luate îndărăt; și a luà măsuri, pentruca pădurile să nu fie date anteprenorilor. Binevoiți a luà măsuri, ca de vreme ce însuși art. XIX. din 1898 ordonă, ca acolo unde nu este venit, la propunerea autorității administrative, ministrul să ierte cotizațiile: să se cheme la răspundere comitatul, care îngădue să se încaseze sume enorme sub titlul cheltuelilor de administrație de la pădurile, cari nu aduc nici un venit, în loc să facă propunere dlui ministru, ca în senzul legii, să șteargă aceste cheltueli. Sunt sigur, că dl ministru le-ar fi și șters, dacă autoritățile ar fi făcut propunerea.

Onorată Cameră! Mă tem că am abuzat de prețioasa răbdare a On. Camere. (Așa este! In stânga), dar cred, că fac un serviciu țării, descoperind aceste abuzuri. Relevez numai o comună, exemplul acesta însă se poate aplicà la toate. Iată comuna Albacu, cu 5600 locuitori, poporul cel mai cinstit și cel mai muncitor, care a avut 30 ferestraie de apă, după cari plăteau regulat erarului taxe; a venit însă guvernul fără suflet și a adus antreprenori, cari au instalat 4 ferestraie cu abur și așa au pustiit pădurea. Cele 30 de ferestraie s'au ruinat de asemenea, deși în fiecare lucrau câte 12 familii — o familie se poate număra cu câte 6 membrii, căci în copii oamenii aceia săraci sunt foarte bogați — (Ilaritate) și astfel s'a luat pânea din gura a 2160 oameni, spre a dà pădurea în exploatare mai ieftină unui antreprenor. Țăranul până în ziua de azi plătește 4 cor. pentru metrul cubic, pe când antreprenorul nu plătește decât 1 cor. 50 fileri. Firește, antreprenorul e mult mai alegător și față cu dânsul gornicul nu poate să se poarte așa energic, cum se poartă cu țăranul. Mai departe comuna aceasta n'are absolut de loc pășune, deoarece comunele vecine au cuprins toți munții, și ceeace eventual a mai rămas, — cuprinde domnul gornic, care știe să invoce cutare motiv, că din interes de economie națională sau pentru ocrotirea pădurei rezervă partea cutare, luminișul cutare (Sgomot).

Onorată Cameră! Mai îndrăznesc a relevà un lucru și sper că cu dl ministru nu se va întâmplà ceeace s'a întâmplat cu antecesorii săi. Este vorba tot de regiunea munților, dar părțile dinspre Zlatna. Dl ministru, la rugămintea locuitorilor a hotărât la 1902, că va reduce opreliștea referitoare la pășunit în pădurile erarului, cu alte cuvinte va acordà mai multe tăieturi, luminișuri și părți de păduri locuitorilor. A enunțat-o aceasta la 1902 sub Nrul 12.364. Și ce credeți dlor deputați, care a fost rezultatul? S'a întâmplat, că acel ordin nici până 'n ziua de astăzi, 6 Noemvrie 1906 — încă nu e executat. Așa dar ceeace dl ministru a acordat la rugarea locuitorilor, — un ministru și mai înalt, — adecă oficiul silvic, n'a executat. Nici asta n'ar fi o belea așa mare, dar de atunci în fiecare an, așa d. e. și anul trecut 1905 au fost amendate 371 persoane în suma totală de 4471 cor. 32 fileri, pentrucă vitele lor au scăpat pe teritorul, de pe care erarul ridicase opreliștea.

In asemenea împrejurări și pe lângă asemenea abuzuri ne mai pomenite, socot, că On. Cameră cu drept cuvânt poate rugà pe dl ministru, să-și ia informațiuni din toate părțile și să ia măsurile necesare spre a suprimà abuzurile.

Dar dacă vrea să se convingă dl ministru despre veritatea afirmațiunilor mele, atunci îl rog foarte mult, să n'o facă aceasta pe calea organelor d'acolo, căci atunci eu de sigur am să ies calumniator pe urma afirmațiunilor mele; binevoiți însă a trimite acolo un om inimos în care să fie iubire de oameni, și care nu-și imaginează viitoarea Ungarie în chipul, că poporul trebue apăsat cu forța, stors și terorizat, ci trebue ridicat la sine și noblitat.

Onor. Cameră! Mulțămesc prea mult pentru răbdarea, ce mi-ați acordat și îmi repet rugarea adresată dlui ministru, ca să facă parte din cornu-copia și ținuturilor sărace, să suprime abuzurile și cu deosebire să pună capăt imediat vânzării pădurilor, iar întrucât guvernul anterior ar fi încheiat și aici contracte să le rezilieze, nefiind obligătoare pentru țară, căci ori ce despăgubire ar plăti erarul, el o va recăpătà din belșug prin aceea că reține aici poporul, îl fericește și nu câștigă țării 40.000 de cerșitori.

Dela societatea „Petru Maior“.

— Extras din raportul societății „Petru Maior“ de pe anul expirat. —

Din vechi timpuri a fost obiceiu, ca societatea „Petru Maior“ să publice la sfârșitul anului școlar un raport despre anul respectiv care să fie oglinda activității mai mari sau mai mici a societății, un bilanț al câștigurilor sau perderilor morale sau materiale ce au urmat din gospodăria ce a știut-o face comitetul și membri societății.

Aceasta se făcea pentrucă societatea se simția datoare a supune controlului public activitatea sa, ca să știe onoratul public, instituțiile românești, membri fundatori și onorari, ajutătorii și binefăcătorii societății ce, cum și cât s'a lucrat; să se convingă dacă societatea urmează pe calea cea bună, dacă merită și mai departe încrederea de care se împărtășește. Și se făcea pentrucă în felul acesta puteà mai bine să-și exprime recunoștința pentru însemnatul sprijin moral și material ce ni-l-a dat totdeauna lumea românească.

Dat fiind însă budgetul mic al societății, suma de 80—100 fl., cât costa tipărirea unui raport, era o sumă destul de însemnată, cu ajutorul căreia s'ar fi putut face relativ mult d. e. a înzestrà biblioteca societății, cu multe cărți de valoare ale literaturei moderne românești, de cari e lipsită și astăzi în mare parte, mai ales că escedentul venitelor societății era de regulă foarte mic din cauza scumpirei chiriei din ultimii ani.

Acesta a fost motivul care a îndemnat comitetul anului trecut să hotărască suprimarea publicării raportului în broșură și a-l înlocuì cu publicarea unui extras în ziarele românești din patrie. Acelaș motiv ne-a îndemnat și pe noi comitetul și membri actuali ai societății a aduce aceeași hotărâre.

Am făcut-o în speranța, că onoratul public românesc va găsì motivul destul de ponderos și nu ne va desaprobà, în speranța că nu va vedeà în acest fapt lipsă de cuviință din partea noastră și în speranța, că presa noastră care s'a arătat totdeauna cu cea mai mare bunăvoință față de societate, va binevoì a publica acest extras.

Ne place a crede, că nu ne-am înșelat și exprimându-ne recunoștința pentru încrederea onoratului public, pe care cutezăm a o anticipà; și mulțămind onoratelor redacțiuni pentru bunăvoință, ne luăm voe a da publicității următorul extras al vieții societății din ultimii 2 ani școlari (1904/4 și 1905/6). Pentru ușurarea comparației vom da aceleași resorturi din ambii ani deodată.

1. Constituirea societății:

a) în 1904/5: Prezident: Ioan Christian, med., viceprezident: Traian Gherman, științe, secretar: Leo Bohățiel, tehnică, cassar: Mihail Șerban, științe, controlor: Danil Vasu, drepturi,*) Silviu Păscuțiu, drepturi, notari: Vasile Filipciuc, drepturi, Ioan Nenciu, med., bibliotecar: Petru Groza, drepturi, vicebibliotecar: Ioan Cupu, drepturi, econom: Adam Iancu, medicin.

Comisia literară. Prezident: Ioan Montani, drepturi, referent: Constantin Bucșan, drepturi, Pompiliu Nistor, med., Ioan Nenciu, med., Adam Iancu, med., Victor Stanciu, științe, Ioan Tibil, drepturi, Vasile Vlaicu, științe.

Comisia supraveghetoare. Samson Crișciu, științe, Vasile Neguț, litere, Traian Iarca, med. vet.

Beneficiații societății au fost: Adam Iancu, med., Ioan Nenciu, med. și Mihail Șerban, științele naturale;

b) 1905/6 prezident: Constantin Nedelcu, litere — din Martie 1906 Pompiliu Nistor, med., Viceprezident: Ioan Tibil drept din Martie 1906 Traian Iarca, med. veter., Secretar: Traian Iarca, med. vet., din Martie 1906 Victor Stanciu, științe. Notari: George Crișciu drepturi, din Martie 1906 Dumitru Coltofean, drepturi, Nicolae Neguț, litere. Cassar: Ioan Voina, acad. orient., din Martie 1906 Stefan Albu, med. Controlor: Nicolae Imbroane, drepturi, din Martie 1906 Mihail Stan. med., Bibliotecar: Gavriil Osian, drepturi, din Martie 1906 Ioan Cupu, drepturi. Vicebibliotecar: Ioan Popescu, drepturi, Mihail Șerban, din Martie 1906 Ioan Stefănescu, med.

Comisia literară. Prezident: Nicolae Drăgan, litere, referent: C. Albu, drepturi. Membri: Sorin Barcian, din Martie 1906 Gh. Pop, drepturi, Silviu Păscuțiu, drepturi, din Martie 1906 Mihail Șerban, științe, Traian Iarca, med. veter., Adam Iancu, med., George Crișan, drepturi.

Comisia supraveghetoare: Iancu Ilana, tehnică, Radu Oprean, tehnică, Valeriu Seni, litere.

Beneficiații societății: Adam Iancu, med. și Mihail Șerban, științe.

2. Partea generală. Activitatea societății a fost la aceeaș înălțime ca și în anii trecuți:

a) în 1094/5 societatea a avut zile de grijă și teamă. Rectorul universității a cerut statutele, regulamentul, rapoartele anuale ale societății, precum și unele protocoale pentruca să facă raport la on. minister de culte, unde se vestise că la so-

---

*) Linia (—) înseamnă schimbările de peste an.

întru împlinirea dorinței sale, și-a ales ca mijloc arma aceia, cu care a văzut că se războiesc toate popoarele azi: cultura, învățătura și știința, — și-a ales acest mijloc, pentrucă s'a convins, că numai cel tare în cultură poate învinge. La poporul român arma aceasta însă a fost neîngrijită, ruginită. Poporul român nu cercetà școala ca să-și câștige cultura de lipsă — nu cercetà pentrucă nu aveà școală.

Nemuritoriul metropolit erà convins, că poporul român a dat înapoi din lipsa de cultură, care numai în școale bune se poate câștigà. El erà convins, că existența bisericei și națiunei poate fi asigurată numai prin luminarea ei. Drept aceia s'a străduit a înființà tot felul de școale, din cari să iasă preoți, învățători, profesori, tot atâția conducători și luminători ai poporului.

Invățământul întreg îi zăceà la inimă mai întâi însă institutul seminarial voia să-l ridice, să-l organizeze, să-l întocmească astfel, ca să se poată numì institut teologic, de oarece pe acel timp cursul teologic erà numai de 6 luni.

Incercări pentru înființarea și organizarea unui seminar s'au făcut încă pe timpul împăratului Francisc I. și izbânda se păreà ca sigură, căci acest împărat dispuse prin rescriptul său din 10 Maiu 1816 Nr. 1281, ca să se cumpere o casă potrivită pentru seminar și în acest scop să se întocmească o instrucție corăspunzătoare. In acest seminar să fie internați deocamdată 24 tineri pentru preoțime. Din nefericire însă această dispoziție împărătească rămâne neexecutată timp de 30 ani, până când la anul 1846, venind în fruntea diecezei bărbatul dorit, Andreiu Șaguna, înprospătă și se interesă de această afacere ridicând cursul teologic la un an și înmulțind studiile teologice cu cele mai neapărat de lipsă.

Ca la orice lucru mare sau mic, începutul e greu. Cu multe greutăți a trebuit să se lupte și marele Andreiu la ridicarea seminariului, deoarece n'avea local, n'avea bani și n'avea profesori cualificați. Incât pentru local metropolitul Șaguna făcù o colectă în eparhie și anume cea aprobată de sinodul atunci diecesan din anul 1850 și astfel ajunse în poziția favorabilă de a cumpărà casele din strada Măcelarilor — reședința arhiepiscopească de azi; iar încât pentru salarizarea profesorilor și pentru organizarea institutului, metropolitul Șaguna cerù ajutor din visteria statului, bazându-se în privința aceasta pe egala îndreptățire a naționalităților și jertfele și credința românilor pentru tron și patrie. In urma multelor sale stăruințe îi și succese a primì din visteria statului la anul 1864 o dotațiune frumoasă pentru seminar și pentru organizarea consistoriului.

Ajutoriul dela stat a venit, dar a venit cam târziu, metropolitul Șaguna n'a putut așteptà atâta timp după el, ci încă în anul 1852 separă institutul teologic de cel pedagogic; institutul teologic îl ridică la 2 ani, așeză 4 profesori și prescrise studiile de lipsă.

In starea aceasta rămase institutul seminarial 10 ani La anul 1862 înmulți numărul profesorilor cu doi, cursul teologic îl ridică la trei ani, iar cel pedagogic la 2 ani, deasemenea și studiile le amplifică.

Toate acestea le făcù cu puține mijloace, își ajuta cum puteà, având profesorii salarii de tot modeste, din care cauză ocupau și alte posturi: ca asesori consistoriali, protopopi și altele. (Va urma).

cietatea „Petru Maior" se face politică. Totodată foile vesteau, că s'a hotărât la locurile mai înalte disolvarea societăţii. Dacă am scăpat teferi e a se datorì faptului, că am fost nevinovaţi şi stăruinţii energice a prezidentului I. Christian.

Societatea a ţinut anul acesta o şedinţă festivă în amintirea patronului nostru, la care a luat parte o însemnată parte a coloniei române şi aproape întreaga tinerime din Budapesta. Invitată să participe la expoziţia din Sibiiu, Societatea a expus: bustul Ilustr. Sale Alexandru Mocsonyi, 5 fotografii, 2 ediţii din vechea foaie în manuscript a Societăţii: „Rosa cu ghimpi", statutele, regulamentele şi anuarele Societăţii şi câteva exemplare din Istoria Românilor de Petru Maior — edată de Societate. Asociaţiunea a distins Societatea noastră pentru participare cu diploma de onoare.

Istoria Românilor de P. Maior s'a pus în vânzare cu preţul de 1 cor. vânzându-se peste 160 de exemplare.

In vara anului 1905 Societatea s'a mutat din vechea locuinţă, care erà prea puţin corăspunzătoare şi nu chiar prezentabilă, — în localitatea actuală mai spaţioasă mai frumoasă, dar şi mai scumpă.

Activitatea internă a Societăţii constă din 19 şedinţe ale comitetului şi din 22 şedinţe plenare. Dintre acestea au fost 2 generale ordinare, 1 generală extraordinară, 11 administrative, iar 8 literare. Acte întrate au fost 125; acte eşite 90. Numărul membrilor onorari a rămas tot de 40 (28 vii şi 12 morţi). Membri fundatori s'au înmulţit cu „Dunăreana", institut de credit în Cubinul-Timişan. Numărul lor este 43 (13 morţi, 16 vii şi 14 institute de credit).

Numărul membrilor ordinari a fost 67, din cari 22 studenţi în drept, 17 în medicină, 13 la litere şi ştiinţe, 9 la tehnică, 5 la medicina veterinară şi 1 la academia orientală.

Membri extraordinari au fost 4.

b) In 1905/6 Societatea n'a avut nici o neplăcere din partea autorităţilor. In cursul anului în Martie s'a făcut schimbarea comitetului dimisionat. Activitatea publică a Societăţii s'a restrâns la participarea cu orhestra şi corul la concertul aranjat de tinerimea din Budapesta în favorul Societăţii. Venitul concertului a fost de 1071 cor.

Ne exprimăm recunoştinţa noastră şi de data aceasta aranjatorilor acelei petreceri, on. Domnişoare şi Domni, cari şi-au dat concursul preţios precum şi onoratului public, care ne-a onorat cu o participare atât de număroasă. Tot corul Societăţii a cântat Dumineca şi la sărbători la capela gr. or. română.

Biblioteca a crescut parte prin cumpărare, parte prin frumosul dar al Academiei Române, constătător din 76 vol. ale publicaţiilor sale.

Numărul membrilor onorari a rămas acelaş, dar am pierdut dintre cei vii pe Florian cavaler de Porcius, membru al Academiei Române. Membru fundator s'a înscris dl Alexandru Mocsonyi de Foen iun.

In anul acesta am ajuns recordul cel mai mare al membrilor ordinari: la 103, dintre cari 42 la drept, 24 la medicină, 21 la litere şi ştiinţe, 8 la tehnică, 5 la medicina veterinară, 2 la academia orientală şi 1 la farmacie.

Membri extraordinari au fost 5.

Activitatea internă constă din 24 şedinţe ale comitetului şi 25 plenare. Dintre acestea au fost 2 generale ordinare, 2 generale extraordinare, 8 şedinţe administrative, 1 mixtă şi 12 literare.

Acte întrate au fost 125, eşite 78.

(Va urma).

Teatru.

Mercuri, în 26 Decemvrie. d. a: *Mamselle Nitouche*, vodevil în 3 acte, de R. Genee. Seara: *Das Schwalberl aus dem Wienerwalde*, operetă în 3 acte, de Emil Berger şi Louis Taufstein.

Joi, *Florette und Patapon*, farsă în 3 acte, de M. Hennequin şi P. Veber.

NOUTĂŢI.

Ajutoriul pentru şcoale, care se va da din preţul pădurilor celor şepte judeţe date în esploatare. consistoriului archidiehezan gr. or. din Sibiiu, pentru şcoalele ce stau sub supravegherea sa şi cari aparţin teritorului numit odinioară *fundus regius*, e destinat din partea reprezentanţei universităţii săseşti astfel: pentru gimnaziul gr. or român din Braşov 24000 cor., pentru şcoalele poporale gr. or. din Sebeşul săsesc şi Sălişte câte 2000 cor., pentru şcoalele din Răhău, Lancărm, Poiana, Mercurea, Apoldul-de-jos, Sighişoara şi Romos câte 1000 cor. pentru şcoalele din Pricaz, Turdaş, Romoşel şi Vaidei, câte 500 cor. şi pentru alte comunităţi bisericeşti gr. or. lipsite de mijloace, aflătoare pe fundus regius, spre scopuri şcolare suma de 27·000 cor. la olaltă 64·000 cor. la an, în cursul celor 22 de ani de exploatare. Pentru comunităţile bisericeşti gr. cat. încă s'au votat ajutoare spre scopuri şcolare şi anume pentru cea din Orlat 2000 cor., din Sibiu şi Sebeşul săsesc câte 1500 cor., din Şeica-mare şi Cohalm câte 500 cor. la olaltă 6000 cor.

*

Onomastica P. S. S. Episc. Nicolae dela Caransebeş s'a sărbat şi în anul acesta cu deosebită cinste. In preseara zilei sf. Nicolae s'a ţinut o serată festivă în seminar unde corul a cântat câteva cântece ocazionale, iar clericul Petru Vuc a felicitat pe P. S. Sa episcopul prin o cuvântare ţinută în termini călduroşi. La urmă mulţămeşte P. S. Sa tinerimei pentru frumoasa manifestaţie îndemnându-o la muncă serioasă în institut, care e numai o pregătire pentru lupta vieţii. Tinerimea a făcut ovaţii frumoase venerabilului prelat al bisericei noastre.

In ziua de sf. Nicolae s'a săvârşit apoi serviciu divin pentru îndelunga vieţuire a P. S. Sale, iar după serviciul divin a fost felicitat de diferitele corporaţii fruntaşe de acolo, anume: consistorul diecezan, preoţimea, profesorii seminariali, reprezentanţii tipografiei şi librăriei, comunitatea de avere şi străinii. In ziua următoare a împărţit P. S. Sa 100 cor. la zece seminarişti.

*

Iubire românească. Cetim în „Tribuna" că poporul din comuna Vrani auzind că deputatul *Coriol. Brediceanu*, este bolnav, s'a dus cu mic cu mare la biserică în ziua de sf. Nicolae şi împreună a înălţat rugăciune ferbinte la cer pentru grabnica însănătoşare a iubitului fruntaş şi deputat. Şi-apoi să mai contesteze cineva legătura temeinică între deputaţii nostri şi popor!

*

Cehii şi Ungurii. In săptămâna trecută s'a ţinut în Praga o adunare poporală de protestare în potriva guvernului ungar pentru nevoile ce le sufer naţionalităţile de aci, pornind în special dela cazul cu *Juriga*. Protestarea s'a făcut în favorul Slovacilor din Ungaria, cu cari Cehii s'au declarat fraţi de un sânge şi un gând. Vorbitoriul Kalal, profesor, a ţinut un discurs înflăcărat, în care a accentuat faptul că „Despoiarea de naţionalitate e egală cu robia. Un popor, care propagă astfel de principii politice e lipsit şi de ultima scântee de moralitate. Decadinţa morală nicăiri nu se manifestă mai vădit ca în Ungaria." La urmă s'a primit o rezoluţie în 4 puncte, în care cam 10 mii de Cehi protestează energic contra Ungurilor.

*

Avis. Membri români ai adunării generale municipale a comitatului Sibiiu sunt avisaţi, că în vederea adunării generale din 28 l. c. se va ţineà o consfătuire în aceeaşi zi dimineaţa la orele 8 în localurile casinei române din Sibiiu. Sibiiu, în 23 Decemvrie. n. 1906. *Dr. Borcia*, secretar, *Dr. Liviu Lemény*, prez.

*

Sf. Andreiu s'a sărbat cum ni-se scrie şi de către Românii hunedoreni cu o deosebită cinste faţă de memoria nemuritorului *Andreiu Şaguna*. S'a făcut parastas la care a cântat corul copiilor, condus de înv. A Ludu, iar dl prot. A. *Păcurariu* a ţinut o frumoasă cuvântare, în care a arătat măreţia faptelor fericitului metropolit.

*

Daruri de Crăciun săracilor nostri. La apelul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" pentru darurile ce se vor împărţi între săracii noştri în ajunul Naşterii Mântuitorului nostru Isus Cristos au mai dăruit: Preacuvioşia Sa domnul Dr Il. Puşcariu, arhimandrit şi vicar arhiepiscop. 5 cor., dl asesor consistorial Pantaleon Lucuţa 10 cor., dl advocat Ioan de Preda 5 cor., doamna Adelina Tăslăuanu năs. Oltean 10 exemplare din opul său (A. O. Maior: „Biblioteca copiilor) volumul 2. Firma comercială Kleisch (Grand magazin) 100 bucăţi batiste.

*

Femeile Londrei nu se dau cu una cu două. Luptătoarele pentru drepturile femeilor au înscenat în zilele trecute o demonstraţie şi au încercat să pătrundă cu forţa în parlament. S'au luat chiar la bătaie cu poliţia. N'au isbutit însă la nimic căci au fost risipite şi mai multe rele de gură arestate.

*

Şcoala economică (de menaj), susţinută de *„Reuniunea femeilor române din Sibiiu"*, deschide cu începere dela 15 Ianuarie n. 1907 un *curs special pentru bucătăria fină*. Cursul durează trei luni. Elevele, cari vor locuì în internatul şcoalei, primesc întreaga întreţinere pe lângă o taxă lunară de 80 cor. Elevele externe plătesc o taxă lunară de 40 cor., primind ameaza şi ojina. Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $^1/_2$ duzină de rufe, 6 ştergare, pepten, perie pentru cap şi pentru dinţi, câteva şorţuri; cele externe: câteva ştergare şi şorţuri. Inscrierile se fac la conducătoarea şcoalei, domnişoara *Veturia Papp*, Sibiiu, Strada Baier Nr. 1.

*

Hymen. *Stefania Câmpian* din Fornădia şi *Leontin Stoica* din Baştea logodiţi.

*

Guvernator ucis. Guvernatorul Alexis Ignatiev din Kiev a fost ucis într'un restaurant pe când prânzia. Un tinăr necunoscut a puşcat de şeaseori asupra lui şi l-a ucis la moment.

*

Gimnaziul din Caransebeş. Din Caransebeş se vesteşte, că oraşul a votat o sumă de 160 mii coroane pentru ridicarea noului gimnaziu acolo, banii, cari până aci formau un fond separat *şcolar*, rămas încă de pe vremea când oraşul Caransebeş se află sub administraţie militară.

*

Chamberlain, cel mai mare politician de azi al Angliei a fost lovit de slăbirea creerului. Şi-a perdut cu desăvârşire memoria şi puterea de a judecà. E un adevărat mort-viu.

*

Doctori noui. Sâmbăta trecută s'au promovat de doctori le universitatea din Cluj nu mai puţin decât 65 de tineri, între cari 20 iurişti, ceialalţi dela celelalte facultăţi. Intre aceştia e şi medicinistul român Silviu Brânzeu, fiu de preot român.

*

Ocupaţia călugăriţelor. Administraţia casei bisericilor din România a hotărât să înfiinţeze la mănăstiri ateliere de industrie. Inceputul îl face mănăstirea Văratic, cu un atelier pentru împletirea de ciorapi şi flanele. Spre scopul acesta s'au comandat 20 maşini şi vor fi ocupate peste 50 de maici.

*

Apelaţie respinsă. Tribunalul din Cluj a fost judecat pe dl *Stefan Pop* pentru un articol din „Libertatea" la trei luni închisoare şi 800 cor. amendă în bani. Curia a pertractat Vineri recursul de nulitate al acuzatului, şi a aprobat pedeapsa.

*

Rezistenţă pasivă. Postaşii austriaci din Viena s'au pus Vineri în rezistenţă pasivă, care în câteva ceasuri a ameninţat întreagă Austria cu pagube enorme, din cauza circulaţiei întârziate. Postaşii sperau că prin această rezistenţă chiar acum în ocazia sărbătorilor vor ajunge la ridicarea plăţilor. Ministrul s'a şi pus imediat în înţelegere cu ei şi le-a promis că va căută să le saneze nevoile. Astfel rezistenţa s'a domolit.

*

La fondul de 20 bani al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu" pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, din prilejul adunării generale a 18-a a „Reuniunei române agricole sibiene", ţinută în comuna Bradu, s'au făcut următoarele daruri: Demetriu Clein, preot şi soţia sa Eugenia, 1 cor., George Vasilie şi soţia sa Safta, 40 bani, Ioan Nascu, ec., Ioan Mihu, ec., George Coman Ursu, prez. Insoţ de credit „Raifaisen", dna Elisabeta Ursu, soţie de învăţător, toţi din Bradu, Nicolae Iosif, înv. (Aciliu), Ieronim Preda, dir. libr. archid. fiecare câte 20 bani. Constantin Bucurenciu şi soţia sa Ana. 30 bani; George Coman şi soţia sa Lina, 20 bani, Nicolae Lazar, comersant şi soţia sa Nuţa, 40 bani, Nicolae Coman Ursu, 10 bani; Romul Simu, înv. penz., 20 bani, Ana C. Ursu. 10 bani; George Dumitru Pavel şi soţia sa Maria, 40 bani şi Victor Tordăşianu, secret. Reun. agr., 10 bani.

*

Concert în Turda. Concert urmat de dans va aranjà reuniunea de cântări a bisericii române din Turda, Marţi în 26 Decemvrie st. v. 1906 (a 2-a zi de Crăciun) în sala cea mare a hotelului „Europa". Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii şcolare din Turda.

Răscumpărarea felicitărilor

de Anul-Nou 1907 în favorul Muzeului istoric şi etnografic al „Asociaţiunii".

Avem onoarea a publicà cu mulţămită prima listă de contribuiri făcute în favorul Muzeului „Asociaţiunii" ca răscumpărare a felicitărilor de Anul-Nou 1907. Anume au contribuit P. T. domni:

Dr. Ilie Beu, medic, Dr. E. Miron Cristea, asesor consistorial, fiecare câte 5 cor., Demetriu Câmpean, arhivar consistorial 3 cor., Dr. Liviu de Lemény, advocat 10 cor., Victor Fincu, controlor arhidiecezan 3 cor., Dr. Ilarion Puşcariu, arhimandrit 5 cor., Dr. George Proca, secretar consistorial 4 cor., Pantaleon Lucuţa, căpitan în pensiune 5 coroane, Dr. Octavian Rusu, advocat 5 coroane Dr. Tiberiu Brediceanu, secretarul institutului „Albina" 4 cor., Parteniu Cosma, direct. instit. „Albina" 10 cor., Dominic Raţiu, funcţionar la „Albina" 5 cor., toţi din Sibiiu. Dr. Teofil Dragoş, advocat, Baiamare 10 cor., Constantin Popp, Ioan Vătăşan, ambii funcţionari de bancă, câte 2 cor., Ioan A. de Preda, advocat 10 cor., Dr. At. Marienescu, jude de tablă în pens. 5 cor., toţi din Sibiiu, Ioan I. Lăpădatu, dir. instit. „Ardeleana", Orăştie 5 cor., Petru Pipoş, jude de tablă în pens. 2 c., Dr. Eusebiu R. Roşca, dir. seminarial, 10 cor., ambii din Sibiiu, Dr. Cornel Popescu, preot, Deva 2 cor. In total 112 cor.

Sibiiu, în 25 Decemvrie 1906.

Prezidiul „Asociaţiunii":
Iosif Sterca Şuluţu.

Cărţi şi reviste.

Omiletica sau Studiul oratoriei bisericeşti de preotul D. Voniga, a apărut în „Tipografia Nouă" din Orăştie pe 263 pag. 8⁰. Autorul tractează în 9 capitoli problema omileticei, însemnătatea cuvântării bis., calităţile preotului şi importanţa omileticei şi a predicei pentru preot ca orator bisericesc. Opul e tractat din două puncte de vedere: 1. Compunerea predicei şi 2. predarea ei. Autorul analisează toate cerinţele omiletice cu deamăruntul. Compoziţia şi expunerea sunt bune şi cuprind toate regulele şi principiile recerute la un astfel de studiu. Limba îndeosebi în termini e cam defectuoasă. Incolo cartea aceasta e productul cel mai bun până acum al autorului şi acopere o lacună în învăţământul nostru teologic. Preţul 3 cor. la autor în Ghirok (Timiş).

Incercările făcute

de medici practici au dovedit că oleul de peşte în compoziţia „Emulsion"-ului lui Scott are un efect cu mult mai mare ca oleul simplu de peşte. In una din renumitele clinici s'a făcut experienţă şi s'a dovedit că folosind oleul de peşte în forma lui naturală se obţine unsoare organică de patru-ori mai multă ca cantitatea de oleu folosită, pe când cu „Emulsion"-ul lui Scott, cantitatea de unsoare a întrecut mai bine de şapte-ori cantitatea de oleu de peşte conţinută în „Emulsion"-ul lui Scott. Copiii, ba chiar şi cei mai alegători pacienţi pot folosì în continuu „Emulsion"-ul lui Scott fără să producă greaţă sau cea mai mică neplăcere. IX 252 1—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se 75 fileri în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke" BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

Nu numai cetit

dar şi probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda şi Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieşi), dacă doreşte oarecine să aibă teint alb şi liber de pistrui, cum şi o coloare delicată a feţii.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piaţa mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piaţa mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piaţa mare,
G. Meltzer str. cisnădiei şi guşteriţii, piaţa mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 37—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum şi
în Sighişóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinţii:

1. Vasile cel mare . . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . 30 „
3. Apostolii Petru şi Pavel . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie şi Sfinţii Marii Impăraţi Constantin şi Elena . . . . 30 „

Ediţie poporală, alcătuită după „Viaţa Sfinţilor“, tipărită în Bucureşti la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu

cu preţul de 1 cor. 50 fil.. plus 10 fil porto

Librăria Tipografiei arhidiecezane,

Sibiiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

	K f.
HARTA Ungariei politică 178×127 cm.	12·65
„ „ fizică 178×127 cm.	12·65
„ Austro Ungariei politică 46×115 cm.	12·65
„ „ „ fizică 46×115 cm.	12·65
„ Europa politică 170×138 cm.	13·20
„ „ fizică 170×138 cm.	13·20
„ Aziei politică 176×180 cm.	19·80
„ Africei „ 132×134 cm.	14·30
„ America de Nord politică 140×108 cm.	15·40
„ „ „ Sud „ 128×100 cm.	15·40
„ Australia politică 172×138 cm.	19·80
„ Semigloburilor, cele 5 părţi ale pământ. 220×140 cm.	18·70
HARTELE comitatelor Braşov, Cluj, Făgăraş, Hunedoara à	—·30
„ „ Sibiiu, Turda à	—·20
GLOBURI terestre simple à 6·60, 10·60 şi	20·—
„ „ cu meridian à 10·60, 16·80, 25·20 şi	42·—
TABELE de părete pentru cetit, româneşti	4·80
„ „ „ „ „ ungureşti	4·80
„ „ Istoria naturală (16 bucăţi colorate)	14·40
„ „ măsuri metrice	1·60

Asemenea oferim tot felul de recuizite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Biblioteca „Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu“.

La librăria arhidiecezană din Sibiiu, se află de vânzare următoarele cărţi:

Nr.		
1.	Ţinerea vitelor, de E. Brote	K —·24
„ 2.	Trifoiul, de Eugen Brote	„ —·24
„ 3.	Prăsirea pomilor, de D. Comşa	„ [illegible]
„ 4.	Legea veterinară, de învăţătorul Muntean	„ —·80
„ 5.	Insoţirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	„ 1·60
„ 6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	„ —·70
„ 7.	Statutele tovărăşiilor agricole	„ —·—
„ 8.	Statutele însoţirilor de credit (Raiffeisen)	„ —·—
„ 9.	Poveţe pentru stârpirea gândacilor de Maiu	„ —·10
„ 10.	Darea pe vinuri şi favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privinţa ei proprietarilor de vii	„ —·—
„ 11.	Poveţe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	„ —·10
„ 12.	Scurtă povăţuire la stârpirea şoarecilor de câmp	„ —·10
„ 13.	Cum să îmblătim orzul de bere	„ —·18

Dr. Petru Şpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor. 3·—
Treptele formale ale învăţământului (Ediţia a doua)	„ 1·60
Povesti pentru anul prim şcolar (lecţiuni după treptele formale) ediţia II.	„ 2·—
Carte de cetire a II-a	„ —·50
Noul Abcdar	„ —·40
Călăuza noului Abcdar	„ —·20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéţa şi activitatea lui	„ —·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză**, în orişicare mărime, pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Libraria Tipografiei arhidiecezane

Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- **Arhangelul Mihail**
- „ **Gavriil**
- **Apostol** ori-care
- **Domnul Christos**
- **Iisus în muntele Maslinilor**
- **Sfântul Dumitru**
- **Sfântul George**
- **Ilie Prorocul**
- **Ioan în pustie**
- **Sfântul Nicolae**
- „ **Simeon**
- „ **Andreiu**
- **Evangelistul Ioan**
- „ **Luca**
- „ **Marcu**
- „ **Mateiu**
- **Prorocul Zaharia**
- **Apostolul Iacob**
- „ **Filip**

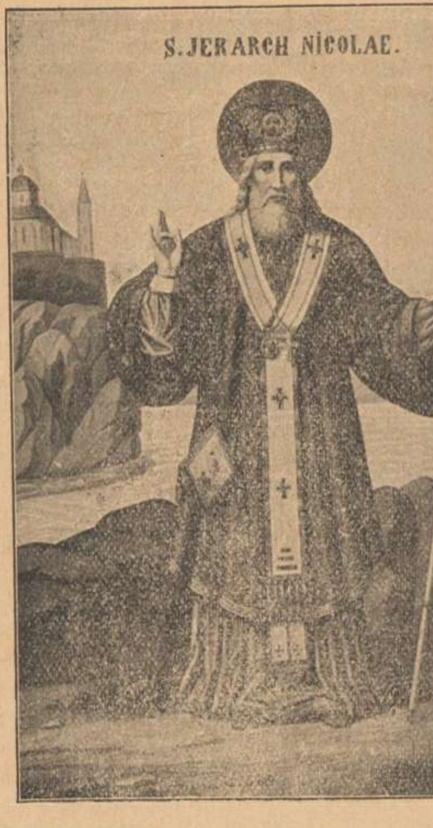
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- **Adormirea Maicei Domnului**
- **Bunavestire**
- **Naşterea Domnului Iisus Christos**
- **Fuga la Egipet**
- **Iisus în biserică de 12 ani**
- **La nunta din Cana**
- **Iisus pe mare**
- **Invierea lui Lazar**
- **Schimbarea la faţă**
- **Răstignirea lui Iisus Christos**
- **Punerea în mormânt**
- **Invierea Domnului**
- **Inălţarea — Floriile**
- **Tăerea împrejur**
- **Naşterea Maicei Domnului**
- **Pogorârea Duhului sfânt**
- **Naşterea sftului Ioan Botezătorul**
- **Grigorie, Vasilie şi Ioan**
- **Adormirea sfintei Ane**
- **Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.**

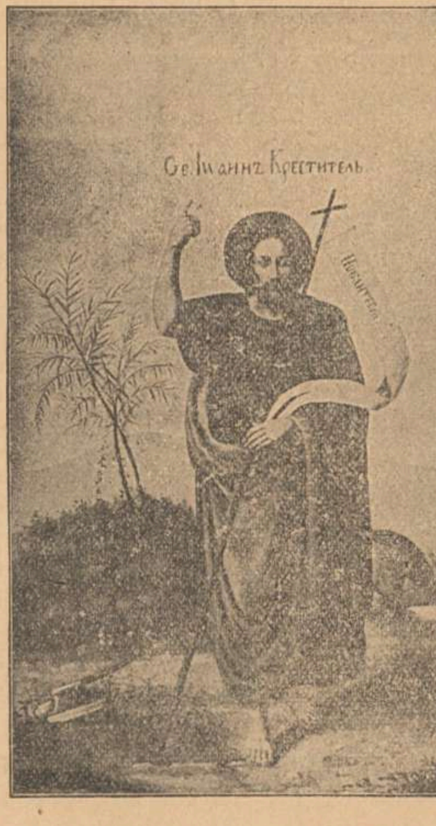

II.

- **Iisus pe Cruce**
- **Inălţarea sfintei cruci**
- **Ilie prorocul în carul de foc**
- **Tăierea capului sfântului Ioan**
- **P. Grigorie teologul**
- **Sf. Vasilie**

III.

- **Botezul Domnului**
- **Constantin şi Elena**
- **Sfântul Dumitru** călare
- **Sfântul George** „
- **Maica Domnului**
- **Petru şi Pavel**
- **Arhanghelii Mihail şi Gavriil**
- **P. Ioan Gură de aur**
- **PP. Ioachim şi Ana**

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					şi Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	34·60	42·—	56·—	70·—	cor. foarte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	56·—	72·50	23·10	27·30	40·60	49·—	65·80	20·30	23·80	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·50	36·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·90	19·60	26·60	„ simple.

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icoane pictate pe pânză şi fără cadre (rame). La dorinţă se pictează însă şi pe lemn, tinichea şi aluminiu.

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din orişice fel de materii şi de orişice coloare pe lângă condiţiile cele mai favorabile

Redactor responzabil Teodor V. Păcăţian

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 138 Sibiiu, Sâmbătă 16/29 Decemvrie 1906 *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Un regulament nou.

Congresul naţional-bisericesc a votat în sesiunea din urmă un regulament nou cu privire la procedura judecătorească în cauzele *disciplinare* în metropolia greco or. română din Ungaria şi Transilvania.

In urma raporturilor schimbate în multe privinţe, regulamentul cel vechiu nu mai corăspundea trebuinţelor, şi modificarea mai multor dispoziţiuni cuprinse în el se impunea [illegible]a o necesitate arzătoare. S'a compus deci noul regulament, pe care însă congresul naţional-bisericesc din scurţimea timpului nu l-a putut luà în desbatere amănunţită, ci în considerarea faptului că introducerea sa e necesară, l-a votat *en bloc* şi în mod provizoriu, până când proximul congres va votà altul.

Regulamentul acesta, votat de congres, vine pus acum în aplicare în întreaga metropolie gr. or. română din Ungaria şi Transilvania, şi pentru orientarea credincioşilor bisericii noastre se publică în întregime, în text autentic, dupăcum urmează.

Regulament

pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în metropolia gr. or. română din Ungaria şi Transilvania.

CAP I.

Persoanele supuse disciplinei.

§. 1.

Regulamentul prezent se extinde asupra tuturor persoanelor însărcinate cu funcţiuni bisericeşti, şcolare şi fundaţionale, cu excepţia arhiereilor şi a călugărilor dela mănăstiri, ale căror cauze disciplinare are să le reguleze sinodul episcopesc. Acest regulament se extinde mai departe şi asupra candidaţilor de preoţi şi învăţători.

A. Transgresiuni disciplinare.

§. 2.

a) Negligenţă sau neascultare în împlinirea datorinţelor;

b) necorectităţi în afacerile oficiale;

c) fapte mai puţin grave, săvârşite în contra ordinei şi a bunei cuviinţe;

d) căutare de certe şi aţâţare la neînţelegere;

e) expectoraţiuni şi expresiuni necuviincioase faţă de superiori şi de autorităţile bisericeşti;

f) executarea înainte de aprobare a acelor concluze, cari sunt a se aprobà prealabil prin autorităţile superioare.

B. Delicte disciplinare.

§. 3.

a) Necredinţă faţă de biserică;

b) desconziderarea şi deonestarea doctrinelor, canoanelor, legilor, ordinaţiunilor şi datinelor bisericeşti;

c) fapte contrare legilor, canoanelor, regulamentelor şi ordinaţiunilor în vigoare;

d) fapte contrare moralei publice;

e) viaţă casnică contrară moralei publice şi învăţăturii bisericeşti;

f) neîmplinirea obstinată a datorinţelor oficiale şi negligarea cu desăvârşire a oficiului;

g) părăsirea arbitrară şi nejustificată a oficiului;

h) călcarea datorinţelor oficiale şi abuzul de oficiu săvârşit prin corumperi sau mituiri;

i) neascultarea obstinată şi purtarea necuviincioasă faţă de superiorităţi;

l) administrarea necorectă sau înstrăinarea averilor bisericeşti, şcolare şi fundaţionale;

m) denunţări şi calumniări faţă de capii şi superiorii bisericii, precum şi faţă de corporaţiunile, instituţiunile şi organele bisericeşti;

n) conspiraţiuni şi conlucrări în contra întregităţii şi constituţiunii bisericii;

o) corumperi la alegeri, precum şi complicitate la acelea;

p) violarea secretului de oficiu;

r) purtare immorală şi scandaloasă, aptă de a compromite poziţia oficioasă a inculpatului;

s) necapacitatea spirituală sau corporală de a împlini oficiul;

t) condamnarea criminală pentru crime ori delicte difamante la judecătoriile civile ori militare prin sentinţă definitivă.

C. Pedepsele disciplinare.

§. 4.

Pentru transgresiunile înşirate în §-ul 2. *a—f* se pot aplicà în calea ordinei fără procedură disciplinară, pedepsele următoare:

a) admoniţiune;

b) înfruntare în scris;

c) amendă respective pedeapsă în bani până la 100 cor.

§. 5.

Pentru delictele înşirate în §. 3 *a—t*, se pot aplicà următoarele pedepse:

a) amendă respective pedeapsă în bani până la 600 coroane, care în caz de neplătire se schimbă în suspindere dela oficiu şi o parte din beneficiu pe un timp anumit amăsurat pedepsei băneşti;

b) suspindere dela oficiu şi beneficiul întreg sau numai în parte pe un timp anumit;

c) suspindere dela oficiu şi întreg beneficiul pe un timp anumit, agravată cu internare în mănăstire;

d) destituirea respective amovarea din oficiu şi din postul ce-l ocupă;

e) exchiderea temporală ori definitivă din sinul candidaţilor pentru serviciul bisericesc sau şcolar;

f) exchiderea temporală din sinul corporaţiunilor bisericeşti;

g) destituirea necondiţionată, adecă lipsirea totală de dreptul de a mai puteà ocupà post bisericesc, şcolar sau epitropesc în metropolie;

h) lipsirea pentru totdeauna de caracterul oficial şi de dreptul la penziune.

D. Organele îndreptăţite a aplicà pedepsele şi a ordinà cercetarea.

§. 6.

Pentru transgresiunile înşirate în §. 2 se pot aplicà pedepsele prescrise în §. 4, în calea ordinei, cu delăturarea procedurii disciplinare.

§. 7.

Pentru transgresiunile înşirate în §. 2 lit. *a*) şi *b*) protopresbiterul faţă de subalterni poate aplicà pedepsele prescrise în §. 4 lit. *a*), *b*) şi pedeapsa de sub *c*) până la 20 cor.

§. 8.

Pedepsele provăzute în §. 4 le aplică în calea ordinei consistorul eparhial, iar în caz de urgenţă prezidentul aceluia.

§. 9.

In contra aplicării pedepselor în calea ordinei nu se admite remediu de drept.

§. 10

Dacă cineva în decurs de 3 ani a fost pedepsit în calea ordinei de trei ori pentru transgresiuni, şi în decursul acelui timp săvârşeşte iarăş asemenea transgresiuni, are să fie urmărit în calea disciplinară pentru delict şi pedepsit conform §-lui 5.

§. 11.

Pentru delictele înşirate în §. 3 este îndreptăţit a ordonà cercetare disciplinară:

a) în contra persoanelor de manipuţiune şi de cancelarie prezidiul oficiului respectiv;

b) consistoriul eparhial ori prezidentul aceluia în contra tuturor organelor, funcţionarilor şi persoanelor supuse jurisdicţiunii sale;

c) consistorul mitropolitan ori mitropolitul în contra asesorilor şi funcţionarilor aplicaţi la consistorul mitropolitan.

E. Prescripţiunea.

§. 12.

Transgresiunile prevăzute în §. 2. se prescriu în 3 luni dela săvârşirea acelora respective dela ajungerea la cunoştinţa forului competent.

§. 13.

Delictele disciplinare prevăzute în §. 3 se prescriu şi nu mai pot fi urmărite după trei ani dela săvârşirea acelora respective dela ajungerea la cunoştinţa forului competent, dacă în acest restimp inculpatul n'a săvârşit alt nou delict disciplinar.

De cumva delictul invoalvă crimă după legile criminale ale statului, atunci nu se poate privì de prescris până ce n'a întrat în prescrierea după legile criminale ale statului.

CAP II.

A. Forurile judecătoreşti.

§. 14.

Forurile judecătoreşti disciplinare sunt:

I. Ca foruri de prima istanţă:

a) scaunul protopresbiteral, în cauzele, ce i-se concred din partea consistorului eparhial (§. 33 p. 3 din Statutul organic);

b) consistoriul eparhial;

c) prezidiul în cazurile prevăzute în §. 11 p. *a*) al acestui regulament;

d) comisiunea disciplinară a consistoriului mitropolitan în cazul §-ului 11 litera *c*).

II. Foruri de a doua intanţă;

a) consistoriul eparhial în cauzele, în cari scaunul protopresbiteral judecă în prima instanţă;

b) consistorul mitropolitan în toate cauzele în cari consistorul eparhial judecă ca for de prima instanţă;

c) plenul consistorului mitropolitan, în cazul când a judecat ca primul for comisiunea disciplinară a aceluia.

B. Regularea competinţei.

§. 15.

Consistorul provede şi judecă cauzele disciplinare de pe teritorul jurisdicţiunii sale:

a) în şedinţă plenară asupra asesorilor consistoriali, secretarului, fiscalului, defensorului matrimonial, funcţionarilor dela cassă şi a membrilor corporaţiunilor protopresbiterale şi parohiale pentru faptul şi omisiunea săvârşite în calitatea lor ca atari;

b) în senatul bisericesc asupra preoţilor, protopresbiterilor, profesorilor dela teologie, catiheţilor şi candidaţilor de preoţi;

c) în senatul şcolar asupra profesorilor dela institutele medii şi pedagogie, învăţătorilor, învăţătoarelor şi candidaţilor de profesori ori învăţători;

d) în senatul epitropesc asupra membrilor epitropiilor protopresbiterale şi parohiale.

C. Cauzele eschiderii dela funcţionare ca judecător şi delegarea altui for.

§. 16.

Nu pot funcţionà ca judecători:

a) cei înrudiţi cu inculpatul până la al şaselaa grad de sânge sau al patrălea grad de cuscrie, sau se află cu inculpatul în legături de adopţiune, tutelă sau curatelă;

b) cei ce sunt în duşmănie sau în proces cu inculpatul;

c) martorii în cauzele, în cari au depus mărturisiri esenţiale;

d) apărătorii şi reprezentanţii inculpatului, precum nici arătătorul (acuzatorul) sau reprezentantul aceluia, nici fiscalul consistorial, ca reprezentantul acuzei;

e) cei cari au concurs cu votul lor la deciderea cauzei în instanţa inferioară.

Membri forurilor, cari cad sub dispoziţiunile acestui §, sunt îndatoraţi a se insinuà ca atari la prezidentul forului.

§ 17.

Inculpatul are drept a pretinde exchiderea acelor membri ai judecătoriei dela funcţionare ca judecători, faţă de cari poate dovedì, că subversează una dintre cauzele enumărate în §-ul precedent. Aceasta o rezoalvă forul competent, iar în contra deciziunii se admite recurs.

Dacă din cauzele susnumărate ar fi exchişi a funcţionà ca judecători atâţa membri ai forului respectiv, încât numărul celor neexcepţionaţi nu ar fi de ajuns pentru a aduce hotărâri valide, urmează delegarea altei judecătorii de aceiaş categorie.

Delegarea altei judecătorii faţă de scaunul protopresbiteral o dispune consistorul eparhial, iar faţă de consistoriul eparhial, consistorul mitropolitan, şi în caz de urgenţă, mitropolitul.

CAP III.

Investigarea.

§. 18.

Investigarea se întroduce în contra inculpatului pe temeiul arătărilor private ori oficiale, sau din oficiu pe baza observărilor proprii.

§. 19.

Toate persoanele, asupra cărora se extinde acest regulament, sunt îndreptăţite în interesul propriu, ori în interesul public, a cere în contra lor cercetare disciplinară.

§. 20.

Arătări, despre fapte sau întrelăsări, cari nu constituiesc delict disciplinar, se resping fără nici o cercetare.

Arătări anonime sau sub nume falz, nu se iau în considerare.

§. 21.

Organul îndreptăţit, a ordinà cercetarea, înainte de toate ascultă pe inculpat şi aflând substrat de ajuns, ordinează investigaţiunea, indică punctele de investigat şi trimite comisar investigator, indigitând totodată, pe cât numai se poate, modalităţile de a constatà delictul.

In cazuri grave şi urgente se poate ordinà investigaţiunea prealabilă şi fără ascultarea prealabilă a inculpatului.

Dispoziţiunea, prin care se ordonează [illegible]gaţiunea, nu este apelabilă.

§. 22.

Pe baza sentinţei criminale definitive a judecătoriei civile, se poate enunţà sentinţă disciplinară şi fără investigare.

§. 23.

Deodată cu ordonarea investigaţiunii prealabile sau şi în decursul acesteia, în cazuri grave, şi deosebi când se arată periclu pentru biserică, şcoală sau averea acestora, se poate suspinde inculpatul dela oficiu şi beneficiu, în parte sau întreg.

In contra deciziunii de suspindere inculpatul poate recurge, însă numai extra dominium.

§. 24.

Suspinderea preventivă urmează de sine şi se va decretà în puterea legii: când pe baza investigaţiunii criminale din partea autorităţilor statului pentru crime ordinare s'a ordinat deţinerea inculpatului.

§. 25.

Investigaţiunea şi respective instruirea procesului o îndeplineşte comisarul de instrucţiune, spre care scop face cercetările necesare, ascultă pe arătători, pe daunaţi, pe inculpat şi pe toţi martorii provocaţi, având a eruà toate dovezile relative la delictul arătat.

Arătătorul, după împrejurări, poate fi ascultat şi ca martor.

Inculpatul este în drept în decursul investigaţiunii a înaintà comisarului de instrucţie şi judecătoriei disciplinare orice cerere întru apărarea sa. Atât arătătorul cât şi acuzatul au drept a-şi numì câte unul sau doi bărbaţi de încredere pentru controlarea cercetării.

§. 26.

Martorii de altă confesiune, pot fi citaţi să-şi facă mărturisirea înaintea comisarului de investigare; când însă nu s'ar prezentà, forul respectiv va recercà judecătoria civilă competentă pentru a-i ascultà. Tot asemenea pot fi ascultaţi şi acei credincioşi ai bisericii, cari din ori-ce cauză nu s'ar puteà prezentà înaintea comisariului de investigare.

§. 27.

Martorii au să fie ascultaţi pe rând unul câte unul.

Inainte de ascultare fiecare martor se face atent să spună adevărul şi să nu retacă nimic, căci fasiunea va aveà să o întărească cu jurământ.

După aceasta se pun următoarele întrebări generale:

a) Care-i este numele?

b) De câţi ani e?

c) De ce religiune este?

d) Ce stare socială şi ce ocupaţiune are?

e) Este înrudit sau încuscrit cu acuzatul, ori cu acuzatorul şi în care grad?

f) Nu este în duşmănie sau în proces cu unul dintre aceştia?

g) Nu i-s'a promis sau dat ceva pentru ca să nu spună adevărul, şi dacă da, prin cine?

h) Nu l'a învăţat cineva, cum să mărturisească?

i) Fost-a pedepsit, şi dacă da, unde şi pentru ce?

§. 28.

După interogatorul general vin a se pune întrebările speciale în meritul obiectului de cercetare, atâtea câte se recer pentru constatarea adevărului.

§. 29.

Nu pot fi admişi ca martori:

a) cei ce n'au împlinit anul al 14-lea al etăţii, când s'a săvârşit faptul încriminat;

b) cei cari pentru defect trupesc, ori spiritual n'au fost capabili a-şi câştigà nemijlocit cunoştinţe necesare în meritul cauzei;

c) cei cari au fost pedepsiţi în cale criminală pentru jurământ fals sau pentru falzificare de documente.

§. 30.

Nu pot fi obligaţi a fi martori şi a depune mărturisirea: căsătoriţii unul contra celuilalt, pruncii, părinţii, fraţii, surorile, nepoţii şi strănepoţii inculpatului, pruncii fraţilor şi ai surorilor inculpatului, unchiul şi mătuşa, vărul şi verişoara, pruncii adoptivi, tutorul şi curatorul inculpatului, precum nici cei ce stau sub tutela sau curatela lui.

Persoanele acestea înainte de ascultare sunt a se face atente asupra dreptului de a refuzà mărturisirea.

Aceasta se înseamnă în protocolul de investigare.

§. 31.

Fasiunile tuturor celor ascultaţi se întroduc la protocol.

Inculpatul îşi poate însuşi scrie sau dictà fasiunea, precum şi observările sale relativ la fasiunea martorilor.

§. 32.

Fasiunea întrodusă în protocol se ceteşte eventual se explică înaintea respectivului, sau, la cererea lui, i-se dă spre cetire, şi aceasta se înseamnă la protocol.

Cel ascultat are să subscrie protocolul de investigare, iar denegarea subscrierii împreună cu eventualele motive se înseamnă în protocol.

§. 33.

Când fasiunile martorilor între sine sau cu fasiunea inculpatului, despre împrejurări esenţiale, difer şi sunt în contrazicere, martorii se pot confruntà unul cu altul, sau cu inculpatul, de regulă deodată numai între două persoane. Confrontarea se face şi la cererea inculpatului.

§. 34.

După ascultare şi după întroducerea fasiunilor la protocol, martorul ascultat, încât fasiunea dânsului conţine momente esenţiale, făcându-se de nou atent la sfinţenia jurământului, depune jurământ înaintea comisarului de investigare.

Depunerea jurământului se constată la protocol.

Dacă vre-unul dintre martori ar denegà jurământul, această împrejurare încă se înseamnă la protocol, împreună cu eventualele motive ale respectivului.

§. 35.

Tot comisarul de investigare efectuează, când se recere, şi oculata, şi la caz de lipsă ia opiniunea unui sau mai multor experţi.

§ 36.

Protocolul făcut despre decurgerea şi îndeplinirea investigaţiunii, pe lângă cei ascultaţi, are să-l subscrie şi comisarul de investigaţiune şi bărbaţii de încredere.

§. 37.

După încheiere, comisarul de investigare are a aşterne protocolul de investigare împreună cu toate actele şi observările sale, pe lângă raport, forului judecătoresc respective organului, dela care a primit mandatul.

CAP IV.

Pregătirea procesului.

§. 38.

Prezidentul forului disciplinar transpune actele de investigare, primite dela comisar, fiscalului pentru ingerinţă şi propunere.

Când în decursul procedurii în contra inculpatului s'au făcut arătări noui pentru alte delicte, fiind a se rezolvì toate prin o sentinţă, se aşteaptă încheierea investigaţiunii pentru toate delictele arătate şi apoi actele împreună se transpun fiscalului pentru propunere cumulativă.

§. 39.

Fiscalul în termin de 14 zile are să-şi facă propunerea motivată.

Propunerea fiscalului poate fi:

a) pentru sistarea procedurii;

b) pentru întregirea investigaţiunii;

c) pentru punerea inculpatului sub acuză.

§. 40.

La propunerea fiscalului forul disciplinar decide ori sistarea procedurii, pe motive că nu este delict, sau nu sunt dovezi, sau că este prescris delictul, ori întregirea şi complectarea investigaţiunii, ori punerea sub acuză a inculpatului.

§. 41.

Forul disciplinar aflând cauza lămurită şi substrat de ajuns, decide punerea sub acuză a inculpatului pe lângă indigitarea delictului şi expunerea motivelor.

Propunerea fiscalului nu e obligătoare pentru forul judiţial, deci atât punerea sub acuză cât şi sistarea procedurii se poate decide şi în contra propunerii fiscalului.

§. 42.

Deodată cu punerea sub acuză se poate decretà şi suspinderea preventivă a acuzatului dela oficiu şi beneficiu întreg, ori numai în parte, încât aceea nu s'ar fi decretat în decursul investigaţiunii.

In contra suspenziunii se admite recurs în termin de 14 zile, însă fără de a împedecà executarea suspenziunii.

§. 43.

Deciziunea de sistare sau de punere sub acuză se comunică fiscalului, arătătorului şi inculpatului.

In contra deciziunii se admite recurs în termin de 14 zile.

Deciziunea prin care se ordinează întregirea şi completarea cercetării şi a instruirii procesului, nu este apelabilă.

§. 44.

Trecând terminul de 14 zile, fără să fi întrat recurs, deciziunea de acuză, împreună cu toate actele, se comunică fiscalului, pentruca să-şi formuleze acţiunea, iară fiscalul are a-şi formulà acţiunea şi a o înaintà forului cu toate actele în termin de 14 zile.

La cerere motivată terminul se poate prelungì încă cu 15 zile.

§. 45.

Fiscalul în acţiune precizează delictul încriminat, reasumează dovezile pe cari îşi întemeiază acuza, şi propune pedeapsa.

CAP V.

Pertractarea.

§. 46.

Pertractarea acţiunii fiscale este protocolară (verbală) şi se ţine sub conducerea unui mandatar al forului judecătoresc cu întrevenirea fiscalului şi a acuzatului.

§. 47.

La pertractarea acţiunii, acuzatul este îndreptăţit a se reprezentà prin un advocat public, membru al bisericii ortodoxe române.

§. 48.

Prezentând fiscalul acţiunea, prezidentul forului pune termin de pertractare, la care citează pe fiscal şi pe acuzat, eventual şi pe reprezentantul aceluia.

Terminul de pertractare nu poate fi mai scurt de 8 zile, nici mai lung de 15 zile, computat dela inmanuarea citaţiunii.

§. 49.

In nexul citaţiunii se comunică acuzatului şi acţiunea fiscalului în copie autentică, pentru-ca să şi poată pregătì răspunsul.

§. 50.

La terminul pus pentru pertractare, prezentându-se părţile, fiscalul consistorial se declară asupra susţinerii acţiunii, eventual îşi poate rectificà sau schimbà acţiunea.

Acuzatul răspunde la acţiunea fiscalului, poate produce contradovezi pentru combaterea acuzei, îşi face observările la dovezile provocate de fiscal, eventual poate produce dovezi noui şi îşi precizează cererea.

La răspunsul acuzatului fiscalul poate replicà, la care acuzatul iarăş poate reflectà.

Cu aceasta pertractarea se încheie.

§. 51.

Pertractarea acţiunii fiscale se poate ţineà şi în absenţa acuzatului, care, citat fiind, nu s'a prezentat.

§. 52.

Despre decursul pertractării se ia protocol, în care se întroduce numirea forului, ziua pertractării, numărul de esibit al acţiunii, numele acuzatului şi numirea celor prezenţi.

Protocolul de pertractare are să fie subscris de toţi cei prezenţi.

§. 53.

Protocolul de pertractare înregistrându-se în protocolul de esibite, din prezidiu se dă unui referent, împreună cu toate actele, pentru examinarea cauzei şi pregătirea referadei.

CAP VI.

Probaţiunea.

§. 54.

Ca dovezi sunt admise:

a) recunoaşterea proprie a faptului împlinit;

b) fasiunea martorilor întărită cu jurământ;

c) documentele publice;

d) documentele private, încât nu sunt trase la îndoială, sau dacă sunt constatate de adevărate.

CAP VII.

Deciderea.

§. 55.

Meritul cauzei se decide prin sentinţă, iar celelalte rezolviri se fac prin deciziuni.

Deciderea cauzei se face în şedinţa forului disciplinar constituit conform regulelor prescrise.

§. 56.

Forul competent înainte de toate cercetează, dacă cauza este destul de lămurită de a o puteà decide în merit şi încât află, că afacerea nu este destul de lămurită, forul respectiv înainte de decidere meritorie dispune întregirea investigaţiunii şi completarea dovezilor.

§. 57.

La pertractarea în merit referentul, pe baza examinării actelor, expune acuzele, precisează delictul încriminat, reasumează dovezile, contradovezile, precum şi momentele atât agravatoare, cât şi cele atenuante, şi apoi face propunere motivată de sentinţă; după propunerea referentului urmează conzultarea şi dacă se face contrapropunere, urmează votarea, care se începe cu asesorul cel mai bătrân în serviciu.

La decidere se recere majoritatea absolută a voturilor. Fiecare membru prezent al forului judecătoresc este dator să voteze.

Când voturile sunt egale, decide votul prezidentului.

După încheierea votării, conform aceleia, prezidentul enunţă sentinţa.

§. 58.

La deciderea în merit a cauzei, examinarea şi cumpănirea respective măsurarea dovezilor se face fără nici o restrângere, iar votarea are să fie liberă, după cea mai curată convingere a votanţilor.

§. 59.

In sentinţă se decide şi se enunţă, sau condamnarea şi convincarea, sau achitarea acuzatului şi eliberarea lui de sub eventuala suspindere dela oficiu şi beneficiu, motivându-se sentinţa pe baza actelor.

Incât acuzatul n'a fost suspins preventiv, iar prin sentinţă se enunţă destituirea necondiţionată a dânsului (§. 5 lit. *g*), deodată cu enunţarea destituirii prin sentinţă se enunţă şi suspinderea acuzatului dela oficiu şi întreg beneficiul pentru cazul de apelată. Apelata nu împedecă executarea suspenziunii.

§. 60.

In sentinţă se cvalifică delictul încriminat, se preciseazä pedeapsa dictată împreună cu urmările aceleia, iar în motivarea sentinţei se reasumează toate dovezile şi datele pe cari se basează sentinţa şi se reflectează atât la împrejurările, cari fac evidentă culpa, cât şi la acele cari dovedesc nevinovăţia inculpatului.

§. 61.

Incât are loc restituirea beneficiului pentru timpul cât a fost inculpatul suspins se decide totdeauna în sentinţă.

§. 62.

Consultarea forului disciplinar şi sentinţa în partea dispoziţională se întroduc la protocol.

Sentinţa, împreună cu motivarea, redactată separat, şi subscrisă de prezident, referent şi notar se adnexează la acte.

In caz de apelată, un extras al protocolului cu expunerea membrilor prezenţi încă se alătură la acte.

§. 63.

Sentinţa enunţată şi subscrisă de prezidentul şi notarul forului, precum şi alte deciziuni, se comunică în scris acuzatului, acuzatorilor şi fiscalului.

Certificatele de inmanuare se aclud la acte.

CAP VIII.

Remedii de drept.

Apelată.

§. 64.

In contra sentinţei se admite apelată atât pentru acuzat, cât şi pentru fiscal şi pentru arătătorul respective acuzatorul privat.

§. 65.

Apelata este a se înaintà la forul, a cărui sentință se apelează, în termin de 14 zile dela ziua inmanuării sentinței.

§. 66.

In apelată se pot combate atât formalitățile de procedură, cât și meritul cauzei.

Recurs.

§. 67.

In contra deciziunii, unde este admis, se poate înaintà recurs în termin de 14 zile dela publicarea respective dela inmanuarea deciziunii.

§. 68.

Remediul de drept se cvalifică după conținut și nu după formă sau numire.

§. 69.

Dacă ziua din urmă a terminului de apelată sau recurs, cade pe Duminecă sau sărbătoare orientală, atunci ziua următoare încă se computà în acest termin.

§. 70.

In urmarea apelatei sau recursului, înaintate în termin legal, toate actele împreună cu apelata sau recursul, cu o consemnare a actelor și cu eventualele reflecțiuni ale respectivului for, se subștern forului apelatorial.

§. 71.

Apelata sau recursul înaintate după terminul prescris, se resping din oficiu din partea forului respectiv. Iară dacă se insinuă recurs în contra deciziunii de respingere, actele împreună cu recursul se înaintează la forul apelatorial competent.

CAP IX.

Petractarea la forul apelatorial.

§. 72.

Pertractarea și deciderea la forul apelatorial urmează conform §-lui 57 din acest regulament.

§. 73.

Sentința forului apelatorial are a se extinde atât la meritul cauzei, cât și la formalitățile procesului,‖ și în merit ori aprobă ori schimbă sentința.

§. 74.

Forul superior apelatorial anulează sentința și, sau îndrumă cauza la forul competent, sau îndrumă forul inferior a întregì scăderile și a aduce altă sentință în cazurile următoare:

a) când forul inferior n'a fost competent în cauză:

b) când forul inferior n'a fost complet la număr, sau când la aducerea sentinței a concurs vre-un membru exchis dela funcțiunea de judecător în cauza concretă, sau când nu s'au observat regulele de procedură, în urmarea căreia nu se poate decide cauza cu temeiu.

§. 75.

Sentința forului apelatorial din partea forului inferior totdeauna se comunică în scris părților interesate.

CAP X.

Executarea sentinței.

§. 76.

Sentința se poate executà, când nu s'a apelat în termin legal sau când nu se mai poate apelà.

Executarea sentinței o face de regulă forul prim.

§. 77.

Pedepsele în bani au să între în fondul pentru care au fost designate prin sentință.

§. 78.

Când acuzatul se află suspins, iară sentința nu-l condamnă la perderea oficiului, restituirea dânsului în oficiu și beneficiu se întâmplă numai după-ce și-a luat pedeapsa.

§. 79.

Când executarea sentinței recere măsuri cari cad afară de sfera de activitate a autorității bisericești, se vor recercà autoritățile civile.

CAP XI.

Restituirea în starea de mai înainte.

§. 80.

Restituirea în starea de mai nainte relativ la un termin perdut, are loc numai când partea dovedește că i-a fost cu neputință a ținea terminul.

Restituirea se poate cere în termin de 14 zile dela terminul perdut.

CAP XII.

Inoirea procesului.

§. 81.

Inoirea procesului se poate cere la forul întâi în decurs de un an dela înmanuarea sentinței, sau deciziunii definitive, pe temeiul dovezilor noui, nefolosite în procesul fundamental, care se refere la împrejurările esențiale ale procesului și sunt apte a dărâmà starea faptică constatată în procesul fundamental.

§. 82.

Cererea de înoire o rezoalvă forul întâi, după ce a făcut cercetările necesare.

§. 83.

In contra deciziunii, prin care se respinge cererea de înoire, se admite recurs în termin de 14 zile dela ziua înmanuării.

§. 84.

Drepturile câștigate de a treia persoană pe baza sentinței procesului fundamental, rămân neatinse de rezultatele înoirii procesului.

§. 85.

Cererea de înoire a procesului nu împedecă executarea sentinței definitive aduse în procesul fundamental.

CAP XIII.

Computarea terminilor.

§. 86.

Terminii se computà cu începere din ziua ce urmează după inmanuarea sentinței sau deciziunii.

Dacă ziua din urmă a terminului cade pe zi de sărbătoare, atunci ziua de lucru următoare se consideră de cea din urmă zi a terminului.

CAP XVI.

Dispozițiuni tranzitorii.

§. 87.

Regulamentul acesta întră în viață după publicare, conform concluzului normativ congresual de sub Nr. 194/1891.

Cauzele pendente au să se termine după procedura veche.

Toate normele și regulele contrare ies din valoare în ziua când întră în viață acest regulament.

Nr. 125 congr. 1906.

Votat de congresul național bisericesc al mitropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 7/20 Octomvrie 1906.

Ioan Mețianu
metropolit.

Mateiu Voileanu
notar general.

NOUTĂȚI.

Ancheta învățătorilor. Invățătorii gr. or. din tractul Avrigului ș-au ținut conferența tractuală la 12 Decemvrie st. v. a. c. în Porumbacul inferior. Ca delegat pentru ancheta înnvățătorilor din metropolia noastră, ce se va ținea la 28 Decemvrie st. v. 1906 în Sibiiu, a fost ales cu aclamațiune dl învățător *Iosif Stoica* din Sebeșul inferior. La propunerea delegatului ales, conferența a adus apoi conclus, prin care să deobligă toți învățătorii din tract a abona „*Vatra școlară*“ revista pedagogică care va apare cu începutul anului viitor în Sibiiu. Ar fi de dorit ca toate conferențele învățătorești să se hotărască pentru a sgrijinì numita revistă, căci numai în modul acesta să poate asigura ezistența unei foi pedagogice. (*tb*)

*

† Ioan Iosof. Ni-se scriu următoarele: In 28 Noemvrie 1906 a decedat în mod subit domnul *Ioan Iosof*, inspector general la societatea de asigurare „*Naționala*“ din București, unde a servit timp de aproape 38 ani. Deși a trăit departe de comuna sa natală Tilișca, unde este leagănul familiei sale, totuși cu drag și-a adus aminte de așezămintele bisericești-școlare din această comună, donând până a fost în viață în 2 rânduri suma de peste 500 coroane în favorul bisericei și școalei noastre gr.-orient. Răposatul s'a îngrijit însă, ca după moartea sa aceste așezăminte să fie și mai mult favorizate, dispunând prin testament, ca din averea sa câștigată prin cruțare și onestitate, să primească biserica din Tilișca, la al cărui altar funcționează și nepotul răposatului, parohul *Ioan Iosof*, suma de două mii lei, școala greco-or. alte două mii lei, iar fondul parohial asemenea două mii lei, la olaltă șase mii lei. S'a îngrijit răposatul mai departe și de săracii din comuna noastră, în favorul cărora a lăsat frumoasa sumă de 2 mii lei, iar comunei bisericești Galeș, de unde își ia originea familia sa, încă a testat una mie lei. Răposatul, deși a trăit în țară străină, totuși ținea samă și se interesà cu căldură și dragoste românească de mersul afacerilor noăstre culturale și naționale dela noi. Ca dovadă servește faptul, că răposatul n'a uitat nici de suprema instituțiune culturală dela noi. de „Asociațiunea transilvană“, căreia încă i-a donat suma de una mie lei. Acestea sunt fapte de caritate, cari trebue să umple de bucurie inima fiecărui om cu simțăminte nobile și prin cari se asigură și fericirea eternă. Dă-ne Doamne mulți astfel de bărbați, cari ajungând la o poziție materială, nu uită nici de tezaurul nostru cel mai scump, de biserica și de școala română. Dumnezeu să-i așeze sufletul unde drepții se odihnesc, iar de noi să fie memoria lui neuitată și în veci binecuvântată. *Un Tilișcan.*

*

Congresul bisericei sârbești s'a început Dumineca trecută în Carlovit sub conducerea patriarhului Brancovici. S'au bucurat Sârbii că de astădată nu li s'a trimis pe cap comisar regesc.

*

Incunoștințare. Se aduce la cunoștința celor interesați, că ministrul de culte și instrucțiune publică a oprit „Istoria bisericească pentru școalele medii, ediția IV“ și nu „*Istorioare bisericești pentru școalele elementare (poporale)*“ *de Dr. Petru Borbu.* — O ediție nouă a „Istoriei bisericești“ va apare cât de curând.

*

Din Săliște ni-se scrie, că conferențele publice, al căror șir l-a început dnul protopresbiter Dr. *Ioan Stroia*, au fost continuate astfel: Dumineca în 7 Decemvrie nou a vorbit domnul Dr. *I. Lupaș*, profesor seminarial în Sibiiu, despre „*Plămădirea neamului românesc*“, în 15 Decemvrie n. când a fost aranjată o festivitate școlară întru amintirea memoriei lui *Șaguna* a vorbit învățătorul *Ioan Mateiu* despre acest mare arhiereu, iar în 23 Decemvrie a vorbit dl medic Dr. N. *Calefariu* despre *Combaterea cauzelor mortalității la copii în primii ani ai vieții.*.

*

Agitația descoperită de stăpânitorii forurilor judecătorești își reclamă zi de zi jertfe noui. In zilele trecute au fost judecați pentru agitație trei fruntași români: adv. Dr. *Iacob Hotăran* din Șiria la 3 săptămâni închisoare și 100 cor. amendă, preotul *Ion Iercoșan* tot de acolo, și țăranul *George Roșu* din Pâncota la câte 2 săptămâni închisoare și câte 100 coroane amendă în bani precum și suportarea speselor de proces.

*

Din Abrud ni-se scrie, că în 4 Noemvrie n. s'a ținut acolo adunarea generală a reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur. A fost condusă de dna prezidentă *Ana Filip*, care a comunicat adunării, că institutul de bani „*Auraria*“ a pus la dispoziția reuniunei suma de 20.000 coroane, pentru edificarea școalei de fete S'a cetit apoi raportul comitetului și al cassarei, care examinat fiind, a fost aflat în ordine, și s'a votat bugetul anului viitor. Dela membri noi s'a încassat ca taxe suma de 258 coroane. Averea întreagă a reuniunei face 44 287 cor. 27 fil. Adunarea a fost bine cercetată.

*

In Abrud-sat, în sala mare a școalei, a fost aranjată în sara de sfântul Nicolae o producțiune declamatorică-muzicală, care a fost foarte succeasă. Au fost 6 cântări, 3 declamări și 2 tablouri vii. Cântările au fost executate de corul instruat de doamna *Elvira Dr. Pop.* Publicul prezent a fost foarte numeros, și a răsplătit cu aplauze meritate toate punctele din program. Venitul face 160 coroane, și va fi întrebuințat pentru procurarea de haine pe seama elevelor sărace dela școala din Abrud-sat.

*

Mulțămită. Fostul paroh în Brașov Andronic Androne, la moartea sa a lăsat familiei o cruce lucrată artistic în aur și argint și împodobită cu petri scumpe, în valoare de cel puțin 1500 cor. și o-a lăsat cu condiția, că dacă din rudeniile dânsului nu va fi cineva preot, crucea să se dea bisericei noastre din Sebeș, locul nașterii fericitului defunct. Nepoata dânsului, doamna *Hareti Răzeanu* din Câmpulung a trimes crucea asesorului consistorial, Preaonoratului domn Mateiu Voileanu, spre a o transpune destinației ei, și a și transpus-o cu actul dtto 17 Noemvrie a. c. Comitetul parohial din Sebeș, în ședința dela 10 Decemvrie a. c. luând act de acest dar prețios, pe fericitul paroh Andronic Androne, care și cât a fost în viață a mai făcut donațiuni pentru biserica noastră, l'a susceput în „Diptihul“ binefăcătorilor bisericii noastre, spre vecinică pomenire, iar marinimoasei donatoare, doamnei Hareti Râzeanu, precum și Preaonoratului domn Mateiu Voileanu, asesor consistorial, exprimă pe această cale mulțămita și recunoștința sa. Sebeș, 13/26 Decemvrie 1906. Prezidentul comitetului parohial *Sergiu Medean*, protopresbiter.

*

Apel către băncile române a adresat domnul advocat *Rubin Patiția* din Alba-Iulia, rugândule să voteze fiecare câte o sumă oarecare în scopul înființării unei școale industriale în Câmpeni, centrul Românilor din Munții Apuseni. Sumele votate să se trimită consistoriului arhidiecesan din Sibiiu spre administrare, și spre realizarea ideii, atunci când va fi adunat capitalul trebuincios.

*

Injuràturile. Mitropolitul primat al României a adresat o rugare către ministrul de răsboiu de acolo, cerând ca acesta să dea ordin strict contra înjurăturilor în casarme și să pedepsească aspru pe ceice ar păcătuì în direcția aceasta.

*

Ziarele de Luni, cari apar în capitală Lunia dimineața, își sistează numărul acesta începând cu Anul-nou, pentruca muncitorii să se poată bucurà de întregul repaus de Dumineca, căci până acum trebuia să lucre toate nopțile dearândul. Din respect față de Dumineca s'a luat această dispoziție bună, pe care încetul cu încetul o acceptează toate ziarele de zi.

*

† Contele Eugen Zichy, unul din politicianii și fruntașii societății aristocrate din Budapesta a fost lovit de apoplexie în Meran, unde se dusese ca să petreacă iarna, bolnav pe urmele unei vieți extravagante de până acum. Mercuri noaptea a murit.

*

Panteli Madjari se numește Românul macedonean care a ucis astăvară pe Grecul Paraschidis, membru al comitetului antarților greci. Curtea cu jurați din București a pertractat în zilele trecute procesul și l-a achitat pe acuzat. Apărători au fost dnii P. Gradișteanu și Radu Rosetti. Achitarea a produs senzație în toată țara.

*

Nottara și Liciu, doi artiști de prima forță dela teatrul național din București, și-au dat demisia irevocabilă dela acel teatru, în urma unor neînțelegeri cu actualul director.

*

Salutul. In Cluj s'a pornit o acțiune nouă, unică în felul ei, de a scoate din modă ridicarea pălăriilor. Obiceiul acesta este împreunat mai ales iarna cu multe primejdii în special pentru oamenii pleșuvi cari își contrag prin aceasta multe boale de cap. Scopul pornirei celei noui e să întroducă datina mult mai practică și cuminte a salutului militar. Este rezon în toată acțiunea aceasta și dacă ar prinde teren n'ar aduce nici o stricăciune societății.

*

Concert în Mohu. Un grup de elevi ai seminarului nostru „Andreian“ va concerta a doua zi de Crăciun în comuna Mohu. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci poporale. Programul e următorul: 1. Pe-al nostru steag, de T. Popovici. 2. O ce veste, de G. Dima și Patru păstori, de T. Popovici. 3. Mori mândro, de A. Bena. 4. Uite mamă, de G. Dima și Foaie verde, de T. Popovici. 5. Declamație. 6 Hi murgule, de G. Chiric și Pâc, de I. Vidu. 7. Hora Ploaie, de G. Dima. 8. Morarul, de Chiric. 9. Marșul Dorobanților, de St Paulian. Prețul de întrare locul I. 1 cor. 20 fileri, locul II. 80 fileri.

*

Țara femeilor. O scriitoare din Chicago Maria Hayden a cumpărat în ținutul Texas (America) cinci mii de jugăre de pământ în care va forma un stătuleț separat guvernat de ea. Vrea să ducă acolo o miie de femei cari să-i fie cetățeni. Bărbații n'au întrare, iar ceice totuși vor intra n'au nici un drept. Va fi un adevărat raiu, dar fără — Adam.

*

O epistolă. Stimatului Domn Albert Müller, Budapesta, str. Vadász V. nr. 42/V. Am primit crucea inventată de d-voastră și vă rog să primiți sincerile mele mulțămiri de oarece prin invenția d-voastră v'ați îndurat de mine. Rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinte pentru aceasta Cu deosebită stimă *Matei Dirkits.* Această scrisoare a primit o adresatul care e inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967, care inventație are efect vindecător contra ischiasului, reumei, astmei, sgârciului de inimă, etc.

Cărți și reviste.

Hârburi risipite, de G. Bodnariu, o broșură de 116 pag. de legende adunate din popor. Sunt destul de fidel redate deși limba sufere de neromânism. Prețul 80 fil. la autor în Beiuș. str. română 9.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Comuna bisericească Bozeș (tractul protopresb. Orăștie) neavând edificiu școlar corăspunzător, a fost amenințată din partea organelor administrative politice cu închiderea școalei confesionale. Poporul, — deși foarte sărac, ca să nu-și peardă școala s'a decis a-și ridica o școală nouă corăspunzătoare recerințelor legii.

La acoperirea cheltuelilor a contribuit Preaveneratul Consistor arhidiecezan cu 300 cor., preotul nostru Octavian Săbău cu 130 cor., notarul comunal Candin Cristea cu 50 cor., iar din America următorii creștini:

Pantilie Căliman 2 dolari, Andreiu Ferdeș 1 dolar, Petru Pascu 25 cenți, Ilie Fistiș 2 dolari, Tanasie Bora 40 cenți, Nicolae Jibotean 2 dolari, toți din Geoagiul-de-jos; Mihail Ordean, Ioan Hudița, Avram Borza l. Pavel, Ioan Haiuș suriu, Ioan Heius Marcu, fiecare câte 25 cenți; Ioan Mândrean l. Ioan 50 cenți, Nicolae Rusu 25 cenți, toți din Romos; Nicolae Ursu, George Marta, din Pianul-de-jos, Nicolae Tecău, Ioan Ursu, fiecare câte 25 cenți; Nicolae Luca 20 cenți, din Sebeșul-săsesc, Onichiu Mihaiu, Ioan Veliciu, Vasile Băcilă, Ioan Marcu, fiecare câte 25 cenți; Nicolae Roșca, Simion Lația, ambii câte 10 cenți, din Luncă; Iosif Căliman, Pavel Bărdaș, ambii câte 1 dolar; Toma Isacu 40 cenți, toți din Gelmar; Constantin Istrate 25 cenți, din Drașeu. Simion Nicolae Blaga 50 cenți, Ioan Ordean 20 c., din Lancrăm, Ioan Turian 15 cenți, din Șoroștin, Toma Teofan 25 cenți, din Straja, Nicolae Olariu 10 cenți, Ioan Popa 25 c., din Cărpiniș, Istina Negrea, Part. Mihu din Deal, Vasile Ivan, Ioan Tosca, fiecare câte 10 cenți, din Ladraman; Ioan Lazar 25 cenți, George Bișoiu 50 cenți, din Căstău, Ioan Ileasa 25 cenți, Vasile Ghigu 25 cenți, din Vaidei, Nicolae Baciu 20 c., Ioan Pinter 25 cenți, Solomon Baciu 50 cenți, Nicolae Simu 25 cenți, Simion Mihu 25 cenți, din Vinerea, Gavrilă Hileaga 15 cenți, Visalon Moldovan 15 cenți, Sebastian Beșoiu 25 cenți, George Besbaco 15 cenți, Visalon Pop 10 cenți, Ioan Cibu 15 cenți, Achim George 15 cenți, Ioan Radu 20 cenți, Simion Hăprean 15 cenți, George Cibu 20 cenți, Toma Georghiun 10 cenți, Nicolae Bișoiu 15 cenți, Stefan Mihu 10 cenți, Vasile Dadu 10 cenți, George Hăprean 25 cenți, Andreiu Vasiu, Cleonicu Hăprean, Schiana Macarie, Iosif Hăprean, fiecare câte 10 cenți, Andreiu Hăprean 15 cenți, Ieronim Bratu 20 cenți, Mihăilă Hăprean 10 cenți, George Dan 10 cenți, Mihăilă Cutean 25 cenți, toți din Daia, Anonil Cotârlea 10 cenți, Samoilă Motsi 20 cenți, din Spring, Ioan Secelean 20 cenți, Ioan Bican 10 cenți, din Magu, Bucur P. Taban 20 cenți, din Orlan, Ilie Dicu 15 cenți, Achim Drăgan 10 c., din Săcel, Ioan Vulcu 25 cenți, din Balomir, Stefan Bucur 1 dolar, Andreiu Bucur 50 cenți, din Homorod, Penynunti Carlo 25 cenți, Laticano Senttbe 30 cenți, Cotea Vincenyo 25 cenți, toți italieni, peste tot face suma în coroane 132 cor. 50 fileri.

Subscrisa epitropie parohială aduce și pe această cale cele mai ferbinți mulțămiri tuturor donatorilor, rugând pe prea bunul Dumneu ca să le răsplătească însutit jertfa adusă în folosul cultivărei și a înaintării tinerimei școlare din săraca noastră parohie Bozeș.

Bozeș, la 6 Decemvrie 1906. Ioan *Medrea*, epitrop I. Luca *Șdira*, epitrop II.

*

La „Apelul“ nostru trimis și lui *Ștef. Aron* din Rapoltul-mare, aflător și el în America, au mai răspuns și contribuit următori: Stef. Aron, din Rapoltul-mare 1 dol., Moise Ioan 1 dol. 50 cenți, Stef Simion, Stef Ioan, Șerban Avram, Borza Ioan, Șerban Ioaniche, Giurgiu Lazar, Crișan Toader, Mărunț Chent, Oana Adam, Cărpenișan Iosif, Stef Avram, Cigmaian Petru, Cărpenișan Toader, toți din Rapoltul-mare câte 1 dolar. Nicolae Burz din Turdaș 1 dol., Ioan Godiciu din Girtom 1 dol., Gheorghe Tomuș din Vidra, Vesa Vasilie, Vesa Iosif din Ponorel câte 50 cenți. Roba Avram din Săcel 50 cenți, Culna Nicolae din Scărișoara și Pop Nicolae din Vidra câte 25 cenți. Suma în banii noștri 106 cor. 3 fileri.

Cerul să le trimiță la toți cari au făcut milă — precum și altora cari de aci încolo vor mai aveà de cuget să facă, pe îngerul păzitor și ocrotitor, ca cu aripele cele sfinte și puternice pe toți să i acopere și adumbrească.

In numele comitetului parohial:

Radu Jantea *Ioan Costea*
paroh gr. or. român. *curator.*

[†] Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Teatru.

Sâmbătă: *Der Vogelhändler*, operetă.
Dumineca d. a.: *Der letzte Brief*, comedie. Sara: *Eine Nacht in Wenedig*, operetă.

Nu cruțăm muncă și cheltuială

la procurarea materialelor brute pentru prepararea „Emulsion“-ului Scott, ca să ne asigurăm cele mai bune calități de oleu de pește, var și natron-hipophosphit. Aceste materiale foarte fine se prepară cu o deosebită curățenie prin procedura unică a lui Scott și productul nu i numai gustos și cu totul ușor de mistuit, ci-i și de un extraordinar efect, cu mult mai eficace ca oleul simplu de pește. La debili, fie în urma unei boale, sau la slăbiri corporale la copii sau oameni mari, „Emulsion“-ul lui Scott este totdeauna cel mai bun mijloc de întărire. X 252 2—4

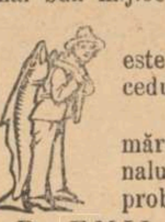

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Prin **Librăria archidiecesană** se pot procura diferite

ornate bisericești

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 39—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

NOU! NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 22—26

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
Patent nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă și învioréză pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă bóle vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosesce contra *durerilor de cap si dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, aneme, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rèceală la mâni și picióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui* și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumei cari prețuesc cu mulțămire inv[illegible]țiunea mea și ori-cine póte esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba ap[illegible]ratul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“* deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat.* Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani. [2] 212

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vêndare pentru țêră și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Premiat cu medalia cea mare la expozitia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY
în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 2-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel **că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**
Prețcuranturi ilustrate gratis.

ÖNTÖTTE
NOVOTNY ANTAL
TEMESVÁROTT
1546 SZ.

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.
Secția românească.
Hamburg
Strada Raboisen Nr. 30.
257 11—26

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 139 Sibiiu, Marți 19 Decemvrie 1906 (1 Ianuarie 1907) *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Prea onoraților protopresbiteri și administratori protopresbiterali, onoratei preoțimi și iubitului nostru popor din arhidieceza noastră transilvană, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos, iar dela noi arhierească binecuvântare.

Arătându-ne reprezentanța gimnaziului nostru din Brad, că numărul elevilor dela acela, din an în an sporește în mod îmbucurător, încât abia mai au loc, și că îi lipsesc mijloacele pentru clădirea unui nou edificiu mai corăspunzător așteptărilor: a cerut binecuvântarea și sprijinul nostru la întreprinderea unei colecte pentru zidirea unui nou edificiu gimnazial.

Convingându-ne și noi despre adevărul acelor arătări, dar și mai mult despre neapărata trebuință de a completà acel gimnaziu, acum numai cu 4 clase, la 8 clase: cu mare bucurie dăm binecuvântarea cerută la colecta inițiată de reprezentanța gimnaziului, și având în vedere marea însemnătate a cauzei aflăm de bine a întreprinde și noi o asemenea colectă, mai ales pentru completarea acelui gimnaziu la 8 clase.

Pentrucă, precând celelalte confesiuni și naționalități din patrie, cu mai puține suflete, au gimnazii în toate orașele și centrele mai însemnate, precum se vede aceasta și la compatrioții noștri sași, în număr ceva peste 200 mii suflete, cari, pe lângă unele școli reale, comerciale și altele, mai au și 5 gimnazii, cu câte 8 clase: pe atunci noi, în întreaga noastră metropolie cu peste un milion și 700 mii suflete, avem numai un singur gimnaziu cu 8 clase, pe cel din Brașov, și un singur gimnaziu cu 4 clase, pe cel din Brad.

Pentrucă este sub demnitatea noastră, ca noi cari numărăm aproape 2 milioane de suflete, să ne creștem cea mai mare parte a tinerimii noastre, în gimnaziile altora pline cu tineri de ai lor, încât în unele abia mai e loc și pentru tinerii noștri, cari pe lângă acestea mai sunt obligați a mai plătì și taxă sau didactru mai mare.

Pentrucă în gimnazii se pregătesc tinerii pentru celelalte învățături mai înalte, neapărat de lipsă fiecărui popor cu aspirațiuni de viitor bun, spre a devenì luminători și conducători demni ai lui. Și în fine, pentrucă știut este, că toate popoarele mai înaintate numai prin învățătură au ajuns la vaza, bunăstarea și poziția, de care se bucură, și până când nu vom jertfi și noi pentru luminarea noastră, precum fac acelea, nu ne putem așteptà nici la viitor mai bun, ci din contră la zile tot mai grele.

Din acestea și multe alte asemenea motive și considerațiuni, dar mai ales pentru lipsa cea mare, ce o avem de-a completà gimnaziul din Brad la 8 clase, ceeace se poate face numai cu ajutorul nostru al tuturora, venim a dispune și din parte-ne întreprinderea unei colecte și a poftì și rugà pe toți p. t. protopresbiteri, preoți, învățători, inteligenți și fruntași și pe toți poporenii noștri, iubitori de înaintarea neamului nostru, să sprijinească și această nizuință a noastră cu ofertele lor binevoitoare.

Mai nainte însă de-a întreprinde colecta, preoții vor cetì acest apel al nostru în biserică, luminând poporul asupra însemnătății învățăturii și a culturii religioase morale și arătându-i la înțeles, că numai lumina minții și cultura religioasă morală înalță pe om la adevărata vrednicie și-l conduce la bine și fericire, apoi, cu date din istorie și din viață convingându-l cum au sărăcit și au decăzut, și în urmă cum s'au stâns popoarele cari ori n'au avut cine să le lumineze, ori n'au ascultat de luminătorii lor; iar de altă parte cum s'au ridicat și au înaintat în vază, onoare, bunăstare și fericire popoarele, cari au avut și au ascultat sfatul luminătorilor lor, aducând și jertfele recerute pentru înființarea institutelor lor de învățământ. Toate acestea pentru a stârnì în toți ai nostri zelul de jertfă pentru școalele noastre.

După aceea să îndemne pe toți a contribuì, după putință, începând dela comunele bisericești mai cu stare, până la singuraticii poporeni mai cu stare, cu cât vor binevoì spre a ne face posibilă complectarea gimnaziului din cestiune.

După astfel de luminare, mai adăugându-le și că bunul Dumnezeu ne-a binecuvântat și cu un an bine roditor: poftim și rugăm pe fiecare protopresbiter, preot, învățător și inteligent, să premeargă poporului cu exemplu bun, oferind mai întâi fiecare dintre dânși suma cu care voește a contribuì, apoi îndemnând și pe alții la asemenea contribuiri.

Pe lângă acestea să mai îndemne și comunele bisericești a contribuì din partea lor cu ceea-ce vor puteà.

De asemenea poftim și rugăm pe toți preoții și învățătorii noștri, ca cunoscând dânșii mai bine pe poporenii cu starea mai bună, să umble înșiși pe la casele lor pentru colectare, precum și merită o cauză așa mare și însemnată.

Colecta să se înceapă în sărbătorile Nașterii Domnului, ale Anului Nou și ale Botezului Domnului, și să se continue și să se termine în timp de 2 luni. Ofertele mai mici să se plătească deodată la subscriere, iar cele mai mari și în decurs de 2—3 ani în rate anuale.

Toate contribuirile să se conscrie în coala de colectă alăturată și dimpreună cu acea coală să se trimită cassei consistorului nostru arhidiecezan, în terminul de 2 luni pentru controlă, având a se publica și în jurnalul nostru „Telegraful Român“.

Dăruitorii de oferte mai însemnate și anume cu câte 200 cor. vor fi înscriși între fundatorii, iar cei cu oferte mai mici între binefăcătorii și ajutătorii gimnaziului.

Dorind foarte, ca și eu să mă număr între sprijinitorii acelui gimnaziu și totodată să premerg și cu bun exemplu la această colectă: cu mângăere ofer și din parte-mi, de astădată, modesta sumă de 2000 coroane, rugând pe Dumnezeu să o primească ca și pe banul văduvei din sfânta evangelie.

După cari implorând și la această întreprindere salutară ajutorul și binecuvântarea lui Dzeu, sprijinitorul tuturor celor bune și folositoare, cu binecuvântare arhierească am rămas.

Sibiu, în 14 Decemvrie, 1906.

Al vostru tuturor
de tot binele voitor:
Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop și metropolit.

Agitația valahă.

Sibiiu, 31 Decemvrie n.

(S.) In timpul din urmă s'a făcut multă pleavă de vorbă în presa ungurească despre vestita „agitație valahă“. Și chemați și nechemați au început să înjure asupra naționalităților din această țară, pretinzând, ca stăpânirea să pună stavilă cu toate mijloacele și pe toate căile agitației naționaliste. Și ce înțeleg ei sub aceasta?

Lupta pentru drepturile garantate în lege, lupta pentru adevăr, pentru binele și fericirea *tuturor* popoarelor din această sbuciumată țară: lupta aceasta, pe care numai naționalitățile o poartă cu vizir deschis și cu fruntea senină, lipsite de taina diferitelor interese de partid ori individuale, — lupta aceasta este acea urgisită „agitatie“. Și în orbirea patimei șoviniste de care e cuprinsă acea presă jidano-maghiară, care —

FOIȘOARĂ.

ANDREIU ȘAGUNA.

Cuvânt ocazional,

rostit în sala de gimnastică dela gimnaziul public român gr. or. din Brad cu ocaziunea sărbării memoriei metropolitului Andrei baron de Șaguna la 30 Noemvrie (13 Decemvrie) 1906 de Mihail Stoia, diacon, înv. și instructor de gimnastică.

(Urmare).

Pe acel timp seminariul fiind în reședința episcopească, fericitul metropolit cumpără din averea proprie casa frumoasă din strada Măcelarilor, — seminariul de azi, și o dăruì bisericei eparhiale destinând-o de seminar, pe care îl și strămută cu un internat de 50 elevi.

Astfel organiză vrednicul metropolit institutul pedagogic și teologic pe care'l întemeiă el însuși și îl provăzù cu o fundațiune frumoasă, încât sinodul arhidiecesan din 1874 și 1875 cu tot dreptul în semn de recunoștință meritată, spre vecinică memorie și venerație îi dădù numele după fundatoriul său: „Seminariul Andreian“.

Multe și mari au fost ostenelele metropolitului Șaguna, până a văzut ridicat gimnaziul din Brașov. El însuși puse piatra fundamentală la edificiul cel măreț gimnazial la anul 1852, care serviciu s'a săvârșit cu multă solemnitate. El stăruì la întemeetorii acestui gimnaziu, ca să dee caracter confesional gimnaziului lor, în mod determinat.

Când s'a aprobat gimnaziul inferior ortodox român din Brașov la anul 1853 din partea guvernului, alergă în persoană la Brașov, spre a aduce însuși știrea aceasta îmbucurătoare, la care ocaziune în cuvântarea ce o ținuse acolo, între altele astfel se exprimă: Iubiților mei fii! am știut că o să aveți bucurie mare de darul împărătesc, am venit să mă bucur și eu împreună cu voi, primiți-mă și pe mine la ospățul bucuriei voastre, și altele, îndemnând pe brașoveni a'și unì toate puterile pentru completarea gimnaziului și pentru prosperarea și înflorirea lui. Prin influința sa se mijlociră la regim acele decrete favorabile pentru înființarea gimnaziului și pentru publicitatea lui. Pe lângă ajutoarele morale înșirate, a sprijinit el gimnaziul din Brașov și cu ajutoare materiale, contribuind la fundarea lui cu 2000 fl.; pentru jurnale școlastice pe sama profesorilor în fiecare an dăruì 50 fl.; pentru cumpărarea unei case cu grădină pe sama directorului gimnazial 4000—5000 fl. și altele.

Ce privește înființarea gimnaziului nostru din Brad metropolitul Șaguna deasemenea are merite neperitoare. Cuvântul lui răsună în aceste părți ale Zarandului înbărbătând popor și preoțime, — ca pe fundatorii acestui gimnaziu, — la răbdare în această întreprindere nobilă.

El sprijinì la regim înființarea gimnaziului nostru, precum și aprobarea acestuia, cu dreptul de gimnaziu mare cu 8 clase. Obligațiunile de stat în sumă de 58,210 fl. donate de comunele comitatului acestuia fondului gimnazial, numai prin a lui influință s'au putut transcrie pe numele gimnaziului. Tot el compuse și statutul nostru gimnazial. Lui avem să-i mulțămim caracterul confesional al gimnaziului nostru, căci unii inteligenți din aceste părți, nepricepând precum se vede natura lucrului, stăruiau la compunerea statutului gimnazial pe lângă caracterul național al gimnaziului. Metropolitul Șaguna s'a luptat mult ca să-i lămurească, să-i facă să înțeleagă, că caracterul confesional al unui institut, — prescris de legile, țării cuprinde în sine și pe cel național, dar înzadar, inteligența de aici n'a primit statutele compuse de metropolitul Șaguna, ci au făcut ei altele și le-au așternut deadreptul la guvern spre întărire, guvernul însă le-a respins, neavând bază legală, — și acei bărbați inteligenți au trebuit să se întoarcă iarăși la statutele făcute de metropolitul Șaguna, cari s'au și întărit.

Sunt 37 ani de atunci și acei bărbați vrednici, dintre întemeetorii gimnaziului nostru, cari mai sunt încă în viață, n'au fericirea a-și puteà vedeà nici astăzi visul împlinit — gimnaziul complet. Cauzele au fost multe, în mare parte materiale.

Precum oarecând marele Andreiu a călătorit la Brașov, ca să îndemne pe întemeetorii acelui gimnaziu, — să nu se mulțămească cu un gimnaziu cu 4 clase, așa geniul lui se pare că s'a pogorât între noi și ne-a trezit, ne-a deșteptat, se pare că ne-a strigat, că a sosit ora a 11, să ne aducem aminte, că mai avem o datorie sfântă de împlinit, moștenită dela întemeetorii acestui gimnaziu, datoria completării lui la gimnaziu mare cu 8 clase, durere — face azi opinia publică ungurească, vede în popoarele acestei țări dușmani neîmpăcați, hiene cu gânduri mârșave irredentiste, cari ar căută să sfâșie trupul îndurerat al acestei patrii, spre folosul vecinilor.

In această orbire ajung apoi să vadă în această țară două tabere vrășmașe gata în tot momentul de luptă, iar soluția o află creerul bolnav al acestei prese numai în aceea că unul din acești doi vrășmași să rămână pe câmpul de luptă.

Ba un pigmeu al unui ziar banffyst dă alarmă, că țara arde deja, și — nu alta — ci provoacă deadreptul pe Maiestatea Sa să se trezească, pentrucă naționalitățile vreau să-i sfâșie monarhia.

„Din coroana ta vreau sa smulgă petrile scumpe, din pavăza ta să șteargă unele nume, din trupul țării tale vreau să sfâșie bucăți și să-l dărăbuească! E timpul suprem să sfârșești acest pericol. Pună-se odată capăt politicei înmănușate. Să se validiteze forța. Sfârșească-se răsvrătirea guralivă a naționalităților. Față de acestea trebue să purcezi în tăcere ca și *călăul față de tâlhar*“...

Iar fierea răscolită a altui pitic dela o foae ovreiască exclamă așa: „Bisericile naționale trebue sistate și prefăcute în biserici gr. ort. și gr. cat. maghiare, așezămintele economice, băncile trebue aduse în imposibilitate. La fiecare instituție trebue adus în preponderanță caracterul maghiar, pentruca tendința maghiarizării să fie permanentă, comitatele astfel împărțite ca naționalitățile nicicând să nu se poată validită. Numai unificarea într'o limbă ne poate duce la isbândă sigură“.

Departe a ajuns sărmana noastră țară. Astfel de pigmei aduși de vânturile dinspre Nord cu astfel de idei stupide alarmează țara și îmbată cu venin sufletul și acelor maghiari, cari poartă la inimă binele țării, dar nu cunosc mizeriile mărunte ce s'au sălășluit pe toată întinderea provincială a țării. Și astfel de oameni fac opinia publică a acestei țări.

O idee scrintită răsărită dintr'un creer bolnav își trimbiță existența în lung și lat și prinde mai ușor pentrucă e știut, că un măr putred strică pe toate celelalte. Creerul bolnav al presei unguresți cu puține excepții vede țara în pragul revoluției aduse de naționalități asupra capului ei.

Ei vezi, tot naționalitățile fac pe hoțul de păgubaș. Cum adecă? Noi suntem aceia cari vrem dismembrarea, noi vrem să ne rupem de Austria, noi vrem să ștergem din pavăza monarhiei vulturul cu două capete, noi vrem să ștergem imnul casei domnitoare și tot noi suntem aceia cari vrem să spargem și rupem tot din această monarhie?!

Curat povestea mielului cu lupul. Ar vrea cinstiții politiciani să pună toată vina în spatele noastre, ca să-și ascundă gândirile și doririle proprii.

Să ne spună însă întreagă presa aceasta, *când* s'au îndreptat pornirile noastre pe astfel de căi, pe cari și-le-au scris pe flamură partidul koșutist și Bánffy, când și cum am căutat noi sdruncinarea țării? Să ne-o dovedească cu date concrete. Pentrucă frazele pe cari tot călăresc de luni de zile cu *„agitația valahă“* sunt numai vorbe umflate, fără temei, vorbe seci și pline de fiere și venin, isvorâte din curată întunecare a conștiinței. Date să vorbească așa cum vorbesc datele concrete pe cari le depun pe masa dietei deputații naționaliști!

Toată svârcoleala aceasta pornită cu mare alai de foile din capitală mai ales, își are și partea psihologică interesantă, căci samănă a glas de cucuvae, glas de temere, care glas de regulă atunci își manifestă spontaneitatea, când adversarul are dreptate.

Maiestatea Sa, în înțelepciunea sa atât de des încercată n'a dat și nu va da ascultare acestor epigoni ai zilelor noastre. Să dea însă ascultare. Să trimită sfetnici credincioși în țară și să se convingă și să convingă și pe ceice nu vreau să cunoască, că lupta noastră e lupta pentru *binele comun al tuturor popoarelor* din această țară, că luptăm în potriva tendințelor ce caută să tragă în mizerie și mai mare această țară; să i convingă că aici în provință, în adăpostul satelor resfirate pe ogoară, sunt mizerii atât de mari încât te cuprinde groaza și că acolo la centru nici o fărâmă a acestor mizerii nu e cunoscută; să-i convingă că vina acestor mizerii nu noi o purtăm, ci aceia cari sunt chemați să nu le causeze și că pornirea pe care ei o numesc „agitație valahă“ tocmai aceste mizerii vrea să le desvălească și să le lecuiască, pentrucă numai atunci va fi pace și bine în această mult încercată patrie.

Să ne îndreptăm!

— Cuvinte adresate învățătorilor. —

... „Să nu ucizi“ — exclamă una din poruncile Dumnezeescului decalog. De sigur, că un păcat strigător la ceriu comite acela, care cu intențiune lipsește pe semenul său de viața vegetală. Dar de o potență mai mare conzider eu a fi păcatul omorului atunci, când lipsești pe cineva de lumina spirituală. Căci zice Românul: „Când Dumnezeu voește să pedepsească pe om mai întâi îi ia mintea.“

Aceia dintre înv. români gr. ort. cari prin nepăsarea lor condamnabilă au cântat acum 7 ani prohodul „*Foaei pedagogice*“, dacă n'au atentat direct asupra vieței noastre spirituale, apoi la tot cazul au pus o grea stavilă luminării noastre intelectuale reciproce și continuative.

„*Transilvania*“, organul primului areopag cultural al Românilor din țările coroanei Sfântului Stefan, în curent cu acest isvor de treabă slabă, încă de pe atunci ne-a timbrat după merit.....

In consecință noi — învățătorii — nu numai că în curând ne *mărturisirăm* păcatul, dar ne-am și *căit* cu amar prin aceea, că în toate împrejurările și cu toate ocaziunile am surescicat dorința reînființării organului de publicitate pedagogic didactic propriu al nostru.

Bărbați cu tact și circumspecți puși la cârma bisericei noastre, au amânat in continuu împlinirea acestei dorințe generale a învățătorimei române.

Trăgănarea chestiei n'a isvorit decât numai din scopul, de a ni se da prin aceasta o strajnică lecție și a face, ca greșala făcută cu atât mai simțită să fie.

Părinții buni însă, dojenesc și iartă, căci nu voesc moartea fiilor, ci întoarcerea lor, ca să fie vii!..

Astfel s'a întâmplat, ca în zilele trecute să primim fiecare învățător vestea înbucurătoare și de mult așteptată despre renașterea luminărei cunoștințelor noastre. Și asta din pricină, căci „a sosit plinirea vremii“.

Deci să luăm aminte: ... „Mai mulți profesori dela seminariul „Andreian“ din Sibiiu sub conducerea cunoscutului și binemeritatului nostru pedagog Dr. *Petru Șpan* am hotărât să răspundem acestui nobil îndemn, ce ne vine dela DV., cu *o revistă pedagogică lunară*“...

...Un cadou mai potrivit și demn de poziția învățătorimei noastre de sărbătorile „Nașterii Domnului“, când: „răsărit'a lumii lumina cunoștinței“; nici că se putea închipui.

Era lucru natural, ca dela *vatra luminătoare* se purceadă și „*vatra școlară*“...

„*Vatra școlară*“ e prin urmare numele revistei pedagogice lunare, ce va apare în curând, sub conducerea celui mai distins pedagog al nostru, — a domnului *Dr. Petru Șpan.*

In jurul *„vetrei“* stau apoi și alți tineri, destoinici și entusiasmați dni profesori dela seminariul din Sibiiu. Dacă nu-i cunoaștem toți și pe unul fiecare personal, apoi de sigur *pe toți îi recunoaștem* de competenți să ne facă o revistă bună. Nu dispun de cuvinte de a puteà măguli cu atribuțiile ce aș dorì să dau în semn de stimă și recunoștință dlui profesor Dr. *P. Șpan.*

Dar totuși pot spune, că nu va exista un singur învățător din întreaga metropolie ortodoxă care a avut fericirea a sta sub influința-i binefăcătoare — care să nu se fi împărtășit de binevoitoarea sa atenție.

Dl Dr. Șpan a arătat totdeauna cea mai mare bunăvoință față de corpul dăscălesc, a fost pătruns totdeauna de marile și măruntele noastre nevoi sociale, iar' reputațiunea sa pe terenul pedagogiei este stabilită între cei ... „aleși“.

Stimați și Iubiți colegi!

Veniți acum ca punând umăr la umăr, să facem și noi — *„Redacției și administrației „Vetrei școlare“, Strada măcelarilor Nr. 30“.*— un cadou de anul, nou abonând *toți* revista!

Numai atunci ar urma în mod natural — după căința și mărturisirea păcatului făcut — și ispășirea.

. . . .

Calbor, la 13 Decemvrie 1906.

Ioan Paicu,
învățător.

Dela societatea „Petru Maior“.

— Extras din raportul societății „Petru Maior“ de pe anul expirat. —

(Urmare).

6. *Averea societății.*

In anul 1904/5 averea societății a crescut dela 14,235·47 cor. la 14,620·99 c., deci un spor de 385·52 cor.

Aceste 14,620 99 cor. sunt împărțite în următoarele fonduri:

A.) Fondul permanent cu 13,479 cor. plasate în:

I. Efecte:

2 losuri „Tisza“ à 320 cor. .	K	640·—
Una acție „Timișana“ à 200 c.	„	200·—
Una acție „Concordia“ à 100 c.	„	100·—
Două acții „Sentinela“ à 100 c.	„	200·—
Două acții Ceres 10 cor. . .	K	20·—
	K	1,160·—

II. Depuneri:

La „Ardeleana“ libel 4880 c.	K	224·05
La „Ardeleana“ libel 163 c.	„	10,848·70
La „Făgețana“ libel 1756 cor.	„	1,096·25
Taxe de membri fund.: dela dl Alexandru Mocsonyi și „Dunăreana“ rata II. . .	„	150·—
Starea fondului permanent în 30 Septemvrie 1905 . . .	„	13,479·—
Starea fondului permanent în 30 Septemvrie 1904 . . .	„	13,114·31
Crescământ . . .	K	364·69

B.) Fondul disponibil cu 1,135·77 cor. cari se află în:

Depuneri la cheque	K	50·7[illegible]
La „Ardeleana“ libel 276 .	„	10.6[illegible]
In efecte (almanahul societății)	„	500·—
96% din venitele societății .	„	531·62
Saldo cassei	„	42·76
	K	1,135·77

C.) Fondul de un ban cu 6·22 cor.

In 1904/5 n'a crescut cu nimic.

Averea societății e deci:

In fond permanent	K	13,479·—
„ „ disponibil	„	1,135·77
„ „ de un ban	„	6·22
	K	14,620·99

Mișcarea fondului disponibil a fost de 1886 cor. și anume:

— căci o mișcare nobilă vrednică de laudă tuturor celor ce o sprijinesc, s'a pornit în timpul din urmă nu numai în poporul zarandean, dar și între fiii de pretutindeni, crescuți în acest institut, — întru ajungerea acestui scop măreț.

Nu și-a uitat marele arhiereu nici de înființarea școalelor reale și comerciale și încă pe acel timp, când alții nici nu se ocupau cu această idee, — de tot străină la poporul român.

Atențiunea lui în măsură și mai mare a fost îndreptată către școalele capitale și poporale. Silințele și luptele lui întru ridicarea învățământului poporal au fost multe și grele, nesuportabile pentru alții, decât numai pentru spirite înalte, menite a săvârși lucruri mari. La venirea lui, precum am amintit școale poporale erau foarte puține și și acestea în stare de tot primitivă. Școale capitale erau numai trei, una în Brașov, a doua în Satulung în Săcele, și a treia în Rășinari — și ce era mai dureros, suprema inspecțiune peste școalele gr. or. române din Ardeal o avea episcopul romano-catolic din Alba-Iulia. Ținta principală a metropolitului Șaguna era de a șterge această durere din inima Românului, restituind starea normală în școala română. Aceasta în curând se și întâmplă, căci sinodul din 1850 decise, ca conducerea și supremul inspectorat școlar să'l aibă episcopul ca cap al bisericei gr. or. din Ardeal. El nu se oprì aci, ci câștigă și asigură pe deplin autonomia școlară, pe baza principiului confesional, care de atunci și până azi ne apără naționalitatea de multe primejdii.

Inființate și organizate odată școalele, metropolitul Șaguna se îngrijì de partea didactică a învățământului, compunând instrucțiuni și manuale școlastice corăspunzătoare și instituind învățători cualificați. Salarizarea învățătorilor îi făcù mare bătaie de cap. Poporul și atunci ca și acum plătea rău pe învățător, ba ce e mai mult privia pe învățător de o belea căzută pe sat. Zadarnice au fost sfaturile lui, de a se înființă în fiecare comună bisericească un fond școlar, de unde să se plătească salariul învățătoriului și să se poarte cheltuielile școalei, căci nici astăzi astfel de fonduri nu aflăm multe. Și ce bine ne-ar prinde astăzi atare fonduri, ce servicii frumoase ar face bisericei și școalei mai ales astăzi, când duhul vremii, călcând peste nepăsarea de secoli a poporului față de școală, va trebuì să dee învățătorului ce este al său: — poziția cinstită, meritată. Metropolitul Șaguna pe acel timp nu s'a putut ajută altfel, decât prin numeroase rugări, cerù dela guvern o dotațiune cuviincioasă pentru subsistența învățătorilor, și întru cât i-a fost posibil a înființat el însuși mai multe fundațiuni pentru școalele sărace. A lui creațiune e și fundațiunea Francisc Iosefina, apoi fundațiunea pe 100 ani pentru școala capitală din Săliște și alte asemenea fundațiuni.

El ajută studenții săraci cu bani ca să-și poată continuà și terminà studiile la universitate. Când el nu mai puteà ajută atunci recomandà prietinilor săi cu stare bună ca să sară în ajutoriul studenților lipsiți.

Pentru elevii înscriși la școale străine metropolitul Șaguna a întrodus catehizarea regulală. El a fost cel dintâi, nu numai între români, dar peste tot în patrie, care a întrodus conferențele învățătorești încă la anul 1862. La începutul acestor conferințe metropolitul Șaguna trimisese comisari în toate părțile diecezei, ca tot atâți apostoli, spre instruarea învățătorilor și rapoartele lor le tipărì spre păstrare și folosire. Cu multă prevedere și înțelepciune așeză el aceste conferințe, încât și astăzi, după 44 ani dela înființarea lor, după al său plan se conduc.

Nici în ce privește arta muzicală n'a voit să rămână poporul său înapoi. El întroduse în școală și în biserică cântările corale, aduse din Viena liturgia pe note și instituì tot odată și un profesor pentru muzica vocală în seminariul arhidiecezan.

A muncit viața întreagă cu un zel necbosit pentru luminarea poporului său și dacă reasumăm activitatea lui pe terenul școlar, dacă privim în oglinda vieții lui acest teren, vedem strălucind roadele muncei sale, atât în cele teoretice cât și în cele practice, vedem institutul pedagogic-teologic numit „Seminariul Andreian“, vedem gimnaziul mare din Brașov, apoi gimnaziul nostru inferior din Brad, mai multe fundațiuni școlare, 10 școale capitale și la vre-o 600—700 școale elementare. Toate acestea ni le-a lăsat nouă moștenire, ca să ne folosim de ele, să ne luminăm, să ne bucurăm de roadele lor. Se cuvine deci să aducem închinăciune de mărire bunului părinte.

(Va urma).

Mişcarea fondului disponibil în anul 1904—5.

Intrate:

Taxe de membri ordinari . .	K	544·—
„ „ „ extraordinari .	„	16·—
S'au vândut 155 exemplare din Ist. Românilor, de P. Maior	„	172 55
Ajutoare	„	412·24
La şedinţa festivă ţinută în 10 Dec. 1904 venit curat	„	101·60
După 4 cupoane „Tisza" . .	„	16·—
Ridicaţi dela cheque	„	614.40
Saldo din anul trecut . . .	„	9·31
	K	1,886 10

Eşite:

Chirie şi portar	K	887 —
Personalul de serviciu . . .	„	188·—
Repararea şi curăţenia mobilelor şi locuinţii	„	37·90
Cheltueli economice	„	208·92
„ secretariale . . .	„	42·—
„ cu orhestra . . .	„	65·—
Abonamente şi porto . . .	„	75·87
S'au cumpărat cărţi în valoare de	„	22·52
S'au compactat 25 cărţi pentru preţul de	„	33·80
Transport	„	67·16
Tipărituri	„	140·—
S'au transpus la fondul pernent (Ard. libel 163) . . .	„	6·47
Pentru noua acţiune dela „Sentinela"	„	2·38
Diverse	„	66·32
Bani rămaşi în cassă . . .	„	42·76
	K	1,886·10

Binefăcătorii societăţii au fost:

Dl Alexandru Mocsonyi de Foen 25 cor., „Albina" cu un ajutor de 200 cor., „Bihoreana" 20 cor, „Crişana" 50 cor., „Lipovana" 20 cor., „Lugojana" 40 cor., „Steaua" 10 cor., Stipendiştii fundaţiunii Gozsdu 12 cor. 24 fileri, „Timişana" 30 cor., „Vlădeasa" 20 cor.

La sfârşitul anului 1905/6 averea societăţii a fost de 14,746 cor., deci faţă de 14,620:99 ai anului 1904/5 un spor de 115·38. cor.

Acest spor mic e numai la aparenţă, în realitate e de 985·38 cor., ceeace se explică prin faptul, că losurile „Tisza" le-au evaluat numai cu 400 cor., care e valoarea nominală, faţă de 640 cor. ale [illegible]ului 1904/5; acţiunile Ceres neavând nici o valoare s'au şters din activele societăţii, păstrându-se acţiile pentru orice eventualitate; la starea fondului disponibil am luat numai sumele existente nu şi cele fictive, n'am luat în socoteală cele 500 cor., ce ar rezulta din almanahul societăţii cum s'a luat în 1904/5, căci acelea nu se pot vinde cu preţul indicat; 100 cor. ce sunt trecute la fondul permanent în 1904/5 ca taxă de membru fundator dela dl Alexandru Mocsonyi iunior, au fost trecute la anul 1905/6, cum de fapt e întrodus în protocoalele de cassă. Reasumând, starea adevărată a averii societăţii pe a. 1904/5 e cu 240+20+500+100=*860*, optsuteşesezeci de cor. mai mică decât cum e arătată în bilanţul de mai sus. Starea averii societăţii e deci pentru anul 1904/5 de 14,620·99 c. — 860 cor.=13,760·99, ceeace faţă de 14,746 cor. face un spor de *985·38*.

A.) Fondul permanent:

I. Efecte:

Losuri „Tisza" à 200 cor. .	K	400·—
Una acţie „Timişana" à 200 coroane	„	200·—
Una acţie „Concordia" à 100 coroane	„	100·—
Două acţii „Sentinela" à 100 coroane	„	200·—
Două acţii Ceres		
	K	900·—

II. Depuneri:

La „Ardeleana" în lib. 163	K	11,211·49
„Ardeleana" libel 4880 după scoaterea a lor 90% interese	„	214·38
„Făgeţana" libel 1756 după scoaterea a lor 90% interese	„	1,042·79
10% interese din venitul societăţii dimpreună cu taxa de membru fundator dela dl Alex. Mocsonyi . . .	„	269·78
	K	13,638·44

B.) Fondul disponibil constă din:

La „Ardeleana" libel nr. 163	K	709·34
La „Ardeleana" lib. 4880 (90% ale intereselor)	„	18·24
Depuşi la cheque	„	219·52
Saldo cassei	„	56·52
	K	1,003·62

*C.) Fondul corului şi al orhestrei.**)

Saldo în libel 276 dela „Ardeleana"	„	10·50
Interese până în 1 Iulie 1906	„	0·50
Din venitul curat al petrecerii 10%	„	81·49
Starea .	K	92·49

D.) Fondul de un ban:

Saldo din anul trecut . . .	K	6·22
Adunaţi la seara de cunoştinţă	„	5·60
	K	11·82

Averea societăţii e deci plasată în:

Fondul permanent	K	13,638·44
„ disponibil	„	1,003·62
„ corului şi al orchestrei	„	92·49
„ de un ban	„	11·82
	K	14,746·37
Faţă de anul trecut. . . .	„	13,760·99
E un spor de	„	985·38

(Va urma).

NOUTĂŢI.

Revista teologică. Sub conducerea profesorului seminarial Dr. Nicolau Bălan, ca redactor responzabil, cu acest titlu se va edà aici în Sibiiu o revistă de cuprins literar-bisericesc, prin un comitet redacţional compus din câţiva profesori dela institutul seminarial „Andreian", precum şi alţi bărbaţi din diferite părţi ale metropoliei, însufleţiţi pentru această lucrare de mult reclamată.

Revista va apărea în fasciculi lunari, la ziua primă a fiecărei luni.

Preţul abonamentului 6 coroane pe an, care se poate solvì şi în două rate.

*

Directorii de bănci româneşti au ţinut Mercuri, 26 Decemvrie n. conferenţă în Sibiiu. S'a decretat înfiinţarea unei reuniuni a tuturor băncilor române sub numirea *„Solidaritatea"*, s'a acceptat întroducerea controlei reciproce, prin aplicarea de revisori experţi, şi s'au ales membri în delegaţiunea permanentă. Aleşi au fost următorii domni: P. Cosma, Sava Raicu, Romul Cărăbaş, I. I. Lăpădatu şi I. Bardossy.

*

† Teodor Ceontea. Cu adâncă părere de rău înregistrăm moartea bineapreciatului profesor dela institutul pedagogic gr. ort. român din Arad, *Teodor Ceontea*, care în timpul din urmă fusese penzionat, în urma sănătăţii sdruncinate. A murit Vineri noaptea spre Sâmbătă, în etate de 59 ani, şi a fost înmormântat eri, Dumineca, la orele 2. d. a. E deplâns de soţia Rea Silvia, născută Bocşan, de copiii Emil, Minerva şi Felicia, şi de număroase rudenii.

*

„Familia" vechia revistă beletristică, anunţă în numărul din urmă, că cu numărul proxim, care va fi scos în 31 Decemvrie v., *îşi sistează apariţia.*

*

Hymen. *Victoria Cocoş* şi *Eremie Varga*, învăţător îşi anunţă cununia, care se va celebra a 3-a zi de Crăciun 27 Dec. v. la orele 2 şi jum. p. m. în biserica gr. or. din Cincşor.

*

† Ioan Ardelean, învăţător gr. ort. rom. în Pecica, dieceza Aradului, a decedat Sâmbătă, în etate de 78 ani.

*

Regele Carol al României va fi felicitat la anul nou din partea împăratului german prin două delegaţii din incidentul împlinirii a 50 de ani de când a întrat în armată. Maiestatea Sa domnitoriul nostru încă s'a interesat în timpul din urmă direct despre sănătatea regelui Carol.

*

† Hegedüs Sándor, fostul ministru de comerciu, a murit Joia trecută în Budapesta în urma unei boli scurte şi grele.

*

Profesorii din Beiuş. Ministrul Apponyi pornise cercetare în potriva profesorilor dela gimnaziul român din Beiuş pentru că fuseseră astă vară în Bucureşti la festival. Cercetarea n'a dovedit nimic „periculos". Singur învăţ. Ion Buşiţia a fost oprit de a mai fi dirigent al corului. Tot aci amintim că prof. Radu *Cuparu* şi-a schimbat numele în *„Gedeon"*, pseudonimul sub care a scris până acuma în ziare — maghiare.

*

† Nicolae Cesarescu, preotul bisericei Domniţa-Balaşa şi prezidentul spiritualului consistorului metropolitan din Bucureşti, a răposat Lunia trecută.

*

Mărturisirea patriarhului. La deschiderea congresului bisericei sârbeşti din Carloviţ în săptămâna trecută a ţinut patriarhul Brancovici o vorbire lungă, în care între altele îndeamnă congresul să lucre cu *conştiinţa curată* şi spre *binele obştesc*, pentru că — zice prelatul — *„e multă disordine în sinul vieţii noastre biserice şti"*.

*

Cabaret. Din Budapesta ni se veşteşte că tinerimea română întreagă pregăteşte o mare petrecere cabaret în stil curat românesc. Pentru reuşită se fac pregătiri mari. S'au angajat şi câţiva bărbaţi fruntaţi la ducerea scopului la isbândă. Petrecerea se va face în favorul societăţii „Petru Maior".

*

Nebogatov marele general din războiul ruso-iaponez a fost judecat la moarte înpreună cu alţi patru comandanţi de vapoare. S'a înaintat rugare de agraţiare.

*

Testamentul milionariului. Pe urmele contelui Zichy a rămas o avere de vro 30 milioane coroane. Şi e interesant că testamentul lasă toată averea unicului său ficior. Celor cinci fete dispune să le dea feciorul câte 300 mii cor., iar nevestei văduve câte 24 mii cor. la an. Pentru alte scopuri publice de binefacere n'a lăsat nici un ban pentru ceea ce societatea ungurească s'a cam supărat pe el.

*

Foc la palatul poştelor din Bucureşti a isbucnit Marţia trecută, nu se ştie din ce cauză. Focul a luat proporţii mari în depositul vămii. După o muncă uriaşă de câteva ciasuri focul a fost localizat. Paguba e de 300 mii lei. S'au nenorocit şi trei pompieri cari au căzut de pe scări.

*

Noroc. La tragerea de Joi a lozurilor băncii generale ungare hipotecare din Budapesta a câştigat lozul Nr. 2219 seria 40 b. un milion de coroane.

*

Ciocniri de trenuri. In vremea din urmă vin aproape zi de zi ştiri despre nenorociri pe căile ferate, un lucru neobicinuit până acum în ţara noastră, căci se punea mare pond pe exactitatea circulaţiei. Joia trecută încă s'au întâmplat trei catastrofe una în Zsombolya, una în Seghedin, şi una în Almásfüzitő, cari au costat viaţa alor doi oameni. Oare nu va fi şi aceasta un rezultat al hiperzelului şovinist? !

*

Daruri de Crăciun săracilor noştri. La apelul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" au mai dăruit on. institut de credit „Albina" 20 cor., dl Partenie Cosma, director 5 cor., Timoteiu Popovici, prof. 2 cor., Alexandru Lebu, mare proprietar 10 cor., Teodor Moldovan, măiestru cismar 5 cor., Dr. V. Dan, advocat, Nic. Vătăşan, prof., doamna Letiţia Bologa, Iulius Meinl, comerc., Dr. Lucian Borcia, advocat, Dr. P. Şpan, profesor, fiecare câte 2 cor., V. C. Osvadă, director (Hunedoara) 1 cor. Dl Dr. Octavian Rusu, advocat 5 cor., P. Cuvioşia Sa dl Dr. Eus. R. Roşca, dir. semin. 3 cor., Dr. Aurel Crăciunescu, prof. 1 cor., Dr. Liviu de Lemenyi, advocat 10 coroane.

*

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: David Chiuşdea, paroh (Şinca-nouă) 2 cor., doamna Eugenia P.., 5 cor., Aron Flucuş, paroh (Săcel) 1 cor., Vasile Duma, protopresbiter (Cetatea-de-peatră) 5 cor., Pompi Dan, director şcolar (Zerneşti) 2 cor., Nicolae Dimitrievici, antepreuor (Buzău), din prilegiul onomasticei sale 10 cor.

*

Advocaţi primari. In România e pe cale de a se introduce o lege care dispune că advocaţii nu pot fi primari. S'ar fi comis adecă până acum multe abuzuri pe calea aceasta.

*

Teatru în Blaj. Rnuniunea femeilor române gr. cat. din Blaj, a aranjat cu ocaziunea distribuirei darurilor de Crăciun pentru copiii săraci, cu concursul pedagogilor Serată teatrală, care s'a ţinut eri, Dumineca, în 30 Decemvrie a. c. la $^1/_2$ 5 oare după amiazi în sala de gimnastică.

*

Strugurii frumoşi şi sănătoşi sunt bucuria fiecărui vier. Ca să producem astfel de struguri e neapărat de lipsă ca bine să ne dăm seama de unde ne procurăm viţele de vie. E fapt recunoscut că cele mai bune viţe se capătă la „Pepineria milenară" în Nagyösz comitatul Torontál. Cereţi catalogul bogat ilustrat în limba germână, maghiară, română ori sârbească care vi se va trimite gratis şi franco.

Adunarea generală

a „Reuniunei române agricole sibiiene".

— Raport special. —

Comuna Bradu, din apropierea Avrigului, a avut vrednicia de a primì Dumineca, în 23 Dec. n. c., comitetul central al Reuniunei noastre agricole, cu scop să-şi dee sama de lucrările duse la îndeplinire în folosul obştei în 1905. Din acest prilej au sosit în Brad dnii R. Simu, membru în comitet, Vic. Tordăşianu, secretar şi membri Reuniunei dni Ieronim Preda, comptab. lib. arh. şi Nicolae Iosif, înv. în Aciliu. Primirea oaspeţilor noştri a fost cât se poate de deamnă. Ţin să notez, că înainte cam cu 100 ani, în comuna săsească Bradu nu erau de cât nouă păstori români, slugi la saşi, iar astăzi românii au peste 100 familii, cari reprezintă 550 suflete, cu 50 mai multe ca saşii. Poporul nostru din Bradu e viguros, adevăraţi Brazi, harnic, deştept şi cruţător. In timpul din urmă şi-au edificat o şcoală pompoasă şi acum adună material pentru o biserică, dat fiind că bisericuţa de astăzi e mult prea mică şi scundă. De locuinţe frumoase, de îmbrăcămintea curată, etc. a brăzenilor, nu mai zic nimic.

După terminarea serviciului divin cam la ora 11$^1/_2$ a. m. întreagă poporaţia noastră din Bradu, cu bătrâni şi tineri bărbaţi, femei şi copii se găseau în sala cea mai încăpătoare a şcoalei. Aici dl Simu, din încredinţarea prezidentului Reuniunei, dl Lucuţa, reţinut de bătrâneţe şi de frigul cumplit, mulţămeşte brăzenilor pentru ascultarea dată învitării de a luà parte la lucrările Reuniunei agricole, care, folosindu-se de timpul de iarnă, când muncitorii sunt odihniţi şi afară de grijile câmpului, s'a prezentat azi aici spre a împlinì formalităţile prescrise şi mai ales spre a slujì cu poveţele sale economilor din Bradu, atât de primitori de sfaturi bune. Pune în vedere, că dupăce se va dà samă de lucrările din 1905, se va vorbì astăzi despre cultura viilor şi a pomilor, despre albinărit şi despre foloasele tovărăşiilor de tot soiul.

Secretarul Tordăşianu schiţează din vastul raport general lucrările mai de căpetenie ale Reuniunei, şi arată cum reuniunea în 1904 a săvârşit lucrări în Dobârca, la o întrunire agricolă; în Veştem la a 15-a expoziţie de vite de prăsilă; în Galeş şi Aciliu, la plantarea altoilor dăruiţi membrilor de acolo; în Sălişte la cursul de altoit pomi, ţinut cu 14 învăţători din 9 localităţi, chemaţi a conduce şcoalele de repetiţie economice; în opidul Mercurea la a 4-a expoziţie de poame, struguri şi derivatele lor; în comunele Aciliu, Apoldul rom., Loman, Pianul inf., Pianul sup. şi Răchita Reuniunea reprezentată a fost prin revizorul însoţirilor noastre de credit sistem „Raiffeisen" dl comptabil C. Herţa, la revizuirea socoţilor acestor Insoţiri. Afară de aceste întreveniri directe a lucrat Reuniunea pentru binele şi înaintarea trebilor economilor noştri prin împărţirea de 11 mii pomi pădureţi, prin vânzarea a 600 altoi cu preţ redus şi prin fel de fel de poveţe folositoare. Scoate la iveală bunăvoinţa notariului D. Munthiu din Reciu, care a pus temeiu unui fond de premii pentru cel mai bun vier din cercul Mercurea; apoi vrednicia învăţătorului N. Iosif din Aciliu, care ajutat cu 80 cor. din fondul creat de secretarul Tordăşianu, a cercetat cu bun succes cursul de viierit din Aiud şi Vinţul de jos, iar cunoştinţele câştigate le pune în serviciul obştei, ţinând la toate adunările noastre conferenţe din viierit şi pomărit şi pregătind şi o broşură despre cultivarea viilor, ce va ieşì în curând de sub tipar. Stărue asupra progreselor ce le fac tovărăşiile agricole şi cu deosebire Insoţirile de credit săteşti sistem „Raiffeisen", chemate a schimbà cu desăvârşire faţa comunelor noastre. Cauza cu Albumurile artistice ale Reuniunei, ce este strâns legată de marea expoziţie industrială, aranjată la iniţiativa şi stăruinţa secretarului Reuniunei, totodată prezident al Reun. sodalilor noştri, a dat lucrului de mână femeiesc importanţa meritată. De când ilustrul domn Dr. Alexandru Mocsonyi a deschis porțile muzeelor europene din Budapesta, Viena, Berlin. Paris și Roma cari au primit din bunăvoința Il. Sale câte 1 album artistic și de când curtea domnească din România s'a îndurat a primì câte 1 exemplar de onoare din Albumurile artistice ale noastre, industria noastră de casă continuă a preocupà toate straturile societății românești de pretutindenea. Jertfele de tot soiul aduse de Reuniune în serviciul acestei cauze, bogate și neperitoare în efecte, sunt deplin compenzate. Cauzele decreșterei poporației, sulevată de membrul onorar al Reuniunei, dl Eugen Brote, vor formà obiect de preocupație pentru Reuniune. Inceputul făcut cu acuirarea pentru localul Reuniunei a chipului în uleu al mult regretatului fost vice-prezident Dr. D. P. Barcianu și cu timpul și al celorlalți bărbați binemeritați ai Reuniunei, se numără între actele de venerațiune și de înaltă recunoștință ce Reuniunea le îndeplinește. De încheere secretarul Tordășianu arată sporul în numărul membrilor și propune, ca adunarea generală să ia raportul la cunoștință.

---

*) In anul 1904/5 s'a pus greşit la fondul disponibil.

La propunerea membrului Nic. Ef. Ursu, învățător, adunarea ia raportul la cunoștință și mulțămește comitetului pentru zelul cu care lucrează pentru binele economilor noștri. Tot la propunerea dlui Ursu se institue comisiunea constătătoare din membri T. Hoagia, Ier. Preda și George Vasilie, care să revadă rațiociniile pre 1905.

Până a-și îndeplinì comisia lucrările, învățătorul Nic. Iosif ține o conferență nu se poate mai instructivă din domeniul culturei viilor și poamelor. Poporul s'a ales cu multe învățături noui, expuse la pricepere de dl Iosif. Discursul dlui Iosif a ținut aproape 2 ore.

Comisia de revizie, prin raportorul său dl Preda, arată, că a cenzurat rațiociniile și aflându-le în regulă propune, iar adunarea generală dă comitetului absolutoriul prescris și în acelaș timp acceptează neschimbat proiectul de budget pro 1907. După exprimarea condolenței pentru membri răposați și după votarea mulțumitei ministerului pentru cor. 200 dăruite la acoperirea premiilor expoziției de poame din Mercurea, comisiei economice pentru premiile de cor. 200 ale expoziției de vite din Veștem și a subvenției de cor. 80 pentru diurnele învățătorilor la cursul de pomărit, cum și Institutului de credit „Albina“ pentru ajutorul de cor. 200 și „Doinei“ din Câmpeni pentru cor. 25 ajutor, membrul Nic. Ef. Ursu propune, iar adunarea generală alege comitetul central pe un nou period statutar precum urmează:

Prezident Pantaleon Lucuța, v.-prezident Ioan Chirca (Săliște); membri: Dr. P. Șpan, prof., Rom. Simu, învăț. penz., Vasile Stan, profesor, Dr. Lucian Borcia, advocat, Ieronim Preda, Dr. Ilie Iancu, medic (Tălmaciu), Nicolae Iosif, învățător (Aciliu), P. Drăghits, prim-pretor și Dr. I. Stroia, protopresbiter (Săliște), Ioan Popescu, propr. (Sibiel) și Nicolae Cărpinișan, paroh (Răhău), rămânând ca conform prescriselor comitetul să-și numiască secretarul, controlorul, custorul și bibliotecarul.

După aceasta a urmat prelegerea din albinărit a dlui R. Simu, bine apreciată de cei prezenți și la urmă secretarul V. Tordășianu, arătând marea însemnătate a Insoțirilor de credit sătești sistem Raifeisen, stărue ca brăzenii să pună temeiu unei astfel de instituțiuni. Insoțirea s'a alcătuit sub prezidenția fruntașului econom George Coman Ursu. S'au ales membri în direcție și s'a hotărât asupra celorlalte agende rezervate adunării generale constituante, rămânând ca actele recerute la înregistrarea firmei să se facă cu ajutorul secretarului Reuniunei.

La masa comună, luată către 6 ore seara, s'au continuat vorbirile folositoare și s'a închinat în sănătatea bunului prezident Lucuța a comitetului.

Oaspeții nostri s'au depărtat la 7 ore și cu ei și *„Invingătorul“*.

Cărți și reviste.

Predicile lui Petru Maior. Primim la redacție predicile pe sărbători ale lui *P. Maior*, edate cu litere latine, sub îngrijirea protopopului *Dr. Elie Dăianu* din Cluj. 8⁰ mare 105 pag. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal.

Cu această broșură se isprăvesc *„Predicile sau învățăturile la toate Duminecile și sărbătorile anului“* ale vestitului *Petru Maior* de Dicio-Sân-Mărtin. Cele pe Dumineci fac 5 broșuri sau volumul I, costă 5 cor., iar cele pe sărbători, o broșură, volumul al II, și costă 1 cor. La olaltă legate în pânză și piele costă 7 cor. + 50 porto. Se pot procurà dela „Răvașul“ Cluj, (Jokai u. 6.)

Două momente sunt de observat la Predicile lui Petru Maior. Marele latinist în filologie și istorie, are limbajul cel mai poporal, românesc, în care nu se simte nimic din cutezatele sale teorii latiniste. Și astăzi limba lui se gustă cu aceeaș plăcere ca toate scrierile vechi bisericești. Al doilea moment e că învățatul protopop unit precum nu și-a validitat principiile filologice, întocmai s'a ferit și de a atinge măcar în Predici chestiuni de controverse între cele două biserici românești. El rămâne pretutindenea puternic întemeiat pe fondul sigur și comun al bisericei *creștine*, așa că preoții noștri, fără deosebire de confesiune, pot folosi această carte ca cel mai bun sfetnic întru deprinderea oficiului de predicator. Ceea ce le și recomandăm cu toată căldura. Predicile pe sărbători se deosebesc de celelalte numai prin împrejurarea, altfel favorabilă, că-s cu mult mai scurte. După cum suntem informați în curând vor apăreà și predicile la înmormântări, sau *Propovedaniile*, cari au stors unui necunoscut următoarea observare, însemnată pe o carte veche, în biserica din Țebea: *„Petru Maior este vârful filozofilor“*.

Din public.+)

Apel și mulțămită publică.

Comitetul parohial al comunei bisericești greco-orientale Ocna-superioară convins fiind că prin cultură și sârguință poate înaintà la bunăstare materială și morală cum și pentru desvoltarea gustului de cetit la poporul nostru, a decis înființarea unei biblioteci parohiale, spre care scop a compus un „Regulament“ pe baza „Statutului organic“, care regulament este aprobat și din partea Preaveneratului Consistor arhidiecezan.

In un paragraf al aceluia se zice: că biblioteca se poate augmenta și prin donațiuni atât în bani, cât și opuri donate de particulari, și anume donațiuni și colecte de orice soiu prin care s'ar puteà ajunge acel scop.

Deci în numele comitetului nostru îmi iau libertate a apelà la onoratul public doritor de înaintarea poporului nostru și cu deosebire către onorații domni autori și redactori a ne ajutà prin trimiterea de cărți sau bani pentru procurarea acelora și mai cu seamă de acele potrivite și de interes pentru poporul nostru, căci suma ce o avem e prea mică pentru aprovizionarea cu cărți pentru o bibliotecă.

Asemenea în numele comunei noastre bisericești vin cu această ocaziune a exprimà cea mai profundă mulțămită doamnei Maria Stoica, văduva fostului învățător și director școlar răposat Mih. Stoica din Săliște, pentru donațiunea de (100) una sută coroane fondului bisericii noastre, cu care dupăcum zice în epistolă a împlinit o dorință a răposatului.

Iar noi zicem, ca Dzeu să-l odihnească în laturea drepților, să-i fie memoria eternă; iar celor vii Dumnezeu să le răsplătească cu bine și sănătate din darurile sale cele bogate.

Dorim ca să aibă mulți imitatori cari să se numere între binefăcătorii bisericei și poporului nostru.

Ocna-sup. (Vizakna), 14/27 Dec. 1906.

Isaia Henteș
par. gr. ort.

Teatru.

Luni la 5 ore d. a. *Eine Nacht in Wenedig*, operetă.

Marți la 3 ore d. a. „Der Meineidbauer“. Seara: „Die lustige Witwe“.

Mitropolitul Sava II Brancovici
Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Sibiiu — Hôtel Schmidt Nagyszeben

Inștiințare de deschidere.

Subscrisul îmi iau permisiunea a invità pe stim. p. t. public a onorà cu cercetare

Hôtelul Schmidt
strada Bahnhof, vis-à-vis de gară
(20 de odăi spre stradă. — Luminat electric)
edificat de nou de mine și aranjat cu tot confortul.

Hotelul se află în nemijlocita apropiere de gară și cred, că am satisfăcut unei necesități, că am deschis un hôtel modern în acest loc. — Cu privire la proviziune ofer numai ce este mai bun, pe lângă un asortiment bogat și în orișice timp.

Odăi liniștite. — Serviciu corect. — Prețurile cele mai ieftine.

Mulțămind sincer pentru încrederea, manifestată față de mine aici în decurs de 30 de ani, rog onor. p. t. public, a sprigini și noua mea întreprindere.

Cu distinsă stimă:
[309] 1—3 Martin Schmidt, hotelier.

Explicarea Evangeliilor duminecale
și ale
Sărbătorilor împărătești
de
Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.
Tiparul și editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.
Prețul broșat 3 coroane.

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecesană

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian
Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 140 Sibiiu, Joi 21 Decemvrie 1906 (3 Ianuarie 1907) *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
entru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
entru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
entru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Urcarea contingentului.

Sibiiu, 2 Ianuarie n.

O ştire foarte neplăcută pentru coaliţia parlamentară sosise în una din zilele trecute dela Viena, ştire menită să turbure liniştea vacanţelor pe cari deputaţii ţării le petrec încă acasă, în cercuri familiare, şi în mijlocul alegătorilor lor.

Scria adecă o foaie mare vieneză, de altcum totdeauna bine informată, că ministrul comun de răsboiu va trimite notă oficială guvernului austriac şi guvernului unguresc, în care le va arătà acestora, că urcarea contingentului de recruţi cu 21,000 ficiori în întreaga monarhie a devenit o necesitate arzătoare, dacă e ca armata austro-ungară să nu peardă din destoinicie şi să nu rămână îndărătul armatelor celoralalte state mari europene. Şi mai spunea foaia aceea, că urcarea contingentului se va cere deja pentru anul în care am intrat, 1907.

A venit însă numai decât o desminţire, din partea celui mai competent factor, din partea ministrului comun de răsboiu, care a declarat, că ştirea dată, în forma cum a fost dată, nu corăspunde adevărului. Şi au urmat declaraţiuni şi din partea membrilor guvernului unguresc, că pentru anul 1907 nu se va cere decât numărul de recruţi de până acuma, şi că proiectul de [illegible]e în privinţa aceasta e gata şi va fi prezentat dietei imediat după redeschiderea care i-se va face în 10 Ianuarie n.

Coaliţia parlamentară a scăpat deci deocamdată de situaţia penibilă ce i-se puteà creà prin scoaterea de nou pe plan a chestiei militare, care a provocat, cum ştim, întreaga criză maghiară. Pentrucă tocmai urcarea contingentului de recruţi, cerută sub guvernul lui Széll, a dat naştere chaosului de mai târziu din dietă, şi apoi guvernului de astăzi.

A scăpat însă numai *deocamdată*, fiindcă toate desminţirile se refer numai la *forma* în care a fost dată ştirea din partea foaiei vieneze, nu şi la *fondul* ştirii. Urcarea contingentului de recruţi *se va cere* negreşit, şi *se va face* necondiţionat, însă nu pentru anul 1907, ci pentru anul 1908. Se va face, pentrucă trebue să se facă. Pe atunci adecă vor fi gata tunurile cele noui şi se va începe reorganizarea artileriei, şi dupăce banii pentru acoperirea cheltuelilor sunt votaţi deja din partea delegaţiunilor, va trebuì ca şi parlamentele să voteze braţele necesare cari să grijască de tunuri şi să le manueze! Şi apoi ştim, că însuşi ministrul-prezident *Wekerle* a recunoscut în faţa dietei, că o urcare a contingentului de recruţi e neîncunjurat de lipsă, — ceeace nu a fost alta, decât o preparare a spiritelor nemulţămite, ca să se împace cu ideia şi să nu se opună unei necesităţi neînlăturabile.

Urcarea contingentului se va face deci cu siguranţă, şi întrebarea e numai aceea, că oare când se va face? Momentul acesta e foarte însemnat pentru noi, naţionalităţile nemaghiare din patrie. Pentrucă dacă se va face înainte de votarea reformelor electorale la cari s'a angajat actualul guvern, atunci reformele electorale pot fi amânate pe timp nedeterminat, — poatecă pentru totdeauna, — fiindcă Coroana nu va mai aveà trebuinţă de un alt parlament, care să o înţeleagă şi să-i împlinească dorinţele, dupăce şi parlamentul actual e destul de supus faţă de voinţa preaînaltă şi nu mai face greutăţi Domnitorului. Şi toate semnele arată, că politica guvernului în direcţia aceasta merge. Să mulţămească Coroana, fără a mulţămì păturile cele largi ale poporaţiunii ţării, şi fără a le face întrare şi acestora între barierele constituţiei patriei! Iată de ce am rugat deci pe deputaţii nostri, şi îi rugăm de nou, să fie precauţi, să fie mai domoli la vorbă, să fie mai concilianţi, pentrucă cu cât mai aspri sunt ei la vorbă şi mai neplăcuţi guvernului şi majorităţii parlamentare, cu atât mai rele au să iase pentru noi reformele electorale proiectate, ori apoi, ceeace e şi mai rău, cu atât mai cu greu vom aveà să ne bucurăm de întroducerea votului universal şi în patria noastră!

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţească din tractul Mediaş.

Brateiu, 8 Decemvrie.

Conferenţa preoţească din tractul Mediaş, cu abatere dela uzul din trecut, de astădată s'a ţinut în comuna *Moşna*, la 5/18 Noembrie a. c.

Prilej la aceasta schimbare ne-a dat sfinţirea prin protopresbiterul tractual, a noului edificiu şcol. din numita parohie, la care act solemn am fost invitaţi de parohul locului *Ioan Fodorean*.

Am urmat cu drag invitării şi, în frunte cu dl protopop *Romul Mircea*, ne-am întrunit toţi cei cu inimă curată de pe departe şi de aproape, în comuna numită pentruca să ridicăm nimbul acelei sărbări însemnate, şi să-i dăm neobositului nostru coleg o satisfacţiune sufletească pentru multele şi amarele osteneli, ce le-a avut întru realizarea noului aşezământ cultural.

Actul sfinţirei l-a îndeplinit păr. protopop cu asistenţa mai multor preoţi, în mod impunător. La timpul potrivit părintele protopop a ţinut şi o vorbire ocazională scoţând la iveală cu deosebire însemnătatea ce o are şcoala pentru mărirea şi fericirea unui popor.

Această vorbire a făcut adâncă impresie asupra poporului adunat şi pe feţele multora curgeau lacrimi de bucurie că şi-au văzut multele şi amarele lor jertfe încununate cu izbândă.

La această sărbare, afară de noi, a luat parte în mod oficios, reprezentanţa comunei politice, şi a bisericei ev. luth. din loc. Toţi au avut prilej a se convinge despre destoinica poporului român, care trezit din letargie aleargă cu paşi repezi după lumină.

A fost o serbare înălţătoare şi cu multă şi sinceră bucurie am spus colegului Fodorean, drept mângăiere:

„Luptă bună ai luptat, datorinţa cu sfinţenie ţ'ai îndeplinit, — fie ca să te bucuri de roadele ostenelelor tale.“

După finirea ceremonialului şi stropirea poporului cu apă sfinţită, ne-am adunat în pompoasa sală a noului edificiu şcol, unde prezidentul protopop prin o vorbire acomodată deschide conferenţa preoţească.

Inainte de a întrà în ordinea zilei cu regret aduce la cunoştinţă, că în decursul anului doi împreună slujitori la altariul Domnului s'au mutat la cele vecnice, la ce membri conferenţei prin sculare dau espresiune regretului zicând, ca Dumnezeu să-i odihnească în pace!

Se constitue apoi biroul, alegându-se notariu scriitoriul acestor şire, iar bărbaţi de încredere parohul Ioan Fodorean din Moşna şi George Iacob din Buzd.

Se constată numărul celor prezenţi şi se cetesc scuzele celor absenţi.

Se dă apoi cetire diferitelor cerculare consistoriale şi rezoluţiuni, prin cari se aproabă concluzele conferenţei anului trecut, cari toate se iau spre plăcută ştire şi conformare. Am rămas deplin satisfăcuţi în conştiinţa noastră cu sfaturile şi inviaţiunile date în legătură cu aprobarea concluzelor conferenţei trecute, şi am firma convingere, că acele sfaturi şi indigitări, puse în praxă, vor avea efectul dorit.

Din cauza timpului înaintat se trece peste discuţia asupra serviciului divin şi asupra predicei şi se iau în desbatere două teme mai însemnate şi de natură mai urgentă. Observ însă, că atât serviciul divin, cât şi predica au fost la înălţimea lor.

In primul loc se pune la ordinea zilei tema: *„Infiinţarea, alimentarea şi manipularea magazinelor de bucate“*.

Autorul îşi ceteşte tema, ce se ia în desbatere specială.

Se naşte vie discuţie, la care iau parte aproape toţi membri conferenţei şi se

---

FOIŞOARĂ.

ANDREIU ŞAGUNA.

Cuvânt ocazional,

ostit în sala de gimnastică dela gimnaziul public ro- [illegible] gr. or. din Brad cu ocaziunea sărbării memoriei etropolitului Andrei baron de Şaguna la 30 Noemvrie (13 Decemvrie) 1906 de Mihail Stoia, diacon, inv. şi instructor de gimnastică.

(Fine)

Mitropolitul Andreiu Baron de Şaguna s'a născut la Miskolţ în 20 Decemvrie 1808. Părinţii lui s'au numit Naum şi Anastasia, — au fost neguţători în Pesta, de origine din Grabova în Macedonia. Din botez s'a numit Atanasiu. In etate de 14 ani, perzând pe tatăl său, se mută cu mama sa şi cu fratele său Avreta la unchiul lor Atanasiu Grabovski, neguţător de frunte, om puternic şi cu mare vază în Pesta, care luând pe mama cu copiii sub ocrotirea sa, pe Avreta îl făcù neguţător, iar pe Atanasiu îl lăsă să-şi continue studiile gimnaziale, filozofice şi iuridice, îngrijind de el ca un adevărat părinte.

După absolvarea studiilor iuridice la anul 1829 la universitatea din Pesta, se duse la sfaturile mamei sale şi ale unchiului său şi ale episcopului Manuilovici la teologie în Vârşeţ, în despărţământul românesc. Aici încă avù dânsul noroc de a fi primit în casa şi la masa numitului episcop din Vârşeţ. După absolvarea teologiei cu succes eminent, metropolitul sârbesc din Carloviţ, Stratimirovici, luă pe tinărul Atanasiu la sine, aşezându'l de profesor de teologie, de notariu consistorial şi secretar al său. Metropolitul Stratimirovici îl iubia foarte mult. Nu e mirare că secretarul arhiepiscopesc şi profesorul Şaguna în scurt timp înaintă din treaptă în treaptă până la cea arhierească.

El primì cinul monahal la 1 Noemvrie 1833, la mânăstirea Hopova în Sirmiu, dându-i-se numele „Andreiu“. In 2 Februarie 1834 se sfinţi de diacon, în anul 1835 de protodiacon, în 25 Decemvrie acelaş an de arhidiacon, în anul 1837 de sincel, în 25 Martie 1838 de protosincel, în 1842 arhimandrit titular, iar în 1845 de arhimandrit actual al mănăstirei Covilului (diecesa Neoplantei).

In această calitate erà când murì episcopul Ardealului Vasilie Moga la anul 1845, al cărui succesor în scaun a ajuns dânsul. Ar fi putut prea lezne arhimandritul Şaguna să rămână la sârbi şi să se înalţe treptat până la metropolit şi patriarh sârbesc, dacă ar fi voit, dar el preferì mai bine a venì la o episcopie săracă şi asuprită, pentrucă era român şi ca atare avea o misiune înaltă de împlinit. De episcop al Ardealului fù ales în 2 Decemvrie 1847.

Chiar şi ca episcop al Ardealului, s'ar fi putut el întoarce la Sârbi, cari l-au chemat, cari îl iubeau foarte mult şi la cari el stăteà în mare vază şi puteà să urmeze metropolitului Raiacici în scaun, dar el nu o făcù nici aceasta, ci mai bucuros rămase în eparhia sa, luptând pentru recâştigarea drepturilor străvechi ale bisericei române, luptând la restaurarea metropoliei române gr. or., ceia ce îi şi succese la anul 1864, când fù numit de metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania, adecă înaintat la treapta cea mai înaltă bisericească.

Obosit de nenumăratele şi măreţele sale fapte, cari fac epocă în viaţa noastră bisericească şi naţională, mitropolitul Şaguna se bolnăvì şi în 16 Iunie 1873 reposă în etate de 64 ani. Cu moartea lui se stânse steaua cea mai mare, luceafărul cel mai luminos, pe orizontul naţiunei române. Nu e mirare, dacă la moartea lui toate se îmbrăcară în doliu — biserică, şcoală şi naţiune.

Moartea e o întâmplare sărbătorească. Metropolitul Şaguna a murit, cei rămaşi în viaţă l-au jelit, i-au cântat imnuri de mărire şi l-au înmormântat cu cinste cuvenită unui trimis de provedinţă. Despre înmormântarea lui scrie Preasfinţia Sa episcopul Nicolae Popea următoarele:

Conform dispoziţiunilor sale din testament el a fost înmormântat la biserica cea mare din Răşinari. Un conduct funebral din cele mai impunătoare undulà pe stradele şi pe pieţele principale ale Sibiiului. Aspectul acestuia era de ajuns să reamintească figura cea impunătoare a reposatului, care impunea şi prin exteriorul său, întocmai ca şi prin înălţimea şi sublimitatea sa spirituală.

Deja Dumineca după amiazi 3 flamure mari negre de pe reşedinţa mitropolitană, edificiul seminarial şi casa parohială din cetate, vesteau de departe reposarea marelui arhipăstoriu, iară în reşedinţă, care fù învăscută în negru erau expuse rămăşiţele nepreţuitului defunct, constată din partea tuturora, că autorul temei a prezentat o lucrare completă din toate punctele de vedere, pentru care conferenţa preoţească îi aduce bine meritată mulţămită. Acest statut lucrat cu multă competenţă de zelosul şi conştienţiosul coleg George Iacob din Buzd, pus în praxă după inviaţiunile date, va aduce roade binecuvântate şi ostenelele celor ce-l aplică vor fi încununate cu izbândă.

Din aceste consideraţiuni conferenţa a hotărât, ca după aprobare să fie tipărit şi distribuit preoţilor spre conformare.

După o mică pauză a urmat la ordinea zilei a doua temă: „Statutul tinerimei adulte din parohia X.“ lucrată de scriitorul acestor şire.

Acest statut are scopul de a cultiva tinerimea cu cunoştinţe folositoare, a o deprinde la ordine şi disciplină în conveniri şi a o întări în religiositate şi moralitate.

La desbaterea asupra acestui statut s'a născut discuţie animată, la care iau parte preoţii: T. Holerga, G. Iacob, I. Fodorean, N. Rusu, E. Fleşeriu, D. Filimon, precum şi veteranii V. Isailă, din Biertan şi D. Chendi, din Şaroş şi după unele mici modificări se primeşte.

Acest statut e neapărat de lipsă pentru susţinerea religiosităţii şi a moralităţii între tinerime. Drept aceea s'a decis, ca după aprobarea lui din partea autorităţilor superioare să se tipărească şi să se distribue parohilor spre strictă aplicare.

După unele propuneri se pune la ornea zilei statorirea programului conferenţei viitoare.

Din considerare la timpul înaintat conferenţa alege o comisiune constătătoare din preoţii: I. Fodorean, George Iacob şi subscrisul, cari dimpreună cu prezidentul-protopop au să statorească programul conferenţei viitoare.

In urmă veteranul Vasile Isailă învită conferenţa anului viitor în Biertan, iar D. Chendi mulţămeşte în numele preoţimei cuvintelor de încheiere ale prezidentului.

Conferenţa serioasă s'a transformat apoi în o societate veselă şi animată. N'au lipsit se înţelege nici toastele. Primul l-a ţinut şeful tractului pentru Ex. Sa arhiepiscopul şi metropolitul nostru *Ioan*, a urmat apoi altul pentru şeful tractului, pentru preotul Fodorean, pentru popor şi în fine pentru toţi şi pentru toate.

Seara s'a ţinut producţiune teatrală de cătră tinerimea adultă, sub conducerea dşoarei *Aurelia Fodorean*. A reuşit peste aşteptare din toate punctele de vedere.

Onoare domnişoarei care bine îşi cunoaşte chemarea. Iar noi să ne vedem cu bine la anul în Biertan.

Sever Cheţian
not. al conf.

Dela societatea „Petru Maior“.

— Extras din raportul societăţii „Petru Maior“ de pe anul expirat. —

(Fine.)

Mişcarea fondului disponibil a fost următoarea:

Intrate:

Taxe de membri ordinari . .	K	832—
„ „ membri extraordinari	„	20.—
„ „ membri fundatori .	„	100·—
Venitul petrecerii din Martie 1906	„	1,071·86
Dividende dela acţiuni şi losuri	„	64·16
Interese	„	967·44
Ajutoare	„	325·—
Din vinderea Ist. Românilor şi Almanahului	„	30·84
Diverse	„	18·10
Saldo anului 1904/5	„	42·76
	K	3,472·16

Ieşite:

Chiria şi portar	K	1,079·—
Cheltueli secretariale . . .	„	30·65
Cheltueli economice	„	385·62
Cărţi şi abonamente	„	75·30
Cheltueli cu petrecerea . .	„	57·12
Mobiliar nou şi reparaturi .	„	168·—
Diverse	„	78·49
	K	1,874·18
Transpuşi la fond. permanent:		
a) dnul Gh. Serb cu ocaz. petrecerii	K	200·—
b) 10% ale tuturor venitelor	„	312·84
	K	512·84
Transpuşi la fondul corului din venitul petrecerii . .	„	81·49
Starea fondului disponibil:		
a) La cheque	„	219·52
b) In libel 163 dela „Ardeleana“	„	709·34
c) In libel 4886 dela „Ardedeleana“	„	12·27
d) Saldo cassei	„	56·52
	K	1,079·41
Suma .	„	3,472·16

Binefăcătorii societăţii au fost:

„Albina“ 200 cor., „Lugojana“ 40 c., „Olteana“ 25 cor., „Bihoreana“ 20 cor., „Lipovana“ 20 cor., „Bocşana“ 10 cor., „Steaua“ 10 cor. Cu totul 325 cor. Mai mulţi membri ai societăţii au strâns prin colectă între sine 23 cor., din cari s'au abonat pentru societate revistele: Neamul românesc 6 cor., Viaţa românească 10 c. şi Viaţa literară 7 cor.

Biblioteca societăţii. In anul 1904/5 s'au cumpărat 13 opuri şi au fost dăruite 12 opuri în 14 vol., o creştere deci de 25 opuri în 27 vol. Au dăruit: Academia Română 2 vol., Asociaţiunea 4 vol (Enciol. Rom.), apoi câte un volum domni: Mat. Voileanu, A. Viciu, Dr. Gh. Popoviciu, Il. Chendi, O. Ghibu, L. Ciato, V. E. Moldovan (2 vol.)

S'au împrumutat spre cetire membrilor 173 opuri în 200 vol. Starea bibliotecii la sfârşitul anului e de 1543 op. în 1770 volume. In averea bibliotecii mai erau: „Biblioteca Schiau“ cu 74 opuri în 101 vol., 24 exemplare din Istoria Românilor, de P. Maior şi 512 exemplare din Almanahul societăţii.

In 1905/6 biblioteca a crescut la 1620 de opuri în 1859 de vol., parte prin cumpărare, parte prin dăruire. Au dăruit: Academia Română 76 vol., Luceafărul 3 volume, Reuniunea femeilor române sălăgene 1 volum, Octavian Goga 1 volum, Dionisie Stoica 2, I. Stefănescu 1 volum. Societatea a cumpărat 13 vol., s'au legat 13 volume. Spre cetire s'au dat 231 op. în 270 vol.

5. *Activitatea literară-muzicală.* Obiceiul început în 1903 de a ţineà conferenţe a prins rădăcini aproape delăturând aşa numitele operate. In cele 8 şedinţe ale anului s'au cetit următoarele:

Vasile Vlaicu, ştiinţe: „Anton Pan“, conferenţă;

Vasile Cucu, med.: Un nou organ aperceptiv, conferenţă;

Mihail Şerban, matematic: „Schiţă din Maramurăş“, recenziune de Ad. Iancu, med.;

Adam Iancu, med.: „La rugă“, schiţă. Recenziune de Pompiliu Nistor, med.;

Victor Achim, med. vet.: „Intortoţelul şi trifoiul“, conferenţă;

Septimiu Pop, tehnică: „Automobilul“, conferenţă;

Victor Achim, med. veter.: „Rugina bucatelor“, conferenţă;

Victor Achim, med. vet.: „Lupta pentru existenţă“, conferenţă;

Traian Gherman, litere: „Şcoalele din Blaj“, conferenţă.

La şedinţa publică ce s'a ţinut în 10 Dec. s'au cetit lucrările:

„La stână“, schiţă de Sebast. Stanca, cand. de prof.;

„Curente culturale în secol. XVIII“, de Ilie Minea, cand. de prof.

Activitatea declamatorică a constat din 3 declamări ale membrului Vic. Stanciu („La Părău şi Crăiasa zinelor“, de Gh. Coşbuc) şi 2 ale membrului Adam Iancu, med. („Iarna pe uliţă“, de Gh. Coşbuc şi „Cântec“, de St Iosif).

Activitatea muzicală e compusă din debutul corului şi al orhestrei la şedinţa festivă (corul: „Cântec de seară“, de N. Popovici şi „Sara“, de Abt; orhestra: „Potpouri românesc“, de I. Murăşan), sub cond. lui L. Domide, med.; apoi cuartetul ce a cântat Symphonia II., de Haydn şi solo de voce, de D. Vasu, stud. iur. La şedinţele societăţii a cântat dl Bohăţiel mai multe piese clasice.

In 1905/6 pe lângă conferenţe s'au întrodus dările de seamă în graiu viu despre cărţile mai noui apărute la Români. In cele 12 şedinţe literare s'au cetit şi rostit următoarele:

C. Albu, drepturi: „V. Alexandri, ca poet şi bărbat de stat“, dizertaţie. Recenziune, de Gh. Crişan.

I. Bratu, mat.: „Telegrafia fără sârmă“, conferenţă.

C. Bucşan, drepturi: „Plimbări prin Bucureşti“, conferenţă.

„Neamul românesc în Ardeal şi Ţara-Ungurească,“ de N. Iorga (vol. I.), dare de seamă.

N. Drăgan, litere: „Compunerea de cuvinte“, t zi de censură, cetită în 3 şedinţe consecutive.

T. Craşovan, drepturi: „Neamul românesc în Ardeal şi Ţara-Ungurească“ (vol. II.), de N. Iorga, dare de seamă.

Gh Gârda, drepturi: „Despre zestre“, conferenţă.

I. Iarca, med. vet.: „Teoria descendenţii“, conferenţă.

P. Nistor, med.: „Alexandru Odobescu“, conferenţă.

Taina a VI-a, de I. Gorun, dare de seamă şi A. Vlahuţă: România pitorească, tot dare de seamă.

Gh. Pop, drepturi: „Oct. Goga“, conferenţă; Ceva despre Goethe şi Eminescu, notiţă literară; „Credinţe“, de St. Iosif, dare de seamă.

Gh. Tulbure, litere: „Luceafărul“ cu o reprivire istorică culturală, conferenţă.

Activitatea muzicală se cuprinde în concursul corului şi al orhestrei la concertul din Martie, sub conducerea lui I. Blidariu, med., şi anume corul a cântat: Vorobchievici: „Ciasul rău“, iar orhestra: „O idee“, de I. Murăşan şi Porumbescu: Potpouri din opera „Craiu nou“.

6. *Cabinetul de lectură* a fost înzestrat cu următoarele foi şi reviste: „Controla“, „Drapelul“, „Foaia Diecesană“, „Foaia Interesantă“, „Gazeta de Dumineca“, „Gazeta Transilvaniei“, „Libertatea“, „Poporul Român“, „Telegraful Român“, „Tribuna“, „Unirea“, „Voinţa Naţională“, „Vaterland“, „Albina“, „Buletinul societăţii politehnice“, „Buletinul societăţii de ştiinţe“, „Candela“, „Convorbiri Literare“,*) „Cucu“, „Familia“, „Foaia Şcolastică“, „Gazeta Matematică“, „Gyógyászat“, „Luceafărul“, „Neamul Românesc“, „Nueluşa“, „Muza Română“, „Orisontul“, „Revista Farmaciei“, „Revista Idealistă“, „Sămănătorul“, „Transilvania“, „Viaţa Literară“, „Viaţa Românească“.

In numele societăţii mulţămim [illegible]ror binefăcătorilor şi sprijinitorilor nos[illegible] şi-i rugăm să ne păstreze încrederea f[illegible] de societate şi de aci nainte; iar noi p[illegible]mitem să căutăm a ne face vrednici [illegible] acea încredere.

Budapesta, în 10 Dec. 1906.

Pompiliu Nistor *Nicolae Negruţiu*
prez. *secr.*

---

*) Cele cu x sunt abonate.

---

pe un catafalc înalt, încunjurat de făclii aprinse şi flori, într'un cosciug de metal, însă îmbrăcate rămăşiţele în vestmintele cele modeste ale unui monah, conform dispoziţiunilor testamentare ale reposatului.

Mercuri la 7 ore dimineaţa, strada Măcelarilor, în care se aflà reşedinţa, începù a se împopulà de cei ce doreau să vadă cea din urmă cale a răposatului.

La 9 ore o mulţime mare de privitori şi de condolenţi, de autorităţi eclesiastice de religiunea noastră din apropiere şi din depărtare, dar şi de alte diverse confesiuni, de autorităţi militare, bisericeşti, civile şi de un mare număr de bărbaţi, cari reprezentau inteligenţa, comerciul şi industria.

Abia trecù o jumătate oară şi conductul se puse în mişcare în ordinea dispusă prin testament de repausatul în modul următor:

Inainte mergea un cleric îmbrăcat în stihariu negru purtând o cruce mare neagră.

După aceasta urmară câte patru în rând pedagogii şi teologii din institutul nostru arhidiecezan cu profesorii lor;

Poporul nostru credincios iarăşi câte 4 în rând;

Tot aşa, adecă câte patru în rând preoţimea gr. or. Un cleric îmbrăcat în stihariu negru purtând crucea mormântului.

Corul condus de profesorul de cântări; Doi clerici îmbrăcaţi în stihare negre purtând lumini.

Spiritualul p. German îmbrăcat în felon negru ca preot înmormântător;

Carul funebral tras de 6 cai invescuţi în negru; înaintea carului patru protopresbiteri purtau insigniile archiereşti şi decoraţiunile defunctului.

Consistoriul archidiecezan plenariu şi apoi generalii şi alţi oficeri în număr mare şi ceialalţi condolenţi după categoria lor, în fine din propriul motiv Reuniunea sodalilor români cu stindardul ei tras în văl negru.

Nemijlocit după cosciug se mai aflà afară de cei prevăzuţi în dispoziţiunea testamentului, Ilustritatea Sa Preasfinţitul episcop al Caransebeşului Ion Popasu, şi vărul răposatului Georgiu Grabovski, comerciant şi proprietar de case în Peşta, precum şi membri consistoarelor din eparhiile sufragane şi ai consistoriului metropolitan.

In ordinea aceasta se mişcă conductul ca o mare de oameni pe strada Măcelarilor în jos cătră piaţa cea mare. Cântările corului celui bine întocmit şi clopotele dela bisericile tuturor confesiunilor măria jalea prin glasul duios In piaţa cea mare soseşte un alt conduct, care se pune în fruntea acestuia. Era cel al bravilor Braşoveni, cari cu un stindard măreţ tocmai veneau dela gara drumului de fer, unde sosiră mai în acelaşi timp, când se puse conductul dela reşedinţă în mişcare, pe un tren separat, vre-o sută la număr.

Astfel întregit conductul trecu prin strada Cisnădiei până cătră magazinele împărăteşti dincolo de casarma cea mare spre Răşinari.

Aci aşteptà un banderiu de vre-o 300 călăreţi din Răşinari cu flamure negre spre a primì conducerea carului funebral până la locul destinaţiunei în Răşinari.

Conductul se disolvă. Dară număroşii condolenţii se urcară în trăsurile cele număroase ce aşteptau în piaţa Casarmei celei mari, şi urmară carului funebral cu rămăşiţele răposatului mai departe. Ajungând conductul la hotarul Răşinariului fu întimpinat de tinerimea şcolară de aici, de învăţători, de preoţime, şi de membri reprezentanţei comunale, precum şi de poporul cel număros, care în ordine frumoasă înaintà spre Răşinari şi aci sub sunetul clopotelor dela toate bisericele pe sub 3 arcuri de triumf făcute din brazi verzi şi decorate cu ramuri negre, spre biserica cea mare, unde se aşeză cosciugul pre un catafalc negru.

In aceiaşi zi seara se făcu priveghiere în biserica cea mare din Răşinari; iar Joi la 9 oare conform dispoziţiunilor testamentare, se celebră sânta liturgie şi apoi serviciul funebral, după a cărui finire s[illegible]şezară rămăşiţele repausatului în cripta anume pregătită în apropierea amintitei biserici.

Ceremoniile funebrale se termină cu cântarea corală a următoriului imn de tot jalnic şi pătrunzător, compus de reposatul asesor consistorial Zasarie Boiu iară melodia de dl profesor seminarial de cântări Dumitru Cunţan:

Românime mult cercată, pune doliu înnoit;
Că perduşi o stea din ceriu-ţi, pe Andreiu metropolit!
Da Andreiu întâi chematul, Da Andreiu adânc oftatul
Ce ca viaţa-şi te-a iubit. — Ah Andreiu a adormit!

Viaţa lui de fapte 'nalte, ca diamante şir de şir;
Moartea lui în suferinţe, moarte sfântă de martir!
Unde-s lacrimi, unde-i jale, juste cum sunt ale tale?
Unde e a lor finit? Ah Andreiu a adormit!

O! Părintele 'ndurării, celce totul cârmueşti,
Care şi 'n cercări profunde, totdeauna ne iubeşti,

Câteva pagini

din istoricul bisericei ceiei noui din Sălciua de sus.

Conferenţă publică, ţinută cu ocazia concertului aranjat la sfinţirea bisericei în 8 Oct. 1906. *)

. . . .

Incheiu cu istoricul bisericuţei vechi şi încep cu cea nouă.

De îndată ce bisericuţa veche nu mai corăspundea, ba zi de zi se ruină tot mai mult, au început a se mări grijile oamenilor. Timpurile grele de prin anii 1700, când se zidise biserica veche, nu-i vorbă, trecuseră. Incetaseră şi privilegiile feudalilor şi altor biserici ce secoli dearândul au asuprit poporul şi biserica română ortodoxă. Slobod era a se zidi biserici cât de pompoase.

Tocmai de aci grijile!

Parohia Sălciua de sus numără cam 750 suflete: oameni ieşiţi din iobăgie cu mici ogoare şi sterpe, prin urmare săraci. Ba, mici cum erau ogoarăle, din tată în fiu s'au mai micit. Venitul lor, necum să poată ajunge ceva pentru biserica cea nouă, dar nu-i destul nici la susţinerea propriei familii. Să adăogăm dările multe şi apăsătoare, apoi şi luxul ce s'a încuibat binişor şi aici, şi vom aveà icoana completă a desechilibrului finanţiar.

Biserica? — Popor sărac, biserică săracă! Asuprită din vechime, n'a putut agonisi, nu i-a fost permis a aveà averi. După 1848, când s'a eliberat şi ea, a urmat un timp de tranziţie, care l am puteà numi timpul somnului recreator. De fapt din iobăgie biserica a moştenit numai păreţii ruinaţi, alta nici o avere. Şi-a înfiinţat mai târziu un fond, ca să nu fie siliţi oamenii tot din repartiţie a prestà toate. Fondul acesta reprezintă o sumă cam de 600 fl. v. a.

Cine se puteà gândi, că fondul acesta va fi suficient pentru un lucru, care se prevedeà, că va costà zeci de mii? şi cine s'ar atinge de acel fond, când apoi din nou va trebuì făcută repartiţie pe popor pentru spesele curente bisericeşti?

Din toate aceste reese încurcătura, nedumerirea oamenilor. Visul de a zidì biserică nouă, între astfel de împrejurări, se pare curată utopie. Numai suflete mai nobile puteau să viseze astfel. Mulţi s'au dus în mormânt cu visul. Erà voinţă, lipsià putinţa.

Intrebândun-ne: când şi în a cui cap s'a zămislit ideia zidirei bisericei noui, răspundem cu: nu se ştie. Ideia nu e nouă, ba foarte veche. Generaţia actuală a moştenit'o dela înaintaşi, aceia dela părinţi, şi aşa mai departe. Ideia nici n'a putut să se nască în un singur cap, ci automatic întreg poporul a fost convins despre necesitatea zidirei, îndată ce biserica veche se ruină. Pluteà va să zică în aer ideia, cum plutesc toate ideile mari nainte de realizare. Ce lipsia, era concretizarea.

In 29 Iunie 1888 s'a făcut cel dintâi pas spre concretizare. In şedinţa comitetului din aceeaşi zi s'a decretat înfiinţarea fondului nou pentru zidirea bisericei, şi tot atunci i s'a pus piatra fundamentală, prin unele contribuiri ale membrilor comitetului de atunci.

Data de 29 Iunie 1888 cu drept cuvânt se poate numì „plinirea vremii" pentru noua biserică din Sălciua de sus.

Cât de modest a fost începutul se vede de acolo, că în comitet abia s'au subscris ceva peste 100 coroane. 100 cor. faţă de trebuinţe mari face tocmai cât un picur în apa mării. Oamenii nedeprinşi cu astfel de lucruri şi dedaţi a îndeplinì toate lucrările publice din repartiţie făcută pe oameni în momentul suprem, nu se puteau împrieteni cu gândul, că se poate face ceva pe cale de contribuiri cu ajutorul fondului ce se creiază. Aveau şi unele experienţe triste din trecutul nu tare îndepărtat, de când cu zidirea şcoalei. Deci nici decum nu se însufleţeau pentru idee, ci o considerau numai ca încercare. „Facem şi acest fond, zice însuşi comitetul, dar ştie Dumnezeu fi-va ceva vre-odată din toată treaba!"

Veţi înţelege greutăţile începutului. Veţi fi de acord cu mine, când susţin că trebuiau mai întâiu demolaţi unii păreţi chinezeşti, ca să se poată urma cu lucrul început. Al doilea pas se puteà face numai după demolarea acelor muri! Era adecă câştigat comitetul pentru idee, dar trebuia câştigat şi poporul, pentrucă puterea în mulţime zace. Şi fără obolul mulţimei în materii de aceste nu se poate ajunge la realizarea ţântei.

Adeveritatea zicătoarei străbune: gutta cavat lapidem, s'a dovedit de bună în cazul concret. Nu cu mijloace forţate, ci încetul cu încetul (svaviter in modo fortiter in re) s'a ajuns scopul.

Mijlocul cel dintâiu la ajungerea scopului a fost stăruinţa de a susţineà la suprafaţă în opinia publică din parohie chestiunea zidirei bisericei. Dat fiind, că numai acele idei se pot realizà, cari le îmbrăţoşază întreg publicul, care formează comoara lui sufletească, nu se puteà lăsa ca chestiunea zidirei bisericei să doarmă. In conveniri publice şi private de orice soiu şi natură trebuià să vină înainte şi treaba bisericei. De sine înţeles, nu în formă ca să se sparie oamenii de ea, ci în formă blândă, cu aluzie la pildele concrete ale altora se făceà vorba spre a da impuls la însufleţire. Aluziile la spesele multe ce se recer numai strica ar fi putut cauzei.

Al doilea mijloc a fost: producerea încrederei faţă de întreprindere şi delăturarea tuturor momentelor cari pot clătì credinţa cea bună în public. La clasa cultă merge cu fondurile, pentrucă oamenii sunt deştepţi şi înşişi pot controla de se administrează bine ori ba sumele donate. Nu aşa „naţia", oamenii de rând. Aceia pururea au bănuială, că banii lor se folosesc rău, se risipesc cum nu trebue. Increderea publicului în cazul concret s'a câştigat prin manipulaţie deplin corectă, apoi prin cea mai extinsă publicitate ce s'a dat socoatelor. Fiecare acţiune şi contribuire s'a adus la cunoştinţă publică, atât în corporaţiile bisericeşti (comitet şi sinod), cât şi pe calea altor întruniri, ca nimenea să nu rămână în întunerec. S'a făcut bilanţul aproape la fiecare ocazie mai însemnată, aşa că publicul totdeauna ştia: cum stau banii, unde stau şi cu cât au sporit faţă de trecut. (Va urma).

---

*) Conferenţa prezentă se publică la dorinţa unor membri ai publicului ce au participat la concert.

Partea primă a tractat istoricul poporului şi bisericuţei vechi de lemn. Conform acelui istoric locuitorii din *Sălcii* (numele dela sălcile ce cresc în abundanţă în localitate) ar fi de origine foarte veche: rămăşiţe dela *daci*, şi poate rămăşiţe ale colonilor ce s'au aşezat în aceste părţi la început ca spălători de aur, după cum dovedesc ridicăturile de pământ, provenite din spălarea aurului ce se află pe ţărmurii Arieşului. Unii practică meseria de spălători de aur chiar şi în prezent.

Privind relatările istorice, relative la popor şi biserică (zidită prin a. 1712), o comună singuratică, prin urmare având caracter mai mult local, aci nu se mai reproduc. Se reproduce însă istoricul propriu al bisericei noui — ca unul ce pentru preoţi oferă bună învăţătură, din punctul de vedere pastoral. Din şirele ce urmează se învederează, că şi cu mijloace modeste se poate ajunge la lucruri mari, posedând arta conducerii. *Autorul.*

Pe Andreiu îl odihneşte, unde viaţa înfloreşte!
Nemurirea şi-a gătit; Da, Andreiu, Tu n'ai murit!"

Deasupra criptei azi se ridică o capelă frumoasă. Deatunci şi până azi poporul credincios deaproape şi de departe călătoreşte la mormântul lui şi în semn de recunoştinţă şi pietate fiiască aduce închinare de mărire fericitului arhipăstor.

De atunci şi până azi poporul credincios serbează în fiecare an în ziua de astăzi parastas pentru odihna sufletului lui.

Datori suntem şi noi iubiţi şcolari, aşa ca azi, întotdeauna să ne aducem aminte de marele bărbat, care a adus cu sine însuşiri rare, care se ivì nouă ca trimis de provedinţă, — şi să înălţăm rugăciuni către Atotputernicul Dumnezeu, pentru odihna sufletului marelui nostru binefăcător Andreiu, iar din faptele lui, din rezultatul lucrărilor sale, să scoatem învăţături folositoare, cari să formeze o parte din bogăţia noastră spirituală şi după cari să ne conformăm viaţa, aplicându-le în toţi paşii nostri, spre binele şi fericirea noastră a tuturor.

NOUTĂŢI.

Maiestatea Sa Regele nostru soseşte azi, Mercuri la Budapesta, unde va sta până după închiderea sesiunii delegaţiunilor. In 4 şi 6 Ianuarie n. va fi prânz la curte, pe seama delegaţilor, iar în 12 Ianuarie se va da un bal de curte în palatul regal din Buda.

*

Domnul Drotleff, primariul oraşului Sibiiu, şi-a înaintat Luni rugarea ca să fie trecut la pensie. A stat în serviciul oraşului Sibiiu 48 de ani.

*

Procesul Juriga s'a pertractat la Curie Vineri. Curia a întărit pedeapsa de 2 ani şi 1200 cor. amendă în bani.

*

Zăpada. Din Budapesta vine ştire că în zilele trecute au fost adevărate viscole în ţinutul capitalei. A nins apoi zi şi noapte încât s'a oprit circulaţia. Tramwaiele au poposit o zi întreagă. Zăpada e peste $^1/_2$ metru.

*

Şezători poporale. Arhiereul Calist din Bucureşti a convocat o adunare cu scopul de a sistemizà şezători literale pentru popor. Pornirea aceasta a întimpinat multă simpatie.

*

„Bunul Econom" din Orăştie şi-a schimbat haina în revistă pentru agricultură, industrie şi comerciu. O îmbunătăţire a materialului încă ar fi de dorit. Şi-a ridicat abonamentul la 5 cor. Asemenea îşi anunţă schimbarea în revistă şi foaia dela Cluj *„Răvaşul"*.

*

Deputatul Clujului. Vineri a fost alegere de deputat în Cluj, ales fiind bar. Francisc Wesselényi, cu o majoritate de 777 voturi.

*

Operă românească. La Teatrul Naţional din Bucureşti s'a predat o nouă operă românească „Enoch Arden" de Al. Catargiu. Ziarele o laudă, unele reviste îi condamnă însă muzica neromânească.

*

Pungăşie. „Tem. Hirlap" scrie că un ţăran român s'a dus la un advocat ungur din Timişoara şi i-a cerut un sfat şi desluşire, căci căpătase pe poştă nişte prospecte ale loteriei de clase şi nu ştià ce e. Advocatul i-a spus că e o afacere gravă şi i-a promis că îl mântue. Ţăranul i-a dat bucuros cele 10 cor. cerute de advocat, iar acesta la câteva zile îi scrie Românului neştiutor să fie liniştit că toată afacerea e isprăvită în favorul lui.

*

Concert în Vidra de sus Concert împreunat cu teatru şi joc, va aranjà tinerimea din Vidra de sus, Luni la 1/14 Ianuarie 1907 în sala şcoalei de acolo, sub conducerea dlui înv. *Ioan Luca.* Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat fondului corului. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuità publice.

*

Furt ingenios. Un proprietar Ellbogen avea la banca interurbană din Pesta peste 600 mii cor. Intr'o zi banca primeşte ordin dela client, să-i trimită la Viena 300 mii cor. Banii se întorc însă deodată cu scrisoare dela client, că nu are lipsă de bani, ci pe aceştia să-i licuideze unui anumit Müller, cu care a încheiat un târg. Vine scrisoarea şi dela Müller care cere dela bancă un libel de cheque ca să poată ridicà banii pe rând, când are lipsă, dela o bancă din Viena cu care cea din Pesta sta în legătură. Banca trimite cartea de cheque şi Müller ridică în scurt timp 300 mii cor. In 24 Dec. vine proprietarul la bancă să vadă cum îi stă averea şi rămâne ca trăsnit când aude de cele 300 mii. El nu ştià nimic. S'a răscolit toată banca. Au căutat scrisorile. Acestea dispăruseră. Presupunerea a căzut imediat pe un fost funcţionar cu numele Worlicsek. Alarma dată de poliţie a avut succes. Worlicsek a fost prins în Pojon şi şi-a mărturisit fapta. Banii au fost aflaţi aproape toţi la o bancă din Viena.

*

Birturile. Comitatul Heves a înaintat rugare la ministru în care îl roagă să dispună închiderea birturilor în zile de Dumineca şi sărbători, deoarece poporul tocmai în aceste zile când e liber e asaltat de propagatorii ideilor înveninate, cari strică şi tulbură sufletul poporului.

*

Regele Petru al Sârbiei a ajuns în mare strâmtoare. Regele a cerut să fie reintegrat în averile părinteşti prin votul scupcinei. In scupcină se face mare agitaţie pentru de-a silì pe Regele Petru să abzică de tron. Se vorbeşte că aceasta va şi isbutì, iar cercurile politice fac deja combinaţii asupra următoriului său pe tron, pentru că pe actualul moştenitor nime nu îl vrea.

*

Greve. Statistica proaspătă a ministrului de comerciu pe anul trecut arată că în acest an au fost 335 greve, a căror pagubă e de 800 mii zile de lucru şi trei milioane coroane în bani.

*

Şcolari tâlhari. In Essen a fost deţinută o bandă de tâlhari care era compusă din 30 de şcolari tineri de 14—15 ani. Banda asta făcuse multe tâlhării. Intre ei erau 13 studenţi eliminaţi din toate institutele Germaniei.

*

Preot mâncat de lupi. Ziarele din România aduc ştirea că preotul din comuna Ludeşti a plecat cu sania la Târgovişte, iar întorcându-se a fost surprins în pădure de o haită de lupi. Caii s'au speriat, sania s'a răsturnat şi bietul preot şi vizitiul au fost mâncaţi de lupi. Au fost aflate în pădure numai schetele lor.

*

Monstru. Intr'un oraş din America s'a născut un copil cu două capete. N'a trăit decât 20 minute după naştere. Medicii au oferit sume mari pentru copil, dar părinţii nu l-au dat, ci lau înmormântat în cripta familiară.

*

Revolverul. In adunarea generală a comitatului Murăş-Turda foştii funcţionari aduşi de era lui Fejérváry s'au răsculat în potriva fişpanului, cu revolverele în mână, pentru că acesta a părtinit amânarea chestiei de-a restituì în post pe funcţionari. Fişpanul a avut noroc că i-a făcut atenţi la legea criminală aşa că războinicii s'au domolit. E semn acesta că şi ţara noastră întră în apele civilizaţiei moderne din apus.

*

La fondul de 20 bani al „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu" pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare s'au mai făcut următoarele daruri: George Furtună, paroh în Covasna, soţia sa Elena n. Comşa şi copii lor Octavian, Nicolae, Areti, Elena, Constantin, Maria, Carolina, Ana şi George, fie-care câte 20 bani, în total cor. 2. 20.

*

Daruri de Crăciun săracilor nostri. La apelul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" pentru daruri ce să se împartă între săracii noştri la Crăciun, au mai dăruit: doamna Emilia Dr. Rusu năs. Raţiu 10 cor., Tassi Boiu, funcţionar la banca „Albina" 4 cor., David Mohan, Nicolae Benţia, Angel Bena, Ios. Lissai, I. V., N. N., Tobias, E. V., A. Sfetea, Ioan Radeş, Petru Cioconea, Dr. A. Vasilie, Dr. Gheaja, toţi funcţionari la „Albina", Emil Fischer, fotograf, fiecare câte 1 cor., I. Halmaghi 50 fileri, Nartea 60 fileri, Nemeş, concepist adv. 40 fileri, I. Vasilichi 20 fil., Ioan Bărdaş 30 fileri, Dr. Ioan Fruma, advocat, doamna Susana Frigatoriu, Ioan Roman, frizer, fiecare câte 2 cor., Dr. I. Dobre 1 cor., doamna Octavia Voileanu o jachetă pentru copile, o căciulă, 1 păreche ghete, Pavel Cotoţ, 1 pălărie franzelarul Stefan Moga, Petru Moga şi Zaharie Moga, fiecare câte 30 colaci.

Impărţirea darurilor se va face Vineri în 22 Decemvrie v. (4 Ianuarie n.) la ora 2 d. a. în localităţile „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu" (strada Bruckenthal nr. 17 etagiu).

Ce-i mai absurd şi mai de condamnat,

ca a se simţì cineva bolnav fără să folosească nimica atunci când cea mai mică muncă îi pare obositoare şi când cineva îşi perde tot cumpătul. In cazul acesta „Emulsion" ul lui Scott, — preparat din oleu fin de peşte cu var şi natron-hipophosphit, — e unul din cele mai bune şi mai sigure mijloace a întărì şi a înviorà trupul şi sistemul nervos. „Emulsion" ul lui Scott, care în părţile lui constitutive e compus numai din cele mai bune calităţi, e un mijloc de nutrire nepreţuit şi produce repede voe şi putere de viaţă. XI 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimiţându-se **75 fileri** în mărci postale, şi amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke"
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Preţul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 53—1906 [310] 1—2

Publicare de licitație.

Comuna bisericească orientală română din Sebeșul-săsesc, dă în întreprindere adaptarea bisericei din sus, pe calea licitațiunei publice, ce se va ținea Dumineca, la 21 Ianuarie (3 Februarie) 1907, la 2 ore p. m. în școala română din Sebeș.

Prețul de strigare 6300 Cor. Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de 5%. Tot materialul necesar la adaptare are să-l dee întreprinzătorul.

Sunt admise și oferte închise, provăzute cu vadiul de 5% și cu declarațiunea, că respectivul cunoaște condițiunile de licitare și se supune lor. Ofertele închise sunt a se înaintà înainte de începerea licitațiunei.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedeà la oficiul parohial.

Sebeșul-săsesc, 15/28 Decemvrie, 1906.

Comitetul parohial:

Sergiu Medean prezident — **Ioan Pavel** notar.

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin
— Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la **farmacia „la urs“** (piața mică),
farmacia **E. Rummler**, str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher**, str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 38—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner**,
I. B. Misselbacher.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de vița nobilitată
de pe Têrnave

Propr: **Fr. Caspari, Mediaș 44,** (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a liferat mușteriilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procurà cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru **vin de masă, desert** etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

☞ **Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțămită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco.** [253] 23—40

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1.	Vasile cel mare	20 fil.
2.	Marele Mucenic George	30 „
3.	Apostolii Petru și Pavel	30 „
4.	Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Împărați Constantin și Elena	30 „

Ediție poporală, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu,** protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procurà.

Biblioteca
„Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu“.

La librăria arhidiecezană din Sibiiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1.	Ținerea vitelor, de E. Brote	K —·24
„ 2.	Trifoiul, de Eugen Brote	„ —24
„ 3.	Prăsirea pomilor, de D. Comșa	„ —·24
„ 4.	Legea veterinară, de învățătorul Muntean	„ —·80
„ 5.	Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	„ 1·60
„ 6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	„ —·70
„ 7.	Statutele tovărășiilor agricole	„ —·—
„ 8.	Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen)	„ —·—
„ 9.	Povețe pentru stârpirea gândacilor de Maiu	„ —·10
„ 10.	Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	„ —·—
„ 11.	Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	„ —·10
„ 12.	Scurtă povățuire la stârpirea șoarecilor de câmp	„ —·10
„ 13.	Cum să îmblătim orzul de bere	„ —·18

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu păreți tari,

în care (conform circularului consistorial numĕrul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Prețul **6·60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie	Cor.	3·—
Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua)	„	1·60
Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II.	„	2·—
Carte de cetire a II-a	„	—50
Noul Abcdar	„	—·40
Călauza noului Abcdar	„	—20
Dr. Daniil P. Barcianu. Viéța și activitatea lui	„	—·50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecesană.

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procurà **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adecă cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețișoare sus și jos à **8·60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețișoare **43 cor.,** plus porto 92 fileri.

Sboar'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de **A. Bena.** Prețul cor. 1·50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria arhid.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria arhidiecezană.

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric
de
Vasilie Mangra
Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Prețul 2 coroane
plus porto postal 20 fileri

Se poate procurà dela
LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
Sibiiu — Nagyszeben.

Sibiiu — Hôtel Schmidt Nagyszeben

Inștiințare de deschidere.

Subscrisul îmi iau permisiunea a învità pe stim. p. t. public a onorà cu cercetare

Hôtelul Schmidt

strada Bahnhof, vis-à-vis de gară

(20 de odăi spre stradă. — Luminat electric) edificat de nou de mine și aranjat cu tot confortul.

Hotelul se află în nemijlocita apropiere de gară și cred, că am satisfăcut unei necesități, că am deschis un hôtel modern în acest loc. — Cu privire la proviziune ofer numai ce este mai bun, pe lângă un asortiment bogat și în orișice timp.

Odăi liniștite. — Serviciu corect. — Prețurile cele mai ieftine.

Mulțămind sincer pentru încrederea, manifestată față de mine aici în decurs de 30 de ani, rog onor. p. t. public, a sprigini și noua mea întreprindere.

Cu distinsă stimă:

[309] 2—3 **Martin Schmidt,** hotelier.

Explicarea Evangeliilor duminecale
și ale
Sărbătorilor împărătești

de

Simeon Popescu,
Protopresbiter-Profesor.

Tiparul și editura
TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE
în Sibiiu-Nagyszeben.

Prețul broșat 3 coroane.

Prin **Librăria arhidiecezană** din Sibiiu se pot procurà icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27·40 cor., foarte fine 39·20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., foarte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48·40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., foarte fine 117·60 cor.

Efeptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătasă: mărimea 72/114 cm 128·80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătasă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Recuisite de scris se pot procura de la **Librăria archidiecesană**

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Nr. 141 Sibiiu, Sâmbătă 23 Decemvrie 1906 (5 Ianuarie 1907) *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Iubitului cler şi popor din arhidieceza noastră transilvană: dar şi îndurare dela Dumnezeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

> *Naşterea ta Christoase Dumnezeul nostru, a răsărit lumii lumina cunoştinţii.*

Cu mare dor am aşteptat şi eu aceste sfinte sărbători ale naşterii Domnului nostru Iisus Christos, iubiţilor mei fii sufleteşti, ca să am ferice ocaziune a venì iarăşi cu duhul meu între voi, pentru a vă întreţineà şi astădată, câteva momente, în cugetări evlavioase, despre naşterea Domnului, şi a vă mai adresà şi câteva cuvinte de învăţătură.

Ştiut este iubiţilor, că deşi preabunul Dumnezeu a făcut lumea aceasta cu toate ale ei, ceriul cu toată strălucirea şi pământul cu toate bunătăţile lui, pentru oameni şi pentru binele şi fericirea lor, iar pe oameni de cele mai alese fiinţe, ca să stăpânească toate, precum însuşi zice la facere: *„creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul“*, totuşi, durere, oamenii n'au ajuns binele şi fericirea lăsată de Dumnezen, pentrucă în urma păcatului întunecându-li-se mintea, s'au înstrăinat de Dumnezeu, şi prin aceasta de binele şi fericirea lor, decăzând la cea mai tristă şi dureroasă stare.

Timp mult şi îndelungat au suportat oamenii acea soarte tristă şi dureroasă, aşteptând cu nerăbdare venirea unui Mesia, venirea Mântuitorului făgăduit de Dumnezeu protopărinţilor nostri, ca să-i mântue de acea stare amară. Au aşteptat oamenii veacuri până *„a sosit plinirea vremii“*, când preabunul Dzeu, întru adânca sa îndurare, a trimis în lume pe unul născut Fiul său, Domnul nostru Iisus Christos, să lumineze pe oameni cu lumina cunoştinţii de Dumnezeu, pe care o întonează şi troparul acestor sărbători, prin cuvintele: *„Naşterea Ta Christoase Dumnezeul Nostru, a răsărit lumii lumina cunoştinţii“*, apoi să-i mântue de păcat, şi să-i ridice iarăşi la starea cea fericită de fii şi moşteni ai lui Dumnezeu, precum ne spune şi sfântul apostol Pavel în epistola sa cătră Galateni, cetită astăzi în sfânta biserică, zicând: *„Când a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul său cel născut din muere, născut sub lege, ca pre cei de sub lege să-i răscumpere. Pentru aceea nu mai sunteţi robi, ci fii şi moştenitori ai lui Dumnezeu prin Iisus Christos“*.

Chiar şi numai din acestea vom înţelege, iubiţilor, că Domnul nostru Iisus Christos a fost cu adevărat Mesia cel făgăduit de Dumnezeu protopărinţilor noştri, a fost mântuitorul cel prevestit de proroci, trimis de Dumnezeu pentru luminarea, mântuirea şi ridicarea neamului omenesc din starea cea tristă şi dureroasă, la starea binelui şi a fericirii, pentru care l-a şi făcut Dumnezeu. De aceea s'au şi bucurat atât de mult de naşterea Domnului, nu numai oamenii de pe pământ, dar şi îngerii din ceriu, cântând: *„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace şi între oameni bunăvoire“*, De aceea a zis şi îngerul celor din jurul Vifleemului, când s'a născut Domnul: *„Iată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă mântuitor, carele este Christos Domnul“*. De aceea au alergat şi filozofi dela răsărit cu daruri, la închinăciunea celui atunci născut, şi tot de aceea ne bucurăm şi noi, împreună cu toţi creştinii de pe pământ, de naşterea Domnului.

A fost mare şi nemărginită bucuria oamenilor de naşterea Domnului, pentrucă venirea Domnului din ceriu pe pământ, aveà de scop pregătirea venirii împărăţiei lui Dumnezeu din ceriu şi pre pământ, pe care o cerem şi în rugăciunea noastră de toate zilele prin cuvintele: *„să vină împărăţia ta, precum în ceriu şi pe pământ“;* aveà de scop venirea împărăţiei dreptăţii, a păcii, a dragostei şi a buneivoiri între oameni, aveà de scop pregătirea, pregătirea unui viitor mai bun şi mai ferice, pentru toţi oamenii; durere însă, că acea împărăţie pentru cei mai mulţi încă n'a sosit, din cauză, că în urma întunecării minţii, oamenii s'au abătut dela învăţăturile evangeliei Domnului, recăzând din nou în tot felul de păcate şi aşa ei înşişi, cu voia lor, atrăgându-şi asupră-le soarte aproape tot aşa de tristă, ca şi aceea dinaintea venirii Domnului. Căci păcatele trag după sine toate relele şi greutăţile vieţii, şi în timpul de acum, ca şi înainte de venirea Domnului.

Pentru a vă arătà, iubiţilor, cum unii oameni întunecaţi la minte, ei înşişi cu voia lor îşi îngreunează soartea, vă voiu amintì ceeace ştiu toţi cei mai bătrâni, că până la a. 1848, erà şi în patria noastră o iobăgie grea. Iobagii erau siliţi a muncì din greu, în brazda stăpânilor, mai având a le da şi zeciuiala din productele lor, pentru cari iobagii folosiau câte o casă de locuit şi câteva holde de pământ, din cari se susţineau cu familiile lor.

De veacuri au tot aşteptat şi sărmanii iobagi eliberarea lor din iobăgie, dar dorinţa lor abia la a. 1848 s'a împlinit, când prin lege ştergându-se iobăgia, iobagii au devenit oameni liberi şi stăpâni peste casele şi pământurile, pentru cari făceau slujba domnească.

Cine ar puteà descrie bucuria cea mare, ce au simţit-o atunci foştii iobagi, şi cine ar fi gândit că mai târziu ei, cu voia lor, să recadă în altă formă de iobăgie, şi totuşi, durere, că mulţi din aceia nu şi-au ştiut păstrà nici libertatea, nici casele şi pământurile, pentru cari au robit ei şi părinţii lor; ci împinşi de feliurite păcate şi de nesocotinţă, au ajuns în altă formă de iobăgie, poate mai grea ca cea veche. Pentrucă pe când în timpul iobăgiei aveau numai câte un stăpân, astăzi au mai mulţi stăpâni, pentru cari trebue să muncească. Au stăpân pe băncile dela cari iau împrumuturi, pe boltaşii dela cari cumpără haine scumpe de fudulie, pe birtaşii dela cari consumă beuturi scumpe şi de multeori stricăcioase sănătăţii, şi pe alţii asemenea, încât bietul om trebue să munciască din greu pentru toţi.

In timpul iobăgiei nu se puteau vinde, pentru datorii, nici casele, nici pământurile iobagilor, căci erau proprietatea domnilor de pământ, astăzi însă se vând la dobă, nu numai casele şi pământurile, ci şi vitele şi hainele celor datori, încât mulţi dintre ei ajung pe drumuri cu nevinovaţii lor copilaşi.

In timpul iobăgiei nu erau atâtea dregătorii, şi acelea nu erau atât de împresurate cu plânsori, nu erau nici atâtea temniţe, şi nici nu erau atât de pline cu făcători de rele, ca şi astăzi. Si aşa, de sine înţeles, nu erau nici atâtea dări câte sunt astăzi.

Să-mi credeţi, iubiţilor, că toate acestea şi alte asemenea rele, provin numai din întunecarea minţii prin păcate, şi până când nu ne vom luminà şi noi cu lumina cunoştinţii, adusă în lume de Domnul, cu lumina sfintei evangelii a Domnului, nu ne vom puteà mântuì de relele ce ne apasă.

Pentru a ne câştigà acea lumină, e neapărat de lipsă pentru tineri şi bătrâni, fără osebire, să îmbrăţişăm tot cu mai mare căldură cele două aşezăminte sfinte: biserica şi şcoala, ca pe două făclii luminătoare, şi anume, biserica, nu numai pentru a ne rugà lui Dumnezeu, *dela carele pogoară toată darea cea bună şi darul cel desăvârşit*, să ne binecuvinte cu darurile sale cele bogate; dar şi pentru a ne luminà tot mai mult. Să privim, iubiţilor, biserica, nu numai ca loc sfânt de rugăciune, dar şi ca loc de învăţătură, pentru toţi cei mai în vârstă, precum este şi şcoala pentru tinerime. Căci şi de aceea se predau acolo scrierile sfinţilor părinţi, proroci, apostoli şi evangelişti, în dulcea noastră limbă, ca din toate acelea să luăm tot mai multe învăţături folositoare.

Precum vedeţi, iubiţilor, biserica şi şcoala sunt de nepreţuit folos, pentru noi. De aceea avem mare şi sfântă datorinţă a le susţineà şi întărì, aducând toate jertfele posibile.

Pe lângă acestea, în timp liber, întruniţi-vă, iubiţilor, în jurul preoţilor şi învăţătorilor şi altor fruntaşi ai vostri, pentru a vă spune şi ceti cărţi şi scrieri folositoare, apoi mai procuraţi-vă şi voi pentru casele voastre asemenea cărţi şi scrieri, în cari bărbaţi luminaţi, depun ştiinţa lor, pentruca din toate acelea să vă luminaţi tot mai mult, şi luminându-vă să vă ştiţi feri de rele, făcând cele bune, să ştiţi conduce bine şi înţelepţeşte afacerile voastre, şi să conlucraţi şi voi *„la venirea împărăţiei lui Dumnezeu, precum în ceriu şi pe pământ“*, apropiindu-vă tot mai mult de binele vremelnic şi de fericirea cea vecinică.

Aşa fac acestea şi celelalte popoare conlocuitoare, având pururea înaintea ochilor cuvintele sfintei scripturi, că *„înţelepciunea sau învăţătura este mai scumpă decât vistierile aurului şi ale argintului“*. De aceea şi sunt acele popoare mai înaintate. Aşa trebue să facem şi noi dacă voim să ajungem la mai multă vază, cinste şi bunăstare, la mai mult bine şi fericire, căci de nu vom urmà aşa, nici nu vom puteà înaintà cum am dori, şi nici nu vom puteà aveà şi noi acea plăcere şi bucurie de viaţă, ce o au celelalte popoare. Din contră soartea noastră ar devenì tot mai grea, de ceeace bunul Dumnezeu să ne ferească.

Acestea sunt, iubiţilor, învăţăturile ce am dorit a vi-le adresà şi la această ocaziune, sfătuindu-vă părinteşte, să le primiţi şi să le urmaţi, cu dragostea cu care vi-le adresez eu, încredinţându-vă că ele vor fi izvor nesecat de bine şi fericire, în acea măsură, în care le veţi urmà, şi aşa bucuria acestor sărbători vă va însoţì şi în celelalte zile ale vieţii noastre.

Ceeace dorindu-vă tuturor, mari şi mici, bogaţi şi săraci, vă poftesc ca aceste sfinte sărbători ale Naşterii Domnului, precum şi cele apropietoare ale Anului Nou, şi ale Botezului Domnului, să le petreceţi în pace, în sănătate şi mulţămire, şi să le ajungeţi întru mulţi ani fericiţi. Amin.

După cari împărtăşindu-vă şi binecuvântarea mea arhierească, am rămas

Sibiiu, la sărbătorile Naşterii Domnului din 1906.

Al vostru tuturor
de tot binele voitor:
Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop şi metropolit.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1907 la ziarul

„Telegraful Român“

cu preţurile indicate în fruntea foii, şi anume:

pe un an 16 coroane,
pe şase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Programul ziarului nostru e bine cunoscut publicului cetitor român, prin urmare e de prisos a-l mai schiţà de nou. Rugăm pe vechii abonaţi să grăbească cu renoirea abonamentelor, şi să stăruiască pentru lăţirea ziarului şi în cercurile amicilor şi cunoscuţilor lor.

Abonamentele se fac prin mandate postale, trimiţându-se preţul înainte.

Numele abonatului, împreună cu locuinţa şi cu posta ultimă, să fie scris corect şi legibil, pentruca la postă să nu se facă greşeli. Banii de abonament se trimit *„Administraţiunii tipografiei arhidiecezane în Sibiiu* (Nagyszeben) strada Măcelarilor nr. 45.

Administraţia.

Naşterea Domnului.

Sibiiu, 4 Ianuarie n.

Omenimea ajunsese la desnădejde, în urma nedreptăţilor şi a destrăbălărilor din lume. Păcatul se lăţise printre oameni ca iarba rea, şi cei săraci şi cei slabi aveau să sufere mai mult sub greutatea lui. Şi nu se arăta nici o rază de mângăiere pe seama celor asupriţi şi obidiţi. Ingrozit de atâta răutate, Atotputernicul trimite atunci pe fiul său în lume, pentruca legând ranele celor îndureraţi să deschidă calea pe seama adevărului şi a dreptăţii, pe seama iubirii creştineşti între oameni.

Şi l-a trimis în lume astfel, ca primind fiinţă desăvârşită omenească să treacă prin toate mizeriile şi suferinţele vieţii omeneşti, dela naştere până la moarte.

De ce?

Pentruca fiul lui Dumnezeu prin însăşi suferinţele sale să arete omenimei ranele din cari sângerează, relele cari o bântue, durerile de cari sufere, arătându-i totodată şi modul de vindecare, leacul care poate să-i aducă mângăere şi mântuire. Pentruca luptând cu mizeriile vieţii omeneşti, fiiul lui Dumnezeu să arete omenimei, că lupta e purtată cu răutatea şi cu nedreptatea, cu păcatul strămoşesc, pe care nu-l poate învinge decât numai iubirea, blândeţa şi răbdarea!

S'a născut deci, El, izvorul mângăerii şi al mântuirii noastre, pentruca prin suferinţele sale să aducă lumea la îndreptare.

De aceea s'a născut în mizerie, într'o peşteră, în iesle dobitocească, iar nu în palat domnesc, El, fiul celuice stăpâneşte lumea întreagă, cele văzute şi cele nevăzute.

De aceea prima atenţiune ce i-s'a dat din partea celor mari şi puternici a fost să-l prindă şi să-l omoare, o primejdie de care a scăpat numai prin fuga grabnică la Egipet.

De aceea cei dintâi cari au luat cunoştinţă despre naşterea sa, în urma vestirii făcute din partea îngerilor, au fost *păstorii*, oameni săraci, crescuţi şi ei în mizerie, oameni însă cu inimă curată!

Pentrucă întru adevăr pentru aceştia s'a născut Isus Christos. Pentru cei slabi şi săraci, căci aceştia au dureri şi suferinţe, aceştia au avut şi au trebuinţă de pace, linişte, mângăere şi mântuire!

Şi mângăerea şi mântuirea li-se întinde, dela naşterea lui Isus Christos încoace în fiecare an. Pentrucă în fiecare an se serbează această minune dumnezeească: venirea fiului lui Dzeu în lume. In fiecare an se face deci continuarea mântuirii neamului omenesc de păcat şi răutate, şi se va face mereu, până la ziua cea de pe urmă, când Christos va venì de nou în lume, însă nu mai mult ca mântuitor, ci ca drept judecător, pentru a remunerà cu bine pe ceice bine au făcut în viaţă şi pentru a mustra şi pedepsì pe cei ce n'au împlinit învăţăturile sale.

Ceice mângăiere şi mântuire dorim şi aşteptăm, să ne apropiem deci de El, pentrucă El e izvorul tămăduirii corpurilor noastre şi El e soarele luminător al sufletelor noastre. El, *soarele dreptăţii!* . . .

Iesle modestă să-i gătim şi noi, acum când ne gătim să-i sărbăm de nou naşterea, iesle în inimile noastre, pentruca aici, în internul nostru, să i-se săvârşească noua naştere. Dar *să ne curăţim întâi inimile de toată răutatea*, pentruca primire vrednică să i-se facă în casele şi în sufletele noastre.

Să alungăm din inimile noastre *ura*, *pisma*, *făţărnicia*, *duşmănia*, şi toate relele combătute în învăţăturile sale divine.

Să-l primim în plină curăţenie sufletească între noi şi să-l ascundem în inimile noastre pe nou născutul Isus, pentrucă acolo unde e El nu e decât pace, bucurie, iubire, binecuvântare, mângăere şi mântuire, bănăvoire între oameni, iar de unde El lipseşte, e mizerie, durere şi suferinţe. El e lumina celor căzuţi în întunerec, mângăerea celor întristaţi, bogăţia celor săraci şi fericirea celor bătuţi de soarte!

Şi astfel făcând, putem fi siguri, că ne sună şi nouă cuvintele îngereşti adresate odinioară păstorilor: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, şi pre pământ pace între oameni bunăvoire*“.

In jurul unei chestiuni delicate.

Un curent agil, şi o vie mişcare s'a produs în timpul din urmă în stratul învăţătorilor confesionali, în jurul uneia dintre cele mai delicate chestiuni.

Mănunchiul de învăţători, cari surescitară în publicitate această justă şi veche dorinţă a dăscălimei române, — au fost nişte flintaşi foarte diochiaţi, căci au atins tocmai punctul, cătră care gravitează azi toată viaţa vegetală, şi chiar intelectuală a societăţii omeneşti.

Gâdilit odată acest „idol“ al „neamurilor“, — banul, — în rândurile corpului didactic rural încă a făcut, ca nizuinţa în lupta pentru existenţă, să nu mai fie a unui singur om, sau a unui grup de oameni, — ci să devină un „ideal“ pentru întreg statul dăscălesc.

Istoria ne dovedeşte cu acte şi fapte, că orice mişcare înscenată în sinul unei societăţi, dacă ea a isvorât din nevoile vieţii sociale, — a produs o revoltă de astfel de sentimente şi aspiraţiuni, cari nici sub cnutul muscălesc nu se mai pot potolì.

Justă fiind şi mişcarea societăţii dăscăleşti, — şi mai isvorând ea şi din nevoile vieţii sociale, — nu e mirare dacă a produs un elan de însufleţire, şi a aflat un punct de simpatie în toate sufletele acelora pentru cari a fost creiată. Şi până când însufleţirea şi entuziasmul, — în direcţia urcării salariilor dăscăleşti, — n'a depăşit barierile legale şi constituţionale, a aflat răsunet în toate inimile nobile, precum şi în întreagă jurnalistica română din patrie.

Insă când s'a văzut, că această luptă pentru existinţă se agită şi sbuciumă — sau mai corect zis — bucină — în mod nefiresc, „Telegr. Român“ în Nrul 103 din a. c. a cântat „rău de noroc“ mult trimbiţatului congres — interconfesional. Meritul de a fi pus stavilă acestei porniri bolnăvicioase în sinul învăţătorimei noastre revine deci „*Telegrafului Român*“. Acesta ne-a dat să înţelegem, că noi învăţătorii gr. ort. români, nu putem face cauză comună cu cutare sau cutare „reuniune“ a unei alte confesiuni. Căci suntem ataşaţi în serviciul scoalelor Consistoriilor noastre confesionale, — şi supuşi suntem ordinelor acelora.

„Ancheta,“ convocată pe 28 Decemvrie v. a. c. la Sibiiu, este deamnă de biserica gr. or. română, pusă pe temeliile celui mai larg constituţionalism.

Această anchetă învăţătorească va dovedì în larga lume, cumcă numai pe această cale trebuesc rezolvate chestiile de drept şi datorinţă într'o biserică unde domneşte spiritul de ordine şi disciplină.

Alegerile norocoase din conferenţele districtuale vor trimite acolo floarea învăţătorimei române gr. or. din Metropolia noastră.

Nu toţi cei „chemaţi“ au putut fi „aleşi“ pentru a-şi puteà spune cuvântul în chestie la locul cuvenit. De aci nu urmează însă, că învăţătorii neprovăzuţi cu „credenţionale“, să nu'şi spună cuvântul într'o chestie, care îi priveşte pe ei pe toţi. Eu deci mi-o spun acum, pe calea acestui ziar.

Dl ministru al cultelor luând la cunoştinţă gravaminele învăţătorimei din Ungaria, vine — şi între aplauze frenetice, — promite dietei, că va prezentà în curând un proiect de lege în privinţa înbunătăţirii stării materiale a dăscălimei. Dl ministru al cultelor prin aceasta va salvà învăţătorimea maghiară din sbuciumul, — păgubitor pentru înaintarea învăţământului rural, — al luptei pentru existinţă.

Acest neam dăscălesc (adecă maghiar) va pomeni numele contelui Apponyi cu respect şi reverinţă. Iar chipul dânsului va fi pus la loc de frunte în casele înv. maghiari, — între sfinţi, presupunând că domnul ministru dela vorbe va trece şi la fapte.

Dacă am puteà măcar presupune, noi învăţătorii confesionali, cum-că fără vr'o intenţiune ascunsă ni se îmbie şi nouă aceiaşi urcare de salar, pe care dl ministru o promite învăţătorilor de stat, atunci noi de zece ori mai recunoscători ar trebuì să-i fim.

Insă dacă am experiat îndelung, cum că în sufletul milostivului se ascunde gândul naibii; consider a fi o putrigăire morală în acel corp învăţătoresc, care ar striga „Osana“ umblând cu pasage din un discurs parlamentar în buzunar. Pentrucă: „nimenea nu poate servì la 2 domni, căci au pe unul va iubì şi pe altul va urâ, au de unul se va ţineà şi de altul nu va grijì“ . . . Şi mai ales nu poate face acest lucru — deodată şi cu — credinţă.

Prin aceea că am întinde mâna lacom şi prin urmare fără circumspecţia cuvenită, după bucătura grasă ce ni-se ofere condiţionat: am comite cel mai greu păcat contra demnităţii noastre naţionale

Acest păcat s'ar perpetua până la a zecea sămânţă şi consecinţele lui le-ar trage o generaţie după alta. Şi numai prin ivirea şi jertfirea de sine a unui Mântuitor politic de un mare, de un foarte mare talent, s'ar puteà ispăşì păcatul prin fiii fiilor celor mai îndepărtaţi strănepoţi ai noştri.

Nu — „banul“ — a fost stimulul, care a făcut pe înaintaşii nostri a susţineà sus steagul demnităţii naţionale, intelectuale şi morale în sinul poporului românesc, ci dragostea cătră tot ce e bun şi plăcut“. (A. Şaguna).

Banul şi îmbuibarea au adus în toţi timpii şi pentru toate popoarele trândăvia cu ultima consecinţă — perirea.

De altcum urcarea salariilor învăţătoreşti în actualele împrejurări e o condiţiune sine qua non pentru susţinerea caracterului confesional al şcoalelor noastre şi pe mai departe.

Părerea mea este însă, să nu se agite pentru urcarea acestora la o cifră mai mare decât 800 cor. cum a decis congresul nostru.

Insă nici chiar această urcare de salar să nu se facă cu — „preţul sângelui“.

Dacă se poate, augmenteze-se dela noi şi prin noi înşine, dacă nu, a-şi fi de părere, că numai în cazul acela să primim adausul dela stat, când s'ar pune acela (după modalitatea congruei) în o sumă generală la dispoziţia P. Venerabilelor Consistoare, ca acestea apoi să le împartă învăţătorimei. Dar fără nici o condiţiune. Altcum din contră să se deà ordin strict organelor subalterne bisericeşti, a nu cere dela stat adaus de salar sub nici o condiţiune. Şi dacă din cauza aceasta se va pornì goană contra şcoalelor noastre şi a noastră, pornească-se, închidă-ne şcoalele, arunce-ne în drum, că nu ne vom plânge, ci vom suferì în tăcere, căci „a treia zi“ este a celor drepţi.

A perde un magazin întreg de grâu curat ca aurul pentru un blid de linte, nu zace în caracterul unui român — de omenie! „Ce bani trebue aceluia care se mulţămeşte cu morcovi? Ieri nu m'au amăgit banii tăi, azi nu mă sperie elefantul tău,“ ziceau strămoşii noştri — şi tremură o lume de această „virtute romenă“.

Când scriu acestea să nu se creadă că a-şi agità pentru negligarea studiului limbei maghiare în şcoalele noastre poporale. Doamne apără. Chiar din contră, cer să propunem cât mai multă limbă maghiară, pentrucă pe deoparte „împlinim legea“, iar pe de altă parte acest lucru îl pretind nevoile vieţii sociale.

Sunt de principiul, ca să propunem nu numai 3 studii în limba maghiară, ci dacă se va cere chiar din toate obiectele de învăţământ. Insă — posibilul. Şi se facem lucrul acesta de bunăvoe, cu dragă inimă, nu în urma şicanelor.

Căci vai şi amar de o astfel de şcoală unde învăţământul se propune la — comandă.

Mi-am permis luxul a da în publicitate părerea mea individuală în chestia ameliorării salariilor învăţătoreşti.

Am spus-o fără rezervă, însă nu şi fără oarecare sfială, căci chestiunea e prea delicată, şi prin urmare nu oricărui nemernic al „Izrailului“ îi va fi dată posibilitatea a afla calea care duce la rezolvirea ei în mod mulţămitor şi acceptabil din toate părţile şi punctele de vedere.

Sunt sigur, că în urma acestei păreri sulevate în publicitate voiu fi timbrat din partea multor „soţi de suferinţe“ — şi mai ales din partea celor iubitori de arginţi — ca „trădător“ al cauzei comune.

Acei colegi însă, cari se vor puteà desmărginì de egoizmul propriu, oamenii nepreocupaţi şi în special aceia, cari cunosc caracteristica vieţii mele, că nu de dragul „tămâerii“, care ridicându-se în sus piere, ca tot ce este.. fum — am sc[illegible] acestea, vor ţinea sigur cu mine!

Dascălul Ioan.

Incunoştinţare.

Aduc la cunoştinţa dlor bărbaţi de încredere ai Consistoriilor eparhiale şi delegaţi ai anchetei învăţătoreşti că în ziua întrunirei anchetei, Joi, în 28 Decemvrie a. c. la 8 ore a. m., în biserica catedrală se va servì sf. liturgie împreunată cu chemarea sfântului duh, la cari acte religioase sunt poftiţi a participa toţi domnii membri ai anchetei.

Sibiiu, 21 Decemvrie 1906.

Dr. E. Roşca
comis. cons.

Câteva pagini
din istoricul bisericei ceiei noui din S[illegible]ciua de sus.

Conferenţă publică, ţinută cu ocazia concertului aranjat la sfinţirea bisericei în 8 Oct. 1906.

(Urmare).

Ca al treilea mijloc amintesc momentul religios şi moral. Oamenii s'au instruat, că a jertfì pentru acest fond face chiar atât, cât a lucra pentru binele bisericei. Deosebirea între jertfele de acum şi jertfele martirilor din vechime e numai atât, că aceia îşi jertfeau viaţa pentru biserică, iar noi ne jertfim averea, care şi ea cu sudoarea feţei se câştigă. Ca biserica din a sa parte să se arete recunoascătoare pentru jertfele oamenilor, s'au întrodus servicii divine publice pentru binefăcători. Pentru ceice reposaseră deja, la zile anumite se slujiau părăstase ş. a. m.

Armată cu aceste mijloace cârma bisericească, în scopul măririi fondului zidirei bisericei şi peste tot a averii bisericeşti, a început lupta sa obositoare şi migăloasă.

Pe lângă administraţia şi manipu[illegible]rea corectă a banilor s'a făcut tot posibilul ca să se afle toate izvoarăle de venit posibile, scurgându-le în fondurile bisericei. Deviza era: Nimic pentru persoane, totul pentru biserică! Până şi epitimiile (canoanele) dela mărturisiri întrau în fondul bisericei, ca să retac altele.

Paralel cu această acţiune s'a întrodus obiceiul colectelor în popor, care înainte vreme lipsia.

Colectele le făcea comitetul şi epitropia, împărţindu-se în grupuri de câte 2—3 persoane, pe la casele oamenilor. O colectă se termina în o singură zi în întreagă parohia. Se primeau bani, bucate ş. a. Silă nu era: cine ce da de bunăvoe aceea se primea. Cine nu da nimic, [illegible] nici o vorbă nu era apostrofat. Cazurile aceste altfel au obvenit mai rar, căci 1—2 cupe de bucate tot insul puteà jertfi. Seara — după terminarea colectei — listele se sumau şi se făceau dispoziţii a se preface în bani, bucatele ducându-se pe piaţa din Ofenbaia ori Câmpeni. De cele mai multeori se cumpărau de oamenii din comună. In una din Duminecile următoare se da de seamă şi poporului în biserică de celece s'au întâmplat, numind cu numele şi aducând elogii donatorilor.

Colectele s'au repetat an de an, eventual şi mai des. Rezultatul lor la început a fost modest, ca toate lucrurile noui. Cu timpul s'au dedat oamenii cu ele, prestând din ce în ce mai mult. Colecta din urmă dacă nu mă înşel a avut de rezultat peste 1000 cor.

A treia acţiune a fost câştigarea de donaţiuni şi legate pentru biserică şi fonduri.

Oameni pioşi în toate timpurile au fost şi sunt. Pietatea zace de cele mai multeori ascunsă ca jăraticul în cenuşă, dacă nu-i cine să deà vânt, adecă impuls, ca pietatea să se poată manifestà şi în fapte. In Sălciua-de-sus au existat şi există inimi bune şi darnice. A trebuit pornit numai cuvântul (nainte vreme neexistent), ca să se obţină un întreg şir de donaţiuni. Conturile bisericei din acest restimp sunt martore despre celece s'au primit. Monografia bisericei ar scoate multe lucruri interesante la iveală, căci nu sunt rare nici cazurile cu filerii văduvei sărace din evangelie.

Biserica a primit donaţiuni şi legate în bani, ca şi pământuri. Pe când nainte vreme biserica nu dispunea de nici un pământ, care să-i aducă arândă anuală, acum dispune de câteva parţele, mici e drept, dar tot îi asigură venit anual de 80—100 şi mai bine coroane.

Graţie acestor şi altor acţiuni s'a putut ajunge ca îmbunătăţirile în averea bisericească să corăspundă anual sumelor 500—1000 coroane, încălzind inimile şi dând speranţă astfel, că visul mai curând ori mai târziu devine realitate.

Cum s'a adunat capitalul? Rând pe rând cum adună albina mierea când zboară dela floare la floare. Deosebirea între lucrarea albinei şi a cârmei bisericei din loc e numai aceea, că pe când albina, adunând miere, se îndulceşte şi ea, gustându-o, pe atunci conducătorii de aici n'au gustat nici o dulceaţă, ba din contră ostenelele şi amarul le-a fost răsplata în tot decursul vremii.

Dator sunt a releva cu laudă la acest loc, că deşi comitetul şi epitropia mult au alergat, mult au ostenit adunând bani, făcând colecte şcolare, nime n'a avut şi nu are nici o remuneraţie bănească. Diregătoriile bisericeşti în această comună sunt diregătorii de onoare. Nici pentru călătoriile pe la Câmpeni, Ofenbaia etc. n'a cerut şi n'a primit nime nici un diurn, deşi se ştie, că acele sunt împreunate cu perdere de timp şi spese. Cu laudă voi amintì şi al doilea fapt, că buna înţelegere dintre conducători n'a lipsit nicidată, nici pe un moment.

Deosebiri de vederi n'au fost, ori de au fost, minoritatea s'a supus totdeauna majorităţii, convinsă fiind că majoritatea serveşte bine bisericei ca şi ea.

(Va urma).

Răscumpărarea felicitărilor

de Anul-Nou 1907 în favorul Muzeului istoric şi etnografic al „Asociaţiunii“.

Avem onoarea a mulţămì următorilor P. T. domni cari şi-au răscumpărat felicitările de Anul-nou în favorul Muzeului Asociaţiunii:

Alexandru Mocsonyi, Birchiş, 30 c., George Romanul, protopop, Deva 10 coroane, Arseniu Bunea, secretarul comit. şcoalelor grăniţăreşti 2 cor., Dr. Eugen Piso, advocat, ambii din Sibiiu, Dr. Aurel Novac, deputat dietal, Biserica-albă, ambii câte 10 cor., Nicolae Henţiu, not., Sălişte 5 cor., Ioan St. Banciu, comerc., Sălişte 5 cor., Ioan Fanea, not. com., Tălmăcel 2 cor., Dionisie Făgărăşan, profesor, Braşov 4 cor., Simeon Andron, înv., Saravale, Elie Câmpian, vice-protop., Gyó-Szent-Miklos, Alexandru David Denescu, preot, Vaşlab, fiecare câte 1 cor., Ilie Dobrotă, preot, Poiana 2 cor., Elena Petraşcu, directoara internatului 6 cor., Aurel Popescu, comerciant 2 cor., ambii din Sibiiu, G. N. Negoescu, preot, Intorsătura-Buzăului 2 cor. George Vlassa, preot militar, Eger 10 cor., Dr. Vasile Bologa, dir. şcol., Sibiiu 4 cor., Avram P. Păcurariu, protop., Hunedoara 4 cor., Isaia Henteş, preot, Ocna-Sibiiului 3 cor., Ioan Pamfilie, arhitect, Sibiiu 3 cor. In total 229 cor.

Sibiiu, 3 Ianuarie 1906.

Prezidiul „Asociaţiunii“:

Iosif Sterca Şuluţu.

NOUTĂŢI.

***Sfintele sărbători** ale Naşterii Domnului şi Mântuitoriului nostru Isus Christos dorim să le petreacă în pace, voe bună şi deplină sănătate toţi cetitorii, colaboratorii şi corespondenţii ziarului nostru.*

*

***Suplement.** La numărul de faţă al ziarului nostru e alăturat un suplement de o coală, cu următoriul cuprins*: Regulament pentru parohii. Christos Mântuitoriul *de* G. S. Petroff. Maria şi ângerii. Ucenicul. Crăciunul în Vifleem. Pomul de Crăciun.

*

***Din cauza** sfintelor sărbători ale* „Naşterii Domnului“, *numărul proxim al foii noastre apare Vineri după ameazi.*

*

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu şi subcomisiunile ei ţin şedinţă în 10 Ianuarie n. la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

*

„Românul“ Ziarul din Cluj „*Erdélyi Hirlap*“ încă aduce ştirea că pe Crăciunul nostru apare primul număr al marelui ziar românesc din Budapesta „*Românul*“. Şi nici nu protestează, că întemeetorii l-au botezat „*Românul*“, iar nu „*Valahul*“, cum ar fi trebuit să-l boteze, după judecata sa. Să fie aceasta o trecere cu vederea, ori o îndreptare spre bine?..

*

„Ţara noastră“ se numeşte revista poporală, care cu începere dela 1 Ianuarie v. apare aici în Sibiiu, ca organ al „Asociaţiunii.“ Redactarea este încredinţată domnului secretar al „Asociaţiunii“, *Octavian Goga.*

*

Alegeri de preot. Dumineca trecută s'a săvârşit alegere de preot în comuna Cupşeni, ales fiind cu aclamaţie abs. de teol. *Augustin Cupşa.* Tot aşa a fost ales în comuna Sebeşul mare abs. de teol. *Aurel Muntean.*

*

† Generalul Priboian, mareşalul curţii regale din Bucureşti a decedat, în urma unei boale de stomac, în etate de 58 ani. Inmormântarea s'a făcut Joi cu solemnitate mare.

*

Vin culicii. Boerii de pământuri din comitatul Timiş au hotărât în zilele trecute să aducă *culici*, muncitori de pământ, din China, cu cari să-şi lucre moşiile. Zece domenii au iscălit până acum această învoială. Frumoase vremuri am ajuns. Adecă nu le pasă acestor boeri că poporul emigrează, ducă-se tot de partea lor. Ei vreau să-şi aducă culici, şi pot să o facă, doar ei sunt adevăraţii patrioţi (!) şi prin acest fapt vreau să aducă numai bine în ţară. Halal de acest bine.

*

Din Basarabia vine ştirea, că din 8 Decemvrie v. se propune limba română în seminariul din Chişineu, deocamdată în mod facultativ şi numai în clasele superioare. Profesor de limba română e domnul *Gr. D. Constantinescu*, absolvent al facultăţii teologice din Kiew.

*

Episcopii francezi. S'ar crede că lupta între biserică şi stat în Francia ar fi rezultatul unei porniri vrăşmaşe bisericii mai de curând. Antagonismul a existat din vremile cele mai vechi. O dovedeşte aceasta martiriul unor episcopi din diferite vremuri, neamintind de suferinţele preoţilor, cari multe au trecut fără să le mai înregistreze cineva. Astfel la 1793 monseniorul Guignet a murit pe eşafod, la 1815 a fost alungat cardinalul Maury, asemenea cardinelul Di Anelen la 1830, mons. Affre la 1848 e ucis pe o baricadă, mons. Sibour la 1859 e asasinat, mons. Darboy la 1871 e împuşcat, iar cardinalul Montagnini a fost scos din ţară în zilele trecute.

*

Concert în Deva. Tinerimea română din Deva invită la concertul ce-l va aranjà cu concursul corului mixt al bisecei gr. or. rom. din Dobra sub cond. dlui Toma Roşu dir. şcol. şi cu binevoitoriul concurs al D-şoarei N. Kreffli şi a d-lui Alex. Schuster, Marţi în 26 Dec. st. v. (8 Ian. st. n.) a. c. a doua zi de Crăciun în sala „Redout“ din Deva. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru înfrumseţarea bis. gr. or. din loc.

*

Teatru în Ludoş. Corpul învăţătoresc dela şcoala greco-orientală română din Ludoş invită la serata declamatorică-teatrală urmată de dans care se va aranjà Miercuri în 27 Decemvrie st. v. a. c. (a treia zi de Crăciun) în sala cea mare a şcoalei. —Inceputul la 7 oare seara.

*

Daruri de Crăciun săracilor noştri La apelul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ pentru darurile ce se vor împărţi între săraci la Crăciun, au mai dăruit: Dna Maria Cunţan, 2 cor; Ana I. Popa, văd. de adv. în memoria soţului său Ioan Popa, 10 cor.; Dr. T. Brediceanu, secr., Iul. Enescu, P Tincu, R. Ardelea, B. P. de Harşan adv. Reinerth, tălpar, Baptist Boiu, Aur. Popescu, comers., Dom. Raţiu, Petru Ilieş, compactor fie care câte 2 cor.; Tr. Popescu, A. Odor, P. Simtion, Comanescu, Moraveţ, argintar, Demetriu Herbay, Eugen Vancu, fiecare câte 1 cor.; Ilustra Doamna Moldovan, 5 cor.; Dr. C. Iickeli, comers., 10 cor.; Emilia Dr. Raţiu, 3 cor. Iosif Barbu, restaurateur, 4 cor. 4 cor; Ludvig Ferencz, croitor, 5 cor. d-şoara Elena Petraşcu, directora internatului „Asociaţiunii“, 10 cor.; „Şcoala de menaj“, 5 cor.; Victor Păcală, prof. 1 cor. 70 bani şi dna Luiza M. Lazar, soţie de asesor cons. 5 cor.; Ganter, covrigar, 20 coroane, Anton Drexler, tapesier. cor; 1·50 N. N., Arseniu Bunea, secretar, Il. Sa Dl Dr. Atan. Marienescu, fie care câte 2 cor; Dna Maria Dragits din Sălişte; 1 roc pentru băieţi, 1 pălărie, 2 cămăşi, 1 tricout, o rochie de fetiţe; dna Maria Dr. Crişan 1 jachetă mare de iarnă, 1 mică de iarnă; dna Ana Dr. Moga, 1 haină şi o bluză, 3 cămeşi de băieţi, 4 pălării.

*

Ziare curioase. De curând a apărut o istorie a ziaristicei universale de un italian. Acesta aminteşte câteva ziare foarte curioase. Astfel „Luminaria“ din Madrid apărea cu litere cari străluciau noaptea, încât o puteai cetì oricând. In America apare un ziar din aluat care are favorul că după ce îl ceteşti îl poţi şi mâncà. „Biénetre“ din Paris garantează o anumită penzie abonaţilor după 30 ani de abonament neîntrerupt. „Naiade“ se tipăreşte pe hârtie impenetrabilă. O poţi cetì şi în apă. „Grand Journal“ se tipăria pe pânză. „Fazoletto“ se puteà întrebuinţà de batistă după cetire. „Giornale per Funatori„ se tipăria pe hârtie de ţigarete. „Constelation“ din 1858 din New-York era de 2·55 metri lat şi 4.78 de metri lung. De altfel şi azi ziarele scandinave se tipăresc în astfel de formate colosale încât e un chin să le ceteşti.

*

Telefon fără sârmă. După telgrafia fără sârmă era natural să vină şi telefonul. Şi a isbutit şi acesta. De curând s'au făcut încercări între Berlin şi oraşul Nanen, depărtare de 40 de chlm. şi a succes foarte bine.

*

Câte cuvinte folosim când vorbim? O revistă engleză scrie, că dintre toate limbile, engleza are cele mai multe cuvinte. In dicţionarul cel mare englez sunt trecute 350,000 de expresiuni originale engleze ori anglizate. Din această imensă comoară de cuvinte însă foarte puţin se întrebuinţează în viaţa zilnică. Scriitoriul clasic englez, Shakespeare, cel mai variat în aplicarea cuvintelor, nu s'a folosit în multele sale scrieri dramatice decât de 16,000 de cuvinte, iar Milton, alt scriitor mare, numai 8·000 de cuvinte In zilele de astăzi, un om cult, pentru ca să se poată înţelege perfect de bine cu semenii săi, e destul dacă cunoaşte 3—4000 de cuvinte. In păturile mai puţin inteligente oamenii se folosesc numai de vre-o 500 cuvinte. Iar ţăranii dela sate se înţeleg şi numai cu câte 200 de cuvinte. Fireşte, Englezul vorbeşte de ţăranii săi. Ţăranul *român* însă, care posede o mare bogăţie de cuvinte, foloseşte în comunicaţia zilnică sigur mai multe cuvinte decât oricare alt ţăran.

*

Tulipanul. La gara de vest din Pesta au fost expedate în zilele trecute patru lăzi mari pline cu — tulipani. Şi această floare coaliţionistă — agrară — feudală — prefăcută în simbolul şovinismului, a fost expedată tocmai la — Praga. Cum la Praga?! Ce să caute la Praga? Doar nu se vor fi entuziasmat îndârjiţii Cehi pentru frumoasa pornire tulipanistă din Ungaria? Aşa se întrebà toată lumea care auzia de cele patru lăzi. Răspunsul e însă foarte simplu: La Praga, pentru că de *acolo au venit.* Acolo a fost fabricat tulipanul în vestmânt de bronz şi porţelan şi acum întristat se întoarce la vatra părintească, pentru-că nimărui nu-i mai trebue. Are „Societatea tulipanistă“ destul năcaz cu cele vro 80 mii. cor. neîncasate încă de pe spatele miilor de tulipane ruginite deja. Pe cât de repede s'a însufleţit de el, tot aşa de repede caută acum să se mântue de dânsul, îl — retrimite la Praga.

Pleacă iubite tulipan. Du vrednicilor Cehi un cald salut şi spune-le că în ţara asta nu-i loc pentru tine, că..a fost odată vremea tulipanului care s'a închis însă în povestea tristă a celor patru lăzi.

*

Petiţie uriaşă. Un deputat al parlamentului englez, membru al societăţii pentru apărarea animalelor, a prezentat dietei o petiţie uriaşă pentru apărarea cânilor. Petiţia e iscălită de 400 mii de oameni, are o lungime de 15 chlm şi o greutate de 250 kilograme.

*

Cetitorii noştri se vor dedà uşor cu „Emulsionul„ lui Scott, un leac de casă care este de present oleul simplu de peşte deoarece e mai gustos şi mai uşor de mistuit. Copii iau „Emulsionul“ lui Scott cu plăcere. Să capătă în farmacii.

O socoteală publică.

Din faptul, că după o căsuţă a nevestei mele trebue să plătesc statului atâta dare, încât socotită dublu, *(un drept pe care mi-l acoardă legea ungurească) ating măsura de a fi trecut între virilişti* suplenţi *ai unui comitat sărac cum e al Sibiiului, domnii dela* „Erdélyi Hirlap“, *patrioticul ziar din Cluj, au tras conclusia, că cine ştie ce afacere bună am făcut eu cu editarea publicaţiunei* „Cartea de Aur, sau luptele politice-naţionale ale Românilor de sub coroana ungară,“ *op din care au apărut până acuma patru volume?!*

Spre liniştirea domnilor dela „Erdélyi Hirlap“, *dar şi spre orientarea* altora, *dau publicităţii rezultatul socotelilor încheiate cu finea anului 1906. E următorul:*

Volumul I *al* „Cărţii de Aur“, *tipărit in 1000 exemplare în anul 1902 (hârtie, tipar, compactor, poştă), a costat . . .*	*C. 2,954 36*
Volumul II, *tipărit în acelaşi an tot în 1000 exemplare, a costat . . .*	*„ 2,893·40*
Spesele avute cu procesul intentat volumului prim	*„ 528·—*
Volumul I, *scos în ediţie nouă în a. 1904, a costat*	*„ 1,264·42*
Volumul III, *tipărit în 560 exemplare în anul 1905 (hârtie, tipar, compactor, poştă) a costat . . .*	*„ 2.302·20*
Volumul IV, *tipărit tot în 560 exemplare în a. 1906 (hârtie, tipar, compactor, poştă), a costat . . .*	*„ 2.388·—*
Cheltuelile de proces ale statului, cari se încasează dela mine în rate lunare	*„ 1,784·—*
Laolaltă . .	*C. 14,114 38*
Pentru acoperirea acestor cheltueli am primit în preţul opului:	
In anii 1902—1903 . .	*C. 2,858·—*
In anii 1904—1905 . .	*„ 3,214·—*
Premiul Academiei Române în anul 1905 . .	*„ 1,230·—*
In anul 1906.	*„ 4,007·—*
Laolaltă . .	*C. 11.309·—*
Rămâne deci o perdere de	*C. 2,805·38*

Afacerea e deci atât de splendidă, *încât bucuros aş da orişicui sarcina de a edita celelalte patru volume cari mai sunt de tipărit, chiar şi domnilor dela foaia patriotică din Cluj.*

Sibiiu, 3 Ianuarie n. 1907.

Teodor V. Păcăţian.

Teatru.

Sâmbătă: *Rosenkranz und Güldenstern*, comedie în 3 acte, de M. Klapp.

Duminecă d. a.: *Max und Moritz.* piesă în 7 tablouri, de L Günther. Seara: *Die Lustige Witwe*, operetă în 3 acte, de V. Leon şi L. Stein. Musica de Frantz Lehar.

Luni: *Das liebe ich.* Marţi: *Othelo.*

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV. A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, *sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian*. In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată *în întregime*, după notele stenografice, discuția asupra *legii de naționalități*, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și *lista abonaților*. Volumul are 864 pagini, formatul celoralalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresà autorului publicațiunii, în Sibiiu, (Nagyszeben).

*

Călindarul arhidiecezan. In zilele acestea a ieșit de sub teascul tiparului călindarul arhidiecezan pe 1907 întocmit în special pentru trebuințele arhidiecezei noastre române gr. ort. de Sibiiu. In literatura noastră calendaristică acest călindar are un rost foarte important, câtă vreme este menit ca el să fie isvorul informator cel mai exact al preoțimii în toate chestiile de administrație bisericească. In lungul șir de 56 ani de când a început să apară neîntrerupt hotărât, că și-a avut merite netăgăduite, fiind în vremile dela început în multe case preoțești singura carte de cuprins lumesc în mijlocul bucoavnelor sfinte bisericești, din cari își adăpà sufletul cucernic preotul și familia lui.

Astăzi călindarul peste tot în sinul preoțimei a ajuns un simplu informator de cronologie, iar călindarele bisericești în special numai simple enciclopedii ale chestiilor de administrație bisericească.

Preoțimea noastră și peste tot poporul nostru a ajuns la un grad de cultură îmbucurător, iar călindarele noastre în general nu prea corăspund acestui progres cultural. Ele au rămas tot pe treapta de acum 20—30 ani, ba unele au dat chiar înapoi și n'au ținut cont de mersul înainte al culturii. Acomodat acestui progres ar trebui să se alcătuiască astăzi călindarele noastre. Ceeace se dă în ele să fie adevărate mărgăritare de lectură pentruca să poată satisface caracterului enciclopedic al călindarului și gustului de cetit destul de desvoltat al poporului nostru.

Călindarul arhidiecezan pe 1907 se prezintă bine. Pe o întindere de 212 pag., mai mare ca în trecut, călindarul aduce un material bogat și bine ales. Pe lângă obicinuitele date statistice șematizmul se prezintă amplificat cu date proaspete revăzute. Aproape toate tractele au satisfăcut dispoziției mai înalte de a așterne aceste date cât se poate de exact.

In partea literară la loc prim se dă un frumos articol despre *catedrala* noastră din Sibiiu și serbările grandioase ale sfințirii. Pornind dela frumoasele cuvinte ale dlui Dr. A Mocsonyi rostite cu prilejul parastasului pentru marele Andreiu se reproduc șirele de preamărire la adresa acestui praznic scrise de Gh. Tulbure, mântuind cu vorbirea dep. sinod. dl M. Cirlea.

Se reproduc apoi două articole ale dlui N. Iorga: „*Dela Predeal la Brașov*“ și „*Orașul Făgăraș*“ din cartea sa „Neamul românesc din Ardeal“. Un frumos articol despre „*Alcoolismul și școala*“, de prof. *Aurel Bratu*, apoi două capitole din admirabilele descrieri ale poetului *Alex. Vlahuța*, „*România pitorească*“ și o schiță „*Cina*“ de bine aprețiatul dascăl *Ion Ciocârlan*.

Mai cuprinde călindarul un număr frumos de poezii: de *Oct. Goga* „Așteptare“, *Ecaterina Pitiș* „Dor de primăvară“, *Sebast. Stanca* „Seara“ și o colecție de *versuri religioase*, iar la urmă se încheie cu un articol economic despre crutarea pasărilor de *Sofia Nădejde* și conspectul târgurilor îndreptate după relatările oficioase ale protopresbiterilor.

Călindarul se poate procurà dela librăria arhidiecezană din Sibiiu și costă 80 fileri cu șematism și 40 fileri fără acesta.

*

„Candela“ nr. 12. Continuă studiile cu larg temeiu ale dlor Dr. Tarnavschi și Dr. Voiutschi, câțiva articoli în limba rusească și la urmă comunicări și cronică bisericească.

*

„Manual de limba germană“, de Dr. Const. Lacea, profesor în Brașov. Partea III. și IV. Cuprinde 51 exerciții de limba germană, parte nemțește, parte românește, presărate cu poezii nemțești, apoi reguli gramatice și explicarea exercițiilor, iar la urmă un apendice cu mai multe bucăți de cetire alese și un mic vocabular. Prețul 2 cor. 50 fileri.

„Emulsion“-ul lui Scott

e totdeauna de aceiaș calitate, pentrucă la prepararea lui se folosesc cele mai fine materiale, se întrebuințează exclusiv numai cel mai prima oleu de pește medicinal-norvegian, deasemenea și celelalte părți constitutive sunt numai de cea mai fină calitate. De aici provine și puterea cea mare de nutrire și vindecare a „Emulsion“-ului Scott și care e așa de mult apreciată de domnii medici, așa că azi cu preferință prescriu tinerilor și bătrânilor „Emulsion“-ul lui Scott ca un mijloc excelent de nutrire și vindecare. „Emulsion“-ul lui Scott întrece în efect cu mult oleul simplu de pește. XII 252 3—5

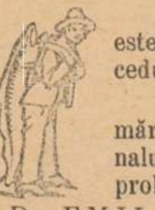

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI. „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 53—1906 [310] 2—2

Publicare de licitație.

Comuna bisericească orientală română din Sebeșul-săsesc, dă în întreprindere adaptarea bisericei din sus, pe calea licitațiunei publice, ce se va ținea Duminecă, la 21 Ianuarie (3 Februarie) 1907, la 2 ore p. m. în școala română din Sebeș.

Prețul de strigare 6300 Cor. Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de 5%. Tot materialul necesar la adaptare are să-l dee întreprinzătorul.

Sunt admise și oferte închise, provăzute cu vadiul de 5% și cu declarațiunea, că respectivul cunoaște condițiunile de licitare și se supune lor. Ofertele închise sunt a se înaintà înainte de începerea licitațiunei.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedeà la oficiul parohial.

Sebeșul-săsesc, 15/28 Decemvrie, 1906.

Comitetul parohial:

Sergiu Medean prezident   **Ioan Pavel** notar.

Biblioteca
„Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiu“.

La librăria arhidiecezană din Sibiiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr.	1.	Ținerea vitelor, de E. Brote	K	—·24
„	2.	Trifoiul, de Eugen Brote .	„	—·24
„	3.	Prăsirea pomilor, de D. Comșa	„	—·24
„	4.	Legea veterinară, de învățătorul Muntean	„	—·80
„	5.	Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote .	„	1·60
„	6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	„	—·70
„	7.	Statutele tovărășiilor agricole	„	—·—
„	8.	Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen)	„	—·—
„	9.	Povețe pentru stârpirea gândacilor de Maiu	„	—·10
„	10.	Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	„	—·—
„	11.	Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	„	—·10
„	12.	Scurtă povățuire la stârpirea șoarecilor de câmp . . .	„	—·10
„	13.	Cum să îmblătim orzul de bere	„	—·18

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericale, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame
toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.
Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 40—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.
Secția românească.
Hamburg
257 12—26 Strada Raboisen Nr. 30.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 3-41

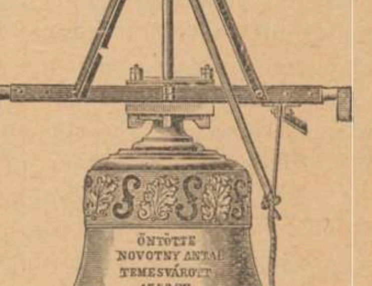

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**
Prețcuranturi ilustrate gratis.

NOU! NOU!

Somatose
fluide.

Mijloc tonic
producător de apetit și întăritor de nervi.

(63 a) 23—26

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Regulament pentru parohii.

Congresul național-bisericesc al bisericei gr. ort. române din Ungaria și Transilvania a votat în sesiunea din urmă, pe lângă regulamentul publicat în nrul 138 al ziarului nostru, despre procedura judecătorească în cauze *disciplinare*, încă și un al doilea regulament nou, *despre parohii*, stabilind în acesta bine împărțirea parohiilor în clase, sistemizând venitele parohiale și modul provederii cu preoții necesari a parohiilor devenite vacante.

Regulamentul acesta întră în vigoare cu ziua primă a anului 1907. Il publicăm deci și în coloanele ziarului nostru, în text autentic, după-cum urmează.

Regulament

pentru parohii în provincia metropolitană a bisericei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Pe temeiul principiilor fundamentale din statutul organic, privitoare la organizarea, regularea și îndeplinirea parohiilor, se statoresc următoarele norme:

I. Regularea parohiilor.

§. 1.

Intr'o comună politică de regulă este numai o parohie cu un paroh, un sinod, un comitet și cu o epitropie parohială.

Dacă însă în vre-o comună politică trebuințele spirituale ale credincioșilor, sau situațiunea locală, reclamă instituirea mai multor preoți, se pot sistemizà mai multe parohìi.

§. 2.

Parohiile existente nu se pot desființà.

§. 3.

Parohìi de sine stătătoare pot devenì:

a) filiile, dacă numărul credincioșilor trece peste 100 suflete; dacă parohul din materă nu e în stare a îndeplinì trebuințele sufletești, fie din cauza numărului mare al credincioșilor din materă, fie din cauza depărtării de materă peste 5 chilometri, — având a contribuì la susținerea parohului cu toate prestațiunile uzitate și conscrise;

b) acele comune bisericești, cari se înființează prin colonizări de credincioși de ai bisericii ortodoxe române, prin lucrători de mine, fabrici sau alte stabilimente, sau prin treceri în număr mai mare dela alte confesiuni la biserica ortodoxă.

§. 4.

Fiind într'o parohie mai mulți preoți, aceia împlinesc serviciul public bisericesc pe rând cu săptămâna; iar în comune cu mai multe biserici se perondează preoții cu serviciul dela o biserică la alta, după praxa îndatinată.

Cât pentru celelalte funcțiuni preoțești, acelea le împlinește fiecare preot la poporenii săi; iar unde poporul n'ar fi împărțit, acolo toate funcțiunile se îndeplinesc pe rând cu săptămâna.

§. 5.

Oficiul parohial îl reprezintă în afară prezidentul sinodului parohial

Fiind într'o parohie mai mulți preoți, oficiul parohial îl poartă parohul cel mai bătrân în serviciu; iar în parohiile protopresbiterale — protopresbiterul.

Dacă parohul mai bătrân nu este în stare a purtà agendele împreunate cu acest oficiu, consistorul eparhial designează — după ascultarea protopresbiterului — pe alt preot din parohie de conducător al oficiului parohial și de prezident al sinodului, în care caz, acesta devine și membru natural al comitetului parohial.

Parohul, conducător al oficiului parohial, drept recompenză pentru afacerile ce le are ca atare, va folosì casa parohială și cele ce-i aparțin, în lipsa aceleia va primì eventual o altă remunerație amăsurată.

§. 6.

Parohul, prezident al sinodului, este responzabil pentru convocarea în termin statutar a sinodului parohial, pentru conducerea aceluia, pentru ordinea ce are a se observà în sinod, pentru convocarea în termin de cel mult 8 zile a comitetului parohial, dupăce a urmat alegerea nouă a comitetului și a epitropiei, ca acestea să se constitue, să între în funcțiune și să funcționeze regulat; asemenea pentru purtarea exactă a conscripției poporului, a condicei, a matriculelor și a protocoalelor comitetului și sinodului parohial, mai departe pentru îndeplinirea la termin a ordinelor primite dela autoritățile bisericești și peste tot pentru ținerea în ordine a arhivei parohiale cu toate cele ce aparțin aceleia.

§. 7.

Dacă într'o parohie este numai un preot, și acela din cauza neputinței dovedite, sau fiind parohul totodată protopresbiter, din această cauză nu poate împlinì singur oficiul parohial: cerând dânsul și fiind și dotațiune corăspunzătoare, i-se poate da capelan temporal, iar lângă protopresbiter, ca paroh, se poate sistemizà numai o capelanie permanentă.

Capelanul temporal trebuie să aibă cualificația recerută pentru parohia respectivă, și se alege după dispozițiile statutului organic §§. 7, 9, 13 și 23; apoi în caz de vacanță a parohiei, urmează ca paroh, fără a se mai face altă alegere.

Înainte de a se alege vre-un capelan, consistorul eparhial, conzultând sinodul parohial concernent, va statorì cu consenzul parohului raportul dintre paroh și capelan, precum și proporțiunea venitelor, în modul cel mai convenabil pentru ambii.

In cazuri extraordinare, când preotul este neputincios și aceasta se constată și din partea consistorului: sinodul parohial este îndreptățit a cere capelan chiar și fără învoirea parohului.

§. 8.

In eparhiile, cari au fonduri de penziuni, ori de ajutorare, parohul neputincios poate cere penzionarea după normele statutului fondului de penzii, respective consistorul îl poate penzionà și din oficiu, sau pe cale disciplinară prin sentința întrată în valoare de drept.

II. Verificarea listei membrilor sinodului parohial.

§. 9.

Conform §-ului 6 din statutul organic, în fiecare parohie trebuie să fie stabilit numărul membrilor sinodului parohial în o consemnare oficioasă, numită: *Lista membrilor sinodului parohial.*

Consemnarea membrilor sinodului o face conducătorul oficiului parohial și o rectifică comitetul parohial în conțelegere cu oficiul parohial, la finea fiecărui an solar, și se publică în biserică cel puțin cu 8 zile înainte de ținerea sinodului ordinar.

Reclamări contra listei membrilor, din motiv, că vre-unul neîndreptățit a întrat în ea, se fac în scris sau cu vorba la sinodul proxim ordinar.

Drept de a reclamà are fiecare membru al parohiei, respective filiei, atât pentru sine cât și pentru alții, respective contra altora.

Contra decisului sinodului parohial în afacerea listei membrilor sinodului parohial, se poate face în termin de 14 zile recurs la consistorul eparhial; recursul acesta însă nu împedecă punerea listei în aplicare.

Contra decisului consistorial în afacerea listei membrilor sinodului parohial, nu se admite recurs.

Lista membrilor sinodului se statorește ca obiectul prim al sinodului ordinar; se autentică în fața sinodului și se subscrie de prezident și de notar și se pune în aplicare imediat, având valoare până la proximul sinod ordinar.

Lista originală se păstrează la oficiul parohial și pentru orice trebuințe oficiale se extradă numai în copie autentică.

Neobservarea acestor dispoziții formează pentru parohul-prezident al sinodului delict disciplinar.

III. Îndeplinirea parohiilor.

§. 10.

Parohiile devin vacante prin:

a) moartea,

b) resignarea,

c) strămutarea,

d) amovarea,

e) destituirea și

f) prin penzionarea parohului.

§. 11.

Murind parohul, — prezidentul sau notarul comitetului parohial, sau epitropul cel mai bătrân, face îndată arătare despre aceasta protopresbiterului tractual, care este dator a merge în persoană la înmormântarea răposatului, sau a delegà pe un alt preot ca substitut al său.

După finirea ceremoniilor funebrale, sau în una din zilelele următoare, protopresbiterul, respective substitutul său, în prezența comitetului parohial ia în seamă tot ce a fost la parohul răposat din lucrurile ce se țin de averea bisericii, respective de oficiul parohial, și le încredințează pe lângă inventar administratorului parohial, iar dacă răposatul a fost prezidentul comitetului, tot cu această ocaziune se alege alt prezident al comitetului.

Un exemplar al acestui inventar se subșterne consistorului eparhial.

Va eruà apoi: dacă și cât a rămas dator parohul răposat ori cassei bisericești, ori în contribuția și echivalentul regesc după sesiunea parohială, ori în sidoxia episcopească și competința protopopească sau alte obligamente, și constatându-se atari datorii, va întreprinde pașii necesari pentru asigurarea și respective depurarea acelora din lăsământul preotului, iar în lipsa vre-unui lăsământ, din partea disponibilă a venitului intercalar al parohiei.

Parohia rămasă fără paroh, protopresbiterul o încredințează spre administrare în mod provizor unuia dintre preoții învecinați, până când va face consistorul altă dispoziție.

In fine se deliberează în comitetul parohial asupra întregirii postului vacant. Protocolul ședinței comitetului se înaintează mult în zece zile consistorului eparhial.

§. 12.

Preotesele văduve și orfanii minoreni ai parohului răposat rămân în casa parohială 6 luni și au drept la jumătate din venitul parohiei un an întreg după moartea parohului. Erezii maioreni precum și cei de sine stătători nu au dreptul la venitele parohiei.

§. 13.

Devenind în orice mod vacantă o parohie, trebue să se întregească în decurs de 6 luni.

§. 14.

Parohiile vacante, cari din cauza vre-unei piedeci inevitabile nu s'ar puteà în terminul normal întregì definitiv, se vor administrà prin preoți instituiți de consistorul eparhial, după ascultarea concernentului protopresbiter, având consistorul îndatorirea despre atare caz excepțional a face raport motivat proximului sinod eparhial.

§. 15.

Ca venite sistemizate se consideră:

a) salarul în numărar, ce se dă parohului pe fiecare an;

b) folosirea casei, curții și a grădinei parohiale, precum și a porțiunii canonice sau sesiunii parohiale, computându-se toate în bani după calculul de mijloc al celor cinci ani din urmă;

c) venitul stolar uzitat și computat tot după calculul de mijloc al celor cinci ani din urmă;

d) emolumentele în naturalii, precum: cereale, (bir, ferdelă), lemne, sare și altele ce s'au îndatinat a se face preotului la anumite ocaziuni, computate iar după calculul de mijloc al celor cinci ani din urmă;

e) alte prestațiuni sigure, ce se fac preotului din partea poporului, computându-se asemenea după calculul de mijloc al celor cinci ani din urmă.

Toate celelalte venite preoțești se privesc ca accidente nesigure, și nu se computà în venitul sistemizat. Insă și venitele accidentale sunt a se constatà și a se regulà după împrejurări în fiecare parohie prin consistoarele eparhiale.

Consistoarele eparhiale sunt îndatorate a priveghià, ca venitele preoțești sistemizate, nici într'un chip să nu se împuțineze.

§. 16.

Parohiile, pe baza numărului sufletelor și a situației topografice, se împart:

a) în parohii de clasa I. cele din orașe și din comunele centrale, fără considerare la numărul sufletelor, mai departe cele din comunele rurale cu un număr de credincioși dela 1200 suflete în sus;

b) în parohii de clasa II. toate comunele rurale cu un număr de credincioși dela 600 suflete în sus;

c) în parohiì de clasa III. toate celelalte parohii din comunele bisericești.

§. 17.

La parohiile de clasa I. pot concurà preoții și absolvenții de teologie cu pregătire de 8 clase gimnaziale sau reale cu examen de maturitate, cari au prestat examenul de cualificațiune preoțească cu calcul „distins“.

La postul de paroh din parohiile de clasa II. pot competà absolvenții de cursurile teologice cu cel puțin 8 clase medii, cari examenul de cualificațiune preoțească l-au prestat cu calcul general „bun“.

Dacă la prima publicare de concurs nu recurg absolvenți de teologie cu 8 clase gimnaziale sau reale și cu atestat de cualificațiune cu notă generală „bun“, se publică a doua oară concurs, și în lipsa celor cualificați pentru parohìi de clasa II, se admit recurenți și cu cualificațiune de clasa III.

La postul de paroh din parohiile de de clasa III. pot competà absolvenții de cursurile teologice cu cel putin 6 clase medìi și examen de cualificațiune învățătorească, cari au prestat examenul de cualificație preoțească.

Pe preoții, cari nu au cualificație recerută pentru parohìi de clasa inmediat superioară, dar s'au distins pe terenul bisericesc cultural prin fapticul lor zel și capacitate intelectuală și morală, consistorul eparhial îi poate declarà vrednici și îndreptățiți a competà și la parohìi de clasa inmediat superioară.

Atari decrete de promovare pentru alt consistor nu sunt obligătoare.

Consistoarele eparhiale clasifică taxative toate parohiile din eparhie după ascultarea sinoadelor protopresbiterale competente, statorind o consemnare generală, care se păstrează la consistor, iară la oficiile protopresbiterale se trimite și păstrează consemnarea oficială a parohiilor din tract.

Parohiile nou înființate se clasifică la înființarea lor.

Consemnarea oficială se revede din 10 în 10 ani.

§. 18.

In concursele ce se vor publicà pentru ocuparea vre-unui post, are să se însemne clasa, căreia aparține parohia; apoi precis venitul sistemizat ce e împreunat cu acel post și pe lângă acela și celelalte beneficii ce se pot constatà și numai aproximativ.

Protocolul comitetului parohial, prin care se stabilesc condițiile de concurs, este a se subșterne consistorului eparhial ca for de controlă, înainte de a se publicà concursul.

Concursele trebue să se publice în organul de publicitate al respectivei eparhìi, punându-se un termin de cel puțin 30 zile.

Terminul concursului se computà dela prima publicare a concursului în organul de publicitate.

Rugările de concurs întrate mai târziu, nu se pot luà în considerare.

Concursele la întregirea parohiilor le compune și le publică comitetul parohial în conțelegere cu protopresbiterul concernent.

În caz de neînțelegere între comitet și protopresbiter, concursele se subștern consistorului spre decidere și eventual le publică consistorul eparhial din oficiu.

§. 19.

Rugările de concurs, instruate conform prescriselor §-lui 13 din statutul organic, sunt a se înaintà protopresbiterului concernent, care după improtocolare le trece într'o listă cu următoarele rubrici: numărul curent, datul prezentării, numele, caracterul, locuinţa concurentului, serviciul lui prestat eventual ca preot şi învăţător, numărul acluzelor la petiţia de concurs, şi observări.

După lista aceasta se combină în şedinţa comitetului parohial, conform §§-lor 13 şi 23 din statutul organic, lista candidaţilor.

În lista aceasta însă concurenţii nu se trec după ordinea prezentării rugărilor, ci după cualificaţia şi meritele lor.

Ceice nu au cualificaţia prescrisă pentru respectiva parohie, nu pot fi induşi în această listă.

Lista de candidare, subscrisă de protopresbiter şi de comitetul parohial, se prezintă sinodului parohial electoral, împreună cu protocolul şedinţei comitetului.

La caz de neînţelegere între protopresbiter şi între comitetul parohial la combinarea şi compunerea listei candidaţilor, alegerea se amână, şi actele se trimit la consistor spre decidere.

Asemenea se amână alegerea şi în lipsa de concurenţi cualificaţi, făcându-se din şedinţa comitetului parohial arătare la consistorul eparhial, care va decide cu privire la cele de făcut ulterior.

§. 20.

Dela publicarea concursului până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, concurenţii după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului se pot înfăţişà înaintea alegătorilor pentru a cântà, respective a oficià şi cuvântà; sunt însă opriţi a fi de faţă la actul alegerii.

Este strict oprit concurenţilor a înfluinţà în persoană sau prin alţii cu orice mijloace corumpătoare asupra alegătorilor.

Constatându-se o astfel de influinţare, respectivul concurent, chiar şi de ar devenì ales, pe lângă aceia că i-se nimiceşte alegerea, nu are drept să mai concureze la aceiaşi parohie; iar la caz de repeţire, se poate exide pentru totdeauna de a mai concurà la vre-o parohie în provincia mitropolitană.

Pedepsiţi vor fi cu perderea dreptului electoral activ şi pasiv acei parohieni, cari se vor află complici la corumpere.

§. 21.

Sinodul parohlal electoral are să urmeze cel mult în 14 zile după expirarea terminului de concurs, observându-se prescriptele statutului organic §§. 7, 8, 9 şi 13.

Abatere dela aceasta se poate face numai cu aprobarea consistorului eparhial.

§. 22.

După deschiderea şedinţei, care urmează inmediat după terminarea serviciului divin, se constitue biroul sinodal, alegându-şi doi bărbaţi de încredere din sinul său şi un notar, cari ocupă loc la masa presidială.

După acestea se dă cetire tuturor actelor ce au premers alegerii. Votarea se face la apel nominal în ordinea cum sunt alegătorii induşi în lista membrilor sinodului parohial.

Un alegător nu poate votà decât numai pentru un candidat.

Făcându-se votare nominală, după numele fiecărui votant se scrie în protocol numele întreg al candidatului, pentru care a votat.

Prescurtări, ori alte indigitări cu privire la numele candidatului nu sunt admise.

Votarea secretă poate urmà numai dacă e reclamată de atâţia membri ai sinodului parohial electoral, câţi membri ordinari are comitetul parohiei respective. Şedulele de votare se pun după terminarea scrutiniului într'un plic sigilat şi se alătură la protocol.

Voturile, ce s'ar da celor neadmişi la candidaţie, se consideră ca nedate.

Votarea se continuă cât timp se înfăţişează alegători îndreptăţiţi. /Trecând 5 minute fără a se mai înfăţişà vre-un alegător nou, votarea se încheie.

După încheierea votării, numărându-se voturile în faţa sinodului prin prezident sub controla bărbaţilor de încredere, prezidentul proclamă pe candidatul, care a întrunit majoritatea absolută a voturilor, ales paroh, respective capelan, şi petrecându-se rezultatul alegerii în protocol, acesta se ceteşte și se verifică în ședinţă, apoi se subscrie de prezident, de notar şi de bărbaţii de încredere.

Dacă nici un candidat n'a întrunit majoritatea absolută a voturilor, se face alegere mai restrânsă între cei doi cari au obţinut mai multe voturi; şi dacă ambii au obţinut voturi egale, decide votul prezidentului.

In sinodul electoral nu se poate discutà nici un obiect, ce nu se ţine de alegere.

Prezidentul, care ar admite la desbatere alte afaceri, se face responsabil pentru conducerea incorectă.

§. 23.

Actele relative la alegere, după terminul de 14 zile rezervat pentru însinuare de recurs, cel mult în 8 zile se înaintează scaunului protopresbiteral spre examinare.

Concluzul scaunului protopresbiteral, în caz de dificultare a alegerii, se comunică cu respectivii interesaţi.

După comunicare este a se aşteptà terminul de 14 zile prescris pentru recurs.

După ajungerea la valoare de drept a concluzului enunţat de scaunul protopresbiteral şi respective după însinuarea recursului, actele electorale se subştern consistorului eparhial.

Apelată contra hotărârii consistorului eparhial, în merit nu se admite, însă pentru defecte de formă, adecă în cazul când nu s'ar fi observat regulele de purcedere, părţile interesate în termin de 14 zile se pot folosì de recurs de nulitate la consisterul mitropolitan.

La caz de recurs, executarea concluzului consistorial se suspinde.

Consistorul metropolitan are să rezoalve recursul cel mult în termin de 3 luni.

§. 24.

După examinarea respective aprobarea actului de alegere prin consistor, se încunoştiinţează respectivii candidaţi pe calea oficiului protopresbiteral, pe lângă înapoiarea documentelor lor, despre rezultat.

Dela consistor actele de alegere se aştern arhiereului spre afacere canonică.

Candidatul ales și întărit este dator a primì şi ocupà postul la care a concurat, în termin de 3 luni, socotite dela intimarea concluzului de întărire.

Neobservarea acestei dispoziţiuni şi nejustificarea în mod acceptat de consistor a cauzei pentru care nu primeşte și nu ocupă postul în terminul normat mai sus, atrage după sine decretarea parohiei de vacantă, şi pe lângă convincarea respectivului la restituirea speselor de alegere cauzate parohiei, consistorul eparhial în considerarea împrejurărilor subversante îl poate pedepsì în cale disciplinară şi la o amendă bănească pe seama cutărui fond

§. 25.

Fiind alegerea întărită şi neobvenind nici o pedecă canonică, arhiereul hirotoneşte pe cel ales, dacă nu este preot, şi îl provede cu investitura canonică; iar protopresbiterul tractual cel mult în 30 de zile îl introduce în parohie.

Noul paroh are dela ziua introducerii drept la toate venitele împreunate cu oficiul pentru care a fost ales, dar cu rezervele din § 12.

§. 26.

Cu ocazia introducerii în oficiu, protopresbiterul, în conţelegere cu comitetul parohial, face în trei exemplare un inventar despre arhiva şi averea parohială, pe care o primeşte preotul în folosinţă şi îngrijire.

Un exemplar din acest inventar se păstrează în arhivul parohial, al doilea în arhivul protopresbiteral, iar al treilea în arhivul consistorului eparhial.

Despre introducere protopresbiterul este dator a face consistorului eparhial fără amânare raport.

§. 27.

Diaconi pot fi instituiţi la biserici parohiale numai sub condiţia, dacă li-se asigură o dotaţiune corăspunzătoare, sau dacă candidaţii au în comună alt oficiu compatibil, care le asigură subsistenţa.

Dela diaconi se recere cvalificaţia prescrisă pentru preoţi.

IV. Corelaţiunile preoţilor.

§. 28.

Dacă într'o comună bisericească este numai un paroh, acela are să poarte sub responzabilitatea sa toate îndatoririle prescrise prin legile bisericeşti.

Indatoririle acestea se încep cu ziua introducerii lui în oficiul parohial şi durează pe cât timp poartă acest oficiu.

§. 29.

Unde pentru neputinţele parohului se află şi capelan, acesta îndeplineşte toate funcţiunile preoţeşti la însărcinarea şi pe răspunderea parohului şi în atârnare dela dânsul.

Oficiul parohial însă îl poate purtà numai dacă este încredinţat la aceasta prin decis consistorial.

§. 30.

Arhivul parohial, matriculele bisericeşti şi sigilul stau sub îngrijirea parohului.

Abatere dela acestea se face numai acolo, unde parohul este suspendat, în care caz acestea se transpun parohului al-doilea sau capelanului, respective administratorului parohial.

§. 31.

Fiind într'o comună bisericească mai mulţi preoţi, ceeace se concede numai în senzul §-lui 1 al acestui regulament, prezidiul în sinoadele parohiale îl poartă cel mai bătrân în oficiu, susţinându-se de altcum şi dispoziţiunile §-lui 5 din acest regulament.

§. 32.

Unde protopresbiterul totodată este şi paroh local, toate drepturile parohului primar trec la protopresbiter, respective la administratorul protopresbiteral, dacă este în loc, fără privire la anii de serviciu preoţesc.

§. 33.

Regularea oficiului intern parohial se va face prin o instrucţiune a consistorului mitropolitan.

§. 34.

Toate regulamentele, precum şi toate concluzele sinoadelor eparhiale, ale congresului naţional-bisericesc, ori ale consistorului mitropolitan, cari sunt contrare acestui regulament, ies din valoare.

§. 35.

Regulamentul acesta intră în vigoare la 1 Ianuarie 1907.

Nr. 124 congr. 1906.

Votat de congresul naţional-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, în şedinţa din 7/20 Octomvrie 1906.

Ioan Meţianu m. p.,
arhiepiscop şi metropolit.

Mateiu Voileanu m. p.,
notar gener. congresua

Christos Mântuitorul.

De G. S. Petroff.

Vifleemul, micul oraş din Iudea, erà adâncit în somnul nopţii, care îşi tinsese aripile asupra caselor şi asupra câmpurilor, acoperindu le cu vălul des al întunerecului. In depărtare undeva un foc mic mai resfirà puţină lumină. Erau păstorii cari îşi străjuiau turmele. Linişte domnea pretutindenea. Din când în când se auzia lătratul vre-unui câne mănios, ori bălăitul vre-unei oi somnuroase. Deodată se aude din lumi îndepărtate, de pe deasupra stelelor, cântarea îngerilor, cântarea păcii, a iubirii şi a împăcării.

Aşa s'a născut înainte cu 1906 de ani Christos, fiul lui Dumnezeu, aducând cu sine pe pământ *adevărul* vecinic dumnezeesc!

Pentru micul Christos nu s'a aflat loc în casă omenească. Locuinţa cea dintâi a trebuit să-i fie o peşteră, unde veneau adăpostite oile, iar leagănul său a trebuit să fie ieslea din care se hrăneau vitele.

Astăzi peştera e împodobită cu multă bogăţie. Pe jos lespezi de marmoră, iar pe păreţi covoare scumpe. Sus sunt aşezate lampe de argint şi de aur. Prin aceasta însă peştera n'a câştigat în valoare. Pentru creştini peştera e scumpă nu pentru scumpeturile ce le are, ci pentrucă *aci* s'a pogorât pe pământ vecinicul adevăr dumnezeesc. Acest adevăr nu are trebuinţă de nici o podoabă. E frumos aşa cum e, neîmpodobit cu scumpeturi. De aceea a venit Christos între oameni, ca fiu al fecioarei Maria, născut în peşteră, şi de aceea n'a avut nici mai târziu loc *„unde să 'şi plece capul“*.

Cei conduşi de dorul de câştig n'aveau deci motiv să se apropie de Isus; dar ceice purtau în inimă adevărul etern, trebuiau să urmeze celui ce se numia fiul lui Iosif, fiul tâmplarului.

La ieslea Mântuitorului au venit întâi, pentru a i-se închinà, păstorii cei săraci, şi apoi înţelepţii din ţări îndepărtate, magii dela răsărit, cari i-au adus daruri, aur, smirnă şi tămâie.

Există în ţările din răsărit o legendă duioasă despre al patrulea mag, cu numele *Artaban*, despre care evangelia nu face pomenire. Legenda spune, că magul acesta, dupăce a văzut steaua luminoasă pe ceriu, a luat gând să meargă şi el să se închine lui Christos.

Şi-a vândut palatele şi moşiile şi pe banii primiţi a cumpărat trei petri scumpe, de o frumseţă rară şi de o valoare enormă. La un cias anumit avea să se întâlnească cu ceialalţi trei magi. Se grăbia deci, pentrucă ora stabilită se apropia. Trecea călare în fugă mare prin o pădure, unde găsi un Evreu culcat la pământ, cuprins de friguri. Ce era acum de făcut? Dacă rămâne la bolnav pentru a-l îngrijì, nu se mai întâlneşte cu ceialalţi magi, pentrucă aceştia îşi vor continua drumul şi fără el. Să lase pe bietul Evreu fără ajutor, era iarăşi ceva ce nu se potrivia cu conştiinţa sa. *Artaban* s'a decis deci să rămână lângă Evreu. „Tu însuţi eşti iubirea, — zicea în sine Artaban, gândindu-se la nounăscutul craiu, — fără milostenie în inimă nu-ţi poate servì nime!“

Au trecut ceasuri multe până i-s'a întors Evreului spre bine. Era la ameazi. Cu tovarăşii Artaban nu se mai puteà întâlnì. Evreul a început însă să-l mângăie. „Eu nu ştiu dacă e adevărat, că s'a născut Mesia. Insă dacă s'a născut, atunci numai în Vifleem s'a întâmplat minunea aceasta! Tovarăşii tăi s'au dus. Intocmeşte'ţi şi tu o caravană şi mergi deadreptul la Vifleem“.

Artaban aşa a făcut. A vândut o piatră scumpă din cele trei, primind pentru ea o sumă enormă, şi a plecat în fruntea unei caravane la Vifleem. A ajuns aci în pace, însă prea târziu, pentrucă Maria fugise cu Isus în Egipet. Pe stradele Vifleemului erau grămezi mari de copii ucişi. Ii omorau soldaţii lui Irod.

Stăpâna casei în care se adăpostise Artaban avea un copil mic. L'a rugat cu insistenţă pe Artaban să-i scape copilul dela moarte. Artaban a scos din buzunar a doua peatră scumpă şi a dat o comandantului soldaţilor, cu rugarea să lase copilul în viaţă. Şi l-a lăsat.

Artaban mai avea acum numai o singură peatră scumpă. Cu ea în buzunar a cutrierat el multe ţări, pentruca să afle pe regele adevărului, şi pretutindenea a aflat multă durere, mizerie şi suferinţă. Artaban a ajutat fiecăruia, împărţind unuia mângăiere, altuia bani, dupăce mai avea încă din preţul primei petri vândute, şi iarăşi altora sfaturi din domeniul ştiinţei medicale.

Aşa trecură mai bine ca treizeci de ani. Artaban aude vorbindu-se de Isus Christos în Iudea. „Acesta e el, — zicea în sine. — Am să merg să mă închin lui, şi ca semn de veneraţiune să-i dau piatra ce o mai am“.

A sosit în Ierusalim tocmai pe când Isus Christos făcea drumul spre Golgota.

„Iarăşi am sosit prea târziu!“ îşi zise Artaban, şi plecă spre locul de perzare. Soldaţii i-au închis însă drumul. Duceau cu ei o fată foarte frumoasă. Aceasta se repezì cu celeritatea fulgerului la Artaban, căzù în genunchi înaintea lui şi începù să-l roage cu ochii scăldaţi în lacrimi: „Dumnezeu te-a trimis în calea mea. Tu eşti, după îmbrăcăminte, compatriotul meu, şi eu mă aflu aici în ţară străină, unde m-au arestat pentru nişte datorii ale tatălui meu răposat, şi acum mă duc să mă vândă. Ruşinea mă aşteaptă. Scapă-mă dela rău. Afară de tine nu am pe nime cui m'aşi putea adresà“.

Lui Artaban i-s'a strâns inima de milă. „O Doamne, — zise el, — ţie nu ţi-e de folos prinosul meu! Tu mi-ai scos în cale pe nefericita aceasta. Fie deci voia ta!“ Şi scoase ultima piatră scumpă din buzunar, predându-o fetei arestate. In momentul acesta s'a cutremurat pământul, ceriul s'a întunecat, casele au început să se clatine. O piatră mare a căzut de pe coperişul unei case şi l-a lovit în cap pe Artaban. In momentul acesta din urmă al vieţii sale, când zăcea cu capul sdrobit în stradă, a văzut în faţa sa pe mult căutatul rege al adevărului divin, care cu glas respicat îi spunea: „Adevăr, adevăr grăesc ţie, tot ce ai făcut pentru careva dintre fraţii mei mai mici, *mie* mi-ai făcut“. Şi Artaban a închis ochii pentru totdeauna, plin de bucurie că a întâlnit pe Mântuitorul şi că darurile sale au fost primite!

*

Dela naşterea Mântuitoriului trec 30 de ani. Isus Christos s'a botezat în Iordan, şi acum îl vedem postind şi rugându-se în pustie. In jurul seu tăcere adâncă. Nici o fiinţă omenească. Orizontul e roşu de razele soarelui. Christos, Mântuitorul, e adâncit în cugetare. Dincolo de pustie sunt oameni cu inimi dogorâte de căldura răului şi a minciunii, cu inimi a căror reînoire *trebue* să se facă. Şi atunci se arată diavolul şi face încercarea să sparie pe fiul lui Dumnezeu, spunându-i că propoveduirea mântuirii nu se va prinde de oameni. Proroceşte, că oamenii nu se pot guvernà cu armele iubirii şi cu bunătate, — ci pe altă cale să-şi caute Isus ucenici. El, diavolul, îi va da mână de ajutor, ca să câştige domnie peste lumea întreagă, numai să i-se supună Isus, să-i servească lui şi să-l adoare pe el, spiritul răutăţii. Dar Mântuitorul i-a răspuns, că numai pe Dumnezeu îl adoară şi numai lui îi serveşte. Şi atunci l-a părăsit diavolul mănios, şi îngerii l-au încunjurat şi l-au servit pe Christos!

Orice comuniune a binelui cu răul a fost prin aceasta respinsă. Răutăţii şi nedreptăţii i-s'a declarat răsboiu pe moarte pe viaţă. Fiul lui Dumnezeu a venit în lume pentruca să sdrobească capul şarpelui. Pământenilor li-se arată zorile adevărului divin, se apropie ziua în care va triumfa binele!

Se începe predicarea împărăţiei lui Dumnezeu. Isus Christos cutrieră sate şi oraşe şi predică evangelia adevărului. Ţărmurii mării, piatra de lângă fântână, treptele dela templul lui Solomon, sinagoga şi casa fariseului şi a vameşului, — sunt deopotrivă acomodate pentru a chema omenimea la pocăire, la viaţă nouă, la înfiinţarea împărăţiei lui Dumnezeu în internul propriu. Mântuitorul e încunjurat totdeauna de popor. Sunt cei flămânzi şi setoşi după dreptate, sunt cei întristaţi sufleteşte şi cei cu dureri corporale, cari se apropie de el. Vorbele sale sunt pline de iubire, privirea sa e plină de compătimire şi de bunătate, bucurie şi mângăere resfiră el în mii de suflete omeneşti, obosite în lupte cu răutatea omenească. Poporul îl adoară, îl numeşte proroc şi fiul lui Dumnezeu. Dar în aceiaşi măsură creşte *ura* şi *invidia* cărturarilor şi a fariseilor. Urmăresc fiecare pas al lui Christos, îi prind fiecare vorbă, îl calumniază cum numai ştiu, şi la urma urmelor îl judecă la moarte.

Şi se apropie zilele de suferinţă. Mielul vine dus la junghiere. Ierusalimul îi trimite mulţime de popor în cale. Il primeşte cu aclamări sgomotoase, cu ramuri şi stâlpări şi cu calea împodobită cu covoare. Dar Isus priveşte la popor înduioşat şi cu lacrimi în ochi.

Sărmani oameni întunecaţi la minte! El vine ca să-i scape de răutate şi de nedreptate, iar ei aşteaptă să-i scape de jugul Romanilor.

Nu pot să înţeleagă, că jug mai greu nu este decât jugul răului şi al nedreptăţii. Şi uite, cum triumfează răutatea şi nedreptatea! Isus vine răstignit pe Golgota. Cărturarii şi fariseii îl batjocoresc. Dar s'a sfârşit. A murit pe cruce. Il aşază în groapă, pun o piatră deasupra, şi pun peceţi pe groapă. Răutatea şi-a desvoltat întreaga putere pentruca să învingă. Şi tocmai prin aceasta a eşit la iveală întreaga ei neputinţă, pentrucă în întreagă maiestate apare deodată dreptatea şi adevărul divin. Aflându-se încă pe cruce, tâlharul *crede* în Christos, iar comandantul soldaţilor, care le-a văzut toate, a fost silit a recunoaşte, că *„cu adevărat fiul lui Dumnezeu este acesta“*. Şi trecură numai trei zile, şi piatra fu răsturnată de pe mormânt, înfăşurăturile deslegate, şi *Christos a înviat!* Adevărul a triumfat asupra răutăţii, a eşit chiar şi din groapă! De aceea spune Mântuitorul: *„Mărturisiţi adevărul şi adevărul vă va mântuì!“*

Maria şi îngerii.

după Jules Lemaitre.

In vremea aceea când şi-a împlinit fecioara maică Maria zăbava celor opt zile în sălaşul dela Vifleim, în preajma ieslelor sfinte, n'a suferit greul neajunsurilor. Păstorii i-au adus de toate, caş proaspăt şi gustos, poame dulci, iar femeile lor şi fetele alergau cu toate bunătăţile la aşternutul bolnavei maice preasfinte. Craii dela răsărit i-au adus vistierii întregi de bogăţii în aur, argint şi petri scumpe şi i-le-au lăsat cinste nou născutului împărat al luminii şi adevărului. Dar maica preasfântă toate astea nu le băgà în seamă şi abia trecură opt zile dela naşterea micului Isus şi ea se ridică din patul primitoarelor iesle şi zise lui Iosif să se gate şi să pornească cu ea şi cu pruncul spre casă, la Nazaret. Păstorii de grabă erau gata să le fie călăuzi. Maria le zise însă: „Nu lăsaţi turmele pustii şi păşunea nestrăjuită. Pe mine mă călăuzeşte fiul meu“.

— „Dar darurile crailor aici le lăsăm? — zise Iosif cu uimire.

— „Aici le lăsăm“ — zise Maria — Doar nici nu le putem luà cu noi.“

— „Dar uite sunt bogăţii fără seamăn“, — grăi Iosif.

— „Cu atât mai bine“ — răspunse Maria cu grai liniştit.

— „O parte a tezaurului tot am puteà luà cu noi“ — zise Iosif cu sfială.

— „De ce — răspunse Maria, mai mare este tezaurul pe care îl avem noi“. Şi Maria luă darurile şi le împărţì cinste păstorilor.

Porniră la drum. Soarele ceriului din răsărit ardeà cu văpae dogoritoare. Maria ducea copilul în braţe, iar Iosif îşi purtà trudita bătrâneţe în pas domol pe urmele ei, ducând pe umeri straiţa cu scutecele pruncului şi ceva merinde pe drum. In miezul zilei se opriră în pragul unui codru de olivi. Şi iată, prin frunzişul plin de mirezme coborau îngeraşi mititei, cu feţe bucălae, cu aripioare pe umerii albi, sprinteni şi zburdalnici ca flutureii. Săltau veseli în jurul pruncului ce dormia pe pajiştea de mătasă lângă obosita sa mamă. Şi îngeraşii în sborul lor neastâmpărat aduceau apă proaspătă drumeţilor şi masline şi smochini şi i au săturat. Iar când au pornit din nou la drum cu pruncul îngerii le săltau alăturea prin aer. Bătrânului Iosif îi luară straiţa s'o ducă ei şi lui i-a părut bine. Maica fecioară nu şi-a lăsat însă pruncul din braţe, atâta îl iubià. Şi le-au fost tovarăşi dragi îngeraşii pe cale de li s'a părut lungul drumului mult mai scurt şi mai uşor.

Şi-au tot mers multă cale până a coborât din negre văzduhuri amurgul mohorât al sării, care le-a oprit pasul în preajma unui maslin umbros. Aci au aşternut îngerii pat mătăsos de muşchiu moale pe care s'a culcat maica cu pruncul la sân, iar Iosif de cealaltă parte şi îngerii au străjuit toată noaptea la capul micului mântuitor. Şi a fost toată noaptea lumină în jurul maslinului.

A doua zi ajunseră la Nazaret. Locuinţa Mariei era într'o uliţă îngustă din marginea satului, o casă scundă, cu coperişul lat, dar curată şi văruită alb. In tindă î-şi lucrà Iosif meseria.

Ingerii nici acum nu voiau să se despartă de pruncul mic. Ba că una, ba că alta, ei vreau să le rămână aproape şi să le dea ajutor. De plângea copilul Isus îngerul era aci şi-l legăna, iar ceilalţi îi cântau cântece dulci şi domoale pe harfele lor mici de argint. Ingerii îl luau şi-l scăldau şi-l înfăşiau în scutece curate. Dimineaţa când se trezià Maria din somn îşi vedeà casa măturată şi curată ca oglinda. După fiecare mâncare îngerii grabnici luau vasele, le spălau afară la fântână şi le puneau la loc. Când Maria se punea să spele îngerii îi luau rufele din mână, le duceau, le spălau, le uscau pe pietrile din curte şi le aduceau gata acasă. Iar când Maria torcea la gura vetrei şi se întâmplà să aţipească, ei îi torceau caierul tot şi până se trezia Maria era fusu plin.

Tot aşa făceau cu Iosif. Ii ascuţiau uneltele, îi ajutau la cioplit, la tăiat, iar seara curăţiau aschiile şi-i ţineau rânduială.

Erau însă îngeraşii prea prinzaci şi cu spor la lucru şi nu-i lăsau Mariei nici un lucru. Iar Mariei nu-i plăceà aceasta, căci era din fire harnică şi lucrătoare. Şi se ştie doar că omul harnic moare de urât dacă n'are de lucru. Aşa'şi Maria începuse a se urî şi îngeraşii o puseră pe gânduri.

Intr'o dimineaţă când se sculă din pat îngerii tocmai măturau casa. Maria le smulse mătura din mâni şi-i alungă afară. Işi curăţi ea casa. Ingerii însă stăteau tot pe aproape. La ameaz când îngerii alergară să strângă masa Maria lovì pe unul peste deget şi ceata fluturătoare fugi. Maria îşi spălă singură vasele. Seara când se puse la tors un înger sburä să-i ia fusul din mână, dar Maria întoarse fusul şi îl ameninţă, iar îngerul fugì afară la Iosif. N'a trecut din vreme ca un cias şi Maria şedeà lângă leagănul pruncului şi cosia, când zări sub leagăn ascunşi doi îngeraşi cari legănau pe micul Isus. Maria mănioasă îi luă la goană şi trânti uşa după ei. Unui înger îi prinse uşa aripioara, sărmanul începù să plângă de durere.

— „Vezi dacă nu stai pe pace, — zise Maria slobozindu-l din prinsoare, — învaţă te minte şi nu-ţi vârâ născioru unde nu-ţi fierbe oala. Spune-le şi soţilor tăi şi de acum să nu vă mai văd în ochii mei.“ —

— „Ian ascultă Mario — zise Iosif întrând în casă, — de ce alungi tu aceste fiinţe mici şi bune? Nu vezi tu cât bine ne face nouă?

— „Tocmai de aceea le alung — zise Maria.

— „Tocmai de aceea? — zise mirat Iosif. Eu nu te pricep. Dacă fiul tău e Mesia se cuvine ca îngerii să-l păziască şi să folosească şi maicii lui.

— „Limba îţi pripeşte graiul Iosife — zise Maria. — Nu ştì tu că Mesia a venit pe pământ să sufere cu noi oamenii şi să treacă prin toate năcazurile şi neajunsurile făpturilor pământeşti. Eu am datoria să-i alin toate durerile, doar eu îi sunt mamă. Şi nici nu vreau ca altul să-mi împlinească această datorie. Alte mame nu-şi grijesc singure copilaşii lor? Ce mamă netrebnică aş fi eu dacă m'aş îmbuibà şi m'aş bucurà că scap de năcazurile ce are să le poarte o mamă.

Iar copilul meu de bună seamă mai bucuros mă vrea pe mine să-i port de grije, decât aceste mici păpuşi înaripate. Şi o ştiu prea bine că mai curând îndeplinesc aşa voinţa lui mântuitoare, dacă port de bunăvoe şi cu drag chinurile de mamă, ca ori şi care femee robită de patimile acestei lumi vremelnice. Eu singură vreau să-mi înfăşiu copilul, să-l leagăn, să-l nutresc şi să l adorm, eu singură vreau să port grija casei mele, singură să-mi torc tortul şi să-mi spăl rufele Doar îmi place să muncesc şi toată munca asta e o jucărie, o plăcere pentru mine. Şi-ar fi şi păcat să las îngerii să lucre pentru mine, eu femee teafără şi sănătoasă. Acum pricepi Iosife?

— Te pricep, draga mea — zise Iosif — şi-i păcat să las îngerii să lucre şi pentru mine. Am să le spun să plece.

— De bună seamă.

— Vezi, draga mea, eu credeam tocmai dimpotrivă, că dacă eu sunt bărbatul mamii lui Mesía, se cuvine cu drept să nu mă împotrivesc ajutorului îngerilor. Dar văd că tu ai dreptate, căci tu cu toate cele 15 primăveri ale tale eşti mai cuminte şi înţeleaptă ca mine cel trecut peste pragul alor 60 de toamne.

Peste noapte după aceasta, pe când micul Isus începuse să plângă şi nu voia să doarmă se auzì la fereastră un cântec dulce venit ca din alte lumi. Maria deschise fereasta şi în văpaia domoală a lumei văzu îngerii cântând în harfele lor de argint.

— Iar sunteţi aici fluturilor — zise Maria prefăcându-se mănioasă. Ce vă doare pe voi capul dacă plânge copilul meu, şi dacă el vrea să plângă nu-s aici eu, mama lui? Hait, căraţi-vă de acì.

A doua zi n'au mai venit îngerii. Dimineaţa i-a zărit însă Maria pe toţi adunaţi sub smochinul din curte, trişti şi plângând

— Dragii mei îngeraşi — le zice Maria — v'am supărat, nu-i aşa? Am fost prea aspră cu voi, doar sunteţi încă mititei şi prea buni. Dar uite ce vă zic. Colea mai la vale e bătrâna Sefora care zace pe moarte, mai în jos e Rahila, care are 12 copii şi destul năcaz pe cap şi în tot Nazaretul sunt atâtea şi atâtea femei sărace şi neajutorate, mergeţi la acestea şi le ajutaţi, curăţiţi-le casa, spălaţi-le rufele şi legănaţi-le copii. Aşa mai uşor puteţi plăcea Fiului meu care este unul singur şi care mie 'mi este dat să-l cresc.

Şi când a văzut Maria că feţele lor bucălae se întristează şi stau să plângă le a zis.

— Las, când va fi mai mare atunci vă las să vă jucaţi cu el. Acum însă ascultaţi de sfatul meu.

*

Şi în anul acela au stat de ajutor slugile nevăzute (căci numai Maria şi Iosif i-a văzut) ale Domnului tuturor femeilor din Nazaret, au dat adăpost săracilor, au alinat suferinţele bolnavilor, au legănat copilaşii şi aceştia n'au mai plâns în acel an, numai singur Isus a rămas lipsit de ajutorul lor pentrucă voia lui şi a Tatălui din ceriuri a fost să sufere el singur pentru toţi.

Jianu.

Ucenicul

după Cehov.

E seara de Crăciun. Maistorul Ioachim, pantofarul din strada Plopilor, a plecat cu toată casa la biserică, la vecernia preasfântă care îl chemà şi pe el odată în an la închinare. Acasă rămase singur ucenicul Vasilică. Cât de cu drag s'ar fi dus şi el să se închine micului Isus, dar stăpâna, fiinţa asta urgisită, îi poruncise să poarte grije de copil şi să cureţe casa până s'o întoarce.

De trei luni întrase Vasilică ucenic la maistorul Ioachim. De trei luni ducea pe suflet povara grea a traiului nesuferit.

Clopotele începură să răspândească în văzduhul înfrigurat al sării zvonul lor dulce de pace. Vasilică asculta pătruns de duioşie şi fiecare dangăt îi apăsà durerea cu greutate de plumb pe suflet. Işi aduse aminte de moşul său Nichifor din satul Cuţcani şi genele începură să-i fărâme boabele de lacrămi ce îl podidiră.

O hotărâre parcă îi străfulgeră prin creer Se ridică dela fereastră, scoase cu grabă din mescioara stăpânului sticluţa cu cerneală şi peana ruginită, luă o bucată de hârtie şi oblindu-o o puse pe laviţă, iar el se puse îngenunchi şi începù se scrie.

— Iubite moşule! Iţi fac cunoscut prin aceste şire, că îţi poftesc dela bunul Dzeu să mai ajungi aceste sfinte sărbători de multe ori cu pace şi sănătate. Nu mai am nici tată, nici mamă numai dta mi-ai mai rămas tată pe lume.

Vas. îşi pironì ochii plini de lacrămi spre fereastra neagră, pe care razele luminării de ceară, ce se răsfrângeau ascuţite prin lacrămile lui, jucau în tremur înfrigurat. Prin întunerecul nopţii parcă i-se deschidea o cale de lumină lungă, lungă, iar la capătul ei îşi zărià satul adumbrit de pacea sfântă a acestei sări. Clipa gândului i-se oprì la căsuţa acoperită cu pae din capul satului, se furişă pe fereastra de către drum şi zărì pe moşul Nichifor şezând pe scaunul cu trei picioare în bătaià luminii focului din vatră. La picioarele bătrânului sta tolănit pe brânci cu capul plecat pe stânga cânele Băluş, urmărind cu ochii lui cuminţi toate mişcările moşului. Amândoi stau duşi pe gânduri şi poate zborul gândului lor în aceste clipe încă îl căutau pe el înstrăinatul.

Vasilică oftă din adâncul sufletului, îşi muià peana şi scrise mai departe.

— Te rog, dragă moşule, să vii şi să mă duci de aici. Nu mai pot duce traiu la maistorul meu, că mă omoară. Ieri încă m'a bătut rău. M'a tras de păr în curte şi m'a făcut tot vânătăi cu o curea groasă pentrucă am adormit lângă leagănul copilului. Alaltăieri m'a pus stăpâna să curăţ morcovi, eu n'am putut să-i gat repede şi tot peste gură m'a lovit cu ei până m'a pornit sângele. Calfele încă îşi bat joc de mine. Mă trimit să le aduc rachiu, apoi mă silesc să le fur castraveţi ca să mă prindă stăpânul, să mă bată cu ce-i vine la mână. Cu mâncarea stau rău de tot. Dimineaţa îmi dau pâne uscată, la ameazi fasole ori cartofi şi seara iar pâne. Ciorbele le mâncă ei şi se ascund de mine să nu-i văd.

Patul meu e în lucrătoare, unde e frig şi miros rău, iar dacă în odaia vecină plânge copilul trebue să mă scol şi să-l leagăn toată noaptea. Dragă moşule, fi bun scapă-mă. Du-mă acasă în sat la noi, că aici nu mai pot trăì.

Buzele îi tremurau şi lacrămile îi curgeau şiroaie pe obraji. Vasilică îşi prinse cu mâna îndoită mâneca murdară a cameşii şi îşi şterse ochii.

— Ţi-oi ara, ţi-oi sămăna bucatele, ţi-oi săpa cucuruzul, ţi-oi grijì boii, ţi-oi face toate şi de-oi greşì bate-mă, fă ce vrei cu mine, dar du-mă de aici, unde trăesc ca un câne.

Ieri când m'a bătut stăpânul am vrut să plec pe jos, dar n'am cizme şi m'am temut că îngheţ pe drum

Când voiu fi mare am să-ţi fiu eu sprijinul dtale la bătrâneţe, dar scapă-mă din temniţa asta. Oraşul ăsta-i mare. Sunt case tot domneşti, cai mulţi sunt aici, dar nu-s oi, vaci şi boi şi nu's şuri cu pluguri şi coteţe cu porci. La Crăciun nime nu umblă pe aici cu colinda şi nici cu craii, iar stăpânu te pune la lucru şi te bate şi în ziua asta ca şi 'n zi de lucru. Şi mie mi frică de păcat.

Vasilică iar se poticnì. Nodul din grumaz îi înecă răsuflarea. Literile scrisorii jucau înfiorate de tremurul lacrămilor, ce-i înecau privirea şi cădeau mari şi grele pe scrisoare.

— „Aici e frig şi pustiu — continuă Vas. — şi oamenii sunt răi, au priviri ascuţite şi stau mereu să te îmbrâncească. Vino dragă moşule, du-mă de aici. Fie-ţi milă de mine, un biet orfan, care numai pe dta te mai are. Aici toţi mă batjocoresc, mă bat şi mă chinue cu foamea şi mi dor, tare dor de casă.

Şi mă închin cu sănătate dtale, dragă moşule, şi trimit voe bună la sluga nostru Niculae şi la Băluşu meu. Flueru să nu l dai nimărui până viu eu acasă. Şi te mai rog, dragă moşule, vino şi mă scapă de aici. Rămân al dtale nepot iubitor Vasilică Susai“.

Vasilică mai aruncă o ochire peste cele scrise, îndoì scrisoarea şi o pachetă în altă hârtie curată pe care o lipì cu clei şi scrise adresà:

„Iubitului meu moş“. Se oprì niţel, se scărpină după ureche să-i vină în minte numele bătrânului, de care nu-şi prea dăduse sama de multeori. Apoi adause: „Constantin Brădescu, în satul Cuţcani, cu grabă“.

Sufletul parcă i-se uşurase, se bucurà, că a putut trimite această solie a patimei sale moşului, nesimţit de nime. In cămaşă şi cu capul gol eşi grabnic în stradă şi strângând scrisoarea la sân alergă până la colţ, unde o aruncă în cutia de postă, aşa fără timbru. La poartă îşi mai întoarse odată ochii la cutia din colţul străzii.

Cu un cias mai târziu Vasilică durmia alintat de visuri senine şi fericite. Vedeà în somn pe moşul Nichifor cetindu-i scrisoarea şi lăcrămând de durerea lui, vedeà pe Băluş dând din coadă alipit de genunchiul moşului, rugându-l parcă să i spună şi lui ce scrie Vasilică. *(ss.)*

Crăciunul în Vifleem.

In Vifleem, orăşel nu departe de Ierusalim, pe locul unde s'a născut Mântuitoriul lumii, se aranjază serbări mari în ziua pe care creştinătatea o serbează ca ziua naşterii fiului lui Dumnezeu. Şi e curios, că la serbări iau parte şi Mohamedanii, ca spectatori fireşte, iar soldaţi turceşti susţin ordinea printre mulţimea ce se îngrămădeşte cu ocaziunea aceasta în jurul peşterei în care s'a născut Cristos.

Locul se cunoaşte bine, după ce pela anul 335 împărăteasa *Elena*, mama sfântului *Constantin*, a ridicat o biserică frumoasă deasupra peşterii. Mii de oameni îşi dau aci întâlnire în noaptea în care s'a născut Mântuitoriul lumii. In fiecare casă din Vifleem se aprind cu ocaziunea aceasta lumini, cari ard noaptea întreagă. In toiul nopţii apoi, oamenii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare pleacă la biserică. Toate luminile din case se stâng atunci, şi numai o singură lumină mai licăreşte în întregul Vifleem, cea dela biserica sfintei Elena. Spre ea îşi îndreaptă lumea paşii. Şi nu numai lumea din Vifleem, ci şi peregrini din mari depărtări. Inaintea porţii prin care intră în Vifleem fac aceştia popas şi beau apă din fântâna lângă care au odihnit şi cei trei magi, cari conduşi de steaua luminoasă, au căutat pe nounăscutul Isus.

In jurul bisericei se desfăşură o priveliştea frumoasă, plină de farmec şi de fantasie. Soldaţi, Turci, şi creştini, mestecaţi printre olaltă, aşteaptă să li se vestească începutul sărbătorii minunate a *iubirii* şi a *păcii.* Sceneria aceasta frumoasă o descrie un scriitor francez (M. de Bogue) astfel:

„Cai sprinteni, împodobiţi frumos, formează pădure înaintea porţii dela biserică, şi călăreţi dibaci arabi se dau jos de pe ei. Pietrile scumpe sclipesc pe turbanele albe şi sclipesc şi armele de la brâul celor ce le poartă. Printre aceştia se strecură, strigând şi gesticulând, negustorii cari vând mătănii, lumini şi colaci. Muerile îşi fac drum cu coatele, ca să poată intrà pe poartă. Au un port vechiu şi curios, cum numai prin unele comune se mai vede, iar în originalitatea sa numai în Vifleem a fost conservat... Soldaţii stau la o parte şi privesc liniştiţi la frământările celor ce vreau să între în biserică. Stau grupaţi câte în jurul unui foc, la care î-şi fierb mâncarea, şi'şi fumează ciubucurile“ ...

Mulţimea trece prin poartă şi intră în biserică, apropiinduse de peştera în care s'a născut Isus Cristos. Puţin se mai vede însă din peşteră, pentrucă tot e îmbrăcat în piatră de marmoră şi e aurit ori acoperit cu covoare scumpe. In lăuntrul bisericei ard 32 de lampe, rămase ca dar dela vechi împăraţi creştini. Locul unde s'a născut Cristos e provăzut cu o stea luminoasă de argint, încărcată cu petri scumpe. Să mai cunoaşte şi locul unde magii dela răsărit s'au închinat lui Isus şi i-au adus darurile sfinte. Şi se cunoaşte locul unde a stat ieslea. Ieslea cea adevărată de lemn a fost trimisă la Roma în secolul al XV-lea, şi e înlocuită acum cu o iesle de marmoră. Toţi credincioşii se îmbulzesc spre stea şi spre iesle, pentru a le sărutá. La mometul dat se începe apoi slujba. O fac cu schimbul: *catolicii* şi *ortodoxii.*

Pomul de Crăciun.

Astăzi e introdus şi la noi pomul de Crăciun, în familiile dela oraşe mai ales, pentrucă la sate încă nu a prea străbătut. In ajunul însemnatei sărbători, a iubirii şi a păcii, se aprind seara lumini multe, aşezate pe o ramură de brad frumos împodobită, şi copilaşii îşi iau în primire, dela pom, darurile de Crăciun. Moş Crăciun le-a adus şi le a aşezat pe pom, ori sub pom. Aşa li se spune. Şi copilaşii cred şi se bucură.

Ce înţeles are însă pomul de Crăciun? In cronicile cele vechi se spun multe lucruri despre el. Legende frumoase. Astfel se spune, că steaua care a condus pe magi la ieslea în care s'a născut Isus Cristos a avut magica putere, de a fi adus la înflorire un tufiş de trandafiri în Iericho. O altă legendă ne spune, că atunci când s'a născut Isus Cristos, a înflorit un măr, şi că din mărul acesta a fost cioplită crucea pe care a fost răstignit Mântuitoriul lumii. In aducerea aminte a trandafirilor din Ieriho, şi a mărului înflorit în noaptea naşterii Mântuitoriului s'ar fi introdus deci obiceiul pomului de Crăciun. Darurile de Crăciun, cari se împart cu această ocazie, ar fi apoi aducerea aminte a faptului, că prin naşterea lui Cristos, atotputernicul Dumnezeu a făcut dar omenimei pe unul născut fiul său, ca să o mântuiască de păcat.

La început se intrebuinţau alţi arbori ca pomi de Crăciun, nu brazi. Dar erau împodobiţi cu ramuri verzi şi cu flori naturale. Incă şi prin secolul al XVI, obiceiul erà condamnat din partea clerului catolic şi se rostiau predici energice în contra acestui us barbar. Episcopii catolici au reclamat chiar şi intervenţia autorităţilor civile în multe locuri, şi sunt urme, că acestea au dat ordin, să nu îndrăznească nime să ridice în casa sa pom de Crăciun.

După toate semnele obiceiul e un obiceiu vechiu nemţesc, care în secolul al XVII a trecut şi la Francezi, şi apoi a încetat a mai fi obiceiu perzecutat de cler. Din Francia şi-a făcut intrarea în toate statele din Europa. In literatura germană l a introdus întâiu *Goethe*, care vorbeşte despre el în poezia „*Werther*“. De altcum *Goethe* însuşi a fost de faţă la multe serbări familiare, aranjate în jurul pomului de Crăciun. In Viena a fost introdus de principesa Henrieta Nassau Weilburg, soţia arhiducelui Carol, iar în Ungaria primul pom de Crăciun l-a ridicat la anul 1819 principesa Maria Dorotea. Cea mai mare adoratoare a pomului de Crăciun a fost fără îndoială regina Angliei, *Victoria*, mama actualului rege din Anglia. In familiile româneşti pela noi obiceiul a fost introdus în urma amesteculei ce'l avem cu familii străine. Copiii noştri au văzut ce se întâmplă în casele străine şi au cerut să li se facă şi lor aceea ce s'a făcut pentru copii de altă lege. Insă s-a introdus, cum am spus, numai la oraşe, pentrucă cei dela sate îşi au obiceiurile lor, originale şi mai frumoase.

Nr. 142 **Sibiiu, Sâmbătă 30 Decemvrie 1906 (12 Ianuarie 1907)** *Anul LIV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1907 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, și anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Programul ziarului nostru e bine cunoscut publicului cetitor român, prin urmare e de prisos a-l mai schiță de nou. Rugăm pe vechii abonați să grăbească cu renoirea abonamentelor, și să stăruiască pentru lățirea ziarului și în cercurile amicilor și cunoscuților lor.

Abonamentele se fac prin mandate postale, trimițându-se prețul înainte.

Numele abonatului, împreună cu locuința și cu posta ultimă, să fie scris corect și legibil, pentruca la postă să nu se facă greșeli. Banii de abonament se trimit „*Administrațiunii tipografiei arhidiecezane în Sibiiu* (Nagyszeben) strada Măcelarilor nr. 45.

Administrația.

„Lupta“.

Sibiiu, 11 Ianuarie n.

In sfârșit avem aceea, ce de mult puteam să avem, și ce de mult *trebuia* să avem, un organ mare de publicitate, o foaie de zi, condusă de deputații naționali, ca organ al clubului parlamentar român și al comitetului executiv al partidului național român.

Ziarul apare în Budapesta, cum am fost anunțat, și se numește „*Lupta*“, nu „*Românut*“ cum l-au fost botezat ai nostri mai nainte, și anume, din motivul, că cineva a anunțat la primăria din Budapesta cu câteva zile mai nainte decât deputații nostri, că sub numele „*Românul*“ scoate *el* o revistă literară în Budapesta. Și fiindcă sub același nume nu pot să apară două foi în una și aceiași localitate, ai nostri au trebuit să dee în pripă alt nume ziarului lor și l-au botezat „*Lupta*“.

Perdere nu e de înregistrat; iar învățătura care poate fi scoasă din manopera aceasta e următoarea: Nu lăsați săvârșirea lucrurilor gingașe și complicate până în momentul din urmă, ca să nu vă loviți de pedeci! In cazul de față, dacă anunțarea se făcea, nu în ziua din urmă, ci cu multe zile mai nainte, nu se ivea pedeca acum comunicată.

Dar cum am spus, perdere nu e, pentrucă nu titlul dă însămnătate gazetei, ci cuprinsul. Și cuprinsul numărului prim al „*Luptei*“, apărut pe sărbătorile Crăciunului, e din cale afară bogat, poate prea bogat. N'ar fi bine, dacă și cele următoare ar fi tot așa. Pentrucă n'avem noi public pentru *atâta* hrană sufletească. Și apoi e știut, că nu cuantitatea, ci *cualitatea* nutrimentului dă putere și înviorează corpul și sufletul.

In numărul prim al „*Luptei*“ și-au dat întâlnire mulți dintre scriitorii nostri cu condee probate și de valoare, ca dl *Iorga* și *Slavici*, și lung e șirul celorce s'au angajat să colaboreze la acest organ al comitetului partidului național și al clubului deputaților români. Apare deci noua foaie în condițiuni, cari ne fac să credem, că va prinde teren și se va lățì în măsură mare printre păturile inteligente românești, pe seama cărora s'a înființat.

Am salutat cu drag *ideia* înființării acestui nou organ de publicitate, salutăm deci cu dragoste acum și apariția noului confrate, menit să iee în mână conducerea în politica românească, și îi dorim să fie aceea ce trebue să fie: *soare*, dela care să se încălzească toate celelalte gazete românești, și apoi prin acestea toată suflarea românească, și *bucium*, care să cheme la luptă pe toți cei buni și cu inimi curate și care să vestească la timpul său biruința desăvârșită.

Dar să fie tinărul confrate bucium, care să nu sune niciodată înainte de vreme ori prea târziu, ci totdeauna când cere trebuința, și să fie soare, care permite ca alții să caute ai descoperi pete, el însă să nu-și bată capul ca petele de pe fața altora. El să-și facă numai datorința ce o are, de a *încălzì* și a *luminà*, resfirând căldură și lumină mai ales în direcția pe care le-o arată fruntașilor tineri ai românimei, atât de frumos, învățatul profesor dela universitatea din București, dl *Nicolae Iorga*, în articolul publicat în primul număr al „*Luptei*“: în direcție *culturală* și *economică*, pentrucă întru adevăr, de *cultură* și de *bunăstare* are poporul român trebuință mai întâiu, având să urmeze dela sine toate celelalte.

Să călăuziască tinărul confrate, cu tact și înțelepciune, să conducă, dar să nu mustre și să nu certe. Să evite certele, și să le aplaneze chiar și acolo unde ele există, spre paguba și spre slăbirea noastră.

In judecata sa să fie drept și nepărtinitor, și să se ferească de a luptà în contra celor de altă părere cu arme iloiale, ci să caute să impună și să se impună numai prin tăria argumentelor și prin curățenia principiilor profesate. Să se ferească apoi de *cultul personal*, un obiceiu rău și adânc înrădăcinat în presa română, de tămâerile exagerate aduse celor ce numai datorința își împlinesc. Să se țină în vedere, că dacă cineva a fost trimis din încrederea obștei în vre-o corporațiune mai înaltă, a fost împărtășit deja de onoruri din partea obștei prin distingerea aceasta, prin încredințarea de a reprezentà interesele și a apărà drepturile obștei în corporațiunea din care face parte. Implinindu-și acì datorința de reprezentant al obștei, nu face alta decât aceea, ce și oricare altul ar trebuì să facă, dacă i-ar ținеà locul. In deosebi să ne ferim de a lățì în popor credința, că lucrul cutare, domnul cutare l-a făcut, cum se întâmplă mai totdeauna când ni-se aruncă și nouă câte o fărâmitură de pe masa bogată, la a cărei încărcare cu bucate și noi am contribuit, pentrucă făcând astfel, afirmăm întâi un neadevăr, fiindcă nu domnul cutare a exoperat ajutorul cutare, ci *îndreptățirea* oamenilor de al primì, al doilea, propagăm în popor simțul de servilism, de slugărnicie, o școală, de care poporul nostru a avut parte din belșug în trecutul său sbuciumat.

Aceste povețe, venite dela un frate mai mare, ne-am permis să le adresăm tinărului confrate din Budapesta, acum la începutul carierii sale, dorindu-i de altcum, ca viitorul să-i fie senin, viața lungă și zilele fericite.

Ancheta învățătorilor.

Sibiiu, 10 Ianuarie. n.

Congresul național-bisericesc a ordonat, cum știm, ținerea unei anchete, cu învățători din întreaga metropolie, în scopul aflării unei modalități pentru îmbunătățirea salarelor învățătorești, ear consistoriul metropolitan a pus termin pentru ținerea anchetei pe 28 Decemvrie v. numind comisar consistorial pentru conducerea desbaterilor pe Preacuvioșia Sa domnul protosincel și director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca*.

Fiecare protopresbiterat din metropolia gr. ort. română a trimis la Sibiiu pe ziua numită câte *un* delegat, ales din partea învățătorilor din protopresbiterat, cu escepțiunea protopresbiteratelor Mehadia și Satul-nou din dieceza Caransebeșului, în cari nu se află școale confesionale române, ci numai școale comunale. Delegații au sosit încă Mercuri la Sibiiu și au fost adăpostiți toți în seminariul Andreian, unde au primit și întreaga întreținere.

Joi dimineața au luat parte toți la serviciul divin oficiat în biserica catedrală și terminat cu chemarea duhului sfânt. A fost celebrat de Preacuvioșia Sa domnul protosincel și director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca*, asistat de diaconul *Dr. Vasile Bologa*. Invățătorii întruniți în Sibiiu au mers apoi în corpore la I. P. S. Sa, Archiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, pentru ași face reverința. Escel. Sa le a ținut o frumoasă și părintească vorbire. S'au întrunit în urmă toți în Casa națională, unde s'a ținut ancheta. La orele 10 și jumătate și-a făcut întrarea în sală și Inaltpreasfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, însoțit de P. C. Sa Dr. *Ilarion Pușcariu*, Archimandrit, vicariu archiepiscopesc, de asesorii consistoriali *Moise Lazar* și Dr. *M. E. Cristea*, de secretarul metropolitan Dr. *Vas. Bologa* și secretarul consistorial Dr. *G. Proca*.

In sală mai erau prezenți, afară de învățători, încă și delegații consistoriali, anume, din arhidieceză asesorii Matei *Voilean* și Lazar *Tritean*, din dieceza Aradului Dr. *Ciuhandu*, referent școlar, și din dieceza Caransebeșului *A. Ghidiu*, protopresbiter, apoi profesorii Dr. Petru *Șpan*, Vasile *Stan*, și alții.

Comisariul conzistoriului metropolitan, Preacuvioșia Sa domnul protosincel și director seminarial Dr. *Eusebiu R. Roșca* ocupă scaunul prezidial și rostește în fața celor prezenți următoarea vorbire de deschidere:

Onorată Anchetă!

Insărcinat din partea Preaveneratului Conzistor metropolitan, ca în calitate de comisar să conduc ancheta de învățători din întreaga provincie metropolitană, convocată pe astăzi, pentru a studia chestiunea, cum s'ar puteà ameliorà salarele învățătorești, înainte de a întra în meritul afacerei, aflu de bine a revenì asupra unor momente ce cred a fi accentuate dela acest loc.

In desvoltarea vieții noastre bisericești, întrunirea tuturor învățătorilor din întreaga provincie metropolitană, fie și în această formă reprezentativă redusă, este prima întrunire, deci are și un caracter de însămnătate istorică în viața noastră bisericească culturală, și importanța acestui moment va câștigà în însemnătate, — mai presus de orice îndoială, — dacă prin deliberările noastre se va da un impuls și doară se va pune o temelie și mai bună desvoltării noastre culturale, sub scutul părintesc și blând al bisericei.

Chestiunea ce ne preocupă în special, pentru care propriu suntem întruniți, este pecât de întețitoare, pe atât de justă, și în această aprețiare, restrângându-mă și numai la fiii bisericei noastre, pot constatà, că nu va fi suflare ortodoxă română, care să nu recunoască, că în raport cu recerințele de astăzi de pregătire pentru cariera învățătorească, și după exigențele sociale și de traiu, reclamate, după categoria și rolul social ce compete statului învățătoresc, prin dotațiunea actuală, nu numai că nu i-se retribue învățătorului prestațiunile sale după vrednicie, dar nu i-se asigură nici existența între limitele cuvenite.

De aceea putem și constatà cu multă mulțămire sufletească, că congresul național bisericesc prin conclusul din 9/22 Octomvrie a. c. Nr. 143, cu vot unanim a decretat urcarea minimalului salarelor învățătorești la suma mai mulțămitoare de 800 coroane, și dacă și această corporațiune supremă bisericească totuși a trebuit să-și impună oarecari rezerve față de dorințele statului învățătoresc, acestea rezerve își au baza lor temeinică în imprejurarea, că avisați în suportarea sarcinelor culturale aproape numai la propriile noastre puteri și mijloace, cari în măsura progresului cresc și se înmulțesc și ele, trebue ca să se țină cont de acest neajuns simțit, dacă nu se rischează încordări insuportabile.

Nu voiu trece cu vederea nici inițiativele din partea statului învățătoresc sulevate în mod corporativ, precum nici inițiativele sulevate în particular de unii sau alții, ce începuse a luà dezvoltare greșită, căci chiar și acestea porniri de extravaganță pot să fie aprețiate cu o calmitate oare-care, câtă vreme sub presiunea puternică a cestiunii de existință ușor aluneci la aberațiuni, cari din punct de vedere al corectității pot fi desaprobate, dar nu totdeauna taxate și de nejustificate. Constat însă spre lauda statului învățătoresc, că în urma indicărilor de la locurile competente, date și numai în teză generală, în formă publicistică, acel curent greșit s'a readus în alvia corectității, și inițiativele statului învățătoresc au primit forma neexcepționabilă, ce a și format substratul la modalitățile regulărei acestei chestiuni, atât la supremul nostru organ administrativ și de executivă, la Consistoriul metropolitan, cât și la Congres.

Și aceasta și este calea cea corectă, pentrucă și între cele mai grele situațiuni să nu perdem din vedere, că stăm sub scutul blând și ne hrănim dela buna noastră mamă, sfânta noastră biserică, care în fel și formă încarcă asupra sa sarcini, ca să poată da fiilor săi iubiți hrană materială și sufletească deopotrivă, și dacă nu totdeauna, sau nu în măsura așteptată poate să dee fiilor săi nutremântul dorit, ca fii buni datori suntem să ne facem seamă cu situațiunea în care se află buna noastră mamă, să nu cârtim și să nu fim prea insolenți, sau chiar agresivi, ca să nu ne atragem osânda ei, pentrucă susțin sus și tare, că abia vei mai aflà o a doua biserică, în care să se manifesteze atâtă dispozițiune de jertfă pe altarul culturei, ca tocmai în biserica noastră ortodoxă română din patrie, mai ales începând dela impulsul puternic dat și în aceasă direcțiune tot de marele arhiereu Andreiu. Dar lipsele sunt multe și mijloacele puține pentru întâmpinarea lor, și astfel pe lângă ori ce bunăvoință, trebue să se țină cont de legea cardinală a posibilității ce se impune în mod irezistent.

Mi-a-și trece marginile competenței când dela acest loc, cu această ocaziune m'-a-și pronunța în concret în chestiunea ce ne preocupă, în general însă voiu accentuă ceeace o simţim toţi, că este o chestiune, pe cât de dificilă, pe atât şi de gravă în consecuenţele ei, şi deşi din punct de vedere al executărei, hotărârile noastre au valoare numai relativă, pentrucă votul decisiv este rezervat forurilor competente, să nu perdem din vedere, că toată suflarea română cu ochii aţintiţi priveşte asupra deliberărilor noastre, ba nu vor lipsì nici temeri, că afacerea fiind pusă şi în competenţa unui factor prea interesat, uşor se poate alunecà la aberaţiuni ireparabile pentru desvoltarea noastră culturală.

Deci evident, că stăm în faţa problemei grele, ca să dăm dovezi, că statul învăţătoresc este însufleţit de idealul culturei, este acel factor în organismul nostru bisericesc, care pătruns de sfinţenia misiunei sale pentru biserică, neam şi patrie, ştie să-şi impună cele mai simţite abnegaţiuni chiar şi când să tractează de interesele sale ajunse la graniţa asigurărei de existenţă; sau, că să ne normeze ceealaltă alternativă, că preocupaţi în măsură prea mare de acest interes, să ne lăsăm răpiţi de curente şi porniri greşite, şi astfel să ne atragem judecata prezentului şi osânda posterităţii.

In faţa acestei situaţiuni şi grea problemă să-şi afle justificare hezitarea mea a primì această onorifică însărcinare, cum văd, că de fapt au urmat chiar unii urzitori ai acestei afaceri, şi dacă am cedat totuşi insistenţei, o am făcut pentrucă deoparte am încredere în calmitatea, în puternicul simţ de idealism ce ne caracterisează pe noi statul învăţătoresc în acţiunile noastre culturale, în simţul de abnegaţiune până la extrem şi în cele materiale, recunoscută aceasta chiar şi de străini, iar de altă parte iute şi de grabă s'a învins hezitarea mea prin simţul de datorinţă şi de devotament cu care sunt dedicat în special intereselor culturale ale bisericei. pe care teren muncesc acum aproape de un deceniu şi jumătate cu întreaga mea individualitate.

Rolul şi poziţia ce o ocup în cadrul organismului bisericesc, precum şi activitatea mea în acest cadru, despre ceeace un număr destul de conziderabil dintre membrii anchetei cred a se fi convins în cale imediată, ca fosti elevi ai mei, mă îndreptăţesc a presupune, că nu veţi privì în mine numai pe reprezentantul autorităţii investit cu atribuţiunile unui comisar, ci pe colegul şi tovarăşul de muncă, care cu absolută bunăvoinţă se ştie identificà cu interesele statului învăţătoresc, cunoscând deaproape neajunsurile şi greutăţile idealei, dar nu mai puţin şi spinoasei misiuni.

Premise acestea, accentuez îndeosebi, că în discuţiunile ce au să se desvoalte în deliberarea obiectului pentru care suntem întruniţi, să se păstreze cumpătul obiectivităţii, evitând ori ce estravaganţă; calmitatea judecăţii şi decorul prestigiului ce compete unei întruniri sub egida celei mai înalte corporaţiuni bisericeşti, ţinând cont şi de buna reputaţiune a numelui de *„învăţătoriu“*, ce eschide orice animositate şi devalvare dela punctul demnităţii, şi preste tot, în rolul meu de conducere doresc să fiu întimpinat cu aceeaşi prevenire, cu care devotament m'am angajat eu la aceasta sarcină, repet, pe cât de onorifică, pe atât de dificilă, asigurându-vă despre absoluta mea bunăvoinţă.

Escelenţia Voastră! Inalt Preasfinţite Dle archiepiscop-metropolit!

Bucuria noastră a tuturora, cari în orice calitate facem parte din această anchetă, este neţărmurită şi suntem cuprinşi de măgulire în sufletele noastre, că nu a-Ţi pregetat a ne ridicà prestigiul lucrării pentru care suntem întruniţi prin înaltă-Va prezenţă, şi deşi suntem convinşi, că această consideraţiune avem să o atribuim interesului părintesc probat pentru binele şi prosperarea fiilor sufleteşti, culmea chemării arhipăstoreşti, permiteţi-mi, ca să vă exprim în acest mod sărbătoresc mulţămita şi recunoştinţa noastră fiască pentru această deosebită atenţiune, rugându Vă, ca hotărârile noastre, la rândul său să le primiţi şi apreţiaţi cu bunăvoinţă părintească, dând afacerei ce ne preocupă spriginul părintesc la care şi contăm în linia primă, convinşi fiind, că asupra umerilor Excelenţiei Voastre apasă mai intensiv regularea în mod mulţămitor a acestei chestiuni; şi rugându-Vă totodată a ne împărtăşi binecuvântarea arhierească asupra lucrărilor ce ne stau înainte, şedinţa anchetei învăţătorilor din metropolia gr. or. română din Ungăria şi Transilvania, convocată şi întrunită pe baza ordinului conzistorului metropolitan din 13 Noemvrie a. c. Nr. 538 M., o declar deschisă.

Vorbirea a fost ascultată cu mare atenţiune şi la fine a fost acoperită cu vii aclamări. A mai vorbit apoi Inaltpreasfinţia Sa, Dl Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu*, implorând binecuvântare de sus asupra lucrărilor anchetei şi în urmă părăsind sala între aclamările învăţătorilor, iar ancheta întră în ordinea de zi.

La propunerea prezidentului se numeşte notar ad hoc pentru şedinţa de astăzi învăţătoriul *Eugen Popescu*. Se cetesc apoi dispoziţiile luate din partea conzistoriului metropolitan în chestia ţinerii anchetei, şi se i-au la cunoştinţă. Se ceteşte în urmă lista delegaţilor aleşi pe protopresbiterate, cari îşi prezintă credenţianalele, censtatânduse, că *toţi* sunt prezenţi. Prezidentul enunţă deci, că ancheta e capabilă de a funcţionà şi a aduce hotărîri valide.

Biroul se constitue acum în mod definitiv, alegându-se notar dnul *Eugen Popescu*, iar ca obligătoare pentru desbateri se acceptează din partea anchetei, la propunerea comisarului, dispoziţiunile cuprinse în regulamentul pentru ţinerea congresului naţional-bisericesc. Paragrafii respectivi din regulament vin cetiţi, iar ancheta ia la cunoştinţă cuprinsul lor.

In urmă se alege o comisiune de 15 membri pentru pregătirea materialului pentru şedinţa următoare, şi anume, din fiecare eparhie câte 5. Se suspinde şedinţa pentru stabilirea listei, iar după redeschidere se proclamă aleşi cu aclamaţiune următorii: din arhidieceză Pompiliu Dan, Ioan Pavel, G. Maican, D. Lăpădat şi I. Gherman, din dieceza Aradului Iosif Moldovan, Iuliu Grofşorian, Dimit. Popoviciu, Iuliu Vuia şi Nicolae Firu, din dieceza Caransebeş, G. Jian, Ioan Vidu, P. Remneanţiu, Ioan Caba şi E. Novacoviciu.

Şedinţa proximă se anunţă pe mâne, Vineri, la orele 10 dimineaţa şi şedinţa se încheie la orele 12 fără un sfert.

Câteva pagini

din istoricul bisericei ceiei noui din Sălciua de sus.

Conferenţă publică, ţinută cu ocazia concertului aranjat la sfinţirea bisericei în 8 Oct. 1906.

(Fine)

S'a adeverit acì axioma nestrămutabilă, că ideile măreţe pot fi realizate şi fără partide, cu un singur partid: al adevărului. Partidele după convingerea mea intimă se nasc numai acolo, unde — pe lângă scopul comun ce trebue să-l aibă toţi în vedere — se urmăresc şi scopuri secundare, personale şi egoiste. Până când vor dura aceste stări? Când se va puteà ridica omenimea la idealul către care aleargă? . . .

Cu toate mijloacele întreprinse şi cu tot zelul conducătorilor numai în 10 ani s'a putut ajunge la un capital de 10—12.000 coroane. Deci numai după 10 ani de muncă a venit poporul la convingerea, că acum tot nu-i departe reuşita întreprinderii. Atunci cauza primeşte alt stadiu.

Dela anii 1898—1900 oamenii se întreabă: Cât va costa noua biserică? Şi unde se va zidì?

Intrebările şi-au primit răspunsul în timp destul de scurt. S'a decis facerea planului de zidire. Pentru facerea planului s'a angajat inginerul Retezár Gerő din Turda cu onorarul de 400 cor. Conform acelui plan se cereau 16,000 coroane, zidind biserica pe loc ridicat şi alte 2—3000 zidindu-o pe loc aşezat şi care ar aveà lipsă de nivelare. Vorba era adecă, că zidind biserica lângă cea veche, adecă din sus de drum, vine mai eftin ca, mutându-o în alt loc mai aşezat (din jos de drumul ţării ce trece prin comună). Votând sinodul din anul 1901 planul, a fost dat răspunsul şi la a doua întrebare. Părerile numai decât s'au concentrat pe lângă locul, unde e zidită — în imediata apropiere a celei vechi. Nu numai ieftinătatea zidirei *) a determinat alegerea, ci şi poziţia frumoasă, apoi împrejurarea că locul s'a putut acuira prin donaţiuni fără spese şi e vecin şi cu cimiterul vechiu de care se leagă multe amintiri pioase din trecut.

Lipsea acum numai pasul cel din urmă: însaşi finanţarea şi apoi zidirea.

Pentru acestea a sosit timpul în primăvara anului 1904. In 23 April a acestui an comitetul a decis modul executării şi a statorit condiţiunile concursului de licitaţie minuendă. Aprobate concluzele de sinod şi consistoriu, s'au pus imediat în lucrare.

Comuna a liferat însaş materialul, afară de cărămizi, cari s'au dat separat în acord. Pentru executarea zidirei s'a escris concurs de licitaţie minuendă. Ţinându-se în Iulie licitaţia, dintre 7 reflectanţi, încredinţarea pentru executarea zidirei a primit'o antreprenorul Ispas Patiţa din Câmpeni, ca cel ce a făcut ofertul cel mai avantagios. Toamna păreţii erau sub coperiş. In primăvara viitoare (1905) s'au continuat lucrările până în toamnă, când s'a terminat cu totul zidirea, lipsind numai împodobirea, care a mai necesitat 1 an de muncă. Cu totul edificarea a durat $2^1/_2$ ani.

Conform finanţierei primitive noul edificiu, afară de materialul liferat în natură, trebuià să coste cam vr-o 10—12000 cor. Dar s'a adeverit şi aci zisa: Omul propune, Dumnezeu dispune. Numai la executare am văzut, că computul făcut trebue să sufere schimbări. Din comput rămăsese afară provederea bisericei cu mobile şi icoane, îngrădirea cu palan, facerea porţii ş. al., ba s'a ivit trebuinţa a face schimbări chiar şi în plan, atât din punctul de vedere al solidităţii edificiului cât şi al executărei artistice. Aceste au necesitat bani. Bani a necesitat şi o parte însemnată a materialului, care trebuia să-l dea comuna. Astfel computul original a suferit foarte mult: cu 6—8000 preste preliminar. Socotelile încă nu sunt încheiate definitiv. Când se vor încheia, aşa cuget, că — computând şi lucrul cu materialul ce l-a prestat comuna, — cifra finală a speselor va atinge binişor, ori va trece peste suma de 22,000 coroane.

Suma se pare mică, având în vedere exigenţele unui edificiu monumental, cum e şi biserica cea nouă, dar îndoită şi împătrată ni se pare, cugetând la stările poporului şi parohiei Sălciua-de-sus.

Cine a suportat aceste spese? — Poporul, adecă întreagă comuna bisericească! Decă cei mai în stare au contribuit cu bani mai mulţi, nici săracii nu au rămas îndărăt. Ei au împrumutat banii bisericei cu dobânde mici pentru ea, ei au plătit cametele cele multe după banii bisericei în cursul timpului şi ei au prestat cu palma lucru alăturea cu bogătanii. Cu drept cuvânt pot exclamà deci parohienii de aici: Lucrul mânilor şi inimilor noastre eşti tu biserică!

Ce mai am de zis e scurt!

Biserica nouă, consacrată azi, e monument pe sute de ani înainte. Ca stil şi executare poate să lase ceva de dorit: nici timp n'a fost nici mijloace, ca să iasă op deplin artistic. Ce s'a putut s'a făcut şi cuget, că nu rău. Cine critică trebue să-şi tragă sama şi cu împrejurările.

Decât că monumentul material trebue să se întunece faţă de cel normal: scris în inimile oamenilor. Ce vream să zic prin aceste cuvinte e, că biserica nouă pentru poporul din localitate formează epocă spirituală. Din neam în neam se va povestì între oameni, că biserica aceasta a fost zidită fără aruncuri (repartiţii) pe credincioşi, ci curat din economizările bisericeşti. Faptul acesta va trebuì să deschidă ochii multora, ca să înţeleagă, că forţa zace în unirea puterilor, în chivernisirea cea bună şi întrebuinţarea cu cumpăt a mijloacelor ducătoare la scop. Munţii se pot preface în şes, petricele în locurile cele mai roditoare dinaintea mânilor malte şi înţelept purtate.

Biserica nouă trebue să fie îndemn pentru credincioşii din parohie a îndeplinì în unire şi prin împreunarea forţelor şi alte lucruri măreţe ce mai sunt de îndeplinit.

Iată câteva! — Se poate înfiinţà cor bisericesc, spre mărirea lui Dzeu, se poate inactivà cerc sau societate de cetire (lectură) pentru lăţirea conştiinţelor folositoare în popor. Prin însoţire — ca să trec şi la cele materiale — se pot înfiinţà fonduri de ajutoare reciproce în cazuri de întâmplări nenorocoase şi pagube materiale. Insoţindu-se oamenii şi-ar putea procurà mai ieftin uneltele ce le trebuesc în economie, ba şi-ar puteà desface şi productele economice cu înlesnire şi cu bun preţ.

Nu de mult a primit comuna, încât ştiu, o provocare dela oficiul pretorial al cercului a înfiinţà o lăptărie. Nu pot decât să laud ideia şi să o recomand spre realizare. Ca cu laptele însă s'ar putea face tot aşa de bine cu merele, perele, prunele din comună, ba şi vitele s'ar valorà mai bine. Puţină însufleţire şi lucrul va merge.

Insoţirile le recomand, domnilor! şi din punctul de vedere al ridicării moralului în popor. Societarii, cum ştim, se controlează unii pe alţii, nu sufer între ei perde-vară şi cu purtări necorăspunzătoare, căci altfel nu poate înaintà societatea. Ce bun prilej ar fi deci pentru oamenii de aici a se moralizà unii pe alţii — în societăţi. Insoţirile le procură mai departe destule distracţii corporale şi spirituale şi-i depărtează de aerul molipsit al crâşmelor, unde îşi cheltuesc şi averea şi sănătatea şi cinstea.

La judecata din urmă vom dà răspuns, cum se ştie din evangelie, pentru faptele milei faţă de aproapele. Societăţile de cari vorbesc eu ne pun în poziţie a exercità cu bun succes faptele milei. Infiinţându-le împlinim mandatul lui Christos de a face bine. Să nu întârziem a ne pune pe lucru, până nu e prea târziu!

Dă Doamne ca aceste dorinţe ale mele să afle inimi calde cari să le înţeleagă şi pământ bun, ca să poată rodì! Amin!

Ofenbaia, 8/X 1906. *Vasile Gan*
protopresbiter.

---

*) Cărămizile s'au ars de pe locul ei, unde e zidită, cruţând comuna de cărăuşie, varul asemenea. Apa trebuitoare s'a adus pe carul din „Valea-satului“ cu mare uşurătate şi fără spese. Favoruri însemnate aceste. *Aut.*

NOUTĂŢI.

Crăciunul în Sibiiu. Sfintele sărbători ale Naşterii Domnului şi Mântuitoriului *Isus Christos* au fost sărbate în Sibiiu şi în anul acesta cu cuvenită evlavie şi pompă. In ziua primă, Luni, serviciul divin a fost oficiat în biserica catedrală prin însuşi Inaltpreasfinţitul Domn Arhiepiscop şi Metropolit al nostru *Ioan*, azistat de Preacuvioşiile Lor, Dr. *Ilarion Puşcariu*, arhimaudrit şi vicariu arhiepiscopesc şi Dr. *Eusebiu R. Roşca*, protosincel, director seminarial, de protopresbiterii *Ioan Papiu* şi *Pavel Boldea*, de ieromonahul Dr. *Miron E. Cristea* şi de diaconii Demetriu *Câmpian* şi Dr. Vasilie *Bologa*. Cântările liturgice le-a executat cu precisiune corul mixt, condus de dl profesor seminarial *T. Popovici*. La sfârşitul liturgiei I. P. S. Sa, Arhiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Meţianu* a rostit o predică instructivă şi frumoasă, iar în urmă a împărţit anafora, sub decursul cărui act corul seminarial a cântat colinda *„O ce veste minunată“*. La masa Excelenţiei Sale au fost întruniţi mulţi oaspeţi, atât în ziua primă, cât şi în [illegible] doua de sărbătoare.

*

Domnul Dr. Friedrich Teutsch, paroh şi vicariu episcopesc în Sibiiu, a fost întărit de către Maiestatea Sa în demnitatea de episcop al bisericei săseşti din Ardeal, la care a fost ridicat prin alegerea din 31 Octomvrie n. 1906. Jurământul de fidelitate l-a depus astăzi, la orele 11 în palatul regal din Buda.

*

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiiu au mai contribuit din comuna bisericească *Feldioara*, protopresbiteratul Braşovului, următorii: Biserica gr. ort. română 100 cor., Iosif Micu, paroh 100 cor., Raveca I. Sibiian 30 cor., George Silv. Pâlţia 20 cor., George Silvestru Pâlţia 10 cor. Dela mai mulţi 17 cor. Laolaltă 277 cor. Iar din comuna Ocna-inferioară au contribuit următorii:

Isaia Popa, paroh şi soţia Ar[illegible] n. Roman. 120 cor., Ilariu Gonţia, învăţător 50 cor., Comuna bisericească Ocna-inf. 50 cor., Ioan Domnar, econ., şi Maria n. Crişan, Ioan Precup Stoia, comerciant şi soţia n. Lina Mândrean, Ioan V. Moisă şi soţia Floarea, fiecare câte 10 cor., George Cristea şi soţia Lina născ. Rodean, Lazar Roşu şi soţia Susana n. Cristea, Lazar Zaharie şi soţia Maria n. Tănase, fiecare câte 5 c., Simion Dănilă Luca şi soţia Ana n. Roşu 2 cor., Achim Tănase 1 cor. 20 fileri, Savu Ocner, Savu Stoe sen., crisnic, Savu Ilie Mândrean, econom, Ioan Soanea sen., Lina I. Moldovan Săbău văduvă, Mihăilă Pârvu şi Ioan S. Stoe sen., economi, George Roşu epitrop, George Ursu sen., Lazar Şoima, Simion Timar, Petru Cărăbulea, Ioan Apolzan, Savu Rodean, Ioan Gligor Mândrean, economi, fiecare câte 1 cor. Mai mulţi cu sume mai mici 9 cor. Laolaltă 292 cor.

*

Târgul Sibiiului. Nu ştim din a cui scăpare din vedere s'a întâmplat, că târgul de iarnă al Sibiiului s'a ţinut anul acesta tocmai în zilele sfinte ale Naşterii Domnului, când fiecare Român merge la sfânta biserică, şi apoi şade la casa sa, şi-şi petrece vremea conform obiceiurilor moştenite din străbuni. Vrem însă să credem, că a fost numai o simplă scăpare din vedere, iar nu act săvârşit *cu intenţiune*, pentru a desconziderà puternicul element românesc din acest colţ de ţară, şi a-şi bate joc de sfintele sale sărbători, căci în cazul acesta ar trebuì să ridicăm glas de protestare energică. Astfel însă ne mărginim numai la exprimarea dorinţei, ca lucrul să nu se mai întâmple.

O simplă rugare de patru şire, adresată ministrului, uşor putea face, ca ziua târgului să se schimbe, ţinându se târgul ori înainte, ori după sărbătorile româneşti.

Cerem deci, ca în viitor târgurile

să nu se mai țină în zilele noastre de sărbătoare, și o cerem aceasta nu atât în interesul nostru, cât mai mult al străinilor. Pentrucă dacă s'a crezut, că Românii își vor desconziderà singuri sărbătorile și vor venì totuși la târg, în ziua Nașterii Domnului, ori dacă s'a crezut, că în Sibiiu se poate ținea târg de țară ori și când, după voia domnilor dela oraș, apoi s'a văzut, că a fost o credință deșartă, pentrucă Românul nu-și lasă praznicul de dragul târgului, iar *târg în Sibiiu fără Români nu se poate face*. Așa a fost târgul acesta de țară al Sibiiului, ca cel mai slab târg de săptămână. Iți erà mai mare mila să vezi pe bieții comercianți ambulanți și pe industriașii veniți la Sibiiu din mari depărtări cu lăzile pline, numai pentruca să scoată marfa din ele și iar să o împacheteze, fără a puteà desface măcar atâta, cât le-a trebuit pentru traiu, fără a se mai gândì la acoperirea cheltuielilor avute cu drumul la Sibiu și îndărăt. Dacă deci domnii dela oraș nu s'au gândit la Români și la sărbătorile acestora, să se fi gândit cel puțin la nefericiții aceștia, cari vor blăstămà acuma multă vreme târgul de iarnă din Sibiiu!

*

Răscumpărarea felicitărilor de ziua onomastică în favorul Muzeului Asociațiunii. Confirmăm și pe această cale primirea sumei de 20 cor. dăruită de dl *Ioan A. de Preda*, advocat în Sibiiu, ca răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică în favorul Muzeului Asociațiunii.

*

Dar pentru Muzeul Asociațiunii în memoria răposaților. Confirmăm și pe această cale primirea sumei de 10 cor., dăruită de doamna *Eugenia Paraschiv născ. Mihali* din Sebeșul-săsesc întru memoria iubiților săi răposați, a soțului său Ioan Paraschiv, fost subjude cerc. reg. în Sebeș, a fiiului său Gregoriu și a fiicei sale Ana.

*

„Viața literară“ din București și-a sistat apariția. Ultimul număr a apărut Duminecă.

*

Ca întregire la raportul conferenței preoțești din tractul Murăș-Oșorheiu, publicat în Nrul 135 al „Telegrafului Român“, mai comunic următoarele: Am publicat cu numele pe aceia, cari au contribuit pentru zidirea unei noi biserici în comuna Sângel. Din greșală însă au rămas nepublicați următorii: P. Fărcașiu, preot în Molomfalău cu 2 cor., P. Mateiu, preot în Coronca cu 2 cor., și M. Chibelean, preot în Berghia cu 2 coroane. Fac deci această întregire. Gernenig, la 18/31 Decemvrie 1906. *Pavel Suciu.*

*

† Maria Popovici, soția parohului *Ioan Bogdan*, după lungi și grele suferințe a încetat din viață Marți în 19 Decemvrie st. v. 1906, la 4 ore p. m., în etate de 75 ani, fiind împărtășită cu sfintele Taine. Rămășițele pământești ale decedatei au fost ridicate din casa parohială, Joi în 21 Decemvrie st. v. 1906, la orele 12 din zi, și depuse spre vecinică odihnă în cimiteriul bisericei gr. or. din Purcăreni.

*

† Vasile Langa, învățător în Rodbav, a răposat Vineri în 13 Decemvrie v. la 8 ore a. m. Inmormântarea i-s'a făcut Duminecă în 15 Decemvrie la 2 ore d. a. în cimiteriul din Rodbav. Pe reposatul îl deplânge văduva Ana Langa, ca soție și Letiția Poporadu, ca nepoată.

*

† Lucreția Gliga, fica dlui Nicolau Gliga, preot gr. or. în Râpa-superioară, a decedat în 22 Decemvrie st. v. la 5 ore p. m. după un morb scurt, dar greu, în anul al 17-lea al etății. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre odihna vecinică Duminecă în 24 Decemvrie st. v. la 1 oră p. m. în cimiteriul de lângă biserica din Râpa-superioară.

*

Mulțămită. Sinodul și comitetul parohial român gr. or. din orașul Bistrița, [illegible] până la generala dare de seamă, ce are să urmeze mai târziu, exprimă vii mulțămiri dlui paroh Niculae Cărpinișan, harnicului curator Ioachim Lungu și întreg poporului din Răhău, cari la colecta esmisă în favorul edificărei unei biserici române gr. or. din acest oraș ne-au răspuns cu suma frumoasă de 115 cor. Apoi dlui Vasilie Sfura, preot român gr. cat. și credincioșilor d-sale din Blagea, cari la colecta susnumită au răspuns cu suma de 28 cor. 10 fileri.

Dee Dzeu ca acești oameni harnici și creștini buni să fie însutit răsplătiți pentru jertfele lor, iar fapta lor nobilă să servească de exemplu demn de imitat tuturor acelora cari au inimă și credință creștinească. Bistrița, la 3 Ianuarie st. n. 1907. Pentru sinod și comitet: *Dr. Vasilie Pchone*, advocat, prezid. comit. paroh.

*

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Ioan Silaghi, paroh în Idicel și soția sa Emilia n. Nicolescu, ambii câte 1 cor.: Voicu Hamsea, protopresbiter, (Lipova) 10 cor.; Ioan Părău, măestru croitor și soția sa Constanța năs. Buzdughină pentru cântările ocazionale executate de corul mixt al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ la cununia lor 5 cor.; Dr. Eugen Mețianu, advocat, (Brașov) 4 coroane.

*

„Pepineria milenară“ în Nagyösz, comitatul Torontál trimite catalogul său în limba germână, maghiară, română sau sârbească gratis și franco fiecăruia care-l cere și cu plăcere dă deslușiri și sfat acelora cari plantează vie, sau și în alte privințe au vre-o nedumerire.

Răscumpărarea felicitărilor

de Anul-Nou 1907 în favorul Muzeului istoric și etnografic al „Asociațiunii“.

Avem onoarea a mulțămi următorilor P. T. domni cari și-au răscumpărat felicitările de Anul-nou în favorul Muzeului Asociațiunii:

Iosif Sterca Șuluțu, prezidentul Asociațiunii, Sibiiu 10 cor., Constantin de Colbasi, Spring 3 cor., George Maior, înv.-dir., Reghin 2 cor., Teodor Filipescu, chimist, Isidor Socolean, consilier de finanțe, Cornel de Cosmuța, secretar de poștă, Isidor Ieșianu, vicesecretar de finanțe, Ioan Pop de Alămor, inginer, Virgil Hominca, vicesecretar de finanțe, Eugen caval. de Zota, comisar c. r. de poștă, toți din Serajevo, Dr. Epifamie Gramatovici, medic, Iaițe, Dr. Aron Lupșa, preot militar, Serajevo, Vasile Lazar, inginer de mine, Fojnica b) K., Ioan Aleman, forestier suprem, Ilidze l. Serajevo, Silviu de Herbay, major c. și r., Serajevo, Mihail Seracin, vicecolonel c. și r., Stefan cav. de Zopa, asist. de contab., Nicolae cav. de Tomorug, cancelist la guvern. toți din Serajevo, Ioan Hossu, asistent forestier, Cajnica, George Oprița, fiecare câte 40 cor., Dr. Ioan Popescu, advocat și soția Sidonia Popescu Reghin 10 cor., Dr. Enea Draia, advocat, Murăș Oșorheiu 10 cor, George Borzea, paroh, Coveș 3 cor., Paul Muntean, vicecolonel în pens., Sibiiu 5 cor., Teofil Dragomir, proprietar, Lupoaia 2 cor, Dr. Ambrosiu Chețianu, profesor, Blaj 3 cor., Dr. Basiliu Preda, advocat, Câmpeni 8 cor., Iosif Popescu, director de bancă, Reghin 5 cor., George Borzea, notar, Viștea-nf., 5 cor., Vasile Ciuta, învățător în p. Jebeliu 2 cor., Dr. Zosim Chirtop, adv., Câmpeni 10 cor., Ioan Fodorean, paroh ort. rom., Galați (Zlatna) 2 cor., Nicolae Cornean, paroh ort. rom., Apadia 5 coroane, Axente Moșoiu, notar cerc., Bran 4 cor., locotenent Silviu Patița, regim. de infant. nr. 50, Brașov 2 cor., Ioan Urziceanu, not. comunal, Bicaz 3 cor., Dămian Popescu, paroh, Ofcea 5 cor., Romul Furdui, protopresbiter, Câmpeni 4 cor., Ioan Marinescu, notar cerc., Ucea inferioară 2 cor., Simeon Stoica, medic, Abrud 3 cor., Dr. Ioan Cherecheș, advocat, Dej 10 coroane, Gavril Ciobotariu, preot, Gymesbükk 2 c., Ioan Corbu, Bistrița 2 coroane. Total 391 cor.

Sibiiu, 9 Ianuarie 1906.

Prezidiul „Asociațiunii“:

Iosif Sterca Șulutu.

Viață socială.

Producțiune în Săliște. Corpul învățătoresc dela școala gr. or. din Săliște a aranjat o producțiune cu elevii școalei, Miercuri, în 27 Decemvrie st. v. 1906 (a treia zi de Crăciun) în sala festivă a școlei. Venitul curat a fost destinat bibliotecii școlare.

*

Teatru în Șaroș. Tinerimea română din „Șaroșul săsesc“ invită la producțiunea declamatorică teatrală, ce se va ținea Luni în 1 Ianuarie v. (14 Ian. n.) 1907 (Anul nou), în locașul școalei române din loc. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice.

*

Teatru în Bucium-Ș. Reuniunea femeilor Române din Bucium-Ș. a aranjat a doua zi de Crăciun (8 Ianuarie n. 1907), o producțiune teatrală împreunată cu joc, în folosul Reuniunii.

*

Teatru în Paloș. Tinerimea română din Paloș învită la producțiunea teatrală muzicală, ce se va ținea în 1/14 Ianuarie 1907 (Anul nou), în edificiul școalei române de acolo. Inceputul la 7½ ore seara. Venitul curat este destinat pentru sporirea bibliotecii școlare. Suprasolvirile marinimoase se vor cuità pe cale ziaristică.

*

Teatru în Borgo-Suseni. Reprezentațiune teatrală împreunată cu petrecere de joc, s'a aranjat Marți, a 2-a zi de Crăciun, la 8 Ianuarie n. 1907, în sala școalei conf. din comuna Borgo-Suseni. Venitul a fost destinat în favorul școalei.

*

Teatru în Hunedoara. Școala Română din Hunedoara a aranjat o producțiune teatrală în 26 Decemvrie v. (6. Ian. n.), a doua zi de Crăciun în sala hotelului „Hunyadi várhoz“.

*

Teatru în Câmpeni. Tinerimea meseriașilor români din Câmpeni a aranjat o producțiune teatrală, Marți în 26 Decemvrie (8 Ianuarie) 1906, în sala hotelului „Szilágyi“. Venitul curat a fost destinat pentru procurarea recuisitelor școlare la școalele confesionale din nou edificate.

*

Teatru în Domboș. Tinerimea română din Valendorf (Domboș) învită la producțiunea teatrală și corală, împreunată cu dans, ce se va ținea Luni, în 1 Ianuarie st. v. 1907 (14 Ianuarie n.) Sara de Anul nou, în sala școalei gr. or. rom. din localitate.

*

Petrecere în Sebeș Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „Andreiana“ aranjează Duminecă, în presara de Anul nou, 31 Decemvrie 1906 (13 Ianuariu 1907) petrecere cu joc și tombola în sala cea mare dela hotel „La leul de aur“ din Sebeșul săsesc. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru fondul văduvelor și orfanilor de meseriași.

*

Petrecere în Purcăreni. Publicul e învitat la producțiunea muzicală teatrală împreunată cu dans, ce se va aranjà Luni, în 1 Ianuarie st. v. (14 Ian. n. 1907, în ziua de anul nou), în sala „Birtului celui mare“ din Purcăreni. Inceputul la 6½ ore seara. Corurile se dirigează de domnii învățători: Nicolae Stancu și Vasile Bărbier.

Poșta ultimă.

Delegațiunile

și-au terminat lucrările Marți. Maiestatea Sa a plecat astăzi, Vineri, din Budapesta la Viena. Balul de curte, care erà să se țină mâne, a fost contramandat, după ce curtea are doliu. A murit *Maria* odinioară regină a Hanovrei.

Șahul Persiei

Mozaffareddin, a decedat Marți sara, în etate de 53 ani. Moștenitorul de tron, *Mohamed Ali Mirza*, va fi încoronat în 2 Februarie ca Șah al Persiei.

Din Rusia.

Procurorul general militar *Pavlov* din Petersburg a fost împușcat. Ucigașul e un student, îmbrăcat în haine militare. A fost prins și arestat.

Cărți și reviste.

„Revista teologică“, anul I Nrul 1, a apărut în Sibiiu, cu cuprinsul următor: Către cetitori: Redacțiunea. Universalitatea religiunii: Dr. Nic. Bălan. Din greutățile vieții pastorale: Augustin Hamsea. Critica biblică mai înaltă: Dr. A. Crăciunescu. Protopresbiterii: Dr E. Roșca. Pastoralele metropolitului Șaguna: G. Tulbure. Informațiuni. Mișcarea literară. Tipicul cultului religios. Acest organ pentru știință și viața bisericească, redactat de dl profesor seminarial *Dr. Nicolae Bălan*, apare lunar și costă 6 coroane la an.

*

„Viața școlară“, revistă pedagogică, anul I. numărul 1, are cuprinsul următor: Către învățătorimea română, Redacțiunea. Vatra părintească în educațiune, de Dr. *Petru Șpan*. Metodica limbei maghiare în școalele noastre poporale, de *Vas. Stan.* Lecțiune practică, de *N. Vătășan*. Imbunătățirea salarelor învățătorești, de Dr. *I. Lupaș*. Ziua Sf. Andreiu, de *Vas. Stan.* Dări de seamă. Informațiuni. Bibliografie. Revista e redactată de Dr. *Petru Șpan*, apare la prima fiecărei luni, cu excepțiunea lunilor de vară Iulie și August. Abonamentul 6 cor. la an.

*

„Floarea Darurilor“, noua revistă a dlui N. *Iorga* a apărut. Numărul prim cuprinde: *Traduceri din*: Carducci, Villon, D'Orléans, Ronsard, Lahor, Lermontov, Jean Paul, Goldoni. *Literatură veche din*: Kogălniceanu, Asachi, Baronzi. Poveste de Caraivan. *Articole*, de N. Iorga. Cugetări. Abonamentul face la an 15 cor.

*

„Economia“, foaie economică ilustrată, apare odată pe lună în Caransebeș, sub redacția magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. Abonamentul pe an 4 coroane, pe ½ an 2 coroane. Numărul 1 din anul III primit la redacție e bogat și variat în material.

*

„Călindariul Plugariului pe anul 1907“. editat de tipografia *A. Mureșianu* din Brașov. Anul XV. Afară de partea calendaristică are o bogată și variată parte economică și literară. Costă 40 bani exemplarul și se capătă la toate librăriile.

Teatru.

Sâmbătă, în 12 Ianuarie: *Alt Heidelberg*, comedie în 5 acte, de Wilhelm Mayer Förrster. Duminecă, d. a. la 3 ore: *Florette und Patapon*, farsă în 3 acte, seara: *Die Lustige Witwe.* Luni: *Die Puppe*, operetă în 3 acte, de Andreian.

Aviz literar.

Către onoratul cler român.

Căldura cu care a fost îmbrățișată modesta mea silință depusă în „Amvonul“ tomul I., mă îndeamnă a-mi lua din nou îndrăzneala a mă adresa către iubiții frați în Christos — fără considerare la confesiune, rugându-i cu căldură a mă sprijinì în noua lucrare ce cu dor aștept a o depune în mânile venerabilei preoțimi. Și până când îmi va ajuta bunul Dumnezeu să scot cuvântările mele funebrale, am socotit a edita cu litere străbune „Propovedanii“ la îngropăciunea oamenilor morți, izvodite de învățatul preot Samoil Klain de Sad, tipărite întâia-oară la 1784, scrise pe înțelesul poporului, cari multora ne va ușora diregătoria, folosindu-ne cu mult succes de ele. Mult peste două luni vor eși de sub tipar și prețul lor va fi între 2 și 3 coroane. Dela sprijinirea acestei opere depinde tipărirea cât mai curând a predicilor mele de sărbători și acelor funebrale.

Curtici, comit. Arad, 18 Dec. 1906.

Cu toată frățeasca dragoste:

Ioan Nicorescu

paroh ort. rom., fost prof. de rituale la seminarul din Arad.

Apel.

Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaj, a tradus și edat în anul 1893 valorosul op de meditații: „Pregătire la moarte“ al S. Alfon de Ligouri, care încă în anul de gestiun a fost epuizat cu totul.

Dupăce, din mai multe părți, s'a făcut întrebare despre opul acesta, se resimte lipsa unei nouă ediții, care, societatea noastră de lectură, cu greu o poate face între împrejurările materiale din timpul de față. De aceea ne luăm voe a apelà la toți aceia, cari doresc să aibă acest op, potrivit preoților pentru a predica și laicilor pentru a învăța din el cuvintele vieții de veci, pentru a învăța din el cum să-și întocmească viața conform principiilor evangeliei lui Christos, să binevoiască a ne înștiințà despre aceasta prin o corespondență simplă, adresată societății de lectură: „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaj (Balásfalva).

La caz, că se vor aflà cel puțin 150 de prenumăranți, noi cu dragă inimă ne vom apucà de revederea opului și cu toate că întreprinderea e împreunată cu risic material, vom mai aduce o jertfă pe altarul literaturii bisericești.

Blaj, la 2 Ianuarie 1907.

In numele societății:

Septimiu S. Popa m. p.
prezident.

Romul R. Stoica m. p.
secretar.

Poșta redacției.

Dlui Aurel C. în G. Revista „*Floarea Darurilor*“ costă 15 coroane la an. „*Viața Literară*“ și-a sistat apariția. Abonamente se primesc și la *Librăria arhidiecezană din Sibiiu.*

Ce fericire într'o casă

dacă copiii, — în loc să fie debili, bolnăvicioși și nervoși, — sunt fericiți și sănătoși. Unul din cele mai bune mijloace care contribue la însănătoșarea copiilor este „Emulsion“-ul lui Scott din oleu de ficat de pește cu var și natron-hypophosphit, un preparat, care în urma însușirei sale de a vindecà și întrămà, cu mare succes se întrebuințează la însănătoșarea copiilor. „Emulsion“-ul lui Scott e dulce și cu gust bun, deci se poate folosì cu ușurință și deoarece se mistue foarte ușor, produce apetit și regulează întregul sistem de digestiune apoi este și superior oleului de pește. 1 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se **75 fileri** în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de către:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke“
BUDAPEST, IV., Váczi-utcza 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2·50.

Se capătă în toate farmaciile.

N. M. 19996—1906 [316] 1—1

Publicare de licitație.

Sâmbătă în 12 Ianuarie 1907, înainte de prânz la 9 oare se va ținea în casa orășenească a sfatului a doua *licitație verbală pentru darea în arândă a năsipului* trebuincios drumurilor cari stau supt administrația orașului, pro anii 1907, 1908 și 1909.

Condițiunile de licitare precum și condițiunile contractuale sunt puse la vederea publică în oficiul de edificare orășenesc, unde până la începerea licitațiunei verbale, se pot și înainta ofertele sigilate și provăzute cu vadiul prescris.

Nagyszeben, 30 Decemvrie 1906.

Magistratul orășenesc.

---

[314] 1—1

An nou fericit

dorește tuturor cunoscuților săi valoroși

Carol Halmen

inspectorul băncii generale de asigurare mutuală „Transilvania“.

---

[313] 1—3

Aviz de licitare.

Prin care se aduce la cunoștință, că moșia așa numită „Albele“, de pe teritorul opidului Mercurea, proprietate a „fondului școlar eparhial“, în mărime de 244 jug. cat. se va vinde în licitațiune publică, **Vineri în 12/25 Ianuarie 1907** la 10 ore înainte de prânz în cancelaria Conzistorului arhidiecezan gr. or. din Sibiiu.

Prețul de exclamare este suma de cor. 46,000, sub care realitatea nu se va vinde la nici un caz. Ceice voesc să participe la licitațiune au să depună la mâna subsemnatului comisar conzistorial 10% din prețul de exclamare, sau 4600 cor. în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, ca vadiu. Prețul realității va fi a se plăti în două rate egale, și anume jumătate la 30 de zile, cealalți jumătate la 3 luni dela ziua de licitare socotite. Vadiul depus se va calculà în rata primă.

Condițiunile ulterioare se pot vedea în cancelaria subsemnatului comisar, precum și în a oficiului protopopesc din Mercurea.

Sibiiu, la 24 Decemvrie 1906.

Ioan A. de Preda
fiscal, ca comisar conzistorial.

Un corespondent

destoinic, creștin, în etate de 23—26 ani necăsătorit, care posede perfect limba germână și cea română în scris și vorbire află aplicare la o fabrică mai mare. — Oferte detailate cu fotografie și copii de pe atestate să se trimită la **Rudolf Mosse** în Viena I sub „N. K. 1323“.

311 1—2

Nu numai cetit

dar și probat trebue

săpunul din lapte de crin — Steckenpferd —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrui, cum și o coloare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiiu la
farmacia „la urs“ (piața mică),
farmacia **E. Rummler,** str. turnului,
C. Müller, piața mare,
drogeria **Carl Morscher,** str. cisnădiei,
I. B. Misselbacher sen., piața mare,
G. Meltzer str. cisnădiei și gușteriții, piața mică
prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisnădiei), 82 39—52
Carol Arz (str. cisnădiei), cum și
în Sighișóra la **farmacistul W. Lingner,**
I. B. Misselbacher.

∞ Premiat cu Medalia de Argint la Expoziția Română 1906. București. ∞

Onorat Cler Român gr. or.!

Am onoare a aduce la cunoștință mult onoratului Cler Român gr. ort., că la recercarea mai multor domni preoți, cari doresc din inimă sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut, subscrisul, depositul meu cu tot felul de

PĂLĂRII PREOȚEȘTI

pe cari la comandă le trimit orișiunde pe lângă prețurile cele mai convenabile și **marfa cea mai fină și bună.** Indeosebi recomand modelul nou de Pălării de mătase (păroase) model „Dr. Cristea“ este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui preot. Prețul cor. 9·40 cutia și porto cor. 1·20. — Mai am Pălării preoțești linse, calitate fină, cor. 7·—, Pălării preoțești de pae, pentru vară cor. 7·—, Vesuri preoțești negri foarte potrivite pentru iarnă în biserică. Prețul cor. 5·—, porto și cutia cor. 1·—.

In speranță că Onor. Cler Român gr. or. va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, semnez:

A. MEȘOTĂ

[312] 1—3 **Brașov (Brasso),** strada orfanilor Nr. 3.

Sibiiu — Hôtel Schmidt Nagyszeben

Inștiințare de deschidere.

Subscrisul îmi iau permisiunea a învità pe stim. p. t. public a onorà cu cercetare

Hôtelul Schmidt

strada Bahnhof, vis-à-vis de gară

(20 de odăi spre stradă. — Luminat electric) edificat de nou de mine și aranjat cu tot confortul.

Hotelul se află în nemijlocita apropiere de gară și cred, că am satisfăcut unei necesități, că am deschis un hôtel modern în acest loc. — Cu privire la proviziune ofer numai ce este mai bun, pe lângă un asortiment bogat și în orișice timp.

Odăi liniștite. — Serviciu corect. — Prețurile cele mai ieftine.

Multămind sincer pentru încrederea, manifestată față de mine aici în decurs de 30 de ani, rog onor. p. t. public, a sprigini și noua mea întreprindere.

Cu distinsă stimă:

[309] 3—3 **Martin Schmidt,** hotelier.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisnădiei nr. 14. [74] 41—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomândă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu adjustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 4-41

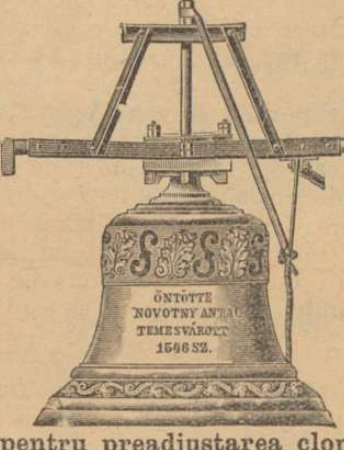

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S*, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că **un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg** turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomândă pentru facerea de **scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.**

Prețcuranturi ilustrate gratis.

ÎN 6 ZILE
LA
AMERICA

Transport de persoane
în
Canada și Argentina.

Cereți clarificări.
E de ajuns carte postală.
Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

257 13—26 **Strada Raboisen Nr. 30.**

Somatose

(albumină de carne)

Mijloc nutritor și întăritor
pentru
pacienți de stomah și nervi
etc.

63 b 5—5

Redactor responzabil Teodor V. Păcățian

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.